

लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय प्रशासन अकादमी

L.B.S. National Academy of Administration

मसूरी

MUSSOORIE

पुस्तकालय

LIBRARY

अवधि संख्या

Accession No.

21840

118805

वर्ग संख्या

Class No.

491.45521

पुस्तक संख्या

Book No.

Bha





**THE PRONOUNCING  
ANGLO-ASSAMESE DICTIONARY**

*By*  
**BUDDHINDRANATH BHATTACHARYYA**

*Revised by*  
**BENUDHAR SHARMA**

*Revised and enlarged by*  
**MAHENDRA BORA, M. A.**

**LAWYER'S BOOK STALL  
GUWAHATI : ASSAM**

**THE PRONOUNCING  
ANGLO-ASSAMESE DICTIONARY**

A portion of this book has been printed on Concessional paper made available by the Government of India.

First Edition : 1932  
Second Edition : 1938

*Copyright strictly reserved by the successor of the author*



Marketed by :

**L B S Publication** G. N. B. Road, Ambari : Guwahati.

**Price : Rupees Seventy only**

---

Published by Khagendra Narayan Dutta Barooah, Guwahati, Assam and Printed by  
Sreeguru Press, Maligaon : Guwahati

## **Late Buddhindra Nath Dilihial Bhattacharyya**

The author of the Dictionary was born at Singia Potani Village, Nowgong, October, 1865, his father being Dharmadatta of an orthodox Brahmin family—gentleman with a good reputation in the district. Rai Bahadur Gunabhiram got him admitted into the Nowgong Government High School and having passed the Entrance Examination in 1885, he entered a Calcutta College where Rai Bahadur Radhakanta Handique and Satyanath Bora were among his notable companions. He had a brilliant career in the College ; but owing to indigent circumstances, he was compelled to leave it after completing the F.A. course of the Calcutta University and became a school master at Jorhat Government High School. Luckily, he got an appointment in the Jorhat Court as Criminal Peskar from which he was in due course, promoted to be the Head Clerk of the Deputy Commissioner's Office. After retirement from Government service, he opened a tea estate at Barpathar, which is now a flourishing concern. He had been to England in 1902 as Private Secretary to Rai Bahadur Jagannath Barooah who was invited to attend the Coronation Ceremony of Edward the Seventh. In 1924, he was appointed to work as a Valuer of Golaghat Municipality and on March 5, 1945, he died leaving behind him a big family to mourn.

The Chief of Buddhindra Bhattacharyya's writings are his various essays and articles in the Assam Hitaishi, Books on Problems of the Hindu Society ; Ramani Gabharu and Chitrangada Milan—two dramas, Chengeli Gaonburha in instructive farce on the co-operative business, Hindu Dharma Vaignanik Tatta—a scientific analysis of the Hindu religion ; Bilat Jatra—a voyage to England and specially the book at hand—his life blood—the best—Anglo-Assamese vocabulary.

Hail pioneer Buddhindra Nath Bhattacharyya !

**BENUDHAR SHARMA**



B. N. Bhattacharyya

Born 1865 ]

[ Died 1945

## P R E F A C E

The want of an English to Assamese Dictionary has long been felt by the Assamese Students, as well as by the literate public in the province. As a consequence of this they are obliged to resort to Dictionaries in other languages to the detriment of their own literature. The publication of the Hema-Kosha, the Assamese to English Dictionary, through the good grace of the most popular officer, the Hon'ble Col.P.R.T. Gurdon, I A. in 1900, has given a new impetus to the Assamese literature and proved itself to be the sheet-anchor of the Assamese language. Since then, with the introduction of Assamese into the University Examinations, the want of a Dictionary of this type has been more and more felt and those who are entrusted with the education of the children of the soil must have realised the difficulty of translating into Assamese the English words and phrases in the absence of a reference book of the kind. With a view to remove this longfelt want the author was determined to devote his spare moments to the task, and by the grace of God, he has now been able to submit the work, after a labour of about five years, to the candid judgment of the generous public. It will highly recompense his labour and will be a source of gratification to him if the book proves to be a useful addition to the Assamese literature.

The author has carefully avoided as far as possible the free use of Sanskrit words in the Dictionary, and he has no hesitation in saying that the Dictionary being the first of its kind in the province, has not been as complete as it could be desired, but he hopes that with the help and co-operation of the educated public it will be possible for him in no time to bring the book into a perfect condition. He will be highly obliged to any gentleman who will be pleased to point out to him the defects in the dictionary and assist him with suggest and advice for its improvement.

Some hints on Assamese Grammar have been inserted in the book for the convenience of the foreigners to learn Assamese.

Dated Jorhat  
the 14th October, 1931

B. N. Dilihial Bhattacharyya

## PREFACE TO THE SECOND EDITION

It is gratifying to note that the first edition of the book was well received by those for whom it was intended. Through their indulgence the Editor has now been able to issue its second edition with certain addition and alterations called for specific progress of the day, as well as by various lexicography in compilin the book the Editor often consulted, above all others, the Chamber's Twentieth Century Dictionary as the best guide in every respect. The Editor is highly thankful to Srijut Gangadhar Barkataki, the proprietor of the Annada Printing House, for his prompt compliance to take up the job by surmounting all the drawbacks.

Dated Jorhat  
the 1st April, 1938

B. N. Dilihial Bhattacharyya

## PREFACE TO THE THIRD EDITION

Late B. N. Bhattacharyya's Anglo-Assamese-Pronouncing Dictionary was out of print for the last several years. The book is highly spoken of by eminent scholars and is in demand by students of English Literature. Many are even inclined to say that the book is superior to many other existing dictionaries of the kind so far as their requirements are concerned.

Although the publication of a book of this size is more costly, that what a publishing agency can take up without some disadvantage to it, at the request of the heirs to late Bhattacharyya, have undertaken the task to meet the public demand by way of doing some service to those for whom the book is intended.

In this edition many new words and phrases have been incorporated in the book at their proper places and constitutional and scientific terms with their equivalents in Assamese as accepted by different committees appointed by the Government of India from time to time and also the table of *measures* as adopted by the *Republic* have been appended to the book in the form of appendices. *Mathematical symbols* and *Greek Alphabets* have also been included in the book. In this, I have to thank, Sri R. K. Mahanta, M. A. Lecturer in English, Cotton College, Guwahati, and Sri Benudhar Sharma, Ex-president, Assam Sahitya Sabha, for revising the whole book. Sri Mahanta has done the proof reading as far as practicable in the midst of his heavy duties. He has endeared himself to me by his selfless work as my own son and I pray to God for his long life and prosperity.

I only hope the book will be found to be useful by the reading public.

Guwahati  
15.3.62

Bichitra Narayan Dutta Barooah  
Lawyer's Book Stall, Guwahati

## PREFACE TO THE FOURTH EDITION

It is a pleasure to note that the 3rd edition of this dictionary has gone out of print within such a short period. This fact alone justifies our belief that late B. N. Bhattacharyya's work still commands the unstinted respect and confidence of almost all Anglophiles in Assam. It is because the book stands on the solid granite quays. We trust that the students of Assam can ill-afford to dispense with this ready-reference from their desks.

We have taken this opportunity to get the whole book revised by Sri Mahendra Bora, M. A., Principal, Goalpara College. We are very thankful to him that he readily agreed to do that. In fact, he has not only revised the whole book very sincerely, but also did a fine job of enlarging its size. He has polished the pronunciation, straightened up the meaning, added other meanings of some words so as to cover up all the nuances and corrected certain meaning-content in the light of recent research in the field of lexicography. There were certain words though such words were too few, which were misplaced in the alphabetical order. He has cushioned them in the proper places. Besides, he has incorporated into the main body of the book altogether 489 new words. After all, English is a dynamic language, with a tremendous capacity for absorption. Yet, he has incorporated only such words which ought to be within the mental ken of a student. Further, he has also prepared a glossary of scientific terms, which he does not claim to be entirely exhaustive. But we are confident that it would go a long way to satisfy the demand of our student community. We must admire his painstaking revision, though he is head-long deep in his other tasks and responsibilities.

Lastly, we must inform our customers that the book has grown its size in this edition. Besides, we have also taken a great care to improve the quality of paper and printing. Yet, we refrain from raising its price, so that it may

not be out of everybody's reach. After all, late Bhattacharyya took so much pain in making this book only to help our not-too-rich students. May his great soul rest in peace !

We crave the indulgence of our readers to make an appeal that if any suggestion which they may feel to offer for its future improvement should kindly be communicated to us.

Guwahati  
1st March, 1960

B. N. Dutta Barooah, B.L.  
Proprietor, Lawyer's Book Stall,  
Panbazar, Guwahati.

#### PREFACE TO THE FIFTH EDITION

It is a pleasure to note that the fourth edition has gone out of print within a short period. In this edition to improve the quality 28lbs paper has been used. Still now the price has not been increased for the interest of the students at large, though various cost of printing, etc., has increased.

Guwahati,  
21st July, 1965

B. N. Dutta Barooah, B.L.,  
Proprietor, Lawyer's Book Stall.

#### PREFACE TO THE SIXTH EDITION

It is a pleasure to note that the fifth edition has gone out of print within a short period. In spite of the various rise of costs, such as printing, binding, price of paper, transshipment charges, for the interest of the students at large the price has not been increased.

I offer gratitude to the Guardians and students.

B. N. Dutta Barooah,

#### PREFACE TO THE SEVENTH EDITION

It is a pleasure to note that the sixth edition has gone out of print within a very short time. In spite of the rise of costs, such as printing, binding, price of paper, transshipment charges, for the interest of the students at large, the price has not been increased.

I offer gratitude to the guardians and students.

Guwahati, 1st April, 1969

B. N. Dutta Barooah,

#### PREFACE TO THE EIGHTH EDITION

##### An Excuse

On account of the rise of the prices of paper and various kinds of expenses, such as printing, binding and transshipment from Calcutta, we have been compelled to increase the price to Rs. 16/- against our will and beg to be excused.

Panbazar, Guwahati-1, 24th June,

B. N. Dutta Barooah,

#### PREFACE TO THE NINTH EDITION

We regret the delay in bringing out the ninth edition of the present work. This has been due to the fluctuation of the paper market. The price too has been increased to Rs. 26/- for the same reason.

Panbazar, Guwahati-1, 1st August, 1975

K. N. Dutta Barooah.

#### PREFACE TO THE TENTH EDITION

We regret the delay in bringing out the tenth edition of the present work. This has been due to the fluctuation of the paper market. The price too has been increased to Rs. 70/- for the same reason.

Ambari, Guwahati, 6/9/82.

K. N. Dutta Barooah.

## LIST OF ABBREVIATIONS USED IN THIS BOOK

*a* or *adj.* = adjective  
*abbr.* = abbreviation, abbreviated.  
*ad*, *adv.* = adverb.  
*alg.* = algebra, algebraical, algebraically.  
*ar.* = article.  
*arith.* = arithmetic.  
*astr.* = astronomy.  
*astrol.* = astrology.  
*astron.* = astronomy.  
*B.* = Bible.  
*bot.* = botany.  
*c.* = Circa,  
*cal.* or *colloq.* = colloquial, colloquially.  
*com.* = comparative.  
*con.* = conjunction.  
*contr.* = contraction,  
*corrupt.* = corruption, corrupted.  
*def. ar.* = definite article.  
*dim.* = diminutive.  
*e.g.*, = as for example.  
*Electr.* = electricity.  
*Eng.* = English.  
*esp.* = especially.  
*fem.* = feminine.  
*fig.* = figurative, figuratively.  
*geog.* = geography, geographical, geographically.  
*gram.* = grammar, grammatical, grammatically.  
*i.e.* = that is.  
*indef. ar.* = indefinite article.  
*inf.* = infinitive.  
*int.*, *intj.* = interjection.  
*intr.* = intransitive.  
*lit.* = literal, literally.  
*mas.* = masculine.  
*math.* = mathematics, mathematical.  
     mathematically.  
*myth.* = mythology, mythological.  
*n.* = noun.

*ns.* = nouns  
*opp.* = opposite.  
*orig.* = originally.  
*pa.* = participle adjective.  
*part.* = participle.  
*phon.* = phonetics.  
*pl.* = plural.  
*poss. a.* = possessive adjective.  
*p. p.* = past participle.  
*pr.* = pronoun.  
*pr. adj.* = present participle adjective.  
*p. a.* = past participle adjective.  
*p. as.* = participle adjectives.  
*pred. adj.* = predicative adjective.  
*pref.* = prefix.  
*prep.* = preposition.  
*pres.* = present.  
*Prob.* = probably,  
*Pron.* = pronoun.  
*Pr. p.* = present participle.  
*Pr. t.* = present tense.  
*P. t.* = past tense.  
*R. C.* = Roman Catholic.  
*S.* = South.  
*Sans.* = Sanskrit.  
*Sim.* = Similarly.  
*sing.* = singular.  
*suff.* = suffix.  
*sup.* = superlative.  
*syn.* = synonym.  
*tr.* = transitive.  
*v. aux.* = verb auxiliary.  
*v. i.* = verb intransitive.  
*v. it.* = verb transitive.  
*v. i. & t.* = verb intransitive and transitive.  
*viz.* = namely.  
*v. n.* = verbal noun.  
*v. t. & i.* = verb transitive and intransitive.



## Verb যা = to go

## Present tense

## 1st person

Sing. মই যাওঁ [ I go ]

Plur. আমি যাওঁ [ we go ]

## 2nd person

তুমি যোৱা,

আপুনি যায় [ you go ]

তোমালোক যোৱা,

আপোনালোক যায়

[ you go ]

## 3rd person

{ তেখেত যায়

= he goes.

{ তেওঁ যায়

= he goes.

সি যায়

= he goes.

তাই যায়

= she goes

সেইটো যায়

= that goes

এইটো যায়

this goes.

ই যায়

goes.

in plur.: there are no changes.

## Present perfect

## 1st person

Sing. মই গৈছো  
[ I have gone ]Pl. আমি গৈছা  
[ we have gone ].

## 2nd person

তুমি গৈছা ;  
আপুনি গৈছে  
[ you have gone ]

## 3rd person

তেখেত, তেওঁ

সি etc. গৈছে

= has gone.

## Past tense

Sing. মই গৈছিলো  
[ I went ].Pl. আমি গৈছিলো  
[ we went ]তুমি গৈছিলো ;  
আপুনি গৈছিল

[ you went ]

তেখেত, তেওঁ

সি etc. গৈছিল ।

= he went.

## Past perfect

Sing. মই গলো, গৈছিলো  
[ mai gaichilo ]  
= I had gone  
= I had goneতুমি গলা, গৈছিলো  
[ tumi gaichila ]  
আপুনি গল, গৈছিল  
( apuni gaichil )  
তই গলি, গৈছিলি  
( tai gaichili );  
= you had gone

তেখেত [ tekhet ]

[ তেওঁ teou ]

সি ( shi )

তাই ( tai )

এই ( ei )

গল, গৈছিলি ।

**1st person**

**Pl.** আমি গেলো ;  
গৈছিলো ।

**2nd person**

তোমালোক গলা ;  
গৈছিলো ।  
আপোনালোক গল ; গৈছিল  
তইঁত গলি ; গৈছিল ।

**3rd person**

তেখেত সকল,  
তেওঁলোক, সিহঁত,  
তাইহঁত, ইহঁত গল ;  
গৈছিল ।

**Future tense****Verb যা = to go.**

**Sing.** মই যাম ( mai :jam )  
= I shall go

তুমি যা বা,  
আপুনি যাব,  
তই যাবি,  
= you shall go.

তেওঁ যাব, তেখেত যাব,  
তেওঁ যাব, সি যাব, তাই  
যাব, এই যাব = he or  
she shall go.

**Pl.** আমি যাম  
= we shall go

তোমালোক যাবা ;  
আপোনালোক বা  
আপোনাসকল যাব,  
তইঁত বা তইঁতবিলাক  
যাবি = you will go.

তেওঁলোক, তেখেত  
সকল, তেওঁবিলাক,  
সিহঁত, তাইহঁত, ইহঁত  
বিলাক যাব  
= they will go.

**Subjunctive mood****Present tense.****Verb যা = to go.****1st person**

**Sing.** যদি মই যাওঁ  
= If I go

**2nd person**

যদি তুমি যোৱা ;  
যদি আপুনি যায়,  
যদি তই যাব = If you go

**3rd person**

তেওঁ, তেখেত, সি, তাই,  
এই, সেই, যদি যায়  
= If he or she gose.

**Pl.** যদি আমি যাওঁ  
= If we go

যদি তোমালোক যোৱা,  
যদি আপোনাসকল যায়,  
যদি তইঁত যাব = If you go

যদি তেওঁলোক, তেওঁবিলাক,  
তেখেতসকল, সিহঁত, তাইহঁত,  
= If they go.

**Past perfect**

**Sing.** যদি মই গলো  
হেতেন ; মই  
যোৱা হলে  
= If I had gone

যদি তুমি গলা হেতেন ;  
= তুমি যোৱা হলে ;  
আপুনি যদি গল হেতেন ;  
যদি তই গলি হেতেন ;  
তই যোৱা হলে  
= If you had gone.

তেওঁ, তেখেত, সি,  
তেওঁলোক যোৱা হলে,  
তেওঁলোক যদি গল হেতেন  
etc. = If he or they  
had gone.

[ K ]

## Imperative mood

	Present tense	Futnre tense
2nd person Sing.	আপুনি যাওক ; ( honorific ) তুমি যোৱা ; ( less honorific ) তই যা ; ( contemptuous ) = you go	আপুনি যাব ; তুমি যাবা ; তই যাবি : = you will go.
„ Plu.	আপোনালোক যাওক ; তোমালোক যোৱা ; তহঁত যা ; ( same as in singular )	আপোনালোক যাব ; তোমালোক যাবা ; তহঁত যাবি ।
3rd person Sing.	তেখেতে ( honorific ) যাওক তেওঁ ( less honorific ) যাওক সি ( contemptuous ) যাওক ই ( Do ) যাওক এওঁ ( less honorific mas. or fem ) ( contemptus fem. ) ত ( Do ) যাওক	= Let him go.    = Let him go.
Plu. Mas.	<div style="display: inline-block; vertical-align: middle;">           তেখেতসকল যাওক            তেওঁ লোক „            সিহঁত „            ইহঁত „            এওঁ বিলাক „            এইহঁত „            তাইহঁত „         </div>	= Let her go
„ Fem.		

Example of verbs undergoing changes in different persons and tenses.

	Present tense	less honorific
1st person মই	2nd person তুমি	3rd person তেওঁ,
Verbs : — ল ( take ) + ওঁ = লওঁ	+ ওৱা = লোৱা	+ য় = লয়
ব ( wait ) + ওঁ = ওঁ	+ ওৱা = ৰোৱা	+ য় = ৰয়
থ ( keep ) + ওঁ = থওঁ	+ ওৱা = থোৱা	+ য় = থয়
ধৰ্ ( hold ) + ওঁ = ধৰোঁ	+ আ = ধৰা	+ এ = ধৰে
কৰ্ ( do ) + ওঁ = কৰোঁ	+ আ = কৰা	+ এ = কৰে
খা ( eat ) + ওঁ = খাওঁ	+ ওৱা = খোৱা	+ য় = খায়
যা ( go ) + ওঁ = যাওঁ	+ ওৱা = যোৱা	+ য় = যায়
পা ( get ) + ওঁ = পাওঁ	+ ওৱা = পোৱা	+ য় = পায়

**1st person**

নে ( take away ) +ও = নিওঁ  
 দে ( give ) +ও = দিওঁ  
 মৰ ( die ) +ও = মৰো  
 শো ( sleep ) +ওঁ = শোওঁ  
 আহ ( come ) +ও = আহো  
 থাক ( stay ) +ও = থাকো  
 কান্দ ( cry ) +ও = কান্দো

**Continuous**

ল + ইছো = লৈছো  
 ব + „ = বৈছো

**1st person**

**Verbs**—থ + ইছো = থৈছো

ধৰ + „ = ধৰিছো  
 কৰ + „ = কৰিছো  
 থা + „ = থাইছো  
 \*যা + „ = গৈছো  
 পা + „ = পাইছো  
 নে + ছো = নিছো  
 দে + ছো = দিছো  
 মৰ + ইছো = মৰিছো  
 শো + „ = শুইছো  
 আহ + „ = আহিছো  
 থাক + „ = থাকিছো  
 কান্দ + „ = কান্দিছো

\* The verb যা is transformed into গৈ in all other tenses except in present and future.

**2nd person**

+আ = নিয়া  
 +আ = দিয়া  
 +লা = মৰা  
 +আ = শোৱা  
 +আ = আহা  
 +আ = থাকা  
 +আ = কান্দা

**Present tense**

+ইছা = লৈছা  
 + „ = বৈছা

**2nd person**

+ইছা = থৈছা  
 + „ = ধৰিছা  
 + „ = কৰিছা  
 + „ = থাইছা  
 + „ = গৈছা  
 + „ = পাইছা  
 +ছা = নিছা  
 +ছা = দিছা  
 +ইছা = মৰিছা  
 + „ = শুইছা  
 + „ = আহিছা  
 + „ = থাকিছা  
 + „ = কান্দিছা

**3rd person**

+এ = নিয়ে  
 +এ = দিয়ে  
 +এ = মৰে  
 +এ = শোৱে  
 +এ = আহে  
 +এ = থাকে  
 +এ = কান্দে

**less honorific**

+ইছে = লৈছে  
 + „ = বৈছে

**3rd person**

+ইছে = থৈছে  
 + „ = ধৰিছে  
 + „ = কৰিছে  
 + „ = থাইছে  
 + „ = গৈছে  
 + „ = পাইছে  
 + „ = নিছে  
 + „ = দিছে  
 + „ = মৰিছে  
 + „ = শুইছে  
 + „ = আহিছে  
 + „ = থাকিছে  
 + „ = কান্দিছে

**Past tense****2nd person** মই

+লা = লৈয়া  
 „ = বলা  
 „ = থলা  
 +ইলা = ধৰিলা  
 „ = কৰিলা  
 +লা = থালা  
 „ = গলা  
 „ = পালা  
 „ = নিলা  
 „ = দিলা  
 +ইলা = মৰিলা  
 +লা = শুলা

**less honorific****3rd person** তেওঁ

+লে = লৈলে  
 +ল = বল  
 „ = থলে  
 +ইলে = ধৰিলে  
 „ = কৰিলে  
 +লে = থালে  
 +ল = গল  
 +লে = পালে  
 „ = নিলে  
 „ = দিলে  
 +ল = মৰিল  
 +লে = শুলে

**1st person** মই

**Verbs**—ল + লো = ললো

ব + „ = বলো  
 থ + „ = থলো  
 ধৰ + ইলো = ধৰিলো  
 কৰ + „ = কৰিলো  
 থা + লো = থালো  
 যা + „ = গলো  
 পা + „ = পালো  
 নে + „ = নিলো  
 দে + „ = দিলো  
 মৰ + ইলো = মৰিলো  
 শো + লো = শুলো

**1st person**

আহ + ইলো = আহিলো  
 থাক + „ = থাকিলো  
 কান্দ + „ = কান্দিলো

**Continuous**

Verbs : 1st per. মই

ল + ইছিলো = লৈছিলো  
 ব „ = বৈছিলো  
 থ „ = থৈছিলো  
 ধব „ = ধবিসছিলো  
 খা „ = খাইছিলো  
 যা „ = য়ৈছিলো  
 পা „ = পাইছিলো  
 নে + ছিলো = নিছিলো  
 দে „ = দিছিলো  
 মব + ইছিলো = মবিসছিলো  
 শো „ = শুইছিলো  
 আহ „ = আহিলো  
 থাক „ = থাকিছিলো  
 কান্দ „ = কান্দিছিলো

**1st per.**

ল + ম = লম  
 ব „ = বম  
 থ „ = থম  
 ধব + ইম = ধবিম  
 কব „ = কবিম  
 খা + ম = খাম  
 যা „ = যাম  
 পা „ = পাম  
 নে „ = নিম  
 দে „ = দিম  
 মব + ইম = মবিম  
 শো + ম = শুম  
 আহ + ইম = আহিম  
 থাক „ = থাকিম  
 কান্দ „ = কান্দিম

**2nd person**

+ ইলা = আহিলা  
 + „ = থাকিলা  
 + „ = কান্দিলা

**Past tense**

2nd per. তুমি

+ ইছিল = লৈছিল  
 „ = বৈছিল  
 „ = থৈছিল  
 „ = ধবিসছিল  
 „ = খাইছিল  
 „ = য়ৈছিল  
 „ = পাইছিল  
 + ছিল = নিছিল  
 „ = দিছিল  
 + ইছিল = মাৰিছিল  
 „ = শুইছিল  
 „ = আহিছিল  
 „ = থাকিছিল  
 „ = কান্দিছিল

**Future tense****2nd per.**

+ বা = লবা  
 „ = ববা  
 „ = থবা  
 + ইবা = ধবিবা  
 „ = কবিবা  
 + বা = খাবা  
 „ = যাবা  
 „ = পাবা  
 „ = নিবা  
 „ = দিবা  
 + ইবা = মবিবা  
 + বা = শুবা  
 + ইবা = আহিবা  
 „ = থাকিবা  
 „ = কান্দিবা

**3rd person**

+ ইল = আহিল  
 + „ = থাকিল  
 + ইলে = কান্দিলে

**less honorific**

3rd per. তেওঁ

+ ছিল = লৈছিল  
 „ = বৈছিল  
 „ = থৈছিল  
 „ = ধবিসছিল  
 „ = খাইছিল  
 + ছিল = য়ৈছিল  
 + ছিল = পাইছিল  
 „ = নিছিল  
 „ = দিছিল  
 + ছিল = মাৰিলে  
 „ = শুইছিল  
 „ = আহিছিল  
 „ = থাকিছিল  
 „ = কান্দিছিল

**less honorific****3rd per.**

+ ব = লব  
 „ = বব  
 „ = থব  
 + ই = ধবিব  
 „ = কবিব  
 + ব = খাব  
 „ = যাব  
 „ = পাব  
 „ = নিব  
 „ = দিব  
 + ইব = মবিব  
 + ব = শুব  
 + ইব = আহিব  
 „ = থাকিব  
 „ = কান্দিব

For honorific and contemptuous forms of the second and third persons see verb given above.

## Negative prefixes

1 Assamese “ন” ( not ) is the negative prefix used before verbs, and “অ, জা, ব, নি” are the prefixes used before adjectives and nouns as in Sanskrit. The verbs undergo changes in the negative according to the vowel sound of the first letter of the word unless it be a consonant having the sound of “অ” in which case it changes into “নে” or “নো” /

Verb	Negative	1st person	2nd person	2nd person	2nd person	3rd person	3rd person	3rd person
			honorific	less honorific	contemptuous	honorific	less honorific	contemptuous
		(মই)	(আপুনি)	(তুমি)	(তই)	(তেখেতে)	(তেওঁ)	(সি)
ল ( take )	ন + ল = নল (don't take)	নলঙ	নলয়	নোলোৱা	নলয়	নলয়	নলয়	নলয়
থ ( keet )	ন + থ = নথ	নথঙ	নথয়	নোথোৱা	নথয়	নথয়	নথয়	নথয়
ব ( wait )	ন + ব = নব	নবঙ	নবয়	নোবোৱা	নবয়	নবয়	নবয়	নবয়
কৰ ( do )	ন + কৰ = নকৰ	নকৰো	নকৰে	নকৰ	নকৰ	নকৰে	নকৰে	নকৰে
খা ( eat )	ন + খা = নেখা	নেখাঙ	নেখায়	নোখোৱা	নেখায়	নেখায়	নেখায়	নেখায়
যা ( go )	ন + যা = নেযা	নেযাঙ	নেযায়	নোযোৱা	নেযায়	নেযায়	নেযায়	নেযায়
পা ( get )	ন + পা = নেপা	নেপাঙ	নেপায়	নোপোৱা	নেপায়	নেপায়	নেপায়	নেপায়
গহ ( grind )	ন + গহ = নিগহ	নিগহ	নিগহে	নিগহা	নিগহ	নিগহে	নিগহে	নিগহে
প ( drink )	ন + প = নিপি	নিপিহে	নিপিয়ে	নিপিয়া	নিপায়	নিপিয়ে	নিপিয়ে	নিপিয়ে
নে (take away)	ন + নে = নেনে	নিনিঙ	নিনিয়ে	নিনিয়া	নিনিয়	নিনিয়ে	নিনিয়ে	নিনিয়ে
দে ( give )	ন + দে = নেদে	নিদিঙ	নিদিয়ে	নিদিয়া	নিদিয়	নিদিয়ে	নিদিয়ে	নিদিয়ে
শো ( sleep )	ন + শো = নোশো	নোশোঙ	নোশোৱে	নোশোৱা	নোশোৱ	নোশোৱে	নোশোৱে	নোশোৱে
ধো ( wash )	ন + ধো = নোধো	নোধোঙ	নোধোৱে	নোধোৱা	নোধোৱ	নোধোৱে	নোধোৱে	নোধোৱে
ছেক ( strain )	ন + ছেক = নেছেক	নেছেকো	নেছেকে	নেছেকা	নেছেক	নেছেকে	নেছেকে	নেছেক
পেলা ( throw )	ন + পেলা = নেপেলা	নেপেলাঙ	নেপেলায়	নেপেলাৱ	নেপেলাৱ	নেপেলায়	নেপেলায়	নেপেলায়
শুন ( hear )	ন + শুন = নুশুন	নুশুনো	নুশুনে	নুশুনা	নুশুন	নুশুনে	নুশুনে	নুশুনে
খোচ ( stab )	ন + খোচ = নোখোচ	নোখোচা	নাখোচে	নাখোচা	নাখোচ	নাখোচে	নাখোচে	নাখোচে
খোট ( peek )	ন + খোট = নোখোট	নোখোটো	নাখোটে	নাখোটো	নাখোট	নাখোটে	নাখোটে	নাখোটে
থাক ( stay )	ন + থাক = নেথাক	নেথাকো	নেথাকে	নেথাকা	নেথাক	নেথাকে	নেথাকে	নেথাকে
পাৰ ( can )	ন + পাৰ = নোৱাৰ	নোৱাৰো	নোৱাৰো	নোৱাৰা	নোৱাৰ	নোৱাৰে	নোৱাৰে	নোৱাৰে
আছ ( have )	ন + আছ = নাছ	নাই	নাই	নাই	নাই	নাই	নাই	নাই
আহ ( come )	ন + আহ = নাহ	নাহো	নাহে	নাহা	নাহ	নাহে	নাহে	নাহে
লাগ (adhere)	ন + লাগ = নেলাগ	নেলাগো	নেলাগে	নেলাগে	নেলাগে	নেলাগে	নেলাগে	নেলাগে

\*Some grammarians, with a view to make the negative inflexions uniform, use the Bengali verbs “নি” and “দি” for Assamese “নে” and “দে” which are derived from Sanskrit “न” and “दा” । “न” is the Assamese prefix for the Bengali “না” ।

## SENTENCES

It rains=বৰষুণ আনিছে। (barashun aniche)  
 It hails=শিল পৰিছে। (shil pariche)  
 The weather is cloudy=বতৰটো ডাৱৰীয়া  
 (batarto daoria)  
 He is sleeping in his room=তেওঁ তেওঁৰ কোঠাত  
 শুই আছে। (teou teour kothat sun ache)  
 Who are you=আপুনি or তুমি কোন?  
 (apuni, or tumi kon)  
 Come in please=অনুগ্রহ কৰি ভিতৰলৈ আহা  
 or আহক। (anugrah kari bhitara lai ahan,  
 or ahak)  
 What can I do for you?=আপনাৰ হকে মই কি  
 কৰিব পাৰোঁ? (aponar hake mai ki  
 kariba paro?)  
 Man is mortal=মানুহ মৰণশীল।  
 (manuh maranshil)  
 Tiger kills man=বাঘে মানুহ মাৰে।  
 (baghe manuch mare)  
 Birds lay eggs=চৰাইবিলাকে কণী পাৰে।  
 (charai bilake kani pare)  
 Man eats fish=মানুহে মাছ খায়।  
 (manuhe mach khai)  
 Go away=গুচি যোৱা (guchi joa)  
 He is a gentleman=তেওঁ এজন ভাল মানুহ।  
 (teou ajan bhal manuh)  
 Is he a gentleman?=তেওঁ এজন ভাল মানুহ নে?  
 (teou ajan bhal manuh ne?)  
 I am in need of it=এইটো মোৰ দৰ্কাৰ।  
 (aito mor darkar)  
 He has gone=তেওঁ গৈছে or তেওঁ গল।  
 (teon gaiche or teou gol)  
 He has gone=তেওঁ গল নে? (teou gol ne)  
 I want it=এইটো মোক লাগে।  
 I have it=এইটো মোৰ আছে।  
 Do you want or require it=এইটো তোমাক  
 লাগে নে?  
 Man sleep=মানুহ শোৱে। (manuh shoe)  
 Money fetches money=ধনে ধনক আনে।  
 (dhane dhank ane)  
 Money is the root of all evils=ধন সকলো  
 অনিষ্টৰ মূল। (dhan shakalo anistar moal)

Where do you stay?=আপুনি ক'ত থাকে।  
 (apuni kot thake)  
 I would have gone to India if I had got  
 money=মই টকা পোৱা হলে ভাৰতবৰ্ষলৈ গলো  
 হেতেন (mai taka poa-hale Bharatbarshalai  
 galo heten.)  
 He cannot earn more than 400/-a month=  
 তেওঁ মাহে ৪০০ টকাৰিশতকৈ বেচি আৰ্জিব নোৱাৰে।  
 (teou mahe charishatki besi arjiba  
 noara)  
 Dear Sir, I am glad to receive your letter=  
 প্ৰিয় মহাশয় (or প্ৰিয় ডাঙৰীয়া) মই আপোনাৰ  
 চিঠি পাই সুখী হৈছোঁ। (pria mahasai!  
 (or pria dangaria) mai aponar chithi pai  
 sukhi haicho.)  
 Keep it on the table=মেজৰ ওপৰত ৰাখা বা  
 থোৱা। (mejar oparat rakha or thoa)  
 If you come I may go=তুমি আহিলে মই যাব  
 পাৰোঁ। (tumi ahile mai jaba paro)  
 The tree cannot be cut with the axe=গছ-  
 জোপা কুঠাৰেৰে কাটিব নোৱাৰিব। (gasjopa  
 kutharere katiba noari)  
 That can be done by man=মানুহৰ দ্বাৰাই  
 সেইটো কৰিব পাৰিব। (manuhar dwarai scito  
 karida pari)  
 I do not want=মোক নেলাগে (mok nelage)  
 I have no want=মোৰ অভাৱ নাই (mor abhab  
 nai)  
 Give me a book=মোক এটা কিতাপ দিয়া।  
 (mok eta kitap dia)  
 How many sons you have got=তোমাক লৰা  
 কেইটা আছে? (tomar loro keita ache?)  
 What do you want=তোমাক কি লাগে?  
 tomak ki lage?)  
 Shut the door behind you=সোমাবাৰ পাচত  
 দুৱাৰখন জপাই আহা। [ somoar pachat  
 duarkhan japai aha]  
 He is ill=তেওঁৰ বেমাৰ। (teour bemar)  
 God bless you=ঈশ্বৰে তোমাক মঙ্গল কৰক  
 (Ishware tomar mongal karak.)

[ P ]

NUMERALS

১, এক	২, দুই	৩, তিনি	৪, চারি	৫, পাঁচ	৬, ছয়	৭, সাত	৮, আট	৯, ন	১০, দহ
[ ak ]	[ dui ]	[tini]	[ chari ]	[pach ]	[ chai ]	[ sat ]	[ ath ]	[ na ]	[ dah ]

B. N. Bhattacharyya



# THE PRONOUNCING Anglo-Assamese Dictionary

## A

**A** (এ) the first letter in English alphabet. It is a broken down form of 'an' used before words beginning with the sound of a consonant ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ প্ৰথম আখৰ; এটা, এজোপা, এটো, কোনো এডাল। —(*indef. art.*) any, one, যেনে a man=এটা মানুহ, a worm=এটা পোক। সময়ে সময়ে on, into বা to ব অৰ্থে বুজায়; যেনে a year=on year বছৰেকত।

**Aback** (এবেক্) *adv.* backward পিচফালপৰা।

**Taken aback**=taken by surprise আচৰিতে, অকস্মাতে।

**Abaction** (এবেকশন্) *n.* the stealing of a number of cattle at a time একেবাৰেই ভালমহান গৰু ম'হ চুৰ কৰি নিয়া।

**Abacus** (এবেকাচ্) *n.* a counting frame গণনা কৰিবৰ নিমিত্তে বা নেইহা শিকাৰ নিমিত্তে শাৰী-শাৰীকৈ গুটি সি থোৱা যন্ত্ৰ।

**Abaddon** (এবেডন্) *n.* hell নৰ্ক; the devil প্ৰেত।

**Abaft** (এবেফ্ট্) *adv.* toward the stern, behind জাহাজৰ পাচভাগত, পাচত।

**Abandon** (এবাণ্ডন্) *v. t.* to give up, to forsake wholly এৰি দে, ত্যাগ কৰ।

**Abandoned** *adj.* given up, as to a vice; very wicked পৰিত্যক্ত; নষ্ট, ভ্ৰষ্ট, উদগ; কদাচাৰী।

**Abandonment** *n.* state of being given up এৰা ত্যাগ; self-surrender আত্ম-বিসৰ্জন; freedom of manner চৰিত্ৰহীনতা; পৰিত্যজন।

**Abase** (এবেচ) *v. t.* to bring low তললৈ নামা; to humble লাজ দে; to degrade নীহ

কৰ, চন্দ্রাপেশা। —*ment n.* humiliation অপমান, লাজ।

**Abash** (এবেছ্) *v. t.* to confuse with shame লাজত কৌচ বা দাজ দে, জয়পৰ, চন্দ্রা পৰ।  
*ed pa. p.* (with *at* or *by*) লাজত কৌচ খালে।

**Abate** (এবেটে) *v. t.* to lessen, to reduce in amount কম, শামকাট। —*v. i.* to grow less কম হ; চিমা, সস্তা পৰ। —*ment n.* decrease কম, সঁকাহ; সস্তা।

**Abattoir** (এবেটোৱাৰ্) *n.* a public slaughter house ৰাজহুৱা কটাইখানা।

**Abbess** (এব্-এচ্) *n.* the head woman of a nunnery উদাসীন ভকতনী-সমাজৰ অধিকাৰিণী। (*masc. Abbot*).

**Abbey** (এব্-ই) *n.* the church attached to a monastery উদাসীন ভকত বা ভকতনীৰ আশ্ৰম; সেই আশ্ৰমৰ লগত থকা গীৰ্জা।

**Abbreviate** (এব্ৰিভিয়েট্) *v. t.* to shorten, to abridge সংক্ষেপ কৰ, চুটি কৰ। —*ation n.* contraction সংক্ষেপ।

**Abdicate** (এব্-ডি-কেট্) *v. t.* formally to give up an office ৰাজপদ ত্যাগ কৰ, এৰি দে।

**Abdomen** (এব-ড'মেন্) *n.* the lower part of the belly তলপেট। —*adj. abdominal.*

**Abducent** (এব্-ডু-চেণ্ট্) *adj.* drawing back or pull away সঙ্কচিত, কৌচ খাই থকা বেনে; abducent muscle.

**Abduct** (এব্-ডাক্ট্) *v. t.* to carry a person by fraud or force বলেৰে বা ছল কৰি (মানুহ) পলুৱাই নে।

**Abduction** (এব্-ডাকশন্) *n.* ওপৰত কোৱামৰে পলুৱাই নিয়া কাম; মনুষ্য হৰণ।

**Abecedarian** (এ-বি-চি-ডেবি-আন) *adj.* বর্ণানুক্রমে সজাই বখা; প্রাথমিক জ্ঞানৰ অধিকাৰী—তাচ্ছল্য অৰ্থত। a, b, c, d,—এই আখৰ কেইটাৰ লগতে চিনাকি।

**Abed** *adv.* in bed, on the bed শোৱা-পাতিত, শয্যাত।

**Aberrant** (এবাবেৰন্ট) *adj.* আচল পথৰ পৰা তাঁতৰি যাওঁতাজন; ব্যতিক্রম, abnormal; অপ্ৰাকৃতিক, straying from the natural type.

**Aberration** (এবাবেৰশন্) *n.* deviation from the right path আচল পথ বা নিয়মৰ বাহিৰে চলন; বিকলতা; বাট এৰি এবাটে যাওন; দেখাত কোনো নক্ষত্ৰৰ ঠাই সলনি।

**Abet** (এবে'ইট) *v. t.* to incite or aid (used in a bad sense) কোনো বেয়া কাম কৰিবলৈ উৎসাহ বা ভাত সহায় কৰ। —**ment** *n.* বেয়া কামত সহায় কৰাটো।

**Abettor** *n.* যি বেয়া কামত বা জগৰীয়া কামত সহায় কৰে।

**Abeyance** (এবে'য়েঞ্চ) *n.* suspension স্থগিত অৱস্থা; মূলত্বী থকা।

**Abhor** *v. t.* to dislike; to detest ভয়েৰে এৰা; অতিকৈ ঘিণকৰ, ভয়ত কৌচ খা। —**rence** *n.* অতিশয় ঘিণ। —**rent** *adj.* detesting অতিশয় ঘিণকাৰী।

**Abide** (এবাইড্) *v. i.* to stay or dwell in a place বাস কৰ, থাক। —*v. t.* to tolerate সহি থাক, পালন কৰ (with by)।

**Abiding** *adj.* lasting; continual স্থায়ী; সদায় থকা, চিৰন্তন।

**Abigail** (এবিগে'ইল্) *n.* হাতধৰী লিগিৰী; লাচনি-পাচনি কৰি দিয়া ভিৰোতা।

**Ability** (এবিলিটি) *n.* power; skill ক্ষমতা; সাঠন; সাধ্য। **Abilities**=powers of the mind মানসিক শক্তিসমূহ।

**Abiogenesis** (এবায়জেনেচিচ) *n.* জড়বস্তুৰপৰা জীৱলগা বস্তুৰ জন্ম।

**Abject** (এব্জেক্ট্) *adj.* mean, worthless অশ্লম, নীচ; অকৰ্ণণ্য।

**Abjure** (এব্জুৰ্) *v. t.* to renounce upon oath, to repudiate শপথ খাই এৰ; শপত খাই হুই কৰ; অস্বীকাৰ কৰা।

**Abkari** (আব-কাৰী) *n. or adj.* মদ, ডাঙ্গ, কাণি বিষয়ক বা তাৰ মাফুল।

**Ablative** (এব্লেটিভ্) *adj.* অপাদান-কাৰক বিষয়ক।

**Ablation** আঁতৰ কৰণ। অন্ত-চিকিৎসাত অঙ্গ উঠাই পেলোৱা।

**Able** (এব্ল্) *adj.* having strength or means পাৰগ, সমৰ্থ; কোনো কামত পৈণত, পাকৈত। —**bly** *adj.* নিপুণ ভাৱে।

**Abaze** (এব্লেজ্) *adj.* in a blaze or on fire জুইৰে শোহৰ, জ্বলন্ত, জ্বলি থকা।

**Ablution** (এব্লুশন্) *n.* the act of washing কোনো পুজা-সেৱা কৰাৰ অভিপ্ৰায়ে স্নান, তুচি হৰৰ নিমিত্তে গা ধোৱাটো।

**Abnegate** (এব্ণিগেট্) *v. t.* to renounce ত্যাগ কৰ। **Self-abnegation**=আত্মত্যাগ; কোনো সংকাৰ্য্যত দেহকেহে লগাটো।

**Abnormal** (এব্ণৰ্মেল) *adj.* irregular অসাধাৰণ, অনিয়মিত, অবিধি; আজোখা।

**Aboard** (এবোৰ্ড্) *adj.* in a ship or a boat জাহাজত বা নাৱত। **When he went aboard**=যেতিয়া তেওঁ জাহাজত উঠিল।

**Abode** (এব'ড্) *n.* dwelling place থকা ঠাই; থকাটো।

**Abolish** (এবলিছ্) *v. t.* to make void, to put an end to বদ কৰ, উঠাই দে।

**Abolition** (এবলিশন্) *n.* the act of abolishing বদ কৰাটো, উঠাই দিয়াটো।

**A-Bomb** আগৰিক বোমা।

**Abominate** (এব'মিনেট্) *v. t.* to hate bitterly অতিশয় ঘিণ কৰ।

**Abominable** (এব'মিনেব্ল্) *adj.* hateful ঘৃণনীয়। —**ation** *n.* ঘিণ; ঘিণলগা বস্তু।

**Aboriginal** (এব'ৰিজিনেল্) *adj.* first; primitive আদিম; অতীজৰেপৰা থকা; খিলঞ্জীয়া অধিবাসী।

**Aborigines** (এব'ৰিজিন্চ) *n.* আদিমবাসী মানুহ; অতীজৰেপৰা থকা কোনো দেশৰ থলুৱা লোক-বিশাক। (সদায় বহুবচনত হয়)।

**Abortion** (এবৰ-শ্বন) *n.* অকাল জন্ম, গৰ্ভপাত; বিনচ।

**Abortive** (এবৰ'টিভ্) *adj.* unsuccessful; premature বিনচীয়া; নিফল, বাৰ্ধ।

**Abound** *v. i.* to be in plenty বহুতকৈ থাক বা হ  
(with preposition in or with) ওপচ-খা

**About** *prepo.* around ; near to ; concerning  
অ'ত ত'ত ; ওচৰত, কাষত ; মান, বিষয়ে What  
ary you about? তুমি কি কামত লাগি আছা?  
Have you got a rupee about you? তোমাৰ  
ওচৰত এটা টকা আছেনে? *About to die*—মৰে  
মৰে হৈ থকা ; *About three rupees*—তিনি টকা  
মান।

**Above** *prepo.* ওপৰত ; উপৰিও ; *Above board*  
খোলা ; মুখে পেটে এক ; মাননীয়া।

**Abracadabra** (এব্রাকডাব্রা) *n.* মানুহ ফুটুওৱা  
মন্ত্ৰ ; ঐ ভ্ৰাতৃ ক্ৰীং ফটু ফাটু জাতীয় অৰ্থ নোহোৱা  
মন্ত্ৰ।

**Abrade** *v. t.* to rub off ; to grate মোহাৰি পেলা ;  
ঘিহি ক্ষয় নিয়া।

**Abrasion** (এব্ৰেছ্যন্) *n.* ঘিহি ক্ষয় নিয়াটো, ঘিহনি  
খাই ভালভিগা, আম্বেদেৰা।

**Abreast** (এব্ৰেষ্ট্) *adv.* side by side, শাৰীপাতি,  
কাষধৰি, একেশাৰীত, লগালগিকৈ।

**Abridge** (এব্ৰিজ্) *v. t.* to shorten, to make brief  
চুটিকৰ, সৰু কৰ, সংক্ষেপ কৰ। —*ment* সংক্ষিপ্ত  
বিবৰণ ; বহুল নোহোৱা সংক্ষিপ্ত পুথি ; দ্বানন্দ।

**Abroad** (এব্ৰড্) *adv.* out of doors বাহিৰত,  
চাৰিওফালে ; অইন দেশত।

**Abrogate** (এব্ৰ'গেট্) *v. t.* to repeal বদ কৰ,  
বহিত কৰ (আইন সম্বন্ধে খাটে)। —*gation* *n.*  
বদ কৰাটো ; নিৰাকৰণ।

**Abrupt** (এব্ৰাপ্ট্) *adj.* sudden হঠাতে হোৱা বা  
কৰা। —*ly* *adv.* হঠাৎ, চাঁটু কৈ, গিৰিষাই,  
একেচাবে, ফটু কৰে। —*ness* *n.* ওখ বা থিয় ;  
হঠাৎ হোৱা অৱস্থা।

**Abscess** *n.* গাঁৰ, নাৰেঙা।

**Abscond** (এব্ৰস্কন্ড্) *v. i.* to hide one's self  
পলাই যা, লুকাই ফুৰ, ভাগি যা।

**Absconder** *n.* one who hides himself পলীয়া,  
ভাগি যোৱা মানুহ, ভগনীয়া মানুহ।

**Absence** *n.* being away, what খতীয়া ;  
গৰহাজিৰ, অনুপস্থিত, অসাক্ত ; অভাৱ।

**Absent** *adv.* not present গৰহাজিৰ। **Absent-**  
**minded**—অগ্রমনক।

*v. t.* খতীয়া কৰ ; গৰহাজিৰ হ।

**Absentee** *n.* one who absents himself যি  
উপস্থিত নহয় বা নেথাকে, গৰহাজিৰা মানুহ।

**Absinth** (এব্-চিথ্) *n.* এবিধ সেউজীয়া বৰুৱা মদ।

**Absolute** (এব্-চলিউট্) *adj.* unlimited ; un-  
alterable ; arbitrary চৰম ; সম্পূৰ্ণ, খাটোং,  
পুৰা ; লৰচৰ হব নোৱাৰা, পৰাপৰিক ; ইচ্ছাৱীন।  
—*ly* *adv.* completely ; positively সম্পূৰ্ণ-  
ৰূপে ; একেবাৰেই।

**Absolution** *n.* release ; remission of sins  
মুক্তি ; ততি।

**Absolve** (এব্জল্ভ্) *v. t.* to set free ; to pardon  
মুক্ত কৰ, খালাচ পে ; ক্ষমা কৰ।

**Absorb** (এব্-চৰ্ব্) *v. t.* to suck in ; to engage  
wholly শোহ, হোপ ; একেবাৰেই মন লগা

**Absorption** *n.* act of absorbing শোহনি।

**Abstain** *v. t.* to refrain from বিৰত হ ; কোনো  
মাদক বস্তু ব্যৱহাৰ নকৰাকৈ থাক।

**Abstemious** (এবস্তীমিয়াচ্) *adj.* temperate  
মিতাচাৰী, পৰিমিতৰূপে ভোজন কৰা। —*ness*  
*n.* পৰিমিতৰূপে ভোজন কৰাটো। —*ly* *adv.*  
পৰিমিতৰূপে।

**Abstinent** (এবস্তিনে'ক্ট্) *adj.* মাদকবস্তু ব্যৱহাৰ  
নকৰা। —*nence* *n.* মাদক বস্তু ব্যৱহাৰ ত্যাগ।

**Abstract** *v. t.* to draw from ; to separate  
উলিয়া ; চেপি খুন্দি উলিয়া ; সংক্ষেপ কৰ ; হৰণ  
কৰ। —*tion* *n.* absence of mind বিবাগতাৰ ;  
আলগ কৰাটো ; বস্তুৰ ওপ পৃথক কৰিব পৰা ভাৱনা-  
চিন্তা ; ভ্ৰমনি।

**Abstract** (এব্ৰেক্ট্) *adj.* existing in the  
mind only (opposite of concrete) বিমূৰ্ত্ত,  
মনেৰে পতা, কোনো বস্তুৰূপৰা আলগকৈ ৰখা ওপৰ  
নাৰ বুজুৱা যেনে হালধীয়া বৰণ (ওপৰ নাম) আৰু  
হালধীয়া চৰাই (বস্তুৰ নাম)। **Abstract noun**—  
ওপৰবুজুৱা বিশেষ্য পদ। **Abstract number**—কেৱল  
সংখ্যাৰ অঙ্ক (১, ২, ৩ ইত্যাদি)। **Abstract** *n.* a  
summary সংক্ষেপ বিবৰণ, সাৰ বিবৰণ।

**Abstraction**=absence of mind ভ্ৰমনি।

**Abstruse** (এব্ৰুচ্) *adj.* difficult to be  
understood বুজিব নোৱাৰা ; ওপ, গভীৰ।

**Absurd** (এব্চাৰ্ড্) *adj.* unreasonable অসমত,  
কণত নোসোমোৱা, অসুভিকৰ ; অসুয্যত।

**Absurdity** *n.* কাগত নোমোমোৱা কথা; অসঙ্গত কথা।

**Abundance** (এবান্ডেঞ্চ) *n.* plenty বহুত, ভালো-মানসিনি, ওপচোৱা অৱস্থা।

**Abundant** *adj.* বহুত, ভালোমান, প্রচুৰ, কিন্তু, ওপচোৱা।

**Abuse** (এবিউজ্) *v. t.* to revile; to illuse কৰ্ণনা কৰ, গালি পাৰ, ভিবন্ধাৰ কৰ; বিতণ্ডা কৰ; অপব্যৱহাৰ কৰ।

**Abuse** (এবিউচ্) *n.* গালি; বিতণ্ডা, অপব্যৱহাৰ।  
—*ive adj.* অপমানজনক, গালিথকা।

**Abut** (এবাট্) *v. i.* to border on সীমাত থকা, কাষত থকা। —**ment** *n.* (পকী সজা বা বন্ধা কামত হলে) য'ত ঘূৰণীয়া থাক বিলাক শেষ হয়গৈ বা ৰয়গৈ সেই ভাগ খুঁটা; a lateral support ঢোকা য়কপে দিয়া গাঁথনি।

**Abyss** (এবিচ) *n.* a bottomless depth তৰ নোপোৱা দ গাঁত বা কুং। অনন্ত কাল।

**Acacia** (এ'কেচিয়া) *n.* এবিধ গছ।

**Academy** (একাডে'মি) *n.* a school of arts and science শিল্প, বিজ্ঞান ইত্যাদি শিক্ষা দিয়া পঢ়াশালি বা তেনে শিক্ষা দিবৰ নিমিত্তে হোৱা সমাজ। —**demical** *adj.* পঢ়াশালিসম্বন্ধীয়।

**Acarpous** (একাৰ্পাচ্) *adj.* unfruitful নিষ্ফল; বন্ধা।

**Accede** (এক্চীড্) *v. i.* to assent সন্মত হ, মান্তি হ (with to)।

**Accelerate** (এক্চিলা'বেট্) *v. t.* to hasten, to increase the speed of ক্ৰমে বেগ বেচি কৰি নে, ক্ৰমে বেগই আগবঢ়া বা চলা; খৰকবোৱা। —**ation** *n.* বেগ বৃদ্ধি। —**ative** *adj.* বেগ বঢ়াব পৰা।

**Accent** (এক্চে'ণ্ট্) *n.* প্রহ্নন, উচ্চাৰণ কৰোঁতে ঠায়ে ঠায়ে শব্দৰ কোনো অংশত দিয়া জোৰ, কোনো ডোখৰ কথাৰ ওপৰত দিয়া হেঁচা বা ঠেঙ; তেনে হেঁচা বুজাবলৈ দিয়া চিন। —*v. t.* তেনে দৰে হেঁচা দে।

**Accentuate** (এক্চে'নচ্চু'য়েট্) *v. t.* ফুটাই উচ্চাৰণ কৰ; কথাৰ ওপৰত হেঁচা দি মাত। —**ation** *n.* জোৰ বা হেঁচা বুজাবলৈ চিন দিয়াটো।

**Accept** (এক্চে'প্ট্) *v. t.* to receive; to agree to ল, গ্ৰহণ কৰ; মান্তি হ। —**able** *adj.* গ্ৰহণীয়, সন্তোষেৰে লবৰ যোগ্য। —**ance** *n.* লোৱাটো, স্বীকাৰ। —**ation** *n.* the commonly received

meaning of a word কোনো শব্দৰ সাধাৰণ অৰ্থ —**er, —or** *n.* যি গ্ৰহণ কৰে বা লয়।

**Access** (এক্চে'চন্) *n.* liberty to come to আহিবলৈ বা সোমাবলৈ ক্ষমতা, প্ৰবেশ; approach সোমাই যোৱা বাট; increase বেচিভাগ। —**ible** *adj.* ওচৰ চাপিব পৰা, পাৰ পৰা, সুগম। —**ary, —ory** *n.* one who aids to commit a crime দোষজনক কামত যি মত দিয়ে বা সাহায্য কৰে, লগৰীয়া দোষী; anything additional অতিবিস্ত বস্তু, বাঞ্ছ বস্তু; প্ৰবেশ।

**Accession** (এক্চে'ছন্) *n.* act of coming to কোনো ঠাইলৈ অহাটো; increase বাঢ়ি, ডেচি। —**to the throne** ৰাজপাটত উঠাটো, অভিষেক; অন্তৰ্ভুক্ত হোৱা।

**Accident** (এক্চিডেণ্ট্) *n.* an unforeseen event, chance আকস্মিক ঘটনা, দৈব ঘটনা, ভাগ্যক্ৰমে হোৱা কাৰ্য্য, অখণ্ডৰ, আপদ। —**dence** *n.* (ব্যাকৰণত) শব্দৰ বিভক্তি প্ৰকৰণ। —**dental** *adj.* happening by chance অকস্মাৎ হোৱা, অপৰাত, সাধাৰণ অৱস্থাত হব নলগীয়া। —**ally** *adv.* by chance ঘটনাক্ৰমে, দৈবাৎ।

**Acclamation** (একক্লেমেছন্) *n.* a shout of applause জয়ধ্বনি কৰি শলগাটো বা প্ৰশংসা কৰাটো।

**Acclaim** *v. t.* বক্তেবে চিহ্নাৰিক ক, জয়ধ্বনি কৰ।

**Acclimatise** (একক্লাইমেটাইজ্) *v. t.* to inure to a climate বিদেশৰ তাৰা-পানী বা জাৰজহুত থাকিবলৈ সহজ কৰ, পৰিবেশৰ লগত খাপ খুৱাই লোৱা। —**sation** *n.* সেইদৰে ভাত সুজুৱাটো বা সহজ কৰাটো।

**Acclivity** (এক্ক্লিভিটি) *n.* ascent (opposite to declivity) ক্ৰমে ওপৰলৈ ওহ হৈ যোৱা ঠাই; ওপৰলৈ থিয় পৰ্য্যন্তৰ কাষ। —**vious** (এক্ক্লিভিচ) *adj.* এচলীয়াভাবে থিয়।

**Accolade** (এক্-অল্-এ'ড্) *n.* a ceremony of conferring Knighthood বাহুত তৰোতাৰেৰে খপৰিয়াই নাইট্ উপাধি দিয়া সন্মান চিন।

**Accommodate** (এক্কম'ডেট্) *v. t.* to furnish or supply with conveniences খাৰ-খাকিবলৈ সুবিধা কৰি দে, ঠাই দে; to adjust উপযোগী কৰ, ঠিক কৰ। —**ing** *adj.* মুখ হৰিব নোৱাৰা। —**dation** *n.* থকাৰ সুবিধা, থকা ঠাই; compromise মিটুমাট।

**Accompany** (একম্পেনি) *v. t.* to go with কারো বা কিছবাব লগত যা, লগ ধৰ। —**iment** *n.* লগত নিয়া বস্তু ; গান গাওঁতে পাচত সহায় কৰা যন্ত্ৰ।

**Accomplice** (একম্প্লিছ) *n.* an associate in a crime লগৰীয়া দোষী।

**Accomplish** (একম্প্লিছ) *v. t.* to effect, to finish entirely পূৰা কৰ, শেষ কৰ, সিদ্ধি কৰ। —**ed** *adj.* **complete** in acquirements refined সকলো গুণে পকা বা পৈগত, মাজ্জিত। **An accomplished fact**—ঠিকঠাক হৈ যোৱা কথা, পকা কথা। —**ment** *n.* graceful acquirement শোভনীয় গুণ।

**Accord** (একৰ্ড) *v. i.* to agree একেমত হ, মিল হ। —*v. t.* to grant দে। —*n.* harmony, consent মিল, সম্মতি। **Of one's own accord**—আপোন ইচ্ছামতে ; নিজ বুচিতে।

**Accordance** *n.* (with) conformity অনুসৰণ। **In accordance with**—according to মতে, মানি, অনুসৰি।

**Accordingly** *adv.* সেইমতে, সেইদৰে, সেইকপে, সেইদেখি, এতেকে।

**Accordion** (এক্ৰিডিয়ন) *n.* a musical instrument with keyboard on one side হাতেৰে বজোৱা এবিধ বাদ্যযন্ত্ৰ, প্ৰায় কন্ঠাবটিনা যন্ত্ৰৰ অনুকপ।

**Accost** (একস্ট) *v. t.* to speak first to, to address পোন-প্ৰথমতেই কাকো কথা ক বা সম্বাষণ কৰ। অসং অভিপ্ৰায় লৈ কথা আৰম্ভ কৰ। —**able** *adj.* easy of access সহজে ওচৰ চাপিব পৰা, পাব পৰা ; চিনাকি।

**Account** *n.* a counting হিচাব, গণনা ; statement বিবৰণ ; value মূল্য ; sake কাৰণ।

**Account** *v. t.* to reckon হিচাব কৰ। —*v. i.* হিসাব বন্ধা কৰ, হিচাব নিকাচ কৰ, হিচাব দে। **To render an account** হিচাব দিয়া। **To settle an account** হিচাব ঠিক কৰ। **Square accounts** হিচাব নিকাচ কৰ। **To open an account** হিচাব খোল। **To account for** কাৰণ দেখুৱা ; খোলোচা হিচাব দে। **On account of** বাবে, হেতুকে, কাৰণে। **On one's own account** কাৰো নিজৰ বাবে। **To take into account** বিবেচনা কৰ। **Account current or open account** চলিত হিচাব।

**Account book** হিচাব বহী। **Cash-account** বোকৰ বহী। **Turn circumstances to good account** অৱস্থা বুজি কাৰ্য্য কৰ, যেতিয়া যেনে কৰিলে উপকাৰ বা সুবিধা হয় তেনে কৰ।

**Accountable** *adj.* liable, answerable দায়ী (for a thing, to a person)।

**Accountant** *n.* হিচাব-ৰখা কেৰাণী, জমানবিচ।

**Accoutre** (একুটাৰ্) *v. t.* to dress, to furnish সাজ পিন্ধা, সজা (বিশেষকৈ যোদ্ধাক)। —**ments** *n.* equipage সাজপাৰ ; আচবাব, আহিলা।

**Accredit** (এক্ৰেডিট) *v. t.* to countenance, to give credit or honour to বিশ্বাসযোগ্য কৰ, সম্মানী বা ক্ষমতাবান্ কৰি দে। **To accredit with**—কোনো বস্ত্ৰ বা কোনো কথাৰ গৰাকী বা গুৰি বুলি কোনো জনক সাৰোগত কৰ।

**Accrescent** (এক্ৰিচেণ্ট) *adj.* growing, increasing বৰ্দ্ধনশীল, জন্মে ওপৰলৈ বঢ়া, বেচি হোৱা। —**cense** *n.* বঢ়াটো, বৰ্দ্ধন।

**Accretion** (এক্ৰিচন) *n.* continuous growth, external addition বৃদ্ধি, আদিৰেপৰা লগ লাগি গজাটো বা হোৱাটো ; টেমুনা ; উপক্ৰমিকৈ পোৱা সম্পত্তি।

**Accrue** (এক্ৰু) *v. i.* to arise, to grow উৎপন্ন হ, জন্মা, লাভ হ, যেনে **The interest which accrues to the creditor amounts to Rs. 400** ধৰুৱাক দিবলগা সুত ৪০০ টকা হল ; প্ৰাপ্ত।

**Accumbent** (একাৰ্ছেন্ট) *adj.* to lean, recline towards or against ভেজা দি শুই থকা, আঁউজি থকা অৱস্থা।

**Accumulate** (একিউমিউলেট) *v. t.* to amass জমা কৰ, গোটা। —*v. i.* to increase জমা হ, গোটা খা, দ'ম্ হ। **Arrears have accumulated** বাকী কাম দ'ম্ হৈছে ; বাকী ধন জন্মে সৰহ হৈছে। —**tion** *n.* দ'ম, পুণ, জমা।

**Accuracy** (একিউবেচি) *n.* exactness ঠিক বা শুদ্ধতা।

**Accurate** (একিউৰেট) *adj.* without errors, done with care ভুল নথকা, ঠিক, শুদ্ধ, নিৰ্ভৃত। —**ly** *adv.* শুদ্ধকৈ, নিৰ্ভৃতকৈ।

**Accurse** (একাৰ্ছ) *v. t.* to curse, to doom to misery শাও দে, শাপ দে। —**ed** *adj.* very wicked দেওপৰা, শাও খাই ফুৰা।

**Accusation** (একিউজেশন্) *n.* the charge of a crime অভিযোগ, দোষাবোপ, বাধ।

**Accusative** *n.* ব্যাকরণত কর্তৃপদ।

**Accuse** (একিউজ্) *v. t. (of)* to bring a charge against, to blame দোষ দে, দায় ধৰ, জগৰীয়া কৰ, জাহ দে। —**able** *adj.* দোষী বুলি ধৰিবলগীয়া, দুষণীয়। —**ed** *adj. or n.* যাক জগৰীয়া বা দোষী বুলি ধৰা হয়, বদীয়া, আচামী (ফৌজদারী-মোকদ্দমাত)। —**cuser** *n.* ফৰীয়াদী, বদীয়াৰ।

**Accused** অভিযুক্ত, পদকীয়া, আচামী।

**Accustom** (একাচটুম্) *v. t. (to)* to make familiar by use অভ্যাস হোৱা, সহজ হোৱা বা কৰা। **He is accustomed to it** = তাৰ সেই কামত অভ্যাস হৈছেগৈ বা সহজ হৈছেগৈ।

**Ace** (এ'চ্) *n.* the one at cards or dice তাঁচখেলত এফুটীয়া টেকাটো, আৰু পাশাৰ অকল পঙটা। কোনো বিষয়ত সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ জন। **French airman who destroys ten enemy planes** = লক্ষ্য দহখন ধ্বংসকাৰী ফৰাচী লোক। অতি সাহসী নিপুণ বিমানচালক। **The complainant will not abate an ace of his claim** = বাদীয়ে তাৰ দাবীৰ একবাও নেৰে। **Within an ace of** = নিচেই অকণ মানতে।

**Acephalous** (এ'চিফেলাচ্) *adj.* without a head মূৰ নথকা বা মূৰৰ চিন নথকা (জীৱ)।

**Acerbity** (এচাৰ্'ব্ৰিটি) *n.* bitterness, harshness মূৰত বেজবেজাই পোৱা, তিত্তা, টেক্সা ইত্যাদি চোকা গুণ; গা বেজোৱা ভাৱ।

**Acervate** (এচাৰ্ভেট) *adj.* to help up এদ'ম কৰি থুপ বুৱাই থোৱা; growing in heaps or clusters as certain fungi কিছুমান কাঠফুলা-জাতীয় উদ্ভিদৰ উঠোনলী গজন অথবা বাঢ়ন।

**Acetic** (এ'চেটিক্), **acetous** (এ'চেটাচ্) *adj.* sour টেকেচীয়া। —**cetify** (এচেটিফাই) *v. t. or v. i.* টেঙা কৰ বা টেঙা হ; pertaining to vinegar ভিনিগাৰ বিষয়ক।

**Acetone** (এ-চিটন) *n.* a colourless liquid solvent হাড় হাল আদি গলাবপৰা এবিধ অলজলীয়া পন্থীয়া বস্তু।

**Acetyline** (এ'চিটিলীন) *n.* এবিধ জ্বলাব পৰা বৰ চোকা গেছ (বাষ্প)।

**Ache** (এ'ক্) *n.* a continued pain একেবাহে ধৰা বিষ। —*i. e.* বিষা যেনে **Head-ache** মূৰৰ বিষ; **Tooth-ache** দাঁতৰ বিষ।

**Achieve** (এচীভ্) *v. t.* to perform; to gain কোনো কাম ভালকৈ কৰি উঠ, সিদ্ধি কৰ; লাভ কৰ। —**chievable** *adj.* পাব পৰা, সিদ্ধি কৰিব পৰা। —**ment** *n.* an exploit, heroic deed সাহসৰ কাম।

**Achromatic** (এক্ৰমেটিক্) *adj.* বং-নথকা পোহৰ দিয়া; giving light free from colour.

**Acicular** (এচিকিউলাৰ) *adj.* needle-shaped বেজীৰ নিচিনা জোঙা।

**Acid** (এচিড্) *adj.* sour টেঙা। —*n.* a sour substance টেঙা বস্তু। —**ness** *n.* টেঙা গুণ। —**ulate** *v. t.* অলপ টেকেচীয়া কৰ। —**ify** *v. t.* টেঙা কৰ। —**ulous** *adj.* অলপ টেকেচীয়া।

**Acidity** (এচিডিটি) *n.* the quality of being sour টেঙাগুণ; Acidity of the stomach = পেটৰ পৰা মুখলৈ টেঙাপানী উঠাটো।

**Acknowledgment** (একনলে'জ্'মেণ্ট) *n.* admission, receipt কবুল, স্বীকাৰ, বাচিৰ, স্বীকৃতি।

**Acme** (এক্মি) *n.* the highest point; crisis মুখা-ফুটী অৱস্থা, নিচেই ওপৰ ঠাই, কোনো বেমাৰৰ শেষ দশা; চৰ্ম সীমা।

**Aconite** (একনাইট্) *n.* poison এবিধ বিহ দৰৱ বা ঔষধ, বৰ বিহ।

**Acorn** *n.* the seed of the oak বিলাতী 'ওক্' গছৰ গুটি। **From a small acorn grows a mighty tree** = নিচেই অকণমান গুটি এটি পৰাই একোজোপা প্ৰকাণ্ড গছ হয়, সৰুৰপৰাহে ডাঙৰ হয়গৈ।

**Acosmism** (একজ্'মিজম্) *n.* শৰকাল নমনা।

**Acoustics** (এক'গ্ৰটিক্) *n.* the science of sound শব্দবিজ্ঞান।

**Acquaint** (একো'ৱেণ্ট্) *v. t.* to inform, to make familiar (with with) জানিবলৈ দে, চিনাই দে, পৰিচয় কৰ। —**ance** *n.* পৰিচয়; চিনা-জনা লোক, চিনাকি। —**ed** *adj.* চিনা জনা থকা।

**Acquiesce** (এক্'ৱেস্) *v. i.* to comply, to assent to (with in) মান্তি হ, সম্মত হ, সৈমান হ। —**escence** (এক্'ৱেসেন্স্) *n.* silent assent সন্মতি, সৈমান। —**escent** *adj.* submissive ভাল বুলি মনে মনে থকা, সৈমান।

**Acquire** (একোৱায়াৰ) *v. t.* to gain something, to attain লাভ কৰ, পা, পাব, খোজা বস্তু পা। —**ment** *n.* that which is acquired by learning or effort লিখা পঢ়া শিকি বা যত্ন কৰি পোৱা বস্তু, বিদ্যা, ধন ইত্যাদি।

**Acquisition** (একুইজিছন্) *n.* act of acquiring; the thing acquired আৰ্জ্জন; আৰ্জিত সম্পত্তি। —**tiveness** *n.* আৰ্জিবৰ হেঁপাহ।

**Acquit** (একুইট্) *v. t.* to free, clear, from blame মুক্ত কৰ, এৰি দে, দায় বা জগববপৰা নিৰ্দোষী কৰ, খালাচ দে। He *acquitted himself well*==তেওঁ ভাল হুইয়ে উঠিল, তেওঁ ভালভালেই সাবিল।

**Acquittal** *n.* formal release দোষ বিচাৰ হোৱাৰ পাচে খালাচ, মুক্তি।

**Acquittance** (একুইটেঞ্চ) *n.* a discharge from debt; a receipt in full ঋণ মুক্ত হওন; ধাৰ সুজাৰ বচিদ্। **Acquittance roll**==ধৰ্ম্মহা দিয়া বচিদ বহী।

**Acre** (একাৰ্) *n.* ইংৰাজী মাটিৰ কালি বুজোৱা জোৰ। এক একৰ=অসমীয়া ৩ বিঘা ২৭ লোছা মাটি=৪৪৮০ বৰ্গগজ=১০ বৰ্গহেইন।

**Acrid** (এক্ৰিড্) *adv.* bitter, pungent বেজ-বেজীয়া, চোকা। —**ity** *n.* বেজবেজীয়া তিতা বা জ্বলা গুণ।

**Acrimony** (এক্ৰিমনি) *n.* bitterness of feeling or language বেজবেজীয়া বা বেজেৰা গুণ। —**monious** *adj.* sharp চোকা, বেজেৰা মনত দুখ লগা; গা বেজাই যোৱা; তিস্ততাপূৰ্ণ।

**Acrisia** (এক্ৰাইচিয়া) *n.* a condition of disease which presents no decided symptoms from which diagnosis can be made যেতিয়া কোনো ৰোগৰ লক্ষণসমূহ দেখি ৰোগ নিৰ্ণয় কৰিব নোৱাৰি, সেই অৱস্থা।

**Acrobat** (এক্ৰোবট্) *n.* a rope dancer ডোলৰ ওপৰত নচা ৰাজীকৰ, ধৰমৰা খেলোৱাৰ। —**ic** *adj.* কছৰং সম্বন্ধীৰ, বায়াম সম্বন্ধীৰ।

**Acropolis** (এক্ৰপলিছ) *n.* মহানগৰী; the fortified upper part or citadel of a Greek city ঐতিহাসিক গ্ৰীচৰ নগৰ সমূহৰ দুৰ্গ শীৰ্ষ।

**Across** (এক্ৰচ্) *prepo.* or *adv.* from side to side ইপাৰ-সিপাৰ, মাজেদি এহুবৰপৰা আন

মূৰলৈ, মজামজিকৈ ওপৰে। *Across the river*==নৈৰ ইপাৰবপৰা সিপাৰলৈ। I *came across him*==মই হঠাৎ তেওঁক লগ পালোঁ।

**Acrostic** (এক্ৰষ্টিক্) *n.* a poem of which the first or last letters of the line form a name কোনো এটা পদ্য দ্বাৰা শাৰীবিলাকৰ আগৰ বা পাচৰ আখৰ কেইটা জোঁটালে এটা নাম হয়। এবিধ সাধৰ।

**Act** *v. t.* to perform; to play কাম কৰ; ভাও দে। —*v. t.* to behave, to produce an effect আচৰ, পাল, গুণ ধৰ। To *act on* or *upon* সেই মতে কাৰ্য্য হোৱা। To *act up to* ঠিক সেইদৰে কাৰ্য্যকৰ। —**ing** *n.* act of performing কৰাটো, ভাও দিয়াটো। —*adj.* আনৰ সলনি কাম কৰা; কাৰ্য্যকৰী।

**Act** *n.* something done; division of a play; a law passed by a legislative body কাম; নাটৰ এছোৱা, অঙ্ক; আইন। In *act* to==কবলৈ ধৰোঁতেই; কামত লাগোতেই; অধিনিয়ম।

**Action** (এক্শন্) *n.* a deed; a battle; a suit; a law; gesture, behaviour কাম, কাৰ; যাজ বা বণ; মোকদ্দমা বা গোছৰ; ঠাৰ ঠেঙ; আচৰণ অভিযোগ। —**able** *adj.* liable to a suit মোকদ্দমা চলিব পৰা বা হব পৰা। —**Committee** কাৰ্য্যপৰিষদ।

**Active** (একটিভ্) *adj.* diligent, busy, practical, quick কামিয়াল, টনকিয়াল, পৰিশ্ৰমী, কোষাল, খৰতকীয়া, উদ্যোগী, এলাহ নোহোৱা, কামত চোকা, চট্ফটীয়া, লচপটীয়া, লচপটী, আফলী। (ব্যাকবণত) সৰ্গমক। **Active capitals** কাৰাবাবত লাগিথকা মূলধন। **Active service** অৰতীয়া চাকৰি। **Active measures** টনকিয়াল উপায়।

**Actively** *adv.* in an active manner খৰপোচকৈ, লচপচকৈ।

**Activity** (এক্টিভিটি) *n.* nimbleness ধৰবেশা, উৎসাহ; উদ্যোগ, লচপচানি, উখল-মাখল্।

**Actor** *n.* stage player ভাৱবীয়া, নটুৱা। —**tress** *n.* ভাৱবীয়ানী, কাৰিকা।

**Actual** (একক্চুৱেল্) *adj.* real, true আচল, প্রকৃত। —**ly** *adv.* really সঁচাকৈয়ে, আচলতে, প্রকৃতপক্ষে।

**Actuary** (এক্চুৱেৰী) *n.* a registrar especially of an insurance office জীৱন-চুক্তি কোম্পানীৰ হিচাব ৰখা বিষয়া।

**Actuate** (এক্চুৱেৰে) *v. t.* to influence উদগা, গা ভোল; motive for action কামৰ অন্তৰালত থকা উদ্দেশ্য।

**Acumen** (একিউমেণ্) *n.* quickness of perception বুদ্ধিৰ তীক্ষ্ণতা, লগতে কোনো কথা ধৰিব পৰা বা বুজিব পৰা শক্তি।

**Acute** (একিউট্) *adv.* sharp, keen চোকা, তীক্ষ্ণ; শ্ৰবণ; (ক্ষেত্ৰতন্ত্ৰ) সমকোণতকৈ সৰু, ঠেকচুকীয়া। —*ness n.* তীক্ষ্ণতা, শ্ৰবণতা, চাৰ। *Opposed to*—dull, chronic, obtuse.

**Adage** (এডেজ্) *n.* a proverb, an old saying যোজনা, দৃষ্টান্ত; পুঁতৰ, ফকৰা।

**Adamant** (এডামেণ্ট্) *n.* a very hard stone বৰ টান, বজ্জময় পাথৰ, হীৰা। —*ine adj.* extremely hard বৰ টান, ভাস্কৰ বা ভেদিব নোৱাৰা বজ্জময়। **Be adamant**=stubborn not to comply কোনো মতে সৈমান নোহোৱা। আঁকোৰ গোজ মনোভাৱ।

**Adam's-apple** *n.* ডিম্বিৰ খট বা ঘটিকা। —**Adam's ale**=পানী।

**Adapt** (এডেপ্ট্) *v. t.* to fit, to suit উপযোগী কৰ, বজ, সঙ্গত কৰ। —**able adj.** উপযোগী, সঙ্গত —**ation n.** fitness মিল, উপযোগীতা; অনুকূলন।

**Add** *v. t.* to join or put to, to sum up যোগ কৰ, জোৰা দে, লগ লগা; সৰহ কৰ, তেবেজ কৰ, আক ক। **To add to**=বেচি কৰ। **To add fuel to flame**=জ্বলাতে আকৌ জ্বলোৱা, জ্বলা জুইত খৰি জপা, জ্বলা জুইত ঘিঁউ ঢাল।

**Addendum** (এডেণ্ডাম্) *n.* anything to be added যিখিনি লগ লগাব লাগে, পৰিশিষ্ট, উপকৰা ভাগ। *Plu.* **Addenda.**

**Adder** (এডাৰ্) *n.* a viper এজাতি বিষাল সাপ, দাইল সাপ।

**Addict** (এডিক্ট্) *v. t.* to give one's self up to কোনো বেয়া কামত আসক্ত হ, বৰকৈ মন লগা; বাগী বহা। —**ed (to) adj.** বাগী বহা। —**edness or —diction n.** অনুৰাগ, আসক্তি, বাগী।

**Addition** (এডিছন্) *n.* যোগ কৰাটো, লগলগোৱা।

কামটো, যোগ বা তেবেজ অক। —**al adj.** উপকৰা, বাজে, অপৰাধ।

**Addle, Addled** (এডল্ বা এডল্জ্) *adj.* putrid barren, morbid ঘোলা পৰা, গেলা; ঘেলঘেলীয়া (যেন কণী)।

**Address** (এড্ৰেছ্) *v. t.* to speak or write to, to direct to সম্বোধন কৰ, লিখ, চিঠিপত্ৰৰ শিৰোনামা লিখ; (বিয়াৰ আগেয়ে) প্ৰেমালাপ কৰ। **To address one's self to a task**—নিজে কামত লগ। —**ed** সম্বোধিত।

**Address** *n.* a speaking to, a speech সম্বাধা, বক্তৃতা, অভিনন্দন-পত্ৰ, প্ৰাৰ্থনা; skill কৌশল; direction of a letter ঠিকনা; manners সাদৰী গুণ। —**es (plu)** বিয়া কৰিবৰ উদ্দেশ্যে দেখুৱা মৰমৰ ভাব বা আসক্তি।

**Adduce** (এডিউছ্) *v. t.* to bring forward, to cite আন বা দে। (যেনে সাক্ষী, প্ৰমাণ দে); উপস্থিত কৰ, উল্লেখ কৰিবৰ যোগা, উল্লেখিব পৰা।

**Adeptment of legacy**=উইলনামা বাতিল কৰাটো।

**Adept** (এডেপ্ট্) *adj.* (in) proficient পৈণত, নিপুণ, পাৰ্গত। —*n.* a person skilled in any art পৈণত লোক, কোনো বিদ্যাত পাৰ্গত মানুহ।

**Adequate** (এডিকোৱেট্) *adj.* sufficient, equal to যথোচিত, সমুচিত, উপযুক্ত। —**ly adj.** জোখাবে, জোখাই-জোখাই সমুচিতৰূপে। —**ness, —quacy n.** সমুচিত হোৱাটো, জোখাবে হোৱাটো। **His punishment was not adequate to the offence**=তাৰ দোষ চাই দণ্ড নহল, অপৰাধৰ জোখাই তাৰ শাস্তি নহল।

**Adhere** (এড্'হিৰে) *v. i.* (with to) to stick to, to remain fixed or firm লাগি ধৰ, কৰাল মাৰ, লিপিত খাই ধৰ, চৰহা মাৰ, আঁঠুখাই ধৰ। —**ence n.** লাগি থকাটো বা ধৰাটো; লগ নেৰাটো। —**ent n.** one who adheres যি লাগি থাকে, লগৰীয়া, দলৰ সঙ্গী, দলৰ মানুহ, লগ; পাৰিষদ; অনুচৰ; আনুৰক্তি।

**Adhesion** (এড্'হিছন্) *n.* act or state of adhering to, steady attachment লাগি থকা অৱস্থা। —**sive** (এড্'হিছন্) *adj.* sticky, adhering to জেপেটীয়া, লিপিত থোৱা, লাগিৰা, লগাব পৰা। যেনে adhesive stamp=ঠোঁৰে য'তে ভ'তে লগাব পৰা ঠাম্প। *opp.* impressed



stamp=য'তে ত'তে লগাব নোৱাৰা একেবাৰেই  
তুলাপাতত চাপি দিয়া নোহোৱা। —sively adv.  
—siveness n. tenacity আঁট খাই ধৰা গুণ।

**Ad-hoc** (এড্‌হক্) তদৰ্থ।

**Ad-interim** ইতিমধ্যে; ইয়াৰ মাজতে পোৱা।

**Adieu** (এডিউ) adv. farewell দিহাবে সফল কবক,  
এতিয়া বিদায় হে! —n. বিদায়। **To bid adieu**  
বিদায় দিয়া বা বিদায় লোৱা। বিদায় লবৰ বা  
দিবৰ সময়ত অসমীয়া সমাজত কোৱা হয়,—“ভাল,  
এতিয়া থাকিব”, “এতিয়া আক আহোঁহে বা  
যাওঁহে”, “এতিয়া আক যাবগৈ।”

**Adipose** (এডিপ'জ্) n. animal fat জন্তুৰ দেহৰ  
চৰ্বি। —adj. fat; fatty যি কোনো চৰ্বি; চৰ্বিৰে  
ভৰা।

**Adjacent** (এড্‌জেক্টেণ্ট্) adj. lying close to  
contiguous লগালগি, কাষত থকা, নিচেই ওচৰা-  
ওচৰি। —cency n. লগালগিকৈ থকাটো। —ly  
adv. লগালগিকৈ; ওচৰা-ওচৰিকৈ।

**Adjective** (এড্‌জেক্টিভ্) n. বিশেষণ পদ;  
কোনো বস্তুৰ, বিষয়ৰ, কামৰ, অৱস্থাৰ বা গুণৰ  
নামৰ সংখ্যা, পৰিমাণ, বিধ, বকম, গুণ বা অৱস্থা  
বুজোৱা কথা। —tival adj. বিশেষণৰূপে ব্যৱহাৰ  
হোৱা। গুণবাচক। —ly adv. বিশেষণৰূপে।

**Adjoin** (এড্‌জয়েন্) v. i. to lie next to  
লগালগিকৈ থকা। —ing adj. adjacent কাষৰ,  
লাগিথকা, লগালগি, ওচৰাওচৰি।

**Adjourn** (এড্‌জৰ্ণ্) v. t. to postpone মূলতৰী  
ৰাখ, অইন তাৰিখলৈ বা সময়লৈ হোঁহোঁকো।  
—ment n. মূলতৰী ৰখা দিন, সময়, দিন হোঁহোঁ-  
কোৱাটো, স্থগন, অৱবিধান; কালদান।

**Adjudge** (এড্‌জাজ্) v. t. to decide judicially  
বিচাৰত নিষ্পত্তি কৰ, ঠিক কৰ, দণ্ড, দে। —judg-  
ment n. sentence নিষ্পত্তি, বিচাৰ, দণ্ড, শাস্তি।

**Adjudicate** (এড্‌জুডিকেট্) v. t. বা v. i. deter-  
mine according to law আইন অনুসাৰে বিচাৰ  
কৰি স্থিৰ কৰ, বিচাৰত নিষ্পত্তি কৰ, ৰাই দে।  
—cation n. trial or a judicial order বিচাৰ,  
ধকৱাক দেৱলীয়া বুলি স্থিৰ কৰি তাৰ সম্পত্তি  
আমানত ৰখাৰ হুকুম।

**Adjunct** (এড্‌জাক্ট্) n. something joined  
or added to another লগৰীয়া বস্তু, লগত থকা  
বস্তু, কোনো অফিছত বা কামত নহলেই নোহোৱা

কোনো লগুৱা বা লগৰীয়া (ব্যাকবণত) বিশেষণ বা  
ক্রিয়া বিশেষণ শব্দ বা পদ। —ive adj. joining.

**Adjuration** (এড্‌জুৰেশ্বন) n. act of charging  
on oath শপথ দিয়াটো, শপথ।

**Adjure** (এড্‌জুৰ্) v. t. to charge solemnly,  
to enjoin earnestly শপথ দে; দেৱতা, গোঁসাই  
বা আন কোনো মৰমৰ মানুহৰ নাম কৈ প্ৰাৰ্থনা বা  
আদেশ কৰ; দোহাই দে।

**Adjust** (এড্‌জাষ্ট্) v. t. to set right, to settle,  
to fit ঠিক কৰ, ৰফা কৰ, মিট, লেঠা মাৰ; জেঙ্গা  
ভাং, আঁৰ ভাং। —able adj. ভাৰ কৰিব পৰা,  
ঠিক কৰিব পৰা। —ment n. settlement,  
arrangement ঠিক কৰাটো, ৰফা, নিষ্পত্তি।

**Adjutant** (এড্‌জুটেণ্ট্) n. সেনা-বিভাগৰ এজন  
বিষয়া; বৰটোকোনা চৰাই।

**Ad litem**=for a suit মকদ্দমাৰ উপলক্ষে, গোচৰৰ  
কাৰণে।

**Administer** (এড্‌মিনিষ্টাৰ্) v. t. or v. i. to  
conduct; to serve; to impose চলা, নিৰ্বাহ  
কৰ; দে, দেখুৱাই শুনাই দে বা কৰ; আগত থাকি  
সহায়তা কৰ। প্ৰশাসন। —ed প্ৰশাসিত।

**Administration** (এড্‌মিনিষ্ট্ৰেশ্বন) n. rule, govern-  
ment, the act of administering আমোল,  
শাসন, পৰিচালনা। —trative adj. শাসনসম্বন্ধীয়।  
—trator n. ruler; one who manages or  
directs শাসনকৰ্ত্তা; মৰামানুহৰ সম্পত্তিৰ ওপৰত  
পতা গৰাকী। —fem. ADMINISTRA-  
TRIX, Letters of administration মৰা মানুহৰ  
সম্পত্তিৰ গৰাকী পাতি দিয়া ক্ষমতাপত্ৰ। —func-  
tion প্ৰশাসনীয় কৃত্য।

**Administrator General** মহা প্ৰশাসক।

**Admirable** (এড্‌মিৰেবল্) adj. worthy of being  
highly praised প্ৰশংসনীয়, শ্লাগনীয়, চমৎকাৰ,  
আচৰিত। —bly adj. চমৎকাৰৰূপে, প্ৰশংসনীয়-  
ৰূপে, শ্লাগনীয়লগীয়াকৈ। surprisingly.

**Admiral** (এড্‌মিৰেবল্) n. chief officer of a  
navy নৌ-সেনাপতি, বহুৱা জাহাজবিলাকৰ ওপৰত  
গৰাকী। —ship n. নৌ সেনাপতিৰ পদ বা বাৰ।  
—ty n. সাগৰীয় কাৰ্য্য চলোৱা সভা বা সেই সভা  
বহা ঘৰ। —নৌকাধিকৰণ।

**Admiration** (এড্‌মিৰেশ্বন) n. wonder, esteem  
শ্লাগ, বিস্ময়, ভৱষ।

**Admire** (এড্‌মায়ার্) *v. t.* to have a high opinion of or regard for অচিহিত মান, শ্লাগ, প্রশংসা কৰ, ভাল বোল। —**mire** *n.* one who admires শ্লাগোতা, বিস্ময় মানোতা; a lover চেনেহ কৰোতা, ভাল পাওতা।

**Admissibility** (এড্‌মিচিবিলিটি) *n.* the quality of being admissible সঁচা বুলি গ্রহণ কৰিব লগীয়াটো, গ্রাহ্য কৰাটো।

**Admissible** (এড্‌মিচিবল্) *adj.* that may be admitted; allowable গ্রাহ্য, গ্রহণীয়. (যেনে মোকদ্দমাৰ প্ৰমাণ), গ্রাহ্য।

**Admission** (এড্‌মিছন্) *n.* act of admitting; কবুল, স্বীকাৰ; anything admitted স্বীকাৰোক্তি; leave to enter সোমাবলৈ অনুমতি, প্ৰবেশ।

**Admit** (এড্‌মিট্) *v. t.* (to or into), to allow, to enter সোমাবলৈ দে; to acknowledge সৈল, স্বীকাৰ কৰ; মঞ্জুৰ কৰ (যেনে মোকদ্দমা)। **His words do not admit of such a construction**—তেওঁৰ কথাবিলাকৰপৰা তেনেটো বুজিব নোৱাৰি, বা তেনেটো অৰ্থ নুবুজায়। —**tance** *n.* সোমাবলৈ অনুমতি বা অধিকাৰ। —**ted** *pa. p.* স্বীকৃত, স্পষ্ট, জনাজাত। **It is an admitted fact**—ই জনাজাত কথা, সকলোৱে স্বীকাৰ কৰা কথা। —**tedly** *adv.* স্পষ্টকপে, জনাজাতকপে।

**Admixture** (এড্‌মিক্স্‌চাৰ) *n.* anything mixed সানমিহলি, ভাঁজ।

**Admonish** (এড্‌মনিছ্) *v. t.* to warn; to advise গৰিহণা দে, তাড়না কৰ, দাপ; ভাল হবলৈ উপদেশ দে, দঢ়। —**monition** *n.* a gentle reproof; advice ধমকী, তাৰহ, তাড়না, দাপনি, উপদেশ।

**Ado** (এড্) *n.* trouble, difficulty, bustle, fuss দিগ্, কষ্ট, আৰাও, হৰামুৰা, চিঞৰ-বাখৰ।

**Adolescent** (এড্‌লিচেণ্ট্) *adj.* growing to manhood কিশোৰ। —**lescence** *n.* youth কৈশোৰ কাল, বয়ঃসন্ধি, যৌৱন আৰু শৈশৱৰ মাজৰ সময়ছোৱা। (পুৰুষৰ ১৪—২৫ আৰু মাইকীৰ ১২—২১ বছৰ বয়সৰ কাল)।

**Adonis** (এড্‌নিচ্) *n.* a beautiful youth, a dandy বৰ শুৱনি ডেকা, আঁচ ধুনীয়া।

**Adopt** (এডপ্ট্) *v. t.* to choose, to take up, গ্রহণ কৰ; to take a child as one's own

পোৱ। —**tion** *n.* the act of adopting গ্রহণ কৰাটো, চলাৱাটো; পো-লোৱাটো। **Adopted son** ভোঁলনীয়া পো, পোহপুত্ৰ; দত্তক গ্ৰহণ।

**Adore** (এডৰ্) *v. t.* to worship পূজা কৰ, আৰাধ; to love highly আদৰ কৰ, সম্মান কৰ। —**vable** *adj.* পূজনীয়; আদৰণীয়। —**ration** *n.* divine worship, homage পূজা, অৰ্চনা, ভক্তি; deep regard সাদৰ।

**Adorn** (এডৰ্ণ্) to deck, to embellish সজা, সাজ পিন্ধা, ভূষিত কৰ। —**ment** *n.* decoration সাজোৱাটো, সাজ; বিভূষণ।

**Adrift** (এড্‌ৰিফ্ট্) *adj.* or *adv.* floating at random ওপসি ফুৰা, উট-বুথি ফুৰা।

**Adroit** (এড্‌ৰিট্) *adj.* skilful, dexterous খবটকীয়া, দক্ষ, চৌকস, পটু, বুধিয়ক। —**ly** *adv.* খৰপোচাকৈ, নিপুণভাৱে। —**ness** *n.* খৰপোচ, দক্ষতা, চতুৰালি।

**Adulate** (এড্‌উলেট্) *v. t.* to flatter উটপা, ওফোন্দোৱা, অতি নীহ ভাও ধৰি প্ৰশংসা কৰ। —**tion** *n.* flattery মিছা প্ৰশংসা, অতিভক্তি। —**tory** *adj.* উটপোৱা ভাৱৰ।

**Adult** (এডাল্ট্) *adv.* grown up বয়সস্থ, প্ৰাপ্তবয়স্ক। —*n.* a grown-up person বয়সস্থ পুৰুষ বা স্ত্ৰী, ডেকা মানুহ। —**suffrage**; বয়সস্থ ভোটধিকাৰ।

**Adulterate** (এডাল্টাৰেট্) *v. t.* to make corrupt by mixing ভাঁজ দে, ভাঁজ দি অপকৃষ্ট বা বেয়া কৰ। —**tion** *n.* ভাঁজ দিয়াটো, বেয়া বস্তু মিহলোৱাটো; অপমিশ্ৰণ।

**Adultery** (এডল্টাৰী) *n.* a violation of the marriage-bed পৰস্ত্ৰীগমন। —**terer** or —**teress** *n.* ব্যভিচারী বা ব্যভিচারিণী বা বাদিনী।

**Adumbrate** (এডাম্‌ব্ৰেট্) *v. t.* to give a faint shadow of চিমিকটামাকৈ দেখুৱা; to exhibit imperfectly আভাস দে।

**Advance** (এড্‌ভাৰ্চ্) *v. t.* to put forward আগ বাঢ়; to promote ডাকৰ কামলৈ ভোল, উন্নতি কৰ, গতি বৃদ্ধি কৰিবলৈ উৎসাহ দে; to pay beforehand আগমন ল বা দে। —*v. i.* to go forward আন্তৰা, আগ বাঢ়ি যা, অগ্ৰসৰ হ; to rise in rank or value দাম বেচি হ, থিতাপ বাঢ়। —*n.* a going forward আগ হোৱাটো; improvement উন্নতি, পদত ওপৰলৈ উঠাটো; payment

beforehand আগমন। **In advance**=আগধৰি ;  
—**ed** *pa. p.* আগ বঢ়া অগ্ৰবৰ্তী, উন্নত।

**Advantage**—(এড্‌ভাণ্টেজ্) *n.* superiority  
প্ৰাধিকৃত্য; benefit লাভ, সুবিধা, চল, উপকাৰ,  
টিকাইৎ। —**tageous** *adj.* useful লাভজনক, সুচল,  
চললগা। —**tageously** *adv.* সুচলকৈ, সুবিধামতে।  
**To take at advantage of**=কোনো অপকাৰজনক  
কাম কৰিবলৈ বা মতলৰ পুৰাবলৈ চল পোৱা। **To**  
**take advantage of**=সুবিধা লোৱা।

**Advent**—(এড্‌ভেণ্ট্) *n.* a coming আগমন, আবি-  
ৰ্ভাৱ; বৰদিনৰ আগৰ ৪ সপ্তাহ কাল (৩০  
নবেম্বৰৰ পৰা বৰদিনৰ আবেলিলৈকে)।

**Adventitious** (এড্‌ভেনিচ্যুচ) *adj.* accidental,  
additional এনেয়ে উপক্ৰমিক হোৱা বা ভালোৱা  
coming from without গহৰা গজা; আঁতৰৰপৰা  
অহা।

**Adventure** (এড্‌ভেনচাৰ) *n.* an enterprise  
সাহসৰ কাম; দুৰ্ভাগ্য ঘটনা; an extra-ordinary  
event আচৰিত ঘটনা; a commercial specula-  
tion আশুদ-বিপদ থকা বা লাভ-লোকচানৰ কাৰ-  
বাব। —**turer** *n.* আশুদ-বিপদ নেমানি কৰোঁতা।  
—**turous**, —**turesome** *adj.* daring enterpris-  
ing মহাসাহসী, মনভাৰ্জী।

**Adverb** (এড্‌ভাৰ্ব) *n.* a word which modifies  
a verb, adjective or another adverb ক্ৰিয়া-  
বিশেষণ। —**verbially** *adv.* ক্ৰিয়াবিশেষণ দৰে  
ব্যৱহাৰ হোৱা। —**verbially** *adv.* ক্ৰিয়াবিশেষণ-  
ৰূপে।

**Adversary** (এড্‌ভাৰচেৰি) *n.* an opponent,  
an enemy শিপক্ষ, শত্ৰু; the devil ভূত।

**Adverse** (এড্‌ভাৰ্চ) *adj.* (to) opposed to, con-  
trary বিপৰীত, বিৰোধী, অহিত, প্ৰতিকূল, unfor-  
tunate দুৰ্ভাগীয়া। —**sity** *n.* affliction misfor-  
tune বিপদ, দুৰ্দ্দশা, আপদ, দুৰ্দ্দিন, বিষমখালি,  
আপালি। —**ly** *adv.* বিপৰীতে, বিৰোধীভাৱে,  
অহিতে।

**Advert** (এড্‌ভাৰ্ট্) *v. i.* (to) turn the mind  
কণ কৰ, মন কৰ। —**ence** *n.* heed মনকণ।  
—**ent** *adj.* heedful মনোযোগী। —**tently**  
*adv.* with heed to সেই বিষয়ে। **L.=vertere**,  
to turn.

**Advertise** (এড্‌ভাৰ্টিজ্) *v. t.* to give public

notice ইস্তাহাৰ দে, জাননী দে, বুজ দে। —**ment**  
*n.* a public notice ইস্তাহাৰ, দিনেকীয়া, মাহে-  
কীয়া আদি বাতৰি-কাকতত দিয়া জাননী। —**tiser**  
*n.* যি জাননী দিয়া, কাকত।

**Advice** (এড্‌ভাইচ্) *n.* instruction, counsel  
উপদেশ, পৰামৰ্শ, মত; (*pl.*) intelligence খবৰ,  
বাতৰি। **Letter of advice**=কোনো বেপাৰীয়ে  
ছত্ৰী আদি বস্তু-বাহানি পাঠোৱাৰ বাতৰি দিয়া পত্ৰ।  
**Take advice**=কথা শুন; মন্ত্ৰণা।

**Advise** (এড্‌ভাইজ্) *v. t.* to give advice উপদেশ  
দে, পৰামৰ্শ দে; (*of*) to inform ভূ দে, খবৰ  
দে। —*v. i.* (with) পৰামৰ্শ কৰ। —**able** *adj.*  
fit to be done, expedient যুক্ত, উচিত, ভাল  
বুলিব পৰা। —**ability**; —**ableness** *n.* expedi-  
ency উচিত। —**visedly** *adv.* সুধিপুছি, শুনি-  
গাঁথি, পৰামৰ্শ লৈ, বিবেচনাপূৰ্বক। **Well-**  
**advised**=সতৰ্ক সু-বিবেচক। —**er** *n.* পৰামৰ্শ  
দিওঁতা। **Illadvised**=কু-বুদ্ধি শুনা। মন্ত্ৰণা দেৱণ।  
**Advisory council**=মন্ত্ৰণা পৰিষদ।

**Advocate** (এড্‌ভেকেচ্) *n.* one who pleads for  
another উকিল, আনৰ হৈ কথা-কওঁতা। —*v. i.*  
to plead for ওকালতি কৰ, আনৰ সলনি চৰাল-  
জবাব কৰ, পক্ষ সমর্থন কৰ। —**cacy** *n.* defence  
পক্ষ সমর্থন, ওকালতি। **Advocate General**=  
মহাধিবক্তা।

**Adze** (এড্‌জ্) *n.* carpenter's tool for chip-  
ping wood চাঁচ-যন্ত্ৰ, বাণ্ডা।

**Aegis** (ঈজিচ্) আশ্ৰয়, গাৰ্গবি।

**Aeolian** (ঈঅ'লিয়ান) *adj.* of pertaining to  
wind—**Aeolus** is the god of wind বতাহ  
সম্পৰ্কীয়। **Aeolian harp** *n.* a musical  
instrument producing sounds as the wind  
passes বতাহত আপোনা আপুনি বাজি উঠ এবিধ  
চেঁতা-ব-জাতীয় বাদ্যযন্ত্ৰ। কীচক বেণু।

**Aeon, Eon** (ইয়ন) *n.* an age of the universe  
কল্প, যুগ, সৃষ্টিৰ কাল।

**Aerate** ('এৰেট্) *v. i.* to supply with air or  
some sort of gas বতাহযুক্ত কৰ। **Aerated**  
**waters**=চোডা, লিমনেড্ আদি বিলাতী পানী।

**Aerial** ('এৰিয়েল্) *adj.* belonging to the air  
বায়ুৰ, বতাহৰ; lofty ওখ; ethereal, visionary

আকাশত থকা, কাল্পনিক। —*n.* অনাতাঁৰ যন্ত্ৰত  
ব্যৱহাৰ কৰা যুকলি ঠাইত থকা তাঁৰ।

**Aerie** (‘এৰি’) *n.* চিকাৰী চৰাইৰ বাহ; কোনো বৰ  
ওখ ঠাইত সজা ঘৰ।

**Aeriform** (‘এয়াৰিফৰ্ম’) *adj.* বায়ুৰ নিচিনা, বাষ্পীয়;  
unreal অসাৰ।

**Aerify** (‘এইয়াৰিফাই’) *v. t.* to fill with air, to  
change into air বতাহ বা ভাপ ভৰা, বতাহলৈ  
পৰিণত কৰ। —**ification** *n.* বতাহ বা গেচ  
ভৰোৱাটো।

**Aerodrome** (‘এৰোড্ৰম’) *n.* an aviation station  
আকাশী বথ উঠা-নমা কৰা ঠাই বা আড্ডা; বিমান  
কোঠ।

**Aerolite** (এৰোলাইট) *n.* a meteoric stone  
আকাশী পাথৰ, উল্কাপিণ্ড।

**Aerometer** (এৰোমিটাৰ) *n.* বতাহ-জোখা যন্ত্ৰ।

**Aeronaut** (এৰোনট্) *n.* one who makes  
ascents in a balloon or on aerial car যি  
বেলুন বা আকাশী-বথ চলায়।

**Aeroplane** (এৰোপ্লেন) *n.* a flying machine  
heavier than air and driven by gasoline  
engine ইঞ্জিনিৰে চলোৱা বতাহতকৈ গধুৰ বেলুন  
বা আকাশী বথ। উড়া-জাহাজ।

**Aery** (এয়াৰি) *adj.* aerial, visionary বতাহৰা  
কাল্পনিক।

**Aesthetics** (ঈষ্টথেটিক্) *n.* the feeling of  
beauty in objects সৌন্দৰ্য্যবোধ, philosophy  
of the fine arts মনমোহ-যোৱা বিদ্যাবিশয়ক  
শাস্ত্ৰ। নন্দনতত্ত্ব; কান্তিবিদ্যা। **Aesthetic**—  
*adj.* নন্দনতাত্ত্বিক।

**Aether** (ঈথাৰ) *n.* the upper air উচ্চতৰ বায়ুমণ্ডল।  
প্ৰাচীন কবিসকলৰ মতে দেৱদেৱীৰ লীলাভূমি বায়ু-  
মণ্ডলৰ মাজৰ ঠাই। আধুনিক বৈজ্ঞানিক সকলৰ  
কাল্পনিক মাধ্যম। মহাকাশত ইয়াৰ যোগেদি শব্দ,  
আলোক আৰু অগ্ন্যস্ত্ৰ ভেজক্ৰিয়তাৰ পৰিবহন চলে।

**Ætiology** (ঈটিয়লজি) *n.* বেমাৰৰ উদ্ভৱ-কাৰণ  
নিৰ্ণয় কৰা বিদ্যা। নিদান।

**Afar** (এফাৰ্) *adv.* from a great distance  
আতঁৰত, আতঁৰৰপৰা দূৰলৈ। (আগত সদায়  
from বহে)।

**Affable** (এফ্ফেব্ল্) *adj.* easy of manners,  
easy to be spoken to কথা কবলৈ ওচৰ চাপিব

পৰা, সভা, শিষ্ট, আলাপী। —**bility, —ness** *n.*  
কথা শুনা গুণ, শিষ্টভাৱ, হৰিল-গৰিল।

**Affair** (এফ্ফেয়াৰ্) *n.* business, matter কাম,  
বিষয়, কথা, বৃজ্জ। —*pl.* transactions ব্যৱসায়,  
কাম। **Private affairs**—ঘৰুৱা কাম।

**Affect** (এফ্ফেক্ট্) *v. t.* to act on, to produce  
a change upon কোনো এটাৰ ওপৰত কাৰ্য্য কৰ,  
লাভ-লোকচান ঘটা, লবচৰ বা পৰিবৰ্তন কৰ।  
**This will not affect the trade**—ইয়াৰপৰা বেপাৰৰ  
হানি-বিঘিনি নহয়।

**Affect** *v. t.* to move the passions; মন ভাল বা  
বেয়া কৰা, মনত লাগ; গা-বেজা; to make a  
show চল। **He affected friendship**—তেওঁ  
বন্ধুভাবে চলিলে। —**ed** *adj.* উল্লাসিত বা হুংখিত;  
ভাঙ ধৰা। —**ation** *n.* pretence ফাঁকি,  
ছল, ভেম। —**ing** *adj.* pretence দৃশলগা,  
বেজাবলগা।

**Affection** (এফ্ফেক্শন্) *n.* love, kindness  
মৰম, বেথো, য়েহ, শ্ৰদ্ধা; disease বেমাৰ। —**ate**  
*adj.* loving মৰমলগা, মৰমীয়াল, মৰমৰ,  
চেনেহুৱা। —**ately** *adv.* মৰমেৰে।

**Affiance** (এফ্ফায়েঞ্চ) marriage contract  
বান্ধোন, বিয়াৰ চুক্তি; trust বিশ্বাস। —**anced**  
*adj.* বান্ধোন কৰি থোৱা।

**Affidavit** (এফ্ফিডেভিট্) *n.* a written declara-  
tion on oath আফিডেভিট আদালতত দাখিল  
কৰা হলপনামা।

**Affiliate** (এফ্ফিলিয়েট্) *v. t.* to adopt, to  
receive into a society; to connect with  
পো বুলি ল; সমাজত ভুক্ত কৰ; বিশ্ববিদ্যালয়ৰ লগ  
লগা। **The college is affiliated to the**  
**university**—কলেজ বিশ্ববিদ্যালয়ত ভুক্ত হৈছে।  
—**ation** *n.* পো লোৱাটো, সমাজ ভুক্ত কাৰণ;  
বিশ্ববিদ্যালয়ভুক্ত কৰণ।

**Affinity** (এফ্ফিনিটি) *n.* relationship বিয়াৰ  
দ্বাৰা লগা সম্বন্ধ, মিত্ৰিৰ সম্বন্ধ; কোনো ভাষাৰে  
সম্পৰ্ক, মিল; chemical attraction দ্ৰব্য সংযোগ  
গুণ, বাসায়নিক সংযোগ।

**Affirm** (এফ্ফাৰ্ম্) *v. t.* assert positively, to  
declare ডাঙি বা ঠাঁফ ক, বাহল বাখ, হয় বোলা।  
—**ation** *n.* that which is affirmed, solemn  
declaration খাটাং কথা, সত্য প্ৰতিজ্ঞা, শপাং।

—**ative** *adj.* হয় বোলা। —**atively** *adv.* হয় বুলি, ভাটি, হাঁফি। —প্রতিজ্ঞান।

**Affix** (এফ'ফিক্স্) *v. t. (to, on, upon)* to attach শেহত লগলগা, লগ। —*n.* syllable or letter added to the end of a word প্রত্যয়, বিভক্তি। **Affix a signature**—চহি দে।

**Afflict** (এফ'ফ্লিক্ট্) *v. t.* to give pain or grief, harass দুখ বা শোক দে, যাতনা দে। —**ed** *pa. p. (with)* harassed যাতনা ভোগা, মনত কষ্ট পোৱা। —**ing** *adj.* harassing দুখলগা, যাতনাদায়ক। —**tion** *n.* শোক, যাতনা, বিবক্তি, বিবাট। —**tive** *adj.* যাতনাদায়ক।

**Affluence** (এফ'ফ্লুয়েন্স্) *n.* profusion ওপচ হোৱাটো, পয়সাভৰ; উভনদা; wealth ধন-সম্পত্তি। —**ent** *adj. (in)* plentiful ওপচ হোৱা; wealthy চহকী, আটন্তিয়াৰ। —**ent** *n.* উপনদা, যোগনীয়া নৈ।

**Afflux** (এফ'ফ্লাক্স্) *n.* a flowing to বৈ যোৱাটো, ওপচখাই যোৱাটো।

**Afford** (এফ'ফাৰ্ড্) *v. t.* to yield উৎপন্ন কৰ, জন্মা; দে; to bear the expense of খৰচ কৰিবলৈ সমৰ্থ হোৱা। **The land did not afford paddy**==খাটিত ধান নহল।

**Affray** (এফ্ৰে) *n.* a brawl, a quarrel with violence টঙ্গনা-টঙ্গনি, কিলাকিলি (বাঞ্ছাটত), ছৰামুৰা।

**Affright** (এফ'ফ্ৰাইট্) *v. i.* to frighten ভয়খুৱা বা দেখুৱা। —**ment** *n.* sudden fear হঠাৎ ভয়।

**Affront** (এফ'ফ্রন্ট্) *v. t.* to insult মুখামুখিক ধৰ; অপমান কৰ, আগভেটি ধৰ। —*n.* অপমান, অমৰ্যাদা।

**Afield** (এফিল্ড্) *adv.* to or on the field পথাৰলৈ, পথাৰত।

**Afloat** (এফ্লোট্) *adv. or adj.* in a floating state ওপজি ফুৰা, উটি যোৱা অৱস্থাত।

**Afoot** *adv.* on foot খোজকাঢ়ি।

**Afore** (এফ'ৰ) in front আগধৰি। —**hand** *adv.* আগেয়েই। —**said** *adj.* named before ওপৰত কোৱা, আগত নাম কৰা। —**thought** *adj.* আগেয়ে ভবা।

**Afraid** (এফ্ৰে'ড) *adj.* struck with fear

ভয়পোৱা বা খোৱা, ভয়ানক। **I am afraid**=মুই সন্দেহ কৰো কিজানি।

**Afresh** (এফ্ৰে'ছ্) *adv.* anew আকৌ, নকৈ।

**Aft** (এফ'ট্) *adj. or adv.* behind, astern পাচত, জাহাজৰ শেহফালে।

**After** (আফ'টাৰ) *pre. and adv.* পাচত, পিচত, পাচে পাচে, দৰে, মতে। **After all**=মুঠতে কবলৈ গলে, মোটৰ ওপৰত। —**birth** লগি (প্ৰসৱৰ পাচৰ)। —**clap** পাচখুন্দা; কোনো এটা কথা হৈ যোৱাৰ পাচে হোৱা অকস্মাৎ ঘটনা। —**crop** দ্বিতীয় ফচল। —**pains** অশৌচলগাৰ পাচত হোৱা বিষ। —**thought** কাম হৈ যোৱাৰ পাচে ভাবি উলিওৱা কথা।

**Aftermath** (আফ'টাৰ-মঠ্) *n.* consequences, results পৰিণাম, শেষফল; second mowing of grass in the same season বতৰত দ্বিতীয়-বাৰ ঘাঁহ কটা।

**Afternoon** (আফ'টাব্নূন) *n.* the time from noon to evening দুপৰীয়া ১২ বজাৰপৰা বেলি ভাটি দিয়াটালৈকে সময়, ভাটিবেলা।

**Afterward** (আফ'টাৰওৱাৰ্ড্), —**wards** (এফ'টাৰ ওৱাৰ্ড্) *adv.* subsequently পাচত, পৰন্তে, শেষে।

**Again** (এগে'ন) a second time, one more ুনাই, পুনৰায়, আকৌ। **Again and again**=বাৰে বাৰে।

**Against** (এগে'নফ্) *prep.* in opposition to বিপক্ষে, বিৰুদ্ধে; in provision for প্ৰতিকাৰৰ অৰ্থে; opposite to সম্মুখত। **You should not have gone there against his advice**=তেওঁৰ কথা নুশুনি তুমি তালৈ যাব নেলাগিছিল।

**Agape** (এ'গেপ) *adj. or adv.* হাঁ কৰি, মুখমেলি, বিচুতি হৈ, তৰা লাগি।

**Agate** (এ'গেট্) *n.* এবিধ মূল্যবান পাথৰ; a kind of precious stone.

**Age** (এজ্) *n.* duration of life বয়স, আয়ুৰ; a period of time কাল, যুগ। **The Golden age**=সত্য যুগ। **The Bronze age**=ব্ৰোণজ যুগ। **The Middle age**=দ্বাপৰ যুগ। **The Iron age**=কলি যুগ। —**ed** *adj.* বুঢ়া; বয়সীয়া। **Of age**=বয়সপ্ৰাপ্ত।

**Agency** ('এজেন্সি) *n.* office of an agent

এজেন্সি অফিস ; business of an agent or his action গোমোস্তাগিৰি, মুক্তিয়ারি ; আনৰ সলনি কোনো কাৰবাৰ বা দোকান চলাওঁতা ; instrumentality যত্ন বা কাৰবাৰ, যেনে *through his agency*—তেওঁৰ কাৰবাৰত বা যত্নত, তেওঁৰ হতুৱাই। —অভিকৰণ।

**Agent** (‘এজেন্ট’) *n.* a deputy, a manager এজেন্ট, গোমোস্তা, প্রতিনিধি, উকীল ; অভিকৰ্তা।

**Agglomerate** (এগ্গ্লোমারেট) *v. t.* or *v. i.* to form into a ball or mass লড়া বান্ধ, গেটখাই লাড়ু বান্ধ। —**ration** *n.* লাড়ু বন্ধাটো, চপৰা মৰাটো।

**Agglutinate** (এগ্গ্লুটিনেট) *v. t.* to cause to stick together by glue এটাই আট খোৱা। —**nation** *n.* এটা লাগি ধৰাটো। —**native** *adj.* tending to unite জেপেটয়া, লাগিধৰা গুণৰ।

**Aggrandise** (এগ্গ্ৰেণ্ডাইজ) *v. t.* to make great ডাঙৰ বা দীঘল কৰ, মান সন্ত্ৰম বা ক্ষমতা বঢ়া, বৰটো কৰ। —**ment** *n.* enlargement বৰ বা ডাঙৰ কৰাটো, বৃদ্ধি, উন্নতি।

**Aggravate** (এগ্গ্ৰেভেট) *v. t.* to make worse আক বেচি বেয়া কৰ, বেচি গধৰ কৰ, টান কৰ ; to provoke খং তোলা। —**vating** *adj.* বঢ়োৱা গুণৰ, বেয়ালৈ টনা। —**vation** *n.* বেয়াৰ ফাললৈ ঢাল লোৱা অৱস্থা। (*ad=to, gravis=heavy*)।

**Aggregate** (এগগ্ৰিগেট) *v. i.* to collect মূঠ কৰ, থপ কৰ। —**adj.** formed of parts taken together মোট, মূঠ, সমুদায়। —*n.* খোপ, মূঠ। broken stone etc. for concrete কংক্ৰিটৰ বাবে ভঙ্গা শিল বা ইটাৰ টুকুৰা ; শিল গুট। **In the aggregate**—মোটৰ ওপৰ। —**gation** *n.* মূঠ কৰাটো। (*ad=to, gress=to flock*)।

**Aggress** (এগ্গ্ৰেছ) *v. i.* to bring a quarrel আগধৰি দন্দ কৰ, পোনেই জোকা ; to intrude আগধৰি সোমা। —**gression** *n.* the first act of injury প্রথম আক্ৰমণ ; শান্তিভঙ্গ। —**gressive** *adj.* আগেয়ে থুটিয়াই লোৱা, আগবাঢ়ি যোৱা, নোজোকালেও জোকাওৱা, খুটুখুটিয়া। —**or** *n.* one who makes a first attack যি আগেই লগাই লয়, যি আগধৰি দোষ কৰে বা আক্ৰমণ কৰে।

**grieve** (এগ্ৰীভ) *v. t.* to pain, to injure দুঃখ দে, বেজাৰ দে, হানি কৰ। (সদায় passive

voiceত হয়। যেনে **I am much aggrieved**—মই বৰ বেজাৰ পাইছোঁ।)

**Aghast** (এগ্গাষ্ট) *adj.* terrified অৰাক, বিচুতি।

**Agile** (এজাইল) *adj.* nimble active খৰটকীয়া, খৰপোচ, চটুফটীয়া। —**lity** *n.* quickness খৰপোচ গুণ, ততাতৈয়। also **Agileness**.

**Agio** (এজি-অ') *n.* percentage charged on exchange of paper money ; discount হুতি আদি ভঙ্গালে লোৱা বামচ ; আন দেশৰ ধন সলালে লোৱা শতকৰা মূনাফা।

**Agitate** (এজিটেট) *v. t.* to stir violently আন্দোলন কৰ, বাঁট, লৰাই থাক ; to discuss ৰাজহুৱা কথাৰ মেল বা আলচ কৰ। —**tation** ঘট। কাম, হেন্দোলনি আলোড়ন ; ৰাজহুৱা মেল, ৰাজহুৱা আন্দোলন, জাহুল খাই উঠাটো। —**tator** *n.* যি ৰাইজক জাহুল খুৱায়, জাহুল-খুৱাওঁতা, আন্দোলন কৰোঁতা।

**Ag nail** (এগ্নেল) *n.* an inflammation round the toe, a whitlow নখ-চুকা ; আঙ্গুলি উখহ।

**Agnate** (এগ্নেটে) *adj.* related by the father's side বাপেকৰ ফালৰ সম্বন্ধীয়া, বংশৰ জ্ঞতি, সগোত্ৰ।

**Agnostic** (এগ্নটিক) *n.* one who maintains that the existence of God and an unseen world are unknown and unknowable যি ঈশ্বৰ আৰু পৰকাল থকাটো নেজানোঁ বা জানিব নোৱাৰি বুলি কয়, ঈশ্বৰ-সন্দেহী, নাস্তিক। —**ticism** (এগ্নটিকিজম্) নাস্তিক মত।

**Ago** (এগো) *adv.* gone, past হৈ গল, হল, আগেয়ে। **Several years ago**—বহু বছৰ আগেয়ে।

**Agog** (এগগ) *adv.* or *adj.* eager হৈপেছৱা, হৈপাহঁকৈ।

**Agoning** (এ-গোয়িং) *adv.* going on যাওঁতে, চলি থাকোঁতে।

**Agonist** (এগনিষ্ট) *n.* one who competes in an athletic combat মাল যুঁজাৰু।

**Agonise** (এগনাইজ) *v. t.* to put in severe pain যাতনা দে, যন্ত্ৰণা দে, সহিব নোৱাৰা শাস্তি কৰ। —**nising** *adj.* যন্ত্ৰণাদায়ক।

**Agony** (এগনি) *n.* extreme pain ; the death struggle যাতনা ; (বিশেষকৈ) মৰণৰ যাতনা, জীয়াতু, চাটিফুটি, ইচাট-বিচাট।

**Agrarian** (এগ্ৰেৰিয়ান্) *adj.* relating to land মাটি-সম্বন্ধীয়, খেতি-বিষয়ক।

**Agree** (এগ্রী) *v. t.* (*with, on, in, for, to*) to be of one mind, to assent to একেমতে হ, সম্মত হ, মান্তি হ, যেনে **I can not agree to the proposal**—তোমাৰে সৈতে মই একেমত হব নোৱাৰো, বা তোমাৰ কথাত মই সম্মত হব নোৱাৰো; to be consistent with মিল হ; to suit শুজ্ যেনে **The climate does not agree with me**—সেই হাৱা-পানীয়ে মোক নুশুজ্।—**able** *adj.* suitable, conformable উপযোগী, মনৰ মতন, মিল থকা; pleasing সন্তোষজনক, ভাললগা; consenting to সম্মত।—**ably** *adv.* pleasingly ভাল লগাকৈ; alike নিচিনাকৈ, (with to) মতে।—**ment** *n.* concord, conformity মিল, সদ্ভাৱ; contract বন্দবস্ত, গিৰমিট, সম্মতি-পত্ৰ; চুক্তি পত্ৰ; কৰাৰ; সংবিদ্য।

**Agrestic** (এ'গ্ৰেচ্-টিক্) *adj.* rural; rustic চহা, গাঁৱলীয়া; খেতিয়ক শ্ৰেণীৰ।

**Agriculture** (এগ্ৰিকাল্চাৰ্) *n.* the act of cultivating the land খেতি-পথাৰ, খেতি কৰা বিদ্যা, কৃষি-কৰ্ম।—**tural** *adj.* খেতি সম্বন্ধীয়, কৃষিজাত।  
**Agricultural Bank**—খেতিৰ সহায়কাৰী বেঙ্ক।  
**Agricultural implements**—খেতি কৰা সজু'লি।  
—**turist** *n.* farmer খেতিয়ক, কৃষক।

**Aground** (এগ্ৰাউণ্ড্) *adv.* on the ground মাটিৰ ওপৰত, চটৰ ওপৰত, চৰখৰীয়াত। **The steamer ran aground**—জাহাজ চটত লাগিলগৈ।

**Ague** (এগিউ) *n.* fever accompanied with shivering ৰূপনি জ্বৰ।

**Ah, Aha** (আ, আহা) *inter.* শোক, হুখ, আনন্দ বা আচৰিত বুজোৱা শব্দ, যেনে—আহাঃ, অঃ, উঃ, আয়ে, দেহি ঐ।

**Ahead** (এহে'ড্) *adv.* in advance, farther on আগলৈ, আগৰৰি, সম্মুখত।

**Aid** (এড্) *v. t.* to help সহায় কৰ।—*n.* help assistance সহায়; যোকদ্ৰমাত কাৰাবাৰ; সহকাৰী, সহায় কৰোঁতা।—**ance** *n.*

**Aided school**—চৰ্কাৰৰ পৰা সহায় পোৱা পঢ়াশালি।

**Aid-de-camp** ('এড্-ডিক্) *n.* an officer who carries the orders of a general জেনেৰেল চাহাবৰ হুকুমজাৰি কৰি যুদ্ধ খবৰ অনা-নিয়া কৰা

বিষয়া, বজা বা বাজপ্ৰতিনিধিসকলৰ হুকুম জাৰি কৰিবলৈ লগত ফুৰা সৈনিক-পুৰুষ।

**Ail** ('এল্) *v. i.* to feel pain গা বেয়া কৰ।—*v. t.* to affect with uneasiness কষ্ট পোৱা বা দিয়া। **What ails you?**—তোমাৰ কি হৈছে?—**ment** *n.* pain ৰুখ; indisposition নৰিয়া, গা বেয়া, নেহ'নেহ'-থেহ'থেহ।

**Aim** ('এম) *v. i.* or *v. t.* (*at*) take sight, to point as a weapon লক্ষ্য কৰ, পোনা, টোৱা।—*n.* the thing pointed at লক্ষ্য, য়াইল পোনাই অন্তৰ্ণ প্ৰহাৰ কৰা হয়; intention ইচ্ছা, অভিপ্ৰায়।—**less** *adj.* without aim লক্ষ্য নথকা, উদ্দেশ্য নথকা।—**lessly** *adv.* এনেয়ে।

**Air** (এয়াৰ্) *n.* the fluid we breathe বায়ু, হাৱা, সাধাৰণ বতাহ; the atmosphere আকাশ; a melody গীতৰ জাত বা সুৰ; (*pl.*) affected manners ভেম, বাৱহাৰ। **To take air**—প্ৰকাশ, প্ৰকাশ হ, বাজ হ। **To take the air**—বতাহ লবলৈ, হাৱা খাবলৈ। **Air-bladder**—কোন মাছৰ পেটত থকা চোতো। **Air gun**—বিনা খাৰে শুদা বতাহেৰে চলোৱা হিলৈ। **Air-plane** or **Aeroplane** *n.* আকাশী বথ। **Air-pump**—বতাহ উলিওৱা যন্ত্ৰ। **Air-raid precaution**—উড়া জাহাজৰ আক্ৰমণৰ পৰা বক্ষাপোৱা উপায়। **Air-navigation**—বিমান পৰিবহন। **Air-traffic**—বিমান যাতায়াত। **Air mail**—বিমান ডাক। **Air shaft**—খনিৰ ভিতৰলৈ বতাহ যাবলৈ বখা সুক্স। **Air-ship**—বেলুনৰ সহায়েৰে চলোৱা আকাশী বথ (ই বতাহতকৈ পাতল হয়)। **Air-tight**—কেনিও বতাহ সোমাব নোৱাৰা।

**Air** (এয়াৰ্) *v. t.* to dry by air and warmth বতাহত মেলি দি শুকা, বতাহ লগা। **Aircraft** *n.* flying machines generally আকাশী বথ।—**way** *n.* আকাশী বথ বা জাহাজ চলোৱা বাট।

**Air-force**—বিমান বাহিনী। **Airways**—বায়ুপথ, বিমানপথ। **Air forces**—বিমান বল। **Air hostess**—বিমান সেৱকিনী, বিমানত যাওঁতে যি শুক্ৰ্যা কৰে। **Air lift**—বিমানে দিয়া যোগান।

**Airy** (এয়াৰী) *adj.* open to the air বতাহ পোৱা; unsubstantial অসাৰ; fickle পাতল মনৰ, বতাহৰ দৰে।

**Aisle** (এইল্) *n.* part of a church on either

- side গিৰ্জাৰ ভিতৰত দুই কাষে থকা ঠাইবিলাকৰ কোনো এভাগ।
- Ait** ( 'এট্- ) *n.* a small island in a river or lake নৈ বা সৰোবৰৰ মাজত থকা সৰু দ্বীপ, মাজুলী বন্ধুকা।
- Ajar** ( এজাৰ্ ) *adv.* partly open অলপ মুকলিকৈ, কানি-দুৱৰিকৈ।
- Akimbo** ( এ-কিম্ব ) *adj.* with hands on hips and elbows bent outward তপিনাত হাত থৈ কিলকুটি বাজ কৰি থোৱা।
- Akin** ( একিন ) *adj.* allied by blood একে বংশৰ; having similar propeties একে বকমৰ ( to ) আপোন সম্বন্ধীয়া।
- Alabaster** ( এলেবেষ্টাৰ ) *n.* a variety of fine limestone এবিধ বগা পাথৰ।
- Alack** ( এলেক্ ) *interj.* হায়! হায়!
- Alacrity** ( এলাক্ৰিটি ) *n.* briskness উকলীকৃত স্বভাৱ; cheerful willingness বঙ্গমন, উলহ-মালহ, উলাহ।
- Alarm** ( এলার্ম ) *v. t.* to give notice of danger, to call to arms বিপদৰ আশঙ্কা কৰি জান দ্বে, যুদ্ধলৈ সজাগ কৰ; to fill with dread ভয়-খুৱা। —*n.* notice of danger বিপদৰ বৃজ বা জান দিয়াটো, ভাস, হঠাৎ বিপদৰ ভয়। —*ing adj.* ভয় জনক। —*ist n.* one who excites alarm যি মিছাতে বিপদ ঘোষণা কৰে বা ভয় খুৱায়। —*clock* =টিংটিগ্ৰাই সাৰ পোওৱা ঘড়ী।
- Alas** ( এলেচ্ ) *interj.* expression of grief শোক প্ৰকাশক শব্দ যেনে—হায়! হায়! অসু! অসু!
- Albatross** ( অল্বেট্ৰচ্ ) *n.* হাঁহৰ নিচিনা ভৰিৰে সাংগৰৰ দাঁতিত পোৱা এবিধ ডাঙ্গৰ চৰাই।
- Albeit** ( অল্‌বীইট্ ) *adv.* although যদিও বা তেনে-হলেও।
- Albion** ( এল্‌বিয়ন্ ) *n.* ইংলণ্ডৰ পুৰণি নাম।
- Album** ( এল্‌বাম ) *n.* a blank book for the insertion of portraits &c. ছবি, পট, হাতৰ লিখা বা টিকট, সাঁচি থোৱা শুদা বহী।
- Albumen** ( এল্‌বিউমেন্ ) *n.* the white of an egg কণীৰ ভিতৰৰ বগা ভাগ, বীজ্। —*minous—adj.* বীজলীয়া, বিসোৱাদ।
- Alchemy** ( আলকেমি ) *n.* the first stage of chemistry আদি অৱস্থাৰ ৰাতিবিদ্যা; সামান্য

- ৰাতিবিলাকৰ সোণ-ৰূপলৈ পৰিণত কৰিবলৈ বিচৰা বিদ্যা। —*chemist n.* যি তেনে বিদ্যা জানো বুলি কয়।
- Alcohol** ( এল্কহল ) *n.* pure spirit বিলাতী মদত মিহলোৱা সাৰ বাগী বস্তু। —*ic adj.* এল্কহল-থকা।
- Alcoran** ( এল্কৰেণ্ ) *n.* the Koran কোৰাণশাস্ত্ৰ।
- Alcove** ( এল্কভ্ ) *n.* a recess নিৰল ঠাই ( ঘৰৰ ভিতৰতে বা বনতে )।
- Alderman** ( অল্ডাৰ্মেন্ ) *n.* any head-man of a guild কোনো ব্যবসায় দলৰ মুখীয়াল মানুহ; a city magistrate below the rank of mayor মেয়ৰৰ তলখাপৰ হাকিম।
- Ale** ( 'এল্ ) *n.* a fermented malt liquor বেচি বাগী নথকা এবিধ চাউলৰপৰা কৰা মদ, আপং।
- Ale-house** = 'এল্-মদ বেচা ঘৰ; মদৰ দোকান।
- Alert** ( এল্-আৰ্ট্ ) *adj.* watchful; brisk সতৰ্ক; ততোৱাল, সঁহাৰ লৈ থকা। —*n.* sudden attack হঠাৎ আক্ৰমণ। **Upon or on the alert** = ততোৱাল বা সতৰ্ক হৈ থকা।
- Alexin** ( এল্-ইক্সিন্ ) *n.* class of albuminoid বেমাৰৰ বীজমৰা এবিধ শৰীৰৰ বীজল বস্তু।
- Algebra** ( এল্‌জেব্ৰা ) *n.* science of calculating by symbols বীজগণিত। —*bric, —brical adj.* বীজগণিত সম্বন্ধীয়।
- Alias** ( এলিয়েচ্ ) *adv.* otherwise ওৰফে, বনামে। —*n.* মতা-নাম।
- Alibi** ( এলিবি ) *n.* plea of absence from the place of occurrence ঘটনাৰ সময়ত নথকা বুলি জবাব। **To set up an alibi** = নথকা বুলি জবাব দিয়া।
- Alien** ( এল্-ইয়ে'ন ) *adj.* foreign বিদেশী; different বেলেগ বকমৰ, পৃথক; ( to ) adverse বিপৰীত। —*n.* foreigner বিদেশী মানুহ।
- Alienate** ( এল্-ইয়ে'নেট ) *v. i.* to transfer a right or title হস্তান্তৰ কৰ; to estrange মৰম এৰ, আঁতৰি হ; বঞ্চিত হ। —*nable adj.* বেচিব বা হস্তান্তৰ কৰিবপৰা। —*nation n.* হস্তান্তৰ কৰণ; মৰম একৱাটো। অশু সংক্ৰমণ। পৰকী কৰণ।
- Alight** ( এলাইট্ ) *v. t. (from.)* to descend, to come down নাম, নামি আহ।
- Alight adj. on fire জ্বলা, জ্বলোৱা।**



**Align** (এলাইন্) *v. t.* to lay out by a line, to arrange in line পোনাই ঠিক কৰ, শাৰী কৰ। —**ment** *n.* the fixing of a line পোনাই ঠিক কৰোটে; rearrangement of soldiers in lines সেনাবিলাক শাৰী শাৰী কৰোটে; ground-plan of a road আলি বান্ধিবলৈ সীমা পোনোৱা মাটিৰ নক্সা।

**Alike** (এলাইক্) *adj.* similar একে, তুল্য, সমান। —*adv.* একেৰকমে, একেদৰে, সমানে, নিচিনাকৈ।

**Aliment** (এলিমেন্ট্) *n.* nourishment; food পোহ, পোহপাল; আহাৰ, খোৱা-বস্তু। —**tary** *adj.* pertaining to aliment আহাৰীয়, পোহধৰোৱা, পুষ্টিকাৰক।

**Alimony** (এলিমনি) *n.* an allowance for the maintenance of a wife বিবাহিতা তিকতা এবিলে আইনমতে দিবলগীয়া পোহপাল বা খোৱাকী।

**Aliquant** (এলিকোয়েণ্ট্) *adj.* not dividing a number without a remainder বাকী নথকা-কৈ ভাগ কৰিব নোৱাৰা যেনে:—৩ৰে ৮ক বাকী নথকা কৈ ভাগ কৰিব নোৱাৰি, এতেকে ৮ৰ ৩। **Aliquant part**—বাকী ৰখা ভাজক।

**Aliquot** (এলিকোৱাট্) *adj.* dividing without a remainder বাকী নথকা কৈ ভাগ কৰিব পৰা যেনে:—৮ৰ ২ **aliquot part**—মিলি যোৱা ভাজক।

**Alive** (এলাইভ্) *adj.* living জীয়া, জীয়াত; disposed to know বুজ-বখা। **He is not alive to the grievances of others**—তেওঁ লোকৰ দুখ নুবুজে।

**Alkali** (এলকালি) *n.* a substance which has acrid taste such as potash, soda and lime খাৰ। **Alkaline** *adj.* খাৰযুক্ত।

**All** (অ'ল্) *adj.* the whole of, every one সমুদায়, সকলে, এটাইবোৰ, এটাইখিনি, সকলো-বিলাক। —*adv.* wholly, সমূলি, একেবাৰেই।

**All but**—প্ৰায় সকলে। **All over**—গোটেই-খনতে। **All along**—অভিজবেপৰা, আগৰেপৰা।

**All in all**—যেই কৰেঁ বো

**All right**—বাৰ, ভাল। **All**—মোটৰ ওপৰত, তেহেলেই যেই হ'ক। **For all**—সেইটো হলেও। **For good and all**—finally

একেবাৰেই। **Once for all**—এবাৰ মাথোন, এবেলি মাত্ৰ। **All the while**—সেই গোটেই সময়।

**All over with**—সকলে। সাং হল, সৰ্বনাশ হল।

**All the year**—গোটেই বছৰ। **All the better**—আক ভাল।

**At all**—একেবাৰেই সমূলি, সমূলি, নিতান্ত। **All on a sudden**—হঠাৎ, আগেয়ে নোকোৱা-নেমেলাকৈ। **At all events**—যেনে তেনেকৈ, তেহেলেই যেই হ'ক। **All out**—at full speed পূৰ্ণ বেগত।

**Allay** (এল্-লে) *v. t.* to relieve গুচা (যেনে পিয়াহ গুচা); to repress দমা, থমা।

**Allege** (এল্-লেজ্) *v. t.* to assert ক; to plead in excuse ওজব দেখা। অভিযোগ অনা।

**Allegation** (এল্লেগেশন্) *n.* assertion কথা, এজা-হাৰ; plea গোচৰ; অভিযোগ; আৰোপ।

**Allegiance** (এল্জিয়েন্স্) *n.* loyalty ৰাজভক্তি, ৰাজসেৱা; নিষ্ঠা; ভক্তি।

**Allegory** (এল্-লি-গৰি) *n.* a story with an undertone যি গল্পৰ এটি নিহিত অৰ্থ থাকে। **কপক**। —**gorical** *adj.* কপকাঙ্কক।

**Alleviate** (এল্ভিয়েট্) *v. t.* to make light পাতল কৰ, লঘু কৰ; to lessen কম। —**viation** *n.* act of relieving লঘু বা কম হওন, লাঘব, উপশম, যেনে alleviation of pain or miseries.

**Alley** (এল্‌লি) *n.* a narrow walk or passage in a garden or in a city সুককীয়া বাট, ঠেক আলি।

**All-fours** (অ'ল্-ফ'ৰ্ছ্) *n. pl.* on four legs, on hands and feet চাৰিও ভৰিৰ ওপৰত, হাত ভৰি এটাই কেউটাৰ ওপৰত; a game or cards এক-বকমৰ তাঁচ খেলা। **To go on all fours**—হাতেৰে আক আঁঠেৰে সমানে খোজকাঢ়; যেনে-তেনে কপে সমান হ।

**All-hail** (অ'ল্‌হেল্) *inter.* all health (used in salutation) কুশল।

**Alliance** (এল্‌লিয়েন্স্) *n.* union by treaty or marriage মিত্ৰতা, সন্ধি সম্বন্ধ।

**Alligator** (এল্গিগেটৰ্) *n.* an animal of the crocodile class, a gaval কুড়ীৰ, ঘিৰিয়াল।

**Alination, Allineation** (এলি-নিয়েশন্) *n.* পোনে পোনে একেধাৰীত থকাটো।

**Alliteration** (এল্-লিটাৰেশন্) *n.* the recurrence

of the same letter in two or successive words একেটা আখৰেই পিচৰ কেবাটা শব্দৰ আগত ব্যৱহাৰ, অনুগ্ৰাস, অলঙ্কাৰ। যেনে—“কথা কলে কাণ কৰে কথকী ককাই। হাঁহি হাঁহি হাঁহি মাৰে চকুটো পকাই।”

**Allocate** (এল-ল'কেট্) *v. t.* to assign shares ভাগ ঠিক কৰা। —**cation** *n.* allotment ভাগে ভাগে ৰখাটো, অংশ নিকপণ, বাঁটন।

**Allodial** (এল-লডিয়েল) *adj.* freehold স্বাধীন ভাবে পোৱা, নিষ্কৰ। (*opp.* to Feudal)

**Allopathy** (এলপথে) *n.* চলিত ডাক্তৰী চিকিৎসা। —**pathic** *adj.* চলিত ডাক্তৰী চিকিৎসা বিষয়ক। —**pathist**, —**path**. *n.*

**Allot** (এল'ট্) *v. t.* to divide by lot, to distribute ভাগা, বাঁটি দে, ধাৰ্য্য কৰা। —**ment** *n.* part or share allotted ভাগ, অংশ, হিঁচা, বাঁটন। —**ted** *adj.* নিৰ্দিষ্ট, নিকপিত, ধাৰ্য্য, ভাগীয়া।

**Allow** (এল'লাও) *v. t.* to grant, to permit দে, অনুমতি দে; to make allowance for বাদ দে। —**able** *adj.* that may be allowed lawful দিবপৰ, সম্ভৱ; এবিধলগীয়া। —**ance** *n.* permission অনুমতি; that which is allowed ওপৰৰি দৰ্শনা, খৰচ, ভচি, দত্তবী, ভট্টা; abatement বাদ, এবাৰ। **To make allowance for**—কোনো কাৰণে কোনো বিষয়ত বেহাই দে বা এবাৰবা কৰা।

**Alloy** (এল-লয়) *v. t.* to mix with a baser metal; to debase কোনো ভাল ধাতুৰ লগত বেয়া ধাতু মিহলা ভাঁজ দে। —*n.* ভাঁজ।

**Allude** (এল-লিউড্) *v. i.* (to) to refer to উল্লেখ কৰা, উল্লেখিয়া।

**Allure** (এল-লিউৰ্) *v. t.* to entice লোভ দেখুৱা, চহ দে। —**ment** *n.* enticement চহ, প্ৰলোভন, তুতুজনি। —**ring** *adj.* seductive লোভজনক, মন-ভুলোৱা।

**Allusion** (এল-লিউছন্) *n.* indirect reference সন্ধেত, ইঙ্গিত, উল্লেখ, সূচনা। —**sive** *adj.*

**Alluvion** (এল-লিউ-ভিয়ন্) *n.* earth deposited by rivers নৈয়ে এৰা মাটি, বলুকা চাপৰি।

**Alluvium** (এল-লিউভিয়াম্) *n.* নৈয়ে-পেলোৱা বোকা পলস্। —**vial** *adj.* পলসূৰা, নৈয়ে এৰা, চট-পৰা।

**Ally** (এল-লাই) *v. t.* to form a relation সম্বন্ধ কৰা, মিত্ৰতা কৰা, মিল হ। —*n.* a confederate

মিত্ৰ, সন্ধি কৰি মিলেৰে থকা ৰজা বা ৰাজ্য। —**Allied** *adj.* মিল-থকা।

**Almanac** (এল্-মেনেক্) *n.* a calender of days, months &c. পঞ্জিকা, পাঁজি।

**Almighty** (অ'ল্-মাইটি) *adj.* all-powerful সৰ্ব-শক্তিমান্। **The almighty**—পৰমেশ্বৰ।

**Almond** (আমণ্ড) *n.* বাদাম্।

**Almoner** (আমনাৰ) *n.* one who distributes alms ভিক্ষা দিওঁতা।

**Almost** (অ'ল্-ম'ষ্ট) *adv.* nearly প্ৰায়।

**Alms** (আম্'জ্) *n.* relief given to the poor ভিক্ষা, দান (সদায় *pl.*)। —**house** *n.* মগনায়াৰ পোহা-ঘৰ। —**man** *n.* মগনীয়া।

**Aloe** (এল্) *n.* a genus of plants of medicinal importance অগৰু, আগৰ কাঠ। —*pl.* **Aloes** চাল'কুৰ'বী।

**Aloft** (এলফ'ট্) *adv.* on high, above ওপৰত, ওখত, ওপৰলৈ।

**Alone** (এল'ন) *adj.* single, solitary অকল, সুকীয়া, অকলশৰ, অকলশৰীয়া, গাইগেটী, কেবল। *adv.* অকলৈ, অকলগৰে, মাত্ৰ।

**Along** (এলং) *adv.* onward পোনে, পিনে, অ'গলৈ। *prepo.* by the side of কাষে কাষে, দাঁতিয়ে দাঁতিয়ে, ওচৰে ওচৰে। **Along side**—কাষে কাষে, কাষত, দাঁতিত। **Along with**—লগত। **All Along**—আগৰপৰা, বৰ্য্যবৰ।

**Alloof** (এলুফ্) *adv.* at a distance আঁতৰত, আলগে। —**ness** *n.* নিলগকৈ থকাটো।

**Aloud** (এলাইড্) *adv.* loudly ববকৈ, চিঞৰি, আটাৰু পাৰি, ফুটাই।

**Alpaca** (এল্-পেকা) the Peruvian sheep পেকদেশৰ মেৰ-ছাগ; তাৰ নোমেৰে কৰা কাপোৰ, আলপকা কাপোৰ।

**Alpen** (আলপিন্) গাঁটিশলা।

**Alpha** (এল্ফা) *n.* the first letter of the Greek alphabet গ্ৰীক বৰ্ণমালাৰ আদি আখৰ।

**Alphabet** (এল্ফাবেট্) *n.* the letters of language arranged in order অকাৰাদি বৰ্ণমালা। the rudiments of a subject কোনো বিষয়ৰ শুৰি-কথা। —**ical** *adj.* in the order of an alphabet বৰ্ণমালাসম্বন্ধীয়, বৰ্ণমালাক্ৰমে। —**ically** *adv.* অ আক ৰ ফলাৰ আখৰ অনুক্ৰমে।

**Alpine** (এল্পাইন) *adv.* pertaining to the Alps চুইজাৰলেণ্ড দেশৰ এজচ্ পৰ্বতসম্বন্ধীয় ; very high টিং-টীঙ্গীয়া ওখ ।

**Already** (অ'লৰেডি) *adv.* previously, before this time ইতিপূৰ্বেই, ইয়াৰ আগেয়েই ।

**Also** (অ'লচ') *adv.* further আৰু । **After that also**=তাৰপাচতো । **He also**=সিও ।

**Altar** (অ'লটাৰ) *n.* an elevated place or structure for offerings যজ্ঞৰ ভেঁট, বেদী, থাপনা ; the communion table গিৰ্জাৰ থকা প্ৰসাদখোৱা মেজ ।

**Alter** (অ'লটাৰ) *v. t.* to change পৰিবৰ্তন কৰ, ল'বচৰ কৰ, সলনি কৰ । —*v. i.* to become different সলনি হ, ভিন্ হ । — *able adj.* পৰিবৰ্তন কৰিব পৰা, ল'বাব পৰা । —*ation n.* change পৰিবৰ্তন, সলনি, ল'বচৰ । —*ative n.* শৰীৰৰ অৱস্থা পৰিবৰ্তন কৰিব পৰা, দৰবাৰ । **Alter ego**=মৰমৰ বান্ধৱ ; counter part অনুরূপ অংশ ।

**Altercate** (অল্টাৰ্কেট) *v. i.* to contend in words তৰ্কাতৰ্কি কৰ, বাদানুবাদ কৰ । —*cation n.* contention তৰ্কাতৰ্কি, হকাকানা, থকাথৈয়া, বাদানুবাদ, মুখামুখি, ঠেঁটা-মোজা, চুপা-চুপতি ; উখনা-উখনি, বাচাৰাচি, মৌখিক বিবাদ ।

**Alternate** (অল্টাৰ্'নেট) *adj.* one after the other, by turns এটাৰ পাচত এটা, এটা এৰি এটা, পালমতে হোৱা বা কৰা, একৈয়া ক্ৰমে হোৱা । —*ly adv.* এটীয়া বা এদিনীয়া, পালমতে, পাল পাতি, সাল-সলনিকৈ ।

**Alternative** (অল্টাৰ্'নেটিভ) *adj.* offering a choice of two things দুটাৰ এটাকৈ বাছি লবলৈ বা মনোনীত কৰিবলৈ দিয়া বিকল্প । —*n.* a choice between two things দুটাৰ এটা বাছন, দুটাৰ মাজত পছন ; উপায়ান্তৰ, যেনে :—**I have no alternative**=মোৰ আইন উপায় বা উপায়ান্তৰ নাই । —*ly adv.*

**Although** (অ'লদ') *conj.* notwithstanding যদিওবা, তেনেহলেও ।

**Altitude** (এল, টিটিউড্) *n.* height উচ্চতা, elevation above the sea সাগৰৰ উৰ্দ্ধভাগ । **To fire at high altitude**=সাগৰৰ উৰ্দ্ধভাগ পৰা হোৱাকৈ ওপৰলৈ গুলী চলোৱা ।

**Altogether** (অল্টুগে'দাৰ) *adv.* wholly,

without exception সম্পূৰ্ণৰূপে, মোটে, মুঠতে, সলি ।

**Alto-relievo** (আলট-ৰিলীভ') *n.* high relief সমুদ্ৰৰ আদৰ্শিনি ওপৰলৈ থাকাকৈ কটা মূৰ্তি । (এনেবিধৰ শিলাৰ মূৰ্তি পুৰণি মন্দিৰবিলাকত লগোৱা দেখা যায়) ।

**Altruism** (আলট্ৰু'য়িজম্) *n.* the principle of living for the interest of others পৰোপকাৰ কৰাই জীৱনৰ উদ্দেশ্য বুলি ধৰা মত, হিতবাদী পথ ।

**Alum** (এলাম্) *n.* a mineral salt এবিধ খাৰমাটি, ফিট্‌কিৰি ।

**Aluminium** (এলিউমিনিয়াম্) *n.* a kind of metal এবিধ ৰূপ নিচিনা চক্‌চকীয়া ধাতু ।

**Alvine** (এল্ভিন্) *adj.* belonging to the belly পেটৰ, পেটসম্বন্ধীয় ।

**Always** (অল্‌ও'ৱেজ্) for ever সদায়, নিতৌ, ওৰেও, ছেদ-ভেদ নোহোৱাকৈ ।

**Am** *v. i.* the first person singular of the verb to be হ'ও । (*I am*=আই হওঁ । *Thou art*=তাই হব । *He is*=সি হয়) ।

**Amain** (এ'মেইন) *adv.* with main force পুৰা শক্তিয়ে, বলৰে, বেগাই ।

**Amalgamate** (এমাল্গমে'ট) *v. t.* to mix mercury with another metal আইন ধাতুৰ লগত ৰস (পাৰা) মিহলা ; to compound লগলগা । —*v. i.* to blend লগলাগি একে হ, মিহলি হ ।

—*gam n.* পাৰামিহলোৱা ধাতু । —*tion n.* union সংযোগ, সম্মিলন, মিলান, লগলগোৱাটো । **Amalgamation of E. B. with Assam in 1905**=১৯০৫ চনত অসম আৰু পূৰ্ববঙ্গৰ সংযোগ ।

**Amanuensis** (এমেনিউয়ে'নচিচ্) *n.* one who writes to dictation আনেকৈ যাওঁতে লিখোতা ; a copyist আনৰ হৈ লেখকৰ কাম কৰোতা । *pl.*=Amanuenses.

**Amaranthus** (এমেৰেছ'চ) *n.* a genus of plants with flower that never fade কেতিয়াও জ'ই নপৰা এবিধ ফুলৰ গছ ; পাৰিজাত । —*ranthine adj.* unfading জ'ই নপৰা ।

**Amass** (এমাচ্) *v. t.* to accumulate, to collect in large quantity জমা কৰ, সবহকৈ গোটা, সংগ্ৰহ কৰ ।

**Amateur** (এমেচাৰ) *n.* one who cultivates a particular art for the sake of pleasure (*opp.* Professional) চেনেহুৱা শিকাক, ধন নোলোৱাকৈ মনমেহা কাম কৰোঁতা, যেনে:—  
**Amateur theatre party**—মজত চেনেহুৱাকৈ কৰা ভাৱনাৰ দল।

**Amative** (এমেটিভ্) *adj.* amorous প্রেমাসক্ত।  
—**ness** *n.* propensity to love কামভাৱ।  
—**tory** *adj.* relating to love কামোদ্দীপক; মৰণ লগা।

**Amaze** (এমৈজ্) *v. t.* to confound আচৰিত কৰ, বিচুপ্তি কৰ, তৰল লগোৱা, তৰা লগোৱা। —**ment** *adj.* astonishing আচৰিত, বিষ্ময়জনক।  
—**mazingly** *adj.* আচৰিতকপে, তৰালগাকৈ।

**Amazon** (এমেজন্) *n.* a fabulous warlike woman, virago বগচণ্ডী, বগুৱা তিৰোতা। —**ian** *adj.* like an Amazon বগচণ্ডাৰ দৰে, বগুৱা।

**Ambassador** (এম্বেচেডৰ্) *n.* a diplomatic representative sent by one sovereign to the court of another ৰাজদূত, কটকী। —**ship** *n.* কটকীৰ পদ বা কাম।

**Amber** (এম্বাৰ্) *n.* a fossil resin জংফাই।

**Ambidexter** (এম্বিডেক্সটাৰ্) *n. & adj.* capable of using both hands with equal dexterity সবাসাচী, দুয়োহাত সমানে চলাব পৰা; a double-dealer দোৱাচলীয়া বা দোভাচলিয়া।

**Ambiguous** (এম্বিগিউচ) *adj.* of doubtful meaning—দ্বিঅৰ্থক, দোপাকী-তেপাকী, অস্পষ্ট।  
—**guity** (—গুইটি) —**biguousness** *n.* doubtfulness of meaning দুই অৰ্থ বুজোৱা ভাব, কথাৰ পাক। —**guously** *adv.*

**Ambit** (এম্বিট্) *n.* precincts; bounds সীমা; দেৰ।

**Ambition** (এম্বিশ্বন্) *n.* eager, desire of fame, power or honour ওখ আশা, ডাঙৰ হবৰ অভিলাষ। —**tious** (—চ্) *adj.* aspiring ওখ-আশাৰ, ক্ষমতা-লোভা। —**tiously** *adj.* ওখ-ভাৰেৰে।

**Amble** (এম্বল্) *v. i.* to move at an easy pace affectedly গা ঘেলাই যা, গহীনাই এখোজ এখোজকৈ খোজ কাঢ়। —**n. a pace of a horse in**

which the two legs on the same side move together দৌবাৰ সাধাৰণ খোজ আক কুকুৰ লৰ এই দুটাৰ মজামজি একেৰকম খোজ।  
—**bler** *n.* যি দৌবাই বা মানুহে তেনেকৈ খোজ কাঢ়ে, জপিয়াই জপিয়াই খোজ কঢ়া লোক।

**Ambrosia** (এম্ৰ'ছিয়া) *n.* the fabled food of the gods which gave immortality মুখা, অমৃত। —**sial** *adj.* delicious অমৃতৰ দৰে সোৱাদ লগা, অমৃত যেন।

**Amulance** (এম্বুলেঞ্চ) *n.* a carriage used as a moveable hospital for the wounded in war আহত সেনাক গুৰুত্ব কৰা গাড়ী, সৈন্তৰ লগত দিয়া অস্পটাল্ গাড়ী। যি কোনো আহত মানুহক প্ৰাথমিক চিকিৎসা কৰি অস্পটাল্ লৈ নিয়া গাড়ী।  
**Ambulant** *adj.* walking ভ্ৰমি ফুৰা।

**Ambulation** *n.* the act of walking ভ্ৰমণ।  
—**latory** *adj.* moving from place to place চলন শক্তি থকা।

**Ambuscade** (এম্বাচ্কেড্) *n.* a hiding to attack শত্ৰুক আক্ৰমণ কৰিবলৈ লুকাই থকাটো চোপ লোৱাটো, লুকাই থকা সৈন্য। —*v. i.* to lie in ambush চোপ, লুকাই থাপ ল, চোৰাংকৈ থাক।

**Ambush** (এম্বুছ্) *n.* the act of lying in wait to attack চোপ লৈ থকাটো; a hidden place জোপমাৰি বা চোপ লৈ থকা ঠাই। —*v. i.* থাপলৈ লুকাই থাক।

**Ameliorate** (এমিলিয়'ৱেট্) *v. t.* to improve উন্নত কৰ, ভাল কৰ। —*v. i.* to grow better বেচি ভাল হ। —**ration** *n.* improvement উন্নতি, ভাল অৱস্থা। —**rative** *adj.* উন্নতিকাৰক, উপকাৰজনক।

**Amen** (এমেন) *interj.* so be it তথাস্তু! সেয়ে হোক।

**Amenable** (এমিনেবল্) *adj.* (to) easy to be led সৈমান, সিজ্জা, বশ্, কথা-শুনা, হব-পৰা; liable to দায়ী। —**ably** *adv.*

**Amend** (এমেণ্ড) *v. t.* to correct সংশোধন কৰ, শুধৰা; to alter লবচৰ কৰা। —**able** *adj.* alterable শুধৰাব পৰা। —**ment** *n.* correction; alteration সংশোধন, সংশোধনী, পৰিৱৰ্তন, সংশোধিত কথা বা আইন। **Amends** *n. (pl.)* compensation কতিপূৰণ।

**Ament** (এমেণ্ট) *n.* ভাল কবির নোৱাৰা, চণ্ড দোষ, দোঁখাই থকা।

**Amenity** (এমে'নিটি) *n.* agreeableness of situation, climate or manners ভাল লগা অৱস্থা, মনোৰমতা; সুচলতা।

**Amerce** (এমাৰ্চ) *v. t.* to punish with a fine জৰীমনা কৰ, অৰ্থদণ্ড কৰ। —**ment** *n.* a penalty জৰীমনা, অৰ্থদণ্ড।

**American** (এমে'ৰিকান্) *n.* a native of America আমেৰিকাবাসী; আমেৰিকা সম্বন্ধীয়।

**Amethyst** (এমে'থিষ্ট্) *n.* a precious stone of a bluish-violet colour এবিধ বহুমূলীয়া পাথৰ, ৰাজ্যবৰ্ত্ত মণি।

**Amiable** (এমিয়েবল্) *worthy of love* মৰমলগা, লাহৰী সুরাগী, অমায়িক। —**ness** *n.* quality of being amiable লাভণ্য গুণ। —**bly** *adv.*

**Amicable** (এমিকেবল্) *adj.* friendly আপোতা, বন্ধুভাবৰ। —**cably** *adj.* in a friendly manner আপোচে, বন্ধুভাৱে, যেনে **The case has been settled amicably**—মোকদ্দমাটো আপোচে ৰফা কৰা হ'ল, গোচৰ মিটমাট কৰা হ'ল।

**Amid, Amidst** (এমিড্, এমিড্‌ষ্ট্) *prepo.* in the middle, among মাজত, ভিতৰত।

**Amiss** (এমিচ্) *adj.* wrong, improper অত্যাৱ, ভুল, অনুচিত। —*adv.* অত্যাৱকপে, ভুলকৈ, বেঠিক হৈ। **To go amiss**—অথলে যা, মিছা হ। **To take amiss**—আঁকোঁৱাহ ধৰ, বেয়া প।

**Amity** (এমিটি) *n.* friendship, good will বন্ধুভাৱ, সম্ভাৱ।

**Ammeter** (এম্-ইটাৰ্) *n.* an instrument for measuring the force of electricity বিদ্যুতৰ বেগ পৰিমাপ যন্ত্ৰ।

**Ammonia** (এম্মনিয়া) *n.* a pungent gas এমনীয়া গেচ, চৰাইৰ পাখী পুৰিলে ওলোৱা গোন্ধৰ দৰে জ্বলা গোন্ধ থকা এবিধ ধোঁৱাময় বস্তু।

**Ammonite** (এম্মনাইট্) *n.* a kind of fossil shell শিলা হৈ থকা আগৰ কালৰ এবিধ জোঙা শামুক, স্বৰ্ণলাভ।

**Ammunition** (এম্মিউনিশন্) *n.* military stores খাৰ, গুলি আদি যুদ্ধৰ আহিলা, খাৰ-বাকল।

**Amnesty** (এম্নে'ষ্টি) *n.* general pardon of political offenders ৰাজবিত্তোহীবিলাকৰ প্ৰতি ক্ষমা।

**Amnion** (এম্নিয়ন) *n.* the membrane in which the foetus or embryo of mammals, birds and reptiles is enclosed before birth যি পাতল আৱৰণেৰে যি কোনো জন্তু, পক্ষী, স্তন্যপায়ী প্ৰাণী অথবা সৰীসৃপৰ জগকোৰ ঢাক খাই থাকে, সেই আৱৰণখন।

**Amoeba** (এমীবা) *n.* a class of microscopic animalcules always changing shape সদায় আকাৰ সলাই থকা এবিধ অনুবীক্ষণিক প্ৰাণী।

**Among** (এমং), **Amongst** (এমংষ্ট্) *prepo.* amidst (সেইবোৰৰ) ভিতৰত, মাজত।

**Amorous** (এম'ৰাচ্) *n.* কামজনক।

**Amorous** (এম'ৰাচ্) *adj.* passionate, inclined to love কামুক; প্ৰেমাসক্ত, সহবাস অনুৰাগী, বহনালগা। —**ly** *adv.* আসক্তভাৱে। —**ness** *n.* আসক্তি।

**Amorphous** (এমৰফাচ্) *adj.* আকাৰহীন চিত্তাহীন পৰিকল্পনাৰ ৰূপ।

**Amount** (এমাউণ্ট্) *v. i.* to reach মুঠ বা মোটতে হ, যেনে **—The cost amounts to Rs. 5** খৰচ মুঠতে ৫ টকা হ'ল; to come in meaning to তুলি বা সমান বুলি ধৰ, যেনে **—This crime does not amount to theft**—এইটো দোষ চুৰি বুলি ধৰিব নোৱাৰি, চুৰি অপৰাধৰ সমান নহয়। —*n.* the sum total মুঠধন, মুঠ, যিনি (যেনে এইখিনি টকা; effect ফল। —*n.* ৰাশি; সংখ্যা।

**Amour** (এমুৰ) *n.* a love intrigue গুপ্ত-প্ৰেম, গোপনীয় হাট-বট। **Amour propre**—মৰমৰ বোহ, অভিমান।

**Ampere** (এমপিয়েৰ) *n.* current that one volt can send through one ohm বিজুলী শক্তিৰ একক।

**Amphibia** (এম্ফিবিয়া) *n. (pl.)* animals that live both on land and in water উভচৰ জন্তু, মাটি আৰু পানী দুয়োতে থকা প্ৰাণী। —**bious** *adj.* উভচৰ, মাটি আৰু পানী দুয়োতে চৰা। —*sing.* **Amphibian.**

**Amphibian** (এম্ফিবিয়ান)—মাটি-পানী দুয়োঠাইতে অহাযোগ্য কৰা যান-বাহন সম্পৰ্কীয় কৰ্মচাৰী।

**Amphitheatre** (এম্ফিথেয়াৰ্) *n.* an edifice of a circular form having rows of seats

বহিবলৈ চাৰিওফালে ওখ আসন থকা বঙ্গ ধেমালি  
থৈথুওৱা ঘূৰণীয়া ঠাই, বস্তাকৰ বস্তুভূমি।

**Ample** (এম্পল্) *adj.* spacious, wide, large  
enough দীঘল-বহল, যিমান লাগে সিমান হোৱা,  
জোৰাও হোৱা, বহুত। —**ply** (প্লি) *adv.* abund-  
antly, liberally জোৰাকৈ, অঁটাকৈ, বহলকৈ।  
—**ness** *n.* ভালমান প্রাচুৰ্য।

**Amplify** (এম্প্লিফাই) *v. t.* to enlarge সবহ কৰ,  
বহল; to add to আৰু কোনো কথা জোৰা  
দে। —**fication** —(ফিকেশন্) *n.* বহলান, জোৰ  
দিয়ন্। —**fier** *n.* an instrument to magnify  
the sound শব্দ প্ৰবল কৰা যন্ত্ৰ।

**Amplitude** (এম্প্লিটিউড্) *n.* abundance প্রাচুৰ্য;  
extent বিস্তাৰ; wide range of mind মনে;  
যিমান দূৰ আকলিব পাৰে সিমান, মানসিক দিগন্ত;  
an arc of the horizon between the east  
and west উদয়চল আৰু অস্তচলৰ মাজৰ দূৰতা,  
অগ্রচাপাংশ।

**Amputate** (এম্পিউটেট্) *v. t.* to cut off a limb  
গাৰ কোনো অঙ্গ কাটি পেলা। —**tation** *n.* the  
act of cutting off, as a limb অঙ্গ ছেদন,  
ছেদক্ৰিয়া।

**Amuck, Amok** (এমাক্) *adv.* madly উন্মত্ত হৈ,  
বলিয়াব দৰে। To run amuck=উন্মত্ত হৈ লৰি  
যোৱা।

**Amulet** (এমিউলেট্) *n.* anything used as  
charm to ward off sickness, evil or harm  
কবচ, তাবীজ, মন্ত্ৰকৰা মাদলী।

**Amuse** (এমিউজ্) *v. t.* to occupy agreeably  
ভমলা, মন ভাল কৰ, বং কৰ, ভুলাই ৰাখ। —**ment**  
*n.* that which amuses বং ধেমালি। —**using**  
*adj.* affording amusement বস্তুৰাল, মনভাল  
লগা, ধেমেলায়া, চট্‌কুটীয়া।

**An** (এন্) *adj.* one এটা; the indefinite article  
used before words beginning with the  
sound of a vowel যেনে—*a, e, i, o, u*, বা  
উচ্চাৰণ নোহোৱা *h* আখৰৰ আগত থকা শব্দৰ  
আগত বহে (*A* শব্দৰ অৰ্থ চোৱা); *an M. A.*,  
*a European*, *a usage*, *an historical event*  
ইত্যাদি কিছুমান কথাত ওপৰৰ নিয়ম নোখোটে।

**Anachronism** (এনেক্ৰনিজ্‌ম্) *n.* an error  
relating to time in an account of events

কোনো কথা আচল সময়ৰ আগে বা পাচে হোৱা  
বুলি ধৰা ভুল, কাল সম্বন্ধে ভ্ৰান্তি। অনতিহাসিক  
ঘটনা।

**Anaclastic** (এনাক্লেষ্টিক) *adj.* bent back,  
refracted পোহৰৰ প্ৰতিসৰণ হেতুকে ঘটা ভাঁজ।

**Anæmia** (এনিমিঅ) *n.* a disease having the  
principal characteristic of the poorness  
of blood শোৰে ধৰাৰ দৰে ক্ৰমে শেতা হৈ জল-  
জল্‌য়া পৰা বেমাৰ, জ্বৰ শোৰ। —*adj.* **Anæmia**  
শোৰা-সেবেলুৰা। বক্তাজতা।

**Anærobic** (এনিৰ'বিক) *adj.* capable of living  
without air, esp. of bacteria which do  
not require oxygen for their existence  
বায়ুৰ অভাবতো জীয়াই থাকিবলৈ সক্ষম। বিশেষকৈ  
অয়ুৰ্জান নোহোৱাকৈয়ে। জীয়াই থকা সূক্ষ্মতম  
প্ৰাণীকণ।

**Anæsthetic** (এনিষ্টেটিক্) *n.* a substance  
producing insensibility স্পৰ্শজ্ঞান নষ্ট কৰিবপৰা  
দৰব, যেনে ক্লোৰোফৰ্ম, কোকেন আদি, যোগচূৰ্ণ,  
স্তম্ভনচূৰ্ণ। —*tion* *v. t.* স্পৰ্শজ্ঞান বহিত কৰ, সাৰ  
নোহোৱা কৰ।

**Anagram** (এনাগ্ৰাম) *n.* a word or sentence  
formed by transposing the letter of ano-  
ther word or sentence কোনো এটা শব্দ বা  
বাক্যৰ আখৰ কেইটাকে ইফাল সিফাল কৰি কৰা  
অন্ত কোনো শব্দ বা বাক্য, ভঙ্গা-জোৰা শব্দ, যেনে  
—Evil ৰ পৰা Live, Lake ৰ পৰা Leak.

**Anal** (এনেল) *adj.* pertaining to anus গুহাঘাৰ  
সম্বন্ধীয়।

**Analect** (এনালেক্ট) *n.* collection of literary  
fragments সাহিত্যগুণসম্পন্ন উক্তি বা ৰচনাৰ  
সংগ্ৰহ।

**Analogy** (এনালজি) *n.* resemblance, simi-  
larity মিল, সাদৃশ্য, তুলনা; a reasoning from  
parallel cases উপমা। —**logous** (লগচ্) *adj.*  
bearing some resemblance নিচিনা,  
সদৃশ, অনুৰূপ, তুল্য। —**logically**, —**logously**  
*adv.* —**logue** *n.* parallel word or thing  
অনুৰূপ শব্দ বা বস্তু, যেনে 'নাভি' *analogue*  
'navel'.

**Alphabetic** (এনালফেবেটিক) *adj.* expressing  
the sounds of speech by some other

graphic means than by letters বৰ্ণমালাৰ পৰিবৰ্ত্তে আন কোনো বৈখিক উপায়ে প্ৰকাশ কৰা ধ্বনি সম্পৰ্কীয়।

**Analyse** (এনেলাইজ্) *v. t.* to resolve into component parts কোনো বস্তুৰ সাৰ নিকৰ্ণ কৰ, বেলেগ বেলেগকৈ দেখুৱা। —**lysis** (—লিচিচ্) *n.* a resolving into elementary parts সাৰ নিকৰ্ণ, দ্ৰব্যগুণ নিৰ্ণয়; (ব্যাকৰণত) পদ ভাঙ্গনী। (*opp.* **Synthesis**); (*pl.*) **Analyses**. —**lyst** (—লিচ্) *n.* one skilled in chemical analysis দ্ৰব্যগুণবিশাৰদ। —**lytics** *n. (pl.)* দৰ্শন শাস্ত্ৰ।

**Anamnesis** (এনামনেচিচ্) *n.* recollection of events etc. of a supposed previous existence জাতিস্মৰণ, স্মৃতিশক্তি; পূৰ্বজন্মৰ ঘটনাৱলী স্মৰণ কৰিব পৰা গুণ।

**Anarchy** (এনাকি) *n.* want of Government, political disorder অৰাজকতা, শাসন অভাৱ। —**chical** (—কিকেল্) *adj.* being without Government অৰাজক, ৰজা-নথকা, মুশাসন নথকা। —**chist** (—কিচ্) *n.* যি অৰাজকতা কৰিবলৈ চেষ্টা কৰে, ৰাজবিদ্বেষী লোক, নৈৰাজ্যবাদী। —**chism** *n.* অৰাজকতাবাদ। নৈৰাজ্যবাদ।

**Anathema** (এনাথেমা) *n.* an ecclesiastical curse অভিশাপ। —**matise** *v. t.* অভিশপ্ত কৰ।

**Anatomy** (এন'টমি) *n.* the art of dissecting any organised body শ ফলা-চিৰা বিদ্যা, শৰীৰৰ ভিতৰত ক'ত কি আছে তাক জানিবপৰা শাস্ত্ৰ, দেহ-বিজ্ঞান। —**mic**, —**mical** *adj.*

**Ancestor** (এন'চেচ্টাৰ্) *n.* a fore-father আদিপুৰুষ, পূৰ্বপুৰুষ। —**tral** *adj.* পৈত্ৰিক, পূৰ্বপুৰুষে অৰ্জ। —**try** *n.* lineage বংশাৱলী।

**Anchor** (এংকৰ্) *n.* an implement for holding ships at rest in water জাহাজৰ লঙ্গৰ; a source of security আশ্ৰয়, শৰণ। **To cast anchor**=লঙ্গৰ কৰা। **To way anchor**=লঙ্গৰ তোল, জাহাজ এৰ। **To be or to ride at anchor**=লঙ্গৰ কৰি থকা। **Anchor-ground** লঙ্গৰ পেলোৱা ঠাই। —**age** *n.* লঙ্গৰ কৰি থকাটো; লঙ্গৰ কৰা ঠাই।

**Anchorite-ret** (এংকাইট্-ৰেট্) *n.* a hermit,

a recluse সংসাৰ-ত্যাগী, সন্ন্যাসী, তপস্বী। *Fem.* —**Anchoress**.

**Ancient** (এন'শ্বেণ্ট্) *adj.* old, of former times অতীজৰ, প্ৰাচীন, পুৰাতনীয়, আগৰ কালৰ। —*n.* an aged man, a patriarch বয়সীয়া পুৰুষ; (*pl.*) the classical nations প্ৰাচীন জাতিবিলাক। —**ly** *adv.*

**Ancillary** (এংলেৰি) *adj. (to)* subordinate অনুগত, অধীন, তলতীয়া; সহায়ক।

**Ancon** (এংকন্) *n.* bend, elbow ডাঁজ; কিলাকুটি; a console bracket for supporting the cornice of a doorway পল্লিমুখৰ জপনাৰ বিহ্বাত খাপগাই থকা আঁকোৰা শলখা।

**And** (এণ্ড্) *conj.* a word used to connect words and sentences আৰু। **And so forth** ইত্যাদি।

**Androgynous** (এণ্ড্ৰজীনাচ্) *adj.* having the characteristics of both the sexes একেটাতে মতা আৰু মাইকী দুইৰো আকৃতি প্ৰকৃতি থকা।

**Androphobia** (এণ্ড্ৰফবিয়া) *n.* unhealthy dread of male sex পুৰুষ-ভীতি, নাৰীৰ পুৰুষৰ প্ৰতি থকা অকারণ ভয়ৰ ভাব।

**Anecdote** (এনে'ক্‌ডট্) *n.* a short story উপাখ্যান, সাধুকথা। —**age** *n.* time of life at which trivial anecdotes form the staple of a person's conversation যি বয়সত কথাই-কথাই লেছেজীবোটালা সাধু কোৱাটো যভাৱ হৈ উঠে, সেই বয়সটো।

**Anemometer** (এনিম'মিটাৰ্) *n.* Gauge for measuring the speed of wind বতাহৰ গতিবেগ জোখা যন্ত্ৰ।

**Anent** (এনে'ণ্ট্) *prep.* in regard to, concerning সম্বন্ধে, সম্পৰ্কে, বিষয়ে।

**Anew** (এনিউ) *adv.* newly, afresh নকৈ, আকৌ, দুনাই।

**Angel** (এ'ঞ্জেল্) *n.* a divine messenger, an attendant spirit স্বৰ্গীয় দূত, ৰক্ষক দেৱতা, দেবতুল্য পুৰুষ বা নাৰী। —**ic**, —**ical** *adj.* possessing the qualities of angel দেবতুল্য, দেবসম্পৰ্কীয়।

**Anger** (এঙ্গাৰ) strong emotion excited by

injury খং, বাগ, বোষ, ক্ৰোধ, কোপ। —*v. t.* to enrage খং তোলা। —**Angry** *adj.* moved with anger ক্ৰোধযুক্ত, খং ভাবৰ। —**grily** *adv.* with anger খঙ্গৰে, ক্ৰোধৰে।

**Angle** (এঙ্গল্) *n.* a point where two lines meet otherwise than in a straight line, a corner কোণ, চুক। **Acute angle** = ন্যূনকোণ

**Right angle** = সমকোণ। **Obtuse angle** = বিষমকোণ। —**gular** *adj.* having an angle চুকীয়া, কোণ বা চুক থকা।

**Angle** (এঙ্গল্) *n.* a hook বৰশী। —*v. i.* to fish with a rod and hook বৰশী বোৱা। —**ling** *n.* বৰশী বোৱা বিট।

**Anglican** (এঙ্গলিকেন্) *adj.* belonging to the church of England ইংলণ্ডদেশীয় ধৰ্মসম্প্ৰদায়-সম্বন্ধীয়।

**Anglist** (এং-লিষ্ট্) *n.* man well versed in English literature and culture ইংৰাজী শিক্ষাত নিপুণ লোক।

**Angry** (এংৰী) see **Anger**.

**Anguish** (এঙ্গুইশ্) *n.* agony যাতনা, অসহনীয় কষ্ট, মনৰ বেদনা, হুমহমনি, মনৰ পোৰণি, বিচাট।

**Angular** see **Angle**.

**Anile** (এনাইল্) *adj.* imbecile আলৰ। —**lity** *n.* dotage থৰযুক্তি নোহোৱা গুণ, বুঢ়া কালৰ আলো-লুৱা অৱস্থা।

**Animadversion** (এনিমেড্ভাৰশ্বন্) *n.* criticism, reproof দোষ ধৰণ, ধমক, তিৰস্কাৰ, তন্ত্ৰ।

**Animadvert** *v. i.* দোষ ধৰ; to censure গ্লানিকৰ।

**Animal** (এনিমেল্) *n.* a living being having sensation and voluntary motion প্ৰাণী, জীৱ-জন্তু। —*adj.* belonging to animal জন্তু-সম্বন্ধীয়। **Animal food** = মস্ৰহ। **Animal kingdom** = জীৱসৃষ্টি। **Animal spirits** = বল শক্তি। —**ism** (—ইজ্‌ম্) *n.* brutishness পশু-প্ৰবৃত্তি ইন্দ্ৰিয়দুষ্ট।

**Animalcule** (এনিমেলকিউল্) *n.* a small animal চকুৰে মনিব নোৱাৰা নিচেই সৰু প্ৰাণী, কীটানু।

**Animate** (এনিমেট্) *v. t.* to give life to সচেতন কৰ, সঁজাল, উজ্জা। —*adj.* living জীৱন্ত, সচেতন, সজীব। —**mated** *adj.* lively সজীব, উৎসাহপূৰ্ণ।

—**mation** (—মেছন্) *n.* liveliness, vigour চেতনা, জীৱন-শক্তি, প্ৰফুল্লতা।

**Animism** (এনিমিজম্) *n.* a theory regarding the origin of religion from the belief arising simply from the evidence of the senses গছগছনি-পূজা, দেও-পূজা। —**ist** *n.* দেও-পূজক। —**istic** *adj.*

**Animosity** (এনিমচিটি) *n.* extreme hatred, অতিশয় ঘৃণা; enmity শত্ৰুতা; বিৰোধ ভাব, আক্ৰোহ।

**Animus** (এনিমাচ্) *n.* prejudice against আখোজ, আক্ৰোহ।

**Anion** (এনিয়ন্) *n.* an electro negative wire বিপৰীত বিদ্যুৎশক্তি থকা তাঁৰ।

**Aniseed** (এনিচীদ্) *n.* গুৱা-মৰি, চফ।

**Ankle** (এঙ্কল্) *n.* the joint between the foot and the leg ভৰিৰ গাঁঠি। —**klet** *n.* ভৰিত পিন্ধা অলঙ্কাৰ বেৰি।

**Ankus** (অঙ্কুশ) *n.* an elephant goad অঙ্কুশ। হাতী-মাউতে হাতীৰ কপালত বুঢ়িৰ পৰা এবিধ অস্ত্ৰ।

**Annals** (এন্নেলচ্) *n.* (*pl.*) records of events related in order of time বুৰঞ্জী, পুৰণি কথাব বিবৰণ।

**Annex** (এন্নেক্স্) *v. t.* (*to*) to join, to attach, to append লগলগা, চামিল কৰ, সংযোগ কৰ, লগত গাঁঠি দ্ৰে, জোৰা লগা। —**ation** *n.* act of annexing লগ লগোৱাটো সংযোগ কৰণ। —**ure** *n.* any statement or copy annexed to a letter, enclosure, appendix লগৰ কাগজ, শেহৰ কথা।

**Annex or Annexe** *n.* supplementary building বড়োৱা বা জোৰাদিয়া বৰ।

**Annihilate** (এন্নিহিলেট্) *v. t.* to reduce to nothing ছাবকাৰ কৰ, ধ্বংস কৰ। —**hilation** (হিলেছন্) *n.* act of destroying ধ্বংস; the destruction of the soul as well as the body নিৰ্ৰূপ, লয়।

**Anniversary** (এন্নিভাৰচেৰি) *adj.* annual বছৰি হোৱা, বছৰেবকীয়া। —*n.* the day on which an event is celebrated annually বছৰেবকীয়া তিথি, বছৰেবকীয়া উৎসৱ, বাৰ্ষিকী।



**Annotate** (এন্'নটেট্) *v. t.* to make notes upon অর্থ ভাঙ্গ, টীকা কৰ। —**tation** *n.* an explanatory note টীকা, টিপ্সনী, অর্থভাঙ্গনি। —**tated** *adj.* টীকা বা টিপ্সনী থকা। —**tator** *n.* one who annotates, a commentator অর্থভাঙ্গাটো, টীকাকাৰ।

**Announce** (এন্'নাওন্স্) *v. t.* to declare, to give notice of প্রকাশ কৰ, সকলোকে জানিবলৈ দে। —**ment** *n.* a declaration জ্ঞান দিয়াটো, জাননী, ঘোষণা।

**Annoy** (এন্'নই) *v. t.* to trouble, to tense দিগ্ কৰ, আমনি কৰ, তাক্ত কৰ। —**ance** *n.* that which annoys দিগ্, বিবক্তি, আমনি, কষ্ট, অমৰী।

**Annual** (এন্'নিউয়েল্) *adj.* early বছৰেকীয়া, বছৰি হোৱা। —*n.* a plant that lives but one year মোটে এবছৰ জীয়াই থকা গছ, ওষধি; a book etc. published annually বছৰেকত এবাৰকৈ ওলোৱা-কিতাপ বা আলোচনী যেনে—*Pear's annual*. —**ly** *adv.* বছৰি বছৰি, বছৰেপতি, বছৰেকত, বাৰ্ষিক। —**Financial statement** = বাৰ্ষিক বিত্তবিবৰণ।

**Annuity** (এন্'ইটি) *n.* an income or allowance falling on in each year বছৰেকীয়া বানচ, বছৰেকীয়া বৃত্তি বা দৰ্শহা, বাৰ্ষিক প্ৰাপ্য। —**tant** *n.* বছৰেকীয়া বৃত্তিধাৰী।

**Annul** (এন্না'ল্) *v. t.* to make void, to set aside বদ কৰ, বহিত কৰ, বাতিল কৰ। —**ment** *n.* the act of annulling বদ, বহিত কৰাটো, বদ কৰণ।

**Annular** (এন্নিউলাৰ্) *adj.* having the shape of a ring বেৰি বা আঙ্গঠিৰ দৰে ঘূৰণীয়া।

**Anodyne** (এনডাইন্) *n.* a pain-killer বিষ-গুচোৱা দৰব, বিষৰ দৰব।

**Anoint** (এনইণ্ট্) *v. t.* to smear with oil তেল ঘহ, নোৱা; to consecrate নোৱাই ধুৱাই শুদ্ধ কৰ। —**ment** *n.* নোৱন, নোৱনি, অভিষেক।

**Anomaly** (এনমে'লি) *n.* irregularity বেমেজালি, অনিয়ম। —**lous** *adj.* irregular নিয়ম নোহোৱা, অবিধি, বেমেজালি।

**Anon** (এন্) *adv.* immediately, soon

ততালিকে, নিমিষতে। **Ever and anon**=মাজে মাজে, সদায়।

**Anonymous** (এননিমাচ্) *adj.* nameless বেনামি, নাম নথকা। —**ly** *adv.*

**Another** (এনাদাৰ্) *adj.* some other, one more অইন্ এটা, অহ, আক এটা। **One another**=ইটোৱে-সিটোৱে, পাৰস্পৰিক।

**Anoxia** (এনক্সিয়া) অক্সিজেনবিহীন।

**Answer** (এন্চাৰ) *v. t. or v. i.* to reply to উত্তৰ কৰ বা দে, জবাব দে, মাত দে, যেনে, **He could not answer the paper**=তেওঁ সেই কাগজৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখিব নোৱাৰিলে; to repay পৰিশোধ কৰ; to suit, to correspond উপযোগী হ, যেনে লাগে তেনে হ, মিল হ, যেনে, **The copy does not answer to the original**=এই নকলটো অচলৰ নিচিনা নহয়; (*for*) to be responsible for দায়ী হ, যেনে, **Who will answer for the loss?**=হেৰালে কোন দায়ী হব? —*n.* reply, defence উত্তৰ, মাত, জবাব; solution সমিধান। —**able** *adj.* জবাব দিব পৰা, দায়ী। **To answer a judgement**=ডিক্ৰী মতে কাম কৰ। **To answer a debt**=ধাৰৰ ধন সুজ। **This will not answer the purpose**=এইটোৱে মোৰ নহব বা কাম নচলে। **To answer the call of nature**=পানী চুবলৈ যোৱা।

**Ant** (এণ্ট) *n.* a small insect পুৰুৱা। **White ant**=উই। **Ant-hill**=উই ইফলু।

**Antagonism** (এণ্টেগনিজম্) *n.* (to, with) opposition বিৰোধ। —**gonist** (—গনিষ্ট্) *n.* an opponent বিপক্ষ বা বিৰোধী লোক। —**nistic** *adj.* opposing বিপক্ষ, বিৰোধী।

**Antarctic** (এণ্টাৰ্কটিক্) *adj.* relation to the south pole দক্ষিণ মেৰুৰ ওচৰৰ বা ফালৰ।

**Antecedent** (এণ্টিচিডেণ্ট্) *n.* (*gram.*), that which goes before পূৰ্বপদ। —*adj.* going before in time আগৰ, পূৰ্ববৰ্তী। —**dents** *n.* (*pl.*) previous conduct or history পূৰ্ব বৃত্তান্ত, আগৰ বৃত্তান্ত-চৰিত্ৰ।

**Antechamber** (এণ্টিচেম্বাৰ্) *n.* a room leading to another চৰা ঘৰৰ কাষৰ কুঠৰী।

**Antedate** (এণ্টিডেট্) *v. t.* to date before the

true time যি তাৰিখে কাম কৰা হয় তাৰ আগৰ তাৰিখ দে। —*n.* আগৰ তাৰিখ।

**Antediluvian** (এণ্টিডিলিভিয়েন্) *adj.* existing or happening before the Deluge or Flood in Noah's days; primitive প্রলয় কালৰ; মান্নাভাৰ দিনৰ, নিচেই আদি অৱস্থাৰ। —*n.* সেই কালৰ লোক।

**Antelope** (এণ্টিলপ) *n.* a kind of deer এবিধ ক'লাবৰণীয়া পহু, কৃষ্ণমাৰ।

**Antemeridian** (এণ্টিমে'ৰিডিয়েন্) *adj.* before noon আগবেলাৰ, বাৰ্শি ১২ বজাৰ পৰা দুপুৰীয়া ১২ বজালৈকে A. M. বোলে, যেনে 11 A. M.

**Antemundane** (এণ্টিমান্ডে'ন) *adj.* before the creation of the world সৃষ্টিৰ আগৰ।

**Antenna** (এন-টেন-এ) *n.* wireless conductor বিগ্ৰাং চালক ওখ তাৰ। পোক-পৰুৱাৰ মুখৰ আগত থকা ভুং।

**Antepenult** (এণ্টিপেনা'ল্ট্) *n.* the syllable or the last word of a syllable but two শেহৰ ছটা এৰি তাৰ আগৰ কোনো শব্দ বা তাৰ এডোখৰ।

**Anterior** (এণ্টিৰিয়ৰ্) *adj.* before in time or in place আগেয়ে হোৱা, আগত থকা।

**Antivenene** (এণ্টিভিনি'ন) *n.* a snake-poison antedote সাপেখোৱাৰ দৰব।

**Anthem** (এণ্থে'ম্) *n.* a sacred song মঙ্গল গীত, ভজন, স্তুতি-গান।

**Anthrax** (এণ্থে'ক্স্) *n.* একেৰকম গৰু-মহৰ বেমাৰ—সাধাৰণতঃ চকু ফুলে, গলা উগহে আৰু নাকেদি তেজশ্ৰব্ধন ওলায়।

**Anthropoid** (এনথ্ৰপাইড্) *n. & adj.* a being that is human in form নৰাকৃতি বানৰ, ইয়াক মানুহৰ পূৰ্বপুৰুষ বুলি কয়; manlike monkey.

**Anthropology** (এন্থ'পলজি) *n.* the natural history of man নৰদেহবিজ্ঞান। —*gical adj.*

**Anthropometry** (এন্থ'পমেট্ৰি) *n.* the measurement of human body for detective purposes মানুহ জোখা বিদ্যা। (চোৰ চিনাক্ত কৰা বিষয়ে)।

**Anthropomorphism** (এনথ্ৰপম'ৰ্ফিজম্) *n.* ascribing human attributes to God ঈশ্বৰত মানুহ-প্ৰকৃতি আৰোপ; অৱতাৰ-বাদ।

**Anthropophagy** (এন্থ'প'ফেজি) *n.* cannibalism মানুহৰ মঙ্গ খোৱা ৰীতি। —**phagi** (—ফেজাই) *n. (pl.)* man eaters নৰমাংসভক্ষক, ৰাক্ষস।

**Anti-aircraft** (এণ্টি-এয়াৰ-ক্ৰেফ্ট) *adj.* preventing action of air-ship; disabling air-ship আকাশী জাহাজ ভগ্না (যেনে বৰ তোপ) (Gr. *anti*=against).

**Antibiotic** (এণ্টিবায়টিক্) জীৱাণু মৰা; ভেকুৰা-গুচোৱা দৰব।

**Antibody** (এণ্টিবডি) *n.* a substance produced in the blood as a natural antidote to infection যি কোনো ৰোগৰ সংক্ৰমণৰ পৰা ৰক্ষা পেলাব পৰা তেজৰ মাজত থকা এবিধ প্ৰাণবিকিৰা।

**Antic** (এণ্টিক্) *adj.* grotesque জলজ, বিকটাকাৰ। —*n.* a fantastic figure ছোঁ; বহুৱা।

**Antichrist** (এণ্টিক্ৰাইষ্ট্) *n.* opposer of Christ যিশুখ্ৰীষ্টৰ শত্ৰু, খ্ৰীষ্টবিৰোধী।

**Anticipate** (এণ্টিচিপেট্) *v. l.* to foresee, to presuppose আগেয়েই ভাব, আগতে অনুমান কৰ, পূৰ্বেই জান। —**pation** *n.* expectation, forecast পূৰ্বে ধাৰণা, আশা, আগেয়ে জনোটা, যেনে **In anticipation of your sanction**=আপুনি মঞ্জুৰ কৰিব বুলি ভাবি, আপোনাৰ সম্মতিৰ ধাৰণাত।

**Anticlimax** (এণ্টিক্লাইমেক্স্) *n.* a sentence in which the ideas become less important towards the close উচ্চভাবৰপৰা হঠাতে সাধাৰণ কথা লৈ নামি যোৱা বাক্য; a fall from rise উন্নতিৰপৰা পতন, উৰ্দ্ধৰপৰা অধোগতি।

**Antidote** (এণ্টিডট্) *n.* a remedy against the bad effects of something বিষয় দৰবৰ প্ৰতিকাৰ।

**Antifebrile** (এণ্টিফ্ৰেটাইল্) *adj.* good against fever জ্বৰনাশক, জ্বৰ-গুদুৱা।

**Antilogy** (এণ্টিলজি) *n.* a contradiction in terms or ideas ধাৰণাৰ বৈপৰীত্য। পৰস্পৰ বিৰোধী ধাৰণা অথবা শব্দ।

**Antimacassar** (এণ্টিমাকাসৰ) *n.* a piece of muslin often embroidered and ornamented, used originally for protecting backs of chairs from hair-grease তেল-চিকটি লগাব পৰা চকীৰ পিচফাল ৰক্ষা কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ বুটা তোলা বেচী কাপোৰ; later

applied to small piece of fabric used as ornament on tables মেজৰ ওপৰত শোভা-বৰ্জনৰ অৰ্থে বখা কাৰুকাৰ্য্যখচিত সৰু কপোৰৰ টুকুৰা।

**Antimony** (এণ্টিমনি) *n.* a kind of bluish white metal used in medicine এবিধ অলপ নীলবৰণীয়া ধাতু, কাজল-ধাতু।

**Anti-national** (এণ্টিনেছনেল) জাতীয়তা বিৰোধী।  
**Anti-social** সমাজ বিৰোধী।

**Antinomy** (এণ্টিনমি) *n.* contradiction or inconsistency between two laws or principles দুখন আইনৰ মাজত অথবা দুটা নীতিৰ মাজত থকা অসঙ্গতি অথবা বৈপৰীত্য।

**Antipathy** (এণ্টিপেথি) *n.* (to, against, between) a dislike, aversion বিদ্বেষ, শত্ৰুতা, বিৰোধ ভাব, দেখিব নোৱৰা গুণ। —**pathetic** *adj.* বিৰোধী।

**Antiphlogistic** (এণ্টিফ্লজ্জিটিক্) *n.* & *adj.* a medicine reducing inflammation তেজ চলাই বিষ গুচোৱা দৰব, গৰ্ভনাৰেঙ্গা বেমাৰত বিশেষ উপকাৰক দৰব।

**Antiphony** (এণ্টিফনি) *n.* alternate singing দুদল হৈ পালাক্রমে গীত গোৱাটো; দোহোবা গীত।

**Antipodes** (এণ্টিপডিছ্) *n.* (*pl.*) those living on the opposite side of the globe ভূবিৰ পোন পোনে পৃথিৱীৰ সিলুটিয়ে থকা মানুহ বা ঠাই-বিলাক; প্ৰতিপাদ বিন্দু; যি কোনো ধাৰণাৰ কুমেৰু-সুমেৰু পাৰ্থক্য। —**podal**, —**podcan** *adj.* পৃথিৱীৰ সিলুটিৰ।

**Antiquary** (এণ্টিকোৱেৰি) *n.* one who studies old thing such as monuments and relics যি আগৰ দিনৰ বস্তুবিলাক গোটায়ে বা তাৰ বিষয়ে অনুসন্ধান কৰে, পুৰণা চিনমোকামৰ তত্ত্বকাৰী। —**quarian** (—কোৱেৰিয়ান্) *adj.* pertaining to antiquities প্ৰাচীন বস্তুবিষয়ক —*n.* পুৰাতত্ত্ববিদ; প্ৰস্তুতত্ত্ববিদ।

**Antiquated** (এণ্টিকো'ৱেটেড) *adj.* grown out of fashion, obsolete পুৰাতনীয়, আগৰ দিনীয়া, এৰাপৰা, চলতি নথকা, পুৰণিকলীয়া।

**Antique** (এণ্টিক্) *adj.* ancient, old fashioned পুৰণি, ভাৰানিখনৰ, আহি অৱস্থাৰ, অতীজৰ।  
**The antique**—আগৰ দিনীয়া কাৰিকৰি বা কাৰুকাৰ্য্য।

**Antiquity** (এণ্টিকুইটি) *n.* old times পৌৰাণিক সময়, পুৰাকাল। —**ties** *pl.* relics of ancient times আগৰ দিনৰ চিনমোকাম।

**Antiseptic** (এণ্টিচেপটিক্) *adj.* preventing decay নেগেলাকৈ বখা গুণৰ।

**Antispasmodic** (এণ্টিস্পেচমডিক্) *n.* & *adj.* preventing convulsions চাটিফুটী গুৰুৱা দৰব, ফল্দিয়া-নিবাবক।

**Antithesis** (এণ্টিথে'চিচ) *n.* opposition, contrast বিৰোধ, বিপৰীত ভাৱ, a counter proposition (দৰ্শন) প্ৰতিপক্ষ, পূৰ্বপক্ষ। —**thetical** *adj.*

**Antitoxin** (এণ্টিটক্সিন) *n.* বিষাক্ত তেজৰ প্ৰতিকূল দৰব।

**Antler** (এণ্টে'লাৰ) *n.* the branch of stag's horn শব্দগছৰ কঁতৰা, পহুশিঙ্গৰ ফেৰেঙ্গনি।

**Antonym** (এণ্টনিম্) *n.* a word which expresses the exact opposite of another word যি শব্দই আন এটা শব্দৰ সম্পূৰ্ণ বিপৰীত অৰ্থ সূচায়। যেনে : ক'লা আৰু বগা।

**Anus** (এনাচ্) *n.* গুহদ্বাৰ, বহির্দ্বাৰ, পোকৰ।

**Anvil** (এন্ডিল্) *n.* an iron block upon which metals are hammered সোণ, লো ইত্যাদি পিটা নিয়াৰি বা নিহাৰি। **To be on the anvil**—নিষ্পত্তি নোহোৱাকৈ মীমাংসাৰ ওপৰত থকা, শেষ নোহোৱা, বিবেচনাহীন।

**Anxiety** (এঙ্ক্সাইটি) *n.* uneasiness উদ্বেগ, উচ-পিচনি, উত্তল-খুত্তল, উৎকণ্ঠা, ভাৱনা, ধী-ধিয়নি, খু-ধ্বনি, ছল-দিল্।

**Anxious** (এঙ্ক্সাচ্) *adj.* solicitous, uneasy উৎকণ্ঠিত, উত্তল-খুত্তল, বিচেষ্টা; চিন্তিত। —**ly** *adj.* উৎকণ্ঠিত হৈ।

**Any** (এনি) *adj.* one indefinitely, every, whoever কোনো, যেই সেই, যিয়ে সেয়ে। **Any one, anybody**—যেয়ে সেয়ে, কোনোবা। **Any how**—যেনে তেনেকৈ। **Anywhere**—য'তে ত'তে। **At any rate, any way, any wise, in any case**—তেহেলেই যেই হোক।

**Aorist** (এয়'ৰিষ্ট) *n.* অনিৰ্দিষ্ট অতীতকালৰ ক্ৰিয়া (সংস্কৃতত আছে)। —*adj.* indefinite অনন্তকাল বুজোৱা।

**Apace** (এপে'চ্) *adv.* quickly, fast বেগাই।

**Apache** (এ-পেছ) *n.* a lawless ruffian আইন-কানুন নমনা দুষ্ট লোক।

**Apart** (এপাৰ্ট) *adv.* separately, aside বেলেগ, আলগাকৈ, বাজে, আত্মতে। **Apart from that**—তাৰ বাজে। **To set apart**—আত্মীয়াক খোৱা, বায়ংকৈ খোৱা।

**Apartheid** (এপাৰ্থেইদ) জাতিবৈষম্য, জাতি হিচাপে আলগকৰণ।

**Apartment** (এপাৰ্টমেণ্ট) *n.* a separate room ফোটাণী, কোঠালী; পুলি (কামৰূপত)। **Inner apartments**—অন্তঃপুৰ, ভিতৰ টোল, ভিতৰ ঘৰ।

**Apathy** (এপেথি) *n.* want of feeling, indifference নিকৰণ ভাব, অশ্ৰীতি, বিৰাগ।  
—**thetic** (থেটিক) *adj.* নিকৰণ বিৰাগী, মায়ামত্তা নথকা, উদাস।

**Ape** (এপ্) *n.* a monkey এবিধ নেজ নথকা বা চুটি-নেজিয়া বান্দৰ। —*v. t.* to imitate as an ape মুখ ভেঙ্গুচালি কৰ, বান্দৰৰ দৰে কৰ, অনুকৰণ কৰ। —**Apish** *adj.* like an ape বান্দৰমূৰা, অনুকৰণকাৰী।

**Apepsia** (এপেপ্‌চিয়া), **Apepsy** (এপেপ্‌চি) *n.* indigestion বদহজম।

**Aperient** (এপিরিয়েণ্ট্) *adj.* mildly purgative পেট খোলেচা কৰা। —*n.* a mild purgative অলপকৈ জ্বলাপহোৱা দৰৱ, লঘু জ্বলাপ।

**Aperture** (এপাৰ্টিউৰ্, এপাৰ্চাৰ্) *n.* an opening বিন্ধ, সুকঙ্গ।

**Apex** (এপেক্স) *n.* the summit, the point of anything; tip; top কোনো বস্তুৰ মূৰ, নিচেই ওপৰৰ থিয় ভাগ, জোঙ্গা ভাগ। (*pl.*) **Apexes**, —**ices**.

**Aphasia** (এফেচিয়া) *n.* loss of speech বাকবোধ।

**Aphelion** (এপ্‌হিলিয়ন) *n.* that point in the course of a planet or comet which is farthest from the sun যি কোনো গ্ৰহ অথবা ধূমকেতুৰ ইহকণীৰ আকাৰৰ কক্ষপথত সূৰ্য্যৰ পৰা দূৰতম বিন্দু —*app* **perihelion**.

**Apheliotropic** (এপ্‌হিলিয়ট্ৰপিক) *n.* property possessed by certain plants of turning away from the sun কিছুমান গছৰ ক্ষেত্ৰত থকা সূৰ্য্যৰ বিপৰীত পিনে মুখ কৰি থকা লক্ষণ।

**Aphis** (এ'ফিচ্) মোৱা পোক। *Pl.* **Aphides**.  
**Aphorism** (এফবিজম্) *n.* a pithy saying সূত্ৰ; adage পটন্তৰ যোজনা, ফকৰা, টোপানীতি। —**istic** *adj.*

**Aphrodite** (এফ্ৰডাইট্) *n.* Goddess of Love ৰতিদেৱী।

**Aphrodisiac** (এফ্ৰডিসিয়াক) *adj.* tending to produce sexual desire কামোদ্দীপক; drug or agent which does this সেই অৰ্থে ব্যৱহাৰ কৰা ঔষধ; যেনে—গঁড়ৰ খড়্গ।

**Apiary** (এ'পিয়েৰি) *n.* a place for keeping bees মৌ-পোহা ঠাই।

**Apiculture** (এ'পিকালচাৰ) *n.* মৌ-পোহা বিদ্যা।

**Apiece** (এপীচ) *adj.* for each, to each এডোখৰকৈ, একোটাকৈ, গাইপতি।

**Apiology** (এপাইলজি) *n.* scientific study of bees মৌ-মাখি সম্বন্ধীয় বিজ্ঞান; মধুমক্ষিকাতত্ত্ব।

**Apocalypse** (এপকেলিপচ্) *n.* বাইবেলৰ এটা ভাগ; a revelation সত্য প্ৰকাশ, ব্যক্ত অৱস্থা।

**Apogee** (এপ'জি) *n.* same as aphelion *Opp.* **perigee**.

**Apologise** (এপলজাইজ্) *v. i. (for)* to make excuse ক্ষমা মাগ, দোষ স্বীকাৰ কৰি ধুখ কৰ।  
—**logy** *n.* an excuse, frank admission of an offence ক্ষমা প্ৰাৰ্থনা, দোষ স্বীকাৰ।

**Apologue** (এপলগ্) *n.* a fable, a parable পটন্তৰ, নাতিগৰ্ভ দৃষ্টান্ত।

**Apophthegm** (এপপ্‌থেগ্) *n.* a pithy maxim সংক্ষিপ্ত সাকৰা কথা।

**Apoplexy** (এপপ্লেক্সি) *n.* a sudden loss of sensation and motion মূৰ্গাৰোগ, আৰবীয়া বেমাৰ —**plectic**, —**plectical** *adj.* আৰবীয়া বেমাৰ সম্বন্ধীয়।

**Apostate** (এপ'ষ্টেট) *n.* or *adj.* one who forsakes his religion, a renegade স্বৰ্ণৰত্নাণী, পতিত, জাতিভ্ৰষ্ট। —**tacy**, —**tasy** *n.* জাত্যন্তৰ হোৱাটো, আন ধৰ্ম লোৱাটো।

**Apriori** (আ-প্ৰিঅৰি-অৰি) *adj.* empirical, derived from experience দেখি শুনি হোৱা (জ্ঞান), কৰ্মজলজনিত (জ্ঞান বা মত); ফল দেখি কাৰণ উলিওৱা। *Opp.* **A priori**.

**Apostle** (এপচ্‌ল্) *n.* one deputed to preach

the gospel ( যিশুখ্রীষ্টে ) পঠোৱা ধৰ্মপ্ৰচাৰক, যীশুৰ পাচনি, প্ৰধান উপাসক। —**tolie** *adj.*

**Apostrophe** (এপ'ষ্ট্ৰফি) *n.* (in grammar) a mark ( ' ) showing the omission of a letter লোপ চিহ্ন; উল্লেকমা, ইংৰাজী ভাষাত সম্বন্ধ কাৰকৰ চিন; a sudden turning away of a speech to address some one dead or absent কথাৰ মাজতে অনুপস্থিত নাইবা মৃত ব্যক্তিক সম্বোধন কৰি কোৱা কথা। —**phise** (—ফাইজ্) (*v. i.* তেনেই কথাক।

**Apothecary** (এপ'থে'কেৰি) *n.* a compounder and seller of medicines ঔষধ তৈয়াৰ কৰোঁতা আৰু বেচোতা।

**Appal** (এপ্প'ল) *v. t.* to terrify সশক্তিত কৰ। —**alling** *adj.* shocking ভয়জনক।

**Appanage** (এপ্পে'নেজ) grant of lands and feudal rights to the royal family কোঁৱৰ-কুঁৱৰীক দিয়া মেল-মাটি আৰু বিষয়, বৃত্তি-বিধান।

**Apparatus** (এপ্পেৰেটাচ্) *n.* set of instruments, tools যন্ত্ৰ, সঁজুলিবিলাক, হাতিয়াৰ, যন্তন-বিলাক।

**Apparel** (এপ্পেৰ'ল) *n.* garments, dress সাজ, বেশ। —*v. t.* to dress সাজ পিন্ধা, সজা।

**Apparent** (এপ্পেৰে'ণ্ট্) *adj.* visible ওলাইথকা, দেখাদেখি; obvious স্পষ্ট। —**ly** *adv.* দেখা-দেখিকৈ, দেখাত; স্পষ্টকৰূপে। —**Heirapparent** = প্ৰত্যক্ষ বা আচল উত্তৰাধিকাৰী।

**Apparition** (এপ্পেৰিছন্) *n.* an appearance, ghost ঈয়ামায়া, ভূত।

**Appeal** (এপ্প'পীল্) *v. i.* (to) to refer to a superior authority ওপৰৰ আদালতত বিচাৰৰ প্ৰাৰ্থনা কৰ, আপীল কৰ; to make an earnest request গোহাৰি জনা। —*n.* আপীল, পুনৰ ওপৰ-আদালতত বিচাৰৰ প্ৰাৰ্থনা; গোহাৰি। **To prefer an appeal to the High Court**—হাই কোৰ্টত আপীল কৰ। —**able** *adj.* আপীল হব পৰা, আপীলৰ যোগ্য।

**Appear** (এপ্পিয়াৰ) *v. t.* to be into sight, be visible, to present one's self ওলা, দেখা দে, ভূমুকি মাৰ, হাজিৰ হ, উপস্থিত হ; to seem বোধ হ। **It appears**—এইটো দেখা যায়, এইটো বোধ হয়। **To appear in person**—নিজে হাজিৰ

হ। **To appear by a person**—নিজে নগৈ উকিলৰ দ্বাৰাই হাজিৰ হ।

**Appearance** (এপ্পিৰেৰেঞ্চ্) *n.* act of appearing হাজিৰ বা উপস্থিত হওন; a coming into view ওলোৱাটো; outward look ভেশ্; মুখৰ আকৃতি, চেহাৰা, আৰ্জা, সাজ, আকাৰ-প্ৰকাৰ। **To all appearance**—যিমান দূৰ দেখা যায়। **To keep up appearances**—ভিতৰৰ অসাবতা ঢাকিবৰ নিমিত্তে বাহিৰে বংচীয়া হ; ভালৰি বোলা। **To put in an appearance**—স্বয়ং হাজিৰ হ, নিজে উপস্থিত হ।

**Appease** (এপ্প'পীজ্) *v. t.* to pacify, to allay সাম্ভনা কৰ (খং) মাৰ নিয়া, নিচুকা, সম্ভুতি কৰ, (পিয়াহ) শুকুৱা।

**Appellant** (এপ্পে'লেণ্ট্) *n.* one who makes an appeal যি আপীল কৰে, যি কোনো বিষয়ে গোহাৰি জনায়।

**Appellate** (এপ্পেলেট্) *adj.* relating to appeals আপীল সম্বন্ধীয়।

**Appellation** (এপ্পে'লেছন্) *n.* a name by which anything is called নাম, উপাধি, সংজ্ঞা। —**lative** *adj.* সাধাৰণ, বহুতত খটা, নামকৰণ-বিষয়ক।

**Append** (এপ্পেণ্ড্) *v. t.* to attach to, to add লগত আঁৰি দে, তলত যোগ কৰ, পাচত লগা, সংলগ্ন। —**dant** *adj.*

**Appendage** (এপ্পেণ্ডেজ্) *n.* an addition যোগ দিয়া অংশ; জোৰা দি বঢ়োৱা ঘৰ।

**Appendix** (এপ্পেণ্ডিক্স্) *n.* a supplement পৰিবেশ, শেহৰ কথা; কোনো পুথিৰ উপকৰা ভাগ। —**pl.** —**dixes**, —**dices**.

**Apperception** (এপ্পাৰ্চে'প্ছন্) *n.* selfconsciousness (দৰ্শন) নিজৰ বিষয়ে জ্ঞান, আত্মজ্ঞান।

**Appertain** (এপ্পাৰ্'টেন) *v. i.* to belong to লগৰ হ, স্বত্ত্বৰ ভিতৰৰ হ, আন কোনোৰ লগত সম্পৰ্ক থাক। —**tinent** *adj.* pertaining to লগৰ, স্বত্ত্বৰ ভিতৰৰ। —**ing** *adj.* সংক্ৰান্ত, সম্পৰ্কীয়।

**Appetence** (এপ্পিটেঞ্চ্), —**tency** (—টে'ঞ্চি) *n.* an ardent desire (of, for, after) সঙ্গমস্পৃহা, হতাহ। —**tent** *adj.*

**Appetite** (এপ্পেটাইট্) *n.* natural desire for something হতাহ, কচি; hunger ভোক।

—tising *adj.* tending to whet appetite  
হুতাহ জন্মোরা, কচিকৰ, ভোকলগোৱা।

**Applaud** (এপ্ল'অউন্ড্) *v. t.* to praise by clapping the hands, to commend loudly চাপৰি বজাই শলাগ, জয়ধ্বনি কৰি প্রশংসা কৰ। —ing *adj.*

**Applause** (এপ্ল'অউন্স্) *n.* approbation loudly expressed আটাই পাৰি কৰা শলাগ, প্রশংসা, শলাগ-ধ্বনি।

**Apple** (এপ্পেল্) *n.* a kind of fruit মধুৰি আমৰ নিচিনা ঘূৰণীয়া এবিধ সুস্বাদু ফল; pupil of the eye চকুৰ মণি। **Apple of discord**—বিবাদৰ বিষয়।

**Appliance** (এপপ্লায়েঞ্চ্) *n.* anything applied কোনো কামত লগোৱা বস্তু, যন্ত্ৰ, যন্ত্ৰ।

**Applicable** (এপ্প্লিকেবল্) *adj.* suitable খটাব পৰা, উপযোগী। —bility *n.* প্রয়োগ কৰিব পৰাটো।

**Applicant** (এপ্প্লিকেণ্ট্) *n.* a petitioner দৰ্খাস্তকাৰী, প্রার্থনাকাৰী।

**Application** (এপ্প্লিকেছন্) *n.* the act of applying আজি, দৰ্খাস্ত, প্রার্থনা; external use of a remedy প্রয়োগ, (দৰব) লগোৱাটো; use ব্যৱহাৰ, খটোৱাটো; diligence, close attention যত্ন, মনপাৰি লগাটো, মনৰ সংযোগ; প্রযুক্তি।

**Apply** (এপপ্লাই) *v. t.* to put to লগা; to use externally as a medicine ব্যৱহাৰ কৰ; to pay close attention to বৰকৈ মন দে; to employ খট। —*v. i.* to petition দৰ্খাস্ত কৰ, প্রার্থনা কৰ; to suit খাট, যেনে:—**That example does not apply to me**—সেই উদাহৰণ মোত নেখাটে বা নবজ্জ। **He applied to the Doctor for permission to apply the medicine**—দৰবটো লগাব নিমিত্তে অনুমতি খুজি তেওঁ ডাক্তৰলৈ প্রার্থনা জনাইছিল।

**Appoint** (এপ্পাইণ্ট) *v. t.* to fix মোকৰল কৰ, নিযুক্ত কৰ; to name to an office ঠিকনা কৈ দে। —ed *adj.* নির্দিষ্ট, খাপিত। —ment *n.* engagement নিয়োগ, নিয়োজন; situation কাম, পদ; decree, order আদেশ। **To make an appointment**—দেখা হবৰ নিমিত্তে নাইবা কথা পাতিবৰ নিমিত্তে আগেয়ে সময় কৰি দে; নিযুক্তি।

**Apportion** (এপ্প'ৰশন্) *v. t.* to portion out to divide ভগাই দে, বাঁটি দে।

**Apposite** (এপ্প'জিট্) *adj.* proper, suitable সমস্ত, জোৰাই-জোখাই। —ness *n.* সমস্ততা।

**Apposition** (এপ্প'জিছন্) *n.* placing of two nouns in the same case দুটা সংজ্ঞা শব্দ একে কাৰক হোৱাটো; একেভাবে অগাপিচাকৈ থকা অৱস্থা।

**Appraise** (এপ্প্ৰেইজ্) *v. t.* to set a price on মূল্যনিৰূপণ কৰ, বস্তু চাই বেচ ঠিক কৰ দাম পেলাওৱা মোলা। —ment *n.* valuation বেচ নিৰূপণ।

**Appreciate** (এপ্প্ৰিছিয়েট্) *v. t.* to estimate highly মৌল বুজ, গুণ বুজ, বৰ ভাল বুজি ধৰ; দৰ বেচি কৰ। —able *adj.* perceptible গম পাব পৰা। —tion *n.* গুণ জ্ঞান, মৌল বুজাটো; দাম বুজি। —tive *adj.* মৌলজনী, গুণজ্ঞ।

**Apprehend** (এপ্প্ৰেহেন্ড্) *v. t.* to seize গ্ৰেফটাৰ কৰ; to consider বোধ কৰ, অনুভব কৰ; to fear আশঙ্কা কৰ, ভয় কৰ। —hensible=perceptible ইল্লিয়-গ্ৰাহ। —hension *n.* arrest গ্ৰেপ্তাৰ; fear আশঙ্কা, ভয়; conception অনুভৱ, ধাৰণা —hensive *adj.* quick to comprehend বুদ্ধিমান, লগতে বুজিবপৰা; afraid of something adverse সশঙ্কিত।

**Apprentice** (এপ্প্ৰেণ্টিচ্) *n.* a person bound to another to learn a trade or some other work এপ্ৰেণ্টিচ, শিক্ষানবীচ, উমেদাৰ। —ship *n.* উমেদাৰী।

**Apprise** (এপ্প্ৰাইজ্) *v. t.* to inform সংবাদ দে, জান দে, ভু দে।

**Approach** (এপ্প্ৰ'চ'চ্) *v. i.* to come near ওচৰ চাপ, ওচৰলৈ আহ, ঠোক। —*v. t.* to draw near to ওচৰ পোৱা, লগধৰ; approximate অনুৰূপ হ। —*n.* access যাবৰ উপায়, সমাগম; a path বাট-পথ, যেনে **The approaches to the ferry**—পাৰঘাটলৈ অহা বাট-পথবিলাক। —able *adj.* ওচৰ চাপিব পৰা যেনে, **The king is not approachable to all**—সকলোৰে প্রতি বজা ওচৰ চাপিব পৰা নহয়, সকলোৰে বজাৰ ওচৰ চাপিব নোৱাৰে।

**Approbation** (এপ্প্ৰ'বেছন্) *n.* approval মঞ্জুৰী, অনুমোদন, সম্মতি। —batory *adj.*

**Appropriate** (এপ্‌প্র'প্ৰিয়েট্) *v. t.* to set apart for a purpose or for one's self কোনো বিশেষ কামত লগা ; আত্মসাৎ কৰ, আনৰ বস্তু নিজৰ কামত খট। —*adj.* suitable জোৰাই জোৰাই, উপযুক্ত। —*ly adv.* properly বিহিতৰূপে, ঠিক-ৰূপে। —*priation n.* application to a particular use কোনো কামত লগোৱা বা খটোৱাটো। —**B:II** বিনিয়োগ বিধায়ক।

**Approve** (এপ্‌প্ৰ'ভ্) *v. t.* to sanction মঞ্জুৰ কৰ, সম্মতি দি, অনুমোদন কৰ ; to commend পচন কৰ। —**proval** (—প্ৰভেল) *n.* sanction অনুমোদন, মঞ্জুৰ, সম্মতি। —**prover n. one who approves অনুমোদনকাৰী, সমৰ্থনকাৰী ; one who turns king's evidence বিপক্ষ দলৰ পৰা কৰা চৰ্কাৰৰ পক্ষৰ সাক্ষী।**

**Approximate** (এপ্‌প্ৰ'ক্সিমেট্) *v. t. or v. i.* to bring near, to cause to approach ওচৰ পাই, প্ৰায় সমান হোৱা বা হ। —*adj.* nearest ওচৰা ওচৰি, প্ৰায় ঠিক, অলপ ছাঁই ডেঙি। —*ly adv.* nearly প্ৰায় ঠিককৈ।

**Appurtenance** (এপ্‌পাৰ্টেনেন্স্) *n.* that which belongs to something else লগৰ বস্তু সম্পৰ্কীয়, বস্তুবাহানি সঙ্গম। **Appurtenance of land**—মাটিতে থকা ঘৰবাৰি আদি।

**Apricot** ('এপ্ৰিকট্) *n.* a kind of eatable fruit (মনিপুৰ) মালহে, এবিধ ফল, খোৱানী।

**April** ('এপ্ৰিল্) *n.* the fourth month of the year ইংৰাজী বছৰৰ ৪ৰ্থ মাহ, চ'তৰ শেষ পয় আৰু বহাগৰ আগ পয়। **April-fool**—এপ্ৰিল মাহৰ প্ৰথম দিনা যেমালি কৰি থাক লাভ দিয়া হয়। —**fish**—এপ্ৰিল মাহত কোনো জনক ভেৰুৱা কৰা, প্ৰতাৰণ।

**Apriori** (আ-প্ৰায়ৰি) *n.* reasoning from cause to effect কাৰণ দেখি ফল নিৰ্ণয় কৰা যুক্তি, কাৰণ-জান-যুক্তি।

**Apron** ('এপ্ৰন্) *n.* a piece of cloth worn to protect the dress কোনো সম্প্ৰদায়ৰ লোকসকলে বা কোনো দুখকাৰী লোকে আগফালে বন্ধা এডোখৰ আলগতীয়। কাপোৰ, ঢাকনী কাপোৰ। **To be tied to a woman's apronstrings**—মাকৰ আলগত ধৰি কেঁচুৱা ল'ৰা-ছোৱালী লাগি ফুৰাৰ দৰে তিৰোতাৰ লগত ফুৰা ; বিমান কোঠত মাল উঠোৱা নমোৱা কৰা ঠাই।

**Apropos** (এপ্ৰপ' *adv. or adj.* (to, of) in reference to সম্বন্ধে, (সেই) বিষয়ে ; opportune সময়োচিত।

**Apt** (এপ্ট্) *adj.* liable হব পৰা ; fit, qualified, suitable উপযুক্ত, কৰিব পৰা ready, prompt ইচ্ছুক, সাজু। —**ness n.** উপযোগিতা। —*ly adv.* properly উপযুক্তৰূপে।

**Aptitude** (এপ্টিটিউড্) *n.* fitness যোগ্যতা, সঠিন ; (for) tendency বাপ্।

**Aqua** (একোৱা) *n.* water পানী।

**Aquarium** (একোৱেৰিয়াম্) *n.* an artificial tank for keeping aquatic animals পানীৰ জন্তু পোহা ঠাই।

**Aquarious** (একোৱেৰিয়াচ্) *n.* the eleventh sign of the zodiac বাশিচক্ৰৰ মীন বাশি।

**Aquatic** (একোৱেটিক্) *adj.* living or growing in water জলজ, পানীত হোৱা বা থকা জলচৰ। —**tics (pl.)** পানীত কৰা খেল।

**Aqueduct** (একুইডাক্ট্) *n.* an artificial channel for conveying water পানী যাবলৈ খাপ খাপকৈ বান্ধি দিয়া খাল।

**Aqueous** (একুই-আচ্) *adj.* watery পানীৰ নিচিনা, পনোৱা, পানীয়ে বন্ধা। —**vapour n.** জলীয় বাষ্প। —**quosity n.** পানীয়া ভাব।

**Aquila** (একুইলা) *n.* কুকুৰবাহী তৰা, সোনালী শঙনৰ গেত্ৰ ; ঈগল চৰাই।

**Aquiline** (একুইলাইন্) *adj.* like the eagle or like the beak of an eagle ঈগল চৰাইৰ ঠোঁটৰ দৰে জোঙা।

**Arable** (এৰেবল্) *adj.* fit for tillage খেতিৰ যোগ্য, আবাদী।

**Arabesque** (আৰাবেস্ক্) গাটোৱা ভৰি এটাই আগলৈ দাঙি ইটো ভৰি পাছফালে থিয়কৈ হোৱা নাচ।

**Arbiter, Arbitrator** (আৰ্বিটাৰ্, আৰ্বিটেটৰ) *n.* one chosen to decide a dispute মহাস্থ, চালিচ মেলুৱৈ। —**Fem.** —**tress**, —**tratrix.**

**Arbitral Tribunal** মহাস্থ হাৱাধিকৰণ। **Arbitration** মহাস্থ নিৰ্ণয়।

**Arbitrary** (আৰ্বিটেৰি) *adj.* despotic আপোন মইমত, যেক্কাচাবী ; অজ্ঞায়। —**rily adv.** আনৰ মত নোলোৱাকৈ, আপোন মইমতে। —**riness n.**

**Arbitrate** (আৰ্বিটেট্) *v. i.* to decide চালিচ

কৰ, মেলত নিষ্পত্তি কৰ, মেল কৰ। —**tration** *n.* চালিচ, মেল, পক্ষায়ং। **To submit or refer to arbitration** = চালিচৰ মীমাংসালৈ পঠোৱা, চালিচলৈ দিয়া।

**Arboriculture** (আৰ্বৰিকাল্চাৰ্) *n.* the culture of trees (*Arbor* = tree) গছৰোপণ।

**Arbour** (আৰ্বৰ্) *n.* a bower তুলতা আদিৰে আবৃত ফুলনি বা হাবিৰ মাজৰ জিৰণি পঁজা, নিকুঞ্জ।

**Arc** (আৰ্ক্) *n.* a segment of a circle বৃত্তৰ অংশ।

**Arcade** (আৰ্কেড্) *n.* a walk having arches over ঘূৰণীয়া গাঁথনিৰ মুখ, পকাঘৰৰ মাজৰ দৌলী বাট, পকাঘৰৰ চৈপটিয়া গাঁথনিৰ শাৰী।

**Arcadian** (আৰ্কেডিয়ান্) *n.* a native of *Arcadia*, an ideal rural region of Greece, hence an ideal rustic নিচেই হোজা স্বভাৱৰ নিভাঁজ গাঁৱলীয়া। —*adj.* pastoral, simple, as *Arcadian bliss* গাঁৱলীয়া ভাৱৰ, হোজা, সবল।

**Arcanum** (আৰ্কেনাম্) *n.* a mystery গুপ্ত কথা; গুপ্ত ঔষধ। *pl.* **Arcana**.

**Arch** (আৰ্ক্) *n.* construction in a brick or stone building in the form of a segment of a circle ঘূৰণীয়া গাঁথনি; ডাঙ্গৰ মানুহক আদৰিবৰ নিমিত্তে কৰা চৈ-পটিয়া বাট-ঘৰ। —**ed** *adj.* ঘেনুভিৰীয়া, ঘূৰণীয়া গাঁথনি থকা। —**way** = চৈ-পটিয়া গাঁথনি থকা বাট।

**Arch** (আৰ্ক্) *adj.* chief প্রধান (বয়া ভাৱত), যেনে *an arch enemy* — পিশাচ, আচল শত্ৰু।

**Archaeology** (আৰ্কায়লজি) *n.* the science of ascertaining the history of mankind by the study of ancient remains পুৰণা চিনমোকাম চাই আগৰ কালৰ অৱস্থা জানিব পৰা বিদ্যা, পুৰাতত্ত্ব-বিজ্ঞান। —**logist** *n.* পুৰাতত্ত্ব লভ্তা। —**logical** *adj.*

**Archaic** (আৰ্ক্-এইক্) *adj.* obsolete অচলিত, পুৰাতন। —**chaism** (—কেইজ্) *n.* অচলিত কথা বা শব্দ, আৰ্য প্ৰয়োগ। —**use** আৰ্য প্ৰয়োগ।

**Archangel** (আৰ্ক এঞ্জেল্) *n.* a chief angle প্রধান স্বৰ্গীয় দূত।

**Archbishop** (আৰ্ক-বিশপ্) *n.* chief bishop খ্ৰীষ্টিয় ৰাজপুৰোহিত।

**Archdeacon** (আৰ্ক-ডীকন্) *n.* a chief deacon (খ্ৰীষ্টিয়) পাত্ৰ-পুৰোহিত।

**Archer** (আৰ্চাৰ্) *n.* one who shoots with a bow ধনুৰাৰী। —**y** *n.* art of shooting with a bow ধনুৰিতা।

**Archetype** (আৰ্কেটাইপ্) *n.* the original pattern or model মূল আৰ্হি বা নমুনা।

**Archipelago** (আৰ্কিপে'লেগ' ) *n.* a sea containing many islands ভালেমান দ্বীপ থকা সাগৰ।

**Architect** (আৰ্কিটেক্ট্) *n.* a chief builder স্থপতিবিদ। — **ecture** (টেক্চাৰ্) *n.* the science of building পকাঘৰ সজা বিদ্যা, গৃহনিৰ্মাণ-প্ৰণালী, স্থাপত্য বিদ্যা। — **tectural**, —**tectonic** *adj.* স্থাপত্য সম্বন্ধীয়; স্থপতি কুশল।

**Archives** (আৰ্কিভ্) *n.* a place where the government records are kept দপ্তৰখানা; (*pl.*) public records চৰকাৰী নথী; গছীয়া ভঁড়াল।

**Arctic** (আৰ্কটিক্) *adj.* relating to the extreme North সূৰ্যমেকসম্বন্ধীয়, পৃথিবীৰ উত্তৰফালৰ মূৰত থকা। **Arctic circle** = সূৰ্যমেকৰ ঘেৰ। — **ocean** উত্তৰ সমুদ্ৰ। — **regions** = সূৰ্যমেক দেশ।

**Ardent** (আৰ্ডেণ্ট্) *adj.* hot তৰত; passionate প্রচণ্ড, বাগ্ৰ, উৰ্দ্ধময়া; zealous উগ্ৰ, আগ্ৰহমুক্ত, উৎসাহী। — **ency** *n.* eagerness ষাউতি, আগ্ৰহ, বাগ্ৰতা। — **ly** *adv.* আগ্ৰহেৰে, বাগ্ৰ হৈ। **Ardent spirits** = উগ্ৰ মদ।

**Ardour** (আৰ্ডাৰ) *n.* warmth, eagerness ষাউতি, আগ্ৰহ, উৎসাহ।

**Arduous** (আৰ্ডুআচ্) *adj.* difficult to accomplish, laborious টান, কৰিব নোৱাৰা, দৃঃসাধ্য। — **ly** *adv.* — **ness** *n.* মেহনত, যুদ্ধিল।

**Are** (আৰ্) *plural* of *is*, see *Am* হঠ, হোৱা, হয়।

**Area** (এৰীয়া) *n.* an open surface সীমাথকা ঠাই; the superficial contents of a geometrical figure মাটিৰ কালি, মাটিৰ পৰিমাণ, ক্ষেত্ৰফল।

**Areca** (এবেকা) *n.* a genus of palm such as betel-nut ভামোল গছ, ভামোলৰ শ্ৰেণীৰ গছ।



**Arena** (এবেনা) *n.* any open place of public contest মালয়'জ কৰা য়ুকলি ঠাই, যুদ্ধক্ষেত্র।

**Arenaceous** (আবেনেচাছ) *adj.* বালিচহীয়া।

**Areography** (এবিয়গ্ৰেফী) *n.* মঙ্গল গ্রহৰ ক্ষেত্র বিৱৰণী।

**Areola** (এবিয়লা) *n.* small open space কণমান য়ুকলি ঠাই; rose circle surrounding nipple স্তনদেশৰ গুলপীয়া টিপটো।

**Argent** (আৰ্জেণ্ট) *adj.* কপয়েন বগ।

**Argil** (আৰ্জিল) *n.* white clay, potter's earth কপৰ লেখীয়া মাটি; কুম্ভাৰ-চাকৰ বগা মাটি।

**Argue** (আৰ্গিউ) *v. t.* (against, for, with, about to discuss, to reason তর্ক কৰ, বাদ কৰ, প্রমাণ কৰ; to prove হেতু দৰ্শ। —**gument** *n.* discussion তর্ক, যুক্তি; reason হেতু। **For the sake of argument**—তর্কৰ বাবে; কথাৰ মাত্ত। —**tation** *n.* উত্তৰা-উত্তৰি, তর্ক কৰাটো। —**tative** *adj.* হেতুবাদযুক্ত; তর্কপ্ৰিয়।

**Arid** (এৰিড্) *adj.* dry, parched শুকান, খৰ-খৰীয়া। —**dity**, —**ness** *n.* জীপ নোহোৱা অৱস্থা, খৰখৰীয়া গুণ।

**Aries** (এৰিঈজ) *n.* the Ram of the zodiac বাশিচক্ৰৰ মেঘ বাশি।

**Aright** (এৰাইট্) *adv.* rightly, ঠিককৈ, যথার্থ-কপে।

**Arise** (এৰাইজ্) *v. i.* to rise up, to get up ওলা, উঠ; originate উদ্ভৱ হ। —*pa. p.* **arisen** (এৰিজন্)।

**Aristocracy** (এৰিষ্টক্ৰেচি) *n.* government by nobles বৰলোকসকলৰ দ্বাৰাই শাসন, ডাঙৰ ডাঙ-বীয়া শ্ৰেণীৰ বাজত্ৰ, অভিজাততত্ত্ব; the nobility or the chief persons of a state ডাঙৰ মানুহৰ শ্ৰেণী। —**crat** *n.* one who belongs to an aristocracy সজ্ঞাত লোক, বৰ মানুহ, অভিজাত; an arrogant person গৰ্ব্বালোক। —**cratic** *adj.* ভদ্ৰ শ্ৰেণীৰ, ডাঙৰীয়া আয়মৰ; অভিজাত-সুলভ।

**Arithmetic** (এৰিথমে'টিক্) *n.* the science of numbers অঙ্কবিদ্যা, পাটিগণিত। —**metrical** *adj.* অঙ্কশাস্ত্ৰবিষয়ক। —**metically** *adv.* অঙ্কশাস্ত্ৰমতে। —**metician** *n.* **Arithmetic progression**—সমন্বান্বিত সংখ্যাৰ গণনা, সমান্তৰ শ্ৰেণী, সমান

সমান পৰিমাণে হ্রাস বা বৃদ্ধি হৈ যোৱা অঙ্ক। যেনে ১, ২, ৩, ৪, ৫, ৬, ৭, ৮, ৯।

**Ark** (আৰ্ক্) a chest, a rough wooden vessel (as Noah's) পেৰা, নোৱাৰ নাও।

**Arm** (আৰ্ম্) *n.* a limb of the body from the shoulder to the hand বাহু; anything projecting from the main body কোনো ঘাই পুৰা বাহুৰ দৰে ওলোৱা অংশ; (*pl.*) **Arms** অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ; যুদ্ধৰ পতাকাত থকা জাতীয় বীৰত্ব-

চিন্। **Arm-chair**—হাতনি বাৰ থকা মাচিয়া।

**Arm in arm**—বাহুত ধৰাধৰিকৈ। **At arm's length**—অচিনাকি কপে। **With open arms**—সাদৰেৰে। **Arm of the sea**—সাগৰৰ ডোৱাৰ।

**Firearms**—হিলৈ আদি। **Man-at-arms**—যোদ্ধা।

**Of all arms**—সকলো বকমৰ সেনাৰ। **Stand of arms**—প্ৰত্যেক সেনাৰ লাগতিয়াল সম্পূৰ্ণ আহিলা। **To lay down arms**—হাৰ মান, বশতা।

**Up in arms**—যুদ্ধলৈ সাজু হ। **A passage at arms**—অস্ত্ৰযুদ্ধ; তর্কযুদ্ধ। **Armed forces**—সশস্ত্ৰ বাহিনী।

**Arm** *v. t.* to furnish with arms অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ দি সাজু কৰ। —**ed** *adj.* **Armed body**—অস্ত্ৰধাৰী মানুহৰ দল।

**Armada** (আৰ্মাডা) *n.* a collection of armed ships বহুৱা জাহাজ সমূহ, বিশেষকৈ ইংলণ্ড আক্ৰমণ কৰিবলৈ ১৫৮৮ চনত পঠোৱা স্পেনৰ জাহাজ সমূহ।

**Armageddon** (আৰ্মেগে-ইদন) *n.* final battle-field of supreme conflict between the powers of good and evil ধৰ্ম অধৰ্মৰ শেষ যুদ্ধক্ষেত্র।

**Armament** (আৰ্মেমেণ্ট্) *n.* forces armed for war বগলৈ সাজু কৰা সেনা; the guns with which a battleship is equipped বহুৱা জাহাজত পতা বৰতোপ।

**Armature** (আৰ্মেচাৰ) *n.* arms অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ; armour বৰ্ধ।

**Armistice** (আৰ্মিচিট্) *n.* a short cessation of hostilities অলপ পৰৰ বাবে যুদ্ধবপৰা বিৰাম; শস্তক যুদ্ধ-শান্তি।

**Armlet** (আৰ্মলেট্) *n.* ornament worn on the arm কেয়ুৰ, বাজু।

**Armour** (আৰ্মৰ) *n.* defensive dress বহুৱাৰ গাত

পিন্ধা লোৰ জাঁখৰ, কবচ ; heraldic insignia জাতীয়, বীৰত্ব বা সন্ত্ৰমৰ চিন, যেনে ইংৰাজৰ সিংহ মূৰ্ত্তি । —**morial** *adj.* belonging to armour কবচসম্বন্ধীয় ; জাতীয় সন্ত্ৰম-সূচক । —**er** *n.* কবচ গঢ়োতা, কবচ বন্ধক । —**ry**, —**ory** ( আৰ্মৰী ) *n.* a repository of arms অস্ত্ৰ গঢ়া বা অস্ত্ৰ থোৱা ঠাই, অস্ত্ৰাগাৰ ।

**Armpit** ( আৰ্ম্পিট ) *n.* the hollow under the shoulder কাৰলতি ।

**Army** ( আৰ্মি ) *n.* a large body of armed men ফৌজ, সেনা ; a great number ভালেমান সংখ্যা ।

**Army corps** ( আৰ্মিকোৰ্ ) comprising 30,000 to 40,000 strong of all arms, divided into 3 divisions=6 brigades=24 battalions সমবেত সেনাদল । **Standing army**=স্থায়ী সৈন্য বিভাগ ।

**Arnott** ( এৰ্নট ) *n.* a kind of tree the seed of which is used in colouring yellow জৰথ ।

**Aroma** ( এৰমে ) *n.* sweet smell সুগন্ধ, ভাল গন্ধ ; a subtle charm সুৱলা মোহলগা গুণ । —**matic** *adj.* fragrant সুগন্ধি, মলমলীয়া, ভাল গোন্ধোৱা । —**tics** সুগন্ধি মচলা ।

**Around** ( এৰাউণ্ড ) *prep.* or *adv.* on all sides of চাৰিওফালে, কিউপিনে ।

**Arouse** ( এৰাউজ্ ) *v. t.* to awaken (see rouse) জগা, টোপনিবপৰা তোলা, সাৰ পা ; to stir up into activity উদগা ।

**Arquebus** ( আৰ্কেইবাচ্ ) *n.* a hand-gun used in olden times আগৰ দিনৰ হিলৈ ।

**Arraign** ( এৰ'ৰেন ) *v. t.* to call one to answer a charge in court, to accuse আদালতত থিয় কৰ ; গোচৰ কৰ, অভিযোগ কৰ ।

**Arrange** ( এৰ'ৰেনজ্ ) *v. t.* to act in order চিজিল কৰ, গুছিয়াই থ, থানথিত লগা, দিহা লগা, সজা ; to settle বফা কৰ, বন্দবস্ত কৰ, যো-জা কৰ, ঠিক-ঠাক কৰ । —**ment** *n.* চিজিল, দিহা, শৃঙ্খলা, যো-জা, আৱোজন, মিটমাট, বফা, বন্দবস্ত । —**ging** সজাই, দিহা লগাই ।

**Arrant** ( এৰ'ৰেন্ট ) *adj.* downright আও, পুৰা ; infamous দুষ্টৰ শিৰোমণি । **Arrant thief**=আওচোৰ । **Arrant fool**=আওমূৰ্খ, জৰামূৰ্খ ।

**Array** ( এৰ্বেৰে ) *v. t.* to arrange দিহা লগা, সজা ; to equip বেহা লগা । —*n.* dress সাজ ; order দিহা, পংক্তি, সজোৱাটো, শৃঙ্খলা । **In military array**=যুদ্ধৰ সাজেৰে, সৈনিকৰ দিহাৰে ।

**Arrear** ( এৰ্ৱিয়ার্ ) *n.* that which remains unpaid or undone ঠাকীপৰা ধন, বন বা কাম । **To fall into arrears**=ঠাকী পৰা । **To be in arrears**=দেনা ঠাকী পৰা, কৰিব লগীয়া কাম জমা হ, থোপ খা ।

**Arrest** ( এৰ্বেৰেষ্ট ) *v. t.* to obstruct, to restrain আটক কৰ, বাধকতা কৰ ; to seize by warrant গ্ৰেপ্তাৰ কৰ । —*n.* seizure by warrant গ্ৰেপ্তাৰ, আটক, ধৰা-পকৰা । **Under arrest**=গ্ৰেপ্তাৰ কৰা, আটক কৰা । —**Hook** বিমানৰ গতি বোধ কৰা আৰু বিমান ৰচি টনা কৌশল ।

**Arrive** ( এৰ্ৱাইভ ) *v. i.* (at) to reach, to come to a place কোনো ঠাইত উপস্থিত হ, পা ; to achieve one's purpose সফল হ, যেনে **This movement has arrived**=এই আন্দোলনটো সফল হৈছে । —**rival** *n.* the act of coming আগমন, আহি পোৱাটো ; persons or things that arrive যিবিলাক পায়হি বা পায়গৈ, আহি পোৱা বস্তু বা মানুহ । **Until his arrival**=তেওঁ নেপায়হি মানে ।

**Arrogance** ( এৰ্ৱগেঞ্চ ) *n.* insolence of bearing, undue assumption of importance দৰ্জালি, ফিতাহি, ডেম, বৰলোকালি । —**gant** *adj.* overbearing দেমাকী, দৰ্জী, মইমত । —**gantly** *adv.* দৰ্জালিকৈ ।

**Arrogate** ( এৰ'ৰগেট ) *v. t.* to claim unduly and proudly আপোন মইমতে লবলৈ বিচাৰ বা বলেৰে ল ।

**Arrow** ( এৰ'বো ) *n.* a pointed weapon for a bow ধেনুৰ কাঁড় । **Arrow-head**=কাঁড়ৰ মূখ । **Arrow-shot**=কাঁড়ে ঢুকি পোৱা দূৰ । —*y* *adj.* কাঁড়ৰ দৰে, কাঁড়যুক্ত ।

**Arrowroot** ( এৰ'বোৰুট্ ) *n.* বোণীক বা কেঁচুৱা ল'ৰা-হোৱালীক খুওৱা এবিধ গছৰ আলুৰ পৰা কৰা শুড়ি বস্তু, এবাকট্, এবিধ বগকেতুৰি ।

**Ares** ( আৰ্ছ ) *n.* কোন জন্তৰ পাচফালৰ ভাগ ।

**Arsey-versey** *adj.* ওভোতা-ওভতি ।

**Arsenal** (আৰ্চিনেল্) *n.* a magazine or manufactory of military stores যুদ্ধৰ অস্ত্র-শস্ত্ৰ বখা বা তৈয়াৰ কৰা ঠাই, অস্ত্ৰাগাৰ।

**Arsenic** (আৰ্চে'নিক্) *n.* a mineral poison এবিধ খনিজ বিহ। **Yellow arsenic** হাইড্ৰাল্।

**Arson** (আৰ্চন) *n.* the crime of burning a house maliciously ঘৰজ্বলোৱা অপৰাধ, ঘৰ পোৰা দোষ; জিনৰ ধনু।

**Art** (আৰ্ট্) *n.* practical skill কামকৰা কৌশল, পটুতা; (*pl.*) skill as applied to subjects of taste কাকৰ্কাৰ্য্য, শিল্পবিদ্যা; a craft সংসাৰৰ কাৰ্য্যত উপযোগী কৰিব পৰা বিদ্যা; an academical course of learning উচ্চ বিদ্যালয়ত শিকোৱা বিদ্যা যেনে *Master of Arts* = বিদ্যানিধি; artifice ছল, চাতুৰী, ফিকিৰ। —**full adj.** চতুৰ, শিয়ান, টেঙ্গৰ, ধূৰ্ত। —**less adj.** সৰল, টিপ্‌টাপ নজননা, হোজা। **Fine arts** (*opp. useful arts*) = শুৱলা বিদ্যাবিলাক, যেনে গীতবাদ্য, পদৰচনা, বাঁচ খনিকৰ আদিৰ বিদ্যা, কলাবিদ্যা। **To be art and part in** = কাৰো লগত কোনো কামত সহায় হোৱা। **Black art** = ইন্দ্ৰজাল, মেজিক। **The liberal arts** = ব্যাকবণ, ত্ৰায়, অলঙ্কাৰ, পাটীগণিত, জ্যামিতি, সঙ্গীত আৰু জ্যোতিষ এই সাতোটা বিদ্যা।

**Artel** (আৰ্টেল্) *n.* কঠীৰ বন্ধুত্বৰ খেল।

**Artery** (আৰ্টাৰি) *n.* vessel conveying blood from the heart ডেজচলা সিৰ, নাড়ী; চৰ্জাচল কৰিব পৰা নৈৰ সোঁতা।

**Artesian** (আৰ্টিজোন্) *adj.* relating to boring of wells until water is reached পানী নোলায়মানে খনা বিধৰ।

**Artichoke** (আৰ্ট'চ'ক) *n.* মাটিকঠালৰ মূৰৰ চুপহিৰ নিচিনা এবিধ বিলাতী শাক।

**Article** (আৰ্টিকল) *n.* particular substance বস্তু; a single clause or term প্রকৰণ; a point in an agreement, a condition চুক্তিপত্ৰৰ দফা, বিধান; a literary composition বাতৰি-কাকতত লিখা কোনো বচনা; ব্যাকবণৰ a, an, the বুজোৱা নাম। —*v. i.* to bind by articles নিয়মৰ দ্বাৰাই বান্ধুৱা। **Articled clerk** = চুক্তিবদ্ধ কেৰাণী। **Articles of Association** =

কোম্পানীৰ চুক্তিপত্ৰৰ বিধান। **Articles of war** = যুদ্ধ বিষয়ক আইন; অনুচ্ছেদ।

**Articulate** (আৰ্টিকিউলেট) *adj.* having joints গঁঠিয়া; distinct স্পষ্ট। —*v. t.* to joint জোটা; to pronounce words distinctly ফুটাই মাত। —**lation n.** জোঁটনি; জোৰা পাৰ; ফুটাই মতাটো।

**Artifice** (আৰ্টিফিচ্) *n.* a device ফন্দ, ফলি, কল, কৌশল; a trick ছল, ফিকিৰ। —**ficer n. a skilful workman কাৰিকৰ, কোনো কৌশল উলিয়াওঁতা। —**cial adj.** made by human skill, not natural মানুহে কৰা শিল্পজাত, কৃত্ৰিম; affected, —**Moon** কৃত্ৰিম জোন; লোক দেখনীয়াৰ। —**cially adv.** কৃত্ৰিমৰূপে, লোক-দেখনীয়াৰকৈ।**

**Artillery** (আৰ্টিল্লাৰী) *n.* ordnance তোপ, গুলী ইত্যাদি, the men who manage the offensive weapons of war such as cannon etc. গোলন্দাজ সেনা, হিলৈদাৰী সেনা।

**Artisan** (আৰ্টিজেন) *n.* one who is versed in any art শিল্পবিদ্যা-জনা লোক; a mechanic বাঁচ, মিস্ত্ৰি।

**Artist** (আৰ্টিষ্ট) *n.* one who practises one of the fine arts as painting, sculpture শুৱলা বিদ্যা জনা লোক, যেনে চিত্ৰকৰ, খনিকৰ আদি। —**tic, —tical adj.** according to art কৌশলপূৰ্ণ, শিল্পবিদ্যা অনুসৰি কৰা, কাৰিকৰি থকা, ধুনীয়া। —**cally adv.**

**Arum** (এৰাম্) *n.* মানকচু।

**Aryan** (এৰিয়ান্) *n.* & *adj.* relating to the family of civilised nations of the olden times আৰ্য্য।

**As** (এজ্) *adv. conj.* & *pron.* in like manner যেনেকৈ; for example যেনে; because যিহেতুক, বাবে; that যি। **As to, as for** = বিষয়ে। **As it were** = কবলৈ গলে, যেন **As well** = সিটোও, অধিকন্তু। **As well as** = সমানে, ও তেনেকৈ। **As if, as though** = জা'নিবা। **As far as** = যিমান দূৰ। **As soon as** = যেতিয়াই। **As yet** = আৰ্জিলৈকে।

**Asafetida** (এচেফিটিডা) *n.* হিং, এবিধ উগ্ৰগন্ধি গছৰ ঔষ।

**Asbestos** (এস্বেষ্টছ্) *n.* white or greyish mineral substance এবিধ বগা অথবা ধোঁয়াবৰণীয়া খনিজ ধাতু; জ্বলে নোপোতা কাৰণে ঘৰৰ মুখচ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

**Ascend** (এচ্-চেণ্ড্) *v. t. or v. i.* to climb, to mount up উঠ, আৰোহণ কৰ। —**centent**, —**dant** *adj.* superior প্রধান, তুল্যত বহা, প্ৰবল। —**endency**, —**dancy** *n.* controlling influence প্ৰভুত্ব।

**Ascension** (এচ্-চেণ্শন্) *n.* a rising up উৰ্দ্ধগমন, ওপৰলৈ উঠন, আৰোহণ।

**Ascent** (এচ্-চেণ্ট্) *n.* upward movement, ওপৰলৈ উঠাটো; acclivity ওখ বা ঠিগ ঠাই; a flight to steps ওপৰলৈ উঠা খটখটি। **Line of ascent** = বংশাবলী।

**Ascertain** (এচ্-চাৰ্'টেন্) *v. t.* to make certain, to determine নিশ্চয় কৰ, ঠিকানা কৰ, খাটাংকৈ জান, আটকাল ল, ঠাৱৰ। —**able** *adj.* নিশ্চয় কৰিবপৰা। —**ment** *n.* নিৰূপণ, নিশ্চয়।

**Ascetic** (এচ্-চে'টিক্) *n.* a hermit, an austere recluse সন্ন্যাসী, উদাসীন লোক, বৈৰাগী, তপস্বী। —**al** *adj.* austere বৰ নিষ্ঠাবান, ধৰ্মপৰায়ণ, বিৰাগী, উদাস। —**icism** *n.* বৈৰাগ্য ধৰ্ম, উদাসীনতা।

**Ascribe** (এট্ৰাইব্) *v. t.* to impute, to attribute আৰোপ কৰ, লগাই দা, আনলৈ ঠেলিয়া, কাৰণি কৰ। —**table** *adj.* কাৰণ বুলি, ধৰিবপৰা। —**cription** *n.* আৰোপ।

**Aseptic** (এ-চেপ্-টিক্) *adj.* not liable to putrefaction নাৰেঙা আদি পকনী ধৰিব নিদিয়া। —**surgery** = গৰ্ভ নাৰেঙা, ফলা-চিকিৎসা।

**Ash** (এশ্) *n.* ইংলতৰ এবিধ গছ। (*pl.*) the remains of what is burnt ছাই; (*fig.*) a dead body মৃতদেহ। **Ash-bucket** = ছাইজাবৰ পেলোৱা পাত্ৰ। **Ash leach** = খাবলী-সঁতা। **To lay in ashes** = পুৰি ছাই কৰ। —**y** *adj.* ash-coloured like ashes ছাইৰ দৰে কলা মলা। —**can** জাবৰ পাচি। —**tray** চিপাবেটদানী।

**Ashamed** (এ'শেম্ভ্) *adj.* (*for, of*) affected with shame লজ্জিত, লাজপোৱা।

**Ashore** (এ'শোৰ্) *adv.* on shore বামলৈ, পাৰলৈ, বামত বা পাৰত।

**Asiatic** (এছিয়াটিক্) or **Asian** *adj. & n.* এচিয়া মহাদেশৰ; এচিয়াবাসী।

**Aside** (এচাইড্) *adv.* on one side একলীয়া হৈ, একাধৰীয়া হৈ, এদঁতীয়াকৈ; apart আঁতৰত; privately আপোনা-আপুনি (যেনে অভিনয় কৰোঁতে কৰ) মনে মনে, স্বগত। **To set aside** (a judgment) = বাদ কৰ।

**Asinine** (এচিনাইন) *adj.* like an ass গাধৰ দৰে।

**Ask** (আস্ক্) *v. t.* to question, to inquire সোধ; to claim দাবী কৰ, বিচাৰ। —*v. i.* (*about, for*) to request খোজ, বিচাৰ। —**ing** *n.* petition প্ৰাৰ্থনা যেনে, **It can be had for the asking** = ইয়াক বিচাৰিলেই পোৱা যায়।

**Askance**, **Askant** (আস্কঙ্ক্, আস্কণ্ট্) *adv.* sideways, obliquely কেঁবাকৈ, এচলীয়াকৈ। **To look askance** = কেঁবাকৈ চোৱা, কেঁবাহিকৈ চোৱা।

**Askew** (এস্কিউ) *adv.* obliquely কেঁচীয়াকৈ।

**Aslant** (এচলেণ্ট্) *adj. or adv.* in an oblique manner টেবেচীয়াকৈ, একলীয়াকৈ,

**Asleep** (এচ্লীপ্) *adj. or adv.* in sleep টোপনীত, ঘুমটিত থকা।

**Asp** (এস্প্) *n.* এবিধ ডাইল সাপ।

**Asparagus** (এস্পেবেগ'চ্) *n.* a garden plant এবিধ শাক।

**Aspect** (এস্পেক্ট্) *n.* a look দৃশ্য; view ভাৱ। appearance গঢ়গতি, বেহুঁকপ; position স্থিতি।

**Aspen** (এস্পেন্) *n.* এবিধ গছ, ইয়াৰ পাতবোৰ সদাই কঁপি থাকে। —*adj.* trembling কঁপিথকা; timorous ভয় খোৱা।

**Asperifoliate** (এস্পাৰিফ'লিয়েট্) *adj.* having rough leaves খহটা পাতযুক্ত (গছ)।

**Asperse** (এচ্-পাৰ্চ্) *v. t.* to slander নিন্দা বধনো কৰ; to be sprinkle with পানী চটিয়াই দা। —**sion** *n.* slander নিন্দা, বাদ; sprinkling পানী চটিয়াই দিয়ন। —**alve**, —**sory** *adj.*

**Asphalt** (এচ্ফাল্ট্) *n.* এবিধ টান কবাল, শিলাজতু; বালি, আলকডৰা আদি মিহলাই কৰ টানকবাল।

**Asphyxia** (এচফিক্সিয়া) *n.* নাড়ী বন্ধ হোৱা।

**Aspirant** (এচ্‌সাইৰেণ্ট) *n.* (*after, for*) one who aspires আশাকৰী; candidate পদপ্ৰাৰ্থী।

**Aspirate** (এচ্‌পিৰেট) *v. t.* to pronounce with full breath বৰকৈ উশাহ এৰি উচ্চাৰণ কৰ, (যেনে হ, থ)। —*n.* (ব্যাকবণত) কণ্ঠ্যবৰ্ণ।  
**To drop one's aspirates**="হ" উচ্চাৰণ কৰিব নজনা, ভাল শিক্ষা নোপোৱা বা নীহ শ্ৰেণীৰ চিন।  
—**ration** *n.* তেনেকুৱা উচ্চাৰণ। —**rator** *n.* কোনো পাত্ৰবপৰা বতাহ টানি উলিওৱা যন্ত্ৰ।  
—**ratory** *adj.*

**Aspire** (এচ্‌পায়ৰ) *v. i.* to desire eagerly (followed by *to* or *after*) দীৰ্ঘ আশা কৰ।  
—**ration** *n.* an ardent wish উচ্চ আশা, উচ্চাভিলাস। —**ring** *adj.* হেঁপেহুৱা। —**ingly** *adv.*

**Aspirin** (এচ্‌পিৰিন্) বাত আৰু নাড়ীৰ বিষ গুহুৱা দৰব।

**Asquint** (এচ্‌কুইণ্ট্) *adv.* or *adj.* obliquely কেঁৰাকৈ।

**Ass** (এচ) *n.* a quadruped of the horse family গাধ; a stupid fellow ভেৰা, মূৰ্খ মানুহ। **Asses' bridge**=ইউক্লিডৰ ৫ম প্ৰতিজ্ঞাৰ উপলুতা নাম (অৰ্থাৎ গাধৰ সীকো)। **To mount the ass**=দেউলিয়া হ।

**Assagai** (এচাগাই) *n.* অতি টান কাঠৰ মূৰত লোৰ পিং থকা এবিধ মাঠি অথবা তৰোৱাল।

**Assail** (এচ্‌-চল্) *v. t.* to attack আক্ৰমণ কৰ, মাৰ। —**able** *adj.* আক্ৰমণীয়া। —**ant** *n.* one who assaults আক্ৰমণকাৰী, মাৰোঁতা।

**Assassin** (এচ্‌চেচিন্) *n.* one who kills secretly লুকাই বধ কৰোঁতা, হত্যাকাৰী; গুপ্তঘাতক।

**Assassinate** (এচ্‌চেচিনেট্) *v. t.* to murder by secret assault মনে মনে লুকাই বধ বা হত্যা কৰ। —**ation** *n.* হত্যা, বধ। —**nator** *n.* হত্যাকাৰী।

**Assault** (এচ্‌চ্‌ল্ট্) *n.* a sudden attack হঠাৎ আক্ৰমণ, মাৰিবলৈ ধৰা, মাৰপিট, যুদ্ধ। —*v. t.* to attack upon মাৰপিট কৰ, মৰামৰি কৰ, মাৰিবলৈ ধৰ; সতীত্ব নষ্ট কৰা।

**Assay** (এচচে) *v. t.* to examine by trial

পৰখ কৰি চা (যেনে কোনো ধাতু)। —*v. i.* to attempt চেষ্টা কৰ। —*n.* ধাতুৰ পৰীক্ষা।  
**Assay-master**=সোণ-ৰূপৰ পৰখ চোৱা বিষয়া, ধাতু পৰীক্ষক।

**Assemble** (এচ্‌-চে'ম্বল্) *v. t.* to collect, to gather গোট, একত্ৰ কৰ; to congregate মানুহ চপ।। —*v. i.* to meet together লগ থা, গোট খাট। —**blage** (—'ব্লেজ) *n.* a collection of persons or things মানুহ চপা, সমূহ। —**bly** *n.* a gathering of persons সভা, সমাজ, মজলিচ্। **Unlawful assembly**=বে-আইনী জনতা।

**Assembly** ব্যৱস্থাপক সভা।

**Assent** (এচ্‌চেণ্ট্) *v. i.* (*to*) to concur with, to agree to as true সঁচা বুলি স্বীকাৰ কৰ, সম্মত হ, ৰাজি হ। —*n.* an agreeing সম্মতি।  
**Royal assent**=আইন বিধানত ৰজাৰ অনুমতি, ৰজাৰ সম্মতি।

**Assert** (এচ্‌চাৰ্ট্) *v. t.* to affirm দৃঢ়কৈ ক; to lay claim to anything স্বত্ব থকা বুলি দাবী কৰ। —**tion** *n.* affirmation কথা; claim দাবী। —**tive** *adj.* positive খাটাং, থিৰাং। **To assert one's self**=আত্মপ্ৰতিষ্ঠা কৰ; বলৰে কোনো কথা ক।

**Assess** (এচ্‌-চে'চ্) *v. t.* (*upon*) to fix as a tax, to impose a tax upon টেক্স লগা, কৰ ধাৰ্য কৰ; to estimate the value of a property সম্পত্তিৰ মূল্য নিৰূপণ কৰ; মূল্যায়ন। —**able** *adj.* —**ment** *n.* কৰ, শাজনা ধাৰ্য; নিৰ্দ্ধাৰণ। —**or** *n.* টেক্স ধাৰ্য কৰোঁতা; কোনো মোকদ্দমা মাজিষ্ট্ৰেটক আইনৰ পৰামৰ্শ দিওঁতা।

**Assets** (এচ্‌-চেট্‌চ্) *n.* (*pl.*) effects of a deceased or insolvent person মৃত ব্যক্তিৰ বা যোজ্জীৱনৰ সম্পত্তি; the entire property of a merchant or company কোনো ব্যৱসায়ীৰ বা কোম্পানীৰ মুঠ সম্পত্তি, জমা। **Personal assets**=বস্তু-বাহানি। (*sing.*) item in a balance sheet হিচাপৰ দফা; any useful possession or quality কোনো আদৰৰ বস্তু।

**Assiduity** (এচ্‌-চিডুইটি) *n.* diligence যত্ন। —**duous** *adj.* diligent অত্যন্ত মনোযোগী। অধ্যবসায়ী। —**duously** *adv.*

(এচ-চাইন্) *v. t.* to allot অংশ কৰি দে ; to make over হস্তান্তৰ কৰ ; to ascribe আৰোপ কৰ ; to fix, to determine নিৰূপণ কৰ নিৰ্দেশ কৰ, স্থিৰ কৰ ; to bring forward reasons হেতু দেখুৱা। —*able adj.* —*signee n.* one to whom any right or property is assigned, one charged with the management of a bankrupt's estate দেৱলীয়া হোৱাৰ ; মানুহৰ সম্পত্তি ৰক্ষক ; যাৰ ওপৰত কোনো স্বত্ব বা সম্পত্তিৰ বৰাত দিয়া হয়, বা অপিত হয়, আঁচনী। —*ment n.* anything assigned বৰাত, বৰাতি খত, নিৰ্দেশ পত্ৰ। —*of p. operty* সম্পত্তি হস্তান্তৰ পত্ৰ।

**Assimilate** (এচ-চিমিলেট) *v. t.* ( to, with ) to make similar মিল কৰ, একে কৰ, মিহলা ; incorporate একে কৰ। —*v. i.* মিল হ, একে হ। —*lation n.* মিল হোৱাটো, সানমিহল। —*lative —adj.* মিল কৰিব পৰা।

**Assist** (এচ-চিষ্ট) *v. t.* to help সহায় কৰ। —*v. i.* to be present at a ceremony কোনো সবাহ আদিত উপস্থিত থাক। —*ance n.* help সহায় ; relief উপকাৰ। —*ant n.* সহকাৰী।

**Assize** (এচ-চাইজ্) *v. t.* to fix the price দৰ ঠিক কৰ, মূল্য নিৰূপণ কৰ। —*es n. (pl.)* চেষ্টন আদালতৰ বৈঠক।

**Associate** (এচ-চ'শিয়েট্) *v. t.* to join in company সম্মিলিত কৰ, যুক্ত কৰ, লগ লগা। —*v. i. (with)* to keep company সঙ্গ কৰ, লগলাগ, চলকৰ কৰ। —*n.* সঙ্গ, লগৰীয়া। —*ation n.* union যোগ ; a society সভা, সমাজ অনুষ্ঠান সংস্থা। **Association of ideas** = অনুৰূপ বস্তু বা কাৰ্য্য দেখি আগৰ ভেদে কোনো কথা মনত পেলোৱা। —*tive adj.*

**Assoil** (এচ-চাইল) *v. t.* to absolve from sin পাপৰ পৰা মুক্ত কৰ, অপৰাধৰ পৰা অব্যাহতি দান কৰ।

**Assonance** (এচ-চনেঞ্চ) *n.* similarity in sound শব্দ কিম্বা ধ্বনিৰ তুল্যতা বা মিল।

**Assort** (এচ-চৰ্ট্) *v. t.* to distribute in classes বিধে বিধে ভাগ কৰ ; to arrange সজা, বাছ। —*ment n.* act of assorting বহা কাৰ্য্য, ভাগ ভাগ কৰণ।

**Assuage** (এচ-চুৱেজ্) *v. t.* to soften কোমল কৰ ; to mitigate গুচা, কম কৰ, পাতলা।

**Assume** (এচ-চিউম্) *v. t.* to adopt ল, গ্ৰহণ কৰ ; to take for granted হয় বুলি ভাবি ল ; to usurp আপোনা-আপুনি ক্ষমতা ল ; to pretend to possess মনেৰে পাতি ল। —*mable adj.* লব পৰা। —*ed adj.* গৃহীত, স্বীকৃত, কল্পিত। —*ing adj.* haughty দান্তিক।

**Assumption** (এচ-চাম্শ্বন্) *n.* a supposition বিনা প্ৰমাণে গ্ৰহণ ; অনুভব, ধাৰণা।

**Assure** (এচিৰ'ৰ) *v. t.* to assert positively দৃঢ়কৈ ক ; ডাঠকৈ ক ; to make sure আশ্বাস দে, ভৱসা দে। —*rance n.* confidence আশ্বাস, ভৱসা ; Insurance বীমাপত্ৰ, জীৱনী-চুক্তি। —*ed adj.* certain নিশ্চয়, ঠিক। —*edly adv.* certainly নিশ্চয়। —*edness n.* নিশ্চিত ভাব। —*er n.* যি বীমা কৰায়।

**Assurgent** *adj.* ওপৰলৈ উঠা, ওপৰলৈ বগোৱা।

**Astatic** *adj.* লৰি থকা ; অস্থিৰ।

**Asterisk** (এষ্টাৰিষ্ক্) *n.* the mark ( \* ) used in printing তৰা-চিন ( \* )।

**Asterism** (এষ্টাৰিজম্) *n.* a cluster of stars নক্ষত্ৰপুঞ্জ ; বিশেষ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰি প্ৰয়োগ কৰা তিনিটা যুগ্ম তৰা ( \*\*\* )।

**Astern** (এষ্টাৰ্ন) *adv.* towards the hinder part of a ship জাহাজৰ পাচ কাললৈ।

**Asthma** (এজ্‌মা) *n.* a kind of disease characterised by wheezing and shortness of breath শ্বাসৰ বেমাৰ, হেঁপনি-কাহ, উদফাই, হাইফাই। —*matic adj.* affected by asthma উদফাই বেমাৰ থকা, ঘূমৰীয়া।

**Astir** (এষ্টাৰ্) *pre. or adv.* on the move সজাগৰভাৱে, উত্তেজিতভাৱে, লৰি-চৰি।

**Astonish** (এষ্ট'নিছ্) *v. t.* to amaze, to surprise আশ্চৰ্য্য কৰ, বিচুৰ্ত্তি কৰ, ভ্ৰমালগা। —*ing adj.* wonderful বিস্ময়জনক। —*ment n.* আশ্চৰ্য্য, বিস্ময়।

**Astound** (এষ্টাউণ্ড) *v. t.* to amaze to strike dumb with sudden fear or wonder তৰৰ লগা, অবাক কৰ, স্তব্ধ কৰ। —*stounding adj.* ভ্ৰমালগা, আচৰিত।

**Astraddle** (এচ-ষ্ট্ৰেড্ডল্) *adv.* in a straddling position দুয়োপিনে ভৰি ওলমি থকাকৈ বহা।

**astragal** (এস্ট্ৰেগেল) *n.* hard shell as of snails শামুকৰ নিচিনা প্ৰাণীদেহৰ কঠিন চোকাৰা ; convex, rounded moulding চৈ পিঠিয়া সাঁচৰ বক্ৰ ; moulding or ring round a cannon near the mouth বৰতোপৰ মুখৰ পিনে থকা আঙঠি-গড়ৰ ঘেৰোটো।

**astral** (এষ্ট্ৰেল) *adj.* belonging to stars তৰা-বিষয়ক ; starry তৰাৰে ভৰা। **Astral plane** সূক্ষ্ম জগৎ। —**body** সূক্ষ্মদেহ। —**spirits** = সূক্ষ্মদেহী।

**astray** (এষ্ট্ৰে) *adj.* out of the right way বিপথে, অবাটে, আঙবাটে। **To lead astray** = অবাটে চলা।

**Astride** (এষ্ট্ৰাইড) *adv.* with the legs across দুয়োফালে ঠেং মেলি (ঘোৰাত উঠাৰ দৰে)।

**Astringent** (এষ্ট্ৰিনজেন্'ট) *adj.* binding টানি বা চাপ খুৱাই ধৰিব পৰা। —*n.* a medicine that causes costiveness পেট আটিল কৰা দৰব, ধাৰক।

**Astrolgy** (এষ্ট্ৰলজি) *n.* the first stage of the science of stars ফলিত-জ্যোতিষ, জ্যোতিষ বিদ্যা। —*ger n.* গণক, দৈবজ্ঞ। —**trological** *adj.*

**Astronomy** (এষ্ট্ৰনমি) *n.* the science of the heavenly bodies জ্যোতিষশাস্ত্ৰ। —**nomer n.** জ্যোতিষবিৎ পণ্ডিত। —**nomical** *adj.* গ্ৰহ বা নক্ষত্ৰবিষয়ক।

**Astute** (এষ্ট্ৰুট্'ই) *adj.* shrewd, crafty, ধূৰ্ত, টেন্দ্ৰব, সিয়ান। —**ly** *adv.* —**ness n.**

**Asunder** (এচাণ্ডাৰ) *adv.* into parts দো-ডোখৰকৈ, ডোখৰ-ডোখৰকৈ। **As poles asunder** একেবাৰে বিপৰীত। **Tear asunder** = tear to pieces ডোখৰ ডোখৰ কৰ।

**Asylum** (এচাইলাম্) *n.* a place of refuge or protection especially for the invalid and the helpless আশ্ৰয়স্থান। **Lunatic Asylum** = পগলা ফাটক। **Leper Asylum** = বৰকণীয়া মানুহ বহা আশ্পটাল।

**Asymmetry** (এচিমেট্ৰি) *n.* absence of symmetry সৌৰম্যহীনতা, সুবিন্যস্ত পৰিকল্পনাৰ অভাৱ, উভয় দিশৰ অঙ্গসমূহৰ আকাৰত হীন-ভেদিত্ব ঘট।। —**ical** *adj.* সৌৰম্যহীন, সুমিত্ৰহীন।

**At** (এট্) *prep.* ওচৰত, কাষত ইত্যাদি বুজোৱা অব্যয়

শব্দ—অসমীয়াত যেনে “ত” (ঘৰ-ত, এক বজা-ত)।

**At all** = কোনো ক্ৰমে, কোনো মতে। **At once** = তৎক্ষণাৎ, ততালিকে। **At school** = স্কুলত।

**Atavism** (এটেভিজম্) *n.* reappearance of remote ancestral qualities কোনো প্ৰাণীত অতি প্ৰাচীন পূৰ্বপুৰুষৰ চিন ওলোৱাটো ; rever-sion আগবদৰে হোৱাটো, আদি অৱস্থালৈ পৰিণতি।

**Ate** ('এট্) past tense of eat খালে ; খালে।

**Atelier** (এটেলিয়াৰ) *n.* workshop, artist's studio কাৰখানা ; শিল্পীৰ চিত্ৰশালা।

**Atheism** (এথি-ইজম্) *n.* disbelief in the existence of God নাস্তিক মত, অনীশ্বৰবাদ। —**theist n.** নাস্তিক, অনীশ্বৰবাদী।

**Athirst** (এথাক্ষ্ট্) *adj.* thirsty তৃষ্ণাৰ্ত্ত ; eager for ব্যাকুল, হতাহল থকা।

**Athlete** (এথলীট্) *n.* a contender of victory at strength মাল, কুস্তিৱাদ।। —**letic** *adj.* strong বলী, মালযুঁজাক। **letics n.** (pl.) মালযুঁজা বিদ্যা।

**Athwart** (এথোৱাৰ্ট্) *prep.* across and side-wise ওপৰা-ওপৰি, অথালি-পথালিকৈ।

**Atlas** (এটলাচ্) *n.* a collection of maps মানচিত্ৰৰ কিতাপ।

**Atmosphere** (এট্-ম'চফিয়েৰ্) *n.* the air that surrounds the earth বায়ুমণ্ডল, আকাশ ; any surrounding influence চাৰিওফালৰ প্ৰভাৱ, পাৰিপাৰ্শ্বিক অৱস্থা, পৰিস্থিতি। —**pheric** *adj.* বায়ুমণ্ডল সম্বন্ধীয়।

**Atom** (এটম্) *n.* a particle of matter too small to be divided বস্তুৰ নিচেই সৰু অংশ, যাক আক কোনো মতে ভাঙ্গিব নোৱাৰি, পৰমাণু ; anything very small নিচেই সৰু কোনো বস্তু। **Atomic philosophy** = পৰমাণুবাদ। **Atomic theory** = নিৰ্দিষ্ট সংখ্যাৰ পৰমাণু-সংযোগৰপৰা দ্ৰব্যৰ উৎপত্তি-বাদ। —**Bomb** আগৰিক বোমা। **Atomic warfare** আগৰিক যুদ্ধ।

**Atone** (এটন্) *v. i. or v. t. (for)* to make reparation, to expiate পৰাচিত কৰা বা হ ; to make amends হানি পূৰণ কৰ। —**ment n.** পৰাচিত, প্ৰায়শ্চিত্ত।

**Atrocious** (এট্রাচু) *adj.* extremely wicked  
নিম্নাকণ, নিষ্ঠুৰ, হৰ্ষত।—**city** *n.* অত্যাচাৰ, জুলুম।

**Atrophy** (এট্ৰফি) *n.* wasting away, emaciation  
খণীয়াই যোৱাটো, মৰুকুছিয়া ৰোগ; ট'চ।

**Atropos** (এট্ৰপচ) *n.* আলুৰ পোক-এবিধ বিহ।

**Attach** (এট্ৰেচ) *v. t.* to seize ক্ৰোক কৰ; to fasten লগ লগা।—*v. i.* to adhere লাগ, লাগি ধৰ।—*ed adj.* seized ক্ৰোকী; fixed ঝলগ; joined by affection অনুৰক্ত।—**ment** *n.* affection ষাউতি, বাপ, আন্তিক; seizure of property by certain legal process ক্ৰোক।

**Attache** (এট্ৰেটেঞ্চি) *n.* one attached to the suite of an ambassador ৰাজদূতৰ সহকাৰী কটকী।

**Attack** (এট্ৰেটেক্) *v. t.* to assault আক্ৰমণ কৰ, শত্ৰুভাৱে ধৰ; to fall upon (as of diseases) কোনো বেমাৰত পৰা।—*n.* an onset আক্ৰমণ।

**Attain** (এট্টেন্) *v. i.* to reach by effort, to obtain যত্ন কৰি পৰা।—*v. i. (to)* to arrive at আহি পৰা।—**able** *adj.* পাব পৰা।—**ment** *n.* প্ৰাপ্তি; সঞ্চয়। (*pl.*) acquirements লিখাপঢ়াৰ পৰিমাণ, শিক্ষা, পণ্ডিতালি গুণ।

**Attar** (আতৰ) *n.* সুঘ্ৰাণযুক্ত ফুলৰ বস।

**Attemper** (এট্ৰেটেম্পাৰ) *v. t.* to mix in due proportion, to temper (of metals) নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণত মিশ্ৰণৰ কাম; ষাতুক কোমল কৰাৰ ব্যৱস্থা; to moderate প্ৰশমিত কৰ, গ্ৰহণযোগ্য কৰ।

**Attempt** (এট্ৰেটেম্ণ্ট) *v. t.* to try, to make an effort চেষ্টা কৰ; to attack আক্ৰমণ কৰ।—*v. i.* উদ্ভূত হ।—*n.* endeavour চেষ্টা, যত্ন; attack আক্ৰমণ। **To attempt the life of**==বাৰিবলৈ চেষ্টা কৰ।

**Attend** (এট্ৰেটেণ্ড) *v. t. & v. i. (on)* to wait upon পৰিচৰ্যা কৰ; to accompany লগ ধৰ, to be present at উপস্থিত হ; (*to*) to fix the mind on মন কৰ, কাণ কৰ। **To attend on a person**=লগত থাক; পৰিচৰ্যা কৰ। **To attend to an advice**=উপদেশ শুনি, উপদেশলৈ মন কৰ।—**ance** *n.* act of attending পৰিচৰ্যা; presence উপস্থিত, হাজিৰা। **To dance attendance**=সেও-মেও হৈ ফুৰ, ভাঙ-ভক্তি কৰি

লাগি ফুৰ। **Attendance register**=হাজিৰা-বহী।—**ant** *adj.* accompanying লগবীয়া, সঙ্গী।—**ant** *n.* one who attends লগবীয়া মানুহ, আলম্বা, পাৰিষদ।

**Attention** (এট্ৰেট'নশন্) *n.* heed মনোযোগ; civility সমাদৰ; care মনকাণ কৰাটো, আপডাল।—*interj.* চিপাহীবিলাকক সাজু হবলৈ দিয়া। মাত। **To pay attention**=মনকাণ কৰ; প্ৰেয়ভাৱ দেখুৱা।—**tions** (*pl.*) প্ৰশ্ন-বাৰহাৰ, সৌজন্য, আদৰ-সাদৰ।—**tive** *adj.* mindful কথাশুনা, মনো-যোগী।—**tively** *adv.* carefully মন দি, মনো-যোগ কৰি।

**Attenuate** (এট্ৰটিনিউ'ৱেট্) *v. t.* to make thin পাতল কৰ, লঘু কৰ।—*v. i.* grow less পাতল হ, কম হ।—**ation** *n.* শক্তিৰ লাঘৱ।—**ative** *adj.*

**Attest** (এট্ৰেটেক্) *v. t.* to testify, to subscribe সাক্ষী দে বা হ, সত্য বুলি প্ৰতিজ্ঞা কৰ, সাক্ষীস্বকপ চহী কৰ।—*ed* *adj.* স্বাক্ষৰিত, চহীমোহৰ হোৱা।—**ation** প্ৰমাণ, স্বাক্ষৰ, চহী।

**Attire** (এট্ৰটয়াৰ) *n.* dress পোচাক, পিন্ধা সাজ।—*v. t.* to dress পোচাক পিন্ধা, সাজ পিন্ধা।

**Attitude** (এট্ৰিটিউড্) *n.* posture ভঙ্গী, অৱস্থা; gesture আকাৰ, ভাবভঙ্গী, মূৰ্ত্তি; feeling বেহ-কপ। **To strike an attitude**=ভাঙ ধৰ; of mind=মনৰ গতি।

**Attorney** (এট্ৰেটনী) *n.* a solicitor, one legally authorised to conduct case for another ভৰণী, মোক্তাৰ, ওপৰ-আদালতৰ উকীল।—**General** মহান্যায়বাদী। **Power of attorney**=মোক্তাৰ নামা।—**ship** *n.*

**Attract** (এট্ৰেট্ৰেক্) *v. t.* to draw to আকৰ্ষণ কৰ, টান, to entice মন ভুলা।—**traction** *n.* আকৰ্ষণ, বাপ।—**ive** *adj.* alluring মনমোহা, মনলগা।—**tively** *adv.*—**tiveness** *n.*

**Attribute** (এট্ৰিবিউট্) *v. i.* to ascribe, to impute আৰোপ কৰ, গহা।—*n.* a quality গুণ, ধৰ্ম।—**table** *adj.* that may be ascribed আৰোপ কৰিব পৰা।—**ution** *n.* imputation, commendation আৰোপ।—**utive** *adj.* গুণ-বাচক।—*n.* (ব্যাকৰণত) গুণবাচক শব্দ।—*ly*



**Attrition** (এট্ৰিছন্) *n.* act of wearing out by friction ঘৰি-পিহি কৰা নিওবাটো, ক্ৰমে কৰা ঘাওন।

**Attune** (এট্ৰিউন্) *v. t.* to put in tune সুব মিলা, সুব বাঁধ।

**Auburn** (অবাৰ্ণ) *adj.* reddish brown বঙ্গা-মুগাবৰণীয়া। **Aureate** সোণালি; উজ্জ্বল।

**Auction** (অক্‌ছন্) *n.* a public sale to the highest bidder নিলাম। —*v. t.* to sell by auction নিলামত বিক্ৰি কৰ। —*eer n.* যি নিলাম কৰে।

**Audacious** (অডেছাচ) *adj.* daring, bold বিষম সাহসী, মৰসাহিয়াল, আকোঁচা, কৈচাশাল। —*city, —ness n.* daring spirit দুঃসাহস, মৰসাহ, চোটিঘাত। —*ly adj.*

**Audible** (অডিব্‌ল) *adj.* to be heard শুনিব পৰা, কাণত পৰা। —*bly adv.* শুনাকৈ, কাণত পৰাকৈ।

**Audience** (অডিয়েন্স) *n.* the act of hearing শ্ৰৱণ; judicial hearing শুনি; a ceremonial interview ভাঙ্গৰ মানুহৰ লগত সাক্ষাৎ, যেনে *They had the audience of the king=* তেওঁলোক বজাবে সৈতে সাক্ষাৎ কৰিছিল; an assembly of hearers শ্ৰোতাসকল। *To give audience to=* সাক্ষাৎ কৰিবলৈ দে।

**Audit** (অডিট্) *n.* an examination of accounts under authority হিচাব পৰিদৰ্শন। —*v. t.* হিচাব পৰিদৰ্শন কৰ বা যোকাবিলা কৰ। —*or n.* হিচাব পৰিদৰ্শক, বিষয়া।

**Audition** (অ-দিছন্) শুনাঞ্জন; শুনোতে কেনে লাগে; শুনা পৰীক্ষা।

**Auditor-General** লেখা পৰীক্ষা নিয়ন্ত্ৰক; মহালেখা পৰীক্ষক।

**Audiometer** (অডি'মিটাৰ) *n.* শ্ৰৱণশক্তি জুখিবৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ যন্ত্ৰ।

**Augean** (অগিএন) *adj.* filthy গেলপা, মলপূৰ্ণ; difficult দুকহ। *To cleanse the augean stables=* বহু দিনৰ সঞ্চিত পাণ আৰু দুনীতি শুচোৱা; দুকহ কাম কৰ।

**Auger** (অগাৰ্) *n.* a boring instrument ভোঁহৰ; বিদ্ধনা।

**Aught** (অট্) *n.* anything যেই সেই, কোনো, কিবা।

**Augment** (অগমেণ্ট্) *v. t.* to increase বৃদ্ধি কৰ,

বেচি কৰ। —*v. i.* to grow larger বেচি হ, বৃদ্ধি হ। —*mentation n.* increase বৃদ্ধি, বেচি।

**Augur** (অগাৰ্) *n.* a diviner মঙ্গলভি, সৰৱ-জান। —*v. t.* to foretell কোনো চৰাই আদিৰ মাততপৰা ভৱিষ্যৎ শুভাশুভ ক। —*v. i.* to guess ভৱিষ্যৎ ঘটনা ভাব। *To augur ill or well=* বেয়া বা ভাল দশালৈ সূচনা কৰ। —*y n.* শুভাশুভৰ চিন বা লক্ষণ, মঙ্গলভি-বিদ্যা।

**August** (অগষ্ট্) *n.* ইংৰাজী বছৰৰ অষ্টম মাহ। (অসমীয়াত শাওনৰ শেহপৰ আৰু ভাদৰ আগপৰ)।

**August** (অগষ্ট্) *adj.* venerable সন্মানী; majestic মহিমামৰ্ণব, প্ৰভাপান্বিত।

**Aunt** (আণ্ট্) *n.* a father's or a mother's sister, or the wife of one's uncle মাহী; শেহী; খুৰী; জেঠাই।

**Aureola, Aureole** (অবিয়লে) *n.* a circle of radiating light, as in eclipses মৰল, জ্যোতিৰ্ম্মল চক্ৰ; celestial crown supposed to be granted to the saints, martyrs and doctors সাধু সন্তাসী, ভক্তৰ, শ্বহীদ আদিৰ মূৰৰ পাচফালে থকা দিব্যজ্যোতিৰ খেৰ।

**Auricle** (অৰিক্‌ল) *n.* the external ear কাণৰ বাহিৰভাগ; (*pl.*) কলিজাৰ ওপৰৰ কোঠা টুট। —*cular adj.* pertaining to the ear কাণ-সম্বন্ধীয়, শুনা।

**Auriferous** (অৰিফেৰাছ) *adj.* producing gold সোণথকা, সোণজন্ম।

**Auriform** (অৰিফৰ্ম) *adj.* ear-shaped কাণৰ আকৃতিৰ।

**Aurora** (অৰোৰা) *n.* the Goddess of dawn উষাদেৱী; the dawn অকণ। **Aurora Borealis** (অৰোৰা-বৰিয়লিচ্) the meteoric light seen in latitudes উত্তৰ-মেকৰ ফালে ওলোৱা জ্যোতিৰ্ম্মণ্ডল। **Aurora Austrealis** (অষ্টিয়েলিচ্) দক্ষিণ-মেকৰ ফালে ওলোৱা তেনেকুৱা মণ্ডল।

**Aurum** (অৰাম্) সোণৰ ৰাসায়নিক নাম।

**Auscultate** (অষ্টিউলট্) *v. t.* art of sounding or listening the noises made by heart, lungs and other internal organs কলিঙ্গা, ধমনী প্ৰভৃতি ভিতৰফালৰ অঙ্গসমূহৰ শব্দ শুনি ৰোগ নিৰ্ণয় কৰ। —*ion n.* সেই ধৰণেৰে ৰোগৰ নিৰ্ণয়ন। —*ory adj.* সেই সম্পৰ্কীয়।

**Auspice** (অস্পিচ্) *n.* an omen drawn from observing the flight and the cries of birds শুভাশুভ লক্ষণ। (*pl.*) patronage কৃপা, আশ্রয়, শুভদৃষ্টি। **Under the auspices of**=অনুগ্রহত।

**Auspicious** (অস্পিচ্শাচ্) *adj.* having good omens of success, favourable শুভ, মঙ্গলজনক। —*ly adv.* —*ness n.*

**Austere** (অষ্টিয়েৰ্) *adj.* severe উগ্র, কঠোৰ; sober সুখবৰ্জিত। —*ly adv.* —*terity n.* severity of manners of life কঠোৰতা, বিষয় সুখ ভাগ, সম্যাস। কচ্ছসাধন।

**Authentic** (অথেণ্টিক্) *adj.* real, genuine আঁচল, প্রকৃত, মূল। —*ticate v. t.* to make authentic অ'চল বুলি প্রমাণ কৰ; to certify as true চহি মোহৰ কৰ। —*city n.* genuineness সভতা। —*cation n.* প্রমাণীকৰণ।

**Author** (অথৰ্) *n.* one who produces anything কৰ্তা; a writer or an original book লেখক, গ্ৰন্থকৰ্তা, কোনো খবৰ উলিয়াওঁতা।

**Authorise or —rise** (অথৰাইজ্) *v. t.* to give authority to ক্ষমতা দে। **Authorised version**=ইংলণ্ডৰ গিৰ্জাত ব্যৱহাৰ হোৱা বাইবেল গ্ৰন্থ; প্ৰথিকৃত। —*sation n.* ক্ষমতা প্রদান।

**Authority** (অথৰিটি) *n.* legal power or right ক্ষমতা, একতিয়াৰ, প্ৰধিকাৰী; document giving certain power ক্ষমতাপত্ৰ; permission হুকুম; (*pl.*) persons in power কৰ্তৃপক্ষ, ক্ষমতা বা হুকুম চলাব পৰা লোক সকল; হাকিম। —*tative adj.* উপযুক্ত ক্ষমতাক্ৰমে দিয়া; প্ৰভুত্ব-জ্ঞাপক। —*tatively adv.* —*ness n.*

**Autobiography** (অটোবায়'গ্ৰাফি) *n.* life of a person written by himself আত্মজীৱনী, নিজে লিখা জীৱন কাহিনী।

**Autocrat** (অটোকেট) *n.* an absolute sovereign য়েচ্ছাচাৰী ৰজা, স্বাধীন মতাবলম্বী শাসনকৰ্তা। —*cracy n.* ভেনেকুৱা ৰজাৰ শাসন।

**Autograph** (অটোগ্ৰাফ্) *n.* one's hand writing স্বহস্তলিপি, স্বহস্তাক্ষৰ। —*ic adj.* নিজে লিখা, স্বহস্তলিখিত।

**Automatic**—*al* (অটোমেটিক্) *adj.* selfmoving আপোনা-আপুনি চলা। —*cally adv.* এনেয়ে, আপোনা-আপুনি (যন্ত্ৰত বা কলত খাটে)। —*mation n.* আপোনা-আপুনি চলা যন্ত্ৰ।

**Automation** গাৰ পৰিভ্ৰমৰ সলনি কলৰ ব্যৱহাৰ; বুদ্ধিহীন মানুহ।

**Automobile** (অটোমবাইল্) *n.* a motor car হাওঁৱৰগাড়ী, মটৰগাড়ী।

**Autonomy** (অটোনমি) *n.* the power of self-government স্বায়ত্ত-শাসন, নিজে নিজে কৰিবপৰা ক্ষমতা; ক্ষয়ওতা। —*nomous adj.* স্বায়ত্ত।

**Autotype** (অটোটাইপ্) *n.* true copy যথার্থ প্ৰতিলিপি; a photographic printing process ফটোগ্ৰাফ ছাপিবৰ কৌশলবিশেষ।

**Autumn** (অটাম্) *n.* the third season of the year শৰৎকাল, আগষ্ট, চেপ্টেম্বৰ, আৰু অক্টোবৰ এই তিনি মাহ। —*al adj.* শৰৎকালৰ, শাবদীয়া।

**Auxiliary** (অ'গ্জিলিয়েৰি) *adj.* helping, assisting সহায়কাৰী। —*n.* সহায়কাৰক; (*in grammar*) সহায়কাৰী ক্ৰিয়াপদ।

**Avail** (এভেল্) *v. t. (of)* to be of service to, to benefit কোনো সুযোগমতে কাম কৰ, যাতে উপকাৰ হয় এনে কাম কৰ, সুযোগ ল। **To avail one's self an opportunity**=সুযোগ চাই কৰ। —*v. i.* to be of use উপকাৰত আহ। —*n.* benefit, service উপকাৰ, লাভ। —*able adj.* able to obtain পাব পৰা, প্ৰাপ্তব্য; profitable লাভজনক।

**Avalanche** (এভালেঞ্চ্) *n.* a mass of snow or ice descending from a mountain পৰ্ব্বতৰ পৰা বাগৰি অহা বৰফৰ দ'ম; হিমবাহ।

**Avant-courier** (এভেং কুৰিয়েৰ্) *n.* scouts of an army সেনাদলৰ আগত থকা চৰ।

**Avant-garde** (এভেংগাৰ্) *n.* the vanguard of an army সেনাদলৰ আগত থকা বহুৱালিক।

**Avarice** (এভেৰিচ্) *n.* excessive desire for wealth ধনলোভ, ধনৰ হৈপাহ, আক্ৰোহ। —*cious adj.* greedy of wealth ধনলোভী, হেপেহুৱা, আক্ৰোহী।

**Avast** *interj.* ব, বন্ধহ।

**Avant** (এভণ্ট্) *interj.* begone খেদোৱা মাত যেনে “ওচ্! ওচ্!”

**Avenge** (এভে'ন্জ্) *v. t. (on, upon)* to take vengeance (upon) প্ৰতিশোধ ল, পোতক তোলা। —*er n.* প্ৰতিশোধ লওঁতা।

**Avenue** (এভিনিউ) *n.* an entrance into a

place, a handsome street lined by trees  
বহল গুৱনী বাট, দুই কাষে গছ থকা বাট।

**Aver** (এভাৰ্) *v. t.* to affirm positively  
নিশ্চয়কৈ ক, থিৰাংকৈ ক। —**ment** *n.* (*law*)  
the proof offered to a plea প্রমাণ, হয় বুলি  
থিৰাংকৈ কোৱাটো।

**Average** (এভাৰেজ্জ) *n.* a mean proportion  
সমলে গড়হিচাব, গড়পৰিমাণ। **On an ave-**  
**rage**=গড়ে, মোটৰ ওপৰত। —*adj.* ordinary  
সাধাৰণ। **Men of average intelligence**=  
সাধাৰণ বুদ্ধিৰ মানুহ অৰ্থাৎ চোকাও নহয়, ভেৰাও  
নহয়।

**Averse** (এভাৰ্চ) *adj.* (*to*) disinclined, dis-  
liking অনিচ্ছুক, অমত, নাৰাজ। —**sion** *n.* dis-  
like, hatred অনিচ্ছা, ঘৃণা। —**ness** *n.*

**Avert** (এভাৰ্ট্) *v. t.* to turn aside, to ward  
off এফলীয়া কৰ, বাৰণ কৰ; আঁতৰ কৰ, নিবাৰণ  
কৰ। —**ed** *adj.* —**able** *adj.* বাৰণ কৰিব পৰা।

**Aves** (এভেজ) ৰাজহাড় থকা চৰাই। **Aviation**  
(এভিয়েছন) *n.* কল লগাই উৰা, কৌশলী উৰণ।

**Aviary** (এভিএৰি) *n.* a place for keeping  
birds (*pl. Aves*= birds) চিৰিয়াখানায় চৰাই  
পোহা ঠাই। —**rist** *n.* চৰাই-পালেঁতা।

**Aviate** (এভিয়েট্) *v. t.* to manage or travel  
in flying machines আকাশী-বথ চলা বা আকাশী  
বথত ফুৰ। —**ation** *n.* আকাশী-বথ চলন। —**ator**  
*n.* one who conducts a flying machine  
a flying man আকাশী-বথ চলাওঁতা, আকাশগামী  
লোক, নৰ-খেচৰ।

**Avidity** (এভিডিটি) *n.* greediness লালসা, থক,  
লোভ। **Avid** *adj.* greedy থকুৱা।

**Avizandum** (এভিজেন্ডাম্) *n.* withdrawal or  
suspending of a case by a judge for  
further consideration বিস্তীৰ্ণতৰ বিবেচনাৰ বাবে  
বিচাৰ স্থগিতকৰণ।

**Avocation** (এভ'কেছন্) *n.* business, occupation  
কাম, ব্যৱসায়।

**Avoid** (এভইড্) *v. t.* to keep at a distance  
from, to shun হাতসাৰ, পৰিহাৰ কৰ, এৰ; to  
make void বাতিল কৰ। —**able** *adj.* হাত  
সাৰিব পৰা। —**ance** *n.* এৰণ, নিবৃত্তি।

**Avouch** see **Vouch**.

**Avow** (এভাও) *v. t.* to declare openly, to  
affirm, to confess সৈ ল, বুলি ক, স্বীকাৰ  
কৰ। —**al** *n.* স্বীকাৰ, সৈ। —**edly** *adv.*  
স্পষ্টকৰণে।

**Await** (এৱেট্) *v. t.* to wait for ৰ, অপেক্ষা  
কৰ, বাট চা; to attend উপস্থিত হ।

**Awake** (এৱেক্) *v. t.* to rouse from sleep  
টোপনিবপৰা জগা, সাৰ পোৱা। —*v. t.* to cease  
sleeping সাৰ পা। —*adj.* জাগৰিত, সাৰেথকা;  
সতৰ্ক যেনে *awake to danger*. **Wide awake**=  
সম্পূৰ্ণ চেতন, সজাগৰ। **Awaken**=to awake  
জগা। —**ing** *n. & adj.* জাগৰণ।

**Award** (এৱাৰ্ড্) *v. t.* to adjudge বিচাৰ কৰ,  
হুকুম কৰ, বিচাৰ কৰি দে; to assign, to grant  
ভাগমতে দে (যেনে **To award a prize**) —*n.*  
চালিচৰ হুকুম; পঞ্চতি; a prize বঁটা।

**Aware** (এৱেৰ্) *adj.* (*of*) apprised জ্ঞাত,  
বিদিত।

**Away** (এৱে) *adv.* at a distance দূৰত, আঁতৰত।

**Away with him**=তাক দূৰ কৰ। **Make**  
**away with**=নষ্ট কৰ। **To do away with**=  
শেষ কৰ, অন্ত কৰ। **To fall away**=এৰ,  
পৰিত্যাগ কৰ। **Go away**=গুচি য।

**Awe** (অ,) *n.* reverential fear সম্মানসূচক ভয়।  
—**some** *adj.* ভয়লগা। —**struck** *adj.* ভীত।

**Awful** (অফুল্) *adv.* dreadful দাক্ষণ, ভয়লগা,  
(চহা কথাত **awful**=কুৎসিং, **awfully**=অতিশয়)  
—**ness** *n.*

**Awile** (এহোৱাইল্) *adv.* for a short time  
কিছু পৰৰ নিমিত্তে।

**Awkward** (অ'কুৱাৰ্ড্) *adj.* clumsy আঁতৰা,  
অগাঠী, কুপ; difficult to deal with  
অসুবিধাজনক, অচল, যত্নিল। —**ly**, *adv.* —**ness**  
*n.* অসুবিধা, টান, যত্নিল।

**Awl** (অল্) *n.* a tool for piercing holes in  
leather যুচিয়াৰ বিন্ধন।

**Awn** (আন্) *n.* the bread of paddy, barley  
etc. ধান, যব ইত্যাদিৰ শুং।

**Awning** (অ'নিং) *n.* a screen ৰ'দ নপৰিবলৈ  
দিয়া পৰ্দা, আঁৰ-কাপোৰ।

**Awry** (অ'ৰি) *adj.* distorted, oblique কঁকা,  
বেকা, এটলীয়া; perverse আকৌগোজা। —*adv.*

unevenly, aside আঙুলীয়াটকৈ, কেঁৰাহিকৈ।  
To look awry=কেঁৰাহিকৈ চা। To walk  
awry=অবাটে যা।

Axe, Ax (এক্স) *n.* কুঠাৰ। He has an axe to  
grind=ভাৰ কিবা এটা মতলব আছে।

Axil (এক্সিল) *n.* (Bot.) গছৰ ফেৰেজনি।

Axiom (এক্সিয়ম) *n.* a self evident proof জানিত  
বা ওলাইথকা প্ৰমাণ। —matic *adj.* স্বতঃসিদ্ধ,  
জানিত, প্ৰমাণযুক্ত।

Axis (এক্সিচ) *n.* the axle or the line on  
which a body revolves মেকদণ্ড, ব্যাস। —*pl.*

Axle.

Axle (এক্সল্) *n.* a shaft in the nave of a

wheel on which it turns ধুৰা, অক্ষদণ্ড; an  
imaginary line on which a planet is  
supposed to revolve অক্ষৰেখা।

Ay (এ) *interj.* ah! alas, as in *ay me*! হায়!  
হায়! অসু।

Aye, Ay (আই) *adv.* yes হয়। For aye, for  
ever or aye=সদায়।

Azure (এজিউৰ্) *adj.* sky-coloured আকাশ-  
বৰণীয়া, নীলা; cloudless মেঘনোহোৱা মুকলি।  
—*n.* নীলাবৰণ, আকাশ।

Azygous (এজাইগাচ) *adj.* 'unyoked' যুঁৱলীত  
জোঁট লগাই নবখা; not one of a pair যুঁৱীয়া  
নহয়।

## B

**B** ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ দ্বিতীয় আখৰ।

Babacote (বাবেকুট) *n.* species of lemur  
found of Madagascar মাধাগাস্কাৰত পোৱা  
এবিধ নোমাল নেজীয়া বান্দৰ।

Babble (বেবল্) *v. i.* to speak like a baby, to  
talk idly বেলবেলা, চেলচেলা, চেলবেলা; to  
tell secrets গুপ্তকথা ভাঙ্গি ক। —*n.* senseless  
talk, prattle বলকনি; বেলবেলনি। —bler  
চেলবেলীয়া মানুহ, চেলপু। —bling *n.*

Babe ('বেব) or Baby ('বেবি) *n.* an infant  
কেঁচুৱা (ল'ৰা বা ছোৱালি); the reflection of  
oneself seen in another's eye আনৰ চকুৰ  
মণিত দেখা মুক্তি। —farmer=যি ধন লৈ আনৰ  
ল'ৰা-ছোৱালী তুলি লবলৈ লয়। —hood *n.*  
কেঁচুৱাৰ অৱস্থা। —ish *adj.* কেঁচুৱালি। Baby *n.*  
(colloq) sweetheart প্ৰেমসী, মইনা (মৰমৰ  
মাতৃ)। —sitter ল'ৰা বখীয়া।

Babel (বেবল) *n.* বেবিলনিয়াৰ কাষৰ এখন ঠাই,  
য'ত মানুহৰ ভাষাৰ আউল লাগিছিল; confused  
sound produced by a number of persons  
বহুত মানুহে একেলগে কথা ক'লে হোৱা বিশৃঙ্খল

শব্দ; sound produced by a number of  
persons speaking different languages  
বিভিন্ন ভাষা-ভাষী বহু মানুহৰ কথা বতৰাত হোৱা  
শব্দ; a place where several different  
languages are spoken যি ঠাইত বহু ভাষা-  
ভাষী মানুহৰ বসতি।

Baboon (বেবুন্) *n.* a large monkey চুটি নেজৰে  
এজাতি ডাঙ্গৰ বান্দৰ।

Bachanal (বেকানেল্) *n.* one who indulges in  
drunken revels সুবাদেবতা-পূজক, মদাহী।  
—lian *adj.* মদাহী-সেৱা বিষয়ক। —lianism *n.*

Bacchus ('বেক্কাচ) The Greek god of wine  
গ্ৰীচৰ সুবাদেবতা।

Bachelor (বেচ্'লৰ) *n.* an unmarried man  
উত্তুৰা, বিয়া নকৰোৱা মানুহ, আৰিয়ে মানুহ; one  
who takes his first degree at a university  
বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰথম উপাধি পোৱা লোক, যেনে  
বি. এ; স্নাতক। —button *n.* এবিধ ফুল  
(দেখিবলৈ চোলাৰ বৃত্তামৰ দৰে)।

Bacillus (বেচিল্লাচ) *n.* (ডাক্তাৰী মতে) এবিধ  
মণিৰ নোৱৰা সৰু পোক বা কাঠফুলাৰ দৰে হোৱা

উদ্ভিদ, যাবশৰা বেমাৰ উপপত্তি হয়, জীৱণ। —*pl.*

**Bacilli** (বেচিল্লাই)।

**Back** (বেক্) *n.* the hinder part of the body in man and the upper part in beasts পিঠি; the part opposite to the front side কোনো বস্তৰ পাচভাগ; a foot-ball player behind the forwards ফুটবল খেলত যিজন ফৰৱাৰ্ডৰ পিছত থাকে। —*adv.* to a former place or state আগৰ ঠাইলৈ, পাচলৈ, ভেৰোতাই, আকৌ। —*v. t.* to help সহায় কৰ; to support সমৰ্থন কৰ। **On or upon the back of**==পিঠিত উঠা বা বোজাই কৰা। **To be on one's back**==শয্যাশায়ী হ, সকলো নাশ কৰি উপায়হীন হ। **To break the back of**== হেঁচামাহি ধৰ, কোনো কামৰ টান ভাগ কৰি অঁত। **To set or put up the back**==খৰ্গ তোল। **To turn one's back upon**==কোনো মানুহলৈ বিমুখ হ। **To turn the back**==পিঠি দেখুৱা, পলাই যা। **With one's back to the Wall**==নিচেই যোহেহীন। **To back a horse**==দৌবাটো জিকিব বুলি বাজি ৰাখ। **To back the oars**==পাচলৈ নিয়া। **To back down**==নিজৰ ঠাই বা মত এৰি দে। **To back out**==প্ৰতিজ্ঞা ভঙ্গ কৰ। **To back up**==সমৰ্থন কৰ।

**Back n.** হাই কয়লা কঢ়িৱা ঢুকণী।

**Backbite** (বেক্‌বাইট্) *v. t.* to speak evil of any one in his absence কাৰো অসাক্ষাতে কথা লগা, টোটক-লগা, টোটক-নাটক কৰ। —*biter n.* যি কথা লগায়, টুটকীয়া মানুহ, কুটস্থ, ভাইলুকীয়া, লগনীয়া। —*biting n.* টোটক-নাটক, পৰনিন্দা, কুটস্থালি, কুটনাট।

**Backbone** (বেক্‌বোন্) *n.* the bone of the back মেৰুদণ্ড, ৰাজহাড়; the main support of anything প্ৰধান আশ্ৰয়, ঢোকা। **To the backbone**==একেবাবেই, সম্পূৰ্ণৰূপে।

**Back-door** (বেক্‌ডাৰ) *n.* a door behind a house পাচ-দুৱাৰ।

**Back end** (বেক্‌এণ্ড্) *n.* শেষ-শব্দ; আখোণ মহীয়া দিন।

**Backgammon** (বেক্‌গেমন্) *n.* এক বকম পাশা খেল।

**Back-ground** (বেক্‌গ্ৰাউণ্ড) *n.* ground at the

back পাচফালৰ ঠাই, কোনো ছবিৰ পাচৰ খালি ঠাই; a place of obscurity আওহতীয়া ঠাই। **To keep one's self in the back-ground**== আঁৰতে থকা; সংক্ৰান্তি; শিক্ষা পদ্ধতি।

**Back saw** (বেক্‌সো) *n.* saw with a bar of stiff metal welded to the upper edge to give strength and rigidity এবিধ কাঠফলা কবড—ইয়াৰ ধাৰ নথকা ফালটো কঠিন ধাতুৰে বন্ধোৱা থাকে যাতে কবডখন লেহুকা নহয়।

**Back-side** (বেক্‌চাইড্) *n.* পাচফাল।

**Back stop** (বেক্‌ষ্টপ্) *n.* player who fields in a straight line behind the wicket-keeper; long stop ক্ৰিকেট খেলাত ষ্টুটিৰ পাচফালে থাকোঁতা জনৰ অলপ পাচতে থাকোঁতা জন।

**Back room boys**==গুপ্ত গৱেষণা কৰোঁতা।

**Back-slide** (বেক্‌স্লাইড) *v. t.* to fall back in faith or morals ভাল কথাত বা ধৰ্ম-বিশ্বাসত পাচ হোঁহক। —*er n.*

**Back-stairs** (বেক্‌ষ্টেয়াৰ্চ) *n.* private stairs of a house ডিউকৰা খুঁখটী।

**Back-ward** (বেক্‌ৱাৰ্ড্) *adj.* keeping back পাচত থকা; unwilling পাচ-হোঁহকা; slow আগুৱাব নোৱাৰা, লেহেম। —*s adv.* পাচলৈ, পিঠি ফিৰাই। —*ness n.* dullness পাচত পৰি থকা অৱস্থা। **Back woods man**==ব্যৱস্থাপক বা বিধান সভাত যি সদায় অনুপস্থিত থাকে।

**Bacon** (বেকন্) *n.* swine's flesh salted and dried শুকান গাহৰি মজ্জা।

**Bacterium** (বেক্টে'ৰিয়াম্) *n.* extremely small single celled fungoid plants কাঠফলাৰ দৰে হোৱা এবিধ সৰু বিষাক্ত উদ্ভিদ বা তেনে প্ৰাণী, যাক বহুত বেমাৰৰ কাৰণ বুলি ধৰে। **Bacteriology**== উক্ত উদ্ভিদসম্বন্ধীয় বিদ্যা। —*pl.*

**Bacteria** (বেক্টেৰিয়া) *n.* low forms of plant life consisting of single cell averaging 1,20,000 inch in length উদ্ভিদ জীৱাণু; তাকে উষ্মা বা ভেকুৰা বোলে।

**Baculus** (বেকুলাচ্) official staff or rod emblem of authority কৰ্ত্ত্ব-সূচক দণ্ড (মেয়ৰ, সভাপতি, অধ্যক্ষ প্ৰভৃতিৰ মেজত থাকে)।

**Bad** (বেড্) *adj.* ill বেয়া; wicked কু, হুকৈ;

hurtfull অনিষ্টকাৰী ; unfavourable কুফল ।

**Bad blood**=কোপভাব । **Bad character**=

বদমাচ । **Bad livelihood**=চুৰি-ডকাইতি কৰি

খাই ফুৰা বৃত্তি, অসৎ বৃত্তি । **Bad debts**=আদায়

কৰিব নোৱাৰা ধাৰ । **Bad shot**=হাত পোন

নোহোৱা, গুলিঠিকত নপৰা । **To go bad**=গেলি

বা পচি যা । **To go to the bad**=নষ্ট হ বা ধ্বংস

হ । **With bad grace**=অনিচ্ছাপূৰ্ব্বক । —**ly adv.**

বেয়াকৈ । **To be badly off**=দুৰৱস্থাত পৰা ।

—**ness n.** **Baddish n.** প্ৰায় দুষ্ট । দুষ্ট ধৰণৰ ।

**Badge** (বেজ্জ) *n.* a mark of distinction চিন,

নিচান, তোকমা, চাপৰাচ । **Badge of honour**=

সম্ভৱ চিন ।

**Badger** (বেজ্জাৰ) *n.* a kind of quadruped

জহামালৰ নিচিনা এবিধ জন্তু । —*v. t.* to worry,

to pester আমনি কৰ, তান্ত কৰ, হাইবাণ কৰ ।

**Badinage** (বেডি'নেজ্জ) *n.* a banter চুপতি ।

**Badminton** (বেড্'মিন্টন্) *n.* লন্টেনিচ খেলাৰ দৰে

খেলা, মূৰত পাখি লগোৱা একৰকম চোপ খেলা ।

জহকালি খাব পৰা এবিধ মিশ্ৰিত পানীয়া ।

**Baffle** (বেফ'ল্) *v. t.* to make ineffectual,

to foil নিফল কৰ, বৃথা কৰ, পত কৰ । **Baffling**

**winds**=যেনি তেনি বলা বতাহ । **It baffles des-**

**cription**=ইয়াক বৰ্ণাব নোৱাৰি, ই বৰ্ণনাৰ অতীত ।

**Bag** (বেগ) *n.* a sack, pouch থৈলা, মোনা,

থুনপাক, বস্তা ; the quantity of game secured

চিকাৰত ধৰা বা মৰা জন্তুৰ সংখ্যা । —*v. t.* to put

into a bag especially of game মোনাত

সুমা, চিকাৰ কৰি মাৰ । —**gy adj.** puffy

ফোপোলা । **A waterman's bag**=নোট,

মচক । **A bag of bones**=হাড়হাল থকা নিচলা

মানুহ । **A bag of cloth**=কাপোৰৰ টোপোলা ।

**The whole bag of tricks**=সকলো চালাকি,

সকলো উপায় । **To give one the bag to**

**hold**=হাতত টোপোলা দি আঁতৰ হ । **To let**

**the cat out of the bag**=আচল কথা বাহিৰ কৰ,

গুপ্ত কথা প্ৰকাশ কৰ । **To march out with**=

**bag & baggage**=to clear out completely

টোপলা-টোপলি লৈ একেবাৰেই আঁতৰ হ ।

**Bagasse** (বেগাচ্) *n.* কুঁহিয়াৰৰ জাবৰি ; বসখিনি

উলিয়াই নিয়াৰ পাচত থকা শুকান সাৰ, খৰি

হিচাপেও ব্যৱহাৰ হয় ।

**Bagatella** (বেগটে'ল্) *n.* a trifle অকিঞ্চিৎকৰ

বস্তু ; a light music একপ্ৰকাৰ সঙ্গীত । বিলিয়ার্ডৰ

দৰে এবিধ খেল ।

**Baggage** (বেগ্'গেজ্জ) *n.* necessities of an

army সেনাৰ আচৰাব ; traveller's luggage

টোপোলা-টোপলি, কাপোৰ-টোপৰ ।

**Baggy** (বেগ্'-গি) *adj.* puffy ভফোল্ড খাই থকা ;

hanging in an irregular fold সে'ত-মো'চ

থোপোচ্ । যেনে trousers baggy at the

knees, baggy skin below the eyes.

**Bagpipe** (বেগ্'-পাইপ্) *n.* চামৰাৰ মোনাত সংলাগ

থকা মুখেৰে বজোৱা এবিধ পেঁপা ।

**Bail** ('বেল্) *n.* a surety for another's appear-

ance in court, the security given জামিন ।

—*v. t.* to release on the security of an-

other জামিনত খাল চ দে । —**able adj.** জামিনত

এৰিব পৰা, জামিনত দিব পৰা । **To give**

**accept, to admit or allow bail**=জামিন দে,

জামিন মঞ্জুৰ কৰ, জামিনত খালাচ দে । **To stand**

**bail**=জামিন হ । **Bail-bond**=জামিনমা ।

**Bail** ('বেল্) *n.* মুকলি ঘোঁৰা-খবত ঘোঁৰা আলগ

আলগকৈ বাখিবৰ নিমিত্তে বান্ধি দিয়া পথাৰি দাং ;

বল-খেলাত উইকেটৰ ওপৰত পথাৰিকৈ দিয়া মাৰি

এডোখৰ ।

**Bail** ('বেল) *v. t.* কোচোনাবে নৱৰ পানী সিঁচ ।

**Bailee** ('বেলি) *n.* গছনীয়া ।

**Bailer** (বেইলাৰ) *n.* person who bails জামিন

লওতা ; vessel used in bailing নাৱৰ ভিতৰত

পৰা অতিৰিক্ত পানী সিঁচি পেলাবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা

পাত্ৰ ।

**Bailiff** (বেইলিফ্) *n.* custodian, magistrate

নগৰপাল, হায়াৰক্ষী ; ৰাজকীয় কৰ্মচাৰী ; এ

land agent যিজনে মাটিৰ গৰাকীৰ হৈ মাটিৰ

ভড়াবধান লয় ।

**Bailor** (বেইলৰ) *n.* person who commits

goods to another in trust under some

contract আনৰ ধন জমা থওতাজন ।

**Bait** (বেট্) *n.* food put on a hook বৰশীত

সি দিয়া টোপ ; allurement প্ৰলোভন ; re-

freshment taken on a journey বাটত খোৱা

জলপান । —*v. t.* to put on a bait বৰশী টোপা ;

লোভ দেখা ; বাটত জলপান থা ; to worry খেদি

খং তোল যেনে, **bullbaiting** = বাঁড় খেদি খং তোলাই। খেল। —*v. i.* বাটত জলপান খাবলৈ ব।

**Bake** ('সেক) *v. t.* to dry শুকা; to cook by the heat of the sun or of fire সেক, পিঠা ভাজ। —*er* কটৱালা। **Baker's dozen** = তেৰ। —*ry* কটিখানা, কটকৰা ঠাই।

**Balance** (বেলেঞ্চ) *n.* pair of scales পালা, নিতি, তজুৰ; surplus or the sum due on an account জমাখৰচৰ বাকী; just proportion সমান অৱস্থা। —*v. t.* to make equal সমান কৰ; to weight in a balance ওজন কৰ। **Cash-balance** = কঁচিল, বাকী জমা। **Out-standing balance** = গড়নিকাসী বাকী। **Balance-sheet** = জমাখৰচ লিখা হিচাপৰ তালিকা। **Balance of power** = সমশক্তি, যুদ্ধৰ সময়ত দুয়ো পক্ষৰ বল সমান ৰাখিবৰ নিমিত্তে ৰজাসকলৰ মিল। **To be thrown off one's balance** = ঢাল খাই পুৰ, বিচলিত হ। **To keep the balance even** = সমান ব্যৱহাৰ কৰ। **To strike a balance** = জমাখৰচৰ মিল কৰ, বাদ-খাচ কৰ। **To tremble or hang in the balance** = অনিশ্চিত অৱস্থাত থাক, কি হয় নহয় একো ঠিক নাই।

**Balcony** (বেল্কনি) *n.* a platform projecting from the wall কোনো দেৱালৰ বা ঘৰৰ বেৰত লগাই আগবঢ়াই সজা বাৰাণ্ডা; অলিন্দ।

**Bald** (বল্ড) *adj.* without hair on the head তপা। —*ness* ন. তপা অৱস্থা। —*head* তপা-মূৰ। —*faced* বোৰাৰ দৰে মুখত বগা চিন্থকা, ফেঁটা। —*pate* মূৰত পাখি নথকা এজাতি বনৰীয়া চৰাই।

**Baldachin** (বল্ডাকিন) *n.* covering or canopy of silk borne on four poles, carried over the Pope and over the Blessed sacrament পোপ প্ৰভৃতি ধৰ্মগুৰুসকলৰ ভ্ৰমণৰ সময়ত চাৰিটা খুটাৰ ওপৰত বান্ধি লৈ ফুৰা চম্ভ্ৰাতপ; a structure of stone or marble supported by four pillars over the altar বৌদ্ধীৰ ওপৰত চাৰিটা খুটাৰ সহায়ত তৰি থোৱা শিলৰ অথবা মাৰ্বলৰ মুঠচ।

**Bale** ('বেল্) *n.* a bundle, a package বস্তা, মুটৰি, বোজা। —*v.* to bale out water পানী সিঁচ। —*ful* *adj.* full of sorrow দুঃখীয়া।

**Balefire** (বে'লফায়'ৰ) *n.* a beacon fire আহ্বান সূচক জুই; অনেক ওচৰলৈ মাতিবৰ কাৰণে জ্বলোৱা সংকতপূৰ্ণ মেজি; funeral pyre চিতাব জুই।

**Balk, Baulk** (বল্ক) *n.* a wooden plank used as a gangway ডোঙা বান্ধি থকা পানীৰ ওপৰেদি পাৰ হ'ব পৰা সৰু সাঁকো; a principal beam in the house ঘৰৰ মুখত লগোৱা গ্ৰধান মাৰলি; a division of billiard table from which the play begins বিলিয়াৰ্ড খেলৰ মেজখনৰ এটা অংশ যাৰ পৰা খেল আৰম্ভ হয়; piece of land left unploughed between furrows চহাই থোৱা মাটিৰ হুটা লাগিৰ মাৰুত থকা; চাহ-নোযোৱা ঠাইকণ; a hindrance, obstacle, cause of delay অস্থৰায়, প্ৰতিবন্ধক, পলস হোৱাৰ কাৰণ।

**Ball** (বল) *n.* anything round কোনো ঘূৰণীয়া বস্তু, ঘূৰণীয়া টোপ; any solid missile গুলি, টোপ। **Ball of the eye** = চকুৰ মণি বা পুতলী। **To have the ball at one's feet** = হাতৰ মুঠিত ৰাখা, আয়ত্তত ৰাখ। **To keep the ball rolling** = কোনো কথাত বাকামত লাগি থাক।

**Ball** (বল্) *n.* dancing মেমনাচ।

**Ballad** (বেল্লাড্) *n.* a narrative poem in short stanzas এবিধ গীত; কোনো এটা ঘটনা বা বিষয় লৈ কৰা চুটি চুটি পদৰ গীত। (যেনে পুৰণা ফুলকোঁৱাবৰ গত)। —বৰদৈ গীত। মালিতা।

**Ballast** (বেলাষ্ট) *n.* a heavy weight employed to render anything steady খিৰেৰে চলিবৰ বা যাৰৰ নিমিত্তে তলত ওলোমাই দিয়া বা পাৰি দিয়া গুৰু বস্তু (জাহাজত খাটে); gravel, broken stone etc. forming the bed of a railroad বেলৰ আলিবাটত পাৰি দিয়া শিল গুটি আদি। —*train* তেনেকুৱা শিল কঢ়িওৱা গাড়ী।

**Ball-cock** (বল কক) *n.* device for regulating inflow of water cistern, consisting of a floating ball, which rises or falls with the height of water, thereby shutting or opening valve of pipe through which the water comes in পানীৰ পিপাত থকা নলীৰ ভিতৰৰ এটা গুটি—পানীৰ পৰিমাণ অনুযায়ী গুটিটো

উঠানমা কৰি থাকে আৰু পানী সোমোৱাটো নিয়ন্ত্ৰণ কৰে।

**Ballerina** (বেলেৰিণা) *n.* a female ballet-dancer নাট্য-নৃত্য শাৰীয়া।

**Ballet** (বেলেট) *n.* an elaborate series of dances forming a theatrical display নাটকৰ আদৰ্শত ৰূপ দিয়া এবিধ নৃত্য; নাট্য-নৃত্য।

**Ballistic** (বেলিষ্টিক) *adj.* pertaining to projectiles ক্ষেপনাস্ত্ৰ সম্পৰ্কীয় অথবা সেই বিজ্ঞান সম্পৰ্কীয়। —*S. n.* the theory of projectiles ক্ষেপনাস্ত্ৰ বিজ্ঞান; the means of propelling and controlling the flight, direction and distance of projectile by explosion বিস্ফোৰণৰ সহায়ত ক্ষেপনাস্ত্ৰ গতি, লক্ষ্য প্ৰভৃতি নিয়ন্ত্ৰণৰ উপায়।

**Balloon** (বেলুন) *n.* ব্যোমযান, আকাশী বথ।

**Ballot** (বেলট) *n.* a little ball used in voting ভোট দিবৰ নিমিত্তে ব্যৱহাৰ কৰা গুটি (যেনে ঘট পৰীক্ষাৰ গুটি), পলিগ্ৰামেণ্ট সভাৰ মেম্বৰৰ ভোট বাছোতে ব্যৱহাৰ কৰা ঘূৰণীয়া গুটি। —*v. i. (for)* to vote by ballot গোপনে ভোট স্থিৰ কৰ, গুটি ষাঁট।

**Bailey bridge** সোনকালে কৰা দলং; অস্থায়ী কৰা দলং।

**Ball** (বল) অণু; মূৰ্খালি কথা; ফুটুং।

**Balm** (বা'ম্) a fragrant ointment সুগন্ধি ঔষধ; anything that heals pain বিষ গুছোৱা দৰব; a soothing influence শান্তিদায়িনী শক্তি। —*y adj.* সুগন্ধি গাভুৰুৱা।

**Balneology** (বেলনিয়লজী) *n.* the science of curing disease by bath in mineral springs স্নান বিজ্ঞান পুণ্ডৰ পানীত গা ধুই বেমাৰ ভাল কৰা বিষয়ক বিজ্ঞান।

**Balsam** (বলচাম্) *n.* ডেমডেউকা ফুল; a fragrant resinous product সুগন্ধি বস; a soothing agency তপ-গুছোৱা দৰব বা শক্তি।

**Baluster** (বেলুষ্টাৰ্) *n.* মাজভাগ ওফোন্দ খাই থকা আৰু গুপৰলৈ ক্ৰমে লাহী কৰি অনা গকী খুটা। —*strade pl.*

**Bamboo** (বেম্বু) *n.* a gigantic Indian reed with hollow jointed stem বাহ।

**Bamboozle** (বেম্বুজল্) *v. t.* to deceive ঠগ কৰ, চকুত বালি মাৰ, ভুৱা দে, কণাখনা লগা।

**Ban** (বেন্) *n.* a proclamation ঘোষণা; sentence of banishment দেশান্তৰী কৰা হুকুম; interdict মানা, নিষেধ; anathema অভিশাপ; দোহাই। —*v. t.* to interdict or prohibit দোহাই দে, নিষেধ কৰ।

**Banal** (বেনেল্) *adj.* commonplace তুচ্ছ। —*lity n.* triteness সাধাৰণ মানুহৰ কথা, চহা কথা।

**Banana** (বেনানে) *n.* কলগছ আৰু তাৰ ফল (বিশেষকৈ জাহাজী-কল)।

**Band** (বেণ্ড্) *n.* anything that binds বান্ধনী, পেটী। **Hat-band**=টুপীত মেৰোৱা ফিতা।

**Waist-band**=কঁকালী জৰী, টঙ্গালি, কমববন্ধ।

**Neck-band**=গলাবন্ধ, কামিজ চোলাৰ কলাৰ।

**Band** (বেণ্ড্) *n.* a number of persons bound together for any common purpose উমৈহতীয়াকৈ কোনো কাম কৰিবলৈ গোটখোৱা দল, যেনে **A band of robbers**=ডকাইতৰ দল; a body of musicians গানবাজনা কৰা জোৰা।

—**master** গানবাজনা কৰা দলৰ বায়ন। —**stand** বাজনা বজাবলৈ আগেয়ে ওখকৈ বান্ধি দিয়া ঠাই।

**Bandstone**=দেৱালৰ গাঁথনি।

**Bandage** (বেণ্ডেজ্) *n.* বেমাৰী মানুহৰ বা আদিতে মেৰাই বন্ধা কাপোৰ, পটী। —*v. t.* পটী বান্ধ।

**Bandit** (বেণ্ডিট্) *n.* an outlaw, a robber ডকাইত। —*pl.* Bandits or Banditti.

**Bandy** (বেণ্ডি) *v. t.* to strike to and fro ইফালে-সিফালে কৰি কোব মাৰ (যেনে হকা-খেলত); to give and receive (as blows, words etc.) কিলকিলি বা উত্তৰাউত্তৰি কৰ, to discuss চৰ্চা কৰ, হুকাজনা কৰ। —*n.* হকা-খেলত ব্যৱহাৰ কৰা আঁকোৰ লাঠি।

**Bandog** (বেনডগ) *n.* a dog kept chained up as a watchdog or on account of its ferocity শিকলিৰে বান্ধি ৰখা কুকুৰ।

**Bandolier** (বেণ্ডলিয়ার্) *n.* shoulder belt with small pockets for holding cartridges পিস্তলৰ গুলী থ'ব পৰা সৰু সৰু ছেপেৰে সৈতে কাষত ওলোমাই ৰখা ফিটা।



**Bandy** (বেণ্ডি) *adj.* crooked আকোঁৰা।  
—legged ফেৰেকা, গেমেখেলা আকোঁৰা লাঠিৰ  
দৰে ভৰিৰে।

**Bane** ('বেন্) *adj.* destructive নাশকাৰী,  
অনিষ্টকাৰী। —*n.* death, destruction বিনাশ,  
অনিষ্ট; poison বিহ।

**Bang** (বেং) *n.* sudden loud noise হঠাৎ  
ধুমুকে হোৱা শব্দ। —*v. i.* to strike violently  
ধুমকৈ মাৰ, ধুমকৈ শব্দ কৰ। To go bang=  
ধুমকৈ উঠ।

**Bangle** (বেঙ্গল্) *n.* a bracelet or anklet বালা,  
খাৰু।

**Bani(y)an** (বেনিয়ান্) *n.* a big Indian tree  
(*Ficus Indica*) বড়গছ; বনিয়ান চোলা;  
গুজৰাটৰ ফালৰ এজাতি হিন্দু বেপাৰী।

**Banish** (বেনিচ্) *v. t.* ( *from, out, of* ) to  
drive away, to expel খেদি দে, দেশান্তৰী কৰ,  
জিলা খাবিহ কৰ। —*ment n.* exile দেশান্তৰ-  
কৰণ, নিৰ্বাসন।

**Banjo** (বেঞ্জো) *n.* a musical instrument  
চেতাৰৰ দৰে এবিধ বীলাতী বাজনা।

**Bank** (বেঙ্ক) *n.* a ridge of earth ঢাপ, ভেটা;  
the raised edge of a road আলিৰ কাষ,  
দাঁতি; the side of river পাৰ।

**Bank** (বেঙ্ক) *n.* a place where money is  
deposited, an institution for lending,  
depositing and exchanging money বেঙ্ক,  
ধনউপাল, ধন জমা ৰখা, ধাৰে দিয়া, কাৰবার  
চলোৱা ঘৰ। —*er n.* যি বেঙ্কৰ কাৰবার চলায়।  
—*ing n.* বেঙ্ক চলোৱা ব্যৱসায়। Savings Bank =  
ধন সঁচা বা জমা ৰখা ঠাই। —*bill* হুতী। —*note*  
বেঙ্কৰ ঋণপত্ৰ।

**Banking business** মহাজনী কাৰবার।

**Bankrupt** (বেঙ্ক্ৰাণ্ট্) *n.* one who cannot pay  
his debts ধাৰ সুজিব নোৱাৰা লোক, দেউলিয়া।  
—*adj.* insolvent দেউলিয়া; ( *of* ) destitute  
দৰিদ্ৰ। —*cy n.* insolvency, failure in trade  
ধাৰ সুজিব নোৱাৰা অৱস্থা।

**Banner** (বেমাৰ্) *n.* a flag or ensign bearing  
certain device, a military standard জয়  
পতাকা। To raise one's banner = যুদ্ধলৈ  
আগবঢ়। —*screen* = পতাকাৰ আকৃতিৰ সৰু পৰ্দা।

**Banquet** (বেক্কাৰে'ই) *n.* a feast ভোজ। —*v. t.*  
to give a feast to ভোজ দিয়া।

**Bantam weight** *n.* Boxer not exceeding 116  
pounds in weight ১১৬ পাউণ্ডতকৈ বেচি গধুৰ  
নহয় এনে মুক্তিযোদ্ধা।

**Banter** (বেণ্টাৰ্) *v. t.* to joke, to jest at চুপতি  
কৰ, খিকিমালি কৰ, উপহাস কৰ। —*n.* raillery  
চুপতি, খিকিমালি, খেঁজালনি, মন্তকা, বিদ্রোষ।

**Bantling** (বেণ্টলিং) *n.* a child কেচুৱা  
( ভাঙিল্যাবৰ্ণত )।

**Baptise** (বেণ্টাইজ্) *v. t.* to christen খ্ৰীষ্টীয়ান  
ধৰ্মত দীক্ষিত কৰ, শৰণ লগা। —*ism n.* sprink-  
ling with water as a religious ceremony  
শৰণ লগোৱা কাৰ্য্য। Baptism of blood = ধৰ্মৰ  
নিমিত্তে প্ৰাণ দান। Baptism of fire = বগুৱাৰ  
প্ৰথম ৰণ। —*mal adj.* —*ist n.* one who  
baptises যি গা ধুৱায় বা শাস্তি কৰি খ্ৰীষ্টীয়ান  
ধৰ্মত শৰণ লগায়।

**Bar** (বাৰ্) *n.* a rod লোহাৰ ডাঙ্গ; a bolt ডাঙ্গ;  
an ingot of precious stone মূল্যবান ধাতুৰ  
পিণ্ড; an obstruction বাধা, প্ৰতিবন্ধক। Bar-  
bell = ব্যায়াম কৰিবৰ নিমিত্তে এবিধ ডাঙ্গ।  
—*gold* দলীয়া সোণ। —*maid* হোটেল বা মদৰ  
দোকানত মদ বেচা তিৰোতা। —*v. t.* to  
hinder বাধকতা জন্মা।

**Bar** (বাৰ্) *n.* the legal profession ওকালতি;  
the whole body of pleaders উকীলসকল;  
the wooden railing in front of a magis-  
trate in court এজলাছ। To be called to  
the bar = বেৰিষ্টাৰী পাচ কৰ। To appear at the  
bar = আদালতত হাজিৰ হ'। Barred by limita-  
tion = তামাহি হোৱা। To join the bar =  
বেৰিষ্টাৰ হ'। To cross the bar = ঘেৰৰ ভিতৰ  
সোমো; ডাং পাৰ হ'।

**Barb** (বাৰ্) *n.* anything like a beard দাৰ্চিৰ  
নিচিনা ঘোৰখোৱা বস্তু। Barbed wire = পকোৱা  
কাঁইট থকা লোৰ তাঁৰ, কাঁটা-তাঁৰ।

**Barbarian** (বাৰ্কেৰিয়ান্) *n.* or *adj.* a savage  
আসুৰিক মানুহ, অসভ্য জন্তুলী মানুহ, য়েজ্।  
—*ism n.* rudeness of manner আসুৰিক  
স্বভাৱ। —*ric adj.* foreign আচুৱা;  
uncivilised অসভ্য, চহা। —*ity n.* savage

cruelty আশুৰিক নিষ্ঠুৰতা। —*rous adj.* uncivilised, savage অসভ্য, আশুৰী; cruel নিষ্ঠুৰ।

**Barber** (বাৰ্ভাৰ) *n.* one who dresses hair নাপিত।

**Barbette** (বাৰ্বেট্ট) *n.* a platform or mound of earth for mounting guns within a fortress দুৰ্গৰ ভিতৰত হিলৈ বাখিৰৰ বাবে ওখ মাটিৰ টিপ্ অথবা চাঙী; circular armoured platform with hood protecting heavy guns in warships যুদ্ধ-জাহাজত গধুৰ ববভোপ ঢাকি বাখিৰৰ বাবে চৈ দিয়া ঘূৰণীয়া আকৃতিৰ আচ্ছাদন।

**Barbican** (বাৰ্বিকান) *n.* outer defences of a city or fortress নগৰ অথবা দুৰ্গৰ বহিঃ প্ৰতিৰক্ষা ব্যৱস্থা।

**Barbiton** (বাৰ্বিটন) *n.* an ancient instrument of music like a lyre having many strings বহুতো তন্ত্ৰীৰে সৈতে বীণা-জাতীয় এবিধ প্ৰাচীন বাদ্য।

**Barcarole** (বাৰ্কাৰ'ল্) *n.* song of venetian boatmen ভেনিচৰ নাৱৰীয়া সকলে গোৱা এবিধ গীত।

**Bard** (বাৰ্ড) *n.* a poet কবি; minstrel চাৰণ।

**Bardolater** (বাৰ্ডলেটাৰ) *n.* enthusiastic admirer of a bard কবিৰ উৎসাহী উপাসক।

**Bare** (বেয়াৰ) *adj.* uncovered, naked, মুকলি, খোলা, নাভুটি, টকমৰি; scanty, mere, only অলপীয়া, কেৱল। —*bone* খালি হাড়কিডাল থকা লৰেলা-চেপেটা মানুহ। —*faced*=impudent মিলাজ, মুখত বান্ধ নথকা। —*ly adv.* কথামপি, মূৰে মূৰে, কোনমতে, টেইটুকি।

**Bargain** (বা'ৰ্গেন) *n.* a contract চুক্তি, কৰাৰ; an advantageous transaction লাভজনক কাৰবার, লাভত পোৱা বস্তু। —*v. i.* to make a contract চুক্তি কৰ, দৰ কৰ, দৰা। *Into the bargain*=over and above উপৰিও। *To strike a bargain*=বেচা-কিনা ঠিক কৰ। *To make the best of a bad bargain*=বেয়া দশাকো ভাল কৰি ভোলা।

**Barge** (বাৰ্জ) *n.* a pleasure boat খেলনাও, চৰা-নাও।

**Bark** (বাৰ্ক) *n.* the covering of a tree or a branch of it বাকলি, গছৰ চাল। —*y adj.* বাকলি থকা।

**Bark** (বাৰ্ক) *n.* the cry uttered by a dog or wolf কুকুৰৰ ডুকনী। —*v. i.* to yelp like a dog ডুক। *Barking dogs seldom bite*=ববকৈ গাজিলে বৰষুণ নহয়। *To bark at the moon*=মিছাকৈ আন্দোলন কৰ। *His bark is worse than his bite*=তাৰ মাৰতকৈ খেজালানহে টান।

**Bark** (বাৰ্ক) *n.* a barge, a small ship সৰু জাহাজ।

**Barley** (বাৰ্লি) *n.* a kind of grain যধান; যধানৰ গুড়ি।

**Barn** (বাৰ্ন) *n.* a storehouse, a granary উঁড়ালঘৰ। —*yard* উঁড়ালৰ আগ। —*door* উঁড়ালৰ দুৱাৰ।

**Barnacle** (বাৰ্নেক্ল) *n.* a kind of shell-fish একৰকম শামুক; an instrument placed on the nose of horses to keep them quiet ঘোঁৰাক নিম্নাতকৈ ৰাখিবৰ নিমিত্তে তাৰ নাকত বন্ধা যন্ত্ৰ। —*pl.* spectacles চশমা।

**Barometer** (বেৰোমিটাৰ) *n.* an instrument to measure the weight or pressure of the atmosphere বায়ুমান যন্ত্ৰ, বতাহ জোখা যন্ত্ৰ। —*metric, —al adj.*

**Baron** (বেবন্) *n.* the lowest title of rank in the House of Peers ইংলণ্ডৰ এটা ৰাজউপাধি বা সেই উপাধিৰ লোক। —*Fem.* **Baroness.** **Baron**=a great merchant, as a **beef-baron**, a **beer-baron** কোনো কোনো বস্তু বেচা ডাঙৰ বেপাৰী।

**Baronet** (বেবনেট) *n.* the lowest hereditary title in Great Britain and Ireland বিলাতৰ এটা সৰু কৌলিক উপাধি। —*netcy* বেবনেটৰ পদ।

**Baroscope** (বেৰ'স্ক'প) *n.* instrument which shows the pressure changes in the atmosphere বায়ুমণ্ডলৰ বতাহৰ চাপ পৰিৱৰ্ত্তনৰ লেখ লোৱা যন্ত্ৰ।

**Barrack** (বেৰ'বেক্) *n.* a building for soldiers (generally *pl.*) সেনা বা চিপাহী থকা ঘৰ।

**Barrage** (বেৰ'জ) *n.* artificial obstruction placed in a river to direct the stream, or

cause increase of depth নদীৰ সোঁত  
পৰিৱৰ্ত্তনৰ বাবে অথবা গভীৰতা বৃদ্ধিৰ বাবে স্থাপন  
কৰা কৃত্ৰিম প্ৰতিবন্ধক; বুকজ।

**Barrator** (বেৰ্বেটৰ্) *n.* one who excites  
lawsuits or quarrels যি লোকে মিছাই  
মোকদ্দমা কৰিবলৈ উচুটাই দিয়ে; প্ৰতাৰণাকাৰী  
নাৰিক।

**Barratry** (বেৰেট্ৰী) *n.* vexatious litigation মিছাই  
মোকদ্দমা; নাৰিকৰ প্ৰতাৰণা।

**Barrel** (বেৰ্বে'ল) *n.* a kind of wooden  
vessel পিপা; বন্দুকৰ নল; a cylinder চুতা।  
—*v. t.* to put in a barrel পিপাত ভৰা (এনে  
পিপাত প্ৰায় মদ ৰখা হয় আৰু তাৰ ভিতৰত ৩৬  
গেলন থাকে)। —*ed adj.* নলথকা, পিপাত  
ভৰোৱা।

**Barren** (বেৰ্বে'ন্) *adj.* incapable of bear-  
ing offspring or fruit ইন্ধা বা ইন্ধী, বন্ধা,  
অনুৰ্ধৰ; fruitless, unprofitable অসৰ,  
অকামিলা। —*land* গৰ-আবাদী মাটি। **Barren-**  
*ness n.*

**Barricade** (বেৰ্'বিকৈড্) *n.* fortification  
erected to prevent the advance of an  
enemy গড়, কোঠ, অববোধ। —*v. t.* to fortify  
কোঠ বা গড় মাৰ।

**Barrier** (বেৰ্'ৰিয়াৰ্) *n.* a fence or railing  
হেঙ্গাৰ, জপনা, বেড়া; a defence ডেটা; an  
obstacle প্ৰতিবন্ধক।

**Barring** (বাৰ্'ৰিং) *prep.* excepting তাক এৰি,  
তাৰ বাজে।

**Barrister** (বেৰিষ্টাৰ্) *n.* বিলাতত পাচ কৰি অহা  
উকিল।

**Barrow** (বেৰ্'বো) *n.* a small one-wheeled  
carriage used to carry loads বোকাই  
কঢ়িওৱা এটা চাকৰ হাতগাড়ী; a mound  
raised over graves মৈলম।

**Barter** (বাৰ্টাৰ্) *v. t.* (*for, away*) to exchange  
one thing for another এবিধ বস্তু দি আনবিধ  
ল, মোলাই ল। —*v. t.* to exchange মোলা।  
—*n.* traffic by exchange অদল-বদল, বোহা,  
বস্তু সালসলনি।

**Base** (বেচ্) *n.* foundation ডেটি; root শুৰি,  
মূল; support; কোনো বস্তুৰ আশ্ৰয়; the

starting point সুাৰধামতে যুদ্ধ আৰম্ভণ  
কৰিবলৈ বা কোনো খেল কৰোঁতে ঠিক কৰি  
লোৱা ঠাই। —*adj.* low নিচ; mean অধম;  
worthless অকামিলা। —*v. t.* to found মূল  
বুলি ধৰ; to lay আশ্ৰয় কৰ। —*ment n.* পকা ঘৰৰ  
নিচেই তলৰ মহলা; ডেটি। —*string* খাদ-তাঁৰ।  
—*metal* নবম ধাতু। —*born*=illegitimate  
জহৰা। **Based on or upon** স্থাপিত কৰা। —*less*  
অমূলক, মিছা। —*ness* নীচালী। —*basic adj.*  
fundamental মূল।

**Bashful** (বেশ্'ফুল্) *adj.* modest, shy লাজুকী,  
লাজকুৰীয়া। —*ly adv.* —*ness n.*

**Basil** (বেচিল্) *n.* তুলসী গছ। Holy basil=  
তুলসী।

**Basin** (বেচিন্) *n.* a wide open dish টো, চৰিয়া,  
জকা, বহল মুখেৰে পানী খোৱা পাত্ৰ; that part  
of a country which is drained by a river  
and its tributaries কোনো নৈৰ পানীয়ে পোৱা  
দেশ; অববাহিকা।

**Basis** (বেচিচ্) *n.* foundation মূল, শুৰি;  
support আশ্ৰয়। *pl.* Bases.

**Bask** (বাক্) *v. i.* to expose oneself to sun-  
shine ৰ'দ ল; to be in the warmth তাপ ল।

**Basket** (বাস্কেট্) *n.* a vessel made of plaited  
twigs or some other materials কাঠিৰে কৰা  
এবিধ সঁজুলী, পাচি, খাং। —*work* বাঁহ-বেতৰ  
কাম, পাচি-খাহি সজা কাম। The pick of the  
basket=আটাইতকৈ ভাল।

**Bass** (বেচ্) *n.* the lowest part in music  
খাদ।

**Bastard** (বেষ্টাৰ্ড্) *n.* an illegitimate child জাহজ,  
জহৰা, আবিহেৰ সন্তান। —*adj.* জহৰা; not  
genuine কৃত্ৰিম। —*y n.* Bastard বৰ্ণসঙ্ঘৰ।

**Baste** (বেষ্চ্) *v. t.* ভাজোঁতে মজ্জৰ ওপৰত মাখন  
আদি সান; বেচন দে; to sew slightly কোৰ  
মাৰ। —*ing* কোৰ।

**Bastille—till** (বেষ্টিল্) *n.* ফৰাচিদেশৰ বিখ্যাত  
কাৰাগাৰ, ফৰাচি বিদ্ৰোহৰ দিনা ইয়াক ধ্বংস কৰা  
হয়; a small fortrees ক্ষুদ্ৰ দুৰ্গ।

**Bastinado** (বেষ্টিনেডো) *v. t.* to beat with a stick  
esp. on the soles of feet ডৰিত দুৱাত বেতেৰে  
বা লাথুটিৰে কোৱা। —*n.* তেনেকুৱা পণ্ড।

**Bastion** (বেষ্টিয়ন্) *n.* a kind of tower at a fortification দুৰ্গজ, দুৰ্গৰ কাষত কৰা ওখ ঘৰ বা ভেটি, গ'ড়।

**Bat** (বেট্) *n.* বাহুলি চৰাই; বল খেলা পাট।  
—**fowling** *n.* catching birds at night বাতি চৰাই ধৰা। **Bats-man**=পাট লৈ বল-খেলুৱৈ।  
—*v. t.* to play with a bat বল খেল।

**Batch** (বেচ্) *n.* the quantity of bread baked at a time একেবাৰেই তৈয়াৰ কৰা কটিসমূহ; a set একে সময়তে বা একে জাউৰিতে কৰা বা হোৱা বস্ত্ৰ, চাম। —**by batch** এদল এদলকৈ, এজাক এজাককৈ, চামে চামে, এখেৰে'ৱা এখোৱাকৈ।

**Bath** (বাথ্) *n.* immersion in water স্নান, গাধোৱা; water for plunging the body into to গাধোৱা পানী; a house or place for bathing গাধোৱা ঘৰ বা ঠাই। **Vapour-bath**=ভাপ লোৱা কাৰ্য্য। **Foot-bath**=বেমাৰত উপত পানীত ভৰি জুৰিয়াই ভাপ লোৱা। **Blood-bath**=massacre হত্যা। **Order of the Bath**=ইংলণ্ড দেশৰ এটা ডাঙৰ উপাধি (ই তিনি প্রকাৰৰ, যেনে—G. C. B.; K. C. B. আৰু C. B.)। **Bath-room**=গাধোৱা ঘৰ; চাহাবৰ ভিতৰুৱা পাইখানা। **Beth-bun**=এবিধ পিঠা। **Bath-chair**=তিনিটা চকালগাই থোৱা এবিধ মাচিয়া বা চকী।

**Bathe** ('বেদ) *v. t.* wash in a bath গা ধুৱা, স্নান কৰা, গা তিয়া, তিতা। —*v. i.* to take a bath গা ধো। —*er n.* স্নান কৰোঁতা।

**Bathetic** (বেথেটিক্) *adj.* trite, characterized by bathos নিকষিত; গহীন-গভীৰ ভাবৰ পৰা ক্ৰমেৰে নিকট ধ্বনিৰ ভাবলৈ নামি অহা বাক্য সম্পৰ্কীয়।

**Bathometer** (বে'থমিটাৰ) *n.* an instrument for measuring the depth সাগৰ অথবা নদীৰ গভীৰতা জুখিবৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ যন্ত্ৰ।  
কপান্তৰত: **Bathymeter**.

**Bathos** ('বেথচ্) *n.* (in Rhetoric) anticlimax উচ্চ ভাবৰপৰা সাধাৰণ কথালৈ নামি অহা নিকৰ্ষ।

**Bathorse** (বেথৰ্চ্) *n.* a pack-horse কোনো কৰ্ম-চাৰীৰ বোজাই কাঢ়িওৱা ঘোঁৰা।

**Batik** (বাটিক) *n.* method of colouring fabrics in marbled designs, in which the parts

not to be dyed are protected by a wax মাৰ্বলৰ বস্ত্ৰৰ ওপৰত বহুগলগোৱা এবিধ প্ৰশালী, যি প্ৰশালীত বহুগ নলগোৱা অঞ্চলটো গম-আঠাৰে ঢাকি ৰখা হয়।

**Baton** (বেটন্) *n.* a staff, especially of police-man পুলিচৰ হাতত লৈ ফুৰা কলমাৰি বা টোকোন।

**Batta** (বট্টা) *n.* an allowance to officers in the army ভট্টা; খোৰাকি। কপান্তৰত: **Batmoney**.

**Battalion** (বেটেলিয়ন্) *n.* a division of an army consisting of several companies ৫০০ৰ পৰা ৮০০ লৈকে সেনাৰ একোটা দল।

**Batten** (বেটিন্) *v. i.* to grow fat শকত হ, নিশেটল হ; a strip of wood for fastening কাঠৰ বাটাম।

**Batter** (বেট্টাৰ) *n.* to beat often and often with blows বাৰে বাৰে ডুকুৰা; to wear with beating খুন্দিয়াই কলাই কৰা নিড়া। —*n.* কণী, ময়দা আৰু গাখীৰ মিহলাই পিঠাৰদৰে কৰাটো। —**ing charge** বৰতোপৰ এজাই হাৰ। —**ingram** পকা কৌঠ বা গড় ভঙা এবিধ যন্ত্ৰ।

**Battery** (বেট্টাৰি) *n.* a number of cannon with equipment সাজ সজুলিৰে পৰিপূৰ্ণ বৰা ডাপ বা বৰহিলৈবিলাক; the men and horses attending one battery যুদ্ধৰ বৰহিলৈ চলোৱা দলৰ লগত থোৱা সেনাবিলাক; the place on which the cannon are mounted যি ঠাইত বৰহিলৈ-বিলাক সজাই পাতি থোৱা হয়; (Law term) unlawful beating বে-আইনী কাপে প্ৰহাৰ কৰাটো; an instrument for generating electricity বিদ্যুৎশক্তি উৎপাদন কৰা যন্ত্ৰ, বিজুলীবাহী যন্ত্ৰ।

**Battle** (বেটল) *n.* a fight, a combat যুদ্ধ, যুঁজ। —**army** যুদ্ধত চিপাহী সজোৱা। —**axe** আগৰ দিনত যুদ্ধত ব্যৱহাৰ কৰা কুঠাৰ। —**field** যুদ্ধক্ষেত্ৰ। —**ship** যুদ্ধৰ জাহাজ। **Line of battle**=যুদ্ধত শাৰী শাৰী হৈ থকা সেনাবিলাক। **To join, do or give battle**=to fight যুঁজ কৰ। **To give the battle**=জিকাই দা। **Pitched battle**=দুয়ো পক্ষ যুধাযুধি হৈ কোনো নিৰ্দিষ্ট ঠাইত যুদ্ধ কৰা। **Drawn battle**=কোনো পক্ষ হাৰ জিত নোহোৱা যুদ্ধ। —*v. i.* (against or with) to contend in fight যুঁজ কৰ।

**Battledore** (বেটল্ড'ৰ) *n.* wooden implement with a long handle and a flat round blade, shaped like a tennis racquet, used for beating clothes that are being washed দীঘল নাঁলেৰে সৈতে বহল ধুবগীয়া কৈ কটা কাঠৰ পাত—ধোবাই কাপোৰ ধোওঁতে কাপোৰৰ দ'মত কোৰ শোধাবলৈ ব্যৱহাৰ কৰে।

**Battlement** (বেটল্‌মেণ্ট) *n.* a wall on the top of a building with openings দালানৰ ওপৰত চাৰিওফালে কাষে কাষে দিয়া বিচ্ছা থকা পকা বেৰ।

**Battle piece** (বেটল্‌পিচ) *n.* painting of a battle যুদ্ধৰ দৃশ্য থকা ছবি।

**Bauble** (ব'ব্‌ল) *n.* a child's plaything লৰা ওমলোৱা বস্তু; a trifle মিছা ধুন, লৰা-ধেমালি।

**Bawd** (ব'ড্‌) *n. (fem.)* a procuress of women for immoral purposes কুটনী, মাইকী বিচাৰি আনি দিওঁতা। —*y adj.* obscene নিলাজ, অশ্লীল। —*ness n.* Bawdy house—a brothel বেম্বালায়।

**Bawl** (ব'ল্‌) *v. i. (at or against)* to shout চিঞৰ, আটাই পাব, বিজিয়া, উকিয়া। —*n.* বিজি, উকি, চিঞৰ।

**Bay** ('বে) *adj.* reddish brown বঙ্গা-মুগা, পৰলা (হোঁৱাত খাটে)। —*ard n.* বঙ্গা মুগা-হোঁৱা; একো নজনা আকচা বা মইমত মানুহ।

**Bay** ('বে) *n.* an arm of the sea উপসাগৰ।

**Bay** ('বে) *n.* the laurel tree এবিধ গছ, তেজ-পাতৰ গছ; (*pl.*) a garland of victory জয়-মালা; সুখ্যাতিৰ চিন।

**Bay** ('বে) *n.* barking of a dog কুকুৰৰ ডুকনি; —*v. i. or v. t.* to bark at ডুক, ডুকি ডুকি বেদি বা। To bring or drive to bay=ডুকত পেলাই ল। To hold or keep at bay=আগতি ধৰ, দক্ষক উভতি ধৰ। To stand at bay=সুখামুখিকৈ আগতি ধৰ।

**Bayard** (বেয়াৰ্ড) *n.* a very highly bred, chivalrous gentleman of high courage and exquisite manners অতি উচ্চ বল-সজ্জত ভৱলোক যাব আচাৰ ব্যৱহাৰ অত্যন্ত মাজিত কৰি।

**Bay-salt** (বে'চল্ট) *n.* coarse salt obtained by evaporation of sea-water সাগৰৰ পানী উতলাই তৈয়াৰ কৰা থহা দানামুক্ত নিমখ।

**Bayonet** (বে'ন'ই) *n.* a stabbing instrument at the end of a musket ঢকীৰ, বন্দুকৰ মূৰত লগাই লোৱা ব'শী। —*v. t.* to stab with a bayonet ঢকীনেৰে বোঁচ। At the point of the bayonet by military force ঢকীনেৰে খুঁচি, পট্টন লগাই।

**Be** (বি) *v. i.* to exist, to live হ, আছ, থাক। To be off=গুচ; আঁতৰ হ। Be off with you! গুচ; To be after=বিচাৰ কৰ। To be at=লাগি থাক। To be up to=উপযুক্ত হ। To be for=অনুকূল হ, সমৰ্থন কৰ। Be-all and end-all=প্ৰধান উদ্দেশ্য। Be it so=তথ্যস্ত। Be that as it may=বেয়েই হ'ক!

**Beach** (বীচ্‌) *n.* the sandy shore of the sea, strand সাগৰৰ গাঁতি, তীৰ। —*y adj.* pebbly সৰু শিলেৰে ভৰা।

**Beacon** (বীক্‌) *n.* a signal fire, a light used as a warning of danger সাগৰ বা ভাঙ্গৰ নৈৰ মাজত কোনো ওখ ঠাইত লগোৱা বিপদসূচক চাকি বা চিন, অলোকসজ্জা। —*v. t.* to light up পোহৰ কৰ।

**Bead** (বীড্‌) *n.* any small ball of glass or metal etc. pierced for stringing মণি, মালাগুটি। To say, tell or count one's beads=to offer a prayer মালা জপ, উপাসনা কৰ।

**Beadle** (বীডল্‌) *n.* an inferior officer in a church গিৰ্জাত তলতীয়া কৰ্মচাৰী।

**Beadledom** (বীডলডম) *n.* stupid interference of subordinate officials, bumbledom তলতীয়া কৰ্মচাৰীৰ প্ৰগল্ভ আচৰণ, অবৈধ হস্তক্ষেপ।

**Beagle** (বীগল্‌) *n.* a small hunting hound এবিধ চিকাৰী কুকুৰ।

**Beak** (বীক্‌) *n.* the bill of a bird চৰাইৰ ঠোঁট; anything pointed like a beak চৰাইৰ ঠোঁটৰ দৰে জোড়া বস্তু।

**Beaker** (বীকাৰ) *n.* drinking cup সুবাসানী, ওলত নলিচালগোৱা এবিধ গিলাচ।

**Beam** (বীম্) *v. t. or v. i.* to emit light  
পোহৰ কৰ বা দে; to shine.

**Beam** (বীম্) *n.* a straight piece of timber or iron used as a support against the pressure of building চট্ট, খুঁটাৰ কানড পঞ্চালিকৈ দিয়া কাঠ, বাঁহ বা লো; the bar of a balance তুলাচনী বা পাল্লাৰ নাল; the pole of a carriage গাড়ীৰ ধুৰা; chief timber of a plough নাঙলৰ ঈহ; the cylinder in a loom টোলেটা; a ray of light পোহৰ, জ্বিলজ্বনি। —*v. t.* to send forth light পোহৰ কৰ। —*y adj.* shining উজ্জল।

**Bean** (বিন্) *n.* the name of several kinds of pulses উৰহি, লেছেৰা মাহ, চিম্।

**Bear** (বে-আৰ) *v. t.* to carry বহন কৰ, দাঙ্গি লৈ যা; to endure সহ্য কৰ, সহ-; to sustain ধাৰণ কৰ, ল; to bring forth প্রসব কৰ, ওপজা, জন্ম; to behave আচৰণ কৰ। —*v. i.* to have reference to উল্লেখ থাক, খাটু; (on or upon) to press কষ্ট দে, হেঁচা দে; to be situated ভুক্ত থাক। To bear the blame=দায় লগৰ, গাত লোৱা। To bear the expenses=খৰছ দিয়া। To bear witness=সাক্ষী দিয়া বা হোৱা। To bear a date=তাৰিখ থকা। To bear hand=সহায় কৰা। To bear away=আঁহাক মেলি ওচি যোৱা। To bear down=(upon or towards)=বতাহৰ পোন ধৰি জাহাজ মেল। To bear out=to corroborate পোষকতা কৰ, সমর্থন কৰ। To bear up=not despair হতাশ নহ। To bear in mind=মনত ৰাখ। To bring to bear (upon or against)=কামত লগোৱা, খট। To bear through=পৰিচালনা কৰ। To bear up=ভয় নকৰাকৈ থাক, মনস্থিৰ কৰি থাক। To bear fruit=ফল ধৰ, গুটি লাগ। To bear small with=সহি থাক। —*able adj.* সহিব পৰা।

**Bear** (বে-আৰ) *n.* a quadruped with long shaggy hair and hooked claws ভালুক; any rude, ill-bred fellow অসভ্য, জুলুহ লোক; speculator for fall in price of stocks etc. কোনো ব্যৱসায়ৰ অংশৰ দাম কমোৱা কালোদ্ভি। (see bull) Bear-baiting=ভালুকক

কুকুৰ লগাই দিয়া খেল। Great and the little bear=চুটা নক্ষত্ৰপুঞ্জ, সপ্তৰিমণ্ডল আৰু লঘু সপ্তৰিম। —*ish adj.*

**Bear-leader** (বে-আৰ-লীডাৰ) *n.* one who acts as tutor or travelling companion to a rich young man ধনী মানুহৰ ঘৰৰ ডেকা-ল'ৰাৰ ভ্ৰমণ কালৰ সঙ্গী অথবা ঘৰুৱা শিক্ষক।

**Beard** (বীয়াৰ্ড) *n.* the hair that grows on the chin of a grown man দাড়ি; prickles on the ears of corns শস্যৰ তুং। —*ed* দড়ীয়া, তুংখকা। To one's beard=মুখৰ আগতেই। To beard the lion in his den=কোনো বলৱত শত্ৰুক ভাৰ ঘৰতেই আটকি ৰুৱ। To attack one by the beard=এৰাৰ নোৱাৰকৈ আক্ৰমণ কৰ।

**Bearer** (বে-আৰাৰ) *n.* a carrier, a messenger ডাবী, বেহেৰা।

**Bearing** (বে-আৰিং) *n.* behaviour ব্যৱহাৰ; deportment অঙ্গীভঙ্গী; relation সম্বন্ধ; relative situation of an object এটা বস্তুৰ লগত আন এটা বস্তুৰ স্থিতি নিৰ্ণয়; a family device কোনো কৌলিক চিন; (pl.) those parts of the machine which bear the friction যন্ত্ৰৰ যি ভাগ বেচিকৈ ঝঁহনি খায়। To lose one's bearings=দিশাহাৰা হ, থান-থিত নোহোৱা হ, কেনি ক'ত আছে তাৰে উহা-দিহা নথকা। To bring one to his bearings=কাকো ভালদৰে জিৰণি দে, সুস্থিৰ কৰ।

**Beast** (বীষ্ট) *n.* an irrational animal পশু, চাৰি-ঠোঁৱীয়া জন্তু। —*ly adj.* beast-like পশুৰ নিচিনা, জঘন্য; obscene নিলাজ। —*liness n.* জঘন্য হুৱাৱ। —*of burden*=ভাৰ বোৱা জন্তু। —*of prey*=চিকাৰী জানোৱাৰ।

**Beat** (বীট্) *v. t.* to strike with repeated blows প্ৰহাৰ কৰ, মাৰ, বাৰে বাৰে আঘাত কৰ, কোৰা; to bruise খুন্দ; to thrash মাৰ, (যেনে, ধান মাৰ); to overcome চেৰ পেলা, হক্কা; to throb ধুকুধুকা, ধিপ-ধিপা; to thin something by beating পিট। —*n.* a stroke recurring at intervals যেনে যেনে একেবাৰে টক টক বা ধপ ধপ কৰা শব্দ (যেনে, ঘড়ী বা নাড়ীৰ কাৰ্য্য); a round or course লাট, বিট, (যেনে, মণ্ডল বা কনেইবলৰ) বিমানখিনি ঠাই উদাৰক কৰি ঘূৰিব

লাগে। —*pa. p. adj.* fatigued ক্লান্ত। **Dead beat**=মৃতকল্প। —*en adj.* worn by use ক্ষয় হোৱা; made even by use সমান হোৱা; made hard by beating খুন্দী-পিট টান কৰা। **A beaten work**=পিট গঢ় লগোৱা ৰাভু। **A beaten path to track**=চলাচল হৈ থকা বাট, চলিত নিয়ম। **To beat the drum**=টোল বজা। **To bear an alarm**=কোনো বাজনা বজাই বিপদৰ সংবাদ দিয়া। **To beat about**=বিচাৰ কৰ। **To beat about the bush**=কণামুনাকৈ আলোড়ত ৰখিয়াই ফুৰ, পোনপতিয়ে নগৈ আওপাকে চেষ্টা কৰ। **Beat away**=খেদাই দে। **To beat a retreat**=to retreat পলাই য়। **To beat off**=to drive back খেদাই দে, হৰা। **To beat the brains**=to puzzle one's brains about something মগজ খট্টা, কোনো বিষয়ে ভাবোঁতে মূৰ ঘূৰি য়। **To beat the air**=to fight for nothing মিছাকৈয়ে যুদ্ধ বাগৰ কৰ। **To beat up**=to attack suddenly হঠাৎ আক্ৰমণ কৰ। **To beat up for recruits**=যুদ্ধৰ উদ্দেশ্যে সেনা বিচাৰি ফুৰ। **To beat the tattoo**=গধূলি হাজিৰা লবৰ নিমিত্তে চিপাহীবিলাক উপস্থিত থাকিবলৈ টোল পিটা। **To beat time**=তাল দে। **To beat one black and blue**=গাত ক'লা পৰি যোৱাকৈ মাৰব কোব দে, আধামৰা কৰা। **To beat down**=চেৰ পেলোৱা। **To beat hollow**=সম্পূৰ্ণৰূপে হৰুৱা। **To beat into**=কথা এয়াৰ বাবেবাৰে গাই থাকি মনত ৰাখ। **To beat up the quarters of**=জগাই দে। **By beat of drum**=টোল পিট।

**Beatify** (বীয়েটিফাই) *v. t.* to make happy, to declare to be blessed in heaven সুখী জ্ঞান কৰ, বৈকুণ্ঠলাভ কৰিছে বুলি প্ৰকাশ কৰ। —*fic*, —*fical adj.* স্বৰ্গসুখ লভা। —*fication n.* স্বৰ্গসুখ লভোৱা কাৰ্য্য। —*fic vision*=স্বৰ্গীয় সুখৰ আভাস।

**Beatitude** (বীয়েটিটিউড্) *n.* heavenly bliss স্বৰ্গীয় সুখ; (*pl.*) blessings pronounced by Christ in the Sermon of the Mount যীশুৰ আশ্বাস বচন। **Final beatitude**=মুক্তি, স্বৰ্গলাভ।

**Beau** (বো) *n.* dandy, a fop ফুল-বাধু, ধুন-পেচ মানি ফুৰা ডেকা। (*pl.*) **Beaux** (বোজ্), *fem.* **Belle** বচকী ভিৰী। **Beau-ideal** অতি উত্তম

আদৰ্শ। **Beau-monde**=the fashionable word ধুনত মগ্ন হোৱা জগত।

**Beauty** (বিউটি) *n.* pleasing qualities in a person or thing শুৱনি গুণ; loveliness সৌন্দৰ্য; a beautiful woman সুন্দৰী স্ত্ৰী, ৰূপহী। —*teous, —ful adj.* fair, lovely গড়িত, শুৱনি, ৰূপহ, দেখনিহাৰ, সুন্দৰ। —*fully adv.* সুন্দৰকৈ, ভালকৈ। —*tify v. t.* to adorn শুৱনি কৰ, গঢ় লগা, সুশোভিত কৰ, ধুনীয়া কৰ। —*teousness n.* সৌন্দৰ্য। **Beauty sleep**=আগ-নিশাৰ টোপনি। **Beauty spot**=তিৰোতাৰ মুখ-মণ্ডলত থকা মাহ বা তিল। **Beauty and the beast**=ফাচি সাধুকথাৰ নাটিকা আৰু নায়ক, কুকণ পুৰুষে ৰূপহী তিৰোতাক বিয়া কৰালে কয়।

**Beaver** (বীভাৰ্) *n.* an amphibious quadruped or its fur এবিধ উভচৰ জন্তু বা তাৰ নোম। (এই জন্তুৰ নোমেৰে তুলী, হাতমোজা, মেমচাহাৰ সকলৰ গলাবন্ধ তৈয়াৰ হয়)।

**Bealm** (বীকাম্) *v. t.* to make calm নীৰব বা নিশব্দ কৰা, শান্ত কৰ, মনে মনে থকা। —*ed adj.* নিশ্পন্দ নিৰীক, খিবজুৰ।

**Because** (বিক'জ্) *adv.* and *conj.* for the reason, on account of কাৰণ, কিয়নো। **Because of**=এই বাবে এই হেতুকে।

**Beck** (বে'ক্) *n.* a sign with the head or hand সঙ্কেত, ইচাৰা, ইঙ্গিত, ঠাৰ। —*v. i.* ইঙ্গিত কৰ ইচাৰা দে। —*v. t.* to call by a nod মূৰ দৃশিয়াই মাতি। **At one's beck and call**=at one's command কাৰো হুকুমত চলা, কাৰো অনুবৰ্তী হোৱা।

**Beckon** (বে'কন্) *v. t.* to make sign to ইচাৰা কৰ, ইঙ্গিত কৰ, হাত বাউল দি মাতি।

**Becloud** (বিব্লাউড্) *v. t.* to obscure by cloud ডাৱৰা, ডাৱৰেৰে ঢাক, ওন্দোলা।

**Become** *v. i.* (*of*) to pass, to come to be হ। —*v. t.* to suit যোগ্য হ, শুভা। —*ming adj.* proper উচিত, যোগ্য; graceful শোভনীয়। *P. pl.* **Became**.

**Bed** (বে'ড্) *n.* a place to lie on শয়্য, শোৱা-পাটী, বিহৰা; a plot in a garden where the seeds or plants grow বাগিছাত ফুল বা আন কোনো শহ পচোৱা ঠাই বা থলী; the bottom of

a river নৈৰগৰ্ভ, নৈৰ ভল; a layer or stratum স্তৰ, তৰপ্। —**ding bed** শয্যা; materials of a bed চাৰি পাটী ইত্যাদি। —**room** শোৱা কোঠা বা ঘৰ। —**fellow** যি একেলগে শোৱে। —**maker** যি বিছানা সজায়, যি চাৰি-পাটী পাৰে। —**pan** নৰিয়াৰ শোচাণিৰ নিমিত্তে ব্যৱহাৰ কৰা পাত্ৰ। —**post** ছালপিৰাৰ খুৰা। —**rock** মাটিৰ ভলত থকা পাথৰ; মূল ভূত্ব। —**sore** শয্যাকৃত, বহু দিনীয়া নৰিয়াৰ কটিদেশত হোৱা ঘা। —**spread** বিছানাচাদৰ। —**stead**=a frame for a bed খাট। —**rid** or—**ridden** or—**fast**=worn out সজি-হীন, পাটীপৰা উঠিব শোৱা, শয্যাগত। —**of honour** যুক্ত মৰা চিপাহীৰ কবৰ। —**and board**=board and lodging শোৱা-খোৱা। —**of down** or **roses**=any comfortable place শাৰিৰ স্থান, সুখকৰ ঠাই। —**of thorns** ভয়ৰ অৱস্থা। **Lords of the bedchamber**=বজাৰ ভিতৰুৱাল কৰ্মচাৰী ১২ জন। **To be brought to bed of**=to be confined in child birth প্রসৱ কৰা। **To keep one's bed**=বিছানাত পৰি থাক, বেমাৰ হ। **To leave one's bed**=বেমাৰ ভাল হ। **To lie in the bed one has made**=নিজৰ দোষত হোৱা কোনো ঘটনাৰ ফল ভোগ কৰ। **Between you & me & the bedpost**=তুমি আৰু মই হে, আৰু কোনোৱে নুভনে, অতি গোপনে। **To make a bed**=বিছনা পৰা, চাৰি-পাটী সজোৱা।

**Bedabble** (বিডেব্ল) *v. t.* to wet পানী চতিয়াই ভিয়া।

**Bedaggle** (বিডেগ্গল্) *v. t.* তিতা মাটিত চোঁচোৰাই মলিন কৰ।

**Bedaub** (বিড'ব) *v. i.* to smear with paint etc. বং সান।

**Bedazzle** (বিডেজ্-জল্) *v. t.* to overpower by a strong light চকু জলমলোৱা।

**Bedeck** (বিডে'ক্) *v. t.* to adorn ভূষিত কৰ, সজা।

**Bedel** (বীডেল) *n.* A university officer, whose duties are to attend the Chancellor or Vice-chancellor and carry the mace in procession বিশ্ববিদ্যালয়ৰ আচাৰ্য্য অথবা উপাচাৰ্য্যৰ আলম্বা কৰ্মচাৰী, শোভাযাত্ৰাৰ সময়ত ডেঙলোকৰ সমুখত ৰাজদণ্ড লৈ যাত্ৰা কৰে।

**Bedevil** (বিডে'ভিল্) *v. t.* to throw into confusion, torment বিচৃতি কৰ, ভুতে পোৱা মানুহৰ দৰে কৰ। —**ment** *n.*

**Bedew** (বিডিউ) *v. t.* to cover with dew নিয়বত ভিয়া।

**Bedim** (বিডিম্) *v. t.* to make dim চিমিক্-চামাক্ কৰ, এছাৰ কৰ।

**Bedizen** (বিডিজন্) *v. t.* to dress gaudily জাকজমকৈ পোচাক লিঙ্গ।

**Bedlam** (বে'ড্লেম্) *n.* a mad house পাগলা-গাৰদ। —**mite**=a mad man পাগল।

**Bedraggle** (বিড্ৰেগ্গল্) *v. t.* to make wet and dirty with rain and mud বোকা-পানীৰে ভিয়াই লেডোৱা কৰ।

**Bedouin, Beduin** (বেডুইন্) *n.* a class of Arabs leading a nomadic life অস্থায়ীভাবে ফুৰিফুৰা এজাতি আৰব; gipsy অধৰী।

**Beduck** (বিডক্) *v. t.* to plunge one under water পানীত জুৰিয়া।

**Bee** (বী) *n.* insect that makes honey মৌ-মাৰি। —**hive** মৌচাক। —**line** মূই ঠাইৰ মাকৰ পোন বাট। —**s-wax** মম্। **To have a bee in one's bonnet**=a whimsical fancy কোনো কথাত মিছা ধাউতি বাধ।

**Beech** (বীচ্) *n.* Oak with edible acorns মিঠা ফলযুক্ত ওক গছ। A forest tree having fine thin smooth bark and glossy oval leaves হাবিৰ মাজত পোৱা এবিধ পাতল বাকলি-যুক্ত গছ, ইয়াৰ পাতৰ আকৃতি হাঁহকণীৰ গফৰ আৰু অতি নিমজ

**Beef** (বীফ্) *n.* the flesh of an ox or cow গো মাংস, গৰুৰ মজ্জা। —**steak** দীঘলীয়াকৈ কটা গৰুৰ মজ্জা। —**witted**, —**brained**=dull, stupid ভেৰা, নিৰ্বেৰা। (*pl.*) —**ves**.

**Beer** (বীয়েৰ্) *n.* a kind of malt liquor 'বিয়েৰ' মদ। **Small beer**=বাণী নথকা মদ; অকিঞ্চিকৰ বস্তু। **Beer-skittles**=চহা বং ধেমালি।

**Beestings** (বীষ্টিংজ্) *n.* the first milk obtained from a cow after calving ফেঁহ।

**Beeswing** (বীচুবিং) *n.* thin crust formed in wine, after being long in bottle বহুদিন



বটলৰ ভিতৰত থকা মদৰ ওপৰত পৰা পাতল সব বা চামনি।

**Beet** (বীট্) *n.* a kind of vegetable পালেং শাকৰ পাতৰ দৰে পাততৰে এবিধ আলু থকা শাক, বীট্-মুলা, ইয়াৰ আলুৰে চেনি তৈয়াৰ হয়।

**Beetle** (বীটল্) *n.* a four-winged insect গুবৰু বা জিৰী পোক। —**head**, —**brain** নিকোঁধ, হেৰাং। —**browed** *adj.* having prominent brows ওখ কপাল বা চেলাউৰি থকা, উঠকা-কপালীয়া; **scowly** গোথোৰামুৱা। **Black beetle** = গুবৰু।

**Befall** (বীফল্) *v. t.* to happen to ঘটা। —*v. i.* to come to pass হ, ঘট।

**Befit** (বিফিট্) *v. t.* to be suitable to উপযুক্ত কৰ, উচিত হ, শোভা প। —**ting** *adj.* —**tingly** *adv.* **Befitting one's position** = কাৰো অৱস্থাৰ যোগ্য হোৱা, ভাল দেখা।

**Befool** (বিফুল্) *v. t.* to deceive প্রতারণা কৰ, ছল কৰ।

**Before** (বি'ফৰ) *prep. adv., conj.* in front of (time or place or person) আগেয়ে, পূৰ্বে, আগত। —**hand** আগেয়ে। —**long** শীঘ্ৰে; অনতি-পলমে।

**Befriend** (বিফ্ৰেণ্ড্) *v. t.* to favour অনুগ্রহ কৰ, বন্ধুভাবে সহায় কৰ।

**Beg** (বে'গ্) *v. i.* (*of, from, for*) to solicit, to pray, to ask for খোজ, প্রার্থনা কৰ, মাগ, ভিক্ষা কৰ; to take for granted without proof as in *begging the question* তৰ্কশাস্ত্ৰৰ কোনো কথা বিনা প্ৰমাণে হয় বুলি ধৰ। To **beg leave** = বিদায় খোজ। To **beg off** = ক্ষমা মাগ। To **go a begging** = কোনো কামৰ নিমিত্তে বা বস্তু বেচিবলৈ মানুহ বিচাৰ। **Beg your pardon!** আপুনি কি কলে? (কোনো এটা কথা ঘূৰাই শুনিবৰ হলে এই কথা কেইবাৰ কব লাগে)। —**gar** (বে'গাৰ্) *n.* one who begs মগনীয়া, ভিক্ষুক। —**garly** *adj.* poor দৰীদ্ৰ, দুখীয়া; mean নীচ। —**gary** *n.* extreme poverty দৰিদ্ৰতা। **Beggars must not be choosers** = মগনিয়াৰ বাছ-বিচাৰ কিহৰ। **Beggar-my-neighbour** *n.* = a simple card-game played by two persons.

**Beget** (বে'গেট্) *v. t.* to produce জন্ম, ওপজা। **Love begets love** = মৰম দিলে মৰম শায়, মৰমে মৰমক দিয়ে। —**ter** পিতা, জন্মদাতা।

**Begin** (বি'গিন্) *v. t.* (*at, with, upon*) to commence আৰম্ভ কৰ, চুৰু কৰ। —*v. i.* আৰম্ভ হ, চুৰু হ, প্ৰবৃত্ত হ। To **begin life** = সংসারত প্ৰবেশ কৰ। To **begin with** = আদিতে কবলৈ গলে। —**ning** আৰম্ভণ, আদি, মূল, গুৰি। The **beginning of the end** = সৰ্বনাশৰ সূত্ৰপাত। —**inner** = novice ন শিক্ষাক, ছাত্ৰ; **originator** আৰম্ভণকাৰী।

**Begin** (বিগাৰ্ভ্) *v. t.* to surround বেৰি ধৰ, বেষ্টিন কৰ, কমৰ বান্ধ।

**Begone** (বিগন্) *inter.* get away! দূৰ হ, ওচ। **Woe-begone** শোকাতুৰ।

**Begrime** (বিগ্ৰাইম্) *v. t.* to soil deeply অতিকৈ মলিয়ন কৰ।

**Begrudge** (বিগ্ৰজ্) *v. t.* to envy হিংসা কৰ, খিয়াল কৰ।

**Beguile** (বিগাইল্) *v. t.* to deceive ছলনা কৰ, প্রতারণা কৰ, ফুচুলা। To **beguile the time** = সময় কটা, খেলালি কৰি কাল নিয়া।

**Behalf** (বিহাফ্) *n.* favour, sake পক্ষ, তৰফ।

On (*or*) in **behalf of** = সপক্ষে, তৰফে, বাবে, হকে, হৈ। On his **behalf** = তাৰপক্ষে, তাৰফালে, তাৰবাবে, তাৰ হৈ।

**Behave** (বি'হেভ্) *v. t. or v. i.* to bear, to conduct, to act আচৰণ কৰ, ব্যৱহাৰ কৰ, কাৰ্য্যকৰ যেনে, He does not **behave himself well with me** = তেওঁ মোৰে সৈতে ভাল ব্যৱহাৰ নকৰে। —**viour** (—ভিয়ৰ) *n.* conduct, manners আচৰণ, ব্যৱহাৰ চালচলন, বেহকপ। **Well-behaved** = ভদ্ৰ। **Ill-behaved** = অভদ্ৰ, চহা।

**Behead** (বিহে'ড্) *v. t.* to cut off the head শিৰশ্ছেদ কৰ, মূৰ কাটি পেলা।

**Behest** (বিহে'ষ্ট্) *n.* command আদেশ; charge কোনো কাৰ্য্যৰ ডাৰ।

**Behind** (বিহাইণ্ড্) *prep.* at the back of পাচে পাচে, সিকালে, পাচফালে; coming after পাচতে; back-ward পাচলৈ; inferior নিকুণ্ড।

- লেখ্য, অনুমত, পাচপৰা, বাকী। **Behind time** = পলম, বেলিকৈ।
- Behold** (বিহোল্ড্) *v. t.* to see দৃষ্টি কৰ, to look upon চা, মন দে। —*en adj.* obliged (with to) বাধিত। —*pa. t. & pa. p.* Beheld.
- Behove** (বিহোভ্) *v. t.* to be fit or right উচিত হ, উপযুক্ত হ, যেনে, **It does not behave you** = এইটো তোমাক উচিত বা উপযুক্ত নহয়; ই তোমাক নুভয়।
- Bein** (বীণ) *adj. & adv.* ভাল; আহলবহল;
- Being** (বিইং) *n.* existence অস্তিত্ব; anything that lives জীৱ, প্ৰাণী। **For the time being** = সেই সময়ৰ নিমিত্তে। **The supreme being** = পৰমেশ্বৰ। **Well-being** কুশল, মঙ্গল (*pr. p. of* be হৈ থাকি)।
- Bejewel** (বিজ্বে'ল) *v. t.* to ornament with jewels বস্ত্ৰেৰে ভূষিত কৰ। —*ed adj.* বস্ত্ৰভূষিত।
- Belabour** (বিলেবা'ৰ্) *v. i.* to beat soundly উৰাই ঘুৰাই মৰিয়া।
- Belated** (বিলেটে'ড্) *adj.* out of date বহুদিনীয়া; benighted বাতিপৰিয়া।
- Belch** (বে'ল্চ্, বেল্শ্) *v. t.* to eject wind from the stomach by the mouth উগাৰ, বেগেৰে বাহিৰ কৰ।
- Beldam, Beldame** (বেল্ডেম্) *n.* an old woman, a hag বুঢ়ী-বৃণ্ডালী।
- Beleaguer** (বিলীগা'ৰ্) *v. t.* to besiege অববোধ কৰ, আক্ৰমণ কৰ।
- Belfry** (বেলফ্ৰি) *n.* a place where bells hang in a church গিৰ্জাৰ ঘণ্টা ওলোমোৱা ঠাই।
- Belgian** (বেলজিয়েন্) *n.* বেলজিয়াম দেশৰ মানুহ।
- Belial** (বীলাইয়েল্) *n.* the spirit of evil চৰ্ত্তান। **Sons of Belial** = পাপিষ্ঠ, ছৰাচৰ।
- Belle** (বিলাই) *v. t.* speak falsely of মিছাই ক, মিছা পেলা; to present in a false character বিপৰীত প্ৰমাণ কৰ।
- Belief** (বিলীফ্) *n.* trust বিশ্বাস, প্ৰত্যয়, পতিয়ন, সত্য; conviction ধাৰণা। **To the best of my belief** = মোৰ ধাৰণামতে, মোৰ বিশ্বাস মতে।

- Believe** (বিলীভ্) *v. t.* to trust in, to have faith পতিয়া, বিশ্বাস কৰ, প্ৰত্যয় কৰ; to think or suppose ভাব, অনুমান কৰ। **To make believe** = to pretend ভাও ধৰ। —**never** বিশ্বাস কৰোঁতা, প্ৰত্যয় যাওঁতা, বিশ্বাসী ভক্ত, ঐক্টিয়ান (*opp. Infidel*)। —**able adj.** বিশ্বাসযোগ্য।
- Belike** (বিলীক্) *adv.* perhaps কিজানি।
- Belittle** (বিলিটল্) *v. t.* to make small, to depreciate হেয় কৰ, হেয় কৰি উৰাই দে, উপলুতা কৰ, তুচ্ছ কৰ।
- Bell** (বে'ল্) *n.* a metallic vessel to produce a ringing sound ঘণ্টা। —**founder** = ঘণ্টা তৈয়াৰ কৰোঁতা। —**man** ঘণ্টা বজাই জাননী দিয়া মানুহ। —**metal** কাঁহ। —**tower** ঘণ্টা থকা গুহা ঘৰ। —**wether** ডিঙিত ঘণ্টা থকা জাকৰ আগত বোৱা ডেড়াহাগলী; the leader of a mob দলপতি, আগবণুৱা। **Diving bell** = পানীৰ তলত ডুব দি ভালখিনি পৰ থাকিব পৰা একৰকম যন্ত্ৰ। **To bell the cat** = to take the leading part টান কামত আগ বাঢ়। **To carry off the bell** = প্ৰথম হ, আগ ঠাই প। **To lose the bell** = হাবি যা। **To curse by bell, book and candle** = ধৰ্ম্মযাজকৰ দ্বাৰাই শাপ দি সমাজৰপৰা নিলগ কৰ।
- Bell** (বে'ল্) *v. i.* to bellow; to roar হাওঁ হাওঁ কৈ মাত; বেবা। —*n.* পহৰ ঘাই ধবৰ কাৰণে বেবনি। কামাৰ্ত্ত হৰিণৰ সঙ্গী বিচৰা মাত। —*n.* a bubble in a liquid পানীয়া বদ্বৰ ওপৰত উঠা ফুট।
- Bell-buoy** (বে'ল-বুজই) *n.* buoy carrying a bell, which is rung by the movement of waves; used as a signal of danger from rocks and shoals ঘণ্টা আৰি থোৱা এবিধ ডুব-জাতীয় সৰু নাও, চৌৰ গতিৰ লগে লগে ঘণ্টা বাজি থাকে আৰু তৰাং পানী নাইবা ডুব গৈ থকা পাহাৰৰ জাননী দিয়ে।
- Belladonna** (বেলাডনা) *n.* এবিধ বিহ দৰব। মূত্ৰৰাব আৰক।
- Belle** (বে'ল্) *n.* a beautiful woman সুন্দৰী তিৰী, শুন্দনী বা ধুনীয়া তিৰোতা। —*Masc. Beau.*
- Belles lettres** (বেলে-লেট্ৰাৰ) *n.* elegant literature মনোৰম সাহিত্য। বম্যবচনা।

- Belletrist** (বেলেট্ৰিষ্ট) *n.* one given to the study of belles-lettres বয়ঃবচনা লিখা বা পঢ়াত ব্যস্ত থকা মানুহ।
- Bell-hop** (বে'ল হপ) *n.* page boy at a hotel হোটেলৰ আলখৰা সিনিয়া।
- Bellikose** (বেলিক'জ) *adj.* contentious, war-like কাৰ্জিয়া-খোৰ, যুঁজাৰু।
- Bellied** (বেলিড্) *adj.* টেকেলি পেটীয়া।
- Belligerent** (বে'লিগ'ৱেণ্ট) *adj.* waging war বদুৱা, যুদ্ধত লিপ্ত থকা, বশলিপ্ত। —*n.* a nation, party or state waging war যি জাতি, যি দেশ বা যি দলৰে বশ লাগে।
- Bell-metal** (বে'ল-মিটেল) *n.* an alloy of copper and tin তাম আৰু টিন মিশ্ৰিত এবিধ যৌগিক ধাতুস্ৰব্য।
- Bello** (বে'ল্লো) *v. i.* to roar like a bull হাঁড়ৰ দৰে মাত, হোঁকৰ, ডেডাউবিয়া, চিঞৰ, টে'টী। —*n.* হাঁড়ৰ মাত।
- Bellona** (বেল্লোনা) *n.* Goddess of war যুদ্ধৰ অধিষ্ঠাত্ৰী দেৱী; a tall fine-looking woman ওখ ধুনীয়া ডিৰোতা।
- Bellogs** (বে'ল্লোজ) *n. (pl.)* an instrument for blowing up a fire ডাতি (যেনে কমাৰশালৰ)।
- Belly** (বে'ল্লি) *n.* part of the body below the breast পেট; stomach তলপেট। the interior of anything কোনো বস্তুৰ ভিতৰ ভাগ। —*band* বোঁৰাৰ জিনবন্ধা পেটী। **Potbellied** = টেকেলি পেটীয়া। —*god* থকুৱা, বাকস। —*pinc-bed* ভুকীয়া। —*ful* ডবপেট। —*worship* পেট পূজা, থকুৱালি। **The belly has no ears** = ভোকে একো নেমনে।
- Bellyache** ডাক্ত লগোৱাকৈ আপত্তি কৰা।
- Belong** (বিলং) *v. i.* to pertain to, to be one's property হ, লগৰ হ, গৰাকী হ, যেনে, **It belongs to me** = এইটো মোৰ। **He belongs to a respectable family** = তেওঁ ডাল মানুহৰ সন্তান, তেওঁ সৰংশজাত।
- Belongings** (বিলংগিংছ) *n.* possessions সম্পত্তি, আঠখাব, সাহোন; relatives লগাভগা মানুহ।
- Beloved** (বিলোভে'ড্) *adj.* very dear প্ৰিয়, মৰমৰ, চেনেহী, বহনালগা। —*n.* one who is much loved মইনা, লাহৰী।
- Below** (বিল') *prep.* beneath তলত, নামত। **It is below one's maund** = ই এমোমনৰ কম। —*adv.* in a lower place পৃথিৱীত, তলে, নামে; unworthy অলায়ক।
- Belt** (বে'ল্ট) *n.* a girdle or band পেটী, ককালী টঙালি। —*v. t.* to surround with a belt পেটী-বান্ধ, ককালী-মেৰা; to encircle মেৰাই ধৰ, বেঠৈন কৰ। —*ing n.* ইঞ্জিন ঘূৰুৱা ফই।
- Belvedere** (বে'লভেডিঘৰ) *n.* a summer house on an eminence বন্ধঘৰ, জুৰলোৱা ওখ ঘৰ।
- Bemoan** (বিমোন্) *v. t.* to lament শোক কৰ, বিলাপ কৰ, বিনা। —*v. i.* দুখ কৰ, বেজাৰ কৰ।
- Bemuddle** (বিমাদল্) *v. t.* to confuse বেমেজালি কৰ।
- Bench** (বেন্জ) *n.* a long seat বেঞ্চি, দীঘলীয়া আসন; a judge's seat বিচাৰকৰ আসন; the body of judges বিচাৰ কৰ্তা সমূহ; a tribunal আদালত। **Bench and bar** = বিচাৰক আৰু উকীলসকল। —*er n.* a senior member of an inn of court পুৰাতন ৰেবিটোৰ।
- Bend** (বে'ণ্ড) *v. t.* to curve, to incline বেকা কৰ, ডিৰা, হল, দৌৱা, ঘোৰা, ঘোকাটো, ভেমেচা কৰ। —*v. i.* to lean, to bow মূৰ-দৌৱা। —*n.* a curve ডাঁজ, কঁক, কঁকুৰি মোচৰ।
- Beneath** (বিনীথ্) *prep.* under তলত, পৃথিৱীত। **Beneath the dignity** = unbecoming লম্ব, অভয়, মান-নথকা, অযোগ্য। **Beneath notice** = খবৰ বা বুজ লগৰ অযোগ্য। **He married beneath him** = তেওঁ নীচকুলৰ কন্যা বিয়া কৰাইছে।
- Benedict** (বে'নিডিক্ট) *n.* a man who has newly married after remaining a bachelor for a long time বহুকাল দণ্ডুৱা হৈ থাকি শেহত নকৈ বিয়া কৰোৱা মানুহ, বুঢ়া দৰা। —*adj.* blessed ভাগ্যবান।
- Benediction** (বে'নিডিকছন্) *n.* a blessing আশীৰ্বাদ, কুশল বাক্য। —*tory adj.* আশীৰ্বাদমুচক।
- Benefaction** (বে'নিকেকছন্) *n.* benefit conferred অনুগ্রহ, কৃপা, উপকাৰ। —*factor* one who gives a benefit উপকাৰী; a patron সহায়কাৰী।
- Benefice** (বে'নিকিচ্) *n.* a kind of church আজম; an ecclesiastical living ওকুতি।

**Beneficence** (বে'নিফিচেঞ্চ) *n.* kindness দয়া; charity দান। —*cent* *adj.* kind, charitable দয়ালু, দানী, দানশীল; useful হিতকৰ।

**Beneficial** (বে'নিফিচিয়েল্) *adj.* useful, advantageous হিতকৰ, উপকাৰী, মঙ্গলজনক। —*ficiary* *n.* গছনীয়াৰ হাতত থকা আনৰ বিষয় সম্পত্তি ভোগ কৰা মানুহ।

**Benefit** (বে'নিফিট্) *n.* advantage উপকাৰ; profit লাভ; a favour অনুগ্রহ; হিত; a charity performance কাকো সহায় কৰিবৰ অৰ্থে কৰা খিয়েটাৰ (ভাওনা)। —*v. t.* to do good to উপকাৰ কৰ। —*v. i.* লাভ হ, যেনে **You will not benefit from it** — ইয়াবপৰা তোমাৰ উপকাৰ বা লাভ নহয়।

**Benevolence** (বে'নিভলেঞ্চ) *n.* generosity, disposition to do good পৰহিতৈষিতা, পৰোপকাৰিতা, দয়াশীলতা। —*volent* *adj.* charitable দানশীল, পৰোপকাৰী, হিতৈষী, মৰমিয়াল। —*lently* *adv.*

**Benighted** (বিনাইটেড্) *adj.* overtaken by night ৰাত্ৰিগ্ৰস্ত, ৰাতিপৰিয়া ignorant জ্ঞানৰ পোহৰ নোপোৱা, আন্ধাৰ অৱস্থাত থকা। —**night** *v. t.* to involve in darkness পোহৰ নোহোৱা কৰ, আন্ধাৰেৰে ঢাকি ধৰ; to disappoint নিৰাশ কৰ।

**Benign** (বে'নাইন্) *adj.* gracious, kindly দয়ালু, মৰমিয়াল; salubrious উপকাৰজনক, স্বাস্থ্যকৰ; propitious সদয়, শ্ৰমসন্ম। (*Opp.* **Malign**) —**mignant** (বে'নিগ্নেনেট্) *adj.* kind, beneficial দয়ালু, উপকাৰী, propitious সুশ্ৰমসন্ম। —**ity** (বে'নিগ্নিটি) *n.* kindness দয়ালুগ; salubrity শুভ অৱস্থা, ভাল অৱস্থা। —**ly** *adv.*

**Benison** (বে'নিজন্) *n.* blessing of God আশীৰ্বাদ, কৃপা।

**Bent** (বেক্ট্) *pa. t. & pa. p.* of bend—*n.* curved form ভাঁজ, কঁকুৰি; tendency, natural inclination গতি, স্বাভাৱিক গতি, ঢাল। **He was bent upon doing this**— তেওঁ এইটো কৰিবলৈ ঢাল লোৱা, তেওঁ এনেটো কৰিব খুজিছিল। **Bent wood chair**— লোকেটা বঁকা কাঠেৰে কৰা মাচিয়া, বঁকা কাঠৰ চকী। **Bent-grass** = দুবাৰ-বন।

**Benumb** (বিনাম্) *v. t.* to paralyse, to stupefy সাৰ নোহোৱা কৰ, অচেতন কৰ, থৰ কৰ, স্বেচ্ছাচালাগ।

**Benzoïn** (বেনজইন্) *n.* এবিধ সুগন্ধ গছৰ আঠা, ধুনা।

**Bequeath** (বিকুইথ্) *v. t.* to transmit property by will উইল কৰি দে। —**al**, —**ment** *n.* উইল কৰি দিয়া সম্পত্তি।

**Bequest** (বিকোৱেষ্ট্) *n.* legacy উইলক্ৰমে দিয়া বস্তু।

**Bereave** (বি'ৰীভ্) *v. t.* to deprive a person of anything (*pa. t. & pa. p.* Bereft) বঞ্চিত কৰ, লগৰপৰা কাঢ়ি নে। —**reaved** *adj.* robbed by death of some dear and near মৰণৰ শোকত শোকাভাৱ, শোকগ্ৰস্ত। —**ment** (বি'ৰীভ্'মেণ্ট্) *n.* the state of being robbed by death of a friend or relative বন্ধু বিয়োগ, শোকৰ অৱস্থা, বেজাৰ।

**Berg** (বাৰ্গ্) *n.* a floating mountain or mass of ice হিমশিলা বা হিমগিৰি। বৰফৰ পাহাৰ। —

**Beriberi** (বে'ৰিবেৰি) *n.* a name of disease জ্বৰ শোথ।

**Berry** (বে'ৰি) *n.* any kind of succulent fruit সকলো বিধৰ ৰসাল গুটি যেনে, gooseberry, blackberry, barberry, bilberry, strawberry, raspberry, mulberry নুনিগছৰ গুটি, জেটুলিপকা গুটি, জামু ইত্যাদি।

**Berth** (বাৰ্থ) *n.* (*naut.*) anchorage জাহাজ লগুৱা কৰা ঠাই; sleeping place in a ship's cabin জাহাজৰ কেবিনৰ ভিতৰৰ শয্যা বা শোৱা ঠাই; an official situation or employment কাম, চাকৰি। **To give a wide berth to** = আঁতৰ হৈ থাক।

**Beryl** (বেৰিল্) *n.* a precious stone এবিধ বহুমূল্য পাত্ৰ, পামা, ফিবোজা।

**Beryllium** (বেৰিলিয়াম্) *n.* a metal harder than steel used for manufacture of aircraft and other apparatus তীখাতকৈয়ো টান এবিধ ধাতু।

**Besech** (বিট্চ্) *v. t.* to entreat, to implore

খাট, প্রার্থনা কৰ, অনুৰোধ কৰ। (*pa. & pa. part. besought*).

**Beseem** (বিচীম্) *v. t.* to be fit for উপযুক্ত হ, বজ, শুৰা; to seem ধারণা হোৱা, প্রতীয়মান হোৱা।

**Beset** (বিচেট্) *v. t. (only, in p. pt)* to surround বেৰি ধৰ, ঘেৰাই ধৰ; to assail আক্রমণ কৰ। **Beset with difficulties**=কষ্ট পৰিপূৰ্ণ; লিপদে মেৰাইথকা।

**Beside** (বিচাইড্) *prep.* by the side of, near কাষত, ওচৰত। **Besides** *adv.* over and above, in addition বাজেও, উপৰিও, চেতাই।

**Besides the mark, the question**=irrelevant আলগ, অসম্পৰ্কীয়, আলগতীয়া। **To be beside one's self**=বিভোল হ, বিভ্রম হ, জ্ঞানশূন্য হ, হতজ্ঞান হ।

**Besiege** (বিচীজ্) *v. t.* to lay siege to অববোধ কৰ, আক্রমণ কৰ, শত্ৰুৰ ঘাৰাই বেৰি ধৰ। —*er n.* আক্রমণকাৰী।

**Besmear** (বিচ্‌মিয়েৰ্) *v. t.* to bedaub লিপ, সান, লেটিয়া।

**Besom** (বিজম্) *n.* a broom শোটা; জাধলী তিকত।

**Besought** (বিচট্) *pa. t. and pa. p. of Beseech.*

**Bespangle** (বেস্পাঙ্গল্) *v. t.* to adorn with anything shining জকমকীয়া বস্ত্ৰে সজাই শুৱনি কৰ।

**Bespatter** (বেস্পাটাৰ) *v. t.* to sprinkle with water চিটিকনি লগা, গাত গোধ লগা; to defame ঢেকা লগা।

**Bespeak** (বেস্পীক্) *v. t.* to speak for beforehand আগয়ে ক, কথাবাৰু, আগতে থিক কৰ।

**Besprinkle** (বেস্প্ৰিন্কল্) *v. t.* to sprinkle over সিঁচ, চটিয়া।

**Best** (বেষ্ট্) *adj.* most excellent অতিউত্তম, বৰ-ভাল, বাহুকবনোয়া। —*n.* one's utmost ability যথাসাধ্য, যথাসক্তি। —*adv.* in the highest degree ভালকৈ, অতি উত্তমৰূপে। **At best**=নিচেই ভাল বুলি ভাবলেও, ভালভাবেৰে চালেও।

**Best man or maid**=দৰা বা কঠা ধৰা লোক।

**All is for the best**=পৰিণামত সকলোৰে মঙ্গল।

**I were best**=it were best for me মোৰ পক্ষে

এইটোৱেই সৰ্বোত্তম হলেইতেন। **To the best of one's ability**=যথাসাধ্য মতে, যথাসক্তি ৰূপে। **To the best of one's knowledge and belief**=জ্ঞান বিশ্বাস মতে। **Life is at best but short**=আয়ুস বহুত বেচি বুলি ধৰিলেও চুটি। **To have the best of it**=চলত পেলা, কাবুত পেলা। **To put one's best foot foremost**=যৎপৰোনাস্তি চেষ্টা কৰ।

**Bestial** (বেষ্টিয়েল্) *adj.* like the beast পশুৰ দৰে; rude অসভ্য। —*ity n.*

**Bestir** (বেষ্টাৰ্) *v. i. (used reflexively)* to arouse into activity উত্তেজিত কৰ, কামত তৎপৰ হ, কামত লগা, জগাই দে।

**Bestow** (বেষ্ট' ) *v. t. (on, upon)* to confer, to give প্রদান কৰ, দে, দানকৰ। —*towal n.* disposal প্রদান, দিয়াকৰ্ম্য। —*stower n.* দাতা, দানকৰোতা।

**Bestrew** (বেষ্ট্ৰু) *v. t.* to strew over ওপৰত সিঁচি দিয়া। —*n. & p. p.* সিঁচি দি থৈছিল য'ত।

**Bestride** (বেষ্ট্ৰাইড্) *v. t.* to stride over পাৰ হৈ যা, অতিক্ৰম কৰি যা; to sit upon a horse ঘোঁৰাৰ ওপৰত বহি যা।

**Best-seller** সববৰহী গ্ৰন্থকাৰ ( বিশেষকৈ উপন্যাস আদিৰ )।

**Bet** (বেট্) *v. t. or v. i.* to stake পণ কৰ, বাজী বাধ, আৰি মাব বা বান্ধ। —*n.* আৰি, পণ, বাজী। —*for n.* one who bets বাজী বাৰ্থোতা। পণক্ৰিয়। —*ting n.* act of betting বাজী ৰখা কাৰ্য্য। **An even bet**=equal chance সমান ভাব। **You bet**=গাৰলীয়া কথা ভাওঁ সঁচাকৈয়ে হয় নে।

**Beta** (ৰীটা) *n.* the second letter of the Greek alphabet গ্ৰীক বৰ্ণমালাৰ দ্বিতীয় আখৰটো; indicative of second class, order etc. দ্বিতীয় শ্ৰেণী বা পৰ্যায় সূচক চিহ্ন।

**Betake** (বিটেক্) *v. t.* to have recourse to আশ্ৰয় ল; to apply oneself to নিজেকে নিজক লগা।

**Betel** (বিটল্) *n.* a kind of creeper with pungent leaves পাণ। **Betel-nut**=the areca nut তামোল।

**Bethink** (বিচিন্ধ্) *v. t.* to think on ভাবি থাক ; to propose to one's self মনে মনে এটা বিবাহ কর (used reflexively followed by *of*) কবোনে নকবো জানো।

**Betide** (বিটাইড্) *v. i.* to happen to ঘট। **Woe betide**। কি বিপদ! আপদ!

**Betimes** (বিটাইমজ্) *adv.* in good time ঠিক সময়ত, সময়মতে ; early সোনকালে ; speedily লবাসবিটেক।

**Betoken** (বিটোকন) *v. t.* to show by a sign সঙ্কেতেরে দেখুও ; to foreshow ভূ দে।

**Betray** (বিট্রে) *v. t.* to deceive the faithful বিশ্বাসঘাতকতা কর, মিত্রদ্রোহ কর ; to disclose treacherously শত্রুর হাতত ধরি দে ; to show signs of প্রকাশ কর, উলিয়াই দে। —*er n.* traitor বিশ্বাসঘাতক, মিত্রদ্রোহী ; seducer ফুহুলাই লওতা। —*al n.* breach of trust মিত্রদ্রোহী, বিশ্বাসঘাতকতা।

**Betroth** (বিট্র'থ্) *v. t.* to contract marriage, to affianc বাগ্দান কর, বিয়াব সম্বন্ধ কর, কন্যাদান কর। —*al, ment n.* a contract in order to marriage বিবাহ চুক্তি, কন্যাদান, বিয়াব বন্দবস্ত।

**Better** (বেট'ার্) *adj.* (comparative of good) preferable আন কোনো এটাতক ভাল, শ্রেষ্ঠতর ; improved in health আগতক ভাল। —*adv.* (comparative of well) more fully, more than আক ভালতক। —*v. t.* to improve উন্নত কর, ভাল কর। **Betters** মাহজন, গুৰুজন। **Bettering, Betterment n.** উন্নতি। **Better-half**=wife স্ত্রী। **To better one's self**=উন্নতি করিবলৈ, ভাল হবলৈ। **To be better off**=অবস্থা ভাল হ। **To get the better of**=সুবিধা ; ল, আনক চেব পেলা।

**Between** (বিটুইন্) *prep.* in the middle, expressing joint relation or action মাজত, ভিতরত। **To go between**=to act as a mediator মধ্যস্থ হ, দুই পক্ষর দম্ব ভাবিবলৈ মেন্দুকাই হ। **Between ourselves**=in confidence বিশ্বস্তভাৱে। **Between you and me**=তোমাৰে মোৰে ভিতরতে, কথাটা কাকো নকবা। **His speech must be read between**

**the lines**=তার কথাৰ কিবা আন এটা তাৎপৰ্য আছে জানিবা।

**Betwixt** (বিটুইক্ট) *prep.* in a middle position মাজত, দুটাৰ ভিতরত।

**Bevel** (বিভেল্) *n.* inclination of surface একফাললৈ ঢাল ; বাজমিস্ত্রীৰ এবিধ সজ্জা।

**Beverage** (বি'ভাৰে'জ্) *n.* any agreeable drink চৰ্কে, গা জ্বম কৰা কোনো পানীয় দ্রব্য।

**Bevue** (বে'ভিউ) *n.* a blunder বিষম ভুল।

**Bery** (বে'ডি) *n.* a flock of birds চৰাইৰ জাক ; company of ladies মাইকী মানুহৰ দল বা জ্বম।

**Bewail** (বিৱেইল্) *v. t.* to lament, to weep aloud for the dead কান্ধ, শোক কর, বিনা, বিলাপ কর।

**Beware** (বিৱেয়াৰ্) *v. i. (of)* to be cautious, to take care সাৱধান হ, সতৰ্ক হ, ভত লৈ থাক (যাতে)।

**Bewilder** (বিউইল্ডাৰ্) *v. t.* to perplex, to puzzle বিবুদ্ধি কর, বিচুতি কর, বিচেষ্টা কর। —*ed adj.* বিচুতি। —*ing adj.* বিচুতি কৰা। —*ment n.* বিবুদ্ধি, বিচেষ্টা।

**Bewitch** (বিউইচ্) *v. t.* to fascinate, to enchant মোহিত কর, মোহিনী বাণ মাৰ, মোহ। —*ment n.* মোহিনী শক্তি, মোহন।

**Bewray** (বিৱে) *v.* উহ উলিওৱা। পুং খেদ।

**Beyond** (বিযণ্ড) *prep.* on the further side of সিফালে, বাহিৰে, বাজে ; out of the reach of ঢুকি নোপোৱাত ; past অতীত। **Beyond measure**=excessively অত্যন্তকণে, বহুতকৈ। **Beyond the seas**=abroad দেশান্তৰত, সাগৰৰ সিপাৰে। **Beyond power**=কমতাৰ অভিবিক্ত, কমতাৰ বাহিৰে। **Beyond the limit**=সীমাৰ বাহিৰে। **Beyond the mark**=অভিবিক্ত। **Beyond one's jurisdiction**=কাৰো এলাকাৰ বাজে বা বাহিৰে। **Beyond question**=নিশ্চয়। **To go beyond**=to surpass চেব পেলা, অভিক্রম কর। **Beyond the range of mind**=মনে আকলিব নোৱাৰা। **This is beyond me**=মই ইয়াক বুজিব নোৱাৰো।

**Bezel** (বেজ'ল্) *n.* the oblique face of a cut gem মূল্যবান পাথৰৰ অসমান ফালটো ; the grooved rim for setting a stone or glass

বড়ী, আঙঠি প্রভৃতির পাথর নাইবা কাঁচ খুঁতাব পৰা ফালটো; sloping edge of a chisel বটাগিলিৰ ধাৰ দিব পৰা ফালটো।

**Bezaque** (বিজিক্) *n.* একপ্রকাৰ তাঁচৰ খেল। ইফাপনৰ বিধি আৰু বোহিতনৰ গোলাম মিলাব পাবিলে নম্বৰ পোৱা খেল।

**Bezonian** (বেজনীয়ান) *n.* মগনীয়াৰ।

**Bezor** (বিজ'ৰ) *n.* জহৰমহৰ।

**Bias** (বায়েচ্) *n.* weight on one side একফালৰ গুৰুত্বতা, ফেৰ; one sided inclination of the mind, partiality পক্ষপাত, আশক্তি। —*v. t.* to incline to one side কোনো একফালে ভিৰ দে; to be prejudiced পক্ষপাতী হ, আগৰে পৰা ঢাল ল।

**Blaxial** (বাইএক্সিয়েল্) *adj.* of crystals having two axes দুটা কেন্দ্ৰস্থল ক্ষটিক।

**Bib** (বিব্) *n.* a piece of cloth put under the infant's chin লেলাউট নেলাগিখল কেঁচুৱা জৰাৰ আগফালে ডিক্ৰিত বান্ধি দিয়া কাপোৰ। —*v. t.* or *v. i.* to drink, to tipple এশোহা এশোহাকৈ মদ পান কৰ। **Wine bibber**—মদপী।

**Bibble-babble** চলংগলংকৈ লেবাই কথা কোৱা।

**Bible** (বাইবল্) *n.* The sacred book of the Christian church ইংৰাজৰ ধৰ্মপুস্তক, খ্ৰীষ্টিয় ধৰ্ম-গ্ৰন্থ বা পুৰি। —**lical** (বিক্ৰিকেল্) *adj.* relating to Bible বাইবেল সম্বন্ধীয়।

**Bibliography** (বিব্লিগ্ৰাফি) *n.* an account of books কিতাপৰ বিবৰণ।

**Bibliolatriy** (বিব্লিয়েলট্ৰী) *n.* Respect or enthusiasm for literal meaning of the words of scripture যি কোনো শাস্ত্ৰৰ বিশেষকৈ বাইবেলৰ আক্ষৰিক অৰ্থৰ প্ৰতি অত্যধিক শ্ৰদ্ধা। —**Bibliolater** *n.* তেনে ধৰনৰ শ্ৰদ্ধাযুক্ত মানুহ।

—**Bibliolatrous** *adj.* বাইবেলৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধাসম্পন্ন।

**Bibliomania** (বিব্লিমেনিয়া) *n.* Book madness; excessive enthusiasm for collecting books কিতাপ-পাগল; কিতাপ গোটেই ফুৰা বেমাৰ। —*c* *n.* afflicted with bibliomania তেনে ব্যাধিযুক্ত ব্যক্তি।

**Bibliophile** (বিব্লিফিল) *n.* a book lover; fond of books, rather as a collector than as a reader গ্ৰন্থপ্ৰিয় ব্যক্তি; কিতাপ পঢ়াতকৈ গোটেই ফুৰা চৰা হাৰ বেচি, তেনে মানুহ।

**Bibliopole** (বিব্লিয়প'ল) *n.* Book-seller, esp. seller of rare books কিতাপ বিক্ৰেতা, বিশেষকৈ দুপ্ৰাপ্য কিতাপৰ ব্যবসায়ী লোক।

**Bibliotheca** (বিব্লিথেকা) *n.* a library পুথিৰ উঁড়াল, লাইব্ৰেৰী।

**Bicameral** (বাইকেমেৰেল) দুখন সদনযুক্ত।

**Biceps** (বাইচেপছ্) *n.* a double-headed muscle, esp. the arm flexor হিগিৰ হাংস-পেশী; বাহৰ সংকোচন আৰু প্ৰসাৰণত সহায়কাৰী মাংসপেশী।

**Bicentenary** (বাইচে'টেনেৰি) *adj.* the two hundredth anniversary দুশবছৰেকীয়া উৎসৱ।

**Bicephalous** (বাইচিফেলাচ্) *adj.* double-headed দুইমুখীয়া, দুইশিৰীয়া।

**Bicker** (বিক্কাৰ্) *v. i.* to contend about trifles চুপতা-চুপতি কৰ, খিতখিতা; to quiver কঁপা, ডিৰ-ডিৰা; a patterning sound জ্বিৰ অথবা নদীৰ কুল-কুল শব্দ। —**ing** *n.* a quarrel দন্দ, হাই, খিতখিতনী, থকাখুন্দা, থকন্দ-খৰিয়াল।

**Bicycle** (বাইচিকল্) *n.* a two-wheeled carriage propelled by feet ভৰিৰে চলোৱা গাড়ী, হাত-গাড়ী (কোৱা কথাত Bike বোলে)। **Ride on bicycle**—বাইচাইকেলত উঠ।

**Bid** (বিড্) *v. t.* to command আদেশ কৰ, হুকুম কৰ, আজ্ঞা কৰ; to offer পাচ, ডাক; *e. g.* **To bid at an auction**—নিলাম ডাক। —*n.* an offer of a price যিমান টকাও ডাকে ডাক *e. g.* **What is your bid?**—তোমাৰ ডাক কিমান টকা? —**der** *n.* one who bids যি ডাকে, ডাক দিওঁতা। —**ding** *n.* হুকুম, ডাক, পাচন। **To bid fair**—আশা হ, সম্ভৱজনক হ। **To bid welcome to one**—কাকো আগবঢ়োৱা অভ্যর্থনা কৰ।

**Biennial** (বাই-এ'নিয়েল্) *adj.* occurring once to two years দুবছৰৰ মূৰত হোৱা, দুই বাৰ্ষিক, দুই বছৰেকীয়া।

**Bier** (বায়াব্) *n.* an wooden frame for carrying the dead to the graveyard মৰা নিয়া গাড়ী, মৰা নিয়া ঢালী বা চোঁচালী।

**Bifocal** (বাইফোকেল্) *adj.* having two foci উভয়প্ৰকাৰ দৃষ্টিধাৰা বিশিষ্ট; বিতচকুৰ ক্ষেত্ৰত, দুই দৃষ্টিধাৰাবিশিষ্ট কাঁচ।

**Bifurcate, Bifurcated** (বাই ফাৰ্কেট্) *adj.* having

two branches দুভাঙ্গা, দুঠেঙ্গা, দুই ফেৰেঙ্গনি থকা। —**cation** *n.* division into two দুভাগ কৰণ, মূলত একে বাখি দুভাগ কৰণ।

**Big** (বিগ্) *adj.* large, great, bulky ডাঙ্গৰ, বৃহৎ, বৰ, শক্ত; piegnant গাভিৰী, গৰ্ভৱতী। —**ness** *n.* size আকাৰ। **To talk big** = বৰ বৰ কথা ক, ওফাইডাং কথা ক। **To look big** = ডাঙ্গৰ মানুহ বোলা।

**Bigamy** (বাইগেমি) *n.* the act of having two wives or two husbands at once একে সময়তে দুজনী বিবাহিতা তিবোতা বা দুটা মতা বখা বীতি। —**mist** *n.* যি সেইদৰে মতা বা তিবোতা বাখে।

**Bight** (বাইট্) *n.* a small bay নৈৰ ঘোপ; a bend in a river নৈৰ ফুলি; coil of a rope ফইৰ বা ডোলৰ পাক বা মেৰ।

**Bigot** (বিগট্) *n.* blindly devoted to certain creed or party ধৰ্ম্মান্ধ, গোঁড়া, পৰম ভক্ত। —**ed** *adj.* unduly devoted অতি নিষ্ঠাবান, ধৰ্ম্মান্ধ। —**try** *n.* blind zeal গোঁড়ামি, ভক্ততালি।

**Bijou** (বিজু) মণিমুক্তা, সৰু পেৰা।

**Bike** (বাইক্) *n.* a nest of wasps বৰলৰ বাহ। (**Bicycle** চোৱা)।

**Bile** (বাইল্) *n.* yellow or green fluid secreted by the liver of man or animals পিত্তপানী; (*fig.*) ill humour অসন্তোষ, বেজাৰ, খং। —**ious** (বিলিয়চ) *adj.* affected by bile পৈত্তিক।

**Bilge** (বিল্জ্) *n.* the protuberant part of a cask শিপাৰ পেট বা মাজ ডোমৰ, জাহাজৰ তলৰ বহল ভাগ। **Bilge-water** = water lying on a ship's bottom নাৱৰ বা জাহাজৰ তলনি বা তল-চৰীয়া পানী।

**Bilingual** (বাইলিঙ্গুৱেল) *adj.* containing two languages দোভাষীয়া, দোভাষী, দুটা ভাষা থকা।

**Bilk** (বিল্ক্) *v. t.* to cheat ভুৱা দে।

**Bill** (বিল্) *n.* the beak of a bird চৰাইৰ ঠোঁট; the pointed fluke of an anchor লঙ্গৰৰ জোঙ্গা মূৰ।

**Bill** (বিল্) *n.* an account বিল, হিচাব-পত্ৰ; a draft of a law আইনৰ মোচাবিদা; a placard জাননী;

a written complaint আজী; a note of hand খত। **Bill of exchange** = ছতী, চেক্, বিনিময় পত্ৰ। **Bill of fare** = হোটেলত আহাৰ্য্যৰ তালিকা। **Bill of indemnity** = পৰিহাৰ বিধেয়ক। **Bill of lading** = বেল বা জাহাজত মাল পঠোৱা ৰচিদ, বোজাই ৰচিদ। **Bill of sale** = বিক্রয় পত্ৰ, বয়নামা। **Bill of conditional sale** = খত-কবুলা, চাদু থকা বিক্রয় পত্ৰ বা খত। **Pay bill** = দৰ্ম্মহাৰ বিল। **Travelling allowance bill** = ভ্ৰম্মাৰ বিল।

**Billet** (বিলেট্) *n.* a short note টোকা; a ticket to soldiers চিপাহীক থাকিবলৈ ঠাই দিয়া টিকট (dim of bill)। **Billet** = কাম (কোৱা কথাত ব্যৱহাৰ কৰে)।

**Billet-doux** (বিলে-দু) *n.* a love-letter প্রেম-পত্ৰ।

**Billiards** (বিলিয়াৰ্ড্) *n.* a kind of game played with a mace and balls on a table বিলিয়াৰ্ড খেলা।

**Billingsgate** (বিলিংজ্গেট্) *n.* abusive language নিলাজ মাত; পোহাৰী গালি।

**Billion** (বিলিয়ন্) *n.* a million of million মহাপদ্ম সংখ্যা (in America) one thousand millions শতকোটি।

**Billow** (বিল্ল' ) *n.* a great wave of sea প্রকাণ্ড ঢৌ। —*y* *adj.*

**Billy-goat** *n.* a he goat ছাগ, মতা ছাগলী।

**Bi-metallism** (বাইমেটেলিজম্) *n.* the system of standardizing the value of gold and silver সোণ ৰূপ দুইবোৰ মূল্য নিকৰণ কৰা বিষয়ে নিয়ম।

**Bi-monthly** (বাই-মন্থ-লী) *adj.* appearing once in two months or twice in a month দুমহীয়া অথবা পষেকীয়া।

**Bin** (বিন্) *n.* a vessel for storing corn etc. ধান, চাউল, মদ আদি থোৱা ডাঙ্গৰ পাত্ৰ। **Dust bin** = জাবৰ পেলোৱা ঘৰা।

**Binary** (বাইনেৰি) *adj.* composed of two parts, double অঙ্ক শাস্ত্ৰ বা বসায়ন শাস্ত্ৰ মতে কোনো বস্তুৰ দোজোখ থকা; a double star যুগ্ম তৰা।

**Bind** (বাইণ্ড) *v. t.* (to, upon) to bring together বান্ধ; to fasten জৰীবে আবদ্ধ কৰ; to



encircle round হাই, আটক কৰ; to lay under obligation কৰাব কৰ, বাধ্য কৰা। To bind over to keep the peace=শান্তিভঙ্গ নকৰিবলৈ মহত্বকা ল, e. g. He was bound over in the sum of Rs. 100 to appear in court=আদালতত হাজিৰ হবলৈ তাৰপৰা ১০০ টকাৰ মহত্বকা লোৱা হল। I dare or will be bound=মই ভাঙি কৰ পাৰোঁ, সেই কথাব বাবে মই দাৱী। —*pr* *n.* one who binds যি বাছে (যেনে কিতাপ), বন্ধুৰি। —*ing* *adj.* obligatory নকৰি থাকিব নোৱাৰা; বাধ্যখাই থকা। —*n.* বন্ধন, বাধনী, বোঁধনী, কিতাপৰ আবৰণ।

**Binocele** (বিনকল) *n.* a telescope for viewing objects with both the eyes দুইনকী দূৰবীক্ষণ যন্ত্ৰ। —*cular* (বাইনকুলাৰ) *adj.* adapted to the use of both eyes দুয়োটা চকুৰে চাবপৰা; দুইচকু থকা।

**Binomial** (বাইনমিয়েল) *adj.* or *n.* a quantity having two parts a+b বীজগণিতৰ দুগু অঙ্ক।

**Bio-genesis** (বায়জেনেসিস) *n.* the process of natural generation of life from life প্ৰাণৰ পৰা প্ৰাণৰ উদ্ভৱকৰ (opp. Abiogenesis=spontaneous generation স্বতঃউৎপত্তি)।

**Biography** (বায়গ্ৰেফী) *n.* an account of the life of a person জীৱন-চৰিত্ৰ, জীৱনী, জীৱন-বৃত্তান্ত। —*grapher* *n.* a writer of a biography জীৱন চৰিত্ৰ লেখক। —*graphical* *adj.* জীৱন-বৃত্তান্ত সম্বন্ধীয়।

**Biology** (বায়জিজ) *n.* the science treating of living beings জীৱন-বিজ্ঞান জীৱতত্ত্ব। —*logist* *n.* one who studies the science of biology জীৱন-বিজ্ঞান পণ্ডিত। —*logical* *adj.* জীৱন-বিজ্ঞান সম্বন্ধীয়। —*warfare* জীৱাসু যুদ্ধ।

**Bioscope** (বায়'স্কপ) *n.* an optical instrument by means of which actions of living beings are shown জীৱনদৃশ্য দেখুৱা যন্ত্ৰ, ইয়া-

(বাইপেৰাচ) *adj.* giving birth to two at a time একো একোবাবত দুটাকৈ পোৱাকালী জগোৱা।

**Bipartite** (বাইপাৰ্টাইট) *adj.* divided into two parts দুই অংশত বিভক্ত। যেনে bipartite

leaf having drawn up in two corresponding documents as shared by two parties দুটা পক্ষৰ বাবে দলিল বা চুক্তিৰ দুটা নকল ৰখা; বিপাক্ষিক। যেনে bipartite contract, treaty etc.

**Biped** (বাইপেড) *n.* a two footed animal দু-ঠেঙীয়া জন্তু, যিগদ।

**Birch** (বাৰ্চ) *n.* a kind of forest tree এবিধ টান কাঠৰ গছ, তুৰুপজৰ গছ।

**Bird** (বাৰ্ড) *n.* feathered animal চৰাই। —*catcher*=চৰাইমৰীয়া। —*eyed*=quick sighted ততালিকে দেখিব বা মণিব পৰা, ওপৰ-চকুৱা। Bird's nest=চৰাইৰ বাহ। Bird's eye view=ওপৰে ওপৰে চোৱা। Bird of Paradise=অতি সুন্দীয়া পাখিৰকা এবিধ চৰাই। Bird of passage=amigratory bird সময়ে সময়ে ঠাই বা দেশ সলাই ফুলা চৰাই। A little bird told me=মই কাৰোবাৰপৰা জনিলোঁ, ওপৰে ওপৰে জনিলোঁ।

**Biretta** (বিবেটা) *n.* a clergy's cap খুঁটাৰ হাড়কৰ টুপী বিবেৰ।

**Birth** (বাৰ্ণ) *n.* the act of coming into জন্ম, ওপজা; off spring পোৱালি, সন্তান; origin উৎপত্তি; lineage বংশ, কুল, গোষ্ঠি, জাত। —*place* জন্মভূমি, ওপজা ঠাই। —*day* জন্মদিন। —*right*=the right or privilege to which one is entitled by birth ওপজা ৰহু, জন্ম-হিকাৰ।

**Biscuit** (বিষ্কিট) *n.* a kind of hard and dry bread বিষ্কুট, বিলাড়ী পিঠা (Latin bis=twice)।

**Bisect** (বাইচে'ক্ট) *v. i.* to cut into two parts সমানে দুভাগ কৰ, সমানে দোভাগ্যবৈক কাট।

**Bisexual** (বাইচেজু'ৱেল) *adj.* herma-phrodite উভলিঙ্গ, দ্বিলিঙ্গ।

**Bishop** (বিশপ) *n.* a spiritual guide in the Christian Church under an Archbishop খ্ৰীষ্টিয় ৰাজপুৰোহিতৰ তলে প্ৰধান পাত্ৰী চাহাব। ডবা খেলাৰ গুটি বিশেষ। —*ric* (বিশপ'ৰিক) *n.* প্ৰধান পাত্ৰী চাহাবৰ এলাকা আৰু পদ।

**Bismuth** (বিচ'মথ) *n.* a kind of metal of reddish green colour অলপ কজলা বৰণৰ এবিধ সুৰুৱীয়া ধাতু।

**Bisexite** ( বাইসেক্সটাইল ) *adj.* having an intercalary day; a leap-year ৩৬৬ দিনীয়া বছৰ। অধিবর্ষ।

**Bison** ( বাইচন ) *n.* a wild bull যেঠোন গৰু।

**Bit** ( বিট্ ) *n.* a small piece এটুকুৰা, অকণমান অলপ, এডোখৰ; the part of the bridle which remains inside the mouth of a horse ঘোঁৰাৰ লেগামৰ মুখ ডোখৰ। **Bit by bit** = in small piece অকণ অকণকৈ, ক্ৰমে, অলপ অলপকৈ। **To take the bit in his teeth** = to be beyond restraint থমাৰ নোৱাৰা, ঘোঁৰাটো বাখিৰ বা চম্ভালিব নোৱাৰা হ। **To put the bit in the mouth** = to restrain থমা, বাখ, চম্ভাল।

**Bitch** ( বিচ্ ) *n. (fem.)* মাইকী কুকুৰ বা শিয়াল। অসন্তোষী তিকতা।

**Bite** ( বাইট্ ) *v. t.* to seize with the teeth কামোৰ, দংশন কৰ; to pain বিখা; to cheat প্রতারণা কৰ, চল; to nibble খুটুওৱা (যেনে মাংস)। — *n.* a wound caused by the teeth ঞ্শন, কামোৰ, খোঁট; a mouthful এমোকোৰা। **To bite the dust** = to die মৰ। **To bite the thumb** = তোচ নকৰা ডাব দেখুৱা, উভতি ধৰ; (*pa. t. bite, pa. p. bit or bitten*).

**Bitter** ( বিটাৰ ) *adj.* having acrid taste তিতা; painful দুঃখজনক চোকা। — *n.* তিতা বস্তু; (*pl.*) এবিধ তিতা মদ। — *ness n.* তিতা গুণ।

**Bitumen** ( বিটুমেন্ ) *n.* এবিধ খনিজ বস্তু।

**Bivouac** ( বিভু-এক্ ) *n.* encamping of soldiers at night in the open air যুদ্ধৰ সময়ত মুকলি ঠাইত ৰাতি খপা; তেনেকৈ মুকলি ঠাইত থকা অৱস্থা। — *v. i.* পহৰা দি ৰাতি খপ্।

**Bi-weekly** ( বাই-উইকলী ) occurring or appearing twice a week or once in two week সপ্তাহত দুবাৰকৈ হোৱা বা ওলোৱা; দুসপ্তাহত এবাৰকৈ ওলোৱা।

**Bizarre** ( বিজাৰ ) *adj.* queer, eccentric অদ্ভুত, খামখেয়ালী; যাব সাজ-পাৰ চুলি আদিৰ অদ্ভুত বিস্তাৰ তেনে মানুহ।

**Blab** ( ব্লেব্ ) *v. i.* to talk nonsense বেল্বেলা, বক্বকা। — *ber n.* a talker চেল্বেলীয়া

মানুহ, আগুৰি নেহোৱাকৈ মিছাই বকি ফুৰা মানুহ।

**Black** ( ব্লেক্ ) *adj.* of the darkest colour ক'লা, কলীয়া, ক'লাবৰণীয়া, কৃষ্ণ বৰ্ণ। — *n.* ক'লা-পোচাক, শোকপ্ৰকাশৰ চিন। — *en v. t.* to make black ক'লা কৰ। — *ish adj.* slightly black ক'লাচানেকীয়া, ঠুং ক'লা। **Black-beetle** = cockroach গুবুৰা পোক; পইতাটোৱা। **Black board** কুলাত ব্যৱহাৰ কৰা ক'লা বোৰ্ড। **Black boding** অমঙ্গলীয়া, অমঙ্গলসূচক। **Black-browed** = sullen গোথোৰা-মুৱা, ঞ্গ-মুত্ৰ। **Black chalk** ক'লা বস্ত্ৰ চক্ মাটি। **Black-faced** = gloomy দুখত মলিন মুখ হৈ থকা নিৰানন্দ, দুখময়। **Black Fever** কলাজ্বৰ।

**Black-guard** ( ব্লেক্-গাৰ্ড ) = a vile fellow বদমাচ, অসভা, নিধক মানুহ। **Black list** = list of defaulters স্বাকীদাৰৰ লিছি, ধৰুৱাৰ তালিকা; বেয়া মানুহৰ লিছি। **Black sheep** কুলাঙ্গাৰ দলৰ মাজত বদনামী মানুহ, চেকা থকা লোক। **Black smith** = one who works in iron কমাৰ। **Black-book** = a book for recording punishment বদমাচি বহী, দোষ বা দণ্ডৰ হিচাব ৰখা বহী। **In black and white** = in writing লিখিত, ভগা বগা আৰু ক'লাৰে অঙ্কিত। **To be in one's black books** = কাৰো অসন্তোষ-ভাজন হোৱা। **Black-art** = magic ইচ্ছাকাল বিদ্যা; বাকী-কৰণ, টাটক।

**Blackmail** ( ব্লেক্-মেইল ) *n.* money extorted by robbers, hush-money ডকাইতি কৰ, অস্তায়কৈ আদায় কৰা কৰ। — *v. t.* অস্তায়কপে ভয় দেখুৱাই কৰ আদায় কৰ।

**Bladder** ( ব্লেডাৰ ) *n.* a vessel containing air or liquid in the body মূত্ৰাধাৰ, মূত্ৰহলী; মাছৰ চো।

**Blade** ( ব্লেড্ ) *n.* the leaf or flat part of grass বাহৰ বা শস্তৰ পাত; the cutting part of an instrument ধাৰ, চোক থকা ফাল; the flat part of an oar ৰঠাৰ চেপেটা ফাল; খুৰ।

**Blade-bone** = কান্ধৰ হাড়।

**Blame** ( ব্লেম্ ) *n.* imputation of a fault, censure দাখ, অগৰ, দোষ, নিন্দা। — *v. t.* to find fault with, to censure হট, দাখ ধৰ,

জগৰ ধৰ, নিন্দা কৰ। —*able adj.* দোষী  
জগৰীয়া। —*less innocent* নিৰ্দোষী, নিজগৰীয়া।  
—*worthy adj.* liable to blame নিন্দনীয়।

**Blanch** (ব্লাঞ্চ) *v. t.* to whiten বগা কৰ।  
—*v. i.* বগা পৰ বা হ।

**Bland** (ব্লেণ্ড) *adj.* smooth mild মিহি কোমল,  
মৃদু।

**Blatant** (ব্লেণ্ডাণ্ট) *v. t.* to flatter, to caress  
আদৰ কৰ, প্রপংসা কৰি ফুচুলা। —*ment n.*  
coaxing, soothing speech মন ভাল লগোৱা  
কথা, ফুচলনি।

**Blank** (ব্লেঙ্ক) *adj.* without writing খালি,  
নেলেখা; empty, vacant খালি, শুদা, ফাচ্;  
unrhymed অমিত্ৰাক্ষৰ (যেনে ছন্দ)। —*n.* an  
unwritten paper নেলেখা কাগজ; a lottery  
ticket without any number ফাচ্; the  
white mark in a target চানমাৰিৰ বৰ্ডৰ মাজৰ  
বগা চিন। —*shot* হিলৈৰ শুদা আৱাজ।

**Blanket** (ব্লেঙ্কেট) *n.* a woollen covering  
কবল, থল। —*ing n.* cloth for blankets  
কবলৰ কাপোৰ; the punishment of being  
tossed in a blanket কবলত মেৰাই ফোঁকৰা  
শাস্তি। A wet blanket=আনক নিকংসাৰ কৰা  
মানুহ।

**Blare** (ব্লেয়াৰ্) *v. i.* to roar ভেঁ ভেঁ শব্দ কৰ।  
—*n.* ভেঁ ভেঁ শব্দ।

**Blaspheme** (ব্লেচফেম্) *v. t. & v. i.* to speak  
impiously of God ঈশ্বৰ নিন্দা কৰ; curse  
শাপ দে, শাপ। —*er n.* ঈশ্বৰনিদ্ভুক। —*phemy*  
*n.* contemptuous uttering against God  
দেৱনিন্দা। —*phemous adj.* অধৰবাৰী, দেৱনিদ্ভুক।

**Blast** (ব্লাষ্ট) *n.* a gust of wind ধুমুহা, বতাহৰ  
হেঁচা; sound of a wind instrument হুখেৰে  
বজোৱা বাদ্যৰ শব্দ বা হাত; explosion of  
powder ধাৰ বাকদ উৰাই ফুইৰা কাৰ্য্য, বাকদ  
উকৰা। —*v. t.* to split with powder ধাৰেৰে  
ওকৰা বা ফুটা; to wither শুকা, জই পেলা;  
to frustrate বাশ কৰ, বিফল কৰ। —*ed* মুলিয়া  
টোটাৰ। **Blasting furnace**=a smelting  
furnace ধাতু গলোৱা পাগহালি। **Blasting-**  
**powder**=পাথৰ বা পিল ওকবোৱা ধাৰ। **In full**  
**blast**=পূৰ্ণবেগে, পূৰ্ণাঙ্গি।

**Blatant** (ব্লেণ্টাণ্ট) ধৰিব নলগীয়া, সাম্যাত।

**Blatter** (ব্লেটাৰ) *v. i.* to talk too much বক  
বক কৰ।

**Blaze** (ব্লেজ্) *n.* flame জুইৰ আগ, জুইৰ শিখা;  
breaking forth প্রকাশ, প্রকাশ; a white  
spot on the face of a horse ফোঁট, ফোঁটা;  
a mark made on trees to trace a path  
হাৰিত বাট চিনাবৰ বাবে গছত কাটি যোৱা বীজ  
বা চিন। —*v. i.* to burn as flame জ্বলি উঠ,  
জুই লাগ। —*v. t.* to proclaim প্রকাশ কৰ।  
—*zing adj.* emitting light প্রজলিত, প্রখ্যাত।  
**Go to blazes**=নিণাত হ। **To blaze up**=  
খঙে মূৰৰ চুলি প।

**Blazer** (ব্লেজাৰ) *n.* a bright-coloured sporting  
jacket উজ্জ্বল বস্ত্ৰ খেলুৱৈৰ কোট; light flannel  
coat, often dyed with colours of some  
particular institution পাতল ফ্লেনেলৰ  
কোট, সাধাৰণতে কোনো অনুষ্ঠানৰ প্রতীক ঐক।  
ধাক।

**Blazon** (ব্লেজন্) *v. t.* to display, to make  
public জনাজাত কৰ, প্রকাশ কৰ, প্রচাৰ কৰ।

**Blazon** (ব্লেজন্) *n.* a heraldic coat of arms  
কুলমৰ্যাদাসূচক বৰ্ণ। —*ed* কুলমৰ্যাদা সূচক প্রতীক  
আদি অঙ্কনকাৰী অথবা বৰ্ণনাকাৰী ভাট।

**Bleach** (ব্লেচ্) *v. t.* to make white ধো, বগা  
কৰ। —*ing* কাপোৰ ধোৱা নিয়ম। —*ing powder*  
এখিৰ কাপোৰ ধোৱা ধাৰ।

**Bleak** (ব্লেক্) *adj.* cold চেতা, দেবদেৱীয়া; exposed  
মুকলি, উৎসং cheerless মন মুকলি মলমল,  
নিৰানন্দ। —*ness n.*

**Blear** (ব্লেব্) *adj.* dim with inflammation  
ভাঙকক নেদেখা। —*eyed* কুকুৰীকণা, চকুকীয়া।

**Bleat** (ব্লেই) *v. t.* ভেড়াৰ নিচিনাকৈ ভেঁ ভেঁ শব্দ  
কৰ, বেবা। —*ing n.* the cry of a sheep  
ভেড়াৰ হাত। **To bleat out**=to speak foolishly  
বেগবেগ।

**Bleed** (ব্লেড্) *v. i.* to let blood issue, to lose  
blood ভেজ শুলা, বজ বাজ কৰ; to die by  
slaughter হত হ। —*v. t.* to export money  
from দেশেৰে টকা আদায় কৰি ল। **The heart**  
**bleeds**=লোকৰ দুখত দুখ হ, মনত বেজাৰ লাগ।  
*p. n.* letting of blood to come

out বক্তাব, তেজ ঘোরা। —*adj.* বক্তাব। ( *p. t.* and *pa. p.* bled ).

**Blemish** ( ব্লেমিছ ) *n.* a stain দোষ, কলঙ্ক, চেকা ; disgrace অপবাদ ; defect ত্রুটি, দাঘ। —*v. t.* to defame বদনাম কর ; to disfigure চেকা লগা, অপবাদ নে, দুৰ্ণাম কর।

**Blench** ( ব্লেন্ড ) *v. i.* to shrink কোচ-মোচ থা, পাচহোঁক, থমক থা।

**Blend** ( ব্লেণ্ড ) *v. t.* to mix together মিশ্রিত কর, মিহলা, মিহলি কর ; to compound in a mass একেলগ কর। —*v. i.* to mingle মিহলি হ ; একেলগ হ।

**Bless** ( ব্লেচ ) *v. t.* to wish happiness to, to invoke divine favour upon আশীর্বাদ কর, to make happy সুখী কর ; to praise গুণকীর্তন কর। —*ed adj.* happy, enjoying heavenly pleasure স্বস্ত, সন্মতি প্রাপ্ত, পবিত্র, স্বর্গসুখী, ভাগ্যবত, ভাগ্যবান। —*ing n.* a prayer for happiness আশীর্বাদ। **Blessedness**=স্বর্গসুখ, কৃপা। **Single blessedness**=অবিবাহিত অরহা, উত্তরা বা বলা অরহা। **Bless God**=ই কি আচৰিত ! **Bless my soul ! Bless your heart**=অ মোর কপাল ! ( কোনে অতিক্রান্ত ঘটনাত মৰম দেখুতাই কোতা কথাত বারবার করে )।

**Blight** ( ব্লাইট ) *n.* a disease of plants গছ জই পবা বোগ। —*v. t.* to effect with blight জই গেলা, গছ জই পবা, বেমাৰে ধৰ ; to frustrate বিফল কর, নিৰাশ কর।

**Blind** ( ব্লাইণ্ড ) *adj.* destitute of sight কণা, অন্ধ, চকু নথকা, অন্ধলা ; obscure অজ্ঞানত ignorant কণামুগ, বিজ্ঞানমুগ, জানাছ without any বাট নথকা যেনে **A blind man** বাব নোভাবা কণি বা পছলি। —*v. t.* to deprive of sight কণা কর, চকু ফুটা, বেদেধা কর ; to deceive প্রবঞ্চনা কর, চকুত বালি দাৰ। —*n.* window screen মিথিকাত দিয়া পর্দা, ঢাকনি, আবরণ ; আঁৰ। —*ly adv.* কণাদ্বাৰাকৈ, চকুসুখ হুদি, নকণা-নিচিঠাকৈ। —*ness n.* want of sight অন্ধ অরহা, অন্ধকতা ; ignorance দুৰ্ঘতা। —*fold* to cover the eyes চকু বান্ধ, বেদেধা কর।

—*faith*=অন্ধ বিশ্বাস। **Love is blind**=প্রণয় অন্ধ।

**Blink** ( ব্লিক ) *v. i. or v. t.* to wink, to see obscurely with the eyes half-closed চকু পচাব, চকু টপ-টপাব, এটা চকু হুদি কেঁবাকৈ চা ; to shine in a flickering manner টিমিক-চামাক কৰি পোহৰ দে। —*n.* wink, glimpse কেঁবাহি দৃষ্টি ; a gleam of light টিমিক-চামাক পোহৰ, জ্বলিকনি, টিপ-টপনি। —*ers n.* পোনে পোনে বাট দেখাকৈ ঘোঁৰাৰ চকুত বাকি দিয়া চামৰা, চকু ঢাকনি। —*ard* যি ঘনাই চকু পচাবি থাকে বা টিমিক-চামাককৈ দেখে।

**Blirt** ( ব্লাৰ্ট ) *v. i.* to burst into tears হঠাতে চকু-পোৰ।

**Bliss** ( ব্লিচ ) *n.* the highest happiness স্বর্গসুখ, পৰম সুখ, অময়া সুখ। —*ful adj.* দৌড়াগ্যবান, বিনন্দীয়া। —*fulness n.* মহানন্দ।

**Blister** ( ব্লিষ্টাৰ্ ) *n.* watery bladder on the skin পানী-জোলা, ঢো ; ointment or plaster to raise a pustule গাত ঢো জোলা লেপ। —*v. i.* to cause a blister ঢো জোলা, পানী জোলা বান্ধ। —*fly* দৌড়াহি পোক, আহাৰকা।

**Blithe** ( ব্লাইথ ) *adj.* joyous, sprightly প্রফুল্ল, আনন্দময়, বক্তৃবাল, চটখটীয়া। —*ness* হুষ্টি। —*some*=mirthful খেমেলীয়া।

**Blither** ( ব্লিথার ) *v. i.* to talk nonsense garrulously অৰ্থহীন বাচালতা প্রকাশ কর ; চেলেশুৱামি দেখা।

**Blitz-krieg** ( ব্লিক্-ক্ৰিগ্ ) *n.* ( see war ), a violent aeroplane attack ভয়ানক আকাশী জাহাজৰ আক্রমণ ; বিহাংগতি আক্রমণ।

( ব্লিভাৰ্ড ) *n.* a blinding storm of wind and snow বৰকৈ বলা বৰকৰ ধুমুহা।

( ব্লিট ) *v. t.* to cause to swell ওফলা, জাঁকি দি ওকা ( যেনে মাছ )।

( ব্লব ) *n.* a drop of liquid পানীয়া বক্তৰ এটোপাল ; a round spot ফোট ; gooseberry or anything like it ক'লা জাম্বৰ দৰে টুলটুলীয়া বক্ত।

**Block** ( ব্লক ) *n.* an unhewn piece of wood or stone গড়, গুৰিকাঠ, ঠকুৱা, কুন্দা, শোট কাঠ বা শিল ; a piece of wood or metal on

which something is engraved in printing চাপ, নকশা; a pulley জলকীট পুৰী; a group of houses একেলাটৰ এগাৰী ঘৰ; an obstruction প্রতিবন্ধক, ভেঁটা। —*v. t.* to shut up আদম, আদমটো বন্ধ, ঘেৰি পেলাই। —*head n.* a fool মূৰ্খ, ভেৰা। —*to cut blocks with a razor* একসময়তে এখনভৰি বৈচি চলিব নোৱাৰা নিয়ম। —*tin* মিডাক ধাতু। *In block* একেবাৰে, পাইকাৰী মতে। *To cut blocks with a razor* =অৰখা চেন্টা কৰ।

**Blockade** (ব্লকেড) *n.* blocking up of a place by surrounding with troops or ships কোঠ, সেনাৰে ঘেৰি ধৰা কাৰ্য্য, অৱৰোধ। —*v. t.* to surround by troops কোঠ দাৰ, সেনাৰে ঘেৰি ধৰ।

**Blonde** (ব্লন্দ) *n.* a person of fair complexion সুন্দৰ, সোণালী চুলি থকা বগা বঙৰ মানুহ (*opp.* Brunette ক্ৰেনেত)।

**Blood** (ব্লাড্) *n.* the red fluid which flows in the veins and arteries of men and animals তেজ; relationship আত্মীয় হজন; descent ডেজ; কুটুম; temperament বৈজ্ঞানিক স্বভাৱ; murder বুন; red juice of anything বঙ্গা বস। *His blood is up* =ভাৱ ধং উঠিছে। —*bought* =procured by bloodshed বক্তপাত কৰি পোৱা। —*heat* মানুহৰ গৰি তাপৰ সমান গৰম। —*horse* ভাল জন্তুৰ ঘোঁৰা। —*hound* এবিধ কুকুৰ। —*money* কৰো গাত মিছাকৈ হত্যাৰ জগৰ লগাই অৰ্জা ধন। —*poisoning* তেজ বিষাক্ত হোৱা বেমাৰ। —*relation* =related by blood or marriage বংশ, আপোন সম্পৰ্ক। —*shed* =slaughter হত্যা, বুন। —*shot* অতিকৈ বঙা (চকুত খাটে)। —*stained* =stained with blood বক্তাক্ত। —*thirsty* বক্তপিপাসু, হিংৱ। —*vessel* তেজ চলা নালী, ধমনী। —*less* নিস্তেজ, শৈতা। —*flux* তেজ শীত। *In hot blood* =from excitement খঙৰ বেগত। *In cold blood* =from deliberate judgment ইচ্ছাপূৰ্বক। —*y adj.* stained with blood বক্তময়; cruel নিষ্ঠুৰ, দুষ্ট-ধৰম নোহোৱা। *Blood and iron policy* =বগনীতি। *Of the royal blood* =ৰাজবংশী। *Blue blood* =ডাঙৰ মানুহৰ বংশ।

*Flesh and blood* =দেহ-ধৰ্ম, জীৱপ্ৰকৃতি। *Blood is thicker than water* =ভেজ-মজহৰ সম্পৰ্ক সবাতকৈ ডাঙৰ।

**Blood-bank** তেজৰক্ষা ঘৰ পৰা ঠাই। —*shed* বক্তপাত। —*sports* বক্তাবক্তি কৰা বং-ধেমালি।

**Bloom** (ব্লুম্) *v. i.* to flower ফুল ফুলা, ফুল মেল, ফুল ধৰ; to be in a state of youth or vigour ফুল, চেহেৰা মুকলি হ, শুৱনী হ। —*n.* a blossom ফুলৰ কলি; youthful vigour and freshness ডেকা চেহেৰা, জেউতি, গালৰ টুপ-টুপীয়া সুন্দৰ বৰণ। —*ing, -y adj.* ভালকৈ ফলা, প্ৰস্ফুটিত; shining উজ্জল। *To take the bloom off a thing* =কোনো বস্তু মলিন হৈ হতশ্ৰী কৰ।

**Blossom** (ব্লসম্) *n.* a flower-bud ফুল, ফুলৰ কলি। —*v. i.* to put forth flowers ফুল, ফুল ধৰ।

**Blot** (ব্লট্) *n.* a stain চেকা, দাগ; infamy, disgrace অপবাদ। —*v. t.* to stain দাগ লগা; to obliterate লোপ কৰ, মাৰ নিয়া, নষ্ট কৰ; to wipe off, dry মচি শুকা, টোকা। *Blotting paper* =টোকা কাগজ, শোহনী কাগজ। *Blot out* =মচি পেলা। *A blot on the escutcheon* =বংশৰ কলঙ্ক। *Blot one's copy book* =কলঙ্ক অনা, অপহাৰ অনা।

**Blotch** (ব্লচ্) *n.* a pustule গাত হোৱা ক'লা দাগ, তিল বা আচিনাই। —*v. t.* to mark with dark spots on the skin ক'লা ক'লা দাগ কৰ। —*adj.* Blotchy বোবোৰা-বোবোৰ।

**Blouse** (ব্লাউজ্) *n.* তিবোতাৰ এবিধ চোলা।

**Blow** (ব্লো) *n.* a stroke আঘাত, ঘাপ, থুলা, চৰ-চাপত, কিল-ডুকু; mishap দুৰ্ঘটনা। *At a blow* =suddenly ইঠাৎ, একেথুলাই। *To come to blows, to exchange blows* =হতাহতি লাগ, মৰামৰি কৰ। *Without striking a blow* =নিকপত্ৰে, অনায়াসে। *To strike a blow for* =সহায় কৰ। —*v. i.* to produce a current of air ফুতা, বতাহ বস। —*v. t.* বতাহেৰে হেঁচ, ফু' দে, ফু' দি বজা, ফুক। *To blow away* =উৰাই নে। *To blow down* =বতাহে পেলা, বতাহত পৰি থোৱা। *To blow up* =উৰাই পেলা (যেনে বাৰেৰে)। *To blow out* =মুমা। *To blow hot and cold* =কষ্টকতে ভাল কষ্টকতে

বেয়া হ, লগতে মৰম দেখা লগতে থং দেখা। To blow off=বলেৰে মতাৰ বা ভাগ বাজ কৰ। To blow up=ফুটি যোৱা। To blow over=to subside হাব যা, শামকটি। To blow one's own trumpet=নিজৰ গুণ-গোৱৰ কৰ। To blow one's brains out=মুৰত গুলি কৰ। Blower=জুই ফঁহাই দিয়া যন্ত্ৰ।

**Blowze, Blowzy** (ব্লোজ) *adj.* coarse looking দেখাত শুকান উৰান মুখ বন্ধাপৰা।

**Blubber** (ব্লাব্বাৰ্) *v. i.* to weep vehemently চেৰেউ-কেৰেউকৈ কান্দ, ছবাওবাবে কান্দ। —*ed p. adj.* of a face swollen with weeping কান্দি কান্দি ওফুদি যোৱা মুখেৰে।

**Bludgeon** (ব্লাড্জ'ন্) *n.* a short stick, having one end heavier than the other গদা; একালে গধুৰ টোকোন।

**Blue** (ব্লু) *n.* one of the seven primary colours নীলবৰণ, নীলবং; the sea সাগৰ; the sky আকাশ। —*adj.* of the blue colour নীলবৰণীয়া। —*ish adj.* slightly blue ঈষৎ নীলা। —*beard n.* কেইবাজনীও পত্ৰী থকা মূনিহ। —*black* নীলবৰণৰ ডাক থকা ক'লাবৰণ। —*book*=parliamentary reports and returns পাৰ্লামেণ্টৰ বাজ-সভাৰ কাকত। —*bottle* পুলিচৰ মানুহ (ধেমেলীয়া কথাও কোৱা হয়)। —*jacket*=a seaman নৌ-সেনাৰ লগৰ নাৱিক। —*stocking*=a learned but pedantic lady বিদ্যাভিমानी ভিৰোভা। —*devil* পিশাচ। —*ribbon*=any great prize সবহ মূল্যৰ পুৰস্কাৰ। —*water* গভীৰ সাগৰ। The blues =বন্ধাৰ অথবাৰোহী গ্ৰহণী বা চতৰী। —*stone*=vitriol তুতীয়া। To look blue=to be down spirited বেজাৰ মনেৰে থাক।

**Bluff** (ব্লাফ্) *adj.* out-spoken ভংগতীয়া, হু'বীয়া, খোলা; blustering দাঙিক। —*ly adv.* খোলাখুলিকৈ, ৰপৰাই। —*n.* a high river bank খিৰ গড়া; a boastful swaggar গেজেৰী, ভাবুকি।

**Blunder** (ব্লাণ্ডাৰ্) *n.* a great mistake ডাক্তৰ ভুল। —*v. i.* to make a gross mistake ডাক্তৰ ভুল কৰ। —*er* ভুলকাৰক।

**Blunderbuss** (ব্লাণ্ডাৰ্ বাচ্) *n.* এবিধ চুটি ডাক্তৰ মুখেৰে বন্দুক।

**Blunt** (ব্লাণ্ট) *adj.* rough, not sharp ভোতা, চোক নখকা, বহুতা; dull ভোলা; frank খোলা। —*v. t.* to dull the edge ভোতা কৰ। —*ly adv.* খোলা-খুলিকৈ। —*ness n.* Blunt-witted=ভোলা, ভোবা।

**Blur** (ব্লাৰ্) *v. t.* (out or over) দাগ লগা, চেক লগা, লেপ-থেপ কৰ, অস্পষ্ট কৰ। *Pa. p.* blurred.

**Blurt** (ব্লাৰ্ট) *n.* sudden utterance দপ্ কৰে নতৰা-নিচিঙাকৈ কোৱা কথা। To blurt out=দপকাৰে কৈ পেলা।

**Blush** (ব্লাছ) *n.* sudden appearance of red glow on the face লাজত বা নম্র গুণবৰণা হোৱা মুখৰ ৰঙা বৰণ, সেওমেঠ'ভাৱ, দীপ্তি, মুখত ডেজ উঠা। —*v. i.* to express shame লাজ কৰ, চুহুৰ চামাক কৰ, মুখ অমোলা। —*ing n. or adj.* মুখত ডেজ উঠা, নম্রভাৱ, লাজুক। At the first blush =পোন প্ৰথমে চকুত পৰোভেই, চকুৰে চোৱা মাত্ৰকে। To put to the blush=লাজ লগোৱা।

**Bluster** (ব্লাষ্টাৰ্) *v. i.* to make a loud noise like wind হো হো শব্দ কৰ, হোহোৱা, দম্ভম। —*n.* হোহোৱনি, দম্ভমনি। —*ing n.* swaggar-ing দৰ্ভাঙ্গি, দপ্-দপনি, ভাবুকি। —*ous adj.*

**Bo, Boh** (ব' ) হুঃ।

**Boa** (ব-এ) *n.* a general name for the largest species of serpents অজগৰ সাপ, পানী-মড়লী সাপ।

**Boar** (বোৰ্) *n.* the male of swine মতা বনৰীয়া গাহৰি, বৰা। —*ish adj.* like a boar brutal বৰাগাহৰিৰ নিচিনা, পশুৰ দৰে।

**Board** (বোৰ্ড) *n.* a broad wooden frame কাঠৰ ফলি, ডক্তা, মেজ; food আহাৰ, খোৱা-বোৱা; a table round which a council is held সভা কৰা মেজ; যন্ত্ৰণী; a council of some authorised persons কোনো শাসন-প্ৰণালী বিষয়ক সভা যেনে, The board of revenue=বাজহ বিষয়ক সভা; the deck of a ship জাহাজৰ ভিতৰৰ ওপৰৰ ভাগ। —*v. t.* to provide food on payment ৰন লৈ খাবলৈ দি; to enter a ship by force জাহাজত বলেৰে সোম। —*v. i.* to take

food আহাৰ কৰ। —*er n.* one who lives in a boarding and receives food there যি বিভিন্নত থাকে আৰু খায়। —*ing n.* act of covering with board ডক্তা লগোৱা কাম; act of supplying with food on a fixed payment ধন লৈ আহাৰ দিয়া কাৰ্য। **Black-board**=কুলত ব্যৱহাৰ কৰা ডাঙৰ কাঠৰ ফলি। **Pasteboard**=কিতাপৰ বাকলি লগাবৰ নিমিত্তে ব্যৱহাৰ কৰা মঠকা কাগজ।

**Boarding-school**=খাবলৈ আৰু পঢ়িবলৈ বন্দবস্ত থকা কুল বা পঢ়াশালী। **Board and lodging**=খোৱা খোৱা, খোৱা আৰু থকা। **Board school**=হানীয়া বৰ্ডৰ খৰছত চলোৱা কুল। —*wages* চাকৰৰ খোৱা খোৰাকী। **Above board**=প্ৰকাশ্যে, নিঃসন্দেহে। **By the board**=জাহাজৰ কাষত। **To go by the board**=নষ্ট হোৱা, হেৰোৱা। **To go on board the ship**=কোনো জাহাজত উঠি যোৱা।

**Boast** (বোষ্ট) *v. i. or v. t.* to brag, to talk proudly গগা, গগ কৰ, ফিটাঁহি কৰ, দৰ্জালি কৰ। —*n.* vaunting দৰ্জ, অহঙ্কাৰ, ফাতিহা, ফিটাঁহি। —*ful adj.* given to vainglory দাৰ্জিক, অহঙ্কাৰী, ফুটংগিৰি মানুহ। —*ing* কেবামতালি।

**Boat** (বোট) *n.* a small ship সৰু জাহাজ। —*ing* =the art of plying a boat নাওবোৱা অভ্যাস। —*man* নাৱবীয়া, নাওবৈহা। —*swain* চাবং। **In the same boat**=একে অৱস্থাত থকা বা পৰা। **To have an oar in another man's boat**=to meddle with another's affairs আনৰ কামত মগজপা।

**Bob** (বব্) *v. i. or v. t.* to move up and down in a jerking manner টোপা, চিপা। —*n.* bait used in angling চিপ, টোপ; a jerking motion আঁকোৰ; a familiar form of Robert "বৰাৰ্ট"ৰ উপভূষা নাম; a policeman কনিষ্টেবল। **Bobbed hair**=চুটি কৰি ছাটি দিয়া চুলি; পাহ কটা চুলি।

(বকিন্) *n.* a small round piece of wood on which thread is wound টাহুৰি, সূতা মেৰাই খোৱা ঘূৰণীয়া কাঠ।

**Bo-tailed adj.** with a tail cut short নেজকটা, নেজৰবা। **Bo-d-tail** থবা-নেজ।

(বোড্) *v. i. or v. t.* to prophesy, to fore-

show আগধৰি ক, আগেই কোনো এটা লক্ষণ প্ৰকাশ পা। **In bodes no good**=ই ভাল হব বুলি দেখা নেযায়, ই ভাল লক্ষণ নহয়। —*ful*=ominous কুলক্ষণীয়া *e. g.* A **bodiful message**=অমঙ্গল বাতৰি। —*ing n.* an omen কুলক্ষণ, অমঙ্গলৰ চিন।

**Bodice** (বেডিচ) *n.* a woman's jacket ডিবোতা মানুহে পিন্ধা থবা চোলা, জাকিট চোলা, কাঁচুলি।

**Bodkin** (বডকিন্) *n.* large blunt pin সৰু হাত-যাঠি, শলা। **To sit or ride bodkin**=কোনো মতে ঠাই খাই বহি বা।

**Body** (বডি) *n.* the whole frame of an animal গা শৰীৰ, দেহ; a person কোনো এজন, লোক; middle of anything মাজভাগ, মাজ; a number of men দল, জাক। **Bodied** দেহহৃত। **Bodiless adj.** অশৰীৰ **Bodily adj.** relating to the body গাৰে, শৰীৰৰে। —*adv.* distinctly, without reserve সম্পূৰ্ণৰূপে, দেখা-দেখিকৈ *e. g.* He denied it **bodily**=সি একেবাৰেই অস্বীকাৰ কৰিলে। **In a body** জাক পাতি, দল বাকি। **Body and soul**=দেহেৰেহে। —**guard n.** a guard attending on the ruler of a province or the king বজাৰ গা বৰীয়া চিপাহী। —**politic** গোটেই ৰাজনৈতিক দল। —**servant** গা চোৱা লিগিৰা। —**warrant** ধাৰ তথ্য নোৱাৰা ধৰুৱাক শিৰেষ্টাৰ কৰা পৰোৱান। —**smatcher**=মৰা মানুহৰ দেহ কবৰৰ পৰা চুৰি কৰি অনা লোক।

**Body corporate**=নিগম নিকাৰ।

**Boffin** অনুসন্ধানত লাগি থকা লোক; বৈজ্ঞানিক।

**Bootian** (বিতোয়িত্তে) *adj.* pertaining to Boeotia in Greece, hence dull, stupid ভেৰা, আঁজলা।

**Bog** (বগ্) *n.* a marsh জলাহ। —*gy adj.* দোপনি, পিটনি, দলদোপ। —**butter** পিতাখিত পোতা এবিধ চৰ্ব্বজাতীয় খনিজ বস্তু। —**trotter**=one who lives in a boggy land, hence an Irishman জলাহত থকা যেনে আটপাত্তাৰ মানুহ।

**Boggle** (বগল্) *v. t.* to hesitate ভয়ত ইফাল সিফাল কৰ, চুচুচামাক কৰ।

**Bogle, Bagey** (বগি) *n.* চাৰি চকাৰ গাড়ী। বেলৰ গাড়ী।

(বগল্) *n.* goblin ভূত।

**Bugus** (ব'গাচ্) *adj.* spurious মিছা, কৃত্রিম, কেবল লোক-দেখনিয়াৰ, ভাওজোৰা।

**Bohemian** (বোহেমিয়েন) *n.* and *adj.* a person of loose habits, one who sets aside social conventionalities সামাজিক বীতীনিতি দলিয়াই পেলাওঁতা উচ্ছৃঙ্খল মানুহ। —*life* উচ্ছৃঙ্খল জীৱন।

**Boil** (বাইল) *v. i.* to bubble up by means of heat উত্তল, তাপ পাই ওফুন্দি ওঠ; to be hot তপত হ; to be excited উত্তেজিত হ। —*v. t.* to heat উত্তলা, তপতা; to cook সিজা, ৰান্ধ। To **boil down** = তপতাই গোহা। To **boil over** = উতলি বাগৰি পৰ। **Boiling point** = পানী উতলিব পৰা তাপৰ সমান, ফুটনাঙ্ক। **Boiler** ৰেল বা জাহাজ আদি চলাবৰ নিমিত্তে পানী উত্তলাই ভাপ তৈয়াৰ কৰা কল; তপত কৰোঁতা। পানী তপতোৱা ইঞ্জিনৰ চোলা।

**Boil** (বাইল্) *n.* a tumour গাঁড়, গাঙ্গঠি।

**Boisterous** (বাইফাৰ-অচ্) *adj.* wild জকাল; জলী, noisily merry আটোছৰা; কোঁহাল প্ৰিয়, হোঁ-হোঁৱা; **Boisterousness** *n.* আটোহ; বক-বকনি; কোঁহাল; হাই কিৰীলি।

**Bold** (ব'ল্ড) *adj.* having courage; daring; সাহিয়াল; সাহসী; wanting foresight অবিবেচক; আগপাচ নুগুণ; striking to the sight চকুত পৰা, ওলাই থকা; steep ওখ। **Boldfaced** *adj.* impudent উধৰা, নিলাজ। **Boldly** *adv.* সাহসেৰে। **Boldness** *n.* bravery সাহস; উদম। To **make bold** = to take the liberty; to be forward in speaking কোনো কথাত ভোচ নকৰা। To **show a bold front** = ভয়-নকৰি আগবাঢ়ি যা, ভোচ নকৰ।

**Bole** (ব'ল) *n.* the body of a tree গা, গছ; a recess in a wall দেৱালৰ মাজৰ খোঁক।

**Boll** (ব'ল) *n.* the seed vessels of poppy, flax & the like কপৰা; ওটী থকা বাহ; a measure of capacity for grain শস্য জোখা দোন বা পাচি।

**Bollard** (ব'ল্-আৰ্ড) *n.* a post on a wharf to which the vessels are tied জাহাজ বধা ঠাইত জাহাজ বন্ধা খুঁটা।

**Bolometer** (ব'ল-মিটাৰ্) *n.* an instrument

for measuring radiant heat উজ্জ্বল পোহৰৰ তাপ জোখা যন্ত্ৰ।

**Bolshevik** (বল্-শ্বেভ্-ইক্) *n.* a member of the Russian socialist party of revolutionary character কচীয়া দেশৰ এক বিপ্লবকাৰী সংস্কাৰক দলৰ লোক।

**Bolster** (ব'ল্-ষ্টাৰ্) *n.* a long round pillow দীঘল গাঁড়। —*v. t.* a pad or a cushion হেঁচা নেখাবলৈ কোনো কলত লগোৱা কোমল নুৰা বা ডেজা।

**Bolt** (ব'ল্ট) *n.* a pin to fasten a door etc. দুৱাৰৰ শলখা; লোহাৰ খিলি; an arrow কঁাৰ, শৰ; a thunderbolt বজ্জ। —*v. t.* to fasten with a bolt খিলি বা শলখা মাৰি বন্ধ কৰ; to expel suddenly হঠাৎ বাজ কৰা। —*v. i.* to rush away ওলাই লব মাৰ। **Cupid's bolt** = কাম বান।

**Bolt or Boul** (ব'ল্ট) *v. t.* to sift তুহ চাল।

**Bolter** *n.* আটা গুড়ি চলা চালনী। **Bolt hole** = a place of shelter মাটিৰ তলত লুকুৱা ঠাই।

**Bolus** (ব'লাচ্) *n.* a round mass লাড়ু; লড়া। ডাঙ্গৰ বৰি।

**Boma** থাৰা; কাহাৰী; কোঁঠ; এবিধ বিৰাট সাপ।

**Bomb** (বম্) *n.* an explosive of destructive nature বোমা; অস্ত্ৰ শত্ৰু ভৰোৱা গুলী ফটকা; গোলাকাৰ আৱেগ জন্ত্ৰ।

**Bombay-duck** *n.* a fish of the salmon and trout kind in a dried condition একমকম শুকান হাছ।

(বম্বাৰ্ড) *v. t.* to attack with bombs গোলাবৰ্ষণ কৰ, গোলাগুলি মাৰি আক্ৰমণ কৰ।

—*ment* *n.* গোলাবৰ্ষণ **Bombardier** *n.* গোলাবৰ্ষণকাৰী লোক, গোলাবাজ।

(বম্বৰেট) *n.* a high sounding style দীঘল ডাঙৰ শব্দ থকা ডাৱা। —*ic* *adj.* high-sounding দীঘল ডাঙৰ কৰা থকা।

(বোলা ফাইড) *adj.* or *adv.* genuine প্রকৃত, আচল; in good faith প্রকৃত ভাৱত, সৰল ভাৱেৰে।

**Bond** (ব'ন্ড) *n.* a sort of sweetmeat বন্দিয়া, বন্দিয়া চেনি মিঠে।

**Bond** (ব'ন্ড) *n.* anything that binds



union সংযোগ; a document খত, দলিল; একবাৰনামা; the process of connecting one brick with another ইটাৰ গাঁথনি. (pl.) —s=chains, fetters শিকলি, ফাটেক্. —ed adj. মাহুল দিবলগীয়া একবাৰনামা থকা। —er stores or warehouse মাল ৰাখিবলৈ পটা থকা গুদাম ঘৰ। —man=গোলাম; বন্দী, বন্ধুতা। —s-man n. a slave গোলাম; a surety জামিন। —maid-woman=বেটী। —debt দলিলী কৰ্জ। —servant=বন্ধুতা। —age n. slavery গোলামী, কয়েদ, দাসত্ব।

**Bone** (বোন্) n. a hard substance in the body of a living being হাড়, অস্থি; (pl.) the bones collectively, the body হাড়ৰ সমষ্টি, শৰীৰ (ভুক্তার্থে)। **Bony** adj. full of bones হাড়ময়, হড়লা। —dust, —metal সাবৰূপে ব্যৱহাৰ কৰা হাড়ৰ গুৰি। A bone of contention =বিবাদৰ মূল কাৰণ। A bone to pick=a grievance অভিযোগ, জগৰ। To make no bones of=বাচৰিচাৰ নকৰ, অলপো আশঙ্কা নকৰ। To the bone=হাড়লৈকে। A skin and bone=হাড়-হাল মাত্ৰকে থকা মানুহ। Bred in the bone=মজাগত।

**Bonfire** (বন্-ফায়াৰ্) n. a large fire in the open air to express rejoicing মেজি।

**Bonhomie** - (বনঅমি) n. good nature সবলভাৱ।

**Bonnet** (বন্নেট) n. a covering for the head ডিবোতা মানুহৰ টুপি; the cover of a motorcar engine মটৰ ইঞ্জিনৰ ঢাকনী।

**Bonny** (বনি) adj. handsome শুৱনী, বক্সিয়াল।

**Bonus** (ব'নাচ) n. an extra dividend or gratuity বাঢ়ি, ওপৰকি লাভ, পুৰস্কাৰ।

**Boob, Booby** (বুবি) n. ডেবা বা অজলা মানুহ। A booby will never make a handle=খুন্দ-পিটি গাৱৰ ঘোঁৰা কৰিব নোৱাৰি। Booby trap=অজলাক উজুতি ধুৱাবলৈ বাটত থৈ দিয়া শিল বা ইটা।

**Boodle** (বুডল্) n. a crowd, pack জাঁক, জুম। stock-in-trade বেপাৰৰ মুঠ জমা বস্তু।

**Book** (বুক্) n. sheets of paper written or blank bound together পুথি, কিতাপ, গ্ৰন্থ, বহী, খাতপত্ৰ; the division of a book গ্ৰন্থৰ

ভাগ। —v. t. to enter in a book হিচাব লেখ; to transmit by entering in a book মাল চালান দে; to take a ticket for জাহাজত যাবলৈ টিকেট ল। —binder দপ্তৰি, কিতাপ বান্ধোতা। —case কিতাপৰ আলমাৰি। **Booking office**=বেল জাহাজৰ টিকেট দিয়া ঠাই। —keep- ing হিচাব ৰখা বিদ্যা। —learning পুথিৰ বিদ্যা (ব্যৱহাৰিক জ্ঞানৰ অভাৱ বুজায়)। —let সক পুথি। —mark কিতাপ পঢ়াৰ চিন। —post কিতাপ-পত্ৰ ডাকেৰে পঠোৱা নিয়ম বা পদ্ধতি। —shelf কিতাপ ৰখা দেৱাজ, পুথিঠগা। —seller কিতাপ বেচোতা। —shop কিতাপৰ দোকান। —stall মুকলি ঠাইত কিতাপ বেচা দোকান। —stand কিতাপ পঢ়া গুহ মেজ। —worm কিতাপৰ পোক, যি সদায় হাতৰপৰা কিতাপ নেৰে। To be upon the books=চৰকাৰী বহীত নাম থকা। To bring to book=to bring to account দায়ী কৰ, জগৰীয়া কৰ। To take a leaf out of another's book=অন্যৰ আদৰ্শ অনুসৰণ কৰ;

**Boom** (বুম্) n. a pole for stretching out a sail জাহাজৰ পালতৰা ডাং; a hollow roar গুৰগুৰণী শব্দ, গুমগুমণী; sudden increase of business activity কোনো বেপাৰৰ ইঠাৎ মূল্য বৃদ্ধি; অতি লাভজনক অৱস্থা। (opp. slump)—v. i. to make a hollow roar গুম-গুমা, গুম্ গুম্ শব্দ কৰি বাজ হ; to make a rush to become prosperous ধন ঘটিবৰ আশতে হিচ্ৰু খাইপৰ। —ing=rushing with violence খুব বেগেৰে বাজ হোৱা। A boom year বছাৰ চলা বছৰ।

**Boomerang** (বুমেৰাং) n. অষ্ট্ৰেলিয়াৰ আদিম অধিবাসীয়ে মুছাদিত ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ আকোঁৰা ডাং, গালৈ উভতি অহা ফৰ্ণুটি।

**Boon** (বুন্) n. a gift or favour দান, অনুগ্ৰহ; a prayer আবেদন। —adj. (e. g. a boon-companion) gay, merry খেমেলীয়া, আমোদী, বন্ধুতাল।

**Boor** (বুৰ্) n. a rustic, a coarse person চহা, অসভ্য। —ish adj. rustic অসভ্য। —ishly adv. —ishness n.

**Boost** (বুস্ট্) v. t. to shove সমুখৰ পিনে গঁতা মাৰি পঠোৱা; to advertise প্ৰচাৰ কৰি ফুৰ।

to help to promote উন্নতিবিধানত সাহায্য কৰ।

**Boot** (বুট) *n.* a leather covering for the foot বুট জোতা। —lace জোতাৰ ফিটা। —last জোতাৰ সুমাই বখা কাঠৰ পাঁচ বা ঠাট। Six feet in his boots=জোতাৰে সৈতে হুটু দীঘল। To die in his boots=সবল অৱস্থাত মৰা। To have one's heart in one's boot=বৰ ভয় খোৱা। **Bootlegger** *n.* চোৰাংকৈ মদ বেচোতা।

**Boot** (বুট) *n.* advantage লাভ। —less=without profit অকামিলা, অনর্থক। To boot= in addition উপৰিও, তাৰ বাজেও।

**Booth** (বুথ) *n.* a temporary hut or stall at a market place পঁজা ঘৰৰ ওলত দিয়া দোকান বা পোহাৰ।

**Booty** (বুটি) *n.* spoil from vanquished enemy, plunder, pillage লুটৰ বস্তু, লুটি অনা বস্তু।

**Booz** (বুজ) *v.* লাহে লাহে মদ খোৱা।

**Bo-peep** (বোপীপ্) *n.* a play among children লুকাভুকি খেলা।

**Borax** (বৰেক্স) *n.* a kind of mineral salt সুৰণা। **Boracic** *adj.* pertaining to borax.

**Border** (বৰ্ডাৰ) *n.* an edge, margin, boundary of a country দাঁতি, কাষ, সীমা, পাৰ; embroidered edge of a garment or cloth পাৰি, আঁচল, আউটি; a flower-bed ফুল বোৱা ডেটি। —*v. i.* (on) to approach প্ৰায় অনুকূপ হ, সমতুল্য হ। —*v. t.* (upon, with) to be adjacent ওচৰ চাপ, কাষত থকা; to adorn with a border পাৰি দে। —*er*=one who lives near border of a country দাঁতি-কাষবীয়া, দাঁতিয়াল।

**Bore** (ব'ৰ্) *v. t.* to make a hole by piercing বিকা দে, বিকা কৰ; to annoy আমনি কৰ, বিবস্ত কৰ। —*n.* a hole বিকা, ফুটা; a person who gives trouble আমনি কৰোঁতা; the cavity of a gun হিলৈৰ বিকা। —*dom* ৰাস্তি। —*er* *n.* an insect that pierces wood কেৰোণ পোক; কাঠ পোক; a person or thing that bores বিকনা, ফুটা কৰোঁতা। —*ings* বিকা দিওঁতে ওলোৱা কাঠৰ ওৰি। **Boring-instrument**=বিকনা, ভোঁহৰ।

**Bore**=past tense of bear.

**Boreas** (বোৰিয়েচ্) *n.* north wind উত্তৰ দিশৰ পৰা বৈ অহা বতাহ।

**Born** (বৰ্ন) *p. p.* of bear (ওপজা)। **Born in or with**=inherited by birth ওৰাৰিচ, ওপজা মাত্ৰে উত্তৰাধিকাৰী। **In one's born days**=জীয়াই থকা কেদিন, জীৱনত। **Born in the purple**=ৰাজবংশজাত। **Born with a silver spoon in one's mouth**=চহকী পিতাকৰ ঘৰত জন্মল।

**Borough** (বাবো) *n.* a town that has the privilege of sending members to Parliament পাৰ্লামেণ্টে মহাসভালৈ মেম্বৰ মনোনীত কৰিব পৰা নগৰ। **Country borough**=৫০,০০০ হেজাৰৰ ওপৰ মানুহ থকা বিলাডৰ নগৰ।

**Borrow** (বৰো) *v. t.* to take on loan ধাৰ কৰ, ধাৰে ল; copy from others আন ঠাইৰপৰা বা লোকৰপৰা অনুকৰণ কৰ; to derive power from others আনৰপৰা ক্ষমতা প। —*er* ধাৰ কৰোঁতা, ধকহা। —*ed feathers or plumes*= কৃত্ৰিম ৰূপ; আনৰ ভাও।

**Borstal system** (বৰ্চ'ল চিষ্টেম) *n.* Borstal ব বাৰা আৱিষ্কৃত পদ্ধতিবিলাক। এপ্ৰাপ্তবয়স্ক অপৰাধীক কাৰাৰুদ্ধ কৰি সংশোধন কৰা প্ৰণালী।

**Bosage** (বসেজ্) *n.* thick foliage ঘন জোপোহা; woodland কুণ্ডবন।

**Bosky** (বস্কি) *adj.* woody, shady ঘোপমৰা, হাবিয়লীয়া।

**Bosh** (বশ্) *n.* nonsense, humbug মিছা ভুল। *interj.* ধেং!

**Bosom** (বসম) *n.* the breast of a human being বুৰু, হৃদয়; the heart অন্তৰ। —*adj.* intimate বিশ্বাসী, আশু, গলেনলে লগা, পৰম।

**Boss** (বচ্) *n.* knob বেটু; a raised ornament উঠকাকৈ ফুলকটা অলঙ্কাৰ, ফুলহাৰী চাপ্।

**Boss** (বচ্) *n.* a leader, a political wire-puller হুনিব, গৰাকী; হুখাল মানুহ, দলপতি, খিত্ৰোহী দলৰ নেতা। —*adj.* chief প্ৰধান, উত্তম। —*v. t.* to guide তদাৰক কৰ, চলা।

**Botany** (বটেনি) *n.* science of plants উদ্ভিদ বিদ্যা, গছনবিষয়ক শাস্ত্ৰ। —*nist* গছন শাস্ত্ৰজ্ঞ পাণ্ডিত। *adj.* গছনবিষয়ক, গছ-গছনি বিষয়ক।

**Botch** (বাচ্চ) *n.* a swelling on the skin  
টোপোষা; a clumsy work সোপামৰা কাম,  
জবৰা কাম। —*v. t.* to mend carelessly  
অন্তৰ্ননিকৈ তালি বা তাপলি মাৰ। —*y adj.* full  
of botches টোপোষা-টুপৰী।

**Butfly** (বট্‌ফ্লাই) *n.* এজাতি মাখি।

**Both** (ব'থ) *adj. conj.* দুয়ো, দুয়োটাই, উভয়ে।

**Bother** (বদাৰ্) *v. t.* to trouble আমনি কৰ,  
বিবস্ত কৰ, দিগ কৰ। —*ation n.* trouble, teas-  
ing আমনি, দিগদাৰি, খেচাল, খেচালনি। —*er n.*  
—*some adj.* —*head*=stupid ডেৰা।

**Bottle** (বটল) *n.* a hollow vessel for holding  
any liquid বতল, চিচা; the contents of  
such a vessel বতলত থকা বস্তু। —*v. t.* to  
fill in a bottle চিচাত ভৰ। —*friend* মদপী  
বন্ধু। **Feeding bottle**=কেঁচুৰাক গাখীৰ খুওৱা  
চিচা। **To bring up on the bottle**=মাকৰ পিয়াহ  
নুখুৰাই কেঁচুৰাক ডালৰ-দীঘল কৰ। —*gourd*  
লাও। **To look for a needle in a bottle** (or  
bundle of hay)=মিছাতে বিচাৰি ফুৰ।

**Bottom** (বটম্) *n.* the lowest part of any-  
thing তলভাগ, তলি; foundation মূল, গুৰি;  
the keel of a ship জাহাজৰ তলি। —*less*  
*adj.* অন্তল, অগাধ, বৰ দ। —*less pit*=hell  
নৰকভূমি। —*ry* জাহাজ বহুকা দলিল। **At**  
**bottom**=আচলতে। **To be at the bottom of**  
=মূলত বা গুৰিত থকা। **From the bottom of**  
**the heart**=হৃদয়ৰ মাজৰ পৰা, একেবাৰেই অন্তৰ-  
পৰা, অন্তৰেৰে সৈতে। **To go to the bottom**=  
তল প। **To sift out to the bottom**=আগৰ-  
পৰা গুলিকৈ গমি চা। **To stand on one's**  
**bottom**=স্বাধীন হ।

**Bottom-drawer** বিষালৈ কাপোৰ সাচি থোৱা জপা,  
ড্ৰাবা।

**Boudoir** (বুদ'ৱৰ) *n.* a lady's private apart-  
ment অন্তঃপুৰ, নিচেই ভিতৰতাল কোঠা।

**Bough** (বাও) *n.* a branch of tree গছৰ  
ডাল।

**Boulder** (ব'লদাৰ) *n.* rounded stone re-  
moved by current of water নৈত পানীয়ে  
খহায় অনা দিল।

**Boulevard** (বুল-বাৰ) *n.* a street lined with

trees দুই কাষে শাৰী শাৰী গছ থকা বহল  
আলিবাট।

**Boulter** (ব'লটাৰ) *n.* long stout line for  
fishing, with a number of hooks attached  
কেইবাটাও বৰশীৰে সৈতে দীঘলায়া তাঁৰ, যাৰ  
সহায়ত মাছ ধৰিব পাৰি।

**Bounce** (বাইক্) *v. i.* to spring suddenly  
বেগতে জাপমাৰি উঠ; to boast গৰ্ক কৰ। —*n.*  
a heavy sudden blow ডাঙৰ ডুকু; a  
boast গৰ্ক, দস্ত। —*er* মিছলীয়া দান্তিক লোক।  
—*ing*=large and heavy গধুৰ, শকত, থিৰেৰে  
যাৰ বোকাৰা; swaggering ধলংগল।

**Bound** (বাইণ্ড) *p. par.* of bind, **Bound in**  
**cloth**=কাপোৰেৰে বন্ধা। —*up* in বিশেষ সম্পৰ্ক  
থকা, বিশেষকৈ লগা-ডগা। **He is bound to**  
**do**=তেওঁ কৰিবলৈ বাধ্য, কৰিবই লাগিব।

**Bound** (বাইণ্ড) *n.* limit, boundary সীমা;  
(*pl.*) circuit, a land within certain limit  
নিৰ্দ্ধাৰ্য সীমানাৰ ঠাই। —*v. t.* to set a limit  
to সীমাবদ্ধ কৰ; সীমা বান্ধ; to surround ঘেঁৰন  
কৰ। —*ary n.* termination সীমা, সীমানা,  
হদ। —*less* অসীম। —**Bound adj.** ready to  
start (as homeward bound) যাবলৈ সাজু  
ঘেনে জাহাজত। **To break bounds**=সীমা পাৰ  
হ, অগায় কৰ। **To bring within bounds**=  
সীমাবদ্ধ কৰ। **To go beyond the bounds of**=  
সীমা পাৰ হৈ যা। **Know no bounds**=সীমা  
নাইকিয়া হ, যংপোনাস্তি হ।

**Bound** (বাইণ্ড) *v. i.* to leap জাপ মাৰ, ডেই যা।  
—*n.* leaping জাপ দেও। **By leaps and**  
**bounds**=বেগাই, দোপত-দোপে।

**Bounden** (বাইণ্ডেণ্) *adj.* binding, obligatory  
বাধ্য, অৱশ্যে কৰিবলগীয়া।

**Bounty** (বাইণ্ডি) *n.* liberality in giving দান-  
শীলতা; a gift দান; a premium পুৰস্কাৰ, বঁটা।  
—*teous, —tiful adj.* liberal দানী, দানশীল;  
হাতবলী, বলীদানী। —*teously, —tifully adj.*  
generously উদাৰভাৱেৰে, সবহকৈ, ভপচাই।

**Bouquet** (বুকে') *n.* a bunch of flowers, a  
nosegay ফুলৰ থোপা, ফুলৰ চাকি।

**Bourgeois** (বুৰ্জোৱা) *n.* a citizen নাগৰিক;  
middle class person মধ্যবিত্ত; a trader

ব্যৱসায়ী। (mod meaning) a person with vested interest মন্ত ব্যৰ্থযুক্ত ব্যক্তি। —ie মধ্যবিত্ত সম্প্রদায়; মন্ত ব্যৰ্থযুক্ত মহল।

**Bourn or Bourne** (ব'ৰ্ন) *n.* a boundary সীমা, অঞ্চল।

**Burbon** (বাৰ্বন) প্রতিবোধী।

**Bourse** (বৰ্চ) *n.* foreign money market বিদেশীয় ধন-বজাৰ।

**Bouse** (বুজ্) *v. i.* to drink copiously সবহকৈ মদ পি। —*sy adj.* বৰ মদপী। also **Booze**, —*zy.*

**Bout** (বাউট্) *n.* a turn পাক; a trial an attempt পরীক্ষা, চেষ্টা। A drinking bout = মদপানৰ উৎসৱ।

**Bovine** (বভাইন) *adj.* relating to cattle গোজাতীয়, গৰু-মহৰ শ্ৰেণীৰ; inert, sluggish নিজীৰ, ডেবা।

**Bovril** (বভিল্) *n.* গৰু মজ্জাৰ তপত চুৰুহা।

**Bow** (বাও) *v. i.* (to, down, in) to bend the head or body in saluting মূৰ দৌৱা, প্রণাম কৰ, সেৱা কৰ; to submit সেওভাত হ, বশ হ। —*n.* salutation সেৱা, প্রণাম। —**backed** গোঁজা খোৱা, বুকুচা। A **bowing acquaintance** = খেচকীয়া চিনাকি। To make one's bow = বস্ত্ৰমঞ্জৰপৰা আঁতৰ হ, বিদায় ল। **Bow** (বো) *n.* a piece of wood or bamboo bent by means of a string ধেনু; fiddle stick বেহেলাৰ চৰি; a necktie with a knot চাহাবী পোচাকৰ লগত ভিত্তিত বন্ধা কিতা, ডিঙি-বান্ধ। —**bent** ধেনুভিৰীয়া, বুকুচা। —**boy** কামদেৱ। —**compasses** বৃত্ত অঁকা কাঁটাকাপ্পাচ। —**hand** বাঁওহাত। —**legged** ফেৰেক। —**man** ধেনুধাৰী। —**string** ধেনুৰ জঁৰি, ধেনুৰ গুণ। **On the bow-hand** = নিচান ঠিক নবখাকৈ, নিচানৰ বাহিৰে। **To draw the long bow** = অসম্ভৱ কথা ক, গপ মাৰ। **To have two strings to one's bow** = কোনো কাম কৰোঁতে হাতত দুটা উপায় খোৱা। **To draw a bow at a venture** = নজনা-নুতনাকৈ কিবা এটা কৈ থ।

**Bow** (বো) *n.* the forepart of a ship জাহাজৰ আগফাল।

**Bowels** (বোৱেলজ্) *n.* (pl.) the entrails নাড়ী-ডুক; interior part অভ্যন্তৰ ভাগ। অন্ত্ৰ।

**Bower** (বাৱাৰ) *n.* a shady enclosure in a garden ফুলনিত লতাৰে আবৃত কৰি ঘৰৰ নিচিনা কৰা ঠাই, বুকুখন।

**Bowl** (বোল্) *n.* a wooden basin for household use চৰিয়া; a round drinking cup পানীখোৱা বাটি।

**Bowl** (বোল্) *n.* a wooden ball কাঠৰ বল (টোপ)। —*v. t.* to throw a ball বেট-বল খেলোঁতে বল (টোপ) দে। —*v. i.* to play at bowls বল-খেল। —**ing n.** the act of throwing a ball, as in cricket বল দিয়া কাৰ্য্য। —**er n.** যি বল খেলোঁত বল দিয়ে।

**Box** (বক্চ) *n.* a case or receptacle পেৰা, চক্ৰক, টেম্বা, বাকচ; the contents of a box পেৰা বা বাকচত ৰখা বস্তু; an enclosure with seats in a theatre থিয়েটাৰৰ ভিত্তিবৰ দৰ্শক বহা ঘেৰা ঠাই; the seat of a driver on a carriage ঘোঁৰা-গাড়ীত গাৰোৱান বহা ঠাই। —*v. t.* to inclose in a box বাকচত সুমা বা ডবা। A **sentry box** = চক্ৰি থকা সৰু কোঠা বা ঘৰ। **To be in the wrong box** = বিঠিকত পৰ, চোঁঠেজীয়াত পৰ। **To be in a box** = to be in difficulty ঠেকত পৰ, মুছিলত পৰ।

**Box** (বক্চ) *n.* a blow on the head ডুক, ধকা, মুকুটি। —*v. t.* মুকুটিয়া, ডুকুৱা, ডুকুৱা ডুকি কৰ। —**ing** ডুকুৱা-ডুকি।

**Box** (বক্চ) *n.* a kind of hard tree এবিধ বিলাতী গছ আৰু তাৰ কাঠ।

**Boy** (বয়) *n.* a male child লৰা; a boy-servant লৰা চাকৰ; a familiar term of addressing equals সমনীয়াৰ মৰমৰ শব্দ। —**hood** লৰা-কাল, সৰু কাল। —**ish** লৰাৰ নিচিনা। —**ishness** লৰালি। —**Scout** ব্ৰতী লৰা চোৰাং চোৱা লৰা।

**Boycott** (বয়কট্) *v. t.* exclude a man or thing from social or commercial intercourse সমাজৰপৰা বাজ কৰ, কোনো বস্তু ব্যৱহাৰ নকৰিবলৈ মাৰ বান্ধ।

**Boy-scout** (বয়-স্কাউট্) *n.* লৰাবালিকৰ হতাৰ-চৰিত্ৰ, মন, গা, চুচ কৰিবৰ উদ্দেশ্যে কৰা সমাজৰ সভ্য।

**Brabble** (ব্ৰব্ৰল) *v. i.* to clamour ডিকৰ

বাধৰ কৰ। —*n.* a trifling noisy quarrel  
সামান্য হাই দন্দ।

**Brace** ( 'ব্ৰেচ' ) *n.* that which draws anything tightly বান্ধ, বান্ধনী; a pairs একোৰ যেনে a brace of birds; ( *pl.* ) straps for holding trousers tight পেটলুন বা ঠেঙ্গা গাত ওপৰলৈ টানি বন্ধা বান্ধনী; পাক ভেঁহৰ ঘূৰাই বিছা কৰা যন্ত্ৰ; a mark connecting two lines or words ( { } ) বন্ধনী চিন। —*adj.* invigorating as a bracing climate বলদায়ক, শক্তিদায়ক। —*v. t.* to fasten tightly টনটনীয়াকৈ বান্ধ, আঁট ধুৱা।

**Bracelet** ( 'ব্ৰেচলেট' ) *n.* an ornament worn on the wrist বালা, খাৰু।

**Brachial** ( ব্ৰেকিয়েল্ ) *adj.* relating to the arm বাহু-সম্বন্ধীয়। —*artery* হাতৰ প্ৰধান নাড়ী।

**Brachycephalic** ( ব্ৰেকিচিফালিক্ ) *adj.* having a skull of which breadth is at least four-fifths of length যি লাওখোলাৰ গঠন চেপেটা আকৃতিৰ, যাৰ প্ৰস্থ দৈৰ্ঘ্যৰ পাঁচ ভাগৰ চাৰি ভাগ।

**Brachylogy** ( ব্ৰেকিলাজি ) *n.* concise form of speech; omission of word in a sentence which is essential to grammatical construction টেলিগ্ৰাম আদিত ব্যৱহাৰ কৰা ভাষাৰ বিহ্বাস, য'ত বৈয়াকৰণিক শব্দ কিছুমান বাদ দিব পাৰি।

**Bracket** ( ব্ৰেকেট্ ) *n.* a support for something attached to a wall কিবাকিবি ধৰৰ নিমিত্তে বেৰত লগোৱা যন্ত্ৰ বা যন্ত্ৰ; the mark — ( ) { } [ ] —in writing বন্ধনী চিন। —*v. t.* বন্ধনী চিনেৰে থেৰ; —*ed*=equal তুল্য, সমান।

**Bract** ( ব্ৰেক্ট্ ) *n.* small leaf at the base of a flower ফুলৰ পাহিৰ তলতে থকা সৰু পাত।

**Bradshaw** ( ব্ৰেড্‌শ্ব ) বেলৰ পঞ্জিকা; গাইড; ( ১৮৩৯ চনত ব্ৰেডশ্ব নামে উলিৱা বেলৰ গাইড অনুসৰি )।

**Brakish** ( 'ব্ৰেকিষ্' ) *adj.* salty লুণীয়া।

**Brag** ( ব্ৰেগ্ ) *v. t.* to boast ওকাইদাং কথা ক, ফিটাৰি কৰ, গুণপ মাৰ, ভবক মাৰ, বৰ বৰ কথা ক। —*n.* গুণপ, ফিটাৰি, ভাংকোপ্।

**Braggadocio** ( ব্ৰেগগাড'শিঅ' ) *n.* a booster ফুটংগিৰি।

**Braggart** ( ব্ৰেগ-গাৰ্ট ) *n.* an empty booster গুণপা মানুহ, কোপাৰহী, ফুটংগিৰী।

**Brahmin** ( ব্ৰাহ্‌ মিন্ ) *n.* বামুণ। —*adj.* বামুণীয়া।

**Braid** ( 'ব্ৰেড্‌' ) *v. t.* to plait হেলাজৰী গাঁঠ বা পকা, গোঠ। —*n.* হেলাজৰী। —*ed adj.* embroidered ফুলবহা। —*ed hair*=বেণী। —*ing n.* গাঁঠনি।

**Brail** ( ব্ৰেইল্ ) *n.* small ropes at corner of a sail used for hauling in a sail, before furling পালৰ এচুকত থকা সৰু জৰী, পাল তুলিবৰ সময়ত এই জৰীত টান দি পাল খোলা হয়। —*v. t.* to haul in shorten, sail by use of brails জৰীত ধৰি পাল তৰি দে।

**Braille** ( ব্ৰেইলি ) *n.* system of reading and writing for the blind, in which the letters are formed by raised points pricked on paper অন্ধৰ বাবে পঠন-পাঠন প্ৰণালী—কাগজৰ ওপৰত সৰু সৰু টেপোৰা সজাই থোৱা হয় আৰু হাতেৰে চুই পঢ়িব পাৰি।

**Brain** ( 'ব্ৰেইন্‌' ) *n.* the seat of the intellect and of sensation মগজ, মূৰৰ ষি'উ; বুদ্ধিহুতি। —*less* নিৰ্বোধ। —*y*=clever ঢোকা বুদ্ধিৰ। —*fag* মস্তিষ্কৰ অৱসাদ। —*fever* মগজৰ দোষত হোৱা জ্বৰ। —*pan* মূৰৰ খোলা। —*sickness* মগজৰ বেমাৰ। To blow out one's brains= মূৰত গুলী মাৰি ভাঙ।

**Braird** ( ব্ৰেয়াৰ্ড ) *n.* newly sprouted blade of corn or grass নতুনকৈ গজা ধাঁহ বা গোম-ধানৰ পাত। —*v. t.* to sprout গজ।

**Brake** ( 'ব্ৰেক্‌' ) a place overgrown with ferns টোকমানী; a harrow মৈ; a contrivance for stopping the speed of a carriage গাড়ীৰ বেগ কমোৱা যন্ত্ৰ; ধামনি; an instrument for dressing flax শণ বা মৰাপাটৰ আঁহ উলিওৱা যন্ত্ৰ; a handle or lever for working a machine কোনো কলৰ কাৰ্য্য চলাবৰ নিমিত্তে বা ঘূৰাবৰ নিমিত্তে মূৰত লগোৱা হাতনি-মাৰি। —*smán* বেলগাড়ীৰ বেগ কমোৱা কামত থকা মানুহ। —*van* বেলগাড়ীৰ বেগ কমোৱা যন্ত্ৰ থকা কোঠা। —*wheel* বেগ ধমোৱা চকৰী।

**Bramble** (ব্ৰেম্বল্) *n.* a wild prickly shrub  
কাঁইট-গছ। —berry (বেৰ্ৰী) পলক।

**Bran** (ব্ৰেন্) *n.* the inner covering of grains  
shifted from the flour শানৰ ভিতৰ-ভূঁই,  
চোকোৰা, বাকলি। —*ny adj.* চোকোৰা-থকা।

**Branch** (ব্ৰাঞ্চ) *n.* a limb, a shoot of a tree  
শাখা, গছৰ ডাল; a section বিভাগ। —*v. i.*  
or *v. t.* to divide into branches ডাল বটা,  
বিভাগ কৰ, ঠেঙুলি মেল। —*office* শাখা অফিছ।

**Root and branch** = thoroughly সমূলি ডালে-  
পাতে, সকলো, সমূলকৈ।

**Brand** (ব্ৰেণ্ড্) *n.* a piece of wood half  
burnt জুইথকা আধাশেৰা কাঠ, আধৰা; a  
mark made with a hot iron লো তপতাই  
দিয়া দাগ; a stigma কলঙ্ক, চেকা, বাদ অপমণ;  
goods having a particular trade-mark  
বেপাৰৰ নিমিত্তে মাৰ্কা মৰা কোনো বস্তু, যেনে  
*Monkey brand oil* = বান্দৰ মাৰ্কা তেল; a  
sword তৰোৱাল; a general name for  
certain diseases of crops শস্যৰ বেমাৰ।  
—*v. t.* to mark by burning পুৰি দাগ দি;  
to stigmatise বাদ দি, অপমণ কৰ। —*new* =  
quite new একেবাৰেই নতুন (also *Brannew*)  
—*ed adj.*

**Brandish** (ব্ৰেণ্ডিষ্) *v. t.* to wave a weapon  
কোনো অস্ত্ৰে টাই-টুই কৰ, কোনো অস্ত্ৰ ঘূৰা।

**Brandy** (ব্ৰেণ্ডী) *n.* a distilled spirit ত্ৰাণ্ডি মদ,  
ফটিকা।

**Brash** (ব্ৰেষ্) *n.* স্বাভাৱিক ডোখৰা-ডুখৰি শিল;  
গছৰ কঁটালি। *Water-brash* টেক্সা পানী উঠা  
বেমাৰ, উদফাই বেগ।

**Brass** (ব্ৰাচ্) *n.* a yellow metal composed of  
copper and zinc পিতল; utensils etc. of brass  
পিতলৰ কাঁহী বাটি ইত্যাদি। —*brand* পিতলৰ  
বাদ্য বাহ্যক কৰা বাজানাদ্যৰ দল। —*plate*  
দুৱাৰমুখত গিৰিহঁতৰ নাম থকা পিতলৰ ফলি।  
—*visaged* = imprudent নিলাজ, মানসম্ভৱ নথকা।  
—*y adj.* shameless নিলাজ।

**Brattling** (ব্ৰেটলিং) *n.* quarrel হাই উকমি।

**Bravado** (ব্ৰেভাডো) *n.* an arrogant threat  
মহতালি, মেৰামতালি. বৰাই, দন্দপনি, ভৰকনি।

**Brave** ('ব্ৰেভ্) *adj.* courageous সাহসী,

বুকুডাঠ, সাহিয়াল, নিভীক; handsome সুন্দৰ।  
—*v. t.* to face boldly, to defy বুকুপাতি ধৰ,  
তুচ্ছ কৰ, সাহসেৰে আগচ। —*ly* gallantly বুকু-  
ডাঠকৈ; সাহসেৰে। —*ery n.* courage, hero-  
ism সাহস, বীৰত্ব; showy dress ধুনীয়া সাজ।

**Bravo** (ব্ৰেভো) *n.* a daring villain সাহসী  
ডকাইত, লাঠীয়া। —*interj.* well done! বাক  
একা! চেবাইচ! বেচ!

**Brawl** (ব্ৰল্) *n.* a quarrel, squabble দন্দ,  
হাই-উকমি। —*v. i.* to quarrel, noisily দন্দ  
কৰ, হকা-ছনা লাগ। —*ing adj.* quarrelsome  
দন্দুৱা।

**Brawn** (ব্ৰন্) *n.* muscular part of the arm  
or the leg ভৰিৰ পিত, ভৰিৰ বা বাহৰ মঙহাল  
ভাগ; a boar's flesh গাহৰি-মঙহ; strength  
বল। —*adj.* fleshy মঙহাল, বলী; hard,  
unfeeling কঠোৰ, নিৰ্দয়।

**Bray** (ব্ৰে) *v. i.* to make a noise like an ass  
গাধৰ দৰে হেৰু-হেৰু। —*v. t.* to break in a  
mortar খুন্দনাতি খুন্দা বা খেঁতেল। —*v.* গাধৰ  
মাত, হেৰুহেৰুনি। —*ing n.* the noise of an  
ass গাধৰ মাত।

**Braze** ('ব্ৰেজ্) *v. i.* to solder or cover with  
brass পিতল খতা। —*n adj.* পিতলুৱা। —*n-*  
*faced* = imprudent নিলাজ।

**Brazier, Brasier** (ব্ৰেজিয়াৰ্) *n.* one who  
works in brass পিতলৰ কাম কৰা মানুহ, মৰিয়া;  
a pan for holding lighted charcoal আঙঠা  
ৰখা পাত্ৰ।

**Breach** (ব্ৰীচ্) *n.* an opening ভাঙনি, ফুটা;  
violation of a law আইন লঙ্ঘন; a quarrel  
বিবাদ। —*v. t.* to make an opening ভাঙ,  
বিছা উলিয়া। —*of contract* = চুক্তিভঙ্গ। —*of the*  
*peace* = শান্তিভঙ্গ, মৰাকিলা অত্যাচাৰ।  
*promise* = প্রতিজ্ঞাভঙ্গ, প্রতিজ্ঞা লঙ্ঘন।  
*trust* = বিশ্বাসঘাতকতা।

**Bread** (ব্ৰেড্) *n.* food made by baking  
flour কটী, পিঠা; livelihood কৰ্ম, প্ৰৱৰ্ত্তণ  
উপায়। —*fruit* প্ৰশান্ত মনোভাৱৰ স্বীকৃতি  
হোৱা এবিধ ফল। —*winner* পৰিহাৰৰ হাই  
আজোতা। —*and butter* = কটী আৰু মাখন;  
শুৰিক। —*and butter miss* = school girl

ইকুলৰ হোৱাণী। —battered on both sides=prosperity সম্পদ। To take bread and salt=শপথ ৰাই প্ৰতিজ্ঞা কৰ। To take the bread out of one's mouth=to deprive a person of the means of livelihood মূখৰ ভাত কাটি নিয়া, কজি মাৰ।

**Breadth** (ব্ৰেড্থ) *n.* width পুতল, পথালি; liberality, toleration উদারতা, পৰৱ মত সহি ধৰা গুণ। —ways পথালিয়ে। —Spend or Waste=talk vainly মিছাই বক। —Take=rest; pause জুৰা; কাত হৰ।

**Break** (ব্ৰেক্) *v. t.* to part by force ভাং; to tame শিকা (যেনে শোঁৰা); to violate ভঙ্গ কৰ, উলঙ্ঘ্য কৰ, অমাত্য কৰ; to interrupt মৌনভঙ্গ কৰ, ওচা; to make bankrupt দেউলিয়া কৰ; to degrade from office অফিছত কোনো এখাপৰপৰা নামাই দে; disclose প্ৰকাশ কৰ, উলিয়াই দে। —*v. i.* to become divided into parts ভাগ হ; to appear, as morning ওলা, দেখা দে; to dissolve পৰি যা; to collapse in foam, as waves ফেনেফোটোকাৰে ভাঙি পৰ। (*pa. t. broke; pa. p. broken*). —*n.* the act of breaking ভাঙন; an opening বিকা, হিগা, ফুটা; an interruption বিৰাম, বাধা, থমকা, লেখেৰিহিগা। —dawn পুৱা। —age *n.* a breaking ভাঙনি, ভাঙন; an allowance for things broken ভগাছিগাৰ বাবে বাদ দিয়া ধন। —*er n.* a wave broken on shore সমুদ্ৰৰ পাৰলৈ আহি হিগি যোৱা ঢৌ। —down *n.* a collapse জৰ পৰি যোৱা ব্যৱস্থা; a failure in health স্বাস্থ্যহানি। —fast *n.* the first meal of the day দিনৰ প্ৰথম আহাৰ, আদি ভোজন। —*v. i.* প্ৰথম ভোজন কৰ। —fast set প্ৰথম ভোজনত ব্যৱহাৰ কৰা খাদ্য-বাটি। —neck *adj.* anything liable to break the neck খাব-ভতা, বিপদজনক। —promise *n.* one incapable of keeping his promise অসম্মতি দোক। —water *n.* a barrier to interrupt the force of the waves পানীৰ ঢৌ বা হেঁচা বাধিবৰ নিমিত্তে দিয়া ভেটী, পতাহাৰ। To break in a pony=দৌৰা শিকা। To break the silence=মৌন ভঙ্গ কৰ। To break a

jest=উপহাস কৰ, ইতিকাং কৰ। To break a journey=বাটত জিৰণি ল। To break a lance with=বল জোখ, যুঁজ কৰ। To break away=to go away without giving notice মনে মনে ওলাই যা, পলা। To break down=to destroy, to fail completely নষ্ট কৰ থান থান হ, অমিল হ, মিছা কৰ। To break forth=হঠাৎ বাজ হ, ফাটিফুটি যা। To break from the syce=চহিচৰ হাতৰ পৰা এবাই যা। To break ground or the land=খান্দ মাটি ভাং। To break in or into=to force into বলেৰে সোমো, প্ৰবেশ কৰ। To break loose=বলেৰে বান্ধ মুকলি কৰ, বান্ধ চিঙি যা। To break news=গোপনীয় কথা প্ৰকাশ কৰ বা উলিয়াই দে। To break off=to separate by breaking ভোখৰ ভোখৰ কৰ; to put an end to ভাং, শেষ কৰ। To break open=ভাঙি পেলাই দেল। To break out=to open, as a boil ফুটা; to appear suddenly হঠাৎ দেখা দে বা ওলা, যেনে Cholera broke out in the village=গাঁৱত হঠাৎ হাইজা লাগিল, বা হাইজা যোৱাৰে দেখা দিলে। To break the heart=শোকত জৰ্জৰ-মৰ্মৰ হ, মন ভাং। To break 'the ice'=to overcome difficulties in the beginning সকলো বাধা-বিঘিনি অতিক্ৰম কৰি পোন প্ৰথমেই কোনো এটা কাম কৰা, মুখচন্দুৱালি ভাং। To break through=বলেৰে ভাঙি ওলাই যা। To break up=to dissolve ভঙ্গ কৰ, যেনে The school broke up at 2 P. M.=স্কুল আবেলি ২ বজাত ভাঙিল। To break wind=বাহু কৰ। To break with a friend=মনোবিবাদ হ, বন্ধ-বিচ্ছেদ হ। To break one off a habit=কাৰো বেয়া অভ্যাস ওচা।

**Break or Brake** (ব্ৰেক্) *n.* a frame used for breaking in horses দৌৰা শিকোৱা কাঠৰ হতন।

**Breast** (ব্ৰেষ্ট্) *n.* the part of the body between the neck and the belly বুকু; the mammary gland of a woman পিঠাৰ, গুন; heart হিয়া। —*v. i.* to meet in front, to oppose boldly বুকুপাতি ধৰ, মুখামুখি হ, বাধা দে। —deep এবুকু। —high বুকু, এবুকু গুথ।

—plate বুকুৰি, বগুৰা বুকুটকা সাজ। —wall = a retaining wall গৰাখহনীয়া ওচাবলৈ দিয়া গঁড়। —work = a low earthen work for defence কোঠ, গড়, টাপ্। To make a clean breast of = একেবাবেই সৈ লোৱা।

Breast-stroke = কাছ সাঁতোৰত হাত মেলা।

Breath (ব্ৰেথ) *n.* air respired উশাহ, নিশ্বাস; life জীৱ, ধাতু। —less *adj.* out of breath উশাহ নোহোৱা; eager নিধাতু। In a breath = একেবাবেই। To take away one's breath = বিষময়ত তবধ লগা। To take breath = দম ল, জিৰা। To waste breath = মিছাকৈ বক। With bated breath = ভয় আৰু অন্ধাৰে সৈতে।

Breathe (ব্ৰীথ্) *v. i.* to inhale and exhale air উশাহ ল; to live জীয়াই থাক; to take breath দম ল। —*v. t.* শ্বাস ল, উশাহ ল, to whisper মনে মনে ক বা প্ৰকাশ কৰ। —ing *n.* respiration উশাহ লওন, দম। To breathe again, to breathe freely = সুস্থিৰ হ। To breathe one's last = ঢুকাই যা। To breathe upon = মলিনন কৰ।

Bred (ব্ৰেড) *pa. par.* of Breed.

Breech (ব্ৰীচ্) *n.* the lower part of the body behind পাচফালৰ তলভাগ, কটদেশ; the hinder part of the gun বন্দুকৰ কঁদা। —(*pl.*) trousers পায়জামা, টেপা। —Breech-loader কাটোচ-আলা বন্দুক (*opp.* Muzzle-loader). To wear the breeches = গিৰিয়েকৰ ওপৰত কৰ্ছ কৰ।

Breed (ব্ৰীড্) *v. t.* to generate জন্ম, ওপজা; to bring up শিক্ষা দে, লালন পালন কৰ; to occasion উৎপন্ন কৰ, জন্ম। —*v. i.* to produce offspring পোৱালী জন্ম; to conceive গাভিনী হ। —*n.* progeny, offspring পোৱালী; race or king জাত, সঁচ। —ing *n.* act of bringing forth জনন; education শিক্ষা; manners ব্যৱহাৰ। Close breeding, breeding in-and-in = বন্ধাতিব ভিতৰতে সখৰ কৰ। Cross-breeding = ভিন ভিন জাতিৰ ভিতৰতে ঘাই বুৱা। Cattle breeding farm = জাতত তুলিবৰ নিমিত্তে গৰু ম'হ পোহা পাম। To be breed

in the bone = মজ্জাগত হ। Well-bred = সুশিক্ষিত। Of a good breed = ভাল জাতৰ, ভাল সঁচৰ।

Breeze (ব্ৰীজ্) *n.* a gentle wind যুহু মন্দ বতাহ, কোমল জুৰ বতাহ; a quarrel বিবাদ; a rumour জনবৰ, উড়া-বাতৰি বোচি।

Brethren (ব্ৰিড্ৰেন্) *n. pl.* of brother বংশৰ ভাইককাই।

Breton (ব্ৰিটন্) *n.* ফ্ৰান্সৰ ব্ৰিটেনি দেশৰ মানুহ ইংলেণ্ডৰ কেল্টিক উপভাষা।

Breve (ব্ৰিভ্) *n.* তাল বা সুৰৰ এটা মাত্ৰা। চুটা semibreve গোটা খালে হোৱা মাত্ৰা অথবা Macron ৰ আধা মাত্ৰা।

Brevet (ব্ৰিভেট্) *n.* document conferring a privilege অনুগ্রহসূচক দলিল। document conferring upon an officer in the army, an army rank one degree superior to that which he holds সৈন্য বিভাগৰ বিষয়াক নিৰ্দ্ধাৰণৰ পৰ্যায়তকৈ এখাপ ওখ পৰ্যায় দান কৰা আদেশপত্ৰ। যেনে brevet major যাৰ মূল পৰ্যায় captain ওখাপি তেওঁক সৈন্যবিভাগৰ বাহিন্যত মেজৰৰ অধিকাৰ দান কৰা হৈছে।

Brevity (ব্ৰেভিটি) *n.* shortness সংক্ষেপ, চুটি, চমুৱাই কোৱা, অলপ কথাৰে প্ৰকাশ কৰাটো। Brevity is the soul of wit = চমুৱাই কোৱাটোৱেই বুদ্ধিৰ চিনাকি।

Brew (ব্ৰু) *v. t.* make beer from malt পগাই মদ তৈয়াৰ কৰ, চুৱা; to plot ফিকিৰ পাতি, তলে তলে আলচ কৰ, অভিসন্ধি কৰ; to be gathering গোটা বুৱা বা গোটমৰা। —*er n.* one who brews চুৱী। —*ery n.* place where liquor is brewed ভাটি-খানা, মদৰ ভাটি।

Bribe (ব্ৰাইব্) *n.* anything given to win favour illegally ভেটী। —*v. t.* to influence by a bribe ভেটী দে, ভেটী বুৱা। —*er n.* যি ভেটী দিয়ে বা বিস্পট্ বুৱায়। —*ery* —*n.* act of giving or taking bribes ভেটী দিয়া ভেটী খোৱা দস্তৰ।

Bric-a-brac (ব্ৰিক্-এ-ব্ৰেক) *n.* articles of curiosity পুৰণিকলীয়া নেদেখা নতুন বস্তু-বাহানি।

Brick (ব্ৰিক্) *n.* an oblong piece of burned



clay ইটা। —bat ভুখৰীয়া ইটা। —dust ইটাচৰি।  
—field ইটা-খলি। —kiln ইটাৰ ভটা। —tea  
লতা চাহ। —layer বাজমিষ্টি।

**Bricole** (ব্ৰিক'ল্) *n.* an old military engine  
for hurling stones at the walls of a  
fortress শক্তৰ দুৰ্গপ্রাচীৰ ভাঙিবৰ কাৰণে শিল  
দলিয়াব পৰা এবিধ পুৰণিকলীয়া হিলৈ; in  
tennis a stroke off the side wall টেনিচ  
খেলত দাতিৰ পিনে কেৰেচীয়াকৈ মৰা বল।

**Bridal** (ব্ৰাইডেল্) *adj.* relating to marriage  
বিয়া সম্বন্ধীয়; বিয়াত দিয়া। —*n.* a marriage  
feast বিয়াৰ ভোজ, আঠ-মঙ্গলা।

**Bride** (ব্ৰাইড্) *n.* a girl newly married  
কন্যা, নহোৱালী। —chamber দৰা-কন্যাৰ শোৱা  
ঘৰ। —groom *n.* a man about to be  
married দৰা। —s-man, —s-maid দৰা-কন্যাৰ  
আগ-পাচ কৰি দিয়া মানুহ দৰা-কন্যাৰ লগৰীয়া।  
Bride's party কন্যাৰ ঘৰীয়া।

**Bridewell** (ব্ৰাইড্-ওৱেল্) *n.* a house of  
correction ফাটেক।

**Bridge** (ব্ৰিজ্) *n.* a structure built across  
a river দলং, সীকো, সেতু; a raised platform  
on a ship used by the captain on duty  
কোমান-চাহাব্ বহা ঠাই; একৰকম তাত্ খেলা।  
—*v. t.* to make a bridge over দলং দে,  
সীকো দে; সেতুবাঁধ। **Bridge of the nose** =  
নাকৰ ফেৰ, নাকৰ পথালি হাড়।

**Bridle** (ব্ৰাইডল্) *n.* an apparatus to restrain  
a horse ধোঁৱা চলোৱা জৰী, লাগাম; any  
restrain দমন কৰা উপায়। —*v. t.* to put on  
a bridle লেগাম লগা; to check দমা, দমন  
কৰ। —*v. i.* to hold up the head proudly  
ভেম কৰি ওপৰলৈ মূৰ তোলা। —hand লেগাম  
বা লাগাম ধৰা হাত, বাওঁ হাত। —path = a path  
for horseman ধোঁৱা চোৱাৰী যাবপৰা বাট।  
—reign লেগাম-বন্ধা জৰী। **To bridle up** =  
গপ দেখুৱাই মূৰ দাং।

**Brief** (ব্ৰীফ্) *adj.* short, concise চুটি, অলপ,  
সংক্ষেপ। —*n.* a short account of a lawsuit  
মোকদ্দমাৰ বা গেচৰৰ সংক্ষেপ বিবৰণ; a writ  
ছকুমনায়া, পৰওনা। —*ly adv.* সংক্ষেপকৈ, চুটিকৈ,  
চমুৱাই বা চমুকৈ। **In brief** = সংক্ষেপতে। **To**

**be brief** = চমুৱাই কবলৈ গলে। **To hold a  
brief** = মোকদ্দমাত উকীল হ। **To take a  
brief** = মোকদ্দমা চলাবলৈ ওকালতনামা ল।  
**Briefless barrister** = মকেল নোহোৱা উকীল।

**Brier** (ব্ৰায়ে'ৰ) *n.* a prickly shrub বনৰীয়া  
লতা-গোলাপৰ গছ।

**Brig** (ব্ৰিগ্) *n.* দুই মাস্তুলৰ পালতৰা জাহাজ।

**Brigade** (ব্ৰি'গেড্) *n.* a body of troops  
consisting of two or more regiments  
চৰ্ভৰ বেটেলিয়ন পট্টনৰ দল। **Brigadier-  
general** = এক ব্ৰিগেদ সেনাৰ সেনাপতি, ব্ৰিগেড-  
সেনাপতি।

**Brigand** (ব্ৰিগেণ্ড্) *n.* a robber. a free booter  
ডকাইত, যলৈকে লোকৰ বস্তু নিওঁতা।

**Bright** (ব্ৰাইট্) *adj.* shining উজ্জল, চকচকীয়া;  
full of light পোহোঁৰ, জোনাক; cheerful সুন্দৰ  
হৰ্ষযুক্ত, মনোৰম; clear মুকলি; of quick in-  
tellect বুদ্ধিমান; promising আশাশ্ৰয়, ডবৰা  
থকা। —*ly adv.* উজ্জলকপে। —*n.* পোহৰ,  
উজ্জলতা, জলক।

**Brighten** (ব্ৰাইটে'ন) *v. i. or v. t.* to make  
bright পোহৰ কৰ, উজ্জল কৰ, হৰিষিত কৰ,  
চকচকীয়া কৰ, পোহৰ হ, ফৰকাল হ।

**Bright's disease** = মূত্ৰনলীৰ বেমাৰ।

**Brilliance** (ব্ৰিলিয়েণ্) *n.*, **Brilliancy** (ব্ৰীলিয়েণ্চি)  
*n.* sparkling lustre চমক্, জলক, আভা,  
জলমলনি। —*ant adj.* shining, splendid  
উজ্জল, জক্ৰমকীয়া, চমকাল, চমকলগা। —*n.* a  
diamond finely cut হীৰাখণ্ড।

**Brim** (ব্ৰিম্) *n.* the margin, rim, edge দাঁতি,  
কান, পাৰ। —*v. i.* to be full to the brim  
ওপচ হ। —*v. t.* to fill to the brim ওপচকৈ  
মুখলৈকে ডৰা, চপচপীয়া। —*less* = without a  
brim কান নথকা, পাৰ নাইকিয়া।

**Brimstone** (ব্ৰিম্-ষ্টন্) *n.* sulphur গন্ধক (*fig.*)  
ডাকু-তিৰোতা।

**Brimed** (ব্ৰাইটে'ড্) *adj.* marked with spots  
দাগ দি ফুটফুটীয়া কৰা।

**Brine** (ব্ৰাইন্) *n.* salt-water লোণা পানী; the  
sea সাগৰ। —*y adj.* pertaining to the sea  
সাগৰসম্বন্ধীয়; saltish লুণীয়া। —*ish* লুণীয়া।  
—*pit* লোণ পথোৱা খাল বা পাত্ৰ।

**Bring** (ব্ৰিং) *v. t.* to fetch; to convey or carry to আন; to occasion, cause হোৱা, ঘট। —**about**=to effect ঘট, সাধন কৰ, হোৱা। —**back** ফিৰাই আন। **Bring down**=to humble তললৈ নমা, বশ কৰ, সেও কৰ। —**forth**=to produce জন্মা, ওপজ। —**home** প্ৰমাণ কৰ, প্ৰত্যাহ জন্মা। —**in**=to introduce ভিতৰলৈ আন, উপস্থিত কৰ; to collect সংগ্ৰহ কৰ, গোটা, চপা, তোলা। —**off** আঁতৰ কৰ। —**out** (as a book or subscription)=উলিয়া; to express প্ৰকাশ কৰ। —**on**=to cause to begin আৰম্ভ কৰা, উপস্থিত কৰা। —**over**=to bear across পাৰ কৰ; to draw to one's party কাৰো ফলীয়া কৰ, বশ কৰ। —**it into line with** সমান অৱস্থালৈ আন, অনুকৰণ কৰ। —**round**=to restore to health আৰোগ্য কৰ, নবিত্তা ভাল কৰ; to make one change his side or opinion মন্ত পৰিবৰ্ত্তন কৰা। —**under**=to subdue বশ কৰ, দমন কৰ। —**up**=to rear or to educate প্ৰতিপালন কৰি তোলা, শিক্ষা লৈ। —**up the rear**=to come last সকলোৰে পাচত অহা। —**to book** দায়ী কৰ। —**to light** প্ৰকাশ কৰ, জনাজাত কৰ। —**to pass** ঘট। —**a suit** মোকদ্দমা কৰ, গোচৰ কৰ। **It will bring on disease**= ইয়াৰপৰা বেমাৰ হয়, ই নবিত্তা পেলাব। —**to terms** মিলা, মিটা, মিটমাট কৰা। **Bring it up to me**= মোৰ ওচৰলৈ লৈ আহ। —**word** বাতৰি আন। (*past. t. brought*; *pa. p. brought*).

**Brink** (ব্ৰিক্) *n.* the edge or border of a steep place দাঁতি, কাষ; (*fig.*) at the very verge of time একেবাৰেই মৃত্যুমুখি সম্বন্ধত, মৃত্যুমুখিত। **To be on the brink of death**=মৰোমৰো অৱস্থাত পৰ, মৰোমৰোহে।

**Briquette** (ব্ৰিক্কেট) *n.* small brick-shaped mass ইটাৰ গঢ়ৰ সৰু কঠিন পদাৰ্থ; coal-dust mixed with saw-dust used as fuel খৰিৰ সলনি ব্যৱহাৰ কৰা কয়লা-গুৰি আৰু কাঠ-গুৰি মিহলি এবিধ ইটা-সজীয়া পদাৰ্থ।

**Brisk** (ব্ৰিস্ক্) *adj.* lively, active, full of life খৰপোচ, চটফটীয়া, খবন্তকীয়া, তজবজীয়া, এলাহ নোহোৱা, টনকিয়াল; effervescing ফেন উঠা (যেন মদৰ)। —**ly** *adj.* ঘনাই, একেবাৰে, বেগাই

বেগাই, খৰপোচকৈ। —**ness** *n.* activeness খৰপোচ, লচলচমি।

**Brisket** (ব্ৰিক্কেট্) *n.* part of the breast next to the ribs of an animal কোনো জন্তৰ কুঁহু।

**Bristle** (ব্ৰিচল্) *n.* short, stiff hair, as of swine গাহৰিৰ নোমৰ দৰে নোম। —*v. t.* to cover with bristles গাহৰিৰ নোমেৰে ঢাক। —*v. t.* to stand erect as bristles শিঁহৰা, খিয় কৰ, ভুঁহিয়া। —**ed** *adj.* covered with bristles ঠেংলা নোমযুক্ত। —**ly** *adj.* rough ঠেংলা। **To set up one's bristles**=to show anger নোম শিঁহৰা, খং উঠা।

**Britain** (ব্ৰিটে'ন্) *n.* England, Wales and Scotland (called Great Britain) ইংলণ্ড, বিলাত। —**tanic** *adj.* ব্ৰিটেইন সম্বন্ধীয়। **British** (ব্ৰিটিশ্) *adj.* pertaining to Great Britain or its people ইংৰাজৰ, ব্ৰিটেইন বা ব্ৰিটেইনবাসী সম্বন্ধীয়। —**sher** ইংৰাজ। **Briton**=a native of Britain ব্ৰিটেইনবাসী, ইংৰাজ।

**Brittle** (ব্ৰিটল্) *adj.* easily broken মৃদুৰীয়া, চনকা, বেগতে ভগা, টুংকা, চকনীয়া। —**ness** *n.* চনকা গুণ।

**Broach** (ব্ৰ'চ) *n.* a pointed instrument used in boring বিছনা, সলা; a churchspire গিৰ্জা-ঘৰৰ ওপৰৰ সোঁতা কুঁহা। —*v. t.* to open up, begin উলিয়া, প্ৰকাশ কৰ; to pierce ফুটা। —*er* *n.* a spit সলা; **To broach to**=জাহাজ বতাহৰ ঢাল লগাই দিয়া।

**Broad** (ব্ৰড্) *adj.* wide বহল; open মুকলি; outspoken ঠোলা, ভং-ভঙীয়া। —**arrow** চৰ্কাৰী বস্তুত দাগ দিয়া কাঁৰমুখীয়া চিন। —**cast** *adj.* or *adv.* sown abroad by hand হাতেৰে সিঁচি দিয়া, ঠানঠানকৈ বা অ'ত এটা ভ'ত এটাকৈ সিঁচা। —*v. t.* or *v. i.* issue news by wireless বিজুলী শক্তিয়ে বাতৰি প্ৰচাৰ কৰ। —**cloth** বানত কাপোৰ। —**side** জাহাজৰ কোনো এগাতি বাৰ। —**sheet** কেৱল এফালে ছাপা কৰা এখন, বহল কাকত। —**gauge** (গেজ্) বেলগাড়ী চলোৱা বেল হুডালৰ মাজৰ বহলৰ পৰিমাণ (তিনিহাত চাৰি আঙুলৰ বেছি হোৱা)। **Broads** *n.* নৈৰ ডোঁৱাৰ, ডোঁৱা। —**sward** বহল ফালৰ তবোৱাল।

*v. t. or v. i. to make broad; to extend in breadth* বহলা, বহল হ।

**Broadcasting** প্রসাৰণ, প্ৰচাৰ; অন্যতৰ-বোষণা।

**Brocade** (ব্ৰ'কেড্) *n.* a silk stuff on which figures are wrought with gold or silver threads বুটা ভোলা বেশমী কাপোৰ, ফুলবছা কাপোৰ, বনকৰা কাপোৰ। —*ed* কাৰ্শিণি বনকৰা, ফুলবছা।

**Brocoli** (ব্ৰ'কলি) ফুলকবির নিচিনা এবিধ পাচলি।

**Brochure** (ব্ৰ'চ'উৰ্) *n.* a pamphlet সৰু কিতাপ বা পুথি।

**Brogue** (ব্ৰ'গ) *n.* a strong coarse shoe একবকম জখলা জোতা; a peculiar dialect হেনাহাচা মাত, দোহান।

**Broil** (ব্ৰ'ইল) *n.* a tumult, a noisy quarrel দন্দহাই, কন্দল, খবিসাল।

**Broke** (ব্ৰ'ক্) *pa. t. of Break; —en pa. p. of Break; —adj* rent asunder ভগা; infirm অধিৰ-অবিৰ, দুৰ্বল; routed পরাজিত। —*down* দুৰ্বল, নষ্ট। **Broken-hearted** = crushed by grief মনমৰা মনভগা। —*meat* ভোজৰ অৱশিষ্ট, পাতত এৰা মজ্জা। —*money* = small change খুচুৰা পইচা, বেজকী। —*tea* চাটোতে যি চাহগুনি উলত পৰে।

**Broker** (ব্ৰ'কাৰ) *n.* an agent who buys and sells for others ফালেজি, দালাল। —*age n.* a commission charged for transacting business for others দালালী, দালালৰ পুৰস্কাৰ, দালালী কমিচন। **Exchange-broker** = ভিন ভিন দেশৰ টকা সালসলনি কৰা ফালেজি।

**Bromide-print** (ব্ৰ'মাইড্-প্ৰিণ্ট্) *n.* ব্ৰমাইড্, অৰ্ণিলাভাৰ নামক ৰাসায়নিক বস্তুৰ সহায়ৰে তোলা ফটোগ্ৰাফ।

**Bronze** (ব্ৰ'ন্জ্) *n.* an alloy of copper and tin বৰীতাম আৰু তাম মিশ্ৰিত ধাতু; the colour of bronze তামৰণ। —*adj.* made of bronze তামৰ, তামেৰে কৰা, তামৰণীয়া। —*v. t.* to give the appearance of bronze to তামৰণীয়া কৰ; to harden টান কৰ। —*age* তাম-পিডলৰ অস্ত্ৰ ব্যৱহাৰ কৰা যুগ।

**Brooch** (ব্ৰ'ক্) ornamental pin consisting of a ring or disc for fastening any part of

a dress সাজ পিন্ধাত ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ পিন্ লগোৱা অলঙ্কাৰ।

**Brood** (ব্ৰ'ড্) *v. t.* to hatch by sitting up উমনি দে, উমা, পাখিৰে ঢাকি থাক। —*v. i.* to meditate গুণি-ভাবি থাক, ঘূমনি লাগ; (*on or over*) to hover over পাখি জোকাৰি আলাসতে বৈ থাক। —*n.* offspring পোৱালি, সন্তান; the number of birds hatched at a time চৰাই পোৱালি এবাহ; a race or parentage জাত, বংশ। —*mare* = a mare kept for breeding পোৱালি জগাবলৈ ৰখা ঘূৰী।

**Brook** (ব্ৰ'ক্) *n.* a small stream জান, সৰু নৈ। —*let* সৰু নৈ।

**Brook** (ব্ৰ'ক্) *v. t.* to enjoy ভোগ কৰ; to endure, to submit to সহ্য কৰ, সহ।

**Broom** (ব্ৰ'ম) *n.* a bundle of twigs or materials used for sweeping শোটা, বাঢ়নী; a shrub একবকম জুপুৰা গছ। —*v. t.* to sweep সাঁৰ। —*staff* or *—stick* বাঢ়নী কাঠি।

**Broth** (ব্ৰ'থ্) *n.* a decoction of meat and vegetable in water চুকা, মজ্জাৰ জোল।

**Brothel** (ব্ৰ'থেল্) *n.* a house of ill-fame বেতালাৰ, নাটনীৰ ঘৰ।

**Brother** (ব্ৰ'দাৰ্) *n.* a male born of the same parents সহোদৰ ভাই, একে মাক-বাপেকৰ পুতেক, বন্ধু; an associate লগৰীয়া; a fellow member of a religious order or guild হৰি-ডকত, বান্ধ (*pl. Brothers, Brethren*)। —*german* সহোদৰ ভাই-ককাই, একে মাকৰ সন্তান। **Half brother** মাহীয়া ভাই। **Brother-in-law** জেঠেৰি, বৈনাই বা ফুলশালী, জোতাঠ, বৰজনা, দেওৰ। —*hood n.* an association of men for certain purpose মাউথ, সমাজ; ভাই-ককাই সম্বন্ধ। —*ly adj.* like a brother ভাইবদৰে ভাই-ককাই সম্বন্ধীয়; affectionate দয়াদু; মৰ মীয়াল। —*ly, —feeling* ভাওঁভাৰ। **Elder brother** = বৰ ককাই। **Younger brother** = সৰু ভাই। **Brother like** = ভাওঁভুল্য; ভাইবদৰে।

**Brougham** (ব্ৰ'এম্) *n.* a kind of closed carriage drawn by one horse এটা ঘোঁৰাই টনা বন্ধন গাড়ী।

**Brought** (ব্ৰ'ট্) *p. t. and p. p. of Bring.*

**Brow** (ব্রাউ) *n.* the eyebrow ক্র, চেলোউবি, চকুৰ ওপৰৰ ধেনুভিৰীয়া নোম; forehead কাশাল; the edge of a hill পৰ্ব্বতৰ গাঁতি। —*less* নিলাজ। —*beat* (ব্রাউবিট) *v. t.* to bear down with stern looks, to bully চকুহুথ ঘোপাকৈ ধৰ, ডয় দেখা। **To knit the brow**—ডুক কৌচা, জকুটি কৰ।

**Brown** (ব্রাউন্) *adj.* dark reddish যুগা, কপিলা, বাদামী বঙৰ। —*n.* dark reddish colour যুগা বৰণ, বাদামী বং। —*ish* মহবজীয়া। —*bread* অপৰিহাৰ, এবিধ গুৰিবে কৰা বঙচুৱা কটী, চুখীয়াৰ খাদ্য। —*study*=absent-mindedness আওকাণ, অগমনহ। —*coal*=লিগনাইট ধাতু।

**Browse** (ব্রাউজ্) *v. t. or v. i.* to feed on the shoots of plants পুলি-গছৰ ডাল-পাত খা বা খাই জিয়াই থাক। —*n.* fodder ঘাঁহ, পুলি-গছৰ ডাল-পাত।

**Bruise** (ব্রুজ্) *v. t.* to crush by beating খুন্দি বা মৰিয়াই ভাঙ্গ, খেতেলা, ভুকুৱাতুকি কৰ। —*n.* a wound made by anything blunt খেতেলা; খুন্দা খাই হোৱা বা, খুন্দা। —*er n.* a boxer ভুকুৱাতুকি খেলা মাংল।

**Bruit** (ব্রুই) *n.* report, noise, rumour উৰা বাতৰি বা ধবৰ। —*v. t.* to noise abroad কোৱা-মেলা কৰ, বাতৰি দে, বমলিয়াই ফুৰ। (with, about; abroad)।

**Brume** (ব্রুম্) *n.* fog কুঁৱলী। **Brumal** *adj.* relating to winter জাৰকালি, সম্বজীয়া। —*ous adj.* foggy কুঁৱাকুঁই, জকুতা।

**Brunette** (ব্রুনেট্) *n.* a woman of dark complexion কলী বা মিঠাবৰণীয়া ভিৰোতা; চুলি ক'লা।

**Brunt** (ব্রাণ্ট্) *n.* shock, the force of a blow হেঁচা, চোট, ঠেলা। **To bear the brunt of**=প্ৰধান হেঁচা লাগ বা সহ।

**Brush** (ব্রাছ) *n.* a hairy instrument for removing dust মাজনী, কুচী, শোটী, বুকজ্; a hair pencil used by painters খসিকৰ লেখনী; a skirmish সামান্য যুদ্ধ বা হতাহতি; the tail of a fox শিয়ালৰ নেৰ। —*v. t.* to sweep with a brush সাব, ধুই শুচা, বুকজ কৰ; to touch gently while passing গাভ পা

ঘঁহা। **To brush off**=to remove শুচা। **To brush up**=to brighten চকুচকীয়া কৰ, চিকচিকীয়া কৰ। —*wood*=a thicket ঘন হৈ থকা জুটলা জোপা-জুগলি, জোপোহা হাবি। —*y adj.* rough থলা-বখা, জবৰা, জেংজেৰীয়া।

**Brusque** (ব্রস্ক্) *adj.* rude in manner অসভা, হটী।

**Brute** (ব্রুই) *n.* a beast, one of the lower animals পত; a savage, a brutal person অসভা মানুহ, নৰপত। —*adj.* rude, irrational, savage অসভা, নিৰ্কোথ, গৰুৰদৰে, মূৰ্খ। —*tal adj.* like a brute পতৰদৰে; cruel, unfeeling আত্মবিক, মৰম-বেথা নথকা। —*like v. t.* to make like a brute পতৰ তুল্য কৰ। —*v. i.* পতৰ হ'ভাৰ ধৰ। —*lity n.* savageness নিটুৰতা, আত্মবিক হ'ভাৰ। **Brutish**=brutal আত্মবিক। **The brute creation**=পত জাতি।

**Bryology** (ব্রয়লজি) *n.* the study of mosses দেলাইৰ গুণাগুণ বিচাৰ কৰা বিদ্যা।

**Bubble** (বাব্ল্) *n.* a small bladder of water raised by air বুৰ-বুৰনি, পানীৰ ফুট, পানীৰ মিঠৈ; an empty project, a cheating scheme ফাঁকি-ফুকা, ফাঁ, ভাণ্ডনা। —*v. i.* to rise in bubbles বুৰ-বুৰনি উঠ, ফুট তোল। —*v. t.* to cheat ভাণ্ডনা কৰ, ঠগ। **To bubble over**=খঙত বা বঙত ভোৰোঁবা।

**Bubo** (বিউব্) *n.* an inflammatory swelling in the groin or armpit চুকত বা কাৰলতিত হোৱা গাঁড়, গাঙতি, কাৰবিয়লা, বোঁহা।

**Buccaneer, Buccanler** (বুকেনীয়াৰ) *n.* a piratical adventurer সাগৰত জাহাজেৰে ফুৰি ডকাইতি কৰা মানুহ। —*ing* সাগৰত ডকাইতি কৰা বায়সায়।

**Bucephalus** (বুচিফেলাচ্) *n.* মহাবীৰ আলেক্-জেণ্ডাৰৰ ঘোঁৰাৰ নাম; চোৱাহী ঘোঁৰা।

**Buck** (ব্যক্) *n.* the male of the deer, goat, hare etc. মতা হৰিণা-গছ, মহা হৰিণা বা হাগলীৰ মতা; a dashing young fellow সাহীয়াল ডেকা। —*v. i.* and *v. t.* to jump vertically with back arched and feet drawn together চাৰিত টেং পোটাই আপহাৰ। —*skin*

হৰিণ বা মেৰ-হাগলীৰ ছাল। —shot পছমৰা  
ভাঙৰ ওলী। —tooth উকলা দাঁত।

**Back** *v. t.* to soak, steep clothes in lye কাপোৰ  
খুব নিমিত্তে খাৰপানীত কাপোৰ ডিৱা। —*n.*  
ঘোৰাই কাপোৰ গাপ দিৱা ভাঙি।

**Bucket** (বাক্‌ই) *n.* a vessel to carry or draw  
water in বাণ্টি। —ful পুৰা এবাণ্টি।

**Buckle** (বাক্‌ল্) *n.* a metal instrument for  
fastening straps & bands বক্‌লচ, বান্ধনী। —  
*v. i.* or *v. t.* to fasten with a buckle বক্‌লচ  
বান্ধ; to engage with zeal উৎসাহেৰে কোনো  
কামত লাগ বা ধৰ। To buckle on one's  
armour=যুদ্ধ কৰিবলৈ সাজু হ।

**Buckram** (বাক্‌ৰেম্) *n.* a coarse cloth used in  
linings or for book-binding এবিধ মোটা ঢৰীয়া  
কাপোৰ।

**Bucolic** (বিউকলিক্) *adj.* pastoral, rustic চহা,  
চহৰীয়া, গাঁৱলীয়া। —*n.* গৰখীয়া গীত; চহা গীত-  
মাঠৰ পুথি।

**Bud** (বাড্) *n.* the first shoot of a plant গাঁজ,  
গজালি। —*v. i.* to begin to grow গাঁজ,  
গজালি ওলা। —*v. t.* to graft গছৰ ডাল  
ধৰ, কমল কৰ। To nip in the bud=খোৰতে নাপ  
কৰ, আৰম্ভণতে নষ্ট কৰ।

**Buddhism** (বুদ্ধিজম্) *n.* the religion founded by  
Buddha বৌদ্ধ ধৰ্ম।

**Budge** (বাড্জ্) *v. i.* or *v. t.* to move or stir  
হৌইক হৌইক লৰা। —*n.* ভেড়া পোহালীৰ  
নোম।

**Budget** (বাড্জেট্) *n.* a bag or sack with its  
contents ভৰা যোনা, ভোঁলোকা, বস্ত্ৰে সৈতে  
থৈশা, the annual financial statement of  
miscellaneous matters আয়ব্যয়-সম্বন্ধীয় বহু-  
বেকীয়া চৰকাৰী বিবৰণ, জমা-খৰচৰ বহুবেকীয়া  
চৰকাৰী হিচাব।

**Buff** (বাফ্) *n.* a soft leather made out of  
light ox or cow hides এবিধ কোমল চামৰা;  
the light yellow colour of buff উষং  
হালধীয়া ৰবণ; a military coat চিগাহীয়ে  
পিন্ধা একৰকম ঢোলা। —*s* (*pl.*) কোনো এক  
বুটিহ্ সোদালৰ মাম।

**Buffalo** (বাকেলো) *n.* a kind of wild or house-  
hold ox ম'হ।

**Buffer** (বাফাৰ্) *n.* a contrivance to deaden  
the force of concussion বেলগাড়ী সম্বৰ্ধণ  
নিৰাবণৰ নিমিত্তে লগোৱা যন্ত্ৰ।

**Buffer-state**=দুই ৰাজ্যৰ মাজত থকা নিৰপেক্ষ  
দেশ।

**Buffet** (বাফেট্) *n.* a slap চাপৰ, খাপৰ, ঢকা।  
—*v. t.* to strike with the hand, to contend  
against খাপৰ মাৰ, ঢকিৱা, খপিয়া-খপি  
কৰ, জোঁটা পুটি কৰ। —*ing* খপিয়াখপি, জোঁটা-  
পুটি।

**Buffoon** (বাফুন্) *n.* a clown, a fool বছৰা,  
চং, বছকণী, হেৰাং। —*ery n.* vulgar jesting  
বছৰালী, ডেবাকুট, ভেজ্‌চালি।

**Bug** (বাগ্) *n.* an object of terror কোনো  
ভয়জনক বস্তু। —*bear* কাঙ্ক্ষনিক ভয়, মিছা ভয়।

**Bug** (বাগ্) *n.* a generic term for various  
insects উৰহ। Rice-bug=গান্ধী-শোক।

**Buggy** (বাগি) *n.* a two wheeled carriage  
drawn by a horse ঘোড়াৰ গাড়ী (প্ৰায় দুই  
চকাৰ)।

**Bugle** (বিউগল্) *n.* a hunting horn, a mili-  
tary instrument of music like the trum-  
pet শিজা, বিকোল, যুখেৰে বজোৱা এবিধ ভৌ  
ভৌ শব্দ হোৱা বাত; a slender kind of bead  
made of glass কাঁচৰ এবিধ দীঘলীয়া কলা মণি।  
—*v. i.* to play upon the bugle বিকোল দে,  
বিকোল বজা। —*er n.* বিকোলদাৰ।

**Build** (বিল্ড্) *v. t.* to construct, to erect as a  
house or bridge সাজ, বান্ধ, নিৰ্মাণ কৰ। —  
*v. i.* to depend upon নিৰ্ভৰ কৰ। —*n.* form  
আকাৰ; construction গঠন, সাজ; make  
গঢ়। To build up a reputation=ডাল নাম  
কৰ। A man of strong build=শক্ত গঠনৰ  
মানুহ, গা আটল মানুহ। —*er n.* one who  
builds সাজোঁতা, নিৰ্মাণ কৰোঁতা। —*ing*  
(বিজিৎ) *n.* a house, anything created  
ঘৰ, সজা কাৰ্য, গৃহ নিৰ্মাণ। *pa. p.* built,

(বাল্‌) *n.* a round root, any protube-  
rance আলু, মূলা; anything round like an

onion কাঁচৰ কোনো ঘূৰণীয়া সৰু বস্তু; an electric light container বিজুলী-চাকি লগোৱা কাঁচৰ টেমা। —*v. i.* to swell, to form bulbs আন্দু ধৰ, আন্দুৰদৰে ঘূৰণীয়া হ। —*ous adj.* having round roots ঘূৰণীয়া আন্দু থকা।

**Bulge** (বাল্জ্) *n.* the swelling in the middle as of a cask পিপাৰ মাজ ভাগ, যেই সেই বস্ত্ৰৰ ওফোন্দা ভাগ, টেমুনা, মেকণ। —*v. i.* to swell out ওফন্দ, ভাগ, টেমুনা হ, উত্থহ।

**Bulk** (বাল্ক্) *n.* size আকাৰ; the greater part সৰহ ভাগ, বেচিভাগ; the whole cargo in the hold of a ship গোটেইখিনি বোজাই মাল। —*y adj.* heavy and unwieldy আকোৱালিব নোৱৰা, গধুৰ, গেথেমা, লেখেপা; of great size প্রকাণ্ড। —*ness n.* largeness of size বৃহৎ আকাৰ। To sell in bulk=খাউকতে বা খোপতে বেচ। To load in bulk=বহু নকৰাকৈ খুলি বোজাই কৰা। Factory bulked=ভৈয়াৰ কৰা ঠাইত জোখ-মাখ কৰি ভৰোৱা। Bulk buying মোটাই কিনা; কেবাবিধৰো বস্তু একেলগে কিনা; পাইকাৰী জয়।

**Bull** (বুল্) *n.* the male of the ox kind ভতৰা গৰু, নবছোৱা মতা গৰু বা ম'হ, ষাঁড়; a sign of the zodiac বৃষ-বাশি; an edict of the Pope ধৰ্মাধিকাৰ পোপৰ আদেশপত্ৰ; person trying to raise prices of stocks and shares (opp. to Bear) কোম্পানী কাগজৰ দাম বঢ়োৱা ফালজি। —*v. t.* to try to raise the price of shares কোনো কাৰবাৰৰ অংশৰ মূল্য বেচি কৰিবলৈ চেষ্টা কৰ। —*bauling* কুকুৰ লগাই দি ষাঁড় গৰুৰ খং তোলা ধেমালি। —*calf* দমৰা পোৱালি। —*dog* এবিধ ডাঙ্গৰ কুকুৰ। Bull-frog=বামুন ডেকোলা। —*fight* ষাঁড় গৰুৰ যুঁজ। —*headed*=obstinate আকোৰগোজা, গোজাৰা। —*s'-eye* এবিধ লেঙাৰ্ণ; চানমাৰি কৰা লক্ষ্য; ঘূৰণীয়া আদৰ্শ লগোৱা খিৰিকী। John Bull—ইংৰাজ জাতি। A bull in a china-shop=a man completely out-of-place বিশৃঙ্খলকাৰী মানুহ। To take the bull by the horns=to face a danger with courage মৰোৱা জীওঁকৈ আগবাঢ়।

**Bullet** (বুলেট্) *n.* a small ball of lead discharged from a gun বন্দুকৰ গুলী।

**Bulletin** (বুলেটিন্) *n.* an official report বাৰ-কীয় খবৰ, ঘোষণাপত্ৰ।

**Bullion** (বুলিয়ন্) *n.* uncoined gold and silver সাধাৰণ অৱস্থাৰ সোণ-ৰূপ (অৰ্থাৎ মোহৰ নমৰা)।

**Bullock** (বুলক্) *n.* an ox, castrated bull বলদ গৰু, বছোৱা গৰু।

**Bully** (বুলি) *n.* a quarrelsome fellow যুঁজ বিচাৰি ফুৰা মানুহ, কাজিয়াখোৰ; a hired ruffian গুৰা। —*v. t.* to threaten in a noisy manner ধমকী দা; হুমিয়া। —*v. i.* to bluster গোৰগোৱাই উঠ।

**Bulrush** (বুলৰাচ্) *n.* a kind of marshy plant পানী থকা দ মাটিত হোৱা এবিধ শকত বন।

**Bulwark** (বুল্-ওৱাৰ্ক্) *n.* a fortification দুৰ্গ, কোঠ, গড়, কিল্লা; means of defence গড়, বেটন। —*v. t.* to defend গড় মাৰ।

**Bum** (বাম্) *v. i.* to make a humming noise গুন্ গুন্ কৰ, ভোঁভোৱা। —*bailliff* চেৰিফৰ তলে টেকেল। —*boat n.* ডাঙ্গৰ জাহাজত বাটৰ সামগ্ৰী চপাই দিয়া নাও।

**Bumble-bee** (বাম্বল্-বী) *n.* a large kind of bee বৰমৌ।

**Bumble-footed** (বাম্বল্-ফুটেড্) *adj.* club footed মেকণীয়া বা টোপোৱা-ঠেঙীয়া (যেনে কুকুৰাৰ বেমাৰ)।

**Bump** (বাম্প্) *v. i.* to make a loud noise চিঞাৰ। —*v. t.* strike against খুন্দা খা। —*n.* a thump, a heavy blow খুন্দা, ঠেকা, খুন্দাখাই উত্থহা; জঁপিয়াই যোৱা (ঠেকা খাই)।

**Bumper** (বাম্পাৰ্) *n.* a glass filled to the brim মুখলৈকে পূৰ এঘটি বা এগিলাচ; anything in a large measure ওপচখাই হোৱা কোনো বস্তু। —*adj.* ওপচখাই হোৱা, ভৰপূৰ। A bumper crop=ভৰপূৰ খেতি, উপচি হোৱা দস্য।

**Bumpkin** (বাম্পকিন্) *n.* an awkward rustic জলচ্চহা মানুহ।

**Bumptious** (বাম্প্-ৰিচ্) *adj.* self-important, impudently self-assertive মইবৰ, ওকাইডাং।

**Bun** (বান্) *n.* a small sweet cake বনমিঠে, বিলা পিঠা।

**Bunch** (বাক্) *n.* a cluster, something tied together or growing together খোপা, জোটা, শোক, আৰি। —*v. t.* to make a bunch of খোপা বা জোটা বান্ধ। —*ed adj.* মেকণীয়া। —*y adj.* খোপাবান্ধা, খোকখৰা।

**Bund** (বাত্) *n.* মথটিৰি।

**Bundle** (বান্ডল্) *n.* a number of things bound together আটি, মুঠা, পোলা, কনা, টোপোলা। —*v. t.* to be together আটি বান্ধ, মুঠি বান্ধ। —*v. i.* to pack up, to set off hurriedly টোপোলাটুপলি বান্ধ, যাবলৈ লৰালৰি কৰ, বেগতে ওলা। **To bundle off or to bundle out** = বেগাবেগিকৈ পঠিয়াই দে।

**Bung** (বাং) *n.* a stopper for a barrel মদৰ পিপাৰ মুখ বন্ধ কৰা ঠিলা বা সোপা। —*v. t.* to stop with a bung ঠিলা মাৰ, সোপা দে।

**Bungalow** (বাঙ্গলো) *n.* a four-roofed house চৌচলীয়া ঘৰ, বঙ্গলা ঘৰ।

**Bungle** (বাঙ্গল্) *n.* anything done clumsily অধবাকৈ বা অধলাকৈ কৰা কাম। —*v. t.* to do clumsily অধবাকৈ কৰ, জবেৰবে কৰ। —*ing adj.* awkward অধবা, আলাই-আবৰী, আগচু।

**Bunk** (বাক্) *n.* a box or recess in a cabin বেল-জাহাজত বস্তু তুলি থোৱা হেঙ্গলি; a sleeping berth বেল-জাহাজত শুৱৰ যতন। —*v. i.* to sleep together একেলগে শুই য়। —*er n.* a large receptacle for coal etc. কয়লা আদি থোৱা ডাঙৰ বাকচ।

**Bunkum** (বাংকাম্) *n.* empty oratory ওফাইডাং বক্তৃতা।

**Bunt** (বাক্) *n.* a disease of grains একৰকম শস্যৰ বেমাৰ।

**Bunt** (বাক্) *v. i.* to butt শিঙেৰে খুন্দা বা ঠেলা মাৰ। —*n.* a push হেঁচা, ঠেলা।

**Bunting** (বাল্টিং) *n.* a thin cloth of which flags are made ধ্বজ বা পতাকাত ব্যৱহাৰ কৰা কাশোৰ, চালু কাশোৰ।

**Buoy** (বই) *n.* a piece of wood or cask floated on the water to mark a shoal জাহাজক সাৱধান কৰা পুজা, ওপঙ্গি থকা যতন। —*v. t.* to

keep afloat ওপঙ্গাই ৰাখ; to sustain তুলি ধৰ। —*age n.* a series of buoys পানীত ওপঙ্গি থকা চিনবিলাক। —*ancy n.* capacity for floating ওপঙ্গি থাকিব পৰা শক্তি; specific lightness লঘু ওপ থকা; vivacity of spirit, cheerfulness প্রসন্নতা, মনৰ ক্ষুদ্ৰতি। —*ant adj.* light লঘু; cheerful প্রসন্ন; ওপঙ্গি ওপৰত থকা।

**Bur, Burr** (বাৰ্) *n.* a prickly seed of certain plants which sticks to clothes বনগুটি; a knot on a tree, or at the lower end of a deer's horn গাঠি, ঠোপোৰা। —*thistle (থিচল্) n.* the spear-thistle বনগুটি, কোৰশলা বন।

**Burbot** (বাৰ্ভট্) *n.* a kind of fish এবিধ মাছ।

**Burden** (বাৰ্ডেন) a load বোজা, ভাৰ; anything which is difficult to bear কষ্টদায়ক কথা; প্রত্যয়। —*v. t.* to load বোজাই কৰ; to oppress ক্ৰেশ দে। —*some adj.* heavy গধুৰ; oppressive ক্ৰেশজনক, কষ্টকৰ। **Burden of proof** = মোকদ্দমাত প্রমাণৰ ভাৰ।

**Burden** (বাৰ্ডন্) *n.* chorus, refrain ধুৰা, গীতৰ দোহাৰ।

**Bureau** (বুৰো) *n.* writing table লিখাপড়া কৰা মেজ; a department of an office অফিচৰ বিভাগ। *pl.* **Bureaux** (বোৰো) or **Bureaus** (বোৰোজ্)। **Translation Bureau** = অনুবাদ কৰা অফিচ।

**Bureaucracy** (বুৰোকেচি) *n.* a system of Government having departmental heads প্রতি বিভাগত একোজন প্রধান গৰাকী ৰাশি শাসন কৰা প্ৰণালী। —*crat n.* সুকীয়া বিভাগীয় গৰাকীৰ দ্বাৰাই শাসন কৰা প্ৰণালী সমৰ্থন কৰোঁতা। —*cratic adj.* বিভাগীয় শাসন প্ৰণালী-বিষয়ক।

**Burgee** (বাৰ্জি) *n.* a kind of flag একৰকম চৰাইনেকীয় পতাকা, ধ্বজা। —*n.* কমৰিশালত ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ সৰু সৰু কয়লামাটি।

**Burgh or Borough** (বাৰো) a corporation town competent to send representatives to Parliament পাৰ্লামেণ্টেট-মহাসভালৈ প্ৰতিনিধি পঠাবলৈ অধিকাৰ পোৱা নগৰ। —*er an* inhabitant of a borough উক্ত নগৰবাসী বা কোনো নগৰৰ বিচাৰক।

**Burgo-master** (বার্গোমাষ্টাৰ) জাৰ্মান বা উচ্চ দেশৰ  
প্ৰধান বিচাৰক।

**Burglar** (বাৰ্গাৰ) *n.* one who steals by  
breaking into a house by night সিদ্ধিকটা  
চোৰ, সিংহাল চোৰ। —*y n.* breaking into  
house by night সিদ্ধি দিয়া; সিদ্ধিকটা  
মোকদ্দমা।

**Burgundy** (বাৰ্-গণ্ডি) *n.* এবিধ কৰাচী-দেশীয় মদ।

**Burial** (বেৰিয়েল্) *n.* interment কবৰ, মৰা  
পোতা। —*ground or place* কবৰখানা, মৰা  
পোতা ঠাই।

**Burke** (বাৰ্ক) *v. t.* to murder by stifling  
গলা-টপি মাৰ, উশাহ নিঃস্বৰ্ণকৈ মাৰ, মনে মনে  
বিনাশ কৰ।

**Burl** (বাৰ্ল্) *n.* a small knot in a thread  
গাঁঠি, টোপোৰা। —*ly adj.* knotty; গঠিয়া;  
large and strong গাঠলু; boisterous  
হৌহৌৱা।

**Burlesque** (বাৰ্লেস্ক) *n.* a ludicrous representa-  
tion ভাণ্ড, চং, হাঁহি-ভোলা কাৰ্য্য, ভেমেকালি।  
—*adj.* jocular টেটুকুটিয়া, বিকৃণজনক।

**Burn** (বাৰ্ন) *v. t.* to destroy by fire, to injure  
by fire পোৰ, দাহ কৰ, জ্বলা। —*v. i.* to set  
on fire জ্বলগা, জ্বলা; to be inflamed with  
passion উত্তেজিত হ —*n.* a mark caused by  
fire জ্বৰে পোৰা ঘা বা দাগ, সঁচ। —*er n.* part  
of a lamp from which the flame arises  
চাৰিক জ্বই লগোৱা ভাগ, দাহক। —*ing n.* con-  
flagration পোৰণ, দাহ, পোৰা কাৰ্য্য; inflama-  
tion জ্বলোৱা, পোৰণি। —*ing adj.* very hot  
চেংচেংৱীয়া তপত, ডেইনিয়া; vehement প্ৰচণ্ড  
প্ৰথৰ। **Burning glass** সূৰ্য্যৰ তাপ ধৰা  
এবিধ কাঁচৰ দাপোণ। —*point* জ্বই ওলাবগৰা  
তাপ। —*question* প্ৰধান বিষয়। —*sensation*  
বম্বৰমণি, পোৰণি-দেৱনি। —*ground* অশান, মৰি-  
শালি। **Burnt-offering** হোম, বজৰ বলি। **A  
burnt child dreads the fire**=জ্বৰে পোৰা লবাই  
জ্বলিলে ভয় কৰে; সেকা পালেহে ঠেকে। **To burn  
down**=পুৰি হাই কৰ। —*in*=to cat into as fire  
লাহে লাহে পুৰি কৰ কৰ; to imprint on the  
mind কেতিয়াও মুক্তকৈ দাগ দে, কেতিয়াও  
মুক্তকৈ মনত ছাপ মাৰি থ। —*out* পুৰি ধ্বংস

কৰ, পুৰি শেষ কৰি দূৰা। —*up*=to be burned  
completely পুৰি নাশ হ, পুৰি ভস্ম কৰ। —*a hole  
in one's pocket*=ধন ডাঙিবলৈ বাট বিচাৰ।  
—*one's fingers*=লোকৰ কথা সহায় কৰি কষ্ট  
পা। —*the dead*=to cremate শব দে, মৰা  
পোৰ। **Burn the water**=জোৰ দেখুৱাই মাৰ ধৰ।  
**Burnish** (বাৰ্নিছ্) *v. t.* to polish, to brighten  
চিক্চিকোৱা কৰ, চক্চকোৱা কৰ, মাৰ —*n.* a  
gloss, polish পাচিচ, মাৰ্জনি, নিমজ বৰণ। —*er  
n.* an instrument for polishing নিমজ কৰা  
সঁজুলি।

**Burnt** (বাৰ্ণ্) *p. pa.* Burn.

**Burrow** (বাৰ্-ও) *n.* a hole dug by certain  
animals for lodging কোনো কোনো জন্তু  
খাবিবলৈ মাটিত কৰা গাঁত। —*v. i.* to make  
holes in the ground মাটিত গাঁত খান, গাঁত  
খানি মাটিত লুকাই থাক; to investigate  
hidden matter জন্তু বিষয়ৰ সন্ধান ল।

**Bursar** (বাৰ্চাৰ) *n.* the treasurer of a college  
কলেজৰ ধন-ভঁৰালী, কলেজৰ হুজি-শোৱা ছাত্ৰ।

**Burst** (বাৰ্ণ্) *v. t.* to break open suddenly  
হঠাৎ ফুট।। —*v. i.* to break into pieces ফুটি  
ফাটি যা; to break forth ফুট, হঠাৎ কোনো  
কথা উদ্ভাবন হ, দুপুৰাই ওলাই গৰ। —*n.* sudden  
outbreak দুপুৰাই হোৱা কাৰ্য্য, উত্তৰ। —*in*  
বলেৰে দুপুৰাই সোম। —*out* দুপুৰাই ওলা।  
—*into laughter*=উচ্ছ্বাস কৰ। —*into tears*=  
বেগতে চকুপানী উলিয়া। —*out crying*=হৌহৌকৈ  
কান্দিবলৈ ধৰ।

**Bury** (বেৰি) *v. t.* to inter in the ground, to  
cover পোত, মাটি দি ঢাক; to hide লুকাই  
থ, মনৰপৰা ওচা। —*the hatchet*=to cease  
strife হুজ কৰিবলৈ এৰ। **Burying-place or  
ground**=মৰা পোতা ঠাই, কবৰ-খানা।

**Bus or Buss** (বাচ্) *n.* contraction of  
omnibus বহুত মানুহ যাব পৰা লীঘল-বহল  
গাড়ী।

**Bush** (বুছ) *n.* a shrub জুপুৰি গছ, জোপোহা  
জুপলি, জোপোহা বন। —*shy adj.* full of  
bushes জোপোহা; thick অগজলিয়া, ঘন।  
**Bushman** হাবিতলীয়া মানুহ। **To beat about  
the bush**=আচল ঠাইত নিবিচাৰি বিহাই



খপিয়াই ফুৰ। **Good wine needs no bush**—  
ভাল বস্তু চিনাবলৈ বেলেগ জাননী নেলাগে; গুণীৰ  
ওপেই চিনাকি।

**Bush Telegraph** চকুপচাৰতে বোঁচি প্ৰকাশ কৰা;  
তৎক্ষণাৎ বিয়পাই দিয়া (বাতৰি আদি)। বো-জাল,  
বো-জাল কৰা।

**Bushel** (বুশ্বেল) *n.* a dry measure of 8 gallons  
পুতান বস্ত্ৰৰ জোখ (প্ৰায় ৯১০ সেৰ)।

**Business** (বিজনেচ) *n.* employment কাম;  
trade, occupation বাৱসায়, বেহা-বেপাৰ; a  
matter কাৰ্য্যণ; one's affairs সকাম, প্ৰয়ো-  
জন। —like *adj.* methodical কামত ঠিকঠাক,  
পকাপকী, নিহা-লগা। **To mean business**—to  
be in earnest অতি আগ্ৰহেৰে কোনো কামৰ  
ভাৱল। **To mind one's own business**—  
নিজৰ কামত লিপ্ত থাক, লোকৰ কামত খপ্জপ  
নকৰ। **To send about one's business**—  
ততালিকে খেদাই দে। **Business Tycoons**—  
rulers of business কোনো বাৱসায়ৰ ৰজা বা  
ক্ষমতাবান লোকসকল।

**Busk** (বাস্ক্) *v. t. or v. i.* to dress one's self  
সাজ পিন্ধ, কাপোৰ পিন্ধি ওলা। —*n.* a corset  
কাপোৰফিল্ডাই বাখিবৰ নিমিত্তে মেমবিলাকৈ  
ককালত পিন্ধা একৰকম কাঠৰ বা হাড়ৰ সজা।

**Buskin** (বাস্কিন্) *n.* a tragic drama শোক পূৰ্ণ  
নাট; a half boot খৰা বুটজোতা।

**Buss** (বাস্) *n.* a rude kiss টকলিয়া চুমা। —*v. t.*  
টকচাই চুমা খা। —*n.* a kind of fishing vessel  
একৰকম জালোৱা জাহাজ।

**Bust** (বাস্ট্) *n.* a statue representing the  
head and breast of a person বুকুলৈকে থকা  
আখৰিণীয়া মূৰ্তি বা পট; upper half of the  
body মুখৰপৰা ককাললৈকে এই ভোখৰ।

**Bustard** (বাস্টাৰ্ড) *n.* a kind of large bird like  
the cranes এবিধ ডাঙ্গৰ চৰাই, বৰ টোকোলাৰ  
শ্ৰেণীৰ এবিধ চৰাই।

**Bustle** (বাস্চল্) *v. i.* to busy one's self noisily  
বাস্ত হৈ চট্চটাই ফুৰ, ফট্ফটাই কামত বাস্ত হৈ। —*n.*  
hurry, tumult খচমচনি, লচপচনি; কোঁহাল,  
হুৰামুৰা, উৰাজুৰা, উখল মাখল।

**Busy** (বিজি) *adj.* employed with earn-  
estness, active, diligent বাস্ত, কামীয়াল,

পৰিশ্ৰমী, আজৰি নথকা। —*v. t.* to make busy  
বাস্ত হৈ, মূৰ-পুতি কামত লাগ, বনত মন দে। **Busily**  
*adj.* diligently বাস্ত হৈ, ধুমধামকৈ। **It is a**  
**busy time**—এতিয়া ধুমধাম কামৰ সময়। **Busy-**  
**body**—উপযাচি লগা বনুৱা। **Busy about**  
**nothing**—মিছাই বাস্ত।

**But** (বাট্) *conj.* yet, still কিন্তু, তথাপি, তেওঁ  
তত্ৰাচ্। —*adv.* only কেৱল। —*prep.* except,  
without, besides নোহোৱা হলে, ব্যতীত,  
বাজে। **I cannot but admire him**—মই  
তেওঁক নশলাগি নোৱাৰো। **But if**—কিজনি;  
জানোচা।

**Butcher** (বুচ্চাৰ) *n.* one who slaughters  
animals for food and sells it মজ্জৰ বেচোতা,  
পশুবধ কৰা কচাই; one who takes delight  
in slaughter যি হত্যা কৰিবলৈ ভাল পায়।  
—*v. t.* to slaughter animals for food মজ্জৰ  
নিমিত্তে পশুবধ কৰ। —*y n.* a slaughter-house  
কচাইখানা, পশুবধ কৰা ঘৰ; massacre হত্যা।

**Butler** (বাট্‌লাৰ) *n.* a servant who takes care  
of liquor, plate etc. খাঞ্চামা, খাল, বাটি মদ  
ইত্যাদি ৰখা চাহাবলোকৰ চাকৰ।

**Butt** (বাট্) *v. i. or v. t.* to push with the  
head মূৰেৰে থুন্দিয়া, থুন্দা মাৰ; ধুমমাৰ।

**Butt** (বাট্) *n.* a large cask মদ খোৱা ডাঙ্গৰ  
পিপা।

**Butt** (বাট্) *n.* a mound raised behind targets  
চান্দমাৰিৰ টাপ; one that is ridiculed নিদাৰ  
পাতি, উপহাসৰ হল।

**Butt-end** (বাট্-এণ্ড্) the thick and heavy end  
of anything কোনো বস্ত্ৰৰ তলৰ গধুৰ আক  
শকত ভাগ, যেনে বন্দুকৰ কুন্দা; trunk of tree  
just above ground গুৰি গছ।

**Butter** (বাটাৰ্) *n.* an oily substance obtained  
by churning milk মাখন, সব, গাখীৰ মখি  
উলিওৱা সাৰ বস্তু। —*v. t.* to apply butter  
মাখন লগা বা সান। —*milk*—the milk that  
remains after separating butter মাখন  
ডোলা গাখীৰৰ মখা পানী। —*knife* মাখন  
লগোৱাত ব্যৱহাৰ কৰা কপৰ ডোটা ছুৰী। —*fly*  
(বট্টাৰ-ফ্লাই) *n.* class of beautiful winged  
insect পখিলা।

**Buttery** (বাটেরী) *n.* a storeroom for liquor etc. মদ আদি বখা ভৰালী কোঠা।

**Buttock** (বাটক) *n.* upper part of the thigh behind the rump টিকা, নিভৰ।

**Button** (বাটন) *n.* a knob of metal or bone used to fasten the dress বুতাম, গুণটি; a knob at the head of anything বেটু, নকৈ ওলোৱা কাঠফুলাৰ মূৰ। —*v. t.* to fasten with buttons বুতাম মৰা বা লগা। —*hole n.* a hole in a coat for button বুতাম বা গুনটি লগোৱা বিছা। **I don't care a button**=মই অকণো ভোচ নকৰোঁ, মই অপো পৰয়া নকৰোঁ। **A boy in buttons**=a servant in livery কোনোবিশেষ চিনৰ সাজ পিন্ধা চাকৰ বা লগুৱা।

**Buttress** (বাট্ৰেচ) *n.* a projecting support to a wall পাকি বেবৰ বাহিৰে আগবঢ়াই দিয়া ঠেকা; any prop ঠেকা, ঢোকা, ডেজা।

**Buxom** (বাক্সম) *adj.* gay, jolly, lively প্রফুল্ল, হঠক, বহুৱাল, বাঙোলা।

**Buy** (বাই) *v. t.* to purchase কিন, ধন দিল; to bribe ভেটী দে; to exchange for something বোলা, সলা। —*er n.* কিনোতা। —*in* মীলামত কোন বস্তু গিৰীহীতৰ পক্ষে কিনি ল। **Buy off or out**=ধন দি খাটনিৰ পৰা মোকোলা। —*over* ভেটী খুৱাই হাত কৰ। —*up*=to purchase wholesale খাউকতে কিন।

**Buzz** (বাৰ্জ) *v. i.* to make a humming noise like the bees ভোন্ ভোনা, গুন্-গুন্ শব্দ কৰ। —*v. t.* to whisper মনে মনে ক, ফুচ্-ফুচাই ক, জুন্-জুনা। —*n.* a humming sound ভোন্-ভোন্নি; whisper তলে তলে কোৱামেলা কৰ, বাতৰি, কণাকণি।

**Buzzard** (বাৰ্ডাৰ্ড) *n.* a bird of the falcon family শেন জাতীয় চৰাই, মৌসাপ চৰাই; a blockhead গাধ, মূৰ্খ।

**By** (বাই) *prep.* near to, at the side of কাষত,

দাঁতিত; through the agency of দ্বাৰা, হতুৱাই, মাফত। —*adv.* in the direction of, near পিনে, ওচৰত, কাষেদি। **He passed by me**=তেওঁ মোৰ ওচৰেৰেই গল। **Send it by a servant**=এটা চাকৰৰ হাতত দি পঠোৱা। **The plaintiff appeared by a pleader**=ফৰিয়ালী উকীলৰ দ্বাৰাই হাজিৰ হৈছিল। **The house is destroyed by fire**=ঘৰটো জুইয়ে পুড়িলে। **He went by boat**=তেওঁ নাৱেৰে গৈছিল। **It is only sold by maunds**=ইয়াক কেবল মৌণ হিচাবেহে বেচে।

—*corner n.* an out-of-the-way place=আওহতীয়া ঠাই। —*election* উপনিৰ্বাচন। —*end n.* private aim ভিতৰুৱাল অভিপ্ৰায়। —*gone adj.* past অতীত, আগৰ। —*lane*=a side lane সুকলীয়া বাট। —*product* আনুষঙ্গিক উপপন্ন বস্তু। —*stander*=a looker on দৰ্শক, ওচৰত থকা মানুহ। —*name n.* nickname উপলুঙা নাম। —*time* leisure time আঙ্গৰীয়া সময়, আহৰি। —*way n.* ভিতৰুৱাল বাট। —*word n.* a common saying, a proverb উপকথা, কথাৰ চেও। **By-law, Bye-law**, (বাই-ল) *n.* an additional law উপকৰা বিধি, জোৰা দিয়া আইন। **By-and-by**=presently, soon অলপতে, সোনকালে, ক্ৰমে ক্ৰমে। —*that way* সেইপিনে। —*his own account*=তাৰ নিজৰ কথা মতেই। **Day by day**=প্ৰতিদিনে, নিতৌ, দিনকদিনে। **Year by year**=বছৰি বছৰি। —*this time*=এতে পৰত, এনে সময়ত, এতিয়ামানে। —*himself* সি নিজে নিজেই, আপোনা-আপুনি। **By turn**=এটা এটাকৈ, এটাৰ পাচত এটাই। —*accident* হঠাৎ, ঘটনা ক্ৰমে। **By the by or by the by, by the way**=in passing; incidentally ইয়াৰ লগতে এইটোও কব লাগে, কথাৰ চলেৰে, কথাৰ প্ৰসঙ্গত। —*rote* মুখত আৱৰাই।

**Byzantine** (বাইজেন্টাইন) - *adj.* কন্সটান্টিনোপল সম্বন্ধীয়।

**C**, the third letter of the English alphabet  
ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ তৃতীয় আক্ষৰ; সংখ্যা বুজাবলৈ  
১০০ এশৰ পৰিবৰ্ত্তে ব্যৱহাৰ কৰে; গান-বাঞ্ছনাত  
“গা” সুৰ বুজায়।

**Cab** (কেব্) *n.* a carriage of various sizes  
drawn by one horse এটা ঘোঁৰাই টনা কেৰেছা  
দিয়া গাড়ী। —**boy or man** *n.* কেৰেছা গাড়ীৰ  
গাড়োৱান। —**stand** *n.* কেৰেছা গাড়ী থকা ঠাই।  
—**hire** গাড়ী ভাড়া, গাড়ী কেৰেছা।

**Cabal** (কেবেল) *n.* a secret party গুপ্ত সভা,  
যড়যন্তকাৰী দল; a secret plot গুপ্ত মন্ত্ৰণা।  
—*v. i.* to plot মন্ত্ৰণা কৰ, ফলি পাত।

**Cabbage** (কেবেজ্) *n.* a kind of kitchen  
vegetable কৰি-শাক, বন্ধা কৰি।

**Cabin** (কেবিন্) *n.* a small room in a ship  
জাহাজৰ কোঠা; a hut পঁজাঘৰ। —**boy**  
জাহাজৰ যাত্ৰীৰ পৰিচাৰক। —**passenger** ভ্ৰম্ভ  
শ্ৰেণীৰ যাত্ৰী।

**Cabinet** (কেবিনেট্) *n.* a private apartment  
ভিতৰুৱা কোঠা; a case of drawers দেৰাজ;  
a private room used by a king  
for consultation মন্ত্ৰণা-ঘৰ; চাংমেলা। **The**  
**Cabinet**—ইংলণ্ডৰ পাৰ্লামেণ্ট-মহাসভাৰ ৰাজ-  
মন্ত্ৰীসকল। —**maker** = a maker of fine  
furniture মেজ, মাচিয়া আদি তৈয়াৰ কৰা মন্ত্ৰী;  
বাট্। —**photograph**—প্ৰায় ৬ ইঞ্চি × ৪ ইঞ্চি  
দীঘল বহলৰ আৰ্জা বা চিত্ৰ-পট।

**Cable** (কেব্ল্) *n.* a strong rope or chain  
used in ships জাহাজ বন্ধা ফই, ডাঙ্গৰ লেজু  
জিঞ্জিৰি বা শিকলি; a nautical measure ৬০০  
ফুট দ পৰিমাণ; a rope for submarine tele-  
graphs সাগৰত পানীৰ তলে নিয়া টেলিগ্ৰাফৰ  
তাঁৰ; a cable message সাগৰেদি অহা টেলিগ্ৰাফ-  
বাতৰি। —*v. t.* to send message বাতৰি দে।  
—**gram** *n.* a message sent by cable সাগৰেদি  
অহা তাঁৰৰ বাতৰি।

**Caboose** (কেবুজ্) *n.* room on ship's deck in

which cooking is carried out জাহাজৰ  
ৰান্ধনীঘৰ।

**Cacao** (কেকাও) *n.* a kind of tree from the  
seeds of which chocolate is made এবিধ  
গছ।

**Cache** (কেশ্) *n.* a hole in the ground for  
hiding treasures ধনবস্তু লুকাই থোৱা গাঁত।  
—*v. t.* to hide লুকাই থ।

**Cachination** (কেকিনেশ্বন্) *n.* loud laughter  
ডাঙ্গৰ হাঁহি, অটুহাস; ঢেংঢেংকনি।

**Cacholong** (কেখলং) *n.* opaque variety of  
opal নীলচীয়া অস্বচ্ছ গোদন্ত-মণি।

**Cackle** (কেকল্) *n.* the noise of a hen or  
goose ৰাজহাঁহ বা মাইকী কুকুৰাৰ মাত। —*v. i.*  
to make a noise like a goose কেঁকেকেকৈ  
মাত, কেঁক কেঁকা। —**ling** *n.* কেঁক-কেঁকনি। —**er**  
*n.* a talkative person বৰ কথকী মানুহ।

**Cacogastric** (কেকগেষ্ট্ৰিক) *adj.* dyspeptic  
পেটকণীয়া।

**Cacophony** (কেকফনি) *n.* a harsh sound  
টেঁটেঁয়া মাত। —**nous** *adj.* টেঁটেঁয়া, কেঁক-  
কেকীয়া।

**Cactus** (কেক্ টচ্) *n.* a tropical plant with  
prickly leaves এবিধ কাঁইট্ গছ; সাগৰ-ফেনা,  
নাগ-কণা; শিজু জাতীয় গছ।

**Cad** (কেড্) *n.* a mean fellow নীহ শ্ৰেণীৰ  
মানুহ, গেৰাৰি মানুহ; a bus-conductor বহুত  
মানুহ যোৱা ভাৰাগাড়ী চলাওঁতা।

**Cadastral** (কেডেষ্ট্ৰেল) *adj.* pertaining to  
survey on the scale of 16 inches to the  
mile জৰীপ্ বিষয়ক, পিয়ল বিষয়ক।

**Cadaverous** (কেডাভেৰাছ) *adj.* pale like a dead  
body, having sickly appearance সোৰা-  
সেৰেলুৱা, শেত্-শেতীয়া, কুহুচ, প্ৰেতাকাৰ।

**Caddie** (কেডি) *n.* a boy who attends a golf-  
player and carries his clubs গল্ফ ৰাতি খেলা  
মানুহৰ লগে লগে সজুলি লৈ ফুৰা লিটকাই।

**Caddy** (কেডি) *n.* small box for tea চাহ খোৱা সৰু বাকচ।

**Cade** (কেড) *n.* cask শিপা। —*adj.* or *n.* a pet lamb or colt নিচেই লেনপেন কৰি তোলা ঘোঁৰা-পোৱালী বা ভেঁৰা-পোৱালী।

**Cadence** (কেডে'ঞ্চ) *n.* the fall or modulation of the voice গীতৰ বিৰাম, সুৰৰ লয়। **Cadenza** *n.* a flourish বাজনাৰ বগৰ।

**Cadet** (কেডেট) *n.* the youngest son নিচেই সৰুটো পুতেক, বংশৰ সৰু ডালৰ কোনো এজন, কনিষ্ঠ সন্তান; a volunteer in the army serving for becoming an officer সেনাদলৰ ওপৰখাপৰ বিষয় পাবৰ আশাৰে যুদ্ধবিদ্যা শিকা বাঞ্জে লোক, ইচ্ছাধীন শিকাক সেনা।

**Cadge** (কেজ্) *v. i.* to beg মুক্তি মাগি ফুৰ।

**Cadre** (কেডাৰ) *n.* a framework গঠন; the permanent constitution of a service either civil or military কোনো চৰকাৰী বিভাগৰ বিষয় নিবন্ধন। **Cadre of the Judicial service**=বিচাৰ সম্বন্ধীয় বিষয়ৰ নিবন্ধন।

**Caducous** (কেডিউকাচ) *adj.* falling early as leaves of flowers লগতে সৰা, কস্বেকীয়া, পতনশীল। **Caducity** *n.* আলৰ অৱস্থা; perishableness অস্থিৰতা।

**Cæsar** (চীজাৰ) *n.* an absolute monarch সম্ৰাট, মহাৰাজ। —*ean adj.* ৰোমদেশৰ ৰজা জুলিয়চ চিজাৰ বিষয়ক। **Cæsarean operation**=পেট ফালি সন্তান জন্মোৱা কাৰ্য্য।

**Cæsura or Cesura** (চিজুৰা) *n.* cutting off of a syllable in a verse পদবিচ্ছিন্ন, পদবৃন্ত।

**Cafe** (কাফে) *n.* a coffee-house, a restaurant কফিখোৱা দোকান, বাটকৰা জলপনীয়া ঘৰ।

**Cafeteria** (কাফেটেরিয়া) *n.* a cafe with a counter for self-service গ্ৰাহকে নিজে পৰিবেশন কৰি লোৱাৰ ব্যৱস্থা থকা জলপনীয়া ঘৰ।

**Cage** (কেজ্) *n.* a place of confinement গড়াল; a box or frame for confining birds and animals সঁজা, কাঠবা। —*v. t.* to confine in a cage সঁজাত সুমাই থ। —*ed adj.* confined সঁজাত আবদ্ধ, গঁড়ালত ৰখা।

**Cairn** (কেয়াৰ্ন) *n.* an ammunition wagon

খাবাকদ নিয়া গাড়ী; a case for keeping out water while building a bridge পুল বান্ধোতে পানী ভেট ৰখা যন্ত্ৰন।

**Caisson** (কে'ছন) *n.* movable covered chest on wheels, an ammunition wagon চকা লগোৱা চলন্ত বাকচ, যি বাকচত গোলা-বাকদ থাকে; a large water-tight chamber sunk below the surface of a river from which the water is excluded by pumping air into it and in which men work under water পানীৰ তলতে মানুহে কাম কৰিব পৰাকৈ বতাই পূৰ কৰি পানী উলিয়াব পৰা ছিদ্ৰহীন ভাঙৰ শিপা বা বাকচ; large iron receptacle sunk into the bed of a river and filled with cement in which the piers of a bridge are embedded নদীৰ ওপৰত দিয়া দলঙৰ খটা সাজিবলৈ বিলাতী মাটি পূৰ কৰি পানীৰ তললৈ নমাই দিয়া আধাৰ পাৰ।

**Caitiff** (কেটিফ্) *n.* a mean fellow নীচ লোক। —*adj.* mean, base নীচ, অসভ্য, অশয়।

**Cajole** (কেজ'ল) *v. t.* to coax, to deceive by flattery উচটা, ফুচুলা, উচটাই ছলকৰ। —*ment n.* flattery উচটনি, মিছা প্রশংসা। —*er n.* one who flatters স্তাৱক, ফুচুলাওঁতা।

**Cake** (কেক্) *n.* a small loaf of bread শিঠা; any flattened and solidified mass লদা, চপৰা। **Oil cake**=খলিহৈ। **Cakes and ale**=সকলোবিলাক সুখান্দ বস্তু। **You cannot both have your cake and eat it**=তুমি অসম্ভৱক সম্ভৱ কৰিব নোৱাৰা। **Cakewalk**=বৃত্যময় গতি; স্বচ্ছন্দ প্ৰবাহৰ নাচ, যি নাচত অৱলাভ কৰোঁতাঙ্গনক কে'ক পুৰস্কাৰ দিয়া হয়।

**Calabash** (কেলেবেছ) *n.* a kind of American tree bearing large fruits লাণ্ডৰ দৰে শকত গুটি লগা এবিধ গছ বা সেই গছৰ গুটি।

**Calamity** (কেলেমিটি) *n.* a great misfortune, disaster দুৰ্ঘটনা, বিলাই, বিপত্তি, বিপদ, আঁল-বিলাই, বিপৰ্য্যয়। —**fous**=disastrous বিপদজনক, দুৰ্দ্দশীয়া। —**tousness** *n.* distress, misery দুৰ্দ্দশা, বিপত্তি।

**Calcaneum** (কেল্কেনিয়ম্) ভৰিৰ সৰু ওচৰৰ হাড়।

**Calcareous** (কেল্কেৰিয়াচ্) *adj.* like lime চূণৰ দৰে দেৰ্দ্ৰবীয়া গুণ থকা।

**Calcine** (কেল্চাইন্) *v. t.* or *v. i.* to reduce to powder by means of heat তপতাই গুৰি কৰ, পুৰি চূণৰ দৰে কৰ।

**Calcium** (কেল্চিয়াম্) *n.* the metallic substance contained in chalk স্বৰীমাটিত থকা বা আন কোনো চূণেৰে মিলোৱা বস্তুত থকা ধাতুৰ অংশ।

**Calculate** (কেল্‌কিউ'লেট্) *v. t.* to count, to compute গণ, গণনা কৰ, টিক, হিচাপ কৰ, লেখ কৰ; to ascertain ঠিক কৰ; (with *for* in the passive voice) to adapt উপযোগী হ; to think অনুমান হ। —**lation** *n.* the art of calculating গণনা, হিচাপ, লেখ, টিকা। —**lating** *adj.* selfish, scheming টিমক, মতলবী, টিকিয়া। —**lator**=one who calculates গণনাকাৰক, টিকোতা, লেখোতা, লেখয়া।

**Calculus** (কেল্‌কিউলাচ্) *n.* the stone like formation in certain parts of the body পাথৰি ৰোগ; a branch of mathematics গণনশাস্ত্ৰৰ বিভাগ। (*pl.* **Calculi**).

**Caldron** see **Cauldron**.

**Caledonian** (কেলিডনীয়ান্) *n.* a Scotchman স্কটলেণ্ডৰ মানুহ।

**Calefaction** (কেলিফেক্‌ছন্) *n.* act of heating তাপ লগোৱা বা তপত কৰা কাম, সেকন। **Calefy** *v. t.* or *v. i.* to grow warm তাপ দে, তাপ ল, সেক, তপতা, তপত হ।

**Calefactor** (কেলিফেক্টৰ) *n.* a small stove বস্তু তপতোৱা সৰু চোকা।

**Calendar** (কেলে'ণ্ডাৰ) *n.* an almanac পঞ্জি, পঞ্জিকা, দিনবাৰৰ তালিকা; a list of documents ফিৰিস্তি কাকত, যেই সেই তালিকা। —*v. t.* to register তালিকা কৰ, লিখিভুক্ত কৰ। —**clock** বাৰ মাহ আদি দেখুওৱা ঘড়ি। —**month** জানুৱাৰী মাহ।

**Calender** (কেলে'ণ্ডাৰ) *n.* machine or hot press for smoothing and dressing cloth ইট্টী, কাপোৰ আদি নিৰ্জম কৰা যন্ত্ৰন। —*v. t.* to smooth with a calender ইট্টী কৰ।

**Calends** (কেলেণ্ড্‌জ) *n.* the first day of each

month ৰোমানবিলাকৰ ভিতৰত প্ৰত্যেক মাহৰ প্ৰথম দিন।

**Calf** (কাফ্) *n.* the young of a cow elephant and some other animals গৰু ম'হৰ পোৱালী, দামুৰি, বকনা; a calf skin leather একৰকম চামৰা; a stupid person ভয়াভূৰ মূৰ্খ মানুহ। —*pl.* **Calves** (কাভ্‌জ্)। **Half calf**=কিতাপৰ কনি-কাষত দিয়া চামৰাৰ বান্ধনি। —**love** লৰা ছোৱালীৰ ক্ষত্ৰকীয়া প্ৰণয়। **Golden calf**=কুবেৰ। **Mottled-calf**=পাতল বঙৰ ফুটফুটীয়া কিতাপৰ চামৰা।

**Calf** (কাফ্) *n.* the thick fleshy hinder part of leg ডৰিৰ কলাফুল।

**Calibre, Caliber** (কেলিবাৰ) the size of the bore of firearms হিলৈ বা বৰতোপৰ মুখৰ জোখ, বন্দুকৰ নলৰ বিদ্ধাৰ পথালি পৰিমাণ; intellectual capacity বুদ্ধিশক্তি, মানসিক শক্তি; weight of character.

**Calico** (কেলিক্) *n.* plain white cloth উকা কপাহী কাপোৰ। —**printing**=the art of printing cotton clothes কপাহী কাপোৰ চিহ্নবিচিত্ৰ কৰা কৌশল।

**Calif, Caliph** (কেলিফ্) *n.* a chief priest among the Mohammedans মহম্মদৰ উত্তৰাধিকাৰীসকলৰ উপাধি। —**fate** কেলিফৰ বাজৰ বা শাসন প্ৰণালী।

**Caligraphy** see **Calligraphy**.

**Calk** (কাফ্) *n.* (see also **Caulk**) a sharp point on a horse-shoe ঘোঁৰাৰ খুৰাত লগোৱা নালৰ কাঁইট।

**Calk, Calque** (কাফ্) *v. t.* to chalk a drawing; to copy by tracing নক্সাত খৰিমাটিৰে দাগ দি অনুকৰণ কৰ, দাগ দি নক্সা তোলা।

**Call** (কা'ল্) *v. t.* to name মাত; to summon আহ্বান কৰ; to proclaim ঘোষণা কৰ; to designate ক, বোল, নাম কৰ, কোনো পদত মনোনীত কৰ, যেনে—**He is called to be an apostle**=তেওঁক ধৰ্মপ্ৰচাৰক পাতিছে। **He is called to the bar**=তেওঁক বেৰিষ্টাৰ বা উকীল পদলৈ ভুলিছে; তেওঁ ওকালতি পাচ কৰিছে। —*v. t.* (*out, to, after, at, down, up*) to cry aloud বিজিয়া, উকিয়া, চিঞৰি মাত;

(upon, for, at) to make a short visit দেখা সাক্ষাৎ হ, দেখা কৰ, যেনে—**He called on or upon me**—তেওঁ মোক দেখা কৰিছিল, তেওঁ মোৰ ওচৰলৈ আহিছিল। **Please call at my house on your way**—যাওঁতে অনুগ্রহ কৰি মোৰ ঘৰত সোমাই যা। **To call bad names to some one**—কাকো গালি পৰা, (কোৱা কথাত ব্যৱহাৰ হয়)। —*n.* summons আহ্বান; demand; দাবী; invitation নিমন্ত্ৰণ; a short visit দেখা সাক্ষাৎ; cry of bird চৰাইৰ শব্দ; admission to a rank (as a barrister) উকীল পদত ভৰ্তি। —*er* দেখা সাক্ষাৎ কৰোঁতা। —*ing n.* occupation, trade or profession কাম-কাজ, ব্যৱসায়। **Payable at call**—খোজা-মাজকৈ দিবলগীয়া। —**bird**=a decoy bird ঘাই পতা চৰাই, বনৰীয়া চৰাই ফালত পেলাবলৈ শিকোৱা চৰাই। —**boy** ভাৱনাত ভাৱৰীয়া মাতিবলৈ নিযুক্ত কৰা লৰা। —**money** খোজামাজকৈ দিবলগীয়া ধন। —**note** লক্ষ্য বা চৰায়ে পোৱালি বিচাৰি মতা মাত। —**of nature** শোচ। **To call back**—ওভোতাই মাতি আন, আকৌ মাতি আন। —**attention to**=to point out দেখুৱাই দে, মনোযোগ আকৰ্ষণ কৰ। —**away**=to divert the mind মনভুল, আন কথাটো মন নিয়া। —**for**=to demand, to ask loudly খোজ, তলব কৰ, যথা **This matter calls for investigation**—এইটো কথা বিচাৰ কৰিব লগীয়া। **He has called for an explanation**—তেওঁ কৈফিয়ৎ তলব কৰিছে। —**forth**=to summon to action কামত লগা বা খটা (যেনে বল; শক্তি)। —**in**=to collect গোটাই আন, সংগ্ৰহ কৰ; to bring in ভিতৰলৈ মাতি আন; to invite friends নিমন্ত্ৰণ কৰ। —**in question**=to express doubt, to challenge সন্দেহ কৰ, সঁচা নে মিছা তাৰ প্ৰমাণ বিচাৰ। —**off** মাতি লৈ যা, তলব কৰি নে। —**on or upon**=to invoke, to appeal to প্ৰাৰ্থনা কৰ। —**out**=to bawl, to challenge to fight বিভিদ্ৰা, বল প্ৰমাণ কৰিবলৈ আহ্বান কৰ; to summon to service কাম কৰিবলৈ মাতি। —**over list of names**—এটা এটাকৈ নামবিলাক মাতি, বা পঢ়িয়া। —**up** সোঁৱৰ। —**to account** দাবী কৰ, জগৰীয়া হ। —**to mind** সোঁৱৰ, মনত পেলা।

**Call**=Telephone টেলিফোনৰ কথা, টেলিফনৰ মাত।

**Calling** ব্যৱসায়, উপাৰ্জন কৰা কাম।

**Caller n.** one who pays a call or visit দেখা কৰিবলৈ অহা লোক।

**Callet** (কেলেট্) *n.* a scold, a woman of bad character বাভিচাবিণী তিৰোতা, বেয়া স্বভাৱৰ মাইকী।

**Callid** (কলিড্) *adj.* shrewd ধূৰ্ত, চতুৰ।

**Calligraphy** (কেলিগ্ৰেফী) *n.* fine writing সুন্দৰ লেখা।

**Callisthenics** (কেলিষ্টেনিক্) exercises for promoting beauty and strength বল আৰু কান্তি বঢ়াবৰ নিমিত্তে শ্ৰম।

**Callosity** (কেল্লচিটি) *n.* a hard swelling on the skin ছালৰ ওপৰত কাঠমৰা বা হাঁইটীয়া-বন্ধা ঠাই।

**Callous** (কেলচ্) *adj.* hardened কাঠমৰা, টিপিলে বা হাঁহিলে গম নোপোৱা, নিসৰা; unfeeling কঠুৱা, নিসৰা। —**Callous n.** আওকাণ; কাঠ-চিহীয়া গুণ। —**ness.**

**Callow** (কেল') *adj.* not covered with feathers, unfledged পাখি নগৰা, নিচেই অজ্ঞা; low-lying দ আৰু সময়মতে পানীত তল যোৱা; —unbearded গোফ নগৰা, গাইমুৱা; যেনে **callow youth**—*n.* an alluvial piece of land চট্ট বা চাপৰি।

**Callus** (ক'লাচ্) *n.* গাৰ ছালত বন্ধা হাঁকটীয়া।

**Calm** (কাম্) *adj.* still, serene, quiet স্থিৰ, শান্ত নিস্তক, শান্ত, সুখিল। —*n.* absence of wind বায়ুশূন্যতা; repose তিস্তকতা; tranquillity শান্তি, সুখিল, নিটাল। —*v. t.* to quiet, to make calm শান্ত কৰ, সুখিল কৰ, শান্ত কৰ; —**ness n.** tranquillity নিটাল, নিস্তকতা, স্থিৰতা, সুখিল অৱস্থা। —**ly adv.** quietly মনে মনে, সুখিলকপে, শান্তিৰে।

**Calomel** (কেলেমে'ল্) *n.* chloride of mercury বস বা পাৰা মিহলোৱা এবিধ বিহদৰৰ।

**Caloric** (কেলৰিক্) *n.* the principle or chief element of heat উত্তাপ, তাপৰ মূল কাৰণ। —**rific adj.** causing heat তাপজনক। —**lori-**

**meter** *n.* an instrument for measuring heat  
তপামান যন্ত্ৰ।

**Calumny** (কেলাম্‌নি) *n.* malicious accusation,  
slander বদনাম, অপবাদ, দুৰ্ণাম। —**mate** *v. t.*  
or *v. i.* to slander দুৰ্ণাম কৰ, অপবাদ দে।  
—**nious** *adj.* অপবাদজনক।

**Calvanism** (কেলভেনিজম্) *n.* the doctrine of  
the Genevan reformer Calvin ধৰ্মযাজক  
কেলভিনৰ মত।

**Calve** (কাভ) *v. t.* to bring forth a calf  
পোৱালি জগা।

**Calvities** (কেলভিছিজ্) *n.* baldness তপা অৱস্থা,  
চুলি নোহোৱা অৱস্থা।

**Calx** (কেলক্স) *n.* chalk or lime খড়িমাটি বা চূণ।  
**Metallic calx**=জাৰণ। (*pl.* Calaxes or  
Calces).

**Calyx, Calix** (কেলিকচ্) *n.* the covering of a  
flower ফুলৰ আবৰণ, ফুলৰ বাহিৰা ঢাকনি,  
চূপহি। (*pl.* Calyces,—xes).

**Cambist** (কেম্বিষ্ট) *n.* one skilled in the  
science of exchange বাণিজ্যিক বিনিময়-  
বিজ্ঞানত দক্ষ ব্যক্তি; one who deals in bill  
of exchange হস্তীৰ লেনদেন কৰা মানুহ।

**Cambrel** (কেম্‌ব্ৰেল্) *n.* a bent wood or iron  
for hanging up carcasses কচায়ে মৰা জন্তু  
আৰি থোৱা হাকোটা; the joint on the hinder  
leg of a horse ঘোঁৰাৰ পাচঠেঙৰ বৈকা ভাগ।

**Cambric** (কেমব্ৰিক্) *n.* a kind of fine white linen  
মলমলৰ নিচিনা মিহি কাপোৰ।

**Camel** (কেমল্) *n.* a domestic animal of  
Arabia with humps on its back উট, আৰব  
দেশৰ এবিধ কুজ্ থকা বোজাই জন্তু। —**leer** *n.* a  
camel driver or rider উটচালক; উট-  
চোৱাৰী; —**ry** *n.* (উটত উঠি যোৱা সেনাদল।)  
—**backed** *adj.* hump-backed কুজ্।

**Cameleon** see Chameleon.

**Camelopard** (কেমল্‌অপাৰ্ড) *n.* the giraffe বৰ  
দীঘল-ভঙীয়া এবিধ ঘোঁৰাৰ দৰে জন্তু, জিৰাফ।

**Cameo** (কেমিও) *n.* মুক্তি কটা বহুশূলীয়া পাথৰ।

**Camera** (কেমেৰা) a photographic instrument  
নক্সা বা আৰ্জা তোলা যন্ত্ৰ। —**obscura** আন্ধাৰ  
কৰি আৰ্জা তোলা যন্ত্ৰ।

**Camera** (কেমেৰা) *n.* an arched room, a pri-  
vate chamber বিচাৰকৰ গোপনীয় কোঠা। **In**  
**camera**=গুপ্ততে, কেঁৱে নজনাকৈ।

**Camouflage** (কামুফ্লাজ্) *n.* a device to deceive  
ফাঁকি, চলনা। —*v. t.* or *v. i.* to deceive; to  
disguise ফাঁকি কৰ; ভুৱা দে।

**Camouflet** মাটিৰ তলত শত্ৰুৰথী মাইন ৰখা।

**Camp** (কেম্প্) *n.* the place where an army  
pitch their tents বনলৈ যোৱা সেনা থকা ঠাই,  
শিবিৰ; temporary quarters for travellers  
বাহৰ; a military station চকী ছাউনী; a  
fortified site কোঠা। —*v. i.* to encamp বাঁহৰ  
পাত। —**bed,—stool,—chair,—table** কেম্পত  
বা বাহৰত ব্যৱহাৰ কৰা জপাই সামগ্ৰী খব পৰা খাট,  
পীৰা, চকী, মেজ। —**follower** বাজে কামৰ  
নিমিতে সেনাৰ লগত যোৱা মানুহ। —**equipment**  
শিবিৰ বা বাহৰত ব্যৱহাৰ কৰিবৰ নিমিতে  
লাগতিয়া আহিলা-পাতি। **A division in the**  
**camp**=আত্মবিৰোধ।

**Campaign** (কেম্পেইন্) *n.* an open field or plain  
সমান মুকলি ঠাই, পথাৰ, ৰণস্থল; the time an  
army keeps the field যুদ্ধৰ কাল, ৰণৰ সময়;  
an excursion into the country আক্ৰমণ  
কৰিবৰ মনেৰে সৈধ্য সহ কোনো দেশত সোমোৱা,  
আক্ৰমণ। —**er** *n.* an old experienced  
soldier বহু যুদ্ধত ফুৰা চিপাহী।

**Campanile** (কেম্পেনিলে) *n.* a bell tower ডাঙৰ  
ঘণ্টা ঘৰ।

**Camphor** (কেম্‌ফৰ) *n.* a solid white substance  
obtained from the camphor laurel কফুৰ।  
—**rate** *v. t.* to impregnate with camphor  
কফুৰেৰে পূৰ্ণ কৰ। —**ic** *adj.* কফুৰযুক্ত।

**Can** (কেন্) *v. i.* (*pa. t.* could) to be able পাৰ,  
ক্ষমতা থাক।

**Can** (কেন্) *n.* a vessel for holding liquids  
জুলীয়া বস্তু ৰখা বা অনা-নিয়া কৰা পাত্ৰ, লোৰ বা  
টিনৰ পিপা, টিন (যেনে কেৰাচিন তেলৰ টিন); a  
chimney pot ধোৱী যোৱা চুন্ধিৰ মুখৰ ঢাকনী।  
—*v. t.* to put in cans for preservation  
টিনত ভৰাই সাঁচি থা।

**Canaille** (কেনেইল্) *n.* the mob সাধাৰণ মানুহ।

**Canal** (কেনেল্) *n.* an artificial watercourse

খনা জান, মান্‌হে খানি কৰা পানী যোৱা খাল; a pipe or duct পানী যোৱা নলা। —boat খনা জানত চলোৱা নাও বা জাহাজ।

**Canard** (কেনাৰ্ড্) *n.* a false story মিছা গল্প, সাজি কোৱা কথা।

**Canary** (কেনেৰি) *n.* a kind of wine from the Canary Islands এবিধ মদ; a bird of the Canary Islands কেনেৰী দ্বীপৰ এবিধ হালধীয়া চৰাই; এক প্ৰকাৰ নাচন। —bird এবিধ চৰাই; অবিবাহিতাকৈ ৰখা তিৰোতা।

**Can-can** (কেন্‌কেন্) *n.* an immodest dance of French origin অস্বীকৃতী দেখুৱাই কৰা অসংযত নাচ।

**Cancel** (কেঞ্চেল্) *v. t.* to obliterate লোপ কৰ, আঁচমাৰি কাট (যেনে লেখা কথা), মোহাৰি পেলা; to annul বদ কৰ, বহিত কৰ; to strike out common factors (অঙ্ক ৪) সমান সমান ভাগ কাটি পেলা; to suppress in printing উঠাই দে (যেনে ছাপাৰ কোনো কথা)। —lation *n.* বহিত কৰণ, বদ কৰণ; (*pa. p.* Cancelled, *pr. p.* Cancelling).

**Cancellated** (কেঞ্চ'লেটেড্) *adj.* marked by lattice work পথালিকৈ ৰৈ দিয়া।

**Cancer** (কেন্‌চাৰ্) *n.* a malignant ulcer এন্‌বীয়া ৰোগ; a sign in the zodiac কৰ্কট ৰাশি। —ate *v. i.* to become cancerous এন্‌বীয়া হ। —ous *adj.* like a cancer এন্‌বীয়া ৰোগে ধৰা। **Canceriform** (কেংক্ৰিফ'ৰ্ম্) or **Cancroid** (কেংক্ৰেইড্) *adj.* Crab-like কেকোৰাৰ দৰে।

**Candelabrum** (কেণ্ড'লাব্ৰম্) a candlestick in several branches কাৰ, ফানুচ, কেবাডালো মমবাতি লগাব পৰা সুলৰ যন্ত্ৰন।

**Candent** (কেণ্ডেণ্ট্) *adj.* glowing with heat তপতাই জ্বই যেন ৰঙা কৰা।

**Candid** (কেণ্ডিড্) *adj.* frank, ingenuous ভংডকীয়া, সৰল, খোলা, অকপটীয়া, কালৈকো ৰোষ নথকা। —ly *adv.* ৰোষ নৰখাকৈ, সৰলভাৱে, খোলাখুলিকৈ। —ness *n.* সৰলভাৱ। —**Camera** মনে মনে ফট' লোৱা কেমেৰা।

**Candidate** (কেণ্ডিডেট্) *n.* one who offers himself for an office কাম বিচাৰোঁতা, বিষয়-মগনীয়াৰ। —ture, —ship *n.* বিষয় মগন, পদ প্ৰাৰ্থনা; অভিযা।

**Candle** (কেণ্ডল্) *n.* a solid preparation of tallow or wax with a wick for lighting মমবাতি; a light বাতিৰ পোহৰ। —light বাতিৰ পোহৰ, চাকিলগোৱা সময়, ফুট গধূলি। —power এডাল জোখৰ মমবাতিৰ যিমান পোহৰ হব পাৰে। —stick—an instrument for holding a candle দীপাধাৰ, মমবাতি ৰখা গছ। —waster নিশা খপি পঢ়োতা। To burn the candle at both ends=একেবাৰে দুয়োপিনে নাশ কৰ। Not fit to hold a candle=not fit to be compared with তুলনা কৰিবৰে অযোগ্য। The game is not worth the candle=the thing is not worth the trouble ভাবপৰা একো টিফাইং নাই, মিছা চেষ্টা। To hold a candle to the devil=জানি শুনি অন্তায় কাম কৰ।

**Candour** (কেণ্ডাৰ্) *n.* sincerity, openness সৰলতা, অকপটভাৱ, ভংডকীয়া গুণ।

**Candy** (কেণ্ডি) *n.* sugar-candy, crystallised sugar মিছিৰি, চেনিৰে কৰা গোটা বস্তু। —*v. i.* to become congealed গোট মাৰ, গোটা হ। —*v. t.* to preserve in sugar চেনিত পেলাই ৰ। —led *adj.* চেনিৰে লেণ্ড দিয়া।

**Cane** (কেন্) *n.* the pliable stem of a creeping plant বেত, সোকা, ৰাইডাং; a stick of cane বেতৰ লাথুটি; sugar-cane কুঁহিয়াৰ। —*v. t.* to beat with a cane বেত মাৰ, বেতেৰে কোৰা। —brake=a thicket of canes বেতনী হাৰি। —chair বেতৰ চকী। —mill=a sugarcane mill কুঁহিয়াৰৰ শাল। —trash *n.* the refuse of pressed sugarcane কুঁহিয়াৰৰ ডাবৰি **Cany** *adj.*

**Canescent** (কেনে'চেণ্ট্) *adj.* hoary বগাচানেকীয়া, তুত।

**Canicide** (কেনিচাইড্) reckless killing of dogs অসাৱধানকৈ কুকুৰ বধ।

**Canine** (কেনাইন্) *adj.* pertaining to the dog কুকুৰ জাতীয়। —teeth কুকুৰ মেৰুৰীৰ আগ-দাঁত চাৰিটা, মান্‌হৰ কুকুৰ দাঁত।

**Canister** (কেনিষ্টাৰ্) *n.* a small tin box for holding tea, shot etc. সৰু টিনৰপিপা বা বাকচ, টিনৰ টেমা। —shot, **Case-shot**=একবকম গুলী।



**Canker** (কেঙ্কাৰ্) *n.* a disease in trees or in horses ভিতৰে ভিতৰে খাই গছত ধোন্দ কৰা বেমাৰ, ঘোঁৰাৰ ভৰিত হোৱা পত্ৰমলৰ বেমাৰ; anything that corrodes যিহৰপৰা গেলি-পচি যায় বা নষ্ট হয়। —*v. t.* to eat into or destroy ভিতৰে ভিতৰে খাই নে, নষ্ট কৰ। —*v. i.* to become corrupt গুচ, বেয়া হ, গেৰ। —*worm n.* গছখোৱা পোক। —*ous adj.*

**Cannibal** (কেনিবেল্) *n.* a man-eater যি মানুহৰ মঙহ খায়, নৰভুক; মানুহ-খোৱা লোক। —*ism n.* the practice of eating human flesh মানুহ খোৱা প্ৰকৃতি।

**Cannon** (কেন্নন্) *n.* a great gun বৰহিলৈ; বৰ-তোপ। **Cannon-ball** বৰহিলৈৰে মৰা গুলী। —*ade n.* the act of attacking with cannons বৰতোপ উৰাই আক্ৰমণ কৰা কাম, তোপ নিক্ষেপ। —*v. t.* to attack with cannon বৰহিলৈ মৰি ধ্বংস কৰ, বৰহিলৈৰে আক্ৰমণ কৰ। —*ry* (কেননৰি) *n.* artillery হিলৈদাৰি সেনা, গোলন্দাজ; cannonading তোপ নিক্ষেপণ।

**Cannot** (কেন্নট্) *v. i.* to be unable নোৱাৰা, অপাৰগ হ, অসমৰ্থ হ।

**Canny** (কেন্নি) *adj.* shrewd, cautious টিমক, সতৰ্ক, ফুটমনীয়াৰ; gentle শান্ত, হীৰ; comfortable সুখকৰ; sly বুৰ্ত্ত।

**Canoe** (কেন') *n.* a boat made by hollowing the trunk of a tree নাঙ।

**Canon** (কেনন্) *n.* a rule in ecclesiastical matter শাস্ত্ৰৰ ব্যৱস্থা; খ্ৰীষ্টীয় ধৰ্মশাস্ত্ৰৰ মূল বিধান-বিলাক, শাস্ত্ৰীয় বিধান; rules বিধি; ধৰ্মোপদেশকৰ উপাধিবিশেষ; a list of saints সাধুসকলৰ তালিকা। —*ist* ধৰ্মশাস্ত্ৰজ্ঞ পণ্ডিত। —*ise v. t.* to enrol in the list of saints সাধুপুৰুষসকলৰ তালিকাত নামভুক্ত কৰ। —*law* শাস্ত্ৰ; —*ical* শাস্ত্ৰ-মূলক, ধৰ্মবিষয়ক। **Ecclesiastical canonicals** = the recognised dress of the clergy পাদ্ৰীচাহাবসকলৰ সাজ।

**Canopy** (কেনপি) *n.* a covering over a throne or bed চক্ৰাতপ। —*v. t.* to cover with a canopy চক্ৰাতপ কৰ। **Canopy of heaven** = the sky আকাশ।

**Canopus** (কেনপাচ) *n.* a bright star in

the southern constellation দক্ষিণ আকাশৰ এক নক্ষত্ৰপুঞ্জৰ এটি উজ্জল তৰা। তৰাটোৰ নাম অগস্ত্য।

**Canorous** (কেনৰাচ্) *adj.* melodious সুশ্ৰাব্য।

**Cant** (কেণ্ট) *v. i.* to speak in a hypocritical style গহীনভাৱেৰে পাঠ কৰ, মন্ত্ৰ পাঠ কৰ, ধৰ্মৰ ভাষ দেখুৱাই পঢ়। —*n.* affected speech ঠেগ ধৰি গোৱা কথা; a jargon দোৱান, নিজৰ দলৰ মানুহৰ বাজে আনে বুদ্ধিৰ নোৱাৰা কথা।

**Cant** (কেণ্ট) *n.* an inclination from the level হেলনীয়া বা আঙঠলীয়া অৱস্থা; a jerk জোঁকাৰ। —*v. t.* to tilt or toss suddenly হামুখি থুৱা, জুট খা।

**Cantab** (কেণ্টেব্) *adj.* pertaining to Cambridge কেম্ব্ৰিজ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ। *abbr.* Cantabrigian.

**Cantankerous** (কেণ্টেঙ্কাৰ্চ্) *adj.* illtempered, quarrelsome খিটখিটীয়া, দন্দুৰা, কেটেৰিয়া।

**Canteen** (কেণ্টিন্) *n.* a tin vessel for liquors মদৰখা টিনৰ পিপা; a refreshment house in a garrison সৈন্যৰ ছাউনিত দিয়া মদৰ দোকান।

**Canter** (কেণ্টাৰ্) *n.* an easy gallop ঘোঁৰাৰ কদম খোজ। —*v. i.* or *v. t.* to move at a moderate gallop কদমত য়।

**Canthus** (কেছাচ্) *n.* the corner of the eye where the eyelids meet চকুৰ পিৰিকটি। (*pl.* Canthi).

**Canticle** (কেণ্টিকুল্) *n.* one of the prayer-book hymns প্ৰাৰ্থনা-পুস্তকৰ তোহা।

**Cantle** (কেণ্টল্) *n.* a fragment or edge of anything খণ্ড, ভোখৰ, দাঁতি, কান; the hind part of a saddle ঘোঁৰাৰ জীনৰ পাচফালৰ ওখ ভাগ। —*v. t.* to cut a piece from এডোখৰ কাট। —*ings n.* ভোখৰাডুখৰবিলাক।

**Canto** (কেণ্ট) *n.* a division of a poem পদ্য-পুথিৰ আধা, পৰিচ্ছেদ। (*pl.* Cantos).

**Canton** (কেণ্টন্) *n.* a division of a territory কোনো দেশৰ শাসন বিভাগ, শাসনাধীন অঞ্চল। —*v. t.* to divide into districts শাসনৰ সুবিধাৰ নিমিত্তে দেশ বিভাগ কৰ; to allot quarters to troops সেনাৰ নিমিত্তে থকা ঠাই নিৰ্দেশ কৰ ছাউনি কৰ। —*ment n.* a military

station or district চিপাহী থকা ঠাই, ছাউনি, সেনানিবাস ; কৈঠ।

**Cantrip** (কেট্ৰিপ্) *n.* trickery হাত-চালাকি।

**Cantus** (কেণ্টচ্) *n.* a melody ধৰ্মগীতৰ সুৰ।

**Canvas** (কেন্ভাচ্) *n.* a coarse cloth for sails, tents etc. এবিধ বৰ ডাঠ মোটা কাপোৰ ; the sails in general পাল-কাপোৰ, নাও বা জাহাজৰ পাল। —*v. t.* to cover with canvas পাল-কাপোৰেৰে ঢাক। —**work**=an embroidery কাপোৰত ফুল তোলা কাম। **Under canvas**=under sail living in tent পালতবাস হোৱা, টাৰ্-ঘৰত থকা।

**Canvass** (কেন্ভাচ্) *v. t.* or *v. i.* to examine পৰীক্ষা কৰ ; to discuss আলোচনা কৰ ; (*for*) to solicit votes সপক্ষে ভোট বা মত বিচাৰি ফুৰ, মত প্ৰাৰ্থনা কৰ। —*n.* solicitation মত প্ৰাৰ্থনা ; close examination বিশেষ অনুসন্ধান। —**er** প্ৰাৰ্থনাকাৰী, কোনো বিষয়ত সহায় কৰিবলৈ উদগাই ফুৰালোক, ফালেতি।

**Caoutchouc** (কচ্চুচ্) *n.* India-rubber or gum elastic টোপা-বৰৰ আঠা, বৰৰ।

**Cap** (কেপ্) *n.* unbrimmed covering for head লঠা টুপী ; a cover ঢাকনী ; the top কোনো বস্তুৰ মূৰ। —*v. t.* to put on a cap টুপী পিন্ধা, মূৰ ঢাক ; to excel চেৰপেলা, আনতকৈ আগবাঢ়। —*v. i.* to take off the hat in salutation টুপী ডাঙি সন্মান কৰ। **Cap and bells**=চঙৰ সাজ পাৰ। **Cap in hand**=সন্মান দেখুৱাই। **A capful of wind**=বতাহৰ এচাটি। **A feather in one's cap**=কোনো সন্মানৰ চিন, সন্মান বঢ়োৱা কথা বা বস্তু। **To throw ur one's cap**=আনন্দৰ চিন্‌স্বৰূপ টুপী পেলাই দিয়। **To set one's cap at**=তিৰোতাৰ মন মুহিবৰ চেষ্টা কৰ। **The cap fits**=উনুকিওৱা কথাটো ইয়াত খাটিছে।

**Capable** (কেপেবল্) *n.* having power or ability সমৰ্থ, সমৰ্থ ; competent পাকৈত, উপযুক্ত, যোগ্য, লায়ক। —**ability**, —**ness** *n.* সমৰ্থ, ক্ষমতা ; সাধ্য, শক্তি।

**Capacity** (কেপেচিটি) *n.* the power of receiving or holding ধাৰণ-শক্তি, সামৰ্থ্য ; power of mind বী-শক্তি, মনৰ ক্ষমতা ; extent of space পৰিমাণ

যিমান ধৰিব পাৰে, বা যিমান ভৰাব পাৰি—যেনে, **The hall was filled to the utmost capacity** =সেই ঘৰটোত আটোমানে মানুহেৰে ভৰি গল, যিমান ধৰিব পাৰে সিমান সোমাল ; state or position enabling one to do something on behalf of others ভাব, অৱস্থা, ক্ষমতা। **In the capacity of**=ভাবে, স্বৰূপে, ক্ষমতাৰূপে। **Legal capacity**=আইনমতে কোনো কাম কৰিবলৈ পোৱা ক্ষমতা, (যেনে উকিলী ক্ষমতা)। —**tate** (কেপাচিটেই) *v. t.* to make capable ক্ষমতাপন্ন কৰ, যোগ্য কৰ ; to qualify লায়ক কৰ। —**cious** (কেপেশ্চচ্) *adj.* roomy, extensive আহল-বহল।

**Cap-a-pie** (কেপে-পি) *adj.* from head to foot ডৰিৰপৰা মূৰলৈকে, আপাদমস্তক।

**Caparison** (কেপেৰিজন) *n.* a rich ornamental covering of a horse ঘোঁৰাৰ ওপৰত পৰা বহু-মূল্যবান কেপৰা বা তলিচা ; (*fig.*) equipment সাজপাৰ। —*v. i.* to dress pompously ৰমক্-জমককৈ সাজ পিন্ধা, বিভূষিত কৰ, ধুনীয়াকৈ সজা। —**ed** *adj.*

**Cape** ('কেপ্) *n.* a head land আগীয়াটুটী, অন্তৰ্বীপ ; a sleeveless cloak একৰকম হাত নথকা চোলা। **The Cape**=The Cape of Good Hope, Cape Colony in Africa.

**Caper** ('কেপাৰ্) *v. i.* to skip like a goat ডেও দে, ডেও দি নাচ। —*n.* a leap ডেও।

**Capercaillie** (কেপাৰকেইল্জি) *n.* largest species of grouse, the wood grouse or cock of the woods আটাইতকৈ ডাঙৰ বিধৰ বন-কুকুৰা।

**Capillary** (কেপিলেৰি) *adj.* as fine as a hair চুলিডলিৰ সমান সৰু, সূক্ষ্ম। —*n.* a small tube having a bore as fine as hair নিচেই সৰু বিহুৰা থকা নলী ; (*pl.*) fine blood vessels in animals নিচেই সৰু সৰু সিৰবিলাক। —**attraction**=সিৰবোৰৰ জ্বলিয়া বস্তু টানি লোৱা গুণ।

**Capital** (কেপিটেল্) *adj.* relating to the head মূৰ সম্বন্ধীয় ; punishable by death শিবচ্ছেদ-যোগ্য ; chief, principal মূল, প্ৰধান, অচল ; excellent অতি উত্তম, উৎকৃষ্ট। —*n.* the upper part of a column or pillar স্তম্ভৰ ওপৰ ভাগ ;

the chief city of a country প্রধান নগৰ, রাজধানী; the principal sum মূলধন, আচল টকা; a large letter ডাঙৰ ফলাৰ আখৰ। —ist *n.* one who has capital ধনস্বামী, ধনগিৰী, মহাজন। —ise *v. i.* to convert into capital or money মূলধনলৈ পৰিৱৰ্তন কৰ। Capital sentence=প্রাণদণ্ডৰ হুকুম। To make capital out of=সুবিধা উলিয়াই ল।

Capital goods যি বস্তুবপৰা উৎপন্ন বচাব পাৰি। (খোতা বস্তুৰ ওলোটা)।

Capitalize সুবিধা লোৱা; আনৰ নামক সুবিধা লোৱা।

Capitation (কেপিটেছন্) *n.* a poll tax মানুহটোৱে পতি লগোৱা ধন, গা-ধন, মানুহমুৰী কৰ; a numbering of every head মানুহ গণনা। —grant মহলাত উঠা প্রতি হাতবৰ বাবে পাব লগা মজুৰী বা বঁটা।

Capitol (কেপিট'ল) *n.* the temple of Jupiter in Rome ৰোম দেশৰ প্রধান দেব-মন্দিৰ; আমেৰিকাৰ কংগ্ৰেচ সভাৰ ঘৰ।

Capitulate (কেপিটুলেট্) *v. i.* to surrender on certain conditions কোনো সৰ্ত্ত বাধি শত্ৰুৰ হাতত আত্মসমৰ্পণ কৰ; stipulate সৰ্ত্ত নিৰ্ণয় কৰ। —lation *n.*

Capon (কেপন) *n.* a castrated domestic fowl খাহী কৰা কুকুৰা; a cowardly, poor-spirited fellow ভয়ানু, কাপুকুৰ, ভয়মুছ।

Caprice (কেপ্ৰিচ) *n.* a sudden change of opinion or humour, a freak বেগতে মতপৰিবৰ্তন, বেগতে কষ্ট বা তুষ্টি হোৱা ভণ্ড, জমক, মনৰ চকলতা। —cious (—চ'চ) *adj.* whimsical, changeable অস্থিৰ-মনা, লগতে ভাল লগতে বেয়া, মতৰ ঠিক নথকা; কণে কষ্ট কণে তুষ্টি। —ly *adv.*

Capricorn (কেপ্ৰিকৰ্ণ) *n.* a sign of the Zodiac মকৰ বাশি। (L. caper=a goat, Cornu=a horn)।

Capsicum (কেপচিকাম্) *n.* the chillies জলকীয়া।

Capaize (কেপ্‌চাইজ) *v. t.* to overturn উলুৱিয়াই পেলা, লুটুৱা। —v. i. to be upset উলুৱি বা লুট খা।

Capstan (কেপষ্টেইন্) *n.* an upright machine to raise the anchor on board ship জাহাজৰ লক্কৰ তোলা কল।

Capsule (কেপচিউল্) *n.* the seed vessel of a plant বীজকোষ, গুটি থকা বাহ; a small dish অকণমান থাল। —lar, *adj.* hollow like a capsule গুটি থকা বাহৰ দৰে ফোঁপোলা।

Captain (কেপ্টেইন্) *n.* a chief officer প্রধান কৰ্মচাৰী; a commander in the army or navy পল্টনৰ কাপ্টান চাহাব, গুৰিহাল; the leader of a team খেলুৱাৰী দলৰ নায়ক। —cy *n.* the rank of a captain কাপ্টানৰ পদ।

Caption (কেপ্‌ছন্) *n.* an arrest গ্ৰেফতাৰী পৰোৱান, গ্ৰেফতাৰ; an arresting headline আকৰ্ষণীয় শিৰোনামা। —tious (—কেপ্‌চ'চ) *adj.* fault, finding, critical, peevish দোষ খোঁচৰা, খুঁত বিচৰা, বিটুৰিটুয়া। —ness *n.*

Captivate (কেপ্টিভেট্) *v. t.* to fascinate, to charm মন ভুলা, মন মোহ, বিমোহিত কৰ, মৰম লগা। —ing *adj.* charming মনোহৰ, বিমোহিত, মৰমলগা, মনমোহা।

Captive (কেপ্‌টিভ) *n.* prisoner of war বন্দীয়াৰ। —*adj.* বন্দী; charmed by anything বিমোহিত। —vity *n.* subjection, bondage দাসত্ব, বন্দীহোৱা অৱস্থা। Captor *n.* one who takes a prisoner যি বন্দীকৰে। —ture (কেপ্‌চ'ৰ) *n.* the act of taking, seizure, an arrest ধৃত কৰণ, গ্ৰেফতাৰ কৰণ, ধৰা কাম, লুঠন। —v. t. to take or seize by force ধৰি ল, গ্ৰেফতাৰ কৰ, লুট কৰ।

Car (কাৰ) *n.* a vehicle, a railway or tramway carriage গাড়ী, বথ। —man *n.* গাৰোৱান, ড্ৰাইভাৰ, গাড়ী-চলাওঁতা।

Carafe (কেৰেফ) *n.* a glass water bottle কাঁচৰ লোটা।

Carapace (কেৰেপেচ) *n.* the shell of the crab or tortoise কাঁচৰ চল, শামুকৰ খোলা।

Carat (কেৰেট্) *n.* a weight of 4 grains চাৰি ৰতি পৰিমাণ। —gold=২৪ সোণ থকা। (আচল সোণত ২৪ কেৰেট থাকে)।

Caravan (কেৰেভন্) *n.* a company of travellers মক্ৰুমিত দলবান্ধি যোৱা যাত্ৰিক বা পথিকবিলাক; a large closed carriage বন্ধ কৰি নিয়া ডাঙৰ গাৰী। —eer *n.* the leader of a caravan যাত্ৰীদলৰ প্রধান মানুহ। —sary, —serai *n.* a

kind of inn where travellers stop at night পথিক থকা বাটকড়া ঘৰ।

**Caraway** (কেব্-এৱে) *n.* aromatic plant এবিধ মচলাৰ গছ, বিলাতি জিৰা।

**Carbine** (কাৰ্বাইন) *n.* a short light gun এবিধ সৰু চুটি বন্দুক। —*eer*=কাৰ্বিন বন্দুক ব্যৱহাৰ কৰা চিপাহী।

**Carbolic** (কাৰ্বলিক) *n.* Carbolic acid আল-কতৰাবৰণা কৰা এবিধ বৰ চোকা টেঙা দৰব।

**Carbon** (কাৰ্বন) *n.* an elementary substance, as pure charcoal এবিধ মূল পদাৰ্থ—যনে এক্সাৰ। —*na-ceous*, —*ic adj.* —*niferous*=producing carbon এক্সাৰ থকা। **Carbonic acid**=জলজান বায়ুৰ আৰু এক্সাৰক বায়ুৰ সংযোগত কৰা এবিধ টেঙা দৰব। **Carbonate**=অক্সাৰক টেঙা দৰবৰ সংযোগত কৰা এবিধ লোনা বস্তু।

**Carbon paper**=হাতে লিখাৰ ছাপ তুলিবৰ নিমিত্তে ব্যৱহাৰ হোৱা এবিধ কলা কাগজ।

**Carbuncle** (কাৰ্বাক্‌ল) *n.* a red gem পদ্মবীণা মণি; বহুমূলীয়া বাথৰ; a malignant inflammatory ulcer বিহৰ্ফোহোৱা, পিঠিত হোৱা গাঁৱ। —*ed adj.* set with carbuncle gem বাথৰ পতোৱা; afflicted with carbuncle নাৰেজীয়া। —*cular*=inflamed বঙা হৈ উঠা।

**Carcanet** (কাৰ্কেনেট) *n.* a collar of jewels মণিময় গলপতা।

**Carcass** **Carcase** (কাৰ্কেচ্) a dead body মৰা শ, মৰা জন্তু; a frame work of anything জকা আকৃতি বা ঠাট।

**Card** (কাৰ্ড) *n.* a piece of finely cut paper with certain figures, or with a person's address upon it মুদ্ৰবটক কটা নাম বা ছবি থকা এডোখৰ ডাঠ কাকত; playing card খেলা টাচ যেনে—হাৰ্ডন heart, বহিভন diamond, ইক্ষাপন spade, খিৰ্তন club, টেকা ace, গোলাম Knave or Jack, চাহাৰ King, মেম Queen, ফোটা Pip, একোৰ a pack, টাচ shuffle। —*v. i.* to follow suit বঙত বংমাৰ, আনে কৰা দৰে কৰ; visiting card দেখা-সাক্ষাৎ কৰোঁতে দিয়া টিকিট। —**board**=a fine paste board মিহি ডাঠ তুলাপাত, খলমা কাগজ। **To play at cards**=টাচ খেলা। **A sure card**=ফলদায়ক

ব্যৱসায় **To have the cards in one's hand**=কাৰো ভাবেদাবত থকা। **House of cards**=টাচেৰে সজা ঘৰ, অশাৰ বস্তু। **On the cards**=আগন্তুক থকা। **To play one's cards well**=বুবিধা বুজি কাজ কৰ। **To show one's cards**=ভিতৰে-বাহিৰ কথা জানিবলৈ দিয়া। **To throw up the cards**=হাৰমান। **To count on one's cards**=সফলতাৰ আশা কৰ। **Trump card**=ডুকপৰ টাচ; **Card** (কাৰ্ড) *n.* an instrument for combing wool উল ফঁহিওৱা যন্ত্ৰ। —*v. t.* to comb-wool, flax jute etc. উল, মৰাপাট আদি ফঁহিহা বা টোচ।

**Cardamom** (কাৰ্ডেমম) *n.* a kind of aromatic and pungent spice ইলাচি।

**Cardiac** (কাৰ্ডিয়েক্) *adj.* pertaining to the heart কলিজা সম্বন্ধীয়; cordial বলকাৱক। —*n.* a disease of the heart কলিজাৰ বেমাৰ, পিত্ত বেমাৰ; a cordial বলকাৱক ঔষধ।

**Cardinal** (কাৰ্ডিনেল) *adj.* principal, chief, fundamental প্রধান, মূল। —*n.* a dignitary of the Roman Catholic Church ৰোমান কেথলিক ধৰ্মৰ ধৰ্মগ্ৰন্থবৰ্তক। —**numbers**=the numbers 1,2,3 etc. গণনাৰ মূল সংখ্যাবিলাক। —**points**=the four chief points of the compass দিক্‌বিলাক, যেনে—উত্তৰ, দক্ষিণ ইত্যাদি। —**virtues**=the natural virtues, namely justice, prudence, temperance and fortitude ন্যায়, জ্ঞান, পৰিমিতাচাৰ, ধৈৰ্য্য আদি প্রধান ধৰ্মবিলাক।

**Care** (কেয়াৰ্) *n.* anxiety টোঁচ, পৰৱা, চিন্তা, ভাবনা; caution যত্ন, সাৱধান, তত, সতৰ্কতা; charge মাৰফত, জিয়া। —*v. i.* to be anxious টোঁচ কৰ, চিন্তিত হ; to be disposed or inclined মন-কৰ, ইচ্ছাকৰ; to have regard for গ্ৰাহ্য কৰ। —*ful adj.* watchful সাৱধান, ততো-বাল, সতৰ্ক। —*fulness n.* সতৰ্কতা। —*fully adv.* সাৱধানে, ততলৈ। —*less adj.* heedless অমনোযোগী, অসাৱধান, বিতত, উলামূল্য, বেপৰৱা, উতনুৱা, আলো-আঠেং। —*lessness n.* অসাৱধানতা, অমনোযোগিতা, অযত্ন। —*ly adv.* বিততলৈ, অমনোযোগিকৈ, উলামূল্যকৈ। —*worn adj.* crushed with care যত্ন কৰি কৰি ভাঙ্গা।

**In the care of**=যাক'তে, জিমাতে। **To take care**=to be careful সাৱধান হোৱা, তত লোৱা। **To take care of**=look after যত্ন কৰ, চকু দি, আপডাল কৰ। **He does not care** ভেঁও টোঁচ নকৰে। **He does not care for me**=সি মোক নেখানে, গ্ৰাছ নকৰে, মোলৈ ভয় নকৰে, মোলৈ কেবলকে নকৰে। **I do not care to go there**=মই তালৈ যাব নোখোজো, মই তালৈ যাবলৈ মন নকৰো।

**Careen** (কেৰীন্) *v. t.* to incline a ship on one side to repair it বাঁওবৰ নিমিত্তে জাহাজ একতীয়া বা এটলীয়া কৰ। —**age** *n.* জাহাজ বতা ঠাই, জাহাজ বতা খবছ।

**Career** (কেৰীয়াৰ) *n.* a course, a race লৰপথ, চেকুৰা ঠাই; *manner of life* অৱস্থা। —*v. i.* to run rapidly লৰি যা, চেকুৰ মেল। **His past career**=তাৰ আগৰ অৱস্থা। **In the whole career of my service**=মই কামকৰা গোটেই সময়ৰ ভিতৰত, মোৰ গোটেই চাকৰীৰ ভিতৰত।

**Caress** ('কেৰেচ') *v. t.* to fondle, to embrace মৰম কৰ, আলঙ্গন কৰ, চেনেহেৰে আঁকোৱালি ধৰ, আদৰ কৰ, লেনগেন কৰ।

**Caret** (কেৰেট্) *n.* a mark ( ^ ) noting omission in writing আখৰ পৰি গলে দিয়া কেপচিন্।

**Cargo** (কাৰ্গো) *n.* the load of a ship জাহাজৰ বোঝাই, জাহাজত বা নাবত ভৰাদি অনা মাল।

**Caricature** (কেৰিকেচাৰ্) *n.* a ludicrous representation of anything হাঁহিতোলা চিত্ৰ, বিকৃত আকাৰৰ পট, ভেজুচালী। —*v. t.* to represent ludicrously বিকৃত আকাৰ কৰি দেখুৱা, ভেমচা-ভেমিচকৈ চিত্ৰ কৰ। —**rist** *n.* one who caricatures যি কুকৰণ কৰি দেখায়, উপহাসক।

**Caries** (কেৰিজ্) *n.* an ulcer of a bone হাব-পচা বেমাৰ। —**rious** *adj.* decayed পচা।

**Cark** (কাৰ্ক) *v. i.* to harass হাইবাং কৰ, ভাঙ কৰ। —*v. t.* to be anxious ব্যগ্ৰ হ। —**ing** *adj.* perplexing, distressing বিমোৰকাৰক, কষ্টদায়ক, দুঃখজনক।

**Carl** (কাৰ্ল্) *n.* a churl চহা মানুহ।

**Carminative** (কাৰ্মিনেটিভ্) *adj.* a medicine to

relieve flatulence and bowel's complaint  
এবিধ পেটৰ বেমাৰৰ ঔষধ, হজমী দৰব।

**Carnage** (কা'ৰ্নেজ্) *n.* slaughter হত্যা।

**Carnal** (কাৰ্নেল্) *adj.* fleshy মজ্জা-বিষয়ক, দৈহিক; sensual কামকৰিত। —**list** *n.* one given to lust কামুক, লম্পট। —**lity** *n.* state of being carnal কামেচ্ছা, কামভাব।

**Carnival** (কাৰ্নিভেল্) *n.* a festival observed by the Roman Catholics twelve days before Lent ৰোমান কেথলিক উৎসৱ আৰু ভোজ।

**Carnivora** (কাৰ্নিভৰে) *n. (pl.)* the class of flesh-eating animals মাংসাহাৰী জন্তুৰালক। —**vorous** *adj.* flesh-eating মাংসাহাৰী, মজ্জ খোৱা।

**Carol** (কেৰোল্) a song of joy আনন্দগীত, সংকীৰ্তন। —*v. i.* to warble গাত গা, বাগ দি। —*v. t.* to praise in song গুণগান কৰ, গুণকীৰ্তন কৰ।

**Carotid** (কেৰটিড্) *adj.* relating to the principal arteries of the neck ডিউবৰ ঘাই সিৰ দুডাল সম্বন্ধীয়।

**Carouse** (কেৰ'জ্) *n.* drinking bout মদখোৱা চিঞৰাখব, মত্তলীয়া অৱস্থা। —*v. i.* to drink freely and noisily হাঁককৰি বা খিকিন্দালি পাতি পাবেমানে মদ খা। —**sal** *n.* a drunken revel or feast মদখোৱা খিকিন্দালি, মদপী ভোজ।

**Carp** (কাৰ্প্) *v. i. (at)* to catch at small faults খুঁত বাচাৰ, দাগ খোচৰ, খুঁত খুঁটিয়া। —**er** *n.* যি দাগ খোচৰে। —**ing** *adj.* fault finding খুঁতখুঁটিয়া, খুঁতখিটিয়া, দোষ বাচবা।

**Carp** (কাৰ্প্) *n.* a fresh water fish মৰখী পৃষ্ঠী মাছ।

**Carpel** (কাৰ্পেল্) *n.* a part of a compound pistil ফুট, ফুলৰ কোঁহ।

**Carpenter** (কাৰ্পেণ্টাৰ্) *n.* a worker in timber for building purposes কাঠ-মিস্ত্ৰী, বাঁচৈ। —**try** *n.* the work of a carpenter বাঁচৈৰ কাম, মিস্ত্ৰী কাম।

**Carpet** (কাৰ্পেট্) *n.* a coarsely woven covering for floor গলিচা বা দলিচা। —*v. t.* to cover with a carpet দলিচা পাৰ। **On**

the carpet=under discussion আলোচনাবীন, এতিয়াও মীমাংসা হোৱা নাই। —friend কপট বন্ধু। —knight অনুগ্রহৰ ওপৰত এনেয়ে “নাইট” উপাধি পোৱা লোক; অকাংমিলা লোক। —ing *n.* carpets in general, materials for the carpet দলিচা, দলিচা বোৱা সূতা আদি।

**Carpus** (কাৰ্পাচ) *n.* the wrist হাতৰ মণিবন্ধ, হাতৰ সৰু-গাঁথি। **Carpal** *adj.* মণিবন্ধ-সংক্রান্ত।

**Carrat** (কেৰেট) *n.* a measure weight for precious stones (3½ grains) মণিগুহুতাৰ জোখ (প্রায় ১৬ বতি); a measure of the purity of gold বিত্তক োণৰ পৰিমাণ (বিত্তক সোণ=২৪ কেৰেট)।

**Carriage** (কেৰিঅ্জ্) *n.* act of carrying অনা-নিয়া; the cost of carrying অনা-নিয়া খৰচ; a vehicle মালবস্তু আদি অনা-নিয়া কৰা বা কঢ়িওৱা উপায়, যান বাহন; behaviour, deportment ব্যৱহাৰ আচৰণ। —horse গাড়ীৰ ঘোঁৰা। —stand গাড়ী থকা আড্ডা। **A carriage and pair**=দুই ঘোঁৰা থকা গাড়ী। **A carriage and four**=চাৰি ঘোঁৰা থকা গাড়ী। **Carriage free**=ঘিনা বাট খৰচে; অনা-নিয়া খৰচ বাদ।

**Carrion** (কেৰিয়ন্) *n.* putrid flesh or body গেলা শ, গেলা পচা মঙ্গহ। —*adj.* feeding on putrid flesh গেলা শ খোৱা।

**Carrot** (কেৰট) *n.* an edible vegetable root of reddish or yellowish colour গাজৰ। —*y adj.* carrot-coloured গাজৰৰ বং থকা।

**Carry** (কেৰ-বি) *v. t.* to convey, to transport ব, বহন-কৰ, এঠাইবপৰা আন ঠাইলৈ নে, লৈ যা, বঢ়িয়া; to effect চলা, সাধন কৰ; to obtain by force বলবেল, বলেৰে অধিকাৰ কৰ; to behave আচৰণ কৰ; to get something passed মঞ্জুৰ কৰা। —*v. i.* to reach certain range কোনো নিৰ্দ্ধাৰিত দূৰ পা (যেনে বন্ধুকৰ গুলি)। —*ier n.* one who carries for hire ডাৰ বওঁতা, ভাৰী। —*all n.* a light four wheeled carriage লঘু চাৰি চকাৰ ঘোঁৰা গাড়ী। —*ing (par. n.)* বেঞ্চা টৈ নিয়া কাম। —*all before one*=সকলো বাধা-বিধিনি অতিক্ৰম কৰ। —*away* লৈ যোৱা; to excite the

feelings উত্তেজিত কৰা, যেনে The lecturer carried away the audience with him=বক্তাৰ লগে লগে শ্ৰোতাৰিলোকৰো মন উদগিল; তেওঁৰ কথা শুনি সকলো জাই পবিল, বা ভোল গ'ল। —*off*=to kill বধ কৰ; to gain জিক। —*on*=to promote চলা, নিৰ্দ্ধাৰ কৰ। —*one's point*=মত বলৱৎ হ, কথা বজা। —*out*=to accomplish সম্পন্ন কৰ। —*over* ডুলাই চুকাই দলভুক্ত কৰ, কাৰো ফলীয়া কৰ। —*the day*=জয় হ, জিক। —*through*=থুকাৰ্থ কৰি সফল হ। —*too far*=to exceed reasonable limits সীমা অতিক্ৰম কৰ। —*up*=ওপৰলৈ বঢ়াই নে। —*weight*=to have force কথা সাকৰ্তা হ, বলৱৎ হ; বজা।

**Cart** (কাৰ্ট) *n.* a vehicle for carrying loads গক গাড়ী, বোজাই কঢ়িওৱা গাড়ী। —*v. t.* to carry in a cart গাড়ীত বোজাই দি নে। —*age n.* the cost of carting গাড়ীৰ খৰচ। —*horse* গাড়ী টনা ঘোঁৰা। —*load*=as much as a cart can carry এগাড়ী; এডবা। —*way* গাড়ী যোৱা বাট। To put the cart before the horse=অৰ্থিকপে কাম কৰ, ওভোতাটিক কৰ।

**Carte** (কাৰ্ট্) *n.* a bill of fare খোৱাকীৰ বিল। —**blanche** (কাৰ্ট-ব্লাঞ্চ) *n.* a blank paper given to some one after being signed to be filled up by the receiver as he pleases পাচত লখিলবৰ নিমন্ত্ৰে কেবল চহি কৰি দিয়া সুদা কাগজ, দস্তখতী খাল কাগজ। To have carte-blanche=to have authority to do something for others আনৰ সলনি কাম কাৰবলৈ পূৰা ক্ষমতা পোৱা। —**de-visit** (কাৰ্ট্-ডি-ভিজিট্) *n.* a small photographic portrait on a visiting card সৰু ডাচ-কাগজত তোলা আৰ্জা; দৌঘে পথালিয়ে ২½ ই:×২½ ই:।

**Carthamine** (কাৰ্থেমিন্) *n.* a dye obtained chemically from safflower কুহুম ফুলবপৰা কৰা এৰিষ দুখৰীয়া বং।

**Cartilage** (কাৰ্টিলেজ্) *n.* a firm, elastic substance found in vertebrate animals বাজহাড় থকা জন্তুৰ গাত থকা শিৰৰ নিচিনা লেট-কেটীয়া মঙ্গহ। —*ginous adj.* gristly লেটকেটীয়া মঙ্গহ থকা।

**Cartography** (কাৰ্টগ্ৰাফি) *n.* map-making মানচিত্ৰায়ন। **Cartographer**=মানচিত্ৰ আঁকোতা, মানচিত্ৰকৰ। —*ic adj.* মানচিত্ৰ সম্পৰ্কীয়, মানচিত্ৰবৎ।

**Cartomancy** (কাৰ্টমেণ্ডি) *n.* divination by playing-cards ডাচ-পাতৰ সহায়ত মঙল চোৱা বিদ্যা।

**Carton** (কাৰ্টন) *n.* box made of card-board ডাঠ কাগজৰ বাকচ; a white disc within the bull's eye of a target চানমাৰি বা লক্ষ্য স্থানৰ মাজত আঁকি থোৱা ঘূৰণীয়া বগা ঠাইডোখৰ।

**Cartoon** (কাৰ্টুনে) *n.* a design on strong paper for fresco or tapestry দেৱালৰ ওপৰত বা দেৱাল সজাৰৰ নিমিত্তে কাপোৰত চিত্ৰ কৰিবলৈ তুপাশাত আঁকি লোৱা নক্সা; any large sketch or design on paper for comic paper মেমোৰীয়া খবৰৰ কাকতত প্ৰকাশ কৰিবলৈ আঁকা চিত্ৰিত কোনো ঘটনাৰ চিত্ৰপট। —*v. t.* to make a cartoon চিত্ৰৰ আঁহি কৰ; to caricature by a cartoon চিত্ৰ আঁকি নিন্দা কৰ। —*nist n.* চিত্ৰৰ আঁহি তোলেতা; চিত্ৰ আঁকি ভেজুচালি কৰা লোক।

**Cartouche** (কাৰ্টুছ্) *n.* a case for musket balls cartridges বন্দুকৰ কাৰ্টোঁছ বখা মোনা।

**Cartridge** (কাৰ্ট্ৰিড্জ্) *n.* a case containing the charge for a musket বন্দুকৰ কাৰ্টোঁছ। **Blank cartridges** তলি নথকা কাৰ্টোঁছ। **Ball cartridges** খাৰ গুলী দুয়োবিধ থকা কাৰ্টোঁছ। —**paper** মহবজীয়া বৰণৰ ডাঠ তুপাশাতৰ কাৰ্টিছ কাগজ।

**Carve** (কাৰ্ভ্) *v. t.* to cut wood, stone etc. into devices কাঠ বা শিলত মূৰ্ত্তি বা নক্সা কাট; to cut up meat into slices মঙহ খুতুৰিয়া; to distribute কাটি ভগা। —**ver n. a sculptor বাটে, ৰুকিৰ; a carving knife মঙহ কটা ছুৰি। —**ing n. the act of cutting up meat মঙহ খুতুৰিওৱা কাম; the art of carving wood or ivory কাঠৰ বা হাতীদাঁতৰ নক্সা কৰা বিদ্যা। **To cut and carve**=to refine মিহি কৰ। **To carve out**=যত্নৰ দ্বাৰা লাভ কৰ। **To carve one's way**=বাট উলিয়াই ল, কোনো এটা উপায় কৰ।****

**Cascade** (কেচ্'কেড্) *n.* a waterfall জলপ্ৰপাত, ওখ ঠাইৰপৰা খাপে খাপে বাগৰি অহা পানী।

**Case** ('কেচ্) *n.* a covering box or sheath বাহ, খাপ, টোমা, মেৰ, চুঙা, খোল, বাকচ, মোট, সাকৰ, পিলিপ, ঢাকনী। —**harden v. t. to make hard the outside ওপৰ ফালে টান কৰ, ওপৰে ডীৰা লগা। —**knife** খাপত খোৱা দা বা কটাৰী।**

**Case-law**=law with a settled precedent আদৰ্শ নজীৰ। —**ment**=the frame of a window খিড়কী দৰ্জাৰ চৌকাঠ। **history** —পুৰুষ-নামা।

**Case** ('কেচ) *n.* event ঘটনা; particular state or condition অবস্থা, ভাব, দশা; a legal statement of fact, a suit গোচৰ, মোকদ্দমা; a subject of inquiry কোনো মীমাংসা কৰিবলগীয়া বিষয়; a question বিচাৰ্য বিষয়; a person under medical treatment চিকিৎসা কৰি থকা কোনো বেমাৰ বা নৰিয়া ৰোগী (*gram.*) the inflection of nouns কাৰক (যেনে কৰ্তা, কৰ্ম ইত্যাদি)। **In any case**=at all events যেই হোক, যেনেতেনেকৈ, কোনোমতে। **In case**=যদি, কেনেবাকৈ (এখনটো হলে), যদিহাৎ। **To make out one's case**=কোনো বিষয়ে ভাল প্ৰমাণ বা যুক্তি দেখা। **Case is serious**=বেমাৰ সাজাতিক।

**Casein** (কেচিন্) *n.* the curd, or the coagulable substance contained in milk গাখীৰৰ দৈ মৰা ভাগ, ক্ষীৰ। —**ous adj.** pertaining to cheese দৈ মৰা।

**Casemate** ('কেচ্-মেট্) a vaulted chamber ঘূৰণীয়াকৈ কৰা অডেন্ড কুঠৰী।

**Casement** (কেচমেণ্ট্) *n.* window made to open like a door, though not reaching to the ground, hung on hinges from sides of opening দুৱাৰৰ নিচিনা মেলিব পৰা খিৰিকী; বাতায়ন।

**Caseous** (কেচিয়াছ্) *adj.* cheeselike; resembling cheese in texture দেখাত পনীৰৰ নিচিনা; ননীসদৃশ।

**Caserne** (কেজাৰ্ণ) *n.* barracks; soldiers' quarters in a fort-area সৈন্যৰ চাউনি; দুৰ্গ-অঞ্চলত সৈন্যসকল থাকিব পৰা ঠাই।

**Cash** (কেছ) *n.* ready money নগদ টকা, নগদ ধন । —*v. t.* exchange for money, to pay money for ভড়া, টকালৈ দে । —*ier*=a person in charge of money transactions খাজাৰি, দেৱান । —*account* নগদ টকাৰ হিচাপ । —*book* টকাৰ হিচাপ-বহী । —*price* নগদ দাম । **Hard cash, spot cash**=নগদ টকা । **In cash**=নগদ টকাৰে । **Out of cash**=নগদ টকা নথকা । **Cash in hand**=নগদ তহবিল ।

**Cashew** (কেছু) *n.* an edible nut কাজু-বাদাম ।

**Cashier** (কেশিয়াৰ্) *v. t.* to dismiss from office in disgrace ৭দচ্যুত কৰ, বৰখাস্ত কৰ, কামৰপৰা ওচা ; to annul বদ কৰ ।

**Cashmere** (কাশ্মিৰ্) *n.* a kind of shawl made from the fur of Cashmere goat কাশ্মিৰী কাপোৰ, কাশ্মিৰী নোমৰ কাপোৰ ।

**Casino** (কেচিন্-ও) a public dancing room বাজহাৰনাথোৰ ।

**Cask** (কেঙ্ক) *n.* a small barrel, a hollow round vessel for holding liquor মদখোৱা সৰু পিপা ।

**Casket** (কেঙ্কেট) *n.* a small case for jewels etc. অলঙ্কাৰ আদি খোৱা টোমা ।

**Casque** (কেঙ্ক) *n.* a helmet হোষ্টাৰ মূৰৰ আবৰণ ।

**Cassia** (কেসিয়া) *n.* a fragrant plant like cinnamon এবিধ দালচেনি ।

**Cassock** (কেচক) *n.* a long loose coat worn by clergymen পাহীৰী চাহাবদকলৰ সাজ ।

**Cast** (কাষ্ট) *v. t.* (*pa. t.* and *pa. p.* cast) to throw, to fling, to drop নিক্ষেপ কৰ, পেলা, দলিমাৰি পেলা ; to reckon গণ, লেখ ; to mould সীচত মাৰ বা ঢাল, গড় লগা । —*v. i.* to warp ভাজ ল, ডেমেচা হ । —*n.* act of casting নিক্ষেপ, পেলোৱা কাম ; a fishing line বৰশী জৰী আৰু গুড়া ; the thing thrown পেলোৱা বস্তু ; a turn of the eye কটাক্ষ, কোৱাৰি দৃষ্টি ; a chance সীচ, দানি, সুযোগ ; a mould সীচ, সীচত গড়া বস্তু ; manner or quality গুণিজোতা, বেহুৰণ ; a tinge of

colour ৰেউচি । —*away n.* an outcaste এৰাপৰা মানুহ, জাত্যন্তৰ । —*adj.* rejected এৰাপৰা, অকামিলা ।

**Casting** (কাষ্টিং) *n.* act of moulding সীচ মাৰণ । **Casting net**=খোৱালি জাল । **Casting vote**=the vote of the president in a meeting to cast the balance on the side চূড়ান্ত মত । **To cast or draw lots**=to determine an event by certain chances ভাগ্য পৰীক্ষা কৰ, মঙ্গল চা, চিঠি খেল । **To cast about**=to look about, to contrive বিচাৰ, অন্বেষণ কৰ, বুদ্ধি সাজ । **To cast a slur upon**=to disgrace চেকা লগা, দোষাবোণ কৰ । **To cast a nativity**, —a horoscope=to make an astrological calculation দশা গণ, গ্ৰহ গণনা কৰ । **To cast anchor**=to moor a boat লঙ্গৰ কৰ, লঙ্গৰ পেলা । **To cast an eye, or a glance**=to look at চকু দে, চা । **To cast a thing in one's teeth**=to bring a reproach on some, one অপবাদ দে, কাৰো গাত দোষ দে । **To cast in one's lot with any one**=to share in common with some one কোনো কথাত কাৰো লগত লগ থা, একে অৱস্থাত পৰ । **To cast in the same mould**=একেটা সীচতে মাৰ বা গড়, একে বিধৰ হ । **To cast into the shade**=to conceal আঁৰ কৰ, ঢাকি-থ । **To cast into prison**=ফাটেকত দে । **To cast to the wind**=উবাই দে, অমাগু কৰ । **To cast aside**=to reject এফলীয়া কৰি থ, এৰি পেলা, ভাগ কৰ । **To cast away**=to wreck or waste পেলাই দে, ভাঙি পেলা, দলিয়াই পেলা । **To be cast-down**=to be dejected in mind মন ভাঙ, হতাশ হ, তললৈ মূৰ কৰ । **To cast loose**=মেলি দে । **To cast out**=বাজ কৰ, বাহিৰ কৰ, এৰ । **To cast up**=to throw up ওলৰলৈ দলি মাৰ ; calculate হিচাপ ঠিক কৰ । **To cast one's self on**=to resign one's self আত্মসমৰ্পণ কৰ, সপ । **To be cast in a suit**=গোছবত হাব । **To cast into the shade**=নিপ্পত কৰ, অতিক্ৰম কৰ । **To cast pearls before the swine**=মোল-দুবুজাক মূল্যবান বস্তু



দি অপব্যয় কৰ। To cast to the winds  
চাৰিওফালে বিয়শাই পেলা।

**Castanet** (কাষ্টা'নেট্) *n.* a rattling instrument used in dancing কাঠৰ জুন্কা তাল।

**Caste** (কাষ্ট্) *n.* classes or sections of society বৰ্গ, জাত, কুল। —**distinction** জাতি-ভেদ। To lose caste = জাত এৰ।

**Castigate** (কেষ্টিগেট্) *v. t.* to chastise, to correct শাসন কৰ, কোবাই শাস্তি কৰ, মৰিয়া। —**gation** *n.* severe punishment পিটন। —**gator** *n.* শাসন কৰোতা।

**Castle** (কেচল্) *n.* a fortified house দুৰ্গ; the residence of a prince or nobleman ৰাজ-কোঁৱৰ বা বৰমানুহ থকা ঘৰ; a piece in chess দৰা খেলৰ এটা শেষ চাল। **Castellan** *n.* governor of a castle দুৰ্গৰক্ষক। —**building** = forming visionary projects আকাশত চাহ পতা, দুৰাশা। **Castles in the air** = ভাৰাশা, মিচা কল্পনা।

**Castor** (কেষ্টাৰ্) *n.* the beaver এজাতি নোমাল উদ; a hat made of its fur উদৰ নোমেৰে কৰা টুপী; a small wheel attached to the legs of furniture সৰু চকৰি, মেজ মাটিয়া আদিৰ খুৰাত লগোৱা ঘূৰ্ণি। —**oil** (কেষ্টাৰ অইল) *n.* oil obtained from the plant *Palma christi* কেষ্টল, এৰাণ্ডটিৰ তেল।

**Castrate** (কেষ্টেট্) *v. t.* to emasculate, to geld, to remove the testicles খাহী কৰ, বজা (যেনে গৰু), কণী কাট। —**ted** *adj.* gelded বজোৱা, খাহী কৰা। —**tion** *n.* খাহী-কৰণ।

**Casual** (কেজুৱেল্) *adj.* accidental, occasional, unthought-of অখন্তৰীয়া, আকস্মিক, কেতিয়াবা, দৈবাৎ হোৱা, কদাচিৎ হোৱা বা পোৱা, নৈমিত্তিক। —**ly** *adj.* occasionally কেতিয়াবা কেতিয়াবা, আচলে বিচলে। **Casual acquaintance** = কন্তেকীয়া চিনাকী, বাটে-পথে দেখা-হোৱা চিনাকী। **Casual leave** = অখন্তৰীয়া বিদায়, আটকীয়া ছুটি।

**Casualty** (কেজুৱেল্টি) *n.* an accident, a mishap দৈব ঘটনা, আপদ-বিপদ, অখন্তৰ। —**ties** *n. (pl.)* losses of lives গ্ৰাহহানি;

মৃত্যু, হানি-বিঘনি। **Casualty-ward** অপঘাত-চিকিৎসা কৰা ঘৰ।

**Casulist** (কেজুইষ্ট্) *n.* one who decides cases of conscience বিবেকশক্তি নিকপক। —**ry** *n.* বিবেকঘটিত প্ৰশ্ন; দ্ব্যয়-অদ্ব্যয় বিচাৰ।

**Cat** (কেট্) *n.* domestic animal মেকুৰী, বিড়ালী; a spiteful woman খিয়লীয়া তিৰোতা। —**eyed** মেকুৰী চকুৱা, এক্ষাবত দেখা। —**like** = noiseless সাবসুৰ নোহোৱাকৈ যাব পৰা। —**witted** spiteful খিয়লীয়া, চকুচৰহা। **Catcall** a shrill cry চি'চীহনী, হিট্‌হিট্‌নী। **Cat stick** or **Cat-o-nine-tails** = গঠীয়া ডোলৰ চাবুক। **Cat's-paw** a dupe, a tool of another যাক ফাঁকি কৰি ঠেকত পেলায়। To bell the cat = see Bell. The cat is out of the bag আচল কথা ওলাল, গুপ্ত কথা প্ৰকাশ পালে। Sick as a cat = ওকাল আহি থকা। Care killed the cat সিমানতো তেও মৰণ হল। A cat has nine lives = মেকুৰীৰ জীৱ বৰ লেকেটা। It rains cats and dogs = দপদপীয়া মৌচপা বৰষুণ আনিছে। See which way the cat jumps কথাতো কেনে হুঁ টং কৰিবা বা গম লবা। To be cat-and-dog = খোৱা-খুই কৰ, দলহাই কৰ। A cat may look at a king = ডুমিও যেনেকুৱা ময়ো তেনেকুৱা, ইমান ফুটনি কিহৰ? মেকুৰীৰ কিহৰ বজাব ভয়?

**Catachresis** (কেটাফ্ৰেচিচ্) *n.* misapplication of words শব্দৰ অপপ্ৰয়োগ।

**Cataclysm** (কেটেক্লিজম্) *n.* a deluge জলপ্ৰাবন, প্ৰলয়জনক বানপানী; ৰাজ্যবিপ্লৱ।

**Catacomb** (কেটেকম্) *n.* an underground excavation for burying the dead মৰাপোতা গহৱৰ।

**Catacoustics** (কেটে'ক্‌উচ্) *n. (pl.)* science of echoes or sounds reflected প্ৰতিফলন-বিষয়ক শাস্ত্ৰ।

**Catalectic** (কেটেলে'কটিক্) *adj.* wanting a syllable in the last foot পদত চৰণৰ অন্তত থকা পৰ্ব্বটোত থাকিব লগীয়া মাত্ৰাৰ অভাৱ। অপূৰ্ণপদী। *opp.* **acatalectic** = পূৰ্ণপদী।

**Catafalco** or **Catafalque** (কেটেফেলেক্) *n.* a temporary structure of carpentry re-

presenting a tomb ভাজিয়া, মৈদামৰ আকৃতি ;  
a funeral car মৰা নিয়া বখ ।

**Catalepsy** (কেটেলেপ্চি) *n.* a disease causing  
loss of sensation and the power of motion  
জঠৰ হোৱা বেমাৰ, শিলাধমনা ৰোগ ।

**Catalogue** (কেটেলেগ্) *n.* a list of names of  
books etc. নাম, বস্তু বা পুথিৰ তালিকা । —*v. t.*  
to make a list of তালিকা কৰ ।

**Catalysis** (কেটেলিচিচ্) *n.* the chemical in-  
fluence of a substance not itself changed  
নিজে কপান্তৰিত নোহোৱাকৈ আনৰ ৰাসায়নিক  
কপান্তৰ ঘটাব পৰা গুণ । **Catalytic** *adj.* উক্ত  
পৰিৱৰ্ত্তন-সংক্রান্ত ।

**Catamaran** (কেটেমেৰেণ) *n.* a kind of raft  
made of three pieces of wood fastened  
together তিন ডোখৰ কাঠেৰে কৰা ভুৰ ; an  
illnutured woman ডাকু তিৰোতা ।

**Catamount** (কেটেমাউন্ট) *n.* a wild cat  
বনৰোন্দা ।

**Cataplasm** (কেটেপ্লেজম্) *n.* a poultice বেমাৰত  
গাত লগোৱা লেণ্ড, পুলটিচ্ ।

**Cataplexy** (কেটেপ্লেক্সি) *n.* the sleepy  
appearance of animals when under a  
shock of terror ভয়ত কোনো জন্তুৱে দেখুৱা  
মৰ-ভাও ।

**Catapult** (কেটেপুল্ট) *n.* a small forked stick  
with a rubber strap used by children for  
throwing stones etc. বাটলুটি মৰা ৰবৰৰ  
ডোলেৰে কাঠৰ যন্ত্ৰন, দলিওৱা যন্ত্ৰ ।

**Cataract** (কেটেৰেক্ট্) *n.* a great waterfall or  
cascade বৰ ওখৰপৰা বাগনি-অহা পানীনিজৰা ;  
a disorder of the eye occasioning blind-  
ness একৰকম চকুৰ বেমাৰ, চকুনমা বেমাৰ ।

**Catarrh** (কেটাৰ্) *n.* discharge of fluid from  
the nose, the cold in the head পানী-লগা  
বেমাৰ, নাকেদি স্বেদন ওলোৱা বেমাৰ ।

**Catastrophe** (কেটেচ্‌ট্ৰফি) *n.* a final event, an  
overturning, a calamity দুৰ্ঘটনা, বিপত্তি,  
দুৰ্দ্দশা, বিলাই । —**phic** *adj.* বিপত্তিজনক ।

**Cat-bird** (কেট্‌বাৰ্ড্) *n.* এবিধ মেকুৰীৰদৰে মতা  
চৰাই ।

**Catch** (কেচ্) *v. t.* (*pa. t.* caught ; *pa. p.*

caught), to seize suddenly ধৰ ; to  
ensnare ফালত পেলা ; to understand গম  
ধৰ, বুজ, টলক ; to take by infection কোনো  
বেমাৰে গাত লগা । —*v. i.* to be entangled  
বান্ধ খা, ফালত পৰ । —*n.* act of seizing ধৰা,  
গ্ৰেপ্তাৰ ; anything caught ধৰা বস্তু ; a  
sudden advantage ছল, সুযোগ ; a form of  
musical composition গীত ৰচনা কৰা কোনো  
বিশেষ নিয়ম, গীত বান্ধনি । —**able** *adj.* that  
may be caught ধৰিবপৰা । —**er** *n.* one who  
catches ধৰোতা । —**ing** (কেচ্‌িং) *part. n.*  
ধৰণ, ধৰাকাম ; a nervous twitching ফুদিয়া,  
সিৰামুৰি । —**adj.** infectious সোঁচৰা ; attrac-  
tive চকুতলগা, মনমোহা । —**penny** *n.* a worth-  
less publication অকামিলা কিতাপ বা পুথি ।  
—**word** *n.* the cue ভাৱনাত ভাববীথাক সোঁচ-  
ৰাই দিয়া মূৰৰ কথা ; the last word in a  
page repeated at the top অভিধান বা আন  
কোনো পুথিৰ শেষৰপৰা আনি আকৌ ইপাতৰ  
মূৰত লিখা কথা, দুৰিচি লিখা কথা, দোহৰা কথা ।  
—**pole**, —**poll** *n.* a constable কনষ্টেবল ।  
**To catch at** = to snatch at খাপমৰি ধৰ ।  
**To catch hold of** = to seize ধৰ । **To catch  
on** = to comprehend গম ধৰ, বুজ । **To catch  
out** = বল খেলাত বল ধৰি আউট কৰ, ওপৰতে  
চোপধৰ, আউট কৰ । **To catch sight of** =  
টলক, দেখা পাব । **To catch up** = to over-  
take আগছ ; to seize forcibly ধমোচ মাৰি  
ধৰ । **Caught red-handed** = হাতে হাতে ধৰা  
পৰণ । **To catch fire** = জুইলগা, উদ্বিগ্ন হ । **To  
catch one on the hip** = ছল চাই ধৰ ।

**Cate** (কেট্) *n.* dainty জুতিলগা খোৱা বস্তু ।

**Catechise** (কেটিকাইজ্) *v. t.* to instruct or  
interrogate by questions and answers  
প্ৰশ্নোত্তৰ কৰি উপদেশ দে, প্ৰশ্ন কৰ, সোধ ।  
—**tical** *adj.* প্ৰশ্নোত্তৰ কৰি ধৰ্মশিক্ষা দিয়া  
বিষয়ক । —**chesis** *n.* religious instructions  
given orally মুখে মুখে শিকোৱা নামকথা ।  
—**chism** *n.* a book of instructions given  
in the form of questions and answers  
প্ৰশ্নোত্তৰ-পুথি ।

**Catechu** (কেটিচ্) *n.* an astringent subs-

tance obtained from certain trees খৈৰ ; চূণৰ লগত খোৱা এবিধ গছৰ আঠা।

**Catechumen** (কেটিকুমে'ন্) *n.* one who is newly taught rudiments of Christianity খ্ৰীষ্টধৰ্মৰ নতুন শৰণীয়া।

**Categorematic** (কেটে'গ'ৰে'মেটিক্) *adj.* capable of being used by itself as a term স্বতন্ত্ৰ অৰ্থবাচক পদ।

**Category** (কেটগ'ৰি) *n.* what may be asserted of a class কোনো জাতীয় সাধাৰণ গুণ বা অৱস্থা ; a class or order শ্ৰেণী, মূল বিভাগ। —**rical** —*adj.* absolute, positive খাটোং, সম্পূৰ্ণ, লৰচৰ নোহোৱা। —**cally** *adj.* absolutely খাটোংকৈ, ঠিককৈ, স্পষ্টকৈ। —**gories** *n.* (*pl.*) philosophic classification of all that exists দাৰ্শনিক শ্ৰেণী বিভাগ। —**gorise** *v. t.* to class শ্ৰেণী বিভাগ কৰ।

**Catenary** (কেটেনে'ৰি) *n.* or *adj.* the curve formed by hanging the two ends of a chain, chain like ঘূৰণীয়াভাৱে তললৈ ওলম। —**nate** *v.* to connect like links এটাৰে সৈতে আক এটা জুৰি দে। —**nation** *n.*

**Cater** (কেটাৰ্) *v. t. (for)* to provide food, tiffin etc. আহাৰ যোগা। —**er** *n.* one who provides food and drink আহাৰ যোগানীয়াৰ। —**ring** *n.* আহাৰ যোগোৱা কাম। **Cater** *n.* তাঁচ বা পাশাৰ চাৰি ফুটীয়া।

**Caterpillar** (কেটাৰ্পিলাৰ্) *n.* the larva or worm-state of insects, a grub that feed upon the leaves of plants পাত খোৱা পোক, পলু।

**Caterwaul** (কেটাৰ'ওৱল্) *v. i.* the cry of a cat মেকুৰীৰ মেঠ মেঠ চিঞৰ ; ওৰ যাৰৰ সময়ত মতা জাঁই মেকুৰীৰ মাত। —*v. i.* to cry as a cat, to quarrel like cats মেঠ মেঠ কৈ ফুৰ, মেকুৰীৰ দৰে খোৱা-কামোৰা কৰ।

**Catgut** (কেটগট্) *n.* string made from the intestines of animals for musical instruments ভেৰা-ছাগলীৰ নাড়ীৰ পৰা তৈয়াৰী কৰা এবিধ সূতা।

**Cathartic** (কেথ'ৰ্টিক্) *adj.* purgative পেট

খোলোচা কৰা, জ্বলাপ কৰা। **Catharise** *v. t.* to clean মল ওচা।

**Cathead** (কেট-হে'ড্) *n.* a beam of timber on the bow of a ship for raising the anchor জাহাজৰ লক্ষৰ তুলিবলৈ জৰী বন্ধা কাঠ।

**Cathedral** (কেথেড্ৰল্) the principal church of a diocese বিশপৰ এলেকাত থকা প্রধান গিৰ্জা।

**Catheter** (কেথিট'ৰ) *n.* an instrument for drawing urine from bladder মূত্ৰনিষ্কাশক যন্ত্ৰ।

**Catholic** (কেথলিক্) *adj.* ৰোমান কথলিক সম্বন্ধীয়, সকলো খ্ৰীষ্টান সম্বন্ধীয় ; universal, liberal সৰ্ব-জনীন, উদাৰ। —**city**, —**cism** *n.* liberality of views, universality উদাৰতা, অভেদ ভাৱ।

**Catkin** (কেট-কিন্) *n.* a tuft of flowers থোপা বাকি হোৱা এবিধ ফুল।

**Cattle** (কেটল্) *n. (pl.)* beasts of pasture গৰু, ম'হ, ছাগলী ইত্যাদি পোহনীয়া জন্তু, ম'হ গৰু। —**breeding** see under **Breed**. —**show** গৰু-ম'হৰ প্ৰদৰ্শনী। —**lifter** গৰু-চোৰ। —**pound** জন্তুৰ ফাটেক।

**Caucasian** (ককেছিয়ান্) *adj.* ককেচচ্ পৰ্বতৰ কাষৰ, ককেচচ্-বাসী।

**Caucus** (ককাচ্) *n.* a private meeting of political agitators ৰাজকীৰ বিষয়ত আন্দোলন কৰা মানুহৰ ভিতৰুৱাল সভা।

**Caudal** (কাডেল্) *adj.* having a tail নেজাল, ফান্দ বা ফিচা থকা।

**Cauld** (কাডল্) *n.* a warm drink for sick persons নৰিয়াক বা প্ৰসূতিক দিয়া গৰম সবৰং।

**Caught** (কাট্) *pa. t.* and *pa. p.* of **catch**.

**Caul** (কা'ল্) *n.* a net or covering for the head জাল বা মুৰ ঢাকনি ; a membrane covering the head of infants at their births ওপজোতে গাত লাগি অহা জাল।

**Cauldron, Caldron** (কা'লড্ৰন্) *n.* a large kettle কোনো বস্তু সিঁজোৱা জকা।

**Cauliflower** (কা'লিফ্লাৱাৰ) *n.* a species of cabbage ফুল কৰি।

**Cause** (কা'জ্) *n.* that which produces an effect, reason, sake কাৰণ, হেতু, বাৰ, নিমিত্তে,

কালি; motive অভিপ্রায়, উদ্দেশ্য; a suit in law গোত্র, মোকদ্দমা। —*v. l.* to produce, to bring about করা, ঘটা, হওয়া। —*action n.* the act of causing কাণ্ডকাব্য, চেষ্টা। —*active adj.* a form of verb অন্যর প্রায়ই করাতে উত্তর কালি (ক্রিয়া)। —*less adv.* অন্তর্য; চৈতন্যময়, কালোত্তর। —*lessly adv.* অন্তর্যক, অকালত, প্রাণাধীন। Final cause the object for which a thing is done যের উদ্দেশ্য, যুল অভিপ্রায় (গোল মন্দির)। First cause—The original cause of this universe অগ্নি কারণ, অতঃপূর্বাভূত। Efficient cause—নির্মিত কারণ। To make cause—চেষ্টা করণ, কারণ দেখুওনা। To make common cause with—জগা মতা, কোটাল মাদান। কথ্য একে গোটা হ। The cause of action arose in 1909—গোছের কারণ ১৯০৯ বনত উত্থর হল।

Causeway (কাজুওয়ে) *n.* a raised way paved with stone পাঠাইত ফিটোর বরাবোঁ ডব বাট বা আঁল।

Cautic (ক্যুটিক) *adj.* burning, blister পোষনি, পাইক, বা মোজোঁরা। —*n.* এঁরিষ পোষনি দর।

Cauterise (ক্যুটাইজ) *v. l.* to burn with a caustic কলিক দরর জগাই বা জোঁ ডবাই কোঁ। Caution (ক্যুটিন) *n.* prudence, heedfulness, care ভুত, গর, সাবধানতা সতর্কতা; a surety জামিন। —*v. l.* to warn সতর্ক করা; —*stous adj.* watchful against danger, prudent উচতব্রত, সতর্ক, বিচরক, গরমের থকা। —*ly adv.* সতর্ক, সাবধান। —*ry জামিন বা গা হলে।* —money আঁলগেয় মামিল করা জামিনী দর।

Cavalcade (কেভালকেড) *n.* a procession of persons on horseback গৌরার কলকালি গৌরা মাসুর দল। —*v. l.* to go in a cavalcade গৌরাত উঠে মজারিক বা।

Cavalier (কেভেলিয়ার) *n.* a knight, a horse-man অসুরাজী গৌরিক যুগর; a gentleman in attendance upon a lady স্যারান্তি কোঁলি বিবাতোঁর স্যারীয়া যুগর; a Royalist of the

time of Charles I হৈলতর মরোঁর যুগর স্যারত স্যার স্যারীয়া কোঁ। —*adj.* গায় ডুগর; haughty গরিত্ত; war-like স্যারীয়া, যুগর।

Cavalry (কেভেলারী) *n.* horse soldiers অসুরাজী স্যারী।

Cave (কেভ) *n.* a den, a hollow place in the earth গরর, গীত, ডোঁ। —*v. l.* to scoop out কোঁ, গীত, খান। To cave in—to slip, to give way বহিঁ পর, বহিঁ গীত হ।

Caveat (কেভেট) *n.* a legal notice or warning দিওর অজা, স্যারাগি পরোঁ।

Cavendish (কেভেন্ডিশ) *n.* tobacco pressed into cakes স্যারামীক-কোঁরা ম'গীত।

Cavern (কেভার্ন) *n.* a large and deep cave ডোঁ, গরর, বর ডোঁরা বরন গীত। —*ed, —ous adj.* full of caverns গরররর, গরররর থকা।

Cavicorn (কেভিকার্ন) *adj.* hollow horned কোঁলোঁ ফিউরা।

Cavil (কেভিল) *v. l.* to raise trifling objections ফাড়া উজর করা, অসুরত কোঁলোঁ। —*n.* a frivolous objection ফাড়া ডোঁরা। —*ling n.* কোঁলোঁনি।

Cavity (কেভিটি) *n.* a hollow place, an opening গীত, কোঁট, কোঁ, কোঁ।

Caw (ক্যু) *v. l.* to cry as a crow ক্যু করা। —*ing n.* ক্যুউরা মাত, ক্যু-ক্যু অজ।

Cayenne-pepper (কো-এন্-পোপার) *n.* a pungent red pepper জলকোঁরা।

Cease (কোঁজ) *v. l.* to stop কোঁলি স্যার কবিব্রজ এরা, কাজ হ। (*from*) অজ হ, কোঁর পর। —*v. l.* to leave off এরা, কোঁর কর—কোঁলি, The rain ceased ব'ব্বল এঁরিয়া। —*lessly adv.* incessant অবিবরত, অবিবর, স্যারগার। —*lessly adv.* continually এককোঁরা, কোঁলিওঁলোঁক, স্যারগার।

Cedar (সিডার) *n.* a large tree remarkable for its fragrance স্যারকোঁট।

Cede (সিডে) *v. l.* to give up or yield অজক এঁরি কোঁ, স্যারল করা।

Cell (সেল) *v. l.* to cover or line the inner roof of a room বরর কোঁটোঁর ওলাব চকোঁনি স্যার। —*ling n.* covering of the inner roof বরর স্যারদর।

**Celebrate** (চে'লিভ্রেই) *v. t.* to make famous প্রখ্যাত কৰ; to solemnise a festival or an event উৎসৱ কৰ বা পাতি; to praise গুণ কীৰ্ত্তন কৰ। —**brant** *n.* one who celebrates উৎসৱকাৰক; the principal officiating priest পুৰোহিত। —**brated** *adj.* famous বিখ্যাত, প্রখ্যাত। —**bration** *n.* act of celebrating a solemn ceremony ধৰ্ম্মানুষ্ঠান উৎসৱ, সন্ধ্যা। —**brity** *n.* fame, distinction যশ, সন্মান; a person of distinction বিখ্যাত লোক, নামজাদা মানুহ।

**Celerity** (চিলে'ৰিটি) *n.* rapidity, quickness খৰপোচ, বেগ।

**Celery** (চিলে'ৰি) *n.* kitchen vegetable এবিধ বিলাতী শাক।

**Celestial** (চেল্'স্টিয়েল) heavenly স্বৰ্গীয়; an inhabitant of heaven দেৱতা। **The Celestial Empire**—স্বৰ্গৰাজ্য (খেই বা চীন দেশৰ নাম)।

**Celibacy** (চে'লিবেচি) *n.* single life, an unmarried state উপাসীন অৱস্থা, কেৱলীয়া অৱস্থা, উতুৰা অৱস্থা। —**bate** *n.* unmarried person উপাসীন লোক, বিয়া-নকবোৱা মানুহ; living single কেৱলীয়া।

**Cell** (চেল্) a small apartment in a prison সৰু খোটাঙ্গী, খোঁক; a cave গাঁত, গহুৰ; a collection of living matter in the young-stage of all organism উদ্ভিদ বা জন্তুৰ আদি অৱস্থাত গোটখাই থকা সজীৱ পদাৰ্থ বা বীজকোষ; প্রাণীকোষ।

**Cellar** (চেল'ৰাৰ্) *n.* an underground cell মদ আদি বস্তু থোৱা মাটিৰ তলৰ গাত বা গহুৰ, মাটিৰ তলৰ ডবালী কোঠা।

**Cellular** (চেল্ল'লাৰ্) *adj.* containing cells গাঁত থকা, সজীৱ পদাৰ্থবিলাক থকা। প্রাণীকোষ সংক্ৰান্ত। **Cellulose** *adj.*

**Celluloid** (চেল্লুলইড্) *n.* a hard elastic substance used for ivory ইত্যাদি-দাঁতৰ পৰিবৰ্ত্তে ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ লেকটী বস্তু।

**Celt or Kelt** (কেল্ট্) *n.* one of the primitive inhabitants of Western Europe পশ্চিম ইউৰোপৰ আদিবাসী লোক; a stone or bronze

implement of ancient time আগৰ দিনৰ শিলৰ অস্ত্ৰ। **Celtic** *adj.*

**Cement** (চিমেন্ট্) *n.* an adhesive substance that unites bodies দুটা বস্তুৰ লগেগোৱা লেও, কৰাপ; mortar বিলাতী মাটি; a band of union বন্ধন। —*v. t.* to join closely একেলগ কৰ, গোট খুৱা, লেও দি জোৰা লগা, লিপিত খুৱা।

**Cemetery** (চে'মিটাৰি) *n.* a burying ground কবৰখানা, মৰা-পোতা ঠাই।

**Cenobite, Coenobite** (চিনবা'ইট্) *n.* a monk living in community সমাজ পাতি আশ্ৰমত থকা সন্ন্যাসী, মঠবাসী।

**Cenotaph** (চিনটেফ্) *n.* a monument to one who is buried elsewhere আন ঠাইত কবৰ দিয়া মৃতকৰ মৈদাম বা স্মৃতিস্তম্ভ।

**Censer** (চেনচাৰ) *n.* a pan for burning incense সুগন্ধি বস্তু জ্বলোৱা পাত, ধূপধাৰ।

**Censor** (চেনচৰ্) *n.* a Roman officer ৰোম ৰাজ্যৰ প্রজাৰ সম্পত্তি আদিৰ হিচাপ কিতাপ ৰখা বিষয়া; one that examines manuscripts for the press ছাপা কৰাৰ আগেয়ে বাগজ পত্ৰ পৰীক্ষা কৰা বিষয়া; one who censures দোষপ্ৰদৰ্শক, দায়ে-ধৰোঁতা। —*rial* *adj.* belonging to a censor

জগৰ-ধৰোঁতা বিষয়া সহজীয়া। —*rious* *adj.* fault-finding যুঁত উলিওৱা, গহিত। —**ship** *n.* office of a censor দোষ-বিচাৰকৰ পদ, কোনো কথা প্রচাৰ কৰিব পাৰেনে নোৱাৰে তাৰ বিচাৰ।

**Censure** (চেন্'চাৰ্) *n.* blame reproach দিহাৰ, গৰিহণা, নিন্দা, হটনি। —*v. t.* to blame, to reprove গৰিহণা কৰ, গৰ্হ, নিন্দা কৰ, ৰেহা বোল; বিকৰ্ণনা কৰ, তিৰস্কাৰ কৰ, হট। —**able** *adj.* blamable গহিত, নিন্দনীয়।

**Census** (চেন্'চন্) *n.* an official enumeration of people মানুহ গণনা, মানুহ পিয়ল।

**Cent** (চেণ্ট্) *n.* a hundred এশ; an American coin আমেৰিকা দেশত চলা এবিধ তামৰ মুদ্ৰা। —**age** শতকৰা ডাও বা নিৰিখ। **Per cent** = by the hundred শতকৰা।

**Centaur** (চেণ্টাৰ্) *n.* a fabulous monster half-man and half-horse ওপৰ ডোখৰ মানুহ আৰু তল ডোখৰ .াৰ আকৃতিৰ এটা কাল্পনিক দানৱ।

**Centenary** (চে'ন্টিনেৰি) *adj.* pertaining to a century or hundred years এশ বছৰীয়া। —*n.* a hundred years এশ বছৰ; a celebration after a hundred years এশ বছৰীয়া উৎসৱ। —*শত বাৰ্ষিকী*। —*ian* এশ বছৰীয়া লোক।

**Centennial** (চে'ন্টেনিয়েল) *adj.* happening once in a century বছৰ-শতেকীয়া, শত-বাৰ্ষিক।

**Centering** (চে'ণ্টাৰিং) a frame work for the construction of a vault ইটা বা শিলৰ ঘূৰণীয়া গাঁথনি দিবলৈ কৰি লোৱা গাঁঠ।

**Centesimal** (চে'ন্টিসিয়েল) *adj.* hundredth শতাংশ। —*ly adj.* শ-শকৈ।

**Centigrade** (চে'ণ্টিগ্ৰেড্) *adj.* divided into hundred degrees এশভাগে বিভক্ত।

**Centimetre** (চেণ্টিমিটাৰ) *n.* a lineal measure দৈৰ্ঘ্যৰ পৰিমাণ (১০০ মিটাৰ অথবা ৩৯৩৭ ইঞ্চি)।

**Centipede** (চে'ণ্টিপিড্) *n.* a reptile having hundred feet বহুঠেঙীয়া কীট, চেলা, বিছা, কেবেলুৱা।

**Cento** (চেণ্টো) *n.* a composition made up of scraps from one or more authors; a patch work composition কবিতা নাইবা গানৰ ক্ষেত্ৰত বিভিন্ন ৰচনাৰ পৰা এশাব্দী-এশাব্দীকৈ বুটলি আনি সৃষ্টি কৰা নতুন ৰচনা।

**Centre, center** (চে'ণ্টাৰ) *n.* the middle point of a circle কেন্দ্ৰ, মাজ ঠাই, মধ্যস্থল। —*v. i.* to be placed in the middle সোঁ-মাজত থাক। —*tral adj.* remaining in the middle মাজত থাক, মধ্যস্থিত, মাজালী; principle প্রধান, ঘাই। —*lise v. t.* to draw to a centre কেন্দ্ৰস্থ কৰ, মাজত একেঠাইতে গোটখুৱা। —*lisation n.* act of centralising administrative functions in one person এজনৰ ওপৰতে শাসনৰ সকলো ভাৰ দিয়াটো। **Centre of gravity**=মধ্যাকৰ্ষণ কেন্দ্ৰ। —*bit n.* an instrument for boring round holes in wood কাঠত ঘূৰণীয়া খোলনি কৰা যন্ত্ৰ।

**Centrifugal** (চেণ্টিফিউগেল) *adj.* tending away from the centre কেন্দ্ৰৰ পৰা পৰিধিৰ অভিমুখে আঁতৰি যাব খোজা; কেন্দ্ৰাভিগ; efferent বহিঃস্থ (bot.) proceeding from the

apex towards the base উদ্ভিদৰ আগৰ পৰা শুবিৰ শিনে ক্ৰমে নামি অহা; অপকেন্দ্ৰী।

**Centripetal** (চেণ্টিপিটেল) *adj.* tending towards the centre কেন্দ্ৰাভিমুখী, কেন্দ্ৰাভিগ; afferent অন্তঃস্থ (bot.) proceeding from the base towards the apex উদ্ভিদৰ মূলৰ শিনৰ পৰা আগৰ শিনে উঠি যোৱা; অভিকেন্দ্ৰী।

**Centuple** (চে'ণ্টপ্ল্) *adj.* hundredfold এশবাৰ হোৱা, শতহা।

**Century** (চে'ণ্টিউৰি বা চেণ্চুৰী) *n.* a hundred years এশবছৰ, শতিক।

**Centurian** (চে'ণ্টিউৰিয়েন্) *n.* the commander of a hundred men বোমৰাজাৰ শইকীয়া পদবী, বিষয়া, এশহোদ্ধা চলোৱা সেনাপতি।

**Ceolr** (কাই-আৰ্ল) *n.* ইংলণ্ডৰ আগৰদিনৰ সাধাৰণ জেণীৰ মাহু।

**Cephalic** (চেফেলিক্) *adj.* belonging to the head মূৰসংলগ্নীয়, মূৰৰ। —*lous adj.* having a head মূৰ থকা।

**Ceramic** (চি-ৰেম-ইক) *adj.* pertaining to pottery চক কলহ বিষয়ক।

**Cerate** (চি'ৰেট্) an ointment composed of wax and other medicinal substances একবকম মৌসিতাবে কৰা মলম।

**Ceratoid** (চেৰাটইড্) *adj.* horny শিং থকা; যাৰ শিং আছে।

**Cere** (চি'ব্) *v. t.* to cover with wax মৌসিতাবে ঢাক, মমেৰে আবৃত কৰ। —*n.* চৰাইৰ ঠোঁটৰ ওপৰত থকা বগা মজ্জাল দাগ। —*reous* (চি'ৰেয়চ্) *adj.* waxy মম জগোৱা। **Ceroplast**=modelled in wax মমৰ সঁচত গঢ়া। **Cereloth**=মম-জামা।

**Cereals** (চি'ৰিহেলচ্) *n.* (pl.) food grains such as wheat, barley etc. মাহ, খেছ ধান আদি শস্যবিলাক। —*rial adj.* মাহ আদি শস্য সংলগ্নীয়।

**Ceres** (চি'ৰিজ্) *n.* বোমানবিলাকৰ মতে শস্যৰ অধিষ্ঠাত্ৰী দেৱী, লক্ষ্মী।

**Cerebrum** (চে'ব্ৰেম্) *n.* the front and larger part of the brain মূৰৰ বহল আগ ভাগ, তাল। —*bral adj.* তালুসংলগ্নীয়। —*bration n.* মস্তিষ্কৰ

ক্রিয়া। **Unconscious cerebation**=অজ্ঞাতভাবে হোৱা মস্তিষ্কৰ ক্ৰিয়া।

**Ceremony** (চে'ৰিমনি) *n.* a sacred rite সন্ধ্যা, পূজা, সেৱা, ধৰ্ম্মকৰ্ম, সৰ্বাহ; an empty outward form বাহিৰা ক্ৰিয়াকাণ্ড; pomp আয়ম, আড়ম্বৰ, ধুমধাম। —**nious** *adj.* particular in observing formality, formal, exact নৈতিক, নিয়মিক সদাচাৰী, দস্তবমত। —**ly** নিয়মৰ ব্যতিক্ৰম নকৰাকৈ দস্তবমতে। **Master of ceremony**=ব্ৰহ্মা, বৰ্মৰ অধিনায়ক, সদস্য। **To stand upon ceremony**=শিষ্টাচাৰ পালন কৰ।

**Cerography** (চি-ইৰোগ্ৰেফি) *n.* art of engraving on wax মৰম ওপৰত নক্সা কটা বিদ্যা।

**Certain** (চা'ৰ্টেইন) *adj.* sure, undoubted সঁচা, ধূৰূপ, নিশ্চয়, নিতান্ত, ঠাৱৰ; fixed ধৰা-বন্ধা, নিৰ্দিষ্ট; resolved ছিদাং, খাটাং; some one কোনো এটা, কোনো কোনো; এ (=এক); সিঁচু, মান। **On a certain day**=এদিন, কোনোবা এদিন। **Certain person**=বেইজ্ঞানমান বা কিছুমান মানুহে, কোনো কোনো মানুহে। —**ty** *n.* assurance ঠিক, ঠিকানা, ঠিকঠাক, নিশ্চয়তা। —**ly** *adv.* truly সঁচাসঁচিকৈ, নিশ্চয়কৈ, খাটাসঁচিকৈ, অৱশ্য। **For certain** খাটাসঁচিকৈ, ছিদাংকৈ, ঠাৱৰকৈ।

**Certificate** (চাৰ্টিফিকেট) *n.* a testimonial in writing শলাগনী-পত্ৰ, গুণসাপত্ৰ। —**fy** *v. t.* to testify in writing, to make known as certain শলাগনী-পত্ৰ দি, ভাল বা সঁচা বুলি ক। —**fler** *n.* শলাগনী-পত্ৰ দিওতা। —**fied** চহী-মোহনী, স্বাক্ষৰী।

**Cerulean** (চিৰিউলিয়েন্) *adj.* dark blue নীলবৰণীয়া।

**Cerumen** (চিক্‌মে'ন্) waxy matter in the ear কণামাকৰি।

**Cervical** (চাৰ্ভিকেল) *adj.* belonging to the neck ডিঙিৰ, ডিঙিসম্বন্ধীয়।

**Cervine** (চাৰভাইন) *adj.* pertaining to a deer হৰিণ-পত্ৰ সম্পৰ্কীয়; like deer হৰিণৰ দৰে।

**Cess** (চে'চ) *n.* a tax কৰ, মাচুল। —**v. t. to impose a tax কৰ লগা, মাচুল লগা; উপকৰ।**

**Cessation** (চেচ'শন্) *n.* act of ceasing, rest বিৰাম, এবণ, বিৰক্তি, ক্ষান্তি, জিৰিদি, শ্বতিক্ষণ (see Cease).

**Cession** (চে'শন্) *n.* a giving up, surrender ত্যাগ, সমৰ্পণ। (see Cede).

**Cesspool** (চে'চপুল) *n.* a ditch in which filthy water collects গেৰেকনী খাল।

**Chafe** (চাফ) *v. t.* to make warm by rubbing হাঁহি বা মোহাৰি গৰম কৰ, (at or against) to fret জোঁকা, খং তোল; to wear by rubbing হাঁহি ক্ষয় নিয়া। —**v. i.** to rage খং উঠ। —**n.** heat caused by friction তাপ; rage খং।

**Chaff** (চেফ) *n.* the husks of grain তুঁহ, চোকোৰা; worthless matter জাবৰ-ভোবৰ; a banter চূপতি কৰ, জোকা বেঁজাল। —**y** চোকোৰা থকা, অঁকাৰী। —**er** *v. t.* or *v. i.* to bargain, to haggle about the price কেৰাজেৰ কৰ, খটবান্ধ কৰ, দৰা। —**ery** বেচা-কিনা।

**Chaffinch** (চেফিনচ্) *n.* a little songbird সুৱলা মাতেৰে মতা সৰু চৰাই।

**Chagrin** (শ্বেগ্ৰিন্) *n.* ill-humour, vexation যি কথাই মনত বিৰক্তি লগায়, বিৰক্তি, আমনি, অসন্তোষ, হতাশ। —**v. t. to vex বিৰক্তি লগা, আমনি কৰ, জোকা।**

**Chain** (চেইন্) *n.* a series of rings or links arranged in a line জিঁজিৰি, শিকলি; (মাটি পিয়লত ১ চেইন=১০০ লিঞ্চ=৬৬ ফিট=১৩'-২" ইঞ্চৰ ওটাৰ বানল); a number of things arranged one after the other লানি, লান, লাট; anything that binds বন্ধন, আটক। —**v. t. to restrain বাধ, আটক কৰ। —**ed** *adj.* fastened with a chain শিকলি লগোৱা, শিকলিৰে বন্ধা। —**stich** আঙঠিৰ দৰে ঘূৰণীয়া মাজত বন্ধা থকা সিয়নি। —**work**=a network সূতা বা জৰীৰে জালৰ দৰে গথ্য কাম। —**bridge**=a suspension bridge আলাসতে, শিকলিৰে ওলোমাই কৰা দলং। —**man** মাটি জোখা শিকলি টনা মানুহ। **To put in chain**=ফাঁকেত দি, কহি কৰ। **In the chain of arrangement**=সেই বন্দৰস্তৰ লাটত বা লানিত।**

**Chair** (চেয়াৰ) *n.* a moveable seat with a back to it মাটিচা, চকী; an official seat কোনো ক্ষমতাবান বিষয়াৰ আসন; a president

সভাপতি, অধ্যাপকৰ পদ। —man=one who presides over a meeting সভাৰ সভাপতি  
Chairmanship=সভাপতিৰ পদ। To take the chair=সভাপতি হোৱা। Chair! Chair! সভাত গোলমাল হলে কয় যেনে, স্থিৰ হোৱা! স্থিৰ হোৱা! Deputy chairman=উপসভাপতি।

**Chaise** (চেজ্) *n.* a two-wheeled open carriage দুই চকৰীৰ খোলা গাড়ী।

**Chalcography** (চেলকোগ্ৰেফি) *n.* art of engraving on copper plate তামৰ ফলিত লেখা বিদ্যা।

**Chaldron** (চেলড্ৰন) *n.* an old coal-measure (25½ cwt) কয়লাৰ এবিধ বিশেষ ওজন যাৰ একক হ'ল ২৫½ হন্দৰ।

**Chalice** (চেলিছ) *n.* a bowl সুবাহানী; anything shaped like a cup e.g., bell of a flower শিয়লাগটী যি কোনো বস্তু যেনে, ধতুৰা ফুল।

**Chalk** (চ'ক্) *n.* the white earth বগা মাটি খড়ীমাটি, তল। —*v. t.* or *v. i.* to mark with chalk খড়ীমাটিৰে দাগ দে, তল লগা। —*y adj.* তলমাটি লগোৱা, খড়ীমাটি থকা। —for cheese মাল চাই কম দাম, সস্তা। —out আঁক দে, অঙ্কিত কৰ।

**Challenge** (চেলেন্'জ্) *v. t.* to invite one to come to a decision by some contest যুঁজকৰি কোনো কথা মীমাংসা কৰিবলৈ আহ্বান কৰ, যোৰ মাৰিবলৈ মাত, ফেপেৰি পাতি ধৰ, ফেপাত, কোনো কথা সাব্যস্ত কৰিবলৈ উদ্ভতি ধৰ 'লাগি চাওঁ আহ' বুলি ক; to claim দাবী কৰ, 'মোৰ' বুলি ক; to object to আপত্তি কৰ, ওজ্বৰ দৰ্শ। —*n.* summons to a contest ফেপেৰি, ফেৰমবা, যুঁজিবলৈ বা সঁচা মিছা প্ৰমাণ কৰিবলৈ আহ্বান; an exception to a jury কোনো জুৰীৰ বিষয়ে আপত্তি। —*er n.* যুঁজিবলৈ আগবঢ়া লোক, দাৱাধাৰ।

**Challis** (চেপিচ্) *n.* মিহি বেশমী কাপোৰ।

**Chamber** (চেম্বাৰ্) *n.* an apartment, a room কুঠী, খোটালা, মন্ত্ৰণা-ঘৰ; a corporate body দল, সভা; a hall of legislation আইন-সভাৰ ঠাই; a cavity গাঁঠ, খোঁক, খোল; the lower end of the bore of a gun হিলৈৰ নলৰ

তলফালৰ ফুটা। —*er n.* an intriguing man মন্ত্ৰণাকাৰী লোক, ঘড়ঘড়কাৰী। —fellow একে খোটালাতে থকা মানুহ। —maid= a female servant শোৱাঘৰৰ বন কৰা চাকৰাণী। —pot শুবৰ ঠাইৰ চহিয়া। Chamber of commerce= সদাগৰী সভা।

**Chamberlain** (চেম্বাৰ'লেন্) *n.* a household officer of the king or a nobleman to perform domestic duties বজাৰ প্ৰধান লিগিৰা। Lord Chamberlain-ইংলণ্ডীয় ভিত্তিকৰাল ফুকন বাৰৰ বিষয়া।

**Chameleon** (কেমিলিয়ন্) *n.* a lizard-like reptile famous for changing its colour জেটীৰ আকাৰৰ অলপ শকত এবিধ বনৰীয়া জন্তু; কোকলোভা, তেজপিয়া।

**Chamfer** (চেফাৰ্) *v. t.* to bevel symmetrically a right-angled edge or corner সমকোণী ধাৰ বা কোন ঘূৰণীয়াকৈ কাট।

**Chamois** (শেমই) *n.* a wild goat inhabiting the Alps এবিধ বনৰীয়া ছাগলী বা তাৰ ডাল।

**Champ** (চেম্প্) *v. i.* to make a noise with the jaws in chewing চোৰাঙতে টেকাম্ টেকাম্ কৰ। —*v. t.* to chew, to bite চোৰা, কাঁমুৰি ভাঙ। —ing *n.* act of chewing চোৰাট ভঙা কাম।

**Champagne** (শেম্পেন্) *n.* a kind of light wine এবিধ দামী মদ।

**Champaign** (শেম্পেন্) *n.* an open, level country সমান মুকলি দেশ।

**Champerty** (শেম্পাৰ্টি) *n.* a bargain struck between two parties with the promise of mutual help পরস্পৰে সহায় কৰি কোনো সম্পত্তি দখল কৰি ভগাই লোৱাৰ চুক্তি, মোকদ্দমাত সহায় কৰি ধন ঘটী দোষ।

**Champion** (চেম্পিয়ন্) *n.* a combatant for another or for himself মাল, যুঁজাক; one who becomes successful in any trial of strength or skill প্ৰধান জিকাক, আগবাঢ়োতা; a defender of a cause প্ৰতিবাদী, প্ৰতিপোষক। —ship *n.* জয়ী হওন, জিকা নাম।

**Chance** (চেঞ্চ্) *n.* that which happens ঘটনা; an unexpected occurrence নভবা-নিচিনা



কথা ; opportunity, luck দাঁও, সুযোগ, চল, ভাগ্য, অদৃষ্ট ; probability আশা, সম্ভব। (*pl*) misfortunes দুর্দশা, দুর্ঘটনা বিলাক। —*v. t.* to hazard নষ্ট কৰ। —*v. i.* to happen হৈ উঠ, ঘট। By chance =দৈৱাত, ইঠাৎ, এনেয়ে, অকস্মাৎ। Even chance =ভাল বেয়া দুয়ো হ'ব পৰা, কোনো চয়-নিশয় নথকা। Stand a good chance =সম্ভৱ থকা। To take one's chance =যেইবা হওক নহওক বুলি ভাগ্য পৰীক্ষা কৰি চোৱা ; প্রমাণ বুজা।

**Chancel** (চেঞ্চেল্) *n.* the part of a church where the altar stands গীৰ্জাঘৰৰ বেদী বা ঋপনা থকা ভাগ।

**Chancellor** (চেঞ্চলৰ্) *n.* the president of a court, jury or university etc. প্রধান বিচারক বা সভাপতি। **Chancellor of the Exchequer** =বৃটিচ ৰাজ্যৰ ৰাজহবিষয়ক প্রধান মন্ত্রী।

**Chance-medley** (চেঞ্চ-মেড্‌লি) *n.* homicide by an accident হৰামুৰাত মৃত্যু ; হৰামুৰা।

**Chancery** (চেঞ্চৰি) *n.* a division of the High court of England ইংলণ্ডৰ হাইকোর্টৰ দেৱানী আদালত।

**Chandelier** (চেণ্ডলিয়ৰ্) *n.* a frame which branches for holding lights একে ঠাইতে ভালেমান ঢাকি লগাব পৰা সঁজুলি, জাবফান্‌চ।

**Chandler** (চেণ্ডলাৰ্) *n.* a dealer in candles etc. মমবাতি আদি বেচোতা, সাধাৰণ মাল বেচা বোপাৰী। **Ship-chandler** =জাহাজৰ আহাৰীয় বস্তু যোগনীয়াৰ বোপাৰী।

**Change** ('চেঞ্জ্) *v. t.* to alter, to give one thing for another, to exchange সলা, সলনি কৰ, এটাৰ বদলি আন এটা দে, বদলা ; to give a smaller coin for ভঙ্গা (যেনে টকা)। —*v. i.* to become changed সলনি হ, কাপোৰকাপী সলা। —*n.* act of changing, alteration সলনি, পৰিবৰ্তন, বদল, কণাস্তৰ ; small coin সৰুধন, ভাঙনীয়া ধন। —*able adj.* liable to change, fickle অস্থিৰ, পৰিবৰ্তনশীল, ঠিক নথকা। —*ableness* সলনি হ'বপৰা গুণ। —*less adj.* constant সদাই একেদৰে থকা, লৰচৰ নোহোৱা। —*er n.* one that changes or exchanges সলাওতা, ধন সলনীয়াৰ। **Change colour** =লাজ পা ; বিৰণ হ। **Change one's mind** =to alter

one's opinion মত বদলা, মত পৰিবৰ্তন কৰ।

**Change one's self** =কাপোৰকাপী সলা, সাজ সলা। **Change one's tune** =ভাবভঙ্গী পৰিবৰ্তন কৰ, ৰজ গুচি শোক হ। **Ring the changes** =জাল টকা চলা ; দোকানীক ভুৱা দি সবহকৈ ভঙনীয়া ল ; পৰিমাণে বাৰে বাৰে সলনি কৰ। **Change hand** =এটাৰপৰা আনটোক দে, হস্তান্তৰ কৰ। He has gone down for a change =তেওঁ হাওৱা বদলাবলৈ ভাটিলে গৈছে।

**Changeling** *n.* চুবকৈ সলাই অনা বস্তু বা লৰা-ছোৱালী anything substituted by stealth.

**Channel** (চেনেল্) *n.* the bed of a stream পানী যোৱা স্বাভাৱিক খাল বা খাটৈ ; সুঁতি নদীগৰ্ভ ; a narrow sea থেক সাগৰ, শেজা, গ্ৰণালী, সোঁতা ; means of passing অনা-নিয়া কৰা উপায়। **Through the proper channel** =গুপৰ-ৱালাৰ যোগে, অচল বাটে।

**Chant** (চেণ্ট্) *v. t.* to sing গীত গা ; to recite in a singing manner সুৰ লগাই পঢ় বা পাঠ কৰ। —*n.* a song, melody গীত। —*er n.* a singer পাঠক, গায়ক।

**Chaos** (কে-অচ্) *n.* confused mass, disorder খেলিমেলি বা বেমেজালি অৱস্থা ; the state of matter before the creation সৃষ্টিৰ আদি অৱস্থা। —*tic adj.* confused খেলিমেলি, বেমেজালি, দিহা-নলগোৱা, বিশৃঙ্খল।

**Chap** (চেপ্) *v. i.* to crack ফাট মেল ; to knock টুকুৰীয়া, টং টং কৰ। —*n.* a chink ফাট ; a fissure in the skin গাৰ ফাট (যেনে জাৰত হয়), টোকৰ। —*ped adj.* ফাট মেলা (যেনে বদত মাটি)। —*py adj.* ফাট মেলা ; ছিৰাছিৰ।

**Chap** (চেপ্) *n.* a young fellow লৰা, লোক, যেনে—He is a clever chap =তেওঁ বৰ টেঙৰ লোক। —*s. n.* jaws দাঁত থকা মুখৰ হাড় হুডাল। —*fallen adj.* মনমৰা (See chop fallen).

**Chape** ('চেপ্) *n.* metal cap for the point of a scabbard তৰোৱালৰ আগটো ঢাকি ৰাখিব পৰা ষাৰুৰ ঢাকনি ; metal mounting at top of scabbard which bears ring for attaching to a belt কঁকালৰ টঙালিত আঁৰি ল'ব পৰাকৈ

ওবোহালৰ মুঠিৰ পিনে থকা ধাতুৰ আঙঠি বা ইকোটা।

**Chapel** (চেপেল) *n.* a place of worship সামান্ত নামঘৰ, গীৰ্জাৰ থাপনা থকা ভাগ। —*n.* a body of musicians বাজনা বজোৱা লোকসমূহ।

**Chaperon** (চেপৰন্) *n.* one who attends a lady as protector কোনো ভিবোতাৰ বন্ধককণ লগৰীয়া।

**Chaplain** (চেপলেইন্) *n.* a clergyman attached to a regiment, a public institution or a private family সাধাৰণ পাদুৰী চাহাব, খ্ৰীষ্টিয় ধৰ্মোপদেশক।

**Chaplet** (চেপলেট্) *n.* a garland or wreath for the head মালা; rosary জপমালা।

**Chapman** (চেপমেন্) *n.* a pedlar ঘৰে ঘৰে ফুৰা বেপাৰী, ভাচনীয়াৰ।

**Chapter** (চেপ্টাৰ) *n.* a division of a book অধ্যায়, অধ্যায়, পৃথিব ছেদ; an organised branch of some society কোনো ধৰ্মবিষয়ক সভা। **Chapter house** = ধৰ্মযাজকসকলৰ পাঠ-ঘৰ। **Chapter of accidents** = উবিষ্ট গটনাৰ তালিকা। **To give chapter and verse** = কোনো উক্তিৰ সমৰ্থক সকলোবিধ প্ৰমাণ উল্লেখ কৰ।

**Char** (চাৰ্) *v. t.* to burn to carbon পুৰি হাই কৰ; to scorch ডেৱা (See also Chare).

**Character** (কেৰেক্টাৰ্) *n.* a letter আখৰ, হৰফ; a symbol in writing চিন; the manner of writing লেখাৰ ধৰণ, হাতৰ আখৰ; the peculiar quality of a person, thing, or nature চৰিত্ৰ, স্বভাৱচৰিত্ৰ, বস্তুৰ ধৰ্ম, গুণ; moral qualities সূচৰিত্ৰ, ভাল স্বভাৱ; official position or rank; বাৰ, পদ, ষিডিং; the particular part taken in a play ভাৱনাৰ ভাগ; certificate প্ৰশংসাপত্ৰ; an imaginary person created in a play or novel নাটক বা উপহাসৰ চৰিত্ৰ, নায়ক বা নায়িকা। —**rise** *v. t.* to describe by peculiar qualities, to delineate বিশেষ গুণ দেখুৱাই বৰ্ণনা কৰ, চৰিত্ৰ-অঙ্কিত কৰ, গুণ বৰ্ণনা। —**ristic** *n.* that which marks character স্বভাৱ, অস্বাভাৱিক গুণ, বিশেষ লক্ষণ। —**tic**, —**cal** *adj.* marking the peculiar nature স্বভাৱৰ চিনাকি দিয়া, স্বভাৱ বুজোৱা। **A man of chara-**

**cter** = সজ্জ চৰিত্ৰৰ লোক। **A bad character** = বদমাচ, বদনামী মানুহ। **In character** = appropriate অবিকল, ঠিক।

**Charade** (শ্বেবেড্) *n.* a riddle একবকম সাধৰ।

**Charcoal** (চাৰ্ক'ল্) *n.* coal made by burning wood ওতাৰ।

**Chare, Char** (চাৰ্) *n.* an occasional piece of work খন্তেকীয়া বা খুচুৰীয়া কাম বা বন। **Char-woman** = দিনতীয়া চাকৰনী।

**Charge** (চাৰ্জ্) *v. t. (with)* to load, to fill ভৰ, খাজ, পূৰ কৰ; to lay on অৰ্পণ কৰ, ডাৰ দে; to command আদেশ কৰ; to impose as a tax ধাৰ্য্য কৰ, লগা; to entrust to জিমাতে বাধ, কাৰো হাতত বাধ, গহা; (*on*) to bring an accusation দোষী কৰ, অপবাদ দে, বদনাম দে, জগৰ ধৰ, গোচৰ কৰ; to set to in an account হিচাপত পেলা। —*v. t.* to attack আক্ৰমণ কৰ। —*n.* anything given to one's custody or care কাৰো হাতত বা জিমাতে ৰখা বস্তু বা লোক, কাৰো উদাৰকত ৰখা বস্তু; custody জিমা, উদাৰক, হাওলাত; cost দাম; the load of powder for a gun বন্দুকৰ খাৰৰ জাই; attack আক্ৰমণ; care as of an office কোনো কাৰ্য্যৰ ডাৰ; command আদেশ, হুকুম; an accusation দায়, জগৰ, অপবাদ, গোচৰ; (*pl.*) expenses খৰচ, ব্যয়। —**able** *adj.* liable to be charged গচাবলগীয়া, অপবাদী কৰিবলগীয়া; দায়ী; খৰচ পেলাবলগীয়া। —**er** *n.* a large dish ডাঙৰ থাল; a war-horse ঘুৰুৰ ঘোঁৰা। **How much do you charge for it?** = ইয়াৰ বাবে কিমান বিচাৰা? ইয়াৰ বাবে ভোমাক কিমান লাগে? **He has been charged with murder** = তাক হত্যাৰ অপৰাধত পেলাইছে বা দোষী কৰিছে। **To give in charge** = পুলিছৰ হাওলাত কৰা বা জিমাতে দিয়া। **Charge sheet** = অপবাদীৰ নাম আৰু অপৰাধৰ তালিকা। **In charge of** = উত্তাৰধানত।

**Charge-d'affaires** (চাৰ্জ-দি এফেয়াৰ) *n.* a deputy ambassador তলখাপৰ ৰাজকীয় মূত বা কটকী; বাজমূত।

**Charlily** (চেৰিলি) *adj.* frugally পৰিমিতকপে, বাধ্ টাকৈ।

**Chariot** (চেৰিয়াট্) *n.* a four-wheeled carriage of pleasure, a car used in ancient times বথ। —*v. i. or v. t.* to ride in a chariot বথত তুলি দে। —*eer n.* one who drives a chariot বথী, বথ-চলাইঁত।

**Charitable** (চেৰিটেব্) *adj.* relating to charity দাতব্য; liberal দানী, চেনেহতা, দানশীল, উদার। —*ness n.* দানশীলতা। —*ity (চেৰিটি) n.* universal love, liberality দয়া গুণ, পৰোপকার; almsgiving দানদক্ষিণা, দান, হুখীয়াৰ প্ৰতি দয়া। Cold as charity=দানৰ নিচিনা ঠেৰেতা (অৰ্থাৎ দান কৰিবলৈ মানুহে টান পায় সেই গুণে)। Charity begins at home=আগেয়ে ঘৰত তাৰ পিচে পৰত, নিজৰ অভাব গুচাইহে পৰৰ অভাব গুচাবলৈ চাব লাগে। Charity-boy, girl=অনাথালয়ত প্ৰতিপালিত লৰা বা ছোৱালী। Charitable dispensary=দাতব্য চিকিৎসালয়।

**Charivari** (ছাৰিভাৰি) *n.* a wild tumult and uproar in contempt of a person হিট্‌হিট্‌নি, কেঢ়াল।

**Charlatan** (ষাৰ্চেটেন্) *n.* a quack ফাঁকিৰাজ, ফাং ফুং বেজ। —*adj.* ফাঁকিৰাজ, কথাবাহী, প্ৰবঞ্চক।

**Charles's Wain** (চাৰ্লজ্-ৱেন্) *n.* the seven bright stars সপ্তৰিমশুল।

**Charm** (চাৰ্ম) *n.* a magic power মোহিনী শক্তি; an amulet কবচ, তাবীজ; (*pl.*) female beauty তিবোতাৰ সৌন্দৰ্য্যতা, মনমোহা গুণ। —*v. t.* to fascinate মোহ, মনমোহ, ভোল যোৱা বা নিয়া; to subdue বশ কৰ; to enchant বিমোহিত কৰ, মন ভুলা, মন্ত্ৰ কৰ। —*er n.* বশকাৰক, যাত্ৰকৰ। —*ing adj.* highly pleasing মনমোহা, বেধা-সগা, মন প্ৰাণ জকতা, মনোহৰ, বিমোহনীয়। To bear a charmed life=যাদুমন্ত্ৰ দ্বাৰাই ৰক্ষিত হৈ জীৱন যাপন কৰ।

**Charnel** (চাৰ্ণেল্) *adj.* of a burial place মৰা-পোতা ঠাইৰ, কবৰখানা সম্বন্ধীয়। —*house* মৰাৰ অস্থি পোতা ঘৰ, সমাধিস্থান।

**Charr** same as Char.

**Chart** (চাৰ্ট্) *n.* a map showing islands and seas সাগৰৰ চিত্ৰ; a tabular statement of any kind কোনো ঘটনা বা বিষয়ৰ তালিকা।

**Charter** (চাৰ্টাৰ্) *n.* any formal writing in evidence of a grant চনদ, ৰাজ নিদৰ্শন; a patent, grant ৰাজকীয় দানপত্ৰ বা ক্ষমতা-পত্ৰ। —*v. t.* to establish by charter ৰাজআজ্ঞাক্ৰমে স্থাপিত কৰ; to let or hire, as a ship জাহাজ ভাড়া কৰ বা ভাড়া দে। —*party* জাহাজ ভাড়া কৰা চুক্তিপত্ৰৰ কাৰ্খ। —*ed adj.* licensed, privileged চনন্দ পোতা, ৰাজঅনুমোদিত, বিশেষ ক্ষমতাপ্ৰাপ্ত, ভাড়া কৰা। —*ism n.* ইংলণ্ডৰ বনুৱা মানুহে ৰাজকীয় ক্ষমতা পাবলৈ কৰা আন্দোলন। —*ist n.* উক্ত মত অনুমোদনকাৰী। —*house n.* Alms house in London for aged pensioners পেন্সনভোগী বুঢ়া লোকক ভিক্ষা দিয়া ঘৰ।

**Char-woman** see under Chare.

**Chary** (চেৰি) *adj.* careful, cautious স্পৰ্শ ততোৱাল, সাৱধান, সাঁচতিয়াৰ। **Charily** *adv.* দিঠ নিদিষ্টকৈ; হাত ধৰি।

**Chase** (‘চেজ্) *v. t.* to pursue, to drive away খেদি দে, খেদি ধৰ; to hunt বিচাৰ কৰ। —*n.* pursuit খেদন; খেদা-কোৰা; hunting চিকাৰ কৰণ; that which is chased চিকাৰ। Beasts of chase=wild beasts that are generally hunted চিকাৰৰ সাধাৰণ জন্তু যেনে পহু আদি। Wild-goose chase=any foolish attempt বৃথা চেষ্টা, মিছা কৰ।

**Chase** (চেজ্) *v. t.* to decorate metal work by engraving ধাতুৰ বস্তুৰ ওপৰত সন কৰ।

**Chase** (চেজ্) *n.* a printer's frame for holding types ছাপা কৰিবৰ নিমিত্তে আধৰ বখা যন্ত্ৰ।

**Chasm** (কেজ্-ম্) *n.* an opening or gap ফাট, সুকণ্ঠ।

**Chassis** (চেৰীস্) *n.* the motorcar machinery, wheels etc. মটৰ কাৰৰ ইঞ্জিন আদি সবঞ্জাম।

**Chaste** (‘চেষ্ট্) *adj.* pure নিৰ্মল, শুচি, পৱিত্ৰ; virtuous সতী; refined নিখুঁত। —*ness n.* the state of being chaste নিৰ্মলতা, পৱিত্ৰতা, বিশুদ্ধতা। —*ty n.* purity of body or speech সতীৰ, পৱিত্ৰ ভাৱ।

**Chasten** (চেষ্টেন) *v. t.* to correct, to refine, to restrain দোষ শুধৰা, সজি কৰ, তত্ত্ব কৰ

সংশোধন কৰ; শোধন কৰ। —*ed adj.* purified, refined শোধিত, বিশুদ্ধ।

**Chastise** (চেস্টাইজ্) *v. t.* to correct by inflicting punishment শাস্তি দি শাসন কৰ, তাবণ কৰ, শাস্তি দে। —*ment n.* correction, punishment শাসন, শাস্তি, দণ্ড।

**Chat** (চেট্) *v. i.* to talk idly খোলাখুলিকৈ কথা পাতি, আলাপ কৰ। —*n.* idle talk অলাগতীয়াল ভিতকৰা আলাপ। —*ty adj.* talkative কথাবাহী, চেলবেলীয়া।

**Chateau** (শ্চেটো) *n.* castle দুৰ্গ; নগৰৰ বাহিৰে থকা ডাঙৰ মানুহৰ শকত পৰী ঘৰ।

**Chattel** (চেটেল্) *n.* any movable property অস্থাবৰ সম্পত্তি। **Goods and chattels** = movables মালবস্তু।

**Chatter** (চেটাৰ্) *v. i.* to talk idly লপলপা, চেলবেলা। —*box n.* কথাবাহী লোক। —*er n.* চেলবেলীয়া মানুহ। —*ing adj.* চেকেচয়নি, বেৰ্কেবক্‌নি।

**Chaffer** (চফাৰ্) *n.* a portable furnace লগত লৈ ফুৰাব পৰা জুই ধৰা বাকচ বা যতন।

**Chauffeur** (শ্চাউফাৰ্) *n.* a motor-car driver হাবাগাড়ী চলাওঁতা।

**Chauvinism** (শ্চাউভিনিজ্‌ম্) *n.* pride in one's country with hatred for others আনক নিন্দা কৰি স্বদেশৰ গৌৰৱ কৰি ফুৰা হুতি।

**Cheap** (চীপ্) *adj.* of low price সস্তা, কম দামৰ; easily obtainable সহজে যতে-ভতে পোৱা। —*ly adv.* সস্তাকৈ। —*ness n.* সস্তা, দাম কম হোৱাটো। —*en v. t.* to ask the price of a thing দৰা, দামদৰ কৰ; to lower the price of দাম কমাব, এৰা। —*labour* সস্তীয়া কুলী। —*trip* সস্তীয়া ভাড়াত যাতায়ত। **Dog cheap**, **Dirt cheap** = খুব সস্তা, বৰ সাইজ। **To hold cheap** = চুজ বুলি ভাব।

**Cheat** (চীট্) *v. t.* to deceive, to defraud হল, ফাঁকি দে, প্রতারণা কৰ, ঠগ। —*n.* one who cheats, a fraud ঠগ, প্রতাবক, ফাঁকিবাছ, ফাঁকি, হলনা, ভাণ্ডনা। **Put a cheat upon** = হলকৰ।

**To cheat the devil** = কুকাৰ্য্য ৰাবাই ধন আৰ্জি তাৰ এৰাগ পূণ্যকামত ভগন কৰ।

**Check** (চে'ক্) *v. t.* to restrain, to curb দমা,

দমন কৰ, থমা, চম্ভাল, আটক কৰ; to rebuke তাবণ কৰ; to examine an account হিচাপ চাবা মিল; to mark with stripes আঁচ কৰ। —*n.* a restraint, a sudden stop আটক, থমকা, মাথ; কিস্তি (যেনে দৰা খেলৰ)। —*er n.* one who checks or hinders থমাওঁতা, পৰীক্ষা কৰি চাওঁতা। **Check-clerk** হিচাপ পৰীক্ষা কৰা কেৰাণী।

**Checker** see **Chequer**.

**Checkmate** (চে'ক্‌মেট্) *v. t.* a movement in chess that ends the game, to defeat মাৎ কৰ, হটুৱা; হৰুৱা, পৰাস্ত কৰ। —*n.* overthrow, check হাৰ, পৰাজয়, কিস্তি মাৎ।

**Checkers** (চে'কাৰ্জ্) *n. (pl.)* the game of draughts সতৰক খেলা, দৰা খেলা।

**Chee-Chee** বৰ্ণশব্দৰ, জাত এৰা; তিবোতৰ দৰে হৰ্ষল।

**Cheek** (চীক্) *n.* the side of the face below the eyes গাল। **To have the cheek to do anything** = কোনো বোয়া কাম কৰিবলৈ লাজ নোপোৱা। **Cheek by jowl** = লগালগি; intimate মিল, একেগোট। —*y adj.* saucy কেটেৰা-জেঙেৰা, খিংখিঙ্গীয়া। **To one's cheek** = to one's private use নিজৰ ভিতৰুৱা কামৰ বাবে।

**Cheer** (চীয়েৰ্) *n.* joy হৰ্ষ, আনন্দ, সন্তোষ; a shout of joy or welcome হৰিধ্বনি, জয়ধ্বনি; entertainment বং-ধেমালি। —*v. t. (up)* to comfort, to encourage মন ভাল লগা, সাহুনা কৰ, উৎসাহিত কৰ, উদগা। —*ful* = gay, lively উলাহী, হৰ্ষযুক্ত, ধেমেলীয়া, প্রফুল্ল, আনন্দময়। —*fully adj.* বং মনেৰে, আক্সাদেৰে। —*fulness n.* gaiety হৰ্ষ, আক্সাদ, সন্তোষ, উলাহ। —*less adj.* gloomy মনমৰা, বিষম, বেজাবমুৱা, বিমৰ্ষ, জ্বলকা, মৰামুৱা। —*ry adj.* lively প্রফুল্ল। **Of good cheer** = cheery আমোদী। **The fewer the better cheer** = ভোজত থিমান কম মানুহ হয় সিমানেই ভাল। **Three cheers** = মহোন্মাদ, জয়ধ্বনি। **To make good cheer** = ভোজ যুওৱা।

**Cheese** (চীজ্) *n.* curd of milk coagulated and pressed into a round form দৈ পাৰীৰ গোট মাৰি কৰা খাদ্য, পনিৰ। —*monger*

=পনিৰ বেচোঁতা। —(*slang*) = a thing of excellent quality উৎকৃষ্ট বস্তু।

**Cheirography** (কাইৰোগ্ৰেফি) সুন্দৰলিপি। —**grapher** ভাল আখৰেৰে চহীকৰোঁতা।

**Cheirromancy** (কাইৰোমেন্সি) *n.* the art of telling fortunes by the lineaments of the hand, palmistry হাতচোৱা বিদ্যা, সামুদ্রিক। Also **Cheirosophy**.

**Chemise** (শেমিজ্) *n.* a loose shirt used by woman চেমিজ, চোলা।

**Chemistry** (কেমিষ্ট্ৰি) *n.* the science that treats of the nature and properties of elementary substance and their compounds দ্ৰব্যগুণ বিদ্যা, ৰসায়ন বিদ্যা, কেমিষ্টি। —**ist** *n.* one versed in chemistry ৰসায়ন-পণ্ডিত, ৰাসায়নিক ভাস্কৰ। —**cal** *adj.* relating to chemistry দ্ৰব্যসংযোগজনিত, ৰাসায়নিক। —**cals** *n.* (*pl.*) substances producing chemical effects ৰাসায়নিক বস্তুবোৰ। **Chemical affinity** = ৰাসায়নিক সংযোগ বা আকৰ্ষণ।

**Organic chemistry** = উৎপাদিকাসক্তি বিষয়ক ৰসায়ন। **Inorganic chemistry** = ধাতু-বিষয়ক ৰসায়ন।

**Cheque, Check** (চেক্) *n.* an order for money payable on demand ছতি, কোম্পানীৰ ধনভাণ্ডাৰ টকা উলিয়াবলৈ নিষা নিদৰ্শন কাকত। —**book** ধনৰ কাৰবাৰ চলোৱা কোম্পানীয়ে ধন জমা বখা লোকক দিয়া ৰবিন্দৰ ফাৰমৰ বই।

**Chequer** (চে'কাৰ্) *v. t.* to mark in squares of different colours বেলেগ বেলেগে চকলাচকলাকৈ চিন দে, আলগ আলগকৈ বৰঙীয়া ঘৰ পাতি। —*n.* a chess-board দৰা বা সতৰক খেলৰ চাল। (See also **check**)। —**ed**, —**kered** *adj.* variegated চিত্ৰবিচিত্ৰ, বৰঙন ঘৰপতি।

**Cherish** (চে'ৰিছ্) *v. t.* to nurture, to treat with affection লালন পালন কৰ; to entertain in mind মনত ৰাখ, মনত থ।

**Cheroot** (শ্বিকট্) *n.* a cigar চুৰঠ, চেলেউ।

**Cherry** (চেৰী) *n.* a kind of edible fruit or the tree that bears it কৰ্জা টেঙাৰ নিচিনা এবিধ সৰু বঙা সুবুজী ফল বা ডাৰ গছ। **Cherry brandy** = চেৰী গছৰ গুটিৰে কৰা মদ বা ফটিকা।

**Cherub** (চে'বৰ) *n.* a celestial spirit having wings পৰী, পাখিলগা, দেৱতা; a beautiful child সুন্দৰ লৰা বা ছোৱালী। —**ic** *adj.* angelic পৰীৱদৰে। (*pls.*) **Cherubs**.

**Cherubim**.

**Cherup** (চেৰপ্) *v. t.* to urge on চোপনি মাৰি আগলৈ খেদা।

**Chess** (চে'চ্) *n.* a game played on a chequered board with pieces সতৰক খেলা, দৰা খেলা। —**board** সতৰক খেলৰ চাল। —**men** = figures or pieces used in the game of chess সতৰক খেলৰ গুটি।

**Chest** (চেই'চ্) *n.* a large box পেৰা, চন্দুক; part of the body below the neck বুকু।

**Chestnut, Chesnut** (চে'চনট্) *n.* the tree and the fruit of a large tree বাগম। —*adj.* of the colour of the chestnut বাগামী বৰৰ।

**Chevalier** (শ্বেভেলিয়াৰ্) *n.* knight, a horseman ঘোৰাচোৱাৰী সৈনিক, পুৰুষ, অশ্বাবোহী বীৰ পুৰুষ। (L. *caballus* = a horse).

**Cheriot** (চিভিইট্) *n.* a kind of woolen cloth একৰকম নোমৰ কাপোৰ।

**Chevron** (চেভৰণ) *n.* a V-shaped band to be worn on the sleeve by the non-commissioned army officers সৈন্য বিভাগৰ তলৰ খাপৰ অফিচাৰ সকলে সৰু-গাঁথিৰ ওপৰত কামিজত শিকিৰ লগা V আকাৰৰ এক প্ৰকাৰ ফিটা।

**Cher** (চেডি) *n.* a hunting cry চিকাৰীৰ চিঞৰ; pursuit চিকাৰ খেদা কাম।

**Chew** (চ্যু) *v. t.* to bruise and grind with the teeth চোৰা; (*fig.*) to meditate ভাব; চিন্তাৰ। —*n.* anything chewed চোবোৱা বস্তু (যেনে তাখোল)। **Chew the cud** = to ruminate পাণ্ডুল (যেনে গৰুৱে বাঁহ পাণ্ডলে)।

**Chiaroscuro** (কিএৰোচকিউৰো) *n.* effect of light falling on some objects whereby some parts are brightly illuminated and some are in varying degrees of shade কোনো বস্তুৰ ওপৰত পোহৰ পৰিলে কোনো কোনো অংশ উজ্জ্বল হৈ উঠা আৰু বাকী অংশত বিভিন্ন গভীৰতাৰ ছাঁ পৰা ঘটনা; treatment of these effects in pictorial art চিত্ৰকলাত বৰ্ণ-সমাবেশৰ

ধাৰা ছাঁ-পোহৰৰ আভাস দিয়া কাৰ্য্য; use of strong contrasts of light and shade in art or in literature ছাঁ-পোহৰৰ প্ৰখৰ বৈসাদৃশ্য প্ৰকাশ।

**Chic** (শিক্) *n.* style, adroitness আয়ম, নিপুণতা, চৌকস গুণ। —*adj.* stylish আয়মী, চৌকস। “up to the mark” যেনে হৰ লাগে তেনে।

**Chicanery** (শিক'কেন্) *n.* a trick, an artifice ফাঁকিফুক, ফন্দ, ফিকিৰ। —*v. i.* use tricks ফিকিৰ কৰ, টপটাপ কৰ। —*v. t.* to deceive ছল, ঠগ কৰ। —*ry n.* trickery ফাঁকি-ফুক, ফিকিৰ ফাকাৰ, ফন্দ, টালোবাৰি।

**Child** (চিচ্) *n.* the young of fowls, a child কুকুৰাপোহালি, সকলৰাৰ প্ৰতি ব্যৱহাৰ কৰা মৰমৰ মাত যেনে “মইনা”। —*en n.* the young of fowls কুকুৰাপোহালি; a child সকলৰা-ছোৱালী। **Chicken-broth**=কুকুৰাৰ চুকাহ। **Chick-pea**=এবিধ সকলৰাৰ মটৰ মাহ। **Chicken-hearted**=a timid person বুক পাভল, ভয়ভুৰ। **Chicken-pox**=নুতি, পানী চামৰি আই। **He is no chicken**=সি এতিয়া কেঁচুৱা নহয়। **To count one's chicken before they are hatched**=কালনেমিৰ বন্ধা ভাগ, নৌ হওঁতেই আশা কৰ। নৌ ওপজোঁতেই লাভ লোকচান থিক কৰ।

**Chicory** (চিক'ৰি) *n.* a kind of plant having long roots এবিধ মূলী শাক।

**Chide** (চাইড্) *v. t.* (*pa. chid; pa. p. chid, chidden*) to scold, to rebuke দাপ, ডাবি দে, ধমক দে। —*v. i.* গৌজৰ, গৌৰগোৰা, গৌৰি দে।

**Chief** (চিফ্) *adj.* highest in office, head, principal প্ৰধান, মুখ্য, বাই। —*n.* a leader, a headman বৰমুৰীয়া, মুখাল মানুহ, মুখ্যলোক, নায়ক, গুৰিয়াল সেনাপতি; the main part of anything আচলভাগ। —*dom, ship n.* sovereignty ৰাজস্ব, বৰমুৰীয়া, বাৰ, সেনাপতিত্ব। —*ly adv.* principally, especially বাইটক, প্ৰধানটক, বিশেষকৈ। —*tain n.* a leader, the head of a clan নায়ক, সেনাপতি, গুৰিয়াল, বৰাকী। **In chief**=at the head প্ৰধান।

—**commissioner** মুখ্য আয়ুক্ত। —**Judge** জাজাইশ। —**Justice** জাজাইপতি। —**Minister** মুখ্যমন্ত্ৰী।

**Chiffon** (শিফন) *n.* an ornamental part of a woman's dress ভিৰোতা মানুহৰ বনকৰা সাজ।

**Chignon** (শিনিং) *n.* the long back-hair of women folded into a roll on the back মাইকী মানুহৰ ওলোমাই বন্ধা চুলিৰ খোপা।

**Chilblain** (চিল'ব্লেইন) *n.* an inflammation on hands and feet during cold-weather জাৰত হাত-ভৰিত হোৱা উৎখনি আৰু খজুৰতি। শামুকীয়া বেগ।

**Child** (চাইল্ড) *n.* a young person, either son or a daughter সন্তান, সকলৰা বা ছোৱালী। (*pl.*) **Children**=সকলৰা-ছোৱালী, সন্তান-সন্ততি। **Childhood**=state of child লৰাকাল, সকলৰা শৈশৱ অৱস্থা। **Childish**=of or like child লৰালি, লৰামানুহৰ দৰে, লৰামানুহৰ। —**ishness**=লৰালি, কেঁচুৱালি। **Childlike**=innocent লৰাৰ নিচিনা, অজলা। **Child's-play**=লৰা খেলা, তুচ্ছ বিষয়। **Second childhood** বীজা। **Childwife**=a very young wife তকলী ভাৰ্যা; **Childless**=অপুতক, নিঃসন্তান। **With child**=pregnant গৰ্ভা, গা-ভাৰী। (as Get with, Be or Go with child). **Child is the father of a man**=সকলৰ পৰাহে ডাক্তৰ হয়, সন্তানৰ গাত বাপেক-মাকৰ গুণ প্ৰকাশ পায়।

**Chill** (চিল্) *n.* coldness, shivering cold জাৰ। —*v. t.* to make cold চেচা কৰ, জাৰ লগা; to discourage মন ডাক, হতাশ কৰ। —**ing** চেচা, দেবদেৱীয়া। —*y adj.* দেবদেৱীয়া, সেংসে-জীয়া। (opposite of Cordial).

**Chilli** (চিল্লি) *n.* the wellknown pungent fruit used as a spice জলকীয়া মৰিচ।

**Chime** (চাইম্) *n.* the harmonious sound of bells or other musical instruments বাজনাৰ সুৰ মিলন, মিল; (*pl.*) সুৰ মিলাই বজোৱা কেবাটাও বকী। —*v. t.* to strike in harmony মিলাই বজা। —*v. i.* to agree in sound সুৰ মিলা। **To chime in with**=সুৰ মিলা, একমত হ। **To keep chime with**=মিল হ।

**Chimera** (কাইমিৰা) *n.* a fabulous monster এটা কাল্পনিক আচৰিত জন্তু যাৰ মূৰটো সিংহৰ নিচিনা, গাটো হাগলীৰ নিচিনা আৰু ওলভোখৰ সাপৰ নিচিনা তন্তুপৰি মুখেদি জুই ওলাই থাকে ; a vain idle fancy অসম্ভৱ মিছা কল্পনা । —**ical** *adj.* fanciful, highly imaginary নিচেই অসম্ভৱ, কাল্পনিক ।

**Chimney** (চিম্‌নি) *n.* a passage for the escape of smoke either of a lamp or of a hearth ধোঁৱা ওলাবলৈ কৰা চুঙা বা চুঙী, ধোঁৱা যোৱা নলী লেম্পৰ চুঙী । —**piece** জুই ধৰা ঠাইৰ ওপৰে চিমনিৰ কাষত ই সি খবলৈ লগোৱা কাঠৰ যতন । —**Sweeper** চিমনি চৰ্কা ৰাখোতা । —**shaft** ঘৰৰ ওপৰে ওলাই থকা ধোঁৱা যোৱা নলী । (*pl.*) —**s.**

**Chimpanzee** (চিম্পেঞ্জী) *n.* a kind of African ape আফ্ৰিকা দেশৰ হলো বান্দৰ ।

**Chin** (চিন্‌) *n.* the projecting end of a face থুতৰী, খোঁতোৰা ।

**China** (চাইনা) *n.* fine earthen ware চিনা মাটিৰ পাত্ৰ ।

**Chinchilla** (চিনচিলা) *n.* rodent of peru, about the size of a squirrel কেৰ্কেটুৱাৰ নিচিনা পেকৰ এবিধ জন্তু ; the soft grey fur of this animal উক্ত জন্তুৰ ধোঁৱাবনীয়া কোমল নোম ।

**Chinese** (চাইনিজ) *n.* a Chinamen চীনদেশীয় লোক ।

**Chincough** (চিন্‌কফ্‌) *n.* the whooping cough কাহ বেমাৰ, যুঙুৰ, খেহবেগ ।

**Chine** (চাইন্‌) *n.* the backbone of an animal ৰাজহাড় ; পহৰ চান ; বাটি ।

**Chink** (চিক্‌) *n.* a small opening জলঙা, ফাট । —*v. i.* to crack ফাট মেল । —*y adj.* জেৰেং-বেঙীয়া, জলঙা থকা ।

**Chink** (চিক্‌) *n.* the jingling sound as of coins টিং টিং শব্দ, টিং-টিঙনি ।

**Chintz** (চিক্‌জ্‌) *n.* a cotton cloth in several colours হিট কাপোৰ, কেবা বঙৰো কপাহী কাপোৰ ।

**Chip** (চিপ্‌) *n.* a small piece of wood or anything cut off টুকুৰা, ডুখৰীয়া বস্তু, ডোখৰ,

চলি । —*v. t.* to cut into small pieces টুকুৰা টুকুৰ কৰ, ডোখৰ ডোখৰ কৰ, যুঙুৰিয়া । —**py** *adj.* full of chips ডোখৰা ডোখৰা ; seedy on account of excessive drinking মদখোৱাৰ ওপত হোৱা অসুখ বা মূৰদুৰ্‌বলি । A chip of the old block=son resembling father বাপেকি চাই পোৱালি, বাপেকৰ ওণ থকা লৰা ।

**Chippendale** (চপ্পেন্ডেল্‌) *n.* drawing-room furniture of a light style পাতল বৈঠকখানাৰ চকী-মেজ ।

**Chirl** (চাৰ্ল্‌) *v. i.* to utter musically ওণ-ওণা ।

**Chirm** (চাৰ্ম্‌) *v. i.* to chirp চিঁচিঁয়া ।

**Chiromnomy** (কাইৰ্‌গ্‌নমি) *n.* palmistry হাত চোৱা বিদ্যা, সামুদ্ৰিক ।

**Chirology** (কাইৰোলজি) *n.* the art of conversing with the hands or by signs ঠাৰ-চিয়াবেৰে কথো হোৱা বিদ্যা ; কৰপল্লৱ (*G. K.*) *kheir*=hand.

**Chiromancy** see **Chiromancy**.

**Chiropody** (কিৰোপডি) *n.* treatment of corns, bunions, warts etc. আঙুলিৰ গাঁঠিত গোট মাৰি হোৱা টোপৰ নাইবা নখচুকীয়া ৰোগৰ চিকিৎসা । —**podist**=উক্ত ৰোগৰ চিকিৎসক ।

**Chirp** (চাৰ্প্‌) *v. i.* to make the noise of small birds কিঁকিঁয়া, চিঁচিঁয়া । —*n.* চীং-চিঁয়নি, কাঁ-কিয়নি । —**ing** *adj.* or *part. n.* কেঁকেঁঞটা, চট্‌চটীয়া ; cheering গ্ৰন্থন ; the cheerful noise of birds চৰাইৰ মাত ।

**Chirrup** (চিৰাপ্‌) *v. i.* to chirp or cheer up চোপনি মাৰি খেদা, চুকুকা ।

**Chisel** (চিজেল্‌) *n.* an iron tool for hollowing out wood বটালা । —*v. t.* to cut with a chisel বটালীৰে খোল বা খোলনি দে ।

**Chit** (চিট্‌) *n.* a note টোকা, চিঠি ; a lively young child চট্‌ফটীয়া কচুৱা ।

**Chitchat** (চিট্‌চেট্‌) *n.* an idle talk অলাগতীয়া ভিতৰুৱা আলাপ ।

**Chitin** (কিটিন) *n.* hard substance which covers the bodies of certain invertebrates forming the shell কিছুমান মেৰুদণ্ডহীন প্ৰাণীৰ দেহৰ বহিৰাবৰণ খোলা ।

**Chivalry** (শ্ৰিভেল্ৰি) *n.* the usages and qualification of knighthood in ancient times আগৰ দিনৰ বাঁহসকলৰ গুণ আৰু বীতি, বাঁহত। —**rous**, —**ric** *adj.* pertaining to chivalry বাঁহত সংলগ্ন; gallant সাহীয়াল, যুঁজাৰু।

**Chlorine** (ক্লৰাইন) *n.* a kind of gas এবিধ ভাপ বা বাষ্প।

**Chlorodyne** (ক্লৰডাইন) *n.* আফিং আদিৰে কৰা এবিধ পেটৰ বেমাৰৰ দৰব।

**Chloroform** (ক্লৰফৰ্ম) এবিধ অচেতন কৰা ডাক্তাৰী দৰব। —*v. t.* to make insensible by chloroform দৰব সূঁতাই অচেতন কৰ।

**Chock** (চক্) *n.* a wedge, a log কোনো ঘূৰণীয়া বস্তু বাগৰিব নোৱাৰাকৈ দিয় কঠ বা আন ঠেকা। —*v. t.* ঠেকা দা, ভেজা দা।

**Chocolate** (চকলেট) *n.* a kind of small sweet cake prepared by grinding the seeds of cocoa-tree এবিধ চকলাচকল বিলাতী মিঠে; dark brown colour গভীৰ বঙচুৱা বৰ।

**Choice** (চইচ) *n.* act of choosing, the thing chosen বাছনি, বহা কাৰ্য্য, ইচ্ছা, মনোজ্ঞ বা মনখোৱা বস্তু; preference পচন, মনোনীত কৰণ, বাছনি। —*adj.* select মনোজ্ঞ, মনখোৱা, বাছি লোৱা, বাছকৰনীয়া, ভাল। **Make choice of**=বাছি ল। **At choice**=ইচ্ছামত। **Without choice**=নিৰ্ব্বিচাবে।

**Choir** (ক্বাৰ্) *n.* a band of singers in a church গীৰ্জাত গান গোৱা গায়কৰ দল; a part of a church set apart for the singers গীৰ্জাঘৰত গায়কসকলৰ বহা ঠাই।

**Choke** (চক্) *v. t.* to stop the breath উলাই নিৰোধ কৰ; to throttle or suffocate টেঁতুত চেপা দি ধৰ। —*v. i.* to be suffocated উলাই-নিশাই নোপোৱা হ, বন্ধ হ। —**damp** উলাই নিৰোধ কৰা ভাপ। —**er** *n.* উলাই নিৰোধক। —**off** উলাই নিৰোধ কৰি মাৰ, টেঁতুত চেপা দি মাৰ। —**ky** *adj.* tending to choke উলাই নিৰোধক।

**Choler** (কলাৰ্) *n.* the bile জ্বৰৰ পিত্ত, পিত্ত; anger খৰ। —**ic** *adj.* passionate টিটকীয়া, গৰ্জাল।

**Cholera** (কলেৰা) *n.* a deadly disease attended with purging and vomiting মাউৰ, হাইজা বেমাৰ।

**Choose** (চুজ্) *v. t.* (*pa. t.* chose; *pa. p.* chosen) to select বাছি ল, ভাল পা, পচন কৰ, মন খা, মনোনীত কৰ। —*v. i.* to will ইচ্ছা কৰ, মন কৰ। **Not much choose between**=এটাই কেউটা সমান বেয়া, বাছিবলৈ একো নাই। **Cannot choose**=কি কৰিম! আৰু উপায় নাই।

**Chop** (চপ্) *v. t.* to cut into small pieces কুৰিয়াই কাট, ডোখৰ ডোখৰ কৰ, থুতুচ; to barter কিনা বেচা কৰ। —*v. i.* to change about এবাৰ ইফালে এবাৰ সিফালে যা, ঘূৰি ফুৰ। —*n.* a blow থাপ; a small piece of meat ডোখৰ, থুতুৰা; a change পৰিবৰ্তন। —**per** *n.* a cleaver মাংস কুটুতা; Chopping knife মঙহ কটা কটাৰী। —**ping** *adj.* plump মোটা নোদোকা। —**house**=a dining house খানা খাবলৈ দিয়া দোকান ঘৰ। —**sticks** (*n. (pl.)* চাইনিজবিলাকে আহাৰ খোৱা কাঠি (কাটা-চামোচৰ পৰিবৰ্তে ব্যৱহাৰ কৰে)। —**in**=to interrupt হকাৰা কৰ। —**at** মাৰিবলৈ বা ঘপিয়াবলৈ টোঁৱা। —**up** থুতুচ।

**Chop** (চপ্) *n. (pl.)* jews দাঁতথকা হাড় ভুড়াল; one who has fat cheeks ওফোন্দাগলা মানুহ। —**fallen**=cast down মনঘৰা, হতাশ।

**Choral or Chorale** (কবেল্) *adj.* belonging to a choir গীত বা গীত গোৱা ঠাই সম্বন্ধী।

**Chord** (কৰ্) *n.* the string of a musical instrument বাস্তৱ্যৰ তাঁৰ; harmonious, union of sound বাজনাৰ মাতৰ মিলন; the straight line forming the segment of a circle বৃত্তৰ কোনো এক অংশৰ পোন জোৰ। **To touch the right chord**=মৰ্ম স্পৰ্শ কৰ, গহীন ভাবেৰে ক।

**Chorus** (ক'ৰচ্) *n.* a band of singers or dancers গায়ক বা নাচনীয়াৰ যোৰা; a part of song in which all the singers join গানৰ ঘূৰা, গোহাৰ।

**Chou** (চু) *n.* an ornamental knot of ribbon বেৰ চাহাৰৰ টুপী বা চোলাত পিন্ধা ফিটাৰ ফুল।



**Chough** (চফ) *n.* এবিধ সাগৰৰ দাঁতিত থকা কাউৰীৰ গঢ়ৰ চৰাই।

**Chouse** (চাউজ্) *v. t.* to cheat ঠগ কৰ, ফাঁকি দি।

**Chowry** (চৌৰী) *n.* চামৰ।

**Chrestomathy** (ক্ৰেস্টমেথি) *n.* a collection of choice passages উৎকৃষ্ট বচনাৰ সংগ্ৰহ।

**Chrim** (ক্ৰিজ্‌ম্) *n.* consecrated oil, unction পতিত তেল, নোৱনি তেল। — **atory** = নোৱনি তেলৰ টাৰি। — **mal** *adj.* পতিত তেল সহনীয়।

**Chrisom** (ক্ৰিজ্‌ম্) *n.* a white robe to be worn for a month by a child after its baptism পৰিৱ তেলেৰে অভিষিক্ত হোৱাৰ পাচত শিশুৱে এমাহ ধৰি পিন্ধা শুভ্ৰ দেহবস্ত্ৰ।

**Christ** (ক্ৰাইষ্ট্) *n.* the Anointed, the Messiah পৰিৱ পুৰুষ, যীশুখ্ৰীষ্ট। **Christendom** *n.* the whole body of Christians খ্ৰীষ্টিয় জগৎ, খ্ৰীষ্টিয় সম্প্ৰদায়। **Christian** খ্ৰীষ্টান; খ্ৰীষ্ট সম্বন্ধীয়। — **name** নীক্ষানাম, ব্যক্তিগত নাম।

— **era** খ্ৰীষ্টাব্দ। — **science** = বিনা দৰবৰে বিশ্বাসৰ বলত বেমাৰ ভাল কৰা প্ৰণালী। **Christianity** খ্ৰীষ্টান ধৰ্ম। — **en** *v. t.* to baptise in the name of Christ খ্ৰীষ্টধৰ্মত শৰণ লগা, নামকৰণ কৰ। — **ianise** *v. t.* to convert to Christianity খ্ৰীষ্টিয়ান কৰ। — **mas** (ক্ৰিচ্‌মাচ্) *n.* an annual festival in the memory of the birth of Christ যীশুখ্ৰীষ্টৰ জন্ম-উৎসৱ; বৰদিন, (ডিচেম্বৰ মাহৰ ২৫ তাৰিখে হয়)।

**Christmas Card** *n.* বৰদিনত বন্ধু-বান্ধৱলৈ পঠোৱা চিত্ৰ থকা সৰু সৰু কাগজ। — **eve** = evening before Christmas বৰদিনৰ আগদিনা জাঁবেলি। — **ophany** *n.* appearance of Christ to men খ্ৰীষ্টদৰ্শন।

**Chromatic** (ক্ৰমেটিক্) *adj.* relating to colours বৰ্জিন, বৰণ বিষয়ক; musical semitones কোমল সুৰসম্বন্ধীয়। — **tics** *n.* the science of colours বৰ্ণবিজ্ঞান, বৰণবিষয়ক শাস্ত্ৰ। — **ate** *n.* a salt of chromic acid গন্ধকৰা বৰণৰ এবিধ লোণা বস্তু।

**Chrome** *n.* a metal used in preparing colours বং তৈয়াৰ কৰা এবিধ ধাতু।

**Chronic** (ক্ৰনিক্), — **cal** *adj.* lasting a long

time, long continued (as a disease) পুৰণি, লেলেতীয়া, সঞ্চিত, (যেনে গ্ৰহণী বেমাৰ)।

**Chronicle** (ক্ৰনিক্ল) *n.* a record of events relating to time তাৰিখ মতে লিখি অহা কোনো ঘটনাৱলী, বুৰঞ্জী; পুৰাতত্ত্ব। (*pl.*) বাটবেল ধৰ্মপুথিৰ প্ৰথম চুভাগ। — *v. t.* to record লেখি থা। — **ler** a historian বুৰঞ্জী লেখক।

**Chronogram** (ক্ৰনগ্ৰাম্) *n.* an inscription having the dates written in big letters কোনো শিলৰ বা ধাতুৰ ফলিত ডাঙৰ আখৰেৰে তাৰিখ লেখি ৰখা বিবৰণ।

**Chronology** (ক্ৰনলজি) *n.* the science of time কাল গণনা কৰা বিদ্যা; a register of events and dates তাৰিখৰ তালিকা। — **gical** *adj.* তাৰিখৰ বিষয়ক; দিন-বাৰ থকা। — **cally** *adj.* তাৰিখভৰাৱিকৈ। — **logist** *n.* সময় গণনা কাৰক।

**Chronometer** (ক্ৰনমিটাৰ) *n.* an instrument for measuring time সময় নিৰূপক যন্ত্ৰ; a timepiece ঘড়ী।

**Chloromycetin** (ক্ল'ৰ'মাইচিটিন্) সন্নিপাত জ্বৰত দিয়া বীজাণু মৰা দৰৱ।

**Chrysalis** (ক্ৰিচেলিচ্) or **Chrysalid** *n.* the shell covering the pupae of a butterfly লেটা, পখিলাৰ পলু ঢকা ৰঙ্গা বৰণৰ বাহ। *pl.* — **lises**, — **lides** (ক্ৰিচেলাইডিজ্)।

**Chrysanthemum** (ক্ৰিজেন্থিম্) *n.* ইন্দ্ৰ মালতী ফুল, চন্দ্ৰমল্লিকা ফুল।

**Chub** (চাৰ্ভ) *n.* a short and fat river fish এবিধ মাছ। — **by** *adj.* ভোটোকা, নোদোকা। — **faced** = plump faced ভোটোকা মুখ।

**Chuck** (চাক্) *n.* the call of a hen মাইকী কুকুৰাৰ মাত; a gentle blow under the chin খুতুৰিৰ তলত লাহেকৈ মৰমত মৰা মুকুটি। — *v. i.* মাইকী কুকুৰাৰ দৰে শব্দ কৰ। — *v. i.* to touch the chin gently খুতুৰি জোকাৰি মৰম কৰ, জোকাৰ।

**Chuckle** (চাকল্) *v. i.* to laugh in a suppressed manner যিক্ৰিকা। — *v. t.* to call as a hen মুখেৰে টক্‌টক্ কৰি মাত, টকলিয়া; to caress মৰম কৰ।

**Chum** (চাম্) *n.* a chamber-fellow in a school

or college, an associate লগৰীয়া, বন্ধু। —*v. t.* or *v. i.* to live and mess with another একেলগে থাক। —*my adj.* sociable লগে সঙ্গ থাকিবলৈ ভাল পোৱা, মিলিব পৰা।

**Chump** (চাম্প্) *n.* the thick end of a piece of wood কাঠৰ টুকুৰাৰ শেহ ভাগ; a blockhead মূৰ্খ, ভেৰা মানুহ; the head মূৰ।

**Church** (চাৰ্ছ) *n.* a place of worship খ্ৰীষ্টিয়ান ধৰ্মমন্দিৰ, গীৰ্জাঘৰ; the whole body of Christians খ্ৰীষ্টিয়ান ধৰ্মসম্প্ৰদায়, খ্ৰীষ্টিয়ান মণ্ডলী। —*v. t.* to perform the giving of thanks in a church জন্ম বা বিবাহ আদি সম্পৰ্কে গীৰ্জাত উপাসনা কৰ। —*going*—the act of going to church গীৰ্জালৈ যোৱা অভ্যাস। —*ing*—প্ৰসৱৰ পাচত প্ৰথমবাৰ গীৰ্জালৈ যোৱাটো। —*man*—a clergyman পাদুৰি, ধৰ্মযাজক। —*warden* কোন গীৰ্জাৰ সপক্ষে কামকৰা প্ৰতিনিধি। —*yard*—a graveyard near the church গীৰ্জাৰ কাষত থকা কবৰখানা। —*militant* সকলো দুৰ্গম ওচাবৰ উপায়কৰূপে থকা ধৰ্মসম্প্ৰদায়। **Established church**—ৰাজকীয় ক্ষমতাৰে প্ৰতিষ্ঠিত খ্ৰীষ্টান ধৰ্ম-সমাজ। **As poor as a church mouse**—নিচেই দুখীয়া। **To go to church**—বিয়া কৰা।

**Churl** (চাৰ্ল্) *n.* an ill-bred fellow, a rustic চহামানুহ, অসভ্য লোক, হজুৱা। —*lish adj.* rude, ill-bred, surly চহা, অসভ্য, হজুৱা, খেংখেঙ্গীয়া।

**Churn** (চাৰ্ন্) *n.* machine for producing butter from milk মাখন তোলা কল, মথনী। —*v. t.* to agitate cream from making butter মথ ঘোঁট। —*v. i.* মাখন তোলা। —*ing n.* the act of making butter মাখন তোলা। —*drill* হাতেৰে ঘূৰাই বিদ্ধা কৰা। **Churn milk**—মথা পানী, ঘোল।

**Chyle** (কাইল্) *n.* a white fluid formed from food in the intestine পাকস্থলীত আহাৰৰ-পৰা উৎপন্ন হোৱা বগা বস।

**Chyme** (কাইম্) *n.* the pulpy matter formed in the stomach by digestion আহাৰ জীৰ্ণ গৈ পেটত গোট খোৱা অংশ। —*v. t.* chymify.

**Cicada** (চিকেডে) *n.* an insect remarkable for chirping জিলী।

**Cicatrix** (চেকেট্ৰিক্স্) or **Cicatrice** *n.* the scar of a healing wound ঘা বা খৰ্ছৰ দাগ বা চিন, খৰছ চোকোৰা। —*trise v. t.* to heal a wound or ulcer by forming a new skin ঘা শুকাই চাল ধৰ। —*v. i.* to heal ঘা শুকা। —*sation* শুকনী।

**Cicerone** (চিচিৰণি) *n.* one who shows strangers the objects of interest in a place, a guide অচিনাকী মানুহক নেদেখা বস্তু দেখুৱাই ফুৰা লোক, দেখিবলগীয়া বস্তু দেখুৱা আচুৱা মানুহৰ সাৰথি। —*v. i.* act as a guide লগত সাৰথি হৈ ফুৰ। —*adj.* Ciceronian, —*nic.*

**Cider** (চাইডাৰ) *n.* drink made of fermented apple-juice আপেলৰ বস পচাই তৈয়াৰী কৰা এবিধ মোলায়েম মদ। —*press n.* আপেল চেপিৰ পৰা যন্ত্ৰ। —*cup n.* প্ৰিপিট, চাইডাৰ আৰু চোডা মিহলাই তৈয়াৰী কৰা জহকালিৰ মদ।

**Cigar** (চিগাৰ্) *n.* a roll of tobacco leaves for smoking চুৰঠ, চেলেউ। —*ette n.* a small cigar চেলেউ।

**Ciliary** (চিলিবেৰী), —*ated adj.* having cilia or hair like lashes শুকাল, কেশৰযুক্ত।

**Cimmerian** (চিমিৰিয়েন্) *adj.* relating to the Cimmerii (a fabulous tribe) কেতিয়াও পোহৰ নেদেখা এজাতি কাল্পনিক মানুহ বিষয়ক; very dark ঘোৰ অন্ধকাৰ।

**Cinch** (চিক্) *n.* a saddle girth ঘোঁৰাৰ জীন বা গদলা বন্ধা পেটী। —*v. i.* পেটী আটুৱা।

**Cinchona** (চিন্কনা) *n.* a kind of tree called Peruvian bark from which quinine is obtained চিন্কনা নামৰ গছ (ইয়াৰপৰা কুইনাইন কৰে)।

**Cincture** (চিন্জুচাৰ) *n.* a belt বান্ধনী, ঘূৰণীয়াকৈ কোনো বস্তুত দিয়া মেৰ। —*v. t.* to incompass মেৰ দে, ঘূৰাবান্ধনী দে।

**Cinder** (চিভাৰ্) *n.* refuse of anything charred by fire এঙ্গাৰ, ফুট হাই, এঙ্গেকৰা।

**Cinderella** (চিভিবেলা) *n.* a maid employed to clean kitchen utensils কাঁহি-বাটি ধোৱা চাকৰাণী; এলাগী মাইকী।

**Cinema** (চিনেম) *n.* cinematograph theatre

কথা কোৱা পটৰ ভাৱনা; ছাঁছাৰাজী ভাৱনা; কথাছবি।

**Cinematograph** (চিনেমটোগ্রাফ্) *n.* an animated picture machined for screen projection, bioscope বায়স্কোপ, ছাঁছাৰাজী। Also **Kinematograph**, abbreviation **Cinema**, **Kinema**.

**Cinetary** (চিনেবেৰি) *adj.* pertaining to ashes ছাইসম্বন্ধীয়।

**Cinereal** (চিনিৰিয়েল্) *adj.* gray like ash ছাইবৰণীয়া।

**Cingalese** (চিংগেলিজ্) *n.* a native of Ceylon সিংহল-দ্বীপবাসী।

**Cinnabar** (চিন্বেৰাৰ্) *n.* vermilion সেন্দূৰ। —*ic adj.* সেন্দূৰীয়া।

**Cinnamon** (চিনেমন্) *n.* the bark of a tree used as a spice দালচেনি, দালচেনি গছ; নেলুকা গছৰ ছাল।

**Cinque** (চিংক্) *n.* the number five as on dice পাঁচ ফুট, পঞ্জা, (তাঁচৰ বা পাশাৰ)।

**Cipher** (চাইফাৰ্) *n.* the figure (0) শূন্য; a person or thing of no value মিছা বা অকা-মিলা বস্তু বা মানুহ; the initial letters of a name interwoven খেলিমেলিকৈ পকাই লিখা নামৰ আদি আখৰ কেইটা, সংক্ষেপ নাম; a secret writing সংক্ষেপ লিখন (যেনে তন্ত্ৰৰ মন্ত্ৰ)। —*v. i.* to perform sums in arithmetic অঙ্ক কৰ; to write in cipher সংক্ষেপে লিখা। Also **Cypher**.

**Circa** (চাৰ্কা) *adv.* and *prep.* about or around কোনো তাৰিখ বা চনৰ ওৰচাওচৰি আনুমানিক।

**Circean** (চাৰ্চিয়ান্) *adj.* pertaining to Circe of the Greek Mythology বিমোহনকাৰিণী অপেশ্বৰী সম্পৰ্কীয়; বিমোহনকাৰী।

**Circinate** (চাৰ্চিনেট্) *adv.* ring-shaped বলম্বা-কাৰ, আঙঠিৰ আকাৰৰ। (*bot.*) rolled inwards ভিতৰলৈ ক্ৰমে পাক ৰাই যোৱা; কুণ্ডলিত।

**Circle** (চাৰ্কল্) *n.* a plain round figure of one line, every point of which is equally distant from a certain middle point বৃত্ত, সমানে ঘূৰণীয়া এপকীয়া মেৰ; an orbit মণ্ডল;

persons of a certain society সমাজ, সভা; a coterie কোনো জনৰ চাৰিওকাষে বহা লোক-সকল, মণ্ডলী; a territorial division অঞ্চল, টাঙ্গনি। —*v. i. & v. t.* to move in a circle চক্ৰৰ দৰে ঘূৰি যা; to encompass মেৰা। **Dress circle**=থিয়েটাৰত সবাতকৈ প্ৰথম ৰূপৰ মূল্যবান আসন শ্ৰেণী। **Upper-circle**=ওপৰ ৰূপৰ কম দামৰ আসনবিলাক। **To argue in a circle**=যিটো প্ৰমাণ কৰিব লাগে, তাকেই প্ৰমাণিত বুলি ধৰি তৰ্ক কৰা; আচল কথা এৰি ঘূৰাই-পকাই একেটা কথাতে তৰ্ক কৰা। **To square the circle**=অসম্ভৱ চেষ্টা কৰা। **To run round in circle**=ফোপভাং মাৰি ঘূৰি ফুৰা।

**Circuit** (চাৰ্কিট্) *n.* the act of moving in a circle চক্ৰাকাৰ গতি; space inclosed, extent চক্ৰৰ, সীমা, পৰিধি; a round made in the exercise of one's duties জজৰ পৰিভ্ৰমণ। **To make a circuit**=to go round ঘূৰি-পকি যোৱা। —*tous* (চাৰ্কিট্) *adj.* round about পকোৱা, বৰ ঘূৰণীয়া।

**Circular** (চাৰ্কিউলাৰ্) *adj.* round ঘূৰণীয়া, চক্ৰাকাৰ, মণ্ডলাকাৰ। —*n.* a note or order addressed to a number of persons সাধাৰণ লিপি বা চিঠি।

**Circulate** (চাৰ্কিউলেট্) *v. t.* to cause to go round প্ৰচাৰ কৰ, সকলোকে জনা, জনাজাত কৰ, জাৰী কৰ। —*v. i.* to move round প্ৰচাৰ হ, জনাজাত হ। —*lation n.* a passing round প্ৰবাহ, সঞ্চালন, প্ৰচলন, প্ৰচাৰ; the sale or publication of a book or paper চলতি, প্ৰচলন। —*lator* প্ৰচাৰক।

**Circumambulate** (চাৰ্কাম্‌বুলেট্) *v. i.* to walk round প্ৰদক্ষিণ কৰ। —*lation n.*

**Circumcise** (চাৰ্কাম্‌চাইজ্) *v. t.* to cut off the foreskin চুন্নৎ কৰ (যেনে মুছলমানধৰ্ম মতে)। —*sion n.* চুন্নৎ কৰণ।

**Circumference** (চাৰ্কাম্‌ফাৰে'ন্স্) *n.* the boundary line of a circle পৰিধি, ঘূৰণীয়া মেৰ, ঘেৰ; compass বেছন, ঘেৰৰ পৰিমাণ।

**Circumflex** (চাৰ্কাম্‌ফ্লেক্স্) *v. t.* to mark with a circumflex উচ্চাৰণৰ চিন দে। —*flex n.* উচ্চাৰণৰ চিন (যেনে ˆ কেপেছা চিন)।

**Circumfluent** (চাৰ্কামফ্লুয়েন্ট্) *adj.* flowing round চাৰিওফালে বাগনি বৈ থোৱা।

**Circumfuse** (চাৰ্কামফিউজ্) *v. t.* to pour around চাৰিওফালে ঘূৰাই বাক; to spread around চাৰিওফালে বিয়পা। —*ed adj.* চাৰিওফালে ব্যাপিত।

**Circumadjacent** (চাৰ্কামএড্জেচেণ্ট্) *adj.* lying on every side চাৰিওফালে থকা।

**Circumlocution** (চাৰ্কামলকিউশ্যন্) *n.* act of speaking in a round-about way পাকলগোৱা কথা, অকোৱা-পকোৱাকৈ কওন। **Circumlocutory** অকোৱা-পকোৱা, ভেমেচলীয়া।

**Circumnavigate** (চাৰ্কামনেভিগেট্) *v. t.* to sail round নাৱেৰে জাহাজেৰে গৈ চাৰিওফালে ঘূৰ। —*gation n.* জাহাজেৰে চতুদ্ভিক ভ্ৰমণ। —*gator n.* সাগৰেদি চতুদ্ভিক ভ্ৰমণকাৰী।

**Circumpolar** (চাৰ্কামপ'লাৰ) *adj.* situated around the pole মেকপ্ৰদেশ ঘেৰি অৱস্থিত।

**Circumscribe** (চাৰ্কামস্ক্ৰাইব্) *v. t.* to enclose সীমাবদ্ধ কৰ, ঘেৰ; to abridge চুটি কৰ, চুৰু কৰ।

**Circumspect** (চাৰ্কামস্পেক্ট্) *adj.* prudent, cautious তত্বেৱাল, সতৰ্ক, আং-পাচ গুণা। —*tive adj.* বিবেচক। *spection n.* watchfulness সতৰ্কতা, বিবেচকতা।

**Circumstance** (চাৰ্কামস্টেঞ্চ) *n.* something pertaining to an action, event, incident ঘটনা, বৃত্তান্ত। —*s (pl.) n.* the state of one's affairs অৱস্থা, আওতাও, ভাবগতিক, গতিগোত্র। —*v. t.* to place in certain circumstance কোনো অৱস্থাত পেলা। —*tantial adv.* abounding with details, minute বিস্তাৰিত, বিশেষ বিবৰণ ঘটিত, বৃত্তান্ত ঘটিত, ঘটনামূলক, যেনে, **Circumstantial evidence**—ঘটনামূলক আনুমানিক প্ৰমাণ। —*tially adv.* in every particular সকলোবিলাক কথালৈ চাই, সবিশেষ কপে। —*tials n. (pl.)* incident ঘটনাবিলাক, বিবৰণবিলাক। **Under the circumstances**—সেই বাবে, এই-বিলাক গুণি-ভাৰি। **In good circumstances**—ভাল অৱস্থাৰ, ধনবান অৱস্থাৰ।

**Circumvallate** (চাৰ্কামভেলেট্) *v. t.* to enclose with a rampart গড় মাৰ, গড় মাৰি বেৰ। —*vallation n.* a fortification গড়।

**Circumvent** (চাৰ্কামভেণ্ট্) *v. t.* to deceive, to outwit ভুৱা দে, ভেৰুৱা কৰ, ছল কৰ। —*tion n.* ছলন, ঠগ। —*ive adj.* deceiving ঠগী, প্ৰবঞ্চক।

**Circumvolution** (চাৰ্কামভলিউশ্যন্) *n.* a rolling round ঘূৰণ, ঘূৰনি গতি; অকোৱা পকোৱা কৰ।

**Circus** (চাৰ্কাচ্) *n.* a circular building or place for the exhibition of game জন্তুৰ খেলালি দেখুৱা চক, ঘূৰণীয়া খেলঘৰ।

**Cirrus** (চিৰাচ্) *n.* the highest form of clouds ঘন ওন্দোলা মেঘ। —*cirri pl.*

**Cisalpine** (চিচ-এল্পাইন্) *adj.* on this side of the Alps এইপাৰে, ৰোম-দেশৰ ফালে থকা।

**Cismarine** (চিস্-মেৰাইন্) on this side of the ocean সাগৰৰ ইপাৰত।

**Cisponine** *adj.* on this side of the bridge দলজৰ ইপাৰে (L. *cis* = on this side).

**Cist** (চিষ্ট্) *n.* a prehistoric stone coffin প্ৰাগৈতিহাসিক যুগৰ শিলেৰে নিৰ্মিত শবধাৰ।

**Cistern** (চিচটাৰ্ণ) *n.* a large receptacle for water, a reservoir জলাধাৰ, পানীঘৰা।

**Citadel** (চিটেডেল্) *n.* a fortress দুৰ্গ।

**Cite** (চাইট্) *v. i.* to summon to appear in court তলব কৰ, চমন কৰ; to quote উল্লেখ কৰা, কোনো পুথিৰ কথা তোল; to name, to give instances নাম কৰ; দুফাঁতি দা, উদাহৰণ দে। —*tion (চাইটেশ্যন্) n.* the act of quoting উল্লেখ, উদ্ধৃত বাক্য; a summons তলব।

**Citizen** (চিটিজেন্) *n.* an inhabitant of a city নগৰায়া লোক, নগৰবাসী; a freeman স্বাধীন প্ৰজা। —*ship n.* the right of a citizen প্ৰজা-স্বত্ব; নাগৰিকতা; পৌৰত্ব। **A citizen of the world**—a cosmopolitan বিশ্বনগৰায়া, বিশ্ব-প্ৰেমিক, একদেশদৰ্শী লোক।

**Citron** (চিট্ৰন্) *n.* a kind of lemon or its tree নেমু-টেণ্ডাব দৰে এবিধ টেঙা বা তাৰ গছ। —*ic adj.* obtained from citron নেমু-টেণ্ডাবপৰা কৰা। —*rine adj.* greenish yellow ঈষৎ হালধীয়া।

**City** (চিটি) *n.* a large town ডাঙৰ নগৰ, চহৰ।

—**Commissioners** নগৰৰ বাটপদূলি আদিৰ তত্ত্বাবধান কৰিবলৈ নিযুক্ত কৰা বিষয়াসকল। **Eternal city**—ৰোম নগৰ। **Holy city**—জেরুজালেম নগৰ।

**The city or The city of London**—লণ্ডন নগৰ

প্রধান বেহা-বেপাৰৰ ঠাই। **City of a hundred Towers** - ইটালী। **City of palaces** কলিকতা। **City of the prophet** মদিনা। **City of the dead** মদিনাশালি। **Civic** *adj.* pertaining to a city নগৰ বা নগৰীয়া লোক সম্পৰ্কীয়।

**Civet** (চিভেট্) *n.* a small carnivorous animal জহামাল।

**Civics** (চিভিক্‌চ্) *adj.* the science of citizenship নগৰ বা নগৰবাসী লোক বা প্রজাস্বত্ব বিষয়ক শাস্ত্র।

**Civil** (চিভিল) *adj.* pertaining to society সামাজিক যকৰা; refined polite সভ্য, ভদ্র; secular সাংসাৰিক, লৌকিক; commercial বেহা-বেপাৰ সম্পৰ্কীয়, বাৱসায়ী, প্ৰেনেচন বিষয়ক। **-ian** *n.* one employed in civil professions বাৱহাণিক বিষয়া। **-ise** *v. t.* to reclaim from barbarism সভ্য কৰ, আধুনিক স্বভাৱ গুচা। **-ised** *adj.* refined সভ্য। **-isation** *n.* state of being refined সভ্যতা, খোৱা-লোৱা চলন-ফুৰণ বিষয়ে চক্ৰকায়া গুণ। **-ity** *n.* politeness ভদ্রতা, শিষ্ট বাৱহাণ, সভ্য গুণ। **-ly** *adv.* politely সভ্যকপে, ভদ্রভাৱে, ভাল মানুহৰ দৰে। **-court** দেৱানী আদালত। **law** দেৱানী আইন। **-service** বাৱহাণিক চাকৰী, শাসন-পালন কৰা চাকৰী। **death** সামাজিক মৃত্যু লোপ। **war** যকৰা যুদ্ধ; যুদ্ধশী যুদ্ধ। **list** বৰখানীয়া খবৰ, শাসন আৰু বাৱহাণ সম্পৰ্কীয় বিষয়াৰ তালিকা। **suit** দেওৱানী মোকদ্দমা। (Civil is opposed to naval, military ecclesiastical or criminal) অসৈনিক।

**Clack** (ক্লেক্) *v. i.* to make a noise as by striking কেটেপকৈ শব্দ কৰ, কেপকেপ।

**Clad** (ক্লেড্) *pa. t. & pa. p.* of **Clothed**.

**Claim** (ক্লেম্) *v. t.* to demand মোৰ বোল, গৰাকী ওলা। **-n.** a demand দাৱা, দাবী, পাওনা, হক। **-able** *adj.* that may be demanded দাবীৰ যোগ্য, দাবী কৰিব পৰা। **-ant** *n.* দাবীদাৰ, দাবীৰ, ওজৰদাৰ। **To lay claim to** গৰাকী ওলা, দাৱা কৰ।

**Clairvoyance** (ক্লেয়াব্‌ভ্‌ঞা) *n.* the alleged power of seeing things by supernatural influence নেদেখা বস্তুৰ বিষয়ে কৰ পৰা শক্তি,

অদৃশ্য বস্তু জানিব পৰা শক্তি। **-voyant** *n.* সব-জান; one who sees things not present to the senses.

**Clam** (ক্লেম্) *v. t.* to clog জেপেটী খুৱা, লগা। **-my** *adj.* adhesive ভেৰেক্‌ট্-মেকেট, এঠা-এঠা।

**Clamant** (ক্লেমেণ্ট্) *adj.* calling aloud or earnestly উচ্চৈষৰে অথবা ঐকান্তিক আত্মন; চিঞৰি-চিঞৰি মতা।

**Clamber** (ক্লেম্বাৰ্) *v. i.* to climb with difficulty বহুবা বাই উঠ (যেনে গছত উঠা)।

**Clamour** (ক্লেমাৰ্) *n.* a loud outcry কোচাল, চিঞৰ-বাহাৰ, আন্দোল। **-v. i. to make an outcry in demand কোচাল কৰ, কোনো বস্তু খুজি আৰাহ কৰ। **-ous** *adj.* কেকেকেকায়া, লাগে লাগে বুলি চিঞৰি ফুৰা। **To clamour down** - নিমাত কৰ।**

**Clamp** (ক্লেম্প্) *n.* an iron or a wooden fastening লোহা বা কাঠৰ সাঁদটা, সবাহ, সাবটা গঁজাল, জালপত্ৰ। **-v. t. to bind with clamps সাবটী মাৰ বা বান্ধ।**

**Clamp** (ক্লেম্প্) *n.* heavy tread গচকা। **-v. t. to tread heavily গচক, গবক।**

**Clan** (ক্লেন্) *n.* a number of families under a chieftain, a tribe, a sect জাতি, খেল, ফৈদ। **clansman** *n.* a member of a clan কোনো খেলৰ বা জাতি মানুহ; খেলুৱা। **ship** হুঙাতি হাৰ, বংশ।

**Clandestine** (ক্লেণ্ডেষ্টাইন্) *adj.* concealed, sly গুপ্ত, গোপনীয়, দূৰ্ভ। **-ly** *adj.* গুপ্তে, কেঁৱে নজনাকৈ।

**Clang** (ক্লেং) *v. i.* to produce a shrill sound জুনজুনা, টিংটিঙা।

**Clank** (ক্লেঙ্ক্) *v. t. or v. i.* to make a clanging sound as by a chain জনক্-কৰ, জনক্ কৰি উঠ।

**Clap** (ক্লেপ্) *n.* a noise made by striking two things together কেটেপকৈ উঠা শব্দ; a slap চাপৰি, ঢকা। **-v. t. to strike quickly, to pat চপৰিয়া, ঢকিয়া, খপৰীয়া, টকটকা; to fasten promptly খপ্ কৰে বান্ধ; to applaud with the hands চাপৰি বজাই শলাগ। **-v. i. to strike the hands together চাপৰি বজা,****

শলাগ ল। —**ping** *pa. n.* চাপৰি কবতালি  
—**net** *n.* a kind of net pulled by a string  
খেৱালী জাল। —**per** *n.* one that claps যি তাল  
বজায়; টকা (যেনে বাঁহৰ); the tongue of a  
bell ঘণ্টাৰ কলি। —**trap** *n.* a trick to gain  
applause, empty words লোকদেয়েনীয়াৰ  
কাম, শলাগ লবলৈ কৰা কাম, ফাং। At a clap  
একেবাৰে। Clap eyes on=দেখ; চা।

**Claque** (ক্লেক্) *n.* a body of hired applauders  
কোনো নাচ-গান আদি ভালিৰি বোলাবলৈ নিযুক্ত  
কৰা লোকসমূহ।

**Claqueur** (ক্লেকাৰ) *n.* এনেয়ে শলাগি ফুৰা লোক।

**Claret** (ক্লেৱেট্) *n.* a French wine of dark-red  
colour বঙচুৱা বৰণৰ এবিধ মদ।

**Clarify** (ক্লেৰিফাই) *v. t.* to make clear নিৰ্ধূল  
কৰ, শোধন কৰ। —*v. i.* to become clear  
নিৰ্ধূল হ। —**fication** *n.* মলশুদ্ধ কৰণ। Clarified  
butter=ঘিউ।

**Clarion** (ক্লেৰিয়ন্) *n.* a kind of trumpet of a  
shrill clear tone কালি, কালিৰ মাত।

**Clarinet** (ক্লেৰিয়েনেট্) *n.* a wind instrument  
of wood কাঠেৰে বাঁহী।

**Clash** (ক্লেছ্) *n.* a noise, such as that of stri-  
king together of weapons জনজননি, জুনুক-  
জানাক শব্দ; opposition, conflict বিৰোধ,  
সংঘৰ্ষ; ঠেকাঠেকি। —*v. i.* to dash noisily  
against জোৰেৰে ঠেকা খা; to act in a con-  
trary direction বিৰোধ হ, বাধা জন্মা, অমিল হ।  
—**ing** *n.* act of striking against ঠেকা;  
opposition, disagreement বাধা, অমিলভাব।

**Clasp** (ক্লেস্প্) *n.* a hook for fastening সাবটী-  
গজাল, হালপতা, সৰাহ; an embrace খামোচ,  
জপটা, সাবটী। —*v. t.* to fasten with a clasp  
জপটা বান্ধ, খামোচমাৰি ধৰ; to embrace সাবটি  
ধৰ, আকোৱাল মাৰি ধৰ। —**er** *n.* anything  
that clasps সাবটি ধৰা বস্তু; a tendril লতাগছৰ  
সূত। —**knife**=a folding knife ডাৰকটাৰী,  
জপাই থব পৰা কটাৰী।

**Class** (ক্লাছ্) *n.* an order or rank of persons  
or things একে কাৰ্য্য কৰা বা একে জাতিৰ লোক-  
সকল, শ্ৰেণী, ডাগি; a division গুণ বা অৱস্থা  
অনুসৰি বিভাগ। —*v. t.* to arrange into a

class শ্ৰেণী বিভাগ কৰ। —*v. i.* to take rank  
শ্ৰেণীভুক্ত হ। —**fellow**, —**mate** সহপাঠী, লগৰীয়া  
ছাত্ৰ। —**man** শিক্ষাত সন্মান লৈ উত্তীৰ্ণ হোৱা  
লোক। The classes=ধনী বা শিক্ষিত সম্প্ৰদায়  
(*opp.* The masses)। —**ic** *n.* an author of  
rank নামজাদা লেখক; a standard work আদৰ্শ  
গ্রন্থ। —**ic**, —**ical** *adj.* famous for literary  
merits প্রধান লেখকসকলৰ শ্ৰেণীৰ, গ্ৰীচ বা ৰোম  
দেশৰ লেখকসকলৰ শ্ৰেণীৰ; chaste বিভক্ত। Cla-  
sical language=মূল ভাষা। —**icism** লাতিন বা  
গ্ৰীক ভাষাৰ ভাবমূলক কথা। —**ify** *v. t.* to form  
into classes বিধ বিধ কৰ, শ্ৰেণী পাত, শ্ৰেণী  
বিভাগ কৰ, ভাগ ভাগ কৰ। —**ific** *adj.* —**ifica-  
tion** *n.* act of arranging into classes শ্ৰেণী  
বিভাগ, ৰকমগুৱাৰী। Take a class=পৰীক্ষাত  
যশস্বী লৈ উত্তীৰ্ণ হোৱা।

**Clatter** (ক্লেটাৰ্) *n.* a rattling noise ঘৰ্ঘৰণি,  
জুনুক-জানাক শব্দ। —*v. i.* to make a rattling  
noise কেৰেক্-কেৰেক্ শব্দ কৰ; to talk fast  
and idly বেলবেলা, লপলপ। —**ing** *n.* ঘৰ্ঘৰণি।

**Clause** (ক্লেজ্) *n.* a part of a sentence বাক্যৰ  
এভাগ; part of a contract, will do দফা,  
প্ৰকৰণ, ধাৰা।

**Claustal** (ক্লেষ্টেল) *adj.* of the cloister  
মঠ সংক্ৰান্ত; secluded; নিৰ্জীন; narrow  
সংকীৰ্ণ।

**Clavate** ('ক্লেভেট) *adj.* club-shaped গদাৰ  
আকৃতিৰ।

**Claver** (ক্লেভাৰ) *n.* a gossip ফাংফুং কথা বা গল্প।  
—*v. i.* ফাংফুং কথা পাত।

**Clavicle** (ক্লেভিক্ল) *n.* the collar-bone ডিক্লিৰ  
কাষৰ হাড়।

**Claw** (ক্ল) *n.* the hooked nail of beast or bird  
চৰাই বা পত্ৰ নখ, হাঁতোৰা। —*v. t.* to scratch,  
to seize আঁচোৰ, নখেৰে চিকোট মাৰি ধৰ। To  
claw upon=to flatter খাটনি লগা, ভালিৰি  
লগা। Claw hammer *n.* গজাল উলিয়াবলৈ মূৰ  
ফলা থকা হাঁতুৰি। Claw me and I will Claw  
thee=মোক উপকাৰ কৰিলে ময়ো তোমাক সময়ত  
উপকাৰ কৰিম।

**Clay** (ক্লে) *n.* a plastic earth বোকা, আলতীয়া  
বা আঁঠালতীয়া মাটি; earth in general মাটি;

the human body গা, দেহা, ভেল। —*ey adj.* made or covered with clay মাটিৰে গঢ়া, মাটি লগা। —*ish adj.* of the nature of clay মাটিৰ দৰে। **Wet one's clay** = to drink মদ খা।

**Claymore** (ক্লেমোৰ্) *n.* a large sword এক বৰম তৰোৱাল; দীঘল বহল দা।

**Clean** (ক্লীন্) *adj.* free from dirt নিকা, নিৰ্মল, সৰু; neat চাফচিকোণ, পৰিপাটি, পৰিষ্কাৰ, ফৰ-কাল, মুকলি, জৰাফকা কঁৰা, অঁতোৱা। —*v. t.* to free from dirt অঁতা, নিকা কৰ, পৰিষ্কাৰ কৰ। —*adv.* fully, entirely সম্পূৰ্ণৰূপে, একেবাৰেই, সমূলি, অলপো বেৰাটক। —*ly adj., adv.* pure, neat চাফচিকোণ; পৰিপাটিক। —*liness* নিকা অৱস্থা, নিৰ্মলতা। —*ing* নিকাকৰণ। **Have clean hands** = অপকৰ্ম কৰা ঘোষৰপৰা মুক্ত হ, বেয়া কামৰপৰা বিৰত হ। **Make a clean breast of** = to confess fully দোষ স্বীকাৰ কৰ, সৈ ল। **To show a clean pair of heels** = লৰি পলা, লৰি সাৰ।

**Cleanse** *v. t.* make clean অঁতা, পৰিষ্কাৰ কৰ, নিকা কৰ, কঁৰা।

**Clear** (ক্লিৰ্) *adj.* pure নিৰ্মল, নিজনি, ফট-ফটীয়া; bright ফৰকাল; open মুকলি, খোলা; free from obstruction কোনো মক্লিল নথকা, বাধাবিহিনি শূণ্য; transparent জলজলীয়া, ওলাই থকা; distinct স্পষ্ট। —*ly adv.* distinctly, plainly স্পষ্টৰূপে, খোলাখুলিকৈ; ফটফটীয়াকৈ; quite সম্পূৰ্ণৰূপে। —*v. t.* to make clear, to free from obstruction মুকলি কৰ, পৰিষ্কাৰ কৰ, খালি কৰ, আজৰা, দোষ ওচা; to settle বফা কৰ; to make profit লাভ কৰ—যেনে, **He clears five percent** = ডেওঁ শতকৰা পাঁচ টকাকৈ লাভ কৰিছে; to leap over ডেউ যা, জাপমাৰি যা। —*v. i.* to become clear or bright মুকলি হ, নিৰ্মল হ। যেনে, **The weather clears up** = বতৰ মুকলি হৈছে। —*age n.* piece of land cleared হাবি ওচোৱা মাটি। —*ance n.* act of clearing পৰিষ্কাৰ কৰণ; a permit to the ship জাহাজ যাবৰ নিমিত্তে দিয়া অনুমতিপত্ৰ। —*headed adj.* sagacious সুবুদ্ধিমান। —*sighted* = দূৰদৰ্শী। —*eyed adj.* discerning চোকা দৃষ্টি থকা। —*ing n.* পৰিষ্কাৰ কৰণ, জলজ চাফ-

কৰা মাটি, বেহুৰ কাৰবাৰ চলোৱা নিয়ম। **Clearing house** = ছতিৰ কাৰবাৰ চলোৱা লণ্ডনৰ এডোখৰ ঠাই। —**away rubbish** = জাবৰ ওচা বা আঁতৰ কৰ। —**off a debt** = ধাৰ ওচু, ধাৰ মাৰ। —**up a point** = কোনো বিষয় খোলোচা কৰ, কোনো কথাৰ মুকুৰি মাৰ। —**the land** হাবি ভাঙি মাটি উলিয়া। —**out from this place** = be off এই ঠাইৰপৰা আঁতৰি যা। **Clear the way** = বাট মুকলি কৰ, বাট খুলি দে। **The coast is clear** = আক কোনো বাধা-বিহিনি নাই। —**away** স্থানভাণ্ডাৰ কৰ; খোৱা মেজৰপৰা খাদ্যদ্রব্য আঁতৰা; আঁতৰ হ। —**goods** মাল খালাচ কৰ। —**Ship for action** = যুদ্ধৰ নিমিত্তে জাহাজক সাধু কৰ। **Clearance sale** = ওদাম আজৰোৱা, পোকান আহৰোৱা বিক্ৰী। **Line clear** = বাট ভাল খুলি বেল যাবলৈ দিয়া সচেত।

**Cleat** (ক্লিট) *n.* wedge; piece of iron or wood bolted on for fastening ropes কাঠৰ বা লোৰ খুটি, কাঠ জোৰা দিয়া লোৰ কুটকী।

**Cleave** (ক্লীভ) *v. t.* (*pa. t.* Clove or Cleft; *pa. p.* Cloven or Cleft) to split, to divide ছফাল কৰ, ফাল। —*v. i.* to part asunder দুটি হ, ফাট মল। —*able adj.* capable of being cleft ফালিব পৰা। —*age n.* quality of splitting up naturally আপোনাতাপুনি ছিটাইছিট হোৱা গুণ (শিলত খাটে)। —*er n.* one who or that which cleaves যি ফাল বা যিহেৰে ফলা হয়; a butcher's instrument একবৰম মঙহ-কটা কটাৰী। —*ing n.* ফলা কাৰ্য। **In a cleft stick** = লৰি-চৰিৰ নোৱাৰা ঠাঠ হ, মহা মক্লিলত।

**Cleave** (ক্লীভ) *v. t.* (*pa. t.* Cleaved or Clove; *pa. p.* Cleaved) to stick, to adhere জোৰা লগা, জোৰা খুৱা। —*ing n.* জোৰা দিয়া কাৰ্য।

**Cleek** (ক্লীক) *n.* an iron headed golf club আগটো লোহাৰে ভৈয়াৰী গল্ফ খেলাৰ লাঠি। —*v. t.* to seize খামুচি ধৰ; to hook হাঁকোটা লগা।

**Clef** (ক্লে'ফ্) *n.* a character used to show the key in music বাদ্যযন্ত্ৰৰ গভৰ সুৰ বুজোৱা আখৰ।

**Cleft** (ক্লে'ফ্) *n.* an opening made by split

ting, fissure, a chink ফাট, ফুটা বিন্ধা (Also *pa. t. & pa. p. of Cleave*).

**Clemency** (ক্লিমেন্সি) *n.* mildness, tenderness মৰমীয়াল গুণ, কৰ্মাশীলতা, কৃপা। —**ent** *n.* gentle, merciful নম্র, মৰমীয়াল, দয়ালু।

**Clench** same as **Clinch**.

**Clepsydra** (ক্লেপচিড্ৰা) *n.* device for measuring passage of time by means of a graduated flow of water, through an aperture in a blow কোনো পাত্ৰৰ ছিহ্নৰে পানী যাবলৈ দি সময়ৰ জোখ লোৱা উপায়; পানী-ঘড়ী।

**Clergy** (ক্লাজি) *n.* the ministers of the Gospel খ্ৰীষ্টান ধৰ্ম্মযাজক। —**man** পাদ্ৰী চাহাব।

**Cleric or Clerical** (ক্লাৰিকেল্) *adj.* pertaining to a clergy or a clerk ধৰ্ম্মযাজক সম্বন্ধীয় বা কেৰেণী মহৰী বিষয়ক। **Clerical error**—নকল কৰোঁতে বা লেখোঁতে কৰা ভুল।

**Clerk** (ক্লাৰ্ক্) *n.* a clergyman ধৰ্ম্মযাজক; one employed as a writer for another in an office কেৰেণী, মহৰী, কাকতী। —**ship** কেৰেণী কাম।

**Cleromancy** (ক্লেৰোমেঞ্চি) *n.* divination by casting lots মঙ্গলতি বিদ্যা।

**Clever** (ক্লেভাৰ) *adj.* able, skilful টিমক, বুদ্ধিমান, দক্ষ, সাঁজিত, পাঁকিত, নিপুণ। —**ness** *n.* skill, dexterity দক্ষতা, কৌশল। —**ly** *adv.* in a clever manner বুদ্ধিৰে, নিপুণৰূপে।

**Clew or Clue** (ক্লু) *n.* a ball of thread সূতলাছি, আঁত, মোৰ; anything serving to solve a mystery গুং-মূত্ৰ, উহাঙ্গিহা, উহ, গম, পম, সন্ধান, তত্ত্ব; the corner of a sail জাহাজৰ পালৰ এন্ধক। —*v. t.* to coil up into a ball সামৰি বা চপাই লাটুমা কৰ।

**Cliche** (ক্লিচা) *n.* verbal formula, stereotyped expression; catch-word নতুনতহীন প্ৰকাশভঙ্গী; একে উত্তৰ কথা; ভাটো-শ্লোক।

**Click** (ক্লীক্) *n.* a short sharp sound ক্ৰেক্টকৈ উঠা শব্দ; a latch for a gate জপনা মৰা খিলি বা শলখা। —*v. i.* to make a sharp sound টকাৰাই বা কিটিবাই উঠ। (**Slang**), secure one's object মন্তলব পুৰা কৰ।

**Client** (ক্লায়েণ্ট) *n.* one who employs a law-

yer মকেল, মোকদ্দমা লগা মানুহ যি উকিল ধৰে; a dependent আশ্ৰিত লোক। —**tele** *n.* the whole body of supporters কাৰো পাচত ফুৰা লোকসকল; কোনো ব্যৱসায়ী লোকক সহায় কৰোঁতা বিলাক।

**Cliff** (ক্লিফ্) *n.* a steep rock বৰ থিয় থিয় পৰ্বত। —*y* *adj.* having steep rocks বৰ থিয় থিয় শিল বা পৰ্বত থকা, থিয় পৰ্বতময়।

**Climacteric** (ক্লাইমেটিক্) *n.* a critical period in human life happening some bodily changes জীৱনৰ কোনো সঙ্কট সময়, সন্ধি-স্থল, মূৰামুৰি সময়, দোমোজা, ৰিষ্ট। —*adj.* critical সঙ্কটাপন্ন, ভাল-বেয়া হোমোমালে ভাল লব পৰা। The grand climacteric—the sixty-third year of one's life ৬৩ বছৰ বয়স।

**Climate** (ক্লাইমেট্) *n.* the condition of country or place in respect of temperature, moisture, etc. হাৰাপানী, জলবায়ু। —**tic** or —**tal** *adj.* relating to climate হাৰাপানী সম্বন্ধীয়। —**tise** see **Acclimatise**.

**Climax** (ক্লাইমেঞ্চ) *n.* the highest point, acme উৰ্দ্ধসীমা; gradual ascent of a discourse বক্তৃতাৰ বাক্যাত ক্ৰমে উৰ্দ্ধতম হৈচনী দিয়া অলঙ্কাৰ।

**Climb** (ক্লাইম্) *v. i.* or *n. t.* to ascend by using both hands and feet, to mount বগাই উঠ, আৰোহণ কৰ। —**er** *n.* one who or that which climbs সি উঠে বা বগাই যায়; creeper লতা।

**Clime** (ক্লাইম্) *n.* a country, a tract প্ৰদেশ, অঞ্চল, ঠাই।

**Clinch** (ক্লিন্চ্) or **Clench** (ক্লেঞ্চ্) *v. t.* to grasp tightly, to fasten on খামোচ মাৰি ধৰ, মুঠি মাৰি ধৰ, জপা (যেনে হাত), কামোৰ মাৰি ধৰ (যেনে দাঁত); to rivet a nail আকোৰা গজাল মাৰ। —*n.* something set fast কটকটীয়াকৈ বা কামোৰ খাই ধৰা বস্তু, খামোচ। —**er** *n.* a decisive argument খাটাই মুক্তি, চূড়ান্ত যুক্তি।

**Cling** (ক্লিং) *v. i.* to adhere around মেৰখাই ধৰ; to stick close লাগি ধৰ; to shrink কঁচি থা। —*v. t.* to attach লগা, চোঁটোৰা



পেলা ; remain faithful to (*habit, idea, faith, friend*) লিপিত খাই ধৰি থাক। (*pa. t. & pa. p. clung*).

**Clinic, Clinical** (ক্লিনিক্) *adj.* pertaining to a sick bed শয্যাগত ৰোগীৰ সম্বন্ধে কোৱা। —*n.* a patient confined to bed শয্যাগত ৰোগী, নৰিয়া বিষয়ে উপদেশ। —**lecture**=instruction given to medical students at the bedside of the sick নৰিয়াৰ ওচৰত বেজালি শিক্ষাকৰ দিয়া উপদেশ।

**Clink** (ক্লিক্) *n.* jingling sound টিংটিঙনি, টং টং শব্দ। —*v. t. or v. i.* to jingle টিংটিঙা, জনজন শব্দ কৰ। —*er n.* the slags of iron furnaces লোৱাচুৰ, কয়লা গুড়ি।

**Clip** (ক্লিপ্) *v. t.* to cut off কেচিৰে কাট ; debase a coin by cutting the edges মুদ্ৰাৰ কাণত দাগ কৰ ; বেল বা বাচৰ টিকত কাট ; to cut short চুটিকৈ কাট। —*n.* the thing clipped off চুটিকৈ কটা বস্তু (যেনে ভেড়াৰ নোম)।  
To clip one's wings=কান্ধা ক্ষমতা হ্ৰাস কৰ।

**Clip** (ক্লিপ্) *v. t.* to hold fast চেপামাৰি ধৰ, যোৰা। —*n.* anything that holds firm চেপা-মাৰি ধৰা যন্ত্ৰ, কোনো ধাতুৰে কৰা ফুতি, খামোচা।

**Clipper** (ক্লিপাৰ্) *n.* one that clips যিহেৰে কটা হয় বা যি কাটে ; a fast sailing vessel বেগী পাল জাহাজ।

**Clique** (ক্লিক্) *n.* a party united for a purpose অভিসন্ধিকাৰী দল, একেগোট হোৱা মানুহ, স্বার্থপৰ দল।

**Cloak, Cloke** (ক্ল'ক্) *n.* a loose garment জামা, গা-ঢকা ডিলা চোলা ; a covering ঢাকনী ; a disguise or pretext চল, ফাঁকি, ফাকটি। —*v. t.* to cover with a cloak, to conceal গা ঢাক, লুকা। —**room**=কোনো ব্যৱহাৰীয় সাজ খোৱা কোঠা।

**Clock** (ক্ল'ক্) *n.* a machine for marking time ঘড়ী। —**work**=steady and well adjusted machinery ঠিকমতে চলা কল। —**tower** ঘড়ীথকা গুহৰ। —**wise** ঘড়ীৰ কাটা যিফালে ঘূৰে সেই ফালে। To tell the clock=সময় গণনা কৰ।

**Clod** (ক্লড) *n.* a lump of earth দলি, চপৰা ;

a stupid fellow ভেৰা মানুহ। —*v. t. or v. i.* to pelt with clods দলিমাৰ, দলিয়া। —**hopper n.** peasant চহা মানুহ।

**Clog** (ক্লগ্) *n.* anything hindering motion কাঠৰ ঠকুৰা, ঠেকা, ভেজা, জাম্ ; an obstruction প্রতিবন্ধক। —*v. t.* to obstruct গতি ৰোধ কৰ ; to fasten a piece of wood to retard motion ঠেকা দে ; to cause obstruction by accumulating into a mass জোটে খা। —**gy adj.** sticky জটীয়া, জোটেখোৱা।

**Cloister** (ক্লইচটাৰ) *n.* monastery আশ্ৰম, উপবাসীসকলৰ মঠ ; an enclosed place আবুৰ ঠাই, গোপনীয় নিৰলা ঠাই। —**ral or -tral** আবুৰ, গোপনীয়।

**Close** (ক্ল'জ্) *v. t.* to shut জপা, মোখ, বন্ধ কৰ ; to finish সামৰ, শেষ কৰ। —*v. i. (with)* to come to an end শেষ হ ; to come together ওচৰ চাপ, লগ লাগ। —*n.* a stop, the end বন্ধ, স্থগিত অৱস্থা, অন্ত, শেষ ; an enclosed place বেৰা দিয়া ঠাই, ঘেৰা ঠাই। —*adj.* shut up, confined বন্ধ, জপোৱা, ঘেৰা, ঢকা, বন্ধ কৰা ; compact ঠাই খোৱা, খোপমৰা, খেপখেপোয়া ; private গোপনীয় ; intimate মিল ; near নিচেই ওচৰৰ, গাত লগা ; miserly কুশণ। —*adv.* tightly আটিলকৈ, টানকৈ, চপাই ; nearly ওচৰা-ওচৰিকৈ, ওচৰলৈ, ঘনকৈ। **Close-handed or -fisted**=penurious কুশণ, টটাৰি, কৰাইচ বাহকানি। **Close-bodied** গাত লিপিত খাই ধৰা। **Close-grained** ঘন আঁহ থকা। **Close-quarters** হতাঁহতি, ওচৰত। **Close-season, Close-time**=a season closed by law against killing animals চিকাৰ কৰিবলৈ মানাহি সময়। **Close-tongued**=গধুৰ, নিবোকা, মৌন। To close in upon=আক্ৰমণ কৰ। With closed doors=গোপনে। A close contest=সমানে সমানে তুমুল যুঁজ। At the close of=অন্তত। Draw to a close=অন্ত পৰ। To close ranks or files=চিপাহীবিলাক ঠাই খুৱাই বাখ। To close with=to accede to সম্মত হ, মান্তি হ। Close the bargain=চুক্তি কৰ, বন্দৰস্ত ঠিক কৰ। Close the file=নথি সামৰ বা বন্ধ কৰ। Close the door behind=আহোতে দুৱাৰখন জপাই আহিবা।

Close the eyes=চকু মুদ। Come close=ওচবলৈ আহাঁ, চাপি আহাঁ। The court is closed=কোঠাৰি বন্ধ। It is a closed day=আজি ছুটি, আজি বন্ধৰ দিন। It is a close way=এইটো ঠেক বাট। It is close at hand=এইটো হাতৰ ওচৰতে আছে। There is a close relation between them=সিহঁতৰ ভিতৰত ঘনিষ্ঠ সম্পর্ক, গাত লগা সম্বন্ধ। Keep it close to you=এইটো কাকোনকথা, গোপনে ৰাখিবা। It is a close translation=এইটো অবিকল তৰ্জমা বা অনুবাদ। Closed electric current or circuit=বৰাবৰ চলি থকা বিজুলী প্ৰবাহ।

Closure (ক্লজৰ্) *n.* the act of closing বন্ধ কৰণ, বন্ধ।

Closet (ক্লজেট) *n.* a small private room আবুৰ, ভিতৰুৱাল কোঠা; a privy পানীচোৱা ঘৰ। —*v. t.* to conceal আবুৰে ৰাখ ( *pa. p.* closeted ).

Clot (ক্লট) *n.* a mass of soft matter coagulated থলমা, চেকুৰা। —*v. i.* to coagulate গোট মাৰ, থলমা বান্ধ। —*ty adj.* থলমা বন্ধা, গোটমৰা, চেকুৰা-চেকুৰা। —*ted hair* =জঁটা।

Clot অজগো, জঘামুখ।

Cloth (ক্লথ) *n.* a woven material used as covering for the body কাপোৰ, বস্ত্ৰ। —*of state*=canopy চন্দ্ৰাতপ; (*pl. Cloths* ).

Clothe (ক্ল'দ) *v. t.* (*pa. t.* & *pa. p.* clothed or clad) to provide with clothes, to dress কাপোৰ পিন্ধা, পোচাক পিন্ধা। —*es* (ক্লোদজ্) *n.* (*pl.*) garments সাজ, পোচাক, গাত লোৱা বা পিন্ধা কাপোৰ। To clothe in words=কথাৰে প্ৰকাশ কৰ। I, clothe on or upon=to cover, to invest আবৃত কৰ, সজা, অভিযুক্ত কৰ। —*ing n.* garment সাজ, পোচাক। Clothes brush=কাপোৰৰ বুকজ, কাপোৰৰ ধূলি ওচোৱা সঁজুলি।

Cloud (ক্লাউড) *n.* a mass of collected vapours in the atmosphere মেঘ, ভাৱৰ; anything that obscures like a cloud যি মেঘৰ দৰে এন্ধাৰ কৰি ঢাকি ধৰে। —*v. t.* to darken with clouds ওমা-গোমা কৰ, ভাৱৰা, এন্ধাৰ কৰ। —*v. i.* to become clouded ভাৱৰা, এন্ধাৰ হ,

ওন্দোলা। —*ed*=darkened এন্ধাৰ, আঁচ আঁচ দাগ থকা। —*y adj.* covered with clouds ডাৱৰীয়া, মেঘাচ্ছন্ন; gloomy, obscure এন্ধাৰ, ঘোপমৰা, ওন্দোলা, দাগ থকা। —*less adj.* clear মুকলি। —*iness n.* state of being cloudy ডাৱৰীয়া অৱস্থা। —*burst*=হঠাৎ অলপ ঠাই জুৰি হোৱা বৰষুণ। Under a cloud=in trouble টানত বা মজিলত পৰ। Wait till the clouds roll by=ভাল সময় হবলৈ অপেক্ষা কৰ। In the cloud=কল্পনা ৰাজ্যত। To be under a cloud=অপবাদগ্ৰস্ত হ।

Clough (ক্লফ্) *n.* a ravine দুই পৰ্ৱতৰ মাজৰ ঠেক সমান ঠাই।

Clour (ক্ল'ৰ্) *n.* a knock or a swelling caused by it আঘাত, খুন্দা খাই হোৱা উৰ্দ্ধা ভাগ।

Clout (ক্লাউট্) *n.* a patch তালি, তাপলি; a blow খুন্দা। —*v. t.* to mend with a patch তাপলি মাৰ।

Clove see Cleave.

Clove (ক্লোভ্) *n.* Indian spice লং।

Cloven (ক্লোভেন) *adj.* divided ফাট মেলা, জোৰা-নলগা। Cloven-footed or hoofed=ফাট মেলা খুৰা থকা।

Clover (ক্লভাৰ্) *n.* a kind of grass এবিধ বন। To live in clover=ভোগ বিলাসত লালিত-পালিত হ।

Clown (ক্লাউন) *n.* a rustic চহা মানুহ; a buffoon হেৰাং, বহুৱা। —*ish adj.* like a clown হেৰাঙৰ দৰে জঘলা। —*nishness n.* বহুৱালী। To play the clown=বহুৱালী ভাও দে।

Cloy (ক্লই) *v. t.* to fill to satiety, to satiate হৈপাহ পলা, পেট ভৰাই ৰা।

Club (ক্লাব্) *n.* a heavy tapering stick গদা, এফালে চিঞা গধুৰ টোকোন বা লাথুটি; a suit at cards তাঁচ খেলৰ চিৰ্ত্তন বোলা ফুটবিলাক; an association for social, literary and political ends সন্ধ্যা; a place or house as a common resort সভা ঘৰ; combination দল, সংহতি, খোপা বা থুপ। —*v. t.* to beat টঙনিয়া; to combine গোটখুৱা, খোপা বান্ধ। —*v. i.* to unite খোপ ৰা, লগ লাগ, যোগ হ, গাঁতি

বান্ধ। —**footed** *adj.* having a deformed foot  
বিকৃত বা গেধেমা ভৰি থকা। —**law** *n.* অত্যাচাৰী  
আইন, দ্বন্দ্ব শাসন। —**headed** ডেবা। **Indian  
club**=ঝুপৰ।

**Cluck** ( ক্লাক্ ) *n.* the call of a hen মাইকী  
কুকুৰাৰ কক্ কক্ শব্দ বা মাত। —*v. i.* কক্ কক্  
শব্দ কৰ।

**Clue** see **Clew**.

**Clump** ( ক্লাম্প্ ) *n.* a short and thick piece  
of any unshaped thing গঢ় নলগোৱা ডাঠ  
চুটি হুখৰীয়া বস্তু, চপৰা ; a cluster of trees  
জোপা একেঠাইতে হোৱা ডালেখিনি গছৰ খোপ।  
—*y* *adj.* জোপোহা, চপৰা-চাপৰ। —*v. i.* to  
walk heavily মেঠাই মেঠাই খোজকাঢ়। —*v. t.*  
খোপা কৰ।

**Clumsy** ( ক্লাম্‌জি ) *adj.* awkward আঁতৰ্জা, আগঢ়ী,  
জঘৰা, কুহুত। —*illy* *adv.* জঘৰাকৈ।

**Cling** *pa. t. & pa. p.* of **Cling**.

**Cluster** ( ক্লাচটাৰ্ ) *n.* a group, a bunch থোকা,  
খোপা, জোটা, জোপা ; a crowd জাক। —*v. t.*  
to collect into cluster আটি বান্ধ, খোপা কৰ ;  
থোকা। —*v. i.* to grow together খোপা বান্ধ,  
ধুপ খা।

**Clutch** ( ক্লাচ্ ) *v. t.* to gripe, to grasp, to  
hold firmly খামোচ মাৰ, টানি মুঠিমাৰি ধৰ।  
—*n.* a grasp খামোচ। (*pl.*) —*es*=the  
hands, claws নখ, হাঁতৰা, হাত। **In the  
clutches**=খামোচত, হাতৰ মুঠিত।

**Clutter** ( ক্লাটাৰ ) *n.* a noise, a confusion  
হুৰামুৰা, হাই, হিটহিটনি। —*v. i.* to crowd  
together, to go about in a disorderly  
manner হিট খা, হুৰহুৰাই জাহুল খাই যা।  
—*v. t.* to pack জাক পাতি।

**Co** ( ক' ) an abbreviation for **Company** কোং  
অৰ্থাৎ কোম্পানী (দল) ; a common prefix  
signifying jointness আন শব্দৰ আগত বহিলে  
সহ, যুজ, লগৰীয়া, সমান, একে ইত্যাদি অৰ্থ বুজায়।

**Coach** ( ক'চ্ ) *n.* a large closed four-  
wheeled carriage ডাঙৰ চাৰি চকাৰ গাড়ী ;  
a tutor বকৰা শিক্ষক। —*v. t.* to convey in  
a coach গাড়ী কৰি নে ; to prepare others  
for an examination etc. কোনো মহলা বা

পৰীক্ষা দিবৰ, নিমিত্তে শিক্ষা দি তৈয়াৰ কৰ, শিকা।  
—**box**=গাড়ীত গাবোৱান বহা ঠাই। —**horse**  
গাড়ী টনা ঘোঁৰা। —**man** কচোৱান, ঘোঁৰা-  
গাড়ীৰ গাবোৱান। —**office**=a booking office  
বেলাৰ টিকট বেচা ঘৰ। —**stand** ডাড়া গাড়ী থকা  
ঠাই। To drive a coach and six through an  
act=আইন বাৰ্থ কৰ।

**Coact** ( ক'-এক্ট্ ) *v. t.* to compel বাধ্য কৰ।  
—**action** *n.* compulsion তাড়না, বল,  
জবৰদস্তি। —**active** *adj.* obligatory নিত্যন্ত  
কৰিবলগীয়া।

**Coadjacent** ( ক'-এড্‌জেকেণ্ট্ ) *adj.* contiguous  
ওচৰা-ওচৰিহৈ থকা।

**Coadjutant** ( ক'-এড্‌জুটেণ্ট্ ) *adj.* helping each  
other পৰস্পৰ সহায়কাৰী। —**jutor** *n.* assistant  
সহকাৰী, লগৰীয়া। (*Fem.* **Coadjutress,  
Coadjutrix**).

**Co-agent** ( ক'-এজেন্ট্ ) *n.* লগৰীয়া মোস্তাৰ বা  
এজেন্ট।

**Coagulate** ( ক'-এগ্‌লেট্ ) *v. t.* or *v. i.* to  
curdle, to congeal গোটমাৰ, চেচুৰা বান্ধ,  
দৈ মাৰ, খমলা বান্ধ। —**lable,—lative,—latory**  
*adj.* গোট-মৰা বা মাৰিব পৰা। —**lation** *n.* গোট  
বান্ধন। —**lum** *n.* খমলা।

**Coal** ( ক'ল ) *n.* a solid black substance used  
as fuel কয়লা মাটি, নাগ মাটি ; cinder  
এন্ধাৰ। —*v. t.* to supply with coal কয়লা  
যোগা। —*v. i.* কয়লা ভৰা। —**field** কয়লা ওলোৱা  
দেশ বা ঠাই। **Coal-mine** কয়লাৰ খনি। —**tar**  
আলকটৰা ; টাৰ-তেল। **Coaling station**=  
জাহাজত কয়লা লোৱা আড্ডা। **Blow the  
coals**=to excite উত্তেজনা কৰ। **Carry coal  
to Newcastle**=to take a thing to a place  
where it is not needed য'ত নেলাগে তালৈ  
নে, পানী কলহৰ ওপৰত পানী কলহ বাক।  
**Haul over the coals**=to scold তিবন্ধাৰ কৰ।  
**Heap coals of fire on the head**=হিংসুকক  
উপকাৰ কৰি বেজাৰ লগোৱা।

**Coalesce** ( ক'-এলে'-চ্ ) *v. i.* to unite into  
one body যোগ হ, একে-গোট হ। —**scence** *n.*  
union যোগ, একতা, মিল। —**scent** *adj.*  
uniting লগলগা, যোগকাৰী।

**Coalition** (ক'-এলি-শ্বন) *n.* act of uniting সংযোগ ; alliance মিল হওন, একতা, একগোট, সাম্প্রদায়িক মিল ।

**Coarse** (কর্চ) *adj.* rough, harsh খহতা, মোটা, উভীয়া, মঠঙ্গা, ওখোবা-মোখোবা, অশিষ্ট ; rude অসভ্য, হুটা, আমঠ । —*ly adv.* হুটা-মোটাকৈ । —*grained* শকত আঁহযুক্ত (যেনে কাঠ) ; খহতা ।

**Coast** (ক'চাই) *n.* border of land next the sea, the seashore সাগৰৰ দাঁতি, পাৰ, দাঁতিকাষ, উপকূল । —*v. i.* to sail near a coast সাগৰৰ কাষে কাষে জাহাজেৰে যা । —*v. t.* জাহাজেৰে গৈ সাগৰৰ দাঁতি চাপ । —*er n.* a vessel sailing along the coast সাগৰৰ দাঁতিত চলোৱা জাহাজ । —*ing n.* sailing near land সাগৰৰ কাষে কাষে যাওন বা দাঁতিয়ে দাঁতিয়ে বেহাবেপাৰ কৰণ । —*line n.* a shore line সাগৰৰ দাঁতিৰ সীমা । —*wise*=along the coast দাঁতি-কাষেৰেদি ।

**Coat** (কাউ) *n.* a kind of wellknown garment কোট-চোলা ; any covering কোনো আবৰণ বা গা ঢাকনী ; the hair of a beast জন্তৰ গা-ঢকা নেম ; a membrane লতাচাল, ঢাক্ চাল ; a layer as of paint লেণ্ড, তৰপ । —*v. t.* to cover ঢাক, লেণ্ড দে ; (বস্ত্ৰ) পোচ দে । —*ing n.* a covering ঢাকনী, লেণ্ড । —*of arms*=armorial devices জাতীয় বীৰত্বৰ চিন । —*of mail* জাখৰ, কৰচ, ধাতুৰে কৰা চোলা । **Turn one's coat**=to change side or principles দল বা মত পৰিবৰ্তন কৰ বা সলা । **To cut the coat according to the cloth**=আয় বুজি ভগন কৰ । **To dust one's coat**=গ্ৰহাৰ কৰ । **To turn one's coat**=দল এৰ । **To wear the king's coat**=চিপাহীৰ কাম কৰ ।

**Coax** (কাক্স) *v. t.* to persuade by flattery, to soothe, to pet চুকচুকা, উলম্লা নিছুকা, ফুহুলা । —*er n.* চুকচুকাওঁতা । —*ing n.* চুকচুকনি, তুংতুঙ্গনি, ফুহুলনি ।

**Cob** (কব্) *n.* the spike of maize গোম-ধানৰ শুং ; a short and strong house কটীয়া বলী ধোঁড়া ; a male swan মতা বিলাভী ৰাজহাঁহ ।

**Cobalt** (ক-বাল্ট্) *n.* a metal এবিধ খনিজ ধাতু । a blue pigment prepared from meteoric stones এবিধ ধাতুৰ পৰা কৰা নীলা ৰং ।

**Cobble** (কব্ল্) *n.* a round stone পানীত বাগৰি বাগৰি মিহি হোৱা ঘূৰণীয়া শিল ।

**Cobble** (কব্ল্) *v. t.* to mend coarsely (as shoes) তালি বা তাপলি মাৰ (যেনে জোতাত) । —*n.* a small fishing boat সৰু জালোৱা নাও । —*bler n.* one who mends shoes মুচীয়াৰ, ফটা-জোতা বাতৌতা ।

**Cobra** (ক'-ব্ৰা) *n.* a very poisonous snake ফেজী গোম সাপ ।

**Cobweb** (কব্-ওৱেব্) *n.* a spider's net or web মকৰা জাল ; a device to entrap ফাল্ ; anything flimsy or obscuring মকৰা জালৰ দৰে ফিচফিচিয়া বস্তু ।

**Cocaine** (ক'-কেইন্) *n.* a preparation from the leaves of *Coca* tree which produces in sensibility অজ্ঞান কৰা এবিধ বিহ দৰৱ ।

**Cocagne, Coccagne or Cockaigne** (কক-এন্) *n.* an imaginary country of delight and pleasure কাল্পনিক সুখময় দেশ ।

**Cochineal** (কচিনিয়েল্) *n.* a dye stuff obtained from certain insect আলতা, লাংপৰা কৰা ৰঙা বৰণ ।

**Cock** (কক্) *n.* the male of birds especially of the domestic fowl মতা কুকুৰা, মতা চৰাই ; a strutting chief আড়ম্বৰ কৰি ফুৰা নায়ক ; a weather cock বতাহৰ গতি দেখুৱা সঁজুলি ; a tap পানীয়া বস্তু ওলাবলৈ দিয়া নলৰ মুখৰ ঠিলা ; lock of a firearm বন্দুকৰ ধোঁড়া ; a pile of hay শুকান ঘাঁহৰ দম । —*v. t.* to set erect থিয় কৰ ; to pull back the lock of a gun হিলৈৰ ধোঁড়াটো টান মাৰ ; to set up মূৰত থুৱা বা পিন্ধা । —*v. i.* to strut আড়ম্বৰ কৰি ফুৰ । —*y adj.* impudent ফিঙফিঙীয়া, ফেপেৰিপাতি ফুৰা । —*crow or—crowing*=early morning নিচেই ৰাতিপুৱা, দোকমোকালি ; কুকুৰাৰ ডাক । —*fight*=a cock match কুকুৰাৰ যুজ । —*pit*=an enclosed space where cock fighting is held কুকুৰা যুজোৱা ঠাই ; a frequent fighting ground সদায় যুজৰ ঠাই । —*ed hat*=a three cornered hat তিনিকোণীয়া টুপি । —*eyed*=কেৰা । —*tail*=an untrained race horse ভালকৈ নিশিকোৱা দৌড়ৰ ধোঁড়া ; ডেঙ্গুচালি কৰা লোক । —*sure adj.*

quite sure নিশ্চয়, নিঃসন্দেহ। —boat *n.* a small boat জালিৰোট, সৰু নাও। —loft *n.* a room in a house next the roof পকী-ঘৰৰ নিচেই ওপৰত কৰা কুঠৰী। Cock of the walk = দলপতি। Cock and bull story = ফাঁ মৰা কথা, মিহা গল্প। Cock-a-hoop = আনন্দত ডেঙপাৰি উঠা। Cock of the school = পঢ়াশালিত লৰাজাকৰ দলপতি। That cock won't fight = ই চাতুৰী নেখাটিব।

**Cockade** (ক'কেড) *n.* a knot of ribbon worn on the hat টুপীৰ ওপৰত লগোৱা চিন।

**Cockatoo** (ককেটু) *n.* a species of parrots এবিধ শকত ডাঁটো।

**Cockatrice** (ককেট্ৰিচ্) *n.* a fabulous serpent নাগ, কাক্জনিক সাপ।

**Cocker** (ককাৰ্) *v. t.* to fondle, to pamper আলহ-উদহ কৰ; ভাল বাছি থুৱা। —*n.* a small dog সৰু চিকাৰী কুকুৰ।

**Cocket** (ককেট্) *n.* a certificate from the custom house বেপেকৰা মালৰ বাবে মাচুল লোৱা অফিচৰ পৰা দিয়া চাৰ্টিফিকেট।

**Cockle** (ককল্) *n.* weed among corn এবিধ বন; a shell-fish এবিধ সাগৰীয় শামুক। —*v. i.* to wrinkle কৌচ খাই থোপা হ। —brained = ভেৰা, নিৰ্ৰোধ।

**Cockney** (কক্‌নি) *n.* a townsman নগৰীয়া মানুহ; one born in London লণ্ডন নগৰত ওপজা।

**Cockroach** (কক্‌ৰ'চ্) *n.* a kind of beetle পঁইতা-চোৰা।

**Cockscomb** (ককচ্-কম্) the crest of a cock কুকুৰৰ জঁ; a fop ফুলবান্; the name of certain plants এবিধ গছৰ নাম; বজ্জামৰিচাৰ ফুলৰ দৰে ফুল।

**Cockswain** see Coxswain.

**Coco, Cocoa** (ক'-ক') *n.* a plam tree producing coco-nut or cocoa-nut নাৰিকল গছ। Coco-nut = নাৰিকল।

**Cocoa** (ক'-ক') *n.* the seed of the chocolate tree এবিধ গছৰ গুটি (ইয়াক চাহৰ দৰে খায়)।

**Cocoon** (ককুন্) *n.* the sheath spun by the silkworm এড়ী বা মুগাৰ খোলা, পলুৰ বাহ, লেটা। —ery *n.* এড়ী মুগা আদিৰ পুল পোহা ঠাই।

**Coction** (কক্‌শ্বন্) *n.* the act of boiling or cooking দিজেৱা বা তপ্তোৱা কাম, বন্ধন, পাক।

**Cocktile** *adj.* hardened by fire জুইত সেকা বা পোৰা।

**Cod, codfish** (কড্, কড্‌ফিছ্) *n.* a kind of sea fish এবিধ ডাঙৰ সাগৰীয় মাছ; a husk চোৰোৰা। Cod-liver oil = কড-মাছৰ পিতেৰে কৰা ঔষধ।

**Coddle** (কডল্) *v. t.* to fondle আদৰ কৰ, উলমুলা। —*n.* a pampered being আলসুৱা দুৰ্বলী মানুহ।

**Code** (ক'ড্) *n.* a digest of laws; a system of rules নিয়ম কানুন, বিধি-বিধান, সংহিতা। —*ify v. t.* to reduce to a code আইনভুক্ত কৰ, নিয়ম বান্ধ। —telegram বিজুলী ডাকত দিয়া সংকেত বাতৰি। —ification *n.* আইনভুক্ত কৰণ।

**Codex** (ক'ডেক্স) *n.* a manuscript পাণ্ডুলিপি; হাতে-লিখা পুথি। *pl.* Codices.

**Codger** (ক'জ্জাৰ) *n.* a mean fellow ইতৰ জন। a queer old fellow অদ্ভুত ধৰণৰ বুঢ়া।

**Codicil** (কডিচিল্) *n.* supplement to a will উইলনামাৰ লগৰ জোড়পত্ৰ।

**Codilla** (ক'ডিলে) *n.* শন বা মৰাপাটৰ জবৰা ভাগ, জোখা।

**Co-eds** (ক'-এ'দচ্) *n.* (Slang) co-education মতা মাইকী একেলগে পঢ়া।

**Coefficient** (ক'এফিচেণ্ট্) *n.* that which co-operates with another thing সহকাৰী বস্তু; (Math.) a factor কোনো সংখ্যাৰ গুণক।

**Coequal** (ক-ইকুৱেল্) *adj.* equal with another যোৰৰ, সমনীয়া, একে শ্ৰেণীৰ লোক। —lity সমতা।

**Coemption** (ক'-এম-শ্বন্) *n.* the purchasing of the whole of a commodity কোনো বস্তু খাউকতে কিনা।

**Coerce** (ক'আৰ্ছ্) *v. t.* to compel, to restrain by force জোৰ কৰ, বাধ্য কৰ, বলৰে আটক কৰ বা দমন কৰ। —cion *n.* restraint, forcible action বলপ্ৰকাৰ, বলৰে আটক কৰণ, জোৰজবৰ, দমন। —cive *adj.* compelling জোৰ-জবৰ, জবৰদস্তী, কমতাপন্ন, দমনকাৰী। —ly *adv.* by force বলৰে, ধৰি-বাঞ্ছি।

**Co-essential** (ক'এচে'ন'শিয়েল) *adj.* partaking of the same essence সমানে লাগতীয়া, একে গুণব।

**Coeval** (ক'-ইভেল) *adj.* of the same age সম-বয়সীয়া, সমবয়স্ক, একে সময়ৰ। —*n.* সমান বয়সৰ লোক, একে সময়ৰ মানুহ।

**Co-exist** (ক'-এগজিষ্ট) *v. i.* to exist together একে সময়তে থাক। —*tence n.* লগেভাগে থকা।

**Co-extensive** (ক'-এক্সটে'ন'চিভ্) *adj.* equally extended সমানে বিস্তৃত।

**Coffee** (কফ-ফি) *n.* a drink prepared like that of tea by infusion of the powdered seeds of the coffee plant কফি পানী। —*berry* কফি গুটি। —*house* কফিপানী আদিৰ দোকান। —*pot* কফি খোৱা পিয়াল।

**Coffer** (কফ আৰ্) *n.* a chest for money or treasure ধন সোণ খোৱা পেৰা বা চন্দুক।

**Coffin** (কফিন্) *n.* a chest for a dead human body মৰমানুহ ভৰাই নিয়া বাকচ। **To drive a nail in one's coffin** = বেগতে মৰিবলৈ বা ধ্বংস কৰিবলৈ উপায় কৰা।

**Cog** (কগ্) *n.* a tooth on a wheel চকৰিব দাঁতৰি বা দাঁত, লোৰে বা আন ধাতুৰে কৰা বৃত্তবীৰ চাৰিওকাষে থকা কাঁইট। —*v. t.* to stop a wheel by putting something before it ঠেকা বা ভেজা দি বাধ। —*wheel* = a toothed wheel ঝাঁজকাটা দাঁতৰি থকা চকৰি।

**Cog** (কগ্) *v. t.* to cheat, to wheedle ভুৱা দে, ছল কৰ। —*n.* deception ছলনা, ফাঁকি।

**Cogent** (ক'জেন্ট্) *adj.* forcible, convincing বলবৎ, প্ৰবল, সাক্ষ্য, প্ৰত্যয়জনক। —*cy n.* power, urgency প্ৰত্যক বল, শক্তি।

**Cogitate** (কজিটেট্) *v. i.* to meditate, to ponder চিন্তা কৰ, ধ্যান কৰ, ঘূমনি লাগ। —*tation n.* deep thought গভীৰ চিন্তা, ঘূমনি। —*tative* চিন্তাশীল, ঘূমনি লাগ।

**Cognac** (কনিহেক্) *n.* একৰকম ব্ৰাণী মদ।

**Cognate** (কগ-নেট্) *adj.* of the same family, related by blood আপোন সৰস্বতীয়া, গাভলগা, বংশৰ, মাতৃগন্ধৰ; (*opp.* Agnate) **Cognition** সৰস্বতী।

**Cognisable** (কগনিজেবল্) *adj.* that may be

known জ্ঞাতব্য, বোধগম্য; liable to be tried or investigated বিচাৰ কৰিব পৰা, বিচাৰযোগ্য, বিচাৰৰ নিমিত্তে গ্ৰহণীয়, যেনে—**Cognisable case** = আদালতৰ অনুমতি নোহোৱাকৈয়ে পুলিছে তদন্ত কৰিব পৰা মোকদ্দমা, পুলিছ গ্ৰহণীয় মোকদ্দমা। —*sance, —zance* (কগনিজেবল্) *n.* knowledge সন্তেদ, বুজ, জ্ঞাননী; judicial notice, jurisdiction এলাকা, বিচাৰৰ ক্ষমতা, চিনাক্ত; a badge চাপৰাচ।

**Cognisant** (কগনিজেবল্) *adj.* having knowledge of বুজথকা, জ্ঞান।

**Cognition** (কগনিজন্) *n.* certain knowledge বুজ, জ্ঞাত বিষয়ে, সন্তেদ।

**Cognomen** (কগন-মেন্) *n.* a nickname উপভূলা নাম, উপকৰা বাজে নাম।

**Cohabit** (ক'হেবিট্) *v. i.* to live together as husband and wife সহবাস কৰ, মতা তিৰোতাৰ দৰে লগেৰে থাক। —*tion* সহবাস।

**Co-heir** (ক'-এয়াৰ) *n.* joint heir লগবীয়া উত্তৰাধিকাৰী, সহ ওৱাৰিচ।

**Co-here** (ক'-হিয়েৰ্) *v. i.* to stick together, to be constant লাগি ধৰ, গোটেখা, সংলগ্ন হ, মিলহ। —*rence n.* a sticking together লাগি ধৰণ, সংলগ্ন হওন; একেলগে হওন union of parts ঐক্য। **Coherent** *adj.* connected লগালগি; সংলগ্ন, consistent মিল থকা। —*ly adv.* লগালগিকৈ, ঐক্যৰূপে।

**Cohesion** (ক'-হিয়েন্) *n.* act of uniting together লগ-লাগি ধৰা কাৰ্য্য, লগলাগন; চুটী বস্তু পৰস্পৰে গোটেবান্ধিব পৰা শক্তি, সংলগ্নতা। —*live adj.* sticking into a mass, having the power of uniting গোটেবান্ধা, গোটেখাৰ পৰা, লগলগা। **Cohesiveness** *n.* লিপিতখাই ধৰণ।

**Coif** (কাইফ্) *n.* a tight cap মূৰত লিপিত খাই ধৰা উকা টুপী। —*v. t.* to cover the head টুপী পিন্ধ।

**Coiffeur** (কোঅফ্-আৰ) *n.* a head dresser মূৰৰ সাজ কৰোতা।

**Coign** (কইন) *n.* a projecting corner বাহিৰলৈ বাহু হৈ থকা কাণ। **Coign of vantage** = an advantageous position সুচল স্থান।

**Coil** ( কইল্ ) *v. t.* to wind into a ring মেৰা, আধাৰি পকা ; to twist ঘোৰ খুৱা । —*n.* a rope or wire which has been gathered into a ring জবী বা টাৰৰ মেৰ, আধাৰি, বিৰিয়া ; tumult noise হাই-উকমি, জঞ্জাল । **Coil up** = মেৰ বাহ (যেনে সাপ), বিৰ দি থাক । **Mortal coil** = trouble of human life সংসাৰৰ জঞ্জাল, মানুহ-জীৱনৰ অশান্তি ।

**Coin** ( কইন্ ) *n.* piece of metal stamped as money মুদ্ৰা, টকা, পইচা ইত্যাদি, মোহৰ বা চাপ মৰা ৰূপ সোণ আদি । —*v. t.* to stamp metal সোণ ৰূপ আদি ধাতু চাপ মাৰ, মোহৰ মাৰ ; to make or invent সাজি উলিয়া, গঢ় । —*ing n.* minting টকাশালত টকা গঢ়া ; মনেৰে ভাবি উলিওৱাটো । —*age n.* the act of coining money টকা গঢ়ন ; fabrication of something newly পান্নন, নকৈ সাজি কোৱা, কল্পনা । **To pay a man in his own coin** = যি যেনে কৰে তাকো তেনে কৰ, যেনে কুকুৰ তেনে টাঙোন দে । **Coinage of words** = শব্দশাল ।

**Coincide** ( কইন্‌চাইড্ ) *v. i.* to agree মিল হ ; to fall in with লাট লাগ, একে হ । —*dence n.* agreement মিলন, জোৰা লাগন, সংযোগ । the occurrence of an event at the same time with another এটা ঘটনাৰ লগতে ইটো আন এটা উপস্থিত হোৱা, লগতে হোৱা ঘটনা । —*dent adj.* মিল ।

**Co-inheritor** ( ক'ইন্‌হে'ৰিটৰ্ ) *n.* joint-heir সম-উত্তৰাধিকাৰী । —*tance n.* সম-উত্তৰাধিকাৰী স্বত্ব ।

**Coir** ( কইৰ্ ) *n.* the fibre of the cocoanut নাৰিকলৰ বাকলিৰ আঁহ, নাৰিকলৰ বশী ।

**Coition** ( কইশ্ব্ ) *n.* sexual intercourse ক্ৰীসংসর্গ, মৈথুন ।

**Coke** ( ক'ক্ ) *n.* fuel obtained by heating coal আধাপোৰা কয়লামাটি ।

**Colander, Cullend** ( কলেণ্ডাৰ্ ) *n.* a vessel having holes in the bottom used as a strainer খৰাহি । **Colation n. act of straining ছোকা কাম, ছেকন ।**

**Cold** ( কল্ড্ ) *adj.* not hot চেচা, শীতল, জ্বৰ ; spiritless নিকংসাহী, বাগজাল নোহোৱা, অনাৰি ;

reserved গহীন, হেনামেঠা ; unfriendly গোখোৰা । —*n.* absence of heat, coldness জ্বাৰ ; a disease caused by cold কাহ-কফৰ বেমাৰ, পানীলগা বেমাৰ । —*ly adv.* without warmth অনাদৰকৈ, গোখোৰা-মুৱাকৈ । —**blooded** = without feeling নিষ্ঠুৰ । —**bloodedly** নিষ্ঠুৰভাৱে, নিৰ্দয়কপে । —**hearted** নিমৰমিহাল, দয়াৰ্শ্ব নোহোৱা । **To take cold, to catch cold** = পানী লগা । **In cold-blood** = ইচ্ছাপূৰ্বক, খং নুঠাকৈয়ে । **Throw cold water** = to discourage নিকংসাহ কৰ, ডতা । **Cold weather** = জাৰকালি । **Cold-war** = দুহুয়া যুদ্ধ ।

**Colic** ( কলিক্ ) *n.* a pain in the bowels পেটৰ বিষ, পেট-কাঁমোৰণি ।

**Collaborator** ( কলেবৰেটৰ্ ) *n.* an associate in labour একেলগে কাম কৰোঁতা, কামৰ সহায়ক । ( বিশেষকৈ সাহিত্য আৰু শিল্প-কৰ্মত । )

**Collapse** ( কালপচ্ ) *n.* a falling away পতন, হেপেটা বা হেৰেপা খাই পৰাটো, ভাঙ্গি পৰা । —*v. i.* to fall together, to break down হেৰেপা খাই পৰ, ভাঙ্গি পৰ ; to lose heart মন ভাগ, হঠাৎ ধাতু যা । —**lapsable, lapsible adj.**

**Collar** ( কল্‌এৰ্ ) *n.* something worn round the neck গলা-বান্ধনী, ডিঙিত মেৰাই পিন্ধা কাপোৰ বা আন কোনো সাজ । —*v. t.* to put on a collar ডিঙিত সাজ পিন্ধা ; to capture ঘাৰ নোৱাৰাকৈ ধৰ । **Collar beam** = চতি । **Collar-bone** = ডিঙিৰ হাড় ।

**Collate** ( কল্‌এট্ ) *v. t.* to examine and compare মিলাই চা, মিলাই চাবলৈ সংগ্ৰহ কৰ ( যেনে পুথি ), মোকাবিলা কৰ ; to present to a benefice ধৰ্মৰ অৰ্থে দান কৰ ; to gather and place in order সংগ্ৰহ কৰি মুকিয়া, চপাই কৌচাই দিহা লগা । —**ation n.** act of collecting মিলাই চোৱা কাম, সংগ্ৰহ কৰণ, মোকাবিলা কৰণ ; a repast জলপান ; a gift to a benefice ধৰ্মৰ অৰ্থে দান । —**ator n.** one who collates সংগ্ৰাহক । —**lative adj.**

**Collateral** ( ক'লেটাৰেল ) *adj.* being side by side লগালগি, ওচৰাওচৰি ; corresponding আনুবন্ধিক । —**relations** = জাতি, কুইয় ।

dence=বাজে আনুষঙ্গিক প্রমাণ। —security= উপকরা জামিন।

**Colleague** (কল-ঈগ্) *n.* an associate in office লগৰীয়া, সহযোগী। —*v. i.* to unite যোগ হ, একেগোট হ; to conspire চক্রান্ত কৰ।

**Collect** (কল্-ক্ট্) *v. t.* to bring together, to assemble চপা, গোটবুৰা, সংগ্ৰহ কৰ; to raise subscription টকা তোল বা আদায় কৰ; to infer অনুমান কৰ, বুজ। —*v. i.* to accumulate ধোপ্ খা, একত্ৰিত হ। **Collector** *n.* one who collects money টকা তোলোঁতা, সংগ্ৰহ কৰোঁতা; the officer of a district collecting revenue কলেক্টৰ চাহাব। —**roate**=the Revenue office কলেক্টৰী আদালত। **Collection** *n.* anything collected সংগ্ৰহ; the money collected তুলি জমাকৰা টকা, তহচিল, আদায়। —**tive** *adj.* formed by gathering একত্ৰিত, সমূহ; সমূহবোধক (বাক্যবৰ্ত্ত)। —**tively** *adv.* in a body একেলগে মিলি, মুঠেই। **To collect oneself**=তত পা। **Collectivisation** *n.* সকলোৰে ভূসম্পত্তি একেলগ কৰণ; কচীয়া দেশৰ নতুন নিয়ম মতে বৰ সৰু সকলোকে বলেৰে সমান কৰা বিধান।

**College** (কলেজ্) *n.* an assembly সভা, সমাজ; a seminary of learning, an institution ওখ খাপৰ বিদ্যালয় বা পড়াশালি। **Collegian** *n.* a member or inhabitant of a college প্রধান বিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ বা শিক্ষাবিষয়ক সভাৰ সমজুৱা। **Collegiate** *adj.* pertaining to a college ওখ খাপৰ বিদ্যালয় সম্পৰ্কীয়।

**Collet** (কলেট্) *n.* the part of a ring in which a stone is set আঙ্গঠিৰ ওপৰৰ বাখৰ পত্তোৱা ভাগ, চকা।

**Collide** (কলাইড্) *v. i.* to dash together ঠেকা খা, ইটে-সিটে খুন্দা খা।

**Collier** (কলিয়েৰ) *n.* one who works in a coal-mine কয়লাৰ খনিত কামকৰা মানুহ; a ship to carry coal কয়লামাটি কঢ়িওৱা জাহাজ।

**Colliery** (কলিয়েৰী) *n.* a coal mine কয়লাৰ খনি, নাগ-মাটিৰ আকৰ।

**Colligate** (কলি'গেট্) *v. t.* to bind together একেলগ কৰি বান্ধ।

**Collingual** (কলিগুৱেল্) *adj.* speaking the same language একে ভাষা কোৱা।

**Collision** (কলিজন্) *n.* clashing, conflict খুন্দা, ঠেকা, বিৰোধ, বাধা, মূ'জ।

**Collocate** (কল্-অ'-কেট্) *v. t.* to set in order একে ঠাইতে থা, চকাই-কোঁচাই থা।

**Collocution** (কল'কিউশন্) *n.* mutual discourse কথাবাৰ্ত্তা, কথোপকথন, আলাপ।

**Colloquy** (কল্-অ'-কুই) *n.* mutual discourse, conversation পৰস্পৰ কথোপকথন, আলাপ।

**Colloquial** *adj.* used in conversation কথতে ব্যৱহাৰ কৰা, কথা কথতে কোৱা, চলিত। —**lism**=expression used in familiar talk চলিত মাত বা কথা।

**Collude** (কল্ ইউড্) *v. t.* to conspire in a fraud চক্রান্ত কৰ, মতভা কৰ, যোগ হৈ ছল কৰ।

—**lusion** (—লিউশন্) *n.* a secret agreement to deceive, deceit চক্রান্ত, অভিসন্ধি, ছল কৰিবলৈ যোগ হওন। —**sive** *adj.* deceitful ছলনাকাৰী, ফাং পতা, কাসাঞ্জি। —**ly** *adv.* অভিসন্ধি কৰি।

**Collyrium** (কলিৰিয়ম্) *n.* a kind of eye-salve or eye-wash অঞ্জন, চকুৰ পিৰিকটিত যিহা এবিধ ক'লা বস্তা।

**Colocynth** (কল'চিফ্) *n.* a kind of purgative এবিধ জ্বলাপ হোৱা দৰব।

**Cologne** (কল'ন্) *n.* a perfumed liquid এবিধ সুগন্ধি আৰক। **Eau de-cologne**=অডিকলন বোলা সুগন্ধি আৰক।

**Colon** (ক'লন্) *n.* the lower part of intestine ভিতৰে পেটৰ নিচেই শেষ ভাগ।

**Colon** (কোলন্) *n.* the mark (:) লেখাত ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ বিৰাম চিন্।

**Colonel** (কৰ্ণেল্) *n.* the commander of a regiment ৰেজিমেন্টৰ কৰ্ণেল চাহাব, তলতীয়া সেনাপতি। —**cy** *n.* উচ্চ সেনাপতিৰ বাব বা অফিছ।

**Colonnade** (কল'নেড্) *n.* a range of columns, or a row of trees গছৰ বা পকা খুটাৰ শাৰী।

**Colony** (কল'নী) *n.* a settlement in a distant country, a body of persons who form a settlement in another country পমুৱাবাজা, উপনিবেশ, এক দেশৰপৰা আন দেশলৈ উঠি গৈ



বসতি কৰা মানুহ। —*nia* *adj* pertaining to a colony পমুৱা ৰাজ্য বিষয়ক, পমুৱা ৰাজ্যৰ। —*nist* *n.* an inhabitant of a colony পমুৱা ৰাজ্যৰ লোক। —*nise* *v. t.* to plant a colony in পাম ল, উপনিবেশ স্থাপন কৰ। —*isation* *n.* act of colonising পাম, উপনিবেশ।

**Colophon** (কল-ফন) *n.* ভণিতা, পুথিৰ অন্তত লেখা নাম-ধাম।

**Colophony** (কল'ফনি) *n.* তাপিন গছৰ আঁক।

**Colossus** (কল'চ'চ) *n.* a gigantic statue বৰ প্ৰকাণ্ড মূৰ্তি। —*sal* *adj.* gigantic প্ৰকাণ্ড, বৃহৎ।

**Colostrum** (কল'চট্ৰাম) *n.* the first milk of a mammal ফৈহু, জগাৰ পাচত খোঁহোৱা ঘন গাখীৰ।

**Colour** (কলাৰ্) *n.* a property of light, hue বৰণ, ৰং, বোল; appearance মুখৰ ছেউতি বা কান্তি; a pretext, false show, guise ছল, ফাঁকী; kind বিধ, প্ৰকাৰ। **Colours** (*pl.*) a flag ধ্বজা, পতাকা; paints ৰং, বোল। — *v. t.* to dye, to stain ৰং লগা, বোলা; to exaggerate বহণ লগা, পুং-বঢ়া, অতিবৰ্জিত কৰ। — *v. i.* to blush লাজ কৰ। —*able* *adj.* designed to conceal বাহিৰে ৰংচীয়া, লোক-দেখনীয়াৰ। **Coloured** *adj.* having a colour বঙাল, ৰঙা-ৰঙা, বৰণ থকা, বোলোৱা। —*blind* বঙা বোধ নথকা। —*less* = transparent ফট-ফটীয়া, জলজলীয়া। **Colouring** = act of dyeing বোলোৱা কাম। **A person of colour**, **Coloured people** = আফ্ৰিকা দেশবাসী নিগ্ৰো। **Primary colours** = মূল ৰং, (বঙ্গা, কলপতীয়া, বেঙুনীয়া)। **Secondary colours** = উৎপন্ন ৰং। **Water-colours** = তেলৰ সলনি পানী মিহলাই কৰা ৰং। **Change colour** = সেতা হ, লাজ লাগ, মুখ আমোলা। **To come out in one's true colours** = আঁচল স্বভাৱ বা প্ৰকৃতি প্ৰকাশ কৰ, নিজ মূৰ্তি ধৰ। **To desert one's colours** = to abandon one's duty কৰ্তব্য কামত পাবামুখ হ। **To fight under false colours** = মিছা চেলু লৈ বিবাদ কৰ। **To stick to one's colours** = কাষে মত বা দল নেৰ। **Under colours of** = under the pretext of চেলু লৈ, চল লৈ। **Without colour** = অকপটে। **To give colour to** = সাজি পাৰি তোলা। **To strike one's**

**colours** = অধীনতা স্বীকাৰ কৰ। **To see things in their colours** = তাতল অৱস্থা বুজি প। **To paint in bright colours** = বহণ লগাই কথা ক।

**Colt** (কল্ট) *n.* a young horse ছোঁৱাপোহালি; an awkward person কুন্ত মানুহ। —*tish* *adj.* like a colt, frisky, wanton দেওপৰা, নিলাজ।

**Colter' Coulter** (কল্টাৰ্) *n.* হালবোৱা লোৰ ফালৰ মুখ।

**Columbine** (কলাম্ব-বাইন) *adj.* of or like a dove কপৌ চৰাইৰ দৰে। —*n.* a genus of plants এবিধ ফুল; the heroine of a pantomime ডুজডীয়া নাটকৰ নায়িকা।

**Columbary, Columbarium** *n.* dove cot or pigeon-house কপৌ বা পাৰৰ সজা; মৰা মানুহৰ অস্থি থোৱা ঘো।

**Column** (কলাম) *n.* pillar স্তম্ভ, থাম, পক'ঘৰৰ খুটা; a body of troops in files সেনা দলৰ শাৰী; a row of lines in a book in a perpendicular division কিতাপ বা কাগজৰ এপিঠিত লিখা কথাৰ একোভাগ বা ঘৰ।

**Colure** (ক-লিওৰ্) *n.* one of the two great imaginary circles intersecting each other at the poles মেৰুৰ মাজেদি যোৱা এটা কাল্পনিক ঘেৰ বা বৃত্ত।

**Coma** (কমে) *n.* stupor ঘোৰ নিদ্ৰা, অচেতন অৱস্থা; a tuft জোপোহা থোপা, গোছ। **Comatose** *adj.* drowsy টোপনি-গুৰা, টোপনি-বহীয়া; শোথবোগ।

**Comb** (কম্) *n.* a toothed instrument for clearing hair, wool &c. ফণি; the crest of a cock কুকুৰাৰ জ; the collection of cells for honey মৌৰ চাক। — *v. t.* to dress with a comb ফণিয়া, মূৰ আঁচোৱা। —*ings* *n.* (*pl.*) hairs combed off ফণিত অহা ছিগা চুলিবিলাক।

**Combat** (কম্বেট্) *n.* a struggle, a fight যুঁজ, মাৰামাৰি, ধেৱা। — *v. t.* or *v. i.* to fight যুঁজ; to oppose, to contend বাধা দে; বিবাদ কৰ। **Combatant** *n.* one inclined to fight যুঁজাৰু। —*tive* *adj.* যুঁজাৰু, যুঁজবিচৰা।

**Combine** (কম্বাইন্) *v. t.* to unite, to join together জোৰ লগা, গোট খুওৱা। — *v. i.* to

come into close union মাউখ পাত, লগ লগা, মিহলা। —**nation** *n.* সংযোগ, দল, মাউখ, এক-গোট। **Combination-room** কলেজৰ বৈঠকখানা।

**Combust** (কমবষ্ট) *adj.* burned by the sun সূৰ্য্যৰ তাপত দহু। —*v. t.* দহু কৰ। —**tible** *adj.* liable to burn জ্বলাব পৰা, জুই লাগিব পৰা। —*n.* সহজে জুই লাগিব পৰা বস্তু। —**bustion** *n.* a burning দাহিকা শক্তি, দহন। —**tive** *adj.* liable to take fire সহজে জুয়ে ধৰা।

**Come** (কাম্) *v. i.* (*pa. t.* came ; *pa. p.* come) to move toward this place, to draw near, to arrive at আহ, ওলা ; to happen হ বা ঘট। —**ing** *n.* approach, ensuing অহা, আগত। **Come what may**=যেই হক। —**about**=to happen ঘট, হ। —**across**=to meet লগ পাত, সাক্ষাৎ হ। —**at**=to reach আহি পাত, ঢুকি পাত। —**between**=to intervene মাজত পৰা। —**by**=to pass, to come near ওচৰেদি যা, ওচৰ চাপ ; to obtain পাত। —**down upon** সেকা দে, ভিৰদ্ধাৰ কৰ, দণ্ড কৰ। —**down with** একেবাৰেই আদায় কৰ। —**high or low** দাম বেচি হ, বা কম হ। —**home to**=(কোনো কথা) গাত লাগ বা মনত লাগ। —**in**=to enter, to yield প্রবেশ কৰ, সোমাত, সৈমান হ। —**in for** কিবা পাবলৈ আশা কৰ বা দাবি কৰ। —**of**=to spring from, to descend from উৎপন্ন হ, জন্ম হ, as **He comes of a respectable family** =তেওঁ ভাল মানুহৰ সন্তান। —**off**=to escape, to come away সাৰি যা, ওলাই যা, হৈ যা। —**out**=to depart from বাজ ওলা ; to result ফল-ধৰ ; to be published প্রকাশ হ, জনাজাত হ। —**out with**=to tell জনা, ক। —**over**=to befall ঘট ; to surpass অতিক্রম কৰ। —**o' will** আপোনো আপুনি হোতা ; জহৰা সন্তান। —**round**=to happen in time সময়মতে হ ; ঘূৰি আহ, এক পক্ষ এৰি অৱ পক্ষৰ লগ ল ; to recover আকৌ সুস্থ হ, জ্ঞান পাত। —**short**=to fail, to be deficient কম হ, নাটনি হ, নোজোৰা হ। —**short of**=কৰিবলৈ অপাৰগ হ। —**to**=to amount to হ ; to obtain প্রাপ্ত হ ; to consent বাঞ্ছা হ ; to recover from a swoon চেতন পাত। —**to blow**=কিলাকিলি কৰ। —**to light**=ওলাই পৰ।

—**to terms**=চুক্তি কৰ, মিল হ। —**to the point**=আচল কথাইলৈ আহ। —**to grief**=খঁতৰ থা, ঘাটি থা, বেজাৰ পাত। —**to pass**=to happen হ, ঘট। —**true** সঁচা বুলি জান, কলিয়া। —**under**=to be included ভুক্ত হ, অধীন হ। —**upon**=to attack আক্রমণ কৰ, দাবী কৰ। —**up with**=to reach সমান হ, লগ ধৰ। **May I come in, Sir !**=ডাঙ্গৰীয়া! মই সোমাব পাৰোনে? **How did he come by it ?**=সি এইটো কেনেকৈ পালে? **I will see, when you come in my way**=মোৰ হাতত পৰিলে তেতিয়া মই চাম আৰ্থাৎ তেতিয়া মই সুধাই নেৰো। **He is a new-come**=তেওঁ নতুন মানুহ, তেওঁ ইয়ালৈ নকৈ আহিছে।

**Comedy** (কমেডি) *n.* a humorous dramatic piece ধেমেলীয়া নাট। **Comedian** *n.* a writer of comedies ধেমেলীয়া নাট লেখক ; an actor ভাৱীয়া।

**Comely** (কামলি) *adj.* pleasing, handsome শুৱনি, শুৱলা, সুন্দৰ। **Comeliness** *n.* লাভণ্য।

**Comet** (কমেট) *n.* a heavenly body with a tail নেজাল ডৰা, ধুমকেতু। —*adj.* Cometary, Cometic.

**Comfit** (কমফিট) *n.* a dry sweet-meal শুকান মিঠাই।

**Comfort** (কম্-ফৰ্ট) *n.* ease, relief, consolation শান্তি, সুখশান্তি, সাহুনা, উৎসাহ, সবায়। —*v. t.* to relieve from pain or distress, to cheer সাহুনা কৰ, নিচুকা, মনভাল কৰ, ভালবিলি লগা। —**table** *adj.* enjoying or giving comfort সুখজনক, কোনো আহকাল নখকা, শান্তিজনক, সুকলম। —**ably** *adv.* সুকলমে, কোনো আহকাল নোহোৱাকৈ, সুখেৰে। —**ter**=one who comforts সাহুনাকাৰী ; the Holy spirit পৰম আত্মা ; a long woollen neck-wrap গলাবন্ধা। **Job's comforter**=যি সাহুনা কৰাৰ হলেৰে বেজাৰ বেচি কৰে।

**Comic** (কমিক্) *adj.* relating to comedy, droll ধেমেলীয়া, হাঁহি ভোলা, বহুভাল। —**cal** *adj.* funny হাঁহি উঠা, ভেৰাকুটীয়া। **Comique** (কমিক্) *n.* a comic actor ধেমেলীয়া ভাৱীয়া।

**Cominform** কমিউনিষ্টৰ তথ্য-সববাহক আন্তৰ্জাতিক অনুষ্ঠান।

**Comity** (কমিটি) *n.* civility ভদ্ৰতা, ভদ্ৰ আচৰণ, ভাল ব্যৱহাৰ। **Comity of nations**=আন দেশৰ নিয়মকানুন কোনো এক দেশত চলাই দেখুৱা ভদ্ৰতা।

**Comma** (কমা) *n.* the point (,) noting a division of a sentence কমা চিহ্ন। **Inverted Comma**=উদ্ধৃত কৰাৰ চিন (“ ”)।

**Command** (কম্-মেণ্ড) *v. t.* to order, to direct আদেশ কৰ, হুকুম কৰ; to have within control ক্ষমতাৰ ভিতৰত ৰাখ। —*v. i.* to have authority পৰাকী হ। —*n.* order, injunction, authority হুকুম, আদেশ, ক্ষমতা, প্ৰজ্ঞাপ্ত। —**Edant** *n.* commanding officer সেনা-আদিৰ ওপৰত আদেশ চলোৱা বিষয়া, সেনাপতি।

*n.* a naval officer under a captain কاپ্তান চাহাবৰ তলে থকা কমান্ডাৰ চাহাব। **Commander in chief**=প্ৰধান সেনাপতি। **Commanding** *adj.* fitted to control or impress শাসনৰ উপযুক্ত, ওখ ডাঙৰ (এতেকে দেখিলে ভয় লগা বা সম্মান জন্মোৱা)।

**Commandment** *n.* a command, a precept of the moral law আদেশ, উপদেশ-বাক্য। **Commanding view**=a view that can be taken to a great distance চাৰিওফালে বহু-

দূৰলৈকে দেখা। **At Command**=ব্যৱহাৰৰ নিমিত্তে ওচৰত থকা; লগতে পাব পৰা। **On command**=under orders আদেশ প্ৰাপ্ত।

**The officer in command**=সেনাৰ ওপৰত অধ্যক্ষ হৈ থকা সেনাপতি চাহাব। **Ten commandments**=বাইবেল শাস্ত্ৰৰ মূল উপদেশ-বাক্য দহোটা।

**Commemorate** (কম্-এ'ম-ৰেই) *v. t.* to celebrate, to preserve the memory by some public act মনত পেলাবলৈ উৎসৱ কৰ, সোঁৱৰা ডিখি কৰ, স্মৰণ ৰাখিবৰ নিমিত্তে কোনো কাম কৰ। —**able** *adj.* স্মৰণযোগ্য। —**ration** *n.* a solemn ceremony in memory of a person or thing সোঁৱৰা উৎসৱ বা ডিখি। —**rative** *adj.* সোঁৱৰোৱা।

(কমে'ক্) *v. i.* to begin, to

originate আৰম্ভ হ, উদ্ভব হ। —*v. t.* to begin আৰম্ভ কৰ, কৰিবলৈ ধৰ। —**ment** *n.* beginning আৰম্ভণ, উপক্ৰম। To commence **M. A.**=এম-এ উপাধি ল। **From the commencement**=আদিৰে পৰা, (কামত) ধৰাৰেপৰা।

**Commend** (কমে'ণ্ড) *v. t.* to praise, to recommend শলাগ, ভাল বোল, প্ৰশংসা কৰ; to give into the charge of গতাই দে। —**able** *adj.* worthy of being praised, laudable প্ৰশংসনীয়, শলাগৰ যোগ্য, শলাগনীয়। —**dation** *n.* praise প্ৰশংসা, শলাগনি। —**datory** *adj.* containing praise শলাগযুক্ত। **Commend me to**=kindly remember me to অনুগ্ৰহ কৰি তেওঁক মোৰ কথা কব, অনুগ্ৰহ কৰি মনত পেলাই দিব।

**Commensal** (কমে'নচে'ল) *adj.* messing together সহভোজী, একেলগে আহাৰকাৰী। —*n.* a mess-mate সহভোজী লোক। (**L. com.**=together; **mensa**=a table.)

**Commensurable** (কমে'নচুৰেবল) *adj.* having a common measure সাধাৰণ পূৰক অঙ্ক থকা। —**surate** *adj.* equal in measure or extent একে জোখৰ, সমান পৰিমাণৰ, সমান। —**rately** *adv.* সমান পৰিমাণে, সমানকপে।

**Comment** (কমে'ণ্ট) an explanatory note, an observation or remark টীকা, টিপ্পনী, ব্যাখ্যা, মন্তব্য। —*v. t.* to annotate, to make a critical note সমালোচনা কৰ, টীকা কৰ, দোষ-ভণ বিচাৰ কৰ। —**tary** *n.* a book containing notes on another book, a comment টীকা, ব্যাখ্যা। —**tation** *n.* অৰ্থ ভাঙ্গনী। —**tator** *n.* one who comments টীকাকাৰ; অৰ্থ ভাঙোতা।

**L. com.** and **mens**=mind.)

**Commerce** (কমাৰ্চ) *n.* interchange of commodities, an extended trade বেপাৰ-বাণিজ্য, সদাগৰী ব্যৱসায়; social intercourse খোৱা, পিন্ধা, লেনু দেনু, চলাচল, লবচৰ। —*v. i.* to trade বেপাৰ কৰ; to have communication with চলকৰ কৰ। —**cial** *adj.* mercantile বাণিজ্য সম্বন্ধীয়, বেহা-বেপাৰ সম্পৰ্কীয়। **Commercial traveller**=কালেজি গোমোস্তা ভ্ৰমণকাৰী সদাগৰ। (**L. mercis**=merchandise.)

**Commination** (কমিনেশন্) *a* threatening denunciation অভিলাপ, ঈশ্বৰে দিয়া শাস্তিৰ ভাৱ।

**Commingle** (কম্-ইংগল্) *v. t.* to mix with মিহলা, মিহলি কৰ।

**Commminute** (কমিনিউট্) *v. t.* to break into small particles গুৰি কৰ। **Comminuted fracture** = হাড়গুৰুলা হওন।

**Commiserate** (কম্‌ইজাৰেট্) *v. t.* to pity লোকৰ লগত শোক প্ৰকাশ কৰ, লোকৰ দুখ দেখি বেজাৰ কৰ। **Commiserable** *adj.* pitiable শোক লগা, পুতৌ কৰিবলগীয়া।

**Commissary** (কমিচেৰি) *n.* one in charge of something, a deputy কোনো কাম কৰিবলৈ ভাৰ পোৱা লোক, গোমোস্তা; an officer entrusted with the duty of supplying provisions etc. to an army সেনাৰ ৰচদ যোগনীয়াৰ বিষয়া।

**Commissariat** (কমিচেৰিয়েট্) *n.* the department for supplying provisions to an army সৈন্যৰ ৰচদ যোগনীয়া আফিচ।

**Commission** (কমিশন্) *n.* act of committing কোনো কাৰ্য্য কৰণ; that which is committed কৰা কাম, আয়োগ; a trust ভাৰ; authority ক্ষমতা; a written authority ক্ষমতা-পত্ৰ, চনদ, নিয়োগ পত্ৰ; an allowance made to another for transacting business বেপাৰৰ কমিচন, চিনা বোৰাৰ বাবে দিয়া পুৰস্কাৰ; a body of persons appointed to investigate something অনুসন্ধানকাৰী সভা। —*v. t.* to give a commission to, to empower, to appoint ক্ষমতাপত্ৰ দে, ক্ষমতা দে, নিয়োগ কৰ। —**isioner** *n.* a member of a commission ভাৰপ্ৰাপ্ত দলৰ কোনো বিষয়া, কমিশ্বনৰ চাহাব। **To issue commission for the examination of a witness** = আদালতত উপস্থিত হব নোৱাৰা সাক্ষীৰ জবাব লবৰ নিমিত্তে কোনো জনক নিয়োগ কৰি পৰওনা জাৰী কৰ।

**Commit** (কম্-ইট্) *v. t.* to intrust দে, সমৰ্পণ কৰ; to consign জিম্মাত ৰাখ; to do কৰ; to pledge বান্ধ খা; ঘাটি খা; to endanger বিপদত পেলা। —**ment** *n.* act of sending to

prison চোপৰ্দ কৰণ, ফাটেকত দিয়ন। —**tal** *n.* commitment অৰ্পণ; a pledge কৰাৰ, জামিন। —**to memory** মুখস্থ কৰ, আঁতৰ। —**a crime** = অপৰাধ কৰ। —**to prison** কইদ কৰি ৰাখ, ফাটেক দে। —**to custody** হাজোতত দে। —**to sessions** = চেননলৈ চোপৰ্দ কৰ, জজৰ বিচাৰলৈ পঠা। —**one's self** নিজে নিজে বান্ধ খা, খতৰ খা।

**Committee** (কম্-ইটি) *n.* a number of persons selected for the performance of some special act কোনো এটা বিশেষ কাৰ্য্য কৰিবৰ নিমিত্তে নিয়োজিত লোকসকল, সভা, কামটী।

**Commix** (কম্-ইক্স্) *v. t.* to mix together মিহলা। —**ture** *n.* মিশ্ৰণ, মিহলোৱা দ্ৰব্য।

**Commode** (কম'ড্) *n.* a box for holding a chamber utensil পানীচোৱা চৰিয়া খোৱা যন্ত্ৰ।

**Commodious** (কম'ডিয়চ্) *adj.* affording ease and convenience সুচল আৰু সুবিধাজনক; spacious আঁহল-বহল। —**ness** *n.* convenience সুবিধা, চল।

**Commodity** (কম্ম ডিটি) *n.* convenience সুবিধা; an article of traffic বেপাৰৰ বস্তু। (*pl.*) goods দ্ৰব্য, বস্তু।

**Commodore** (কমড্ৰ) *n.* the commander of a squadron নৌ-সেনাৰ প্ৰতিবেৰ এজন নাৱক; the principal ship in a fleet of merchantmen বেপাৰী জাহাজবিলাকৰ প্ৰতিবেৰ এখন প্ৰধান জাহাজ।

**Common** (কমন্) *adj.* belonging to many, public সাধাৰণ, বাহুতুৱা, উমৈহতীয়া; usual, ordinary সদায় হৈ থকা, সহজে পাব পৰা; vulgar চহা; of little value সামান্য, ইতৰ, নীহ, উলা-মূল্য। —*n.* a tract of open land পতিত চৰ্কাৰী পথাৰ। —**age** *n.* চৰণীয়া পথাৰত থকা সাধাৰণ ৰত্ন। —**alty** *n.* the general body of people সাধাৰণ লোকসমূহ। —**er** *n.* one of the common people as opposed to nobles সাধাৰণ মানুহ, কমন্‌চ্ সভাৰ সমজুৱা। —**ly** *adv.* usually সাধাৰণতঃ। —**place** *n.* a common topic সাধাৰণ বিষয়, সকলোৱে সদায় কোৱা কথা; a remark মন্তব্য। —*adj.* hackneyed সামান্য, ইতৰ, পুৰণি। **Commons** *n.* (*pl.*) the repre-

representatives of the common people in the House of Commons ইংলণ্ডৰ মন্ত্ৰিসভাৰ ৰাইজৰ ভৱিষ্যত প্ৰতিনিধি ; common land বাজহুৱা ঠাই ; food at a common table সকলোৰে একে কঠি ভোজ । **House of commons** = পালিয়েমেন্ট-মহাসভাৰ প্ৰজ্ঞাপ্ৰতিনিধি মেল । — **sense** = ordinary understanding সাধাৰণ জ্ঞান, স্বাভাৱিক বোধ, হিতাহিত জ্ঞান । — **forms** খটপত্ৰত লিখা চলিত পাঠ । — **law** ইংলণ্ডৰ দস্তৰ বিষয়ক অলিখিত পুৰাতন আইন । — **property** এজমালী সম্পত্তি, উমৈহতীয়া বস্তু । — **room** কুল বা কলেজত থকা লৰাবিলাকে ৰাই বৈ উঠি আলাপ কৰা কোঠা । — **pleas** (The court of—) ইংলণ্ডৰ হাইকোর্টৰ কোনো এক দেৱানী আদালত । **In common** = equally with others উমৈহতীয়াকৈ, একেলগে । **Make common cause with** = to have same aims and interest with মিলামিলি হৈ বা একেলগে কোনো কাম কৰ, স্বার্থ আৰু উদ্দেশ্য একে কৰি চল, যোগ হ ।

**Commonweal** (কমন্‌উইল্) *n.* public welfare সাধাৰণ হিত বা উপকাৰ, সমাজৰ মঙ্গল, প্ৰজাৰ হিত ।

**Commonwealth** (কমন্‌ওয়েলথ্) *n.* a form of government by the people প্ৰজাতন্ত্ৰ শাসন, প্ৰজাবৰ্গ ।

**Commotion** (কম্ম'শ্বন) *n.* agitation, tumult, a violent motion আন্দোলন, হলুহুল, অশান্তি, হৰম্বা, তোলপাৰ ।

**Commune** (কমিউন্) *n.* a territorial division in France ফ্ৰান্সৰ কোনো দেশ বিভাগ । — *v. i.* to converse together পৰস্পৰে কথাবাৰ্তা হ, আলাপ কৰ, মেল পাত ; to receive Holy communion খ্ৰীষ্টধৰ্মসম্বন্ধীয় ভোজত যোগ দি প্ৰসাদ ল ।

**Communicate** (কমিউনিকেট্) *v. t.* to impart, to bestow দে, প্ৰদান কৰ ; to have intercourse with কাৰো লগত চিঠিপত্ৰ চলা ; to partake of the Lord's Supper খ্ৰীষ্টীয় ধৰ্মভোজৰ প্ৰসাদ ল । — **cable** *adj.* that may be communicated জনাব পৰা ; affable ওচৰ চাপি কথাবাৰ্তা হব পৰা । — **nication** *n.* act of communicating জ্ঞাপন, আয়াযাত ; intercourse চলাচল ; আইজাহ ; correspondence চিঠিপত্ৰ ; passage

from place to place বাটপথ ; news বাতৰি । — **icative** *adj.* ready to give information খবৰ বাতৰি দিবলৈ ইচ্ছুক ; unreserved খোলা, সৰল ।

**Communion** (কমিউনিয়ন্) *n.* intercourse চলাচল ; fellowship মিত্ৰভাৰ ; union in religious service ধৰ্মকাৰ্যত মিল ; ধৰ্মকাৰ্যত একেলগ হোৱা লোকসকল । — **nist** *n.* one who holds the principle of holding all things in common সকলো বস্তুতে সকলোৰে সমান স্বত্ব আছে বুলি ধৰা লোক, সমস্বত্ববাদী লোক । — **nity** *n.* common possession সাধাৰণ ভোগদখল, উমৈহতীয়া স্বত্ব ; the public, people having common rights সৰ্বসাধাৰণ ৰাইজ ; a body of persons in the same locality গাঁও বা খেল বন্ধনীয়া লোকসকল, খেল, সমাজ ।

**Communique** (কমিউনিকে) চৰ্কাৰী ঘোষণা ।

**Communism** সাম্যবাদ ।

**Commutator** (কম্মিউটেটৰ) *n.* one or that which commutes যি সালসলনি কৰে ; an instrument for diverting electric current বিজুলী প্ৰবাহৰ গতি ফিৰোৱা কোশল ।

**Commute** (কমিউট্) *v. t.* to exchange সলা বা সলনি কৰ ; to mitigate a punishment কোনো দণ্ড লঘু কৰ । — **table** *adj.* that may be exchanged সালসলনি কৰিবপৰা, পৰিবৰ্ত্তনীয় । — **tation** *n.* exchange, alteration সলনি, পৰিবৰ্ত্তন ; substitution of a penalty from a greater to a less গুৰুদণ্ড ওচাই লঘুদণ্ড কৰণ । — **tive** *adj.* interchangeable সলনিৰ যোগ, সলাব পৰা ।

**Compact** (কম্পেক্ট্) *adj.* fastened together পিট খোৱা, পোট খোৱা ; firm, close আটিল, ঠাইখোৱা, চাপখোৱা, নিসন্ধি ; brief সংক্ষেপ । — *n.* a mutual agreement বন্দবস্ত, চুক্তি ; union সন্ধি । — **ness** *n.* closeness, solidity আটিল অৱস্থা, বান্ধ ।

**Companion** (কম্পেনিয়ন্) *n.* an associate লগৰীয়া, সঙ্গী । — **ship** *n.* fellowship সঙ্গ, জোটাশালী । — **ladder** জাহাজৰ ওপৰবৰপৰা তলৰ কোঠালৈ নামি যোৱা খট-খটী ।

**Company** (কম্পেনী) *n.* a number of persons associated together for certain purpose

দল, জোটালী-বন্ধা লোকসকল, কোং বা কোম্পানী, সমাজ; state of being a companion লগ, সঙ্গ। **Keep company**=to associate লগ বা সঙ্গ ল। **A man is known by the company he keeps**=সঙ্গীৰ গুণে মানুহৰ স্বভাব-চৰিত্ৰ বুজিব পাৰি, যি যেনে সঙ্গত ফুৰে তাৰ স্বভাব-চৰিত্ৰও তেনে হয়। **In company**=একেলগে। (*L. com.*=with; *panis*=bread).

**Compare** (কম্পেয়াৰ্) *v. t.* to examine how far one thing agrees with another, to liken বিজা, মিলা, তুলনা কৰ, যো মাৰ; (*Gram.*) to inflect an adjective বিশেষণ শব্দ কপান্তৰ কৰ। —*able adj.* তুলনীয়। —*rative adj.* তুলনাবিশয়ক, তুলনামতে হোৱা, বেচি বোধক। —*tively adv.* বিজনিমতে, তুলনামতে, কোনো এটাকৈ, তাতকৈ। **Beyond compare**=without an equal বিজাবৰ অযোগ্য, অতুলনীয়। —*rison*=the act of comparing বিজনি, তুলনা উপমা; বিশেষণ শব্দৰ কপান্তৰ কৰণ।

**Compartment** (কম্পাৰ্টমেণ্ট) *n.* a division বিভাগ; a room খোটাৰি।

**Compass** (কম্পাচ) *n.* a circuit, space, extent, girth ঘেৰ, বেঙ্কন, ঘেৰ; limit সীমা, হদ; an instrument containing a magnetic needle for steering ships by দিগ্ৰ্শনযন্ত্ৰ। —*es n. (pl.)* an instrument with two legs for describing circles and drawing maps আমিনী কাঁটা-কম্পাচ। —*v. i.* to surround বেঙ্কন কৰ, ঘেৰ; to obtain পা; to contrive অভিসন্ধি কৰ; to accomplish কোনো উপায়ে কৰ। —*saw* ঘূৰণীয়াকৈ কাটি যোৱা কৰত। **Within compass**=সীমাৰ ভিতৰত।

**Compassion** (কম্পেছন) *n.* pity, fellow-feeling দয়া, সহানুভূতি, পুতে। —*ate* merciful দয়ালু, মৰমিয়াল। —*v. t.* to have mercy upon মৰম দেখুৱা, পুতে। —*ately adv.* মৰমেৰে।

**Compatible** (কম্পেটিবল্) *adj.* consistent with, suitable to সঙ্গত, যুগত, মিল। —*bility n.* suitability যোগ্যতা।

**Compatriot** (কম্পেট্ৰিওট) *n.* one of the same country বদেশী লোক, একেদেশৰ মানুহ।

**Compeer** (কম্পীয়েৰ) *n.* one who is equal,

a colleague, a companion সমনীয়া মানুহ, লগৰীয়া।

**Compel** (কম্পেল) *v. t.* to urge on by force, to oblige বলৰে কোনো কাম কৰা, বাধ্য কৰ। —(*pr. p.* **Compelling**; *pa. p.* **Compelled**).

**Compend** (কম্পেণ্ড), **Compendium** (কম্পেণ্ডিয়ম্) *n.* an abridgement, an epitome সংক্ষেপ, কোনো পুথিৰ সাৰ সংগ্ৰহ। —*dious adj.* short, concise সংক্ষিপ্ত, চুহুৰ।

**Compensate** (কম্পেন্চেট) *v. t.* to make amends for, to recompensate ক্ষতিপূৰণ কৰ, এটাৰ মূৰে আন এটা দে; to reward ইটা দে। —*sation n.* reward, recompense ইটা, ক্ষতিপূৰণ, লোকচানী। —*sative, —satory adj.* ইটাবৰপ, লোকচানীৰ বাবে দিয়া।

**Compete** (কম্পিট) *v. t.* to strive with others for something, to contend জোৰ দে, ফেৰমাৰ, প্রতিযোগী হ। —*ition n.* rivalry ফেৰ, অবিয়াঅবি, আনক চেৰ পেলাবলৈ যত্ন, প্রতিযোগিতা। —*titive adj.* pertaining to competition ফেৰিয়া-ফেৰি, অবিয়া-অবি, ফেৰ বুজা। —*titor a rival, an opponent* যো মাৰোতা, ফেৰ ধৰোতা, প্রতিযোগী।

**Competent** (কম্পিটেণ্ট) *adj.* qualified যোগ্য, উপযুক্ত, পাৰগ; suitable, fit লায়ক, কাজুতা, চোকা, পৈণত; legitimate ক্ষমতাপন্ন। —*tence, —tency ns.* fitness, capacity যোগ্যতা, ক্ষমতা, পাৰ্গতালি, সামৰ্থ্য।

**Compile** (কম্পাইল্) *v. t.* to write by collecting from other books, to compose আন পুথিবপৰা আনি সংগ্ৰহ কৰ, আনৰপৰা ভোল, লেখ, খতিয়া। —*lation*=a literary work written by collecting from other authors আনৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰি লিখা কিতাপ। —*n.* **Compiler**=যি আনৰ পুথিৰ কথা সংগ্ৰহ কৰি লিখে।

**Complacent** (কম্প্লেচেণ্ট) *adj.* showing satisfaction ভুঙ্কি; willing to please, civil সাদৰী, মুখহৰিৰ নোৱাৰা। —*cence, —cency n.* pleasurable satisfaction প্রসন্নতা, উলাহ, সাদৰী গুণ। —*ly adv.* উলাহেৰে, সন্তোষেৰে।

**Complain** (কম্প্লেইন্) *v. i.* to express grief, pain or injury, to murmur নেহ্নেহা, কৌহ্কোহা,

ওজব কৰ; to accuse গোচৰ কৰ, ওজব দে।

—**plaint** *n.* a complaining, accusation ওজব, গোচৰ, নালিচ, আৰ্জি; illness অসুখ, বেমাৰ।

—**nant** *n.* one who complaint, a plaintiff বাদী, ওছৰীয়া, ওজব কৰোতা। **He complains of a headache** = তাঁৰ মূৰ কামুৰিছে বুলি কৈছে। **He has got bowels-complaint** = তাঁৰ পেট-কামোৰণি হৈছে। **He files a complaint against me** = সি মোৰ ওপৰত দৰ্খাস্ত দিছে বা গোছৰ কৰিছে।

**Complaisant** (কম্প্লেজেন্ট) *adj.* willing to please সাদৰী, শিষ্ট, মুখহৰিব নোৱাৰা। —**sance** *n.* civility শিষ্টতা, সাদৰী গুণ।

**Complement** (কম্প্লিমেন্ট) *n.* that which completes, full number or quantity যিহেৰে পূৰ কৰা হয়, পূৰা সংখ্যা বা ভাগ, যিমান থকা উচিত সিমান। —**tary** *adj.* completing পূৰ কৰা, পূৰক।

**Complete** (কম্প্লিট) *adj.* finished, perfect, entire পূৰা, অটুট, শেষ, সম্পূৰ্ণ, ঠিকঠাক। —*v. t.* to finish, to accomplish শেষ কৰ, পূৰা কৰ, সমাপন কৰ। —**ly** *adv.* entirely সম্পূৰ্ণৰূপে, একেবাবেই, অলপো বাকী নথকাকৈ, অটুটকৈ। —**tion** *n.* the state of being complete সমাপ্ত, পূৰা, অটুট, সমাপন।

**Complex** (কম্প্লেক্স) *adj.* composed of many parts, intricate, জটীয়া, আউলীয়া, টান, খোঁচৰ, মিহলি। —**ity** *n.* জোটে, কাউল।

**Complexion** (কম্প্লেক্ষন) *n.* colour or look of the face মুখৰ বৰণ; colour বৰণ, ৰং; general appearance আকৃতি, অৱয়ব, সাজ; disposition ৰূপ-গুণ, বেহুৰণ, প্রকৃতি। —**ed** *adj.* having a certain temperament বিশেষ প্রকৃতিৰ।

**Compliance** (কম্প্লায়েন্স) *n.* an yielding, consent সেৱ ভাৱ, সম্মতি; submission (in bad sense) বশতা, মান্তি। —**ant** *adj.* yielding, pliant সৈমান, সেও, সিজা। **In compliance with** = in agreement with অনুসৰি, মতে, মানি, পালন কৰি। (See verb Comply; L. *complere* = to fulfil)।

**Complicate** (কম্প্লিকেট) *v. t.* to twist together, to entangle, to involve পকা, মেৰা, জোটেখুৱা, সাতোৰ। —**adj.** complex পকোৱা,

আউলীয়া, জোটেখোৱা, কেৰেপীয়া। —**ted** *adj.* intricate টান, খোঁচৰ, কেটেৰীয়া, আউলীয়া, অকোৱা-পকোৱা, বেমেজালি। —**cation** *n.* complexity আউল, বেমেজালি, জোটে। —**city** *n.* state of being an accomplice বেয়া কামত লগ লগান বা লগৰীয়া হওন, সংসৰ্গী হওন।

**Compliment** (কম্প্লিমেন্ট) *n.* an expression of civility or regard আদৰ স্নেহ আদি বুজোৱা শব্দ, শিষ্টাচাৰ, প্রণাম; praise প্রশংসা, a present দান। —*v. t.* to praise আদৰ সন্মান দেখা, ললাগ, বঁটা দে, সত্যোৰ প্রকাশ কৰ; to express respect for প্রণাম জনা। —**tary** *adj.* conveying praise or civility প্রশংসাসূচক, চেনেছৱা ভাৱে দিয়া, সজ্ঞম বুজোৱা। **To pay or present one's compliments** = কাৰো আদৰ সন্মান জনোৱা বা চেলাম জনোৱা।

**Comply** (কম্প্লাই) *v. i.* (with) to yield to, to consent অনুৰোধ বন্ধা কৰ, স্বীকাৰ পা, সম্মত হ, কথা বাৰ। —**ing** *adj.* yielding সিজা, সৈমান; civil উদ্র, নম্র। (See **Compliance** *n.*)

**Component** (কম্প'নেণ্ট) *adj.* constituent, making up সংযোগী, কোনো বস্তুৰ লগত মিল হৈ মূল পদাৰ্থৰূপে থকা; লগৰ বস্তু। —*n.* one of the elements of compound কোনো বস্তুৰ মূল পদাৰ্থ, সংযোগী মূল অংশ।

**Comport** (কমপ'ৰ্ট) *v. i.* (with) to suit উপযোগী হ, মিল হ। —*v. t.* to behave, to conduct one's self আচৰণ কৰ, ব্যৱহাৰ কৰ। —**ment** *n.* behaviour আচৰণ, ব্যৱহাৰ, গতিগোচৰ।

**Compose** (কম্প'জ) *v. t.* to put together, to arrange একেলগে কৰি সজা, গোটাঁই বা লগ লগাই কৰ, গাঁথ বা বান্ধ; to settle, to calm থমা, স্থিৰ কৰ; সান্তনা কৰা; to arrange types for printing ছাপা কৰিবলৈ আখৰ জোঁটা বা জুকিয়া, হৰফ সজা। **It is composed of three things** = ইয়াক তিনিটা বস্তুৰে কৰা হৈছে, ইয়াত তিনিটা বস্তু আছে। —**ed** *p. adj.* calm, quite স্থিৰ, শান্ত, নিন্তক। —**er** *n.* a writer of a song বাজেঁতা, গাঁথোতা।

**Composite** (কম্প'জিট) *adj.* made up of several distinct parts বেলেগ বেলেগ

কেবাৰিধো মিহলাই কৰ, কেবাৰিধো লগলাগি থকা, মিহলি। —**carriage** = সকলো শ্ৰেণীৰ মানুহ যাৰ পৰা বেলগাড়ী। —**sition** *n.* the act of putting together সংযোগ, লগলগোৱা কাম গাঁথনি; a writing or printing ৰচনা, প্ৰবন্ধ; style লেখাৰ ধৰণ; an agreement, a compromise মিল, মাতমিট, ৰফা। —**sitive** *adj.* সংযোগী। —**sitor** *n.* one who sets up types for printing ছাপাখানাৰ আখৰ জোঁটোৱা লোক।

**Compost** (কম্প'ষ্ট) *n.* a mixture for manure সাৰ দিবলৈ কৰা এবিধ মিশ্ৰ বস্তু।

**Composure** (কম্প'জাৰ্) *n.* calmness, a composed state of mind ধৈৰ্য্য, গম্ভীৰ ভাব, স্থিৰতা।

**Compot, Compote** (কম্পট) *n.* fruit preserved in syrup চেৰিন ৰসত পেলাই সাঁচি থোৱা ফল মূল।

**Computation** (কম্পটেছন্) *n.* the act of drinking together মদপী মেলা। —**tator** = bottle-companion মদপী সঙ্গী।

**Compound** (কম্পাউণ্ড) *v. t.* to mix মিহলা, মিশ্ৰিত কৰ; to settle ৰফা কৰ, মাতমিট কৰ। —*v. i.* to agree মিল হ, সন্মত হ; to bargain কোনো বন্দবস্ত কৰিল। —*adj.* formed of two or more ingredients মিশ্ৰ, সানমিহলি। —*n.* a mixture, a mass consisting of parts মিশ্ৰ বস্তু, সানমিহলি বস্তু; the enclosure within which a house stands বাৰী, চৌহদ, টোজ, হাউচী। —**er** *n.* one who compounds দৰব তৈয়াৰ কৰোঁতা, দেৰচী, মিহলাওঁতা —**addition** মিশ্ৰ যোগ অঙ্ক। —**fracture** হাড়ভগা খুন্দা বা আঘাত। —**interest** সূতৰ সূত, বাঢ়িব বাঢ়ি।

**Comprehend** (কম্প্ৰিহেণ্ড) *v. t.* to understand বোধ কৰ, অনুভব কৰ, বুজ, টলক; to include, to contain ভুক্ত কৰ, সুমাই ল, সুমা। —**sive** *adj.* that can be understood বুজিবপৰা, বোধগম্য। —**hension** *n.* power of understanding বুজিবপৰা শক্তি, বোধ। —**sive** *adj.* embracing much, extensive, full বহুল, বিস্তাৰিত, পূৰ, বহু বোধক। —**siveness** *n.*

**Compress** (কম্প্ৰেছ) *v. t.* to press together, to condense চাপবুৰা, চেপোমাৰ, সংক্ষেপ কৰ; to

force into a narrow space হেচি-ঠেলি সুমা। *n.* a soft bandage of folded linen used in surgery কটা-ঘাত বন্ধা কাপোৰৰ জাপ। —**ed** *adj.* চেপোমাৰা, হেচি চেপেটা কৰা, সংক্ষিপ্ত। —**sibility** *n.* quality of being compressible চাপ খোৱা গুণ। —**sible** *adj.* that may be compressed চাপ বুৰাব পৰা। —**sion** *n.* act of pressing together চাপবুৰো কাৰ্য্য, হেচনি। —**sive** *adj.* able to compress হেচি চাপ বুৰাব পৰা।

**Comprise** (কম্প্ৰাইজ্) *v. t.* to contain, to include সুমা, ভুক্ত কৰ। —**ed** *adj.* included ভুক্ত থকা। —**sing** *p. adj.* including অন্তৰ্ভুক্ত।

**Compromise** (কম্প্ৰ-মাইজ্) *n.* settlement of difference মিটমিট, আপোচ। —*v. t.* to settle by mutual agreement আপোচ কৰ, মিট ৰফা কৰ; to involve to hazard one's self নিজে নিজক বিপদত পেলা, আপোনা আপুনি বান্ধ খা, মান সম্মান হেৰুৱা।

**Comprollor** (কম্পট্ৰ'লাৰ্) *n.* see under Control.

**Compulsion** (কম্পল্ছন্) *n.* the act of compelling, force বল, জোৰ-জোৰাব, জবাবদস্তী, আটক। —**sive** *adj.* coercive এবাৰ নোৱাৰা, অগত্যা কৰিবলগীয়া। —**sory** *adj.* compelling, obligatory অগত্যা কৰিবলগা, নকৰিলেই নোহোৱা, বলবে কৰোৱা, বাধ্যতামূলক। —**rily** *adv.* বলপূৰ্বক, বলবে।

**Compunction** (কম্পাংছন্) *n.* uneasiness of conscience, remorse অনুতাপ, খেদ, বেজাৰ।

**Compunctious** (কম্পাংছচ) *adj.* causing regret অনুতাপজনক, খেদজনক। —**Without compunction** = মনত খেদ নলগাকৈ, অনুতাপম্ভ্ৰ।

**Compurgation** (কম্পাৰ্গেছন্) *n.* vindication নিৰ্দোষিতা প্ৰমাণ।

**Compute** (কম্পিউট) *v. t.* to calculate, to reckon হিচাপ কৰ, গণনা কৰ, লেখ কৰ। —**table** —*adj.* calculable গণনীয়। —**tor** *n.* calculator গণনাকৰক, হিচাপ-মহৰী। —**tator** *n.*

**Comrade** (কম্প্ৰেড্) *n.* an associate, a companion লগৰীয়া, সঙ্গী।

**Con** (কন্) A contraction of Latin Contra =



against. **Pro and con**=for and against  
সপক্ষে আৰু বিপক্ষে, কেউপিনে।

**Con** (কন্) *v. t.* to commit to memory মুখস্থ  
কৰ, আৱৰা; to direct the steering নাৱৰ  
ওঁৰি ধৰ। —**ning** *n.* মুখস্থ কৰণ।

**Concatenate** (কন্কেট'নেট) *v. t.* to link  
together, to unite in the series জোৰা দি  
লানি লগা, যুখলা কৰ। —**nation** *n.* a series  
of things united লানি, লান, পৰস্পৰ সংযোগ।

**Concave** (কন্'-কেভ্) *adj.* curved, arched,  
inner side of any rounded body ভিতৰলৈ  
ঘেৰা (শোৱা), ঘূৰণীয়া বস্তুৰ ভিতৰ ভাগ, ধেনুভিৰীয়া।  
(opposite of **Convex**)। —*n.* a hollow  
খোল; a vault পকাঘৰৰ ধেনুভিৰীয়া গাঁথনি।  
—**vity** *n.* the inner surface of a hollow  
body ঘূৰণীয়া গোটেং বস্তুৰ ভিতৰ ফাল, গোটেং  
অৱস্থা, গোটেং বস্তুৰ ভিতৰৰ ঘেৰ। **Concave-convex** =এফালে খোল এফালে উঠতা (যেনে  
কেৰাহী)।

**Conceal** (কনচীল্) *v. t.* to keep secret, to  
hide, to disguise গোপন কৰ, আঁৰ কৰ, লুকা,  
ভাব। —**ed** *adj.* গোপনীয়, লুকুৱা। —**ment** *n.*  
the act of concealing, secrecy গোপন আঁৰ-  
কৰণ; hiding place লুকুৱা ঠাই, গুপ্তস্থান।

**Concede** (কন্সিড্) *v. t.* to give up, to sur-  
render এৰি দি; to grant, to admit দান  
কৰ, স্বীকাৰ কৰ। —*v. i.* সম্মত হ। (L. *cedere*  
=to yield)।

**Conceit** (কন্সীট) *i.* self-importance, over-  
estimate of one's self, vanity মইবৰ ভাব,  
গপ, ভেম, অহঙ্কাৰ, অভিমান। —**ed** *adj.* vain  
গপী, অহঙ্কাৰী, ফুটংগিৰী। **Out of conceit with**  
=having no more liking for হেঁপাহ নথকা,  
আৰু ভাল নলগা, আমনিৱা।

**Conceive** (কন্সীড্) *v. t.* to form in the  
womb গৰ্ভাৱণ কৰ; to imagine, to think  
ভাব, অনুভব কৰ, অনুমান কৰ, বুজ। —*v. i.* to  
become pregnant গৰ্ভৱতী হ, সগৰ্ভা হ; to  
think বোধ কৰ। —**able** *adj.* that may be  
conceived or understood বোধগম্য, ধাৰণা  
কৰিব বা বুজিব পৰা। (L. *con*=together,  
*capere*=to take)।

**Concentrate** (কন্-চে'ন্-ট্ৰেই) *v. t.* to bring to  
a common centre or to a closer union  
গোটাই মাৰুতে একেঠাই কৰ, চপাই আনি একেলগ  
কৰ, খুপ খুৱা। —**tration** *n.* condensation  
একেলগ কৰণ, গোট বান্ধন; act of keeping the  
mind fixed মনৰ একাগ্ৰতা, মনৰ স্থিৰতা। —**tive**  
*adj.* tending to concentrate গোটখাৰ  
খোজা।

**Concentric** (কন্-চে'ন্-ট্ৰিক্) *adj.* having a  
common centre (*with*) কেবাটাৰো মাৰুত  
এটা মাত্ৰ কেন্দ্ৰ থকা, সমকেন্দ্ৰযুক্ত।

**Concept** (কন্চেপ্ট) *n.* an abstract idea, a  
general notice সাধাৰণ বোধ, সংস্কাৰ, ধাৰণা।

**Conceptacle** *n.* a receptacle বাহ, কোনো বস্তু  
খোৱা ঘূৰণীয়া মেৰ; a follicle, or seed vessel  
কোনো গছৰ গুটি থকা বাহ; বীজ কোষ।

**Conception** (কন্-চেপ্-শন্) *n.* the act of  
conceiving গৰ্ভাৱণ; the thing conceived,  
a notion ধাৰণা, অনুভব, বোধ যেনে, **I can form  
no conception of it**=এইটো মোৰ বোধগম্য  
নহয়, মই এইটো একো অনুভব কৰিব পৰা নাই।  
—**tive** *adj.* capable of conceiving বোধগম্য,  
ধাৰণা কৰিবপৰা।

**Conceptualism** (কন্চেপ্চুৱেলিজ'ম্) *n.* mediaeval  
philosophical doctrine concerning the  
reality of things perceived by the senses,  
asserting that universals have reality but  
only in the mind মধ্যযুগৰ এক বিশেষ দাৰ্শনিক  
দৃষ্টিভঙ্গী, যাৰ অভিমত ইন্দ্ৰিয়ানুভূতিৰ নিপাৰে  
বস্তুৰ কোনো অস্তিত্ব নাই—সকলো বস্তুৰে অস্তিত্ব  
কেৱল মানবীয় ধাৰনাতেই আছে, ধাৰণাবাদ।

**Concern** (কন্চাৰ্ণ্) *v. t.* to belong to, to  
affect or interest সংস্ৰব ৰাখ, সম্পৰ্ক ৰাখ,  
লগাভগা হ, গাত লাগ। —*n.* that which  
belongs to one সংসৰ্গ, সম্পৰ্ক, লগাভগা; a  
business লেনদেন, কাৰবার, ব্যৱসায়; interest  
স্বার্থ; anxiety ব্যগ্ৰতা। **Concerning** *prep.*  
regarding, relating to সম্পৰ্কে, বিষয়ে।  
—**ment** *n.* an affair কাৰ্যা, বিষয়; interest  
স্বার্থ; importance দৰ্কাৰ। **I have no concern  
in the matter**=সেই বিষয়ত মোৰ কোন সম্পৰ্ক  
নাই। **It is a matter of much concern**=

এইটো বৰ দৰ্কাৰী কথা। It has been noticed with much concern=এইটো জানিবলৈ পাই বৰ ব্যগ্ৰ হোৱা হৈছে। He has a big concern=ভেৰৰ এটা ডাঙৰ কাৰবার আছে।

**Concert** (কন্-চাৰ্ট্) *n.* union in any undertaking কোনো কামত একেলগ, একতা; harmony মিল, বাজনাৰ মিল, গানবাজনা, সঙ্গীত। —*v. t.* to frame together, to arrange একেলগে পৰামৰ্শ কৰ, অভিসন্ধি কৰ, আলচ কৰি উলিৱা, ঠিকঠাক কৰ। —*ed adj.* mutually planned আলচ কৰি ঠিক কৰা। —*pitch* বাজনাবিলাক মিলাই বন্ধা সুৰ।

**Concertina** (কন্-চাৰ্টিনে) *n.* a musical instrument দুইহাতে টানি বজোৱা এবিধ পেটাৰি বাজনা।

**Concerto** (কন্-চাৰ্টো) *n.* গানৰ বৰলিপি।

**Concession** (কন্-চেছন্) *n.* the act of conceding a grant বেহাই, অনুগ্ৰহ, দান। —*naire n.* বেহাই বা অনুগ্ৰহ পাঠতা। **Concessionary** *adj.*

**Conch** (কঙ্ক) a marine shell used as a trumpet শঙ্খ, এবিধ সাগৰৰ শামুক। —*iferous adj.* having a shell শঙ্খৰ দৰে শোলা থকা।

**Concierge** (কনচিয়াজ) *n.* door-keeper of a hotel or public office দাৰোৱান; person in charge of a set of apartments, lodgings or flats কোনো ঘৰ বা হোটেলৰ অংশবিশেষৰ মূল পৰিচাৰক।

**Conciliate** (কন্চিলি'য়েট্) *v. t.* to win over, to reconcile, to pacify মিলা শান্ত কৰ, মিলাপ্ৰীতি কৰ। —*v. i.* to become friends মিল হ। —*liation n.* act of reconciling মিলাপ্ৰীতি, পুনঃমিলন। —*liatory adj.* সাধুনা-জনক, সৈমান, সিজা; tending to reconcile মিলাজনক।

**Concinnity** (কন্চিনিটি) *n.* harmony, elegance মিল, পৰিপাটি। —*nous adj.* elegant নিয়াৰি, পৰিপাটি।

**Concise** (কন্-চাইজ্) *adj.* brief, short চুটি, সংক্ষেপ, মোটামুটি। —*ly adv.* in a few words সংক্ষেপকৈ। —*ness n.* terseness, brevity in speaking or writing সংক্ষিপ্ততা।

**Concision** (কন্-চিকন্) *n.* a cutting off, brevity ছেদন, কাটন, চুটি কৰণ। (বিজ্ঞপাৰ্ঘভ)

**Conclave** (কন্-ক্লভ্) *n.* an assembly of cardinals বোম্বাজাৰ পোপক নিযুক্ত কৰিবলৈ ক্ষমতাপোৱা ৰাজকোণ্ডৰসকলৰ গোপনীয় সভা; any close assembly কোনো গোপনীয় মেল, মেলৰ ঠাই।

**Conclude** (কন্ক্লুড্) *v. t.* to bring to an end, to close নিষ্পত্তি কৰ, সিদ্ধান্ত কৰ, সামৰ, শেষ কৰ। —*v. t.* to come to an end নিষ্পত্তি হ, শেষ হ; to infer বুজ, অনুভৱ কৰ, শেষ মীমাংসা কৰ, ঠাৱৰা। —*ing adj.* closing final শেষৰ, শেষ। —*clusion* (কন্-ক্লু-কন্) *n.* act of concluding নিষ্পত্তি কৰণ; the end অন্ত; judgment, inference শেষ মীমাংসা, সিদ্ধান্ত, নিষ্পত্তি। **In conclusion**=অন্তত, শেষত। —*sive adj.* final, decisive ঠাৱৰ, ছিদাংক, চূড়ান্ত। —*sively adv.* ঠাৱৰকৈ, ছিদাংকৈ, পকাংকৈ। **To try conclusions**=to experiment বল, গ্ৰমাণ কৰ, পৰীক্ষা কৰ। **To jump to a conclusion**=হঠাতে সিদ্ধান্ত কৰ।

**Concoct** (কন্-কক্ট্) *v. t.* to prepare, to devise, to fabricate তৈয়াৰ কৰ, সাজ, মিছাই জোৰা দি, চক্ৰান্ত কৰ। —*tion n.* a medical preparation দৰৰ প্ৰস্তুত কৰণ; a plot চক্ৰান্ত, অভিসন্ধি। —*ted story*=সাজি কোৱা কথা, মিছাই জোৰা দি কোৱা কথা বা বিবৰণ।

**Concomitant** (কন্-কমিটেণ্ট্) *adj.* accompanying, conjoined with লগৰীয়া, আনুষঙ্গিক। —*tance, —tancy n.* accompaniment লগ, লগখোৱা অৱস্থা। —*tantly adv.* conjointly একেলগে, লগেভাগে।

**Concord** (কন্-কৰ্ড্) বা (কং-কৰ্ড্) *n.* harmony, union, agreement মিল, একতা। —*ance n.* agreement, an index to the leading words or passages of a book মিল, কোনো পুথিৰ নিৰ্ধট। —*ant adj.* harmonious সমিল-মিল, ঐক্য।

**Concourse** (কংক'ৰ্চ্) *n.* an assembly of persons or things হিচ'হিচনি, মানুহৰ সমাবোহ, হবাবুৰা, বহুতাল।

**Concrete** (কন্ক্ৰিট্) *adj.* existing in material form স্থূল; formed into one mass গোটা, গোটবন্ধা, ঢগৰা যৰা; (opposite of Abstract)

কোনো আকার থকা মূল বস্তুবোধক। —*n.* a concrete thing গোটমৰা বস্তু; a mixture of lime, sand, pebbles etc. চূণ চুকাই মিহলাই গোটাই সজা বস্তু। —*v. t. or v. i.* to form into a solid mass to harden গোট বান্ধ, গোটমৰা। —*tion n.* a mass concreted গোটমাৰণ, গাত কাঠ বন্ধা কোনো অংশ, মেলণ।

**Concubine** ( কন্‌কুবাইন্ ) *n.* a woman in keeping, a woman who lives with a man without being married চাপনী ভিৰোতা, অবিবাহিতাকৈ ৰখা ভিৰোতা, বাটলু তিৰী।

**Concur** ( কন্‌কাৰ্ ) *v. i.* to run together একেলগে লৰ; to coincide মিল হ; to unite in opinion একেমত হ, ঐক্য হ; to assent to সম্মত হ। —*rence n.* union মিলন, সংযোগ; joint action লগে-ভাগে কৰা কাম; assent সম্মতি। —*rent* ( কন্‌কৰে'ণ্ট্ ) *adj.* acting or existing together, united একেলগ লগা; একেঠাইতে গোটখোৱা, সহগামী। —*rently adv.* লগে ভাগে, একেলগে। —*ring adj.* agreeing মিলহোৱা, একেমত হোৱা। **Concurrent jurisdiction** = সমান ক্ষমতা। —*list* সমবৰ্তী সূচী।

**Concuss** ( কন্‌কাচ ) *v. t.* to compel by threats to over-awe ভৱ দেখুৱাই বাধ্য কৰ, ভাবুকি দে। —*sion n.* shaking a violent shock জোকাৰ, ঠেকা, খুন্দা, আঘাত; undue force কাৰো ওপৰত বল প্ৰয়োগ।

**Condemn** ( কন্‌ডেম ) *v. t.* to pronounce guilty দোষী কৰ, জগৰীয়া কৰ; to censure ভৎসনা কৰ, নিন্দা কৰ; to sentence to punishment দণ্ডাজ্ঞা কৰ; to declare unfit for use বেয়া বোল, অকামিলা বুলি বায় দে। —*able adj.* blamable গৰ্হিত, নিন্দনীয়, দণ্ডাই। —*ation n.* blame নিন্দা, গ্ৰানি, দণ্ডবিধান, গৰিহণ। —*ed adj.* দোষী সাব্যস্ত হোৱা, জগৰীয়া, অকামিলা বা বিপদজনক বুলি খিব কৰা। —*atory adj.* implying condemnation দোষী বুলি ধৰিবলগীয়া, নিন্দাসূচক।

**Condense** ( কণ্ডেঙ্ ) *v. t.* to compress গোটমৰা, চাপখুৱা। —*v. i.* to become dense গোট বান্ধ, ঘন হ। —*sation n.* act of condensing গোট বান্ধন। —*sate v. t. or v. i.* to condense, to harden চাপ খুৱা, গোটবান্ধ। —*ser n.* an

apparatus for condensing vapour etc. ভাপ আৰি গোট মৰোৱা বা ঘন কৰিবপৰা যন্ত্ৰ।

**Condensed milk** = পগাই কীৰ কৰা গাখীৰ।

**Condescend** ( কন্‌ডি-চে'ণ্ড ) *v. i.* to waive a privilege of rank, to lower one's self ইচ্ছাপূৰ্বক গৌৰৱ লাঘৱ কৰ, নিজে নিজক সৰু বোলা; to deign, to comply নম্ৰ হ, অভিমান নকৰি সৰুৰ লগত সৰু হ, সামান্য জনৰ অনুৰোধ বাধ; to act kindly নিজ গুণে তুষ্ট হ। —*ding adj.* courteous, obliging নম্ৰ, বিনীত, যথহৰিব নোৱাৰা, অনভিমानी, সৈমান। —*sion n.* affability to inferiors, courtesy সাধাৰণ জনৰ প্ৰতি অনুগ্রহ, শিষ্টিতা, নম্ৰভাব, সৌজন্ম।

**Condign** ( কন্‌ডাইন্ ) *adj.* deserved, well-merited যথার্থ, সমুচিত, উপযুক্ত।

**Condiment** ( কণ্ডিমে'ণ্ট্ ) *n.* a seasoning used at table মচলা।

**Condition** ( কণ্ডিছন ) *n.* state, position, quality অৱস্থা, দশা, হাল, গতি; rank খিৰাপ, পদবী যেনে —*a man of condition* = পদস্থ ব্যক্তি, বিষয়া; stipulation, a term of a contract নিয়ম, কৰাৰ, সৰ্ত্ত; arrangement বন্দবস্ত। —*v. t. or v. i.* to agree upon, to make terms নিয়ম কৰ, বন্দবস্ত কৰ। **On condition** = provided যদি, এই সৰ্ত্তে। —*nal adj.* depending on conditions নিয়মাধীন, তৈক থকা, কোনো নিয়ম পালন কৰিলে বা নকৰিলে আন কোনো কথা হব পৰা বা নোৱাৰা বন্দবস্ত থকা। —*ally adv.* সৰ্ত্তমতে, নিয়মাধীনে। —*ed adj.* having a certain condition or state, depending কোনো বিশেষ অৱস্থায়ুক্ত, তৈক থকা, চেলু ৰখা।

**Condole** ( কন্‌ডল্ ) *v. t.* to grieve with others, to sympathise in sorrow শোকপ্ৰকাশ কৰ, কাৰো লগত বেজাৰ কৰ। —*latory adj.* expressing condolence শোকপ্ৰকাশক, বেজাৰ দেখুওৱা। —*lence n.* expression of grief for another's sorrow শোক, সহানুভূতি, আনৰ লগত বেজাৰ। ( *L. con* = with; *dolere* = to grieve. )

**Condone** ( কন্‌ডন্ ) *v. t.* to forgive, to overlook ক্ষমা কৰ, মাফ কৰ, দায়-দোষ এৰ। —*nation n.* forgiveness ক্ষমা, মাফ।

**Conduce** (কন্-ডিউচ্) *v. i.* to tend to সহায় হ, উপকাৰত আহ, কোনো উদ্দেশ্য সিদ্ধি কৰিবলৈ তাল সোৱা। —**cible**,—**cive** *adj.* tending to promote উপকাৰজনক; beneficial উন্নতিকৰক।

**Conduct** (কন্-ডাঙ্ক্) *v. t.* to lead, to guide, to manage চলা, নিৰ্বাহ কৰ, বাট দেখুৱা; to behave আচৰণ কৰ, আচৰ। —*n.* management পৰিচালন, তদাৰক; behaviour আচৰণ, আচাৰ-বাৰহাৰ, চলন-ফুৰণ; guide পৰিচালক। —**tion** *n.* act of transmitting (as heat) পৰিচালন। —**tor** *n.* the person or thing that conducts, a leader প্ৰবাহক, এঠাইৰপৰা আন ঠাইলৈ চলাওঁতা, পৰিচালক, নায়ক। **Conduct sheet** = a record of soldier's offences and punishment চিপাহীৰ দায়-জগৰ লিখি থোৱা বহী। **Conductivity** *n.* the power of transmitting heat or electricity তাপ বা বিদ্যুৎসঞ্চালন শক্তি। **To conduct a case** = যৌকৰ্দমাৰ তদবীৰ কৰা বা চলা।

**Conduit** (কন্-ডিউ) *n.* a waterpipe or a canal পানী যোৱা নলা বা খাল।

**Condyle** (কনডাইল) *n.* ball at the end of a bone which forms joint with a socket of another bone হাড়ৰ সন্ধিস্থলত থকা ঘূৰণীয়া লেকেটীয়া গুটি।

**Cone** (ক'ন্) *n.* a solid figure with a circular base tapering to a point at the top ওপৰলৈ ক্ৰমে জোতা হৈ যোৱা ঘূৰণীয়া গোটা বস্তু। —**nic** or —**nical** *adj.* tapering like a cone ক্ৰমে ওপৰলৈ চি'হা, আশিষ্টপীয়া। **Conics** *n.* টুপীয়া ক্ষেত্ৰত্ব; শঙ্কু জ্যামিতি। **Conic finger** = পাজীসিৰীয়া আঙুলি।

**Coney** see **Cony**.

**Confabulate** (কন্ফেবিউ'লেট্) *v. i.* to chattlegeth-er মেল পাত, গল্প কৰ। —**lation** *n.* কথনমথন, আলোচনা।

**Confect** (কন্-ফে'ক্ট্) *v. t.* to prepare with sugar চেনিৰে তৈয়াৰ কৰ, মিঠাই তৈয়াৰ কৰ। —**tion** *v. t.* to prepare sweetmeats মিঠৈ বা মিঠাই তৈয়াৰ কৰ। —*n.* মিঠাই। —**ner** *n.* one who makes sweetmeats মিঠাই কৰোঁতা, মিঠাইআলা। —**ery** *n.* the business of a

confectioner, or his shop মিঠাইৰ বেণাৰ, মিঠাইৰ দোকান। —**ary** *n.* a place where sweetmeats are prepared মিঠাই তৈয়াৰ কৰা ঠাই, মিঠাই, মিঠাইআলা।

**Confederacy** (কন্-ফিডৰ্-এচি) *n.* a mutual contract or league, persons or state united by a league সন্ধি, কোনো কামৰ নিমিত্তে দল বান্ধন, সহযোগ, একেগোট হোৱা লোকসকল বা ৰাজ্যবিলাক; a conspiracy অভিসন্ধি। —**rate** *n.* an ally মিত্ৰ, সঙ্গী, সহায়কাৰী, গভাইত। —*adj.* allied একেগোট হোৱা, লগৰীয়া। —*v. t.* or *v. i.* to league together গোট বান্ধ, গাঁতি বান্ধ, লগলাগ। —**ration** *n.* a league or alliance of princes or states পরস্পৰে সহায় কৰিবৰ নিমিত্তে মিত্ৰতা, বজাসকলৰ ভিতৰত মিত্ৰসন্ধি।

**Confer** (কন্-ফাৰ্) *v. t.* to bestow, to give দে, অৰ্পণ কৰ, দান কৰ। —*v. i.* (with) to consult together আলচ কৰ, পৰামৰ্শ কৰ, কথাবাৰ্তা হ। —**ferree** (কন্-ফাৰ-ই) *n.* যাবে আলচ কৰা হয়। —**er** *n.* যি আলচ কৰে বা পৰামৰ্শ লয়। —**ence** *n.* an appointed meeting for consultation নিয়োজিত আলোচনী সভা, মেল। —**able** *adj.*

**Confess** (কন্-ফে'ক্) *v. t.* to own, to admit, to acknowledge something wrong সৈ ল, সৈ কাঢ়, দোষ গাত ল, স্বীকাৰ কৰ, কবুল কৰ। —**edly** *adj.* avowedly প্রকাশ্যভাৱে, জনাজাতকৈ। —**sion** *n.* acknowledgement of guilt সৈ, দোষ স্বীকাৰ, কবুল। —**nal** *n.* a place where confession is made to a priest যি ঠাইত খ্ৰীষ্টপুৰোহিতে পাপ স্বীকাৰ কৰায়। —**sor** *n.* one who professes the Christian faith খ্ৰীষ্টধৰ্ম বিশ্বাসী।

**Confetti** (কন্ফেটি) *n.* paper imitations of sweetmeats flung at carnivals, or thrown at departing bridal pair after wedding বিবাহ অনুষ্ঠানত বৰ কইনাৰ গালৈ দলিয়াৰ পৰা কাগজৰ মিঠাই; আনন্দ-উৎসৱত পরস্পৰে পরস্পৰ গালৈ দলিওৱা কাগজৰ মিঠাই।

**Confidant** (কন্-কিডেণ্ট) *n.* a bosom friend অতি বিশ্বাসী বন্ধু। **Confidante Fem.**

**Confide** (কন্-কাইড্) *v. i.* (with, in) to trust fully, to rely upon বিশ্বাস কৰ। —*v. t.* to

entrust to, to commit to, the charge of বন্ধুভাবে সমর্পণ কৰ, ভাৰ দে। —*er n.* সমর্পণকাৰী।  
—*dence n.* trust, faith, reliance বিশ্বাস, ষাতিব; self-reliance, boldness নিৰাশঙ্কা, নিজৰ সাহসৰ্থ, সাহস; firmness মনৰ দৃঢ়তা, নিশ্চয়তা। **Confident** *adj.* having belief সম্পূর্ণ বিশ্বাস থকা; positive নিশ্চয়। I am quite confident=মোৰ পূৰ্ণ বিশ্বাস আছে, মই একেবাৰেই নিশ্চিন্ত। —*ly adv.* without doubt, assuredly নিশ্চয়কৈ, ষাটাইকৈ, ইতি।  
**Confidential** *adj.* given an confidence, private বিশ্বাসী, গোপনীয়, গুপ্ত। —*ially adv.* privately গোপনীয়কৈ, গুপ্তভাবে। **Confiding** *adj.* trustful বিশ্বাসযোগ্য।  
**Configuration** (কনফিগাৰেশন্) *n.* external form বাহিৰৰ আকৃতি বা আকাৰ প্ৰকাৰ; relative position নক্সাৰ সংস্থিতি। **Configure** *v. t.* to give shape to সাজ, আকাৰ যুক্ত কৰ।  
**Confine** (কনফাইন্) *v. t.* limit, boundary সীমা, হদ, দাঁতি (generally in *pl.*)। —*v. i.* to be adjacent to গুলৰ চপাই বাধ; to limit, to enclose থেৰি থ, সীমাবদ্ধ কৰ; to restrain, to imprison আটক কৰ, আবদ্ধ কৰ, কয়েদ কৰ, বান্ধি ৰাখ। —*ment n.* restraint, imprisonment আটক, ফাটক, কয়েদ, বন্ধন, অশৌচ। **Be confined**=to be limited সীমাবদ্ধ হ; to be in child-bed গ্ৰস্ৰাবস্থাত থাক, অশৌচত পৰ।  
**Confirm** (কনফাৰ্ম) *v. t.* to make firm, to make certain, to establish সাব্যস্ত কৰ, দৃঢ় কৰ, হাৰী কৰ, নিগাজী কৰ। —*mation n.* making sure সাব্যস্তকৰণ; convincing proof প্ৰত্যয়-জনক প্ৰমাণ, সমৰ্থন। —*mative, matory adj.* সমৰ্থন বা সাব্যস্তকাৰী। —*ed adj.* settled inveterate ঠিক, অলৰ, দোঁধোৰ, অভ্যাস যেনে—He is a confirmed opium-eater=সি দোঁধোৰ কানীয়া, পকা কানীয়া।  
**Confiscate** (কনফিচ্কেট) *v. t.* to take possession of ক্ৰোক কৰ, লুণ্ঠ বৰূপে আটক কৰ; to appropriate to the state চৰকাৰী কৰ। —*able adj.* liable to be confiscated ক্ৰোকৰ যোগ্য। —*cation n.* the act of confiscation ক্ৰোককৰণ, আটককৰণ।

**Conflagration** (কনফ্লেগ্ৰেশন্) *n.* the great fire অগ্নিকাণ্ড, গৰল অগ্নি।  
**Conflate** (কনফ্লেট) *v. t.* blow together একেলগে ফুটি দে, উপায়তন কৰ।  
**Conflict** (কনফ্লিক্ট) *n.* a contest, a struggle বিবাদ, মৰামৰি, যুদ্ধবিগ্ৰহ, জেঁটাপুটি; violent collision প্ৰবল সংঘৰ্ষণ। —*v. i.* to contend, to clash জেঁটাপুটি লাগ, বিৰোধ অমিল হ। —*ing=*contradictory, opposing বিপৰীত, বিৰোধী, অমিল।  
**Confluence** (কনফ্লুয়েন্স) *n.* a flowing together একেলগে বৈ যোৱাটো, নৈ লগ লাগন, নদী-সঙ্গম; সংযোগ। —*ent adj.* uniting একেলগে বৈ যোৱা, লগলগা। —*n.* a river uniting with another যোগনদীয়া নৈ। —*flux n.* confluence নদী-সঙ্গম।  
**Conform** (কনফৰ্ম) *v. t.* to make like, to adapt একে কৰ, অনুকৰণ কৰ, যোগ কৰ। —*v. i.* to be of the same form with অনুযায়ী হ; to comply with আদেশমতে চল। —*to rules*=বিধিমতে চল, নিয়মৰ বাধা হ। —*able adj.* (to) suitable একেৰূপ, উপযুক্ত, অনুকৰণ। —*able adj.* agreeably, suitably অনুসৰি, অনুযায়ী, দৰে, মতে। —*miity n.* compliance with, likeness সাদৃশ্য, অনুকৰণ, মিল। In conformity with= in compliance with অনুযায়ী, অনুসৰি, মতে। —*mation n.* particular form or shape আকৃতি, গঢ়। —*mist n.* প্রতিষ্ঠিত ব্ৰীহৎৰূপাৱলয়ী।  
**Confound** (কনফাউন্ড) *v. t.* to perplex, to confuse বেবুৰা কৰ, বিভুদ্ধি কৰ; বিমোৰ কৰ; to mix or blend মিহলা; to defeat পরাস্ত কৰ। —*ed adj.* confused বিচুৰ্ত্তি বিমোৰ।  
**Confraternity** (কনফ্ৰেটাৰ্ণিটি) *n.* a brotherhood ভ্ৰাতৃত্ব, আপোনভাৱ, গোত্ৰজাতি।  
**Confront** (কনফ্রন্ট) *v. t.* to stand in front of, to oppose আগুতি ধৰ, বাধা দে, মুখামুখি-কৰ, হাবিধা, মুখামুখি কৰি সোধ; to compare বিজ্ঞ। —*ation n.* হাবিধা, বিজ্ঞানি, মুখামুখি সোধ।  
**Confuse** (কনফিউছ) *v. t.* to throw into disorder, to perplex খেলিমেলি কৰ, বেমেজালি

কৰ, বিমোহ কৰ, পেপুৰা কৰ। —*ed adj.* perplexed জহল; বিশৃঙ্খল, আউলিয়া, বিমোহ, পেপুৰা। —*sion n.* disorder উৰাজুৰা, খেলিমেলি, বেমেজালি, জজ্ঞাল; perplexity বিবুদ্ধি; shame লাজ; termoli হুলস্থূল, গোলমাল; defeat পৰাজয়।

**Confute** (কন্-ফিউট্) *v. t.* to disprove, refute, to prove to be wrong মিছা পেলা, খণ্ডা, অ-প্ৰমাণ কৰ। —*able adj.* খণ্ডনীয়। **Confutation** *n.* খণ্ডন।

**Congi, Congee** (কং-জ্জ্) *n.* dismissal বিদায়; departure প্ৰস্থান; a bow প্ৰণাম। —*v. i.* to take leave বিদায় ল, প্ৰস্থান কৰ।

**Congel** (কন্-জীল্) *v. t.* to freeze গোটমাৰ, খলমা বাহু, চপৰামাৰ। —*able adj.*

**Congener** (কন্-জিনাৰ্) *n.* a person or thing of the same kind একেজাতীয় বা একেবিধৰ কোনো লোক বা বস্তু। —*generous adj.* একেজাতীয়।

**Congeneal** (কন্-জিনিয়েল্) *adj.* of kindred nature or tastes একেৰকমৰ, অনুৰূপ; suitable, agreeable (to) ভাল লগা; মনখোৱা, উপযোগী। —*geniality n.* suitability উপযোগিতা।

**Congenital** (কন্-জেনিটেল্) *adj.* existing from birth, hereditary ওপজোতেই হৈ অহা (যেনে, কোনো শাৰীৰিক বিকাৰ); জন্মাতৰি থকা; সহজাত।

**Conger** (কং-আৰ) *n.* a kind of marine fish এবিধ সাগৰীয় মাছ।

**Congeries** (কন্-জি-ৰিজ্) *n.* a collection of small bodies in a mass দ'ম, একে ঠাইতে গোট খাই ওখ হৈ থকা বস্তু। (L. *Con.* = together; *gerire* = to bring)।

**Congest** (কন্-জেষ্ট্) *v. t.* to heap up ঠাই বুৰা, গোট খুৱা। —*gestion n.* accumulation of blood in any part গাৰ কোন অংশত তেজ জমা হওন; an overcrowded condition হেচা-টেপা, ঠাই খাওন। —*gestive adj.* indicating an accumulation of blood তেজ গোট-খোৱা, তেজ ভৰ। **Congested place** = মানুহ নধৰা ঠাই, ঠাই খোৱা থোপাখেলি ঘৰ থকা ঠাই।

**Conglobe** (কন্-গ্ল'ব্) *v. t. or v. i.* to collect together into a round mass লাটুমা বাহু বা কৰ। —*bulate v. i.* to gather into a small globe লাটুমা বাহু।

**Conglomerate** (কন্-গ্লমা'ৰেট্) *adj.* gathered into a mass লাটুমা, মিঠৈৰদৰে গোট মৰা। —*v. i.* to gather into a ball গোটখাই লাটুমা হ। —*ration n.* state of being gathered into a mass দ'ম হওন; a collection of things দ'ম।

**Conglutinate** (কন্-গ্লুটিনেট্) *v. t.* to glue together জেপেটা খুৱা। —*v. i.* লাগি ধৰ, জেপেটা খা। —*nant adj.* tending to unite or join জোৰা লগোৱা; healing শুকনি ধৰোৱা, আৰোগ্যকাৰক। —*native adj.* আৰোগ্য কৰিব পৰা, জোৰা লগাব পৰা।

**Congratulate** (কন্-গ্ৰেটিউ'লেট্) *v. t.* to wish joy to আনৰ সম্পাদত আনন্দ প্ৰকাশ কৰ, মঙ্গল কামনা কৰ। —*lation n.* an expression of joy or sympathy আনৰ সম্পাদত আনন্দ প্ৰকাশ, মঙ্গল কামনা। —*latory (কন্-গ্ৰেটিউলেটৰী) adj.* expressing joy আনন্দমূচক, সন্তোষজ্ঞাপক। (L. *con* = together; *gratus* = pleasing.)

**Congregate** (কং-গ্ৰি'গেট্) *v. t. or v. i.* to assemble, to flock together গোটখোৱা, লগলগা, লগ লাগ। —*gation n.* an assemblage of persons or things সমূহ, সমাজ। —*gational adj.* pertaining to a congregation সমাজ সম্বন্ধীয়, বাজহুৱা; prayer সবাহ। —*gationalism (কং-গ্ৰিগেশ্বনৈজিজম্) n.* a form of church government managing its affairs independently পৰস্পৰ স্বাধীনভাৱে কাৰ্য্য চলোৱা ধৰ্ম-সম্প্ৰদায়ৰ বাৱস্থা।

**Congress** (কং-গ্ৰেচ্) *n.* a meeting together for political purposes ৰাজনৈতিক সভা। —*man n.* a member of congress ৰাজনৈতিক সভাৰ সমজুৱা।

**Congruence, Congruency** (কং-গ্ৰু'এ'ক্, কং-গ্ৰু'এ'ক্) *n.* agreement মিল; suitability সঙ্গত অৱস্থা। —*gruent adj.* agreeing মিল; suitable সঙ্গত, উপযোগী। —*gruity n.* consistency

পৰস্পৰ মিল; একা। —*gruous adj.* fit, consistent সঙ্গত, উপযুক্ত, মিলথকা।

**Conic** see **Cone**.

**Coniferous** (ক'নিফেৰাছ) *adj.* bearing cones (as pines and fir trees) দৌলাকৃতি, ফেবমেলি ওপৰলৈ জোঙাই যোৱা, টুপীয়া (যেনে নাহৰ গছ), কলাডিলীয়া আকৃতিৰ। —*fer n.* ওপৰলৈ ক্ৰমে জোঙাই যোৱা গছ, দৌলবন্ধীয়া গছ।

**Conjecture** (ক'ন্জেক্চাৰ্) *n.* a supposition, an opinion formed on imperfect evidence, surmise অনুমান, আন্দাজ, ভাব। —*v. t.* to infer, to guess অনুমান কৰ, ভাবিল। —*tural adj.* given to conjecture আনুমানিক, আন্দাজী মনেৰে ভাবি লোৱা। —*urable adj.* অনুমান কৰিব পৰা।

**Conjee** (ক'ন্জি) *n.* water in which rice has been boiled ভাতৰ মাৰ, নিসনি।

**Conjoin** (ক'ন্জাইন্) *v. t.* to join together লগলগা, জোৰা দে। —*v. i.* to unite একেলগে হ, গোট খা। —*joint adj.* জোৰা লগোৱা, সংযুক্ত। —*ly adv.* unitedly জুটিয়াকৈ, একেলগে।

**Conjugal** (ক'ন্জুগেল্) *adj.* relating to marriage বিয়া সম্বন্ধীয়, বৈবাহিক।

**Conjugate** (ক'ন্জু'গেই) *v. i.* (in gram.) to inflect, as verbs ধাতুকণ কৰ, পদ-ভাং। —*gation n.* the act of joining সংযোগ; the process of showing inflectional changes of verbs ধাতুকণ। **Conjugate mirrors** = যুগ্মমুখিক ধোৱা আঁঠী।

**Conjunct** (ক'ন্জক্ণক্ট্) *adj.* conjoined সংযোজক, মিলিত। —*tive adj.* closely united সংযোজক, জোৰালগা। —*ction n.* union সম্মিলন; (in grammar) a connecting word সংযোজক অবাগ্ন শব্দ। —*ture n.* a critical time, crisis মূৰামুৰি অৱস্থা, ঠেকাঠেকি সময়, দোষোৰমোৰ অৱস্থা।

**Conjure** (ক'ন্জুৰ) *v. i.* to practice magical arts মন্ত্ৰ-মাত, ফাঁকিফুকা কৰি ডুলা। —*v. t.* to call on in a solemn manner' মন্ত্ৰকৰ, ঈশ্বৰৰ পোহাই দে, মন্ত্ৰ মাতি জাৰ, মোহিত কৰ। —*ration n.* enchantment মন্ত্ৰকৰণ; জবা-ফুকা কৰা কাম, বিমোহন। —*ing n.* বাজী-

কৰণ। —*er n.* an enchanter টাটকীয়া, হাটুকৰ, বাজীকৰ, ভূতজবা বেজা। —*y n.* magic হাটুবিদ্যা, বাজীকৰী।

**Connate** (ক'নেই) *adj.* born with one's self সহজাত, স্বাভাবিক; allied একেবকৰ। (L. *con*=with, *natus*=born.)

**Connatural** (ক'ননেচবেল্) *adj.* of the same nature with another একেজাতীয়।

**Connect** (ক'নেই) *v. t.* to fasten together, to unite লগলগা, সংযুক্ত কৰ, জোৰা দে, সংযোগ কৰ, সম্বন্ধ কৰ। —*ted adj.* united সংযুক্ত, জোৰালগোৱা সম্পৰ্কীয়, লগাভগা, আনুসঙ্গিক। —*tedly adv.* লগালগিকৈ, একেলগে। —*tion, —xion n.* act of joining জোৰা, যোগ, সংযোগ; relation সম্পৰ্ক, সম্বন্ধ, লগাভগা; (*pl.*) a relative সম্বন্ধীয়া লোক; a society united by a bond লেখাপঢ়া কৰি গঠিত হোৱা কোনো সম্প্ৰদায়। —*tive adj.* binding together সংযোজক। I have no connection in the matter = সেই বিষয়ত মোৰ একো সম্পৰ্ক নাই।

**Connive** (ক'নাইভ্) *v. t.* to wink at a fault দোষ দেখি আঁকোণ কৰ, দেখিও নেদেখা হ। —*vance n.* act of conniving দোষ দেখি আঁকোণ, নেদেখা ভাও।

**Connoisseur** (ক'ন্-এচ্-চিয়ৰ্) *n.* a critical judge of the fine arts কোনো বিষয়ত ৰুজা, শিল্পবিদ্যাৰ বিচক্ষণ বিচাৰক; বসগ্ৰাহী গতিত।

**Connote** (ক'নট্) *v. t.* to signify, to imply, to include in the meaning বুজা, গুণ প্ৰকাশ কৰ, দেখা, কোনো অৰ্থত ভুক্ত কৰ। —*tation n.* the aggregation of attributes implied by a term কোনো এটা বস্তুৰ নামৰপৰা বুজিবপৰা ভাব গুণসমূহ। —*tative adj.* গুণবাচক।

**Connubial** (ক'নইউ-বিয়েল্) *adj.* nuptial বৈবাহিক, বিবাহ সম্বন্ধীয়।

**Conoid** (ক'নইড্) *n.* anything cone-shaped কোনো দৌলাকৃতিৰ বস্তু।

**Co-nominee** (ক'-নমিনী) *n.* a joint nominee যুটিয়া-বাহনি, একেলগে মনোনীত হোৱা দুজনৰ এজন।

**Conquer** (ক'ংকাৰ্) *v. t.* to gain by force, to overcome যুদ্ধকৰি লাভ কৰ, জয় কৰ, দমন কৰ,

অতিক্রম কৰ, পৰাজয় কৰ, জিক। —**able** *adj.* that may be overcome দমনীয়। —**ing** *adj.* victorious জয়ী। —**er** *n.* a victor জয়কাৰী, জয়ীলোক, জিকাক, জেতা। —**quest** *n.* the act of conquering জয়, হস্তগত কৰণ; that which is acquired by force বলেৰে জিকি লোৱা বস্তু। **To make a conquest** = জয় কৰ।

**Consanguinity** (কনচেংগুইনিটি) *n.* relationship by blood (as opposed to by marriage) বংশ, নিচেই গাঁতলগা সম্বন্ধ।

**Conscience** (কনশ্বেন্স) *n.* moral judgment as to right and wrong বিবেকশক্তি, ভাল বেয়া বোধ, হিতাহিত বোধ, sense of duty কর্তব্যজ্ঞান। —**scientious** *adj.* scrupulous ধৰ্মভয় থকা, বিবেকী জ্ঞানী। —**ly** *adv.* according to conscience বিবেক অনুসারে, ধৰ্মজ্ঞান পূৰ্বক, জ্ঞান বিশ্বাসমতে। —**ness** *i.* ধৰ্মভয়। —**scionable** (কন-শ্বিৎ-নেবল) *adj.* regulated by conscience, reasonable তায়সঙ্গত। **Binding on one's conscience** = মনত বিশ্বাস হোৱা, মনত লগা। **Conscience-money** = অপৰাধ গুচাবৰ নিমিত্তে বিবেকৰ তাড়নাত দিয়া ধন। **Tender conscience** = সংশয়। **With a clear conscience** = নিষ্পাপ মনৰে। **In all conscience** = নিশ্চয়।

**Conscious** (কনশ্বাচ) *adj.* having the internal knowledge of aware জ্ঞাত, বিবেচন। **I am conscious of it** = মই এইটো জানে, মই এইটো ভু পাইছো, মোৰ জন আছে। —**ly** *adv.* knowingly জানি-ভনি, জ্ঞানপূৰ্বক। —**ness** = the faculty of the mind to know বিবেকশক্তি বোধ।

**Conscript** (কনস্ক্ৰিপ্ট) *adj.* enrolled তালিকাভুক্ত, নামভুক্ত থকা। —*n.* নামভুক্ত চিপাহী। —**tion** = compulsory enrolment for military or naval service যুদ্ধলৈ যাৱৰ নিমিত্তে বলেৰে নামভুক্ত কৰণ।

**Consecrate** (কনচিক্ৰেট) *v. t.* to set apart for a holy use দেৱতালৈ আগ কৰ, উৎসৰ্গ কৰ, দেৱতাক অৰ্পণ কৰ; to hallow পবিত্ৰ কৰ। —**ted** *adj.* sanctified পবিত্ৰ, উৎসৰ্গ। —**tion**

*n.* the act of dedicating to sacred uses উৎসৰ্গ, দেৱতাক কাৰ্য্যৰ নিমিত্তে ৰখাটো।

**Consecution** (কনচিকিউশ্বন) *n.* logical sequence; sequence of words, tenses &c. in writing শ্ৰাৱ শাস্ত্ৰগত যুক্তিৰ ক্ৰম; লেখাত ব্যাকৰণ মতে শব্দৰ মিল।

**Consecutive** (কনচিকিউটিভ) *adj.* following in order, succeeding ক্ৰমিক, পৰৱৰ্তী, ক্ৰমে, পাচৰ। —**ly** *adv.* in succession পাচলৈ ক্ৰমে এটা-এটাকৈ, ক্ৰমশঃ।

**Consensus** (কনচেংসচ) *n.* agreement in opinion, unanimity (as consensus of opinion) মিল, ঐকামত। —**sion** *n.* mutual consent পৰস্পৰ সম্মতি।

**Consent** (কনচেণ্ট) *n.* agreement, concurrence সম্মতি, অনুমতি, স্বীকাৰ; advice পরামৰ্শ। —*v. i.* to agree, to give assent to সম্মত-হ, মত দে, বাজি-হ, অনুমতি-দে। **With one consent** = একেমতে হৈ। **Age of consent** = কোনো কাম কৰিবৰ নিমিত্তে আইন মতে ধাৰ্য্য কৰা বয়স।

**Consentaneous** (কনচেণ্টেনিয়চ) *adj.* consistent with, agreeable সঙ্গত, মিলথকা।

**Consentient** (কনচেণ্টিয়েণ্ট) *adj.* agreeing in opinion মনমিলা, একেমত হোৱা।

**Consequence** (কনচিকোৱেন্স) *n.* effect, that which comes after as a result পৰিণাম, চোটোকা, পৰশ, গুণ, প্ৰতিফল; importance ধৰিবলগীয়া কথা, বিশেষ হানি-বিধিনিৰ কথা। —**quent** *adj.* following লগবীয়া, আনুৱক্তিক। **Consequently** *adj.* সেই হেতুকে, সেইবাবে, এতেকে। —**quential** *adj.* following as a result বহুতকৈ কোনো কাৰণে হোৱা পৰিণাম স্বৰূপ। **It is not a matter of such consequence** = এইটো একো গুৰুতৰ কথা নহয়, এইটো একো ধৰিবলগীয়া কথা নহয়। **He is a man of consequence** = তেওঁ এজন ক্ষমতাপন্ন লোক। **In consequence of** = on account of নিমিত্তে, বাবে। **You will feel the consequence** = তুমি তাৰ সেকা পাবা **Consequent on** = হোৱা বাবে।



**Conserve** (কন্সৰ্ভ) *v. t.* to preserve, to keep entire বৰ্কা কৰ, অটুতে ৰাখ, সঁচি থা। —*n.* something preserved in sugar, (as fruits) মোহৰ।। —*vancy n.* the act of preserving পৰিষ্কাৰ কৰি বা অঁতাই ৰখা কাম, পৰিণাটিকৈ ৰাখন। —*vation n.* preservation from loss or injury হানি-বিখিনি নোহোৱাকৈ ৰখাটো, অটুতে ৰাখন। **Conservation of matter** = মূল পদাৰ্থবিলাকৰ অৰিনাশিতা। **Conservative adj.** tending to preserve বৰ্ণপালী। —*n.* one adverse to political changes, a tory ৰাজকীয় বিষয়ক পৰিবৰ্তন বিৰোধী, পূৰ্বাপৰ নিয়ম বৰ্দ্ধক। —*vatism n.* the principle of a Conservative. —*vator n.* a preserver from injury or violation বৰ্দ্ধক, হানি-বিখিনি নোহোৱাকৈ ৰাখোতা। (*Fem. Conservatrix*). —*vatory* = a store-house, a green-house, a music school গুদাম-ঘৰ, আন দেশৰ গছগছনি আনি পালন কৰা ঘৰ বা ঠাই, গান বাজনা শিকা পঢ়াশালি।

**Consider** (কন্সিডাৰ্) *v. t.* to think on, to deliberate বিবেচনা কৰ, চিন্তা কৰ, ভাবি-চা; to attend to মন কৰ; to take into account গণ্য কৰ। —*v. i.* to think carefully ভাবি চা। —*able adj.* worthy of regard গণ্য, গুৰুত্ব; important লাগতিয়াল; moderately large ভালোখিনি, বিস্তৰ। —*ably adv.* in a considerable manner বহুতকৈ, বেচি পৰিমাণে, বেচিকৈ, ভালোখিনি। —*ate* = thoughtful, prudent বিবেচক, সত, কঁহিৰ। —*ately adv.* thoughtfully সতৰ্কৰূপে, গম্ভীৰে। —*ation n.* deliberation বিবেচনা, সিদ্ধান্ত, ভাৱ; reason উদ্দেশ্য, কাৰণ, হেতু; an equivalent, a compensation চুক্তিমতে কোনো কাৰ্য্যৰ বাবে দিয়া বা লোৱা (ধন), ক্ষতিপূৰণ বা পূৰ্ণকাৰ। —*ing prep.* in view of ভাবি, বিবেচনা কৰি, সেই দেখি। **In consideration of** = বাবে, হেতুকে। **All things considered** = সকলো বৰমে। **Under consideration** = বিবেচনাধীন।

**Consign** (কন্সচাইন্) *v. i.* to give to another transfer দে, অৰ্পণ কৰ; to entrust গতা, ভাৰ দে; to send to an agent বেচিবলৈ বা জমা

খবলৈ পঠা; to sign or seal চহী, মোহৰ কৰি দে। —*signee n.* one to whom anything is consigned হাক কোনো বস্তু গতাই দিয়া হয়, বেল কাৰাল আদিত যালৈ মাল পঠোৱা হয়। —*er n.* ভাৰ দিওতা, পঠাওতা। —*ment n.* act of consigning, that which is placed in the hands of another ভাৰ অৰ্পণ, বস্তুৰ চালান; হস্তান্তৰকৰণপত্ৰ। **To consign to the flames** = পোৰ। **To consign to the tomb** = কবৰ দে।

**Consist** (কন্সচিষ্ট) *v. i.* to co-exist, to subsist থাক; to agree মিল-হ। **The book consists of three parts** কিতাপটোত তিনিভাগ আছে। **Consistence, -tency n.** fixed state ঘন অৱস্থা, থিৰ, গোটবান্ধন; agreement সঙ্গত অৱস্থা, মিল, ঐক্য। —*tent adj.* fixed ঘন, থিৰ, গোটমৰা; agreeing uniform সঙ্গত, মিল, একে। **Consistent with** অনুসৰি, মতে।

**Console** (কন্স'ল) *v. t.* to comfort, to cheer under sorrow সাহুনা কৰ, নিচুকা, প্ৰবোধ দে। —*table adj.* সাহুনা কান্ধ পৰা, বুজনী শুনা। —*lation n.* solace প্ৰবোধ, সাহুনা, বুজনী। **Consolation match** লবত যিবিলাক হাৰে সেইবিলাকৰ ভিতৰত কোনে আগবাঢ়িব পাৰে তাৰ পৰীক্ষাচোৱা লৰ।

**Consolidate** (কন্সলিডেট্) *v. t.* to make solid, to unite into one গোটমৰা, দুচকৰ, গোটখুৰা, লগলগাই একেটা কৰ। —*v. i.* to grow firm গোটবান্ধ, থিৰ হ; to unite লগলাগ। **Consolidate, -ed pa. adj.** united একত্ৰিত, গোটবন্ধা, মুঠ। —*tion n.* act of making or becoming firm থিৰ কৰণ, গোটবান্ধন, দুচ কৰণ।

**Consoles** (কন্স'লেজ) *n.* (*pl.*) consolidated annuities চৰকাৰী মুঠ ধাৰ।

**Consonant** (কন্সনেণ্ট্) *adj.* consistent, harmonious মিল, সঙ্গত, অনুযায়ী। —*n.* a letter of the alphabet other than a vowel ব্যঞ্জনবৰ্ণ। —*nance n.* unison of sounds সুৰৰ মিল। —*nancy n.* harmony মিল। —*nantly adv.* agreeably মিলকপ, অনুসাৰে। (*L. con. = with; sonare = sound.*)

**Consort** (কন্সৰ্ট) *n.* a partner সঙ্গী, লগৰীয়া; a wife or husband স্ত্ৰী বা স্বামী। —*v. i.* to

associate with লগলাগ। **In consort**=in company লগে-সঙ্গে, মিলেৰে, একেলগে।

**Consortium** (কনচৰ্ভট্ৰিয়াম্) *n.* co-operation of several powers to effect some common purpose কোনো উমৈহতীয়া উপকাৰ সাধনৰ নিমিত্তে ৰাজশক্তিবিলাক বা কোনো প্ৰধান ব্যৱসায়ৰ লোক একেগোট হওন, যুটিয়া ৰাজশক্তি।

**Conspicuous** (কনস্পে'কুইট্) *n.* a synopsis সংক্ষিপ্ত সাৰ।

**Conspicuous** (কনস্পিকিউঅচ্) *adj.* visible, prominent, প্ৰকাশ্য, চকুৰে দেখা, স্পষ্ট, ওখ। — **cuity**, —**cuousness** *n.* চকুত পৰা অৱস্থা, ফট-ফটীয়া ওখ। —**cuously** *adv.* সকলোৱে দেখাকৈ; প্ৰকাশ্য-ৰূপে; ওলাই থকাকৈ। **To be conspicuous by absence**=অনুপস্থিত থকা বাবেই সকলোৰে মনত পৰ।

**Conspire** (কনস্পায়ৰ্) *v. i.* to plot, to unite for an evil purpose চক্ৰান্ত কৰ, যড়যন্ত্ৰ কৰ, অভিসন্ধি কৰ, ফাংপাত। —**racy** *n.* a plot যড়যন্ত্ৰ, কুমন্ত্ৰণা, চক্ৰান্ত, ফাং। —**ration** *n.* চক্ৰান্ত। —**rator** *n.* চক্ৰান্তকাৰী, কুমন্ত্ৰণাকাৰী।

**Constable** (কনষ্টেবল্) *n.* a police-officer, a policeman শাস্তিৰক্ষক, পুলিচ কনিষ্টেবল। —**bulary** *n.* the police forces in a town শাস্তিৰক্ষকদল। **Special constable**=বলেৰে পতা শাস্তিৰক্ষক। **Outrun the constable**=to go too fast বৰ বেগ দৈ; to get into debt ধাৰ লগা।

**Constant** (কনষ্টেণ্ট্) *adj.* firm, unchangeable. faithful অটল, অলৰ, নিত্য লবচৰ নোহোৱা, স্থায়ী। **Constancy** *n.* fixedness স্থায়িত্ব; স্থিৰতা। —**ly** *adv.* invariably হেদ-ডেদ নোহোৱাকৈ, একেৰাহে, যেন-যেন, বাৰেপতি।

**Constellate** (কনষ্ট'লেট্) *v. t.* or *v. i.* to cluster থুপ-খা। —**llation** *n.* a group of stars থুপখাই থকা তৰাবলোক, নক্ষত্ৰপুঞ্জ, ৰাশিচক্ৰ; কুকুৰবাহী তৰা; an assemblage of distinguished persons কোনো গুণবন্ত লোকসকলৰ মেল। (L. con=together; *stellare stella* =a star.)

**Consternation** (কনষ্টাৰনেশন্) *n.* dismay ভয়; বিস্ময়; astonishment পেপুৰা অৱস্থা

**Constipate** (কনষ্টিপেট্) *v. t.* to stop up, to make costive বন্ধ কৰ, কচা কৰ, কোঠবন্ধ কৰ। —**pation** *n.* constiveness শৌচ বন্ধ, কচা, শৌচ খোলোচা নোহোৱা অৱস্থা; অস্থিলা হোৱা।

**Constitute** (কনষ্টিটিউট্) *v. t.* to set up, to establish সংস্থাপন কৰ, পাতি; to form or compose সংগঠন কৰ, হ; to appoint নিযুক্ত কৰ, মনোনীত কৰ। —**tuency** *n.* the whole body of electors for the member of a parliament পাৰ্লামেণ্টে মহাসভালৈ সভ্য মনোনীত কৰা কোনো এঠাইৰ লোকসমূহ। —**tuent** *n.* an elector উক্ত সভাত যেন্তাৰ হবলৈ মত দিয়া কোনো এজন; an essential part সাৰ অংশ। —*adj.* essential, component আৱশ্যকীয়, লাগতিয়াল, সাৰ। —**tution** *n.* the act of constituting সংগঠন; সংবিধান; the frame of body or mind শৰীৰ বা মনৰ স্বাভাৱিক অৱস্থা, স্বাভাৱিক আকাৰ-প্ৰকাৰ, গঠন; a form of government মূল শাসন-প্ৰণালী; a particular law or usage শাসনব্যৱস্থা মূল নিয়ম। —**tional** *adj.* inherent, natural ওপজাবপৰা থকা, স্বাভাৱিক; essential লাগতিয়াল; মূল নীতি বিষয়ক; physical শাৰীৰিক; consistent with laws শাসন সম্বন্ধীয় নিয়মাধীন, মন্ত্ৰীসভাৰ মতমতে চলা। **Constitutional form of Government**=ৰজা-প্ৰজা উভয়ৰ মতামত থকা শাসন-প্ৰণালী, যেনে ইংলেণ্ডৰ।

**Constituency** নিৰ্বাচন ক্ষেত্ৰ।

**Constrain** (কনষ্ট্ৰেইন্) *v. t.* to urge with force, to compel বাধ্য কৰ, বলেৰে কৰা; to confine, to limit সীমাবদ্ধ কৰ, আটক কৰ। **Constraint** *n.* compulsion বাধ্যতা, বলপ্ৰয়োগ; confinement আটক; repression দমন।

**Constrict** (কনষ্ট্ৰিক্ট্) *v. t.* to press together, to cramp হেচ, চাপধুৱা। —**tion** *n.* compression, tightness সঙ্কোচ, আটন।

**Constringent** (কনষ্ট্ৰিং'ণ্ট্) *adj.* having the power of contracting সঙ্কোচক, চাপধুৱাৰ পৰা; কৌচ খোৱা।

**Construct** (কনষ্ট্ৰাক্ট্) *v. t.* to build up, to make সাজ কৰ, নিৰ্মাণ কৰ, তৈয়াৰ কৰ। —**tion** *n.* the act of forming or constructing সাজন, তৈয়াৰ কৰণ; structure গাঁথনি, নিৰ্মাণ।

(in gram.) the arrangement of words in a sentence বাক্য বচনা, পদবিভাস, কথা-কৌটিলি; meaning অর্থ।—*tive adj.* inferred, deduced অনুমানিক; capable of construction সাজিব পৰা।—*tional adj.* গাঁথনি বিষয়ক। To put a construction on a sentence= কথাটাকিৰ বিশেষ অর্থ কৰ। To bear a construction=কোনো পদৰ অর্থ খটা।

**Construe** (কন্-স্ট্ৰু) *v. t.* to explain অর্থ ভাঙ; to interpret অর্থ কৰ; to infer অনুভব কৰ, ভাবিল।

**Consubstantial** (কন্-চব্‌ষ্টেইন্-শ্বিয়েল্) *adj.* having the same substance or essence একে প্ৰকৃতিৰ, একে বস্তুৰ।—*tion n.* খ্ৰীষ্ট ধৰ্ম ভোক্ত যিখ্ৰীষ্টৰ ভেজ-মাংস আছে বুলি ধৰা যত।

**Consuetude** (কন্‌চুই-টিউদ্) *n.* custom দস্তৰ; চিৰপ্ৰচলিত নীতি বা ব্যৱহাৰ।—*tudinary adj.* or *n.* চিৰকালিয়া বীতি বা সেই বিষয়ৰ।

**Consul** (কন্‌চাল্) *n.* the chief magistrate in ancient Rome আগৰ দিনৰ ৰোম ৰাজ্যৰ প্ৰধান বিচাৰক; an officer appointed to reside in a foreign country as an agent for Government কোনো ৰাজ্যৰ প্ৰতিনিধিৰূপে অস্থৰ ৰাজ্যত বহা বিষয়া, বিদেশী ৰাজপ্ৰতিনিধি।—*lar adj.* উক্ত বিষয়া-সম্বন্ধীয়।—*late n.* the office, residence &c. of a consul বিদেশী ৰাজপ্ৰতিনিধিৰ ঘৰ, অফিচ বা এলাকা।—*ship n.* উক্ত ৰাজ প্ৰতিনিধিৰ বিষয় বা পদ।

**Consult** (কন্‌চাল্ট্) *v. t.* to ask advice to পৰামৰ্শ ল, সোধ-পোছ কৰ, মত ল; discuss, to consider গুণাগুণ কৰ, আলচ কৰ।—*tation n.* deliberation of physicians or lawyers পৰামৰ্শ আলচ, গলাগোপা।—*ting adj.* পৰামৰ্শ লোৱা ডাক্তৰ বা উকীলৰ।

**Consume** (কন্‌চিউম্) *v. t.* to destroy, to use up, to devour, to exhaust ধ্বংস কৰ; নষ্ট কৰ, ঢুকা, খাই পেলা, ক্ষয় কৰ, অস্ত কৰ, খৰচ কৰ।—*er n.* ক্ষয়কাৰী।—*able adj.* that may be consumed বহু কৰিব পৰা, দাহনীয়।

**Consummate** (কন্‌চ'মেইট্) *v. t.* to perfect, to complete সম্পূৰ্ণ কৰ, শেষ কৰ, চূড়ান্ত কৰ।—*adj.* complete চূড়ান্ত।—*mation n.* perfec-

tion সম্পূৰ্ণতা; completion of a marriage by subsequent intercourse বিবাহৰ কাৰ্য্য-সিদ্ধি, বিয়াৰ পাচত ক্ৰী-সহবাস; termination অন্ত বা লয়।

**Consumption** (কন্‌চম্‌প্‌শন্) *n.* the act of consuming ক্ষয়, ধ্বংস, খৰচ, ভগন; a disease of the lungs কাহত ভেজ ওলোৱা মোৰ, ক্ষয় কাহ, যক্ষ্মা।—*tive adj.* ক্ষয়কাৰী, ক্ষয়-কাহ কণীয়াৰ দৰে।

**Contact** (কন্‌টেইন্) *n.* touching ছোৱা-ছুই, ছোৱন, স্পৰ্শ; close union সংসৰ্গ, যোগ; meeting লগ, সঙ্গ, লগ লগান। To come in contact=লগ লাগ, সংস্পৰ্শ হ।

**Contactman** চৰকাৰ আৰু ৰাইজৰ লগত সম্বন্ধ বহা মানুহ; বিপুৰা।

**Contagion** (কন্‌টেজিয়ন্) *n.* communication of a disease by contact সংসৰ্গৰপৰা হোৱা ৰোগ, ৰোগ সঞ্চাৰ, সৌচৰণ।—*gious adj.* সৌচৰা। Contagious diseases Acts=সৌচৰা বা খোঁচৰা ব্যাধি বিষয়ক আইন।

**Contain** (কন্‌টেইন্) *v. t.* to include ধৰ, ভুক্ত কৰ; to comprise থাক, হ।—*able adj.* that may be contained থব পৰা, ধৰাব পৰা। This book contains four chapters=এই পুথিত চাৰি অধ্যায় আছে। This vessel does not contain one seer=এইটো পাত্ৰত এসেৰ নথৰে।

**Contaminate** (কন্‌টেমিনেইট্) *v. t.* to defile, to pollute, to corrupt অপবিত্ৰ কৰ, দূষিত কৰ, বেয়া কৰ।—*nation n.* pollution অপবিত্ৰতা, চেকা।—*native adj.*

**Contango** (কন্‌টেংগো) *n.* a percentage paid in stock-selling টকাৰ ব্যৱসায়ত বেচোতাক দিয়া শতকৰা মূল্য।

**Contemn** (কন্‌টেম্) *v. t.* to despise, to neglect হেয়জান কৰ, ভুজ্জ কৰ, অণ্ডকাণ কৰ, অবজ্ঞা কৰ।

**Contemplate** (কন্‌টেম্প্‌লেইট্) *v. t.* to meditate on, to consider চিন্তা কৰ, ভাব।—*v. i.* (on or upon) to meditate ধ্যানমগ্ন হ, চিন্তামুগ্ধ হ।—*lation n.* a serious and continued thought of a particular subject ভাবনা, চিন্তা, ধ্যান।—*lative adj.* given to contemplation চিন্তাশীল, ভাবনামুগ্ধ।

**Contemporaneous** (কন্টেম্প'ৰেনিচ) *adj.* living or happening at the same time একে সময়তে হোৱা বা থকা, সমকালীন। —**ly adv.** একে সময়তে। **Contemporary** *n.* one who lives at the same time একে সময়ৰ লোক ; a rival newspaper লগৰীয়া বাতৰি কাকত। —*adj.* (with) contemporaneous একেকালীয়, একে সময়ৰ।

**Contempt** (কন্টেম্পট) *n.* scorn, disgrace নিন্দা উলাই, অপমান, অবজ্ঞা, অমাগ। —**uous adj.** scornful নিন্দুক, নিন্দকা, অবজ্ঞাজনক ; insolent গপাল। —**ly adv.** scornfully তুচ্ছমানি, হেয়-ভাবেৰে। —**ness n.** তুচ্ছতা, অমাগ। **Contempt of court or of orders** —আদালত অবজ্ঞা বা হুকুম অমাগ কৰণ। —**ible adj.** despicable, vile গৰ্হিত, নিন্দনীয়, ঘৃণাত, নীচ।

**Contend** (কন্টেণ্ড্) *v. i.* (against, with, for, about) to strive for পাবলৈ চেষ্টা কৰ ; to fight with or against বিবাদ কৰ ; to dispute তৰ্ক-বিতৰ্ক কৰ, যুক্তি দৰ্শা, খটবান্ধ কৰ, উত্তৰাউত্তৰি কৰ। —**ing adj.** striving যুক্তাক, বিবাদকাৰী।

**Content** (কন্টেণ্ট) *adj.* satisfied তুষ্ট, সন্তুষ্ট, তৃপ্ত। —**ted** সন্তোষিত, পৰিতুষ্ট। —**tedness, —ment n.** পৰিতোষ, সন্তোষ, তৃপ্তি। —*v. t.* to satisfy the mind, to quiet সন্তুষ্ট ক, মন ভাল লগা, নিচুকা, শান্ত কৰ। **To one's heart's content** = ইপাই ওপাই

**Content** (কন্টেণ্ট) *n.* the capacity of anything কোনো পাত্ৰৰ ভিতৰত থকা বস্তু। —**s n. (pl.)** the things contained কোনো চিঠি বা পুথিত লেখা কথা কোনো ঠাইত ভৰাই থোৱা বস্তু, পুথিৰ নিৰ্ধৰ্ত বা সূচীপত্ৰ। **A table of contents** = সূচীপত্ৰ।

**Contention** (কন্টেণশন্) *n.* strife বিবাদ, কাৰ্জিয়া ; objection আপত্তি ; debate তৰ্ক, খটবান্ধ। —**tious adj.** quarrelsome দন্দুৰা, কাৰ্জিয়াপ্ৰিয়, বিৰোধী, কাৰ্জিয়াখোৰ।

**Conterminous** (কন্টেৰ মিনাচ) *adj.* having a common boundary সীমামুখিলি ; contiguous লগালগি। Also—**minable, minate adj.**

**Contest** (ক'ণ্টেষ্ট) *n.* strife, struggle হুঁজ,

কোঁটাগুটি, বিবাদ, বিৰোধ, বাবতি, অবিয়াঅৰি ; debate তৰ্কবিতৰ্ক। —*v. t.* to call in question আপত্তি কৰ ; to strive for আনৰ বিপক্ষে চেষ্টা কৰ ; to dispute ওজৰ কৰ, বাদানুবাদ কৰ। —**ed adj.** কেবিতাৰেবি হোৱা ; বিবাদমূলক ; ওজৰাতি। —**table adj.** that may be contested আপত্তি কৰিবলগীয়া।

**Context** (কন্টে'ক্ট্) the parts of a discourse or treatise that precede or follow a sentence পূৰ্বাপৰ কথা, অগাপিচা কথা বা বিধান, বচনাৰ প্ৰসঙ্গ। **If the contrary does not appear from the context** = পূৰ্বাপৰ কথাবিলাকেৰে যদি অমিল নহয়, তা বাৰে বাৰাই যদি বিৰোধ অৰ্থ নুবুজায়।

**Contexture** (কন্টেক্স-চাৰ্) *n.* the structure or composition of parts গঠনপ্ৰণালী, লেখাৰ ধৰণ।

**Contiguous** (কন্টি-গিউ-আচ্) *adj.* adjoining, near ওচৰাওচৰি, লগালগি। —**guity n.** ওচৰাওচৰি, লান, সমীপ। —**guousness n.** nearness লেখেৰি।

**Continent** (কন্টিনেণ্ট) *n.* a great division of the earth মহাদেশ ; the mainland of Europe ইউৰোপীয় প্ৰদেশ। —*adj.* self-restraining, virtuous সংযমী ; জিউল্লিয় ; সাধু। —**nence, —nency n.** chastity সাধুতা, সংযম, ইল্লিয়দমন। —**tal adj.** pertaining to a continent মহাপ্ৰদেশ সম্বন্ধীয়, মহাপ্ৰদেশীয়।

**Contingent** (কন্টিন্জেন্ট) *adj.* depending on something else আগেয়ে কোনো এটা কাৰ্য্য হলেহে হোৱা, আন কোনো কথাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰা ; accidental সম্ভৱতৰ, আগন্তুক, ঘটনাক্ৰমে হোৱা। —*n.* a possible event সম্ভাৱিত ঘটনা ; a proportion of troops সেনাৰ কোনো এভাগ। —**gency n.** an incidental expense উপকৰ্তা খৰচৰ বৰ ; a fortuitous event দৈৱ ঘটনা। **Contingent charges** = আগন্তুক খৰচ, বাজে খৰচৰ টকা।

**Continue** (কন্টিনিউ) *v. t.* to prolong, to extend একেদৰে চলাই থাক, ক্ৰমে হোৱা বা দীঘলাই নে কৰি থাক, বহাই নে। —*v. i.* to remain in the same state একেদৰে হৈ থাক, ক্ৰমে চলি থাক। **adj.** দিত্য, অবিৰত। —**nuance n.** dura-

tion কোনো কাৰ্য্য চলি থকা সময়, লান, অবস্থিতি।

—**ually** *adv.* অবিৰত, সদায়, একেবাহে; একে-  
লেখাৰি। —**uation** *n.* constant succession,  
extension লান, লেখাৰি, লাভ, বৃদ্ধি। —**ued**  
*adj.* uninterrupted ছেদ-ভেদ নোহোৱা, লাখৰি  
লগা, অবিভক্ত। —**uity** *n.* uninterrupted  
connection লাভ, লাখৰি, লানী। —**uous** *adj.*  
united without interruption ছেদ-ভেদ  
নোহোৱা, একেকটি, লাভলগা, অবিচ্ছিন্ন। —**uously**  
*adj.* uninterruptedly, unceasingly একে-  
লানীয়ে, একেবাহে, ক্রমান্বয়ে, ছেদভেদ নোহোৱাকৈ,  
নোহোৱাপৰাকৈ। **In continuation of my previous**  
**letter** মোৰ আগৰ চিঠিৰ লানতে।

**Contort** (কন্টৰ্ট) *v. i.* to twist, to writhe পকা,  
মোচৰ। —**tion** *n.* a violent twisting মোচোৱা,  
পাক। —**ted** *adj.* twisted মোচোকা খোৱা, পাক  
খাই পৰা।

**Contour** (কন্টুৰ) *n.* the outline of a figure বেথ,  
নক্সা কৰোঁতে দিয়া আঁচ, আকৃতি; বেষাচিত্ৰ।

**Contra** (কন্ট্ৰে) *adv.* and *prep.* opposite,  
against অনফালে, বিপৰীত, বিপক্ষে। **Per**  
**contra** = সন্মুখিত।

**Contraband** (কন্ট্ৰেবণ্ড) *adj.* prohibited নিষিদ্ধ,  
illegal বে-আইনী, পাচ বা পট্টা নোহোৱা। —*n.*  
prohibited traffic নিষিদ্ধ বোপাৰ, বে-আইনী  
কাৰবাৰ।

**Contraception** (কন্ট্ৰাচেপ্ছন) *n.* resisting  
conception by artificial means গৰ্ভনিৰোধ।

**Contract** (কন্ট্ৰাক্ট) *v. t.* to draw together  
কোঁচা, কোঁচুৱা; to shorten চুটি-কৰ, সংক্ষিপ্ত  
কৰ; to acquire আজি ল, পা; to bargain for  
চুক্তি কৰ, বন্দবস্ত কৰ; to betroth বিবাহ চুক্তি  
কৰ, মিহত কৰ। —*v. i.* to shrink কোঁচ খা,  
টোটাৰা পৰ, শোঁটোৱা হ। —**ted** *adj.* narrow,  
selfish ঠেক, নীচ। **To contract friendship**  
= মিহত কৰ। **To contract a debt** = ঋণ লগা।  
**To contract a disease** = বাৰিষ লগাই ল;  
আজি-ল।

**Contract** (কন্ট্ৰাক্ট) *n.* an agreement, a formal  
bond চুক্তি, একবাৰনামা, চুক্তিপত্ৰ। —**tor**  
টিকাধাৰ। —**tile**, —**tible** *adj.* capable of being  
contracted কোঁচুৱাব পৰা, টোটাৰা পৰিবপৰা।

**Breach of contract** = চুক্তিভঙ্গ। **Verbal con-**  
**tract** = মৌখিক চুক্তি, মুখৰ বন্দবস্ত; work done  
for a fixed sum টিকা। **Contract work** = টিকা  
কাম।

**Contradict** (কন্ট্ৰেডিক্ট) *v. t.* to oppose by  
words কথাৰে প্ৰতিবাদ কৰ; to gainsay, to  
deny অস্বীকাৰ কৰ; নুই কৰ; to prove to the  
contrary অপমান কৰ, উৰ্ভহা উলিয়া। —**dition**  
*n.* denial, inconsistency প্ৰতিবাদ, বিপৰীত  
উক্তি। —**dictory** *adj.* inconsistent, disagreeing  
অসঙ্গত, অমিল, বিবোধী।

**Contradistinction** (কন্ট্ৰেডিষ্টিক্ছন) *n.* distinction  
by contrast প্ৰভেদ, গুণভেদ, অমিলতা। —**guish**  
*v. t.* to mark the difference গুণভেদ কৰ, বিভাই  
বিপৰীত গুণ দেখুৱা।

**Contralto** (কন্ট্ৰাল্ট) *n.* the lowest voice in  
music চিমা সুৰৰ মিহি মাত।

**Contrary** (কন্ট্ৰেৰী) *adj.* opposite বিপৰীত, বিৰুদ্ধ,  
ওলোটা, অসঙ্গত। —*n.* anything of opposite  
nature বিৰুদ্ধতা, বিপক্ষ, বিপৰীত অহুহা।

**Contrariety** (কন্ট্ৰেৰাইটি) *n.* বিপৰীত ভাব, বাতীক্ৰম।  
**Contrariwise**, —**rily** *adv.* on the opposite  
side অৱপক্ষে, আওপাকে বিপৰীত ভাবে,  
ওলোটাৰকৈ। **On the contrary** = পক্ষান্তৰে, অস্ত  
পক্ষে; আনফালে।

**Contrast** (কন্ট্ৰাষ্ট) *v. t.* or *v. i.* to set in  
opposition for comparing বিপৰীত ভাৱে ধৈ  
তুলনা কৰ, বিভা, প্ৰভেদ বুজিবলৈ মিলা। —*n.*  
exhibition for differences বিভাজি, প্ৰভেদ।

**Contravene** (কন্ট্ৰেভিন) *v. i.* to oppose, to  
obstruct বিপক্ষ হ, হকা বধা কৰ, বাধা জন্মা।  
—**vention** (—ভেন্ছন) *n.* opposition, violation  
অবজ্ঞা, উলঙ্ঘা, উল্কাই, বিৰোধ।

**Contretemps** (কন্ট্ৰে-টেং) *n.* an untimely  
accident দুৰ্যোগ, অকস্মাৎ হোৱা ঘটনা।

**Contribute** (কন্ট্ৰিবিউট) *v. t.* to pay along  
with others for a common purpose পাঁচা দে,  
আনৰ লগত মিলি দান কৰ, বৰঙনি দে; to supply  
an article to a journal বাতৰি কাকতলৈ সন্ধান  
দে। —*v. i.* to bear a part in যোগ দে; to aid  
সহায় কৰ। —**bution** *n.* a collection, anything  
paid in aid পাঁচা, বৰঙনি; a written article

supplied to a journal বাতৰি কাকতত দিয়া  
প্রবন্ধ । —**butive**, —**butory** *adj.* helping সাহায্য-  
কাৰী । —**butor** *n.* one who contributes  
সহায়কাৰী লোক, পঁচা দিওঁতা, পঁচকী । **To lay**  
**under contribution** = নানা পুথিবশৰা অলপ  
অলপকৈ জ্ঞান সংগ্ৰহ কৰ । **Contributory negli-**  
**gence** = negligence of an injured person to  
take proper care against accident জখম হোৱা  
লোক অসাবধানতা ।

**Contrite** (কন্-ট্ৰাইট্) *adj.* worn with sorrow  
for sin, penitent অনুতাপিত । **Contrition** *n.*  
remorse খেদ, অনুতাপ । Also **Contriteness** *n.*

**Contrive** (কন্-ট্ৰাইভ্) *v. t.* to invent, to  
plan কল্পনা কৰ, অভিসন্ধি কৰ, ভাবি-চিন্তি উলিয়া ।  
—**vance** *n.* invention যতন ; plan উপায়,  
কৌশল, ফিকিৰ ; an artifice শাকচক্ৰ । —**ver** *n.*  
an artificer উস্তাবক, উলিয়াওঁতা ।

**Control** (কন্-ট্ৰ'ল্) *n.* restraint, command,  
authority to check দমন, শাসন, তত্ত্বি, এক্সিয়াৰ  
উৰিয়লি । —*v. t.* to check, to govern তত্ত্বি  
কৰ, শাসন কৰ, দমন কৰ, চম্ভাল । **Controllable**  
*adj.* subject to control দমনীয়, শাসন কৰিব  
পৰা, চম্ভালিব পৰা । **Controller, Comptroller**  
*n.* one who checks the accounts হিচাপ  
পৰিদৰ্শক, তত্ত্বাবধায়ক, চম্ভালোঁতা ।

**Controversial** (কন্ট্ৰ'ভাৰ্-চিয়েল্) *adj.* relating  
to controversy বিবাদ-সম্বন্ধীয় ; আপত্তি জনক ।  
—**ist** *n.* disputant আপত্তিকাবক । **Controversy**  
*n.* a discussion, a debate তত্ত্বাব, তৰ্ক-বিতৰ্ক,  
বিবাদ, আপত্তি । **Controvert** *v. t.* to oppose,  
to argue against আপত্তি কৰ, প্রতিবাদ কৰ,  
উত্তৰ কৰি খণ্ডন কৰ । **Controvertible** *adj.*  
প্রতিবাদজনক ।

**Contumacious** (কন্-টিউ-মেঞ্চ্) obstinate, stub-  
born অবাধ্যকাৰ, আমঠ, মইমত, হুকুম নয়না ।  
—**ly** *adv.* অবাধ্যকপে । **Contumacy** *n.* dis-  
obedience অবাধ্যতা, মইমতালি, আদালতৰ হুকুম  
অবজ্ঞা । **Contumely** (কন্-টিউ-মিল্-ই) *n.* insol-  
ence, reproach মইমতালি, উদ্ধতালি, অবজ্ঞা ।  
**Contumelious** (কন্-টিউ-মিল্-ই-অচ্) *adj.*  
insolent, obstinate কাকোঁ ভৌঁচ নকৰা ।

**Contuse** (কন্টিউজ্) *v. t.* to bruise থেঁতেলা ঘূৰা ।  
—**tusion** *n.* a bruise in the body থেঁতেলা,  
থেঁতেলা খোৱা আঘাত ।

**Conundrum** (কনন্ড্ৰম্) *n.* a sort of riddle  
একবকম সাঁথৰ ; টান প্রশ্ন ।

**Convalesce** (কন্-ভেল্-এচ্) *v. i.* to recover  
health গা উঠা, নৰিয়াৰপৰা উঠা । —**lescence**,  
—**lescency** *n.* gradual recovery of health  
from sickness ক্ৰমে নৰিয়া ভাল হৈ অহা অৱস্থা,  
সুস্থতা । **Convalescent** *adj.* নৰিয়াৰপৰা উঠা,  
গা উঠোৱা ।

**Convection** (কন্-ভেক্-শ্বন্) *n.* পনীয়া, বস্তৰ মাজে  
দি তাপ বা তাড়িত সঞ্চালন কৰা নিয়ম ।

**Convene** (কন্-ভিন্) *v. t.* to call together  
মানুহ চপা, মানুহ গোটা । —*v. i.* to assemble  
চাপ, গোট-খা, সভা পাতি । **Convener** *n.* বাইজ  
চপাওঁতা ।

**Convenient** (কন্-ভি-নিয়েন্ট্) *adj.* fit, suitable  
উপযুক্ত ; handy সুবিধাজনক, সুচল । —**nience**  
*n.* an advantage, suitability সুবিধা, চল,  
জুতি । —**ly** *adv.* advantageously সুবিধামতে,  
চল বুজি ।

**Convent** (কন্-ভেন্ট্) *n.* a monastery, an  
association of religiously secluded persons  
উদাসীন ধৰ্মসমাজ, ধৰ্মাশ্ৰম ।

**Convention** (কন্-ভে'ন-শ্বন্) *n.* an assembly of  
delegates কোনো বিশেষ কথাৰ বাবে গোটখোৱা  
প্রতিনিধিসকলৰ সভা ; a temporary treaty  
খণ্ডকীয় সন্ধি ; an established usage দেশাচাৰ ।  
—**tional** *adj.* formed by agreement নিজে  
পাতি লোৱা, পৰস্পৰে লগলাগি স্থিৰ কৰা ;  
customary চলিত । **Conventionality** *n.*  
দেশাচাৰ ।

**Converge** (কন্-ভাৰ্জ্) *v. i.* to tend to one  
point একোঠাইলৈকে পোনাই যা, একেফাললৈকে  
চাপি আহ । —**gent**, —**ging** *adj.* যুগ্মযুগ্ম হৈ  
একেফাললৈ অহা ।

**Conversazione** (কন্-ভাৰ্-চেই-চি-অ'-নে') *n.* a  
meeting for conversation পৰস্পৰে কথাৰাত্তা  
পাতিবলৈ কৰা সভা, আলোচনী সভা । (*pl.*  
—**versazioni** ).

**converse** (কন্ভাৰ্চ) *v. i.* to talk familiarly  
আলাপ কৰ, কথা-বাৰ্তা হ। **Conversable** *adj.*  
sociable আলাপী **Conversant** *adj.* fami-  
liar জ্ঞাত, পৰিচিত; acquainted by study  
পঢ়ি, বুজাধকা, নিপুণ, পার্গত। **Conversation** *n.*  
familiar discourse কথা-বাৰ্তা, কথোপকথন,  
আলাপ। —**sational** *adj.* কথোপকথন সহকীয়।

**converse** (কন্-ভাৰ্চ) *n.* that which is opposite  
of another যিটো বিপৰীত বা ওভোটা। —**ity**  
*adj.* reversed in order বিপৰীত, ওভোতা।  
—**ly** *adv.* ওভোতাকৈ। —**version** *n.* changing,  
alteration পৰিবৰ্তন, সলনি।

**Convert** (কন্-ভাৰ্চ) *n.* one that has changed  
his religion আন ধৰ্মত দীক্ষিত লোক, এটা ধৰ্ম  
এৰি আন এটা লোৱা মানুহ। —*v. t.* to change  
to another form, religion or state পৰিবৰ্তন  
কৰ, সলা, আন কামত লগা। —**ible** *adj.* that  
may be converted পৰিবৰ্তনীয়, সলনি কাৰৰ  
পৰা।

**Convex** (কন্-ভে'ক্চ) *adj.* rising in a vault  
outside বাহিৰে উঠা, ঘূৰাশিষ্টিয়া। (*oppo-  
site of Concave*) বাওকাশিষ্টিয়া। **Convexo-  
concave** = বাহিৰে উঠা ভিতৰে খাল, চলতুতা।  
**Convexity** *n.* ঘূৰণীয়া বস্তুৰ বাহিৰে উঠা ভাগ।

**Convey** (কন্-ভে') *v. t.* to carry আন ঠাইলৈ  
লৈ যা; to transmit পঠা; to impart দে; to  
transfer হস্তান্তৰ কৰ, আনক দে; to steal  
চুৰ কৰি নে। —**able** *adj.* হস্তান্তৰকৰণযোগ্য।  
—**ance** *n.* means of conveying কোনো বস্তু  
পঠাবৰ উপায় বা যন্ত্ৰ; a vehicle যাতায়াত  
কৰিবৰ নিয়ন্ত্ৰে যান বা বাহন, যেনে—গাৰী, ঘোঁৰা  
দোলা ইত্যাদি; act of conveying properties  
সম্পত্তি হস্তান্তৰ কৰণ। It does not convey  
the idea—ই সেইটো অৰ্থ বা ভাব নুবুজায়।  
Please convey my thanks to = অনুগ্রহ কৰি  
যোৰ লগা জনাব। A deed of conveyance  
= হস্তান্তৰকৰণ পত্ৰ। —**ancer** = হস্তান্তৰকৰণ খট  
লিখোতা উকীল।

**Convict** (কন্-ভিক্টি) *v. t.* to prove to be guilty  
দোষী সাব্যস্ত কৰ, জগৰীয়া কৰ, দোষী বুলি ধাৰ্ণা  
কৰ। —*n.* one convicted of a crime ফাটে-  
কীয়াল, কয়েদী। —**viction** *n.* act of proving

or declaring guilty অপবাধী কৰণ, দণ্ড, দোষ  
প্ৰমাণ; strong belief দৃঢ় বিশ্বাস, পতিয়ন,  
প্ৰত্যয়। —**tive** *adj.* প্ৰত্যয়জনক। **Carry  
conviction** = খাটাং বুলি প্ৰত্যয় জন্ম।

**Convince** (কন্-ভিক্) *v. i.* to satisfy  
by evidence প্ৰত্যয় নিহা, বিশ্বাস জন্ম, নিশ্চয়কৈ  
জান। —**cible**, —**cing** *adj.* বিশ্বাসজনক,  
প্ৰত্যয়জনক।

**Convivial** (কন্-ভি-ভিয়েল্) *adj.* festive ভোজ  
সহকীয়; jovial বঙত উৱাৰল, আমোদী। —**ity**  
*n.* আমোদ-আহ্লাদ।

**Convoke** (কন্-ভ'ক্) *v. t.* to call together, to  
convene সভালৈ মানুহ মাতি, মানুহচপা। —**voca-  
tion** *n.* act of convoking আহ্বান, an assem-  
bly of the heads of a university বিশ্ব-বিদ্যালয়ৰ  
অধ্যক্ষ অধ্যাপকমণ্ডলীৰ সভা; a synod of clergy  
ধৰ্মাচাৰ্য্যসকলৰ সভা।

**Convolve** (কন্-ভল্ভ) *v. t.* to roll together  
মেৰ, পকা, নুহিয়া। **Convolution** *n.* the act  
or rolling together, a twisting মেৰ,  
পাক, মেৰোৱা কাম। —**luted** *adj.* মেৰোৱা,  
নুৰা বহা।

**Convoy** (কন্-ভয়) *n.* a protecting force, an  
escort জাহাজৰবীয়া সেনাদল; বেহা-বেপাৰৰ  
কাৰ্য্যত বন্ধকৰূপে যোৱা চৰ্কানী বিষয়া; বচন  
যোগনীয়াৰ জাহাজ। —*v. t.* to accompany for  
defence বন্ধকৰূপে লগত যা।

**Convulse** (কন্-ভল্ভ) *v. t.* to agitate violently  
বৰকৈ জোকাৰ, কম্পিয়াই ধৰি গা জোকাৰ।  
—**vulsion** *n.* a violent spasm কম্পিহা, হাড়-  
ভৰি কঁপনি। (যেনে আঁঠুবিয়া মানুহৰ)।  
—**vulsive** *adj.* spasmodic কম্পিয়াই ধৰি হাড়-  
ভৰি কঁটোৱোৱা।

**Cony, Coney** (ক-নি) *n.* a rabbit শহাপহু।  
**Cony burrow** = শহাপহুৰ গাঁত।

**Coo** (কু) *v. i.* to make a noise as a dove  
কপো চৰাইৰ দৰে কু-কু-কৈ মাতি। **To bill  
and coo** = to converse amorously প্ৰেমআলাপ  
কৰ।

**Cook** (কুক্) *v. t.* to prepare food for the  
table সিজা, পকা, ৰাঙ। (*colloq*) to tamper  
with account &c. জাল কৰ, মিছা হিচাপ

দেখুৱা। —*n.* one who cooks বান্ধনী, চাংমাই ; —*room* বান্ধনী-ঘৰ, পাক ঘৰ। —*ery* *n.* the art or act of cooking বন্ধন, বন্ধাবণা কাম। **Too many cooks spoil the broth** —অধিক বাঁচৈ লাগিলে গুৰু ধমনী হয়। **Cook up** = to concoct মিছাকৈ সাজি ক।

**Cool** (কুল) *adj.* somewhat cold ঠেঁচা, জ্বৰ, শীতল; calm সুখিল, শান্ত। —*v. t. or v. i.* to make or grow cool ঠেঁচা কৰ, জ্বৰা, জ্বৰ-হ, শান্ত কৰ। —**headed** হিৰ মনৰ, শান্ত, জ্বৰ। —**ness** *v.* slightly cold ঠেঁচনি, শীতলতা; want of zeal শাস্তভাৱ। —**ly** *adv.* ধীৰে শাঁতে।

**Coolie, Cooly** (কুলি) *n.* an Indian labourer কুলী, হজুৱা।

**Coom** (কুম্) *n.* coal that gathers at the mouth of an oven আলাঙ্গু, তেলীছাই।

**Coomb** (কুম্) *n.* a hollow between two hills কুম্ৰং; a measure = 4 bushels ৪ বুশেল পরিমাণ।

**Coon** (কুণ) *n.* a sly fellow ধূঁঠ লোক।

**Coop** (কুপ্) *n.* a cask ধোঁক; a cage for small animals সঁজা, গঁড়াল। —*v. t.* to confine আবদ্ধ ক। —**per** *n.* a maker of casks tubs etc. ঘড়া, পীপা, কলহ, টেকেলি আদি সজায়া।

**Co-operate** (ক-অপা'ৰেই) *v. i.* to walk with others লগলাগি কাম কৰ, কামত সহায় কৰ। —**ration** *n.* joint labour জুটিয়া কাৰবাদ, সহযোগ। —**rative** *adj.* working together সহকাৰবানী, জুটিয়া। **Co-operator** *n.* জুটিয়াৰ, সহযোগী।

**Co-opt** (ক'-অপ্ট্) *v. t.* to elect by the members to be one amongst them সমজুৱাৰ ভিতৰৰ এজনক বাচিল। —**option** *n.* election by votes of the members মনোনীত কৰণ।

**Co-ordinate** (ক'-অৰ্ডিনেট্) *adj.* holding the same rank or degree একে শ্ৰেণীৰ; সমান পদবীৰ, সমপদস্থ, সমতুল্য; ভগ্নাংশবিলাক যুক্তিহাই একে কৰ। —*v. t.* to make equal in rank সমপদস্থ কৰ। —*n.* সমতুল্য বস্তু; বৈজ্ঞানিক জ্যামিতি।

**Coot** (কুট্) *n.* a short-tailed water fowl with a white spot on the head ডাউক চবাই।

**Cootie** (কুটী) *n.* ঠেঁতৰ পাখি থকা, জঁটীয়া (যেনে পাৰচবাই)।

**Cop** (কপ্) *n.* a conical ball of thread on a spindle সূতলাহি। (*Slang*) a police man চিপাহী; কনিষ্টবল। —*v. t.* (*Slang*) to capture ধৰ।

**Copal** (ক'পেল্) *n.* a resinous substance এবিধ এঠা।

**Coperciner** (ক'-পাৰ্চিনাৰ) *n.* a joint heir সমান অংশীদাৰ।

**Copartner** (ক'-পাৰ্টনাৰ) *n.* a joint partner অংশীদাৰ, ভাগী, ভগিয়াৰ। —**ship** *n.* জোটিংশীদাৰী, জুটিয়াৰ হোৱা অৱস্থা, জুটিয়া কাৰবাদ।

**Cope** (কপ্) *n.* a covering for the head মূৰ-ঢাকনি। **Coping stone** —পকা গাঁঠনীৰ ওপৰত লগোৱা শিল।

**Cope** (ক'প্) *v. i.* to contend evenly জো-দে, সমবাক হ; to vie with চম্ভাল, ফেৰ পাত।

**Copious** (কপি-অচ্) *adj.* overflowing plentiful ওপচ, বহুত, ভালৈমান।

**Copper** (কপ্-পাৰ্) *n.* a metal of which pices are made তাম। —*adj.* anything made of copper তামৰ। —**plate** তামৰ ফলি।

**Copperas** (কপাৰ-এচ্) *n.* sulphate of iron হীৰাকট্।

**Copra** (কপ্ৰা) *n.* dried kernels of coconut শুকা নাৰিকল।

**Cope** (কপ্চ্) *n.* a wood of small growth for periodic cutting চাপৰ কাঠনি, হাৰি।

**Copula** (কপিউলে) *n.* that which joins together যোজক; the word that unites the subject and predicate সাধোৱা শব্দ। —**late** *v. t. or v. i.* to unite in pairs শৃঙ্গাৰ কৰ। —**lative** *adj.* uniting সংযোজক অব্যয়। —**lation** *n.* সঙ্গম, শৃঙ্গাৰ, মেথুন।

**Copy** (কপি) *n.* a transcript, that which is imitated or is to be imitated নকল, আদৰ্শ লেখা; any single book এখন, কেখনমান



(কিতাপ)। —*v. t.* to imitate, to write from an original নকল কৰ। —*book* আদৰ্শ-লেখা। —*right* গ্ৰন্থকাৰৰ স্বত্ব, কোনো কিতাপ আকৌ দুনাই ছপাবৰ অধিকাৰ। —*ist* নকল নবিহু। —*writer* জাননী লেখোতা।

**Coquet** (ক-কেট্) *v. t.* to attempt to excite admiration or love শলাগ লবলৈ বা মৰম পাবলৈ চেষ্টা কৰ, মন ভুলাবলৈ চা, লাহন লগা। —*v. t.* to trifle in love, to flirt with মৰমক উলাই কৰ, লাহ-বিলাই কৰি দেখা, লচ্ পচা, বচক-পচক কৰ, গা-ঘেলাই দেখা। —*try* *n.* act of coquetting লাহ-বিলাই, লচপচনি, গা জোকাৰনি। —*quette* *n.* a vain woman, a flirt লাহতী, বচকী, ছলাহী তিৰোতা। —*adj.* Coquettish বচকী।

**Coral** (কৰেল্) *n.* a genus of animals and their shells growing in the sea পোৱাল, প্ৰবাল। **Coralline** *adj.* of or like coral পোৱালৰ দৰে। **Coral-reef** পোৱাল গোটখাই হোতা ইফল। —*head* পোৱাল মৰি।

**Corbie** (কৰি) *n.* a raven ঢোৰাকাউৰী। — *messenger* = যি দূত অতি পলমকৈ উভতি আহে অথবা একেবাৰেই উভতি নাহে। — *steps* = series of steps like projections on either side of gable ঘৰৰ দীঘৰ পিনে খটখটৰ নিচিনাকৈ সজা খলপাৰ শাৰী।

**Cord** (কৰ্ড) *n.* a small rope জৰী, ভোল। — *age* *n.* a quantity of ropes used for rigging ভোল-ফহটিবিলাক; something resembling a cord লেজ্বৰ দৰে পাক থকা কোনো বস্তু, যেনে **Spinal cord** = বাজহাড়।

**Cordate** (কৰ্ডেট) *adj.* heart-shaped leaf or shell etc. কলিজাৰ আকৃতিৰ গছৰ পাত নাইবা সামুদ্ৰিক শামুক প্ৰভৃতি।

**Cordial** (কৰ্ডিয়েল্) *adj.* hearty, sincere আন্তৰিক, উৎসাহপূৰ্ণ, সবল চিত্তৰ। — *n.* anything that cheers the heart গা জুৰ কৰা ঔষধ, বলকাৰক দৰব। — *ity* *n.* sincerity আন্তৰিক উৎসাহ, সবলতা। — *ly* *adv.* অন্তৰেৰে, স্নেহেৰে, সন্তোষ মনেৰে, উৎসাহেৰে। (L. *cor*, *cordis* = heart.)

**Cordon** (কৰ্ডন্) *n.* a ribbon as a badge of

honour সম্মানসূচক ভোল বা ফিতা এডোখৰ; a line of sentries guarding a place গ্ৰহণী চিপাহীদল, পল্টনৰ খেৰ। **Broke through the cordon** = পল্টনৰ ঘেৰৰ মাজেদি ওলাই গল।

**Cordovan** (কৰ্ডভেন্) *n.* স্পেইন দেশৰ কৰ্ডোভা নামৰ ঠাইৰ ছাগলীৰ ছাল। also **Cordwain**.

**Core** (কাৰ্) *n.* the heart অন্তৰ, হৃদয়, কলিজা the inner part of a fruit কণ, গছৰ গুটিৰ শাহ। **Cored** *adj.* without core শাহ নথকা গুটি গুছোৱা।

**Co-relative** see **Correlate**.

**Co-religionist** (ক-ৰিলিজ্যনিষ্ট্) *n.* one of the same religion একে ধৰ্মৰ মানুহ, সহধৰ্মী।

**Co-respondent** (কাৰেচ্পণ্ডেণ্ট্) *n.* a man sued for adultery স্ত্ৰী-হৰণ মোকদ্দমাৰ পক্ষৰ প্ৰতিবাদী।

**Corf** (কফ্) *n.* cage for keeping fish alive in water পানীত মাছ জীয়াই ৰখা এবিধ সজা; large basket formerly used for hauling up coal from the mine খনিৰ তলৰ পৰা কয়লা ভৰাই ওপৰলৈ উঠাই আনিব পৰা এবিধ পুৰণি-কলীয়া পাচি।

**Coriander** (কাৰিয়েণ্ডাৰ্) *n.* an aromatic plant and its seed ধনীয়া বা মেমেধু, ধনীয়া গুটি।

**Corinthian** (কাৰিথিয়ান্) *adj.* গ্ৰীচ্ ৰাজ্যৰ কৰিথ নগৰ বিষয়ক।

**Cork** (কৰ্ক্) a species of oak tree or its bark কৰ্ক্ গছ বা তাৰ ছাল; a stopper টিলা, সোপা। — *v. t.* to stop with a cork টিলা মাৰ, সোপা দে। — **screw** *n.* a screw for drawing corks from bottles টিলা মেলা, বটল খোলা যতন বা ভোঁহৰ।

**Cormorant** (কৰ্মৰেণ্ট্) *n.* a kind of voracious sea-birds এবিধ বৰ খঁকুৱা চৰাই; a glutton খঁকুৱা মানুহ।

**Corn** (কৰ্ণ) *n.* a grain, grain of all kinds ধান-চাউল আদি শস্য, শহ। — *v. t.* to preserve grains with salt লোণপানী ছটীয়াই ৰাখ। — **bin** বাথক, গুটি ধানৰ মেৰ। — **field** খেতি কৰা পথাৰ। — **chandler** ধানৰ বেপাৰী। — **flour** গোমধানৰ পিঠাগুটি। — **fly** ধানখোৱা পোক।

—weevil=a small insect destructive to stored grains ফুটি শোক।

**Corn** (কৰ্ন) *n.* a small hard growth on the toe ভৰিৰ আঙ্গুলিত কাঠ বান্ধি হোৱা টোপোৰা।

—*y adj.* horny, hard like corn শিঙাল, কঠুৱা। **Tread on one's corns**=কাৰো মনত দুখ দিয়া।

**Cornea** (কনিয়) *n.* a horny transparent membrane in the fore-part of the eye চকুৰ ওপৰত থকা জলজলীয়া টান ছাল।

**Corner** (কৰ্ণাৰ) *n.* an angular point, a secret place চুক, কোণ, গুপ্তস্থান; a difficult position টেক, টান, মজিল। —*v. t.* to put in a corner, to put in a difficult position টেকত পেলা, এচুকীয়া কৰ, বিপদত পেলা। —*stone n.* principal stone of the corner of a foundation ধৰণী-শিল। —*wise* চুকীয়াচুকিকৈ। **Cut off a corner** = to take a shortcut পোনাই যা। **Keep a corner**=ঠাই খালিকৈ ৰাখ, ঠাই ধ। **Done in a corner**=মনে মনে লুকাই কোনো কাম কৰ। **Turn the corner**=কেনো বিপদৰপৰা সাৰ।

**Cornet** (কৰ্নেট) *n.* a musical instrument of brass এবিধ মুখেৰে বজোৱা পিতলৰ বাজনা।

**Cornice** (কৰ্নিচ) *n.* the top of a wall, a plaster moulding পকীঘৰৰ ওপৰে আগবাঢ়ি থকা দাঁতি, পকীঘৰৰ ভিতৰে বেৰৰ কাষে কাষে নক্সা আঁকি দিয়া গাঁথনি। —*hook* কোনো বস্তু আঁৰি থবৰ নিমিত্তে বেৰত লগোৱা হাৰোঁটা।

**Cornicle** (কৰ্নিকল্) *n.* a little horn সৰু শিং; —*ulate adj.* শিঙাল, শিঙৰ দৰে। —*form* শিঙাকৃতি।

**Corray** মাক্কাতাঘুগীয়া।

**Corolla** (ক'-ৰলা) *n.* the inner circle of a flower ফুলৰ ভিতৰৰ খোল।

**Corollary** (কৰলেৰি) an inference from established facts, a result সিদ্ধান্ত, ফল, পৰিণাম।

**Corona** (কৰ'-ণ) the luminous circle round the moon গ্ৰহণৰ সময়ত হোৱা চন্দ্ৰৰ মণ্ডল।

**Coronal** (কৰ'গেল্) *n.* a crown, a garland

মুকুট, কিৰীট, মালা; the frontal bone in the head মূৰৰ মাজ হাড়।

**Coronation** (কৰণেশ্বন) *n.* the act of crowning a sovereign ৰজা পতা কাম, ৰাজ অভিষেক, ৰজা পাটত উঠা উৎসৱ।

**Coroner** (কৰ'নাৰ্) *n.* an officer that inquires into the causes of suspicious deaths অকস্মাৎ মৃত্যুৰ কাৰণ অনুসন্ধানকাৰী বিষয়া; মাটিৰ তলত গোৱা সম্পত্তিৰ বিচাৰকৰ্তা।

**Coronet** (কৰ'নেট) *n.* a crown worn by the nobility ৰজাৰ বাজে আন ডাঙৰ লোকসকলে পিন্ধা মুকুট।

**Corporal** (কৰ্প'ৰেল) *n.* a non-commissioned officer in the army বিচেই তলৰাণৰ সৈনিক কৰ্মচাৰী।

**Corporal** (কৰ্প'ৰেল্) *adj.* pertaining to the body, not spiritual দৈহিক, কাৰ্যিক, শাৰীৰিক, গাৰ। —*ly adv.* **Corporate** *adj.* united, legally formed into a body আইনমতে গঠিত, জে'টাৰলীয়া। —*ration n.* a society authorised by law to act as one individual আইনমতে কৰ্মচাপ্ৰাপ্ত একেমুঠিয়া সমাজ। —**punishment** শাৰীৰিক শাস্তি।

**Corporeal** (কৰ্প'-বিয়েল্) *adj.* having a body শৰীৰ থকা, গা-মুখ; material বস্তুবিষয়ক। —*ist n.* materialist পদাৰ্থবাদী।

**Corps** (ক'ৰ) *pl.* **Corps** (ক'ৰ্জ) *n.* a division of an army সৈন্যদল।

**Corpse** (কৰ্প্'চ) *n.* the dead body of a human being মানুহৰ মৰা-শ।

**Corpulence**, —*cy* (কৰ্পুলে'ঞ্চ) *n.* fleshiness নিপোটাল গা, ভুলতা, ডেৰেহা অৱস্থা। —*lent adj.* fat, fleshy ভুলভৰ, খোলোকা, মঙহাল, ফ্ৰষ্ট-পুই, ডেৰেহা, লোখোমা।

**Corpus** (কৰ-পাচ্) *n.* a body দেহা; the body of literature on a subject কোনো এক বিষয়ৰ শাস্ত্ৰ সমূহ।

**Corpuscule** (কৰ্পাচ্-কিউল্) *n.* a minute particle পৰমাণু, বেণু, কণিকা।

**Corral** (ক'ৰাল) *n.* a cattle-pen গৰু-মহৰ গোহাঙ্গি। —*v. t.* to form a corral with

কিহাবৰ দ্বাৰা গোহালি সাজ; to confine in a corral গোহালিত বদ্ধ কৰি ৰাখ।

**Correct** (কৰ্-'এ'ক্ট্) *adj.* right, free from fault শুদ্ধ, ঠিক, যথার্থ। —*v. t.* to make right, to amend শুদ্ধ কৰ, শুধৰা, সংশোধন কৰ, দোষ শুচা, to punish শাসন কৰ। —*ly adv.* শুদ্ধকৈ, ঠিককৈ। —*ness n.* state of being correct শুদ্ধতা। —*tion n.* amendment সংশোধন, শোধান; punishment শাসন, তড়না, দণ্ড। —*tive adj.* capable of correcting শুধৰাব পৰা, সংশোধক।

**Correlate** (কৰ্-'ই-'লেট্) *v. i.* to be mutually related লগা-ভগা হ, পরস্পৰ সহজ লগা। —*tive adj.* mutually related পরস্পৰ লগা-ভগা বা সহজ থকা।

**Correspond** (কৰেস্পণ্ড্) *v. i.* (*too, with*) to write to, communicate by letter চিঠিপত্ৰ চলা, to suit, to answer সমান হ, মিল হ, উপযুক্ত হ। —*dence n.* harmony, agreement উপযুক্ততা, মিল, ঐক্য; interchange of letters চিঠিপত্ৰ চলাচল, চিঠিপত্ৰ লেখালেখি; letters which pass between persons চিঠি-পত্ৰ। **Correspondent** *adj.* suitable উপযুক্ত, মিলথকা। —*n.* one with whom an intercourse is held by letters চিঠি-পত্ৰ লিখোঁতা; one who contributes to a journal বাতৰি কাকতত লিখোঁতা, খবৰ দিওঁতা। —*ding adj.* agreeing with অনুকূপ, অনুযায়ী, একেৰকমৰ; suiting উপযোগী।

**Corridor** (কৰি-'ড'ৰ্) *n.* an open gallery or a passage in a building দীঘলী বাট, কোঠালী-বিলাকৰ মাজে মাজে থকা সাধাৰণ বাট।

**Corrigendum** (কৰিজেন্ড'ন্-'ডাম্) *n.* that which requires correction সংশোধনীয় বিষয়। (*pl.*)

**Corrigenda** *n.* necessary corrections in a book সংশোধনী।

**Corrigible** (কৰিজিবল্) *adj.* that may be corrected শুধৰাবলগীয়া, সংশোধনীয়।

**Corroborate** (কৰ্-'অৰ'ব'ৰেট্) *v. t.* to confirm সাব্যস্ত কৰ, সমর্থন কৰ, বলবৎ কৰ। —**Corroborative** *adj.* tending to confirm প্ৰতিপোষণ। —**ration n.** confirmation সমর্থন, দৃষ্টীকৰণ।

**Corrode** (কৰ্-'অ'ড্) to eat away gradually, to rust ক্ৰমে ক্ষয় কৰ, খাই নে, মামৰে ধৰ।

**Corrodent** *adj.* having the power of corroding লাহে লাহে ক্ষয় নিয়াব পৰা, ক্ষয়কাৰক।

**Corrosive** *adj.* eating away gradually ক্ৰমে ক্ষয়কাৰী, ক্ষয় নিওৱা।

**Corrugate** (কৰ্'গেট্) *v. t.* to draw into folds, to contract জাপ-খুৱা, কঁচ খুৱা। **Corrugated-iron** —খাপ্-খাপ্ কৈ গঢ়া টিনপাট, উঠকা উঠকি-টিন।

**Corrupt** (কৰ্-'আপ্ট্) *v. t.* to make putrid গেলা, পচা; to defile দূষিত কৰ, নষ্ট কৰ; to debase বেয়া কৰ; to bribe ভেটী-খুৱা। —*adj.* putrid গেলা, পচা; depraved ভষ্ট, অন্যচাৰী।

—*v. t.* to become impure গেল্, বেয়া হ, নষ্ট হ। —*tive adj.* ভষ্টকাৰী। —**tible** *adj.* capable of being corrupted ভষ্ট-যোগ্য, নষ্ট কৰিব পৰা। —**tibility n.** ভষ্টতা। —**ruption n.** rottenness পচা অৱস্থা; depravity কুদৃষ্টি, দূষিত স্বভাৱ, কু-অভাস; bribery ভেটী-খোৱা স্বভাৱ।

**Corsage** (কৰচেজ্) *n.* the bodice of a woman ভিৰোভা মানুহৰ বুকুৰ কাঁচলি।

**Corsair** (কৰচেয়াৰ) *n.* a privateer শত্ৰু-জাহাজ ধংস কৰিবৰ বাবে নিযুক্ত অসামৰিক জাহাজ অথবা সেই জাহাজৰ অধ্যক্ষ; a pirate জলদস্যু।

**Corset** (কৰ্চেট্) *n.* a closely fitting inner bodice of a woman মেমবিলাকে বুকুত শিঙা চাপলিকা, গা ফিলনী যন্তন।

**Corslet, Corselet** (কৰ্চলেট্) *n.* an armour for the body এবিধ বৰ্ধ; দেহজাণ।

**Cortege** (কাৰ্টেজ্) *n.* a train of attendant লালিক্চো, লগত যোৱা লোকবিলাক।

**Cortex** (কাৰ্টেক্স) *n.* bark গছৰ বাকলি; the outer grey matter of the brain মগজুৰ দূৰৰ বহিৰাংশ; the outer part of the kidney মূত্ৰপ্ৰাণীৰ বহিৰাংশ। —*pl.* Cortices.

**Cortical** (কাৰ্টেকল্) *adj.* belonging to bark ছালৰ, গছৰ বাকলিৰ; external বাহিৰৰ।

**Corundum** (কৰাণ্ডাম্) *n.* a precious mineral এবিধ মূল্যবান খনিজ বস্তু; হুনি।

**Coruscant** (কৰ্চক্-'কেক্ট্) *adj.* flashing চক্ৰমকীয়া। **Coruscate** *v. i.* to sparkle জলজলা; চক্ৰমকা।

**Corvee** (কৰ-ভে') *n.* an obligation on the rayats to work gratuitously for the sovereign বজা দিনৰ হজ ; বজা-ঘৰত গা-খাটনি।

**Corvine** (কাৰ্ভাইন্) *adj.* pertaining to the crow কাউৰী সম্বন্ধীয়।

**Co-sharer** (ক'-শ্বেয়াৰাৰ্) *n.* one who shares equally with others অংশী, ভাগী, ভগিয়ার।

**Co-signatory** (ক'-চিগ্'নেটৰী) *adj.* joining with others in signing আনৰ লগত চহী কৰোঁতা।

**Cosine** ('কচাইন) *n.* (*abbr. cos*) the sine of the complement of an angle ত্রিকোনমিতিৰ সূক্ষ্ম-কোণৰ পূৰক বেখা।

**Cosmetic** (কজ্'মেটিক্) *adj.* improving beauty গা-মুখ ফলিক্ কাৰক, সৌন্দৰ্য্যবৰ্দ্ধক। —*n.* a wash for beautifying the hair and skin গুৱনি কৰা দৰব চিকিৎসীয়া কৰা মলম ; বহন।

**Cosmic**, see **Cosmos**.

**Cosmogony** (কজ্'মগনি) *n.* the theory of the origin and creation of the world সৃষ্টিৰ বহুত্ব, উৎপত্তিতত্ত্ব। —**mist** *n.* one who investigates the theory of the creation সৃষ্টি-উৎপত্তি তত্ত্বজ্ঞ।

**Cosmography** (কজ্'ম-গ্ৰেফি) *n.* the science of the constitution of the universe সৃষ্টিৰ গঠন তত্ত্ব —**phical** *adj.* সৃষ্টিতত্ত্ববিষয়ক।

**Cosmology** (কজ্'মলজী) *n.* a treatise on the constitution of the universe সৃষ্টিবিজ্ঞান। —**logist** *n.* সৃষ্টিবিজ্ঞানবিৎ।

**Cosmopolitan**, **Cosmopolite** (কজ্'মপলিটেন্, পলাইট্) *n.* a citizen of the world গোটেই সংসার স্বদেশ ভাব কৰোঁতা ; one who is free from all prejudices আপোন-পৰ ভেদাভেদবশূদ্ধ লোক, যি গোটেই সংসারকে আপন ভাব কৰে। —*adj.* স্বদেশ-বিদেশ ভেদ নথকা, সৰ্ব্বপ্ৰদেশীয়, একদেশদৰ্শী।

**Cosmorama** (কজ্'মৰেমে) *n.* a series of views of the world জগতৰ নানা ঠাইৰ দৃশ্য। —**ramic** *adj.*

**Cosmos** (কজ্'মচ্) *n.* the world ব্ৰহ্মাণ্ড, সৃষ্টি জগৎ, জগৎ নিবন্ধন। —**mic** *adj.* orderly পৰি পাতি, নিয়াৰি। (*opp. to Chaos*).

**Cosset** (কচেট্) *n.* a pet lamb পোহনীয়া ছাগলী ;

ঘৰচীয়া ডেবা-পোৱালি। —*v. t.* to pet আদৰ কৰ।

**Cost** (কষ্ট্) *n.* price paid বেচ, দাম, দৰ, মূল্য। —*s* (*pl.*) expenses of a suit মোকদ্দমৰ খৰচ। —*v. t.* to require to be laid out খৰচ লাগ, খৰচ পৰ। —*ly* *adv.* high priced, valuable দামী, মৰগ, বহুমূলীয়া। The suit was decreed with costs=মোকদ্দমাত মায় খৰচ ডিক্ৰি হল। It cost me five rupees=ইয়াত মোৰ পাঁচ টকা খৰচ পৰিল। At any cost=যেনে ভেনেকৈ, যিমান বা খৰচ হওক নহওক। —**free** বিনা খৰচে। —**price** কিনা দাম। **Prime cost**=মূল খৰচ।

**Costa** ('কষ্টা) *n.* a rib পঞ্জৰ, কামিহাড়। —*l* *adj.* পঞ্জৰ-সংক্ৰান্ত।

**Costard** (কষ্টাৰ্ড্) *n.* a kind of apple আতলচ কঠাল।

**Costermonger** (কষ্টাৰ্ম'জাৰ্) *n.* a seller of fruits ফল বেচোঁতা, ফল-কুঁহিয়াৰ বেপাৰী। (নিলাসূচক শব্দ)।

**Costive** (কষ্টিভ্) *adj.* constipated কোঠবন্ধ, শৌচ বন্ধ। —**ness** *n.* শৌচ খোঁলোচা নোহোৱা অৱস্থা, পেট-টান।

**Costume** (কষ্টিউম্) *n.* style or mode of dress সাজ, সাজ পিন্ধা ধৰণ। —**mer** *n.* one who makes or deals in dress বিহু-বেখেলা বেচোঁতা বা মাইকী মানুহৰ সাজ তৈয়াৰ কৰোঁতা।

**Cosy**, **Cozy** (ক'-জি) *adj.* comfortable আৰামী। —*n.* a covering for a tea-pot চাহঢাকনী।

**Cot** (কট্) *n.* a hut, a cottage বহা, পজা ; a small bed সৰু শয্যা ; a swinging bed of canvas in a ship জাহাজত ওলোমাই বহা হেদালি শয্যা।

**Cote** (কট্) *n.* a pen, place for animals গড়াল, খৌক। Dove-cote or Dove-cot=কপোৰ বাহ।

**Cotemporaneous** see **Contemporaneous**.

**Coterie** (কটো'ৰী) *n.* a number of persons meeting together in some purpose মজলিচ।

**Coterminous** same as **Contermious**.

**Cottage** (কটেজ্) *n.* a small dwelling house

a hut গছা, গাওঁলীয়া সৰু ঘৰ। —*ger n.* one who dwells in a cottage চহৰীয়া মানুহ, হজুৱা।

**Cotton** (কটন) *n.* vegetable wool obtained from the seeds of cotton-plant কপাহ; cloth made of cotton কপাহী কাপোৰ। —*adj.* made of cotton কপাহী। —*v. i.* to associate with, to agree লগ লাগ, মিল হ।

**Cotyledon** (কটিলিডন) *n.* the seed leaf কেঠ, গুটিৰ কাষৰ সৰু কোমল পাত, কেণ্ড পাত, কেঠ খোৰ, পাহী।

**Couch** (কাউচ্) *v. t.* to lay down on a bed or squat শুৱাই থ, বহুৱা; to lower নমা; to arrange in language, to express কোনো ভাষাৰে প্ৰকাশ কৰ। —*v. i.* to lie down শয়াত আঁউজি থাক, লেপেটোখাই পৰি থাক; to stoop as in fear or reverence শোটিমোচ হ। —*n.* a bed শয়্যা, দীঘল মাটিয়া; a place for rest শত্ৰোৱা ঠাই; the lair of a wild beast বনৰীয়া জন্তু থকা চোং। —*chant adj.* lying down of a beast with the head up মূৰ নাঙি পেট পেলাই থকা; শুই থকা। **To couch a spear**—যথাস্থানত ঠাঁটি থিয়কৈ থ। **Couch grass**—এককম বগাই যোৱা ঠাঁই।

**Cough** (কফ্) *n.* an effort of the lungs to throw off phlegm কাহ। —*v. i.* কাহ মাৰ, গল হৈকাৰ। —*v. t.* কাহমাৰি উলিৱা, থেক্ কৰি পেলা।

**Could** (কুড্) *pa. t. of Can.*

**Couloir** (কুল-ওৱাৰ) *n.* a ravine filled with snow বৰফাবৃত পৰ্ব্বতীয়া লোঙা।

**Coulter, Colter** (ক'ল্টাৰ) *n.* the iron cutter in front of a ploughshare নাঙলৰ ফাল।

**Council** (কাউন্সিল) *n.* an assembly convened for consultation or advice কোনো কথাৰ আলচ কৰিবলৈ বা পৰামৰ্শ লবলৈ গতা মেল বা সভা। —*lor n.* member of a council সভাৰ সভ্য, মেম্বৰে। **Legislative council**—আইন সভা, বিধান সভা। **Privy council**—মন্ত্ৰী-সভা; বিচাৰ সম্বন্ধীয় ৰাজসভা। **Council-chamber**—মন্ত্ৰণা-ঘৰ। **Councillor** *n.* member of a council মন্ত্ৰী। —*of ministers*—মন্ত্ৰী পৰিষদ।

**Counsel** (কাউন্সেল্) *n.* deliberation, advice পৰামৰ্শ, উপদেশ; a barrister or advocate ৰেবিষ্টাৰ; উকীল। —*v. t.* to advise পৰামৰ্শ দে। —*lor n.* one who counsels উকীল, পৰামৰ্শ দিওঁতা। **To keep counsel**—to keep a secret গোপনে ৰাখ।

**Count** (কাউণ্ট্) *v.* a title of nobility of the rank of an English Earl এটা সম্বানসূচক উপাধি। (—*fem. Countess*).

**Count** (কাউণ্ট্) *v. t.* to reckon, to number লেখ, গণ, গণনা কৰ; to esteem, to consider লেখত ল, ভাব, গণ্য কৰ, বোধকৰ। —*v. i.* to depend, to add to নিৰ্ভৰ কৰ, যোগ কৰ। —*n.* act of numbering গণনা, হিচাপ; number সংখ্যা; an item of a charge কোনো অভিযোগৰ দফা। —*able adj.* গণনীয়। **To be counted on one's finger's end**—নিচেই তাকৰ। **Count upon**—to rely upon লেখত ল, নিৰ্ভৰ কৰ, আশা কৰ। **That does not count**—লেখত লব নোৱাৰি।

**Countenance** (কাউন্টে'নেঞ্চ) *n.* the face, appearance মুখ, চেহেৰা, আকৃতি। —*v. t.* to support, to favour, to patronise সহায়তা কৰ, মদদ দে, ভাল বোল। **In countenance**—unabashed অলপো লাজ নকৰাকৈ, দং দং কৰে। **To change countenance**—মুখ ওলমা, বিমৰ্ষ হ। **His countenance fell**—খং বা বেজাৰত জৰ্জৰিত হল, তেওঁৰ মুখ কলা পৰিল।

**Counter** (কাউণ্টাৰ্) *adv.* against in opposition বিপক্ষে, বিৰুদ্ধে, বিপৰীতে —*adj.* contrary ওভতা, বিপৰীত। **Run counter**—বিৰোধ ভাৱৰ হ, বিপৰীত হ। **Counter claim**—opposite claim ওলোটা দাবী বা গোচৰ।

**Counter** (কাউণ্টাৰ্) *n.* a table on which money is counted or transacted যি মেজৰ ওপৰেদি টকা-পইচা লেন-দেন কৰা হয়।

**Counteract** (কাউণ্টাৰেক্ট্) *v. t.* to act in opposition, to hinder ব্যাঘাত জন্মা, বিফল কৰ, হকা-বধা কৰ। —*action n.* opposition ব্যাঘাত, প্ৰতিৰোধ।

**Counterbalance** (কাউণ্টাৰবেলেঞ্চ্) *v. t.* to weigh against ফেৰমাৰ, সমান কৰ। —*n.* an equal

weight or influence on the opposite side  
ফেব, সমান গধুৰতা, দুয়োফালে সমান পৰাক্ৰম।

**Counter-blast** (কাউণ্টাৰ্-ব্লাষ্ট্) *n.* something done in opposition to another thing  
প্ৰতিকূল কাৰ্য্য, ওভোতা কাম, বিপক্ষতা।

**Counter-bond** (কাউণ্টাৰ্-বণ্ড্) *n.* কেনো এটা কাম হলে বা নহলে আন এটা কাম হব বা নহব বুলি দিয়া ওলোটো-বন্ধ।

**Counter-charge** (কাউণ্টাৰ্-চাৰ্জ্) *n.* an opposite charge, a cross charge ওলোটো গোচৰ, বিপৰীত ওজৰ।

**Counter-charm** (কাউণ্টাৰ্-চাৰ্ম্) *n.* any charm which baffles another charm ওভোতা-মন্ত্ৰ।

**Counter-cheek** (কাউণ্টাৰ্-চে'ক্) *n.* a rebuke  
তিবন্ধাৰ, ভণ্ণনা, তাৰহ।

**Counter-current** (কাউণ্টাৰ্-কৰেণ্ট্) *n.* a current in the opposite direction ওভতনি, পানী উলটি যোৱা সোঁত।

**Counter-evidence** (কাউণ্টাৰ্-এ'ভিডেন্স্) *n.* ওলোটো প্ৰমাণ।

**Counterfeit** (কাউণ্টাৰ্-ফীট্) *adj.* pretended, forged, false জাল, মিছা, সজা, কৃত্ৰিম। —*v. t.* to imitate, to forge অগায়কৈ নকল কৰ, আনক চলিবলৈ গঢ় বা সাজ। —*er n.* জাল কৰোতা।

**Counterfoil** (কাউণ্টাৰ্-ফীল্) *n.* the corresponding part of a cheque or a receipt নকল, প্ৰতিলিপি।

**Countermand** (কাউণ্টাৰ্-মণ্ড্) *n.* a revocation of an order already given ওলোটো হুকুম। —*v. t.* to revoke an order ওলোটো হুকুম কৰ, হুকুম বহিত কৰ।

**Counter-march** (কাউণ্টাৰ্-মাৰ্চ্) *n.* a marching in an opposite direction বিপৰীত মুখে গমন, আওপাকে যোৱাটো। —*v. i.* to march back in a contrary direction আওপাকে যা।

**Countermark** (কাউণ্টাৰ্-মাৰ্ক্) *n.* an additional mark on goods দোবোৰা চিন।

**Countermine** (কাউণ্টাৰ্-মাইন্) *v. t.* to mark a contrary mine জাহাজ ভুৰাবলৈ পানীত বা আন ঠাইত বিপৰীত ভাবে বাকুদ্ পোত; to defeat by

secret means গোপনে কৌশল কৰি পৰাজয় কৰ, তলে তলে বিফল কৰ। —*n.* গোপনীয় কৌশল।

**Counter-motion** (কাউণ্টাৰ্-মোশ্বন্) *n.* opposite movement বিপৰীত গতি।

**Counterpart** (কাউণ্টাৰ্-পাৰ্ট্) *n.* a corresponding of part প্ৰতিলিপি, অনুৰূপ অলাগতীয়া ভাগ।

**Counterpoise** (কাউণ্টাৰ্-পইজ্) *v. t.* to balance to weigh against ফেব মাৰ, সমান কৰ। —*n.* an equal weight in a scale ফেব, সমান গধুৰতা।

**Countersign** (কাউণ্টাৰ্-চাইন্) *v. t.* to sign in addition to the signature of another তদুপৰি আন এজনে দস্তখত কৰ, উপকৰা চহী কৰ। —*n.* a military private sign or word পণ্টনৰ প্ৰহৰীক দিয়া সঙ্কেত। —*signature n.* উপকৰা চহী, দোহৰা।

**Countervail** (কাউণ্টাৰ্-ভেইল্) *v. t.* to act against with equal effect সমানে প্ৰতিযোগী হ; প্ৰতাপকাৰ পা; to compensate ক্ষতিপূৰণ কৰ।

**Countervision** (কাউণ্টাৰ্-ভিউ) *n.* contrast, opposition মুখামুখি অৱস্থা, বিপৰীত ভাবে থকা দৃষ্টি।

**Counter-work** (কাউণ্টাৰ্-ৱাৰ্ক্) *v. i.* to work in opposition to প্ৰতিকূলে বা বিপক্ষে কোনো কাম কৰ, হকাৰাধ কৰ।

**Countess**, see **Count**.

**Countless** (কাউণ্ট-লেচ্) *adj.* numberless, innumerable অসংখ্য, অগণন, অসীম, অলেখ, বিচৰিত।

**Country** (কান্ট্ৰি) *n.* rural region around a city, a tract of land অঞ্চল, দেশ; native place ওপজা বা থকা ঠাই, চহৰ। —*adj.* rural, rustic গাঁৱীয়া, চহৰীয়া। —*folk n. (pl.)* চহৰীয়া লোকসকল। —*house, —seat* চহৰৰ ঘৰ, গাঁৱীয়া ঘৰ। —*man* = a farmer কৃষক, খেতিয়ক শ্ৰেণীৰ মানুহ; one of the same country একদেশীয় লোক। —*made goods* = স্বদেশীয় বস্তু।

**County** (কাউণ্টি) *n.* a shire, a district অঞ্চল, জিলা।

**Coup** (কু) *n.* a blow, a stroke ঠেলা, খুন্দা, আঘাত। —*de grace* = any decisive stroke শেষ খুন্দা। —*de main* = হঠাৎ আক্ৰমণ, একে

হৈছেকেই। **Coup d'état** (কু-দে-তা) a violent or illegal change of government শাসনব্যৱস্থা অকস্মিক আমূল পৰিৱৰ্তন।

**couple** (কাপল্) *n.* a pair; two of a kind joined together যোৰ, যুগ্ম, দুটা, এহাল; man and woman মতা তিৰোতা দুয়ো। —*v. t.* or *v. i.* to join together লগ লগা; to mate সহবাস কৰ।

**couplet** (কাপ-লেট্) *n.* two lines of verse rhyming with each other দ্বিপদী ছন্দ।

**coupling** (কাপলিং) *n.* that which connects an appliance in machinery খাপখুৱাই ধৰা মতন।

**coupon** (কুশন) *n.* a slip of paper attached to a counterpart সংযুক্ত টোকা; billet টিকট।

**courage** (কাৰেজ্) *n.* bravery, daring spirit সাহ। —*geous adj.* full of courage, brave ডাইৱা, সতিয়াল, বুকু-ডাঠ, নিৰ্ভয়, স্বামি-ডাঠ।

**Courier** (কুৰিয়াৰ্) *n.* messenger, a runner পত্ৰবাহক, দূত, কটকী, ডাকোৱাই; a travelling attendant পাঁচনি।

**Course** (কৰ্চ্) *n.* the act of running গতি; a passage বাট, পথ; the direction in which one goes যেনি যায় সেই ফাল বা সেই মুখ; a race লৰ বা লকৰা; progress কোনো কাৰ্য্য হৈ বা চলি থকা সময়; stated method or proceeding নিয়ম, নিয়মিত ধাৰা, স্বাভাৱিক গতি; উপায়; a prescribed series কোনো নিৰ্দ্ধাৰিত পাঠ্য বা শিক্ষণীয় বস্তুতা; a division of a meal ভোজনৰ সময়ত ক্ৰমে খাওঁলৈ দিয়া আহাৰৰ কোনো এডাগ; conduct আচৰণ। (*pl.*) *n.* the menses ঋতুমান। **In due course**—যথা সময়ত, সময়মতে। **He knows not what course to pursue**—সি কি কৰিব একো স্থিৰ কৰিব পৰা নাই। **Of course**—অৱশ্যে। **In course**—যথাক্ৰমে, ধাৰাবাহিকৰূপে। **The course of a river**—নৈৰ শেজা, নৈৰ গতি। **The Entrance Course**—এণ্ট্ৰেন্স পৰীক্ষাৰ পাঠ্য। **The race course**—ঘোঁৰা লকৰা বাট, ঘোঁৰা খেলৰ ঠাই।

**Court** (কাৰ্ট্) *n.* a space surrounded by houses ঘৰেৰে আবৃত ঠাই, চোতাল; the residence of a sovereign বজাৰ বৰ-চৰা,

বজা-ঘৰ; the retinue or council of sovereign ৰাজ-সভা, ৰাজ-দৰবাৰ; a place of justice আদালত, সোধকৰা ঠাই, কাছাৰিঘৰ; শায়ালায়।

**To pay court**—to pay attention, to show civility আদৰ কৰ, সম্মান দেখুৱা। —*v. t.* to solicit, to seek পাব খোজ, বিচাৰ, বৰা, লেন-পেন্ কৰ। —*ing n.* wooing প্ৰেম প্ৰাৰ্থনা। —*ly adj.* elegant পৰিপাটি। —*dress* দৰবাৰী পোচাক। —*fool* আগৰ দিনত বজাৰ লগত ৰখা কোনো ফুচুৰি মানুহ, বিদ্বন্ধক। —*house* কাছাৰি ঘৰ। —*of small causes*—ছোট আদালত। **Civil court**—দেৱানী আদালত। **Revenue court** কলেজীয়া আদালত। —*day* কাছাৰি খোলা দিন। —*yard* চোতাল; গ্ৰাঙ্গন। —*martial n.* a court to try offences under the military laws সৈনিক আদালতৰ বিচাৰ। (*pl.*) **Courts-martial.** High court উচ্চ দায়ালয়।

**Courteous** (কটিয়াৰ্চ্) *adj.* polite, obliging নম্ৰ, বিনীত, ভদ্ৰ। —*ness n.* নম্ৰতা, ভদ্ৰতা।

**Courtesy** (কটি-চি) *n.* politeness, civility ভদ্ৰ ব্যৱহাৰ, নম্ৰতা। —*titles* পূৰ্বাপৰচলি অহা উপাধি।

**Courtier** (কটিয়াৰ্) *n.* one who frequents a court দৰবাৰত বা আদালতত ফুৰা লোক; one who solicits favours অনুগ্ৰহপ্ৰাৰ্থী লোক, মৰম বিচাৰোতা।

**Courtship** (কাৰ্ট-শ্বিপ্) *n.* the act of wooing বিয়া কৰিবৰ মনেৰে কৰা আলহ-উদহ, ভাব-ভক্তি, বিবাহাৰ্থে মাইকী উলমুলুৱা কাম।

**Cousin** (কাউজিন) *n.* the son or daughter of an uncle or aunt দদায়েক বা বৰ-বাপেকৰ পুতেক বা জীয়েক, মোমায়ে, জেঠাই বা মাইয়েকৰ পুতেক বা জীয়েক। —*german n.* a first cousin দদায়েক বা বৰ বাপেকৰ পুতেক বা জীয়েক।

**Cove** (ক'ভ্) *n.* a small creek or bay সাগৰৰ সৰু ভোৱাৰ; a cavern পৰ্বতৰ ঘোপা; a concave vault পকাঁঘৰ গুহজন্।

**Covenant** (কভে'নেণ্ট্) *n.* a mutual agreement বন্দৱস্ত, চুক্তি, ধৰ্ম্মবন্ধ-প্ৰতিজ্ঞা, গৰমাআৰে আআৰে সম্বন্ধ বন্ধ নিয়ম। —*v. t.* to enter into an agreement বন্দৱস্ত কৰ, চুক্তি কৰ। —*ed adj.* holding a position under a contract বন্দৱস্তী, চুক্তিমতে, মোক।

**Cover** (কভাৰ্) *v. t.* to hide, to screen ঢাক, লুকা, আঁৰকৰ, আচ্ছাদন কৰ, ছাটি ধৰ; সঙ্গম কৰ; to incubate উমা; to extend over পাৰ, মেল; to be sufficient for আঁট, যথেষ্ট হ, জোৰ; to shelter আশ্রয় দে, বন্ধা কৰ। —*v. i.* ঢাকোন দে, পাৰ, মেজ্ পাত। **The land covered by Patta** = পটাত ভুক্ত থকা মাটি। —*n.* that which protects ঢাকন, ঢাকনী, খপ, আবৰণ, সাঁফৰ; a shelter আঁৰ, আশ্রয়স্থান, লুকুৰা ঠাই; the table-requisites for a person এজনৰ লাগতীয়াল মেজৰ বস্তু (যেনে কাঁটা, চামোচ্ ইত্যাদি); pretence ছল। —*ing n.* anything spread over ঢাকনী, কোনো বস্তুৰ ছাল, বাকলী, চোঁচ, যিহেৰে কোনো বস্তু ঢকা হয়। **To cover a landing** = to give shelter to land এঠাইৰ পৰা এঠাইত নামোতে আক্ৰমণ কৰিব নোৱাৰাকৈ আঁৰ কৰি ধৰ। **Covering** বেটুপাত। **Coverage** জোখ বা জাননীয়ে ধৰা। **Cover-girl** যাৰ ছবিৰে কাকতৰ সৌন্দৰ্য্য বঢ়োৱা হয়।

**Coverlet** (কভাৰলেট্) *n.* bed-cover তলত-পৰা।

**Covert** (কভাৰ্ট) *adj.* concealed, secret, গোপনীয়, গুপ্ত। —*n.* a shelter লুকুৰা ঠাই।

**Coverture** (কভাৰ্ছাৰ) *n.* shelter আশ্রয়; the condition of a married woman as under the protection of her husband স্বামীৰ অধীনতা, পুৰুষৰ আশ্রয় বা পোহপালৰ দায়িত্ব। —*ly adv.* in concealed manner গোপনীয় ভাৱে, কৈৱে নজনাকৈ। —*coat* লগু হলো চোলা।

**Covet** (কভেট্) *v. t.* to wish for eagerly লোভ কৰ, হৈপাহ কৰ, আকাঙ্ক্ষা কৰ। —*able adj.* লোভজনক। —*ous adj.* avaricious, greedy for a gain লুভীয়া, হৈপেছৰা, আকলুৱা, ধনলোভী। —*tousness n.* eager, desire for gain হৈপাহ, হাবিয়াহ, ধনলোভ, আকাঙ্ক্ষা, হুতাং।

**Covey** (কভি) *n.* a brood of birds চৰাইৰ জাক, এজাক, চৰাই পোৱালীৰ বাহ।

**Covinous, Covenous** (ক'ভিনাচ্) *adj.* deceitful প্রবঞ্চক, প্রতাবক।

**Cow** (কাও) *n.* the female of the bull গাইগৰ, কোনো জন্তুৰ মাইকী, যেনে **Cow-buffalo**, **Cow-elephant**, —**berry** = গৰ-ৰিচ। —**boy** গৰখীয়া লৰা। —**calf** চেউবী গৰু, কাচলী পোৱালী।

—**herd** = one who herds cows গৰখীয়া। —**house** গোহালি। —**leech** গৰু ম'হৰ বেমাৰ চোৱা ডাক্তৰ। —**pox** গো বসন্ত, গৰুৰ গাত ওলোৱা দূতি। **Cow-pea** = লেছেৰা মাহ।

**Cow** (কাও) *v. t.* to subdue বশ কৰ, জ'ই পেলা; to intimidate হুমিহা; dishearten নিকংসা হ কৰ। —*ed adj.* depressed ভয়ত টোপাখোৱা, বশীভূত।

**Coward** (কাৱাৰ্ড্) *n.* one wanting courage, a timid fellow ভয়ভুৰ মানুহ। —*ly adj.* timid, mean ভয়ভুৰ, ভীক, নীচ, নিঃকিন। —**liness n.** ভীকতা। —**dice a.** timidity ভীকতা, ভয়, ভয়ভুৰ স্বভাব।

**Cower** (কাৱাৰ্) *v. i.* to crouch in fear ভয়ত টোপা খা।

**Cowl** (কাউল্) *n.* a monk's hood উপাসীন ধৰ্মপালক লোকসকলে পিন্ধা মূৰৰ আবৰণ; a chimney cover ধোঁৱা যোৱা চুণীৰ ওপৰৰ ঢাকন।

**Cowrie, Cowry** (কাউৰী) *n.* কড়া, কড়ি।

**Cowslip** (কাউট্‌লিপ্) *n.* a kind of primrose পথাৰত গজা এবিধ বিলাতী ফুল।

**Coxcomb** (কক্স-ক'ম্) *n.* a fool, a fop কুকুৰাৰ জ'ৰ দৰে বঙা আৰু থিয় মূৰ-ঢাকনী, ফুলবাৰু, ধুনপেট মাৰি ফুৰা মূৰ্খ-লোক।

**Coxswain, Cockswain** (কক-চোৱৈন্) *n.* an officer who takes care of a boat under a superior officer জাহাজৰ চাৰেং।

**Coy** (কই) *adj.* modest, shy লাজুকা, নম্ৰ। —**ness n.**

**Cozen** (কজন্) *v. t.* to cheat ভুলা, ছল। —**er n.** প্রতাবক।

**Crab** (ক্ৰেব্) *n.* a well-know shell-fish কঁকোৰা; a sign of the zodiac কৰ্কট বাসি। a kind of wild apple tree or its fruit এবিধ বনৰীয়া আভলচ বা তাৰ গছ। —**louse** চিকৰা। **Crabbed** *adj.* harsh, peevish গোঁড়োৰা, ষিংখিডীয়া, কেটেৰা-জেঙেৰা; difficult ঘোঁটক, অকোৱা পকেৱা।

**Crack** (ক্ৰেক্) *n.* a sudden splitting sound মেৰেকাই উঠা শব্দ; a chink কাট্ ফুটা, বিছা। —*v. t.* to split ফাল্, ফুটা জলজা উলিৱা। —*v. i.*



ফাই ফুট, ভাগ, জলজা ওলা। —*er n.* one who or that which cracks ভাঙোতা বা ভঙা যতন ; a boaster ফুটগিৰী, ফোঁপয়হী ; a small fire-work ফট্কা। —*brained adj.* crazy আধা-পগলা ; damaged ভগা।

**Crackle** (ক্ৰেকল্) *v. i.* to give out frequent cracks মিট-মিটকৈ লাহে লাহে ফাট্ মেলে বা ভাগ।

**Cracknel** = এবিধ মূৰমূৰীয়া বিস্কোট পিঠা।

**Cradle** (ক্ৰেডেল্) *n.* a bed for rocking children কেচুৱা শুৱাবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা দোলন ; infancy কেচুৱা অৱস্থা ; place of rearing সৰুৰেপৰা ডাঙৰ-দীঘল হোৱা ঠাই। —*v. t.* to lay in a cradle পাল, কেচুৱা ওয়লা। From the cradle = সৰুৰেপৰা।

**Craft** (ক্ৰেফ্ট) *n.* art, trade সজাপৰা বিদ্যা, শিল্প বিদ্যা ; an employment ব্যৱসায় ; small vessels সৰু সৰু জাহাজ ; artifice ছলনা, ঠাকি, ছল-কৌশল। —*man n.* a mechanic কাৰিকৰ, ধকিকৰ। —*iness n.* ধূৰ্ততা, টেঙালি। **Crafty** *adj.* cunning, artful টেঙৰ, চালাকী, ফন্দীয়ক, নিপুণ।

**Crag** (ক্ৰেগ্) *n.* a rough steep rock ওখোৰা-মোখোৰা থিয় পৰ্বত। —*gy adj.* rough, rugged ওখোৰা-মোখোৰা, পাথৰময়, খলাবমা।

**Cram** (ক্ৰেম্) *v. t.* to press close ঠাই খুৱা ; to fill full ওপচকৈ ভৰা ; to prepare superficially for an examination কোনো পৰীক্ষা নিবলৈ ওপৰে ওপৰে শিক্ষা দে। —*v. i.* to eat greedily আকলুৱাই খোৱাদি খা ; to get up a subject by cramming মুখত কৰি শিক, কোনো কথা আওৰা। —*ming n.* মুখৰ বিদ্যা।

**Cramp** (ক্ৰেম্প্) *n.* a spasm involuntary contraction of muscles শিৰামুৰি, ফন্দিয়া ; a piece of iron bent at the ends জাপটা লো। —*v. t.* to confine, to affect with spasms কঁচাই ধৰ, আটক কৰ, শিৰামুৰিয়ে ধৰ, ঠৰ কৰ। **Writer's cramp** = লেখোঁতে হাতকঁপনি ; লেটিপেটকৈ লেখা।

**Crane** (ক্ৰেন্) *n.* a large wading bird with long legs শায়ুক-ভঙা বা বৰটোকাল চৰাইৰ দৰে এবিধ ডাঙৰ চৰাই, সাৰেং, কৰ্জন ; a machine

for raising heavy weights গধুৰ মালবস্তু তোলাপৰা কৰা কল, কপিকল ; a bent pipe বেকোৰা মুখেৰে পানীতোলা নলা। —*v. t.* or *v. i.* ক্ৰেন কলেৰে তোল ; to stretch the neck ভিত্তি মেল, জাপ মাৰিবলৈ চিপ্ ল।

**Cranium** (ক্ৰেনিয়াম্) *n.* the skull মূৰৰ খোলা। **Cranial** *adj.* মূৰৰ খোলা সম্বন্ধীয়।

**Crank** (ক্ৰেঙ্ক্) *n.* a bend ডেঙ্গুৰ, ভাজ ; a whim মইমতালি ; a lever moved by hand কোনো বস্তু ঘূৰাবলৈ কৰা হাতেৰে ধৰা আকুৰি যতন। **Cranky** *adj.* crooked বেকো ; slack হেলেক-পেলেক্ আশকতীয়া, অবুজন। **Crank-sided** = আওচলীয়া, এবৰীয়া।

**Cranny** (ক্ৰেনী) *n.* a chink ফাট গাঁত ; a crevice গহ্বৰ।

**Crape** (ক্ৰেপ্) *n.* a thinly woven silk fabric of black colour used in mourning শোকৰ চিনস্বৰূপে ব্যৱহাৰ কৰা কলা কাপোৰ।

**Crapulence** (ক্ৰেপিউলেঞ্চ) *n.* sickness due to excessive drinking অতিপাতকৈ মদ খালে হোৱা অসুখ ; intemperance সংযমহীনতা। **Crapulent** *n.* অতিপাতকৈ মদ খাই অসুখ যিজন, মদাহী।

**Crash** (ক্ৰেছ) *n.* a loud noise কেৰেক কৰি উঠা শব্দ। —*v. t.* to dash into pieces ভাঙি ভোৰৰ ভোৰৰ কৰ।

**Crisis** (ক্ৰেচিচ্) *n.* a temperament শৰীৰৰ স্বাভাৱিক অৱস্থা।

**Crass** (ক্ৰেচ) *adj.* thick, dull, dense ঘন, ডাঠ, মোটা, বৃদ্ধিহীন।

**Crate** ('ক্ৰেই) *n.* a wicker-work case for packing something কোনো বস্তু বন্ধা কাঠৰ টেমা, পাচি ইত্যাদি।

**Crater** ('ক্ৰেটাৰ) *n.* the mouth of a volcano আগ্নেয় পৰ্বতৰ মুখ ; জ্বালামুখ।

**Cravat** (ক্ৰেভেই) *n.* a neck-cloth গলাবন্ধা, ডিঙিত মেৰোৱা কাপোৰ।

**Crave** ('ক্ৰেভ্) *v. i.* to ask for earnestly আগ্ৰহকৈ খোজ ; to long for হাবিৰাস কৰ, মিনতি কৰি মাগ। **Craving** *n.* desire, longing for হেঁপাহ, হাবিৰাস, হতাহ।

**Craven** ( 'ক্রেভেন্ ) *adj.* coward, spiritless  
ভয়ানুভব, নিকংসাহী । — *v. t.* নিকংসাই কৰ ।

**Craw** ( ক্ৰ ) *n.* the stomach of birds or animals  
generally চোঁটোলা, ডুক, পাকস্থলী ।

**Crawl** ( ক্ৰল্ ) *v. i.* to creep to move slowly  
along the ground বগাই বা, পেটেৰে চুঁচি  
বা । — *er n.* বগাই ফুৰা পোক । — *ing n.* বগাই  
বোৱা, বগুৱা ।

**Crayfish or Crawfish** ( ক্ৰে-ফিছ ) *n.* the small  
spiny lobster এবিধ মিছা মাছ ।

**Crayon** ( 'ক্ৰে-অন্ ) *n.* a pencil made of chalk  
used for drawing চক্ মাটিৰ পেন্সিল; তেনে  
পেন্সিলেৰে অঁকা চিত্ৰ ।

**Craze** ( 'ক্ৰেজ্ ) *v. t.* to weaken the intellect  
মতিভ্ৰম কৰ, দুৰ্বল কৰ । — *v. i.* to become mad  
বলিয়াহ । — *n.* insanity মতিভ্ৰম, বলিয়া অৱস্থা ।

**Crazy** ( ক্ৰেজি ) *adj.* deranged, frail মূৰৰ বিপাক  
থকা, বিভ্ৰম, হেলেক্-পেলেক্ । **Craziness n.**

**Creak** ( ক্ৰক্ ) *n.* a sharp grating sound কেবেক্ কৈ  
উঠা শব্দ ।

**Cream** ( ক্ৰম ) *n.* the oily substance of milk  
সৰ; the best part of anything কোনো বস্তুৰ  
নিচেই সাকৱা ভাগ ভাগ । — *v. t.* or *v. i.* to  
gather cream, to skim সৰ তোলা, সৰ উঠ ।  
**Cream laid** = ইয়ং জলজলীয়া বৰণৰ আঁচ থকা ।  
**Ice-cream** = বৰফ মিহলোৱা সৰ । — *y adj.* সৰ  
থকা, সৰৰ বৰণৰ ।

**Crease** ( ক্ৰজ্ ) *n.* a mark made by folding  
কাপোৰ ভাঁজ কৰা চিন, জপা কাপোৰৰ ভাঁজ, বল  
বেলত সীমা বাছি দিয়া দাগ । — *v. t.* to mark  
by folding জাপি ভাঁজ বুজা । — *v. i.* to become  
creased শোটমোচ খা, ভাঁজ লগা ।

**Create** ( ক্ৰ-'এট্ ) *v. t.* to form out of any-  
thing, to bring into existence সৃজন কৰ,  
সৃষ্টি কৰ, নিৰ্মাণ কৰ; to produce জন্মা, উৎপন্ন  
কৰ; to make or invest with an office  
কৰ, কোনো খিৰাপদে । — *tion n.* the act of  
creating সৃজন, সৃষ্টি; the universe সৃষ্টি  
জগৎ । — *tive adj.* having power to create  
সৃজনকাৰী, জন্মাব পৰা । — *ator n.* a maker  
অট্টা, সৃজনকাৰক, কৰোঁতা । **The Creator** = God

**Creature** ( ক্ৰ-'চাৰ ) *n.* a being or thing created  
সৃষ্ট বস্তু, প্ৰাণী; a dependent আজিৰ জন,  
তলতীয় লোক, নিৰ্মাণিত প্ৰাণী । **Creature**  
**comforts** = সাংসাৰিক ভোগ, মন-মাংস ।

**Credence** ( ক্ৰ-'ডেজ্ ) *n.* belief বিশ্বাস, প্ৰত্যয় ।

**Credential** ( ক্ৰ-'ডে'নশিয়েল্ ) *adj.* giving con-  
fidence প্ৰত্যয়জনক । — *n. (pl.)* letters assur-  
ing confidence among strangers অচিনাকী  
মানুহক চিনাকী কৰা প্ৰত্যয়জনক চিঠিপত্ৰ,  
প্ৰত্যয়জনক চিন-ছাপ; পৰিচয় পত্ৰ ।

**Credibility** ( ক্ৰে'ডিবিলিটি ), **Credibleness n.** just  
claim to belief সত্যতা, বিশ্বাসযোগ্যতা ।

**Credible** ( ক্ৰে'ডিবল্ ) *adj.* that may be belie-  
ved বিশ্বাসযোগ্য, প্ৰত্যয়জনক, সঁচা বুলি ধৰিব  
পৰা । **Credibly adv.** বিশ্বাস কৰিব পৰাকৈ,  
মাতব্বৰূপে ।

**Credit** ( ক্ৰে'ডিট্ ) *v.* faith বিশ্বাস; honour মান,  
সম্মত; reputation সন্মান; sale on trust  
হাওলাত বিক্ৰী, ধাৰ, বাকী, কালিয়ন; the time  
given for payment হাওলাতী মিহান; the  
side of an account endorsing receipt of  
payment জমা; (opposite to debit). **On**  
**credit** = কালিয়নে, বাকীকৈ । — *v. t.* to believe,  
to trust বিশ্বাস কৰ, প্ৰত্যয় কৰ; to sell or  
lend on trust ধাৰ দে, উঠনা দে, বাকীকৈ দে ।  
**To give on credit** = বাকীকৈ দে । **To carry to**  
**one's credit** = খাতাত জমা দে । — *able adj.*  
trust-worthy বিশ্বাসযোগ্য; praise worthy  
প্ৰশংসনীয়, শলাগ-যোগ্য । — *ably adv.* without  
disgrace সুখ্যাতিৰে, সূচাকৰূপে । — *tor n.* one  
to whom debt is due ধাৰে দিয়া মহাজন, ধাৰ  
দিওঁতা, ধকৱা ।

**Credulity** ( ক্ৰেডুলিটি ) *n.* easy of belief সহজে  
বিশ্বাস কৰা, জন, কণামূনা বিশ্বাস । — *ous adj.*  
easy of belief, unsuspecting যেনে যিহকে  
কয় তাকে জনা, অজবিশ্বাসী ।

**Creed** ( ক্ৰীড্ ) *n.* any system of belief ধৰ্মমত,  
ধৰ্মৰ পথ, মূল কথা, নীতি ।

**Creek** ( ক্ৰীক্ ) *n.* a small inlet or bay নৈ বা  
সাগৰৰ বোপ, নৈৰ ভাঁজ ।

**Creel** ( ক্ৰীল্ ) *n.* an angler's basket বাঁলৈ ।

**Creep** (ক্ৰপ্) *v. i.* to move like a snake বগাই যা ; to move slowly লাহে লাহে চুচি যা। (*pr. p.* Creeping ; *pa. p.* Crept ).

**Creeping** (ক্ৰপাৰ্) *n.* creeping plant লতা, বগাই উঠা তৃণ ; a kind of bird এবিধ বঙতাৰাই যোৱা চৰাই।

**Cremate** (ক্ৰ'মেইট্) *v. i.* মৰা খৰি দে, মৰা পোৰ।  
—*tion n.* burning of the dead শৱ দাহ, মৰা পোৰা, মৰা খৰি দিয়া কাম, দাহন। **Crematory** *n.* a place for burning of dead মৰিলালি, মৰাশাল।

**Crenate** (ক্ৰ'নেটে) *adj.* having the edge notched খাঁজ কটা, কাচিদৰিয়া (যেনে গছৰ পাত)।  
—*tion n.* খাঁজ।

**Creole** (ক্ৰ-অল্) *n.* a native of American colonies descended from European blood ইউৰোপীয় ঔৱসজাত আমেৰিকাবাসী।

**Crepophagous** (ক্ৰ'ফেগচ্) *adj.* flesh-eating কেচা মঙহ খোৱা। ( *Gr. kreas*=flesh ; *phagein*=to eat ).

**Crape** (ক্ৰে'প) see **Crape**.

**Crepitate** (ক্ৰেপিটেট্) *v. i.* to crackle খবমৰকৈ শব্দ কৰ ; beetles etc. discharging an offensive fluid পঁইতাচোৰা জিলী প্ৰভৃতিয়ে দুৰ্গন্ধ বগ দ্ৰৱণ কৰা।

**Crepuscule** (ক্ৰেপচ্-কিউল্) or **Crepuscle** *n.* twilight দোকমোকালি।

**Crescendo** (ক্ৰিচেণ্ডো) *adj.* and *adv.* gradually increasing the musical loudness ক্ৰমবৰ্দ্ধমান সুৰৰ ভীৰুতা ; সুৰৰ ভীৰুতাৰ ক্ৰমিক উত্থান।

**Crescent** (ক্ৰেচেণ্ট) *adj.* increasing একলা একলাকৈ বঢ়া ; shaded like the new moon অৰ্দ্ধচন্দ্ৰাকৃতি। —*n.* the increasing moon চন্দ্ৰৰ কলা ; a figure like the crescent moon অৰ্দ্ধচন্দ্ৰাকৃতি চিন ; the Turkish Standard তুৰ্ক দেশীয় ৰাজপতাকা।

**Crest** (ক্ৰে'ষ্ট্) *n.* the comb on the head of a cock or other birds চৰাইৰ মূৰৰ জঁ ; the summit of anything চূড়া। **Crestfallen** *adj.* dejected নিকংসাহ, মনমৰা, ভগ্নাংগসাহ।

**Cretaceous** (ক্ৰিটেচাছ) *adj.* of or like chalk খৰিয়াটিৰ নিচিনা ; খৰিয়াটিৰ তৈয়াৰী।

**Cretonne** (ক্ৰিট্-অন্) *n.* a printed cotton fabric used for curtains দ্ৰৱাৰৰ পৰ্দা আদি কৰা বংগীয়া কাপোৰ।

**Crevasse** (ক্ৰিভেছ) *n.* a crack or split, especially in a glacier যি কোনো বস্ত্ৰবে, বিশেষকৈ হিমবাহৰ মাজত ফাট।

**Crevet** (ক্ৰভেট্) *n.* a goldsmith's melting pot মৰী, সোন গলোৱা পাত্ৰ।

**Crevice** (ক্ৰে'ভিচ্) *n.* a crack ফাট ; an opening বিহা।

**Crew** (ক্ৰু) *n.* a ship's Company জাহাজৰ খালাচী ; a gang বেয়া মানুহৰ দল। ( *Crew* *pa. t.* of *Crow* ).

**Crewel** (ক্ৰুৱেল্) *n.* a fine yarn used in embroidery বনকৰা কাপোৰত ব্যৱহাৰ কৰা গুণাৰ দৰে এবিধ পকোৱা সূতা।

**Crib** (ক্ৰব্) *n.* manager ঘোঁৰাক দানা দিয়া পাত্ৰ ; a stall for oxen গৰু পোৱালি বৰা গঁথাল ; a child's bed কেচুৱা শুওৱা খাট ; a hut পজাঘৰ।  
—*v. t.* to confine আবদ্ধ কৰ, বাধ ; to pilfer লাপিলুপা বস্তু চুৰ কৰ।

**Cribbage** (ক্ৰেবজ্) *n.* a game at cards একবকম তচৰ খেল।

**Cribble** (ক্ৰব্ল্) *n.* a sieve used for corn etc. চালনি। —*v. t.* to sift চাল।

**Crick** (ক্ৰিক্) *n.* a spasm affecting the neck ডিঙ্গ খৰহোৱা বেমাৰ।

**Cricket** (ক্ৰকে'ট্) *n.* an insect allied to grasshopper উঁই'চৰিঙা, ফৰিং।

**Cricket** (ক্ৰকে'ট্) *n.* a game played with bats and balls বল খেল। —*er n.* বল খেলুৱাৰী।

**Cried** see **Cry**.

**Crier** (ক্ৰায়াৰ্) *n.* one who cries কান্দুৱা, an officer of the court whose duty is to proclaim something public আদালতৰ পিতৃদা যি শুচৰীয়া পদকীয়াক ফোকাৰে বা লিলাম ডাকে।

**Crime** (ক্ৰাইম্) *n.* a violation of laws, offence, sin দায়, অপৰ, দোষ, অপৰাধ, পাপ।

**Criminal** (ক্ৰিমিনেল্) *n.* a person guilty of a crime দোষী বা অপৰাধী লোক। —*adj.* relating to crime কৌজলাৰী ; guilty of a crime দোষী, অপৰাধী, অপৰাধী। **Criminal**

- Law** = ফৌজদারী আইন। —**ly adv.** ফৌজদারী আইনমতে। **Criminality** *n.* জগবীয়া অৱস্থা।
- Criminate** ( ক্ৰিমিনেট্ ) *v. t.* to accuse দোষী কৰ, জগবীয়া কৰ, অভিযোগ কৰ। **Criminatory** *adj.* accusing অপৰাধজনক।
- Crimp** ( ক্ৰিম্প্ ) *adj.* brittle ঠুনঠুনীয়া, মূৰমূৰীয়া। —*v. t.* to make crisp মূৰমূৰীয়া কৰ, ভাঁজ লগা; to decoy মানুহ ফুচুলাই খালাচি বা চিপাহী কামত ভৰ্ত্তি কৰ। —*n.* one who decoys যি মানুহ ফুচুলাই চিপাহী কামত ভৰ্ত্তি কৰে।
- Crimple** ( ক্ৰিম্প্লে ) *v. t.* to plait, to curl কেঁকোৰা-কেঁকুৰি কৰ, ভাঁজ লগা।
- Crimson** ( ক্ৰিম্জন্ ) *n.* a deep red colour বঙা বৰণ, তেজী বঙা। —*v. t.* to dye crimson বঙা বোল দে, বঙা কৰ।
- Crinal** ( ক্ৰিনেল্ ) *adj.* of or relating to hair চুলিৰ, নোমৰ, চুলি সম্বন্ধীয়। **Crinite** *adj.* hairy নোমাল।
- Cringe** ( ক্ৰিন্জ্ ) *v. t.* to bend with servility নিচেই সেও ভাও হ, নিচেই নম্ৰ হৈ মূৰ দোৱা; to flatter meanly নিঃকিনভাৱে উপাসনা কৰ বা ভালৰি লগা। —**ingly adv.** সেওমেও হৈ, কুচিমুচি।
- Crinkle** ( ক্ৰিন্কেল্ ) *v. t.* to twist পকা, পাক খুৱা, কেঁকোৰা-কেঁকুৰি কৰ। wrinkle কোঁচ, ভাঁজ।
- Crinoline** ( ক্ৰিনলিন্ ) a hooped petticoat ঘেৰ দি ফিন্দাই ৰখা পেটিকোট; a fabric of horse-hair and flax শণ আৰু ঘোঁৰাৰ নোমেৰে তৈয়াৰী কাপোৰ।
- Cripple** ( ক্ৰিপল্ ) *n.* a lame person খোৰা বা পেছুৰা মানুহ। —*adj.* lame খোৰা বা পেছুৰা। —*v. t.* to make lame খোৰা বা পেছুৰা কৰ; to disable অসমৰ্থ কৰ। —**ing n.** a prop against the side of a building খোকা।
- Crisis** ( ক্ৰাইচিচ্ ) *n.* a critical time or turn, the decisive moment সঙ্কট সময়, ঠেকাঠেকি সময়, শোধোৰমোৰ। —*pl.* Crises ( ক্ৰাইচে'চ )।
- Criss-cross** ( ক্ৰিচ-ক্ৰচ ) *n.* a cross-like intersection যোগ চিনৰ নিচিনা কটাকটি। —*adj.* and *adv.* crosswise ক্ৰচৰ দৰে। —*v. i.* to intersect crosswise ক্ৰচৰ দৰে কটাকটি কৰ।
- Crisp** ( ক্ৰিম্প ) *v. t.* to curl or to twist কেঁকোৰা

- কৰ, পাক খুৱা। —*adj.* having a wavy surface কোঁচ খুৱা, ছেওকটা, কেঁকোৰা-কেঁকুৰি; brittle মূৰমূৰীয়া। **Crisp-cake** মূৰমূৰীয়া পিঠা। **Crisp air** নিৰ্মল জুৰ বতাহ। **Crisp style of writing** ফটফটীয়া লেখা, ডবহা লেখা। **Crispy** *adj.* কোঁচখোৱা, মেৰখোৱা, মচ-মচীয়া।
- Criterion** ( ক্ৰাইটেৰিয়ন্ ) *n.* standard of judging কোনো বিষয় মীমাংসাৰ নিমিত্তে বন্ধা নিয়ম, আদৰ্শ প্ৰমাণ। (*pl.* Criteria)
- Critic** ( ক্ৰিটিক্ ) *n.* one skilled in judging the quality of any work দোষ গুণ বিচাৰ কৰোঁতা, সমালোচক, দায় ধৰোঁতা, ঝুঁত ধৰোঁতা।
- Critical** ( ক্ৰিটিকেল্ ) *adj.* relating to criticism দোষগুণ বিচাৰ বিষয়ক, দোষগুণ বিচাৰত পকা; captious দায় ধৰাত পটু। **Critical moment** = মূৰামুৰি সময়, সঙ্কীৰ্ণ সময়।
- Criticism** ( ক্ৰিটিকাইজ্ ) *v. t.* to judge the merits of দোষগুণ বিচাৰ কৰ, সমালোচনা কৰ; to censure নিন্দা কৰ। **Criticism** ( ক্ৰিটিকিজ্ ) the art or act of judging সমালোচনা, দোষগুণ বিচাৰ, ঝুঁত ধৰণ।
- Critique** ( ক্ৰিটিক্ ) *n.* a critique examination সমালোচনা; a review কোনো পুথিৰ বিষয়ে মতামত।
- Croak** ( ক্ৰোক্ ) *v. i.* to utter a hoarse sound as a frog or raven টোৰ্-টোৰা, কোৰ্-কোৰা, বেঙ বা টোৰা কাউৰীৰ দৰে মাত। —*n.* croaking বেঙৰ মাত।
- Crochet** ( ক্ৰে'শ্ ) *n.* a kind of fancy handiwork কুকচাবে গোঁথা এবিধ জাল-কাপোৰ।
- Crock** ( ক্ৰোক্ ) *n.* an earthen pot মাটিৰ পাত্ৰ; dirt হাই, মলি। (*slang*) a disabled or inefficient person কণীয়া অলায়ক মানুহ বা আনকিবা। —*v. i.* to become disabled অকামিলা হ।
- Crockery** ( ক্ৰেকেৰি ) *n.* earthenware মাটিৰ পাত্ৰ, কলহ, টেকেলি।
- Crocket** ( ক্ৰেকিট ) *n.* an ornamental decoration on the sloping side of a pinnacle অটালিকাৰ বৈ-অহা অংগত ফুল-লতাৰ কাৰকাৰ্য।

**Crocodile** (ক্ৰক'ডাইল্) a kind of alligators or gavials কুভীৰ, এক্সাতি খৰিয়াল। **Crocodile tears**=affected grief মিছাই লোকক দেখুৱাবলৈ কৰা বেজাৰ।

**Crocus** (ক্ৰকাচ্) *n.* a kind of plant with brilliant purple flowers কুঙ্কুম; saffron জাফ্ৰান।

**Croesus** (ক্ৰি-চচ্) *n.* a very rich man লীদিয়া দেশৰ ৰজাৰদৰে বৰ ধনী মানুহ।

**Croft** (ক্ৰফ্ট্) *n.* a small farm adjoining a dwelling বাৰীৰ কাষৰ খেতিৰ মাটি।

**Cromlech** (ক্ৰম্-লেচ্) a horizontal stone placed on a group of standing stones আগৰ দিনত ব্ৰিটেইনত কোনো ধৰ্ম উপলক্ষে পোতা শিলৰ থাপ।

**Crone** (ক্ৰোন্) an old woman (usually applied in contempt) লাগৰী বৃদ্ধী।

**Crony** (ক্ৰণী) an old and familiar friend বহুদিনীয়া চিনাকী বন্ধু।

**Crook** (ক্ৰুক্) *n.* a bend or turn ভাঁজ, মূৰ আঁকোৰা লাথুটি; an artifice ফাকটি, ছল। (*slang*) a thief চোৰ, ঠগ। —*v. t. or v. i.* to bend আঁকোৰা কৰ, ভাঁজ লগা। —**ed** *adj.* bent perverse, not straight বেঁকা, আঁকোৰা, পোন নোহোৱা, কুটিল, কপটীয়া। **By hook or by crook**=যেনে তেনেকৈ, ছলে বলে। **Crookedness** *n.* state of being crooked ভাঁজ, কুটিলতা।

**Croon** (ক্ৰুন্) *v. t.* to hum গুণগুণা। —**ing** *n.* গুণগুণনি।

**Crop** (ক্ৰপ্) *n.* the produce of a field সহ, শস্য; an entire ox-hide আগৰপৰা গুবিলৈকে গোটেইখন গৰুৰ ছাল; the stomach of a bird চৰাইৰ টোঁটোলা। —*v. t.* to cut off কাট্; to mow আগ কলম কৰ, ছাট্; to reap or gather শস্য চপা বা গোটা; to yield উৎপন্ন-হ, জন্ম। **Crop-sick**=উদগৰণি। **Double-cropped land**=একে বছৰতে দুটা খেতি হোৱা মাটি। **Crop out**=ওপৰলৈ ওলাই পৰ। **Crop up**=to come up incidentally হঠাৎ উদ্ভাৱন হ, আন কোনো কথাৰ প্ৰসঙ্গত ওলা। **Neck and crop**=entirely সমুদায়, গোটেইখিনি।

**Cropper** (ক্ৰপাৰ) one who or that which crops কাটোৱা চলাওঁতা, লাগনী সহ, আৰি

বোৱা মানুহ। **Come a cropper**=to have a fall পৰ, পতন হ।

**Croquet** (ক্ৰেক্) *n.* an outdoor game এবিধ কাঠৰ বলেৰে খেলা খেল।

**Croquette** (ক্ৰ-কে'ট্) a ball of fried meat or fish ভঁজা বা খৰিকাদিয়া মাছ বা মঙহৰ লাড়ু।

**Crone** (ক্ৰোব্) *n.* the sum of ten millions কোটি সংখ্যা।

**Crosier** (ক্ৰ-জিয়াৰ্) *n.* a staff mounted with a cross ক্ৰচ চিহ্ন থকা দণ্ড (যাজকসকলৰ হাতত থকা)।

**Cross** (ক্ৰচ্) *n.* a gibbet for hanging offenders ফেৰেঙণী, কেপিয়া, মানুহ হত্যা কৰা কাঠৰ শাল, যীশুখৃষ্টক বধ কৰা কাঠৰ যতন; the symbol of the Christian religion খ্ৰীষ্টীয়ান ধৰ্মৰ চিহ্ন যেনে (+)। **Cross and pile**=obverse and reverse side of a coin কোনো মুদ্ৰাৰ তল ওপৰ দুয়ো লুটি।

**Cross** (ক্ৰচ্) *adj.* transverse, lying across অথালি-পথালি, ওপৰা-ওপৰি, বিপৰীত; interchanged অদলবদল; peevish খঙাল, জেঙ্গেৰীয়া, গোজোৰা; dishonest অসৎ। —*n.* mixing of breeds (as of cattle) খচৰ, দুভটীয়া। —*v. t.* to draw a line across another এডালৰ ওপৰত আন এডাল পথালিকৈ থ, অথালি-পথালি আঁচ মাৰ; to cancel by drawing cross lines কোনো লেখা কথা আঁচ মাৰি কাট; to thwart বাধা জন্ম, হকাৰা কৰ; to pass from one side to other ইফালৰ পৰা বা ইপাৰৰপৰা সিপাৰ কৰ, পাৰ কৰ। —*v. i.* পাৰ হ। —**action** ওলোটা মোকদ্দমা। —**bar**=a transverse bar পথালি ডাং। —**beam** চতি। —**bill** গুচীয়াৰ বিপক্ষে পদকীয়াৰ দখল। —**birth** ওপজেতে উভতি অহা সন্তান। —**bow** কাঁকাই ধনু। —**breed** or **breeding** খচৰ, দুভটীয়া লোক বা জন্তু। —**cut** পোনাই যোৱা বাট। —**cut** *v. t.* to cut across ছে, ছেও দে। —**eyed**=having a squint eye কেৰা-চকুৱা। —**grained** জেৰেপা, অঁহীয়া; perverse আমঠ, অৱুদ্ধ। —**purpose**=contrary purpose বিপৰীত অভিপ্ৰায়। —**reference** ক্ৰম ধৰি উলিয়াব পৰা নিদৰ্শন। —**road** a road crossing another পথালি বাট। **At cross road**=বিমোৰত

পৰা। —staff=a surveying instrument মাটি পিয়ল কৰাত ব্যৱহাৰ কৰা কণ্ঠাচৰ দৰে যন্ত্ৰ। —wind পচোৱা বতাহ। —wise=across অথালি-পথালিকৈ, পথালিয়াকৈ। —examine *v. t.* to be examined by the opposite party in a case মোকদ্দমাত জেৰা কৰা। —examination=cross question জেৰা, হতাল। Cross as two sticks= নিচেই অমিল, বিপৰীত, আমঠ। To cross the path of anyone=বাধা জনা, হকা-বধা কৰ। —one's mind=to flash across the mind মনত পৰ। Cross section=সম্পূৰ্ণ নমুনা। Crossword puzzle=হাঁচটি খেল।

**Crotchet** (ক্ৰচেট্) *n.* a note in music বাগ্মন্ত বজোৱাত ব্যৱহাৰ কৰা মাত্ৰাৰ এটা চিন, যেনে—J ; a conceit মইমতালি, অকোণোঙালি ; in printing the third bracket হপাৰ কামত অটল বন্ধনী চিন [ ] । —y *adj.* whimsical মইমত, অকোণোঙা।

**Croton** (ক্ৰ'-টন্) *n.* a genus of tropical plants কণী বিহ। এজাতি দৰবৰ গছ।

**Crouch** (ক্ৰাউচ্) *v. i.* to cringe ; to crouch টোপা শা, চেপেটা হ ; to stoop low মাটিত লেও না, লেপেটাকাটি বহ।

**Croup** (ক্ৰপ্) *n.* a disease in the throat of children accompanied by hoarseness সৰু লৰা-ছোৱালীৰ লেজ বেমাৰ ; the rump of a horse ঘোঁৰাৰ টকা।

**Crow** (ক্ৰো) *n.* a large black bird কাউৰী বা তেনে ক'লা চৰাই ; the cry of a cock কুকুৰাৰ ডাক বা মাত। —*v. i.* to croak কু-কু শব্দ কৰ ; to boast (over) অহঙ্কাৰ কৰ, গতপমাৰ। ( *pa. t.* Crew ; *pa. p.* Crowed ) । —bar লোৰ আকৌবা ভাং। As the crow flies=in a straight line শোনে শোনে। At cockcrow= নিচেই বাতিপুৰ। To eat crow=to do something disagreeable কোনো খিলগা কাম কৰিবলৈ বাধ্য হ।

**Crowd** (ক্ৰাউড) *n.* a number of persons or things gathered without order হেঁচাটেপা, ভিৰ, লোকসমূহ, মানুহৰ জুম। —*v. t.* to press close ঠাইহুৱা। —*v. i.* to press on, to swarm

জুম বাজ, ঠাইখা, হিচখাই ধৰ। **Crowded** *adj.* জনপূৰ্ণ ; ঠাই খোৱা।

**Crown** (ক্ৰাউন্) *n.* the diadem বাজমুকুট, কিৰীটি, মূৰৰ ভূষণ ; the top of anything মূৰৰ ওপৰ ভাগ ; the sovereign ৰজা বা ৰাণী ; the regal power ৰাজস্বমতা ; honour সম্মান ; completion সমাপ্তি, সমাপন ; a coin stamped with a crown মুদ্ৰাৰ ওপৰত থকা ৰাজমুকুট চিহ্ন। —*v. t.* to invest with a crown মুকুট শিন্ধা, অভিষেক কৰ, ৰজা পাতি ; to complete সকলমে সমাধা কৰ। To crown all=পৰিশেষে। —colony মূল ৰাজ্যৰ অধানে স্থাপন কৰা উপনিবেশ বা পমুৱা ৰাজ্য। —Jewels=pertaining to the crown ৰজাঘৰৰ মণি-মুক্তা। —land ৰজাধৰীয়া মাটি। —paper=a printing paper of the size 15"×20" inches (38×51 cms) এবিধ ছাপাৰ কাগজ। —prince =the prince who succeeds to the crown মূৰৰাজ, ডেকা ৰজা। —saw=দুৰণীয়া কবত। —let *n.* small crown সৰু মুকুট।

**Crucial** (ক্ৰুচিয়েল্) *adj.* searching, testing প্ৰাতিপাতক চোৱা, বুজুখি মৰা, অখালি-পখালি।

**Crucible** (ক্ৰুচিবল্) *n.* an earthen pot for melting metals মই, ধাতুগলোৱা পাত্ৰ।

**Crucifix** (ক্ৰুচিফিক্স্) *n.* a figure of Christ fixed to the cross খ্ৰীষ্টক পিন্ধত দিয়া অৱস্থাৰ ত্ৰিভুজিত থকা কেৰেঙণী।

**Crucify** (ক্ৰুচিফাই) *v. t.* to put to death by fastening to a cross কেৰেঙণীত বান্ধি মাৰ ; to torment, to mortify শাস্তি দে, হতকৰ কৰ।

**Crucifixion** *n.* কেৰেঙণীত বান্ধি মাৰণ। **Cruciform** *adj.* কেৰেঙণীৰ আকৃতি।

**Crude** (ক্ৰুড্) *adj.* raw, unfinished কেঁচা, স্বাভাৱিক অৱস্থাৰ, শোধান নকৰা, অপৰিষ্কাৰ ; undigested জীৰ্ণ নোহোৱা। —ness *n.* unripeness কেঁচা অৱস্থা।

**Cruel** (ক্ৰুৱেল্) *adj.* void of pity, merciless নিৰ্দয়, নিষ্ঠুৰ, নিৰ্মময়ীভাল, কাঠচিতিয়া। ty—*n.* নিষ্ঠুৰতা। —ly *adv.* নিষ্ঠুৰৰূপে।

**Cruet** (ক্ৰু-এট্) *n.* a vial for sauces and condiments লোণ, তেল, মচলা ইত্যাদি ৰখা সৰু চিঁচা। —stand=উক্ত চিঁচা থোৱা সঁজুলি।

**Cruise** (ক্ৰুজ্) *v. i.* to move to and fro গুৰু

the sea সাগৰত গমনাগমন কৰ। —*n.* a voyage in search of enemy শত্ৰুৰ সন্ধান লৈ সাগৰত ইফাল-শিকালকৈ ফুৰা কাম। —*er n.* a person or vessel that cruises যি সাগৰত সন্ধান লৈ ঘূৰি ফুৰে, সন্ধান লোৱা জাহাজ।

**Crumb** (ক্ৰাম্) *n.* a bit of bread কটিৰ এচিকটা, সৰু সৰু ডুখৰীয়া। —*v. t.* to break into crumbs ভোখৰ ভোখৰ কৰ।

**Crumble** (ক্ৰাম্বল্) *v. i.* to break into small pieces ভাঙি খুণ খুণ কৰ; খুণখুণীয়া অংশবিলাক সিঁচৰতি কৰ। —*v. t.* to fall into decay পচি যা।

**Crump** (ক্ৰাম্প্) *adj.* crooked হেঁকা, আঁকোৰা; crump, easily broken আঁকোৰা, যুৰমুৰীয়া।

**Crumple** (ক্ৰাম্পল্) *v. t.* to contort, to draw into olds কঁচাখুৱা, শোট মোচ্ কৰ। —*adj.* সোতমোচ।

**Crunch** (ক্ৰাঞ্চ) *v. t.* to crush with the teeth দাঁতৰে চোৰাই ভাঙ।

**Crupper** (ক্ৰুপাৰ্) *n.* a strap of leather passing under the horse's tail to keep the saddle in proper place জীনত লগাই ধোঁৱাব বেলৰ তলেদি বন্ধা ডোল, ধোঁৱাব ধুম্টি, ধোঁৱাব পাচফাল।

**Crusade** (ক্ৰুচেড্) a military expedition to recover the Holy Land ধৰ্মযুদ্ধ, জেকজেলেম নগৰ উদ্ধাৰ কৰিবলৈ কৰা তুৰ্কীৰ বিপক্ষে যুদ্ধ; a daring undertaking হুংসাহঁসিক কাম। **Crusader** *n.* one engaged in a crusade ধৰ্মযুদ্ধ কৰোঁতা। (L. *Crux*=a cross.)

**Cruset** (ক্ৰুচেট্) *n.* goldsmith's crucible সোণ গলোৱা সৰু পাত্ৰ।

**Crush** (ক্ৰাছ) *v. t.* to bruise or break by pressure হেঁচামৰি ভাং লিহ, চেপামাৰ, মোহাৰ, পেটেকা কৰ; to subdue দমন কৰ, বশ কৰ; to ruin নাশ কৰ। —*v. i.* to become broken by pressure হেঁচাখাই ভাং, টেপা যা। —*n.* a violent collision ভয়ানক ঠেকাঠেকি, মানুহৰ হেঁচা-টেপা। —*ed adj.* ভাঙি চেপেটা ৰোৱা; subdued বিমৰ্দ্দিত, বশীভূত।

**Crust** (ক্ৰাষ্ট্) *n.* a hard outer coating of any thing গোলা, চোকোৰা, টান বাকলি, পৃথিবীৰ

ওপৰৰ ভাগ। **Crusty** *adj.* having a crust চোকোৰা বা খোলা থকা; hard টান।

**Crustacea** (ক্ৰাচ্টে-টাইয়া) *n. (pl.)* certain aquatic animals having a crust গাত চোকোৰা থকা জলজন্তুবিলাক—যেনে কেকোৰা। **Crustacean** *adj.* চলং, চোকোৰা, খোলা বা মোট থকা।

**Crux** (ক্ৰাক্চ) *n.* something that causes difficulty বিপাক, বিপাক; a cross কেপেয়া।

**Cry** (ক্ৰাই) *v. i.* to utter a shrill sound কান্দ, চিঞৰ, বিদ্ধিয়া; to lament, to weep চকুৰ পানী উলিয়াই কান্দ। —*v. t.* to proclaim চিঞৰি ঘোষণা কৰ, ফোকাৰ। —*n.* any loud sound চাঁকোৰ, জন্তৰ মাত; lamentation কান্দোন; prayer কাকুতি। —*ing n.* weeping কান্দোন, ক্ৰন্দন। —*ing adj.* claiming notice কান কৰিবলগীয়া, notorious প্রখ্যাত, আটাইপাৰি জনোৱা। (*pl. cries*; *pa. t. & pa. p. cried*). **Cry against**=to protest আপত্তি কৰ। **Cry down**=to condemn বেয়া বুলি ক, নিন্দা কৰ, হেঁচৈ কৰ। **Cry off**=এৰা। **Cry on**=to invoke প্রার্থনা কৰ, কাকুতি কৰ। **Cry up**=to extol প্রশংসা কৰ। **Great cry and little wool**=বহু আড়ম্বৰ লঘু ক্ৰিয়া। **Raise a hue and cry**=চিঞৰ-বাহৰ কৰ, কোনো বিষয়ে আপত্তি কৰি কোচাল কৰ। **Within cry of**=within hearing distance বিজি মালিলে শুনা ঠাইত।

**Crypt** (ক্ৰিপ্ট্) *n.* a cell or chapel under a church গিৰ্জাঘৰৰ ভিতৰত থকা সমাধিস্থান। —*ic or -ical adj.* secret গুপ্ত।

**Cryptogam** (ক্ৰিপটোগেম্) *n.* a flowerless plant ফুল নোহোৱা গছ; অপুষ্পক বৃক্ষ।

**Cryptography** (ক্ৰিপ্টোগ্ৰাফী) *n.* secret writing গোপনীয় সন্কেত লিপি।

**Crystal** (ক্ৰ্ফ্ৰেইল্) *n.* an icelike transparent quartz এবিধ নিৰ্মল চকচকীয়া শিল, ফটিক, কাঁচ। **Crystal or Crystalline** *adj.* ফটিকৰ, আইনাৰ, জলজলীয়া। **Crystal palace**=আইনাৰ ঘৰ।

**Crystallise** (ক্ৰ্ফ্ৰেইলাইজ্) *v. t.* to reduce to the form of a crystal চক্চকীয়া বা জলজলীয়া পাত্থৰ দৰে কৰ; form into definite shape আকাৰ বাৰণ কৰ।

**Cub** (কাব্) the young of certain animals as bears, foxes, lions etc. কোনো কোনো জন্তৰ পোৱালি—যেনে বাঘ, শিয়াল ইত্যাদি ; a junior boy scout নৈক ভৰ্ত্তিহোৱা চোৰাং চোৱা দলৰ পৰা।

**Cub** নতুন বাতৰিযোগনিয়াৰ।

**Cube** (কিউব্) *n.* a solid square having six sides কেউপিনে সমান চাৰিচুকীয়া গোটা বস্তু, ঘনবৰ্গ ক্ষেত্ৰ ; the third power of a number কোনো একজৰ ঘনফল। **Cubic or Cubical** *adj.* pertaining to a cube, solid সমান চাৰিচুকীয়া গোটা বস্তু বিষয়ক, ত্ৰিগুণ।

**Cubeb** (কিউবেব্) *n.* কাৰাব্ চেনি।

**Cubit** (কিউবিট্) *n.* the measure of a man's fore-arm from the elbow to the tip of middle finger এহাত, ১৮ ইঞ্চি দীঘল পৰিমাণ।

**Cuckold** (কাৰ্-অল্ড্) *n.* a man whose wife has become unchaste অসতী তিবোতাৰ স্বামী ; ডেকৰা।

**Cuckoo** (কু-কু) *n.* a bird which cries cuckoo কুলি চৰাই।

**Cucumber** (কিউ-কাম্-বাৰ্) *n.* a garden plant or its fruit চিৰাল ; বাতি।

**Cud** (কাড্) *n.* the food brought from the first stomach of an animal and then chewed again পেটৰপৰা উলিয়াই পাওলা ঘাহ। **To chew the cud** = to meditate ভাব।

**Cuddle** (কাড্‌ল্) *v. t.* to embrace, to hug সাৰটী-সাৰটী কৰ, কোলাত লৈ আদৰ কৰ। —*n.* সাৰটী-সাৰটি ; a close embrace আকোৱাল।

**Cuddy** (কাড্‌ডি) *n.* an officer's cabin in a vessel জাহাজৰ কৰ্মচাৰীৰ কুঠিৰ ; rent due to lord জমিদাৰে পাবলগা খাজনা।

**Cudgel** (কাড্‌জেল্) *n.* a thick heavy stick গধুৰ টোকোন। —*v. t.* to beat with a cudgel টোকোনেৰে মৰিয়া। **To take up the cudgels** = যুজ কৰ, বিবাদ কৰ।

**Cue** (কিউ) *n.* the end or the last word of an actor's speech ভাৱনীয়াৰ বচনৰ শেষৰ কথা ; a hint ইচাৰা, ইঙ্গিত ; a straight rod used in playing billiards বিলিয়াৰ্ড খেলৰ দীঘল

মাৰি ; a roll of hair at the back of the head বোঁপা, চুলিৰ গাঁঠি।

**Cuff** (কাফ্) *n.* stroke with the open hand ঢকা ; the end of the sleeve কামিজ চোলাৰ হাতৰ কফ্। —*v. t.* to strike with the open hand ঢকা মাৰ, ঢকিয়া।

**Cuirass** (কুইবেচ্) *n.* a defensive covering for the breast বুকু ঢাকিবলৈ পিছা জাখৰ বা বৰ্ম।

**Cuisse** (কুইচ্) *n.* an armour for the thighs কৰঙ্গন ঢকা জাখৰ।

**Cul-de-sac** (কুল-দ্য-চেক) *n.* a blind alley অন্ধ গলি ; যি গলিত সমুখৰ বাহিৰে আন কোনোপিনেই যাব নোৱাৰি।

**Culinary** (কিউলিনেৰী) *adj.* pertaining to kitchen বন্ধাৰঢ়াত ব্যৱহাৰ কৰা, বন্ধন সংলগ্ন।

**Cull** (কাল্) *v. t.* to select from বাছি ল ; to gather সংগ্ৰহ কৰ।

**Cullion** (কুলিয়ন্) *n.* a wretch নীচ মানুহ।

**Cully** (কুল্লি) *n.* a dupe সহজে ঠগিৰ পৰা লোক, ভেৰা মানুহ। —*v. t.* to deceive meanly ঠগ, প্ৰবঞ্চনা কৰ।

**Culm** (কাল্‌ম্) *n.* the stalk of corn or of grasses নৰা, কুঁটালী, ধাহৰ ঠাৰি, শতৰ গোৰালি ভাগ ; coal dust কয়লা গুড়ি।

**Culminate** (কালমিনেট্) *v. i. (in)* to reach the highest point নিচেই ওপৰ ঠাই পা।

**Culminant** *adj.* মুখ্যফুট। **Culmination** *n.* the top ভূজি, একেবাৰেই উৰ্দ্ধ সীমা।

**Culpable** (কাল্পেবল্) *adj.* blamable দোষী, জগৰীয়া, গৰ্হিত। **Culpable homicide** = জ্ঞানকৃত বধ, মাৰোঁ বুলি মৰা। **Culpable negligence** = অপৰাধমুক্ত অসাহায্য। —*ililty* or —*ness n.* blamableness দায়, জগৰ।

**Culprit** (কাল্-প্ৰিট্) *n.* a criminal, one in fault অপৰাধী লোক, আচামী, দোষী।

**Cult** (কাৰ্ট্) *n.* a system of religious belief ধৰ্মবিষয়ক ক্ৰিয়াকাণ্ড, পূজা-সেৱা, ধৰ্মমত।

**Cultivate** (কাল্টিভেট্) *v. t.* to till, to prepare for crops মাটি চহা, হাল-কোৰ বা খেতি কৰ, আংথ কৰ ; to refine, to improve উন্নতি কৰ ; to foster পোহপাল দি ৰখা। **To cultivate friendship** = মিত্ৰতা কৰ।



**Cultivable** *adj.* that may be tilled আবাদ যোগ্য।

**Cultivated** *adj.* আবাদী, ভাস্কতি।

**Cultivation** (কাল্টিভেচন্) *n.* the act of cultivating, tillage চাষকার্য, খেতি; refinement সভ্যতা; improvement উন্নতিসাধন।

**Cultivator** (কাল্টিভেটর্) *n.* one who cultivates কৃষক, খেতিয়ক, চাহ করোতা, চহোতা।

**Culture** (কাল্-চার্) *n.* cultivation চাহ কবন, আবাদ, সংস্কৃতি; refinement সম্মানন; training শিক্ষা। —*v. t.* to improve, to cultivate

অভ্যাস করি উন্নতি কর। —*able* *adj.* শিক্ষণীয়, আবাদযোগ্য। —*ed* *adj.* well-educated সুশিক্ষিত, শৈশব, জ্ঞানবান্ধিত। **Cultural meeting** সুযোগীসভা। —*show* মৌচমেল।

**Culver** (কাল্জাৰ) *n.* a wood-pigeon বনকীয়া পাৰ চহাই।

**Culvert** (কাল্-ভাৰ্ট) *n.* an arched channel made of bricks or stone beneath the road পকা পুল, আলিবাটৰ তলে ইটাৰে বন্ধা পানী যোৱা নলা।

**Cumber** (কাৰ্বাৰ্) *v. t.* to hinder, to retard বাধা জন্ম, গতিবোধ কৰ, লব্ধক কৰিব নোৱাৰাকৈ হেঁচা দে; to trouble আমনি কৰ।

**Cumbrance** *adj.* burden বোজা, হেঁচা, ভাৰ।

**Cumbersome** *adj.* heavy, burdensome গধুৰ, লৰাৰ-নোৱাৰা, লেধেপা। **Cumbrous** (কাম-ভাচ্) *adj.* heavy, hindering গধুৰ, লেধেপা, লেদ-লেদীয়া।

**Cumin**, **Cummin** (কাম-ইন্) *n.* a kind of aromatic plant or its seeds জীৰা।

**Cumulate** (কিউ-মিউ-ক্যুই) *v. t.* to accumulate গোটা, জমা কৰ, দল। —*lation* *n.* the act of heaping together দ'ম; accumulation সমষ্টি। **Cumulative** *adj.* increasing gradually by addition ক্ৰমে সবহকৈ দ'ম বন্ধা, গোটি-খোৱা, দমুৱা। **Cumulative evidence**—প্রমাণৰ উপৰি প্রমাণ।

**Cuneiform** (কিউনিফৰ্ম) or **Cuneal** *adj.* wedge-shaped চেনেটা হোচৰ্মুৱীয়া।

**Cunning** (কানিং) *adj.* artful, crafty, skilful দুৰ্ভ, ফুটমনিয়াৰ, সিহান, টেক্সৰ, খটীয়া, টাং-টোঙালি।

**Cup** (কাপ্) *n.* a drinking vessel কাপ, কাপী-খোৱা পাত্ৰ; contents of a cup, কপিত মোৱা পানীয় বস্তু। —*v. t.* to extract blood from the body by means of cupping চাপি শিলা দি তেল কট। —*bearer* ভোজিত মদ বিক্ৰী দিওতা। —*full* এবাটী। —*pl.* Cup-tulley). —*man*—a boon companion বান্ধু। —*glass* শিলা দিয়াত মদৰ কাপ। —*cry cupboard*—to cry for food ভেকিট পাবলৈ চিঞৰ। In his drunken state মতলীয়া অৱস্থান, মদৰ অৱস্থান। Many a slip between the cup and the lip—কপহটোৰ ওচৰত বলহটো থাকিলেও ঠেং খায়, পেই ঠেংবা ঠেকি লাগিব পাৰে বা বিপদটো হব পাৰে বাধা বিধিনিষ হাত সৰা উল।

**Cupboard** (কাপবৰ্ড) *n.* a cabinet for cups, cups, dishes etc. বাতহাৰ কাপ বা খোপা বস্তু। **Cupboard-love** *n.* পৰিকীৰ্তা মৰম।

**Cupel** (কিউপেল্) *n.* a small vessel used for assaying metals সোণ পৰীক্ষাৰ পৰখ বৃজাত বাতহাৰ কৰা এটা সৰু পাত্ৰ।

**Cupid** (কিউপিড্) *n.* the God of love কামদেৱ।

**Cupidity** (কিউপিডিটি) *n.* covetousness, desire হোপাহ; inordinate desire for wealth অক্ৰোহ।

**Cupolae** (কিউপ-লে) *n.* a spherical vaulted dome মঠৰ ভিতৰৰ খোল বা গম্বুজৰ গম্বুজ।

**Cupreous** (কিউপ্ৰিয়াছ) *adj.* of copper কপৰ তামৰ নিচিনা; তামেৰে বৈশিষ্ট্য।

**Cur** (কাৰ্) *n.* a worthless person কাৰ। —*ish* *adj.* churlish খেংখেং।

**Curate** (কিউৰেই) *n.* a clergyman a rector or vicar সহকাৰী চাৰ্চ।

—*ship* *n.* **Curator** (কিউৰেটৰ্) a person appointed by law আমিনতৰ হিচাপী সন্মতিবদ্ধক বা মূৰকি; a permanent তত্ত্বাবধায়ক।

**Curb** (কাৰ্) *v. t.* to subdue, to restrain to check দমন কৰ, বল কৰ, বাধা কৰ। —*n.* a check, a chain, a bridle, a curb

- restraining the horse ঘোঁৰাৰ মুখত লগোৱা লাগামৰ জৰি বা লোৰ যতন, প্ৰতিবদ্ধক।
- Curd** (কাৰ্ড) *n.* milk coagulated দৈ-গাখীৰ, গাখীৰৰ ছেন। — *y adj.* দৈ-মৰা, দৈৰ নিচিনা খণ খণীয়া।
- Curdle** (কাৰ্ডল) *v. i.* to congeal, to thicken দৈ মাৰ, খণ-খণীয়া হ, খিৰ হ, গোটমাৰ; পঁচি মাৰ (গাখীৰ)।
- Cure** (কিউৰ) *n.* act of healing, remedy আৰোগ্য, সুস্থতা, বোণীৰ শুক্ৰা, বেমাৰ ভাল কৰা উপায়, বেমাৰৰ প্ৰতিকার, চিকিৎসা। — *v. t.* to heal, to restore to health আৰোগ্য কৰ, সুস্থ কৰ, বেমাৰ শুচা, দোষ শুচা; to preserve by drying, salting etc. সিজাই শুকাই লোণ দি বেয়া নোহোৱাকৈ ৰাখ, ধৰা। — *able adj.* that may be cured আৰোগ্য কৰিব পৰা, ভাল কৰিব পৰা। **Cure-all** *n.* a panacea সৰ্বসাধক ঔষধ। **Curing-house** = কোনো বস্তু ধৰোৱা ঘৰ।
- Curfew** (কাৰ্ফিউ) *n.* an evening bell আগৰ দিনত ইংলণ্ড গধূলি চাকি নুমাবলৈ আদেশ দিয়া ঘণ্টা।
- Curio** (কিউৰিয়) *n.* any rare or curious article যি কোনো দূৰ্ভাৱ আৰু কৌতূহলোদ্দীপক বস্তু।
- Curious** (কিউৰিয়াচ্) *n.* inquisitive জানিবলৈ ইচ্ছুক, জিজ্ঞাসু; singular, rare, nicely made পাবলৈ নোহোৱা, আপুৰুগীয়া, অপূৰ্ণ, কৌশলপূৰ্ণ। **Curiosity** *n.* state of being curious জানিবলৈ ইচ্ছা, কৌতূহল; anything rare অপূৰ্ণ বস্তু, আপুৰুগীয়া বস্তু। — *ly adj.* carefully, singularly, attentively ব্যৱ হৈ, বৰ ৰাউতিৰে।
- Curl** (কাৰ্ল) *v. t.* to twist into ringlets কেকোৰা-কেকুৰি কৰ, পাক বুৱা, মেৰা। — *v. t.* to shrink into ringlets কেকোৰা হ, পাকৰা। — *n.* a ringlet of hair কেকোৰা চুলি; a bending পাক। **Curly** *adj.* having curls জুটুলা, কেকোৰা-কেকুৰি চুলি থকা। **Curly-headed** = চুলি-কেকোৰা, কেকোৰা-চুলীয়া।
- Curlew** (কাৰ্লিউ) *n.* a long-beaked moorland bird এবিধ দীঘল ঠোঁটৰ পিতনি অঞ্চলত চৰি ফুৰা চৰাই।

- Curmudgeon** (কাৰ্মড্জ'ন্) *n.* a miser, an ill-natured fellow কৃপণ, আতকৰালী।
- Currant** (কাৰেণ্ট) *n.* a kind of raisin এবিধ কিচুমিচ্।
- Currant** (কাৰেণ্ট) *n.* running, a stream, course সোত, ধাৰ, প্ৰবাহ। — *adj.* flowing, a passing from hand to hand, in circulation চলিত, প্ৰচলিত; present বৰ্তমান, হাল।
- Currency** *n.* circulation প্ৰচলন, চলন; money in circulation দেশৰ চলিত মুদ্ৰা বা তাৰ নিৰ্দ্ধাৰা মূল্য। — *office* যি অফিছত চৰ্কাৰী টাকালৰ মুদ্ৰা আৰু নোটৰ হিচাব ৰাখে। **To give currency to** = প্ৰচলন কৰ, চলা। **To pass current** = মাচল বুলি ভাব কৰ, নিৰ্দ্ধাৰ বুলি ধৰ। **The current year** = চলিত চন, বৰ্তমান চন, এই বছৰ। **A news is current** = এটা খবৰ ওলাইছে।
- Curriculum** (কেৰিকিউলাম) *n.* the course of study in a school or college পঢ়াশালিৰ নিৰ্দ্ধাৰিত পাঠ্য। (*pl.* Curricula)।
- Curry** (কাৰী) *n.* a kind of stew seasoned with spices আঞ্জা। **Curry powder** আঞ্জাত দিয়া মছলা।
- Curry** (কাৰী) *v. t.* to dress leather, to rub and clean জন্তৰ ছাল পৰিষ্কাৰ কৰ, ঘোঁৰা মলি অঁতা, খৰলা বুকুৰ মাৰ; to scratch আঁচোৰ।
- Currier** *n.* one who dresses tanned leather চামৰা অঁতাওতা। — *comb* ঘোঁৰাৰ গা নিকা-কৰা খৰলা। **To curry favour** = to seek favour by flattery উচতাই অনুগ্রহ হিচাব, খাট, উপাস কৰ।
- Curse** (কাৰ্চ) *v. t.* to invoke evil upon শাপ, শাও দে, অভিশাপ দে। — *n.* invocation of evil upon অমঙ্গল বাহা, অভিশাপ, শাও; torment দাকণ ক্লেশ। **Cursed** *adj.* under a curse শাপগ্ৰস্ত, দুখনীয়।
- Cursive** (কাৰ্চিভ্) *adj.* flowing পকোৱা (লেখা)। **Cursively** *adv.* খবকৈ।
- Cursory** (কাৰ্চৰী) *adj.* hasty, superficial লম্বালিৰ, ততাতৈয়া, উল্লেখ। **Cursorily** *adv.* ওপৰে ওপৰে, ততাতৈয়াকৈ। **On a cursory view** = লম্বালিৰকৈ চাওঁতে।

**Curt** (কাৰ্ট্) *adj.* short, brief, concise চুটি, ষাঁহ, চুহক, ছুটা কেটেৰা। —*ly adv.* সংক্ষেপকৈ একে আধাৰেই, কেটেৰাই।

**Curtail** (কাৰ্টেইল্) *v. i.* to cut short চুটি কৰ, ষাঁহ কৰ; to abridge সংক্ষেপ কৰ, এডোখৰ কাটি পেলা। —*ment n.* abridgement সংক্ষেপ কৰণ, কম কৰাটো।

**Curtain** (কাৰ্টেন্) *n.* a drapery hung round a bed or a window পৰ্দা, আঠুৱা, আঁৰণী কাপোৰ। **Draw the curtain**=আঁৰ দে বা পৰ্দা ওচা। **Behind the curtain**=আঁৰত, লোকে নেদেখাকৈ। **Curtain-lecture**=গৃহিণীগঞ্জনা।

**Curtsey or Curtsey** (কাৰ্ট্‌চি) *n.* a salutation made by bending the knees আঠু লৈ কৰা সেৱা। —*v. i.* to make curtsey আঠু লৈ সেৱা কৰ; দস্তবজতে সন্তাষণ কৰ।

**Curvature** (কাৰ্ভেছাৰ) *n.* a bending, a curve ঘোঁৰ, ভীৰ, মেচ।

**Curve** (কাৰ্ভ্) *v.* a bent, an arch উজ, ঘোঁৰ, মেচ, ধেনুভিৰীয়া বেখা। —*v. t.* to bend বেকোৰা কৰ, ভিৰ লোৱা। **Curved** *adj.* bent in a regular form সমানে ঘোঁৰ খোৱা, আকোৰা, ধেনুভিৰীয়া, বৈকা।

**Curvet** (কাৰ্ভেট্) *n.* a leap of a horse ঘোঁৰাৰ জাঁপ।

**Curvilinear or—al** (কাৰ্ভিলিনিয়েল্) *adj.* bound by curved lines বৈকা বেখাযুক্ত।

**Cushion** (কুশন্) *n.* a flat pillow for a seat তুলা ভৰাই কৰা বহা দগলা, গাড়ুৰ দৰে; কোমল তুলি পৰা আসন। **Cushion-tire**=ভাৰি গাড়ীৰ চকবীৰ ববৰৰ মেৰ।

**Cusp** (কাৰ্প্) *n.* the point or horn of the moon চন্দ্ৰকলাৰ জোতা মূৰটো। **Cuspidate** *adj.* ভীহতিৰীয়া, জোতাৰূৰীয়া।

**Custard** (কাৰ্ডাৰ্ড্) *n.* a composition of milks, eggs, sugar etc. গাখীৰ, কণী, চেনি আদি মিহলাই কৰা খাদ্য। **Custard-apple** *n.* আতুলচ, ভিতৰত কঁঠালৰ দৰে ফুট থকা এবিধ ফল।

**Custody** (কাৰ্চ্‌ডি) *n.* a keeping or guarding বন্ধণাবেন্ধণ, জিন্মা, হেফাজত; security, imprisonment হাজত, কয়েদ, নজৰবন্দী। **To**

**take into custody**=গ্ৰেফটাৰ কৰি ৰাখ, হেফাজত ৰাখ। **Custodian** *n.* one who has the care especially of a public building তত্ত্বাবধায়ক, জিন্মাদাৰ বন্ধক।

**Custom** (কাৰ্চ্‌টম্) *n.* an established practice, usage দস্তব, ৰীতি, দেশাচাৰ; regular business বেহা-বেপাৰ; a tax কৰ, মাচুল, বহিঃশুল্ক, সীমান্তশুল্ক। **Custom-duties**=বেহা-বেপাৰত লগোৱা মাচুল। **Customs house**=বেপকৰ্তা মালৰ মাচুল আদায় কৰা আফিচ। —*ary adj.* conformable to custom প্রচলিত নিয়ম অনুযায়ী, ৰীতিমতে চলি অহা। —*er n.* a regular buyer গ্ৰাহক, খৰিদাৰ, মালবজ্জ কিনোতা।

**Cut** (কাট্) *v. t.* to make an incision, to carve, to hew, to chop, to cleave কাট, ছে, ছেদন কৰ, ষৈয়া, ফাল। —*v. i.* to make an incision ৰেপ। —*n.* a cleaving, a stroke কাটন, ৰাপ, ৰেপ; an incision কটা ঘা। **Cut-off**=a shorter road পোনবাট; a short-cut চমু বাট। **Cut a dash or figure**=বম্বকজমককৈ ওলা, জিলিকি পৰ। **Cut and dry or cut and dried**=ready made নতুন কিছু নীৰস। **To cut down**=to curtail কমা, কাট। **To cut off**=to destroy, to stop বিনাশ কৰ, বন্ধ কৰ, আগভেটা দে। **To cut out**=to contrive, to debar গঢ়, সাঙ, বাহিৰ কৰ। **To cut short**=to abridge, to check খৰি কৰ, সংক্ষেপ কৰ, বাধা দে। **To cut the coat according to cloth**=অৱস্থা বুজি চল। **To cut up**=to crave কাটি পেলা, নিৰ্মূল কৰ। **To cut up rough**=দন্দুৰা হ। **Short cut or near cut**=পোন বাট; চমু বাট।

**Cutcherry** (কাৰ্চেৰি) *n.* a court-house কাছাৰি ঘৰ। also **Cutchery**.

**Cuticle** (কিউটিকুল্) *n.* the outermost skin মাখিহালৰ। **Cuticular** *adj.* মাখিহালৰ।

**Cutis** (কিউটিচ্) *n.* the skin গাৰ হাল।

**Cutaneous** *adj.* হাল সম্বন্ধীয়।

**Cutlass** (কাট্‌লাচ্) *n.* a short broad sword খড়্গ, দা।

Cutler কটলার is one who makes or sells  
knives কটাৰী বনোতা বা বেচোতা ।

**Cultery** (कल्टि-कल्टि) *n.* the business of  
cultery instruments in general  
कल्टि-कल्टि

**চাউল** (কাউ) *chaul* n. a small piece of meat  
 \* 'off' *chaul* cooking বাড়িখট্টে তৈয়াৰ কৰা  
 \* 'ইয়া' *chaul* মাছ ইয়াত মাছহ।

**Cutter** — one who measures and  
**Cuts** — in a tailor's shop **पट्टा काटने वाला**;  
 a small vessel **छोटी नाव**  
**दाग** — a stain; a mark  
**दाग** — a stain; a mark  
**दाग** — a stain; a mark

**Criminal** = দণ্ডনীয়, an assassin হত্যাকাৰী :  
**A friend** = বন্ধু, নোহোৱা অশিষ্ট বোক.  
 পাঠক।

**cut** (কাট) *v.* an incision কটা; a piece of cut দাঁড়ি, সীরা প্রভৃতি; a twig গছের  
কটা; a newspaper cut a paragraph from  
a newspaper কাগজ থেকে একটি প্যারাগ্রাফ  
খসড়া করা; a piece of road কাটা রাস্তা; a piece of  
rope চাকা কাটা বাঁহাল। —*pa. adj.*  
*n.* over pain দুঃখেতে কোনও খোঁচা, চোকণ,  
গায়ে কেটেছে।

Cattle water is the name of a ship's prow  
 ଗୋଧାନର ଉପର ଧାତୁକୁ କୁହାଯାଏ ।

Cycle (সাইকেল) n. a period of time in which certain events happen at intervals  
 কাল চক্র। পাব, কালপর পরিসর্তন বা ঘূর্ণন, যুগ।  
 Cycle of e (সাইকেল) চক্র। Cycle adj.  
 { ১৮ ঘণ্টার কাল পরাবিকার ঘটি য়ে আসে। একে  
 তা পথেই পাবে (সাইকেল)।

Cyclist (চাইক্লিস্ট) a. one who rides a bicycle  
চক্রি-গাড়ী চলে যা লোক।

violent - बलवन्तः *n.* a violent rotatory storm  
 वायुमल-बलवन्तः, वा-मलवन्ति ध्रुवम् ।

yclonedia, (চক্রপিণ্ডিয়া) n. a work containing information of various kinds arranged alphabetically. বিশ্ব-কোষ, জগতের বিবরণ

claps a. a fabulous giant

এককূল্য কাছনিব নৈতা। **Cyclopean** *adj.*  
 giantlike প্রকাণ্ড ভয়ানক।

Cyclostyle (চাইক্সটাইল) *n.* লেখা কাগজ নকল  
করা কল।

Cygnets (চিগনিট্) n. a young swan পোরাণি  
স্বানবাল্য :

Cylinder (চিলিডাৰ্) is a long circular body of uniform diameter ইহা মূৰে সমান ঘূৰণীয়া চুঙা। —*adj.* Cylindrical গোটাচুঙীয়া।

**Cymbal** ( চিৎতাল ) *n.* a hollow musical instrument of circular form like a dish, beaten together in pairs. বজোঁতা তাল।

Cyane (চাইন) n. a young shoot গছের বোঁটা  
ভাল।

Onagetic (চিকাৰী) *adj.* of hunting চিকাৰ  
সম্পৰ্কীয়।

Cynic,—*al* (चिन्विन्) *n.* dog-like, surly कुकुरव  
दम, घोरवर्धित, अजीर्ण-पातकी । —*n.* a misan-  
thrope, a morose man विघ्ननिन्दुकी लोक,  
निराश्रय उग्रमन तपस्य शैलक ; चिन्विषय ।

Cynicism (চিনিচিযম) n. surliness খিংখিঙ্গায়া  
 সত্যবাদ ; misanthropy মানুষকে দেখিলে নোহাওয়া  
 যত্বাব ; দুশ্চিন্তাভাবনা যত্নহীনতা ।

Cynosure (সিনোজুর) *n.* the northstar and its constellation জ্ঞান কেন্দ্রের ফালে ওলোরা তরাসমূহ; something that attracts admiration মনোহরণকারী বস্তু।

Cypher see Cipher.

Cypress (চাইপ্রিস) is an evergreen tree the branches of which are used as emblem of mourning এদিষ দ্বছ, শোকচিহ্ন।

**Cyprian** (চিপ্রিয়েন্) *n. adj.* lewd, licentious  
 লম্পট, কামুক।

Cyst (फ़सल) a bag in animal bodies con-

**Cystoma** (চিস্টোমা) : n. a tumour containing morbid matter গাঁত, টেমুনা, যেকণ।

Cytology (সাইটোলজি) *n.* a part of biology which treats of the unit mass of living matter জীবতত্ত্বের জীবকণা বিজ্ঞান অংশ; গাত বাহাইল থকা সৃষ্টি শেখিব বাহব বিষয়ব।

**Czar, Tsar** (জাৰ্) *n.* the Emperor of Russia কটীয়া দেশৰ সম্ৰাট। *Fem.* **Czarina** (জাৰিণে)। **Czarevitch** (জাৰিভিচ্) *n.* a

son of Czar কচদেশীয় যুবৰাজ। **Czarevna** (জাৰিভ্‌নে) কচদেশীয় সম্ৰাটৰ জীয়নী।

## D

**D** The fourth letter in the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ চতুৰ্থ আখৰ; the second note of the natural major scale (সঙ্গীত শাস্ত্ৰৰ) মুদাৰাৰ 'ৰে'।

**Dab** (ডেব্) *v. t.* to strike gently with something moist সেমেকা বা তিতা বস্ত্ৰে থপিয়া; to smear সান, লেটিয়া। —*n.* a gentle blow থাপৰ; a soft lump of anything moist খেপা, বোকাৰদৰে সেমেকা বস্ত্ৰৰ সোপা; a small flat fish চন্না মাছ।

**Dabble** (ডেব্ল্) *v. t.* to wet by little dips or strokes, to spatter থপিয়াই তিয়া, পানী ছটিয়াই তিয়া, লেটিয়া। —*v. i.* to play in water with hands or feet পানীত খেপ্‌খেপা; to work in a superficial manner হাতেৰে থপ্‌থপা। —**bler** *n.* a superficial meddler উতনুৰা মানুহ, ওপৰে ওপৰে থপ্‌থপাই ফুৰা লোক।

**Dace** ('ডেচ্) *n.* a small rive fish of silvery colour এবিধ পুত্ৰীৰ শ্ৰেণীৰ সৰু মাছ।

**Dacoit** (ডেকাইট্) *n.* one of a gang of robbers in India ডকাইত। **Dacoity** *n.* robbery ডকাইতী।

**Dactyl** (ডেক্‌টিল্) *n.* a poetical foot of three syllables ত্ৰিপদী ছন্দৰ চৰণ।

**Dactylology** (ডেক্‌টিল্-লজি) the art of talking with the fingers আঙ্গুলিৰ সঙ্কেতেৰে কথা কোৱা নিয়ম, কৰপল্লব বিদ্যা।

**Dad, Daddy** (ডেড্, ডেডি) *n.* father (a word used by small children) কেঁচুৱা লৰাই বাপেকক মতা শব্দ।

**Daddle** (ডেড্‌ল্) to walk in a tottering

manner বুঢ়া বা কেঁচুৱাৰ দৰে থক্‌থক্‌কৈ খোজ কাঢ়, সেলেক-সেলেককৈ যা।

**Dacdale, Daedale** (ডা'ডেড্‌ল্) *adj.* artistic শিল্প-চাতুৰ্য্যপূৰ্ণ; skilful কৌশলপূৰ্ণ।

**Daemon** (ডামেন) *n.* a spirit holding middle place between gods and men দেৱতা আৰু মানুহৰ মধ্যৱৰ্তী প্ৰেতাশ্বা; অৱতাৰ।

**Daffodil** (ডফ'ডিল) *n.* a kind of yellow flower এফাতি হালধীয়া ফুল।

**Daft** (ডফ্‌ট্) *adj.* weak-minded মূৰলচিভীয়া; insane বিকৃতমস্তিষ্ক।

**Dagger** (ডেগাৰ) *n.* a short sword, a poniard হাত-শাৰী, মিহুন্দা। **At daggers drawn**—in a state of hostility অশ্ব-মহিষ, কাকো কেঁৱে দেখিব নোৱাৰা অৱস্থা। **To look daggers**—to look angrily শক্ৰ ভাব কৰ, খঞ্জেৰে চা। **To speak daggers**—খঞ্জেৰে মাত।

**Daggle** (ডেগ্‌ল্) *v. t.* or *v. i.* to trail so as to wet or grow wet পানী-বোকাতে লুপুৰি কৰ বা হ, বোকাতে লেটিয়া, লেটি ল। —**tail**—a slattern, an untidy woman লেতেৰা তিৰোতা।

**Dagon** (ডেগন্) *n.* a God of Philistines ফিলেষ্টাইন দেশৰ মানুহে পূজাৰা দেৱতা (ইয়াৰ আকাৰ আশা মানুহ আৰা মাছ)।

**Dahlia** (ডেলিয়া) *n.* a kind of large flower এফাতি ডাঙ্গৰ বিলাতী ফুল।

**Daily** (ডেইলি) *adv.* every day নিতৌ, সদায়, দিনে দিনে। —*n.* a daily news paper দৈনিক বাতৰি-কাগজ।

**Dainty** (ডেইকি) *adj.* nice to the taste খাবলৈ

ডাল লগা; fastidious সুকচিসম্পন্ন; delicate  
কুলীয়া, উপাদেয়। —*n.* a delicacy সুখাদ্য বা  
আশুকগীয়া বস্তু।

**Dairy** (ডেইৰী) *n.* the place where butter &  
cheese are made, an establishment for  
the supply of milk গাখীৰৰ কাৰখানা কৰা ঠাই,  
মাখন তোলোঁ ঘৰ। —*maid* গোৱালনী।

**Dais** (ডেইচ) *n.* a raised floor with a seat  
and a canopy over it ওখকৈ বন্ধা ঠাইত থকা  
আসন, বেদী, মণ্ডপ।

**Daisy** (ডেইজি) *n.* a common wild flower  
এবিধ সৰু সৰু বনৰীয়া ফুল।

**Dale** ('ডেল্) *n.* the low ground between  
hills, a vale দুই পৰ্ব্বতৰ মাজৰ সমান ঠাই।

**Dally** (ডেলি) *v. i.* to trifle away time ধেমালি  
কৰি সময় কটো, হাটচ-লাইচ কৰ; to play খিকি-  
দালি কৰি ফুৰ; to fondle আকোলা আকোলা  
কৰ। —*lance* *n.* toying ধেমালি, খিকিদালি,  
হাইচ-লাইচ; delay গহৰি।

**Dam** (ডেম্) *n.* an embankment to confine  
water ডেঁটা; water thus confined ডেঁটা দি  
বধা পানী। —*v. t.* to shut in water by  
dams পানী ডেঁট। —*n.* a mother of brutes  
জন্তুৰ মাক।

**Damage** (ডেমেজ্) *n.* injury, loss হানি, ক্ষতি,  
মইন, লোকচান, পইমাল। (*pl.*) compensation  
for loss sustained ক্ষতিপূৰণৰ টকা। —*v. t.* to  
injure, to harm লোকচান কৰ, হানি কৰ,  
পয়মাল কৰ, নষ্ট কৰ, অনাৰি কৰ। **Damaged**  
*goods*=লোকচান মাল, বেয়াহোৱা মাল।

**Damask** (ডেমেক্) *n.* linen or cotton stuff  
with flowered patterns in gold or silver  
thread গুণাৰ বনকৰা কাপোৰ, বুটাদিয়া কাপোৰ।  
—*v. t.* to ornament with flowery pattern  
কাপোৰত ফুল তোলা। —*rose* এবিধ ডাঙৰ জাতিৰ  
গোলাপফুল। —*steel* চিৰীয়াৰ ডেমাচক্ নগৰৰ  
জীয়া।

**Dame** ('ডেম্) *n.* a respectable lady, the mis-  
tress of a house ডাক্তৰীয়াণী গৃহিণী, গৃহস্থনী,  
আই, ভক্ত মহিলা।

**Damn** (ডেম্) *v. t.* to condemn নিন্দা কৰ, অভিশাপ  
দে। —*able* *adj.* hateful ঘৃণনীয়, পৰিহাৰোঁতা,

কুলক্ষণীয়। —*ation* *n.* condemnation গৰিহণা,  
শাপ। —*atory* *adj.* tending to condemn  
গৰ্হিত, কুলক্ষণীয়। —*ed* *adj.* hateful বিগ লগা।  
**The damned**=the souls in hell নাবকী  
জীৱবিলাক। **The damning evidence**=যি  
প্ৰমাণৰ বলত দণ্ড দিয়া হয়।

**Damocles** (ডেম'ক্লচ্) *n.* সেই নামৰ এজন চিৰা-  
কোজবাসী চাটুকাৰ। **Sword of Damocles**=  
eminent danger in the midst of happiness  
সুখসমৃদ্ধিৰ মাজত ঘোঁৰ বিপদৰ আশঙ্কা।

**Democlean** *adj.* like Democles চিৰাকিউজ দেশৰ  
দাঃনিচচ্ বজাৰ লগৰ ফুহুৰি চাটুকাৰ ডেমকোলচৰ  
দৰে।

**Damp** (ডেম্প্) *n.* mist, moist air ডাণ, জেকনি,  
হিম। —*adj.* moist, foggy জেকা, সেমেকা,  
গেৰেহা, অলপ ভিঙা, কুঁৱা-কুঁই, জেলুকীয়া। —*v. t.*  
to wet slightly সেমেকা; to dispirit উৎসাহ  
ভক্ত কৰ, মন কোঁচখুৱা। —*er* *n.* that which  
checks থমক, গতিবোধক যন্তন। —*ness* *n.*  
humidity জেকনি, জেলুকনি, সেমেকা গুণ।

**Damsel** (ডেম্জেল্) *n.* a young maiden গাভৰু  
ছোৱালী; যুৱতী।

**Dance** (ডেঞ্চ্) *v. i.* to move to music with  
measured steps, to spring নাচ, ডেঙ দে।  
—*v. t.* to make to dance নচুৱা। —*n.* the  
movement with measured steps নাচ, নাচন,  
নাচনী চেও। —*cer* *n.* one who dances নাচনী,  
নাচোঁতা, নাচনীয়াৰ। **Dancing girl**=নাচনীয়াৰ  
ছোৱালী, নৰ্ত্তনী। **Dance of Death**=মহাকালাৰ  
ধেমালি। **To dance attendance**=আদেশ পালন  
কৰিবলৈ নিচেই সেওতাও হৈ লগত ফুৰ, আজ্ঞাকাৰী  
হৈ বৈ থাক। **To lead a person a dance**=to  
delude মিছা আশা দি কোনো কামত লগা, লগাইদি  
বং চা। **To dance and pay the piper**=নিজে  
কষ্ট কৰি মিছাই আনক পোহ। **To dance on a  
rope**=কাঁচি যা। **To dance to one's tune**=  
লোকৰ ইচ্ছাত চল, লোকৰ কথাত উলাহ থা।  
**Merry dancer**=the meteoric lights seen  
towards the polar-region উজ্জ্বলবিলাক।

**Dandelion** (ডাণ্ডেলিয়ন্) *n.* a plant with yellow  
flower এবিধ কাচিদৰীয়া পাতেৰে হালধীয়া ফুলৰ  
সৰু গছ।

**Dander** (দেণ্ডাৰ) *n.* anger খং; an idle walk এনেয়ে হাতভৰি চলাই ফুৰণ।

**Dandle** (ডেণ্ডল্) *v. t.* to fondle in the arms as a baby ওমলা, ধোমালি কৰ।

**Dandruff, Dandruff** (ডেণ্ডিফ্, ডেণ্ডিফ্) *n.* scurf on the head মূৰত হোৱা উফি।

**Dandy** (ডেণ্ডি) *n.* a foppish fellow ফিট বাবু, আটক-খুনায়া। —**dyism** *n.* ধুনৈপেট। —*n.* strong cloth হাউমক চাৰ্ভী শোলা।

**Dane** (ডেন্) *n.* a native of Denmark ডেনমাৰ্কৰ অধিবাসী। —**nish** ডেনমাৰ্ক সম্বন্ধীয়।

**Danegeld** ('ডেনগেল্ড') *n.* a tax imposed on the English people to bribe the Danes ডিনেমার্কসকলৰ আক্ৰমণৰ পৰা ৰক্ষা পাবলৈ সিবিলাকক ধন-সোণ দি বিদায় দিহাৰ বাবে ইংৰাজ প্ৰজাৰ ওপৰত লগোৱা কৰ।

**Danger** (ডেনজাৰ্) *n.* risk, peril, insecurity আপদ, বিপদ, বিপদৰ আশঙ্কা। **Dangerous** *adj.* full of peril, unsafe বিপদজনক, প্ৰাণৰ ভয় থকা, জয়ৰ, ভয়ানক, মাৰাত্মক। **He is dangerously ill** = ডেণ্ডৰ বৰ টান নিৰিয়া হৈছে। **Danger signal** = বিপদৰ সংকেত।

**Dangle** (ডেঞ্জল্) *v. i.* to hang loosely, to follow anyone এনেয়ে পাচে পাচে ফুৰ, লোকৰ লগত ওলমি ফুৰ। —*v. t.* to swing ওলোমাই থ। **Dangler** *n.* one who dangles about others লোকৰ পাচে পাচে ফুৰোতা, লমটো। **Dangling** *adj.* ওলোম-ধোলায়।

**Daniel** (ডেনিয়েল্) *n.* an upright Judge ভাৱনিষ্ঠ বিচাৰক। **A Daniel has come to judgement** = স্বয়ং ধৰ্মৰাজ বিচাৰ কৰিবলৈ আহিছে।

**Dank** (ডেঙ্ক্) *adj.* moist ভিত্তা, সেমেকা।

**Dap** (ডেপ) *v. i.* to bounce জাপ মাৰি উঠ; to drop bait gently into the water বৰনীত টোপ মাৰি টুকুৰৈ পানীত পেলা। —*n.* a bounce জাপ; a bait dropped gently into the water লাহেকৈ পানীত পেলোৱা টোপ।

**Dapper** (ডেপাৰ্) *n.* a little and smart ফুটুদীয়া; quick খবতকীয়া।

**Dapple** (ডেপল্) *n.* variegated ফুটুদীয়া। —*v. t.* to mark with spots ফুটুদীয়া কৰ।

**Dare** (ডে-এৰ) *v. t.* to have courage, to ven-

ture সাহ পা, সাহ কৰ। —*v. t.* to challenge কেঁপেৰি পাত, যুদ্ধিবলৈ মাত, সাহ দেখা। **Daring** *adj.* bold, fearless সাহিয়াল, নিভয়, ঝুংগাহনী। —*n.* boldness ভুংসাহস। **I dare to say** = I suppose মই মন কৰোঁ, মই বোধ কৰোঁ। **Daredevil** = a rash fellow মটক, ডেওপৰা মানুহ। **Daring-do** = daring action আকৌচা কাৰ্য, সাহসৰ কাম।

**Dark** (ডাৰ্ক্) *adj.* wanting light এন্ধাৰ, কণামুনা; black ক'লা গোমোঠা, গোমা; obscure বুদ্ধিৰ অগোচৰ, ঢাকখোতা; secret গোপনীয়, গুপ্ত। —*n.* absence of light অন্ধকাৰ, আন্ধাৰ; a state of ignorance অজ্ঞানতা অৱস্থা। **Darken** *v. t.* to make dark এন্ধাৰ-মুগাৰ কৰ, গোমা; to sully ক'লা, মলিন কৰ, মুখ ওলোমা। —*ly* *adv.* গোপনে। —**ness** *n.* want of light এন্ধাৰ, অন্ধকাৰ; ignorance অজ্ঞতা। **Dark ages** = অশিক্ষিত কাল, অন্ধ-যুগ। **Dark lantern** = চোৱা লঠণ। **Land of darkness** = কবৰ। **The dark continent** = আফ্ৰিকা। **The power of darkness** = চইতান আৰু তাৰ অনুচৰ। **The prince of darkness** = চইতান। **To keep dark** = গুপ্তে ৰাখ।

**Darling** (ডাৰলিং) *n.* one dearly beloved প্ৰিয়তম, মইনা, সোণাই, চেনেহী।

**Darn** (ডাৰ্ণ্) *v. t.* to mend a hole in cloth সুতাৰে বাত, তালি মাৰ।

**Dart** (ডাৰ্ট্) *n.* a violent weapon for throwing জোং, শেল। —*v. t.* to hurt suddenly শেল মাৰ, কোভা বস্ত্ৰৰে খোঁচ মাৰ। —*v. i.* to shoot forth rapidly ওলাই লৰ মাৰ, ভমক কৰে ওলা, ডকোৰা।

**Dash** (ডেশ্) *v. t.* to throw violently, to break by throwing suddenly থেকচা মাৰ, থেকচা মাৰি ভাং, আকাল, এছাৰ মাৰ; to bespatter ছিটকনি পেলা। —*v. i.* to strike against খুন্দা খা, ঠেকা খা, ওফৰ। —*n.* a blow, a violent striking আছাৰ, খুন্দা, ঠেকা; a mark like (—) লোপ চিন; a violent onset প্ৰবল আক্ৰমণ। —**ing** *adj.* reckless, rash and hasty উত্ৰাহল, উত্তনুতা, মন বচা, ডাহুতা, আগপাচ লুণ্ঠা। —**board** = a board behind a carriage to

keep off splashes of mud বোকা চিটিকি নপবিবলৈ  
খাড়ীৰ আগত দিয়া ঢাপলিকা বা ঢাকনি। To dash  
off=বেগাবেগিকৈ কোনো কাম কৰ; লৰালৰিকৈ  
জাক। To dash out=খিয়াই উলিয়া। At a  
dash=একেবাহে, একেইচোকে। To dash about  
=লৰালি কৰ; জাকজমক দেখুৱা। To dash at  
=হঠাতে আক্ৰমণ কৰ।

**Dastard** (ডেষ্টাৰ্ড) *n.* a coward কাপুৰুষ, ভয়ভুৰ  
লোক। —*adj.* cowardly ভয়ভুৰ। —*ly adv.*  
and *adj.* ভয়ভুৰৰূপে; বুকু পাতল, সঙ্কচিত।

**Dasymer** (দেষিমিটাৰ) *n.* an instrument for  
testing density of gases গেছৰ ঘনত্ব জাতি  
পাতল জোখা যন্ত্ৰ।

**Data** ('ডেটা) *n. (pl.)* facts given and ad-  
mitted প্রমাণ, মূল সূত্ৰ। (*Sing. Datum*).

**Date** ('ডেই) *n.* the time of an event তাৰিখ;  
period of time কাল বা দিন। —*v. t.* to affix  
a date to তাৰিখ দে; to count or begin  
from কাল গণনা কৰ, আৰম্ভ হৈ চল, যেনে—It  
dates back from 1874=ইং ১৮৭৪ চনৰে পৰা  
চলি আহিছে। Dateless=অনন্ত, তাৰিখশূন্য।  
Out of date=পুৰণা, বহুদিনীয়া। Up to-date  
=আজিকালিকৈ; modern আজিকালিকৈ, এতিয়াৰ  
দিনৰ, বৰ্তমান কালোপযোগী।

**Date** ('ডেট) *n.* the fruit of the datepalm  
খাজুৰ, খাজুৰ গছৰ গুটি। Date-palm খাজুৰ  
গছ।

**Dative** ('ডেটিভ) *n.* a dative case সম্প্রদান  
কাৰক। —*adj.* প্রদত্ত।

**Daub** ('ডাব) *v. t.* to smear, to paint coarsely  
সান, লেও দে, লেপলেপ কৈ চিত্ৰ কৰ, বা বং লগা।  
—*y adj.* sticky জেপেটীয়া।

**Daughter** ('ডাটাৰ) *n.* a female child জী,  
হুহিতা, জীয়ৰী। Daughter-in-law=a son's  
wife বোৱাৰী। —*ly adj.* becoming a  
daughter জীৱনৰে, জীয়ৰীৰ যোগ্য। Daughter  
of Eve=তিবোতা।

**Daunt** ('ডাউন্ট) *v. t.* to frighten ভয় দেখুৱা,  
ভয়ভুৱা; to dishearten to subdue উত্তিকৰ;  
to press down হেঁচি চাপ থুৱা। —*less adj.*  
fearless, not to be daunted নিৰ্ভয়, বে-  
পৰোৱা।

**Dauphin** (ডাফিন) *n.* eldest son of the king  
of France ফ্ৰান্স দেশৰ যুৱৰাজ।

**David and Jonathan** *n.* any pair of bosom  
friends হুটাংগলে-নলে লগা বন্ধু।

**Davit** (ডেভিট) *n.* a piece of timber or iron  
on the side of a ship used for raising a  
boat জাহাজৰ কাষৰ নাও আৰি খোৱা গুটা; লজৰ  
তোলা-পৰা কৰা যন্ত্ৰ।

**Davy Jones** (ডেভি-জ'ন্স) *n.* the spirit of the  
sea জলশাই ডাঙৰীয়া, সাগৰবাসী ভূত।

**Daw** (ডা) *n.* jackdaw পাণ্ডা চৰাই।

**Dawdle** (ডাডল্) *v. i.* to dandle পিলিকি থাক,  
ওমল।

**Dawn** (ডাউন্) *n.* daybreak বাতিপুৱা। —*v. i.*  
to become day পোহৰ হ, বাতিপুৱা।

**Day** (ডে) *n.* the time from sunrise to  
sunset দিন; the time or period বাৰ,  
কাল। Day-book=বেপাৰীৰ বোৰ্জ নামডা  
খাতা। Day-dream=দিবা-স্বপ্ন, কল্পনা। Day-  
labourer=দিনতীয়া কুলী, ঠিকা কুলী। Day-  
time=দিনৰ বেলা। Day by day=দিনে  
দিনে, নিত্য, প্ৰতিদিন। Day of doom=the  
day of judgement শেষদিন, পাপ পুণ্য বিচাৰ  
হোৱা কাল। Day of grace=ঋণ পৰিশোধ  
কৰিবলৈ বেহাই দিয়া তিন দিন। To name the  
day=বিয়াৰ দিন ঠিক কৰ। The other day=  
সিদিনা। From day to day=দিনক-দিনে।  
To-day=আজি। Day of the month=  
তাৰিখ। To carry the day=জয়লাভ কৰ,  
কৃতকাৰ্য হ। This day week=আগৰ সপ্তাহত  
এইবাৰে। In the days of yore=পুৰা কালত।  
Better day=সুদিন। Day-boarder=যি ছাত্ৰই  
দিনত ছাত্ৰাবাসত ৰাই বাতি আন ঠাইত থাকে।  
Day in, day out=গোটেই দিন। His days  
are numbered=তাৰ মৰণ কাল ওচৰ চাপিছে।  
Sufficient for the day is the evil thereof=  
যি বিপদ হৈছে সেয়ে আতিছে, ইয়াতকৈ আৰু বেচি  
কি হব। The day after the fair=অতি  
পলমতে। To fall on evil days=দুঃসময়ত  
পৰ, দিন মন্দ হ। To keep the day=যথানিয়মে  
দিনটো নিয়া। To win or gain the day=  
যুদ্ধজয় কৰ।



**Daze** (‘ডেজ্’) *n., v. t.* to stupify অচেতন হ, মূৰ ঘূৰা।

**Dazzle** (ডেজ্‌ল্) *v. t.* to overpower with light or splendour চক্ৰমকনি লগা; to confound by splendour or beauty তৰালগা, জলক লগা। —*ling adj.* চক্ৰমকীয়া, জলক লগোৱা, চকুত ছটিয়াই থকা।

**Deacon** (ডীক্‌ন্) *n.* an officer who attends to the secular affairs of the church এজন ধৰ্মযাজক বিষয়া।

**Dead** (ডেড) *adj.* devoid of life মৰা, মৃত; death-like মৃতবৎ; lifeless অচেতন; cheerless উৎসাহশূন্য, মনমৰা। —*n.* stillness নিশ্চক্ৰতা নিহপালি—যেনে, At the dead of night=মাৰ্দ্ধনিশা, ৰাতি নিহপালি হ'লত। —*en v. t.* to make dead, to lessen মাৰঘোৱা বা নিহা, নিশ্চক্ৰ কৰ, হ্ৰাস কৰ। —*ly adj.* fatal মাৰাত্মক, প্ৰাণনাশক। —*adv.* destructively মাৰাত্মকৰূপে, ভয়ানকৰূপে। **Dead and alive**=dull নিৰ্মাণমাণ্ড। **Dead beat**=সম্পূৰ্ণ পৰাজয়। **Dead-born**=still-born গৰ্ভতে মৰা। **Dead drunk**=বহুচ্ মাতাল। **Dead-house**=a mortuary ভাস্কৰাৰ্থনাভ মৰা ল'পৰীক্ষা কৰা ঘৰ। **Dead-letter**=গৰাকী নোহোৱা চিঠি, চলিত নোহোৱা বিধান। **Dead-lift**=নিৰাশা হৈ কৰা চেফ্ট। **Dead-lock**=complete stand-still স্থগিত অৱস্থা, অচল। **Dead-set**=a continued effort অবিৰত চেফ্ট। **Dead-shot**=an unerring marksman বৰ হাড়পোন চিকাৰী, অবাৰ্ষ সক্ষমতা। **Dead-weight**=a heavy burden বৰ গধুৰ বোঝা। **Dead-wind**=wind opposed to a ship's course জাহাজৰ গতিৰ বিমূৰ্ধে বহা বতাহ। **Dead-language**=অপ্ৰচলিত ভাষা। **To be dead set against**=to be opposed to একে-বাৰেই বিপৰীত বা বিৰোধী হ। **The dead**=*n.* (pl.) মৰা ল'বিলাক, মৃতসকল।

**Deaf** (ডেফ্) *adj.* dull of hearing কলা, কাণে নুতনা; inattentive আঙকণীয়া। —*en v. t.* to make deaf, to stun কলা কৰ, কাণতাল মাৰ, নুতন কৰ। —*ness n.* কলা অৱস্থা। **Deaf-mute**=কলা আৰু বোবা।

**Deal** (ডীল) *n.* a portion, quantity পৰিমাণ,

অংশ, ভালেখিনি; distribution of cards টাচ বিলোৱা কাম। —*v. t.* to distribute ভগা বিলা, বাঁট। —*v. i.* to transact business বেপাৰ কৰ, কাৰবাৰ কৰ; to act কৰ, ব্যৱহাৰ কৰ; to distribute cards টাচ বিলা। **He deals with revenue cases**=তেওঁ কলেক্টৰি বিষয়ক কাগজ প্ৰেচ কৰে। **He deals in silk**=তেওঁ পাটৰ বা বেচমৰ বেপাৰ কৰে। **I have long dealt with him**=মই তেওঁৰে সৈতে বহুদিন কাৰবাৰ কৰিছোঁ। **Deal out cards**=টাচ বিলোৱা। **To deal with according to law**=আইনমতে কাৰ্য্য কৰ। (*pa. t. dealt, pa. par. dealt*). **Dealer n.** a trader বেপাৰী, বাহুসায়ী লোক। **Dealing n.** manner of action, behaviour ব্যৱহাৰ, আচৰণ; traffic লেনা-দেনা, কাৰবাৰ, বেপাৰ। **I have no dealings with him**=তেওঁৰে সৈতে মোৰ কোনো লেন-দেনা নাই।

**Dean** (ডীন্) *n.* a dignitary of a diocese খ্ৰীষ্ট-ধৰ্মৰ আচাৰ্য্য। **Deanery n.** the office of a dean or his house ধৰ্ম্যাচাৰ্য্যৰ ঘৰ বা পদ।

**Dear** (ডিয়েৰ্) *adj.* costly, scarce মৰগ, মৰগীয়া, আটকীয়া, মহলা; beloved মৰমৰ, প্ৰিয়। **Dearly adv.** at a high price বহু দামত; মৰগকৈ; দৰেৰে। **Dearness n.** দৰ, মৰগ। **Deary n.** one who is dear প্ৰিয়তম।

**Dear** (ডিয়েৰ্) *interj.* indicating surprise or pity ‘O dear’, ‘Dear me’=আই ও! ও আই! হে হৰি।

**Dearth** (ডাৰ্ণ্) *n.* dearth, scarcity, want আটক, অভাৱ, মৰগ, আকাল।

**Death** (ডেথ্) *n.* extinction of life মৰণ, মৃত্যু। **Death-agony**=মৰণৰ যন্ত্ৰণা। **Death-bed**=মৃত্যুশয্যা। **Death-trap**=মানুষমৰা বৃত্তি, বিপদজনক ঠাই বা কাম। **Death-rate**=the proportion of death to the population মৃত্যুৰ সংখ্যা; মৰাৰ পৰিমাণ। **Death-rattling**=মৰিবৰ সময়ত হোৱা ডিঙিৰ দেবদেবনি। **Death-blow**=a mortal blow সাম্ৰাজিক আঘাত। **Death-Warrant**=an order for the execution of a criminal ফাঁচিৰ হুকুম। **To put to death**=to kill মাৰ, হত্যা কৰ, বধ কৰ। **Accidental or death**=অপ্ৰযাত মৃত্যু।

**Debauch** (ডি'বেঞ্চ) *n.* sudden flood of water stopping its path with debris হঠাৎ পানী বাড়ি জাঁজরি পেলাই পথ বোধ করা দুর্ঘটনা। collapse or downfall as of a Government শাসন বিস্ফোট; a confused rush হলহুল অরহা।

**Debar** (ডিবার্) *v. t.* to exclude, to hinder from being employed or from entering নিষেধ কৰ, বাহিৰ কৰ, প্রতিরোধ কৰ। Debar a pleader ওকালতি বন্ধ কৰ।

**Debark** (ডিবার্ক) *v. t. or v. i.* to land from a boat or ship নাও বা জাহাজৰপৰা নাম।

**Debarkation** or **Debarcation** *n.* act of disembarking জাহাজৰপৰা নামা কাৰ্য।

**Debase** (ডি'বেচ) *v. t.* to degrade, to lower, to adulterate অপকৃষ্টি কৰ, ডাচ বা মিতলি দি বেয়া কৰ, গৌৰব লাঘব কৰ। **Debasement** *n.* degradation হীনতা, বেয়া বস্তু মিহিলি।

**Debate** (ডিবেট) *a* public discussion তর্ক-বিতর্ক, বাগান্বাণ। —*v. t. or v. i.* to dispute, to contend for, to deliberate তর্কবিতর্ক কৰ, উত্তৰা-উত্তৰি কৰ, আলোচনা কৰ, বিবাদ কৰ। **Debatable** *adj.* liable to be disputed বিবাদ-যোগ্য, বিবাদী। **Debating society** = বাদ-বিবাদ-মূলক সভা।

**Debauch** (ডি'বেচ্) *v. t.* to pervert, to corrupt, to seduce কলুষিত কৰ, কুপথগামী কৰ। —*v. i.* revel মত্তলীয়া হৈ ধুমধুপাল কৰ বা খিকিমালি পাত। —*n.* debauchery ব্যভিচার।

**Debauchee** (ডিবেচ্চী) *n.* a rake, a libertine লম্পট, মদপী, ব্যভিচারী। **Debauchery** *n.* excessive intemperance, lewdness ব্যভিচার, লম্পট স্বভাব, কু-চৰিত্ৰ।

**Debiture** (ডিবে'নুচাৰ্) *n.* a written acknowledgement of a debt কোনো সভা বা কোম্পানীয়ে দিয়া কৰ্জাখত।

**Debility** (ডে'বিলিটি) *n.* weakness, feebleness শাৰীৰিক দুৰ্বলতা, কমজোৰ। **Debilitate** *v. t.* to weaken দুৰ্বল কৰ, শক্তিহীন কৰ।

**Debit** (ডেবিট) *n.* something due দেনা; the debtor side of an account book হিচাপ বহীৰ খৰচৰ ফালে লিখন। —*v. i.* to enter on the debtor side of an account খৰচ লিখ।

**Debonair** (ডে'ব-নেছাৰ্) *adj.* elegant, of good appearance and manner দেখনিয়াৰ আকৰ্ষণতঃ পৰিপাটী।

**Debouch** (ডি'বুশ) *v. i.* issue out from a narrow place ঠেক ঠাইৰ পৰা ওলাই আহি, যেনে নৈ। —*chute* (ডি'বুশাৰ্) নৈৰ মুখ।

**Debris** (ডেব্রিচ) *n.* গেগা জাৰৰ; ধ্বংসাবশেষ।

**Debt** (ডেট্) *n.* that which is due to another ধাৰ, ঋণ, দেনা। To run into debts = ধাৰ লগা।

**Debt of nature** = death মৃত্যু। **Debtor** *n.* one

who owes money to another ধকতা, ধাৰ কৰোঁতা, দেনাদাৰ; the side of an account on which debts are entered হিচাপ বহীৰ খৰচ লিখা পিঠি।

**Debunk** (ডিবাঙ্ক্) *v. t.* to clear of humbug ফাঁকফুকৰ পৰা হাত সাৰ; ভাৰত ধাৰণা ত্যাগ কৰ; to remove the sentiment from a misled reverence ভাৰত শ্রদ্ধাৰ পৰা মুক্ত কৰ।

**Debut** (ডেবু) *n.* a first appearance, a first attempt প্রথম উপস্থাপন, প্রথম চেষ্টা। **Debutant** (ডেবুটেণ্ট) *n.* one who makes his first appearance before the public কোনো কাৰ্য্য কৰিবলৈ প্রথমবাৰ বাইজৰ আগত ভালোৱা লোক। —*fem.* **Debutante**.

**Decade** (ডেকেকড্) *a* series of ten years দহ বছৰ (Gr. *Deka* = ten).

**Decadence** (ডেকেন্দে'ক্) *n.* a state of decay পতন, ধ্বংস, হ্রাস। **Decadent** *adj.* decaying পতনশীল, অরহা পৰি অহা। (L. *de* = down; *cadere* = to fall).

**Decagon** (ডেকেকগন্) *n.* a plane figure of ten sides and ten angles দশভুজ ক্ষেত্ৰ।

**Decahedron** (ডেকেকহেড্ৰন) *n.* a solid figure with ten faces দশোটা তলমিলিষ্ট কঠিন পদাৰ্থ; দশতলক।

**Decalogue** (ডেকেলগন্) *n.* the ten commandments দশ-মন্ত্ৰ, দশোটা বিধান।

**Decamp** (ডিকেম্প্) *v. i.* to go away secretly পলাই য়া।

**Decant** (ডিকেক্) *v. t.* to pour out from one bottle into another এটাৰ পৰা আনটোলৈ বাক। **Decanter** *n.* a glass vessel কাঁচৰ লোটা।

**Decapitate** ( ডিকেপি'টেইট ) *v. t.* to behead মস্তক ছেদন কৰ। **Decapitation** = *n.* মস্তক ছেদন। ( *L. de*=from; *capit*=a head ).

**Decapod** ( ডেকাপড ) *n.* any of the ten-footed crustaceans কঠিন খোলা থকা যি কোনো দহ ভৰিযুক্ত প্ৰাণী। যেনে কঁকোৰা।

**Decasyllable** ( ডেকাচিলবল্ ) *n.* a word or a verse-line with ten syllables দশমাত্ৰিক চৰণ ; যি পদৰ প্ৰতিটো শাৰীত দহোটাটক স্বৰ থাকে, সেই পদ।

**Decay** ( ডিকে' ) *v. i.* to decline, to waste away ক্ৰমে ওকাই-খাণাই য়া, জহি য়া, পচ, গা-পৰ, পতন, ক্ষয় পাই। --*n.* a falling off, decline পতন, জীৰ্ণ অবস্থা, অবনতি। **Decayed** *pa. adj.* জীৰ্ণ, কুকলা, পচা।

**Decease** ( ডিচীজ ) *n.* a death মৰণ, মৃত্যু। --*v. i.* to die মৰণ কৰ, মৃত্যু হ। **Deceased** *adj.* dead মৃত, মৃতক, ফোড়ী।

**Deceit** ( ডিচীট্ ) *n.* act of deceiving, fraud কাকট, ফাঁকি, প্ৰবঞ্চনা, ছল, ভুৱা। **Deceitful** *adj.* full of guile, insincere টালি-বাজি, টটকীয়া, প্ৰবঞ্চক, ছলাহী।

**Deceive** ( ডিচীভ্ ) *v. t.* to mislead, to impose on, to cheat ফাঁকি দি ছল কৰ, ভাওনা কৰ, ভুৱা দে, আভুৱাভাৰ, ভুৱকীয়া।

**Deceiver** *n.* প্ৰবঞ্চক, টটক, ছলাহী মানুহ, ফাঁকিৰাজ লোক।

**Deception** ( ডিচে'পশন্ ) *n.* the act of deceiving টালিবাৰি, ফাঁকিফুকা, প্ৰভাৱণ। **Deceptive** *adj.* misleading আভুৱাভাৰ, ভুৱাদিয়া, টাৰুৰিভাবুৰি।

**December** ( ডিচে'ম্বৰ ) *n.* the twelfth month of the English year ইংৰাজী ডিচেম্বৰ মাহ।

**Decemvir** ( ডিচে'ম্ভিৰ ) *n.* one of the ten magistrates in ancient Rome আগৰ ৰোমৰাজ্যৰ দহজনীয়া শাসনকৰ্ত্তাৰ এজন। **Decemvirate** *n.* ৰোমদেশীয় দহজনীয়া শাসনকৰ্ত্তাসকলৰ আমল। ( *L. Decem*=ten; *vir*=men ).

**Decennial** ( ডিচে'নীয়েল্ ) *adj.* continuing for ten years দহচনীয়া, দহবছৰীয়া; happening every ten years দহবছৰে দহবছৰে হোৱা।

**Decennium** *n.* a period of ten years দহবছৰ কাল।

**Decency** *n.* propriety, modesty উদ্ভাৱ, সভাভণ, নম্ৰতা।

**Decent** ( ডিচে'ণ্ট ) *adj.* seemly, becoming proper উপযুক্ত, চকুতলগা, ঠিকঠাক্, নিয়'বি, যথাযোগ্য, বিচক্ষণ। **Decently** *adv.* in a decent manner বিচক্ষণৰূপে, নিয়'বিতকৈ।

**Decentralise** ( ডি-চেণ্ট্ৰেলাইজ ) *v. t.* to transfer the functions of central Government to local Government কেন্দ্ৰস্থ মূল শাসন সভাৰ ভাৰ স্থানীয় শাসন সভাক ভগাই দে। — **lisation** *n.* কেন্দ্ৰস্থ শাসন ভাৰ বিতৰণ।

**Decide** ( ডিচাইড্ ) *v. t.* to determine, to settle থিৰাকৰ, ঠিক কৰ, চয়নিশ্চয় কৰ, মীমাংসা কৰ, নিষ্পত্তি কৰ, সিদ্ধান্ত কৰ। **Decided** *adj.* determined থিৰাং, নিৰ্দ্ধাৰিত, ঠাৱৰ, নিৰ্ভুল। — *adv.* clearly, unmistakable. **Decidedly** *adv.* দেখাওতে, নিশ্চয়কৈ, হিচাপকৈ।

**Deciduous** ( ডেচিডিউয়াছ ) *adj.* falling off, as leaves in autumn পাতসৰা, বছৰি ন-কৈ পাত-মেলা। পুৰণি শিং পাখি ইত্যাদি সৰাল দিয়া।

**Decimal** ( ডেচিমেল্ ) *n.* a tenth দশম অংশ। — *adj.* a fraction having ten for its denominator, tenth দশমিক। **Decimalise** *v. t.* to reduce to decimal fraction দশমিকলৈ নে। ( *L. decem*=ten ).

**Decimate** ( ডিচে'মেই ) *v. t.* to take one in every ten দহভাগৰ এভাগ ল ; to put to death to the tenth man প্ৰত্যেক দহোটা মানুহৰ শেহৰটোলৈকে মাৰ, মাৰি খান্তাং কৰ। **Decimation** *n.* a military punishment by which every tenth man is put to death প্ৰত্যেক দহোটাৰ একোটা হত্যা কৰা দণ্ড।

**Decipher** ( ডিচাইফাৰ্ ) *v. t.* to make out what is obscure, to unravel বুজিব নোৱাৰা কথা ব্যাখ্যা কৰ, সহজ বুজিব দুকি নোপোৱা কথাৰ অৰ্থ কৰ, পাঠ-উদ্ধাৰ।

**Decision** ( ডিচিশন্ ) *n.* the act of deciding, conclusion, final judgment সোৱাহ মত, সিদ্ধান্ত, মীমাংসা, নিষ্পত্তি, হুকুম। **Decisive** *adj.* final, positive খাটাং, চূড়ান্ত, নিশ্চিত। **Decisively** *adj.* খাটাংকৈ, থিৰাংকৈ।

**Deck** (ডেক্) *v. t.* to clothe, to adorn, to cover, to provide with a platform সজা, সাজ পিন্ধা, বিভূষিত কৰ, পাত পাৰি চাং কৰ। —*n.* a covering আবৰণ; a platform as in a steamer জাহাজৰ পাতপৰা মুকলি ঠাই। **Deck-passenger** = জাহাজৰ মুকলি ভাগত বহিযোৱা যাত্ৰী। **Main-deck** = জাহাজৰ প্ৰথম মহলা। **Deck-chair** = জাহাজত অহা-যোৱা কৰোঁতে ব্যৱহাৰ কৰা পাল-কাণোৰৰ লম্বু হেলনিয়া চকী।

**Declaim** (ডিক্লেইম্) *v. i.* to harangue, to make a speech in public চিঞৰি বক্তৃতা কৰ, বাইজৰ আগত বাগ্মিতা দেখুৱা। **Declamation** *n.* a passionate speech হাতভৰি ছোকাৰি দিয়া বক্তৃতা, বাগাড়ম্বৰ। **Declamatory** *adj.* appealing to the passions ভাব উদ্বেককাৰী, মনত লাগি যোৱা।

**Declare** (ডিক্লেয়াৰ) *v. t.* to make known, to announce জনাজাত কৰ, প্ৰকাশ কৰ, সাব্যস্ত কৰ, ঘোষণা কৰ। —*v. i.* to make a statement বৰ্ণনা দে। **To declare on oath** = শপত কৰি ক'ব। **He has been declared an insolvent** = তেওঁক দেৱলীয়া সাব্যস্ত কৰিছে। **Declaration** *n.* affirmation that which is declared আশ্ৰি, বৰ্ণনা, উক্তি। **Declaratory** *adj.* জ্ঞাপক, প্ৰকাশক, সাব্যস্তকাৰী। **Declaratory decree** = হুক বা স্বত্ব আছে বুলি প্ৰকাশ কৰা ডিক্ৰী। **Declaration of right** = স্বত্ব সাব্যস্ত। **Declaratory Act** = পুৰণা আইনৰ অৰ্থ খোলচা কৰা আইন।

**Declension** (ডিক্লে'ন-চন্) *n.* a falling off অধঃপতন; variation of nouns শব্দৰূপ।

**Decline** (ডিক্লাইন্) *v. i.* to bend away, to fall, to decay আঁঠলীয়া হ, বঁকা হ, দৌ খা, ঢাল খা, হ্ৰাস হ। —*v. t.* to refuse অসম্মত হ, to fail আশকতীয়া হ। —*v. i.* to refuse অস্বীকাৰ কৰ, নামঞ্জুৰ কৰ; to bend down দৌৱা; to inflect শব্দৰূপ ভাঙ্গ। —*n.* decay, diminution, a falling off পতন, হ্ৰাস, ক্ৰমে অৱনতি। **Declinable** *adj.* that may be inflected ৰূপান্তৰকৰণীয়। **Declination** *n.* act of bending, deviation, decay আঁঠলীয়া গতি, দৌৱা কাম অধঃপতন অৱনতি, বক্রগতি; distance from the celestial equator বাশি-

চক্ৰৰ গ্ৰহৰ দূৰত্ব। **Decline and fall of the Roman Empire** = ৰোমৰাজ্যৰ অৱনতি আৰু পতন।

**Declivity** (ডিক্লিভিটি) *n.* inclination downward আঁঠগৰীয়া অৱস্থা, ঢালখোৱা ঠাই, ক্ৰমে চাপৰ ঠাই। **Declivitous or Declivious** *adj.* sloping আঁঠলীয়া, আঁঠগৰীয়া।

**Decoet** (ডিকট্) *v. t.* to boil, to get the extract সিঁজাই কাথ কৰ, পাচন কৰ।

**Decoction** *n.* an extract obtained by boiling কাথ, পাচন।

**Decode** (ডিক'ড্) *v. t.* to decipher সঙ্কেত-লিপিৰ পাঠ উদ্ধাৰ কৰ।

**Decolourize** (ডিকাল'ৰাইজ্) *v. t.* to deprive of colour বৰ্ণহীন কৰ; বিবৰ্ণ কৰ; বং মচি পেলা। —*ation n.*

**Decoilate** (ডিক'লেট্) *v. t.* to belch মন্তক ছেদন কৰ।

**Decompose** (ডিকম্প'জ্) *v. t.* to resolve into original elements মূল বস্তুলৈ পৰিণত কৰ, ভাঙি আলগ আলগ কৰ। —*v. t.* to decay, to rot পচ, উৰলি যা, জাহ যা। **Decomposition** *n.* decay পচন, ক্ষয়, গেলা অৱস্থা।

**Deconsecrate** (ডিকনচিক্ৰেট্) *v. t.* to secularize যাজকীয় ব্যৱহাৰ বাহিৰত থ; ধৰ্মনিৰপেক্ষ কৰ। —*ation n.*

**Decontaminate** (ডিকণ্টামিনেট) *v. t.* to free from contamination ৰোগ-সংক্ৰমণৰ পৰা মুক্ত কৰ। —*ation n.*

**Decontrol** (ডিকন্ট্ৰ'ল) *v. t.* to remove the official control from চৰকাৰী নিয়ন্ত্ৰণৰ পৰা মুক্ত কৰ; বিনিয়ন্ত্ৰিত কৰ। —*n.* removal of control বিনিয়ন্ত্ৰণ।

**Decorate** (ডিক'ৰেট্) *v. t.* to adorn, to embellish, to honour with a badge বিভূষিত কৰ, অলঙ্কৃত কৰ, সজা, ধনীয়া কৰ, কোনো বাকচিহ্ন দি সম্মান কৰ। **Decoration** *n.* ornament অলঙ্কাৰ, সাজ, ধূনপেচ, উলাহ, লাস বেশ। **Decorative** *adj.* সজাৰ লগীয়া। **Decorous** *adj.* becoming decent, suitable সম্ভৱ, উপযুক্ত, ভৱ্যচিত, সুৱলা। **Decorum** *n.* propriety of conduct, decency সজাতি, ভৱ্য ব্যৱহাৰ, সুৱলা ৰূপ।

**Decoy** (ডিকয়) *v. t.* to allure, to entrap লোভ দেখুৱা, ফুটলাই ফান্দত পেলা। —*n.* anything used to ensnare বাই, প্রলোভন, ফান্দ।  
**Decoy bird** ঘাটপতা চৰাই।

**Decrease** (ডিক্রীজ) *v. i.* to become less কম হ, হ্ৰাস হ, টুট। —*v. t.* to make less কমা, হ্ৰাস কৰ। —*n.* act of becoming less টুটনি, কমতি, কমি; lessening হ্ৰাস।

**Decree** (ডিক্রী) *n.* an edict, an order of the civil court হুকুম, ফইচলা, ডিক্রী। —*v. t.* to determine judicially, to order ডিক্রী দে, হুকুম দে, নিষ্পত্তি কৰ। To execute a decree = ডিক্রীজ্ঞানি কৰ। **Decree-holder** = ডিক্রীদাৰ। **Decree-nisi** = order for divorce unless cause being shown within a certain period নির্ধাৰ্য সময়ৰ ভিতৰত উপযুক্ত কাৰণ নেদেখুৱালে বিবাহিতা মতা বা তিক্ততা এবাৰকি কৰিব পৰা হুকুম।

**Decrement** (ডিক্রিমেন্ট) *n.* a decrease কমি, হ্ৰাস।

**Decrepit** (ডিক্রিপিট) *adj.* infirm, wasted আথৰ, আলৰ। **Decrepitude** *n.* আলৰ অৱস্থা; state of being worn out with age জীৰ্ণ অৱস্থা।

**Decrepitate** (ডিক্রিপিটেট) *v. i.* or *v. t.* to crackle in the fire জুইত ফুই ফুই কৰ, পুৰি বা ভাজি চটফট।

**Decrescent** (ডিক্রিচেণ্ট) *adj.* becoming gradually less, wanting ক্ৰমে টুটি যোৱা।

**Decretal** (ডিক্রিটেল) *adj.* pertaining to a decree ডিক্রীৰ, ডিক্রী দিয়া বা হোৱা।

**Decry** (ডেক্রাই) *v. t.* to cry down, to blame, to censure অখ্যাতি কৰ, হুণাম কৰ, বেয়া বুলি নিন্দা-বখনা কৰ, হেঁচ কৰ।

**Decumbent** (ডিকমবেণ্ট) *adj.* lying down prostrate পৰিথকা, মাটিত হাড়িল থকা। **Decumbency** *n.* a reclining posture কাত হৈ তই থকা, অৱস্থা, হলনীয়া অৱস্থা।

**Decuman** (ডেকিউমেন) *adj.* large and powerful (of waves) বিশাল, প্রচণ্ড; principle প্রধান, মুখ্য।

**Decupie** (ডেকিউপ্‌ল্‌) *adj.* tenfold দহ-গুণ; —*v. t.* to make tenfold দহগুণ কৰ।

**Decurrent** (ডিকাবেণ্ট) *adj.* running downward তললৈ বাগৰা, অধোগামী।

**Decussate** (ডিকাবেটেট) *adj.* crossed অখালি পথালি, ওপৰা-ওপৰি। —*v. i.* অখালি পথালি হ।

**Dedicate** (ডেডিকেট) *v. t.* to set apart for some sacred purpose, to consecrate, to devote to আগকৰ, সঁপ, অৰ্পণ কৰ, উৎসৰ্গা কৰ, প্রতিষ্ঠা কৰ। **Dedication** *n.* consecration, inscription on a book addressed to a patron or friend অৰ্পণ, উৎসৰ্গা। **Dedicator** *n.* সমৰ্পণ কৰোঁতা। **Dedicatory** *adj.* pertaining to dedication উৎসৰ্গিত, অৰ্পণীয়।

**Deduce** (ডেডিউচ) *v. t.* to draw from উলিয়া; to infer বুজ, অনুমান কৰ, সাব্যস্ত কৰ। **Deducible** *adj.* that may be inferred টানি উলিয়াব পৰা, বুজিব পৰা।

**Deduct** (ডিডাক্ট) *v. t.* to separate, to subtract বাদ কাট, আলাগ কৰ, বিয়োগ কৰ। **Debuction** *n.* inference অনুমান; conclusion সিদ্ধান্ত, কোনো সাধাৰণ সিদ্ধান্তৰপৰা বিশেষ কথা সাব্যস্ত কৰণ; abatement বাদ, কাটনি; subtraction বিয়োগ। **Deductive** *adj.* that may be deducted সৰ্বসন্মত যুক্তিৰপৰা বুজিব পৰা, ঠাৱৰাৰ পৰা। ( *opp.* Inductive).

**Deed** (ডীড্‌) *n.* an act কাৰ্য্য; an exploit মহৎ-কাৰ্য্য; the written evidence of a legal transaction হত, দলিল। **Deedy** *adj.* active পৰিশ্ৰমী, কামিলা। **In Deed** in reality আচলতে, দৰাচলে। **Deed of mortgage** = বন্ধকী-হত। **Deed of award** চালিচ-নামা। **Deed of conveyance** = হস্তান্তৰ-পত্ৰ। **Deed of dower** = যৌতুক-পত্ৰ, কামিল-নামা। **Deed of compromise** = বাজী-নামা। **Deed of trust** = আৰাম-নামা। **Deed of sale** = বিক্রী দলিল। **Deed of gift** = হেৰানামা, দানপত্ৰ।

**Deem** (ডীম্‌) *v. t.* or *v. i.* to think to judge, to suppose বোধ কৰ, বোধ হ, অনুভব কৰ, বিবেচনা কৰ।

**Deep** (ডীপ্‌) *adj.* extending far to the bottom দ, গভীৰ; very still, profound

ঘোৰ, অগাধ, গহীন, নিম্নক; intense, heart-felt বৰ, অত্যন্ত; আন্তৰিক; artful টেক্সৰ, বুদ্ধিমান; grave গভীৰ। —*n.* the sea সাগৰ গভীৰতা। **Deepen** (ডীপ্‌ন্) *v. t.* to make more deep, to grow deeper আঁক দ কৰ, গাঢ় কৰ, আঁক গাঢ় হ। **Deeply** *adv.* profoundly, to a great depth দৈক, অত্যন্তকপে, বৰকৈ। **Deep-sleep**—দোৰোঁৰ টোপনি। **Deep black**—অতি কলা। **Deep browed**—অতিশয় বুদ্ধিমান। **Deep-read**—বৰ জানী, সুগণ্ডিত। **Deep in mud**—in debt; পোত খা।

**Deer** (ডীয়েৰ্) *n.* a kind of stag হৰিণাপহু।

**Deface** (ডি'ফেচ্) *v. t.* to obliterate; to disfigure মোহাৰি পেলা, অচি পেলা, চিনি নাইকিয়া কৰ। **Defacement** *n.* act of defacing বিকৃত কৰণ।

**Defalcate** (ডিফেল'কেট্) *v. t.* to deduct a part of চান কাট, বাণ কাট; to embezzle money তচ্চক কৰ। **Defalcation** *n.* embezzlement, misappropriation of funds তহবীল তচ্চক, চৰ্কাৰী বা বাজহুৱা ধন আত্মসাৎ কৰণ।

**Defame** (ডি'ফেম্) *v. t.* to destroy the fame, to slander অপবাদ দে, দুৰ্গাম কৰ। **Defamation** *n.* calumny; slander অপবাদ, দুৰ্গাম, মানহানি, অখ্যাতি। **Defamatory** *adj.* injurious to reputation অপবাদজনক, অখ্যাতিকৰ।

**Default** (ডি'ফল্ট্) *n.* failure, omission, neglect of duty আওকাণ, ত্ৰুটি, গহৰি, গাফিলী; nonappearance in court গৰহাজিৰ; defect, offence দোষ, অপৰাধ; failure to pay up দুস টকা পৰিশোধ কৰিবলৈ অপাৰগ। —*v. i.* to fail to fulfil to a claim কৰ্তব্য কাম কৰিবলৈ হেলা কৰ, বঁতিৰা বাখিৰ নোহোৱা; to fail to appear in court আদালতত গৰহাজিৰ হ। **Defaulter** *n.* one who fails to pay up a debt or to appear in court বাকীদাৰ, ত্ৰুটিকাৰক, কৰ্তব্যকামত পাচ পৰোঁতা। **Judgement by default**—একতৰফা হুকুম। **In default of payment**—ধন আদায় নকৰিলে।

**Defecance** (ডে'ফেকেঞ্চ্) *n.* undoing বাতিল কৰণ

বদকৰণ। **Deed of Defecance**—এক দলিলৰ কথা বাতিল কৰা আন দলিল।

**Defeat** (ডি'ফেট্) *v. t.* to frustrate, to rout বাৰ্ধ কৰ, পৰাস্ত কৰ, বাতিল কৰ, নিষ্ফল কৰ, হৰুৱা, ঘাট, ডংনিয়া। —*n.* overthrow, a frustration পৰাজয়, হাৰ, পৰাভুত, পৰাস্ত।

**Defecate** (ডে'ফেকেট্) *v. t.* to clear from dregs গেদেৰিৰ পৰা মুক্ত কৰ বা হ; to make or become purified শোধন কৰ; শোধিত হ। —*action n.*

**Defect** (ডি'ফেক্ট্) *n.* a want, a deficiency, fault, imperfection আৰ, দোষ, কচুৰ, খুঁত, অভাৱ, ত্ৰুটি, কচৰ, খুন, বিকাৰ। —*n.* a failure, revolt কৰ্তব্য কামত হেলা, সঙ্গত্যাগ, বিশৰীত আচৰণ। —*adj.* imperfect, incomplete, faulty অসম্পূৰ্ণ, আৰ থকা, দোষযুক্ত, ঘূৰণীয়া; insufficient কম।

**Defence** (ডি'ফেন্স্) *n.* anything that defends প্ৰতিবাদ; a defendant's plea প্ৰতিবাদীৰ বা আচামীৰ জবাব; protection বক্ষা, আশ্ৰয়।

**Defend** (ডি'ফেন্ড্) *v. t.* to guard, to protect বক্ষা কৰ, ৰাখ; to resist as a legal claim প্ৰতিবাদ কৰ, দোষবপৰা সাৰিবলৈ জবাব কৰ। —*n.* the person accused, one who defends প্ৰতিবাদী, পদকীয়া, আচামী। —*er n.* one who guards বক্ষক, ৰখীয়া। **Defensive** *adj.* serving to defend বক্ষা কৰিবপৰা, বিপদ নিবাৰণ কৰিবপৰা। —*n.* বক্ষাৰ উপায়। **Defensible** *adj.* বক্ষণীয়। **Be on the defensive**—নিজে সাৰিবলৈ বা নিজৰ গা ৰক্ষা কৰিবলৈ উপায় কৰ; নিজৰ গা ৰক্ষা কৰ।

**Defer** (ডে'ফাৰ্) *v. t.* to put off, to delay আন কোনো সময়লৈ থ, পলম কৰ, পাচে কৰিবলৈ থ, কোন কাম পাচলৈ হোঁহোকা। (*pr. p.* Deferring, *pa. p.* Deferred) **Deferred** (ডেফ'-আৰ্ড) *adj.* to be paid on a future date on fulfilment of certain conditions পাচে কোনো সময়ত পাব পৰা। **Deferred shares**—কিছুকালৰ নিমিত্তে লাভৰ ভাগ পাব নোৱাৰা কোম্পানীৰ অংশ।

**Defer** (ডেফাৰ্) *v. t.* to submit to আন  
এজনলৈ ঠেলিয়া, আন কাৰো কথা শুন। —*v. i.*  
to yield to the opinion of another আনৰ  
পৰামৰ্শ ল'ব বা কথা মান্য কৰ। **Deference** *n.*  
regard, submission সম্মান, শ্রদ্ধা, মান্য কৰণ।  
**With due deference to** = আদেশ মানি, যথোচিত  
সম্মান দেখুৱাই। **Deferential** *adj.* expressing  
respect সম্মানসূচক।

**Defiance** (ডিফায়েন্স) *adj.* a challenge to  
fight, contempt of opposition ফেপেৰি,  
গেজেৰি, উলাই, চোট্-ঘাত, ডেমাক। **Bid de-**  
**fiance to** = উলজা কৰ। **In defiance of** =  
নেমানি, উলজা কৰি। **Defiant** *adj.* insolently  
bold ডেমাকী, মতগৰ্বী।

**Deficiency** (ডিফিচিয়েন্স) *n.* defect, im-  
perfection ঘাট, অভাৱ, নাটনি। **Deficient**  
*adj.* wanting, imperfect নাটনি, কমি, অনাটন,  
অসম্পূৰ্ণ। **To be deficient** = নোহোৱা হ,  
অনাটন হ, ঘাট পৰ। **Deficiency diseases** =  
শক্তিকৰক বস্তুৰ অভাৱত হোৱা বেমাৰ বিলাক—  
যেনে, শোথ।

**Deficit** (ডিফিচিট্) *n.* deficiency of revenue  
কমা, বাকীপৰা, বাজহ, ঘাট।

**Defile** (ডিফাইল্) *v. t.* to pollute, to corrupt  
কলুষিত কৰ, ধোৱেচ কৰ, বেয়া কৰ, অপহিত কৰ—  
*v. i.* to march off in files শাৰী শাৰী হৈ  
যা। —*n.* a narrow passage, as between  
hills ঠেক বাট, চেপামৰা বাট। **Defilement** *n.*  
pollution দূষতা, অপহিততা।

**Define** (ডিফাইন্) *v. t.* to fix the limit of  
সীমা বান্ধি দে, ঠিকাকৈ দে, নিৰ্দ্ধাৰণ কৰ; to  
describe, to explain অৰ্থ ভাঙ্গ, ব্যাখ্যা কৰ,  
খোলেচা কৰ।

**Definite** (ডিফিনিট্) *adj.* defined, precise,  
exact স্পষ্ট, খাটাং খোলেচা, নিৰ্দ্ধাৰিত, নিৰ্দেশক।  
**Definitely** *adv.* clearly স্পষ্টকৈ, খাটাংকৈ।  
—*ition* *n.* a description of a thing ব্যাখ্যা,  
খোলেচা অৰ্থ; an explanation অৰ্থ, ব্যাখ্যা,  
বৰ্ণনা। —*tive* *adj.* positive খাটাং, নিশ্চিত,  
নিৰ্দেশক।

**Deflagrate** (ডিফ্লেগ্ৰেট্) *v. t.* to burn down  
দাহ কৰ, ততালিকে পুৰি ধ্বংস কৰ। —**grator** *n.*

a rapid combustion বেগতে পুৰি ধ্বংস কৰণ।  
—**grator** *n.* a galvanic instrument for  
producing rapid combustion ততালিকে দাহ  
কৰোৱা তাড়িত যন্ত্ৰ।

**Deflate** (ডিফ্লেট্) *v. t.* to let out gas গেছ-  
ভাপ বাজ কৰ; to reduce the inflation of  
currency চলিত মুদ্ৰাৰ মূল্য হ্ৰাস কৰ। **Defla-**  
**tion** *n.*

**Deflect** (ডিফ্লেক্ট্) *v. t. or v. i.* to turn aside,  
to deviate from a proper course আওচলীয়া  
হ বা কৰ, বাট এৰি অবাটে যা, ঠাইতে বৈকা কৰ  
বা হ। —**tion**, **Deflexion** *n.* deviation নৈক্য  
গতি, এচলীয়া হৈ যাওন, নিপথ গমন।

**Deflower, Deflour** (ডিফ্লাৱাৰ্) *v. t.* to deprive  
to flower ফুল সৰা, সৌন্দৰ্যনাশ কৰ; to ravish  
বলাংকাৰ কৰ।

**Defluxion** (ডিফ্লাক্চন্) *n.* a discharge of fluid  
in the body সেদুন ওলোৱা, স্বেগা নিগন্ত।

**Defoliate** (ডিফ'লিয়েট্) *v. t.* to deprive of  
leaves গছৰ পাত সৰা, লঠা কৰ। **Defoliation**  
*n.* the time of shedding leaves গছৰ পাত  
সৰা সময়।

**Deforce** (ডিফ'ৰ্চ্) *v. t.* to keep out of  
possession by force বলেৰে বে-দখল কৰ।

**Deforcement** *n.* a resistance to the execution  
of a legal writ or warrant টেকেলা, বেদখলী,  
হুকুম অমান্য।

**Deforest** (ডিফ'ৰেষ্ট্) *v. t.* disforest চৰ্কাৰী  
বনিত হাবিয়নি এৰি দে। হাবিয়ৰ গুচা।

**Deform** (ডিফ'ৰ্ম্) *v. t.* to disfigure, to injure  
the form of আভঙ্গা কৰ, কুকৰ্ণ কৰ, বিকৃতি  
কৰ। **Deformed** *adj.* disfigured, mis-  
happen আভঙ্গা, আগটী, কুৰূত, ডেমেচা।

**Deformation** *n.* a defacing বিকৃতি কৰণ।  
**Deformity** *n.* disfigurement an unnatural  
shape বিকৃতি, বিকলঙ্গ, কুকৰ্ণ।

**Defraud** (ডিফ্ৰাড্) *v. t.* to cheat, to deprive  
of anything by fraud প্রভাৱণ কৰ, ছল কৰ,  
ডুৰা দে।

**Defray** (ডিফ্ৰে) *v. t.* to bear the expense  
of, to pay খৰচ দে, ধন সোধা, আদায় কৰ।

**Deft** (ডেফ্ট্) *adj.* clever দক্ষ, খৰপোচ। শুভ্ৰ.

নিপুণ। *Deftly adv.* clearly, skilfully  
নিপুণৰূপে। *Deftness n.* নিপুণতা, দক্ষতা।

**Defunct** (ডিফাণ্ট) *adj.* dead মৃত, ফোঁতী। —*n.*  
a dead person মৃতব্যক্তি, মৰা মানুহ, ফোঁতী।

**Defy** (ডিফাই) *v. t.* to challenge, to dare  
ক্ষেপেৰি পাত, উভতি ধৰ, অবজ্ঞা কৰ, সাহ দেখা,  
ক্ষেপপাত।

**Degenerate** (ডি'জেনে'ৰেট) *adj.* having  
declined from the high qualities of race  
বিসৰ্চীয়া, জাত এৰা, অধোগামী, বিজত্বৰা,  
বিজ্ঞতৰীয়া। —*v. i.* to grow worse, to  
decline from a nobler state অধোগামী হ,  
বিসৰ্চীয়া হ, নীহ হ, জাত এৰ। **Degeneracy,**  
**Degeneration n.** the state of being  
degenerate অধঃপতন, দুৰৱস্থা। (L. *De* =  
down from; *genus* = kind).

**Degrade** (ডি'গ্রেড) *v. t.* to lower in rank  
or grade, to disgrace তললৈ নামা, ওপৰ খাপৰ  
পৰা তললৈ আন, লঘু কৰ। —**ation n.** disgrace,  
a lowering in dignity লাহুনা, নিয়পদহ কৰণ,  
পদহুতি, অধোগতি।

**Degree** (ডি'গ্ৰি) *n.* a grade or step পদ, খাপ;  
a relative position, extent এটাবপৰা আন  
এটা বস্তুলৈ কিমান দূৰ তাৰ পৰিমাণ; rank  
উপাধি, পদবী a mark of honour conferred  
by universities বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাধি যেনে—  
(বি. এ; এম. এ); the 360th part of a  
circle বৃত্তৰ ৩৬০ ভাগৰ এভাগ; nearness of  
relationship গাতলগা সম্বন্ধ, বংশৰ পুৰুষ; one  
of three stages of an adjective in grammar  
গুণৰ বা বিশেষণ পদৰ পৰিমাণ। **Fever rises to**  
**104 degrees** = জ্বৰৰ ভাপ ১০৪ ডিগ্ৰি হৈছে। **By**  
**degrees** = gradually ক্ৰমে ক্ৰমে, দোপত-দোপে।  
**We are within three degrees of consanguinity**  
= আমি তিনি পুৰুষৰ ভিতৰতে আছোঁ। **To**  
**a degree** = to an extreme অত্যন্ত, নিচেই।  
(L. *gradus* = step).

**Degust** (ডি'গাষ্ট) *v. t.* to taste সোৱাদ ল।  
—*v. i.* সোৱাদ প।

**Dehisce** (ডিহীছ) *v. i.* ( of seed vessels ) to  
burst open শস্যৰ গুটি ফাটি পৰ। —**nce n.**  
ফাটি পৰা ঘটনা। —**nt adj.** ফাটি পৰা।

**Dehumanize** (ডিহিউমেনাইজ) *v. t.* to divest  
of human qualities মানবোচিত গুণসমূহ  
নোহোৱা হৈ যা।

**Dehydrate** (ডিহাইড্ৰেট) *v. t.* to deprive of  
water জলমুগ কৰ; পানীবোৰ ভাপ কৰি  
উৰাই দে।

**Dehortation** (ডি'হৰ্টেশ্বন্) *n.* dissuasion কোনো  
কাম নকৰিবলৈ যুক্তি দেখুৱাই কান্ধ কৰণ, কথাবে  
ভং নিওৱাটো।

**Deify** (ডি-ই-ফাই) *v. t.* to exalt, to treat like  
a deity দেৱতুল্য কৰ, একেবাবেই আকাশত  
তোল, দেৱতাৰ দৰে পূজা কৰ। **Deification n.**  
দেৱতা জ্ঞান।

**Deign** (ডেইন্) *n., v. i.* condescend, think fit  
ভাল বোল, ইচ্ছা কৰা, সম্মত হ। —*v. t.* to give,  
to grant দে, প্ৰদান কৰ।

**Deist** (ডি-ইষ্ট্) *n.* one who believes in the  
existence of God but denies a revelation  
এজন ঈশ্বৰ আছে বুলি যি বিশ্বাস কৰে কিন্তু কোনো  
অৱতাৰ নোমানে। **Deism n.** the creed of deist  
অকল একেশ্বৰবাদী মত।

**Deity** (ডি-ইটি) *n.* godhead, a god or goddess  
দেৱতা, দেৱদেৱী; the Supreme Being  
ঈশ্বৰ।

**Deject** (ডি'জেক্ট্) *v. t.* to dispirit, to cast  
down the countenance হতাশ কৰ, বেজাৰ  
লগা, নিৰুৎসাহ কৰ। **Dejected adj.** dispirited  
জুলুকা, মনমৰা। **Dejection n.** mental depress-  
ion মনোভঙ্গ, বেজাৰ।

**Dejeuner** (ডি'-জানে) *n.* breakfast পুৱাৰ আহাৰ,  
প্ৰথম ভোজন।

**Delay** (ডিলে) *v. t.* to put off to another  
time, to detain স্থগিত ৰাখ, পাটলৈ থ। —*v. i.*  
to pause পলম কৰ, বেলি কৰ। —*n.* a deferr-  
ing, a lingering পলম, লেহেম, গহৰি, হেমাৰি,  
বাধা।

**Delectable** (ডি'লে'ক্-টেবল্) *adj.* pleasing,  
delightful আনন্দজনক, মনোৰম। **Delectation**  
*n.* delight আনন্দ।

**Delegate** (ডে'লি'গেট্) *v. t.* to send as a  
representative, to entrust কোনো কামত  
প্ৰতিনিধি কৰি পঠা, ভাৰ দে, অৰ্পণ কৰ। —*n.* a



representative প্রতিনিধি। **Delegation** *n.* a delegating ভাবাপণ, প্রতিনিধি নিয়োগ।

**Delegation of powers**=ক্ষমতা প্রদান।

**Delete** (ডে'লিট্) *v. t.* to erase, to efface মছি পেলা, ওচা, উঠাই পেলা। **Deletion** *n.* ওচোরা বা উঠাই পেলোৱা কাম।

**Deleterious** (ডে'লিটিব'ইয়চ্) *adj.* destructive, poisonous প্রাণনাশক, বিষময়, অনিষ্টজনক।

**Deliberate** (ডে'লিবা'ৰেট্) *v. t.* to weigh well in the mind ভাবি চিন্তি স্থির কৰ, বিবেচনা কৰ। —*v. i.* to reflect ভালকৈ গমি চা, মনে মনে আলোচনা কৰ। —*adj.* well considered ভাবিচিন্তি কৰা; circumspect কৰো বুলি কৰা, বিবেচক, স্থিৰ।

**Deliberately** *adv.* ভাবি চিন্তি, বিবেচনাপূৰ্বক।

**Deliberation** *n.* mature reflection, coolness বিবেচনা, স্থিৰ-চিন্তা, চিন্তা ভাবনা। **Deliberative** *adj.* acting by deliberation বিবেচনাপূৰ্বক কৰা।

**Delicacy** (ডে'লিকেচি) *n.* refinement, nicely, anything delicate কোমলতা, মধুৰতা, নিয়াৰি-গুণ বা অৱস্থা, সুখাঙ্গ; luxuriousness লাহিবলাহ। **Delicate** *adj.* nice, pleasing to the taste, dainty মনোহৰ, সুন্দৰ, মধুৰ, তৃপ্তিজনক; tender কোমল, লাহি, আলসুৱা, মিহি; refined in manners লাহবি, শান্ত-প্রকৃতিৰ, নম্ৰ। I feel some delicacy=মোৰ বেয়া লাগে, বা লাজ লাগে।

**Delicious** *adj.* sweet to the taste, pleasing to the senses কচিকৰ, সুমিষ্ট, তৃপ্তিজনক।

**Deliciousness** *n.* মধুৰতা।

**Delight** (ডি'লাইট্) *v. t.* or *v. i.* to please highly মনত সন্তোষ লগা, বহু লগা, বহু পা, আনন্দিত হ। —*n.* extreme satisfaction, great joy or pleasure বহু, আনন্দ, আনন্দ, উলাহ। **Delighted** *adj.* greatly pleased অত্যন্ত আনন্দিত বা সন্তুষ্ট। **Delightful, Delightful** *adj.* full of delight আনন্দপূৰ্ণ, সন্তোষজনক, মনোহৰ, বহু লগা। **Delightness** *n.* সন্তোষ, আনন্দ।

**Delimitation** (ডি'লিমিনেশন্) *n.* a fixing of the limit সীমানিৰ্দ্ধন।

**Delineate** (ডিলিনি'য়েট্) *v. t.* to draw the outline, to portray, to describe বেথ দে, নক্সা কৰ, আঁচ, বৰ্ণনা কৰ। —*ation* *n.* act of drawing the outlines, a sketch, a description আঁচন, অঙ্কিতকৰণ, নক্সা, বৰ্ণনা।

**Delineator** *n.* one who delineates নক্সা কৰোতা।

**Delinquent** (ডে'লিং-কোৱে'ণ্ট্) *adj.* failing in duty জগৰীয়া, অপৰাধী, দোষী। —*n.* a transgressor, a criminal জগৰ কৰোতা, অপৰাধী লোক। —*ency* *n.* failure in duty, a fault, a crime কবিলগা কামত হেলা, দোষ, অপৰাধ, দায়, জগৰ, কচুৰ।

**Deliquate** (ডে'লিকো'ৱেট্) *v. t.* to melt পমা, গলা। —*v. i.* to become liquid পানী ত, পমি যা।

**Delirious** (ডে'লিৱিয়চ্) wandering in mind, light-headed প্রলাপী, বিভ্রম, হুঁচু নথকা।

**Delirium** *n.* state of being delirious, a raving strong excitement প্রলাপ, আবৰি-বিবৰি, ভ্রম, বলিয়ালি। **Delirium-tremens**=মদ খাই বেহুচ হোৱা অৱস্থা আৰু তাৰ লগৰ কঁপনি।

**Delitescent** (ডে'লিটিচে'ণ্ট্) *adj.* concealed গুপ্ত (যেনে কোনো ব্যাধিৰ সঁচা), লুকাই থকা।

**Deliver** (ডে'লিভাৰ্) *v. t.* to set free মুক্ত কৰ, মুকলি কৰ, এৰি দে; to rescue উদ্ধাৰ কৰ, বন্ধা কৰ, সৰুৱা; to part with দে, সমৰ্পণ কৰ; to pronounce প্রকাশ কৰি ক, শুনা; to disburden a woman of child প্রসৱ কৰা। **To deliver over**=সমৰ্পণ কৰ। **Deliverance** *n.* act of freeing, rescue নিস্তাৰ, মুক্তি, পৰিত্ৰাণ, বিপদৰপৰা উদ্ধাৰ, নিষ্কৃতি; parturition গা খালিচা, প্রসৱ; utterance of a judgement হুকুমজাৰি। **Delivery** *n.* rescue পৰিত্ৰাণ, বন্ধা, মুক্তি; manner of speaking in public বক্তৃতা দিয়াৰ ধৰণ; the act of giving or transmitting দিয়া কাৰ্য; childbirth প্রসৱ। **Delivery of letters**=চিঠি বিলি কৰণ। **Delivery of possession**=দখল দেওন।

**Dell** see Dale.

**Delta** (ডেল্টা) *n.* the fourth letter of the Greek alphabet গ্রীক-ভাষাৰ ষষ্ঠ আখৰ; a

tract of land of the form of a triangle formed at the mouth of a river নৈৰ মুখৰ ত্ৰিভুজাকাৰ চাপৰি ; ব-বীপ ।

**Deltoid** (ডে'ল্টইড্) *adj.* triangular ত্ৰিভুজাকাৰ ।

**Delude** (ডে'লিউড্) *v. t.* to impose upon, to deceive কঁকি দে, ভুৱা দে, ছল । —*sion n.* the act of deluding, a false belief প্রভাৱণা, অম, ভুল বিশ্বাস, মিছা ভাবনা । —*sive adj.* tending to delude ভ্ৰান্তিমূলক, অমজনক ।

**Deluge** (ডে'লিউজ্) *n.* a great flood, inundation জলপ্লাবন, ভয়ানক ঢল । —*v. t.* inundate, to overflow, to overwhelm as with water পানীৰে তল নিয়া, ভুৱা, বুৰা, ঢলা ।

**Delve** (ডেল্ভ্) *v. t.* or *v. i.* to dig with a spade কোৱেৰে খন । —*n.* a cave খনা গাঁত ।

**Demagogue** (ডে'মেগগ্) *n.* a leader of the people গাঁৱৰ মুখাল মানুহ, সাধাৰণ প্রজাৰ গুৱিয়াল ।

**Demand** (ডিমেন্ড্) *v. t.* to claim, to require দাওৱা কৰ, দাবী কৰ, লাগ, প্ৰয়োজন হ; to ask for খোজ, মাগ, সাধ; to question সোধ । —*n.* a claim by right দাওৱা, দাবী; a great call for anything প্ৰয়োজন, অভাৱ; an asking সাধনি । **Demandable** *adj.* that may be demanded দাবী বা দাওৱা কৰিব লগীয়া, সাধিব পৰা । **What price do you demand**=তোমাক কিমান দাম লাগে? **Who demands**=এইটো কাক লাগে? এইটো কোনে লব খোজ? **In great demand**=cagerly sought after বৰকৈ বিচাৰে, প্ৰয়োজনীয় । **The note is payable on demand**=হুচীৰ টকা লাগে বুলিলেই দিব লাগিব; যেতিয়া খোজে তেতিয়াই দিব লাগে । **Notice of demand**=সাধনি পৰওনা । **The demand for this is very great**=ইয়াৰ প্ৰয়োজন বৰ বেচি; এইটো বেচিকৈ বিক্ৰী হয় বা চলে ।

**Demarcation, Demarkation** (ডি'মাৰ্কেছন্) *n.* division, boundary বিভাগ, সীমা, সীমা ঠিক কৰণ ।

**Demean** (ডি'মীন্) *v. t.* to behave, (with *self*) ব্যৱহাৰ কৰ, আচৰণ কৰ । —*v. t.* to make

mean, to lower অপকৃষ্ট কৰ, অধঃ কৰ । **Demeanour n.** conduct, deportment আচৰণ, বেহৰুপ, ব্যৱহাৰ ।

**Dement** (ডি'মেন্ট্) *v. t.* to render insane বেহচ কৰ, অজান কৰ । **Demented** *adj.* insane বেহচ, চোৰাবলীয়া, বিভ্রম, বাউল ।

**Demerit** (ডি'মেৰিট্) *n.* ill-desert, fault দোষ দায়, বদগুণ ।

**Demersed** (ডিমাৰ্ছ'দ) *adj.* growing under water পানীৰ তলত গজা ।

**Demesne, Demain** (ডি'মেন্) *n.* a manor house and the land attached to it ডান্ধৰ মানুহৰ ঘৰবাৰী ।

**Demigod** (ডে'মিগড্) *n.* half a god, a deified hero উপদেৱতা, দেৱত লতা বীৰ ।

**Demimonde** (ডেমিমণ্ড্) *n.* a kept woman চপনীয়া তিৰোতা, ধামনী তিৰোতা, বেজা ।

**Demise** (ডিমাইজ্) *n.* death of a distinguished person পৰলোক গমন, মৃত্যু; transfer of the crown or estate ৰাজ্যভাৰ অৰ্পণ বা হস্তান্তৰ কৰণ । —*v. t.* to convey by lease to bequeath by will উইল কৰি দে, পট্টা ৰাখি কৰি দে ।

**Demit** (ডি'মিট্) *v. t.* relinquish, to resign পৰিত্যাগ কৰ, ইস্তফা দে ।

**Demobilise** (ডি'মবিলাইজ্) *v. t.* to disband সেনাদল ছিন্নভিন্ন কৰ, দলভঙ্গ কৰ । **Demobilisation n.** দলভঙ্গ কৰণ ।

**Democracy** (ডে'মক্ৰেচি) *n.* Government by the people প্রজাতন্ত্ৰ, প্রজাৰ দ্বাৰা শাসন, গণতন্ত্ৰ । —*crat n.* one who promotes democracy প্রজাতন্ত্ৰ-প্ৰণালী সমৰ্থনকাৰী । —*cratic adj.* relating to democracy প্রজাতন্ত্ৰ সম্বন্ধীয়, সকলোকে সমানে ৰাজ্যশাসন-ক্ষমতা দিব খোজা ।

**Demolish** (ডি'মলিছ) *v. t.* to destroy, to ruin ধ্বংস কৰ, ভাঙ্গি পেলা —*lition n.* act of pulling down ভাঙ্গি পেলাৱা কাৰ্য্য, ভাঙ্গন ।

**Demon** (ডে'মন্) *n.* an evil spirit পিশাচ, দৈত্য; বাহুদ, দ'ত । **Demoniac** *adj.* belonging to or possessed by a demon ভূতে পোৱা, পিশাচীয়া । **Demonism n.** belief in demons ভূত পিশাচত বিশ্বাস ।

**Demonstrate** (ডে'মন'ষ্ট্ৰেই) *v. t.* to point out clearly, to prove fully স্পষ্টকৈ দেখা, প্রমাণ কৰ, ভাঙ্গি ক। —**ation** *n.* a proof beyond doubt স্পষ্ট প্রমাণ; expression of feelings কাৰ্য্যৰ দ্বাৰা ভাব প্রকাশ সমাবেশ। —**strative** *adj.* making evident, conclusive সাক্ষাৎ-বোধক, প্রামাণিক। —**strator** *n.* one who proves beyond doubt, one who teaches physics, chemistry or anatomy প্রমাণ বুজাওতা, ভাঙ্গিপাতি দেখাওতা; কোনো বিজ্ঞান শিকক।

**Demoralise** (ডি'মৰেলাইজ্) *adj.* to corrupt দুশ্চিন্তিত কৰ, নীতিভ্ৰষ্ট কৰ। **Demoralisation** *n.* corruption in morals নীতিভ্ৰষ্টতা, অসামুদা।

**Demote** (ডি'ম'ট) *v. t.* to reduce in rank হীন পদস্থ কৰ। (*opp.* promote).

**Demotic** (ডি'মটিক্) *adj.* pertaining to demos —the people, popular সার্বজনীন বাইজ সম্বন্ধীয়, প্রজাবিষয়ক।

**Demulcent** (ডি'মাল্চেণ্ট) *adj.* soothing সুত-লগোতা, যত্নগানিবাৰক, শান্তিদায়ক।

**Demur** (ডি'মার্) *v. t.* to hesitate, to scruple, to object কেৰেহেঁহা, থেৰোগেৰো কৰ, আপত্তি কৰ। —*n.* hesitation থেৰোগেৰো, কেৰেহেঁহি; pause থমকা। **Demurrer** *n.* one who demurs আপত্তিকাৰক; a plea in law কোনো মোকদ্দমা চলিব নোৱাৰা সম্বন্ধে আইনধৰ্মিত আপত্তি।

**Demure** (ডে'মিউৰ্) *adj.* affectedly modest, sober ধীৰ, গহীন, গভীৰ, গপাল।

**Demurrage** (ডে'মৰেজ্) *n.* allowance for under-detention or delay বেল-জাহাজত তনা মালৰ গহৰি ভাড়া।

**Demy** (ডি'মাই) *n.* a size of paper 18"×22" inches (45.5×56 cms) এবিধ কাগজৰ আকাৰ।

**Den** (ডে'ন্) *n.* a cave, the lodge of a wild beast গলুৰ, বনবীৰা জন্তু থকা চোং; a haunt of vice কোনো গৰ্হিত কামৰ বাবে বখা গোপনীয় স্থান, বেয়া কামৰ আড্ডা।

**Denary** (ডে'নেৰী) *adj.* containing ten

দহোটায়া, দহথকা। **Denarius** *n.* এবিধ ৰোমদেশীয় মুদ্ৰা।

**Denationalise** (ডি'নেছনেলাইজ্) *v. t.* to deprive of national rights জাতীয় অধৰণবা বঞ্চিত কৰ।

**Dendriform** (ডে'ড্ৰি'ফৰ্ম) *adj.* having the form of a tree বৃক্ষাকৃতি, গছৰ আকাৰৰ। **Dendroid** *adj.* বৃক্ষাকৃতি।

**Dendrochronology** বালিপৰ্য্যবস্তৰ বিজ্ঞান; গছ চাই বয়স নিৰ্ণয় কৰা বিজ্ঞা।

**Denial** (ডে'নিয়েল্) *n.* refusal, contradiction অস্বীকাৰ, নুই, নামঞ্জুৰ।

**Denizen** (ডে'নিজেন্) *n.* an inhabitant, one made a citizen বাসিন্দা, বসভকাৰী, জয়িবাসী।

**Denizenship** = নগৰবাসী লোকৰ বহু।

**Denominate** (ডিনমি'নেট্) *v. t.* to give a name to, to call নাম দে, ক, বোল। —**ation** *n.* the act of naming, a title, a religious body on sect নামকৰণ, উপাধি, আখ্যা, সন্তদায়। **Denominator** *n.* the lower number in a vulgar fraction ভগ্নাংশৰ সৰু অঙ্কটো, কোনো সংখ্যাৰ ক্ষুদ্ৰ ভাগ।

**Denote** (ডি-ন'ট্) *v. t.* to mark off চিন দে; to signify by a sign নিৰ্দেশ কৰ, বুজা। —*n.* **Denotation.**

**Denouement** (ডে-নু-ম'ন্) *n.* the final event of a story কোনো নাটক বা গল্পৰ শেষ মূল কথা, মূল বহুত।

**Denounce** (ডিনাউন্স্) *v. t.* to accuse openly, দোষাৰোপ কৰ, প্রকাশ্যভাবে নিন্দা কৰ।

**Denouncement** (ডিনাউন্সমেণ্ট্) *n.* any formal declaration প্রকাশ্য দোষাৰোপ; a threat ধমক্, ভয় প্রদৰ্শন।

**Dense** (ডে'ন্স্) *adj.* thick, close ঘন, ভাঠ, ঠাং খোৱা, ঘোপমৰা। —*ly* *adv.* ভাঠকৈ। **Denseness**, **Density** *n.* thickness কিমান ভাঠ বা ঘনতাৰ পৰিমাণ, ভাঠ অৱস্থা।

**Densimeter** (ডে'ন্সিটিমিটাৰ্) *n.* an instrument for measuring the density কিমান ভাঠ বা গধুৰ তাক জোখা যন্ত্ৰ।

**Dent** (ডেণ্ট্) *n.* a small hollow made by the pressure of a hard body দাগ, বাঁজ,

খণ্ড। **Dented** *p. adj.* marked with dents  
খাঁজ কটা, দাঁতবি কটা।

**Dental** (ডেণ্টেল) *adj.* pertaining to the  
teeth দাঁত সম্বন্ধীয়; pronounced by the aid  
of the teeth দন্ত্য। — *n.* a letter pronoun-  
ced with the teeth দন্ত্য বর্ণ।

**Dentate** **Dentated** (ডেণ্টেট, ডেণ্টেটেড) *adj.*  
notched, toothed খাঁজ থকা, দাঁতবি কটা।

**Denticle** (ডেণ্টিকল) *n.* a small tooth সৰু  
দাঁত। **Denticulate**, — *d adj.* notched দাঁতবি  
কটা।

**Dentiform** (ডেণ্টিফর্ম) *adj.* of the form of  
tooth দাঁতৰ দৰে।

**Dentifrice** (ডেণ্টিফ্রিচ) *n.* a certain powder  
to cleanse the teeth দাঁতোন, দাঁতত ঘঁহা  
গুড়ি দৰব।

**Dentist** (ডেণ্টিষ্ট) *n.* one who treats disease  
of the teeth or inserts artificial teeth  
দাঁতৰ ডাক্তৰ, দাঁত বন্ধোৱা কাৰিকৰ। — *ry*  
*n.* the business of a dentist কৃত্ৰিম দাঁত  
বন্ধোৱা বিদ্যা। **Dentition** *n.* the cutting  
or growing of teeth দাঁত কটা বা গজোৱা  
কাৰ্য্য।

**Danude** (ডে'নিউড্) *v. t.* to make nude or  
lay bare নাজুঠা কৰ, উদং কৰ। **Denudation**  
*n.* লঠৰা কৰণ।

**Denunciate** (ডিনান্সিয়েট) *v. t.* same as  
**Denounce**, — *ciation n.* ধমক। — *ciatory adj.*  
threatening.

**Deny** (ডি'নাই) *v. t.* gainsay আঁসমাত, নুই  
কৰ, মিছা বুলি ক; to reject অস্বীকাৰ কৰ,  
নাযত্ন কৰ। **Self-denial** = আত্মসংযমন। **To**  
**deny one's self** = ইচ্ছিত্ব দমন কৰ, সকলো  
সুখভোগ এৰ। **There is no denying** = নুই  
কবিলে নহৰ।

**Deodar** (ডে'রডাৰ্) *n.* a kind of cedar দেৱদাঁক  
বৃক্ষ, চন্দন কাঠ।

**Deodate** (ডিৱ'ডেট) a gift from God দেৱদত্ত।  
(*L. Deo* = God).

**Deodorise** (ডি'রডবাইজ্) *v. t.* to take away  
bad smell বেয়া গোন্ধ মাৰ নিয়া, সুগন্ধি কৰ।

**Deoxidate** or **Deoxidise** (ডি-অক্সিডেট্, — ডাইজ্)

*v. t.* to deprive of oxygen অক্সিজান বায়ু  
নোহোৱা কৰ।

**Depart** (ডি'পাৰ্ট্) *v. i.* to go away গ্ৰহান কৰ,  
গুচি যা; to forsake, to die দেহা এৰ, ইহলোক  
পৰিত্যাগ কৰ। **The departed** = মৃতক সকল,  
মৰালোক সকল।

**Departure** (ডি'পাৰ্চাৰ্) *n.* act of departing,  
going away গ্ৰহান, গমন; death মৰণ, মৃত্যু;  
deviation গতি, ব্যতিক্ৰম। **A new departure**  
= a new course নতুন কাৰ্য্য বা নিয়ম, বিশেষ  
পৰিৱৰ্ত্তন না থকা।

**Department** (ডি'পাৰ্টমেণ্ট্) *n.* a separate  
office, a separate part of business বিভাগ,  
কাৰ্য্য বিভাগ। **Departmental adj.** pertaining  
to a department বিভাগীয়, বিভাগীয় অফিচৰ  
গৰা হোৱা বা কৰা।

**Depauperize** (ডিপপাৰাইজ) *v. t.* to remove  
from the state of a pauper নিঃসহল অৱস্থাৰ  
পৰা মুক্ত কৰ।

**Depend** (ডিপেণ্ড্) *v. t.* to hang down ওলমা;  
to rely নিৰ্ভৰ কৰ; to be pending হুণ্ডিত  
ৰাখ।

**Dependant** (ডিপেণ্ডেণ্ট্) or **Dependent** *n.*  
one subordinate to another, a hanger on  
চত বা তলতীয়া লোক।

**Dependent** (ডেপেণ্ডেণ্ট্) *adj.* relying on,  
contingent পৰাধীন, চত্, তলতীয়া, আশ্ৰিত  
তাৰেদাৰ। **Dependence** *n.* state of being  
dependent পৰাধীনতা, অধীনতা; that on  
which one depends আশ্ৰয়; reliance  
বিশ্বাস, ভৰসা। **Dependency** *n.* a colony,  
subordinate to the mother-country  
ঘাই ৰাজ্যৰ অধীনে থকা পশুৱা ৰাজ্য, উপনিবেশ,  
অধীনতা।

**Depict** (ডি'পিঙ্ক্) *v. t.* to paint, to describe  
চিত্ৰ কৰ, বৰ্ণনা কৰ, আঁকি দেখুৱা।

**Depilate** (ডি'পিলেট) *v. t.* to remove the  
hair from নোম গুচা। **Depilatory** *adj.*  
শোমনাশক।

**Deplete** (ডেপ্লিট্) *v. t.* to empty, to exhaust  
খালি কৰ, কম, নিশ্বেজ কৰ। **Depletion** *n.* ভেজ  
কাটন, ক্ষয় কৰণ।

**Deplore** (ডি'প্ল'ৰ্) *v. i.* to express grief for, to lament শোক কৰ, বেজাৰ কৰ। **Deplorable** *adj.* lamentable দুখ লগা, শোচনীয়, শোচনীয়। **Deplorably** *adj.* শোচনীয়কপে। (L. *Plorare* = to weep).

**Deploy** (ডে'প্লই) *v. t.* to extend বহল কৰ। —*v. i.* to extend into a line, as troops মুকলি হ, শাৰীপাত।

**Deplume** (ডি'প্লুম্) *v. t.* to take feathers from পাখি সৰা।

**Depone** (ডি'পন) *v. t.* to testify upon oath হলপ লৈ ক, শপতখাই ক। **Deponent** *n.* সাক্ষী।

**Depopulate** (ডি'পপু'লেই) *v. t.* to deprive of population প্রজাশূন্য কৰ, জনশূন্য কৰ। **Depopulation** *n.* havoc, destruction প্রজা কয়, বিনাশ।

**Deport** (ডি'প'ৰ্ট) *v. t.* to transport কলীয়াপানীলৈ পঠা, দেশান্তৰী কৰ; to behave আচৰণ কৰ, ব্যৱহাৰ কৰ। **Deportation** *n.* exile দেশান্তৰী কৰণ। **Deportment** *n.* behaviour আচৰণ, ব্যৱহাৰ।

**Depose** (ডি'প'জ্) *v. t.* dethrone, to degrade from a high position ৰাজ-পদৰণবা নমা, পদ-চ্যুত কৰ; to give evidence সাক্ষী ক, জবানবন্দী দে। **Deposition** *n.* act of deposing ওখ পদৰণবানমোৱা কাৰ্য্য; removal ছত্ৰভঙ্গ, বজা ভঙ্গা; testimony taken on oath জবানবন্দী; sediment গেল।

**Deposit** (ডি'পজিট্) *v. t.* to place, to lay up জমা কৰ, সঁচি ৰাখ, গোটাই থ; to entrust জিম্মাত ৰাখ। —*n.* that which is deposited জমা, সঁচতীয়া ধন বা বস্তু, গছনীয়া বস্তু; a pledge স্থাপ্য ধন, বন্ধক। **Depository** *n.* সঁচতীয়া ঠাই, ভঁড়াল। **Depositor** *n.* সঁচতীয়াৰ, ধন জমা ৰখোঁতা। To deposit papers in court = আদালতত কাকাজ-পত্ৰ দাখিল কৰ। **Deposit of money** = টকা আমানত, টকা দাখিল।

**Depot** (ডিপো) *n.* a store-house মালৰ গুদাম, গুদাম ঘৰ; a military station where stores are kept and recruits are trained চিপাহী শিকোৱা আৰু সৈন্যৰ বস্ত্ৰ-বাহানি থোৱা আড্ডা। A coolie depot = কুলী ৰখা আড্ডা।

**Deprave** (ডি'প্ৰেভ্) *v. t.* to corrupt, to vitiate অতিশয় বেজা কৰ, খেৰেচ কৰ, কলুষিত কৰ। **Depraved** *adj.* corrupt ভ্ৰষ্ট, কলুষিত অনাচাৰী। **Depravity** *n.* corruption of morals, extreme wickedness অনাচাৰ, দুশ্চৰিত্ৰতা, কুপ্ৰভৃতি।

**Deprecate** (ডে'প্ৰি'কেট্) *v. t.* to try to ward off by prayer উপাসনা কৰি বিপদ নিবাৰণ কৰ; to plead against প্রতিবাদ কৰ, যেয়া বুলি ক; to regret deeply বেজাৰ কৰ। **Deprecation** *n.* act of deprecating আপদ নিবাৰণার্থে কৰা পূজা-সেৱা।

**Depreciate** (ডি'প্ৰিছিয়েট্) *v. t.* to lower the value of, to discharge এক্সা, অকামিলা বুলি ক, নিন্দা কৰ, মূল্য কম। **Depreciation** *n.* act of depreciating মূল্যৰ হ্ৰাস, কম হওন, নিন্দা, না-পছন্দ। **Depreciative** *adj.* নিন্দামূল্য, মূল্য হ্ৰাস কৰণীয়।

**Depredate** (ডে'প্ৰিডেট্) *v. t.* to plunder, to waste লুটপাট কৰ, ধ্বংস কৰ, চাৰখাৰ কৰ। **Depredation** *n.* act of plundering লুট, লুণ্ঠন, ধ্বংস, অত্যাচাৰ, উপদ্রৱ। **Depredatory** *adj.* plundering লুটপাট কৰি ফুৰা।

**Depress** (ডি'প্ৰেচ্) *v. t.* to press down তললৈ হেঁচ, হেৰোপা; থুৱা, পোটোকা পেলা; to lower চাপৰা, কম; to humble নম্ৰ কৰ; to cast a gloom over জ'ই পেলা, বিমৰ্ষ কৰ। **Depressed** *adj.* lowered পোটোকা পৰা, হেঁচা খোৱা, হোৰোপা; dejected মনমৰা, নিকংসাহ। **Depressed class** = untouchables নীহ জাতৰ লোক সমূহ। **Depression** *n.* a sinking or lowering তললৈ নমা বা কমি অহা অৱস্থা; a hollow পোটোকা, খাল; dejection বেজাৰ, বিষাদ। **Depression of the barometer** = বায়ু মাপ যন্ত্ৰৰ অধঃগতি।

**Deprive** (ডিপ্ৰাইভ্) *v. t.* to take from, to dispossess বঞ্চিত কৰ, কাঢ়ি ল; to bereave নিষ্ঠকাৰ কৰ। **Deprivation** *n.* act of depriving বঞ্চনা, অপহৰণ, ক্ষতি; suffering from hardship যাতনা।

**Depth** (ডে'প্থ) *n.* deepness দ, গভীৰতা; a deep place দ ঠাই; the sea সাগৰ; abstruseness

নিগূঢ়তা, সাধাৰণ বুজিবে চুকি নোপোৱা অৱস্থা ; the middle মাঝেহোৱা। **Depthless** *adj.* having no depth উৰাং। **Out of one's depth** = in water where one cannot touch bottom খাউনি নোপোৱা, অখাউনীয়া সাধাৰণ বুজিবে চুকি নোপোৱা। **The depths** = দৰিদ্ৰতা, নিচলা অৱস্থা।

**Depute** ( ডে'পিউট ) *v. t.* to send by appointment কোনো বিশেষ কামত মোকৰল কৰি পঠিয়া, প্ৰেৰণ কৰ। **Deputation** *n.* act of deputing কোনো কামত পঠোৱা কাৰ্য্য ; the person or persons deputed প্ৰতিনিধিসকল, সঁজাতী। **Deputy** *n.* one appointed to act for another, a delegate আন এজনৰ সলনি কাম কৰোঁতা, প্ৰতিনিধি। — **speaker** উপাধ্যক্ষ। — **commissioner** উপায়ুক্ত।

**Deraile** ( ডিৰেইল্ ) *v. t.* to put out of rails বাগ-বাই পেলা।

**Derain** ( ডিৰে'গ্ ) *v. t.* to justify সাব্যস্ত কৰ ; to win by fighting যুঁজ কৰি জিক ; to prepare for battle যুঁজলৈ প্ৰস্তুত কৰ।

**Derange** ( ডি'বেঞ্জ্ ) *v. t.* to disorder খেলিমেলি কৰ, বিশৃঙ্খল কৰ। **Derangement** *n.* a state of disorder গোলমাল, খেলিমেলি, বেমেজালি ; insanity বলিয়ালি, মনৰ বিকৃতি।

**Derate** ( ডি বেট্ ) *v. t.* to remit local rates স্থানীয় কৰ মাফ কৰ বা কম।

**Derelict** ( ডি'বিলিষ্ট্ ) *adj.* abandoned এৰাপৰা, পৰিত্যক্ত। — *n.* anything forsaken পৰিত্যক্ত বস্তু বা বিষয়। **Dereliction** *n.* act of forsaking এৰণ ; remissness ত্ৰুটি, বিশ্বাসঘাতকতা ; আতংহলা ; land abandoned by a river নৈয়ে এৰা মাটি, পৈবস্তী জমি।

**Deride** ( ডি'বাইড্ ) *v. t.* to laugh at, to mock হাঁহ, বিদ্রূপ কৰ, ইডিকিং কৰ, ভেঙুচালি কৰ। **Derision** ( ডে'ৰিছন্ ) *n.* mockery, a laughing at in contempt হাঁহিয়াত, অধ্যাত্তি, ধৰ্ণাম, নিন্দা, ভেঙুচালি। **Derisive** *adj.* mocking উপহাস-জনক, হাঁহিয়াত।

**Derive** ( ডি'বাইড্ ) *v. t.* to draw from তুলি আন (যেনে—নৈৰপৰা পানী) ; to receive from a source পা, প্ৰাপ্ত হ ; to infer উলিয়াই ল,

অনুমান কৰ ; to trace a word to its origin শব্দৰ মূল নিৰ্ণয় কৰ। **Derivable** *adj.* পাব পৰা, অনুমানলভ্য। **Derivation** *n.* a drawing from উৎপত্তি, শব্দৰ মূল প্ৰত্যয়, ব্যুৎপত্তি। **Derivative** *adj.* derived from something else, not original অইন এটাৰপৰা ওলোৱা, উপজাত, গৌণ, মূলৰপৰা নহৈ প্ৰকাৰান্তৰে হোৱা। — *n.* a word formed from another word আন এটা শব্দৰ-পৰা উৎপত্তি হোৱা শব্দ।

**Derm** ( ডাৰ্ম্ ) *n.* the skin চৰ্ম, গাৰ হাল। **Dermal**, **Dermic** *adj.* pertaining to the skin ছালৰ, ছাল সম্বন্ধীয়।

**Dern** ( ডাৰ্ণ ) *adj.* secret গোপনীয়। **Dernful** or **Dearnful** *adj.* solitary নিৰ্জন ; mournful শোকজনক।

**Derogate** ( ডি'ৰো'গেট্ ) *v. i.* detract from, to diminish by taking away লাঘব কৰ, হ্ৰাস কৰ, কম। **Derogation** *n.* detraction, depreciation হ্ৰাস, গুণৰ লাঘব। **Derogatory** *adj.* detracting, injurious অপমানজনক, ক্ষতিজনক, লঘু, নিন্দনীয়।

**Derrick** ( ডে'ৰিক ) *n.* an apparatus for raising heavy weights গধুৰ বস্তু তোলাপৰা কৰা কল বা যন্ত্ৰ, ঢৌকা কল।

**Derring-do** ( ডে'ৰিং-ডু ) *n.* a daring action সাহসৰ কাম, ধঃসাহস।

**Dervish** ( ডাৰ্ভিশ্ ) or **Dervis** *n.* a Mohammedan monk মুছলমান ফকীৰ।

**Descant** ( ডে'চন্-কেণ্ট্ ) *n.* a song in parts এক-বকম গীত ; a discourse আলাপ, আলোচনা। — *v. i.* to comment সমালোচনা কৰ। গুণগুণ বিচাৰ কৰ।

**Descend** ( ডি'চেণ্ট্ ) *v. i.* to come down নাম, নামি আহ ; to be derived আনৰপৰা পা ; to invade আক্ৰমণ কৰ। — *v. t.* to go to the bottom of নামি গৈ তল পা। **The property has descended from father to son** = সম্পত্তিটো বাপেকৰপৰা পুতেকে পাইছে অৰ্থাৎ পুত্ৰানুক্ৰমে চলি আহিছে।

**Descendant** ( ডি'চেণ্টেণ্ট্ ) *n.* one who descends from an ancestor সন্তান-সন্ততি, বংশ, ওৱাৰিচ। **Lineal descendant** = একে পুৰুষৰপৰা নামি-অহা

বংশ। **Collateral descendant**=আলগতীয় বংশ।

**Descendant** (ডিচেণ্ডেণ্ট্) *adj.* coming down নামি অহা ; proceeding from an ancestor বংশৰ, বংশজ। **Descendible** *adj.* that may descend or that may be descended নামি আহিব পৰা বা নমাৰ পৰা ; নিয়গামী ; heritable উত্তৰাধিকাৰী বহু পাবপৰা।

**Descent** (ডিচেণ্ট্) *n.* act of descending, progress downward অৱতৰণ নামন, নিয়গতি ; উত্তৰ হৱা ; a slope গৰা আওগৰীয়া বা এটলীয়া ঠাই, ঢাল খোৱা অৱস্থা, চাপৰ ঠাই ; a generation বংশ, কুল, গোত্ৰ, জাতি ; a falling upon আক্ৰমণ। **Ascent and descent**=উঠা নমা, ওখ চাপৰ।

**Describe** (ডিস্ক্ৰাইব্) *v. t.* to delineate অঙ্কিত কৰ, আঁক ; to give an account of বৰ্ণনা কৰ, বিবৰণ লিখ। **Describable** *adj.* capable of being described বৰ্ণনা কৰিব পৰা, আঁকিব পৰা। **Description** (ডেস্ক্ৰিপ্শন্) *n.* the act of describing, an account বৰ্ণনা, বিবৰণ, বৃত্তান্ত ; sort, class or kind বক্য, প্ৰকাৰ, বিধ, আকাৰ-প্ৰকাৰ। **Descriptive** *adj.* containing description বাহুলা, খোলোচা বিবৰণ থকা, বৰ্ণনাপূৰ্ণ।

**Descry** (ডিস্ক্ৰাই) *v. t.* to discover by the eye চকুৰে মন, দূৰৰপৰা চকুৰে দেখ, চকুৰে চাই উলিয়া, টলক।

**Desecrate** (ডেচিক্ৰেইট্) *v. t.* to profane অপবিত্ৰ কৰ, চুৰা কৰ, অশুচি কৰ, বজ্জিত কৰ।

**Desert** (ডেজাৰ্ট্) *n.* anything deserved যোগ্য-মতে ফল, উপযুক্ত প্ৰতিফল ; reward বঁটা ; merit গুণ। **Desertless** *adj.* গুণহীন।

**Desert** (ডেজাৰ্ট্) *v. t.* to leave, to forsake এৰ, পৰিত্যাগ কৰ ; to run away পলাই য়া, ভাগি য়া ; desolate, barren, uncultivated গৰ-আবানী, পতিত, চনপৰা, মকড়ুমি :—*n.* a barren place, a wilderness মকড়ুমি, পতিতমাটি, নিৰ্জন স্থান, এবাণৰালি। **Deserted** *adj.* জনশূন্য ; এবাণৰালীয়া। **Deserter** *n.* one who quits a service without permission পলৰীয়া, ভদ-নীয়াৰ। **Desertion** *n.* act of deserting

পৰিত্যাগ, পলায়ন ; wilful abandonment of one's duty কাম এৰি পলাই যোৱাটো।

**Deserve** (ডি'জাৰ্ভ্) *v. t.* to earn by service কাম কৰি পা ; to merit পাবৰ যোগ্য হ, লাৱক হ। **Deserving** *adj.* worthy লাৱক, উপযুক্ত। **Deservingly** *adv.* justly যোগ্যকৰূপে, উচিত মতে।

**Deshabille** (ডে'চ-এ-বিল্) *n.* an undress ; a careless mode of dressing ; হেলা লেচাৰিকৈ পিন্ধা সাজ, পিন্ধাউৰাত লাগবাক নোহোৱা লোক।

**Desiccate** (ডে'চিক্ৰেইট্) *v. i.* or *v. t.* to dry up শুকা। **Desiccant** or **Desiccative** *adj.* drying শুকনী, শুকনী দৰৰ।

**Desiccation** (ডে'চিক্ৰেইশন্) *n.* process of making dry শুকাওৱা অৱস্থা, বা চৰ্কাৰীয়া পৰণ।

**Desiderate** (ডে'চিডা'ৰেইট্) *n.* something much desired অতি লাগতীয়াল বস্তু, হেঁপাহৰ বস্তু। —*pl.* **Desiderate, Desideratum** *n.* something much wanted বৰ লাগতীয়াল বস্তু।

**Design** (ডি'জাইন্) *v. i.* to form a plan of, to draw or sketch কোৱা, নক্সা কৰ, আঁক ; to contrive কল্পনা কৰ, অভিসন্ধি কৰ ; কপাঙ্কণ। —*n.* a sketch, a plan নক্সা, আঁকুতি ; a plot অভিসন্ধি, চক্ৰান্ত, তলানলা ; intention মন্তলব, অভিপ্ৰায়। **Designing** *adj.* artful deceitful কুচক্ৰী, ফন্দিয়ক। **Designer** *n.* নক্সা কৰোঁতা, ফন্দিয়ক লোক।

**Designate** (ডে'জি'গেইট্) *v. t.* to point out নিৰ্দিষ্ট কৰ, প্ৰভেদ কৰ ; to name নাম কৰ ; to show দেখুৱা।

**Designation** *n.* addition to a name, a title উপাধি, পদবী, নাম, সংজ্ঞা।

**Designedly** (ডি'জাইনেড্'লি) *adv.* intentionally ইচ্ছাপূৰ্বক, জাণি-জানি, মনতে আগবেপৰা সাজি ; অভিসন্ধি কৰি।

**Desire** (ডি'জাৰ্ভাৰ্) *v. t.* to wish for, to request, to ask ইচ্ছা কৰ, পাব খোজ, পাবলৈ হেঁপাহ কৰ, অনুৰোধ কৰ। —*n.* an earnest longing for, a wish to obtain হেঁপাহ, হাবিহাহ, কামনা, বাহা, ইচ্ছা, স্পৃহা, মনোৰথ, অভীষ্ট ; the object desired হেঁপাহৰ বস্তু। **Desirable** *adj.* worthy of desire, pleasing বাঞ্ছনীয়,

উচিত, তৃপ্তিকর, আনন্দজনক। **Desirableness**, **Desirability** *n.* আবশ্যকতা। **Desirous** *adj.* anxious to obtain, eager ইচ্ছুক, উত্তলা, উত্ভারল।

**Desist** (ডেসিস্ট্) *v. i.* to stop, to cease কাত্ত হ, বিবত হ, কোন কাম কবিলৈ এৰ।

**Desk** (ডেস্ক) *n.* an inclined table for writing often fitted with drawers লেখাপড়া কৰা হলনীয়া মেজ, ডেস্ক; a pulpit বেদী।

**Desolate** (ডিচ'লেট্) *v. t.* to lay waste, to make solitary জনশূন্য কৰ, উবাৰ কৰ, উচ্ছন্ন কৰ, খাচ কৰ, চন হৰ। —*adj.* solitary, destitute of inhabitants জনশূন্য, উবাৰ, উপাত্ত।

**Desolation** *n.* waste, destruction ধ্বংস, উপাত্ত, উবাৰ, এবাণবলীয়া ঠাই, খাত্তাং হোৱা অৱস্থা।

**Despair** (ডিস্পেয়াৰ্) *v. i.* to be without hope নিৰাশ হ, হতাশ হ। —*n.* want of hope, hopelessness নিৰাশ। **Despairing** *p. adj.* full of despair হতাশ।

**Despatch or Dispatch** (ডিস্পাচ্) *v. t.* to send away hastily, to execute hastily তুৰন্তে পঠা, বেগাই পঠিয়া, চালান দে; to put to death বধ কৰ, মাৰি পেলা; to dispose of quickly লৰালৰিকৈ কাম সমাধা কৰ। —*n.* speedy performances খৰপেচা; haste বেগ-বেগি; a public letter or message প্রধান শাসনকাৰীৰ আদেশপত্ৰ, মূল গৱৰ্ণমেণ্টৰ চিঠি; a sending away চালান। **A dispatch-box**— চৰকাৰী চিঠিপত্ৰ থোৱা বাকচ।

**Desperado** (ডে'চ্পেৰেড' ) *n.* a reckless man ডেওপৰা মানুহ, আগপাচ নুগণ লোক।

**Desperate** (ডে'চ্পাৰেট্) *adj.* hopeless আশাহীন; rash, fearless of danger মৰোঁজীওঁ নজনা, ভয়ভীত নোহোৱা, কৈচাশাল। **Desperately** *adv.* rashly, furiously মৰোঁজীওঁকৈ, প্ৰাণক টাকি। **Desperation** *n.* hopelessness, fury নৈৰাশ, উদ্ভাত্ত।

**Despicable** (ডে'পিচকব'ল্) *adj.* contemptible, base ঘৃণিত, নীচ, খেদেচ।

**Despise** (ডেস্পাইজ্) *v. t.* to scorn, to look down upon ঘিণ কৰ, হেয় কৰ, অবজ্ঞা কৰ।

**Despite** (ডেস্পাইট্) *n.* violent hatred অতিশয়, ঘৃণা, অবজ্ঞা, আবেজ। —*prep.* in spite of, notwithstanding তত্ৰাচ, তেনে হোৱাতো।

**Despoil** (ডেস্পাইল্) *v. t.* to spoil, to rob উপাত্ত কৰ, বঞ্চিত কৰ। **Despoliation** *n.* state of being despoiled অপহৰণ, উপাত্ত কৰণ।

**Despond** (ডেস্পণ্ড্) *v. i.* to lose hope or courage নিৰাশ হ, কৌচ থা, সঙ্কুচিত হ। **Despondence** or **Despondency** *n.* dejection, hopelessness নৈৰাশ, হতাশ। **Despondent** *adj.* despairing sad মনমৰা, হতাশ, খেদযুক্ত, বিমৰ্ষ।

**Despot** (ডেস্পট্) *n.* one with absolute power, a tyrant যেজ্জাচাৰী বজা, আপোন ময়মত বজা। **Despotic** *adj.* having absolute power, tyrannical আপোন ময়মত, অত্যাচাৰী, নিজ্জ ইচ্ছাধীন। **Despotically** *adv.*; **Despotism** *n.* absolute power, tyranny অবাধিত ক্ষমতা, অত্যাচাৰ।

**Desquamate** (ডে'চ'-কোৱে'মেট্) *v. t.* to scale off মোট গুচা বা বাকলিৰে ছাল গুচা।

**Dessert** (ডে'জ'-জাৰ্ট্) *n.* the last course of a dinner containing fruits, confections etc. ভোজৰ শেষত খাবলৈ দিয়া ফল, মিঠাই ইত্যাদি। **Dessert-service**—ফল আদি খাবলৈ দিওঁতে ব্যৱহাৰ কৰা পাত্ৰ। **Dessert-spoon**—ভাত খাওঁতে ব্যৱহাৰ কৰা চামোচতকৈ সৰু আৰু চাহ খোৱা চামোচতকৈ ডাঙ্গৰ এবিধ মজলীয়া চামোচ।

**Destine** (ডেস্টিন্) *v. t.* to appoint to a certain use or state, to fix নিয়োগ কৰ, ধাৰ্য্য কৰ; to doom বাসনাৰক্ষীয়া কৰ। **Destination** *n.* end, purpose, place to which one is going উদ্দেশ্য, অগৰণ নিৰ্দিষ্ট স্থান; fate অদৃষ্ট। **Destiny** *n.* state or condition predetermined অদৃষ্ট, নিয়তি, কৰ্মবন্ধ; unavoidable fate ভাগ্য, বাসনা, দশা, কপাল।

**Destitute** (ডেস্টিটিউট্) *adj.* forsaken, needy অচ্ছন্ন, নিষ্ঠকতা, নিৰাশিত নিচলা, নিৰুন্ন; wanting খালি, শূন্য, উদং। **Destitute of knowledge**—জাননশূন্য। **Destitution** *n.* derivation poverty দৰিদ্ৰ অৱস্থা, নিষ্ঠকতা অৱস্থা।



- Destroy** (ডেস্ট্রয়) *v. t.* to ruin, to unbuild, to demolish ভাঙ্গি পেলা, নষ্ট কৰ, ধ্বংস কৰ, উপাধ কৰ, সাং কৰ, চাবৰা কৰ। **Destroyer** *n.* one that ruins ধ্বংসকাৰী; a torpedo-boat পানীৰ তলে যোৱা কাঁহাৰ ভাঙ্গা কলৰ নাও।
- Destruction** (ডেস্ট্রাকশন্) *n.* ruin, overthrow, death বিধ্বংসনা, ধ্বংস, উহন, নাশ, মৃত্যু, পৰমাল। **Destructive** *adj.* mischievous, deadly ধ্বংসকাৰী, মাৰাত্মক, অনিষ্টকাৰী।
- Desudation** (ডেসিউডেশন্) *n.* profuse sweating অতিপৰষ্ব ঘাম; an eruption on children ঘামচি, ফোঁহা।
- Desuetude** (ডেসুইটিউড্) *n.* disuse ব্যৱহাৰ বহিত, আচাৰ ব্যৱহাৰ ভাগ।
- Desultory** (ডেসাল্টৰি) *adj.* rambling unconnected, hasty উতনুৱা, হেগাচোৰোকা, চেৰেৰেৰেং, এটা কাম এৰি আন এটাত ধৰা; loose ঢিলাসোলোকা। **Desultoriness** *n.*
- Detach** (ডিটেচ্) *v. t.* to unfasten, to separate আলাগ কৰ, পৃথক কৰ; একতাইনে; to send off a party on special service কোনো বিশেষ কামত নিৰোগ কৰি কোনো এদল পঠা। **Detachment** *n.* a body of troops sent from the main army আলাগ কৰি পঠোৱা সৈন্তদল; state of being detached পৃথক কৰণ। **Detached** *adj.* separate আলাগ, পৃথক; free from worldly anxieties উদাস, সাংসারিক মায়া বহিত। **Detachable** *adj.* পৃথক কৰণীয়; আলাগ কৰিব পৰা।
- Detail** (ডিটেইল) *n.* an item, a minute account খোলোচা বিবৰণ; a small part ক্ষুদ্ৰ ক্ষুদ্ৰ অংশ। —*v. t.* to narrate, to enumerate খোলোচা কৰ, এটা এটাক উল্লেখ কৰ, বিশেষৰূপে বৰ্ণনা কৰ, ভাঙ্গিপাতি দেখুৱা। (*mil.*) to depute on special duty বিশেষ কাৰ্য্যত সৈন্ত পঠিয়া। **Detailed** *adj.* exhaustive বিস্তাৰিত, খোলোচা। **In detail**=point by point বিস্তাৰিতৰূপে এটা-এটাকৈ। **Details of troops**=small detachments সৈন্তৰ সৰু সৰু ভাগ।
- Detain** (ডিটেইন) *v. t.* to withhold, to stop, to keep in custody আটক কৰ, ধৰি ৰাখ, আৰুদ্ধ কৰ। (see Detention *n.*)

- Detect** (ডিটে'ক্ট্) *v. t.* to find out, to bring to light ধৰ, উলিয়া; উলক। **Detectable** or **Detectible** *adj.* that may be detected প্রকাশ কৰিব পৰা, উলিয়াব পৰা। **Detection** *n.* discovery প্রকাশ, ধৰাণেলোৱা কাম, ধৃত কৰণ। **Detective** *n.* or *adj.* one who is employed in detecting গুপ্ত অনুসন্ধানকাৰী, চোৰাংচোৱা পুলিছ।
- Detent** *n.* a catch to regulate striking of a clock ঘড়ী চোলাৱা খামোচা যন্তন।
- Detention** (ডিটে'নশন্) *n.* act of detaining আটক; restraint আৰুদ্ধ কৰণ, ৰাখণ; delay গহৰি, পলম, থামন। (see Detain).
- Deter** (ডিটাৰ্) *v. t.* hinder, to prevent বাধা দে, থমকা বুজা, বাধাত জন্মা।
- Deterge** (ডিটাৰ্জ্) *v. t.* to cleanse by wiping ধুই পথালি নিকা কৰ (যেনে ঘা), মচি পেলা।
- Deteriorate** (ডিটাৰ'ৱেই) *v. t.* to make worse নিকুই কৰ, আগতকৈ বেয়া কৰ। —*v. i.* to grow worse ক্ৰমে বেয়া হ, ক্ৰমে কমি আহ, ক্ৰমে হ্ৰাস হ, চেৰেমা পৰ। **Deteriorated** *adj.* spoilt চেৰেমা পৰা, নিকুই। **Deterioration** *n.* making or growing worse অপকৃষ্টতা, গুণৰ হ্ৰাস।
- Determine** (ডিটাৰ্মিন্) *v. t.* to limit, to settle, to define সীমা নিৰ্দেশ কৰ, নিশ্চয় কৰ, নিৰ্ণয় কৰ; to put an end to নিষ্পত্তি কৰ, শেষ কৰ। —*v. i.* to resolve, to decide সীমাংসা কৰ, বন্ধা কৰ, চয়নিশ্চয় কৰ, স্থিৰ কৰ। **Determinate** *adj.* fixed, decisive হিঙ্গাং, ষাটাং, নিশ্চয়। **Determined** *adj.* firm in purpose, resolute দৃঢ়প্রতিজ্ঞ। **Determination** *n.* that which is resolved on, resolution, fixedness দৃঢ়প্রতিজ্ঞা, নিৰ্দ্ধাৰণ, মনৰ দৃঢ়তা, নিষ্পত্তি। **Determinative** *adj.* that determines or limits চয়নিশ্চয় কৰিবপৰা, হিঙ্গাং।
- Deterrent** (ডেটাৰ্-এ'ক্ট্) *adj.* serving to deter বাধাজনক, প্রতিবোধক। —*n.* that which deters নিবাৰণকাৰী।
- Deterision** (ডিটাৰ'শন্) *n.* the act of cleansing পরিষ্কাৰ কৰণ। (see Deterge)
- Detest** (ডিটে'ষ্ট্) *v. t.* to hate extremely বিগ

কৰ। **Detestable** *adj.* very hateful অতিশয়  
বিষ লগা, ঘৃণনীয়, জঘন্য। **Detestableness** *n.*  
ঘৃণনীয়তা। **Detestation** *n.* extreme hatred  
ঘৃণা, বিৰ।

**Dethrone** (ডিথ্ৰ'ন্) *v. t.* to remove from a  
throne বজা ভাঙ, সিংহাসনচ্যুত কৰ। **Dethrone-**  
**ment** *n.* বজা ভাঙন।

**Detonate** (ডিটনেট্) *v. i.* to explode ফুট,  
খাবৰ জোৰত ফাট। **Detonator** *n.* a detonat-  
ing substance ফুটুৱা বস্তু। **Detonation** *n.*  
explosion খাবৰ জোৰত ফুটা শব্দ।

**Detour** (ডেটুৰ্) *n.* winding, a circuitous  
way পাক, ঘূৰণ বাট।

**Detract** (ডিট্ৰেক্ট্) *v. t.* to take away আঁতৰ  
কৰ, লৈ যা, হ্ৰাস কৰ; to defame দূৰ্ণায়  
কৰ। —*v. i.* (with from) to take away  
reputation অপবাদ দে; to diminish কম হ,  
টুট। **Detraction** *n.* depreciation হ্ৰাসকৰণ,  
টুটন; defamation অপবাদ, নিন্দা। **Detractive**  
or **Detractory** *adj.* derogatory অপমানজনক,  
নিন্দনীয়।

**Detriment** (ডেট্ৰি'মেন্ট্) *n.* damage, loss হানি,  
ক্ষতি, ব্যাঘাত; diminution হ্ৰাস। **Detrimental**  
*adj.* injurious, causing loss হানিজনক,  
ক্ষতিজনক, ব্যাঘাত জনক।

**Detrition** (ডিট্ৰিছন্) *n.* a wearing away ক্ষয়  
হওন।

**Detrude** (ডিট্ৰুড্) *v. t.* to thrust down  
ঠেলামাৰি পেলা।

**Detruncate** (ডিট্ৰাং'কেট্) *v. t.* to cut off from  
the trunk গা গছৰপৰা কাটি পেলা, গছ উল;  
to lop off.

**Deuce** (ডিউচ্) *n.* a card or die with two  
spots আঁচৰ বা পাশাৰ দুফুটিয়া। (In lawn  
tennis) a term denoting "forty all"  
চোপ খেলত দুয়োফালে ৪০ সংখ্যা সমান হোৱাটো,  
দুয়োফালে সমান সমান; a devil ভূত।

**Deuteronomy** (ডিউটাৰনমি) *n.* the fifth book  
of the Bible বাইবেল শাস্ত্ৰৰ ৫ম খণ্ড।

**Devastate** (ডে'ভেষ্টে'টেট্) *v. t.* to lay waste,  
to plunder, to ravage উৎখাত কৰ, ধ্বংস কৰ,  
উচ্ছন্ন কৰ, লুট কৰ, চাৰখাব কৰ। **Devastation**

*n.* a laying, waste, havoc ধ্বংস, উৎখাত,  
উৰাব, উচ্ছন্ন, খাৰ্তাং, বিধ্বংসনা।

**Devalue** (ডিভেলু), **Devaluate** (ডিভেলুয়েট) *v. t.*  
to reduce the value of মূল্য হ্ৰাস কৰ; মূল্য  
কমাই দে। —*ation n.*

**Develop** (ডিভেলপ্) *v. t.* to unfold মুকলি  
কৰ; to lay open to view জিলিকা, ফটকটীয়া  
কৰ; to promote the growth of বৰ্দ্ধিত কৰ,  
বৃদ্ধি কৰ। —*v. i.* to grow into বৃদ্ধি পা, ডাঙৰ  
দীঘল হ; to open out প্রস্তুত হ, পুৰঠ হ।  
**Development** *n.* a gradual growth, an  
unfolding বৃদ্ধি, ক্ৰমোন্নতি, ক্ৰমশঃ বিকাশ।

**Deviate** (ডিভিয়েট্) *v. i.* to go astray, to  
turn aside from the proper course  
আগপথে যা, বিপথগামী হ, অইনফালে ঢাল ল;  
to err ভ্ৰম হ। —*v. t.* to cause to diverge  
গতি পৰিবৰ্তন কৰ, আগচলীয়া কৰ, একতীয়া কৰ।  
**Deviation** *n.* a turning aside আগতি,  
আঙাল; a departure from rule অবৈধ কৰ্ম;  
error ভ্ৰান্তি।

**Device** (ডিভাইচ্) *n.* anything designed,  
a contrivance, কৌশল, ফন্দী, ফিকিৰ; an  
emblem, a picture of some kind নক্সা, কোনো  
বংশমৰ্য্যাদাৰ চিহ্ন।

**Devil** (ডেভিল্) *n.* any evil spirit ভূত, প্ৰেত,  
পিশাচ; a very wicked person বদমাচ লোক।  
**Devilish** *adj.* malignant পিশাচীয়া, প্ৰেততীয়া,  
আত্মবিক। **Devil worship** *n.* worship of  
the devil ভূতপূজা, দেওপূজা। **Devil's books** =  
playing cards তীচ খেলা। **Devil's dozen** =  
ত্ৰৈ (১৩)। **Devil's dung** = হিং। **Printer's**  
**devil** = a printer's errand boy ছাপাখানাত  
কাম কৰা নতুন শিকাক, ছাপাখানাত লাচনি-পাচনি  
কৰা ল'ৰা। **Play the devil with** = to bring  
to ruin বিধ্বংসনা কৰ, নাশ কৰ। **To whip**  
**the devil round the post** = ফাঁকি দি নিয়ম  
ভঙ্গ কৰা।

**Devious** (ডিভিয়াচ্) *adj.* round about ঘূৰণ,  
আগপকায়া; erring ভুলজনক, বিপথগামী।

**Devise** (ডিভাইজ্) *v. t.* to contrive কল্পনা  
কৰ, অভিসন্ধি কৰ, সাজ, পাং পাত; to be-  
queath উইলক্ৰমে দান কৰ। —*n.* a will.

উইলনামা, দানপত্র। **Deviser** *n.* one who contrives উদ্ভাৱনাকাৰী। **Devisor** *n.* one who bequeaths উইলক্ৰমে দানকাৰক।

**Devoid** (ডি'ভইড্) *adj.* destitute, free from শূন্য, নথকা, নোহোৱা, মুক্ত।

**Devoir** (ডে'ভৱৰ) *n.* duty, an act of civility ভৱতা, কৰ্তব্যতা, শিষ্টাচাৰ।

**Devolution** (ডেভলিউশন্) *n.* act of passing from one person to another এটাৰপৰা আন এটাৰ হাতলৈ যোৱাটো, হস্তান্তৰ কৰণ।

**Devolve** (ডেভলভ্) *v. t.* to roll down বাগবাই মে; to hand down আনক অৰ্পণ কৰ, হস্তান্তৰ কৰ। —*v. i.* to pass over বাগৰ, আনৰ হাতত পৰ, সমৰ্পিত হ।

**Devote** (ডেভ'ট্) *v. t.* to vow, to dedicate solemnly উৎসৰ্গ কৰ, সমৰ্পণ কৰ, দেহেকেহে সঁপ, আগকৰ (যেনে দেৱতালৈ); to set apart কোনো কামত লগাবলৈ আলগকে থ। **He devotes three hours to study** = তেওঁ তিনি ঘণ্টা লেখাপঢ়াত খটায় বা কটায়। **Devoted** *adj.* doomed অভিশপ্ত; strongly attached 'অনুৰক্ত, আসক্ত।

**Devotee** (ডেভ'টী) *n.* one devoted, especially to religion ধৰ্মানুৰাগী, পৰমভক্ত।

**Devotion** (ডেভ'শন্) *n.* consecration একান্ত ভক্তি, ধৰ্মানুৰাগ; prayer উপাসনা; strong attachment অনুৰাগ, আসক্তি, শ্ৰদ্ধা, বাপ।

**Devotional** *adj.* pertaining to devotion ভক্তি-বিষয়ক, অনুৰাগযুক্ত, উপাসনা বিষয়ক।

**Devour** (ডেভাৱ'ৰ্) *v. t.* to eat up greedily, to swallow গিল, মোকোৰ-মোকোৰে খা, খাই পেলা; to waste লোকচান কৰ, নষ্ট কৰ; to graze intently on একেবাহে হেঁপাহেৰে চা।

**Devourer** *n.* ভক্ষণকাৰী, খাওঁভা। **To devour the way (in poetry)** = to go fast কাঁড়পাট যোৱাৰি যা।

**Devout** (ডেভাউট্) *adj.* pious, religious, earnest ভক্তিমত্ত, নিষ্ঠাবান, ঈশ্বৰপৰায়ণ, নৈতিক। **Devoutly** *adv.* solemnly ভক্তিসহকাৰে।

**Dew** (ডিউ) *n.* moisture deposited on the surface of objects at night নিয়ৰ। **Dewy**

*adj.* নিয়ৰ লগা। **In dew of his youth** = সৰুকালৰ সৌন্দৰ্য্যত। **Dew-drop or Dew-fall** = নিয়ৰ পৰা সময়, নিয়ৰৰ টোপা। **Dew-point** = the temperature at which dew begins to form জাৰ-জহৰ তাপৰ যি পৰিমাণত নিয়ৰ গঠন হয়।

**Dewlap** (ডিউলেপ্) *n.* the fleshy skin under the throat of an ox বলদ গকৰ গলৰিচনী।

**Dexter** (ডেক্স্টাৰ) *adj.* on the right hand side সোঁ ফালে।

**Dexterous** (ডেক্স্টাৰাচ্) *adj.* adroit, skilful পটু, খবতৰ, নিপুণ, পাকৈত। **Dexterity** *n.* cleverness, adroitness নিপুণতা, পটুতা, খৰপোচ।

**Diabetes** (ডায়েবিটিচ্) *n.* a disease marked by excessive discharge of urine বহুমূত্ৰ ৰোগ, জলসৰ; মধুমেহ ৰোগ।

**Diabolic, Diabolical** (ডায়েবলিকেল্) *n.* devilish পিশচাৰা, আতুৰিক। **Diabolism** *n.* devilish conduct আতুৰিক স্বভাৱ।

**Diaconate** (ডায়েক'নেট্) *n.* the office of a deacon খ্ৰীষ্টধৰ্ম্মযাজক বিষয়াৰ অফিছ।

**Diacritic or Diacritical** (ডায়েক্ৰিটিকেল্) *adj.* distinguishing, as letters of various languages আখৰৰ উচ্চাৰণ বুজাবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা, উচ্চাৰণ-বোধক চিন দিয়া।

**Diadem** (ডায়েডে'ম্) *n.* a crown, a badge of royalty worn round the head মুকুট, ক্বিৰীট।

**Diaresis** (ডাইৰিচিচ্) *n.* a mark (...) placed over second of two adjacent vowels to show their pronunciation স্ববৰ্ণৰ উচ্চাৰণ বুজাবলৈ আখৰৰ ওপৰত দিয়া চিন। (*pl.* **Diareses**).

**Diagnosis** (ডায়েগ'চিচ্) *n.* the art of distinguishing a disease by its symptoms ৰোগ নিৰ্ণয়, ৰোগীৰ লক্ষণ দেখি বেমাৰ চিনা কাম; a brief description সংক্ষেপ বিৱৰণ। (*pl.* **Diagnoses**).

**Diagnose** (ডায়েগ'জ্) *v. t.* to ascertain a disease by its symptoms ৰোগ নিৰ্ণয় কৰ, বেমাৰ চিন।

**Diagnostic** *adj.* or *n.* characteristic symptoms লক্ষণ।

**Diagonal** (ডায়েগনেল) *adj.* joining or going through two non-adjacent angles of a plane figure জ্যামিতিক ক্ষেত্ৰৰ দুটা অসন্নিহিত কোণৰ সংযোগকাৰী অথবা ছেদক। —*n.* a straight line drawn between two opposite angles of a rectilinear figure কোনো আয়ত-ক্ষেত্ৰৰ দুটা বিপৰীত কোণৰ সংযোজক সৰল ৰেখা; কৰ্ণ।

**Diagram** (ডায়েগ্রাম) *n.* a figure drawn in outline অঙ্কশাস্ত্ৰত দিয়া নক্সা, নক্সা, আৰ্হি।

**Diagraph** (ডায়েগ্রাফ্) *n.* an instrument for teaching drawings নক্সা কৰিবলৈ শিকোৱা যন্ত্ৰ।

**Dial** (ডায়েল্) *n.* an instrument for showing the hour by the sun's shadow বেলি-ঘড়ী; the face of a watch or clock showing the divisions of an hour ঘড়ীৰ মুখৰ চাক।

**Dialect** (ডায়েলেক্ট্) *n.* a local form of speech, a non-literary vernacular কোনো স্থানীয় অপ্রাণ ভাষা, বোৱান, পাঠ্যবহিত ভাষা।

**Dialectic or Dialectical** (ডায়েলেক্টিক্,—টিক্যাল্) *adj.* pertaining to dialect বোলমাত বিষয়ক, কথাবাৰ্তা বিষয়ক, দোৱলীয়া। **Dialectics** *n.* the science of reasoning তৰ্কশাস্ত্ৰৰ এভাগ।

**Dialogue** (ডায়েলগ্) *n.* discourse between two or more persons কথাপকথন, কথাবাৰ্তা।

**Dialogist** *n.* কথাবাৰ্তা হোৱা বুলি দেখুওৱা হুজুৰ একন; কথাবাৰ্তা হোৱাৰ দৰে কিতাপ লেখোতা।

**Dialysis** (ডায়েলিচিচ্) *n.* dissolution of substance বসায়নিক বস্তু পৃথক কৰণ প্ৰণালী।

**Diameter** (ডায়েমিটাৰ্) *n.* a straight line passing through the centre of a circle কেন্দ্ৰভেদী ৰেখা, ব্যাস-ৰেখা। **Diametrical** *adj.* like the opposite ends of the diameter সম্পূৰ্ণ বিপৰীত, ওপোতা; relating to a diameter কেন্দ্ৰভেদী ৰেখা সম্বন্ধীয়। **Diametrically** *adv.* directly পোনো পোনে, ইমূৰবৰপৰা সিমূৰলৈ, মাজে মাজে; exactly ঠিকে ঠাকে।

**Diamond** (ডায়েমণ্ড্) *n.* the most valuable and hardest gem হীৰা; one of the four suits of cards ডাচেলৰ কহিডন ফুট; a kind

of small type ছাপাখানাৰ নিচেই সৰু বিধ আখৰ। **Diamond cutting**=অলঙ্কাৰৰ ওপৰত কটা সৰু সৰু জোছা টোপোৰা। **Diamond cuts diamond**=হলে ছলক কাটে, দুইই দুইক বলে পাবে। **Rough diamond**=খহতা হীৰা অৰ্থাৎ হটা স্বভাৱ, ডাঙৰ মানুহ। **A diamond of the first water**=a man of highest merit ওপীজেষ্ট, মহাজানী।

**Diana** (ডায়েনে) *n.* a Roman goddess of fertility অম্পূৰ্ণা দেৱী; a horse woman চিকাৰী মাইকী।

**Diaper** (ডায়েপাৰ্) *n.* a linen cloth woven in figures তাঁতত বোৱা ফুলাম কপাহী কাপোৰ।

**Diaphanous** (ডায়েফেনচ্) *adj.* having power to transmit light, transparent মাজেদি পোহৰ যাব পৰা, জলজলীয়া। —*ness n.* জলজলীয়া ৰূপ।

**Diaphoretic** (ডায়েফৰেটিক্) *adj.* causing perspiration ঘমোৱা, ঘাম উলিয়াব পৰা। —*n.* ঘমোৱা দৰব।

**Diaphragm** (ডায়েফ্ৰেম্) *n.* the muscle which separates the chests from the abdomen তলপেট আৰু বুৰুৰ মাজৰ মস্কল ভাগ; a photographic instrument with a hole in the middle মাজেদি ঘূৰণীয়া ফুটা থকা আৰ্জা তোলা যন্ত্ৰ; thin partition of membrane পাতল আৱৰণী।

**Diarchy** (ডায়েৰ্কী) *n.* government by two দুজনীয়া ৰাজত; ঐকত শাসন।

**Diarrhoea** (ডায়েৰীয়া) *n.* looseness of the bowels ঘোৰ, ডেদ, অতিশাৰ। **Diarrhoeic** *adj.* পেটকৰীয়া।

**Diary** (ডায়েৰী) *n.* a daily record দৈনিক হিচাব, বোজনামচা, ডায়েৰী বহী; দিন-পঞ্জী।

**Diarise** (ডায়েৰাইজ্) *v. t.* to enter in a diary বোজনামচা লিখ, দৈনিক বহীত তথ্য কৰ। **Diarist** *n.* one who keeps a diary দৈনিক খতিয়ন বাৰীখোতা।

**Diastema** (ডায়েষ্টেমা) *n.* a natural space between two teeth দুই দাঁতৰ মাজৰ সেবেতা ঠাই।

**Diathermal** (ডায়েঠার্মেল্) *adj.* letting heat through তাপ ভেদ্য কৰি যাব পৰা, তাপভেদী।

**Diathermy** *n.* application of electricity to produce heat in the tissues of body শিৰৰ স্বাভাৱত বিদ্যুৎ-শক্তি সুমাই তাপ বঢ়োৱা বিদ্যা।

**Diathesis** (ডায়েঠিচিচ্) *n.* a particular condition of the body কোনো বৈশাৰ হোৱাৰ আগতে গাৰ অৱস্থা।

**Diatoms** (ডায়েটমচ্) *n.* a kind of microscopic cellular sea weed forming fossil deposits at bottom of sea এবিধ সাগৰৰ তলত হোৱা মুকলি মুখৰ মনিৰ নোৱাৰা বস্তুকীট।

**Diatribes** (ডায়েট্ৰাইব্) *n.* a continued discourse অবিরত বাদানুবাদ, হুল।

**Dib** (ডিভ) *v. t.* to dip বড়নী পেলা, চোপা। **Dibs** *n.* হাতেৰে চেং খেলা। (চহা কথাত টকা বুজায়)। **Dib-stones** চেং খেলা গুটি।

**Dibble or Dibber** (ডিভল্) *n.* a pointed tool used for planting seeds হোচং মাৰি, নিড়নি, খৰ্চনা। —*v. t.* to plant with a dibble খৰ্চনাৰে গাভ কৰি ৰো। —*v. i.* to make holes খুঁচৰি গাঁত কৰ; to dip as in angling বড়নী চোপা।

**Dicacity** (ডিকেচিটি) *n.* raillery ঠাট্টা, মন্তব্য, নিন্দা।

**Dice** (ডাইচ্) (*pl.* of Die) *n.* চৌপটৰ পাশতি, পাশ। —*v. i.* পাশা খেল।

**Dicephalous** (ডাইচিফেলচ্) *adj.* two headed দুটা মূৰ থকা, দ্বিশিৰীয়া দুমূৰীয়া।

**Dickens** (ডিকেঞ্চ) *n.* the devil চয়তান; আপদ। To play the dickens, what the dickens=শঠে শাঠোং; চয়তানৰ লগত চয়তানী কবাই

**Dicky, Dickey** (ডিকি) *n.* an ass গাধ। **Dicky bird** *n.* অকণমানি চবাই।

**Dictaphone** (ডিক্টেফোন) *n.* a machine for recording speech and to reproduce the same before a typist বাণীত্ৰাহী যন্ত্ৰ। এই যন্ত্ৰত কথা ৰেবৰ্ড কৰি টাইপিষ্টৰ আগত পুনৰ শুনাৱা হয়।

**Dictate** (ডিক্টেট্) *v. t.* to tell another what to say or to write মুখেৰে ক, শিকাই দ্; to

suggest, to command আজ্ঞা কৰ, হুকুম কৰ, দিহা দ্।

**Dictation** (ডিক্টেচন্) *n.* act to dictating ফুটাই কওন, আন এজনে কৈ থাকোঁতে লিখা; ক্ৰতলিপি। **Dictator** *n.* one invested with absolute authority for a time স্বাধীন ক্ষমতা প্ৰাপ্ত লোক। **Dictatorial** *adj.* স্বাধীন ক্ষমতা-প্ৰাপ্ত।

**Diction** (ডিক্চন্) *n.* manner of expression লেখা বা কোৱাৰ ধৰণ, বচনা প্ৰণালী; style.

**Dictionary** (ডিক্চনেৰি) *n.* a book containing explanation of words arranged alphabetically অভিধান।

**Dictum** (ডিক্টাম্) *n.* a saying আদেশ, হুকুম। (*pl.* Dicta).

**Did** *pa. t.* of Do.

**Didactic** (ডিডেক্টিক্) *adj.* intended to instruct, instructive শিক্ষণীয়, উপদেশপূৰ্ণ। *pl.* **Didactics** *n.* the art or science of teaching শিক্ষা-বিজ্ঞান।

**Didactyl** (ডাইডেকটিল্) *n.* an animal with two toes only দুই আঙ্গুলীয়া জন্তু।

**Didapper** (ডিডএপাৰ) *n.* water bird, also called **Dabchick** পানীকাউৰী।

**Diddle** (ডিডল্) *v. t.* to swindle ঠগ্ কৰ।

**Die** (ডাই) *v. i.* to lose life, to perish, to expire মৰ, ঢুকা, যত্ন হ। (যেনে—of illness, disease, —by the sword, —from wound, through neglect, —in battle, —for some one). **Die away**=to disappear gradually লাহে লাহে মৰ য়া; ক্ৰমে লোপ হ। **Die out**=to become extinct লোপ প। **Die hard**=যাতনা ভুগি মৰ, মৰিবলৈ ধৰফৰাই থাক। **Die-hard**=obstinate politician কোনো বাজকীৰ কথাত মৰোজীৱকৈ লাগি থকা লোকসকল।

**Die** *n.* a small cube used in gaming পাশতি, পাশ। *pl.* **Dice** ). **Dice play**=পাশা খেল। **The die is cast**=the question is decided finally কথাটো খাটোকে নিষ্পত্তি হৈছে; হাতী দাঁত এৰাৰ ওলালে আক নোঁসোমোৱা। **Die** *n.* a stamp for impressing coin (*pl.* **Dies**) টকা গঢ়া দাঁত বা ছাপ, মোহৰ তৈয়াৰ কৰা

মাইকী পোৱালি। **Die-sinker**=সাঁচ তৈয়াৰ কৰোঁতা।

**Diesel** (ডিজে) *n.* বতাহেৰে চলোৱা ইঞ্জিনৰ আবিষ্কাৰক; বতাহেৰে চলোৱা ইঞ্জিন। —oil তাৰ তেল।

**Diet** (ডায়েৎ) *n.* food prescribed by a physician পথা, ৰোগীৰ আহাৰ; allowance of provisions খোৱাকী, খোৱাক। —*v. t.* or *v. i.* to supply with food আহাৰ যোগা, পথা দে।

**Diet** (ডায়েৎ) *n.* the chief national council in some countries in Europe; a conference on national or international business ৰাজকীয় আলোচনা সভা, কোনো কোনো দেশৰ ৰাজসভা।

**Dietary** (ডায়েটাৰি) *n.* course of diet পথ্যাপথ্যৰ নিয়ম; allowance of food খোৱাক। —*adj.* পথ্য সম্বন্ধীয়।

**Differ** (ডিফ্-ফাৰ্) *v. i.* to be unlike (followed by *with, from, to*); to disagree with (*from, with*) বেলেগ হ, পৃথক হ, অনৈকা হ, অসম্মত হ, to dispute (*with*) বিবাদ কৰ। (*pr. p. Differing*; *pa. p. differed*)

**Difference** (ডিফ্-ফাৰেঞ্চ) *n.* disagreement, quarrel অনৈকা, অমত, বিবাদ, বিৰোধ, কদ্দল; distinction প্ৰভেদ, বিভিন্নতা, অমিল। —*v. t.* to make a difference বেলেগ কৰ, প্ৰভেদ কৰ।

**Different** (ডিফ্-ফাৰেণ্ট) *adj.* distinct, separate, unlike, (*with from*) পৃথক, অমিল, আলগ, হতৰ, অতৰূপ। **Differently** *adv.* আলগকৈ, পৃথককৈ, ৰাষ্ট্ৰকৈ; separately.

**Differential** (ডিফ্-ফাৰ-এন-ছিয়েল) *adj.* pertaining to a difference বিভিন্নকাৰী, পাৰ্থক্য-বোধক; special আলাহিদ। **Differentiate** *v. t.* to make a difference, to classify as different পাৰ্থক্য কৰ, প্ৰভেদ কৰ। **Differentiation** *n.* the act of distinguishing a thing by its qualities গুণ ভেদ কৰণ, পৃথক ৰূপে বৰ্ণনা কৰণ। **Differential calculus**=নিচেই সূক্ষ্ম গণনা। **Differential gear**=কোনো ইঞ্জিনৰ চকৰিৰ বেগ কম বেচি কৰা যন্ত্ৰন।

**Difficult** (ডিফিকাল্ট) *adj.* hard to be done, not easy টান, ঘোঁকট-পাকট, ৰোঁচৰ, দুখৰ।

**Difficulty** (ডিফিকাল্টি) *n.* labouriousness মজিল, টান; obstacle বাধা; trouble দুখ, ক্লেশ; perplexity জ্ঞানাল, লেখা, ঠেক, আঁতৰ; a quarrel বিবাদ।

**Diffidence** (ডিফ্-ফি-ডেঞ্চ) *n.* a want of confidence, modesty ভয়, সঙ্কোচ, নম্ৰতা।

**Diffident** (ডিফ্-ফি-ডেণ্ট) *adj.* wanting self-reliance, modest সঙ্কচিত, ৰোঁচ-খোৱা, আশঙ্কা-যুক্ত, নম্ৰ। **Diffidently** *adv.* সঙ্কচিতভাৱে।

**Diffract** (ডিফ-বেক্ট) *v. t.* to break into-parts যুকলিকৈ ৰখাৰ খান কৰ, ভিন্ন ভিন্ন কৰ (যেনে পোহৰ)। ভাগ ভাগ হৈ বিধি পৰ।

**Diffuse** (ডিফ্-ফিউজ) *v. t.* to pour out all round, to spread, abroad, to scatter বিকাণ কৰ, বিয়পা, সিঁচৰিত কৰ, চাৰিওফালে জোৰাও কৰ; to publish প্ৰচাৰ কৰ। —*v. i.* to spread বিয়প, ব্যাপ, সিঁচৰিত হৈ পৰ, ব্যাপজ হ, ব্যাপ্ত হ। **Diffused** *adj.* spread widely অনেক ঠাই জোৰা, ব্যাপক, ব্যাপজ, ধানবান। **Diffusible** *adj.* that may be diffused ব্যাপ্ত কৰিব পৰা, বিয়পাব পৰা, বহলাব পৰা। **Diffusive** *adj.* extending ব্যাপ্ত, ব্যাপক। **Diffuse** *adj.* not concise বাহুলা, ব্যাপ্ত। **Diffusion** *n.* expansion, spreading abroad সিঁচৰিত, ব্যাপকতা, বিয়পা অৱস্থা, ব্যাপ্তি।

**Dig** (ডিগ) *v. t.* to turn up the earth, to excavate খান, খনন কৰ, কোঁৰ। —*v. i.* to till the ground মাটি চাহ কৰ। —*n.* thrust খোচ; আক্ৰমণ। **Diggings** (*pl.*) *n.* সোণ খনা ঠাই-বিলাক। **Dig in**=খানিপেলাই ঢাক; to work hard জম কৰ।

**Digamy** (ডিগেমি) *n.* second marriage দ্বিতীয় বিবাহ। **Digamous** (ডিগেমাস) *adj.* inflorescence of both male and female flowers একেঠাইতে মতা-মাইকী উভয়বিধ ফুল লগা।

**Digest** (ডাইজেষ্ট) *v. t.* to dissolve food in the stomach জীৰ নিয়া বা হোৱা, পৰিপাক কৰা; to soften by heat or moisture জাহনিয়া; to think over মনত পাগ, মনত সাজি থ।

**Digest** (ডাইজেষ্ট) *n.* a collection of laws আইন সংগ্ৰহ, সংহিতা, আলোচনী; compendium সাৰ সংগ্ৰহ। **Digestible** *adj.* জীৰ নিয়াব পৰা,

পৰিপাক কৰিব পৰা ; that may be digested.  
**Digestion** *n.* the process of digesting জীৰ্ণ,  
 পৰিপাক ; orderly arrangement চিহ্নিল।  
**Digestive** *adj.* promoting digestion জীৰ্ণ-  
 কাৰক, হজমী, পৰিপাকজনক।

**Digit** ( ডিজিট ) *n.* a finger's breadth একাঙ্গুল ;  
 any one of the nine numbers ১, ২, সংখ্যাৰ  
 কোনো এটা ; the twelfth part of the diame-  
 ter of the sun or moon চক্ৰ সূৰ্য্যৰ ব্যাসৰ  
 দ্বাদশাংশ।

**Digital** ( ডিজিটেল ) *n.* pertaining to the  
 fingers আঙ্গুলি সম্বন্ধীয়। **Digitalis** *n.* a medi-  
 cinal plant used chiefly for improving  
 the action of the heart শৰীৰৰ কলিজা সবল  
 বৰা এবিধ দৰব।

**Dignify** ( ডিগ্‌নিফাই ) *v. t.* to exalt, to invest  
 with honour সম্মানী কৰ, মৰ্যাদা বঢ়া। **Digni-  
 fied** *adj.* exalted, noble সম্ভৱী, গৰীম, গৰ্ভীৰ,  
 আৱমী, শ্যাওনামা।

**Dignitary** ( ডিগ্‌নিটেৰী ) *n.* clergyman of  
 dignified position সম্ভৱী ধৰ্ম্মযাজক।

**Dignity** ( ডিগ্‌নিটি ) *n.* elevation of mind or  
 character মহত্ত্ব, খ্যাতি ; elevation in rank  
 সম্মান, প্ৰভাব, মৰ্যাদা, মান, সম্ভৱ।

**Digress** ( ডাইগ্ৰেছ ) *v. i.* to go from the main  
 subject আচল কথা এৰি আন এটাৰ দৰ, বাজে  
 কথা তোল। **Digression** *n.* a turning from  
 the main subject বাজে কথা, অসঙ্গত উক্তি।

**Dike, dyke** ( ডাইক্ ) *n.* a trench, a ditch খাঁই,  
 খাল ; a mound raised to prevent inunda-  
 tion মথাউৰি।

**Dilapidate** ( ডিলেপিডেট ) *v. t.* to lay waste, to  
 go to ruin নষ্ট কৰ, ভাঙি পেলা, ভাঙিহিঙ্গি  
 যাবলৈ দে। **Dilapidated** *adj.* in ruins হিঙ্গা  
 ভগা, অসঙ্গ, জৰাৱস্থা।

**Dilapidation** ( ডিলেপিডেশন্ ) *n.* state of ruin or  
 decay জৰাৱস্থা, ভগ্নাবস্থা, ধ্বংস। **Dilapidator**  
*n.* ধ্বংসকাৰী।

**Dilate** ( ডিলেট ) *v. t.* to spread out মুকলি কৰ,  
 বহলা। **Dilation** *n.* মুকলি কৰণ। — *v. i.* to  
 speak at length, to widen বিস্তাৰিতকৈ বৰ্ণনা  
 কৰ, বহলা। **Dilation or Dilatation** *n.* বিস্তৃতি

expansion. With dilated eyes=চকু টোল-  
 কাকৈ।

**Dilatory** ( ডিলেটৰী ) *adj.* slow, tardy লেহেম।

**Dilatoriness** *n.* slowness গৰহি, হেমাৰি,  
 হেলা।

**Dilemma** ( ডিলেমা ) *n.* a perplexing state  
 দোহোৰমোৰ, বিমোৰ, উভয় সম্ভট। On the  
 horns of a dilemma=দোহোৰমোৰ।

**Dilettante** ( ডিলে-এ-টেণ্টি ) *n.* a superficial  
 lover of fine arts শিল্পবিদ্যা শ্ৰিয় লোক, শিল্প  
 বিদ্যা শিকাক, ওপৰে ওপৰে সকলো বিদ্যাত  
 খপিয়াই ফুৰা লোক। পল্লবগ্ৰাহী। ( *pl.* )

**Dilettanti** ( —টেণ্টি )।

**Diligence** ( ডিলিজেন্স ) *n.* steady application  
 to business, persistent effort যত্ন, মনো-  
 যোগ ; a French stage coach নিয়মমতে চলা  
 ফৰাচী দেশীয় গাড়ী।

**Diligent** ( ডিলিজেন্ট ) *adj.* industrious, steady  
 and earnest পৰিশ্ৰমী, যত্নবান, মনোযোগী।

**Diligently** *adj.* steadily and carefully  
 মনোযোগ পূৰ্বক, যত্নবান হৈ, গাভ লাগি।

**Dilly-Dally** ( ডিল্লি-ডেল্লি ) *v. i.* to loiter লাটিপুতি  
 কৰ, লাঙ্গল-লুঙ্গা কৰি থাক ; হাইচ-লাইচ কৰ।

**Dilute** ( ডাইলুট ) *v. t.* to diminish the strength  
 of a substance by mixing with water  
 পানী মিহলাই পাতল কৰ ; পনীয়া কৰ।

**Dilution** *n.* act of diluting পানীয়া কৰণ, পানী  
 মিহল।

**Diluvial** ( ডাইলিউভিয়েল্ ), **Diluvian** *adj.* rela-  
 ting to a flood, caused by a flood চটপৰা,  
 ঢল সম্বন্ধীয়, পলসূৰা।

**Diluvium or Diluvion** ( ডাইলিভিয়ন্ ) an in-  
 undation ঢল, বাঢ়নী পানী ; চট।

**Dim** ( ডিম্ ) *adj.* not clear or bright, obs-  
 cure মলিন, গোমোঠা ফটফটীয়া নোহোৱা ; ঢকা-  
 চমকা। **Dimness** *n.* ঢকাচমকা, গোমোঠা, ঢিমিক-  
 চামাকা। **Dimly** *adv.* কণামণাকৈ। — *v. t.* to  
 obscure একাৰ-মুছাৰ কৰ। To take a dim view  
 of=নিৰাশ কৰা ; নৈৰাশভাৱ লোৱা।

**Dimension** ( ডিমেঞ্চন্ ) *n.* extent, bulk, size  
 দীঘল, বহল পৰিমাণ ; আয়তন। **Dimensional**  
*adj.* ওখ, ডাঙৰ পৰিমাণ বিষয়ক। The three

dimensions of space=দীঘল, বহল আৰু ওখৰ পৰিমাণ। Fourth dimension—আইনষ্টাইন্-আৱিষ্কৃত স্থান-কালৰ চতুৰ্থ বিমূৰ্ত—ওপৰ-উল, সৈ-বাওঁ, সমুখ-পাতি আৰু আগ-পাচৰ পৰিমাণ।

**Diminish** (ডিমিনিছ) *v. t. or v. i.* to make or become less কমা বা কম হ, হ্ৰাস কৰ; হুই।

**Diminution** (ডিমিনিউছন্) *n.* a lessening, decrease কম হওন, হ্ৰাস।

**Diminutive** (ডিমিনিউটিভ্) *adj.* small, contracted ক্ষুদ্র, সৰু, অকণমান। (ব্যাকৰণত সৰু বুজুৱা শব্দ)।

**Dismissory** (ডিমিচৰি) *adj.* sending away, giving permission to depart to another place অইন এলাকালৈ যাবৰ কাৰণে দিয়া অনুমতি বিষয়ক।

**Dimity** (ডিমিটি) *n.* a striped cotton cloth পাৰি দিয়া ঢৰীয়া কপাহী কাপোৰ।

**Dimple** (ডিম্পল্) *n.* a little hollow in the cheek গালত হোৱা স্বাভাৱিক সৰু পোটোকা। —*v. i.* to form dimples খোল হ; পোটোকা পেলা।

**Din** (ডিন্) *n.* a loud continued noise, গিগিৰণি, আৰাও, কোঢ়াল। —*v. t.* to annoy with clamour (as to one's complaints into the ears.) কোঢ়াল কৰি কাণতল লগা।

**Dine** (ডাইন্) *v. i.* to take a dinner অহাৰ কৰ, ভোজন কৰ। —*v. t.* to give a dinner ভোজ দিয়া, ভোজ দে। Dining-room=ভোজন ঘৰ, খানা খোৱা কোঠা। To dine out=ঘৰৰ বাহিৰে আন ঠাইত আহাৰ কৰ। To dine with Duke Humphrey=নিৰাহাৰে থাক।

**Ding** (ডিং) *v. t.* to throw, to hurl নিক্ষেপ কৰ, দলিমাৰি পেলা।

**Ding** (ডিং) *v. i.* to keep sounding টিং টিঙাই বজাই থাক। Ding-dong=একেবাহে বজাই থাক।

**Dingle** (ডিক্গল্) *n.* a narrow valley দুই পৰ্শ্বতৰ মাজৰ ঠেক সমান ঠাই। Dingled-angle *adv.* in a swinging manner লোৰোম-ধোমকৈ।

**Dingy** (ডিন্জি) *adj.* dull, solid গোমোঠা, মলিন, কলা। Dinginess *n.* মলিন।

**Dinner** (ডিনাৰ) *n.* the chief meal of the day দুপৰীয়াৰ আহাৰ; a feast ভোজ, (সাধাৰণতঃ বাতি পাতে) Dinner time দুপৰীয়া ভোজনৰ সময়। Dinner without grace=বিবাহৰ পূৰ্বে সহবাস।

**Dioceras** (ডাইনোচেৰাছ) *n.* an extinct animal এবিধ অতিকায় লুপ্ত-অস্তিত্ব প্ৰাগৈতিহাসিক জন্তু (এই জন্তু লুপ্তপাৰী আছিল আৰু ইয়াৰ তিনি-জোৰাকৈ শিং, আছিল)।

**Dinosaur** (ডাইনোছৰ) *n.* an extinct reptile এবিধ অতিকায় প্ৰাগৈতিহাসিক সৰীসৃপ জাতীয় জন্তু (ইহঁত দীঘলে প্ৰায় ১০ ফুট আছিল)।

**Dint** (ডিক্ট্) *n.* a blow আঘাত; mark of a blow; মাৰ-কাণ বা চিন, পোটোকা; force or power. By dint of courage=সাঁহসৰ প্ৰভাৱত।

**Diocesan** (ডায়'চেচান্) *n.* pertaining to diocese ক্ৰীষ্টধৰ্মাচাৰ্য্য বিষয়ক।

**Diocese** (ডায়চিচ্) *n.* extent of a Bishop's jurisdiction বিশপৰ এলাকা।

**Dioptric** (ডায়পট্ৰিক্) *adj.* pertaining to dioptrics পোহৰ বিজ্ঞান বিষয়ক। Dioptrics *n.* a part of optics which treats of the transmission of light পোহৰ বিজ্ঞানৰ এটা পাখা।

**Diorama** (ডায়ৰে'মা) *n.* a contrivance for exhibition of pictures চিত্ৰপট দেখুৱা এককৰ্ম কৌশল।

**Dip** (ডিপ্) *v. t.* to plunge, to immerse ডুবুৰীয়া ডুবা। —*v. i.* to sink, to incline downwards ডুব যা, মগ্ন হ, তললৈ কঢ়ীয়া হ বা গোঁজ খা, তললৈ দৰি যা। (colloq.) involve in debt ধাৰত পোত খা। Dip of the horizon =চকুৰ পোনে পোনে আকাশ জন্তু হোৱা যেন দেখা কোণ। Dipping needle=কোম্পাচ বস্ত্ৰৰ চুম্বকৰ কাঁটা। Dippy (slang)=crazy বলিয়া।

**Diphtheria** (ডিক্ঠেৰীয়া) *n.* a throat disease হোৱা শলখা বেমাৰ, এবিধ মাৰাত্মক ডিফ্ৰিৰ বেমাৰ।

**Diphthong** (ডিক্ ঞ্) *n.* a union of two vowels in one syllable or in one sound এটা উচ্চাৰণ হোৱা যুক্তবৰ।

**Diploma** (ডিপ্ল'মা) *n.* a document conferring



some privilege or degree সম্মানপত্র, যোগ্যতা পত্র। **Diplomacy** *n.* political skill & dexterity দূত-কৌশল, সন্ধিবিষয়ক মন্তব্য, বাজকীয় টেকবালি।

**Diplomatic** *adj.* skilful in negotiation সন্ধি বিষয়ক, মন্তব্য-কৌশল, চক্ৰী। —*n.* মন্তব্য-কৌশল ব্যক্তি। **Diplomatist** or **Diplomat** *n.* one skilled in diplomacy বাজনীতিজ্ঞ মন্তব্যী।

**Dipsomania** (ডিপচ'মেনীয়া) *n.* a morbid craving for alcoholic drinks মদৰ হেঁপাহ।

**Dipsomaniac** *adj.* দোৰোৰ মদপী, মদপিপাসু।

**Dipterous** or **Dipteral** *adj.* two winged বিপক্ষ যুক্ত।

**Dire** (ডায়াৰ) *adj.* dreadful, calamitous ভয়ঙ্কৰ, সাংঘাতিক, ঘোৰ।

**Direct** (ডিৰেক্ট) *adj.* straight, outspoken, sincere পোন, স্পষ্ট, সবল, ভঙজীয়া। A direct descendant=আপোন একে ডালৰ বংশ, মূল বংশৰ লোক।

**Direct** (ডিৰেক্ট) *v. t.* to point or aim straight-ly পোনা; to guide, to order আদেশ কৰ, দিহা দে, বাট দেখুৱা। **Direct him to my house**=মোৰ ঘৰলৈ যোৱা বাটটো দেখুৱাই দিয়া; to write the address নামধাৰ লিখ। **Direct this letter to Commissioner**=এই চিঠিখন কমিছন চাহাবৰ ঠিকনালৈ পঠোৱা। **Direction** *n.* act of directing, command আদেশ, আদেশ কৰণ, দিহা, আজ্ঞা, নিৰ্দেশ; the line of course দিক্, ফাল, পিন, (যেনে এচিপিনি, সেইফালে, সেইমুখে); address of a letter শিৰোনামা, ঠিকনা। **Directly** *adv.* in a direct manner, immediately পোনে পোনে, বেগতে, তৎক্ষণাৎ, অবিলম্বে; openly প্রকাশভাৱে। **Directness** *n.* a straightness পোন অৱস্থা। **Director** *n.* one who directs, a manager or governor দিহাবাৰ, কাৰ্যপরিচালক, শাসনকৰ্ত্তা। (*Fem.*) **Directress** or **Directrix**, **Directorate**, **Directorship** *n.* the office or a body of directors পরিচালক সভা, দিহাবাৰ পদ। **Directorial** *adj.* pertaining to a director, guiding দিহাবাৰ সম্বন্ধীয়। **Directory** *n.* a body of directors পরিচালক দল; a guide

book ঠিকনা সমাচাৰ পুথি, নামধাৰৰ বিবৰণ থকা কিতাপ।

**Dirge** (ডাৰ্জ) *n.* a funeral hymn অন্ত্যেষ্টিক্ৰিয়াৰ সময়মত গোৱা স্তুতি গান।

**Dirigible** (ডিৰিজিবল্) *n.* capable of being guided হাতেৰে চলাব পৰা; a balloon or airship যেনি তেনি চলাব পৰা বেদুন বা আকাশীৰথ।

**Dirk** (ডাৰ্ক) *n.* a poniard এবিধ মিত দা।

**Dirt** (ডাৰ্ট) *n.* any filthy substance ডেব, ডেবৰ, মলি; loose earth ভূৰামাটি। **Dirt-cheap**=very cheap বৰ সস্তা। **Dirteating**=a morbid impulse to eat dirt মাটি খোৱা, খোলা খাবলৈ হুতাৰ। **To eat dirt**=অপমান সহ্য কৰি থাক। **Dirty** *adj.* foul, filthy মলিন, লেটেৰা, খেহেতা; unclean অপরিচ্ছন্ন। **Dirtiness** *n.* লেটেৰা গুণ।

**Disable** (ডিজেনবল্) *v. t.* to deprive of power, to weaken অসমর্থ কৰ, অকৰ্মণ্য কৰ, অলম্বক কৰ, অশক্তীয়া কৰ, ঘৃণীয়া কৰ। **Disability** *n.* want of power, disqualification অক্ষমতা, অপাৰগতা, নিৰ্যোগ্যতা।

**Disabuse** (ডিচ'এবিউজ্) *v. t.* to undeceive দোষ যুক্ত কৰ; ভাতি দূৰ কৰ, শুধাৰ।

**Disadvantage** (ডিচ্'এড্'ভাণ্টেজ) *n.* loss of advantage, what is unfavourable অচল অসুবিধা, অসুবিধা, মন্তিল, ঠেক; loss, injury হানি, ক্ষতি, অনিষ্ট। **Disadvantageous** *adj.* unfavourableness অচল অসুবিধাজনক, ক্ষতিজনক। —*ly adv.* অসুবিধাকৈ। —*ness n.*

**Disaffect** (ডিচ্'এফেক্ট) *v. t.* to make unfriendly অসন্তুষ্ট কৰ, ভাল নোপোৱা কৰ। **Disaffected** *adj.* unfriendly, disloyal অসন্তোষীয়া, আৰ্থেজীয়া, বিতুষ্ট, ভক্তি নথকা। **Disaffection** *n.* want of affection, dislike, ill-will অসন্তোষ, খেপ, আৰ্থেজ, অগ্ৰীতি, বিৰোধ, অভক্তি। **Disaffectionate** *adj.* আৰ্থেজীয়া।

**Disafforest** (ডিচ্'-এফৰেষ্ট-) *v. t.* to reduce a state forest to common land চৰ্কাৰী বনকিত হাবিয়নি ৰায়তক খুলি দে।

**Disagree** (ডিচ্'এগ্ৰি) *v. i.* to dissent অসম্মত হ; to differ অনৈক্য হ; to be unsuitable নসুজ (যেনে **It disagrees with the stomach**=

পেটত ন্যূনত্ব।) **Disagreeable** *adj.* not agreeable অমিল; unpleasant বিবিক্তজনক, অপ্রীতিকৰ। **Disagreeableness** *n.* **Disagreement** *n.* difference অমিল, প্রভেদ, অনৈক্য; unsuitableness অনুপযোগিতা; dispute বিবাদ, কাঁজিয়া, মতান্তৰ।

**Disallow** (ডিচ্-এলাও) *v. t.* to refuse permission অসম্মত হ; to deny the authority of অগ্রাহ্য কৰ; to reject নামঞ্জুর কৰ, অনুমতি নেদে। **Disallowable** *adj.* not allowable নিষেধযোগ্য। **Disallowance** *n.* অগ্রাহ্য কৰণ, নামঞ্জুর; prohibition নিষেধ।

**Disannul** (ডিচ্-এনাল্) *v. t.* to annul completely একেবাৰেই বদ বা বহিত কৰ।

**Disappear** (ডিচ্-এপিয়েৰ) *v. i.* to vanish from sight অদৃশ্য হ, লোপ প, মাৰ যা; নেদেখা হ, লুকা। **Disappearance** *n.* অদৃশ্য হওন; removal from sight অন্তৰ্ধান, গোপন ভাবে প্রস্থান।

**Disappoint** (ডিচ্-এপইন্ট্) *v. t.* to deprive one of what is expected নৈৰাশ কৰ, হতাশ কৰ, চোঁঠেঠীয়া কৰ। **Disappointment** *n.* defeat of hopes or expectation নিরাশা, ভগ্নমনোৰথ, হতাশ, কৃতকাৰ্য্য হব নোৱাৰি পোৱা লাভ।

**Disapprobation** (ডিচ্-এপ্রবেছন্) *n.* dislike নিন্দা, নামঞ্জুর।

**Disapprove** (ডিচ্-এপ্রভ) *v. t.* to regard as bad, to condemn বেয়া বোল, নশলাগ, নামঞ্জুর কৰ। (with of) **Disapproval** *n.* dislike নাপছন্দ, অসম্মত, অগ্রাহ্য, বেয়া বোলন।

**Disarm** (ডিজ-আৰ্ম) *v. t.* to deprive of arms নিৰস্ত কৰ; অস্ত্রসত্ত্ব কাটি ল।

**Disarrange** (ডিচ্-এৰেঞ্জ) *v. t.* to derange, to disorder খেলিমেলি কৰ, বিশৃঙ্খল কৰ, শানবান কৰ, বেমেলি কৰ। **Disarrangement** *n.* disorder খেলিমেলি, বেমেলি।

**Disarray** (ডিচ্-এৰে) *v. t.* to throw into disorder খেলিমেলি কৰ, বেমেলি কৰ, বিবস্ত্র কৰ।

**Disassociate** (ডিচ্-এচাচিয়েট) *v. t.* to disconnect things associated পৃথক কৰ, বেলেগ বেলেগ কৰ, লগ এৰ।

**Disaster** (ডিক্বেচ্টাৰ) *n.* a mishap, a sudden misfortune, calamity বিপর্যয়, বিপদ, দুর্ঘটনা, বিপত্তি, পয়মাল। **Disastrous** *adj.* calamitous, ruinous বিপত্তিজনক, দুর্ঘটনাপূৰ্ণ, পয়মালজনক।

**Disavow** (ডিচ্-এভাও) *v. t.* to disown, to deny অস্বীকাৰ কৰ, আঁসৈমাত। **Disavowal** *n.* denial আঁসৈ, অস্বীকাৰ।

**Disband** (ডিচ্-বেণ্ড্) *v. t.* or *v. i.* to disperse (especially of troops), to break up a band দলভঙ্গ কৰ, শিৰভিন্ন কৰ, এটা এটা কৰ বা হ। **Disbandment** *n.*

**Disbar** (ডিচ্-বাৰ্) *v. t.* to expel from the bar উকীল পদৰপৰা ওচা।

**Disbelief** (ডিচ্-বিলিফ্) *n.* refusal of belief অবিশ্বাস, অপ্রত্যয়, অসম্মত। **Disbeliever** *n.* অবিশ্বাসকাৰী।

**Disbelieve** (ডিচ্-বিলিভ্) *v. t.* to discredit অবিশ্বাস কৰ, অগ্রাহ্য কৰ।

**Disburden or Disburthen** (ডিচ্-বাৰ্ডণ্) to rid of a burden, to free বোজা ওচা, মুক্ত কৰ।

**Disburse** (ডিচ্-বাৰ্চ্) *v. t.* to pay out টকা খৰচ কৰ, টকা বিলি কৰ। **Disbursement** *n.* the act of paying out, the sum spent ব্যয়, খৰচ।

**Disc or Disk** (ডিস্ক্) any flat round object, the face of a celestial body চক্ৰাকাৰ চেপেটা বস্তুৰ ওপৰ ভাগ, গ্রহমণ্ডল।

**Discard** (ডিস্কাৰ্ড্) *v. t.* to cast off, as not needed দলিয়াই পেলা, (তাঁচ খেলত), ফাচ্-দে; to reject অগ্রাহ্য কৰ, ত্যাগ কৰ, এৰ।

**Discern** (ডিছ-আৰ্ণ্) *v. t.* to distinguish clearly, to judge ভাল-বেয়া বাছি ল, প্রভেদ কৰ, চকুৰে মন. টলক, চকুৰে দেখি চিনিব বা বুজিব পাৰ। **Discernible** *adj.* that may be seen মনিব পৰা, বুজিব পৰা। **Discernment** *n.* act of discerning মনন; faculty of discerning বিবেচনা; judgement বিচার শক্তি, সজ্ঞা বুদ্ধি। **Discerning** *adj.* discriminating সলি-সিহান, সূক্ষ্মদৰ্শী, সুবুদ্ধিমান, টমক, ফুটমনিহাৰ, বিবেচক।

**Discharge** (ডিচ্-ছাৰ্জ্) *v. t.* to unload ভাৰ

ঙটা, বোঝা নমা ; to set free মুক্ত কৰ, বেহাই দে, খালাচ কৰ ; to acquit নিৰ্দোষী বুলি এৰ ; to perform (as duties) কৰ্ম নিকাৰ কৰ ; to pay (as an account) ধাৰ মুক্ত, হিচাব নিকাশ কৰ ; to fire (as a gun) বন্দুক ফেৰ কৰ ; to dismiss from service কামৰ পৰা খেদা ; to let out বাজ কৰ, উলিয়াই পেলা। —*n.* act of discharging কাৰ্য্যনিৰ্বাহ ; unloading খালাচ ; release পৰিশোধ, মুক্তি, বিদায় ; dismissal বাজ কৰণ ; that which is discharged বিবিলাক বাজ কৰা হয়। To discharge an order = হুকুম হুগিত কৰ। নিৰ্বাহণ।

**Disciple** ( ডিচাইপল্ ) *n.* a follower শিষ্য, ভক্ত ; an adherent to a faith শাৰিষণ।

**Discipline** ( ডিচিপ্লিন্ ) *n.* training according to rules শৃঙ্খলা ; subjection to control ব্যৱহাৰিক শাসন প্ৰণালী ; order সূনিয়ম ; বান্ধনী punishment দণ্ড, শাস্তি ; severe training কঠোৰ শাসন। —*v. t.* to train, to bring under control শিক্ষা দে, শাসন কৰ, শাস্তি দি।  
**Disciplinarian** *n.* কঠোৰ শাসনকাৰী।  
**Disciplinary** *adj.* intended for discipline শাসনৰ উদ্দেশ্যে কৰা ; অনুশাসিত ; অনুশাসন।

**Disclaim** ( দিচক্লেইম্ ) *v. i.* to disown, to renounce all claims to, to reject অস্বীকাৰ কৰ, আঁঠৈ মাত, অগ্ৰাহ কৰ। —*v. t.* to give up all claims (with in) দাবি পৰিত্যাগ কৰ, বন্ধ এৰি দে।  
**Disclaimer** *n.* denial, disavowal অস্বীকাৰ, দাবি পৰিত্যাগ।

**Disclose** ( ডিচ্‌ক্লোজ ) *v. t.* to open মুকলি কৰ ; to reveal জাহিৰ কৰ, গুপ্ত কথা প্ৰকাশ কৰ।  
**Disclosure** *n.* a revealing প্ৰকাশ, ব্যক্ত, জাহিৰ, জনা মাত কৰণ ; that which is revealed প্ৰকাশিত বিষয়।

**Discolour** ( ডিচ্‌কালাৰ ) *v. t.* to stain, to change the colour of, to disfigure বিবৰ্ণ কৰ, মলিন কৰ, বং বেতা কৰ, ঢেকা লগা, কলা কৰ।  
**Discoloured** *adj.* stained মলিন, বিবৰণ।

**Discomfit** ( ডিচ্‌কম্‌ফিট্ ) *v. t.* to disconcert নৈবাশ কৰ, অগ্ৰস্ত কৰ ; to defeat পৰাজয় কৰ।  
(*pr. p.* Discomfiting ; *pa. p.* Discomfited)

**Discomfiture** *n.* a defeat পৰাজয়, পৰাভব, হাৰ।

**Discomfort** ( ডিচ্‌কম্‌ফৰ্ট ) *n.* want of comfort, uneasiness অসুখ, অশান্তি, কষ্ট, চাটফুট, কাল।

**Discomfortable** *adj.* causing discomfort কষ্টজনক, অশান্তিকৰ।

**Discompose** ( ডিচ্‌কম্প'জ' ) *v. t.* to disarrange, to disorder বেমেজালি কৰ, খেলিমেলি কৰ।

**Disconcert** ( ডিচ্‌কন'চাৰ্ট্ ) *v. t.* to deprive of harmony, to disturb গৰমিল কৰ ; to frustrate বাৰ্ঘ কৰ ; to confuse পেপুতা কৰ, অস্থিৰ কৰ, বিতত কৰ। —*n.* disunion অমিল।  
**Disconnect** *v. t.* (with from) to separate আলগ কৰ, পৃথক কৰ।

**Disconsolate** ( ডিচ্‌কন'লেট্ ) *adj.* without consolation, sad বিষাদযুক্ত, নৈবাশ, খেদযুক্ত, বিষন্ন, সন্তুৰাৰহিত অনুজন।  
**Disconsolation** *n.* বিষাদ, অসন্তোষ, অশান্তি।

**Discontent** ( ডিচ্‌কণ্টেণ্ট ) *n.* dissatisfaction, uneasiness অসন্তোষ, বিবত্তি। —*ed. adj.* dissatisfied অসন্তোষীয়া, বিতুষ্ট, অসুখীয়া। —*edly adv.* অসন্তোষ মনেৰে।  
**Discontentment** *n.* dissatisfaction, ill humour অসন্তোষ, বিবত্তি, কৌহকাল।

**Discontinue** ( ডিচ্‌কণ্টিনিউ ) *v. t.* to cease, to leave off, to stop কৰিবলৈ এৰ, হুগিত কৰ, আক নকৰ। —*v. i.* to cease ক্ষান্ত হ।  
**Discontinuance** *n.* a ceasing ক্ষান্তি, বিৰাম, নিবৃত্তি, এৰণ, ক্ষতিক্ষণ।  
**Discontinuous** *adj.* not continuous, separated হেগাচোৰোকা, এবাধৰা।

**Discord** ( ডিচ্‌কৰ্ড্ ) *n.* disagreement, strife অমিল, বিবাদ, অনৈক্য।  
**Discordance** *n.* disagreement অনৈক্য, অমিল।  
**Discordant** *adj.* without concord, inconsistent অমিল, অসঙ্গত, অসংলগ্ন, লাগবান্ধ নোহোৱা ; harsh কৰ্কশ, কঠুৱা, ডালমান নোহোৱা।

**Discount** ( ডিচ্‌কাউণ্ট ) *n.* deduction of a sum in advancing money on a bill ; an allowance ডিচ্‌কাউণ্ট, ওপৰাফি, যট্টা, বাধ। —*v. t.* to allow discount বাট্টা দে ; to advance money deducting interest আগেৰে বাঢ়ি লৈ

ধন ধাবে দে; to put a reduced value on  
মূল্য কমাই ধৰ; কিছু বাদ দি ধৰ। At a  
discount=below par কম দৰত; super-  
fluous, depreciated in value মূল্য হ্রাস; দৰ  
কমত।

**Discourtenance** (ডিচ্কাউটিনেন্স) *v. t.* to  
abash, to discourage নিষেধ কৰ, নিকংসাই  
কৰ, পৰাধুত কৰ।

**Discourage** (ডিচ্কাৰেজ) *v. t.* to dishearten, to  
depress নিকংসাই কৰ, নিবাৰণ কৰ, হাক দে, মন  
ভাং। **Discouragement** *n.* act of discourag-  
ing, dejection নিকংসাই। **Discouraging** *adj.*  
disheartening মন ভলা, মন-গা নুখা; উৎসাহ  
নলগা।

**Discourse** (ডিচ্কাৰ্চ) *n.* conversation, speech  
কথাবাৰ্তা, কথোপকথন, আলাপ; a treatise, a  
sermon উপদেশপূৰ্ণ উক্তি, ধৰ্মবিষয়ক উপদেশ।  
—*v. i.* to converse, to reason কথাবাৰ্তা হ,  
আলোচনা কৰ, কোৱাকুই কৰ। **Discursive**  
*adj.* কথোপকথন বিষয়ক।

**Discourteous** (ডিচ্কাৰ্টীচ) *adj.* uncivil অভদ্র,  
চহা, হুটা; rude অসভা; সৌজস্বহীন।

**Discover** (ডিচ্কাভাৰ) *v. t.* to uncover, to  
find out, to make known আবিষ্কাৰ কৰ,  
উলিয়া, প্রকাশ কৰ, সন্ধান পাই, বাহিৰ কৰ। **Dis-  
covery** *n.* the act of finding out প্রকাশ;  
প্রকট কৰা; disclosure আবিষ্কাৰ, বাহিৰ কৰণ।  
**Discoverer** *n.* আবিষ্কাৰক, উলিয়াইতা।

**Discredit** (ডিচ্ক্রেডিট) *n.* want of credit,  
ill repute বদনাম, অখ্যাতি, অনাদৰ, উলাই।  
—*v. t.* to refuse belief in উলাই কৰ, অবিশ্বাস  
কৰ; to disgrace মিছা পেলা, অপমান কৰ।  
**Discreditable** *adj.* disgraceful নিন্দনীয়,  
অখ্যাতিজনক।

**Discreet** (ডিচ্ক্রিট) *wary, prudent* বিবেচক,  
সতর্ক, ভৱতাল, টিমক।

**Discrepancy** (ডিচ্ক্ৰেপেন্সি) *n.* variance of  
facts, disagreement অমিল, অনৈক্য, কম-  
বেচি। **Discrepant** *adj.* contrary ভিন্ন, অমিল,  
বিপরীত।

**Discrete** (ডিচ্ক্রিট) *adj.* separate পৃথক, বিভক্ত  
having discernment সুবিবেচনাপূৰ্ণ; prudent

বিচক্ষণ। (opposite Concrete)। **Discrete**  
*adj.* disjunctive বিযোগক, প্রভেদজনক।

**Discretion** (ডিচ্ক্রিছন) *n.* prudence, liberty  
to act at pleasure বিবেচনা, ইচ্ছামতে কোনো  
কাম কৰিবলৈ ক্ষমতা, মতামত। At discretion  
=নিজ বুদ্ধিত, নিজেৰ বিবেচনা মতে। Age or  
year of discretion=সাবালক অৱস্থা, বোধহোৱা  
অৱস্থা বয়ঃপ্রাপ্ত কাল। Be at one's discretion  
=কাৰো অধীন বা তলতীয়া হৈ চল। To  
surrender at discretion=বিনা সঠে শত্ৰুৰ  
হাতত আত্মসমর্পণ কৰ। **Discretionary** *adj.*  
left to discretion ইচ্ছাধীন, অবাধিত, ইচ্ছামত,  
স্ববিবেক।

**Discriminate** (ডিচ্ক্রিমেনেট) *v. t.* to distin-  
guish, to select from others প্রভেদ কৰ,  
ভাল বেয়া বাছ, গুণাগুণ ঠাৱৰা বা বিচাৰ কৰ।  
—*v. i.* to make difference প্রভেদ বুজা।  
**Discriminating** *adj.* discerning সূক্ষ্মদৰ্শী,  
সুবিবেচক শাল চকুৱা।

**Discrimination** (ডিচ্ক্রিমেনেছন) *n.* acuteness  
সূক্ষ্মদৃষ্টি; discernment প্রভেদ জ্ঞান, বিবেচনা,  
দোষগুণ বিচাৰ কৰা শক্তি, ভাল বেয়া বোধ। **Dis-  
criminative** *adj.* marking distinction প্রভেদ  
বুজুৱা, প্রভেদদৰ্শী, বিভিন্নকাৰী।

**Discursive** (ডিচ্কাচিভ্) *adj.* desultory, roving,  
digressive লবিফুৰা, এটা এবি এটাত ধৰা,  
অসম্বন্ধ; proceeding regularly to arrive at  
a conclusion যুক্তিপূৰ্ণ।

**Discursion** (ডিচ্-কাৰ্চন) *n.* act of reasoning  
মীমাংসা; desultory talk লাগবান্ধ নোহোৱা  
কথাবাৰ্তা।

**Discus** (ডিচ্কাচ) *n.* disc মণ্ডল, মৰল, চক্ৰ।

**Discuss** (ডিচ্কাচ্) *v. t.* to examine in detail,  
to debate তর্কবিতর্ক কৰ, মীমাংসা কৰ, আলচ  
কৰ, গৰমিল কৰ; চৰ্চা।

**Discussion** (ডিচ্কাছন) *n.* debate তর্কবিতর্ক,  
বিচাৰ মীমাংসা, আলচ, গুণাগুণ, গলাগোণা।

**Discussive** (ডিচ্কাচ্-চিভ্) *adj.* able to dis-  
cuss বিচার্য, আলোচনীয়; tending to dis-  
perse tumours গাৰ টেমুনা ভাল কৰিব পৰা,  
টেমুনা গুহুৰা।

**Disdain** (ডিচ্ডেইন্) *v. i.* to scorn, to think

unworth অকামিলা বোল, এলা, নিন্দা কৰ, ঘৃণা কৰ। —*n.* scorn, haughtiness ঘৃণা, অহংকা, দস্তালি। *Disdainful adj.* scornful, haughty ঘৃণাজনক, নিন্দনীয়, দাঁতীক, অহংকাপূৰ্ণ।

**Disease** (ডিচ্‌জিছ্) *n.* ailment, mental or bodily disorder বেমাৰ, নৰিয়া, ব্যাধি, ৰোগ।

**Diseased** *adj.* affected with disease কণীয়া, বেমাৰী, কয়।

**Disembark** (ডিচ্‌-এম্‌-বাৰ্ক্) *v. t.* to go on shore to land, to put on shore বামলৈ নমা, জাহাজ বা নাবৰ পৰা মালবন্ত, মানুহ বামলৈ তোল বা নমা। —*v. i.* to land বামলৈ নাম। **Disembarkation** *n.* a landing or going ashore বামলৈ নামন, অৱতৰণ।

**Disembarrass** (ডিচ্‌-এম্‌-বেৰেচ্) *v. t.* to free from perplexity বিপদৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰ, ব্যাকুলতা দূৰ কৰ।

**Disembody** (ডিচ্‌-এম্‌ডি) *v. i.* to take away from the body গাৰ পৰা একত্ৰা, দেহযুক্ত কৰ; to disband সৈনিক দলৰ পৰা খেদা।

**Disembowel** (ডিচ্‌-এম্‌-বাবেল্) *v. t.* to take out bowels of পেয়ু কাট, ডুক বাজ কৰ, নাড়ীডুক উলিয়া।

**Disemploy** (ডিচ্‌-এম্‌প্লয়্) *v. t.* to deprive of employment কামৰ পৰা ওচা।

**Disencumber** (ডিচ্‌-এন্‌কম্বাৰ্) *v. t.* to disburden ভাৰ মুক্ত কৰ, বোজা ওচা। (**Disencumbrance** *n.*), **Disencumbered estate Act**=ঋণমুক্ত জমিদাৰী বিষয়ক আইন।

**Disengage** (ডিচ্‌-এন্‌-গেজ্) *v. t.* to free from an engagement, to set free বন্দৰত ভজ কৰ, অব্যাহতি দে, মুক্ত কৰ, মোকোলা; to separate আলগ কৰ। **Disengagement** *n.* release, leisure মুক্তি, অৱসৰ।

**Disennoble** (ডিচ্‌-এন্‌বল্) *v. t.* to degrade অপদত্ত কৰ, ওখপদৰ পৰা নমা।

**Disenrol** (ডিচ্‌-এন্‌-ৰ'ল্) *v. t.* to remove from a roll নাম কাট।

**Disentail** (ডিচ্‌এন্‌টাইল্) *v. t.* to break or remove the entail of an estate উত্তৰাধিকাৰীয়ে যাতে সম্পত্তি বিক্ৰি কৰিব নোৱাৰে সেই ব্যৱস্থা ভজ কৰ বা ভাৰ পৰা মুক্ত হ।

**Disentangle** (ডিচ্‌-এন্‌কেজল্) *v. i.* to free from entanglement or disorder বিজড়িত অবস্থা অথবা বিশৃঙ্খলাৰ পৰা মুক্ত হ; to unravel জট বা গাঁথি খোল।

**Disenthral** (ডিচ্‌এন্‌থ্ৰেল্) *v. t.* to free from bondage দাসত্ব-শৃঙ্খলাৰ পৰা মুক্ত হ।

**Disentitle** (ডিচ্‌-এন্‌টাইটল্) *v. t.* to deprive of title স্বত্ব ৰহিত কৰ, অনুপমুক্ত কৰ।

**Disentomb** (ডিচ্‌-এন্‌টুম্) *v. t.* to remove from a tomb কবৰ খানি উলিয়া।

**Disentrance** (ডিচ্‌-এন্‌-ট্ৰেঞ্চ্) to awaken from a deep sleep or meditation ধ্যান ভজ কৰ, টোপনি ভাং।

**Disestablishment** *n.* the act of taking away what has been established এবাৰ স্থাপিত হোৱা বা পতা বস্তু উঠাই দিয়াটো, পতাভজা।

**Disfavour** (ডিচ্‌ফে'ভাৰ্) *n.* dislike, displeasure অসন্তোষ, নিগ্ৰহ, বেয়া পোৱা। —*v. t.* to withhold favour from বেয়া পা, মৰম কৰিবলৈ এৰ, অনাদৰ কৰ।

**Disfeature** (ডিচ্‌ফিছাৰ্) *v. t.* to mar the features of আকৃতি বিকৃত কৰ; to deface চেহেৰা হানি কৰ।

**Disfigure** (ডিচ্‌ফিগাৰ্) *v. t.* to deform, to deface দেখিবলৈ বেয়া কৰ, কুকণ কৰ, আগঠী কৰ। —*n.* **Disfigurement, disfiguration.**

**Disforest** *v. t.* to strip of trees, to disafforest হাবি নোহোৱা কৰ, কাঠনি ওচাই আবাদ যোগ্য কৰ।

**Disfranchise** (ডিচ্‌ফ্ৰেঞ্চিছ্) *v. t.* to deprive of the rights of voting for an M. P. মহাসভালৈ প্ৰতিনিধি পঠাৰ পৰা ক্ষমতা ৰহিত কৰ, ক্ষমতা কাঢ়ি ল।

**Disgorge** (ডিচ্‌-গৰ্জ্) *v. t.* to discharge from the throat, to vomit উকুলিয়াই পেলা।

**Disgrace** (ডিচ্‌গ্ৰেছ্) *n.* state of being out of grace or favour, dishonour ঘৃণা, অপমান, খিলিজাৰ। —*v. t.* to bring disgrace or shame upon লাজ দে, ঘৃণাম কৰ, অনাদৰ কৰ।

**Disgraceful** *adj.* dishonourable, causing shame নিন্দনীয়, লাজ লগা, অপমানজনক, অখ্যাতিকৰ।

**Disguise** (ডিচ্‌গাইজ্) *v. t.* to change the appearance of, to dissemble হুম্মবেশ ধৰ, ভেগছন কৰ, ভাতনা কৰ, গোপন কৰ। —*n.* a false appearance হুম্মবেশ, ভেগছন।

**Disgust** (ডিচ্‌গষ্ট) *n.* distaste, dislike, loathing আমনি, বিবক্তি, অনিচ্ছা, ঘৃণা। **Disgusting** *adj.* provoking dislike আমনি লগা, বিবক্তিজনক, বিচ্‌চিনা লগা।

**Dish** (ডিছ) *n.* a plate, the food in a dish থাল, থালত দিয়া আহাৰ, ভোজনপাত্ৰ। **Dish up** = to serve up old material cooked anew বাহিবল নষ্টক খাবলৈ গিজাই দে।

**Dishearten** (ডিচ্‌হাৰ্টেন) *v. t.* to discourage, to depress হতাশ কৰ, নিকংসাহ কৰ। **Disheartened** *adj.* depressed হতাশ, নিকংসাহ।

**Dishevel** (ডিছেভেল্) *v. t.* to disorder the hair চুলি আউলবাউল কৰ।

**Dishonest** (ডিচ্‌অনেষ্ট) *adj.* not honest, insincere অসৎ, কপটী, অবস্থাসী।

**Dishonesty** (ডিচ্‌অনেষ্টি) *n.* want of honesty কুচলি হতাব, প্রবঞ্চনা, অসত্ৰুতা।

**Dishonour** (ডিচ্‌অনাৰ) *v. t.* to disgrace, to reduce অপমান কৰ, অপদহ কৰ, বেছবমত কৰ, অধ্যাতি কৰ, অনাদৰ কৰ, ধূৰ্ম কৰ, ভ্ৰষ্টকৰ, সতীত্ব নষ্ট কৰ; to treat with indignity হেয় কৰ, লাজ দে; to refuse payment, as of cheque হতি অগ্রাহ কৰ।

**Dishonourable** *adj.* disgraceful লজ্জাজনক, নিন্দনীয়, অপমানজনক, অমৰ্য্য।

**Disillude** (ডিচ্‌ইলিড্) *v. t.* to free from illusion ভ্ৰান্তি দূৰ কৰ। **Disillusion** *n.* freeing from illusion ভ্ৰান্তি দূৰ কৰ।

**Disinclination** (ডিচ্‌ইনক্লিনেশন্) *n.* unwillingness অনিচ্ছা।

**Disincline** (ডিচ্‌ইনক্লাইন্) *v. t.* to turn away inclination from অনচ্ছুক কৰ। **Disinclined** *adj.* averse অনিচ্ছুক, অমত।

**Disincorporate** (ডিচ্‌ইনকৰ্পৰেইট্) *v. t.* to deprive of corporate rights কোম্পানীৰ স্বত্ব বহিত কৰ।

**Disinfect** (ডিচ্‌ইন্‌ফেক্ট্) *v. t.* to free from infection, to purify সৌচৰা ব্যাধি লাগিব নোৱাৰা

কৰ, সংক্রামক ৰোগৰ পৰা মুক্ত কৰ, সৌচৰা ব্যাধি ওচা, বিতৰ্জ কৰ। **Disinfectant** *adj. n.* ব্যাধি নিবাৰক ঔষধ। **Disinfection.**

**Disinherit** (ডিচ্‌ইনহেৰিট্) *v. t.* to deprive of an inheritance পৈতৃক সম্পত্তিৰ পৰা বঞ্চিত কৰ, উত্তৰাধিকাৰী স্বত্ব বহিত কৰ। **Disinheritance** *n.* উত্তৰাধিকাৰী স্বত্ব লোপ কৰণ।

**Disinter** (ডিচ্‌ইন্টাৰ) *v. t.* to take out of a grave কবৰৰ পৰা খানি উলিয়া। **Disintegrate** *v. t.* to separate into parts মূল অংশবিলাক আগল কৰ; to break up ভোৰৰ ভোৰ কৰ।

**Disinterested** (ডিচ্‌ইণ্ডাৰেষ্টেড্) *adj.* having no interest, impartial নিঃস্বার্থপৰ, সম্পর্ক বহিত, অশঙ্কপাতী, নিৰপেক্ষ। —*n.* **Disinterestedness** *adv.* **Disinterestedly** নিৰপেক্ষভাৱে।

**Disjoin** (ডিচ্‌-জইন্) *v. t.* to separate what has been joined জোৰা সোলোকা, জোৰা মুকলি কৰ। **Disjoin** *v. t.* to separate joints গাঁথি মোকোলা, বেলেগ কৰ।

**Disjointed** (ডিচ্‌-জইণ্ডেড্) *adj.* unconnected, incoherent অসংলগ্ন, বাহু নথকা।

**Disjunct** (ডিচ্‌জাংক্ট্) *adj.* disjointed পৃথক, আগল। **Disjunctive** *adj.* disjoining বিয়োজক, পৃথক বোধক। —*n.* a word which disjoined বিয়োজক, অব্যয় লব্ধ।

**Disk** see **Disc**

**Dislike** (ডিচলাইক্) *n.* to have an aversion to বেয়া পা, ঘৃণা কৰ। —*n.* disinclination, aversion অনিচ্ছা, ঘৃণা।

**Dislocate** (ডিচ্‌লকেইট্) *v. t.* to displace, to put out of joint স্থানান্তৰিত কৰ, হোঁহকা, জোৰা সোলোকা, আচল ঠাইৰ পৰা আঁতৰ কৰ। **Dislocation** *n.* displacement স্থানান্তৰিত কৰণ।

**Dislodge** (ডিচ্‌লজ্) *v. t.* to drive from a place of hiding or rest থকা ঠাইৰ পৰা খেদা, চোতৰ পৰা খেদা দে।

**Disloyal** (ডিচ্‌লয়েল্) *adj.* not loyal, faithless, treacherous ৰাজদ্রোহী, বিশ্বাসঘাতক। **Disloyalty** *n.* want of fidelity ৰজাৰ প্রতি অত্ৰিত, বিশ্বাসঘাতকতা।

**Dismal** (ডিজ্‌মেল) *adj.* gloomy, scornful, dark অন্ধকার, আন্ধার, নিৰামল, বিবাদিত, নিৰ্জন, যোপময়। **Dismals** *n.* (*pl.*) mournings শোক-চিক্‌বিলাক।

**Dismantle** (ডিচ্‌মেণ্টল) *v. t.* to strip, to raze the fortification উৎসৰ্গ কৰ, লঠঠং কৰ, ভাঙি পেলা।

**Dismay** (ডিচ্‌মে) *v. t.* to discourage, to terrify ভয়ভূৰা, হতাশ কৰ। —*n.* loss of courage ভাণ, ভয়ভূৰতা, ভয়কুলতা, বিচেটী, বিস্ময়।

**Dismember** (ডিচ্‌মেম্বাৰ) *v. t.* to separate limb from the body অঙ্গচ্ছেদ কৰ, ভোঁথৰ ভোঁথৰ কৰ; to divide up a country দেশ ভাগ কৰ। —*n.* Dismemberment.

**Dismiss** (ডিচ্‌মিচ) *v. t.* to send away বিদায় দে, পঠিয়াই দে; to remove from office বৰ্খাস্ত কৰ, কামৰপৰা ওচা; to reject as a suit ডিচ্‌মিচ কৰ, নামজ্বৰ কৰ। **Dismissal** *n.* পদচ্যুতি, বৰ্খাস্ত।

**Dismount** (ডিচ্‌মাইণ্ট) *v. i.* to come down নাম, ঘোঁৰাবৰপৰা নাম। —*v. t.* unhorse, to overthrow ওপৰবৰপৰা নামা, ঘোঁৰাবৰপৰা পেলাই দে।

**Disobedient** (ডিচ্‌অবিডিঅবিয়েণ্ট) *adj.* refusing to obey অবাধ্য, উদত্ত, কথা নুতনা। **Disobedience** *n.* violation or neglect of orders হুকুম অমান্ত কৰণ, অবাধ্যতা, উলঙ্ঘা।

**Disobey** (ডিচ্‌অবে) *v. t.* to refuse to do what is ordered হুকুম নেমান, অমান্ত কৰ, লঙ্ঘন কৰ, হাক্‌বচন নুতন, অবজ্ঞা কৰ।

**Disoblige** (ডিচ্‌অবলাইজ) *v. t.* to fail to oblige পৰাযুখ কৰ, মনত বেয়া লগা, নিৰাশ কৰ, মুখ হৰ। **Disobliging** *adj.* unkind, not obliging মুখৰা, বোৰ নুৰূজা, একাচেকা।

**Disorder** (ডিচ্‌অৰ্ডাৰ) *n.* confusion, disturbance বেমেজালি, বিশৃঙ্খল, ধুমধুপাল, গোলমাল; disease বেমাৰ, গাৰ অসুখ। —*v. t.* to disarrange, to disturb বেমেজালি কৰ, বিশৃঙ্খল কৰ, থানবান কৰ; to cause disease গা অসুখ কৰ।

**Disorderliness** (ডিচ্‌অৰ্ডালিনেচ) *n.* state of being disorderly খেলিমেলি অৱস্থা, বেমেজালি।

**Disorderly** (ডিচ্‌অৰ্ডালি) *adj.* out of order,

confused; lawless, vicious খেলিমেলি বিশৃঙ্খল, উদত্ত, কাৰজহাৰোৰ, উশৃঙ্খল, অনাচাৰী।

**Disorderly house Act**=বেতালগৰ বিয়তক আইন। **Disorderly house**=a brothel বেতালগৰ।

**Disorganise** (ডিচ্‌অৰ্গেনাইজ) *v. t.* to destroy the organic structure of বিকলাঙ্গ কৰ, হৰলী লৰা; to disorder থানবান কৰ; —মেমেজালি কৰ।

**Disorganisation** (ডিচ্‌অৰ্গেনাইজেশ্বন) *n.* breaking up of order or system বেমেজালি, বিশৃঙ্খলতা।

**Disown** (ডিচ্‌অ'ন্) *v. t.* to renounce, to deny অস্বীকাৰ কৰ, নুগ কৰ, আঁসৈ মাত।

**Disparage** (ডিচ্‌পেৰেজ) *v. t.* to undervalue, to take slightly of উপলুকা কৰ, অনাদৰ কৰ, একা, মনগাঙ, অকামিলা বোল। **Disparagement** *n.* act of disparaging অবজ্ঞা, নিন্দা, অনাদৰ। **Disparagingly** *adv.* উপলুকা কৰি, অবজ্ঞা কৰি।

**Disparity** (ডিচ্‌পেৰেটি) *n.* inequality অসমানতা, বিৰোধতা, বৈষম্য, হান-ভেটি।

**Dispart** (ডিচ্‌পাৰ্ট) *v. t.* to separate, to divide ভাগ ভাগ কৰ, ফাল, ভিটাভিট কৰ। —*n.* difference of thickness of the barrel of a gun বন্দুকৰ নলৰ ডাঠ পাতল জোৰ।

**Dispasion** (ডিচ্‌পেশ্বন) *n.* freedom from passion শান্ত প্রকৃতি, মনৰ স্থিৰতা।

**Dispassionate** (ডিচ্‌পেশ্বনেট) *adj.* cool, clam, impartial শ্বিৰ, জুৰ, শান্ত, নিৰপেক্ষ, বাগজাল নোহোৱা।

**Dispatch** same as Despatch.

**Dispel** (ডিচ্‌পেল) *v. t.* to drive away দূৰ কৰ, তিবোহিত কৰ, খেদাই দে। (L. *dis*=away; *pellere*=to drive)।

**Dispensable** (ডিচ্‌পেন্‌চেবল) *adj.* that may be dispensed with ত্যাগ কৰিব পৰা, উগাই দিব পৰা।

**Dispensary** (ডিচ্‌পেন্‌চেৰি) *n.* a place where medicines are given away gratis ডিস্পেন্‌চেৰী, ডাক্তৰখানা, দাতব্য ঔষধালয়।

**Dispensation** ( ডিচ-পেন-চেশন্ ) *n.* distribution, various methods of God's dealing with His creatures বিতরণ, বিলাই দিয়া কাম, ঐশ্বরিক ব্যৱস্থা, বিধি নিবন্ধন; permission to neglect a rule অবিহিত কাম কৰিবৰ অনুমতি। **Dispensatory** *n.* a book containing medical prescriptions চিকিৎসা নিদান।

**Dispense** ( ডিচপেন্ ) *v. t.* to deal out in portions ভগাই দে; to distribute বিলাই দে; to administer হুকুম জাৰি কৰ, বিধান দে। **Dispense with**=to do without বহিত কৰ, ওচা, এৰি দে, নোহোৱাকৈ চলা। **He has dispensed with his services**=তেওঁক তেওঁৰ কামৰপৰা ওচালে।

**Dispeuple** ( ডিচ-পিপল্ ) *v. t.* to depopulate জলশূন্য কৰ।

**Disperse** ( ডিচ-পাৰ্চ ) *v. t.* to scatter, to diffuse সিঁচৰতি কৰ, খানবান কৰ, বিয়পা; to drive asunder বেমেৰি কৰ; to cause to vanish থোদা। —*v. i.* to separate, to vanish এটা এটা হ, বিলোপ হ, বিসৰ্জন দে।

**Dispersion** ( ডিচ-পাৰ্চন ) *n.* state of being scattered উজাৰ, সিঁচৰতি, বেমেৰি। (*medi.*) removal of inflammation উষহা বা পোৰণি জামৰা। —*adj.* **Dispersive**.

**Dispirit** ( ডিচ-শিৰিট্ ) *v. t.* to discourage হতাশ কৰ, নিকংসাহ কৰ, মনভাঙ, মনকৈচ খুৱা। **Dispirited** *adj.* dejected হতাশ, নিকংসাহ। —*ly adv.* নিকংসাহ হৈ।

**Displace** ( ডিচ-প্লেচ ) *v. t.* to put out of place, to remove স্থানান্তৰ কৰ, আঁতৰ কৰ, পদচ্যুত কৰ; to disarrange বিশৃঙ্খল কৰ। **Displacement** *n.* the act of displacing আঁতৰ কৰণ, স্থানচ্যুতি।

**Displant** ( ডিচ-প্লেণ্ট ) *v. t.* to remove from where it was once planted উজালি পেলা; to drive from an abode খেদাই দে।

**Display** ( ডিচ-প্লে ) *v. t.* to exhibit, to spread out মুকলি কৰি দেখুৱা, প্রকাশ কৰি দেখুৱা; to make prominent উত্তৰ আৰম্ভেৰে তাপা কৰ। —*n.* exhibition, show দেখুওৱা, প্রদৰ্শন, আড়ম্বৰ, ফিৰ্তাহি। **Displayer** *n.* দেখুৱাওঁতা, প্রদৰ্শক।

**Displease** ( ডিচ-প্লিজ ) *v. t.* to offend অসন্তুষ্ট কৰ, খাটি লগা, ঘোকেচা লগা, খং তোলা। **Displeased** *pa. adj.* vexed অসন্তুষ্ট, বিতুষ্ট, কুখাৰি।

**Displeasure** ( ডিচ-প্লেজাৰ ) *n.* anger, cause of annoyance, dissatisfaction ৰোহ, অসন্তোষ, জেঙ্গা, খং, বিৰক্তি।

**Disport** ( ডিস্পোর্ট ) *v. t. or v. i.* to amuse one's self আপোনা আপুনি ধেমালি কৰ, বং কৰ; to move in gaiety গা মেলাই ফুৰ, ধুন পেচ মাৰি ফুৰ।

**Dispose** ( ডিচপজ ) *v. t.* to arrange সজাই থ; to make over by sale, gift etc. বফা কৰ, দি দে; to apply to certain purpose কোনো কামত লগা; to incline প্রবৃত্তি জন্মা, কৰিব খোজ, ইচ্ছাকৰ। **I am not disposed to do this**=মই এইটো কৰিব নোখোজো। **He has disposed of his properties**=তেওঁৰ সম্পত্তি-বিলাক দান বিক্ৰী কৰি বফা কৰিলে। **The case has been disposed of**=মোকদ্দমা নিষ্পত্তি হল। **He is not well disposed towards me**=তেওঁ মোক ভাল নেপায়, তেওঁ মোক দেখিব নোৱাৰে। **Man proposes God disposes**=মানুহে পাতে ঈশ্বৰে ভালে।

**Disposal** ( ডিচপজেল ) *n.* the act of disposing, power of bestowing, management বফা, নিষ্পত্তি, পৰিচালন, দিবপৰা ক্ষমতা, দিহা লগাই থওন। **At his disposal**=তেওঁৰ হাতত, তেওঁৰ ইচ্ছাধীনত।

**Disposition** ( ডিচপজিশন্ ) *n.* order, arrangement বন্দবস্ত, দিহা, শৃঙ্খলা; natural tendency প্রকৃতি গত, গঢ়গতি, স্বভাব, মনৰ ভাব; inclination ইচ্ছা; a conveyance হস্তান্তৰ কৰণ।

**Dispossess** ( ডিচ-পজেচ ) *v. t.* to put out of possession বেদখল কৰ। **Dispossession** *n.* বেদখল।

**Dispraise** ( ডিচ-প্ৰেইজ ) *v. t.* to blame নিন্দা কৰ, বিকৰ্ণনা কৰ। —*n.* blame, reproach নিন্দা, বিকৰ্ণনা।

**Disproof** ( ডিচ-প্ৰুফ ) *n.* refutation অপ্ৰমাণ, বিপৰীত প্ৰমাণ।



**Disproportion** (ডিচ-প্র'প'ৰশন্) *n.* want of proportion, inequality আকোণ, বিকোণ, আটোতা, অসমান। —*v. t.* to make unsuitable আকোণ কৰ। **Disproportionate** *adj.* unequal, unsymmetrical অমিল, অসমান, আকোণ। —*ly adv.* আকোণাঠক।

**Disprove** (ডিচ-প্রভ) *v. t.* to prove to be false অপ্রমাণ কৰ, মিছা বুলি প্রমাণ কৰ; to refute প্রমাণ খণ্ডন কৰ।

**Dispute** (ডিচ-পিউট) *v. t.* to oppose by argument, to contend for প্রতিবাদ কৰ, আপত্তি কৰ, ওজৰ কৰ; to call in question মিছা বুলি প্রমাণ কৰ, নহয় বোল। —*v. i.* to argue, to debate তর্ক কৰ, তর্ক বিতর্ক কৰ, উত্তৰা-উত্তৰি কৰ। —*n.* a contest in words তর্ক, উত্তৰা-উত্তৰি; a quarrel বিবাদ, আপত্তি, কলল। **Disputed** *adj.* বিবাদীয়, বিবাদী; having a dispute. **Beyond dispute** = certainly নিঃসন্দেহ, নিশ্চয়। **Disputable** *adj.* that may be disputed আপত্তিজনক, বিবাদমূলক। **Disputation** *n.* a controversy, a contest বিবাদ, তর্ক, তর্ক।

**Disqualify** (ডিচ-কোৱেলিফাই) *v. t.* to make unfit অনুপযুক্ত কৰ, গব্ৰাহক কৰ, অযোগ্য কৰ, অনাইকৰণ। **Disqualification** *n.* anything that disqualifies দোষ, অনুপযুক্ততাৰ কাৰণ, অৱণ অনইতা।

**Disquiet** (ডিচ-কোৱাইট) *v. t.* to make uneasy, to disturb বিচোঁকা কৰ, জোকা, অস্থিৰ কৰ। —*n.* want of quiet, uneasiness অশান্তি, ব্যাকুলতা।

**Disquietude** (ডিচ-কোৱাইটিউড) *n.* uneasiness অশান্তি, চাটি-ফুটি, ইচাট-বিচাট, কৌতুহল।

**Disquisition** (ডিচ-কুইজিশন্) *n.* a careful inquiry ফুটিপূৰ্ণ আলোচনা, বিচাৰ; an essay বচনা।

**Disregard** (ডিচ-বিগাৰ্ড) *n.* slight, want of attention; neglect আওকাণ, উলাই, অৱজ্ঞা, অমনোযোগ। —*v. t.* to pay no attention আওকাণ কৰ, উলাই কৰ, নোমান, অৱজ্ঞা কৰ, হেয় কৰ, অগ্রাহ কৰ; to slight; to pay no heed.

**Disrelish** (ডিচ-বেলিছ) *v. t.* to dislike the

taste of দুখত ভাল নেলাগ, বেয়া পা, অকচি কৰ। —*n.* distaste, disgust dislike অকচি, আঘনি, অনিচ্ছা।

**Disrepair** (ডিচ-ৰিপেয়াৰ) *n.* state of being out of repair বেয়াত নোহোৱা অৱস্থা; bad condition for want of repairs বেয়াত নোহোৱা বাবে বেয়া অৱস্থা।

**Disrepute** (ডিচ-ৰিপিউট) *n.* dishonour, discredit অখ্যাতি, অপৰাধ, বদনাম। (also **Disreputation** *n.*) **Disreputable** *adj.* disgraceful অখ্যাতিকৰ, নিন্দনীয়, বদনামী।

**Disrespect** (ডিচ-ৰেচ-পেট) *n.* discourtesy, want of respect অসন্মান, অনাদৰ, অপমান, অশিষ্টতা।

**Disrespectful** *adj.* uncivil অশিষ্ট, অতৰ, সন্তৰ নজন। **Disrespectfully** *adv.* অসন্তৰমৰূপে, অসন্মান কৰি।

**Disrobe** (ডিচ-ৰ'ব) *v. t.* to undress বিবস্ত্ৰ কৰ, সাজ সোৱালোকা।

**Disrupt** (ডিচ-ৰাণ্ড) *v. t.* to burst asunder ফুটি, হুফাল কৰ। **Disruption** (ডিচ-ৰপ-শন্) *n.* the act of breaking asunder কাটন ফুটন, বিধাৰণ; breach কোঁহকাল।

**Dissatisfaction** (ডিচ-চেটিচ-ফেঞ্চন্) *n.* discontent, uneasiness অসন্তোষ, বেজাৰ। **Dissatisfactory** *adj.* causing discontent অসন্তোষজনক, বিবক্তিকৰ।

**Dissatisfy** (ডিচ-চেটিচফাই) *v. t.* to displease অসন্তোষ জনা, বেজাৰ লগা, বিতুষ্ট কৰ। **Dissatisfied** *adj.* discontented, not pleased বিতুষ্ট, অসন্তোষীয়, নাৰাজ।

**Dissect** (ডি-চেই) *v. t.* to cut asunder, to divide and examine হুফাল কৰ, ফালি দিবিচা; to analyze ভাগলৈক পৰীক্ষা কৰ। **Dissection** *n.* the art of cutting into parts an animal for examination মৰা শ ফালি পৰীক্ষা কৰণ, শৱ দেহ ব্যৱচ্ছেদ। **Dissector** *n.* মৰা শ ফালি পৰীক্ষা কৰোঁতা।

**Dissemble** (ডিচেম্বল) *v. t.* to conceal real views, to disguise ভাঙনা কৰ, গোপন কৰ, হুজ কৰ, ফাকট কৰ। —*v. i.* to assume a false

appearance ভাও জোৰ; to dissimulate আত্মকা  
ভাৰ।

**Disseminate** (ডিচ-চেমি-নেট্) *v. t.* to sow, to  
spread abroad, to diffuse সিচ, বহলা, বড়া।

**Dissemination** *n.* act of propagating, as seed  
ব্যাপ্তি, বৃদ্ধি, বাঢ়ন, বিস্তাৰ।

**Dissension** (ডিচ-চেন-শন্) *n.* disagreement,  
discord বিবাদ, মতভেদ, কলহ।

**Dissent** (ডিচ-চেন্ট) *v. i.* to differ (with  
from); to disagree অমত হ, অসম্মত হ। —*n.*  
difference of opinion মত-ভেদ, অমত; a  
protest আপত্তি, বিমতি। **Dissenter** *n.* a  
nonconformist ডিষ্টমতাৰলক্ষী।

**Dissentient** (ডিচ-চেন-চিয়েন্ট) *adj.* disagreeing  
বিবোধী, অসম্মত, বেলেগ মতৰ। —*n.* one  
who disagrees মতভেদী লোক, যি অমত হয়।

**Dissertation** (ডিচ-চাৰ-টেমন্) *n.* a discourse, a  
treatise এৰছ, বাণানুবাদ, আলোচনী।

**Disservice** (ডিচ-চাৰ্ভিচ্) *n.* injury, mischief  
হানি, অপকাৰ।

**Dissever** (ডিচ-চেভাৰ) *v. t.* to part in two,  
to separate দোড়োখৰ কৰ, চুফাল কৰ, আলগ  
কৰ। **Disserved** *adj.* disunited অসংলগ্ন,  
আলগ।

**Dissident** (ডিচ-ই-ডেন্ট) *adj.* dissenting অসম্মত,  
অমত। **Dissidence** *n.* disagreement অনৈক্য,  
বিবোধ।

**Dissimilar** (ডিচ-চিমিলাৰ) *adj.* not similar,  
unlike পৃথক, বিভিন্ন, অমিল, বেলেগ বস্তুৰ।  
**Dissimilarity** *n.* unlikeness পাৰ্থক্য, প্রভেদ,  
বিভিন্নতা।

**Dissimulate** (ডিচ-চিমিউ-লেট্) *v. i.* to pretend  
falsely, to conceal ভাঙনা কৰ, গোপন কৰ।  
—*v. i.* to play the hypocrite ভাও জোৰ,  
বাহিৰে নৈষ্ঠিক বুল দেখুৱা। **Dissimulation** *n.*  
false pretention, hypocrisy ভণ্ডামি, বাহিৰে  
ব-চ-ভাৰত।

**Dissipate** (ডিচ-চি-পেট্) *v. t.* to scatter, to  
waste দলিছাই পেলা, অপব্যয় কৰ, আলৈ-আখানি  
কৰ। —*v. i.* to waste away খানবান হ, চুৰা,  
গোট গোট হৈ নষ্ট হ। **Dissipated** *p. adj.*  
dissolute অনাচাৰী, মদপী। **Dissipation** *n.*

dispersion, a dissolute course of life অপব্যয়,  
সিঁচৰতি কৰণ, অনাচাৰিতা, উত্তপালি; scattered  
attention চ'লৌভ'লৌ ৰূপ।

**Dissociate** (ডিচ-চ'-সিয়েট্) *v. t.* to separate  
from a society লগ সজ্ঞা এৰ, সমাজচ্যুত কৰ,  
বেলেগ কৰ। **Dissociable** *adj.* not so-liable,  
incongruous কুসংগী, লগ সজ্ঞা লবৰ অযোগ্য,  
অঙ্গীণপাতকী। **Dissociation** *n.* separation  
সমাজচ্যুত কৰণ, বজ্জিত হ'ব।

**Dissoluble** (ডিচ'লিউবল্) *adj.* capable of  
being dissolved গলাব পৰা, পমাব পৰা, মিলাব  
পৰা।

**Dissolute** (ডিচ'লিউট্) *adj.* loose in morals  
লম্পট, সুবুৰা, অনাচাৰী, ইষ্ট্রাশাস্ত; lewd,  
licentious.

**Dissolve** (ডি-জলভ্) *v. t.* to separate, to  
break up, to melt ভাং, ডোখৰ ডোখৰ কৰ,  
গলা, ভয় কৰ, জহা, পমা, পনীয়া কৰ, গোল; to  
destroy, as by fire ধ্বংস কৰ; to put an  
end to as a meeting ভঙ্গ কৰ, ভাং। —*v. i.*  
to melt পৰি যা, জহ, গলি যা; to break up  
ভাঙ চুৰ হ, চুৰি হ; to waste away ক্ষয় হ।

**Dissolution** (ডিচ'লিউশন্) *n.* act of dissolving  
পৰি যাওন, ভয় হওন, বিঘটন; destruction,  
death ধ্বংস, বিনাশ, মৰণ, লয়; the breaking  
up of an assembly সভা ভঙ্গ কৰণ, ভঙ্গ।

**Dissolvable** *adj.* capable of being melted  
গলাব পৰা, জাহ নিহাব পৰা।

**Dissolvent** (ডিচ-চলভেণ্ট্) *n.* or *adj.* a solvent  
having power to melt আন বস্তুক গলাব পৰা,  
ভাৱক বস্তু (যেনে—সুৰণা)।

**Dissonance** (ডিচ-অ-নঞ্চ) *n.* disagreement,  
of sound, discord সুবৰ অমিল, বিমূৰ।

**Dissonant** *adj.* disagreeing অমিল, বৰ্কণ।

**Dissuade** (ডিচ-চুয়েড্) *v. t.* to advise against  
যাবণ কৰ, হাক দে, কোনা কাম নকৰিবলৈ পৰামৰ্শ  
দে। **Dissuasion** = প্রতিবোধ। **Dissuasive** *adj.*  
tending to dissuade যাবণ কৰিব পৰা, যোৱাব  
পৰা, প্রতিবোধক।

**Dissyllable** (ডিচ'-চিলেবল্) *n.* a word of two  
syllables একে আখাৰে উচ্চাৰণ কৰিব পৰা  
বিগদী শব্দ।

**Distaff** (ডিচ্-টেক্) *n.* a stick from which wool or flax is drawn in spinning সূতা কটা মলা যা কাঠি; woman's work তিবোতা মানুহৰ কাম। **Distaff side**=তিবোতাৰ ফালৰ, মাতৃপক্ষৰ।

**Distain** (ডিচটেইন) *v. t.* to stain ঢেকালগা।

**Distance** (ডিচ-টেক্) *n.* a space between two things, remoteness অন্তৰ, দূৰ, দূৰত্ব, নিলগ, বাতৰান; reserve of manner কথাবাৰ্তা হোৱাত গধুৰালী। —*v. t.* to leave at a distance পাচ পেলাই এৰ, নিলগকৈ ৰা। **To keep one at a distance**=ভৰ চাপিব নেদে, নিলগতে ৰাৰ; কোন কথাৰ ভাগ নেদে। **To keep one's distance**=to keep aloof from আঁতৰ হৈ থাক, অচিনাকিভাৱে থাক। **Distant** *adj.* remote in time, space or connection নিলগ, নিলগতীয়া আঁতৰ, দূৰ; indistinct অস্পষ্ট, চকুৰে তলকিব নোৱাৰা; reserved লোকৰ লগত হনিষ্ঠ নৰখা।

**Distaste** (ডিচ্-টেই) *n.* dislike, disgust অনিচ্ছা, অকৃতি, বিংক্তি। **Distasteful** *adj.* অকচিজনক, কেহোঁ, মুখত ভাল নলগা; unpleasant, nauseous.

**Distemper** (ডিচ্-টম্পাৰ) *n.* a morbid state of the body or mind মানসিক বা শাৰীৰিক বিকাৰ; a disease একৰকম জ্বৰ বেমাব; ill-humour কোপন হতাৱ। —*v. t.* to disorder ৰং হোল, মতিজ্ঞন কৰ। **Distempered** *p. adj.* d sordered ষটিষিটীয়া, অসুখীয়া। **Distemperate** *adj.* immoderate অপৰিসিদ্ধাচাৰী; diseased কণীয়া; ill-humoured বাণী, গোহোঁৰা।

**Distend** (ডিচ্-টেণ্ড্) *v. t.* or *v. i.* to stretch, to swell বহুলা, বহুলা হ, ফিক, ওকল। **Distensible** *adj.* that may be stretched বহুলাৰ পৰা। **Distention** *n.* বিস্তৃতি, স্ৰাউ কৰণ; stretching বহুলাৱা।

**Distich** (ডিচ্-টিচ্) *n.* a couplet দু'ককীয়া দ্বন্দ্ব।

**Distill** (ডিচ্-টিল্) *v. t.* to drop, gently, to extract by heat এটোপা এটোপাকৈ সৰা বা পৰিবলৈ দে, আদি দি নিগৰা, আৰক উলিয়া; to extract spirit জাতি দি মদ তৈয়াৰ কৰ।

**Distillation** *n.* the act of distilling পানপ, মদ তৈয়াৰী কৰণ।

**Distillery** (ডিচ্-টিলেৰি) *n.* a place for distilling জাতি-খানা, মদ পৰোৱা ঘৰ।

**Distinct** (ডিচ্-টিংষ্ট্) *adj.* separate আলাপ; different বেলেগ, পৃথক; clear স্পষ্ট, কটকটীয়া।

**Distinctive** *adj.* marking difference পৃথক-বোধক, বিভিন্নকাৰী, বিশেষৰ। **Distinctly** *adj.* স্পষ্টকৈ, খোলাচাকৈ।

**Distinction** (ডিচ্-টিং-শ্বন্) *n.* difference প্ৰভেদ, পাৰ্থক্য; eminence গ্ৰাহ্য, ইতৰ বিশেষ; honourable treatment সম্মান, আদৰ, গৌৱৰ, খিতাপ।

**Distinguish** (ডিচ্-টিং-ডাইছ) *v. t.* (with from) প্ৰভেদ কৰ, প্ৰভেদ বুজ; to note the difference, to discern critically চিন, নিৰ্ণয় কৰ, ভাল বেয়া বাহ বা ঠাৱৰা; to make known জনাজাত কৰ, বিখ্যাত কৰ, প্ৰখ্যাত হ। **Distinguishable** *adj.* capable of being distinguished চিনিব পৰা। **Distinguished** *adj.* eminent, celebrated প্ৰখ্যাত, প্ৰসিদ্ধ, বিখ্যাত।

**Distort** (ডিচ্-টৰ্ট্) *v. t.* to turn a different way, to twist ভেমেচা কৰ, কোঁচ ঘূৰা, কোঁচা কৰ; to pervert কুই অৰ্থ কৰ, ভিন্ন অৰ্থ কৰ। **Distorted** *adj.* deformed বিকৃত, ভেমেচা, নিগটী।

**Distortion** (ডিচ্-টৰ্শ্বন্) *n.* a twisting, crookedness ভেমেচা অৱস্থা, ভাঁজ, মোচোৰা, মোট-মোচ।

**Distract** (ডিচ্-ট্ৰেক্ট্) to draw in different directions নানা ফাললৈ আকৰ্ষণ কৰ, অন্তমনস্ক কৰ; to confuse বিমোৰ কৰ, পেশুৱা কৰ। **Distractive** *n.* perplexity, frenzy মনৰ ব্যাকুলতা, বিভ্ৰম, আতঙ্ক। **Distracted** *adj.* অন্তমনস্ক, মন বলিয়া, উছাউল।

**Distrain** (ডিচ্-ট্ৰেইন্) *v. t.* to seize goods for debt ক্ৰোক কৰ। **Distrainment** *n.* seizure of goods ক্ৰোককাৰি, সম্পত্তি আটক।

**Distress** (ডিচ্-ত্ৰেছ্) *n.* extreme pain, calamity, misfortune বিপত্তি, বিপদ, নিকাৰ আহকাল, হাভনা, বৰ্ধণ, পৰাশাল, বিলাই, হাক'ল-বিকাল act of distraining ক্ৰোক। **Distress warrant**=ক্ৰোকী পৰচনা। **Distressing** *adj.* কষ্টজনক,

- হাউনাশয়ক। **Distressful** *adj.* calamitous দুঃখজনক।
- Distribute** (ডিচ-ট্রি-বিউট্) *v. t.* to divide amongst several ভগা, বিলা, বাঁট; to classify ভাগ ভাগ কৰ, শ্ৰেণীবদ্ধ কৰ; হপাত বহুউটা আখৰ আকৌ আখৰ টোইবৰ বাকহুত ডবাই খোৱা।
- Distribution** (ডিচ-ট্রি-বিউশন্) *n.* allotment, classification বন্টন, ভাগ কৰণ, শ্ৰেণীবিভাগ, বিভৰণ। **Distributive** *adj.* that which distributes or divides বিভাজক, আলগবোৰক।
- Distributor** *n.* one who distributes বিলনীয়াৰ।
- District** *n.* division of a province; circuit জিলা, পৰগণা; a part of a province for administrative convenience শাসনৰ সুচলৰ নিমিত্তে ভাগ কৰা অঞ্চল।
- District Board**=জিলামণ্ডলী।
- Distrust** (ডিচ-ট্ৰাষ্ট) *n.* want of confidence অবিশ্বাস, অসন্জাত; doubt সন্দেহ। —*v. t.* to disbelieve প্রত্যয় নকৰ, অবিশ্বাস কৰ, মিছা বোল।
- Distrustful** *adj.* suspicious সন্দিগ্ধ, সন্দেহী।
- Disturb** (ডিচ-ত্ৰাৰ্ভ) *v. t.* to disquiet, to agitate বিৰক্ত কৰ, জোকা, তাক কৰ, আমনি কৰ। **To Disturb the peace**=শান্তি ভঙ্গ কৰ; গোলমাল কৰ। **Disturbance** *n.* agitation, tumult, perplexity গোলমাল, হান্ধামা, হুবা-হুবা, হাই কঁজিয়া, হলখুল, ধুমধুপাল, বিজাট।
- Disunion** (ডিচ-ইউনিয়ন্) *n.* want of union অমিল, অনৈক্য। **Disunite** *v. t.* to separate পৃথক কৰ; জোঁট ভাং।
- Disuse** (ডিচ-ইউজ্) *n.* cessation of use অব্যৱহাৰ, অপ্ৰচলন, ব্যৱহাৰ বহিত। —*v. t.* to cease to use ব্যৱহাৰ বহিত কৰ।
- Disusage** (ডিচ-ইউচেজ্) *n.* cessation of customary use প্রথা বহিত, ব্যৱহাৰ লোপ।
- Ditch** (ডিচ্ছ) *n.* a trench in the earth খাল। —*v. t.* to dig a ditch খাল খান, নলা কাট।
- Ditcher** *n.* খাল খানোতা।
- Ditto** (ডিট্) contracted form **Do** *n.* the same thing repeated সন্দেহ। —*adj.* as before একেদৰে; আগৰটোৱেই; ঐ। **Dittos** *n.* (pl.) দ্বৰবৰণা ভনিলৈ একে বৰণৰ সাজ।
- Ditty** (ডিটি) *n.* a song গীত, টোটক; a little poem to be sung.
- Diuretic** (ডাই-ইউ-ৰেটিক্) *adj.* promoting discharge of urine মূত্ৰ বৃদ্ধিকারক (ঔষধ), মূত্ৰ পৰিচালক।
- Diuresis** (ডাইউৰিচিচ্) *n.* heavy discharge of urine বহুমূত্ৰ বোগ।
- Diurnal** (ডায়ৰ্ণেল্) *adj.* daily, performed in a day দৈনিক, দিনতীয়া; a diary দৈনিক বহী; a collection of poems পদ্য সংগ্ৰহ।
- Divan** (ডিভেন্) *n.* in Turkey, a council of state তুৰ্কী দেশীয় ৰাজসভা; a sofa কোমল বহা আসন; a smoking room ধঁপাত খোৱা ঘৰ; a collection of poems পদ্য সংগ্ৰহ।
- Divaricate** (ডাই-ডেৰিকেট্) *v. t.* or *v. i.* to divide into two branches কেবেঙনি মেল, দুভলীয়া কৰ।
- Dive** (ডাইভ্) *v. i.* to plunge into water বুৰমাৰ, ডুব দে; to go deeply into a matter ভালকৈ ডাৰিচা। —*n.* a plunge into water বুৰ, ডুব।
- Diver** (ডাইভাৰ) *n.* বুৰিয়াওঁতা; a bird expert at diving পানীকাউৰী; a pearl diver সাগৰত বুৰিয়াই মুকুতা তোলা লোক।
- Diverge** (ডিভাৰ্ভ) *v. i.* to incline or turn apart, differ, deviate হনা ল, এটলিয়া হ, পোখামেলি বহল হ। **Divergence** *n.* a tendency to diverge বেহেলি, ক্ৰমে দূৰবত্তী হওন। **Divergence of opinion**=মতভেদ। **Divergent** *adj.* একটাৰেপৰা পোখামেলি বেলেগ হৈ হোৱা।
- Divers** (ডাই-ভাৰ্জ্) *adj.* sundry, more than one বেলেগ বেলেগ, অনেক, নানান বকমৰ।
- Diverse** (ডাই-ভাৰ্চ) *adj.* different, unlike; various বেলেগ বেলেগ, বহুপ্ৰকাৰ, পৃথক, নানা-বিধৰ।
- Diversify** (ডাই-ভাৰ্চিফাই) *v. t.* to make different বিভিন্ন কৰ, চিহ্ন বিচিহ্ন কৰি, পৃথক কৰ, নানাপ্ৰকাৰ কৰ, বিধ বিধ কৰ, বকম বকম কৰ।
- Diversification** *n.* the act of giving variety to পৃথক কৰণ, ভিন্নৰূপ কৰণ, বিধ বিধ কৰণ।
- Diversion** (ডাইভাৰ্শন্) *n.* act of turning aside

হনা, পতি পৰিবৰ্তন, একতীয়া হওন; amusement  
ৰং বেয়ালি, যুদ্ধত শত্ৰুক অন্তৰ্যয়ন কৰা কাৰ্য।

**Diversity** (ডাইভাৰ্চিটি) *n.* difference, variety  
বিভিন্নতা, প্রভেদ।

**Divert** (ডাইভাৰ্ট) *v. t.* to turn aside আঁতৰলীয়া  
কৰ, চাল লোৱা, পতি পৰিবৰ্তন কৰ, হনা লোৱা;  
to turn the mind from business অন্তৰ্যয়ন কৰ,  
ভোল নিয়া।

**Dives** (ডাইভিচ্) *n.* a rich and luxurious person  
বৰ চৌধীন ধনী মানুহ। **Divitism** (ডাইভিটিজম্)  
*n.* a state of being rich and luxurious  
ধনীলোকৰ পনোভব।

**Divest** (ডাইভেষ্ট্) *v. t.* to deprive of anything  
কাৰ্ছিল, বঞ্চিত কৰ।

**Divide** (ডি-ভাইড্) *v. t.* to part asunder ভাগ কৰ,  
ভগা, পৃথক কৰ; to allot ৰীট, ভগাই দ্বে; to  
separate into two parts দুভাগ কৰ। —*v. i.* to  
open যুকলি হ, দুকাল হ, ফাট; to separate and  
vote দুদল হৈ মত দ্বে। ( *L. dis.* = asunder;  
*vid* = to separate ).

**Dividend** (ডিভিডেন্ড) *n.* the share of interest or  
anything to be divided অংশ, হিচা, বাঢ়ি, হৰণ  
কৰিব লগীয়া সংখ্যা; লভ্যাংশ। To declare a  
dividend = লভকৰা বাঢ়ি ঘাৰ্ঘ্য কৰ।

**Divider** (ডিভাইডাৰ) *n.* that which divides যি  
সংখ্যাবে হৰণ কৰা হয়। ( *pl.* ) a kind of  
compass এবিধ কম্পাচ যন্ত্ৰ।

**Divination** (ডিভিনেশন্) *n.* act of divining,  
prediction ভবিষ্যৎ উক্তি, ভবিষ্যৎ গণনা।

**Divine** (ডিভাইন্) *adj.* pertaining to God  
দৈবিক; holy, sacred পবিত্ৰ, স্বৰ্গীয়, সাধ্বিক।  
—*n.* one skilled in divine things সাধক;  
a theologian সাধু, ধৰ্ম্মবাক্যক। —*v. t.* or *v. i.*  
to practise divination ভবিষ্যৎ গণনা কৰ,  
যজ্ঞল চা।

**Diviner or Divinator** (ডিভাইনাৰ্ বা ডিভিনেটৰ)  
*n.* one who divines, a conjecturer সববজান,  
যজ্ঞলিভ, ভভাত্ত গণনাকৰোতা।

**Divine bell** *n.* বুবৰবা যন্ত্ৰ, পানীৰ তলত থাকিব পৰা  
যন্ত্ৰন।

**Divinity** (ডিভিনিটি) *n.* Godhead, God, a deity  
ঈশ্বৰ, ঈশ্বৰ, দেৱত্ব, দেৱতা; theology ধৰ্মতত্ত্ব।

**Divisibility** (ডিভিভিবিলাটি) *n.* quality of being  
divisible বিভাজ্যতা।

**Divisible** (ডিভিভিবল্) *adj.* capable of being  
divided ভগাব পৰা, বিভাজ্য।

**Division** (ডিভিজন্) *n.* act of dividing ভাগ কৰণ,  
ভাগ, হৰণ অঙ্ক; a partition বকন, বাটোৱাৰা;  
a part অংশ, ভাগ; part of an army সৈন্যদল;  
a barrier বেৰ; difference in opinion মতভেদ,  
অনৈক্যতা; part of a province divided for  
administrative purposes অঞ্চল, বিভাগ, টাঙ্গনি,  
এলাকা। Assam valley division = অসম উপত্যকা  
বিভাগ। **Divisional** *adj.* pertaining to a  
division বিভাগীয়।

**Divisor** (ডিভাইজাৰ) *n.* a number that divides  
another হাবক, ভাজক।

**Divorce** (ডিভৰ্চ) *n.* dissolution of marriage  
ভালাক, বিবাহিতা ভিবোতা এবণ, স্ত্রী ভ্যাণ।  
—*v. t.* to separate বিবাহিতা ভিবোতা এব,  
ভালাক দ্বে; to put away পৃথক কৰ, পৰিত্যাগ  
কৰ।

**Divulge** (ডাইভল্জ) *v. t.* to make public, to  
reveal জাহিৰ কৰ, শুণ্ড কথা প্রকাশ কৰ।

**Dizziness** (ডিভিনেচ) *n.* giddiness মূৰ ঘূৰনি,  
অস্ত্ৰোৱ।

**Dizzy** (ডিভি) *adj.* confused, giddy আত্মসংহী,  
বিভ্রম।

**Do** (ডু) *v. t.* ( *pa. t.* did; *pa. p.* done ) to  
perform, to accomplish, to prepare কৰ,  
কাম কৰ, তৈয়াৰ কৰ, সমাধা কৰ, শেষ কৰ; to  
cheat ফাঁকি দ্বে। —*v. i.* to get on, to be-  
have হ, থাক, চল। —*n.* a trick ফাঁকি। To do  
business with him = তাৰ লগত কাৰবাৰ বা  
লেনাদেনা কৰ। I have nothing to do with it  
= যোৰ ভাত একো লগা ভগা নাই; যোৰ ভাত  
একো সম্পৰ্ক নাই। How do you do = তুমি কেনে  
আহা। This will do = এয়ে হব, এয়ে জাঁতিব।  
I do love him = মই নিশ্চয় ভাল ভাল পাওঁ।  
Ordered that he do pay a fine = হুকুম হল যে  
সি জৰিয়না দিব। Do you think so = তুমি  
ভেবে ভাবানে? Do away with = to destroy,  
to remove নষ্ট কৰ, আঁলব কৰ। Do for = to

provide for, to suit উপযুক্ত হ, জোঁগাব কৰ ; to ruin নষ্ট কৰ । To do translation into Assamese=অসমীয়া কৰ, অসমীয়ালৈ অনুবাদ কৰ বা ভাং । To do Bhim=ভীমৰ ডাঙ ল । To do over=to do again আকৌ লগা বা কৰ । Do up=make tidy নিকা কৰ ; repair মেৰামত কৰ ; wrap up মেৰাবদ্ধ । Do to death=to murder হত্যা কৰ, মাৰ । Be done for=to be ruined ধ্বংস হ । Do your best=যথাসাধ্য চেষ্টা কৰ ।

**Docile** (ডচাইল) *adj.* teachable, easily managed পোহমনা, শান্ত, জাতি । **Docility** *n.* শান্ত বা জাতি হোৱা গুণ, পোহমানন, নমনীয়তা ।

**Dock** (ডক্) *v. t.* to cut short ঝাঁ মুৰা কৰ, চুটি কৰ । —*n.* ঝাঁ নেজ ; a kind of weed এবিধ ঘাঁহ ।

**Dock** (ডক্) *n.* an enclosure for ship জাহাজ বখা ঠাই ; a box in court where the accused stands আশালত আচামী বখা বেৰাঠাই, বেলত উঠা নমা কৰা ঠাই । **Dockyard** *n.* a yard for naval stores জাহাজ মেৰামত কৰা আৰু মালবস্ত ভোলাপৰা কৰা ঠাই ।

**Docket** (ডেকট্) *n.* a summary সংক্ষিপ্ত চিঠিপত্ৰ মূল মৰ্ম । —*v. t.* to make summary মূল মৰ্ম লিখ চূহক কৰ ।

**Doctor** (ডক্টৰ) *n.* a physician ডাক্তৰ, চিকিৎসক ; one who has received the highest degree in a faculty কোনো বিদ্যাত সুখ্যাতি পোৱা পণ্ডিত বা অধ্যাপক । —*v. t.* to treat medically চিকিৎসা কৰ, বেজ লাগ ; to adulterate, to falsify ভাঁজ দে, অত্যয়কপে বদলা, জাল কৰ । (*fem.* Doctress).

**Doctrinaire** (ডক্-ত্ৰি-নেৱেৰ) *n.* an unpractical theologist কঠোৰ মত প্রচাৰক, পালনৰ অসাধ্য বিধান কৰোঁতা ।

**Doctrine** (ডক্-ত্ৰিন্) *n.* a principle of belief, what is taught শাস্ত্ৰীয় বচন, মত, ধৰ্মমত । (*L.* Doctre=to teach) ; **Doctrinal** *adj.* relating to doctrine মত সংকীৰ্ণ ।

**Document** (ডকুমেন্ট্) *n.* written instrument, record, deed দল, ষ্টুপদ । **Documentary evidence**=দলিলী প্রমাণ, লিখিত প্রমাণ ।

**Doddy** *n.* a cow without horns শিং নোহোৱা বাই-গক, লঠক গাই, লাওমুৰী গাই ।

**Dodecagon** (ডি-ডিকেকগন) *n.* a figure with twelve angles and sides দ্বাদশকোণী ক্ষেত্ৰ ।

**Dodge** (ডক্) *v. i.* or *v. t.* to start suddenly aside ফালবি কাটি লৰ মাৰ ; to evade প্ৰলুকা মাৰ, ঠাকি ফুকাকৈ সাৰ, বাগি দে, বাজে কথা কৈ ভুৱা দে । —*n.* a trick ঠাকটি, ঠাকি ; a quick side movement বাগি । **Dodger** (ডকাৰ) *n.* an artful person ফলিহক, ধুস্ত মানুহ ।

**Dodgery** (ডজেরি) *n.* tricking ঠাকিফুক, মিছা, চতুৰালি ।

**Dodo** (ডু-ডু) *n.* a large clumsy bird এবিধ উৰিব নোৱাৰা লোথোপা কুকুৰ চৰাই ।

**Doe** (ডু) *n.* the female of the buck মাইকী গছ, হৰিনী ।

**Doer** (ডুৱাৰ) *n.* one who does anything কৰোঁতা, কৰ্তা ।

**Dog** (ডগ্) *n.* a domestic animal কুকুৰ ; a term of contempt গালি পৰা মাত, কোনো কোনো জন্তুৰ মতাটোক কুকুৰা কথা ; যেন (dog-fox, dog-ape). —*v. t.* to follow as a dog কুকুৰ দৰে পাচে পাচে খেদ, পাচে পাচে লাগি ফুৰ, নেৰা-নেপেৰাকৈ লাগি ফুৰি তাক কৰ । Go to the dogs=to be ruined নষ্ট পা, ধ্বংস হ । Throw, Give or Send to the dogs=to throw away দালাই দি পেলা । Dog-cart=পিঠিয়াপিঠিক বহা, দুই চকৰিৰ সৰু গাড়ী । Dog cheap=very cheap বৰ সস্তা । Dog collar=কুকুৰ ডিঙিৰ ফিটা । Doggish=like a dog খেংখেতীয়া ; churlish. Dog-ear=the corner of a leaf of a book turned down মোটীকা খাই ওলবি পৰা কিতাপৰ পাত । Dog eared=কুকুৰ কানৰদৰে ওললৈ ওলোমাই । Dog sleep=কুকুৰ টোপনি, বিৰিক কৰিলেই সাৰ পোৱা । Dog trot=কুকুৰ লৰ ।

**Dog-Days** (ডগ্-ডেজ) *n.* (*pl.*) the period when the dogstar appears ৩ জুলাই ঠাৱিখৰ পৰা ১১ জাগুইলি যি সময়ত আকাশত লুহক নক্ষত দেখা যায় আৰু কুকুৰ বলিহা হয় বুলি কৰ, ভাগ মাহ ।

**Dogged** (ডগেড) *adj.* sullen, obstinate বিংবিজীয়া, আমঠ, জাবৰী, অঁৱেৰা । **Doggedly**

*adv.* obstinately নেবানেপেবাকৈ, জাঁচোৰ  
কায়েবাকৈ।

**Doggeral** (ডগ্-আবেল্) *n.* a kind of irregular  
measure in poetry ছন্দৰ মিল নথকা পদ।

**Doghead** *n.* বন্দুকৰ ঘোঁৰা, হিলৈৰ টুপী, ফঁটুৱা  
হাতুৰী।

**Dogma** (ডগ্মে) *n.* a settled opinion, a tenet  
মত, শিক্ষা। **Dogmatic** or **Dogmatical** *adj.*  
authoritative, overbearing আমঠ, মহিমত,  
অকোবগোঁজা, অবৈয়া। **Dogmatically** *adv.*  
**Dogmatics** *n.* systematic theology ধৰ্মমত,  
খ্ৰীষ্টধৰ্মৰ মূল বিধান।

**Dogmatise** (ডগ্মেটাইজ্) *v. i.* to assert one's  
opinion arrogantly দৃঢ় কৰি নিজৰ মত বাহুল  
বাৰ, নিজৰ মত সাবোঁগত কৰ।

**Dogstar** (ডগষ্টাৰ) *n.* a big star called Sirius  
এটা ডাঙৰ তৰা। (বেলিৰ লগতে ওলায় আৰু  
মাব যায়)।

**Dog-tooth** *n.* কুকুৰ দাঁত।

**Doings** (ডুংচ) *n. (pl.)* things done, behaviour  
কাৰ্য্য, আচৰণ, কাৰ্য্যকলাপ।

**Dolce** (দ'লচি) *adj.* sweet শুনিবলৈ মিঠা লগা; a  
sweet-toned stop in an organ অৰ্গেন বাজনাৰ  
এটা কোমল মাতৰ চাৰি।

**Dole** (ড'ল) *n.* a charitable offer of food etc.  
দান; a small portion সামান্য অংশ; relief  
given by Government to the unemployed  
নিহত মানুহক চৰকাৰে দিয়া ধন। — *v. i.* to distri-  
bute relief in small portions ডাকৰ ডাকবাকৈ  
ভগাই দে।

**Dole** (ড'ল্) *n.* pain, grief ক্লেদ, শোক, বেজাৰ।  
**Doleful** *adj.* melancholy বিষম, বিষৰ্হ। **Dole-  
some** *adj.* dismal এন্ধাৰ-মুখাৰ; নিৰানন্দ।

**Doldrums** (ডল-ড্রামছ) *n. (pl.)* parts of the  
ocean near the equator পৃথিৱীৰ বিষুবৰেখাৰ  
ওচৰৰ সাগৰ; low spirits লেউ-সেউ অৱস্থা।

**Dolichocephalic** (ডলিক'চিফালিক্) *adj.* skulls of  
which the breadth is less than fourfifths  
of the length যি লাঙখোলাৰ এখ  
দৈৰ্ঘ্য চাৰি-পঞ্চমাংশতকৈ কম। (*opp.* **Brachy-  
cephalic**).

**Doll** (ডল্) *n.* a puppet পুতলা; a toy-baby.

**Dollar** (ডলাৰ্) *n.* a silver coin of the United  
States of America, worth about 7s. আমাৰ  
৭.৫০ পইচাৰ সমান আমেৰিকা দেশৰ মুদ্রা। — **Area**  
= এই হিচাপত টকা চলি দেশ।

**Dolly** (ডল্লি) *v. t.* to wash clothes in a tub  
কাপোৰ বচ; to hammer red hot iron লো  
তপুতাই বুল। — *n.* a complementary offering  
of sweets etc. on a tray ডলা-খৰাহিত দিয়া কল-  
মূল উপহাৰ।

**Dolman** (ডলমেন্) *n.* a robe with slight  
sleeves তুকী দেশৰ জেমা।

**Dolmen** (ডলমে'ন্) *n.* a structure of unhewn  
stones আগৰ দিনত মহিলালিত পোতা শিশু।

**Dolour** (ড'লাৰ্) *n.* grief, pain শোক, যাতনা,  
মনস্তাপ, দুখ। **Dolorific** *adj.* causing pain or  
grief শোকজনক, বেজাৰ লগা। **Dolorous** *adj.*  
painful দুখজনক, সন্তপ্ত, সন্তাপজনক।

**Dolphin** (ডল্ফিন্) *n.* a kind of sea fish এবিধ  
সাগৰীয়া মাছ।

**Dolt** (ডল্ট্) *n.* a stupid fellow নিচেই ভেৰা মানুহ,  
নিৰ্কোষ লোক। **Doltish** *adj.* মূৰ্খ।

**Domain** (ড'মেইন) *n.* territory, an estate  
ৰাজ্য, দেশ, ভূস্বত্ব; range of knowledge জ্ঞানৰ  
বিস্তৃতি।

**Dome** (ড'ম্) *n.* an arched roof or cupola গুম্বজ,  
পকীঘৰৰ টুপ, দ'ল গম্বজ।

**Domestic** (ডমেচ্'টিক্) *adj.* belonging to the  
house ডিতকৰা; tame ঘৰুৱা, পোহনীয়া, ঘৰচীয়া  
private. — *n.* a household servant (*pl.*)  
home-made articles ঘৰত বোৱা কাপোৰকানি,  
দেশীয় বস্তু। **Domestic economy** = গৃহস্থানী  
মিতবাহীতা। **Domesticate** *v. t.* to make  
domestic, to tame পোহমনা, ঘৰচীয়া কৰ;  
ঘৰ লোৱা।

**Domicile** (ডমিচাইল্) *n.* a house, a fixed  
residence বাসান্দা, থকা ঠাই। — *v. t.* to establish  
a fixed residence চিহ্নাঙ্গীকৰণে বসতি কৰা।

**Domiciled** *adj.* আন দেশত স্থায়ীকৰণে বাস কৰা;  
আন কোনো দেশত থাকি ডাঙৰ দীঘল হৈ থকা।

**Domiciliary** *adj.* pertaining to the domicile  
স্থায়ী বাসস্থান সম্বন্ধীয়।

**Dominant** (ডমিনেণ্ট) *adj.* prevailing প্রধান,

প্রবল; ruling অধিপতি; the inherited characteristics of hybrids from one of the parents খড়ব জাতীয় অশ্বৰ প্ৰধান গুণ।

**Dominate** (ডমিনে'ই) *v. t.* to govern, to rule over দমন কৰ, অধিকাৰ কৰ। —*v. i.* to prevail over প্রবল হ। **Domination** *n.* absolute authority একাধিপত্য, শাসন, দপদপনি, প্রভুত্ব।

**Domineer** (ডমিনিয়াৰ) *v. t.* to rule with insolence প্রভুত্ব কৰ, মহতালি দেখাই দমাই বাধ, দপদপ। **Domineering** *adj.* over-bearing গতপী, প্রতাপী, উগ্র।

**Dominical** (ডমিনিকেল্) *adj.* belonging to the Lord খ্ৰীষ্ট সম্বন্ধীয়। **Dominical letter**=one of the first seven letters of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ প্ৰথম সাতোটা আখৰৰ এটা।

**Dominicans** (ডমিনিকেনচ) *n. (pl.)* an order of monks সিদ্ধাৰ্মা দমিনিকৰ মতাবলম্বী উদাসীন লোক।

**Dominie** (ডমিনি) *n.* a tutor শিক্ষক।

**Dominion** (ডমিনিয়ন) *n.* sovereign authority, lordship কৰ্তৃত্ব, বাজ্য, অধিকাৰ; the persons governed অধিকৃত দেশ বা বাজ্য, পমুৰা বাজ্য। **Dominion status**=উপনিবেশ শাসনপ্ৰণালী স্বত্ব।

**Domino** (ডমিন') *n.* a long cloak into a hood worn by a priest পাছৰী চাহাবৰ ক'লা দীঘল হেলৌচোলা।

**Don** (ডন্) *v. t.* to put on, to assume শিক্ৰ, পৰিধান কৰ। —*n.* a Spanish title corresponding to Sir ডাঙৰীয়া, মহাশয়। *Fem.* **Donna**.

**Donation** (ডনেছন্) *n.* act of giving, a gift দান, পঁচা। **Donative** *n.* a gratuity দান; *adj.* vested by donation দানস্বৰূপে পোৱা, দান কৰা। **Donor** (ড'নৰ) *n.* one who makes a gift দান দিওঁতা; দাতা। **Donate** (ডনেট) *v. t.* to make a gift দান কৰ।

**Done** (ডান) *pa. p.* of the verb **Do**. **Done-up** or **Done out**=দুৰ্গাল, ক্ষয় হল।

**Donee** (ডনি) *n.* receiver of a gift দান লওঁতা।

**Donjon** (ডন্জন্) *n.* a strong central tower in a castle দুৰ্গ-মধ্যস্থিত দুৰ্ভেদ ঠাই।

**Donkey** (ডংকি) *n.* the ass গাধা। **Donkey engine**=জাহাজত মাল-বস্তু ভোলা-পৰা কৰা সৰু ইঞ্জিন।

**Do-nothing** *n.* an idle person বহি-খোৱা লোক, এলেক্সা মানুহ, থিড়িতা।

**Don't** (ডন্ট) for "do not"—নে, (যেনে don't know=নেজানো)।

**Doom** (ডুম্) *n.* judgment, fate, destiny, ruin শেষ বিচাৰ, অদৃষ্ট, দশা, ভাগ্য; condemnation অভিশাপ, ধ্বংস। —*v. t.* to sentence, to condemn দণ্ড দে, অভিশাপ দে। **Doomed** *adj.* under sentence শাপগ্ৰস্ত। **Crack of doom**=the signal for the final destruction of all things প্ৰলয়ৰ চিন। **Dooms-day** *n.* the day of final judgment অন্তিম-কাল, শেষ বিচাৰৰ দিন। **Doomsday-book**=ইলগুৰ বজা উইলিয়মৰ দিনত মাটিৰ হিচাপ বহী।

**Door** (ড'ৰ) *n.* entrance into a house or room দুৱাৰমুখ; a framework for the entrance into a house দুৱাৰ; a means of approach ওলোৱা সোমোৱা বাট। **Door keeper** *n.* হুঙৰী। **Death's door**=on the point of death মৃতকল্প, প্ৰায় মৰে মৰে। **Next door** to=near to ওচৰঘৰীয়া, ওচৰা-ওচৰি, লগালগি; very nearly প্ৰায়। **Out-door work**=বাহিৰা কাম, ফুৰাচকা কাম। **Show to the door**=অপমান কৰি খেদাই দে।

**Dorian, Doric** *adj.* belonging to Doris in Greece খ্ৰীচদেশীয়।

**Dormancy** (ডৰ্মেনচি) *n.* quiescence জঠৰ অৱস্থা, অৱশ অৱস্থা, সুখিলতা, আলজাল। **Dormant** *adj.* sleeping, at rest, in sleeping posture শুই থকা অৱশ, সুপ্ত, শান্তহৈ থকা; not used ব্যৱহাৰ নহৈ পৰি থকা।

**Dormer window** *n.* a vertical window চালৰ ওপৰে পখালিকৈ দিয়া খিড়কী।

**Dormitive** (ডৰ্মিটিভ্) *adj.* causing sleep (of medicine) চৌপনি আহোৱা (দৰৱ)।



**Dormitory** (ডর্মিটরী) *n.* a large sleeping room বহুত মানুহ শুব পৰা ডাঙৰ কোঠা।

**Dormouse** (ডৰমাউচ) *n.* a small rodent animal ভোবোৰা নেজোৰে এজাতি এন্দুৰ।

**Dorsal** (ডৰ্চল্) *adj.* belonging to the back পিঠিকালে থকা, পিঠি সম্বন্ধীয়।

**Dose** (ড'চ্) *n.* a quantity of medicine to be taken at a time দৰবৰ পালি; a portion মাত্ৰা। —*v. t.* to give in doses পালি পালি কৰ, মাত্ৰা কৰ।

**Dossier** (ডছিয়াৰ) *n.* a set of documents নথিপত্ৰৰ জাপ।

**Dost** (ডষ্ট) *v.* second person singular number of the verb **Do**.

**Dot** (ডট) *n.* any small mark নিচেই সৰু ফুট, বিন্দু চিহ্ন। —*v. t.* to mark with dots ফুট দে।

**Dotted** *adj.* ফুটফুটিয়া চিন থকা। **Dot and carry**=যোগ কৰাত যোগফল বহুতাই বাকী দহৰ অঙ্ক পাচৰ শাৰীলৈ ওকলা।

**Dotage** (ডটেজ) *n.* childishness of old age, excessive fondness বুঢ়াকালৰ থবুৱৰু প্ৰকৃতি, আকোহ, বুঢ়াকালৰ আলোচোৱা গুণ, হতবুদ্ধিতা।

**Dotal** (ডটেল) *adj.* pertaining to dowry ঘোতুকীয়া।

**Dote** (ডট) *v. i.* to be weakly affectionate অন্ধ স্নেহ; মাত্ৰাধিক প্ৰীতি।

**Dotterel** (ডটাবেল্) *n.* a kind of plover এবিধ চৰাই—কোনোবাই ধৰিবলৈ আহিলেও এইবিধ চৰায়ে পলাব নেজানে; a fool বুৰ্কাৰ।

**Double** (ডাবল্) *adj.* two fold দ্বিগুণ বা দুগুণ, দোহোৰা, দোবোৰা। —*n.* twice as much দ্বিগুণ, দুভাগ; an actor's substitute ভাৱবীয়াৰ সলনি; a trick চাতুৰী। —*v. t.* to multiply by two দুগুণ কৰ; to fold, to repeat দোহাৰ, দুভাজ কৰ। —*v. i.* to be twice দুগুণ হ; to pass round ঠাইতে ঘূৰ, বাগি ল। **Double dealing**=duplicity প্ৰবন্ধনা, প্ৰভাৰণা, ফাঁকিফুক।

**Double-edged**=দুফালে ধাৰ থকা। **Double-faced** hypocritical দুতলীয়া, ফাঁকিবাছ।

**Double-hearted**=treacherous কপটীয়া, পেটকপটীয়া। **Double-locked**=দুটা তলা লগাই বন্ধ কৰা। **Double-minded**=wavering চকল।

**Double-tongued**=deceitful দুতলীয়া, দোভাচলীয়া প্ৰবন্ধক।

**Doublet** (ডাবলেট্) *n.* a close-fitting garment for the upper part of man's body; পুৰুষ-দেহৰ বাবে তৈয়াৰী এবিধ ফিটকিটীয়া চোলা। **Duplicate** দোকৰ, প্ৰতিমূৰ্ত্তি; one of a pair হালৰ এটা।

**Doubling** (ডোব্লিং) *n.* the act of making double দুভাজ কৰণ; a turning back in বাগি, পাক-বাৰি ঘূৰণ; a trick ফাঁকি, বাগি-ঘুগা।

**Double entendre** (ডাবল্-এণ্টাণ্ডাৰ্) *n.* a pair যোৰ, যুগ্ম; an inner gragment ছেম্বাৰ তলত পিছা সাজ; same words with different spelling or meaning মূলত একে কিন্তু ভিন্নৰূপে লেখা বা ভিন্ন অৰ্থ থকা শব্দ।

**Doubt** (ডাউট্) *n.* suspicion, fear, distrust খুঁকি, সন্দেহ, আশঙ্কা, সংশয়। —*v. i.* to be uncertain, to suspect, to hesitate আশঙ্কা কৰ, সন্দেহ কৰ, মনত খুঁকি কৰ, অবিশ্বাস কৰ; চোভ কৰ।

**Doubtful** (ডাউটফুল) *adj.* uncertain, not clear অনিশ্চিত, সন্দেহজনক; suspicious চোভা-জনক। **Doubtfulness** *n.* সন্দেহ, চয়।

**Doubtless** (ডাউটলেচ্) *adj.* certainly, without doubt নিঃসন্দেহ, নিশ্চয়, ঠাৱৰ, ঠিৰাং।

**Doubtlessly** *adv.*

**Douceur** (ডু'চাৰ) *n.* a present or a bribe to please ভেটী, উপঢৌকন।

**Douche** (ডুশ্) *n.* a jet of water thrown upon the body from a pipe নলৰ মুখেদি গাত স্ফুৰুওৱা পানীৰ ধাৰ; an apparatus for throwing water পেটৰ ভিতৰলৈ পানী সুমাৰ পৰা যতন।

**Dough** (ডু) *n.* a mass of flour moistened and kneaded পানী দি মোহাৰি কৰা আটাগুড়িৰ লজা, কেচা মিঠৈ। **Doughy** (ডুই) *adj.* like dough, soft কোমল, সোপসুপীয়া।

**Doughty** (ডুটী) *adj.* valiant, strong, able সাহিহাল, বলী, টনকিয়াল।

**Dour** (ডুবাৰ) *adj.* obstinate গোঁহাৰ, জেদী; grim কষ্ট; severe কঠোৰ।

**Douse or Dowse** (ডাউচ্) *v. t. or v. i.* to

plunge into water পানীত জুৰিয়া, জোবোৰা  
বা।

**Dove** (ডভ) *n.* a pigeon কণো চৰাই ; a word of endearment এটা মৰমৰ মাত। **Dove-cot** = পাৰ চৰাইৰ সজা, ঘোঁক। **Dove eyed** = পাৰ চকুৰা। **Dove-like** = innocent শান্ত, হিৰজ্বৰ, জাতি। **To flutter the dove cots** = নোজোকোৱাক জোকা, দুৰ্বলীক বল কৰ। **Dove-tail** *v. t.* to fit one thing into another জোৰা লগা, ঝাঁজ খুৱা ; ঝাঁজ কাটি জোৰা বুৱা।

**Dowager** (ডাৱেজাৰ) *n.* a widow with a dower বৃত্তিভোগিনী বিধৱা। **Dowager queen** = ৰাজমাণ্ড, বিধবা ৰাণী।

**Dowdy** (ডাউডী) *n.* an untidy and ill-dressed woman পিছাউণ্ড লাগবান্ধ নোহোৱা তিৰোতা। — *adj.* untidy, badly dressed লেভেৰা, লাগবান্ধ নোহোৱা।

**Dowel** (ডাৱেল) *n.* a wooden or iron pin লো বা কাঠৰ শাল, (কোনো বস্তু আঁট খাৰৰ নিমিত্তে মৰা)। — *v. t.* to fasten boards together by means of dowels শাল মাৰ, পাতি মাৰ।

**Dower** (ডাৱাৰ) *n.* part of husband's property enjoyed by his widow স্ত্রী ধন, যৌতুক ; মোহৰাণা।

**Down** (ডাউন্) *n.* the soft feathers of fowls চৰাইৰ ঘাই, পাখিৰ তলৰ কোমল পাখি ; hairy covering of the seeds of certain plants কোনো কোনো গছৰ গুটিৰ ওপৰে থকা নোমৰ দৰে স্ত ; (*pl.*) a tract of hilly treeless land গছগছনি নোহোৱা ঝাঁজ থকা পৰ্ব্বতীয় ঠাই ; a sand bank on the sea side সাগৰৰ পাঁতিৰ বন্ধুণা বা চট্ট।

**Down** (ডাউন্) *adv.* below the horizon on the ground, in a low state, from a higher to a lower position তললৈ, মাটিত, নামলৈ, কমলৈ। — *pl.* along a descent তলমুখে, তলত, নামত, চাপবলৈ। **To come down** = তললৈ নামি আহ। **To cut down** = কাটি পেলা। **To knock down** = মাৰ মাৰি পেলা। **To kneel down** = আঁঠু কঢ়ি পৰ। **Down-cast** *adj.* dejected ইতাল, মনমৰা, বিষৰ্ষ। **Down-come** *n.* a fall, ruin পতন, ধ্বংস ; a heavy fall

of rain নেকনেকীয়া বৰষুণ। **Down-fall** *n.* fall, ruin ধ্বংস, অবনতি, পতন। **Down hill** *adj.* sloping আগেৰীয়া, এচলীয়া, চলনীয়া। **Down pour** *n.* a heavy pour of rain নেকনেকীয়া বৰষুণ, ধাৰাসাৰ বৃষ্টি। **Down right** *adv.* utterly সম্পূৰ্ণৰূপে, নিচেইকৈ। — *adj.* plain spoken, utter খোলা, সবল, সম্পূৰ্ণ, একেবাৰেই (as **Downright mad** = নিচেই পাগলামি)। **Downstairs** *adv.* to a lower story তলৰ মহলাত, তলৰ থাকিলে। **Down stream** *adv.* with the current ভটীয়াই, ভটীয়াই ফালে, নামনি ফালে। **Down train**, **Down steamer** = ভাটী মুখে যোৱা বেল বা জাহাজ। **Down-trodden** *adj.* trampled on পদ-দলিত, খচকা খোৱা। **Downward**, **Down-wards** *adj.* from higher to lower তলমুখে, তল ফাললৈ, নামনি ফাললৈ, অধোমুখে। **Down with your money** = pay in পোছাই দে, ধৈ দে। **Down with him** = মাৰমাৰি, লুটি বুৱাই পেলা। **Down on one's luck** = হুন্ধিনত পৰ।

**Dowry** (ডাউৰী) a property given to a woman at marriage and brought to her husband যৌতুক, স্ত্রীধন।

**Doxology** (ডক্সলজি) *n.* a hymn expressing praise of God স্তোত্ৰ, স্তুতিগান, ডক্সন।

**Doxy** (ডক্চি) a woman of loose character বেস্তা স্ত্রী, মত্তৰী।

**Doze** (ডোজ) *v. i.* to slumber, to be half asleep কলমতিয়া, কলাঘুমটিয়ে ধৰ। — *n.* a short light sleep কলাঘুমটি। **Dozing** *n.* কলাঘুমটি। **Dozy** *adj.* drowsy কলাঘুমটিয়া। **To doze away** = to spend in drowsiness টোপনিয়াই কাল কট।

**Dozen** (ডজন্) *n.* twelve things এক ডজন্, বাৰটা। — *adj.* twelve বাৰটা। **Baker's Dozen** = thirteen তেৰটা।

**Drab** (ড্ৰেব) *n.* a whore, a slut বেস্তা, নটনী ; a gary or dull brown colour মটীয়া বৰণ ; a thick gray woollen cloth মটীয়া বৰণৰ পশমী বা নোমৰ কাপোৰ।

**Drabble** (ড্ৰেবল) *v. t.* to besmear with dum

and water বোকাভ লুইবিপুতুৰি কৰ, বোকাভ পেটিয়া, বোকা লগা।

**Drachm** (ড্ৰেঞ্চ) *see* **Dram**

**Drachma** (ড্ৰেক্‌মে) *n.* a Greek coin গ্রীচ্ দেশীয় মুদ্রা।

**Draconian** (ড্ৰেকনীয়ন্) *adj.* severe, as the laws of **Draco** কঠোৰ, উগ্র, (এথেন্স দেশৰ ড্ৰেকৰ নিয়মৰ দৰে)।

**Draff** (ড্ৰফ্‌) *n.* dregs গেদু।

**Draft** (ড্ৰাফ্‌ট্‌) *n.* a rough sketch আঁচনি, মোচাবিলা, নক্সা; an order for money, a bill of exchange হুতা, বক টি টি; a detachment of army সেনা বাহিনী; the depth to which a vessel sinks in water নাও বা জাহাজ পানীত হিমান দৰে ডাব গভীৰতা। —*v. t.* to draw outline of মোচাবিলা কৰ, আঁক, মোটা মোটাকৈ লেখ; to detach for special duty বাহি পঠিয়া, প্ৰেৰণ কৰ। **Draft horse** (as opposed to **Saddle horse**) = a horse for plough or carrying loads) হালবোৱা বা বোজাই কঢ়িওৱা বোঁৱা। **Draftsman** *n.* মেপ আদিৰ নক্সা কৰা লোক, নক্সা আঁক মাৰি। **Drafts or Draughts** *n.* (pl.) সতৰঞ্চ খেল।

**Drag** (ড্ৰেগ) *v. t.* to draw by force, to pull violently টানি আন, বলদ উলিয়া, চোচোৰাই আন। —*v. i.* to move slowly চুৰি আহ বা যা; —*n.* a net for dragging along বোঁকোটা জাল; any obstacle to retard progress প্ৰতিবন্ধক; a long open carriage শাৰী পাতি হুই কাৰে বহিব পৰা দীঘল গাড়ী। **Dragchain** = a strong chain to connect railway carriages বেগগাড়ী সংলগ্ন কৰা জিঁজিৰি বা শিকলি। **To drag in** = তিতবলৈ টানি চোচোৰাই আন।

**Drabble** (ড্ৰেবল) *v. t.* or *v. i.* to soil by dragging along মাটিতে লেটাই মলিন কৰ।

**Dragoman** (ড্ৰেগমন্) *n.* an interpreter in Eastern countries বোৱনীয়া, বিদেশী ভাষা বুজাওঁতা বাটৰ লগৰীয়া। (pl.) **Dragomans**.

**Dragon** (ড্ৰেগন) *n.* a fabulous winged serpent পাখি থকা কাল্পনিক সাপ। **Dragonfly** *n.* an insect with long body and brilliant colours উজ্জ্বল বৰণৰ এবিধ দীঘলীয়া কীট, জিহ্ম

পোক। **Dragonise** *v. t.* to watch like a dragon কাল্পনিক সাপৰ দৰে চাই থাক।

**Dragonade** (ড্ৰেগনেড্‌) *n.* devastation by soldiers দুটি-গাউ কৰণ, সেনাৰ অত্যাচাৰ।

**Dragoon** (ড্ৰেগন্) *n.* a horse soldier অশ্ববোহী সেনা; a rough and fierce person হুতা, ভয়লগা মানুহ। —*v. t.* to give up to be oppressed by soldiers চিপাহীৰ অত্যাচাৰলৈ এৰি দে।

**Drain** (ড্ৰেইন) *v. t.* to draw off gradually, to clear of water, to exhaust লোৰ খানি পানী বোৱা, পানী নোহোৱা কৰ; to make dry জব-জৰীয়া কৰ, কয় কৰ। —*v. i.* to flow off বৈ যা। —*n.* a water course পানী যোৱা লোৰ, আলি খাঁই, নৰ্দ্দমা, নলা। **Drainage** *n.* a drawing off পানী বাজ কৰণ; system of drains খাল বা নলা খনা প্ৰণালী, নিৰ্গম। **Drainer** *n.* an utensil on which articles are placed to drain খৰাহিৰ দৰে পানী নিজবোৱা পাত্ৰ।

**Drake** (ড্ৰেক্‌) *n.* the male of the duck মতা পাতিহাঁহ।

**Dram** (ড্ৰেম) *n.* also **Drachm** এক আউলৰ ১৬ ভাগৰ এভাগ, পনীয়া বস্ত্ৰৰ জোখ; দৰবৰ হলে আউলৰ টু; a draught of raw spirit মদ এটোকা।

**Drama** (ড্ৰামা) *n.* a story of human actions intended to be represented on the stage, a stage play নাট, নাটক।

**Dramatic**, —**al** (ড্ৰেমটিক্-এল) *adj.* pertaining to the drama নাট সম্বন্ধীয়, ভাৱনাত দেখুৱাব দৰে। **Dramatic performance** = ভাৱনা।

**Dramatise** (ড্ৰেমটাইজ্‌) *v. t.* to compose in the form of a play নাটকলৈ পৰিণত কৰ, নাট লেখ।

**Dramatist** (ড্ৰেমটীষ্ট) *n.* a writer of plays ভাৱনাৰ নাটক লেখোঁতা।

**Dramatispersonae** (ড্ৰেমটীচ-পাৰ্চনি) *n.* ভাৱনীয়া, ভাৰ্ণেৰীলাক।

**Dramaturgy** (ড্ৰেমটৰ্জী) নাট্যকলা।

**Drank** *pa. t.* of **Drink**

**Drape** (ড্ৰেপ্‌) *v. t.* to cover with cloth কাপোৰেৰে ঢাক। —*n.* আঁহা, ঢাকনি।

**Draper** (ড্রেপাৰ) *n.* a dealer in cloth কাপোৰ বেচোঁতা।

**Drapery** (ড্রেপাৰি) *n.* cloth goods, hangings of any kind কাপোৰ কানি, আঁৰ দিয়া কাপোৰ, আঁৰণী; occupation of a draper কাপোৰৰ বাসায়।

**Drastic** (ড্ৰেষ্টিক্) *adj.* powerful, vigorous প্রবল, গোকা, খবতকাঁয়া। --*n.* a medicine that purges quickly বেগতে ভেদ কৰোৱা দৰব, পেট চলোৱা দৰব।

**Draught** (ড্ৰাফ্ট) *n.* act of drawing, the act of drinking হোঁপা, শোহা; the quantity drunk at once ঢোকা (যেনে পানী ঢোকা); that which is taken in a net by drawing the net at a time খেও, (যেনে জালৰ প্ৰথম খেও); a current of air বা, বতাহৰ জাক; বতাহ এছাটি; the depth of water replaced by a ship জাহাজে বিমান পানী ভাঙ্গি যায় তাৰ পৰিমাণ; a sketch of a picture নক্সা আঁচনি; a detachment of soldiers for military service যুদ্ধৰ নিমিত্তে নিয়া সৈন্যদলৰ এভাগ। **Draught-engine**=কয়লা খনিৰ মুখৰ গাড়ী টনা কল। **Draught-net**=drag net টনা জাল, টাঙ্গনি জাল। **Draughts** (*pl.*) *n.* সতৰঞ্চ খেল, ডবা খেল। **Draught-board**=সতৰঞ্চ খেলৰ ঢাল। **Draughts-men**=সতৰঞ্চ খেলৰ গুটি। **Draughts-man**=নক্সা কৰোঁতা। (see Draft).

**Dravidian** (ড্ৰেভিডিয়ান) *n.* the non-Aryan people of southern India দক্ষিণ ভাৰতবৰ্ষৰ ড্ৰাবিড় প্ৰদেশৰ অনাৰ্য্য লোক।

**Draw** (ড্ৰ) *v. t.* to pull along টান, টানি আন; to attract আকৰ্ষণ কৰ; to extract বাহিৰ কৰ, উলিয়া; to allure ফুৰুশাই ল; to finish without win or loss হৰাজিকাৰ নিশ্চয় নোহোৱাকৈয়ে শেষ কৰ। (*p. t.* Drew, *pa. p.* Drawn) To draw a bow=ধনুৰন টান। To draw pay=দৰ্শনা পা; To draw money from a bank=বন্ধৰ পৰা টকা উলিয়া। To draw a line=আঁক মাৰ। To draw a picture=ছবি আঁক। To draw an inference=ভাবি ল নিৰ্ণয় কৰ। To draw water from a well=নাৰৰ পৰা পানী তোলা বা আন। Draw a

cover=দুকাই থকা ঠাইৰ পৰা শিয়াল খেদি উলিয়াবলৈ কুকুৰ লগাই দে। Draw blank=হুখা চেঙী কৰ। Draw back=to withdraw পাচহেঁক। Draw cuts=to cast lots ভাগ্য পৰীক্ষা কৰ। Draw aside=একলিয়া বা এতীয়া হ। Draw in=to contract চাপ-খা, কোঁচ খা। Draw it fine=নিচেই নিয়াৰি কৰ, একেবাৰেই ঠিকমতে হ। Draw it mild=জোৰা নিদি ঠিকমতে বৰ্ণনা কৰ। Draw near=to approach ওচৰ চাপ। Draw off to take out of a barrel পিপাৰ পৰা উলিয়াই ল, to retire আঁতৰি গুচি যা, নিলগ হ। Draw on=চমু চাপ (যেনে কোনো তাৰিখৰ); দিন ওচৰওচৰি হ। Draw on one's memory=to try to remember মনত পেলা। Draw out=স্থানান্তৰিত হ, (যেনে সেনা)। Draw over=অগ্ৰ পক্ষ অৱলম্বন কৰ, আন ফলীয়া হ। Draw rein=stop বাধ, থমা। Draw the line=to fix a limit সীমাবদ্ধ কৰ, পৃথক কৰ। Draw up=to arrange as troops হেণ্ডবদ্ধ কৰ, শাৰী শাৰী কৰ; to compose লেখ, মোচাবিদা কৰ; to stop as a carriage বাধ, থমা।

**Drawback** (ড্ৰ-বেক্) *n.* a disadvantage অসুবিধা, বাধাবিধিনি, প্ৰতিবন্ধক; duty remitted on goods মাচুল বেহাই।

**Draw-bridge** (ড্ৰ-ব্ৰিজ্) *n.* a bridge that can be drawn up or aside দাঙ্গি বা একলীয়াকৈ থৰ পৰা দলং।

**Drawee** (ড্ৰয়ি) *n.* a person on whom a bill is drawn যাৰ পৰা হতীৰ টকা উলিয়াই অনা হয়।

**Drawer** (ড্ৰ-আৰ) *n.* one that draws উলিয়াওঁতা; one who draws a bill of exchange হতী গিৰ্হতা, টকা লওঁতা; a sliding box in a case দেবাজ, আলমারী। Drawers (*pl.*) গাতে লাগি ধৰা টেঙা।

**Drawing** (ড্ৰইং) *n.* a picture, a sketch নক্সা, ছবি। **Drawing-room** *n.* a room for receiving persons বৈঠকখানা, অভ্যৰ্ণনা কৰা থৰ, ভাৰুগী চ'ৰা।

**Drawl** (ড্ৰল্) *v. t.* or *v. i.* to speak in an affected and lengthened tone টেঙ হৰি কথা ক, খেঁহাই খেঁহাই ক। --*n.* lengthened utterance টেঙ।

**Drawn** (ড্রন্) *pa. p. of Draw adj.* undecided (as a **Drawn game or battle**) জয় পরাজয় ঠিক নোহোরা, সমান সমান। At daggers **drawn**—hostile কাকো কেরে দেখিল নোরাধ, পরস্পর বিরোধী।

**Draw-well** (ড্রবেল) *n.* a deep well from which water is drawn by ropes and buckets নাদ।

**Dray** (ড্রে) *n.* strong low cart বোঝাই কড়িওরা চাপর গাড়ী।

**Dread** (ড্রেড) *n.* fear, awe ভয়, আশঙ্কা। — *v. t.* to regard with terror or reverence ভীত্ কর, ভয় কর। **Dreadful** *adj.* fearful, terrible ভয়ানক, ভয় লগা। **Dreadless**—free from dread সাহসী, ভয় নোহোরা, নির্ভয়।

**Dread-nought** (ড্রেদনট) *n.* one who dreads nothing নির্ভয় লোক; the name of strong warships দুর্জয় জাহাজ; a garment of thick cloth বতাই বস্ত্রবধা জেমা।

**Dream** (ড্রিম্) *n.* thoughts and fancies in sleep, a vision সামাজিক, সপোন, স্বপ্ন। — *v. t.* or *v. i.* to fancy something in sleep, to think idly সামাজিক দেখ, মিহা বক্সনা কর। (*pa. t.* and *pa. p.* **dreamed** or **dreamt**).

**Dreamy** (ড্রিমি) *adj.* full of dreams, visionary নাজ্জিক, সমাভিবদ নবে, স্বপ্নবৎ।

**Dreary** (ড্রিয়েরী) *adj.* cheerless, gloomy নিবানন্দ, ধোপ্‌ম্বা, নিমাত্মাও। **Drearysome** *adj.* desolate, forlorn নিজান, নিমাত্মাও। — *n.* **Dreariness**.

**Dredge** (ড্রেড্) *n.* a drag-net এবিধ সাগরীয় শাশুক তোলা জাল; a machine for deepening a harbour by taking up mud বোকা খনা বল।

**Dredger** (ড্রেডার্) *n.* a floating machine for deepening a river or channel পানীর তলর পরাবোকা খানি দ করা কল। **Dredge** *v. t.* to gather or deepen with a dredge কলেবে বোকা খোল, কলেবে বোকা খানি দ করা; to sprinkle flour on meat মহুহ ভাজেঁতে আটাগুড়ি চটিয়া। **Dredging-box** আটাগুড়ি চটিওরা টেমা বা যতল।

**Dregs** (ড্রেগ্‌চ) *n. (pl.)* dross, lees, refuse গেশ, মোদলী, দিটা, নিচেই অকাশিলা ভাগ, তলনি।

**Drench** (ড্রেঞ্চ) *v. t.* to wet thoroughly তিয়া, তিতা, জুকলি করা। — *n.* a draught, a dose of physic for a beast এসোহা, এটোকা দরব।

**Dress** (ড্রেচ) *v. t.* to clothe পোচাক বা সাজ পিন্ধা; to prepare প্রস্তুত করা, তৈয়ারি করা; to cook বাছ, সিজা; to trim চুলি কাট, ওপবে ওপবে সমানকৈ কাট; to deck সজা; to cleanse a sore ঘা ধো, অঁতা; to manure সার জাবর দে; to put in order, as troops সেনাবিলাক দিহা লগা, চিজিল করা। — *v. i.* to put on clothes কাপোর বা সাজ পিন্ধা। *n.* clothes worn সাজ, পোচাক পিন্ধা কাপোর। **Dress-circle** *n.* the first gallery in a theatre ইংরাজী ভারনা ঘরত আবেলি পোচাক পিন্ধা লোকসকল বহা নিচেই আগর ঠাই। **Dress-coat** *n.* a fine black coat worn when in full dress আগফালে খোলা কলা দীঘল সামবণ পোচাখী-চোলা।

**Dress-goods**—সাবা-ছোরালাী আক মাইকী মানুহর পোচাক তৈয়ারি করা কাপোর। **Dressing** *n.* clothes পোচাক; manure given to land সার; the bandage etc. applied to a sore ঘা ধুই-পখালি বন্ধা কাপোরকানি; matter applied to cloth to make it stiff and glossy ঘোরা কাপোরত দিয়া বলপ বা মার। **Dressing** *n.* scolding or thrashing (with down) ধম্কি; কুকুরী পিটা করা। Give him a good dressing down—তাচ ভালকৈ কুকুরী পিটা করা। **Dresser** *n.* one who dresses সাজ পিন্ধাওতা, ডাক্তারখানার দেবেচি; a kitchen table পাককরা ঘরত ব্যবহার করা মেজ। **Dressing case** *n.* a case of toilet requisites গা-মুখ অঁতাওতে ব্যবহার করা লাগতিয়াল বস্তু খোরা সঁজুলি। **Dressing-gown** *n.* a loose garment গা ধুই উঠি সাজ-পার পিন্ধাব আগতে ব্যবহার করা দীঘল চোলা। **Dressing-room** *n.* সাজ পিন্ধা কোঠা। **Morning Dress, Evening**—, **Night**—, **Full**—, **Court**—ইংরাজসকলে পরে পরে পিন্ধা সাজর নাম।

**Drew** (ড্রু) *pa. t. of Draw.*

**Drey** (ড্রে) কোর্কটুয়াৰ বাহ।

**Drizzle** (ড্ৰিভল্) *v. i.* to fall in drops টোপ-টোপকৈ পৰ ; to slaver as a child লেলা, লেলাউট পৰ ; to move the foot-ball little by little ফুটবল খেলাত লাহে লাহে বলটো বগবাই নে।

**Dribblet or Dribblet** (ড্ৰিবলেট্) *n.* a small drop অংগমান টোপ।

**Drier** (ড্ৰাইয়াৰ) *n.* that which dries কোন বস্তু শুকাৱা যন্ত্ৰ বা কল।

**Drift** (ড্ৰিফ্ট্) *n.* a driving তেলা ; a heap of matter driven as snow গোটখাই বাগৰি অহা কোন বস্তু (যেনে পৰ্ব্বতৰ ওপৰৰ বৰফ), পানীত উঠি অহা জাহাজ বা জাহাজি ; a slow current in the sea সাগৰৰ সামান্য সোঁত ; the direction in which a thing is driven বিকালে কোনো বস্তু উঠি যায় ; meaning of words used, the object aimed at ভাব, মৰ্ম, অৰ্থ, অভিপ্ৰায়। —*v. t.* or *v. i.* to drive into heaps ; to be floated along দ'মৰৈ বাগৰি যা, উঠাই নে, উঠি যা। **Drift-net**=লাভীজাল। **Drift-wood**=পানীত উঠি অহা কাঠ। **Drift way**=গল-বাট।

**Drill** (ড্ৰিল) *v. t.* to bore ; to pierce বিদ্ধা কৰ, ফুটা কৰ ; to train soldiers or pupils চিপাহী বা ছাত্ৰক শিক্ষা বা শিকা দে ; to sow seeds শাবী শাবীকৈ গুটি পচা।

**Drill** (ড্ৰিল) an instrument for boring metal, stone etc. লোৰ নিচিনা টান বস্তুত বিদ্ধা দিয়া সঁজুলি, গাক ভোঁহৰ ; a ridge with growing plants on it খল, খলি, শাবী শাবীকৈ বোৱা শাক-পাতৰ ভেটি ; a machine for sowing seeds গুটি পচোৱা কল ; military exercise কাৰাজ। **Drill-master**=কাৰাজ শিকাইতা।

**Drill-sergeant**=a military officer who drills soldiers চিপাহীক কাৰাজ শিকোৱা বিষয়, খেম কৰ। **Drilling or Drill**=a stout cotton cloth ভাঠ কপাহী কাপোৰ, ড্ৰিল কাপোৰ।

**Drink** (ড্ৰিঙ্ক্) *v. t.* ( *p. t.* drank ; *pa. p.* drunk ) to swallow as a liquid পি, পি খা, পান কৰ, ঢোক —*v. i.* to take liquor মদ খা। —*n.* something to be drunk পানীয়া বস্তু, পানীয় ; intoxicating liquor মদ, কটকা।

**Drinker**=a tippler মদপী। **Drinking boat**=মাতলামী, মদ খোৱা কোলাহল। **Drinking p. n.** মদপান, মদ খোৱা। **Drink in**=to absorb (rain etc.) শোহ, শোষণ কৰ। **Drink off**=to quaff at a gulf একে শোহাই খা। **Drink up**=পি খাই ঢুকা। **Drink to the health of**=মঙ্গল কামনা কৰি পান কৰ, আশীৰ্বাদ কৰি মদ খা। **Drink the others under the table**=মদ খোৱা লগৰীয়াবিলাক মতঙ্গীয়া হোৱাতো নিজে হিৰেবে মদ খাই থাক (see Drunk below)।

**Drip** (ড্ৰিপ্) *v. t.* or *v. i.* to fall in drops এটোপা এটোপাকৈ পেলা, নিগৰা, টোপ-টোপকৈ পৰ, নিগৰ। **Dripping**=that which falls in drops জুইত দিয়া মাহ-মঙহৰ তেলৰ টোপা, চালৰ পানী। **Drip n.** falling in drops টোপাটোপে পৰণ ; the edge of a roof ঘৰৰ পানী-পাচ।

**Drive** (ড্ৰাইভ্) *v. t.* ( *p. t.* Drove ; *pa. p.* Driven ) to force along তেল, খেপা ; to guide as cattle চলা ; to force সূত্ৰা (as a nail) মৰিহাই সূত্ৰা ; to compel বাধ্য কৰ, জোৰ কৰ ; to send away with force as a ball মাৰমাৰি বা তেলামাৰি ওফোৰাই পঠিয়া (যেনে টোপ), আঁতৰলৈ মাৰি পঠিয়া ; to carry in a carriage গাড়ীৰে নে ; to urge as a point of argument খুটী ধৰ। —*v. i.* to go in a carriage গাড়ী চলাই যা। —*n.* an excursion in a carriage গাড়ীৰে ভ্ৰমণ, বাগী দৌকতা ; a road for driving বাগী চলোৱা বাট ; the chasing of game শিকাৰ খেদা ; pressure চেষ্টা। **Drive a bargain**=দৰ কমাবলৈ কেৰ-কেৰ কৰ। **Drive a trade**=সৰহকৈ বিক্ৰী হবলৈ চেষ্টা কৰ, বেপাৰ চলা। **Drive at**=to aim at লক্ষ্য কৰ, টোঁতা। **Drive away**=খেদাই দে। **Drive back**=পাচলৈ তেল। **Drive at one's wit's end**=to perplex বিমোহ কৰ, বিবুদ্ধি কৰ।

**Driver** (ড্ৰাইভাৰ) *n.* one who drives or that which drives চলাইতা, তেলাইতা, খোৱাঁতা, গাড়োৱান।

**Drivel** (ড্ৰিভল্) *v. i.* to slaver like a child লেলা ; to speak like an idiot লেখলেখা। —*n.* slaver লেলাউটি, লালটী। **Driveller n.** a idiot, fool অঁকৰা, লেৱা।

**Drizzle** ( ড্ৰিজল ) *v. i.* to rain in small drops  
কিন্‌কিনীয়া বৰষুণ, খিৰখিৰাং, সিম্‌সিমিয়া। —*n.* a  
small light rain কিন্‌কিনীয়া বৰষুণ, খিৰখিৰীয়া  
বৰষুণ। **Drizzily, Drizzling** *adj.* খিৰখিৰীয়া,  
কিন্‌কিনীয়া, সিম্‌সিমিয়া।

**Droll** ( ড্ৰল ) *adj.* odd, amusing, laughable  
হাঁহি উঠা, টেটুকীয়া, ফুৰি। —*n.* a jester টেটু-  
কীয়া বা ভোকাটীয়া মানুহ, বহুৰা। —*v. i.* to  
jest ভোকাটী কৰ, হাঁহি তোলা। **Drollery** *n.*  
ভোকাটী, টেটুকী, ঠাট্টা মন্তব্য।

**Dromedary** ( ড্ৰমেডেৰী ) *n.* a camel with one  
hump এটা কঁজা থকা উট।

**Drone** ( ড্ৰন ) *n.* the male of the honey-bee  
মতা মৌ-মাৰি ; a lazy fellow পৰব মূৰত খোৱা  
এলেকহা মানুহ। —*v. t.* to make a humming  
sound গুণ্‌ গুণ্‌ শব্দ কৰ।

**Droop** ( ড্ৰপ ) *v. i.* to hang down অলকা হ, মূৰ  
ধোৱা, ক্ৰমে জটী পৰা ; to grow weak কৃশ হ।

**Drooping** *p. n.* অলকা, জুকলা।

**Drop** ( ড্ৰপ ) *n.* a small particle of liquid  
টোপ, ফোটা, বিন্দু ; anything hanging like  
a drop পানীৰ টোপাৰ দৰে ওলোমাই পিন্ধা বা  
ভৰমি থকা বস্তু ; part of a gallows ফাঁচিকাঠৰ  
ওলোমোৱা যন্ত্ৰণ ; a fall তললৈ পৰণ। **Dropnet**  
= খেৱালী ণাল। **Drop-scene** = বিলাতী ভাৱনাৰ  
সমুখৰ পৰ্দা।

**Drop** ( ড্ৰপ ) *v. i.* (*p. t.* and *pa. p.* **Dropped**)  
to fall in drops টোপ টোপকৈ পৰা ; to fall  
suddenly ধুপুৰাই পৰা ; to fall lower সৰ,  
তললৈ সৰি পৰা। —*v. t.* to let fall সৰা, টোপা-  
টোপে পেলা ; to let go, to set aside এৰি পেলা,  
হ্যাগ কৰ, হগিত কৰ ; to write and send a  
note চিঠি দা। **Let the matter drop** = সেই  
বিষয় হগিত থাকিবলৈ দা। **Please drop a line**  
**to the Commissioner** = অনুগ্ৰহ কৰি কমিশনাৰ  
চাৰ্টাৰ্টলৈ হটামান আখৰ দিয়ক। **Drop away or**  
**off** = to depart ঠাইতে গুচি যা, অদৃশ হ। **Drop**  
**down** = ভটিয়াই গৈ, সমুদ্রত ওলা গৈ। **Drop in**  
= to come in unexpectedly হঠাৎ ওলাহি।  
**Drop out** = to disappear ঠাইতে অদৃশ হ,  
খিতাতে নাহিকিয়া হ।

**Dropsy** ( ড্ৰপ্‌চি ) *n.* a collection of water in

the body শোৰ, শোথ বোগ। **Dropsical** *adj.*  
affected with dropsy শোথকণীয়া, শুৰীয়া,  
শোথবোগ।

**Dross** ( ড্ৰস ) *n.* a scum of metals, refuse,  
worthless matter ভেৰ, গেদ, ধাতুৰ অকাষিলা  
ভাগ। **Drossy** *adj.* worthless গেদমুক্ত,  
অকাষিলা।

**Drought** ( ড্ৰাইট ) *n.* dryness want of rain  
খৰ, অনাৰ্হি। **Droughty** *adj.* very dry  
তকান, খৰাং, বৰষুণ নোহোৱা। —*n.* **Droughti-**  
**ness.**

**Drove** ( ড্ৰ'ভ ) *pa. t.* of Drive. —*n.* a number  
of cattle driven পাল, জাক।

**Drover** ( ড্ৰ'ভাৰ ) *n.* a cattle driver বহীয়া,  
গুৱাল।

**Drowse** ( ড্ৰাইজ ) *v. i.* to be heavy with sleep  
টোপনিৰ ভৰত আলজাল কৰ, কলমটীয়া।  
**Drowsy** *adj.* sleepy, heavy with sleep  
টোপনি-গদুৰা, কলাঘুমটীয়া। **Drowsiness** *n.*  
sleepiness কলাঘুমটি, টোপনিৰ আলজাল।

**Drub** ( ড্ৰাব ) *v. t.* to beat মাৰ, গ্ৰহাৰ কৰ, পিট।  
**Drubbing** *n.* a beating পিটন, মাৰণ।

**Drudge** ( ড্ৰাজ্ ) *v. i.* to labour hard সেৱাৰী  
খাট, মূৰ পুতি হীন বল কৰ। —*n.* a slave  
গোলাম।

**Drudgery** ( ড্ৰাজ্‌জৰি ) *n.* hard and mean labour  
সেৱাৰী কাম, গোলামী।

**Drug** ( ড্ৰাগ ) *n.* any substance used in medi-  
cine দৰবত ব্যৱহাৰ কৰা দ্ৰব্য, বিনামূলো সুকলমে  
পাব পৰা বস্তু। **Intoxicating drug** = মাদক বস্তু।

**Druggist** ( ড্ৰাগিষ্ট ) *n.* one who deals in drugs  
ঔষধ বেচাৰী।

**Druid** ( ড্ৰুইড ) *n.* an ancient Celtic priest  
ইংলণ্ডৰ এজাতি পৌৰাণিক দেও পূজক ধৰ্ম্মযাজক।

**Druidism** = ড্ৰুইড জাতীয় ধৰ্ম্মপ্ৰণালী।

**Drum** ( ড্ৰাম্ ) *n.* a musical instrument ঢাক,  
জয় ঢোল, দৰা, মাদল ; the middle portion of  
the ear কাণৰ মাজৰ খোল, কাণৰ খোৰোং। —*v. i.*  
to beat a drum ঢোল বজা। —*v. t.* to drum  
out, to summon ঢোল বজাই আৰাও কৰি খেদা,  
ঢোল বজাই আহ্বান কৰ। **Drummer** *n.* one  
who beats a drum ঢুলীয়া। **Drum stick** =

- ঢোল মাৰি। **Kettle-drum**=নাগেৰা, সৰু ঢৰা।  
**Drum-major or Sergeant-drummer**=সৈনিক বহুদলীয়া।  
**Drunk** (ড্ৰাঙ্ক) *adj.* (*pa. p.* of the verb *Drink*) : intoxicated মডলীয়া, মাতোৰাল, বাগীয়াল।  
**Drunkard** (ড্ৰাঙ্কাৰ্ড) *n.* a habitual drinker দোৰোৰ মদপী।  
**Drunken** (ড্ৰাঙ্ক) *adj.* given to excessive drinking মদপী, বাগীয়াল। **Drunkenness** *n.* excessive drinking মাতলামি, বলিয়ালি, মডলীয়া অৱস্থা।  
**Drup** (ড্ৰুপ্) *n.* a fleshy fruit with a stone inside শাহ আৰু গুটি থকা ফল, মঙ্গহাল ফল।  
**Dry** (ড্ৰাই) *adj.* free from moisture শুকান, নিমত, কটুৰ, নিৰহ, স্বৰাং, ফোঁ-ফোঁৱা, ফৰফৰীয়া : not giving milk পিয়াহ-কঠিনীয়া : uninteresting কটুৱা, কেতেৰীয়া, সোৱাদ নলগা। (*Collog.*) thirsty পিয়াহ লগা : teetotal মাদক বস্তুৰ ব্যৱহাৰ বন্ধ : মদ, ভাং পৰিভাগ। **Dry cough**= শুকান কাহ। (*up*) *v. t.* or *v. i.* to free from water শুকা, নিৰহা, জৰ্জৰীয়া হ বা কৰ। (*pr. p.* *Drying* : *pa. p.* *Dried*) : **Dryness** *n.* শুকান অৱস্থা : draught অনাহুতি, খৰ। **Dry-goods**=drapery শুকান বস্তু, কাপোৰ কানি। **Dry-light**=ফটুফটীয়া পোহৰ। **Drye-measure**= শুকান বস্তুৰ জোখ, ধান চাউলৰ জোখ। **Dry-nurse**=নিজৰ পিয়াহ নুখুওৱা ধাই। **Dry-plate**=পাণ্ডা আৰ্জা ডুলিৰ নিমিত্তে খোৱা ফটোগ্ৰাফৰ ফলি। **Dry-rot**=a decay of timber caused by fungi ফুগ, কাঠৰ বেমাৰ। **Dry-shod** *adj.* without wetting the feet ভৰি নিভিত্তাকৈ যাব পৰা। **Dry-salter**=a dealer in drugs, dye-stuffs etc. শুকান বস্তু বং ইত্যাদি বেটোতা।  
**Dual** (ডুৱেল্) *adj.* consisting of two যুগ্ম, ২টীয়া। **Dual monarchy**=দুখন স্বাধীন ৰাজ্যৰ একত্বজন বন্ধা : আগৰ দিনৰ অষ্ট্ৰা-হাভেন্সিয়ান ৰাজ্য। **Dual-school**=লৰা আৰু ছোৱালীৰ পঢ়াশালি। **Dualism** *n.* the philosophical doctrine of two distinct principles of spirit and matter বৈতবাদ : আত্মা পৰমাৰ্হা বা প্ৰকৃতি পুৰুষ দুজনক স্বীকাৰ কৰা মত।  
**Dub** (ডাব্) *v. t.* to confer knighthood সিলাত্তৰ

- নাইট পদবী দে : to smooch with an adze টাচেৰে টাচি সমান কৰ।  
**Dubious** (ডিউবিয়াচ) *adj.* doubtful, uncertain চৰ্নিশয় নোহোৱা, সন্দেহজনক। **Dubiousness** *n.* doubtfulness অনিশ্চয়তা, সন্দেহ, পোপাকী-তেপাকী।  
**Ducal** (ডিউকেল) *adj.* pertaining to a duke ৰাজকুমাৰ পদবী সম্বন্ধীয়।  
**Ducat** (ডিউকেট্) *n.* an old gold coin অতীতত ইউৰোপত চলা এবিধ সোণৰ মুদ্ৰা।  
**Duce** (দুছে) *n.* chief of the Fascist Italy ইটালীৰ শাসনকৰ্তা "মুছলিনি"।  
**Duchy** (ডাচী) *n.* a dukedom ৰাজকুমাৰ অধীন প্ৰদেশ।  
**Duchess** (ডাচেচ্) *n.* the wife of a duke ৰাজকুমাৰ পত্নী, ডিউক পত্নী।  
**Duck** (ডাক্) *n.* a water-fowl পাতি হাঁহ, হাঁহিনী (male is called *Drake*). **Ducklogged**=sport-legged হেঁচ চুটি, হাঁহ ফেনেকা। **Bombay-duck**=a small fish dried and salted এবিধ শুকান মাছ। To play ducks and drakes to use recklessly, to waste অপব্যয় কৰ, উৰামুখকৈ ব্যৱহাৰ কৰ : পানীত চেল্‌চেলি খেল। (*Cricket*) **Break one's duck**=বল খেলাত প্ৰথমবাৰ মাত্ৰ বলমৰা।  
**Duck** (ডাক্) *v. t.* to dip in water for a time এৰন্তক পানীত ডুবুৱিয়াই থা। *v. i.* to lower the head quickly তলমূৰ কৰ, মূৰ চাপৰা : to cringe মূৰ দোঁৱা : to dive ডুব মাৰ। **Duckweed**=পুনি। **Duckling** *n.* a young duck হাঁহ-পোৱালী।  
**Ductile** (ডাক্টাইল) *adj.* easily led, flexible লেউসেৱা, লেভুসেভু, হেইপিনে নিয়ে সেইপিনে যোৱা। **Ductility** *n.* quality of being easily extended লেউসেৱা গুণ।  
**Duddery** (ডাডেৰী) *n.* a shop where old clothes are sold পুৰণা কাপোৰ বেচা ধোঁকান, ফটাফিটা কাপোৰ। **Duddy** *adj.* ragged ফটাফিটা।  
**Duds** *n.* tatters ফটাকাণি।  
**Dude** (ডিউদ্) *n.* (*slang*) one imitating the English dress and manners : dandy,



swell চাহাবৰ ঠেও ভাও লৈ ফুৰা “মই চাহাব” ভাবৰ লোক।

**Dudgeon** (ডাঞ্জিয়ন) *n.* ill-will, grudge ধেপ্, আঁসজ; a small dagger সৰু মিত-দা।

**Due** (ডিউ) *adj.* owed, to be paid or done to another দেনা, পাওনা, প্ৰাপ্য; proper হক, ওৰাজিব, উচিত; appointed to be ready or to arrive পাবহি লগা, ওলাব লগা। **He is due at Bombay on the 13th**—ভেঠ ১৩ তাৰিখে বহে পাবহি লাগে। —*adv.* exactly ঠিক। **Due north**—ঠিক উত্তৰ ফালে। —*n.* a debt, that which is due, claim ধাৰ, ঋণ, পাওনা বস্তু, হক পাওনা। **Give the devil his due**—to give fair hearing to a notorious character দুই জনৰ প্ৰতি সুবিচাৰ কৰ।

**Duel** (ডিৱেল) *n.* a combat between two persons মাল যুদ্ধ। —*v. i.* to fight in a duel দুজনে মাল যুদ্ধ লাগ। **Duelling, Duellist** *n.* মাল যুদ্ধ লাগন, মাল যুদ্ধকা।

**Duenna** (ডিউ এনা) *n.* an old lady who acts as a guardian to a younger যুৱতী স্ত্ৰী পালনকাৰিনী বুঢ়ী, যুৱতীৰ সহচৰী।

**Duff** (ডফ্) *n.* decaying vegetable matter পচা শাকপাতি; coal dust কয়লা গুড়ি। —*v. t.* to manipulate an article to look like new পুৰণা চিনহাপ গুচাই নতুন যেন কৰ। **To duff cattle**—চুৰ কৰা গৰু ম'হৰ চিন মাৰ। **Duffer** *n.* a peddler of sham jewellery কৃত্ৰিম অলঙ্কাৰ বেচোতা।

**Dug** (ডাগ) *n.* the nipple of a cow গাই গৰুৰ ওহাবৰ বাট। (**Dug** *pa. t.* and *pa. p.* of **Dig**). **Dug-out** *n.* a boat made by hollowing out the trunk of a tree ণা-গছ খুলি সজা নাও।

**Duke** (ডিউক্) *n.* one of the highest order of nobility next to prince, a sovereign prince ৰাজকুমাৰ, ৰাজবংশীয় সন্তান লোক। **Dukedom** *n.* estate of a duke ৰাজবংশীয় সন্তান লোকৰ খাতি-পাম।

**Dulcet** (ডালচেট্) *adj.* sweet to the taste, melodious সুস্বাদু, সুশ্ৰাব্য, খাৰলৈ বা শুনিবলৈ সোৱাদ লগা, মিঠা।

**Dulcify** (ডালচিকাই) *v. t.* to make sweet সোৱাদ-যুক্ত বা সুৰদি কৰ, মিঠা কৰ।

**Dulcimer** (ডালচিমাৰ) *n.* a musical instrument in a box like frame played on with sticks হুডাল সৰু মাৰিবে বজোৱা এবিধ বাজনা।

**Dulcinea** (ডালচিনীয়া) *n.* a sweet-heart বৰ মৰমৰ ভিৰোতা, প্ৰেমিকা।

**Dull** (ডাল্) *adj.* insensible, slow of hearing or of understanding etc.; blunt অৰোধ, ভোদা, কাণ, গধুৰ, ভেৰা, ভেলেকা; sleepy হেলেন্-পেলেন্, গেৰেউ-গেঠেউ, চোঁপনি অহা যেন; cloudy, dim, obscure ওমা-গোমা, ডাৱৰীয়া, ঢকা-চমকা; not bright or clear গোমোঠা, নিন্তেজ; sad, cheerless নিৰানন্দ, মনমৰা। —*v. t.* to make dull, to blunt ভেৰা কৰ, ভোটা কৰ; to cloud ডাৱৰেৰে ঢাক, গোমোঠা কৰ। —*v. i.* to become dull ভোটা হ। **Dullness** *n.* the state of being blunt or dull ভোটা বা গোমোঠা অৱস্থা, ওমা গোমা; মতিমান্দ্য।

**Dullard** (ডালাৰ্ড) *n.* a stupid person, a dunce ভেৰা মানুহ, অঁকৰা মূৰ্খ, হেৰাং। **Dullbrowed** *adj.* having a gloomy look গোৰোৰামুৱা **Dull-sighted** *adj.* কুকুৰীকণ, চলিহাই ধৰা। **Dull-witted** *adj.* ভোটা বুজিব, মোটা বুজিব।

**Duly** (ডিউলি) *adv.* fitly, properly, at the proper times ঠিকমতে, উচিতমতে, উপযুক্তকৈ, যথাসময়ত, খতিবামতে।

**Dumb** (ডাম্) *adj.* mute, without the power of speech, silent বোবা মাতিব নোৱাৰা, নিমাত। **To strike dumb**—ভেৰুৱা লগা। **Dumb-bells** *n.* double headed weights used for exercise ডহেল, শৰীৰৰ তেজ চালনা কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা লোৰ গধুৰ যন্ত্ৰ। **Dumb-show**—pantomime অন্ধ-ভক্তি, নিমতি চং। **Dumbness** *n.* muteness বোবা অৱস্থা, মাতিব নোৱাৰা অৱস্থা। **Dum-founder** *v. t.* to astonish বিবুদ্ধি কৰ, ভেৰুৱা কৰ, অৰাক কৰ, বোবা কৰ।

**Dummy** (ডামি) *adj.* a dumb person বোবা; a mere tool of another অৰামিলা, কাঠৰমুঠা মানুহ, লোকৰ লাচনি-পাচনি কৰা ফুৰা লোক; নিৰোকা; a sham package in a shop কৃত্ৰিম বস্তু।

**Dumps** ( ডাম্পচ্ ) *v. t.* to throw down দলিয়াই পেলাই। —*n.* a place for rubbish জাবৰ পেলোৱা ঠাই ; অমাকৈ খোৱা মেৰ।

**Dumps** ( ডাম্পচ্ ) *n.* ( *pl.* ) gloomy state of mind বিখাৰ, মনমৰা অৱস্থা। **Dumpish** *adj.* depressed in spirits নিকংসাহী, মনমৰা। **Dumpy** *adj.* short and thick ভোটোকা, গোঠোতা।

**Dun** ( ডান্ ) *adj.* of a dark brown colour কলা-মুগা বৰণৰ, পৰলা। —*v. t.* to demand payment with noise খেচ্খেচা, ভোকজোকাকৈ ধৰি ধাব সাধ। —*n.* a demand for payment ধাবৰ বাবে খেচ্খেচনি, তাগাদ।

**Dunce** ( ডানচ্ ) *n.* a blockhead, a stupid person ভেৰা, মূৰ্খ। **Dunderhead, Dunderpate** *n.* a stupid person ভেৰা, মূৰ্খমানুহ।

**Dune** ( ডিউন্ ) *n.* a low hill of sand on the sea coast সাগৰৰ দাঁতিৰ বায়ুকাময় পাহাৰ বা ইঞ্চল।

**Dung** ( ডাং ) *n.* excrement of animals গোবৰ, জন্তুৰ বৰ্জি। —*v. t.* to manure with dung গোবৰৰ সাৰ দে। **Dung-hill** = গোবৰৰ দ'ম। **Dung beetle** = গুবৰুৱা পোক।

**Dungeon** ( ডান্‌জন্ ) *n.* a close dark prison নিজান ফাটেক, অন্ধঘোপ।

**Dunk** *v. t.* খাওঁতে (কটি আদি) তিয়াই লোৱা।

**Duodecennial** ( ডিউ-অ'-ডিচেনীয়েল ) *adj.* occurring every twelve years প্রতি ১২ বছৰে হোৱা, দ্বাদশ বাৰ্ষিক। **Duodecimal** *adj.* twelfth বাবেটিয়া, দ্বাদশ। **Duodecimo** *adj.* having twelve leaves to a sheet in a book বাৰপঠিয়া।

**Duoliteral** ( ডিৱলিটেৰেল ) *adj.* consisting of two letters দুই অক্ষৰীয়া, বিঅক্ষৰযুক্ত।

**Dupe** ( ডিউপ্ ) *n.* one easily cheated ভেৰা, সহজে ঠগিব পৰা লোক। —*v. t.* to deceive ঠগ কৰ, ভুৱা দে।

**Duple** ( ডিউপল্ ), **Duplex** ( ডিউপ্লেক্স ) *adj.* double, twofold দুভলীয়া, দুভলীয়া, দুগুনীয়া।

**Duplicate** ( ডুপ্লিকেট্ ) *adj.* double, two দুটিয়া বা দুখনীয়া। —*n.* another thing of the same kind, a copy নকল, প্রতিলিপি ; দোকৰ নকল।

—*v. t.* to double দুভাজ বা দুগুন কৰ। **Duplication** *n.* doubling দুভাগ কৰণ, দুগুন কৰণ, দোহোৱা। **Send a statement in duplicate** = দোকৰকৈ এখন বৰ্ণনা পঠিয়া।

**Duplicity** ( ডিউপ্লিচিটি ) *n.* a deceit দুভলীয়া স্বভাৱ, প্রতারণা, ঝাঁকিফুকা, দোভাচলীয়া গুণ।

**Durability** ( ডিউৰেবিলিটি ) *n.* durability বহু দিনলৈ ভালৈ থকা গুণ, দিন টিকণ।

**Durable** ( ডিউৰেবল্ ) *adj.* lasting, hardy, permanent দিন টিকা বা দিন যোৱা, শকত, যুগমীয়া।

**Durance** ( ডিউৰেঞ্চ ) *n.* imprisonment হাজতত ৰাখন কয়েদ।

**Duration** ( ডিউৰেঞ্চন্ ) *n.* continuance in time, time during which a thing lasts অৱস্থিতি, যিমান পৰলৈ থাকে, সময়।

**Durbar** ( দুৰ্ভাৰ ) *n.* a reception, a levee দৰবাৰ, ডাহৰ লোকক অভ্যর্থনা কৰা ৰাজকীয় সভা ; the body of officials at an Indian Court ভাৰতীয় ৰজাৰ ৰাজ-সভা।

**Duress** ( ডিউৰেচন্ ) *n.* imprisonment constraint কয়েদ, আটক।

**During** ( ডিউৰিং ) *prep.* in the course of, for the time a thing lasts সময়ত, কালত, সময়ৰ ভিতৰত—ত (যেনে আহোম ৰজাৰ দিন—ত)।

**Durst** ( ডাৰ্ছ ) *pa. t.* of Dare.

**Dusk** ( ডাস্ক ) *n.* twilight দোকামোকা, সন্ধা ; বেলিকা, চকো-ছন্দা, চকামকা। —*adj.* of a duk colour মলিন, গোমোঠা। **Dusky** *adj.* dark coloured, gloomy এন্ধাৰ, চকোছন্দা, গোমোঠা, কলা চানেকীয়া।

**Dust** ( ডাষ্ট ) *n.* particles of dry earth, powder ধূলি, বেগু, কোনো বস্তুৰ গুড়ি ; the grave কবৰ ; a low condition হীন অৱস্থা। —*v. t.* to free from dust ধূলি ওচা ; to sprinkle with dust ধূলি ছটিয়া। **Dusty** *adj.* full of dusts ধূলিযৰি ; ধূলিময়। **To dust a person's jacket** = to give him a drubbing মৰিয়া, কোৰা। **To bite the dust** = to fall, to die পৰা, মৰা। **Kick up a dust** = to make an uproar গোলমাল কৰ, আৰাগ কৰ। **Rise a dust** = to create a disturbance ছবাম্বা লগা, হাই-উকমি কৰ।

throw dust in a person's eyes— to deceive a person ভুয়া দে ; ঢুকুত লাগি যাব। Dust bin *n.* ভাই-জাবৰ শেলেপাঠা ঠাঁই।  
ing rubbish.

Duster (ডাস্টাৰ) one who removes dust ধূলি গুচাইতা ; a brush for removing dust ধূলি গুচোৱা যন্ত্ৰন। Dusty *adj.* covered with dust ধূলিময়, ধূলিহৰি।

Dutch (ডাচ্) *adj.* belonging to Holland or its people হলেণ্ড দেশীয়। Talk like a Dutch uncle== to rebuke with kindness মৰমেৰে তিবন্ধাব কৰ।

Duty (ডিউটি) *n.* that which is due, tax on goods দেনা, কৰ, মাচুল, কঠিল, উহ ; what one is bound to do কৰ্তব্য কাম, কৰিবলগীয়া কাম, বায় (যেনে যাৰ যি বাব তাক কৰিবই লাগে) ; one's proper business বাৰ ; obedience, respect বাশতা, সম্মান ; military service চিপাহীৰ নিৰ্দ্ধাৰিত কাম। Sense of duty = কৰ্তব্য-বোধ। Dutious *adj.* devoted to duty কৰ্তব্য-পৰায়ণ ; obedient বাণ্য, কথাওনা। Dutiable *adj.* subject to custom duty কৰ বা মাচুল নিৰলগীয়া। Dutiful *adj.* attentive to duty, respectful কৰ্তব্যপৰায়ণ, ভক্তিমান। Dutifulness *n.* কৰ্তব্যতা।

Dominate (ডিউ-অম-ডিৰেট্) *n.* a form of government by two persons in the same nation দুৰাতিন কোম ৰাজ্যৰ সমান ক্ষমতাপন্ন দুজন লোকৰ দ্বাৰা শাসন।

Dev (ডেক্) *n.* the head boy in a class or school কোনো শ্ৰেণীৰ বা পঢ়াশালিৰ মূখাল গৰা ; a leader নায়ক।

Dwarf (দোৱাফ) *n.* a person or plant below the natural size কটীয়া, ঠিহিৰা খাটুৱা, চুটি-চাপৰ, মূনিচা, লিভা, বাবেনা মানুহ। -- *v. i.* to hinder from growing ঠিহিৰা মৰা, খাটুৱা কৰ, কটীয়া লগা। Dwarfish, Dwarf *adj.* like a dwarf, short কটীয়া, খাটুৱা, চুটি-চাপৰ।

Dwell (ডুৱেল) *v. i.* to live in a place বাস কৰ, থাক। (*pr. p.* dwelled or dwell *p.* Dwelled upon = বিস্তাৰিতৰূপে বৰ্ণনা কৰ, উল্লেখ কৰ। Dwelling *n.* place of residence, abode,

habitation বহনালী, থকা ঠাই। Dwelling-house = থকা ঘৰ। Dwelling-place থকা ঠাঁই।

Dwindle (ডুইনড্ৰল) *v. i.* to become less to grow feeble, to become degenerate ক্ৰমে হ্ৰাস হ, ক্ষয় পা, ক্ৰমে কমি আহ, বিলুপ্তি হ, ক্ৰমে ধোঁপ হ।

Dye (ডাই) *v. t.* colour, to stain ৰাঙলগা, ৰোলা। (*pr. p.* Dye-ing ; *pa. p.* Dyed) -- *n.* colour, colouring liquid ৰং, ৰোলা, বৰণ। Dye-house = ৰং তৈয়াৰ কৰা ঘৰ। Dye-wood = ৰং প্ৰস্তুত কৰিবলগা কাঠ (যেনে আঁঠুকৰি কাঠ)।

Dyer (ডায়াৰ) *n.* one whose trade is to colour clothes, threads etc. কাপোৰ ৰোলালগা ব্যৱসায় কৰোঁতা। Dyes and dyeing = ৰং ৰোলা ৰোলালগা কাম।

Dyeing (ডাইং) *n.* art of colouring cloths কাপোৰ ৰোলা দিয়া বিজ্ঞা। Dye-stuff = ৰং লগাইতে ব্যৱহাৰ কৰা বস্তু। Dye-mordant = বস্তু দিয়া কৰ।

Dying (ডাইং) *pr. p.* of Die. -- *adj.* mortal, expiring মৰে মৰে, মৃত্যুৰ্দ্ধ হুহুতক। -- *n.* death মৰণ। Dying declaration = কৰিবৰ সময়ত লোকে জ্বানিবলী, মৰণ কালত কোৱা কথা।

Dyke same as Dike.

Dynamic -- al (ডিনেমিক-এল্) *adj.* relating to force স্বাভাৱিক চপন শক্তি প্ৰিয়ক।

Dynamics (ডিনেমিকচ্) *n.* the science which treats of the matter and motion and its nature and cause পদাৰ্থৰ স্বাভাৱিক গতি শক্তি বিষয়ক বিজ্ঞান ; গতি বিজ্ঞান।

Dynamite (ডিনেমাইট্) *n.* a powerful explosive material একত্ৰকাৰ ছৰণ ব্যৱহাৰ বিস্ফোৰক।

Dynasty (ডিনেষ্ট্ৰি বা ডাইনেষ্ট্ৰি) *n.* a number of kings of the same family ৰাজবংশ, ৰাজকৈদ্য।

Dyscrasia (ডিচ-ক্ৰেচিয়া) *n.* morbid condition of blood & fluids in the system causing dropsy, delirium etc. শোৰ দেহাৰ।

Dysentery (ডিচেন্‌টৰী) *n.* a disease causing discharge of blood and mucus from the

- bowels গ্রহণী বেমাৰ, তেজসাঁও পৰা বোগ, অভি-  
সাৰ। **Dysenteric** *adj.*  
**Dyslogistic** (ডিচ-লজিষ্টিক্) *adj.* opprobrious  
নিন্দাজনক, গ্লানিজনক।  
**Dysmenorrhœa** (ডিচ-মেন অৰি-এ) *n.* difficult  
menstruation তিক্ততা মানুহৰ বাধক বেমাৰ,  
বীতিমতে ঋতুগ্নান নোহোৱা বেমাৰ।  
**Dyspathy** (ডিচ-পেঠি) *n.* dislike, (opposite of  
**Sympathy**) বিৰোধ ভাৱ, বিদ্বেষ।

- Dyspepsia** (ডিচ-পেপ্‌চীয়া) or **Dyspepsy** *n.*  
indigestion পেটৰ অসুস্থ, অজীৰ্ণতা, উদৰাময়।  
**Dyspeptic**,—*al adj.* পেটকণীয়া।  
**Dyspnoea** (ডিচ্প-নিয়) *n.* difficulty of breath-  
ing শ্বাসবোধকতা, উশাহ ঘূৰাব নোৱাৰা বেমাৰ।  
**Dysuria** (ডিচিউৰিয়ে) *n.* a difficulty of pass-  
ing urine মূত্ৰিৰ নোৱাৰা বেমাৰ; মূদ্-গৰ;  
মূত্ৰাঘাত। also **Dysury**.

## E

- E** The fifth letter of the English alphabet  
ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ ৫ম আখৰ।  
**Each** (ইচ্ছ) *adj.* every one in a group  
separately প্ৰত্যেক, গাইপতি। **Each other**—  
ইটে সিটে, পৰস্পৰ।  
**Eager** (ঈগাৰ) *adj.* keenly desirous, ardent  
to do or obtain বাগ্ৰ, উজ্জ্বল। **Eagerly** *adv.*  
বাগ্ৰহৈ, হৈপাহেৰে, আচোৰ-কামোৰকৈ। **Eager-  
ness** *n.* ardent desire বাগ্ৰতা, আচোৰকামোৰ,  
হৈপাহ, হতাহ।  
**Eagle** (ঈগল্) *n.* a bird of prey শেন জাতীয়  
এবিধ শকত চৰাই, উকহ; a gold coin of the  
United States worth ten dollars আমেৰিকা  
দেশৰ সোণাৰ মোহৰ প্ৰায় ৩২ টকা মূল্যৰ। **Eagle-  
eyed**=keen sighted, discerning চোকা  
দৃষ্টিৰ। **Eaglet** *n.* a young eagle ঈগল চৰাইৰ  
পোতালাী।  
**Ear** (ইয়েৰ) *n.* a spike of corn ধান আদি  
শস্তৰ শুং বা আগৰ জোন্ধা ভাগ। **Eared** *adj.*  
having ears শুং থকা।  
**Ear** (ইয়েৰ) *n.* the organ of hearing কাণ,  
কৰ্ণ; attention মনোযোগ। **Ear-ache**=কাণৰ  
বিধ, কাণমুৰলি। **Earbob**=carring কঁৰীয়া;  
খুৰীয়া। **Eardrop**=কঁৰীয়া, অস্ত্ৰী, কাণফুল।  
**Eardrum**=কাণ মাদল, কাণৰ ভিতৰত খোল।  
**Ear-hole**=কাণৰ বিদ্ধা। **Ear-mark**=a distinc-

tive mark চিন্-ছাপ, নিচান। **Earpick**=  
কাণ খৰিকা। **Earring**=an ornament for  
the ear কাণবালা, কঁৰীয়া। **Ear-shot**=হিমান  
দূৰলৈ কাণে শুনা যায়। **Ear-wax**=কাণমাকৰি।  
**Earwitness**=শুনা সাক্ষী। **Be all ears**=to  
give attention কাণসাৰ কৰ, সঁহাৰিল। **Give  
ear**=to attend কাণ কৰ, শুন। **To have  
itching ear**=শুনিবলৈ বাগ্ৰ। **To lend an ear**  
=to listen কাণ কৰ, শুন। **To set by the  
ears**=কঁজিয়া লগা। **To speak in the ear**=  
ফুচফুচ। **Tickle the ear**=to flatter খাটনি  
লগা। **Turn a deaf ear**=আতকাণ কৰ, নুশুন  
to refuse to listen. **Walls have ears**=বেবৰ  
বাজেও মানুহে শুনিব পাৰে।

- Earl** (আৰ্ল) *n.* an English noble man  
ইংৰাজৰ এটা সম্ভ্ৰান্ত পদবী, মাক্‌ইচৰ নামে আৰু  
ভাইকাউণ্টৰ ওপৰৰ এটা ডাঙৰ উপাধি। **Earl-  
dom**=আৰ্ল'ৰ খাতি-পাম।  
**Earliness** (আৰ্লিনেচ) *n.* state of being early  
সোনকাল, আগবতৰ।  
**Early** (আৰ্লী) *adj.* in good time or season,  
happening in the near future আগভীয়া,  
আগ বতৰীয়া, বাতিপুৰাৰ। —*adv.* soon বেগতে,  
সোনকালে, ততালিকে, শীঘ্ৰে। **Early and late**  
=at all times যেতিয়াই তেতিয়াই, সকলো  
সময়ত, পুৱা-গধূলি। **Early bird**=one who

rise early বাতিপুৱা সোনকালে উঠোতা।

Keep early hours=সোনকালে শো আৰু সোনকালে উঠ। The early bird catches the worm=উল্লোগী মানুহক লক্ষ্যে লাগ দিয়ে, “হেলা নাই যাব, অভাব নাই তাৰ।”

Earn (আৰ্ণ) *v. i.* to gain by labour আৰ্জ, উপাৰ্জন কৰ। Earnings *n. (pl.)* money saved আৰ্জনি, উপাৰ্জিত ধন।

Earnest (আৰ্ণেষ্ট) *adj.* eager, determined মনোযোগী, ব্যাঘ্ৰ, দৃঢ়প্রতিজ্ঞ; sincere সৰল, ঠিক।

Earnestly *adv.* সৰলভাৱে, গাত লাগি, মনদি। Are you earnest=তুমি ঠিককৈ কৈছানে?

Earnestness *n.* seriousness, reality মনৰ দৃঢ়তা, স্থিৰতা, বাপ।

Earnest (আৰ্ণেষ্ট) or Earnest money *n.* money advanced বহনি, বয়না।

Earth (আৰ্থ) *n.* the world পৃথিৱী; soil, dry land মাটি, মৃত্তিকা। Loose earth=জ্বা মাটি।

Earth worm=কেচু। Earth-work=মাটিৰ কাম; মাটি কটা কাম।

Earthen (আৰ্থণ্) *adj.* made of earth or clay মাটিৰ, মৃদয়। Earthenware=crockery চক, কলহ, মাটিৰ পাত্ৰ।

Earthy (আৰ্থলি) *adj.* belonging to the earth, worldly, vile পাথিৰ, পৃথিৱীৰ, ঐহিক, নীচ। Earthliness *n.*

Earthquake (আৰ্থ-কোৱেক্) *n.* a shaking of the earth ভূমিকম্প।

Earthy (আৰ্থী) *adj.* consisting of earth মৃত্তিকাময়, পৃথিৱী সম্বন্ধীয়।

Ear-trumpet *n.* a small tube used to aid in hearing কল। মানুহে কাণৰ ভিতৰত ব্যৱহাৰ কৰা বস্তু।

Ease (ইজ্) *n.* freedom from pain, rest, freedom from difficulty আৰাম, জিৰণি, বিশ্রাম, অৱসৰ, সুখিল। —*v. t.* to relieve from pain, trouble or anxiety দুখ ভাগৰ বা যত্নগণ ত্যাগ, জিৰণি দি, উপশম কৰ; to calm নিচুকা, সান্ত্বনা কৰ। To ease one's self—to relieve nature শৌচ কৰ, মল ভাগ কৰ। Ill at ease=uncomfortable অস্থানকাল, অসুখী। Stand at ease=সুখিলভাৱে থিয় হ। Easiness *n.*

সুখিলতা। Easement=relief সৰহ, বাটেদি অহা যোৱা কৰা বস্তু।

Easeful (ইজ্-ফুল) *adj.* ease-giving বিশ্রামজনক, শান্তিদায়ক।

Easel (ইজেল্) *n.* a frame on which pictures are placed while painting নক্সা থোৱা ঠগি।

Easily (ইজিলি) *adv.* with ease হেলাবড়ে, সতৰাই, সহজে, সুকলমে, অজ্ঞপ্তে।

East (ইষ্ট) *n.* the direction in which the sun rises পূব দিশ, পূবফাল। Eastern, Eastward *adj.* toward the east পূবফালৰ, পূব-মুখে। Easterly *adj.* or *adv.* looking towards the east, on the east পূব মুখীয়, পূবলৈ। The east=ইউৰোপৰ, পূবফালে থকা দেশবিলাক; the countries to the east of Europe পূৰ্ব-প্ৰদেশ, প্ৰাচ্য।

Easter (ইষ্টাৰ) *n.* the festival commemorating Christ's resurrection গুডফ্ৰাইডেৰ পাচৰ দেওবাৰে পৰা খ্ৰীষ্টিয় পৰ্ব।

Easy (ইজী) *adj.* free from pain, not difficult, giving ease উজু, সহজ, চিলা, সুগম, সুকলম। Easy-chair=আৰামি চকী। Easy-going=good-natured, indolent হোজা, সোৰোপা। Take it easy=to be quite unconcerned লেহেম কৰ, গা এৰা দি, লাহে হীৰে কৰ।

Eat (ইট্) *v. t.* to chew and swallow, to take food খা, আহাৰ কৰ। (*pr. p.* eating; *pa. t.* ate; *pa. p.* eaten). Eatable *adj.* fit to be taken খাবৰ যোগ্য। Eat away—to destroy gradually ক্ৰমে ক্ষয় নিয়া, খাই পেলা। Eat one's heart=দুখ বেজাৰ কৰ। Eat one's terms=বিলাতত ওকালতি দিবলৈ প্ৰস্তুত হ। Eat out=খাই শেষ কৰ। Eat up—to devour খাই পেলা, খাই ধুকা। Eat one's words—to retract এবাৰ কৈ অকৌ নুই কৰ। —*er* খাওঁতা। He is a big opium eater.

Eat (ইট্) *v. t.* to chew and swallow, to take food খা, আহাৰ কৰ। (*pr. p.* eating; *pa. t.* ate; *pa. p.* eaten). Eatable *adj.* fit to be taken খাবৰ যোগ্য। Eat away—to destroy gradually ক্ৰমে ক্ষয় নিয়া, খাই পেলা। Eat one's heart=দুখ বেজাৰ কৰ। Eat one's terms=বিলাতত ওকালতি দিবলৈ প্ৰস্তুত হ। Eat out=খাই শেষ কৰ। Eat up—to devour খাই পেলা, খাই ধুকা। Eat one's words—to retract এবাৰ কৈ অকৌ নুই কৰ। —*er* খাওঁতা। He is a big opium eater.

Eat (ইট্) *v. t.* to chew and swallow, to take food খা, আহাৰ কৰ। (*pr. p.* eating; *pa. t.* ate; *pa. p.* eaten). Eatable *adj.* fit to be taken খাবৰ যোগ্য। Eat away—to destroy gradually ক্ৰমে ক্ষয় নিয়া, খাই পেলা। Eat one's heart=দুখ বেজাৰ কৰ। Eat one's terms=বিলাতত ওকালতি দিবলৈ প্ৰস্তুত হ। Eat out=খাই শেষ কৰ। Eat up—to devour খাই পেলা, খাই ধুকা। Eat one's words—to retract এবাৰ কৈ অকৌ নুই কৰ। —*er* খাওঁতা। He is a big opium eater.

Eat (ইট্) *v. t.* to chew and swallow, to take food খা, আহাৰ কৰ। (*pr. p.* eating; *pa. t.* ate; *pa. p.* eaten). Eatable *adj.* fit to be taken খাবৰ যোগ্য। Eat away—to destroy gradually ক্ৰমে ক্ষয় নিয়া, খাই পেলা। Eat one's heart=দুখ বেজাৰ কৰ। Eat one's terms=বিলাতত ওকালতি দিবলৈ প্ৰস্তুত হ। Eat out=খাই শেষ কৰ। Eat up—to devour খাই পেলা, খাই ধুকা। Eat one's words—to retract এবাৰ কৈ অকৌ নুই কৰ। —*er* খাওঁতা। He is a big opium eater.

Eat (ইট্) *v. t.* to chew and swallow, to take food খা, আহাৰ কৰ। (*pr. p.* eating; *pa. t.* ate; *pa. p.* eaten). Eatable *adj.* fit to be taken খাবৰ যোগ্য। Eat away—to destroy gradually ক্ৰমে ক্ষয় নিয়া, খাই পেলা। Eat one's heart=দুখ বেজাৰ কৰ। Eat one's terms=বিলাতত ওকালতি দিবলৈ প্ৰস্তুত হ। Eat out=খাই শেষ কৰ। Eat up—to devour খাই পেলা, খাই ধুকা। Eat one's words—to retract এবাৰ কৈ অকৌ নুই কৰ। —*er* খাওঁতা। He is a big opium eater.

Eat (ইট্) *v. t.* to chew and swallow, to take food খা, আহাৰ কৰ। (*pr. p.* eating; *pa. t.* ate; *pa. p.* eaten). Eatable *adj.* fit to be taken খাবৰ যোগ্য। Eat away—to destroy gradually ক্ৰমে ক্ষয় নিয়া, খাই পেলা। Eat one's heart=দুখ বেজাৰ কৰ। Eat one's terms=বিলাতত ওকালতি দিবলৈ প্ৰস্তুত হ। Eat out=খাই শেষ কৰ। Eat up—to devour খাই পেলা, খাই ধুকা। Eat one's words—to retract এবাৰ কৈ অকৌ নুই কৰ। —*er* খাওঁতা। He is a big opium eater.

Eat (ইট্) *v. t.* to chew and swallow, to take food খা, আহাৰ কৰ। (*pr. p.* eating; *pa. t.* ate; *pa. p.* eaten). Eatable *adj.* fit to be taken খাবৰ যোগ্য। Eat away—to destroy gradually ক্ৰমে ক্ষয় নিয়া, খাই পেলা। Eat one's heart=দুখ বেজাৰ কৰ। Eat one's terms=বিলাতত ওকালতি দিবলৈ প্ৰস্তুত হ। Eat out=খাই শেষ কৰ। Eat up—to devour খাই পেলা, খাই ধুকা। Eat one's words—to retract এবাৰ কৈ অকৌ নুই কৰ। —*er* খাওঁতা। He is a big opium eater.

Eat (ইট্) *v. t.* to chew and swallow, to take food খা, আহাৰ কৰ। (*pr. p.* eating; *pa. t.* ate; *pa. p.* eaten). Eatable *adj.* fit to be taken খাবৰ যোগ্য। Eat away—to destroy gradually ক্ৰমে ক্ষয় নিয়া, খাই পেলা। Eat one's heart=দুখ বেজাৰ কৰ। Eat one's terms=বিলাতত ওকালতি দিবলৈ প্ৰস্তুত হ। Eat out=খাই শেষ কৰ। Eat up—to devour খাই পেলা, খাই ধুকা। Eat one's words—to retract এবাৰ কৈ অকৌ নুই কৰ। —*er* খাওঁতা। He is a big opium eater.

Eat (ইট্) *v. t.* to chew and swallow, to take food খা, আহাৰ কৰ। (*pr. p.* eating; *pa. t.* ate; *pa. p.* eaten). Eatable *adj.* fit to be taken খাবৰ যোগ্য। Eat away—to destroy gradually ক্ৰমে ক্ষয় নিয়া, খাই পেলা। Eat one's heart=দুখ বেজাৰ কৰ। Eat one's terms=বিলাতত ওকালতি দিবলৈ প্ৰস্তুত হ। Eat out=খাই শেষ কৰ। Eat up—to devour খাই পেলা, খাই ধুকা। Eat one's words—to retract এবাৰ কৈ অকৌ নুই কৰ। —*er* খাওঁতা। He is a big opium eater.

Eat (ইট্) *v. t.* to chew and swallow, to take food খা, আহাৰ কৰ। (*pr. p.* eating; *pa. t.* ate; *pa. p.* eaten). Eatable *adj.* fit to be taken খাবৰ যোগ্য। Eat away—to destroy gradually ক্ৰমে ক্ষয় নিয়া, খাই পেলা। Eat one's heart=দুখ বেজাৰ কৰ। Eat one's terms=বিলাতত ওকালতি দিবলৈ প্ৰস্তুত হ। Eat out=খাই শেষ কৰ। Eat up—to devour খাই পেলা, খাই ধুকা। Eat one's words—to retract এবাৰ কৈ অকৌ নুই কৰ। —*er* খাওঁতা। He is a big opium eater.

Eat (ইট্) *v. t.* to chew and swallow, to take food খা, আহাৰ কৰ। (*pr. p.* eating; *pa. t.* ate; *pa. p.* eaten). Eatable *adj.* fit to be taken খাবৰ যোগ্য। Eat away—to destroy gradually ক্ৰমে ক্ষয় নিয়া, খাই পেলা। Eat one's heart=দুখ বেজাৰ কৰ। Eat one's terms=বিলাতত ওকালতি দিবলৈ প্ৰস্তুত হ। Eat out=খাই শেষ কৰ। Eat up—to devour খাই পেলা, খাই ধুকা। Eat one's words—to retract এবাৰ কৈ অকৌ নুই কৰ। —*er* খাওঁতা। He is a big opium eater.

Eat (ইট্) *v. t.* to chew and swallow, to take food খা, আহাৰ কৰ। (*pr. p.* eating; *pa. t.* ate; *pa. p.* eaten). Eatable *adj.* fit to be taken খাবৰ যোগ্য। Eat away—to destroy gradually ক্ৰমে ক্ষয় নিয়া, খাই পেলা। Eat one's heart=দুখ বেজাৰ কৰ। Eat one's terms=বিলাতত ওকালতি দিবলৈ প্ৰস্তুত হ। Eat out=খাই শেষ কৰ। Eat up—to devour খাই পেলা, খাই ধুকা। Eat one's words—to retract এবাৰ কৈ অকৌ নুই কৰ। —*er* খাওঁতা। He is a big opium eater.

Eat (ইট্) *v. t.* to chew and swallow, to take food খা, আহাৰ কৰ। (*pr. p.* eating; *pa. t.* ate; *pa. p.* eaten). Eatable *adj.* fit to be taken খাবৰ যোগ্য। Eat away—to destroy gradually ক্ৰমে ক্ষয় নিয়া, খাই পেলা। Eat one's heart=দুখ বেজাৰ কৰ। Eat one's terms=বিলাতত ওকালতি দিবলৈ প্ৰস্তুত হ। Eat out=খাই শেষ কৰ। Eat up—to devour খাই পেলা, খাই ধুকা। Eat one's words—to retract এবাৰ কৈ অকৌ নুই কৰ। —*er* খাওঁতা। He is a big opium eater.

Eat (ইট্) *v. t.* to chew and swallow, to take food খা, আহাৰ কৰ। (*pr. p.* eating; *pa. t.* ate; *pa. p.* eaten). Eatable *adj.* fit to be taken খাবৰ যোগ্য। Eat away—to destroy gradually ক্ৰমে ক্ষয় নিয়া, খাই পেলা। Eat one's heart=দুখ বেজাৰ কৰ। Eat one's terms=বিলাতত ওকালতি দিবলৈ প্ৰস্তুত হ। Eat out=খাই শেষ কৰ। Eat up—to devour খাই পেলা, খাই ধুকা। Eat one's words—to retract এবাৰ কৈ অকৌ নুই কৰ। —*er* খাওঁতা। He is a big opium eater.

Eat (ইট্) *v. t.* to chew and swallow, to take food খা, আহাৰ কৰ। (*pr. p.* eating; *pa. t.* ate; *pa. p.* eaten). Eatable *adj.* fit to be taken খাবৰ যোগ্য। Eat away—to destroy gradually ক্ৰমে ক্ষয় নিয়া, খাই পেলা। Eat one's heart=দুখ বেজাৰ কৰ। Eat one's terms=বিলাতত ওকালতি দিবলৈ প্ৰস্তুত হ। Eat out=খাই শেষ কৰ। Eat up—to devour খাই পেলা, খাই ধুকা। Eat one's words—to retract এবাৰ কৈ অকৌ নুই কৰ। —*er* খাওঁতা। He is a big opium eater.

=চালৰ পানী। Eaves board=চালৰ কাষে কাষে লগোৱা ফুলফটা কাঠ।

**Ebb** (এ'ব্) *n.* the going back of tide ভাটা, সাগৰৰ পানী বাঢ়ি আকোঁ উভতি যোৱা, পানীৰ ওভোতনি; a decline অবনতি, হ্ৰাস। —*v. i.* to flow back পাচলৈ বাগৰি যা। **Ebb-tide** = ভাটা।

**Ebon, Ebony** (ইবন, ইবনী) *n.* a species of hard black wood আবগুৰু কাঠ।

**Ebriety** (ইব্ৰাইটি) *n.* drunkenness মাতলামী, মদ খোৱাৰ-ধুম। **Ebriated** *adj.* intoxicated মদৰ জালে ধৰা, মতোৱাল।

**Ebullient** (ইবুলিয়েণ্ট) *adj.* boiling up, agitated উত্তপ্ত, জাঙুলখোৱা।

**Ebullition** (ইবুলিছন) *n.* act of boiling উতল : agitation গৌগোৱনি, হুলস্থূল, আন্দোলন, টগবগনি।

**Eccentric** (এক্চেণ্ট্ৰিক্) *adj.* not having the same centre as another বিভিন্ন কেন্দ্ৰযুক্ত; anomalous, odd, irregular একাচেকা, কেনেবা, চেৰাবলিয়া, সাধাৰণ নিয়মত নচলা, আমঠ।

**Eccentricity** (এক্চেণ্ট্ৰিটি) *n.* the deviation from the centre of the sun সূৰ্য্য মণ্ডলৰপৰা গ্ৰহৰ দূৰত্ব; singularity of conduct অইমতালি, বলিয়ালি, আৱৰি-বিৰৰি।

**Ecdysis** (একডাইচিচ) *n.* the shedding of skin by snakes at certain periods সময়ৰ মূৰকত সাপে মোট সলোৱা কাৰ্য্য।

**Eclampsia** (ইক্লিপ্সিয়া) *n.* a convulsive attack due to poisoning of the system that occurs during pregnancy or after childbirth শৰীৰত বিষক্ৰিয়া হোৱা হেতুকে গৰ্ভৱতী নাইবা গ্ৰন্থি ভিতৰোতাৰ স্ফাসজাতীয় ৰোগ।

**Ecclesiastic, -al** (ইক্লিজিয়েষ্টিক্) *adj.* belonging to the church ধৰ্ম্মমন্দিৰ সম্বন্ধীয়, যাজকীয়। —*n.* a priest ধৰ্ম্মযাজক, পুৰোহিত।

**Echelon** (এছিলন্) *v. t.* to arrange troops in divisions চিপাহীবিলাক ভাগে ভাগে সজা।

**Echinate** (একিমেষ্ট) *adj.* set with bristles or prickles গাভ ৰাঁইট থকা। **Echinite** *n.* a fossil sea urchin গাভ ৰাঁটাইৰ দৰে জোং থকা এবিধ সাগৰীয় শামুক।

**Echo** (ইক) *n.* the repetition of a sound reflected প্রতিধ্বনি; imitation অনুকৰণ।

—*v. t.* to reflect sound প্রতিধ্বনি কৰ; to repeat a thing said দুবাঁই ক, অনুকৰণ কৰ। (*pa. t.* and *pa. p.* echoed) জাহাজৰ তলত ধ্বনি লোৱা যন্ত্ৰ।

**Eclat** (এ-ক্লা) *n.* splendour আকাজক্ষা, ধুমধাম, সমাৰোহ, আড়ম্বৰ।

**Eclectic** (এক্-লেক্-টিক্) *adj.* choosing the best from every source (opposite of Exclusive) সাৰগ্ৰাহী।

**Eclipse** (ইক্লিপ্-চ' ) *n.* the obstruction of one of the heavenly bodies by another গ্ৰহৰ, চন্দ্ৰ বা সূৰ্য্য গ্ৰহণ; darkness আঁধাৰ। —*v. t.* to darken, to throw into the shade ঢাকি থক, ছাঁ পেলা; to surpass চৰ পেলা।

**Ecliptic** (ইক্লিপ্-টিক্) *n.* the apparent path of the sun from west to east সূৰ্য্যমণ্ডল। —*adj.* pertaining to an eclipse গ্ৰহণ সম্বন্ধীয়।

**Eclogue** (এক্-লগ্) *n.* a pastoral poem গৰখীয়া গীতৰ পুথি।

**Ecology** (ইক্-লজি) *n.* a branch of biology which treats of the effects of the external matters on living bodies জীৱবিলাকৰ চাৰিওকাষে থকা বস্তুবিলাকৰ লগত মনোৱাৰ গুণগুণ বিচাৰ কৰা শাস্ত্ৰ।

**Economy** (এক'নমি) *n.* frugal expenditure of money পৰিমিত ব্যয়, ব্যয় বিধান। Household economy=গৃহস্থালী ব্যয় বিধান। Political economy=ৰাজকীয় বিদ্যুতি বিজ্ঞান। Economy of nature=প্ৰাকৃতিক হানি পূৰণ।

**Economic** (একনমিক্) *adj.* frugal, careful পৰিমিত ব্যয়ী, নিৰহানিগামী, হাতে ধৰি চলা, সাঁচতিয়া। **Economics** *n.* the science of judicious expenditure বিদ্যুতি বিজ্ঞান। **Economic condition**=আৰ্থিক অৱস্থা। **Economist** *n.* well versed in economic পৰিমিতব্যয়ী লোক, বিদ্যুতি বিজ্ঞানবিদ, অৰ্থ বিজ্ঞানবিদ। —**products**=অৰ্থকৰী ব্ৰহ্ম।

**Economise** (ইকনমাইজ' ) *v. t.* to spend with economy হাত ধৰি খৰচ কৰ, পৰিমিত ব্যয় কৰ, সাঁচ-বাখ কৰ।

**Ecstasy** (এক্-স্টেচি) *n.* excessive joy, any exalted feeling উলাহ, হুহ, বা, অপার আনন্দ।

**Ecstatic** *adj.* rapturous আনন্দত বিভোল, উলাহপূৰ্ণ, বসন্ত উজ্জ্বল।

**Ecumenic**—**al** (এক্-ইউ-মিনিক্) *adj.* universal গোটেই জগতৰ, সাধাৰণ।

**Eczema** (এক্-জেমা) *n.* a common skin disease খবৰ দৰে গাৰ ছালৰ ওপৰত হোৱা বেগ, বেচু।

**Edacious** (ইডে'শ্যচ্) *adj.* given to eating, greedy ঝকুৱা, খাবৰীয়া। **Edacity** *n.* greediness ঝক, খাবলৈ হুতাৰ।

**Eddy** (এড্ডি) *n.* a circular motion of water or air; a whirlpool পাক, চাকনৈয়া; a whirlwind বা-মাৰলী। —*v. i.* to whirl, to move round and round ঘূৰ, পাক ল, চাকনৈয়া পৰ। (*pr. p.* eddying; *pa. p.* eddied).

**Eden** (ই-ডেন) *n.* a paradise স্বৰ্গ, স্বৰ্গীয় উদ্যান; the garden where Adam and Eve dwelt. **Edenic** *adj.* স্বৰ্গীয়।

**Edentate** (ই-ডেণ্টেট্) *adj.* without teeth দাঁত নোহোৱা; দন্ত-বিহীন; সোলা।

**Edge** (এজ্) *n.* the brink, the sharp side of an instrument কাণ, দাঁতি, ধাৰ, চোক। —*v. t.* to urge on আগলৈ খেদা; to place a border on পাৰি দে; কাপৰৰ লগা; to sharpen ধৰা, চোকা কৰ। —*v. i.* to move sideways একাষৰীয়া হৈ যা, কাষে কাষে যা।

**Edge of water**—পানীৰ ঘূৰলী। **Play with edge-tools**—চোকা অস্ত্ৰেৰে খেলালি কৰ, ধাৰৰ আগত দেৱাদেই কৰ। **Edged** *adj.* ধাৰ থকা, চোকা। **Edgeless** *adj.* ভোটা, ধাৰ নোহোৱা। **Edge-tool** *n.* a sharp instrument চোকা অস্ত্ৰ। **Edgewise** *adv.* in the direction of the edge ধাৰৰ ফালে। **Set on edge**—to exite উত্তেজনা কৰ, খং তোলা। **Set the teeth on edge**—to cause a grating feeling in the teeth দাঁতি টেকা। **Edging** *n.* a border round a garment or box ধাৰ, কিনাৰ, কাপোৰৰ পাৰি।

**Edgy** (এজি) *adj.* ধাৰ থকা, চোকা।

**Edible** (এডিবল্) *adj.* fit to be eaten

খাবৰ যোগ্য। —*n.* something for food ভক্ষ্য বস্তু।

**Edict** (ইডিক্ট) *n.* a decree, an order issued by a king ৰাজাজ্ঞা, ৰজাৰ আদেশ।

**Edifice** (এডিফিক্) *n.* a large building অটালিকা, প্ৰকাণ্ড পকীঘৰ। **Edification** *n.* instruction, advancement শিক্ষা, মানসিক উন্নতি, মনৰ বিকাশ।

**Edify** (এডিকাই) *v. t.* to build up, to improve the mind সংগঠন কৰ, গাঁথ, মন উন্নতি কৰ। **Edifying** *adj.* instructive, improving শিক্ষাপ্ৰদ, উন্নতিবিধায়ক।

**Edit** (এডিট্) *v. t.* to prepare for publication প্ৰকাশ কৰিবলৈ লিখ, পুথি লিখ; to compile, to conduct বচনা কৰ, কাগজ লিখি চলা।

**Edition** (এডিশন্) *n.* the number of copies of a book published at a time একো একো বাৰত যিমানখিনি কিতাপ ছপোৱা হয়, সংখ্যা; the publication of a book ভাঙৰণ, সংস্কৰণ।

**Editor** (এডিটৰ্) *n.* one who edits a book or a journal কিতাপ বা বাতৰি-কাকত চলাওঁতা, লিখক, সম্পাদক। **Editorship** *n.* সম্পাদকৰ পদ। **Editorial** *adj.* of or belonging to an editor সম্পাদকৰ। —*n.* a leading article in a news paper বাতৰিকাকতৰ সম্পাদকীয় প্ৰবন্ধ, মূল প্ৰবন্ধ। সম্পাদকৰ শব্দই।

**Educate** (এডিউকেই) *v. t.* to train, to bring up children লেখাপড়া শিকা, শিক্ষা দে। (*L. e* = out; *ducere* = to lead).

**Education** (এডিউকেছন্) *n.* series of instructions intended to strengthen and develop the mental faculties শিক্ষা, মানসিক বৃত্তি-বিলাকৰ উন্নতিৰ অৰ্থে দিয়া উপদেশ। **Educational** *adj.* relating to education শিক্ষা বিষয়ক। **Educationist** *n.* one skilled in methods of teaching শিক্ষা বিষয়ে পাণ্ডিত্য লোক, শিক্ষা নিপুণ ব্যক্তি।

**Educe** (ই-ডিউচ) *v. t.* to draw out, to elicit, to extract উলিয়া, প্ৰকাশ কৰ। **Education** *n.* the act of drawing out বাহিৰ কৰণ।

**Eduction-pipe**—ইঞ্জিনৰ ধোঁৱা বাজ কৰা নলী।

**Educorate** (ইডালকৰেট) *v. t.* টেঙা নোহোৱা কৰা; টেঙা-তিতা নোহোৱা কৰা।

**Eel** (ইল্) *n.* a fish with a slimy body বায়ী মাছ।

**E'en** (ইন্) a contraction of **Even**.

**E'er** (এ'ৰ) a contraction of **Ever**.

**Effable** (এ'ফেবল্) *adj.* capable of being expressed প্রকাশ কৰিব পৰা, কব পৰা।

**Efface** (এ'ফেচ্) *v. t.* to rub out, to obliterate মোহাৰি উঠা, মছি পেলা। **Effacement** *n.* মোহাৰণ।

**Effect** (এ'ফেক্ট) *n.* result, consequence ফল, পৰিণাম, গুণ, ফলিত। **Effects** *n. (pl.)* property বস্তুবাহানি, সম্পত্তি। —*v. t.* accomplish কৰ, কাৰ্য্যত পৰিণত কৰ। **With effect from**—পৰা (যেনে অমুক তাৰিখৰ পৰা)। **Give effect to**—ঘটা, কাৰ্য্যকৰী হোৱা। **To take effect**—to come into force খাট, চল, ফলদায়ক হ, ফাপ, গুণ ধৰ। **To this effect**—এই মৰ্খে, এই ভাবে। **For effect**—for making impression চমক লগাবৰ নিমিত্তে। **Effectible** *adj.* feasible কৰিব পৰা, কৰণীয়।

**Effective** (এ'ফেক্'টিভ্) *adj.* powerful, operative কাৰ্য্যকৰী, ফলদায়ক পৰিমাণী।

**Effectual** (এ'ফেক্'চুৱেল) *adj.* producing desired effect, successful সফল, ফলদায়ক, কাৰিগা।

**Efecute** (এ'ফেক্'চুৱেট্) *v. t.* to accomplish, সম্পাদন কৰ, সাধন কৰ।

**Effeminate** (এ'ফ-ফেমিনেট্) *adj.* womanish, weak, cowardly ভিৰোভাৰ ধৰে, আশকতীয়া, ঢিলা, ভয়ভূৰ। **Effeminacy** *n.* womanish delicacy কাপুকনতা, দুৰ্বলতা, কোমলতা।

**Effervesce** (এ'ফাৰভেচ) *v. i.* to boil or froth up উতলি ফেন উঠ। **Effervescence** *n.* উতলি ওপৰলৈ উঠা ফেন; বুৰবুৰণি।

**Effervescent** (এফ্-ফাৰ-ভেভেচেন্ট) *adj.* bubbling ফেনযুক্ত, বুৰবুৰীয়া, ফেনউঠা।

**Effete** (এ'ফ-ফিট্) *adj.* worn out with age আলৰ, বয়সৰ বাবে জুকলা, জীৰ্ণ।

**Efficacious** (এফ্-ফি-কেষাচ্) *adj.* productive of desired effects ফলদায়ক, পৰিমাণী, প্রমাণী।

**Efficacy** (এফ্-ফি-কেচি) *n.* virtue, power to produce an effect গুণ, ফলদায়ক শক্তি (যেনে দৰবৰ)।

**Efficient** (এফ্-ফিষেণ্ট্) *adj.* capable, competent উপযুক্ত, কাজুৱা, কামলায়ক; effective ফলদায়ক। —*ly adv.* নিপুণকপে। **Efficiency**, **Efficiency** *n.*

power producing the desired result কাৰ্য্য-দক্ষতা, কাৰ্য্যকাৰিতা; fitness যোগ্যতা (যেনে কোনো কামত)।

**Effigy** (এ'ফিজি) *n.* likeness of a person আকৃতি, প্রতিমূৰ্ত্তি। **Burn in effigy**—কোনো মানুহক বেয়া পোৱা বাবে বা কোনো মানুহক অপমান দিবৰ নিমিত্তে তাৰ জুমুৰি পোৰ।

**Effloresce** (এফ্-ফ্লাৱেচ্) *v. i.* to blossom forth ফল ধৰ; to form a mealy powder on the surface ওপৰে ওপৰে বগা গুড়ি সান।

**Efflorescence** or **Efflorescency** (এফ্-ফ্লাৱেচেঞ্চ) *n.* production of flowers, time of flowering ফুল ধাৰণ, ফুল ফুলা সময়; a redness of the skin একককম ছালৰ বেমাৰ।

**Efflorescent** *adj.* forming a white dust on the surface পিঠাঠবীয়া।

**Effluent** (এফ্-ফ্লেউন্ট্) *adj.* flowing out বৈ যোৱা, বোঁৱতী। —*n.* stream flowing out from another নৈৰ সুঁতি, নৈৰ সোঁতা।

**Effluvium** (এফলুভিয়াম্) *n. (pl. Effluvia)* exhalation from decaying matter পচা বস্তুৰ গন্ধ, বতাহত উৰিফুৰা নিচেই সৰু সৰু পৰমাণু, গোল-ভাপ।

**Efflux** (এফ্-ফ্লক্চ্) *n.* act of flowing out প্রবাহ, নিঃসৰণ, বৈ যাওন। also **Effluxion**.

**Effoliation** (এফ্-ফ'লিয়েশন্) *n.* fall of the leaves of a plant গছৰ পাত সৰণ।

**Effort** (এফ্-ফৰ্ট্) *n.* exertion, attempt চেষ্টা, যত্ন, পুৰুষাৰ্থ। **Effortless** *adj.* passive হাত ভৰি নলবাই বহিখকা, চেষ্টা বিহীন।

**Effrontery** (এফ্-ফ্রণ্টাৰি) *n.* impudence, shamelessness নিলজ্জতা; insolence অসভ্যালি, উত্ততি।





নিৰ্কেপ, বাহিৰ কৰণ। (L. *e=out*; *jicere=to throw*).

**Ejectment** (ইজেক্টমেন্ট) *n.* expulsion, dispossession বে-দখল, উঠাই দেওন, মাটিৰ পৰা কাকো উঠাই দিবলৈ কৰা মোকদ্দমা।

**Eke** (ইক্) *v. t.* to increase, to lengthen বৃদ্ধি কৰ, সৰহ কৰ। **Eke out**=to supplement অভাব পূৰণ কৰ, কোনো বিষয়ৰ নাটনি ওচা; contrive to make অভাব পূৰণৰ চেষ্টা কৰ বা উপায় কৰ।

**Elaborate** (ই-লেবৰ-এ'ট্) *adj.* finished with exactness বাহুল্য, বহু মেহনত হৰে কৰা, পৰিপাটি। —*v. t.* to produce with labour মেহনত কৰি কৰ। **Elaborately** *adv.* বাহুল্যকৈ, পৰিপাটিকৈ, নিয়াৰিকৈ। **Elaborateness** or **Elaboration** *n.* refinement নিয়াৰি অৱস্থা; act of elaborating মেহনত।

**Elan** (এলাং) *n.* vivacity; dash a violent rush উদয়; হেচা, তেলা; প্ৰাণবৃত্ততা।

**Elapse** (ই-লেপচ) *v. i.* to pass away, to glide away অতীত হ, গত হ, হৈ য়।

**Elastic** (ইলেষ্টিক্) *adj.* having tendency to recover original form স্থিতিস্থাপক; flexible, yielding লেকেটা, মুকলিহৈ আকৌ চাপ খোৱা, লেউসেউ, নিছিগা-নভগা।

**Elasticity** (ইলেষ্টিচিটি) *n.* springiness স্থিতিস্থাপকতা, টানিলে দীঘল হোৱা আৰু এৰি দিলে চাপখোৱা গুণ।

**Elate** (ইলেট্) *adj.* puffed up with success উল্লাসিত, ওফন্দি পৰ। —*v. t.* to exalt, to make proud ওফন্দি পৰ, ওপৰলৈ তোলা, গগল কৰ, উল্লাসিত কৰ। **Elation** *n.* self-esteem, pride arising from success গগ, অহঙ্কাৰ, আত্মগৌৰৱ।

**Elbow** (এ'ল-ব্) *n.* the joint where the arm bends কঁলাকুড়ী। —*v. t.* to jostle, to push with the elbow কঁলাকুড়ীৰে তোলামাৰ।

**Elbow-room**=space enough for doing something আহল বহল ঠাই। **At one's elbow**=close at hand হাতে ধুকি পোৱাত।

**Elder** (এ'ল্ডাৰ্) *adj.* prior in origin, older বয়সত ডাঙৰ, জেঠ, বয়সস্থ, বুঢ়াটোমঠা। —*n.* one

who is older বৰ ককাই, জেঠভাই; an ancestor পূৰ্বপুৰুষ; an ecclesiastical officer বৰমণি। **Elderly** *adj.* somewhat old কিছু বয়সস্থ, আদহীয়া। **Eldst** *adj.* oldest এটাইকে এটাতকৈ ডাঙৰ, অগ্ৰজ। **Elder** *n.* a kind of plant bearing berries এবিধ গছ।

**El-Dorado** (এ'ল্-ড'ৰো-ড) *n.* a fabulous region where wealth is easily to be made কাল্পনিক ধনপূৰ্ণ স্থান; সোণৰ সঁফুৰা।

**Elect** (ই-লেট্) *v. t.* to choose for office, to select by vote মনোনীত কৰ, সকলোৰে মতলৈ নিযুক্ত কৰ। —*adj.* chosen for an office মনোনীত, বাছনিত পৰা। —*n.* one chosen মনোনীত ব্যক্তি।

**Election** (ইলেক্ছন্) *n.* the act of choosing বাছনি, মনোনীত কৰণ; নিৰ্বাচন।

**Electioneer** (ইলেক্-শ্ব নিয়েৰ্) *v. i.* to try to secure the election of a candidate কোনো কামৰ বাবে কোনো জনক মনোনীত কৰিবলৈ যত্ন কৰ। **Electioneering** *n.* the soliciting of votes for election কোনো জনক বাছনিত পেলাবলৈ ভট্ট বা মত বিচাৰি ফুৰা কাম।

**Elective** (ইলেক্টিভ্) *adj.* pertaining to choice বাছনি বিষয়ক।

**Elector** (ইলেক্টৰ্) *n.* one who elects প্ৰতিনিধি বাছোতা; a voter মত দিওতা, নিৰ্বাচক; one having the right to elect the Emperor of Germany আগৰ দিনত জাৰ্মান দেশৰ মহাৰাজ পদলৈ মনোনীত কৰিবৰ ক্ষমতা থকা ৰাজকোঁৱৰ। (*fem.* Electress, Electroress). **Electoral** *adj.* pertaining to electors বাছোঁতা বা বাছনি সম্বন্ধীয়। **Electoral-roll**=মেম্বৰ বা প্ৰতিনিধি বাছিবলৈ ক্ষমতা থকা লোকৰ তালিকা বা নামাবলী।

**Electorate** (ইলেক্-টৰেই) *n.* the dignity or territory of elector বাছনীয়াৰ ক্ষমতা বা এলাকা the body of electors বাছনীয়াৰ সমূহ। —college নিৰ্বাচকগণ।

**Electric** or **Electrical** (ইলেক্ট্ৰিক্) *adj.* pertaining to electricity বৈদ্যুতিক, বিজুলীৰ, বিদ্যুৎ সম্বন্ধীয়। **Electric light**=বিজুলী চাকি বা পোহৰ। —shock=বিজুলী তাপৰ জোকাৰ। **Electric-**

**meter**—instrument to measure electricity  
বিজুলী শক্তির চৌ কোশা যন্তন।

**Electrician** (ইলেক্-ট্রি-চিয়ান) *n.* one versed in the science of electricity, or one who studies it বিজুলী-বিজ্ঞানবিদ, বিজুলী বিদ্যা জনা লোক।

**Electricity** (ইলেক্-ট্রি-টিটি) *n.* name of the natural consequences arising from friction and contact of bodies and substances বিদ্যুৎ, বৈদ্যুতিক আকর্ষণ, বিজুলীশক্তি, ভাঙিত।

**Electrify** (ইলেক্-ট্রি-ফাই) *v. t.* to communicate electricity বিজুলীশক্তি সঞ্চালন কর; to astonish আচরিত কর, তথ্য লাগ; উত্তেজিত কর।

**Electro** (ইলেক্-ট্র) *n.* a prefix denoting the agency of electricity বিদ্যুৎ বা বিদ্যুতের কার্য বুঝুয়া শব্দ।

**Electrocute** (ইলেকট্র-কিউট) *v. t.* to cause death by means of electricity বিদ্যুৎ সঞ্চার করি বধ কর।

**Electro-magnetism** (ইলেকট্রো-মেগনেটিজম্) *n.* production of magnetism by electric current বিজুলীশক্তির দ্বারাই চুম্বকশক্তি উদ্ভব করণ।

**Electrometer** (ইলেক্-ট্র'-মিটার্) *n.* an instrument for measuring electricity বিজুলীশ পরিমাণ বুঝা যন্ত।

**Electromobile** (ইলেক্ট্র'ম'বিল্) *n.* a vehicle moved by electricity বিজুলী শক্তিতে চলোয়া গাড়ী।

**Electron** (ইলেক্-ট্রন্) *n.* বিদ্যুৎ পরমাণু; a very minute particle of negative electricity.

**Electrocution** (ইলেক্ট্র'কিউছন) *n.* বিজুলী শক্তিতে মরা।

**Electroplate** (ইলেক্-ট্র-প্লেট্) *v. t.* to cover with a coating of silver by electricity কপেবে গিল্টি কর, বিজুলী তাপেবে রূপ ঢলা। —*n.* কপেবে গিল্টি করা বস্তু। **Electrotype** *n.* the art of copying an engraving by means of electricity ভাঙিত সংযোগত নক্সা তৈয়ার করা কোশল।

**Electrum** (ইলেক্-ট্রাম্) *n.* an alloy of gold and silver সোণ-রূপ দুইকো মিহলাই করা ধাতু।

**Elegant** (এলিগেণ্ট্) *adj.* pleasing to the eye or taste, graceful, nice শুকনো, সুন্দর, পরিশাটি, ধুনীয়া। **Elegance** *n.* state or quality of being elegant শোভা, সৌন্দর্য।

**Elegy** (এলিজি) *n.* a mournful song or poem শোকপূর্ণ গীত বা বিষাদজনক পদগুচ্ছ। **Elegiac** *adj.* mournful বিষাদযুক্ত। **Elegist** *n.* শোকগীত লেখক।

**Element** (এ'লিমেন্ট্) *n.* a first principle, an essential part of anything মূল পদার্থ, প্রধান উপাদান। **Elements** *n.* (*pl.*) the rudiments of learning fire, air, earth, water, ether পঞ্চভূত, (পৃথিবী, আকাশ, পানী, বায়ু, জুই এই পাঁচ পদার্থ), মূল বস্তুবিলাক।

**Elemental** (এলিমেন্টেল) *adj.* pertaining to elements fundamental পঞ্চভৌতিক, মূল পদার্থ সম্বন্ধীয়, মৌলিক।

**Elementary** (এলিমেন্টেরি) *adj.* primary, uncompounded, of a single element আদি, মূলীভূত, স্বতন্ত্র, মূল নিয়ম বিষয়ক; প্রাথমিক।

**Elench** (ই-লেন্চ্) or **Elenchus** (ইলেন্চ্চ্) *n.* refutation প্রতিবাদ তর্ক; false argument মিছা যুক্তি।

**Elephant** (এলিফেণ্ট্) *n.* the largest quadruped having a trunk হাতী, হস্তী। **A white Elephant**—a gift which occasions trouble to the recipient অমঙ্গলজনক দান, আপদীয়া বস্তু। —**catcher** ফান্দী।

**Elephantiasis** (এলিফেণ্টায়েটিচ্) *n.* a disease in which the legs become thick and heavy গোশা বেমাৰ। **Elephantiac** *adj.* গোশা-গৰলীয়া।

**Elephantine** (এলিফেণ্টাইন্) *adj.* pertaining to an elephant হাতী সম্বন্ধীয়; like an elephant, very large হাতীর দৰে, প্রকাণ্ড।

**Elevate** (এলিভেট্) *v. t.* to raise to a higher place ওপৰলৈ তোলা, ওখ কর, দাঁং; to improve, to cheer উন্নত কর, মন উদগা। **Elevated** *adj.* raised, dignified ওখ, উন্নত, উন্নাসিত।

**Elevation** (এলিভেশন্) *n.* the act of raising তোলা, ওপৰলৈ তোলা কাম, উত্তোলন; an

- elevated place ওখ ঠাই, আট, টিকা, টলনা ; height ওখ, উচ গা ; exaltation উন্নতি ।
- Elevator** (এলিটর) *n.* one who or that which lifts ; দাতোতা, ওপবলৈ তোলা যতন বা বল-কৌশল ।
- Eleven** (ইলভেন্) *n.* the figure 11 আবেৰ, একাদশ । **Eleventh** *adj.* or *n.* একাদশ, দহোটার পাচৰটো । **Eleventh hour** = the last moment মূৰাম্বৰ সময়, নিচেই শেষ সময় ।
- Elf** (এল্ফ্) *n.* an imaginary spirit উপজিলে লৰা-ছোৱালী সলাই নিয়া এটা কাল্পনিক ভূত ; (*pl.* Elves.) a tricky being চৈতান । **Elfin** *adj.* relating to elves চৈতানৰ । — *n.* a child কেছুৱা । **Elfish** or **Elvish** *adj.* elf-like mischievous চৈতান, দুৰন্ত, ছলাশী ।
- Elicit** (ইলিচিট্) *v. t.* to bring to light, to deduce উলিয়া, বাহিৰ কৰ, প্রকাশ কৰ ।
- Eligible** (এল-ই-জিবল্) *adj.* fit to be chosen qualified লায়ক, উপযুক্ত ; desirable মনোজ্ঞ ।
- Eligibility** *n.* fitness, desirableness যোগ্যতা ।
- Eliminate** (ইলিমিনেট্) *v. t.* to cancel, to remove এব, উঠাই দে, বাজ কৰ, বাদ দে । **Elimination** *n.* বাজ কৰণ, উঠাই দেওন ।
- Elision** (এলিছন্) *n.* the suppression of a vowel or syllable কোনো শব্দৰ স্বৰ বা পদাংশ লাপ কৰণ ।
- Elite** (এ'-লিট্) *n.* a chosen part of anything, the best বাছকৰনীয়া, ভালতকৈকম্বা ভাল, সৰ্বোৎকৃষ্ট ।
- Elixir** (ইলিকচাৰ) *n.* an invigorating tincture বলকাৰক ঔষধৰ আৰক ।
- Elk** (এল্ক্) *n.* the largest species of deer অতি ডাঙৰ শৰপহ, জটীয়া শৰ ।
- Ell** (এল্) *n.* a cloth measure equal to 1½ yd. দুহাত এবৰেগত দীঘল কাপোৰৰ জোখ । **Ell-wand** = কাপোৰৰ জোখা গজ । Give him an inch and he'll take an ell = লাই দিয়ে কুকুৰে গললৈকে জপিয়াই, চল পালেই বল পায় ।
- Ellipse** (এলিপ্-চ' ) *n.* an oval figure ডিম্বাকৃতি ক্ষেত্ৰ ; উপস্থ ।
- Ellipsis** (ইলিপ্-চিচ' ) (*pl.* Ellipses) *n.* omission

- of a word or words in a sentence উহ, দৃষ্ট পদ ।
- Elliptic** (এল্লিপটিক্) or **Elliptical** *adj.* oval অত্ৰাকৃতি ; having a part understood দৃষ্ট-থকা ।
- Elm** (এলম্) *n.* a kind of forest tree একাতি গছ, বিলাতী সবল ।
- Elocution** (এলকিউছন্) *n.* the art of public speaking, eloquence বাগ্মতা, ভালকৈ বক্তৃতা দিব পৰা গুণ । **Elocutionist** *n.* one versed in elocution বক্তৃতা দিয়াত পটু লোক, বাগীশ ।
- Eloin** or **Eloign** (ইলইন্) *v. t.* to separate and remove to a distance স্থানান্তৰিত কৰি লুকাই ৰাখ, আলগ কৰি আন ঠাইলৈ যা ।
- Elongate** (এ-লং-গেট্) *v. t.* to extend দীঘল চানেকীয়া কৰ, দীঘলীয়া কৰ ; to lengthen.
- Elope** (ই-লপ্) *v. i.* to run away privately with lover মতাৰ লগত পলাই যা । **Elope-ment** *n.* a secret departure of a woman with a man মতাৰ লগত পলাই বা ভাগি যোৱা কাৰ্য ।
- Eloquence** (এল'কোৱেন্স) *n.* effective and persuasive speech বাগ্মতা, মানুহৰ মনত লগাকৈ বক্তৃতা দিবপৰা শক্তি, বাকপটুতা ।
- Eloquent** (এল'কোৱেন্ট) *adj.* fluent and persuasive বাকপটু, বাকচতুৰ, ভালকৈ লান লগাই সৰগৰীয়াকৈ কথা কৰ পৰা । **Eloquently** *adv.* fluently সৰগৰীয়াকৈ ।
- Else** (এলচ' ) *pro. n.* other আন কোনো, আৰু কেওঁ । যেনে (There is no one else = তাত আন কোনো নাই ) ।
- Else** (এলচ' ) *adv.* otherwise, besides নাইবা, নহলে, নতুবা ।
- Elsewhere** (এলচ'হোৱেৰ) *adv.* in or to another place আন ঠাইত, আন ঠাইলৈ । **Elsewise** = otherwise নহলে, আন ৰকমে ।
- Elucidate** (ইলিউচিডেট্) *v. t.* to make clear খোলেচা কৰ, বুজাই দে ; to illustrate ভাঙ্গি-পাতি কৰ ।
- Elucidation** (ইলিউচিডেছন্) *n.* act of making clear খোলেচা ; illustration ব্যাখ্যা । **Elucel-**

**dative or Elucidatory adj.** explanatory  
 খোলোচা কৰা, ব্যাখ্যা থকা।

**Elude** (ইলিউড্) *v. t.* to escape by stratagem,  
 to evade ঝাঁকিফুকাই সাৰ, ভুছা দে।

**Elusion** (ইলিউছন্) *n.* evasion সাৰণ, এবাবলৈ  
 চেঙা, বাগিৰুগা।

**Elusive** (ইলিউচিভ্) *adj.* deceptive ইয়াঁময়া,  
 টালিবাজি, ভবচেজলী।

**Elusory** (ইলিউচরি) *adj.* evasive; deceitful  
 প্রবঞ্চক, ছলনাপূৰ্ণ।

**Elvan, Elvish** see Elf=ঈতান, তুত।

**Elysium** (ইলিষিয়ম্) *n.* the abode of the blessed  
 after death, a delightful place স্বৰ্গধাম,  
 বৈকুণ্ঠ, অতি সুখকৰ ঠাই।

**Elysian** (ইলিষিয়েন্) *adj.* exceedingly delight-  
 ful সুখময়, সুখকৰ, স্বৰ্গীয়।

**Emaciate** (ইমেচিয়েট্) *v. t.* to make lean নিহলা  
 কৰ, মতহ নাইকিয়া কৰ। —*v. i.* to become  
 lean, to waste নিহলা হ, খোণী, শুকাই-খোণাই  
 বা। **Emaciated** *adj.* lean নিহলা, ক্লশ,  
 অজস্ৰ।

**Emaciation** (ইমেচিয়েশন্) *n.* state of being  
 lean, leanness নিহলা বা খোণ অৱস্থা, ক্লশতা।

**Emanate** (এমেনে'ট্) *v. i.* to proceed from,  
 to arise উদ্ভব হ, ওলা; to flow out বৈ বা।

**Emanant** *adj.* issuing from ওলোৱা।

**Emanation** (এমেনেশন্) *n.* that which issues  
 from some source, issuing উদ্ভব, নিৰ্গমন।

**Emancipate** (ইমেন-চিপেট্) *v. i.* to free, from  
 bondage মুক্ত কৰ, মোকোলা, খালাচ দে।

**Emancipation** (ইমেচিপেশন্) *n.* state of being  
 set free, liberation খালাচ, দাসত্ব মোচন, বন্ধন  
 মুক্তি।

**Emancipator** (ইমেচিপেটৰ্) *n.* one releasing  
 from servitude মুক্তিদাতা।

**Emasculate** (ইমেচকিউলেট্) *v. t.* to deprive  
 of masculine power, to castrate খাহী  
 কৰ, বন্ধা (যেনে পক), পুৰুষত্ববিহীন কৰ। —*n.*  
 Emasculation খাহী কৰণ, অণ্ডহেদন।

**Embalm** (এম্-বা'ম্) *v. t.* to preserve from  
 decay by aromatic drugs মচলা দি সেপেলাটক  
 ৰাখ; to perfume সুগন্ধি কৰ।

(এম্বেৰ্ছ) *v. t.* to protect with a  
 bank মথাউৰি বাহ, পাৰ বাহ।

**Embankment** (এম্-বেছ্-মেণ্ট্) *n.* a bank or  
 mound constructed to prevent the flow  
 of water মথাউৰি, নৈৰ কাষে কাষে বান্ধি দিয়া  
 পাৰ, টাপ আজিয়া।

**Embargo** (এম্-বাৰ্-গ) *n.* order prohibiting  
 arrival or departure of ship অলপ দিনৰ  
 নিমিতে জাহাজ অহা-যোৱা স্থগিত কৰণ; জাহাজৰ  
 বাতৰাত নিষেধ; a stoppage of trade বেপাৰ-  
 বাণিজ্য বন্ধ কৰা হুকুম। (*pl.*) **Embargoes**  
*v. t.* to restrain মানাহি কৰ, আটক কৰ।

**Embark** (এম্-বাৰ্ক্) *v. t.* or *v. i.* to put on  
 board a ship জাহাজত বা নাৱত তোল, জাহাজত  
 উঠ; to engage in কোনো কামত প্রবৃত্ত হ,  
 কোনো কাৰবাৰত ধৰ; to go on board a  
 ship জাহাজত আৰোহণ কৰ। **Embarkation**  
*n.* going on board a ship জাহাজত বা নাৱত  
 উঠা কাৰ্য্য, আৰোহণ, জাহাজযাতা।

**Embarrass** (এম্বেৰেচ্) *v. t.* to perplex, to  
 involve in difficulty বিবুদ্ধি কৰ, পেপুৰা কৰ,  
 লেঠাত পেলা, ধৰাত পেত খা; to encumber  
 হেঁচা বুৱাই ধৰ; ঋণগ্রস্ত কৰ।

**Embarrassment** (এম্বেৰেচমেণ্ট্) *n.* perplexity,  
 pecuniary distress জেঙা, বিপাক, লেঠা, ব্যাকুলতা,  
 হাঁ-হাঁ-কা-কা, ঋণগ্রস্ততা, অৰ্থ কষ্ট।

**Embassy** (এম্-বেচি) *n.* the function of an  
 ambassador, the person or persons sent  
 to a foreign country কটকীৰ কাম, সঁজাতি।

**Embattle** (এম্বেটল্) *v. t.* to form in order  
 of battle যুদ্ধৰ নিমিতে সাজু হৈ শাহী পাত।

**Embed or Imbed** *v. t.* to place in a mass of  
 matter পোত-খুৱা, পেলাই থ।

**Embellish** (এম্-বেলিশ্) *v. t.* to adorn, to  
 decorate ধুনীৱাকৈ সজা, বসন্ত-জমক কৰ, বিকুমিত  
 কৰ, অলঙ্কৃত কৰ।

**Embellishment** (এম্বেলিশম্-মেণ্ট্) *n.* act of  
 adorning, decoration সুশোভিত কৰণ, অলঙ্কাৰ,  
 ধুন-পেঁচ।

**Embers** (এম্-বাৰ্চ্) *n.* (*pl.*) red-hot coal or  
 wood আঁজঠা, তৰ্ক-মণীয়া এজাৰ।

**Ember-days** (এম্বাৰ্-ডেজ্) *n. (pl.)* certain fast days খ্রীষ্টধৰ্মৰ কোনো কোনো উপবাস দিন।

**Embezzle** (এ'ম-বেজ্‌ল্) *v. t.* to misappropriate what has been entrusted পৰৰ বিত্ত হৰণ কৰ, চৰ্কাৰী টকা খা, তহবিল তচ্‌কফ্‌ কৰ।

**Embezzlement** *n.* fraudulent misappropriation of another's property স্থাপা হৰণ, গচ্ছিত ধন অপহৰণ।

**Embitter** (এম'-বিটাৰ) *v. t.* to make bitter তিতালগা; to increase ill feeling বিৰক্তি, জন্ম।

**Emblazon** (এ'ম-ব্লেজন্) *v. t.* to adorn with figures of heraldry বংশগোবৰৰ চিন লগাই সুশোভিত কৰ; to deck in blazing colours জকুমকীয়া কৰ। **Emblazonment** *n.* act of adorning with heraldic devices নক্সা আঁকি সুশোভিত কৰণ।

**Emblem** (এ'ম-ব্লেম্) *n.* a symbol, a type চিহ্ন, নিদৰ্শন, প্ৰতিকল্প, প্ৰতিমূৰ্তি, প্ৰতীক।

**Emblems** (এম'-বল্-মে'কট্) *n. (pl.)* crops grown by cultivation for profit কৃষকৰ খেতিৰ উৎপন্ন শস্য, খেতিৰ ফল।

**Emblematic or Emblematical** (এ'মব্লেমে'টিক্) *adj.* symbolic চিহ্নস্বৰূপ; প্ৰতিকল্পবোধক।

**Embody** (এ'মবডি) *v. i.* or *v. t.* to form into a body, incorporate আকাৰযুক্ত কৰ, চামিল কৰ, ভুক্ত কৰ; to collect into a whole সংগ্ৰহ কৰ। **Embodiment** *n.* act or state of being embodied দেহযুক্ত কৰণ, চামিল কৰণ।

**Embolden** (এ'মবল্ডন্) *v. t.* to make bold সাহসী কৰ, সাহ দে।

**Embolism** (এ'মবলিজেম্) *n.* অৰ্দ্ধাঙ্গী বোগত শিৰৰ তেজ চলাচল বন্ধ হওন।

**Embonpoint** (এং-বং-পং) *n.* a plump woman, লাম্বী তিৰোতা। --*adj.* বিপোষ্টল।

**Embosom** (এ'মবুজ্‌ম্) *v. t.* to take into bosom, to caress বুকুত সাবটি ধৰ, আকোৱাল মাৰি ধৰি মৰম কৰ।

**Emboss** (এম'-ব্ৰছ্) *v. t.* to ornament with raised work বুটা দে, ওখকৈ ছাপ কাট। **Embossment** *n.* raised work বুটাৰ দৰে ছাপ।

**Embuochure** (এং-বু-ডুচৰ্) *n.* the mouth-hole of a musical instrument পোঁপাৰ মুখ; the mouth of a river নদীৰ মোহনা।

**Embowel** (এ'ম-বাবেল্) *v. t.* to remove the entrails from পেটু কাট, নাড়ীভুক বাজ কৰ।

**Embower** (এ'মবোৱাৰ) *v. t.* to form into a bower গছৰে ঠাঁয়যুক্ত কৰ, বৃক্ষবনত সুমাই থ, ঢাক খুৱা।

**Embrace** (এম'-ব্ৰেচ্) *v. t.* to take in the arms, to take eagerly আকোৱালি ধৰ, সাবটি ধৰ, আলিঙ্গন কৰ, হেঁপাহেৰে গ্ৰহণ কৰ; to adopt গ্ৰহণ কৰ; to include ভুক্ত কৰ। **He has embraced Christianity**—তেওঁ খ্ৰীষ্ট ধৰ্ম গ্ৰহণ কৰিছে। --*n.* an embracing সাবটি, আলিঙ্গন।

**Embracer** *n.* one who influences the jurors by corrupt means জুৰীক ভেটী খুৱাই হাত কৰোতা। **Embracery** *n.* জুৰীক ভেটী দিয়া অপৰাধ।

**Embrangle** (এ'ম-ব্ৰেঙ্গল্) *v. t.* to perplex বিবুদ্ধি কৰ; পেপুৱা কৰ।

**Embrasure** (এ'ম-ব্ৰে-বুৰৰ্) *n.* an opening in a wall for cannon কিল্লাৰ গাঁড়ত বৰহিলৈ পাতিবৰ নিমিত্তে কৰা বিন্ধা।

**Embrocate** (এ'মব্ৰকে'ট্) *v. t.* to moisten and rub a diseased part তেল আদি লগাই মোহাৰি থৈ। **Embrocation** *n.* a lotion for outward use মালিচ কৰা দৰৱ। **Embroglie** see **Imbroglie**.

**Embroider** (এ'মব্ৰই-ডাৰ্) *v. t.* to ornament with figured needlework কাপোৰত বুটা দে, গুণাবে বন কৰ, কাৰ্পীশি কাজ কৰ।

**Embroidery** (এ'ম-ব্ৰই-ডেৰি) *n.* ornamental needlework গুণাব বন, কাৰ্পীশি কাজ।

**Embroil** (এ'ম-ব্ৰাইল্) *v. t.* to involve in a broil, to entangle কোনো হলতুল সাঙোৰ খুৱা, হৰামুৰা কৰ। **Embroilment** *n.* disturbance গোলমাল, হলতুল, হৰামুৰা।

**Embryo** (এ'ম-ব্ৰাই-অ) *n.* the young of an animal জন্ম, গৰ্ভস্থ সন্তান, পেটত হোৱা পোৱালি; the beginning of anything কেওঁ, থোৰ, নিচেই আদি অৱস্থা। **Embryonic** *adj.* মূলীভূত।

**Emend** (ই-মেণ্ড্) *v. t.* to correct, to remove

faults from তথ্য, দোষ শুচা, সংশোধন কর।

**Emandable** *adj.* that may be corrected সংশোধনীয়, শুধাব পৰা। **Emandate** *v. t.* to correct ভুল তথ্য, ভুল সংশোধন কর।

**Emandation** *n.* correction সংশোধন। **Emandator** *n.* one who corrects errors in writing সংশোধনকারী, শুদ্ধ করোঁতা।

**Emerald** (ইমার-এন্ড) *n.* a precious stone of green colour পদ্ম, সবুজত।

**Emerge** (ই-মার্জ) *v. i.* to rise out of, to come into view ওলাই আহ, বাহিবলৈ ওলা, নিগুত হ, ভুমুকা মাৰ। (L. *e*=out; *mergere*=to plunge).

**Emergency, Emergency** (ইমার-জেন্জি) *n.* a sudden appearance ভুমুকি মাৰণ; an unexpected occurrence আকস্মিক ঘটনা; a pressing necessity আটক, বৰ দৰ্কাৰ, টানমজিল; আপাত।

**Emergent** (ইমার্জেন্ট) *adj.* urgent জৰুৰী, ততাতৈহা; suddenly appearing হঠাৎ, ওলোৱা। **Emergently** *adv.* জৰুৰীকৈ, আপাতী।

**Emeritus** (ইমেৰিটচ্) *adv.* honourably retired from office সুখ্যাতিৰে কাম কৰি অবসৰ পোৱা। —*n.* one honourably discharged from public duties সুখ্যাতিৰে কাম কৰি অবসৰ পোৱা লোক। *pl.* Emerit.

**Emersion** (ইমাৰ্চন্) *n.* act of emerging, reappearance পুনৰুত্থান।

**Emery** (এমাৰি) *n.* a mineral used as powder for polishing এবিধ টান ধাতু। **Emery paper** =পালিচ কাগজ।

**Emetic** (ইমেটিক্) *adj.* causing vomiting বাতি অহা, বমনকাৰী। —*n.* a medicine that causes vomiting বাতিওৱা দৰব, বমনকাৰী দৰব।

**Emigrate** (এমিগ্ৰেট্) *v. i.* to remove from one country to another for residence এক দেশ এৰি আন দেশত কাম কৰি থাকিবলৈ যা, দেশান্তৰ গমন কর।

**Emigrant** (এমিগ্ৰেণ্ট্) *n.* one who emigrates বদেশ এৰি বিদেশত থাকিবলৈ যোৱা লোক, ভগনীয়া। —*adj.* emigrating ভগনীয়া।

**Emigration** (এমিগ্ৰেছন্) *n.* act of emigrating বাস কৰিবৰ নিমিত্তে বিদেশ গমন, উৎপ্ৰবাস।

**Emigration** *act*=আন দেশত কাম কৰিবলৈ যোৱা কুলীৰ আইন।

**Eminent** (এমিনেণ্ট্) *adj.* conspicuous, distinguished সম্ভা, প্ৰখ্যাত, ওখ, বৰমুৰীয়া।

**Eminence, Eminency** *n.* rising ground ওখ ঠাই, আটি, টকা, টিঙনা; distinction উচ্চপদ, সম্ভা।

**Emir** (এমিৰ) *n.* an Arabian chief আমীৰ, আফ-গানিহানৰ বজা।

**Emissary** (ইমিচেৰি) *n.* one deputed on a secret mission সঁজাতি, গুপ্তচৰ।

**Emission** (ইমিচন্) *n.* the act of sending out নিৰ্গমন, উল্লীৰণ। **Emission theory**=দীপ্তিমান গ্ৰহবিলাকৰপৰা সমান বেগেৰে কিছুমান পৰমাণু ওলাই আহি পোহৰ কৰে বুলি কোৱা মত।

**Emit** (ই-মিট্) *v. t.* to send out, to issue বাজ কৰ, উলিয়া।

**Emmenology** (এম্-এন্-অ'-লজি) *n.* the facts about menstruation তিৰোতা বজহুলা হোৱা তথ্য।

**Emoliate** (ইমলিয়েট্) *v. t.* to soften কোমল কৰ, লুলাতুলা কৰ।

**Emollient** (ইমলিয়েণ্ট্) *adj.* softening কোমলোৱা, গেঠেলা ওচাব পৰা দৰব (যেনে কোনো দৰবৰ লেও বা পুষ্টিট্)।

**Emolument** (ইমলিউমেণ্ট্) *n.* profit, gain লাভ, উপদান, আৰ্জন, যেন্তী; উপলব্ধি।

**Emotion** (ই-ম-শ্বন্) *n.* agitation of mind মনৰ উৰেগ সুখ, হৰ্ষ, ক্ৰোধ আদি বুজুৱা মনৰ অৱস্থা। **Emotional** *adv.* উৰেগপূৰ্ণ।

**Empanel** (এম'পেনেল্) *v. t.* to enrol the names of a jury জুৰীৰ ফৰ্দ কৰ।

**Emperor** (এম্পাৰৰ্) *n.* the highest title of sovereignty সম্ভাট, বাজাহিৰাজ। —*Fem.* **Empress**=বাজী, মহাবাণী।

**Emphasis** (এম্-কেচিচ্) *n.* stress laid on a word কথাৰ ওপৰত দিয়া জোৰ বা হেঁচা। (*pl.* **Emphases**)

**Emphasise** (এম্-কেচাইজ্) *v. t.* to make

emphatic ডাঠি ক, জোৰেৰে উচ্চাৰণ কৰ  
টানি ক।

**Emphatic, Emphatical** (এম্-ফে-টিক্) *adj.*  
uttered with emphasis, forcible ডাঠি কোৱা,  
বলবৎ, গধুৰ। **Emphatically** *adv.* firmly  
দৃঢ়াই, ডাঠি।

**Empire** (এম্-পায়াৰ্) *n.* dominions of an emperor  
ৰাজ্য, সম্ৰাটৰ শাসনাধীন দেশ।

**Empiric, Empirical** (এম্-পিৰিক্—এল্) *adj.*  
known only by experience ৰেখি-ভনি শিকা।

**Empiric** *n.* a quack অশিক্ষিত গৱলীয়া বেজ;  
knowledge obtained by making trials  
পৰখ কৰি কৰি লভা জ্ঞান।

**Empire** (এম্পে'ৰ্) *v.* উৰাজাহাজত উঠা।

**Employ** (এম্-প্লই) *v. t.* to use, to give work to  
to engage কামত লগা, বটা, কোনো কামত নিযুক্ত  
কৰ, মোকবল কৰ। —*n.* business, occupation  
কাম, চাকৰী।

**Employe** (এম্-প্লই) *n.* one who is employed  
যাক কোন কামত খটোৱা হয়, মোকবলী লোক।  
(also Employee).

**Employer** (এম্-প্ল-আৰ্) *n.* one who employs  
কাম দিওতা, মূৰীৰ গৰাকী।

**Employer's liability** নিয়োজৰ বাতৰা।

**Employment** (এম্-প্লই-মেণ্ট্) *n.* act of employ-  
ing, occupation, business নিযুক্ত কৰণ, কাম-  
কাজ, চাকৰী, বাহসাৰ।

**Emporium** (এম্প'ৰিয়াম্) *n.* a great mart, a  
place to which goods are brought for sale  
from different parts প্রধান বাণিজ্যৰ স্থান,  
বেহাৰেপাৰৰ প্রধান আড্ডা; প্রকাণ্ড হাট। (*pl.*  
Emporia).

**Empower** (এম্-পাৱাৰ্) *v. i.* to authorise  
ক্ষমতা দে।

**Empress** *n. Fem.* of Emperor মহাৰানী, সম্ৰাজ্ঞী।

**Emptiness** (এম্পটিনেস্) *n.* state of being empty  
উৎৰ অৱস্থা, অগাৰতা।

**Empty** (এম্পট্) *adj.* void, without effect,  
unsubstantial খালী, ওপা, শূন্য, অসাব, অমূলকা।  
—*v. t.* to make empty ৰালি কৰ, আহা,  
আজৰা। —*v. i.* to become empty উৎৰ হ,  
আজৰি হ। **Empty handed**—ওপাহাতে।

**Empyreal** (এম্পি-ৰিয়েল) *adj.* formed of pure  
fire or light, sublime স্বৰ্গীয়, জ্যোতিৰ্ময়।

**Empyrean** *n.* the heavens স্বৰ্গধাম, জ্যোতিৰ্ময়  
স্থান।

**Emulate** (এমিউলেট্) *n.* to vie with, to  
rival- অৰিষাঅৰি কৰ, আনক চেৰ পেলাবলৈ চেষ্টা  
কৰ।

**Emulation** (এমিউলেছন্) *n.* rivalry, com-  
petition অৰিষাঅৰি, অনিষাঅনি, উটাপুট,  
ফেৰিয়াফেৰি।

**Emulative** *adj.* inclined to competition ফেৰপতা,  
ফেৰিয়াফেৰি।

**Emulous** (এমিউলাচ্) *adj.* eager to emulate  
অৰিষাঅৰি কৰি ফুৰা, আনৰ শাৰী পুৰাবলৈ ইচ্ছুক,  
ফেৰ পতা।

**Emulsion** (ইমাল্ছন্) *n.* a milklike mixture  
consisting of oil, water etc. এবিধ ডাক্তাৰী  
ঔষধ, জুলীয়া সোৱাদ দৰব।

**Enable** (এনেব্ল্) *v. t.* to make able পাৰগ কৰ,  
ক্ষমতাবান কৰ।

**Enact** (এনেট্) *v. t.* to establish by law বিধান  
কৰ, বাহৰা কৰ, আইন কৰ; to perform সম্পাদন  
কৰ।

**Enactment** *n.* the passing of a bill into law, a  
law or act আইন জাৰি কৰণ, আইন, বিধান,  
অধিনিয়ম।

**Enamel** (এনেমেল্) *n.* a vitrified substance  
applied chiefly to coat metals মীন।  
—*v. t.* to paint in enamel মীন কৰ।

**Enamelled** *adj.* মীন কৰ। (যেনে কেক, মণি) ওপৰত  
ৰং দিয়া কলাই কৰা।

**Enamour** (এনেমাৰ্) *v. t.* to inflame with love, to  
charm মোহিত কৰ, মন মজা, মন লগা। **Be  
enamoured of with**—to be in love মোহিত হ,  
প্ৰেমাসক্ত হ, ভাল যা।

**Encamp** (এন্-কেম্প্) *v. t. or v. i.* to pitch tents  
ডুৰু ডৰ, বা ভৰি থাক; to halt on a march  
যাওঁতে বাটত বাহুৰ কৰি থাক।

**Encampment** *n.* the place where an army or a  
company is encamped শিবিৰ কৰি থকা; a  
camp শিবিৰ, কেম্প, বাহুৰ, হাউনি।

**Encashment** (এন্-কেশ-মেণ্ট্) *n.* payment in



cash of a bill or note বিলৰ টকা ভঞ্জন কাম,  
বিলৰ বা হস্তিৰ টকা আদায় কৰণ।

**Enceinte** (এং-চেইন্ট) *adj.* pregnant with  
child গৰ্ভৱতী, সগৰ্ভা।

**Encephalic** (এনচি-ফেলিক্) *adj.* belonging to  
the head or brain মূৰৰ বা মগজুৰ।

**Enchain** (এন্-চেইন্) *v. t.* to put in chains  
শিকলি লগা, শিকলিৰে বান্ধ; to link together  
জোৰা লগা।

**Enchant** (এন্-চেণ্ট) *v. t.* to charm মোহিত কৰ,  
ভোল নিয়া, মোহ যোৱা। **Enchanted** *adj.*  
delighted মোহিত, বিভোল; possessed by  
spirits দেওলগ্ন।

**Enchanter** (এন্-চেণ্টাৰ্) *n.* a sorcerer, a  
magician বাজীকৰ, টাটকীয়া। (*Fem.* En-  
chantress).

**Enchantment** (এন্-চেণ্টমেণ্ট) *n.* act of  
enchanting, fascination মোহিনী, ভেলেকী-  
বাণ, বশীকৰণ।

**Enchase** (এন্-চেচ) *v. t.* to set with jewels  
বাথৰ পাত; to engrave বেৰাৰ বন কৰ, বেথ  
কাটি ধু লগা।

**Encircle** (এ'ন্-চাৰ্কল্) *v. t.* to enclose in a  
circle ঘেৰ দে, বেউন কৰ।

**Enclave** (এনক্লেব্) *n.* বিদেশীৰাজ্যই আগুৰি থকা  
দেশ।

**Enclose** (এ'ন্-ক্ল'জ্) or **Inclose** *v. t.* to  
surround, close ঘেৰ, বন্ধ কৰ; to fence  
বেৰা দে, আবৃত কৰ; to shut in ভিতৰত সুমাই  
বন্ধ কৰ।

**Enclosure** or **Encloser** (এন্-ক্ল'জাৰ) *n.* the  
act of enclosing, that which encloses  
আৱৰণ, ঘেৰা, বেৰা ঠাই, টাটি, চকোৱা ইত্যাদি।  
**Enclosure to a letter** = চিঠিৰ লগৰীয়া কাগজ,  
সংলগ্ন কাকত।

**Encomium** (এ'ন্-ক'মিয়াম্) *n.* praise, eulogy  
শ্ৰংসনা, শ্লাগ। **Encomiast** *n.* a praiser  
শ্ৰংসনাকাৰী

**Encompass** (এন্-কম্পাচ্) *v. t.* to surround,  
to enclose বেউন কৰ, ঘেৰ।

**Encore** (এং-কব্) *adv.* once more আকৌ,

পুনৰাই। — *v. t.* to call for a repetition  
দুনাই কৰিবলৈ ক, আকৌ গাবলৈ অনুৰোধ কৰ।

**Encounter** (এন্-কাউণ্টাৰ্) *v. t.* to meet face  
to face suddenly হঠাৎ মুখামুখি হ; to oppose  
বাধ্যত জন্মা, যুজ কৰ। — *n.* a sudden meeting  
ভেঁটা ভেঁটি; a fight যুজ, যুদ্ধ। **He encountered  
many difficulties in the way** = তেওঁ বাটত বহুত  
মক্লিলত পৰিছিল।

**Encourage** (এন্-কাৰেজ্) *v. t.* to inspire with  
hope and courage, to incite মন উধা, উৎসাহ  
দে, মন বঢ়া, উদ্গা; to patronise মদত কৰ,  
সহায় কৰ।

**Encouragement** (এন্-কাৰেজ্-মেণ্ট) *n.* incite-  
ment, hope for success উৎসাহ, উত্তেজনা,  
আশ্বাস।

**Encouraging** *adj.* giving hope আশাপ্ৰদ, উৎসাহ-  
জনক।

**Encroach** (এ'ন্-ক্ৰ'চ্) *v. i.* to intrude on the  
rights of others, to trespass অনধিকাৰ কৰ,  
বলেৰে দখল কৰ, সীমা টেল।

**Encroachment** *n.* act of encroaching, un-  
lawful intrusion বলপূৰ্বক দখল, সীমা টেলন,  
পৰৰ মাটিত বলেৰে সোমোৱা কাৰ্য্য। **Encroach-  
ment of a river** = গৰা খহনীয়া, নৈৰ ভাঙনী।

**Encrust** or **Incrust** (এ'ন্ বা ইন্-ক্ৰাষ্ট) *v. t.* to  
cover with a crust চামনি মাৰ, ছাল ধৰ।  
— *v. i.* to form a crust চোকোৰা বান্ধ, বাকলি  
ধৰ। **Encrustation** *n.* a crust or layer of  
anything চামনি, কোনো বস্তুৰচোকোৰা বা  
বাকলি।

**Encumber** (এন্কাবাৰ্) *v. t.* to impede the  
motion by a load or burden, to embarrass  
ভাৰ বা বোজাৰে হেঁচি ধৰ, গতিবোধ কৰ; to  
involve heavily in debts ধাৰ লগা। **En-  
cumbered Estate's Act** = ঋণগ্ৰস্ত জমিদাৰী  
বিষয়ক আইন।

**Encumbered Estate** = ভাৰ গ্ৰস্ত সম্পদ।

**Encumbrance** (এ'ন্-কাম্-ব্ৰেনচ্) *n.* that which  
encumbers ভাৰ, বোজা, গলগ্ৰহ, প্রতিবন্ধক,  
দেনা; a legal claim দাবি, দাৱা। **A widow  
without encumbrances** = সতি-বহুতি নোহোৱা  
বিধৱা।

**Encyclical** ( এন্-চাই-ক্লি-কেল্ ) *adj.* circulated to many persons or places চাৰিওফালে বহুতত প্ৰচাৰ কৰা।

**Encyclopaedia, Encyclopedia** ( এন্-চাই-ক্ল-'পিডিএ' ) *n.* a work containing the whole circle of human knowledge বিশ্বকোষ, জ্ঞানৰ উৰাল।

**Encyst** ( এন্-চিষ্ট্ ) *v. t. or v. i.* to enclose in a cyst টোটালা ভৰা, সোণৰ দৰে মেৰ খুৱা।

**End** ( এ'ণ্ড ) *n.* the extreme point শেষভাগ, শেষ মূৰ; termination অন্ত, ওৰ, সাং; death মৃত্যু; ultimate object সন্নিপাত; consequence পৰিণাম, শেষফল। —*v. t.* to bring to an end সাং কৰ, শেষ কৰ। —*v. i.* to close শেষ হ, ওৰ পৰ, অন্ত হ, ক্ষান্ত হ। **Endless** *adj.* without end অসীম, অনন্ত, অক্ষয়; objectless উদ্দেশ্য-হীন। **Ending** *n.* conclusion অন্ত, সমাপ্ত। To this end=এই উদ্দেশ্যে। In the end=at last অৱশেষে, শেষত, মূৰকত। Latter end=অন্তিম কাল। Be the end of=মৰণ ঘট। At one's wit's end=কিংকৰ্তব্যবিমূঢ়, পেপুৰ। Begin at the wrong end=ভুলকৈ আওপাকৈ আৰম্ভ কৰ। Have at one's finger-ends=to be thoroughly acquainted ভালকৈ বুজ বাখ। To make both ends meet=to live within one's income ধনেৰে জোৰা মাৰ; আয় চাই ব্যয় কৰ। On end=erect থিয়। Go (in) off the deep end=খঙত বলিয়া হোৱা।

**Endanger** ( এ'ন্-ডে'জাৰ্ ) *v. t.* to put to danger সঙ্কটত পেলা, বিপদগ্ৰস্ত কৰ।

**Endear** ( এ'ন্-ডিযেৰ্ ) *v. t.* to make dear প্ৰিয়-পাভ কৰ, মৰম লগা।

**Endearment** ( এ'ন্-ডিযেৰ-মেণ্ট ) *n.* affection, caress মৰম, বেথা, আপভাল, স্নেহ।

**Endeavour** ( এ'ন্-ডেভাৰ্ ) *v. t.* to try, to attempt যত্ন কৰ, পুৰুষাৰ্থ কৰ, চেষ্টা কৰ। —*n.* effort, attempt যত্ন, চেষ্টা, পুৰুষাৰ্থ।

**Eadecagon** ( এন্-ডেক-গন্ ) *n.* a plane figure of eleven sides একাদশকোণী ক্ষেত্ৰ।

**Endemic**, —**al** ( এন্-ডেমিক্ ) or **Endemial** ( এ'ণ্ডি-মিএল্ ) *adj.* peculiar to a people or a province জাতিগত, দেশগত।

**Endermic** ( এণ্ডাৰ্-মিক্ ) *adj.* হালৰ ওপৰত লগোৱা।

**Endocarp** ( এ'ণ্ড'কাৰ্প ) *n.* the inner shell of a fruit কোনো গুটিৰ ভিতৰৰ চোকোৰা বা খোলা, টাক ছাল।

**Endogamy** ( এণ্ড-গেমি ) *n.* the custom of marrying a kindred বংশৰ মানুহ বিয়া কৰোৱা প্ৰথা। **Endogamous** *adj.* বংশৰ ছোৱালী বিয়া কৰোৱা নিয়ম বিষয়ক।

**Endorse** ( এ'ণ্ডৰ্ ) or **Indorse** *v. t.* to write one's name on the back of পিঠিৰ ফালে দস্তখত কৰ; to give one's sanction to মন্তব্য প্ৰকাশ কৰ, অনুমোদন কৰ। **Endorsement** *n.* act of endorsing কোনো কাকতৰ পিঠি ফালে দিয়া দস্তখত; sanction, a remark অনুমোদন, মন্তব্য, পৃষ্ঠাঙ্গণ, অঙ্গণ।

**Endow** ( এ'ন্-ডও ) *v. t.* to give a dowry, to present যৌতুক দে, দান কৰ।

**Endowment** ( এ'ন্-ডও-মেণ্ট ) *n.* act of endowing, property settled on any person or institution বৃত্তি দান, যুক্তকীয়া সম্পত্তি, ভূমাদি দান, কোনো হিতকৰ কাৰ্য্য বৰাবৰ চলি থাকিবৰ নিমিত্তে দিয়া ধন বা সম্পত্তি, ধৰ্ম্মস্ব; natural faculty বুদ্ধিবৃত্তি।

**Endue** ( এ'ন্-ডিউ ) *v. t.* to clothe with, to invest বিভূষিত কৰ, সাজ পিন্ধা, প্ৰদান কৰ।

**Endurable** ( এ'ন্-ডিউৰেবল্ ) *adj.* that which can be endured সহনীয়, সহিবপৰা।

**Endurance** ( এ'ন্-ডিউৰ-এক ) *n.* state of bearing সহ্যগুণ, সহন; continuance অৱস্থিতি; patience ধৈৰ্য্য, সহিষ্ণুতা।

**Endure** ( এন্ডিউৰ ) *v. t.* to tolerate সহ্য কৰ, সহ। —*v. i.* to last, to remain firm টিক, দিন যা, স্থায়ী হ। **Endurer** *n.* সহকাৰী।

**Enema** ( এ'নি-মে ) *n.* an injection into the rectum শৌচৰ ঘাৰেদি সুহুৱা পানীয়া দৰব; জ্বলাপ কৰোৱা পিছকাৰী।

**Enemy** ( এনিমী ) *n.* a foe, an adversary শত্ৰু, বৈৰী, বিপক্ষ। **The enemy**=the devil কুঁড়, দেও। **The last enemy**=death মৰণ, যম।

**Energetic** ( এনাৰ-কে-জীক্ ) *adj.* active, having

energy উদ্দ্যোগী, চটুফটিয়া, টনটনীয়া, টনকীয়াল.  
বলবান।

Energy (এনার্জী) *n.* internal strength, power of  
doing work বল, শক্তি, উৎসাহ, টনকীয়াল  
গুণ।

Enervate (এনার্ভেট) *v. t.* to deprive of  
strength or courage; to enfeeble দুর্বল কর,  
নিশকতীয়া কর, কৌচ খুঁচা। —*adj.* spirit-  
less আশকতীয়া দুর্বল, জুহলা, ক্ষুধিহীন। Ener-  
vative *adj.* weakening দুর্বলতাজনক।  
Enervation *n.* দুর্বলতা।

Enfeeble (এ'ন-ফিবল) *v. t.* to weaken দুর্বল কর,  
আশকতীয়া কর, জুহলা কর। Enfeeblement *n.*  
দুর্বলতা।

Enfetter (এনফেটর) *v. t.* শিকলিবে বান্ধ, জঁজিবি  
লগা।

Enfilade (এনফিলেড) *v. t.* to rake with shot  
throughout the whole length of a line শাৰী  
পাতি থকা সেনাক ইমূবৰ পৰা সিমূবলৈ ওলী মাৰ।  
—*n.* a number of rooms having doors  
facing to a common passage মাজ বাটলৈ  
ভলাৰ পৰা শাৰী পাতি থকা ভালেমান কোঠা।

Enforce (এ'নফৰ্চ) *v. t.* to put in force, to give  
effect to প্রবল কর, বলবৎ কর, চল; to put  
in execution জাৰী কর। To enforce a decree  
= ডিক্ৰীজাৰী কর। To enforce an order =  
হুকুম বলবৎ কর।

Enforcement (এ'নফ'ৰ্চ-মেণ্ট) *n.* act of enforc-  
ing, compulsion বলবৎ কৰণ, বল প্রয়োগ।

Enfranchise (এ'ন-ফ্রেন্-চাইজ) *v. t.* to set free  
খালাচ দে, যাবলৈ এৰি দে; to give a franchise  
বিশেষ স্বত্ত্ব প্রদান কর, ক্ষমতা দে; to admit to  
civil or political privileges শাসন পালন সম্বন্ধে  
অধিকার দে। Enfranchisement *n.* admission to  
civil or political rights বাজকীয় বিষয়ে কোনো  
বিশেষ স্বত্ত্ব প্রদান।

Engage (এংগেজ) *v. t.* to bind by a contract  
কৰাৰ কৰ, বন্দবস্ত কৰ; to render liable দায়ী  
কৰ; to employ, to occupy নিযুক্ত কৰ, কোনো  
কামত লগা বা থটা; to bind one's self as  
surety জামিন হ; to betroth বিয়াৰ বন্দবস্ত

কৰ। —*v. i.* to pledge one's word বাঁকা কৰ,  
অঙ্গীকাৰ কৰ; to enter into conflict যুজ  
লাগ; to become bound বান্ধ খা, দায়ী হ। To  
engage for = জবাব দেৱী হ।

Engaged (এং-গেজ্‌ড) *adj.* promised in marriage  
বাগদত্ত, বাগদান কৰা; betrothed বিবাহৰ  
চুক্তিতে আৱদ্ধ; occupied ব্যস্ত, কামত আৱদ্ধ,  
হাত বন্দী; Engagement *n.* state of being  
engaged; employment সিকাম, কাম; obli-  
gation বন্দবস্ত, কৰাৰ; a fight যুদ্ধ।

Engaging (এং-গে-জিং) *adj.* attractive মনোহৰ,  
মনমোহা।

Engender (এন্-জেন্‌দাৰ) *v. t.* to beget, to pro-  
duce ওপজা, উৎপন্ন কৰ, জন্ম।

Engine (এঞ্জিন) *n.* a machine কল, ইঞ্জিন; a  
contrivance কলকৌশল, ফিকিৰ। Fire  
engine = দমকল, জুই নুমোৱা কল। Steam  
engine = ভাপ কল। Engine room = কল কাৰ-  
খানা থকা কোঠা। Engine-driver or Engine-  
man = one who drives an engine কল  
চলাওঁতা।

Engineer (ইঞ্জিনিয়ৰ) *n.* an engine maker or  
manager কলমিস্ত্ৰী। —*v. t.* to contrive উদ্ভাবন  
কৰ, সম্পাদন কৰ।

Engineering (ইঞ্জিনিয়াৰিং) *n.* কল মিস্ত্ৰীৰ বিদ্যা;  
যন্ত্ৰশাস্ত্ৰ।

Enginery (ইঞ্জিনেৰী) *n.* machinery কল চলোৱা  
বিদ্যা, কল কাৰখানা।

English (ইংলিশ) *n.* pertaining to England  
or its inhabitants ইংৰাজ, ইংৰাজী, ইংৰাজী  
ভাষা, বিলাতী। Englander, Englisher *n.*  
ইংলণ্ডবাসী, ইংৰাজ। Do you speak English =  
তুমি ইংৰাজী কব পাৰানে? The English = ইংৰাজ  
জাতি।

Engraft (এন্-গ্ৰেফ্-ট্) or Ingraft *v. t.* to graft  
a shoot or one tree into another এজোপা  
গছৰ ডাল আন এজোপাত বান্ধি ডাল ধৰ; to fix  
deeply ঝাঁজখুঁটা। Engraftment *n.* কলম কৰণ,  
দৃঢ়বন্ধ কৰণ।

Engrail (এন্‌গ্ৰেইল) *v. t.* to surround the  
border with rough indented lines or  
dots চাৰিওকাষে খহটা খহটী কৈ বেথ কাট (যেনে

কোনো মোহৰ)। **Engrailment** *n.* ঘূৰণীয়া ওখ ফুট ফুট বেধা।

**Engrain** (এ'ন-গ্ৰেইন) or **Ingrain** *v. t.* to dye of a fast colour পকী বং লগা; to infix deeply নেৰোৱাকৈ লগা।

**Engrave** (এ'ন-গ্ৰেভ) *v. t.* to cut with a chisel or graver কাঠ, ধাতু ইত্যাদি টান বস্তুত নক্সা কাট; to imprint অঙ্কিত কৰ, দবাই সাঁচ বহুৱা। **Engraver** *n.* one who engraves ছাপ-কটীয়া; **Engraving** *n.* art of cutting designs on metal, wood etc. কাঠ বা কোনো ধাতুত ছাপ কটা বিদ্যা।

**Engross** (এ'ন-গ্ৰছ) *v. t.* to monopolise অকলৈ গ্ৰাস কৰ, এদনীয়া কৰ; to occupy or 'buy the whole খাউকেড ল; to absorb নিমগ্ন কৰ; to copy in a large hand ডাঙৰ ডাঙৰ আখৰেৰে স্পষ্টকৈ লেখ। **Engrosser** *n.* সকলো মাল খাউকেডে কিনি লাজ কৰা বেপাৰী। **Engrossing** *n.* এদনীয়া বা খাউকীয়া কাৰবার।

**Engulf** (এ'ন-গাল্ফ) or **Ingulf** *v. t.* to swallow up wholly তেনেই গিলি পেলা; to overwhelm গ্ৰাসি ধৰ, গুৰুম মাৰি ধৰ।

**Enhance** (এন'-হেঞ্চ) *v. t.* to increase, to aggravate বঢ়া, বৃদ্ধি কৰ, বেচি কৰ। **Enhancement** *n.* act of enhancing বৃদ্ধি, বাঢ়ণ, বেচি। **Enhancement of revenue**—খাজনা বৃদ্ধি।

**Enigma** (এন'-ইগ'-মে) *n.* an obscure question, a riddle সাঁথৰ, সহজে বুজিব নোৱাৰা কথা। **Enigmatic**,—*adj.* intricate, puzzling লুপ্ত অৰ্থৰ, জটিল, বিমোহীয়া; যোকট-পাকট।

**Enjoin** (এন'-জইন) *v. t.* to command, to order আদেশ কৰ, টানি বা ভাবি হুকুম কৰ।

**Enjoy** (এম'-জই) *v. t.* to take pleasure in, to feel সুখভোগ কৰ, উপভোগ কৰ, অনুভৱ কৰ, ভুগি পা; to have the use of ব্যৱহাৰ কৰ, দখল কৰ। **How did you enjoy your holidays**—বহুত কি কৰিলা, বহুটো কেনেভাবে কটাল। **How did you enjoy your stay in Calcutta**—কলিকতাত থাকি ভোমৰ কেনে লাগিল, কলিকতাতখন কেনে পাল। **He enjoyed leave only for three days**—তেওঁ তিনি দিন মাথোন ছুটি উপভোগ কৰিছিল। **Enjoyment** *n.* pleasure, happiness

আনন্দ, সুখ। **Enjoyable** *adj.* সুখকৰ, সুখজনক; ভাললগা। **Enjoy oneself**—take delight in; enjoy pleasure সন্তোষ উপভোগ কৰ।

**Enkindle** (এন'-কিন্ডল) *v. t.* to set on fire জ্বুই লগা, জ্বলা, জ্বুই ধৰ; to rouse উত্তেজনা কৰ।

**Enlarge** (এন'-লাৰ্জ) *v. t.* to make larger, to expand বঢ়া, ডাঙৰ দীঘল কৰ, বহুলা; to set free খালাচ কৰ, মোকোলা। —*v. i.* to grow larger বহল হ। **Enlargement** *n.* increase, extension বৃদ্ধি, বঢ়োৱা কাম, বাহুল্যৰূপে বৰ্ধন; release খালাচ, মুকলি হওন।

**Enlighten** (এন'-লাইট্‌ন) *v. t.* to throw light upon, to impart knowledge to পোহৰা, ভালকৈ বুজাই ক, জ্ঞান শিক্ষা দে। **Enlightenment** *n.* state of being enlightened জ্ঞানৰ পোহৰ, জ্ঞানোন্নতি। **Enlightened** *p. adj.* সুশিক্ষিত, জনাবুজা।

**Enlist** (এন'-লিষ্ট) *v. t.* or *v. i.* to enrol নাম লগা, নামভুক্ত কৰ, to engage in public service কামত সোমা, যোকৰল কৰ। **Enlistment** *n.* enrolment কামত ভৰ্তি, নাম ভুক্ত হওন বা কৰণ।

**Enliven** (এন'-লাইভন্) *v. t.* to animate; to make active and cheerful সজীৱ কৰ, টনকীয়াল কৰ, গা-উঠা, উপগা।

**Enmasse** (এন'-মাহে) *adv.* একেলগে; একে ভূমে।

**Enmity** (এন'-মিটি) *n.* ill-will, hostility অসন্তোষ, শত্রুতা, খেপ, আক্ৰোহ।

**Ennead** (এন'-ইয়েড্) *n.* the number nine ৯ সংখ্যা। —*ic adj.* নব সংখ্যক। **Enneagon** *n.* নবকোণী ক্ষেত্ৰ।

**Ennoble** (এন'-ন'-বল) *v. t.* to make noble, to elevate ডাঙৰ মানুহ কৰ, খ্যাতিমত কৰ, উন্নত কৰ।

**Ennui** (আং'-নুই) *n.* langour, a feeling of weariness ভাগৰ, আয়সি, আনুৰসি।

**Enormous** (ইনৰ'-মচ) *adj.* immense, excessive অপৰিমিত, অপৰ্যাপ্ত, প্ৰকাণ্ড, বহুত; atrocious দুষ্ট। —*ly adv.* অপৰিমিতৰূপে, বেচিকৈ, অতিপাতকৈ।

**Enormity** (ইনৰমিটি) *n.* a state of being enormous অতিপাত, ভয়; a great wicked-

ness মহা অত্যাচার, দোৰ্ণেৰ পাপ, শুকতৰ।  
অপৰাধ।

**Enough** (এনফ্) *adj.* sufficient যথেষ্ট, জোৰা,  
প্রচুৰ, অতি, যিমান লাগে সিমান। — *n.* sufficiency  
আটন। — *adj.* sufficiently অটাইক, জোৰাইক।

**It will be enough for me** = মোক এয়ে আটৰ।

**You know well enough** = তুমি ভালকৈ জান।

**Enounce** (ই-নএঞ্চ) *v. t.* to utter মাত; to  
proclaim ঘোষণা কৰ।

**Enow** (ই-নও) *adv.* just now এই মাজ।

**En passant** (অং-পেচং) *adv.* by the way ইয়াৰ  
মাজতে, সেই কথাৰ প্ৰসঙ্গত, এই যিনিতে।

**Enquire** (এন-কোৱাৰ) *see* **Inquire**.

**Enrage** (এন্-ৰেজ্) *v. t.* to make angry খং  
ভোল, জোকা। **Enragement** *n.* উত্তেজনা,  
কোপ।

**Enrapture** (এন্-ৰেপ্-চৰ্) *v. t.* to transport  
with delight আনন্দত মগ্ন কৰ, বস্তৃত্ত হিভোল  
কৰ। **Enraptured** *p. adj.* delighted আনন্দিত।

**Enrich** (এন্-ৰিচ্) *v. t.* to make rich, to adorn  
to fertilise ধনবান কৰ, সুশোভিত কৰ, সাক্ষ্য  
কৰ। **Enrichment** *n.* ধনাঢ্য কৰণ, সাক্ষ্য কৰণ;  
that which enriches ধন, সম্পত্তি।

**Enrol or Enroll** (এন্-ৰল্) *v. t.* to register,  
to enlist লিভিভুক্ত কৰ, ফৰ্দ্দত নাম লেখ, নাম  
লগা। **Enrolment** *n.* নামভুক্ত কৰণ, নাম-খাম  
ধৰা বহী।

**En route** (অং-ৰুট্) on the road বাওঁতে বাটত।

**Enconce** (এন্-কঙ্) *v. t.* to protect with  
earth work, to hide safely গড় বান্ধি বন্ধা  
কৰ, লুকাই থ, আঁৰ কৰ।

**Enshrine** (এন্-শাইন্) *v. t.* to enclose in a  
shrine, to cherish থানত থাপনা কৰ, স্নেহেৰে  
মনত ৰাখ, আভোলতালকৈ থ।

**Enshroud** (এন্-শ্ৰাউড্) *v. t.* to cover up ওপৰত  
কাপোৰ দি ঢাকি থ।

**Ensisform** (এন্-চিফৰ্ম) *adj.* cartilage তৰোৱালৰ  
নিচিনা আকাৰৰ।

**Ensign** (এন্-চাইন্) *n.* a sign, the national  
flag, a badge ধ্বজা, পতাকা, নিচান, কোলিক  
চিহ্ন। **Ensign-bearer** = পতাকাধাৰী, নিচানধাৰী।

**Ensilage** (এন্-চিলেজ্) *n.* a mode of preserving

green fodder in pits কেঁচা ঘাঁহ গাঁতত পেলাই  
সাঁচি থোৱা নিয়ম।

**Enslave** (এন্-স্লেভ্) *v. t.* to deprive of liberty,  
to subject to বন্দী কৰ, বশ কৰ। **Enslavement**  
*n.* slavery, bondage গোলামী, দাসত্ব।

**Ensnare** (এন্-স্নেয়াৰ) *v. t.* to entrap, to catch  
in a snare ফাশত পেলা।

**Ensure** (এন্-চিউ) *v. i.* to come after; to  
result (with from) উদ্ভব হ, পশ্চাতে ওলা,  
ঘট।

**Ensure** (এন্-শুৰৰ্) *v. t.* to make sure নিশ্চয়  
কৰ, খাটাইকৈ হোৱা। (see **Insure**).

**Entablature** (এন্-টেব্লে-টিউৰ) *n.* an architec-  
tural design above the columns পকীয়ৰ  
মুঠাৰ ওপৰৰ নক্সা কৰা ভাগ।

**Entail** (এন্-টেইল) *v. t.* to settle an estate  
on successive heirs পুত্ৰপৌত্ৰানুক্রমে ভোগ  
কৰিব পৰাকৈ সম্পত্তি আদি দান কৰ; to bring  
on, to produce as a consequence হোৱা,  
ঘটা। **It will entail heavy expenditure** =  
ইয়াত বহুত খৰচ পৰিব। **Entailment** *n.* সম্পত্তি  
ভগা বঁটা কৰিব নোৱাৰা স্বত্ব; উত্তৰ হওন।

**Entangle** (এন্-টেঙ্গল্) *v. t.* to involve, to make  
intricate, to ensnare জেট লগা, মেৰমুৱা,  
ফান্দত পেলা। **Entanglement** *n.* intricacy,  
perplexity জেট, পাক, সাজোৰ, বিমোৰ,  
সঙ্কট।

**Entente cordiale** (আটেট-কৰ্ডিয়েল) *n.* friendly  
understanding between states কোনো  
কোনো ৰাজ্যৰ ভিতৰত বিশেষ সন্তাব বা  
মিলাদ্ৰিতি।

**Enter** (এ'ক্টাৰ) *v. i.* to go or come in সোম,  
প্ৰবেশ কৰ, ভিতৰলৈ যা। — *v. t.* to join, to  
engage in যোগ দে, ; to enrol ভুক্তি কৰ, নাম  
লগা; to begin আৰম্ভ কৰ; to put into  
সুস্থতা, নিযুক্ত কৰ। **To enter a protest** =  
প্ৰতিবাদ কৰ। **To enter into** = to become  
a party to, to engage in গ্ৰহণ হ, যোগ দে,  
দলভুক্ত হ। **To enter on or upon** = to begin  
আৰম্ভ কৰ, গ্ৰহণ হ। **He entered upon his  
ninth year** = তেওঁৰ ন বছৰ হল। **To enter  
appearance** = হাজিৰ হ, উপস্থিত হ।

**Enteric** (এ'ণ্টাৰিক্) *adj.* of or pertaining to the intestines নাড়ীডুক সম্বন্ধীয়, ভিতৰ পেটৰ।

**Enterprise** (এ'ণ্টাৰপ্ৰাইজ্) *n.* a bold undertaking সাহসৰ কাম; an adventure ঝুঁকহ চেষ্টা; উদ্যম।

**Enterprising** (এণ্টাৰ-প্ৰাইজিং) *adj.* adventurous বিষম সাহসী, আকৌঁচা, উদ্যমশীল।

**Entertain** (এণ্টাৰটেইন্) *v. t.* to treat hospitably আলহ উদহ কৰি ৰাখ, আদৰ-সাদৰ কৰ; to amuse আশ্লাদিত কৰ; to maintain ৰাখ, নিযুক্ত কৰ; to cherish মনত ৰাখি থ, পালন কৰ। **Entertaining** *adj.* amusing আমোদী, বঙ্গীয়াল।

**Entertainment** (এণ্টাৰটেইনমেণ্ট) *n.* a banquet ভোজ, সৰাহ, সেৱাত্তক্ৰম; an amusement গানবাজনা, বং খেলা; appointment নিযুক্ত কৰণ। **Entertainment of a substitute in one's place**—এজনৰ সলনি আন এজনক নিযুক্ত কৰণ।

**Entrhal** (এ'ন্থে'ল্) *v. t.* to enslave বন্দী কৰ।

**Entrhalment** *n.* slavery দাসত্ব।

**Enthron** (এন্-থ্ৰন) *v. t.* place on a throne পাতিত তুলি বজা পাতি, সিংহাসনত বহুৱা।

**Enthronement** *n.* বজা পতা কাম, অভিষেক।

**Enthusiasm** (এ'ণ্ঠুজিয়েজ্) *n.* ardent zeal উদ্যম, উৎসাহ।

**Enthusiast** (এন্থুজিয়েষ্ট) *n.* one full of enthusiasm উৎসাহীলোক। **Enthusiastic**,—*al adj.* zealous, ardent উদ্যমশীল, উৎসাহী, উৎসাহ, উৰাউল।

**Entice** (এ'ণ্টাইচ) *v. i.* to incite, to induce ফুহুলা, প্ৰলোভন দে। **Enticement** *n.* inducement, allurements প্ৰলোভন, ফুহুলনি।

**Entire** (এন্টাইয়াৰ্) *adj.* an unbroken whole, complete গোটেই, সম্পূৰ্ণ, ভাৱে, বেৰাক, সমুদয়; not castrated, as of a horse খাহী নকৰা, পাঠা (যেনে ঘোঁৰা)। —*n.* the whole গোটেই বিনি; a stallion পাঠা ঘোঁৰা। **Entirely** *adv.* সম্পূৰ্ণৰূপে, একেবাৰেই।

**Entirely** (এন্টাইয়াৰ্) or **Entireness** *n.* the whole সম্পূৰ্ণতা, গোটেইটো, পূৰ্ণ অৱস্থা; completeness.

**Entitle** (এ'ণ্টাইটল) *v. t.* to style বোল, নাম দে; to give a claim to স্বত্বমান কৰ, যোগ্য হ, অধিকাৰী হ।

**Entity** (এণ্টিটি) *n.* existence অস্তিত্ব; a real substance আচল সাৰ বস্তু।

**Entomb** (এ'নটুম্) *v. t.* to bury কবৰ দে, পোত।

**Entomology** (এণ্টমলজি) *n.* the science of insects পোক বিজ্ঞান। **Entomologist** *n.* পোক-বিজ্ঞানবিৎ।

**Entourage** (এং-টু-বেয়্) *n.* followers লা-লিগীৰা।

**Entozoa** (এণ্টেজোএ) *n. (pl.)* animals that live inside some other animals আন অন্তৰ পেটত হোৱা জীৱ, যেনে কৃমি।

**Entrails** (এ'ণ্ট্ৰেইলজ্) *n. (pl.)* the internal parts of an animal, intestines নাড়ীডুক, পেট।

**Entrammel** (এন্ট্ৰেমেল্) *v. t.* জপটয়া; আছকাল কৰ।

**Entrance** (এন্ট্ৰেন্স) *n.* act of entering প্ৰৱেশ; power of entering সোমাবলৈ অনুমতি, সোমাবৰ অধিকাৰ; the place for entering দ্বাৰামুখ, ওলোৱা সোমোৱা বাট, পদূলি; the beginning আৰম্ভণ। **The Entrance Examination**—matriculation প্ৰৱেশিকা মহল, প্ৰধান বিদ্যালয়ত পঢ়িবলৈ কৰ্মভাবান কৰা মহলা। (L. *intrare* = to enter).

**Entrance** (এ'ন্ট্ৰেন্স) *v. t.* to fill with excessive joy বসন্ত উদ্ভাৱল কৰ, আশ্লাদিত বেহুচ কৰ। **Entrancement** *n.* বসন্ত উদ্ভাৱল হোৱা অৱস্থা। **Entrancing** *pa. adj.* charming মনমোহা।

**Entrap** (এ'ন্-ত্ৰেপ) *v. t.* to ensnare, to catch in a trap ফান্দত পেলা, জালত পেলাই ধৰ, কুণ্ডত সুৰা। **Entrapment** *n.*

**Entreat** (এন্-ত্ৰিট্) *v. t.* to beseech, to supplicate প্ৰাৰ্থনা কৰ, কাঁওৰাওঁকৈ ধৰ। **Entreatment** *n.* কাওঁৰাওঁ, কাকূতি।

**Entreaty** (এন্-ত্ৰিটি) *n.* earnest prayer কাকূতি, অনুমন্ত-বিনয়, প্ৰাৰ্থনা।

**Entree** (অং ট্ৰে) *n.* admittance সোমাবৰ

অনুমতি ; a prelude in music ডালিমী ; a formal entry বীতিমত প্রবেশ ; a made-dish দোবাবাব সিদ্ধাই দিয়া খাদ্য ।

**Entrench** ( এন্-ট্ৰেন্‌শ্ ) or **Intrench** *v. t.* to fortify with a trench around চাৰিওফালে গড় খাইবোৰে বেঁটন কৰ । **Entrenchment** *n.* a ditch and a parapet made as protection against an enemy গড় আৰু তাৰ লগৰ খাইব ।

**Entropy** ( এন্-ট্ৰ-পি ) *n.* (In physics) the amount of thermal energy that can be utilised for mechanical work ব্যৱহাৰযোগ্য তাপ শক্তিৰ পৰিমাণ ।

**Entrust** ( এন্-আফ্‌ ) or **Intrust** *v. t.* to commit to the care of গছা, জিযাত ৰাখ, ভাব দে ; হস্ত কৰ ।

**Entry** ( এন্‌ত্ৰি ) *n.* the act of entering প্রবেশ ; a passage পদূলি, দৰলৈ সোমোৱা বাট ; প্রৱৃষ্টি ; item written লেখা হিচাপ, লেখা কথা, দফা ।

**Entry-money** = ভত্তি মাচুল । **Port of entry** ( see Port ).

**Entwine** ( এন্-টাইন্‌ ) *v. t.* to interlace ব, মেৰা, ছাট, পকা, সান্ধোৰ ।

**Entwist** ( এন্-টুইষ্ট ) *v. t.* to twist round মোচৰ, পকা ।

**Enumerate** ( ইনিউমাৰেট ) *v. t.* to count the number of গণ, গণনা কৰ, লেখ, গতি কৰ । **Enumeration** *n.* act of numbering গণনা, লেখ কৰণ । **Enumerator** *n.* one who enumerates গতিকাৰক ।

**Enunciate** ( ই-নান্-শিয়েট ) *v. t.* to state, to pronounce distinct-ly বুজাই ক, ফুটাই মাত ।

**Enunciation** ( ই-নন্-শিয়েশন্ ) *n.* a distinct statement, utterance of words ছোলেচা বৰ্ণনা, পাঠ, সূত্ৰ, উক্তি ।

**Envelop** ( এন্-ভেলপ্‌ ) *v. t.* to cover on all sides by wrapping মেৰাই ঢাক, ছাট, ঢাকি ধৰ ।

**Envelope** ( এন্-ভেলপ্‌ ) *n.* that which warps or covers চিঠিৰ খাম, লেফেফা । **Envelopment** *n.* covering on all sides আচ্ছাদন, ঢাকন ।

**Envenom** ( এন্‌ভেনন্‌ ) *v. t.* to infuse venom into বিহ দে, বিষাক্ত কৰ ।

**Enviable** ( এ'নভিএবল্‌ ) *adj.* that may excite envy দৰ্শাজনক ; desirable বাঞ্ছনীয় ।

**Envious** ( এন্‌ভিয়চ ) *adj.* feeling envy বিয়লীয়া, চকুচৰহা, চকুপোৰা, হিংসাকুৰীয়া । **Enviousness** *n.* বিয়লীয়া গুণ ।

**Environ** ( এন্‌-ভাইবন্‌ ) *v. t.* to surround বেঁটন কৰ to invest ঘেৰি ধৰ, অববোধ কৰ ।

**Environs** ( এন্‌-ভাইবণ্‌ ) *n.* ( *pl.* ) places that lie around a city, neighbourhood চাৰিওফালে দাঁতিয়ে কাষৰে থকা ঠাই, নগৰৰ চাৰিওফালৰ গাওঁ-ভূই, ওচৰ-চুবুৰী, পাৰ্শ্ববৰ্ত্তী স্থান ।

**Environment** *n.* surrounding, influence exercised by the neighbourhood ওচৰ-চুবুৰীয়া ঠাই, ওচৰ-চুবুৰীয়াৰ গতি-গোত্ৰ ।

**Envoy** ( এন্‌-ভই ) *n.* a messenger to a foreign country বাজ দূত, কটকী ।

**Envy** ( এন্‌ভি ) *v. t.* to grieve at the prosperity of others বিয়াল কৰ, হিংসা কৰ । — *n.* grief at the sight of another's prosperity বিয়াল, খেপ, হিঙ্গাব, দৰ্শা, চকুচৰহা গুণ । — *pr. p.* **Envying** ; ( *Pa. t.* and *Pa. p.* **Envied** ).

**Enwrap** ( এন্‌-ৱেপ্‌ ) *v. t.* to wrap up, to perplex মেৰা, বিবুদ্ধি কৰ ।

**Epaulet, Epaulette** ( এপল্‌-এট্‌ ) *n.* a badge worn by a military or naval officer পট্টনীয়া বিষয়াই বাহুব ওপৰে জেমাতি পিন্ধা পদবী চিন ।

**Ephemera** ( এফ্‌-ইমেৰ-আ ) *n.* an insect that lives a short time only ফুটি, এবিধ পাখি লগা পতঙ্গ, খন্তেকীয়া জীৱ ।

**Ephemeral** ( এফ্‌-ইমেৰ্‌-এল ) *adj.* short-lived, lasting for a day only খন্তেকীয়া, অলপহতুৱা, দিনতীয়া ।

**Epic** ( এপিক্‌ ) *adj.* containing heroic narration in poetry সংগ্ৰাম সম্বন্ধীয় পদশুধি বিষয়ক । — *n.* a heroic poem বীৰত্ব প্ৰিয়ক মহাকাব্য ( যেনে ৰামায়ণ আৰু মহাভাৰত ) । The epic age = ৰামায়ণ মহাভাৰতৰ সময় ।

**Epicentre** ( এপিচেণ্টাৰ ) *n.* area of the earth's surface immediately above the centre of

origin of an earthquake ভূমিকম্পৰ উৎপত্তিস্থলৰ ঠিক ওপৰতে থকা ভূগুহ।

**Epicurean** (এপি-কিউ-বিয়ান) *adj.* pertaining to the Greek philosopher Epicurus ঐট দেশীয় পণ্ডিত এপিকিউৰচ সম্বন্ধীয়; given to luxury ভোগ-বিলাসী। —*n.* ডোজনপ্ৰিয় লোক।  
**Epicureanism** *n.* বিলাসিতা।

**Epidemic**, —**al** (এপিডেমিক্) *adj.* affecting many at a time দেশব্যাপক; general একেৰাৰে অনেকক ধৰা, জাউৰীয়া। **Epidemic** *n.* prevailing disease মৰক, মাউৰ, জাউৰীয়া বা জাঙলীয়া বোগ। সংক্ৰামক বোগ।

**Epidemiology** (এপিডেমিয়লজী) *n.* সংক্ৰামক বোগৰ বিজ্ঞান।

**Epidermis** (এপিডাৰ্মিচ্) *n.* the cuticle or scarf-skin মাখি-হাল।

**Epiglottis** (এপিগ্লটচ্) *n.* the cartilage at the root of the tongue আলজিবা, জিবাৰ, গোৰালি ভাগ।

**Epigone** *n.* সৰুসুৰা বংশ।

**Epigram** (এপিগ্ৰেম্) *n.* a short poem on one subject কোনো ভাবমূলক সৰু পদপুথি; a concise and pointed saying ষোড়োনা, টেটুকুটীয়া কথা। **Epigrammatic**, —**al** *adj.* concise and pointed সংক্ষেপ অথচ কেটেৰা।

**Epigraph** (এপিগ্ৰাফ্) *n.* an inscription on a building, a motto কোনো পকী ঘৰৰ ওপৰত লিখা সংক্ষেপ কথা, পটভৰ।

**Epilepsy** (এপিলেপ্টি) *n.* a disease accompanied by convulsive seizures আঁৱৰীয়া বেমাৰ, মূগীৰোগ, মূছী, মুছৰ্ছৰ যোৱা বেমাৰ, সন্ধ্যাস বোগ।

**Epileptic** (এপিলেপটিক্) *n.* an epileptic patient আঁৱৰীয়া বেমাৰী। —*adj.* আঁৱৰীয়া বেমাৰ সম্বন্ধীয়।

**Epilogue** (এপিলাগ্) *n.* a concluding speech সামৰণি কথা, শেহৰ উক্তি। **Epilogic** or **Epilogistic** *adj.*

**Epiphany** (এপিফেনি) *n.* the manifestation of Christ বীত ঐতিহ্য আবিৰ্ভাৱ, ঐতিহ্য অৱতাৰ বিষয়ক উৎসৱ।

**Episcopacy** (এপিষ্কপেচী) *n.* the Government

of the church by bishops খ্ৰীষ্টিয় ধৰ্ম শাসন প্ৰণালী, বিচপাধিকাৰ। **Episcopal** *adj.* belonging to the bishops ধৰ্মাধিকাৰী বিষয়ক।

**Episode** (এপি-চ'দ) *n.* an interesting story or event in a narrative প্ৰসঙ্গ, পটভববৰ্ণন কোৱা কোনো বৃত্তান্ত, কোনো কথাৰ প্ৰসঙ্গত উল্লেখ কৰা ঘটনা। **Episodal**, **Episodic** *adj.* প্ৰাসঙ্গিক।

**Epistle** (এ-পিচল্) *n.* a letter পত্ৰ, গুৰুঘৰীয়া চিঠি বা কাকত।

**Epistolary** (ই-পিষ্টলেৰী) *adj.* consisting of or pertaining to letters চিঠি-পত্ৰ বিষয়ক।

**Epitaph** (এপি-টেফ্) *n.* an inscription on a monument কবৰৰ ওপৰত লিখা মৰণবৃত্তান্ত, মৃত্যু চিহ্নাঙ্কিত কথা।

**Epithem** (এপিথেম্) *n.* a soft medical application গাত ঘঁহা বা লগোৱা মলমৰ দৰে কোমল দৰব।

**Epithet** (এপিথেৎ) *n.* a title, an expression denoting certain quality উপাধি, গুণ-বাচক নাম। **Epithetic** *adj.*

**Epitome** (এপিটম্) *n.* an abridgement as of a book সংক্ষিপ্ত সাৰ, সাৰসংগ্ৰহ।

**Epitomise** (এপিট'মাইজ) *v. t.* to abridge, to condense সংক্ষেপ কৰ, চূৰ্ণ কৰ, সাৰসংগ্ৰহ কৰ।

**Epizoon** (এপিজুন) *n.* an external parasitic animal পৰাণভোজী জন্তুবিশেষ। *pl.* **Epizoa**.

**Epizootic** (এপিজুটিক) *adj.* diseases prevalent among animals, corresponding to epidemic among men গৰু-মহুৰ সংক্ৰামক বোগ। (যেনে—চৰকা)।

**Epoch** (এ'প'ক) *n.* a remarkable period of time কোনো বিশেষ ঘটনাপূৰ্ণ সময়, শক। **Epoch-making**=capable of making a new era নতুন যুগাবস্থাকাৰী। **To make or mark an epoch**=নতুন যুগ আৰম্ভ কৰা; to begin an era নকৈ চন আৰম্ভ কৰা।

**Epode** (ইপোড) *n.* a kind of lyric poem এবিধ গীতিকবিতা; এনে কবিতাৰ একোটা স্তৱক দীঘলীয়া চৰণগুচ্ছৰ পাচত চুটি চুটি চৰণেৰে গঠিত স্তৱক থাকে।



**Epopee** ( ইপোপি ) *n.* epic poem মহাকাব্য ।

**Epos** ( ইপোছ্ ) *n.* the elementary stage of epic poetry মহাকাব্যৰ প্ৰাথমিক অৱস্থা ।

**Epsom** ( ইপচম্ ) *n.* চাৰ্ভেৰ নগৰ ; salt লোণ ।

**Equable** ( ইক্বেবল্ ) *adj.* equal and uniform, not variable সমান, একেৰকম ; of even temper স্থিৰ-জ্বৰ । **Equability, equableness** *n.* uniformity সমতা, তুল্যতা ।

**Equal** ( ইক্বেল্ ) *adj.* of the same value, identical, uniform, fit সমান, তুল্য, একে, একেকাৰ, একেআগী ; just ঠিক, স্বাৰ্থ ; adequate উপযুক্ত । —*n.* one of the same rank or age সমনীয়া মানুহ । —*v. t.* to make equal to সমান কৰ ।

**Equal to the occasion**—জোৰাই জোৰাই ।

**Equality** ( ইক্বেলিটি ) *n.* sameness তুল্যতা, সমতা ।

**Equalise** ( ইক্বেৰেলাইজ্ ) *v. t.* to make equal সমান কৰ, সমতুল্য কৰ, একেআগী কৰ । **Equalisation** *n.* সমান কৰণ ।

**Equally** *adv.* in the same degree or proportion সমানে, একেদৰে ।

**Equanimity** ( ইক্বে-নিমিটি ) *n.* evenness of mind or temper সৌম্যভাব, মনৰ স্থিৰতা ।

**Equation** ( ই-ক্বে-শ্বন্ ) *n.* reduction to a mean proportion, the act of making equal সমানুপাত, সমান কৰণ । **Personal equation**—সাধাৰণ ভ্ৰম ; স্বাভাবিক ভুল সংস্কাৰ ।

**Equator** ( ইক্বেটেৰ ) *n.* a great circle dividing the lobe into northern and southern hemispheres বিষুব রেখা, পৃথিৱীৰ মধ্য-বেষ্টন রেখা ।

**Equatorial** ( ইক্বেটেৰিয়েল ) *adj.* pertaining to the equator মধ্য-বেষ্টন রেখাৰ ওচৰৰ বা সেই বেখা সম্বন্ধীয় । —*n.* an astronomical instrument একপ্ৰকাৰ দূৰ্কাণ যন্ত্ৰ ।

**Equerry** ( এক্-উই-ৰি ) *n.* an official in the royal household who has the care of horses দৌৰা-চোৱা ৰাজ-অনুচৰ ।

**Equestrian** ( ইক্-ৱেষ্ট্ৰিয়ান্ ) *adj.* pertaining to horses or horsemanship অশ্ব বা অশ্বাৰোহন বিষয়ক, দৌৰাচোৱাৰী । —*n.* দৌৰাচোৱাৰী লোক ( মাইকী ) ।

**Equi** ( ইকুই ) *n.* a prefix meaning equal সমান বুজুৱা উপসৰ্গ ।

**Equiangular** ( ইকুই-এঞ্জুলাৰ ) *adj.* of equal angles সমানকোণী ।

**Equidistance** ( ইকুই-ডিচ-টেঞ্চ্ ) *n.* equal distance কেউফালৰ পৰা সমান দূৰ, সমদূৰ ।

**Equilateral** ( ইকুই-লেটাৰেল ) *adj.* having all sides equal সমভুজী ।

**Equilibration** ( ই-কিউ-লি-ব্ৰে-শ্বন্ ) *n.* equipoise সমান ওজন, সমভাৰতা, সমান গধুৰ ।

**Equilibrium** ( ই-কুই-লি-ব্ৰিয়াম্ ) *n.* equality of force or weight সমান ভাৰ বা ভৰ ; level position কোনোফালে ওখ চাপৰ নোহোৱা সমান ।

**Equine** ( ই-কুইন ), **Equinal** *adj.* pertaining to horses দৌৰা সম্বন্ধীয় । **Equinus** ( ইকুইনিয়া ) *n.* horse-pox দৌৰাৰ আই ওলোৱা বেমাৰ ।

**Equinox** ( ই-কুই-নকচ্ ) *n.* the time when the days and nights are of equal length দিন আৰু ৰাতি দুয়ো সমান হোৱা কাল ; সূৰ্য্য পৃথিৱীৰ মধ্যবেষ্টন বেখা পাৰ হোৱা কাল ( ২১ মাৰ্চৰ আৰু ২৩ চেপ্টেম্বৰ ) ।

**Equinoctial** ( ই-কুই-নক্-শ্বেল্ ) *adj.* pertaining to the equinoxes সম দিবাবাত্ৰ কাল বিষয়ক । —*n.* the celestial equator সূৰ্য্যমণ্ডল ।

**Equip** ( ই-কুইপ্ ) *v. t.* to furnish with everything needed for any work সকলোবিলাক যো-জা কৰি দি, আহিলাপাতি আয়োজন কৰি দি, যুগুত কৰি যতাই দি, সজা ।

**Equipage** ( ই-কুই-পেজ্ ) *n.* furniture, a carriage and attendants আচৰাব, আহিলাপাতি, সবঞ্জাম । **Equipment** *n.* outfit যো-জা কৰণ, আচৰাব, সবঞ্জাম, সঁজুলি ।

**Equipoise** ( ই-কুই-পইজ্ ) *v. t.* to counter-balance ফেৰ মাৰ, সমান কৰ । —*n.* equality of weight or force সমান গধুৰতা, সমান ওজন ।

**Equitable** ( এক্-উই-টেবল্ ) *adj.* impartial, fair, showing equity আযা, নিৰপেক্ষ, দস্তৰমত, উচিত । **Equitableness** *n.*

**Equity** ( একুইটি ) *n.* moral justice, fairness আয় নীয়াসা, আযাতা, হিতাহিত জ্ঞানমতে বিচাৰ । **Equity of redemption**—বন্ধকী জমী খালাচ

কবিবৰ নিমিত্তে আদালতৰ পৰা দিয়া সময়, বন্ধক উদ্ধাৰৰ ব্যৱস্থা। *Court of equity* = একেবাৰেই লিখিত আইনমতে বিচাৰ নকৰি সাধাৰণ তিতাহিত জ্ঞানমতে বিচাৰ কৰা আদালত; ন্যায় যুক্তি বিচাৰ সম্বন্ধীয় আদালত। বন্ধকী সম্পত্তি খালাচ কৰাৰ পিছত বন্ধকৰ মূল্য।

**Equivalent** (ই-কুই-ভেলেণ্ট্) *adj.* equal in value, worth, meaning etc. একে, সমান মূল্যৰ বা গুণৰ, একে অৰ্থৰ। — *n.* a thing equivalent সলনি, সমতুল্য বস্তু।

**Equivocal** (ই-কুই-ভ'-কেল্) *adj.* of doubtful meaning, ambiguous; suspicious দ্বিঅৰ্থক, দোভাচলীয়া, দুপকীয়া, সন্দেহজনক।

**Equivocate** (ই-কুই-ভ'-কেট্) *v. t.* to speak ambiguously with a view to mislead বাগতি খেলা, চাচৰি কোবা, দুপকীয়া কথা ক, ছলাহী কথা ক। **Equivoke, Equivoque** *n.* equivocation বাগতি, চাচৰি; a quibble ছলাহী কথা, দোপাকী ভেপাকী কথা।

**Era** (ইৰে') *n.* a period of time from which a series of years is reckoned শক, চন, শকাব্দ।

**Eradiate** (ই-ৰেডিয়েট্) *v. i.* to shoot, out as rays of light ব'দ ওলোৱাদি ওলা। **Eradiation** *n.* পোহৰ বিস্তাৰ।

**Eradicate** (ইৰেডিকেট্) *v. t.* to uproot, to extirpate সমূলে নাশ কৰ, উভালি পেলা, জইন মাৰ। **Eradicated** *adj.* উভলা। **Eradication** *n.* act of pulling up by the roots উভালন, উম্বলন, উৎপাটন।

**Erase** (ইৰেজ্) *v. t.* to scrape out চাঁচি পেলা, চুচি উঠা। **Eraser** *n.* one who or that which erases চাঁচনী, আখৰ মোহাৰি তোলা-যন্তন, আখৰ মোহৰা।

**Erasure** (ইৰেজৰ্) *n.* act of rubbing out কাট-কুট; the place which has been rubbed out চোচা বা মোহৰা ভাগ, মোহৰি উঠোৱা দাগ।

**Ere** (এব্) *adv.* or *prep.* before, sooner than আগৰ, পূৰ্বে, বেগতে। **Erelong** *adv.* soon অবিলম্বে, সোনকালে। **Erenow** *adv.* before this time ইতিপূৰ্বে, ইয়াৰ আগৰে।

**Erewhile** *adv.* some time before কিছুদিন আগৰে।

**Erebus** (এৰিবাচ) *n.* the lower world, hell নৰ্কস্থান; ৰসাতল।

**Erect** (ই-ৰেক্ট্) *v. t.* to set, upright, to raise, to build থিয় কৰ, উঠা, সাজ, নিৰ্মাণ কৰ, তোল। — *adj.* upright থিয়, পোন। **Erection** *n.* a setting upright act of building a structure নিৰ্মাণ, গঠন, সাজন, ঘৰ।

**Eremit** (এৰেমাট্) *n.* a hermit, a recluse সন্ন্যাসী, তপস্বী।

**Erg** (এৰ্গ) *n.* the unit of work done by a force which acting upon a mass produces a certain velocity কোনো যন্তৰ বলত কৰিব পৰা কামৰ বন্ধা নিৰিখ। (Gr. *ergon* = work).

**Ergo** (আৰ্-গ') *adv.* therefore এতেকে।

**Ergot** (এৰ্গট্) *n.* a disease of certain plants and grasses মোৱা পোক।

**Ermine** (এৰ্মাইন্) *n.* a species of animal or its fur এবিধ কোমল নোম থকা মেকুৰী জাতীয় জন্তু বা তাৰ নোম।

**Erode** (ই-ৰ'দ) *v. t.* to eat away ক্ষয় কৰ, খাই নে (যেনে মাৰমৰে)।

**Erosion** (ইৰ'জন্) *n.* act of eating away ক্ষয় কৰণ **Erosion of a river** = গৰাখহনীয়া।

**Eros** (ইৰছ) *n.* কাম; কামদেৱতা।

**Erotic** (এ'ৰ-অ-টিক্) *adj.* amatory প্রেমপূৰ্ণ, প্রেমাসক্ত।

**Err** (এৰ) *v. t.* to go astray, to mistake লৰচৰ হ, বিপথগামী হ, ভুল কৰ। **To err on the side of liberality** = not to be too liberal কপট-চৰণ কৰ।

**Errand** (এৰেণ্ড) *n.* a message, a commission to do something সমাচাৰ, বাতৰি, দূতৰ কাম, কোনো কাৰ্য্যৰ উপলক্ষে প্রেৰণ। **To go an errand** = বাতৰি লৈ যা। **To make an errand** = কোনো ঠাইলৈ যাবলৈ চেলু বিচাৰি ল। **A fool's errand** = অনাহক কাম, মৰ্থাণী কাম।

**Errant** (এ'ৰেণ্ট্) *adj.* wandering, roving ফুৰি ফুৰা, ভ্ৰমণকাৰী, স্থিতাপি নথকা। **Errantry** *n.* a wandering state ভ্ৰমি ফুৰা অৱস্থা।

**Erratic** (ইবেটিক্) *n.* a wanderer ভ্রমি ফুৰোতা।

—*adj.* স্থিতাপি নোহোৱা, অস্থিৰ; wandering, irregular ঘূৰি ফুৰা, চকল।

**Erratum** (ইবেটাম্) (*pl.*) **Errata** *n.* an error in writing ভুল, অশুদ্ধ কথা; a list of errors in a book ভুল সংশোধনী লিপি।

**Erroneous** (এ'ব-ব'-নিয়চ্) *adj.* erring, wrong, mistaken ভুলজনক, অশুদ্ধ, অসঙ্গত, ভ্ৰান্তিজনক, ঠেক নোহোৱা।

**Error** (এ'বৰ্) *n.* mistake, blunder, fault ভুল, ভ্ৰান্তি, দোষ।

**Erstwhile** (আৰ্ট'-হোৱাইল) *adv.* formerly আগেয়ে, ইতিপূৰ্বে।

**Eruptate** (ইৰাক্টেট্) *v. t.* to belch out উগাৰ মাৰ।

**Eruption** *n.* a violent ejection of wind উগাৰ, উদ্গীৰণ।

**Erdite** (ইৰুডাইট্) *adj.* learned বিদ্বান, জ্ঞানী।  
—*n.* বিদ্বান লোক, পণ্ডিত লোক।

**Erudition** (ইৰুডিছন্) *n.* knowledge gained by study, learning পণ্ডিত্যলি, শাস্ত্ৰজ্ঞান।

**Eruption** (ইবপ্ৰুশন্) *n.* a bursting forth, a breaking out of postules on the skin ফাটি-ফুটি ওলোৱা কাৰ্য্য, গাৰ ছালৰ ওপৰত ফুটি ওলোৱা জগ বা ফোঁহা। **Volcanic eruption**—আগ্নেয়োপাত।

**Eruptive** (ইৰাপ্ৰুভ্) *adj.* bursting out ফুটি ওপৰলৈ ওলোৱা।

**Erysipelas** (এৰিচিপিলিচ্) *n.* a disease in the face marked by redness of the skin মুখত হোৱা বঙা শালমণ।

**Escalade** (এ'চকেলেড্) *n.* the act of mounting the walls of a fortress by means of ladders জখলা দি দুৰ্গৰ গড় পাৰ হওন। —*v. t.* to scale the walls of a fortress জখলা দি দুৰ্গৰ গড় পাৰ হ।

**Escape** (এ'চ-কেপ) *v. t.* to free from, to evade by flight সাৰ, পলা, এৰা, পলাই সাৰ; to issue উলিয়া, বাহিৰ কৰ। —*v. i.* to become free, to flee পলাই য়া, বন্ধা কৰ, সাৰ, মুকলি হ, ওলাই য়া। —*n.* act of escaping সাৰণ, পলায়ন। **Escapees** (ইস্কেপিচ্) *n.*

(*pl.*) persons evading confinement পলাতক, পলাউবিয়া লোক সকল।

**Escapade** (এ'চ্-কে'-পেড্) *n.* an escape সাৰণ; a mischievous freak ফালৰি কাটন, টালি-বাজি, বাগি দুগা। **Escape clause** দলিলত দিয়া চৰ্ত্তৰ ভিতৰত দলিল দিওঁতাৰ বাধ্য নথকা চৰ্ত্ত।

**Escapement** (এ'চকেপ্'মেণ্ট) *n.* means of escape সাৰণ, এৰণ; a contrivance in the time-piece allowing the tooth of a wheel to escape at each vibration ঘৰীৰ কোনো এটা চকৰিৰ খাজে খাজে লাগি যোৱা হাঁকোটাৰ দৰে যতন। **Escape value** *n.* a value in a boiler to let the steam escape ইঞ্জিনৰ ধোঁৱা উলিওৱানল।

**Escarp** (এ'চ্কাৰ্প্) or **Escarpment** *n.* a steep slope থিয় আগবৰীয়া ঠাই, এবৰীয়া দাঁতি বা কাষ।

**Escheat** (এ'চচিট্) *n.* forfeiture of land for want of an heir ওৱাৰিচ নোহোৱা বাবে চৰকাৰি হোৱা মাটি। —*v. t.* or *v. i.* to confiscate, to fall to the lord of the estate বাজাপ্ত কৰ বা হ, চৰকাৰি হ, বাজগামী।

**Eschew** (এ'চ্-ছ্) *v. t.* to shun পৰিত্যাগ কৰ, এৰি দে; to flee from পলা।

**Escort** (এস্কৰ্ট্) *n.* a guard, an attendant বৰখীয়া, লগৰীয়া, পালী-প্ৰহৰীয়া, ঠাট্ঠকট্। —*v. t.* to attend as a guard বৰখীয়া হৈ লগত য়া।

**Esculapian** (এচ্-কিউ-লে-পিয়েন্) *adj.* relating to the art of healing বৈদ্যশাস্ত্ৰ বিষয়ক। **Esculapius**—God of medicine ঋতুৱৰী, অস্থিনীকুমাৰ।

**Esculent** (এচ্-কিউ-লেণ্ট) *adj.* edible, fit to be used by man as food ভক্ষণীয়, খাদ্যোপযোগী।

**Escutcheon** (এস্ক্চন্) *n.* a family shield or coat of arms কোলিক চিহ্ন থকা ঢাল বা বাক। **A blot on the escutcheon**—কলঙ্ক, বদনাম।

**Esophagus** (ইচ'ফ'গচ্) *n.* the gullet নেল্, টেটুৰ নলী।

**Esoteric** (এ'চ-অটাৰিক) *adj.* inner, secret গূঢ়, গোপনীয়, গুপ্ত।

**Especial** (এ'চ-পেখেল) *adj.* special, principal,

particular বিশেষ, প্রধান, যুগ্ম, আত্মতীয়া। —*ly adj.* particularly বিশেষকৈ।

**Esperanto** (এচপেৰেণ্টো) *n.* an artificial language designed as a medium for all races কৃত্ৰিম আন্তৰ্জাতিক ভাষা।

**Espionage** (এ'স্পায়নেজ) practice of employing spies চোৰাংচোৰা বখা দস্তব, চোৰাং চোৰাৰ কাম।

**Esplanade** (এচ-প্লে-নেড্) *n.* an open space before a citadel দুৰ্গৰ সন্নিৱিষ্ট মুকলি সমান ঠাই; any level space for walling জুৰ লৈ ফুৰাচকা কৰা মুকলি সমান ঠাই।

**Espouse** (এচ-পাউজ্) *v. t.* to give in marriage, to wed বিয়া দৈ, বিয়া কৰ; to embrace, as a cause পক্ষাবলম্বন কৰ, কাৰো কলীয়া হৈ সহায় কৰ।

**Espousal** (এচ-পাউজেল্) *n.* act of espousing বিয়া দেওন, পক্ষাবলম্বন। (*pl.*) a marriage contract বিয়াৰ বন্দৰস্ত।

**Espirit de corps** (এচ-প্ৰি-ভি-কৰ) *n.* regard for the character of the party to which one belongs স্বজাতি ভাব, আপোন দলৰ প্ৰতি আসক্তি।

**Esprit fort** (এচ-প্ৰি-ফ'ৰ) *n.* strong-minded person বৰ গহীন স্বভাৱৰ লোক।

**Espy** (এচ-পাই) *v. t.* to see at a distance, to observe, to watch নিৰীক্ষণ কৰ, আঁতৰৰ পৰা ঘন, টলক, টলক থাক। **Espial** *n.*

**Esquire** (এচ-কোৱায়াৰ) *n.* a landed proprietor ভূ-স্বামী; a title of dignity or of courtesy সন্মান সূচক উপাধি, ভাঙবীয়া।

**Essay** (এ'চ-এ') *n.* a trial চেষ্টা, পৰীক্ষা; a written composition বচনা, প্ৰবন্ধ। —*v. t.* to try, to make experiment of চেষ্টা কৰ, পৰীক্ষা কৰি চা, প্ৰমাণ বৃদ্ধ। **Essayist** *n.* প্ৰবন্ধ লিখক, প্ৰমাণ বৃদ্ধ।

**Esse** (এচি) *n.* actual existence প্ৰকৃত অস্তিত্ব, সত্তা। **In esse** = বিদ্যমান।

**Essence** (এ'চেঞ্চ) *n.* the inner nature of a thing সাৰভাগ, আচল গুণ; the extracted virtues of any drug আৰক, সত্ত; a perfume গোন্ধ তেল, আভৰ।

**Essential** (এ'চ-এন্-য়েন্) *adj.* highly necessary, indispensable অতি আৱশ্যক, বৰ লাগতিয়াল; highly rectified বিশুদ্ধ, শোধিত। —*n.* something indispensable, a leading principle মূল সাক্ষ্য বস্তু, আল বস্তু, প্ৰধান উপাদান। **Essentiality** *n.* আৱশ্যকতা, প্ৰধান অঙ্গ।

**Establish** (এষ্টেব্লিশ্) *v. t.* to settle, to fix, to set up স্থাপন কৰ, দৃঢ় কৰ, পাতি; to prove a point কোনো কথা প্ৰমাণ কৰ।

**Established** *adj.* fixed, instituted by law অবস্থাপিত প্ৰতিষ্ঠিত, অলৰ।

**Establishment** *n.* fixed state সংস্থাপন, নিগাজি বাহাৰ; a place of residence or business কাৰ্গা, চিৰস্তা; officers connected with an establishment কৰ্মচাৰী দল, আমোলা সকল; কামচলোৱা লোকবিলাক।

**Estaminet** (এচটামিনেট্) *n.* a cafe সৰু পানশালা।

**Estate** (এ'ষ্টেট্) *n.* condition অৱস্থা; landed property মাটিবাৰী, জমীদাৰী, মহল, বাগিছা; fortune ধনসম্পত্তি। (*pl.*) dominions ৰাজ্য।

**The estate of the realm** = ৰাজকীয় প্ৰধান মন্ত্ৰী তিনি দল, যেনে ধৰ্মাধ্যক্ষ লৰ্ড সকল, ব্যৱস্থাপক লৰ্ড সকল, আৰু বৰমুৰীয়া প্ৰজাদল।

**Esteem** (এষ্টিম্) *v. t.* to value, to regard with respect আদৰ কৰ, মান কৰ, মূল্যমান বিবেচনা কৰ; to consider, to think অনুভব কৰ, বোধ কৰ, ভাবিল। —*n.* high regard, high estimation মান, সম্ভৱ, আদৰ, ভাৱ।

**Esteemed** *adj.* respected মাতিমান।

**Estimate** (এষ্টিমেট্) *v. t.* to calculate, to set a value on মূল্য নিৰূপণ কৰ, গণ, টকা কৰ। —*n.* reputation যশস্যা, খ্যাতি; a valuing in the mind আন্দাজ, অনুমান, টকা, হিচাব। **Estimable** *adj.* worthy of esteem আদৰণীয়, আন্দাজ কৰিব পৰা।

**Estimation** (এষ্টিমেছন্) *n.* act of estimating মূল্য নিৰূপণ কৰণ, টকা কৰণ, বিবেচনা, প্ৰজ্ঞান; conjecture আন্দাজ; esteem, honour সন্মান।

**Esthetic** see Aesthetic.

**Estop** (এষ্টপ্) *v. t.* to stop মচলা কৰ, বাধা জন্ম।

**Estoppel** (এচ-তপেল) *n.* a conclusive

evidence which cannot be denied অকাট্য প্রমাণ; the state of being estopped বাধা, প্রতিবন্ধক; (*legal*) the being precluded from an action by previous acts of one's own পূর্বে করা বা হোরা নিজের কার্যগুণে বাধা বা অচল। **Estoppel** *n.* প্রতিবন্ধক।

**Estrange** (এ'চ-ট্রেঞ্জ) *v. t.* to alienate in feeling বিপক্ষ ভাব কব, সম্ভাব নোহোরা কব, বিচ্ছেদ জন্মা।

**Estray** (এস্ট্রে) *n.* a beast wandering or lost উদ্ভ্রাণী বা হোরা গক ম'হ। (see. *Astray*).

**Estrait** (এস্ট্রাইট) *n.* a true extract, copy আচল নকল, প্রতিলিপি।

**Estuary** (এস্টুয়েরি) *n.* a wide lower part of a river when it meets the sea সাগরত লগলগা নৈর মুখ।

**Et cetera** (এট্ চেটেরা) usually written etc. or &c.==and so on ইত্যাদি, প্রভৃতি।

**Etch** (এচ্) *v. t. or v. i.* to make designs on metal or glass with nitric acid by drawing lines through wax মম লগাই ওপবে ওপবে আঁচি ধাতুর বস্তুত নক্সা কব। **Etching** *n.* the art of engraving ধাতুর বস্তুত নক্সা করা বিদ্যা, আঁচন।

**Eternal** (ইটার-নেল্) *adj.* having no end or beginning, everlasting, ceaseless অনাদি অনন্ত, অব্যয়, নিত্য। **The Eternal**=ঈশ্বর।

**Eternity** (ইটারনিটি) *n.* eternal duration অনন্ত-কাল; the time after death পরকাল। **The eternities**=the eternal truths অবিচ্ছেদ সত্যতা, চিরন্তন সত্য।

**Eternise** (ইটার-নাইজ্) *v. t.* immortalise অমর কব, অনন্তকাল স্থায়ী কব।

**Etesian** *adj.* periodical সাময়িক।

**Ether** (ই-থার্) *n.* the subtle fluid supposed to pervade all space আকাশ, স্থির ব্যাপক বায়ু, মলয় বায়ু, ভাপ বায়ু।

**Ethereal** (ইথিরিয়েল্) *adj.* consisting of ether, heavenly মলয় বতাহ মুক্ত, আকাশী, স্বর্গীয়।

**Ethics** (এথিক্) *n. (pl.)* the science of morals নীতি-শাস্ত্র। **Ethic** or **Ethical** *adj.* relating to morals নীতি সম্বন্ধীয়।

**Ethiopian** (ইথিয়পিয়েন্), **Ethiopic** *adj.* pertaining to Ethiopia, the countries south of Egypt ইথিওপীয় সম্বন্ধীয়, নিগ্র' বা ন'গ্র' দেশীয়।

**Ethnic**,—**al** (এ'থনিক্) *adj.* concerning races জাতি বিষয়ক, জাতীয়। —*n.* a heathen অশ্রীক্ৰিয় লোক।

**Ethnography** (এ'থন'-গ্রফী) *n.* scientific description of the races of the earth জাতি-মালা, জাত বিষয়ক বিবরণ। **Ethnographic** *adj.*

**Ethnology** (এ'থন'লজী) *n.* the science that treats of the varieties of the human race জাতি বিজ্ঞান। **Ethnological** *adj.* পৃথিবীর বেলেগ বেলেগ জাতি বিষয়ক।

**Etymology** (ই-থেলজী) *n.* the science of the formation of character স্বভাব বিজ্ঞান।

**Etiology** (ইটিয়লজী) *n.* the science treating of the origin and causes of a disease বোগ বিজ্ঞান, নিদান।

**Etiquette** (এ'টিক্‌টে) *n.* forms of ceremony ভঙ্গ ব্যৱহাৰ, শিষ্টাচার; the unwritten laws of courtesy সামাজিক শিষ্টাচার নিয়ম।

**Etymology** (এটিমল'জী) *n.* the investigation of the origin and history of words শব্দরূপ প্রকরণ, শব্দ উৎপত্তি প্রকরণ। **Etymologist** *n.* one skilled in etymology শব্দরূপ তত্ত্বজ্ঞ।

**Eucharist** (ইউকেরিষ্ট) *n.* the sacrament of the Lord's supper খ্রীষ্টিয় ভক্ত সেৱাৰ প্রসাদ।

**Eugenics** (ইউজেনিক্‌চ' ) *n. (pl.)* the science of race culture জাতি জন্ম লালন পালন বিষয়ক বিজ্ঞান।

**Eulogist** (ইউ-ল'-জিষ্ট) *n.* one who praises another প্রশংসাকারী, স্তায়ক।

**Eulogium** (ইউল'-জিয়ম্) *n.* praise, commendation প্রশংসা, স্তুতি।

**Eulogise** (ইউ-ল'-জাইজ্) *v. t.* to praise, to speak well of প্রশংসা কব, গুণকীৰ্ত্তন কব, শলাগ।

**Eulogy** (ইউ-লজী) *n.* a speaking well of গুণ-কীৰ্ত্তন, প্রশংসা। **Eulogic** *adj.* containing praise শলাগ দোৱা, প্রশংসা থকা। **Eulogistic** *adj.*

**Eunuch** (ইউ-নক্) *n.* a castrated man নপুংসক, শাহী কৰা মুনিহ।

**Eupepsy** (ইউপেপ্‌চী) *n.* good digestion (opposite to *Dyspepsia*) পরিপাক।

**Euphemism** (ইউ-ফেয়িজম্) *n.* milder description of an offensive or unpleasant thing ঘৃণনীয় বিষয়ৰ শুভল বৰ্ণনা; বেয়া কথাক লম্বুৱাই দেখুৱা বৰ্ণনা।

**Euphony** (ইউ-ফ'নী) *n.* an agreeable sound সুশ্লিষ্ট স্বৰ, সুদ মধুৰ উচ্চাৰণ। **Euphonic**, —*al adj.* agreeable in sound সুশ্ৰৱ্য, শুনিবলৈ মধুৰ।

**Euphoria** *n.* সজ ইচ্ছা।

**Euphuism** (ইউ-ফিউজম্) *n.* an affected or artificial style of language শলাড়স্বৰ।

**Eurasian** (ইউ-ৰেচিয়ান্) *n.* one born of a European and Asiatic parents ফিৰিঙ্গী, অৰ্দ্ধ বিলাতী লোক; ইউৰোপীয় এচিয়াৰ সজত জন্ম হোৱা লোক।

**Eureka** (ইউৰেকা) *int. v.* জয়ধ্বনি (পালোঁ পালোঁ)।

**European** (ইউ-ৰ'পীয়ান্) *n.* a native of Europe ইউৰোপীয় লোক। —*adj.* belonging to Europe ইউৰোপীয়, বিলাতী।

**Euthanasia** (ইউ-থেন্-এজিয়া) *n.* a mode of death free from all anxieties as if in sleep উজু মৰণ, দৰব খুৱাই টোপনি অনাই মৰা প্ৰথা।

**Evacuate** (ইভেকুয়েট্) *v. t.* to make empty, to discharge খালী কৰ, আজৰা; to withdraw from এবিধে গুচি যা, ত্যাগ কৰ।

**Evacuee** (ইভেকিউ-ই) *n. pl.* person who removes from his native land; troops who withdraw from a certain place for safety ৰক্ষাপাৰৰ নিমিত্তে দেশৰ পৰা পলোৱা মানুহ; দেশান্তৰ হোৱা মানুহ।

**Evacuation** (ইভেকিবেছন্) *n.* act of emptying out খালীকৰণ; withdrawing from ওলাই যাওন।

**Evide** (ইভেদ্) *v. t.* to avoid, to baffle প্ৰত্ৰুকা মাৰ, এৰা, সাৰ, ব্যৰ্থ কৰ।

**Evaluate** (ইভেলুৱেট্) *v. t.* সংখ্যা বা মূল্য নিৰ্ণয় কৰ।

**Evanescence** (ইভানিচেণ্ট্) *adj.* fleeting অস্থায়ী; vanishing ক্ৰমে লোপ হোৱা, হ'য়ামত্ব। **Evanescence** *n.* বিলোপ।

**Evangelical** (ইভেণ্-জেলিকল্) *adj.* of or pertaining to the gospel খ্ৰীষ্টীয় ধৰ্ম্মাদেশ বিষয়ক, খ্ৰীষ্টীয় ধৰ্ম্মপদ্ধতি বিষয়ক।

**Evangelist** (ইভেণ্-জেলিষ্ট) *n.* one of the four writers of the gospel, a preacher খ্ৰীষ্টীয় ধৰ্ম্ম পদ্ধতি লেখক, ধৰ্ম্মপ্ৰচাৰক। **Evangelise** *v. t.* to make know the gospel ঈশ্বৰৰ আদেশ প্ৰচাৰ কৰ।

**Evaporate** (ই-ভেপৰেট্) *v. i.* to fly off in vapour ধোৱা হৈ উৰি যা, ভাপ ওলা; to vanish লোপ হ, টুটি যা।

**Evaporation** (ইভেপৰেছন্) *n.* act of passing off in steam or gas বাষ্পৰূপে শোহন বা টুটন।

**Evaporator** শুকুওৱা কল, ভাপ উক্ৰা কল।

**Evasion** (ইভে'শন্) *n.* act of evading, an attempt to escape an accusation বাগিৰুগা, দোষ এৰাবলৈ চেষ্টা, টালিবাৰ্জি।

**Evasive** (ইভেচিভ্) *adj.* not straightforward গা এৰা দিয়া, বাগতীয়া, বাগি মৰা, কেৰেপিয়া।

**Eve** (ইভ্) *n.* evening আবেলি, সন্ধ্যা; the time preceding an event কোনো ঘটনাৰ আগদিনা আবেলি, প্ৰায় আগ সময়। **On the eve of his departure**—ভেঁঠ যোৱাৰ ঠিক আগতে। (also **Even**)

**Even** (ইভেণ্) *adj.* flat, level সমান; smooth মিহি, খলাবমানথকা। **Even number**—দুইবে ভাগ কৰিলে মিলি যোৱা অঙ্ক। **An even temper**—জুৰ স্বভাৱ। **To be even with**—সেকা পা, পোতক তোলা, জোবাই-জোখাই হ।

**Even** (ইভন্) *adj.* likewise, indeed তেনেকৈ, আন কি, দৰাচলৈ; still তথাপি, তজ্ঞা। **Even-handed**—just নিৰপেক্ষ।

**Evening** (ইভ্‌নিং) the close of the day time, the end of life সন্ধ্যা, আবেলি, বিয়লি, গধূলি, সাজ লগা সময়, জীৱনৰ শেষকাল। **Evening party**—গধূলিৰ সেৱা বা মজলিচ্। **Evening-dress**—গধূলিৰ মজলিচত পিন্ধা পোচাক। (ক'লা দীঘল চোলা, বুকুৰফালে নাইব ওচৰলৈকে খোলা, বগা টাই, বগা বুকুচোলা, বাৰ্ণিচ্ আলা ক'লা হাক্ জোঁতা)।

**Event** (ইভেণ্ট্) *n.* that which happens, any occurrence, issue, result ঘটনা, ফল,

পরিণাম। **Eventful**=ঘটনাপূৰ্ণ। **At all events** =in any case যেনেতেনেকৈ; জেহেলৈ যেই হওক।

**Eventual** (ইভেন্-চুবেল) *adj.* consequential, final অৱশেষত হোৱা, ঘটনাক্ৰমে হোৱা, শেষ। **In the event of**=যদি হয়, সেইটো হলে। **Eventually** *adv.* finally, at length অন্তত, শেষত, অবশেষে।

**Ever** (এ'ভাৰ) *adv.* always, at any time সদায়, সকলো সময়ত, নিতৌ, বৰাবৰ, কেতিয়াবা। **Evermore**=unceasingly অবিৰত। **Ever and anon**=now and then কেতিয়াবা কেতিয়াবা। **Ever so**=যিমানৈ নোহক। **For ever**=চিৰকাল, বৰাবৰ। **Evergreen** *n.* a plant that remains always green বাৰেওমাহ পাত কেচা হৈ থকা গছ। **Everlasting** *adj.* lasting for ever, endless, eternal যাউত্তিযুগীয়া, চিৰকাল থকা, অনন্তকাল স্থায়ী, অবিনাশী, যুগমীয়া। **The everlasting**=পৰমেশ্বৰ। **Did you ever go**=তুমি কেতিয়াবা গৈছিলানে?

**Every** (এভ'ৰি) *adj.* each of a number প্ৰত্যেক-টো, প্ৰত্যেক। **Everyday**=every person প্ৰত্যেক লোক। **Everyday**=নিতৌ, সদায়, প্ৰত্যহ। **Everywhere**=য'তে ত'তে। **Every now and then**=at intervals মাজে মাজে, কিছু দিন থাকি আকৌ। **Every other day**=every alternate day এদিন থাকি এদিন।

**Eject** (এভিক্ট) *v. t.* to dispossess by judicial process, to expel from মোকৰ্দ্দমা কৰি ৰেদাই দে বা বেদখল কৰ। **Ejection** *n.* ঘৰ বা মাটিৰপৰা ৰেদায় দেওন, দখল উচ্ছেদ কৰণ।

**Evidence** (এ'ভিডেন্স) *n.* that which proves a fact প্ৰমাণ, সাক্ষ্য; a witness সাক্ষী। **Oral evidence**=বাচনিক প্ৰমাণ, মুখৰ সাক্ষী। **Circumstantial evidence**=বৃত্তান্ত ঘটিত প্ৰমাণ। **Written evidence** দলিলী প্ৰমাণ।

**Evident** (এ'ভিডেন্ট) *adj.* that can be seen, obvious স্পষ্ট, প্ৰত্যক্ষ, দেখাদেখি। **Evidential** *adj.* affording evidence প্ৰমাণকাৰী।

**Evil** (ইভ'ল্) *adj.* mischievous, wicked অনিষ্টকাৰী, দুষ্ট, আপদীয়া, অমঙ্গলজনক। —*adj.* badly বেয়াভাৱে। —*n.* harm, wickedness,

sin বিপদ, বদওণ, অনিষ্ট, অমঙ্গল, পাপ। **Evildoer**=অনিষ্টকাৰী। **Evil-eye**=a supposed power to cause evil by the look of the eye মূখলগা, কুদৃষ্টি। **Evil-minded**=malicious দুষ্ট, হিংসুক। **The evil one**=the devil চৰতান, শিৰাঁচ। **Speak evil of**=to slander পৰিন্দা কৰ, কুৎসা কৰ; **In an evil hour**=in an unfortunate moment কুক্ষণত।

**Evince** (এভিন্) *v. t.* to prove clearly, to show দেখুৱা, প্ৰকাশ কৰ, স্পষ্টকৰে প্ৰমাণ কৰ। **Evincement** *n.*

**Evirate** (ই-ভি-বেট্) *v. t.* to castrate ঝাহিৰ; পুৰুষ শক্তি লোপ কৰ; to deprive of manly qualities (L. *e*=out; *vir*=a man)।

**Evoke** (এ'ভক্) *v. t.* to call forth, to bring forth বাহিৰ কৰ, আহ্বান কৰ। (L. *e*=out; *vocare*=to call)।

**Evolution** (এভলিউছন্) *n.* the act of unfolding, gradual development from a lower to a higher state of life ক্ৰমবিকাশ, দেহাৰ ক্ৰমোন্নতি; (অস্ত্ৰ শাস্ত্ৰৰ) বৰ্গমূল। (*pl.*) movement of troops or warships সৈন্ত চালনা।

**Evolutionary** *adj.* pertaining to evolution ক্ৰমবিকাশ বিষয়ক। **Evolutionist** *n.* ক্ৰমবিকাশ-বাদী; এক প্ৰকাৰ মূল সূক্ষ্ম বস্তুৰ পৰা সকলো উদ্ভব হৈ ডাঙ্গৰ-দীঘল হোৱা বুলি ধৰা মতৰ লোক।

**Evolve** (এভলভ্) *v. t.* to disclose, to unravel প্ৰকাশ কৰ, উলিয়া। —*v. i.* to disclose itself প্ৰকাশ হ, বাহিৰ হ।

**Eviscion** (এভলছন্) *n.* act of plucking out আঁজোৰ, উভাল।

**Ewe** (ইউ) *n.* a female sheep ভেড়ী, মাইকী মেৰহাগ।

**Ewer** (ইৱাৰ) *n.* a large jug to hold water বহল মুখেৰে ডাঙৰ পানী থোৱা পাত্ৰ, জাৰী।

**Ex** (এক্স) *adj.* late (as, **An ex tea garden coolie**=বাগিছাৰপৰা নাম কটা হৈ ওলাই অহা কুলী), ভূতপূৰ্ব, আগৰ, প্ৰাক্তন।

**Exacerbate** (এ'গজ'-এচাৰ-বেট্) *v. t.* to provoke, to render more violent বেচি কৰ, জ্বাল খুৱা, বেমাৰ চান কৰ, প্ৰকোপিত কৰ।

**Exacerbation** (এ'গজ্-এচাৰ-বেখন) *n.* embitterment, increased violence হৃদ্বিকৰণ, শোক, দুখ, বেমাৰ টান কৰণ।

**Exact** (এ'গজ্-এক্ট) *v. t.* to force from, to extort, to demand বলেৰে ল, চেপি-খুন্দি উলিয়া, হক বুলি দাবী কৰ।

**Exact** (এ'গজ্-এক্ট) *adj.* precise, regular হুবহু, তজ্জপ, সাইলাখ অবিকল, অটুট; true ঠিক।

**Exactly** *adv.* ঠিক সেইদৰেই।

**Exaction** *n.* an oppressive demand বলেৰে টকা আদায় কৰা কাম, অত্যাচাৰ, বলপূৰ্বক আদায়।

**Exacting** *p. n.* compelling full payment টকা সধাত নেবানপেৰা, অত্যাচাৰী।

**Exactitude** (এ'গজ্-এক্ট-ইটিড্) *n.* exactness তজ্জপ অৱস্থা।

**Exaggerate** (এগজ্-এজাৰ-এট্) *v. t.* to magnify unduly পুং বঢ়া, বঢ়াই ডিৰাইকৈ ক, অতিবৰ্জিত কৰ।

**Exaggeration** (একজ্-এজাৰ্-এথৰ) *n.* a statement in excess of the truth অতিবৰ্জিত কথা, অত্যাঙ্কি, পুং বঢ়োৱা কথা।

**Exaggerative** *adj.* পুং বঢ়োৱা।

**Exalt** (এ'গজ্-অল্ট) *v. t.* to elevate, to fill with excessive joy, to extol দাং খুৱা, উঠুঙা, আতোলতোল কৰ, প্রশংসা কৰ, উল্লাসিত কৰ।

**Exaltation** *n.* elevation in rank or dignity পদোন্নতি উদ্ধাৰোহণ। **Exalted** *adj.* lofty ওখ, উন্নত, ক্ষমতাপন্ন।

**Examine** (এ'গজ্-এমিন) *v. t.* to test, to inspect, to question পরীক্ষা কৰ, মহলা ল, ভালকৈ চা, পৰখ বুজ, অনুসন্ধান কৰ, চৰাল ধৰ।

**Examination** *n.* trial, careful enquiry পরীক্ষা, মহলা, ইন্তাহান, অনুসন্ধান, বিচাৰ, সাক্ষীৰ জবাব চৰাল লওন।

**Examinee** *n.* one who is examined পরীক্ষার্থী; যাৰ পরীক্ষা লয়।

**Examiner** *n.* one who examines পরীক্ষক, পরীক্ষা লওঁতা।

**Example** (এ'গজ্-এমপ্লে) *n.* a pattern, an instance আদৰ্শ, দৃষ্টান্ত, উদাহৰণ, কথাৰ মত।

**For example**=যথা।

**Exasperate** (এ'গজ্-এচ পা'-ৰেট্) *v. t.* to make

very angry কুপিত কৰ, খং তোলা, বাগাবিত কৰ।

**Exasperation** *n.* provocation, rage ক্ৰোধ, কোপ, খং অৱস্থা।

**Excavate** (এ'কচ্-কেভেট্) *v. t.* to dig out, to make hollow খান, খোলা।

**Excavation** *n.* art of excavating, a hollow or cavity made by cutting or digging গাঁত, খোলনি, খাল।

**Exceed** (এ'ক্চিড্) *v. t.* or *v. i.* to surpass to excel সবহ হ, শ্ৰেষ্ঠ হ, চেৰ পেলা; to go beyond অতিক্রম কৰ।

**Exceeding** *p. adj.* surpassing বেচি, সবহ, চাৰ।

**Exceedingly** *adv.* greatly, very much অতপাইক, বৰকৈ, অত্যন্তকপে, অতিশয়, অঘাইত।

**Excel** (এ'ক্চেল) *v. t.* or *v. i.* to surpass, to exceed আনতকৈ শ্ৰেষ্ঠ হ, চেৰপেলা, চৰা হ। (*pa. p.* Excelling; *p. p.* Excelled).

**Excellence, Excellency** (এক্-চেলেন্স) *n.* worth, greatness শুৰীলা গুণ, শ্ৰেষ্ঠতা, গৌৰৱ; a title of honour অতি সম্ভৱন উপাধি। **Your Excellency**=হে মহায়া! হে মহিমাৰ্ণৱ ভাতৃনীয়া।

**Excellent** (এক্-চেলেন্ট) *adj.* of great virtue or worth, superior উৎকৃষ্ট, বঢ়িয়া, পৰমোত্তম, শ্ৰেষ্ঠ, উপাদেয়।

**Except** (এক্-চপট্) *v. t.* to leave out, to exclude বাদ পেলা, এব, নধৰ। —*prep.* not including, leaving out বাজে, বাজিৰেকে, চেৰাই।

**Excepting** *prep.* with the exception of বিনা, বাজ্, চেৰাই, এৰি।

**Exception** (এক্-চেপশ্বন্) *n.* exclusion বাৰ, ভাগ কৰণ, বৰ্জণ; objection, offence আপত্তি, দায়া, জগৰ। **To take an exception to**=আপত্তি কৰ।

**Exceptionable** *adj.* objectionable আপত্তি জনক।

**Exceptional** *adj.* peculiar অসাধাৰণ, যুধা, অসাধাৰণ, একলেখনীয়া। **Exceptionally** *adv.* in an exceptional manner বিশেষকপে, অসাধাৰণকপে।



**Excerpt** (এ'ক্-চাৰ্প্‌ট্‌) *n.* an extract আন পুথিৰ পৰা ভোলা কথা, উদ্ধৃত বচন, টোকা। —*v. t.* to select সংগ্রহ কৰ।

**Excess** (এ'ক্-চেচ্‌) *n.* more than enough ভালেখিনি; that which exceeds ডেড়ি, ডেড়িয়া, বেছিভাগ; surplus অৱশিষ্ট; intemperance অপৰিমিতাচাৰ। **Excess fare**=Extra fare for travelling without ticket in any class বিনা টিকেটে যোৱা বাবে দিবলগা বেল-আহাজৰ উপকৰ্তা মাহুল।

**Excessive** *adj.* immoderate, violent অতিপাত, অতিশয়, অতপা; exceeding just limit অপৰিমিত।

**Excessively** *adv.* immoderately অপৰিমিতকপে, অতিপাতকৈ, তাৰিতকৈ।

**Exchange** (এক্‌চ্-চেঞ্জ্‌) *v. t.* to give one thing for another সলা, বদলা; to give and take mutually অদল-বদল কৰ, ভঙ্গা (as rupees for pices). —*n.* barter, the thing exchanged সলোৱা কাম, সলনি, অদল-বদল; difference between the local value of money স্থান অনুযায়ী টকাৰ মূল্যৰ কমবেছি; the building where the merchants meet for business সণাগৰী কাৰাবাৰ ঘৰ। **Exchange compensation allowance**=ভাৰতীয় আৰু বিলাতী টকাৰ প্ৰভেদ অনুযায়ী চাহাবদকলক দিয়া উপকৰ্তা দৰ্জহা।

**Exchangeable** (এক্-চেঞ্জ্‌-এবল্‌) *adj.* that may be exchanged সলাব পৰা।

**Exchequer** (এক্‌চ্-চে'কাৰ্‌) *n.* a division of the superior court of justice ইংলণ্ডৰ হাই-কোৰ্টৰ এটা বিভাগ; the public treasury ইংলণ্ডৰ ৰাজডাৰাল।

**Excisable** (এ'ক্-চাই-জেবল্‌) *adj.* liable to excise duty মাহুল লগোৱা।

**Excise** (এক্‌চাইজ্‌) *n.* a duty on certain home commodities আবকাৰী কৰ; the department which administers the levy of taxes আবকাৰী বিভাগ। **Exciseman** *n.* an officer who collects the excise আবকাৰী মাহুল সংগ্রহ কৰোঁতা। ( *L. ad.=to* ; *census* =to tax )

**Excise** (এ'ক্‌চাইজ্‌) *v. t.* to cut off কাটি পেলা। ( *L. Ex.=out* ; *coedere*=to cut )

**Excision** (এ'ক্‌-ছিজন্‌) *n.* a cutting off, extirpation কৰ্ত্তন, ছেদন, ধ্বংস, নিৰ্মূল কৰণ।

**Excitable** (এক্‌-চাইটেবল্‌) *adj.* easily excited বেগতে উত্তেজিত হোৱা, ফিংফিঙ্গীয়া।

**Excitant** (এক্‌-চি-টেক্ট্‌) *n.* a stimulant উত্তেজক দ্ৰব্য, বাগীয়াল বস্তু। **Excitement** *n.* that which excites, agitation উত্তেজনা, উত্তেজ, হলহুল।

**Excite** (এ'ক্‌-চাইট্‌) *v. t.* to stir up, to irritate, to rouse উত্তেজনা কৰ, জোকা, উদগা, খং তোলা।

**Exclaim** (এ'ক্‌চ্-ক্লেইম্‌) *v. i.* to cry out আটাই পাৰি ক, চিঞৰ মাৰি উঠ।

**Exclamation** *n.* an out-cry চিঞৰ, হঠাৎ আচৰিত হৈ উচ্চাৰণ কৰা কথা, যেনে আইও! উশ্! the mark (!) লেখাত ব্যৱহাৰ কৰা আচৰিত চিন (!)। **Exclamatory** *adj.* expressing exclamation আচৰিত বোধক, আটাইহুস্ত।

**Exclave** (এক্‌চ্-ক্লেভ্‌) *n.* a part of a country separated from the main part বিভক্ত প্ৰদেশ বা অঞ্চল। *appo.* to Enclave.

**Exclude** (এক্‌চ্-ক্লুড্‌) *v. t.* to shut out, to hinder from entrance বাজ কৰ, বাদ দে, উলিয়াই থৈ।

**Exclusion** (এক্‌চ্-ক্লুজন্‌) *n.* a shutting out, ejection বাজ কৰণ, এবণ, বাদ দেওন, বৰ্জন, অপবৰ্জন।

**Exclusive** (এ'ক্‌ক্লু-ডিভ্‌) *adj.* tending to exclude বাজ কৰিব পৰা; not including বাদে, এবি, একচেতীয়া; sole সম্পূৰ্ণ অকলসৰীয়া। **He has exclusive right**=তেওঁৰ অকলৈ সম্পূৰ্ণ ৰহ আছে। **Exclusive of cost**=খৰচ বাদে। **Exclusively** *adv.* সকলো বাদ দি, অকলৈ। —**Jurisdiction**=অনন্ত ক্ষেত্ৰাধিকাৰ।

**Excogitate** (এ'ক্‌চ-ক'-জিটেট্‌) *v. t.* to think out ভাবি চিন্তি উলিয়া, উদ্ভাৱন কৰ। **Excogitation** *n.* invention, contrivance বহু চিন্তা কৰি উলিওৱা কোনো কাৰ্য্য, উদ্ভাৱন।

**Excommunicate** (এক্‌চ্-কমিউনি'কেট্‌) *v. t.* to exclude from communication সমাজছাড়া

কৰ, সমাজৰপৰা বাজ কৰ, লগ সঙ্গ এৰ। **Excommunication** *n.* act of expelling from the communion of a church সমাজচ্যুত কৰণ, বৰ্জিত কৰণ।

**Excoriate** (এ'ক্‌চ্-ক'থিয়েট্) *v. t.* to strip the skin from ছাল বখলিয়া।

**Excrement** (একচ্-ক্ৰি-মেণ্ট) *n.* matter discharged from the animal system, dung বিষ্ঠা, মল, লাদ। **Excremental** *adj.* মলযুক্ত।

**Excrescence** (একচ্-ক্ৰে-'চক্) *n.* that which grows out from anything else, a protuberance টেমুনা, মেৰণ, চোপোৰা। **Ex-crescent** *adj.* superfluous উপকৰাতক হোৱা, টেমুনা বন্ধা।

**Excrete** (এ'কচ্-ক্ৰেট্) *v. t.* to eject, to discharge বাজ কৰ, উলিয়া, মলতাগ কৰ।

**Excreta, Excretes** *v. (pl.)* matters discharged from the animal system বিষ্ঠা, মল, লাদ।

**Excretion** (একচ্-ক্ৰিছন) *n.* act of ejecting from the animal system, that which is excreted মলতাগ, মল, বিষ্ঠা।

**Excretory** *adj.*, having the power of excreting মলবাহী। —*n.* a duct to excrete matter মল-মুক্ত বৈ যোৱা নলা।

**Excruciate** (একচ্-ক্ৰা-খিয়েট্) *v. t.* to torture, to pain যন্ত্ৰণা দে, যাতনা দে, শাস্তি দে। **Excruciating** *adj.* extremely painful, torturing অসহ্য, যন্ত্ৰণাদায়ক।

**Exculpate** (এ'কচ্-কাল্-'পেট্) *v. t.* to clear from the charge of a crime, to absolve নিজগৰিয়া কৰ, নিৰ্দোষী কৰ, দায় মুক্ত কৰ।

**Exculpation** *n.* **Exculpatory** *adj.* tending to free from the charge of a crime দোষ খণ্ডনকাৰী।

**Excursion** (একচ্-ক'ৰ্শন) *n.* a trip for health or pleasure, an expedition ভ্ৰমণ, ফুৰণ; a digression বাজে কথা, অসঙ্গত বিষয় উত্থাপন।

**Excursionist** *n.* one who goes on a pleasure trip মনৰ উলাহত ফুৰোঁতা।

**Excursive** (একচ্-কাৰ্শিভ্) *adj.* rambling ভ্ৰমণ-প্ৰিয়, ঘূৰি-পকি ফুৰা স্বভাৱৰ।

**Excuse** (একচ্-কিউজ্) *v. t.* to free from blame, to forgive ক্ষমা কৰ, মাফ কৰ, দায় দোষ এৰ;

to release মুক্তি দে, এৰি দে। —*n.* a plea ওজৰ, আপত্তি, কাৰণ; an apology ক্ষমাৰ্থনা। **Excusable** *adj.* that may be excused ক্ষমাৰ্থ, ক্ষমা কৰিবৰ যোগ্য।

**Execrable** (একচ্-ক্ৰেবল্) *adj.* detestable, accursed খেবেচ, জঘন্য, শাও খোৱা।

**Execrate** (এ'ক্-ক্ৰি-'ক্ৰেট্) *v. t.* to curse শাও দে, বৰকৈ ঘিণ কৰ। **Execration** *n.* a curse pronounced, act of execrating অভিশাপ, শাও, ঘৃণা।

**Execute** (এ'ক্‌চি-কিউট্) *v. t.* carry into effect কাৰ্য্যত পৰিণত কৰ; to perform কাৰ্য্য নিৰ্বাহ কৰ; to give effect to the sentence of law ফাঁচী কৰ; to put to death by law ফাঁচি দে, প্ৰাণদণ্ড কৰ। **To Execute a decree** = ডিক্ৰীজাৰী কৰ। **To Execute a deed** = দলিল বা খত লিখি দে।

**Execution** (এ'ক্‌চি-কিউছন) *n.* carrying out; act of performing; completion কাৰ্য্য নিৰ্বাহ, সমাধা; carrying into effect the order of a law court আদালতৰ হুকুমজাৰী; infliction of capital punishment ফাঁচীৰ হুকুম পালন, ফাঁচি দেওন, প্ৰাণদণ্ড; seizure of properties of debtor in default of payment ক্ৰোকজাৰী।

**Executioner** (এ'ক্‌চি-কিউ-ছনাৰ্) *n.* one who inflicts capital punishment ফাঁচী দিওঁতা, হুকুমমতে ফাঁচ লগাওঁতা চাউদাং।

**Executive** (এ'ক্‌চিকিউটিভ্) *adj.* designed to execute কাৰ্য্য নিৰ্বাহক, কাৰ্য্যকাৰী, কাৰ্য্যপালক। —*n.* the persons or the authority in Government that carries the laws into effect শাসন কৰোঁতা, শাসনৰ ক্ষমতা, আইনৰ বিধান চলাওঁতা, কাৰ্য্য নিৰ্বাহক ব্যৱস্থা।

**Executor** (এ'ক্‌চি-কিউটৰ্) *n.* one that administers the will of a testator মৃতকৰ উইলৰ সম্পত্তি তদাৰক কৰোঁতা, অছি। (*Fem.* **Executrix**). **Executorship** *n.* office of an executor উইলৰ সম্পত্তি তদাৰক কৰোঁতাৰ পদ। **Executory** *adj.* performing official duties কাৰ্য্যকাৰী।

**Exemplar** (এ'গল্-এমপ্লাৰ্) *n.* a person or

thing to be imitated, an ideal, model  
আদৰ্শ, আৰ্হি, চানেকি।

**Exemplary** (এ'গ্‌জ্‌-এম্প্‌লেৰি) *adj.* serving as  
a model আৰ্হিবৰূপে, আদৰ্শজনক হোৱা, উদাহৰণ  
স্বৰূপ।

**Exemplification** *n.* illustration by example, a  
copy উদাহৰণ, আৰ্হি, নকল।

**Exemplify** (এ'গ্‌জ্‌-এম্প্লিফাই) *v. t.* to illus-  
trate by example উদাহৰণ দি দেখুৱা; to  
prove by an attested copy স্বাক্ষৰিত নকল দি  
প্ৰমাণ কৰ।

**Exempt** (এ'গ্‌জ্‌-এম্প্ট্‌) *v. t.* to free, (with  
from) মুক্তকৰ, বাদ দ্ৰে, মাফ দ্ৰে, চাৰণ দ্ৰে। —*adj.*  
not liable to, freed মুক্ত, বাদ।

**Exemption** (এ'গ্‌জ্‌-এম্প্‌শ্বন্) *n.* state of being  
exempt, immunity মাফ, বেহাই, ক্ষমা, মুক্তি,  
এৰণ।

**Exequies** (এ'ক্‌স্‌-কুইজ্‌) *n. (pl.)* funeral rites  
or procession কাজ-দহা, অন্ত্যেষ্টিক্ৰিয়া, শৱৰ  
লগত যোৱা লোকসকল।

**Exercise** (এ'ক্‌ছ্‌-আৰ্‌-চাইজ্‌) *n.* practice, exer-  
tion of the body for the sake of health  
অভ্যাস, অঙ্গচালনা, শাৰীৰিক পৰিশ্ৰম; a lesson  
or task পাঠ্য। —*v. t.* to put in practice, to  
use অভ্যাস কৰ, অঙ্গ চালনা কৰ; train শিকা,  
ব্যৱহাৰ কৰ, প্ৰয়োগ কৰ।

**Exert** (এ'গ্‌জ্‌-আৰ্ট্‌) *v. t.* to put in action;  
to do or perform বল দ্ৰে, যত্ন কৰ, কামত  
লাগ। **Exert oneself**—strive to do নিজে নিজে  
চেষ্টা কৰ।

**Exertion** (এ'গ্‌জ্‌-আৰ্‌-শ্বন্) *n.* effort, attempt  
যত্ন, পুৰুষাৰ্থ, চেষ্টা।

**Exfoliate** (এ'ক্‌ছ্‌-ফলি-য়েট্‌) *v. t.* or *v. i.* to come  
off in scales ছাল বা বাকলি ওচা বা এৰা, চোকাৰা  
ওচা। —*n.* Exfoliation.

**Exhale** (এ'গ্‌জ্‌-হে'ল্‌) *v. t.* to emit as vapour, to  
evaporate ধোঁৱা উলিয়া, ভাপ যোৱা, উশাহ এৰ।  
—*v. i.* to rise as vapour ভাপ যা, ধোঁৱাৰ  
দৰে ওলা। **Exhalation** *n.* evaporation passing  
off of vapour, steam ভাপ যোৱা; ধোঁৱা বাজ  
কৰণ, বাষ্পনিৰ্গমন।

**Exhaust** (এ'গ্‌জ্‌-অষ্ট্‌) *v. t.* to draw out the

whole of, to wear out, to consume  
entirely চুকা, শেষ কৰ, তৰ পেলা, অন্ত কৰ, ক্ষয়  
কৰ; to tire out দুৰ্বল কৰ, ভাগৰ লগা, অধা-  
সাৰি কৰ, ক্লান্ত কৰ। **Exhaust-pipe**—ধোঁৱা  
বাহিৰ কৰা নলা।

**Exhaustible** *adj.* that may be exhausted চুকাব বা  
অন্ত কৰিব পৰা।

**Exhausted** *p. adj.* tired out হাইবাণ, ক্লান্ত, consu-  
med অন্ত, শেষ।

**Exhaustion** (এ'গ্‌জ্‌-অচ্‌-শ্বন্) *n.* act of consum-  
ing ক্ষয় কৰণ, শেষ কৰণ; extreme fatigue  
ভাগৰ, দুৰ্বলতা, তাৰাখৰি।

**Exhaustive** *adj.* tending to exhaust শেষ  
পেলোৱা, সম্পূৰ্ণ নিঃশেষ; comprehensive  
বাহুলা, খোলোচা।

**Exhibit** (এ'গ্‌জ্‌-ইবিট্‌) *v. t.* to present to view, to  
display দেখুৱা, প্ৰকাশ কৰ; to present  
formally মোকদ্দমাত দাখিল কৰ। —*n.* a  
document produced in court as evidence  
প্ৰমাণস্বৰূপ দাখিল কৰা দলীল বা কাকত; any-  
thing displayed at an exhibition প্ৰদৰ্শনীত  
দেখুৱা বস্তু।

**Exhibition** (এ'গ্‌জ্‌-ইবি-শ্বন্) *n.* display দেখুৱা  
কাম; a public show প্ৰদৰ্শনী; an allowance  
to a scholar ছাত্ৰভৃত্তি। **To make an exhibition  
of one's self**—to behave foolishly নিজকে  
নিজে অপদহ কৰ, ভূত্বংগ সাজ।

**Exhibitioner** *n.* one who enjoys a pension at  
a university বৃত্তিভোগী ছাত্ৰ।

**Exhilarant** (এ'গ্‌জ্‌-ইলেবেক্ট্‌) *adj.* exciting  
mirth হৰ্ষজনক, বং লগোৱা। —*n.* an exila-  
rating medicine মনত উলাহ লগোৱা দৰব।

**Exhilarate** (এ'গ্‌জ্‌-ই-লেবেট্‌) *v. t.* to cheer, to  
make merry উলাহ লগা, উল্লাসিত কৰ, বং  
লগা। **Exhilarating** *adj.* cheering হৰ্ষজনক,  
উল্লাসিত, উলাহ লগা।

**Exhilaration** (এ'গ্‌জ্‌-ইলেবে-শ্বন্) *n.* cheerfulness  
হৰ্ষ, উলাহ।

**Exhort** (এ'গ্‌জ্‌-হৰ্ট্‌) *v. t.* to incite, to deeds  
সজ কামলৈ উল্লা, সজ পৰামৰ্শ দ্ৰে; to advise  
or warn ডচাই ক, উৎসাহ দ্ৰে।

**Exhortation** (এ'গ্‌জ্‌-হৰ্ট্‌-শ্বন্) *n.* a persuasive

discourse, counsel উৎসাহবাক্য, বুদ্ধি, উপদেশ, উপদেশি।

**Exhume** (এ'কচ্-ইউম্) *v. t.* to disinter, to take out of the place of burial কবৰখানাব পৰা খানি উলিয়া, বাহিৰ কৰ।

**Exigency** (এক্টি-জিঞ্জি) *n.* pressing necessity জৰুৰী অৱস্থা, দৰ্কাৰ; emergency আঁতুৰ, আটক। also **Exigence**.

**Exigent** (এক্টি-জিঞ্জি) *adj.* pressing, emergent জৰুৰী, দৰ্কাৰী, অতি লাগতিয়াল।

**Exigible** (এক্টি-জিঞ্জি) *adj.* that may be exacted কোনো লোকৰ পৰা বলৰে উলিয়াব পৰা।

**Exile** (এ'ক্চাইল্) *n.* expulsion from one's native country, banishment বনবাস, নিৰ্বাসন, দেশান্তৰী কৰণ; a person banished দেশান্তৰিত লোক। —*v. t.* to banish দেশান্তৰিত কৰ।

**Exist** (এ'গ্জ-ইষ্ট) to be, to live হ, থাক, আছ, জীয়াই থাক।

**Existing** *adj.* continuing বৰ্তমান চলিত, এতিয়া থকা।

**Existence** (এ'গ্জ-ইষ্ট-চেঞ্চ) *n.* a state of being, life, a being স্থিতি থকাটো, অস্তিত্ব, জীৱ, প্ৰাণী।

**Existent** *adj.* at present existing বৰ্তমান জীৱিত।

**Exit** (এক্সিট্) *n.* going out, departure of a player from the stage প্ৰস্থান, ওলাই যাবন; death মৰণ; a way out ওলাব পৰা বাট।

**Exodus** (এ'কচ্-অ'-ডাচ্) *n.* departure, the second of the Old Testament প্ৰস্থান, ইজিপ্তৰ পৰা ইজ্ৰেয়েলাইটৰ প্ৰস্থান, পৌৰাণিক বাইবেলৰ বিভীয়া ভাগ।

**Ex-officio** *adj.* নিজ অফিচৰ কামৰ বাজে কোনো বিশেষ কামৰ ক্ষমতাপ্ৰাপ্ত, পদেন।

**Exogamous** (এক্চ-গেমাচ্) marrying outside of one's own tribe নিজ বংশৰ বা খেলৰ বাজে বিয়া কৰোৱা। **Exogamy** *n.* আন খেলৰ মানুহ বিয়া কৰোৱা প্ৰথা।

**Exonerate** (এ'গ্জ-অনা-ৰেট্) *v. t.* to free from a charge, to acquit নিৰ্দোষী কৰ, মুক্তি দি, নিজগৰীয়া কৰ।

**Exoneration** *n.* act of freeing from a blame নিজগৰী হওন, দোষমুক্ত কৰণ।

**Exorable** (এ'কচ্-অ'-বেবল্) that may be moved by entreaty বৃদ্ধিৰ্ণা, সৈমান, কাৰুণ্য-মিনতি কৰি ঘূৰাব পৰা। **Exoration** *n.* entreaty বৃদ্ধি, মিনতি, সাধুনা।

**Exorbitant** (এ'গ্জ-অৰ-বিটেক্ট্) *adj.* excessive বেচি, অতিপাত।

**Exorbitance** *n.* extravagance, enormity আৱিকা, অপৰিসীমতাপো সবহ।

**Exorbitantly** *adj.* excessively অতিপাতকপে, বৰ বেচিকৈ, বহুতকৈ।

**Exorcise** (এ'কচ্-অৰ-চাইজ্) *v. t.* to adjure by some holy name, to drive away, as evil spirit by adjurations জাৰ, মন্ত্ৰমাতি ভূত খেদা। **Exorcism** *n.* act of exorcising জাৰি ভূত খেদোৱা কাৰ্য্য। **Exorcist** *n.* one that pretends to expel evil spirits ভূত জৰা বেজ।

**Exordium** (এক্চ-অৰ্ডিয়াম্) *n.* an introduction, preface পাতনি, ভূমিকা, সূচনা, আৰম্ভণ।

**Exordial** *adj.* introductory.

**Exoteric**, —**al** (এ'কচ্-অ'-টেরিক) *adj.* external, fit to be communicated to the public বাহিৰা, বাইজনক জনাব পৰা, প্ৰকাশ্য।

**Exotic** (এ'গ-জটিক্) *adj.* foreign (opposite of **Indigenous**) বিদেশীয়, বিদেশৰপৰা আনি বোৱা বা চলোৱা। —*n.* anything of foreign origin বিদেশী কোনো গছ, কথা বা নিয়ম।

**Expand** (এ'কচ্-পেণ্ড্) *v. t.* to open, to spread out, to enlarge মুকলি কৰ, বহল, খোলোচাকৈ বৰ্ণনা কৰ। —*v. i.* to become opened বহল হ, মুকলি হ, ফেৰ মেলা।

**Expanse** (এক্চ-পেঞ্চ) *n.* a wide extent of space বিস্তৃতি, বহুদূৰ জোৰা ও হোৱা ঠাই; firmament আকাশ।

**Expansible** *adj.* capable of being expanded বহলাব পৰা।

**Expansion** (এক্চ-পেঞ্চন্) *n.* state of being expanded, extension, enlargement বহলোৱা কাৰ্য, বিস্তাৰ, বহুত ঠাই জোৰা অৱস্থা, ব্যাপ্তি, পৰিসৰ।

**Expansive** (একচ্-পেন্-তিভ্) *adj.* widely extended বিস্তীর্ণ, দীঘল বহল, বহু ঠাই জোৰা।

**Expansively** *adv.* বিস্তাৰিতৰূপে, বহুলকৈ।

**Ex-parte** (একচ্-পাৰ্টি) *adj.* on one side only একতৰফা, একপক্ষৰ অনুপস্থিত হোৱা। (যেনে সোধ বা বিচাৰ)।

**Expatriate** (একচ্-পেট্ৰিয়েট্) *v. t.* to enlarge in discourse লেখোঁতে বা মীমাংসা কৰোঁতে বহল হ, বাঢ়ি যা।

**Expatriation** *n.* act of enlarging in an argument বহলতা, বাহুল্য বৰ্ণনা। **Expatriatory** *adj.* বিস্তাৰিত।

**Expatriate** (একচ্-পেট্ৰিয়েট্) *v. t.* to send out of one's native country নিজৰ দেশৰপৰা উলিয়াই খেদ, দেশান্তৰী কৰ। **Expatriation** *n.* exile দেশান্তৰ গমন, দেশান্তৰী কৰণ।

**Expect** (একচ্-পেক্ট্) *v. t.* to look forward to, to anticipate, to hope আশা কৰ, বাট চাই থাক।

**Expectancy** (একচ্-পেক্-টেক্সি) *n.* hope, that which is expected আশা, প্রত্যাশা, পাম পাম বুলি আশাপালি থকা গুণ।

**Expectant** *n.* one who expects আশাধাৰী, আশা পালেতা।

**Expectation** (একচ্-পেক্-টেম্) *n.* act or state of expecting আশা, আশা পালন; hope or prospect of future good ভৱস্যা, ভৱিষ্য লাভ।

**Expectorant** (একচ্-পেক্-টবেক্ট্) *n.* a medicine that promotes discharges from the lungs কক উলিওৱা দৰৱ।

**Expectorate** (একচ্-পেক্-টবট্) *v. t.* or *v. i.* to expel from the lungs গলহেকাৰ, থক্ কৰ, কফ উলিয়া; to spit forth থুই পেলা।

**Expectoration** *n.* act of expectorating, that which is discharge from the lungs গলহেকাৰ, কফ, থেঁকাৰ, থুই।

**Expediency** (একচ্-পি-ডিয়েক্সি) *n.* desirableness উচিত উপায়; fitness আৱশ্যকতা, যোগ্যতা, বাহনীয়তা; self interest স্বার্থ।

**Expedient** (একচ্-পি-ডিয়েক্ট্) *adj.* suitable, proper উচিত, যুগত, যুক্তিযুক্ত। —*n.* means to an end, contrivance উপায়, বিকিৰ, যুক্তি।

**Expedite** (একচ্-পি-ডাইট্) *v. t.* to hasten, to dispatch লৰালৰি কৰ, খৰ কৰ, বেগাবেগি কৰ। —*adj.* quick খৰপোচ; free from obstacle উদ্ধ।

**Expedition** (একচ্-পি-ডিম্বন) *n.* promptness, haste লৰালৰি, বেগাবেগি, খৰপোচ; a hostile march, an enterprise যুদ্ধযাত্ৰা; persons who form an expedition যুদ্ধযাত্ৰী, সৈন্তৰ দল।

**Expeditious** (একচ্-পি-ডিম্বাচ্) *adj.* speedy, prompt খৰতকীয়া, খৰপোচ। **Expeditionary** *adj.* forming an expedition যুদ্ধযাত্ৰাকামী বা যুদ্ধযাত্ৰা সম্পৰ্কীয়। —*n.* **Expeditionousness** *n.* খৰপোচ, লৰালৰি।

**Expel** (একচ্-পেল্) *v. t.* to drive out, to eject উলিয়াই খেদ, খেদাই দে, বাজ কৰ, বাহিৰ কৰ।

**Expend** (একচ্-পেণ্ড্) *v. t.* to spend, to lay out খৰচ কৰ, ব্যয় কৰ, ধন হানি কৰ।

**Expenditure** (একচ্-পেন্ ডিচাৰ) *n.* act of spending, moneys spent খৰচ, ভৰণি, ব্যয়, খৰচ হোৱা ধন, ভগণ।

**Expense** (একচ্-পেক্স) *n.* cost, charge খৰচ, মূল্য, দাম। **Travelling expense** = বাট খৰচ। **Fooding expense** = খোৱাকী। **Be at the expense of** = খৰচত, এৰি, হানি কৰি। **Expensible** = কোনো উদ্দেশ্য সাধিবলৈ থাক ত্যাগ কৰিব পাৰি।

**Expensive** (একচ্-পেন্-তিভ্) *adj.* costly দামী, মহঙা, মৰণীয়া; extravagant খৰচী।

**Experience** (একচ্-পি-ৰি-এক্স) *n.* trial, practical acquaintance with any matter অভিজ্ঞতা, বুজ, বহুদৰ্শিতা, দেখিতনি লভা জ্ঞান। **Without previous experience** = আগৰ পৰা জনা নেথাকিলে। —*v. t.* to try, to know by use চেষ্টা কৰি চা, পৰখ বুজ, দেখি শুনি জান; to suffer অনুভব কৰ, সন্ম কৰ।

**Experienced** *adj.* skilful, wise বহুদৰ্শী, জানী, পটু, জ্ঞানতা।

**Experiment** (একচ্-পেৰি-মেণ্ট্) *n.* a trial, test, essay পৰখ, পৰীক্ষা, অনুসন্ধান। —*v. t.* to make a trial পৰখ বুজ, প্ৰমাণ চা।

## Experimental

- Experimental** *adj.* founded on trial, tentative  
প্রমাণিত, পৰখ চোৱা, প্রমাণ বুজা, পৰখুৱা।
- Expert** (এ'কচ্-পাৰ্ট্) *adj.* having a familiar knowledge, skilful কাণ্ডিয়ক, কাজুৱা, বিচক্ষণ, পাৰ্গত, নিপুণ, ওৱাকিব থকা, সম্পূৰ্ণ অভিজ্ঞতা জনা।  
—*n.* a specialist পাৰ্গত লোক, ওজা বা ওস্তাজ, কাণ্ডিকৰ। **Expertise** অভিজ্ঞ মত দিয়া।
- Expiate** (একচ্-পিয়েট্) to atone for, to make reparation for পৰাচিত কৰ, প্ৰতিকাৰ কৰ, দোষৰ দণ্ড দে। **Expiation** *n.* act of atoning for প্ৰায়শ্চিত্ত, পৰাচিত্ত, প্ৰতিকাৰ।
- Expiatory** *adj.* having the power to make atonement প্ৰতিকাৰজনক, পাৰ্ণ খণ্ডোৱা।
- Expire** (এ'কচ্-পায়াৰ্) *v. t.* to breathe out, to emit উশাহ যা, শ্বাস উলিয়া। —*v. i.* to die, প্ৰাণ ত্যাগ কৰ, ধাৰুঁ যা; to die out (as fire) নুমা; to come to end অন্ত হ, শেষ হ।
- Expiration** (একচ্-পায়াৰ্-এন্) *n.* act of breathing out termination, end নিশ্বাস ত্যাগ কৰণ, শেষ, অন্ত।
- Expiratory** (এ'কচ্-পাই-ৰে-টৰি) *adj.* pertaining to expiration উশাহ, উশাহ সঞ্চায়ক।
- Expiring** (একচ্-পায়াৰিং) *p. adj.* dying মৰে মৰে, ধাৰুঁ যায় যায়।
- Expiry** (এ'কচ্-পয়াৰী) *n.* the end, termination শেষ হওন, গন্ত হওন, অন্ত।
- Explain** (এ'কচ্-প্লেইন্) *v. t.* to make plain অৰ্থ ভাং, ভাঙি ক, বুজাই দে; to illustrate the meaning of ব্যাখ্যা কৰ; to account for কাৰণ দৰ্শা, কৈফিয়ৎ দে। **Explain away**=আনপাকে বুজাই কথা পাউল।
- Explanation** (এ'কচ্-প্লেইন-এন্) *n.* act of making plain ব্যাখ্যা, অৰ্থ; an accounting for কৈফিয়ৎ, বিবৰণ।
- Explanatory** *adj.* serving to clear up ব্যাখ্যাত্মক, অৰ্থ ভজা।
- Expletive** (এ'কচ্-প্ৰি-টিভ্) *adj.* filling out পাদপূৰণকাৰী। —*n.* a word inserted to fill up a vacancy খোহা মৰা কথা, জোৰা দিয়া পদ।
- Expletory** *adj.* পাদ পূৰণার্থক।
- Explicate** (এ'কচ্-প্ৰি-কেই) *v. t.* to unfold to explain খোলোচা কৰ, ব্যাখ্যা কৰ, তুলি ক

## Export

- Explicable** *adj.* that can be explained বুজাব পৰা, ভাঙি পাতি কৰ পৰা।
- Explicit** (একচ্-প্ৰি-টিট্) *adj.* clearly stated, plain, unreserved স্পষ্ট, খোলোচা, খোলা, ভংগীয়া।
- Explode** (এ'কচ্-প্লেড্) *v. t.* to cry down নিন্দা কৰ, হিটহিটা; to cause, to blow up ফুট।  
—*v. i.* to burst with noise ধুম কৰে ফুট; to burst into laughter সিঁত্ৰি মাৰি হাঁহ।
- Exploit** (একচ্-প্লেইট্) *n.* a heroic deed, a feat বীৰত্বৰ কাৰ্য্য, সাহসৰ কাম। —*v. t.* to utilise for one's own ends নিজৰ অভিপ্ৰায় সিঁজি কৰিবলৈ চা; to work up (as a mine) খনিৰ কাৰ্য্য কৰ।
- Exploitation** (একচ্-প্লেই-টেইশন্) the act of successfully applying any industry to any object সফলৰূপে বুদ্ধি এটাই কোন কাৰ্য্য কৰণ, ব্যৱসায়ৰ উন্নতি, খনি উলিওৱা কাম।
- Exploration** (একচ্-প্লে-এন্) *n.* act of exploring or searching সন্ধান, বিচাৰি উলিওৱা কাৰ্য্য, আবিষ্কাৰ কৰিবৰ চেষ্টা। —**license**=খনি আবিষ্কাৰ কৰিবলৈ ক্ষমতা-পত্ৰ।
- Exploratory** *adj.* searching out আবিষ্কাৰ কৰণীয়, সন্ধানতৎপৰ।
- Explore** (একচ্-প্লে'ৰ্) to search thoroughly পাতপাতকৈ বিচাৰ, ভালকৈ অনুসন্ধান কৰ, সন্ধান ল।
- Explorer** *n.* one who explores আবিষ্কাৰ কৰিবলৈ বিচাৰি ফুৰোঁতা, অনুসন্ধান কাৰী, আবিষ্কাৰক।
- Explosion** (একচ্-প্লে-অন্) *n.* act of exploding ধুম কৰি ফুটা কাৰ্য্য, হঠাৎ আৱাজ হওন; sudden outburst of feeling মনৰ উৰেণ।
- Explosive** (একচ্-প্লে-চিভ্) *n.* anything liable to explode হঠাৎ ফুটি লক্ষ হোৱা বস্তু, ফুটিব পৰা বস্তু, ফুটকা। —*adj.* bursting out with noise ধুমকৈ ফুটা।
- Exponent** (একচ্-প'-নেক্) *n.* one who or that which points out নিদৰ্শন দেখুৱাই দিওঁতা, প্ৰদৰ্শক; an algebraic figure showing how often a quantity is to be multiplied গুণন সংখ্যা যেনে ৫<sup>৩</sup>।
- Export** (একচ্-প'ৰ্ট্) *v. t.* to send out goods

from one country to another আন দেশলৈ মাল পঠিয়া; বণ্ঠানি কৰ। —*n.* a commodity sent out to a foreign country আন দেশলৈ চালান কৰা বেপেকৰা বস্তু; বণ্ঠানি। নিৰ্ঘাত কৰ।

**Exportable** *adj.* that may be exported বিদেশলৈ চালান কৰিব পৰা।

**Exportation** *n.* act of conveying goods from one country to another বিদেশলৈ চালান, বণ্ঠানি কৰণ। (*opposed.* to **Importation**).

**Expose** (এ'কচ্-প'জ্) *v. t.* to lay open to view দেখুৱা, খুলি থ; to disclose ঢাকোন শুচা, মুকলি কৰ, উদংকৈ থ; to make liable to দায়ী কৰ; to show up মুখা খুলি দে; to abandon an infant কেঁচুৱা পেলাই যা বা তাগ কৰ; to display; to put up for sale উদংকৈ দেখুৱা, মুকলিকৈ মেলি থ; পোহাৰ দে।

**Expose** (এ'কচ্-প'জে) *n.* a showing up উল্লেখ অৱস্থা।

**Exposition** (এ'কচ্-পজিছন্) *n.* act of exposing or laying open to view প্ৰদৰ্শন, উদাহৰণ দেখুৱা কাৰ্য্য; an explanation ব্যাখ্যা, অৰ্থ ভাঙ্গনি, টিপনি।

**Expositor** (একচ্-পজিটৰ্) *n.* one who expounds, an interpreter অৰ্থ ভাঙ্গোতা, টীকাকাৰ।

**Expository** *adj.* explanatory টীকাযুক্ত, অৰ্থ বুজোৱা।

**Expostulate** (এ'কচ্-পস্তুজ-লেট্) *v. i.* to remonstrate, to reason with ভংসনা কৰ, গৰিহা কৰ, বুজনি দে।

**Expostulation** *n.* remonstrance দায়বৰণ, গৰিহা।

**Expose** (এ'কচ্-প'জাৰ্) *n.* act of laying open, state of being laid bare মুকলি কৰণ, উদংমুদং অৱস্থা, ৰ'দ বতাহ বা গাত জাব লগা অৱস্থা, উল্লেখ অৱস্থা; act of showing up an evil পাপ কাৰ্য্য প্ৰকাশ; act of exposing photoplate or film to the light ফটো তুলি হাবি পোহৰত দিয়া নিয়ম।

**Explain** (একচ্-পাউত্) *v. t.* to explain, to interpret ভাঙ্গি ক, বুজাই ক, ব্যাখ্যা কৰ, বখান।

**Expounder** *n.* অৰ্থকাৰক।

**Express** (একচ্-প্ৰেচ্) *v. t.* to force out বলৰে টানি বা চেপি উলিয়া; to emit বাছ কৰ; to represent by words প্ৰকাশ কৰ, ব্যক্ত কৰ; to reveal জনাজাত কৰ, ক।

**Express** (একচ্-প্ৰেচ্) *adj.* plain, explicit, clear স্পষ্ট, খোলেটা; sent for a particular. —*adv.* with haste বেগাই; especially বিশেষকৈ।

**Express** (একচ্-প্ৰেচ্) *n.* a special messenger or conveyance বেগাই কোনো কামত পঠোৱা দূত বা গাড়ী। An express train=ডাক গাড়ী। **Express delivery**=immediate delivery by special messenger চিঠিপত্ৰ তৎক্ষণাত্ বিলি কৰা কাম।

**Express-rifle**=ভাঙৰ জন্তু মৰা চিকাৰী বন্দুক।

**Expressible** *adj.* that may be expressed কথনীয়, প্ৰকাশ কৰিব পৰা।

**Expression** (একচ্-প্ৰেছন্) *n.* act of forcing out by pressure চেপি বাছ কৰণ; utterance or representation উক্তি, কথা লিখা বা কোৱাৰ ধৰণ; look, feature মুখৰ গঢ়, আকৃতি; a musical tone or sound গীতৰ বোল, মাত বা সুৰ।

**Expressive** (একচ্-প্ৰেচিভ্) *adj.* serving to express স্পষ্ট, খোলেটা; emphatic, significant খাটাং, বিশেষকৈ ব্যক্ত, বিশেষ অৰ্থ বোধক।

**Expressly** *adv.* plainly; distinctly স্পষ্টকৈ, খোলাখুলিকৈ।

**Expropriate** (একচ্-প্ৰ'প্ৰিয়েট্) *v. t.* to dispossess বেষথল কৰ; কাঢ়ি ল।

**Expulsion** (একচ্-পাল-ছন্) *n.* act of expelling বিতাৰিত কৰণ, খেদাই দিয়ন, বাহিৰ কৰণ, দেশান্তৰী কৰণ।

**Expulsive** *adj.* serving to expel খেদাই দিব পৰা।

**Expurgate** (একচ্-পাৰ্-গেট্) *v. t.* to cleanse, to purify, to expunge মলি নোহোৱা কৰ, নিকা কৰ, পৰিষ্কাৰ কৰ, বিতৰ্ক কৰ, শোধন কৰ।

**Expurgation** (একচ্-পাৰ্-গেছন্) *n.* the removal of anything noxious শোধন, নিকা কৰণ,

কোনো কিতাপৰ আপত্তিজনক কথা বাদ দিয়া কাৰ্য্য।

**Expurgatory** (একচ্-পাৰ-গে-টৰী) *adj.* purifying পৰিষ্কাৰক, মল শুচোৱা, পৰিশোধক।

**Expurge** (একচ্-পাৰ্জ্) *v. t.* to purify নিৰ্দ্ধল কৰ, পৰিষ্কাৰ কৰ।

**Exquisite** (একচ্-কুই-জিট্) *adj.* of superior quality, excellent বড়িয়া, উত্তম; of delicate perception সুক্ষদৰ্শী; fastidious খোৱালোৱাত চিকিচিন্দা, জুতিধৰা, অসন্তোষীয়া; very keen, extreme অত্যন্ত, বেজায়, বৰ বেচি। —*n.* a fop শিক্ষা উৰাত বৰ, পৰিপাটি, আটক ধুনীয়া।

**Exquisitely** (একচ্-কুই-জিট্-লি) *adv.* extremely অত্যন্তৰূপে; excellently নিয়াবিকৈ।

**Exquisiteness** *n.* nicety, keenness পৰিপাটি, সুক্ষদৰ্শীতা, ধুনপেচ।

**Excise** (একচ্-চিগ্) *v. t.* to cut off (অঙ্গ অথবা) অংশৰ ক্ষেত্ৰত) কাটি পেলা।

**Extant** (একচ্-টেণ্ট্) *adj.* still existing বিদ্যমান, থকা, চলিত; standing out আগবাঢ়ি থকা, ওলাই থকা।

**Extemporaneous** (একচ্-টেম্প-ৰে-নিয়চ্) *adj.* extemporal, done without preparation নভবা নিচিন্তা; hastily prepared ততালিকে কৰা, তৎকালিক।

**Extempore** (একচ্-টেম্প-ৰ) *adv.* without previous preparation ঘুপুৰাই, খপ কৰে; suddenly ততালিকে, তৎকালে, হঠাৎ। —*adj.* sudden, without previous study ততালিকে মুখেৰে কোৱা; (যেনে বক্তৃতা) বেগতে সময়ত তেলোৱা।

**Extemporise** (একচ্-টেম্প প'ৰাইজ্) *v. t.* to speak off-hand without preparation ঘুপুৰাই ক; to speak extempore আগেয়ে নভবা নিচিন্তাহৈয়ে ক; **Extempore speech** ঘুপুৰা বক্তৃতা।

**Extend** (একচ্-টেণ্ড্) *v. t.* to stretch out বিস্তাৰিত কৰ; to prolong, enlarge, to widen বৃদ্ধি কৰ, বহল; to impart প্রদান কৰ, দে। —*v. i.* to be continued in length or breadth দীঘল বহল হ। **To extend a time allowed** =মিহাদ দীঘলাই দে, বেচিকৈ সময় দে। **It will**

**extend for some time**=it will be continued ই কিছুদিনলৈ চলি থাকিব। **Extensible** *adj.* that may be extended দীঘলাব বা বহলাব পৰা।

**Extensor** (একচ্-টেন্-চৰ্) *n.* a muscle that straightens out a part of the body শৰীৰৰ কোনো অংশ টানি ফিকাই ধৰা দিব।

**Extent** (একচ্-টেণ্ট্) *n.* bulk, compass, space occupied by a body বিস্তৃতি, পৰিসৰ, দীঘল বহল। **To such an extent**=ইমান দূৰ, এই পৰিমাণ।

**Extension** (একচ্-টেন্-শ্বন্) *n.* act of extending বহলাওন; prolongation বৃদ্ধি, দীঘলোৱাটো; that property of a body by which it occupies a portion of space বিস্তাৰণ শক্তি, ব্যাপ্তি **Extension of a period of leave**=ছুটিৰ দিন দীঘলাই দিয়া কাম, ছুটিৰ সময় বৃদ্ধি।

**Extensive** (একচ্-টেন্-চিভ্) *adj.* large বিস্তাৰ, দীঘল বহল। **Extensively** *adv.* largely বিস্তাৰিতৰূপে, বহলকৈ।

**Extensiveness** *n.* extent, largeness পৰিসৰ, বিস্তৃতি।

**Extenuate** (একচ্-টেন্-উৱেট্) *v. t.* to lessen, to palliate, to weaken the force of লাঘব কৰ, দোষ লঘু কৰ, কম কৰ, বল হ্ৰাস কৰ।

**Extenuating** *adj.* palliating লঘুকাৰক, দোষ পাতলোৱা।

**Extenuation** (একচ্-ট-নিৱেশন্) *n.* palliation of a crime, mitigation দণ্ড লঘু, কৰণ, দোষ পাতল কৰণ।

**Exterior** (একচ্-ট-বিশ্বৰ্) *adj.* outer, outward বাহিৰৰ, বাহ্যৰ; foreign বিদেশীয়। —*n.* outward part or form বাহিৰৰ ভাগ, বাহ্যিক আকাৰ প্ৰকাৰ।

**Exterminate** (একচ্-টাৰ-মিনেট্) *v. t.* to root out, to destroy utterly সমূলে নাশ কৰ, নিৰ্মূল কৰ, উভালি পেলা।

**Extirpation** (একচ্-টাৰ মিনেশ্বন্) *n.* complete destruction ধ্বংস, নিৰ্মূল, বিনাশ।

**Extirpatory** *adj.* tending to exterminate ধ্বংসকাৰী, ধ্বংসমূলক।

**External** (একচ্-টাৰ-নেল) *adj.* outward, exte-



rior বাহ্য, বাহিৰা, বাহিৰৰ, ওলাই থকা, দৃশ্যমান ; foreign বিদেশীয় । —*n.* outward part বাহিৰৰ ভাগ (*pl.*) outward forms and ceremonies বাহ্যিক আচাৰ-ব্যবহাৰ । **Externally** *adv.* বাহিৰে, দেখোঁতে ; বিদেশীয় কাৰ্য্য ।

**Extinct** ( এক্‌চ-টিংক্‌ট ) *adj.* extinguished নুমুৱা ; dead মৃত, লুপ্ত, নিপাত ; no more existing এতিয়া আক নাই ।

**Extinction** ( এক্‌চ-টিংক্‌শ্বন ) *n.* destruction, suppression বিলোপ, নাশ, ধ্বংস, নুমুৱা অৱস্থা ।

**Extinguish** ( এক্‌চ-টিংক্‌শ্ব ) *v. t.* to put out, to quench নুমা ; to destroy নাশ কৰ, লোপ কৰ, নিমূৰমুৰা কৰ ; to obscure by superior splendour জ্বলি পেলা, পোহৰেৰে জিন ।

**Extinguisher** *n.* one who extinguishes নুমাওতা, লোপ কৰোঁতা ; an instrument for putting out a candle জ্বলি নুমুৱা যন্ত্ৰন ।

**Extinguishment** *n.* the act of extinguishing নিৰ্ব্বাণ, নুমুৱা কাৰ্য্য ।

**Extirpate** ( এক্‌চ-টাৰ পেট ) *v. t.* to root out নিৰ্মূল কৰ ; to exterminate ধ্বংস কৰ ।

**Extirpation** *n.* total destruction সমূলে নাশ, বিনাশ, ধ্বংস, উচ্ছেদ ।

**Extol** ( এক্‌চ-টল্ ) *v. t.* to praise greatly বৰকৈ প্রশংসা কৰ, ওফন্দা, উঠুৱা ।

**Extort** ( এক্‌চ-টৰ্ট ) *v. t.* to wrest or gain by force বলপেৰে ল, ভয় দেখুৱাই ল ।

**Extortion** ( এক্‌চ-টৰ্চন ) *n.* illegal exaction বল-পূৰ্বক লগন, ভয় দেখুৱাই টকা লোৱা কাৰ্য্য ।  
**Extortionate** *adj.* oppressive অত্যাচাৰী ।

**Extra** ( এক্সট্ৰা ) *adj.* more than the usual, additional ওপৰকি, উপকৰা, বাজে অতিৰিক্ত ।  
—*n.* something over and above ওপৰকি ধন বা বস্তু আলগতীয়া বাহানি । **Extra-dotal** = something given beyond the dowry যৌতুকৰ বাজে দিয়া মাল । **Extra-foraneous** = out-door বাহিৰা বা বাজৰ । **Extra-mural labour** = বাহিৰা, বা বাজে কাম কৰা কুলী বা বনুৱা, কোৰ কটাৰি কৰা কুলী, নগৰৰ বাজে কাম কৰা কুলী ; মনটন কৰা । **Extra mundane** = আধিৰ্ভৌতিক ।

**Extrapolation** = নকলা কথাৰ পৰা ।

**Extract** ( এক্‌চ-ট্ৰেক্ট ) *v. t.* to draw out by

force টানি উলিয়া, বাহিৰ কৰ ; to choose out বাছি ল ; to distil কাথ কৰ, আৰক উলিয়া । —*n.* anything drawn out from a substance by heat or otherwise নিৰ্ব্বাস, আৰক, পগাই উলিওৱা বস ; a passage taken from a book টোকা, কোনো পুথিৰ পৰা উদ্ধৃত কৰা কথা । **Extract** the square root of = বৰ্গমূল উলিয়া ।

**Extraction** ( এক্‌চ-ট্ৰেক্‌শ্বন ) *n.* act of extracting চেপি বুলি বাজ কৰণ, উলিয়াওন ; lineage, birth বংশ, উপজি, ঔবসজাত । ( *L. Ex* = out ; *trahere* = to draw ) .

**Extradite** ( এক্‌চ-ট্ৰে-ডাইট্ ) *v. t.* to deliver up to justice বিচাৰৰ নিমিত্তে আন, গৰ্ভদেষ্ঠ-ওচৰত সমৰ্পণ কৰ ।

**Extradition** ( এক্‌চ-ট্ৰে-ডিছ্বন ) *n.* delivering up of fugitives from one government to another পলাই যোৱা মানুহক ধৰি আনি অস্ত্ৰ গৰ্ভদেষ্ঠৰ হাতত দেওন ; প্রত্যৰ্পণ ।

**Extramural** see **Extra** .

**Extraneous** ( এক্‌চ-ট্ৰে-নিয়াচ ) *adj.* external, foreign বাজে, স্বতন্ত্ৰ, উপকৰা, আন ঠাইৰ ।

**Extraordinary** ( এক্সট্ৰা-অৰ্ডিনেৰী ) *adj.* unusual, exceptional অসামান্য, অসদাৰণ, বিশেষ ; wonderful অপকণ, অদ্ভুত । **Extraordinary leave** = বিনা দৰ্শহাৰ ছুটি ।

**Extravagant** ( এক্সট্ৰা-ভেগেণ্ট ) *adj.* exceeding due bounds অতিপাত, অপৰিমিত ; unrestrained উদগ ; excessive বেজাই, অতিপাত ; lavish in expenses বৰ খৰচী, অসবায়ী । **Extravagantly** *adv.* অসবায়ী হৈ, অতিপাতকৈ ।

**Extravaganza** ( এক্সট্ৰা-ভেগেঞ্জা ) *n.* a fantastic composition or language হাঁহি উঠা ৰচনা বা কথা ।

**Extravasate** ( এক্সট্ৰাভেচেট ) —আওবাটে যোৱা ।

**Extreme** ( এক্‌চ-ট্ৰিম্ ) *adj.* outermost, last নিচেই মূৰৰ বা শেষৰ ; greatest, excessive অভ্যন্ত, অতিশয়, বৰ ; most violent ভয়ানক, অসহ, দাকণ । —*n.* utmost limit অন্ত, সীমাত ; great necessity বিশেষ আৱশ্যকতা, ভয়ানক দৰ্কাৰ ।

**Extremely** ( এক্‌চ-ট্ৰিম্ ) *adv.* excessively অত্যন্তৰূপে, নিচেই কৈ । **Go to extremes** = to

take extreme measures অতিপাতকৈ লাগ, কৰামুঠিয়াকৈ লাগ। In the extreme=extremely নিচেই, অতিশয়। The last extremity =the highest degree of misfortune শেষ দশা, মূৰামূৰি সময়; death মৰণকাল। In extremis=at the point of death মৰণ কালত, অন্তত। Extremist *n.* উগ্রপন্থী।

Extremity (একচ্-ত্ৰিমিটী) *n.* the utmost limit শেহ, অন্ত; greatest distress সঙ্কট, দুৰ্দশা, বিপদাৱস্থা। (*pl.*) the hands and feet হাত আৰু ভৰি।

Extricable (একজী-কেৱল) *adj.* that may be extricated মোকোলাব পৰা, মেলিব পৰা।

Extricate (একজী-কেট) *v. t.* to disentangle, to set free জোঁট-ভাঙ, মোকোলা, মেল, আঁউল শুহা; to free from perplexities বিপদৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰা। Extrication *n.* act of setting free উদ্ধাৰ, মুক্তি, সাৰণ।

Extrinsic,—al (একজী-চ্) *adj.* foreign (*opp.* to Intrinsic) বাহিৰা, বাজে, আলগ-তীয়া।

Extrovert (একচ্-ট্ৰো-ভাৰ্ট) *n.* one who is mainly concerned with what is external or outwards কেৱল বহিৰ্জগৎ সম্পৰ্কে কোঁহুলী ব্যক্তি; বহিঃমুখী ব্যক্তি। (*opp.* Introvert) *v. t.* to turn outward বাহিৰৰ প্ৰতি কোঁহুলী হৈ পৰা।

Extrude (একচ্-ট্ৰুড্) *v. t.* to drive off খেদাই দে, উলিয়াই খেদ। Extrusion *n.*

Exuberant (একচ্-ইউ-বাবেৰেণ্ট) *adj.* over abundant, overflowing প্রচুৰ, ওপচ খোৱা, ভগাইবহ। Exuberantly *adj.* প্রচুৰ, পৰিমাণে, লহপহকৈ।

Exuberance *n.* over abundance, superfluity ওপচ, ভগাইবহ, প্রচুৰ, পৰিপূৰ্ণতা।

Exude (একচ্-ইউড্) *v. t.* to discharge by sweating ঘাম উলিয়া, ঘমুৱা। —*v. i.* to flow out through the pores ঘাম ওলা, ঠোঁ ওলা।

Exult (এগজ্-অল্ট) *v. i.* to rejoice greatly উল্লাসিত হ, বং লাগ, উলাহ লাগ।

Exultation (এগজ্-অল্ট-এছন) *n.* great joy মহাআনন্দ, উলাহ।

Exultant *adj.* exulting উলহুৱা, উল্লাসপূৰ্ণ।

Exuviae (একচ্-ভুই) *n.* (*pl.*) cast off skins, fossil shells of animals মোট, জন্তুৰ গাৰপৰা আপুনি খহি পৰা মাটিৰ তলত পোৱা মোট, ছাল বাকলি বা খোলা; অক্ষীভূত দেহাৱশেষ।

Exvoto *adv. n.* শপত খোৱাৰ অৰিহণা।

Eyas (আই-এচ্) *n.* an unfledged hawk শাখি নগজা শেন চৰাইৰ পোৱালি।

Eye (আই) *n.* the organ of sight চকু, নয়ন; sight দৰ্শন, দৃষ্টি; anything like an eye চকুৰ দৰে বস্তু, বিছা, জলঙ্গা; aim লক্ষ্য। —*v. t.* to look on চা, মন কৰ, দৃষ্টি কৰ। Be all eyes = to give all attention ভালকৈ মন কৰিবা। Give an eye to = to attend to মন কৰ, মনোযোগ দে। Green eye = jealousy খেপ, হিংসা। Have an eye to = to have regard to কাশ কৰ, মনত ৰাখ। In the eyes of = in the estimation of মানত, মতেৰে। In the wind's eye = against the wind বতাহৰ বিমুখে। Keep one's eye on = to watch চকু দে, মন কৰি থাক, চাই থাক। Make eyes at = to ogle প্ৰেম ভাবেৰে চা। Put the finger in the eye = চকুপানী টোক। See eye to eye = to think alike ঐক্য হ, একে মত হ, মতি হ। Under the eye of = under the observation of তদাৰকত। See with half an eye = to see easily সহজে দেখ। Up to the eyes = deeply engaged বৰ বাস্ত।

Eyeball *n.* the globe or apple of the eye চকুৰ মণি, চকুৰ পুতলী। If you had half an eye = যদি তুমি বাস্তবিকৈ কথা নোহোৱা; যদি তুমি চকুৰে মণিৰ পাৰা।

Eyebrow (আই-ব্ৰ') *n.* the hairy arch above the eye চকুৰ চোলাউৰি।

Eyeglass *n.* a glass to assist the sight চকুৰ চশমা।

Eyelash *n.* hair on the eyelid চকুৰ পটীৰ নোম।

Eyelet-hole *n.* small hole for cord জৰী সুমুৱা বিছা।

Eyelid *n.* the cover of the eye চকুৰ পটী।

**Eye-piece** *n.* the lens at the eye end of a telescope দুকীণ যন্ত্ৰৰ মুখৰ কাঁচ।

**Eye-salve** *n.* an ointment for the eyes কাজল, চকুত লগোৱা অঞ্জলি।

**Eye-servant** *n.* a servant who works only when watched by his master আগত চাই থাকিলে মাত্ৰ কাম কৰা চাকৰ, ডৰিয়ালীৰ ওপৰত কাম কৰা চাকৰ।

**Eye-service** *n.* আগত চাই থাকি কৰোৱা কাম।

**Eye-sight** (আই চাইট) *n.* power of seeing দৰ্শনশক্তি; view দৃশ্য।

**Eyesore** (আই-চ'ৰ) *n.* something offensive to the sight চকুৰ শূল।

**Eye-tooth** *n.* ওপৰৰ কুকুৰ দাঁত দুটাৰ এটা।

**Eye-wash** *n.* চকু ধোৱা পানীয়া দৰব।

**Eye-witness** *n.* one who sees an occurrence to be able to testify দেখা সাক্ষী।

**Eyre** (এ'ৰ্) *n.* a circuit of judges জজ্ চাহাবৰ চফৰ, পৰিভ্ৰমণ। **Justices in eyre** = পৰিভ্ৰমণকাৰী বিচাৰক।

**Eyry, Eyrie** (আই-ৰী) *n.* the nest of a bird of prey চিকাৰী চবাইৰ দাঁহ।

**F** (এ'ফ) The sixth letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ ষষ্ঠ আখৰ। **The three F's** = fair rent, fixity of tenure & free sale নিয়মিত ভাড়া, স্থায়ী বন্দবস্ত আৰু বেচিব পৰা বস্তু।

**Fabian** (ফে'বিয়েন্) *adj.* delaying পাচহৌহক, লেহেমীয়া। — *n.* ইংলণ্ডৰ এটা সামান্ত ৰাজনৈতিক দলৰ সমজুৱা। **Fabian policy** = শত্ৰুৰ দল ক্ষয় কৰিবৰ নিমিত্তে এৰাধৰাকৈ যুদ্ধ কৰা ফিদিৰ।

**Fable** (ফে'বল্) *n.* a fictitious narrative having a moral instruction, a fiction or myth সাধুকথা, নীতিকথা, উপকথা। — *v. t.* to feign to invent মিছাই সাজি ক। **Fabled** *adj.* mythical, told in fables পৌৰাণিক সাধুকথাৰ বৰ্ণোৱা।

**Fabric** (ফেব্ৰিক) *n.* workmanship কাকৰাৰ্য; manufactured cloth কাপোৰ; texture বোৱা কটা বা সজাপৰা বস্ত্ৰৰ ৰাণ; building অট্টালিকা, গীৰ্জাঘৰ নিৰ্মাণ। **Fabricant** *n.* a manufacturer খনিকৰ, কাৰিকৰ। **Textile fabric** = সূতা।

**Fabricate** (ফেব্ৰি'কেট্) *v. t.* to devise falsely কৃত্ৰিম কৰ, জাল কৰ, সাজি ক, পাং; to form by

art and labour সাজ, নিৰ্মাণ কৰ; to produce উলিয়া।

**Fabrication** *n.* construction নিৰ্মাণ, গঠন; a story, a falsehood সাজি কোৱা কথা, মিছা কথা, গল্প।

**Fabulist** (ফে'বিউলিষ্ট) *n.* one who invents fables গল্প-ৰচয়িতা।

**Fabulous** (ফে'বিউলচ) *adj.* feigned, false, unreal, immense মিছা, বহুনাশূৰ্ণ, নাচুত-নাভুত, ভয়ঙ্কৰ, প্রকাণ্ড।

**Facade** (ফে'চেড্) *n.* the exterior front of a building পকীয়ৰৰ সম্মুখ ভাগ; সম্মুখৰ আকৃতি।

**Face** (ফে'চ) *n.* the front part of the head including eyes, nose, cheek etc. মুখ; the outside appearance বাহিৰা আকৃতি; front or surface of anything কোনো বস্ত্ৰৰ ওপৰ ভাগ বা সম্মুখ ভাগ; look দেখন, চেহেৰা। — *v. t.* to meet in front সম্মুখীন হ, মুখামুখি হ, সাহসেৰে আগবাঢ়; to resist উভতি ধৰ, হকাৰধা কৰ।

**Face down** = চকু মুখ পোনোৱাই ধৰি লাজ দে।

**Face out** = চকু পোনোৱাই ধৰি কাঢ়ি নে।

**Face to face** মুখামুখিকৈ। **Accept one's**

**face** = to grant one's request মুখ বাধ, অনুগ্রহ দেখুৱা, অনুৰোধ বক্ষা কৰ। **To fly in the face of** = to set oneself directly against বিপক্ষে দণ্ডায়মান হ, বাধা জন্মা। **On the face of it** = palpably plain দেখোঁতেই, স্পষ্টকপে। **Pull a long face** = to look unhappy মুখ তফোন্দা, আমন জিমন কৰ, মুখ ওলোমা। **Put a good face** = to assume a bold or cheerful appearance বাহিৰে সাহস দেখুৱা বা বং ভাব দেখুৱা। **In the face of** = বিপৰীতে, বিৰুদ্ধে, তেনেহোৱাতো। **To set one's face against** = to oppose vehemently বৰকৈ আপত্তি কৰ, বাধা দে। **To show one's face** = to appear দেখা দে। **To shut the door on one's face** = সোমাব নিদিয়াকৈ দুৱাৰ মাৰ। **To make faces at** = সিহঁত। **Face value** = সাধাৰণ নিৰ্দ্ধাৰ্য্য দাম; nominal value সকলোৱে জনা ওলাই থকা মূল্য যেনে কোনো মোহৰৰ।

**Facet** (ফে'চেট্) *n.* one side of a many-sided body বহুতো দিক-বিশিষ্ট বস্তুৰ যি কোনো এটা দিক। —*v. t.* to cut a facet upon সৰু সৰুকৈ ওপৰত চকলা কাট, কটা মণিৰ মুখ।

**Facetious** (ফেচিঅ'চ) *adj.* humorous, witty খেমেলীয়া; বদ্বিহাল। —*ly adv.*

**Facetiousness** (ফেচি-অ'চ-নেচ) *n.* jocoseness বসময়তা।

**Facial** (ফে'চিয়েল্) *adj.* pertaining to the face মুখ সম্বন্ধীয়।

**Facile** (ফে'চাইল্) *adj.* easy to be done সুসাধ্য, সুগম, সবসৱীয়া; affable শিষ্ট, নম্ৰ।

**Facilitate** (ফেচিলি'টেট্) *v. t.* to make easy সহজ কৰ, উজু কৰ, সৰগৰীয়া কৰ।

**Facility** (ফেচিলিটি) *n.* dexterity পটুতা, সহজ, দক্ষতা; easiness সুযোগ, সুচল; pliancy নম্ৰতা।

**Facilities** *n. (pl.)* means that render anything easy সুচল, সুবিধা সহজ উপায়।

**Facing** (ফে'চিং) *n.* a covering in front সমুখৰ আবৰণ, অলঙ্কাৰস্বৰূপ আবৰণ, সজাপ, মোখনী।

**Facsimile** (ফেক্-চিমিলি) *n.* an exact copy অবিকল নকল, প্ৰতিৰূপ। **Make a facsimile** = অবিকল নকল কৰ, ছবছ নকল।

**Fact** (ফেক্ট) *n.* anything done, a deed কাম, কাৰ্য্য; reality, truth আচল কথা, যথার্থ ঘটনা, সত্যতা, বাস্তৱ তথ্য। **Factum** *n.* a thing done কাৰ্য্য, কৰ্ম। **As a matter of fact** = in reality আচলতে দৰাচল পক্ষে। **In fact** = in reality দৰাচলে।

**Faction** (ফেকশন্) *n.* a contentious party প্ৰতি-বোধকাৰী দল, বিপক্ষ দল; dissention বিবাদ, দলদলি।

**Factionous** (ফেকশ'চ) *adj.* given to faction, turbulent বিবাদকাৰী, কঁজিয়া-প্ৰিয়, বিৰোধী, বিদ্ৰোহী।

**Factitious** (ফেক্-টি-অ'চ) *adj.* conventional কৃত্ৰিম, কাল্পনিক, অভিসন্ধিমূলক।

**Factor** (ফেক্টৰ্) *n.* an agent in trade আনব সলনি কাম কৰোঁতা, গোমস্তা; (*Math.*) part of a number produced by multiplication পূৰ্বক অঙ্ক, উৎপাদক; component element উপাদান।

**Factorage** *n.* commission paid to a factor গোমস্তাৰ কমিছন।

**Factory** (ফেক্টৰী) *n.* a manufactory কাৰখানা, কুঠী।

**Factotum** (ফেক্ট'টাম) *n.* a person employed to do all kinds of work for another আনব সলনি সকলো কাম কৰোঁতা, গোমস্তা।

**Factual** (ফেকচুৱেল) *adj.* প্রকৃত, যেনে থকা তেনে-কুৱা তথ্যপূৰ্ণ।

**Facula** (ফেকিউলে), (*pl. Faculae*) the bright spot on the sun সূৰ্য্যৰ গাতি থকা উজ্জ্বল দাগ, সৌৰকলঙ্ক।

**Faculty** (ফেকাল্টি) *n.* any particular ability or aptitude, any physical capacity ক্ষমতা, দক্ষতা, কোনো শাৰীৰিক বা মানসিক শক্তি; a department of learning at a university বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কোনো শিক্ষা-বিভাগ বা ভাৱ অধ্যাপক সমূহ। **The four faculties** = Theology, Medicine, Law, Arts দৰ্শন-শাস্ত্ৰ, বৈজ্ঞানিক, আইন আৰু শিক্ষা-শাস্ত্ৰ।

**Fad** (ফেড) *n.* a hobby, a crotchety, craze মনৰ ইজুগ, ভ্ৰম ধাৰণা, আকোৰ্গোজালি। **Fad-dish, Faddy** *adj.* বৰ জনা-বুজা বুলি গণ্য কৰা।

**Fade** ( 'ফেড্ ) *v. i.* to lose colour or freshness, to vanish মলিন হ, গেমঠা হ, মোলান পৰ, জ'ই পৰ, শুকাই যা, লোপ হ। —*adj.* insipid নিৰস, বিবৰ্ণ। **Fadeless** *adj.* unfading অম্লান, সতেজ।

**Faeces, Feces** ( ফিচিচ্ ) *n.* ( *pl.* ) sediment, dregs গেদ, মল; excrements লাঙ্গ, বিষ্ঠা। **Faecal** *adj.*

**Fag** ( ফেগ ) *v. i.* to become weary, to work hard ক্লান্ত হ, ভাগৰ লাগ, অত্যন্ত পৰিশ্রম কৰ। —*v. t.* to weary, to use as a fag ক্লান্ত কৰ, লগুৱালি কৰ। —*n.* a school-boy forced to do menial work for one older লগুৱা ছাত্ৰৰ; drudgery হীন কাম, গেৰাবী। **Fagging** *n.* hard and mean labour গেৰাবী কাম।

**Fag-end** ( ফেগ-এণ্ড ) *n.* untwisted end of a rope or cloth, the meaner part of a thing কাপোৰৰ দহি বা লেজুৰ আগ ডোখৰ, কোনো বস্তুৰ অকামিলা ভাগ।

**Faggot, Fagot** ( ফেগট্ ) *n.* a bundle of sticks for fuel খৰিৰ আটি বা কণা। —*v. t.* to tie together আটি বান্ধ। **Faggot vote** = a fictitious vote অজ্ঞাতকৈ পোতা মত বা ভুটী।

**Fall** ( ফে'ল্ ) *v. t.* to fall short কম হ বা কম পৰ; to prove deficient under trial অপাৰগ হ, অযোগ্য হ, নোতাৰ; to die, to decay নাশ হ, মৰ; to miss, to be disappointed অকৃতকাৰ্য্য হ, হতাশ হ, বিফল হ। —*v. i.* to desert any one ভাগ কৰ, এৰি যা। **Failed** *p. adj.* decayed পচা; bankrupt হোৱাহীন। **With-out fail** = জৰুৰ, নিশ্চয়কৈ।

**Failing** ( ফে'লিং ) *n.* a fault, weakness ত্রুটি, দোষ, তুলনুক, হীনভেটি।

**Failure** ( ফে'লিউৰ ) *n.* a deficiency, omission অভাৱ, ত্রুটি, নাটনি, অপাৰগতা; bankruptcy দেউলীয়া অৱস্থা।

**Fain** ( ফে'ন্ ) *adj.* glad হুই, তুই; inclined ( with to ) ইচ্ছুক। —*adv.* gladly ইচ্ছাপূৰ্বক, সন্তোষেৰে।

**Faineant** ( ফেইনইয়েণ্ট ) *n. & adj.* গৰি, চৰ্কাৰী-কামৰ গাফিলি।

**Faint** ( ফে'ইণ্ট ) *adj.* lacking strength দুৰ্বল,

আশকতীয়া, ক্ষীণ; fading বিবৰ্ণ, মলিন; not bright অনুজ্জল, টিমিক-চামাক, চিমা; weak in spirit ভয়াতুৰ। —*v. i.* to become weak ক্ষীণ হ, ক্লান্ত হ; to fade মলিন হ, জ'ই পৰ, চেৰেমা পৰ; to swoon মূচ্ছিত হ। —*n.* swoon মূচ্ছ। **Faint-hearted** *adj.* cowardly ভয়াতুৰ। **Faintness** *n.* feebleness of colour, light etc. বিবৰণ, দীপ্তিহীন অৱস্থা, দুৰ্বলতা, নিস্তেজতা।

**Fair** ( ফে'-আৰ ) *adj.* clear, bright ফলিক, উজ্জল, বগা; beautiful সুন্দৰ, সুশ্ৰী; pure পৰিষ্কাৰ, নিৰ্মাল; free from clouds মুকলি, ( যেনে বতৰ ); frank, impartial সৰল, ৰোলা, অকপটীয়া; just উচিত, ভাৰ্য; pleasing মনোৰম, সুন্দৰ; pretty good ভাল, কিছু বাক; hopeful আশাজনক। —*v. t.* to make fair পৰিষ্কাৰ কৰ। —*adv.* honestly clearly সৰলভাৱে সুন্দৰকৈ। **Fair and square** = honest সৰল, সং, সাধু। **Be in a fair way to** = কৃতকাৰ্য্য হোৱাৰ সম্ভৱ, কিছু আশাপ্ৰদ। **Keep fair with** = সম্ভাৱ বন্ধা কৰি চল। **Stand fair with** কাৰো অনুগ্ৰহ লাভ কৰ। **The fair or the fair sex** = the female sex স্ত্ৰী জাতি। **To bid fair to** = seem likely হোৱা সম্ভৱ, হব যেন বোধ হয়। **Fair-copy** = পৰিষ্কাৰকৈ লিখা নকল। **Fair-play** = honest dealing স্ৰাঘ্য ব্যবহার, অকপট আচৰণ। **Fair weather** = ভাল বতৰ; favourable circumstances সুসময়। **Fair-hand** = স্ত্ৰণি, সুন্দৰ। **Fair weather friends** সম্পদৰ বন্ধু।

**Fair** ( ফে'-আৰ ) *n.* a great periodical market হাট, মেলা। **Fairing** = a gift উপঢৌকন, ইটা।

**Fairness** *n.* just conduct স্ৰাঘ্যতা, সৰলতা; clearness of skin সৌন্দৰ্য্য।

**Fairy** ( ফে'ৰী ) *n.* a beautiful imaginary being of human form পৰী, অপেশ্বৰী, মোহিনী দেৱী। —*adj.* like a fairy, fanciful পৰীৰ দৰে, কাল্পনিক, মায়াৱী। **Fairy-land** *n.* imaginary land of fairies অপেশ্বৰীসকলৰ থকা ঠাই। **Fairy-rings**, —circles *n.* ring-like spots in pastures বাহৰ খেতিৰ মাজে মাজে হোৱা ঘূৰণীয়া টকলা বা জোপোহা ঠাই। **Fairy-tale** = an incredible story কাল্পনিক গল্প, সাধু কথা।

**Faith** (ফে'ইথ্) *n.* confidence, trust, belief in God বিশ্বাস, সজ্ঞাত, প্রত্যয়, ধৰ্ম্মত আস্থা। **The faith**=ধৰ্ম্ম। **Bad faith**=treachery প্রবঞ্চনা, শঠতা। **In good faith**=with sincerity সৰলভাৱে।

**Fait accompli** *n.* তৰ্কৰদ্বাৰা গ্ৰমাণ হৈ যোৱা কথা

**Faithful** *adj.* full of faith, loyal ভক্তিমান; worthy of belief বিশ্বাসী, প্রভুভক্ত; worthy of belief বিশ্বাসযোগ্য; true সত্য, যথার্থ। **Faithfully** *adv.* sincerely যথার্থকপে, সৰল ভাৱে, বিশ্বস্তকপে। **Faithfulness** *n.* sincerity সজ্ঞাত, পতিয়ন।

**Faithless** (ফে'ইথ্-লেচ্) *adj.* without faith, disloyal অবিশ্বাসী, অসজ্ঞাতী, বিশ্বাসঘাতক; delusive প্রবঞ্চক। **Faithlessness** *n.* state of having no faith অসজ্ঞাত, বিশ্বাসঘাতকতা।

**Fake** (ফে'ক্) *n.* a single turn or coil of rope etc. পাক, মেৰ। —*v. t.* to coil পকা, মেৰা।

**Fake** (ফে'ক্) *v. t.* to deceive, to conceal defects of জুৰা দে, চিনিব মোতাৱাকৈ কোনো বস্তুৰ ঘূণ ঢাকি থ। **Fakement** *n.* a swindling device ফিকিব, ফাকটি, ফাং।

**Fakir** (ফকিৰ) *n.* a mendicant ফকিৰ, সন্ন্যাসী।

**Falcate** (ফে'লকেট্) *adj.* bent-like ক্লেবেকোৰা, অৰ্দ্ধগোলাকাৰ।

**Falchion** (ফল্'ছন) *n.* a short crooked sword চুটি, ধেনুভিৰীয়া, তৰোৱাল।

**Falcon** (ফেলকন্) *n.* a bird of prey শেন চৰাই।

**Falconer** *n.* one who sports with falcon শেন-মেলোৱা, শেন-পোহা লোক। **Falconeyed** =keen eyed চোকা দৃষ্টিৰ।

**Falconry** (ফেলকনৰী) *n.* শেন মেলোৱা বিদ্যা।

**Faldstool** (ফল্ড-ষ্টুল্) *n.* a folding stool জপাই থব পৰা ওখ পীৰা।

**Fall** (ফল্) *v. i.* (*pa. t.* fell; *pa. p.* fallen) to drop down পৰ, সৰি পৰ; to descend downward যহি পৰ; to slope down তললৈ আগুগৰীয়া হ; to lose strength দুৰ্বল হ; to decline in power, wealth, value or reputation হ্ৰাস হ, কম হ; to die away লোপ হ, নাশ হ, পতন হ; to be overthrown পৰাজিত

হ; to yield to temptation লোভিত পৰ; to sink into sin পাপলিপ্ত হ, ভ্ৰষ্ট হ; to befall ঘট, হঠাৎ উপস্থিত হ।

**Fall** (ফল্) *n.* the act of falling, descent by gravity পৰা, পৰা কাৰ্য্য, পতন, পৰণ, অধোগ; overthrow অধঃপতন, বিনাশ; death বিনাশ, মৰণ; a slope আগুগৰীয়া ঠাই, হলনীয়া অৱস্থা; descent of water পানী বাগৰনি; outlet of a river নৈৰ মুখ; decrease in value মূল্যৰ হ্ৰাস, দাম কম। **Phrases** :—**Fall across** =to meet by chance হঠাৎ লগ প। **Fall among**=মাজত পৰ, মাজত সোম। **Fall away** =to languish, to decline শুকাই যা, কৃশ হ; to revolt বিদ্ৰোহী হ; to renounce one's faith স্বৰ্ণ ত্যাগ কৰ, পতিত হ। **Fall back** =to retreat পলাই যা, পাচ হোঁতক। **Fall back upon**=to have recourse to some means আকৌ কোনো উপায় অৱলম্বন কৰ। **Fall behind** =to slacken সোলোকা। **Fall flat**=to fail completely অপৰিণ হ। **Fall foul of**=to quarrel বিবাদ কৰ, কাঁজিয়া কৰ। **Fall in with**=to agree, to comply সন্মত হ, মান্তি হ। **Fall off**=to separate, to perish ভাঙন ভোখৰ হ, খান খান হ, খতি পৰ, নাশ হ; to revolt স্বৰ্ণ ত্যাগ কৰ; **Fall on**=to begin eagerly হেঁপাহেৰে কোনো কামত লাগ; to attack আক্ৰমণ কৰ; to meet সাক্ষাৎ হ। **Fall on one's feet** বিপদৰ পৰা উদ্ধাৰ হ, সৌভাগ্যক্ৰমে লাভ কৰ। **Fall out**=to quarrel কাঁজিয়া কৰ; to happen হঠাৎ হ। **Fall short of** to be deficient নান হ, কম পৰ, ত্ৰুটি হ, ভৰামতে নহ। **Fall through** to come to nothing মিছা হ, নিফল হ; **Fall to**=to apply one's self to লবলবিটৈ কোনো কাৰ্য্যত ধৰ ব লাগ। **Fall upon**=to attack আক্ৰমণ কৰ; to attempt চেষ্টা কৰ। **Try a fall**=বল পৰীক্ষা কৰিবলৈ লাগি চা, যুজি চা। **Fallen** *adj.* ruined পতিত। **Falling-star** *n.* a meteor পশীয়া-তৰা, উজা। **Falling-sickness** *n.* epilepsy আঁৱৰীয়া বেমাৰ।

**Fallacious** (ফেলেছাচ) *adj.* misleading, not well founded ভ্ৰমজনক, মিছা, অমূলক।

**Fallacy** (ফেল্লেচি) *n.* deceptive appearance, illogical argument মিছা যুক্তি, অযুক্তি, ভ্রম-মূলক কথা।

**Fallible** (ফলিবল্) *adj.* liable to error পতন-শীল, ভ্রান্ত। **Fallibility** *n.* liability to error ভ্রান্তি।

**Fallow** (ফেল') *adj.* left uncultivated for a time, untilled পতিত, গরজাবানী, ছনপরা।  
—*n.* land untilled for a time ছনপরা মাটি।  
To lie fallow = ছনপরি থাক।

**Fallow** (ফেল্-অ') *adj.* of a brownish yellow colour ঈষৎ হালধীয়া বাগামী বঙ্গর।

**False** (ফল্‌চ) *adj.* untrue অসত্য, মিছা; not genuine কৃত্রিম; unfaithful অসঙ্গতি; not well founded অমূলক। —*adv.* faithlessly প্রতারণাপূর্বক। **False-face** *n.* mask চো, মুখ। **False-hearted** = treacherous ঠগ, প্রবঞ্চক, বিশ্বাসঘাতক। **Put in false position** = to bring anyone to a delicate position চোঁটেজোঁয়া করা, মিছা পেলা। **Play one false** = to act falsely to a person ঠাকি দে, ঠগত পেলা।

**Falsehood** *n.* want of truth, a lie মিছা কথা।

**Falsely** (ফল্‌চলী) *adv.* untruly, treacherously মিছাকৈ, ঠাকিকৈ।

**Falsity** *n.* a false assertion মিছা কথা, অসত্যতা।

**Falsetto** (ফল্‌চেট') *n.* a false voice beyond the natural অস্বাভাবিক সুর, ঠেঙ।

**Falsify** (ফল্‌চি-ফাই) *v. t.* to forge জাল করা, কৃত্রিম করা; to prove untrustworthy মিছা পেলা, মিছা বুলি প্রমাণ করা।

**Falsification** (ফল্‌চি-ফি-কেশ্বন) *n.* the act of making false কৃত্রিম বরণ, জাল বরণ।

**Falter** (ফল্‌টার) *v. t.* to stammer in speech শোকাথুকিকৈ কথা ক; to tremble or totter থরক-বরক করা।

**Faltering** (ফল্‌টারিং) *n.* feebleness থরক-বরক অবস্থা, শোকাথুকি। **Falteringly** *adv.* in a hesitating manner কেবোঁরোঁগোঁকৈ, শোকাথুকিকৈ।

**Fame** (ফে'ম্) *n.* reputation, renown যশস্যা,

সুখ্যাতি, যশ, খ্যাতি। **House of ill-fame** = a brothel বেস্তালয়।

**Famed** (ফে'মড) *adj.* renowned বিখ্যাত, খ্যাতিমন্ত, যশস্বী।

**Familiar** (ফেমিলিয়েব) *adj.* intimate, well acquainted with চিনাকী, পরিচিত, আলাপী, জনাজাত; domestic ঘরবা।

**Familiarise** (ফেমিলিয়েবাইজ্) *v. t.* to make acquainted, to accustom চিনাচিনি করা, পরিচয় করা, অভ্যাস করা, শিকিবুজ্জিলা।

**Familiarity** (ফেমিলিয়েব-ইটি) *n.* intimate acquaintance চিনাজনা, আলাপ পরিচয়, আত্মীয়তা।  
**Too much familiarity breeds contempt** = বেচি ঘনিষ্ঠতা করিলে শেহে অনাদর হয়।

**Family** (ফেমিলী) *n.* all those who live in one house under one head পরিবার, বৈদ; the children of a person সন্তান-সন্ততি; race বৈদ, বংশ, বঙহ, গোষ্ঠী; a group of animals or plants জাতি। **Family man** = পরিবার থকা মানুষ। **Be in the family way** = to be pregnant গর্ভবতী হ, সর্গর্ভ হ। **In a family way** = in a domestic manner ঘরবা ভাবে, গৃহস্থালীকপে।

**Famine** (ফেমিন্) *n.* a general scarcity of food আকাল, দুর্ভিক্ষ।

**Famish** (ফেমিশ্) *v. t.* to starve খাবলৈ নিদিয়া। —*v. i.* to die of extreme hunger অনাহারে মর, খাবলৈ নেপাই মর।

**Famous** (ফে'মচ্) *adj.* renowned, noted বিখ্যাত, প্রসিদ্ধ। —*adv.* **Famously**.

**Fan** (ফেন্) *n.* an instrument to cool the body by blowing বিনচী; an instrument for winnowing grain কুলা। —*v. t.* to cool with a fan বিচ; to winnow বা দি জাৰ; to ventilate বা দে। **Fan-light** = একপ্রকার খিচিকী দ্বার। **Fan-palm** *n.* a species of plant with fan shaped leaves তাল গছ। —*n.* (*Slang*) devotee of a particular amusement, as **Film fans**, **Football fans** কোনো খেল খেয়ালিত অনুবক্ত লোক।

**Fanatic** or **Fanatical** (ফেনেটিক) *adj.* excessively enthusiastic ধর্ম বিষয়ে উল্লস, ধর্মত পাগল।

**Fanatic** *n.* ধৰ্ম বিষয়ে উন্নত লোক, ধৰ্মোন্মত্ত  
অবিবেকী লোক, গোড়া সংস্কারপন্থী।

**Fanaticism** (ফেনেটিচিজম্) *n.* religious frenzy  
ধৰ্মবিষয়ক ভাতি, উন্মত্ততা, গোড়ামি।

**Fancy** (ফেঞ্চি) *n.* creative faculty of the  
mind কল্পনাশক্তি, ভবা শক্তি; an image form-  
ed in the mind কল্পনা; a whim ইচ্ছা, মই  
মতালি ভাব। —*adj.* elegant, pleasing to  
মনোহাৰী, ধুনীয়া। —*v. t.* to imagine অনুভব  
কৰ, কল্পনা কৰ; to have a liking for মন থা,  
ভাল পা। **Fancied** *adj.* imagined কল্পিত,  
ভাবিত। **Fanciful** *adj.* imaginative, whim-  
sical কল্পণাপূৰ্ণ, কাল্পনিক, অদ্ভুত, মনেৰে পতা।  
**Fancy-ball** = বংচঙীয়া কাপোৰ পিন্ধি কৰা নাচ।  
**Fancy dress** = ইচ্ছানুৰূপ শোচাক, বংচঙীয়া সাজ,  
বহুভালি সাজ। **Fancy-fair** = মনোহাৰী বস্তু বেচা  
মেলা। **Fancy-goods** = মনোহাৰী বা মনীয়ৰী মাল  
**Fancy-work** = ornamental needle-work বেকীৰে  
ফুল ভোলা কাম।

**Fane** (ফে'ন) *n.* a temple মন্দিৰ।

**Fanfare** (ফেন্-ফেয়াৰ) or **Fanfarade** *n.* a  
flourish of trumpets পেপা-কালি বজাই কৰা  
ধুমধাম।

**Fanfaronade** (ফেন্-ফেৰ'-নেড) *n.* vain boast-  
ing, ostentation দাষ্টিকতা, ফিতাহি।

**Fang** (ফেং) *n.* the venom tooth of a  
serpent সাপৰ বিহ দাঁত; a claw or talon  
of a ravenous animal হিংসুক জন্তুৰ নখ বা  
দাঁত। **Fanged** *adj.* having fangs বিহ দাঁত  
থকা।

**Fantasy, Phantasy** (ফেণ্টেচি) *n.* a fancy,  
imagination, whim কল্পনা, মিছা ভাষনা বা চিন্তা,  
উদ্ভট সঙ্গীত।

**Fantastic, Fantastical** (ফেণ্টেচটীক্,-এল) *adj.*  
fanciful, whimsical অসাৰ, কল্পনাপূৰ্ণ, মনেৰে  
পতা, উদ্ভট।

**Far** (ফাৰ) *adj.* remote দূৰ, আঁতৰ। —*adv.*  
at or to a great distance দূৰলৈ, আঁতৰত,  
নিলগলৈ; very much ভালেশ্বিনি, অতি। **Far-**  
**off** = distant বহু দূৰ। **Far-fetched** =  
brought from a remote place, forced  
বলেৰে টানি অনা, হৰাকত। **Far-sighted** =

dূৰদৰ্শী; incapable of seeing near objects  
ওচৰত নেদেখি নিলগত দেখা। **Far-spent** =  
far advanced বহু দূৰ আগবঢ়া, ভালেশ্বিনি  
পোৱা। **Far and away** = by a great deal  
বহুতকৈ, ভালেশ্বিনি। **By far** = in a great  
degree অনেক পৰিমাণে, ভালেশ্বিনি। **In so far**  
as = যিমানদূৰ, এই পৰিমিত যি। **Far from it** =  
কেতিয়াও নহয়। **Far East** = Eastern Asia  
(China, Japan etc.) **Far West** = the  
countries of North America on the side  
of Pacific ocean উত্তৰ আমেৰিকাৰ সাগৰ  
কাষৰ দেশ।

**Farce** (ফাৰ্চ) *n.* a ludicrous play চং, ধেমেলীয়া  
নাট, প্রহসন। **Farceur** *n.* a joker চং, বহুহা।

**Farcical** *adj.* ridiculous হাঁহি উঠা, হাস্যজনক,  
বহুহালি।

**Farcing** (ফাৰ্চিং) *n.* stuffing কিবা বস্তু ভৰাই কলুৱা  
বা ওফোলোৱা কাম, ঠিহনি।

**Farcy** (ফাৰ্চি) *n.* a disease of the horse হোঁৱাৰ  
ৰোমাৰ।

**Fare** (ফেয়াৰ্) *v. i.* to get on, to be in any  
state ভাল বা বেয়া হ, চল, কৃতকাৰ্য্য হ; to feed  
খুৱা। **Fare** *n.* the price of passage নাও, জাহাজ  
বা গাড়ীৰ ভাড়া; food খাদ্য।

**Farewell** (ফে'য়াৰ-ওৱেল) *n.* a wish for safety  
মঙ্গল কামনা; act of taking leave বিদায় লওন।  
—*adj.* parting বিদায় দি পঠোৱা বিষয়ক।

**Farina** (ফেৰিণা) *n.* pollen of flowers ফুলৰ  
কেশবৰ ধূলি, পৰাগ; ground corn পিঠাগুড়ি।

**Farinaceous** (ফেৰিণেশ্বিয়াচ) *adj.* mealy পিঠা-  
গুড়ীয়া, পৰাগযুক্ত।

**Farm** (ফাৰ্ম) *n.* a land rented for cultiva-  
tion চুকণীয়া মাটি, খন্দুৱা লোৱা মাটি; land  
for cultivation with necessary buildings  
পাম খেতি। —*v. t.* to let out as lands খন্দুৱা  
লগা; to cultivate land খেতি কৰ। **Poultry**  
**farm** = চৰাই পোহা কাৰবাৰ। **Cattle-farm** =  
গৰু ম'হ পুতি কাৰবাৰ কৰা ঠাই, ম'হ-গৰুৰ  
খুঁটি।

**Farmer** (ফাৰ্মাৰ) *n.* one who cultivates land  
কৃষক, খেতিয়ক, খন্দুৱা খোৱা মানুহ।

**Farm-house** *n.* a house attached to a farm



পাম, পমুৱা ঘৰ, পথকৰা ঘৰ। **Farm yard** *n.* পমুৱা ঘৰৰ চোতাল।

**Farrago** (ফেৰ-বে-গ') *n.* a confused mass খেলিমেলিকৈ জাপিখোৱা বস্তু।

**Farrier** (ফেৰিয়াৰ) *n.* one who treats the diseases of horse, a smith that shoes horses অস্থচিকিৎসক, ঘোঁৰাৰ ভৰিত নাল লগোৱা লোক।

**Farriery** (ফেৰিয়েৰী) *n.* the art of curing diseases of horse অস্থচিকিৎসা।

**Farrow** (ফেৰ-অ') *n.* a litter of pigs গাহৰি পোৱালি বাহ। —*v. i.* or *v. t.* to bring forth pigs গাহৰি পোৱালি জগা। **Farrow-cow** = দুৰেচী বা তেৰেচী গাহী।

**Fart** (ফাৰ্ট) *v. i.* to break wind পাদ, বায়ু কৰ। —*n.* পাদ।

**Farther** (ফাৰ্ভাৰ) *adj.* (*comp.* of Far) more distant বহু দূৰ, আক দূৰ। —*adv.* beyond, remotely আতৰলৈ; নিলগলৈ; বেচি দূৰলৈ, বেচিকৈ; moreover আক।

**Farthest** *adj.* (*Supr.* of Far), দূৰতকৈও দূৰ, নিচেই আতৰৰ, নিচেই যুৰৰ।

**Farthing** (ফাৰ্ডিং) *n.* the fourth of a penny, anything trifling একপেনীৰ চাৰি ভাগৰ এভাগ (বিলাতী ভাষাৰ পইচাৰ চতুৰ্থাংশ = আমাৰ দেশৰ এপইচা); কোনো সামান্য বস্তু।

**Fasces** (ফেচিছ) *n.* বিচাৰকৰ আগলৈ নিয়া কুঠাৰ-খৰিৰ আঁটি; ক্ষমতাৰ চিন।

**Fascinate** (ফেচিনেট্) *v. t.* to charm, to enchant, to captivate মোহিত কৰ, মন্ত্ৰেৰে বশ কৰ, ভোল নিয়া। **Fascinating** *adj.* charming মোহলগা, মনমোহা।

**Fascination** (ফেচিনেশ্ব'ন) *n.* the act of charming, an attractive power মোহ, মোহিনী শক্তি, বশীকৰণ।

**Fascist** (ফেছিষ্ট) *n.* a political party in Italy opposing Socialism and Communism কুসম্প্ৰসিদ্ধ সকলো প্ৰজাৰ মাজত সমানে ভগাইটা কৰি একেলগে উপাৰ্জন কৰা ৰাজকীয় ব্যৱস্থা-বিৰোধী সম্প্ৰদায়; ইটালিৰ এটা ৰাজকীয় দল।

**Fashion** (ফেশ্ব'ন) *n.* the cut of a thing, form, pattern গঠন, গঢ় আকৃতি, আৰ্হি, ভাণ্ড; mode

of dress ধুন, প্ৰচলিত বীতি; a prevailing custom দস্তৰ; appearance গঢ়, আকৃতি। —*v. t.* to form, to mould কোনো আহিমতে সাজ, গঢ়, মিলহোৱাকৈ কৰ।

**Fashionable** (ফেশ্বনেবল) *adj.* according to the prevailing manner দস্তৰমত, প্ৰচলিত নিয়ম অনুযায়ী; observant of fashion in dress or living শিদ্ধাউৰাত পৰিপাটি, ভদ্ৰ। **After or in a fashion** = একৰকম, কিছু পৰিমাণে। **In the fashion** = প্ৰচলিত ধুনমতে।

**Fast** (ফাষ্ট) *adj.* firm, fixed আটিল, টান, কটকটীয়া, দৃঢ়; sound (as of sleep) শোৰ্ধোৰ (টোপনি)। —*adv.* firmly টানকৈ, আটিলকৈ; quickly বেগাই, বেগাবেগিকৈ; close চাপখুৱাই। **Fast by** = close to ওচৰত, লগালগিকৈ। **Play fast and loose** = to say one thing and do the contrary এবাধৰা কৰি কৰ, মুখেৰে এটা কৈ কাৰ্ধ্যত আইন এটা কৰ; ঢিলা সোলাকা কৰ। **Hard and fast** = টান, কটকটীয়া।

**Fast** (ফাষ্ট) *adj.* quick, rapid ক্ৰতগামী, বেগী। —*adv.* swiftly বেগাই, খৰকৈ।

**Fast** (ফাষ্ট) *n.* abstinence from food ব্ৰত, উপবাস, অনশন। —*v. i.* to abstain from food ব্ৰত কৰ, উপবাস কৰ, নিবাহৰে থাক, লগোণ দে। **Fasting** *n.* লগোণ, অনাহাৰ।

**Fast-day** *n.* a day of religious fasting উপবাসৰ দিন, ব্ৰত।

**Fasten** (ফাচন্) *v. t.* to make firm, to attach firmly বাহ, আটখুৱাই লগা, জোৰা লগা। —*v. i.* আটখা।

**Fastening** (ফাচনিং) *n.* that which fastens বাহ, বন্ধা যন্ত্ৰ, খামোচা, শলধা।

**Fasti** *n.* শক তাৰিখ থকা ঘটনা পঞ্জী।

**Fastidious** (ফেস্তিদিয়াচ) *adj.* over-nice difficult to please ধুন নহা, চিকচিক্কা, জুতি বিচৰা, অসন্তোষীয়া। **Fastidiousness** *n.* চিকচিক্কা, ধুনপেচ।

**Fastness** (ফাষ্টনেচ্) *n.* fixedness, a fortress দৃঢ়তা, দুৰ্গ, গড়।

**Fat** (ফেট্) *adj.* plump, fleshy ফুলতৰ, মোটা, গাভৰু, পুই; নোশোকা, নিটোপল; fruitful ফলপ্ৰসূ। —*n.* an oily substance of animal

bodies জন্তৰ গাৰ তেল; the best part of anything কোনো বস্তুৰ ভাল ভাগ। —*v. t. or v. i.* to make or grow fat নিটোপল কৰ, মোটা হ। **The fat is in the fire**—বেবেৰিবাং হ, বেমেলা হ। **Fat witted**—dull ভেবা।

**Fatalism** (ফে'টেলিজ'ম্) *n.* the doctrine that all events are subject to fate অদৃষ্টবাদ, ভাগ্য বিশ্বাস। **Fatalist** *n.* one who believes in fate অদৃষ্টবাদী, ভাগ্য বিশ্বাসী।

**Fatal** (ফে'টেল্) *adj.* mortal, calamitous মাৰাত্মক, প্ৰাণনাশক, সাংঘাতিক; belonging to or ordained by fate কপাল গুণীয়া, অদৃষ্ট কৰা।

**Fatality** (ফে'টেলিটী) *n.* the state of being fatal দৈবনিবদ্ধ, অদৃষ্ট; mortality মৃত্যু; a fatal occurrence মাৰাত্মক ঘটনা।

**Fatalize** *v.* অদৃষ্টকৰিওৱা।

**Fatally** (ফে'টেলী) *adj.* mortally সাংঘাতিক-কপে, মাৰাত্মককপে।

**Fate** (ফে'ট্) *n.* inevitable destiny অদৃষ্ট, কপাল, প্ৰাক্তন, ভাগ্য; ill-fortune দুৰ্ভাগ্য; doom মৃত্যু, মৰণ, সংহাৰ। **The fates**—(*pl.*) the three goddesses of fate who determined the birth, life and death of men সৃষ্টি, প্ৰতিষ্ঠা আৰু সংহাৰকাৰিণী তিনি জনা দেৱী; also called the **Fatal sisters**. **Seal one's fate**—to decide one's fate ভাগ্যত লিখি পঠা। **As fate would have it**—ভাগ্যে যি কৰে, কপালত যেনে লেখা আছে।

**Fated** (ফে'টেড্) *adj.* doomed কপালগুণীয়া, কপালবন্ধীয়া।

**Father** (ফা'ডাৰ) *n.* a male parent পিতা, বাপেক; an ancestor পূৰ্বপুৰুষ; a title of respect সম্মান সূচক পদবী। —*v. t.* to adopt পুত্ৰস্বৰূপ গ্ৰহণ কৰ। **Holy Father**—the Pope খ্ৰীষ্টিয় ধৰ্ম্মাধিকাৰ পোপ; পালক পিতা।

**Fatherhood** (ফা'ডাৰ'হুড্) *n.* the state of being a father পিতৃপদ, পিতৃত্ব।

**Father-in-law** *n.* the father of one's husband or wife শহুৰ, শৈশীয়েক বা গৰিয়েকৰ বাপেক।

**Fatherliness** (ফা'ডাৰ'লিনেচ্) *n.* tenderness of a father পিতৃস্নেহ। **Fatherly** *adj.* like

a father, paternal পিতৃত্বলু, পিতৃবৎ, বাপেকৰ দৰে।

**Fathom** (ফেডম্) *n.* a nautical measure equal to six feet ৬ ফুট দ। —*v. t.* to try the depth of যিমান দ তাক জোখ; to comprehend পৰিমাণ কৰ, দৰ জোখ ল। **Fathomless** *adj.* bottomless অন্তলম্পৰ্শ, অগাধ, আত্মহীন। **Fathom-line** *n.* জাহাজৰ পানী জোখা জৰী আৰু তাৰ মূৰত বন্ধা সীহ।

**Fatigue** (ফে'টিগ্) *n.* weariness from labour, toil ভাগৰ, হাবাথুৰি, পৰিশ্ৰম। —*v. t.* to exhaust one's strength, to tire ক্লান্ত কৰ, ভাগৰ লগা, হাৰাশান্তি কৰ, হাবাথুৰি খুৱা।

**Fatiguingly** *adv.*

**Fatling** (ফেটলিং) *n.* an animal fattened for slaughter খাৰৰ নিমিত্তে নোদৌকা বা পুষ্ট কৰা জন্তু। **Fatness** *n.* fleshiness স্থূলতা, মত্তহাল অৱস্থা; (of the soil) সাৰ।

**Fatten** (ফেটেন্) *v. t.* to make fat নিটোপল কৰ, ফুট পুষ্ট কৰ; to make fertile (as soil) সাৰ দে, সাৰুৱা কৰ।

**Fatty** (ফেটি) *adj.* containing fat ভেৰেহা, তেলাল।

**Fatuity** (ফেটুইটী) *n.* weakness of mind, imbecility মূৰ্খতা, মানসিক দুৰ্বলতা। **Fatuous** *adj.* foolish, silly নিৰ্কোষ, ভেবা।

**Fauces** (ফে'চেজ্) *n.* (*pl.*) the upper part of the throat from the root of the tongue টেটু, নলী।

**Faucet** (ফেট্) *n.* a pipe for drawing liquor from a barrel পিপাৰ নলী; tap for barrel পিপাৰ পৰা পানী উলিওৱা মুখ, নল।

**Fault** (ফল্ট্) *n.* a failing, a defect, a slight offence দোষ, দোষ, আসোঁৱাহ, অপৰাধ, জগৰ।

**Faultiness** *n.* দোষ। **At fault**—open to blame দোষাহ, জগৰীয়া। **Faultless** *adj.* free from fault নিৰ্দোষী, নিৰ্ভুল, নিছিন্ন। **Fault-finding**—ছিদ্ৰাথেষ্টা, আসোঁৱাহ ধৰা, দোষ বিচৰা।

**Faulty** (ফলটি) *adj.* defective, imperfect দোষ-যুক্ত, নিৰ্দোষ, অসম্পূৰ্ণ, ভুল, ঘূণ বা আঁৰ থকা।

**Faun** (ফন্) *n.* a Roman deity ৰোম দেশৰ এজন দেৱতাৰ নাম।

**Fauna** ( ফনে ) *n.* the entire group of animals belonging to a particular country or a period কোনো প্রদেশ বা কোনো এক যুগৰ জন্তু-বিলক। ( *pl.* ) *Faunae, Faunas.*

**Faux pas** ( ফৌ-পা ) a false step ভুল পদক্ষেপ।

**Favour** ( ফে'ভৰ ) *n.* a kind deed, good will অনুগ্রহ, দয়া, সহায়; indulgence অশ্রয়, লায়; a knot of ribbons worn at a wedding বিয়াত পিন্ধা কাপোৰৰ ফিটাৰ ফুল; a letter চিঠি। — *v. t.* to regard with good will অনুগ্রহ কৰ, দয়া কৰ; to be on the side of সপক্ষ হ। **III** **favoured or well favoured** = কুপৰ বা সুন্দৰ। **Find favour in one's eyes** = to be kindly treated মৰমৰ পাত্ৰ হ। **In favour of** = সপক্ষে, হকে। **By or with the favour of** = অনুগ্রহত। **The favour of an early reply is requested** = সোনকালে উত্তৰ দি বাখিত কৰিবলৈ খাটিলো। **To curry favour of** = খাটনি লগা।

**Favourable** ( ফেভাৰেবল ) *adj.* friendly সদয়, তুষ্ট; advantageous, conducive to প্রসন্ন, প্রশস্ত, সুবিধাজনক। **Favourably** *adv.* সপক্ষে, দয়ান্বিত হৈ।

**Favourite** ( ফে'ভৰিট ) *n.* one unduly loved চেনেহৰ, প্ৰিয়পাত্ৰ। — *adj.* esteemed মমতা, লাগতিয়াল, প্ৰিয়, খাটনিয়াৰ।

**Favouritism** ( ফে'ভৰিটিজম্ ) *n.* the practice of showing undue favour পক্ষপাত।

**Fawn** ( ফন্ ) *n.* a young deer যুগ শাবক, হৰিণা-পল্লৰ পোৱালি। — *adj.* of a colour of a fawn যুগা বৰণৰ, পল্লবৰণীয়া।

**Fawn** ( ফন্ ) *v. i.* ( with upon ) to flatter in a servile way নিচেই নীচ হৈ উপাসা কৰ বা খাটনি লগা। **Fawning** *n.* a mean flattery চাটুজি, কাঁঠবাঠকৈ কৰা উপাসা। **Fawningly** *adv.* with servile adulation স্তুতিনতি কৰি।

**Fay** ( ফে' ) *n.* a fairly অপেশ্বৰী। — *v. i.* or *v. t.* to unite closely আঁট খা, আঁট খুৱা।

**Faith** ( ফে-এল্টি ) or ( ফিল্টি ) *n.* the oath of fidelity to a lord, loyalty ভক্তি, বশুতা, অধীনতা, অধীন হৈ থাকিবৰ নিমিত্তে কৰা প্রতিজ্ঞা।

**Fear** ( ফিয়েৰ ) *n.* an emotion excited by danger, apprehension of danger ভয়, শঙ্কা, আশঙ্কা।

— *v. t.* to apprehend evil ভয় কৰ, ভোঁচ কৰ, আশঙ্কা কৰ। — *v. i.* to be afraid of ভয় লাগ, আশঙ্কা হ। **Fearful** ( ফিয়েৰফুল ) *adj.* timorous ভয়াতুৰ; terrible ভয়ানক, ভয়জনক। **Fearfulness** *n.* state of being fearful ভয়জনক অৱস্থা, ভয়াতুৰ অৱস্থা।

**Fearfully** *adv.* with fear ভয়েৰে, ভয়জনকৰূপে।

**Fearless** ( ফিয়েৰ-লেচ্ ) *adj.* without fear, brave নির্ভয়, সাহসীত, ভাৱীয়া। **Fearlessness** *n.* courage সাহস, নির্ভয়তা। **Fearlessly** *adv.* courageously নির্ভয়কৰূপে, সাহসেৰে।

**Fearsome** *adj.* frightful ভয়জনক, ভয়লগা।

**Feasible** ( ফিছিবল্ ) *adj.* practicable সম্ভৱণৰ, সুসাধ্য, সহজ। **Feasibleness, Feasibility** *n.* practicability সাধ্যা, সম্ভৱনীয়তা।

**Feast** ( ফীষ্ট ) *n.* a rich and abundant repast ভোজ; a joyous day, a festival মহোৎসব, বিহু, পৰ্ব। — *v. t.* or *v. i.* to eat or to entertain sumptuously ভোজ খা বা খুৱা; to receive intense delight তৃপ্তি জন্মা। **Feastful** *adj.* joyful, festive আনন্দজনক, উৎসৱপূৰ্ণ।

**Feat** ( ফীট্ ) *n.* a courageous deed সাহসৰ কাম, দুৰূহ কাম, অসাধাৰণ কাম। **Feateous** *adj.* dexterous পাকিত, নিপুণ।

**Feather** ( ফি'ভাৰ্ ) *n.* a plume চৰাইৰ পাখি; a feather like ornament পাখিৰ দৰে শোভাকাৰ ভৰা; anything light or trifling পাতল; লম্বু অকামিলা বস্তু। — *v. t.* to adorn with feathers পাখি লগাই সুশোভিত কৰ। **Birds of a same feather** = কোনো একেজাতীয় লোক।

**Feathered** *adj.* fitted with feathers পাখি লগা; swift বেগী।

**Feathery** ( ফি-ডাৰী ) *adj.* covered with or resembling feathers পাখি থকা, পাখি লগোৱা বা পাখিৰ নিচিনা। **Feather an oar** = পানীত বঠা একজীয়াকৈ ধৰ। **Feather one's nest** = to enrich one's self by the management of properties kept in trust আনৰ সম্পত্তিৰ পৰা নিজে চহকীহ। **A feather in one's cap** = কোনো বিশেষ সম্মানৰ চিন। **Be in high feather** = to be highly elated উল্লাসিত হ। **Show the white feather** = to show cowardice ভীকতা প্ৰকাশ

কৰ, ভয়ত কঁচ খা। **Feather brain**—a frivolous person চকল বুদ্ধিৰ মানুহ, নিৰ্কোষ।

**Feature** (ফিচাৰ) *n.* form of the face মুখৰ আকৃতি, ৰূপ, গড় (*pl.*) the countenance আকাৰ-প্ৰকাৰ, ভাৰভঙ্গি।

**Febrifuge** (ফেব্ৰিফিউজ্) *n.* a medicine for removing fever জ্বৰ শুছোৱা দৰৱ; জ্বৰ নাশক।

**Febrile** (ফেব্ৰাইল) *adj.* pertaining to fever জ্বৰসম্বন্ধীয়, জ্বৰ ভাৱৰ।

**February** *n.* the second month of the English year ইংৰাজী চনৰ দ্বিতীয় মাহ।

**Faces** see **Fæces**.

**Feeble** (ফেব্লেচ) *adj.* spiritless নিশ্বেজ, শোৰ্ণ্যহীন; helpless অসহায়; futile ব্যৰ্থকাম।

**Feculent** (ফে'কিউলেণ্ট্) *adj.* muddy, foul বোলা, নলম্বুত। **Feculence** *n.*

**Fecund** (ফে'কণ্ড) *adj.* fruitful, prolific বলবান, ফলৱতী, সাকৰা।

**Fecundate** (ফে'কণ্ডেট্) *v. t.* to make fruitful, to impregnate সাকৰা কৰ, উৰ্বৰা কৰ, সগৰ্ভা কৰ। **Fecundity** *n.* prolificness সৰহকৈ উৎপাদন কৰা শক্তি, প্ৰবল জনন শক্তি।

**Fecundation** *n.* act of impregnating গৰ্ভধাৰণ কৰণ, ফলৱতী কৰণ।

**Fed** *pa. t.* of **Feed**.

**Federal** (ফে'ডাৰেল্) *adj.* pertaining to treaty or contract সন্ধি বিষয়ক, সন্ধিবদ্ধ শব্দৰ মিত্ৰতা থকা। —**Government**—সন্ধিবদ্ধ ৰাজ্য, সংযুক্ত শাসনতন্ত্ৰ। —**court** ন্যায়ালয়।

**Federate** (ফেডাৰেট্) *adj.* united by league সন্ধিবদ্ধ।

**Federation** (ফে'ডাৰেশন্) *n.* act of uniting in a league সন্ধিৰ দ্বাৰা আবদ্ধ কৰণ, সংযুক্ত ৰাজ্য।

**Fee** (ফি) *n.* price paid for services as to lawyer ডাক্তৰ বা উকীলৰ ফিচ; wages বানচ, মেহনতি, দেয়; a grant of land পাইকান মাটি; the sum realised for any special privilege মাচুল। **Fee-simple**—having the right of absolute possession and ownership of land বেহাৰীীন অধিকাৰ; ভাগবতৰা হব নোৱাৰা একাধিপত্য দখলৰ।

**Feeble** (ফিব্লে) *adj.* weak, infirm দুৰ্বল

নিশকৰীয়া ক্ষীণ; faint, dull চিমিক-চামাক' চিমা-গোমাঠা। **Feebly** *adv.* faintly, weakly দুৰ্বলকপে, চিমা-চিমা।

**Feed** (ফিড্) *v. t.* to nourish, to give food to পোহপাল দে, খুৱা, প্ৰতিপালন কৰ। —*v. i.* to take food আহাৰ কৰ, (*pa. t.* and *pa. p.* **Fed**). —*n.* food, pasture দানা, ঘাঁহ-পানী। **Feed-pump**—ইঞ্জিনত পানী দিয়া কল।

**Feeding** *n.* act of eating pasture খুওৱা কাম, ঘাঁহ। **Feeding-bottle**—চুদানী।

**Feeder** (ফিডাৰ) *n.* he who or that which feeds যি আহাৰ খুৱাই বা আহাৰ দিয়ে; a tributary stream কোন সৰু যোগনীয়া নৈ। **Feeder Steamers**—সকলৈত চলাচল কৰা জাহাজ।

**Feel** (ফিল্) *v. t.* or *v. i.* (*pa. t.* and *pa. p.* **Felt**; *pr. p.* **Feeling**) to perceive by the touch অনুভব কৰ, হাত, বুলাই চা; to be conscious of গম পাই, জ্ঞাত হ; to handle ছো। **To feel hot**—জ্বৰ লাগ, গৰম লাগ।

**How do you feel**—কেনে পাইছা, কেনে লাগিছে?

**Feeler** (ফিলাৰ) *n.* a cautious remark to sound the opinions of others আনৰ ভাব বুজিবলৈ প্ৰকাশ কৰা মন্তব্য, মন বুজা কথা।

**Feeler** (*pl.*) *n.* joined fibres in the heads of insects কীট পতঙ্গৰ মূৰত থকা শুং।

**Feeling** (ফীলিং) *n.* the sense of touch স্পৰ্শেন্দ্ৰিয়, অনুভব শক্তি, সাৰ; consciousness of pleasure or pain সুখ দুখ অনুভব; sensibility emotion মনৰ ভাব; tenderness দয়া। (*pl.*) the affections or passions দয়া-মায়া; য়েহ, মনোবৃত্তি। —*adj.* expressive of great tenderness দয়া প্ৰকাশক, ভাবযুক্ত।

**Feeless** *adj.* দুৰ্বল, অসাৰ, মিছা, অযোগ্য।

**Fee-simple** see under **Fee**.

**Feet** (ফীট্) *pl.* of **Foot**.

**Feign** (ফে'ন) *v. t.* to pretend, to simulate ভাও কোৰ, ফাকতি কৰ। **Feigned** *adj.* pretended মিছা, কৃত্ৰিম।

**Feignedly** (ফে'-নেদলি) *adv.* with dissimulation ফাকিকৈ, ভাও জুৰি।

**Feint** (ফে'ন্ট) *n.* a false show, a pretence ছলনা ফাকি, ফাকতি।

**Felicitate** ( ফেলিচিটেট্ ) *v. t.* to express pleasure to, to congratulate সন্তোষ প্রকাশ কৰ, অভ্যর্থনা জনা, অভিনন্দন দে, মন ভাল লগা।

**Felicitation** ( ফেলিচিটেছন্ ) *n.* the act of congratulating সন্তোষ প্রকাশ কৰণ, মঙ্গল কামনা। **Felicitous** ( ফেলিচিটচ' ) *adj.* happy, delightful সুখী, সন্তোষজনক; appropriate যথাযোগ্য। **Felicity** ( ফি-লিচ্-ইটি ) *n.* happiness, delight সুখ, সন্তোষ, কুশল, আনন্দ।

**Feline** ( ফে-লাইন্ ) *adj.* pertaining to cats, like a cat মেকুৰী জাতীয়, মেকুৰীৰ নিচিনা।

**Fell** ( ফে'ল ) *pa. t.* of Fall

**Fell** ( ফে'ল ) *v. t.* to cause to fall, to cut down কাটি মাটিত পেলা, ছেদন কৰ, কাট। **Feller** *n.* one who cuts wood কাঠকটীয়া।

**Fell** *adj.* cruel, fierce নিষ্ঠুৰ, শালিষ্ঠ, দুষ্ট।

**Fellmonger** ( ফে'ল-মঙ্গাৰ ) *n.* a dealer in skins জন্তৰ ছাল বেচা বেপাৰী।

**Felloe** see Feily

**Fellow** ( ফে'ল-ও ) *n.* an associate, a companion সঙ্গী, লগবীয়া; a member of a university বিশ্ব-বিদ্যালয় সভাৰ সমজুতা; an individual মানুহটো, জন, ব্যক্তি। **Fellow-citizen** *n.* one belonging to the same city একে নগৰৰ মানুহ, লগবীয়া নগৰবাসী। **Fellow-creature** *n.* one of the same race একে খেলৰ মানুহ, স্বজাতীয় লোক। **Fellow-feeling** *n.* sympathy পৰস্পৰ সহানুভূতি, বন্ধু ভাব। **Fellowship** ( ফে'ল-শিপ্ ) *n.* friendly intercourse সংসর্গ, মিল, বন্ধুভাব, লগ সঙ্গ; an endowment in a college ফে'ল'ৰ বৃত্তি।

**Felly** ( ফে'লি ) or **Felloe** ( ফেল' ) *n.* one of the curved pieces of a wheel চকৰীৰ জোঁৱৰ এডোখৰ, গাড়ী চকাৰ পিঠীয়া।

**Felo de se** ( ফি-লোদেচী ) *n.* self-murderer আত্ম-হত্যাৰী; self murder আত্মহত্যা।

**Felon** ( ফে'লন ) *n.* one guilty of felony, a wicked person মহাপাতকী, কইদা, হোৱা অপাৰী, দুৰাচাৰী। **Felonious** ( ফে'লনিচ' ) *adj.* wicked দুৰাচাৰ, পাপীষ্ঠ, অযাচিত, দুষ্ট।

**Felony** ( ফে'লনি ) *n.* a grave crime punishable with death গুৰুতৰ অপৰাধ, মহাপাপ।

**Felt** ( ফে'ল্ট ) *pa. t.* and *pa. p.* of Feel.

**Felt** ( ফে'ল্ট ) *n.* a woollen fabric formed without weaving জমাট উলৰ কাপোৰ।

**Female** ( ফি-মেল ) *adj.* the sex that bears young মাইকী। —*n.* a woman ডিকতা মানুহ।

**Femerell** ( ফিমেৰেল্ ) *n.* an opening on the roof of a kitchen to escape smoke পাকঘৰৰ ওপৰেদি ধোৱা যোৱা বাট; a louver.

**Feminine** ( ফে'মি-নি ) *adj.* pertaining to woman স্ত্রী সম্বন্ধীয়; tender কোমল, মৃদু; womanly মাইকী মানুহৰ দৰে।

**Femoral** ( ফি-মৰেল ) *adj.* belonging to the thigh উৰু সম্বন্ধীয়। ( also Femural )

**Fen** ( ফে'ন ) *n.* a marshy land, a morass জলাহ, দ-পাথৰ। —*adj.* Fenny.

**Fence** ( ফে'ক্ ) *n.* a hedge or wall for protecting land বেৰা, টাটী-চকোৱা; a receiver of stolen goods গভাইত, চোৰামাল বাৰোঁতা। —*v. t.* to enclose with a fence বেৰা' দে, বেৰ বা ঘেৰ। —*v. i.* to practise fencing তৰোৱাল খেলাত আয়বন্ধা কৰিবলৈ অভ্যাস কৰ।

**Fencing** ( ফেঞ্চিং ) *n.* the act of erecting a fence বেৰা দিহা কাম, ঘেৰণ, আঁৰ-বেৰ; the art of defence with a sword তৰোৱাল খেলত গা বন্ধা কৰিবলৈ কৰা কৌশল। To sit on the fence = দোঁহোৰমোৰত পৰ। Sunk fence = a ditch খাল, খাৱৈ।

**Fend** ( ফে'ণ্ড ) *v. t.* to defend, to ward off নিৰাৱণ কৰ, আঁতৰ কৰ। —*v. i.* to offer resistance বাধা জন্ম।

**Fender** *n.* a metal guard before a fire জুহালৰ কাষত দিয়া কোনো ধাতুৰ ঘেৰ। **Fender board** = গাড়ীৰ চকৰিৰ ওপৰত লগোৱা ছিটকিৰি বোঁৱোতা আবৰণ।

**Fenian** ( ফিনিয়ন ) *n.* ইংৰাজী বিধেৱী এদল আয়াৰ-লেণ্ডৰ মানুহ।

**Feoff** ( ফেফ্ ) *n.* a fict পাইকান মাটি। —*v. t.* to grant possession of land on condition of military service যুদ্ধত সহায় কৰিবৰ কাৰণে

ভূমি দান কৰ, পাইকান মাটি দে। **Feoffment** *n.* the grant of fief জায়গীৰ বৃত্তি, ভূস্বত্ব দান।

**Ferine** (ফেৰিং) *adj.* pertaining to or like a wild beast বনৰীয়া জন্তু বিষয়ক, বনৰীয়া জন্তুৰ দৰে; savage অসুৰিক।

**Ferae nature** *n.* wild animals বনৰীয়া জন্তু।

**Feral** (ফেবেল) *adj.* deadly মৰাণ্যক; funeral অন্ত্যেষ্টিক্রিয়া-সংক্রান্ত।

**Feretary** (ফেৰেটৰী) *n.* a shrine for relics carried in processions শোভাযাত্ৰা কৰি দেহাৱশেষ প্ৰভৃতি কঢ়িয়াই নিবৰ কাৰণে সজা মন্দিৰ, তাজিয়া।

**Ferment** (ফাৰ্মেণ্ট) *n.* any substance that excites fermentation পক উঠোৱা বস্তু (যেনে মদ কৰা বাখৰ), agitation, tumult গোলমাল, কাজিয়া, হলহুল। —*v. t.* to cause fermentation তাতদি ফুলা বা ওফন্দা, গাপ লাগ। —*v. i.* to rise and swell by the action of fermentation তাপ লাগি ফুলি বা ওফন্দি উঠ, ফিকি উঠ, ফেন উঠ, গাপ লগা; to be excited খঙত ফিকি উঠ, উত্তেজিত হ। **Fermented liquor** = পগোৱা মদ। **Fermented** *p. adj.* পক ধৰা, গাপ্দি পগোৱা।

**Fermentation** (ফাৰমেন্টেছন) *n.* the act or process of fermenting মদ তৈয়াৰ কৰা বা পক ধৰোৱা কাৰ্য্য; mental excitement মানসিক উত্তেজনা, মনৰ উত্তেজ।

**Fern** (ফাৰ্ণ) a kind of flowerless plant ঢেকীয় বিহলঙ্গনি আদি বন।

**Ferocious** (ফি-ৰ'শাচ্) *adj.* savage, fierce হিংস্ৰ, নিষ্ঠুৰ, ভয়ানক, তৰঙ্গনি (যেনে বাঘ)।

**Ferocity** (ফি-ৰ'চিটি) *n.* fierceness, cruelty of disposition স্বাভাৱিক নিষ্ঠুৰতা, হিংস্ৰ স্বভাব, বনৰীয়া জ'ক। **Ferociousness** *n.* বনৰীয়া জ'ক।

**Ferrous** (ফে'ৰিছাচ্) *adj.* made of or pertaining to iron লোৰ বা লো সম্বন্ধীয়, লোহ নিৰ্মিত।

**Ferret** (ফে'ৰেৎ) *v. t.* to drive out of a hiding place লুকুৱা ঠাইৰ পৰা খেদি উলিয়া; to search out. বিচাৰি উলিয়া। —*n.* a variety of the pole cat এবিধ নেউল জাতীয় জন্তু।

**Ferrule** (ফে'বিল্) *n.* a metal cap on a staff etc. লাথুটিৰ বা আন কোনো নালাৰ মূৰত ধুওৱা ধাতুৰ গুল, মেৰ, ষেটু বা ৰেৰি। also Ferre.

**Ferry** (ফে'ৰি) *n.* a place for crossing a river or lake পাৰ ঘাট; a ferry boat পাৰ নাও।

**Ferryman** *n.* one who keeps a ferry পাবোৱাই, ঘাটে। —*v. t.* to convey over a water by boat পাৰ কৰ। **Ferry-toll** = পাৰণি, ঘাট মাচুল।

**Fertile** (ফাৰ্টিলাইল) *adj.* able to produce abundantly, fruitful সাকৰা, উৰ্বৰা, শস্যবলী।

**Fertilise** (ফাটিলাইজ্) *v. t.* to make fertile or fruitful সাকৰা কৰ, উৰ্বৰা কৰ। **Fertiliser** *n.* one who or that which fertilises সাৰ দিওতা, সাকৰা কৰা বস্তু।

**Fertility** (ফাটিলিটি) *n.* fruitfulness, richness সাৰ, উৰ্বৰা শক্তি, বহু শস্য উৎপাদন শক্তি।

**Ferule** (ফে'কল) *n.* a rod or cane used for punishing children at school ল'ৰা কোবোৱা বেত বা এছাৰি।

**Fervency** (ফাৰ্ভেঞ্চি) *n.* eagerness, zeal ব্যগ্ৰতা, উত্তেজ; warmth of devotion আন্তিক, বাপ।

**Fervent** (ফাৰ্ভেণ্ট) *adj.* ardent, warm in feeling ব্যগ্ৰ, উগমী, উৎসাহপূৰ্ণ। **Fervently** *adv.* ardently ভক্তিভাবে, ব্যগ্ৰৰূপে।

**Fervescence** (ফাৰ্ভ-চেন্সে) *adj.* growing hot জ্বলনশীল, তপত।

**Fervid** (ফাৰ্ভ-ভিদ্) *adj.* very hot বৰ তপত, উত্তলা, চেংচেঙ্গীয়া; having burning desire, zealous ব্যগ্ৰ, উগ্ৰ, তীব্ৰ, হৈপেহুৱা, উত্তেজী।

**Fervidity** *n.* burning desire উত্তেজ, হৈপাহ, ব্যগ্ৰতা।

**Fervour** (ফাৰ্ভ-ভৰ) *n.* heat of mind, zeal হৃদয়মণি, উত্তেজ, ব্যগ্ৰতা, উগ্ৰম, আগ্ৰহ।

**Festal** (ফে'ষ্টেল) *adj.* pertaining to a holiday, joyous উৎসৱ সম্বন্ধীয়, পৰ্বৰ বিষয়ক, আনন্দজনক।

**Fester** (ফে'ষ্টাৰ) *v. i.* to become corrupt or malignant সাংঘাতিক হ; to suppurate, to ulcerate গেলোপা লাগ, গেল, ঘা উতল, পক ধৰ।

—*v. t.* to cause to rankle যা উরলা । —*n.* a suppurated wound গেলা যা । ডেক-ডেকিয়া যা ।

**Festive** (ফেস্টিভ) *adj.* joyous, mirthful উৎসব বিষয়ক, আনন্দজনক ।

**Festival** (ফেস্টিভেল্) *n.* a joyful celebration উৎসব, পৰ্ব, বিহু, বর আনন্দ দিন ।

**Festivity** (ফেস্টিভিটি) *n.* joyfulness, social mirth উৎসব-আনন্দ, বং-খেমালি, উলহ-মালহ ।

**Festoon** (ফে'স্টুন্) *n.* a garland suspended between two points ওলোমাই দিয়া মালা, পুষ্পমালা । — *v. t.* to adorn with festoons মালা আঁৰি সাজ কৰ ।

**Fetch** (ফে'চ্) *v. t.* to go and bring গৈ আন ; to obtain শা ; to cause to yield উৎপন্ন কৰ । —*n.* a stratagem কৌশল, ফিকিৰ ।

**Fetch and carry**—আনব সলনি সামান্য কাম কৰ ।

**Fetch to**—to revive as from a swoon জ্ঞান পা । **Fetch up**—to recover গা উদ্ধা, থমকা মাৰ ।

**Fate** (ফে'ট্) *n.* a festival উৎসব, পৰ্ব ।

**Fetich, Fetish** (ফেটিচ্) *n.* any object of worship supposed to have been inhabited by a spirit বিগ্রহ, কবচ, দেও থকা বুলি বিশ্বাস কৰা কোনো বস্তু ।

**Fetichism, Fetishism** (ফেটিচিজম্) *n.* a belief in charms বিগ্রহ মূৰ্ত্তি পূজা, গছ শিল ইত্যাদি পূজা কৰা ধৰ্ম ।

**Fetid** (ফিটিড) *adj.* stinking গেলা গোল্ড থকা, দুগন্ধ ।

**Fetlock** (ফে'টলক্) *n.* a tuft of hair that grows above a horse's hoof ঘোঁৰাৰ ডৰিৰ খুৰাৰ ওপৰৰ নোম, ঘোঁৰাৰ খুৰাৰ ওপৰ ভাগ ।

**Fetters** (ফেট্চাৰচ্) *n.* a chain for the feet, anything that restrains জি'জিৰি, শিকলি, প্রতিবন্ধক । **Fetter** *v. t.* to restrain জি'জিৰি লগা, আবদ্ধ কৰ, বাধ ।

**Fetus** (ফিটচ্) *n.* the young of animals in the womb গৰ্ভস্থ সন্তান, গৰ্ভ । (also **Fœtus**).

**Feticide or Feticide** *n.* destruction of the fetus ক্ৰনহত্যা, গৰ্ভ নষ্ট ।

**Feud** (ফিউড্) *n.* a quarrel, a bloody strife যুঁজ, কটা-কটি, মৰা-মৰি, বিবাদ ।

**Feud** (ফিউড্) *n.* a fief, territory held in fee পাইকান মাটি, জাইগীৰ । **Feudal** *adj.* pertaining to fiefs পাইক বা জাইগীৰ বিষয়ক, যুদ্ধৰ সময়ত খাটি দিবৰ বন্দবস্তে খোৱা মাটি বিষয়ক ।

**Feudalism** *n.* the system of holding land on condition of military service যুদ্ধত খাটিবৰ নিমিত্তে মাটি ভোগ কৰা প্রথা ; সামন্ততন্ত্ৰ ।

**Fever** (ফিভাৰ্) *n.* a disease marked by excessive bodily heat and quickening of the pulse জ্বৰ বেমাৰ ; agitation উত্তেজনা । **Be in fever**—to be excited উত্তেজিত হ ।

**Brain fever**—মজ্জাগত জ্বৰ । **Remittent fever**—নেৰানেপেৰা জ্বৰ, অবিরাম জ্বৰ । **Intermittent fever**—এৰাঘৰা জ্বৰ । **Typhoid fever**—বিষম জ্বৰ, সাল্পিপাত জ্বৰ । —*v. t.* or *v. i.* জ্বৰ হ ।

**Feverish** (ফিভাৰিছ্) *adj.* slightly fevered জ্বৰৰ ভাব হোৱা, অলপ জ্বৰ থকা ; fickle উতনুৱা, তত নোহোৱা । **Feverish excitement**—হুমহুমি, গাৰ পোৰণি ।

**Few** (ফিউ) *adj.* small in number অলপ, কম, তাকৰ, ঠুটা এটা, কেটামান, গোটাখিয়েক । **A few**—some কিছুমান । **A good few**—considerable number ভালেখিনি, ভালেমান । **In few**—briefly সংক্ষেপকৈ । **Fewness** *n.* অলপীয়া অৱস্থা, অলপ ভাগ ।

**Fiance** (ফিয়েনচী) *n.* one's betrothed বিয়াৰ চুক্তি কৰা যুতা বা মাইকী, দৰা বা কছা (*Fem. Fiancee*).

**Fiasco** (ফি-এচ্-ক্) *n.* a failure of any kind অশাগৰতা, বিফলতা, ফুচ'ফাচ্ ।

**Fiat** (ফায়েট্) *n.* a short order, a formal command হুকুম, আদেশ, ডিক্ৰী ; authorisation ক্ষমতা প্রদান ।

**Fib** (ফিব্) *n.* something said falsely মিছা কথা, ঠিক নোহোৱা কথা । —*v. i.* to tell a fib মিছা কথা ক ।

**Fibre** (ফাইবাৰ) *n.* threadlike tissues in animals or vegetables আঁহ, সূত, বন্ধহত লাগি

থকা সৰু সৰু সিব ; material বস্তু । **Tough-fibre of body** = গাৰ টান আঁহ-পাহ ।

**Fibred** *adj.* having fibres অঁহীয়া, জটীয়া ।

**Fibril** ( ফাইব্রিল ) *n.* a small fibre সৰু আঁহ ।

**Fibrous** ( ফাইব্রাচ্ ) *adj.* consisting of fibres আঁহ থকা ।

**Fickle** ( ফিকল ) *adj.* inconstant, changeable চকল, চেলবেলীয়া, চলোভলো, অস্থিৰ । **Fickleness** *n.* চকলতা ।

**Fictile** ( ফিকটাইল ) *adj.* কুমাৰৰ মাটিৰ সজা ।

**Fiction** ( ফিক্শন্ ) *n.* a false story গল্প, উপকথা ; the novel উপহাস ।

**Fictitious** ( ফিক্টিছাচ্ ) *adj.* imaginary, feigned মিছা, কাল্পনিক, কৃত্ৰিম । **Fictitious purchaser** বে-নামি খৰিদ্ধাৰ ।

**Fiddle** ( ফিদল্ ) *n.* a stringed instrument of music বেহেলা, বীণা যন্ত্ৰ, চাৰেংদাৰ । — *v. t.* or *v. i.* to play on fiddle বীণ বজা ; to trifle মিছাই মালিহা মাৰ, মিছাই কালকটা ; ঠগা ; ডকাণিয়া । **Play second fiddle** = to take a subordinate part কাৰো তলতীয়া হৈ কাম কৰ । **Fiddling** *adj.* futile, contemptible সামান্য, মিছা, ফুচফাচ ।

**Fiddle-faddle** *n.* trifling talk অকামিলা কথা, ফচহ কথা । — *v. i.* to trifle উপলজা কথা ক ।

**Fiddler** ( ফিদ-লাৰ ) *n.* one who fiddles বেহেলা দাৰ, বীণ বজাওতা ।

**Fidelity** ( ফাই-দে-লিটী ) *n.* faithfulness to a husband or wife মতা বা ভিকতাৰ প্ৰতি অনুৰাগ, পতিভক্তি ; faithfulness বিশ্বস্ততা ; honesty সাদৃতা ।

**Fidget** ( ফি-জেষ্ট ) *v. i.* to move uneasily কচ্-কাই ফুৰ, অস্থিৰ হৈ ফুৰ, উচপিচা । — *n.* restlessness উচপিচনি, কচ্-কচনি, উটাপুটা, চতবতনি ।

**Fidgety** ( ফিজেষ্টী ) *adj.* uneasy, restless কচকচিয়া, উচপিচীয়া, উতনুৰা, অস্থিৰ । **Fidgetiness** *n.* উচপিচনি ।

**Fiducial** ( ফিডিউ-চিয়েল্ ) *adj.* showing confidence বিশ্বস্ত, প্ৰত্যয়জনক ।

**Fiduciary** ( ফিডিউ-চিয়েৰী ) *adj.* held in trust হাক বিশ্বাস কৰিব পাৰি ; বিশ্বস্ত । — *n.* one who

holds anything in trust নিৰমমতে নিযুক্ত হোৱা সম্পত্তি বন্ধক ; হাযবন্ধী ।

**Fie** ( ফাই ) *inter.* denoting disgust হিং, হিহি, ঘৃণা বা নিন্দা বুজুৱা মাত ।

**Fief** ( ফিফ্ ) see **Feud.** land given on condition of any military service যুদ্ধত সহায় কৰোতা লোকক দিয়া মাফ্-মাটি, পাইকনি মাটি ।

**Field** ( ফিল্ড্ ) *n.* an open country in general, a piece of enclosed land for tillage পথাৰ, ময়দান, খেত, ক্ষেত্ৰ ; a battle ground যুদ্ধ ক্ষেত্ৰ, বগহুল ; room for action ঠাই । —

*v. i.* or *v. t.* to stand in position and to catch & stop a ball in cricket বল খেলত বল ধৰিবৰ নিমিত্তে ঠায়ে ঠায়ে মানুহ ৰাখ । **Field allowance** = যুদ্ধত যাওঁতে পোৱা ডট্টা ।

**Field-book** = মাটি পিয়লত লৰালবিকৈ নক্সা কৰোঁতে ব্যৱহাৰ কৰা বহী, নক্সা আচৰি বহী । **Field-day** = কাৰাণ্ড কৰা দিন ; a day of tumult ছৰামুৰা দিন । **Field-glass** = a binocular telescope সৰু ওলোমাই লৈ ফুকৱা দূৰবীক্ষণ যন্ত্ৰ ।

**Field-gun** = যুদ্ধ ক্ষেত্ৰত লৈ ফুকৱা লঘু বৰটোপ । **Field-marshal** = a military officer of the highest rank সৰ্ব্বপ্ৰধান সেনাপতি । **Field-officer** = কেপ্টেইনৰ ওপৰ ৰাণৰ এজন সৈনিক পুৰুষ । **Field-piece** = a small cannon সৰু বৰটোপ বা বৰ হিলৈ ।

**Field-preacher** = one who preaches in the open air মুকলি ঠাইত বক্তৃতা কৰা ধৰ্ম্মযাজক । **Field of vision** = যিমান দূৰ চকুৰে মনিব পাৰে সিমান, দৰ্শন ক্ষেত্ৰৰ আয়ত । **Keep the field** = to maintain one's ground নিজৰ প্ৰভুত্ব ৰক্ষা কৰি থাক ।

**Fieldier** *n.* one who fields বলখেলাত বল ধৰা মানুহ । **Field** *n.* খেল ধেমালি কৰা ময়দান ; in cricket the persons on the side not batting বল নমৰা ফালৰ লোক ।

**Fiend** ( ফিণ্ড্ ) *n.* the devil ভূত, প্ৰেত, পিশাঁচ, চৈতান ; an implacable enemy ঘোৰশত্ৰু, অতি হিংসুক লোক ।

**Fiendish**, **Fiend-like** *adj.* পিশাঁচীয়া, পিশাঁচৰ দৰে ।

**Fierce** ( ফিৰেষ্ট ) *adj.* ferocious, angry ভয়ানক, হিংস্ৰ, দুৰ্দান্ত, অতি খঙাল ।



**Fiercely** *adv.* violently ভয়ানকৰূপে, প্রচণ্ডৰূপে।

**Fierceness** *n.* কোপন স্বভাব, ভয়ানকতা।

**Fiery** (ফায়েরী) *adj.* ardent, irritable জুই যেন, উগ্র, টিক্ৰিবিভূলা; খজাল। **Fieriness** *n.*

**Fiesta** (ফিয়েস্তা) *n.* পৰ্বদিন, বিহুদিন।

**Fife** (ফাইফ্) *n.* a small flute পেঁপা, বাঁহী, কালি। —*v. i.* to play on the fife পেঁপা বজা।

**Fifer** *n.* one who plays on a fife পেঁপা বজাওঁতা, কালিয়া।

**Fifteen** (ফিফ্টিন্) *adj. & n.* five and ten পোন্ধৰ।

**Fifteenth** *adj.* the fifth after the tenth পঞ্চদশ।

**Fifth** (ফিফ্) *adj.* next after the fourth পঞ্চম, চাইটাব পাচৰটো। **Fifthly** *adv.* in the fifth place পঞ্চম বাৰত, পঞ্চম দফাত, পঞ্চমতঃ।

**Fifth** *n.* one of five equal parts পাঁচ ভাগৰ এভাগ।

**Fifty** (ফিক্টি) *adj. and n.* five times ten পঞ্চাশ। **Fiftieth** *adj.* the ordinal of fifty পঞ্চাশ সংখ্যাত থকাটো। —*n.* one of fifty equal parts পঞ্চাশ ভাগৰ এভাগ।

**Fig** (ফিগ্) *n.* the fig tree or its fruit ডমক; a thing of little consequence তুচ্ছ কথা। (L. *Ficus*.) I do not care a fig = মই অকণো ভয় নকৰো।

**Fight** (ফাইট্) *v. i.* to contend in war or single combat যুঁজ লাগ, যৰামৰি কৰ। —*v. t.* to war against, to engage in conflict with যুদ্ধ কৰ। [*pr. p.* fighting; *pa. t.* and *pa. p.* fought (ফট্)]। To fight it out = শেষলৈকে লাগি চা। To fight shy of = to avoid মনে মনে আঁতৰ হ, লগ এৰা দে; ফালিৰি কাট।

**Fight** (ফাইট্) *n.* a struggle, a battle কিলাকিলি, যুঁজ, যুদ্ধ, খোৱাকামোৰা। **Fighting** *adj.* engaged in war যুঁজাৰু। —*n.* the act of fighting যুদ্ধ। **Fighting-cock** *n.* a gamecock যুঁজৰ কুকুৰা; a quarrelsome fellow দন্দুৰা বা খিট্খিটীয়া মানুহ।

**Figment** (ফিগ্‌মেণ্ট্) *n.* invention, fiction মিছা কল্পনা, ছলনা, সাঁজি কোৱা কথা।

**Figuline** (ফিগিউলাইন্) *adj.* fictile, made of

earth মৃদয়, মাটিৰ গড়া। (*pl.*) চককলহ আদি গড়া কাম।

**Figurable** (ফিগাৰেবল্) *adj.* capable of being formed আকৃতি কৰিব পৰা, গঠনীয়।

**Figurate** (ফিগাৰেট্) *adj.* of a certain determinate form কোনো বিশেষ গঢ়ৰ বা আকৃতিৰ।

**Figurative** (ফিগাৰেটিভ্) *adj.* abounding in figures, flowery ৰূপক, অলঙ্কাৰযুক্ত, বচস্পীয়।

**Figure** (ফিগাৰ্) *n.* form, shape আকাৰ, আকৃতি, আৰ্জা, গঠন; a drawing নক্সা, চিত্ৰ; a character denoting a number সংখ্যা বুজুৱা চিন, অঙ্ক; a figure of speech অলঙ্কাৰ, উপমা; the form of a syllogism in Logic তৰ্কশাস্ত্ৰৰ সূত্ৰ। —*v. t.* to form or shape অঙ্কিত কৰ, আকৃতি কৰ, গঢ়। —*v. i.* to make figures, to appear as a distinguished personage চিত্ৰ কৰ, প্রখ্যাত হ।

**Figured** *adj.* adorned with figures নক্সা থকা, চিত্ৰিত, গঠিত।

**Filaceous** (ফিলেয়াচ্) *adj.* composed of threads অঁহীয়া, সূতাৰ দৰে অঁহি থকা, সূতাৰ।

**Filament** (ফিলামেণ্ট্) *n.* a slender thread, a fibre আঁহ, সূত, নিচেই সৰু সূতা। **Filamentous** *adj.* threadlike সূতাৰ দৰে।

**Filariasis** (ফাইলেৰিয়াছিছ) *n.* a kind of disease ফীপদ ৰোগ; ভৰি গোহা হোৱা বেমাৰ। **Filaria** *n.* ফীপদ ৰোগৰ বীজাণু।

**Filatory** (ফিলেটৰী) *n.* a machine for spinning thread সূতা কটা যন্ত্ৰন।

**Filature** (ফিলেচাৰ) *n.* the reeling of silk from cocoons পাত সূতা কটা কাৰ্য্য।

**Filch** (ফিল্চ্) *v. t.* to steal চুৰ কৰ। **Filcher** *n.* a thief চোৰ।

**File** (ফাইল) *n.* a wire on which papers are strung কাগজপত্ৰ সি থোৱা শলা বা ডোল; the papers placed in order on a string or wire নথি, কোনো এক বিষয়ৰ আলাগ আলাগকৈ বখা কাগজ পত্ৰ; a list তালিকা; a line of soldiers শ্ৰেণী পতা সৈন্যৰ শাৰী। —*v. t.* to place in order as papers upon a file সামৰি নথিৰ চামিল কৰি থ; to represent officially দাখিল কৰ, উপস্থিত কৰ। (as to file a suit

or a complaint). —*v. i.* to march in a line as a soldiers **শাৰী পাতি** যা। **File-house** বেলৰ কুলী থকা খপুৱা।

**File** (ফাইল) *n.* a tool for smoothing iron হেনী বেতি; a pick pocket ছুট চোৰ গ্ৰুভিৰ লোক।

**Filemot** (ফাইলমট) *adj.* of the colour of a dead leaf মটীয়া বঙ্গৰ, মহুৰজীয়া।

**Filial** (ফিলিয়েল) *adj.* pertaining to a son or daughter সন্তান সম্বন্ধীয়, সম্বানোচিত। (L. *Filius*=a son).

**Filiate, Fililiate** same as **affiliate**.

**Filibuster** or **Filibuster** (ফিলি-বাস্‌টাৰ) *n.* a. lawless military adventure অত্যাচাৰী সৈনিক পুৰুষ, দুৰ্দান্ত যুঁজাৰ লোক; a member of the legislature who obstructs the passage of a bill by incessant talking ঘণ্টাৰ পাচত ঘণ্টা ধৰি বক্তৃতা দি বিধান সভাৰ কামত বাধা দিয়া সদস্য।

**Filibustering** *adj.* জোৰজবৰ, ডকাইতি।

**Filiform** (ফিলি-ফৰ্ম) *adj.* having the form of a thread, long and slender মিহি সূতাৰ দৰে।

**Filigree** (ফিলিগ্ৰী) *n.* ornamental lace work of gold and silver কোনো ধাতুৰে কৰা বেহাৰ কাম। **Filigreed** *adj.* ornamented with filigree বেহাৰ কাম কৰা, গুণাৰে বনকৰা।

**Filings** (ফাইলিংচ) *n. (pl.)* particles rubbed off with a file বেতিৰে কটা ধাতুৰ গুৰি।

**Fill** (ফিল) *v. t.* to make full পূৰ কৰ, পূৰ্ণ কৰ; to put into ভৰ; to supply a vacancy খালি ঠাই পূৰ কৰ; কামত সুমাই ল; to satisfy, to glut পৰিতৃপ্ত কৰ, হেঁপাহ ওচাই যা —*v. i.* to become full পূৰ হ। —*n.* a full supply পূৰ অৱস্থা, ওপচ। **Fill up**=পূৰ্ণ কৰ। **Fill in**=ভৰা।

**Filling** *n.* anything used to fill up সোপা, ঠিহনি।

**Fillet** (ফিলেট) *n.* a little band to tie round the head মূৰ বন্ধা জৰি বা ফিটা; meat or fish rolled and roasted নুৰা বান্ধি ভজা মাছ বা মঙ্গুৰ। —*v. t.* to bind with a fillet মূৰত ফিটা বান্ধ।

**Filip** (ফিলিপ্) *v. t.* to strike against the thumb with the nail of the finger টিলিকি মাৰ, নখেৰে ওফৰা; to incite উচটা। —*n.* the sound caused by striking the nail of the finger against the thumb টিলিকি। **Give a filip to**—উদগা, কাৰ্য্যত আগবঢ়া।

**Filly** (ফিল্লি) *n.* a young mare মাইকী ঘোঁৰা পোহালি; a lively wanton girl চকল ৰঙাবৰ ছোৱালী।

**Fille de chambre** লিগিৰী। —**de joie** বেজা; বাৰাঙনা।

**Film** (ফিল্ম) *n.* a thin membrane জালৰ দৰে পাতল ছাল; a very slender thread as that of a cobweb মকবাজালৰ দৰে নিচেই সৰু সূতা; the coating on a photographic plate আঁজা তোলা আঁৰী বাতাৰ লেণ্ড; white coated thin cinema paper containing series of pictures চিনেমা ছবি। **Film star**, **Film fan**—ছায়া চিত্ৰ পটৰ দৰ্শক।

**Filter** (ফিল্টাৰ) *n.* a contrivance to strain liquid পানী বা পনীয়্য বস্তু চেকা ৰতন, ছেকনী। —*v. t.* to purify liquid by straining through পানী ছেক। —*v. i.* to percolate নিজৰি যা।

**Filth** (ফিল্‌থ) *n.* foul matters বিষ্ঠা, মল, গোকোট বস্তু। **Filthiness** *n.* state of being filthy গোকোট অৱস্থা।

**Filthy** (ফিল্‌ঠি) *adj.* unclean, foul গোকোট, গেবেকপি, কদৰ্ঘা, লেতেৰা, খেৰেচ।

**Filtrate** (ফিল্‌-ড্ৰেট্) *v. t.* filter, to percolate ছেক, নিজৰা। **Filtration** *n.* act of filtering ছেকা কাৰ্গ।

**Fin** (ফিন্) *n.* the organ of the fish by which it swims মাছৰ পাখি, মাছৰ বাৰ। **Caudal fin** ফিচা, ফাল। **Finnish** *adj.* পাৰি থকা। **Fin-footed** হাঁহৰ ভৰিৰ দৰে জেঁট খোৱা নখ থকা।

**Fineable** (ফাইনেবল্) *adj.* liable to a fine জৰী-মনাৰ যোগ্য।

**Final** (ফাইনেল্) *adj.* last decisive শেষ, চূড়ান্ত, খাটো, ছিদাং। **Finally** *adv.* at last অন্তত, শেহত, ছিদাংকৈ। **Finality** *n.* conclusiveness নিষ্পত্তি, শেষ সিদ্ধান্তৰ বিশ্বাস।

**Finale** (ফিনেলি) *n.* the end শেষ, অন্ত, উপসংহার।

**Finance** (ফিনেঞ্চ) *n.* public money, state revenue বাজহ, বজাৰ কৰ, চৰকাৰী আয়, বাজহ, বিত্ত। — *v. t.* to furnish with money ব্যয় বিধান কৰ, টকা দি চলা। — **Bill**=বিত্ত বিষয়ক।

**Financial** (ফিনেন্সিয়েল) *adj.* pertaining to finance বাজহ বিষয়ক, আয়-ব্যয় সম্বন্ধীয়। — **obligation**=বিত্তীয় ডাৰ।

**Financier** (ফিনেন্-চিয়ার) *n.* one skilled in financial matter বাজহ বিষয়ত নিপুণ লোক, আয়-ব্যয় বিধানকৰ্ত্তা, টকা দি চলাওঁতা।

**Find** (ফাইণ্ড) *v. t.* to discover উলিয়া; to meet with, to obtain পা; to experience জান, অনুভব কৰ; to arrive at a conclusion সিদ্ধান্ত কৰ। (*pr. p.* Finding, *pa. t.* and *pa. p.* Found). **Find out**=to discover বিচাৰি উলিয়া। **Find fault with**=দোষ ধৰ, জগৰ ধৰ। — *n.* anything found হঠাৎ পোতা মাটি ভলৰ ধন বস্তু।

**Finding** *n.* act of finding পোতা কাৰ্য; that which is found প্ৰাপ্তি, পোতা বস্তু; a judicial verdict আদালতৰ বায়, নিষ্পত্তি, শেষ মীমাংসা।

**Fine** (ফাইন্) *n.* a sum of money imposed as a penalty জৰিমনা, অৰ্থদণ্ড। — *v. t.* to punish by fine অৰ্থদণ্ড কৰ, জৰিমনা কৰ, দণ্ড বিহ। **In fine**=conclusion পৰিশেষত, অন্তত।

**Fine** (ফাইন্) *adj.* not coarse মিহি; excellent সুন্দৰ, উত্তম; slender, thin লাহি; elegant, showy জক্ৰমকীয়, পৰিশাট। **Finely** *adv.* elegantly সুন্দৰকণে, মিহিকৈ। **Finness** *n.* slenderness, showiness সুন্দৰতা, শোভা, নিৰ্মলতা। **Fine-arts**=মনমোহা বিদ্যাবিলাক, (যেনে গান বাজনা, চিত্ৰ ইত্যাদি)।

**Finer** see Refiner.

**Finery** (ফাইনেৰী) *n.* splendour আক্ৰমক, ধূন পেত; a place where anything is refined কোমো বস্তু শোধন কৰা ঠাই।

**Finesse** (ফিনেচ্) *n.* an artifice হল, ফিকিৰ; কৌশল (বিশেষকৈ উচৰ খেলত)।

**Finger** (ফিংগাৰ) *n.* one of the five terminal parts of the hand আঙুলি। — *v. t.* to

handle with the finger, to pilfer আঙুলি লগা, চো, চুৰ কৰ। — *v. i.* to use the fingers on a musical instrument আঙুলি বুল। **The fore finger**=তৰ্জনী। **The middle finger**=মধ্যমা, মাজৰ আঙুলি। **The third or ring finger**=অনামিকা। **The little finger**=কনিষ্ঠা, কেঞা আঙুলি। **Have at one's finger-ends**=to be master of a subject কোনো বিষয়ত বিশেষ পাৰগতা লাভ কৰ। **A finger in the pie**=আনৰ লগত কোনো কামৰ ভাগী হ। **May count on the fingers**=আঙুলিৰ মূৰত লেখিব পাৰি। **Finger board**=বাঘ যন্তৰ আঙুলি বুলাবলৈ দিয়া কাঠৰ যতন। **Finger bowl or glass**=চাহাবসকলে আহাৰ কৰোঁতে হাত তিয়াবলৈ পানী দিয়া বাটি। **Finger hole**=বাঁহীৰ বিদ্ধ। **Finger mark, Finger print**=আঙুলিৰ ৰটপা। **Finger post**=বাটত পুতি দিয়া হাতৰ নক্সা অঁকা পথ দৰ্শনী ঘুটা। **Fingering** *n.* act of moving the fingers on a musical instrument বাঘ যন্তৰ আঙুলি বুলুতা কাম।

**Finical** (ফিনিকেল) *adj.* foppish, precise in trifles ৰচকী, আটক ধুনীয়া।

**Finis** (ফিনিচ্) *n.* the end শেষ, অন্ত, সমাপ্তি।

**Finish** (ফিনিচ) *v. t.* to bring to an end কৰি অন্ত। শেষ কৰ; to put an end to সাং কৰ, অন্ত কৰ, খাই বা ব্যৱহাৰ কৰি ঢুকা, ওৰ পেলা। — *n.* that which finishes or completes নিচেই শেষৰ কাম, সামৰণি। **Finished** *adj.* complete সম্পূৰ্ণ। **Finisher** *n.* one who completes সমাপক।

**Finite** (ফাইনাইট) *adj.* having a limit সীমাবদ্ধ। (opposite of **Infinite**).

**Finn** see Fin.

**Fiord, Fjord** (ফিয়ৰ্ড) *n.* a long narrow rock-bound inlet সমভূমিলৈ সোমাই অহা ঠেক সাগৰৰ আংল—যাৰ দুয়োপিনে প্ৰকাণ্ড প্ৰকাণ্ড শিল থাকে।

**Fir** (ফাৰ্) *n.* the name of several species of coniferous trees দৌলাকুড়ি গছৰ এবিধ, দেববাণ কৃষ্ণ।

**Fire** (ফায়াৰ্) *n.* the heat and light caused by burning জুই, অগ্নি; conflagration অগ্নি-

দাহ; ardour of passion, enthusiasm মনৰ উদ্বেগ, উৎসাহ। —*v. t.* to set on fire, to inflame জুই লগা, পোৰ; to discharge as a gun ফেৰ কৰ, বন্দুক মাৰ; to irritate খং তোলা। —*v. i.* to take fire জুই লাগ। Fire was opened on them—সিহঁতৰ ওপৰত বন্দুক মাৰিবলৈ ধৰিলে। Fire off—to discharge a shot বন্দুক ফেৰ কৰ। Fire up—to start a fire, to fly into a passion জুই লগা, খং উঠ। To set the Thames on fire—আচৰিতকাম কৰ। To set on fire—জুই লগা। To take fire—জুই লাগ। To hang fire—গহৰি কৰ, থাপে-গোপে থ। To go through fire and water—face all perils সকলো আপদ বিশদৰ সম্মুখীন হ। Fire-arms—বন্দুক, কামান ইত্যাদি। Fire Insurance—জুই লাগিলে ক্ষতিপূৰণ পোৱাৰ চুক্তি।

**Fire-arms** (ফায়াৰ্-আৰ্ম্‌চ্) *n.* weapons which are discharged by fire আয়েছ অস্ত্ৰ, বন্দুক আদি। **Fire brigade** *n.* a company of men for extinguishing fire জুই নুমুৱা লোকসকল। **Fire-bucket** *n.* জুই নুমাবলৈ পানী লোৱা বালটি। **Fire-engine** *n.* জুই নুমুৱা কল, দমকল। **Fire-fly** *n.* জোনাকী পৰুৱা। **Fire-line** *n.* বন্ধিত হাবিয়নিত জুই নেলাগিবলৈ কটা পটি। **Fire-lock** *n.* a musket বন্দুক। **Fire-man** *n.* a man who takes care of the fire in a steam engine ইঞ্জিনৰ জুই বঢ়োৱা লোক। **Fire-pan** *n.* জুই ধৰা পাত্ৰ। **Fire-raising** *n.* the crime of arson ঘৰ জ্বালনি অপৰাধ। **Fire-ship** *n.* শত্ৰুৰ জাহাজ, পোৱা জাহাজ। **Fire-side** *n.* the hearth জুইল। **Fire stick** *n.* জুই তোলা টিসিৰি। **Fire-works** *n.* (*pl.*) preparations of powder to be fired for display আতস বাজি, খাৰ বাজি। **Fire-wood** *n.* খৰি, জুইধৰা কাঠ। **Fire-worship** অগ্নি পূজা।

**Firing** (ফায়াৰিং) *n.* act of putting fire to জুই লগোৱা কাৰ্য্য; discharge of guns বন্দুক ফেৰ কৰণ; fuel জুই ধৰা খৰি।

**Firkin** (ফাৰ্কিন) *n.* a measure equal to 9 gallons ন গেলন পৰিমাণ জোখ।

**Firm** (ফাৰ্ম) *adj.* fixed, compact, resolute দৃঢ়,

অচল, জৰ্ঘৰ, কটকটীয়া, টান, আটল, অলৰ। **Firmly** *adv.* দৃঢ়ৰূপে। **Firmness** *n.* দৃঢ়তা।

**Firm** (ফাৰ্ম) *n.* a business house or partnership বেপাৰৰ কুঠি, কাৰবাৰ, গোলা, ডাঙৰ দোকান।

**Firmament** (ফাৰ্মেমেণ্ট্) *n.* the sky আকাশ, শূখ, আকাশ মণ্ডল।

**Firman** (ফাৰ্মেণ) *n.* a decree of the Turkish Government তুৰ্ক দেশীয় বজাৰ আদেশ, বাজাজা।

**First** (ফাফ্) *adj.* foremost, chief প্রথম, আদি, প্রধান, মুখ্য। —*adj.* before anything else প্রথমে, আদৌ। **From First to last**—আগৰ পৰা ওচৰলৈ, আদিৰ পৰা অন্তলৈ। **First of all**—পোন প্রথমেই। **First born**—প্রথমেই ওপজা, সকলো-তকৈ বৰ, অগ্ৰজ। **First fruits**—fruits first gathered in a season আগতীয়া শস্য। **First hand**—একেবাৰেই নতুন, দ্বিতীয়জনৰ হাতত নপৰাকৈ পোন প্রথমেই পোৱা। **Firstling** *n.* the first offspring of any animal প্রথম পোৱালি। **Firstly** *adv.* in the first place আদৌ, প্রথমত। **First-rate** *adj.* of the highest excellence সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ, অতুল্যম। **First water** *adj.* of the highest quality অতি উত্তম বিশ্বৰ (যেনে হীৰা)।

**Firth** (ফাৰ্থ) or **Frith** (ফ্ৰিথ্) *n.* the mouth of a river as it falls into the sea নৈৰ মুখ।

**Fiscal** (ফিচ্-কেল্) *adj.* pertaining to the public treasury or revenue বাজভাণ্ডাৰ সম্বন্ধীয়; খাজনা বিষয়ক, বাজহ বিষয়ক। —*n.* a treasurer ধন ডৰালী।

**Fish** (ফিশ্) *n.* an animal living in water and breathing through gills মাছ। (*pl.* Fish or Fishes). —*v. t.* to search for fish মাছ ধৰ, মাছ বিচাৰ; to draw out টানি উলিয়া। **fish for**—to seek to obtain by cunning means বুদ্ধিবুদ্ধিকৈ পাবলৈ চেষ্টা কৰ। **A queer fish**—a person of odd habits আও স্বভাৱৰ মানুহ। **Be neither fish nor flesh**—to be of no fixed principle এটাৰো এটা নহয়, ইও নহয় সিও নহয়; কোন মতৰ ঠিক নথকা। **Have other fish to try**—আন

কোনো কামত লাগ। **Make fish of one and flesh of another**—পক্ষপাত কৰ, এটাক এৰি এটাক সামৰি ল। **Fish carver, Fish knife**—চাহাবসকলে মাছ খাওঁতে ব্যৱহাৰ কৰা ছুৰি, কটাৰী, মাছ খোৱা কটাৰী। **Fish creel** *n.* a wicker basket for carrying fish খালৈ।

**Fisher** (ফিছাৰ) *n.* one who fishes মাছ-মৰীয়া, জালোৱা, মাছৈয়া। **Fisherman** *n.* one whose occupation is to catch fish মাছ ব্যৱসায়ী লোক; জালোৱা, নদীয়াল, কৈবৰ্ত জাতি।

**Fishery** (ফিছেৰী) *n.* a place for catching fish বিল, মাছধৰা ঠাই, জলকৰ, মীনক্ষেত্ৰ। (as **Fishery Act**). **Fish weir, Fish garth** *n.* an enclosure in a river for the preserving of fish বান। **Fish hook** *n.* a hook for catching fish বৰশী।

**Fishing** (ফিশিং) *n.* the art of catching fish মাছ ধৰা কৌশল, মাছ মাৰণ। **Fishing rod** *n.* a rod used in angling বৰশীভাৰী। **Fishing tackle** *n.* মাছ মৰা সঁজুলি।

**Fish monger** (ফিছ-মঙ্গাৰ) *n.* a dealer in fish মাছৰ বেপাৰী, মাছ পোহাৰী। **Fish wife, Fish woman** *n.* মাছ পোহাৰী; a woman who sells fish.

**Fishy** (ফিশি) *adj.* like a fish মাছৰ দৰে, কেচমা; dubious as a story অনিশ্চিত।

**Fissile** (ফিচিল) *adj.* that can be cleft আতাই আতাই হুফাল কৰিব পৰা, চটাচটে একৰাৰ পৰা। **Fissive** *adj.*

**Fissure** (ফিচাৰ) *n.* a chasm, a cleft ফাট। **Fissured** *adj.* cleft ফটা, ছিটাইছিট।

**Fist** (ফিষ্ট) *n.* clenched hand হাতৰ মুঠি, ডুক, বোঁচ। —*v. t.* to strike with the fist ডুক, বা বোঁচ মাৰ, মুকুটমা। **Fisticuffs** *n.* blows with the fist ডুকুৱা-ডুক।

**Fistula** (ফিষ্টুলে) *n.* a narrow passage নলা; a deep narrow ulcer বোলা হোৱা ঘা, অৰ্ণ, ভগন্দৰ বোগ। **Fistulous** *adj.* নলাৰ দৰে কোপোলা। **Fist-law**—জোৰজবৰ কৰিব বিধান।

**Fit** (ফিট) *adj.* suitable, convenient উচিত, উপযুক্ত, যোগ্য, ঠিক, লাৱক। —*v. t.* or *v. i.* to

make fit or suitable খাঁজ খা, লাগি ধৰ; to suit, to adapt খাই ধৰ, উচিত হ, ঠিক হ। **Fit for**—qualified যোগ্য, লাৱক। **Fit out**—to supply with stores নাও সজা, খোৱা বস্তু জোঁপাৰ কৰি দে। **Fit up**—to provide with suitable things লাগতিয়াল বস্তু গোটাই ল, খাঁজে খাঁজে লগা, পাত। (*pa. p.* **Fitted**) অস্থায়ী ধাৰ।

**Fit** (ফিট) *n.* a sudden convulsive attack মূৰ্ছা বেমাৰ; a sudden attack of anything হঠাৎ আক্ৰমণ, হাঁহি, খং বা শোকৰ প্ৰত্যাপ, চোট, ভমক। **Epileptic fit**—a disease characterised by convulsions and loss of consciousness আৱৰীয়া বেমাৰ, মূৰ্ছা বেমাৰ। **Fits and starts**—impulsively and irregularly দোপত দোপে। **By fits** irregularly অযথাক্ৰমে।

**Fitful** (ফিট্-ফুল) *adj.* full of fits অখিৰ-অবিৰ, চঞ্চল, কোনো ঠিক নথকা।

**Fitty** (ফিট্-লি) *adv.* conveniently, suitably উচিতমতে, ঠিকমতে, ঠিকে-ঠাকে।

**Fitness** (ফিট্-নেচ্) *n.* state of being fit যোগ্যতা, উপযোগিতা।

**Fitter** (ফিটাৰ) *n.* he who fits কোনো সবজাম বা কল পাতিওতা বা জোৰা লগাওতা, ফিটাৰ মিস্ত্ৰী।

**Fitting** (ফিটিং) *adj.* appropriate উপযুক্ত, যোগ্যানুকূল, জোৰাই জোখাই। **Fittingly** *adv.*

**Fittings** *n.* (*pl.*) anything used in fitting up ঠায়ে ঠায়ে লগাবৰ নিমিত্তে লাগতিয়াল সবজাম।

**Fitz** (ফিট্-জ্) *n.* (a prefix) son of (অমুকৰ পুতেক)

**Five** (ফাইভ্) *n.* or *adj.* four and one পাঁচ। **Five fold**—পাঁচ গুন। (see **Fifth**).

**Fix** (ফিকচ্) *v. t.* to make firm লগা, থুৱা, টানি বান্ধ; to settle স্থিৰ কৰ, ধাৰ্য্য কৰ। (as to fix a rent)। **Fix** *n.* (*coll.*) a difficulty বিমোহ, মন্ডিল, বিবৃদ্ধি। **Fixable** *adj.* capable of being fixed থুৱাব পৰা বা লগাব পৰা।

**Fixature** (ফিক্সেচাৰ) *n.* চুলি এঠোৱা এঠা।

**Fixity** (ফিক্সিটি) *n.* fixedness স্থায়িত্ব, দৃঢ়তা, লাগিথকা অৱস্থা। **Fixed** *adj.* settled ধাৰ্য্য; fast দৃঢ়, লাগিথকা; permanent স্থায়ী।

**Fixture** (ফিক্স্চাৰ্) *n.* anything firmly attached to স্থায়ীভাৱে লগোৱা বস্তু, এটা বস্তুৰ গাত দৃঢ়ৰূপে লাগি থকা আন এটা বস্তু।

**Fizzig** (ফিজ্-গিগ) *n.* a flirtatious young woman বৰ বচকী ডেকেৰী; a cracker ফটুকা।

**Fizz** (ফিজ্) or **Fizzle** *v. t.* to make a hissing sound সোঁসোঁৱা, (*up*) বুৰবুৰনি উঠ। **Fizz** *n.* ফেণ উঠা মদ।

**Flabby** (ফ্লেবি) *adj.* yielding, easily moved লেউসেউ, কোমল মনৰ; hanging loose ওলোম-খোলোম।

**Flabbergast** (ফ্লেবাৰগেষ্ট্) *v. t.* to confound বিভ্রান্ত কৰ; হতবুদ্ধি কৰ।

**Flaccid** (ফ্লেক্স-চিদ্) *adj.* flabby, soft and weak লেউসেউ, ঢিলা, ঢেপা। **Flaccidity** *n.* want of firmness ঢিলা গুণ, লেউসেউ অৱস্থা।

**Flag** (ফ্লেগ্) *v. i.* to grow languid হাল হ অৱস্থা হ, আশকতীয়া হ। **Flaggy** *adj.* আশকতীয়া।

**Flag** (ফ্লেগ্) *n.* reed-grass কহুঁতা, বিৰিঞ্জা জাতীয় বন।

**Flag** (ফ্লেগ্) *n.* ensign নিচান, পতাকা, ধ্বজা। **Flag of distress**=বিপদসূচক নিচান, (মান্তুলৰ মাজত বান্ধে বা ওভোভাই থয়)। **Flag of truce**=সন্ধি কৰিবৰ নিমিত্তে ভোলা বগা নিচান। **Black flag**=চোৰ বা ডকাইতৰ নিচান। **To show black flag**=অসন্তোষ প্ৰকাশ দেখুওৱা। **White flag**=সন্ধিৰ নিচান। **Yellow flag**=জাহাজত বেমাৰ আছে বুলি জনোৱা হালধীয়া নিচান। **Hang out the red flag**=যুদ্ধলৈ আহ্বান কৰ। **Strike or lower the flag**=নিচান তললৈ নমাই সন্মান দেখা। **Flag stone**=চেপেটা শিল (বাট বান্ধোতে ব্যৱহাৰ কৰে)।

**Flagellate** (ফ্লেজিলেট্) *v. t.* to whip কোৰা, বেতমাৰ। **Flagellation** *n.* whipping বেত মাৰণ।

**Flageolet** (ফ্লেজ-অ-লেই) *n.* a straight flute ধাৰী।

**Flagitious** (ফ্লেজিথচ্) *adj.* very wicked অতি দুষ্ট, দুৰাচাৰ, নীচ। —**ness** *n.* নীচালী।

**Flagon** (ফ্লেগন্) *n.* a vessel with a narrow neck for holding liquids লোটা।

**Flagrant** (ফ্লেগ-ৱেণ্ট্) *adj.* glaring, notorious স্পষ্ট, জাজ্বল্যমান, ঘোৰ। **Flagrancy** *n.* enormity দোষৰ অতিশয়া, উগ্রতা।

**Flag-ship** *n.* the ship that bears the commander of a squadron নৌ-সেনাপতি যোৱা জাহাজ। **Flag-staff** *n.* a pole on which a flag displayed পতাকা দণ্ড, নিচান অঁৰা খুঁটা।

**Flail** (ফ্লেইল) *n.* an instrument for thrashing grain শস্য মৰা কল বা যন্ত্ৰন।

**Flake** (ফ্লেক্) *n.* very small loose mass as of snow or wool একে ঠাইত থুপ খাই থকা কোনো বস্তুৰ সমূহ, কোঠা; a small flat layer তৰপ। **Flaky** *adj.* কোঠাকোঠ, তৰপা-তৰপী, চট্টাচট।

**Flambeau** (ফ্লেম্-বু) *n.* a lighted torch জ্বলা জোঁৱৰ। (*pl.*) **Flambeaux**.

**Flamboyant** (ফ্লেম্-বয়েণ্ট্) *adj.* gorgeously coloured or decorated জক্ৰমকীয়া; উজ্জল। — *n.* একৰকম উজ্জল বৰণৰ ফুল, জাকজমকৈ ফুৰা।

**Flame** (ফ্লেম্) *n.* light emitted from fire অগ্নিশিখা, জুইৰ আগ; ardour of temper মনৰ উদ্বেগ; খং, অনুৰাগ, উৎসাহ, ইত্যাদি, তেজ, ভাপ। —*v. i.* to blaze প্ৰজ্বলিত হ, জ্বলি উঠ।

**Flaming** *adj.* blazing, gaudy, violent উজ্জল, জ্বলন্ত, প্ৰখ্যাত, জমকাল; red বগা।

**Flamingo** (ফ্লেমিং'গ্) *n.* a kind of bird এবিধ চৰাই।

**Flange** (ফ্লেঞ্জ্) *n.* a raised edge as of a rail তথ্য হৈ থকা একাধৰৰ ধাৰ বা পাৰ (যেনে ৰেলৰ লোৰ)।

**Flank** (ফ্লেঙ্ক্) *n.* the side of an animal from the ribs to the thigh কামিহাড়ে সৈতে জন্তুৰ ফাল পাৰ্শ্ব; the side of an army or fleet সৈন্তৰ বা যুদ্ধৰ জাহাজ বিলাকৰ একাধৰ থকা সৈন্ত বা জাহাজ, পাৰ্শ্বস্থ সেনা। —*v. t.* to attack or turn round the side of সৈন্ত এমলৰ এ দাঁতিয়ে

আক্রমণ কর। **In flank**==at the side এদাঁতিয়ে ; একাধৰে।

**Flannel** ( ফ্লেন্স ) *n.* a soft woollen cloth  
ফ্লেন্স কাপোৰ।

**Flap** ( ফ্লেপ ) *n.* anything broad and hanging loose অলাগতীয়া হৈ ওলমি থকা কোনো বস্তুর বহল ভাগ। **Flaps of a file board** =নথী খোঁৱা উক্তির ঢাপলিকা ; the blow or motion of a broad loose object ধপধপনি—যেনে চৰাইৰ পাখিৰ শব্দ। —*v. t.* to beat with a flap পাখিৰে থপৰিয়া। —*v. i.* to move as wings পাখি জোঁকাৰ, ধপধপা। ( *pa. t.* flapped ). **Flapdoodle** *n.* gross flattery উলমূলনি, নীচ উপাসা।

**Flap** ( ফ্লেপ ) *be in, get into* a উত্তেজিত হোৱা।

**Flare** ( ফ্লে'য়াৰ্ ) *v. i.* to burn or shine with an unsteady light চিমিক ঢামাককৈ জ্বল বা পোহৰ হ ; to glitter, to display, to glow as with fire ডগমগা, জ্বল-মলা, পোহৰ হ। **Flaring** *adj.* gaudy জক্মকীয়া, ৰমক্-জমক।

**Flash** ( ফ্লেশ্ ) *n.* a sudden burst of light চমক, চটক, দীপ্তি, চক্মকনি। —*v. t. or v. i.* to cause to flash, to burst out into brilliancy চকমকা, অকস্মাৎ পোহৰ হ। **Flash-house** = a brothel বেকালয়। **Flashing** *n.* a sudden burst of light or of water চমক, পানীৰ ফুন্দা। **To flash into one's mind** = হঠাৎ মনত পৰ। **Flash in the pan** বুধা চেষ্টা। **Flashily** *adv.* with empty show চক্চকীয়াইক। **Flashy** *adj.* dazzling for a moment চক্মকীয়া, ঝন্তেকীয়া আভাযুক্ত।

**Flask** ( ফ্লেস্ক ) *n.* a bottle, a narrow necked vessel চূপি, চিটা।

**Flat** ( ফ্লেট্ ) *adj.* smooth, level চেপেটা, সমান ; insipid কঠুয়া, বিৰস, সেৰসেৰীয়া ; dejected বিষন্ন ; positive ষাটাইং। —*n.* a level plain সমতল ঠাই ; a story of a house ঘৰৰ মহলা। suite of rooms on one floor একে ঠাইতে একে শাৰীতে ভালোমান কোঠাৰে মানুহ থকা ঘৰ।

**Flat boat** = গুদাম জাহাজ, বুট জাহাজ। **Flat-footed** = resolute দৃঢ়মনী, স্থিৰবুদ্ধিৰ। **Flat-iron** = ইত্ৰী। **Flatly** *adv.* peremptorily,

plainly একেবাৰেই, পোনপোনাই, একে-আধাৰেই। **Flatness** *n.* evenness সমানতা, চেপেটা গুণ।

**Flatten** ( ফ্লেট্ ) *v. t.* to make flat চেপেটা কৰ, সমান কৰ।

**Flatter** ( ফ্লেটাৰ ) *v. t.* to please with praise, and false hopes উঠুৱা, উচুটিয়া, ভালৰি লগা, খাটনি লগা, উপাসা কৰ। **Flatterer** *n.* স্তাবক, ভোষামোদকাৰী, চাটুকাৰ। **Flattery** *n.* false praise মিছা প্রশংসা, চাটুজি, উচুটিয়া কথা, উপাসা।

**Flattish** ( ফ্লেট্ ) *adj.* somewhat flat অলপ চেপেটা।

**Flatulence** ( ফ্লেটুলেন্স ) *n.* distension of the bowels, wind in the stomach পেট ওফোন্দনি, পেট ফুলা।

**Flatulent** ( ফ্লেটিউলেণ্ট ) *adj.* affected with wind in the stomach পেট ওফন্দা, বায়ুগ্ৰস্ত ; empty, vain অনৰ্থক, ফোপোলা, পেটত বায়ু জমা।

**Flaunt** ( ফ্লেণ্ট ) *v. i.* to wave in the wind আলাপতে ওলমি থাক, বতাহত লাচ খা ; to carry a gaudy appearance ওফন্দা ফুৰ, বুক্ ফিন্দাই ফুৰ, ফিতাহি মাৰ। **Flaunting** *n.* ফাতিহা, ফিতাহি।

**Flavour** ( ফ্লে'ভাৰ ) *n.* a peculiar taste or smell গোন্ধ, সুগন্ধ। **Flavourous** *adj.* pleasing to the taste or smell সুবাদ, সুগন্ধি।

**Flaw** ( ফ্ল ) *n.* a gust of wind থাকি থাকি হোৱা বতাহৰ হেঁচা ; a sudden rush ছবছৰনি ; a crack, a defect সুকঙ্গা, বিছা, হিঙ্গ, জট, চেল, আৰ, ঘুণ, আসোৱা হ।

**Flax** ( ফ্লেক্স ) *n.* the fibres of flax-plant শণ সূতা, শণ গছ। **Flax-seed** *n.* a linseed ভিতি। **Flaxen** *adj.* like flax শণসূতাৰ দৰে ; fair and flowing বগা আৰু লহপহীয়া। **Flaxy** *adj.* of a light colour বগা বৰণৰ।

**Flay** ( ফ্লে ) *v. t.* to strip off the skin ছাল ওচা, বখলিয়া, মোট ওচা। ( *pa. p.* Flayed ).

**Flea** ( ফ্লি ) *n.* a wingless insect of great agility এবিধ পাখিনথকা বৰ বেগী মাখি, ফুকুৰৰ গাৰ পোক, পিচু ( খাচীয়া মাত ), কেওকুৰি, চেৰেপা। **A flea in one's ear** = anything

irritating আমনি; a rebuff ধমক। Flea-bitten  
adj. পোকে কামোৰা, নীচ, দেওপৰা; mean.

**Fleck** (ফ্লে'ক্) *n.* a spot or speckle দাগ, ফোঁট। **Flecked** *adj.* spotted ফোঁটী, পৰৰা।  
**Fleck or Flecker** *v. t.* to spot দাগ দে, পৰৰা-চিতৰা কৰ।

**Fled** (ফ্লেদ) *pa. t.* and *pa. p.* of **Flee**.

**Fledge** (ফ্লেজ) *v. t.* to furnish with wings or feathers পাখি লগা, পাখি থুৱা, পাখি গজা।  
**Fledged** পাখি গজা, উড়ণীয়া। **Fledgling**  
*n.* a little bird acquiring feathers for flying উড়ণীয়া চৰাই পোৱালি।

**Flee** (ফ্লি) *v. i.* to run away as from danger পলাই যা। (*pa. t.* and *pa. p.* **Fled**.)

**Fleece** (ফ্লিচ) *n.* the coat of wool obtained from a sheep ভেড়াৰ নোম, পচম। — *v. t.* to clip wool from ভেড়াৰ নোম ছাট; the plunder লুট কৰ। **Fleeced** *adj.* having a fleece নোমাল। **Fleeceer** *n.* a plunderer অপহৰণকাৰী।

**Fleecy** (ফ্লিচি) *adj.* wooly নোমাল, পচমী।

**Fleer** (ফ্লি়েৰ) *v. t.* or *v. i.* to mock মুখ বিকটী, ভেজুচালি কৰ। **Fleering** *n.* mockery ফেজুচালি।

**Fleet** (ফ্লিট) *n. (pl.)* a number of warships in company যুদ্ধৰ জাহাজসমূহ; a division of the navy নৌ বিভাগ।

**Fleet** (ফ্লিট) *adj.* nimble, swift বেগী, দ্রুত-গামী। **Fleeting** *adj.* transient ক্ষণস্থায়ী, ধ্বংসকীয়া, অস্থায়ী। — *v. i.* to pass swiftly to flit বেগাই আঁতৰ হ, খিতাতে লোপ হ।

**Flesh** (ফ্লে'শ) *n.* the soft substance which covers the bones of animals মত্ৰ (কোঁচা); the body, not the soul দেহা; animal nature পশুত্ব; mankind মনুষ্য জাতি; kindred মত্ৰ; the soft substance of fruit গছৰ গুটিৰ ওপৰৰ মত্ৰ। — *v. t.* to train to eat flesh মত্ৰ খাবলৈ অভ্যাস কৰা; to use (a sword) upon flesh মত্ৰ কাটি অস্ত্ৰৰ ধাৰ পৰীক্ষা কৰ। **In the flesh** = alive জীৱিত অৱস্থাত; in the carnal state ইন্দ্ৰিয়াসক্ত।

**Fleshiness** (ফ্লে'শ্বিনেচ) *n.* corpulence মত্ৰহাল অৱস্থা, গাত মত্ৰৰ ধৰা অৱস্থা।

**Fleshings** (ফ্লে'শিংচ) *n. (pl.)* thin flesh-coloured dress used by dancers নচনীয়াৰে বা ভাৰবীয়াই পিন্ধা গাৰ বৰণৰ সাজ। **Fleshless** *adj.* lean ক্ষীণ, কিৰকীয়া। **Fleshly** *adv.* corporal, carnal দৈহিক, দেহা সম্বন্ধীয়, ইন্দ্ৰিয়াসক্ত।

**Fleshy** (ফ্লেচী) *adj.* fat, plump মত্ৰহাল, নিপেটল, পুষ্ট। **Flesh pottery** *n.* sumptuous living পৰিতুষ্ট ভোজন। **Flesh-monger** *n.* dealer in flesh মত্ৰ বেটোতা।

**Flew** (ফ্লু) *pa. t.* of **Fly**.

**Flexible** (ফ্লে'ক্সি'বল্) *adj.* pliant, easily bent লেহু-সেতু, লেউ সেৱা। also **Flexile**.

**Flexibleness, Flexibility** *n.* pliancy লেউ-সেৱা গুণ। লেহুতা ধৰণৰ।

**Flexion** (ফ্লে'ক্সন্) or **Flection** *n.* a bend, a fold ভাঁজ। বাক্যৰ উপসৰ্গ আৰু প্ৰত্যয়।

**Flexure** (ফ্লে'ক্সিঅৰ) *n.* a bend or turning ভাঁজ, পাক।

**Flicker** (ফ্লিকাৰ) *v. t.* to flutter as the wings of a bird পাখি জোকাৰ; to burn unsteadily চিমিক-তামাক কৰ, কথাছবিত ভাও দিয়া। He is going to the flicks to-night কথাছবিত ভাও দিবলৈ গৈছে। **Flickering** *adj.* unsteady চিমিক-তামাক।

**Flight** (ফ্লাইট) *n.* act of flying উৰণ; excursion ভ্ৰমণ; a series of steps ধুঁকটী; a flock of birds উড়ি যোৱা চৰাইৰ জাক, এবাছ চৰাই; a volley or shower গোলা বা বাণ বৰিষণ, একে জাতিৰিত মৰা বন্দুকৰ জাল; act of fleeing পলায়ন; distance that bird, aircraft or any missile can fly আকাশী জাহাজ, চৰাই বা কোনো নিক্ষেপ কৰা অস্ত্ৰ যিমান দূৰ যাব পাৰে। **Flighty** *adj.* changeable চকল, অস্থিৰমনা, ক্ষণস্থায়ী। **Take to flight** = run away পলাই যা।

**Flimsy** (ফ্লিমজি) *adj.* thin without strength or reason পাতল, জেলজেলীয়া, অকামিলা, অমূলক।



**Flinch** ( ফ্লিন্‌ ) *v. i.* to draw back কৌচ খা, পাচহোঁক।

**Fling** ( ফ্লিং ) *v. t.* (*pa. t.* and *pa. p.* flung ) to throw from the hand, to dart পেলা, নিক্ষেপ কৰ, দলি মাৰ ; to scatter সিঁচ বা চটিয়া। —*n.* a cast or throw নিক্ষেপ, পেলোৱা কাৰ্য্য, পৰণ ; a taunt বিদ্রূপ। **Fling out**=to act recklessly উৰ্দ্ধ-মুখ নোহোৱাকৈ কোনো কাম কৰ। **Full fling**=at the utmost speed ততাতৈয়াকৈ।

**Flint** ( ফ্লিণ্ট ) *n.* a hard stone এবিধ বৰ টান শিল, চক্ৰমকি পাথৰ, টিটিৰি। **Flinty** *adj.* like flint, very hard, cruel শিলৰ দৰে টান, নিষ্ঠুৰ।

**Flip** ( ফ্লিপ্‌ ) *v. t.* to fillip, to toss with the fingers অঙ্গুলিৰে লুৰুয়া, টিলিকি মাৰ।

**Flip-flap** *n.* খৰ বাগৰ, এবিধ আতচবাজী, সমদলৰ পাহত লগাই দিয়া যুদ্ধান্ত।

**Flippancy** ( ফ্লিপেঞ্চি ) *n.* pertness চেলেপু গুণ, চেলেবেলীয়া স্বভাৱ।

**Flippant** ( ফ্লিপেণ্ট্‌ ) *n.* quick of speech, talkative, pert চেলেপু, চেলেবেলীয়া।

**Flirt** ( ফ্লাৰ্ট ) *v. t.* to move about quickly লবফা, বেগাই বেগাই লৰা। —*v. i.* to trifle with love মৰমক উলাই কৰ ; to move briskly about ছটফটাই ফুৰ, গা জোকাৰ। —*n.* a pert, giddy girl চট্‌চটী ছোৱালী, চকুলা স্ত্রী। **Flirtation** *n.* the act of flirting চট্‌চটনি, গা জোকাৰণি ; coquetry লোকক দেখুওৱা লাহ-বিলাহ।

**Flit** ( ফ্লিট্‌ ) *v. i.* to flutter ধপধপা ; to fly quickly উৰি লৰ মাৰ ; to change one's place ঠাই সলা। (with *about, by, to and fro*) **Flitting** *n.* wandering ঘৰ বাগনি ফুৰণ।

**Flutter** ( ফ্লিটাৰ ) *v. i.* to flutter ধপধপাই উড়। —*mouse*=bat বাহুলি।

**Flutters** ( ফ্লিটাৰ্‌চ্‌ ) *n.* (*pl.*) rags, tatters ফটাকাণি, ফটাছিটা কাপোৰ।

**Float** ( ফ্লট্‌ ) *v. i.* to swim on the surface ওপজি ফুৰ ; to circulate as a rumour প্রচাৰ হ, খবৰ ওলা ; to launch to bring into operation খোল ; প্রচাৰ কৰ যেনে কোনো ব্যৱসায়। **Float a company**=কোনো ব্যৱসায়ৰ

কোম্পানী খোল। —*v. t.* to cause to swim ওপজা ; to set agoing উটাই নে। —*n.* anything that swims পুতা, ডুব, ওপজি ফুৰা বস্তু।

**Floatage** ( ফ্লোটেজ্‌ ) *n.* the floating capacity of a thing ওপজিব পৰা শক্তি, ওপজা বস্তু।

**Floating** *adj.* swimming ওপজি থকা, ওপজি ফুৰা।

**Floating debt**=অনিশ্চিত ধৰ।

**Flock** ( ফ্লক্‌ ) *n.* a company of animals, as sheep জাক। —*v. i.* to gather in flocks জাক পাত, লগ লাগ। **Folck** *n.* a lock of wool একোছা নোম, নোমৰ কোছা। **Flock bed**=নোম সুমাই কৰা তুলি।

**Flog** ( ফ্লগ্‌ ) *v. t.* to best, to lash, to strike মাৰ, কোৰা। *pa. p.* **Flogging** বেমাঘাত।

**Flood** ( ফ্লাড্‌ ) *n.* a great flow of water, inundation, a deluge ঢল, বান, বাঢ়নি পানী, জল-প্লাবন। —*v. t.* to inundate, to overflow পানী বাঢ়, বান পানী হ, পানীৰে ডুব খুৱা ৰা তল নিয়া ; to bleed profusely গা সুৰি যা, ৰক্তপ্লাব কৰ। **Flood-gate** *n.* a gate for letting in or preventing water পানী ৰখা জাপ, পানী যাবলৈ দিয়া দুৱাৰ। **Flood-tide** *n.* পানীৰ জোতাৰ, সাগৰৰ দাঁতিৰ পানী বাঢ়নি। **The flood**=বাইবেলৰ নোৱাৰ দিনৰ জলপ্লাবন ; the deluge in the days of Noah. **Flood of tears**=অশ্রুপ্রবাহ, ধাৰাসাৰ চকুৰ লো।

**Floor** ( ফ্লোৰ্‌ ) *n.* the lower part of a room on which we stand মজিয়া, ঘৰৰ ভিতৰৰ ডেউ বা বন্ধোৱা চাং ; any levelled area সমান ঠাই। —*v. t.* to furnish with a floor মজিয়া বান্ধ, ডেউ বা চাং বান্ধ। **First floor**=the floor of a house above the ground floor মাটিত থকা মহলাৰ ওপৰৰ মহলা। **Ground floor**=মাটিৰ সমানে থকা মহলা।

**Flooring** ( ফ্লোৰিং ) *n.* material for floors, a platform মজিয়া বন্ধা বস্তুকাহানি, চাং, মঞ্চ।

**Flop** ( ফ্লপ্‌ ) *v. t.* to cause to hang down তললৈ ওলোমা। ( see **Flap** ). —*n.* a full plump on the ground ঘুপুৰাই পৰণ, থেকেচা।

**Flora** ( ফ্লোৰা ) *n.* the collective plants or vegetables of a country গছগছনি সমূহ ; a

work on plants taken collectively গছগছনিৰ বিবৰণ।

**Floral** (ফ্লোৰেল) *adj.* pertaining to flowers ফুলাম, পুষ্প সম্বন্ধীয়।

**Florentine** (ফ্লোৰেণ্টাইন্) *adj.* pertaining to Florence in Tuscany ফ্লোৰেঞ্চ দেশীয় বা সেই সম্বন্ধীয়।

**Florescence** (ফ্লোৰেচেন্স) the season of flowering in plants গছগছনিৰ ফুল ফোলা সময়, ফুলৰ সময়। **Florescent** *adj.* bursting into flowers প্রস্ফুটিত, ফুটিত, ফুল ধৰা।

**Floriculture** (ফ্লোৰিকাল্চাৰ) *n.* the culture of flowers or plants ফুল বা ফুলগছ পোতা বিদ্যা।

**Florid** (ফ্ল'ৰিড) *adj.* bright in colour, ornamental জকমকীয়া, ফুলাম, বঙাবঢ়া, বং চক্ষীয়া।

**Florin** (ফ্ল'ৰিন) *n.* an English silver coin worth 2s এবিধ মুদ্রা।

**Florist** (ফ্ল'ৰিষ্ট) *n.* a cultivator of flowers, a writer on flowers ফুল আৰ্জোতা, মালী, বৃক্ষাদিৰ বিবৰণ লেখোতা।

**Floss** (ফ্ল'চ) *n.* the loose downy substance in the husks of certain plants কোনো কোনো গছৰ ছেইব ওপৰত থোৱা চিক্চিকীয়া নোমৰ দৰে বস্তু (also Flosh). **Floss silk** *n.* বৰ চক্চকীয়া বেশম। **Flossy** *adj.* চিক্চিকীয়া।

**Flotage** see Floatage.

**Flotation** (ফ্ল'টেছন্) *n.* the act of floating ওপজোৱা কাৰ্য্য, সদাগৰী কাৰবাব প্ৰচাৰ কৰণ; act of floating a company ব্যৱসায়ী কোম্পানী সংগঠন।

**Flotilla** (ফ্ল'টীলা) *n.* a fleet of small ships সৰু সৰু জাহাজ সমূহ।

**Flotsam** (ফ্ল'টেচন্) *n.* goods lost by ship wreck and floating on the sea পানীত ওপঙি থকা জলমগ্ন হোৱা জাহাজৰ বস্তু।

**Flounce** (ফ্লাউঞ্চ) *v. i.* to move impatiently ধবধবা, চট্ফটী, জিকাৰ মাৰ। —*n.* an impatient gesture চট্ফটানি, উচপিনি। **Flounce** *n.* a plaited strip in the skirt of a dress কোনো কাপোৰৰ মুকলি লগোৱা কঁচ। —*v. i.* to deck with flounces কঁচ লগা, কাপোৰত আচল বুৰা।

**Flounder** (ফ্লাউণ্ডাৰ) *v. i.* to struggle with violent motion বক্ৰকা, ডেঙ্গুৰা ডেঙ্গুৰী কৰ, কেৰমেৰা। —*n.* a small flat fish এবিধ সাগৰীয় মাছ।

**Flour** (ফ্ল'ৱাৰ) *n.* the fine soft powder of any substance আটাগুৰি, ময়দা, পিঠাগুৰি। —*v. t.* to reduce into or sprinkle with flour গুৰি কৰ, আটাগুৰি সান। **Floury** (ফ্ল'ৱাৰী) *adj.* পিঠাগুৰীয়া।

**Flourish** (ফ্ল'ৰিশ্) *v. i.* to be prosperous, to thrive উদ্গতি কৰ, উন্নত হ; to display ostentatiously ধুমধাম কৰি দেখুৱা, আড়ম্বৰ কৰা। —*v. t.* to brandish, to swing about by way of show আশ্ফালন কৰ, জোকাৰি দেখুৱা (যেনে তৰোৱাল); to embellish সুশোভিত কৰ। —*n.* decoration জাক্ জমক্, ধুনশেচ; a fanciful stroke of the pen আখৰৰ শেচ; the waving of the weapon আড়ম্বৰ স্বৰূপে কৰা অস্ত্ৰ সঞ্চালন; showy splendour আড়ম্বৰ; a musical prelude বাজনাৰ বগৰ। **Flourish of trumpets**—any ostentatious display ধুমধাম, আড়ম্বৰ। **Flourishing** *adj.* thriving, prosperous অৱস্থাপন্ন, সমৃদ্ধিশালী, উন্নতিশীল।

**Flout** (ফ্ল'টু) *v. t.* or *v. i.* to treat with contempt, to mock ইতিকিং কৰ, বিৰূপ কৰ।

**Flow** (ফ্ল') *v. i.* to run as water বৈ-যা, বৈ-পৰ; to move as air বল্ (যেনে বতাহ); to glide smoothly নিগৰ; to circulate as blood চল (যেনে তেজ) পৰিচালন হ; to rise as the tide জোৱাৰ হ। (*oppo.* to ebb) to hang loose ওলমি পৰ। —*n.* a stream সোঁতৰ গতি, সোঁত, পানীৰ ধাৰ, প্ৰবাহ; abundance বাহুল্য, প্ৰচুৰ পৰিমাণ; the setting in of the tide জোৱাৰ; free expression সৰ্গৰীয়া কথা। **Flowing** *adj.* moving as water বোৱতী, বৈ যোৱা; fluent সৰ্গৰীয়া।

**Flower** (ফ্ল'ৱাৰ) *n.* the blossom of a plant ফুল; the best portion of anything সাৰ ভাগ, অতি উত্তম যিনি; the prime of life ডেকা কাল, যৌৱন অৱস্থা; a figure of speech কথাত অলঙ্কাৰ, বাক্যালঙ্কাৰ। —*v. t.* to embellish with figures ফুল বাচ বাদে (যেনে কাপোৰত)।

—*v. i.* to blossom ফুল মেল, ফুলধৰ। **Flower bud** = ফুলৰ চোপা কলি। **Flower show** = an exhibition of flowers ফুল দেখুৱা মেলা, পুষ্প প্ৰদৰ্শনী। **Floweret** *n.* a floret সৰু ফুল। **Flower-stalk** = ফুলৰ ঠাৰি। **Flowery** *adj.* full of flowers ফুলবি; florid, highly ornamented ফুলাম, জকমকীয়, সুশোভিত। **Flowery peckoe** = অতি উত্তম পিকু চাহ, নিচেই কুঁহিপাতৰ চাহ।

**Flown** (ফ্ল'ন) *pa. p.* of fly.

**Flu** (ফ্লু) *n. (coll.)* influenza কফজ্বৰ বেমাৰ।

**Fluctuate** (ফ্লাক্চুৱেট) *v. i.* to waver, to float backward and forward কমবেচি হ, লৰচৰ হ। **Fluctuant, Fluctuating** *adj.* unsettled অস্থিৰ অস্থিৰ, অনিশ্চিত, চঞ্চল। **Fluctuation** *n.* motion hither and thither লৰফৰ, অস্থিৰতা, ভ্ৰাস বৃত্তি; বচ-টুটা।

**Flue** (ফ্লু) *n.* a smoke-pipe ধোঁৱা যোৱা বাট বা চুন্ধি; soft fur কোমল নোম। **Fluey** *adj.*

**Fluent** (ফ্লুৱেন্ট) *adj.* voluble, rapid in the use of words সবসৰীয়া, কথা কোৱাত থকজা নলগা, বাকপটু। **Fluency** *n.* rapidity of utterance বাকপটুতা, বেগাই কথা কব পৰা শক্তি। **Fluently** *adj.* খবকৈ, সবসৰীয়াকৈ।

**Fluff** (ফ্লাফ্) *n.* a soft down from cotton etc. কপাহ প্ৰভৃতি বস্ত্ৰৰ কোমল ফচ্ফচীয়া কপ। — *y adj.* ফচ্ফচীয়া।

**Fluid** (ফ্লুইড্) *adj.* that which can flow পনীয়া, জুলীয়া। — *n.* a liquid substance পনীয়া বা জুলীয়া বস্তু।

**Fluidity** (ফ্লুইডিটি) *n.* the quality of being fluid পনীয়া গুণ, জুলীয়া অৱস্থা, তৰলতা।

**Fluke** (ফ্লুক্) *n.* the part of an anchor that fastens in the ground জাহাজৰ লগ্নৰ ফাল বা জোজা ভাগ; any unexpected advantage হঠাৎ হোৱা কোনো উপকাৰজনক কাৰ্য্য।

**Flume** (ফ্লুম্) *n.* an artificial channel for water পানী বগৰাই নিয়া লোৰ বা নলা। **To go up the flume** = to come to grief বেজাৰ পা, মন্তিলত পৰ।

**Flummery** (ফ্লাম্মৰি) *n.* a kind of acid jelly, empty talk এবিধ আচাৰ, মিছা প্ৰশংসা।

**Flung** (ফ্লাং) *pa. t.* and *pa. p.* of the Fling.

**Flunkey** (ফ্লাঙ্কি) *n.* a livery servant, a fellow ভাতৰ মানুহৰ লগে নিচেই সামান্য মানুহ।

**Flour** (ফ্লুৱা) *n.* এবিধ ধান

**Flarry** (ফ্লাৰী) *n.* a sudden idea, sudden conation হঠাৎ হোৱা বশত্ৰু, ছলছল, ধবধবনি, খচ্খচ। **Flarry** *v. t.* to agitate ভোলপাৰ কৰ, গোলমাল কৰ, খচ্খচ কৰ।

**Flush** (ফ্লাচ্) *n.* flow of blood to the face মুখৰ ত্ৰেউতি, মুখৰ ৰেঙ, মুখত ৰেঙ উঠন; bloom, freshness অফুল্লতা, সতেজতা; abundance প্ৰাচুৰ্য্য, জাউৰি। — *v. i.* or *v. t.* to become or mark red in the face মুখত ৰেঙ উঠ, মুখ ৰঙা কৰ; to elate উল্লাসিত হ; to cleanse by rapid flow of water ছবছব কৰে পানী ঢালি ধো। — *adj.* hot and heavy as weather জ্বৰা (বতৰ); abounding পৰিপূৰ্ণ। **Flushed with victory** = জয়লাভ কৰি উল্লাসিত হ। **Flushed** *adj.* excited উত্তেজিত। **Flushy** (ফ্লাচী) reddish ৰঙা। **First-flush of leaves** = প্ৰথম জাউৰি পাত।

**Fluster** (ফ্লাষ্টাৰ) *v. t.* to confuse বেমেজালি লগা, গোলমাল কৰ। — *v. i.* to bustle হাই কৰ। — *n.* confusion জ্বামুৰা, ঊপচি হেৰ।

**Flute** (ফ্লুট্) *n.* a musical pipe বাঁহী, মূৰ্ছী। — *v. i.* to play the flute বাঁহী বজা।

**Flutter** (ফ্লাটাৰ) *v. i.* to move about with bustle ছটফটাই ফুৰ; to vibrate দপ্পৰপাই লৰা; to be in agitation ততনাইকিয়া হ। — *n. t.* to throw into disorder বেমেজালি কৰ; to move in quick motions জোকাব। — *n.* confusion গোলমাল, বিশৃঙ্খলা, উটপুটা

**Fluvial** (ফ্লুভিয়েল) *adj.* of or belonging to river নৈৰ সম্বন্ধীয়, নৈৰ।

**Flux** (ফ্লাক্স) *n.* act of flowing, a discharge generally from a mucous membrane প্ৰবাহ, পুঁজ বা সাঁঠি নিৰ্গমন, হেজসাঁঠি পৰণ; quick succession ছেদছেদ নোহোৱা অৱস্থা। — *v. t.* to melt পমা। — *v. i.* to flow বৈ-মা।

**Fluxion** (ফ্লাক্সন) *n.* a flux

প্ৰবাহ, প্ৰবহন। (in math.) variation of a quantity মীমাংসিত নিবত্তৰ পৰিবৰ্ত্তনশীল সম্ভাৰ পৰিবৰ্ত্তনৰ বাৰ।

**Fly** (ফ্লাই) *v. i.* [*pr. p.* flying, *pa. t.* flew (ফ্লু), *pa. p. flown* ('ফ্লুন্')] to move through the air on wings উড়ি যা; to flee পলা যা, পলায়ন কৰ; to burst suddenly হঠাৎ বেগাই বাজ হ। —*v. t.* to quit, to avoid এৰ, ভাণ কৰ; to cause to fly as a kite উড়া। **Fly at** = to attack suddenly হঠাৎ আক্ৰমণ কৰ। **Fly open** = to open suddenly বেগাই বুলেৰে মুকলি কৰ। **Fly out** = to burst out into a rage খং উঠ। **Fly in the face of** = to insult, to oppose বিপক্ষাচৰণ কৰ, অৱজ্ঞা কৰ। **Let fly** = to attack আক্ৰমণ কৰ, পেলাই দে, এৰি দে। **Flyer** *n.* that which goes with high speed; an airman বেগাই উড়ি যোৱা জন্তু বা বস্তু, আকাশীৰথ চলাওঁতা, উড়ণীয়া জাহাজ চলাওঁতা।

**Fly** (ফ্লাই) *n.* a winged insect মাখি; a light carriage এবিধ ঘোঁৰা গাড়ী। **A fly in the ointment** = কোনো সামান্য দোষ, যি দোষত সকলো ভাল গুণ লোপ পায়। **Break a fly on the wheel** = to inflict a punishment disproportionate to the offence অলপ দোষত ওকচৰ দণ্ড কৰ। **Flying saucer** আকাশত উৰা উল্কাৰ নিচিনা উপগ্ৰহ। **Flyaway** *adj.* slightly অস্থায়ী চকল। **Flyblow** *n.* the egg of a fly মাখিৰ বগী। **Flyblown** *adj.* tainted with the eggs of a fly মাখিবগী দিয়া। **Flying-bridge** *n.* a ferry boat propelled by the action of the current and a rope across the river লেজুৰ সহায়ত দৌভত উঠাই নিয়া পাৰ মাণ্ড। **Fly-leaf** *n.* a blank leaf at the beginning and end of a book কিতাপৰ ওলোপৰে আখৰ নোহোৱা সুদা কাগজ। **Flyman** *n.* one who works the ropes in a theatre বহুমঞ্চৰ ভিতৰৰ দোল ফহুতি টনা লোক। **Fly-wheel** *n.* a large wheel applied to machinery সমানে টান পৰিবলৈ কোনো কলত লগোৱা ডাঙৰ চকৰি। **Fly-paper** *n.* মাখি ধৰা বিষাক্ত কাগজ।

**Foal** (ফোল) *n.* the young of a mare ঘোঁৰা পোৱালি। —*v. t.* to bring forth a foal ঘোঁৰা

পোৱালি জগা। **Foaling** *n.* bringing forth of a foal ঘোঁৰা পোৱালি জন্ম হওন।

**Foam** (ফোম্) *n.* froth ফেন। —*v. i.* to gather foam ফেন উঠ; to be in a rage খং উঠ।

**Foamy** (ফোমি) *adj.* frothy ফেনযুক্ত।

**Fob** (ফ'ব্) *n.* a trick কাঁকি, প্ৰতারণা; a small watch pocket in the waistband কমৰবন্ধত থকা সৰু জেপ্ হড়ীৰ জেপ। —*v. t.* to cheat ছল কৰ।

**Focal** (ফ'কেল্) *adj.* belonging to a focus কেন্দ্ৰস্থ, মধ্যস্থল বিষয়ক।

**Focus** (ফ'কচ্) *n.* a point in which several rays meet সূৰ্য্যাদিৰ ৰশ্মি একত্ৰিত হৈ থুপখোৱা ঠাই, মণ্ডলৰ মধ্যস্থল, কেন্দ্ৰ। [*pl.* Focuses, Foci (ফ'চাই)] —*v. t.* to concentrate মাজতে একত্ৰিত কৰ। **Focussing cloth** = আৰ্জা তোলাতে পোহৰ নপৰিবলৈ যন্ত্ৰৰ ওপৰত ঢাকোন দিয়া কাপোৰ; a cloth used by photographers to exclude light.

**Fodder** (ফ'দাৰ্) *n.* food for cattle গৰু ম'হৰ ঘাঁহ। —*v. t.* to supply with fodder গৰু-ম'হক ঘাঁহ দে।

**Foe** (ফ') *n.* an enemy শত্ৰু, বৈৰী; an ill-wisher অনিষ্টকাৰী লোক।

**Fetus, Fetus** (ফি-টচ্) *n.* the young of animals in womb গৰ্ভস্থ সন্তান, জন্ম। **Fetide, Feticide** *n.* destruction of the fetus জগহতা, গৰ্ভনষ্ট।

**Fog** (ফগ্) *n.* a thick vapour rising from land or water কুঁৱলী। **Fogginess** *n.* state of being foggy কুঁৱলী হোৱা অৱস্থা, ধূৱলী-কুঁৱলী।

**Foggy** (ফগি) *adj.* misty, obscure কুঁৱাকুঁৱা ধোঁৱাকোৱা, ধূৱলীকুঁৱলী।

**Foh** (ফ') *interj.* ছিঃ।

**Foible** (ফইবল্) *n.* a failing, a moral weakness দোষ, চৰিত্ৰৰ ঘূণ।

**Foil** (ফইল) *v. t.* to frustrate, to defeat ব্যৰ্থ কৰ, নিষ্ফল কৰ। —*n.* a defeat পৰাজয়, হতাশ; a blunt sword used in fencing তৰোৱাল খেলাত ব্যৱহাৰ কৰা ভোটা অস্ত্ৰ। —*n.* a thin plate of metal put under something to

increase its lustre ধাতুৰ পাত, কোনো বস্তুৰ দীপ্তি বঢ়াবলৈ তলত লগোৱা ধাতু। **Put to the foil**=কলঙ্কিত কৰ।

**Foist** (ফাইষ্ট) *v. t.* to insert wrongfully or secretly ভাঁজ দ্বে, কৃত্ৰিম কৰ। (foist into a thing, and upon a person) জাল কৰি লিখ, ধোহা মাৰ।

**Fold** (ফল্ড) *n.* the doubling of any flexible substance ভাঁজ, মোকোট, জ'প, দোৰোল। (*pl.*) intricacy ঘোঁকট। —*v. t.* to lay one part over another জ'প, ভাঁজ লগা, মোকোটা, ঢুকলিয়া; to wrap up মেৰা। **Folding** *adj.* that can be folded জ'পাৰ পৰা, ভাঁজ লগাৰ পৰা। (as a folding chair). **Folding machine**=ভাঁজ লগোৱা কল। **Tenfold**=দহগুণ, দহতৰপীয়া।

**Fold** (ফল্ড) *n.* an enclosure for sheep ডেড়া খোৱা গঁড়াল; a flock of sheep ডেড়াৰ জাক; a church গীৰ্জাঘৰ। —*v. t.* to confine in a fold গঁড়ালত বান্ধ।

**Foliage** (ফ'লিয়েজ) *n.* leaves of trees পাত-বিলাক, গছৰ ডাল, পাত।

**Foliate** (ফ'লিয়েট) *v. t.* to beat into a thin plate পাতৰ দৰে কৰ; to cover with leaf metal ধাতুৰ পাত লগা। **Foliated** *adj.* ornamented with leaf পাতৰ দৰে ফুল বহা।

**Foliation** (ফ'লিয়েছন) *n.* the leafing of plants গছে পাত মেলন; the beating into thin plates, spreading foil over a glass to form a mirror ধাতু পিটি পাত কৰণ, কাঁচত বাঁচন্দা লগোৱা কাৰ্য্য।

**Folio** (ফ'লি-অ') *n.* a sheet of paper once folded এওঁজ দিয়া কাগজ; a book of two leaves to a sheet এখন কাগজক দুওঁজ কৰি ছপোৱা কাগজৰ কিতাপ; a page in an account book হিচাব বহীৰ এপাত; a sheet of paper containing space for a certain number of words used in law-courts আদালতৰ ছাপ মৰা নকল পাত। (*pl.* Folios).

**Folk** (ফ'ক) *n.* people in general মানুহবিলাক; a nation or race জাতি, বংশ।

**Folklore** (ফ'ক-ল'ৰ) *n.* a department of the

study of antiquities relating to the manners and customs of the common people মন্থ জাতিৰ আচাৰ বাৱহাৰ, চলন-ফুৰণ বিষয়ক বিবৰণ, লোকগীত।

**Folk-tale** (ফ'ক-টেল) *n.* a popular unwritten story সাধুকথা।

**Follicle** (ফলিকল) *n.* a seed vessel বীজকোষ, গুটিৰ বাহ।

**Follow** (ফল্-'অ') *v. t.* to go after or behind পিচে পিচে যা; to pursue পাচে পাচে খেদ; to attend পন্দাৰগামী হ, লগতে আহ বা যা; to imitate নকল কৰ; to obey কথা শুন, কাৰো মতত চল; to result from উদ্ভব হ, উৎপন্ন হ। **To follow home**=to follow closely পাচে পাচে লাগি শেহলৈকে খেদ। **To follow suit**=to imitate. আনে যি কৰে তাকে কৰ, অনুকৰণ কৰ। **To follow up**=to pursue an advantage সুযোগ বিচাৰ। **To follow in the footsteps of**=অনুকৰণ কৰ। **As follows**=তলত লিখা মতে; যেনে, **It follows**=এতেকে ইয়াৰ পৰা বুজা যায়।

**Follower** (ফল-ৱাৰ) *n.* one who comes after, a disciple সঙ্গী, লগৰীয়া, অনুচৰ, ভক্ত, শিষ্য, সেৱক।

**Following** (ফল-'য়িং) *n.* the whole body of supporters লগৰীয়া দল। —*adj.* coming next after, subsequent নিচলিখিত, পাচৰ বা শেহৰ।

**Folly** (ফল্লি) *n.* silliness, a foolish act অজ্ঞানতা, মূৰ্খতা, অবিবেচনা, মূৰ্খালি।

**Foment** (ফ'মেণ্ট) *v. t.* to bathe with warm water তপত পানীৰে সেক, ভাপ দ্বে, সেও দ্বে; to encourage উচটা। **Fomentation** *n.* a bathing with warm water তপত পানীৰ সেও; encouragement উচটনি, উত্তেজনা।

**Fond** (ফণ্ড) *adj.* foolishly loving অনুৰক্ত, আভোলভোল; very affectionate আদৰ্শতা, বৰ চেনেহকা, আদৰব; prizing highly (with of) অসম্ভ।

**Fondle** (ফণ্ডল) *v. t.* to caress to treat with fondness আদৰ কৰ, আপভাল কৰ, বৰকৈ মৰম কৰ। **Fondling** *n.* আদৰব বস্তু বা লোক।

**Fondly** ( ফণ্ডলি ) *adv.* lovingly, foolishly  
আদৰ্শৰে, বধ ধাউতিৰে, নিৰ্বোধকৰূপে।

**Fondness** ( ফণ্ড-নেচ ) *n.* affection, indulgence  
আদৰ, বাপ, আন্তিক, ধাউতি।

**Font** ( ফণ্ট ), **Fount** ( ফাউণ্ট ) *n.* a baptismal  
cup হীৰাধৰ্মত দীক্ষিত কৰোঁতে ব্যৱহাৰ কৰা শিলৰ  
বাটি।

**Font** ( ফাউণ্ট ) a complete assortment of  
types for printing একেৰকমৰ ছাপাৰ আখৰ  
এসমূহ। **Fontal** *adj.* pertaining to a font  
or origin মূল।

**Fonicleus** ( ফণ্টিকিউলাচ ) *n.* a small ulcer  
caused by certain medicinal substance কোনো  
দৰবৰ গুণে হোৱা ঘা; the depression over  
breast bone বুকৰ হাড়ৰ মাজৰ খোল।

**Food** ( ফুড ) *n.* what one feeds on আহাৰ,  
আহাৰীয় বস্তু, খাদ্য, খোৱাক।

**Fool** ( ফুল ) *n.* one destitute of reason  
নিৰ্বোধ, দুৰ্বলোক, হেৰাং। —*v. t.* to deceive  
প্ৰভঞ্চন কৰ, ছল। —*v. i.* to play the fool;  
ফেবুৱা কৰ। **To fool with**=to meddle with  
আপোনা-আপুনি কোনো কামত হেতা-ওপৰা  
কৰ। **To fool away**=to spend to no pur-  
pose মিছাই অপব্যয় কৰ। **To make a fool**  
**of**=to bring a person to disgrace অপদস্ত  
কৰ, হাঁহিচ্ছাত অনা। **To play the fool**=to  
behave as a fool মুৰ্খামি কৰ, নিৰ্বোধৰ নিচিনা  
কাম কৰ।

**Foolery** ( ফুলেৰী ) *n.* an act of folly মুৰ্খামি,  
নিৰ্বোধৰ কাম। **Fool-hardy** *adj.* rash, fooli-  
shly bold হুংসাহসী, ডেওপৰা।

**Foolish** ( ফুলিশ ) *adj.* wanting discretion  
নিৰ্বোধ, ভেৰা, অবিবেচক। **Foolishly** *adv.*  
in a foolish manner মুৰ্খামি কৰি। **Foolish-**  
**ness** *n.* foolery মুৰ্খামি, অজ্ঞতা, দুৰ্বুদ্ধি।  
**Fool's-errand** *n.* a foolish enterprise মিছা  
চেষ্টা।

**Fool's-cap** *n.* বহুৱাৰ টুপী।

**Footslep** ( ফুলচ্লপ ) *n.* a kind of paper,  
( Size 34.5 x 43 Cms. ) ফুলচ্লপ কাগজ।

**Foot** ( ফুট ) *n.* that part of the body on  
which an animal stands ডৰি, পদ, চৰণ,

ডৰিৰ তলুৱা, খুৰা; the lower part মূল, আধো-  
ভাগ, তলভাগ; a measure=12 inches ১২ ইঞ্চি  
দীঘল পৰিমাণ; measure in poetry দ্বৈত  
এভাগ, চৰণ। **At the foot of**=তলত। **By**  
**foot or on foot**=খোজকাঢ়ি, খচকি। **To put**  
**one's best foot foremost**=চল লাগ, বিশেষ  
মুৰিধা লাভ কৰ। **To put one's foot in it**=  
to spoil anything by indiscretion অসাবধান  
পূৰ্বক নষ্ট কৰ। **To set on foot**=to originate  
উলিয়া, উদ্ভাবন কৰ, আৰম্ভ কৰ। —*v. i.* to  
dance, to walk নাচ, খোজকাঢ়। ( *pl.* feet ).  
**Foot-ball** *n.* a large ball for kicking  
about ডৰিৰে খেলা টোপ। **Foot-bath** *n.* act  
of bathing the feet তপত পানীত ডৰি জ্বুৰিয়াই  
ভাপ লোৱা কাৰ্য্য। **Foot-board** *n.* a board in  
a carriage for supporting the foot গাড়ীত  
উঠিব নামিবৰ নিমিত্তে দিয়া তক্তা। **Footboy** *n.*  
an attendant in livery বিশেষ চিনৰ পোচাক  
পিন্ধা লগুৱা লৰা। **Foot bridge** *n.* খচকি যোৱা  
মানুহৰ নিমিত্তে দিয়া দলং। **Footfall** *n.* foot-  
step খোজ। **Footgear** *n.* ডৰিত পিন্ধা সাজ,  
যেনে জোতা-মোজা। **Footguards** *n.* ( *pl.* )  
guards that serve on foot পদাতিক লগুৱা  
সৈন্য, পদাতিক লিগ্চে। **Foothold** *n.* খোজদিয়া  
ঠাই, পদনিষ্কেপ স্থান। **Foot soldier** পদাতিক  
সৈন্য। **Footing** ( ফুটিং ) *n.* a place for the  
foot to rest on ডৰি দিবৰ ঠাই; firm founda-  
tion খোপনি, ঠেক, মূল; position, settle-  
ment অৱস্থা, থিতাপি; dance নাচ। **Foot-**  
**light** ( ফুট-লাইট ) *n.* lights in front of  
a stage বক্সলায়ৰ সম্মুখত লগোৱা বস্তিৰ শাৰী,  
প্ৰদীপ মালা। **Footman** *n.* a man servant  
লগুৱা। **Footprint, footmark** *n.* খোজ, খোজৰ  
চিন; a track পদচিহ্ন। **Foot note** *n.* a note  
of reference at the foot of a page তলৰ  
টিকা, তলত লিখা মন্তব্য। **Foot-pad** *n.* a high  
way robber বাটকৰা ডকাইত। **Footpath** *n.* a  
narrow way for travellers on foot মানুহ  
অহাযোৱা কৰা ঠেক বাট, গৰু-বাট। **Footstep**  
*n.* a track পদচিহ্ন, খোজ। **Foot and mouth**  
**disease**=গৰু মহৰ চৰকা বেমাৰ। **Footrule**  
*n.* ফুট জোখা বলমাৰি।

**Footle** (ফুটল্) *v. i.* to trifle ভেদুৱা হ। —*n.* foolishness আকৰালি।

**Foote** (ফুজল) *n. (coll.) v. t. or v. i.* to bungle; do clumsily লাগবান্ধ নোহোৱাকৈ কাম কৰ; ফাংফুংকৈ সময় কট।

**Fop** (ফপ্) *n.* a dandy আটক ধুনীয়া, ফুল বাবু।

**Fopling** *n.* ধুনমাৰি গা বেলাই ফুৰা লোক।

**Foppery** (ফপেৰি) *n.* a foolish vanity in dress or manners লাহ-বিলাহ, ধুনগেচ।

**Foppish** (ফপিচ্) *adj.* vain and showy in dress আটক ধুনীয়া; লাহভী (মাইকী)।

**For** (ফৰ্) *prep.* for the sake of, in the place of নিমিত্তে, কাৰণে, বাবে, হকে, হই; during লৈ, লৈকে, পৰ্য্যন্ত। —*conj.* because কাৰণ; on the account that সলনি, কিয়নো; **For all that**=in spite of তথাপি। **For all the world**=কোনো কাৰণেই। **As for**=as far as concerns সম্বন্ধে। **For good**=permanently একেবাৰেই, চিৰকাললৈ, স্থায়ীৰূপে। **For the better**=ভালৰ নিমিত্তে, ভালকৈ। **For life**=আজীৱন, চিৰকাল।

**Forage** (ফৰেজ) *n.* food for horses and cattle ঘাঁহ আদি। —*v. i.* to go in search of fodder সৈগৰ লগত নিয়া ঘোঁৰা আদিৰ নিমিত্তে বলেৰে আহাৰ সংগ্ৰহ কৰিবলৈ যা। —*v. t.* to plunder লুট কৰ; **Foraging** *adj.* ভক্ষাদ্ৰব্য অন্বেষণকাৰী।

**Forasmuch** (ফৰ্-এজ্-মাচ্) *conj.* because that কিয়নো, যিহেতুকে।

**Foray** (ফৰ এ') *n.* an incursion into an enemy's country আক্ৰমণ, উপদ্ৰৱ। —*v. t.* to ravage উপদ্ৰৱ কৰ, লুট-পাট কৰ।

**Forbade** *pa. t.* of forbid.

**Forbear** (ফৰ-বেয়াৰ) *v. i.* to cease, to abstain থাক, ক্ষান্ত হ। —*v. t.* to abstain from, to avoid, to bear with এৰ, সহ, সহ্য কৰ, ক্ষমা কৰ।

**Forbearance** (ফৰ্-বেয়াৰেন্স) *n.* exercise of patience সহনীয় গুণ, সহিষ্ণুতা; clemency ক্ষমা, দয়া। **Forbearing** *adj.* patient স্থিৰজ্বৰ, সহনীয়; long-suffering লেলেটীয়া।

**Forbid** (ফৰ-বিড্) *v. t.* to prohibit, to order not to do নিষেধ কৰ, হোক দে, মানা

কৰ, বাধণ কৰ। **Forbidden** *adj.* prohibited নিষেধ কৰা, হাক দিয়া, নিষিদ্ধ; unlawful অত্যা। **Forbidding** *adj.* repulsive, unpleasant ঘৃণাজনক, গৰ্হিত। **Forbidden fruit**=নিষিদ্ধ ফল। (বাইবেল সহস্ৰীয় কথা)।

**Force** (ফৰ্চ) *n.* strength, power বল, শক্তি, বেগ, জোৰ; efficacy শক্তি, গুণ; influence পৰাক্ৰম, ক্ষমতা; coercion বলংকাৰ; violence অত্যাচাৰ; validity দৃঢ়তা. (in *pl.*) military strength সেনাবলিক। —*v. t.* to compel বাধ্য কৰ, বলেৰে কৰা, জোৰজবৰ কৰ; to push by main strength বলেৰে ঠেচি নে, ঠেচি মুনা; to ravish বলংকাৰ কৰ; to cause to ripen rapidly কোনো ফল পক ধৰা; to take by force বলেৰে কাঢ়ি ল। **By force**=বলেৰে। **To be in force**=প্রবল থাক, বলবৎ থাক, বহাল থাক। **Rules in force**=চলিত বিধি। **To come into force**=চল, চলবৎ হ।

**Forced** (ফৰ্চড্) *adj.* accomplished by great effort কষ্টকৰ। (as a forced march) strained টান, বলেৰে ঠেচি কৰা; unnatural অস্বাভাৱিক।

**Forceps** (ফৰ্-চেপচ্) *n.* a pair of tongs or pincers for holding something delicate লেপ, চেপেনা, সমাহ।

**Forcible** (ফৰ্-চি-বল) *adj.* active, done by force বলবান, প্রবল; efficacious কাৰ্য্যকৰী, চোকা; impressive দৃঢ়, মনত লাগি যোৱা।

**Forcibly** (ফৰ্-চি-বলি) *adv.* by force বলেৰে, বল পূৰ্বক, জোৰজবৰ কৰি, ডাঠি।

**Ford** (ফৰ্ড) *n.* a place where water may be crossed on foot পানী থকা তব্দুৱা ঠাই, খোজ-কাঢ়ি পাৰ হব পৰা নৈ বা জান। —*v. t.* to cross water in foot পানীত খোজকাঢ়ি নৈ পাৰ হ। **Fordable** *adj.* passable on foot খোজকাঢ়ি পাৰ হব পৰা, তৰাং।

**Fore** (ফৰ্) *adj.* in front of, coming first আগৰ, পূৰ্বৰ, অগ্ৰবৰ্তী। —*adv.* before, at the front of আগেয়ে, পূৰ্বে। **Fore and aft**=length wise of a ship জাহাজৰ দীঘে দীঘে। **To the fore**=আগত, আগস্থ।

**Forearm** (ফ'ৰ-আৰ্ম) *n.* the part of the arm between the wrist and the elbow হাতৰ ঠাৰি। —*v. t.* to arm or prepare beforehand আগতে সাজু হ।

**Forebode** (ফ'ৰ্-ব'দ) *v. t.* to predict, to feel a secret sense of future evil আগেয়ে অনুভব কৰ, মনত গাজ, ভবিষ্যৎ সূচনা কৰ।

**Foreboding** (ফ'ৰ্-ব'ডিং) *n.* appreciation of coming evil মনৰ খুৰি, অমঙ্গল সূচনা।

**Forecast** (ফ'ৰ কাষ্ট) *v. t.* to plan beforehand, to foresee আগেয়ে অনুমান কৰ, টিকা কৰ, ঠাৱৰা, ভবিষ্যৎ বাণী কৰ। —. foresight পূৰ্ব কল্পনা, অনুমান, টিকা।

**Foreclose** (ফ'ৰ-ক্লজ) *v. t.* preclude, to prevent বহিত কৰ, নিৰাণ কৰ, বাধা জন্মা। **To foreclose a mortgage** = বন্ধকী মাল উদ্ধাৰৰ স্বত্ব বহিত কৰি বিক্ৰী কৰ।

**Foreclosure** (ফ'ৰ-ক্লজৰ) *n.* the process of compelling the mortgagee to forfeit his right to redeem the property বন্ধকী মাল উদ্ধাৰৰ স্বত্ব বহিত কৰণ।

**Foredeck** (ফ'ৰ-ডেক) *n.* the forepart of a ship জাহাজৰ আগফাল।

**Forefather** (ফ'ৰ-ফাডাৰ্) an ancestor পূৰ্বপুৰুষ; পুৰিন-পুৰাণ।

**Forefinger** (ফ'ৰ-ফিঙ্গাৰ) *n.* the finger next the thumb তৰ্কনী আঙ্গুলি। **Fore-foot** *n.* one of the anterior feet of a quadruped জন্তুৰ আগ ঠেং।

**Forego** (ফ'ৰ-গ' ) *v. t.* to give up to, force bear the use of ত্যাগ কৰ, এৰি দে। **Foregone** *p. adj.* gone before আগেয়েই জনা বা নিৰ্দ্ধাৰিত হোৱা।

**Foregone conclusion** = প্রমাণ লোৱাৰ আগেয়েই জনা কথা, পূৰ্ব নিৰ্দ্ধাৰণ। **Foregoing** *p. adj.* preceding আগেয়ে কোৱা, পূৰ্ব উল্লিখিত, পূৰ্বোক্ত।

**Foreground** *n.* the front part of a picture, as opposed to background ছবিৰ সম্মুখৰ ঠাই।

**Forehand** *n.* the part of a horse in front of the rider যোৱাৰ অগ্রভাগ। —*adj.* done beforehand আগেয়েই কৰা। **Forehanded**

*adj.* payment for goods or service made beforehand অগ্রিম আদায় কৰা; timely, seasonable. কালোচিত, ঠিক সময়ৰ পূৰ্বেই কৰা।

**Forehead** (ফ'-হেড্) *n.* the fore part of the head কপাল।

**Foreign** (ফ'ৰ্-ইন্) *adj.* belonging to another country বিদেশীয়, বিজাতীয়, বৈদেশিক; unconnected অসম্পৰ্কীয়, অসঙ্গত; not belonging to বাজে, উপকৰা। **Foreign built** = বিদেশত প্রস্তুত কৰা। —**Exchange** বিদেশীয় বিনিময়।

**Foreigner** (ফ'ৰ্-ইনাৰ্) *n.* a native of another country বিদেশী মানুহ।

**Forejudge** (ফ'ৰ-জাড্) *v. t.* to judge before hand প্রমাণ নোলোৱাকৈয়ে নিৰ্ণয় কৰ, আগেয়েই ঠাৱৰা।

**Foreknow** (ফ'ৰ্-ন' ) *v. t.* to foresee আগেয়েই জান, ভবিষ্যৎ কথা বুজ পা।

**Foreland** *n.* a headland আগীয়াটুটি।

**Forelock** (ফ'ৰ্-লক্) *n.* the lock of hair on the forehead কপালৰ আগৰ চুলি। **Take time by the forelock** = to take the earliest opportunity চল পোৱা মাত্ৰকৈ কাৰ্য্য কৰ, সুবিধা চাই লৰালৰবি কৰ।

**Foreman** (ফ'ৰ্-মেন্) *n.* the chief man, an overseer মুখাল মানুহ, প্রধান কাৰ্য্যকাৰক।

**Foremast** (ফ'ৰ্-মাষ্ট) *n.* the forward mast of a vessel জাহাজৰ আগৰ মাষ্ট।

**Foremost** (ফ'ৰ্-মষ্ট) *adj.* first in place, rank or dignity প্রধান, অগ্রগণ্য, মুখ্য, শ্ৰেষ্ঠ, প্রথম।

**Forenoon** *n.* midday দুপৰৰ আগ বেলা, পূৰ্বাহ্ন।

**Forensic** (ফ'ৰেন্চিক্) *adj.* belonging to courts of law আদালত সংস্থায়, বিচাৰ সম্পৰ্কীয়। **Forensic medicine** = medical jurisprudence ডাক্তাৰী প্রমাণ, চিকিৎসা বিজ্ঞানমূলক প্রমাণ।

**Foreordain** *p. t.* to predetermine পূৰ্বেই-নিৰ্দ্ধাৰণ কৰ বা হিব কৰ। **Fore-ordination** = পূৰ্ব নিৰ্দ্ধান।

**Forepart** *n.* the front, the beginning সম্মুখভাগ, অগ্রভাগ।



**Forerun** *v. t.* to come before, to precede  
আগবা, অগ্রগামী হ। **Forerunner** *n.* a  
messenger sent before দূত, কটকী, আগবণুয়া;  
a sign that something is to follow পূৰ্ণ-  
লক্ষণ।

**Foresaid** (ফ'ব-চেদ্) *adj.* described before  
পূৰ্বেজ্ঞ, উল্লিখিত।

**Fore-say** (ফ'ব'-চে') *t.* to predict ভবিষ্যৎ  
কথা ক।

**Foresee** (ফ'ব'-চি) *v. t.* to know before  
আগেয়ে জান, ভবিষ্যৎ কথা বুজ পা।

**Foreshow** *v. t.* to predict ভবিষ্যৎ কথা ক।

**Foresight** (ফ'ব-চাইট) *n.* act of foreseeing,  
prudence পরিশ্রমদর্শিতা, ভবিষ্যৎ ফলাফল বুজা  
শক্তি; the sight on the muzzle of a gun  
বন্দুকৰ মূৰত দিয়া নিচান পোনোৱা যতন।

**Foreskin** *n.* the skin that covers the glans  
penis পুৰুষাঙ্গৰ মূৰৰ ছাল।

**Forst** (ফ'-বেইট) *n.* an uncultivated tract of  
land covered with trees and under-wood  
জাবনি, কাঠনি, হাবিয়নি। **Forester** *n.* an  
officer who supervises a reserved forest  
বনিক্ত হাবিয়নি চোৱা বিষয়া, জঙ্ঘলী দাৰোগা।  
**Conservator of forest** = বন বিভাগৰ বচাহাৰ।

**Forestry** *n.* the art of cultivating forest  
কাঠনি তৈয়াৰ কৰা বিদ্যা।

**Foretall** (ফ'ব'-টেল) *v. t.* to buy up the whole  
stock of goods for the purpose of making  
a profit বেচি লাভত বেচিবলৈ খাউকতে কোনো  
বস্তু কিনি ল; to anticipate অগ্ৰে কৰাব  
আগেয়ে কৰা বা ল। **Foretaller** *n.* one  
who foretalls মহলীয়া, খাউকতে মোলাই  
লোৱা, বোপাৰী।

**Foretaste** (ফ'ব'-টেই) *v. t.* to taste before,  
to anticipate আগেয়েই সোৱাদ ল, পূৰ্বেই  
অনুভব কৰ।

**Foretell** (ফ'ব'-টেল) *v. t.* to tell before, to  
prophecy ভবিষ্যৎ কথা ক। **Foreteller** *n.*  
ভবিষ্যৎ বক্তা, সৰ্বজ্ঞান, সৰবজ্ঞান।

**Forethought** (ফ'ব'-থট) *n.* previous thought,  
foresight ভবিষ্যৎ চিন্তা, পাচগণনি।

**Forever** (ফ'ব'-এ'ভাৰ) *adv.* for all time to come  
চিৰকাল, সদায়।

**Forewarn** (ফ'ব'-ৱাৰ্ণ) *v. t.* warn before-hand  
আগবেপৰা সতৰ্ক কৰ, সকায়া, সৰীয়া।

**Forfeit** (ফ'ব'-ফিট) *v. t.* to loose the rights  
to by some offence কোনো দোষৰ বাবে জব্দ  
কৰ বা পান নোৱাৰা কৰ, বাজেয়াপ্ত কৰ। —*n.*  
a penalty for breach of some condition, a  
fine অৰ্থদণ্ড, জৰিমনা। **Forfeitable** *adj.*  
subject to forfeiture জব্দ হবৰ যোগ্য, বঞ্চিত  
হবলগীয়া।

**Forfeiture** (ফ'ব'-ফি-চাৰ) *n.* act of forfeiting  
অৰ্থদণ্ড দেওন, জব্দ হওন। **Forfeiture of money**  
= জৰিমনা। **Forfeiture of recognizance** =  
মুহূৰুকা খিলাপ হওন।

**Forgave** *pa. t.* of forgive.

**Forge** (ফ'ৰ্জ) *n.* a place where iron is heated,  
a smithy কমাৰ শাল, কমাৰৰ ভাটী। —*v. t.* to  
form by heating and hammering ধাতু  
পিত, তাও দি লো খুল, খুদি পিতি গঢ়; to fabricate  
জাল কৰ, কৃত্ৰিম কৰ। **Forger** *n.* one who  
forges গঢ়োতা, জাল কৰোতা।

**Forgery** (ফ'ৰ্জেৰী) *n.* act of counterfeiting  
or falsifying জাল, জাল কৰণ, জালৰ অপৰাধ।

**Forget** (ফ'ব'-গেট) *v. t.* (*pa. t.* forgot; *pa. p.*  
forgot, forgotten) to loose from the  
memory পাহৰ, ভুল। **Forgetful** *adj.* apt to  
forget ভুল। **Forgetfulness** *n.* ভুল, ভ্ৰম, পাহৰণ,  
বিশ্মৃতি; state of being forgetful. **Forget**  
**oneself** = to loose self control ধৈৰ্য্য এৰ,  
অধৈৰ্য্য হ। **Forget-me-not** *n.* a small herb  
with blue flowers এবিধ কলপতীয়া বৰণৰ ফুলেৰে  
বন; a keepsake মৰমৰ চিহ্ন।

**Forgive** (ফ'ব'-গিভ্) *v. t.* to pardon, to over-  
look an offence ক্ষমা কৰ, মাফ কৰ, অপৰাধ  
মাৰ্জনা কৰ। (*pa. t.* forgave; *pa. p.* for-  
given). **Forgiveness** (ফ'ব'-গিভ-নেচ) *n.*  
pardon ক্ষমা, মাফ, দোষমাৰ্জনা। **Forgiving**  
(ফ'ব'-গিভ-িং) *adj.* ready to forgive,  
merciful দয়ালু, ক্ষমাশীল।

**Forgo** same as **Forego**.

**Forgot** see **Forget**.

**Fork** (ফর্ক) *n.* an instrument with prongs ত্রিশূল, খানা খোঁচা কাটা। (*pl.*) the branches into which a road or river divides নৈব বা বাটৰ ফাটি যোৱা, শাখাবিলাক। —*v. i.* to divide into two branches ফেৰেঙ্গনি মেল; to shoot into blades গাঁজ মেল। **Forked, Forky adj.** ফেৰেঙ্গনি মেলা।

**Forlorn** (ফৰ্-লৰ্ণ) *adj.* forsaken, quite lost, helpless নিয়ৰমুখা, নিঠকৰা, ত্যক্ত।

**Forlorn-hope** (ফৰ্-লৰ্ণ-হ'প্) *n.* a body of soldiers selected for some perilous service কোনো বিশেষ বিপদত বিয়োগ কৰা দৈয়ত্ৰ দল, শেষ আশা।

**Form** (ফৰ্ম) *n.* shape আকাৰ, আকৃতি, গঠন beauty or elegance ঠগ, গড়; a model আৰ্জা, আহি; a mould ঠাট, ঠান; a specimen document অধিকাৰকত, ফাৰম, কপ, প্রগত; established practice নিয়ম, ৰীতি, দস্তৰ; mode of arrangement ধৰণ; the type from which an impression is to be taken in printing ছাপা কৰিবলৈ উজ্জিত সজোৱা আংল। —*v. t.* to give shape to, to make গড়, ফাঁজ কৰ, কল্পনা কৰ; to settle as an opinion মতস্থিৰ কৰ। **To take form**==to assume a definite form কোনো এটা গড় লাগ। **Formal** (ফৰ্মেল্) *adj.* according to form ৰীতিমত, নিয়মমত, দস্তৰমত।

**Formalist** (ফৰ্মেলিষ্ট্) *n.* one having undue regard to rules ঠিক সময়মত চলা লোক, নিয়ম পৰায়ণ।

**Formality** (ফৰ্মেলিটি) *n.* the precise observance of forms ৰিহি, দস্তৰ, নিয়ম, সাধিক ব্যৱহাৰ। **Formally** *adv.* according to forms যথাৰিহি, ৰীতিমতে। **Formation** *n.* making, structure গঠন, নিৰ্মাণ, ঠগ।

**Formative** *adj.* giving form গঠনীয়, গড় লগাব পৰা।

**Format** (ফৰ্মা) *n.* the size, form and shape in which books are issued ছাপাবৰা দিতাপৰ আকাৰ, ফৰ্মা।

**Formalize** আইনসঙ্গত মতে তৈয়াৰ কৰা।

**Formate** (ফৰ্মেট্) *n.* a salt prepared from formic acid একৰকম লোণ।

**Forme** (ফৰ্ম) *n.* a long seat বহা বেঞ্চ; a class শ্ৰেণী, একে বেঞ্চত বহা ছাত্ৰবিলাক; the body of type secured in chase for printing শালত বান্ধি থোৱা ফৰ্মা।

**Former** (ফৰ্মাৰ) *adj.* (comparative of **fore**) past, first mentioned চাবেক, পূৰ্বৰ, আগৰ, প্রথমোক্ত। **Formerly** (ফৰ্মাৰলি) *adv.* heretofore আগৰদিনত, পূৰ্বে, আগেয়ে, ইতিপূৰ্বে।

**Formic** (ফৰ্মিক্) *adj.* pertaining to ants পৰুৱা সম্বন্ধীয়। **Formication** *n.* a creeping sensation on the skin, পিবপিবৰি।

**Formidable** (ফৰ্মিডেবল্) *adj.* causing fear ভয়ানক।

**Formula** (ফৰ্মিউ-লে) *n.* a formal statement of doctrines সূত্র; a prescribed form বিশেষ সিদ্ধান্ত, নিয়ম। (*pl.* **Formulae, Formulas**) **Formulate, Formulise** *v. t.* to state in a definite form নিয়ম বান্ধি দে।

**Fornicate** (ফৰ্নিকেট্) *v. i.* to commit lewdness ব্যভিচার কৰ, অনুচা স্ত্ৰী গমন কৰ। **Fornication** *n.* a sexual intercourse between two unmarried persons ব্যভিচার, পৰস্ত্ৰী গমন, জিনগাৰী।

**Forsake** (ফৰ্-চেক্) *v. t.* (*pa. t.* **forsook, pa. p.** **forsaken**) to desert, to abandon ত্যাগ কৰ, এৰ। **Forsaking** *adj.* abandoned পরিত্যক্ত, এৰা। **Forsaking** *n.* পরিত্যাগ, এৰণ।

**Forsooth** (ফৰ্-চুঠ) *adv.* in truth দৰাচলে, নিশ্চয়কৈ, অৱশ্যে, সচাচঠিকৈ, সত্যে।

**Forswear** (ফৰ-স্বেৰ্) *v.* to deny upon oath শপত খাই অস্বীকাৰ কৰ বা নুই কৰ। **Forswear oneself** = মিছাই শপত খা; to swear falsely.

**Fort** (ফৰ্ট) *n.* a fortress দুৰ্গ, কিল্লা, গড়।

**Forté** (ফৰ্টে) *n.* that in which one excels বিশেষ, নৈপুণ্য, কোনো কামত বিশেষ পাৰ্গতালি বা পটুতা।

**Forte** (ফৰ্টি) *adj.* loud চিঞৰি গোৱা।

**Forth** (ফ'ৰ্থ) *adv.* forward in place or order,

in advance আগতে, আগেয়ে। And so forth = এইনবেই।

**Forthcoming** (ফৰ্থ-কমিং) *adj.* ready to appear আগত, অহা।

**Forthwith** (ফৰ্থউইথ্) *adv.* immediately তৎক্ষণাৎ, ততালিকে।

**Forthwith** (ফৰ্থউইথ্) *adj.* next after the thirteenth চতুৰ্বিংশতম, চল্লিশ সংখ্যাত থকা।

**Fortify** (ফৰ্টিফাই) *v. t.* to strengthen with forts etc. গড়মাৰ, গড়বান্ধ; to confirm দৃঢ় কৰ।

**Fortification** (ফৰ্টিফিকেশ্যন) *n.* the art of strengthening a military position দুৰ্গ নিৰ্মাণ বিদ্যা, গড় বান্ধন; a work of defence গড় কোঠ।

**Fortitude** (ফৰ্টিটিউড্) *n.* power of endurance সহিষ্ণুতা, মনৰ দৃঢ়তা।

**Fortnight** (ফৰ্টনাইট্) *n.* fourteen days দুই সপ্তাহ, একপক্ষ, চৌষট্ঠি, এপষ। **Fortnightly** *adv. or adj.* once a fortnight দুই সপ্তাহত এবাৰ, পষেকীয়া।

**Fortress** (ফৰ্-ট্ৰেচ্) *n.* a fortified place দুৰ্গ, কিল্লা, কোঠ; a defence বেহীন, গড়।

**Fortuitous** (ফৰ্-চুই-টাচ্) *adj.* accidental অকস্মাৎ হোৱা, আকস্মিক, দৈবঘটিত।

**Fortunate** (ফৰ্-চুনেট্) *adj.* lucky suspicious ভাগ্যবান, কপালী, কপালীয়া। **Fortunately** *adv.* luckily ভাগ্যক্ৰমে, কপালগুণে।

**Fortune** (ফৰ্-চুন্) *n.* luck, whatever comes by chance সৌভাগ্য, শুভাশুখি; success, wealth ঐশ্বৰ্য্য, বিত্ত, ধন সম্পত্তি। **Fortune-teller** *n.* one who pretends to tell the future সৰব জান, দৈবজ্ঞ।

**Forty** (ফৰ্টি) *n. or adj.* two times twenty চল্লিশ, দ্বকুৰি। **The forty**=the French Academy ফৰাচী দেশীয় পণ্ডিত সভা।

**Forum** (ফ'ৰাম্) *n.* the market place in Rome where public business was transacted ৰোম নগৰৰ বিচাৰ স্থান, হাটখোলা; the courts of law বিচাৰালয়।

**Forward** (ফৰ্বাৰ্ড্) *adj.* at the forepart অগ্র-বৰ্তী, আগবাঢ়ি যোৱা; prompt ready অগ্রসৰ,

আগবঢ়া, অস্থত; early ripe আগভীয়াই পকা।

—*v. t.* to help on আগবঢ়াই দে, সহায় কৰ; to send on পঠিয়া; to advance, to promote সহায়তা কৰ, উন্নতি কৰ। —*adv.* towards the front অগ্ৰিকাললৈ; onward আগলৈ। **Forward** despatch—to be sent towards the front আগলৈ পঠিব লগা।

**Forwarding** *n.* act of sending on শ্ৰেণণ, পঠোৱা কাম, চাপান। —*adj.* as in **Forwarding memo** —আন কোনো কাগজ বা বস্তু পঠোৱাৰ নিদৰ্শন-চিত্ৰ, দৃষ্টান্ত টোকা। **Forwardness** *n.* promptness, readiness ব্যগ্রতা, উদ্যোগ।

**Foss**, **Fosse** (ফচ্) *n.* a ditch, a moat গড়-হাট।

**Fossil** (ফৰ্চিল্) *n.* the petrified remains of an animal or vegetable found embedded in the earth মাটিৰ তলত পোৱা শিলাময় জন্তুৰ হাড় বা আন কোনো উদ্ভিদ, প্রস্তবিদ্ধ ব্ৰহ্ম, ফাউণ্ডে। —*adj.* dug out of the earth মাটিৰ তলৰ পৰা খানি উলিয়া; antiquated অতীতৰ, কোণোবাকলীয়া।

**Fossilise** (ফৰ্চিলাইজ্) *v. t.* to fossilify, to convert into a fossil শিলাময় কৰ, প্রস্তবিদ্ধ হ, অপ্রতিভ হ।

**Foster** (ফ'ষ্টাৰ্) *v. t.* to nurse প্রতিপাল কৰ, ডুলি হালি ল, পোহপাল দে; to encourage উৎসাহ দে। **Foster-brother** *n.* ভোলনীয়া ভাই। **Foster-child** *n.* ভোলনীয়া সন্তান। **Foster-mother** *n.* ধাইমাক, ডুলিহালি লোৱা মাক। **Foster-son** *n.* one brought up as a son ভোলনীয়া পে, পোহবিদ্ধ।

**Fought** (ফট্) *pa. t. and pa. p.* of Fight.

**Foul** (ফাউল্) *adj.* filthy, impure, obscene বেহা, কদম্বা, খেকেটা, দিগলগা, নিলাজ; stormy (as weather) গেলেপা, কেনেকেনীয়া; pernicious ব্ৰহ্ম, অপকাৰী। —*v. t. or v. i.* to make filthy, to come into collision মলিয়ন কৰ, ঠেকাঠেকি লাগ। **Foul-mouthed**, **Foul-spoken**—addicted to the use of foul language দুগুৰু, কটুভাষী, নিলাজ। **Foulplay**—dishonest dealing অশ্ৰায় আচৰণ, অসৎ ব্যৱহাৰ। **Claim a foul**—খেলত অশ্ৰায় বা অনিয়ম হৈছে

বুলি ওজব কৰ। **Fall foul** to assault কাঁজিয়া কৰ, মৰামৰি কৰ। **Foulness** *n.* filthiness কদৰ্শ্য অৱস্থা, অপবিত্ৰতা।

**Found** (ফাউণ্ড) (*pa. t.* and *pa. p.* of *find*).

**Found** (ফাউণ্ড) *v. t.* to lay the foundation of, to originate স্থাপন কৰ, উলিয়া, বাহিৰ কৰ; to form by melting and pouring into a mould, to cast সাঁচত ঢালি গঢ়, সাঁচত মাৰ।

**Foundation** (ফাউণ্ডেশ্ব'ন) *n.* the base of a building ঘৰৰ ভেটি; the act of founding সংস্থাপন, পাতনি; the basis মূল কাঁহনি, ঠেক, ওৰি। **Foundation stone** ঘৰৰ ভেটিৰ ধৰণী শীল।

**Founder** (ফাউণ্ডাৰ) *n.* one who finds or originates সংস্থাপক, প্রতিষ্ঠাতা, উলিয়াওতা; one who casts metals as brass founder চলুৰা কাঁহাৰ আদি। —*v. t.* to fill with water and sink বুৰা, ডুবা; to disable a horse by injuring its feet ঠেং ভাঙ্গি থোকা কৰ। —*v. i.* to fill and sink ডুব যা, বুৰ।

**Foundry, Foundery** (ফাউন্-ট্ৰী) *n.* the art of casting metal, the house where founding is carried on চলুৰা বিদ্যা, ধাতু সাঁচত ঢালি শটাপিটা ঠাই।

**Foundling** (ফাউণ্ডলিং) *n.* a deserted or exposed child ভাগ কৰা সন্তান, দলিয়াই পেলেতা শিশু।

**Fount** (ফাউণ্ট) see *Font*.

**Fountain** (ফাউন্-টেন্) *n.* a spring of water পানীৰ পুং বা ভূমুক; প্রস্ৰবন, পানীৰ ফোহোৰা, জৰণা; the source of anything উৎপত্তি স্থল, মূল, উহ; a reservoir for holding oil in a lamp তৈলাধাৰ। (also *Fount*) **Fountain-head** *n.* the beginning মূল, উৎপত্তিৰ স্থল। **Fountainpen** *n.* a pen with a contrivance to hold ink in it মহী ভৰাই লব পৰা কলম, চুপি-কলম, নিজাৰি কাপ।

**Four** (ফ'ৰ্) *adj.* and *n.* two and two চাৰি, চাইট। **Fourfold** *adj.* four times as much চাৰিগুণ, চাৰিভাজী। **Four-footed** *adj.* having four feet চতুৰ্পদ, চাৰিঠেঙ্গীয়া। **Four-score** *adj.* four times twenty চাৰি কুৰি। **Four-square** *n.* a square চৌকালীয়া, সমচতুৰ্ভুজ। **Fourth-rate** *adj.* of the fourth class চতুৰ্থ

শ্ৰেণীৰ। **Go on all fours** = to go on hands and feet হাতে ভৰিয়ে খোজ কাঢ়। **Four-seater** *n.* a motor-car having seats for four persons চাৰিজন বহি যাব পৰা হায়া গাড়ী।

**Fourteen** (ফ'ৰ্-টিন্) *n.* and *adj.* four and ten চৌ। **Fourteenth** *adj.* and *n.* the fourth after the tenth চতুৰ্দশ।

**Fourth** (ফ'ৰ্থ) *adj.* next after the third চতুৰ্থ, তিনটাব পাচৰটো। **Fourthly** *adv.* চতুৰ্থতঃ, চাৰি দফা।

**Fowl** (ফাউল্) *n.* a bird চৰাই; a cock or hen কুকুৰা চৰাই; the flesh of the fowl কুকুৰা চৰাইৰ মত্ৰ। **Fowler** (ফাউলাৰ) *n.* a sportsman চৰাইমৰীয়া। **Fowling piece** (ফাউলিং-পিচ্) *n.* a light gun চৰাই চিকাৰী বন্দুক।

**Fox** (ফকচ্) *n.* a cunning wild beast বাং শিয়াল, ফেউৰা। **Foxy** (ফক্চি) *adj.* of foxes, cunning শিয়ালৰ, ধূৰ্ত্ত। **Foxed** *adj.* discoloured পৰা-চিতৰা, ফুটফুটিয়া। **Fox hound, Fox-terrier** *n.* বাং শিয়াল চিকাৰ কৰা কুকুৰ। **Fox tail** *n.* a kind of grass having a bushy head শিয়ালনেজীয়া বন। (*fem.* *Vixen*) **Foxy** শিয়ালৰ দৰে ধূৰ্ত্ত। **Fox and geese** = বাঘ-গৰু খেল।

**Fracas** (ফে'-কে) *n.* a noisy quarrel হুন্দ, কন্দল, হাটকৰা কাঁজিয়া, উথনাউথনি।

**Fraction** (ফ্ৰেক্-শ্বন্) *n.* a fragment ভগ্নাভাগ, ভগা অংশ, ভগ্নাংশ। **Fractional** *adj.* consisting in fractions আংশিক, ভূখৰীয়া।

**Fractious** (ফ্ৰেক্-শ্বাচ্) *adj.* apt to quarrel, cross, fretful কাঁজিয়াখোৰ, ঝিট্‌ঝিটীয়া, দন্দুৰা।

**Fracture** (ফ্ৰেক্-শ্বাৰ) *n.* the breaking of any hard body or of a bone ভাঙ্গন, ফাট, ভগা কাৰ্য্য। **Compound or complicated fracture** = থুৰুৰাকৈ ভগা (হাড়)।

**Fragile** (ফ্ৰেজাইল্) *adj.* easily broken, delicate টুনাটুনা, মূৰমূৰীয়া, আশকতীয়া। **Fragility** *n.* brittleness, weakness টুংকা গুণ, আশকতীয়া অৱস্থা।

**Fragment** (ফ্ৰেগ্-মেণ্ট্) *n.* a piece broken off, a small portion খণ্ড, টুকুৰা, এডোখৰ। **Frag-**

**mentary** *adj.* broken ভোখৰ-টোখৰ, টুকুৰা টুকুৰা।

**Fragrant** (ফ্ৰেগ্ৰেণ্ট) *adj.* sweet scented, sweet smelling সুগন্ধি, মলমলীয়া। **Fragrance**, **Fragrancy** *n.* sweetness of smell সুগন্ধ, সুগাণ।

**Frail** (ফ্ৰেইল) *adj.* weak দুৰ্বল; wanting in firmness চকল, হেলেক পেলেক; unchaste পাপাসক্ত। —*n.* a kind of rush এবিধ নল বন। **Frailty**, **Frailness** *n.* weakness, infirmity চকলতা, দুৰ্বলতা; foible দোষ।

**Fraise** (ফ্ৰেইজ) *n.* a palisade of pointed stakes জোঁ পুতি কৰা গড়।

**Frame** (ফ্ৰেম) *v. t.* to form, to shape, to fit to something else, to adjust গড়, সাজ, নিৰ্মাণ কৰ, লগা। —*n.* the form সাজ, আকৃতি; the skeleton of anything ঠাচ; a case made to enclose or support anything দাঁতিৰ বাৰ, চৌকাঠ (as a window frame); কাঠাম (as of an image); stage of mind মনৰ ভাব, মনৰ গতি। **Frame work** = the skeleton of anything ঠাচ, গঠন। **Frame maker** *n.* ছবিৰ বাৰ লগোৱা মিস্ত্ৰী।

**Franc** (ফ্ৰেঙ্ক) *n.* a French silver coin worth 9 d. ইংৰাজী ৯৬ পেন্স মূল্যৰ ফৰাচী দেশীয় ৰূপৰ মুদ্ৰা।

**Franchise** (ফ্ৰেঞ্চাইজ) *n.* liberty স্বাধীনতা; a privilege granted by authority অধিকাৰ, কোনো বিশেষ স্বত্ব; right of voting for a member of Parliament মেম্বৰ নিৰ্বাচনৰ ক্ষমতা। —*v. t.* to enfranchise মুক্ত কৰ, খালাচ কৰ, বিশেষ স্বত্ব প্ৰদান কৰ।

**Franciscan** (ফ্ৰেন্-চিচ-কেন) *adj.* belonging to the order of monks founded by St. Francis ফ্ৰীচীজ উদাসীন ধৰ্মপন্থী লোক বিষয়ক।

**Frangible** (ফ্ৰেঞ্জিবল্) *adj.* easily broken হুঁদকা, বুৰমুৰীয়া।

**Frank** (ফ্ৰেঙ্ক) *adj.* open, candid in expression খোলা, অকপটীয়া, ভংভটীয়া, সরল। —*v. t.* to send a letter free of postage বিনা টিকতে যোৱাকৈ চিঠি পঠা। —*n.* signature of a person having authority to send a free

letter বিনা মাচুলে চিঠি পঠাব পৰা লোকৰ দস্তখত। **Frankly** *adv.* candidly খোলাখুলিকৈ, অকপটভাৱে। **Frankness** *n.* candidness অকপট স্বভাৱ, ভংভটীয়া গুণ।

**Frank** (ফ্ৰেঙ্ক) *n.* one of the German tribes who founded French ফৰাচী দেশ লগুতা পুৰাতন জাৰ্মাণবাদী।

**Frankincense** (ফ্ৰেঙ্ক-ইন্-চেঞ্চ) *n.* a sweet smelling resinous substance used in sacrifices ধূপ, গুগ্‌গল।

**Franklin** (ফ্ৰেঙ্কলিন) *n.* an English freeholder বজাৰ বাহিৰে আন কাকো ৰাজহ শোখা-বনলগীয়া ইংৰাজ খেতিয়ক।

**Frantic** (ফ্ৰেন্-টিক্) *adj.* mad, furious বলিয়া, উল্লভ, জৰীল, দ্ৰিপ্ত।

**Frater** (ফ্ৰেটাৰ) *n.* a refector খৃষ্টিয় গীৰ্জা মঠ প্ৰভৃতিৰ ভোজনকক্ষ।

**Fraternal** (ফ্ৰে-টাৰ্-নেল্) *adj.* brotherly ভাতৃবৎ, ভাই ককাই বিষয়ক, ভাতৃভাৱৰ। (L. *Frater* = a brother).

**Fraternity** (ফ্ৰেটাৰ্-নিটি) *n.* brotherhood ভাতৃভাৱ, আত্মীয়তা; a society সম্প্ৰদায়, সমাজ, দল, কলেজৰ ছাত্ৰ অনুষ্ঠান।

**Fraternise** (ফ্ৰে-টাৰ্-নাইজ্) *v. i.* to associate as brothers ভাতৃভাৱে দলবান্ধ।

**Fratricide** (ফ্ৰেটি-চাইড) *n.* the murder of a brother ভাতৃবধী লোক বা ভাতৃবধ।

**Fraud** (ফ্ৰড্) *n.* deceit প্রতারণা, প্রভাৰণা, ফাঁকি।

**Fraudulence** (ফ্ৰডিউলেঞ্চ) *n.* deceit প্রভাৰণা, প্রতারণা।

**Fraudulent** (ফ্ৰডিউলেণ্ট) *adj.* deceitful, dishonest ফাঁকিৰাজ, প্রতারণাজনক, ছলপূৰ্ণ। —*ly* *adv.* ফাঁকি কৰি।

**Fraught** (ফ্ৰট্) *n.* the freight of a ship বোজাই, ভৰা। —*v. t.* to fill পূৰ্ণ কৰ, ভৰা দে। —*pa. adj.* loaded, filled ভৰা দিয়া, পৰিপূৰ্ণ।

**Fray** (ফ্ৰে) *n.* an affray কিলাকিলি, কাঁজিয়া। —*v. t.* to wear off by rubbing ঘঁহি ক্ষয় নিয়া।

**Freak** (ফ্ৰিক্) *n.* a sudden whim, caprice মনৰ জঁক, মইমতালি, হঠাৎ উদয় হোৱা মনৰ ভাব;

sport ধেমালি; an abnormal product of nature প্রকৃতিৰ উদ্ভট সৃষ্টি। **Freakish**, **Freakful** *adj.* capricious চকল, বিজ্ঞত-কিৰাকীৰ। — *v. t.* to variagate চিত্ৰ-বিচিত্ৰ কৰ। **Freak of nature** = প্রকৃতিৰ লীলা-খেলা। **Freckle** (ফ্ৰেক্‌ল) *v. l.* to spot ফুটফুটিয়া কৰ। — *n.* a brownish yellow spot on the skin গাত পৰা চোম।

**Free** (ফ্ৰি) *adj.* at liberty স্বাধীন, স্বতন্ত্ৰ, মুক্ত; not bound মুকলি, খোলা; unimpeded বৈয়ত, সুখিল, অবাধিত; exempt (with from) মাক কৰি দিয়া, মুক্ত; gratuitous বিনামূল্যে পোৱা, চেনেহৰাকৈ এনেদৰে পোৱা বা দিয়া; frank উদাৰ, খোলা। — *v. l.* to set at liberty মুকলি কৰ, মুক্তি দে, মুক্ত কৰ। **Free of cost** = বিনা খৰচে। **Free from disease** = সুখিল, ৰোগশূন্য, নিৰোগ। **Free from bondage** = বন্ধন মুক্ত, খালাচ। **Make free with** = to take undue liberties with আঁঠৈ পা, লাই পা। **Free of rent** = নিৰৱ, লাখেৰাজ। (as land) **Free from guilt or liability** = নিছিত্ৰ, নিজগৰী।

**Free-booter** (ফ্ৰি-বুটাৰ) *n.* a plunderer ডকাইত। **Free-booting *n.* robbery ডকাইতি।**

**Free-born** *adj.* born of free parents স্বাধীন পোকাৰ ঘৰত জন্ম হোৱা।

**Free-city** *n.* an independent city স্বাধীন দেশ।

**Freedman** (ফ্ৰিড্‌মেন) *n.* a slave who has been made free খালাচ পোৱা গোলাম।

**Freedom** (ফ্ৰি-ডম্) *n.* liberty, familiarity স্বাধীনতা, খালাচ, মুক্তি, ঘনিষ্ঠতা; licence অনুমতি, ক্ষমতা, স্বতন্ত্ৰতা।

**Free-hand** *adj.* (applied to drawing) ইচ্ছামতে আপুনি বৰা (চিত্ৰ)।

**Free-handed** *adj.* liberal দানী, হাত বলী, হাত মুকলি।

**Free-hearted** *adj.* open hearted অকপটীয়া, সবল; liberal দানশীল, উদাৰ।

**Freehold** (ফ্ৰি-হ'ল্ড) *n.* a property held free of duty নিৰৱভূমি, জাইগীৰ। **Free-holder** *n.* জাইগীৰদাৰ।

**Free-labour** (ফ্ৰি-লেবাৰ্) *n.* voluntary labour ইচ্ছাধীন কুলী বা বনুৱা মানুহ।

**Free-love** *n.* স্বাধীন প্ৰেম, কোনো নীতি নিয়ম নমনা সহবাস।

**Freely** (ফ্ৰি-লি) *adv.* with liberty, willingly মুক্তহৃদে, অবাধে, ইচ্ছামতে; liberally অকপট-ভাবে, উদাৰভাবে।

**Freeman** *n.* a man who enjoys certain special privilege বিশেষ ক্ষমতাপ্ৰাপ্ত লোক, স্বাধীন লোক।

**Freemason** (ফ্ৰি-মেচন্) *n.* a member of a secret society for mutual help পরস্পৰ সহায়কাৰী কোনো গুপ্ত সমাজৰ সমজুৱা। **Freemasonry** *n.*

**Free-school** *n.* a school where no tuition fees are levied অবৈতনিক পঢ়াশালি।

**Freethinker** *n.* a rationalist ধৰ্ম সহজে আপোন মইমত লোক, অনীশ্বৰবাদী।

**Freetrade** *n.* trade without restriction কোনো বাধা নোহোৱা বেহা-বেপাৰ, স্বাধীন বাণিজ্য।

**Freewill** *n.* liberty of choice হাইছা, আপোন খুচি।

**Free-translation** = ভাৱমূলক অনুবাদ।

**Freeze** (ফ্ৰীজ্) *v. i.* to congeal, to become a solid body গেট মাৰ, ঠেংগা লাগ। — *v. t.* to harden into ice গেট মৰি বৰফ কৰ। (pa. t. Froze; pa. p. Frozen). **Freezing point** *n.* the temperature at which water freezes পানী গেটমৰা তাপৰ পৰিমাণ। অচল কৰা।

**Freight** (ফ্ৰেট্) *n.* the cargo of a ship জাহাজৰ বোজাই মাল; charge for carrying goods পানীত অনা নিয়া কৰা মালৰ ভাড়া। — *v. t.* to load a ship জাহাজত বোজাই কৰ।

**Freighter** (ফ্ৰেটাৰ) মাল নিয়া বিমান।

**French** (ফ্ৰেন্শ্) *adj.* belonging to France or its people ফৰাচী দেশীয়, ফ্ৰান্স দেশৰ মানুহ। **To take French leave** = to depart without notice মনে মনে নোকেৱা নেমেলাকৈ গুচি যা।

**Frenetic**, — *al* (ফ্ৰেনেটিক্, ফ্ৰেনেটিকেল্) *adj.* mad, frenzied বলিয়া, চণ্ড।

**Frenzy** (ফ্রেন্‌জি) *n.* a violent excitement উদ্‌গততা, জ'ক, জাই। **Frenzied** *adj.* উদ্‌গত, জ'কিউঠা, উদ্‌বাতুল।

**Frequent** (ফ্রি-কোরেণ্ট) *adj.* happening often পুনঃ পুনঃ, ঘনে ঘনে হোৱা, নিৰন্তৰ। **Frequency** *n.* the act of occurring often ঘনে ঘনে হোৱা অৱস্থা, পুনঃ পুনঃ ভাব। **Frequent** *v. t.* to visit often ঘনাই সাক্ষাৎ কৰ, ঘনাই অহা যোৱা কৰ, খলি ল। **Frequently** *adv.* often ঘনে ঘনে, সূত-সূত কৰে, বাৰম্বাৰ, সঘনে।

**Frequentative** (ফ্রিকোৱেণ-টেটিভ্) *adj.* denoting frequent repetition বাৰে বাৰে হোৱা বৃদ্ধি।

**Fresco** (ফ্রে'চ-ক') *n.* a kind of painting on fresh plaster upon walls পকী ঘৰৰ কেঁচা মাটিৰ ওপৰত কৰা চিত্ৰ। — *v. t.* to paint in fresco কেঁচা মাটিৰ চিত্ৰ কৰ।

**Fresh** (ফ্রে'চ) *adj.* new and strong নতুন আৰু সবল; not stale তেজা, জিয়া, কেঁচা; recently produced এই মাত্ৰ তৈয়াৰ কৰা, নতুন; healthy refreshing সিদ্ধকৰ, স্বাস্থ্যকৰ, ক্ষুণ্ণ-দায়ক। **Fresh water**—লোণা নোহোৱা পানী, সাধাৰণ পানী। **Freshness** *n.* নতুনত্ব, সবলতা, তেজাগুণ।

**Freshen** (ফ্রে'চন্) *v. t.* to make fresh নতুন কৰ, সতেজ বা সবল কৰ; to take the saltiness লোণা ওচাই নিৰ্মল কৰ। — *v. t.* grow fresh সতেজ বা সবল হ।

**Freshet** (ফ্রে'চেট্) *n.* a fresh water stream জ্ঞান, সৰু নৈ; a flood of rain in a river বৰষুণৰ ঢল।

**Freshman** (ফ্রে'চ-মেন্) *n.* a novice, a university student in his first year ন শিকাক, কলেজৰ প্ৰথম বাৰ্ষিক ছাত্ৰ।

**Fret** (ফ্রে'ট্) *v. t.* to wear by rubbing ঘঁহি পিহি ক্ষয় নিয়া; to vex, to irritate জোকা, খং তোলা। — *v. i.* to wear away ক্ষয় পাই; to be peevish খং উঠ, ভাঙ হ। — *n.* agitation, irritation অলোড়ন, আওড়লা, মনৰ উত্তেজ, বন্দুৰমণি।

**Fret** (ফ্রে'ট্) *n.* a piece of interlaced ornamental work জালৰ দৰে ফুল বহা কাম। — *v. t.*

to ornament with raised work ওৰ ওৰকৈ ফুল কাটি ধুনীয়া কৰ। **Fretted** *adj.* ornamented with frets ফুল কটা, ফুলাম। **Fret-work** *n.* জালৰ দৰে ফুল তোলা কাম।

**Fretful** (ফ্রেইফুল্) *adj.* peevish থিট্‌থিট্‌য়া, খাঙ্গাল, জেউৰীয়া। **Fretfulness** *n.* state of being fretful ঠেং, জেউৰ, অমূৰি।

**Fretting** *n.* vexing অখতি, অমূৰি।

**Friable** (ফ্রায়েবল্) *adj.* easily crumbled সহজে গুড়ি কৰিব পৰা, মূৰমূৰীয়া।

**Friar** (ফ্রায়াৰ) *n.* a class of begging monks মঠবাসী ভিক্ষুক সন্ন্যাসী।

**Friary** (ফ্রায়েৰী) *n.* a monastery বোমান-কেথলিক ধৰ্মপন্থী উদাসীন ভকতৰ আশ্ৰম।

**Fribble** (ফ্রিবল্) *v. i.* to trifle ওমল, উলংহ কৰ। — *n.* or Fribbler (ফ্রিবলাৰ) মিথিছা, ফচছ মানুহ।

**Friction** (ফ্রিক্-শন্) *n.* the act of rubbing সংঘৰ্ষণ, ঘঁহনি; unpleasantness অসন্তোষ, মনোবিবাদ।

**Friction-wheels** *n.* wheels that lessen friction ঘঁহি কমাবলৈ লগোৱা চকৰি। **Friction-bearing** = কোনো কলৰ চকৰিৰ বেগ বেচি কৰিবলৈ আন চকৰি সংযোগ কৰা নিয়ম।

**Friday** (ফ্রাই-ডে) *n.* the sixth day of the week. শুক্ৰবাৰ।

**Friend** (ফ্রেণ্ড) *n.* one loving another, an intimate acquaintance মুহুদ, বন্ধু, মিত্ৰ, সখি, বান্ধ। **Friendliness** (ফ্রেণ্ডলিনেচ্) *n.* kind disposition, good will সন্তোষ, প্ৰণয়, মিত্ৰতা, মিল, প্ৰীতি। **Friendly** *adj.* like a friend, favourable সন্তোষী, ইজিগলি, হিঁতবী, প্ৰণয়ী। **Friendship** *n.* attachment based on mutual esteem মিত্ৰতা, বন্ধুতা, সন্তোষ, প্ৰণয়, মিত্ৰালী। **Friendly societies** = বান্ধব সন্নিধানী।

**Frieze** (ফ্রিজ্) *n.* a coarse woollen cloth with a map on one side একালে জুৰুখীয়া নোম থকা এবিধ মোটা পচমী কাপোৰ।

**Frigate** (ফ্রি-গেট্) *n.* a ship of war carrying 28 to 60 guns এবিধ যুদ্ধৰ জাহাজ। **Frigate-bird** *n.* এবিধ ডাঙৰ সাগৰীৰ চৰাই।

**Fright** (ফ্রাইট্) *n.* sudden fear উচপ, চক;

terror ভয়। **The horse took fright**=ঘোঁবাটোৱে উচপ খালে বা চক খালে।

**Frighten** (ফ্রাইট্‌ন্) *v. t.* to alarm, to make afraid ভয় খুৱা, চক খুৱা, ভয় দৰ্শা।

**Frightful** (ফ্রাইট্‌-ফুল) *adj.* shocking, fearful ভয় লগা, ভয়জনক, ভয়ঙ্কৰ। **Frightfully** *adv.* terribly ভয়ানকককপে, ভয় লগাকৈ। **Frightfulness** *n.* ভয়। **Frightsome** *adv.* feeling fright ভয়ানক।

**Frigid** (ফ্রিজিড্) *adj.* frozen চেচাই গোট মৰা; cold চেচা, ঠেংকা, নিম্বেজ, সেক্‌চেটা, তেজশক্তি নোহোৱা, সেংসেঙ্গীয়া, কামশক্তিৰ উত্তেজনা নথকা।

**Frigidity** (ফ্রিজিডিটি) coldness, want of animation শীতলতা, দেবদেৱীয়া গুণ, নিকৰণ ভাব, নিকংসাহ।

**Frigidly** (ফ্রিজিডলি) *adv.* coldly চেচাকৈ, সেক্‌চেটা ভাবে, নিকৰণ ভাবে। **Frigidness** *n.*

**Frill** (ফ্রিল্) *n.* a ruffle, a crimped ending of linen কাপোৰৰ কোচ। —*v. t.* to furnish with frills কোচ লগা। —*v. i.* to ruffle, as feathers of birds when shivering ডুবুৰিয়া, ভোবোৰা ডুবুৰি কৰ। **Frilling** *n.* frilled edging কোচ, ফ্রিল।

**Fringe** (ফ্রিঞ্জ) *n.* a kind of loose thread forming a border কাপোৰৰ দহি, আচল, ঝালৰ; the extremity আগ, মূৰ। —*v. t.* to adorn with fringe দহিখুৱা, ঝালৰ লগা; to border আচল লগা, দাঙিত পাৰি দে।

**Frippery** (ফ্রিপেৰি) wornout clothes পুৰণি কাপোৰ; a place for selling old clothes পুৰণি কাপোৰ বেচা দোকান; trifles অকৰ্মণ্য বস্তু। —*adj.* trifling, useless আলাপতীয়া, অকৰ্মণ্য।

**Fripper** *n.* a seller of old clothes পুৰণি কাপোৰৰ বেপাৰী।

**Frisk** (ফ্রিস্ক্) *v. i.* to leap playfully ডেও দে, জপিয়াই খেলালি কৰ। **Frisking** *adj.* ডেওদিয়া। **Friskful** *adj.* brisk, lively চট্‌কতীয়া।

**Frisky** (ফ্রিস্কি) *adj.* lively, frolicsome চট্‌কতীয়া, দেওদি ফুৰা, খেলালিপ্ৰিয়। **Friski-**

**Frit** (ফ্রিট্) *n.* materials of which glass is made কাচ তৈয়াৰ কৰা দ্ৰব্য; a small fly injurious to wheat বৈহ ধান খোৱা এবিধ পোক।

**Frith** (ফ্রিথ্), **Firth** (ফাৰ্থ) *n.* a narrow inlet of the sea নৈৰ মুখত হোৱা সাগৰৰ ঘোপ।

**Frith** (ফ্রিথ্) *n.* peace শান্তি। —**Gild** *n.* union of neighbours for preservation of peace শান্তিৰক্ষা কৰিবৰ নিমিত্তে দলবদ্ধ গচৰ চুবুৰীয়া লোক।

**Fritter** (ফ্রিটাৰ) *n.* a kind of pan cake এবিধ খোলাত ভজা পিঠা। —*v. t.* to break into fragments ভেঙৰ ভেঙবকৈ ভাং। **Fritterer** *n.* one who wastes time যি মিছাই সময় কটায়। **To fritter away** = to diminish gradually ক্ৰমে হ্ৰাস হ।

**Frivolous** (ফ্রিভ-লাচ্) *adj.* silly, trifling চুলং, অমূলক, মিছা। **Frivolously** *adj.* in a silly manner মিছাই, মূৰ্খালি কৰি। **Frivolousness** *n.*

**Frivolity** (ফ্রিভলিটি) *n.* levity, habit of trifling তুচ্ছতা, অমূলকতা, লঘুতা, চুলুঙ্গালি।

**Frizz, Friz** (ফ্রিজ্) *v. t.* to curl, to make rough or trangled কোচাকোচ কৰ, কেকোৰাকেকুৰি কৰ, জট লগা। —*n.* a curl চুলিৰ ঙাজ বা পেঁচ। **Frizzed** *adj.* having the hair crimped in-o frizzes পেঁচ কটা, ঙাজ লগোৱা।

**Frizzle** (ফ্রিজল্) *v. t.* to crisp into short small curls চুলিৰ বাবৰি কাট, ঙাজ লগাই টোপোৱা কৰ। —*n.* a curl চুলিৰ ঙাজ, বাবৰি কটা চুলি। —*v. t.* or *v. i.* to fry, to grill ঙাজ, পোৰ।

**Fro** (ফ্র) *adv.* from, backward তাৰপৰা, সিফাল, পাচলৈ। **To and fro**=ইফাল সিফাল, এবাৰ আগলৈ এবাৰ পাচলৈ।

**Frock** (ফ্রক্) *n.* a loose upper garment ফ্রক্ চোলা, ফুৰা চোলা, দীঘল জেমা। **Frock coat** পাচফালে কটা আঠুলৈকে পৰা দীঘল চোলা।

**Frog** (ফ্রগ্) *n.* a tailless amphibious animal বেং, ভেকুলী। **Frog-eater**=a French man ফৰাচী দেশীয় মানুহ, ভেকুলী খোৱা।

**Frolic** (ফ্রলিক্) *adj.* merry, gay বহুলাল,



ধেমেলীয়া। —*n.* gaiety, merrymaking বং, ধেমালি, টালিডুলি। —*v. i.* to play with pranks ধেমালি কৰ, উপহাস কৰ।

**Frolicsome** (ফ্রলিকচাম্) *adj.* sportive বহিষ্কৃত, ধেমেলীয়া, চঞ্চল, ক্ষুদ্রিত্বাঙ্ক।

**From** (ফ্রম্) *prep.* forth, out of, by reason of গৰা, কাৰণে; away আঁতৰত।

**Front** (ফ্রন্ট্) *n.* the forepart of anything আগফাল, সম্মুখ, মুখ; boldness, impudence সাহস, নিৰ্গতালি, নিধকালি। —*adj.* of, relating to, or in the front আগৰ, সম্মুখৰ। —*v. t.* or *v. i.* to stand in front of, to oppose মুখামুখি হ, আগভেটি ধৰ। **In front of** = আগত, সম্মুখত।

**Frontage** (ফ্রন্টেজ্) *n.* the front part of a building ঘৰৰ সম্মুখ ভাগ, আগফাল।

**Frontal** (ফ্রন্টেল্) *adj.* belonging to the forehead or front আগ, আগফালৰ, কপালৰ আগৰ। —*n.* a front piece মুখত পিন্ধা বা মুখফালে লগোৱা কোনো বস্তু।

**Frontier** (ফ্রন্টিয়েৰ্) *n.* the boundary of a province or country সীমান্ত দেশ, দাঁতিকাষ, কোনো দেশৰ সীমাৰ ওচৰৰ ঠাই, অজ্ঞাতি মূলুক। —*adj.* bordering দাঁতিকাষীয়া, সীমান্ত, সীমায়তী।

**Frontispiece** (ফ্রন্টিস্পিচ্) *n.* a picture facing the first page of a book কোনো কিতাপৰ প্ৰথম পাতত দিয়া ছবি; the face of a building ঘৰৰ সম্মুখ ভাগ।

**Froless** (ফ্রন্টলেচ্) *adj.* devoid of shame নিধক, নিলাজ, উদ্ধত, আঁৰবেহ নোহোৱা।

**Frontlet** (ফ্রন্টলেট্) *n.* a band-worn on the forehead ললাট বন্ধনি, মূৰ বন্ধা পটি।

**Frost** (ফ্রষ্ট্) *n.* frozen-dew গোটমৰা নিম্বৰ, হিম, বৰফ। —*v. t.* to cover with hoarfrost হিম বা বৰফেৰে ছাটি ধৰ। **Frost-bitten** = affected by frost বৰফ লাগি নিম্বৰ হোৱা, বৰফত আশমৰা হোৱা। **Frost-bound** = confined by frost বৰফত আৱদ্ধ হোৱা। **Frosted** *adj.* covered by frost or any fine powder হিমায়ত, কোনো বস্তু ভৰি বস্ত্ৰেৰে ঢাক খোৱা।

**Frosty** (ফ্রষ্টি) *adj.* producing or containing frost হিম বা বৰফযুক্ত; frost like হিমৰ দৰে,

দেবদেৱীয়া, স্নেহটো; wanting in affection মৰম নোহোৱা।

**Froth** (ফ্রথ্) *n.* the foam on liquids caused by boiling ফেন; a showy but empty speech মিছা বক্তৃতা, অসাৰ কথা। —*v. t.* or *v. i.* to throw up froth ফেন ভোল, ফেন উঠ।

**Frothy** (ফ্রথি) *adj.* full of froth, empty ফেন উঠা, ফেনীল, অসাৰ।

**Frounce** (ফ্রাউন্স্) *v. t.* to plait, to curl কোচ বুৰা, খোপা কৰ। (see Flounce).

**Frow** *n.* হলন্তৰ ভিৰোতা।

**Froward** (ফ্র'ৱাৰ্ড্) *adj.* perverse, self-willed মইমত, উত্তম্ভা, গোঁজোৰা। **Frowardness** *n.* গোঁজোৰা স্বভাৱ, মইমতালি।

**Frown** (ফ্রাউন্) *v. i.* to look angry, to wrinkle the brow as in anger মুখ বিকটাই ধৰ, কপালৰ গাঠি খোপা কৰ, চকু পকা। —*n.* a look of displeasure চকু খোপা কৰণ, মুখৰ গোঁজোৰা ভাৱ।

**Frowning** *adj.* glooming গোঁজোৰা। **Frowningly** *adj.* গোঁজোৰাকৈ, চকুপকাই, পোন্দোৱাকৈ।

**Frowsty** (ফ্রষ্টি) *adj.* smelling badly গেলপা গোঁজোৱা।

**Frozen** (ফ্র'জন্) see Freeze.

**Fructify** (ফ্রাক্-টি-ফাই) *v. t.* to make fruitful, to fertilise গুটি ধৰা, ফলতৰী কৰ, উৰ্দ্ধৰা কৰ। —*v. i.* to bear fruit গুটি লাগ, সফল হ।

**Fructiferous** *adj.* bearing fruit গুটি লগা, ফলবান, লাগনী।

**Fructuous** (ফ্রাক্চুৱাচ্) *adj.* full of fruits ফলপূৰ্ণ।

**Frugal** (ফ্রুগেল্) *adj.* thrifty, economical পৰিমিতভাৱী, সাঁচতীয়া, মিতব্যয়ী।

**Frugality** (ফ্রুগেলিটি) *n.* thrift পৰিমিত ব্যয়, সাঁচতীয়া গুণ। **Frugally** *adv.*

**Fruit** (ফ্রুইট্) *n.* the produce of the earth of trees or animals ফল, গুটি, সন্তান সন্ততি; effect, advantage পৰিণাম, উপেন্ন, লাভ।

**Reap the fruit of** = ফলভোগ কৰ। **Fruit trees** = গুটি খোৱা গছ, লাগনী গছ।

**Fruitage** (ফ্রুটেজ্) *n.* fruit in general ফল-বিলাক।

**Fruiterer** (ফ্রুটাবার) *n.* dealer in fruit ফল বেচোঁতা।

**Fruitful** (ফ্রুট্-ফুল) *adj.* producing fruit ফল-বান, ফলবন্ত; productive উর্বরা, শস্যশালী।

**Fruitfulness** *n.* productiveness সফলতা, উর্বরা অৱস্থা।

**Fruition** (ফ্রুইশ্বন্) *n.* enjoyment, possession of anything pleasing ভোগ, সম্ভোগ।

**Fruitive** *adj.* pertaining to fruition ভোগ-বিষয়ক।

**Fruitless** (ফ্রুট্-লেচ্) *adj.* barren, destitute of fruit, useless গুটি নধৰা, ব'জা, পত, ফলহীন, নিষ্ফল, বৃথা। **Fruitlessness** *n.* নিষ্ফলতা।

**Fruitlessly** *adj.* বৃথাই।

**Frump** (ফ্রাম্প্) *n.* a dowdy and cross-grained woman পুৰণিকলীয়া সাজ-পাৰ পিন্ধা খিটখিটীয়া তিৰোতা। —ish, —y *adj.* খিটখিটীয়া (তিৰোতাৰ ক্ষেত্ৰত)।

**Frustrate** (ফ্রাচ্-ট্ৰেই) *v. t.* to make vain পণ্ডকৰ; to defect নিষ্ফল কৰ, বাৰ্ধ কৰ; to disappoint নৈৰাশ কৰ। —*adj.* vain, ineffectual বৃথা, অকাৰিলা।

**Frustration** (ফ্রাচ্-ট্ৰেইশ্বন্) *n.* disappointment নৈৰাশ, নিৰাশা, আশাভঙ্গ।

**Fry** (ফ্রাই) *v. t.* to cook in a frying pan with oil or fat (কোনো বস্তু) ভাজ।

**Frying-pan** *n.* a flat iron vessel for frying ভাজাপোৰা কৰা পাত্ৰ। **Out of the frying pan into the fire** = from one danger to another of the worst type এটা বিপদৰ পৰা এবাই গৈ আক এটা ডাঙৰ বিপদত পৰ।

**Fry** (ফ্রাই) *n.* a swarm of fishes just spawned মাছৰ পোনা। **Small fry** = persons or things of little importance অকাৰিলা বস্তু বা লোকবিলাক, নগণ্য লোক।

**Fuddle** (ফাড্‌ল) *v. t.* to stupefy with drink মদ খুৱাই বেহ'চ কৰ। —*v. i.* to drink to excess মদখাই বেহ'চ হ। **Fuddler** *n.* a drunkard মাতাল।

**Fudge** (ফাৰ্জ্) *n.* nonsense, an exclamation of contempt ছিঃ, মিছা কথা, খোহা। —*v. t.* or

*v. i.* to bungle anything খোহা মাৰ, অধলাকৈ কৰ।

**Fuel** (ফিৱেল) *n.* anything that feeds a fire জুই ধৰা ধৰি।

**Fugacious** (ফিউ-গে-শ্বাচ্) *adj.* fleeting উৰি যোৱা, অস্থায়ী।

**Fugitive** (ফিউ-জি-টিভ্) *adj.* apt to flee away পলায়ী, ডগনীয়; wandering, temporary অস্থিৰ, বহুতকীয়া। —*n.* one who has fled ডগনীয়া মানুহ, পলাতক।

**Fugue** ফুজিউ, বিস্ময়ৰণ।

**Fulcrum** (ফাল্-ক্ৰাম্) *n.* the prop on which a lever moves ভেজা, ধৰণী, কটৰা।

**Fulfil** (ফুল্-ফিল্) *v. t.* to complete, to accomplish সম্পূৰ্ণ কৰ, সিদ্ধ কৰ, কাৰ্য্যত পৰিণত কৰ।

**Fulfil your promise** = তোমাৰ কথা বাধা, প্রতিজ্ঞা পালন কৰা।

**Fulfillment** (ফুল্-ফিল্-মেণ্ট্) *n.* completion, accomplishment সমাধা, পালন, সিদ্ধি। (*pr. p.* Fulfilling; *pa. p.* Fulfilled).

**Fulgency** (ফাল্-জেক্) *n.* brightness উজ্জলতা, জ্যোতি, আভা, জলমলনি।

**Fulgent** (ফাল্-জেক্ট্) *adj.* bright, shining উজ্জল, চক্ৰমকীয়া, দীপ্তিমান।

**Fulgurate** (ফাল্-গিউ-ৰেইট্) *v. t.* to flash as lightening চক্ৰমক।

**Fuliginous** (ফিউ-লি-জিনাচ্) *adj.* sooty ধোঁৱাময়, আলাঁজুৱা।

**Full** (ফুল) *adj.* having all it can contain পূৰ, ভৰা, ওপচ; abounding, complete পৰিপূৰ্ণ, সম্পূৰ্ণ, পূৰা, আটুত, ধৰি। (*coll.*) drunk মদখাই বেহ'চ, মদপী। **Fullness** *n.* the state of being filled completely পূৰ্ণতা, পৰিপূৰ্ণ অৱস্থা, ভৰপূৰ; satiety পৰিতৃপ্তি। **Fully** *adj.* completely সম্পূৰ্ণৰূপে, আটুতকৈ, পূৰাকৈ; সকলো প্ৰকাৰে। **At the full** = at the height of one's fortune সোঁতাপাৰ ওপৰ ৰাপত। **To the full** = completely সম্পূৰ্ণৰূপে, আটুতকৈ। **In full swing** = to the utmost limit বিমান পূৰ ৰব পাৰে সিমানে, পূৰা মাত্ৰাত, পূৰ্ণ অৱস্থাত। **Full blown** = fully expanded পূৰ্ণ বিকশিত ভালকৈ ফুলা। **Full dress** = dress worn or

state occasions দৰ্বাৰী পোচাক। **Full grown** = grown to maturity চকল, ডেকা, পৈগন্ত। **Full hearted** = full of courage, elated উৎসাহ-পূৰ্ণ, উল্লাসিত। **Full moon** = পূৰ্ণিমা, পূৰ্ণিমাব জোন। **Full fledged** = পাখি গজা উৰণীয়া, ডেকেৰা। **In the fullness of time** = at the proper time যথাসময়ত, কালত।

**Full** (ফুল) *v. t.* to press cloth in a mill কলত কাপোৰ খুন্দ। **Fuller** *n.* a cleanser of cloth ধোবা। **Fuller's earth** = কাপোৰ ধোৱা সাজি মাটি।

**Fulminate** (ফাল্মিনেট) *v. i.* to make a loud noise গৰ্জ্জন কৰ, ধুমকৈ উঠ; to issue decrees with violence ধৰ্ম সৰ্ব্বস্বীয় জগবীয়াক তাবহ দি হুকুম জাৰি কৰ। — *v. t.* to cause to explode ধুমকৈ ফুটা। **Fulminant** *adj.* fulminating ধুমকৈ ফুটিব পৰা। **Fulmination** *n.* act of exploding, explosion, a denunciation ধুমকৈ ফুটন, গৰ্জ্জন, ভবকনি।

**Fulminous, Fulminatory** *adj.* ঢেৰেকনি সৰ্ব্বস্বীয়; uttering forth censure ডাৰি ধমকি দিয়া।

**Fulsome** (ফুলচাম) *adj.* gross, disgusting, nauseous বিক্ৰিচনাজনক গৰ্হিত, বিবিক্ৰিজনক।

**Fulvous** (ফালভাছ) *adj.* tawny যুগাচীয়া, ভায়ে বৰণীয়া।

**Fumacious** (ফিউ-মে-ছাচ) *adj.* smoky ধোঁৱাময়; fond of smoking ধ'পাতখোৰ।

**Fumarole** (ফিউমে'ৰল) *n.* a hole emitting gas in a volcano আগুৱনিৰিৰি জালামুখ।

**Fumatory** (ফিউ-মে-টৰী) *n.* a place for smoking or fumigation ধুৱালয়, ধোঁৱাঘৰ।

**Fumble** (ফম্ব-ল) *v. t.* to handle awkwardly, to grope about থল-জপা; to stammer কথা কওঁতে থোকাথোকা।

**Fume** (ফিউম্) *n.* smoke ধোঁৱা; vapour ভাপ; rage ধং; vain conceit মিছা গপ, মিছা কল্পনা। — *v. t.* to throw up smoke or vapour ধোঁৱাতলা, ভাপ উৰ; to be in a rage ধং উঠ। **Fumid** *adj.* smoky ধোঁৱাময়।

**Fumigate** (ফিউ-মি-গেট) *v. t.* to expose to smoke or gas for purposes of disinfecting

ভাপ দি শোধন কৰ; to perfume ধুপিত কৰ, ধোঁৱা দি সুগন্ধি কৰ।

**Fumigation** (ফিউমিগেশন্) *n.* the act of applying purifying smoke ধুৱাসিত কৰণ, ধোঁৱাৰ দ্বাৰাই শোধন কৰণ।

**Fun** (ফাণ্) *n.* merriment, sport ধেমালি, ভেৰাকুটি, বহুত, কোতুক। **In fun** = in joke ধেমালিতে।

**Funambulist** (ফিউ-নেম্-বিউ-লিষ্ট) *n.* a rope dancer ডোলৰ ওপৰত নাচোতা। **Funambulate** *v. i.* ডোলৰ ওপৰত খোজ কাঢ়।

**Function** (ফাং-শ্বন্) *n.* duty peculiar to an office বাৰ, কাম, কৃত্য; power ক্ষমতা, শক্তি; exercise of faculties ইন্দ্ৰিয় পৰিচালন; a ceremony ধৰ্ম-কৰ্ম, সন্ধ্যা, উৎসৱ; employment, profession কাম-কাজ, বাৰ। — *v. i.* to act, operate, fulfil কাৰ্য্য কৰ, বাবে বাবে কাম কৰ।

**Functional** (ফাং-শ্ব-নেল্) *adj.* (*opp.* to **Organic** or **Structural**) pertaining to or performed by functions কাৰ্য্যকৰণ বিষয়ক।

**Functionary** (ফাং-শ্বা-নে-ৰী) *n.* one who holds an office কৰ্মচাৰী, বিষয়া, কাৰ্য্যকাৰক।

**Fund** (ফাণ্ড) *n.* stock, a source of money in deposit সঞ্চিত ধন, মূলধন, ধনৰ সংস্থান, (*pl.*) debts due by a government ৰাজকীয় ধাৰ; pecuniary resources জমা টকা — *v. t.* to invest in funds ফাণ্ডত জমা থা।

**Fundamental** (ফাণ্ডামেণ্টাল্) *adj.* primary, essential মূল, প্ৰধান, অচল; important আৱশ্যকীয়। **Fundament** *n.* the lower part of the body শৰীৰৰ অধঃভাগ, গুহদেশ, তলিনা।

**Fundus** (ফান্দাচ্) *n.* the rounded base of an organ নাক, কাণ, চকু আদিৰ ভিতৰত ঘূৰণীয়া ভাগ।

**Funeral** (ফিউনাৰ-এল্) *n.* burial or the ceremony connected with it অন্ত্যেষ্টিক্ৰিয়া, দহা কাজ, শৱদাহ কৰ্ম, কাজ কৰম। — *adj.* pertaining to burial দহাকাজ সৰ্ব্বস্বীয়, অন্ত্যেষ্টিক্ৰিয়া বিষয়ক। **Funeral ceremonies** = দহাকাজ, কাজ কৰম, শ্রাদ্ধ। **Funeral pile** = চিতা।

**Funereal** (ফিউ-নিবিয়েল) *adj.* dismal, suiting a funeral ঘোষণা, শোকজনক; gloomy এবাংপলীয়া।

**Fungous** (ফাংগচ্) *adj.* of or like fungus, spongy, ephemeral সোপোকা, কাঠফুলাৰ দৰে, ক্ষণস্থায়ী। **Fungoid** *adj.* like a mushroom কাঠফুলাৰ দৰে।

**Fungus** (ফাংগচ্) *n.* a mushroom কাঠফুলা; proud-flesh formed on wounds কোনো খাৰ কাষেদি বাঢ়ি উঠা মঙ্গহ। (*pl.* Fungi (ফাংগাই))।

**Funk** (ফাংক্) *n.* (*colloq.*) fear ভয়; coward ভয়ভূৰ লোক। —*v. t.* or *v. i.* to shirk, to evade through fear ভয়ত কৌচ বা, পাচহোঁহক।

**Funky** *adj.* ভয়ভূৰ।

**Funnel** (ফানেল্) *n.* a tube for the escape of smoke খোঁৱা ওলোৱা ঢুকী; an instrument for pouring fluids into bottles বটলৰ মুখত পাতি ডেল বা পানী ডোৱোৱা যন্ত্ৰ, চুপি, পিপা, টোলা।

**Funny** (ফাৰি) *adj.* full of fun, odd কৌতুকজনক, হাঁহিউঠা, কেনেবা। **Funnyman** = ডোকাটুৱা মানুহ, বহুবা।

**Fur** (ফাৰ্) *n.* the short fine hair of certain animals জন্তুৰ নোম; skins of certain animals used as garments কোনো কোনো নোমাল ছাল; a fur-like coating on the tongue when in fever জিভাত পৰা জাৰি। —*v. t.* to line with fur নোমযুক্ত কৰ, জাৰি পৰ।

**Furacious** (ফিউ-ৰ-শচ্) *adj.* thievish চোৰ বডাৱৰ।

**Furbish** (ফাৰ্-বিছ) *v. t.* to purify or polish চক্ৰকায়া কৰ, মাজ, বঁহ, বঁহি নিকা কৰ।

**Furcate** (ফাৰ্-কেট্) *adj.* forked ফেৰ্কেটা, ফেৰ্কেজনি মেলা। **Furcation** *n.* a branching out ফেৰ্কেজনি।

**Furious** (ফিউৰিয়াচ্) *adj.* violent, full of fury উগ্ৰ, বাগাছ, গ্ৰেভ, খজাল। **Furiously** *adv.* গ্ৰেভৰূপে, উগ্ৰভাৱে, অতি বেগেৰে। **Furi-ousness** *n.* উগ্ৰমুষ্টি, অকোপ, ৰং।

**Furiosity** (ফিউৰিচিটি) *n.* madness উগ্ৰভাৱ, জ'ক।

**Furl** (ফাৰ্ল্) *v. t.* to fold as a sail সামৰ, ঘূৰিয়া।

**Furlong** (ফাৰ্-লং) *n.* one eighth of a mile পোতা মাইল, ৪৪০ হাড দীঘল পৰিমাণ।

**Furlough** (ফাৰ ল') *n.* long leave of absence on half pay আৰা দক্ষিণসহ পোতা দীঘলদিনীয়া ছুটি, দীঘলদিনীয়া অনুগ্রহ মেলনি।

**Furnace** (ফাৰ্-নেচ্) *n.* an oven for melting ores অগ্নিকুণ্ড, কমাৰৰ ভাতী পাগহালি; a place of grievous affliction মহা যন্ত্ৰণাদায়ক স্থান।

**Furnish** (ফাৰ্-নিচ্) *v. t.* to supply যোগান ধৰ, সংগ্ৰহ কৰি দি; to equip (with) যোগাৰ কৰি দি, সজা। **Furnished** *adj.* supplied with furniture আচবাবেৰে পৰিপূৰ্ণ, সুসজ্জিত।

**Furniture** (ফাৰ্ণিচাৰ) *n.* movables with which a house is equipped ঘৰৰ সাজ সজ্জা, আচবাব, ঘৰৰ লাগতীয়াল মেজমাচিয়া, বস্ত্ৰবাহানি।

**Furor** (ফিউৰৰ) *n.* fury, wild excitement ৰং-বাগ, হলহুল।

**Furore** (ফুৰি) *n.* enthusiastic admiration, a craze উলাহত কৰা চিঞৰ বাধৰ, হলহুল, তোলপাৰ।

**Furrier** (ফাৰ-ই-আৰ্) *n.* a dealer in furs জন্তুৰ নোম বাৰদাৰী।

**Furrow** (ফাৰ্-অ') *n.* a trench made by a plough সীৰলু, আঁঠ; a wrinkle on the face ছাল কোচখাই হোৱা কপালৰ বেখা। —*v. t.* to cut in furrows, to wrinkle সীৰলু কৰ, আঁঠ দি।

**Further** (ফাৰ্-ডাৰ) *adv.* to a greater distance or degree আক দূৰলৈ বা বেচি পৰিমাণে; in addition তদুপৰি। —*adj.* more distant বেচি দূৰৰ, তদুপৰি, আক। **Furthermore** *adv.* moreover, besides তদুপৰি, তাৰবাজেও। **Farthest** *adv.* at the greatest distance নিচেই আঁতৰত।

**Further** (ফাৰ্-ডাৰ্) *v. t.* to promote, to help forward সাহায্য কৰ, আগবঢ়া, উন্নতি কৰ।

**Furtherance** (ফাৰ্-ডাৰ্কে) *n.* helping forward সাহায্য, উন্নতি।

**Furtive** (ফাৰ্-টিভ্) *secret* গোপনীয়।

**Fury** (ফিউৰী) *n.* rage, madness উগ্ৰ ৰং,

**Furze**

উগ্রভাৱী; a violent woman উগ্রভাৱী, কলত.  
খড়াল ডিম্বোতা।

**Furze** (ফাৰ্জ্) *n.* a prickly bush with yellow flowers এবিধ কাঁট বকা লতা।

**Fuse** (ফিউজ্) *v. t.* to liquefy by heat তপতাই  
গলা, ভৰ কৰ। —*v. i.* to be melted পৰি যা,  
গলি যা, ভৰ। —*n.* a tube filled with com-  
bustibles for blasting etc. খনি উদঘাটক  
বাকন্দৰ চুঙা। **Fusion** *n.* act of melting গলন,  
ভৰ হওন; a close union of things সেমেকি-  
গোট মাৰণ। —**Market** বাহনা বজাৰ।

**Fusee, Fuzee** (ফিউজী) *n.* a match, a fuse জুইৰ  
বাহ, এবিধ বন্দুক; the spindle in a watch  
ঘৰীৰ শিকলি ঘূৰোৱা কোনো এটা কল।

**Fuselage** (ফিউজিলেজ্) *n.* উৰাৰ কাঠৰ সজা।

**Fusible** (ফিউজিবল্) *adj.* that may be melted  
গলাব পৰা, ভৰনীয়া।

**Fusil** (ফিউজিল) *n.* a light musket একবকম  
বন্দুক এবিধ লম্বু হিলৈ।

**Fusilier, Fusileer** (ফিউজিলিয়েৰ্) *n.* a historical  
title of certain regiments of the  
British army কোনো কোনো ব্ৰিটিছ সৈন্যদলৰ  
নাম।

**Fusillade** (ফিউ-জিলেড্) *n.* a simultaneous  
discharge of firearms একেজাতিৰিতে অবিভ্ৰান্ত  
গোলাবৰ্ষণ। —*v. t.* to shoot down by a con-  
tinuous discharge of firearms অবিভ্ৰান্ত ভাবে  
গোলাবৰ্ষণ কৰি বাগবাই পেলা।

**Fusion** (ফিউ-জন্) *n.* see under Fuse.

**Fuss** (ফাচ্) *n.* a bustle, flurry ছবাহুবি, ধুমধাম,

লবাহপৰা, বহু-বহু, উত্থানপতন। —*v. i.* to be in  
bustle পোলাপান হ. ছবাহুবি হ. **Making too  
much fuss**—অনৰ্বক ধুমধাম কৰি তেবুহাতি; to  
make oneself busy with trifles as impor-  
tant যিহা কথাত বিতৰ্কটাই কৰ।

**Fustian** (ফাষ্টিয়ান) *n.* a kind of coarse cotton  
fabric কপাহ বা লণ সূতাৰ ঢৰীয়া কাপোৰ; a  
pompous style, bombast লক্ষৰ আৱহৰ;  
দীঘল ভাঙৰ কথা। —*adj.* ঢৰীয়া, ওকাইনাং লক্ষ  
সংযুক্ত।

**Fustigation** (ফাষ্টিগেশ্যন) *n.* a beating with a  
stick বেতাবাত। **Fustigate** *v. t.* to beat  
with a stick সোঁকাৰে কোবা।

**Fusty** (ফাষ্টি) *adj.* ill smelling ডেকুৰা গোছৰ,  
টেঙা টেঙা গোছোৱা। **Fusted** *adj.* mouldy  
ডেকুৰা।

**Futile** (ফিউ-টিল) *adj.* useless, trifling অনৰ্বক,  
ফুচকাচ, অসাৰ, অকাষিলা।

**Futility** (ফিউ-টিলিটি) *n.* uselessness অনৰ্বকতা,  
নিষ্ফলতা।

**Future** (ফিউচাৰ) *adj.* that is to come  
ভবিষ্যৎ, আগলৈ হব লগা **Futurity** (ফিউ-  
চিৰি ইটি) *n.* time to come ভবিষ্যৎ কাল বা  
সময়; an event yet to come ভবিষ্যৎ ঘটনা।

**Fuzz** (ফাচ্) *v. i.* to fly off in small particles  
নিচেই অকণ অকণকৈ উড়ি যা। —*n.* fine light  
particles নিচেই পাতল সূক্ষ বস্তু, ধূলিকণাৰ দৰে  
সৰু বস্তু।

**Fy** (ফাই) *interj.* হিঃ। বিক্। see **Fie**.

**Fylfot** (ফিলফট) হস্তিকা।

**G**

the 7th letter of the English alphabet,  
ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ সপ্তম আখৰ।

**Gab** (গেব্) *n.* idle talk বক্বকনি, বলকনি।

**Gift** of the gab—a talent for talking  
বাকপটুতা। —*v. i.* to prate চেলবেলা, বিহাই  
বক্বকা।

**Gabble** (গেবল্) *v. i.* to chatter, to cackle  
like geese কেক্কেকা, বলবলা।

**Gabardine** (গেবাৰ্ডিন্) *n.* a loose upper  
garment একবকম দীঘল চোলা।

**Gabion** (গে'বিয়ন্) *n.* a wicker basket filled  
with earth used for shelter while digging

trenches গড়খাটৈৰ শাঁনোতে লজ্জাপৰা বন্ধা পাবৰ কাৰণে ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ ঘৰা।

**Gable** (গেবল্) the triangular part of an exterior wall of building কোনো ঘৰৰ একাধে আগবঢ়াই দিয়া তিনিচুকীয়া ভাগ।

**Gaby** (গেৰী) *n.* a simpleton ডেৰা, অঁকৰা।

**Gad** (গেড্) *n.* a wedge, a pointed bar of steel লোহা বা তীখাৰ হোচেং। —*v. i.* to wander or straggle মিছাই টলো টলোঁকৈ ফুৰ, অকাই পকাই ফুৰ; to straggle in growth গঁজি সিচৰিতই পৰ। **Gad about**—মিছাই বা-বলাই ফুৰা লোক।

**Gadfly** (গেড্-ফ্লাই) *n.* a fly that stings cattle ডাঁহ, কটা মাখি।

**Gaelic** (গেলিক্) *adj.* pertaining to the Gaels ছট্লেণ্ডবাসী সম্বন্ধীয়।

**Gaff** (গেফ্) *n.* a hook used for landing large fish কোল, ভাঙৰ মাছ টানি অনা বশী।

**Gaffer** (গেফাৰ্) *n.* a word of respect applied to an old man সমানসূচক সহোদন শব্দ (যেনে ককা! আপ!)।

**Gag** (গেগ্) *v. t.* to stop the mouth মুখত সোপাদি ধৰ; to silence মুখ বন্ধ কৰ, নিমাতকৈ ধৰ। —*n.* something thrust into the mouth মুখৰ সোপা, মুখবন্ধ। **Gagging Act**—ছাপাখানাৰ স্বাধীনতা গুচুৱা আইন।

**Gage** (গে'জ) *n.* a pledge বন্ধক, আৰি। —*v. t.* to stake, to wager বন্ধক দে, জামিন বাধ, আৰি বান্ধ।

**Gaggle** (গেগল্) *n.* a flock of geese or of women বাজহাঁহ বা মাইকী মানুহৰ জাক। —*v. t.* to cackle কেঙ্কেকা।

**Gag-tooth** (গেগ্-টুথ) *n.* a projecting tooth উজলা দাঁত। **Gag-toothed**—উজলাদাঁতীয়।

**Gaiety** (গে'ইটি) *n.* merriment হৰ্ষ, উল্লাস, বসিকতা, জাকজমক।

**Gaily** (গে'লি) *adv.* merrily আনন্দেৰে, হৰ্ষপূৰ্বক। —*adj.* gaysome আনন্দিত।

**Gain** (গে'ন) *n.* profit, advantage লাভ, উপাৰ্জন, প্ৰাপ্তি, উপকাৰ। —*v. t.* to obtain, to earn পা, লাভ পা, উপাৰ্জন কৰ, ঘনকা কৰ। **To gain a suit**—মোকদ্দমা জিক। **To gain upon**—to

overtake gradually ক্ৰমে আগবাঢ়। **Gain ground**—to advance, to obtain an advance অগ্ৰসৰ হ, জিক। **Gain over**—সম্পদ কৰ, কাৰো ফলিয়া কৰ। **Gainful adj.** lucrative, profitable লাভজনক।

**Gainings** (গে'নিং) *n.* (*pl.*) earnings লভা বস্তু, প্ৰাপ্তি।

**Gainsay** (গে'শ-চে') *v. t.* to contradict, to deny অস্বীকাৰ কৰ, প্ৰতিবাদ কৰ, নুন কৰ, নহয় বোল, মিছা মাত। **Gainsaying n.** opposition প্ৰতিবাদ, আপত্তি।

**Gairish** see Garish.

**Gait** (গেট্) *n.* manner of walking, pace চলন, খোজ কঢ়াৰ ঠেঙ, বুলন।

**Gaiter** (গেট'ৰ) *n.* a covering of cloth for the ankle fitting down upon the shoe জোতাৰ ওপৰত লগোৱা ভৰিৰ সৰু গাঁঠি ঢাকনী।

**Gala** (গে'ল-এ) *n.* festivity উৎসৱ, জাকজমক।

**Gala-day** মহোৎসৱ। **Gala-dress n.** সামৰণ পোচাক।

**Galactometer** (গেলেক্টোমিটাৰ) *n.* an instrument for examining milk গাখীৰ পৰীক্ষা কৰা যন্ত্ৰ।

**Galaxy** (গেলেক্টি) *n.* the milky-way হাঁতীপতি; any splendid assemblage জাকজমক লোকৰ সভা, জকমকীয়া সভা।

**Gale** (গে'ল) a strong wind ধুমুহা বতাহ, বতাহ।

**Galbanum** (গে'ল-বেনাম) *n.* white resinous juice which exudes from certain pine trees কোনো সৰল গছৰ পৰা ওলোৱা তৈল।

**Galimatias** (গলি-মেটিয়াচ্) *n.* লেবলেবোৱা, মূৰ্খশিলি।

**Galingale** (গোলিং-গ'ল্) *n.* an aromatic root এবিধ সুগন্ধি গছৰ শিপা।

**Gall** (গল্) *n.* bile, bitterness পিত্ত, তিতা গুণ; malignity বিৰেষ। **Gall-bladder**—a reservoir for the bile পিত্ত, পিত্তকোষ।

**Gall** (গল্) *n.* an excrescence on the oak tree এবিধ কাঠৰ পৰা ওলোৱা টেমুনা। —*v. t.* to hurt the skin by rubbing ইটি আমদেদেৰা ধুৱা; to annoy, to enrage বিৰক্তিকৰ, ধং

ভোল। **Galling** *adj.* irritating বিবিক্তজনক।  
**In the gall of bitterness**=দুঃখৰ প্ৰতি বৈৰ-  
 ভাৱ।

**Gallant** (গেলেন্ট) *adj.* brave সাহসী, প্ৰতাপী;  
 attentive to ladies প্ৰেমানুৰাগী। —*n.* a gay  
 dashing person বসিক, বসিকা, বীৰপুৰুষ; a  
 suitor প্ৰেমানুৰাগী লোক। **Gallantly** *adv.*  
 bravely সাহসেৰে।

**Gallantry** (গেলেন্-ট্ৰী) *n.* bravery সাহস, বীৰত্ব;  
 amorous devotion to a lady প্ৰেমালক্তি।

**Galleon** (গেলিয়ন) *n.* a large Spanish vessel  
 স্পেইন দেশীয় ডাঙৰ জাহাজ।

**Gallery** (গেল-আৰ-ই) *n.* a balcony surround-  
 ed by rails বাৰাণ্ডা; a long passage পকী  
 ঘৰৰ ভিতৰৰ দীঘলী বাট; the upper floor  
 of seats in a theatre or church গিৰ্জা বা  
 ডাঙৰ ঘৰৰ ভিতৰে থাকাকাকৈ পতা ওখ আসন,  
 ওপৰ থাকৰ আসন; a room in an exhibition  
 hall শিল্প প্ৰদৰ্শনী কোঠা। **Play to the gallery**  
 =নিজেই চহা মানুহ বিলাকেও শলগাকৈ অভিনয়  
 কৰ।

**Galley** (গেলী) *n.* a long flat built vessel এবিধ  
 সৰু একমুহলা জাহাজ বা নাও, চৰা-নাও; a  
 kitchen of a ship জাহাজত ভাতৰকাঠাঠাই; a  
 frame in which the compositor places  
 the type ছাপাখানাত আখৰ জোড়াই থোৱা-  
 ফলি। **Galley-slave**=one condemned to  
 work at the oar of a galley চৰা নাওত বঠা।  
 মাৰিবলৈ লগোৱা বন্দী।

**Gallic** (গেলিক্) *adj.* pertaining to France  
 ফৰাচী দেশীয়।

**Gallicism** (গেলিচিজম্) *n.* the use in English  
 of a French idiom ফৰাচী দেশীয় কথাৰ  
 ব্যৱহাৰ, ফৰাচী লৱজ।

**Gallinaceous** (গেলিনেছাচ) *adj.* pertaining to  
 the order of domestic fowl কুকুৰা জাতীয়।

**Gallipot** (গেলিপট্) *n.* a small glazed pot for  
 keeping medicine দৰৱ খোৱা চকুচকীয়া টেমা।

**Gallon** (গেলন) *n.* a measure of capacity=4  
 quarts চাবে তিনি সেৰ পৰিমাণ।

**Galloon** (গেলুন) *n.* a kind of lace একবকম  
 ফিটা।

**Gallop** (গেলপ্) *v. i.* to move by leaps as  
 horse চাপ-কটী খোজত বা, লৰি যা। —*n.* a leap-  
 ing movement of horse চাব কটা খোজ।

**Galloping** *adj.* advancing rapidly ক্ৰমে আগ  
 বাঢ়, ক্ৰমে বেছি হ (যেনে বেমাৰ)।

**Galloway** (গেল-ওৱে) *n.* a small strong horse  
 এবিধ টাট্টু ঘোঁৰা।

**Gallows** (গেল-অচ) *n.* a wooden frame for the  
 execution of criminals ফাঁচী-কাঠ। (It is  
 a plural noun but used as singular)।

**Galosh, Galosche** (গেলছ) *n.* an overshoe  
 জোতাৰ ওপৰত পিছি লোৱা পাতল ছালৰ জোতা  
 যাতে বৰষুণৰ বতৰত মূল জোতাঘোৰ নষ্ট নহয়;  
 a piece of leather running round the  
 lower part of a boot or shoe above the  
 sole জোতাৰ তল অংশৰ চাৰিওপিনে থকা চামৰাৰ  
 ঘেৰ।

**Galumph** (গেলাফ্) *v. i.* to go boundingly  
 in triumph (gallop+triumph) বিজয়মানত  
 উকলীকৃত হৈ আগ মাৰি মাৰি নাচ।

**Galvanism** (গেল-ভে-নি-জম্) *n.* a branch of the  
 science of chemical electricity বিজুলী শক্তি  
 বিষয়ক বিদ্যা।

**Galvanic** (গেলভেনিক্) *adj.* pertaining to  
 galvanism বিজুলী শক্তি সকালক।

**Galvanise** (গেলভেনাইজ্) *v. t.* to subject to the  
 action of a galvanic current বিজুলী শক্তি  
 সকালন কৰ; to restore vitality upon শক্তি-  
 মত্ত কৰ। **Galvanised iron**=হামৰে নধৰিবলৈ  
 দস্তাবে লেও দিয়া লো।

**Gambit** (গেম্বিট্) *n.* an opening with an  
 offer of a sacrifice to gain an advantage  
 in chess দৰাখেলাত খেলাৰ আৰম্ভণিতে কিবা  
 সুবিধা লাভৰ অৰ্থে প্ৰতিপক্ষক নিজৰ গুটি মাৰিবলৈ  
 দিয়া হল।

**Gamble** (গেম্বল্) *v. i.* to play for money in  
 games of chance জুৰাখেলা। —*v. t.* to squan-  
 der away অপব্যয় কৰি নাশ কৰ। **Gambler**  
*n.* one who gambles জুৱাৰী। **Gambling-**  
**house**=জুৰাখেলা ঘৰ।

**Gambo** (গেম্-ব'জ্) *n.* a yellow gum resin

used as a pigment এবিধ হালধীয়া বস্ত্র গছৰ এঠা।

**Gambol** (গেম্বল্) *v. i.* to leap and skip ডেঙদি নাচ। (*pr. p.* **Gambolling**) —*n.* a skipping ডেঙদি নাচন।

**Gambrel** (গেম্ব্ৰল্) *n.* the bend of a horse's hind leg ঘোঁৰাৰ পাচ ঠেঙৰ কুজ।

**Game** (গেম্) *n.* a sport of any kind খেল, বং-ধেমালী; jest মজ্জা; an artifice or trick ফাঁকটি; any object of desire কোনো হেঁপাহৰ বস্তু; the spoil of the chase চিকাৰ, চিকাৰ কৰা জন্তু। —*v. i.* to gamble জুৰাখেলা।

**Game-bag** চিকাৰ কৰা জন্তু ভৰোৱা যোনা, একে সময়তে চিকাৰ কৰি অনা জন্তুবিলাক। **Big game** = চিকাৰৰ ডাঙৰ জন্তু। **Game cock** *n.* a cock trained to fight যুঁজৰ কুকুৰা। **Game keeper** = চিকাৰ বন্ধক। **Game laws** *n.* (*pl.*) laws relating to the protection of game চিকাৰ-বিষয়ক আইন। **The game is up** = the scheme has failed চেফ্টা বিফল হ'ল।

**Gamesome** (গেম্-চাম্) *adj.* playful খেমেলায়া।

**Gamester** (গেম্-ষ্টাৰ) *n.* a gambler জুৱাৰী।

**Gamma** = গ্ৰীক বৰ্ণমালাৰ তৃতীয় আক্ষৰ।

**Gammer** (গেমাৰ্) *n.* an old women বুঢ়ী-আই।

**Gammon** (গেমন্) *n.* the preserved thigh of a hog লোণ দি শুকাই থোৱা গাহৰিৰ ঠেং। —*v. t.* to impose upon ছল কৰ, ফাঁকি দে।

**Gamut** (গেমট্) *n.* the musical scale বাস্ত যন্ত্ৰ শিক্ষা প্ৰণালীৰ সা, বে, গা, মা আদি পাঠ, স্বৰগ্ৰাম।

**Gander** (গেণ্ডাৰ্) *n.* the male of the goose মতা বাজহাঁহ; a simpleton ডেবা মানুহ।

**Gang** (গেং) *n.* a band দল; a number of labourers working together একেলগে কাম কৰা কুলিৰ দল; a set of tools used for a work কাম কৰা সজুলী। **A gang of robbers** = ডকাইতৰ দল।

**Ganglion** (গেংগ্লিয়ন্) *n.* tumour on a tendon মেৰুণ, টেয়ুনা।

**Gangrene** (গেংগ্ৰিন্) *n.* loss of vitality in some part of the body নিসাব অৱস্থা, গেলা অৱস্থা, পচন। —*v. i.* to become putrid পচি

যা। **Gangreous** *adj.* mortified গেলা, গলিত।

**Gangway** (গেং-ওৱে) *n.* a narrow passage to go into or out of any place অহা যোৱা কৰা দীঘলী বাট, জাহাজৰ মাজৰ বাট।

**Ganister** কয়লাত থকা শিলগুটি।

**Gantlet** (গেণ্ট্-লেট্) *n.* a kind of punishment দোষীক হুশাৰী মানুহৰ মাজেদি লৈ গৈ প্ৰত্যেক মানুহৰ দ্বাৰাই যবোৱা শাস্তি। **Run the gantlet** — to subject to unpleasant treatment শাস্তি পা, সেকা পা।

**Gaol** (জেল্) see **Jail**.

**Gap** (গেপ্) *n.* a cleft, an opening ফাট, বিচ্ছা, সুৰঙ্গ; any breach of continuity ব্যাঘাত, খালি ঠাই (as fill up the gaps in the letter. 'There was a gap in his service'). **Gap-toothed** = সোলা, সেলেকা দাঁত। **Stand in the gap** = to stand in active defence বিপক্ষ হৈ থিয় হ। **To Stop gap** = to repair a defect দোষ শুধৰা।

**Gape** (গেপ্) *v. i.* to open the mouth wide মুখ মেল, আঁকৰ; to yawn হামিয়া; to stare with open mouth মুখ মেলি তথা লাগি চাই থাক। —*n.* act of gaping মুখ মেলন। **Gaping** *adj.* ভেৰুয়া লগা, মুখ মেলা।

**Garage** (গেৰে'জ্) *n.* a place for keeping motor-cars মটৰ-কাৰ ৰখা আলগতীয়া ঘৰ।

**Garb** (গাৰ্ব্) *n.* fashion of dress সাজ-পিন্ধাৰ গঢ়গতি; external appearance বাহিৰা আকৃতি; dress সাজ, পোচাক, বেশ।

**Garbage** (গাৰ্বজ্) *n.* offal, refuse ছাল, বাকলি, নাড়ী, ভুক আদি অকামিলা ভাগ, ব্যৱহাৰৰ অযোগ্য বস্তু।

**Garble** (গাৰ্বল্) *v. t.* to select or suppress something for a purpose নিজৰ মতলব সিদ্ধিৰ নিমিত্তে বাছি ল, গোপন কৰ; to corrupt or falsify বিকৃতি কৰ, অঁচ কৰ।

**Garcon** ফৰাচী হটেলত থকা লগুৱা।

**Garden** (গাৰ্ডেন্) *n.* a place for the cultivation of plants etc. বাৰী, বাগিচা, উদ্যান।

**Garden party** = a party held in a garden মুকলিত পড়া জলপনীয়া সভা, জলপনীয়া উদ্যান



সভা। **Gave a garden party** = এটা উদ্যান সভা পাতিছিল।

**Gardener** (গাৰ্ডনাৰ্) *n.* one who tills a garden বাৰী চোৱা, মালী।

**Gardening** (গাৰ্ডেনিং) *n.* act of cultivating gardens বাৰী পতা বা বাগিছা কৰা কাম।

**Garfish** (গাৰ্ফিছ) *n.* ককিলা মাছ।

**Gargle** (গাৰ্গল্) *v. t.* to wash the throat মুখত পানী লৈ কুলকুলা। — *n.* a preparation for washing the throat মুখত লৈ কুলকুলা দৰব।

**Gargoyle** (গাৰ্গইল্) *n.* জন্তৰ মুখাকৃতি পানী নলাৰ মুখ।

**Garish, Gairish** (গেৰিচ্) *adj.* gaudy জঙ্-মকীয়া।

**Garland** (গাৰ্লেন্ড) *n.* a wreath of flowers or leaves পাত বা ফুলৰ মালা। — *v. t.* to deck with a garland মালা পিন্ধা।

**Garlic** (গাৰ্লিক্) *n.* a vegetable plant having a pungent taste and strong smell নহক।

**Garment** (গাৰ্মেণ্ট) *n.* any article of clothing পিন্ধা কাপোৰ, সাজ, পোচাক।

**Garner** (গাৰ্ণাৰ্) *n.* a granary ভঁড়াল। — *v. t.* to store as in a garner ভঁৰালত সঁচি থ।

**Garnet** (গাৰ্ণেট্) *n.* precious stone of red colour এবিধ ডালিমা বাথৰ।

**Garnish** (গাৰ্ণিচ্) *v. t.* to adorn, to furnish অলঙ্কৃত কৰ, সুশোভিত কৰ, সজা। **Garnishment, Garniture** *n.* apparel, ornament অলঙ্কাৰ, শোভনীয় বস্তু। পিন্ধনত জেউতি চৰোৱা।

**Garret** (গেৰেট্) *n.* a room next the roof of a house পকীঘৰৰ নিচেই ওপৰৰ কোঠা। — *v. t.* পকীঘৰৰ ইটাৰ মাজত শিলঙট বা কঙ্কৰ খজা।

**Garreteer** (গেৰিটিয়েৰ্) *n.* one who lives in a garret ওপৰ তালৰ কোঠাত থকা লোক; a poor author দুখীয়া গ্ৰন্থকাৰ।

**Garrison** (গেৰিজন) *n.* a body of troops in a fort দুৰ্গবন্ধক সৈন্যৰ দল; a fortified place গড়, দুৰ্গ। — *v. t.* to furnish a fortress with troops সৈন্তেৰে দুৰ্গ বেহীন কৰ, দুৰ্গত সৈন্ত স্থাপন কৰ।

**Garrotte, Garotte** (গে-ৰেট্) *n.* a Spanish mode of strangling criminals টেটুত চেপাদি বধ কৰা শাস্তি। — *v. t.* to strangle by tightening brass collar টেটু চেপি মাৰ।

**Garrulous** (গেৰিউলাচ্) *adj.* talkative কথাবাহী, বৰ কথকী। **Garrulosity** *n.* talkativeness সবহকৈ কথা কোৱা অভ্যাস, বহুভাষিতা। **Garrulity** *n.* loquacity বহুভাষিতা।

**Garter** (গাৰ্টাৰ) *n.* a band to tie the stocking to the legs মোজা বন্ধা খাৰুৱা; the badge of the highest order of Knighthood ইংলণ্ডৰ সন্মানসূচক বোৰচিহ্ন। (called the Order of the Garter).

**Gas** (গেচ্) *n.* a vaporous substance ভাপ গেচ। **Gas light** = গেচৰ পোহৰ।

**Gasalier** (গেচেলিয়েৰ্) *n.* a metal frame with branches for gas burners গেচৰ ঢাকি লগোৱা কাৰ ফানুচ্।

**Gaseous** (গে'চিয়চ্) *adj.* in the form of gas ভাপময়, গেচৰ নিচিনা।

**Gasconade** (গেচ্-ক-নেড্) *n.* boasting talk ওফাইদাং কথা, দস্তালি।

**Gash** (গেচ্) *v. t.* to make deep cut into flesh দকৈ কাটি ঘা কৰ, ঘপিয়া। — *n.* a deep cut দকৈ কটা ঘা।

**Gasometer** (গেচ্-অ-মিটাৰ্) *n.* an instrument for measuring gas, a reservoir for gas গেচ্ মাপ-যন্ত্ৰ, গেচ্ ৰখা ঠাই।

**Gasp** (গেস্প্) *v. i.* to gape in order to catch breath সেহা, মুখ মেলি সা সা কৰি উশাহ ল, ফোঁপা; to desire eagerly বৰকৈ খাউতি কৰ। — *n.* effort to catch breath হেফনি, ফোঁপনি, দীৰ্ঘশ্বাস, মুখেৰে কাপ কাপ কৰণ। **Gasping** *adj.* convulsive ফলিয়াই ধৰা। **The last gasp** = শেষদশা, শেষ অৱস্থা।

**Gastric** (গেষ্টিক্) *adj.* belonging to the stomach পাকস্থলী সম্বন্ধীয়, পেটৰ ভিতৰৰ।

**Gastronome** (গেষ্ট্-ন'ম্) *n.* an epicure মুখ ভুলুৱা, ভোজন লোভী।

**Gastronomy** (গেষ্ট্-ন'মী), **Gastrology** *n.* the art or science of good eating সুখান্ধ বন্ধন

কৌশল। **Gastrotomy** *n.* act of cutting open the belly পেটকলা কাৰ্য্য।

**Gate** (গেট্) *n.* a passage into a city or any large building পত্ৰি; an entrance ঘৰৰ পৰা ওলোৱা সোমোৱা বাট; a large door in the entrance into an enclosure পদূলিৰ মূৰৰ দুৱাৰ বা জপনা। **Gate keeper, Gate man** = one who is in charge of a gate দ্বাৰপাল, দুৱৰী, দাৰোৱান। **Gate-house** = বাট চ'ৰা। **Gate-way** = the way through a gate, any entrance দুৱাৰমুখা, পদূলি।

**Gather** (গেডাৰ) *v. t.* to collect সংগ্ৰহ কৰ, গোটা, চপা, বোটল; to plait, as in sewing কোচতুৱা; to infer জানিব পাৰ, বুজ। — *v. i.* to assemble লগ লাগ, একত্ৰিত হ; to increase বৃদ্ধি হ; to suppurate পক, ধৰ। **Gather ground** = to gain ground চল পা, আগবাঢ়। **Gather oneself together** = প্ৰাণটাকি চেঁচী কৰ; to collect all one's powers. **Gathering** *n.* a crowd, an assembly সমাজ, সভা, জন-সমাগম; a tumour টেমুনা।

**Gaudery** (গডেৰী) *n.* finery অলঙ্কাৰাদি, ধুনপেচ।

**Gaudily** *adv.* with much show ধুনপেচ কৰি, জাকজমককৈ।

**Gaudy** (গডি) *adj.* showy বমকজমক, জক্ৰমকীয়া; gay সুবেশী, হৰ্ষযুক্ত। — *n.* a university festival ইংলণ্ডীয় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উৎসৱ।

**Gauge, Gage** (গেজ) *n.* a standard of measure পৰিমাণ; estimate জোখ। — *v. t.* to measure পৰিমাণ কৰ, জোখ কৰ; to estimate টকা কৰ। **Standard gauge** = বেলৰ আলিৰ বহল পৰিমাণ = কমবেচি ৫৬ ১/২ ইঞ্চি।

**Gauger** (গে'জাৰ) *n.* one whose business is to measure the contents of casks পিপাৰ ভিতৰত থকা মদ পৰিমাণ কাৰক। **Gauging rod** *n.* পিপাৰ মদ জোখা মাৰি।

**Gaul** (গেল) *n.* ancient name of France ফ্ৰান্স দেশৰ পুৰণি নাম।

**Gaunt** (গান্ট্) *adj.* thin, lean স্কীণ, চেৰেলা।

**Gauntlet** (গান্ট্-লেট্) *n.* the iron glove of armour হাতত পিন্ধা লোৰ জাবৰ। **Throw**

**down the gauntlet** = to give a challenge যুজিবলৈ ফেৰ পাত; যুজলৈ আহ্বান কৰ। **Take up the gauntlet** = to accept a challenge যুজ কৰিবলৈ স্বীকাৰ পা।

**Gauze** (গজ্) *n.* a thin silk or linen মিহি সূতা।

**Gavel** (গেড'ল্) *n.* an auctioneer's or chair-man's hammer নিলামদাৰৰ নাইবা সভাপতিৰ হাতত থকা অকণমান হাতুৰী; tribute or rent কৰ বা খাজনা; a quantity of corn cut and ready to be made into a sheaf ভাঙবি বান্ধিব পৰাকৈ কাটি ৰখা শইচ।

**Gawk** (গাক) *n.* an awkward or bashful person লাজকুৰীয়া নাইবা মেহেঙামুৰীয়া মানুহ; a fool মূৰ্খ।

**Gay** (গে') *adj.* lively, cheerful, showy হুট, বজ্জিয়াল, সুবেশী; dissipated নিধক।

**Gaze** (গে'জ) *v. i.* to look fixedly একে ঠাৰে চা, তথা লাগি চা। — *n.* a fixed look স্থিৰ দৃষ্টি, দৃষ্টিপাত। **Gazer** *n.* যি একেঠাৰে চাই থাকে, নিৰীক্ষককাৰী।

**Gazelle** (গেজেল) *n.* a kind of antelope with graceful movement and soft eyes এবিধ চপল গতিৰ কোমল-চকুৱা হৰিণা পহ।

**Gazette** (গে'জেট্) *n.* an official newspaper গেজেট, চৰকাৰী বাতৰি কাকত, সূচনাপত্ৰ। — *v. t.* to publish in gazette গেজেটত প্ৰকাশ কৰ।

**Gazetteer** (গেজেটিয়েৰ) *n.* a geographical description কোনো দেশৰ বৃত্তান্ত থকা কিতাপ।

**Gazogene** (গেজজিন্) *n.* an apparatus for making aerated waters তোড়া-লেমনেড প্ৰভৃতি তৈয়াৰ কৰা যন্ত্ৰ।

**Gear** (গিয়েৰ্) *n.* apparatus, harness, tackle সঁজুলি, ঘোঁৰাৰ সাজ আচৰাব, সবজাম, ডোল-ফহট; connection by means of wheels ঘূৰাব পকাৰৰ নিমিত্তে দাঁতবিলগা চকৰি সংযোগ। **Gearing** *n.* harness ঘোঁৰাৰ সাজ; implements সঁজুলি। **Out of gear** = unprepared প্ৰস্তুত নথকা, অসংলগ্ন; not in running order, not working অচল। — *v. t.* to put in gear ইঞ্জিন চলাবলৈ দাঁতৰি খুওৱা চকৰি লগা। **To gear the machine** = ইঞ্জিন চলা।

**Gee** (জী) *v. i.* go on যোঁৰা গেলোৱা মাত  
যেনে, বা !

**Gee** (জী) *v. i.* (up) = to proceed faster অক  
বেগাই যা।

**Geese** (গীজ) *pl.* of Goose.

**Gelatine** (জিলেটিন) *n.* an animal substance  
soluble in boiling water জন্তুৰছাল আদিৰ  
পৰা কৰা এবিধ লেডকেডীয়া বস্তু।

**Gelatinous** (জিলেটিনাচ্) *adj.* of the nature of  
gelatine লেডকেডীয়া, বীজলুৱা।

**Gelation** (জিলেশন) *n.* solidification by cooling  
তপত বস্তু ঠোঁট হলে গোট মৰা প্ৰক্ৰিয়া।

**Geist** (জিষ্ট) *n.* বুধিয়ে ধৰা।

**Geld** (গে'ল্ড) *v. t.* to castrate, to emasculate  
খাহী কৰ, কণীকাট, বহু।

**Gelder, Gelding** (গে'ল্ডাৰ, গে'ল্ডিং) *n.* act of  
castrating, a castrated horse খাহী কৰণ,  
খাহী হোঁৱা।

**Gelid** (জেলিড) *adj.* very cold দেহদেৱীয়া,  
ঠোঁট।

**Gem** (জে'ম) *n.* any precious stone বহু, মণি-  
মুক্তা; anything extremely valuable বহুমূলীয়া  
বস্তু। — *v. t.* to adorn with gems মণি-মুক্তা  
লগাই সুশোভিত কৰ। **Gemmy** *adj.*

**Geminate** (জেমিনেট) *adj.* (bot.) in pairs  
য'জীয়া (যেনে গছৰ গুটি)। — *tion n.* a doubling  
দোহৰা কথা বা শব্দ।

**Gemini** (জে'মিনি) *n.* (pl.) the Twins  
Castor and Pollux, the third sign of Zodiac  
নক্ষত্ৰ বিশেষ, মিথুন ৰাশি।

**Gemination** (জে'মেছন) *n.* the time or the  
form of budding in plants গছে কলি মেলা  
সময় বা কলি পেলোৱা কাৰ্য্য, ফুলৰ সময়।

**Gendarme** (জা'ৰ্ভাৰ্ম) *n.* one of the corps of  
military police এক শ্ৰেণীৰ চিপাহী, অস্ত্ৰধাৰী  
শান্তিবাহক।

**Gender** (জেণ্ডাৰ) *n.* sex, male or female  
লিঙ্গ; the distinction of nouns according  
to sex লিঙ্গ প্ৰকৰণ। (L. *genus* = a kind).

**Genealogy** (জেনিয়লজী) *n.* history of descent,  
lineage বংশাবলী। **Genealogical** *adj.* per-  
taining to genealogy বংশাবলী সম্বন্ধীয়।

**Genealogist** *n.* one who studies or traces  
genealogies কুলশাৰ্চাৰ্য্য, বংশজ্ঞ।

**General** (জেনাৰেল) relating to a genus  
or whole class সাধাৰণ, সকলোতে খট্টা;  
common, prevalent প্ৰচলিত। — *n.* a military  
officer who commands a body of men  
সেনাপতি। **General principal** = সাধাৰণ নিয়ম,  
সকলোতে খট্টাৰ পৰা নিয়ম। **Generally** *adv.*  
in most cases, on the whole সাধাৰণতঃ,  
সচৰাচৰ, মুঠতে। **In general** = mostly প্ৰায় সবহ  
ভাগেই।

**Generale** (জেনেৰেলি) (pl.) Generalia *n.*  
general principles সাধাৰণ বিধি বা নিয়ম।

**Generalise** (জেনেৰেলাইজ) *v. t.* to arrange  
under general head সাধাৰণ শ্ৰেণীভুক্ত কৰ,  
বহুতত খট্টাই বিবৃত কৰ; to infer the nature  
of a class from one instance হুঁটা এটাৰ  
অৱস্থাৰ পৰা সেই শ্ৰেণীৰ সকলো বিলাকৰ গুণ ভাৰ  
ইত্যাদি অনুমান কৰ। **Generalisation n.**

**Generality** (জেনাৰেলিটি) *n.* the greater part  
অধিকাংশ, প্ৰায় সকলো, বেছিভাগ।

**Generalissimo** (জেনাৰেল-ইচ্-ই-ম) *n.* com-  
mander-in-chief সৰ্ব্বপ্ৰধান সেনাপতি।

**Generate** (জেনাৰ-এট) *v. t.* to produce, to  
beget, to originate জন্মা, ওপজা, উৎপন্ন কৰ।

**Generation** (জেনাৰেশন্) *n.* producing উৎপত্তি,  
উৎপাদন, জন্ম দিয়া কাৰ্য্য; the people of the  
same age or period, offspring, progeny  
পুত্ৰ, বংশ, কুল, সন্তানসন্ততি। (pl.) genea-  
logy বংশাবলী।

**Generative** *adj.* having the power of gene-  
rating জন্মদায়ক, উৎপাদক।

**Generator** *n.* begetter জন্মদাতা, উৎপাদক।

**Generic** (জেনেৰিক্) *adj.* pertaining to a  
genus, of a general nature জাতি বিষয়ক,  
জাতিগত, সাধাৰণ ভাৱৰ। also **Generic**.

**Generosity** (জেনাৰচিটি) *n.* nobleness, libera-  
lity of nature দানশীলতা, পৰোপকাৰিতা।

**Generous** (জেনাৰচ) *adj.* liberal, bountiful,  
of a noble nature উদাৰ, দয়ালু, দাতা, সদাশয়,  
পৰোপকাৰী।

**Generously** *adj.* liberally উদাৰভাৱে।

**Genesis** (জেনেচিচ্) *n.* the first book of the Bible containing an account of the creation বাইবেলৰ প্ৰথম গ্ৰন্থ; creation সৃষ্টিতত্ত্ব। (*pl.* Geneses).

**Genetic** (জিনিটিক) *adj.* concerning origin জন্ম বিষয়ক। (*pl.*) the study of heridity, and the art of breeding জন্ম গুণ বিজ্ঞান।

**Genetrix, Genitrix,** (জেনিট্ৰিক্) *n.* a female parent জনয়িত্ৰী, জননী। **Genetor** (জেনিটৰ) *n.* a father, progenitor পিতা, জন্মদাতা।

**Geneva** (জেনিভা) *n.* a spirit distilled from grain একৰকম চেৰাপ। **Geneva cross** = a red cross on white ground displayed in war for the protection of persons employed in hospitals যুদ্ধত বেগী চিকিৎসাত থকা লোকসকলৰ বক্ষাৰ্থে দেখুওৱা ধ্বজা।

**Genial** (জিনিয়েল) *adj.* cheerful, healthful, kindly গাভুৰুৱা, স্বাস্থ্যকৰ, আনন্দদায়ক, মৰমিয়াল; pertaining to a generation জনন বিষয়ক। **Geniality** *n.* cheerfulness প্ৰফুল্লতা।

**Genially** *adv.*

**Geniculate** (জেনিকিউলেট) *adj.* bent as a tree ঠাইতে বেকা হৈ যোৱা; jointed গাঁঠি ধৰা, পোষা মেল।

**Genital** (জেনিটেল) *adj.* pertaining to generation জনন বিষয়ক, উৎপাদনক্ষম। (*pl.*) the external organs of generation জননকাৰী অঙ্গবিলাক, সম্ভাবনোৎপাদিকা অঙ্গ, জননেন্দ্ৰিয়।

**Genitive** (জেনিটিভ্) *adj.* in Grammar the possessive case ব্যাকৰণৰ সম্বন্ধ কাৰক বুজোৱা।

**Geniture** (জেনিটৰ্) *n.* birth জন্ম।

**Genius** (জিনিয়াচ্) *n.* the special inborn faculty, special taste or disposition of any individual স্বাভাবিক প্ৰকৃতি, ক্ষমতা বা গুণ, প্ৰতিভা; a person having some special inborn faculty অসাধাৰণ প্ৰতিভাশালী লোক; a good or evil spirit presiding over a man's destiny দৈব, ভালবেয়া কৰিব পৰা দেৱতা। **Genius loci** (জিনিয়চ্ লচি) *n.* the presiding deity of a place স্থল দেৱতা।

[*pl.* **Genii** (জিনিয়াই) আৰু **Geniuses** (জিনিয়চেজ্)]।

**Genocide** (জেন'চাইন্) জাতিহত্যা, জাতি একোটাৰ অস্তিত্ব নাইকিয়া কৰা।

**Genteel** (জেন্'টিল্) *adj.* well-bred, polished in manners সুসভা, ভদ্র, শিষ্ট, স্থিৰ, জুৰ।

**Genteelly** *adv.*

**Gentile** (জেন্'টাইল্) *n.* any one not a Jew ইহুদী ভিন্ন আন লোক। —*adj.* belonging to any nation but the Jews ইহুদীৰ বাহে আন কোনো জাতিৰ।

**Gentility** (জেন্'টিলিটি) *n.* good birth, politeness of manners ভদ্রতা, সভ্যতা, ভাল মানুহৰ ব্যৱহাৰ, নম্ৰগুণ।

**Gentle** (জেন্'টল্) *adj.* well born, mild and refined, amiable ভদ্র, নম্ৰ, শান্ত, স্থিৰ, জুৰ; moderate হৃদ, ধীৰ।

**Gentlefolk** (জেন্'টল্-ফক্) *n.* (*pl.*) people of good family ভালমানুহ, ভদ্রবংশজ লোক। The gentle sex—women in general তিবোতা মানুহ, স্ত্ৰীজাতি (*opposite to the stern sex*).

**Gentleness** *n.* ভদ্রতা, নম্ৰতা।

**Gentleman** (জেন্'টল্-মেন) *n.* a man of good birth ভালমানুহ, ভদ্রলোক; a man of refined manners সজলোক, সুশিক্ষিত লোক, ডাঙৰীয়া। (*Fem.* **Gentlewoman**), **Gentleman's gentleman**—a valet পিন্ধা সাৰু অঁতোৰা চাকৰ। **Gentleman usher**—ডাঙৰীয়াৰ লগুৱা। **Gentlemanly**, **Gentlemanlike**—ভদ্রোচিত, ভাল মানুহৰ দৰে, শিষ্টভাবে।

**Gently** (জেন্'টলি) *adv.* softly, with care লাহে লাহে, ধীৰে ধীৰে, যত্নভাবে, ক্ৰমে ক্ৰমে, নম্ৰভাবে, চিমাই।

**Gentoo** (জেন্'টু) *n.* Hindoo হিন্দুমানুহ।

**Gentry** (জেন্'ট্ৰি) *n.* class of people below the rank of nobility সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ ভদ্রলোক।

**Genuine** (জেন্'উইন্) *adj.* real, pure আচল, প্ৰকৃত, অকৃত্ৰিম, নিভাজ, বিশুদ্ধ।

**Genuineness** *n.* state of being genuine অকৃত্ৰিম অৱস্থা, নিভাজ গুণ।

**Genus** (জিন'চাচ্) *n.* a class of objects

embracing many species গণ, জাতি, বর্গ।  
(*pl. Genera*) Generic, Genetical *adj.*

**Geocentric** (জিয়োচেট্রিক) *adj.* having the earth for centre ভূকেন্দ্রিক, ভূকেন্দ্রী।

**Geography** (জিয়োগ্রাফি) *n.* a book containing description of the earth ভূগোল বিবরণ,

**Geographic, Geographical** *adj.* relating to geography ভূগোল সম্বন্ধীয় (Gr. *Ge*=earth; *graphie*=a description.)

**Geographer** *n.* one who writes geography, one who is versed in geography ভূগোল লেখক বা ভূগোল বিদ্যা বিশারদ।

**Geological** (জিয়লজিকেল) *adj.* pertaining to geology ভূতত্ত্ববিষয়ক, পৃথিবীর গঠন আক ভূত্বপরিস্থ বস্তুবিষয়ক।

**Geologist** (জিয়লজিষ্ট), **Geologist** (জিয়লজিয়েন) *n.* one versed in geology ভূতত্ত্ববিৎ।

**Geology** (জিয়লজি) *n.* the science relating to the history and development of the earth's crust পৃথিবীর গঠন আক ভূত্বপরিস্থ বস্তু বিষয়ক বিদ্যা, ভূতত্ত্ববিদ্যা। (Gr. *Ge*=the earth; *logia*=discourse).

**Geometry** (জিয়মেট্রি) *n.* the science of magnitude and its relations ক্ষেত্রতত্ত্ব, ক্ষেত্র-পরিমাপ বিদ্যা। **Geometric, Geometrical** *adj.* pertaining to geometry ক্ষেত্রতত্ত্ব বিষয়ক।

**Geophysics** পৃথিবীর প্রাকৃতিক তত্ত্ব।

**Geopolitics** ভৌগোলিক অবস্থা অনুসরি গঠিত হোৱা রাজনীতি।

**Geoponics** (জিয়পনিকচ্) *n.* (*pl.*) the science of agriculture কৃষিবিদ্যা। (Gr. *Ge*=the earth; *ponos*=labour).

**Georgette** (জর্জেট) *n.* a silk stuff এবিধ পাতল বেশী কাপোৰ।

**Georgian** (জর্জিয়েন) *adj.* relating to the reigns of the Georges, Kings of Great Britain জর্জ নামক বজাসকলৰ ৰাজত্ব সম্বন্ধীয়।

**Georgic** (জর্জিক) *adj.* relating to agriculture খেতিবিষয়ক, কৃষি সম্বন্ধীয়। —*n.* a poem on agriculture কৃষিবিষয়ক গীত।

**Geranium** (জিৰেনিয়াম্) *n.* a kind of flower এবিধ ফুলগছ।

**Germ** (জাৰ্ম্) a rudimentary form of an animal or plant জইন, সঁচ, বীজ; the origin মূল কাৰণ; first principle মূলতত্ত্ব।

**German** (জাৰ্মেন্) *adj.* related by blood, closely allied নিচেই গাতলগা, আত্মীয়। —*n.* one from the same stock বংশৰ মানুহ, জাতি। **Cousins German**=ভতিজা।

**German** (জাৰ্মেন্) *n.* a native of Germany, the German Language জাৰ্মানী দেশীয় লোক, জাৰ্মান ভাষা। **German silver**=কপৰ দৰে বগা এবিধ মিশ্ৰিত ধাতু।

**Germane** (জাৰ্মেন্) *adj.* appropriate, relevant সমস্ত, যুক্তিযুক্ত।

**Germinal** (জাৰ্মিনেল) *adj.* pertaining to a germ অঙ্কুর সম্বন্ধীয়।

**Germinate** (জাৰ্মিনেট্) *v. t.* to begin to grow গজ; to sprout গাঁজমেল। —*v. i.* to produce গজা; উদ্ভাৱন কৰ। **Germinant**=sprouting গাঁজ ওলোৱা, গজা।

**Gerontology** বাদ্ধিক্য আৰু তাৰ ৰোগ নিৰ্ণয় কৰা বিজ্ঞান, বৃদ্ধ হোৱাৰ কাৰণ বিচৰা বিজ্ঞান।

**Gerund** (জিৰাণ্ড্) *n.* a kind of verbal noun in the form of an infinitive of purpose উদ্দেশ্যবোধক ক্ৰিয়া সংযুক্ত বিশেষ্য পদ। **Gerundial** *adj.*

**Gerrymander** (গেৰিমেণ্ডাৰ) *v. t.* to manipulate constituency etc. unfairly in the interests of a particular party or candidate কোনো দল বা প্ৰাৰ্থীৰ স্বার্থৰ অনুকূলে নিৰ্বাচনী-অঞ্চল প্ৰভৃতিৰ অস্বাভাৱ ব্যৱস্থা কৰ।

**Gest** (গেষ্ট্) *n.* exploit বীৰত্বৰ কথা; demeanour আও-ভাও; a romance দুকহ ঘটনাবলী।

**Gestapo** (গেষ্টেপো) *n.* the secret police force of Germany জাৰ্মানীৰ চোৰাং চোৱা পুলিচ দল।

**Gestation** (গেষ্টেছন্) *n.* pregnancy গৰ্ভাৱৰণ, গৰ্ভা অৱস্থা।

**Gesticulate** (গেষ্টিকিউলেট্) *v. t.* to make gestures when speaking মুখ ভেঙুচা, কথা কওঁতে অঙ্গভঙ্গী কৰ, হাতেৰে বা মুখেৰে ঠাৰ দে।

**Gesticulation** *n.* a gesture অঙ্গভঙ্গী, ঠাৱ  
ঠেও, পা লোকাবধি।

**Gesture** (জেষ্ট্-চাৰ্) *n.* movement of the body  
or hand expressive of certain feeling  
অঙ্গভঙ্গী, ঠাৱ; an action expressing certain  
feeling ভাব প্রকাশ, ইঙ্গিত, ইচাৰা।

**Get** (গেট) *v. t.* (*pa. t.* got, *pa. p.* got) to  
obtain পা, প্রাপ্ত হ, to procure আন; to  
beget জন্মা। —*v. i.* to arrive at কোনো  
অৱস্থাত উপস্থিত হ। to become হ। **Get  
ahead**=আগবাঢ়। **Get along**=to advance  
উন্নতি কৰ, অগ্রসৰ হ। **Get up**=equipment,  
general appearance সাজ, ঠগ, গঢ়। **Get  
up**=to ascend, to rise উঠ; to prepare সজা,  
তৈয়াৰ কৰ। **Get at**=to attain প্রাপ্ত হ, পা।  
**Get off**=সাৰ; to escape বন্ধা পা, পলা। **Get  
no**=to proceed চল, উন্নতি কৰ। **Get out**=  
to produce উলিয়া; to go away আঁতৰ হ,  
ওলাই যা, বাজ হ। **Get into**=সোম। **Get  
over**=to surmount অতিক্রম কৰ, সাৰ, বন্ধা  
পৰ। **Get round**=to persuade মোৰা, সৈন্মান  
ক। **Get through**=to finish শেষ কৰ। **To  
get the better of**=gain the advantage over  
some one, be victorious দমন কৰ, পৰাজয়  
কৰ, জিক। **Get on one's nerves**=খং উঠ,  
শিৰ্ষি উঠ।

**Gewgaw** (গিউগ) *n.* a toy খেলনা, অসাব বস্তু।

**Ghostly** (ঘেষ্ট্-লি) *adj.* deathlike, hideous  
বিকটাকাৰ, পিশাচীয়া, দেখি ভয়লগা, প্রেতাকাৰ।

**Ghetto** (গেট্) *n.* the Jews' quarter in a city  
চহৰৰ নিৰ্দিষ্ট ইহুদী অঞ্চল, যি অঞ্চলৰ পৰা  
বাহিৰলৈ ওলোৱা নিষেধ।

**Ghost** (গ'ষ্ট) *n.* a spirit, the soul of man ভূত,  
প্ৰেত, আত্মা। **Ghostly** *adj.* spiritual ভৌতিক,  
পৰমাধিক, আত্মাসম্বন্ধীয়। **Ghost story**=ভূতৰ  
গল্প। **Holy Ghost**=the holy spirit ধৰ্ম্মাত্মা,  
পবিত্ৰাত্মা। **Give up the ghost**=দেহা ত্যাগ  
কৰ; to die.

**Ghoul** (গুল্) *n.* দ'ত, ভূত, কঙ্ক।

**Giant** (জায়েন্ট) a man of extraordinary  
stature and powers দানৱ, দৈত্য। —*adj.*  
**gigantic** প্রকাণ্ড, মহাকাৰ। (*Fem. Giants*).

**Gib** (জিব্) *n.* an arm of a crane মাল জোলা  
কলৰ ঠেং; a wedge for fastening শাল।

**Gibberish** (গিবাৰ্-ইশ্) *n.* rapid inarticulate  
speech বেলবেলনি। —*adj.* unmeaning  
অৰ্থশূন্য।

**Gibbet** (জিবেট্) *n.* a gallows ফাঁচিকাঠ। —*v. t.*  
to suspend on a gibbet ফাঁচি দে।

**Gibbous** (গিবাচ্) *adj.* hump-backed কুঁজা,  
দুৰাপিঠীয়া। also **Gibbose**.

**Gibe, Jibe** (জাইব্) *v. t.* to sneer at বিদ্রূপ  
কৰ, ঠাট্টা কৰ —*n.* a taunt বিদ্রূপ, ঠাট্টা,  
ইতিকিৰি।

**Giblets** (জিব্লেট্চ্) *n. (pl.)* the internal  
edible parts of fowl, such as heart,  
liver etc. চৰাইৰ আগমত্ৰহ, কলিজা আদি।

**Giddy** (গিডি) *adj.* dizzy, unsteady বাইজাই,  
চকল, অস্থিৰ, ভ্ৰমযুক্ত। **Giddiness** *n.* thought-  
lessness বাইজাই, দূৰদৃষ্টি, অধিৰ-অধিৰ।

**Gift** (গিফ্ট্) *n.* anything given, a bribe  
দান, ইট্টা, ভেট; faculty, a natural quality  
বাত্তাবিক গুণ, ক্ষমতা। **Gifted** *adj.* endowed  
by nature ক্ষমতাপন্ন, গুণবান, বাত্তাবিক শক্তি  
থকা। **A deed of gift**=দানপত্ৰ, হেৰানামা।  
**Look a gift horse in the mouth**=to criticise  
a gift এনেই পোৱা বস্তুৰ দোষ গুণ বিচাৰ  
কৰ।

**Gig** (গিগ্) *n.* a light two wheeled carriage  
এটা ঘোঁৰাই টনা লঘু গাঁৱী; a long light boat  
দীঘলীয়া নক নাও।

**Gigantic** (জাইগেনটিক্) *adj.* like a giant,  
enormous প্রকাণ্ড, বৃহৎকাৰ, হুৰ্জৰ।

**Giggle** (গিগল্) *v. t.* to titter, to laugh in  
a half suppressed manner থিক্-থিক্। —*n.*  
থিক্-থিকনি।

**Gilbertian** (গিলবাৰ্টিয়েন্) খেমেলীয়া, খুইটীয়া,  
টেটোনৰ দৰে।

**Gild** (গিল্ড্) *v. t.* to overlay with gold  
গিল্টি কৰ, সোণালী বৰ্ণ কৰ, সোণৰ পানী চৰা,  
চকচকীয়া কৰ। **Gilded chamber**=the House  
of Lords পালিষ্টামেণ্ট. মহাসভাৰ জমিদাৰ  
শ্ৰেণীৰ লোক বহা ঘৰ। (*pa. t.* and *pa. p.*  
**gilded** or **gilt**.)

- Gill** (গিল্) *n.* the organs of breathing in fishes মাছৰ গাল, মাছৰ ফুল; the flap below the bill of a fowl কুকুৰাৰ ঠোঁটৰ তলৰ ফুল।
- Gill** (জিল্) *n.* a measure  $\frac{1}{4}$  pint পনীয়া বস্তুর পৰিমাণ, এক পাইন্টৰ চাৰিভাগৰ এভাগ। **Gill flirt**=নিৰ্গত ছোৱালী।
- Gilt** (গিল্ট) *n.* that which is used for gilding গিলটি, ৰহণ। (see **gild**). **Gilt edged security**=stock whose interest is perfectly safe সুদৰ কোনো ভয় নথকা কোম্পানীৰ কাগজ।
- Gimcrack** (জিম-ক্ৰেক্) *n.* a toy খেলনা, সামান্য কল কৌশল।
- Gimlet** (জিম-লেট্) *n.* a small tool for boring holes সৰু পাকভোঁহৰ।
- Gin** (জিন্) *n.* a spirit distilled from grain এবিধ মদ; a machine ঘূৰঘূৰি লগাই মালবস্ত ভোলা যন্ত্ৰ, কল। —*v. t.* to remove the seeds of cotton by a machine কপাহ নেওঠ। **Gin house**=কপাহ নেওঠা ঘৰ। **Ginhouse**=a mill horse জাঁত কল টনা ঘোৰা।
- Gingelly oil** (জিন্‌জেলি-অইল্) *n.* the oil of Indian sesame তিলৰ তেল।
- Ginger** (জিন্‌জাৰ) *n.* the root of an Indian plant used as a condiment আদা।
- Gingerade** *n.* আদাৰ বস দিয়া সৰ্পং।
- Gingerly** (জিন্‌জাৰলি) *adv.* cautiously গমি-পিতি, সাৱধানে, লাহে-বাহে।
- Gingle** see **Jingle**.
- Gipsy, Gypsy, Gypsy** (জিপচী) *n.* one of a wandering race from India অথবা, থিতাপি নোহোৱাকৈ ফুৰিফুৰা একাতি মানুহ; a sly and roughish woman অথবীয়নী, ৰাজিকৰণী।
- Giraffe** (জিৰাফ্) *n.* an African quadruped with long neck and legs বৰ দীঘল ডিঙিৰে এবিধ উটৰ দৰে জন্তু।
- Girandole** (জিৰেণ্ডল) *n.* a chandelier with branches projecting from a wall বেলাতাবী দীপাধাৰ যন্ত্ৰ।
- Gird** (গাৰ্ড্) *v. t.* to bind round বান্ধ, মেৰাই। (*pa. t.* and *pa. p.* **Girded** or **Girt**). **Gird oneself**=কমৰ বান্ধ, কোনো কামৰ নিমিত্তে সাজু হ।
- Girder** (গাৰ্ডাৰ) *n.* a beam of wood or iron used to support arches and walls লো বা কাঠৰ খাম, পথালি গৰ বা ধৰনী।
- Girdle** (গাৰ্ডল্) *n.* a band or belt for the waist ককালী, কমৰ পেটী; an enclosure ঘেৰ, বেটন, বাঁহনী। —*v. t.* to enclose, to surround as with a girdle ঘেৰ, বেটন কৰ, মেৰাই বান্ধ।
- Girl** (গাৰ্ল্) *n.* a female child ছোৱালী, কুমাৰী। —**Friend** মহিলা।
- Girihood** *n.* the state or time of being a girl ছোৱালী অৱস্থা বা কুমাৰী কাল। **Girlish** *adj.* like a girl সৰু ছোৱালীৰ দৰে।
- Girth** (গাৰ্ণ্) *n.* a strap for binding the belly with the saddle ঘোঁৰাৰ পেটী; measure round the waist ককালৰ মেৰা জোখ।
- Gist** (জিষ্ট্) *n.* the main point or pith of a matter আচল ভাৱ, সাৰ কথা।
- Give** (গিভ্) *v. t.* to bestow, to grant, to permit, to furnish দে, প্ৰদান কৰ, অনুমতি দে। (*pa. t.* gave, *pa. p.* given). **Given** *adj.* bestowed, specified প্ৰদত্ত, উল্লিখিত। **Giver** *n.* one who gives দিওতা, দাতা। **Giving** *n.* the act of giving দিয়া কাৰ্য্য, প্ৰদান। **Give and take**=দিয়া খোৱা, পৰস্পৰ এৰা ধৰা। **Give birth** to=to bring forth প্ৰসৱ কৰ, জন্ম। **Give chase**=to pursue পাচে পাচে খেদি নে। **Give ear**=to listen শুন, কাণ কৰ। **Give forth**=to publish বাহিৰ কৰ, প্ৰকাশ কৰ। **Give ground** or **place**=to yield সৈমান হ, মান্তি হ। **Give in** to=to yield, assent to মান্তি হ, সম্মতি দে। **Give line, rein**=to give more liberty ইচ্ছামতে হাবলৈ এৰি দে। **Give oneself away**=to betray one's secret মুখৰ দোষত গুপ্তকথা প্ৰকাশ পা, মুখৰ মূৰত ধৰা পৰ। **Give out**=to report প্ৰকাশ কৰ, বাজ কৰ, উলিয়া। **Give over**=to cease ক্ষান্ত হ, পৰিত্যাগ কৰ। **Give the lie** to=to charge with falsehood মিছা বোলা। **Give tongue**=to bark ভুক। **Give up**=to abandon এৰি, পৰিত্যাগ কৰ। **Give way**=to yield

মাতি হ, সৈমান হ, স্বীকাৰ কৰ; to recede  
পাচহোঁহকা মাৰ।

**Gizzard** (গিৰ্ড) *n.* muscular stomach of a  
bird চৰাইৰ পেটৰ গুৰুভাগ।

**Glabrous** (গ্লেব্ৰাছ) *adj.* hairless চুলি নথকা;  
bald তপামুৰীয়া।

**Glacial** (গ্লে'সিয়েল) *adj.* icy, frozen বৰফময়।

**Glacier** (গ্লে'সিয়েৰ) *n.* a slowly moving river  
of ice গোটমাৰি থকা বৰফ নৈ, হিমবাহ।

**Glacis** (গ্লেচিচ্) *n.* a gentle slope অলপ  
আঙুলীয়া হৈ নামিযোৱা ঠাই।

**Glad** (গ্লেড্) *adj.* pleased, cheerful আনন্দিত,  
খুশিকিত, হুঙ। I am glad to hear=মই তুমি  
সন্তোষ পাইছো বা বং পাইছো। Gladness *n.*  
pleasure, cheerfulness সন্তোষ, আনন্দ, হৰ্ষ।  
Gladly *adv.* cheerfully সন্তোষেৰে।

**Gladden** (গ্লেড্‌ন) *v. t.* to make glad সন্তোষ  
লগা, বং পোৱা বা লগা, আনন্দিত কৰ।

**Glade** (গ্লে'ড) *n.* হাবিৰ মাজৰ মুকলি ঠাই।

**Gladiator** (গ্লেডিয়েটৰ) *n.* a professional com-  
batant in ancient Rome পুৰাতন ৰোম ৰাজ্যৰ  
মাল যুঁজাৰ।

**Gladsome** *adj.* joyous, gay আনন্দজনক, প্ৰফুল্ল।

**Glair** (গ্লে'য়াৰ) *n.* the white of an egg, any  
viscous transparent substance কণীৰ ভিতৰৰ  
বগা ভাগ, বীজ, কোনো বীজলীয়া বস্তু। —*v. t.* to  
varnish with white of eggs বীজেৰে চক্-  
চকীয়া কৰ। Glairy *adj.* বীজলীয়া।

**Glamour** (গ্লেমাৰ) *n.* a charm on the eyes,  
fascination জলক, চকুত বাণ মাৰি বেহাৱাকৈ  
ভাল দেখাব পৰা শক্তি, মোহনী।

**Glance** (গ্লেন্‌চ) *n.* a sudden shoot of light  
পোহৰৰ চমক্; a darting of the eye কটাক্,  
ঝৰংগুটি, কেবাহিকৈ চোৱা দৃষ্টি। —*v. i.* to dart  
a ray of light ঝৰং কিৰণ বিক্ষেপ কৰ, বেঙ্গা;  
to snatch momentary view চকুফুৰা, অলপকৈ  
চা; to fly off obliquely একলীয়া বা একডীয়া  
হৈ বা। The bullet glanced against a tree=  
গছত লাগি ওলীটো একলীয়াহৈ গল। —*v. t.* to  
dart suddenly হঠাৎ নিক্ষেপ কৰ; to allude  
to উল্লেখ। (used with *at, into, over,*  
*down, up*). At a glance=চকুদিয়া মাত্ৰকৈ,

চকুৰ প্ৰচাৰতে। Glance over=read cursorily  
ওপৰে ওপৰে পঢ়ি চা।

**Gland** (গ্লেণ্ড) *n.* a soft fleshy organ in animal  
bodies which secretes waste products  
মাংসগ্ৰন্থি, শৰীৰৰ কোনো কোনো ভাগত থোপা ৰাই  
ঘিলাৰ দৰে হোৱা মজ্জা, সিৰৰ মজ্জাহাল মোচৰ।

**Glandular** *adj.* consisting of glands মাংস গ্ৰন্থি-  
সংযুক্ত বা সম্বন্ধীয়।

**Glanders** (গ্লেণ্ডাৰ্ছ) *n.* a fatal disease of the  
horse affecting especially the lungs and  
the mucous membrane হোঁৱাৰ সংক্ৰামক  
বেমাৰ ( বিশেষকৈ নাকত হয় )।

**Glare** (গ্লে'য়েৰ) *n.* a bright dazzling light  
দীপ্তি, পোহৰৰ চমক, চকমকনি; a piercing look  
ভীক্ষুদৃষ্টি। —*v. i.* to shine with dazzling  
light চকমকা।

**Glaring** (গ্লে'য়েৰিং) *adj.* bright and dazzling  
চকমকীয়া উজ্জল, জ্বলন্ত; barefaced স্পষ্ট, ওলাই  
থকা; notorious অত্যন্ত দুখ।

**Glass** (গ্লাছ) *n.* a hard brittle and trans-  
parent substance কাঁচ, বেলোৰ, আইনা; a  
mirror আঁঠী, দৰ্পণ; a drinking vessel পানী  
খোৱা গিলাচ। Glasses (*pl.*) =spectacles  
পিন্ধা চকু। —*adj.* made of glass আইনাৰ,  
বেলোৰৰ। Glass-ware=articles made of  
glass কাঁচৰ বস্তু। Glassy *adj.* চক্চকীয়া।

**Glaucoma** (গ্লেকোমা) *n.* a disease of the eye  
characterized by increased tension of the  
globe and gradual impairment or loss of  
sight চকুৰ পিণ্ডটো ঘন-ঘনকৈ কঁপা এবিধ বেমাৰ  
যাৰ ফলত দৃষ্টিশক্তি ক্ষীণ অথবা ৰহিত হৈ আহে।

**Glaucous** (গ্লেকাছ) *adj.* of a dull green colour  
passing into greyish blue প্ৰায় ধূসৰ নীলবৰ্ণী  
হৈ উঠা ঘোপা দেউজীয়া ৰঙৰ নাইবা সেই বং  
সম্পৰ্কীয়।

**Glaze** (গ্লেজ্) *v. t.* to set with glass আইনা  
লগা; to cover with something glassy  
কাঁচৰ দৰে চক্চকীয়া কৰ। —*n.* a glassy coat-  
ing চক্চকীয়া কলপ, চিক্মিকনি পাৰিচ।

**Glazer** (গ্লে'জাৰ) *n.* one who glazes pottery,  
paper etc. চক্চকীয়া বা নিমজ কৰোঁতা।



**Glazier** (গ্লেজিয়েৰ) *n.* one who sets glass in window frames আইনা লগাওঁতা।

**Glazing** (গ্লেজিং) the act of setting glass আইনা লগোৱা কাম; the art of covering with vitreous substance চক্ৰকীয়া কৰি ৰং লগোৱা বিদ্যা।

**Gleam** (গ্লিম্) *v. t.* to glow or shine পোহৰ হ, বেঙ্গা, জিলমিলা। —*n.* a small beam of light জিলজিনি, বেঙ্গনি, ৰশ্মি।

**Glean** (গ্লিন্) *v. t.* or *v. i.* to gather the scattered corn left by a reaper ছেৰা বোটল, পথাৰত এৰা শস্য সংগ্ৰহ কৰ।

**Glebe** (গ্লিভ্) *n.* church land ধৰ্ম্মাৰ্থে দিয়া গিৰ্জাব মাটি, বৃত্তি ভূমি; turf বাঁহখকা চপৰা। **Gleby** *adj.* cloddy, turfy চপৰাশি, দলিয়নি।

**Glee** (গ্লি) *n.* a joy, merriment আফ্লাদ, হৰ্ষ, আনন্দ। **Gleeful** *adj.* merry আফ্লাদিত।

**Gleet** (গ্লিট্) *n.* a glairy discharge from a mucous surface প্রমেহৰ হিকাৰ, ধাতু নিৰ্গমন, পূজ ওলোতা বেমাৰ।

**Glen** (গ্লেন্) *n.* a depression between hills দুই পৰ্ব্বতৰ মাজৰ ঠেক সমান ঠাই।

**Glendoveer** (গ্লেণ্ডোভিয়াৰ) *n.* a heavenly spirit স্বৰ্গীয় আত্মাবিশেষ, উপদেৱতা।

**Glib** (গ্লিভ্) *adj.* moving easily পিছল; voluble বহুভাষী, কথাবাহী। —*v. i.* to move freely পিছলি যা।

**Glide** (গ্লাইড্) *v. i.* to slide easily পিছলি যা, চুচৰি যা; to flow gently লাহে লাহে বৈ যা, বাগৰি যা। —*n.* act of gliding চুচৰি যাওন।

**Glimmer** (গ্লিমাৰ) *v. i.* to burn faintly ডিমিক-তামাকৈ পোহৰ দে। —*n.* a faint light ডিমিকতামাকৈ পোহৰ।

**Glimpse** (গ্লিম্পচ্) *n.* a weak light ঈষৎ আলো, জিলিকনি; a hurried view চকামকাকৈ দেখন, কীণ দৃষ্টি।

**Glissade** (গ্লিচেড্) *v. i.* to slide down পিছল খাই খাই নাম। —*n.* act of sliding down a slope আগুগৰীয়া ঠাইত পিছল খাই খাই নাম কাৰ্য।

**Glisten** (গ্লিচন্) *v. t.* to glitter চিক্ৰিকি; to shine পোহৰ হ, জলমলা। **Glistening**—চিক্ৰিকিহাি থকা।

**Glitter** (গ্লিটাৰ) *v. i.* to glisten, sparkle with light চক্ৰমকা, জলমলা, জক্ৰমকা। —*n.* lustre জলমলনি, জক্ৰমকনি, চমক, চিকমিকনি। **Glittering** *n.* shining, brilliant উজ্জল, চক্ৰমকীয়া, জক্ৰমকীয়া।

**Gloat** (গ্লট্) *v. i.* to look eagerly in a bad sense বৰ ধাউতিৰে নিৰীক্ষণ কৰ। (বেয়া ভাবত)।

**Globose** (গ্লোব'বেট) *adj.* like a globe ঘূৰণীয়া, গোলাকাৰ।

**Globe** (গ্ল'ব) *n.* a round body, a sphere গোলাক, গোলাকাৰ বস্তু, পৃথিবীৰ আকাৰ বুজুৱা গোলাকাৰ যন্তন; the earth ভূমণ্ডল, ব্ৰহ্মাণ্ড।

**Globe trotter** *n.* one who travels for pleasure around the world ভূ-প্রদক্ষিণকাৰী লোক।

**Globular** (গ্ল'বিউলাৰ) গোলাকাৰ, ঘূৰণীয়া।

**Globulous** *adj.* spherical গোলাকাৰ, মণ্ডলাকাৰ।

**Globule** (গ্ল'বিউল্) *n.* a small round particle, a little globe ঘূৰণীয়া সৰু বস্তু, ক্ষুদ্রবটিকা।

**Gloaming** *n.* সন্ধিয়াৰ চুমুনিপোহৰ।

**Glomerate** (গ্লমাৰেট্) *v. t.* to gather into a ball লাড়ু বান্ধ। **Glomeration** *n.*

**Gloom** (গ্লুম্) *n.* darkness, cloudiness অন্ধকাৰ, গোমোঠা ভাব, দাতৰীয়া অৱস্থা; sadness নিৰানন্দ, বিমৰ্ষতা। —*v. t.* or *v. i.* to fill with gloom এন্ধাৰ কৰ; to be dejected বিমৰ্ষ হ; to be cloudy বতৰ ওমাগোমা কৰ। **Gloominess** *n.* অন্ধকাৰ, নিৰানন্দ, মৌন।

**Gloomy** (গ্লুম্) *adj.* dim, obscure অন্ধকাৰময়, দাতৰীয়া, গোমোঠা; sad, melancholy দুঃখিত, নিৰানন্দ, বিষণ্ণ, গোখোৰা।

**Glorify** (গ্ল'ৰিফাই) *v. t.* to honour, to exalt, to glory গৌৰৱান্বিত কৰ, প্রশংসা কৰ, স্তুতি কৰ; to worship পূজা কৰ।

**Glorification** (গ্ল'ৰিফিকেছন্) *n.* act of making glorious গুণ কৰ্ত্তন, মহিমা প্ৰকাশ।

**Glorious** (গ্ল'ৰিয়াচ্) *adj.* noble, splendid মহৎ, গৌৰৱান্বিত, সুবিখ্যাত, প্ৰতাপান্বিত, উজ্জল। **Gloriously** *adv.*

**Glory** (গ্ল'ৰি) *n.* renown সুবশ; honour গৌৰৱ,

সম্মান ; excellency মহিমা, মাহাশা; splendour প্রভা; brightness দাতি ; the manifestation of God to the blessed ঈশ্বৰ সাক্ষাত, স্বৰ্গবাস; heaven স্বৰ্গ । —*v. i.* to boast, to exult গৌৱ কৰ, অংগ্ৰাব কৰ, উল্লাসিত হ  
**Glory-hole** a place for concealing articles of value বহুমূল্য বস্তুবাহানি লুকাই থোৱা ঠাই ।

**Gloss** (গ্ল'চ্) *n.* lustre জিলিকনি, চিক্মিকনি, আভা; external show বাহ্যিক শোভা । —*v. t.* to make smooth and shining চিক্চিকিয়া কৰ, পাৰ্শিচ কৰ ; to palliate দোষ ঢাক ।

**Gloss** (গ্ল'চ্) *n.* a comment, an explanatory remark টকা, ব্যাখ্যা । —*v. i.* to comment ব্যাখ্যা কৰ ।

**Glossary** (গ্ল'চেৰি) *n.* a vocabulary of words অপ্ৰচলিত শব্দৰ অভিধান, টকা নিৰ্ধক ।

**Glossy** (গ্ল'চি) *adj.* smooth and shining, well polished চিক্চিকিয়া, ভালকৈ পাৰিচ কৰা ।  
**Glossiness** *n.* পাৰিচ ।

**Glove** (গ্ল'ভ্) *n.* a covering for the hand হাত মোজা । **Glover** *n.* one who makes or sells gloves হাত মোজা কৰোঁতা বা বেচোঁতা । **Glove fight**—চুকুৰাডুক খেল । **To handle without gloves**—অথকাৰূপে ব্যৱহাৰ কৰ । **To throw down, or take up the glove**—খুঁজ কৰিবলৈ ফেৰহাৰি আহ্বান কৰা বা খুঁজ কৰিবলৈ আগবাঢ় ; to offer a challenge, or to accept a challenge.

**Glow** (গ্ল'ভ্) *v. i.* to shine with intense heat তপত হৈ বন্ধা হ, ডগমগা ; to be flushed, to feel the heat of passion উত্তেজিত হৈ বন্ধা হ । —*n.* white heat উত্তাপ ; brightness of colour জেউতি, কান্তি ; vehemence of passion উত্তেজনা । **Glowing** *adj.* white with heat ডগ্‌মগা, উত্তপ্ত, গ্ৰহলিত ; ardent, fervent বাগ্ৰ, উত্তেজিত । **Glow-worm** *n.* a kind of insect having a glowing abdomen জোনাকী পৰুৱা ।

**Glaze** (গ্ল'জ্) *v. t.* or *v. i.* to flatter, to give a false meaning মিছা কথা কৈ ঢুককিয়া, বহণ লগাই কথা ক ।

**Glucose** (গ্ল'ক্'চ্) *n.* a chemical sugar syrup এবিধ লেউলেৱা চেনি বা মিচিৰিৰ বস ।

**Glue** (গ্লু) *n.* a glutinous substance obtained by boiling the skins etc. of animals চিৰিচ্ এঠা, জন্তুৰ ছাল আদি গলাই কৰা এবিধ লেতকেতীয়া বস্তু । —*v. t.* to join with glue চিৰিচ লগাই দে । (*pr. p.* **gluing**, *pa. t.* **glued**)  
**Gluey** (গ্লুই) *adj.* sticky লেতকেতীয়া, এঠা এঠি, জেপেটিয়া ।

**Glum** (গ্লাম্) *adj.* sullen, frowning গোভোৰা মুখ ।

**Glut** (গ্লট্) *v. t.* to feast to satiety টেটুৰ তুলিলেকে খা ; to swallow greedily বৰ খকেকে গিল । (*pr. p.* **glutting**, *pa. p.* **glutted**).

**Glutinate** (গ্লুতিনেট্) *v. t.* to unite with glue এঠা লগাই জোৰা খুৱা, এঠাবে জাপ খুৱা ।

**Glutinous** (গ্লুতিনচ্) *adj.* gluey, tenacious জেপেটিয়া, এঠাএঠি ।

**Glutton** (গ্লটন্) *n.* one who eats to excess খঁকুৱা বান্ধক । **Gluttonous** *adj.* খঁকুৱা ।

**Gluttony** (গ্লটনি) *n.* excess in eating খঁক, খাবলৈ হতাহ ।

**Glycerine** (গ্লিচ-আব-ইন্) *n.* a colourless sweet inodorous viscid liquid এবিধ গোন্ধ ভাপ নোহোৱা এঠাএঠি সোৱাদ জুলীয়া বস্তু ।

**Glyptic** (গ্লিপ্টিক্) *adj.* of carving especially on gems মণিমুক্তাখোদাই-সংক্রান্ত ।

**Glyptography** (গ্লিপ্টগ্ৰাফি) *n.* the art of engraving upon gems মণি-মুক্তাৰ ওপৰত খোদাই কৰা বিদ্যা ; to descriptive science of engraved gems খোদিত বস্তু-মণিৰ বিবৰণ পূৰ্ণ বিজ্ঞান ।

**Gnarl** (নাৰ্ল্) *v. i.* to growl থেক্‌থেকা, গৌজৰ । —*n.* a twisted knot in wood কাঠৰ মাজৰ চকু বা গাঁঠি ।

**Gnarled** (নাৰ্ল্‌ড্) *adj.* knotty, twisted গঁঠীয়া, চকুৰা ।

**Gnash** (নেচ্) *v. t.* to strike the teeth together দাঁত কামুৰি ধৰ । —*v. i.* to grind the teeth দাঁত কৰচ । —*n.* দাঁত কৰচণি ; a sudden snap দাঁত কামোৰ ।

**Gnat** (নেই) *n.* a genus of dipterous insects মহ।

**Gnaw** (ন) *v. t.* to bite with the teeth কুট, দাঁতবে কাট; to corrode, to wear away কুটি, ক্ষয় নিয়া। —*v. i.* to use the teeth in biting দাঁত কবচ।

**Gnome** (নৌম) *n.* a general maxim নীতি-বাক্য পূৰ্ণ কবিতার কলি, ফকৰা, পটন্তৰ; a diminutive spirit পাতালৰ এবিধ বাওনা ভূত।

**Gnomon** (ন-মন্) *n.* the p in of a dial whose shadow points to the hour বেলি ঘড়ীৰ কাটা।

**Gnostic** (নচ-টিক্) *n.* one of a sect at the commencement of the Christian era which maintained that knowledge was the way of salvation এদল জ্ঞানবাদী ধৰ্ম সম্প্রদায়। —*adj.* having knowledge জনা-জনা; cunning ধূৰ্ত্ত।

**Gnu** (নিউ) *n.* a genus of antelopes in South Africa দক্ষিণ আফ্রিকাৰ এজাতি শৰপহ।

**Go** (গ্) *v. i.* to move from one place to another যা, গমন কৰ। —*n.* affairs, matter বিষয়; fashion দস্তৰ। (*p. t.* Went, *pa. p.* gone (গন্)। **To go about one's business** = to attend to one's duties কোনো কামত যা। **To go abroad** = বিদেশলৈ যা। **Go against** = to invade আক্রমণ কৰ; to be hostile to অনিষ্টজনক হ, বিপক্ষ হ। **Go aside** = to retire আঁতৰি যা; to err ভুল কৰ। **Go by** = evasion, escape সাৰণ, ফালৰি কাটি যাওন। **Go down** = to sink, to decline তললৈ নাম, হ্ৰাস হ, কম হ। **Go far** = বহুদূৰ যা, বহুদিন টিক। **Go for** = to pass for (এনে) বুলি জ্ঞান; to attack আক্রমণ কৰ। **Go for nothing** = to have no value অকামিলা হ, ব্যৰ্থ হ। **Go hard with** = to be in difficulty কষ্ট পা, টানত পৰ। **Go in and out** = অবাধে ওলোৱা সোমোৱা কৰ। **Go in for** = to attempt চেষ্টা কৰ। **Go in unto** সহবাস কৰ, শৃঙ্গাৰ কৰ। **Go off** = to leave এৰি যা; to die মৰ; to explode ফুট; to fade চেৰেমা পৰ। **Go on** = to proceed গৈ থাক, কৰি থাক। **Go one better** = to excel চেৰ পেলা।

**Go one's way** = to depart ওচি

**Go out** = to become extinct হেৰুৱা, হুকা, নাশ হ।

**Go over** = to examine, to study

পঢ়ি চা, ভাল হৈছেনে নাই চকু হ।

**Go the whole hog** = একেদৰেই পুৰণিৰে কৰ।

**Go through** = to accomplish সম্পূৰ্ণ কৰ।

**Go to** = to examine the whole of গোটেই পৰীক্ষা

কৰি চা। **Go through fire and water** = উচ্চৈশ্ব

সাধনৰ নিমিত্তে নানান কষ্ট সহ।

**Go to the length of** = attain the degree of perfection হিম্মত

দূৰ পাব, সিমানে ভালকৈ কৰ, শেহলৈকে চা কৰ।

**Go to pieces** = আঁতৰি গৈ

ভোৰ হ, ভাঙি-ছিঙি যা।

**Go to the wall** = to be pushed aside হেৰুৱা, বৰ

**under** = to be called by some title

নামেৰে প্রখ্যাত হ; to be named নাম

**Go well** = to prosper সৌভাগ্যৰে কাম

কৰ।

**Go with** = to accompany লগ

যা, লগত যা; to agree একমত হ

**Go without saying** = স্বক্ৰমেই দেখা যায়, এনে

যায়।

**Great go, little go** = কেমন্ত্ৰি

বিস্কালয়ৰ পৰীক্ষাৰ নাম।

**Go to** = to go to the wall

অৰান্দিতা, কোৱান্দিতা কৰ।

**Go-ahead** (গ-এহেড) *n.* a disposition to

the সাহসী, উত্তেজা, আশেপুৰা।

**Goad** (গোড) *n.* a sharp pointed stick

driving oxen কাঁচি, দূৰত্ৰি, চোৰ, বৰা

এছবি। —*v. t.* to drive with a goad

লগাই থৈ; to urge forward অগ্ৰ

উদগা।

**Goal** (গোল) *n.* a starting or winning post in

a race খেল-দৌড়ত হতা, জিক, নিৰাৰম্ভিক

পোতা খুঁটা; the end aimed at অক্ষ, আশুপ্রায়

ফুট-বল খেলত গীমাৰ চিন পাব কয়।

**Goat** (গৌ) *n.* a well-known quadruped

ছাগলী।

**Goat herd** = হাগলিগৰীয়া।

*adj.* lustful লম্পট, কাহুক।

**Gobbet** (গবেট) *n.* a mouthful of food

লুপ্ত এমুষ্টি; an extract for text

or comment উৎকৃষ্টভাৱে সম্বোধিত

অনুবাদৰ বাবে আচুতীয়কৈ থকা উদ্ধৃতি

**Gobble** (গব্বল্) *v. t.* to swallow hastily টেপ-কৰে গিল। —*v. i.* to make a noise in the throat কৌট কৰ।

**Gobbledegook** (গব্বল্ডিগুক্) অফিছৰ বৰবৰ মাত, অৰ্থহীন অফিছৰ শব্দ, জাকজমক ভৰা ছকাৰী অফিছিয়েল শব্দ।

**Go-between** (গ'-বিট্-ইন্) *n.* an agent between two parties মধ্যস্থ।

**Goblet** (গ'ব্-লেট্) *n.* a large drinking cup বাটি।

**Goblin** (গ'ব্-লিন্) *n.* an evil spirit ভূত, শ্ৰেত।

**God** (গড্) *n.* Supreme being, the Almighty পৰমেশ্বৰ, ঈশ্বৰ, সৃজনকৰ্ত্তা; a divinity দেৱতা। (*Fem* Goddess=দেবী, পৰমেশ্বৰী) **Household Gods**=কুলদেৱতা।

**Godchild** (গড্-চাইল্ড) *n.* ধৰ্ম-পুত্ৰ, ধৰ্মপো।

**Godfather** (গড্-ফাদাৰ) *n.* a male sponsor at baptism who undertakes the religious education of a child ধৰ্ম পিতা।

**Godhead** (গড্-হেড্) *n.* deity, divine-nature দেৱতা, ঈশ্বৰত্ব, পৰমতত্ত্ব। **Godliness** *n.* state of being godly ধাৰ্মিকতা, ঈশ্বৰনিষ্ঠা, পুণ্যাচাৰ। **Godly** *adj.* pious, like God in character ধাৰ্মপৰায়ণ, ধাৰ্মিক, পাৰমাৰ্থিক। **Godsend** *n.* an unexpected piece of good fortune সৌভাগ্য। **Godspeed** *n.* a wish for good speed or success মঙ্গলযাত্ৰা, কৃতকাৰ্য্য, অভীষ্ট-সিদ্ধি।

**Godown** (গ'-ডাউন) *n.* গুদামঘৰ, উঁড়ালঘৰ।

**Goggle** (গগল্) *v. t.* to roll the eyes চকু শকা, চকু টেলেকা টেলেকি কৰ। —*adj.* rolling, prominent পকোৱা, টেলেকা। **Goggle-eyed**=টেলেকা চকুৱা। **Goggles** *n.* ( *pl.* ) blinds for horses ঘোঁৰাৰ চকু ঢাকনি।

**Goutre, Goiter** (গইটাৰ্) *n.* a tumour or large swelling on the neck গঁৰল, ডিঙি উৰহা ৰোগ। **Goitred** *adj.* affected with goitre গঁৰলীয়া।

**Gold** (গল্ড) *n.* a precious yellow metal সোণ; money, riches ধন, সম্পত্তি। —*adj.* made of, or like gold সোণৰ, সোণৰ দৰে।

**Gold-dust** *n.* very fine particles of gold গুৰিসোণ। **Gold-washer**=one who washes gold from sand and dirt সোণোৱাল, নৈৰ বালিত সোণ ধোৱা লোক।

**Golden** (গল্ডেন্) *adj.* made of gold সোণৰ, সোণোৱালী; bright উজ্জল; highly favourable বৰ ভাল, সু, শুভ। **Golden-age** *n.* a time of happiness and simplicity সত্য-যুগ।

**Gold-finch** (গ'ল্ড্-ফিন্চ্) *n.* a beautiful singing bird নানান বৰণৰ পাখীৰে অতি সুন্দৰ এবিধ চৰাই। **Gold-leaf** *n.* gold beaten into leaves পতা সোণ, সোণৰ পাত। **Gold-smith** *n.* a worker in gold and silver সোণাৰি, স্বৰ্ণকাৰ।

**Golf** (গল্ফ্) *n.* a game played with a club and a ball টাং-গুটি খেলা।

**Golgotha** (গল-গ'থে) *n.* the scene of crucifixion of Christ যীশুখ্ৰীষ্টক বধ কৰা ঠাই; a charnel house মৰা মানুহৰ অস্থি পোতা ঘৰ, কবৰখানা।

**Gondola** (গণ্ডোলা) *n.* a long narrow boat used in Venice ভিনিচ্ দেশীয় সৰু নাও।

**Gone** (গন্) (*pa. p. of Go*) lost, passed beyond help হেৰাল, মৰিল, নষ্ট হল।

**Gong** (গং) *n.* a large flat basin-like instrument of music used in China বৰকাঁহ।

**Gonorrhoea** (গণোৰিয়া) *n.* a contagious disease of the genital organ গ্ৰমেহ, ধাতুৰ বেমাৰ, পুঁজসাৰৰ বেমাৰ।

**Good** (গুড্) *adj.* having suitable or desirable qualities বিশিষ্ট, ভাল, সজ, উত্তম, চিকোণ; benevolent, pious দয়ালু, সৎ; proper, complete উপযুক্ত; valid, sound সাকৰা, লাগতিয়াল। (*comp.* better, *superl.* best). —*n.* (*oppo.* to Evil.) ; welfare মঙ্গল, কুশল, কল্যাণ; advantage হিত, উপকাৰ, লাভ। (*pl.*) moveable property বস্তুবাহিনি, দ্ৰব্য মালবস্তু; merchandise বাণিজ্য দ্ৰব্য, বোপাৰ বস্তু। —*interj.* well, right সঁচা, ঠিক। **In good earnest** সঁচাকৈ। **A good deal**=ভালেখিনি, বহুত। **Good name**=সুনাম। **As good as**=the same

as একে, সমানে ভাল। **For good** = finally একেবারেই। **Make good** = to establish প্রমাণ কৰ, সাব্যস্ত কৰ; to fulfil পূৰণ কৰ, সিদ্ধ কৰ, পালন কৰ। **Stand good** = to remain good বেয়া নোহোৱাকৈ ভালৈ থাক। **Good-breeding** *n.* polite manners ভদ্রতা। **Good many** = ভালেমান, ভালেটি।

**Good-bye** (গুড্-বাই) *n.* or *interj.* "God be with you" মঙ্গল, কল্যাণ হক; farewell শুভ-বিদায়। **Good-day** *n.* or *interj.* contraction of "I wish you a good day" শুভদিন, দিনটো শুভ হক।

**Good-evening** (গুড-ইভিনিং) *n.* or *interj.* a salutation on meeting or parting in the evening আবেলি কৰা আশীৰ্বাদমুচক প্রণাম। **Good-for-nothing** *adj.* useless অকামিলা।

**Good-Friday** (গুড্-ফ্রাইডে) *n.* যীশুখ্ৰীষ্টৰ স্বৰ্গাবোহণ তিথি, পবিত্ৰ শুকুৰবাৰ। **Good-humoured** *adj.* cheerful বহুবাল, ধেমেলীয়া, প্রফুল্ল। **Goodliness** *n.* beauty grace সৌন্দৰ্য, শোভা।

**Goodly** (গুড্-লি) *adj.* fine, excellent সুন্দৰ, উত্তম সজ। **Good-morning** *n.* a salutation in the morning সুপ্ৰভাত, বাতিপুৱাৰ প্রণাম।

**Good nature** (গুড-নেছৰ) *n.* natural goodness ভদ্রপ্রকৃতি, ভদ্রতা।

**Goodness** (গুড্-নেচ) *n.* virtue, excellence সাধুতা, শিষ্টতা, সদগুণ; benevolence দয়ালু, কৃপা। **Good sense** *n.* sound judgement সজজ্ঞান, সুবিচার।

**Goods train** *n.* a train for carrying goods মালগাড়ী।

**Good-wife** (গুড-ওৱাইফ্) *n.* the mistress of a family গৃহিণী।

**Good-will** (গুড্-উইল) *n.* benevolence, well wishing কৃপা, আশীৰ্বাদ, অনুগ্রহ।

**Goody** (গুডী) *n.* good wife বৈশী, গৃহিণী।

**Goose** (গু) (*pl.* Geese) *n.* a web footed bird বাজহাঁহ; a tailor's smoothing iron দৰ্জীয়ে ব্যৱহাৰ কৰা ইহুটি; a stupid person নিৰ্কোষ মানুহ। **Goose-quill** = বাজহাঁহৰ শাখিৰ কলম বা কাপ।

**Gooseberry** (গুজ-বেৰি) *n.* a kind of fruit

জেকুলিপকাৰ দৰে এবিধ লতা গছৰ বটা সোৱাদ ফল।

**Goosery** (গুজেরী) *n.* হাঁহ বখা ঠাই; stupidity মুৰখালি।

**Gordian** (গডিয়েন) *adj.* intricate, difficult টান, ঘোচক। **Cut the Gordian knot** = to overcome difficulty দুঃসাধ্য কাম সাধন কৰ।

**Gore** (গ'ৰ) *n.* clotted blood গোটমৰা বা চেকুৰা বন্ধা তেজ; blood তেজ; a triangular piece of cloth in a garment তিনিচুকীয়া কাপোৰ, চোলাৰ কলি। — *v. t.* to pierce with anything pointed খোঁচমাৰ, জোঙ্গা বস্তুৰে বা শিঙেৰে আঘাত কৰ।

**Gorge** (গৰ্জ্) *n.* the throat নেলু, টেটু; a narrow pass between hills পৰ্ব্বতৰ মাজৰ সুক্ষকীয়া বাট। — *v. t.* to glut ঠিহাই খা, পেঠ ভৰাই খা। — *v. i.* to feed greedily বৰ খঁকেৰে আহাৰ কৰ। **Have the gorge** = to retch উকুলিয়াই পেলা। **Have one's gorge rise** = to be disgusted আমনি লাগ।

**Gorgeous** (গৰ্-জিৰাচ্) *adj.* showy, magnificent জাকজমক, চক্ৰমকীয়া, বমজ্জমক্। **Gorgeousness** *n.* জাকজমক। **Gorgeously** *adj.* magnificently জাকজমককৈ, বমজ্জমককৈ।

**Garret** (গৰ-জেট্) *n.* ভিত্তিত পিছা বৰ্ষা।

**Gorgon** (গৰ্-গন্) *n.* a fabulous female monster এজনী বান্ধুসী; anything very ugly দেহিবলৈ কুদ্ভুত বস্তু। **Gorgonian, Gorgonian** — *adj.* very ugly or terrific প্রতাপকাৰ, দেহিলৈ ডয় লগা।

**Gorilla** (গৰিলা) *n.* the largest of the ape species নিচেই ডাঙৰ জাতৰ হলো বান্দৰ।

**Gormandise** (গৰ্-মেন্-ডাইজ্) *v. i.* to eat voraciously বান্ধুসে খোৱাদি খা, পেট পুৰা, পেটে ধৰে মানে খা।

**Gory** (গ'ডি) *adj.* covered with gore, bloody বস্তাক্ত, তেজেৰে পৰিপূৰ্ণ।

**Gosling** (গজলিং) *n.* a young goose বাজহাঁহৰ পোৱালি, ডেকেৰু হাঁহ।

**Gospel** (গচ্-পেল্) *n.* good news, the narrative of the life of Christ মঙ্গল সমাচাৰ,

যীতশ্রীকৰ চৰিত্ৰ ; a system of religious truth  
ধৰ্মবিষয়ক সাৰ কথা ।

**Gossamer** (গচ্-এ-মাৰ্) *n.* fine spider threads  
which float in the air in fine weather  
বতাহত উৰিফুৰা মকৰাৰ জালৰ আঁহ, অপচনী  
সূতা । —*adj.* light, flimsy সূক্ষ্ম, নিচেই  
পিপৰীয়া ।

**Gossip** (গচিপ্) *n.* one who tattles বাৰ্তাবহ,  
বাৰ্তাৰি সি ফুৰোতা ; idle talk ফচহ গল্প । —*v.*  
to run about telling idle tales ফচহ কথা  
পাত, গল্প কৰ । **Gossiping** *n.* the act of  
tattling কথাৰ মহলা মনা, টোটকনাটক ।

**Got** *pa. t* and *pa. p.* of **Get**.

**Goth** (গঠ্) *n.* one of an ancient Teutonic  
nation, a barbarian ইউৰোপৰ একজাতি আদি-  
বাসী লোক, অসভ্য লোক । **Gothic** *adj.* belong-  
ing to the Goths, barbarous গঠ্ ভাষীয়,  
অসভ্য, একৰকম পৰীঘৰ সজা বিদ্যা সম্বন্ধীয় ।

**Gothamite** *n.* a simpleton ভেৰা ।

**Gouge** (গাউজ্) *n.* a chisel with a hollow  
blade ঠোঙ্গা বটাঙ্গী । —*v. t.* to scoop out  
ঘোক, ঘোকামাৰি বাজ কৰ, বোকা ।

**Gourd** (গৰ্ড বা গুৰ্ড) *n.* a large fleshy vege-  
table food লাও ।

**Gourmand** (গুৰ-মেণ্ড) *n.* a glutton খকুতা,  
বাফস । —*adj.* voracious খকুতা ।

**Gourmet** (গুৰমেট) *n.* an epicure মদ খাই  
হেপাহ নপলোৱা মানুহ, মদৰ পিপা যেন মানুহ ।

**Gout** (গাউট্) *n.* an acute inflammation of the  
smaller joints গাঁঠি-বাত, খন্তীয়া বেমাৰ, ভৰিৰ  
বুঢ়া আঙ্গুলি উগৰি চিৰিজলি পৰা বেমাৰ । **Gouty**  
*adj.* খন্তীয়া বেমাৰ থকা ।

**Govern** (গভাৰ্ণ) *v. t.* to control, to rule  
with authority দমন বা বশ কৰ, শাসন কৰ ।  
—*v. i.* to exercise authority প্রভুত্ব কৰ,  
হুকুম কৰ ।

**Governable** (গভাৰ্ণেবল্) *adj.* subject to rule  
শাসনীয়, দমনীয়, অধীন ।

**Governance** (গভাৰ্ণেন্স) *n.* control, direction,  
behaviour প্রভুত্ব, শাসন, পৰিচালনা, আচৰণ ।

**Governess** (গভাৰ-নেচ্) *n.* a lady that governs  
or instructs young ladies, a tutoress

শিক্ষয়িত্ৰী, অধ্যাপকনী । **Daily**—, **Nursery**—,  
**Resident governess**—ঘৰে ঘৰে ফুৰি শিক্ষা  
দিওঁতা, কেচুৱা পালোতা, ঘৰত থাকি শিক্ষা  
দিওঁতা স্ত্ৰী ।

**Governing** *adj.* having control শাসনৰ ভাৰ  
থকা ।

**Government** (গভাৰ্ণমেণ্ট) *n.* control executive  
power, system of governing শাসন, অধিকাৰ,  
ৰাজ্যপালন ক্ষমতা ; a body of persons  
authorised to administer the laws  
গভৰ্ণমেণ্ট ; শাসনকৰ্ত্তাসকল, চৰকাৰ বাহাদুৰ । —  
*adj.* of or promulgated by government  
চৰকাৰী, শাসনকৰ্ত্তাৰ ।

**Governmental** (গভাৰ্ণ-মেণ্টেল) *adj.* pertain-  
ing to government গভৰ্ণমেণ্ট সম্বন্ধীয়, চৰকাৰী ।

**Governor** (গভাৰ্ণৰ) *n.* a ruler শাসনকৰ্ত্তা,  
লাই চাহাব ; a tutor শিক্ষক, ৰাজ্যপাল । **Governor**  
**General** *n.* the supreme governor in  
a country প্রধান শাসনকৰ্ত্তা, বৰলাই চাহাব,  
ৰাষ্ট্ৰপতি । **Governor-ship** *n.* শাসনকৰ্ত্তাৰ পদ ।

**Gown** (গাউন্) *n.* a loose upper garment  
worn by woman, clergymen etc. তিৰোতা  
বা মহিলাৰ পিন্ধা ভৰিঙ্গলৈক পৰা দীঘল জামা,  
হেমসকলৈ পিন্ধা ঘৰি । **Gownsmen** *n.* দীঘল  
জামা পিন্ধা লোক ; civilian ; member of  
university শাসনভাৰ পোৱা বিষয়া, বিশ্ববিদ্যালয়ৰ  
সভা ।

**Grab** (গ্ৰেব্) *v. t.* to lay hands on চাপ বুল্লা,  
খামোচ মাৰি ধৰ । —*n.* a sudden grasp or  
catch খামোচ, খাপমাৰি ধৰণ ।

**Grabble** (গ্ৰেবল্) *v. i.* to grope বেপিয়াই ফুৰ ।

**Grace** (গ্ৰেচ্) *n.* elegance in form or  
manner লাবণ্য, সৌন্দৰ্য ; what adorns or  
commends to favour যুগ, সাদৰী গুণ ; favour  
কৃপা, অনুগ্ৰহ ; pardon ক্ষমা ; a short prayer  
at meal ভোজনৰ সময়ৰ উপাসনা ; a ceremo-  
nious title of address, as in **Your grace**—  
হে কৃপাময় ! সম্ভাষণ লোকক কৰা সম্বোধন বাক্য ।  
(*pl.*) favour অনুগ্ৰহ, কৃপা, প্রসাদ । —*v. t.*  
to favour, to adorn অনুগ্ৰহ কৰ, সুশোভিত  
কৰ । **In the good graces of**—in the friend-  
ship of কৃপাত, সুহৃদভাৱ, প্রিয়পাত্ৰৰূপে ।

Take heart of grace=অনুগ্রহ পাই

হ। Days of grace=হস্তীৰ মিহাদৰ অতিৰিক্ত  
তিনি দিন।

Gracious (গ্ৰে'শ্যচ) *adj.* benevolent, kind কৃপালু,  
কৰ্মাশীল। Good gracious=merciful God হে  
ঈশ্বৰ। (আচৰিত হৈ কোৱা কথা)।

Graceful (গ্ৰে'চ'ফুল) *adj.* elegant and easy  
সুন্দৰী, লাহৰী, লাৱণ্য। Gracefulness *n.* লাৱণ্য  
গুণ।

Graciously *adv.* benevolently অনুগ্রহ পূৰ্বক, নিজ  
দহা গুণে, কৃপান্বিত হৈ।

Graciousness (গ্ৰে'শ্যচ'-নেচ') *n.* শিষ্টাচাৰ, কৃপাগুণ,  
সাদৰি গুণ।

Gradation (গ্ৰেডেছন) *n.* progress from one step  
to another অনুক্রম, ক্ৰমোন্নতি; state of being  
arranged in ranks শ্ৰেণীবদ্ধন।

Grade (গ্ৰেড) *n.* a step in rank or dignity  
খাপ, বিষয়ৰ শ্ৰেণী, বিভাগ; the degree of  
slope on a road বাটৰ দাঁতি এচলীয়া হৈ যোৱাৰ  
পৰিমাণ।

Gradate (গ্ৰে'ডেট) *v. t.* to cause to blend  
gradually from one colour to another এটা  
বস্তুৰ পৰা ক্ৰমে আন এটা বস্তুলৈ পৰিবৰ্তন কৰ।

Gradient (গ্ৰে'ডিয়েন্ট) *adj.* gradually rising  
with a slope খাপে খাপে ক্ৰমে ওপৰলৈ থিয়।  
—*n.* the degree of slope on a road আলি  
বাটৰ ওখ চাপৰৰ পৰিমাণ; the difference in  
the height of a barometer স্থান বিশেষে বায়ু-  
মাপ যন্ত্ৰৰ জোখৰ প্ৰভেদ।

Gradual (গ্ৰেডিয়েল) *adj.* advancing by deg-  
rees ক্ৰমাগত হোৱা, ক্ৰমিক স্থান অনুযায়ী হোৱা।  
খাপে খাপে ওপৰলৈ যোৱা।

Gradually *adv.* by degrees ক্ৰমে ক্ৰমে, ক্ৰমশঃ,  
লাহে লাহে।

Graduate (গ্ৰেডিয়েট) *v. t.* to mark with deg-  
rees সমান সমান ভাগ কৰি ক্ৰমে চিন দে,  
পৰিমাণতে ভাব কৰ। —*v. i.* to receive a  
university degree বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাধি প।  
—*n.* one admitted to a literary degree  
বিদ্যা বিষয়ক উপাধিকাৰী। (যেনে, বি. এ.)।

Graduator (গ্ৰেডিয়েটৰ) *n.* a mathematical

instrument for dividing lines ৰেখা ভাগ ভাগ  
কৰা অঙ্কশাস্ত্ৰ বিষয়ক যন্ত্ৰ।

Graft (গ্ৰাফ্ট) *v. t.* to insert a shoot or scion  
into another tree গছৰ কলম ধৰ, এজোপা  
গছৰ ডাল আন এজোপাৰ গাঁত লগাই কলম কৰ;  
to incorporate one thing with another  
ভুটা বস্তু লগলগ। —*n.* a shoot inserted in  
another tree কলম। Grafting *pr. p.* কলম  
ধৰা কাম

Grail (গ্ৰে'ল) *n.* the Holy Cup used by  
Christ যীশুখ্ৰীষ্টই ব্যৱহাৰ কৰা পবিত্ৰ পিয়লা বাটি।  
—*n.* comb-makers file ফণি সজাত ব্যৱহাৰ  
কৰা ৰেতি।

Grain (গ্ৰে'ণ) *n.* corn in general, a small  
seed ধান-চাউল, মাহ ইত্যাদি শস্য, শস্যৰ গোট  
বা গুটি; a very small particle or quantity  
অকণমান কণিকা; the smallest British  
weight একৰতি পৰিমাণ; texture, the  
arrangement of fibres of anything বাণ,  
গঠন, ডাঠপিঠ, হোৱা অৱস্থা (যেনে কাপোৰৰ)  
কাঠৰ আঁহ; innate quality, nature, tem-  
per স্বাভাৱিক গুণ। To dye in grain=to  
dye deeply ডাঠকৈ ৰং লগা। —*v. t.* to granu-  
late গুটি গুটি কৰি লগা; (In tanning) to take  
the hair off মৰা জন্তুৰ ছালৰ নোম ওছা। Cross-  
grained=জেৰেপা। Against the grain=contrary  
to inclination ইচ্ছাৰ বিৰোধে।

Grained (গ্ৰে'ইন্ড্) *adj.* rough খহকা, অঁহীয়া।

Gram (গ্ৰেম) *n.* chick peas বুটমাছ।

Gramineous (গ্ৰেমিনিয়চ্) *adj.* like grass, grassy  
তৃণবৎ, তৃণময়, বাঁহযুক্ত।

Graminivorous (গ্ৰেমিনিভবচ্) *adj.* feeding on  
grass বাঁহখোৱা, বনাহাৰী, তৃণজীৱী।

Grammalogue (গ্ৰেমেল'গ্) *n.* a word re-  
presented by a sign in shorthand,  
logogram কোনো এটা চিনেৰে প্ৰকাশ কৰা কথা।

Grammar (গ্ৰাম্-এব্) *n.* a book containing rules  
for correct speaking and writing a  
language ব্যাকৰণ শাস্ত্ৰ, ব্যাকৰণ।

Grammarians *n.* one versed in grammar ব্যাকৰণ  
শাস্ত্ৰজ্ঞ পণ্ডিত।

Grammar-school *n.* a high school in which

Latin and Greek are taught লেটিন আৰু গ্ৰীক ভাষা শিকোৱা কুল।

**Grammatic, Grammatical** *adj.* according to the rules of grammar ব্যাকৰণ সিন্ধ।

**Gramophone** (গ্ৰেমাফোণ) *n.* an instrument for recording and reproducing articulate speech কথা কোৱা যন্ত্ৰ, গীত গোৱা কল। (Gr. *phone*=sound)।

**Grampus** (গ্ৰেম্পচ) *n.* a large voracious fish এবিধ খকুৱা ডাঙৰ মাছ।

**Granary** (গ্ৰেণেৰী) *n.* storehouse for grain ভড়াল ঘৰ, ধান চাউল আদি থোৱা মেৰ।

**Grand** (গ্ৰেণ্ড) *adj.* of great size, extent, power or dignity ডাঙৰ, শ্ৰদ্ধা, বৃহৎ, মহৎ; illustrious, noble দুল্লৰ, চমৎকাৰ, সভ্য-সুতৰি।

**Grandam** *n.* a grand-mother বুঢ়ী-আই, এনাই।

**Grand-daughter** *n.* নাতিনী। **Grand-father** *n.* ককা, মাক বা বাপেকৰ বাপেক। **Grand-mother** *n.* বুঢ়ী আই। **Grand-son** *n.* নাতি। **Grand-nephew** *n.* the grand son of a brother or sister ভনীয়েকৰ বা ভায়েকৰ নাতি। **Great-Grand-father**=বৃহৎ প্ৰপিতামহ।

**Grantee** (গ্ৰেণ্ডী) *n.* a man of high rank or station বৰ সম্ভ্ৰান্ত লোক, উচ্চবংশৰ লোক।

**Grandeur** (গ্ৰেণ্ডিঅৰ) *n.* magnificence, splendour শোভা, জাকজমক; loftiness of thought or deportment উচ্চতা, মহত্ত্ব, গভীৰতা।

**Grandiloquent** (গ্ৰেণ্ড-ইলকোৱেণ্ট) *adj.* speaking grandly, pompous বাক্যলঙ্কাৰযুক্ত, সুবক্তিত-বাক্যপটু।

**Grand-jury** (গ্ৰেণ্ড-জুৰী) *n.* a special jury to decide whether an accused be put on trial আচামীক দোষী ধৰ্ম্মা কৰি বিচাৰলৈ পঠোৱা হবনে নহয় এই বিষয়ে মীমাংসা কৰা জুৰী।

**Grandsire** (গ্ৰেণ্ড-চায়াৰ) *n.* a grand-father পিতামহ, ককা।

**Granite** (গ্ৰে-নাইট্) *n.* a crystalline rock নানান বৰণ থকা এবিধ বালি-ঔদীয়া শিল।

**Granivorous** (গ্ৰেণি-ভৰচ) *adj.* feeding on seeds শস্যৰ গুটি খোৱা, শস্যাহাৰী।

**Grant** (গ্ৰেণ্ট) *n.* something bestowed, a gift দান, বৃত্তি, প্রদত্ত ভূমি; to bestow or give

over দে, দান কৰ, অনুদান; to admit as true স্বীকাৰ কৰ, হয় বুলি ধৰ, মানি ল। **Grantee** *n.* the person to whom a grant is made বৃত্তিভোগী, দান গ্ৰহীতা। **Take for granted**=হয় বুলি ধৰি লোৱা। **Fee-simple grant**=ইচ্ছামতে ভোগদখল কৰিবলৈ স্বত্ব থকা মাটি।

**Grant-in-aid** সহায়ক অনুদান।

**Granular** (গ্ৰেনিউলাৰ) *adj.* consisting of grains শস্যৰ দৰে গুটি গুটি থকা খুদ খুদ জ্বৰজ্বৰীয়া, ভোখৰা-ডুখৰি হৈ থকা, খুদখুদীয়া, দানাদাৰ।

**Granulate** (গ্ৰেনিউলেট্) *v. t.* to form into grains সৰু সৰু টোপোৰা কৰ, ষহকা কৰ।

**Granule** (গ্ৰেনিউল্) *n.* a little grain, a fine particle মিহিদানা, শস্যৰ কণ, সৰু সৰু গুটি বা টোপোৰা, খুদ।

**Grape** (গ্ৰেপ্) *n.* the fruit of the grapevine আঙ্গুৰ ফল, ভ্ৰাক্সালতাৰ গুটি। **Grape-shot**=a cluster of small shots piled on a circular plate থুশিকৈ থোৱা ছিটাতলি। **Sour grapes**=পাৰলৈ হুঃসাধা বুলি হৈয় জান কৰা বস্তু। **Grapevine**=ভ্ৰাক্সালতা, বোটি, শুনাৰুণ।

**Graph** (গ্ৰেফ্) *n.* a representation by means of lines বেখযুক্ত, আদৰ্শলিপি।

**Graphic, Graphical** (গ্ৰেফিক্,—এল্) *adj.* vivid, picturesquely described বিচিত্ৰ, সুবক্তিত, বিশদৰূপে বৰ্ণিত। **Graphic arts**=painting, drawing, engraving etc. কাককাৰ্য্য, নক্সা কৰা বিদ্যা। **Graphically** *adv.* vividly, as in a picture, by writing চক্চকীয়াকৈ, স্পষ্ট-ৰূপে।

**Graphite** (গ্ৰেফাইট্) *n.* a mineral used in making pencil এবিধ খনিজ কলা মাটি।

**Grapnel** (গ্ৰেপনেল্) *n.* a small anchor সৰু লঙ্গৰ; an instrument with flukes to seize a ship or something in the sea সাগৰত শত্ৰুৰ জাহাজ ধৰা বা আন কিবা ধৰা হাঁকোটা থকা যন্ত্ৰ; হাঁকুটা কল।

**Grapple** (গ্ৰেপল্) *v. t.* to lay fast hold of জপটিয়াই ধৰ। —*v. i.* to contend in close fight হতাহতি লাগ, কিলাকিলি লাগ।

**Grasp** (গ্ৰেপ্স) *v. t.* to seize by clasping with the fingers or arms, to clutch at বাঁহোত



মাৰি বা সাবটি ধৰ; to comprehend বুজ, ততধৰ। **Grasp at**=ধৰিবলৈ চেষ্টা কৰ। —*n.* gripe of the hand, grip; fast hold আঁমোচ, মুঠি, সাবটি।

**Grasping** (গ্ৰেপ্পিং) *pa. adj.* encroaching, avaricious, seizing আক্ৰোহী, পৰৰ বস্তু লবলৈ বিচনা, লুভীয়া। **Graspless** *adj.* নিশকটীয়া, ফুৰল।

**Grass** (গ্ৰেচ) *n.* common herbage ঘাঁহ, বন; the surface of a mine খনিৰ ওপৰ ভাগ। — *v. t.* to cover with grass ঘাঁহেৰে আবৃত কৰ; to feed with grass ঘাঁহ খুৱা। **Go to grass**=ঘাঁহ খাবলৈ মেলি দে, অৱসৰ দে, ধুপুৰাই পৰ। **Let not grass grow under one's feet**=waste no time in doing something কামত হেলা নকৰিবা। **At grass**=out of work কামবন নোহোৱা, ফুৰিফুৰা।

**Grass-cutter** *n.* one who cuts grass for baggage-cattle ঘাঁহ কাটোতা, ঘাঁহী।

**Grasshopper** (গ্ৰেচ-হপাৰ্) *n.* an insect allied to locusts and crickets এৰাতি ফৰিং।

**Grass-land** *n.* permanent pasture গৰুখ'হ চৰোতা ঠাই।

**Grass widow** *n.* a wife separated from her husband গিৰিয়েক এৰা ভিৰোতা, জীয়া বাৰী।

**Grassy** (গ্ৰেচি) *adj.* covered with grass ঘাঁহ-যুক্ত; green সেউজীয়া, বলপতীয়া।

**Grate** (গ্ৰে'ট) *n.* a frame of iron bars for holding coal used as fuel জ্বালন্তু কয়লা দাতি ধৰিবৰ নিমিত্তে দিয়া লোৰ চালনী।

**Grate** (গ্ৰেট) *v. t.* to rub hard, to fret, to vex পিহ, ঝিহি কয় নিয়া, বিবক্ত কৰ; to make a harsh sound কেৰেক্-কেৰেক্ শব্দ কৰ।

**Grater** (গ্ৰে'টাৰ) *n.* an instrument with a rough surface কোনো বস্তু ঝিহি কয় নিয়াবৰ নিমিত্তে ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ ধৰকা সজুলি, ডাঙৰ বেতি, পিহনা।

**Grateful** (গ্ৰে'ট-ফুল) *adj.* having a sense of favour, thankful কৃতজ্ঞ, উপকাৰ নেপাহৰা; delightful তৃপ্তিকৰ, সুখদায়ক। **Gratefulness** *n.* শলাগ, কৃতজ্ঞতা, উপকাৰ স্বীকাৰ। **Gratefully** *adv.* কৃতজ্ঞতা পূৰ্বক।

**Gratification** (গ্ৰেট-ফিকেশন্) *n.* delight satisfaction, that which gratifies তৃপ্তি, সন্তোষ, তৃষ্ণা, পৰিতোষ; reward পুৰস্কাৰ।

**Gratify** (গ্ৰেটফাই) *v. t.* to please, to soothe, to indulge সন্তুষ্ট কৰ, তৃপ্তিকৰ, হেঁপাহ ওচা, সন্তোষ লগা।

**Gratifying** *adj.* pleasing তৃপ্তিকৰ, সন্তোষজনক।

**Grating** *n.* a frame of bars লোৰ ডাঙৰে সজা যন্তন, লোৰ জাপ বা জপনা। —*adj.* harsh কৰ্কশ, কেৰেকীয়া; irritating বিবক্তজনক।

**Gratis** (গ্ৰে-টিচ) *adv.* without payment, for nothing এনেই, বিনামূল্যে, চেনেহতাকৈ।

**Gratitude** (গ্ৰেটি-টিউড) *n.* thankfulness কৃতজ্ঞতা, উপকাৰ স্মৰণ, শলাগ, গুণ লওন।

**Gratuitous** (গ্ৰেটিউ-ইটচ্) *adj.* done or given for nothing, voluntary এনেই কৰা বা দিয়া, চেনেহৰাতাবে দিয়া, বিনামূল্যে প্রদত্ত, নোখোজাকৈ দিয়া বা পোৱা; without reason or ground অনাহক, অকাৰণ।

**Gratuity** (গ্ৰেটিউ-ইটি) *n.* free gift, a present পুৰস্কাৰ, বক্ৰিচ, দান, উপদান।

**Gravamen** (গ্ৰেভামেন) *n.* (*pl.*—mina) ওজৰ, গিৰ্জাদৰীয়া আপত্তি; বেয়াখিনিৰ সাৰ।

**Grave** (গ্ৰেভ) *v. t.* to engrave, to carve টান বস্তু খোদ, কোনো ধাতুত বা শিলত আঁখৰ বা নক্সা কাট। (*pa. p.* Graved or Graven).

**Grave** (গ্ৰেভ) *n.* pit dug out for burying, the dead কবৰ, মৰা পোতা গাঁত, মৈদাম; death মৃত্যু। —*adj.* sober, solemn গৰীন, গভীৰ, ধীৰ; weighty গধুৰ; serious গুৰুতৰ। **Grave-digger**=কবৰ বা মৈদাম খানোতা। **Grave yard**=a burial ground কবৰখানা। **With one foot in the grave**=on the verge of death মৰে মৰে অৱস্থাত। **Graveness** *n.* গধুৰালি, গৰীনালি, গুৰুতৰ।

**Gravel** (গ্ৰেভল্) *n.* pebbles intermixed with sand সৰু সৰু শিলগুটি, কঙ্কৰ; concretions in the kidneys পাথৰি। —*v. t.* to cover with gravel কঙ্কৰ পাৰ।

**Graver** (গ্ৰেভাৰ) *n.* a tool to engrave with পাথৰ আদি কটা সজুলি।

**Gravid** (গ্রেভিড্) *adj.* heavy with child, pregnant সগৰ্ভা, গা-ভাৰী।

**Gravitate** (গ্রেভিটেট্) *v. t.* to tend towards the earth, to be attracted towards anything পৃথিবীৰ ফাললৈ আকৰ্ষণ কৰ, মাধ্যাকৰ্ষিত হ, কোনো বস্তুৰ ফাললৈ আকৃষ্ট হ।

**Gravitation** (গ্রেভিটেছন্) *n.* tendency of bodies to attract each other মাধ্যাকৰ্ষণ শক্তি, কোনোটাৰ ফাললৈ টান।

**Gravity** (গ্রেভিটি) *n.* weightiness গুৰুত্ব, গধুৰতা; a force that draws a body towards another মাধ্যাকৰ্ষণ, টানি অনা শক্তি; state of being grave or sober গাভীৰ্যা, গধুৰালি; relative importance গুৰুত্ব। **Specific gravity** (see **Specific**).

**Gravy** (গ্ৰে'ভী) *n.* juice from meat while cooking সিজোৱা মত্থৰ জোল, চুৰুহা।

**Gray, Grey** (গ্ৰে') *adj.* white with a mixture of black ধূসৰ বৰ্ণ, মটিয়া বৰণৰ; aged, gray haired বয়সীয়া, বুঢ়া। —*n.* gray colour ধূসৰ বৰ্ণ, মটিয়া বৰণ। **Gray beard** *n.* পকা দৰীয়া, বঢ়া মানুহ।

**Grayish** (গ্ৰে'ইচ্) *adj.* somewhat gray ঈষৎ মটিয়া।

**Graze** (গ্ৰে'জ্) *v. t.* to feed on grass ঘাঁহ খা, চৰা। —*v. i.* to eat grass চৰা। **Grazing ground**=গৰু-ম'হ চৰোৱা ঠাই, চৰণীয়া পথাৰ। **Grazing superintendent**=গৰু-ম'হৰ টেক্স ডোলা আৰু লগোৱা বিষয়া।

**Graze** (গ্ৰে'জ্) *v. t.* to pass lightly along the surface ওপৰে ওপৰে ঘনি বুৱা, চেলচেলি খা।

**Grazier** (গ্ৰেজিয়েৰ) *n.* one who grazes cattle গৰু-ম'হ চৰাওঁতা, গৰু-ম'হৰ বেপাৰী।

**Grease** (গ্ৰিচ্) *n.* animal fat জন্তুৰ তেলচৰ্কি। —*v. t.* to smear with grease চৰ্কি লগা, চৰ্কি সান। **Greasiness** *n.*

**Greasy** (গ্ৰিচি or গ্ৰিজি) *adj.* of or like grease smeared with grease চৰ্কিৰদৰে, চৰ্কি সনা; smooth পিছল, লেতকেতিয়া।

**Great** (গ্ৰে'ট্) *adj.* large, chief ডাঙৰ, শকুত, বৃহৎ, প্রধান, বৰ; weighty গুৰুতৰ; noble,

mighty মহৎ, শ্ৰেষ্ঠ, প্রকাণ্ড; large in number অনেক, বহুত, বিস্তৰ; distinguished বিখ্যাত, সম্ভাৱ। **The great**=সম্ভাৱ লোকসকল, ডাঙৰ মানুহবিলাক। **Great coat**=an over coat হলো চোলা। **Great-hearted**=high spirited ওষ মনৰ। **Great-primer**=ছাপা কৰাত ডাঙৰ বিধৰ আধৰ। **Great-uncle**=ককা বা বুঢ়ীআইৰ ভায়েক। **Great powers**=সৰ্বপ্রধান ৰাজ্যবিলাক (ফ্ৰান্স, জাৰ্মানী, কচীয়া, ইংলণ্ড, অষ্ট্ৰেলিয়া, হাঙ্গেরী আদি)। **Great sea**=the Mediterranean ভূমধ্য সাগৰ। **Great grand-father**=আজো ককা। **Great Britain**=ইংলণ্ড, ওয়েলচ্ আৰু তাৰ অধীনৰ বা পমুৱা ৰাজ্যবিলাক। **Greatly** *adv.* বৰকৈ, অত্যন্তকৈ, অতিকৈ।

**Greaves** (গ্ৰিডজ্) *n.* the sediment of melted tallow গলোৱা চৰ্কিৰ গেদ।

**Greaves** *n. (pl.)* an armour for the legs ডৰিত পিন্ধা জাখৰ।

**Grebe** (গ্ৰেব্) *n.* an aquatic bird এবিধ জলচৰ পক্ষী।

**Grecian** (গ্ৰি-য়েন্) *adj.* pertaining to Greece গ্ৰীচদেশীয়। —*n.* a native of Greece গ্ৰীচদেশীয় লোক।

**Greed** (গ্ৰীড্) *n.* an eager desire, covetousness হুতাৰ, থক, লোভ, হেঁপাহ।

**Greedy** (গ্ৰিডি) *adj.* having a voracious appetite থকুৱা; covetous লুভীয়া, হেঁপাহ।

**Greek** (গ্ৰীক) *n.* the language of Greece গ্ৰীক ভাষা; a Grecian গ্ৰীচদেশৰ মানুহ।

**Green** (গ্ৰীন্) *adj.* of the colour of growing plants কলপতীয়া, সেউজীয়া, সবুজ বৰণীয়া; fresh, raw, unripe, not dry কেচা, জীয়া, নতুন; inexperienced অনভিজ্ঞ, বিশেষ আওভাও নুবুজা। —*n.* a green colour; সবুজ বৰণ; a grassy plot বননি। **Greens** *n. (pl.)* leaves and stems of green vegetables শাক। **Do you see any green in my eyes**=মোৰ চকুলৈ চাই কিবা বেয়া প্রকৃতি অনুভব হয়নে? **Green-eyed**=jealous চকুচৰহা, থিয়লীয়া।

**Green light** উদ্বেগ সাধন কৰিবলৈ পোৱা অনুমতি।

**Green horn** *n.* an inexperienced youth অনভিজ্ঞ লোক, কামৰ আওভাও নজনা ডেকা।

**Green-house** *n.* a building for protecting exotic plants বিদেশীয় গছ, লতা আদি আনি পালন কৰা ঘৰ।

**Green room** (গ্রীণ-ৰুম) *n.* the retiring room of actors in a theatre ভাৱনাৰ হোা ঘৰ।

**Greensward** (গ্রীণ-ছাৰ্ড) *n.* a turf green with grass ঘাঁহ থকা চপৰা, ঘাঁহেৰে আবৃত কৰা ঠাই।

**Green-vitriol** (গ্রীণ-ভিট্ৰিয়ল) *n.* sulphate of iron তুতিয়া।

**Greet** (গ্রীট্) *v. t.* to salute, to send kind wishes প্রণাম কৰ, চেলাম কৰ, অভিবাদন কৰ আশীৰ্বাদ বা সম্ভাষণ জনা।

**Greeting** *n.* salutation অভিবাদন, প্রণাম, অভ্যর্থনা।

**Gregarious** (গ্রীগেৰিয়াচ) *adj.* living in flocks and herds জাকপাতি থকা বা ফুৰা। **Gregariousness** *n.* জাকপাতি থকা অভ্যাস।

**Gregorian** (গ্ৰেগৰিয়েন) *adj.* belonging to or established by Pope Gregory প'প গ্ৰেগৰীয়ে চলোৱা বা উলিওৱা।

**Grenade** (গ্রিনে'ড্) *n.* a small shell of iron filled with gunpowder and bits of iron এবিধ অস্ত্ৰ ভাৰোৱা বম্ গুলি। **Hand grenade** = হাতনলীয়া বন্দুক।

**Grenadier** (গ্ৰিনেডিয়েৰ) *n.* a title of the first three battalions of the footguards একশ্ৰেণী পদাতিক সৈন্যৰ উপাধি।

**Grew** (গ্ৰ' ) *pa. t.* of grow.

**Grey** same as Gray.

**Greyhound** (গ্ৰে'হাউণ্ড) *n.* a tall and slender dog of great speed লাহী গাৰে এবিধ মটীয়া বন্ধৰ দীঘল চিকাৰী কুকুৰ।

**Griddle** (গ্ৰিড্) *n.* a flat iron pan লোহোৰা, ডেৱা।

**Gridiron** (গ্ৰিড্-আই-অৰ্ণ) *n.* a frame of iron bars for boiling flesh or fish মাছ, মঙহ আদি ভজা পোৰা কৰিবৰ নিমিত্তে ব্যৱহাৰ কৰা একবকম লোৰ যন্ত্ৰন।

**Grief** (গ্ৰিফ্) *n.* sorrow, affliction mourn- ing শোক, সম্ভাপ, খেদ, দুখ, বেজাৰ, মনস্তাপ।

**Grieve** (গ্ৰিভ্) *v. t.* to cause grief শোক লগা,

দুখ দে, বেজাৰ দে। —*v. i.* to feel grief, to mourn শোক কৰ, বেজাৰ কৰ।

**Grievance** (গ্ৰিভেন্চ) *n.* that which causes grief, hardship, injury বেজাৰ, অসন্তোষ, সম্ভাপ, বেজাৰ কাৰণ, ওজৰ আপত্তি।

**Grievous** (গ্ৰিভাচ) *adj.* causing pain, painful atrocious দুঃখজনক, ক্ৰেশদায়ক, শোকজনক, ভয়ানক, যন্ত্ৰনাট্যক, টান; **Grievous hurt** = টান আঘাত, প্ৰাণৰ সংশয় হোৱা আঘাত, সাংঘাতিক আঘাত।

**Grievously** *adv.* in a grievous manner ক্ৰেশদায়কৰূপে।

**Griffin** (গ্ৰিফিন্) or **Griffon** *n.* an imaginary animal এটা কাল্পনিক জন্তু; a novice বিদেশী নতুন লোক; a duenna যুৱতীৰ সহচৰী।

**Grig** (গ্ৰিগ্) সৰুবাসী মাহ, উইচিৰিজ পোক, ভাৰ দৰে উলাই।

**Grill** (গ্ৰিল্) *v. t.* to boil on a gridiron খোলাত ভাজ; to torment যন্ত্ৰণা দে। **Grill-room** = a restaurant ভজা পোৰা খুওৱা আহাৰৰ দোকান, ভজা মজ্জা বেচা জলপানীয়া দোকান।

**Grim** (গ্ৰিম্) *adj.* ferocious, ghastly ভয়ঙ্কৰ, বিকটাকাৰ, কুৰূপ; stern, sullen ঋমুতা, কোপন। **Grimness** *n.*

**Grimace** (গ্ৰিমে'চ্) *n.* a distortion of the face মুখভঙ্গি, ভেঙ্কুচালি। —*v. i.* to make grimaces মুখ ভেঙ্কুচা, মুখ বিকট।

**Grimalkin** (গ্ৰিমেল্-কিন) *n.* an old cat বুঢ়া মেকুৰী।

**Grime** (গ্ৰাইম্) *n.* dirt deeply ingrained চমটী মৰা মাইল। —*v. t.* to soil deeply মলিৰে চমটী মাৰ।

**Grin** (গ্ৰিন্) *v. i.* to show the teeth in deri- sion দাঁত নিকটী, দাঁত সিজ্জা, মুখ ভেঙ্কুচা। —*n.* a forced smile কাঠ-হাঁহি।

**Griming** *p. adj.* making grins দাঁত সিজ্জোৱা, ভেঙ্কুচালি।

**Grind** (গ্ৰাইণ্ড) *v. t.* to reduce to powder গুড়ি কৰ; to rub together পিছ, ডল, ঘঁহ; to sharpen by rubbing শাণত দে, ধৰা; to oppress কুদুম কৰ; to read hard যুৱপুতি পঢ়।

(*pa. p. ground*). —*n.* laborious study  
পৰিশ্ৰম কৰি পঢ়ন।

**Grinder** (গ্ৰাইণ্ডাৰ) *n.* he who or that which  
grinds ঘৰ্ক, ঘৰোতা, পটাটটি, পিহনা, জীভ  
a hard student বৰ পৰিশ্ৰমী ছাত্ৰ।

**Grindstone** (গ্ৰাইণ্ড-ষ্টোন) *n.* a circular stone  
for grinding জাভ। To keep one's nose  
to the grindstone = to subject one to con-  
tinuous punishment অবিজ্ঞাতভাৱে শাস্তি  
ভোগ কৰা, যন্ত্ৰণা দে।

**Grip** (গ্ৰিপ) *n.* seize, hold, grasp ধামোচ,  
টিপা, হাতৰমুঠি; pinching distress যন্ত্ৰণা  
দৌৰাখা। —*v. t.* to grasp ধামোচ মাৰি ধৰ।  
(*pa. p. gripped, gript*). The loose one's  
grip = to lose control হাতৰ পৰা সাৰ, হাতৰ  
পৰা এৰা পৰ।

**Gripe** (গ্ৰাইপ) *v. t.* to seize with the hand  
ধামোচমাৰি ধৰ; to give pain to the bowels  
পেট কামোৰ। —*n.* fast hold ধামোচ, হাতৰ  
টিপা; control শাসন; (*pl.*) a severe pain  
in the intestines পেট কামোৰাৰি। **Gripping**  
*p. adj.* avaricious আক্ৰোহী; grasping  
ধামুঠি ধৰা, চিকোটেমাৰি ধৰা।

**Grisaille** (গ্ৰিজেল) *n.* decorative painting  
in grey monotone to represent objects  
in relief অটালিকা প্ৰভৃতিৰ দেহালত খুসৰ  
আভাসিত্ত্ব এবিধ চিত্ৰাঙ্কন প্ৰণালী।

**Grisly** (গ্ৰিজলি) *adj.* frightful, hideous ভয়-  
লগা, বিকটাকাৰ।

**Grist** (গ্ৰিষ্ট) *n.* corn for grinding at one  
time, supply একে সময়তে বানিবলৈ বা খুন্দিবলৈ  
লোৱা লগ্ত যোগান। **Grist mill** = ধান বা লগ্ত  
খুন্দা কল। All is grist that comes to his  
mill = to utilise everything ভেঙৰ কললৈ  
অনা তুই পড়ানো ধান অৰ্থাৎ সকলো মূল্যবান।

**Gristle** (গ্ৰিষ্টল) *n.* cartilage. কোমল, লেকেটা  
মজ্জালা সিৰ। **Gristly** *adj.*

**Grit** (গ্ৰিট) *n.* coarse part of meal খুন্দকণ,  
লগত ভোখৰা-তুখৰি, খুন্দখুন্দীয়া ভাগ; gravel  
শিলকণ্ট; firmness of character মনৰ দৃঢ়তা।

**Gritty** *adj.* sandy খুলি-বালি মিহলি; determin-  
ed দৃঢ়মনা, দৃঢ়প্ৰতিজ্ঞ।

**Grizzle** (গ্ৰিজল্) *n.* a gray colour খুসৰ বৰ্ণ,  
বগা মটীয়া বৰণ। **Grizzly** *adj.*

**Groan** (গ্ৰোণ) *v. i.* to breathe with a moan-  
ing sound কেঁক, নেখা। —*n.* a deep moan-  
ing sound কেঁকনি, নেখনি। **Groaning** *n.*  
কেঁকনি, নেখনি।

**Groat** (গ্ৰোট) *n.* an English silver coin  
worth four pence সিকিমূল্যৰ ইংলেণ্ডীয় মুদ্ৰা;  
a very small sum নিচেই অলপীয়া ধন।

**Groats** (গ্ৰোট্) *n.* (*pl.*) coarsely husked  
grain of oats আৰামূল্য বেছ বা ৰ ধান।

**Grocer** (গ্ৰোচাৰ) *n.* a dealer in tea, sugar  
ect. চাহ, চেনি আদি খুচুৰা বস্তুৰ লোকালী। **Gro-  
cery** *n.* (*pl.*) articles sold by a grocer  
চাহ, চেনি আদি খুচুৰা বস্তুবিলাক।

**Grog** (গ্ৰগ) *n.* spirits and water mixed  
together মদে পানীয়ে মিহলি পেয় বস্তু। **Grog-  
shop** = a place for retailing grogs মদৰ  
লোকাল। **Groggy** *adj.* slightly intoxicated  
মদৰ জ্বালে ধৰা, মাতাল।

**Gram** (গ্ৰেয়াম) *n.* a coarse fabric of silk  
এবিধ বহুটা বেচৰী কাপোৰ।

**Groin** (গ্ৰাইন্) *n.* the part between the belly  
and thigh কব্জলৰ চুক, পাচচেটৰ চুক।

**Groom** (গ্ৰুম) *n.* one who has the charge  
of horse অৰ্ধপালক, ঘোঁৰা চহিচ; a title of  
certain officers of the royal household  
ৰজা ঘৰৰ ভিত্তকহাল বৰ্খচাৰীৰ উপাধি, ঘোঁৰা বৰতা,  
a bride-groom দৰা। **Grooms-man** *n.* the  
attendant on a bride groom দৰাধৰোতা।

**Groove** (গ্ৰাভ্) *n.* a furrow, a long hollow  
such as is cut with a tool লোৰ কাঁথল  
খোঁলনি। —*v. t.* to cut a furrow in লোৰ  
কাঁট।

**Grope** (গ্ৰোপ্) *v. i.* to feel in the dark, to  
search like a blind man খপিয়াই ফুৰ। —*v. t.*  
to search by feeling কণামুঠাকৈ খপিয়া।

**Gross** (গ্ৰ'চ্) *adj.* coarse, rough বহকা,  
ৰোটা; bulky, dense ডাঠ, ঘন; glaring স্পষ্ট,  
দেখাদেখি; stupid মুৰ্খ, অবোধ; obscene  
লাজলগা; whole গোটেই, সৰ্ব্বমুঠ, সম্পূৰ্ণ, সদৌ-  
মূলি। —*n.* the whole bulk মুঠ-মাঠ, সৰ্ব্বমোট,

ভাৱ, সদৌমূলি; twelve dozen ১২ ডজন বা ১৪৪ সংখ্যা। **Gross produce**=সৰ্বসমষ্টি উৎপন্ন। **Gross profit**=মুঠলাভ। **Gross neglect**=সম্পূর্ণ অৱহেলা। **Grossly adv.** shamefully, in a gross manner নিলাজভাৱে, অযথাৰূপে, মোটামুটিকৈ। **In the gross**=মোট, মুঠে, সদৌমূলি।

**Grotesque** (গ্রোটেক্) *adj.* odd, ludicrous অশোভ, দেখিলে টাঁহি উঠা, অপকণ।

**Grotto** (গ্রট্ট) *n.* an ornamental cave, a place of shade for pleasure গছৰ, জ্বৰ লোহা উদ্যান কুটীৰ।

**Ground** *pa. t.* and *pa. p.* of Grind

**Ground** (গ্ৰাউণ্ড) *n.* the surface of the earth মাটি, ভূমি; position, place of action স্থিতি, ঠাই; foundation ধৰণী, ভেঁটি; reason তথ্য, মূল কাৰণ, হেতু। —*v. i.* to fix on a foundation মাটিত স্থাপিত কৰ, কোনো মূল কাৰণৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰ; to instruct in first principles মূল সূত্রবিলাক শিকা। —*v. i.* to stike the bottom and remain fixed মাটিত তেঁকা খাই লাগি ধৰ (যেনে নাও)। **Be on one's own ground**=নিজে ভালকৈ জনা কাৰ্যকৈ কৰিবলৈ পৰা। **Break ground**=to take the first step in any project প্রথমে আৰম্ভ কৰ। **Fall to the ground**=to come to nothing ব্যৰ্থ হ, মিছা হ, নিফল হ। **Gain ground**=অগ্রসৰ হ, চল পৰা। **Give ground**=to yield advantage সুবিধা এৰি দে, চল পাবলৈ দে। **Lose ground**=to retire তেঁকত পৰি আঁতৰ হ, হাৰ। **Stand or hold one's ground**=to stand firm লৰচৰ নেহেঁতৰাকৈ, স্থিৰেৰে থাক, ধোপনি নেৰাকৈ থাক।

**Ground floor**=the floor of a house on a level with the street মাটিৰ ওপৰতে সজা তলৰ মহলা।

**Groundless** *adj.* without ground or foundation অমূলক, মিছা, অকাৰণ, অনৰ্থক। **Groundlessly** *adv.* অনাহকে, এনয়ে, মিছাই।

**Grounding** *n.* back ground of embroidery etc. গুণাবে বনকৰা কাপোৰৰ খালি ঠাই।

**Ground-nut** *n.* pea-nut চীনা বাদাম।

**Ground plan** *n.* ঘৰৰ ভেটিৰ নক্সা।

**Ground plot** *n.* ঘৰ সজা ঠাইভোখৰ।

**Ground rent** *n.* rent due for use of land মাটিৰ খাজনা।

**Ground-work** *n.* foundation, basis, the essential part তলৰ গাঁথনি, মূল, তথ্য, বাই বিষয়।

**Group** (গ্রুপ্) *n.* a number of persons or things together সমূহ, জুম, ধোপ, জাক, দল। —*v. t.* to form into a group জুম বান্ধ, বিধা-বিধকৈ ধোপ কৰ, ঠাই কৰ।

**Grouse** (গ্ৰাউজ্) *n.* the heath-cock এবিধ বনবীহা তেঁকত পাখি থকা বঙা চৰাই।

**Grout** (গ্ৰাউট্) *v. i.* to turn up earth with snout খোঁতোবাবে মাটি খোঁচৰ (যেনে গাহৰিয়ে)।

**Grove** (গ্ৰ'ভ্) *n.* a wood of small size of an ornamental character উঠনি জোপোহা সৰু গছ; an avenue of trees কাষত শাৰী শাৰীকৈ গছ থকা বাট। **Groves of Academe**=বিদ্যা চৰ্কা কৰা স্থান। (এথেল দেশৰ এভোখৰ ঠাইৰ নাম)।

**Grovel** (গ্ৰ'ভেল্) *v. i.* to crawl on the earth especially in fear ভয়ত লেও খাই চুঁচি য়া।

**Grovelling** *adj.* mean গেবাবী, নীচ।

**Grow** (গ্ৰ') *v. i.* to increase in size ডাঙৰ হ; to develop দীঘল ডাঙৰ হ, শক্ত হ, হকি পৰা, বাঢ়; to become হ; to vegetate গজ। —*v. t.* to cause to grow গজা, শস্ত আৰ্জ, খেতি কৰ। (*pa. t.* grew (গ্ৰ'ন) *pa. p.* grown). **Grow on**=আদৰ পৰা। **Grow out of**=to result from ওলা, উদ্ভব হ। **Grow up**=to advance in growth ডাঙৰ দীঘল হ; to take root গজ, গজি ওলা। **Growing** *adj.* ক্ৰমে বেচি। **Grown up**=fully developed উঠন, ডাঙৰ, দীঘল।

**Growl** (গ্ৰাউল) *v. i.* or *v. t.* to grumble surlily গোজৰ, ডেডাউৰিয়া, পেঙেৰি দে (যেনে কুকুৰে)। —*n.* a murmuring sound পেঙেৰি, গোজৰনি, খেংখেঙনি, গৌগৌহনি, হাঁওবনি।

**Growth** (গ্ৰ'উথ্) *n.* a growing, gradual increase, development উদ্ভব, হকি, উঠন, ডাঙৰ হোৱা অৱস্থা।

**Grub** (গ্ৰাব্) *n.* the larva of the beetle moth etc. কপীৰ পৰা ওলোৱা পোক। —*v. i.* to dig in

the dirt মাটি ধোঁচৰ। **Grubstreet**=any mean literary production নিচেই সামান্ত অকাৰ্য্যমূল্য কিতাপ বেচা ঠাই।

**Grudge** (গ্ৰাৰ্জ্) *v. t.* to murmur at গোঁগোঁৱা, আক্ৰোহ কৰ, কটুৰ মনেৰে ল বা দে। —*v. i.* মন কুৰাবি কৰ, বেজাৰ কৰ। —*n.* secret envy কুজুট, কপট, কক্ষা, কইদ, আক্ৰোহ, খেপ। **Grudgingly** *adv.* unwillingly কপটভাৱে, অনিচ্ছাপূৰ্বক, মন কুৰাবিকৈ।

**Gruel** (গ্ৰুৱেল্) *n.* food or meal boiled in water জুলিয়াকৈ পগোৱা আহাৰ, মণ্ড।

**Gruesome** (গ্ৰু-চম্) *adj.* ! horrible, dismal, fearful ভয়ঙ্কৰ, ভয়জনক।

**Gruff** (গ্ৰাফ্) *adj.* rough in manner, churlish অশিষ্ট, হুটা, খিংখিটীয়া।

**Grumble** (গ্ৰাম্বল্) *v. i.* to murmur with discontent টোহটোহা, নোহনোহা অসন্তোষ প্রকাশ কৰ, গোঁগোঁৱা। (with at). **Grumbling** *n.* টোহটোহনি, গোদগোদনি।

**Grumpy** (গ্ৰাম্পী) *adj.* surly অসন্তোষীয়া, খিংখিটীয়া, গোঁঠোৰা।

**Grunt** (গ্ৰণ্ট্) *v. i.* to utter a sound like a pig হোকহোকা, গাহৰিৰ দৰে শব্দ কৰ। —*n.* হোফ্-হোফ্‌নি, ঘোঁটঘোঁটনি।

**Guano** (ঘোৱেন') *n.* excrement of certain sea fowls used as manure এবিধ সাগৰীয়া চৰাইৰ শু।

**Guarantee** (গেব্-এন্-টী) or **Guaranty** *n.* a surety জামিন; one responsible for the performance of some action or for the truth of some statement আনৰ বাবে লগা-হোৱা লোক। —*v. t.* undertake the performance of something by another জামিন হ বা দে, কাৰো বাবে লগা হ, গাঁত ল, চুক্তি কৰ, গা-হ; to make sure নিশ্চয়কৈ কৰ।

**Guard** (গাৰ্ড্) *v. t.* or *v. i.* to watch, to take care of পহৰা দে, ৰখি থাক, বচা কৰ। —*n.* that which protects from danger বক্ষক; a watch ৰখীয়া, পৰীয়া, চহৰী, চৌকিদাৰ; one who has the charge of a train ৰেলৰ গাৰ্ড্, ৰেল-বক্ষক; state of caution সতৰ্কতা। ( *pl.* ) troops attached to the person of a king

ৰজাৰ লগে লগে ফুৰা চিপাহী। **On one's guard** =পহৰা দি থাক। **Off one's guard**=পহৰা দিবলৈ এব, অন্তমনস্ক হ।

**Guarded** (গাৰ্ডেড্) *adj.* cautious ততোহাল, সাৱধান। **Guardedly** *adv.* সাৱধানে।

**Guardian** (গাৰ্ডিয়েন্) *n.* one that has the care of another প্ৰতিপালক, অভিভাৱক, অধ্যক্ষ, ডব্বিলি, যুৰক্ষি। **Guardian angel**=আগকৰ্ত্তা বক্ষক। **Guardianship**=বক্ষণাবেক্ষণৰ ভাৰ, বক্ষকৰ বাৰ।

**Guava** (গোৱাড্) *n.* a kind of trees with yellow pear shaped fruit মধুৰি আম।

**Gubernatorial** (গিউবাৰ্ণেটৰীয়েল) *adj.* relating to Government শাসন সম্বন্ধীয়।

**Gudgeon** (গাকন্) *n.* a kind of fish এবিধ সৰু পুখীৰ দৰে মাছ; a person easily cheated ডেৰা লোক; a pin আলপিন।

**Guerdon** (গাৰ্ডন্) *n.* a reward পুৰস্কাৰ, বক্চিচ।

**Guerilla, Guerilla** (গেৰিলা) *n.* an irregular war fare মাজে সময়ে চোৰাকৈ যুদ্ধ কৰা নিয়ম। **War fare**=লুকাই কৰা যুদ্ধ।

**Guess** (গেষ্ট্) *v. t.* to conjecture অনুমান কৰ, ভাবি ল, উমানতে ধৰ। —*n.* conjecture উমান, গম, আটকাল, আন্দাজ, অনুমান। **Guessable** *adj.* that may be guessed উমানত বা আন্দাজত ধৰিব পৰা।

**Guest** (গেষ্ট্) *n.* a visitor received and entertained আলহী, অতিথি, নিমন্ত্ৰিত লোক।

**Guffaw** (গো-ফ্) *n., v.* কিৰীলি মাৰি হাঁহা।

**Guggle** (গগল্) *v. i.* to gurgle বুথত পানী লৈ কুলকুলা বা গৰ্গৰ' শব্দ কৰ।

**Guide** (গাইড্) *v. t.* to lead, to direct, to influence চলা, বাট দেখুৱা, উপদেশ দে, কামতা চলা। —*n.* he who or that which guides পথ দেখোৱা, উপদেষ্টা, পৰিচালক, বাট চিনাক্ততা।

**Guidance** (গাইডেন্স্) *n.* হাৰ্গ প্ৰদৰ্শন।

**Guide-book** *n.* a book containing information for travellers কোনো নগৰৰ বিৱৰণী কিতাপ।

**Guidepost** *n.* a post erected at a roadside to guide the traveller পথ প্ৰদৰ্শক স্তম্ভ, বাট দেখোৱালৈ পোতা খুটা।

**Guild, Gild** (গিল্ড্) *n.* a corporation for

mutual help সম্প্রদায়, সমাজ, দল। Trade guild=সদাগরী সভা। Guild hall=লভনব ব্যৱসায়ী সভাঘৰ। Guild brother=a fellow member of a guild কোনো ব্যৱসায়ীদলৰ সমজুৱা।

Guile (গাইল্) *n.* wile, deceit ধূতালি, টেকবালি, ফাঁকি। Guileful *adj.* crafty, deceitful ধূতং, ঠগবান্। Guileless *adj.* simple, artless সৰল, অকণ্ঠ, টাপটিপ নজননা।

Guillotine (গিল'টিন্) *n.* an instrument for beheading শিৰশ্ছেদন যন্ত্ৰ।

Guilt (গিল্ট্) *n.* crime, wickedness দোষ, অপৰাধ, জগৰ, পাপ। Guiltless *adj.* innocent, free from crime নিৰপৰাধী, নিৰ্দোষী।

Guilty (গিল্টি) *adj.* chargeable with a crime, wicked অপৰাধী, দোষী, জগৰীয়া। Guiltiness *n.* state of being guilty অপৰাধীতা, দোষী অৱস্থা।

Guinea (গিনি) *n.* an English gold coin, now disused আগেয়ে ইংলণ্ডত চলা এবিধ সোণৰ মুহা (≈২১ শিলিং)। Guinea-fowl *n.* ম'ব'ৰ দৰে চালি লোৱা এবিধ গুইনিয়া দেশৰ কুকুৰা।

Guinea-pig (গিনি-পিগ্) *n.* a small rodent এন্দুৰৰ দৰে এবিধ গেবেলা জন্তু।

Guise (গাইজ্) *n.* manner, external appearance, garb বেহৰূপ, আচৰণ, বাহ্যিক আকৃতি, আওতাও সাজ, বেশ। In the guise of=ভাঙ ধৰি, লোকৰ সাজ পিন্দি।

Guitar (গি-টাৰ) *n.* a six-stringed musical instrument বীণা যন্ত্ৰ, চেতাৰ।

Gulf (গল্ফ্) *n.* an arm of the sea extending into land হুলৰ ফাললৈ ঘূৰীয়াকৈ সোমাই যোৱা সাগৰৰ ঘোপ; a whirl-pool চাকনৈয়া; an abyss অভল খাল। Gulf stream=a great current of warm water flowing out along the ocean সমুদ্ৰগৰ্ভৰ তপ্ত জলস্ৰোত।

Gull (গাল্) *n.* a web footed sea fowl এবিধ সাগৰীয় হাঁহ চৰাই; a trick হলনা, ফাঁকি; one easily cheated যাক সহজে ভুৱা দিব পাৰি। —*v. i.* to beguile ভুৱা দে, প্রতাবণা কৰ। Gullible *adj.* easily deceived সহজে ভুৱা দিব পৰা।

Gullet (গাল্লেট্) *n.* the passage in the neck through which food passes into the stomach নেদু, টেই; the throat.

Gully (গাল্লি) *n.* a channel, a ditch খাল, নৰ্মা, পানী যোৱা লোৰ। —*v. t.* to wear a channel in পানী বৈ গৈ লোৰ কৰ। Gullyhole=a manhole into a drain পানী যোৱা নলাৰ ওপৰে মানুহ সোমাবলৈ খোৱা বাট।

Gulp (গাল্প) *v. t.* to swallow eagerly in large quantity যোকোৰা যোকোৰে খা, ঢোকা ঢোকে গিল। —*n.* as much as is swallowed at a time এমোকোৰা, এটোকা, গৰাহ।

Gum (গাম্) *n.* the fleshy tissue on which the teeth are set দাঁতৰ আদু; a substance which exudes from certain trees and plants গছৰ এঠা; secretion collecting in corner of eyes ফেচকুৰি। —*v. t.* to smear with gum এঠা লগা। Gum-arabic=গম এঠা। Gum-elastic=বৰ গছৰ এঠা। Gum resin=বজন। Gum-pot=গম এঠা খোৱা বটল। Gumminess *n.* quality or being gummy এঠাএঠি ওণ, জেপেটীয়া ওণ।

Gummy (গাম্মি) *adj.* consisting of or resembling gum এঠাএঠি, জেপেটীয়া, জেকেট-মেকেট।

Gun (গান্) *n.* firearm বন্দুক; a cannon বৰভোপ, বৰহিলৈ। Blow great guns=ধুমুহা বতাহ মাৰ। Son of a gun=rogue বদমাচ, বদজাত। Great gun=an eminent person ডাক্তৰ মানুহ, প্রখ্যাত লোক। Gun-carriage=বৰভোপ নিয়া গাড়ী। Gun-cotton=বৰহিলৈ মাৰিবলৈ ডেয়াৰ কৰা তুলা। Gun-fire=বৰভোপ মৰা নিৰ্জাবিত সময়। Gun-metal=ডাম আক টিন মিহলি ধাতু। Gunnage=কোনো জাহাজত নিৰপৰা বৰভোপৰ সংখ্যা। Gun port=port hole বৰ জাহাজৰ কাষত থকা ঘূৰণীয়া বিছা বা বাট।

Gunner (গান্ণাৰ) *n.* one who works a cannon গোলন্দাজ, ভোপমৰা লোক।

Gunnery (গান্ণেৰী) *n.* the art or the science of managing guns বৰহিলৈ চলোৱা বিদ্যা।

Gunpowder (গান্-পাউডাৰ) *n.* an explosive substance used for firing guns কলাই খাৰ, বন্দুকৰ খাৰ, বাকদ, হিলৈ-খাৰ।

**Gunshot** (গান্-শট্) *n.* the distance to which a shot can be thrown from a gun এক গুলীৰ বাট, এটা গুলী যিমান দূৰ যাৰ পাৰে সিমান দূৰ।

**Gunstock** (গান্-ষ্টক্) *n.* the piece of wood in which a barrel of a gun is fixed বন্দুকৰ কান্দা।

**Gunny** (গান্ণি) *n.* a strong jute cloth used as sacking মৰাপাটৰ খৈলা।

**Gunwale, Gunnel** (গান্‌লে) *n.* the upper part of a ship's side জাহাজৰ ওপৰৰ দুইকাষ।

**Gurgle** (গাৰ্গল্) *v. i.* to flow with noise as water from a bottle ঢক-ঢককৈ পৰ, ঢক-ঢক কৰ, কুলকুল।

**Gush** (গাচ্) *v. i.* to rush out with violence or copiously ছবছবকৈ পৰ, গৰগৰকৈ বা ছবছবকৈ ওলা বা পৰ। —*n.* violent issue of a fluid হোলোকনি, বেগেৰে নিৰ্গমন, পানীৰ খুন্দা। **Gushing** *adj.* flowing copiously ছবছবকৈ পৰা, হোলোকা হোলোকা।

**Gusset** (গাছেট্) *n.* an angular piece let into a garment চোলাৰ কোনো অংশ দিন নিয়াবৰ কাৰণে নতুনতে ঢিলাই দিয়া তিনিকোণীয়া ভাগলি; an iron bracket strengthening angle of a structure ঘৰ-তহাৰৰ জোৰাবোৰ শক্তিশালী কৰিবৰ কাৰণে লগোৱা লোহাৰ L আকৃতিৰ পাত।

**Gust** (গাষ্ট্) *n.* a sudden blast of wind ধুমুহা; burst of rain, fire, sound or passion ভমক, কোৰ; sense of taste সোৱাদ, আনন্দ।

**Gustful, Gusty** *adj.* stormy, irritable ধুমুহা; বতাহযুক্ত, বাগাক, খজাল; relish, gratification তৃপ্তি, পৰিতোষ।

**Gusto** (গাষ্ট্-জ) *n.* taste আনন্দ, সোৱাদ, তৃপ্তি।

**Gut** (গাট্) *n.* the intestines of an animal used for violin-strings বেহেলাৰ তাঁৰ কৰা জন্তৰ নাড়ী; (*slang*) force of character সদৰভাৱৰ প্ৰভাৱ। (*pl.*) the bowels নাড়ী, ডুক। —*v. t.* to plunder লুট কৰ; to take out the bowels ডুক বাজ কৰ।

**Gutta-percha** (গাটা-পাৰ্চা) *n.* a flexible substance like rubber এবিধ লেটকেটীয়া গছৰ এঠা, বৰৰ এঠা।

**Gutter** (গাট্-আৰ্) *n.* a passage at the eaves of a roof for conveying water নাওৰা; a channel for water পানী যোৱা নলা বা লোৰ।

**Guttural** (গাটাৰ্-এল্) *adj.* pertaining to the throat কণ্ঠ; harsh in sound কৰ্কশ, গলগলীয়া। —*n.* a letter pronounced in the throat কণ্ঠ্যবৰ্ণ।

**Guy** (গাই) *n.* a rope to keep a body steady in hoisting নাৱৰ পৰা জাহাজলৈ মাল তোলাতে ব্যৱহাৰ কৰা জৰী; a grotesquely dressed in person, flight বিকৃত পোচাক শিল্পী লোক, ভয় খুওৱা ভাও।

**Guzzle** (গজ্‌জল্) *v. i.* or *v. t.* to swallow greedily and hastily থকমকৈ গিল, বেগাই ঢোকাঢোকা খা, টেপাটেপকৈ গিল।

**Gymkhana** (জিম্-খানা) *n.* a place of meeting for sports খেল-মাটি।

**Gyro-compass** (জাইৰো-কম্পাচ) চুম্বকৰ সলনি ব্যৱহাৰ কৰা দিক নিৰ্ণয় যন্ত্ৰ।

**Gymnasium** (জিম-নে'-জিৰাম্) *n.* a place of physical exercise, school for the higher branches of literature and science মাল-যুজ, কোত্তি ইত্যাদি শিক্ষা কৰা ঠাই, ব্যায়াম শিক্ষাৰ ঘৰ; সাহিত্য, বিজ্ঞান আদি চৰ্চা কৰা বিদ্যালয়।

**Gymnast** (জিম্-নষ্ট) *n.* one who practises or teaches athletic exercise কোত্তি খেলুৱাই।

**Gymnastic** (জিম্-নেষ্টিক্) *adj.* athletic কোত্তি খেল বিষয়ক, ব্যায়াম সম্বন্ধীয়। **Gymnastics** *n.* (*pl.* but used as *Sing*) athletic exercise কোত্তি-খেল, ব্যায়াম।

**Gynaecium** (গাইনিচিয়াম্) *n.* woman's quarters in a house অন্তঃপুৰ, মহিলা-মহল।

**Gynaecology** (গাইনিকোলজি) *n.* the science of treating of diseases of woman স্ত্ৰীৰোগ বিদ্যা। —*ist n.* স্ত্ৰীৰোগবিদ্যাশাসন, স্ত্ৰীৰোগ চিকিৎসক।

**Gynarchy** (জিন্-আৰ-কি) *n.* government by



a female স্ত্রী-বান্ধৱ। (Gr. *gynē*=a female).

**Gynecic** (জিনিচিক্) *adj.* pertaining to diseases of the female স্ত্রীবোগ বিষয়ক।

**Gyp** (গিপ) *n.* a college servant বিলাতৰ কোনো কলেজৰ চাকৰ। **Give one Gyp** (*slang*) = punish him শাস্তি দে।

**Gypsy** see **Gipsy**.

**Gyrate** (জাই-ৰেট্) *v. i.* to whirl round a

central point পাকঘূৰণি দে। **Gyration** *n.* পাকঘূৰণি।

**Gyre** (জাইৰ্) *n.* a circular motion ঘূৰ্ণন, ঘূৰণ।

**Gyroscope** (জাইৰোস্ক'প্) *n.* an instrument illustrating dynamics of rotating bodies আবর্তনশীল বস্তুৰ গতিতত্ত্ব ব্যাখ্যাৰ যন্ত্ৰবিশেষ।

**Gyre** (জাইৰ্) *v. t.* to fetter শিকলি লগা, জিঁজিৰি লগা, লোৱা পিন্ধা। **Gyves** *n. (pl.)* fetters জিঁজিৰি, শিকলি, বেড়ী।

## H

**H** (এইচ্ছ) the eighth letter in the English alphabet ইংৰাজী বৰমালাৰ অষ্টম আখৰ, বোমান অক্ষৰতে **H**=২০০,০০০।

**Ha** (হা) *interj.* denoting surprise, joy or grief হাঃ, হাঃ, হায়, আহাঃ।

**Ha-ha** বৰকৈ ইহা মাত।

**Habeas-corpus** (হেবিয়চ্-কৰপাচ্) *n.* a writ ordering a jailor to produce a prisoner in court হাজতত বন্দা কয়েদীক আদালতত হাজিৰ কৰি কাৰণ দৰ্শাবৰ নিমিত্তে জাৰি কৰা আদেশ পত্ৰ, বন্দী প্রত্যক্ষীকৰণ।

**Haberdasher** (হেবাৰ্শ্-ডেচাৰ) *n.* a dealer in small wares as ribbons, tapes etc. কাপোৰৰ পটী, ফিতা ইত্যাদি বেচা বেপাৰী। **Haberdashery** *n.* goods sold by a haberdasher ফিতা, মোজা, কমাল ইত্যাদি খুচুৰীয়া মাল।

**Habergen** (হেবেৰজেন) *n.* a sleeveless coat of mail এবিধ হাত-খৰা বৰ্ম।

**Habiliment** (হেবিলিমেণ্ট) *n.* a garment পোচাক, সাজ। (*pl.*) clothing পিন্ধা-উৰা কাপোৰ-কানি।

**Habilitate** (হেবিলিটেট্) *v. t.* to furnish with working capital especially to mines টকা

যোগাব দে। **Habilitation** *n.* act of supplying money to work a mine খনিৰ কাম চলাবলৈ টকাৰ যোগাব।

**Habit** (হেবিট্) *n.* temperament of body or mind স্বভাব প্রকৃতি; practice অভ্যাস, সহজ-বীতি; any customary dress কোনো প্রচলিত পোচাক, পৰিচ্ছদ। —*v. t.* to dress সাজ পিন্ধা। **Habitmaker**=মেমৰ ঘোঁৰাত উঠা পোচাক তৈয়াৰ কৰোঁতা।

**Habitable** (হেবিটেবল্) *adj.* that may be dwelt in থাকিব পৰা, বসতি কৰণীয়, বাস যোগ্য।

**Habitableness** *n.* বাসযোগ্য, বাস কৰিলৰ উপযুক্ত।

**Habitat** (হেবিটেট্) *n.* the natural abode of an animal or plant জন্তুৰ বা গছৰ স্বাভাৱিক থকা ঠাই, জন্তুৰ জন্মস্থান।

**Habitation** (হেবিটেছন্) *n.* a dwelling, a place or abode থকা ঠাই, ঘৰ, নিবাস, বাসস্থান, আশ্ৰয় স্থল।

**Habitual** (হেবিচুৱেল) *adj.* customary, acquired by use চলিত, অভ্যাসজনিত, ব্যৱহাৰিক, স্বাভাৱিক, নিয়ত।

**Habitually** *adv.* অভ্যাস কৰি কৰি সহজ হ, অভ্যাস-ক্রমে, সন্তত।

**Habituate** (হেবিচুয়েট) *v. t.* to accustom অভ্যাস কৰা, সহজ কৰা। **Habituated** *adj.* accustomed অভ্যস্ত, সহজ হোৱা।

**Habitude** (হেবিটিউড্) *n.* usual manner আচৰণ, ব্যৱহাৰ, ৰীতি, প্রকৃতি।

**Habitue** (হেবিটুএ) *n.* a habitual frequenter ঘনঘনকৈ অগত অভ্যস্ত লোক।

**Hachure** (হেছিঅৰ) *n.* a hill shading line on a map মানচিত্ৰত ব্যৱহাৰ কৰা পৰ্ব্বতসূচক বেখা।

**Hack** (হেক্) *v. t.* to cut, to mangle ঘাশমাৰি কাট, ঘপিয়া; to kick another at football ফুটবল খেলত কোনোজনক জুটিমাৰ। —*n.* a cut ঘাপ; a kick জুটি। **Hack-saw**=চেওকবট, লোহাকটা কবট।

**Hack** (হেক্) *n.* a horse kept for hire কেবেয়া দিয়া ঘোঁৰা; a literary drudge ধন লৈ লোকৰ বাবে পুথি লেখোতা। —*adj.* hired কেবেয়া কৰা। —*v. t.* to offer for hire কেবেয়া দে; to use roughly অসৱধানকৰূপে ব্যৱহাৰ কৰ। **Hack-work**=literary drudgery for another person ঠিকা লৈ কৰা লেখা-পঢ়া কাম। **Hacking** *n.* a short and troublesome cough কুহৰ কুহৰ কাহ।

**Hackney** (হেকেৰী) *n.* an ordinary bullock cart সাধাৰণ গৰুৰ গাড়ী।

**Hackle** (হেক্‌ল্) *n.* an instrument for combing flax শণ সূতা আঁচুৰি পৰিষ্কাৰ কৰা যন্ত্ৰ। —

*v. t.* to dress hemp or flax with a comb শণ বা মৰাপাট অঁহীয়া বা ফণিয়া।

**Hackney** (হেক্‌নি) *n.* a horse or coach for hire কেবেয়া দিয়া ঘোঁৰা বা গাড়ী। —*v. t.* to carry in a hired coach ভাড়া গাড়ীত তুলি নে; to use much অপৰিমিতকৰূপে ব্যৱহাৰ কৰ, আধা-ধুন কৰ। **Hackney-coach** *n.* a hired coach ভাড়া গাড়ী।

**Hackneyed** (হেক্‌নিড্) *adj.* much used বহু-ব্যৱহৃত, পুৰণি; subject to common use যেনেয়ে ব্যৱহাৰ কৰা, সাধাৰণ।

**Had** (হেড্) *pa. t.* and *pa. p.* of Have.

**Hades** (হে-ডিজ্) *n.* the unseen world সিপুৰী; the abode of the dead যমপুৰী।

**Hadji, Hajji** (হেজ্) *n.* a Muhammedan pilgrim to Mecca মক্কা যাত্ৰী, হাজী।

**Haemal** (হেইমেল) or **Hemal** *adj.* relating to blood vessels তেজচলা নাড়ী সহস্বীয়। opposite of Neural.

**Haematite** (হিমেটাইট্) *n.* a valuable iron ore এবিধ মূল্যবান লৌহমল, মূল্যবান শনিজ লো।

**Haemoglobin** (হিমোগ্লবিন) *n.* the red pigment in the red blood-corpuscles ৰঙা শোণিত-কণিকাৰ ৰঞ্জক উপাদান।

**Haemorrhage** (হিমোৰেজ্) *n.* discharge of blood from the blood-vessels ৰক্ত কোষসমূহৰ পৰা ক্ষতিত ৰক্তস্রাব।

**Haemorrhoid** (হিমোৰয়ড্) *n.* piles অৰ্শ, ভগন্দৰ, কেঁচুমুৰীয়া ৰোগ।

**Haft** (হেক্‌ফ্) *n.* a handle নালা, মুঠি।

**Hag** (হেগ্) *n.* an ugly old woman কুংচিং বুঢ়ী মাইকী, কুকুপা জী, শিশাচনী। **Haggish** *adj.* like a hag.

**Haggard** (হেগাৰ্ড্) *adj.* lean কুশ, ক্ষীণ, চক্‌ মুৰ সোমোৱা; wild বনৰীয়া। —*n.* a hawk শেণ চৰাই।

**Haggle** (হেগ্‌ল্) to mangle in cutting ঘৈয়া, যাতে ততে ঘপিয়াই কাট। —*v. i.* to be slow in making a bargain কেৰজেৰ কৰি থাক; to cavil মিছাই খেচখেচ। **Haggling** *n.* খেটখেট।

**Hagiarchy** (হেজ্‌আৰ্ক্) *n.* government by priests ধৰ্ম্ম যাজকৰ শাসন।

**Hagiography** (হেজ্‌য়গ্ৰাফ্) *n.* writing of saints lives as a branch of literature সাধু সকলৰ জীৱন বৃত্তান্ত থকা ধৰ্ম্মপুথি, সন্তচৰিত্ৰ।

**Hail** (হেইল) *v. t.* to greet, to call after আতৰৰ কৰ, অভিবাদন কৰ, দূৰবপৰা মাত, সোধোৱা হওক। —*interj.* may you be in health কুশল পৰা। **Hail-fellow**=a familiar friend পৰম মিত্ৰ।

**Hail** (হেইল্) a frozen rain বৰষুণত পৰা লিল। —*v. i.* to rain, hail শিলাবৃষ্টি হ, লিল পৰ।

**Hail-stone** = বৰষুণৰ শিল। **Hail-storm** = শিলে বৰষুণে ধুমুহা।

**Hair** ( হে' -এব্ ) *n.* a filament growing from the skin of animals চুলি, নোম; anything very small and fine নিচেই সৰু মিহি বস্তু। **Hair breadth** = চুলি ডালৰ মান বহল; a very small distance নিচেই অলপ দূৰ। **Hair breadth escape** = কানেকান-মাৰি সাৰণ, কথমপি বন্ধা। **Hair dresser** = a barber নাপিত, চুলি অতাঁত। **Haired** = *adj.* having hair চুলীয়া, চুলী থকা। **Against the hair** = contrary to what is natural অস্বাভাৱিক। **Comb a person's hair the wrong way** = to provoke খং তোলা। **Make the hair stand on end** = to give a fright to another নোম শিয়ৰি উঠা, ভয়বুৰা। **Not to turn a hair** = not to be disturbed নোম এডালকো নলৰা। **To a hair, To the turn of a hair** = with perfect nicety অতিশয় নিয়ামিতকৈ, ঠিকমতে। **To split hairs** = to make superfine distinctions চুলি ডালকে ছফাল কৰ, সূক্ষ্মকপে বিচাৰ কৰ। **To do hair** = মূৰ আঁচোৱা।

**Hairiness** *n.* চুলি বা নোম থকা অৱস্থা।

**Hair-pencil** *n.* brush of camel's hair চিত্ৰকৰৰ তুলি বা লেখনী।

**Hair-pin** *n.* খোপাত মৰা কঁটা।

**Hair-splitting** *n.* the act of making minute distinctions সূক্ষ্ম প্ৰভেদ, চুলি ডালকো ছফাল কৰণ।

**Hair-stroke** *n.* a fine stroke in writing সূক্ষ্মৰেখ বা ৰেখা, মিহি আঁচ।

**Hairy** ( হেয়েৰী ) *adj.* of or containing hair নোমাল, নোমযুক্ত।

**Halk** ( হক্ ) *v. i.* to loiter about এনেয়ে পকাই ফুৰা। — *n.* a fish like cod এজাতি মাছ; a pike হোচোং; a wooden frame work for drying something কিবা শুকুৱা কাঠৰ যন্ত্ৰন।

**Halberd** ( হেলবাৰ্ড ) *n.* an ancient military weapon আগৰ দিনৰ যুদ্ধৰ কুঠাৰ।

**Halcyon** ( হেলচি-য়ন ) *adj.* calm, happy, peaceful সুস্থিৰ, শান্তিময়, সুখকৰ। **Halcyon-**

**days** = the days of peace and happiness সত্যযুগ, পবনসুখৰ দিন।

**Hale** ( হে'ল্ ) *adj.* healthy সুস্থ, নিৰোগী, সবল।

**Half** ( হাফ্ ) *n.* one of two equal parts আধা, আধখিনি, অৰ্দ্ধেক। *pl.* **Halves** ( হাভজ্ ) — *adj.* being in part, incomplete আধখিনীয়া, আধা, অসম্পূৰ্ণ। — *adv.* in part, imperfectly আধা-আধিকৈ, আধখিনীয়াকৈ, আধাকৰাকৈ। **Half-blood** = বৈমাত্ৰেয় মাঠীহত ডাই বা ভনী। **Half-bred** = not well trained, wanting in refinement অশিক্ষিত, আধাডুখৰীয়া। **Half-brother** = মাহিয়তী ডাই। **Half-caste** = a half breed দ্বুড়ীয়া, বৰ্ণশুদ্ধৰ। **Half-crown** = a silver coin — two shillings and six pence দুই টকা মূল্যৰ কপৰ মুদ্ৰা। **Half-dead** = almost dead আধামৰা। **Half-done** = আধা কেচেলীয়া, আধা কৰা। **Half-hearted** = indifferent অনিচ্ছুক, কামত চিলা-সোলোকা, অমনোযোগী। **Half-mast** = lowering of a flag half-way down as a signal of distress শোকচিহ্নৰূপে ধ্বজা তললৈ নমাই মাজ-খিনিত ৰখা। **Half-witted** = weak in intellect নিকোঁধ, আধাপাগলা। **Half-seas-over** = half drunk আধা মত্তলীয়া। **Cry-halves** = to claim a half share আধা ভাগ খোজ, সমানে ভাগ বিচাৰ। **Go halves** = to share equally with some one সমান সমান ভাগ প। **Half a maund** = আধা মোণ। **Half-yearly** = ছমহীয়া, ষান্মাসিক। **One and a half-years** = ডেৰ বছৰ। **Half-way** = আধবাট।

**Hall** ( হল্ ) *n.* a large room মুকলি আহল-বহল কোঠা; a large chamber for public business সভাঘৰ, বচ'ৰা। **Liberty hall** = যেয়ে যিহকে কৰিব খোজে তেনে কৰিব পৰা ঠাই, য়েজ্ঞাধীন আলয়। **Assembly hall** = প্ৰতিদয় চ'ৰা।

**Hallelujah, Halleluiah** ( হে'ল্-ই-লুয়ে ) *n.* a song of praise to God ঈশ্বৰৰ প্ৰতি ধন্য, স্তুতিবাচ্য।

**Hall-mark** *n.* any mark on articles of gold and silver to indicate their genuineness আঁচল বুলি সাব্যস্ত কৰা চিন। — *v. t.* to mark authoritatively আঁচল বুলি সাব্যস্ত কৰ।

**Hallow** (হেল-লু) *n.* a cry to draw attention  
বিস্মি, হেৰা বুলি মতা শব্দ। (Hallo! =অ, এই,  
হেৰ)। —*v. t.* or *v. i.* to raise an outcry  
চিঞৰ, বিস্মিয়াই মাত। **Hallow before one is  
out of the wood**=to consider oneself safe  
before he is out of danger বিপদৰ পৰা মুক্ত  
নো হওঁতেই সাৰিলো বুলি আনন্দ কৰ।

**Hallow** (হেল') *v. t.* to make holy পবিত্ৰ কৰ,  
ধৰ্ম্ম-কাৰ্য্যৰ নিমিত্তে আগ কৰি থ; to reverence  
সন্মান কৰ।

**Hallucination** (হেল-লিউ-চিন্‌ এছন্) *n.* a delu-  
sion ভ্ৰান্তি, ভ্ৰম, বিভ্ৰম অস্থি।

**Halo** (হে'ল') *n.* a luminous circle round  
the sun or moon মণ্ডল, জ্যোতিষ্মণ্ডল, প্রভা।  
(*pl.* Halos). —*v. t.* to surround with a halo  
জ্যোতিষ্ময় মণ্ডলেৰে বেষ্টিত কৰ, গৌৰবান্বিত  
কৰ।

**Halt** (হল্ট) *v. i.* to stop from going on ব,  
থাম, থমকা ল, আড্ডা কৰি থাক; to limp,  
to proceed lamely খোৰাই খোৰাই যা, লেকেচিয়াই  
যা। —*v. t.* to stop যাবলৈ নিদিয়াকৈ বাধ, থমা।  
—*n.* a halting, a stop in marching থামন,  
বাধন, বাটত বাতি থপন। **Halting place** *n.*  
থপুৱা, আড্ডা।

**Halter** (হল্টাৰ্) *n.* a rope to tie a horse, a  
rope for hanging criminals ঘোঁৰাৰ মুখত  
বন্ধা বচি বা ডোল, ফাঁহ্‌। —*v. t.* to put a  
halter on ফাঁহ লগা।

**Halve** (হাভ্‌) *v. t.* to divide into two equal  
parts দুভাগ কৰ, দুভেগ কৰ।

**Halyard, Halliard** (হেল-ইয়াৰ্ড) *n.* জাহাজৰ পাল  
ডঙা-পৰা কৰা ডোল।

**Ham** (হেম্‌) *n.* the thigh of a beast,  
especially a hog salted and dried পাচ পিৰা,  
লোণ সানি শুকাই খোৱা গাহৰিৰ পাচ পিৰা।

**Hamble** (হেম্বল্‌) *v. t.* to mutilate খোৰা কৰ,  
ঠেং কাটি অকামিলা কৰ। —*v. i.* to limp খোৰাই  
খোৰাই যা।

**Hamlet** (হেম্‌-লেট) *n.* a small village সৰু  
গাঁও।

**Hammam** (হোমাম্‌) *n.* an oriental bathing  
establishment প্রাচ্যদেশীয় স্নানাগাৰ।

**Hammer** (হেম্মাৰ) *n.* a tool for driving  
nails হাতুৰী; a part of the lock of a fire-  
arm বন্দুকৰ খোৰা। **Hammer-and-tongs** =  
violently হুটুটাই। **Bring to the hammer**  
=to sell by auction লিলাম কৰ, লিলামত  
দে। **Up to the hammer**=first rate উত্তম  
বিধৰ, প্রথম শ্ৰেণীৰ।

**Hammer** (হেম্মাৰ) *v. t.* to strike with ham-  
mer পিট, মৰিয়া, ধুন্দ। **Hammer idea into  
person's head**=কোনো কথা মূৰত সুমা।  
**Hammer out**=devise কল্পনা কৰ, পাং।

**Hammock** (হেমক) *n.* a hanging bed of  
strong cloth used in ships জাহাজত ব্যৱহাৰ  
কৰা হেদালি বিছনা।

**Hamper** (হেম্পাৰ) *v. t.* to impede, to shackle,  
to perplex গতিবোধ কৰ, মন্ত্ৰিলত পেলা,  
জ্বেষ্ট লাগ। (*fig.*) impede, obstruct  
বাধা জন্মা, গতিবোধ কৰ। —*n.* a chain শিকলি।  
**Hampered** *p. adj.* fettered বান্ধ খোৱা,  
গতিবোধ হোৱা। —*n.* a large basket ডাঙৰ  
পাচি।

**Hamshackle** (হেম্‌-শেক্সল) *v. t.* to restrain a  
cow or horse by a rope joined to the  
head and foreleg মূৰে আগঠেঙ্গ লাট।

**Hamstring** (হেম্‌-স্ট্ৰিং) *n.* one of the tendons  
at the back of the knee or ham আঠৰ শিৰ,  
পাচ চেউৰাৰ শিৰ। —*v. t.* পাচ চেউৰা কাটি ধোৱা  
কৰ; to lame by cutting the tendon.

**Hand** (হেণ্ড) *n.* the palm with the fingers,  
that which serves the function of a hand  
হাত, হাতৰ দৰে কাৰ্য্য কৰা কোনো বস্তু, যেনে  
হাতীৰ কাঁটা, a workman লোক, কৰ্ম্মচাৰী; a  
measure of four inches চাৰি ইঞ্চি পরিমাণ;  
skill কৌশল; style of hand writing হস্তলিপি,  
হাতৰ লেখা, আখৰৰ ঠগ; possession অধিকাৰ।  
—*v. t.* to give with the hand হাতেৰে দে;  
to lead or conduct বাট দেখুৱা। **Hand and  
glove**=on very intimate terms, with  
(*with*) গলে নলে লগা, বৰ মিল। **Hand down**  
=to transmit from one to the other  
এটাৰ হাতৰ পৰা আন এটাৰ হাতলৈ যা। **Hand  
in hand**=conjointly একেলগে, হাতত ধৰা-

ধৰিকৈ। **Hand of God**=unforeseen accidents, as lightning, tempest etc. ঈশ্বৰৰ কাৰ্য্য। **Hand over head**=rashly অবিবেচক-ৰূপে। **Hands down**=with ease সহজে। **Hands off**=to keep off ক্ষান্ত হ, হাত এৰ। **Hand to hand**=at close quarters ওচৰাওচৰি, হতাহতি। **Hand to mouth**=precariously কথমপি, পেটে-ভাতে, টানি মুনি। **A bird in the hand**=present advantage বৰ্তমান সুবিধা, হাতত পোৱা সুবিধা। **A cool hand**=স্থিৰজ্বৰ লোক। **At any hand**=in any case যেনে-তেনেকৈ, যেই হওক। **At first hand**=direct from the producer প্রথম তৈয়াৰ হওঁতেই, প্রথম বেচোতা বা তৈয়াৰ কৰোঁতাৰ পৰা। **At hand**=near ওচৰত, সন্নিৱৰ্ত। **A second hand**=not directly from the original source আদ-পুৰণি, হাত বাগৰা। **Believed on all hands**=generally believed সকলোৰে বিশ্বাস, সকলোৰে স্বীকাৰ কৰে। **Bear a hand**=সহায় কৰিবলৈ লৰালৰি কৰ। **By the hand**=by force বলবে, জোৰ-জবৰ কৰি। **Cap in hand**=humbly নম্ৰভাৱে। **Change hands**=to pass from one owner to another আন এজনৰ হাতত পৰ, আন এজনক গৰাকী পাত, হাত সলনি হ। **For one's own hand**=on one's own account নিজৰ বাবে। **From good hands**=from a reliable source বিশ্বাসী মানুহৰ পৰা। **Gain the upper hand**=to obtain mastery প্রভুত্ব কৰ, প্রধান হ। **Get one's hand in**=to be familiar with অভ্যস্ত হোৱা। **Have a hand in**=to be concerned in সম্পৰ্ক থাক, হাত ৰাখ। **Have clean hands**=নিৰ্দোষী হ। **Hold in hand**=to restrain ধৰি ৰাখ, ধৰ। **In hand**=in preparation হাতত, প্রস্তুত অৱস্থাত, অধীনত। **Kiss the hand**=বশ্বতা স্বীকাৰ কৰি হাতত চুমু খা। **Lay hands on**=to seize আক্ৰমণ কৰ, পাত হাত তোলা। **Lend a hand**=to help সহায় কৰ। **Off hand, Out of hand**=at once তৎক্ষণাত, নভৰা-নিচিনাকৈ। **Off one's hands**=হাতৰ পৰা যা, হাত এৰা পৰ। **Old hand**=one experienced জনা-বুজা, পুৰণি মানুহ। **On all hands**=on all sides সকলো প্ৰকাৰে, কেউপিনে।

**On hand**=available, in one's possession পাব পৰা, কাৰো হাতত থকা, প্রস্তুত। **Poor hand**=কাম নজনা। **Second-hand**=not new পুৰণি, হাত বাগৰা। **Set the hand to**=to under take প্রবৃত্ত হ, হাত দে। **Show one's hand**=অভিপ্রায় ব্যক্ত কৰ। **Strike hand**=make a contract চুক্তি কৰ, বন্দবস্ত কৰ। **Under one's hand**=with signature attached দস্তখত কৰি। **Wash one's hands of**=to disclaim responsibility হাত এৰা দে। **With a heavy hand**=oppressively অত্যাচাৰ কৰি। **With a high hand**=নিজমইমতে।

**Hand-bag** *n.* a bag carried in the hand হাত বেগ।

**Hand-barrow** *n.* a barrow drawn by men হাত-গাড়ী।

**Hand-bill** *n.* a bill or loose sheet with some advertisement হাতে হাতে দিয়া জাননী কাগজ।

**Hand-book** *n.* a book of reference কোনো লাগ-তিয়াল কথাখকা বহী বা কিতাপ।

**Handcuff** *n.* shackle for the hand হাতকড়া।  
—*v. t.* to put handcuffs on হাতকেড়েয়া মাৰ।

**Handful** (হেণ্ড-ফুল) *n.* as much as fills the hand এমুঠি, অলপমান, এখামোচ।

**Handicap** (হেণ্ডি-কেপ) *v. t.* to place at a disadvantage by some burden, to impose impediments upon বাধা জন্মা, বেগাই যাৰ নোৱাৰাকৈ ভাৰ পে, আচল অসুবিধা পেলা।

**Handicuffs** *n.* fighting hand to hand হতাহতি যুঁজ, হতাহতি।

**Handicraft** (হেণ্ডি-ক্ৰেফট) *n.* a manual occupation সজা পৰা বাৱসায়, হস্তশিল্প।

**Hand grenade** চিকোঁ তোপ; হাত বন্দুক।

**Handiwork** (হেণ্ডি-ওৱৰ্ক) *n.* a work done by the hands হাতেৰে কৰা কাম।

**Handkerchief** (হেণ্ড-কাৰ-চিফ্) *n.* a cloth used for wiping the face কমাৰ, মুখ মুখা কাপোৰ, হাঁচটি, মোক্তা।

**Handle** (হেণ্ডল) *v. t.* to touch or use with hand হাত দে, চো, লাৰ; to manage চলা বাৱহাৰ

কৰ। —*n.* that part of anything which is held in hand নালা, হাতনি মাৰি ; an occasion, a pretext চণ, চেলু। **Give a handle to**=চেলু দে। **Handle a person roughly or kindly**=কাকো মৰিয়া বা মৰম কৰ।

**Handling** (হেণ্ডলিং) *n.* the touching, managing with the hand হাত দিয়াটো, ছোৱা, বা লৰোৱা কাম, হস্তক্ষেপণ।

**Hand-loom** (হেণ্ড-লুম) *n.* a weaver's loom worked by hand হাতেৰে চলোৱা তাঁতশাল।

**Hand made** *adj.* হাতেৰে সজা।

**Hand-out** জাননী।

**Handsel** (হেণ্ডচেল) or **Hansel** *n.* earnest money paid by way of binding a bargain আগধন, হইনা, বহনি ; the first sale প্রথম বিক্ৰী, পোন প্রথমেই বেচি পোৱা ধন।

**Handsome** (হেনচাম্) *adj.* good-looking সুন্দৰ, গুৰমি, গড়িত, ঠগিত, ঠানুৱা ; generous, ample উদাৰ, যোগেষ্ঠ। **Handsemely** *adv.* amply যথেষ্টৰূপে ; liberally উদাৰভাবে ; nicely পৰিপাটিকপে, নিয়মিতকৈ।

**Handspike** (হেণ্ড-স্পাইক) *n.* a wooden lever used with the hand কাঠৰ হাতনি মাৰি, ঠেকা মাৰি।

**Handwriting** (হেণ্ড-ৰাই-টিং) *n.* the style of writing হাতৰ লেখা।

**Handy** (হেণ্ডী) *adj.* near at hand ওচৰত থকা, বেগতে পাব পৰা ; convenient ছলব ; dexterous কাজুৱা, দক্ষ। **Handy-man**=পালিবুৱা, নাৰিক, গাড়েৱান ইত্যাদিৰ লগৰীয়া।

**Hang** (হেং) *v. t.* (*pa. t.* and *pa. p.* hung or hanged) to suspend আঁৰি থ, ওলোমা ; to put to death by suspending ফাঁচী দে, ঝিক্ৰীত জৰী লগাই ওলোমাই বধ কৰ ; to lean on ঢোকা দি আঁউজাই থ। —*v. i.* to swing ওলমি থাক ; to lean on আঁউজি থাক। **Not a hang**=অকনো নহয় ; not a bit নিচেইকৈ নহয়। **Hang about**=মিছাই ফুৰি ফুৰ। **Hang back**=to hesitate পাচহৌকৰ, থেৰোপেৰা কৰ। **Hang fire**=to be long in discharging, to hesitate পলম হ, কোনো বিষয় গেষ্টেলা মাৰি থাক। **Hang in doubt**=to re-

main in suspense ঠিকানা নোহোৱাকৈ থাক, সন্দেহজনক হ। **Hang in the balance**=কোনো মীমাংসা নোহোৱাকৈ থাক, চয় নিশ্চয় নোহোৱাকৈ থাক। **Hang off**=to hold off এৰি দে, আঁতৰ কৰ। **Hang on**=to cling to লাগি থাক ; to depend upon নির্ভৰ কৰ ; to oppress হেঁচামাৰি ধৰ, ওলোমাবুজি দে। **Hang over**=ওলমি পৰ। **Hang together**=জাপখাই থাক। **Hang up one's hai**=কাৰো লগত নিচেই ঘকুৱা মানুহৰ দৰে ব্যৱহাৰ কৰ। **Hang dog**=a low fellow নীচ মানুহ। **Hangman**=ফাঁচ লগাওঁতা চাওঁডাং (*collq.*)। **Not a hang**=not at all কোনমতেই নহয়।

**Hanger** (হেংগাৰ) *n.* a broad sword একবকম দা ; that on which anything is hung বস্ত্ৰ আৰি থবৰ নিমিতে ওলোমাই বন্ধা যতন (যেনে ফাঁকোটা) ; a shed for aeroplane আকাশী বথ থোৱা চালি ঘৰ।

**Hanger-on** *n.* one who hangs on another আনৰ গাত ওলমি খাই থাকোঁতা, পৰৰ মৃত খাওঁতা ; a dependent লগত লাগি ফুৰোতা আশ্রিত লোক।

**Hanging n.** death by the halter ফাঁচী। **Hangings** *n.* (*pl.*) that which is hung ঘৰত ওলোমাই লগোৱা পৰ্দা আদি।

**Hank** (হেঙ্ক) *n.* two or more skins of thread tied together সূতাৰ মেচা বন্ধা মুঠি।

**Hanker** (হেঙ্কাৰ) *v. i.* to long for হুতাই কৰ, পাবলৈ বৰকৈ হেপাই কৰ। (with *after, for*) হেপাহেৰে বিচাৰি ফুৰ। **Hankering** *n.* a craving হুতাই, হেপাই।

**Hanky-panky** *n.* টগববগৰ, চলহী।

**Hansard** (হেনচাৰ্ড) *n.* the printed report of debates in parliament পাদিৱান্টেমেন্টৰ বিতৰ্কৰ মুদ্ৰিত বিবৰণী।

**Hansom-cab** (হেন্‌চম্-কেব) *n.* এবিধ ঘোঁৰা গাড়ী।

**Hap** (হেপ্) *n.* chance, lot, accident অকস্মাৎ হোৱা কাৰ্য্য, ভাগ্য, হঠাৎ ঘটনা।

**Haphazard** (হেপ্-হেজাৰ্ড) *n.* mere chance হঠাৎ ঘটনা। —*adj.* accidental ঘটনা ক্ৰমে হোৱা, আকস্মিক। —*adv.* at random উচ্চা-মুখাকৈ, যিহয় সেয়ে হওক বুলি।

**Hapless** ( হেপ্-লেচ্ ) *adj.* unhappy, unfortunate দুৰ্ভাগীয়া ।

**Haply** ( হেপলী ) *adj.* by chance, perhaps হঠাৎ, দৈবাৎ, বোধহয়, হৰপাতে যে ।

**Happen** ( হেপন্ ) *v. i.* to take place, to chance, to be হ, ঘট, দৈবাৎ হ, ফলিয়া ।

**Happy** ( হেপ্-ই ) *adj.* lucky, fortunate ভাগ্যবান, সুখী, হুফ; dexterous নিপুণ ।

**Happily** ( হেপিলি ) *adv.* fortunately ভাগ্যক্রমে ।

**Happiness** ( হেপ্-ই-নেচ্ ) *n.* state of being happy সুখ-সম্পদ, হুফতা, সন্তোষ, সৌভাগ্য ।

**Harangue** ( হে-ৰং ) *n.* a loud speech, a pompous address বক্তৃতা । —*v. i.* or *v. t.* to make a loud speech উচ্চৈশ্বৰে বক্তৃতা কৰ ।

**Harass** ( হেৰেচ্ ) *v. t.* to fatigue, to torment ক্লান্ত কৰ, ক্লেশ দে, হয়ৰণ কৰ, হাৰাশাস্তি কৰ ।

**Harassing** *p. adj.* annoying বিবস্ত্ৰজনক, ক্লেশদায়ক । **Harassment** *n.* annoyance হাৰাশাস্তি, ক্লেশ, অত্যাচাৰ ।

**Harbinger** ( হাৰ-বিন-জাৰ ) *n.* forerunner অগ্রগামী, দূত, সজাতি ।

**Harbour** ( হাৰ-বাৰ্ ) *n.* any refuge or shelter আশ্ৰয় স্থান, a haven for ships বন্দৰ, সাগৰৰ ঘোপ । —*v. t.* to give shelter আশ্ৰয় দে; to protect বক্ষা কৰ; to entertain পালন কৰ, ঠাই দে । **Harbour master** *n.* ঘাট কাপ্তান চাহাব, বন্দৰ বক্ষক ।

**Hard** ( হাৰ্ড ) *adj.* firm, solid severe, stiff কঠুৰ টান, শকত, দৃঢ়, কঠোৰ; painful কষ্টকৰ; difficult to understand; do or bear ঘোটক, মঞ্চিল, অদৃঢ়; violent, rigorous উগ্র, ক্লেশদায়ক । **Hard by**=near, close ওচৰত, কাষত । **Hard and fast**=rigidly laid down কটকটীয়া টান (যেনে নিয়ম) । **Hard of hearing**=pretty deaf প্ৰায় কলা । **Hard up**=short of money ধনৰ টান, হাতত পইচা নোহোৱা । **Be hard put to it**=to be in great difficulty বৰ কষ্টত পৰ, বৰ টানত পৰ, মঞ্চিলত পৰ । **Die hard**=প্ৰাণপণে চেষ্টা কৰি শেষত মৰ । **Hard-cured**=ভালকৈ চোকাৱা (যেনে মাছ) । **Hard drinker**=বৰ মদপী । **Hard earned**=earned with difficulty বহু কষ্টেৰে অৰ্জা ।

**Harden** ( হাৰ্ডন্ ) *v. t.* to make hard, to strengthen টান, দৃঢ় বা কঠোৰ কৰ, কটকটীয়া কৰ । —*v. i.* to become hard টান, দৃঢ় বা কঠোৰ কৰ, কটকটীয়া কৰ, টান হ, গোটাৰ । **Hard favoured**=having coarse features কুকপ, হাঁহকৰা । **Hard fisted**=close fisted, niggardly চিকটা, কটকিন, কৰাইচ; having hard fists টানমুঠীয়া । **Hard-fought**=hard contested ঘোৰতৰ বিবাদযুদ্ধ, তুমুল । **Hard gotten**=বহু কষ্টেৰে পোৱা । **Hard-handed**=rough severe টান, কৰ্কশ, খংটা । **Hard headed**=shrewd বুদ্ধিমান, টেঙৰ । **Hard hearted**=cruel নিদ্দয়, ক্ৰুৰ, নিষ্ঠুৰ । **Hard heartedness**=নিষ্ঠুৰতা । **Hard-labour**=কঠিন পৰিশ্ৰম, টান কাম । ( *shag* ) **He got 2 years hard labour**=তেওঁ দুবছৰ কঠিন পৰিশ্ৰমৰ ফাটক পালে ।

**Hardihood** ( হাৰ্ডি-হুড্ ) *n.* impudence সাহ, কেৰামতালি, ধুফতা ।

**Hardiness** ( হাৰ্ডি-নেচ্ ) *n.* firm intrepidity বল, শক্তি, সাহ, কষ্ট, সহিষ্ণুতা ।

**Hardly** ( হাৰ্ডলি ) *adv.* with difficulty কষ্টেৰে; scarcely প্ৰায় নহয়, কাচিৎ, কথমপি; harshly কঠোৰভাৱে । **Hard-money**=নগদ টকা । **Hard mouthed**=not easily managed as a horse মুখ টান, অদম্য । **One can hardly see it** প্ৰায় দেখা নেযায় । **Hard run**=greatly pressed আশাশাস্তি কৰা, তৰ্ণাস্তি কৰা ।

**Hardship** ( হাৰ্ড-শ্বিপ্ ) *n.* severe toil, a hard state দুখ, ক্লেশ, কষ্ট, যন্ত্ৰণা, পৰিশ্ৰম । **Hard visaged**=of a hard coarse or forbidding visage বিকৃতি আকাৰৰ, কুকপ, কুচ্ছ ।

**Hardware** ( হাৰ্ড-ওৱেৰ ) *n.* articles made of the baser metals তাম, পিতল, লো ইত্যাদিৰে কৰা বস্তু, ধাতু নিৰ্মিত দ্ৰব্য ।

**Hard-won**=won with toil and difficulty বহু-কষ্টে পোৱা ।

**Hardy** ( হাৰ্ডী ) *adj.* strong and stout, daring, resolute শকত, টান, সাহিয়াল, দুখকষ্ট সহিব পৰা, শ্ৰমসহিষ্ণু, বীৰ ।

**Hare** ( হেয়াৰ ) *n.* a small timid animal which runs swiftly by leaps শহাপহ ।

**Hare-brained** (হেয়াৰ-ব্ৰেইণ্ড্) *adj.* giddy, wild, heedless অস্থিৰমনা, চকাল, চকল।

**Hare-lip** (হেয়াৰ-লিপ্) *n.* a divided lip like that of a hare শহাপছৰ দৰে ঠেঁঠৰ ফাট। **Hold with the hare and run with the hound**=to play a double and deceitful game দুতলীয়া হ, “চোৰকেো ফেটা গৃহস্থকেো সজাগৰ কৰ।”

**Harem** (হে'-ৰেম্) *n.* female apartment in a Muhammedan house মুছলমান গৃহস্থীৰ অন্তঃপুর, তিহোভা মহল।

**Hark** (হাৰ্ক্) *inter. or v. i.* listen শুন।

**Harlequin** (হাৰলে'-কুইন্) *n.* a buffoon চং, টেটোন বহুৰা।

**Harlot** (হাৰলট্) *a.* whore, a lewd woman বেচ্ছা, নটী।

**Harlotry** (হলট্ৰী) *n.* prostitution বেচ্ছাবৃত্তি

**Harm** (হাৰ্ম্) *n.* injury, damage হানি, ক্ষতি, অপকাৰ। —*v. t.* to damage ক্ষতি কৰ।

**Harmful** *adj.* hurtful অনিষ্টকৰ, অপকাৰী।

**Harmless** *adj.* not injurious, innocent অপকাৰী, অপকাৰ নকৰা, বাগজাল নোহোৱা।

**Harmonic, —al** (হাৰ্মনিক,—এল) *adj.* music: concordant তনবলৈ তবলা, সুশ্রাব্য, পৰস্পৰ মিলথকা। **Harmonies** *n.* (*pl.*) (but used as *Sing.*) science of musical sounds স্বৰ-মিলন বিদ্যা।

**Harmonious** (হাৰ্-,ম'নিয়াচ্) *adj.* symmetrical concordant মিলথকা, সমানে হোৱা, সুশ্রাব্য।

**Harmonious development**=সমানে বৃদ্ধিপোৱা অৱস্থা, সমবিকাশ। **Harmoniously** *adv.* symmetrically মিলিতভাবে, সুশ্রাব্যকৈ।

**Harmonium** (হাৰ-ম'নিয়াম্) *n.* a musical instrument হাৰ্মনিয়াম বাদ্যযন্ত্ৰ।

**Harmonise** (হাৰ-ম'নাইজ্) *v. t.* to be in harmony, to agree মিল হ, একে হ। —*v. i.* to cause to agree সুবমিলা, একেৰ।

**Harmony** (হাৰ-ম'-নি) *n.* concord of sound, agreement in relation to each other সুবৰ বা বাদ্যৰ মিল, মিল, পৰস্পৰ ঐক্যতা।

**Harness** (হাৰ্ণেচ্) *n.* the equipments of a horse ঘোঁৰাৰ সাজ। —*v. t.* to put on harness ঘোঁৰাৰ সাজ পিন্ধা; to equip with

armour জাখৰ বা বৰ্ষা পিন্ধা। **To die in harness**=কাম কৰি থাকোঁতে থাকোঁতেই মৰ।

**Harp** (হাৰ্প্) *n.* a stringed instrument of music বীণ, চাৰেংদাৰ। —*v. i.* to play on the harp বীণ বজা; to dwell upon a thing tediously একেটা কথাকে কৈ থাক, বেপি থাক, পেথেনিচাই থাক। **Harper, Harpist** *n.* one who plays on a harp বীণ বজাইতা। **Harp on one string**=একেটা কথাকে বাৰে বাৰে কৈ থাক; dwell upon the same subject often and often.

**Harpoon** (হাৰ্পু'ন) *n.* a dart for killing whales শেল, কোল, শ'কালি। —*v. t.* to strike with a harpoon শেলেৰে বোঁচ বা হান।

**Harpy** (হাৰ্পী) *n.* a fabulous monster with the body of a woman and the wings and claws of a bird পাখীলগা ৰাকসী; a rapacious person লুণ্ঠীয়া, আক্ৰোহী লোক।

**Harquebus** (হাৰ-কুই-বাচ্) *n.* a kind of hand-gun এবিধ বৰহিলৈ।

**Harridan** (হেৰি-ডেন্) *n.* a worn-out old woman ষিংখিঙীয়া বুঢ়ী; a quarrelsome woman দন্দুৰী বুঢ়ী।

**Harrier** (হেৰিয়েৰ্) *n.* a small hunting dog এবিধ সৰু চিকাৰী কুকুৰ।

**Harrow** (হেৰ-ও) *n.* a wooden or iron frame for smoothing land and breaking clods of earth মৈ, বিছা। —*v. t.* to break with a harrow মৈয়া; to harass অত্যাচাৰ কৰ, উপজ্বৰ কৰ। **Harrowing** *adj.* distressing to the mind হৃদয়বিদাক, যন্ত্ৰণাদায়ক।

**Harry** (হেৰী) *v. t.* to plunder, to ravage লুট কৰ, হাইৰাণ কৰ, অত্যাচাৰ কৰ; to destroy খাণ্ডাং কৰ, উপজ্বৰ কৰ।

**Harsh** (হাৰ্ছ্) *adj.* rough to the taste, touch, ear, or feelings কটুৰ, কৰ্কশ, কেটেৰা, টান, ছটা; severe বেজেৰা, কঠোৰ, উগ্ৰ। **Harshly** *adv.* কঠোৰভাবে। **Harshness** *n.* কঠোৰতা, কৰ্কশতাৰ।

**Hart** (হাৰ্ট্) *n.* the stag or male deer মতা হৰিণা পহ। (*Fem. Hind*).



**Harum-scarum** (হেৰাম্-স্কেৰাম্) *adj.* rash বিতত, চঞ্চল। —*n.* a giddy, reckless person উত্তন্থা মানুহ।

**Harvest** (হাৰ্ভেষ্ট) *n.* the season for gathering ripened crops শস্য চণোৱা বা কটা সময়; the product of any labour খেতিৰ উৎপন্ন বস্তু, ফল, পৰিশ্ৰমৰ ফল; crops gathered in কাটি-হিঙ্গি ঘৰলৈ অনা শস্য। —*v. t.* to reap and gather in শস্য চণা। **Harvest-feast**=ন-খোৱা (ভোজ)। **Harvest-home**=the feast held at the bringing home of the crops ন খোৱা, লখিমী অনা কন।

**Has** (হেজ্) *3rd pers. sing. Indi. pres. t. of have.*

**Hash** (হেছ) *v. t.* to mince, to chop small ভুখৰি ভুখৰি কৰ, সৰু সৰুকৈ কুট। —*n.* a dish of meat and vegetables কুটা মজ্জৰ আঞ্জা। **Make a hash of**=to spoil একেবাৰে খেৰচ কৰ।

**Hashish** (হেছিছ) *n.* leaves or shoots of hemp ভাং, সিদ্ধি।

**Hasp** (হেচপ্) *n.* a clasp ফুকহা, হাঁকোটা, কড়া; skein of yarn নেছা।

**Hassock** (হেচক্) *n.* a thick cushion used at the time of kneeling on in church উপাসনা কৰোঁতে আঁঠুৰ ওপৰত পৰা গদী বা তলচা।

**Hast** *2nd pers. sing. pres. Ind. of have.*

**Haste** (হে'ষ্ট) *n.* quickness, a hurry ততাতৈয়া, লবালবি, খব-খেদা, খব-খব, খব-পোচ। **Make haste**=লবালবি কৰ।

**Hasten** (হে'চন্) *v. t.* to hurry on, to put to speed খব-খেদা কৰ, সোনকাল কৰ, চমু চপা।

**Hastily** (হেষ্টিলি) *adv.* with haste, লবালবিকৈ, চীত কৰে।

**Hastiness** (হেষ্টিনেচ্) *n.* hurry খব-পোচ, খব-খেদা, ততাতৈয়া।

**Hasty** (হে'ষ্টি) *adj.* quick, rash, eager খবতকীয়া ডেওৰা, বিতত, ততাতৈয়া।

**Hat** (হেট্) *n.* a covering for the head টুপী। **Hatband**=টুপী বন্ধা ফিটা। **Hang up one's hat**=ঘকৰা মানুহৰ দৰে ব্যৱহাৰ কৰ। **Pass round the hat**=to beg for contribution

পৰ্ণা খুজি ফুৰ। **Hatter** *n.* one who makes or sells hat টুপী বেচোৱাই বা টুপী কৰোঁতা। **Hat in hand**=servilely সেৱাভাৱে। **Bad hat**=(*Slang*) immoral person বদ্মাচ।

**Hatch** (হেচ্) *v. t.* produce young by incubation উমনি দি পোৱালি জগা, উমনি দে; to plot, to contrive ভাবি-চিন্তি উলিয়া, প্ৰথমে কল্পনা কৰ, অভিসন্ধি কৰ। —*v. i.* to produce young পোৱালি পাৰ। **Count the chickens before they are hatched**=to depend confidently on some future event ভবিষ্যৎ কথাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি কাৰ্য্য কৰ, মিছা কল্পনা কৰ। —*n.* brood hatched একেবাৰেই উমনিত দিয়া পোৱালিৰ বাহ। **Hatchery** *n.* a place for hatching eggs হাঁহ-পাৰ, মাছ আদিৰ কণীৰ পৰা কোনো উপায় কৰি পোৱালি জগোৱা ঠাই।

**Hatch** (হেচ্) *n.* a door with an opening over it জাহাজৰ তললৈ সোমাবলৈ বখা দুৱাৰ। **Be under hatches**=to be below deck under arrest জাহাজৰ তলত আটক কৰি ৰাখ, বন্ধকৈ থ।

**Hatchet** (হেচেট্) *n.* a small axe সৰু কুঠাৰ, হাঁতোৱাঁহ, বাচুলা। **Bury the hatchet**=শ্রুত এব, সন্ধি কৰ।

**Hatchway** (হেচ্-ওৱে) *n.* an opening in a ship's deck জাহাজৰ কোনো এক মহলাৰ পৰা আন মহলালৈ যোৱা বাট।

**Hate** (হেট্) *v. t.* to dislike greatly, to despise ঘিণা, বেয়া পা, ঘিণ কৰ। **Hateful** *adj.* detestable, odious ঘৃণনীয়, ঘৃণাজনক, ঘিণলগা। **Hatefulness** *n.* ঘৃণা।

**Hatred** (হে'ট্ৰেড্) *n.* extreme dislike, ill will, enmity ঘৃণা, অসন্তোষ, শত্ৰুতা।

**Hauberk** (হ-বাৰ্ক্) *n.* a tunic covered with rings আগৰ দিনত চিপাহীয়ে পিন্ধা একৰকম চোলা, ডিঙিত পিন্ধা জামাৰ।

**Haughty** (হাট্টি) *adj.* proud, arrogant অহংকাৰী, গৰাল, দাঙিক। **Haughtiness** *n.* arrogance দম্ভালি, গৰ্ব।

**Haul** (হাল্) *v. t.* to draw with force, to drag বলেৰে টান, চোঁচৰা। —*v. i.* to tug, to alter a ship's course বল দে, আইনফালে ঢাল লগাই জাহাজ মেল। **Haul up**=come to rest

after hauling জাহাজত মেলি গৈ ব, বাথ বা বান্ধ (যেনে নাও)। —*n.* pulling, a draught টান মাৰণ, খেও, টোঁচা। —(*fig*) amount gained একেবাৰে পোতা ধন বস্তু। **Made a big haul** = carried a large amount বহুত ধন-বস্তু কবিলে। **Haul over the coals** = to reprimand ভৎসনা কৰ।

**Haum** (হম) *n.* ঠাৰি, ডালডুলৰ আঁটি; গুটি নলগা আলুগছ।

**Haunch** (হন্‌চ্) *n.* the upper part of the thigh, hip ডপিনা, টিকা, কৰঙ্গণৰ ওপৰভাগ।

**Haunt** (হাণ্ট্) *v. t.* to frequent নিতৌ অহা-যোৱা কৰ, ঘনাই যা; to visit as ghost ভূতে বাহ ল; to follow পাচে পাচে লাগি ফুৰ। —*v. i.* to appear or visit frequently নিতৌ ওলা বা দেখা দে। —*n.* a place much frequented to সদায় অহা-যোৱা কৰা ঠাই।

**Haunted** *pa. p., adj.* much frequented, especially by ghosts ভুতলগা, ভুতে বাহ-লোৱা।

**Hauteur** (হ'-টেয়াৰ্) *n.* arrogance দস্তালি উদ্ধত্য।

**Havana** (হেভেনে) *n.* a fine quality of cigar এবিধ ভাল বকমৰ চুৰট।

**Have** (হেভ্) *v. t. (pa. t. and pa. p. had)* to possess আছে; to obtain পাই। **I have** = মোৰ আছে। **He has no property** = তাৰ কোনো সম্পত্তি নাই। **He has to pay** = সি দিবলগা হৈছে। **He has good wages** = সি ভাল দৰ্শহা পাইছে। **I have (আহোঁ) done so** = মই সেইটো কৰি (আহোঁ)। **Have at** = to attack আক্ৰমণ কৰ। **Have done with** = নিষ্পত্তি কৰ। **Have it out** = বফা কৰ। **Have on** = to wear পিন্ধা। **Have rather** = to prefer ভাল দেখ, পছন্দ কৰ। **Have up** = আদালতৰ বিচাৰলৈ আনি। **Had I known** = মই জনা হলে, মই জানিলো হেঁচেন যদি।

**Haves** *n.* চহকী।

**Havein** (হেভ্‌ন) an inlet of the sea, a harbour নৈৰ বা সাগৰৰ ঘোণ; any place of safety আশ্ৰয়স্থান।

**Haversack** (হেভাৰচেচ্) *n.* a bag of linen for

the use of soldier চিপাহীয়ে ব্যৱহাৰ কৰা থামুতি মোনা।

**Havoc** (হেভ্‌ক্) *n.* a general waste, devastation সৰ্বনাশ, উচ্ছন্ন, ছাৰখাৰ, বিধ্বংসনা। —*v. i.* to lay waste ছাৰখাৰ কৰ, বিধ্বংসনা কৰ।

**Hawk** (হক্) *n.* a bird of prey allied to the falcon শেন চৰাই; a rapacious person বৰ হুতীয়া মানুহ, খকুৱা; act of forcing up matter from the throat গলহেঁকাৰণি। —*v. i.* to hunt birds with hawk শেন মেল; to force up phlegm from the throat গলহেঁকাৰ, খকু কৰ। —*v. t.* to carry about for sale বেচিবলৈ বাটে বাটে লৈ ফুৰা।

**Hawker** (হ'-কাৰ্) *n.* a pedlar সজাই কোনো বস্তু বেচিবলৈ বাটে বাটে লৈ ফুৰাওতা থুচুৰীয়া বেপাৰী, ফেৰীৱালা।

**Hawse** (হ'ওজ্) *n.* the part of vessel through which the cables pass জাহাজৰ বঠা টনা শিকলি যাবলৈ বাট থকা ভাগ।

**Hawser** (হা-জিৰ্) *n.* a small cable, a large rope জাহাজ বুকুৱা শিকলি বা ফই।

**Hawthorn** (হ'থৰ্ণ) *n.* a hedge plant হৰ্ণ কাঁইট, চাপত বোৱা বিলাতী কাঁইট গছ।

**Hay** (হে') *n.* grass dried for fodder শুকান ঘাঁহ। **Haycock** = শুকান ঘাঁহৰ দ'ল। **Hay fever** = পানীলগা মূৰকাঁমোৰণি জ্বৰ। **Haymow** = a mass of hay in a barn ঘৰৰ ভিতৰত দ'লাই থোৱা ঘাঁহ। **Look for a needle in a hay-stack** = খেৰৰ দ'মত বেকী বিচাৰ, য'ত শাবৰ সন্ধাননা নেথাকে তেনে ঠাইত বিচাৰ। **Make hay while the sun shines** = সুবিধা দেখি কাৰ্য্য কৰ।

**Hay, hey** গাৱলীয়া নাচ।

**Hazard** (হেজাৰ্ড) chance, accident অকস্মাৎ ঘটনা, দানি; risk সঙ্কট, বিপদৰ আশঙ্কা; a game played with dice পাশটিৰ খেলা জুৱা। —*v. t.* to risk বিপদগ্রস্ত কৰ, বিপদত পেলা; to venture দৈৱৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি চেষ্টা কৰ। —*v. i.* to run a risk ঘাটি খা, বিপদত পৰ। **At all hazard** = যেনেভেনেকৈ, বিপদত পৰি হলেও।

**Hazardous** (হেজাৰ্ড-ডাচ) *adj.* perilous, danger-

ous, uncertain সঙ্কটজনক, বিপদজনক, দৈবতাহীন, অনিশ্চিত।

**Haze** (হেজ) *n.* a thin mist or fog কুঁবলী ; obscurity এন্ধার।

**Haziness** *n.* state of being hazy কুঁবলী, ধূঁবলী-কুঁবলী।

**Hazel** (হে'জল্) *n.* a small tree of the oak family এছাতি গছ। —*adj.* of a light brown colour ঈষৎ বড়চুড়া বর্ণৰণ। **Hazelnut** = the nut of the hazel tree আখেট্রি।

**Hazy** (হেজী) *adj.* misty, obscure কুঁবলী, কোঁবামোতা, ধূঁবলী-কুঁবলী, ঘোঁসময়া ; confused ( of the mind ) চিন্তামুগ্ধ, নিৰানন্দ। **Haziness** *n.* কোঁবামোতা।

**H-bomb** হাইড্রোজেন বোমা।

**He** (হি) (*Fem. She*) *pron.* সি ডেউ, ভ'ত, ডেখেত।

**Head** (হে'ড) *n.* the foremost part of the body মূৰ, মস্তক ; brain মগজ ; understanding বুদ্ধি ; a chief মুখাল মানুহ, প্রধান লোক ; the top of anything মূৰ, ওপৰ, নিচেই ওপৰ ভাগ, আগ ; a topic বিষয় ; a heading, a title কোনো প্রবন্ধৰ নাম, হিচাপৰ দফা প্রবৰণ, ভাগ ; an individual animal or person—টা ( যেনে **Three hundred head of cattle** = তিনশটা গৰু-ম'হ )। **The expenditure will be met from the head** = সেই টকা হিচাপৰ ( অমুক ) দফাৰপৰা দিয়া হ'ব। **He was promoted over the heads of many men** = বহুত মানুহক চেৰ পেলাই ডেউক ওপৰলৈ তোলা হ'ল। **Head and ears** = completely গোটেইটো সম্পূৰ্ণৰূপে। **Head and shoulders** = very much ডালেখিনি ; violently জোৰেৰে, বলেৰে। **Head or tail** = আগুৰি। **Head over heels** = in a somersault খৰমখি, মূৰে-ডবিকঢ়ি, দুৰ্মাটখাৰ, তথামুখি-খাই। **Come to a head** = to reach the highest point একেধাৰেই মূৰ পায়। **Have head on one's shoulders** = to have ability বুদ্ধিবৃত্তি থাক। **Lose one's head** = to lose presence of mind বুদ্ধি লোপ পায়, ধৈৰ্য্য এৰ, বিভ্রম হয়। **Make head against** = to resist and advance মূৰশুতি লাগি বাধা-বিধিনি অতিক্রম

কৰ, অগ্রসৰ হয়। **Off one's head** = crazy বলিয়া। **Out of one's own head** = involuntarily অজ্ঞে, আপোনা-আপুনি। **Over head and ears is debt** = deeply involved in debt ধাৰতে শোভখাই পৰ, ধাৰে মূৰ পায়। —*v. t.* to lead, to go in front of পরিচালিত কৰ, আগত যা।

**Headache** (হে'ড-'এক্) pain in the head মূৰৰ বিষ, মূৰ কামোৰণ।

**Headband** (হে'ড্-'বেণ্ড্) *n.* a band for the head শিৰোবন্ধনী, মূৰ বন্ধা জৰী বা ফিটা।

**Head-dress** *n.* a covering for the head worn by women তিবোতা মানুহে শিঙা মূৰৰ আবৰণ।

**Head-gear** (হেড্-'গিৰেব্) *n.* ornamental covering for the head মূৰত শিঙা সাজ, মস্তকাভৰণ।

**Head hunting** *n.* the practice of collecting human heads for trophies মানুহৰ মূৰ কাটি নি গোঁটোৱা দস্তৰ।

**Heading** (হে'ডিং) *n.* that which stands at the head শিৰোনামা, দফা, সংক্ষেপে ওপৰত লেখা মূল কথা।

**Headland** *n.* a cape অন্তৰীপ, আগীয়াটুটি।

**Headless** *adj.* without a head মস্তকবিহীন, মূৰ নথকা, অৰোধ।

**Headlight** *n.* powerful light carried in front of motor-car or other locomotives বাটত চলোৱা কোনো বাহনৰ আগত লগোৱা ডাঙৰ চাকি।

**Headlong** *adj.* rash, precipitous অবিবেচক, কেঁচাশাল, খিয়। —*adv.* with the head first মূৰ ডোভোতাখাই, তললৈ মূৰ কৰি ; rashly অবিবেচকৰূপে।

**Headman** *n.* a leader প্রধান মানুহ, মুখাল মানুহ, গাওঁবুঢ়া, মুখিয়াল।

**Head money** *n.* a tax per head মানুহ-মুৰি কৰ, বা টেক্স ; a reward for an outlaw's head কোন পলৰীয়া দোষীক ধৰিবৰ নিমিত্তে দীকাৰ কৰা পুৰস্কাৰ।

**Headmost** *adj.* forward অগ্রগামী, নিচেই আগৰ।

**Head-note** *n.* a condensed statement of points of law সাৰ কথা।

**Headpiece** ( হে'ড্-পিচ ) *n.* a helmet মূৰত পিন্ধা জাহৰ, a hat টুপী; understanding বুদ্ধি; a decorative engraving placed at the top of a book কোনো গ্ৰন্থৰ ওপৰত দিয়া নক্সা বা চিত্ৰ।

**Headquarters** ( হেড্-কোৱাৰ্টৰ্চ ) *n.* ( *pl.* ) the residence of a commander-in-chief, or administrator সেনাপতি বা দেশাধিপতি থকা ঠাই, সদৰ ঠাই।

**Head rest** *n.* an apparatus to steady the head মূৰ থিৰেৰে ৰখা যন্ত্ৰ।

**Headship** *n.* the office or title of a headman প্রধান মুখাল মানুহৰ বাব বা পদবী।

**Headsmen** ( হে'ড্-মে'ন্ ) *n.* an executioner ঘাটক, চাওদাং।

**Headstone** ( হে'ড্-ষ্ট'ন্ ) *n.* the principal stone of a building পকীঘৰৰ গাঁথনিৰ প্রধান শিল।

**Headstrong** ( হে'ড্-ষ্ট্ৰং ) *adj.* obstinate আঁকোৰাগোজা, মইমত।

**Headway** ( হেড-ওয়ে ) *n.* motion ahead জাহাজৰ অগ্ৰগতি।

**Headwind** ( হেড-উইণ্ড ) *n.* wind blowing against a ship's head ওভোতা বতাহ।

**Head-work** ( হে'ড্-ওৱাৰ্ক ) *n.* intellectual labour মানসিক পৰিশ্ৰম।

**Heady** ( হে'ডী ) *adj.* affecting the head, inflamed rash মত্ত, মগজৰ বিকাৰ থকা, অবিবেকী।

**Heal** ( হীল্ ) *v. t.* to cure, to restore, to soundness আৰোগ্য কৰ, সুস্থ কৰ, ভাল কৰ, ষা শুকুৱা। — *v. i.* to grow sound ভাল হ, শুকা। **Healing** *n.* the act of curing শুকনি, উপশম; tending to cure আৰোগ্যকাৰী, শুকনী, শুকুৱা।

**Health** ( হেল্থ ) *n.* soundness of body সুস্থতা, নিৰোগী অৱস্থা; general state of the body স্বাস্থ্য, শাৰীৰিক অৱস্থা; a toast as to drink one's health কুশল, মঙ্গল কামনা কৰি খোৱা মদ আৰু কটী।

**Healthful** ( হেল্থফুল ) *adj.* wholesome স্বাস্থ্যকৰ, শাৰীৰৰ উপকাৰী; full of health নিৰোগী।

**Healthy** ( হেল্থী ) *adj.* conducive to health স্বাস্থ্যজনক; sound in body or mind নিৰোগী, সুস্থ, নিকজ, হৃষ্টপুষ্ট, পাৰকীয়া।

**Healthiness** *n.* নিকজ অৱস্থা, নিৰোগীতা, সুস্থতা।

**Heap** ( হি ইপ্ ) *n.* a pile, a mass, a great number of things দ'ল, দ'ম। — *v. t.* দ'লা, দ'ম কৰ।

**Hear** ( হিয়েৰ ) *v. t.* to perceive by the ear, to listen to শুনি, শ্ৰৱণ কৰ, কাণ দে; to attend to মনোযোগ দে; to try judicially বিচাৰ কৰ। (যেনে To hear a case) [ *pa. t.* and *pa. p.* heard ( হাড্ ) ]।

**Hearing** ( হিয়েৰিং ) *n.* the act of perceiving sound by the ear শ্ৰৱণ, শ্ৰৱণ-শক্তি, শুনি; judicial investigation, a trial শুনি; বিচাৰ; reach of the ear কাণে যিমানলৈ তনিব পাৰি, কৰ্ণগোচৰ। **Within hearing** = কাণে শুনাভ।

**Hearken** ( হাৰ্কন্ ) *v. t.* to listen কান দে, মন কৰ।

**Hearsay** ( হিয়েৰ-চে ) *n.* rumour, common talk ইটেসিটে কোৱাকুই কথা কথা, উৰা ধৰৰ বা বাতৰি, জনবৰ। **Hearsay evidence** = আনৰ পৰা শুনি কোৱা সাক্ষী, শুনা প্ৰমাণ।

**Hearse** ( হাৰ্চ ) *n.* a carriage for conveying the dead to the grave মৰা মানুহ কবৰলৈ নিয়া গাড়ী।

**Heart** ( হাৰ্ট ) *n.* the organ of blood circulation in animal bodies কলিজা, হিয়া, জালি, বুকুৰ আমঠু, ডিল; the seat of the affection হৃদয়, অন্তঃকৰণ; courage, spirit সাহস, উদম; the vital or inner part of anything সাৰ, শাহ, মজা। **Heart-and-soul** = with complete devotion দেহেকেহে, অন্তৰেৰে সৈতে। **Heart of oak** = a brave heart টান মন, শক্ত কলিজা। **At heart** = ( বাহিৰে যেই হোক ) ভিতৰি, প্ৰকৃতে। **After one's own heart** = to one's liking মনৰ মতন, যেনে বিচাৰে তেনে।

**Break the heart** = to cause deep grief মন ভাং, অভিশয় বেজাব দে। **By heart** = in the memory মনত বাখন। **Get by heart** = আওবা, মুখস্থ কৰ, মনত বাখ। **Have at heart** = to wish for বৰকৈ আশা কৰ, মনত লাগ। **Lay or take to heart** = to be deeply moved by something মনত লাগ, বেজাব পা। **Out of heart** = মেওমেও, উৎসাহহীন। **Set the heart upon the sleeve** = প্রকাণ্ডে মনৰ ভাৱ দেখুৱা। **With all my heart** = অন্তৰেৰে সৈতে, সন্তোষেৰে। **Have one's heart in one's boots or mouth** = ভয় থা, ভয়ত কঁচ থা। **Take heart** = বুকু ডাঠ কৰ, সাহ কৰ।

**Heartache** ( হাৰ্ট-এ'ক্ ) *n.* sorrow শোক, মনস্তাপ।

**Heart-beat** ( হাৰ্ট-বিট্ ) *n.* a throb of emotion বুকুৰ ধপধপানি।

**Heart-blood** *n.* life জীৱন।

**Heart-break** *n.* grief শোক, বেজাব।

**Heart-breaking** *adj.* crushing with grief মৰ্মভেদী, হৃদয়ভেদী, বুকুফাটি যোৱা, কলিজাত লগা।

**Heart-broken** *adj.* afflicted with grief ভয়হৃদয়, শোকগ্ৰস্ত।

**Heart-burn** ( হাৰ্ট-বাৰ্ণ ) *n.* a burning feeling at the heart বুকু-পোৰনি, চমচমনি, ঈৰ্ষা।

**Heart-disease** ( হাৰ্ট-ডিজিজ্ ) *n.* any morbid condition of the heart হৃদৰোগ, পিত্তৰ বেমাৰ।

**Heart-easing** ( হাৰ্ট-ইজিং ) *adj.* giving peace to the mind মন প্ৰাণ চেঁচা কৰা, সুখ কৰ।

**Heartfelt** ( হাৰ্ট-ফেল্ট ) *adj.* sincere, felt deeply আন্তৰিক, সবল।

**Hearth** ( হাৰ্থ ) *n.* fire side জুহাল, আখা, আখল ; the home circle পৰিয়াল আদি সহ ঘৰ।  
**Hearth rug** = জুই ধৰা চিমনীৰ কাষত পৰা দলিচা।

**Heartily** *adj.* cordially, eagerly অন্তৰেৰে সৈতে, সবল অন্তঃকৰণেৰে, মনপাৰি।

**Heartless** ( হাৰ্ট-লেচ্ ) *adj.* without feeling or courage নিৰ্ভয়, কাঠচিতিয়া, ভীক। **Heartless-ly** *adv.* নিৰ্ভয়ভাৱে। **Heartlessness** নিষ্ঠুৰতা।

**Heart-rending** *adj.* deeply afflictive কলিজা ফাটি যোৱা, হৃদয়বিদাৰক।

**Heart sick** *adj.* sick at heart শোকাগ্নিত, মন মৰা।

**Heart string** *n.* a nerve connected with the heart হৃদয়ত লগা শিৰ ; ( *pl.* ) affections মৰম, বেথা।

**Heart-wood** *n.* the hard inner-part of tree গহবৰ ভিতৰৰ সাৰ ভাগ।

**Heartly** ( হাৰ্টি ) *adj.* full of heart, cordial, warm অন্তৰেৰে কৰা, আন্তৰিক, সবল, অকপট ; strong, healthy সুস্থ, সবল।

**Heat** ( হীট্ ) *n.* that which causes warmth তাপ, তাপ ; sensation of warmth জ্বহ, গৰম।  
**Heat of the day** = দিনৰ গৰম। **When a cat is in heat** = যেতিয়া মেকুৰীৰ কাম-প্ৰবৃত্তি উদ্বেক হয় ; sexual excitement কাম-প্ৰবৃত্তি ; passion মনৰ উদ্বেগ। — *v. t.* to make hot গৰম কৰ, তপত কৰ, জাল দে। — *v. i.* তপত হ, তাপ হ।  
**Latent heat** = বস্তুৰ গাত মাৰগৈ থকা বাতাবিক তাপ। **Specific heat** = অপেক্ষাকৃত যিমান তাপ হলে কোনো বস্তু তপত হব পাৰে, নিৰ্দ্ধাৰিত তাপ পৰিমাণ।

**Heat-apoplexy** ( হীট্-এপ-প্লে'ক্সি ) *n.* sunstroke বদৰ তাপত হোৱা মূৰ্ছা, তাপজনিত মূৰ্ছা।

**Heating** *adj.* causing heat তাপজনক।

**Heath** ( হীথ ) *n.* an under shrub সৰু সৰু জুপুৰা গছ ; a barren open place জুপুৰা-জুপুৰি সৰু সৰু গছ থকা ছননি। **Heathy** *adj.* full of shrubs জুপুৰা জুপুৰি গছ থকা।

**Heathen** ( হীডেন্ ) *n.* a non-christian, a pagan অগ্ৰীক, দেওপুজক, অধ্যাত্মিক।

**Heathenism** ( হীড্-নিজম্ ) *n.* paganism, barbarism দেওপুজক ধৰ্ম, অসভ্যতা।

**Heathenish** *adj.* rude, uncivilised চহা, অসভ্য,

**Heather** ( হীডাৰ ) *n.* এবিধ সৰু সৰু জুপুৰি গছ।

**Set the heather on fire** = cause disturbance বিজাট ঘট। **Take to the heather** = বাজহোৱা হ।

**Heave** ( হীড ) *v. i.* to lift up ওপৰলৈ তোল, দাং হুৱা; দাং; to cause to swell ওকন্দা কিকা।

—*v. i.* to rise, to be raised ফুলি উঠ, দাং খা, ওফন্দ; to try to vomit ওকালি আহ। —*n.* an upward motion ওকালি, উজাব, উগাব, উত্তোলন। **Heave in sight**=দৃষ্টি গোচৰ হ। **Heave to**=to bring a vessel to stand still জাহাজ বা নাও বান্ধ। (*p. t.* and *pa. p.* **heaved**, **hove**).

**Heaven** (হেভেন্) *n.* expanse of the sky আকাশ; the dwelling place of the blessed বৰ্গ; God ঈশ্বৰ; supreme happiness বৰ্গসুখ। **Heaven-minded** *adj.* holy, devout ধাৰ্মিক, নৈষ্ঠিক।

**Heavenly** *adj.* of heaven বৰ্গীয়; celestial আকাশী; very excellent, pure পবন পবিত্র, দিব্য।

**Heavenward** *adj.* toward heaven বৰ্গৰ ফাললৈ, ওপৰলৈ।

**Heaviness** (হে'ভিনেচ্) *n.* weight, depression ভাৰ, গুৰুত্ব, গধুৰতা; affliction বিবাদ, বেজাৰ।

**Heavy** (হেভি) *adj.* weighty গধুৰ, লেপেপ, লেপলেপীয়া; oppressive severe কঠিন, কঠোৰ, দুঃসহ; afflicted ক্লেশকৰ; dull and inactive, লেধা, ক্ষুৰ্তিহীন; dark with cloud ওমালোমা, মেঘাচ্ছন্ন। **heavy price**=বেচি দাম। **Heavy with care**=চিন্তাকুল। **Heavy hearted** *adj.* melancholy মনমৰা; বিষন্ন। **Heavy-headed**=dull, stupid বুদ্ধিহীন, নিৰ্কোষ। **Heavy-handed**=clumsy লেধা, লেটেৰা, কদাকাৰ; oppressive অত্যাচাৰী। **Heavy rain**=বৰ বৰষুণ, নপদপীয়া বৰষুণ। **Heavily** *adv.* খুবদৰে। **Heavy food**=hard to digest পেটত জীন নেযোৱা। **Time hangs heavy**=time passes slowly সময় নেহায় নুপুৱায়।

**Hebdomadal** (হেব্-ডম্-এ-ডেল্) *adj.* weekly সাদিনীয়া, সপ্তাহিক।

**Hebe** (হেবি) ৰত্নি, কামদেৱী।

**Hebetude** (হিবিটিউদ্) *n.* stupidity মূৰ্খালি।

**Hebrew** (হিব্ৰু) *n.* an Israelite, a Jew ইহুদি; the language of the Hebrews ইহুদি ভাষা।

**Hebric**, —*al* *adj.*

**Hecatomb** (হেকটম্) *n.* a public sacrifice

of hundred oxen ৰোমান দেশীয় যুযমেধ; any large sacrifice বহু বলিধান।

**Heck** (হে'ক্) *n.* a frame obstructing passage of fish in river মাছ বাখিবলৈ নৈত দিয়া বাৰ।

**Heckle** (হে'ক্ল্) *v. t.* to comb কণিৰে আঁচোৰ; to questions severely প্রশ্ন সুধি ভৰনান্তি কৰ। —*n.* কুকুৰাৰ ডিম্বৰ চিক্চিকীয়া পাখী।

**Hectic** (হে'ক্টিক্) *adj.* affected with fever due to consumption কোনো কৰবোগজনিত জ্বৰে ধৰা। —*n.* a fever with consumption কৰবোগাক্ৰান্ত জ্বৰ।

**Hector** (হে'ক্টৰ্) *n.* a bully, one who annoys গুতা, কাঁজিয়াখোৰ লোক, বিবক্তকাৰী। —*v. t.* to treat insolently ধমকি দে, বিবক্ত কৰ। —*v. i.* দৰ্জালি কৰ।

**Hedge** (হে'ডজ্) *n.* a thicket of bushes জোপোহা গছ কই দিয়া বেৰা; a fence round a garden চাপৰ বেৰা, টাটী, চকোৱা ইত্যাদি। —*v. t.* to enclose with a hedge বেৰা দে, ঘেৰ; to protect বন্ধা কৰ। **Hedge born**=of low birth নীচ জাতৰ। **Hedge-hog**=কেলো পহু। **Hedge school**=an open air school মুকলি ঠাইত বহা পঢ়াশালি। **Hedger**=one who dresses hedges বেৰা ভাল কৰোঁতা মানুহ।

**Hedonism** (হিড'নিজম্) *n.* the doctrine of pleasure আমোদ-আহ্লাদ কৰি সুখেৰে থকাটোৱেই জীৱনৰ উদ্দেশ্য বুলি ভবা মত। **Hedonist** *n.* ভোজন বিলাসী, ভোগ বিলাসৰ বাজে জীৱনত আন একো নাই বোলা লোক।

**Heed** (হীড্) *n.* care, attention মনকান, সাৱধান, মনোযোগ। —*v. t.* to mind মন দে; to pay attention কাণ কৰ; to observe নজৰ ৰাখ।

**Heedful** (হীড-ফুল) *adj.* attentive, cautious মনোযোগী, সাৱধান, সতৰ্ক। **Heedfulness** *n.* সতৰ্কতা।

**Heedless** (হীড-লেচ্) *adj.* careless, inattentive অসাৱধান, বিতৰ্ক, উলামুলা, অমনোযোগী। **Heedlessness** অসাৱধানতা।

**Heehaw** (হী-হ) *n.* a bray গাধৰ চিঞৰ, বসন্ত-  
নিৰাদ, গৰ্দ্ভনিৰাদ।

**Heel** (হীল) *n.* the projecting part of the  
foot, the hinder part of anything গোবোৱা,  
কোন বস্তুৰ ডলৰ শেহভাগ। **Heel over head**=  
ওভোটা খাই, দুটি খাই, দুৰ্গুটি খাই। **At, on,**  
**upon a person's heel**=close behind পাচে  
পাচে, খোজতে খোজ বি। **Down at heel**=in  
poor circumstances দৰিদ্ৰ অৱস্থাত। **Kick**  
**one's heels**=খমকা খুৱা। **Lay, set the heels**=  
to fetter বান্ধ, শিকলি লগা। **Out at heels**=  
জোতাৰ গোবোৱা ফটা। **Take to one's heels**  
=to flee লৰি পলা, লৰ মাৰ। **Turn (upon)**  
**one's heels**=খোজতে ঘূৰ। **Heel v. i. or v. t.**  
(Football or Golf) to pass the ball out  
at back with the heels গলক আঁক ফুটবল  
খেলাত ডৰিৰে বা গলক মাৰিৰে পাচলৈ বল মাৰ।  
**Heft** (হে'ফট্) *n.* heaving উত্তোলন। —*v. t.*  
to try the weight of দাঁজি চা। **Hefty adj.**  
sturdy বলবান।

**Hegemony** (হিজেমনি) *n.* control, leadership  
শাসনভাৰ, প্রভুত্ব। **Hegemonic adj.** ruling,  
exercising control over some other states  
আন ৰাজ্যৰ ওপৰত শাসন ভাৰ পোৱা।

**Heifer** (হে'কাৰ) *n.* a young cow ছেউবী গৰু,  
কাঁড়লী পোৱালি।

**Heigh-ho** (হাই-হ্) *interj.* অঃ, উঃ, ইত্যাদি ভাগৰত  
কোৱা কথা।

**Height** (হাইট্) *n.* distance upwards, ele-  
vation উচ্চতা, ওখ; a hill সৰু পৰ্বত, টিঙ্গনা;  
utmost degree শেষ সীমা; elevation in rank  
পদোন্নতি, ওখ পদ।

**Heighten** (হাইট্‌ন্) *v. t.* make higher, to  
advance ওখ কৰ, ওপৰলৈ তোলা, বেচি কৰ, প্ৰবল  
কৰ।

**Heinous** (হেইনাচ্) *adj.* wicked in a high  
degree' গুৰুতৰ, দোৰোৰ; atrocious অতি  
দুৰনীতি, ভয়ানক। —*n.* Heinousness.

**Heir** (এ'য়াৰ) *n.* one who inherits the pro-  
perty of a deceased person উত্তৰাধিকাৰী;  
offspring ওৱাৰিচ, সতি-সততি। **Heiress (Fem.)**

=উত্তৰাধিকাৰিণী। **Heir v. t.** to inherit  
উত্তৰাধিকাৰী হওঁ পা।

**Heir-apparent** (এয়াৰ্-এণ্-পে-বেৰেণ্ট্) *n.* one  
having right to succeed ভাৰী উত্তৰাধিকাৰী।

**Heir-loom** *n.* movable property which des-  
cends to the heir পৈতৃক সম্পত্তি, উত্তৰাধিকাৰী  
হওঁ পোৱা মাল বস্তু।

**Heir-presumptive** (এয়াৰ্-প্ৰিজাম্-টিভ্) *n.* one  
who will be heir in the absence of nearer  
relative সন্তানাদ নহলে ভৱিষ্যতে উত্তৰাধিকাৰী  
হবৰ সম্ভৱ থকা লোক।

**Held** *pa. t. and pa. p. of Hold.*

**Helicopter** (হিলিকপ্টাৰ) *n.* a sort of flying  
machine এককক্ষৰ উৰণীয়া জাহাজ।

**Heliochromy** (হিলিয়ক্ৰমি) *n.* the art of produ-  
cing photographs in the natural colours  
স্বাভাৱিক বৰণেৰে সৈতে আঁজা তোলা বিদ্যা।

**Heliograph** (হিলিয়গ্ৰেফ্) *n.* an apparatus for  
signalling by means of the sun's rays  
পোহৰ সংকেত যন্ত্ৰ, দাপোনত পোহৰ পেলাই সংকেত  
কৰা যন্ত্ৰ। (Gr. *helios*=the sun).

**Heliometer** (হিলিয়মিটাৰ) *n.* an instrument  
for measuring the diameters of the hea-  
venly bodies নক্ষত্ৰৰ পৰিমাণ বুজা যন্ত্ৰ।

**Helioscope** (হিলিয়-স্কপ্) *n.* a telescope for  
viewing the sun সূৰ্য্য-নিৰীক্ষণ দূৰবীণ।

**Heliotrope** (হিলিয়ট্ৰপ্) *n.* a kind of plant  
with fragrant flowers সূৰ্য্যমুখী ফুল গছ; a  
conivance for diverting the rays of the  
sun to suit one's convenience ইচ্ছামতে  
সূৰ্য্যৰ পোহৰ আন ঠাইত পেলাৰ পৰা যন্ত্ৰন।

**Heliotropism** (হিলিয়ট্ৰপিজম্) *n.* the property  
of bending or turning in a particular  
manner under the influence of light সূৰ্য্যৰ  
পোহৰৰ প্ৰভাৱত বিশেষ ধৰণে ভাজ লোৱা বা পাক  
খোৱা প্ৰকৃতি।

**Helium** (হিলিয়াম্) *n.* non-inflammable gas for  
air ships etc. একপ্ৰকাৰ জুই নলগা ভাপ।

**Helix** (হিলিকচ্) *n.* a spiral as of wire  
in a coil মেৰ, ঘূৰণীয়া পাক; a genus of  
molluscs ওপৰে ঘূৰণীয়া খোলা থকা শাদুকৰ

শ্ৰেণীৰ অৰ্ধ; the external part of the ear  
কাণৰ খোল। (pl.) **Helices** (হেলিচিজ্)।

**Helical** *adj.* spiral মেৰখোৱা, চক্ৰাকাৰ।

**Helicograph** (হেলিকোগ্ৰাফ্) *n.* an instrument  
for drawing spiral lines চক্ৰাকাৰ আঁক টনা  
যন্ত্ৰ।

**Hell** (হে'ল্) *n.* the place of the wicked after  
death, any place of vice and misery নৰ্ক,  
নৰক, অতি ভয়ংকৰ পাপপূৰ্ণ স্থান। **Hellish** *adj.*  
like hell, very wicked নাবকী, পাপিষ্ঠ,  
দুৰাচাৰ।

**Hellenic** (হে'লেন ইক্) *adj.* pertaining to the  
**Hellenes** or Greeks গ্ৰীক-দেশীয়, গ্ৰীক-সম্বন্ধীয়।

**Helm** (হে'লম্) *n.* the instrument by which  
ship or boat is steered গুৰি-বঠা; the sta-  
tion of management কাৰ্য্যনিৰ্বাহ কৰা ঘাই  
ঠাই। **Helms-man** *n.* the person who  
steers গুৰীয়াল।

**Helmet** (হে'লমেট্), **Helm** *n.* armour for the  
head টকুয়া, যুৱত পিন্ধা জাখৰ।

**Helminthic** (হেল্মিন্থিক্) *adj.* pertaining to  
worms, expelling worms কৃমি সম্বন্ধীয়, কৃমি-  
নাশক, পেদু গুচুৱা।

**Helot** (হিলট্) *n.* a Spartan slave স্পাৰ্টাদেশীয়  
গোলাম, বন্ধুৱা।

**Help** (হে'লপ্) *v. t.* to assist, to aid সহায় কৰ,  
সহায়তা কৰ; to give means for doing any-  
thing উপায় দে; to keep from এবা, নিৰাৱণ  
কৰ। —*n.* aid, support সহায়; relief সৰয়,  
সহায় কৰোঁতা। **Help forward**=সহায় কৰি  
আগবঢ়া। **Help on**=ওপৰলৈ তোল, উলাহি দে।  
**Help out**=to aid in finishing a task সহায়  
কৰি কোন কাম শেষ কৰ। **Help up**=পাবৰ  
পৰা তোল। **God help him**=ঈশ্বৰে যেন ভাল  
কৰোক। **It can't be helped**=সেইটো একো  
কৰিব নোৱাৰি; it cannot be remedied তাক  
ভাল কৰিব নোৱাৰি।

**Helpful** (হে'লপ্-ফুল) *adj.* affording aid, use-  
ful উপকাৰী, লাগতিয়াল, সহায়কাৰী।

**Helpless** *adj.* without help or power in one's  
self অসহায়, নিৰাশ্ৰয়, অসমৰ্থ, পৰিয়ৰা। **Help-  
lessness** *n.* আচান, নিকপায় অৱস্থা।

**Helpmate** (হে'লপ্-মেট্) *n.* a partner লগৰীয়া;  
a wife সহধৰ্মিণী, ভিৰোতা।

**Helter-skelter** (হেল্টাৰ-সকেল্টাৰ) *adv.* in hurried  
confusion ছবাহবিচৈ। —*n.* disorderly  
motion ছবাহবি।

**Helve** (হেল্ভ্) *n.* the handle of an axe or  
hatchet কুঠাৰৰ নাল। —*v. t.* to furnish  
with a handle নালখুৱা।

**Hem** (হে'ম্) *n.* the border of a garment  
doubled down and sewn কাশোৰৰ পাতিল।  
—*v. t.* to edge, to form a border আউঠি  
দে, পাতিল মাৰ। **Hem-stitch**=ফুলবছা খোপা-  
খোপি সজনি। **Hem in**=to surround বেৰি  
ধৰ। **Hem v. i.** to draw attention by a sort  
of half-cough গল-হেঁকাৰ, গল-হেঁকাৰি মাৰ।

**Hemicrania** (হে'মিক্ৰেনিয়া) *n.* head-ache on  
one side of the head আদৰপালী।

**Hemiplegia** (হে'মি-প্লিজিয়া) *n.* paralysis of  
one side of the body অৰ্দ্ধাঙ্গী, পক্ষাঘাত ৰোগ।

**Hemisphere** (হে'মিফিছ্) *n.* half of the globe  
গোলাকাৰ, পৃথিৱীৰ আদৰ্শিনি, ভূচিহ্নৰ অৰ্দ্ধভাগ।  
**Hemispheric**, —*al* *adj.* অৰ্দ্ধগোলাকাৰ।

**Hemlock** (হে'মলক্) *n.* a genus of poisonous  
plant এবিধ বিষাক্ত গছ।

**Hemp** (হেম্প্) *n.* a plant with a fibrous  
bark শণ, ভাং গছ। **Hemp-drug**=ভাং বা  
ভাঙেৰে কৰা বস্তু।

**Hen** (হে'ন) *n.* the female of any bird মাইকী  
চৰাই; the female of the domestic fowl  
মাইকী কুকুৰা।

**Hen-coop** *n.* কুকুৰাৰ সজা।

**Hen-hearted** *adj.* cowardly ভীক, ভয়ানক।

**Hen-pecked** (হে'ন্ পেক্‌ড্) *adj.* subject to  
one's wife ভিৰোতাৰ বশ, ভিৰোতা-সেকুৱা।

**Hence** (হে'ন্স্) *adv.* from this place, time,  
cause or origin ইয়াৰপৰা, আজিৰপৰা, এতেকে,  
এইবাবে; in the future আগলৈ। —*interj.*  
away! দূৰ! ওচ্!

**Henceforth**, **Henceforward** *adv.* from this  
time forward এতিয়াৰপৰা, আগলৈ।

**Henchman** (হে'ন্স-মেন্) *n.* an attendant, a  
page লত্তা, চাকৰ।



**Hepatic** (হিপেটিক্) *adj.* belonging to the liver  
যকৃত বা আগমজ্জৰ, আগমজ্জহ সংঘদ্ধী।

**Hepatitis** (হিপেটাইটিচ্) *n.* inflammation of  
liver আগমজ্জহ উৎসাহ বেমাৰ।

**Heptagon** (হেপ্টেগন্) *n.* a plane figure with  
seven sides সপ্তভুজ ক্ষেত্র। (Gr. *Hepta* =  
seven; *gonia* = an angle)।

**Heptagonal** *adj.* having seven sides  
সাতকোণীয়া।

**Heptarchy** (হেপ্টাৰ-কী) *n.* a government  
by seven persons সাতজনীয়া শাসন, সাতভগীয়া  
ৰাজ্য।

**Her** (হাৰ্) *pron.* objective and possessive  
cases of She তাইক, তাইৰ, কোনো মাইকীৰ।  
(সম্ভাৱ হ'লে “তেওঁক”, “তেওঁৰ” ব্যৱহাৰ হয়)।

**Herald** (হিৰেল্ড্) *n.* a proclaimer in ancient  
times, a forerunner আগৰ দিনৰ ৰাজজ্ঞান  
প্ৰচাৰক, ৰাজদূত, ঘোষণাকাৰক; an officer  
that regulates coats of arms ডাক্তৰ মানুহৰ  
যুদ্ধৰ সাজ, বৰ্ম বা কৌলিক চিহ্নৰ তত্ত্বাৱধান  
কৰোঁতা।

**Heraldic** (হিৰেল্ডিক্) *adj.* pertaining to  
heraldry আগৰ দিনৰ ডাক্তৰীয়াসকলৰ বিবৰণ  
বাখোঁতা, ৰাজদূত সংঘদ্ধী।

**Heraldry** (হিৰেল্ড্-ৰী) *n.* the art or office of  
a herald ডাক্তৰীয়াসকলৰ বংশাৱলী আৰু ভেঙে-  
লোকৰ সাজ ৰীতিমতে ৰখা বিদ্যা, ঘোষণাকাৰক,  
ৰাজদূতৰ পদ।

**Herb** (হাৰ্) *n.* a plant the stem of which  
dies annually লতা, ঘাঁহ, বন, শাক। **Pot-  
herb** = খোৱা শাক পাচলি।

**Herbaceous** (হাৰ্বে-শ্বচ্) *adj.* like or pertain-  
ing to herbs বন বা শাক সংঘদ্ধী, ঘাঁহ বন  
ইত্যাদিৰ নিচিনা।

**Herbage** (হাৰ্বেজ্) *n.* pasture কেঁচা ঘাঁহ;  
herbs generally শাক-পাত। **Herbaged** *adj.*  
covered with grass ঘাঁহেৰে আৱৃত।

**Herbal** (হাৰ্বেল্) *n.* a book containing  
description of plants দ্ৰব্যগুণ বিচাৰ পুথি।  
—*adj.* pertaining to herbs ঘাঁহ, বন, শাক  
ইত্যাদি বিষয়ক।

**Herbalist** (হাৰ্বেলিচ্) *n.* one versed in plants  
বনৌষধিৰ গুণাগুণ-বেত্তা।

**Herbarium** (হাৰ্বেৰিয়াম্), **Herbary** (হাৰ্বেৰী)  
*n.* a garden of herbs বনৌষধি অৰ্জা ঠাই।

**Herbivorous** (হাৰ্বিভৰচ্) *adj.* living on herbs  
and plants ঘাঁহ-পাত আহাৰ কৰা, ঘাঁহ খোৱা;  
তৃণভোজী।

**Herculean** (হাৰ কিউ-লি-এন্) *adj.* extremely  
difficult দুৰ্দ্ধৰ, দুঃসাধ্য, দুৰ্দ্ধৰ; of extraordi-  
nary strength and size প্ৰকাণ্ড, দুৰ্দ্ধৰ।

**Herd** (হাৰ্ড) *n.* a number of beasts tended  
together, a collection পাল, জাক; the  
rabble সাধাৰণ মানুহসমূহ। —*v. i.* to associate  
জাক পাত। —*v. t.* to tend cattle গৰু-ম'হ  
বাখ।

**Herdsmen** (হাৰ্ডচ্-মেন্) *n.* a man who tends  
cattle গৰখীয়া।

**Here** (হিযেৰ্) *adv.* in this place or state  
ইয়াত, এই ঠাইত, এই জন্মত, এই অৱস্থাত। **Here  
and there** = thinly আঁত ত'ত, পাতল পাতলকৈ,  
ছেগা চোৰোকাকৈ। **Hercabout** *adv.* about  
this place এই ঠাইত, ইয়াৰ ভুবতে, এই  
অঞ্চলত। **Hereafter** *adv.* after this ইয়াৰ  
পিচত, শেষে, পৰন্তে। —*n.* a future state  
পৰকাল। **Hereby** (হিযাৰ-বাই) *adv.* by  
this ইয়াৰ দ্বাৰা, ইয়াতে। **Herein** *adv.* in  
this ইয়াৰ ভিতৰত, এই সম্বন্ধে, ইয়াত। **Here  
inafter** *adv.* afterward in this ইয়াৰ শেষত,  
ইয়াৰ পাচত। **Hence** (হিয়েৰ্-অব্) *adv.*  
of this, from this ইয়াৰ, এইবাবে, ইয়াৰপৰা।  
**Henceon** (হিয়েৰ-অন্) *adv.* upon this এই  
কথাতে, এইবাবে, এইহেতুকে। **Hereto** *adv.*  
till this time এতিয়ালৈকে; for this object  
এই উদ্দেশ্যে। **Herewith** *adv.* with this ইয়াৰ  
লগত।

**Heredity** (হেৰি-ডিটেমেন্ট্) *n.* property  
inherited উত্তৰাধিকাৰী যন্ত্ৰে পোৱা সম্পত্তি।

**Hereditary** (হেৰিডিটেৰী) *adj.* descending by  
inheritance পৈতৃক, উত্তৰাধিকাৰী যন্ত্ৰে প্ৰাপ্ত।

**Heredity** (হেৰিডিটি) *n.* transmission of  
qualities from the ancestors to their off-  
springs পুৰুষানুক্ৰমে পোৱা গুণ, বংশগত গুণ।

**Heresy** (হেৰেছি) *n.* an opinion adopted in defiance of authorised teaching, heterodox স্থাপিত ধৰ্মৰ বিৰোধী মত, বিধৰ্ম।

**Heretic** (হে'ৰেটিক্) *n.* one who is opposed to the established faith পায়ণ্ড, বিধৰ্মী —*adj.* Heretical.

**Heretofore** (হিয়েৰ-টু-ফ'ৰ্) *adv.* formerly ইতিপূৰ্বে, আগেয়ে, ওপৰত।

**Hereunto** (হিয়েৰ-অন্-টু) *adv.* to this এই পৰ্যন্ত, এতিয়াটোকে।

**Heriot** (হেৰিয়ৎ) *n.* a kind of fine due to land-lord on the death of the Rayat কোনো বায়ত মৰিলে জমিদাৰক দিব লগা এটা দান।

**Heritable** (হে'ৰিটেবল্) *adj.* that may be inherited পুত্ৰ-পৌত্ৰানুক্ৰমে ভোগদখল কৰিব পৰা, সন্তানাদিক্ৰমে পাব পৰা।

**Heritage** (হেৰিটেজ্) *n.* inheritance, that which is inherited পৈতৃক ধন-সম্পত্তি, কৌলিক বৃত্তি।

**Heritor** (হে'ৰিটৰ) *n.* উত্তৰাধিকাৰী সত্তে দখল-কাৰক।

**Hermaphrodite** (হাৰ্-মেফ্ৰড্-আইট্) *n.* an animal or plant having the characteristics of both the sexes স্ত্ৰী-পুংসক, মতা আৰু মাইকী উভয়ৰ চিন থকা প্ৰাণী বা গছ।

**Hermeneutic**, —al (হাৰ্ভেনিউটিক্) *adj.* explanatory ব্যাখ্যায়ুক্ত, অৰ্থকাৰী, অৰ্থব্যাঞ্জক।

**Hermetic** (হাৰ্-মেটিক্) *adj.* belonging to alchemy, magical বসায়ন বিদ্যা সম্বন্ধীয়, ইন্দু-জালিক; perfectly close সম্পূৰ্ণৰূপে বদ্ধ।

**Hermetically** *adv.* অকণো সুকজা নথকাকৈ।

**Hermit** (হাৰ্-মিট্) *n.* one who lives in solitude for purpose of devotion তপস্বী, তপস, বনবাসী, হোণী।

**Hermitage** (হাৰ্-মিটেজ্) *n.* the dwelling of a hermit তপস্বীৰ আশ্ৰম, যোগাশ্ৰম; a kind of wine এবিধ মদ।

**Hernia** (হাৰ্নিয়ে) *n.* a rupture নাড়ী কোচৰাই বাজ ওলোৱা বেমাৰ।

**Hero** (হিৰ') *n.* a man of distinguished bravery বীৰ, বিখ্যাত যোদ্ধা; the principal

personage in a work of fiction কোনো উপন্যাসৰ হাই পুৰুষ নায়ক। (*pl.* Heroes) *fem.*

**Heroine** (হিৰ'ইন্) নায়িকা।

**Heroic** (হিৰ'ইক্) *adj.* courageous, illustrious সাহসিক, বিখ্যাত, বীৰত্ব প্ৰকাশক।

**Heroic age** = বীৰ যুগ।

**Heroically** (হিৰ'ইকেলি) *adv.* in a heroic manner বীৰত্ব দেখুৱাই, অতি সাহসেৰে।

**Heroism** (হিৰ'ইজম্) *n.* distinguished bravery বীৰত্ব, অসীম সাহস।

**Heron** (হেৰণ) *n.* a large waterfowl with long legs and neck বায়ুণ বগ, ম'হ বগ।

**Hero-worship** (হিৰ-ওৱশিপ্) *n.* excessive admiration of great men বীৰ পূজা।

**Herpes** (হাৰ-পিজ্) *n.* a disease of the skin having clusters of vesicles on the inflamed part খৰ, বেচুৰ দৰে ফোঁহাই যোৱা এবিধ চৰ্মৰোগ।

**Herpetetic** (হাৰ্পেটিক্) *adj.* resembling herps চকলা বান্ধি ফোঁহাই যোৱা চৰ্মৰোগৰ দৰে; creeping বগাই যোৱা।

**Herring** (হে'ড়িং) small sea fish এবিধ সৰু সাগৰীয় মাছ।

**Herself** (হাৰ-চেল্ফ্) *pron.* the emphatic form of *She* in the nominative or objective case তাই নিজে নিজে বা নিজে নিজক; in her real character প্ৰকৃত অৱস্থাত। *She is not in herself* = তাইৰ গাত হ'চ নাই।

**Hesitate** (হে'জি-টেট্) *v. i.* to be in doubt to stop in making a decision থকাৰৈয়া কৰ, কেৰহৈয়া, থেৰোগেৰো কৰ, ইতস্ততঃ কৰ।

**Hesitation** (হেজি-টেছন্) *n.* wavering doubt, ঠেনমেঠেন, থকাৰৈয়া, থেৰোগেৰো, এটকেন্-হেটকেন্, উণ্ডলুণ্ডল; stammering খোঁকোজা।

**Hesper** (হেচ'পাৰ্), **Hesperus** (হেচ'পাৰ্-আচ্) *n.* the Greek name for the evening star. —*Venus* শুক্ৰ, সন্ধ্যা বেলিকা ওলোৱা তৰা।

**Hesperian** (হেচ'পিৰিয়েন্) *adj.* of the West পশ্চিম ফালৰ, গ্ৰীচৰ ডেনাচ্ দেৱী সম্বন্ধীয়।

**Hessian** (হেছিয়েন্) *adj.* জাৰ্মানিৰ হেছি অঞ্চলৰ বা সেই সম্বন্ধীয়।

**Heterodox** (হেটেৰ-ডক্স) *adj.* holding

different opinion, heretical ধৰ্মবিৰোধী, বিধৰ্মী, বামাচাৰী। **Heterodoxy** (হে'টেক্স'-ডক্সি) *n.* heresy ধৰ্মবিকল্প মত, বিধৰ্ম, অনাচাৰ। (Cr. *heteros*=other; *doxa*=an opinion).

**Heterogeneous** (হে'ট-এ'ব-অ-জিনে-অচ) *adj.* dissimilar, composed of different kinds of parts নানান প্ৰকাৰৰ, ভিন্ন, বহুবিধীয়া, বাৰে মিহলি।

**Heterogenesis** (হেট-এৰজেনেচিচ্) *n.* spontaneous generation স্বয়ং জনন; alternate generation পৰবৰ্তী জনন, পিতৃ মাতৃৰ লগত জাতিগত সাদৃশ্যহীন জনন।

**Heteronym** (হে'টৰ্-নিম্) *n.* a word of similar spelling but of different sound and meaning, as **Lead**=to guide, **Lead**=the metal একে বানান কিন্তু বেলেগ অৰ্থ আৰু উচ্চাৰণ হোৱা শব্দ।

**Hew** (হিউ) *v. t.* to cut with a sharp instrument কাট, ছে; to shape কাটি গঢ় লগা। —*v. i.* to deal blows with a cutting instrument ঘাপ মাৰ। (*pa. p.* hewed or hewn).

**Hewer** (হিৱাৰ) *n.* one who hews কাটোতা।

**Hexagon** (হেক্স'গন) *n.* a figure with six sides and six angles ছয়ভুজী ক্ষেত্ৰ। (Gr. *hex*=six; *gonia*=an angle). —*adj.* **Hexagonal**.

**Hexameter** (হে'ক্সেমিটাৰ) *n.* a verse of six measures or feet ষট্ বা ছয়পদী শ্লোক।

**Hey** (হে') *interj.* an exclamation expressive of joy ইহঁবোধক শব্দ, আহাঃ।

**Heyday** (হে'-ডে') *n.* exaltation of the spirits, period of fullest vigour যেমেলীয়া কাল, যৌবন অৱস্থা। অতীতৰ সোণাময় যুগ।

**Hey, hay** আৱলীয়া নাচ।

**Hiatus** (হায়েটাচ্) *n.* a gap, a chasm ফাঁক, বিচ্ছিন্ন; a defect ছিদ্ৰ, দোষ।

**Hibernal** (হাইবাৰনেল্) *adj.* belonging to winter জাবকালিৰ; wintry জাবকালীয়া।

**Hibernate** (হাইবাৰনেট্) *v. i.* to pass the winter in a torpid state জাবকালি তেৰেকা হৈ থাকি কাল নিয়া; to live in seclusion জাবত জোপা মাৰি সোমাই থাকি।

**Hibernation** (হাইবাৰ-নেছন্) *n.* the state of torpor in which certain animals pass the winter তেৰেকা অৱস্থাত শীতকাল যাপন।

**Hibernian** (হাইবাৰ-নিয়ন্) *n.* relating to Hibernia or Ireland আয়াৰলেণ্ডবাসী।

**Hibiscus** *n.* এবিধ ফুল।

**Hiccup** (হিকাপ), **Hiccough** (হিকাক্) *n.* a sudden and involuntary contraction of the diaphragm হিকটি। —*v. i.* to be affected with hiccup হিকটিয়া।

**Hid, Hidden** see **Hide**.

**Hide** (হাইড) *v. t.* to conceal লুকা, গোপন কৰা। —*v. i.* to lie concealed লুকাই থাকি। (*pa. t.* **Hid**, *pa. p.* **Hidden**, **Hid**).—the skin of an animal জন্তুৰ কেঁচা ছাল। **Hide merchant**=চামৰাৱালা। **Hiding-place**=লুকুৱা ঠাই। **Hidden** *adj.* concealed লুকাই থোৱা, গুপ্ত, পুতি থোৱা। **Hide and seek**=লুকালুকি। **Hide-away**=a fugitive পলাতক, পলৰীয়া। **Hide-bound**=having the skin tightly adhered ছালেৰে গাত লিপিত, ঝাই ধৰা; obstinate, bigoted নেৰানেপেৰা, আঁকোপোঁজা। **Hiddenly** (হিডন্লি) *adv.* secretly লুকাই, গোপনে।

**Hideous** (হিডিয়াচ) *adj.* frightful, ghastly ভয়ানক, ভয়লগা, বিকটাকাৰ। —*n.* **Hideousness**.

**Hie** (হাই) *v. i.* to hasten খব কৰ, লৰালৰিকৈ যা। —*v. t.* to pass quickly over, to urge on বেগাই পাচপেলাই গুচি যা, বেগাই খেদা।

**Hierarch** (হায়াৰ-আৰ্ক) *n.* a ruler in sacred matters ধৰ্মাধ্যক্ষ, ধৰ্মাধিকাৰ।

**Hierarchal** (হায়াৰ-আৰ্কি-কেল্) or **Hierarchal** *adj.* pertaining to church government ধৰ্মাধিকাৰ সম্বন্ধীয়।

**Hierarchy** (হায়াৰ-আৰ্কী) *n.* a government by priests পুৰোহিতৰ ৰাজত্ব; the body of the clergy যাজকবৃন্দ, পুৰোহিতবৃন্দী।

**Hieratic** (হাইব-এটিক) *adj.* sacred, relating to priests পবিত্ৰ, যাজক বা পুৰোহিত সম্বন্ধীয়।

**Hieroglyphic** (হায়াৰ-গ্লিফিক) *n.* the sacred characters of the ancient Egyptian আগৰ

দিনৰ ইঞ্জিপ্ৰস্থানসকলৰ ধৰ্মগ্রন্থাদি লিখা সচিহ্ন বৰ্ণমালা; any symbolical figure কোনো অৰ্থ-বোধক চিহ্ন। —*adj.* Hieroglyphic, —*al.*

**Hierography** (হায়েৰ'গ্ৰেফী) *n.* a description of sacred things ধৰ্মগ্রন্থ। (Gr. *Hieros* = sacred).

**Hierophant** (হায়েৰ'ফেণ্ট) *n.* a revealer of sacred things পবিত্ৰ গুপ্ত বিষয়ৰ উদ্ঘাটক; a priest পুৰোহিত।

**Higgle** (হিগ্লে) *v. i.* to dispute in bargaining, to chaffer কেৰজেন কৰ।

**Higgledy-piggledy** (হিপ্লেডি-পিগল্ডি) *adv.* and *adj.* topsy-turvy ওলটু-পালটু, খেলি-মেলি, বিচিৰিচি।

**High** (হাই) *adj.* lofty, elevated, tall ওখ, চৰা; eminent in rank or position সম্ভ্ৰান্ত, বিখ্যাত, উচ্চ; chief প্রধান, মহৎ; arrogant, proud দান্তিক, অহঙ্কাৰী; powerful শক্তিমন্ত, বলবান; loud স্পষ্ট; eminent ডাক্তৰ; violent উগ্র, প্রচণ্ড, excellent অতিউত্তম; far advanced উন্নত; dear মৰগ; difficult টান; excessive চাৰ, বেচি। —*adj.* lofty ওপৰলৈ; eminently বেচিকৈ, সবহকৈ; ডাঙৰকৈ; powerfully টানকৈ। **High-admiral** the chief admiral প্রধান নৌ-সেনাপতি। **High-alter** = গীৰ্জাৰ প্রধান বেদী। **High-blooded** = of noble lineage সম্ভ্ৰান্ত বংশজাত, ডাঙৰ লোকৰ ঘৰব।

**High-born** = উচ্চ বংশজ। **High bred** = noble breed ভদ্র বংশৰ, সুশিক্ষিত, সদ বংশজ।

**High-church** = ইংলণ্ডৰ এদল ধৰ্ম সম্প্ৰদায়।

**High-court** = a supreme court হাইক'ৰ্ট, প্রধান আপীল আদালত। **High-fed** = pampered নিপোটল।

**High-flown** = extravagant অপব্যয়ী। **High-flying** = অতপা, ওফাইদাং।

**High-handed** = violent, arbitrary অত্যাচাৰী, আপোন মইমত। **High-handedness** অত্যাচাৰ, মইমতালি। **Highlands** = the mountainous portion of Scotland স্কটলেণ্ডৰ পৰ্বতীয়া ঠাই।

**Highlander**, **High-land man** স্কটলেণ্ডীয় পৰ্বত-বাসী। **High-mettled** = concupiscent সাহসী। **High-minded** = magnanimous ওখ মনৰ, মন ডাঙৰ, উচ্চমনা, মহানুভব। **High-mindedness** =

উদাৰ ভাব, ওখ ভাব। **High-pitched** = haughty খঙাল। **High-pressure** = high tempera-

ture of a steam engine উত্তাপ। **High-priced** = costly দামী, বহুমূলীয়া। **High-priest** = a chief priest প্রধান পুৰোহিত, আচাৰ্য, মহন্ত।

**High-road** = a public road চৰ্কাৰী আলিবাট, বাজ-আলি। **High-seasoned** = rich with spices সবহকৈ মচলা দিয়া।

**High-sounding** = pompous ওখ ডাঙৰ (যেনে কথা) সুন্দীৰ্ঘ। **High-spirited** = bold, daring বৰ সাহসী, বৰ তেজীৱাল।

**High-strung** see **Strung**. **High-toned** = dignified চৰা, গভীৰ। **High-treason** = রাজদ্রোহ; offences against state রাজ

বিস্ৰোহ। **High-water** = highest elevation of the tide জোৰাৰ।

**High-way** = a public road বাজবাট। **High way-man** = a robber ডকাইত।

**High and dry** = disabled as a ship অকাঁহিলা, যেনে জাহাজ।

**High and low** = people of every condition বৰ সৰু সকলো শ্ৰেণীৰ মানুহ।

**A high hand** = power, audacity ক্ষমতা, মৰগাতি। **Be high time** = quite time for something to be done কোনো

কামৰ প্রধান সময়, নিতান্ত কৰা উচিত। **Be on one's high horse** = to assume an attitude of superiority বৰলোকালি দেখুৱা, দান্তিকতা

প্রকাশ কৰ। **In high feather** = in high spirits খুৰী, সৌভাগ্যশালী।

**With a high hand** = arrogantly দস্তালি দেখুৱাই, অহঙ্কাৰ কৰি।

**Higher** (হাইৰ) *v. t.* to lift, to raise ওখ কৰ, ওপৰলৈ তোলা, দাঙ।

**Highly** (হাইলি) *adv.* greatly, extremely অতিশয়, বৰকৈ, অত্যন্তকৈ।

**Highness** (হাইনেচ) *n.* the state of being high উচ্চতা, ওখ অৱস্থা, মহত; a title of honour given to a prince ৰাজ কৌৱৰ বা ৰাজকুমাৰৰ

উপাধি। যেনে **His Highness the Maharaja** = মহামহিম শ্ৰীযুক্ত মহাৰাজ।

**Hike** (হাইক) *v. i.* walk vigorously and swiftly বেঙ্গামেদি বেঙ্গাই বেগতি পোজকাট। — *n.* a heavy laborious walk.

**Hilarious** (হিলে'ৰিয়েচ) *adj.* gay হৰ্ষযুক্ত, উল্লাসিত, আমোদী, বহুখাল।

**Hilarity** (হিলেৰিটি) *n.* gaiety আমোদ, হৰ্ষ, আনন্দ, প্রফুল্লতা, উলহমালাহ; mirth স্মৃতি।

**Hill** (হিল্) *n.* an elevation of land সৰু পৰ্বত, হাঁফলু।

**Hill-folk, Hill-men** *n.* people living in the hills পৰ্বতীয়া মানুহ।

**Hillock** (হিলক্) *n.* a small hill হাঁফলু টিঙ্গনা।

**Hilly** (হিলি) *adj.* full of hills সৰু সৰু পৰ্বতেৰে পৰিপূৰ্ণ, পাহাৰীয়া পৰ্বতীয়া।

**Hilt** (হিল্ট্) *n.* the handle of a sword নাল, মুঠি। **Hilted** *adj.* having a hilt মুঠি খুৱা, নাল লগোৱা। **Up to the hilt** = completely ওৰিলৈকে, সম্পূৰ্ণৰূপে।

**Hillo, Hallo** হেৰি, অলপ দূৰৈত থকা মানুহক মতা মাত।

**Hilum** (হিলাম) *n.* the point of attachment of the seed to the seed-vessel বীজকোষৰ যি অংশত বীজ প্ৰোথিত হৈ থাকে, ডিম্বকনাভি। **Hila** *pl.*

**Him** (হিম্) *pron.* the objective case of **He** তেওঁক, তাক। **Himself** *pron.* তেওঁ, আপোনা আপুনি, নিজে নিজক। **He cut himself** = তেওঁ নিজে নিজে কটিলে। **He came himself** = তেওঁ নিজেই আহিল।

**Hind** (হাইণ্ড্) *n.* the female of the stag হৰিণী, মাইকী পহু; a farm-servant খেতবন্ধক হজুৱা।

**Hind** (হাইণ্ড্) *adj.* backward, placed in the rear পাচ, পিচ, পাচৰ। **Hinder** (হাইণ্ডাৰ্) *adj.* পাচৰ, শেহৰ।

**Hinder** (হিণ্ডাৰ্) *v. t.* to stop, to impede progress গতিবোধ কৰ, বাধা দে, বাধণ কৰ, হকাৰখা কৰ। —*v. i.* to be an obstacle গল-গ্ৰহ হ।

**Hinderance** (হিণ্ডাৰেঞ্চ), **Hindrance** (হিন্ড্ৰেঞ্চ) *n.* obstacle, that which hinders প্ৰতিবন্ধক, বাধা, আসোৱাহ, গলগ্ৰহ।

**Hinge** (হিণ্জ্) *n.* a joint on which a door turns or hangs কজা, দুৱাৰৰ ঘূৰঘূৰী। —*v. t.* to furnish with hinges কজা লগা; to bend বেকোৱা কৰ। —*v. i.* to depend on নিৰ্ভৰ কৰ, ভেজা ল।

**Hinny** (হিনি) *n.* a variety of mule ঘোঁৰা আৰু মাইকী-গাধৰ পৰা হোৱা খচৰ।

**Hint** (হিন্ট্) *n.* an indirect allusion ইঙ্গিত, সন্ধেত, ইচাৰা; insinuation টিপ, চিয়ৰা; slight notice গম, উমান, আটকাল, সঁহাৰি। —*v. i.* to allude ইঙ্গিত কৰ, টিপ দে। **Hint at** = to allude to উল্লেখ কৰ।

**Hinterland** *n.* the district lying behind coast or river's bank সাগৰৰ বা নৈৰ কাষৰ অঞ্চল, পশ্চাৎপ্ৰদেশ।

**Hip** (হিপ্) *n.* the haunch, fleshy part of the thigh তলিনা, নিতম্ব। **Catch on the hip** = চলত পেলা।

**Hip-hip hurrah** (হিপ্-হিপ্-হুৱে) *n.* a cheer জয়ধ্বনি।

**Hippodrome** (হিপ-ড্ৰ'ম) *n.* an equestrian circus ঘোৰদৌড়ৰ চক্ৰ। (Fr. *Hippos* = a horse.)

**Hippophagy** (হিপ-পফেজি) *n.* the act of feeding on horse-flesh ঘোঁৰা খোৱা অভ্যাস।

**Hippopotamus** (হিপ্প'পটেমচ্) *n.* an African quadruped of aquatic habits জলহন্তী, আফ্ৰিকাৰ এবিধ হাতীৰ দৰে জলচৰ জন্তু।

**Hire** (হায়াৰ্) *n.* wages for service ভাড়া, কেৰেয়া, ষাটনী। —*v. i.* to engage for wages ভাড়া কৰ, কেৰেয়া দে; to bribe ভেটী দে। **On hire** = কেৰেয়াটলৈ।

**Hireling** (হায়াৰ লিং) *n.* a mercenary বেচোৱাই কুলি, ঠিকা কুলি; a prostitute বেজা।

**His** (হিজ্) *pron.* possessive form of **He** তাৰ, তেওঁৰ।

**Hispa** (হিস্পে) *n.* a kind of insect এজাতি চৰহা পোক।

**Hiss** (হিচ্) *v. i.* to make a sibilant sound চি' চি' শব্দ কৰ, ফোঁচ-ফোঁচ কৰ; to express contempt ইস্ কৰি তুচ্ছভাৱ দেখুৱা। —*v. t.* to condemn by hissing ফোঁচ-ফোঁচ শব্দ কৰি নিন্দা কৰ, হিচ্-হিচা। —*n.* হিচহিচনি।

**Hist** (হিষ্ট্) *inter.* hush! silence চুপমাৰি থাক, মনে মনে থাক।

**Historian** (হিষ্ট'-ৰিয়েন্) *n.* a writer of history বুৰঞ্জী লেখক, ইতিহাস লেখক।

**Historic** (হিষ্ট'ৰিক্),—*al adj.* pertaining to history বুৰঞ্জী সম্বন্ধীয়, ঐতিহাসিক; authentic প্রকৃত।

**History** (হিষ্ট'ৰী) *n.* a systematic narrative of events বুৰঞ্জী, ইতিহাস। **Modern history** = ইংৰাজী ১৬ শতিকাৰ পৰা আৰম্ভ কৰি লিখা বুৰঞ্জী। **Natural history** = জীৱজন্তু বিষয়ক বুৰঞ্জী।

**Histrionic** (হিচ্-ড্ৰি-অনিক্),—*al adj.* pertaining to the theatre ভাও সম্বন্ধীয়; feigned ভাওজোৰা। **Histrion** *n.* ভাৱবীয়া।

**Hit** (হিট্) *v. t.* to strike মাৰ, আঘাত কৰ, ঠিককৈ নিচানত লগা; to suit ঠিক লাগ। —*v. i.* to chance luckily হঠাৎ লাগ, বা কাৰ্য্য হ। —*n.* a lucky chance দানি, ভাগ্যৰ ফেৰ, সৌভাগ্য; a stroke, stroke of sarcasm খেনি বা ইতিকিঙৰ চোট; a stroke ঠোকৰ মাৰ। **Hit below the belt** = চল-চক্ৰান্ত কৰি অনিষ্ট কৰ, মাল যুক্তত অনিয়মকৈ আঘাত কৰ। **Hit it off (with)** = to agree with some one কাৰো লগত একা হ। **Hit off** = to describe অবিকল বৰ্ণনা কৰ। **Hit out** = to strike out with the fist হাতেৰে খুলা মাৰি বাজ কৰ, ডুকু বা মুকুটি মাৰি উলিয়াই দে। **Hit up** = (Cricket) make runs; score, বলখেলেত বলমাৰি দৌৰ দে। **Hit upon** = to discover উদ্ভাবন কৰ, ভাবি-চিন্তি উলিয়া। **A hard hit** = one gravely affected by some trouble or love চিন্তাকুল লোক, প্ৰেমাতুৰ, মনত চোট পোৱা লোক।

**Hitch** (হিচ্) *v. i.* to move by jerks জোকাৰ খা; to be caught by a hook মেৰ পাক খা, আঁকুৱী লগা। —*v. t.* to catch, to fasten গাঁঠি থুৱা, বান্ধ, আট থুৱা, খোৰোচা থুৱা। —*n.* a jerk জোকাৰ, আজোৰ; a catch বান্ধ, গাঁঠি, খোৰোচা। an obstacle প্ৰতিবন্ধক; a sudden halt থমক।

**Hither** (হিদাৰ্) *adv.* to this place ইয়ালৈ, এহেলৈ, ইয়াত। —*adj.* nearer ওচৰ। **Hither and thither** = to and fro ইফাল সিফালকৈ, এবাৰ ইয়ালৈ এবাৰ তালৈ।

**Hithermost** (হিদাৰ-ম'ষ্ট্) *adj.* nearest on this side ইফালে কাষৰ বা ওচৰৰ।

**Hitherto** (হিদাৰ-টু) *adv.* up to this time or place ইমান দিন, অতকাল, এই পৰ্য্যন্ত।

**Hive** (হাইভ্) *n.* a place where bees store up honey মৌৰ বাহ, মৌচাক; a swarm of bees মৌৰ জাক, এবাহ মৌ; a busy company পৰিশ্ৰমী লোকৰ দল। —*v. t.* to lay up in store গোটাই থ, সাঁচি থ। —*v. i.* to reside together থুপখাই থাক, লগলাগি একে ঠাইতে থাক।

**Ho** (হ্) *inter.* হে'ৰা!

**Hoar** (হা'ৰ) *adj.* white with age or frost বগা, চুলি পকা। **Hoariness** *n.* বগা বৰণ, গুজতা। **Hoar frost** = গোটমৰা নিয়ৰ, বাতি ঘৰৰ চালৰ ওপৰত পৰা বৰফ।

**Hoard** (হাৰ্ড) *n.* a store, a treasure ধন ভঁৰাল, সঞ্চিত ধন, সঞ্চয়। —*v. t.* to amass, to store দমাই থ, সাঁচ, জমা কৰ। —*v. i.* to store up গোট খা, জমা হ।

**Hoarse** (হাৰ্চ) *adj.* having a harsh voice গেনগেনীয়া, মাতভগা; harsh চেচোৱা, কৰ্কশ। **Cry hoarse over a matter** = কোনো বিষয়ে চিঞৰি চিঞৰ মাত ভাং।

**Hoary** (হা'ৰি) *adj.* white or grey with age পকাচুলীয়া, বুঢ়া, শুকুলা।

**Hoax** (হাক্) *n.* a deceptive trick ডেৰাকুটি, টেটুকুটিয়া কাম। —*v. t.* to deceive ফাঁকি দে, ফাকিট কৰ, ডেৰাকুটি কৰ।

**Hob** (হব্) *n.* the projecting nave of a wheel চকৰিৰ মাজৰ মাদলী; a projection on the side of a fire-place জুইঘৰা ঠাইৰ ওপৰে আগবাঢ়ি থকা তক্তা; a rustic চহা মানুহ, জলহ মানুহ।

**Hobnail** (হব্-নেইল্) *n.* a nail with a thick, strong head ভোটা, টোপোৰা মূৰেৰে গজাল। —*v. t.* টোপোৰা মূৰেৰে গজাল লগা।

**Hobble** (হবল্) *v. i.* to walk lamely পেছুচিয়া, পেছুচিয়াই খোজ কাঢ়, দুশিয়াই দুশিয়াই যা। —*v. t.* to fasten the legs loosely গুটীয়া মাৰি দে, ভৰি ছাট, হাড়ি মাৰ। —*v. t.* a limping gait পেছুচিয়া খোজ; a scrape, a difficulty বিপাক, লেঠা; anything used to tie the legs of animals গুটীয়া, হাড়ি বান্ধা।

**Hobbledehoy** ( হব্-লি-হই ) *n.* a stripling between man and boy ডেকা আভজা ল'ৰা।

**Hobblor** ( হব্-লাৰ্ ) *n.* one who hobbles পেজুৰা; a casual labourer মাঝে সময়ে কাম কৰা কুলি; a man who tows a boat with a rope নাৱৰ গুণ টনা মানুহ; a horseman employed for certain light work লঘু কামত খটোৱা অম্বাৰোহী চিপাহী।

**Hobby** ( হব্বি ) *n.* a strong horse ডেজী ঘোঁৰা; a favourite pursuit সদায় লাগি থকা বৰকৈ ভালপোৱা কাম, কোনো বিষয়ে বাধ্য, বৰ হেঁপাহৰ কাম, হুজুগ। **To ride or mount a hobby** = সদায় একেটা কামত লাগি ফুৰ। **Hobby-horse** = a stick on which a boy rides লবাই খেলালৈ ঘোঁৰা খেলোৱা মাৰি, কাঠৰ ঘোঁৰা।

**Hobgoblin** ( হব্-গব্-লিন ) *n.* a frightful apparition ভূত; bugbear.

**Hobnail** see **Hob**.

**Hobnob** ( হব্-নব্ ) *adv.* have or not have, a familiar invitation to drink মদ খাবলৈ মাতিবোৰে ব্যৱহাৰ কৰা কথা, বলা খাওঁ। — *v. i.* to drink together লগেভাগে মদ খা।

**Hock** ( হক্ ) *n.* a kind of wine এবিধ চোকা মদ; joint of quadruped's hind leg জন্তুৰ পাচঠেঙ্গৰ গাঁঠি।

**Hockey** ( হকী ) *n.* a game at ball played with a curved stick আকোৰা মাৰিৰে গোপ মৰিয়াই নিয়া খেলা।

**Hocus-pocus** ( হ'কাচ্-প'কাচ্ ) *n.* a juggler's trick বাজিকৰৰ ফকটি-ফুকুটি।

**Hod** ( হড্ ) *n.* a bricklayer's tray for mortar চূণ-চুৰী কাঢ়িওৱা কাঠৰ যতন।

**Hodgepodge** ( হজ্-পড্ ) *n.* a mass of ingredients mixed together সানমিহলি বস্তু, খিচিৰী।

**Hodman** ( হড্-মেন্ ) *n.* a labourer who assists a mason ৰাজমিস্ত্ৰীৰ লগৰ কুলি, জোঁগালী।

**Hoe** ( হ' ) *n.* an instrument for digging earth কোঁৰ। — *v. t.* to cut or clean with a hoe কোঁৰ, কোঁৰেৰে চোৰোক বা খান। — *v. i.* to use a hoe কোঁৰ মাৰ।

**Hog** ( হগ ) *n.* a general name for swine বৰা,

গাহৰি। — *v. t.* to cut short the hair of চুলি ছাট। **Go the whole hog** = সম্পূৰ্ণকৰ্ম কৰ।

**Hogget** ( হগেট্ ) *n.* ঘোঁৰা, ভেড়া বা গাহৰিৰ বছৰেকীয়া পোৱালি।

**Hoggish** ( হগিশ্ ) *adj.* like a hog, filthy লেতেৰা গাহৰিৰ দৰে।

**Hogplum** ( হগ্-প্লাম্ ) *n.* a kind of fruit অমৰা।

**Hogslard** ( হগচ্-লাৰ্ড ) *n.* the melted fat of the hog তপতাই ৰখা গাহৰিৰ তেল।

**Hogshead** ( হগচ্-হে'ড ) *n.* a measure of capacity ৬৩ বা ৬৪ গেলন পৰিমাণ।

**Hoist** ( হাইষ্ট্ ) *v. t.* to lift, to raise, to heave ওপৰলৈ তোলা, দাং। — *n.* act of lifting ওপৰলৈ তোলা কাম; the height of a sail পালৰ উচ্চতা; an instrument for lifting heavy bodies গধুৰ বস্তু ওপৰলৈ তোলা যতন। **Hoist with one's own petard** = caught in one's own trap নিজে নিজৰ ফাঁদত পৰা, নিজৰ অন্ত্ৰেৰে নিজক আঘাত কৰ।

**Hoity-toity** ( হাইটী-টাইটী ) *adj.* giddy, gay, noisy বেহুচ, উদ্ভাৱল। — *inter.* an exclamation of surprise হাইয়ৈ, বিয়ে, হুইহাই।

**Hokey-pokey** ( হোকি-পোকি ) *n.* বাটত বেচা সস্তীয়া বদফ।

**Hold** ( হল্ড ) *v. t.* to keep possession of দখল কৰ, ভোগ দখল কৰ; to grasp, to restrain ধৰ, ধৰি ৰাখ; to contain ধৰ, ধাৰণ কৰ; to defend ৰক্ষা কৰ; to bind, to confine আটক কৰ; to stop বন্ধ কৰ; to maintain পালন কৰ; to celebrate পাত, নিৰ্দ্ধাৰ কৰ; to persist অবিৰত, লেলেত্তীয়াকৈ কৰি থাক, নেৰানেপেৰাকৈ লাগ; to determine নিৰ্দ্ধাৰ্য কৰ। — *v. i.* to remain fixed লাগি থাক, দৃঢ় হৈ থাক to adhere আঁট থা, লাগি ধৰ। **To hold fast** = টানি ধৰ। **To hold in possession** = দখল কৰ। **It holds 10 seers** = ইয়াত দহ সেৰ ধৰে। **The court held that** = আদালতে সিদ্ধান্ত কৰিলে যে। **The ceremony was held** = সেই উৎসৱ পতা হৈছিল। **To hold one responsible** = কোঁজা জগৰীয়া বা দায়ী কৰ। **Hold your tongue** = চুপ্ কৰ, মনে মনে থাক। **Hold forth** = to show হাতত লৈ দেখুৱা, আগবঢ়া; to declaim

প্ৰস্তাব কৰ, উত্থাপন কৰ, বক্তৃতা কৰ। **Hold back** =restrain আটক কৰ, পাচলৈ টানি ধৰ। **Hold hard** !=stop ! টানি বাধ। **Hold in**=to check দমন কৰ। **Hold off**=to keep at a distance আঁতৰকৈ থ। **Hold on**=to persist লাগি থাক, নেৰানেপেৰাকৈ কৰি থাক, লেপেটীয়াকৈ লাগ। **Hold one in hand**=কোনো স্বার্থসিক্ৰিৰ উদ্দেশ্যে আমোদ আশ্বাদ কৰ। **Hold one's own**=to maintain one's position নিজৰ অৱস্থা বক্ষা কৰ, সন্ত্ৰম বক্ষা কৰ, নিজৰ খোপনি ঠিক ৰাখ। **Hold one's tongue**=to keep silence চুপ্, মৰা, মনে মনে থাম। **Hold out**=to offer আগ-বঢ়া, দে ; to last, to endure টুক্ দিন যা, থাক। **Hold over**=to postpone পাচলৈ থ, মূলতুৰী ৰাখ, স্থগিত ৰাখ। **Hold together**=লগ লাগ। **Hold up**=to raise দাঙি ধৰ ; to continue, to go on চলি থাক to detain by force বলেৰে আটক কৰ। **Hold water**=to endure trial গা-ৰাখ, কাৰ্য্যকৰী হ, টিক। **Hold with**=কাৰো পক্ষ সমৰ্থন কৰ। ( *pa. p. holding*; *pa. t. and pa. p. held* ).

**Hold** ( হ'ল্ড ) *n.* act or manner of holding ধৰণ ; a grasp খামোচ ; seizure আটক কৰণ ; support অবলম্বন, টোকা ; power of seizing ধৰিবৰ বা ৰাখিবৰ ক্ষমতা ; custody জিম্মা ; a fortified place দুৰ্গ ; a place of confinement হাজত, ফাটক, বন্দীশাল ; the interior cavity of a ship জাহাজৰ তলি, জাহাজৰ খোল।

**Hold-all** *n.* a big carpet bag for holding anything ডাঙৰ মোনা।

**Holder** ( হ'ল্ডাৰ ) *n.* temporary occupant of office অস্থায়ী কৰ্মচাৰী ; anything that holds as cigar, pen etc. যেনে কলম, চিগাৰেট্ ধৰা বস্তু। **Land-holder** =জমিদাৰ, মাটিৰ গৰাকী।

**Hold-back** *n.* a check প্ৰতিবন্ধক।

**Hold-beam** *n.* ধৰণী।

**Hold-fast** *n.* an iron hook কজ্জা, লোৰ খামোচ।

**Holding** *n.* anything held, a firm held of a superior, a tenure ধৰণ, পট্টাৰ মাটি, খেত, পট্টা ; influence ক্ষমতা।

**Hole** ( হ'ল ) *n.* a cavity গাঁত ; a hollow place

খাল, বিছা। **A hole in one's coat**=a stain on one's reputation বদনাম। **Put a person in a hole**=দহজে উত্তিৰ নোৱাৰাকৈ গাতত পেলা, খালত পেলা।

**Holiday** ( হ'লি-ডে' ) *n.* a festival day পৰ্ব ; a consecrated day পুণ্য দিন ; a day of rest জিৰণি দিন, বন্ধৰ দিন। **Holiday speeches**=সাৰ নোহোৱা মধুৰ বক্তৃতা।

**Holiness** ( হ'লি-নেচ' ) *n.* state of being holy, sanctity পবিত্ৰতা, পুণ্যাৰ্থা ; a title of the Pope ৰোম ৰাজ্যৰ প্ৰধান ধৰ্মগুৰুৰ উপাধি।

**Holla, Hollo** ( হ'ল ) *inter.* অ' ! হেৰা !

**Holland** ( হলেণ্ড ) *n.* a coarse brown linen - fabric খাকি, মটীয়া বস্ত্ৰ কাপোৰ।

**Hollow** ( হ'ল ) *adj.* empty vacant ফোপোলা ; insincere, unsound অসৰ, কপটীয়া। — *n.* a cavity খোৰোং, গাঁত, খোল ; a depression in a body পোটোকা, খাল। — *v. t.* to make a hole in খোল, ফোপোলা কৰ, খাল বা গাঁত কৰ। **Hollow-eyed**=চকু সোমোৱা, ঘোপা চকুৱা।

**Hollow-hearted**=faithless মিছলীয়া, অবিদ্ভাসী, কপটীয়া। **Beat hollow**=to beat wholly মৰিয়াই চেপেটা কৰ, আধাধুন মৰিয়া।

**Holly** ( হ'লি ) *n.* an evergreen shrub এবিধ ফুল গছ।

**Holocaust** ( হল-কষ্ট ) *n.* a burnt sacrifice হোম, দহু বলি। ( *fig.* ). destruction বিধ্বংসনা, নাশ।

**Holograph** ( হল-গ্ৰেফ ) *n.* a document written by the executant himself স্বহস্ত লিখিত খত, নিজহাতে লিখা খত।

**Holster** ( হ'ল-ষ্টাৰ ) *n.* a horse-man's case for pistol অশ্বাৰোহীৰ পিস্তল থোৱা খাপ।

**Holy** ( হ'লী ) *adj.* morally perfect শুদ্ধ, পবিত্ৰ ; pure in heart নিৰিকৰ ; consecrated শুচি।

**Holly** *adv.* piously শুদ্ধ বা পবিত্ৰভাৱে।

**Holy-city** ( হ'লি-চিটি ) *n.* পুণ্যস্থান, তীৰ্থস্থান, পুণ্যথাম, ( জেক্জেলম, মক্কা, কাশী ইত্যাদি )।

**Holy-Ghost** ( হ'লি-গ'ষ্ট ) *n.* the third person of the Trinity ধৰ্ম্মাত্মা যীত।

**Holy-war** ( হ'লি-ওৱাৰ ) *n.* ধৰ্ম্মযুদ্ধ, ধৰ্ম্ম ৰক্ষার্থে কৰা যুদ্ধ।



**Homage** (হ'মে'জ) *n.* a service due from a vassal to his lord অধীনতা স্বীকার, সেও ভাও ; reverence সেরা, ভক্তি, বন্দনা ।

**Home** (হ'ম) *n.* one's house or country ঘর, জন্মভূমি, সদায় থকা ঠাই, স্বদেশ ; a charitable institution for the destitute দরিদ্রাশ্রম । — *adj.* pertaining to one's home or country ঘরবা, স্বদেশী । — *adv.* to the point, close, effectively ঠিকমতে, ওচরত, গুণধবাকৈ । **At home**=in one's own house ঘরত ; familiar, at ease নিজর ঘরত থকাৰ দৰে, মুক্তভাবে । **I feel quite at home**=মই নিজর ঘরত কথা যেন লাগিছে, মই নিজর ঘরত থকাদি আছে । **He is not at home**=তেওঁ ঘরত নাই, বা থাকিলেও আন মানুহক দেখা নকৰে । **At home**=a reception “এটু-হ'ম” নামক নিমন্ত্ৰণ, দেখা সাক্ষাৎ কৰাৰ উদ্দেশ্যে জলপান খাবলৈ কৰা নিমন্ত্ৰণ । **Bring home to**=to prove to, to impress upon মনত সুমুৱাই দি, হৃদয়ঙ্গম কৰ, কপ'কপীয়াকৈ প্ৰমাণ কৰ । **Eat out of house and home**=পৰৱ ওপৰত খাই নাশ কৰ । **Long home**=the grave কবৰ । **Make one's self at home**=নিজৰ ঘরত থকাদি থাক, ঘরুৱা মানুহৰ দৰে হ । **Pay home**=to retaliate প্ৰতিশোধ দি ।

**Home-born** *adj.* native স্থানীয়, থলুৱা, ঘৰ ওপজা ।

**Home-bred** *adj.* domestic ঘরুৱা, থলুৱা, গৃহজাত ; unpolished, plain চহা, হোজা, ধুনপেচ নোহোৱা ।

**Home-felt** *adj.* inward, private আন্তৰিক, অন্তৰত লগা, ভিতৰুৱা ।

**Home-grown** *adj.* not imported but produced in one's own country স্বদেশী, নিজৰ দেশত হোৱা ।

**Home keeping** *adj.* staying at home ঘৰমোদা ।

**Homeless** *adj.* without a home না-জল-নাখল, ঘৰবাৰী নথকা ।

**Homely** (হ'মলি) *adj.* plain, familiar চহা, ঘরুৱা ; unpolished, coarse ধৰীয়া, অশোভা ।

**Home-made** *adj.* made in home দেশী, ঘরত কৰা, ঘরুৱা ।

**Home-work** ঘৰৰ পৰা লেখি-পঢ়ি আনিব লগীয়া পাঠ ।

**Homoeopathic** (হ'ম-ইয়-পেঠিক্) *adj.* pertain-

ing to homoeopathy হ'মিয়পেঠী চিকিৎসা বিষয়ক ।

**Homoeopathy** (হ'ম-ইয়-পেঠী) *n.* the system of curing disease on the principle that a drug which will cause will also cure a disease বিহেই বিহব ঔষধ এনে বিধৰ চিকিৎসা, হ'মিয়পেঠী চিকিৎসা ।

**Home-rule** (হ'ম-কল) *n.* a form of self-government claimed by Ireland আত্মাৱলোকে পাব খোজা স্বতন্ত্ৰ শাসন প্ৰণালী ।

**Homesick** (হ'ম-চিক্) *adj.* unwilling to leave home ঘৰ দোৰা, সপাই ঘৰকে যিহাটৈ থকা ।

**Homestead** (হ'ম-ফে'ড) *n.* the place of a mansion house ঘৰ সজা বাৰী ।

**Homicide** (হ'মি-চাইদ্) *n.* manslaughter নৰহত্যা ; one who kills another বুনী, নৰবধী । **Culpable homicide**=জানকৃত বধ, দোষ-ঘটিত হত্যা ।

**Homicidal** (হ'মি-চাইদেল) *adj.* relating to homicide নৰহত্যা সম্বন্ধীয় ; murderous, bloody হত্যাশীল, মাৰাত্মক, অতি নিদাক্ষণ ।

**Homily** (হ'মিলী) *n.* a plain and familiar religious sermon ধৰ্মোপদেশ, কথা, নাম কথা ।

**Homilist** (হ'মিলিষ্ট) *n.* one who exhorts a religious congregation ধৰ্মোপদেশক, নাম কথা শুনাওঁতা ।

**Hommock** (হ'মক্) *n.* a small conical hillock টিলা, হাঁহলু ।

**Homo** (L)=man, Gr. **Homos**=the same.

**Homocentric** (হ'ম-চেট্ৰিক্) *adj.* having the same centre এককেন্দ্ৰস্থ ।

**Homodont** (হ'ম দণ্ট্) *adj.* having teeth all alike একেৰকমৰ দাঁত থকা । (*opha.* of **Heterodont**).

**Homogeneous** (হ'ম-জিনিয়চ্), **Homogenial** (হ'ম-জিনিয়েল্) *adj.* of the same kind or nature একে জাতীয়, একেৰকমৰ ।

**Homograph** (হ'ম-গ্ৰাফ্) *n.* word of different meaning but spelt alike একে উচ্চাৰণৰ কিন্তু অৰ্থৰ শব্দ ।

**Homologous** (হ'ম-ল'গচ্) *adj.* agreeing, having the same relative position, proportion value একে, একেবিধৰ, অনুৰূপ, অনু-ক্রমিক।

**Homology** (হ'ম-লজী) *n.* affinity of structure সাদৃশ্য, মিল।

**Homonym** (হ'ম-নিম্) *n.* a word having the same sound but different meaning একে উচ্চারণ থকা ভিন্নার্থবোধক শব্দ।

**Homonyms** (হ'ম-নি-মচ্) *adj.* having different significations, ambiguous দ্বি-অর্থক। (Gr. *Homos*=the same; *onoma*=name.)

**Hone** (হ'ন্) *n.* a fine stone for sharpening খুব ধনোৱা শিল। —*v. t.* to sharpen ধৰা, লাগত দে।

**Honest** (অনেষ্টি) *adj.* upright in dealing, just সং, সাদৃ, সত্যবাদী, ঠিক। **Honestly** *adv.* uprightly সত্যকপে, অকণ্ঠভাবে, সৰলভাবে।

**Honesty** (অনেষ্টি) *n.* integrity, uprightness সাদৃতা, সৰলতা।

**Honey** (হাণী) *n.* sweet juice collected by bees from flowers মৌ-জোল, মৌ (*fig.*) sweet-humet, darling প্রেমসী, চেনেহী কন্ঠ। —*n. t.* to sweeten সোৱাদ কৰ। (*pa. p.* honeyed.)

**Honeyed, Homied** (হাণীচ্) *adj.* sweet মধুৰ, মধুময়, সোৱাদ।

**Honeycomb** (হনী-ক'ম্) *n.* a mass of waxy cells formed by bees মৌচাক, মৌকোঁহ।

**Honeymoon** (হনীমুন্), **Honeymoon** *n.* the first month after marriage বিয়াৰ পিচৰ প্রথম মাহ। **Keep one's honeymoon**=বিয়া কৰাই তিব্বোতা লগত লৈ ফুৰি প্রথম মাহ কট।

**Honey-mouthed** *adj.* smooth in speech মধুৰ-ভাষী, মিষ্টভাষী।

**Honey-sucker** (হনী চকাৰ) *n.* a kind of bird মৌগিয়া চকাই।

**Honey-suckle** *n.* এবিধ বিলাতী ফুল গছ।

**Honey-tongued** (হনী-টাং) *adj.* soft or pleasing in speech মিষ্টভাষী, মুখমিটা।

**Honorarium** (অনৰ'-এৰিযাম্) *n.* a voluntary fee paid for services বঁটা, পুৰস্কাৰ।

**Honorary** (অনৰ'-এ'ৰি) *adj.* done for honour and not for reward or fee অবৈতনিক, বেতন নোহোৱা, অধন্বা; conferring honour সম্ভ্রমসূচক।

**Honour** (অনাৰ্) *n.* esteem paid to worth, respect মান, সম্মান, সম্ভ্রম, সংকাৰ; exalted rank, distinction মৰ্যাদা, খ্যাতি, খিতাপ, সচ্-চৰিত্ৰ; a title of respect সম্মান বুজুৱা পদ (যেনে Your honour। মাছবান। মাছবন্ত, আপুনি।) (*pl.*) privileges to rank পদ-মৰ্যাদাবলিক। —*v. t.* to respect, to adorn সম্ভ্রম কৰ, মান কৰ, সম্মান কৰ, পূজা কৰ; to exalt, to rank সম্ভ্রমী কৰ, to accept when due as, **To honour a draft**=হুতি বা চেক লৈ টকা দে। **Affair of honour**=a duel মল্লযুদ্ধ। **Last honours**=funeral rites শ্রাদ্ধদি সংকৰ্ণ। **Maid of honour**=a lady in the service of a queen or princess ৰাণী বা ৰাজকুমাৰীৰ লিগিৰী। **Point of honour**=a scruple caused by a sense of duty উচিত অনুভব। কোনো কাম কৰিলে মানৰ লাখৰ হব বুলি অনুভব। **Sense of honour**=সম্মান বোধ, কৰ্তব্যজ্ঞান। **Upon my honour**=on the pledge of my honour ধৰ্মতঃ, মোৰ মান-সম্ভ্রমৰ দোহাই দি।

**Honourable** (অনাৰেবল্) *adj.* worthy of honour, illustrious সম্ভ্রমী, সম্ভ্রান্ত, সম্মানী, মাননীয়।

**Honourably** *adv.* with honour মানেনমানে, সম্মানেৰে, বিনা অপমণে।

**Honoured** (অনাৰ্ড) *adj.* respected মাননীয়, মাছবৰ।

**Hood** (হুড্) *n.* a covering for the head মূৰৰ আবৰণ, মূৰ ঢাকনী, মটৰৰ হুড্; a folding cover for a carriage গাড়ীৰ ছত, টাপৰ। **Hood of a serpent**=সাপৰ ফেনা বা ফেঁটি। —*v. t.* to cover with a hood ঢাকন কৰ, নেদেখা কৰ।

**Hoodwink** (হুড্-উইক্) *v. t.* to blindfold, to impose on চকুত বালি মাৰ, নেদেখা কৰ, জুৰা দে।

**Hoof** (হুফ্) *n.* the horny part of an animal's foot ভুবিৰ খুৰা।

**Hook** (হুক্) *n.* a bent piece of iron হাঁকোটে, আঁকুহী, বৰশী ; a nail bent into a curve, বেকাগজাল। —*v. t.* to catch or draw with hook আঁকুহী লগাই টান ; to ensnare ফাঁদত পেলা। By hook or by crook—ছলে বলে ; one way or the other কলে কৌশলে, যেনে তেনেকৈ। On one's own hook—কাৰো নিজৰ দায়িত্বত, নিজে ; গাত লৈ। Hook-worm হাঁকুটী পেলু, চেপেটা মুখেৰে পেলু।

**Hocked** (হক্‌ড্) *adj.* provided with a hook, curved আঁকোৰা।

**Hooligan** (হলিগেন্) one of a gang of young street roughs গুণ্ডা, বদমাচ।

**Hooliganism** (হলিগেনিজম্) *n.* গুণ্ডামী, লাঠু-হামী।

**Hoop** (হপ্) *n.* a circular band of wood or metal used for binding the staves of cask etc. মদৰ পিপাব কাঠবিলাক বন্ধা বেৰ বা মেৰ, কোনো বস্ত্ৰৰ ঘূৰণীয়া বাব ; a large ring আগুঠিৰ দৰে ঘূৰণীয়া দেৰ। —*v. t.* to encircle ঘেৰ দে, মেৰ খুৱা। Go through the hoops—to undergo an ordeal or severe trial টেকত পেলাই পৰীক্ষা কৰ।

**Hoops** *n.* (*pl.*) elastic material for expanding a lady's dress মেমৰ সাজ ফেবমেলি থাকিবলৈ লগোৱা কোনো বস্ত্ৰৰ ঘেৰ।

**Hooping-cough** see under Whoop লৰাহোৱালীৰ ঘুম্বীয়া বেমাৰ, ঘুম্বৰ।

**Hoot** (হুট্) *v. i.* to cry like an owl, 'to shout in contempt হেঁচাব দৰে শব্দ কৰ, কুকলীয়া, অবজ্ঞা কৰি হিট্‌হিটা। —*v. i.* to expel with cries of contempt টিটকাৰি দি খেদাই দে। —*n.* shout of contempt টিটকাৰি।

**Hoove** (হুভ্) *n.* a disease of cattle marked by swelling of the abdomen by gas, drumbelly পেটফুলা বেমাৰ, ঢকাডিজৰীয়া।

**Hop** (হপ্) *v. i.* to leap on one leg ডেও দে, হুপিয়াই হুপিয়াই যা, এটা ভৰিৰে জপিয়া। —*n.* leap on one leg ডেও, এঠেকীয়া জাপ।

**Hop** (হপ্) *n.* a kind of bitter medicinal plant একৰকম লতা বগোৱা শস্য, ইহাৰ ভিত্তা চোপা কলিবিলাক মদ পগোৱাত আৰু দৰবত ব্যৱহাৰ হয়।

**Hop** *n.* a stage of a long distance flight of an aeroplane আকাশী জাহাজৰ আঁদা বা খপুৱা।

**Hope** (হপ্) *n.* a desire of good, expectation আশা, ভবনা ; confidence বিশ্বাস। —*v. i.* to cherish a desire of good পামবুলি আশা ৰাখ ; to have confidence বিশ্বাস হ, অনুমান হ। —*v. t.* to desire with expectation of obtaining পামবুলি আশা কৰ। Hope against hope—দুৰাশা।

**Hopeful** (হপ্-ফুল্) *adj.* full of hope আশা থকা ; having qualities to excite hope আশা কৰিব পৰা, আশায়ুক্ত, আশাপ্ৰদ। Hopefulness *n.*

**Hopeless** (হপ্-লেচ্) *adj.* without hope নিৰাশা, হতাশ ; desperate নিকপায়। Hopelessly *adv.* ভাল হোৱাৰ আশা নোহোৱাকৈ।

**Hopple** (হপল্) *v. t.* to tie the feet together to prevent running হাড়ি আৰ, গুটিয়া মাৰ।

**Hopples** *n.* (*pl.*) a fetter for horses when left to graze ভদিত মৰা গুটিয়া, হাড়ি।

**Horde** (হৰ্ড্) *n.* a wandering tribe or clan ক'তো থিতাপি নলৈ ফুৰিফুৰা জাতি, অঘৰী।

**Horizon** (হ'ৰাইজন্) *n.* the apparent circle line between the earth and the sky আকাশ মণ্ডলৰ সীমা, পৃথিৱী আৰু আকাশ ম'ত লগ-লগা যেন দেখা যায়, আকাশৰ ঘেৰ, দিগন্ত।

**Horizontal** (হ'ৰাইজেণ্টল্) *adj.* pertaining to or parallel to the horizon এঁদাঁতিৰ পৰা আন দাঁতিলৈ জোৰা, পথাৰি ; level সমতল, সমান।

**Hormone** (হৰ্ম'ন্) *n.* certain internal secretion that pass into the blood and makes the organs active তেজৰ লগত মিহলি হৈ ইন্দ্ৰিয় পৰিচালন কৰা ভিতৰত বস ; subtle substances every human body produces in the ductless glands for giving longer life just like the vitamins.

**Horn** (হৰ্ণ) *n.* a hard substance growing on animal's head শিং ; a wind instrument শিঙ্গা ; something made of or like a horn শিঙ্গাৰ দৰে বা শিঙ্গাৰে কৰা কোনো বস্তু ; a symbol of strength বল-শক্তি বুজোৱা চিহ্ন। **On the horns of a dilemma**—বিমোহিত, বিবুদ্ধিত, উভয় শঙ্কট। **Pull or draw in one's horns**—জবাব দিব ; to restrain one's ardour উৎসাহ তৰু কৰ, দম-ল। **Horned** *adj.* শিঙ্গাল।

**Hornbill** *n.* পাকৈটোৱা, পৰুমা চৰাই।

**Hornbook** *n.* the first book for children ক, খ'ৰ দিওপ, আদি পাঠ।

**Horneblende** (হৰ্ণ-ব্লেণ্ড) *n.* একৰকম হাটু।

**Horner** (হৰ্ণাৰ) *n.* one who works or deals in horn শিঙ্গাৰ ব্যৱসায় কৰোঁতা।

**Hornet** (হৰ্ণেট) *n.* a species of wasp কোঁদো।

**Hornish** (হৰ্ণিশ্) *adj.* hard, like horn টান, শিঙ্গাৰ দৰে।

**Horn-mad** *adj.* mad with rage খপ্ত বুলিয়া হোৱা।

**Hornpipe** (হৰ্ণ-পাইপ) *n.* musical instrument পেপা ; a dance by one person এক-বকম নাচন।

**Horny** (হৰ্ণী) *adj.* like horn, hard শিঙ্গাৰ দৰে টান ; callous সাৰ নখকা, কঠোৰ।

**Horologe** (হৰ-ল'জ্) *n.* any instrument for indicating the hours ঘড়ী, সময় নিৰূপক যন্ত্ৰ। — *gy* *n.* ঘড়ি, নিৰ্মাণ বিদ্যা।

**Horoscope** (হৰ-স্কপ্) *n.* record of events calculated with reference to the time of one's birth and the position of the stars কোঁজী জন্মপত্ৰিকা, সোৱৰণী। (Gr. *hora*=an hour)

**Horoscopy** (হৰ-স্কপী) *n.* art of predicting events of a person's life কোঁজী গণনা কৰা বিদ্যা। **Horoscopist** *n.* an astrologer গণক।

**Horrent** (হৰেণ্ট্) *adj.* erect থিয়।

**Horrible** (হৰি'বল্) *adj.* awful, dreadful ভয়ানক, ঘোৰ, ভীষণ। **Horribly** *adv.*

**Horrid** (হৰিড্) *adj.* dreadful, shocking

ভয়ানক, ভয়জনক। **Horridly** *adv.* shockingly ভয়ানককণে, ভয়খাই, উধাতুখাই।

**Horrific** (হৰিফিক্) *adj.* exciting horror ভয়ঙ্কৰ, ভয়জনক।

**Horriify** (হৰিফাই) *v. t.* to strike with horror ভয়ঘূৰা, হৰা।

**Horripilation** (হৰিপিলেশ্যন) *n.* the bristling of the skin causing erection of the hairs and goose-flesh বোমাৰ, গাৰ নোম ভাল-ভাল হৈ উঠা অৱস্থা।

**Horror** (হৰব্) *n.* a shuddering with fear, excessive fear ভয়, আতঙ্ক। — **struck** *adj.* shocked ভয়ত অৰাক।

**Hors** (অৰ) *adv.* and *prep.* outside বহিৰ্ভূত। **Hors d'oeuvre** (অৰ-ডেভৰ) *n.* জিভাৰ জুতিৰ কাৰণে লোৱা আচাৰ, চাইনি প্ৰভৃতি বস্তু। **Hors de combat** (অৰ-ডে-কম্) *n.* পক্ষ হৈ পৰা বাবে যুদ্ধৰ পৰা আঁতৰাই পঠিওৱা অৱস্থা।

**Horse** (হৰ্চ) *n.* a quadruped ঘোঁড়া, ঘোঁটক, অশ্ব ; cavalry অশ্বাৰোহী সৈন্য। — *v. t.* or *v. i.* to mount or to get on a horse ঘোঁড়াত উঠ, অৰোহণ কৰ। **Flog a dead horse**=to try to excite উত্তেজনা কৰ, উল্লাই দে। **Mount the high horse**=বৰলোকালি দেখুৱা, ডাঙ্গৰ বোলা। **Put the cart before the horse**=to reverse the natural order of things ওভোতা কাম কৰ। **Take horse**=to ride on horse-back ঘোঁড়াত উঠ।

**Horse-box** *n.* a railway carriage for carrying horses ৰেলত ঘোঁড়া নিয়া কোঠা।

**Horse-breaker** *n.* **Horse-tamer** *n.* ঘোঁড়াশিকাগোঁতা।

**Horse-chestnut** *n.* এবিধ বাদামৰ দৰে গছ।

**Horse-doctor** *n.* ঘোঁড়া চিকিৎসক ; veterinary surgeon ঘোঁড়াৰ ডাক্তাৰ।

**Horse-drinch** (হৰ্চ-ড্ৰেঞ্চ্) *n.* a physic for horses ঘোঁড়াৰ জ্বলাপ।

**Horse-fly** *n.* এবিধ মাখি, ডা'হ।

**Horse-guards** (হৰ্চ-গাৰ্ডচ্) *n.* (*pl.*) horse soldiers employed as guards ঘোঁড়া চোৱাৰি গ্ৰহণী।

**Horse-laugh** (হৰ্চ-লাফ্) *n.* a harsh laugh ঘোঁড়াৰ ঢেংঢেংকনি।

**Horseman** (হ'ৰ্চ-মেন্) *n.* a mounted soldier  
অশ্বাবাহী সেনা; a rider on horseback ঘোড়া  
চোৱাৰী। **Horsemanship** *n.* ঘোড়াত উঠা বা  
ঘোড়া শিকোৱা বিদ্যা।

**Horse-power** *n.* the power which a horse  
can exert ঘোড়া বল, মিনিটত ৩৩০০০ পাউণ্ড  
এফুট টানিব পৰা শক্তি, ইঞ্জিনৰ বল পৰিমাণ, এক  
চেকেণ্ডত ৫৫০ ফুট পাউণ্ড টানিব বা দাঙ্গিব পৰা  
শক্তি।

**Horse-race** *n.* ঘোড়দৌড়।

**Horse shoe** *n.* a shoe for horses ঘোড়াৰ ডৰিত  
লগোৱা নালা।

**Horse-way** *n.* ঘোড়া চলাব পৰা বাট।

**Horse whip** *n.* a whip for horses চাবুক। —*v. t.*  
to chastise, to lash চাবুক মাৰ, কোৰা।

**Hortative** (হ'ৰ্টেটিভ্) *adj.* giving advice,  
inciting উত্তেজনাপূৰ্ণ, উচটীয়া। **Hortation** *n.*  
act of advising উপদেশ, পৰামৰ্শ, উচটনি,  
উদগনি।

**Horticultural** (হ'ৰ্ট-কল্-চৰেব্) *adj.* pertaining  
to the culture of gardens বাৰী পতা বিদ্যা-  
সম্বন্ধীয়; গছগছনি বোৱা বিদ্যা বিষয়ক।

**Horticulture** (হ'ৰ্টকলচৰ্) *n.* the art of culti-  
vating gardens গছগছনি বোৱা বিদ্যা, বাৰী পতা  
বিদ্যা। **Horticulturist** *n.* one skilled in  
gardening গছগছনি বোৱা বিদ্যাত পাৰ্গত লোক,  
উদ্যান শাস্ত্ৰত।

**Hosanna** (হ'-জেনে) *n.* a praise to God স্তুতি  
স্তব।

**Hose** (হ'জ্) *n.* stockings, socks, a covering  
for the legs মোজা। (*pl.* Hoses). **Hose**  
of a pump=দয়কলৰ চপাব মেলিব পৰা নল।

**Hosier** (হ'জিয়েৰ্) *n.* one who deals in  
stockings and socks মোজা বেচোতা।

**Hosiery** (হ'-জীয়েৰী) *n.* hose in general মোজা  
আদিৰ ব্যৱসায়।

**Hospitable** (হচ'-পিট্-এবল্) *adj.* kind to  
strangers and guests আলহীদস্ত, অতিথি-  
সেৱক; generous উদাৰ।

**Hospital** (হচ'-পিট্-এল্) *n.* a building for  
the reception of the sick, old and hurt  
হাসপাতাল, চিকিৎসালয়, দৰাখানা।

**Hospitality** (হচপিটেলেটি) *n.* act of offering  
friendly welcome to guests অতিথিসেৱা,  
অতিথি সংকাৰ, আলহী অতিথিৰ প্ৰতি আদৰ  
সাদৰ।

**Host** (হ'ষ্ট্) *n.* one who entertains others  
at his house আলহী সোধোতা, ভোজ খুৱাবোতা,  
গৃহস্থ। **Hostess**=ঘৰৰ ঘেণী, আলহী সোধোতা  
গৃহস্থনী।

**Host** (হ'ষ্ট্) *n.* an army সেনাদল; a large  
multitude ভালেখিনি, সমূহ, বিলাক, পুঞ্জ। **Hea-  
venly host**=অপেশ্বৰ অপেশ্বৰী বিলাক। **Lord**  
of hosts=পৰমেশ্বৰ। **Hosts of stars**=নক্ষত্ৰ-  
পুঞ্জ। **A host in himself**=নিজে এটাই এশটা  
সাব। **Reckon or count without one's**  
**host**=to misjudge ভুল ধাৰণা কৰ, মিছা আশা  
কৰ।

**Hostage** (হ'ষ্টেজ্) *n.* a person given to the  
enemy as a pledge for the fulfilment of a  
treaty সন্ধিমতে চুক্তি পালন কৰিবৰ নিমিত্তে শত্ৰুৰ  
হাতত বন্ধক দিয়া লোক, মনুষ্য পণ। **Hostages**  
to fortune=লৰা-তিৰোতা, পৰিবাৰবৰ্গ।

**Hostess** see **Host**.

**Hostel** (হ'ষ্টেল্) *n.* an inn, a boarding house  
for students বাটকৰা আলহী থকা ঘৰ, অতিথি-  
শালা, হষ্টেল, পঢ়াশলীয়া লৰা থকা বাজহৰা  
ঘৰ। **Hosteler** *n.* one living in a hostel  
হষ্টেল-বাসী।

**Hostile** (হ'ষ্টাইল্) *adj.* belonging to an enemy  
শত্ৰু পক্ষৰ; warlike যুদ্ধপ্ৰিয়; adverse বিপক্ষ,  
বিকৃত, বিৰোধী।

**Hostility** (হ'ষ্টিলিটি) *n.* enmity শত্ৰুতা, বিৰোধ।  
(*pl.*) **Hostilities** *n.* acts of warfare  
যুদ্ধবিগ্ৰহ।

**Hostler** (হ'ষ্টলাৰ্) *n.* one that has the care  
of horses at an inn বাটকৰা, আলহী ঘৰৰ  
ঘোড়াবন্ধক।

**Hot** (হ'ট্) *adj.* having heat তপত; very  
warm গৰম, জহ; pungent জ্বলা; fervent, vio-  
lent চোকা, উগ্ৰ; passionate কামুক, বদমাশ।  
**In hot water**=in a state of trouble সঙ্কটত।  
**Make a place too hot to hold a person**=  
to make it impossible for one to

stay in ভিত্তি নোৱাৰা কৰ। **Hotbed** *n.* a heated glass covered place in nursing plants কঁচৰে আবৃত দৰা উত্তপ্ত স্থান। **Hotbed of vice** = পাপপূৰ্ণ স্থান। **Hotbrained**, **Hot-headed** = উদ্ধত; rash and violent ডেওপৰা, উগ্র স্বভাৱৰ। **Hot-house** = a drying room জাগুৱিয়া ঘৰ। **Hotpress** *v. t.* to press paper between hot plates কোনো বস্তু তপতাই হেঁচনি দি মিহি কৰ। **Hot-spar** a rash man বৰ উত্তমুৰা, আনোঁচা মানুহ। **Hot-tempered** = খন্দাল। **Hot-weather** = অহাঁলি। **Hotly** *adv.* ঘোৰতৰকপে।

**Hotchpotch** (হচ্-পচ্) *n.* hodge-podge, a confused mass of ingredients mixed together in the same pot মিচিৰী, সানমিহলিকৈ পৰোৱা বস্তু।

**Hotel** (হ'টেল) *n.* an inn, a house for the board and lodging of strangers আলহী ঘৰ, হ'টেল, বীতিমতে খাব-গুৱলৈ বন্দৰস্ত থকা ঘৰ; অতিথি-আশয়।

**Hoteller** *n.* হ'টেলৱালা, হ'টেল চলাওঁতা।

**Hottentot** (হট্-টট) *n.* a native of Cape colony দক্ষিণ আফ্ৰিকাৰ এবিধ আদিম অধিবাসী।

**Hough** (হফ্) or **Hock** *n.* the ham জন্তৰ পাচ চেউৰাৰ গাঁঠি; the back part of the knee joint ফাঁদনি।

**Hound** (হাউণ্ড) *n.* a dog for hunting চিকাৰ কৰোঁতে লৈ ফুৰুৱা এবিধ দীঘল ডাঙৰ কুকুৰ; despicable man, a catiff অতি দুবস্ত লোক; অতি ঘৃণনীয় লোক। —*v. t.* to chase, to pursue পাচে পাচে খেদ।

**Hour** (আৱাৰ) *n.* twenty-fourth part of a day ঘণ্টা; the time indicated by a clock সময়, পৰ। **At the eleventh hour** = at the last moment একেবাৰেই শেষত, মূৰা-মূৰি সময়ত। **In an evil hour** = দুৰ্দ্দশাৰ সময়ত। **Keep good hours** = ঠিক সময়তে কাম কৰ। **The small hours** = পুৰণীয়া নিশা, ৰাতি পুৱাৰ সময়। **An hour's journey** = এঘণ্টাৰ বাট, প্ৰায় তিনি মাইল। **Hour-glass** = বালি ঘড়ী।

**Hour hand** = ঘড়ীৰ ঘণ্টা দেখুৱা কাঁটা।

**Houri** (হবী) *n.* a nymph of the Muhammedan paradise পৰী, অপৰী।

**Hourly** (আৱাৰলি) *adj.* done every hour, frequent ঘণ্টাই ঘণ্টাই কৰা বা পৰে পৰে হোৱা। —*adv.* frequently, every hour প্ৰতি ঘণ্টাই, ঘনাই।

**House** (হাউচ) *n.* a building for dwelling in ঘৰ; a dwelling place থকা ঠাই; a family বংশ, গোষ্ঠি, পৰিয়াল; a branch of the legislature বাজকীয় মহাসভা। —*v. t.* to shelter আশ্ৰয় দে। —*v. i.* to reside বাস কৰ, থাক। —**of people** লোকসভা, সদন।

**Houses** (হাউজেচ্) *n. (pl.)* House of Commons or Lower House = প্ৰজা প্ৰতিনিধি। মহাসভা। House of Lords or Upper House = কুলিন মহাসভা, জমীদাৰ শ্ৰেণীৰ লোকসভা।

[ **House of call** = জিৰণি ঘৰ, কামৰ পৰা আহৰি হৈ জিবোৱা ঠাই। **House of ill fame** = বেখালয়।

**House-breaker** *n.* সিন্ধি কটা চোৰ, যি দিনতে ঘৰ ভাঙ্গি ছুৰ কবিবলৈ সোমায়।

**House-tax** = ঘৰৰ খাজনা।

**Household** (হাউচহোল্ড) *n.* a family living together একেঘৰেই থকা লোক সমূহ, পৰিয়াল, গৃহস্থী। —*adj.* pertaining to the house and family বন্ধতা, গৃহস্থালী। **Household God** = কুল দেৱতা।

**Householder** (হাউচ-হল্ডাৰ্) *n.* the holder of a house গৃহস্থ, গৃহাশ্ৰমী, গৃহী।

**House-keeper** *n.* a female-servant who has the full care of a house ঘৰৰ প্ৰধান লিগিৰী; one who stays at home ঘৰত বহি থাকোঁতা।

**House-keeping** *n.* a management of a house ঘৰবাৰী চলোৱা কাম।

**House-maid** (হাউচ-মেইড্) *n.* a maid servant গৃহ বন্ধক ঘাই চাকৰনী। (see Chamber maid).

**House-wife** (হাউচ-ৱাইফ্) *n.* mistress of a family ঘৰৰ গৃহিণী, গৃহস্থনী। **Housewife** (হাউজিফ্) *n.* a little case for holding sewing materials বেজী সূতা ইত্যাদি থোৱা মোনা।

**Housey, Housy** (হাউছি) *n.* a kind of gambling by throwing a ball into squares to obtain certain goods একককম জুয়া খেল।

**Housing** (হাউজিং) *n.* an ornamental saddle cloth জীন-পোচ, গবলা (*pl.*) the trappings of a horse ঘোড়ার সাজ।

**Hove** (হ'ভ্) *pa. t. & pa. p.* of Heave.

**Hovel** (হভেল্) *n.* a small dwelling, a shed গঁজা, বহা।

**Hover** (হভাব) *v. i.* to remain aloft on the wings পাখি জোকারি আলাসতে বৈ থাক; to wait in suspense ওলোমা লাগি থাক, গেবো-গেথোকৈ বৈ থাক; move about and near চাৰিও কাষে ঘূৰি ফুৰ।

**How** (হাও) *adv.* in what manner, by what means কেনেকৈ, কিৰূপে, কেনেদৰে, কি প্রকাৰে; in what condition কেনে। **The how and the why** = কিয়, কেনেকৈ। **How many** = কিমান, কেইটা। **How much** = কিমান।

**Howbeit** (হাও-বিট্) *conj.* nevertheless যেই হওক, তথাচ, তথাপি।

**However** (হাও-এভাব) *adv. and conj.* nevertheless, at all events তথাপি, যেই হওক।

**Howitzer** (হাও ইটচ-আৰ) *n.* a short light cannon চুটি লঘু বৰ হিলৈ, গঁঠিয়া-ঘিমক।

**Howl** (হাউল) *v. i.* to cry as dog or wolf কুকুৰৰ দৰে বাও টান, হাঁও হাঁও কৰ, হাওবিয়া, চিঞৰ বাধৰ কৰ। — *n.* a loud prolonged cry হাঁওবনি, আটাহ।

**Howsoever** (হাও চ'-এভাব) *adj.* although যদিওবা, যেনেভেনেকৈ, তেনেহলেও, তথাপিভে।

**Hoy** (হই) *interj.* stop! ব! — *v. t.* to drive on আগলৈ খেদ।

**Hoyden** (হইদেন্) *n.* a heatien, a tomboy অসভ্য হাৰিতলীয়া মানুহ; a romp, a boisterous girl বৰ উদগু নাচনী ছোৱালী।

**Hub** (হাব) *n.* central part of wheel, nave চকৰিৰ মাদলী (*colloq.*) husband গিৰিয়েক, স্বামী।

**Hubble-bubble** (হাব্-বাব্) *n.* bubbling noise বু'বুৰিৰ শব্দ; a kind of hookah হোকা, ঘূৰঘূৰী।

**Hubbub** (হাবাব্) *n.* confused sound, uproar গোলমাল, আৰাও, ছবামুৰা।

**Huckabak** (হাক্-এ-বেক্) *n.* এবিধ ওখ ফুল বহা ঢৰীয়া কাপোৰ।

**Huckle** (হাকল্) *n.* the hip টিকা।

**Huckster** (হাকষ্টাৰ্) *n.* a retailer of small articles hawkers বুচুৰীয়া বেপাৰী, কজুৰাই।

**Huddle** (হাড্) *v. i. or v. t.* to put up things together in a hurry to crowd together সোপামাৰি দ'মাই থ, বেমেজালি হৈ ঠাই থা। — *n.* a crowd, confusion হৈচা-টেপা, গোলমাল, হুমজুম।

**Hue** (হিউ) *n.* colour, tint বং, বৰণ, a shouting আটাই, চিঞৰ। **Hue and cry** = চিঞৰ বাধৰ।

**Huff** (হাফ্) *n.* a sudden anger, arrogance কোপ, খং, ভমক। **In a huff** = খপ্পৰ চোঁত। **Huffish** *adj.* insolent গাভোৰা, গগলা। **Huff** *v. i. or v. t.* to swell, to bluster ওফন্দ, গোঁগোঁৱাই উঠ, ধমকী দে।

**Hug** (হাগ) *v. t.* to embrace closely and fondly আকোৱালমাৰি ধৰ, সাৰটি ধৰ। — *n.* a close embrace কোলা, আকোৱাল। **Hug one's self** = নিজে নিজক ধগ বোধ কৰ।

**Huge** (হিউজ্) *adj.* bulky, enormous প্রকাণ্ড, ভাঙৰ। **Hugely** *adv.* অতিশয়, প্রকাণ্ডৰূপে।

**Hugger-mugger** (হাগাৰ-মাগাৰ) *n.* secrecy, confusion গোপন অৱস্থা, বেমেজালি দলা-গোপা; গেলিমেলি।

**Hulk** (হাল্ক্) *n.* the body of an old ship জীৰ্ণ জাহাজ। (*fig.*) a big person ডাঙ্গৰ লোক। **Hulky** = clumsy আপঢ়ু।

**Hull** (হাল) *n.* the body of a ship জাহাজৰ পেট বা বেৰ, ওপৰ কুঁকি; the outer covering of anything ওপৰৰ খোলা, বাকলি। — *v. i.* to hulk বাকলি ওচা; to pierce the hull ওলী মাৰি জাহাজ ফুটা কৰ। — *v. i.* to float on the water পানীত ওপঙা।

**Hullabaloo** (হালেবেলু) *n.* গুণগোল, চিঞৰ-বাধৰ, হুমগম, উকমি।

**Hum** (হাম্) *v. i.* to make a buzzing sound ভোনভোনা। — *v. t.* to sing in a low tone

গুণগুণাই গান গা। —*n.* a buzzing noise ভোন্ ভোন্ শব্দ, গুণগুণনি। **To hum and haw**==to hesitate in giving an answer কেবোবেঁহা কর, ঠ-ঠা কর।

**Human** (হিউমেন্) *adj.* belonging to man or mankind মানুষের, মনুষ্য জাতির, মানুষ সম্বন্ধীয়।

**Humane** (হিউমেন্) *adj.* kind, benevolent দয়ালু, পরোপকারী। **Humanely** *adv.* মরমেমে।

**Humanise** (হিউমেনাইজ) *v. t.* to render humane মানুষের প্রকৃতি ধরা, সভ্য কর, দয়ালু কর; to soften নম্র কর, কামল কর।

**Humanist** (হিউমেনিস্ট) *n.* a student of human nature মানুষের গুণ, ধর্ম ইত্যাদি শিক্ষা করা লোক।

**Humanitarian** (হিউমেনিটেবিয়ান) *n.* one who believes Christ to be a mere man যীশুখ্রীষ্টক ঈশ্বর অতীত বুলি নমনা লোক; philanthropist মানব হিতৈষী।

**Humanity** (হিউমেনিটি) *n.* the nature of man মনুষ্য প্রকৃতি; mankind মনুষ্য জাতি; benevolence দয়া-মায়া। **Humanities** *n.* (*pl.*) মানুষের মন উন্নত করা বিদ্যাবিশালক, দয়া-ধর্ম।

**Humankind** (হিউমেন-কাইণ্ড) *n.* the human race মনুষ্য জাতি।

**Humble** (হাম্বল্ অর হাম্বল্) *adj.* modest, meek নম্র, বিনীত; low সামান্য, নীচ। —*v. t.* to lower, to degrade নম্র কর, বশ কর, সেও লেৱা, তললৈ নমা। **Eat humblepie**==to humiliate one's self নিজেকে নিজে অপদস্থ কর।

**Humbly** *adv.* বিনীতভাবে, সবিনয়পূর্বক।

**Humble bee** *n.* এজাতি মৌমাছি, ভোমেরা।

**Humbug** (হাম্-বাগ) *n.* an imposition, pretence ঝাঁকি, প্রতারণা। —*v. i.* to deceive ভুৱা দে, ঝাঁকি দে।

**Humdrum** (হাম্-ড্রাম) *adj.* dull, common place আমনি লগা, বেবেবিবাং, গতানুগতিক। —*n.* নিকোঁধ লোক।

**Humid** (হিউমিড্) *adj.* moist, damp ভেঁকা, সেমেকা।

**Humidity** (হিউমিডিটি) *n.* moisture, damp-

ness ভেঁকা গুণ, সেমেকা অৱস্থা। **Humidness** *n.*

**Humiliate** (হিউমিলিয়েট) *v. t.* to humble, to lower in condition অপদস্থ কর, অৱনত কর; to depress দর্পচূর্ণ কর।

**Humiliation** (হিউমিলিয়েশন্) *n.* abasement, act of humiliating লাজ, অবমাননা, দর্পচূর্ণ।

**Humiliating** *adj.* humbling লজ্জাজনক।

**Humility** (হিউমিলিটি) *n.* lowliness of mind, modesty নম্রতা, নিবহিঙ্কা, বিনয়।

**Humming** (হামিং) *n.* a noise of bees or flies গুণ গুণ শব্দ, ডোঁনডোঁননি, গুজব।

**Humming-bird** *n.* এবিধ সুন্দর সৰু চৰাই।

**Humorist** (হিউমরিস্ট) *n.* one who has a playful fancy, a writer of comic stories থেমেলীয়া কথা কওঁতা, থেমেলীয়া গল্প লেখক।

**Humorous** (হিউমরাচ্) *n.* full of humour, capricious টেটুকীয়া, ফুফুৰী; exciting laughter হাঁহি উঠা।

**Humour** (হিউমার) *n.* the moisture of animal bodies গাৰ সত্, বায়ু, পিত্ত, কফ, ধাতু, পূজ-পানী; state of mind, temper মানসিক অৱস্থা, প্রকৃতি; playful fancy বসিকতা, থেমেলীয়া স্বভাব; caprice হঠাৎ ইচ্ছা। **Out of humour** =out of temper মন বেয়া, মন-কুখাৰি, খংখুৱা।

**Hump** (হাম্প্) *n.* a hunch upon the back কুঁজ। **Hump-backed** =কুঁজা।

**Humpty-dumpty** (হাম্টি-দাম্টি) *n.* a short dumpy person চুটি-চাপৰ লোৰোণা মানুষ, খোলোকা।

**Hunch** (হান্চ্) *n.* a hump কুঁজ। **Hunch back** *n.* one with a hump কুঁজা মানুষ।

**Hundred** (হাণ্ড্ৰেড্) *n.* ten times ten এশ।

**Hundredfold** *adj.* এশ গুণ। **Hundredth** *n.* one of a hundred এশ ভাগৰ এভাগ।

**Hung** (হাং) *pa. t.* and *pa. p.* of Hang.

**Hunger** (হাংগাৰ) *n.* desire for food ভোক; strong desire for, after হেঁপাহ, হুতাহ, হাবিহাহ। **Hunger-strike** =prisoners refusal to take food to procure release কোনো স্বার্থ সিদ্ধিৰ নিমিত্তে ফাটকিয়ালে চৰ্কাৰে সৈতে



ফেৰ পাতি ভাত-পানী নোখোৱা বোঁহ, অনাহাৰ, প্ৰতিজ্ঞা। —*v. i.* to crave food খাব খোজ, ভোক লাগ।

**Hungry** ( হাংগ্ৰী ) *adj.* greedy, having desire for food ক্ষুধিত, ভুজীয়া, আকলুৱা।

**Hunggrily** *adv.* বৰ হুতাংহেৰে।

**Hunks** ( হাংকচ্ ) *n. (sing.)* a miser কৃপণ।

**Hunt** ( হাণ্ট ) *v. t.* to chase as game চিকাৰ কৰ; to search for বিচাৰ, অনুসন্ধান কৰ; to pursue পাচে পাচে খেদ। —*v. i.* to follow the chase বিচাৰ ফুৰ, খেদি ফুৰ; chase of game চিকাৰ, মগয়া; search অন্বেষণ; a pack of hounds চিকাৰী কুকুৰৰ জাক।

**Hunt out, up, after, for** = to search for বিচাৰ কৰ। **Hunt down** = বিনাশ কৰ, মাৰি পেলা।

**Hunter** ( হাণ্টাৰ ) (*fem.* **Huntress**) *n.* one who hunts চিকাৰী, বাঘ।

**Hunting** *n.* the pursuit of wild game চিকাৰ, মগয়া।

**Huntsman** *n.* one who hunts চিকাৰী; a servant who manages the hounds at a chase চিকাৰী কুকুৰ বন্ধক চাকৰ।

**Hurdle** ( হাৰ্ডল্ ) *n.* a frame of twigs interlaced গছৰ ডালেৰে অথালি পথালিকৈ বৈ কৰা জপনা বা জাপ। **Hurdle-race** = জপনা ডেই যোৱা লব বা দৌৰ, জাপ-লব।

**Hurdy-gurdy** *n.* বাটে-বাটে বজাই ফুৰা বেহেলা বা বজনা।

**Hurley** *n.* হকী, হকীমাৰি।

**Hurl** ( হাৰ্ল্ ) *v. t.* to throw with violence গাৰ বলেৰে নিক্ষেপ কৰ, দলি মাৰ। —*v. i.* to dash with force ভোঁভোঁৱাই যা, বৰ বেগেৰে পৰ।

**Hurly burly** ( হাৰ্লি-বাৰ্লি ) *n.* tumult হুৱাহুৰি।

**Hurrah, Hurra** ( হুৰ্-হুৰ্ ) *interj.* an exclamation of joy জয়ধ্বনি, জয় জয় শব্দ।

**Hurricane** ( হাৰ্-বি-কেন্ ) *n.* a violent storm উয়ানক ধুমুহা। **Hurricane deck** = জাহাজৰ নিচেই ওপৰ থাক।

**Hurry** ( হাৰি ) *v. t.* to hasten বেগাই খেদা, বৰ-খেদা কৰ। —*v. i.* to act or move with

haste লৰালৰি কৰ, বেগাবেগি কৰ। —*n.* **Great haste** ততাতৈয়া, থকামকা, অতাই-তাই, উৰাজুৰা, খদমদম, উত্থাপণ। **Hurried** *adj.* লৰালৰি, অতাই-তাই।

**Hurriedly** *adj.* with great haste ততাতৈয়াকৈ, থকামকাকৈ।

**Hurst** ( হাৰ্ষ্ট্ ) *n.* a wood হাবি, বন; a grove কুঞ্জবন, উদ্যান, মালফ।

**Hurt** ( হাৰ্ট ) *v. i.* to cause pain to দুখ দে, আঘাত কৰ; to damage অপকাৰ কৰ, ক্ষতি কৰ। —*n.* a wound, injury চোট, আঘাত, অনিষ্ট।

**Hurtful** ( হাৰ্ট-ফুল ) *adj.* injurious, mischievous ক্ৰোধজনক, অপকাৰক, অনিষ্টকৰ।

**Hurtless** *adj.* harmless অনপকাৰী।

**Husband** ( হাৰ্ছ-বেণ্ড ) *n.* a married man স্বামী, পতি, গিৰিহিত। —*v. t.* to manage with economy পৰিমিত কপে বায় কৰ, হাতখৰি খৰচ কৰ। **Is your husband alive** = তোমাৰ গিৰিয়েবা আছেনে?

**Husbandman** ( হাৰ্ছ-বেণ্ড-মেন্ ) *n.* a working farmer কৃষক, নিজে হাল-কোৱা বোৱা খেতিয়ক; হালোৱা-পথকৰা।

**Husbandry** ( হাৰ্ছ-বেণ্ড-ৰী ) *n.* tillage খেতপথাৰ, কৃষি-কৰ্ম; thrift, frugality পৰিমিত ব্যয়।

**Hush** ( হাছ ) *inter.* be silent মনে মনে থাক। —*adj.* quiet নিঃশব্দ। —*v. t.* to silence নীৰব-কৰ, বাবণ কৰ। **Hush up** *v. t.* to suppress গোপন কৰ।

**Hush-money** = কোনো কথা গোপন কৰিবলৈ দিয়া ধন।

**Husk** ( হাঙ্ক ) *n.* the thin covering of certain fruits and seeds ছুঁহ, চোকোৰা, বাকলি। —*v. t.* to remove the husk চোকোৰা গুচা, বান (যেনে ধান বান)। **Husked** *adj.* stripped of husks চোকোৰা গুচোৱা, কঁৰা।

**Husky** ( হাঙ্কি ) *adj.* hoarse as the voice কৰ্কশ, হটা, চেঁচেয়া।

**Hussar** ( হুজ-জাৰ ) *n.* a light armed horsesoldier অশ্বাবোহী সৈন্ত।

**Hussy** ( হাৰ্জী ) *n.* a worthless woman অলায়ক উদত্ত ভিৰোতা; a pert girl মুখৰা ছোৱালী।

**Hustings** (হাস্টিংজ্) *n.* (*sing.*) the principal court of London লণ্ডনৰ প্ৰধান আদালত; (আগৰ অৰ্থ) পালিয়ামেণ্ট মহাসভাৰ সভ্যমণ্ডলীত কৰা ঠাই; election proceedings মেম্বৰ মনোনীত বিষয়ক কাগজ-পত্ৰ।

**Hustle** (হাচল্) *v. t.* to push together হেঁচা-ঠেলা কৰ। They are hustled in at one door and out at another = তেওঁলোকক এখন দুৱাৰেদি হেঁচি-ঠেলি মুমাই আন এখনে দি উলিয়াই দিছে।

**Hut** (হাট্) *n.* a small house পজা-ঘৰ।

**Hutch** (হাচ) *n.* a box, a trough পেড়া, বাকচ; a coop for rabbits বহা পহু পোহা সজা বা বাকচ; (*collog.*) cabin, small cottage সৰু পজা, জুপুৰি।

**Hyacinth** (হায়েচিছ্) *n.* a bulbous rooted flower তলত আলু থকা এবিধ ফুল গছ, মান মেতেকা।

**Hyades or Hyads** (হায়েডিজ্) *n.* a cluster of five stars একে ঠাইতে ওলোৱা পাঁচোটা ভৰা, গজতাৰা।

**Hyæna, Hyena** (হাই-ইনে) *n.* a quadruped of the dog kind, much like a sow ঘোং।

**Hyaline** (হায়েলিন) *adj.* glassy কাঁচৰ দৰে চক্‌চকীয়া; smooth, clear as sky নিৰ্মল, চক্‌চকীয়া।

**Hybrid** (হাইব্ৰিড্) *n.* an animal or plant produced from two different species খচ্চৰ, দুভটীয়া; a mongrel দ্বিজাতীয়, বৰ্ণসঙ্কৰ।

**Hydra** (হাইড্ৰে) *n.* a monster with many heads, a water-snake with several heads বহুমুৰীয়া বাকস, বহুমুৰীয়া সাপ; any manifold evil বহু প্ৰকাৰৰ বিপদ।

**Hydrant** (হাইড্ৰেণ্ট) *n.* a machine for raising water পানী তোলা কল।

**Hydrate** (হাইড্ৰেট্) *n.* compound of water with another element আন কোনো মূল পদাৰ্থৰে সংযোগ কৰা পানী।

**Hydraulic** (হাইড্ৰ'ক) *adj.* worked by water পানীৰ হেঁচা দি চলোৱা; relating to hydraulics পানীৰ গতি বিষয়ক; operated by water power পানীৰ বেগৰ দ্বাৰা চলোৱা।

**Hydraulics** (হাইড্ৰলিকচ) *n.* (*sing.*) the science relating to the action of water in motion পানীৰ গতি শক্তি বিষয়ক বিদ্যা। (Gr. *Hudor* = water).

**Hydrocele** (হাইড্ৰ-চেল্) *n.* a disease marked by the swelling of the scrotum অণ্ডকোষ বৃদ্ধি হোৱা ৰোগ।

**Hydrodynamics** (হাইড্ৰ-ডিনেমিক্চ) *n.* (*used as sing.*) the science relating to the force of water জলশক্তি বিজ্ঞান।

**Hydro-electricity** *n.* electricity produced by means of water, esp. by water-power পানীৰ পৰা উৎপাদন হোৱা বিজুলী শক্তি, জলবিদ্যুৎ।

**Hydrogen** (হাইড্ৰ-জেন) *n.* an elementary gaseous substance উদ্যান ডাপ্, জলোৎপাদক বাষ্প।

**Hydrography** (হাইড্ৰগ্ৰেফি) *n.* the description of the water of the earth পৃথিৱীৰ জলভাগ সংহত গবেষণা আৰু তাৰ মানচিত্ৰাঙ্কন।

**Hydrology** (হাইড্ৰলজি) *n.* the science of water জল-বিজ্ঞান।

**Hydrometer** (হাইড্ৰমিটাৰ) *n.* an instrument for measuring the specific gravity of things by floatation পানীৰ আপেক্ষিক গুৰুত্ব জোখা যন্ত্ৰ।

**Hypopathy** (হাইড্ৰ-পেথী) *n.* the treatment of disease by water জলচিকিৎসা, কেৱল পানীৰে বেমাৰ ভাল কৰিব পৰা নিয়ম।

**Hydrophobia** (হাইড্ৰ-ফবিয়া) *n.* an unnatural dread of water জলাতঙ্ক; the symptom of a disease known as Rabies বলিয়া কুকুৰে খোৱা জাই।

**Hydrostatics** (হাইড্ৰষ্টেটিকচ) *n.* (*used as sing.*) the science that treats of properties of fluids at rest জলগতি।

**Hyæna, see Hyæna**

**Hygeian** (হাইজি়েন্) *adj.* relating to health and its preservation স্বাস্থ্য সহজীয়া।

**Hygiene** (হাইজীন) *n.* the science of preserving health স্বাস্থ্য বিজ্ঞান।

**Hygienist** *n.* one skilled in hygiene স্বাস্থ্য-বিজ্ঞানবিদ পণ্ডিত।

**Hygroscope** (হাই-গ্র'স্ক'প) *n.* an instrument to measure the moisture in air আকাশৰ আৰ্দ্ৰতা জোখা যন্ত্ৰ।

**Hymen** (হাইমে'ন্) *n.* the god of marriage প্রজাপতি; a thin membrane partially closing the external orifice of vagina কুমারী চোৱালীৰ জননেন্দ্ৰীয়ৰ আভ্যন্তৰিক পৰ্দা, সতীচ্ছদ; the Greek god of marriage প্রজাপতি।

**Hymeneal** (হাইমিনিয়েল্) *adj.* pertaining to marriage বিয়া সম্বন্ধীয়।

**Hymn** (হিম্) *n.* a song of praise স্তোত্ৰ, স্তুতি গান। —*v. t.* or *v. i.* to praise in song স্তুত কৰ, স্তুত পাঠ কৰ।

**Hymnal** (হিম্নেল্) *n.* hymn-book স্তুত পুথি।

**Hymnic** (হিম্নিক্) *adj.* relating to hymns স্তুত সম্বন্ধীয়।

**Hymnology** (হিম্ন-লজী) *n.* a collection of hymns স্তুতমালা। **Hymnologist** *n.* স্তোত্ৰ-কাৰ।

**Hyperbola** (হাইপাৰ'-বলে) *n.* one of the conic sections দ্বুৰণীয়া উপকাৰ গোটা বস্তুৰ কোনো এডাগ, পৰাবৃত্ত।

**Hyperbole** (হাইপাৰ-ব'ল্) *n.* an obvious exaggeration অত্যাতি, অসম্ভৱ বৰ্ণনা, ভুলুংদিয়া কথা। **Hyperbolic,—al** *adj.* exaggerating ভফাইদাং, চাপতা, অসম্ভৱ।

**Hyperborean** (হাইপাৰ-বৰিয়েন্) *adj.* belonging to the extreme north নিচেই উত্তৰৰ, পৃথিবীৰ উত্তৰ সীমান্ত। —*n.* an inhabitant of the extreme north নিচেই উত্তৰ সীমাৰ লোক, সুমেকবাসী (Gr. *hyper*=beyond)।

**Hypercritic** (হাইপাৰ-ক্ৰিটিক্) *n.* one who is over critical সূক্ষ্ম সমালোচক।

**Hypercritical** (হাইপাৰ-ক্ৰিটিকেল্) *adj.* অতি সূক্ষ্ম বিবেচক।

**Hyphen** (হাইফেন) *n.* the mark (-) between syllables শব্দ সংযোগ চিন।

**Hyphenic** *adj.* সংযোগ চিন থকা।

**Hypnotic** (হিপ-ন-টিক্) *adj.* causing sleep টোপনি অহোৱা।

**Hypnotism** (হিপ-ন-টিজম্) *n.* sleepy condition produced by artificial means নিদ্ৰাহান, সুষ্প অৱস্থা, সম্বোধনবিদ্যা।

**Hypochondria** (হিপকন্-ড্ৰিয়ে) *n.* a nervous malady marked with depression of spirits জলকালগা বেমাৰ, টোপনিত ভয় খাই জলকা জলকী কৰা বেমাৰ।

**Hypocrisy** (হিপক্ৰিচি) *n.* concealment of true character ভণ্ডামি, কপটাচৰণ, বাহ্যিক সাধুতা।

**Hypocrite** (হিপক্ৰিট্) *n.* one who feigns to be what he is not ভণ্ড, ভণ্ড তপস্বী, কপটী সাধু।

**Hypocritical** (হিপ-ক্ৰিটিকেল্) *adj.* practising hypocrisy ভণ্ড, লোকদেখনিয়াৰ।

**Hypodermic** (হাইপডাৰ্মিক্) *adj.* relating to the parts under the skin ছাল ফুটাই সুমুৱা, ছালৰ তলভাগ সম্বন্ধীয়।

**Hypotenuse** (হাই-পটেন্-ইউচ) *n.* the side of a right angled triangle opposite to the right angle সমকোণী ত্ৰিভুজৰ দীৰ্ঘতম ৰেখা।

**Hypothecate** (হাণ্ট-ইবেট্) *v. t.* to mortgage বন্ধক ৰাখ। **Hypothecation** *n.* বন্ধক দেওন।

**Hypothesis** (হাইপ'থিচিচ্) *n.* a supposition, an assumption অনুমান, আনুমানিক ধাৰণা, প্ৰকল্প।

**Hypothetic,—al** *adj.* conditional অনুমান সিদ্ধ, প্ৰকল্পিত।

**Hyssop** (হিচ'প) *n.* an aromatic plant এবিধ সুগন্ধী গছ।

**Hysterical,—al** (হিষ্টেৰিক্) *adj.* pertaining to hysteria দুৰ্জ্বাৰোগ সম্বন্ধীয়, দুৰ্জ্বাৰোগ থকা।

**Hysteria** (হিষ্টিৰিয়ে), **Hysterics** *n.* a nervous affection peculiar to woman তীবোতাৰ দুৰ্জ্বা বেমাৰ।

I (আই) the ninth letter in the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ নবম আখৰ।

I (আই) *pron.* মই। (*pl.* We=আমি, আমালোক)।

**Iambic** (আয়েমবিক্) *adj.* consisting of iambus কবিতা ছন্দৰ এবিধ কণকল্প য'ত এটা দুয় স্বৰৰ পাচত একোটাকৈ দীৰ্ঘ স্বৰ থাকে।

**Iambus** (আয়েম্বাচ) *n.* a poetic foot of two syllables কবিতাৰ ত্ৰয় দীৰ্ঘ ছন্দৰ একোটা পৰ্ক।

**Ibex** (আইবে'ক্চ্) *n.* an animal of the goat kind বামছাগলী, এবিধ পৰ্কতীয়া ছাগলী।

**Ibis** (আইবিচ্) *n.* a wading bird resembling the stork পানীত ফুৰা এবিধ সাৰেং জাতীয় চৰাই।

**Ice** (আইচ্) *n.* water congealed by freezing বৰফ, গোটমৰা হিম। —*v. t.* to cover with ice or concreted sugar বৰফেৰে আবৃত কৰ, চেনিৰে লেণ্ডি টান কৰ। **Break the ice** see **Break**.

**Iceberg** (আইচ্-বাৰ্গ) *n.* a huge mass of floating ice হিমশিলা, ওপজি থকা বৰফৰ পৰ্বত।

**Ice bound** *adj.* bound or fixed in ice বৰফৰ মাজত আবদ্ধহোৱা, বৰফাবৃত।

**Ice-cream** (আইচ্-ক্ৰিম) *n.* cream artificially frozen বৰফৰ দৰে চোঁচা গোটমৰা সব, কুলপী বৰফ।

**Ice-field** (আইচ্-ফিল্ড্) a large field of ice বৰফাবৃত ক্ষেত্ৰ।

**Ice-house** *n.* a place for keeping ice বৰফ বগা ঘৰ।

**Ichneumon** (ইক্-নিউ-মন) *n.* a small carnivorous animal নেউল।

**Ichnography** (ইক-নগ্-বেফী) *n.* a ground plan of a building or other work ঘৰৰ ভেঁটিৰ নক্সা; a tracing out আঁৰ্জাকৰণ।

**Ichology** (ইক্-ন-লজি) *n.* study of fossil foot-prints পৃথিৱীৰ স্তৰৰ মাজে মাজে থকা শিলাময় পদচিহ্ন বিষয়ক বিজ্ঞান।

**Ichor** (আইকৰ) *n.* colourless matter from an ulcer পু'জপানী।

**Ichorous** (আইকৰচ্) *adj.* having watery humour ডেক্‌ডেকীয়া বা টেক্‌টেকীয়া, যেনে ঘা।

**Ichthyology** (ইক্-টি-অলজি) *n.* the branch of natural history treating of fishes মৎস্য বিজ্ঞান।

**Iceicle** (আই-চিকল্) *n.* a hanging point of ice হিমকণা, শিশিৰ বিন্দু।

**Iconoclasm** (আই-কন-ক্লেজ'ম্) *n.* act of breaking images মূৰ্ত্তি ভাঙন, প্ৰতিমা ভঙ্গ কৰণ। কালাপাহাৰমূৰ্ত্তি। (Gr. *Eikon*=an image).

**Iconoclast** (আই-কন ক্লেজ'চ্) *n.* a breaker of images দেবদেৱীৰ মূৰ্ত্তি ভাঙোতা, পোৰা সুঠান।

**Iconolatriy** (আই-কন-লেট্ৰী) *n.* the worship of images মূৰ্ত্তি পূজা, পুতলা পূজা।

**Icy** (আই চী) *adj.* abounding in or like ice বৰফময়, বৰফৰ দৰে; chilling, cold চোঁচা, সেজেট। **Icy manners**—কেৱে ভাল নোপোৱা আচৰণ।

**Idea** (আই-ডিয়া) *n.* notion, conception, thought মনৰ ভাব, ধাৰণা, মত, বুজা, বোধ।

**Ideal** (আই-ডিয়েল্) *adj.* existing in idea or imagination, the best conceivable, perfect ভাবমূলক, কল্পিত, অতি শ্ৰেষ্ঠ, আদৰ্শ স্বৰূপ। —*n.* the highest conception of anything আদৰ্শ।

**Idealise** (আই-ডিয়ে-লাইজ'চ্) *v. t.* or *v. i.* to form an idea ধাৰণা কৰ, মনত ডাবিল।

**Idealism** (আই-ডিয়ে-লিজম্) *n.* the doctrine of ideal existence ভাবমূলক বিশ্বাস; search after the best and highest অতি ভাল হবলৈ আশা বা চেষ্টা, অতি অসম্ভৱ কল্পনা।

**Idealist** (আই-ডিয়ে-লিষ্ট) *n.* one who strives after the ideal perfection মায়াবাদী, কল্পনা-সেৱী।

**Ideality** ( আই-ডিয়ে-লিটি ) *n.* ideal state শ্রেষ্ঠতা অনুভব, কল্পিত শ্রেষ্ঠতা।

**Idem** ( আই-ডেম্ ) *adj.* the same সেই, একে।

**Identical** ( আইডেটিকেল ) *adj.* the same একে, অনুকপ; different things agreeing in details with কার্য প্রকরণত মিল থকা একে অর্থহাৰ।

**Identify** ( আই-ডেণ্ডি-ফাই ) *v. t.* to ascertain to be the same চিনাক্ত কৰ, চিন। **Identification** *n.* the act of identifying চিনাক্ত কৰণ। **To identify oneself with** =কোনো কাৰ্য্যত সম্পূৰ্ণ সহায় কৰ, কোনো কাৰ্য্যৰ প্ৰধান উদ্যোগী বুলি চিনাকী দে।

**Identity** ( আই-ডেণ্ডি-টিটি ) *n.* sameness সাদৃশ্য, মিল।

**Ideography** ( আই-ডিয়-গ্ৰেফী ) *n.* representation of things by picture নক্সাৰ দ্বাৰা বুজোৱা কাৰ্য্য।

**Ideology** ( আই-ডিয়ল-অজী ) *n.* the science of ideas কল্পনা বিজ্ঞান, সংহতি বিজ্ঞান।

**Ides** ( আইডজ্ ) *n.* ( *sing.* ) the 15th day of March, May, July, October and the 13th of the other months in ancient Rome মাৰ্চ, মে, জুলাই, অক্টোবৰ ১৫ তাৰিখ আৰু আন আন মাহৰ ১৩ তাৰিখ।

**Idiocracy** ( ই-ডিয়-ক্ৰেচী ) same as **Idiosyncrasy**.

**Idiocy** ( ইডিয়চি ) *n.* state of being an idiot অঁকবা গুণ; foolly যুৎতা; also **Idiotcy**.

**Idiom** ( ইডিয়ম্ ) an expression peculiar to a language বাক্যৰ ধাৰা, বিশেষ ভাবযুক্ত চলিত কথা, জটিল বাক্য।

**Idiomatic, Idiomatical** *adj.* pertaining to the idioms of a language ভাৱ বোধক, কোনো ভাষাত বিশেষৰূপে ব্যৱহৃত, গুপ্ত অৰ্থ থকা।

**Idiomatically** *adv.* ভাবযুক্ত চলিত কথাবে।

**Idiopathy** ( ইডিয়-পেথি ) *n.* a primary disease মূল ৰোগ, খাই ৰেমাৰ।

**Idiosyncrasy** ( ইডিয়চীনক্ৰেচী ) *n.* a peculiar characteristic *adj.* আওপ্ৰকৃতি, মইমতালি ভাৰ।

**Idiosyncratic** *adj.* আওপ্ৰকৃতিৰ, একাচেকা।

**Idiot** ( ই-ডিয়ট ) *n.* a foolish or unwise person, a natural fool বেজা, হেৰাং, অঁকবা মানুহ। —*adj.* **Idiotic** বেজা, অৰোহ, হেৰাংবাং।

**Idle** ( আইডল্ ) *adj.* averse to work, unoccupied বহিখোৱা, এলেকুৱা, সোৰোপা; useless অকৰ্মা; vain বুথা, মিছা; unemployed আজ-বীয়া, কামবন নোহোৱা। —*v. t.* or *v. i.* to spend in idleness, to remain idle কোনো কামবন নকৰি কাল নিয়া, এনেয়ে বহি থাক। **Idle attempt** = বুথা চেষ্টা। **Idle talk** = unimportant talk ফচছ কথা, অকামিলা কথা। **Idle headed** = foolish নিৰ্কোষ। **Idle moments** = অজবীয়া সময়ত। —*v.* উৰাখাহাজ লাহে-লাহে ঘূৰ।

**Idleness** *n.* inactivity, indolence এলাহ, সোৰোপালি।

**Idler** ( আইড-লাৰ ) *n.* an idle person সোৰোপা মানুহ, নিষ্কৰ্মা।

**Idly** ( আইডলী ) *adv.* in an idle manner কামবন নকৰি, বুথাই, এলেকুৱা হৈ।

**Idol** ( আই-ডল ) *n.* an image for worship মূৰ্তি, প্ৰতিমা; a person or thing too much loved আভোলভোল লোক বা বস্তু।

**Idolater** ( আই-ড-লেটৰ ) *n.* a worshipper of Idols প্ৰতিমাপূজক।

**Idolatry** ( আই-ড-লেট্ৰি ) *n.* the worship of an image পুতলা পূজা, মূৰ্তি পূজা। **Idolatrous** *adj.*

**Idolise** ( আই-ড-লাইজ ) *v. t.* to love to excess আভোলভোল কৰ, দেৱতাৰ নিচিনাকৈ আদৰ কৰ।

**Idolum** ( আই-ড-লম্ ) *n.* ( *Logic.* ) fallacy ভ্ৰান্তি-মূলক বিচাৰ।

**Idyl** ( আই-ডিল্ ) *n.* a short narrative poem কোনো বৰ্ণনামূলক সৰু পদ পুথি।

**If** ( ইফ্ ) *conj.* in case that যদি, যদিহাং। **If so** = তেনে হলে। **As if** = যেন। **Were I** = হলো-হেতেন যদি—**If I were**.

**Ignious** ( ইগ্নিয়াচ্ ) *adj.* consisting of, pertaining to or like fire আগ্ৰেয়, অগ্নিময়, অগ্নি-ৰং, জুই যেন। **Igneous rocks** = উত্তাপোৎপাদিত শিল।

**Ignis-fatuus** ( ইগনিচু-ফেটুউ-অফ্ ) Will-o-the Wisp, a delusive light seen over marshy places গুলৈ, বাতি অচম্ভাং ওলোৱা জুই, ভূতৰ জুই, উকা, ধনগুলৈ।

**Ignite** ( ইগ-নাইট্ ) *v. t.* to kindle জুই লগা, জলা।  
—*v. i.* to take fire জুই লাগ।

**Ignitable** ( ইগ-নাইটিবল্ ) *adj.* that may be ignited জ্জাব পৰা, জলনীয়।

**Ignition** ( ইগ-নিশ্বন্ ) *n.* the act of taking fire জুই লগোৱা কাম, জলন, দহন।

**Ignoble** ( ইগ্ন-বল্ ) *adj.* of low birth, mean নীচ, অৰ্হা, অৰ্হা।

**Ignobly** *adv.* meanly জৰ্হাকপে, অভদ্রকপে।

**Ignominious** ( ইগ্ন-মিনি-য়াচ্ ) *adj.* dishonourable, contemptible অখ্যাতিৰ, ঘৃণাজনক, কুজিত্। **Ignominiously** *adv.*

**Ignominy** ( ইগ্ন-মিন্ ি ) *n.* infamy, public disgrace অপমান, দুৰ্গাম, দুৰ্গাশ, অখ্যাতি, বদনাম।

**Ignoramus** ( ইগ্ন-বে মচ্ ) *n.* an ignorant person নিৰোধ, অজ্ঞান লোক।

**Ignorant** ( ইগ্ন-ন-বেণ্ট ) *adj.* without knowledge, বুজ নথকা, অজ্ঞান, আতুৱা, অজ, অৰুজ, অনভিজ্ঞ; unacquainted with অনুজ্ঞা। I am ignorant of the fact = মই এই কথাৰ বুজ নেপাওঁ, মই সেই বিষয়ে একো নেজানোঁ।

**Ignorance** ( ইগ্ন-ন-বেঞ্চ ) *n.* want of knowledge, state of being ignorant অনভিজ্ঞতা, অজ্ঞানতা, নজনা অৱস্থা, মুখতি। **Ignorantly** *adv.* through ignorance নজনা কৈ, অজ্ঞানদূৰ্ৱক।

**Ignore** ( এগ্ন-নৰ ) *v. t.* to disregard wilfully, to leave out of account অগ্ৰাহ কৰ, আঙকান কৰ, লগত নলৈ এৰ, ইচ্ছাপূৰ্ৱক বাৰ দে।

**Iguana** ( ইগোৱানে ) *n.* a genus of arboreal lizards গুই।

**Ilac** ( ইলিচেক্ ) *adj.* pertaining to lower intestines ভিতঃ পেটৰ তলভাগ সম্বন্ধীয়।

**Iliad** ( ইলিয়েড্ ) *n.* the great poem by Homer কবি হমাবে লেখা গুৰু বিষয়ক কাব্যৰ নাম।

**Ill** ( ইল্ ) *adj.* sick, diseased অসুস্থ, পাঁড়িত, নৰিয়াত পৰা; bad, evil, wicked বেয়া, অসৎ, অশিষ্ট। —*n.* evil, misfortune অমঙ্গল, অনিষ্ট,

দুঃ, ক্লেশ। **Go ill with** = বিপদত পৰা। **Take it ill** = to be offended বেয়া পা, অসন্তোষ পা।

**Illapse** ( ইলেনপচ্ ) *n.* a sliding in এটা বস্তু আন এটাৰ গাত সোমোৱা কাৰ্য্য, ভিতৰলৈ প্ৰবেশ।  
—*v. i.* to glide পিছলি যা।

**Illation** ( ইলেনশ্বন্ ) *n.* act of inferring, conclusion অনুমান, যুক্তি, সিদ্ধান্ত।

**Illative** ( ইলেনিভ্ ) *adj.* that may be inferred অনুভবনীয়, ঠাৱৰাব পৰা।

**Ill-blood** ( ইল-ব্লাড্ ) *n.* ill-feeling অসন্তোষ, শত্ৰুতা।

**Ill-boding** ( ইল্-বডিং ) *n.* inauspicious অমঙ্গল-সূচক।

**Ill-bred** ( ইল্-ব্ৰেড্ ) *adj.* not well-bred; uncivil অশিষ্ট, অক্ৰম্ৰ।

**Illegal** ( ইল্-লি-গেল্ ) *adj.* contrary to law অগ্ৰাহ, অবিধি, আইনবিকল্প, বে-আইনী, অবৈধ।

**Illegality** *n.* অগ্ৰাহতা, অগ্ৰায়। **Illegally** *adv.* অগ্ৰাহকৈ, অবিধিমতে।

**Illegible** ( ইল্-লেজিবল্ ) *adj.* indistinct অস্পষ্ট, লেপথেপ; that cannot be read পাচৰ নোৱাৰা।

**Illegitimacy** ( ইল্-লেজিটি-মেচি ) *n.* bastardy জাবলতা, ভ্ৰতৰা অৱস্থা।

**Illegitimate** ( ইল্-লেজিটি-মেচ্ ) *adj.* not born in wedlock, not genuine অৱস্থা, জাবল, অবৈধ, বিয়া নোহোৱা চপনীয়া মাইকীৰ।

**Ill-fated** ( ইল্-ফেটেড্ ) *adj.* bringing misfortune দুৰ্দশীয়া, দুৰ্ভাগীয়া।

**Ill-favoured** ( ইল্-ফেভাৰড্ ) *adj.* deformed, ugly দুৰূপ, আভাৰ।

**Ill-got, Ill-gotten** *adj.* অগ্ৰাহকৈ গোৱা, লোকক ঠগকৈ লোৱা।

**Illobal** ( ইল্-লিবাণেল্ ) *adj.* mean, not candid চিকটা, কপণ, ক্ষুদ্ৰমনা: পেট কপটীয়া।

**Illicit** ( ইলিচিট্ ) *adj.* unlawful, unlicensed নিষিক, বে-আইনী, তলে তলে কৰা বা হোৱা।

**Illicitly** *adv.* অগ্ৰাহকপে, অনুমতি নোপোৱাকৈ।

**Ilimitable** ( ইল্-লিমি-টেবল্ ) *adj.* that cannot be limited, infinite অসীম, অনন্ত।

**Illiterate** ( ইল্-লিটা-বেচ্ ) *adj.* not learned, ignorant নিবক্ষৰ, লেখা পঢ়া নজনা, অপটুতা যুৰ্হ।

**Illiterateness, Illiteracy** *n.* অশিক্ষিত অবস্থা, লেখা-পড়া নজনা অবস্থা।

**Ill-natured** (ইল-নে'চার্ড) *adj.* ill-tempered, peevish খন্ডাল, খিটখিটীয়া।

**Illness** (ইলনেচ্) *n.* sickness, disease বেমাৰ, নৰিখা।

**Ill-off** *adj.* in bad circumstance অবস্থাহীন, দুৰৱস্থাপন্ন।

**Illogical** (ইল-লজি-কেল) *adj.* contrary to the rules of the logic শায় বিৰুদ্ধ, অযুক্তিকৰ, অসঙ্গত।

**Ill-starred** (ইল-ষ্টাৰ্ড) *adj.* born under evil stars, unfortunate দুৰ্গলপীয়া, দুৰ্ভগীয়া।

**Ill-tempered** (ইল-টেম্পাৰ্ড) *adj.* cross, peevish গৌজোৰা, খিটখিটীয়া, খন্ডাল; morose বিন্নৰ্ষ।

**Ill-treat** (ইল-ট্ৰিট) *v. t.* to treat badly বেয়া বাৱহাৰ কৰ, বোল মাত কৰ, কষ্ট দে।

**Ilude** (ইল-লিউড) *v. t.* to play upon, to deceive ডেৰাকুটি কৰ, ভুৱা, দে, প্ৰতাৰণা কৰ।

**Ill-turn** *n.* an act of unkindness শক্ৰতা, অনিষ্ট চেষ্টা।

**Illume** (ইল-লিউম) see **Illumine**.

**Illuminate** (ইল-লিউ-মিন্-এট্) *v. t.* to light up পোহৰ কৰ, চাকি লগাই শূশোৰ্ভিত কৰ, উজ্জল কৰ; to illustrate ব্যাখ্যা কৰ; to adorn with ornamental letters ফুলাম আখৰেৰে বৰ্জিত কৰ।

**Illumination** (ইল-লিউ মিন্-এছন্) *n.* act of giving light পোহৰ কৰ; a display of lights on festive occasions দীপায়লী, চাকি লগাই উৎসৱ কৰণ; splendour উজ্জলতা, জ্বলমকনি, পোহৰ; adorning of books with illustrations গ্ৰন্থ চিত্ৰিত কৰণ।

**Illuminative** (ইল-লিউ-মিন-এ-টিভ) *adj.* tending to give light দীপ্তিকৰ।

**Illusion** (ইল-ইউ-ছন) *n.* a playing upon, a false show ছলনা, মায়া, হুয়াময়া; error ভ্ৰম, ভ্ৰান্তি।

**Illusionist** (ইল-ইউ-ছন্-ইষ্ট) *n.* one given to illusions ছলনাত পৰা লোক; one who produces illusions ছলনাকাৰী, বাজিকৰ।

**Illusive** (ইল-লিউ-চিভ) *adj.* false মিছা, ভুৱাদিয়া।

**Illusory** (ইল্-লিউ-চৰী) *adj.* deceptive, false মায়াময়, ভ্ৰান্তিজনক, হুয়াময়া, ভুৱাদিয়া, অপাৰ।

**Illustrate** (ইল্-লাট-টেট্) *v. t.* to make clear to the mind, to explain বুজাই দে, ব্যাখ্যা কৰ, উদাহৰণ দে; to adorn by pictures সজিএ কৰ।

**Illustration** (ইল্-লাট-টে-শন্) *n.* act of explaining ব্যাখ্যা কৰণ; that which illustrates টকা, উদাহৰণ; a picture চিত্ৰপট।

**Illustrator** *n.* ব্যাখ্যাকাৰক।

**Illustrative** (ইল্-লাট-টে-টিভ্) *adj.* tending to explain অৰ্থবোধক, ব্যাখ্যাকাৰী।

**Illustrious** (ইল্-লাট-ট্ৰি-য়াচ) *adj.* distinguished renowned, brilliant প্ৰসিদ্ধ, শ্ৰেষ্ঠাত, নামজালা, খ্যাতিময়।

**Illustriously** *adv.* প্ৰসিদ্ধকপে, বিখ্যাতকপে।

**Ill-will** (ইল্-উইল্) *n.* enmity, unkind feeling শক্ৰতা, খেপাখেপি, দুয়াৰি, দুৰ্জুট।

**Image** (ইমেজ) *n.* a likeness প্ৰতিমূৰ্তি, আকৃতি; an idol প্ৰতিমা, মূৰ্তি; an idea মনন ভাৱ, কল্পনা। —*v. t.* to form an image in the mind মনত আকৃতি কল্পনা কৰ।

**Imagery** (ইমে'জাৰী) *n.* mental pictures মনত কল্পনা কৰা চিত্ৰপট, মানসচিত্ৰ, চিত্ৰকল্প।

**Imaginable** (ইম্-এজিন্-এবল) *adj.* that may be imagined অনুভৱনীয়, ভাবিবপৰা।

**Imaginary** (ইম্-এজিন্-এৰি) *adj.* existing only in imagination, not real কাল্পনিক, মনেৰে পাত্ৰ।

**Imagination** (ইম্-এজিন্-এছন্) *n.* act of imagining অনুভৱ; conception বৰ্জনা, বৰ্জনা শক্তি।

**Imaginative** (ইম্-এজিন্-এটিভ্) *adj.* gifted with, or pertaining to imagination বৰ্জনাশীল, বৰ্জনা প্ৰিয়। **Imaginative faculty** = কল্পনা শক্তি।

**Imagine** (ইম্-এজিন্) *v.* to conceive, to think কল্পনা কৰ, মনত ভাৱ, অনুভৱ কৰ, বোধ কৰ, ভাবি চা।

**Imbecile** (ইম্বি-চাইল) *adj.* weak in mind or body, feeble আশকতীয়া, দুৰ্গল, ক্ষীণ, শক্তি-

হীন, মুৰ্খ। —*n.* one destitute of mental or bodily strength বলশক্তি নোহোৱা লোক, ভেৰা, নিচলা মানুহ।

**Imbecility** (ইম্-চিলিটী) *n.* weakness of body or mind শাৰীৰিক বা মানসিক দুৰ্বলতা, শক্তিহীন অৱস্থা, মুৰ্খতা।

**Imbed** (ইম্-বেদ) *v. t.* to lay, as in a bed পোতথুৱা, পেলাই-খ।

**Imbibe** (ইম্-বাইব) *v. t.* to drink in চুপি-খা, চোহ, শোহ; to receive into the mind মনত ধাৰণা কৰ, মনত সুমা। ( *L. im* = into; *bibere* = to drink ).

**Imbitter** (ইম্-বিটাৰ) *v. t.* see **Embitter** তিতালাগা, বেজাৰ লগা, বিৰক্তি জন্ম।

**Imbosom** (ইম্-বুজুম) see **Embosom**.

**Imbricate** (ইম্-ব্রিক্-কেট) *adj.* bent like a gutter tile ভিতৰে খোল, খাজখকা। —*v. t.* to lay above another খাপে খাপে লগা।

**Imbroglia** (ইম্-ব্রগ্ৰীয়া) *n.* an intricate plot in a drama, a perplexing state of matters খোট-পাকট কথা, সহজে মোৰ উলিয়াব নোৱাৰা বিষয়, also **Embroglio**.

**Imbrown, Embrown** (ইম্-ব্রাউন্) *v. t.* to make brown, to darken মটীয়া কৰ, গোমোঠা কৰ।

**Imbrue** (ইম্-ব্রু) *v. t.* to wet, to moisten, to drench তিয়া, পানীত জুৰুবিয়া, সেমেকা।

**Imbrute** (ইম্-ব্রুট) *v. t.* or *v. i.* to sink to the state of a brute পতঙ্গ প্ৰাপ্ত হ।

**Imbue** (ইম্-বিউ) *v. t.* to tinge deeply ভাঠকৈ বোল দে; to moisten তিয়া; to cause to imbibe into the mind বোধ জন্মা, মনত লগা।

**Imitable** (ইম্-টেবল্) *adj.* that may be imitated or copied অনুকৰণীয়।

**Imitate** (ইম্-টেট) *v. t.* to copy, follow অনুকৰণ কৰ, লোকৰ আদৰ্শ ল, নকল কৰ, লোকৰ আহি ল।

**Imitation** (ইম্-টেম্-শ্যন্) *n.* act of imitating, that which is produced as a copy অনুকৰণ, নকল।

**Imitative** (ইম্-টেটিভ্) *adj.* inclined to

imitate; formed after a model অনুকৰণ প্ৰিয়, অনুকপ।

**Imitator** (ইম্-টেটৰ) *n.* one who copies অনুকৰণকাৰী, নকল কৰোঁতা।

**Immaculate** (ইম্-মেকিউ-লেট্) *adj.* unstained, spotless নিচলক, নিষ্প, নিৰ্গল, পবিত্ৰ।

**Immanence, Immanency** (ইমে'নেঞ্চ-কী) *n.* the pervading principle of creation and intelligence বিশ্বব্যাপী উদ্ভাবন শক্তি।

**Immanent** (ইমে'নেট) *adj.* inherent আভ্যন্তৰিক, স্বাভাৱিক, প্ৰকৃতি গত; indwelling অন্তৰ্ভাসী; pervading পৰিব্যাপ্ত।

**Immaterial** (ইম্-এ'টিবিয়েল্) *adj.* not consisting of a matter দেহ-বহিত, অশৰীৰ; unimportant অনাবহিক।

**Immaterialism** (ইম্-এটিবিয়েল্-ইজম্) *n.* doctrine of spiritual existence অজড়-বাদ, এই সংসাৰত জড়পদাৰ্থ বুলি কোনো এটা নাই এনে বিশ্বাস।

**Immature** (ইম্-এ-চিউৰ) *adj.* not ripe, not perfect আপুৰঠ, আপুঁহতা, কঁচা, অপৈগত; untimely আবতৰীয়া।

**Immaturity** (ইম্-এচিউ-ৰিটী) *n.* unripeness অপকতা, অপৈগত অৱস্থা; also **Immatureness**.

**Immeasurable** (ইম্-মেছৰ-এবল্) *adj.* that cannot be measured অসীম, অপৰিমেয়। **Immeasurably** *adv.* অপৰিমিতকপে।

**Immediate** (ইম্-মিডি-য়েট) *adj.* without a medium, without delay আত, ততালিকে; present বৰ্তমান, উপস্থিত। **Immediate superior** = পোন প্ৰথম ওপৰত্ব কৰ্মকাৰক।

**Immediately** (ইম্-মিডি-য়েটলি) *adv.* instantly, without delay খিতাতে, ততালিকে, তৎক্ষণাত, নিৰিষাই, পোনছাতেই।

**Immedicable** (ইম্-মেডিকেবল্) *adj.* incurable আৰোগ্য কৰিব নোৱাৰা, দুৰাৰোগ্য।

**Immemorable** (ইম্-মেম'ৰেবল্) *adj.* beyond memory অস্মৰণীয়, মনত নপৰা, কোনোবা কালৰ, স্মৰণৰ অতীত।

**Immemorial** (ইম্-মেম'ৰিয়েল) *adj.* beyond the reach of memory বহুদিনীয়া, মনত নপৰা, স্মৃতিৰ বহিৰ্ভূত, অতি প্ৰাচীন।



**Immense** (ইম্-মেনচ্) *adj.* vast in extent বহুল, অসীম; very large ডাঙৰ, প্ৰকাণ্ড, অনেক।

**Immensely** *adv.* অসীমৰূপে, অশেষ পৰিমাণে।

**Immensity** (ইম্-মেন্ চিটি) *n.* unlimited extension, greatness অসীমতা, বিশালতা, প্ৰবলতা।

**Immeasurable** (ইম্-মেন্ চূৰেব'ল্) *adj.* that cannot be measured অপৰিমেয়, পৰিমাণ কৰা অসাধ্য।

**Immerge** (ইম্-মাৰ্জ্) *v. t.* to plunge into জুৰু-বিয়া, ডুবা।

**Immerse** (ইম্-মাৰ্চ) *v. t.* to plunge into, to dip জুৰুবিয়া, ডুবা; to engage deeply নিমগ্ন হ'ব কৰ, বৰঠৈক মন লগা; মজ্জা।

**Immersion** (ইম্-মাৰ্চন্) *n.* act of plunging into জোবোৰা, অবগাহন, ডুবাওন; state of being deeply absorbed নিমগ্ন, মনোনিবেশ, উটোৱা।

**Immethodical** (ইম্-মেথডিক্-এল) *adj.* without method or order লাগবান্ধ নোহোৱা, বিশৃঙ্খল।

**Immigrant** (ইমি-গ্ৰেণ্ট) *n.* one who immigrates আন দেশৰ পৰা আহি বসতি কৰা লোক, ভগনিয়াৰ, দেশ এৰি বিদেশত থাকিবলৈ অহা মানুহ, পমুৱা।

**Immigrate** (ইমি-গ্ৰে'ট্) *v. i.* to remove into a country permanently বিদেশৰ পৰা আহি বসতি কৰ, নিজৰ দেশ এৰি আহি চাপ।

**Immigration** (ইমি-গ্ৰেছন্) *n.* act of immigrating বাস কৰিবৰ মনেৰে বিদেশাগমন।

**Imminent** (ইমিনেণ্ট্) *adj.* near at hand, impending সন্নিহিত, আসন্ন, ওচৰ চপা।

**Imminence** *n.* সন্নিহিত অৱস্থা, হয় হয় অৱস্থা; আগজ্ঞক।

**Immiscible** (ইম্-মিচিব'ল্) *adj.* that cannot be mixed যি বস্তু মিহলাব নোৱাৰি, মিশ্ৰণৰ অসাধ্য যেনে তেল আৰু পানী।

**Injection** (ইম্-মি-জন্) *n.* injection ভিতৰলৈ সুমোৱা কাম, প্ৰিঞ্চি কৰণ।

**Immit** (ইম্-মিট্) *v. t.* to send into প্ৰবেশ কৰা, ভিতৰলৈ সুমা।

**Immixture** *n.* মিহলি, লগলাগি থকা।

**Immobility** (ইম্-ম'বি-লিটি) *n.* resistance to

motion, immovableness অলবতা, লবচৰ নকৰা গুণ, ঠেংতা লাগি থকা।

**Immobile** *adj.* অলব, গতি শক্তি বহিত।

**Immoderate** (ইম্-মডাৰ-এট্) *adj.* extravagant অপৰিমিত, বেচি, ভেৰাহি।

**Immoderately** *adv.* exceedingly অপৰিমিতৰূপে, বেচিটকৈ।

**Immodest** (ইম্-মডেষ্ট) *adj.* impudent, wanting shame or delicacy লাজ চৰম নোহোৱা, নিলাজ, চেলপু, চুপুং।

**Immodesty** *n.* want of modesty চুপুংকাৰি, অসাধুতা।

**Immolate** (ইম্-লেট্) *v. t.* to offer in sacrifice বলিদান কৰ, উৎসৰ্গ কৰ।

**Immolation** (ইম্-লেছন্) *n.* a sacrifice বলিদান।

**Immoral** (ইম্-মবেল্) *adj.* wicked, licentious নীতি বিকৃত, অসাধু, অনাচাৰী, অসৎ, দুৰাচাৰ।

**Immorality** (ইম্-মবেলিটি) *n.* any act which is inconsistent with what is right অৰ্য্য, বাৰ্ভিচাৰ, কুজ্জিয়া, অনীতি, অনাচাৰ।

**Immortal** (ইম্-মব-টেল্) *adj.* never dying, imperishable অমৰ, চিৰজীৱী। —*n.* one who will never die দেৱতা।

**Immortalise** (ইম্-মব-টেল'জিচ্) *v. t.* to make immortal অমৰ কৰ, চিৰায়বণীয় কৰ।

**Immortality** (ইম্-মব-টেলিটি) *n.* immortal existence, quality of being immortal মৰণ-শূন্যতা, অমৰত্ব।

**Immortelle** (ইম্-মব-টেল্) *n.* an everlasting flower কেতিয়াও জ'ই নপৰা ফুল যেনে পাৰিজাত।

**Immovable** (ইম্-মুভেব'ল্) *adj.* steadfast, that cannot be moved অলব, অচল, স্থাৱৰ।

**Immovableness, Immovability** *n.* লবচৰ কৰাৰ নোৱাৰা অৱস্থা, স্থিৰতা।

**Immune** (ইম্-মিউন্) *adj.* not liable to infection নিৰাপদ, কোনো চেকা লাগিব নোৱাৰা; without obligation মুক্ত।

**Immunity** (ইম্-মিউনিটি) *n.* freedom from obligation, exemption, privilege দায়, নুষ্টি, নিষ্কৃতি, মাফ, বিশেষ অধিকাৰ বা ক্ষমতা, উদ্ধৃতি।

**Immure** (ইম্-ইয়ৰ) *v. t.* to wall in, to shut up  
আবদ্ধ কৰ, গৰ্ভালত সুমা, কয়েদ কৰ।

**Immutable** (ইম্-মিউ-টেবল্) *adj.* unchangeable  
অশ্ৰিৰ্ভৰ্তনীয়, অসলনীয়। **Immutability** *n.* সাল-  
সলনি নোহোৱাটো।

**Imp** (ইম্প) *n.* a graft, a shoot গছৰ কলম,  
পোখা, গজালি। — *v. t.* গছৰ কলম ধৰ।

**Imp** (ইম্প্) *n.* a little devil, a mischievous  
child ছুত পোৱালি, দুই লৰা; a son সন্তান।

**Impish** *adj.* fiendish দুবস্ত, অনিষ্টকাৰী,  
শিশুটীয়া।

**Impact** (ইম্-পেক্ট্) *v. t.* to press together  
firmly চেপামাৰি ধৰ, ঠাইথুৱা, আটথুৱা। — *n.*  
a striking against থুলা, ঠেকা, প্ৰভাৱ, ফল।

**Impair** (ইম্-পেয়াৰ) *v. t.* to diminish হ্ৰাস কৰ;  
to injure হানি কৰ; to weaken দুৰ্বল কৰ; to  
wear out ক্ষয় কৰ। (L *im*=in; *pejorare*=  
to make worse).

**Impale** (ইম্-পে'ল্) *v. t.* to put to death by  
spitting on a stake শূলত দে, শিঙত দে; to  
fence in with stakes জেওৰা দে, গোঁজ পুতি  
ধৰ। (L *im*=in, *pals*=a stake).

**Impalpable** (ইম্-পেল্-পেবল্) *adj.* that cannot  
be felt or easily understood গম ধৰিব  
নোৱাৰা, বুজিবলৈ টান। **Impalpability** *n.* গম-  
ধৰিব নোৱাৰাটো।

**Impanel** (ইম্-পেনেল) or **Empanel** *v. t.* enrol  
the names of a jury জুৰীৰ ফৰ্দ লেখ, জুৰী  
নিযুক্ত কৰ।

**Imparity** (ইম্-পেৰি-টি) *n.* want of equality  
অসমতা, বিজোখ, হীন ডেড়ি।

**Impart** (ইম্-পাৰ্ট) *v. t.* to grant, to bestow a  
part of, to give দে, দান কৰ; to make  
known জনা, বুজ দে; (L *im*=in; *partis*=  
a part).

**Impartial** (ইম্-পাৰ-শ্বেল্) *adj.* just, not biased  
অপক্ষপাতী, ঠিক, ঝায়া।

**Impartiality** (ইম্-পাৰ-শ্বেল্-ইটি) *n.* freedom  
from bias অপক্ষপাত, নিৰপেক্ষতা। **Impartially**  
*adj.* ঝায়াৰূপে, নিৰপেক্ষভাৱে।

**Impartible** (ইম্-পাৰ্ট-ইবল্) *adj.* capable of

being imparted দিব পৰা; indivisible ভগাব  
নোৱাৰা।

**Impassable** (ইম্-পাচ্-এবল্) *adj.* not capable  
of being passed দুৰ্গম, যাৰ বা পাৰ হব  
নোৱাৰা।

**Impassion** (ইম্-পেছন্) *v. t.* to move with  
passion উত্তেজিত কৰ। **Impassionate**, **Impas-  
sionable**, **Impassioned** *adj.* animated, excited  
উত্তেজিত, কামাসক্ত, ক্ৰোধাশ্বিত।

**Impassive** (ইম্-পেচিভ্) *adj.* not susceptible  
of pain or feeling দুখ, কাম, ক্ৰোধ ইত্যাদি  
বহিত, আসক্তিশূণ্য, সংযমী। **Impassively** *adv.*  
বাগজালি নোহোৱাকৈ।

**Impasto** (ইম্-পেছ্টো) *n.* laying on of colour  
thickly যি কোনো বস্তুৰ ভাঠ প্ৰলেপ।

**Impatient** (ইম্-পে-শ্বেন্ট্) *adj.* not able to  
endure or to wait, restless, fretful, eager  
উড়াউল, অস্থিৰ, বিতত, উতলা, তত নাইকিয়া,  
অধৈৰ্য্য। **Impatiently** *adv.* অস্থিৰভাৱে,  
উৰাউলহৈ।

**Impatience** (ইম্-পে-শ্বেন্স্) *n.* uneasiness,  
restlessness, want of patience অধৈৰ্য্য,  
ব্যগ্ৰতা, উড়াউল।

**Impawn** (ইম্-পন্) *v. t.* to deposit as security  
মালা বন্ধক দে।

**Impavid** (ইম্-পেবিদ্) *adj.* fearless নিৰ্ভয়।

**Impeach** (ইম্-পীচ্) *v. t.* to charge with a  
crime অভিযোগ কৰ, দোষাৰোপ কৰ, শাসনভাৰ  
শোৱা ভাঙৰ লোকৰ বিৰুদ্ধে অভিযোগ কৰ; to  
call in question জগৰ ধৰ, মহাভিযোগ  
কৰ।

**Impeachable** (ইম্-পীছেবল্) *adj.* chargeable  
with a crime দোষাশীল, জগৰীয়া।

**Impeachment** (ইম্-পীচ্-মেণ্ট্) *n.* accusation  
against high officials শাসনভাৰ শোৱা ভাঙৰ  
কৰ্মচাৰীৰ বিৰুদ্ধে অভিযোগ।

**Impeccable** (ইম্-পেকে-বল্) *adj.* not liable to  
error or sin নিপাপী, শুদ্ধসত্ত্ব।

**Impeccability** *n.* পাপশূন্যতা।

**Impenunious** (ইম্-পিকিউ-নিয়াচ) *adj.* having  
no money, poor ধন-বিহীন নোহোৱা, দৰিদ্ৰ।

**Impede** (ইম্-শিড্) *v. t.* to hinder, to

obstruct ব্যাঘাত জন্মা, বাধা দে, গতিবোধ কৰ, আটক কৰ। ( *L. im=in; pedis=a foot* ).

**Impediment** ( ইম্পেডিমেণ্ট ) *n.* obstruction, hinderance প্রতিবন্ধক, ব্যাঘাত, বিঘিনি, জঞ্জাল, ভেঁটী।

**Impel** ( ইম্পেল ) *v. t.* to urge forward, to instigate উচটা, উত্তেজিত কৰ, কৰিবলৈ লগাই দে, আগলৈ হেঁচুকি দে। ( *L. pelle're=to drive* ).

**Impellent** ( ইম্পেলেন্ট ) *adj.* urging on উদগনি উচটনি, হেঁচনি।

**Impend** ( ইম্পেন্ড ) *v. t.* to hang over, to be about to happen ওপৰ চাপ, সন্নিহিত হ। ( *L. im=in; pendere=to hang* ).

**Impending** ( ইম্পেন্ডিং ) *adj.* ready to happen হয় হয়, আসন্ন, সম্মুখীন, আগন্তুক। also **Impendent**.

**Impenetrable** ( ইম্পেনিট্ৰেবল্ ) *adj.* that cannot be pierced অভেদ, সুমাব নোৱাৰা, টান; not to be impressed in mind মনত নোমোমোৱা। **Impenetrability** *n.* অভেদতা।

**Impenitent** ( ইম্পেনিটেন্ট ) *adj.* not repenting of sin অনুতাপ ৰহিত। —*n.* one who does not repent for his sin পাপৰ বাবে খেদ নকৰা লোক, দোৰ্থোৰ পাপী। **Impenitence** *n.* অনুতাপশূন্যতা।

**Imperative** ( ইম্পেবেটিভ্ ) *adj.* expressive of command, obligatory বিশেষক্ৰে আদিষ্ট, অলঙ্ঘনীয়, নকৰিলে নোহোৱা, অবশ্য কৰ্তব্য।

**Imperative mood** = আদেশবোধক ধাতুকৰণ।

**Imperator** ( ইম্পেৰেটৰ ) *n.* commander আদেশকাৰী; ruler শাসনকৰ্ত্তা; নায়ক।

**Imperceptible** ( ইম্পাৰচেপ টিবল ) *adj.* not discernible, minute মনৰ নোৱাৰা, তলকিব নোৱাৰা, নিচেই সূক্ষ্ম। **Imperceptibleness**, **Imperceptibility** *n.* মনৰ নোৱাৰা অৱস্থা।

**Imperceptibly** *adj.* without being perceived কোনেও নেদেখাকৈ, তলকিব নোৱাৰাকৈ, নিচেই লাহে লাহে।

**Imperfect** ( ইম্পাৰফেক্ট ) *adj.* incomplete অসম্পূৰ্ণ; defective অসুস্থ। **Imperfectly** *adj.* আধাকৈচেলীয়াকৈ, আধাডুখৰীয়াকৈ, অসুস্থকৈ।

**Imperfection** ( ইম্পাৰফেকছন্ ), **Imperfectness** *n.* অসম্পূৰ্ণ, দোষ।

**Imperforable** ( ইম্পাৰফৰেবল ) *adj.* that cannot be bored through ফুটা দিব নোৱাৰা।

**Imperforate** *adj.* কেনিও ফিছা বা জলজা নথকা; having no opening ফুটা নোহোৱা।

**Imperial** ( ইম্পিৰিয়েল্ ) *adj.* belonging to an empire or an emperor সমগ্ৰ ৰাজ্য বিষয়ক, ৰাজকীয়, সম্ৰাট সম্বন্ধীয়; supreme প্রধান; a size of printing paper = 22 × 32 inches, (56 × 82 Cms.) এবিধ দীঘল বহল কাগজৰ আকাৰ।

**Imperial city** = ৰোমৰাজ্য।

**Imperialism** ( ইম্পিৰিয়েল-ইজম্ ) *n.* the power of an emperor ৰাজাধিৰাজৰ ক্ষমতা, ৰজাৰ প্রভুত্ব, সাম্ৰাজ্যবাদ।

**Imperialist** ( ইম্পিৰিয়েল-ইষ্ট ) *n.* one who belongs to an emperor ৰজাৰ বা ৰাজ্যৰফলীতা লোক, সাম্ৰাজ্যবাদী।

**Imperil** ( ইম্পেৰিল্ ) *v. t.* to endanger বিপদত পেলা, বিপদগ্রস্ত কৰ।

**Imperious** ( ইম্পিৰি-আচ্ ) *adj.* haughty, tyrannical দান্তিক, উদ্ধত, খঙাল, অত্যাচাৰী, কাকো গনাগন্ নকৰা।

**Imperishable** ( ইম্পেৰিচ্-এবল্ ) *adj.* indestructible, everlasting আমৰণ, অবিনাশী, অক্ষয়, চিৰস্থায়ী। **Imperishableness** *n.*

**Impermeable** ( ইম্পাৰমিয়েবল্ ) *adj.* impenetrable অভেদ; not permitting passage of fluids পানী দোমাব নোৱাৰা।

**Impersonal** ( ইম্পাৰচনেল্ ) *adj.* not having personality কোনো ব্যক্তি নুবুজোৱা, নৈৰ্যাত্তিক ( *grammar* ) not undergoing any change according to the persons ভাববাক্যক।

**Impersonate** ( ইম্পাৰচনেট ) *v. t.* to invest with personality or body ব্যক্তি অথবা সাকাৰ ৰূপ দান কৰ; to personify প্রাণীক্ৰে বিশেষকৈ মানুহক্ৰে প্রকাশ কৰ; to play the part of নাটক নাইবা নিৰ্বাচনত আনৰ ভূমিকাত অৱতীৰ্ণ হ।

**Impertinence** ( ইম্পাৰ্টি-নেঞ্চ ) *n.* rudeness, sauciness, impudence অশিষ্টতা, বে আদৰ, অনধিকাৰ প্রবেশ।

**Impertinent** (ইম্পাৰ্টি-নেট) *adj.* irrelevant অসঙ্গত, অসম্পৰ্কীয়, অলাগতীয়া; intrusive নলগা কথাত লগা, বে আদৰী; impudent অসিষ্ট।

**Impertinently** (ইম্পাৰ্টি-নেটলি) *adv.* saucily ঋৎ দেখুৱাই, বে আদৰ কৰি, উচাটুমাৰি।

**Imperturbable** (ইম্পাৰ-টৰ্ভ-এব্‌ল্) *adj.* that cannot be agitated হিৰ, শান্ত, গভীৰ।

**Impervious** (ইম্পাৰ-ভিৰ্‌চু) *adj.* not to be penetrated অভেদ্য, নিবিড়, অসাধ্য। **Imperviousness** *ns.* ভেদিব নোৱৰা গুণ, অভেদ্যতা।

**Impetuous** (ইম্পেটু-ইউ-অচ) *adj.* rushing upon with violence প্রচণ্ড, বেগবান; vehement in feeling উদ্বাউল, উৰিগ, উদ্বাৰল।

**Impetuously** *adv.* passionately উদ্বাউল হৈ, উধাতুখাই।

**Impetuosity** (ইম্পেটু-ইউ-অচিটি) *n.* vehemence, violence উৰিগতা, ব্যগ্ৰতা, একোপ।

**Impetus** (ইম্পি-টাচ) *n.* force of motion বেগ, গতি শক্তি; strong tendency or inclination উৎসাহ, উত্তেজনা, উৰেণ।

**Impiety** (ইম্পায়েটি), **Impiousness** *n.* ungodliness অধৰ্ম, ঈশ্বৰৰ প্ৰতি অভক্তি, অধাৰ্মিকতা।

**Impinge** (ইম্পিঞ্জ) *v. i.* (with on, upon, against) to fall or strike against তেঁক খা, খুন্দা খা।

**Impingement** *n.* তেঁকা, খুন্দা।

**Impious** (ইম্পি-অচ) *adj.* irreverent, profane অধাৰ্মিক, পাৰগু পাপীঠ।

**Impiously** *adv.* অধাৰ্মিককপে।

**Implacable** (ইম্প্লেকে-বল্) *adj.* inexorable, irreconcilable অবুজান, বুজনি নোলোৱা, সান্তনা কৰিব নোৱৰা, আমুঠ।

**Implant** (ইম্প্লেণ্ট) *v. t.* to insert, to infix সুমা, পোত, ৰোপণ কৰ, স্থাপন কৰ, খাঁজ। **Implantation** *n.* খাঁজ খুওৱা কাম, দৃঢ়কপে স্থাপন।

**Implausible** অযুক্তিকৰ, গ্ৰহণ কৰিব নোৱৰা।

**Implement** (ইম্প্লি-মেণ্ট) *n.* a tool, an instrument of labour সজুলী, যন্ত্ৰ, অস্ত্ৰ, হাতিয়াৰ, সবজাম। **Implementing** পৰিপালন।

**Impletion** (ইম্প্লিশন্) *n.* a filling পূৰ্ণতা, সম্পূৰ্ণকৰণ।

**Implex** (ইম্প্লেক্‌চ্) *adj.* not simple ঘোটক-পাকট; complicated কৰেপীয়া।

**Implicate** (ইম্প্লি-কেট) *v. t.* (with by, with, in) to involve, to connect with জপটিয়া, লেটিয়া, সাজোৰ খা, লিপ্ত কৰ, চাট পেলা, দোষৰ ভাগী কৰ। He is implicated with him in the crime=সিও সেই অপৰাধত ভাৰ লগতে লিপ্ত হৈছে। (L. im=in; plicare=to fold).

**Implication** (ইম্প্লি-কে'শ্বন্) *n.* the act of implicating, entanglement জগৰীয়া হওন, সাজোৰ খাওন, লিপ্ত হওন; inference ভাৰ, অৰ্থ। By implication=ভাৰত, ইঙ্গিতত, প্ৰকাৰান্তৰে।

**Implicative** (ইম্প্লিকে'টিভ) *adj.* tending to implicate জপটিওৱা, লগত সাজোৰা, সংশ্লিষ্টকাৰী।

**Implicit** (ইম্প্লিচিট্) *adj.* implied ভাৰত বুজোৱা; unreserved সবল; relying entirely অসম্মিহ, আশঙ্কা নথকা।

**Impliedly** (ইম্প্লায়েডলি) *adj.* by implication প্ৰকাৰান্তৰে।

**Implore** (ইম্প্ল'ৰ) *v. t.* to ask earnestly, to beseech কাকুতি মিনতি কৰ, প্ৰাৰ্থনা কৰ।

**Imploration** *n.* অনুন্নয় বিনয়, কাকুতি।

**Imply** (ইম্প্লাই) *v. t.* to mean, to signify বুজা, সূচনা-কৰ; to express indirectly উন্কিয়া, প্ৰকাৰান্তৰে দেখুৱা।

**Impolite** (ইম্প'-লাইট) *adj.* uncivil অমৌজহ, অশিষ্ট, চহা। **Impolitely** *adj.* কপে। **Impoliteness** *n.* অভদ্ৰ ব্যৱহাৰ।

**Impolitic** (ইম্প'-লি-টিক্) *adj.* unwise অজ্ঞানী, নিৰ্বোধ, অবিবেকী; inexpedient অযুক্ত।

**Imponderable** (ইম্প'-গুৰ-এবল্) *adj.* not able to be weighed ওজন কৰিব নোৱৰা; without any weight নিচেই লঘু (যেনে পোহৰ)।

**Imponderables** *n.* fluids without sensible weight, as heat, light &c. ভাৰবিহীন তৰল বস্তু যেনে, ব'হ, তাপ ভাপ, ইত্যাদি।

**Imponent** (ইম্প'-নেণ্ট) *adj.* competent to impose an obligation বাধ্য কৰিব পৰা। —*n.* বাধ্য কৰোঁতা।

**Import** (ইম্প'-পৰ্ট্) *v. t.* to bring from abroad or another country বিদেশৰ পৰা আন,

- আমদানী কৰ; to signify, to imply বুজা, অৰ্থ  
প্রকাশ কৰ; to interest স্বার্থত লগা, মন আকৃষ্ট  
কৰ। —*n.* that which is brought from  
abroad আমদানী, বিদেশৰ পৰা অনা বস্তু; mean-  
ing অৰ্থ; importance আৱশ্যকতা।
- Importable** (ইম্প'ৰ্টেবল্) *adj.* that may be  
brought into a country আমদানি কৰিব পৰা,  
বিদেশৰ পৰা আনিব পৰা।
- Importance** (ইম্প'ৰ্টেঞ্চ্) *n.* weight, conse-  
quence গুৰুত্ব, আৱশ্যকতা।
- Important** (ইম্প'ৰ্টেণ্ট্) *adj.* of great conse-  
quence, momentous গুৰুত্ব, আৱশ্যকীয়,  
ভাৰত্ব, প্রধান।
- Importation** (ইম্প'ৰ্টেছন্) *n.* the act of  
importing আমদানী কৰণ; goods imported  
আমদানী।
- Importer** (ইম্প'ৰ্টাৰ্) *n.* one who imports  
বেচিবৰ নিমিত্তে বিদেশৰপৰা মাল আনোৱা।
- Importunate** (ইম্প'ৰ্ব'-চুনেট্) *adj.* earnest in  
request or demand খেচখেচীয়া; overpress-  
ing নেৰানেপেৰাকৈ লগা, বিৰক্তকাৰী।
- Importune** (ইম্প'ৰ্ব'-চুন্) *v. t.* to press urgently  
বাৰে বাৰে লগি আমনি কৰ, খেচাল, নেৰানে-  
পেৰাকৈ ধৰ, খেচখেচা, সাধ। —*adj.* untimely  
কাল-অকাল বা সময়-অসময় নজনা; importunate  
নেৰানেপেৰা, ভাঙকাৰী।
- Importunity** (ইম্প'ৰ্ব'-চুনিটি) *n.* act of pressing  
urgently খেচালনি, খেচখেচনি, কোনো বস্তু খুজি  
ঘনে ঘনে কৰা আমনি।
- Impose** (ইম্প'জ্) *v. t.* to put or lay on লগা  
(যেনে মাচুল), ধাৰ্য্য কৰ, স্থাপন কৰ; to enjoin,  
to command হুকুম কৰ, আদেশ কৰ, বলেৰে  
আবোপ কৰ; to pass off, to deceive ছল  
কৰ, ফাঁকি দে। —( with upon ) *v. i.* to  
mislead ঠগ কৰ। To impose a fine = জৰিমনা  
কৰ। To impose a tax = টেক্স লগা, কৰ ধাৰ্য্য  
কৰ।
- Imposing** (ইম্প'জিং) *adj.* commanding,  
impressive গহীন, মনমোহা, দেখিলে ভক্তি  
হোৱা।
- Imposition** (ইম্প'জিছন্) *n.* act of laying on  
নিয়োজন, ভাৰাপৰ্ণ; a tax কৰ, টেক্স; a decep-

- tion প্রতারণা, প্রবঞ্চনা, ছলনা; command  
আদেশ।
- Impossibility** (ইম্প'চি-বিলিটি) *n.* absurdity  
অসাধ্যতা, অসম্ভব।
- Impossible** (ইম্প'চি-বল্) *adj.* that which  
cannot be or cannot be done অসম্ভব,  
অসাধ্য।
- Impost** (ইম্প'ষ্ট) *n.* a tax or duty, especially  
on import আমদানী কৰা মালৰ ওপৰত লগোৱা  
মাচুল; a part of pillar in vaults and  
arches পকী ঘৰৰ গম্বুজৰ ধৰণী খুঁটাৰ ওপৰ ভাগ।
- Imposter** (ইম্প'ষ্টাৰ্) *n.* deceiver ছলনাকাৰী,  
প্রবঞ্চক, ঠগ।
- Imposture** (ইম্প'ষ্টিচ্বাৰ্) *n.* imposition প্রবঞ্চনা,  
প্রতারণা।
- Impotence, Impotency** (ইম্প'-টেঞ্চ, —টেকী)  
*n.* weakness, imbecility পুংশক্তিহীনতা,  
দুৰ্বলতা, ধূৰ্জভঙ্গ বোগ।
- Impotent** (ইম্প'-টেণ্ট্) *adj.* weak, without  
sexual power বীৰ্য্যহীন, জননশক্তিৰহিত, দুৰ্বল,  
আশ্রমৰ। **Impotently** *adv.* শক্তিহীনভাৱে।
- Impound** (ইম্প'-আউণ্ড) *v. t.* to confine, as in  
a pound কাজি হাউচেত দে, ধোৱাৰত দে; to  
take possession to. of restrain আটক কৰ,  
জব্দ কৰ (যেনে ফাঁপ্প নোহোৱা স্বত্)।
- Impoverish** (ইম্প'-প'ভাৰ-ইচ্) *v. t.* to make poor  
দুখীয়া কৰ, কঙাল কৰ; to exhaust the ferti-  
lity (as of the soil), কেঁহাবী কৰ, সাৰ-জাবৰ  
নোহোৱা কৰ, নিসত কৰ।
- Impracticability** (ইম্প'-প্ৰেক্-টিক্-এবিলিটি) *n.* state  
of being not practicable অসাধ্যতা,  
অসাধ্যতা।
- Impracticable** (ইম্প'-প্ৰেক্-টিক্-এবল্) *adj.* not  
able to be done অসাধ্য, কৰিবলৈ টান। **Im-  
practicableness** *n.* দুঃসাধ্যতা।
- Imprecate** (ইম্প'-প্ৰিকেক্ট্) *v. t.* to invoke a  
curse on any one অভিশাপ দে, অমঙ্গল প্ৰাৰ্থনা  
কৰ।
- Imprecation** (ইম্প'-প্ৰি-বেছন্) *n.* a curse শাও,  
অভিশাপ।
- Imprecatory** (ইম্প'-প্ৰি-কেট্টাৰী) *adj.* containing  
a curse অভিশাপ যুক্ত।

**Impregnable** ( ইম্-প্রেগ্-নেবল্ ) *adj.* that cannot be seized অজেয়, দুর্জয়, অভেদ্য; that cannot be moved অটল, অলব। **Impregnability** *n.* proof against attack অভেদ্যতা।

**Impregnate** ( ইম্-প্রেগ্-নেট্ ) *v. t.* to make pregnant, infuse the qualities of one thing into another গর্ভরতী কৰ, সগৰ্ভা কৰ, বীজপূৰ্ণ কৰ। **Impregnation** *n.* গৰ্ভোৎপাদন, গৰ্ভধারণ; act of filling with moral qualities সম্ভাবপূৰ্ণ কৰণ।

**Impresario** ( ইম্-প্ৰেচাৰিঅো ) *n.* the manager of an opera company নৃত্যাভিনয় অনুষ্ঠানৰ কৰ্মসচিব; the organizer of public entertainment বাজহুৱা আমোদ প্ৰমোদৰ ব্যৱস্থাপক।

**Impress** ( ইম্-প্ৰেচ্ ) *v. t.* to press upon হেঁচা দে; to stamp ছাপ মাৰ, হেঁচা মাৰি দাগ দে, মোহৰ মাৰ; to fix deeply in the mind ভালকৈ মনত বহুৱা, দঢ়াই ক; to force into service বলেৰে মটী, ধৰি আনি কাম কৰা। —*n.* mark, likeness সাঁচ, ছাপ, মোহৰ।

**Imprescriptible** ( ইম্-প্ৰেচক্ৰিপ্টিবল ) *adj.* that cannot be legally deprived of আইনমতে একত্ৰাৰ নোৱৰা ( যেনে কোনো স্বত্ব )।

**Impressible** ( ইম্-প্ৰেচ-ইবল্ ) *adj.* susceptible সাঁচ বহুৱাৰ পৰা, বেগতে অনুভৱ কৰা বা মনত লগা।

**Impression** ( ইম্-প্ৰেছন্ ) *n.* the act of impressing সাঁচ লগোৱা কাম; stamp ছাপ, সাঁচ; idea, the effect on the mind ধাৰণা, বিশ্বাস; a single edition of a book একে জাউৰিতে যিমান ছপোৱা হয়, তাণ্ডবণ।

**Impressive** ( ইম্-প্ৰেচিভ ) *adj.* producing an impression on the mind মনত লগা, মন খোৱা; solemn গৰীন।

**Impressment** ( ইম্-প্ৰেচ্-মেণ্ট ) *n.* act of seizing for service বলেৰে কুলী ধৰা কাম, বলেৰে নো-সেনা মোকবল কৰণ।

**Imprest** ( ইম্-প্ৰেষ্ট ) *n.* earnest money আগধন, দাৰন, বইনা।

**Imprint** ( ইম্-প্ৰিন্ট ) *v. t.* to print, to impress ছাপা কৰ, দাগ দে, মনত বহুৱা, মনাবিষ্ট কৰ। —*n.*

the name of the publishers, time, place &c. of a book printed ছাপাৰু কিতাপৰ ঠিকানা।

**Imprison** ( ইম্-প্ৰিজন্ ) *v. t.* to print into prison, to confine কয়েদ কৰ, ফাটেকত দে, বন্দী কৰ।

**Imprisonment** ( ইম্-প্ৰিজন্-মেণ্ট ) *n.* confinement কয়েদ, ফাটেক, আটক, কাৰাবাস।

**Improbability** ( ইম্-প্ৰেব-বিলিটি ) *n.* unlikelihood অসম্ভাবনা, হোৱাৰ সম্ভাবনা নথকা ভাৱ।

**Improbable** ( ইম্-প্ৰেবল্ ) *adj.* unlikely অসম্ভব, হোৱাৰ সম্ভাবনা নথকা। **Improbably** *adv.*

**Improbity** ( ইন্-প্ৰিটি ) *n.* want of uprightness, dishonesty অসম্মতা, শঠতা, কপটতা।

**Impromptu** ( ইম্-প্ৰম্প্-তু ) *adj.* prompt, off-hand ততালিকে কোৱা, ইঠাং উক্ত। —*adj.* readily ঘূৰুৱাই, ততালিকে, আগেয়ে নভবা নিচিতিাকৈ। —*n.* extemporaneous composition ততালিকে কোৱা বা লেখা কথা, আকস্মিক।

**Improper** ( ইম্-প্ৰপাৰ ) *adv.* unbecoming, not suitable অনুচিত, অসঙ্গত, অগায়, অযুগত; incorrect অশুদ্ধ।

**Improperly** ( ইম্-প্ৰপাৰলি ) *adv.* unsuitably, unbecomingly অবিহিতৰূপে, অগায়কৰূপে, নাহক।

**Impropriety** ( ইম্-প্ৰ-প্ৰাইটি ) *n.* unsuitableness any unbecoming act অনুচিত ব্যৱহাৰ, অগায়, অযোগ্যতা।

**Improve** ( ইম্-প্ৰেভ্ ) *v. t.* to make better, to advance in value or excellence উন্নতি কৰ, আক ভাল কৰ; ক্ৰমে বঢ়া। —*v. i.* to grow better ভাল হ, গা কৰ; to rise (as prices) বেচি হ; to make progress উপগতি কৰ, বৃদ্ধি প। **Improve on or upon**=আক ভাল কৰ, শুধৰা, সংশোধন কৰ। **Improve the occasion**=to deduce a moral from a recent event কোনো ঘটনাৰ পৰা সজ আদৰ্শ দেখুৱা। **Improvable** *adj.* আক ভাল কৰিব পৰা।

**Improvement** ( ইম্-প্ৰেভ-মেণ্ট্ ) *n.* progress, advancement উন্নতি, শ্ৰীবৃদ্ধি, উপগতি। **Impro-**

vements=valuable additions কোনো ঘৰ, বাৰী, নগৰ ভাল কৰিবৰ উদ্দেশ্যে কৰা কাৰ্য্য; সৌন্দৰ্য্য বৃদ্ধি । —Trust সুখৰ প্ৰণ্যাস ।

**Improvvidence** (ইম্-প্ৰভি-ডেঞ্চ) *n.* want of foresight অপৰিণামদৰ্শিতা, অসংগতি ।

**Improvident** (ইম্-প্ৰভি-ডেঞ্চ) *adj.* not prudent, wanting foresight অৰোধ, অপৰিণামদৰ্শী, ভবিষ্যত নুগুণা, অসংগতি ।

**Improvise** (ইম্-প্ৰভি-চেইট্), **Improvise** (ইম্-প্ৰভাইজ্) *v. t.* to compose and recite in verse extemporaneously আগেয়ে নভবা নিচিন্তাকৈ তৎক্ষণাৎ কোনো পদ্য ৰচনা কৰ ; to bring about suddenly হঠাৎ উলিয়া বা কৰ ।

**Impudence** (ইম্-প্ৰ-ডেঞ্চ) *n.* want of foresight, rashness অপৰিণামদৰ্শিতা, অসংগতি, উদ্ধতালি ।

**Imprudent** (ইম্-প্ৰ-ডেঞ্চ) *adj.* wanting discretion অবিবেচক, অবিবেকী, অৰোধ, আগপাচ-নুগুণা, ডেঙৰশা ; incautious অসংগতি ।

**Impudently** *adv.* নভবা নিচিন্তাকৈ, অবিবেচকৰূপে ।

**Impudence** (ইম্-পিউ-ডেঞ্চ) *n.* shamelessness, insolence চুলুঙ্গালি, নিৰ্গতালি, হুঁটা স্বভাৱ ।

**Impudent** (ইম্-পিউ-ডেঞ্চ) *adj.* shameless ; wanting modest, rude নিৰ্গত, নিৰ্ধক, চুলুং ।

**Impugn** (ইম্-পিউন্) *v. t.* to oppose, to call in question দাৱধৰ, দোষধৰ, বিপক্ষে মুক্তি দেখুৱা ।

**Impugnable** *adj.* that may be impugned প্ৰতিবাদ কৰিব লগীয়া । ( *L. in*=against ; *pugnare*=to fight ) .

**Impuissant** (ইম্-পিউই-চেণ্ট্) *adj.* powerless অক্ষম, দুৰ্ব্বল ।

**Impulse** (ইম্-পালচ্) *n.* affect of an impelling force, influence on the mind বেগ, গতি শক্তি, টান হেঁচা, মনৰ উত্তেজ, প্ৰবৃত্তি, জ্বিদ্ ।

**Impulsion** (ইম্-পাল-চন্) *n.* act of impelling instigation হেঁচনি, হেঁচোক, ঠেলা, উচটনি ।

**Impulsive** (ইম্-পাল্-চিড্) *adj.* actuated by mental impulse মনৰ বেগত কৰা, উত্তেজী, উত্থাম্বা ; having the power of impelling গতি শক্তি সঞ্চাৰক, হেঁচি নিব পৰা ।

**Impunity** (ইম্-পিউন্-ইটি) *n.* exemption from punishment or injury মুক্তি, বিনা শাস্তি, নিৰাপদ, নিজগৰীয়া অৱস্থা ।

**Impure** (ইম্-পিউৰ্) *adj.* not pure, defiled by sin, unclean অপৰিচ্ছ, অশুচি, চুৰা, মলিন ; unchaste ভ্ৰষ্ট । **Impurely** *adv.*

**Impurity** (ইম্-পিউ-ৰিটি), **Impureness** *n.* foulness, state of being impure অপৰিচ্ছতা, অশুচিতা, মলিনতা, অশুদ্ধি ।

**Imputable** (ইম্-পিউ-টেবল্) *adj.* that may be imputed, attributable আৰোপনীয়, গছাব-পৰা ।

**Imputation** (ইম্-পিউ-টেম্বন্) *n.* act of imputing, censure, reproach আৰোপ, অপবাদ, নিন্দা ।

**Impute** (ইম্-পিউট্) *v. t.* to charge, to attribute আৰোপ, আনৰ গাত গছা, দোষ দে ।

**In** (ইন্) *prep.* within, during ভিতৰত, মাজত ; by through দ্বাৰা । —*adv.* within, not out ভিতৰলৈ, মাজলৈ । —*n.* a corner চুক, ভিতৰ ।

**In-and-in**=একে গোষ্ঠিৰ ভিতৰত । **In as far as**=to the extent that সিমানেলৈ, সিমানে দূৰ ।

**In as much as**=যিহেতুক, কিয়নো । **In that**=for the reason that সেই বাবে । **Ins and outs**=the whole details of any matter বাজে

ভিতৰে সকলোখিনি, চুককোণ, সবিশেষ । **Be in for a thing**=পাবলৈ কপালত লাগি অহিছে ।

**Be in with**=to have intimacy with ঘনিষ্ঠতা থাক, চিনা-জনা হ । **In absentia**=in his or her absence তাৰ অসাম্প্ৰতি । **Oranges are in**=সুমুখিবা টেঙ্গা ওলাইছে । **In season** (টেঙ্গাৰ) বতৰ, হল । **In camera**=secretly গোপনে ।

**In esse**=visible existence দৃশ্যমান অৱস্থা । **In extenso**=বিস্তাৰিত ৰূপে, দীঘল বহলকৈ । **In extremis** (ইন্-এক্সট্ৰিমিচ) at the point of death অন্ত কালত, মৃতপ্ৰায় অৱস্থা । **In forma pauperis** (ইন্-ফৰ্মা-পেপেৰিচ) যোজহীন বাবে

আদালতৰ খৰছ বেহাই । **In memoriam**=in memory of=মৃত ৰক্ষাৰ বাবে । **In nubibus**=in the clouds ডাৱৰৰ মাজত ; vague অনিশ্চিত, অমূলক । **In posse**=লুপ্ত অৱস্থা ; potentially অভাৱৰখ শক্তি গুণে । **In statu**

**pupillari** (ইন্-ফোটিউ-পিউপিলেৰাই) অভিভাব-  
কৰ তলে। **In statu quo** (ইন্-ফোটিউ-কিৰ)  
পূৰ্বেৰ অৱস্থাৰ দৰে। **In toto** (ইন্-টটো) com-  
pletely একেবাৰে, সমূলি।

**Inability** (ইন্-এবি-লিটি) *n.* want of power,  
incapacity অপাৰগতা, অসমৰ্থতা।

**Inaccessible** (ইন্-এক-চেচিবল্) *adj.* not  
to be reached or obtained দুৰ্লভ, দুৰ্গম,  
অগম্য, ঢুকিব নোপোৱা, সোমাব নোৱৰা। **In**  
**accessibility** *n.*

**Inaccuracy** (ইন্-এক্-কিউব-এচি) *n.* mistake  
ভুল, ভুলি, যেনে হব লাগে তেনে নোহোৱা ভাৱ,  
অশুদ্ধ।

**Inaccurate** (ইন্-এককিউ-বেট) *adj.* not exact  
or correct ঠিকমত নোহোৱা, অশুদ্ধ, ভুল।  
**Inaccurately** *adv.*

**Inaction** (ইন্-এক্শন্) *n.* want of action, rest,  
idleness কামবন নোহোৱা অৱস্থা, বিশ্রাম,  
জিৰণি, এলাহ।

**Inactive** (ইন্-এক্টিভ্) *adj.* not active, idle,  
lazy নিশ্চেষ্ট, বহিখোৱা, লেগা, এলোহুৱা, অকৰ্ম্ম।  
**Inactively** *adj.* অকৰ্ম্মাটাই।

**Inactivity** (ইন্-এক্টিভিটি) *n.* idleness এলাহ,  
অনুদম।

**Inadaptable** (ইন্-এডেপ্-টেবল্) *adj.* that can-  
not be made fit অনুপযোগী।

**Inadequacy** (ইন্-এডি-কোৱেচি), **Inadequateness**  
*n.* insufficiency নাটনি, অপ্রতুল, অকুলন।

**Inadequate** (ইন্-এডি-কোৱেট) *adj.* insufficient  
কম, অপ্রতুল, তাকৰ, অকুলন।

**Inadequately** *adv.* insufficiently কমকৈ, অকুলন-  
ভাৱে, নেজোৱাকৈ।

**Inadmissibility** (ইন্-এড্-মিচিবিলাইটি) *n.* quality  
of being inadmissible গ্ৰাহ্য কৰিব  
নোৱাৰাটো।

**Inadmissible** (ইন্-এড্-মিচিবল্) *adj.* অগ্ৰাহ্য ;  
not allowable গ্ৰহণ কৰিব নোৱৰা, অগ্ৰহণীয়।

**Inadvertence** (ইন্-এড্-ভাৰটেঞ্চ্) *n.* negli-  
gence, inattention অমনোযোগ, ভুলি, ভুল,  
আওকাণ।

**Inadvertent** (ইন্-এড্-ভাৰ-টেণ্ট) *adj.* inatten-  
tive অমনোযোগী, আওকাণীয়া।

**Inalienable** (ইন্-এলিয়েনেবল্) *adj.* that cannot  
be transferred হস্তান্তৰ কৰিব নোৱৰা, আনক  
দিব নোৱৰা।

**Inane** (ইন্-এন্) *adj.* void, empty শুণ্য, উৰং,  
সাবশূণ্য, খালি ; useless অকামিলা ; senseless  
নিৰ্বোধ।

**Inanimate** (ইন্-এনিম্-এট্) *adj.* spiritless, dead,  
without life অচেতন, মৃত, নিৰ্জীৱ।

**Inanition** (ইন্-এনিশন্) *n.* exhaustion from  
want of food শ্ৰীহৃদ্ধি নোহোৱা অৱস্থা, অনাহাৰ,  
খাবলৈ নেপায় শুকাই যাওন।

**Inanity** (ইন্-এনিটি) *n.* senselessness, emptiness  
নিৰ্বুদ্ধিতা, মুৰ্খতা, সাবশূণ্যতা।

**Inapplicable** (ইন্-এপ্প্লিকেবল্) *adj.* not  
applicable or suitable লগাব বা প্ৰয়োগ কৰিব  
নোৱৰা, খটাব নোৱৰা। **Inapplicability** *n.*  
অপ্ৰয়োগ।

**Inapposite** (ইন্-এপজ্-ইট্) *adj.* not suitable  
অসঙ্গত, অযোগ্য, লাগবান্ধ নথকা।

**Inappreciable** (ইন্-এপ্ৰিছিয়েবল্) *adj.* not able  
to be estimated মোল বুজিব নোৱৰা, নিচেই  
সামান্য।

**Inapprehensible** (ইন্-এপ্-প্ৰি-হেঞ্চিবল্) *adj.*  
not intelligible বোধগম্য নোহোৱা, বুজিব  
নোৱৰা। **Inapprehension** *n.* বুজাবাণ,  
বুজনোহোৱাটো।

**Inapproachable** (ইন্-এপ্-প্ৰচেবল্) *adj.* in-  
accessible ওচৰ চাপিব নোৱৰা, দুৰ্গম।

**Inappropriate** (ইন্-এপ্-প্ৰ'প্ৰি-এট্) *adj.* not  
suitable অসঙ্গত, অনুপযুক্ত। **Inappropriate-**  
**ness** *n.*

**Inapt** (ইন্-এপ্ট্) *adj.* unfit, unsuited অনুপ-  
যুক্ত, অযোগ্য, অলায়ক, অসংলগ্ন, অপ্ৰাসঙ্গিক।

**Inaptitude** (ইন্-এপ্ট্-ই-টিউড্) *n.* unfitness  
অলায়কতা, অনুপযোগিতা।

**Inarticulate** (ইন্-আৰ-টিকিউল-এট্) *adj.* not  
distinct অস্পষ্ট, অস্ফুট, ষোকা-থুকি, ভালকৈ  
ফুটাই কব নোৱৰা। **Inarticulateness, In-**  
**articulation** *n.* indistinctness of sounds  
ষোকাথুকি।

**Inartificial** (ইন্-আৰ্ট-ই-ফিছিয়েল) *adj.* not



done by art, simple অকৃত্ৰিম, সাধাৰণ, নিৰ্ভেজাল।

**Inartistic**, —*al* (ইন-আৰ্‌টিষ্টিক্,—এল) *adj.* not artistic ধুনপেচু নোহোৱা, কাকৰ্কাৰ্য্য মৌল নজনা; শিল্পবোধহীন, বুল কচিপূৰ্ণ।

**Inasmuch** (ইন্-এজ্-মাচ্) *see* **In**.

**Inattention** (ইন্-এট-টেন্‌শ্বন্) *n.* neglect, carelessness আওহেলা, অমনোযোগ, আওকাণ।

**Inattentive** (ইন্-এট-টেন্‌টিভ্) *adj.* careless চেলোভলো, অমনোযোগী। **Inattentively** *adv.* আওকাণকৰি, অমনোযোগপূৰ্ণক।

**Inaudible** (ইন্-অডি-বল্) *adj.* not able to be heard শুনিবলৈ নোপোৱা, শুনাৰ অসাধ্য, অশ্ৰুণ্য।

**Inaugural** (ইন-অগিউব-এল্) *adj.* relating to installation, introductory অভিষেক বা প্ৰতিষ্ঠা সম্বন্ধীয়, আনুষ্ঠানিক, প্ৰথম আৰম্ভণী।

**Inaugurate** (ইন্-অগিউব-এট্) *v. t.* to induct formally into an office, to make a formal exhibition সমাৰোহেৰে অভিষেক কৰ, প্ৰতিষ্ঠা কৰ; to cause to begin আৰম্ভণ কৰা।

**Inauguration** (ইন্-অগিউব-এশ্বন্) *n.* act of inducting into office অনুষ্ঠান, অভিষেক।

**Inauspicious** (ইন্-অ-স্পিচ্যুচ্) *adj.* illomened, unfortunate অশুভ, অমঙ্গলজনক, দুৰ্ভাগীয়া।

**Inauspiciousness** *n.* অমঙ্গল।

**Inborn** (ইন্-বৰ্ণ) *adj.* born in or with স্বাভাবিক, সহজাত; ওপজাৰে পৰা হোৱা।

**Inbred** (ইন্-ব্ৰেড্) *adj.* inherent ওপজোতেই লাগি অহা, স্বাভাবিক, জন্মাজিত।

**Incage** *see* **Encage**.

**Incalculable** (ইন্-কেলকিউ-লে-বল্) *adj.* not able to be reckoned অগণন, অনংখ্য, অলেখ।

**Incandescent** (ইন্-কেন্-ডেচেন্ট্) *adj.* glowing with heat উগমণীয়া, জ্বলন্ত। — *v. t.* or *v. i.* to glow with heat উগমণীয়া হ বা কৰা, তপতাই বন্ধা কৰ।

**Incantation** (ইন্-কেন্-টেশ্বন্) *n.* chanting of certain formula for purposes of enchantment মন্ত্ৰ। **Incantator** *n.* মন্ত্ৰেৰে জাৰোতা।

**Incapacity** (ইন্-কেপে-বিলিটি) *n.* incapacity অসমৰ্থতা, অপাৰগতা, অযোগ্যতা।

**Incapable** (ইন্-কেপে-বেল) *adj.* not capable, lacking capacity, disqualified অসমৰ্থ, অসাঠন, অক্ষম; hopelessly drunk বেজুঁচ।

**Incapacious** (ইন্-কেপ-এ'শ্বচ) *adj.* narrow ঠেক, সঙ্কীৰ্ণ।

**Incapacitate** (ইন্-কেপ-এচি-টেট্) *v. t.* to deprive of capacity অসমৰ্থ কৰ; to disqualify অযোগ্য কৰ, অলাগ কৰ।

**Incapacity** (ইন্-কেপে-চিটি) *n.* inability, want of capacity অক্ষমতা, অযোগ্যতা।

**Incarcerate** (ইন্-কাৰ-চাৰ-এট্) *v. t.* to imprison কচেদ কৰ, ফাঁটকত দে।

**Incarceration** (ইন্-কাৰ-চাৰ্-এশ্বন্) *n.* confinement কচেদ, আটক, কাৰাবাস।

**Incaruate** (ইন্-কাৰ্ণেট্) *v. t.* to embody in flesh শৰীৰ ধাৰণ কৰ। — *v. i.* to heal শুকা (যেনে ঘা)। — *adj.* clothed in flesh দেহধাৰী, অবতাৰ, অবতাৰী।

**Incarnation** (ইন-কাৰ-নে'শ্বন্) *n.* act of embodying in flesh অবতাৰ, মানবদেহ ধাৰণ।

**Incase or Encase** (ইন or এন্-কে'চ) *v. t.* to put in a case খাপত সুমাই থ। **Incasement** *n.* খাপত সুমোৱা, বন্ধকৰণ।

**Incautious** (ইন্-কশ্বাচ) *adj.* not careful অসাবধান, অবিবেচক। **Incautiously** *adj.* carelessly অসাবধানপূৰ্ণক।

**Incendiarism** (ইন্-চেণ্ডি-এবিজম্) *n.* crime of house burning ঘৰ জ্বলোৱা অপৰাধ।

**Incendiary** (ইন্-চেণ্ডি-এবি) *n.* one who sets fire to a house maliciously ঘৰত জুই দিঠতা, গৃহদাহক; one who promotes quarrels বিবাদ লগাইঠতা।

**Incense** (ইন্-চেঞ্চ) *n.* odour of materials burned in religious rites ধূপৰ গৌন্ধ; spices burned in religious rites ধূপ। — (*fig.*) praise, flattery প্ৰশংসা, ভুতিমিনতি। — *v. t.* to inflame with anger, to incite খং তোলা, বাগান্ধিত কৰ, জোকা, উচুটা; to perfume with incense ধূপ-ধূনা ইত্যাদি লগাই সুগন্ধি কৰ।

**Incentive** (ইন্-চেণ্ডিভ্) *adj.* inciting সাহস বা উৎসাহজনক। — *n.* that which encourages

উত্তেজনা, উৎসাহ, উদ্দামি; motive প্রবৃত্তি, কাৰণ, হেতু।

**Inception** ( ইন্-চে'প্শন্ ) *n.* a beginning  
আৰম্ভণ, অনুষ্ঠান, উপক্রম, অধিবাস ; ( *L. in = on ; capere = to take* ).

**Inceptive** ( ইন্-চে'প্টিভ্ ) *adv.* beginning উপক্রম  
হোৱা, অনুষ্ঠিত।

**Incertitude** অনিশ্চিত।

**Incessant** ( ইন্-চে'চেণ্ট্ ) *adj.* uninterrupted  
ছেদভেদ নোহোৱা, নেবানোপেৰা, অনবরত.

**Incessantly** *adv.* incessantly ছেদভেদ নোহোৱাকৈ,  
নেবানোপেৰাকৈ।

**Incest** ইন্-চে'ষ্ট্ *sexual intercourse*  
among kindred persons অগম্যগমন, নিজ  
পৰিয়ালৰ লগত বাহিৰা কৰা দোষ। **Incestuous**  
*adj.*

**Inch** ( ইঞ্চ ) *n.* twelfth part of a foot ইঞ্চি,  
এটা পইচাৰ সমান বহল বা দীঘল, একটৰ বাৰ ভাগৰ  
এভাগ। **Inch by inch, By inches** = by degrees  
ক্রমে ক্রমে, অলপ অলপকৈ, অকণ অকণকৈ।  
**Every inch** = completely সম্পূৰ্ণৰূপে। **Give**  
**him an inch, he will take an ell** লায় দিলে  
গললৈকে জপিয়াব।

**Incidence** ( ইঞ্চিডেঞ্চ ) *n.* the manner of  
falling যিফালে যেনেকৈ যি নিয়মে কোন বস্তু  
পৰে; the falling of a ray of light or heat  
পোহৰ বা তাপৰ ঢাল; bearing or onus as of  
a tax কোনো কৰ যাৰ গতি যি নিৰ্দিষ্ট যিমান  
পৰে, পৰিমাণ। **Angle of incidence** = পোনে  
পোনে আহি থিয়কৈ বা হেলনিয়াকৈ পৰা পোহৰৰ  
বা তাপৰ ঢাল, আপতিত কোণ।

**Incident** ( ইঞ্চিডেণ্ট ) *adj.* falling upon পৰা;  
liable to occur হব লগা, হঠাৎ উদ্ভব হোৱা।  
—*n.* that which happens, an event ঘটনা,  
দৈব ঘটনা।

**Incidental** ( ইঞ্চিডেণ্টেল্ ) *adj.* concomitant  
casual, occasional আনুষঙ্গিক, বাজে উপকৰা,  
ঘটনাক্রমে হোৱা। **Incidental expenses** =  
উপকৰা, বাজে খৰচ। **Incidentally** *adv.* হঠাৎ,  
দৈবাৎ।

**Incinerate** ( ইঞ্চিনাৰেট্ ) *v. t.* to burn to

ashes পুৰি ছাই কৰ, পুৰি ভস্ম কৰ। **Incineration** *n.* act of burning to ashes ভস্ম  
কৰণ।

**Incipient** ( ইঞ্চিপিয়েণ্ট্ ) *adj.* beginning আৰম্ভক,  
প্রথম অৱস্থাৰ।

**Incise** ( ইন্-চাইজ্ ) *v. t.* to cut into কাট,  
ঘপিয়া।

**Incision** ( ইন্-চিজন ) *n.* a cut, a gash ছেদন, ঘাপ,  
ঘা, কটা চিন।

**Incisive** ( ইন্-চিছিভ্ ) *adj.* trenchant, acute  
প্রখৰ, চোকা, তীক্ষ্ণ।

**Incisor** ( ইন্-চিচৰ ) *n.* a fore tooth আগদাঁত।

**Incitation** ( ইন্-চিটেছন্ ) *n.* act of inciting,  
that which incites উত্তেজনা, উচটনি।

**Incite** ( ইন্-চাইট্ ) *v. t.* to rouse to action,  
to encourage ফেটাই দে, উত্থাপ, উত্থাপ দে,  
উল্লাপ।

**Incitement** ( ইন্-চাইট্-মেণ্ট ) *n.* that which moves  
the mind উচটনি, উদ্দামি।

**Incivility** ( ইন্-চিভিলিটি ) *n.* the incivility  
অভ্যুপাধি, অশিক্ষাচাৰ।

**Inclemency** ( ইন্-ক্লিমেঞ্চি ) *n.* severity, harshness,  
নিৰ্দ্য়য়তা, কঠোৰতা।

**Inclement** ( ইন্-ক্লিমেণ্ট ) *adj.* severe, rough  
নিৰ্দ্য়য়, উগ্ৰ, কঠোৰ, ক্লেদায়ক; stormy মেঘে-  
বীয়া; very cold সেতেতা লগা।

**Incline** ( ইন্-ক্লাইন্ ) *v. t.* to lean towards ঢল,  
হলা, ঢাল ল; to be disposed মন হ'ব, ইচ্ছা  
কৰ। — *v. i.* to cause to lean towards হ'ব,  
ঢাল লোৱা। **Inclinable** *adj.* leaning ঢল-  
খোৱা। **Inclined** *pa. adj.* bent হেলনিয়া। **Incline**  
*n.* an inclined plane আঙৰীয়া ঠাট।

**Inclination** ( ইন্-ক্লিনেছন্ ) *n.* the act of bending  
towards ঢাল, হলন; tendency প্রবণতা;  
disposition of mind ইচ্ছা, মন, প্রবৃত্তি; affec-  
tion প্রীতি, স্নেহ; angle between two lines  
or planes চুক, কোণ।

**Inclinometer** পৃথিবীৰ থিয়মান দণ্ড জোখা যন্ত্ৰ, থিয়  
গৰা জোখাযন্ত্ৰ।

**Inclose, Inclosure** see **Enclose, Enclosure.**

**Include** ( ইন্-ক্লুড্ ) *v. t.* to close in, to com-  
prise ভুক্ত কৰ, চামিল কৰ, হিচাপত ধৰ, সুমুৱাই

ল। **Including** *pa. adj.* together with সৈতে, সমেত, লগত ধৰি।

**Inclusion** (ইন্‌ক্লুছন্) *n.* act of including ভুক্ত কৰণ, সন্মুখাই লোৱাটো; restriction বাধা।

**Inclusive** (ইন্‌ক্লুচিভ্) *adj.* enclosing (with of) সৈতে, ধৰি, লেখতলৈ।

**Incognisable, Incognizable** (ইন্‌কগনিজ্-এবল্) *adj.* that cannot be known চিনিব নোৱাৰা; that cannot be inquired into by police of their own motion পুলিছৰ অগ্রহণীয়।

**Incognito** (ইন্‌কগ্নি-ট) *adj.* disguised, under an assumed title ছদ্মবেশী, অচিনাকি-ভাৱে থকা। **Incog** *adv.* গোপনে; in an unknown manner অপৰিচিত ভাবে, গুপ্তবেশে। —*n.* a man unknown অচিনাকি মানুহ (*fem.* **Incognita**).

**Incoherent** (ইন্‌ক-হাৰেণ্ট্) *adj.* not connected অসংলগ্ন, অসম্পৰ্কীয়, লাগবান্ধ নোহোৱা, বেবেৰিবাং। **Incoherence** *n.* incongruity অমিল, অসংলগ্নতা, অসঙ্গত।

**Incombustible** (ইন্‌কম্‌বুস্তিবল্) *adj.* incapable of being burnt পুৰিব নোৱাৰা, অদহনীয়। **Incombustibility** *n.* জুই লগাব বা পুৰিব নোৱাৰা অৱস্থা।

**Income** (ইন্‌কাম্) *n.* profit, gain, revenue উৎপন্ন, আয়, লাভ, উপাৰ্জন, প্ৰাপ্তি, উপস্থ, ৰাজস্ব।

**Incomer** (ইন্‌কামাৰ) *n.* one who comes in সোমাইতা, আন ঠাইৰ পৰা আহি থিতাপি লওঁতা।

**Incoming** *adj.* coming in, accruing আহোঁতা, উদ্ভব হোৱা।

**Incommensurable** (ইন্‌কম্‌এন্‌চিউ-বেবল্) *adj.* having no common measure অসম-পৰিমাণৰ।

**Incommensurate** (ইন্‌কম্‌এন্‌চিউ-বেই) *adj.* not of equal extent, unequal অসমান, অজোখা, জৰাই জোখাই নোহোৱা।

**Inconmode** (ইন্‌কম্‌অ'ড্) *n. t.* to cause inconvenience to, to annoy অসুবিধা জন্ম, তন্ত্ৰ কৰ, তৰনাস্তি কৰ।

**Inconmodious** (ইন্‌কম্‌অ'ডিচাচ্) *adj.* inconvenient, unsuitable, annoying আচল,

অসুবিধাজনক, অশ্ৰুত, আহলবহল নোহোৱা বিৰক্তজনক। —**ly** *adv.*

**Incommunicable** (ইন্‌কম্‌ইউন-কেবল্) *adj.* that cannot be spoken to others অপ্রকাশ্য, লোকক কৰা নোৱাৰা। **Incommunicative** *adj.* not disposed to give information কবলৈ অনিচ্ছুক; unsocial খোলাখুলিকৈ কথাবাৰ্তা নোকোৱা, হালিগলি নৰখা।

**Incommutable** (ইন্‌কম্‌ইউটেবল্) *adj.* that cannot be commuted অপৰিবৰ্তনীয়, সলাব নোৱাৰা।

**Incomparable** (ইন্‌কম্পেৰ্-এবল্) *adj.* matchless, not to be compared (with, to) অতুলনীয়, তুলনা নোহোৱা। **Incomparability, Incomparableness** *n.* অতুল্যতা।

**Incompatible** (ইন্‌কম্‌পেটিবল্) *adj.* inconsistent, contradictory অসঙ্গত, অমিল। **Incompatibility** *n.*

**Incompetence** (ইন্‌কম্পি-টেন্চ), **Incompetency** *n.* inability, want of proper qualifications অপাৰ্থকতা, অপাৰ্গতা, অযোগ্যতা, অক্ষমতা।

**Incompetent** (ইন্‌কম্পি-টেণ্ট) *adj.* wanting sufficient powers, unfit অসঠন, অপাৰ্থক, অলায়ক, অযোগ্য।

**Incomplete** (ইন্‌কম্প্লিট্) *adj.* imperfect অসম্পূৰ্ণ, আৱৰ্জিতীয়, আধাবক্ষীয়। **Incompletely** *adj.* আধাবক্ষীয়াকৈ।

**Incomprehensible** (ইন্‌কম্প্ৰি-হেন্সিবল্) *adj.* that which cannot be understood বুজা অসাধ্য, বোধগম্য নোহোৱা, মনত নধৰা।

**Incomprehensive** *adj.* limited ঠেক, অবিস্তীৰ্ণ। **Incomprehensibility, —sion, —sibleness** *n. s.*

**Incompressible** (ইন্‌কম্প্ৰেছি-বল্) *adj.* that cannot be compressed into smaller bulk চাপ খুৱাব নোৱাৰা, ইন্‌চি-টেপি সৰু কৰিব নোৱাৰা।

**Incomputable** (ইন্‌কম্পিউটে-বল্) *adj.* that cannot be computed অলেখ, অগণন।

**Inconceivable** (ইন্‌কন-চিভে-বল্) *adj.* inconprehensible অভাবনীয়, অনুমান কৰিব নোৱাৰা; physically impossible অসম্ভৱ, আশ্চৰ্য্য। **Inconceivably** *adj.* অভাবনীয়কৈ।

**Inconclusive** (ইন্-কন্-ক্লু-চিভ) *adj.* indecisive  
অনিশ্চিত, মীমাংসাধীন, সিদ্ধান্ত নোহোৱা।

**Inconclusiveness** *n.* অখিৰ-অখিৰ অৱস্থা।

**Incondensable** (ইন্-কন্-ডেঞ্চ-বল্) *adj.* not  
condensable সংক্ষেপে কৰিব নোৱাৰা, ঘন কৰিব  
নোৱাৰা।

**Incondite** (ইন্-কণ্ডাইট্) *adj.* irregular, unfi-  
nished কেৰেংবেৰেং, দিহা নথকা, অসম্পূৰ্ণ।

**Incongruous** (ইন্-কং-গ্ৰু-অ'চ্) *adj.* inconsistent,  
unsuitable অসঙ্গত, অসংযুক্ত, বাবেভচ্ছ, খাঁজ-  
নোখোৱা; disjointed অসংলগ্ন।

**Incongruity** (ইন্-কং-গ্ৰু-ইটি) *n.* unsuitableness  
অসঙ্গততা, অমিল, অটৈক্য।

**Inconsecutive** *a.* অসমাপ্ত, সিদ্ধান্ত নোহোৱা।

**Inconsiderable** (ইন্-কন্-চিডাব-এবল্) *adj.* un-  
important নথৰ্তা, সামান্য, তুচ্ছ।

**Inconsiderate** (ইন্-কন্-চিডাব-এট্) *adj.* thought-  
less, careless অবিবেচক, উত্তনুৱা, উখামুখা,  
অবিবেকী, অবুজন।

**Inconsistency** (ইন্-কন্-চিচ-টেঞ্চি) *n.* in con-  
gruity, want of agreement অসংলগ্নতা,  
অটৈক্য।

**Inconsistent** (ইন্-কন্-চিচ্-টেণ্ট) *adj.* incon-  
gruous, not suitable অসঙ্গত, অমিল, অসংলগ্ন,  
লাগবান্ধ নোহোৱা; changeable, fickle চঞ্চল,  
তৰল হুঁচুৱাব।

**Inconsolable** (ইন্-কন্-চলে-বল্) *adj.* not to be  
comforted সান্ত্বনা কৰিব নোৱাৰা, গ্ৰবেশ নমনা,  
নিচুকাব নোৱাৰা।

**Inconsonant** (ইন্-কন্-চ-নেণ্ট) *adj.* inharmo-  
nious অমিল।

**Inconstancy** (ইন্-কন্-শ্বেঞ্চি) *n.* changeable-  
ness in temper or affection চঞ্চলতা, অস্থিৰতা।

**Inconstant** (ইন্-কন্-শ্বেণ্ট) *adj.* fickle, change-  
able অস্থিৰ, চঞ্চল, পৰিবৰ্তনশীল।

**Incontestable** (ইন্-কন্-টেণ্টেবল্) *adj.* undenia-  
ble অখণ্ডনীয়, নিঃসন্দেহ, প্রতিবাদশূন্য।

**Incontinence** (ইন্-কণ্টি-নেণ্চ্) *n.* want of  
restraint, unchastity কামবিসংলতা, লম্পটতা,  
উন্তুগালি।

**Incontinent** (ইন্-কণ্টি নেণ্ট) *adj.* not restrain-

ing the passions or appetites, unchaste  
ইন্দ্ৰিয়পৰবশ, অসাদু, লম্পট, উত্ৰাৱল, উপ্ত।

—*adv.* at once ঘূপুৰাই। **Incontinently**—*adj.*  
without restraint, immediately বিতস্ত হৈ,  
ঘূপুৰাই।

**Incontrollable** (ইন্-কন্-ট্ৰলেবল্) *adj.* uncon-  
trollable অদম্য।

**Incontrovertible** (ইন্-কন্-ট্ৰাটিবল্) *adj.* beyond  
controversy অখণ্ডনীয়, নিঃসন্দেহ; প্রতিবাদ-  
শূন্য।

**Inconvenience** (ইন্-কন্-ভিনিযেঞ্চ) *n.* want of  
convenience অসুবিধা, আত্মকাল, কটজট্, পেগা।  
—*v. t.* to trouble অসুবিধাত পেলা।

**Inconvenient** (ইন্-কন্-ভিনিযেণ্ট) *adj.* unsuita-  
ble, causing trouble or difficulty অসুবিধা-  
জনক, আচল, ঘোঁকট, অসুচল, বিজুতি।

**Inconveniently** *adj.* অসুচলৰূপে, কঠেৰে।

**Inconvertible** (ইন্-কন্-ভাটিবল্) *adv.* that cannot  
be changed সলাব বা বদলাব নোৱাৰা।

**Incorporate** (ইন্-কৰ্প-ৰেট্) *v. t.* to form into a  
body, to unite, to combine একে দলভুক্ত কৰ,  
লগলগা, চামিল কৰ, একেলগ কৰ। —*v. t.* to  
unite into one mass একেলগ হ, সন্নিবিষ্ট  
কৰ। —*adj.* united in one body দলভুক্ত,  
আইনমতে সংগঠিত, দলবদ্ধ।

**Incorporation** (ইন্-কৰ-পৰেশ্বন) *n.* act of incor-  
porating, formation of a legal or political  
body, an association সংযোগ, সম্মিলন,  
সংগঠন, দলবদ্ধ হওন। —নিগমন।

**Incorporeal** (ইন্-কৰ-প'-ৰিয়েল্) *adj.* spiritual  
নিৰাকাৰ, অশৰীৰী, অদেহা; having no body.

**Incorrect** (ইন্-কাৰ-একট্) *adj.* inaccurate ভুল,  
অশুদ্ধ, অটিক। **Incorrectly** *adv.* ভুলকৈ,  
অশুদ্ধকৈ। **Incorrectness** *n.*

**Incorrigible** (ইন্-কৰি-জিবল্) *adv.* that cannot  
be reformed or corrected শাসনৰ বহিভূত,  
অদমনীয়, অতি দুৰ্দাস, কথাবাৰ্তা নুশুন।

**Incorrigibly** *adv.* beyond hope of correction  
ভাল কৰিবৰ আশা নথকা কৈ, অতি দুৰ্দৰূপে।

**Incorridible** (ইন্-ক-ৰ-ডিবল্) *adj.* that cannot  
be corroded যামৰে ধৰিব নোৱাৰা, কয়  
নোখোৱা।

**Incorrupt** (ইন্-কৰ-আল্ট্) *adj.* pure, not depraved পবিত্ৰ, সাধু, সং।

**Incorruptible** (ইন্-কৰ্-আল্ট-ইবল্) *adj.* that cannot be corrupted কলুষিত কৰিব নোৱাৰা, ভেটী খুৱাব নোৱাৰা; অতি স্থায়বান। **Incorruptibility, Incorruption** *n.* অক্ষয়তা, বিশুদ্ধতা।

**Incrassate** (ইন্-ক্ৰেচট্) *v. t.* to make thick ঘন কৰ। —*v. i.* ডাঠ বা শক্ত হ। —*adj.* of swollen form (in *cool.*) ওফোন্দা, লেথোপ।

**Increase** (ইন্-ক্ৰিছ্) *v. t.* to make greater সবহ কৰ, বেচি কৰ; to extend বঢ়া, বৃদ্ধি কৰ। —*v. i.* to grow in size, to become greater সবহ হ, বেচি হ, বৃদ্ধি পাই, বাঢ়। —*n.* growth, addition to something original বৃদ্ধি, বেচি, বাঢ়তি; profit produce লাভ, উপপন্ন। **Increasingly** *adv.* in a growing manner or degree সবহকৈ, বেচিকৈ।

**Incredibility** (ইন্-ক্ৰেডি-বিসিটি), **Incredibleness** *n.* quality of being incredible অসম্ভাৱ, বিশ্বাসঘৃণতা, অসম্ভাবনা।

**Incredible** (ইন্-ক্ৰেডি-বল্) *adj.* that cannot be believed অসম্ভাৱী, বিশ্বাসৰ অযোগ্য, বিশ্বাস কৰিব নোৱাৰা।

**Incredulous** (ইন্-ক্ৰেডিউ-লাচ) *adj.* hard of belief অবিশ্বাসী, একোতে বিশ্বাস নকৰা, প্রত্যয় নোখোৱা।

**Incredulity** (ইন্-ক্ৰেডিউ-লিটি) *n.* want of inclination to believe অপত্ৰিয়ন, অবিশ্বাস।

**Increment** (ইন্-ক্ৰি-মেণ্ট) *n.* act of increasing বৃদ্ধি, বাঢ়ন; that by which anything is increased বাঢ়নী, বৃদ্ধি হোৱা অংশ।

**Incremental** *adj.* gradually increasing ক্ৰমে বৃদ্ধি হোৱা। **Incremental pay** বছৰি বছৰি বাঢ়ি যোৱা দৰ্শহা।

**Incriminate** (ইন্-ক্ৰিমিন-এট) *v. t.* to charge with a crime or a fault দোষী কৰা, জগৰীয়া কৰ। **Incrimatory** *adj.* দোষী কৰা, জগৰত পেলোৱা।

**Incrust** see **Encrust**.

**Incubate** (ইন্-কিউ-বেট) *v. i.* to sit on eggs to hatch them উমনিত পৰ। —*v. t.* to hatch উমনি দি জগা। **Incubation** *n.* উমনিত পৰণ;

meditation মনত পাগন; the period of attack and development of a disease ৰোগ উপপত্তি আৰু বৃদ্ধিৰ কাল।

**Incubus** (ইন্-কিউ-বাচ) *n.* an evil spirit attacking person in sleep ৰাতি শোওঁতে ধৰা পিশাচ; the night mare, any oppressive and horrible influence কুস্বপ্ন, বিচেছাঁকৰা শক্তি।

**Incubator** (ইনকিউবেটৰ) *n.* কৃত্ৰিম উপায়ে কণীদপৰা পোৱালি উলিৱা যন্ত্ৰন।

**Inculcate** (ইন্-কাল-কেট) *v. t.* to enforce or urge by frequent repetitions বাৰম্বাৰ উপদেশ দে, শিকা, দঢ়াই বুজনি দে। **Inculcation** *n.* উপদেশ, বুজনি।

**Inculpate** (ইন্-কাল-পেট) *v. t.* to accuse, to bring into blame দোষাৰোপ কৰ, দায় ধৰ।

**Inculpable** *adj.* blameless নিৰ্দোষী, নিজগৰীয়া।

**Incumbency** (ইন্-কাম-বেঞ্চি) *n.* the holding of an office কামত থকা অৱস্থা, আমোল; an ecclesiastical benefice দেবোত্তৰ সম্পত্তি।

**Incumbent** (ইন্-কাম-বেণ্ট) *adj.* lying on as a duty আৱণ্ণক কৰ্ত্তব্য, কৰিবলৈ বাধ্য। —*n.* one who holds an office কৰ্মচাৰী; a benefice ধৰ্ম্মার্থে বৃত্তিভোগী, পদধাৰী।

**Incur** (ইন্-কাৰ) *v. t.* become liable to দায়ী হ, ভাজন কৰ; to bring on হোৱা, লগা। **To incur displeasure** = অসন্তোষ ভাজন কৰ, বেয়া পোৱা। **To incur a debt** = ধাৰ লগা। **Incur punishment** = দোষত পৰ।

**Incurable** (ইন্-কিউ-বেবল) *adj.* that cannot be cured ভাল কৰা অসম্ভাৱ, চিকিৎসাৰ অসম্ভাৱ, দ্ৰৱাৰোগ্য।

**Incursion** (ইন্-কাৰ-শ্বন্) an inroad, an invasion উপদ্রৱ, আক্ৰমণ।

**Incursive** (ইন্-কাৰ-চিভ) *adj.* making an inroad, aggressive উপদ্রৱী, আক্ৰমণকাৰী।

**Incurvate** (ইন্-কাৰ্ভেট) *v. t.* to make crooked বেকা কৰ, ডাঙ লগা। —*adj.* বেকা, ভিতৰলৈ ঘোৰ খোৱা।

**Indebted** (ইন্-ডেব'টেড) *adj.* being in debt ঋণী, ঋণগ্ৰস্ত, ধৰুৱা; obliged বাধিত।

**Indebtedness** *n.* ধৰণ। অৱস্থা, ঋণগ্ৰস্ততা।

**Indecency** (ইন্-ডিচেঞ্চি) *n.* anything violating modesty অনাঁচাৰ, নিলাজ কাম বা কথা, অভদ্রাচৰণ, অবাচ্য।

**Indecent** (ইন্-ডিচেণ্ট) *adj.* offensive to modesty, obscene নিলাজ, কদৰ্য্য, কুতৃত। **Indecently** *adv.* নিলাজকৰূপে।

**Indecision** (ইন্-ডি-চিজন) *n.* want of decision অনিশ্চয়তা, এটকেন মেটকেন, ঠেনমেঠেন, থেবোগেবো।

**Indecisive** (ইন্-ডিচিচিভ) *adj.* unsettled অনিশ্চয়, অঠিক, চয়নিশ্চয় নোহোৱা।

**Indeclinable** (ইন্-ডি-ক্লাইনেবল্) *adj.* not varied in termination অব্যয়, অলব, (ব্যাকৰণত ব্যৱহাৰ হয়)।

**Indecorous** (ইন্-ডি-ক'ৰাচ) *adj.* not becoming অভদ্র, অশিষ্ট, নিলাজ।

**Indecorum** (ইন্-ডি-ক'ৰাম) *n.* impropriety of conduct অভদ্রাচৰণ, অসভ্য ব্যৱহাৰ।

**Indeed** (ইন্-ডিড্) *adv.* in fact, in truth অৱশ্যে, আচলতে, দৰাচলতে।

**Indefatigable** (ইন্-ডি-ফেটিগেবল্) *adj.* unremitting অক্লান্ত, অবিশ্রান্ত, অভাগকৰা।

**Indefeasible** (ইন্-ডি-ফিজেবল্) *adj.* that cannot be defeated or made void অখণ্ডনীয়, অনিবাৰ্য্য, অলব।

**Indefensible** (ইন্-ডি-ফিজেবল্) *adj.* that cannot be defended or justified অপ্রমাণীয়, সমর্থন কৰিব নোৱাৰা; অবক্ষণীয়।

**Indefinable** (ইন্-ডি-ফাইনেবল্) *adj.* that cannot be defined বুজাই কব নোৱাৰা, ব্যাখ্যা কৰিব নোৱাৰা, সংজ্ঞাতীত।

**Indefinite** (ইন্-ডেফি-নিট্) *adj.* not limited, vague, not precise অনিশ্চিত, সীমা বহিৰ্ভ, অনিৰ্ণীত, অনিৰ্দ্ধিষ্ট।

**Indefinitely** (ইন্-ডেফি-নিট্‌লি) *adv.* without limit, vaguely ঠিকানা নোহোৱাকৈ, অনিশ্চিতকৰূপে।

**Indelible** (ইন্-ডেলি-বল্) *adj.* that cannot be effaced মোহাৰি ওচাব নোৱাৰা, চিৰস্থায়ী, দৃঢ়।

**Indelibly** *adj.* so as not to be effaced মতি বা মোহাৰি ওচাব নেৱৰাকৈ, নোবোৱাকৈ, দৃঢ়কৰূপে।

**Indelicacy** (ইন্-ডেলি-কেচি) *n.* want of delicacy নিলজ্জতা, চুলুঙ্গালি।

**Indemnify** (ইন্-ডেম-নি-ফাই) *v. t.* to secure against loss, to make good for damage লোকচান নোহোৱাকৈ ৰাখ, ক্ষতিপূৰণ কৰ। (with against)।

**Indemnity** (ইন্-ডেমনিটি) *n.* security from damage জামিন-মচুলুকা ৰক্ষা কৰিবলৈ কৰা প্রতিজ্ঞা; compensation for loss or injury ক্ষতিপূৰণ।

**Indent** (ইন্-ডেণ্ট্) *v. t.* to notch, to cut into points like teeth খাঁজ কাট। — *v. i.* to bargain বস্তু পঠিয়াবলৈ আদেশ কৰ, খোজ, চালান দিবলৈ ক। (Point) to leave margin to begin a new paragraph ছাপাত বেলেগ দফা কৰিবলৈ ঠাই এৰ। **To indent for books on a firm** = কিতাপ পঠাবলৈ কোনো দোকানলৈ আদেশ কৰ। — *n.* a notch খাঁজ, দাঁতৰি; order for sending goods বস্তু চালান দৈবলৈ আদেশ।

**Indentation** *n.* a hollow, a notch খাল, খাপ, খাঁজ, কটা চিন।

**Indenture** (ইন্-ডেন-চৰ) *n.* the act of indenting খাঁজ কাটন। (*Law*) a deed under seal, a written agreement এক্সৰনামা, নিৰ্দ্ধাৰণ পত্ৰ, দলীল।

**Independence** (ইন্-ডি-পেণ্ডেন্চ্) *n.* state of being free from control স্বাধীনতা, মুক্তি।

**Independent** (ইন্-ডি-পেণ্ডেণ্ট) *adj.* not dependent, not subordinate স্বাধীন, স্বতন্তৰীয়া, কাৰো চত নোহোৱা; নিচাটু।

**Independently** *adv.* without dependence স্বাধীনভাৱে, স্বতন্ত্ৰকৰূপে।

**Indescribable** (ইন্-ডি-স্ক্ৰাইবেবল্) *adj.* that cannot be described বৰ্ণনাৰ্হিত, অকথনীয়।

**Indestructible** (ইন্-ডি-স্ক্ৰাক্টিবল্) *adj.* that cannot be destroyed অক্ষয়সনীয়, অবিনাশী।

**Indestructibility** *n.*

**Indeterminable** (ইন্-ডি-টাৰমিন-এবল্) *adj.* that cannot be determined নিশ্চয় কৰিব নোৱাৰা, অনিবাৰ্য্য।

**Indeterminate** (ইন্-ডিটাৰমিন-এণ্ট্) *ad* uncertain, not fixed অনিৰ্ণীত, অনিশ্চিত।

**Indetermined** *adj.* unsettled ঠিকনা নোহোৱা, অনিশ্চিত।

**Index** (ইন্-ডেক্স) *n.* anything that points out নির্দেশক; a hand that points to anything বিশেষকৈ দেখুৱাই দিবৰ নিমিত্তে কোন চিন বা হাত; a table of contents in a book সূচী, নিৰ্ঘট। (*pl.* — **Indexes** ইণ্ডেক্সেস)। (*math.*) the exponent of a power শূন্য প্রদৰ্শক অঙ্ক। (*pl.* — **Indices**).

**Index-finger** = fore finger তৰ্জনী আঙ্গুল।

**Indian** (ইণ্ডিয়েন্) *adj.* belonging to the Indies East or West ভাৰতবৰ্ষীয়, আমেৰিকাৰ ইণ্ডিয়ান বাসিন্দা। **Indian corn** *n.* maize গোময়ান। **Red Indian** = one of the aborigines of America আমেৰিকাৰ এছাতি আদিবাসী।

**Indicate** (ইণ্ডিক-কেট্) *v. t.* to point out দেখুৱাই দে, উল্লেখ কৰ, উল্লেখ্য, সূচা।

**Indication** (ইণ্ডিক-কেছন্) *n.* act of indicating, mark, symptom সূচনা, উল্লেখ, লক্ষণ, চিন।

**Indicative** (ইণ্ডিক-কেটিভ্) *adj.* pointing out, suggestive জ্ঞাপক, বোধক, সূচক, দেখুৱাই দিয়া। **Indicative mood** বাটীং অৰ্থবোধক ধাতুকপ প্রকৰণ।

**Indict** (ইন্-ডাইট্) *v. t.* to charge and summon for trial especially for riot &c. মৰামৰি, কিলাকিলিৰ বাবে জগৰীয়া কৰ; জুৰীৰ বিচাৰত অপৰাধী স্থিৰ কৰ।

**Indictable** (ইন্-ডাইট-বল্) *adj.* subject to indictment জুৰীৰ দ্বাৰা অভিযোগ যোগ্য।

**Indictment** (ইন্-ডাইট-মেণ্ট্) *n.* formal accusation অভিযোগ, অপৰাধী কৰণ। **Find an indictment** = দোষী সাব্যস্ত কৰ।

**Indifference** (ইন্-ডিফাৰ-এনচ) *n.* neutrality, apathy হেলাওটা, হেনামেঠা, আঁপকাণ, অমনোযোগ, হেলালেচাৰি, ওদাসীল।

**Indifferent** (ইন্-ডিফাৰ-এণ্ট্) *adj.* uninteresting, neutral, unconcerned হেনামেঠা, আঁপকাণীয়া, গভনলগা, অপক্ষপাতী। **Indifferently** *adv.* হেলাওটাকৈ, অমনোযোগ পূৰ্বক, যেনতেনকৈ।

**Indigence** (ইন্-ডি-জেন্স) *n.* destitute circumstances, poverty দৰিদ্ৰতা, ভিকছ অৱস্থা।

**Indigenous** (ইন্-ডি-জেন-আচ) *adj.* native born দেশজাত, দেশীয়, থলুৱা।

**Indigent** (ইন্-ডি-জেন্ট্) *adj.* needy, poor দৰিদ্ৰ, ভিকছ, গৰীব, দুখীয়া।

**Indigested** (ইন্-ডি-জেষ্ট-এড্) *adj.* not digested অপাকী; not arranged বিশৃঙ্খল, নিয়ম নোহোৱা।

**Indigestible** (ইন্-ডি-জেষ্ট-ইবল্) *adj.* not easily digested বেগতে জীন নোহোৱা, অপাকী।

**Indigestion** (ইন্-ডি-জেষ্ট-ছন্) *n.* want of digestion অজীৰ্ণ, অপৰিপাক।

**Indignant** (ইন্-ডিগনেণ্ট্) *adj.* affected with anger ক্রুদ্ধ, ক্রোধযুক্ত, কুপিত, কষ্ট। **Indignantly** *adv.* ঋণেৰে।

**Indignation** (ইন্-ডিগ-নেছন্) *n.* anger with contempt ঋণ, বোম, কোপ, উচাট-বিচাট।

**Indignity** (ইন্-ডিগ-নিট্) *n.* contemptuous treatment, incivility with contempt অগ্রসন্ম, অমৰ্যাদা, অবজ্ঞা, অপমান।

**Indigo** (ইণ্ডি-গ্) *n.* a blue dye from indigo plant নীল।

**Indirect** (ইন্-ডি-ৰেক্ট্) *adj.* not direct or straight বেকা, ভাঁজ লগা, টেৰেচীয়া, অস্পষ্ট, পৰোক্ষ, গোঁণ। **Indirect evidence** circumstantial proofs আদুষঙ্গিক প্রমাণ, বাজে কাৰ্য্য-ঘটত প্রমাণ। **Indirect object** গোঁণ বৰ্ধ।

**Indirectly** (ইণ্ডিৰেক্টলি) *adv.* obliquely প্রকাৰাভাৱে, অকাই-পকাই, ঠান-ঠাৱে, ইঙ্গিতৰে, বক্রভাবে, আঁপকাণে, গোঁপনে।

**Indiscernible** (ইন্-ডিছ-অৰ্নিবল্) *adj.* not discernible মনিব নোৱাৰা, অজ্ঞা, চিনিব নোৱাৰা।

**Indiscipline** = অনিয়মানুৱত্তি।

**Indiscreet** (ইন্-ডিচ-ক্ৰিট্) *adj.* imprudent অবিবেচক, অগপাচ দুগুণ। **Indiscreetly** *adv.* অবিবেচকৰূপে। **Indiscretion** *n.* rashness মূৰালি, অবিবেচনা।

**Indiscriminate** (ইন্-ডিচ-ক্ৰিমিন-এট্) *adj.* not making any distinction বাছবিচাৰ নকৰা, সোপামৰা, উধামুখ। **Indiscriminately** *adv.*

promiscuously বাধবিচাৰ নকৰি, খেলি-মেলিকৈ ।

**Indispensable** (ইন-ডিচ-পেণ্ডেবল্) *adj.* absolutely necessary নহলেই নহয়, বৰ লাগতিয়াল ।

**Indispensability**, **Indispensableness** *n.* আবশ্যকতা, দৰ্কাৰ । **Indispensably** *adv.* নহলেই নোহোৱাকৈ ।

**Indispose** (ইন-ডিচ-প'জ) *v. t.* to render averse or unfit অনিচ্ছুক কৰ, কুষ্কাৰি কৰ, অসুস্থ কৰ । **Indisposed** *adj.* not inclined slightly unwell অনিচ্ছুক, কুষ্কাৰি, অসুস্থ ।

**Indisposition** (ইন-ডিচ-পজিছন) *n.* slight illness গা অসুখ ; disinclination কুষ্কাৰি, অমিচ্ছা ।

**Indisputable** (ইন-ডিচপিউটেবল্) *adj.* certain নিঃসন্দেহে, ঠিক, অখণ্ডনীয় ।

**Indissoluble** (ইন-ডিচল্-ইউবল) *adj.* that cannot be broken or violated লবচৰ নোহোৱা, দুৰ্ঘ, নিকপ-কপীয়া, অভঙ্গ্য ।

**Indissolvable** (ইন-ডিচ-অলভেবল) *adj.* that cannot be dissolved পমি নোযোৱা, গলাব নোৱাৰা, অঙ্গৰণীয় ।

**Indistinct** (ইন-ডিচ-টিংকট্) *adj.* not clear, obscure confused অস্পষ্ট, গোমোঠা, মনিব নোৱাৰা, কাণে শুননা । **Indistinctness** *n.*

**Indistinguishable** (ইন-ডিচ-টিং-গুইশ্-এবল) *adj.* that cannot be distinguished এভেদ কৰিব নোৱাৰা, চিনিব নোৱাৰা ।

**Indite** (ইন-ডাইট্) *v. t.* to compose লেখ, ৰচনা কৰ ।

**Indium** (ইন্দিয়াম্) *n.* a plastic kind of metal found in America which melts at little above body temperature and used for setting broken limbs অলপ তাপতে গলাব পৰা এবিধ হাড় জোৰা লগোৱা ধাতু ।

**Individual** (ইন-ডি-ভিডিউ-এল্) *adj.* single, pertaining to one only of a group প্ৰত্যেকটো, প্ৰত্যেকৰ, এটা । — *n.* a single person or thing ব্যক্তি, এজন লোক, কোনো এটা বস্তু ।

**Individuality** (ইন-ডি-ভিডিউ এলিটি) *n.* oneness, separate existence ব্যক্তিত্ব পৃথকত্ব, পৃথক অস্তিত্ব ।

**Individualism** (ইন-ডি-ভিডিহেল-ইজম্) *n.* individual character আপোনত্ব, গাইগোটাভাৱ, ব্যক্তিবাদ ।

**Individually** (ইন-ডি-ভিডিউ-এল্) *adv.* by itself, separately গাইপতি, প্ৰত্যেকে বেলেগে বেলেগে, প্ৰতিজনে, ব্যক্তিগতভাৱে ।

**Indivisible** (ইন-ডি-ভিজিবল) *adj.* that which cannot be divided অবিভক্ত, ভগাব নোৱাৰা ।

**Indocile** (ইন-ড'চোইল) *adj.* not teachable পোহ নমনা, শিকনি নোলোৱা । **Indocility** *n.* উদ্ভাৱল গুণ ।

**Indolence** (ইনড'লেনচ) *n.* habitual idleness মোৰোপালি ।

**Indolent** (ইনড'লেণ্ট) *adj.* habitually idle মোৰোপা, ধোদ ।

**Indomitable** (ইন-ডমিট্-এবল) *adj.* that cannot be subdued অদম্য ।

**Indoor** (ইন-ডাৰ) *adj.* being within the house ভিতৰুৱা, ঘৰত থকা ।

**Indorse** see **Endorse**.

**Indubious** (ইন ডিউবিন-অচ) *adj.* certain নিশ্চয়, নিঃসন্দেহ ।

**Indubitable** (ইন-ডিউবিট্-এবল) *adj.* certain নিঃসন্দেহ ।

**Induce** (ইন-ডিউচ) *v. t.* to prevail on, to persuade চহ দে, প্ৰলোভন দে, ফুচুলা ; to cause or produce in any way লগা, প্ৰযুক্তি কৰা ।

**Inducement** (ইন-ডিউচ-মেণ্ট) *n.* anything that induces চহ, প্ৰযুক্তি, প্ৰলোভন, উলম্বলনি ; incentive পোহন ।

**Induct** (ইন-ডাক্ট্) *v. t.* to produce প্ৰবেশ কৰা, ভিতৰলৈ সুমুৱা ; to put in possession of a benefice ধৰ্ম পদত নিযুক্ত কৰ ।

**Inductile** (ইন-ডাক্-টাইল) *adj.* that cannot be drawn out into threads টুনটুনিয়া ।

**Induction** (ইন-ডাক্-ছন) *n.* an introduction সূচনা ; introduction of clergyman to an office ধৰ্মোপদেশক পদত নিযুক্ত কৰণ ; general inference derived from particular cases সাধাৰণ সিদ্ধান্ত, কোনো বিশেষ কাৰ্য্যৰ উদাহৰণ লৈ এটা সাধাৰণ নিয়ম স্থাপন ।



**Inductive** (ইন্-ডাক্-টিভ্) *Induction* *adj.* leading to general conclusion from particular cases সাধাৰণ সিদ্ধান্ত স্থাপক, কাৰ্য্যগুণে ঠাৱৰাৰ পৰা।

**Indue** see **Endue**.

**Indulge** (ইন্-ডালজ্) *v. t.* to yield to the wishes of লাই দে। —*v. i.* (with *in*.) to gratify ইচ্ছামতে ভোগ কৰিবলৈ ধৰ, গ্ৰহণ হ, মন বহুতা।

**Indulgence** (ইন্-ডাল-জেনচ) *n.* forbearance of restraint লাই, মৰম, ক্ষমা; remission of punishment মাফ, নিষ্কৃতি; gratification পৰিতোষ।

**Indulgent** (ইন্-ডাল-জেন্ট) *adj.* compliant, not severe দয়ালু, মুখ হৰিব নোৱৰা, খং বাগ নোহোৱা, সহনীয়, ক্ষমাশীল। **Indulgently** *adv.* লাই দি, মৰমেৰে।

**Indurate** (ইন্-ডিউ-বেট) *v. t.* to harden as the feelings। —*v. i.* to grow hard টান কৰ, দৃঢ় কৰ, টান হ।

**Industrial** (ইন্-ডাচ-ট্ৰিয়েল) *adj.* consisting in industry শ্ৰম বিষয়ক, শিল্প সম্বন্ধীয়, কামবন, বিষয়ক।

**Industrious** (ইন্-ডাচ-ট্ৰিয়াচ) *adj.* diligent, laborious উদ্যোগী, পৰিশ্ৰমী, বনুৱা, কন্ঠি।

**Industry** (ইন্-ডাচ-ট্ৰি) *n.* assiduity উদ্যোগ; steady application to labour শ্ৰম, পৰিশ্ৰম, মেহনত; manufacture সজাপৰা কাম, শিল্প; trade বেহা বোপাৰ। **Industrial school**=শিল্প বিদ্যালয়।

**Indwelling** (ইন্-ডুৱেলিং) *adj.* dwelling within ভিতৰুৱা, আন্তৰিক, জ্ঞাতান্তৰিক।

**Indweller** *n.* an inhabitant বাসিন্দা।

**Inebriate** (ইন্-এব্ৰি-এট্) *v. t.* to intoxicate বাগী লগা, মত্তলীয়া কৰ। —*adj.* drunk মত্তলীয়া। —*n.* a drunkard মাতাল, মদপী।

**Inebriation, Inebriety** (ইন্-এব্ৰিয়ে-শ্বন,—এব্ৰিয়েটি) *n.* drunkenness মত্ততা, মদখাই কৰা বলিয়ালি, মাতলামি।

**Inedible** (ইন্-এডিবল) *adj.* not to be eaten অক্ষা, চোৰাই খাব নোৱৰা।

**Ineffable** (ইন্-এফেবল) *adj.* unspeakable অকথনীয়, অৱৰ্ণনীয়।

**Ineffective** (ইন্-এফেক্-টিভ্) *adj.* not effective, useless অনর্থক, নিষ্ফল, অকামিলা, গুণ নধৰা।

**Ineffectual** (ইন্-এফ-এক্চুৱেল) *adj.* fruitless নিষ্ফল, গুণ নধৰা।

**Inefficacious** (ইন্-এফ-ইকে-শ্বচ্) *adj.* not producing effect গুণ নধৰা, নিবৰ্থক, অকামিলা।

**Inefficacy** (ইন্-এফ-ইকেচি) *n.* want of efficacy নিষ্ফলতা, নফপা বা গুণ নধৰাটো, অকৰ্মণ্যতা।

**Inefficiency** (ইন্-এফ-চিয়েঞ্চি) *n.* incapability অক্ষমতা, অপৰিগততা, অযোগ্যতা।

**Inefficient** (ইন্-এফ্-ই-শ্বেন্ট) *adj.* not capable of effecting anything অলায়ক, অসমৰ্থ, অকৰ্মণ্য।

**Inelastic** (ইন্-ইলাষ্টিক্) *adj.* not elastic স্থিতি-স্থাপকতাহীন; tight কটকটীয়া, দৃঢ় সংবদ্ধ; unadaptable ৰূপ খুৱাই লবলৈ অক্ষম।

**Inelegance** (ইন্-এলি-গেঞ্চ্) *n.* want of elegance অশোভন, হ'টা গোটা অৱস্থা, জৰ্ঘবা গুণ, সুক্ৰিহীন।

**Inlegant** (ইন্-এলি-গেণ্ট্) *adj.* wanting in beauty or refinement গহদা, জৰ্ঘবা, অসুন্দৰ, অশোভা, অপৰিপাটী, হ'টা গোটা। **Inelegantly** *adv.* জৰ্ঘবাকৈ।

**Inelegibility** (ইন্-এলি-জি-বিলিটি) *n.* unsuitableness লাগতিয়াল গুণৰ অভাৱ, অযোগ্যতা।

**Ineligible** (ইন্-এল-ই-জিব্ল্) *adj.* not worthy or capable of being chosen মনোনীত কৰিবৰ অযোগ্য, অনুপযুক্ত, গৰলয়ক।

**Inept** (ইন্-এপ্ট্) *adj.* not apt or fit, inexpert অযোগ্য, অসাঠন, অকৰ্মা। **Ineptly** *adv.* foolishly নিকোঁধৰূপে; নজনা মানুহৰ দৰে।

**Inequality** (ইন্-ইকোৱে-লিটি) *n.* want of equality হীন-ভাঙি, অসমানতা; dissimilarity প্ৰভেদ, পাৰ্থক্য।

**Inequitable** (ইন্-ইকুই-টেবল্) *adj.* unfair, unjust অযুক্ত, অত্যাৱ।

**Inequity** (ইন্-ইকুইটি) *n.* lack of equity অত্যাৱ আচৰণ, অবিচাৰ।

**Inert** (ইন্-আৰ্ট্) *adj.* dull, senseless জটৰ, সাৰসূৰ নোহোৱা; inactive এলেক্চৱা, লেধা;

powerless to move গতিশক্তি হীন, নিশক-  
জীয়া, অক্ষম। **Inertness** *n.* নিষ্ক্রিয়তা।

**Inertia** (ইনার্ছিয়া) *n.* inertness জড়তা; the  
inherent property of matter to remain  
in the same state of motion or rest  
কোনো পদার্থ থলে একেবারে বৈ থকা বা লবালে  
একেবারে গৈ থকা স্বাভাবিক শক্তি; inertness  
নিজে কোনো কাম কৰিব নোৱৰা অৱস্থা।

**Inestimable** (ইন্-এষ্টিম-এ-বল) *adj.* that cannot  
be estimated নৈথে, অশেষ; priceless অমূল্য,  
মোল নোহোৱা।

**Inevitable** (ইন্-এভিট-এ-বল্) *adj.* that cannot  
be avoided এৰাবনোৱৰা, অনিবাৰ্হা, বাধিব  
নোৱৰা। **Inevitableness** *n.* **Inevitably** *adv.*  
নিতান্ত, অনিবাৰ্হ্যকপে।

**Inexact** (ইন্-এগজ-এক্ট) *adj.* not precisely  
correct সম্পূৰ্ণ ঠিক নহয়।

**Inexcusable** (ইন্-এক্চ-কিউজে-বল) *adj.* un-  
pardonable অমাৰ্জ্জনীয়, ক্ষমা কৰিব নোৱৰা।

**Inexhausted** (ইন্-এগজ-হাউচড) *adj.* not ex-  
hausted অক্লান্ত, অভগন।

**Inexhaustible** (ইন্-এগজ-হাউচবল) *adj.* not able  
to be exhausted অক্ষয়, অভগন, সবাবি।

**Inexhaustive** *adj.* অক্ষয়, অসয় অৱয়।

**Inexistence** (ইন্-এগ-জিফেনচ) *n.* অবিদ্যমানতা,  
নথকাটো।

**Inexorable** (ইন্-এগজব-এবল) *adj.* not to be  
moved by entreaty অসান্তনীয়, কাকুতি  
মিনতি কৰি ঘূৰাব নোৱৰা, বুজনি নুশুনা, নিচুকাব  
নোৱৰা; unrelenting নিৰ্দিয়; unchangeable  
অপৰিবৰ্তনীয়।

**Inexpedient** (ইন্-এক্চ-পিডি-এক্ট) *adj.* not suit-  
able, inconvenient অযুগুত, অনুচিত, অসুচল।

**Inexpedience, Inexpediency** *n.* অনুপযোগিতা।

**Inexperience** (ইন্-এক্চ-পিৰি-এন্চ) *n.* want of  
experience অনভিজ্ঞতা, অপটুতা। **Inexper-  
ienced** *adj.* unskilled আড়ুৱা অপটু, কামত  
নতুন।

**Inexpert** (ইন্-এক্চ-পাৰ্ট) *adj.* unskilled অপটু,  
অনিপুণ।

**Inexpiable** (ইন্-এক্চপি-এবল্) *adj.* not able to

be atoned for অমোচনীয়, পৰাতিত কৰিব  
নোৱৰা; inexorable অসান্তনীয়।

**Inexplicable** (ইন্-এক্চ-পি-কেবল্) *adj.* that  
cannot be explained অতৰ্ক, অৰ্হনীয়। **In-  
explicability** *n.*

**Inexplicit** (ইন্-এক্চপি-চিট্) *adj.* not clear  
অপ্রকাশ, খোলোচা নোহোৱা।

**Inexpressible** (ইন্-এক্চ-প্রেচি-বল্) *adj.* unutter-  
able অকথনীয়, অৰ্হনীয়।

**Inextinguishable** (ইন্-এক্চ-টিং-গুইশ্বেবল্) *adj.*  
that cannot be quenched নুমাৰ নোৱৰা,  
অত্যাংকট্।

**Inextricable** (ইন্-এক্চ-ট্ৰিকেবল্) *adj.* not able  
to be extricated একত্ৰাব নোৱৰা, অমোচনীয়,  
মোকোলাব নোৱৰা।

**Infallible** (ইন্-ফলি-বল্) *adj.* incapable of  
error, certain অভ্রান্ত, অমোহ, অবাৰ্হ, ঠিক।

**Infallibility** *n.* ভ্রান্তি শূন্যতা, অমোহতা।

**Infamous** (ইন্-ফে-মচ) *adj.* notoriously vile  
দুৰ্হামী, বদনামী, অতি দুষ্কট্।

**Infamy** (ইন্-ফেমি) *n.* public disgrace, ill-  
repute বদনাম, দুৰ্হাম, অখ্যাতি, অপযশ, বিলিঙ্কাব,  
কলঙ্ক। ( (L. in = not; fame = favour). )

**Infancy** (ইন্-ফাঞ্চি) *n.* childhood লৰাকাল,  
কেঁচুৱা কাল, শৈশৱকাল, বালাৱস্থা; the begin-  
ning of anything আৰম্ভ, আদি অৱস্থা।

**Infant** (ইন্-ফেণ্ট) *n.* a babe কেঁচুৱা, শিশু; a  
person under twenty one years of age  
নাবালক। —*adj.* belonging to infancy,  
tender নাবালক, অকালন, কুমলীয়া;

**Infanta** (ইন্-ফেনাটে) *n.* a legitimate daughter  
of the king of Spain or Portugal স্পেইন  
বা পৰ্তুগেল দেশীয় ৰজাৰ কন্যা।

**Infante** (ইন্-ফেণ্টি) *n.* উক্তদেশীয় দ্বিতীয় ৰাজ-  
কোঁৱৰ।

**Infanticide** (ইন্-ফেণ্টিচাইড্) *n.* child murder  
শিশুহত্যা। **Infantile, Infantine** *adj.* pertain-  
ing to infancy or an infant শিশু সম্বন্ধীয়,  
শৈশৱকালীয়।

**Infantry** (ইন্-ফেণ্ট-ৰি) *n.* foot soldiers  
পদাতিক সৈন্য।

**Infatuate** (ইন্-ফেটুউ-এট্) *v. t.* to make foolish

মোহিত কৰ, হতবুদ্ধি কৰ, মুগ্ধ কৰ ; to stupefy  
বিভ্রম কৰ। **Infatuation** *n.* মোহিত হওন,  
মুগ্ধাবস্থা।

**Infaust** (ইন-ফাষ্ট) *adj.* unlucky অশুভ,  
অমঙ্গলীয়া।

**Infeasible** (ইন-ফিজেবল্) *adj.* not feasible  
অসাধ্য, অকৰ্তব্য।

**Infect** (ইন-ফেক্ট্) *v. t.* to taint with disease  
সৌচৰ ; to corrupt দূষিত কৰ।

**Infection** (ইন-ফেকছন) *n.* act of infecting  
সৌচৰণ, বোণসঞ্চাৰ।

**Infectious** (ইন-ফেক্-শ্বচ) *adj.* apt to spread  
সংক্রামক, সৌচৰ। **Infectiousness** *n.* সংক্রামকতা।

**Infecundity** (ইন-ফেক-কণ্ডিটি) *n.* unfruitfulness  
ইচ্ছা অৱস্থা, অফলতা।

**Infelicitous** (ইন-ফেলিচি-টিচ) *adj.* not happy  
নিৰানন্দ, অসুখী ; inapt অসঙ্গত।

**Infelicity** (ইন-ফেলি-চিটি) *n.* misery, misfortune  
দুৰৱস্থা, দুৰ্দ্দশা ; anything unsuitable কোনো  
অসুগত কাৰ্য্য।

**Infer** (ইন-ফাৰ) *v. t.* to deduce as a conse-  
quence অনুভব কৰ, সিদ্ধান্ত কৰ ; imply  
বুজা। —*v. i.* to conclude উপলব্ধি হ। ( *p. t.*  
**Inferred** ).

**Inferable** (ইন-ফাৰেবল্) *adj.* that may be  
inferred অনুমেয়, অনুভবনীয়।

**Inference** (ইন-ফাৰ-এনচ) *n.* conclusion, that  
which is inferred সিদ্ধান্ত, উপলব্ধি, অনুমান।

**Inferential** (ইন-ফাৰেন-শিয়েল্) *adj.* deduced by  
inference অনুমান জনিত, পাস্তি লোৱা।

**Inferior** (ইন-ফিৰি-অৰ) *adj.* lower in any  
respect নিকম, নীহ, নিকৃষ্ট, সামান্য, হীন,  
নামনাচ ; subordinate অধঃ, তলতীয়া।

**Inferiority** (ইন-ফিৰি-অৰ-ইটি) *n.* lower position  
in any respect নিকৃষ্টতা, ক্ষুদ্ৰত্ব, হীনতা।  
—**complex** = মই সৰু ভাব ; a feeling of inferi-  
ority নীচাত্মিকতা ভাব।

**Infernal** (ইন-ফাৰ-নেল) *adj.* belonging to the  
lower regions নাৰকী ; devilish পিশচীয়া,  
অতি দুষ্ট।

**Inferno** (ইন-ফাৰ-ন') *n.* নৰক।

**Infest** (ইন-ফেষ্ট) *v. t.* to disturb, to harass  
উপদ্রব কৰ, উৎপাত কৰ, বিবস্ত্ৰ কৰ ; to haunt  
ঠাই ল, খলি ল।

**Infibulation** (ইন-ফিভুলেছন) *n.* সঙ্গমৰ সময়ত চেপা  
মাৰি বীৰ্য্যপাত বোধ কৰণ।

**Infidel** (ইনফি-ডেল্) *adj.* unbelieving, sceptical  
নাস্তিক, ধৰ্মনিন্দক। —*n.* খ্ৰীষ্টান ধৰ্ম অবিশ্বাসী  
লোক।

**Infidelity** (ইনফি-ডেলিটি) *n.* want of faith,  
disbelief in Christianity নাস্তিকতা, অবিশ্বাস ;  
unfaithfulness ব্যভিচার, বিশ্বাসঘাতকতা।

**Infiltrate** (ইন-ফিল্টাৰ) *n.* to filter হেৰ।

**Infiltrate** সৰকি অহা, অনুপ্রবেশ।

**Infiltration** অইনদেশৰ পৰা মনেনে আহি অইন  
এখন দেশত মাটি অধিকাৰ কৰণ।

**Infinite** (ইন-ফিন-ইট্) *adj.* without end or  
limit অসীম, অনন্ত, অপৰ্য্যাপ্ত। —*n.* the infinite  
Being ঈশ্বৰ।

**Infinitely** (ইন-ফিন-ইট্‌লি) *adv.* endlessly অশেষ-  
ৰূপে, সীমা নোহোৱাকৈ।

**Infinitesimal** (ইন-ফিন-ইট্-এচি-মেল) *adj.* in-  
finitely small নিচেই অকণমান, অতি ক্ষুদ্ৰ।

**Infinity** (ইন-ফিন-ইটি) *n.* boundlessness,  
countless number অসীমত্ব, অসংখ্যতা, অনন্ত  
কাল।

**Infinitive** (ইন-ফিনিট্-ইভ্) *adj.* ( *gram.* )  
without limitation of person or number  
কোনো অসীম ভাৱ বুজোৱা ( ধাতুকপ প্রকৰণ ) ;  
নিমিত্তাৰ্থক।

**Infirm** (ইনফাৰ্ম) *adj.* feeble, weak দুৰ্বল,  
আশকতীয়া, হেলেক-পেলেক, ক্ষীণ।

**Infirmity** (ইন-ফাৰ্ম-এৰি) *n.* a hospital for  
the treatment of the invalid আলবাত্ৰম,  
আশকতীয়া লোকক চিকিৎসা কৰা ঠাই।

**Infirmity** (ইন-ফাৰ্ম-ইটি) *n.* disease, defect  
দুৰ্বলতা, বাধি, বেমাৰ ; imbecility আলব  
অৱস্থা।

**Inflix** (ইন-ফিক্‌চ্) *v. t.* to drive or fix in পোত,  
বহুৱা, সুমা, লগা।

**Inflame** (ইম-ফ্লেম্) *v. t.* to cause to burn, to  
set on fire জ্বলি লগা, জ্বলা ; to excite উত্তেজিত  
কৰ ; to exasperate খং তোলা। —*v. i.* to

become hot, painful or angry উত্তপ্ত হ, খং উঠ, চেংচেঙা।

**Inflammable** (ইন-ফ্লেমেবল্) *adj.* that may be easily kindled or excited, combustible বেগতে জ্বই লগা, দহনশীল, ফিংফিঙীয়া।

**Inflammation** (ইন-ফ্লেমে-শ্বন) *n.* state of being in flame জ্বলন, পোৰণ; a redness and swelling বঙা হৈ উখহি পৰা অৱস্থা, দমলাদমলি; violent excitement প্ৰবল উত্তেজনা।

**Inflammatory** (ইন-ফ্লে-ম্-এ টৰি) *adj.* inflaming, exciting তাপজনক, উত্তেজক, খং তোলা, বিদ্ৰোহ জনক।

**Inflate** (ইন-ফ্লে-ট্) *v. t.* to swell with air, to elate ফিকা, ফিন্দা, ওফন্দা। **Inflated** *adj.* swollen ওফোন্দা, চোপচুপীয়া। **Inflation** *n.* state of being puffed up ওফোন্দনি, মিছা অভিমান।

**Infect** (ইন-ফ্লে-ক্ট্) *v. t.* to bend in বেকাকৰ, দৌৱা, ইলা; to modulate (*gram.*) শব্দ সাধ, ধাতু বা শব্দকপ কৰ।

**Infection** (ইন-ফ্লে-ক্-শ্বন্), **Inflexion** *n.* bending বেকা কৰণ; modulation of the voice শব্দ সাধন।

**Inflectional**, **Inflexional** (ইন-ফ্লে-ক্-শ্বনেল্) *adj.* subject to inflection শব্দ সাধন বিষয়ক, বিভক্তি আৰু প্ৰত্যয় সংক্ৰান্ত।

**Inflexibility** (ইন-ফ্লে-ক্-ইবিজিটি) *n.* stiffness, obstinacy ঠংকতা, অবাধ্যতা, আঁকোৰ্গো-জালি।

**Inflexible** (ইন-ফ্লে-ক্-চিবল্) *adj.* unbending, unyielding ঠংকতা, ইলাব নোৱৰা, টান জঠল।

**Inflexure** (ইন-ফ্লে-ক্-চিৰ) *n.* a bend ভাঁজ।

**Inflict** (ইন-ফ্লে-ক্ট্) *v. t.* to lay on, to impose, as punishment বিহ, (যেনে) দণ্ড বিহ; বিধান কৰ।

**Infliction** (ইন-ফ্লে-ক্-শ্বন) *n.* act of imposing বিহন, দিয়ন শাস্তি বিধান, দণ্ড কৰণ।

**Inflictive** (ইন-ফ্লে-ক্-টিভ) *adj.* tending to inflict দণ্ডনীয়, দণ্ডকাৰী।

**Inflouescence** (ইন-ফ্লে-ব-এচেঞ্চ) *n.* mode of flowering of a plant গছৰ ফুলধৰা অৱস্থা, ফুলবি অৱস্থা।

**Inflow** (ইন-ফ্ল' ) *n.* the act of flowing into প্ৰবহন, প্ৰবেশ, ভিতৰলৈ সোমোৱা কাৰ্য্য।

**Influence** (ইন-ফ্লু-এনচ) *n.* power exerted on men or things পৰিচালন কৰা শক্তি, প্ৰভাৱ, প্ৰভাপ; authority ক্ষমতা, প্ৰভুত্ব। — *v. t.* to move, to persuade কাৰো হকে ক, প্ৰযুক্তি জন্ম; to direct আদেশ কৰ। ( *L. in*=into; *fluere*=to flow ).

**Influent** (ইন-ফ্লু-এন্সেল্) *adj.* exerting influence or power ক্ষমতাসালী; প্ৰভাপী, প্ৰভাৱ সম্পন্ন।

**Influenza** (ইন-ফ্লু-এন্জে) *n.* an epidemic catarrh দেশজুৰি হোৱা জ্বৰ কাহ, এবিধ পানী লগা জ্বৰ।

**Influx** (ইন-ফ্লাকচ্) *n.* act of flowing in, abundant accession নৈব প্ৰবহন, বৈ যাতন, হিচ্ হিচ্ হওন, সমাগম। **Influxion** *n.* infusion প্ৰবাহ।

**Infold** (ইন-ফলড) or **Enfold** *v. t.* to wrap up মেৰা, জপটিয়াই ধৰ, জাপ।

**Inform** (ইন-ফৰ্ম) *v. t.* impart knowledge to, to tell বাতৰি দে, খবৰ দে, ক, জনা; to animate সতেজ কৰ।

**Informal** (ইন-ফৰ্মেল্) *adj.* not in proper form, irregular অবিহিত, অনিয়মিত, বেফাৰমী। **Informally** *adv.* irregularly অনিয়মকৈ, বেদন্তৰমতে। **Informality** *n.*

**Informant** (ইন-ফৰ্মেণ্ট্) *n.* one who informs বাতৰি বা খবৰ দিওঁতা, সন্ধানদাতা।

**Information** (ইন-ফৰ্ম-এছন) *n.* intelligence given খবৰ, সন্ধান, বাতৰি; knowledge সম্ভেদ, জু ভা, বুজ।

**Informers** (ইন-ফৰ্ম-আৰ্) *n.* one who informs against another লগনীয়া, লোকৰ বিপক্ষে সন্ধান দিওঁতা।

**Infra** (ইনফ্ৰা) *adv.* below, under তললৈ, শেহত, পাচত।

**Infraction** (ইন-ফ্ৰেক্-শ্বন) *n.* violation of law, breach আইন ভঙ্গ, নিয়ম লঙ্ঘন, উলংঘা।

**Infraactor** *n.* উলংঘাকাৰী।

**Infrangible** (ইন-ফ্ৰেংজিবল্) *adj.* that cannot be broken অলঙ্ঘনীয়, ভাঙ্গিব নোৱৰা।

**Infringe** (ইন্-ফ্রিঙ্জ্) *v. t.* to violate, esp. law লঙ্ঘন কর, নিয়ম ভঙ্গ কর।

**Infringement** (ইন্-ফ্রিঙ্জ্-মেন্ট) *n.* violation, breach লঙ্ঘন, উলঙ্ঘনা।

**Infructuous** (ইন্-ফ্রাক্-চু অচ) *adj.* not fruitful নিষ্ফল।

**Infuriate** (ইন-ফিউরি-এ'ট্) *v. t.* to enrage, to madden খং তোলা, জোকা, বলিয়া কর। —*adj.* enraged খঙাল, বলিয়া।

**Infuse** (ইন-ফিউজ্) *v. t.* to pour in বাকি দে ভিতরলৈ প্রবেশ করা; to instill, to steep in water as tea পানীত ভেজা; to inspire with মনত বহরা; to steep in liquor মদত ডিয়াই থৈ পমা।

**Infusible** (ইন-ফিউ-জিবল্) *adj.* that cannot be melted পমাব নোহবা, ভেজাব নোহবা।

**Infusion** (ইন-ফিউ-জন) *n.* act of pouring in water over any substance পানী দি পগোরা কাম, কাথ; a solution in hot water or liquor of a vegetable substance তপতপানী বা মদত ডিয়াই খোরা বস্তুর চেহেবা।

**Infusoria** (ইন-ফিউ-চিবিএ) *n. pl.* minute animalcules found in stagnant water গৌর লগা পানীত হোরা সৰু সৰু পোক।

**Ingathering** (ইন-গেডাৰ্-ইং) *n.* harvest ফচল, শস্য-সংগ্রহ।

**Ingenious** (ইন-জিনি-আচ্) *adj.* skilful in inventing বুদ্ধিমান, কল-কৌশল জনা, উদ্ভাবক; witty টেটুটীয়া। **Ingeniously** *adv.*

**Ingenuity** (ইন্-জিনিউ-ইটি) *n.* power of ready invention, skill in contriving উদ্ভাবন শক্তি, কৌশল, কাৰিকৰি বুদ্ধি।

**Ingenuous** (ইন-জিনিউ-আচ্) *adj.* frank, artless সরল, অকপট, খোলা, উদার, হোলগোজ।

**Ingenuousness** *n.* frankness ভংডকীয়া গুণ।

**Inglorious** (ইন্-গ্ল'বি-অচ্) *adj.* not glorious shameful অখ্যাতিজনক, নিশ্চলীয়, লাভলগা।

**Ingloriousness** *n.* frankness ভংডকীয়া গুণ।

**Ingoing** (ইন-গ-ইং) *n.* a going in প্রবেশ। —

*adj.* entering as an occupant প্রবেশকাৰী, আহোতা।

**Ingot** (ইন-গট) *n.* mass of metal cast in a mould সীচত মৰা সোণ বা কপৰ লদ।

**Ingraft** see **Engraft**.

**Ingrain** (ইন-গ্রেইন) see **Engrain** *adj.* dyed in the thread বোলোৱা সূতাৰ, সূতাত বোল দিয়া।

**Ingratiate** (ইন-গ্রে'শিয়েট্) *v. t.* to get one's self into favour মৰম লগা, অনুগ্রহ পোৱা। (with, with).

**Ingratitude** (ইন-গ্রেটি-টিউড) *n.* unthankfulness অশলাগ, অকৃতজ্ঞতা, কৃতদ্বতা।

**Ingredient** (ইন-গ্রেডি এণ্ট্) *n.* a component part of anything মচলা, উপাদান, উপকৰণ।

**Ingress** (ইন-গ্ৰেচ) *n.* entrance প্রবেশ, বাট; right of entrance সোমাবলৈ অধিকাৰ।

**Inguinal** (ইন-গুই-নেল্) *adj.* pertaining to the groin কৰ্জনৰ চুকৰ।

**Ingulf** see **Engulf**.

**Inhabit** (ইন-হেবিট্) *v. t.* to dwell in, to live in বাস কৰ, থাক।

**Inhabitable** (ইন-হেবিট্-এবল্) *adj.* that may be inhabited থাকিবৰ যোগ্য, বসতি কৰিব পৰা।

**Inhabitanee** (ইন-হেবি-টেন্ছ), **Inhabitaney** *n.* act of dwelling, residence বাস কৰণ, থাকন, বসতি, থকা ঠাই।

**Inhabitant** (ইন-হেবি-টেন্ট্) *n.* a resident, a dweller বাসিন্দা, অধিবাসী।

**Inhale** (ইন-হে'ল্) *v. t.* to draw into the lungs নিশ্বাস টান, ভিতৰলৈ উশাই ল।

**Inhalation** (ইন-হেলে-শন) *n.* act of drawing into lungs উশাই লওন।

**Inharmonious** (ইন-হাৰ-ম'নি-অচ্) *adj.* discordant বেধুৰ, অমিল।

**Inhere** (ইন-হিয়েৰ্) *v. i.* to stick fast লাগি থাক, লাগি ধৰ, আঁট-খা। (L. *in*=in; *haerere*=to stick).

**Inherence, Inherency** (ইন-হেৰেণ্চ) *n.* a sticking

fast লাগিধৰণ, কামোৰখাই ধৰি থকা অৱস্থা, দৃঢ় সংযোগ।

**Inherent** (ইন-হিযেব-এণ্ট) *adj.* sticking fast লাগিথকা, লিপিত খাই থকা; innate, natural স্বাভাৱিক।

**Inherit** (ইন-হেৰিট্) *v. t.* to receive by nature of birth, to take as heir উত্তৰাধিকাৰ স্বত্বে পৰা, পৈতৃক স্বত্বে ভোগ কৰ। —*v. i.* to enjoy as property উত্তৰাধিকাৰী হ।

**Inheritable** *adj.* same as **Heritable** উত্তৰাধিকাৰী সত্ত্বে পাবৰ যোগ্য।

**Inheritance** (ইন-হেৰি-টেনচ) *n.* that which is inherited পৈতৃক বিষয়; hereditary descent উত্তৰাধিকাৰী স্বত্ব।

**Inheritor** (ইন-হেৰি-টৰ) *n.* an heir ওৰাৰিচ, উত্তৰাধিকাৰী। (*Fem.*) **Inheritress** or **Inheritor**.

**Inhibit** (ইন-হিবিট্) *v. t.* to hold back, to keep back, to check নিষেধ কৰ, ব্যাঘাত জন্মা, আটক কৰ, স্থগিত কৰ।

**Inhibition** (ইন-হিবিছন) *n.* prohibition নিষেধ, স্থগিত কৰণ, মানাতি, অবদমন। **Inhibitory** *adj.* নিষেধক, অবদমিত।

**Inhospitable** (ইন-হচ্-পিট্-এব্ল্) *adj.* not disposed to entertain strangers আলহী, নোসোণা, অতিথি বিমুখ।

**Inhuman** (ইন-হিউমেন) *adj.* cruel, unfeeling নিষ্ঠুৰ, ক্ৰুৰ।

**Inhumanity** (ইন-হিউ-মেনিট্) *n.* barbarity, cruelty অসভ্যালি, নিষ্ঠুৰতা। **Inhumanly** *adv.* নিষ্ঠুৰভাৱে।

**Inhume** (ইন-হিউম্) *v. t.* to inter পোত, কবৰ দে।

**Iniimical** (ইন-ইমি-কেল) *adj.* like an enemy, adverse আখেজীয়া, বিৰোধী।

**Inimitable** (ইন-ইমিট্-এব্ল্) *adj.* that cannot be imitated অননুকৰণীয়; very excellent অত্যাধিকৃত।

**Iniquity** (ইন-ইকুই-টি) *n.* injustice অত্যাধ, অবিচাৰ, অধৰ্ম; crime, depravity পাপ, কুজিয়া, চৰ্কাৰ্ণ।

**Iniquitous** (ইন-ইকুই-টচ্) *adj.* unjust, wicked অধৰ্মী, চৰাচাৰ।

**Initial** (ইন্-ইথেল্) *adj.* beginning, commencing প্রথম, আদি, আৰম্ভণত হোৱা বা পোৱা। —*n.* the first letter of a word or a name আদ্যক্ষৰ, সংক্ষেপ নাম। —*v. t.* to put the initials to সংক্ষেপ নাম লেখ। **Initial stage** = প্রথম অৱস্থা। **Initial cost** = আচল মূল খৰচ।

**Initiate** (ইন্-ইথিয়েট্) *v. i.* to make a beginning আৰম্ভ কৰ; to instruct in principles দীক্ষা দে, শৰণ-ভজন শিকা; to introduce into a new state ন-কৈ, তকত কৰ, প্রথম ডুস্ত কৰ। —*n.* one who is initiated নতুন দীক্ষিত লোক।

**Initiation** (ইন্-ইথিয়ে-ছন) *n.* act or process of initiating দীক্ষা, শৰণ-ভজন, মন্ত্ৰ লগন; beginning আৰম্ভণ, উপক্ৰমণ।

**Initiative** (ইন্-ইথিয়ে-টিভ) *adj.* introductory প্রথম আৰম্ভণকাৰী। —*n.* an introductory step, first step সূত্ৰপাত। **Initiatory** *adj.* introductory আৰম্ভণীয়।

**Inject** (ইন্-জেক্ট্) *v. t.* to throw into ভিতৰলৈ সূত্ৰপাত, ফিচকাৰী দে, বেজীবে দৰব সূত্ৰ।

**Injection** (ইন্-জেক্ছন) *n.* act of throwing in or into ভিতৰলৈ সূত্ৰপাত, ফিচকাৰী দেওন; a liquid to be thrown into a part of the body চূতা-বেজী দৰব।

**Injudicious** (ইন্-জু-ডিছচ) *adj.* imprudent অবিবেচক, বিবেচনামুখ।

**Injudicial** (ইন্-জু-ডিছচ) *adj.* not in the forms of law বিধি-বিকল্প।

**Injunction** (ইন-জঙ্কছন) *n.* command, an order হুকুম, আদেশ; a prohibitory order নিষেধ আজ্ঞা, নিষেধ।

**Injure** (ইম-জুৰ) *v. t.* to wrong to, to harm, to damage নষ্ট কৰ, অপকাৰ কৰ, লোকচান কৰ, হানি কৰ; to annoy, to hurt হুচ দে, কষ্ট দে।

**Injured** *adj.* কতিগ্ৰস্ত, হানিহোৱা।

**Injurious** (ইন-জুৰিচ) *adj.* hurtful অপকাৰী, হিন্দুক; mischievous হানিজনক, অনিষ্টকাৰী।

**Injury** (ইন-জুৰি) *n.* wrong, annoyance

*mischief* ক্ষতি, অপকাৰ, হানি, অনিষ্ট, আঘাত, চোটে।

**Injustice** (ইন্-জচ-টিচ) *n.* wrong, iniquity  
অত্যায, অবিচাৰ, অধৰ্ম।

**Ink** (ইঙ্ক) *n.* a coloured fluid used in writing  
মহী, চিহ্নাংহি। —*v. t.* to mark with ink,  
চিহ্নাংহি লগা। **Inky** *adj* **Ink-bag**, **Ink-sac** *n.*  
a sac in some fishes containing black  
viscid fluid মাছৰ পিত্ত।

**Inker** চিহ্নাংহীৰে বিজুলী বাতৰি লেখা যন্ত্ৰন।

**Ink-holder**, **Ink-stand** *n.* a vessel for holding  
ink মহীচুড়া, মৈলাম, দোহাত।

**Inkling** (ইংক্-লিং) *n.* hint উমান, ফুট-ফাট, গম,  
সংসৃত, ইচাৰা; intimation.

**Inland** (ইন্-লেণ্ড) *n.* the interior part of a  
country মাজ দেশ। —*adj.* remote from  
the sea সাগৰৰ দূৰবৰ্তী; carried on or  
produced in a country দেশমধ্যস্থ, দেশী।

**Inland navigation** —দেশৰ মাজত চলাচল কৰা  
নাও, আহাৰৰ বাট।

**Inlay** (ইন্-লে') *v. t.* to ornament by insert-  
ing other substance পতা, থতা (যেনে সোণ  
থতা)। —*n.* pieces of metal, ivory etc.  
কোনো ধাতুৰ বা হাতী দাঁতৰ ডুখৰীয়া। (*pa. p.*  
**Inlaid**).

**Inlet** (ইনলেট্) *n.* a passage to let in সোমোৱা  
বাট; a small bay সাগৰৰ ঠেক খোপ।

**Inly** (ইনলি) *adj.* secret গুপ্ত, ভিতৰুৱা। —*adv.*  
গুপ্তভাবে, গোপনে, আন্তৰিক।

**Inmate** (ইন-মেট্) *n.* one that lives in the  
same house একে ঘৰে থাকোঁতা লোক,  
সহবাসী।

**Inmost** *adj.* নিচেই ভিতৰৰ।

**Inn** (ইন) *n.* a house for the lodging and  
entertainment of travellers বাটকৰা মানুহ  
থকা ঘৰ, বাটকৰা আশ্ৰম, অতিথিলা। **Inns of  
court** = বিলাতৰ উকীল আশ্ৰম, বিলাতত ওকালতি  
শিক্ষা কৰা কলেজ নিবাস।

**Innate** (ইন-নেট্) *adj.* inborn, inherent  
সহজাত, স্বাভাৱিক। **Innateness** *n.*

**Innavigable** (ইন-নেভি-গেবল্) *adj.* not passa-  
ble by ships নাও বা আহাৰ্জ্জনাচলা।

**Inner** (ইনাৰ) *adj.* interior farther in  
ভিতৰুৱা, ভিতৰৰ, অন্তৰস্থ। **Innermost** *adj.*  
নিচেই ভিতৰৰ।

**Inning** (ইনিং) *n.* ingathering of grain শস্য  
সংগ্ৰহ। (*pl.*) turn for using the bat in  
cricket বল খেলত বেট্ লোৱা মানুহৰ সালসলনি;  
(*pl.*) lands recovered from the sea সাগৰে  
এৰা মাটি।

**Innocence** (ইন'-চেনচ) *n.* blamelessness,  
purity, absence of legal guilt নিৰ্দোষিতা,  
শুদ্ধতা, নিৰপৰাধিতা। **Innocency** *n.* নিজগৰীয়া  
অৱস্থা।

**Innocent** (ইন'-চেট্) *adj.* inoffensive, blame-  
less নিৰ্জ্জ, জাতি, নিৰ্দোষী নিজগৰীয়া; pure  
শুদ্ধ; simple হোজা।

**Innocuous** (ইন-নকিউ-অচ) *adj.* harmless in  
effects অপকাৰী, জ্বৰ। **Innocuousness** *n.*  
harmlessness অপকাৰিতা।

**Innovate** (ইনভেট্) *v. t.* to introduce some-  
thing new ন-কৈ উলিয়া, ন-কৈ চলা, সংস্কাৰ  
কৰ। —*v. i.* to make changes পৰিবৰ্ত্তন  
ঘট।

**Innovation** (ইন-ভেশন্) *n.* introduction of  
novelties নতুনত্ব, সংস্কাৰ, নতুন নিয়ম প্ৰচলন।

**Innovator** (ইন-ভেটৰ্) *n.* one that innovates  
সংস্কাৰক, নতুন প্ৰথা উলিয়াওঁতা।

**Innuendo** (ইন-ইউ-এন্ড) *n.* a side hint, an  
indirect reference ইচাৰা, ইঙ্গিত, পৰোক্ষ  
ভংসনা।

**Innumerable** (ইন্-নিউমাৰ-এব'ল্) *adj.* count-  
less বিস্তৰ, অসংখ্য, অগণন।

**Inobservant** (ইন্-অব-জাৰ-ভেণ্ট্) *adj.* heedless  
অগ্ৰহনস্থ। **Inobservance** *n.* অদৰ্শন।

**Inoculate** (ইন-অকিউ-লেট্) *v. t.* to engraft  
ডাল-ধৰ, কলম কৰ; to communicate disease  
by inserting matter in the skin ছিটা দে।

**Inoculation** (ইন্-অকিউ-লেছন্) *n.* the act or  
practice of inoculating ছিটা, এজোপা গছৰ  
ডাল আন এজোপাত লগোৱা কাম, কলম।

**Inodorous** (ইন্-অড'ৰচ্) *adj.* গন্ধবিহীন।

**Inoffensive** (ইন্-অফেন্-চিভ) *adj.* giving no

offence, harmless অনপকাৰী, নিৰ্জু; not displeasing বেয়া নলগা।

**Inoperable** (ইন্-অপাৰেবল) *adj.* that cannot be operated on কাটিব বা ফালিব নোৱৰা।

**Inoperative** (ইন্-অপাৰ-এটিভ) *adj.* producing no effect নিষ্ফল, গুণ নথৰা, অপ্রভু।

**Inopportune** (ইন্-অপৰ-চুন) *adj.* not timely, unseasonable আবতৰীয়া, অকালত হোৱা।

**Inordinate** (ইন্-অৰ্ডিনেট) *adj.* immoderate অতিপাত, আজোখা, বৰ বেচি।

**Inordination** (ইন্-অৰ্ডিনে-শ্বন্) *n.* irregularity অনিয়ম, বিশৃঙ্খলতা।

**Inorganic** (ইন্-অৰ্গেন-ইক্) *adj.* without life or organ, as minerals নিজীৱ, ইন্দ্ৰিয়হীন।

**Inorganisation** (ইন্-এৰ্গেনে-ই-জেশ্বন) *n.* want of organisation অসংগঠিত অৱস্থা, ইন্দ্ৰিয় বিকলতা।

**Inosculate** (ইন্-অচকিউ-লেট্) *v. t. or v. i.* to blend, to unite জোৰা লগা, সংলগ্ন কৰ, একেৰূপ কৰ।

**In-patient** (ইন্-পে'শ্বেন্ট্) *n.* a patient staying in a hospital আম্পটালত থকা ৰোগী। (*opp.* to out-patient).

**Inquest** (ইন্-কোৱেষ্ট্) *n.* search, judicial inquiry before jury তদন্ত, তহকীক, অপঘাত যুত্ৰাৰ অনুসন্ধান।

**Inquietude** (ইন্ কোৱায়েট্-ইউড্) *n.* a restless state of mind or body ব্যাকুলতা, ধৰফৰনি, উত্তিগতা।

**Inquiline** (ইন্-কুই-লিন) *adj.* living in another's abode আনৰ বাঁহত বাঁহলৈ থকা।

**Inquire** (ইন্-কোৱাৰ) *v. i.* to ask a question প্ৰশ্ন কৰা, বুজ ল; to make an investigation সন্ধান ল, তদন্ত কৰ। —*v. i.* to ask about সোধ, পৰীক্ষা কৰ। (*Inquire of person about, after, thing after, for, him (how a man is), ask for goods in market.*)

**Inquirer** (ইন্-কোৱাৰাৰ) *n.* one who inquires অনুসন্ধানকাৰী, সন্ধান লওঁতা।

**inquiry** (ইন্-কোৱায়াৰি) *n.* act of inquiring, investigation অনুসন্ধান, তদন্ত, বিচাৰ। To hold an inquiry into = তদন্ত কৰ।

**Inquisition** (ইন্-কুই-জি-শ্বন্) *n.* investigation, judicial inquiry আইন মতে বিচাৰ, তদন্ত। a tribunal in the R. C. church ৰোমান কথলিক ধৰ্মমতে বেধৰ্মী বিলাকক দণ্ড কৰা সোধ, পৰিগ্ৰহ।

**Inquisitive** (ইন্-কুই জিটিভ্) *adj.* apt to ask questions, curious জানিবলৈ ইচ্ছুক, অনুসন্ধানী, খোৱ লৈ ফুৰা, খোৱ বিচৰা।

**Inquisitiveness** *n.* কথা বোঁচৰা গুণ, জানিবলৈ বাগ্ৰতা।

**Inquisitor** (ইন্-কুইজি-টৰ) *n.* an official inquirer ধৰ্ম বিষয়ক দোষ বিচাৰ কৰ্ত্তা।

**Inroad** (ইন্-ৰ'দ্) *n.* incursion, a sudden invasion দেশ আক্ৰমণ, শত্ৰুৰ আগমন; forcible encroachment বলেৰে লগন।

**Insalubrious** (ইন্-চিলিউ-ব্ৰিয়চ্) *adj.* unwholesome অস্বাস্থ্যকৰ। **Insalubrity** *n.*

**Insane** (ইন্-চে'ন) *adj.* not of sound mind, mad উদ্ভাদ, পাগল, চেৰাবলিয়া; senseless অজ্ঞান।

**Insanity** (ইন্-চেনিটি) *n.* madness বাতুলতা।

**Insanitary** (ইন্-চেনি টৰি) *adj.* not sanitary অস্বাস্থ্যকৰ।

**Insatiable** (ইন্-চেটিয়েবল্) *adj.* that cannot be satisfied হতাৰ নপলোৱা, হেঁপাহ নুঠা, তৃপ্তি-নোহোৱা। **Insatiety, Insatiableness** *n.* হতাৰ,

**Inscribe** (ইন্সক্ৰাইব্) *v. t.* to write upon, to engrave ওপৰত লেখ, আখৰ কাট। (*In geometry*) to draw a figure within another অঙ্কিত কৰ; to put a person's name in a book by way of compliment কাৰো নামে কোনো কিতাপ উৎসৰ্গ কৰি নাম লেখ।

**Inscription** (ইন্-স্ক্ৰিপশ্বন) *n.* a writing upon শিৰোনামা, লিখন, আখৰ কাটন; dedication of a book কাৰো নামত উৎসৰ্গ; that which is inscribed আখৰ খোদিত কথা।

**Inscrutable** (ইন্-স্ক্ৰুটেবল্) *adj.* inexplicable অডৰ্ক, বোঁকট; quite mysterious কোনো ভদ্ৰ বুজিব নোৱৰা, বহুসময়।

**Insect** (ইন্-চেক্ট্) *n.* a small creature, as a wasp, a fly &c. পোক-পৰুৱা, কীট।



**Insection** (ইন-চেক্-শন্) *n.* an incision খাঁজ কাটন।

**Insectivorous** (ইন্-চেক্টিভ-ব'চ) *adj.* living on insects পোকাহাৰী, পোক খোৱা।

**Insectology** (ইন্-চেক্ট'লজি) *n.* science of insects in relation to man কীট পতঙ্গ বিষয়ক বিজ্ঞান।

**Insecure** (ইন্-চি-কিউৰ) *adj.* unsafe, exposed to danger আশঙ্কামুক্ত, সৰুজনক; uncertain অনিশ্চিত। **Insecurity** *n.* want of safety ভয়, সৰুট, অৰক্ষা।

**Insensate** (ইন্-চেন-চে'ট) *adj.* void of sense নিকোঁধ, অৰোধ, বুদ্ধিহীন।

**Insensible** (ইন্-চেন-চি-বল) *adj.* unconscious, callous অচেতন, অনুভবশক্তি বহিত, বেছ'চ, নিসাব। **Insensibility** *n.* অচেতন অবস্থা। **Insensibly** *adv.*

**Insensient** (ইন্-চেন-শিয়েন্ট) *adj.* not having perception নিসাব, অনুভবশক্তি বহিত।

**Inseparable** (ইন্-চিপেৰ-এবল) *adj.* that which cannot be separated অলাগ কৰিব নোৱাৰা, একতৰ নোৱাৰা। **Inseparably** *adj.* বেলেগ কৰিব নোৱাৰাকৈ।

**Insert** (ইন্-চাৰ্ট) *v. t.* to put in or among লেখ, ভুক্ত কৰ, মাজত সুমাই দে, খোঁচা মাৰ, খোঁচা মাৰ।

**Insertion** (ইন্-চাৰ-শ্বন) *n.* act of inserting, that which is inserted ভুক্ত কৰণ, খোঁচা, খোঁচা।

**Inset** (ইন্-চে'ট) *n.* a leaf inserted in other leaves, extra page in a book খোঁচামৰাপাত। —*v. t.* to fix খোঁচামাৰি সুমাই।

**Inshore** (ইন্-শ্বৰ) *adj.* on or near the shore পাৰত, কাষে কাষে। —*adj.* situated near the shore পাৰত থকা, নৈৰ দাঁতিৰ।

**Inshrine** see Enshrine.

**Inside** (ইন্-চাইড্) *n.* the side or part within ভিতৰ, ভিতৰফাল, ভিতৰ ভাগ। —*adj.* interior ভিতৰৰ, ভিতৰ বাগিৰা। —*prep.* or *adj.* in the interior of ভিতৰত, ভিতৰলৈ।

**Insider** ভিতৰুৱাল।

**Insidious** (ইন-চিডি-আচ) *adj.* deceptive, trea-

cherous প্রবঞ্চক, ফন্দিয়ক, বিশ্বাসঘাতক।

**Insidiousness** *n.* প্রবঞ্চকতা।

**Insight** (ইন-চাইট) *n.* a sight of the interior ভিতৰ দৃষ্টি, সন্তোষ, গম; power of acute observation সুক্ষ্ম দৰ্শন শক্তি।

**Insignia** (ইন্-চিগ্-নি-এ) *n. pl.* badges of distinction বাক্স আহিলা, সঙ্গম চিহ্ন।

**Insignificant** (ইন্-চিগ্-নি-ফিকেণ্ট) *adj.* without effect, unimportant, petty অনর্থক, সামান্য, নগণ্য, তুচ্ছ। **Insignificance** *n.*

**Insincere** (ইন্-চিন-চিয়েৰ) *adj.* deceitful, hypocritical দ্বতলীয়া, বুৰ্জুয়ীয়া, দোভাচলিয়া, পেটকপটিয়া।

**Insincerity** (ইন্-চিন্ চিয়েৰ-ইটি) *n.* deceitfulness বুৰ্জুয়ীয়া, কুটিলতা, কপটতা।

**Insinuate** (ইন চিনিউ এট) *v. t.* introduce artfully কৌশলেৰে সুমুৱা; to hint, especially a fault দোষ উল্লেখ কৰা, সূচা, ইঙ্গিতৰে বুজা; to work into favour লাহে লাহে মৰম লগা; ভালৰি বোলা, বশ কৰ। —*v. i.* to flow in বৈ বা বগাই যা; to obtain access by flattery মনে মনে ভালৰি লগাই সোমো।

**Insinuating** *adj.* insensibly winning confidence লাহে লাহে হাত কৰিব পৰা, ক্ৰমে বিশ্বাস জন্মোৱা, ভালৰি বোলোৱা।

**Insinuation** (ইন্-চিনিউ-এশ্বন) *n.* act of insinuating ভলনাক্ৰমে ভালৰি বোলোৱাটো; an indirect imputation দোষাৰোপ; a hint ইঙ্গিত, চিয়াৰ, সূচনি।

**Insipid** (ইন্-চিপইড) *adj.* tasteless আসোঁদাদ সেৱসেবীয়া, সেৱকা, নিককয়া; wanting spirit শক্তিহীন, লেগা।

**Insipidity** (ইন-চিপিডি-টি) *n.* want of taste সেৱসেবীয়া গুণ, বিষাদ।

**Insipience** (ইন-চিপি-এনচ) *n.* lack of wisdom জ্ঞানহীনতা, মূৰ্খালি।

**Insist** (ইন-চিষ্ট) *v. t.* to persist in urging জিদ কৰ, নেবানেপেৰাকৈ ধৰা, টানি ধৰ, খটিয়া।

**Insistence** (ইন-চিষ্ট-এনচ) *n.* pertinacity জিদ, নেবানেপেৰাকৈ ধৰা কাৰ্য্য, খচখচনি, জেউৰ।

**Insnare** see Ensnare

**Insobriety** (ইন-চ'-ব্রাইটি) *n.* want of sobriety  
মদর হৈপাহ, বলিগালি, মতঙ্গীয়া অৱস্থা।

**Insolate** (ইন-চ'-লেট) *v. t.* to expose to the  
sun's rays বদ'ত দে। **Insolation** *n.* বদ'ত  
তকাই ভাঙ্গি কৰণ।

**Insolence** (ইন-চ'-লেনচ) *n.* overbearing man-  
ner, rudeness দস্তালি, গৰ্ব।

**Insolent** (ইন-চ'-লেণ্ট) *adj.* overbearing, rude  
দাণ্ডিক, গৰ্বী, দেমাকী, গোঁহোঁহা।

**Insoluble** (ইন-চলিউ-বল) *adj.* that which  
cannot be dissolved in a fluid পৰাব  
নোৱাৰা, দ্ৰব নোহোঁৱা; not to be solved or  
explained বুজাব নোৱাৰা।

**Insolvable** (ইন-চল্-ভেবল) *adj.* not solvable  
ব্যাখ্যা কৰিব নোৱাৰা, বুজা টান; দৌটক।

**Insolvency** (ইন-চলভ্-এনচি) *n.* bankruptcy  
যোজহীনতা, দেউলিয়া অৱস্থা।

**Insolvent** (ইন-চলভ-এণ্ট) *adj.* not able to pay  
one's debts, bankrupt যোজহীন, দেউলিয়া।

**Insomnia** (ইন-চমনি-এ) *n.* sleeplessness চৌপনি  
নহা বেমাৰ, নিদ্ৰাৰ অভাৱ।

**Insomuch** (ইন-চ'-মছ) *adv.* to such a degree,  
so অতএৱ, এতেকে, এই পৰ্য্যন্ত।

**Insouciant** (ইন-চু-চিয়েণ্ট) *adj.* unconcerned  
কোনো কথা গাত নলগা; careless অসংগ্ৰহণ।

**Inspect** (ইন-স্পেক্ট) *v. t.* examine, to look  
into পৰীক্ষা কৰ, পৰিদৰ্শন কৰ, চা।

**Inspection** (ইন-স্পেক্-শ্বন) *n.* the act of inspect-  
ing পৰিদৰ্শন, পৰীক্ষা, পৰ্য্যবেক্ষণ।

**Inspecting** *adj.* পৰিদৰ্শনকাৰী।

**Inspector** *n.* one who looks into or oversees  
ইনস্পেক্টৰ, তদাৱককাৰী, পৰিদৰ্শক। (*Em.*)  
Inspectress.

**Inspectorate** (ইন-স্পেক্-টৰেট) *n.* a district  
under an Inspector; Inspectors collec-  
tively ইন-স্পেক্টৰৰ এলাকা, ইনস্পেক্টৰ দল।

**Inspirable** (ইন-স্পাই-ব-বল) *adj.* able to be  
inhaled হাঁপি শ্বাস লব পৰা, হোঁপনীয়।

**Inspiration** (ইন-স্পিৰেছন) *n.* the act of breath-  
ing into, a breath ভিতৰলৈ উশাহ ল'ব, শ্বাস  
গ্ৰহণ; divine influence দৈবজ্ঞান, দৈব-  
শক্তি।

**Inspire** (ইন-স্পায়ৰ) *v. t.* to breathe into  
ভিতৰলৈ উশাহ টান, শ্বাস ল; to infuse into  
the mind মনত সুমাই ল; to be affected  
with a superior influence দৈবজ্ঞান গ্ৰহণ  
কৰ, ঈশ্বৰীয় শক্তি লভা।

**Inspiratory** (ইন-স্পিৰেটৰী) *adj.* belonging to  
or aiding inspiration or inhalation শ্বাস  
সম্বন্ধীয়, দৈবজ্ঞান বিষয়ক।

**Inspired** (ইন-স্পায়ৰ্ড) *adj.* actuated by divine  
influence দৈবদীক্ষিত, দৈবজ্ঞানপ্ৰাপ্ত।

**Inspire** (ইন-স্পিৰিট) *v. t.* to infuse spirit  
into উৎসাহ দে, উল্লাস, সজীব কৰ।

**Insipitate** (ইন-স্পিচেট) *v. t.* to thicken by  
evaporation তপতাই ঘন কৰ, জাল দি আউট,  
কাঁচি বন্ধা, গোটিমৰা।

**Instability** (ইন-ষ্টেবিলিটি) *n.* inconstancy  
অস্থিৰতা, চঞ্চলতা। **Instable** *adj.* not stable  
অস্থিৰ, চঞ্চল, হেলেক-পেলেক, অস্থিৰ-অস্থিৰ।

**Install** (ইন-ষ্টল) *v. t.* to place in  
an office or order, to invest with any  
charge অধিসেৱা কৰ, পদত অভিষিক্ত কৰ,  
উসেৱা কৰি পাত, যেনে বজা পাত; to place  
lighting apparatus in position পোহৰ দিবৰ  
নিমিত্তে কল পাহৰ।

**Installation** (ইন-ষ্টলেশ্বন) *n.* the act of plac-  
ing in an office with ceremonies অভিষেক;  
mechanical apparatus for electric light-  
ing বিদ্যুৎ আলোক বহুৱা কলকৌশল প্ৰতিষ্ঠা  
কৰণ।

**Instalment** (ইন-ষ্টল মেণ্ট) *n.* act of install-  
ing প্ৰতিষ্ঠা, অভিষেক; payment of money by  
part কিস্তি। By instalment কিস্তিবন্দী  
কৰি।

**Instance** (ইন-ষ্টেঞ্চ) *n.* solicitation প্ৰাৰ্থনা,  
অনুৰোধ; occurrence ঘটনা; example দৃষ্টান্ত,  
উদাহৰণ, আশং। At the instance of at  
the solicitation of, suggestion of অনুৰোধ-  
মতে, কথামতে। For instance as an  
example যেনে; in the first instance প্ৰথম  
এথমেই। Court of first instance প্ৰথম  
আদালত।

**Instant** (ইন-ষ্টেণ্ট) *adj.* immediate, quick,

without delay ততালিকে, লগতে হোৱা ; present, of current month বৰ্তমান, এই মাহৰ।

**Instant** *n.* the present, moment of time মুহূৰ্ত, বৰ্তমান মাহ বা সময়। **Instantly** *adv.* immediately তৎক্ষণাৎ, ততালিকে, সোধপোছ নোহোৱাকৈ।

**Instantaneous** (ইন-ষ্টেণ্টেনিয়াচ) *adj.* done in an instant মুহূৰ্ততে কৰিব পৰা, তৎক্ষণাৎ হোৱা। — *ly adv.* ততালিকে। **Instantaneous photography** = দেখামাত্ৰকে তৎক্ষণাৎ আৰ্জা তুলিব পৰা কৌশল।

**Instate** (ইন-ষ্টেট) *v. t.* to put in possession স্থাপন কৰ, বিশেষ পদত নিযুক্ত কৰ।

**Instead** (ইন-ষ্টেড) *adv.* in the place of পৰিবৰ্তে, সলনি, বাবে; far from ছাৰি।

**Instep** (ইন-ষ্টেপ) *n.* the prominent upper part of the foot ডৰিৰ তলুৱাৰ ওপৰ ভাগ।

**Instigate** (ইন-ষ্টিগেট) *v. t.* to urge on, to incite ফেটাই দে, উচটাই, কুম্ভাংগ দে।

**Instigation** (ইন-ষ্টিগেশ্বন) *n.* act of inciting কুম্ভাংগ, উচটনি, কুপৰামৰ্শ।

**Instigator** *n.* one who instigates কুম্ভাংগী, কুপৰামৰ্শী লোক, ফেটাই দিওঁতা।

**Instil** (ইন-ষ্টিল) *v. t.* to pour into by drops এটোপা এটোপাকৈ বাক, টোপা-টোপাকৈ ভৰা; to infuse slowly into the mind ক্ৰমে ক্ৰমে মনত সুমুৱা; উপদেশ দি ক্ৰমে মনত লগা। **Instillation** *n.* এটোপা এটোপাকৈ বকা বা সবোতা কাম; মনোনিবেশ কৰণ।

**Instinct** (ইনষ্টিংকট্) *n.* natural impulse স্বাভাবিক জ্ঞান, পতপক্ষীৰ স্বাভাবিক বুদ্ধি। — *adj.* instigated, animated উত্তেজিত।

**Instinctive** (ইনষ্টিংটিভ) *adj.* acting according to natural impulse স্বাভাবিক, প্রকৃতি সিদ্ধ।

**Instinctively** *adv.* involuntarily স্বাভাবিক, ইচ্ছাৰে দিয়া সাধাৰণ জ্ঞান মতে।

**Institute** (ইনষ্টিটিউট) *v. t.* to erect, to establish স্থাপন কৰ; to originate উলিয়া, উদ্ভাৱন কৰ; to commence চুক কৰ, আৰম্ভ কৰ; to educate শিক্ষা দে। — *n.* anything established সংস্থাপন; established law আইন

ব্যৱস্থা; বিধি, নিয়ম; (*pl.*) a book of precepts সংহিতা; a literary or philosophical society সাহিত্য বা বিজ্ঞান সমাজ। **To Institute a suit** — মোকদ্দমা কৰু কৰ, গোচৰ কৰ।

**Institution** (ইনষ্টিটিউশ্বন) *n.* that which is established সংস্থাপন; enactment ব্যৱস্থা, আইন, বিধি; a society সমাজ, সভা; that which instructs বিদ্যালয়, পঢ়াশালি, সংস্থা। **Institution fee** মোকদ্দমা দাখিল খৰচ। **Institutional, institutional** *adj.* instituted by authority স্থাপিত ব্যৱস্থা বিষয়ক; belonging to an institution সভা সমিতি বিষয়ক; elementary মূল।

**Instruct** (ইনষ্ট্ৰাক্ট) *v. t.* to teach শিক্ষা দে, দিহা দে, উপদেশ দে, বুজাই দে; to order আদেশ কৰ।

**Instruction** (ইনষ্ট্ৰাক্-শ্বন) *n.* act of teaching শিক্ষা, উপদেশ; direction দিহা, অনুদেশ; command আদেশ; (*pl.*) special directions আজ্ঞা, আদেশ, হুকুম।

**Instructive** (ইনষ্ট্ৰাক্-টিভ) *adj.* containing instruction শিক্ষাপ্ৰদ, জ্ঞানপূৰ্ণ, উপদেশপূৰ্ণ।

**Instructor** (ইনষ্ট্ৰাক্টৰ) *n.* one who instructs শিক্ষক, উপদেষ্টা।

**Instrument** (ইনষ্ট্ৰু-মেণ্ট) *n.* a tool or utensil, a machine অস্ত্ৰ, হাতিয়ৰ, যন্ত্ৰ, ব্যঞ্জনা; a writing in the form of contract, legal document স্বত, দলীল; that which is made a means নিমিত্ত, হেতু, কাৰণ।

**Instrumental** (ইনষ্ট্ৰু-মেণ্টাল্) *adj.* serving as an instrument or means কাৰণি, অস্ত্ৰস্বৰূপ, কাৰণভূত; helpful সহায়কাৰী। **Instrumentality** *n.* agency কাৰণি, সাধনোপায়। **Instrumental case** = (ব্যাকবণত) কৰণ কাৰক।

**Insubordinate** (ইন-চাৰ্-অৰ্ডিনেট) *adj.* disobedient অবাধ্য, হাক বচন নুতন।

**Insubordination** (ইন-চাৰ্-অৰ্ডিনেশ্বন) *n.* disobedience অবাধ্যতা, উক্ৰতা, অনাধীনতা।

**Insufferable** (ইনচাফ-এব-এবল্) *adj.* that which cannot be endured অসহ্য; detestable জঘণ্য।

**Insufficient** (ইন্-চাফি-চিয়েন্ট) *adj.* inadequate, deficient অকুলন, তাকর, অনুপযুক্ত। **Insufficiency** *n.* deficiency নাটনি, অকুলন, অক্ষমতা।

**Insufflate** *v. t.* গাৰ ভিতৰলৈ বতাহ সূঁমুৱা।

**Insular** (ইন্-চিউলাৰ) *adj.* belonging to an island, surrounded by water দ্বীপ সম্বন্ধীয়, পানীৰে বেষ্টিত; situated alone অকলশৰীয়া; narrow minded টেক মনৰ, সঙ্কীৰ্ণমনা।

**Insularity** (ইন্-চিউ-লেৰি-টি) *n.* state of being insular, narrowness of view অকলশৰীয়া অৱস্থা, সঙ্কীৰ্ণতা।

**Insulate** (ইন্-চিউ-লেট) *v. t.* to place in a lonely situation, to prevent communication আলগাক ৰাখ, যাতায়াত বন্ধ কৰ; আন বস্তুৰ লগত সংসৰ্গ নোহোৱা কৰ; to separate by a nonconductor বিজুলী সঞ্চাল নোহোৱা কৰ; to prevent passage of electricity বিদ্যুৎ প্ৰবাহ বন্ধ কৰ।

**Insulator** *n.* a nonconductor of electricity বিদ্যুৎ পথ ৰোধক, বিজুলী ৰোধক, বিদ্যুৎ-অপৰিবাহী।

**Insulin** *n.* বহুমুত্ৰৰ এবিধ ঔষধ।

**Insult** (ইন্-চালট) *v. t.* to treat with indignity অপমান কৰ, অমৰ্ণ্যতালি কৰ, বেহুৱমত কৰ। —*n.* abuse, affront অপমান, অমৰ্ণ্যতালি, বেহুৱমত।

**Insulting** *adj.* insolent, conveying insult গোঁড়োবা, অপমানজনক।

**Insuperable** (ইন্-চিউ-পাৰ-এবল্) *adj.* that which cannot be overcome অনতিক্ৰমা, অজ্যেয়, অসাধ্য।

**Insupportable** (ইন্-চাপ্-পৰ্টেবল্) *adj.* unbearable অসহ্য, অসহনীয়, অসমর্থনীয়।

**Insuppressible** (ইন্-চাপ্-প্ৰেচ-ইবল্) *adj.* not to be concealed গোপন কৰিব নোৱাৰা, লুকাব নোৱাৰা, অগোপনীয়।

**Insure** (ইন্-চিউৰ) *v. t.* make sure or secure হানি-বিঘিনিৰ পৰা ৰক্ষা কৰ; to contract for a premium বতীপ্ৰণৱ চুক্তি কৰ, জীৱন চুক্তি কৰ। **Insurable** *adj.* ক্ষতিপ্ৰণৱ চুক্তি কৰিব পৰা, ষড়ম ভগন হলে লোকচানি পাব পৰা।

**Insurant** যাৰ নামে বীমাপত্ৰ দিয়া হয়।

**Insurance** (ইন্-চিউৰেঞ্চ) *n.* a guarantee against loss, a contract to pay money on occurrence of a certain event ক্ষতিপ্ৰণৱ চুক্তি, জীৱন চুক্তি।

**Insurer** (ইন্-চিউৰাৰ) *n.* one who agrees to pay money to another in the event of loss or damage হানি বিঘিনি হলে ধন দিবলৈ চুক্তি কৰোঁতা; জীৱন চুক্তি কৰক।

**Insurgent** (ইন্-চাৰ-জেনট) *adj.* rising up or against, rebellious বিদ্ৰোহী, উপদ্ৰৱকাৰী। —*n.* a rebel ৰাজ বিদ্ৰোহী লোক; rushing in, as of sea or river নৈ বা সাগৰৰ পানীৰ হেঁচা।

**Insurgency** (ইন্-চাৰ-জেন্টি) *n.* insurrection, rebellion ৰাজ বিদ্ৰৱ, বিদ্ৰোহ।

**Insurmountable** (ইন্-চাৰ-মাউন্ট এবল্) *adj.* that cannot be overcome অনিবাৰ্হা, দুঃসাধ্য, অনতিক্ৰমা।

**Insurrection** (ইন্-চাৰেক্-শ্বন) *n.* a rising against, rebellion ৰাজবিদ্ৰোহ। **Insurrectionary** *adj.* rebellious ৰাজবিদ্ৰোহী।

**Intact** (ইন্-টেকট) *adj.* untouched, entire অলপো লৰচৰ নোহোৱা, আটুট, সম্পূৰ্ণ।

**Intactable** (ইন্-টেকট-এবল্) *adj.* not perceptible to touch চুলে গম নোপোৱা, নিসৰ।

**Intaglio** (ইন্-টেল-ইয়) *n.* a figure cut into any hard material or engraved into stone or gem পাথৰ আদিত কটা নক্সা। (*opp.* to Cameo). —*v. i.* to engrave certain design শিলত নক্সা কাট। **Intagliated** (ইন্-টেল্ ইয়েট'দ) *adj.* carved on the surface, engraved শিলা বা কোনো ধাতুত নক্সা বা মূৰ্তি কাটা, দকৈ কাটি বহুত্তা।

**Intake** *n.* that which is taken in যিটো ভিতৰ সূমাই লোৱা হয়, ভিতৰলৈ সূমাই অনা কাম।

**Intangible** (ইন্-টেন-জি-বল্) *adj.* not perceptible to touch চুলে গম নোপোৱা, অসৰ।

**Integer** (ইন্-টি-জাৰ) *n.* a whole number আটুট বা পূৰ্ণ সংখ্যা, গোটা অঙ্ক।

**Integral** (ইন্-টি-গ্ৰেল্) *adj.* entire, not

- fractional আট্ট, অখণ্ড, পূৰ্ণ নহলে নোহোৱা অংশ। —*n.* a whole অখণ্ড ৰাশি, পূৰ্ণসংখ্যা।
- Integrate** (ইনটি-গ্ৰেট্) *v. t.* to form one whole, to make entire গোটাি একেটা কৰ; একে-গোট কৰ।
- Integrity** (ইনটি-গ্ৰিটি) *n.* entireness অখণ্ডতা, সম্পূৰ্ণত; honesty, uprightness, wholeness সাধুতা, সবলতা।
- Integument** (ইন-টেগিউ-মেণ্ট) *n.* the outer covering of a plant or animal ছাল, বাকলি, চোকাৰা।
- Intellect** (ইনটেল-লেকট) *n.* the thinking or reasoning faculty বুদ্ধি, বী-শক্তি।
- Intellective** (ইন-টেলেক-টিভ) *adj.* pertaining to the intellect বুদ্ধিমন্ত।
- Intellectual** (ইন-টেলেক-চুয়েল্) *adj.* of or relating to the intellect বুদ্ধি বা জ্ঞান সম্বন্ধীয়, মানসিক, বী-শক্তি বিষয়ক, বুদ্ধিজীৱী।
- Intelligence** (ইন-টেল-ই-জেনচ) *n.* knowledge, understanding বুদ্ধি, জ্ঞান, বোধ; news, information বাতৰি, খবৰ, সমাচাৰ, সন্বাদ।
- Intelligencer** *n.* a spy খবৰ দিউতা, গুপ্তচৰ।
- Intelligent** (ইন-টে'লি-জেন্ট) *adj.* having intellect, knowing, skilful বুধিয়ক, চতুৰ, বুদ্ধিমান, বিজ্ঞ। **Intelligentsia** *n.* the cultured classes শিক্ষিত সম্প্ৰদায়।
- Intelligible** (ইন-টেলি-জিবল) *adj.* that may be understood, clear বুজিব পৰা, বোধগম্য, স্পষ্ট, খোলেচা। **Intelligibility**, **Intelligibleness** *n.*
- Intemperance** (ইন-টেম্পাৰ-এনচ) *a.* excess of any kind আতিশয়া, অপৰিমিতাচাৰ; অতিপাত পান বা ভোজন।
- Intemperate** (ইন-টেম্পাৰ-এট) *adj.* exceeding the usual degree, immoderate অতিপাত, অপৰিমিতাচাৰী; given to excessive drinking অতি মদপী, ৰাগীয়াল; passionate উত্তৰক্ত, বাগী। **Intemperately** *adv.* অতিপাতকৈ, অপৰিমিতকৰূপে।
- Intend** (ইন-টেণ্ড) *v. t.* or *v. i.* to fix the mind upon মন কৰ; কোনো কাম কৰিব খোজ; to purpose অভিপ্ৰায় কৰ।

- Intendant** (ইন-টেণ্ড-এণ্ট) *n.* a supervisor তত্ত্বাবধায়ক, যেনেজাৰ, চৰ্দাৰ।
- Intended** *adj.* purposed অভিপ্ৰেত; betrothed বিয়া দিবলৈ স্থিৰ কৰা। **Intendedly** *adv.* with intention ইচ্ছাপূৰ্বক।
- Intense** (ইন-টেনচ) *adj.* extreme in degree, very severe, অতিশয়, অত্যন্ত, গ্ৰহৰ, উগ্ৰ।
- Intensify** (ইন-টেনচি-ফাই) *v. t.* or *v. i.* to make or become more intense বেচি কৰ, বৃদ্ধি হ, গ্ৰবল হ।
- Intensive** (ইন-টেন-চিভ) *adj.* stretched, unremitted আক বেচি হব পৰা, অবিশ্রান্ত।
- Intensity** (ইন-টেন-চিটি), **Intenseness** *n.* severity গ্ৰচণ্ডতা, আতিশয়া, প্ৰকাপ।
- Intent** (ইন-টেণ্ট) *adj.* having the mind fixed on, closely applied মনোনিবিষ্ট ব্যাধ, চেষ্টাবিহিত, উদ্যোগী, ইচ্ছুক। —*n.* purpose, aim অভিপ্ৰায়, উদ্দেশ্য।
- Intention** (ইন-টেন-শ্বন) *n.* design, purpose, aim অভিপ্ৰায়, বাসনা, মতলব, ইচ্ছা, উদ্দেশ্য। (*med.*) **First intention** চিলাই কৰি বা শুকুওৱা নিয়ম। **Second intention**—দৰব ঘটি লাহে লাহে শুকুওৱা নিয়ম। (*Logic*) **First—s**==primary notion of things হ'বত্তৰ প্ৰথম অনুভূতি; যেনে গছ, মানুহ, ইত্যাদি। **Second—s**==গছ বা মানুহৰ পাৰ্থক্য বিচাৰ যেনে আম, কঠাল ইত্যাদি। **To all intents and purposes**—in every respect সকলোপিনে, সৰ্বতোভাবে। **Intentional** *adj.* with intention কৰাবুলি কৰা, ইচ্ছাপূৰ্বক কৃত।
- Intentionally** *adj.* ইচ্ছাপূৰ্বক, জ্ঞানপূৰ্বক; with intention.
- Intentioned** *adj.* intended, অভিপ্ৰায়যুক্ত।
- Intently** (ইন-টেণ্টিল) *in* an intent manner মনোযোগপূৰ্বক; মনদি।
- Inter** (ইণ্টাৰ) *v. t.* to bury গোট, কবৰ দে।
- Interment** *n.* পুতি থওন, সমাধি।
- Interaction** (ইণ্টাৰ-একশ্বন) *n.* action between bodies পৰস্পৰ কাৰ্য্য, ঠেকাঠেকি, ঘাত প্ৰতিঘাত।
- Intercalary** (ইণ্টাৰ-কেলেৰি) *adj.* inserted between others, as a day in a calendar,

মলমাসিক, অতিৰিক্ত দিন সন্নিবেশিত। —month  
=মলমাস।

**Intercede** (ইণ্টাৰ্-চিড্) *v. t.* to interpose between two, to plead for one মধ্যস্থ হৈ কাৰ্য্য কৰ, মধ্যস্থ হৈ খাট বা উত্তৰ কৰ, উচহা মাত।

**Intercept** (ইণ্টাৰ্-চেপ্‌ট্) *v. t.* to stop and seize on its passage যাবলৈ নিদি আটক কৰ, বাটত ধৰি ৰাখ; to interrupt communication with চলাচল বন্ধ কৰ। **Interception** *n.* আটক কৰণ।

**Intercession** (ইণ্টাৰ্-চেশন্) *n.* act of interceding মধ্যস্থ হওন, পৰৱৰ্ত্তন উত্তৰ কৰণ।

**Intercessor** (ইণ্টাৰ্-চেচৰ) *n.* one who reconciles two enemies মেলুৱৈ, মধ্যস্থ। **Intercession of saints** খ্ৰীষ্টিয়ান সকলৰ মঙ্গলার্থে সিদ্ধ পুৰুষৰ উপাসনা।

**Interchange** (ইণ্টাৰ্-চেন্‌জ্) *v. t.* to exchange, to give and take mutually আদান প্রদান কৰ, সালসলনি কৰ। —*v. i.* to succeed alternately সলনা সলনি হ। —*n.* mutual exchange আদান প্রদান, সালসলনি, অদল-বদল। **Interchangeable** *adj.* সালসলনি কৰিব পৰা।

**Intercillium** (ইণ্টাৰ-চিলিয়াম্) *n.* the space between the eyebrows চকুৰ চেলাউৰিৰ মাজৰ ঠাই।

**Inter-class** (ইণ্টাৰ-ক্লাচ্) *n.* মধ্য ইতৰ শ্ৰেণী।

**Interclude** (ইণ্টাৰ-ক্লুড্) *v. i.* to intercept, to cut off বাধা জন্মা, আঁৰকৈ ধৰ; ভেঁটি ধৰ।

**Intercommunicate** (ইণ্টাৰ-কমিউনি-কেট্) *v. t.* to communicate mutually পৰস্পৰ আয়াযাত কৰ, পৰস্পৰ চিঠি-পত্ৰ চলা। **Intercommunication** *n.* mutual intercourse চলাচল পৰস্পৰ আয়াযাত।

**Intercommunity** *n.* উন্নৈহতীয়া সম্প্ৰদায়; বহুযেলৰ একমতে থকা সম্প্ৰদায়।

**Intercostal** (ইণ্টাৰ-কষ্টেল্) *adj.* lying between the ribs কামিগাৱৰ মাজৰ।

**Intercourse** (ইণ্টাৰ-কৰ্চ্) *n.* mutual dealings; communication চলাচল, চলকৰ, যাতায়াত, আহযাহ, মাত বোল, লেন দেন সংসৰ্গ; coition সঙ্গম।

**Intercurrent** (ইণ্টাৰ-কাৰ্ণেণ্ট্) *adj.* running between ভিতৰে ভিতৰে বৈ যোৱা।

**Intercurrence** *n.* ভিতৰকৰা দৌত।

**Interdict** (ইণ্টাৰ-ডিক্ট্) *v. t.* prohibit নিষেধ কৰ, বাধণ কৰ, মানা কৰ। —*n.* prohibitory decree মানাতি, নিষেধ আজ্ঞা।

**Interdiction** (ইণ্টাৰ-ডিকশন্) *n.* act of prohibiting নিষেধ কৰণ।

**Interdictory** *adjective* মানাতি, নিষেধক।

**Interest** (ইণ্টাৰ-এষ্ট্) *n.* advantage concern লাভালাভ, স্বার্থ, সম্পর্ক; share ভাগ, অংশ; special attention বিশেষ মনোযোগ, যত্ন; premium for use of money সুত, বাচি বিয়ভ; influence over others ক্ষমতা, প্রভাব। —*v. t.* to engage the attention মন কাণ কৰ, মন আকৃষ্ট কৰ, মন লগা; to concern লাভালাভৰ ভাণী কৰ, সম্পর্ক ৰাখ; to excite on behalf of another কাৰোপক্ষে উদ্বোধন কৰ।

**Interested** (ইণ্টাৰ-এষ্টেড্) *adj.* having an interest or share in সম্পর্কযুক্ত লাভ লোকচানৰ ভাগী, স্বার্থ থকা।

**Interesting** (ইণ্টাৰ-এষ্টিং) *adj.* exciting emotion or passion মনোহৰ, ভাললগা, প্ৰীতিজনক। **In an interesting condition** — in the family way সগৰ্ভা, গাভৰীয়া।

**Interfere** (ইণ্টাৰ-ফিয়েৰ্) *v. t.* to intermeddle, to interpose হস্তক্ষেপ কৰ, মধ্যস্থ হ, আনৰ কামত হাতে দে; to clash ব্যাঘাত জন্মা।

**Interference** (ইণ্টাৰ-ফায়েন্স্) *n.* intermeddling হস্তক্ষেপ উপায়াচৰা; সাধা।

**Interim** (ইণ্টেৰিম্) *n.* intervening time, the meantime মাজ সময়, মধ্যবৰ্ত্তী কাল। —*adj.* temporary চূড়ান্ত নোহোৱা; মধ্যবৰ্ত্তী অৱস্থাত দিয়া বা কৰা। **In the interim** ইতিমধ্যে, এই অৱসৰতে।

**Interior** (ইণ্টাৰ-অৰ্) *adj.* inner ভিতৰৰ, মধ্যবৰ্ত্তী। —*n.* inward part, the inland part of a country মাটিখিনি, মধ্যস্থল, নগৰৰ দূৰবৰ্ত্তী ঠাই।

**Interjacent** (ইণ্টাৰ-জ্যেণ্ট্) *adj.* intervening মধ্যবৰ্ত্তী।

**Interjection** (ইন্টার-জেক্শন্) *n.* a word of exclamation আশ্চর্য বা শোকাদি বুজুরা অব্যয় শব্দ (যেনে, উস! হায় হায়!)।

**Interlace** (ইন্টার-লেচ) *v. t.* to insert one thing within another গাঁঠ, লগলগা।

**Interleave** (ইন্টার-লিভ্) *v. t.* to insert blank leaves in a book কোনো কিতাপর মাঝে মাঝে চাদা কাগজ লগা।

**Interline** (ইন্টার-লাইন) *v. t.* to write between lines লেখা শাখীর মাঝে মাঝে লেখ।

**Interlineation** (ইন্টার-লিনিয়েশন্) *n.* act of writing between lines লেখার মাঝে মাঝে লিখন।

**Interlock** (ইন্টার-লক্) *v. t. or v. i.* to clasp together ইটে সিটে জোরা লাগ বা লগা।

**Interlocution** (ইন্টার-লকিউশন্) *n.* conference কথোপকথন, কথাবার্তা।

**Interlocutor** (ইন্টার-লকিউটর) *n.* one who speaks in dialogue উত্তর প্রত্যুত্তর করোতা, চরাল জবাব করোতা। **Interlocutory orders** intermediate orders নিষ্পত্তি হোতার পূর্বে করা বাজে হুকুম।

**Interlope** (ইন্টার-লপ্) *v. t.* to intrude into any matter without any concern উপযাচি সোমা। **Interloper** *n.* an intruder, one who trades without license অনুমতি নোহোতাক উপযাচি আটোতা, লাইচেনচ্ নোহোতা বিদেশী বেপারী, কেলেহুরা।

**Interlude** (ইন্টার-লিউড্) *n.* a short piece of dramatic performance played in the middle of a drama আলগতীয়া চা বা ডাঙ।

**Intermarriage** (ইন্টার-মেরেজ্) *n.* marriage between different races, castes and tribes অসবর্ণ বিবাহ, সানসলনি বিয়া, ভিন্নদেশীয় লোকের বিবাহ সম্বন্ধ। **Intermarry** *v. t.* ভিন জাতত বিয়া কর।

**Intermeddle** (ইন্টার-মেড্ডল্) *v. i.* to interfere improperly পরচর্চা কর, আনদ কায়ত হস্তক্ষেপ কর।

**Intermediary** (ইন্টার-মিডি-এ'রি) *n.* an intermediate agent মহাঙ্গ কার্যাকাবক, পালী এজেন্ট, আনব হকে কাম করোতা।

**Intermediate** (ইন্টার-মিডি-এ'টি) *adj.* lying between মধ্যবর্তী, মাজত থকা।

**Interment** see **Inter.**

**Intermigration** পারস্পরিক বসবাস।

**Interminable** (ইন্টার-মিন্-এ'বল্) *adj.* boundless, endless অসীম, অশেষ, অনন্ত

**Interminate** (ইন্টার-মিন্-এ'ট্) *adj.* without limit সীমা বহিত, অন্ত নোহোতা।

**Intermingle** (ইন্টার-মিংগল্) *v. t. or v. i.* to mix together মিহলা মিহলি হ।

**Intermission** (ইন্টার-মিশন্) *n.* interval, pause বিরাম, এবণ, খতিকণ, ছেদভেদ।

**Intermittent** (ইন্টার-মিট-এন্ট) *adj.* ceasing at intervals, as a fever এষাবধাক হোতা, পাল পাতি হোতা (যেনে জ্বর)।

**Intermix** (ইন্টার-মিক্চ) *v. t. or v. i.* to mix together, to mix among মিহলি কর, মিহলি হ। **Intermixture** *n.* সংমিশ্রন, সানমিহলি।

**Intern** (ইন্টার্ণ), **Interne** *adj.* internal অন্তরবহু, ভিতরকা; an inmate of a school or hospital স্কুল বা হাসপাতালবাসী। —*v. t.* to confine in an interior locality আওহতীয়া টাইত আটক করি বাধ; অন্তরীণ, বন্দী করি থ। **Internees** *n.* persons confined আটক করি রখা লোকসকল।

**Internal** (ইন্টার-নেল্) *adj.* inward, interior, domestic ভিতরকা, আন্তরিক, ঘরকা, দেশীয়; intrinsic প্রকৃত, আচল; (*opposed to External*).

**Internally** *adv.* ভিতরে ভিতরে, আন্তরিকে, পেটে-সম্বন্ধে।

**International** (ইন্টার-নেশন্-নেল্) *adj.* pertaining to the relations between nations সর্বজাতীয়, ভিন্ন জাতি সম্বন্ধীয়, বদেশ বিদেশ সকলেতে হোতা বা চলোতা, অন্তঃজাতীয়। **Internationalize** *v. t.* to bring under protection of different nations সকলো জাতির রজার সমান অধিকার রাখ।

**Internecline** (ইন্টার-নি-চাইন) *adj.* mutually destructive পরস্পরবধাবে সাজাতিক; deadly মারাত্মক।

**Internode** (ইন্টাৰ-ন'ড্) *n.*

two nodes পাৰ।

**Internuncio** (ইন্টাৰ-নান্-শ্বিয়) *n.* a messenger or ambassador between two parties সঁজাতি কটকী।

**Interpellation** (ইন্-টাৰ-পে'ল্-এ'শ্বন্) *n.* a question put to Government during the course of a debate সংসদৰ অধিবেশনত চৰকাৰী দলক কৰা প্ৰশ্ন। —*v. t.* **Interpellate.**

**Interplead** (ইন্টাৰ-প্লিড্) *v. t.* to discuss adverse claims উল্টা দাবি কৰ।

**Interpolate** (ইন্টাৰ-পলেট্) *v. t.* to insert unfairly a word or passage অচল দলিলত নথকা কথা লেখ. খোঁচা মাৰ, পাচত মুম। **Interpolation** *n.* the act of inserting spurious words in a writing খোঁচা মাৰণ, পাচত চক্ৰান্ত কৰি লিখা কথা।

**Interpose** (ইন্টাৰ-প'জ্) *v. t.* to place between, to thrust in মাজত সোম, মধ্যস্থালি কৰ। —*v. i.* to mediate মাজত সোমা, বিবাদ মিটাবলৈ মধ্যস্থ হ।

**Interpret** (ইন্টাৰ-প্ৰেট্) *v. t.* to explain the meaning of বুজাই ক, অৰ্থ কৰ বা ভাঙ।

**Interpretation** (ইন্টাৰ-প্ৰেটেশ্বন) *n.* act of interpreting, translation অৰ্থ কৰণ, অৰ্থ ভাঙ্গনী, বাগ্য, তজ্জমা, নিৰ্বচন।

**Interpreter** (ইন্টাৰ-প্ৰেটাৰ) *n.* one who explains to another, an expounder দোহনীয়া, দোভাষী, অৰ্থ বুজাওঁতা।

**Interregnum** (ইন্-টাৰ-ৰে'গনাম) *n.* the time between the death of one and the installation of another as king সিংহাসন শূন্য কাল; বজা নোহোৱা সময়।

**Interrogate** (ইন্টাৰ-এ'গেট্) *v. t.* to question প্ৰশ্ন কৰ, সোধ।

**Interrogation** (ইন্টাৰ-এ'গেশ্বন্) *n.* act of questioning, a question put প্ৰশ্ন কৰণ, প্ৰশ্ন; the sign (?) denoting a question প্ৰশ্ন চিহ্ন। **Interrogatory** *n.* a question or inquiry চৰাল, প্ৰশ্ন, মোকদ্দমাত অনুপস্থিত সাক্ষীক জ্ঞানবন্দী কৰা চৰালৰ ফৰ্দ।

**Interrupt** (ইন্টাৰ-ৰাপট্) *v. t.* to stop by

interfering বাধাত জমা, বাধা জমা; to break continuity কাম গতি কৰ; ইকা-বকা কৰ।

**Interruption** (ইন্টাৰ-ৰাপশ্বন্) *n.* hindrance, cessation বাধাত, প্ৰতিবন্ধক, বৰ্তি।

**Interruptive** *adj.* tending to interrupt বাধাজনক।

**Intersect** (ইন্টাৰ-চে'ক্ট্) *v. t.* to cut asunder, to cut mutually অফালি পৃথালিকৈ কাটি, ইটোৱে সিটোৱে কটাকটি কৰ, to divide into parts ছোৱৰ ভোঁৱৰ কৰ।

**Intersection** *n.* intersecting, cutting each other, as two planes বটাবটী, দুটো দেখাৰ মিলন স্থল।

**Interperse** (ইন্টাৰ-পাৰ্চ্) *v. t.* to scatter ছটিয়, সিঁচি দে, সিঁচনিতি কৰ। **Interspersion** *n.* খেলিমেলিকৈ অতিত সিঁচন বা থওন।

**Interstellar** (ইন্টাৰ-ষ্টে'লাৰ) *adj.* situated among the stars নক্ষত্ৰৰ মাজত থকা; সৌৰমণ্ডল-বহিৰ্ভূত।

**Interstice** (ইন্টাৰ-টিচ্) *n.* a small space between things closely set বিচ্ছিন্ন, সুৰঙা, ফুটা।

**Intertexture** (ইন্টাৰ-টেক্চাৰ) *n.* state of being interwoven কাপোৰ আদিৰ বাগ, বাগি; কাপোৰৰ মেৰ।

**Intertwine** (ইন্টাৰ-টোৱাইন্) *v. t.* to twist together পকা, মেৰা। —*v. i.* to become involved পাক খা, মেৰ খা।

**Intertwist** (ইন্টাৰ-টুইষ্ট্) *v. t.* to twist together পকা, মোচোৰা মাৰ।

**Interval** (ইন্টাৰ-ভেল) *n.* time or space between বাৱধান, ছেগ, মাজৰ সময় বা ঠাই, অন্তৰ, গুথ ঠাই। In the interval ইতিমধ্যে, সেই ছেগতে। An interval of 100 miles প্ৰত্যেক ১০০ মাইলৰ অন্তৰে অন্তৰে।

**Intervene** (ইন্-টাৰ-ভিন্) *v. i.* to come between মাজত আঁচি ওলা, ইতিমধ্যে উপস্থিত হ; to interpose মধ্যস্থতী হ, মাজত সোমা। (L. *inter*=in; *venire*=to come).

**Intervention** (ইন্-টাৰ-ভেন্-শ্বন্) *n.* interference, mediation মধ্যস্থ হওন, সহায়তা, হস্তক্ষেপণ।



**Interview** (ইন্টাৰ-ভিউ) a meeting, a visit to a notable person ডাক্তৰ লোকক দেখা সাক্ষাৎ।

—*v. t.* visit দেখা সাক্ষাৎ কৰ।

**Interweave** (ইন্টাৰ-উইভ) *v. t.* to intermingle, to weave one into another ব, গাঁঠ।

**Intestate** (ইন্-টেষ্টেট) *adj.* dying without making a will উইল বা দানপত্ৰ নকৰি মৰা, বেওৰাৰিচী, দানপত্ৰ বহিত, ইচ্ছাপত্ৰ হীনত্ব। —*n.* a person who dies without making a will বেওৰাৰিচী লোক, দানপত্ৰ নকৰাকৈ মৰা লোক।

**Intestacy** *n.* intestate property বেওৰাৰিচী সম্পত্তি।

**Intestine** (ইন্-টেফাইন) *adj.* internal, contained in the animal body আন্তৰিক, পেটৰ ভিতৰৰ; domestic ঘৰুৱা। **Intestines** *n.* (*pl.*) the bowels নাড়ীভূক। **Intestinal** *adj.* নাড়ীভূক সম্বন্ধীয়, পেটৰ ভিতৰৰ।

**Intimate** (ইন্টি-মেট) *adj.* inmost closely acquainted, familiar অন্তৰংগ, আত্মীয়, আপোন গুৰুগী, বিশেষ চিনাক্ত। —*n.* a familiar friend মিত্ৰ, আত্মীয়। —*v. t.* to hint, to suggest ক, জনা, অবগত কৰ, বুজ দে।

**Intimacy** (ইন্টি-মেচি) *n.* close familiarity আত্মীয়তা, ঘনিষ্ঠতা, মিল, বন্ধুতা, পৰিচয়।

**Intimation** (ইন্টি-মে'শ্বন্) *n.* hint, announcement বুজ, সম্বাদ, ভূ, ইঙ্গিত।

**Intimidate** (ইন্টিমিডেট) *v. t.* to make timid, to dishearten ভয়লগা; হুমিয়া, সশঙ্কিত কৰ।

**Intimidation** (ইন্টি-মিডেশ্বন্) *n.* threatening ভয় প্রদৰ্শন, ধমকী। **Intimidatory** *adj.* ভয় দেখুওৱা।

**Into** (ইন্ট) *prep.* denoting passage inward ভিতৰলৈ, মাজলৈ।

**Intolerable** (ইন্-টলাৰ-এবল) *adj.* that cannot be endured অসহ্য, অসহনীয়, গা বেজোৰা।

**Intolerance, Intoleration** (ইন্-টলাৰ-এশ্বন্) *n.* want of toleration অসহন, অধৈৰ্য।

**Intolerant** (ইন্-টলাৰ-এণ্ট) *adj.* not willing or able to endure সহন গুণ নথকা, অসহিষ্ণু, গোঁড়োৰা।

**Intonate** (ইন্টন্-এট) *v. i.* to modulate the voice সুৰ লগা, জাত লগা। **Intonation** *n.*

modulation of the voice জাত, সুৰ ঠিক কৰণ।

**Intone** (ইন্-টন্) *v. i.* to utter in tone জাত লগাই গা।

**Intorsion, Intortion** (ইন্-টৰ-শ্বন্) *n.* a twisting মোচোৰা, পাক।

**Intoxicate** (ইন্-টক্টি-কেট) *v. t.* to make drunk, to excite greatly বাগীলগা, মত্তলীয়া কৰ, উত্তপ্ত কৰ, বিহ্বল কৰ।

**Intoxication** (ইন্-টক্টি-কেশ্বন্) *n.* state of being drunk মাতলামি, বাগী, মদৰ জাল; high excitement উত্তপ্ততা।

**Intoxicating** *adj.* incbrating বাগীয়াল, মত্তলীয়া কৰা।

**Intractable** (ইন্-ট্ৰেক্টে-বল) *adj.* unmana, c-able, obstinate অবাধা, অদমা, দুৰ্দ্ধাত, উত্তত।

**Intractableness** *n.*

**Intransigent** (ইন্-ট্ৰেনচ-জেন্ট) *adj.* uncompromising in politics ৰাজনীতি বিষয়ে আমঠ বা আঁবেয়াল। —*n.* মইমত ৰাজনীতিজ্ঞ; a self-willed politician মইমতালি ৰাজনীতিজ্ঞ লোক।

**Intransitive** (ইন্-ট্ৰেনচ-ভিটিভ) *adj.* expressing an action confined to the agent অকৰ্মক, (যেনে ক্ৰিয়া পদ)।

**Intransmissible** (ইন্-ট্ৰেনচ-মিচিবল) *adj.* এঠাইৰ পৰা আন ঠাইলৈ পঠাব নোৱাৰা।

**Intransmutable** (ইন্-ট্ৰেনচ-মিউটে-বল) *adj.* that cannot be changed অপৰিবৰ্তনীয়, সলাব নোৱাৰা।

**Intrench, Intrenchment** see **Entranch**.

**Intrepid** (ইন্-ট্ৰেপিড) *adj.* without fear, brave নিৰ্ভয়, সাহিয়াল, নিঃশঙ্ক, ভয়ভিত নোহোৱা।

**Intrepidity** (ইন্-ট্ৰেপি-ডিটি) *n.* undaunted courage নিৰ্ভয়তা, সাহস।

**Intricacy** (ইন্ট্ৰি-কেচি), **Intricateness** *n.* entanglement আউল, ঘোঁকট-পাকট অৱস্থা, জটিলতা, জোঁট।

**Intricate** (ইন্ট্ৰি-কেট) *adj.* involved, entangled আউলীয়া, ঘোঁকট-পাকট, ঘোঁচৰ, পকোৱাপকি।

**Intrigue** (ইন্-ট্ৰিগ) *n.* a secret plot or scheme,

secret love চক্রান্ত, কুমন্ত্রণা, ফিকির-ফাকাৰ, গুপ্ত  
প্রণয়। —*v. i.* to form a plot ফলি কৰ,  
যত্নযত্ন কৰ।

**Intriguing** *adj.* কুচক্রী, ফনিয়ক। **Intriguer**  
(ইট্রি-গাৰ) *n.* চক্রান্তকাৰী, কুমন্ত্ৰী।

**Intrinsic** (ইন-ট্রিনচিক্), **Intrinsic** *adj.* inher-  
ent, genuine আন্তৰিক, প্রকৃত, অচল।  
**Intrinsically** *adv.* প্রকৃতকপে, আন্তৰিকক।

**Introduce** (ইন-ট্রিউচ) *v. t.* to lead in, to  
conduct into a place ভিতৰলৈ আন, সুমুৱা;  
to bring into notice আগভেটো; to make  
acquainted চিনাকি কৰ; to bring into  
practice চলা, প্রথমে উলিয়া, পুনৰ স্থাপন।

**Introduction** (ইন-ট্রিউক্-শ্বন) *n.* act of intro-  
ducing প্রবেশ কৰণ, চিনাপৰিচয়; a preface  
পাতনি, ভূমিকা, সূচনা, আবঙ্গণ।

**Introductory** (ইন-ট্রিউক্ টিবি) *adj.* serving to  
introduce পৰিচয় কাৰক; preliminary প্রথম,  
আবঙ্গণৰ।

**Introspect** (ইন-ট্রিচ-পেক্টি) *v. t.* to look into  
anything ভিতৰ চা, অন্তৰ দৃষ্টি কৰ।

**Introspection** *n.* a sight of the inside অন্তৰ  
দৃষ্টি, ভিতৰ চাউন; self examination আত্ম-  
দৰ্শন বা বিচাৰ।

**Introvert** (ইন-ট্রিভাৰ্ট) *n.* অন্তৰ্মুখ ব্যক্তি, অন্তৰ্বত  
বস্তু। —*v. t.* to turn inwards অন্তৰ্মুখ কৰ;  
to turn upon itself নিজৰ হৃদয়ৰ অভিমুখে  
গতি কৰ।

**Intrude** (ইন-ট্রুড) *v. i.* to enter uninvited  
সোধ পোছ নোহোৱাকৈ যা, নমতাকৈ সোমা,  
অনুমতি নোহোৱাকৈ যা। —*v. t.* to force in  
বলেৰে, হেঁচি সুমা। **Intruder** *n.* অনুমতি  
নোহোৱাকৈ সোমাওতা।

**Intrusion** (ইন-ট্রু-শ্বন) *n.* a pushing in, encro-  
achment বলেৰে প্রবেশ, অনধিকাৰ প্রবেশ।

**Intrusive** (ইন-ট্রিভিভ) *adj.* apt to intrude  
বিনা অনুমতিত অহা বা আহিব খোজা, সোধ-পোছ  
নোহোৱাকৈ সোমোৱা।

**Intrust** see Entrust.

**Intuition** (ইন-ট্রিউ-শ্বন) *n.* immediate per-  
ception of the truth of things স্বাভাবিক  
জান, জন্মাজিত জ্ঞান, সহজাত প্রজ্ঞাবুদ্ধি।

**Intuitive** (ইন-ট্রিউ-ইটিভ) *adj.* perceived by  
immediate inspection স্বাভাবিক হঠাৎ জানিব  
পৰা, সহজে বোধগম্য।

**Intumescence** (ইন-ট্রিউ-মেচেন'চ) *n.* the action  
of swelling উৎখনি, উৎখা অৱস্থা। (L. *in-*  
*in*; *tumescere* = to swell.)

**Intwine** see Entwine.

**Inumbrate** (ইন-আম্-ব্ৰট) *v. t.* to cast a shadow  
upon ছাঁ পেলা, আঁৰ কৰ।

**Unction** (ইন-আক্-শ্বন) *n.* act of anointing  
ঘহণ (যেনে তেল); নোৱন।

**Inundate** (ইন-আন-ডেট) *v. t.* to overflow, to  
flood পানীৰে তল নিয়া, জলপ্লাবিত কৰ।

**Inundation** (ইন-আন-ডে'শ্বন) *n.* a flood, an  
overflowing বান, ধল, জলপ্লাবন।

**Inure** (ইন-ইউৰ) *v. t.* to practise, to accustom  
সহজ কৰ, অভ্যস্ত কৰ, অভ্যাস হোৱা;  
to harden গদহা কৰ। **Inurement** *n.* practice  
অভ্যাস, সহজ।

**Inurn** (ইন-আৰ্ণ) *v. t.* to place in an urn, to  
entomb সমাহিত কৰ, কবৰত সুমা।

**Inutility** (ইন-ইউটিলিটি) *n.* uselessness অনৰ্থকতা,  
অকৰ্ণণতা।

**Invade** (ইন-ভেড) *v. t.* to enter in a hostile  
manner, to attack দেশ-ল, আক্ৰমণ কৰ; to  
encroach upon বলেৰে প্রবেশ কৰ।

**Invader** (ইন-ভেডাৰ) *n.* one who invades  
আক্ৰমণকাৰী।

**Invalid** (ইন-ভেলিড) *adj.* void, null অসিদ্ধ  
বদ, বাৰ্ধ; deficient in health, disabled,  
sick কণীয়া, অকৰ্মা, বেমাৰ বশতঃ কাম কৰিবলৈ  
অপাৰগ। —*n.* a sickly or disabled person  
কণীয়া বা কণীয়া মানুহ। —*v. t.* to make invalid  
কণীয়া বা কণীয়া বুলি ঠাৱৰ।

**Invalid-pension** অসমৰ্থতা নিবৃত্তি বেতন।

**Invalidate** (ইন-ভেলিডেট) *v. t.* to render  
invalid অকৰ্মণ্য কৰ, অগ্রাহ্য কৰ, বাতিল কৰ।

**Invalidity** (ইন-ভেলিডিটি) *n.* weakness দুৰ্বলতা;  
want of legal force অসিদ্ধতা, আইন  
বিকৃততা।

**Invaluable** (ইন-ভেলুৱেবল্) *adj.* priceless অমূল্য,  
মোল নোহোৱা।

**Invar** (ইনভাৰ্) *n.* alloy of nickel and steel  
নিকেল আৰু তামা মিশ্ৰিত ধাতু।

**Invariable** (ইন-ভে'ৰি-এবল্) *adj.* without  
change, unalterable অপৰিবৰ্তনীয়, সদায় একে  
অৱস্থাৰ, নিত্য।

**Invariably** (ইন-ভে'ৰি-এবল্) *adv.* without change,  
uniformly অনবৰত, একেৰাহে, একেদৰে,  
সততে।

**Invasion** (ইন-ভে'শ্বন) *n.* an attack, an  
incursion আক্ৰমণ, দেশ অধিকাৰ কৰণ, দেশ  
লণ্ডন।

**Investive** (ইন-ভে'ক্-টিভ) *n.* an attack with  
words নিন্দা, কটুক্তি, কুছা; a severe accusa-  
tion গালি।

**Invigh** (ইন-ভে') *v. t.* to rail against নিন্দা-  
বথনা কৰ; গালি কৰ, to revile গালি শপনি  
পাৰ।

**Invigle** (ইন-ভিগল্) *v. t.* to entice, to reduce  
ফুলা, উলমুলা, ডুলা। **Inviglement** *n.* entice-  
ment প্রলোভন, ফুহলনি।

**Invent** (ইন্-ভেণ্ট্) *v. t.* to devise ভাবি নকৈ  
উলিয়া, উদ্ভাসিত কৰ; to fabricate সাজ, পাং  
পাত, কল্পনা কৰ।

**Invention** (ইন্-ভেণ্ট-শ্বন) *n.* contrivance আবিষ্কাৰ,  
কল্পনা; faculty of inventing কাৰ্চাজী;  
উদ্ভাবনশক্তি।

**Inventive** (ইন্-ভেণ্ট-টিভ্) *adj.* able to invent  
বুদ্ধ্যিক, কল্পনা পটু, উদ্ভাবক।

**Inventor** (ইন্-ভেণ্টৰ) *n.* one who invents  
উদ্ভাবক, উলিয়াওতা, আবিষ্কাৰক।

**Inventory** (ইন্-ভেণ্ট-ৰি) *n.* a schedule of  
articles মাল তালিকা, বস্তুৰ ফৰ্দ।

**Inverse** (ইন্-ভাৰ্চ) *adj.* inverted ওলোটা-  
ওভোতা, বিপৰীত।

**Inversely** *adv.* in a contrary order ওভোতাকৈ,  
বিপৰীত ভাৱে।

**Inversion** (ইন্-ভাৰ-চন্) *n.* the state of being  
inverted ওভোতা অৱস্থা, ওলটু-পালটু।

**Invert** (ইন্-ভাৰ্চ) *v. t.* to turn upside down,  
to reverse ওভোতা, ওলটু-পালট কৰ, দীটয়া;  
one, whose sex instincts are reversed যি

স্ত্ৰী বা পুৰুষৰ স্বাভাৱিক ক্ৰিয়া শক্তিৰ পৰিবৰ্তন  
ঘাটোৱা হয়।

**Invertebrate** (ইন্-ভাৰট্-ব্ৰেট্) *adj.* without a  
backbone and a skull মূৰ আৰু বাজহা  
নোহোৱা (প্ৰাণী), অমেৰুদণ্ডী প্ৰাণী।

**Invest** (ইন্-ভে'ষ্ট) *v. t.* to dress সাজ পিন্ধা;  
to adorn বিভূষিত কৰ; to give or confer  
দে, অৰ্পণ কৰ; to lay out money on ধন লগা,  
টকা খটো; to lay siege to, to surround  
বেৰি ধৰ, বেটন কৰ। **To invest money in  
lands**—মাটি কিনাত টকা খৰচ কৰ।

**Investigate** (ইন্-ভেষ্টি-গেট্) *v. t.* to inquire  
into তদন্ত কৰ, অনুসন্ধান কৰ।

**Investigation** (ইন্-ভেষ্টি-গে'শ্বন) *n.* search, exa-  
mination তদন্ত, তহকীক, বিচাৰ, অনুসন্ধান।

**Investigator** *n.* one who investigates তদন্তকাৰী,  
অনুসন্ধানকাৰী।

**Investiture** (ইন্-ভেষ্টি-টিউৰ) *n.* the act of giving  
possession of an office পদাভিষেক, কোনো  
ধৰ্ম কাৰ্য্য অনুষ্ঠান কৰি কৌলিক চিহ্ন দেওন।

**Investment** (ইন্-ভে'ষ্ট-মেণ্ট) *n.* the act of  
investing সাজ পাৰ কৰণ; any placing of  
money to secure income লাভৰ কাৰণে ধন  
লগোৱা কাম; siege অৱবোধ।

**Inveterate** (ইন্-ভেটাৰ-এট্) *adj.* confirmed in  
any habit, violent অধোৰ, ভেৰাহি; deep  
rooted, obstinate অভ্যস্ত, ভিতৰৰ পৰা হোৱা,  
গুচাব নোৱৰা। **Inveterateness, Inveteracy** *n.*

**Invidious** (ইন্-ভিডি-অচ্) *adj.* likely to provoke  
ill-will ঈৰ্ষাজনক; envious ষিয়লীয়া।  
**Invidiousness** *n.* কপট ভাৱ, খেপাখেপি।

**Invigilate** (ইন্-ভিজ্-ই-লেট্) *v. i.* watch over  
students at examination পৰীক্ষাত লৰা-  
ছোৱালীৰ ওপৰত চকু ৰাখ।

**Invigorate** (ইন্-ভিগৰ-এট্) *v. t.* strengthen,  
to give vigour to বল জন্মা, সবল-কৰ।

**Invigorating** *adj.* strengthening বলকাৰক, শক্তি-  
দায়ক। **Invigoration** *n.*

**Invincible** (ইন্-ভিন্-চিবল্) *adj.* insuperable  
জয়, অদম্য, অজেয়। **Invincibility, Invinci-  
bility** *n.*

**Inviolable** (ইন্-ভায়ল্-এবল্) *adj.* that cannot

be profaned or injured অলঙ্ঘনীয়, অটল, অক্ষতি কবির নোরাবা।

**Invisible** (ইন্-ভিজিবল্) *adj.* that cannot be seen অদৃশ্য, মনিব নোরাবা, দৃষ্টির অগোচর।

**Invisibility, Invisibility** *n.* state of being invisible মনিব নোরাবা অবস্থা।

**Invisibly** *adv.* without being seen নেদেখাকৈ, অদৃশ্যকপে।

**Invitation** (ইন্-ভি-টেসন) *n.* the act of inviting, an asking আহ্বান, নিমন্ত্রণ।

**Invite** (ইন্-ভাইট্) *v. t.* to ask, to summon, to request the company of নিমন্ত্রণ কর, আহ্বান কর, কোনো ঠাইলৈ যাত; to allure লোভ জন্মা বা লগা।

**Inviting** (ইন্-ভাইটিং) *p. adj.* alluring লোভ-লগা, মনোহর।

**Invocation** (ইন্-ভ'কেসন্) *n.* any formal prayer invoking the blessing of God স্তুতি প্রার্থনা, মঙ্গল প্রার্থনা, আবাধনা।

**Invoice** (ইন্-ভাইচ্) *n.* a letter intimating despatch of goods বস্ত্র পঠোরা তালিকা, মালব চালান। —*v. t.* to make an invoice of চালান তৈয়ার কর।

**Invoke** (ইন্-ভক্) *v. t.* to implore assistance solemnly স্তুতি কর, বন্দনা কর, আবাধনা কর।

**Involuntary** (ইন্-ভলান্-টেরি) *adj.* not done willingly ইচ্ছা নকরাবৈক হঠাৎ হোরা, ইচ্ছা বিরুদ্ধ।

**Involuntarily** *adv.* হঠাৎ, অনিচ্ছা পূর্বক, এনেয়ে।

**Involute** (ইন্-ভলিউব) *adj.* rolled inward ভিতরলৈ ঘেব খোরা। **Involution** *n.* (*Arith.*) the process of raising a quantity to a given power একেটা সংখ্যাকে বাবে বাবে পূরণ কবি বৃদ্ধি করণ।

**Involve** (ইন্-ভল্ভ্) *v. t.* to envelop মেবা; to implicate দোষত লিপ্ত কর, লেটিয়া, সাজোব; to overwhelm বিপন্ন কর; to bring into debt or difficulty বিপদগ্রস্ত বা ঋণগ্রস্ত কর, অন্তর্গত।

**Invulnerable** (ইন্-ভাল্ নাব্-এব্ল্) *adj.* that cannot be wounded অজেদ, ঘাইল কবির নোরাবা; **Invulnerability** *n.*

**Inward** (ইন্-বার্ড্) *adj.* internal আন্তরিক; ভিতরব। **Inwardly** *adv.* in the heart, privately আন্তরিক, ভিতরে ভিতরে, তলে তলে।

**Inwrought** (ইন্-বট্) *p. adj.* worked in or among other things ফুল বহা, বনকবা, খতোরা।

**Iodine** (আয়ডিন্) *n.* a non metallic element এবিধ বসায়ন বস্ত্র, আয়ডিন।

**Iodoform** (আয়ড'-ফর্ম) *n.* a crystalline substance এবিধ উগ্রগন্ধী দ্রব্য।

**Ion** (আয়ন্) *n.* বিদ্যুতব বাসায়নিক অণু; particle of moving matter, carrying a unit charge of electricity বিজলী শক্তির অণু।

**Ionic** (আয়নিক্) *adj.* relating to Ionia in Greece আয়নীয় দেশীয়।

**Iota** (আয়-অটা) *n.* a very small degree or quantity অকণমাত্র, বিন্দুমাত্র।

**I. O. U.** (আই-অ'-ইউ) *n.* a formal acknowledgment of debt টকা খাবে লোরা হাত চিঠি; a hand note. I owe you ব সাঙ্কেতিক রূপ।

**Ipsedixit** *n.* প্রমাণ নেদেখারকৈ আঁকোর গজালি ভাবে লাগি থাকন।

**Iranian** (ইরাশিয়ান) *adj.* of or pertaining to Persia পার্শীয়া দেশব বা সম্বন্ধীয়, ইরাণী।

**Irascible** (ই-বেচ'-ইব্ল্) *adj.* easily provoked, irritable অলপতে খং উঠা, টিকটিকিয়া, বব খড়াল।

**Irate** (ই-বেট্) *adj.* angry খড়াল।

**Ire** (আয়ার্) *n.* anger, rage খং, কোপ। **Irate** *adj.* enraged খং উঠা, বাগযুক্ত।

**Ireful** *adj.* কুশিত, ক্রোধযুক্ত, খড়াল।

**Irenic** (আই-বেন্-ইক্) *adj.* pacific শান্তিজনক, শান্ত।

**Iris** (আইরিচ) *n.* the rainbow বায়ধনু; the coloured circle round the pupil of the eye চকুর মণির ঘুরণীয়া ক'লা বেধা। **Iritis** *n.* চকুর মণির বেধা।

**Irish** (আই-রিছ) *adj.* pertaining to Ireland আয়ারলেণ্ড সম্বন্ধীয়। —*n.* আয়ারলেণ্ডবাসী বা তেওঁলোকের ভাষা।

**Irkesome** (আর্ক'-চাম্) *adj.* tedious, tiresome বিরক্তিকর, আমনিলাগা, ক্লান্তিকর।

**Iron** (আয়-ৰণ) *n.* the most useful metal লো, লোহা; an instrument or utensil made of iron লোৰ সজুলি; strength বল, শক্তি। (*pl.*) *n.* fetters শিকলি, জিঁজিৰি। —*adj.* made of iron, like iron লোৰ, লোৰদৰে; rude, stern নিষ্ঠুৰ, নিৰ্দ্দয়; hard টান। —*v. t.* to smooth with a hot iron ইস্তি কৰ; to fetter লোৰা পিন্ধা, শিকলি লগা। **Iron age** = কলি যুগ; age of cruelty and oppression অত্যাচারৰ যুগ। **Ironclad** *adj.* covered with iron plates লোহাৰে আবৃত কৰা। —*n.* a vessel defended by iron plates লোহা লগোৱা যুদ্ধৰ জাহাজ। **Iron-foundry** *n.* a place where iron is cast লোৰ কাৰখানা, লো ঢলাই কৰা কাৰখানা। **Iron hearted** *adj.* cruel নিষ্ঠুৰ। **Iron-mould** *n.* the spot left by rusty iron on cloth লোৰ চেকা, মামৰব দাগ। **Iron-rule** *n.* কঠোৰ শাসন। **Have too many irons in a fire** = একেবাবে ভালমান কামত হাত দে। **In irons** = বেৰি পিন্ধা, হাত-কেড়িয়া লগোৱা। **Rule with a rod of iron** = to rule with severity নিষ্ঠুৰকামে শাসন কৰ। **Ironworks** *n.* লোৰ কাৰখানা বা কাৰ্খণ। **Strike the iron while it is hot** = সুবিধা পাওঁতেই কাম কৰি ল।

**Ironical** (আয়ৰণিকেল) *adj.* satirical, spoken in jest বিপৰীত ভাব বুজুৱা, বিৰূপজনক। **Ironically** *adv.* বিৰূপভাবে।

**Irony** (আইৰণি) *n.* speech intended to convey contrary signification বাঞ্ছোক্তি, ঠাট্টা। **Irony of fate** = ভাগ্যৰ ফেৰ, দুৰাধুৰ্য।

**Irradiance** (ইৰ্-ৰে'ডি-এন্স্) *n.* beams of light, splendour জিলিকনি, পোহৰ, দীপ্তি। **Irradiation** (ইৰ্-ৰে'ডি-এন্স্) *n.* emitting of light, brightness পোহৰ কৰণ, উজ্জ্বলতা।

**Irradiate** (ইৰ্-ৰেডি-এই) *v. t.* to emit rays. to illuminate পোহৰ কৰ, উজ্জ্বল কৰ। —*v. i.* to shine জল্জলা, পোহৰ দে।

**Irrational** (ইৰ্-ৰেশ্যন্-এল্) *adj.* void of reason বুদ্ধিহীন, নিৰ্কোষ, অযুক্তিকৰ; absurd মানুহৰ অৰোপ্য।

**Irrational number** = বৰ্গমূল উলিয়াব নোৱৰা অঙ্ক যেনে  $\sqrt{2}$ ।

**Irreclaimable** (ইৰ্-ৰি-ক্লেম্-এবল্) *adj.* incorrigible ভাল কৰা অসম্ভা, অশোধনীয়; that cannot be regained ওলোটাি পাব নোৱৰা।

**Irreconcilable** (ইৰ্-ৰিক্-অন্-চাই-লেবল) *adj.* that cannot be reconciled মিলাব নোৱৰা; inconsistent অসঙ্গত, অমিল।

**Irrecoverable** (ইৰ্-ৰি-কভাব্-এবল্) *adj.* irretrievable ঘূৰি পাব নোৱৰা।

**Irrecoverably** *adv.* পুনৰায় পাব নোৱৰাকৈ।

**Irreducible** (ইৰ্-ৰি-ডিউচি-বল) *adj.* that cannot be reduced কমাৰ নোৱৰা।

**Irrefragable** (ইৰ্-ৰিফ্ৰে-জ্বেবল) *adj.* that cannot be refuted অকাটা, অখণ্ডনীয়।

**Irrefutable** (ইৰ্-ৰিফিউ-টেবল) *adj.* that cannot be refuted অখণ্ডনীয়, নুই কৰিব নোৱৰা, অকাটা, প্রতিবাদ শূন্য।

**Irregular** (ইৰ্-ৰে-গুলাৰ্) *adj.* not according to rule অনিয়ম, অনিয়মিত, অযথা, অবিহিত; unnatural অস্বাভাবিক; variable হেগা চোৰোকা, এবাধৰা; vicious দুষ্ট। **Irregular teeth** = বেৰীয়া দাঁত।

**Irregularity** (ইৰ্-ৰেগু-লাৰিটি) *n.* deviation from rule or order হেৰফেৰ, ব্যতিক্রম বিশৃঙ্খলতা, অনিয়ম, বেমেজালি, অপৰিমাণতাৰ।

**Irregularly** *adv.* অনিয়মিতকামে, অবিহিতকামে, বিশৃঙ্খলভাৱে, এবাধৰাকৈ; unmethodically দিহানলগাকৈ।

**Irrelevancy** (ইৰ্-ৰেলি-ভেন্চি) *n.* state of being irrelevant অসম্পৰ্কতা, অসঙ্গতা।

**Irrelevant** (ইৰ্-ৰেলি-ভেণ্ট) *adj.* অসঙ্গত, সম্পৰ্ক বহিত, লগ বান্ধ নোহোৱা।

**Irreligious** (ইৰ্-বিলিজ্-আচ্) *adj.* ungodly অধ্যম্মী, পাতক।

**Irremediable** (ইৰ্-ৰিমেডি-এবল্) *adj.* that cannot be remedied ঔষিক্ৰিকৰ শূন্য, চিকিৎসাৰ বাহিৰ, ভাল কৰিব নোৱৰা।

**Irremissible** (ইৰ্-ৰেমিচি-বল্) *adj.* not to be forgiven অমার্জনীয়, বেহাই পাব নোৱৰা।

**Irreparable** (ইৰ্-ৰিপেৰে-বল্) *adj.* that can-

not be repaired or rectified বাস্তব নোৱৰা, শুধৰাব নোৱৰা।

**Irreprehensible** (ইৰ-ৰেপৰি-হেন্‌চিবল্) *adj.* that cannot be blamed দোষ দিব নোৱৰা, অনিন্দনীয়।

**Irreproachable** (ইৰ্-ৰে-প্রা-চেবল্) *adj.* free from blame, innocent দোষ বহিষ্ঠ, নিৰুদ্বিগ্ন।

**Irresistible** (ইৰ্-ৰেজিচ্-টিবল্) *adj.* that cannot be resisted with success অনিবাৰ্ধ্য, দুৰ্নিবাৰ, প্রতিবোধ কৰিব নোৱৰা।

**Irresolute** (ইৰ-ৰিজি-লিউট্) *adj.* not firm in purpose অস্থিৰমনা, চক্কা, ঠেনমেঠেন। **Irresoluteness** *n.* এটুকৈন মটুকৈন।

**Irrespective** (ইৰ্-ৰেচ্-পেক্টিভ্) *adj.* (with of) not having regard to বাহিৰে, বাজে, আওকাণ কৰি। **Irrespectively** *adv.*

**Irresponsible** (ইৰ্-ৰেচ্-পন্ চিবল্) *adj.* (with for) not responsible নিজগৰীয়া, দায়শূন্য, গাত নলগা, বোপৰওৱা। **Irresponsibility** *n.* বোপৰওৱা ভাব।

**Irretrievable** (ইৰ-ৰিট্ৰিভেবল্) *adj.* not to be recovered অকৌ পাব নোৱৰা, উদ্ধাৰ কৰিব নোৱৰা।

**Irreverence** (ইৰ-ৰেভাৰ-এন্‌চ্) *n.* want of reverence or veneration অনাদৰ, অভক্তি।

**Irreverent** (ইৰ-ৰেভাৰ্-এন্ট্) *adj.* not reverent অৰজ্ঞাকাৰী, অভিশূন্য।

**Irreversible** (ইৰ্-ৰিভাৰ-চিবল্) *adj.* that cannot be reversed লুটিয়াব নোৱৰা, অপৰি বৰ্তনীয়।

**Irrevocable** (ইৰ-ৰিড্-অ-কেবল্) *adj.* that cannot be recalled অটল, অস্থায়ী কৰিব নোৱৰা, অখণ্ড। **Irrevocably** *adv.* দৃঢ়কপে।

**Irrigate** (ইৰিগেট্) *v. t.* to cause water to flow upon পানী বাগৰা, লোৰ খানি পানী বোৱা।

**Irrigation** (ইৰিগেশন্) *n.* act of watering lands by artificial means নলা কাটি পানী দিয়া প্ৰথা।

**Irritable** (ইৰি-টে'বল্) *adj.* easily provoked খিঙখিঙীয়া, কেটেৰা জেঙেৰা, খঙাল।

**Irritant** (ইৰিটে'ন্ট্) *adj.* উত্তেজক। —*n.* that which causes irritation.

**Irritate** (ইৰিটেট্) *v. t.* to provoke জোকা, খং তোলা; to excite heat and redness in বত্ৰ হৈ ৰুমৰমা, ডুম্‌ডুম।

**Irritation** (ইৰিটে'শন্) *n.* act of irritating or exciting খং তোলা কাৰ্য্য, বিৰক্তি কৰণ; morbid sensation in the skin or nerves ৰুমৰমণি, ডুম্‌ডুমনি।

**Irruption** (ইৰ্-ৰাপ-শ্বন্) *n.* a sudden invasion হঠাৎ আক্ৰমণ; a bursting in ফাটি ফুটি যাওন বা বাজ হওন, দমলা বান্ধি উঠন।

**Is** (ইজ্) third person singular of the verb To be — হয়, আছে। He is — সি হয়, সি আছে।

**Isabelle, Isabel** (ইজ-এ-বেল্) *n. adj.* greyish yellow colour ঈষৎ হালধীয়া বৰণ বা বৰণৰ।

**Isatine** (আইচে-টিন) *n.* a crystalline substance obtained from indigo by oxidising অক্সিজেন গেচৰ সহায়ত নীলৰ পৰা কৰা এবিধ চক্‌চকীয়া বস্তু।

**Ischuria** (ইচ্‌ৰিয়ে) *n.* a stoppage of urine মূত্ৰবোধ বোমৰা।

**Islam** (ইচলাম্) *n.* the Mohammedan religion মুছলমানী ধৰ্ম। **Islamic** *adj.*

**Island** (আইলেণ্ড) *n.* land surrounded by water দ্বীপ, মাজুলী চাপৰি, কেউফালে পানীৰে আবৃত ঠাই।

**Islander** (আইলেণ্ডাৰ) *n.* an inhabitant of an island দ্বীপবাসী।

**Isle** (আইল্) *n.* an island দ্বীপ, মাজুলী।

**Islet** (আইলেট্) *n.* a little island সৰু দ্বীপ, দৈৰ বা সাগৰৰ মাজৰ চট।

**Isolate** (আই-চ-লেট্) *v. t.* to place in a detached situation আলাগ কৰ, পৃথক কৰ, একাধৰীয়া কৰি থ। **Isolation** *n.* state of being alone আলাগ কৰণ, অকলসৰীয়া অৱস্থা।

**Isonomy** (আইচনমি) *n.* equal rights and privileges সকলো প্ৰকাৰে সমান স্বত্ব, সম্পৰ্ক, অধিকাৰ। (Gk. *isos*=equal.)

**Isosceles** (আইচেচেলিজ) *adj.* having two equal sides, as a triangle সমদ্বিবাহু (যেনে ত্ৰিভুজ)।

**Isothermal** (আইচ-ঠাৰ্মেল) *adj.* having an equal degree of heat সমান উত্তাপ থকা।

**Isotope** (আই-চ-টপ্) *n.* elements or atoms of an element chemically identical but of different weight একে বাসায়নিক গুণৰ বেলেগ বেলেগ ওজনৰ মূল ভৌতিক পদাৰ্থ।

**Issue** (ইচু) *v. i.* to go or flow out ওলাই আহ, নাহিৰ হ; to proceed ওলাই যা, উদ্ভৱ হ, জাবী হ। —*v. t.* to send out উলিয়াই পঠিয়া; to put into circulation জাবী কৰ, বাহিৰ কৰ। —*n.* a going out নিঃসৰণ, বাজ হওন, জাবী কৰণ; offspring সন্তান-সন্ততি; produce, profits উৎপন্ন, উপস্বত্ব; the points in dispute in a suit বিবোধী বিষয়, বিচাৰ্য্য বিষয়; circulation as of a book প্রচলন, ওলাওন, প্রচাৰ কৰণ। A point at issue = বিচাৰ্য্য বিষয়। To join or take issue = ইচ্ছা ধাৰ্য্য কৰ। In the first issue of paper = প্রথমবাৰ ওলোৱা কাগজত। He has no issue = তেওঁ নিঃসন্তান। Issueless = অপুত্ৰক, নিঃসন্তান।

**Isthmus** (ইষ্ট্-মাচ্) *n.* a narrow neck of land connecting two larger portions যোজক, দোডোখৰ ডাঙৰ ঠাইক সংলগ্ন কৰা ঠেক ঠাই।

**It** (ইট্) *pron.* the thing spoken of ই, এইটো।

**Italian** (ইটেলিয়েন্) *adj.* ইটালি দেশীয়। —*n.* ইটালি দেশীয় মানুহ।

**Italics** (ইটেল-ইক্চ) *n.* (*pl.*) a kind of types কতীয়া আখৰ, লতা চানেকীয়া আখৰ।

**Itch** (ইচ্) *n.* an uneasy, irritating sensation in the skin খজুৰতি। —(*pl.*) খহ। —*v. i.* to have an irritating sensation খজুৱা। **Itching** *n.* খজুৱতি। **Itchy** *adj.* affected with itch খহলা। **Itching palm** = ধনৰ হেপাহ। **Itch mite** = চাহী।

**Item** (আইটেম্) *n.* a separate article দফা, বিষয়। —*adv.* also, likewise আক, পুনশ্চ।

**Iterate** (ইটাৰেট্) *v. t.* to do again, to repeat দুনাই কৰ, পুনৰাই ক। **Iteration** *n.* repetition পুনৰুক্তি।

**Itinerant** (আই-টিনাৰ্-এণ্ট্) *adj.* travelling ফুৰিফুৰা, ভ্ৰমণকাৰী। —*n.* wanderer ফুৰি-ফুৰা লোক।

**Itinerary** (আই-টিনাৰ্-এৰি) *adj.* travelling ভ্ৰমণকাৰী। —*n.* a book of travels ভ্ৰমণ বৃত্তান্ত।

**Its** (ইটচ্) *poss.* of It ইয়াৰ, এইটোৰ, তাৰ।

**Itself** (ইট্-চে'ল্ফ্) *pron.* ই, স্বয়ং, অকলৈ, নিজে। **By itself** = alone অকলৈ, স্বয়ং। **In and by itself** = বেলেগ বেলেগকৈ ধৰিলে।

**Ivory** (আইভ'ৰি) *n.* the hard white substance composing the tusks of elephants হাতীৰ দাঁত। —*adj.* made of or resembling ivory হাতী দাঁতৰ নিচিনা।

**Ivy** (আইব'ডি) *n.* a creeping evergreen plant এবিধ লতা।

**Izzard** *n.* ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ Z আখৰ।

**J** (জে') the 10th letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ দশম আখৰ।

**Jaal-goat** ইজিল্টৰ বনৰীয়া ছাগলী।

**Job** (জেব্) *v. t.* to stab, thrust খোঁচমাৰ।

**Jabber** (জেব-আব্) *v. i.* to talk rapidly and indistinctly লপ্-লপা, টপ্-টপা। —*n.* a rapid talk টপ্-টপনি, বেলবেলনি।

**Jacinth** (জ্যে'চিনঠ্) *n.* a precious stone এবিধ বহুমূলীয়া মণি, নীলকান্ত মণি।

**Jack** (জেক্) *n.* a nick-name of John ইংৰাজী জন্ নামৰ অপভ্ৰংশ; a sailor নাবিক, জাহাজৰ খালচী; a paltry fellow নগা লোক; a screw for raising heavy weights দমকল; the male of some animals কোনো কোনো

মতা, যেনে গাধা, শহাপহু ইত্যাদি; a flag displayed from a ship জাহাজৰ আগত অঁৰা পতাকা; a leather bottle চামৰাৰ বটল; a coat of mail জাধৰ; (*Coll.*) the knave in cards তাঁচখেলৰ গোলামটো। **Jack-a-dandy** *n.* a fop ফুল-বাবু। **Jack-o-Lantern** *n.* the ignis fatuus মায়া-জুই, গুলৈ। **Jack-in-office** *n.* a conceited official দান্তিক কৰ্মচাৰী। **Jack of all trades** = অলপ অচৰপ সকলো কামৰে ওৱাকিৰ থকা লোক।

**Jack** (জেক্) *n.* a 'rec কঠাল গছ, কঠাল; a saucy or paltry fellow তুচ্ছ ব্যক্তি; a sailor নাবিক; an instrument for removing shoes from one's feet ভৰিৰ পৰা জোতা সোঁলো-কোৱা যন্ত্ৰ।

**Jackal** (জেক্-এল্) *n.* a wild animal allied to the dog শিয়াল, ফেউৰা।

**Jackass** (জেক্-এচ্) *n.* the male of the ass গাধা; a blockhead নিচেই মূৰ্খ লোক, গোকট মূৰ্খ।

**Jackboots** *n.* long boots reaching above the knee আঁঠুলৈকে পোৱা দীঘল বুট জোতা।

**Jackdaw** (জেক্-ড' ) *n.* a species of crow চোৱা কাউৰী।

**Jacket** (জেকেট্) *n.* a short coat জেকেট চোলা।

**Jack-knife** (জেক্-নাইফ্) *n.* a large pocket-knife এবিধ ডাঙৰ ছুৰী কটাৰী।

**Jack-plane** *n.* large strong plane শকত বান্ধা, কাঠ মিহি কৰা যন্ত্ৰ।

**Jacobean** (জেকবিয়ান) *adj.* of the reign of James I ইংলণ্ডৰ বজা প্ৰথম জেমচৰ শাসনকাল সম্পৰ্কীয়।

**Jacobin** (জেক্-অ-বিন্) *n.* one of a society of revolutionists in France এদল ফৰাচী ৰাজবিদ্ৰোহী; a demagogue উদাসীন পুৰোহিত।

**Jacobite** (জেক্-অ'-বাইট্) *n.* an adherent of James II and his descendants বজা দ্বিতীয় জেম্'চৰ লগৰীয়া।

**Jacob's-ladder** *n.* a ladder made of ropes

with wooden steps ভোলত কাঠ বান্ধি কৰা জখল।

**Jactation** (জেক্-টে-শ্বন্) *n.* extreme restlessness in disease চটফটনি, ধবফবণি, চাটিফুটি।

**Jactitation** *n.* a false claim of marrying মিছাকৈ বিয়া কৰোৱা বুলি কোৱা গোচৰ।

**Jaculation** (জেক্-লেশ্বন্) *n.* the act of hurling অস্ত্ৰ নিক্ষেপ কৰণ, দলিমাৰি দিহা কাম। **Jaculatory** *adj.* ejaculatory জিকাবি উঠা।

**Jacquard loom** (জেকাৰ্ডলুন্) জে. এম. জেকাৰ্ডে উলিওৱা তাঁতশাল সেই অনুসৰি নাম।

**Jade** (জেড্) *n.* a worthless nag বড়ুৱা ঘোঁড়া; a worthless woman অকৰ্মণ্য তিকতা, লেবেলা মাইকী। —*v. t.* to tire ক্লান্ত কৰ, আশকতীয়া কৰ। **Jaded horse** = লেবেলা ঘোঁড়া।

**Jade** *n.* a dark-green stone used in ornament কলপতীয়া বৰণৰ মূল্যবান পাথৰ।

**Jag** (জেগ্) *n.* a notch দাঁৰ, খাঁজ, দাঁতৰি। —*v. t.* to cut into notches খাঁজ কাট।

**Jagged** *adj.* rough edged দাঁতৰি ওলোৱা দাঁৰ থকা। **Jaggy** খাঁজ কটা।

**Jaggery** (জেগেৰি) *n.* a kind of dark coloured sugar একৰকম দানা থকা গুড়।

**Jail** (জেল্) *n.* a prison বন্দীশাল, কাৰাগাৰ, ফাটক। **Jail-bird** *n.* ফাটেকীয়াল, কয়েদী।

**Jailer, Gaoler** (জেল'বাৰ্) *n.* one who has charge of a jail জেল দাৰোগা, বন্দীপাল।

**Jalap** (জেলপ্) *n.* the purgative root of a plant ভেদ কৰা গছ দৰৱ।

**Jam** (জেম্) *n.* a conserve of fruits মোৰকা। —*v. t.* to press tight চেপা ঘূৰা, ঠাছি ভৰা, লিপিত ঘূৰা, জেপেটা ঘূৰা। —*n.* a crush, a squeeze চেপা, টেপা।

**Jamb** (জেম্) *n.* the side post of a door &c. দুৱাৰৰ কাষৰ খুটা।

**Jamborie** (জেম্-ব-বী) *n.* a rally of boy-scouts বয়স্কাউটবিলাকে বহুলৰূপে কৰা খেল ধেমালি।

**Jamrach** (জেম্বেক্) *n.* a place where wild animals are kept for sale বেচিবলৈ বনৰীয়া জন্তু ৰখা ঠাই।

**Jangle** (জেন্জল্) *v. i.* to wrangle, to quarrel,



দন্দ কৰ, কোড়াল কৰ। —*n.* discordant sound  
অতিকটু শব্দ।

**Janitor** (জেনিটৰ) *n.* a doorkeeper দ্বৰী,  
দাবোৱান; an attendant or care taker  
পৰিচাৰক, ভত্তাবধায়ক।

**Janizary** (জেন্-ই-যেব্-ই) *n.* a soldier of the  
Turkish foot guards তুৰ্ক দেশীয় পদাতিক  
সেনা।

**January** (জেন-ইউ-এৰি) *n.* the first month  
of the English year ইংৰাজী বছৰৰ ১ম মাহ,  
পুহৰ শেহ পৰ আৰু মাঘৰ আগ পৰ।

**Jap, Japanese** (জেপ্-এন-ইজ্) *n.* জাপান দেশীয়  
লোক, জাপানী ভাষা।

**Japan** (জে-পেণ্) *v. t.* to varnish after the  
manner of the Japanese জাপানী বানিচ্ কৰ,  
চিকচিকীয়া কলা বং কৰ।

**Jape** (জে'প) *v. t. & v. i.* to mock or jest  
ইত্থিকং কৰ, ঠাট্টা কৰ। —*n.* ঠাট্টা, বিজপ।

**Jar** (জাৰ্) *n.* an earthen or glass bottle  
having a wide mouth ঘট, টেকেলি; a  
harsh rattling sound বন্ বন্ শব্দ; clash,  
discord অমিল, অনৈক্য, দন্দ। —*v. t.* to  
shake জোকাৰ। —*v. t.* to make a harsh  
discordant sound বন্ বন্ বা খেৰ খেৰ শব্দ  
কৰ; to quarrel দন্দ কৰ।

**Jardinere** (জাৰ্ডিনিয়াৰ) *n.* an ornamental  
flower pot or stand কাককাৰ্য্য খচিত ফুলদানী।

**Jargon** (জাৰগন্) *n.* a confused talk বাং বিং  
কথা, বেলবেলনি, দোৱান।

**Jarl** (জাৰ্ল) *n.* a noble অমাত্য, ভাতৰীয়া;  
chief or earl সমন্ত শ্ৰু।

**Jasmine, Jessamine** (জেচ'মিন্) *n.* a genus of  
plants having fragrant flowers সুতি ফুল,  
মালতী ফুল।

**Jasper** (জেচ'পাৰ) *n.* a precious stone of  
various colours সূৰ্য্যকান্ত মণি।

**Jaundice** (জানডিচ্) *n.* a disease in which  
the eyes and skin become yellow চকু, গা,  
মুখ হালধীয়া পৰা ৰোগ, পাতু ৰোগ। **Jaundiced**  
*adj.* affected with jaundice, prejudiced  
পাতু কণীয়া, বিতুষ্ট, পক্ষপাতী।

**Jaunt** (জাণ্ট) *v. i.* to ramble ফুৰিফুৰি। —*n.* an  
excursion ভ্ৰমণ।

**Jaunty, Janty** (জাণ্টি) *adj.* showy বাহ্যিক  
জাকজমক প্ৰিয়, আটক ধুনীয়া।

**Javelin** (জেভলিন) *n.* a kind of spear য়াঠি।

**Jaw** (জ) *n.* the bones of the mouth in  
which the teeth are set দাঁতৰ মাৰি। দাঁতৰ  
তলৰ হাড়; the mouth মুখ। —(*slang*) talka-  
tiveness বক্ববকনি। —*v. i.* (*slang.*) to scold  
জগৰধৰি ধমকি দে। **Jaw-fallen** dejected  
উগ্ৰম নোহোৱা, নিকংগাহ। **Hold your jaw** =  
stop talking চুপ্ থাক।

**Jay** (জে) *n.* a bird of the crow family  
কাউৰীৰ দৰে এবিধ চৰাই; a wanton woman  
নিলাজীতিবোতা।

**Jazz** (জেব্) *n.* discordant music বন্-বন্  
শব্দ, টিণ্ টিণ্ শব্দ, এবিধ আমেৰিকান গীত।

**Jealous** (জেলাচ্) *adj.* suspicious চোভাযুক্ত;  
incensed at rivalry চকু পোৰা। চকুচৰাই।

**Jealousy** (জেলাচি) *n.* suspicion, anxiety  
চোভা, খেপ, ঈৰ্ষা, মনৰ পোৰনি।

**Jean** (জিন) *n.* a twilled cotton cloth জিন  
কাপোৰ।

**Jeep car** লঘুভাৰ দ্ৰুতগামী মটৰ গাড়ী, এবিধ মটৰ  
গাড়ী।

**Jeer** (জিয়েৰ) *v. t.* to treat with derision  
বিজপ কৰ, ইত্থিকং কৰ। —*v. i.* to scoff ঠাট্টা  
কৰ, খেলি কৰ। —*n.* mockery বিজপ, ঠাট্টা,  
ভেঙ্গুচালি।

**Jehad** (জিহাদ্) *n.* a Mohammedan holy  
war ধৰ্ম-যুদ্ধ।

**Jehova** (জি-হ'-ভে) *n.* the Hebrew name of  
God ঈশ্বৰ, ব্ৰহ্মা।

**Jeune** (জি-জুন) *adj.* empty, void of interest  
উৎস, নীৰস, অসাৰ।

**Jelly** (জেলি) juice of fruit boiled in sugar  
মোৰস্বা, মিঠা আচাৰ।

**Jemmy** (জেমি) সিজি দিয়া চোৰে ব্যৱহাৰ কৰা  
লোৱৰ ডাং; বহুলমুৰা ছাগলী।

**Jenny** (জেনি) *n.* a female bird মাইকী চৰাই।

**Jenny-wren** *n.* a female ass গাৰী; a  
spinning-jenny সূতা কটা কল। **Jenny-**

**spinner** = a long legged insect like a gnat  
মহৰ দৰে দীঘল ঠেঙীয়া একাতি কীট।

**Jeopardise** (জ'পাৰ্'ডাইজ্) *v. t.* to put in danger বিপদগ্ৰস্ত কৰ, মক্ষিতলৈ শেলা।

**Jeopardous** (জে'পাৰ্-ডাচ্) *adj.* exposed to danger বিপদজনক।

**Jeopardy** (জে'পাৰ্-ডি) *n.* danger, hazard সঙ্কট, বিপদ, লেঠা।

**Jeremiad** (জেৰেমিয়াড্) *n.* a lamentation বিলাপ : doleful story বিলাপ-কাহিনী।

**Jerk** (জাৰ্ক) *v. i.* to throw with a quick effort হেঁচোক মাৰ, এডাৰ মাৰি দে, ছোকাৰ, মাৰি পেলা। — *n.* a sudden movement জোকৰ; an involuntary contraction of muscle ছিকৰ।

**Jerkin** (জাৰ্কিন্) *n.* a short coat খৰা চোলা।

**Jersey** (জাৰ্জি) *n.* a kind of woolen under-vest উলৰ বনিয়ন চোলা।

**Jess n. & v.** য়'জৰ সময়ত কুকুৰাৰ ঠেঙত লগোৱা জৰী, জৰীলগা।

**Jessamine** see Jasmine.

**Jest** (জেষ্) *n.* joke, fun বিশেষ, পৰিহাস, ঠাট্টা, খেলি, খেমাৰি। — *v. i.* to make a jest বিজ্ঞপ কৰ, খেজেলিয়া।

**Jestful** *adj.* given to jesting ৰঙুৱাল, ফুচুৰি।

**Jester** *n.* a buffon চং, বহুৱা, টোটেৰি।

**Jestingly** *adv.* খেলি কৰি, ঠাট্টা কৰি, পেংলাই কৰি।

**Jesuit** (জেজুইট্) *n.* a member of a religious order ৰোমীয় ধৰ্ম্মযাজক; an intriguer কুম্ভণাকাৰী, বৃত্তলোক। **Jesuitical** *adj.* বৃত্ত।

**Jesus** (জি-জিচ্) *n.* the Saviour যীশু, ত্ৰাণকৰ্ত্তা যীশু।

**Jet** (জেট্) *n.* a very black mineral coal এবিধ ক'লা পাথৰ। **Jet-black** = ঘোৰ ক'লা। **Jetty** *adj.* black as jet.

**Jet** (জেট্) *n.* a spouting stream বৰণা, কুহুৰা, নিজৰা; a spout at the end of gas-pipe গেছ জলোৱা পাইপৰ মুখ। — *v. t.* or *v. i.* to throw out কিবফিৰ কৰে ওলা। — টানি নিয়া থলৈ বা বিমান।

**Jetsam** (জেটচাম) *n.* a goods thrown out of a

ship to lighten it and washed ashore জাহাজৰ ভাৰ লাঘৱ কৰিবৰ বাবে যিবোৰ মালবস্তু দলিয়াই পেলোৱা হয় আৰু পাৰত ওপতি উঠে।

**Jettison** (জেটিচন) *n.* the act of throwing goods overboard জাহাজৰ মালবস্তু সাগৰলৈ দলিয়াই দিয়া কাৰ্য্য। — *v. t.* to throw overboard বাহিবলৈ শেলাই দে; to abandon পৰিত্যাগ কৰ।

**Jetty** (জেটি) *n.* a projection, a small pier মাংল তুলিবৰ নিমিত্তে বন্ধা ঘাট, জেটি।

**Jew** (জু) *n.* an inhabitant of Judia, a Hebrew ইহুদী লোক; (*figuratively*) a miser কুপণ, আতকৰালী। **Jewish** *adj.* ইহুদী সম্পৰ্ণীয়। **Wandering Jew** = a Jew who is ordained to wander for ever চিৰ শান্তিহীন অমৰ-ইহুদী।

**Jewel** (জুৱেল্) *n.* a precious stone ৰত্ন, গহনা, মণিমুক্তা।

**Jeweler** (জুৱেলাৰ্) *n.* one who deals in jewels মণিমুক্তাৰ বেপাৰী, জহৰী; one who makes jewellery সোণাৰী।

**Jewellery, Jewelry** (জুৱেলৰি) *n.* jewels in general হীৰা মুক্তা, অলঙ্কাৰ।

**Jib** (জিব্) *n.* a triangular sail in front of a ship জাহাজৰ আগত তৰা তিনিচুকীয়া পাল। — *v. i.* to move restively ধৰফৰাই ফুৰ, লৰফৰাকৈ ফুৰ। **The cut of one's jib** = appearance চেহেৰা, আকৃতি।

**Jib** see Gibe.

**Jig** (জিগ্) *n.* a quick dance খৰ নাচ। — *v. i.* to dance a jig খৰ পাকত নাচ।

**Jill** (জিলট্) *n.* a woman who trifles with her lover ৰূপটী প্ৰেমিকা, মৰম দেখুৱাই ভুল কৰা হিৰোজনা। — *v. t.* to deceive a lover প্ৰেম ভাব কৰি ছা কৰ, আশা দি টোৰাশ কৰ।

**Jingle** (জিংগল্) *n.* clinking sound বনক শব্দ। — *v. i.* clink বনকনা, বনক কৰ, জ্বন জ্বনা।

**Jingling** *n.* a sharp rattling sound বনকননি।

**Jin-Rickshaw** (জিন্-ৰিকছাৱ্) মানুহে টনা দ্ৰুচকীয়া গাড়ী।

**Jingo** (জিংগো) *n.* a word expressing threat এটা ধমকিসূচক কথা যেনে (By Jingo .

==বাক কি কৰোঁ চা!); a blustering patriot ভবকণি সি ঘূৰা দেশভক্ত। —*adj.* vulgarly dashing উত্তৰা, ডেওপৰা। —*ism* *n.* Chauvinism অভিপাত স্বদেশ প্রেম আৰু বিদেশী-বিক্রোহ, মিছা দস্তালি।

**Jirga** (জিৰগা) *n.* the assembly of Afghan leaders আফগানিস্থান দেশৰ মুখাল বম্বীয়া লোকৰ সভা।

**Job** (জব্) *n.* a sudden stroke with a pointed instrument গোঁচ।

**Job** (জব্) *n.* any piece of work of a trifling nature খুচুৰা কাম, ঠিকা কাম। — *v. i.* to word at jobs সামান্য খুচুৰিয়া বেপাৰ কৰ, ঠিকা কাম কৰ; buy and sell goods as a broker ধন সলোৱা বেপাৰীৰ দৰে লাভ লৈ মাল বস্তু বেচা-কিনা কৰ। A bad job - লেভেৰা কাম। Odd jobs - খুচুৰীয়া কাম।

**Jobber** (জব-আৰ্) *n.* one who buys and sells as a broker খুচুৰীয়া বেপাৰী।

**Jobbery** (জবেৰী) *n.* unfair means employed to procure some private end অত্যাচার আচৰণ, তলখুচুৰীয়া কাম, ফিকিৰ ফাকাৰ।

**Job's comforter** *n.* one who aggravates the distress of an unfortunate man by coming to comfort him গেলাতে টোকা দিওঁতা, যি উপকাৰ কৰাৰ ছলেৰে অপকাৰ কৰে। Job's news - বেয়া খবৰ।

**Jockey** (জকী) *n.* one who rides horses in a race খোড়-দোড়ৰ খোড়া ছোৱাৰী; a horse dealer খোড়াৰ বেপাৰী; one who cheats in business ঠগ।

**Jocose** (জকচ) *adj.* humorous ভেৰাকুটীয়া; full of jokes টেইকুটীয়া।

**Jocosely** *adv.* ভেৰাকুটি কৰি, ধেমালিত।

**Jocosity, Jocoseness** *n.* ঠাট্টা, মন্তৰা, ভেৰাকুটি, কেহেচাৰি।

**Jocular** (জকটিল্যৰ) *adj.* droll, given to jokes ভেৰাকুটীয়া, ধেমেলীয়া, টেইকুটীয়া, ফুৰি।

**Jocund** (জকান্দ) *adj.* merry, cheerful ধেমেলীয়া, দখুৰাল।

**Jog** (জগ) *v. t.* to push with the elbow গোঁচা মাৰ, ঠেলা মাৰ। — *v. i.* to travel slowly লাহে

লাহে গতি কৰ; to move by jogs এহোঁচোক, এহোঁচোক কৈ যা। — *n.* a push ঠেলা, হেঁচা।

**To jog the memory** - মনত পেলা।

**Joggle** (জগল) *v. t.* to jostle লাহেহৈ জোকাৰ মাৰ, ঠেলা মাৰ।

**John** (জন্) *n.* a proper name মানুহৰ নাম; a fellow generally কোনো ব্যক্তি বুজুৱা শব্দ।

**John Bull** = an Englishman ইংৰাজ।

**Join** (জইন্) *v. t.* to connect, to unite সংযুক্ত কৰ, জোঁট, জোৰা দে, লগলগা; to unite (*with*), to be in close contract লগলগ, জোৰা যা। Join hands হাতত ধৰাধৰি কৰ; combine in, certain enterprise কোনো কামত সহযোগী হ'ব লগ লাগ। He joined the Education Department - তেওঁ শিক্ষা বিভাগত সোমাল। He joined the bar তেওঁ উকীল হল। To join in a game - খেলাত যোগ দে। He joined his appointment - তেওঁ তেওঁৰ কামত হাজিৰ হ'ল। He joined up - পটনত ভৰ্তি হল।

**Joining time** যোগকাল।

**Joinder** (জইন্-ডাৰ) *n.* joining সংযোগ, লগ-লগোৱা কাম।

**Joiner** (জইনাৰ) *n.* a carpenter জোৰা লগাওঁতা, বাট, কাঠ মিস্ত্রী। **Joinery** *n.* a seam, a joint জোৰা।

**Joint** (জইণ্ট) *n.* joining জোৰা; a knot গাঁঠি; the place where two bones are joined জোৰা। — *adj.* united সংযুক্ত; shared by two or more এজমালী, সাধাৰণ, জুটীয়া। — *v. t.* to unite by joints, to fit closely জোৰা দে, মিল। Put one's nose out of joint - ছল কৰি এটাক খেদাই মৰমৰ পাত্ৰ হ। Out of joint - dislocated ছোৰা সংলোকা, বিস্থাপন, সৌলোকা-চৌলোকা।

**Jointed** *adj.* having joints গাঁঠি থকা, গাঁঠিয়া।

**Joint Stock Company** উইমশ্বৰীয়া ধন ভঁৰাল কোম্পানী, অংশীদাৰী কৰেবাৰ কোম্পানী।

**Jointly** *adv.* unitedly, together এজমালীতে, একেলগে, উইমশ্বৰীয়াকৈ, জুটীয়াকৈ।

**Jointure** (জইন্ডাৰ) *n.* property settled on a woman at marriage ক্ৰীম, যৌতুক।

**Joist** (জইস্ট) *n.* the timbers to which the boards of a floor are fastened তল গড়, গঁহিলা, পথালি গড়।

**Joke** (জ'ক্) *n.* a jest খেলি, ঠাট্টা, ইতিকিং, বিঙ্গপ। —*v. t.* to cast jokes at ঠাট্টা কব, ইতিকিং কব। —*v. i.* to jest ধেমালি কব।

**Joker** *n.* one who jests বিঙ্গপকাৰী, খেলি কৰা ঠাট্টাৰ শাস্ত।

**Jollity, Jolliness** (জ'লিটি, জলিনেচ) *n.* noisy mirth, gaiety আনন্দ, হৰ্ষ, বঙ্গ, বিকিন্দালি, আনন্দ।

**Jolly** (জলি) *adj.* merry, jovial প্রফুল্ল, আনন্দময়, হুটে, বহুলাল আমোদী।

**Jolly-boat** (জ'লি-ব'ট্) *n.* a small boat সৰু নৌ।

**Jolt** (জ'লট) *v. t. or v. i.* to shake with jerks জোকাৰ মাৰ, এছাৰ মাৰ, গেজ মাৰ; ঠেলা মাৰ।

**Jolt-head** *n.* a block head মূৰ্খ।

**Jonathan** (জনেঠেন্) *n.* the people of the United State আমেৰিকা বাসী লোক, কোনো জাতিৰ আদৰ্শ লোক। **Brother Jonathan**—ভাই জনেঠেন্।

**Jostle** (জচল) *v. t.* to push or strike against ঠেলা মাৰ, ঠেলা-ঠেলি কব।

**Jot** (জট) *n.* an iota, the least quantity অকণ, অকণমান, বিন্দুমাাত্র। —*v. t.* to make brief note of, to set down briefly কণজত টুকি থ, অকণমান লিখি থ।

**Jotting** *n.* a memorandum মনত পৰিবলৈ টোকা বখা কাকত।

**Joule** (জু) *n.* a unit of electrical energy বিজুলী শক্তি প্রবাহৰ একক; যিমান শক্তি কোনো বিশেষ জোখৰ তাঁৰৰ মাজে চলে।

**Journal** (জাৰ-নেল্) *n.* a daily register or diary বোজনামচা, খবচা বহী; a magazine খবৰ কাগজ, দৈনিক বাতৰি কাকত।

**Journalism** *n.* the keeping of a journal বোজনামচা বখা কাম, কাকত চলোৱা কাম।

**Journalist** *n.* one who conducts a news paper বাতৰি কাকত চলোৱাত।

**Journey** (জাৰ্ণি) *n.* travel, tour ভ্ৰমণ, গমন, পৰ্যটন, অহাযোৱা; passage বাট। **A day's Journey**—এদিনৰ বাট। —*v. i.* to travel দেশ ভ্ৰমণ কৰ।

**Journeyman** (জাৰ্ণি-মেন) *n.* a day labourer ঠিকা হাজিৰা কৰোতা, ঠিকা কুলী। **Journey work**—ঠিকা কাম।

**Joust** (জৌস্ট্) an encounter at a tournament অন্তৰীয়া, ঘোড়াত উঠি কৰা কৃত্ৰিম-যুঁজ।

**Jovial** (জ'ভিয়েল) *adj.* merry, full of mirth উল্লাসিত, প্রফুল্ল, বহীলাল। **Joviality, Jovialness** *n.*

**Jowl** (জাওল্) *n.* the jaw or check গাল, দাঁতৰ মাৰি, দাঁতৰ আলুৰ হাড়। **Jowler** *n.* এজাতি চিকাৰী কুকুৰ।

**Joy** (জই) *n.* gladness, exultation মirth বং, আনন্দ, উলাহ। —*v. i.* rejoice উল্লাসিত হ।

**Joyful** *adj.* very glad or happy আনন্দিত, উল্লাসিত, হৰ্ষযুক্ত।

**Joyfulness** *n.* উলাহ, হৰ্ষ।

**Joyfully** *adv.* merrily বং মনৰে।

**Joyous** (জয়াচ্) *adj.* full of happiness or merriment হৰ্ষযুক্ত, পুলকিত, আনন্দিত।

**Joyously** *adv.* পুলকিত হৈ।

**Joy-ride** (জই-ৰাইড্) *n.* (slang) a pleasure-drive বঙ্গ ধেমালিৰ বাবে গাড়ী ধোৱা আদিত ফুৰা কাম।

**Jubilant** (জুবিলেণ্ট) *adj.* shouting for joy বঙ্গত বিভোল, উল্লাসপূৰ্ণ।

**Jubilation** (জুবিলেশ্যন্) *n.* a shouting for joy জয়ধ্বনি, জয়গান্।

**Jubilee** (জুবিলী) *n.* the celebration of fiftieth anniversary আট্টেকুৰি বছৰীয়া মহোৎসব; any season of public rejoicing বাৎসৰ্য মহোৎসব।

**Judaic, -al** (জুডেইক্) *adj.* pertaining to the Jews ইহুদী সম্পৰ্কীয়।

**Judas-Kiss** *n.* an act of treachery under the guise of kindness মনমৰ চলোৱে কৰা অনিষ্ট।

**Judge** (জাজ্) *n.* one who judges, an officer employed to decide disputes বিচাৰক

বিচাৰকৰ্তা, হাকিম, জজ্ চাহাব --*v. t.* to decide the merits of বিচাৰ কৰ, মীমাংসা কৰ, সোধ কৰ; to consider বিবেচনা কৰ --*v. i.* to form an opinion মীমাংসা কৰ, মত দা, বিবেচনা কৰ ( *L. jus*=law; *dicere*=to declare ).

**Judgeship** *n.* the office of a judge বিচাৰকৰ পদ

**Judgment** ( জাজ্‌মেণ্ট ) *n.* act of judging, verdict, decision বাই, হুকুম বিচাৰ, নিষ্পত্তি; faculty of judging বিচাৰ শক্তি **Judgment day**=মৰণোত্তে শেষ বিচাৰ দিন **Judgment debtor**=দেন্দাৰ **Judgment creditor**=ভিগ্ৰী দাৰ।

**Judicatory** ( জুডিকটৰী ) *adj.* pertaining to a judge বিচাৰক সম্বন্ধীয় --*n.* a tribunal বিচাৰৰ স্থল।

**Judicature** ( জুডিকচাৰ ) *n.* power of dispensing justice আইনমতে বিচাৰ কৰিবৰ ক্ষমতা; a tribunal বিচাৰ আদালত; jurisdiction বিচাৰৰ এলাকা

**Judicial** ( জুডিয়েল ) *adj.* pertaining to a judge or a law-court বিচাৰ সম্বন্ধীয়; বিচাৰ আদালতৰ **Judicial separation**=আদালতৰ মীমাংসা মতে স্ত্রী বা স্বামী পৰিত্যাগ কৰণ **Judicial murder**=unjust death sentence though legally passed আইনমতে দোষী হলেও অত্যাৱ কাঁচিৰ হুকুম **Judicially** *adj.* **Proceedings**=হাৱিক কাৰ্য্যবাহী

**Judiciary** ( জুডিয়েৰী ) *n.* the judges collectively বিচাৰক সমূহ --*adj.* pertaining to law-courts আদালত সম্পৰ্কীয়; হাৱ পালিকা।

**Judicious** ( জুডিশাচ ) *adj.* prudent, discreet বিবেচক, পৰিশাৱদৰ্শী, জ্ঞানী **Judiciously** *adv.* সুবিবেচনা পূৰ্বক

**Judiciousness** *n.* সুবিচাৰ, জ্ঞাত্যতা

**Jug** ( জাগ ) *n.* a large vessel with a swelling body and narrow mouth কঙ্গহ, পানী খোৱা কঁজা, মুখ বহল টেকেলি

**Jugal** ( জুগল ) *adj.* of a yoke যুঁৱলি সম্পৰ্কীয় ( বিশেষকৈ বিবাহৰ যুঁৱলি অৰ্থত )

**Juggernaut** ( জাগাৱনট ) *n.* a Hindu God

জগন্নাথ **The car of Juggernaut**=জগন্নাথৰ বখচক্ৰ

**Juggle** ( জাগল্ ) *v. i.* to practise artifice ভোজ বাজি কৰ, ভুৱাদে

**Juggler** ( জাগলাৰ ) *n.* one who performs tricks by sleight of hand বাজীকৰ, প্ৰতাবক, টাটক

**Jugglery** ( জাগলেৰী ) *n.* tricks of a juggler, trickery ভোজ বাজী, ডেলেকী।

**Jugular** ( জাগুলাৰ ) *adj. & n.* a vein of the throat ডিঙিৰ সিৰ **Jugulate** *v. t.* ডিঙি কাট।

**Juice** ( জুচ ) *n.* sap of vegetables রস, জোল; the fluid part of animal bodies গাৰ রস

**Juiciness** *n.* succulence রসালতা।

**Juicy** ( জুচী ) *adj.* full of juice রসাল, রসযুক্ত।

**Jube** ( জু-জুব ) *n.* a pulpy fruit allied to the plum বগৰি; a kind of lozenge এক-বকম মিঠাই।

**Julian** ( জুলিয়েন ) *adj.* pertaining to Julius Caesar জুলিয়চ চিজাৰ সম্বন্ধীয়।

**July** ( জুলাই ) *n.* the seventh month of the English year ইংৰাজী জুলাই মাহ।

**Jumble** ( জাম্বল্ ) *v. t.* to mix confusedly খেলিমেলি কৰ, মিহলা। **Jumble-sale** a sale of cast off clothing etc. অকাৰিলা বাবে-মিহলি বস্তুৰ নিলাম।

**Jumbo** ( জাম্বো ) *n.* an elephant হাতী ( মৰমত মতা মাত ) ; anything big যি কোনো প্ৰকাণ্ড বস্তু।

**Jump** ( জাম্প্ ) *v. t.* to spring by raising both feet জম্পিয়া, ডেও মাৰ, জাপ মাৰ। --*v. i.* to pass by a leap ডেও মাৰি পাৰ হ। --*n.* act of jumping, leap জাপ, লাফ, ডেও। **To jump at**=আগ্ৰেহেৰ ধৰ। **To jump one's bail**=to abscond পলাই গৈ জামিনৰ টকা খিলাপ কৰ। **Jump over** to disregard এৰি যা, আওকাণ কৰ।

**Jumper** *n.* one who jumps জম্পিয়াওঁতা; a long iron drill মাটি খনা লোৰ হোচোং; a loose garment হলৌ চোলা, উলৰ ৱাউজ।

**unction** (জাং-শ্বন্) *n.* a joining, union, a place where two lines of railway meet দোমোজা, জোৰা, সংযোগ, বেল-পথৰ সংযোগ।

**Juncture** (জাং-চাৰ) *n.* a union, a critical point of time দোমোজা, সংযোগ, সন্ধিস্থল, মূৰামুৰি সময়।

**June** (জুন) *n.* the sixth month of the English year ইংৰাজী জুন মাহ, জেঠৰ এপৰ আঁহাৰৰ এপৰ।

**Jungle** (জাংগল) *n.* land covered with brush-wood হাবি, হাবিয়নি, কাহনি। **Jungly** *adj.* হাবিয়লীয়া, জঙ্গলী।

**Junior** (জুনিয়ৰ) *adj.* younger কনিষ্ঠ, সৰু।  
—*n.* কনিষ্ঠ, বয়সত সৰু।

**Juniper** (জুনিপাৰ) *n.* an ever green shrub এবিধ সৰু গছ (যাৰ ওটৰ পৰা মদ তৈয়াৰ হয়)।

**Junk** (জাংক্) *n.* a Chinese vessel এবিধ চীন দেশীয় নাও বা জাহাজ; a piece of old cordage পুৰণা ফইৰ টুকুৰা; salt meat supplied to vessels for long voyages লোণা মজ্জা।

**Junk-dealer** *n.* লোণা মজ্জাৰ বেপাৰী।

**Junket** (জাং-কেট্) *n.* any sweetmeat মিঠাই; a feast, a picnic ভোজ, বনভোজ।

**Juno** (জুন) *n.* the wife of Jupiter regarded as the guardian of woman from birth মঙ্গলময়ী দেৱী, শীতলা দেৱী।

**Junto** (জানট্) *n.* a confederacy গুপ্ত সভা, ষড়যন্ত্ৰকাৰী সভা। (*pl.*) **Juntos**,

**Jupiter** (জুপিটাৰ) *n.* the chief God among the Romans বৃহস্পতি গ্ৰহ।

**Jurat** (জুৰেট) *n.* an officer before whom an affidavit is sworn হলফনামা কাগজ চহী কৰা বিষয়া।

**Juridical** (জুৰিদ্-ই-কেল) *adj.* pertaining to a judge, legal বিচাৰ আদালত সম্বন্ধীয়।

**Jurisdiction** (জুৰিচ-ডিক্-শ্বন্) *n.* legal authority, extent of power এলাকা, একতিয়াৰ।

**Jurisprudence** (জুৰিচ-প্ৰেডেন্স) *n.* the science of law আইন তত্ত্ব, মূল সংহিতা, ব্যৱস্থাবিদ্যা।

**Jurist** (জুৰিষ্ট) *n.* one versed in the science of law আইন তত্ত্বজ্ঞ, ব্যৱস্থা কৰ্ত্তা।

**Jury** (জুৰী) *n.* body of men selected to declare the truth on evidence in a law court জুৰী, পঞ্জায়ত। **Juror**, **Juryman** *n.* জুৰীৰ এজন।

**Just** (জাষ্টি) *adj.* lawful, true কায্য, প্রকৃত, যথার্থ, ওৱাজিৰ; upright ধাৰ্মিক, সাধু; exact ঠিক। —*adv.* almost precisely প্রায়, যুৰেযুৰে; very lately এইমাত্ৰ। **Just the same** প্রায় একে, ঠিক সমান। **Justly** *adv.* in a just manner কায্যৰূপে, উচিত মতে। **Justness** *n.* propriety, equity কায্যতা, সুবিচাৰ।

**Justice** (জাষ্টিচ) *n.* quality of being just কায্য; equity সুবিচাৰ; integrity সাধুতা; a judge, a magistrate বিচাৰ কৰ্ত্তা, বিচাৰপতি।

**Justice of the peace** —a magistrate ক্ষমতা-প্রাপ্ত বিচাৰক। **Chief justice** —the chief judge হাইকৰ্টৰ প্রধান জজ্ চাহাব। **Do justice to** —সুবিচাৰ কৰ, অলপো নেৰাকৈ থা।

**Justiciary** (জাষ্টিচ-য়ৰী) *n.* a chief justice প্রধান বিচাৰক।

**Justifiable** (জাষ্টিফাই-এবল্) *adj.* that may be vindicated কায্য, কায্যসম্ভৱ, ভাল দুলি ধৰিব পৰা, হেতু দেখুৱাব পৰা।

**Justification** (জাষ্টি-ফি-কে'শ্বন্) *n.* a plea, vindication উপযুক্ত কাৰণ, দোষ খণ্ডণ, প্রকৃত উত্তৰ।

**Justify** (জাষ্টি-ফাই) *v. t.* to prove to be just or right কায্যাদুলি প্রমাণ কৰ; to absolve নিৰ্দোষী বুজা, পাপ ক্ষমা কৰ।

**Justle** see **Jostle**.

**Jut** (জুট্) *v. i.* to project বাহিৰলৈ ওলাই পৰ, আগবাঢ়ি থাক।

**Jute** (জুট্) *n.* a fibrous plant resembling hemp তিতামাৰা গছৰ আঁহ, মৰা পাট।

**Juvenescence** (জুভেন-এচেচন্) *adj.* becoming young যৌৱন প্রাপ্ত, বৈহকহীয়া।

**Juvenile** (জুভি-নাইল) *adj.* young যুৱা, লৰা, কম বয়সৰ; puerile লৰাৰ দৰে। —*n.* a young person যুৱা; আকলন লৰা।

**Juxtaposition** (জাকচ-টে-পজিছ্বন্) *n.* placing or being placed near, contiguity ওচৰা-ওচৰি, লগালগি।

**K** (কে) The 11th letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ একাদশ অক্ষৰ।

**Kafir** (কাফিৰ) *n.* a native of S. E. Africa আফ্ৰিকা দেশীয় অসভ্য লোক; an unbeliever কাফেৰ, মুছলমান ধৰ্ম বিৰোধী লোক।

**Kaiser** (কেইজাৰ) *n.* an Emperor, esp. of Germany and Austria জৰ্মান সম্ৰাট।

**Kale, Kail** (কেল্) *n.* a cabbage কবি শাক।

**Kailyard** a kitchen garden শাকনি।

**Kaleidoscope** (কে-লি-ড-স্ক'প) *n.* an optical instrument which exhibits a variety of beautiful objects নানান বৰণৰ সুন্দৰ নক্সা দেখুওৱা যন্ত্ৰ।

**Kalendar, Kalends** see **Calendar**.

**Kangaroo** (কেং-গেক) *n.* an Australian mammal এবিধ অষ্ট্ৰেলিয়া দেশৰ পাঁচ ঠেং দীঘল জন্তু।

**kaolin** (কে'-এ-লিন) *n.* Chinese clay চীনা মাটি।

**Kedge** (কে'জ) *n.* a small anchor জাহাজৰ সৰু লজৰ। —*v. t.* to warp a ship লজৰ পেলাই জাহাজ ঘূৰা।

**Kedjerree** (কে'জেরি) *n.* a mess of rice, pea etc. মিচিৰী।

**Keel** (কীল্) *n.* the lower part of a ship from stern to stern ইম্বৰ পৰা সিম্বৰলৈ জাহাজৰ তলভাগ, নাৱৰ পিঠি।

**Keen** (কীন) *adj.* sharp চোকা, তীক্ষ্ণতৰ; eager ব্যগ্ৰ। —*piercing* চেষেকা, বেজ্জৰা; acute of mind মন চোকা। **Keenly** *adv.* in a keen manner গা বেজোৱাকৈ, তীক্ষ্ণৰূপে; intensely ব্যগ্ৰ হৈ, গ্ৰত্যন্তৰূপে।

**Keep** (কীপ্) *v. t.* to have the care of, to guard ৰখি থাক; to retain ৰাখ; to keep in charge of হাতত থ, জিৰ্মাত ৰাখ; to maintain পালন কৰ। —*v. i.* to last দিন যা,

টিক; to remain in any position or state থাক; (*pa. t.* and *pa. p.* **Kept**) **Keep** *n.* that which keeps or protects ৰক্ষণ, পালন; subsistence খোৰাকি, খাদ্যনি; a stronghold দুৰ্গ, কাৰাগাৰ। **Keep aloof** আলগ হৈ থাক।

**Keep an eye on** চকু দে, ৰখি থাক। **Keep company** লগ-লগ, লগত ফুৰ। **Keep council** =keep a secret গোপনে ৰাখ।

**Keep one's distance** to keep aloof from নিলগ হ, ঘনিষ্ঠতা নেবাখ। **Keep good hours** =নিয়মমতে চল, গধূলিতে শুই পুৱাতে উঠ। **Keep the house** =

to be confined to the house ঘৰত বন্দী হ, ঘৰ এৰিব নোৱাৰা হ। **To keep open house** =ঘেয়ে আহে তাকে আশ্ৰয় দে। **To keep the peace** শান্তি ৰক্ষা কৰ, ঝুঁকিমি নকৰ।

**Keep a term** =to attend regularly during a period of study সংখ্যা মতে হাজিৰ হ, হাজিৰা ৰাখ। **Keep at it** to persist in anything নেৰা-

নেপেৰাকৈ লাগি থাক। **Keep back** =to withhold ভণিত ৰাখ, আটক কৰ; to repress দমন কৰ। **Keep body and soul together** =to maintain life প্ৰাণ ধাৰণ কৰ।

**Keep down** =to restrain আটক কৰ, দমাই ৰাখ, থমা। **Keep from** to abstain from বিৰত হ, নিবৃত্ত হ, এৰি দে। **Keep going in** =ৰীতিমতে চলি থক।

**Keep in** =to prevent from escaping আটক কৰি থ; to restrain ৰুদ্ধ কৰি ৰাখ; to confine (as a school boy) যাবলৈ এৰি নেদে। **Keep in with** to maintain friendship of some one বন্ধুভাবে থাক,

মিলেৰে থাক। **Keep off** =to hinder from approaching ওচৰ চাপিব নেদে, নিলগত থাক; ward off আঁতৰ কৰ। **Keep one's countenance** =গহীন ভাবে থাক, খং গোপন কৰি ভাল

ভাব দেখুৱা। **Keep one's hand in** =to retain

ones skill by exercise অভাৱ বাখ। **Keep the breath to cool one's porridge** — আনৰ কথাই কাণ নকৰি নিজৰ কামত মন দে। **Keep the powder dry** — সময়তে কাৰ্য্যত লগাবলৈ বল আটুত ৰাখ, প্ৰস্তুত হৈ থাক। **Keep to** — to confine one's-self to লাগি থাক। **Keep under** — to subdue দমন কৰ, বস কৰ। **Keep up** — to maintain in good condition ৰক্ষা কৰ; to prevent from ceasing ক্ষান্ত নোহোৱাকৈ ৰাখ, একে অৱস্থাত চলি থাক। **Keep to one's self** — শ্ৰকাশ নকৰি গোপনে ৰাখ। **Keep up late at night** — ৰাতি ভালখিনি লৈ সাবে থাক। **Keep pace with** — সমানে সমানে যা। **Keep an account** — হিচাপ ৰাখ। **Keep to the left** — বাঁও ফালে থাক। **Where do you keep** (*Col.*) — where do you reside তুমি কত থাকা। **Keeper** *n.* one who keeps ৰক্ষক, ৰখোঁৱা; an attendant লগুৱা। **House-keeper** — owner of the house ঘৰ-গিৰী, ঘৰৰ গিৰিহীত।

**Keeping** *n.* care, charge, custody জিমা, ৰক্ষণ-ৰক্ষণ, আশ্ৰয়। **Be in keeping with** — harmony মিল। **In his keeping** — in his charge তাৰ ৰক্ষণ-ৰক্ষণত।

**Keepsake** *n.* gift to be kept for the sake of remembrance of the giver দিয়া গৰাকীৰ স্মৰণার্থে ৰখা বস্তু।

**Keep** — also written **K. W.** *n.* unimportant enclosure to a document কোনো নথীৰ লগৰ অলাগতীয়া কাগজ।

**Keg** (কে'গ্) *n.* a small cask সৰু পিপা (প্ৰায় ২০ গেলনৰ)।

**Kelp, Kilp** *n.* the calcined ashes of seaweed সামুদ্ৰিক শেলুৱৈ পুৰি তৈয়াৰী কৰা এবিধ চাই খাৰ; আয়োডিন।

**Ken** (কেন) *v. t.* to know জান, জাঁতবৰ পৰা মন উলক বা চিন। — *n.* range of sight দৰ্শন ক্ষতিৰ দূৰত্ব, চকুৰ আকলন। (*Slang*) a house ঘৰ।

**Kennel** (কে'নেল্) *n.* a cot for dogs কুকুৰ ৰখা ঠাই; a pack of hounds চিকাৰী কুকুৰৰ জাক; the hole of a fox শিয়ালৰ গাঁত। — *v. t.* or

*v. i.* to lodge in a kennel কুকুৰৰ গাঁতত থ, বা থাক; a gutter পানী যোৱা নলা।

**Kentish-fire** *n.* ৰাজকীয় বিষয়ৰ সভাত কৰা শলাগনিৰ চৌ।

**Kept** *pa. t.* and *pa. p.* of **Keep**.

**Kerasine** (কেৰেচিন্) *adj.* like or made of horn শিল্পৰ বা শিল্পৰ নিচিনা। (*Gk. Keras* = horn).

**Kerchief** (কাৰ-চিফ্) *n.* a piece of loose cloth used in dress কমাল, মূৰটাকনি কাপোৰ, মুকচা।

**Kernel** (কাৰ্বেল্) *n.* the substance in the shell of a nut শাহ; the seed of a pulpy fruit গুটি। **Kernelly** *adj.*

**Kerosene or Kerosine** (কে'ৰাচিন) *n.* an oil obtained from coal কেৰচিন তেল, সিতা তেল, মাটি-তেল।

**Kersey** (কাৰ্জি) *n.* a coarse woollen cloth নোমৰ মোটা কাপোৰ।

**Kestrel** (কে'ষ্ট্ৰেল্) *n.* a small species of falcon শেন চবাই।

**Ketch** (কেচ্ছ) *n.* a small two masted vessel দুই মাস্তুলৰ সৰু জাহাজ।

**Ketchup, catchup** (কে'চ্ছাপ্) *n.* a sauce for flavouring soup এবিধ সুগন্ধী আচাৰ।

**Kettle** (কেটল্) *n.* a metallic vessel used for boiling liquid কেটলী, এবিধ নল থকা লোৰ পাত্ৰ।

**Kettle-drum** (কেটল্-ড্ৰাম্) *n.* a small drum like musical instrument নাগৰা, সৰু ঢোল; a tea-party চাহ খোৱা সভা। **A kettle of fish** — a difficult task বৰ ঘোঁকট কাম।

**Key** (কি) *n.* an instrument to fasten and open locks সঁচাৰ কাষী, তলাৰ চাবি; an essential principle of doing something difficult কোনো টান কাম কৰাৰ প্ৰধান উপায়; a contrivance in musical instruments for producing notes বাজ যন্ত্ৰৰ স্বৰ-চাবি; anything that explains a mystery খোৰ, ঘটনাৰ সূত্ৰ; a book containing answers to exercises অৰ্থৰ কিতাপ, ব্যাখ্যা। **Power of the keys** —



ধৰ্ম বিষয়ক শাসন ক্ষমতা। Key up = to stimulate উৎসাহ দে।

**Keyboard** (কি-বর্ড) *n.* the keys in a piano or harmonium বাণ্য যন্ত্ৰৰ বৰ চাবিৰ থাক।

**Key-hole** *n.* the hole in a lock or door for inserting the key চাবি সুমুৱা বিন্ধ। **Key-industry** = জাতীয় উন্নতিৰ প্ৰধান ব্যৱসায়।

**Key-stone** *n.* the top stone of an arch ঘূৰণীয়া পকা গাঁথনিৰ ওপৰৰ লিল বা ইটা; the chief element in any system কোনো বিষয়ৰ মূল বাক্তি।

**Khaki** (খাকী) *adj.* or *n.* dust coloured মটীয়া বস্ত্ৰ; a light drab cloth এবিধ মটীয়া বস্ত্ৰৰ কাপোৰ।

**Khedive** (কেডিভ) *n.* the title of the ruler of Egypt ইজিপ্ট দেশৰ বজ্জাৰ উপাধি।

**Kibble** (কিবল) *n.* the bucket of a draw-well নাৱৰ পানী তোলা বাটি।

**Kibe** (কাইব) *n.* chilblain ভৰিত পানীয়ে ধৰা বেমাৰ, শামুকীয়া ৰোগ।

**Kick** (কিক্) *v. t.* to hit with the foot গোৰ মাৰি দে, লথিয়া, লাথি মাৰ। — *n.* a blow with the foot গোৰ, লাথি, পদাঘাত; the recoil of a gun পাচ খুন্দা (যেনে বন্দুকৰ)। **Kick up a disturbance** = কাঁজিয়া লগা, হলহুল কৰ। **Kick out** = eject উলিয়াই খেদা, বেদখল কৰ। **Kick over the traces** = আপোন মইমতে চল, স্বাধীন হ। **Keep up a dust or row** = to create a disturbance গোলমাল কৰ, কাঁজিয়া লগা। **Kick the bucket** = to die মৰ।

**Kid** (কিড্) *n.* a young goat ছাগলী পোৱালি। (*slang*) child সৰু লৰা; also **Kiddy** *v. t.* to bring forth a goat ছাগলী পোৱালি জগ। (*slang.*) to hoax ইতিক্ষি কৰ, ভুৱা দে। **Kids** (*pl.*) gloves of kid leather ছাগলী হালৰ হাত মোজা।

**Kiddle** (কিডল) *n.* a stake fence put in a stream for catching fish পানীত পতা বাণ; a weir.

**Kidnap** (কিড-নেপ) *v. t.* to steal as persons মানুহ চুৰ কৰি নে। **Kidnapping** *pa. n.* মানুহ চুৰি।

**Kidney** (কিড্‌নি) *n.* one of the two glands on each side of the loins which secrete the urine মূত্ৰাধান, তলপেটৰ দুই কাষে থকা ঘিলাৰ দৰে যন্ত্ৰ; sort or kind বকম, প্ৰকাৰ (উপলুভ) কৰাত ব্যৱহাৰ হয়) যেনে Of the same kidney = একে স্বভাৱৰ বা একে ধৰণৰ। **Kidney bean** = a kind of French bean একবকম সৰু ছেঁইৰ লেছেৰা মাছ।

**Kill** (কিল্) *v. t.* to put to death, to slay মাৰ, বধ কৰ, হত্যা কৰ। **Killer** *n.* one who kills, a slaughterer বধকাৰী, ঘাতক। **Kill of** = to exterminate নাশ কৰ, ধ্বংস কৰ। **Kill two birds with one stone** = একে হেঁচাকে দুটা কাম কৰ — *n.* animal killed by sportsman চিকাৰীয়ে মৰা জন্তু; act of killing বধ কৰণ। **Kill a bill in council** = to defeat totally বিলখন সভাত বাৰ্থ হল, সভাত নামঞ্জুৰ কৰ। **Kill-joy** = one who casts a gloom over certain social enjoyment যি হৰ্ষত বিষাদ জন্মায়।

**Kiln** (কিলন্) *n.* a large oven for burning bricks ভটা, মেজি। **Kiln-dry** = to dry in a kiln ভটাত শুকা।

**Kilogramme** (কিল'-গ্ৰেম্) a French measure of weight equal to 2½ lb. avoirdupois পৰিমাণ বিশেষ।

**Kilometre** (কিল'-মিটাৰ) *n.* a French measure equal to ⅔ of a mile প্ৰায় ১১০০ গজ। **Kilo-cycle** *n.* unit of frequency of sound waves এক চেকেণ্ডত ১০০০ বাৰ হোৱা শব্দৰ ঢৌৰ পৰিমাণ; measure of 1,000 metres (3280.89 ft.), Km (.1bbv.).

**Kilt** (কিল্ট্) *n.* a short petticoat একবকম খৰা মেখেলা।

**Kin** (কিন্) *n.* relatives, affinity জাতি, কুটুম্ব।

**Kind** (কাইণ্ড) *n.* sort or species বিধ, প্ৰকাৰ, ভৰহ, বকম। — *adj.* benevolent দয়ালু, মৰ-মিয়াল। **In a kind** = in a manner কিছু পৰিমাণ, একবকম। **In kind** = payment in goods টকাৰ বদলে মাং। **Kindly** *adv.* দয়ালু কৰি, অনুগ্ৰহ কৰি। **Repay his insult**

in kind = সি যেনেদৰে অপমান কৰিলে তুমিও  
ভেনে কৰা।

**Kindness** *n.* benevolence, goodness দয়া, মৰম,  
বেধা, স্নেহ, অনুগ্রহ। **Kind-hearted** = দয়ালু,  
মৰমিয়াল।

**Kindergarten** (কিণ্ডাৰ গাৰ্টেণ্) *n.* an infant  
school in which object lessons are taught  
দৃশ্য বস্তুৰ দ্বাৰাই শিক্ষা দিয়া পঢ়াশালি।

**Kindle** (কিণ্ডল্) *v. t.* to set on fire, to inflame  
জুই লগা, জ্বলা; to provoke উত্তেজিত কৰ,  
উচটা। — *v. i.* to take fire জুই লাগ; to be  
excited উত্তেজিত হ।

**Kindling** *n.* materials for commencing a  
fire লাগনি কাঠ।

**Kindred** (কিন্-ড্ৰেড্) *n.* relatives, relationship  
by blood আত্মীয়, কুটুম্ব, সগোত্র, জ্ঞাতি। — *adj.*  
related সম্বন্ধীয়, আত্মীয়, সম্পৰ্কীয়।

**Kindly** (কাইণ্ডলি) *adj.* benevolent মৰমিয়াল,  
স্নেহযুক্ত। — *adv.* (see kind) **Kindliness** *n.*  
দয়া।

**Kine** (কাইন্) *n.* (*pl.*) cows গৰুবিলাক,  
গোসমূহ।

**Kinematograph** or **Cinematograph** (কাইনে  
চিনেমট'গ্ৰাফ্) *n.* an arrangement to give  
moving representation of the original  
scene on a screen চলন চিত্ৰ দেখুৱা  
ছাঁয়াবাজী।

**Kinetics** (কিনেটিক্) *n.* the science which  
treats of the action of force in changing  
motion গতিশক্তি বিজ্ঞান। **Kinetic theory of  
gases or heat** = ভাপ, তাপ আদি চলন শক্তিৰ  
পৰা উদ্ভব হোৱা বুলি ধৰা মত।

**King** (কিং) *n.* a monarch বজা; (*Fem.*  
*Queen*). **King's evidence** = সাক্ষীৰূপে গ্ৰাহ  
কৰা কোনো কোনো আচামী। **King's speech**  
= পাৰ্লামেণ্ট মহাসভা প্ৰথম দিন বহোতে আৰু  
শেহত বক্তৃতা দিয়া ৰাজ-উক্তি। **King's evil**  
= scrofula গণ্ডমালা ৰেমাৰ। **Kingdom-come** =  
the next world পৰজন্ম।

**Kingdom** (কিংডম্) *n.* the territory of  
a king ৰাজ্য; Government ৰাজত্ব; a  
region দেশ। **Animal Kingdom** = জন্তু

বিভাগ, জীৱ জন্তুৰ ৰাজ্য জীৱ জগৎ। **United  
Kingdom** = Great Britain and Ireland  
ইংলেণ্ড আয়াৰলেণ্ড যুক্ত ৰাজ্য।

**King-fisher** (কিং-ফিছাৰ) *n.* a bird with bril-  
liant plumage, feeding on fish মাছখোকা  
চৰাই; the halcyon.

**Kingly** *adj.* royal, like a king ৰজাৰ, ৰাজত্বল্য,  
ৰজাৰদৰে।

**King-post** *n.* the chief middle post in a house  
মুখৰ খুঁটা।

**Kink** (কিংক্) *n.* a twist in a rope কৰাইমুৰীয়া  
পাক। **Kinky** *adj.* পাকখোৱা।

**Kinkle** (কিংকল্) *v. t.* or *v. i.* to twist পাক-  
খুৱা, পাক খা।

**Kinsfolk** (কিনচ্-ফ'ক্) *n.* a kindred people  
গোট জ্ঞাতি, বংশ পৰিয়াল।

**Kinsman** *n.* a relation কুটুম্ব, জ্ঞাতি।

**Kiosk** (কিয়স্ক) *n.* a small shop for the sale  
of papers কাগজ আদি বেচা সৰু দোকান; an  
open pavillion in Turkey and Persia বঙ্গ  
ধেমালি কৰা ঠাইত দৰ্শক বহিবৰ নিমিত্তে কৰা লম্বু  
সুন্দৰ ঘৰ বা তন্তু। (*F. pavillon* = a tent).

**Kip** or **Kipshop** (কিপ্) *n.* a house of ill  
fame বেঞ্চালয়।

**Kipper** (কিপ্-আৰ্) *n.* a salmon, seasoned  
and dried লোণা শুকান মাছ।

**Kirk** (কাৰ্ক্) *n.* a church in Scotland ঙ্গট-  
লতীয় গীৰ্জা ঘৰ। **Kirk-yard** = a grave-yard  
কবৰখানা।

**Kiss** (কিচ্) *n.* an affectionate salute with  
the lips চুম্বা। — *v. t.* to press one's lips  
with affection চুম্বা খা। **Kiss the dust** = to  
be slain মাটিত দীঘলদি পৰ, হত হ। **Kiss the  
rod** = শাস্তি পা, মাৰ খা।

**Kit** (কিট্) *n.* a soldier's or sailor's outfit  
চিপাহীৰ টালি-টোপোলা; a contraction of  
**Kitten** মেৰুঁবী পোৱালি। **The whole kit** =  
the whole family গোটেই পৰিয়াল।

**Kitchen** (কিছেন্) *n.* a room for cooking  
চাংমাই শাল, ৰান্ধনি ঘৰ, পাক ঘৰ, আৰু।  
**Kitchen garden** = vegetable garden শাকনি

বাৰী। **Kitchen maid**=পাকঘৰৰ কাম কৰা লিগিৰী। **Kitchen-range**=আখৰ সঁজুলি।

**Kite** (কাইট্) *n.* a bird of the hawk kind চিলনী; a rapacious person ধন লুণ্ঠীয়া মানুহ; paper pasted on a light frame for flying in the air কাগজৰ চিলা।

**Kith** (কিঠ্) *n.* Kith and kin=acquaintance and relations কুঁহ, আত্মীয় স্বজন।

**Kitten** (কিট্‌ন) *n.* a young cat মেকুৰী পোৱালি।  
—*v. t.* to bring forth young cat মেকুৰি পোৱালি জগ।

**Kiwi** (কি-উই) *n.* a New-Zealand bird with nominal wings and no tail নেজ আৰু ডেউকা নোহোৱা একাতি চৰাই। (*slang.*) a non-flying member of Air Force আকাশী যুঁজাৰ দলৰ যুঁজলৈ নোযোৱা সভা।

**Kleptomania** (ক্লিপ্টোমেনিয়া) *n.* a mania for stealing চুৰি কৰাৰ বাবে এবিধ মানসিক প্ৰযুক্তি।  
—*c. n.* তেনে ধৰণৰ মানুহ।

**Knack** (নেক্) *n.* a contrivance, a nice trick কৌশল, দক্ষতা, চালাকী। **Knacky** *adj.* crafty চালাক, ধূৰ্ভ।

**Knag** (নেগ্) *n.* a knot in wood কাঠৰ গাঁঠি, চক্; a peg শাল।

**Knaggy** *adj.* গাঁঠিয়া; knotty.

**Knap** (নেপ্) *v. i.* to break in pieces as stones ভাঙ, ভোখৰ ভোখৰ কৰ।

**Knapsack** (নেপ্‌চেক্) *n.* soldier's or traveller's bag for provision চিপাহীৰ খোৱা বস্তু নিয়া মোনা, জোলাঙা।

**Knave** (নেভ্) *n.* a deceitful fellow, a villain ঠগ, প্ৰবন্ধক, টেটোন, বদমাচ; the pictured card next to the queen তীচখেলৰ গোলাম।

**Knavery** (নেভেৰি) *n.* dishonesty বদমাচি, দুখালি, ধূৰ্ভালি।

**Knaveish** (নেভিছ) *adj.* dishonest অসৎ, দুখ, প্ৰবন্ধক, টেটোন। **Knaveishness** ধূৰ্ভালি।

**Knead** (নিড্) *v. t.* to work and mix with the hand, as flour আটাওড়ি মাৰ, মল, দল, খচ্। (*fig.*) massage গা মল, মোহাৰ।

**Knee** (নী) *n.* the joint between the leg and

thigh আঁঠু। **Knee-deep**=একাঁঠু; **Kneecap**, **Knee-joint**=knee-pan আঁঠুৰ ঘিলি। **On one's knees**=আঁঠুকাঢ়ি, সেৱাকৰি।

**Kneel** (নীড) *adj.* having knees আঁঠু থকা।

**Kneel** (নীল্) *v. i.* to fall on the knees আঁঠুকাঢ়। (*pa. t.* and *pa. p.* **Kneeled**, **Knelt**).

**Knell** (নেল্) *n.* the sound of a bell at death or funeral শোকসূচক ঘণ্টা বাজ, ঘণ্টাৰ শব্দ।  
—*v. i.* to toll ঘণ্টাৰ শব্দ হ। —*v. t.* to summon by tolling a bell ঘণ্টা বজাই মাতি, শোকৰ বাতৰি প্ৰচাৰ কৰ।

**Knelt** (নেল্ট) *pa. t.* and *pa. p.* of **Kneel**.

**Knew** (নিউ) *pa. t.* of **Know**.

**Knickerbockers** (নিক্-আৰ্-বকাৰ্জ) *n.* (*pl.*) loose breeches আঁঠুত কৌচখোৱা পাইজামা।

**Knick-Knack** (নিক্-নেক্) *n.* a trifle লালিলুপা বস্তু, খেলনা।

**Knife** (নাইফ্) *n.* an instrument for cutting ছুৰী, ছুৰী কটাৰী। [*pl.* **Knives** (নাইভ্‌জ্)] **Knife-board**=ছুৰী খোৱা তক্তা। **Knife-grinder**=কটাৰী ধৰোৱা শিল। **War to the knife**=a mortal combat সাংঘাতিক যুদ্ধ।

**Knight** (নাইট্) *n.* an honourable military rank বীৰ পুৰুষ, যোদ্ধা, ইংলণ্ডৰ এটা কুলীন উপাধি; a champion in war or tournament প্ৰধান উদ্যোগী বীৰ পুৰুষ বা খেলোৱাৰ; a piece in game of chess শত্ৰুৰক খেলৰ ঘোড়া। —*v. t.* to create a knight নাইট উপাধি দে। **Knight of the road**=a highway man দিন ডকাইত।

**Knight-errant** (নাইট-এ'ৰেণ্ট) *n.* a roving knight ভ্ৰমণকাৰী যোদ্ধাক।

**Knighthood** (নাইট্‌হুড) *n.* the order or fraternity of knights যোদ্ধাক কুলীনৰ অৰ্ঘ্যণ বা পদবী, নাইট্ উপাধি পোৱা লোকসকল।

**Knit** (নিট) *v. t.* to unite into network ব, গাঁঠি। *pa. t.* and *pa. p.* **Knit**, **Knitted**, **Knitting** *n.* the network formed by knitting গাঁঠনি, মোজা আদি গাঁঠা কাৰ্য্য।

**Knitting-needle**=মোজা বোৱা শলা।

**Knives** (নাইভজ) see **Knife**.

**Knob** (নব) *n.* a hard protuberance টেমুনা, বেটু। **Knobbed** *adj.* বেটু লগোৱা।

**Knobby** *adj.* full of knobs গঁঠিয়া, আখীয়া, টেমুনা টেমুনি; knotty.

**Knock** (নক) *v. i.* to strike with something hard খুন্দা খা, টুকুৰিয়া। —*v. t.* খুন্দা মাৰ; to drive against মৰিয়াই সুমা, মৰিয়া। —*n.* a blow, a sudden stroke, a rap খুন্দা, ঠেকা, টোকৰ। **Knocking** *n.* a beating on a door দুৱাৰত টুকুৰিওৱা কাম, ঠকঠক শব্দ। **Knock-down** *adj.* overthrowing ঘটুৱা, পৰাস্তকাৰী। **Knock-down**=to strike down মাৰমাৰি পেলা। **Knock down**= (a lot in auction)= লিলামত ডাক খতম কৰ। **Knock off**=to cease, to perform hastily স্তম্ভিত কৰ, থমকা মাৰ, তড়াডুকুতাকৈ সমাধা কৰ, বেগতে শেষ কৰ। **Knock on the head**=থমকাখুন্দা, হঠাৎ থৰ কৰ। **Knock out**=to dash out মাৰমাৰি উলিয়া; to overcome পৰাস্ত কৰ। **Take the knock** (*slang.*) be in great financial trouble অৰ্থৰ অভাৱত অভ্যস্ত হুখত পৰ।

**Knock out action**=লোকক ঠক কৰিবৰ উদ্দেশ্যে কৰা নিলাম। **Knock under**=to yield সৈমান হ, মান্তি হ। **Knock-up**=to fatigue ক্লান্ত কৰ, ভাগৰ লাগ; to rouse by knocking= দুৱাৰত টুকুৰিয়াই জগা; to construct hastily লৰালবিটৈ তৈয়াৰ কৰ। **Knock about**=ঘূৰিপকি ফুৰ। (*slang.*)

**Knoll** (নল্) *n.* a round hillock হাঁকলু, টিঙ্গনা।

**Knot** (নট্) *n.* an interlacement of something গাঁঠি; a bond of union বান্ধনি; a difficulty মক্ছিল, পেঁচ, পাক; gist of a matter ভাৰ, গুঢ়াৰ্থ; the joint of a tree গাঁঠি, আখি, কাঠ বা বাঁহৰ চকু। **Porter's knot**=মাল বস্ত্ৰ কঢ়িয়াওঁতে মূৰত লোৱা আধাৰি।

**Knotted, Knotty** (নটেড, নটী) *adj.* having knots গাঁঠিয়া, আখীয়া, চকুৱা। **Cut the Gordian Knot**=বেনেভেনে উপায়ে অসাধ্য কাম সাধন কৰ। **A knotty question**=ঘোঁটক বা জটিল প্ৰশ্ন, সহজে মীমাংসা কৰিব নোৱৰা কথা।

**Knout** (নাউট) *n.* a scourge চমতা। —*v. t.* to flog with this চমতাৰে কোৰা।

**Know** (ন') *v. t.* [*pa. t.* **Knew** (নিউ) *pa. p.* **Known** (ন'ন্)] to understand জান, বুজ পা; to recognise চিনি পা। —*v. i.* to have knowledge জ্ঞ-পা, গম ধৰ। **Know-all**=সব জ্ঞাত, যি সকলো বিষয়তে পাৰ্গত বুলি ভাবে। **Know-nothing**=ডেবা।

**Knowing** (ন'ইং) *adj.* intelligent বুদ্ধিমান, জানী; skilful নিপুণ, পটু, হ'চিয়াৰ।

**Knowingly** *adv.* জানি-ভনি; with knowledge, deliberately জানতঃ।

**Knowledge** (নল্-এজ) *n.* that which is known জ্ঞান; information বুজ; learning বিদ্যা। **To one's knowledge**=যিমান দূৰ জনা আছে।

**Known** (ন'ন) *adj.* জাত, বিদিত; acquainted with পৰিচিত। **It is well-known**=এইটো জনা কথা।

**Knub** (নাৰ) *n.* a small lamp এচপৰা; the refuse of silk-cocoons জোঠা সূতা, বাহ সূতাৰ চাপৰি।

**Knuckle** (নাকুল্) *n.* a joint of the fingers আঙুলীৰ গাঁঠি। —*v. t.* to bend the fingers আঙুলী কোঁচা, মুঠিবাৰ; to touch the forehead as a sign of respect কপাল চুই চেলাম কৰ; সন্মান দেখুৱা। **Knuckle down**=to apply one's self with vigour to a task কোনো কামত মূৰমুতি লাগ।

**Knurl** (নাৰ্ল) *n.* a metal knob by which the printing plate in typewriter is turned হাপা কৰা কাগজ হেঁচাদি ধৰা যন্ত্ৰ, বুকওৱা পেঁচ।

**Kodak** (ক'ডেক্) *n.* a small photographic camera আৰ্জী তোলা সৰু বক্স।

**Kolkhoz** (কোলখচ্) *n.* collective farms in Russia বলেবে কাঠি লগ লগোৱা বায়তৰ বেত-পথাৰ, কচীয়াৰ উমৈহতীয়া বেত-পথাৰ।

**Kopje** (কপি) or **Kop** *n.* a low round topped hill সৰু চেপেটা পৰ্বত।

**Kowtow, Kotow** (ক'টো) *n.* a ceremony of prostration among the Chinese চীন দেশীয় পণ্ডত কৰা নিয়ম। —*v. i.* পণ্ডত কৰ, সেৱা কৰ।

**Kraal** (ক্রা-ল্) *n.* the enclosed villages of huts in South-Africa দক্ষিণ আফ্রিকা দেশৰ চহা গাঁও।

**Krait** (ক্রেইট্) *n.* rock snake এজাতি বিষাক্ত সাপ।  
**Kudos** (কিউডচ্) *n.* prestige, credit, fame সম্মান, গৌৰৱ, সুনাম।

**L** (এ'ল্) ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ দ্বাদশ অক্ষৰ; বোমান ভাষাত L=৫০ সংখ্যা। LI=২০ শিলিং=১৫ টকা দামৰ সোণৰ মুদ্ৰা।

**La** (ল') *interj.* see! behold! চাচোন! ই কি! আ: হা!

**Label** (লে'বল্) *n.* a slip of paper containing name or title affixed to anything লেবেল, টিকিট, কোনো বস্তুৰ গাত লগোৱা নিদৰ্শন।  
—*v. t.* to affix a label to লেবেল লগা।

**Labellum** (লেবেলাম্) *n.* the lower petal ফুলৰ বৃত্ত, অধবল।

**Labial** (লে'বিয়ল্) *adj.* pertaining to the lips ওঠ সঙ্গন্ধীয়, ওঠা। —*n.* a letter representing a sound formed by the lips ওঠা বৰ্ণ। **Labium** *n.* a lip like part ওঠৰ দৰে কোনো অংশ।

**Laboratory** (লে'বৰেটৰী) *n.* a place where scientific experiments are carried on বাসায়নিক বিদ্যা অভ্যাস কৰা ঘৰ, বাসায়নিক কাৰখানা, গবেষণাগাৰ।

**Laborious** (লে'বৰিয়চ্) *adj.* toilsome শ্রমযুক্ত, টান, দুৰুৱ; wearisome ক্লান্তিকৰ; industrious পৰিশ্ৰমী, দুখকাৰী। **Laboriously** *adj.* বহুশ্রম কৰি।

**Labour** (লে'ব'ৰ্) *n.* a fatiguing toil শ্রম, যত্ন, মেহনত; a task requiring great exertion টান কাম, খাটনি; the pangs of child birth প্রসব বেদনা। **Herculean labour**=অসাধাৰণ বলৰ কাম। **Hard labour**=কঠিন পৰিশ্রম, টান বন। —*v. i.* to work, to take pains শ্রম কৰ, বন কৰ, দুখ কৰ, কষ্ট কৰ, মেহনত কৰ;

to be in travail প্রসব বেদনা হ। **Labour Bureau**=a public registry office for workers বনুৱা মানুহৰ ঠিকনা বখা চৰ্কাৰী অফিচ। **Labour of love**=এনেদৰে মৰমত কৰা বন। **Labour Party**=members of Parliament in the interest of the working classes পাৰ্লামেণ্ট সভাৰ বনুৱা সম্প্রদায়ৰ মনোনীত মেম্বৰ সমূহ। **Labour with**=to take pains to convince প্রত্যয় নিয়াবলৈ চেষ্টা কৰ। **Labour under**=suffer ক্লেশ ভোগ কৰ।

**Labourer** (লে'ব-আৰ্) *n.* a workman কুলী, খাটনীয়া, কাম কৰা মানুহ, বনুৱা।

**Labyrinth** (লেবিৰিথ্) *n.* a place full of windings চক্ৰ বেছ, মহা ঘোঁকট পাকট ঠাই; a perplexity বেছজাল, বিমোহ। **Labyrinthian** *adj.* perplexing, intricate ঘোঁকট পাকট, অকোৱা পকোৱা, মোৰ নোহোৱা।

**Lac** (লেক্) *n.* a dark-red resinous substance লা।

**Laccic** (লেক্চিক্) *adj.* লাবৰদৰে।

**Lac, Lakh** (লেক্, লাখ্) *n.* 100,000 লক্ষ, এক-লাখ।

**Lace** (লেচ্) *n.* a plaited string চেলা জৰী, ফুল বহা ফিতা। —*v. t.* to fasten with a lace, to trim with lace ফুলবহা ফিতা লগা; to intermix মিহলা (যেনে চাহ অক গাহাৰ)। **Lace-boot**=ফিতা বন্ধা জোতা।

**Lacerate** (লেচাৰে'ট) *v. t.* to tear বিদীৰ্ণ কৰ, ফাল, ছিটাইছিট কৰ, ডৰাডৰ কৰ; to wound, to afflict আঘাত কৰ, শোক দে।

**Lacerant, Lacerative** *adj.* harrowing, tearing  
যন্ত্রণাদায়ক, বিদীর্ণকারী।

**Laceration** (লেচাৰে-শ্বন্) *n.* act of lacerating  
ফালন, ছিৰণ; a rent ছিৰ।

**Laches** (লেছেজ) *n.* negligence ভুলি, আওহেলা,  
কচুৰ; undue delay গহবি, হেমাৰি।

**Lachrymal, Lacrymal** (লেক্ৰি-মেল্) *adj.* of or  
pertaining to tears চকুৰ পানীৰ, অশ্রু  
সম্বন্ধীয়।

**Lachrymose** (লেক্ৰিম'জ্) *adj.* shedding tears  
অশ্রুপাতকা, কান্দি থকা, চলচলীয়া চকু।

**Lacing** (লে'চিং) *n.* fastening with a lace or  
cord গাঁথনি, বান্ধনি; the cords binding the  
boards of a book বান্ধনী জৰী।

**Lack** (লেক্) *n.* want, need of অভাব,  
নোহোৱা। —*v. t.* and *v. i.* to want লাগ,  
অভাব হ; to be wanting কম হ, নোহোৱা হ।  
**Lack all** *n.* one who is needy নিছলা,  
নিমাখিত লোক।

**Lack-a-day** (লেক্-এ-ডে') *interj.* Alack-a-day  
হায়।

**Lackadaisical** (লেক্-এ-ডে'জি-কেল্) *adj.* affect-  
edly pensive বেজাৰ ভাব দেখুওৱা, বেগতে  
অভিমান লগা।

**Lackey** (লেকী) *n.* a menial attendant লগুৱা,  
পৰিকৰ, লোমটো। —*v. t.* or *v. i.* to attend  
on servilely লগুৱালি কৰ, আলপৈচান ধৰ,  
লোমটো হ।

**Laconic** (লেক্‌নিক্), —*al adj.* concise, pithy  
চুৰক, সংক্ষেপ, চুটি, অলপীয়া কথাৰ। **Laconi-**  
**cally** *adv.* concisely অলপীয়া কথাবে, চুটিকৈ।

**Laconism** (লেক্‌নিজম্) *n.* a concise style  
সংক্ষেপ কথা, চুৰক বাক্য।

**Lacquer, Lacker** (লেকাৰ) *n.* a varnish made  
of lac and alcohol লাৰ বোল, লাৰ বাৰ্ণিচ।  
—*v. t.* to cover with lacquer লাৰ বাৰ্ণিচ  
লগা, লাৰুলীয়া কৰ।

**Lactation** (লেকটেছন্) *n.* the period of suck-  
ling শিশু হ খোৱা কাল; the act of giving  
milk শিয়ন, দুগ্ধ দেওন।

**Lactele** (লেক্‌টেল্) *adj.* resembling milk  
দুগ্ধবৎ; pertaining to গাখীৰ সম্বন্ধীয়।

**Lacteous** (লেক্‌টীয়াচ্) *adj.* milky গাখীৰবদৰে।

**Lactescent** (লেক্‌টেচেণ্ট) *adj.* milky, pro-  
ducing milk গাখীৰবদৰে, গাখীৰ ওলোৱা,  
গাখীৰতী।

**Lactometer** (লেক্‌ট-মিটাৰ্) *n.* an instrument  
for testing the quality of milk গাখীৰ পৰীক্ষা  
কৰা কল। also **Lactoscope**.

**Lactic acid**=an acid obtained from milk  
গাখীৰৰ পৰা তৈয়াৰ কৰা এবিধ টেঙা পানী।

**Lad** (লেড্) *n.* a boy, a youth লৰা। (*fem.*)  
lass=ছোৱালী।

**Ladder** (লেডাৰ) *n.* a frame with step for  
ascending a building জখলা।

**Lade** (লে'ড্) *v. t.* to burden, to load বোজাই  
কৰ, ভৰ; to throw in or out উলিয়াই পেলা,  
পানী সিঁচ।

**Lading** (লে'ডিং) *n.* the act of loading বোজাই  
কৰণ; cargo বোজাই, ভৰা।

**Ladle** (লেডল্) *n.* a large spoon for lifting  
out liquid হেঁতা, কাপনী। —*v. t.* to lift  
with a ladle লাহনীৰে পানী সিঁচ।

**Lady** (লে'ডি) *n.* the mistress of a house  
হৈনী; a title of respect applied to wives  
of knights and the daughters of Earls  
ডাঙৰ মানুহৰ তিবোতা, মহিলা ডাঙৰীয়ানী। **Your**  
**Ladyship**=মাননীয়া মহিলা। **Lady chapel**=  
কুমাৰী মেৰীৰ ৰূপনা। **Lady-love**=sweet-  
heart, a lady or woman loved প্রেমপাত্ৰী,  
চেনেহী তিবোতা। **Lady-chair**=a chairlike  
seat made by interlacing hands of two  
persons to carry wounded person দুজন  
লোকৰ হাত জোৰাবি কৰা বেলা চাঙ্গী।

**Lag** (লেগ্) *v. i.* to walk slowly, to stay  
behind পাচ পৰ, পলম কৰ। —*adj.* sluggish  
লেগা, লেহেম; that which or he who  
comes behind পাচ পৰোতা।

**Lag** (লেগ্) (*slang.*) to arrest আটক কৰ;  
send to penal servitude ফাটেক দে। —*n.* a  
convict বন্দীয়াৰ, ফাটেকিয়াল।

**Lag** (লেগ্) *n.* a stave পিপাৰ দেৰ তৈয়াৰী কাঠৰ  
চটা; a lath সৰু লাঠি; a non-conducting

covering ইঞ্জিনৰ বয়লাবৰ ভিতৰৰ পৰা জুই আক ভাপ ওলাব নোৱাৰাকৈ দিয়া ঢাকনি।

**Lagan** (লেগেন্) *n.* wreckage lying on sea bed সাগৰৰ ভলত পৰি থকা ভগা হিগা বস্তু।

**Laggard** (লেগাৰ্ড) *n.* one who lags behind, an idler সোৰোপা, লেথা, পাচ হোঁহকা, ধীৰ।

**Lagoon, Lagune** (লেগুণ্) *n.* a shallow pond into which the sea flows সমুদ্ৰৰ বালি-চট পৰি হোৱা তৰাং লোণা পুখুৰী।

**Laic, Laical** see Lay.

**Laid** (লে'ইড্) *adj.* pressed down, prostrate হেঁচা খোৱা, চেপেটা খোৱা; (*pa. t.* and *pa. p.* of Lay). **Laid paper**=ঠেয়াৰ কৰোঁতে লোৰ কাঠীৰ সীচ বহা কাগজ।

**Lair** (লে'হাৰ) *n.* a lying place of a wild beast বনৰীয়া জন্তুৰ থলি।

**Lairage** (লে'বেজ্) *n.* a temporary accommodation for cattle হাট বজাৰত কিছুপৰ গৰু মহ ৰাখিবলৈ কৰা ঘৰ বা গঁৱাল।

**Laiety** (লে'ইটী) *n.* the people as distinct from clergy পুৰোহিত ভিন্ন সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ লোক।

**Lake** (লেক্) *n.* a large body of water surrounded by land হ্ৰদ, সৰোবৰ, জলাই। **Lake school of poetry**=ইংলণ্ডৰ কোনো সৰোবৰৰ কাষত বসতি কৰা বিখ্যাত বাজকবি সকল। **Lake poets**=ইংলণ্ডৰ কলেবিদ্জ, চাউডী আৰু ওৱ্ডচ্ ওহৰ্ণ আদি কবি সকল।

**Lakh** see Lac (লাখ্)।

(লামা) *n.* Buddhist priest বৌদ্ধ পুৰোহিত, বৌদ্ধ ধৰ্ম্মাৱলম্বী সকলৰ গুৰু। **Lamasery** (লেমে-চেৰী) *n.* monastery of Lamas তিব্বতৰ ধৰ্মগুৰু লামাৰ আশ্ৰম।

(লেম্) *n.* the young of a sheep ভেড়া পোৱালি। **The Lamb**=খীতগ্ৰীষ্ট।

**Lambent** (লেম-বে'ন্ট) *adj.* gliding over, flickering বগাই ফুৰা, ওপৰে ওপৰে বাগৰি যোৱা, টিমিক-চামক।

**Lambkin** (লেমকিন্) *n.* a little lamb ভেড়া পোৱালি।

(লেম্) *adj.* disabled in the limbs বোঁবা, পেতুৰা। **Lame excuse**=মিছা ওজৰ।  
: *n.*

**Lamella** (লেমেলা) *n.* a very thin plate or scale পাতল বাৰ, খোলা বা চোকাৰো (যেনে শামুকৰ)। (*pl.*) **Lamellate**.

**Lament** (লে'মেন্ট) *v. i.* to wail, to mourn in outcries বিনা, বিলাপ কৰ, হাহাৰাও কাঢ়। — *v. t.* to mourn for শোক কৰ। — *n.* sorrow expressed in cries বিলাপ, বিননি, কান্দোন।

**Lamentable** (লে'মেন্টেবল) *adj.* pitiful শোকজনক, দুখলগা; despicable শোচনীয়।

**Lamentably** *adv.* শোকজনকৰূপে।

**Lamentation** (লে'মেন্টেশ্বন্) *n.* act of lamenting, wailing কান্দোন, বিলাপ, বিননি। (*pl.*) a book in the Bible বাইবেলৰ খেদোক্তি ভাগ।

**Lamented** *adj.* mourned বেজাৰ দিয়া, বেজাৰ লগা।

**Lamina** (লেমিনা) *n.* a thin plate, a thin layer পাতল পাত, তৰপ।

**Laminated** *adj.* consisting of layers or scales তৰপীয়া, তৰপাতৰপী। — *v. t.* or *v. i.* beat metal into thin plates পিটি চেপেটা কৰ; overlay with thin plates of metal তৰপে তৰপে কোনো ধাতুৰ পাত লগা।

**Lamination** *n.* formation in thin layers তৰপ, ধাতুপিটি চেপেটা কৰণ।

**Lamp** (লেম্প্) *n.* a vessel with a wick and oil for light বতি, প্রদীপ, চাকি, ফান্চ।

**Lamp-black**=the substance formed by the smoke of a lamp তেলীছাই, কাজল।

**Lamp post**=the post supporting a street-lamp আলিবাট লগোৱা চাকিৰ খুঁটা। **Smell of the lamp**=to show signs of elaboration বৰকৈ মেহনত কৰাৰ চিন দেখুৱা।

**Lampas** (লেম্পেচ্) *n.* a horse disease ঘোঁৰাৰ মুখ উত্থা বেমাৰ।

**Lampoon** (লেম্-পুন) *n.* a personal satire ব্যক্তিগত বাজ-কবিতা, কাৰোবাক লোকচক্ষুত হেচ কৰিবৰ অৰ্থে লিখা কবিতা। — *v. t.* to abuse with satire কাগজত লেখি বিজ্ঞপ কৰ। **Lampooner** *n.* one who writes a lampoon নিন্দাবাদ লিখক।

**Lamponery** (লেম্পন-রি) *n.* written personal abuse লিখিত নিন্দা-বখনা।

**Lamprey** (লেম্প্রি) *n.* a kind of fish resembling the eel বামী, কুঁচিয়াস দবে এবিধ মাছ।

**Lance** (লেনচ) *n.* a spear with a long shaft of wood ঘাতি, শূল। —*v. t.* to pierce with a lance ঘাতিবে খোঁচ; to open with a lancet নবণীবে ফুটা বা ফাল। **Lancer** *n.* a cavalry soldier armed with a lance শূলধারী অশ্বারোহী।

**Lancet** (লেন-চেট) *n.* a surgical instrument for opening veins etc. নবণী, গাঁড় বা শির ফুটোয়া অস্ত্র।

**Lancinate** (লেন্সিনেট) *v. t.* to pierce সবকি যা, বিদ্ধা কর। —*ing* *adj.* বিদ্ধিবলৈ সক্ষম। —*ation* *n.* বেজীর নিচিনাকৈ বিদ্ধে এনে ধবণব হুংখ-যন্ত্রণা।

**Land** (লেণ্ড) *n.* earth মাটি; a country, region দেশ। —*v. t.* to set on shore বামলৈ তোল —*v. t.* to come on land, to go ashore বামলৈ নাম, পারলৈ উঠ, বিমান নাম। **Make the land**—discover the land as the ship approaches it সাগরব পরা মাটি দেখিবলৈ পা। **By land**—বামে।

**Landau** (লেন-ড) *n.* kind of fourwheeled carriage চারি চকরির ডাঙর ঘোড়া গাড়ী যাব ওপৰব চট জপাৰ মেলিব পাৰি।

**Landed** *adj.* possessing land, consisting in land মাটি বা স্থাবৰ সম্পত্তি থকা। **Landed property**—স্থাবৰ সম্পত্তি, ভূমি সম্পত্তি। **Landed interest**—জমীদারী স্বত্ব।

**Land-grabber** (লেণ্ড-গ্ৰেবাৰ্) *n.* one who acquires land by harsh means অত্যাচক লোকৰ পৰা মাটি লওতা, মাটি আঁকলুতা।

**Land-holder** *n.* proprietor of land জমীদার, ভূস্বামী, ভাণ্ডকদার।

**Landing** (লেণ্ডিং) *n.* act of going on shore বামলৈ উঠন, নামন; a place for going on shore নাও জাহাজ লগোৱা ঘাট। **Landing place**—জাহাজৰ পৰা মানুহ নমোৱা ঘাট।

**Land-jobber** (লেণ্ড-জবাৰ্) *n.* a speculator in land মাটি বেচা কিনা কৰা লোক, মাটি বেচা

**Land-lady** *n.* a woman who has landed property or houses মাটি বা গিৰিহঁতনী।

**Land-lord**—the owner of land or houses জমীদাৰ, মাটি বা ঘৰন গিৰিহঁত, ঘৰ কেৰেহা দিওতা।

**Land-lubber** (লেণ্ড-লুবাৰ) *n.* person having no knowledge of sea or ship সাগৰ আৰু জাহাজ নেদেখা লোক।

**Land-mark** *n.* mark showing the boundaries of land মাটিৰ সীমানা, মাটিৰ সীমাত দিয়া চিন।

**Landscape** (লেণ্ড-স্কেপ) *n.* the picture or aspect of a country দৃশ্য, কোনো ঠাইৰ নক্চা।

**Landslip** (লেণ্ড-স্লিপ) *n.* land that falls down from the side of a hill গৰা বহনীয়া; land slide পাৰ খহি পৰণ।

**Land-tax** *n.* মাটিৰ কৰ, মাটিৰ খাজনা।

**Land-revenue** *n.* ভূমিৰ ৰাজস্ব, মাটিৰ খাজনা, ৰাজহ।

**Landsman, Landman** *n.* one who lives on land and not accustomed to seafaring সাগৰ নেদেখা থলুৱা মানুহ।

**Landsturm** (লেণ্ড-ষ্টুৰ্ম) *n.* indiscriminate enrolling of men in war সকলো প্ৰকাৰ মানুহ সৈন্যভুক্ত কৰা কাম; (বিশেষকৈ জাৰ্মেনিত)।

**Landward** (লেণ্ড-ৱাৰ্ড) *adv.* toward the land বামলৈ। —*adj.* rural চহৰৰ।

**Land-louper, Land-loper** (লেণ্ড-ল'পাৰ্) *n.* a vagrant মাটি-ভেটি নোহোৱা মানুহ।

**Lane** (লেণ) *n.* a narrow passage or road টেক বাট, সুককীয়া বাট।

**Language** (লেং-গ্বে'জ্) *n.* human speech ভাষা, কথাবাৰ্তা। **Dead language**—অপ্রচলিত ভাষা।

**Languid** (লেং-গুইড্) *adj.* feeble, sluggish দুৰ্বল, কীণ, ক্লান্ত, হেলং-পেলং, কাহিল, নিস্তেজ, জুকলা।

**Languidly** *adv.* faintly, weakly ক্লান্তভাবে, আলস্কৰীয়া হৈ; হেলং-পেলংকৈ।

**Languish** (লেং-গুইছ) *v. t.* to become enfeebled জুকলা হ, কাহিল হ; to loose



strength and spirit আশকতীয়া হ; to become dull চেৰেমা পৰ। **Languishment** *n.* the state of languishing ক্লান্তি, অবসন্নতা, বলক্ষয়।

**Languor** (লেংগাৰ্ড) *n.* faintness, dullness ভাগৰ, ক্লান্তি, ক্ষীণতা, আশকতীয়া অৱস্থা, অবসন্নতা।

**Languorous** (লেং-গাব-য়াচ্) slack, dull, drooping নিশকতীয়া, লেখা, মনমৰা।

**Laniary** (লেনিয়েৰী) *n.* a place of slaughter কটাইখানা।

**Laniferous** (লেনি-ফেৰাচ্) *adj.* wool-bearing নোম হোৱা।

**Lank** (লেঙ্ক) *adj.* drooping straight and flat লেংগেতীয়া, লেংকেহীয়া।

**Lanky** (লেঙ্কি) *adj.* lank and tall লেং পেতীয়া।

**Lantana** (লেন্টানা) *n.* a bushy plant with showy flowers in clusters একৰকম জোশোহা বনৰীয়া ফুল গছ, লং ফুল গছ।

**Lantern** (লেণ্টাৰ্ণ) *n.* a case for holding or carrying a light ফানুচ, হাত-বাতি, লণ্টন।

**Lap** (লেপ্) *v. t.* to lick up with the tongue চেলেক; to lay over or on লেও দে, লিপ। —*v. i.* to make a sound while licking টেকাম্ টেকাম্ কৰ; to be spread on ওপৰে ওপৰে লগা। —*v. t.* to warp, to fold মেৰা, জাপ। —*n.* the loose or overhanging flap of anything আঁচল, ওলমি থকা ভাগ; the part of the body above the knees when a person sits down কোলা; a fold ডাঁজ, জাপ। (*Slang*) a weak liquor জ্বৰ বিধৰ মদ; a sip of liquid এসোহা, এচেলেক।

**Lap dog** (লেপ্ ডগ্) *n.* a small dog placed in the lap কোলাত লৈ ফুকুৱা সৰু কুকুৰ।

**Lapful** *adj.* as much as fills a lap কোলা ভৰা।

**Lapel, Lappel** (লেপ'ল) *n.* the part of the breast of a coat which is folded back কোট চোলাৰ বুকুৰ চঙাপ্।

**Lapidary** (লেপিডেৰী) *n.* a cutter of stones, a dealer in precious stones পাথৰকটীয়া, বহুমূলীয়া পাথৰ বেপাৰী, জহৰী। —*adj.* per-

taining to cutting of stones পাথৰ বা পাথৰ কটা কাম বিষয়ক।

**Lapideous** (লেপিডিয়াচ্) *adj.* stony শিলাময়, প্ৰস্তৰময়।

**Lapse** (লেপচ্) *v. i.* to slip পিছলি যা; to pass by degrees ক্ৰমে ক্ৰমে হ বা হৈ যা, গত হ; to fail in duty ত্ৰুটি কৰ; to pass to another proprietor হস্তান্তৰ হ, স্বত্ব লোপ হ; to become void মিহাদ খিলাপ হ, বাতিল হ। —*n.* a slipping খিলাপ, গত ত্ৰুটি; a fault ত্ৰুটি, দোষ। The property lapses to Government সম্পত্তি চৰকাৰ হাতলৈ গল। After a lapse of three years তিনি বছৰ গত হলত।

**Larboard** (লাৰ্ব'ব'ৰ্ড) *n.* the left side of a ship জাহাজৰ বাঁও ফাল।

**Lapes** (লেপচ্) *n.* fall to temperature with height ক্ৰমে ওপৰলৈ ওখচাপৰ মতে কমি যোৱা তাপ পৰিমাণ; (গ্রহ নক্ষত্ৰ বিজ্ঞানৰ কথা)।

**Larceny** (লাৰ্ব'-চেনি) *n.* theft চুৰি। **Larcenist** *n.* a thief চোৰ।

**Larch** (লাৰ্চ) *n.* a kind of coniferous trees এবিধ দ'লক্ষীয়া গছ।

**Lard** (লাৰ্ড) *n.* the melted fat of swine গাহনিৰ তেল, চৰ্বি। —*v. t.* to smear with lard চৰ্বি সান; to fatten পুষ্টিকৰ; to mix with anything মিহলা।

**Larder** (লাৰ্ডাৰ) *n.* a place where meat is kept মজ্জা আদি খোৱা ঠাই; a store-rooms খোৱা সকল বস্তু গুদাম।

**Larderer** *n.* one who has the charge of larder খোৱা বস্তুৰ উৰালী।

**Large** (লাৰ্জ) *adj.* bulky, great in size বৃহৎ, শক্ত, প্ৰকাণ্ড; extensive আহল-বহল; abundant বহুত, অনেক, ভালেমান। A large number — ভালেটি।

**Largely** *adv.* extensively বহুলৰূপে, বিস্তাৰিতৰূপে, প্ৰচুৰ পৰিমাণে।

**Largeness** *n.* বৃহত্ত্ব, বহুলতা। **Large-hearted** — liberal, generous উদাৰ, সদাশয়। **Large-minded** — মন ডাঙৰ, ডাঙৰ মনৰ। **At large** — without restraint মুক্ত, স্বাধীন; as a whole, fully সমূহ, সমুদায়, বিস্তাৰিতৰূপে।



**Lathe** (লে'ড্) *a machine for turning and shaping articles of wood etc. কুম্ভশালি; a part of a loom তাঁতশালার কোনো যন্তন।*

**Lather** (লেডাৰ) *n. froth of soap and water চাবোনের ফেন। —v. i. to form a lather ফেন তোলা।*

**Latin** (লেটীন) *adj. pertaining to the Roman language লেটীন দেশীয়। —n. the language of ancient Rome পৌরাণিক রোম দেশীয় ভাষা।*

**Latinist** *n. one skilled in Latin লেটিন ভাষাজ্ঞ।*

**Latitude** (লেটি-টিউড্) *n. the distance of a place north or south from the equator পৃথিবীর বিষুব রেখার পৰা উত্তর দক্ষিণ ফালে থকা ঠাইর দূরত্ব; extent বিস্তৃতি; freedom from restraint স্বাধীনতা, এবং স্বৰণ; (geog.) angular distance from the equator বিষুব রেখার পৰা কোণিক দূরত্ব অথবা নিষ্কিষ্ট কোণিক দূরত্ব সম্পন্ন স্থান, অক্ষাংশ। (astron.) angular distance from the ecliptic ক্রান্তিবৃত্তের পৰা কোণিক দূরত্ব।*

**Latitudinal** (লেটি-টিউডি-নেল্) *adj. pertaining to the latitude বিষুব রেখান্তৰিত, অক্ষাংশ সংক্রান্ত।*

**Latitudinarian** (লেটি-টিউ-ডি-নেবীয়েন্) *adj. liberal in religious belief সৰ্ব্বধৰ্ম্মবাদী, ধৰ্ম্মবিষয়ে উদার মতাবলম্বী।*

**Latitudinous** (লেটি-টিউ-ডি-নচ্) *adj. extensive বৰ দীঘল বহল, অতি বিস্তৃত।*

**Latrine** (লেট্রিন্) *n. a privy পাইখানা, শৌচের ঘর।*

**Latten** (লেটেন্) *n. iron plate covered with tin কলাই করা লৌহ পাত; a metal used for crosses ক্রুচ চিহ্ন তৈয়ারি করা ধাতু।*

**Latter** (লেটাৰ) *adj. later, coming after পাচত, শেষের। Latterly adv. of late পাচত, শেষত, অল্প দিন আগেয়ে।*

**Lattice** (লেটিচ্) *n. a net work of crossed bars অথালি-পথালি কৈ বৈ দিয়া কাষ; anything of lattice-work চিলিঙ্গি। —v. t. to furnish with a lattice চিলিঙ্গি ব।*

**Laud** (লড্) *v. t. to praise in words প্রশংসা কৰ, গুণ কীর্তন কৰ। —n. commendation স্তুতি; hymn of praise স্তুতি-গীত।*

**Laudable** (লডেবল্) *adj. praise-worthy প্রশংসনীয়, শ্লাগনীয়।*

**Laudatory** (লডেটরী) *adj. containing praise প্রশংসা যুক্ত, স্তবককারী।*

**Laudanum** (লডেনাম্) *n. tincture of opium কানিৰ আৰক।*

**Laugh** (লাফ্) *v. i. to express pleasure or joy audibly and visibly হাঁহ; the sound caused by merriment হাঁহি। Laugh at to flout, to ridicule পরিহাস কৰ, বিস্তৃণ কৰ, হাঁহ। Laugh a thing off হাঁহি উঠাই দে।*

**Laugh in one's sleeve**—to laugh inwardly মনে মনে হাঁহ, পেটে পেটে হাঁহ। **Laugh one out**—উপহাস কৰি কোনো অভিমান একতা।

**Laugh on the wrong side of the mouth**—আগেয়ে অহঙ্কার কৰি পাচত লাজত পৰ।

**Laughable** (লাফেবল্) *adj. ludicrous হাঁহিহাস্য, হাঁহিউঠা। Laughableness n.*

**Laughing-stock** *n. an object of ridicule হাঁহিয়াত্তৰ বিষয়, হাঁহিৰ পাত, হাস্যস্পদ।*

**Laughter** (লাফটাৰ) *n. visible expression of mirth হাঁহি, তেঁকেতেকি।*

**Launch, Lanch** (লঞ্চ) *v. t. or v. i. to send forth, as a ship into the water নতুন জাহাজ বা নৌ পানীত পেলা, ওপহা; to throw as a spear নিক্ষেপ কৰ (যেনে শূল); to send forth নকৈ উলিয়া, উত্তারন কৰ। —n. act of launching, the largest boat in a ship নতুন জাহাজ পানীত পেলোৱা কাম, সাগৰীয় জাহাজৰ লগত থকা ডাঙৰ নৌ। Steam Launch—a large steam boat used on rivers নৈত চপোৱা জাহাজ।*

**Laundress** (লন্-ড্রেচ'ৰ) *n. a washer-woman ধুবনী।*

**Laundry** (লন্-ড্রি) *n. a place where cloths are washed and dressed কাপোৰৰ ধোৱা কাৰখানা। —man n. ধোৱা। Laundering n. কাপোৰ-কানি ধোৱা বিয়া।*

**Laureate** (লৰিয়েট্) *adj. crowned with laurel ডালচেনি বা তেঁতপাত জড়িত গৰব, বীৰ-মালা পোৱা; a poet-laureate সম্পদা পদত বাজ কৰি। —v. t. to crown with laurel*

সম্মানৰ চিহ্ন স্বৰূপ দালচেনি বা তেজপাতৰ মালাপিদ্ধ।

**Laurel** (লাৰেল্) *n.* the bay tree তেজপাত বা দালচেনি জাতীয় গছ। To reap or win laurels সম্মান লাভ কৰ। Look to one's laurels সাৱধান হবা, কেনেবাকৈ ক্ষমতা লোপ হব।

**Laurels** *n.* (*pl.*) honours gained সম্মান। (পৌৰাণিক কালত তেজপাত জাতীয় গছৰ মালা অতি সম্মানৰ আছিল।)

**Lava** (লাভা) *n.* melted matter discharged from a volcano অগ্নিৰ পৰ্বতৰ পৰা ওলোৱা উত্তপ্ত তৰা পদাৰ্থ।

**Lavabo** (লেভে-বো) *n.* a small basin for washing one's hands হস্ত-কাৰ্য্যৰ বাবে মান।

**Lavation** (লেভে-শ্বন) *n.* washing প্রক্ষালন, ধোৱা কাৰ্য্য।

**Lavatory** (লেভে-টৰী) *n.* a place for washing মুখহাত ধোৱা ঠাই, পাইখানা ঘৰ।

**Lave** (লেভ্) *v. t. or v. i.* to wash ধো, পৰাল, মান কৰ।

**Laver** (লেভাৰ) *n.* a large vessel for washing ডাঙৰ চৰিয়া, গা ধোৱা পাত্ৰ।

**Lavender** (লেভেণ্ডাৰ্) *n.* an odoriferous plant এবিধ সুগন্ধি বন।

**Lavender-water** *n.* perfume এবিধ সুগন্ধি আৰু।

**Lavish** (লেভিছ্) *v. t.* to waste, to squander অপব্যয় কৰ, উৎসৃষ্ট নোহোৱাকৈ খৰচ কৰ। —*adj.* wasteful, prodigal আওখৰচী, অপৰিস্ফুট ব্যয়। Lavishly *adv.* অপব্যয়-পূৰ্বক।

**Lavishness** (লেভিছ-নেচ্) *n.* extravagance prodigality অপব্যয়।

**Law** (ল) *n.* a rule of action, a principle of science or art ব্যৱস্থা, আইন, বিধান, বিধি। Go to law আদালতত নালিচ কৰ, মোকদ্দমা কৰ, গোচৰ কৰ। Lay down the law to state authoritatively বিধান কৰ। Question of law আইন ঘটিত কথা। By process of law মোকদ্দমা কৰ। The law the legal profession উকিলি বাৱসায়।

**Law-abiding** *adj.* obedient to the law সিজা, আইন মানি চলা।

**Law-book** *n.* আইন, আইনৰ কিতাপ, সত্ৰিকা।

**Law-breaker** *n.* one who violates a law আইন উলঙ্ঘ্যকাৰী। **Law-day** a day of open court আদালত খোলা দিন। **Law-court** আইন আদালত।

**Lawful** (ল-ফুল্) *adj.* legal, rightful বিহিত, কাৰ্য্য, হক, আইনসিদ্ধ।

**Lawfully** (ল-ফুল্) *adj.* according to law, legally আইন মতে, কাৰ্য্য মতে, নিৰ্মমতঃ।

**Lawfulness** *n.* legality কৰ্ত্তব্যতা, কাৰ্য্যতা, স্বায়, হক।

**Lawgiver** (ল-গিভাৰ) *n.* a legislator আইন কৰ্ত্তা, বাৱসায়িক।

**Lawing** (লেইং) *n.* litigation মোকদ্দমা, মোচৰ কৰণ।

**Lawless** (ল-লেছ্) *adj.* unrestrained by law অত্যাচাৰী, illegal আইনবিহীন, বেআইনী।

**Lawlessness** *n.* state of being lawless অকাৰ্য্য, অত্যাচাৰ, আনিচাৰ।

**Lawn** (লন্) *n.* an open space covered with grass ঘাট থকা মুকলি ঠাই; a sort of fine linen একককম মিঠি কাপোৰ।

**Laway** *adj.* made of lawn মিঠি সূতাৰ।

**Lawsuit** (ল-সুট্) *n.* a suit in law মোকদ্দমা গোচৰ।

**Lawn-tennis** (লন-টেনিছ্) *n.* a game played with a ball on the lawn লন টেনিছ খেলা।

**Lawn-mower** (লন-মোৱাৰ্) *n.* a machine for mowing the grass ঘাট কটা কল।

**Lawyer** (লয়াৰ) *n.* one who practices law উকিল।

**Lax** (লেক্চ) *adj.* slack, loose লেমলেমীয়া, ঢিলা, শিথিল, আঁতৰাণ; loose in the bowels পেট ঢিলা।

**Laxative** (লেক্-চে-টিভ্) *adj.* having the effect of loosening the bowels ৰেচক, ৰেচকবিহক। *n.* a purgative সুপান, শৌচৰ দৰৱ।

**Laxness** (লেক্চ-নেচ্) *n.* slackness, looseness ঢিলা, শিথিলতা, অৱশেষ।

**Laxity** (লেক্চিটি) *n.* slackness, looseness ঢিলামি, শিথিলতা, অৱশেষ।

**Laxativeness** *n.* looseness

ভেদ ।

**Lay** ( লে' ) *ph. t.* of the verb Lie.

**Lay** ( লে' ) *v. t.* to cause to lie down, to place  
পেলাই থ, থ, রাখ ; to spread on a surface  
পাৰ, পাত ; to calm, to appease শান্ত কৰ,  
নিচুকা ; to wager বাজি রাখ ; to bring forth  
( as eggs ) জগা, কণী পাৰ ; to set down  
( as a tax ) লগা, ধাৰ্য্য কৰ ; ( *ph. p.* laying ;  
*ph. t.* and *ph. p.* laid ). **Lay** *n.* a song গীত  
গান । --*adj.* pertaining to the people, un-  
professional পুৰুষিত, বা বাবসায়ী শ্ৰেণীৰ বাজে  
আন কোনো বিশেষ বিষয়ত অনভিজ্ঞ ; not  
trumps বদৰ, তাঁচৰ ফাট । **Lay about one**  
to inflict blows on all sides উদ্ধামগতিক  
মৰিয়া । **Lay aside** to discard পৰিহাৰ কৰ,  
এৰ, আলাগ কৰি থ । **Lay at** মাৰিবলৈ চা । **Lay**  
**bare** উদ্গত কৰ ; to disclose উলিয়া, মেল ।  
**Lay before** দেখুৱা ; to submit to কাৰো আগত  
দে ; দাখিল কৰ । **Lay by** to keep for future  
use জমা কৰ, সাচি থ ; to put off পাচলৈ থ ।  
**Lay by the heels** to fetter বান্ধ, ডাট । **Lay**  
**down** to give up ( as an office ) এৰি দে,  
পৰিত্যাগ কৰ ; to deposit ( as a pledge ) বন্ধক  
দে, সোতা দে, to delineate লাইন ঠিক কৰ বা  
পোনা । A railway can be laid down --বেল  
ঝুলিব পৰা যায় ; to assert ক, নিৰ্দেশ কৰ ।  
It has been laid down in the code আইনত  
লেখা আছে । **Lay heads together** to deli-  
berate একত্ৰে পৰামৰ্শ কৰ । **Lay hold of or**  
**on** to seize ধৰ, গ্ৰেফতাৰ কৰ । **Lay in** to  
get in a supply of সংগ্ৰহ কৰ, ষোটা,  
জমা কৰ । **Lay into** to chastise শাসন  
কৰ । **Lay it on** to charge exorbitantly  
বেচিকৈ ধৰ, বাহুলা কৰ । **Lay off** to  
cast aside দলিয়াই পেলা, আঁতৰ কৰ ।  
**Lay off** slack season কাম বন্ধ বা  
খতি থকা সময়, অৱসৰীয়া দিন । --*n.*  
slack season আহৰিয়া বতৰ, কাম  
কাজ নোহোৱা সময় । **Lay on**  
to apply with force টানি লগা ; to  
strike মৰিয়া । **Lay one's self out to** --

বিশেষ যত্ন কৰ । **Day on the table** to post-  
pone for future discussion পাচে মীমাংসা  
কৰিবলৈ থ । **Lay open** to expose খোলা,  
উলিয়া । **Lay out** to expend বহুলা, মেল ;  
to expend খৰচ কৰ ; to display দেখুৱা ।  
**To lay out a plan** সূত্ৰপাত কৰ, প্ৰস্তাব কৰ,  
দিগা উলিয়া । **To lay one's self out** to exert  
বিশেষ চেষ্টা কৰ । **Lay-stall** গোবৰ জাবৰ  
দ'মাই থোৱা ঠাই । **Lay seize to** to besiege  
ঘেৰি ধৰ ; আক্ৰমণ কৰ । **Lay to** to apply  
with vigour টানি লগা ; to bring a ship  
to rest জাহাজ ৰাখ । **Lay to heart** --মনত  
ৰাখ । **Lay under** অধীন কৰ । **Lay under**  
obligation --বাধ্য কৰ । **Lay up** to store  
up সংকল্প কৰ, সাচি থ ; to confine to one's  
bed বেমাৰ হ । He is laid up with fever  
তেউৰ জ্বৰ হৈছে । **Lay upon** to wager upon  
বাজি ৰাখ । **Lay wait** to lie in wait  
খাপ দি থাক । **Lay waste** to devastate  
ধ্বংস কৰ, নাশ কৰ । **Lay hands on**  
to seize ধৰ । **Lay a claim to** --দাওৱা কৰ,  
দাবী কৰ । **Lay the blame upon** দোষ দে,  
জগৰীয়া কৰ ।

**Lay** ( লে ) *v. t.* to aim a gun বন্দুকৰ নিচান ল,  
বন্দুক পোনা ।

**Lay-day** ( লে-দে ) *n.* a day set apart for an  
authorised company to load and unload  
cargo ক্ষমতাপ্ৰাপ্ত লোকে জাহাজৰ মাল তোলা-পৰা  
কৰিবলৈ ধাৰ্য্য কৰি দিয়া দিন ।

**Layer** ( লে-আৰ ) *n.* a stratum, bed থাক, তৰপ ;  
a shoot laid for propagation পোখাবলৈ মাটিত  
পোতা ডাল ।

**Laying** ( লে-ইং ) *n.* the first coat of plaster  
বেবত প্ৰথম বাৰ লগোৱা লেপ ; the time or  
act of laying eggs বণীপৰা সময় বা কণী  
পাৰণ ।

**Layman** ( লে'-মেন ) *n.* a nonprofessional man  
কোনো বিশেষ বাবসায় নকৰা বাজে লোক ।

**Lazar** ( লে'জাৰ ) *n.* a person with a loathsome  
disease কুঠৰোগী, বৰ কণীয়া ।

**Lazaretto** ( লেজ-এ-ৰেট ) *n.* public hospital for  
diseased persons কুঠ চিকিৎসালয় ।

**Lazy** ( লে'জি ) *adj.* averse to labour সোবোপা, এলেহুৱা।

**Lazily** *adv.* in a lazy manner লেহেমকৈ, হেলাওটাকৈ।

**Laziness** ( লে'জিনেচ্ ) *n.* state or quality of being lazy এলাহ, ডিলামি, সোবোপালি।

**Lazy-bed** *n.* a bed for growing potatoes আলুগুটি পচোৱা থল।

**Lea, Lec, Ley** ( লি ) *n.* a meadow বাঁহনি, হুববায়নি পথাৰ।

**Leach-trough** ( লিচ-ট্ৰাফ্ ) *n.* a trough for leaching ashes খাবণী সঁতা। **Leach** *v. t.* to wash away by percolation খাবণী নৰা, নিগৰা।

**Lead** ( লিড্ ) *v. t.* ( *pr. pa.* **Leading** ; *pa. t.* and *pa. p.* **Led** ) to show the way by going before বাট দেখুৱা; to guide বাট দেখুৱাই লৈ যা; to direct দিহা দে, চলা। — *v. i.* to go before আগে আগে বা; to exercise dominion প্রভুত্ব কৰ; to tend উৎপন্ন হ, প্রবৃত্তি জন্মা। — *n.* precedence, first place প্রাধান্য, অগ্রগামিতা, আগ ঠাই; direction পরিচালনা। **Lead astray** = to seduce আঙ-বাটে নে, বিশথগামী কৰ। **Lead by the nose** = নাকী ধৰি চলাই নে, বশবর্তী কৰি ইচ্ছামতে চলা। **Lead in prayer** = to offer up prayer সমবেত হৈ উপাসনা কৰ। **Lead off** = to take the start আগবাঢ়, অগ্রগামী হ। **Lead on** = to persuade চলাই নে। **Lead up to** = to bring about by degrees জন্মা, ক্ৰমে হোৱা।

**Lead** ( লে'ড্ ) *n.* a soft metal সীহ; a plummet জাহাজৰ পানী জোখা সীহৰ লডা। — *v. t.* সীহেৰে মেৰা। **Lead-pencil** = কাঠ পেনচিল। **White-lead** = চফেদা।

**Lead** ( লে'ডেন্ ) *adj.* consisting of lead সীহৰ, সীহযুক্ত।

**Leader** ( লিডাৰ ) *n.* one who leads পরিচালক, সেনাপতি, নায়ক, দলপতি, চৰ্দ্দাৰ; a chief প্রধান লোক; the leading editorial article in a news paper বাতৰি কাকতৰ মুখ্য প্রবন্ধ।

**Leaderette** ( লিডাৰেট ) *n.* a brief leading article চুখক প্রবন্ধ।

**Leading** ( লিডিং ) *adj.* guiding, chief প্রধান, মুখ্য, মাতকৰ লোক। **A leading man** = মাতকৰ লোক। **A leading question** = উত্তৰ উন্মুখিয়াই দি কৰা চৰাল।

**Leaf** ( লিফ্ ) *n.* a green blade of plant গছৰ পাত; two pages of book কিতাপৰ পাত।

— *v. i.* to produce leaf পাত ওলা; anything beaten thin like a leaf গছ পাতৰ দৰে পাতল।

**Take a leaf out of one's book** = to follow the example লোকৰ আদৰ্শ ল।

**Turn over a new leaf** = আগৰবিলাক পরিবর্তন কৰি নতুন জীৱন আৰম্ভ কৰ; a better course of conduct আগতকৈ ভাল হ।

**Leaf-gold** = পতা সোণ। **Leaf-bud** = তৌৰ, কেওঁ। **Leaf-cutter** = এজাতি গছৰ পাত কুটা পোক, চাহপাত কুটা কল।

**Leaf-stalk** = পাতৰ ঠাৰি। [ *pl.* **Leaves** ( লিভ্জ ) ]

**Leaflet** ( লিফ-লেট্ ) *n.* a small leaf সৰু পাত, কুঁহিপাত; sheet of folded paper with printed matter for circulation হাতচিঠি,

বিলাই দিয়া কোনো জাননী কাকত।

**Leafage** ( লিফেজ্ ) *n.* leaves collectively পাত; leafing time পাত ওলোৱা সময়।

**Leafy** ( লিফি ) *adj.* full of leaves পাততেৰে পৰিপূৰ্ণ, পৰ্ণময়।

**League** ( লিগ্ ) *n.* nautical measure = 3.456 miles জলপথে ভেৰ ক্রোশ পরিমাণ।

**League** ( লিগ্ ) *n.* a bond or alliance সন্ধি, সহযোগ; union for mutual advantage

পৰস্পৰ সহায় কৰিবৰ নিমিত্তে একেটোত হওন, সহ-

যোগী দল, সজ্য। — *v. i.* to unite যোগ হ, গোট খা।

**League of Nations** = an international co-operative body পৃথিবীৰ সকলো

ৰাজ্যত মুখ শান্তি স্থাপন কৰি মিলেৰে থাকিবলৈ ১৯১৯ চনত স্থাপন কৰা ৰাজকীয় সভা।

**Leak** ( লিক্ ) *n.* a crack or hole through which liquid may pass বিদ্রা, উকখা, বাট;

পানী সোমোৱা ফুটা। — *v. i.* to let a fluid into or out of a vessel বিদ্রা ওলা, ফুটা ওলা,

ফাটেদি পানী যা বা সোমা, উকখ, পানীয়ে নাতত উই দে।

**Leak out** = to go to the public cars জাহিৰ হ, বাজে মানুহৰ কাণত পৰ। **Spring**

a leak to begin to let in water উই দে, ফুটা ওলা, পানী সোমা।

**Leakage** (লিক্‌জ্) *n.* a leaking পানী নিষ্কৰণ, নাৱত পানী সোমোৱা, উল্খন; an allowance for leaking নিজদি পৰাৰ বাবে বাদ; transpiring of secrets গুপ্ত কথা প্রকাশ; secret disappearance of money গোপনে টকা হোৱা কাম; embezzlement তহবিল-ভ্ৰষ্টাপ্।

**Leaky** (লিকি) *adj.* having leaks ফুটা, পানী যোৱা বা সোমোৱা, উল্খনীয়া।

**Lean** (লিন্) *v. i.* to incline, to bend চল, ঢল, কাতি হ, ঢাল খা, হামোকা খা; to rest against ভেজা দে, আঁউজা। — *adj.* thin, slender, not fat কুশ, ক্ষীণ, নিছলা, খিচিৰা, কিকিৰীয়া। **Leanness** *n.* state of being lean কুশতা।

**Lean-witted** *adj.* having little understanding নিৰ্কোশ, কম বুজিব।

**Leap** (লিপ্) *v. i.* to spring upward or forward, to jump জাপমাৰ, লাফমাৰ, ভেঙমাৰ। — *v. t.* to leap over জাপমাৰি পাৰ হ, চেৰাই য। — *n.* a jump, bound জাপ, ভেঙ, লাফ। **Leap in the dark** — a hazzardous act কণামুনা কাম, আগপাচ নুগুণি কৰা কাম। **Leap-frog** — এটাৰ ওপৰে আন এটাই জাপমাৰি ভেই যোৱা খেলা।

**Leap-year** (লিপ্-ইয়ৰ্) *n.* every fourth year adding one day in February প্রতি চতুৰ্থ বছৰ যি বছৰত ফেব্ৰুৱাৰী মাহত ২৯ দিন হয়, ডাঙৰ বছৰ; কোনো চনক চাৰিৰে ভাগ কৰি মিলি গলে লিপ ইয়ৰ হয়।

**Learn** (লাৰ্ণ) *v. t.* to acquire knowledge of শিক, শিক্ষা কৰ; to come to know জানিবলৈ প। — *v. i.* জান লাভ কৰ। **Learn by heart** — আঁওবা, মুখস্থ কৰ।

**Learned** (লাৰ্ণেড্) *adj.* having learning শিক্ষিত, বিদ্যান, পণ্ডিত; skilful নিপুণ, দক্ষ।

**Learner** (লাৰ্ণাৰ) *n.* one who learns ছাত্ৰ, যি শিক্ষা কৰে, শিকাক।

**Learning** (লাৰ্ণিং) *n.* knowledge acquired by study বিদ্যা শিক্ষা, পাণ্ডিত্য, জ্ঞান উপাৰ্জন।

**Lease** (লিড্) *n.* a contract for the occupation of land or a house পট্টা, ঘৰ বা মাটি

ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ দিয়া বিষয়ক চুক্তি পত্ৰ। — *v. i.* to let for a term of years পট্টা দে। **Periodical lease** মিয়াদী পত্ৰ। **Perpetual lease** মৌকচী পট্টা। **Decennial lease** দহচনীয় পট্টা। **To lease a house** ঘৰ ভাড়া দে।

**Lease-holder** *n.* one who holds a lease পট্টা-দাৰ।

**Leash** (লিছ) *n.* a lash for holding a hound কুকুৰ বন্ধা শিকলি।

**Least** (লিষ্ট) *adj.* smallest অকণমানো, অল্পপো। — *adv.* in the smallest degree নিচেইকৈ। **At least or At the least** at any rate অন্ততঃ, কমপক্ষেও।

**Leather** (লেডাৰ) *n.* a tanned hide of an animal তৈয়াৰী চামড়া। **Leather-head** ভেৰা, মগ্গ। **Leather-bag** ভালব মোনা।

**Leathern** (লেডাৰ্ণ) *adj.* made of leather, চামড়াৰ, চৰ্ম্ম নিৰ্মিত।

**Leathery** (লেডাৰী) *adj.* resembling leather, tough ছালৰ দৰে, লেকটা।

**Leave** (লিভ) *n.* permission অনুমতি; liberty granted মেলানি, ছুটি; farewell বিদায়। **Privilege leave** পুৰা বেতনৰ ছুটি। **Medical leave** নৰিয়া ছুটি।

**Leave** (লিভ্) *v. t.* ( *pres. t.* and *pres. p.* Left ) to abandon, to quit এব, ত্যাগ কৰ; to allow to remain থৈ যা; to depart গুচি যা। **Leave alone** হেঁচাওপৰা নকৰ, আপোনা-আপুনি কৰিবলৈ দে। **Leave in the dark** to conceal information from জানিবলৈ নিদি, গোপনে ৰাখা। **Leave off** desist ক্ষান্ত হ, এব। **Leave out** to omit এৰি দে। **Take leave** বিদায় ল, ছুটি ল। **Take French leave** see French. **Leave no stone unturned** যিমান পাৰ চেষ্টা কৰ; চেষ্টাৰ ক্ৰটী নকৰ।

**Leaven** (লেভন্) *n.* a mass of sour dough used for making some other dough light চেনা ভোলাতে ব্যৱহাৰ কৰা গাপলগা টেঙা পানী বা ভেনে আন কোনো বস্তু, খমিৰা; anything that makes a general changes যিহৰ দ্বাৰা কোনো সাধাৰণ পৰিৱৰ্তন ঘটে। — *v. t.* to raise with leaven টেঙা ৰস দি চেকুৰা বন্ধা।

**Leaves** (লিভজ্) *sec.* **Leaf**.

**Leavings** (লিভিংজ্) *n.* (pl.) relics, refuse  
উচ্ছিষ্ট, অবশেষ, বাছ।

**Lecher** (লি'ছাৰ) *n.* a lustful man কামাতুৰ  
লোক, লম্পট।

**Lecherous** (লি'ছাৰাচ্) *adj.* lustful কামুক,  
ইন্দ্ৰিয়াসক্ত।

**Lecherousness, Lechery** *n.* লম্পটতা।

**Lecithin** (লেচিথিন্) *n.* a complex substance  
found in the yolk of an egg কণীৰ কুছমত পোৱা  
এবিধ ফচফাচ-জাতীয় যৌগিক পদাৰ্থ।

**Lectern** (লেক্টাৰ্ণ) *n.* a church reading-desk  
গীজাত বক্তৃতা দেওঁতে বক্তাৰ সমুখত থকা মেজখন।

**Lecture** (লেক্চ'ৱৰ্ণ) *n.* a reading পাঠ কৰণ।  
**Lectinary** *n.* খাপনা-পুথি।

**Lector** (লেক্টৰ) *n.* a reader পাঠক।

**Lecture** (লেক্চ'ৱাৰ) *n.* a discourse on any  
subject বক্তৃতা, শাস্ত্ৰ ব্যাখ্যা, উপদেশ। —*v. t.*  
to instruct উপদেশ দে; to improve তাড়না  
কৰ; to give a lecture বক্তৃতা দে।

**Lecturer** (লেক্চ'ৱাৰাৰ্) *n.* one who teaches  
by lectures বক্তা, অধ্যাপক, উপদেষ্টা।

**Led** (লেড্) *sec.* **Lead**.

**Ledge** (লেজ) *n.* a shelf, a layer থাক, থলপ।

**Ledgy** (লেজী) *adj.* থাক থাক।

**Ledger** (লে'জাৰ) *n.* chief book of accounts  
among merchants দোকানৰ খতিয়নি বহী।  
**Daily ledger** = ৰোজ্ নামচা।

**Lee** (লী) *n.* the quarter opposite to the  
wind যিকালে বতাহ বলে। **Lee-side of a  
vessel** = the sheltered side of a ship জাহাজৰ  
বতাহ নলগা ফাল। **Lee-way** = বতাহৰ কোবত  
জাহাজ যিমান দূৰ পাচেহোইকে।

**Leech** (লিচ্) *n.* a blood-sucking worm  
জোক; a physician বেজ, চিকিৎসক।

**Leer** (লিয়েৰ্) *n.* an oblique look চকুকেৰাহি,  
কেৰাহি দৃষ্টি। —*v. t.* to look askance চকু  
কেৰাহি কৰ। **Leery** (লিয়েৰি) *adj.* (Slang)  
sly টেক্সৰ।

**Leeringly** *adv.* চকু কেঁৰাকৈ।

**'Lees** (লীজ্) *n.* (pl.) sediment of liquor মদৰ  
গেদ, ডলনি।

**Left** (লেক্ফ্) *pa. t.* and *pa. p.* of **leave**.

**Left-off** *adj.* laid aside একলীয়াকৈ থোৱা।

**Left** (লেক্ফ্) *adj.* opposite to the right  
বাঁও। **Left-hand** বাঁও হাত। **Left-handed**  
লেবেৰা-হতীয়া, আপচু। **Left-ward** বাঁও ফাললৈ।  
**Left wing of legislatures** ৰাজ্যীয়  
আইন সভাত সভাপতিৰ বাঁও ফালে  
বহা। প্রজাতন্ত্ৰবাদী মেম্বৰ সকল। **Leftist** =  
a democratic member প্রজা-স্বত্ব বিচৰা  
সভা। (*opp.* to **Rightist** = গৱৰ্ণমেণ্টৰ ফলিয়া  
সভা)।

**Leg** (লে'গ্) *n.* one of the limbs by which  
an animal walks ভৰি, ঠেং; the support  
of anything as of a table থৰা। **To leg  
on** to pass on quickly বেগাই যা। **Leg  
bye** বল খেলাত বল মাবোতাৰ গাত বল লগা  
অৱস্থাত লৰা। **Feel one's legs** সৰু লৰা-  
ছোৱালীয়ে খোজ লবলৈ ধৰ। **In high leg** in  
great excitement অত্যন্ত উত্তেজিত হৈ। **On  
one's legs** বক্তৃতা কৰিবলৈ উঠন। **Upon  
its legs** = স্বতন্ত্ৰ অৱস্থাত; in an independent  
position.

**Legging** *n.* an outer covering for the legs  
উপকৰা, ভৰি-ঢাকনি।

**Legacy** (লিগেচি) *n.* a bequest by will উইল  
কৰি দি যোৱা ধন সম্পত্তি। **Cumulative legacy**  
= দ্বিতীয় বাৰ উইল ক্ৰমে পোৱা সম্পত্তি।

**Legatee** (লিগেটী) *n.* one who has got a  
legacy মৃতকৰ সম্পত্তি প্ৰাপ্ত লোক। **Residuary  
legatee** মৃতকৰ স্বৰ্ণ আদি পৰিশোধ কৰি বাকী  
থকা সম্পত্তি ভোক্তা।

**Legal** (লিগেল্) *adj.* pertaining to law  
আইন বিষয়ক; lawful আইন সিদ্ধ, শাস্য,  
বিধিস্বক্ষীয়।

**Legalise** (লিগেলাইজ্) *v. t.* to make lawful  
বিধিবদ্ধ কৰ, আইনমতে মজুৰ কৰ। **Legally** *adv.*  
according to law আইনমতে।

**Legality** (লিগেলিটী) *n.* lawfulness শাস্যতা।

**Legate** (লেগেট্) *n.* an ambassador from the  
Pope ৰোমৰাজ্যৰ ধৰ্ম-শুক পোপৰ প্ৰতিনিধি,  
পোপৰ কটকটী।

**Legation** (লিগেশ্বন্) *n.* an embassy, persons



sents a legates দূত প্রেরণ, প্রতিনিধি, কটকী ; the official abode of an ambassador প্রতিনিধি থকা চৰকাৰী ঠাই, বাসগৃহতাবাস।

**Legend** (লিজেণ্ড্) *n.* an ancient story or tradition পৌৰাণিক উপাখ্যান, সাধুকথা ; an inscription or motto on a coat of arms etc. আখ্যান।

**Legendary** (লিজেণ্ডেৰি) *adj.* romantic, fabulous আশ্চৰ্য্য ঘটনাপূৰ্ণ, ঐতিহাসিক, কিম্বদন্তীময়।  
—*n.* a book of legends পৌৰাণিক ইতিহাস।

**Legerdemain** (লেজাৰ-ডি-মেন্) *n.* jugglery, sleight of hand ডোজ-বাজী, বাজীকৰি, হাত চালাকি।

**Legible** (লেজিবল্) *adj.* that can be read স্পষ্ট, ফটকটীয়া, পঠনীয়, পড়িব বা বুজিব পৰা।

**Legibility**, **Legibility** *n.* স্পষ্টতা। **Legibly** *adj.* স্পষ্টকৈ, বুজিব পৰাকৈ।

**Legion** (লেজিয়ন্) *n.* a body of soldiers, a military force সৈন্য দল ; a great number বহু সংখ্যক, এশাল। **Legion of honour**—a French order of merit ফৰাচী দেশীয় সন্মান বিশেষ। **British Legion**—a national association of ex-service men অৱসৰ পোৱা সৈন্যৰ জাতীয় সভা।

**Legionary** (লেজিয়নেৰী) *adj.* relating to a legion সৈন্য সংগীৰ।

**Legislate** (লেজিচ্-লেট্) *v. t.* to make laws বিধান কৰ, আইন কৰ।

**Legislation** (লেজিচ্-লেছন্) *n.* the act of making laws আইন প্রণয়ন, আইন কৰণ।

**Legislative** *adj.* enacting laws আইনকাৰী, ব্যৱস্থাপক। **Legislative Council**—আইন সভা, ব্যৱস্থাপক সভা।

**Legislator** (লেজিচ্-লেটৰ) *n.* one who makes laws আইন-কৰ্তা, ব্যৱস্থাপক।

**Legislature** (লেজিচ্-লেচৰ) *n.* the body of men having the power of making laws ব্যৱস্থাপক দল।

**Legitimacy** (লেজিটিমে'টি) *n.* lawfulness of birth প্রকৃত গৰ্ভজাত অৱস্থা, আইন সিদ্ধ জন্ম ; state of being lawful প্রকৃততা।

**Legitimate** (লেজিটিমেট্) *adj.* lawful, born

in wedlock বিধিমত, আইন-সিদ্ধ, ঔৰস জাত, সিৰফুটা ; genuine প্রকৃত, যথার্থ, আচল।

**Legitimately** *adv.* lawfully প্রকৃত কপে, ব্যৱহাৰ মতে।

**Legume** (লেগিউম্) *n.* a seed-vessel, a pod, as of the bean ছেই।

**Leguminous** (লেগুউমিনাচ্) *adj.* bearing legumes ছেই ধৰা।

**Leisure** (লেজাৰ) *n.* freedom from occupation, ease আহৰি, আজৰি, অৱসৰ, সকাহ, সুৰ্তি।

**Leisurely** *adv.* not hastily আহৰিমতে, ধীৰে, সুতে, চপে বুজি বুজি। **At leisure**—at one's ease আহৰিমতে, অৱসৰমতে। **I am at leisure**—মই আজৰি পাইছো, মোৰ অৱসৰ হৈছে।

**Leman** (লিমেণ) *n.* paramour উপপতি।

**Lemma** (লেমা) *n.* a preliminary proposition মূল সূত্র ; motto মূল কথা, সংক্ষেপিত লিখা সাৰ কথা।

**Lemon** (লেমন্) *n.* an acid fruit resembling the orange নেমুটেঙা। **Lemon-grass** *n.* fragrant grass from which a kind of oil is obtained গাঁন্ধ বিৰিঙা।

**Lemonade** (লেমনেড্) *n.* drink made of lemon juice মিঠা পানী, নেমুটেঙাৰ চৰবত।

**Lend** (লেণ্ড) *v. t.* to give for a time something to be returned ধাৰে দে, কালিয়নে দে ; to grant, to afford দে। **To lend assistance**=সহায় কৰ। (*pa. t.* and *pa. p.* lent).

**Lender** (লেণ্ডাৰ) *n.* one who lends ধাৰে দিওঁতা, উঠনী দিওঁতা।

**Lending** *n.* the act of giving in loan ধাৰ দিয়া কাম।

**Length** (লেণ্ঠ) *n.* extent from end to end দীৰ্ঘতা, দীৰ্ঘ, দীৰ্ঘলৰ জোখ।

**Lengthy** (লেণ্টী) *adj.* of great length দীৰ্ঘল। **A great length of time**=বহু কাল। **At length**=at last অবশেষে ; in the full extent বাহুল্যকৈ। **Length of day**=দীৰ্ঘ আয়ু। **Go great lengths, Go to all lengths**=to try utmost পাবমানে চেষ্টা কৰ।

**Lengthen** (লেং'ঠন্) *v. t.* to make longer দীঘল কৰ, বঢ়া। —*v. i.* to grow longer দীঘল হ, আক বাঢ়।

**Lengthwise** (লেংঠ-ওৱাইজ্) *adv.* in the direction of the length দীঘে দীঘে, দীঘলে।

**Lenient** (লিনিয়েণ্ট) *adj.* mild, merciful মৃদু, দয়ালু, ক্ষমাৰান; softening কোমল। —*n.* an emollient কোমল কৰা দৰব, স্নিগ্ধকাৰী প্ৰলেপ।

**Leniently** *adj.* mildly লঘুৱাই, ক্ষমাৰান হৈ।

**Leniency** (লিনিয়েঞ্চি) *n.* mildness কোমলতা; clemency মৰম, দয়া।

**Lenitive** (লেনিটিভ্) *adj.* mitigating উপশামক। —*n.* any palliative বেদনা পাউলোৱা ঔষধ; a purgative জ্বলাপ।

**Lenity** (লেনিটি) *n.* mercy, clemency কৃপা, দয়া, ক্ষমা।

**Lens** (লে'নচ্) *n.* glass with convex or concave sides for refracting rays of light দৃষ্টিৰ আদিত ব্যৱহাৰ কৰা মাজ উঠকা আইনা। **Lenticular**=double convex দুইফালে উঠকা, মূৰৰ মাহৰ দৰে।

**Lent** (লেণ্ট) *pa. t.* and *pa. p.* of **Lend**. —*n.* an annual fast of forty days ত্ৰীঈশ্বৰ্যমতে ৪০ দিনীয়া ব্ৰত।

**Lentil** (লেন্-টিল্) *n.* a kind of pulse মূৰৰ মাহ।

**Leo** (লিয়') *n.* the lion, a sign of the zodiac সিংহ ৰাশি।

**Leonine** (লিয়-নাইন্) *adj.* of or like a lion সিংহৰ, সিংহ সম্বন্ধীয়; a kind of Latin verse মূলৰী ছন্দ।

**Leopard** (লে'পাৰ্ড) *n.* an animal with spotted skin resembling a tiger নাহৰফুটকী বাঘ।

**Lepor** (লেপাৰ্) *n.* one affected with leprosy কুষ্ঠৰোগ, বৰবোগ ধৰা মানুহ।

**Leprous** (লে'প্ৰাচ্) *adj.* affected with leprosy কুষ্ঠৰোগী, কুষ্ঠীয়া, বৰকণীয়া।

**Leprosy** (লে'প্ৰচী) *n.* a cutaneous disease কুষ্ঠৰোগ, বৰবোগ।

**Lesion** (লিছন্) *n.* a wound, injury আঘাত, চোট; morbid change in organs ইন্দ্ৰিয় শক্তি লোপ।

**Less** (লে'চ) *adj.* (comparative of little) smaller কম, ডাকৰ, ক্ষুদ্ৰতৰ, আক কম। —*adv.* in a smaller degree অলপকৈ।

**Lessee** (লে'চি) *n.* one to whom a lease is granted পট্টাদাৰ মহলদাৰ।

**Lessen** (লে'চন্) *v. t.* to make less কম, কম কৰ। —*v. i.* to become less কম হ, নান হ, হুঁই।

**Lesser** (লে'চাৰ) *adj.* smaller, inferior সৰু, নামনাচ।

**Lesson** (লে'চন্) *n.* that which a student learns at a time পাঠ, দৈনিক পঢ়া; instruction শিক্ষা, উপদেশ।

**Lessor** (লে'চাৰ) *n.* one who grants a lease হি পট্টা দিয়ে, পট্টা দিওঁতা।

**Lest** (লে'ফ্) *conj.* for fear that কিজানি, জানোচ। **Lest he would not come**=পাচে কিজানি সি নাহে।

**Let** (লেট্) *v. t.* to allow, to permit কৰিবলৈ বা হবলৈ দে, অনুমতি দে; to lease কেৰেহা লগা, ভাৰা দে। **Let alone**=to leave out এৰি দে ভাগ কৰ। **Let blood**=তেজ হাবলৈ দে, তেজ উলিয়া। **Let down**=to allow to fall নমাই দে। **Let go**=to cease holding হাবলৈ এৰি দে। **Let in**=to allow to enter সোমাবলৈ দে। **Let into**=জানিবলৈ দে, কোনো কথাৰ ভাগ দে। **Let off**=to excuse from payment বেহাই দে, এৰি দে। **To let off, as an arrow**=কাঁড় ছুটা, কাঁড় মাৰ। **Let on**=কাঁকি দে। **Let out**=মেলি দে, গোপনীয় কথা প্ৰকাশ কৰ। **Let well alone**=যেন আহে তেনেই থ। **To let a house**=ঘৰ ভড়া দে। (*pa. t.* and *pa. p.* let)।

**Let** *n.* obstruction, hindrance প্ৰতিবন্ধক, বাধা।

**Lethal** (লেথেল্) *adj.* deadly প্ৰাণনাশক।

**Lethargy** (লেঠাৰজি) *n.* dullness গেৰেউ-গেঠেউ, morbid drowsiness আল্‌জাল্‌।

**Lethargic** (লেঠাৰজিক্) —*al adj.* dull, sleepy আল্‌জাল্‌, উঠৰ দ্ৰোণোজ।

**Lethaean** (লিথেয়ন্) *adj.* oblivious বিস্মৰণ জনক, পাহৰোৱা।

**Letter** (লেট্-আৰ) *n.* an alphabetical mark

আখৰ, বৰ্ণ, হৰফ ; a written message চিঠি, পত্ৰ ; literal meaning কথাৰ অৰ্থ । —(pl.) learning বিদ্যা, শাস্ত্ৰ জ্ঞান । To the letter and spirit=বাক্যৰ আচল অৰ্থ আৰু ভাব লৈ । Man of letters=scholar, author বিদ্বান লোক, গ্ৰন্থকাৰ ।

Letter-box=ডাকঘৰৰ চিঠি দিয়া বাকচ, চিঠিৰ বাকচ । Letter-post=চিঠিৰ বিবিধে খবচ লোৱা ডাক ।

Lettered=marked with letters অক্ষৰযুক্ত ; educated বিদ্বান, শিক্ষিত । Letterless=illiterate লেখা-পঢ়া নজনা । Letter of advice=মাল পঠোৱা সৱাদ চিঠি । Letter of attorney=মোক্তাবনামা । Letter of credit=বৰাভী চিঠি, ধন দিবলৈ অনুমতি দিয়া চিঠি । Letters patent=পেটেণ্ট পত্ৰ, চনদ, বিশেষ ক্ষমতা পত্ৰ । Letter-writer=ধনলৈ চিঠি লিখোতা ; a book containing sample letters আহি চিঠিৰ কিতাপ ; Letters of administration=a written authority appointing an administrator of an intestate estate মৃতকৰ তাক্কা সম্পত্তি চলাবলৈ দিয়া ক্ষমতা পত্ৰ ।

Lettuce (লেট্টিচ) *n.* a vegetable plant আতুথকা শাক বিশেষ ।

Leucoderma (লিউক-ডাৰ্মে) *n.* white spots on the skin ধবল বোগ ।

Leucorrhœa (লিউকৰিযে) *n.* the whites, abnormal mucous discharge of women ডিকতা মানুহৰ পুৰুষ সাৰ বেমাৰ, ডিকতাৰ ধাতুচলা বেমাৰ, স্নেহগ্ৰন্থৰ বোগ ।

Levant (লি-ভেণ্ট) *n.* the East পূবদিশ ; the Eastern coast of the Mediterranean ভূমধ্য সাগৰৰ পূৰ্ব উপকূল । —*adj.* Eastern পূবদেশীয় । —*v. i.* to decamp পলায়ন কৰ ।

Levee (লেভি) *n.* an assembly received by a sovereign or a great personage দৰবাৰ ।

Level (লেভেল) *adj.* even, smooth, plain সমান, ওখচাপৰ নোহোৱা । —*v. t.* to make flat, to make equal সমান কৰ, ওখ চাপৰ হাবি সমান কৰ । —*n.* even surface সমভূমি ; usual elevation উচ্চতা ; state of being equal সমতা ।

Level down=ডললৈ বহুৱাই সমান কৰ ।

Level up=ওপৰলৈ তুলি সমান কৰ । On the same level=একে ওখ গৰিমাণত, সমান ওখত । Find one's level=আনৰে সমান হ ।

Level-crossing=বেল আদিৰ সমানে সমানে লগা কোনো বাটৰ দোমোজা ।

Level-headed=well balanced in temper and judgment স্থিৰ জ্বৰ, গহীন স্বভাৱৰ ।

Leveller *n.* an advocate of equality, a social reformer সকলো বাহ-বিচাৰ ওহাই একে কৰোঁতা ।

Levelling (লেভেলিং) *n.* the act of bringing to a level সমান কৰণ, ওখ চাপৰ নিৰ্ণয় কৰণ ।

Levelling instrument=মাটিৰ ওখ চাপৰ নিৰ্ণয় কৰা যন্ত্ৰ ।

Lever (লিভাৰ) *n.* a bar turning on a prop used for raising weight কোনো গধুৰ বস্তু তোলা ঢেকী, ভলত ডেজাদিয়া লঠিয়া মাৰি ।

Lever-watch=চকৰি ঘূৰাবৰ নিমিত্তে চাবকটা ঢেকী লগোৱা জেগঘড়ী ।

Leveret (লিভাৰ-এট্) *n.* a young hare শহা পছৰ বছৰেকীয়া পোৱালি ।

Leviable (লিভিয়েবল্) *adj.* that may be levied কৰ লগোৱা যোগ্য, কৰ লগাব পৰা ।

Leviathan (লে-ভীয়াঠেন্) *n.* a huge sea monster মগৰ, কুম্বীৰ ।

Levigate (লেভিগেট্) *v. t.* to make smooth পিহি মিহিকৰ । Levigation *n.* পিহি চূৰ্ণ কৰণ ।

Levite (লিভাইট্) *n.* an inferior Jewish priest ইহুদী জাতিৰ সামান্ত পুৰোহিত । Levitic Levitical *adj.* ইহুদী পুৰোহিত সম্বন্ধীয় ।

Levity (লেভিটি) *n.* lightness of conduct, thoughtlessness, frivolity লঘুতা, চঞ্চল স্বভাৱ, চুলুসালি, অবিবেচকতা ।

Levy (লেভি) *v. t.* to raise, to collect as an army or a tax সৈদ্ধ সংগ্ৰহ কৰ, কৰ লগা, ধন তোলা । —*n.* the act of collecting troops, or money সৈদ্ধ সংগ্ৰহ, কৰ সিদ্ধাৰণ ।

Lewd (লিউড্) *adj.* lustful, licentious কামুক, লশ্ণট । Lewdness *n.* লশ্ণটতা, পবিত্ৰতা বহি ।

Lexicography (লেক্সি-ক'-গ্ৰেফি) *n.* the art of compiling a dictionary অভিধান লেখা কৌশল ।

Lexicographer=অভিধান লেখক ।

**Lexicon** (লে'ক্‌চি-কন্) *n.* a dictionary অভিধান, শব্দ কোষ। **Lexical** *adj.* of the words of language অভিধানৰ কথা বিষয়ক, শব্দ বিষয়ক। **Lex talionis**=the law of retaliation প্রতি-শোধ লোৱা প্ৰথা, হত্যাকাৰীক হত্যা কৰা বীতি।

**Liable** (লায়েবল্) *adj.* responsible দায়ী; tending to হব পৰা; subject to যোগ্য। **He is liable to punishment**=সি দণ্ড পোৱা যোগ্য। **He is liable to err**=ভাব ভুল হলে হব পাৰে। **He is liable for the amount**=সেই টকাৰ বাবে সি দায়ী।

**Liability** (লায়েবিলিটি) *n.* state of being liable, responsibility, debt দায়িত্ব, ভাব, দেনা, ধাৰ।

**Liar** (লায়াৰ) *n.* one who lies মিছলীয়া, অসত্যবাদী।

**Liaison** (লিয়ে'জন্) *n.* union মৈত্ৰী; connection সংযোগ, যোগাযোগ; illicit sexual union অবৈধ মৈথুন। **Liaison officer**=সংযোগ বন্ধাকাৰী।

**Libation** (লাইবেছন্) *n.* an offering of a wine or other liquid in honour of a deity দেৱতাৰ উদ্দেশে দিয়া অৰ্ঘ, পানীয় অৰ্থাৎ দান, তৰ্পণ।

**Libel** (লাইবেল্) *n.* a defamatory statement অপবাদ, দুৰ্ণাম, কুছা। —*v. t.* to defame by writing কাগজত লিখি দুৰ্ণাম কৰ, পৰিন্দা কৰ। **Damages for libel**=হৰ্ষতৰ দাৰী।

**Libeller** (লাইবেল্-আৰ) *n.* one who libels কুছা প্ৰকাশক, দুৰ্ণাম বটোতা।

**Libelling** *n.* defaming দুৰ্ণাম কৰণ, অপবাদ দেওন।

**Libellous** (লাইবেল্-আচ্) *adj.* defamatory দুৰ্ণামজনক, অপবাদজনক।

**Liberal** (লিবাৰ-এল্) *adj.* generous, candid দানশীল, উদাৰ, সবল, অকপট; general, extensive বিস্তীৰ্ণ, বহুল। **He is a man of liberal views**=ডেওঁ ৰব বিস্তীৰ্ণ ভাবৰ মানুহ। **Liberal party**=উদাৰনৈতিক দল।

**Liberality** (লিবাৰ্-এল্-ইটি) *n.* largeness of mind, generosity উদাৰতা, দানশীলতা।

**Liberalise** (লিবাৰেজ্-আইজ্) *v. t.* to make liberal, to free from narrowness of views মন প্ৰসক্ত কৰ, উদাৰ ভাব পূৰ্ণ কৰ।

**Liberate** (লিবাৰ এই) *v. t.* to set free মুক্ত কৰ, ৰাছ মোকোলা, উদ্ধাৰ কৰ।

**Liberation** (লিবাৰ্-এ'ছন্) *n.* a setting free মুক্ত কৰণ, পৰিত্ৰাণ, উদ্ধাৰ।

**Liberator** (লিবাৰ্-এ'টৰ্) *n.* one who liberates মুক্তি দাতা, উদ্ধাৰ কৰোঁতা।

**Libertine** (লিৰ্-আৰ-টাইন) *n.* dissolute man, a debauchee লম্পট, জট্টাচাৰী লোক। —*adj.* unrestrained, licentious ইজিয়াশক্ত, লম্পট, লুচুৰা।

**Libertinism** (লিবাৰ্-টিন্-ইজম্) *n.* lewdness জট্টাচাৰ, লুজাৰি।

**Liberty** (লিৰ্-আৰ-টী) *n.* freedom to do as one pleases ইচ্ছামতে কৰিব পৰা শক্তি বা ক্ষমতা, স্বাধীনতা; privilege বিশেষ অধিকাৰ; permission অনুমতি। **I am not at liberty to do this**=মোৰ এইটো কৰিবৰ অধিকাৰ নাই, মই এইটো কৰিব নোৱাৰোঁ। **Take the liberty**=venture কৰিবলৈ আগবাঢ়।

**Libidinous** (লিবিডিন্-আচ্) *adj.* lewd, lustful কামাতুৰ, লম্পট।

**Libido** (লিবিডো) *n.* vital urge or sexual impulse কৰ্মপ্ৰেৰণা, জৈৱিক প্ৰেৰণা, কাম-শক্তি।

**Libra** (লাই-ব্ৰে) *n.* the balance তুল; the seventh sign of the zodiac তুলা ৰাশি।

**Library** (লাই-ব্ৰে-ই) *n.* a room or building containing a collection of books পুস্তকালয়, পুথিৰ ভঁড়াল; collection of books পুথিসমূহ; গ্ৰন্থ-সংগ্ৰহ। **Librarian** *n.* one who keeps a library পুথি-ভঁড়ালী। (F. *liber*=a book).

**Libration** (লাইব্ৰেছন্) *n.* balancing, slight swinging motion হুহুকাহলে সমান হওন; অলপ ইকাতি সিকাতি হওন।

**Librate** (লাইব্ৰেই) *v. i.* to balance হুহুকাহলে সমান ওলম্বা। —*v. i.* to move slightly ইকাতি সিকাতি হ।

**Libretto** (লিব্ৰেটো) *n.* the text of an opéra বৃত্তান্ত-নাট্যৰ পাঠ।

**Lice** (লাইচ্) *pl.* of Louse.

**License or Licence** (লাইসেন্স্) *n.* leave অনুমতি; grant of permission for doing something কৰ্মতা, হুকুম; the document conferring certain authority পট্টা, অনুমতি পত্ৰ, লাইচেন্স; a departure from rules নিয়মৰ ব্যতিক্ৰম (as in Poetical license)।  
—*v. i.* to authorise, to grant licence পট্টা দে, লাইচেন্স দে, কৰ্মতা দে।

**Licensee** (লাইচেন্সী) *n.* one who has been granted a license পট্টাদাৰ, অনুমতিপ্ৰাপ্ত লোক।

**Licentiate** (লাইচেনশিয়েই) *n.* লাইচেন্সপ্ৰাপ্ত লোক; an academical dignity শিক্ষা বিষয়ক উপাধি বিশেষ।

**Licentious** (লাইচেন্চিয়াচ্) *adj.* loose in morals, dissolute লম্পট, কামাশক্ত। **Licentiousness** *n.* state of being licentious লুজামি।

**Lichen** (লিচেন্) *n.* a plant of the tribe শেলাই; an eruption of the skin এবিধ চৰ্মৰোগ।

**Licit** (লিচিট্) *adj.* lawful বিহিত, আইনসিদ্ধ।  
**Licit opium**=লাইচেন্স লৈ অনা কানি। (*opp.* of **Illicit**=চোৰাং)।

**Lick** (লিক্) *v. t.* to take in by the tongue চেলেক; to beat ভুকুৰা। —*n.* a passing the tongue over চেলেক। **Lick the dust**=to be slain হত হ; to be servile নিচেই ভুকুৰাটোৰ দৰে হ।

**Lickerish** (লিকাৰ-ইচ্) *adj.* tempting লোভ-লগা, জিভাৰ পানী পৰা; eager to taste লুভীয়া।

**Licorice, Liquorice** (লিক্ৰ-ইচ্) *n.* a medicinal plant with a sweet root বহুযন্তি, লাক্ষ্মণি গছৰ শিপা।

**Lictor** (লিক্টৰ) *n.* an attendant of a Roman magistrate বোমান বিচাৰকৰ দণ্ডধাৰী টেকেজা।

**Lid** (লিড্) *n.* a cover of a vessel or box লাকৰ, বগ, ঢাকনি; the cover of the eye চকুৰ পাভা।

**Lie** (লাই) *n.* a false statement মিছা কথা।  
—*v. i.* to make a false statement মিছা কথা ক। (*pr. p.* lying; *pa. t.* and *pa. p.* lied).  
**Give the lie to**=to charge with falsehood মিছা কথা কোৱা বুলি ধৰ।

**Lie** (লাই) *v. i.* (*pr. p.* lying, *pa. t.* lay, *pa. p.* lain) to rest in a horizontal position কাতি হ, শো, দীঘলদি পৰ; to be situated হ, আছ, থাক; to be sustainable in law টিক। **Lie along**=দীঘলদি পৰ। **Lie at one's door**=কাৰো গাত দোষ পৰ। **Lie by**=জ্বা, শ'তা। **Lie hard or heavy on or upon**=to oppress ভুলম কৰ, চেপেটা কৰ, হেঁচা পৰ। **Lie in**=to be in child bed অশোচত পৰ। **Lie in one**=কাৰো কৰ্মতা থাক। **Lie in the way**=to be an obstacle প্ৰতিবন্ধক হ। **Lie in wait**=মনে মনে ধাপলৈ থাক। **Lie on or upon**=to be incumbent on ডাৰ পৰ, কৰিবলগীয়া হ। **Lie over**=মুলতৰী থাক, পাচকৈ থাক। **Lie up**=বন নকৰি পৰি থাক। **Lie with**=to sleep with সহবাস কৰ। **Lying-in-hospital**=অশোচীয়া হাস্পতাল, প্ৰসৱ কৰোৱা চিকিৎসালয়। **To lie waste**=চনপৰ। **No case will lie**=যোকদ্দমা চলিব নোৱাৰে। **It lies on you to prove**=প্ৰমাণৰ ডাৰ তোমাৰ ওপৰত পৰিহে।

**Liege** (লিজ্) *n.* a vassal পাইক, বায়ত। **Liege lord**=one who has feudal tenures মালিক, ভূস্বামী। **Liegeman** *n.* a vassal প্ৰজা, বায়ত, পাইক।

**Lien** (লিয়েন্) *n.* a legal right বন্ধ, দাৱা।

**Lieu** (লিউ) *n.* place ঠাই, স্থান। **In lieu of**=পৰিবৰ্ত্তে, সলনি, বদলে, ঠাইত।

**Lieutenant** (লেক্-টেন-এণ্ট্) *n.* a deputy, a military officer next below a captain দুৱলীয়া প্ৰতিনিধি, কান্টোনৰ ডলৰ সেনাপতি। **Lieutenant Governor**=লেক্-টেনেণ্ট গৱৰ্ণৰ চাহাব, দুৱলীয়া লাট চাহাব।

**Lieutenancy** (লেক্-টেন-এঞ্চি) *n.* the office or commission of a lieutenant লেক্-টেনেণ্টৰ পদ বা কৰ্ম।

**Life** (লাইফ্) *n.* the living state, state of

existence জীৱন, প্ৰাণ; the period of animate existence জীয়াই থকা কাল, জীৱিতাবস্থা; manner of living অৱস্থা, দশা, আচাৰ ব্যৱহাৰ; animation উৎসাহ, তেজ, শক্তি; account of a life জীৱন চৰিত। ( *pl. lives* (লাইভ্‌জ্‌) )  
**For life**=for ever চিৰকাল, যাবজ্জীৱন।  
**Life-and-death struggle**=a desperate fight দোৰোৰে সংগ্ৰাম কৰ। **Began life**=জীৱন যাত্ৰা আৰম্ভ কৰ। **Life assurance, Life insurance** *n.* জীৱন বীমা।

**Life-belt** *n.* a belt used for sustaining a person in water পানীত বৈলৈ ওপোঙ্গাই থকা যন্ত্ৰন। **Life-boat** *n.* জাহাজ ডুবিলে মানুহ তুলি লোৱা সৰু নৌ। **Life-buoy** (লাইফ-বই) *n.* জীৱনবন্ধক পুঙা, পানীত ওপোঙ্গাই থকা যন্ত্ৰন। **Life giving** *adj.* invigorating সজীৱকাৰক; বলকাৰক। **Life guard** (লাইফ্‌গাৰ্ড) *n.* the guard of king's person জীৱনবন্ধক সেনা। **Life-history, Life-cycle** *n.* জন্তুৰ জীৱন বৃত্তান্ত। **Life-interest** (লাইফ্‌ইন্টাৰ্-এষ্ট) *n.* an interest lasting one's life নমৰে মানে ভোগদখল কৰিব পৰা স্বত্ব।

**Lifeless** (লাইফলেচ্) *adj.* dead মৃত; without spirit উৎসাহশূন্য, উদয়বিহীন, নিষ্জীৱ। **Life-**

**Lifelong** *adj.* as long as one lives যাবজ্জীৱন।

**Life-size** *adj.* of the size of the thing painted চিত্ৰ আচলটোৰ জোখৰ।

**Life-time** *n.* duration of life জীৱিতাবস্থা, জীয়াই থকা কাল।

**Lift** (লিফ্ট্‌) *v. t.* to raise, to elevate তোলা, উঠা, দাং উলাহ, ওপৰলৈ তুলি ধৰ। —*v. i.* to rise উঠ। —*n.* act of lifting তোলা; a hoisting machine ওপৰলৈ তোলা পৰা কৰা যন্ত্ৰন; advancement উন্নতি। **Lift up the hand**=to swear শপত থা; to pray স্তুতি কৰ। **Lift up the head**=to rejoice সন্তোষ প্ৰকাশ কৰ, বং পা।

**Ligament** (লিগেমেন্ট্‌) *n.* anything that binds বন্ধনী পটী, শিৰ।

**Ligation** (লিগেশন্‌) *n.* a bandage পটী, বান্ধনী।

**Ligature** (লিগেচাৰ) *n.* a tie বান্ধনী; a

bandage ঘাৰ ওপৰত বন্ধা পটী; in printing, a type of two or more letters যুগ্মাখৰৰ দুটীয়া নাইবা তিনিটিয়া আখৰৰ কাৰণে থকা অকল-শৰীয়া সাঁচ (যেনে ff, ffi)। —*v. t.* to bind পটী বান্ধ।

**Light** (লাইট্‌) *n.* that which shines or renders, things visible পোহৰ, আলোক, দীপ্তি; a candle বত্তি চাকি; knowledge, enlightenment জ্ঞান। **Light of nature**=intellectual perception স্বাভাৱিক জ্ঞান। **Between the lights**=in the twilight দোকমোকালিত। **Between two lights**=এন্ধাৰত। **Bring to light**=to reveal প্ৰকাশ কৰ। **Come to light**=প্ৰকাশ হ, ওলাই পৰ। **In the light of**=সেই কথাৰে চাই। **Man of light**=man of having spiritual illumination or enlightenment জ্ঞানী লোক। **See the light**=দৃষ্টিগোচৰ হ, চকুত পৰ। **Stand in one's own light**=নিজে নিজৰ সুবিধা লোপ কৰ। **Strike a light**=চাকি লগা। **Light up**=পোহৰ কৰ, চাকি লগা। **Light** *v. t.* or *v. i.* to set fire to, to become bright জ্বলা, জ্বলিগা বা ধৰ, পোহৰ হ। (*pa. t.* and *pa. p.* lighted or lit)।

**Light** (লাইট্‌) *adj.* not heavy পাতল, লঘু, slight সামান্য; active চকুটীয়া; gay বহুতাল; **Make light of**=to trifle উপলুপ্ত কৰ। **Lightly** *adv.* পাতলকৈ, লঘুৱাই।

**Light** (লাইট্‌) *v. i.* to come down, to rest নামি আহ, পৰ, হঠাৎ স্থিতি হ। **Light on or upon**=নামি আহি, পৰ (যেনে চৰাই)। **Light down**=to descend তললৈ নাম।

**Lighten** (লাইট্‌ন) *v. t.* to make less heavy লঘুকৰ; to make light পাতল; to illuminate পোহৰ কৰ, আলোকিত কৰ। —*v. i.* to flash with light পোহৰ হ।

**Lighter** (লাইটাৰ) *n.* an open boat for loading and unloading goods ডাঙৰ জাহাজৰ পৰা মালা তোলাপৰা কৰা য়ুকলি নৌ।

**Light-fingered** *adj.* thievish হাত লৰ, চোৰ।

**Light-handed** *adj.* empty-handed উৎ-হতীয়া; inadequately manned মানুহ তাকৰিয়া; dexterous হাতগৰ।

**Light headed** *adj.* delirious ভ্রম বকৌতা ; thoughtless, unsteady উত্তৰা, চকল।

**Light-hearted** *adj.* cheerful প্রফুল্ল, আনন্দী, খেমেলীয়া।

**Light-heeled, Light-footed** *adj.* nimble, swift জুতগামী, বেগী।

**Light-horse** *n.* light armed cavalry লঘু অস্ত্রধারী অশ্বাবাহী সৈন্ত।

**Light-house** (লাইট-হাউচ) *n.* a house with a light used as a warning to ships জাহাজক সাবধান কৰা সাগৰৰ দাঁতিৰ প্ৰদীপ ঘৰ, আলোকগুহ।

**Light-minded** *adj.* not considerate মস পাভল, চুৎ। **Light-mindedness** *n.* চুত্মালি, চকলতা।

**Lightning** (লাইটনিং) *n.* flash of electricity বিজুলী, বিদ্যুৎপোহৰ, বজ্ৰ।

**Lightning conductor** = ঘৰৰ ওপৰত দিয়া বিজুলী-চালক জোতা লোহা।

**Lignum** (লিগ্নাম) *n.* wood কাঠ। **Ligneous** *adj.* wooden কাঠৰ। **Lignify** *v. t. or v. i.* কাঠমৰ, কাঠ হ।

**Like** (লাইক্) *adj.* equal, similar একে, সমান, তুল্য ; probable সম্ভব। —*adv.* in the same manner দৰে, নিচিনা, তদুপ। —*n.* the like thing or person একেবকমৰ বস্তু বা ব্যক্তি।

**Like** (লাইক্) *v. t.* to approve, to relish ভাল পা, পছন্দ কৰ, মন থা। You may go if you like = তোমাৰ ইচ্ছা হলে যাও পাৰা। I like to have this = মই এইটো লব খোজো। —*n.* liking অনুৰাগ, ভাল পোৱা। Likes and dislikes = ভাল পোৱা, বোৱা পোৱা, অনুৰাগ-বিৰাগ। Such like = of that kind ডেনে বিধৰ।

**Likelihood** (লাইক্লিহুড্) *n.* probability সম্ভব, সম্ভাৱনা ; likelihood.

**Likely** (লাইক্লি) *adj.* probable, credible সম্ভবপৰ, হব পাৰে।

**Likeness** (লাইক্-নেচ্) *n.* resemblance সাদৃশ্য, তুলনা, মিল ; a portrait or picture অৰ্জা, ছবি।

**Likewise** (লাইক্-ওৱাইজ্) *adv.* similarly সেই দৰে ; moreover আক, তদুপৰি।

**Liking** (লাইকিং) *n.* inclination, desire বাঞ্ছা, আশিক, ইচ্ছা, অনুৰাগ। On liking = on approval পছন্দ হলে, মন খালে।

**Lilac** (লাইলাক্) *n.* a flowering shrub এবিধ ফুল গছ।

**Lilliputian** (লিলি-পুথিয়েন্) *adj.* native of Lilliput island লিলিপুট দ্বীপৰ মানুহ ; a dwarf, diminutive নিচেই চুটি চাপৰ বাওনা মানুহ।

**Lily** (লিলি) *n.* a bulbous plant with fragrant flowers ভেদ, পহুম, পদ্ম। **Lily livered** = cowardly ভয়ভূৰ।

**Limb** (লিম্) *n.* a projecting part of the body অঙ্গ-প্ৰত্যঙ্গ, গৰ-অঙ্গ ; a branch of tree গছৰ ডাল ; the edge or border ধাৰ, দাঁতি। —*v. t.* to tear off the limbs অঙ্গ হীন কৰ ; to provide with limbs অঙ্গযুক্ত কৰ।

**Limber** (লিম্বাৰ) *adj.* pliant, flexible ঠাঙ লগাব পৰা, লেতু-সেতু।

**Limbo** (লিম্ব) apart of hell, a place of confinement নৰকপুৰীৰ একাংশ, কাৰাগাৰ ; also Limbus.

**Lime** (লাইম্) *n.* calcareous earth চূণ ; a kind of citron tree এবিধ নেমুটেঙাৰ গছ বা ডাৰ ফল। —*v. t.* to cover with lime চূণ লগা ; to ensnare ফাঁদত পেলা। **Limous** *adj.* gluey লেতকেতিয়া ; muddy ঘোলা। **Limy** *adj.* sticky এঠাঠে। **Lime-juice** = নেমুটেঙাৰ বস। **Lime-Kiln** = *n.* kiln for burning lime চূণ পোৰা ভটা। **Lime-light** = intense white light produced by a blow-pipe flame চূণৰ সাহায্যত কৰা একবকম প্ৰয়ল জ্যোতি বা পোহৰ।

**Limerick** (লিমাৰিক) *n.* a nonsense verse in a five line stanza পাঁচোটো চৰণযুক্ত এবিধ উদ্ভট কবিতা। যেনে :

There was an old Man of Peru  
Who watched his wife making stew ;

But once by mistake,  
In a stove she did bake

That unfortunate Man of Peru

**Lime-stone** *n.* a kind of stone from which

lime is obtained by burning চূণ পোবা শিল।

**Lime-water** *n.* চূণ পানী।

**Limit** (লিমিট) *n.* a bound, boundary সীমা, চৌহদ; utmost extent অন্ত, শেষ, মূৰ। —  
*v. t.* to fix within bounds সীমাবদ্ধ কৰ, সীমা  
বাধ।

**Limitable** (লিমিটেবল্) *adj.* that may be  
limited সীমা বাধিব পৰা।

**Limitation** (লিমিটে'শন্) *n.* the act of limiting  
সীমা হাৰ্ষ্য কৰণ; restriction ধৰ, বাধা, মিতাদ,  
নিকপিত কাল। **Limitation Act** = ভাৰাতী আইন,  
পৰিসীমা।

**Limited** (লিমিটেড) *adj.* restricted, narrow,  
নিকপিত, সীমাবদ্ধ, চক। **Limited monarchy** =  
মন্ত্ৰী সভাৰ দ্বাৰা পৰিচালিত ৰাজ্য। **Limited**  
**liability** = অংশৰ পৰিমাণমতে সীমাবদ্ধ দায়িত্ব।

**Limitless** *adj.* boundless অসীম, অনন্ত।

**Limn** (লিম) *v. t.* to draw, to paint চিত্ৰকৰ,  
ছবি তোল বা আঁক।

**Limner** (লিমনাৰ) *n.* painter চিত্ৰকৰ।

**Limp** (লিম্প) *adj.* weak, flexible হেলেক-  
পেলেক, লেউ-সেউ, পেঙুৰা। —*v. i.* to walk  
lamely পেঙুৰা-পেঙুৰাকৈ খোজ কাঢ়, পেঙুচিয়া;  
(*fig.*) wanting in energy আশকতীয়া,  
লেখা। —*n.* act of limping পেঙুচনি, খোবাই  
খোবাই বোবাটো। **Limpingly** *adv.* পেঙুচ-  
পেঙুচকৈ।

**Limpid** (লিম্পিড) *adj.* clear, transparent  
ফটফটীয়া, জলজলীয়া, নিৰ্মল।

**Limpidity, Limpidness** *n.*

**Linament** (লিনেমেন্ট) *n.* lint হাত বন্ধা কটাকানি,  
পটী। (see Liniment).

**Linch-pin** (লিন্ছ-পিন্) *n.* a pin used to keep a  
wheel on the axle গাড়ী চকৰিৰ বিলি, শলা।

**Line** (লাইন) *v. t.* to cover on the inside  
ভিতৰে লগা, আঁতৰ দে; to mark out with  
lines ৰেখ দে, আঁচ দে।

**Line** (লাইন) *n.* a slender cord জৰী, বৰলী ডোল,  
বটীয়া; an extended mark বেখা, আঁচ; a  
row শাৰী, পংক্তি, পাতি; a sentence,  
a verse (কথা) ঠাঁকি, পদ, দ্বোক; a series or  
succession of descendants পুৰুষানুক্ৰম, বংশ,

পুৰুষ; method প্ৰণালী, বেহা; direction  
দিশ; department বিভাগ; occupation  
কাম; limit সীমা; a rail-road বেলৰ  
ৰাস্তা; a telegraph wire টেলিগ্ৰাফৰ তাৰ;  
temporary field-works for protection and  
defence শত্ৰুৰ আক্ৰমণৰ পৰা ৰক্ষাপথৰ কাৰণে  
কৰা পকা গড় বা কৌঠ; a track, a trace  
হাবি কাটি উলিউতা পটি; (*pl.*) a marriage  
certificate বিবাহবন্ধন মজুৰি পত্ৰ; lot in life  
ভাগ্যৰ ফেৰ। **Line of succession** = উত্তৰাধিকাৰী  
ক্ৰম। **In the teaching line** = শিক্ষা বিভাগত।  
**Drop a line** = একেবাৰ লিখক, হুটামান আবে  
দিয়ক।

**Lineage** (লিনিয়জ) *n.* direct descendants,  
race, family বংশ, পুৰুষ।

**Lineal** (লিনিয়ল্) *adj.* composed of lines,  
belonging to a line বেধাযুক্ত, বেধা  
directly descending পুৰুষানুক্ৰমিক বংশজ।

**Lineally** *adv.* পুৰুষানুক্ৰমে।

**Lineament** (লিন্-ইয়ে-মেন্ট) *n.* feature  
আকৃতি, চেহেৰা।

**Linear** (লিনিয়ৰ) *adj.* of the form of a  
line, straight বেধাকৃতি, পোন।

**Linen** (লিনেন্) *n.* cloth made of flax or  
hemp মৰা পাট বা শন সূতাৰ কাপোৰ। —*adj.*  
মৰাপাট বা শন সূতাৰে তৈয়াৰ কৰা made of  
flax.

**Liner** (লাইনাৰ) *v. i.* a vessel of a regular  
line কোনো বিশেষ স্থানত চলাচল কৰা জাহাজৰ  
লগৰ এখন জাহাজ।

**Linger** (লিংগাৰ) *v.* to remain long পলম  
কৰি বৈ থাক, লেলেটীয়া হ, বহুদিনলৈ লাগি থাক।  
**Lingering** *adj.* protected লেলেটীয়া।

**Lingerie** (লিংগাৰি) *n.* linen goods জেলজলীয়া  
কাপোৰেৰে তৈয়াৰী পোছাক; a woman's  
undercloth ভিৰোতা মানুহৰ অন্তৰ্ভাষ।

**Lingua franca** (লিংগোৱা-ফ্ৰংকা) *n.* a mixed  
dialect used by Frenchman সকলোৱে বুজি  
পোৱা মিশ্ৰিত কথা ভাষা।

**Lingual** (লিংগোৱেল্) *adj.* pertaining to the  
tongue জিভা সম্বন্ধীয়। —*n.* জিভাস্থলীয়া বৰ্ণ।



**Linguist** (লিংগুইষ্ট) *n.* one skilled in languages ভাষাবিদ, নানান ভাষা জনা লোক।

**Linguistic** (লিংগুইষ্টিক্), — *adj.* relating to language ভাষা সম্বন্ধীয়।

**Linguistics** *n.* the comparative science of languages ভাষাতত্ত্ব, ভাষা বিজ্ঞান।

**Liniment** (লিনিমেন্ট) *n.* a kind of ointment মলম।

**Lining** (লাইনিং) *n.* the cloth used to cover the inner surface of anything আন্তৰ, ভিতৰ ফালে লগোৱা কাপোৰ, সজাপ, ভিতৰ ঢাকনী।

**Link** (লিঙ্ক) *n.* a ring of a chain শিকলিৰ জোৰা বা আঙঠি; a measure =  $\frac{1}{1000}$  part of chain মাটি জোৰা শিকলিৰ লিঙ্ক, প্ৰায় ৮ ইঞ্চি দীঘল; a torch জোৰা। — *v. t.* to connect or join জোৰা হুৱা, জোৰা লগা, একেলগ কৰ। — *v. i.* to be connected লগলাগ।

**Linnet** (লিনেট) *n.* a small singing bird এবিধ সৰু চৰাই।

**Linotype** (লাইনোটাইপ) *n.* a machine for producing stereotyped lines ছপা কৰিবৰ কাণে একোটা সম্পূৰ্ণ আখৰৰ শাৰী একেবাৰতে মুদ্ৰণৰ ব্যৱস্থা থকা বস্তু।

**Linseed** (লিন্-চিড) *n.* lint or flax-seed তিচি।

**Lint** (লিণ্ট) *n.* soft scrapings of linen used for dressing wounds ঝাড মেৰোৱা কোমল কাপোৰ।

**Lintel** (লিণ্টেল্) *n.* the upper part of a door frame দ্বাৰাৰ ওপৰত লগোৱা চোকাঠ।

**Lion** (লাইন) *n.* a carnivorous animal of immense strength সিংহ। **Lioness** = সিংহী। **Lion's share** = the largest share ভাঙৰ ভাগ, সৰহ ভাগ। **British-lion** ব্ৰিটিচ সিংহ। (সিংহ ইংৰাজৰ ধ্বজ-চিহ্ন)। **Put one's head into the lion's mouth** = ভয়ানক বিপদগ্ৰস্ত হ।

**Lion hearted** *adj.* very courageous অতি সাহসী। **Lion's provider** = কেউবা; any humble follower লেফটো।

**Lip** (লিপ্) *n.* the border of the mouth above the teeth ওঠ। (*slang*) saucy talk বেজেৰা কথা, মুখ ভেঙুচালি; as Name of your lips =

ভেঙুচালি নকৰ, মুখ বন্ধ কৰ; the edge of anything পাৰ, কাণ। — *v. t.* to touch with the lips ওঠ লগা, মুখ দে। **Bite the lip** = খবুত ওঠ কমেৰ। **Hang the lip** = বিবক্তি প্ৰকাশ কৰ, খং উঠ।

**Lip-devotion** *n.* devotion without earnestness মিহা ভক্তি। **Lip-wisdom** = wisdom in words only, not in practice লোকক দেখুওৱা অসাৰ বিজ্ঞতা। **Lip labour** = empty speech অসাৰ বক্তৃতা।

**Liquefaction** (লিক্-উই-কেক-শ্বন্) *n.* act of melting দ্ৰৱ হওন বা কৰণ।

**Liquefy** (লিক্-উই-কাই) *v. t.* to dissolve দ্ৰৱ কৰ, জুলীয়া বা পনীয়া কৰ। — *v. i.* to become liquid পনীয়া হ, গল, দ্ৰৱ হ, গম।

**Liqueur** (লিকাব্) *n.* any alcoholic preparation মদ, ফটিকা।

**Liquescent** (লিক্-উই-চেণ্ট) *adj.* melting দ্ৰৱনীয়, পৰিযোৱা।

**Liquid** (লিক্-উইড্) *adj.* fluid, flowing জুলীয়া, পনীয়া। — *n.* a fluid substance পনীয়া বস্তু, জোল।

**Liquidate** (লিক্-উই-ডেই) *v. t.* to settle an account, to pay up ঋণ পৰিশোধ কৰ, দাব মাৰ; to wind up a business হিচাপ নিকাচ কৰি কাৰাবাৰ বন্ধ কৰ।

**Liquidation** (লিক্-উই-ডে'শ্বন্) *n.* adjustment of account ঋণ পৰিশোধ।

**Liquidator** (লিক্-উইড্-এটৰ) *n.* one who is engaged to adjust the affairs of a bankrupt estate দেৱলীয়া ব্যক্তিৰ ঋণ পৰিশোধক।

**Liquor** (লিক্-আব্) *n.* strong drink মদ, ফটিকা; a liquid পনীয়া বস্তু।

**Liquorice** (লিক্-আব-ইচ্) see Licorice.

**Lisp** (লিঙ্গ্) *v. i.* to utter imperfectly like a child দুন্দুৰ্ণ বানাক কৰ, অস্পষ্ট লজ কৰ। — *n.* defective articulation শোকাশোকি কথা, অস্পষ্ট লজ।

**Lissom**, **Lissome** (লিচম) *adj.* nimble চটকীয়া, তৰলকীয়া; flexible কোৱল, শিথিল।

**List** (লিট্) *n.* a roll, a catalogue তালিকা ৰুদ্; leaning over to one side as a ship, build-

ing, fence etc. কাতি হওন, এবৰীয়া হওন, হলন।—*v. i.* to lean এবৰীয়া হ। **Active list** = যুক্ত নিযুক্ত থকা সৈন্যৰ তালিকা। **Civil list** = চৰকাৰী শাসন কাৰ্য্যত থকা বিষয়াৰ নামায়লী। **List of exhibits in a case** = মোকদ্দমাত দাখিল কৰা দলিলৰ ফিৰিতি। (*pl.*) the ground enclosed for a combat মাল যুঁজ কৰা ঠাই। **Enter the lists** = মাল যুঁজ কৰ; a stripe on textile fabric কাপোৰৰ আউটি, পাৰি।—*v. t.* or *v. i.* to enlist লিটি কৰ, ফৰ্দ কৰ, নাম ভূত কৰ; to choose, to desire পছন্দ কৰ, বাছি ল; (*in poetry*) to hear, to listen to শুন, কাণ কৰ। **Wind bloweth where it listeth** = বতাহ যেনি যাবৰ মন যায় তেনিয়েই বলে।

**Listen** (লিচন্) *v. t.* to hear, to attend to শুন, কাণ কৰ, মনোযোগ কৰ।

**Listener** (লিচন্-আৰ্) *n.* one who listens শুনাওতা, শ্ৰবণকাৰী।

**Listful** (লিষ্ট-ফুল্) *adj.* attentive মনোযোগী।

**Listless** (লিষ্ট-লে'চ) *adj.* careless, inattentive অসাবধান, অমনোযোগী, কাপসাৰ নোহোৱা, আলো-আঠেং। **Listlessness** *n.* আলো-আঠেং।

**Lit** (লিট) *pa. t.* and *pa. p.* of **Light**.

**Litany** (লিটেনী) *n.* a form of a public prayer স্তুতি গান, স্তুতি পাঠ।

**Literal** (লিটাৰ-এল্) *adj.* allowing the exact meaning of words, words for word শব্দৰ অৰ্থমতে, অবিকল, প্রকৃত।

**Literacy** (লিটাৰ-এচি) *n.* লিখিব পঢ়িব জনাটো।

**Literally** (লিটাৰ-এল্লি) *adv.* accordingly to the letter প্রত্যেক কথাৰ অৰ্থমতে, প্রকৃত।

**Literary** (লিটাৰ-এব-ই) *adj.* relating to literature, skilled in learning বিদ্যা বিষয়ক, সাহিত্য বিষয়ক, বিদ্বান।

**Literate** (লিটাৰ-এই) *adj.* capable of reading and writing লেখা-পঢ়া জন।

**Literati** (লিটাৰ্-এটি) *Pl.* of **Literatus**, **Literato** *n.* the learned বিদ্বান লোকসমূহ।

**Literature** (লিটাৰ্-এ'-চাৰ্) *n.* the whole body of literary compositions সাহিত্য, কাব্যাদি বচনা কৰা বিদ্যা; the science of letters. **Light literature** = fiction গল্প, উপভাস।

**Lithe** (লাইড্) *adj.* flexible লেহুকা, লাহী active চট্‌কীয়া। **Lithesome** *adj.*

**Lithia** (লিঠিয়া) *n.* a mineral water used as a medicine for the stone যুগলৰা, পাথৰী বেমাৰৰ ঔষধ বিশেষ। (*Gr. lithos* = stone.)

**Lithic** *adj.* of stone শিলৰ, পাথৰৰ পৰা হোৱা।

**Lithium** (লিঠিয়াম্) *n.* a kind of alkaline metallic element of white appearance খাৰৰ গুণ থকা এবিধ বগা মূল ভাপ পদাৰ্থ।

**Lithograph** (লিঠ'-গ্ৰেফ্) *n.* the art of printing from stone শিলত আখৰ লিখি ছাপা কৰা যন্ত্ৰ।—*v. t.* to write on stone and transfer to paper শিলত আখৰ লিখি ছাপা কৰ, লিঠ'গ্ৰাফ্ কৰ, শিল-ছাপ মাৰ।

**Lithography** (লিঠ'-গ্ৰেফি) *n.* the art of printing from stone শিল ছাপ্ কৌশল।

**Lithology** (লিঠ'-লজি) *n.* the natural history of stones প্রকৃত বিষয়ক বিজ্ঞান।

**Lithotomy** (লিঠ'-টমি) *n.* the operation of cutting for stone in the bladder পেট কালি পাথৰী ৰোগ চিকিৎসা কৰা বিদ্যা; (*Gr. lithos* = a stone.)

**Litigant** (লিটিগেণ্ট) *adj.* engaged in a law-suit ওচৰীয়া।—*n.* one engaged in a law suit মোকদ্দমা কৰা মানুহ।

**Litigate** (লিটি-গেট্) *v. t.* or *v. i.* to carry on a law suit, to go to law মোকদ্দমা কৰ, গোচৰ কৰ।

**Litigious** (লিটি-জি-আচ) *adj.* inclined to litigate মোকদ্দমা-খোৰ, বিবাদপ্ৰিয়।

**Litre** (লিটাৰ) *n.* unit of capacity পরিমাণ বুদ্ধা অঙ্কৰ কথা যেনে পানীৰ জোখ ১৩ পাইন্ট।

**Litter** (লিটাৰ্) *n.* a heap of straw for the bed of an animal কোনো জন্তু শুবলৈ দিয়া খেৰ-কুটা; a portable bed চাঙী; a brood of small quadrupeds পাহৰি, কুকুৰ আদিৰ এবাহ পোৱালি।—*v. t.* or *v. i.* to give birth to পোৱালি জগা বা জগ; to scatter about carelessly সিঁচৰতি কৰ।

**Litterature** (লিটাৰেটাৰ) *n.* a literary man সাহিত্যিক।

**Little** (লিটল্) *adj.* (*Comp.*—*Less, Super.*

—*Least*) small, paltry, weak অলপ, তাকৰ, সৰু, অকণমান, কিঞ্চিৎ । —*n.* a small quantity or extent অলপমান, অকণমান, এখণ্ডক ।

—*adv.* in a small degree, not much অলপকৈ, তাকৰ তাকৰকৈ, অকণ-অকণকৈ । By little and little=by degrees লাহে লাহে, ক্ৰমে ক্ৰমে । Not a little=ভালেখিনি । He has little strength=তাৰ বল নাই । He has a little strength=তাৰ অলপ বল আছে ।

**Littoral** (লিটৰ-এল্) *adj.* সমুদ্রতীৰৰ, উপকূল-বাসী ।

**Liturgy** (লিটাৰ-জি) *n.* a form of service in a church উপাসনাপদ্ধতি ।

**Live** (লিভ) *v. i.* to exist, to subsist জীয়াই থাক, প্ৰাণ ধাৰণ কৰ ; to dwell থাক, বাস কৰ ।

—*v. t.* to spend ব্যয় কৰ । Live up to one's means=আয় চায় ব্যয় কৰ । Live up to=কোনো নিয়ম অনুসারে চল । Live under=উলটীয়া হৈ থাক । Live down=হীন অবস্থাত কাল কট । Live from hand to mouth=কোনোমতে পেটে ভাতে খাই থাক । Live a lie=মিছাৰ ওপৰতে প্ৰবৰ্ত্ত । Live on fruits=ফল মূল খাই জীয়াই থাক । Live a double life=sustain life in two different characters দ্বুতলীয়াভাৱে কাল নিয়া, সং অসং দুই প্ৰকাৰে চল ।

**Live** (লাইভ) *adj.* alive, having life জীৱিত, জীয়া, সজীব ; burning অলন্ত, উকুড়কীয়া ।

**Livelihood** (লাইভ-লি-হুড) *n.* means of living জীৱিকা, জীবনোপায় ।

**Liveliness** (লাইভলি-নেচ) *n.* sprightliness প্ৰফুল্লতা, ফুৰ্তি ।

**Livelong** (লাইভ-লং) *adj.* that lives long বহুকালস্থায়ী, যুগযীয়া ।

**Lively** (লাইভ-লি) *adj.* sprightly, vigorous, active চটফটীয়া, প্ৰফুল্ল, তেজৱী, তজবজীয়া ।

**Liveliness** *n.* প্ৰফুল্লতা, তজবজীয়া গুণ ।

**Live** (লাইভন্) *v. t.* or *v. i.* cheer up উজ্জল কৰ, প্ৰফুল্ল কৰ, সতেজ কৰ ।

**Liver** (লিভাৰ) *n.* an organ in the body which secretes bile যকৃৎ, শৌফালৰ আগমত্ৰ ।

**Livery** (লিভাৰ-ই) *n.* the uniform worn by servants, a characteristic dress কোনো বিশেষ বকমৰ চাকৰৰ পোচাক, কোনো বিশেষ চিনৰ সাজ পিন্ধা লোক । Livery stable=ভাড়া দিয়া গাড়ী বোড়া বখা ঠাই । Livery-servant=চিন লগোৱা পোচাক পিন্ধা লগুৱা । Livery (লিভাৰী) *adj.* irritable খিটখিটিয়া ।

**Lives** (লাইভজ) *pl.* of Life.

**Livestock** (লাইভ-ষ্টক্) *n.* domestic animals গৰু বোড়া আদি ঘৰুৱা জন্তু ।

**Livid** (লিভিড) *adj.* lead coloured ক'লা, সীহ বৰণীয়া । Lividity, Lividness *n.*

**Living** (লিভিং) *n.* means of subsistence জীৱিকা ; a property সম্পত্তি ; a benefice যাজকৰ বৃত্তি । —*adj.* having life or vigour জীয়া, জীৱিত । Living wage=কোনোমতে প্ৰতিপাল হব পৰা বেতন । The living=those alive জীৱিত লোকসকল ।

**Lizard** (লিজ-ৱাৰ্ড) *n.* a four footed reptile জেঠী ।

**Llama** (লেমা) *n.* a South American animal of the camel family উটৰ দৰে এবিধ দক্ষিণ আমেৰিকাৰ জন্তু ।

**Lo** (ল') *interj.* look, behold চা !

**Load** (ল'ড) *v. t.* to burden, to heap on বোজা দে, ভৰ, ভৰা দে । —*n.* a burden, freight বোজা, ভৰা, ভৰ । Load a gun=বন্দুক ৰাঁজ, বন্দুকত ধাৰ ভৰা । Loading *n.* act of lading জাহাজ বা বেললৈ মাল ভোলা কাম, বোজাই কৰণ । Load-line *n.* কোনো নাও বা জাহাজত নিয়ম মতে কিমান ভৰা দিব পাৰি তাৰ চিন ।

**Loadstone** (ল'ড-ষ্টন্) or Lodestone *n.* an ore of iron that attracts other iron চুম্বক পাথৰ ।

**Loadstar, Lodestar** (ল'ড-ষ্টাৰ) *n.* the pole star, a guiding star ধ্ৰুৱ তৰা ।

**Loaf** (ল'ফ্) *n.* a mass of bread or sugar পাওকটি, মিচিৰিৰ চপৰা । [ *pl.* Loaves (ল'ভজ্) ] Loaves and fishes=temporal benefits সাময়িক সুবিধাবিলাক, মুখৰ ভাত । —*v. t.* to loiter মিছাই ইফাল সিফাল কৰি কাল কট ।

**Loafer** (ল'ফাৰ) *n.* an idler থিতিতা, মাগি খুজি খাই ফুৰা সোৰোপা মানুহ, ধোদৰ পচলা ।

**Loam** (ল'ম্) *n.* a soil consisting of mud, sand and vegetable matter পলমুহা মাটি।

**Loamy** *adj.* পলমুহা।

**Loan** (ল'ন্) *n.* anything lent ধাৰে দিয়া বস্তু, ঋণ, কৰ্জা, অলপ দিন ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ দিয়াটো।  
—*v. t.* to lend ধাৰে দে।

**Loath** (ল'ঠ) *adj.* unwilling অনিচ্ছুক।

**Loathe** (ল'ড্) *v. t.* to hate, to dislike greatly বিপকৰ, বেয়া পা। **Loathful** *adj.* full of hate ঘৃণিত। **Loathsome** *adj.* detestable বিপলগা, ঘৃণনীয়, ঘৃণাজনক, বিক্ৰিনা লগা। **Loatheness** *n.*

**Lob** (ল'ব্) *n.* a clumsy person জলহ মানুহ, লেধেমা মানুহ।

**Lobby** (ল'বি) *n.* the ante-chamber of a legislative hall বাজসভাৰ আত্মতীয়া কোঠা; a common passage to several room in a building ঘৰৰ ভিতৰৰ দীঘলী বাট।

**Lobe** (ল'ব্) *n.* the lower part of the ear কাণৰ লতি; part of the lungs হাওঁফাওঁৰ থলপা। **Lobular** *adj.* কাণৰ লতিৰ দৰে ওলমি থকা।

**Loebster** (ল'ব'ষ্টাৰ) *n.* a crustaceous fish with large claws ডাঙৰ মিছামাহ।

**Local** (ল'কেল্) *adj.* of or belonging to a place স্থানীয়, থলুৱা, কোনো এঠাইৰ, স্থান বিশেষৰ। **Local enquiry** =সৰস্বতীৰ উদ্ভাৱ।

**Localise** (ল'কেল-আইজ) *v. t.* to assign to a definite place কোনো বিশেষ ঠাই ধাৰ্য্য কৰ। কোনো নিৰ্দ্ধাৰ্য্য ঠাই দে।

**Locality** (ল'কেল-ইটি) *n.* position, existence in a place থলী, স্থিতি, অৱস্থান; district অঞ্চল।

**Locally** (ল'কেলি) *adv.* with respect to a place স্থানীয় ভাবে, কোনো বিশেষ ঠাইত।

**Locate** (ল'কেট্) *v. t.* to place, to set in a place ঠাই দে, স্থাপিত কৰ, কোন ঠাইত থ।

**Location** (ল'-কে'শন্) *n.* the act of placing, situation অৱস্থিতি, কোনো ঠাইত থওন।

**Locative** (ল'কেটিভ্) *adj.* indicating place অধিকৰণ (কাৰক)।

**Loch** (ল'ছ্) *n.* a lake, an arm of the sea হ্ৰদ, সাগৰৰ ঘোণ।

**Lock** (ল'ক্) *n.* an instrument to fasten doors সঁচাৰ, তলা; a part of a gun বন্দুকৰ চাব বা কল; an enclosure in a canal কটা খালৰ মুখৰ দুৱাৰ; a tuft of hair চুলিৰ গোছা; এগোছা চুলি। —*v. t.* to fasten, to shut up বন্ধ কৰ, সঁচাৰ মাৰ, তলা লগা; to embrace closely সাৰটি ধৰ। **Locked in sleep** = নিহপালী দি শো। —*v. i.* to become fast বন্ধ হ, জাপ-খা। **Lock Hospital** = hospital for venereal disease গৰ্মী বেমাৰৰ বাবে আশ্পটাল।

**Locker** (ল'কাৰ) *n.* a closed place that may be fastened by a lock তল্যমাৰি বন্ধ কৰিব পৰা ঠাই, চক্কু।

**Locket** (ল'কেট্) *n.* an ornamental case ওলোমাই পিন্ধা এবিধ অলঙ্কাৰ, ঝুগুগী।

**Lockage** *n.* the locks of a canal কটা খালৰ দুৱাৰ; the tolls paid for passing through a canal কটা খালেদি যাতায়াত কৰা মাহুল।

**Lock-jaw** *n.* contraction of the jaws দাঁত সঁৰাহি।

**Lock-out** *n.* সোমাবলৈ নিদিয়াকৈ বাধন।

**Lock-up** *n.* a place of confinement for a short time জাপ।

**Locomotion** (ল'ক'ম'শন্) *n.* act of power of moving from place to place চলন শক্তি, গতি শক্তি।

**Locomotive** (ল'-ক-ম'টিভ্) *adj.* moving or producing motion গতিশীল, টানি চলাব পৰা। —*n.* a railway engine বেলেৰ ইঞ্জিন। (L. locus = a place; mohm = to move.)

**Locum tenens** (ল'কাম্ টেনেন্) *n.* a substitute আনৰ সলনি কাম কৰোতা, প্ৰতিনিধি।

**Locus** (ল'কাচ্) *n.* (math.) the curve described by a point বক্ৰ-বিন্দু-বেখা, সঞ্চাৰ পথ; a passage in sacred writing শাস্ত্ৰীয় বচন। *pl.* Loci. (লোচাই)।

**Locus-standi** = recognised place or position স্বত্ব, নিৰুদ্ধিত-স্থান, অধিকাৰ, থিতাপি।

**Locust** (ল'কাষ্ট) *n.* a migratory grass hopper কাকডী-ফৰিং; a kind of thorny tree এবিধ কাইটীয়া ডাঙৰ গছ।

**Locution** (ল'কিউ-শ্বন্) *n.* form of speaking  
বা কথোপকথন, কথা কোৱাৰ ধৰণ।

**Lode** (ল'ড) *n.* a course or vein contain-  
ing metallic ore কোনো খনিজ বাত্ৰ থকা  
লোৰ।

**Lodestone, Lodestar** see **Loadstone, Loadstar.**

**Lodge** (ল'জ) *n.* a small house, a retreat গাঁজা,  
বহা; a secret society কোনো গুপ্ত সভা।  
—*v. t.* to place, to deposit, to settle বাথ,  
থ, জমা কৰা, দাখিল কৰ, স্থাপন কৰ, ঠাই দাে।  
—*v. i.* to rest, to dwell for a time থাক,  
হিতি হ, বাতি থপ, আলহীৰ। **Lodge a com-  
plaint**=অভিযোগ কৰ।

**Lodger** (ল'জাৰ) *n.* one who lodges temporarily  
আলহী, প্ৰবাসী।

**Lodging** (ল'জিং) *n.* a temporary habitation  
বহা, অলপ দিন থাকিবলৈ বন্দৰস্ত কৰি লোৱা  
ঘৰ।

**Lodgement** (ল'জমেণ্ট) *n.* act of lodging  
অবস্থিতি, বসতি, জমা কৰি থওন; position  
occupied by a besieging party দুৰ্গ আক্ৰমণ-  
কাৰী সৈন্ত দলৰ ছাউনী।

**Loft** (ল'ফট) *n.* an upper room ওপৰৰ  
কুঠৰী।

**Loftiness** *n.* elevated position উচ্চতা, ওখ অৱস্থা,  
মহত্ব; haughtiness গৰ্ব, অহঙ্কাৰ।

**Lofty** (ল'ফ্টি) *adj.* high, stately ওখ, মহৎ;  
proud ওকাইদাং।

**Log** (লগ) *n.* a bulky piece of wood কুৰিকাঠ,  
ডুখৰীয়া কাঠ; a stupid person লেগা বা মেধা  
মানুহ। **Log-cabin** or **Log-house**=ডুখৰীয়া  
কাঠেৰে কৰা কোঠা বা ঘৰ।

**Log** *n.* an apparatus for measuring the  
speed of a ship জাহাজৰ বেগ জোখা যন্ত্ৰ।  
**Heave the log**=জাহাজৰ বেগ নিৰ্ণয় কৰ।

**Logarithm** (লগ-এ-ৰিথম্) *n.* a process of  
mathematical calculation একককম সাংকেতিক  
গণনা প্ৰণালী। **Logarithmic, —al** *adj.*

**Log-book** *n.* a book recording the speed  
and other matters connected with the  
ship জাহাজৰ গতি বা জাহাজ বিষয়ক জান

কোনো বিবৰণ লেখা দৈনিক বহী; an atten-  
dance register kept in a board school  
গাঁৱলীয়া কুলৰ হাজিৰা আদি লেখা বহী।

**Loggerhead** (লগাৰ-হে'ড) *n.* dunce ভেৰা, দুৰ্ধ  
মানুহ। **At loggerheads**=quarrelling কাঁজিয়া  
কৰা, দল কৰা, কাকো কেঁৱে দেখিব নোৱাৰা।

**Loggia** (লজিয়া) *n.* a covered open-sided  
arcade চাৰিওপিনে মুকলি অৰ্ধচ ওপৰত ছাল থকা  
ভ্ৰমণৰ সূচল ঠাই।

**Logic** (লজিক্) *n.* the art and science of  
reasoning correctly ত্ৰাৰ-শাস্ত্ৰ; উৰ্ক-শাস্ত্ৰ।  
**Deductive logic**=method of reasoning  
from accepted principles সিদ্ধান্তিত সিদ্ধান্তৰ  
পৰা কৰা বিচাৰ। **Inductive logic**=কাৰ্য্য কাৰণ  
দেখি কৰা মূল উক্ত মিমাংসা, তুলন পৰা কৰা মূল  
বিচাৰ।

**Logical** (লজিকেল) *adj.* according to logic  
ত্ৰাৰসিদ্ধ, যুক্তিযুক্ত। **Logically** *adv.* according  
to the rules of logic ত্ৰাৰ শাস্ত্ৰমতে।

**Logician** (লজিচিয়েন্) *n.* skilled in logic ত্ৰাৰ-  
শাস্ত্ৰজ্ঞ, উৰ্কশাস্ত্ৰ বিশাৰদ গণ্ডিত।

**Logline** (লগলাইন) *n.* a line for measure-  
ing the speed of a ship জাহাজৰ বেগ জোখা-  
জৰী।

**Logogram** (লগোগ্ৰেম্) *n.* sign representing a  
word in shorthand শৰ্টহেণ্ড লিখাৰ সাংকেতিক  
চিন।

**Logwood** (লগ-উড) *n.* a dark-red wood used  
in dyeing এবিধ বঙা কাঠ আঁচু কাঠ।

**Loin** (লইন) *n.* the back of a beast cut for  
food গাৰ নিমিত্তে কটা জন্তুৰ পিঠি কাল, চান,  
বাটি।

**Loins** (*pl.*) the lower part of the back  
ককাল। **Gird up the loins**=to prepare for  
action ককালত কাপোৰ বান্ধ, সাজু হ।

**Linger** (লইটাৰ) *v. i.* to delay, to linger on the  
way পলয় কৰি থাক, গা মেলাই ফুৰ, থিয়থিকৈ  
থাক। **Literer** *n.* হেলাওটা মানুহ, মিছাই গা  
মেলাই ফুৰোতা।

**Loll** (লল) *v. i.* to lie at ease, to lounge লীল  
দি ইলি পৰ, ধোবাং দি পৰ। —*v. t.* to hang  
out (the tongue) জিভা উলিয়া।

**Lombard** (লম্ব-বাৰ্ড) *n.* an inhabitant of Lombardy in Italy লম্বাৰ্ডী দেশীয় লোক।

—**Street**=লণ্ডনৰ বেংকিং কাৰবাৰৰ প্ৰধান স্থান।

**Londoner** (লন্ডনাৰ) *n.* লণ্ডনবাসী, লণ্ডন নগৰৰ লোক।

**Lone** (ল'ন্), **Lonely** (ল'নলি) *adj.* alone, single, solitary অকল, অকলশৰীয়া, নিৰ্জন।

**Loneliness** *n.* solitariness নিৰ্জনতা, নিমাণ্মাণ্ড অৱস্থা। **Lonesome** *adj.* dismal, solitary নিমাণ্মাণ্ড, উকল, নিৰ্জন, নিজান।

**Long** (লং) *adj.* (*comp.* **Longer**, *superl.* **Longest**)

extended in space or time, not short, far-reaching দীঘল, বহুত, বহু, অনেক, ডালেখিনি। —*adv.* to a great extent ডালেখিনি পৰলৈ, বহুদূৰলৈ। It will not last long=ই সবহ দিন নেযায়। A long way=বহুত দূৰ। A long time ago=ভালেমান দিন হল, বহুকাল হল। So long=ইমান দিন। As long as=যেতিয়ালৈকে, যিমান দিন। Long after=ভালেমান দিনৰ পাচত।

Long since=বহুদিন আগৰেপৰা। Erelong ইতিপূৰ্বেই; soon শীঘ্ৰে। In the long run=অৱশেষে, শেষত। Draw the long bow=to exaggerate ওফাইশাং কথা ক, অসম্ভব কথা ক। The long and the short=the summary of the matter যুট কথা, চমুৱাই কবলৈ গলে। Long home=the grave কবৰ।

**Long** *v. i.* to desire earnestly হেঁপাহ কৰ, ধাউতি কৰ। (*with, for*).

**Long-dozen** *n.* (*pl.*) thirteen ডেৰটা।

**Long-drawn** *adj.* prolonged দীঘল, বিস্তৃত, বহুদিনীয়া।

**Longeval** (লঞ্জিভেল্), **Longevous** (লঞ্জিভু) *adj.* of long ago দীৰ্ঘজীৱী, আয়ুস দীঘল।

**Longevity** (লঞ্জিভিটি) *n.* a long life দীৰ্ঘায়ু, দীৰ্ঘ-জীৱিতা।

**Long-field** (লং-ফিল্ড) *n.* ক্ৰিকেট খেলাত বল দিওঁতাৰ পাচত থাকি বল ধৰোঁতা।

**Long-firm** (লং-ফাৰ্ম) *n.* প্ৰভাৱশালী বণিকৰ কোম্পানী।

**Longhand** *n.* ordinary writing সাধাৰণ হাতৰ লেখা।

**Long-headed** *n.* intelligent সুবুদ্ধিমান।

**Long-hundred** *n.* one hundred twenty হকুৰি।

**Longimanous** (লঞ্জিমনচ্) *adj.* longhanded দীৰ্ঘধা, অজামুলহিত।

**Longing** (লং-ইং) *n.* craving, eager, desire হ'তাৰ, হেঁপাহ। **Longingly** *adv.* হ'তাৰে।

**Longitude** (লঞ্জি-টিউড্) *n.* distance of a place east or west from a given meridian দ্ৰাঘিমা, পৃথিৱীৰ মধ্যৰেখাৰ পূব বা পশ্চিমত থকা ঠাইৰ দূৰত্ব। **Longitudinal** *adj.*

**Long-lived** *n.* দীৰ্ঘজীৱী, বহুদিন জীয়াই থকা; having a long life.

**Long-primer** *n.* ছাপ কৰোঁতে ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ আঁধৰ।

**Long-range** (লং-ৰে'ন্জ্) *adj.* able to hit from a distance বহুদূৰৰ পৰা নিচান ঠিক কৰি বন্দুক মাৰিব পৰা।

**Long-sighted** *adj.* sagacious দূৰদৰ্শী, দৃষ্টি দীঘল।

**Long-spun** (লং-স্পান্) *adv.* tedious দীৰ্ঘসূত্ৰী, আমনি লগা।

**Long-suffering** *adj.* লেলেটীয়া। —*n.* patience সহিষ্ণুতা।

**Long-Tom**=a gun of long range বহু দূৰলৈ চলোৱা দীঘল বৰতোপ।

**Long-tongued** (লং-টংড্) *adj.* very talkative বেলেবেলীয়া বহুকথকী।

**Long-visaged** *adj.* স্নান, বিমৰ্ষ।

**Long-wave**=wave-length of wireless about 800 metres বিজুলী শক্তিৰ প্ৰবাহ পৰিমাণ।

**Long-wise** (লং-ওৱাইজ্) *adv.* length wise দীঘে দীঘে।

**Long-winded** (লং-উণ্ডেড্) *adj.* long breathed উপাহ দীঘল; tedious বিবক্তিক্ৰমক।

**Loo** (লু) *n.* a game at cards এককৰ খুঁচ খেলা; (হাৰিলে বাজহৰা ধনডালাত টকা জমা দিব লাগে)।

**Looby** (লুৰী) *n.* a clownish fellow জলহ মানুহ; silly fellow জৰামুখ।

**Look** (লুক্) *v. t.* to turn the eye to see চকু দে; behold চা, দৃষ্টি কৰ; to seem দেখা যায়; to face মুখ কৰ; to watch তদাৰক কৰ। —*n.* sight দৃষ্টি; appearance চেহেৰা, ৰূপ, আকৃতি।

**Look about**=to be vigilant সতৰ্ক হ,

চাৰিওফালে চাই থাক। **Look after**=to take care of তদাৰক কৰ, মন কৰ। **Look down on**=to treat with contempt, to despise হেয় কৰ, ঘৃণা কৰ। **Look for**=to search for বিচাৰ, অনুসন্ধান কৰা; to expect আশ কৰ। **Look into**=to inspect carefully পৰীক্ষা কৰি চা, তদন্ত কৰ, ভালকৈ চা। **Look out**=to watch বৰি থাক; to select পচন কৰ। **Look over**=to examine মিলাই চা, ভালকৈ চা; to overlook ক্ষমা কৰ, আওকাণ কৰ। **Look through**=to penetrate with the eye নিৰীক্ষণ কৰ, জুৰি চা। **Look to**=to depend on নির্ভৰ কৰ, ভৰসা কৰ; to take care তদাৰক কৰ, চকু দে। **Look up**=to search বিচাৰ; **Look sharp**=বেগাবেগি কৰ, খব কৰ। **It is his look-out**=এইটো তাৰ কাম। **Look in the face**=to face with boldness সাহসেৰে সাক্ষাৎ কৰ। **He looks very weak**=তাক বৰ দুৰ্বল দেখা যায়।

**Looker** *n.* one who looks দৰ্শক, চাওঁতা। **Looker on**=a spectator দৰ্শক।

**Looking** *n.* seeing চাওন, চোৱা কাৰ্য্য; search অনুসন্ধান।

**Looking-glass** *n.* mirror আঁঠী, দাপোন।

**Look-out** *n.* a careful watching for চোৱা কাম, তদাৰক কৰিব লগা কাম। **Be on the look-out for**=কাৰো সন্ধানত থাক।

**Loom** (লুম্) *n.* a weaving machine তাঁত শাল। —*v. i.* to appear above ওপৰত দেখা দে; to stand out prominently at a distance in a size larger than the real one বৃহৎ আকাৰেৰে দেখা দে, ভৱিষ্যতে ওলাবলৈ প্ৰকাণ্ড আকাৰ ধাৰণ কৰি বৈ থাক।

**Loon** (লুন্) *n.* rascal, boor দুখীলোক, দণ্ডাবাজ লৰা; a genus of aquatic birds এবিধ পানীত চৰা চৰাই।

**Loop** (লুপ্) *n.* doubling of a cord or string ফুকহা, কাঁহ, পাহি, খাদি কণাৰি, জৰীৰ মেৰ। **Loop-line**=ঘূৰি গৈ ওলোৱা বেলৰ বাট।

**Loophole, Leap** *n.* a hole in a wall for firing small-arms বুৰঞ্জা, বিছা; a means of escape সাৰিবৰ উপায়, সুযোগ, চল।

**Loose** (লুচ) *adj.* unbound, slack লোলা, ঢিলা, সোলোকা, আলগ; unrestrained মুকলি, বান্ধ নোহোৱা, ঢকল; vague অনিশ্চিত, মাঝে মুখে; licentious লম্পট, অসভ্য; lax in principle লটপটীয়া। —*v. t.* to unite, to release সোলোকা, মোকোলা, খোল, মেল। **Break loose**=মুকলি হ, বান্ধছতিয়া। **Let loose**=to set free মেলি দে, যাবলৈ এৰি দে। **Loose earth**=জুৰা মাটি।

**Loosen** (লুচন্) *v. t.* to make loose সোলোকা, মেল; to relax ঢিলা কৰ, মোকোলা; to open as the bowels পেট চলা ভেদ হোৱা। —*v. i.* to become slack ঢিলা হ, মুকলি হ।

**Loosely** (লুচলি) *adv.* negligently শৈথিলাকপে, অনিয়মপূৰ্বেক, এবাধৰাকৈ।

**Looseness** (লুচনেচ) *n.* diarrhoea পেট চলা, ভেদ; laxity ঢিলামি, শৈথিল্য।

**Loot** (লুট) *n.* plunder লুট, বলৰে কাঢ়ি নিয়া ধনবস্তু। —*v. t.* plunder লুট কৰ।

**Lop** (লপ্) *v. i.* to hang down loosely ওলমি পৰ। —*v. t.* to cut off the superfluous parts কাঠ গছৰ ডাল ডল আগ টোক। **Lopping** *n.* that which is cut off কাটি পেলোৱা ডাল পাত।

**Loquacious** (ল'কে-শাচ্) *adj.* talkative কণকণীয়া, কথাবাহী, বাচাল, ফেদফেদীয়া।

**Loquacity** (ল'কে-চিট) *n.* talkativeness বাচালতা, কণকণনি।

**Lord** (লৰ্ড) *n.* a master, a ruler, the proprietor of a manor, a baron মালিক, গৰাকী, এডু, জমীদাৰ, অধিপতি, লৰ্ড উপাধি। (B) the supreme Being ঈশ্বৰ, যীশুখ্ৰীষ্ট। **Land lord**=জমীদাৰ। —*v. i.* to domineer এডুত কৰ; to tyrannise অত্যাচাৰ কৰ। —*v. t.* to raise to the peerage লৰ্ড উপাধি দে।

**Lording** *n.* petty lord সৰু লৰ্ড।

**Lordly** *adj.* like a lord, proud, haughty লৰ্ডৰ দৰে, এডুতকাৰী, দেমাকী, দান্তিক।

**Lordship** *n.* dominion authority এডুত, আধিপত্য। **Your Lordship**!=হে অধিপতি! আপুনি মহানুভৱ মালিক।

**Lords spiritual** *n.* the bishops and archbishops in the House of Lords লৰ্ড সভাত ঠাই পোৱা প্ৰধান ধৰ্মমাজক সকল।

**Lore** (ল'ৰ) *n.* learning that which is learned শিক্ষা, বিদ্যা, উপদেশ, পণ্ডিতালি; the body of facts and traditions লোক-কাহিনী সমূহ।

**Lorn** (ল'ৰণ্) *adj.* forsaken, lost বিৰহী, অনাথ, পৰিত্যক্ত।

**Lorry** (ল'ৰি) *n.* a four wheeled wagon চাৰি চকৰি মালাগাড়ী, সবহ মানুহ নিয়া কল গাড়ী।

**Lose** (লুচ্) *v. t. (pa. t. and pa. p. Lost)* to be deprived of, to suffer loss হেৰুৱা, বঞ্চিত হ; to waste as time নষ্ট কৰ। —*v. i.* to be unsuccessful হাব, পৰাস্ত হ। **Lose sight** of=অদৃষ্ট হ, নেদেখা হ। **Do not lose time**=মিছাই সময় নকটাবি, সময় অপব্যয় নকৰ। **Lost in amazement**=অবাক হ, বিমূৰ্তি হ, তৰা লাগ। **Lose one's temper**=বাগান্ধ হ, জীকি উঠ, অধৈৰ্য্য হ। **Lose one's self**=to become bewildered পেৰুৱা হ, বিবুদ্ধি হ। **Lost to**=insensible to বোধ নোহোৱা হ। **Lost to virtue**=ধৰ্মজ্ঞান হ্ৰাস, অনাচাৰী। **Lost to sense of duty**=কৰ্ত্তব্য

**Losel** (ল'য়েল) *n.* a sorry slothful person সোণোনা, ধোম।

**Loser** (লুজাৰ) *n.* one who suffers loss যাৰ হানি হয়, যি হাবে, ক্ষতিগ্ৰস্তলোক।

**Loss** (লচ্) *n.* the act of losing, injury হাবণ, হানি, লোকচান, টুটনি, ক্ষতি; defeat পৰাজয়; that which is lost ভৰণি। **At a loss**=বিবুদ্ধি; puzzled বিমোহ।

**Lost** *adj.* missing হোৱোৱা, লুপ্ত, নষ্ট হোৱা; ruined বিনষ্ট, বিধ্বংসনা।

**Lot** (লট্) *n.* fate, chance ভাগ্য, দশা; destiny অদৃষ্ট, কণাল, বাসনা; a separate share or portion ভাগ, অংশ, কোনো বস্তুৰ এখিৰ। —*v. t.* to allot ভাগ ভাগ কৰ, ভগা। **Cast or draw lots**=to determine by some means of chance চিঠিখেল, হানি পেলাই বাঁমাংসা কৰ, ভাগ্য পৰীক্ষা কৰ। **In lots**=একলাঠ একলাঠকৈ, এবিধ এবিধকৈ।

**Lotion** (ল'শ্বন) *n.* liquid mixture for cleansing a wound বা ধোৱা পনীয়া উষৰ।

**Lottery** (লটাৰী) *n.* a distribution of prizes by chance লটেৰী খেলা, ভাগ্য পৰীক্ষা।

**Lotus** (লট'চ) *n.* a kind of water-lily পদ্ম, ঘৃণাল। **Lotus-eater**=ঘৃণালাহাৰী, বহি-ধোৱা, ধোম।

**Loud** (লাউড্) *adj.* noisy, high in tone, noisy; এটোহা, চিংকাৰ যুজ, গলগলীয়া, হুহুৰীয়া, হোহোৱা।

**Loudly** (লাউড্‌লি) *adj.* চিকিৰি, আটাই পানি, চিংকাৰ কৰি, উচ্চঃস্বৰে; noisily. **Loudspeaker**=a wireless receiver having very loud voice to be heard from a great distance বহুদূৰলৈকে শুনিব পৰা শব্দ চালন বেটাৰ বক্স।

**Loudness** (লাউড্‌নেচ্) *n.* state of being loud, force of sound আটাই, চিংকাৰ, হোহোৱনি, স্বৰৰ উচ্চতা।

**Louis** (লুই) *n.* a French gold coin ফৰাচী দেশীয় সোণৰ মোহৰ।

**Lounge** (লাউন্জ) *v. i.* to recline at one's ease, to loiter আৰাম কৰ, আউজি বিজাম কৰ, এনেদৰে গা মেলাই ফুৰ। —*n.* an idle stroll ইফাল সিফালকৈ ফুৰণ, আৰামৰ ঠাই।

**Lounger** (লাউঞ্জাৰ) *n.* an idle person বিড়িঙ্গা, মিডিকালি কৰি ফুৰা মানুহ।

**Lour, Lower** (লওৱাৰ) *v. i.* look sullen গৰুৱা হ। (on, upon, at) to frown চকু ঘোণাকৈ পোন্দোৱাই ধৰ। —*n.* scowl ঘোণৰবা বা পোন্দোৱা অৱস্থা।

**Loury, Lowery** (ল'ৱাৰী) *adj.* cloudy মেঘাচ্ছন্ন, ভাবীয়া, ওমালোমা।

**Louse** (লাউচ্) *n.* a wingless insect ওকলী (pl. Lice). **Lousy** *adj.* ওকলী-বহীয়া।

**Lout** (লাউট্) *n.* an awkward and clownish fellow জলহ মানুহ, অহৌবলিয়া। **Loutish** *adj.* clownish বহুলালি।

**Louvre, Louver** (লুভাৰ) *n.* opening of a turret shape roots অট্টালিকাৰ ওপৰে গম্বুজ দিয়া মুকলি বাট, আগৰ দিনত ক্ৰাকৰ বজা থকা ঘৰ, এতিয়া সেৱে শিল্প প্ৰদৰ্শনী।



**Lovage** ( লাভেজ্ ) *n.* a genus of plant allied to Angelica ঘনী

**Love** ( লাভ ) *n.* fondness প্রীতি, স্নেহ, প্রেম, প্রণয়; excessive kindness মৰম, বেধা, আসক্তি, অনুৰাগ — *v. t.* to regard with affection ভাল পা, স্নেহ কৰ, ভক্তি কৰ। — *n.* the object of affection মৰমৰ পাত্ৰ, চেনেহী। Love all = nothing in certain games কোন খেলত দুয়ো পক্ষৰ নম্বৰ সমান হোৱা অৱস্থা। In love = কাম মোহিত There's no love lost between them = they dislike each other কোনেও কাকে ভাল নেপায়।

**Lovable** ( লাভেবল্ ) *adj.* worthy of love মৰম লগা, মৰমৰ যোগ্য।

**Love-apple** *n.* tomato বিলাতী বেঙ্গেনা।

**Love-begotten** *adj.* illegitimate জহৰা, অবিবাহিতা মাইকীৰ পৰা জন্ম।

**Love child** *n.* bastard জহৰা লৰা।

**Love letter** *n.* a letter of courtship প্রণয় পত্ৰ।

**Love lorn** *adj.* forsaken by one's love বিবহী, বিবাহিণী, প্রেম বিচ্ছেদ হোৱা।

**Lovely** *adj.* amiable, pleasing অতি মনোহৰ, প্ৰীতিজনক, মৰম লগা, বেধা লগা।

**Lover** ( লাভাৰ ) *n.* one in love with a person প্রেমপ্ৰাৰ্থীলোক, প্রেমিক।

**Love-sick** *adj.* sick of amorous desire প্রেমপীড়িত, কাম বিহ্বল।

**Loving** *adj.* fond, affectionate মৰমিয়াল, স্নেহ-পূৰ্ণ; dear প্রিয় Lovingly *adv.* মৰমেৰে।

**Loving kindness** *n.* tender, regard, mercy স্নেহ, কৃপা, দয়া, মৰমজনিত অনুগ্রহ।

**Low** ( ল' ) *v. i.* to mark the noise of oxen, to bellow হেৰেলীয়া। — *n.* the bellow of oxen হেৰেলনি। also *Lowering*.

**Low** ( ল' ) *adj.* ( *comp.* Lower, *superl.* Lowest ) not high, deep দ, চাপৰ; small কম, ডাকৰ; mean সামান্য, অধম, নিহকিন অৱস্থা; humble, poor নম্ৰ, নীচ, হুখীয়া। — *adv.* with a low voice কোমল যাতেৰে; cheaply সস্তাকৈ; meanly নিহকিন ভাবে। Bring low = reduce in health or position দুৰ্বল কৰ, তললৈ নমা।

Of low stature = চুটি চাপৰ, কঁটীয়া Low price = কমদাম, সস্তা। Low wages = ডাকৰীয়া দৰ্মহা Low spirits = বিষন্ন মন। Low spirited = sad মনমৰা, বিমৰ্ষ Low-born = হীন-কুলৰ, নীচ বংশৰ। Low minded = সৰু মনৰ, নীচ আকলৰ। Low-water = সাগৰৰ বাঢ়নী-পানীৰ তৰাং ভাগ, ভাটা। Lie low = keep quiet মনে মনে থাক।

**Lower** ( ল'ৱাৰ ) *v. t.* to let down তললৈ নমা; to diminish কম। — *v. t.* to sink তললৈ নাম, কম হ; to appear gloomy, as the clouds মেঘাচ্ছন্ন হ, ধুমুহাৰ সন্তব হ।

**Lower class** = তলৰ শ্ৰেণী। Lower orders of men = সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ মানুহ। Lower courts = অধঃ আদালত, তলৰ আদালত।

**Lowly** ( লউ-লি ) *adj.* humble, modest নম্ৰ স্বভাৱৰ, গৰ দৰপ নোহোৱা।

**Loyal** ( লয়েল্ ) *adj.* faithful to the sovereign ৰাজভক্ত, প্ৰভুভক্ত; true to a lover পতিপৰায়ণা, বিশ্বাসী।

**Loyalist** ( লয়েলিষ্ট ) *n.* one who is faithful to his sovereign of the country ৰাজভক্ত লোক।

**Loyally** *adj.* with fidelity ৰাজভক্তি সহকাৰে, বিশ্বস্তৰূপে।

**Loyalty** ( লয়েল্টি ) *n.* faithfulness ৰাজভক্তি, প্ৰভু-ভক্তি, অনুৰাগ, সাধুতা।

**Lozenge** ( ল'জেনজ ) *n.* a small cake of rhombus form চাৰিচুকীয়াকৈ কটা সৰু শুকান মিঠাই।

**L S d,** ( এল্-এচ-ডি ) *n.* money, riches ধন, সম্পত্তি। ( পাউণ্ড, শিলিং, পেন্স )।

**Lubber** ( লাভাৰ ), **Lubbard** *adj.* a clumsy fellow লেধা, নিৰ্দ্দৰ্শা লোক, আঁতজা মানুহ। **Lubberly** *adj.* or *adv.* আগঢ়ী, আঁতজা-আঁতজাকৈ।

**Lubricate** ( লিউ-ব্ৰি-কেট ) *v. t.* to make slippery by applying oil তেল বহি পিহল কৰ।

**Lubric, Lubricous** *adj.* slippery পিহল; lustful কামুক, লটপটীয়া।

**Lubricity** ( লিউব্ৰিচিটি ) *n.* smoothness নিমজ্ঞণ, তেলভেলীয়া পিহল অৱস্থা; slipperiness পিহলতা; lewdness লম্পট স্বভাৱ।

**Lucent** (লিউচেন্ট) *adj.* bright, shining উজ্জ্বল, চক্ৰকীয়া। **Lucency** *n.* brightness পোহৰ, উজ্জ্বলতা।

**Lucid** (লিউচিড) *adj.* clear, transparent স্পষ্ট, ফটফটীয়া; easily understood সহজে বুজিব পৰা, পৰিষ্কাৰ **Lucid Interval**=উদ্ভাদ বহিত চৈতন্য অৱস্থা।

**Lucidity** (লিউচিডিটি) *n.* clearness, transparency উজ্জ্বলতা, ফটফটীয়া ভাৱ, স্পষ্টতা।

**Lucifer** (লুচিফাৰ) *n.* the morning star, Venus শুক্ৰগ্রহ, বাতি পুৰাৰ সময়ত ওলোৱা তৰা; satan চৰতান, পিশাচ; a match for igniting fire জুই-বাহ; বিলাতী জুইচলা।

**Luck** (লাক্) *n.* chance, fortune ভাগ্য, দশা, কপাল, অদৃষ্ট, দৈৱ। **In luck**=ভাগ্যহীন। **Out of luck**=দুৰ্ভাগীয়া। **Have no luck**=ভাগ্যহীন। **Try one's luck**=ভাগ্য পৰীক্ষা কৰ।

**Luckily** *adv.* fortunately ভাগ্যক্ৰমে, দৈৱ ঘটনাক্ৰমে।

**Luckless** *adj.* unfortunate দুৰ্ভাগীয়া।

**Lucky** (লাকি) *adj.* fortunate ভাগ্যবান, মঙ্গলজনক; auspicious শুভ **Luck-bag**=হেৰোৱা বস্তু খোৱা মালৰ গুদাম, বজাৰত অলপ পয়চাদি পোৱা সামান্য বস্তুৰ টোপোলা। **Cut one's lucky**=(*Slang*) decamp, to bolt, লৰমাৰি পলা।

**Lucrative** (লিউক্ৰেটিভ) *adj.* profitable লাভজনক।

**Lucre** (লিউকাৰ) *n.* gain, profit লাভ, প্ৰাপ্তি, ধন।

**Lucretia** (লুক্ৰিচা) *n.* a model woman preferring honour to life সতী-সাক্ষী তিৰোতা।

**Lucubrate** (লিউকিউব্ৰেট) *v. i.* to study at night বাতি বাতি পঢ়।

**Lucubration** *n.* বাতি খপি পঢ়াৰ ফল, বাতি খপি নিৰ্জনত লেখা কিতাপ।

**Ludicrous** (লিউডিক্ৰাচ) *adj.* exciting laughter, funny হাস্যজনক, হাঁহিউঠা; deserving derision নিন্দনীয়। **Ludicrousness** *n.*

**Ludo** (লুদো) *n.* a game played with small balls on a board লুডু খেলা।

**Luff** (লাফ্) *n.* the part of a ship toward the wind বতাহৰ মুখে থকা জাহাজৰ কোনো অংশ। —*v. t.* to turn a ship toward the wind জাহাজ বতাহ মুখীয়া কৰ।

**Lug** (লাগ্) *v. t.* to pull with difficulty বলেৰে টান, টানি চোচোৱাই আন।

**Lug** (লাগ্) *n.* a square sail that hangs obliquely to the mast মাস্তুলৰ পৰা হেলনীয়া-কৈ আঁৰি খোৱা চাৰিচুকীয়া পাল; the lappet of a cap টুপীৰ কাণ; the ear কাণ, কৰ্ণেজ্জিয়; an earlike projection or appendage কাণৰ নিচিনাকৈ বাঢ়ি থকা অথবা অতিবিক্ত যি কোনো বস্তু; a handle হেণ্ডেল, হাঁতোৰা; a loop চিপজৰী।

**Luggage** (লাগ-এজ্) *n.* the bags and baggage of a traveller বেল বা জাহাজেদি যাওঁতে লগত নিয়া টালিটোপোলা, মালবস্তু। **Luggage van**=মালগাড়ী।

**Lugger** (লাগাৰ) *n.* a small vessel সৰু জাহাজ।

**Lugubrious** (লুগিউব্ৰিয়াছ) *adj.* mournful শোকত কাঁতৰ; dismal বিষাদগ্ৰস্ত, নিৰানন্দ।

**Lukewarm** (লিউকৱাৰ্ম) *adj.* slightly warm উমি উমি তাপত, ঈষৎ গৰম; indifferent বিশেষ ৰাপ নোহোৱা, চেলংপেতেং হেলালেচাৰি। **Lukewarmness, Lukewarmth** *n.* ঈষৎ তপত গুণ, অনুদম।

**Lull** (লাল্) *v. t.* to soothe, to quiet শান্ত কৰ, নিচুকা। —*v. t.* to become quiet শান্ত-হ, নিতালমাৰ, নিজম পৰ, ডিমা। —*n.* a season of calm সুখিলতা, বিৰাম। **Lull to sleep**=টোপনি আহ, ওৱা।

**Lullaby** (লালেবি) *n.* a cradle song, a song to quiet infants কেঁচুৱা লৰাৰ টোপনি অহাবলৈ গোৱা নাম, কেঁচুৱা নিচুকোৱা গীত।

**Lumbago** (লাম-বে-গ' ) *n.* a rheumatic pain in the lower part of the back কঁকালভি, কঁকালৰ বিষ।

**Lumbar** (লামবাৰ) *adj.* relating to the loins কঁকাল সম্বন্ধীয়।

**Lumber** (লাম্বাৰ) *n.* anything useless and cumbersome দলিয়াই পেলোৱা অকামিলা গধুৰ

বস্ত; rough timber sawed for used কবডেৰে  
কলাহিৰা ভূদবীয়া কাঠ। —*v. t.* to heap care-  
lessly together দ'লাই থা। **Lumberer** *n.*  
হাৰিব পৰা কাঠ কাটি আনোতা। **Lumber-room**  
= a room for keeping useless things  
অকাখিলা বস্তুবাহানি জাপি থোৱা কোঠা।

**Luminary** (লিউমিন্-এৰি) *n.* anybody that  
gives light জ্যোতিৰ্ময় নক্ষত্ৰ বা গ্ৰহ; one  
who enlightens mankind বিধান, জ্ঞান-দায়ক  
লোক, প্ৰখ্যাত লোক। **Luminant** *adj.* or *n.*  
উজ্জল, দীপ্তিকাৰক।

**Luminosity, Luminousness** *n.* উজ্জলতা, দীপ্তি।

**Luminous** (লিউমিনাচ্) *adj.* giving light,  
shining দীপ্তিকৰা, উজ্জল, পোহৰযুক্ত।

**Lump** (লাম্প্) *n.* a small shapeless mass  
সোপা, চুৰা, লদা। **In the lump**=in the gross  
থোকতে, মুঠেমাঠে, থোকেথাকে।

**Lumping, Lumpish** *adj.* heavy, bulky লেদলেদীয়া,  
গোটেখাই চপৰামাৰি থকা।

**Lumpy** (লাম্পী) *adj.* full of lumps লদাবছা,  
লাটুমা-লাটুম, লদালদ।

**Lunacy** (লিউনেচি) *n.* mental derangement,  
insanity উদ্ভাদ, বাতুলতা, বলিয়ালি।

**Lunar** (লিউনাৰ) *adj.* pertaining to the  
moon চন্দ্ৰ সম্বন্ধীয়, চন্দ্ৰবিষয়ক। **Lunar eclipse**  
= চন্দ্ৰগ্ৰহণ। **Lunarian** *n.* an inhabitant of the  
moon চন্দ্ৰলোক বাসী।

**Lunatic** (লিউনেটিক্) *n.* one affected with  
lunacy উদ্ভাদ, বাতুল, বলিহা, পাগল। —*adj.*  
উদ্ভাদ, বলিয়া। **Lunatic asylum**=পাগলখান,  
বলিয়া আশ্ৰম।

**Lunch** (লাঙ্), **Luncheon** (লাঞ্চন্) *n.* a slight  
repast taken between breakfast and  
dinner জলপান। —*v. t.* take lunch জলপান  
থা। **To entertain at a lunch**=জলপান থুৱা,  
চুহুৰীয়াতকৈ আহাৰ কৰা।

**Lung** (লাং) *n.* one of the organs of breathing  
হাওঁ-কাঠী।

**Lunge** (লান্জ্) *n.* a sudden thrust or push  
with a sword তৰোৱালৰ আগৰে মৰা, গাঁজা।  
—*v. t.* or *v. i.* to cause to plunge গাঁজা  
মাৰ, হেঁচামাৰি সূমুৱা।

**Lupine** (লিউ-পাইন্) *adj.* like a wolf নেকীয়া  
বাঘৰ দৰে, বাগ কুকুৰৰ দৰে। —*n.* a kind of  
leguminous plant এবিধ ছেই মৰা গছ।

**Lurch** (লাৰ্চ) *v. i.* to roll to one side একালে  
ঠাইতে কাতি হ, এবৰীয়া হ; to lurk জোপামাৰি  
থাক। —*n.* a sudden roll of a ship জাহাজ  
লুটি বাগৰ, উলংঘট।

**Lurcher** (লাৰ্চাৰ্) *n.* one who lies in wait  
জোপামাৰি খাপ লৈ থাকোতা; a kind of  
sporting dog এজাতি চিকাৰী কুকুৰ; a  
glutton খ'কুৰা।

**Lure** (লিউৰ) *v. t.* to entice লোভ দেখুৱা,  
প্ৰলোভন দে। —*n.* enticement, bait প্ৰলোভন,  
চোপ।

**Lurid** (লিউৰিড্) *adj.* ghastly pale শেডশেউয়া,  
ভীষণ; gloomy ঘান।

**Lurk** (লাৰ্ক) *v. i.* to lie in wait লুকাই থাক,  
চোপলৈ থাক। **Lurking-place**=জোপামাৰি  
চোপলৈ থকা ঠাই; hiding place আঁধ  
লোৱা ঠাই।

**Luscious** (লুছাচ্) *adj.* very sweet, delight-  
full সোৱাদ লগা, তৃপ্তিজনক; fulsome, as  
flattery আমনি লগা, বিবক্তি কৰ।

**Lusciousness** *n.* sweetness মধুৰতা, সোৱাদ।

**Lust** (লাষ্ট) carnal desire কাম, ক্ৰীসহাস ইচ্ছা;  
eager, desire হুতাং। —*v. i.* to long for  
হৈপাহ কৰ; (with after, for) কামাসক্ত হ।

**Lustful** (লাষ্ট-ফুল) *adj.* sensual কামুক, কামা-  
সক্ত। **Lustfulness** *n.*

**Lustily** (লাষ্টিলি) *adv.* boldly, vigorously  
সাহসেৰে, আগ্ৰহেৰে, বলৰে।

**Lustre** (লাষ্টাৰ) *n.* brightness, gloss জলক,  
চিক্মিকনি, প্ৰভা, দীপ্তি, কাতি, ছটা; renown  
মুখ্যতি; an ornamented candle stick  
জলমলীয়া বেলাৰ লগোৱা গছা, দীপকাৰ।

**Lustrous** (লাষ্ট্ৰাচ) *adj.* bright, shining জল-  
মলীয়া, চক্মকীয়া।

**Lustre, Lustrum** *n.* a period of five years পাঁচ  
বছৰ কাল।

**Lustring** (লাষ্টিং) *n.* a glossy silk cloth চিক-  
মিকিয়া পাটৰ কাপোৰ।

**Lusty** (লাষ্টী) *adj.* vigorous, stout, healthful  
সবল, হৃৎপুষ্ট, নিপোতল।

**Lusus naturae** (লিউ-চাচ্-নেটিউৰে) *n* a freak  
of nature প্রকৃতির খেলা, ঈশ্বৰৰ কাম।

**Lute** (লিউট) *n.* a stringed instrument of  
music বীণ-বাদ্য। **Lutanist, Luter** *n.* বীণ-  
বজাৰ্হতা।

**Lute** (লিউট) *n.* a composition resembling  
clay এবিধ বোকাৰ দৰে আলতীয়া কৰাল; a  
rubber packing-ring কোনো বটলৰ মুখত  
লগোৱা বৰবৰ আঁঠী। —*v. t.* to close with  
lute কঁৰাল লগাই বন্ধ কৰ।

**Lutheran** (লিউঠাৰ-এন্) *adj.* pertaining to  
Luther the reformer ধৰ্ম্মবীৰ লুঠাৰ  
সম্বন্ধীয়।

**Luxate** (লাক্চেট্) *v. t.* to dislocate জোৰা  
সোলোকা।

**Luxation** *n.* dislocation হাড়ৰ জোৰা লৰণ।

**Luxuriance** (লাক্-জিউ-ৰিয়েন্স্) *n.* excessive  
growth শ্ৰীবৃদ্ধি, প্রচুৰতা, লহপহীয়া অৱস্থা।

**Luxuriant** (লাক-জিউ-ৰি এন্ট) *adj.* exuberant  
in growth লহপহীয়া, হলফলীয়া; overabun-  
dant দেশাৰ, ভৰপূৰ।

**Luxuriantly** *adv.* লহপহকৰে, প্রচুৰ পৰিমাণে।

**Luxuriate** (লাক্-জু-ৰিয়েট্) *v. i.* to grow to  
excess উপচি পৰ; to live in luxury লাহ-  
বিলাহ কৰ।

**Luxurious** (লাক-জুৰিয়াচ্) *adv.* given to  
luxury লাহবিলাহপ্ৰিয়, বিলাসী, ধুনধৰ। **Luxu-  
riousness** *n.* ধুনপেচ, বিলাসিতা।

**Luxury** (লাকচাৰী) *n.* indulgence in expen-  
sive mode of living লাহ-বিলাহ, ধুন-পেচ,  
বিলাসিতা।

**Lyceum** (লাই-চি-আম্) *n.* an association for  
literary improvement সাহিত্য সমাজ; a  
place where instruction is given মুখে মুখে  
শিক্ষা দিয়া পঢ়াশালি।

**Lyddite** (লিডাইট্) *n.* a high explosive made  
of acid and potash for use in shells এককম  
বৰহিলৈৰ চোকা খাৰ ভৰোৱা গুলী।

**Lye** (লাই) *n.* a solution leached from ashes  
খাৰ পানী, খাৰণী।

**Lying** (লাইং) *adj.* telling lies মিছলীয়া। —*n.*  
habit of telling lies মিছা কথা কোৱা স্বভাৱ।

**Lying-in** *n.* the confinement of women  
during child-birth অশৌচত পৰা অৱস্থা।

**Lymph** (লিম্ফ্) *n.* a colourless fluid in  
animal bodies গাৰ সত, তেজৰ লগত মিহলি হৈ  
থকা পানীয়া ভাগ। **Lymphatic** *adj.* pertaining  
to lymph মেদ বা গাৰ বসবাহী, গাৰ বস  
সম্বন্ধীয়।

**Lynch** (লিন্চ্) *v. t.* to judge and punish  
without a formal trial বীতিমতে সোধ নকৰি  
দণ্ড কৰ। **Lynch Law**—গাঁৱলীয়া বিচাৰ।

**Lynx** (লিংকচ্) *n.* a small wild animal of  
the cat kind বন-বোম্বা, শাওকৰা।

**Lynx-eyed** (লিংকচ্-আইড্) *adj.* sharp sighted  
তীক্ষ্ণ দৃষ্টিৰ।

**Lyre** (লায়াৰ) *n.* a stringed instrument of  
music like the harp বীণ।

**Lyric** *n.* a lyric poem গীত পুথি।

**Lyric—al** *adj.* pertaining to a lyre বীণ সম্বন্ধীয়,  
বীণ বজাই গোৱা।

**Lyrlist** (লিৰ-ইট্) *n.* one who plays on the  
harp or lyre বীণ বজাৰ্হতা, বীণবাদক।

## M

**M** The 13th letter of the English alphabet  
ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ ত্ৰয়োদশ আখৰ। **M** (mile)  
=1,000; **M. A.** (master of Arts) বিশ্ব-

বিদ্যালয়ৰ এম, এ, উপাধি; **M. L. C.** (a member  
of the Legislative Council) গৱৰ্ণমেণ্টৰ আইন  
সভাৰ মেম্বৰ। **M. L. A.** (a member of the

Legislativ Assembly) ববলাটৰ সভাৰ মেম্বাৰ।  
M. S. S. (manuscripts) হাতে লেখা কাকত বা পুথি।

**Mab** (মেব) *n.* the queen of the fairies পৰী-বিলাকৰ ৰাণী।

**Mac** (মেক্) *n.* a prefix in Scottish names meaning *son of*.

**Macabre** (মেকেব'ৰ) *adj.* grim কৰাল; like the dance of Death প্ৰলয় নৃত্যৰ দৰে।

**Macadamise** (মেকাডেমাইজ্) *v. t.* to cover a road with broken stones বাটত শিলগুটি পাৰি পকা কৰ।

**Macarise** (মেকেৰাইজ্) *v. t.* to bless আশীৰ্বাদ কৰ, শুভ বাঞ্ছা কৰ।

**Macaroni** (মেকেৰ'ণী) *n.* a food made of wheaten paste formed into long slender tubes ভাত, পিঠাৰ দৰে এবিধ আহাৰ; a fop আটক ধনীয়া মানুহ।

**Macassar-oil** (মেকেচাৰ-অইল) *n.* a kind of oil for the hair এবিধ সুগন্ধী চুলিৰ কলপ।

**Macaw** (মেক) *n.* a beautiful bird of the parrot kind এবিধ শকত সুন্দৰ ভাটৌ চৰাই।

**Mace** (মেচ্) *n.* a club পশা, দণ্ড; the second coat of the nutmeg জাইফলৰ চোকোৰা, জাইপত্ৰী।

**Mace-bearer** *n.* one who bears a mace দণ্ডধাৰী লভা। also **Macer**.

**Macerate** (মেচাবেট্) *v. t.* to soften by steeping পানীত তিয়াই ৰৈ কোমলা; to make lean কণী কৰ, লাহা কৰ; to mortify দীৰ নাইকিয়া কৰ।

**Maceration** (মেচাবেছন্) *n.* the act of making lean or soft কুশডা, কোমলোৱা কাম; mortification of the flesh নিসাব কৰণ।

**Machiavellian** (মেকি-এ'-ভিল্-ইয়েন্) *adj.* politically cunning ইটালীৰ মেকিয়ে ভিল্ নাথক এজন লোকৰ মতামতলৰী, ধূৰ্ত, কুচকী, কলিয়ক।

**Machiavellianism** *n.* cunning statemanship taught by Machiavelli কটনৈতিক বুদ্ধি।

**Machinate** (মেকিনেই) *v. t.* to form a plot for doing harm কটবুদ্ধি কৰ, ফিকিৰ কৰ, চকাত

**Machination** (মেকিনে'ছন্) *n.* act of contriving চকাত কৰণ; an artful plot কটবুদ্ধি ফিকিৰ পাকচক, কলি।

**Machine** (মেছিন্) *n.* an artificial contrivance, an engine কল, কোশল, যন্ত্ৰ।

**Machinery** (মেছিনে'ৰী) *n.* machines collectively যন্ত্ৰ, কল কোশল; means by which anything is kept in motion কোনো কাৰ্য চলোৱা উপায়।

**Machinist** (মেছিনিষ্ট) *n.* one who constructs or works a machine কল তৈয়াৰ কৰোঁতা, কল মিত্ৰি।

**Mackerel** (মেকাবেল্) *n.* a striped food fish গাত আঁচ আঁচ থকা এবিধ সাগৰীয় মাছ।

**Mackintosh** (মেকিন্টোশ্) *n.* a waterproof overcoat পানী নোসোমোৱা দীঘল চোলা, পানী-কোট।

**Macle** (মেক্ল্) *n.* a dark spot in a crystal ফটকৰ ক'লা দাগ; a twin crystal যঁজা ফটক-মণি।

**Macrocosm** (মেক্ৰকজম্) *n.* the whole Universe বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ড, জিভুবন। (*opp.* to *microcosm*). (Gr. *makros*=long; *kosmos*=world).

**Macrology** (মেক্ৰলজী) *n.* বাক্যাড়ম্বৰ; much talk about nothing.

**Macron** (মেক্ৰণ) *n.* a straight line placed over a vowel to show that it is long স্ববৰ্ণৰ দীৰ্ঘতা সূচনা কৰিবৰ অৰ্থে বৰ্ণৰ ওপৰত দিয়া মাত্ৰা।

**Macropod** (মেক্ৰপদ্) *n.* a long legged animal দীঘল ঠেঙীয়া জন্তু, যেনে মকৰা।

**Macroscopic** (মেক্ৰ'স্কপিক্) *adj.* visible to the naked eye চকুৰে দেখিব পৰা, ডাঙৰ দীঘল। *opp.* to *microscopic* (Gr. *makros*=long, *skopein*=to see).

**Maculate** (মেকিউলেট্) *v. t.* to spot, to defile চেকা লগা, দাগ লগা।

**Mad** (মেড্) *adj.* insane, rapid, troubled in mind বলিয়া, পাপল, বাতুল, উত্তৰ। **Madness** *n.* state of being mad বলিয়াদি বাতুলতা।

**Madcap** *n.* one who acts madly চেৰাবলিয়া, বৰ কোপন বজাৰৰ মানুহ। **Go mad**=to become insane বলিয়া হ। **Mad-house**=পাগলা ফাটেক।

**Madam** (মেডেম্) *n.* a form of address to a lady ডাঙৰীয়াণী, গাভৰুদেও, আইহু। (*pl.*) **Madams** or **Madames** (*Fr. ma*=my; *dame*=lady)।

**Madden** (মেডন্) *v. t.* or *v. i.* to make mad, to become mad বলিয়া কৰ বা বলিয়া হ, জ'ক ভোল।

**Madder** (মেডাৰ্) *n.* a plant whose root yields a red-dye মজাটি।

**Made** *pa. t.* and *pa. p.* of the verb **Make**. **Made dish**=a dish of meat &c. recooked এবাৰ বন্ধাকে আকৌ বান্ধি দিয়া আজা; an entree (অংট্ৰে)। **Made up**=finished প্রস্তুত, ঠিকঠাক; disguised, invented মিছা, সজা, কৃত্ৰিম।

**Madeira** (মেডিৰে) *n.* a kind of rich wine এবিধ উত্তম মদ।

**Mademoiselle** (মেড্-মো-জেল্) *n.* a courteous form of address to a young lady, Miss আইদেও বা আইদেউ, আইহুদেউতা।

**Madonna, Madona** (মে-ডনে) *n.* the Virgin Mary or her picture কুমারী মেৰী, তেওঁৰ ছবি।

**Madrigal** (মেড্ৰিগেল) *n.* a short lyric poem or song এক বকম মৃদু মধুৰ কবিতা বা গীত।

**Magazine** (মেগেজিন্) *n.* a store-house ভৰাল, খাবাকদৰ ভণ্ডাম, খাবৰ; a periodical publication in book form বাহকে পষেকে কিতাপৰ আকাৰে প্রকাশ কৰা কাকত। **Magazine-gun**=একেবাহে কেবাবাবো মাৰিব পৰা বন্দুক।

**Magenta** (মে-জেন্টা) *n.* a kind of pink red dye মেজেন্টি বং, হাইঠা-চানেকীয়া বং।

**Maggot** (মেগট্) *n.* a worm, grub পোকপত্ন; a whim হজুগ, জমক।

**Magi** (মে'জাই) *n. (pl.)* the wise men of the East পাৰস্ত দেশীয় সিহ পুৰুষ সকল, আগৰ দিনৰ জ্যোতিষীয়া পণ্ডিতলোক সকল।

**Magic** (মেজিক্) *n.* the art of producing wonderful results by the aid of spirits, sorcery ভোজবাজী, ইল্জাল বিদ্যা, ভেলেকী বাজী। **Magic,—al** *adj.* ভোজবাজী সঘৰীৰ। **Black magic**=ভৌতিকবাজী। **White magic**=হাত চালাকী বাজী।

**Magician** (মেজিচিয়েন্) *n.* a wizard, a sorcerer. বাজীকৰ।

**Magic-lantern** *n.* an optical instrument for exhibiting magnified images হাঁহাবাজী দেখুওৱা যন্ত্ৰ।

**Magisterial** (মেজিষ্টিয়েল্) *adj.* pertaining to a magistrate মেজিষ্ট্ৰেট সঘৰীৰ, হাকিমী; proud দাঁড়িক।

**Magistracy** (মেজিষ্ট্ৰেচি) *n.* the office of a magistrate মেজিষ্ট্ৰেটৰ পদ, হাকিমী বিষয়।

**Magistrate** (মেজিষ্ট্ৰেট) *n.* a justice of the peace বিচাৰকৰ্তা, শাসনকৰ্তা, মেজিষ্ট্ৰেট চাহাব।

**Magna-charta** (মেগ্নাচাৰ্টা) *n.* the charter obtained from King John ইংলণ্ডৰ ৰজা জনৰ দিনত পোতা প্রজ্ঞাপত্ৰ বিষয়ক চনদ।

**Magnanerie** (মেন-ইয়েন্-এ-ৰি) *n.* a place for rearing silk worms মুগাচোঙ্গ।

**Magnanimity** (মেগনে-নিমিটি) *n.* greatness of soul, generosity মহত্ব, ডাঙৰ মন, মহদাশয়, উপাবত্তা।

**Magnanimous** (মেগনেনিমাচ) *adj.* great in mind, noble ডাঙৰ মনৰ, মহানুভব, উদাৰ ভাবৰ, মনবলী, মহামতি, উচ্চমনা। (*L. magnus*=great, *animus*=the mind)।

**Magnate** (মেগনেট) *n.* a man of rank, or wealth সম্ভ্ৰান্ত লোক, ডাঙৰ মানুহ।

**Magnesia** (মেগনিমিয়া) *n.* a kind of white powder obtained by burning magnesium মেগনিমিয়াম নামক এবিধ ধাতু পুৰি কৰা বগা গুৰি দৰব।

**Magnet** (মেগনেট) *n.* the loadstone চুম্বক পাথৰ।

**Magnetic,—al** (মেগনেটিক্) *adj.* having the properties of the magnet চুম্বক পাথৰৰ গুণ থকা; attractive আকৰ্ষণকাৰী **Magnetic-needle**=কম্পাচৰ দিক দৰ্শন শলা। **Magnetic-**

north=কম্পাচৰ শলাই দেখুৱা উত্তৰ দিক বা দিশ।

Magnetic mine=জাহাজ ডুবাবলৈ সাগৰত পতা চুম্বক লগোৱা বৰভোপ, চুম্বক লগোৱা খাৰ ঘৰ।

Magnetism (মেগনেটইজম) *n.* attractive power of the magnet আকৰ্ষণ শক্তি, চুম্বক, পাথৰৰ গুণ বা ধৰ্ম।

Magnetise (মেগনেটাইজ্) *v. t. or v. i.* to impart the properties of the magnet চুম্বকলৈ পৰিবৰ্ত্তন কৰ; the attract like a magnet চুম্বক পাথৰে লো আকৰ্ষণ কৰা দি কৰ।

Magnificent (মেগ-নিক-ই-চেণ্ট) *adj.* grand, pompous প্রকাণ্ড, ঐশ্বৰ্য্যশালী, অভিশোভাময়।

Magnificence (মেগ্-নিফিচেঞ্চ) *n.* grandeur জাকজমক, প্রভাব, মহিমা, গৌৰৱ।

Magnifier (মেগনিফাই-আৰ) *n.* one who or that which enlarges যি ডাঙৰ কৰি তোলে, বা যাৰ দ্বাৰাই ডাঙৰ কৰা হয়, (যেনে সৰু চিজ); one who extols টাটক, প্ৰাধিকারী।

Magnify (মেগনিফাই) *v. i.* to enlarge, to cause to appear greater than the actual size ডাঙৰ কৰ, সৰু বস্তুক ডাঙৰকৈ দেখুৱা; to praise highly প্রশংসা কৰ। Magnify one's self= নিজেকে নিজেক বৰ ডাঙৰ বুলি অহংকাৰ কৰ। Magnifying glass=সৰু বস্তুক ডাঙৰ দেখুৱা দাপোন।

Magniloquent (মেগনিল-অ-কোৱেণ্ট) *adj.* bombastic শকাড়ম্বৰময়, বৰ ডাঙৰ ডাঙৰ শব্দেৰে কোৱা।

Magnitude (মেগনি-টিউড) *n.* greatness, size, bulk বৃহত্ত্ব, গুৰুত্ব, আকাৰ, আয়তন।

Magpie (মেগ্-পাই) *n.* a chattering bird allied to the crow with coloured feathers কাণ্ডচা চৰাই।

Mahogany (মেহগেনি) *n.* cabinet wood of tropical America মেহগনি কাঠ।

Mahomedan, Mohammedan, (মেহমেডান) *adj.* pertaining to Mohammed মহম্মদীয় ধৰ্ম বা মহম্মদ সম্বন্ধীয়, মুছলমান।

Mahomedanism *n.* মুছলমান ধৰ্ম।

Mahout (মে হুট) *n.* an elephant driver হাউত।

Maid (মে'ইড) *n.* a virgin কুমারী ছোৱালী; a female servant দাসী, লিপিৰী, চাকৰণী। Maid of honour=বজাঘৰীয়া লিপিৰী।

Maiden (মে'ইডন্) *n.* a maid কুমারী। —*adj.* pertaining to a virgin অকালীন ছোৱালী বিষয়ক; fresh, pure, new, first নতুন, ন, অকলঙ্কিত, প্রথম। Maiden-widowed=কুমারী কালতে বাৰী হোৱা। Maiden-battle=প্রথম যুদ্ধ। Maiden-fortress=অগেয়ে কেতিয়াও আক্ৰমণ নকৰা দুৰ্গ। Maiden name=the name of a married woman before her marriage কুমারী কালৰ নাম। Maiden speech=the first public speech made by a person বাজহুৱা সভাত দিয়া কোনো-লোকৰ প্রথম বক্তৃতা। Maiden stakes=খোঁৰা দোঁৰত নতুন খোঁৰাৰ বাবে বখা বাজিৰ ধন। Maiden-hood *n.* virginity কস্তাকাল, কুমারী অৱস্থা। Maidenly *adj.* like a maid, modest লাজুকী, নম্ৰ।

Maieutic (মেইয়ুটিক্) *n.* helping birth especially of thoughts প্রধানকৈ ভাবৰ জন্ম-সহায়ক। —*s*=চিন্তাশক্তি বা ভাবৰ উৎপাদনৰ অৰ্থে গ্ৰীক দার্শনিক চক্ৰেটিচে অনুসৰণ কৰা প্ৰস্নমূলক পদ্ধতি।

Mail (মেইল) *n.* a coat of steel, an armour বৰ্ম, জাখৰ।

Mail (মেইল) *n.* a bag for carrying letters ডাক অনানিয়া কৰা জোলাঙা বা থেলা; the carriage or the person conveying mail ডাকোৱাই বা ডাকগাড়ী; the contents of a mailbag ডাক, চিঠিপত্ৰ। —*v. t.* to send by mail ডাকত পঠা। Mail-order firm=ডাকযোগে মাল বিক্ৰী কৰা দোকান।

Maim (মে'ইম্) *v. t.* to disable a limb, to bruise ঘাইল কৰ, জখম কৰ, পেঙুৰা কৰ, অঙ্গহীন কৰ। —*n.* a bruise, a lameness চোট, আঘাত, জখম, পেঙুৰা অৱস্থা।

Main (মেইন্) *adj.* chief, principal প্রধান, মূল, মুখ্য, ঘাই; strength, might বল; the chief part মূল, ভৰি; the ocean সাগৰ; a principal gas or water pipe in a street গেচ বা পানী নিয়া প্রধান নলা। Mainly *adv.* chiefly প্রধানকৈ, আচলকৈ।

Mainland (মে'ন্-লেণ্ড) *n.* a continent মহাদ্বীপ, স্থল। Mainmast *n.* the chief mast প্রধান মাল। Mainspring *n.* the principal con-

trivance in a machine মূল কিটিং, প্রধান কোশল। **Mainstay** = জাহাজৰ ডাক্তৰ মন্তলৰ পৰা ওলোমাই অনা লেজু; chief support প্রধান আশ্ৰয়।

**Maintain** (মে'ন্টেইন্) *v. t.* to keep up, to support প্রতিপালন কৰ, পোহ, ভৰণপোষণ দে; to keep in possession of বাধ; to defend by argument সমর্থন কৰ; to affirm সাব্যস্ত কৰ।  
—*v. i.* to assert ক; হয় মূলি ধৰ।

**Maintainable** (মে'ন্-টে'ইনেবল্) *adj.* that can be supported পালনীয়, সাব্যস্ত কৰিব পৰা, বক্ষণীয়।

**Maintenance** (মে'ন্-টে'নেঞ্চ) *n.* sustenance, the means of support পোহপাল; ভৰণ-পোষণ, খোবাক-পোছাক, জীৱিকা; defence সমর্থন, সাব্যস্ত কৰণ, বক্ষা।

**Maintop** (মে'ন্-টপ্) *n.* a platform on the top on the mainmast বাই মন্তলৰ ওপৰৰ চাং।

**Maisonette** (মেজনেট) *n.* a small house সৰু ঘৰ, কুঠিৰ।

**Maize** (মে'জ) *n.* the Indian corn গোমধান।

**Majestic** (মেজেষ্টিক্) or **Majestical** *adj.* stately, grand প্রতাপান্বিত, বাজবোণ্য, অতি চমৎকাৰ, সুবহু, গহীন, গভীৰ। **Majestically** *adv.* গহীন, গভীৰভাবে।

**Majesty** (মেজেষ্টি) *n.* greatness, dignity বাজজী-ঐশ্বৰ্য, গৌৰৱ, মহিমা; a title of kings ৰজা বা ৰাণীৰ উপাধি। যেনে, His or Her Majesty = প্রতাপান্বিত জীজীযুক্ত মহাৰাজ, বা প্রতাপান্বিতা জীজীমতী মহাৰাণী।

**Majolica** (মেজলিকা) *n.* glazed or enamelled earthen ware চকচকীয়া নাইবা কলাই কৰা মাটিৰ বচিন।

**Major** (মে'জৰ) *adj.* greater in any way বৰ, ডাক্তৰ, মহৰ, প্রধান। —*n.* a person of full age, 21 years সাবালক, বয়ঃপ্রাপ্ত, উঠন; a military officer next above a captain and below lieutenant-colonel মেজৰ নামক সেনাপতি। To play the major = বব বৰ কথা ক।

**Majority** (মেজৰ-ইটি) *n.* the greater number অধিকাংশ, মহৰভাগ; full age of 21 years সাবালক অৱস্থা। Go over to the majority,

Join the majority = to die মৰ। The majority = the dead মৰামানুহ বিলাক, মৃতক সকল।

**Major-domo** (মেজৰ-ড'ম) *n.* general steward প্রধান ঘৰনিৰী, গৃহকৰ্মচাৰী; a chief minister প্রধান ভিতকৱাল মন্ত্ৰী।

**Make** (মে'ক্) *v. t. (p. t. and p. p. made)* to perform, to form, to produce, to prepare কৰ, সাজ, তৈয়াৰ কৰ; compel to do বলেৰে কৰা, বাধ্য কৰ; to occasion হোৱা। —*n.* form, structure, shape আকৃতি, আকৰ, গঢ়, গঠন। To make account of = to set value upon মূল্য নিকণ কৰ। Make a figure = বিখ্যাত হ, চকুত লগা হ। Make amends = to compensate ক্ষতি পূৰণ কৰ, লোকচানি দে। Make after = to follow পাচে পাচে যা। Make at = বিপক্ষ ভাৱে অগ্ৰসৰ হ। Make away = to destroy বিনাশ কৰ, বধ কৰ, নষ্ট কৰ; to remove আঁতৰ কৰ। Make away with = squander অপব্যয় কৰি থকা। Make for = to move toward কোনো একালে লক্ষ্য কৰি আগ বাঢ়। Make free with = to treat freely হালিমলিকৈ ব্যৱহাৰ কৰ। Make good = to fulfil কথা বাধ; to defend প্রমাণ কৰ, সাব্যস্ত কৰ; to compensate ক্ষতি পূৰণ কৰ। Make head against = to oppose with success সকলো বাধাবিধিনি অতিক্ৰম কৰ, চেষ্টা কৰি কৃতকাৰ্য্য হ। Make light of = to treat as of consequence পাতলা, উপলুতা কৰ। Make little of = উলাই কৰ। Make love to = মৰম লগা, মৰম পাবলৈ চেষ্টা কৰ। Make much of = to treat with fondness বৰকৈ আদৰ কৰ, আন্তোল ভোল কৰ, ডাক্তৰটো কৰ। Make of = to understand বুজ; to produce from উৎপন্ন কৰ, জন্মা। Make off with = লৈ পলাই যা, লৈ কাইডাং মাৰ। Make one's way = to succeed কৃতকাৰ্য্য হ, অগ্ৰসৰ হ। Make out = discover উলিয়া; to prove প্রমাণ কৰ; to understand বুজ, ঠাৱৰা। Make over = to transfer হস্তান্তৰ কৰ, দি দে। Make pace = to increase the speed বেগ বেগ, আগ বাঢ়। Make sail = to set sail পালডৰ। Make sure = নিশ্চয় কৰ, ঠাৱৰ কৰ। Make the most of = to use



the best advantage যিমান পাৰ সদব্যৱহাৰ কৰ, সুবিধাজনক কৰ। **Make up** = to determine স্থিৰ কৰ; to complete সম্পূৰ্ণ কৰ; to fabricate মিছাই সাজ, ভাও ধৰ; use cosmetic to disguise the face মুখত বং সান; to collect into one গোটা, একেলগ কৰ; to make good পূৰণ কৰ, পূৰা কৰ; to repair মেৰামত কৰ, বাস্ত। **Make up for** = ক্ষতি পূৰণ কৰ। **Make up to** = to approach ওচৰ চাপ, মিল হ। **Make money** = টকা কৰ; ধন সঞ্চয় কৰ। **Make clear** = খোলেটা কৰ। **Make up matters** = মিটমিট কৰ।

**Make** *n.* form, structure সাজ, গঠন। **American make** = আমেৰিকাত সজা। **Make-up** = মুখত বং সানি ভাওধৰা কাম, মুখৰ বোল।

**Maker** (মে'কাৰ) *n.* one who makes কৰোঁতা; the Creator সৃষ্টিকৰ্তা।

**Make-shift** *n.* something used for a time to serve one's purpose চেলু, ঢোকা, খোপনি।

**Make-weight** (মে'ক্-ওৱেইট) *n.* that which is thrown into a scale to make up the weight ফেৰ।

**Malachite** (মেল-কাইট) *n.* a green-coloured mineral use for inlaid-work এবিধ মিনা।

**Maladministration** (মেল্-এড্-মিনিচ-ট্ৰে-শ্বন্) *n.* bad government কুশাসন।

**Maladroit** (মেলড্ৰইট) *adj.* clumsy, unskilful আগটী, হোল-গোজ, কৌশলহীন।

**Malady** (মেলডি) *n.* illness, disease শাৰীৰিক বা মানসিক বিকাৰ, বোগ, বেমাৰ।

**Malaise** (মেলইজ্) *n.* a feeling of illness or uneasiness বাইজাই কৰা ভাব, অসুস্থতা-বোধ, অৱস্তিৰ ভাব।

**Malapert** (মেল-পাৰ্ট) *adj.* bold, saucy ডেও-পৰা, উথৰা, দুৰ্জন।

**Malapropism** (মেল-এ-প্ৰ'প্ৰিজ্-ম্) *n.* ludicrous misuse of words হাঁহি উঠা ধৰণে ভুল ঠাইত ভুল শব্দ প্ৰয়োগ।

**Malapropos** (মেল-এপ্ৰ'প'জ) *adj.* out of place অপ্ৰাসঙ্গিক; unsuitable অনুপযোগী; inapt অসঙ্গত। —*adv.* irrelevantly অপ্ৰাসঙ্গিকভাৱে;

unsuitably খাপ নোশোৱাকৈ; inaply অসঙ্গত ভাবে; unreasonably অযুক্তিকৰণে।

**Malar** (মে'লেৰ) *adj.* pertaining to the cheek bone গালৰ হাড় সম্বন্ধীয়।

**Malaria** (মে-লেৰি-এ) *n.* fever producing air arising from marshy places বিষাক্ত বায়ু, জ্বৰাদি উৎপন্ন কৰা দূষিত বতাহ; fever caused by malaria হাৰা দূষিত লেলেটীয়া জ্বৰ, মেলেৰিয়া জ্বৰ। **Malarious, Malarial** *adj.* pertaining to malaria বিষাক্ত বায়ুযুক্ত, জ্বৰোৎপাদক।

**Malconformation** (মেল্-কন্-ফৰ্মেছন্) *n.* state of being badly formed আঁভজা অৱস্থা, বিকৃতি। (L. *malus* = bad)।

**Malcontent** (মেল-কন্টেইন্ট) *adj.* discontented অসন্তোষীয়, বাজবিত্ৰোহী। —*n.* বাজবিত্ৰোহী লোক, অসন্তোষীয়া মানুহ।

**Male** (মে'ল্) *adj.* masculine মতা, পুৰুষ জাতীয়। —*n.* one of the stronger sex মতা, পুৰুষ।

**Malediction** (মেলি-ডিক্শ্বন্) *n.* evil speaking curse শাপ, শাপ, অমঙ্গল বাস্ত। **Maledictory** *adj.* অমঙ্গলীয়া, শাপযুক্ত।

**Malefactor** (মেলিফেক্টৰ) *n.* an evil doer মহাপাতকী, অপৰাধী।

**Malfeasance** (মেল-ফিজেনচ্) evil doing অত্যাৱ আচৰণ, অপকৰ্ম।

**Malefic** (মেলিফিক্) *adj.* mischievous হিংসুক, দুৰন্ত, অপকাৰী।

**Malevolent** (মেল্-ইভলেণ্ট) *adj.* malicious, wishing evil অনিষ্টকাৰী, হিংসুক, দুৰন্ত। **Malevolence** অনিষ্ট চিন্তা, হিংসা, ষিয়াল।

**Malformation** *n.* irregular formation আঁভজা আকৃতি, বিকৃতি। **Malformed** *adj.* আগটী আঁভজা, হেঁতা-মেচা।

**Malice** (মেলিচ্) *n.* spite, ill-will হিংসা, আঁথেজ, ষিয়াল। (L. *malus* = bad)।

**Malicious** (মেলিচাচ্) *adj.* spiteful হিংসা-কুৰীয়া, হিংসুক, চকুচৰহা, ষিয়লীয়া। **Maliciousness** *n.* **Maliciously** *adv.* হিংসা-পূৰ্বক।

**Malign** (মে-লাইন) *adj.* malicious হিংসুক,

অনিষ্টকাৰী, খিয়লীয়া। —*v. t.* to speak evil of অপবাদ দে, বদনাম কৰ। **Maligner** *n.* পৰহিংসুক।

**Malignant** (মেলিগ্-নেক্ট্) *adj.* dangerous to life, disposed to do harm প্ৰাণনাশক, উৎকট, মাৰাত্মক, সাংঘাতিক, মহাহিংসুক। **Malignance**, **Malignancy** *n.* state of being malignant অনিষ্ট, ভয়ানক অপকাৰিতা, মাৰাত্মকতা; (*L. malus=bad*).

**Malignity** (মেলিগ্-নিটি) *n.* extreme virulence, deadly quality মাৰাত্মকতা, সাংঘাতিকতা, উৎকট অৱস্থা।

**Malingering** (মে-লিংগাৰ) *v. i.* to feign sickness, to avoid duty কাম কবিব লাগে বুলি ভাও জোৰ।

**Malison** (মেলিঙ্কন্) *n.* a curse অভিশাপ (*app. to benison*).

**Mall** (মল্ or মেল্) *n.* a large wooden hammer ধুম, ভাঙৰ কাঠৰ হাঁতুড়ী। —*v. t.* to beat with something heavy ধুমেৰে শিট।

**Mall** (মেল্) *n.* a sheltered public walk সকলোৱে ফুৰাচকা ঠাঁয়স্থল সচলনি ঠাই।

**Mallard** (মেলার্ড) *n.* a wild duck বনৰীয়া পাতি-হাঁহ; a drake মতা পাতিহাঁহ।

**Malleable** (মেলিয়েব্ল্) *adj.* that may be beaten out by hammering পিটি চেপেটা কৰিব পৰা; (*fig.*) pliable সৈমান, সকলোৱে লগত মিলিব পৰা, লেতু-সেতু।

**Malleate** (মেলিয়েট্) *v. t.* to beat out into a thin plate পিটি চেপেটা কৰ, পিট।

**Mallet** (মলেট্) *n.* a kind of wooden hammer কাঠৰ হাঁতুড়ী, মুগাব, ধুম।

**Mallow** (মেল' ) *n.* a kind of plant কজলা বৰণৰ ফুল হোৱা গাত শুং থকা এবিধ গছ।

**Malm** (মাম্) *n.* a calcareous loam এবিধ চূণশিল ইটা গচোঁতে ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

**Malmsey** (মাম্জি) *n.* a sort of grape এবিধ আঙুৰ; a wine এবিধ মদ।

**Malodorous** (মেল-অড'ৰাছ) *adj.* ill-smelling দুৰ্গন্ধযুক্ত।

**Malpractice** (মেল্-প্ৰেক্টিচ) *n.* evil practice কু-ৰীতি, কুঅভ্যাস, কুকৰ্ম, অনাচাৰ।

**Malt** (মল্ট্) *n.* barley steeped in water and then dried for use in brewing পানী দি গাঁজী কৰি শুকুৱা যধান। **Malt liquor** = যধানৰ পৰা কৰা মদ।

**Malster** (মল্টাৰ), **Malt-man** *n.* one who makes malt গাঁজী যধানৰ ৰেপাৰী বা গাঁজী যধান তৈয়াৰ কৰোঁতা।

**Maltreat** (মেল্-ট্ৰিট্) *v. t.* treat roughly অত্যাচাৰ কৰ, দুঃখ দে। **Maltreatment** *n.* অত্যাচাৰ, অসদব্যৱহাৰ।

**Malversation** (মেল্-ভাৰ-চে'শ্বন্) *n.* official corruption অকাৰ্য্য, অসদাচৰণ, প্ৰতাবণ, ডেউ খোৱা অভ্যাস।

**Mameluke** (মেমিলুক্) *n.* one of a military force in Egypt formed of slaves ইজিপ্ট দেশৰ গোলাম সেনা।

**Mamma** (মেম্মো) *n.* mother আই।

**Mammalia** (মেম্-মেলিয়ে) *n.* (*pl.*) the class of animals that suckle their young গাখীৰ খুৱাই পোৱালি তোলা জন্তুসমূহ, শুভপাখী

**Mammal** (মেমেল্) *n.* one of the mamalia শুভপাখী জন্তুৰ এটা।

**Mammary** (মেমেৰি) *adj.* relating to breasts শুন সহজ্জী, শিগাহৰ বা ওহাৰৰ।

**Mammilla** (মেমিলা) *pl.* **Mammillae** *n.* the nipple ওহাৰৰ বাট।

**Mammon** (মেম্-মন্) *n.* the god of riches কুৰেব, riches ঐশ্বৰ্য্য, বিভূতি। **Mammonist** *n.* one devoted to riches ধন আক্ৰোহী লোক।

**Mammoth** (মেমথ্) *n.* a species of elephant now extinct আগৰ কালৰ একবকম হাতী। — *adj.* very large প্ৰকাণ্ড, বৃহৎ।

**Man** (মেন) *n.* a human being মানুহ; mankind মনুষ্য জাতি; an adult male পুৰুষ, মতা মানুহ; a husband স্বামী, গিৰিহীত; a male attendant লত্তৱা, চাকৰ। —*v. t.* to supply with men মানুহ ভৰ্ত্তি কৰ, মানুহ যোগ। **Man about town** = a fashionable idler বিভূ-পিলিপ। **Man of the world** = মানুহৰ গতি-গোত্ৰ বুজা বহুদশা লোক। **Man of business** =

ব্যৱসায়ী লোক, a lawyer উকীল। **Man of letters** = a scholar বিদ্বান লোক। **Man of (his) hands** = a clever fellow কামত পৈণত লোক, চতুৰ লোক। **Man of straw** = a man of no substance অপদার্থ ডিকছ মানুহ, কোনো কাৰবাবত মিছাই লোক দেখনীয়াৰ কৰি আগবঢ়োৱা মানুহ। **To play the man** = পুৰুষৰ দৰে সাহসেৰে কাৰ্য্য কৰ। **To a man** = এটা মানুহো নেৰাকৈ। **Man of war** = যুদ্ধৰ জাহাজ। **Man-at-arms** n. a soldier চিপাহী।

**Manacle** (মেনেকল্) n. a handcuff হাতবন্ধি, হাতকেৰেয়া। —v. t. to restrain the use of the hands হাতকেৰেয়া মাৰ, অসমর্থ কৰ।

**Manage** (মেনে'জ্) v. t. to guide চলা; to have under control চম্ভাল, দমন কৰ; to bring round হাতকৰ। —v. i. to conduct affairs কাৰ্য্য নিৰ্বাহ কৰ। **Manageable** (মেনে'জ্-এব্ল্) adj. governable, that which can be managed দমনীয়, সুসাধ্য, চলাব পৰা। **Management** (মেনেজ'মেণ্ট) n. act of managing, conduct of affairs কাৰ্য্যনিৰ্বাহ, কাম চলাৱাতো; administration শাসন; managing body কাৰ্য্যনিৰ্বাহক দল।

**Manager** (মেনে'জাৰ্) n. one who manages or conducts a business কাৰ্য্যনিৰ্বাহক, কৰ্ম্ম-কৰ্তা, চলাওতা, তদাৰক কৰোঁতা।

**Mandamus** (মেণ্ডেমাচ্) n. command from a higher to a lower court ওপৰ আদালতৰ হুকুম।

**Mandarin** (মেণ্ডেৰিং) n. a Chinese official চীন দেশীয় বিষয়া।

**Mandate** (মেন্-ডে'ট্) n. a command from a superior officer আদেশ, ওপৰৱালাৰ হুকুম।

**Mandatory** (মেণ্ডেট'ৰি) adj. containing a mandate আদেশ থকা, বাধ্যতামূলক, আদেশ সূচক। **Mandator** n. আদেশকাৰক, হুকুম দিওঁতা।

**Mandible** (মেণ্ডিব্ল্) n. a jaw-bone দাঁতৰ তলৰ আলুৰ হাড়।

**Mandrake** (মেন্-ড্ৰেক) n. a kind of narcotic plant এবিধ গাছ।

**Mandrel** (মেন-ড্ৰে'ল্) n. a turner's instrument কুণ্ডশালাৰ গেজি।

**Manducate** (মেন্-ডিউ-কে'ট্) v. t. to chew চোৰা।

**Mane** (মেন্) n. long hair on the neck of a horse or a lion ঘোড়া বা সিংহৰ ঘাৰৰ চুলি, কেশৰ।

**Manege** (মন্-এজ্) n. a horsemanship or the training of horses ঘোড়া শিকোৱা কৌশল; a riding school অশ্বাৰোহী পাঠশালা।

**Manes** (মেনিজ্) n. the benevolent spirits of departed persons পিতৃলোকৰ প্ৰেতাৰ্ম্ম।

**Manfully** adv. like a man, boldly সাহসেৰে, পুৰুষৰ দৰে।

**Manicose** (মেন্জে-নিজ্) n. a kind of metal resembling iron এবিধ লৌহদৰে ধাতু।

**Mange** (মেন্জ্) n. the scab or itch on the skin of domestic animals জন্তুৰ গাৰ ফাপৰ।

**Mangel-wurzel** (মেংগ'ল্-ওৱাৰজেল্) n. a plant of the beet kind চালগোমৰ দৰে এবিধ আলু থকা শাক।

**Manger** (মেন্জাৰ) n. a trough to supply food to cattle ঘোড়া আদিক দানা দিয়া কাঠৰ পাত্ৰ। **Dog in the manger** = one who can neither enjoy himself nor allow others to do so যি নিজেও খাব নোৱাৰে লোককো খাবলৈ নিদিয়ে।

**Mangle** (মেংগ'ল্) v. t. to cut roughly, to mutilate ডবাডৰকৈ কাট, ঘৈয়া, ডবাডৰ কৰ, ক্ষতবিক্ষত কৰ।

**Mango** (মেংগ') n. the fruit of the mango tree আম।

**Mangy** (মেনজি) adj. scabby ফাপৰে ধৰা।

**Manhood** (মেন্-হুড্) n. state of being a man, human nature যৌৱন কাল, ডেকা কাল, মনুষ্যত্ব; manly qualities পৌৰুষ।

**Mania** (মেনি-আ) n. madness, insanity বাতুলতা, পাগলামি; excessive desire বাঘু, ধাঙ্গা, হুতাৰ।

**Maniac** (মেন্-ইয়েক্) n. a mad man বলিৱা, পাগল মানুহ। —adj. mad পাগল। **Maniacal** adj.

**Manicure** (মেনিকিউৰ্) *n.* the care of hands and nails হাত নখ অতোৰা কাম।

**Manifest** (মেনিফেষ্ট) *adj.* apparent, evident স্পষ্ট, দেখাশুনা, ওলাই থকা, জুলুজুল, ফটুফট।  
—*v. t.* to show plainly প্রকাশ কৰ, স্পষ্টকৈ দেখুৱা; to reveal আবিৰ্ভাব কৰ, ব্যক্ত কৰ।  
—*n.* an invoice of a cargo জাহাজত বোজাই কৰা মালৰ তালিকা।

**Manifestation** (মেনিফেষ্টেশ্বন্) *n.* revelation, display প্রকাশ, আবিৰ্ভাব।

**Manifesto** (মেনি ফেষ্ট) *n.* a public written declaration ঘোষণা পত্ৰ।

**Manifold** (মেনিফ'ল্ড) *adj.* various in kind or quality ভালেমান, অনেক, নানাধৰণৰ।

**Manikin** (মেনিকিন্) *n.* a dwarf বাউনা, কঁটীয়া মানুহ।

**Manila, Manilla** (মেনিলা) *n.* a cheroot; manufactured in Manila মেনিলা দেশৰ ধূপাতৰ চুৰট।

**Manipulate** (মেনিপিউলেট) *v. t.* to work with the hands হাতেৰে লাৰ। —*v. i.* to handle or manage হাত লগা, হাতবুলা; to turn to one's own purpose কাৰ্চাজি কৰ, ইচ্ছানুকৰণ কৰ।

**Manipulation** (মেনিপিউলেছ্বন্) *n.* skilful use of the hands হস্ত চালনা, হাতৰ কাৰ্চাজি।

**Mankind** (মেন-কাইণ্ড) *n.* the human race মনুষ্য জাতি।

**Manliness** (মেন্লিনেচ্) *n.* bravery, manly qualities শৌৰ্য, বীৰ্য, পুৰুষালি, মুসিহালি।

**Manna** (মেণ্ণা) *n.* a delicious food অমৃত।  
Manna of bamboo বংশ-লোচন, বাঁহৰ ভিতৰ থকা এবিধ নেতকোতীয়া বস্তু।

**Manner** (মেনাৰ্) *n.* the way in which any thing is done, method বকম, প্ৰকাৰ; habit, fashion দস্তৰ, ৰীতি; (*pl.*) morals, good behaviour ৰীতিনীতি, সুব্যৱহাৰ, আচৰণ।  
**In a manner**—একবকম। **Make one's manners**—নমস্কাৰ কৰ, সম্মান কৰ।

**Mannerism** (মেনাৰ-ইজম্) *n.* peculiarity or sameness of style ধৰণ, লেখাৰ গতি।

**Mannerly** (মেনাৰলি) *adj.* well behaved সভা, ভদ্র, শিষ্ট।

**Manoeuvre** (মেনুভাৰ্) *n.* naval or military stratagem, clear management যুদ্ধ কৌশল, কৌশলপূৰ্ণ চালচলন, কাৰাজ। —*v. t.* to perform a manoeuvre কাৰাজ কৰা, যুদ্ধ কৌশল দেখুৱা।

**Manor** (মেনাৰ্) *n.* the land belonging to a nobleman জমিদাৰী, খাত। **Manor-house**—a house belonging to a manor খাতত থকা ঘৰ। **Manorial** *adj.* জমিদাৰী।

**Manse** (মেনচ্) *n.* the dwelling house of a clergyman গীৰ্জাৰ কামত থকা পাঠৰী চাহাবৰ ঘৰ।

**Mansion** (মেনশ্বন্) *n.* a large dwelling house, the residence of a nobleman অট্টালিকা, ডাঙৰ মানুহ থকা পকীঘৰ। **Mansion-house**—লণ্ডনৰ লৰ্ড মেয়ৰ অফিছৰ কাৰ্যাৰ বাবে আহি থকা নগৰৰ ঘৰ।

**Manslaughter** (মেন্-স্লাইটাৰ) *n.* the killing of a man without malice নৰহত্যা, অজ্ঞানকৃত বধ।

**Mantel** (মেন্টেল্) *n.* a shelf over a fire-place জুহালৰ ওপৰৰ কাঠ বা শিলৰ থাক বা থলগা।

**Mantle** (মেন্টেল্) *n.* a covering, a loose outer garment গিলিপ, আবৰণী, ঢাকনী, কাপোৰ, জেমা। —*v. t.* to cover ঢাক; to disguise গোপন কৰ। —*v. i.* to spread over গিলিপ মাৰ, বিস্তৃত হ; to froth উতল, ফেণ উঠ; to reveal ভোতভাতি খাই শিবিদালি কৰ।

**Mantlet, Mantlet** (মেন্টলেট্) *n.* a small cloak for woman তিকতা মানুহে পিন্ধা ছুটি কাপোৰ বা জেমা, লগঙ্গা।

**Mantua** (মেন্-টিউ-এ) *n.* a mantle মেমে পিন্ধা একবকম ছুনি।

**Manual** (মেনিউ-এল্) *adj.* done or used by the hand হাতেৰে কৰা, হাতেৰে চলোৱা। —*n.* a handbook বিধি বিধান থকা পুথি, কাৰ্য্য-প্ৰণালী, বাহক্য পুস্তক। **Key board of an organ**—কোনো কোনো বাজনাৰ হাতবুলুৱা চাবী। (*L. manus*—the hand).

**Manufactory** (মেন্-ইউ-ফেক্ট'ৰী) *n.* a place where goods are manufactured কাৰ্য়গা ঘৰ, কুঠী।

**Manufacture** (মেন-ইউ-ফেক্ট'ৰ) *v. t.* to prepare from raw materials হাতেৰে নিৰ্মাণ কৰ, তৈয়াৰ কৰ, গঢ়। —*n.* the process of manufacturing তৈয়াৰ কৰণ, প্ৰস্তুত কৰণ, শিল্প কৰ্ম; the articles made তৈয়াৰ কৰা বস্তু।

**Manufacturer** (মেনিউ-ফেক্ট'ৰাৰ) *n.* one who manufactures কাৰিকৰ, শিল্প কৰ, ব্যৱসায়ী। —*v.* নিৰ্মাণ কৰ।

**Manumit** (মেনিউ-মিট) *v. t.* to release from slavery দাসত্বৰ পৰা মুক্ত কৰ, বেটী বন্দী থালাচ দে।

**Manure** (মেন্-ইউব) *n.* anything that fertilises land সাৰ। —*v. t.* to enrich land with fertilising substance সাৰ দে।

**Manuscript** (মেনাচ'ক্ৰিপ্ট) *adj.* written by the hand হাতেৰে লিখা। —*n.* a book written by hand হাতেৰে লিখা পুথি।

**Manx** (মেক্স) *n.* the language of the Isle of Man আইল অব মেন দ্বীপৰ ভাষা। —*adj.* of the Isle of Man or its inhabitants সেই দ্বীপ অথবা তাৰ অধিবাসী সম্পৰ্কীয়।

**Many** (মে'নি) *adj.* not few, numerous অনেক, বহুত, বিস্তৰ, ঢেৰ। —*n.* a great number বহুত, বিস্তৰ, অনেক মানুহ। (*comp. more, superl. most*). As many as=যিমান। So many=সিমান। The many=the crowd সমূহ। Many sided=having many qualities or aspects নানা প্ৰকাৰ; not narrow minded বহল মনৰ।

**Maori** (মাওৰি) *n.* a race of New Zealand. or their language নিউজিলেণ্ডৰ এটা বিশেষ জাতি বা ভেৰ্তেলোকৰ ভাষা।

**Map** (মেপ্) *n.* representation of the surface of the earth, or heavens মেপ, ভূচিত্ৰ, পট, নক্চা। —*v. t.* to draw a map ভূচিত্ৰ কৰ, নক্চা কৰ। **Map out**=ফটকটীয়াকৈ আঁকি দেখুওৱা; to mark out clearly.

**Maple** (মেষ্পল্) *n.* kind of tree একাতি গছ।

**Mar** (মাৰ) *v. t.* to injure, to damage নষ্ট কৰ,

ক্ষতি কৰ, লোপ কৰ, হানি কৰ। It will mar the beauty=দেখিবলৈ বেয়া হব, অশোভা বা অন্তৰনি কৰিব।

**Marabou** (মেৰ-এ-বু) *n.* a species of stork এবিধ সাৰেং চৰাই; a very white raw silk এবিধ বৰ বগা পাট।

**Marasmus** (মে-ৰেজ-মাচ) *n.* a wasting disease শুকানী বেমাৰ, মৰকু'চিয়া বেমাৰ।

**Marathon** (মাৰাথন) *n.* the scene of the Greek victory over the Persians যি বণ-ক্ষেত্ৰত গ্ৰীকসকলে পাৰস্যক পৰাভূত কৰিছিল; a test of endurance সহনশক্তিৰ পৰীক্ষা।

**Marathon race**=মাৰাথনৰ পৰা এথেলসলৈ গ্ৰীচৰ বিজয়-কাহিনী বহন কৰি নিয়া এজন সৈন্যৰ ২৬ মাইল বাটৰ দৌৰ—এই সৈন্যজনে বাতৰি দিছেই যুঁজাৰ মুখত পৰে; ২৬ মাইলবাণী অবিৰাম দৌৰ।

**Maraud** (মে-ৰাউড) *v. i.* to rove as a plunderer লুট কৰিবৰ মনেৰে ফুৰি ফুৰ।

**Marauder** (মে বউডাৰ) *n.* one who roves in quest of plunder লুটকাৰী, ডকাইত।

**Marble** (মাৰ্বল) *n.* a bright species of limestone এবিধ চকচকীয়া মিহি পাথৰ; a little hard ball used in play মাৰ্বল গুটি। —*adj.* made of marble, hard চক্চকী পাথৰৰ; টান। **Marble-hearted** *adj.* cruel নিষ্ঠুৰ। **Marble-paper** *n.* মাৰ্বল পাথৰৰ দৰে চক্চকীয়া কাগজ। **Marble constant** *adj.* immovable দৃঢ়, অটল।

**Marcel** (মাৰ্চেল) *n.* an artificial wave in hair মূৰৰ চুলিৰ কৃত্ৰিম ঢৌ। —*v. t.* to impart this wave তেনেকুৱা ঢৌ তোলা।

**March** (মাৰ্চ) *n.* the third month of the year ইংৰাজী বছৰৰ তৃতীয় মাহ, মাৰ্চ মাহ।

**Marches** *n. (pl.)* boundary of territory দেশৰ সীমা।

**March** (মাৰ্চ) *v. i.* to move in military order যুদ্ধৰ সাজেৰে গমন কৰ, চিপাহীৰ দৰে যা। —*v. t.* to cause to march যাত্ৰা কৰ, চলাই নে। —*n.* the movement of troops সৈন্যৰ চলন, যাত্ৰা, the distance passed over by troops সেনাদলে কোনো এসময়ত যিমান দূৰ যায়।

**March past** = কোনো ক্ষমতাবান সৈনিক পুৰুষৰ আগণি চিপাহীৰ গমন। **Forced march** = শত্ৰুৰ অভিযুখে দ্ৰুতবেগে সৈদ্য পৰিচালন।

**Marchioness** (মাৰ্শন-এচ) *n.* feminine of **Marquis** মাৰ্কুইচ পত্নী।

**Marcid** (মাৰ্চিড) *adj.* withered লেবেলা, মৰা, শুকান।

**Mare** (মেয়াৰ) *n.* the female of the horse মাইকী ঘোড়া, ঘুড়ী। **Mare's nest** = ফুচফাচ, ফুটুকাৰ ফেণ। **The gray mare is the better horse** = বৈণীয়েকে গিৰিয়েকক চলায়; গিৰিয়েকক শাসন কৰাত বেচি পৈগত বৈণীয়েকেহে।

**Margarine** (মাৰজেৰিন) *n.* any imitation butter যি কোনো কৃত্ৰিম মাখন।

**Marge** (মাৰ্জ) *n.* the margin সোমামুৰিয়াল ঠাই; the brink প্রান্ত, পাৰ।

**Margosa** (মাৰগোছা) *n.* a kind of tree নিম গছ।

**Margin** (মাজিন্) *n.* an edge, border দাঁতি, কাষ; something allowed more than is needed বাহি, বাজে আত্মতীয়াকৈ ৰখা অংশ, ডেড়ি। **Enter in the margin** দাঁতিৰ খালি ঠাইত লিখি থ, একাষে লিখ।

**Marginal** (মাজিনেল) *adj.* placed in the margin পাৰ্শ্বস্থ, দাঁতিৰ, কাষৰ। **Marginal notes** = কোনো কিতাপৰ বা কাগজৰ কাষে কাষে লিখা কথা।

**Marigold** (মেৰিগল্ড) *n.* a kind of plant with yellow flowers নাৰ্জী ফুল।

**Marine** (মেৰিণ্) *adj.* of or belonging to the sea সাগৰৰ, সাগৰীয়, নৌ-সম্পৰ্কীয়; the whole navy of a country নৌ-সেনা, জাহাজসমূহ। **Tell that to the Marines** সেইটো আতুৱা নজনাবিলাকক কলেহে বিশ্বাস কৰিব।

**Mariner** (মে-ৰিণ্-আৰ্ণ) *n.* a seaman নাবিক, জাহাজৰ খালাচী।

**Marionette** (মেৰিয়নেট্) *n.* a puppet show পুতুলা নাচ।

**Marital** (মেৰি-টেল্) *adj.* pertaining to a husband স্বামী সম্বন্ধীয়; of the nature of a marriage বৈবাহিক, বিবাহ সম্বন্ধীয়।

**Maritime** (মেৰিটাইম) *adj.* pertaining to the sea সাগৰীয়; relating to naval affair সাগৰীয় জাহাজ পৰিচালন বা সংগ্ৰাম সম্পৰ্কীয়; situated near the sea সমুদ্ৰ তীৰস্থ, সাগৰৰ দাঁতিত থকা।

**Marjoram** (মাৰ্জ-ৰাম) *n.* an aromatic plant used in cookery এবিধ আত্ৰাত দিয়া গোছোৱা শাক।

**Mark** (মাৰ্ক) *n.* a sign চিন, দাগ, সঁচ; a badge ছাপৰাচ; an impression ছাপ; a distinction খিতাপ; a thing aimed at লক্ষ্য, দৃষ্টি; a silver coin of Germany, about 1s. 4d. প্ৰায় ৭৫ পং মূল্যৰ এবিধ জাৰ্মান দেশীয় মুদ্ৰা। —*v. t.* to draw a mark upon চিন দে, দাগ দে; to take notice of চা, মন কৰ। —*v. i.* to take notice মনোযোগ দে। **Mark down** = put note of লিখি থ। **Mark out** = to lay out the outline of আঁকি ল। **Mark time** = ডবিনে তাল ধৰ। **A man of mark** = a famous man বিখ্যাত লোক। **A marked man** = দাগী লোক। **Beside the mark** = not exactly referring to the matter in question অসংলগ্ন। **Make one's mark** = to gain influence কাৰো ওপৰত ক্ষমতা চলা, প্ৰভুত্ব কৰ। **Toe the mark** ভাগ বেয়া ফলাফলকৈ অপেক্ষা নকৰি গাত ল। **Trade mark** = বেপেকতা বস্তুৰ ওপৰত দিয়া মাৰ্ক বা দাগ। **Up to the mark** = up to the quality of certain standard যেনে হব লাগে তেনে, বিশেষ ভাল।

**Markedly** (মাৰ্কডলি) *adv.* noticeably স্পষ্টকৰে।

**Marker** (মাৰ্কাৰ) *n.* যি ৰিলিয়াৰ্ড খেলৰ সংখ্যাৰ হিচাব ৰাখে।

**Market** (মাৰ্কেট্) *n.* public place for buying and selling হাট, বজাৰ; rate of sale দৰ; value দাম। —*v. t.* to buy and sell বেচা কিনা কৰ। **Marketing** *n.* act of buying and selling বেচা-কিনা। **Market-price** *n.* বজাৰ ভাট।

**Marketable** (মাৰ্কেটেবল্) *adj.* fit for market বেপাৰযোগ্য।

**Marking** (মাৰ্কিং) *n.* act of marking চিন দিয়া

কাম; a mark made upon anything দাগ।  
**Marking-nut**—a kind of fruit yielding a black juice used in marking cloths ভোলা গুটি।

**Marksman** ( মার্কচ্-মেন ) *n.* a man skilful in shooting বন্দুক বা কাঁড় মৰাত বর হাত পেন বা হাত ঠিক লোক, লক্ষ্যভেদী।

**Marl** ( মার্ব্ ) *n.* a rich clayey earth often used as manure পলমুৱা আলতীয়া মাটি, পলস। **Marlaceous** *adj.* like marl পলমুৱা, আলতীয়া।

**Marline** ( মার্ব্-লিন্ ) *n.* a small rope used in splicing গুণ পকাওতে ব্যবহার কৰা এডাল সৰু বঁটা।

**Marmalade** ( মার্ব্-মেল্-ড্ ) *n.* a jam made of the pulp of oranges চেনি আৰু সুমথিৰা টেভাৰ জিম্বেৰে কৰা মোবৰবা।

**Maroon** ( মে-ৰুণ ) *n.* a fugitive Negro slave পলাই যোৱা নিগ্রা জাতীয় গোলাম। —*v. t.* to put on a desolate island জনশূন্য দ্বীপত এৰি থৈ যা। —*n.* crimson colour with a brownish tint বঙা বৰণ।

**Marque** ( মাৰ্ক্ ) *n.* a license to pass the limits of a country for making captures দেশৰ সীমা অতিক্রম কৰি কোনো লোকক ধৃত কৰিবলৈ দিয়া ক্ষমতা পত্ৰ। A letter-of-marque আন দেশৰ জাহাজৰ বিপক্ষে প্রতিশোধ লবলৈ দিয়া ক্ষমতা পত্ৰ।

**Marquee** ( মাৰ্কী ) *n.* a large field tent ডাঙৰ তন্তু ঘৰ।

**Marquis** ( মার্ব্-কুইচ্ ), **Marquess** ( মার্ব্-কোৱেচ্ ) *n.* a title of nobility ডিউক উপাধিৰ তলৰ এটা সম্ভ্ৰান্ত উপাধি। ( *Fem.* Marchioness ).

**Marriage** ( মেৰোজ্ ) *n.* the ceremony which unites a man and woman as husband and wife বিয়া, বিবাহ। **Marriageable** *adj.* suitable for marriage বিবাহযোগ্য, বিয়া দিবৰ উপযুক্ত। ( see verb Marry ).

**Married** ( মেৰিড্ ) *adj.* বিবাহিতা, বিয়া কৰোৱা।

**Marrow** ( মেৰ' ) *n.* a fatty matter in bones হাড়ৰ মাজৰ মগজু; the essence of anything

কোনো বস্তুৰ সাব ভাগ, শাহ। **Marrow-bones** ( *pl.* ) *n.* the kness আঁঠু।

**Marrowy** ( মে'বয় ) *adj.* full of marrow, strong মগজু থকা, বলিষ্ঠ, বলী।

**Marry** ( মেৰি ) *v. t.* to unite in wedlock বিয়া কৰ; to give in marriage বিয়া দে। —*v. i.* to take a husband or a wife বিয়া হ, বিয়া পাতি। ( *pr. p.* Marrying; *pa. p.* Married ).

**Marry** ( মেৰি ) *interj.* forsooth সঁচাকৈয়ে, সত্যে।

**Mars** ( মাৰ্ছ' ) *n.* the Roman god of war ৰণ-দেৱতা; a planet মঙ্গল গ্ৰহ।

**Marsh** ( মাৰ্ভ' ) *n.* a tract of low wet ground জলাই; a swamp বিল।

**Marshal** ( মাৰ্-শ্বেল্ ) *n.* the chief military officer who regulates the army সেনা নায়ক, বৰ সেনাপতি। —*v. i.* to arrange in order, to lead শ্রেণীবদ্ধ কৰ, শাৰী শাৰী কৰি চলাই নে।

**Marshalling** *n.* act of arranging in due order শ্রেণীবদ্ধ কৰণ।

**Marshy** ( মাৰ্শী ) *adj.* pertaining to or produced in marshes জলছৰা, জলাইত হোৱা।

**Marsupial** ( মাৰ্-চিউ-পিয়েল্ ) *adj.* having a pouch for carrying young পোৱালি ভৰাই নিবলৈ মোনা থকা ( যেনে কেঙ্গাক জন্তু )।

**Mart** ( মাৰ্ট ) *n.* a place of trade হাট, বজাৰ।

**Martello** ( মার্ব্-টেল' ) *n.* a circular fort on the coast সাগৰৰ দাঁতিৰ গোলাকাৰ দুৰ্গ।

**Marten** ( মাৰ্টেন ) *n.* a kind of weasel এজাতি নেউল ( ইয়াৰ নোমৰ বাবে বিখ্যাত )।

**Martial** ( মাৰ্শেল ) *adj.* of or belonging to war যুদ্ধ সম্পৰ্কীয়; brave, warlike সাহসী। পৰাক্ৰান্ত। **Martial-law**—যুদ্ধৰ সময়ত জাৰি কৰা শাসন বিষয়ক আইন, পল্টনীয়া আইন।

**Martin** ( মাৰ্টিণ্ ) *n.* a bird of the swallow kind শালিকা চৰাই।

**Martinet** ( মাৰ্টিনেট্ ) *n.* a strict disciplinarian কঠোৰ শাসনকাৰী।

**Martingale** ( মাৰ্টিণ্-গে'ল্ ) *n.* ধোঁৱাৰ দুইটেঙৰ মাজেদি পেচীৰ পৰা মুখৰ লাগামত লগোৱা বান্ধনী।

**Martyr** ( মাৰ-টাৰ ) *n.* one who suffers death for his belief স্বমত বন্ধাৰ্থে প্রাণত্যাগকাৰী মহাদী।

*v. t.* to put to death for one's belief নিজৰ মত ত্যাগ নকৰা বাবে বধ কৰ। **Martyrdom** *n.* ধৰ্ম্মার্থে জীৱন উৎসৰ্গ।

**Marvel** (মাৰ্ভেল) *n.* a wonder অদ্ভুত কথা, আশ্চৰ্য্য বিষয়। —*v. i.* to wonder আশ্চৰ্য্য হ; আচৰিত হ।

**Marvellous** (মাৰ্ভেলচ) *adj.* wonderful, astonishing আশ্চৰ্য্যজনক, অপকণ, বিস্ময়জনক; improbable অসম্ভব। **Marvellously** *adv.* আচৰিতৰূপে।

**Mascot** (মেচকট) *n.* a luck-bringer সৌভাগ্য বহন কৰি অনা কল্পিত পানী বা জন্তু।

**Masculine** (মেচ-কিউ-লিন্) *adj.* having the qualities of a man মতা, পুৰুষৰ দৰে; robust বলিষ্ঠ, শক্ত। —**Gender** *n.* পুংলিঙ্গ। **Masculine woman** = সাহসী তিকতা।

**Mash** (মেছ) *v. t.* to bruise খেঙেলা; to beat into a soft mass খচি সোপসুপীয়া কৰ। —*n.* a mixture of several things boiled together for feeding cattle কেবাখিৰো বস্তু সান-মিহলি কৰি নিজেৱা গৰু ম'হৰ দানা। **Mashy** *adj.* সানমিহলি, সোপসুপীয়া।

**Mash** (মেছ) *v. t.* excite sentimental feeling in a man or woman অন্তাত্ত মোহিত হৈ মতা মাইকীয়ে শলাগ ল, মৰমৰ গুণে প্রশংসা কৰ। —*n.* যি মতা বা মাইকীক মৰমত শলাগ লোৱা হয়।

**Masher** (মেছাৰ) *n.* a fop তিবোতাৰ মন আকৰ্ষণ কৰিবলৈ যি ধুন মাৰি ফুৰে।

**Mask, Masque** (মেক্) anything that disguises মুখা, ছদ্মবেশ; a pretence ছলনা, ফাঁকি; a kind of mythological dramatic spectacle ভাতনা, ভাও। —*v. t.* to hide the face মুখা পিন্ধা, লুকা। —*v. i.* to be disguised ছদ্মবেশ ধাৰণ কৰ, ভেশছন কৰ। **Masked** *adj.* wearing a mask ছদ্মবেশী, মুখা পিন্ধা।

**Masochism** (মেচকিজম্) *n.* a form of sexual perversion এবিধ যৌনবিকৃতি—এই বিকৃতি ঘটিলে প্ৰণয়ী বা প্ৰণয়িনীৰ হাতত নিৰ্গৃহীত হৈ আনন্দ পোৱা যায়; মৰ্শকাম, মৰ্শকামিতা।

**Mason** (মেছন্) *n.* a builder in bricks and stone বাঙ-মিঠী; one of the society of freemasons ফ্ৰি-মেচন্ সম্প্ৰদায়ৰ লোক।

**Masonic** (মেচন্-ইক্) *adj.* ফ্ৰি মেচন্ সম্প্ৰদায়ৰ সহকাৰ্য।

**Masonry** (মেচ-নৰী) *n.* the art of building in brick or stone ইমাবতী কাম, পকীঘৰ সজা বিদ্যা; freemasonry ফ্ৰি-মেচনৰ বৃত্তি বা কাম।

**Masque** see Mask.

**Masquerade** (মেক্-আৰ্-এ'ড) *n.* an assembly of person in disguise বাতি মুখা পিন্ধি উৎসৱ কৰা লোকৰ সভা; disguise মুখা পিন্ধা ভাও। —*v. i.* to go in disguise ছদ্মবেশ কৰি ফুৰ, মুখা পিন্ধ।

**Mass** (মেচ্) *n.* a lump সোপা দ'ম; a quantity একেলগে গোটেখাই থকা কিছুমান বস্তু; a collected body সমূহ। —*v. t.* or *v. i.* to form into a mass গোটা, দ'ম্ কৰ, দ'লা, দ'ম্ হ। **Masses** *n. (pl.)* the lower classes of people ইতৰ লোক, সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ মানুহ বিলাক। **A mass of people** = ভালেখিনি মানুহ। **A mass of earth** = মাটি এদ'ম।

**Mass** (মেচ্) *n.* a church festival, a Roman Catholic service ব'মান কেথলিক্ ধৰ্ম সম্প্ৰদায়ৰ উপাসনা। **Mass-meeting** = বহুলোক গোটেখাই কৰা সভা। **Mass-education** = সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ মানুহৰ শিক্ষা।

**Massacre** (মেচে-কাৰ্) *n.* carnage, general slaughter হত্যাকাণ্ড, সংহাৰ। —*v. t.* to slaughter indiscriminately দোষী-নিৰ্দোষী বিচাৰ নকৰি হত্যা কৰ, সংহাৰ, নিষ্ঠুৰৰূপে কাটি খাচ কৰ।

**Massage** (মেচাৰ্জ্) *n.* a system of treatment by manipulation and exercise of parts হেঁচি, টপি, মোহাৰি, চিকিৎসা কৰা নিয়ম। —*v. t.* to subject to massage গা মল, হেঁচি, টপি হাত ফুৰাই চিকিৎসা কৰ। **Massagist, Massaeur** *n. s.* গা মোহাৰি, মালি চিকিৎসা কৰোঁতা। **Fem. Masseuse** (মেচেউজি)

**Massive** (মেচিভ্) *adj.* bulky, weighty গধুৰ, প্ৰকাণ্ড, লেদেলোৱা, লোৰোকা।

**Mast** (মেষ্ট) *n.* a long upright pole in a ship for supporting the sails etc. জাহাজৰ পাল-



ডৰা বাস্তব; the fruit of certain forest trees কোনো কোনো জঙ্গলী গছৰ ওটি।

**Master** (মাষ্টাৰ) *n.* a leader owner, a commander নায়ক, গৰাকী, অধিপতি, অধ্যক্ষ; a teacher শিক্ষক, অধ্যাপক; one highly skilled in anything ওজ্ঞা, ওস্তাদ; a husband স্বামী, গিৰিহিত; a title of address to a young gentleman ডেকাদেও (সম্বোধন সূচক কথা)। —*adj.* chief প্রধান। —*v. t.* to overcome শাসন কৰ, প্রভুত্ব কৰ, দমন কৰ, নিপুণতা লাভ কৰ। **Masterbuilder** *n.* a chief builder প্রধান নিৰ্মাণ কৰ্ত্তা। **Be master of one's self** = to control one's passions বিপ্লু দমন কৰ, আয়ত্ত কৰ, জিভেন্দ্ৰিয় হ।

**Masterful** *adj.* imperious, self-willed দান্তিক, মইমত, গৰাকীৰ দৰে।

**Masterly** *adj.* skilful, like a master স্নিপুণ, স্নিৰব দৰে।

**Masterkey** (মাষ্টাৰ-কী) *n.* সটলনি কাঠি বা ছাবী (সকলোতে খুন্সাব পৰা)।

**Masterpiece** (মাষ্টাৰ-পিচ) *n.* a work of superior skill বাহাদুৰি কাম, তাৰিফ কাম, উৎকৃষ্ট বচন।

**Mastery** (মাষ্টাৰি) *n.* dominion, supremacy প্রাধিক, প্রভুত্ব; the attainment of superior skill ওস্তাদী। **Mastership** *n.* the office of master শিক্ষকৰ পদ; superiority প্রভুত্ব।

**Masterstroke** *n.* superior performance সহপায়, উত্তম কৌশল, কৌশলপূৰ্ণ কাৰ্য্য।

**Masticate** (মাস্তিকেট) *v. t.* to chew চোৰা।

**Mastication** *n.* act of grinding with the teeth দাঁতেৰে চোবোৱা কাম। **Masticatory** *n.* মুখত চোবোৱা দৰব। —*adj.* adapted for chewing চোবাব পৰা।

**Mastiff** (মেচ-টিফ) *n.* powerful variety of watch dog এজাতি ডাঙৰ কুকুৰ।

**Mastitis** (মেচ-টাই-টিচ) *n.* an inflammation of the mammary gland পিয়াহ সিৰা।

**Mastoid** (মেষ্টইড) *adj.* like a nipple or teat of the female breast মাইকীৰ পিয়াহৰ মূৰৰ দৰে।

**Masturbation** (মেচ-টাৰ-বেম্‌ন) *n.* self defilement হস্তমৈথুন।

**Mat** (মেট) any interwoven structure of rushes, straw to পাটী চাৰি, কঠি; a piece of cloth put below dishes on a table ভলছ। —*v. i.* to cover with mat চাৰি পাৰি ঢাক, চট পে। —*v. t.* make a gilding dull গোমঠাকৈ ৰং লগা। **Matting** *n.* চট, চাৰি, চট পাৰণ; a covering with mats.

**Matador, Matadore** (মেট-এ-ড'ৰ) *n.* a bull-fighter বাত্বৰ দু'জ লগাই যি গো বধ কৰে।

**Match** (মেচ্) *n.* an inflammable material to take fire, a lucifer বীপ্ কাঠী, জুই লগোৱা ললাকানি, জুই-কাঠী। **Match-box** *n.* জুইবাথ, জিয়াচলাই। **Safety-match** = বঁহিলে জুই ওলোৱা জুই বাথ।

**Match** (মেচ্) *n.* an equal যোৰৰ মানুহ; যোৰ, সমনীয়; a marriage বিয়া; a contest, a game বল জোখ, বল জোখা, ধেমালি। —*v. i.* to be equal সমান হ, যোৰ হ, মিল হ, বজ, একো হ। —*v. t.* to set against as equal যোৰ মাৰ; to be equal to মিল; to suit সমতুল্য কৰ; to give marriage বিয়া পে। **Match-maker** *n.* one who makes matches জিয়াচলাই কৰোঁতা; one who arranges a marriage ঘটক। **He is no match to me** = সি মোৰ যোৰৰ নহয়।

**Matchless** (মেচ্-লেচ্) *adj.* having no equal, peerless অতুলনীয়, যোৰ দিব নাৱৰা; অতুল্যম।

**Matchlock** (মেচ্‌ল'ক) *n.* a musket fired with matches গঁঠীয়া জুয়ৰি হিলৈ, গঁঠীয়া ঘিমক।

**Mate** (মেই) *n.* companion, one of a pair সঙ্গী, লগৰীয়া, যোৰৰ এটা (মতা বা মাইকী); the second officer in command of a merchant ship বেপাৰী জাহাজৰ এজন ডলতীয়া কৰ্মকাৰক; an assistant সহকাৰী লোক। —*v. t.* to be equal to সমান কৰ; to become a companion to সঙ্গী কৰি ল, যোৰ ৰাখ।

**Material** (মোটিৰিয়েল্) *adj.* consisting of matter, corporeal ভৌতিক, দৈহিক, শাৰীৰিক;

essential, important প্রধান, আৱশ্যক, মূল। —*s. n.* ( *pl.* ) the substance of which anything is made বস্তু, সৰুপাম। **Material being**—জীৱজন্তু আদি, দৈহিক অৱস্থিতি, তেজ-মাংসৰ শৰীৰ। **Material evidence**—বৃত্তান্ত-ভিত্তি স্পষ্ট প্ৰমাণ।

**Materialism** ( মেটিৰিয়েল্-ইজম্ ) *n.* the doctrine which maintains that matter is the basis of all life and existence জড়বাদ, নাস্তিকত্ব।

**Materialist** *n.* জড়বাদী, নাস্তিক, সকলো ভৌতিক সংযোগৰ পৰা উৎপন্ন হৈছে বুলি যি ভাবে।

**Materiality** *n.* material existence ভৌতিকত্ব, বস্তুত্ব ভাব।

**Material adj.** in a state of matter ভৌতিক-ৰূপে; essentially আচলতে, প্ৰধানকৈ।

**Materia medica** ( মেটিৰিয়া মেডিকা ) *n.* the science of substances used as medicines ভ্ৰাশুণ বিষয়ক শাস্ত্ৰ।

**Maternal** ( মেটাৰনেল ) *adj.* motherly, belonging to a mother মাতৃত্বা, মাকৰ ফালৰ। **Maternal uncle**—মোমাই।

**Maternity** ( মেটাৰ-নিটি ) *n.* state or relation of a mother মাতৃপক্ষ, মাতৃত্ব, প্ৰসূতী অৱস্থা; a lying-in hospital প্ৰসূতী পক্ষ আশুপাটাল।

**Mathematical** ( মেথেমেটিক্-এল ) *adj.* accurate, pertaining to mathematics হিচাপী, অঙ্ক সম্বন্ধীয়। **Mathematically** *adv.* অঙ্কশাস্ত্ৰমতে, হিচাপমতে।

**Mathematics** *n.* the science of number and magnitude অঙ্কশাস্ত্ৰ, অঙ্কবিদ্যা।

**Mathematician** *n.* one versed in mathematics অঙ্কশাস্ত্ৰজ্ঞ পণ্ডিত।

**Matins** *n.* ( *pl.* ) a morning service প্ৰাতঃ উপাসনা; morning song of birds চৰায়ে ৰাতিপুৱা গোৱা গীত।

**Matinee** ( মেটিনি ) *n.* a musical performance held in the day-time দিন ডাঙনা, দিনত কৰা গীত-বাদ্য।

**Matriarchy** ( মেট্ৰি-আৰ্কী ) *n.* government by a mother মাতৃৰ দ্বাৰা শাসন; descent in the

female line মাকৰ সম্বন্ধীয়মতে উত্তৰাধিকাৰী স্বত্ব পোৱা প্ৰথা।

**Matriarch** ( মেট্ৰি-আৰ্ক ) *n.* উত্তৰাধিকাৰী স্বত্ব পোৱা তিবোতা।

**Matricide** ( মেট্ৰি-চাইড ) *n.* murderer of one's mother মাতৃঘৰী; murder of one's mother মাতৃঘৰ।

**Matriculate** ( মেট্ৰি-কিউলেট্ ) *v. t.* to admit to membership in a college কলেজত ভৰ্তি কৰ। —*v. i.* to become enrolled in a college কলেজত ভৰ্তি হ। —*n.* one entered in a college কলেজত ভৰ্তি হব পৰা ছাত্ৰ।

**Matriculation** ( মেট্ৰি-কিউলেছন্ ) *n.* the act of admitting to membership in a college কলেজত ভৰ্তি কৰণ, কলেজত ভৰ্তি হবৰ উপযোগী পৰীক্ষা, প্ৰবেশিকা পৰীক্ষা। ( *L. matricula* = a register )

**Matrimonial** ( মেট্ৰি-মণিয়েল্ ) *adj.* relating to marriage বিয়া সম্বন্ধীয়, বৈবাহিক।

**Matrimony** ( মেট্ৰিমণি ) *n.* marriage, wedlock বিয়া, বিবাহ সংহতি। ( *L. mater* = mother ).

**Matrix** ( মেট্ৰিক্স ) or **Matrice** ( *pl. Matrices* ) *n.* the womb গৰ্ভ; a mould উদ্ভাৱী ধাঁচ; a rectangular array of mathematical quantities চকুভুজাকৃতি ৰূপি পণ্ডিত শাস্ত্ৰৰ অঙ্ক পাতনি।

**Matron** ( মেট্ৰণ ) *n.* an elderly married woman বিবাহিতা বয়সীয়া তিবোতা; a female superintendent in a school, or a hospital ছাত্ৰ পালিকা শিক্ষয়িত্ৰী, ধাৰী।

**Matronymic** ( মেট্ৰন-ইমিক ) *n.* a name derived from maternal side মাতৃ বংশ সূচক নাম, মাতুল বংশীয় নাম।

**Matter** ( মেট্ৰাৰ্ ) *n.* an elementary substance বস্তু, ভ্ৰবা, পদাৰ্থ; the subject treated of বিষয়, কথা; cause of a thing কাৰণ, হেতু; pus or fluid in boils &c. পুঁজ। —*v. i.* to be of importance আৱশ্যক হ, গৰ্ভব্য হ, কোনো কথাৰ কথা হ; to form matter পুঁজ হ। **As a matter of course**—as a natural consequence হওঁতে, আচলতে, দৰাচলে। **As a**

**matter of fact** = আচলতে, দৰাচলে। It does not matter = একো কথা নাই। It is of no matter = ই কোনো কথাৰ কথা নহয়। What is the matter = কি হৈছে, কথাতো কি। A matter of law = আইন ঘটিত কথা। To mend matters = to improve the state of things বৰ্দ্ধা কৰ, ভালৈ ভালৈ নিষ্পত্তি কৰ।

**Matting** see Mat.

**Mattock** *n.* a kind of pickaxe খতি কোৰ, হোঁচোং কোৰ।

**Mattress** (মেট্ৰেছ) *n.* a quilted bed তুলী, তলচা, শয্যাৰ তলত পৰা গালী, গদলা। Wire mattress = তাঁৰৰ গালী।

**Maturation** (মেটিউ-ৰেশ্বন) *n.* the process of suppurating পকা অৱস্থা, পকনি (যেনে ঘাৰ)।

**Maturate** (মেটিউৰেট) *v. t.* to make mature পকা, পকনি দে, পুৰঠ কৰ। — *v. i.* to suppurate পক ঘৰ, পুৰঠ হ, পুজ হ।

**Mature** (মেছিউৰ) *adj.* ripe, perfected পকা, পৈণত, পুৰঠ। — *v. t.* to ripen পকা, পক ধৰা, পৈণত কৰ। — *v. i.* to become ripe পক, পৈণত হ, পুৰঠ হবৰ সময় হ।

**Maturity** (মেছিউৰিটি) *n.* ripeness পুৰঠ অৱস্থা, পৰিপকতা, পূৰ্ণ অৱস্থা। The maturity of a bill of exchange = ছত্ৰীৰ মিয়াদ পূৰ্ণ হওন।

**Matutinal** (মেটিউ-টাই-নেল) *adj.* occurring early in the morning বাতিপুৱা সময়ৰ।

**Maudlin** (মডলিন্) *adj.* half drunk silly চেৰাবলিৱা, আধা-পগলা, মতোৱাল।

**Maul, Mall** (মল) *v. t.* to beat with a heavy stick শিট্টি, ধুমৰে খুন্দ। — *n.* a struggle at a football play ফুটবল খেলাত, খেৰ কঢ়া আজোৰা।

**Maund** (মে'ণ্ড) *n.* a measure of weight equal to 40 seers মোণ, দুকুৰি সেৰ পৰিমাণ; ইং ৮২ পাউণ্ড।

**Maunder** (মণ্ডন-দাৰ) *v. i.* to beg মাগি ফুৰ; to grumble গোৰগোৰা।

**Maundy Thursday** *n.* গুড্‌ফ্ৰাইডেৰ আগৰ বৃহস্পতি বাৰ, এটা পৰ্ব দিন (যীশুখ্ৰীষ্টক শাস্তি দি মৰা সপ্তাহৰ এদিন)।

**Mausoleum** (ম'সলিউম্) *n.* a magnificent

tomb or monument কবৰ দিয়া মন্দিৰ, শ্মশানভিত্তি মৈদাম, খান ঘৰ।

**Mauve** (ম'ভু) *n.* a purple dye কজলা বৰণ।

**Maw** (ম' ) *n.* the stomach of lower animals ডুক; the crop, in birds চৰাইৰ গুৰ ভড়াল, পাকস্থলী।

**Mawkish** (ম'কিছ) *adj.* tasteless ভগলনক, গেছেলা, বিচ্চিৰা লগা। **Mawk** (ম'ক) *n.* a maggot পোক।

**Maxilla** (মেক্সিলা) *n.* a jawbone দাঁত বিলাক লাগি থকা মূখৰ হাড়। **Maxillary** *adj.* pertaining to the jaw কোৱাৰি সম্বন্ধীয়। — *n.* কোৱাৰিৰ হাড়।

**Maxim** (মেক্স-ইম্) *n.* a pithy saying, a proverb ফকৰা, পটন্তৰ, মূলমন্ত্ৰ। **Maxim gun** *n.* an automatic machine-gun এবিধ কল লগোৱা বন্দুক (যাক নখজাকৈ মিনিটত প্ৰায় ৬০০ ফেৰ মাৰিব পাৰি)।

**Maximum** (মেক্সি-মাম্) *n.* (*pl.*) **Maxima** (মেক্সিমে) the greatest quantity or number নিচেই উৰ্দ্ধ সংখ্যা, নিচেই সবহ ভাগ। — *adj.* the greatest নিচেই সবহ, উচ্চতম।

**May** (মে') *n.* the fifth month of the year ইংৰাজী বছৰৰ পঞ্চম মাহ; the gay part of life যুবা কাল। **May pole** (মে'-পল) *n.* a pole erected for dancing around on **May day** মে মাহৰ উপৰ চুৰি চুৰি নাচ কৰা, এটা সাজ কৰা খুটা। **Mayday** *n.* মেই মাহৰ প্ৰথম দিন।

**May** (মে') *v. i.* to be able পাৰ, অনুমতি পা; to be possible হব পাৰে। **May be** *adv.* perhaps হব পাৰে, হব পাৰ। **May I go?** মই যাব পাৰোনে? **May I go?** = ময়ো কিজানি যাম। **May you live long!** = I wish you to live long তুমি যেন বহুত দিন জীয়াই থাক। (*P. t.* and *pa. p.* might)।

**Mayor** (মে'য়'ৰ) *n.* a chief magistrate of a city নগৰাধ্যক্ষ, স্থানীয় নগৰীয়া সভাৰ প্ৰধান কাৰ্য্যকাৰক বিষয়া। *fem.* Mayoress.

**Mazarine** (মেছেৰিণ্) *n.* & *adj.* rich blue colour উজ্জল নীল বৰ।

**Mazda** (মেজ-ডে) *n.* the great creator পৰমেশ্বৰ, পাৰ্শীসকলৰ জেতু-এডেউটা শাস্ত্ৰৰ দেৱতা।

**Maze** (মে'জ) *n.* a labyrinth বেহু, কেনিউ উহাৰিহা নোপোৱা ঘূৰণীয়া বাট; perplexity বিমোহ। **Mazy** *adj.* intricate ঝোঁকট, অকোৱা-পকোৱা।

**Mazurka** (মাজুৰ্কা) *n.* a polish dance for four or eight couples চাৰি বা আঠজোৰা নাচনীৰ কাৰণে এবিধ পোলেণ্ডদেশীয় নাচ।

**Me** (মি) *pron.* the objective case of I মোক।

**Mead** (মিড্) *n.* honey and water fermented and flavoured পানী আৰু মৌ পগাই কৰা দুগন্ধি জুলীয়া বস্তু, মৌজুলীয়া প্ৰেত।

**Meadow** (মে'ড) *n.* a grassy level land. সমান চৰণীয়া পথাৰ, তৃণবৃত্ত সমভূমি **Meadowy** *adj.* দুবৰিয়নি।

**Meagre** (মি-গাং) *can, poor* কুশ, ক্ষীণ, দুৰ্বল; scanty অলপীয়া, কম; barren কিৰ-কিৰীয়া। **Meagrely** (মিগাং-লি) *adv.* poorly অলপীয়াকৈ, তাকৰকৈ। **Meagreness** *n.* scanty-ness কুশতা, অল্পতা।

**Meal** (মিল্) *n.* a breakfast dinner or supper একোবেলা গোৱা আহাৰ, ভোজন, স্নান, স্নানী।

**Meal-time** =ভোজনৰ সময়, খাবৰ সময়। **Square meal** =a full meal পূৰ্ণ ভোজন।

**Meal** (মিল্) *n.* grain ground to powder পিঠাওড়ি, আটাওড়ি। **Mealy** *adj.* like meal, powdery, whitish পিঠাওড়ীয়া, বগা; quantity of milk given by a cow at a time একেসময়তে এবাৰত গৰুৰ যিমান গাখীৰ ওলায়। **Mealy mouthed** =মিঠামুখীয়া, মুখ কোমল, মৃদু-ভাষী; smooth-tongued.

**Mean** (মিন্) *adj.* low in rank or birth অধম; base অধতা। **Mean-born** *adj.* of low origin নীচ জাতৰ। **Meanly** *adv.* অধমকপে। **Meanness** *n.* want of nobility অভিজ্ঞতা, নীচ ভাব, অধমতা, নীচাঙ্গি, কুপণাঙ্গি।

**Mean** (মিন্) *adj.* middle মাজৰ, মধ্যম, মাজলীয়া; average গড়। —*n.* the middle point মাজ; the middle quantity or degree গড় পৰিমাণ, মজামজি অংশ। **Means** *n.* (pl.)

income, instrument উপায়, অৰ্থ, সংহান, সঙ্গতি, সাধনোপায়। **In the mean time** or **while** =ইতিমধ্যে। **By no means** =কোনো মতে নহয়, একোপধ্যে নহয়। **By all means** =যেনেভেনেকৈ, কোনো মতে। **Golden mean** =a wise course সজ উপায়। **A mean quantity** =গড় পৰিমাণ, মজামজি পৰিমাণ।

**Mean** (মিন্) *v. t.* to imply, to signify অৰ্থ কৰ, বুজা; to purpose ভাব, অভিপ্ৰায় কৰ। (*pa. t.* and *pa. p.* meant). **What does he mean** =তাৰ অভিপ্ৰায় কি? সি কি কয়। **He means to go** =সি যাব খোজে। **It means this** =ইয়াৰ অৰ্থ এই।

**Meander** (মি-এন্-ডাৰ্) *n.* a winding course অকোৱা-পকোৱা বাট, বক্রগতি; perplexity বিমোহ। —*v. i.* or *v. t.* to flow or run in a winding course ঘূৰিপকি যা, বহু ভাঙ্গ লৈ কোঁকোঁৰা-বেকোঁৰা হৈ যা। **Meandering** *adj.* winding অকাই-পকাই যোৱা, বেকোঁৰেকী।

**Meaning** (মিনিং) *n.* signification, intention অৰ্থ, ভাব, মান, অভিপ্ৰায়।

**Meant** see **Mean**.

**Measles** (মিজ্'লচ্) *n.* (sing.) an eruptive disease of the skin বীমচিৰ দৰে এবিধ সৰু আই, জ্বৰহৈ গাত ওলোৱা বটা বটা কোঁহা।

**Measure** (মে'জাৰ) *n.* that which measures or that by which an extent is ascertained জোখ, মাপ, পৰিমাণ; the size of anything দীঘল, ডাঙৰ ইত্যাদিৰ জোখ; proportion পৰিমাণ; division of time to regulate the sound of musical instruments বাস্তৱ যন্ত্ৰ তাল; degree পৰিমাণ; metre পদৰ হুন্দ; means to an end উপায়, চেষ্টা; extent সীমা। —*v. t.* to ascertain the extent or quantity of জোখ কৰ, মাপ কৰ, ওজন কৰ। —*v. i.* to be of certain dimensions ওজন হ, দীঘল, ডাঙৰ হ। **It measures three feet** =ই তিন ফুট হ। **To measure one's length** =to throw one's self at full length দীঘল বি পৰ। **To measure strength** =to fight হুঁজ লাগ, মাল লাগ, বল জোখ। **To measure sword** =তৰোৱাল খেল, কাৰ কিমান বুদ্ধি আছে তাৰ প্ৰমাণ

ল। Above or beyond measure=অসীম, অনেক। Take measures=উপায় অবলম্বন কর, কৰ্মভাৰতে কাৰ্য্য কর। Within measure=moderately পরিমিতাচারী, পরিমিত। Dry measure=ধান চাউল আদি শুকান বস্তুর জোখ। Lineal measure=দীঘল জোখ। Cubic measure=বহল, দীঘল আৰু ব ডিনিওবো গুণন জোখ। Measuring *adj.* জোখ কৰা। Measuring rod=নল, টাৰ।

Measurable (মেজাৰেবল) *adj.* that can be measured পরিমাণ কৰিব পৰা, টিকা কৰিব পৰা।

Measured (মে'জাৰ্ড) *adj.* of a certain measure পরিমিত জোখৰ; uniform সমান সমান, একে পরিমাণৰ।

Measurement (মে'জাৰ-মেচ) *n.* act of measuring size or extent ascertained according to certain standard জোখ, মাপ, দীঘল বহলৰ পরিমাণ, গুজন।

Meat (মিট) *n.* food in general খাদ্য, আহাৰ; flesh of animals used as food খোৱা চাইতেঁতীয়া জন্তুৰ মণ্ডহ। Meat-safe=বহুত বখা সৰা। To seat at meat=to seat at table খানা খাবলৈ বহ।

Mechanic (মিকেনিক) *n.* an artisan, a trader in machines শিল্পকৰ, কল কৌশল তৈয়াৰ কৰোঁতা বা বেচোঁতা। —*adj.* pertaining to machines শিল্প সম্বন্ধীয়, কল কৌশল বিষয়ক। Mechanics *n.* the science which treats of machines or the nature of forces শিল্পবিদ্যা, কল কৌশল কৰা বিদ্যা, কলবিদ্যা।

Mechanical (মিকেনিকেল) *adj.* pertaining to machines শিল্পকাৰ্য্য বিষয়ক, কল কৌশল সম্বন্ধীয়; done by a machine কলেৰে চলোৱা; done simply by habit without thought অজ্ঞেৰে চলি থকা। Mechanically *adv.* in the manner of a machine কলৰ দৰে, অজ্ঞেৰে। Mechanical powers=the parts of a machine কোনো কলৰ প্ৰধান উপকৰণবিলাক।

Mechanism (মিকেনিজম্) *n.* structure of a machine কল কৌশল, কোনো যন্ত্ৰৰ আও-ভাও, ভিতৰৰ যন্ত্ৰ-পাতি।

Medal (মেডেল্) *n.* a coin of a certain device বটায়ৰূপে দিয়া নামাঙ্কিত মুদ্ৰা, তোক্মা, পদক।

Medalist, Medallist (মেডেল্-ইষ্ট) *n.* one who has gained a medal পদকধাৰী, তোক্মা পোৱা।

Medallion (মেডিলিয়ন্) *n.* a large medal ডাঙৰ তোক্মা; a bas-relief of a round from enclosing a portrait চিত্ৰ-পটৰ চাৰিওকাষে দিয়া ফুলাম নক্সা।

Meddle (মে'ডল্) *v. i.* to interfere, to take part in a matter without any concern নলগা কামত লাগি ফুৰ, হস্তক্ষেপ কৰ।

Meddler (মে'ডলাৰ) *n.* one who interferes with the matters of others নলগা কামত লাগি ফুৰোঁতা।

Meddlesome *adj.* apt to meddle উপযাচি ফুৰা, খণ্ডৰপীয়া।

Medial (মিডিয়েল্) *adj.* lying in the middle মধ্যস্থ, মাঝৰ।

Median (মিডিয়েন্) *adj.* running through the middle মধ্যস্থতা; pertaining to Media or Medes মিশীয়া দেশীয়।

Mediate (মিডিয়েট) *v. i.* to intercede, to interpose between two দুটাৰ মাজত সোমা, মধ্যস্থ হ, মধ্যস্থলী কৰ। —*v. t.* to arbitrate মধ্যস্থহৈ মিটা, দুইবোৰ ভিতৰত মিল কৰ।

Mediation (মিডিয়েছন্) *n.* the act of coming between two মধ্যস্থ হওন, মধ্যস্থলী; entreaty for another আনৰ সলনি খাটনি।

Mediatise (মিডিয়েটাইজ্) *v. t.* to annex a state of another লগলগা, দেশ চামিল কৰ।

Mediator (মিডিয়েটৰ) *n.* one who arbitrates between two মধ্যস্থ লোক, মিটাওঁতা, যেলুৱৈ। Mediatrix *n.* (fem)

Medical (মেডিকেল্) *adj.* pertaining to the art of healing বেজালি, চিকিৎসাবিষয়ক, ডাক্তাৰী। Medical science=বেদ্য শাস্ত্ৰ। Medically *adv.* বৈদ্য শাস্ত্ৰমতে।

Medicable (মেডিকেবল্) *adj.* that may be healed উপশায়, আৰোগ্য কৰিব পৰা।

Medicament (মেডিকে'মেণ্ট্) *n.* a medicine.

দৰব, ঔষধ; healing power আৰোগ্য কৰা শক্তি।

**Medicate** (মেডিকেট্) *v. t.* to treat with medicine দৰব দে; to impart some medicinal property ঔষধলৈ পৰিণত কৰ, ঔষধ গুণবিশিষ্ট কৰ।

**Medicated** (মেডি-কেটেড) *adj.* mixed with medicine দৰব মিহলোৱা।

**Medicinal** (মেডি-চিনেল্) *adj.* relating to medicine ঔষধ বিষয়ক, ঔষধ গুণ থকা। **Medicinal plant** = দৰবৰ গছ।

**Medicine** (মেড-ই-চিন) *n.* anything that cures a disease দৰব, ঔষধ।

**Medicine-man** (মেড-ই-চিন-মেন্) *n.* an exerciser জ্বাফুকা বেজ।

**Medieval, Mediæval** (মিডি-ই-ভেল্) *adj.* relating to the middle Ages মধ্য যুগৰ, ইংৰাজী চাৰিৰ পৰা ষোল শতিকাৰ ভিতৰৰ কাল সম্বন্ধীয়।

**Medio, Medi** (মিডিয়, মিডি) middle মাজ।

**Mediocre** (মিডিয়-অ'-কৱা) *adj.* moderate, of middling quality মধ্যম, মজলীয়া। **Mediocrity** (মিডিয়ক্ৰিটি) *n.* মজলীয়া অৱস্থা, সামান্য; middle state, moderateness অনুগ্রহতা।

**Meditate** (মেডি-টেট্) *v. i.* (with, on, upon) to muse, to consider deeply ধ্যান কৰ, চিন্তা কৰ। —*v. t.* to think on ভাব, কল্পনা কৰ, গুণ।

**Meditation** (মেডিটে'শ্বন্) *n.* deep thought ধ্যান; act of thinking deeply গুণনি, ঘোৰ চিন্তা।

**Meditative** (মেডি-টেটিভ্) *adj.* given to contemplation ধ্যানমগ্ন, ভাবনামুগ্ধ, চিন্তা-শীল।

**Mediterranean** (মে'ডি, টাৰ'-বে নিয়েন্) *adj.* situated in the middle of the earth

**Medium** (মি ডি-তম) *n.* the middle মাজ; a means or agency অবলম্বন, উপায়, যাক বা যিহক মাজত আশ্ৰয় লৈ কোনো কাৰ্য্য কৰা হয়। (*pl.* Mediums or Media). —*adj.* middling মজলীয়া বিষয়। **Through the medium of your paper** = আপোনাৰ বাতৰি কাকতৰ যোগে।

**Medium wave** = বিজুলী শক্তিৰ প্ৰবাহৰ জোখ ১০০ আৰু ৮০০ মিটাৰৰ মজামজি।

**Medley** (মে'ডলি) *v.* a miscellany, a mingled mass খেলিমেলি অৱস্থা, বাৰেমিহলি বস্তু; a cloth woven from yarns of various colours নানাবৰণৰ সূতাৰে কৰা কাপোৰ।

**Medulla** (মেডিউলা) *n.* marrow of bones হাড়ৰ মাজৰ মজ্জা, কোনো ইন্দ্ৰিয়ৰ ভিতৰত কোমল ভাগ। —*oblongata* = সুষুম্না।

**Medullar, Medullary** (মেডিউলাৰ, মেডিউলেৰি) *adj.* resembling, or consisting of pith or marrow মাজত শাহ থকা, মজ্জা সম্বন্ধীয়।

**Meed** (মীড্) *n.* reward পুৰস্কাৰ, ইট।

**Meek** (মীক্) *adj.* mild, submissive নম্ৰ, শিষ্ট, বিনীত, জাতি। **Meekness** *n.* state of being meek নম্ৰতা, যত্ন স্বভাব। **Meekly** *adv.* নম্ৰ-ভাৱে।

**Meet** (মিট্) *adj.* fit, qualified উচিত, উপযুক্ত, যোগ্য, সম্ভৱ।

**Meet** (মিট্) (*pa. t.* and *pa. p.* Met) *v. t.* to come face to face মুখামুখি হ, লগ প, সাক্ষাৎ কৰ; to find প, দেখা প; to refute অপ্ৰমাণ কৰ, তৰ্ক কৰি খটুৱা; to satisfy পৰিশোধ কৰ। —*v. i.* to assemble গোট খা, সভা কৰ, লগলাগ। **Meet with** = ইটাই লগ প। **He could not meet the cost** = সি খৰচ দিব নোৱাৰিলে। **Meet the ear or eye** = তনিবলৈ পা বা দেখিবলৈ প। **Meet half-way** = উভয়ে এবাধৰা কৰ।

**Meeting** (মিটিং) *n.* an assembly সভা, মেল; an interview দেখাসাক্ষাত্, ভেটোভেটি।

**Meetly** *adv.* fittingly উচিতকপে, উপযুক্তমতে।

**Megalomania** (মেগ-এ'ল'-মেনি-আ) *n.* the delusion of self-exaltation নিজক নিজে ডাঙৰ বোলোৱা হেঁপাহ, সকলোতকৈ ডাঙৰ হোৱাৰ চেহাঁ, আত্মপ্ৰশংসা বিভ্রম। (Gr. *megae* = great; *mania* = insanity).

**Megaphone** (মেগেফোন) *n.* an instrument for transmitting sound to a long distance বহুতলৈ শব্দ পঠাব পৰা যন্ত্ৰ।

**Megrim** (মিগ্ৰীম) *n.* a pain affecting one half of the head মূৰৰ এফালে বিষ হোৱা, মূৰ

কামোৰণি; lowness of spirits আমনজিম্নন ভাৰ ;  
a caprice খেয়াল ।

**Mekometer**=portable range finder যুদ্ধক্ষেত্ৰত  
চলোৱা তুলীৰ বেগ জোখা যন্ত্ৰ ।

**Melancholy** (মেলেন্-কলি) *n.* dejection of  
spirits আমন-জিম্নন ; a gloomy state of  
mind জলকা । —gloomy জলকা, মনমৰা, বিমন,  
চিত্তযুক্ত ।

**Melancholia** (মেলেন্-কলিয়া) *n.* a form of  
insanity caused by depression of spirits  
জলাকলা লগা বেমাৰ, নিৰোকালাগি ভাবি থকা  
বেমাৰ ।

**Melanic** (মিলেনিক্) *adj.* black ক'লা ।

**Melee** (মে-লি) *n.* a confused fight ছৰামুৰা,  
ভবৰাভবৰি, কিলাকিলি ।

**Meliorate** (মিলিয়ৰেট) *v. t. or v. i.* to make  
or grow better, to improve ভাল কৰ, ভাল হ,  
অধৰা, উন্নতি কৰ ।

**Melioration** (মিলিয়ৰেশন্) *n.* act of making  
better আগতকৈ ভাল কৰণ, উন্নতি কৰণ ।

**Mell** (মেল) *v. t. or v. i.* to mix or mingle মিহলি  
কৰ অথবা মিহলি হ ।

**Melliferous** (মেল্-ইফ্-অৰ্-অচ্) *adj.* pro-  
ducing honey মৌ জন্মা, মধু উৎপাদক ।

**Mellific** (মেল্-ই-ফিক্) *adj.* honey mak-  
ing মধুজনক । ( *L. mel*=honey ; *ferre*=to  
bear ) .

**Mellifluous** (মেল্-ই-ফ্লু-অচ্) *adj.* sweetly flowing,  
smooth মৌবৰষা, সোৱাদ লগা, মৃদু ।

**Mellow** (মেল্-ও) *adj.* soft and ripe পকা, টুল-  
টুলীয়া, মৃদু, কোমল । —*v. t. or v. i.* to mature  
পক, টুলটুলীয়া হ । **Mellowy** *adj.* soft, genial  
কোমল, মৃদু ।

**Melodrama** (মেল্-অ'ড্ৰামা) *n.* a kind of drama  
intermixed with song ভয়জনক গীত-নাটক, গা  
বোমাঞ্চ হোৱা বিষয়ৰ নাট ।

**Melodious** (মেল্-ডি-অচ্) *adj.* harmonious, sweet  
to the ear তনিকলৈ ভাল, সুভাৱা, শুনি  
সোৱাদ লগা ; **Melodiousness** *n.* সুভাৱতা ।

**Melodiously** *adv.* তনিকলৈ ভাল লগাকৈ ।

**Melody** (মেল-অ'-ডি) *n.* an agreeable success-

ion of sounds, a tune সুৰ, সুৰ, মধৰ স্বৰ ।  
**Melodise** *v. t.* সুৰ লগা ।

**Melomania** (মেলোমেনিয়া) *n.* a craze for music  
সঙ্গীতৰ প্ৰতি অস্বাভাৱিক খাতিৰ ।

**Melon** (মেলন্) *n.* a kind of cucumber তৰমুজ,  
ছিৰাল, বাতি ।

**Melt** (মে'ল্ট) *v. t.* to dissolve, to waste  
away গমা, গলা, ভ্ৰৱ কৰ । —*v. i.* to  
become liquid গম, গল । ( *pa. p.* Melted,  
Molten ) .

**Member** (মেম্বৰ) *n.* a limb of the body অঙ্গ,  
গাৰ কোনো এভাগ ; one of a society or  
legislature মেম্বৰ, সমজুৱা, সভাৰ সভ্য । **Member-**  
**ship** *n.* সমজুৱাৰ পদ, সমজুৱা সকল । see **M. L.**  
**C.** ; **M. L. A.**=আইন সভাৰ সমজুৱা শাসন  
সমাজৰ সভ্য ।

**Membrane** (মে'ম্-ব্ৰে'ন্) *n.* a thin texture cover-  
ing the organs or parts of the body পিণী-  
ৰিয়া ছাল, ঢাক ছাল ; the film covering the  
seeds of a plant গছৰ গুটিৰ ওপৰৰ ঢাকছাল,  
চেকোৰা । **Membranous** *adj.*

**Memento** (মে-মেন্-ট') *n.* that which reminds  
সোঁহৰণী টোকা, স্মৃতিচিহ্ন ।

**Memoir** (মেম্-ওৱাৰ্) *n.* a sketch or descrip-  
tion of something written from memory  
উপাখ্যান, চৰিত্ৰ, জীৱন চৰিত্ৰ ।

**Memorabilia** (মেমবে-বিলিয়া) *n.* ( *pl.* ) things  
to be remembered স্মৰণ বাখিৰ লগীয়া কথা  
বিলাক, স্মৰণীয় ঘটনাৱলী ।

**Memorable** (মেমবেবল্) *adj.* remarkable,  
worthy of remembrance বিখ্যাত, স্মৰণীয় ।

**Memorandum** (মেমবেন্-ডাম্) *pl. Memoranda*  
*n.* a note to assist the memory সোঁহৰণী টোকা,  
জ্ঞাপন ; a brief note of a law suit ( আপীলৰ )  
চুক্তি বৃত্তান্ত । —**of Association**=কোনো  
কোম্পানী সংগঠনৰ হেতুবাদ ।

**Memorial** (মেমৰিয়েল্) *n.* a written repre-  
sentation of facts আবেদন পত্ৰ, দৰ্খাস্ত ; a  
monument স্মৰণ চিহ্ন । **Memorialist** *n.* peti-  
tioner প্ৰাৰ্থনাকাৰী ।

**Memorialise** (মেমৰিয়েলাইজ) *v. t.* to petition  
by a memorial আবেদন কৰ ।

**Memorise** (মেমৰাইজ) *v. t.* to commit to memory স্মৰণ বাধ, মনত বাধ, মুখস্থ কৰ, আওৰা।

**Memory** (মেমৰী) *n.* the faculty of retaining in mind স্মৰণ শক্তি; remembrance স্মৃতি। To keep in memory = মানত বাধ।

**Menace** (মেন্-এ'চ) *v. t.* to threaten ভয় দৰ্শা, ভাবুকি দে, ধমকি দে। — *n.* a threat ভয়, ধমকি, ভাবুকি। **Menacing** *adj.* threatening ভয়জনক, ভীষণ।

**Menagerie** (মেন্-এজ-আৰী) *n.* a place for keeping wild animals for show বনবীয়া জন্তু বধা ঠাই; a collection of wild animals বনবীয়া পতু সংগ্ৰহ, বনবীয়া পতুৰ গৰাল। Also **Menagery**.

**Mend** (মে'ণ্ড) *v. t.* to repair বাত, মেৰামত কৰ; to make better ভাল কৰ, শুধৰা। **Mending** *n.* মেৰামতি।

**Mendacious** (মে'ন্-ডে-ছাচ) *adj.* given to lying মিছলীয়া। **Mendacity** (মে'ণ্ডেচিটি) *n.* lying মিছলীয়া বতাব; false hood.

**Mendelism** (মেণ্ডেলিজম্) *n.* a theory of heredity relating to inherited characters of hybrids from one of the parents জন্তুৰ বা গছৰ বেলেগ জাতৰ মতা-মাইকীৰ সন্তানৰ গুণৰ প্ৰভেদ হোৱা বৈজ্ঞানিক তত্ত্ব।

**Mendicant** (মেণ্ডিকেন্ট) *n.* a beggar মগনীয়া, ফকীৰ, ভিক্ষুক। **Mendicancy** *n.* the life of a beggar ভিক্ষাহুতি, ভিক্ষুকতা, মগনীয়া অৱস্থা। **Mendicity** *n.*

**Menial** (মিনিয়েল্) *adj.* servile, mean নীচ, চাকৰ সম্পৰ্কীয়। — *n.* a domestic servant লতুৰা, গৰিচালক।

**Menses** (মেন্-চেজ) *n.* (*pl.*) monthly discharge from the womb, flow of blood from uterus জড় স্নান। **Menstrual** *adj.* মাহেকীয়া জড় স্নান বিষয়ক; monthly মাহেকীয়া।

**Mensuration** (মেন-চিউ-ৰেশন্) *n.* the act of calculating measurement of an area মাটি-কালি গণনা, জৰীপ পৰিমাণ, মাটি কোথা বিস্তা। **Mensurable** = জোখ কৰিব পৰা।

**Mental** (মেণ্টেল) *adj.* pertaining to the mind মানসিক, মনৰ, মন সম্বন্ধীয়; done in the mind মনতে কৰা। **Mental arithmetic** = তত্ত্ববী, যৌথিক অঙ্ক। **Mental alienation** = insanity পাগলাখি, মনৰ বিকাৰ।

**Mentality** (মেণ্টেলিটি) *n.* intellectual qualities such as mind, disposition and character মানসিক গুণ গোৰব, মনৰ ভাব গতি।

**Menthol** (মেণ্টল্) *n.* a kind of camphor obtained from peppermint এবিধ কম্পুৰ।

**Mention** (মে'ন্মেন) *n.* a brief notice, remark উল্লেখ। — *v. t.* to notice briefly, to name উল্লেখ কৰ, উল্লেখিয়া, ক।

**Mentor** (মেন্-টৰ) *n.* a wise and trusted adviser সহপদেশক।

**Menu** (মেন্যু) *n.* a bill of fare খাদ্যৰ তালিকা।

**Mephitic** (মেফাইটিচ) *n.* poisonous stench from decaying substance মাটিৰ পৰা ওলাৱা বিষাক্ত গোন্ধ ভাপ।

**Mercantile** (মাৰ্কেটাইল) *adj.* commercial, relating to trade বাণিজ্য সম্বন্ধীয়, সদাগৰী, বেপাৰ সম্বন্ধীয়।

**Mercenary** (মাৰ্চিনে'ৰী) *adj.* hired for money, sold or done for money বেতন ভোগী, বেচোৱাই; greedy of grain ধনলোভী; one who is hired ঠিক চাকৰ, ধনলৈ কাৰ কৰোঁতা।

**Mercer** (মাৰ্চাৰ) *n.* one who deals in silks and wool পাটৰ কাপোৰ বেচোতা, বেচমী কাপোৰ বিক্ৰেতা। **Mercery** *n.* the trade or goods of a mercer বেচমী কাপোৰ বা তাঁৰ বেপাৰ।

**Merchandise** (মাৰ্কেণ্ডাইজ) *n.* goods bought and sold সদাগৰী মাল, বাণিজ্য দ্ৰব্য, বেপাৰী মাল; trade বাণিজ্য, সদাগৰী, বেপাৰ।

**Merchant** (মাৰ্ছেণ্ট) *n.* a trader on a large scale সদাগৰ, বেপাৰী, বণিক, বেহেকৰা।

**Merchant prince** = অত্যন্ত ধনী সদাগৰ।

**Merchant tailor** = নিজে বেচা কাপোৰৰ দৰ্জী।

**Merchantship** = ship carrying goods for sale বেপেকৰা কাহাজ, মাল কাহাজ।

**Merchantman** (মাৰ্ছেণ্টমেন) *n.* a trading ship বেপাৰী কাহাজ।



**Merciful** (মাৰ্চিফুল) *adj.* full of mercy দয়ালু, কৃপালু। **Mercifully** *adv.* with compassion কৃপাকৰি, সদয় হৈ, দয়াপূৰ্ণক।

**Merciless** *adj.* cruel, unfeeling নিৰ্দয়, নিষ্ঠুৰ, কাঠিচীয়া, নিমৰমিয়াল।

**Mercurial** ( মাৰ্কিউৰিয়েল ), **Mercuric** (মাৰ্কিউবিক্) *adj.* containing mercury পাবাদিহা, পাবায়ুক্ত ; sprightly চক্ৰল, চটফটীয়া।

**Mercury** ( মাৰ্কিউৰী ) *n.* quick-silver পাৰা, বসসেন্দুৰ ; the planet nearest the sun বুধ গ্রহ।

**Mercy** ( মাৰ্চি ) *n.* clemency, a forgiving disposition কমা গুণ, কৃপা, দয়া। **At the mercy of**=in the power of কৰ্মভাৰীনত, হাতত। **Sisters of mercy**=বোকা পৰিচৰ্যা কৰা ধৰ্ম সন্তোষৰ মহিলা সকল।

**Mercy-seat** *n.* the throne of God দেৱ সিংহাসন।

**Mere** ( মিয়েৰ ) *adj.* pure, unmixed, alone অকল, কেৱল, মাত্ৰ। **Merely** *adj.* only, simply কেৱল, অকলৈ ভাৱে, মাত্ৰ। —*n.* a boundary সীমা। **Merestone**=সীমাৰ শিল।

**Meretricious** ( মেৰি-ত্ৰি-ম্ৰচ্ ) *adj.* pertaining to harlots, deceitful, befitting a harlot বেচ্চা যোগা, বেচ্চাৰ নিচিনা, কপটী, মন ভুলুৱা বচকী।

**Meretrix** ( মেৰিত্ৰিক্ ) *n.* harlot বেচ্চা, নটনী।

**Merge** ( মাৰ্জ্ ) *v. t.* to plunge in, to sink ডুবাই দে, বুৰা, ডুবুৰা। —*v. i.* to be swallowed লীন হ, ডুব খা, লয় হ।

**Meridian** ( মেৰিডিয়েন্ ) *n.* an imaginary line drawn from pole to pole ভূগোলৰ মতে কাল্পনিক মধ্যবেষ্টন ৰেখা ; midday মধ্যাহ্ন, দুপৰ বেলা ; the highest point চৰম সীমা, অতিশয় পৰাক্ৰম বা গৌৰৱৰ কাল। —*adj.* pertaining to midday দুপৰ সম্বন্ধীয়, চৰম সীমাৰ। **Meridian sun**=ঐক মূৰৰ ওপৰ হোৱা সূৰ্য। **Meridional** *adj.* southern দক্ষিণদিকস্থ, দক্ষিণ ফালৰ।

**Merino** ( মেৰিন ) *n.* a kind of sheep having very fine wool এৰ্জাতি ভেড়া ছাগলী ; a thin cloth made of wool এবিধ নোমৰ কাপোৰ, মেৰুণা কাপোৰ।

**Merit** ( মে'ৰিট্ ) *n.* worth, excellence গুণ, যোগ্যতা। —*v. t.* to earn, to deserve যোগ্য হ, যোগ্য হৈ পাব পৰা। **Merits of a case**=মোকদ্দমাৰ গুণ গুণ। **Order of merit**=place assigned in a list according to merit গুণানুসাবে অগাণিচা।

**Meritorious** *adj.* possessing merit, deserving honour or reward শুণী, গুণবান, যোগ্যবান, প্ৰশংসনীয়।

**Mermaid** ( মাৰ-মে'ইড্ ) *n.* a fabulous sea woman তল ভোখৰ মাছৰ আকৃতিৰে সাগৰীয় কল্পা, জলকুবৰী।

**Merlin** *n.* a species of hawk এৰ্জাতি সৰু চৰাই।

**Merriment** ( মে'ৰি মেণ্ট ) *n.* gaiety with noise খিকিন্দালী, উল্লাস, আনন্দ ; mirth.

**Merry** ( মে'ৰি ) *n.* gay, cheerful, sportive ধেমেলিয়া, বতিয়াল, উল্লাসিত। **Merry-making**=a festival উৎসৱ, বংশধাৰা।

**Merry-thought**=চৰাইৰ বুকুৰ কেশেৰা হাড়।

**Meseems** ( মিচিম্ ) *v. ( impers. )* it seems to me বোধ কৰো।

**Mesentery** ( মেচেণ্টাৰী ) *n.* a membrane behind the intestine ডুক লাগি থকা ছাল।

**Mesh** ( মে'শ ) *n.* the opening between the threads of a net জালৰ পাহিৰ ফুটা, খান্দি। —*v. t.* to catch in a net জালৰ পাহিত লগা, জালত পেলা।

**Mesh-work** *n.* network জালৰ দৰে ফুটা কৰা কাম, জালী-কটা কাম।

**Mesmerise** ( মেজ্-মাৰ-আইজ ) *v. t.* to control the action and thoughts of another by exercising an influence over the will বিমোহিত কৰ, অৱশ কৰ, মোহনী-বাণ মাৰ। **Mesmerism** *n.* মোহনী-বাণ মৰা বিদ্যা, বশী-কৰণ।

**Mesne** ( মিন্ ) *adj.* intermediate মধ্যৱৰ্তী, মাজৰ। **Mesne profits**=কোনো বস্তুৰ বিষয়ে মোকদ্দমা হোৱাৰ পৰা দখল লোৱা সময়ৰ ভিতৰত তাৰপৰ যি উৎপন্ন হয়। **Mesne lord**=এজনৰ পৰা কেৰোৰালৈ আন এজনক তলতীয়া ৰায়ত হকপে লগোৱা মাটিৰ গৰাকী।

**Mess** (মেচ্) *n.* a party who take their meals together regularly সহভোজী লোক, সহভোজী আশ্রম। —*v. i.* to eat of a mess সহভোজন কৰ, একেলগে খা। **Messmate** = সহভোজী লগৰীয়া।

**Mess** (মেচ্) *n.* a medley, disorder বাবে মিহলি বস্তু, খিচিৰী, খেলিমেলি। **To make a mess of** = খিচিৰী কৰ, খেলিমেলি কৰ।

**Message** (মেচ্-এ'জ) *n.* a communication sent, an errand খবৰ, সমাচাৰ, বাতৰি।

**Messenger** (মেচ্-এ'জাৰ) *n.* the bearer of a message দূত, বাতৰি দিওঁতা। **King's messenger** = বাজদূত, কটকী।

**Messiah** (মেচায়া) *n.* the anointed, Christ বীভক্তীহী।

**Messmate** see **Mess**.

**Met** *pa. t.* and *pa. p.* of **Meet**.

**Metabasis** (মেটাৰেচিচ্) *n.* a change in treatment বোগীৰ অৱস্থাৰ পৰিবৰ্তন।

**Metabolism** (মেটাবলিজম্) *n.* process of chemical changes in organism জীবিত সতেজ বস্তুৰ বসায়নিক পৰিবৰ্তন।

**Metacarpus** (মেটাকাৰ্পাছ) *n.* the part of the hand or its bones between the wrist and the fingers, or the corresponding part of an animal's leg মণিবন্ধ অৰ্থাৎ হাতৰ ঠাৰি আৰু আঙুলিৰ মাজত থকা হাতৰ অংশ অথবা সেই অংশৰ অস্থি, জন্তুৰ ভৰিৰ অনুকূপ অংশ।

**Metal** (মেটেল) *n.* a solid opaque body, as iron ধাতু; courage or spirit সাহসিত; broken stones used for covering a road শিলগুটি, কঙ্কৰ। **Metals** (*pl.*) = বেলৰ লো। —*v. t.* to put metal on a road বাস্ত্য পকা কৰ, বাটত শিলগুটি পাৰ। **Base metals**—লো, সীহ, তাম, দস্তা। **Noble or perfect metals**—ৰূপ, সোণ।

**Metallic** (মেটেলিক্) *adj.* pertaining to metal তাম, শিলত আদি ধাতু সম্পৰ্কীয়।

**Metalliferous** (মেটেলিফেৰাচ্) *adj.* producing metals ধাতুৎপাদক।

**Metalling** *n.* broken stones শিলগুটি; putting on metal শিলগুটি পাৰণ।

**Metallist** (মিটেল্-ইষ্ট) *n.* one skilled in metals ধাতুৰ ৰূপান্তৰ জনা পণ্ডিত, ধাতুকৰ্ম কাৰক।

**Metalloid** (মেটেল্লইড্) *n.* substance allied to the metal ধাতুৰ শ্ৰেণীৰ খনিজ পদাৰ্থ, যেনে গছক।

**Metallurgy** (মেটেল্-আৰ-জি) *n.* the art of separating and refining metals ধাতু নিৰ্মল কৰণ বিদ্যা।

**Metamorphose** (মেটা-মৰ্'ফ'জ্) *v. t.* to transform আকৃতি পৰিবৰ্তন কৰ, কাগ্ন সলা, অস্ত ৰূপ ধাৰণ কৰ। **Metamorphic** *adj.* subject to change of form পৰিবৰ্তনশীল।

**Metamorphosis** *n.* transformation ৰূপান্তৰ।

**Metaphor** (মেটাফৰ) *n.* an implicit simile উপমা, দৃষ্টান্ত, ৰূপক। **Metaphorical** *adj.* figurative ৰূপক।

**Metaphrase** (মেটা-ফ্ৰেজ্) *n.* a translation from one language into another, word for word অৱিকল অনুবাদ বা ভাঙন।

**Metaphysics** (মেটাফিজিক্) *n. pl.* (treated as sing.) the theoretical philosophy of being and knowing সৃষ্টি আৰু জ্ঞান সম্পৰ্কীয় দৰ্শনশাস্ত্ৰ, অধিবিদ্যা। —*al adj.* অধিবিদ্যামূলক। —*ian n.* অধিবিদ্যাবিশাৰদ।

**Metastasis** (মেটাষ্টেচিচ্) *n.* removal from one place to another স্থানান্তৰণ।

**Metatarsus** (মেটাটাৰ্চাছ) *n.* the part of the foot or its bones between the tarsus and the toes সৰু গাঁথিৰ পৰা আঙুলিৰ মাজত থকা ভৰিৰ অংশ অথবা সেই অংশৰ অস্থি।

**Metathesis** (মেটাথেচিচ্) *n.* (*phon*) transposition of a word ভাষাতত্ত্বত শব্দৰ বৰ্ণসমূহৰ পাৰস্পৰিক স্থান পৰিবৰ্তন।

**Mete** (মিট্) *v. t.* to measure জোখ, পরিমাণ কৰ। —*n.* a boundary or limit সীমা।

**Metempsychosis** (মেটেমচাইকচিচ্) *n.* transmigration of the soul after death into a new body যুত্মৰ পাচত জীৱাৰ্থাৰ দেহান্তৰপ্ৰাপ্তি, পুৰণি দেহৰ পৰা নতুন দেহলক্ষ্য গ্ৰহণ।

**Meteor** (মিট'ৰ) *n.* a luminous body passing in the air উজ্জ্বল, ধূমকেতু, পৰীয়াতৰা।

**Meteoric** *adj.* উদ্ভা সম্বন্ধীয় ; rapid, bright  
অতি বেগী, অত্যন্ত উজ্জ্বল।

**Meteorite** (মিটিয়বাইট) *n.* fallen meteor or  
meteoric stone মাটিত পড়া উদ্ভা বা তাৰ শিল।

**Meteorology** (মেটিয়ৰ-লজী) *n.* that depart-  
ment of physics which treats of weather  
conditions বতৰ বিজ্ঞান। **Meteorologist** *n.*  
বতৰ বিজ্ঞান পণ্ডিত।

**Meter** (মিটাৰ্) *n.* that which measures জোখ,  
মাপ, জোখ কৰা যান্ত্ৰ (যেনে গজ)। **Gas meter**  
= গেছ জোখা যন্ত্ৰ।

**Methinks** (মি-থিংকচ্) *v.* (*impers.*) it seems to  
me মই বোধ কৰো।

**Method** (মেইড) *n.* the mode, manner, way  
of doing things প্ৰণালী, দিহা, ক্ৰম, নীতি ;  
orderly, procedure শৃঙ্খলা, লাগ বান্ধ।

**Methodic**,—**al** *adj.* orderly, formal পৰিপাটি,  
শৃঙ্খল, আটুট।

**Methodist** *n.* one of a sect of Christians কোনো  
খ্ৰীষ্টিয় ধৰ্ম সম্প্ৰদায়ৰ লোক।

**Methuselah** (মেথুছেলা) *n.* a patriarch said  
to have lived 969 years বাইবেলত বৰ্ণিত  
এগৰাকী কুলপতি যাৰ জীৱনকাল ৯৬৯ বছৰ ; a  
person having ideal longevity অতি দীৰ্ঘায়ু  
ব্যক্তি।

**Methylated spirit** *n.* এবিধ বিষাক্ত আৰক।

**Meticulous** (মেটিকুলাছ) *adj.* over-scrupulous  
in minute details সূক্ষ্মাতিসূক্ষ্ম বিষয়েও অত্যন্ত  
সতৰ্কজন।

**Metol** (মিটল) *n.* photographic developer  
ছবি তোলাত সৰু আৰ্জী ভাঙৰ কৰা যন্ত্ৰ।

**Metonymy** (মি-টনি-মি) *n.* a figure of speech  
in which the name of one thing is put  
for that of another allied to it বাক্যলঙ্কাৰ  
বিশেষ, যেনে (মদ নুবুলি বটল বোলে)।

**Metre** (মিটাৰ) *n.* rhythm, a plan of versi-  
fication ছন্দ, পয়াৰ।

**Metre** (মিটাৰ) *n.* the unit of length in the  
metric system জোখ সম্বন্ধীয় দশমিক পৰিমাণৰ  
মূল অঙ্ক (৩৯.০৭ ইঞ্চি)। **Metric system** *n.* a  
decimal system দশমিক জোখ প্ৰণালী।

**Metrical** *adj.* pertaining to metre ছন্দ বিষয়ক ;

pertaining to measurement জোখ সম্বন্ধীয়।  
**Metrics** *n.* (*pl.*) the theory of measure-  
ment জোখ প্ৰণালী।

**Metrology** (মেট্ৰলজী) *n.* the science of  
weights and measures পৰিমাণ বিজ্ঞান।

**Metronymic** (মেট্ৰনিমিক্) *adj.* derived from a  
female ancestor মাতৃপক্ষৰ।

**Metropolis** (মেট্ৰ-পলিচ) *n.* the capital of a  
country ৰাজধানী, মহানগৰ।

**Metropolitan** *adj.* belonging to the chief city  
or to the mother-church প্ৰধান নগৰ বা  
ধৰ্মালয় সম্বন্ধীয়।

**Mettle** (মেট্ৰল্) *n.* sprightliness, courage, spirit  
তেজ, সাহস, উৎসাহ। **Put one on his  
mettle** = মৰিমুজি লাগিবলৈ উত্তেজনা কৰ।

**Mettled** *adj.* high-spirited তেজীয়ান, তেজৱী ;  
mettle-some.

**Meum and tuum** *n.* mine and thine মোৰ আৰু  
তোৰ, আপোন-পৰ ভেদ জান।

**Mew** (মিউ) *n.* a sea-foul এবিধ সাগৰীয়া চৰাই ;  
the cry of a cat মেকুৰীৰ মেও মেও মাত ; a  
place of confining চৰাইৰ সজা ; (*pl.*) a  
stable ঘোঁড়া শাল। —*n. t. or v. i.* to change  
as a dress, to cast, to moult সলা, পাখি  
সৰাল-দে। (*fig.*) to confine বন্ধ ৰখি থ।

**Miasma** (মিএজমা) *n.* noxious exhalations  
কেচেমা কেচেম গোন্ধ, গেলা পচা বস্তৰ ভাপ।

**Mezzotint** (মে'ক'-টিন্ট) *n.* a method of en-  
graving on copperplate ফটোগ্ৰাফৰ দৰে  
ভাৱৰ ফলিত খসকা-খসকিকৈ নক্সা তোলা নিয়ম।

**Mica** (মাইকা) *n.* a group of transparent  
elastic mineral বাসিচন্দা, অভ্ৰ।

**Mice** (*pl.*) of Mouse.

**Michaelmas** (মিকেল্-মেচ) *n.* feast of St.  
Michael on 29th September মাইকেল  
মহাপুৰুষৰ পৰ্বৰ দিন।

**Mickle** (মিক্‌ল্) *adj.* or *n.* much বহুত, সবহ।  
Many a little (pickle) makes a mickle =  
অকণ অকণকৈ গোটখাইহে বহুত হয় ; “ঘনকৈ  
মুটিলে পোনাও মাহ”।

**Microbe** (মাই-ক্ৰ'ব) *n.* a microscopic orga-

nism কীটাদি, চক্ৰে মনিব নোৱাৰা পোক। (Gr. *mikros* = small).

**Microcosm** (মাইক্ৰ'ক'জ'ম্) *n.* a little universe (applied to man) ক্ষুদ্ৰ জগৎ, মানব দেহা; miniature representation সূক্ষ্ম অৱস্থা।

**Micrography** (মাইক্ৰ'-গ্ৰেফি) *n.* the description of microscopic objects চক্ৰে মনিব নোৱাৰা পদাৰ্থবিলাকৰ বিবৰণ।

**Micrology** (মাইক্ৰ'-ল'জি) *n.* the branch of science which deals of minute objects চক্ৰে মনিব নোৱাৰা অণু বিষয়ক বিজ্ঞান, অণু-বিজ্ঞান।

**Micrometer** (মাইক্ৰো-মিটাৰ) an instrument for measuring minute angle নিচেই সূক্ষ্ম কোণৰ বিমাপণ জোখা যন্ত্ৰ।

**Microphone** (মাইক্ৰ'-ফ'ন) *n.* an instrument to make the faintest sound more audible শব্দশব্দগ্ৰাহী যন্ত্ৰ, কাণেৰে নুশুন্য শব্দ ধৰিব পৰা যন্ত্ৰ।

**Microscope** (মাইক্ৰ'-স্ক'প্) *n.* an optical instrument for magnifying objects to the eye অণুবীক্ষণ যন্ত্ৰ। (Gr. *mikros* = little, *skopein* = to look at). **Microscopic**, — *al adj.* visible only by the aid of a microscope মনিব নোৱাৰা, সৰু, নিচেই অকণমান; very small.

**Microzoa** (মাইক্ৰ'-জ'-অ) *n.* (*pl.*) microscopic animals কীটানুকীটবিলাক।

**Micturition** (মিক্টিউৰি-ছ'ন্) *n.* frequent desire to make water as a sign of disease ঘনে ঘনে পানীচোৱা ৰোগ, মূতৰ বেমাৰ, মধুমেহ ৰোগ।

**Mid** (মিড্) *adj.* middle মাজ। **Midheaven** = মাজ আকাশ। **Mid-day** = noon দুপৰীয়া।

**Midland** = inland, the interior or a country মধ্য দেশ, মাজ ঠাই। **Midnight** = twelve o'clock at night মাজনিশা। **Midsummer** = about the 21st of June জুৰ মাজ ভোঁৱৰ।

**Midsummer-day** = 24th of June জুন মাহৰ ২৪ তাৰিখ। **Midway** = মাজ বাট। **Midshipman** = নৌ সেনাৰ ভিতৰত এজন তলতীয়া বিষয়া।

**Middenstead** (মিড'-ন'-ষ্টেড্) *n.* a place where dung is heaped up, dung-hill গোবৰ দ'মোৱা ঠাই।

**Middle** (মিড্‌ল্) *adj.* intermediate মাজৰ,

মাজতীয়া, মাধ্যম। — *n.* the middle point or part মাজ, মাজ ভোঁৱৰ। **Middle-aged** = সোঁ বয়সীয়া, আদ বয়সীয়া। **Middle class** = মাজলীয়া শ্ৰেণীৰ লোক। **Middle ages** = about 476 A. D. পঞ্চম শতিকা, মধ্য যুগ।

**Middling** *adj.* of middle quality মাজলীয়া, মধ্যম।

**Midge** (মিজ্‌) *n.* a common name for certain winged insects মছ, মাখি, ডা'হ ইত্যাদি।

**Midget** (মিড্-গেট্) *n.* a little midge, very small person সামান্য পতঙ্গ, ক্ষুদ্ৰ লোক; a type of ironclad automobile একৰকম সৰু লৌহময় যন্ত্ৰ যান।

**Midriff** (মেড্-বিফ্) *n.* the diaphragm ওপৰ পেটৰ তলৰ বাৱধান।

**Midst** (মিড্-ষ্ট) *n.* the middle মাজ। — *adv.* in the middle মাজত। **In our midst** = আমাৰ মাজত।

**Midwife** (মিড্-ওৱাইফ্) *n.* a woman who assists in childbirth খাই, প্ৰসৱ কৰোৱা ৰজিনী।

**Midwifery** (মিড্-ওৱাইফেৰী) *n.* art or practice of a midwife খাজী বিলা, খাইৰ কাম।

**Mien** (মিন্) *n.* the appearance of a person, deportment ৰূপ, চেহেৰা, আকৃতি।

**Miff** (মিফ্) *n.* (*colloq.*) petty quarrel ঠোটা-মোজা, খুটখাট। — *v. i.* or *v. t.* চুপতা-চুপতি কৰ, জোকা।

**Might** (মাইট্) *pa. t.* of May.

**Might** (মাইট্) *n.* power, strength, ability বল, পৰাক্ৰম, ক্ষমতা, শক্তি। **Might and main** = utmost strength পৰ্য্যায়মানে, সমস্ত ক্ষমতা।

**Mightily** *adv.* powerfully পৰাক্ৰমেৰে, বলেৰে।

**Mightiness** *n.* power, greatness অসীম ক্ষমতা, প্ৰভাপ, মাহাযা।

**Mighty** (মাইটী) *adj.* very great, powerful শক্তিমত্ত, প্ৰবল পৰাক্ৰমী, দুৰ্জয়; wonderful আশ্চৰ্য্য।

**Mignonette** (মিগ-নো-নো'ট্) *n.* an annual with fragrant flowers বহুবি হৈ যবা এবিধ সুগন্ধি ফুল গছ।

**Migrate** (মাইগ্ৰেট্) *v. i.* to remove for resi-

dence from one country to another বিদেশত থাকিবলৈ বা, এক দেশ এৰি আন দেশলৈ যা।

**Migration** (মাইগ্ৰেছন্) *n.* a change of abode স্থান পৰিবৰ্তন, ঠাই সলনি, প্ৰব্ৰজন।

**Migratory** (মাইগ্ৰেটৰী) *adj.* migrant, wandering বিদেশগামী, ঠাই সলাই ফুৰা, ভ্ৰমি ফুৰা।

**Mikado** (মিকাদো) *n.* the Emperor of Japan জাপানী সম্ৰাটৰ উপাধি।

**Milage** (মাইলেজ) *n.* miles travelled, rate per mile যিমান মাইল যোৱা হয়; মাইলে প্ৰতি নিৰিখ।

**Milch** (মিলছ) *adj.* giving milk খীৰতী।

**Mild** (মাইল্ড) *adj.* gentle, soft, calm সজা, নিৰ্জ্জ্ব, জাতি, নম্ৰ, শান্ত, মৃদু, কোমল।

**Mildly** *adv.* কোমল ভাবে, লাহে লাহে।

**Mildness** *n.* softness কোমলতা, নম্ৰতা।

**Mildew** (মিল্-ডিউ) *n.* a disease of plants গছৰ ৰোগ, বৰমোহা।

**Mile** (মাইল) *n.* a linear measure of 1760 yards মাইল, ১৭৬০ গজ দীঘল। (Fig.) stage in life জীৱনৰ এটাৱস্থা।

**Mileage** (মাইল-এ'জ) *n.* মাইলে প্ৰতি দস্তৰি বা ভটা। **Milestone** *n.* মাইলৰ খুটা।

**Militant** (মিলিটেন্ট) *adj.* engaged in warfare, fighting যুজাৰ, বন্দ্ৰা, বগলিপু।

**Military** (মিলিটেৰী) *adi.* pertaining to soldiers হিলৈদাৰি, পল্টনীয়া। — *n.* the army পল্টন, ফৌজ। **Militarism** (মিলিটেৰীজম্) *n.* military spirit and ideas পল্টনীয়া নিয়ম বা স্বভাব।

**Militate** (মিলিটেট্) *v. i.* to contend বিৰোধী হ, যুজিবলৈ আগবাঢ়।

**Militia** (মিলিছা) *n.* a body of soldiers liable to home service দেশস্থ শিক্ষিত প্ৰজা সৈন্য, পল্টনীয়া বাৰুত, জন-বাহিনী।

**Milk** (মিল্ক) *n.* a white liquid drawn from female mamals গাখীৰ, এ'ৰা গাখীৰ দুগ্ধ; a milk like juice বগাবল বা এঠা। — *v. i.* to draw milk গাখীৰ খীৰা। **Milkmaid** = a dairy-maid গাখীৰ খীৰোৱা মাইকী, গোৱালনী।

**Milky** (মিল্কী) *adj.* like milk গাখীৰৰ দৰে, গাখীৰৰ; soft কোমল।

**Milkyway** *n.* galaxy, a luminous zone in the sky হাতী-পটি, আকাশত লানি হৈ থকা ডবাৰ শাৰী।

**Mill** (মিল) *n.* a machine for grinding জ'ত, জ'ত-কল। — *v. t.* to grind, to press in a mill তড়ি কৰ, জ'ত কলত মাৰ। **Go through the mill** = ঠেকা খাই শিক। **Rice mill** = ধান বনা কল। **Oil mill** = তেল কল।

**Mill board** (মিল-ব'ৰ্ড) *n.* stout paste board used in book-binding কিতাপ বন্ধা ডাঠ কাগজ। **Millstone** *n.* জ'তৰ শিল।

**Mill-cog** (মিল কগ্) *n.* জ'তৰ চকৰিৰ দাঁত।

**Millenarian** (মিলেনেৰোয়েন) *adj.* lasting a thousand years সহস্ৰ বছৰী। খ্ৰীষ্টপ্ৰীষ্ট অবতৰ হৈ সহস্ৰ বছৰ পৃথিৱীত ৰাজত্ব কৰিব বুলি যি ভাবে। (L. mille = thousand J).

**Millennial** (মিলেনিয়েল্) *adj.* pertaining to thousand years সহস্ৰ বছৰীয়া।

**Millennium** (মিলেন্-ইয়াম্) *n.* a thousand years হেজাৰ বছৰ।

**Millenary** (মিলেনে'ৰী) *n.* a thousand years হেজাৰ বছৰ। — *adj.* হেজাৰ বছৰীয়া।

**Miller** (মিল্লাৰ) *n.* one who attends to a corn-mill জ'ত কলৰ কাম কৰোঁতা।

**Millet** (মিলেট্) *n.* a grass yielding food grains কণীধান।

**Milliard** (মিল্-ইয়াৰ্ড) *n.* a thousand millions কোটি কোটি, হেজাৰ কোটি।

**Milliner** (মিল্-ইন্-আৰ) *n.* one who makes head dresses &c. for woman তিৰোতা মানুহৰ টুপী, ফিতা আদি তৈয়াৰ কৰোঁতা বা বেচোঁতা।

**Millinery** (মিল্-ইন্-এৰি) *n.* the articles made or sold by milliners টুপী, ফিতা বা সেই-বিলাক তৈয়াৰ কৰা কাম।

**Million** (মিল্-ইয়ন্) *n.* ten hundred thousands দহ লাখ, নিযুত।

**Millionaire** (মিল্-ইয়নেয়াৰ্) *n.* a man worth a million লাখপতি, দহলাখাধিপতি লোক, ধনকুৰেব।

**Millionary** (মিলিয়নেৰী) *adj.* pertaining to millions নিযুত নিযুত, দহলাখ সম্বন্ধীয়।

**Millionth** *adj.* or *n.* the ten hundred thousandth নিযুতৰ ভিতৰত এটা।

**Millrace** (মিলৰেচ) *n.* the current of water that turns a mill wheel জাঁত-কল চলোৱা পানীৰ সোঁত ; a canal to convey water to a mill জাঁত কললৈ পানী নিয়া খাল।

**Milord** (মিলৰ্ড) *n.* my lord, a wealthy Englishman ধনাঢ্য ইংৰাজ।

**Milt** (মিলট) *n.* the roe of male fishes মাছৰ বীজ বা শুক্ৰ ; the spleen আগমস্ৰু।

**Milt** *n.* male fish মতা মাছ।

**Mimesis** (মাইমেচিচ) *n.* a mimicking of the speech of a person আনে কথা কোৱাৰ ভাও বা তেও ধৰণ, ভেঙ্কুচালি।

**Mimetic**, —al (মাইমেটিক্, —এল্) *adj.* apt to imitate অনুকৰণকাৰী।

**Mimic** (মিমিক্) *v. l.* to imitate আনৰ ভাও বা তেও ধৰণ, সিঁহাৰ, অনুকৰণ কৰা। —*n.* one who mimics ভাও, চং, অনুকৰণকাৰী।

**Mimicker** (মিমিকৰ) *n.* one who mimics অনুকৰণকাৰী।

**Mimicry** (মিমিক্-ৰী) *n.* act of mimicking ভেঙ্কুচালি, বিজ্ঞপ, ভাও।

**Minaret** (মিনাৰেট) *n.* a turret in a mosque মজিদ ঘৰৰ কাষৰ চূড়া (য'ত উঠি প্ৰহৰীয়াই উপাসনালৈ আহ্বান কৰে, বা আজান দিয়ে)।

**Mince** (মিন্চ) *v. l.* to cut into small pieces কুট ; to suppress a part in speaking ছোবাই ছোবাই কৰ্ত্ত নকওকৈ কথা ক। —*v. l.* to walk or speak affectedly গহীন, গহীনকৈ লাঠে লাঠে যা, বাক ; তেও ধৰি খোজ কাঢ় বাকথাক।

**Mince matters** = to soften an account কোনো কথা লম্বুৱাই থ, খাপে গোপে থ।

**Mincingly** *adj.* affectedly তেও ধৰি, গহীনাই।

**Mind** (মাইণ্ড) *n.* the faculty of thinking মন ; intention মন, ভাব, অভিপ্ৰায়, ইচ্ছা। —*v. l.* to attend to মন কৰ, মনোযোগ দে, কাণ কৰ। **Mind one's p's and q's** = to be accurate আটুট হ, ঠিকথাককৈ কৰ।

**Mind your eye** = be careful about your behaviour মন্থ চম্ভালি কথা কৰা, সাৱধান হ (গ্ৰাম্যভাষা)। **Absence of mind** = inatten-

tive 'অমনোযোগী, আঁকণ, কাণসাৰ নোহোৱা।

**Bear in mind** = মনত ৰাখ, তত্ৰ। **Be out of one's mind** = বলিয়া হ ; to be forgotten পাহৰ। **Have a mind** = to wish মন কৰ, ইচ্ছা কৰ, মন আছে। **Make up one's mind** = to determine স্থিৰ কৰ, খাৱৰা। **Never mind** = do not care একো কথা নাই, সেইটোত নোলাগিব। **Of mind agreed** ঐক্য, একমত।

**Presence of mind** = উপস্থিত বুদ্ধি, প্ৰত্যুৎপন্নমতি। **Put in mind** = সোঁৱৰাই দে, মনত পেলা ; to warn সূচা। **Year's mind** = a service on the anniversary of a death বছৰেকীয়া তিথি। **Call to mind** = remember মনত পেলা। **Flashed into one's mind** = হঠাৎ মনত পৰ। **If you don't mind** = if you have no objection যদি কোন আপত্তি নাই।

**I should not mind a cup of tea** = দিলে চাহ এপিয়লা খাব পাৰো। **Minded** *adj.* inclined ইচ্ছুক। **Evil-minded** = হিংসাকুৰীয়া, খিয়লীয়া।

**Mindful** (মাইণ্ড-ফুল্) *adj.* attentive মনোযোগী, সতৰ্ক, তত্তোৱাল। **Mindfulness** *n.* মনোযোগ, ৰূপ।

**Mindless** (মাইণ্ড-লেচ) *adj.* stupid, निर्कषी, ভেৰা।

**Mine** (মাইন্) *adj. & pron.* My মোৰ।

**Mine** (মাইন্) *n.* a pit from which metals are dug আকৰ, খনি ; an excavation under a fortification to blow it up with gun powder কোনো দুৰ্গ ধ্বংস কৰিবলৈ বাকৰ পোতা সিদ্ধি। —*v. l.* to excavate খনি খান ; to destroy by secret means তলে তলে ধ্বংস কৰ।

**To lay a mine** = ধ্বংস কৰিবলৈ বাকৰ পোতা। **Mine-layer** = সাগৰত বাকৰ ঘৰা পোটা জাহাজ। **Mine-sweeper** = সাগৰত পোতা বাকৰ ঘৰা গুচুৱা জাহাজ।

**Mine** (মাইন্) *n.* a pit from which metals are dug আকৰ, খনি ; an excavation under a fortification to blow it up with gun powder কোনো দুৰ্গ ধ্বংস কৰিবলৈ বাকৰ পোতা সিদ্ধি। —*v. l.* to excavate খনি খান ; to destroy by secret means তলে তলে ধ্বংস কৰ।

**To lay a mine** = ধ্বংস কৰিবলৈ বাকৰ পোতা। **Mine-layer** = সাগৰত বাকৰ ঘৰা পোটা জাহাজ। **Mine-sweeper** = সাগৰত পোতা বাকৰ ঘৰা গুচুৱা জাহাজ।

**Mine** (মাইন্) *n.* a pit from which metals are dug আকৰ, খনি ; an excavation under a fortification to blow it up with gun powder কোনো দুৰ্গ ধ্বংস কৰিবলৈ বাকৰ পোতা সিদ্ধি। —*v. l.* to excavate খনি খান ; to destroy by secret means তলে তলে ধ্বংস কৰ।

**To lay a mine** = ধ্বংস কৰিবলৈ বাকৰ পোতা। **Mine-layer** = সাগৰত বাকৰ ঘৰা পোটা জাহাজ। **Mine-sweeper** = সাগৰত পোতা বাকৰ ঘৰা গুচুৱা জাহাজ।

**Mine** (মাইন্) *n.* a pit from which metals are dug আকৰ, খনি ; an excavation under a fortification to blow it up with gun powder কোনো দুৰ্গ ধ্বংস কৰিবলৈ বাকৰ পোতা সিদ্ধি। —*v. l.* to excavate খনি খান ; to destroy by secret means তলে তলে ধ্বংস কৰ।

**To lay a mine** = ধ্বংস কৰিবলৈ বাকৰ পোতা। **Mine-layer** = সাগৰত বাকৰ ঘৰা পোটা জাহাজ। **Mine-sweeper** = সাগৰত পোতা বাকৰ ঘৰা গুচুৱা জাহাজ।

**Miner** (মাইনাৰ) *n.* one who digs in a mine খনিত কাম কৰোতা, খনিকটীয়া।

**Mineral** (মিনাৰেল্) *n.* an inorganic substance found in the earth শত্ৰু, খনিজ বস্তু। —*adj.* relating to inorganic substances খনিজ।

**Mineralist** (মিনাৰেলিষ্ট) *n.* one versed in minerals খনিজ বস্তুৰ গুণ বুজোঁতা।

**Mineralogy** (মিনাৰেলজি) *n.* the science which treats of minerals ষাডু বিদ্যা, খনিজ বস্তু বিষয়ক বিদ্যা। **Mineralogical** *adj.* ষাডু বিদ্যা বিষয়ক : **Mineralogist** (মিনাৰেলজিষ্ট) *n.* ষাডু বিদ্যা বিষয়ক পণ্ডিত।

**Minerva** (মিনাৰভা) *n.* the Roman goddess of wisdom সৰস্বতী।

**Mingle** (মিংগল) *v. t.* to mix মিহলা মিহলি কৰ, একেলগ কৰ ; to become mixed মিহলি হ। **Mingling** *n.* mixture সানমিহলি ; blending together খেলিমেলি।

**Miniature** (মিনিচেষাৰ) *n.* a small copy of painting সৰু চৰি ; a small likeness ক্ষুদ্র আকৃতি। —*adj.* on a small scale অলপীয়া, অনুকূলপীয়া, অকণমান।

**Minify** (মিনিকাই) *v. t.* to depreciate হ্রাস কৰ ; to make little অকণমান কৰ।

**Minikin** (মিনিকিন্) *n.* a little darling মৰমৰ সৰু ব্যক্তি ; a small pin এককম সৰু আলপিন্। —*adj.* small ছুটমুটীয়া, সৰু।

**Minim** (মিনিম্) *n.* a drop দৰবৰ টোপা ; a musical note স্বৰচিহ্ন ; a diminutive creature কঁটীয়া মানুহ।

**Minimise** (মিনিমাইজ্) *v. t.* to reduce to the smallest degree লাঘব কৰ, কম কৰ, লঘুতা ; to disregard as of little value উল্লেখ কৰ।

**Minimum** (মিনিমাম্) *n.* (*pl.*), **Minima** = the least quantity অতি কম, ডাকৰ পৰিমাণ, নিচেই কম। (*opp.* of **Maximum**)।

**Mining** (মাইনিং) *n.* the art of working mines খনিৰ কাম।

**Minion** (মিনিয়ন্) *n.* a favourite of a prince চেনেহৰ লোক, প্ৰিয়পাত্ৰ ; a kind of type ছপাৰ সৰু আখৰ।

**Minister** (মিনিষ্টাৰ) *n.* a responsible head of state under the king ৰাজমন্ত্ৰী, বুঢ়া-গোঁহাই ; a clergyman ধৰ্মাচাৰ্য্য ; an agent দূত, প্ৰতিনিধি। —*v. t.* or *v. i.* to supply, to serve দে, যোগা, পৰিচৰ্যা কৰ।

**Ministerial** (মিনিষ্টাৰিয়েল) *adj.* clerical আৰোলা

বা কেৰাপী বিষয়ক ; pertaining to a minister ধৰ্মোপদেশ বা ৰাজমন্ত্ৰী বিষয়ক।

**Ministering** (মিনিষ্টাৰিং) *adj.* attending and serving পৰিচৰ্যা কৰা, আলোচনা কৰ।

**Ministry** (মিনিষ্ট্ৰী) *n.* the body of ministers মন্ত্ৰীবৰ্গ, মন্ত্ৰীদল ; service, act of ministering পৰিচৰ্যা, মন্ত্ৰীৰ কাৰ্য্য, ৰাজকৰ্ত্তা।

**Minnow** (মিন্-ন') *n.* a small fresh-water fish দৰিকণা মাছ ; the young of larger fish ডাঙৰ মাছৰ পোৱালি, পোণা মাছ।

**Minor** (মাইনৰ) *adj.* less, smaller, inferior, lower কম, সৰু, তলৰ, নামনাচ ; under age আকলন, আবলম্বা। —*n.* a person under 21 years নাৰালক, কম বয়সীয়া লোক।

**Minority** (মাইনৰ-ইটি) *n.* **Minorship** = the state of being under age নাৰালক অৱস্থা ; a number less than half ডাকৰীয়া ভাগ, অলপীয়া সংখ্যা। (*opp.* to **Majority** = সবহ ভাগ)।

**Minstrel** (মিন্‌ষ্ট্ৰেল) *n.* a musician, a singer and player on an instrument বাদ্য কৰ, বীণ বজাই গীত গাওঁতা।

**Minstrelsy** (মিন্‌ষ্ট্ৰেলচী) *n.* the art or work of minstrel গান বাজনা, গায়ন বাজন।

**Mint** (মিন্ট) *n.* the place where money is coined টাক শাল, সোণ ৰূপৰ মুদ্ৰা কৰা যন্ত্ৰন, মোহৰ কৰা মাইকী পোৱালি। —*v. t.* to coin মুদ্ৰা প্ৰস্তুত কৰ ; to invent উলিয়া, সাজ।

**Mint-master** *n.* the master of a mint টাকশালৰ অধ্যক্ষ।

**Mint** (মিণ্ট্) *n.* an aromatic plant পদিনা শাক।

**Mintage** (মিণ্টেজ্) *n.* the money which is minted টাকশালত মৰা মুদ্ৰা ; the duty paid for coining টাকশালৰ কৰ।

**Minuend** (মিনিউ-এণ্ড) *n.* the number from which another is to be subtracted যিটো অঙ্কৰ পৰা বাদ দিয়া হয়।

**Minuet** (মিনিউ-এট্) *n.* a graceful slow dance এককম নাচন।

**Minus** (মাইনাচ) *adj.* less, without কম, বাদ,

- বিয়োগ। Minusculé=সক অকণ অকণ আখৰ।
- Minute** (মিন্-ইউট) *adj.* very small অকণমান, ক্ষুদ্র; particular, exact ঠিক, সবিশেষ। **Minutely** *adv.* সবিশেষকৰণে, বিস্তাৰিতকৈ, তলতলকৈ।
- Minute** (মিন্-ইট্ট) *n.* the sixtieth part of an hour মিনিট, আঠৈ পল; a brief note সংক্ষিপ্ত, চুৰক বিবৰণ। **Minutes** *n. (pl.)* a brief summary of proceedings সভাৰ চুৰক বিবৰণ। **Wait a minute**=একমুহূৰ্ত্তক বৰা। **Minute-gun**=এতি মিনিটে মাৰিব পৰা তোপ। **Minute-hand**=ঘড়ীৰ মিনিটে দেখুওৱা কাঁইট।
- Minutiae** (মিন্-উ-মি-ই) *n. (pl.)* trivial details, the smallest particulars অযথা খোলচা, সামান্য বিষয়, পুখানুপুখ।
- Minx** (মিন্-চ্) *n.* a pert young girl বাঙালী বচকী ছোৱালী; a she-puppy মাইকী কুকুৰ পোৱালি।
- Miracle** (মিৰেক্‌ল্) *n.* anything wonderful আশ্চৰ্য্য ঘটনা, অদ্ভুত কাম। **He has not time enough to work miracles**=সি অদ্ভুত কাম কৰি তৰফ লগাবলৈ বেচিদিন হোৱা নাই; আচৰিতৰূপে কাম কৰি দেখুৱালৈ সি সৰহ দিন পোৱা নাই।
- Miraculous** (মিৰেক্‌উলচ) *adj.* very wonderful অদ্ভুত, আশ্চৰ্য্যজনক। —*ly adv.* wonderfully আশ্চৰ্য্যকৰণে।
- Mirage** (মি-ৰেজ্) *n.* an optical illusion presenting an image of something in the air মৰীচিকা, যুগড়কা, বায়ুকামৰ প্ৰদেশত বালিৰ ভিৰবিৰি দেখি পানী বুলি জ্ঞান হ'ব, চকুৰ ভ্ৰম।
- Mire** (মায়্যৰ্) *n.* a deep mud পল বোকা। —*v. t.* or *v. i.* to sink in mud বোকাতে সোমাব বা লুতুৰি-পুতুৰি কৰ। **Miriness** *n.*
- Mirk** (মাৰ্ক) *adj.* dark এন্ধাৰ। **Mirk-some** *adj.* gloomy অন্ধকাৰময়, এন্ধাৰ।
- Mirror** (মিৰৰ) *n.* a looking-glass আঁঠী, দোপোন। —*v. t.* to reflect as in a mirror প্ৰতিবিম্বিত কৰ, আঁঠীত দেখাৰ দৰে দেখুৱা।
- Mirth** (মাৰ্ধ) *n.* noisy gaiety, jollity, delight,

- laughter হৰ্ষ, খিকিন্দালি, টেঙাউৰী, বং খেমাৰি।
- Mirthful** (মাৰ্ধ ফুল) *adj.* merry, jovial উল্লাসিত, হৰ্ষোৎফুল্ল, আনন্দপূৰ্ণ। **Mirthless** *adj.* joyless নিবানন্দ। **Mirthfulness** *n.* আমোদ আত্মা, খিকিন্দালি।
- Miry** (মায়্যৰী) *adj.* full of mire পঙ্কাকুল, বোকা।
- Misadventure** (মিচ্-এড্-ভে'ন্‌চৰ) *n.* ill-luck, disaster দুৰ্ভাগ্য, দুৰ্দশা, বিপত্তি।
- Mis-advised** (মিচ্-এড্-ভাইজড্) *adj.* ill-advised কুপৰামৰ্শ পোৱা, কুমান্বিত।
- Misalliance** (মিচ্-এলায়েঞ্চ) *n.* improper association or marriage বিজোৰ সংঘ, নীচ লোকৰ লগত বিবাহ।
- Misanthrope** (মিচে'ন্-থ্ৰ'প্) *n.* a hater of mankind যি সকলো মানুহক অবিদ্বেষ কৰে। (L. *anthropos*=a man).
- Misanthropic**, —**al** (মিচ্-এন্-থ্ৰ'পিক্) *adj.* hating mankind নবৰ্হেয়ী। **Misanthropy** *n.* hatred of mankind মানুহৰ প্ৰতি ঘৃণা।
- Misapply** (মিচ্-এপ্লাই) *v. t.* to apply wrongly অত্যাৱকৈ খটা, বেয়াকামত লগা। **Misapplication** *n.* wrong use অপব্যৱহাৰ।
- Misapprehend** (মিচ্-এপ্ৰি-হেন্ড্) *v. t.* to understand wrongly ভুলভাৱে।
- Misapprehension** (মিচ্-এপ্ৰি-হেন্‌ছন্) *n.* misunderstanding ভুল, মিছা অনুভব, ভুল ধাৰণা।
- Misappropriate** (মিচ্-এপ্ৰি-প্ৰিয়ে'ণ্) *v. t.* to put to a wrong use অত্যাৱকৈ ব্যৱহাৰ কৰ, অত্যাৱকৈ ল' মিছাই মোৰ বুলি ল, বলেৰে ল। **Misappropriation of money**=পৰৰ ধন আত্মসাৎ কৰণ।
- Misbecome** *v. t.* not to suit অনুচিত হ, অনুপযুক্ত হ। **Misbecoming** *n.* impropriety অযথা বা অনুচিত আচৰণ।
- Misbehave** (মিচ্-বিহে'ভ্) *v. i.* to behave improperly অসৎ ব্যৱহাৰ কৰ।
- Misbehaviour** (মিচ্-বিহে'ভিযাৰ) *n.* misconduct অসদাচৰণ, কুব্যৱহাৰ।
- Misbelief** (মিচ্-বিলিফ্) *n.* wrong belief ভুল-বিশ্বাস।



**Misbelieve** (মিচ্-বিলিভ্) *v. t.* to believe wrongly ভুলকৈ বুজ, ভুল বিশ্বাস কৰ। **Misbeliever** *n.* ধৰ্মভ্রান্ত, ভুলবিশ্বাসী।

**Miscalculate** (মিচ্-কেল্-কিউ-লেই) *v. t.* to calculate wrongly হিচাপত ভুল কৰ, ভুলকৈ ধৰ। **Miscalculation** *n.* ভুল গণনা।

**Miscall** (মিচ্-কল) *v. t.* to call by a wrong name, to abuse উপভূক্তা নামেৰে মাতি, গালি পাৰ।

**Miscarriage** (মিচ্-কেবেজ্) *n.* premature birth গৰ্ভপাত, বিনচ কৰণ।

**Miscarry** (মিচ্-কেৰি) *v. i.* to be unsuccessful ব্যৰ্থ হ; to bring forth young prematurely গৰ্ভপাত হ; বিনচ কৰ।

**Miscellaneous** (মিচ্-চেলেনিছাচ্) *adj.* consisting of several kinds বিবিধ, বাবেমিহলি, যোংকৰকা। —*expenses*=বাহতুড়া খৰচ, বাজে খৰচ।

**Miscellany** (মিচ্-চেলেনি) *n.* a collection of writings on different subjects নানান বিষয়ক পুথি; a mixture সানমিহলি, বাবেমিহলি বস্তু।

**Mischance** (মিচ্-চাঙ্ক্) *n.* ill luck, mishap দুৰ্ঘটনা; দুৰ্দ্দশা, দুৰ্ভাগ্য, বিপদ।

**Mischief** (মিচ্-ছিফ্) *n.* injury, damage, harm অপকাৰ, ক্ষতি, হানি, লোকচান, অনিষ্ট, পইমাল। **Mischief maker**=অপকাৰক, দুৰন্ত, কুৰ্কুৰীয়া লোক। **Keep out of mischief**=অত্যাধি অশৰ্মৰ পৰা বা সকলো আহুকালৰ পৰা আঁতৰি থাক।

**Mischief** (মিচ্-ছিভাচ্) *adj.* injurious, causing harm কুৰ্কুৰীয়া, কুৰ্কুৰীয়া, অনিষ্টকাৰী, হিংসাকুৰীয়া।

**Misconceive** (মিচ্-কন্চিভ্) *v. t.* to mistake, to misjudge ভুল বুজ, ভুল ধাৰণা কৰ।

**Misconception** (মিচ্-কন্চে'পছন্) *n.* wrong conception মিছা ধাৰণা, ভুল বিশ্বাস।

**Misconduct** (মিচ্-কন-ডাক্ট) *n.* bad behaviour or management কুব্যৱহাৰ, অসদাচৰণ, অপকৰ্ম, দুশ্কৰ্ম। —*v. t.* to conduct badly মন্দ ব্যৱহাৰ কৰ, দুশ্কৰ্ম কৰ, অপকৰ্ম কৰ।

**Misconjecture** (মিচ্-কন্-জেকচাৰ) *n.* wrong guess মিছা অনুমান। —*v. t.* or *v. i.* মিছা অনুমান কৰ, মিছায়ে পাতি ল।

**Misconstrue** (মিচ্-কনষ্ট্ৰু) *v. t.* to interpret wrongly মিছা অৰ্থ কৰ, মিছাই সাজ।

**Misconstruction** *n.* wrong interpretation ভুল ব্যাখ্যা, মিছা অৰ্থ, বিপৰীত অৰ্থ।

**Miscount** (মিচ্-কাউণ্ট) *v. t.* to count wrongly ভুলকৈ লেখ, লেখোতে ভুল কৰ।

**Miscreant** (মিচ্-ক্ৰিয়েণ্ট) *n.* a vile wretch পাষণ্ড, দুৰাচাৰ; an infidel অধৰ্মী।

**Misdate** (মিচ্-ডেইট) *n.* a wrong date ভুল তাৰিখ। —*v. t.* to date wrongly ভুলকৈ তাৰিখ দে।

**Misdeed** (মিচ্-ডিড্) *n.* crime, fault কুৰ্ম, দোষ, পাপ।

**Misdemeanour** (মিচ্-মিন্-মিন্-আৰ) *n.* bad conduct, a petty crime কুব্যৱহাৰ, অসদাচৰণ, অপব্যৰ।

**Misdirect** (মিচ্-ডাইৰেক্ট) *v. t.* to direct wrongly অসদপৰামৰ্শ দে, বিপথগামী কৰ, মিছাই লগাই দে, আওৰাটে নে। **Misdirection** *n.*

**Misdo** (মিচ্-ডু) *v. t.* to do wrongly অকাৰ্য্য কৰ, অত্যাধি কৰ। **Misdoing** *n.* অত্যাধি আচৰণ, বেয়া কাম। **Misdeed** পাপ-কৰ্ম।

**Misdoer** (মিচ্-ডুৱাৰ) *n.* wrong doer দোৰী, যি অকাৰ্য্য কৰে, বেয়া কৰোঁতা।

**Mise** (মাইজ্) *n.* expenditure খৰচ; a gift of money to a superior সন্মানাৰ্থে দান। **To join mise**=to adjust the right in a dispute বিবাদীয় স্বত্ব নিকপণ কৰ।

**Misemploy** *v. t.* to misuse বেয়া কামত লগা, অনাহক কামত খট।

**Miser** (মাইজাৰ্) *n.* a very avaricious person, a niggard কপণ, অতিশয় ধনলোভী মানুহ, চিকটী মানুহ, কৰাইচ বা কটকিন লোক; a boring instrument for sinking well নীচ খনা কল।

**Miserable** (মিজাবেবল্) *adj.* wretched, very unhappy or poor দৰিদ্ৰ, অতি দুখীয়া, ভিকল, নিহলা; worthless, mean সামান্ত, অকামিলা, নীচ। **Miserably** *adv.* কটকিনকৈ, অতিকটকৈ, ভিকলৰূপে।

**Misery** (মিজাৰী) *n.* wretchedness, distress extreme pain either of body or mind দুখ,

কষ্ট, পয়মাল, বিলায়, যাতনা, বিপত্তি, আঁল-বিঁল, শিকাল-বিকাল।

**Misericorde** (মিচ-ইবি-কৰ্ড) *n.* an apartment in a monastery, where forgiveness is granted দোষৰ ক্ষমাদান কৰা কোঠা; mercy ক্ষমা, দয়া, দুখ নিবাৰণ কৰণ (খ্রীষ্টিয় মঠৰ কোনো বিশেষ গ্ৰন্থ)।

**Misfeasance** (মিচ-ফি-জেন্‌চ) *n.* a wrong done অত্যাধিক কাম, অপৰাধ।

**Misfire** (মিচ-ফায়াৰ) *v. t.* fail to go off (বন্দুক) ফেৰ নহ বাদুফুট, (মটৰ) নচলা হ। — *n.* stoppage of action কল অচল হওন।

**Misfortune** (মিচ-ফৰ-চুন্) *n.* an evil accident, calamity দুৰ্দ্দশা, বিপত্তি, আপালি, বিলায়, বিপৰ্যায়, দুৰ্ঘটনা।

**Misgive** (মিচ-গিভ্) *v. t.* to fill with doubt মনত খুবুৰি লগা, আশঙ্কা জন্ম।

**Misgiving** (মিচ-গিভিং) *n.* distrust অশঙ্কা, সন্দেহ, সংশয়।

**Misgovern** (মিচ-গভাৰ্ণ) *v. t.* to govern badly অত্যাধিকপে শাসন কৰা। **Misgovernment** *n.* কল্যাণন।

**Misguide** (মিচ-গাইড্) *v. t.* to lead into error, to guide wrongly আওবাটে নে, ভুল, কলপামৰ্শ দে। **Misguidance** *n.* আওবাটে নিয়ন, ফুটলনি।

**Mishap** (মিচ-হেপ্) *n.* misfortune, ill-chance দুৰ্দ্দশা, দুৰ্ঘটনা, বিপত্তি।

**Misinform** (মিচ-ইন্ফৰ্ম্) *v. t.* to inform or tell wrongly মিছা সংবাদ দে, মিছাই কোনো কথা লগা। **Misinformation** *n.* মিছা খবৰ।

**Misinterpret** (মিচ-ইণ্টাৰ-প্ৰিট্) *v. t.* to explain wrongly মিছা অৰ্থ কৰ, ভুল বাখ্যা কৰ, মনেৰে পোনাই কৰ। **Misinterpretation** *n.* ভুল অৰ্থ।

**Misjoin** (মিচ-জইন্) *v. t.* to join improperly ভুলকৈ জোৰা লগা বা জোৰা হুতা।

**Misjoinder** (মিচ-জইণ্ডাৰ্) *n.* wrong union of parties or causes of action in a suit মোকদ্দমাত অত্যাধিকপে পক্ষভুক্ত কৰণ, লগ লগাব নলগীয়া বিষয় ভুক্ত কৰণ।

**Misjudge** (মিচ-জাজ্) *v. t.* to judge wrongly ভুল মীমাংসা কৰ, অত্যাধিক বিচাৰ কৰ।

**Mislay** (মিচ-লে) *v. t.* to lay in a wrong place, to lose বিখলত থ, হেৰুৱা, ভুলক্ৰমে কৰবাত থ। (*pa. p.* **Mislaid**)।

**Mislead** (মিচ-লিড্) *v. t.* to lead into error বিপথে লৈ যা, আওবাটে নে, ভুলা। **Misleading** *adj.* deceptive ভ্ৰমজনক, সঁচা মিছা ওত ধৰিব নোৱৰা।

**Mismanage** (মিচ-মেনে'জ্) *v. t.* to conduct badly বেয়াকৈ চলা, বেমেজালি কৰ। **Mismanagement** *n.* bad management বিশৃঙ্খল, বেমেজালি কাম।

**Misname** (মিচ-নে'ম্) *v. t.* to call by a wrong name উপলুভা নামেৰে মাতি, মিছা নামেৰে মাতি।

**Misnomer** (মিচ-নো'মাৰ্) *n.* wrong name ভুল নাম, মিছা নাম।

**Misogamist** (মিচ-অগে-মিষ্ট) *n.* a hater of marriage বিবাহবৈৰী, বিবাহ বিৰোধী।

**Misogynist** (মিচ-অজি-নিষ্ট) *n.* a hater of woman তিকতা মানুহৰ প্ৰতি ঘৃণা, তিকতা বিৰোধী।

**Misplace** (মিচ-প্লেচ্) *v. t.* to put in a wrong place থাব নকলীয়া ঠাইত থ।

**Misprint** (মিচ-প্ৰিণ্ট্) *v. t.* to print wrongly ভুলকৈ ছাপা কৰ। — *n.* a mistake in printing ছাপাৰ ভুল।

**Misprise** (মিচ-প্ৰাইজ্) *v. t.* to slight তুচ্ছ কৰ, হেয় কৰ।

**Misprision** (মিচ-প্ৰিজন্) *n.* mistake, oversight, failure of duty ভুল, ভ্ৰষ্টা; concealment of crime অপৰাধ গোপন কৰা দোষ, পাঁপ কাম দেখি আওকাণ।

**Mispronounce** (মিচ-প্ৰ-নোন্চ) *v. t.* to pronounce incorrectly অশুদ্ধকৈ উচ্চাৰণ কৰ। **Mispronouncement** *n.* wrong pronunciation অশুদ্ধ উচ্চাৰণ।

**Misquote** (মিচ-কো'ট্) *v. t.* to cite wrongly আন কিতাপৰ পৰা অশুদ্ধকৈ উদ্ধৃত কৰ বা তোলা।

**Misreport** (মিচ-ৰিপ'ৰ্ট্) *v. t.* to report wrongly মিছা খবৰ দে, মিছাই লগা। — *n.* মিছা খবৰ।

**Misrepresent** (মিচ-ৰিপ্ৰে-জেন্‌ট্) *v. t.* ভুলক্ৰমে বা হিংসা কৰি কোনো বিষয়ৰ বিপৰীত বৰ্ণনা কৰ, ভুলকৈ বুজা।

**Misrepresentation** ( মিচ-রিপ্ৰেজেন্টেশন্ ) *n.* an incorrect report ভুল বর্ণনা; মিছা কথা।

**Misrule** ( মিচ-কল্ ) *n.* unjust rule কুশাসন, অশাসন; disorder গোলমাল, হাটুটকমি। —*v. t.* to govern unjustly অশাসনকপে শাসন কর।

**Miss** ( মিচ ) *n.* a young unmarried female কুমারী, অবিবাহিতা কন্যা। (*pl.* Misses).

**Miss** ( মিচ ) *v. t.* to fail to hit or find নেলাগ, হেঁকরা, দেখা বা লগ নেপা; to fail to observe মন নকর। —*v. i.* to go wrong ভুল হ। **Misfire** = to fail to explode বন্দুক ফেঁব নহ, নুফুট। ( see **Misfire** ) **The missing article** = হেবোরা বস্তুটো।

**Missal** ( মিচ-এল ) *n.* a book containing service for mass, a book of prayer ব'মান কেথলিক উপসনাপুস্তক।

**Misshape** ( মিচ-শ্বে'প ) *v. t.* to deform আঁতজা কর। —*n.* আঁতজা আকৃতি।

**Missile** ( মিচাইল্ ) *n.* instrument thrown from the hand or any engine হাতেবে বা কোনে যন্ত্রেবে নিক্ষেপ করা অস্ত্র। —*adj.* that may be thrown from the hand ক্ষেপণীয়, হাতেবে মাঝি পঠাব পৰা।

**Missing** ( মিচিং ) *adj.* lost হেবোরা, বিচাৰি নোপোরা।

**Mission** ( মিশন্ ) *n.* act of sending প্রেরণ; delegate পঠোরা লোক, কোনো বিশেষ কামত নিয়োগ করা লোক; duty on which one is sent নিয়োজিত কাম; an association of missionaries ধর্ম প্রচারক সম্মুখায়। **Mission school** = পাঠ্যবী চাহাবর স্কুল।

**Missionary** ( মিচ-শেনেরী ) *n.* one sent to spread religion ধর্ম প্রচারক। —*adj.* pertaining to missions ধর্ম প্রচার করণ পঠোরা, ধর্ম প্রচার সম্বন্ধীয়।

**Missive** ( মিচ-ইভ ) *adj.* that may be sent or hurled পঠাব পৰা, দলিমাঝি দিব পৰা, ক্ষেপণীয়। —*n.* that which is sent প্রেরিত পত্র।

**Misspell** ( মিচ-স্পেল্ ) *v. t.* to spell wrongly ভুলকৈ বানান কর। **Misspelling** *n.* a wrong spelling ভুল বানান; বর্ণভঙ্গি।

**Misspend** ( মিচ'-স্পেন্ড ) *n. t.* to waste অপব্যয়

কর, অনর্থক ব্যয় কর। (*pa. t.* and *pa. p.* Misspent).

**Misstate** ( মিচ-স্টেট্ ) *v. t.* to state wrongly মিছা কথা ক। **Misstatement** *n.* false assertion মিছা বর্ণনা, মিছা কথা।

**Mist** ( মিষ্টি ) *n.* rain in the form of watery vapour কুঁবলী; anything that darkens the sight or the judgment চকু বা মনক ধোঁরা-কোঁরা করা বস্তু।

**Misty** ( মিষ্টি ) *adj.* dim কোঁরা মোরা; ধোঁরা-কোঁরা।

**Mistake** ( মিচ-টেক্ ) *n.* an error ভুল, পাহরণ। —*v. t.* to understand wrongly ভুল কর, পাহর। —*v. i.* to err ভুল হ। **By Mistake** = ভুলকৈ, পাহরণত।

**Mistaken** ( মিচ-টেক্ ) *adj.* incorrect, erroneous ভুল, ভাতিতুলক, মিছা। **You are mistaken** তুমি ভুল বুজিছ। **You are misunderstood** তোমাব কথা ভুলকৈ বুজিছে।

**Mister** ( মিষ্টার ) *n.* ( written Mr. ) a title of address to a man এটা সম্ভ্রম সূচক মাত, যেনে শ্রীযুত।

**Mistiness** ( মিস্তিনেস্ ) *n.* state of being misty কুঁবাকুই, ধূলিকুঁবলী অৱস্থা।

**Mistletoe** ( মিজ্-ল-ট্ ) *n.* a kind of parasitic plant with white berries আন গছত হোৱা বগা বগা গুটি থকা এবিধ লতা, এজাতি বহুমূল্য।

**Mistral** ( মিষ্ট্রল ) *n.* a violent north-wester in South France দক্ষিণ ফ্রান্স অঞ্চলত ষাটত ষাটশান কোণৰ পৰা বৈ অহা ঝুমুহা বতাহ।

**Mistranslate** ( মিচ-ট্ৰেনচ'-লেট্ ) *v. t.* to translate wrongly ভুলকৈ অনুবাদ কৰ, ভুল তৰ্জমা কৰ। **Mistranslation** *n.* ভুল তৰ্জমা।

**Mistress** ( মিষ্ট্ৰেস্ ) *n.* (*Fem.* of Master) the female head of a family, school etc. ঘৰৰ ষৈয়ী, শিক্ষয়িত্রী; a form of address to a married woman ডাঙৰিয়ালী, কুঁবুয়া। ( written Mrs. ), (*মিচে'জ্*), **Mistress of the Robes** = a lady in charge of queen's wardrobe ৰাণীৰ সাজবগা লিগিৰী।

**Mistrial** ( মিচ-ট্ৰাইয়ল ) *n.* an erroneous trial

where the juries could not agree বিচার বিভাজিত, অনিয়ম বিচার।

**Mistress** (মিস্ট্ৰেচ্) *n.* a concubine চাপনী ভিৰোভা, বেয়া, উপজ্ঞী।

**Mistrust** (মিচ্-ট্ৰাষ্ট) *n.* want of confidence অবিশ্বাস। —*v. t.* to doubt, to regard with suspicion অবিশ্বাস কৰ, নগতিয়া। **Mistrustful** *adj.* full of mistrust অবিশ্বাসী, সন্দেহী।

**Misty** (মিষ্টি) *adj.* overspread with mist কঁহাকঁই, ধোঁৱা-কোৱা; obscure খোপ-মৰা।

**Misunderstand** (মিচ্-অন-দাৰ-স্তেণ্ড) *n. t.* to understand wrongly বিপৰীতভাবে বুজ; ভুল বুজ।

**Misunderstanding** (মিচ্-অন-দাৰ-স্তেণ্ডিং) *n.* misconception, disagreement ভুল ধাৰণা, মনান্তৰ, পেটেপেটে বিবাদ, অটৈনকা।

**Misuse** (মিচ্-ইউচ্) *n.* wrong use কুৱাৱহাৰ, বেয়া ব্যৱহাৰ, অপব্যয়। —*v. t.* (মিচ্-ইউজ্) to abuse, to use for a wrong purpose কুৱাৱহাৰ কৰ, অপব্যৱহাৰ কৰ।

**Misusage** (মিচ্-ইউচ্-জ) *n.* abuse অপব্যৱহাৰ, কুৱাৱহাৰ।

**Mite** (মাইট্) *n.* anything very small যেই সেই অকণমান বস্তু; a small insect খুণ পোক; a very little quantity নিচেই অকণমান।

**Mittigable** (মিটিগেব'ল্) *adj.* that can be mitigated উপশম যোগ্য, লঘুৱাব পৰা।

**Mitigate** (মিটিগেট্) *v. t.* to alleviate উপশম কৰ; to lessen লঘু কৰ, কম কৰ, পাউল।

**Mitigation** (মিটিগেছ'ন) *n.* abatement, alleviation উপশম, উপশান্তি, লাঘব, কম হওন, নুগুতা।

**Mitre** (মাইট্ৰ'ৰ) *n.* a bishop's cap কোনো কোনো ধৰ্মযাজকে পিন্ধা খিৰ টুপী; a cap for a chimney ধোঁৱা ধোৱা চুতীৰ মূৰৰ ঢাকনী; a woman's head fillet ভিৰোভা মানুহৰ চুলি বন্ধা ফিটা।

**Mittimus** (মিটিমাচ্) *n.* a warrant of commitment to prison হাজতীয়া ওৱাবেক, কয়েদী পৰিচনা; a formal dismissal কামৰ পৰা বৰ্খাস্ত কৰা হুকুম।

**Mix** (মিক্ছ) *v. t.* to unite several things

into one mass, to mingle মিহলা মিহলি কৰ, একেলগ কৰ; to associate লগ লাগ। —*v. i.* to become mixed মিহলি হ, লগ ল। —*v. t.* to become mixed মিহলি কৰ, লগ লাগ। **Mix up** = খেলিমেলি কৰ।

**Mixed** (মিক্ছ্) *adj.* mingled, confused সান-মিহলি, মিশ্ৰিত, লেটপেট। **Mixed marriage** = বেলেগ বেলেগ ধৰ্মৰ মানুহেৰে বিয়া।

**Mixture** (মিক্চাৰ) *n.* a mingled mass মিহলি বস্তু, মিশ্ৰ দৰব; combination of gas, air and vapour for use in engine for explosive charge ভোপ মাৰিবলৈ ইঞ্জিনত ভৰোৱা ভোপ দ্ৰব্য।

**Mizzen-mast** (মিজেন-মেষ্ট) *n.* the mast that bears the hindmost sails জাহাজৰ শেহৰ একাধৰীয়া পালতৰা মাস্তুল।

**Mizzle** (মিজ্জ'ল্) *v. i.* to rain in small drops বৰখুণ কৰিয়া, বৰখুণ সিমসিমা, খিৰখিৰা। —*n.* rain in fine drops সিন্দিমিমা বৰখুণ।

**Mnemonic** (নিম্নিক্), —*al* *adj.* assisting the memory সোঁৱৰোৱা, মনত পেৰোৱা।

**Mnemonics** *n.* the art of assisting the memory সুমৰণ বিদ্যা, স্মৃতিবৰ্দ্ধক বিদ্যা।

**Moan** (ম'ন্) *v. i.* or *v. t.* to lament, to groan কৈঁকা, কুকুৱাই কান্দ। —*n.* an audible expression of grief or pain কৈঁকনি, হিননি। **Moanful** *adj.* lamentable শুণীয়া, শোকধ্বিত।

**Moat** (ম'ট্) *n.* a deep trench round a fortified place গড়খাটৈৰ। —*v. t.* to surround with a moat গড়খাটৈ দি ঘেৰ।

**Mob** (মব্) *n.* the vulgar, the common people ইভৰ মানুহ, চহা মানুহবিলাক; a riotous crowd জাক পাতি হাই কৰা মানুহ। —*v. t.* to attack in a crowd জাক পাতি। হাউৰি মাৰি ধৰ।

**Mobsman** *n.* a swindler ঠগ, ধুনপেট মাৰি কুৰা চোৰ।

**Mobile** (মবাইল) *adj.* that can be easily moved or excited সহজে উত্তেজনা কৰিব পৰা, অগল লবালেই পিচলা, গতিশীল, চলন্ত। **Mobility** *n.* quality of being easily moved অগল লবালেই লবি কুৰা গুণ, তবলতা।

**Mobilise** (ম'বাইলাইজ) *v. t.* to call into active service, as troops যুদ্ধৰ নিমিত্তে সেনা সংগ্ৰহ কৰ, যুদ্ধৰ নিমিত্তে সাজু কৰ।

**Moccasin** (মকেচিন) *n.* a soft leather shoe কোমল ছালৰ জোতা; a kind of snake এজাতি সাপ।

**Mock** (মক্) *v. t.* to laugh at ইতৰিকৈ কৰ, ভেঙু-চালি কৰ, হাঁহ। **Mock-fight**=false fight কৃত্ৰিম যুদ্ধ, ভাও ধৰা যুদ্ধ।

**Mockery** (মকাৰি) *n.* derision, ridicule ইতৰিকৈ, ভেঙুচালি, বিজ্ঞপ, ঠাট্টা।

**Mocking-bird** (মকিং-বাৰ্ড) *n.* আমেৰিকা দেশৰ মোকমোকী চৰাই।

**Modal** (ম'ডেল) *adj.* relating to mode only ধাৰাবিষয়ক, বেহা সহজীয়; indicating certain mode of expression কোনো কথা বুজুৱা, হেণ্ড ভাও।

**Mode** (ম'ড্) *n.* manner, form আওভাও বেহা, ধৰণ, প্ৰকাৰ, নিয়ম, বাজনাৰ গত।

**Model** (মডেল্) *n.* a pattern, something to show the mode নমুনা, আদৰ্শ, নক্সা, চানেকি, আৰ্হি। **Model school**=আদৰ্শ স্কুল। —*adj.* serving as a model আৰ্হি দেখুৱা, আদৰ্শ। —*v. t.* to form after a model কোনো আৰ্হিৰে কৰ, নক্সা কৰ।

**Modelling** *n.* the art of making a model আকৃতি বা ঠাট্টা তৈয়াৰ কৰা বিদ্যা।

**Moderate** (মডাৰ-এট্) *adj.* temperate, not extreme, kept within bound নিয়মীয়া, মজলীয়া, মধ্যমশৰী, পৰিমিত, সাম্য, জ্বৰ। **Moderately** *adv.* অনুকূল-পীড়াকৈ, নিয়মীয়াকৈ।

**Moderate** *v. t.* to regulate নিয়মীয়া কৰ; to pacify সাম্য কৰ।

**Moderation** (মডাৰ-এ'ছন্) *n.* freedom from excess পৰিমিতাচাৰ, ধৈৰ্য; calmness of mind সাম্য ভাব।

**Moderator** *n.* one who moderates the question papers in an university examination পৰীক্ষাৰ প্ৰশ্ন সাম্য কৰোঁতা, প্ৰশ্ন টান ডিলা বাহোঁতা; one that moderates মধ্যস্থ। *Fem.*

**Moderatrix.**

(মডাৰ্ণ) *adj.* of the present time,

not ancient বৰ্তমান, আধুনিক, এতিয়াৰ, সমকালীন।

**Modern** *n.* the nations of the present day আধুনিক জাতি, বৰ্তমান কালৰ লোক সকল।

**Modernise** (মডাৰ্ণাইজ্) *v. t.* to make modern বৰ্তমান কালোপযোগী কৰ, আধুনিক নিয়ম লগা।

**Modest** (মডেষ্ট) *adj.* not forward বিনীত, নম্ৰ, লাজুকা, গম্ভীৰ; moderate পৰিমিত।

**Modestly** *adv.* নম্ৰতাৰে; with diffidence চুচুকা-চামাকৈ।

**Modesty** (মডেষ্টি) *n.* humility নম্ৰতা, গৰীনাতি, সধাচাৰ; chastity সতীত্ব, সন্ত্ৰম

**Modicum** (মডিকাম্) *n.* a small quantity অকণমান, যথিকৈ।

**Modification** (মডিফিকেশন্) *n.* act of changing the form or quality of পৰিবৰ্তন, লবচৰ সালসলনি।

**Modify** (মডিফাই) *v. t.* to change the form, to alter slightly শুধৰা; পৰিবৰ্তন কৰ, অলপ লবচৰ কৰ, সালসলনি কৰ।

**Modiste** (ম'ডিষ্ট্) *n.* a maker of fashionable dress, milliner ধুনীয়া পোচাক তৈয়াৰ কৰোঁতা।

**Modulate** (মডিউলেট্) *v. t.* to regulate, to vary the tone of voice সুৰ মিলা, সুৰবাধ। **Modulation** *n.* the act of modulating সুৰ মিলাহা কাম, ধৰ বচন, সুৰ টান।

**Modulus** (মডিউলাচ) *n.* (*Math.*) a constant multiplier যিটো অঙ্কৰে কোনোটো ক্ৰমাঙ্কৰে বাবে বাবে পূৰণ কৰা হয়।

**Modus** (ম'ড্) *n.* the way a thing operates যি ধৰণে কোনো কাম কৰা হয়, সাধাৰণ নিয়ম; money payment in lieu of tithe আগি লোৱা বস্তুৰ পৰিবৰ্তে দিয়া নগদ টকা। **Modus operandi**=the way or style of doing something কাৰ্য-প্ৰণালী। **Modus vivendi**=mode of living জীৱন ৰূপনৰ উপায় বা নিয়ম; compromise of dispute বিবাদ মিটমট।

**Mohammedan** (মহম্মেডান্) *n.* a follower of Mohammed মুছলমান।

**Moldore** (মই-ড'ৰ) *n.* a gold coin of Portugal worth 27 S. পৰ্তুগেল দেশীয় সোণৰ মোহৰ।

**Molety** (মইটী) *n.* half অৰ্দ্ধেক, আধখিনি ;  
আধা।

**Moil** (মইল্) *v. t.* to daub with dirt মলিয়ন  
কৰ। —*v. i.* to toil, to drudge গোবাবী খাট।  
—*n.* a spot ঢেঁকা, দাগ।

**Moist** (মইষ্ট) *adj.* damp, humid সেমেকা, জেকা,  
তিয়া।

**Moisten** (মইচন্) *v. t.* to wet slightly জেকা, তিয়া,  
সেমেকা।

**Moistness** *n.* dampness জীপ, সেমেকা গুণ,  
জীপনি।

**Moisture** (মইচ্-চাৰ্) *n.* mois'ness জীপনি, বস,  
জীপ; a small quantity of any liquid পৰীয়া  
গুণ।

**Molar** (ম'লাৰ্) *adj.* used for grinding  
চোৱাওঁতে ব্যৱহাৰ কৰা। —*n.* a grinding tooth  
জামু দাঁত।

**Molasses** (ম-লেচেজ্) *n.* a kind of syrup  
obtained from the sugarcane গুড়; treacle.

**Mole** (ম'ল্) *n.* a natural darkbrown spot  
on the human skin মানুহৰ গাৰ তিল; a  
mouse like animal এজাতি এন্দুৰ। —*v. t.* to  
furrow holes in গাঁত খান। **Molehill** *n.*  
এন্দুৰে ভোলা মাটিৰ দম্। **Make a mountain of  
a molehill** = তিলকে ভালটো কৰ, মাখিটোকে  
হাতীটো কৰ।

**Molecule** (মলি-কিউল্) *n.* a minute particle  
অণু, কণিকা। **Molecular** *adj.* ক্ষুদ্র কণিকা  
সম্পৰ্কীয়।

**Molest** (ম'লেষ্ট) *v. t.* to trouble উপদ্ৰৱ কৰ, বিৰক্ত  
কৰ, পয়মাল কৰ। **Molestation** *n.* annoyance  
উপদ্ৰৱ, পয়মাল, ক্লেণ।

**Mollient** (মলিয়েণ্ট) *adj.* softening, assuaging  
স্নিগ্ধকৰ, উপশামক, কোমলকাৰী।

**Mollification** *n.* mitigation উপশম, স্নিগ্ধ কৰণ,  
কোমল কৰণ।

**Mollifier** (মলি-ফায়াৰ) *n.* a soft soap used with  
certain ointment চোঁচা লগোৱা মলম।

**Mollify** (মলিফাই) *v. t.* to make soft, to pacify  
কোমল কৰ, ভুৰ কৰ, শান্ত কৰ। ( *L. mollis* = soft;  
*facere* = to make ).

**Mollusc, Mollusk** (মলাস্ক) *n.* an animal with

a fleshy body like a snail কুমজেলেকুৱা বা তাৰ  
দৰে আন হাড় নোহোৱা জন্তু।

**Moloch** (ম'লক্) *n.* ফিলিচীয়া দেশীয় বলি শোৱা,  
অপদেৱতা; a spiny lizard গাত কাঁইট থকা  
ওঁই।

**Molten** (ম'লট্) *adj.* melted গলোৱা, দ্ৰৱীভূত,  
ঢলুৱা, গলিত।

**Moment** (ম'-মেন্ট্) *n.* the smallest portion of  
time মুহূৰ্ত, কণেক, খণ্ডক, নিমিষ; value,  
importance, consequence দৰ্কাৰ, আৱশ্যকতা,  
গুৰুত্ব। ( *L. movere* = to move ).

**Momentary** (ম'-মেন্টাৰি) *adj.* lasting for a  
moment ধেমেলীয়া।

**Momentous** (ম'-মেন্ট্-আচ্) *adj.* of great conse-  
quence আহুতকাঁয়, গুৰুত্বৰ।

**Momentum** (ম-মেন্টাম্) *n.* quantity of motion  
of moving body কোনো পদাৰ্থৰ বেগৰ  
পৰিমাণ।

**Monachism** (মনেকিজম্) *n.* monastic life উদাসীন  
অৱস্থা, উপস্কা।

**Monad** (মনেড্) *n.* a primary element অখণ্ডনীয়  
মূল পৰমাণু। **Monadic** *adj.* অকল, একমাত্র মূল  
পৰমাণু বিষয়ক।

**Monandry** (ম'নেনড্ৰি) *n.* the custom of having  
only one husband কেৱল এজন পতি গ্ৰহণ কৰা  
প্ৰথা।

**Monarch** (মনাৰ্ক) *n.* a supreme ruler ৰাজাধিৰাজ,  
মহাৰাজ, অধিপতি।

**Monarchical** (মনাৰ্কিকেল্) *adj.* relating to  
monarch ৰাজকাঁয়, মহাৰাজ সম্বন্ধীয়।

**Monarchism** (মনাৰ্কিজম্) *n.* ৰজাৰ দ্বাৰা শাসন,  
ৰাজতন্ত্ৰ।

**Monarchist** *n.* an advocate of monarchy  
ৰজাৰ অধীনে থকাৰ পক্ষপাতী লোক, ৰাজতন্ত্ৰী  
লোক।

**Monarchy** (মনাৰ্কি) *n.* kingdom, government  
vested in one person ৰাজ শাসন, ৰজাৰ  
অধিপত্য, ৰাজ্য।

**Monastery** (মনেচ-টাৰী) *n.* an abbey, a house  
of monks উদাসীন ধৰ্মপন্থীৰ আশ্ৰম, সন্ন্যাসীৰ  
মঠ।

**Monastic** (মনেচটিক্) *adj.* pertaining to

monasteries সন্ন্যাসীৰ আশ্রম সম্বন্ধীয় ; reclude  
উদাসীন ।

**Monasticism** ( মনেষ্টিচিজম্ ) *n.* monastic life  
উদাসীন ধৰ্ম, সন্ন্যাস ধৰ্ম ।

**Monday** ( মন্-দে ) *n.* the second day of the  
week সোমবাৰ ।

**Monde** ( মণ্ড ) *n.* the world সংসাৰ ।

**Mondial** ( মন্দিয়েল্ ) *adj.* world-wide জগত  
ব্যাপক ।

**Monetary** ( মান্-ই-টেব-ই ) *adj.* relating to  
money টকা সম্পৰ্কীয় ।

**Monetize** ( মানিটাইজ ) *v. t.* to put into  
circulation as money যি কোনো ষাটুক মুদ্রাকপে  
প্রচলন কৰ ।

**Money** ( মানি ) *n.* coin, a substitute for coin  
used in trade ধন, টকা, পইচা, বিত্ত । ( *pl.*  
Moneys ). **Money-broker** or **Changer** *n.*  
দালাল, ধন উত্তাৰ্ত্তা ।

**Money-making** *n.* act of gaining wealth ধন  
সাঁচা কাম । — *adj.* profitable লাভজনক ।

**Money-order** *n.* the system of sending  
money through post office মনিঅৰ্ডাৰ ।

**Hard money** — নগদ টকা । **Ready money** =  
money paid immediately at the time of  
purchase বস্ত কিনোভেই হাতে হাতে দিয়া ধন ।

**Paper money** — নোট, ছতী ।

**Moneyed** ( মানীড্ ) *adj.* rich in money ধনী,  
ধনবান ।

**Monger** ( মংগাৰ ) *n.* a dealer, a trader  
বেশাৰী ।

**Mongol** ( ম'ঙ্গল্ ) *n.* an inhabitant of  
Mongolia between China and Siberia  
মঙ্গলীয়া দেশৰ লোক ।

**Mongoose** ( মংগুজ্ ) *n.* a common ichneumon  
নেল, নেউল ।

**Mongrel** ( মংগ্ৰেল্ ) *adj.* of a mixed breed খচ্ৰ,  
হুউচীয়া, বিজাতবীয়া । — *n.* হুউচীয়া কুকুৰ বা জন্তু,  
বৰ্ণসঙ্কৰ ।

**Monism** ( মনিজম্ ) *n.* the doctrine that all  
beings may be ultimately referred to one  
category অদ্বৈতবাদ । — *t* = অদ্বৈতবাদী ।

**Monition** ( মনিশন্ ) *n.* a warning, notice

ভাৰহ, সতৰ্ক কৰা জাননী, উপদেশ । **Monitive**  
*adj.* conveying warning উপদেশপূৰ্ণ,  
ভাড়াপকাৰী ।

**Monitor** ( মনিটৰ্ ) *n.* instructor উপদেশক,  
পৰামৰ্শদায়ক, ভাড়াপকাৰী ; a pupil acting as  
a teacher শিক্ষকৰ কাম কৰা ছাত্ৰ ; an iron-clad  
ship বৰতোপ মৰা যুদ্ধৰ জাহাজ ; a kind of  
lizard জলগুই ।

**Monitory** ( মনিট'ৰী ) *adj.* giving warning  
সতৰ্কজনক, উপদেশক, ভাৰহ দিয়া ।

**Monk** ( মংক্ ) *n.* one living in a monastery  
উদাসীন ধৰ্মপন্থী লোক, মঠবাসী সন্ন্যাসী ।

**Monkey** ( মংকী ) *n.* an animal like the ape  
বান্দৰ ; বানৰ ; a heavy weight or a large  
machine hammer used for driving bolts  
&c ধুম । ( *pl.* Monkeys ). **Have or get one's  
monkey up** = to be angry খং উঠ । **Suck  
the monkey** = পিপাত নলী লগাই মদ পি খা ।  
— *v. i.* or *v. t.* play tricks mischievously  
অনিষ্ট জনক, ফাকি ফুকা কৰ ; to mock  
ভেঙুঢ়াচিল কৰ ।

**Monocarpous** ( মন্-কাৰ্পাচ ) *adj.* bearing fruit  
only once, as wheat ওষধি, কেবল এবাৰ মাত্ৰ  
গুটি ধৰা ।

**Monochromatic** ( মন্-অ-ক্ৰম্-এটিক্ ) *adj.* of one  
colour only একবৰঙৰ ।

**Monochronic** ( মন্-অ-ক্ৰ-নিক্ ) *adj.* contemporaneous  
একে সময়ৰ ।

**Monocle** ( মন্'কল্ ) an one-eyed animal  
এচকুৱা জন্তু ; a single eyeglass এটা চকুত  
শিঙা চকুৰা ।

**Monocracy** ( মন্-অ-ক্ৰে'চি ) *n.* Government of  
one person একাধিপত্য ।

**Monocular** ( মন্-অ-কিউলাৰ্ ) *adj.* having only  
one eye এচকুৱা ।

**Monody** ( ম'নডি ) *n.* a mournful song for  
one voice বিবহ গীত ; a mournful ode  
কাৰো যত্নৰ বাবে কৰা শোক গীত ।

**Monogamy** ( মনগেমী ) *n.* marriage to one  
wife only একস্ত্ৰী বিবাহ । ( *Gr.* monos = one ;  
gamos = marriage ).

**Monogeny** ( মনজিনি ) descent of mankind

from a single part of ancestors এক আদি পিতৃমাতৃৰ পৰা উদ্ভব।

**Monogram** (ম'ন-গ্ৰেম) *n.* a figure composed of several letters written into one একাকৰী সংযুক্ত নাম (Gr. *monos*=alone).

**Monograph** (ম'ন-গ্ৰেফ) *n.* an account of a single thing বিশেষ কোনো এটা বস্তুৰ বিবৰণ, যেই সেই এক বিষয়ৰ কিতাপ।

**Monolith** (মন'লিথ) *n.* a pillar of a single stone একেচটা শিলৰ খুঁটা বা স্তম্ভ। (Gr. *lithos*=a stone)

**Monologue** (ম'ন-লগ) *n.* a speech by one person, a soliloquy অকলৈ আপোনা আপুনি কথা পাতিব, স্বগত উক্তি।

**Monomania** (মন'-মেনীয়া) *n.* madness confined to one subject only কেবল একেটা বিষয়ৰ চিন্তাত পাগল, কোনো এক বিষয়ৰ ধাউতি।  
**Monomaniac** *adj.* affected with monomania কোনো এক চিন্তাত বিভ্রম।

**Monoplane** (মনো-প্লেন) *n.* an aeroplane with a flat surface চেপেটা বকমৰ সৰু আকাশী বথ।

**Monopode** (মন'-পদ) *adj.* having only one foot এঠেঙীয়া।

**Monopolise** (মন-অপ-লাইজ) *v. i.* to obtain possession of anything alone, to engross the whole of এদনীয়াকৈ ল; কাকো নিদি অকলৈ দখল বা ভোগ কৰ।

**Monopoly** (মন-অপলি) *n.* exclusive possession এদনীয়া বেপাৰ, একাধিপত্য।

**Monosyllable** (মন'-অ-সিলাব-বল) *n.* a word of one syllable একেশাৰীয়া শব্দ। **Monosyllabic** *adj.*

**Monothism** (মন-অ-থি-জম্) *n.* the belief in only one God একেশ্বৰবাদ। (Gr. *monos*=alone; *theos*=God.) এক ঈশ্বৰ বুলি ধাৰণা কৰা ধৰ্ম।

**Monotheist** (ম'ন'-থিষ্ট) *n.* believer in one God একেশ্বৰবাদী, এজন ঈশ্বৰক মনা।

(ম'ন-টন) *n.* a single or same tone or sound একে সুর, একে মাত, সমস্বৰ; a writing in the same strain throughout একেবাহে লেখা কথা।

**Monotonous** (ম'ন-ট'নাচ) *adj.* in the same tone একে সুরৰ; market with dull uniformity সগৰ একে, পৰিবৰ্তন নুহ, দেখি দেখি আমনি লগা।

**Monotony** (ম'ন-ট'নী) *n.* dull uniformity, want of variety সমস্বৰ, সগৰ একে অৱস্থা, অপৰিবৰ্তন ভাৱ।

**Monsieur** (মচিয়ে) *n.* Sir, Mr. in English মহাশয়, ডাঙৰীয়া।

**Monsoon** (মন্-চুন) *n.* a periodical wind which blows in the Indian Ocean from April to October জহকালি বলা সাগৰীয় বতাহ; a periodical wind সাময়িক বতাহ, মৌচুমী বায়ু।

**Monster** (মন্-ষ্টাৰ) *n.* a fabulous animal বাক্স; anything large and horrible ভয়ানক বিকটাকাৰ বস্তু বা জন্তু। —*adj.* unusually large ভয়ঙ্কৰ বৰ ডাঙৰ।

**Monstrosity** (মন্-ষ্ট্ৰ-ইটি) *n.* an unnatural production অস্বভাৱ, দোৰোৱাৰতা।

**Monstrous** (মন্-ষ্ট্ৰাচ্) *adj.* enormous, horrible ভয়ঙ্কৰ, দোৰোৱাৰ, অস্বভাৱ।

**Montanic** (মন্টেনিক্) *adj.* pertaining to mountains পৰ্বতীয়া।

**Month** (মন্ট্) *n.* one of the twelve divisions of the year মাহ, ৩০ দিন।

**Monthly** (মন্ট্'লি) *adv.* once a month, every month মাহে মাহে, প্ৰতি মাহে। —*adj.* happening every month মাহেকীয়া, মাহিলি। —*n.* a monthly publication মাহেকীয়া কাকত।

**Monthlies** *n.* (*pl.*) the mense হিৰোভাৰ ঋতু ৱান, বিধুতি হোৱা অৱস্থা।

**Monument** (মনিউ-মন্ট) *n.* a memorial, anything that preserves the memory of an event or a person কীৰ্তিস্তম্ভ, স্মৰণ চিহ্ন; any distinctive mark চিহ্ন। **Raise a monument**=কীৰ্তিস্তম্ভ স্থাপন কৰ। **Monumental** (মনিউ-মন্টেল্) *adj.* memorial, relating to a monument স্মৃতি চিহ্ন বিষয়ক, স্মৃতিজনক।

**Mood** (মুড্) *n.* temper of mind, manner মনৰ অৱস্থা, ৰীতি, ভাৱ, প্ৰকাৰ; a form of the verb to express the mode of action ধাতুৰূপ



প্রকৰণ। **Moodiness** *n.* gloominess বিমৰ্ষ ভাব ; peevishness কোপন স্বভাব, গোথোৰা ভাব।

**Moody** (মুদী) *adj.* out of humour, angry, gloomy গোথোৰা মুৰা, খংমুৰা, বিমৰ্ষ।

**Moon** (মুন) *n.* the satellite which revolves round the earth monthly চন্দ্ৰ, জোন ; a month মাহ। **Moonbeam** *n.* জোনৰ পোহৰ।

**Moon-blinds** *adj.* dim-sighted কুকুৰী কণা।

**Moon** *v. i.* to wander about পকাই ফুৰ ; to gaze at তথা লাগি চাই থাক। **Moony** (মুনী) *adj.* like moon জোনৰ দৰে ; stupidly dreamy ভেবুৱা হৈ ভাবি চিটি ফুৰ।

**Moonlight** (মুন-লাইট) *n.* the light of the moon জোনাক, জোনৰ পোহৰ। **Moonlight flitting**—a removal of property during night to prevent attachment ধাৰৰ ভয়ত

ৰাতি ৰাতি বস্তু লুকাওন, মহকুপ কৰণ।

**Moonlit** (মুন-লিট) *adj.* lighted by the moon জোনাক, পোহৰ।

**Moor** (মূৰ) *n.* a heath, a large tract of untiled land covered with heath, জলাহ, দলনি পথাৰ। **Moorish** *adj.* marshy জলহুৱা।

**Moor** *n.* a Negro আফ্ৰিকা দেশৰ মুছলমান।

**Moorish** *adj.* নিগ্ৰোজাতিৰ। **Moor** *v. t.* to fasten a ship by cable and anchor জাহাজ বান্ধ, জাহাজৰ লঙ্গৰ পেলাই ৰাখ। **Moorage** *n.* জাহাজ বন্ধা ঠাই। **Mooring** *n.* act of fastening a ship by cable and anchor জাহাজ বন্ধন। (*pl.*) the place for mooring জাহাজ বন্ধা ঠাই।

**Moot** (মুট) *v. t.* to propose for discussion প্রস্তাব কৰ, উল্লেখ কৰ। **Moot-case**, **Moot-point** *n.* a point for a debate মৌমাংসাৰ কথা, বিচাৰ্য্য বিষয়।

**Mop** (মপ) *n.* a bunch or collection of rags, yarn, etc. for washing or wiping something শোঁটাকানি, শোঁটা, সেপাকানি।

—*v. t.* to wipe with a mop শোঁটাকানিৰে মচ। **Mop and mow**—to make grimaces মুখ ভেঙুচালি কৰ। **Moppy** *adj.* having thick hair জোপোহা মুৰা।

**Mope** (ম'প) *v. i.* to be dull or spiritless ভেবুৱা হ, অৰাক হ। —*v. t.* to make spiritless নিৰুৎসাহ কৰ, বিষন্ন কৰ। —*n.* ভেবা মানুহ।

**Mopish** (ম'পিশ) *adj.* dull নিস্তেজ, নিৰুৎসাহ, মনমৰা।

**Mopet** (মপেট) *n.* a dull of rags ফটাকানিৰ পুতলা ; a young girl সৰু ছোৱালী।

**Moraine** (মোৰেইন) *n.* a continuous marginal line of debris borne by a glacier হিমবাহত প্ৰবাহিত আবৰ্জনা ভূগৰ প্ৰাতিৰেখা।

**Moral** (মৰেল) *adj.* of or belonging to the manners or conduct of men নীতি সম্পৰ্কীয়, সদাচাৰ বিষয়ক ; virtuous নৈতিক, ধাৰ্মিক। **Morals** *n.* (*pl.*) manners, conduct সাধুচৰিত্ৰ, সজ স্বভাব। (*sing.*) the practical lesson pertaining to ethics নীতি কথা, হিতোপদেশ ৰাকা। **Moral victory** —বাহ্যিক পৰাজয় হ'লেও শাস্ত্ৰমতে জয়। **Moral law**—law of conscience বিবেক শাস্ত্ৰ, নীতি শাস্ত্ৰ।

**Morale** (ম'ৰেল) *n.* mental state, especially of a body of soldiers সেনাৰ সাহস, উদ্দম ইত্যাদি গুণ, নৈতিক সম্ভাৱ।

**Moralist** (ম'ৰেলিষ্ট) *n.* one who teaches morals নীতিবিৎ, হিতোপদেশক।

**Morality** (ম'ৰেলিটি) *n.* the practice of moral duty, virtue সঙ্গৰ, ধৰ্মনিষ্ঠা, নীতি।

**Moralise** (ম'ৰেলাইজ) *v. t.* to explain in a moral sense নীতি জ্ঞান কৰা, ধৰ্মৰ ভাব খটা।

**Morally** (ম'ৰেলি) *adv.* in a moral sense, rightly ধৰ্মতঃ, সদাচাৰমতে।

**Morass** (ম-ৰেচ) *n.* marsh জলাহ, অলপ পানী থকা হোৱাৰি পথাৰ।

**Moratorium** (ম'ৰেটৰিয়াম্) *n.* an emergency act relating to a bank কিছুদিনৰ নিমিত্তে বেংকৰ টকা উলিয়াবলৈ মানাহি কৰা আইন।

**Morbid** (ম'ৰ্বিড্) *adj.* sickly diseased কণীয়া, ব্যাধিগ্ৰস্ত, বিষাদগ্ৰস্ত।

**Morbidness** (ম'ৰ্বিড্-নেচ্) *n.* unhealthiness কণীয়া অৱস্থা, মনোবিকলন।

**Morbific** (ম'ৰ্বিফিক্) *adj.* causing disease ৰোগজনক।

**Mordacious** (মৰ্-ডে-চাউচ) *adj.* biting চেক-চেকাই ঘোঁরা; sarcastic গা বেজোঁরা।

**Mordacity** (মৰ্-ডে-চিটি) *n.* quality of being biting বেজোঁৰা গুণ, কামোৰণি, পোৰণি।

**Mordant** (মৰ্-ডেণ্ট) *adj.* severe, sarcastic টান, চোকা, গা বেজোঁরা; serving to fix colours বোল নেবোঁৱা কৰিব পৰা। —*n.* anything used to give permanency to colours ঝাঁহ। **Dye mordant** = কোনো বস্ত্ৰ বোল নেবাবলৈ দিয়া ঝাঁহ।

**More** (ম'ৰ্) *adj.* (*comp.* of many and much) greater in quantity or number আৰু সবহ বা বেচি, কোনো এটাতকৈ সবহ, বহুত। —*adv.* to a greater degree আৰু বেচিকৈ। **More than** = সাতচাৰ। **More and more** = ক্ৰমে বেচিকৈ। **More or less** = about প্ৰায়, সবহেই বা তাকবেই, কম বেচি। **To be no more** = to be dead মৰা। **More n. something further যিমান। **The more you will read the more you will know** = যিমান সবহকৈ পঢ়িবা সিমান সবহকৈ জানিবা, যিমান পঢ়িবা সিমান জানিবা। **No more** আৰু নাই, আৰু নেলাগে। **More often than not** = নহক চাৰি বাবে বাবে।**

**Moral** (ম'ৰেল) *n.* an edible fungus সিঙাই খাব পৰা এবিধ কাঠফুল।

**Moreover** (ম'ৰ-অ'ভাৰ) *adv.* further আৰু; besides তদুপৰি।

**Morganatic** (মৰ্-গেন-এডিক্) *adj.* relating to a marriage with a woman of low rank নীচ জাতৰ তিৰোতাৰ লগত হোৱা বিবাহ সম্বন্ধীয়, অনুলাম বিবাহ সংক্ৰান্ত।

**Morgue** (মৰ্গ্) *n.* a place for the identification of dead bodies মৰা মানুহ চিনাক্ত কৰিবৰ নিমিত্তে বখা ঠাই। **Morgue anglaise** (মৰ্গ-এংলেইচ) = haughty demeanour of Englishmen ইংৰাজৰ উগ্রমূৰ্ত্তি, কোপন ভাব।

**Morian** (ম'ৰিয়েন) *n.* a moor, also **Murian** আফ্ৰিকাৰ উত্তৰ পশ্চিম ফালৰ মৰজো দেশবাসী লোক, মৰীয়া জাতি, আৰবৰ এজাতি মিল্ল জাতীয় মুচলমান।

**Moribund** (মৰি-বান্দ) *adj.* dying, about to die মৰে-মৰে, মৃতকল্প, মুমূৰ্ছ।

**Morkin** (মৰ্ক-কিন) *n.* a beast that has died by accident কোনো ঘটনাক্ৰমে হঠাৎ মৰা জন্তু।

**Morling** (মৰ্-লিং) *n.* a sheep died of a disease বেমাৰ হৈ মৰা ভেড়া ঝাংগলী।

**Mormon** (মৰ-মন্) *n.* a religious sect in America আমেৰিকাৰ এডল ধৰ্ম সম্প্ৰদায়; person who prefers polygamy বহু বিবাহৰ পক্ষপাতী লোক।

**Morn** (মৰ্ণ) *n.* morning বাতিপুৱা, আগবেলা।

**Morning** (মৰ্ণিং) *n.* the first part of the day বাতিপুৱা, আগবেলা, পুৱা। **Morning land** = the East পূবফাল, পূবদিশ। **Morning star** = বাতিপুৱা বেলিকা ওলোৱা তৰা, শুক্ৰগ্ৰহ। **Morning dress** = বাতিপুৱা পিন্ধা সাজ। **Good morning** = a form of salutation বাতিপুৱাৰ সম্ভাষণ, যেনে সুপ্ৰভাত হওক।

**Morocco** (ম-ৰক্-'অ') *n.* a fine goat skin-leather একবকম কোমল ছাগলীৰ ছাল।

**Morose** (ম'ৰ-চ) *adj.* gloomy, of a sour temper আমন-জিমন, হিমৰ্ষ, উগ্ৰ, কন্ধ। **Moroseness** *n.* আমন-জিমন, বিষগ্ৰস্তা।

**Morphia** (ম'ফি-অ') *n.* a narcotic drug which causes sleep, the narcotic principle opium কানিৰ আঁক।

**Morphic** (ম'ফিক্) *adj.* relating to organic form জীৱ জন্তুৰ আকাৰ বিষয়ক। **Morphology** *n.* study of the form of animals and plants জীৱ-জন্তু গছ আদিৰ অকাৰ প্ৰকাৰ বিষয়ক বিদ্যা।

**Morphology** (মৰফলজি) *n.* the science of form অঙ্গসংস্থানবিদ্যা। —*ic, —ical* *adj.* অঙ্গসংস্থান সম্পৰ্কীয়। —*ist n.* অঙ্গসংস্থানবিদ।

**Morris, Morrice** (মৰিচ্) *n.* a Moorish dance আফ্ৰিকাৰ মূৰ দেশীয় নাচন।

**Morion** (মৰিঅন) *n.* a steel helmet লো'ৰ শিৰস্ত্ৰাণ।

**Morrow** (মৰ') *n.* the next following day, to-morrow কাইলৈ, পিচদিনা।

**Morse** (মৰ্চ) *n.* walrus সিদ্ধুখোটক জন্তু, শিহ;

**Morse-alphabet** = dots and lines used in telegraphic messages to indicate different letters টেলিগ্রাফ কৰা সঙ্কেত চিন।

**Morsel** (মৰ্চেল্) *n.* a mouthful, a small quantity of anything এগৰাহ, অকণমান, এচকল।

**Mortal** (মৰ্টেল্) *adj.* liable to die মৰণশীল, নশ্বৰ; fatal সাজ্যাতিক, প্ৰাণনাশক; human মানবীয়, মনুষ্য বিষয়ক। — *n.* a human being মানুহ, মনুষ্য। **Mortally** *adj.* fatally সাংঘাতিকৰূপে।

**Mortality** (মৰ-টেল-ইটি) *n.* condition of being mortal মৰণশীলতা; number of deaths মৰাৰ সংখ্যা, মৃত্যু।

**Mortar** (মৰ্টাৰ) *n.* a cement of lime, sand and water চুকা, ইটাৰ গাঁথনিৰ কবাল; a vessel in which anything is pounded with a pestle খুন্দনা; a contrivance for firing shells upward ওপৰলৈ তোপ মৰা কল, হাউই তোপ।

**Mortgage** (মৰ্ট-গে'জ) *n.* a lien upon land মাটি বন্ধক। **Mortgagee** *n.* one to whom a mortgage is given বন্ধক লওঁতা। **Mortgager** *n.* one who gives a mortgage বন্ধক দিওঁতা। **Mortgage deed** = বন্ধকী দলিল।

**Mortification** (মৰ্ট-ফিক-এছন্) *n.* the death of one part of an animal body শাৰীৰিক অবশতা; subjugation of passions and appetites = ইচ্ছিয় দমন; humiliation অপমান, বিবৰ্জিত, হুখ ভোগ।

**Mortify** (মৰ্টিকাই) *v. t.* destroy vitality অবশ কৰ, মৃতকৰ্জ কৰ; to subdue the passions and appetites by penance ইচ্ছিয় সংযম কৰ; to humble নত কৰ, হু ইংপনা কেশ দে। — *v. i.* to gangrene পচ, গেহা; to lose vitality জ'ইপৰ, মৃতকৰ্জ হ।

**Mortifying** (মৰ্ট-ফাই-ইং) *adj.* humiliating মৰাৰ তুলা, হুখজনক, অপমানজনক।

**Mortise, Mortice** (মৰ্টিচ) *n.* a cavity cut into a piece of timber বাঁজ, খেও, খাঁপ। — *v. t.* to cut a mortise in খেও কাট, বাঁজ কাট।

**Mortmain** (মৰ্টমেইন্) *n.* the transfer of property which can never be alienated হস্তান্তৰ কৰিব নোৱৰা অস্থায়ৰ সম্পত্তি।

**Mortuary** (মৰ্চুয়েৰী) *n.* a burial place সমাধি স্থান; a gift on the death of a parishioner মৰ্তবাসীৰ মৰণান্তে দান। — *adj.* belonging to the burial of the dead মৃতকৰ সমাধি সম্বন্ধীয়।

**Mosaic** (ম'জে-ইক্) work in which small pieces of coloured stone or glass are laid upon নানা বস্তৰ শিল বা কাঁচৰে ৰজিত কৰা কাম। — *adj.* composed of mosaic ৰজিত গাঁথনি বিষয়ক; of different colours, of a diversified whole বেলেগ বেলেগ বস্তু, বিভিন্ন প্ৰকাৰ সানমিহ্লি। — *gold* = তাম আৰু দস্তৰ সংমিশ্ৰণ।

**Mosaic** (ম'জে-ইক্) *adj.* pertaining to Moses, the law giver ম'জেচৰ সংহিতা বিষয়ক। **Mosaic Law** = মহাপুৰুষ ম'জেচৰ ব্যৱস্থা।

**Mosque** (মস্ক) *n.* a Mohammedan place of worship মুছলমানৰ মসজিদ ঘৰ।

**Mosquito** (মচ্-কি-ট) *n.* the common biting gnat মহ। — *canopy*, — *curtain*, — *net* *n.* an arrangement over a bed to keep out mosquitoes আঁঠুৱা, ম'কী।

**Moselle** (মজেল্) *n.* a kind of light wine এবিধ মদ।

**Moslem** (মচ্-লে'ম) *n.* Mussalman মুছলমান। — *adj.* belonging to the Mohammedan মুছলমান সম্বন্ধীয়।

**Moss** (মচ্) *n.* a family of flowerless plants growing on stones and trees, lichen শেলুটৈ, শেলাই। **Mossy** *adj.* overgrown with moss শেলাই বন্ধ যোৱা, শেলুটৈ থকা। **Rolling stone gathers no moss** = বাগৰি ফুৰা শিলত শেলুটৈ ধৰিব নোৱাৰে, ঠাই বা কাম সলনি বাগৰি ফুৰিলে ধন ঘটিব নোৱাৰে।

**Most** (ম'ষ্ট) *adj.* (super. of more) greatest in degree, rank, number etc. সৰ্বতকৈ ডাঙৰ সৰহ বা বেচি, অতিপাত্ৰ। — *adv.* in the highest degree অত্যন্তৰূপে, অতিপাত্ৰ বৈ।

—*n.* the greater number or quantity বহুত, সবহ ভাগ। At the most=বৰ বেচি হলে। For the most part=chiefly প্রধানতঃ, প্রধানকৈ। Make the most of=যিমান দূৰ সুবিধা কৰিব পাৰি সিমান কৰ।

**Mostly** (ম'ষ্টলি) *adv.* for the most part প্রায়, বেচিকৈ, প্রধানকৈ।

**Mote** (ম'ট্) *n.* a particle of dust ধূলিকণা; a stain চেকা; a small particle কণিকা।

**Moth** (ম'থ্) *n.* a winged insect seen mostly at night চণা, এবিধ কাপোৰ কুটা পোক।

**Moth-eaten**=পোকৈ খোৱা, ঘূণে খোৱা।

**Mother** (মাদাৰ্) *n.* a female parent মাক, আই, জননী, মাতৃ। **Mother-land, Mother country**=জন্মভূমি, স্বদেশ। **Mother-tongue**=a person's native language মাতৃভাষা, নিজৰ ভাষা। **Mother** *adj.* received by birth জন্মৰ, জন্মৰে পৰা পোৱা; natural স্বাভাৱিক। —*v. t.* to adopt as a child তুলি ল।

**Queen mother**=mother of a reigning king ৰাজমাতৃ।

**Motherhood** *n.* state of being a mother লৰা-মাইকী হোৱা অৱস্থা, মাতৃত্ব, জননী আখ্যা।

**Mother-in-law** *n.* mother of a husband or wife শাহু আই।

**Motherless** *adj.* without a mother মাতৃহীন।

**Motherly** (মাদাৰ্-লি) *adj.* pertaining to a mother, parental মাতৃবৎ, মাতৃত্বুল, মৰমীয়াল।

**Mother of pearl** (মাদাৰ্-অব-পাৰ্ল) *n.* internal layer of the pearl oyster মুক্তাজনক শামুক।

**Mother wit** *n.* common sense স্বাভাৱিক বুদ্ধি বা জ্ঞান।

**Motherly** (মাদাৰ্) *adj.* slimy, concreted গেদ পৰা, মেদেলি পৰা।

**Motif** (ম'টিফ্) *n.* dominant idea, a leading subject in a drama মূল উদ্দেশ্য, কোনো নাটকৰ প্ৰধান কথা; an ornament in woman's dress ভিৰোতা মানুহৰ কাপোৰত খটোৱা লেচ প্ৰভৃতি।

**Motile** (ম'টাইল) *adj.* capable of moving spontaneously স্বয়ংচলমান, আপোনাআপুনি গতিশীল হ'বলৈ সক্ষম।

**Motion** (ম'শ্বন্) *n.* the act or state of changing place, movement গতি, চলন; gait খোজ; power of moving চলন শক্তি; excitement of the mind মনৰ বেগ; a proposal made in a meeting of council উল্লেখ, প্ৰস্তাব; an application to a court of law আবেদন, আৰজী; evacuation of the bowels ভেদ। **Of one's own motion**=নিজে নিজেই, স্বৈচ্ছাপূৰ্বক। **To put in motion**=চলা। **Motion-picture**=cinematograph films চিনেমাৰ ছবি। also **Moving picture**=চলন-চিত্ৰ।

**Motionless** *adj.* devoid of motion অচল, চলন-শক্তি হীন, বেগ নাইকিয়া।

**Motive** (ম'টিভ্) *adj.* causing motion চালক; **Motive power**=চলোৱা শক্তি। —*n.* that which excites to action, inducement মতলব, অভিপ্ৰায়; reason কাৰণ, হেতু।

**Motivate** *v. t.* supply a motive to, instigate লগাই দে, মন মেলা। **Motivation** *n.* fundamental satisfaction or desire, reason কোনো কাম কৰাৰ প্ৰধান আকাংক্ষা, মতলব।

**Motley** (ম'টলি) *adj.* consisting of different colours বংচকীয়া, চিত্ৰবিচিত্ৰ; heterogeneous বাবে জোৰা দিয়া, নানাতৰহৰ। —*n.* the dress of a jester বহুৱাৰ সাজ।

**Motophone** (মটোফন্) *n.* a sound engine শব্দ চালক যন্ত্ৰ।

**Motor** (ম'টৰ) *n.* moving power চলাব পৰা শক্তি; a machine to give motion চলন শক্তি উৎপাদক কল। —*adj.* giving motion গতি সঞ্চালক। **Motor car**=হাওৱা গাড়ী।

**Motorist** (মটৰিষ্ট) *n.* one who motors মটৰ কাবত উঠি ফুৰা লোক।

**Motor-garage** (মটৰ-গেৰেজ) *n.* a shed for storing motor car মটৰ গাড়ী থোৱা ঠাই।

**Mottled** (মটলড্) *adj.* marked with spots of different colours ফুটুফুটীয়া।

**Motto** (মট্) *n.* a short sentence prefixed to anything, a phrase on a coat of arms পটন্তৰ, চুহক, মূল বাক্য, মূলমন্ত্ৰ।

**Moucher** (ম'চাৰ) *n.* a loafer মগনীয়া।

**Moue** (মু) *pout* মুখ ওফন্দনি ।

**Mould** (ম'ল্ড) *n.* soft soil rich in decayed matter গেলগা লগা বোকা মাটি ; a minute fungus growing on anything kept in a damp place ভেকুৰা । —*v. t.* or *v. i.* to become mouldy ; to cover with mould ভেকুৰা লাগ, মলং, ভেকুৰা লগা ।

**Mould** (ম'ল্ড) *n.* a hollow form for casting, a pattern ঠাচ । —*v. t.* to form in a mould, to shape ঠাচত মাৰ, গঢ় ; to knead খচ্ ।

**Moulder** (ম'ল্ডাৰ) *v. i.* or *v. t.* to crumble to dust গুৰি কৰ ; to waste away চুৰমাৰ হ, ক্ৰমে ধ্বংস হ ।

**Moulding** *n.* the process of shaping ঠাচত মাৰণ, ঠাচত মাৰি গঢ়া কাম ।

**Mouldy** (ম'ল্ডী) *adj.* ভেকুৰা ।

**Moult** (ম'ল্ট) *v. i.* to cast the feathers, as of birds পাখি সৰা (যেনে চৰায়ে) । **Moulting** *n.* fact of casting feathers পাখি সৰাল, মোট সলাওন ।

**Mound** (মাউণ্ড) *n.* a natural or artificial elevation ঢিপ ; a bank of earth for protection ঢাপ, গড় । —*v. t.* to fortify with a mound গড় মাৰ, ঢাপ মাৰ ।

**Mount** (মাউণ্ট) *n.* an elevation, a hill পৰ্বত, হাঁকলু ; a saddle horse চোৱাৰী ঘোঁৰা । —*v. i.* to rise up ওখ হ, ওপৰলৈ উঠ । —*v. t.* to climb, to get up on, as a horse উঠ (যেনে ঘোঁৰাত উঠ), ওপৰলৈ উঠ, ভোল ; to put upon something কোনো বস্তুৰ ওপৰত বহুৱা, কোনো বস্তুত ঠকুৰা লগা বা বাৰ খুৱা । **Mounting-block**=ঘোঁৰাত উঠোঁতে ব্যৱহাৰ কৰা শিল বা ঠকুৰা । **To mount guard**=পহৰা দে ।

**Mountain** (মাউন-টে'ন্) *n.* a high hill পৰ্বত ; anything very large ডাঙৰ, প্ৰকাণ্ড বস্তু । —*adj.* of or belonging to a mountain পৰ্বতৰ, পৰ্বতীয়া । **Mountain dew**=Scotch whisky স্কটলেণ্ডৰ চোকা মদ, ফটিকা ।

**Mountaineer** (মাউন-টেনিয়াৰ) *n.* an inhabitant of a mountain পৰ্বতীয়া মানুহ, পৰ্বতবাসী ; a rustic অসভ্য লোক ।

**Mountainous** (মাউন-টে'নাচ) *adj.* full of mountains পৰ্বতময় ; huge প্ৰকাণ্ড ।

**Mountebank** (মাউণ্ট-বেঙ্ক) *n.* a pretender, a quack doctor প্ৰবকক, আধাখুন্দা বেজ, মুখ ওফাইদাং বেজ ।

**Mounted** *adj.* set on horseback ঘোঁৰাত উঠা ; raised খুৱা লগাই ওখ কৰা ।

**Mourn** (মৰ্ণ) *v. i.* or *v. t.* to grieve, to lament শোক কৰ, খেদ কৰ, বিলাপ কৰ : to wear mourning শোকসূচক সাজ পিন্ধ ।

**Mourner** (ম'ৰ্ণাৰ) *n.* one who mourns শোক কৰোঁতা ।

**Mournful** (মৰ্ণ-ফুল) *adj.* expressing sorrow শোকাহিত, শোকাৰ্ত্ত, শোকজনক । **Mournfully** *adv.* with grief শোককৰে ।

**Mourning** (ম'ৰ্ণ-ইং) *n.* act of expressing grief শোক প্ৰকাশ, শোক ; the dress of mourners শোক প্ৰকাশ কৰিবলৈ পিন্ধা পোচাক, বিননি সাজ । —*adj.* lamenting শোকাৰ্ত্ত ।

**Mouse** (মাউচ) *n.* a small rodent animal found in paddy field এন্দুৰ । —*v. t.* to hunt for mice এন্দুৰ বিচাৰ ; to prow about বিচাৰি ফুৰ । **Mouse-hole**=এন্দুৰৰ গাঁত । **Mouse-trap**=এন্দুৰ মৰা কুন্দা । ( *pl.* ) Mice

**Mouser** (মাউচাৰ) *n.* a catcher of mice এন্দুৰ মাৰোতা বা ধৰোতা ।

**Moustache, Mustache** (মচ-টাছ) *n.* the hair upon the upper lip of men গৌফ ; a soldier চিপাহী ।

**Mouth** (মাউঠ) *n.* the aperture in the head for eating মুখ ; opening or entrance as of a bottle or river মুখ ; voice মাত কথা । **By word of mouth**=by spoken words মুখৰ কথাবে । **Down in the mouth**=despondent বিষন্ন, হতাশ । **From hand to mouth**=পেটে ভাতে । (see hand) . **Make a mouth or make mouths**=to distort the face মুখ ভেঙুচা । **To make the mouth water**=to arouse temptation লোভ লগা, জিভাৰ পানী পৰ । **Stop the mouth** মুখ বন্ধ কৰ, মনে মনে থাক ।

**Mouthful** (মাউঠ-ফুল) *n.* as much as the

mouth can hold এমোকোবা, এগবাহ। (pl.)  
**Mouthfuls.**

**Mouthing** (মাউথিং) *n.* rant, extravagant language ওকাইদাং কথা, অহোহোতা কথা।

**Mouthpiece** (মাউঠ-পিচ) *n.* the part of an instrument held in the mouth কোনো বাদ্যযন্ত্র বা আন কোনো বস্তু মুখত সুমোতা ভাগ, মুখনল; one who speaks for others আনৰ সলনি কথা কওঁতা।

**Movable** (মুভেবল্) *adj.* that can be moved, not fixed লবাব পৰা, চলনশীল, অস্থায়ৰ। —*n.* an article of furniture মালবস্তু, বস্তুবাহানি, আচবাব। (pl.) **Movables**=অস্থায়ৰ সম্পত্তি, মালবস্তু।

**Move** (মুভ্) *v. t.* to cause to change place, to put in motion লৰা, হোঁহকা, চলা, বুলি; to excite উত্তেজিত কৰ, উচটা; to persuade লগাই দা, পৰামৰ্শ দা; to propose প্রস্তাব কৰ, উদ্বেষ কৰ। —*v. i.* to change place হোঁহক, হুকি যা, আঁতৰ হ। —*n.* act of moving, movement এঠাইৰ পৰা আন ঠাইলৈ যোৱা কাৰ্য্য, প্রস্থান, চলন, খেলৰ গুটি বুলিও। **On the move**=about to change one's place ঠাই লবোতা, ঠাই সলনি কৰিব খোজা।

**Movement** (মুভ্-মেন্ট) *n.* the act or manner of moving গতি চলন। (mil.) change of position সেনাৰ স্থান পৰিবৰ্ত্তন।

**Moving** (মুভিং) *adj.* changing position চলনশীল, ঘূৰিফুৰা; pathetic মনত বেয়া লগা, দেখি শোক লগা। **Movingly** *adv.* বেজাৰ লগাকৈ।

**Mow** (মাও) *n.* a pile of hay, or corn খেৰ, ঘাঁহ আদিৰ দ'ম, ঘাঁহৰ মেজি। —*v. t.* to lay in a heap জাপি থ।

**Mow** (ম') *v. t.* to cut down কাচিৰে কাট। **Mowing-machine**=lawn-mower ঘাঁহ কটা কল।

**Much** (মাচ্ছ) *adj.* great in size, extent or quality ডালেমান, ডালখিনি বহুত, বৰ, বিস্তৰ, সবহ, বেচি। —*n.* a great quantity ডালেমান। **Make much of** (see Make) = ভালোবহা নহয়। **So much**=ইমান; **As much as**=যিমান।

**Mucid** (মিউচিড্) *adj.* mouldy, slimy ডেকুৰা এঠা-এঠি।

**Muck** (মাক্) *n.* dung গোৰৰ; a decayed mass গেলেগালগা ঘাঁহ পাত আদি। **Muck hill**=গোৰৰ দম। **Muck-worm**=গোৰৰ পোক; a miser কৃপণ।

**Mucky** (মাকী) *adj.* filthy খেৰেচ, মলমুক্ত, গোৰৰ গেলা।

**Mucilage** (মিউচি-লে'জ' ) *n.* a viscous solution of gum পানীত গোলা এঠা, গম এঠা।

**Mucilaginous** (মিউচি-লে-লিনাচ্) *adj.* slimy এঠা-এঠি, বিজলুৱা।

**Mucus** (মিউকাচ্) *n.* the slimy fluid secreted from the nose or mucous membrane of animals সেতুন, সাঁও, বিজল।

**Mucous** (মিউকাচ্) *adj.* slimy, viscous পেতুনীয়া বিজলুৱা, বিজল।

**Mud** (মাড) *n.* wet soft earth বোকা। —*v. t.* to bury in mud বোকাত সুম; to make dirty with mud খোদাল। **Mudguard**=গাড়ী চকাৰ বোকা ৰখা ঢাকনী।

**Muddle** (মাডল) *v. t.* to render muddy as water খোদনি কৰ, খোদাল, বোকা কৰ; to waste, to misuse অপব্যয় কৰ, নাশ কৰ; to potter about খপজপাই ফুৰা to confuse with liquor মদখুৱাই বলিয়া কৰ। —*n.* confusion বেমেজালি, খেলিমেলি, পেপুৱা অৱস্থা।

**Muddy** (মাডী) *adj.* foul with mud খোদা, ঘোলা, পঙ্কময়, বোকা; stupid নিৰ্কোষ।

**Muff** (মাফ) *n.* a warm cover for the hands নোমৰ হাত ঢাকনী; a stupid fellow ডেৰা মানুহ।

**Muffin** (মাফিন্) *n.* a light spongy cake একৰকম ঘূৰণীয়া কোমল পিঠা।

**Muffle** (মাফল্) *v. i.* to cover, close, to wrap up ঢাক, লুকা, কাপোৰ মেৰাই নেদেখা কৰ বা মাত নোহোৱা কৰ (যেনে-টোলৰ)। **Muffler** *n.* মুখ ঢাকনী।

**Mug** (মাগ) *n.* a kind of cup for liquor মদ খোৱা পিয়লা বা ডুককা।

**Muggy** (মাগী), **Muggish** *adj.* foggy কুঁৱলী হোৱা;

- damp and mouldy সেমেকা, জেকা ; close and damp ওমাগোমা, গোমোঠা ( যেনে বতৰ ) ।
- Mulatto** ( মিউলেট ) *n.* child of black and white parents কাক্ৰি আৰু ইউৰোপীয়ান মাক বাপেকৰ ছুঁভটীয়া সন্তান । (*fem.*) **Mulatress.**
- Mulberry** ( মাল্-বেরী ) *n.* kind of tree and its fruits নুন, নুন গছ ।
- Mule** ( মাল্‌কট ) *n.* a fine জখিমনা, অৰ্ধদগু ।
- Mule** ( মিউল ) *n.* the offspring of the horse and ass খচৰ, ঘোঁড়া গাৰ উভৈজাতীয় জন্তু ; an obstinate person আমঠ লোক ।
- Muleteer** ( মিউলি-টিয়েৰ ) *n.* a keeper of mules খচববখীয়া ।
- Muley** ( মিউলী ) *adj.* hornless, as cow লাওমুনা ( যেনে গৰু ) ।
- Multifarious** ( মাল্টি-ফে'-বিয়াচ্ ) *adj.* composed of many parts, manifold বহুবিধা, নানা-প্রকাৰৰ, বাবেমিহলি ; **Multifariousness** *n.* বেলেগ বেলেগ বিষয় সংলগ্ন । ( *L. multus = many* ).
- Multiform** ( মাল্টি-ফৰম ) *adj.* having many forms বহুপদী, নানা আকৃতিৰ ।
- Multiparous** ( মাল্টি-পে'ৰাচ ) *adj.* producing many at a birth একেবাবেই কেবাটাও পোহালি হোৱা, বহু প্রসূনিৰী ।
- Multiped** ( মাল্টি-পেদ ) *n.* an insect with many feet বহুপদী পোক ।
- Multiple** ( মাল্টি-পোল ) *n.* a number exactly divisible by another পূৰক অঙ্ক, কোনো সংখ্যক কেবাবাৰো পূৰণ কৰিলে যি অঙ্ক হয় । — *adj.* having many folds বহুসংখীয়া ।
- Multiplex** ( মাল্টি-প্লেক্স ) *adj.* manifold নানা-তৰপীয়া, জাপ-জাপ ।
- Multiplicand** ( মাল্টি-প্লিকেন্ড ) *n.* a number to be multiplied পূৰণীয় সংখ্যা ।
- Multiplication** ( মাল্টি-প্লিকেশ্বন ) *n.* the rule by which numbers are multiplied পূৰণ, পূৰণ অঙ্ক ; the act of increasing in number সংখ্যা বৃদ্ধি । **Multiplication table** = পূৰণ নেওতা ।
- Multiplicity** ( মাল্টি-প্লি-চিটি ) *n.* a great number or variety বাহুল্য, বহুলতা, নানাবিধ । **Multiplicity of work** = কামৰ হেঁচা, বা জুমুৰি ।

- Multiplier or Multiplicator** *n.* পূৰক অঙ্ক, যি অঙ্কৰে পূৰণ কৰা হয় ।
- Multiply** ( মাল্টি-প্লাই ) *v. t.* to increase many times পূৰণ কৰ, সংখ্যা বৃদ্ধি কৰ, সবল কৰ । — *v. i.* to increase সবহ হ, সংখ্যা বেছি হ ।
- Multitude** ( মাল্টি-টিউড ) *n.* a great number of individuals, a crowd জুম, সমূহ, জাক, থুপ ।
- Multitudinous** ( মাল্টি-টিউডি-নাচ ) *adj.* very numerous manifold জাক্ জাক্, অসংখ্য, অলেখ, বহুল, নানান ।
- Mum** ( মাম্ ) *n.* a kind of beer এবিধ মদ । — *adj.* silent নিস্তক, নিতাল । — *n.* silence নিস্তকতা । — *interj.* be silent মনে মনে থাক, নিটাল মাৰ, ব ।
- Mumble** ( মাঞ্চল ) *v. i.* to speak indistinctly মোকমোকা ; to chew softly পাণ্ডল, লাহে লাহে চোবা ।
- Mumbo-jumbo** ( মাম্‌বো-জাম্‌বো ) *n.* a supposed African idol আফ্ৰিকাৰ এক কল্পিত দেৱতা ; অগ্ৰহীন শ্ৰদ্ধাৰ বস্তু ।
- Mummer** ( মামাৰ ) *n.* a masker, a buffoon মুখা পিন্ধা ভাবৰীয়া, চং ।
- Mummery** ( মামেৰী ) *n.* sport with a mask on চং, মুখা পিন্ধি দিয়া ভাও ।
- Mummy** ( মামী ) *n.* a human body embalmed and preserved মচলা দি শুকাই থোৱা মৃত দেহ । **Mummy-case** = শুকান মৰা শ খোৱা পেৰা ।
- Mump** ( মাঞ্চ ) *v. t.* and *v. i.* to mutter, to mumble মোকমোকা, মুখ জপাই চোবা ; to cheat ঠগ কৰ ।
- Mumps** *n.* an inflammation of the cheek & neck গাল উৰুচা বেমাৰ, পিঠা খোতা, যতুমনি, শিয়াল গলা বেমাৰ ।
- Munch** ( মাঞ্চ ) *v. t.* and *v. i.* to chew silently পাণ্ডল মুখ জপাই চোবা ।
- Mongoose** see **Mongoose**.
- Mundane** ( মান্-ড'ন ) *adj.* worldly ঐহিক, সাংসাৰিক ।
- Municipal** ( মিউনিচিপেল ) *adj.* pertaining to a city নগৰ বিষয়ক, মিউনিচিপেল
- Municipality** *n.* a council of citizens for the

management of certain work in a town  
নগৰ তদাৰক সভা; মিউনিচিপেলিটি, নগৰীয়া স্বায়ত্ত  
শাসন সভা।

**Munificence** ( মিউ-নিফ্-ই-চেঞ্চ ) *n.* liberality  
দানশীলতা।

**Munificent** ( মিউ-নিফ্-ই-চেণ্ট ) *adj.* very  
liberal, bountiful বলী দানী, দানশীল, উদাৰ।

**Muniment** ( মিউনি-মেণ্ট ) *n.* a stronghold দুৰ্গ,  
বক্ষা স্থান; a record of a title স্বত্ব বিষয়ক  
লিখিত কাগজ পত্ৰ।

**Munition** ( মিউনি-শ্বন ) *n.* military stores খাৰ  
বাকদ আদি যুদ্ধৰ সামগ্ৰী।

**Mural** ( মিউবেল্ ) *adj.* pertaining to a wall  
পকী ঘৰৰ বেৰ সম্পৰ্কীয়; steep খিয়; trained  
against a wall দেৱালত বগোৱা। **Mural**  
**crown** = যুদ্ধত প্ৰথম গঢ় পাবলৈ যোৱা বাবে দিয়া  
জয়মুকুট। **Mural painting** = rough painting  
on the wall of a building ঘৰৰ দেৱালত অঁকা  
নক্সা, প্ৰাচীৰ-চিত্ৰ।

**Murder** ( মাৰ্-ডাৰ্ ) *n.* the act of killing a  
man from malice নৰহত্যা, বধ, খুন। —*v. t.*  
to kill, to destroy বধ কৰ, মানুহ মাৰ, হত্যা  
কৰ, পিনাশ কৰ।

**Murderer** ( মাৰ্ডাৰাৰ ) *n.* one who commits  
murder হত্যাকাৰী, নৰঘাতক, খুনী।

**Murderous** ( মাৰ্-ডাৰ্চ ) *adv.* quality of  
murder, bloody হত্যাপৰাধী, প্ৰাণনাশক,  
নিষ্ঠুৰ।

**Muriatic** ( মিউ-ৰি-এটিক্ ) *adj.* pertaining to  
sea-salt সাগৰীয় লোণ সম্পৰ্কীয়, টেঙা-খাৰ যুক্ত  
লোণেৰে কৰা।

**Muricated** ( মিউৰি-কে'টেড্ ) *adj.* armed with  
prickles কাঁইটীয়া (যেনে গছ)।

**Murky** ( মাৰ্কী ) *adj.* dark, gloomy এন্ধাৰ,  
ঘোপমৰা, গোঁমা।

**Murmur** ( মাৰ-মাৰ ) *n.* a low indistinct sound  
গোৰগোৰণি, টোহটোহনি। —*v. t.* to grumble  
ভোৰভোৰা, টোহটোহা। **Murmuring** *n.* mak-  
ing a low noise ভোৰভোৰণি।

**Murrain** ( মূৰেণ ) *n.* foot and mouth disease  
of cattle গৰু ম'হৰ চৰকা বেমাৰ, গৰু ম'হৰ  
মৰক।

**Muscle** ( মাচ'ল্ ) *n.* a bundle of fleshy tissues  
in animals যোপালাগি গোটখাই থকা মত্ৰহাল  
সিৰ, আঁহ-পাহ।

**Muscovado** ( মাচ্-কো-ভেদো ) *n.* dark coloured  
unrefined sugar শুভ্ৰ পগাই শেহত এৰা গেদেৰি,  
যেনে লালা।

**Muscular** ( মাচ্-কিউলাৰ ) *adj.* full of muscles,  
strong আঁহ-পাহ শক্ত, বলী।

**Muscular** ( মাচ্-কিউলাৰ ) *adj.* pertaining to  
muscles, strong সিৰ সম্বন্ধীয়, বলী, বলবান।

**Muse** ( মিউজ ) *v. i.* to ponder, to think  
deeply, to meditate ধ্যান কৰ, চিন্তা কৰ। —*n.*  
deep thought দোৰ্ধোৰ চিন্তা, ধ্যান; one of  
the nine goddesses of poetry সবৰহী।  
(যেনে Calliope, Clio, Erato &c.).

**Museum** ( মিউ-জি-আম্ ) *n.* a collection of  
curiosities or of works of arts and science  
আচৰিত বস্তু, দেখা ঠাই, যাত্ৰ ঘৰ।

**Mushroom** ( মাচ্-কম্ ) *n.* certain edible fungi  
কাঠফুলা; on upstart নচহকী, নতুন ভাল  
মানুহ।

**Mushy** ( মাশ্বী ) *adj.* soft, pulpy কোমল, সুপ-  
সুশীয়া, সোপাসোপ হোৱা।

**Music** ( মিউজিক্ ) *n.* the science of melody  
সঙ্গীত বিদ্যা, গান বাজনা; harmony সুধৰ।

**Musical** ( মিউজিকেল ) *adj.* melodious সুশৰা,  
তুনিবলৈ মধুৰ সুধ লগা।

**Musician** ( মিউজি-চিয়েন্ ) *n.* one skilled in  
music গায়ন বা বায়ন, বাদকৰ।

**Music Master** *n.* গানৰ তত্ত্বাদ, বায়ন।

**Music school** *n.* গান-বাজনা শিকোৱা স্থান।

**Musing** ( মিউজিং ) *n.* meditation ধ্যান, গভীৰ  
চিন্তা।

**Musk** ( মাঙ্ক্ ) *n.* a strong scented medicinal  
substance obtained from musk deer মৃগ-  
নাভি, গান্ধকলাই, কলুৰী। **Musk-deer** = এজাতি  
পহু (যাৰ পৰা গান্ধকলাই হয়)। **Musk-cat** = a  
civet cat জহমাল। **Musk-rat** চিকা।

**Musket** ( মাঙ্কে'ট্ ) *n.* a species of hand gun  
বন্দুক।

**Musketry** ( মাঙ্কে'জি ) *n.* muskets in general  
হিলৈ, হাত বন্দুক; a body of troops armed



with hand guns হিলৈদাৰি সেনা, হিলৈমৰা বিদ্যা।

**Musketeer** ( মাস্কেট-ইয়াৰ ) *n.* soldier armed with a musket হিলৈদাৰি।

**Muslin** ( মাচলিন ) *n.* a fine soft cotton fabric মলমল কাপোৰ, নিচেই মিহি সূতাৰ কাপোৰ।

**Mussulman** *n.* a Mohammedan মুছলমান।

**Musquash** ( মাচকোৱাছ ) *n.* the musk-rat or its fur জহামাল অথবা জহামালৰ নোমাল ছাল।

**Musquito** same as Mosquito.

**Mussel** ( মাছল ) *n.* a shellfish এবিধ শামুক জাতীয় মাছ।

**Must** ( মাষ্ট ) *v. i.* to be obliged বাধ্য হ, অৱশ্যে হ, নিশ্চয় লাগে। **He must do**=সি কৰিবই লাগিব, সি অৱশ্যে কৰিব। —*n.* an occasional state of frenzy in male elephants কোনো কোনো সময়ত হোৱা মথনা হাতীৰ বলিয়া জক, মদ-মত্ত অৱস্থা; unfermented wine obtained from grapes এবিধ আকুৰৰ মদ।

**Must** ( মাষ্ট ) *n.* mustiness, mould মলপ্ৰা অৱস্থা, ভেৰুৰা চামনি।

**Mustache** same as Moustache.

**Mustard** ( মাফাৰ্ড ) *n.* a kind of plant and its seeds সবুজহৰ, বাই। **Mustard-oil**=সবুজহৰ তেল।

**Muster** ( মাফাৰ ) *v. t.* ( with up ) to gather, to assemble গোটখুৱা, সংগ্ৰহ কৰ। —*v. i.* to meet in one place লগ লাগ, গোটখা। —*n.* a register of troops assembled সেনাৰ হাজিৰা বহী; assembling of troops সেনা সংগ্ৰহ। **Pass muster**=to pass inspection without censure দোষ নথৰাকৈ পৰিদৰ্শন শেষ কৰ। **Muster courage**=বল বান্ধ, সাহ কৰি ওলা। **Muster strong**=দল বান্ধ।

**Musty** ( মাফী ) *adj.* mouldy, sour মলঙা, ভেৰুৰা, টেঙা-টেঙা। **Mustiness** *n.*

**Mutability** ( মিউটেবিলিটি ) *n.* state of being changed অনিত্যতা, পৰিবৰ্তনীয় অৱস্থা।

**Mutable** ( মিউটেবল ) *adj.* inconsistent, variable অনিত্য, পৰিবৰ্তনশীল।

**Mutation** ( মিউটেছন্ ) *n.* act of changing পৰিবৰ্তন, সলনি; succession ( এটাৰ ঠাইত আন

এটাৰ ) নামজাৰি। **Mutation case**=পটাত নামজাৰি কৰা মোকদ্দমা, দাখিল খাৰিজ মোকদ্দমা।

**Mute** ( মিউট ) *adj.* dumb, silent বোবা, নিমাত, মৌনী। —*n.* one dumb or silent বোবা বা নিমাত মানুহ।

**Mutatis Mutandis** ( মিউটেটিচ্ মিউটেণ্ডিচ্ ) আবশ্যক মতে পৰিবৰ্তন কৰি।

**Mutilate** ( মিউটিলেট্ ) *v. t.* to cut off a limb or a part, to maim অঙ্গ ছেদন কৰ, এডোখৰ কাটি পেলা, কাট।

**Mutilation** *n.* act of cutting off a part অঙ্গছেদন, বিকলাঙ্গ কৰণ, কাটন।

**Mutineer** ( মিউটিনিয়াৰ্ ) *n.* one who joins in a mutiny ৰাজদ্রোহী লোক, বজাৰ অবাধ্য লোক।

**Mutinous** ( মিউটিনাচ্ ) *adj.* seditious ৰাজ-বিদ্রোহী।

**Mutiny** ( মিউটিনি ) *v. t.* to revolt against lawful authority সেনাপতিৰ অবাধ্য হ, ৰাজদ্রোহ কৰ। —*n.* revolt, insurrection against authority বিদ্রোহ, বজাৰ প্ৰতি বিপক্ষ আচৰণ।

**Mutter** ( মাট্টাৰ্ ) *v. i.* to speak in an indistinct and low voice, to murmur মোকমোকা, ভোৰভোৰা। **Muttering** *n.* grumbling ভোৰ-ভোৰণি।

**Mutton** ( মাট্টিন ) *n.* the flesh of sheep ভেড়াৰ মত্হ। **Mutton-head**=(colloq.) dull, stupid person ভেৰা মানুহ।

**Mutual** ( মিউচুৱেল ) *adj.* equally affecting two or more, interchanged পৰস্পৰ, উভয়ৰ। **Mutually** *adv.* পৰস্পৰ ইটে সিটে; conjointly উমৈহতীয়া। **A mutual wall**=উমৈহতীয়া দেৱ। **Mutualism** *n.* the doctrine of helping each other for wellbeing সুখশান্তিৰ নিমিত্তে পৰস্পৰ সহায় কৰা মত।

**Muzzle** ( মাছল্ ) *n.* the jaws and nose of an animal নাকটি, ষ্ট, জন্তুৰ মুখ; the end of a gun বন্দুকৰ মুখ; a fastening for the mouth মোখোৰা। **Muzzle-loading**=মুখে থোকা ( বন্দুক )। —*v. t.* to restrain from hurting, to gag or silence হাতমুখ বন্ধ কৰ, মাতিব নোৱাৰা কৰ, মুখত সোপা দে।

**Muzzy** (মাজি) *adj.* dull, stupid ভেৰা লাগি থকা, ভেৰুৱা লগা।

**My** (মাই) *adj.* belonging to me মোৰ।

**Mycology** (মাই-ক-লজি) *n.* the science of treating of the fungi কাঠফুলা বিষয়ক বিজ্ঞান।

**Myology** (মাই-লজি) *n.* part of anatomy treating of the fungi কাঠফুলা বিষয়ক বিজ্ঞান।

**Myopia** (মাই-অ'-পিয়া) *n.* shortness of sight ওচৰ দৃষ্টি, আঁতৰলৈ নেদেখা অৱস্থা। **Myope** *n.* a shortsighted person আঁতৰৰ বস্তু নেদেখা মানুহ।

**Myosis** (মাই-অ'-চিচ্) *n.* contraction of the pupil of eye চকুৰ মণি মুহুৰা হোৱা বেমাৰ।

**Myriad** (মিৰিয়েড) *n.* a large number সহস্ৰ সংখ্যক, লেখ কৰিব নোৱাৰা সংখ্যা। —*adj.* numberless অসংখ্য, বৃন্দ বৃন্দ।

**Myrmidon** (মাই-মি-ডন্) *n.* a ruffian নিষ্ঠুৰ যুজ্জাক ওতা। **Myrmidon of the law**=policemen পুলিচৰ চিপাহী।

**Myrobalan** (মাই-ৰ'-বে-লেন্) *n.* a kind of fruit আমলখি, লিখি ইত্যাদি, হৰীতকী।

**Myrrh** (মিড়) *n.* an aromatic transparent gum একৰকম সুগন্ধী জলজলীয়া এঠা, গন্ধ ৰস।

**Myrtle** (মাটল্) *n.* an evergreen shrub এবিধ জেটুকা গছ।

**Myself** (মাই-চেল্ফ) *pron.* I, in person মই নিজে নিজে।

**Mysterious** (মিষ্টীৰীয়াচ্) *adj.* obscure, secret অজ্ঞত, নিগূঢ়, গুপ্ত।

**Mystery** (মিষ্ট'ৰী) *n.* anything inexplicable and obscure কাৰণ বুজিব নোৱাৰা ঘটনা, অতি গুপ্ত কথা, গূঢ় তত্ত্ব, ৰহস্য, অভেদ কথা। **Mysteriousness** *n.* গূঢ়তত্ত্ব।

**Mystery** *n.* a handicraft মিস্ত্রী।

**Mystic—al** (মিষ্টিক-এল্) *adj.* very obscure, secret ৰহস্যময়, গূঢ়, গুপ্ত, বুজিব অগোচৰ; beyond sense, perception অতীন্দ্ৰিয়, ইন্দ্ৰিয়াতীত।

**Mystify** (মিষ্টিকাই) *v. t.* to make obscure or mysterious গোপন কৰ, ঢাক থুৱা, বুজিব নোৱাৰা কৰ। **Mysticism**, **Mystification** *ns.*

**Myth** (মিঠ) *n.* a legend, a fable, an invented story গল্প, পৌৰাণিক কথা।

**Mythical** (মিঠিক্-এল্) *adj.* fabulous কাল্পনিক, পৌৰাণিক।

**Mythological** (মিথ-লজি-কেল) *adj.* pertaining to mythology পৌৰাণিক, মনেৰে সজা, কল্পিত দেৱতাদি বিষয়ক।

**Mythology** (মিথ-লজি) *n.* a treatise regarding myths, the stories of a country পৌৰাণিক বিবৰণ, আগৰদিনীয়া, কল্পিত কথা, দেৱতাদি বিষয়ক বিবৰণ, পুৰাণ-শাস্ত্ৰ।

## N

**N** (এন্) The fourteenth letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ চতুৰ্দশ আখৰ।

**Nab** (নেব) (*slang*) *v. t.* to catch suddenly, to arrest ধৰা পেলা, হঠাতে আক্ৰমণ কৰ।

**Nabob** (নে-ব'ব্) *n.* a governor under the Mugal Emperor নবাব; a very rich man ধন-কুবেৰ, বৰ ধনী লোক।

**Nacre** (নেকাৰ্) *n.* mother of pearl এবিধ মুকুতা জন্মা শস্যক।

**Nacreous** (নেক্ৰিচ'চ্) *adj.* of pearly lustre জল-মলীয়া।

**Nadir** (নে'-ডিৰ) *n.* a point of the heavens directly opposite the zenith অধোবিন্দু, পোনৈ পোনৈ পাতালৰ শেষ সীমা।

**Nævus** (নিভাচ) *n.* a birth mark ওপজোতেই হৈ অহা কোনো চিন।

**Nag** (নেগ) *n.* a small horse, pony টাটুখোঁড়া।  
—*v. t.* to annoy, to scold, to tease আমনি কৰ, বিবস্ত্ৰ কৰ, খেচখেচ।

**Naiad** (নে'ইয়েড) *n.* a water nymph জলদেৱী, জলকুঁৱৰী।

**Nail** (নেইল) *n.* a horny substance on the ends of fingers & toes নখ; a pointed piece of metal for fastening wood গজাল; a measure of length equal to  $2\frac{1}{4}$  inches  $২\frac{1}{4}$  ইঞ্চি পৰিমাণ। —*v. t.* to fasten with nail গজাল মাৰ। **Hit the nail on the head** = hit the mark ঠিকে ঠাকে পেলা, জোৰাই জোখাই হ। **On the nail** = immediately ততালিকে, হাতে হাতে যেন ধন দে। **Nail to the counter** = দেখাদেখিটক মিছা পেলা। **Nailer** *n.* nail maker গজাল তৈয়াৰ কৰোঁতা। (*slang*) a very skilful person কোনো কামত পাকৈত লোক, বুথিয়ক মানুহ।

**Naive** (নেইভ) or **Naif** *adj.* artless সবল, হোজ। **Naivete** (নেইভেট্) *n.* সবলতা।

**Naked** (নে'কে'ড) *adj.* without clothes বিবস্ত্ৰ, নাভুটা, উলঙ্গ, উদংমুদং; artless খোলা, সবল; unprotected নিবস্ত্ৰ। **Nakedness** *n.* উলঙ্গ অৱস্থা। **Naked-eye** = শুদা বা খালি চকু। **Stark naked** = একেবাৰেই নাভুট, বিহবী।

**Namby-pamby** (নেম্বি-পেম্বি) *n.* silly expression অকামিলা আংবাং কথা। —*adj.* affectedly pretty আলোড়োৱা।

**Name** (নে'ম্) *n.* that by which a person or a thing is known নাম, আখ্যা, নাও, সংজ্ঞা; reputation, fame সুনাম, সুখ্যাতি, যশ। —*v. t.* to designate নামকৰ, নাম দে; to mention উল্লেখ কৰ। **Nameless** *adj.* without a name নিনাও, নামনোহোৱা। **Namely** *adv.* that is to say অৰ্থাৎ, কবলৈ গলে। **In name** নামত। **In name of** = নামে, পক্ষে; by the authority of কাৰো দোহাই দি। **To call names** = to nickname উপলুঙা নাম দে। **Call person names** = abuse him তেওঁক গালি পাৰ।

**Namesake** (নে'ম্-চে'ক্) *n.* a person of the same name একে নামৰ, কাৰো নাওসৰে যোৱা মানুহ, মিতা।

**Nankeen, Nankin** (না'ন্কিন) *n.* এবিধ চীনদেশৰ কাপোৰ।

**Nanny** (নেনি) *n.* a female goat মাইকী ছাগল। a child's nurse কেচুৱা তোলা ধাই।

**Nap** (নেপ) *n.* a short sleep শতেকীয়া টোপনি, কলাঘুমটি; a card-game টাচোৰ খেলা জুৰা। —*v. i.* to take a short sleep কলমটিয়া, কলাঘুমটি আহি; the wooly substance on cloth কাপোৰৰ জিম, মোম। **Nappy** *adj.* জিম থকা, নোমাল; heady, strong চোকা, বাগীয়াল (যেন মদ)।

**Nape** (নে'প) *n.* the upper part of the neck behind গলধন।

**Napery** (নে'পাৰি) *n.* linen for the table মেজৰ কাপোৰ।

**Naptha** (নেপ-ঠা) *n.* an inflammable liquid distilled from petroleum মাটি তেলৰ পৰা কৰা এবিধ ফটফটীয়া পনীয়া বস্তু।

**Naphthalene** (নেপ-ঠেলিন্) *n.* এবিধ উগ্রগন্ধী বগা বস্তু, (মাটি তেলৰ পৰা কৰে)।

**Napkin** (নে'পকিন্) *n.* a cloth to wipe hands, handkerchief গামোচা; a small towel হাতমচা কাপোৰ।

**Napkin** (নে'পকিন্) *n.* a cloth to wipe জিমসৰা, জেলজেজিয়া, পুৰণা কাপোৰ।

**Napoleon** (নে'প-লিয়ন্) *n.* a French gold coin worth 15s 10 $\frac{1}{2}$ d. প্ৰায় ১২ টকা মূল্যৰ ফৰাচী দেশীয় সোণৰ মোহৰ।

**Narcissistic** (নাৰ-চি-চিছটিক) *adj.* absorbed in one's own perfections, worshipper of one's own 'self' আত্মবিভ্রম, নিজৰ গুণ গোঁৱৰত ভোল যোৱা, আত্মবত্তি।

**Narcolepsy** (নৰাক-লেপচি) *n.* a nervous disorder marked by frequent drowsiness থাকি থাকি অচেতন হোৱা বেমাৰ।

**Narcotic** (নাৰ-কট্-ইক্) *adj.* inducing sleep or torpor মাদক, টোপনি আহোৱা। —*n.* a medicine producing sleep টোপনি আহোৱা দৰব। **Narcotize** *v. t.*

**Nard** (নাৰ্ড) *n.* an aromatic plant জটামাংসী, এবিধ সুগন্ধী গ্ৰন্থপ।

**Naris** (নে'ৰিচ) (*L.*) *n.* nostril নাক। *pl.* Nares.

**Nark** (নাৰ্ক) *n.* (*slang*) Police spy পুলিচৰ গুপ্তচৰ।

**Narrate** (নেব'-এ'ট্ট) *v. t.* to give an account of বৰ্ণনা কৰ, বিবৰণ লেখ, বিস্তাৰিতকৈ ক।

**Narration** (নেব-এ'থ'ন) *n.* act of telling an account of what has happened বিবৰণ, বৰ্ণনা, বৃত্তান্ত, উপাখ্যান।

**Narrative** (নেব-এ'টিভ) *n.* that which is narrated, story বৰ্ণনা, উপাখ্যান, বৃত্তান্ত।

**Narrator** (নেব-এ'ট'ৰ) *n.* one who narrates বৰ্ণনাকাৰী, বিবৰণ কৰ্ত্তা বা লেখোতা।

**Narrow** (নেব-অ') *adj.* of little breadth ঠেক, বহল কম; of small extent সৰু, সঙ্কীৰ্ণ, চেপামৰা; not liberal ঠেক মনৰ, ক্ষুদ্র ভাবৰ। —*v. t.* or *v. i.* to make narrow ঠেক কৰ, চমু কৰ, ঠেকা। **Narrow-minded** = ঠেক মনৰ, ক্ষুদ্র মন। **Narrow-circumstances** = in poverty দুবাহু। **Narrow escape** = কাণে কাণে মাৰি সাৰণ, কথমপি বক্ষা।

**Narrowly** (নেব-অ'-লি) *adv.* barely, hardly কোনো মতে, কথমপি, কানেকাণ মাৰি।

**Narrowness** *n.* want of breadth, meanness ক্ষুদ্রতা, নৈচতা, মনৰ সঙ্কীৰ্ণতা।

**Nasal** (নে'জেল) *adj.* pertaining to the nose নাকৰ, নাক সম্পৰ্কীয়; uttering through the nose গেনা, গেন-গেনীয়া, নাকে মতা। —*n.* a letter sounded through the nose নাকমতা আখৰ, অনুনাসিক বৰ্ণ। **Nasiform** *adj.* nose shaped নাকৰ দৰে।

**Nascent** (নেচেন্ট) *adj.* beginning to grow or to exist গজি ওলোৱা, গাঁজ মেলা, বঢ়ি অহা, উপজিবলৈ ধৰা।

**Nascency** (নেচেন্সী) *n.* origin জন্ম, উৎপত্তি।

**Nastiness** (নেষ্টিনেচ) *n.* state of being filthy কদৰ্ঘাতা, ঘৃণনীয় অৱস্থা।

**Nasty** (নেষ্টি) *adj.* dirty, filthy, disagreeable কদৰ্ঘা, খেবেচ, খেহেটা, লেতেৰা, জধৰা।

**Natal** (নে'টেল) *adj.* pertaining to birth,

native জন্ম সম্পৰ্কীয়, জাতীয়, দেশী, জন্মৰে পৰা হোৱা বা থকা। **Natality** *n.* birth rate জন্মৰ সংখ্যা। (*L. natus* to be born). **Prenatal** = সন্তান জন্ম হোৱাৰ আগৰ। **Post-natal** = সন্তান জন্ম হোৱাৰ পাচৰ।

**Natant** (নে'-টেণ্ট) *adj.* floating on the surface ওপঙি ফুৰা। **Natatory** *adj.* having the habit of swimming সাঁতৰিব পৰা; সাঁতুৰি ফুৰা। **Natatorium** *n.* a swimming school সাঁতৰাৰ শিকোৱা স্কুল।

**Nation** (নে'শ্বন) *n.* the people inhabiting the same country, or belonging to the same stock, a race জাতি, একে শাসনাধীন দেশৰ মানুহবিলাক।

**National** (নেশ্বনেল) *adj.* pertaining to a nation জাতীয়; public সৰ্বসাধাৰণ; attached to one's own country স্বদেশী। —*n.* (*pl.*) those of one's own country স্বদেশী লোকসকল। **National anthem** = জাতীয় উপাধি গীত। **National Government** = স্বজাতীয় শাসন তন্ত্ৰ।

**Nationalise** (নেশ্বন-এ-লাইজ) *v. i.* to make national স্বজাতীয় কৰ, জাতীয় কৰণ।

**Nationalism** (নেশ্বনেলিজম) *n.* principles of national independence জাতীয় স্বাধীনতাৰ চেহঁতা, জাতীয়তাবাদ।

**Nationalist** (নেশ্বন-এ-লিষ্ট) *n.* advocate of national independence স্বদেশৰ স্বাধীনতাৰ নিমিত্তে যত্ন কৰোঁতা, (যেনে আয়াবলগুৰ) স্বাধীন পন্থী, জাতীয়তাবাদী।

**Nationality** (নেশ্বনেল-ইটি) *n.* birth in a particular country কোনো দেশত জন্ম হোৱাটো; a race of people জাতি; national character জাতীয় ভাব বা স্বভাব, জাতীয়ত্ব।

**Native** (নে'টিভ) *adj.* pertaining to the place of birth দেশীয়, থলুৱা, দেশজাত; belonging by birth, natural স্বাভাৱিক; প্রকৃত; original আচল। —*n.* an original inhabitant দেশবাসী, থলুৱা মানুহ, স্থানীয় লোক, দেশী মানুহ বা বস্তু, মিলজীয়া অধিবাসী।

**Nativity** (নে'টিভিটি) *n.* time place and manner of birth জন্মস্থান, কাল বা অৱস্থা; the

festival of the birth of Christ যীশুৰ জন্ম তিথি।

**Natron** (নেট্ৰন) *n.* carbonate of sodium শাজিমাটি।

**Natural** (নেচাৰেল) *adj.* pertaining to nature স্বাভাৱিক; inborn ওপজাৰ পৰা হোৱা; not artificial প্রকৃত, স্বাৰ্থ, অজল; tender কুমলীয়া; illegitimate অস্বাভাৱিক। —*n.* an idiot অকৰ। **Natural history**=ঈশ্বৰ জন্তু আদি স্বাভাৱিক বিষয়ৰ বিৱৰণ। **Natural religion**=religion based on reason without revelation যুক্তিৰ দ্বাৰা দিয়া কৰা ধৰ্ম। **Natural philosophy**=the science of the physical properties of bodies, physics পদাৰ্থ বিজ্ঞান।

**Naturalist** (নেচাৰেলিষ্ট) *n.* one who studies nature ঈশ্বৰ-জন্তু উদ্ভিদ আদিৰ তত্ত্ব পণ্ডিত, প্ৰাণীতত্ত্ববিৎ।

**Naturalise** (নেচাৰেলাইজ) *v. t.* to adapt to a different climate or conditions of life বিদেশীক দেশীয় অৱস্থা সূচা কৰ বা দেশীয় স্বত্ব দে।

**Nature** (নেচাৰ) *n.* the power of growth, the universe প্রকৃতি, জড় জগৎ, সংসাৰ; constitution স্বাভাৱিক গুণ, ধৰ্ম; inborn character of disposition জন্মজিত স্বভাৱ, ধাতু, প্রকৃতি; regular course সময়েতিত স্বাভাৱিক কাৰ্য। **Ease or relieve nature**=to answer the call of nature মলমূত্ৰ পৰিত্যাগ কৰ, পানী ছো। **Debt of nature**=death মৰণ, মৃত্যু। **Good nature**=সবলতা, উদাৰ প্রকৃতি, কৃপা। **By nature**=স্বাভাৱিক। **What is the nature of your duties**=তুমি কি কি কাম কৰিব লাগে, তোমাৰ কামখিলাক কেনে প্ৰকাৰৰ। **Law of nature**=প্রাকৃতিক নিয়ম।

**Naught** (নট্) *n.* nothing শুদাশূন্য, একো নহয়। —*adj.* of no value, worthless তথ্য, মিছা, অনর্থক, অকামিলা। **Come to naught**=to fail নিফল হ, মিছা হ। **Set at naught**=to despise উলজা কৰ, উলাই কৰ, অগ্ৰাহ কৰ।

**Naughty** (নট্) *adj.* mischievous, perverse দুষ্ট, আধাকটা, দগাবাজ। **Naughtiness** *n.* দুখলি।

**Nausea** (ন-সি-আ) *n.* sickness of the stomach having the tendency to vomit আঙঠাৰ-পাঙঠাৰ, ওকালি, বাতি আহিব খোজা বেমাৰ।

**Nauseate** (ন-সি-য়েট্) *v. t. or v. i.* to feel disgust, to loath ওকালি আহ, দিগ লাগ।

**Nauseous** (ন-সি-চ) disgusting, loathsome দিগ-লাগ, ওকালি অহা, আকট্য।

**Nautical** (নট্-কেল্) *adj.* of or pertaining to ships, naval জাহাজৰ, নাবিক সম্বন্ধীয়। **Nautical mile**=জাহাজৰ গতি বিষয়ক মাইল—২০২৬ গজ পৰিমাণ, সাগৰীয় মাইল।

**Naval** (নে'-ভেল) *adj.* pertaining to ships নৌ বা জাহাজ সম্বন্ধীয়; nautical সামুদ্রিক। **Naval officer**=an officer on board of a war ship যুদ্ধ জাহাজত থকা বিষয়, নে-কৰ্মচাৰী। **Naval-base**=head quarters of fleet যুদ্ধ জাহাজ ৰখা প্ৰধান আড্ডা।

**Nave** (নে'-ভ) *n.* the middle or centre of a church গীৰ্জাৰ মধ্যভাগ; the central piece of wood in a wheel চকৰীৰ মাজৰ কাঠৰ ডিলা; (poetry) the navel (কাবত) নাভি।

**Navel** (নে'-ভেল) *n.* the depression in the centre of the abdomen নাই, নাভি।

**Navicert** (নেভিচাৰ্ট) *n.* a certificate testifying that a ship carries no contraband of war যুদ্ধৰ সময়ত কোনো বেসাইনী বস্তু নিয়া নাই বুলি যি কোন জাহাজক দিয়া চাৰ্টিফিকেট।

**Navigable** (নেভি-গেবল) *adj.* passable by ships নৌ, জাহাজ চলালে কৰিব পৰা।

**Navigate** (নেভিগেট) *v. t.* to sail ships on water জাহাজ চলা; to sail নৌ বা জাহাজেৰে যা।

**Navigation** (নেভি-গে'-শ্বন্) *n.* the art of sailing ships নৌ বা জাহাজ চলোৱা বিদ্যা, নৌ বা জাহাজেৰে যাতায়াত। **Inland Navigation**=the passing of boats along rivers নৈয়েদি চলাচল।

**Navigator** (নেভি-গে'-টৰ) *n.* one who navigates নাবিক, জাহাজ চলাওঁতা।

**Navy** (নেভ্-ভি) *n.* a labourer especially engaged in cutting canals শ্রমিক বিশেষকৈ খাল-খন্দা কামত নিযুক্ত শ্রমিক; an excavating machine মাটি খন্দা যন্ত্ৰ।

**Navy** (নেভী) *n.* a fleet of ships বহুত জাহাজ-বিলাক; the officers and men serving in ships of war নৌসেনা।

**Nay** (নে') *adv.* not only so অকল সেয়ে নহয়, denial অস্বীকাৰ, নাই নুই।

**Nazarene** (নেজ্-এব্-ইন্) *n.* an inhabitant of Nazareth in Galilee নাভাৰেট নগৰবাসী; member of an early Christian sect ইহুদী, খ্ৰীষ্টিয়ান সকলৰ আদি ধৰ্ম্মমত।

**Nazarite** (নেজেব-আইট্) *n.* a Jew who abstained from strong drink নৈষ্টিক ইহুদী।

**Naze** (নে'জ) *n.* a cape আগিয়াঠুটি, অন্তৰীপ।

**Nazi** (নেজী) *n.* a member of the German National Socialist party জাৰ্মান সমাজ সংস্কাৰী দলৰ লোক।

**Neaf** (নিফ্) *n.* the fist হাতৰ মুঠি।

**Neal** (নীল) *v. t.* to temper by heat জুইত সেওদি লো আদি কোমল কৰ, লোৰ পাণ ধৰ।

**Neap-tide** (নীপ-টাইড) *n.* the lowest point of the tide জোৱাৰ-ভাটা উঠা পানীৰ তল চিন, জোনৰ গতিৰ লগে লগে নৈব পানী টুটি য়ােন, নাটনি জোৱাৰ।

**Near** (নিযেৰ) *adj.* nigh, not distant ওচৰ, চন্ম, সমীপৰ; close in kin গাত লগা; stingy কুপণ।—*v. t.* or *v. i.* to come near ওচৰ চাপ।—*adv.* at a little distance ওচৰত, কাষত, সমীপত; almost প্রায়। A near road = চম্ব বাট। He came near me—সি মোৰ ওচৰলৈ আহিল। Near-by=কাষত, দাঁতিত। Nearly *adv.* closely, almost প্রায়, ওচৰি।

**Nearness** *n.* closeness সন্নিহিত, ওচৰ; intimacy ঘনিষ্ঠতা; state of being near লগালগি, ওচৰা-ওচৰি।

**Neat** (নীট্) *n.* an ox or cow গৰু।—*adj.* belonging to the bovine genus গো জাতীয়। Neat-herd=গৰখীয়া।

**Neat** (নীট্) *adj.* clean, tidy পৰিষ্কাৰ, চাফ-চিকোণ, নিয়াৰি, পৰিপাটি; unadulterated

নিভাজ। Neatly *adv.* নিয়াৰিকৈ, চাফ-চিকোণকৈ।

**Neatness** *n.* cleanliness পৰিপাটি, নিয়াৰি অৱস্থা। Neat-handed=dexterous নিপুণ।

**Neat and clean**=চাফচিকোণ।

**Neb** (নে'ব) *n.* the beak of a bird চৰাইৰ ঠোঁট।

**Nebula** (নে'বিউলা) *n.* a little cloud অৰুণমান ডাৱৰ; a misty appearance in the heavens হিমডাপ। (*pl.* Nebulae), Nebulous *adj.* misty ধূৱলি-কুৱলী।

**Necessaries** (নেচে-চে'ৰিজ) *n.* (*pl.*) food etc. আৱশ্যকীয় বস্তু; আহাৰাদি।

**Necessary** (নেচেচ চে'ৰি) *adj.* that must be unavoidable দৰকাৰী, লাগতিয়াল, আৱশ্যক।

**Necessarily** *adv.* অবশ্য, তেনে হবলগা বাবেই।

**Necessitate** (নেচেচ-ইটেট্) *v. t.* to compel, to make necessary লাগ, আৱশ্যক হ।

**Necessity** (নেচেচ-চিটি) *n.* state of being necessary, requisite দৰকাৰ, আৱশ্যকতা, বাৰ; great need, poverty আটক, টান, অন্ধিল, গৰজ। Necessity has no law=আটকত অযুক্ত। Legal-necessity=আইন মতে গ্ৰাহ্য হব পৰা গৰজ।

**Neck** (নে'ক্) *n.* the part between the head and the body ডিঙি। Neck-cloth, Neck-tie =গল বন্ধা। Neck and crop=completely গোটেইখিনি, সম্পূৰ্ণৰূপে। Neck and neck=exactly equal সমান। Tread on the neck of =to oppress অত্যাচাৰ কৰ, জুলুম কৰ।

**Necklace** (নে'ক্-লে'চ) *n.* a string of beads worn on the neck ডিঙিত পিন্ধা মণি, গলপতা।

**Necrolatry** *n.* worship of the dead শৱসাধনা, শ্ৰেতপূজা।

**Necrology** (নে'ক্ৰ'লজি) *n.* an account of the dead মৰা মানুহৰ বিৱৰণ। (Gr. nekros =dead).

**Necromancer** (নে'ক্ৰ'মেন্চাৰ) *n.* a sorcerer অৰবা, বাজীকৰ, যাদুকৰ।

**Necromancy** (নে'ক্ৰ'-মেন্চি) *n.* an enchantment যাদুবিদ্যা, ভৌতিকবিদ্যা।

**Necropolis** (নে'ক্ৰ'পলিছ) *n.* cemetery of any city মহানগৰীৰ সমাধিভূমি।

**Necrosis** ( নেক্র'চিচ্ ) *n.* mortification of bone  
ভঙা বা মৰাহাড়ৰ পৰা হোৱা বা।

**Nectar** ( নে'কটাৰ ) *n.* a delicious beverage of  
the gods অমৃত, সুধা।

**Nectareous, Nectarine** *adj.* delicious, like  
nectar সুধাময়, অমৃততুল্য, সুমধুৰ।

**Nectary** *n.* the honey cup of a flower ফুলৰ  
মৌ-কোঁহ।

**Neddy** ( নে'দ্দি ) *n.* donkey গাধ।

**Need** ( নিড্ ) *n.* want-of something necessary,  
necessity অভাব, গৰজ, আৱশ্যক, প্ৰয়োজন। —  
*v. t.* to want লাগ, আৱশ্যক হ, দৰকাৰ হ।

**Need-be** *n.* necessity দৰকাৰ, প্ৰয়োজন।

**Needs** *adv.* indispensably নিতান্ত, অৱশ্যে।

( often used with *must as* **Need must** ).

**You need not go** = তুমি যাব নেলাগে, তোমাৰ  
যোৱা দৰকাৰ নাই।

**Needful** ( নিড্-ফুল্ ) *adj.* necessary আৱশ্যকীয়,  
দৰকাৰী, full of need অভাৱত পৰা, দুখীয়া।

**Needle** ( নিড্লে ) *n.* a pointed steel instru-  
ment for sewing বেকী; anything sharp  
and pointed শলা, কম্পাচৰ কাঁইট। **Needle-  
work** = বেকীৰ কাম, কাপোৰ সিয়া কাম।

**Needless** *adj.* unnecessary অনাবশ্যক, অকাৰণ,  
অনৰ্থক, অদৰকাৰ। **Needlessly** *adv.* unneces-  
sarily মিছাই, অৱাৰত, অকাৰণে, অনাহকে।

**Needy** ( নিড্দি ) *adj.* very poor দৰিদ্ৰ, দুখীয়া।

**Nefarious** ( নি-ফে'ৰি-অচ ) *adj.* villainous,  
abominably wicked পাপিষ্ঠ, পাষণ্ড,  
অনাচাৰী।

**Negation** ( নিগে'শ্বন্ ) *n.* denial অস্বীকাৰ, নাই বা  
নহয় বোলাটো। ( *L. negari*=no; *atum*=  
to say no ).

**Negative** ( নিগে'টিভ ) *adj.* implying denial  
নহয় বা নাই বোলা; ( *opp. to* **Affirmative** )  
implying absence, ( *opp. to* **Positive** )  
অভাব সূচক, আওফালৰ, বিপৰীত জুটিৰ, ( as in  
photography )। **Negative electricity** = কম  
তেজৰ বিজুলি শক্তি অৰ্থাৎ যি শক্তি আন বস্তুৰ লগত  
ঘৰ্ষণ কৰিলেহে ওলাই, বিপৰীত বিদ্যুৎ শক্তি বা  
মাইকী শক্তি। **Negative quantity** = গণিত শাস্ত্ৰৰ  
বিশেষ চিহ্ন থকা অঙ্ক; a quantity with a

minus sign ( — ) before it, ( *gram.* ) a  
word that denies যি শব্দই “নহয়” বা “নক”  
বুজায়, যেনে অ, ন, না, অনা ইত্যাদি। **Negative**  
*v. t.* to disprove, to reject by vote বাতিল  
কৰ, নামঞ্জুৰ কৰ, অগ্রাহ কৰ। **Decided in the**  
**negative** = rejected নামঞ্জুৰ হল, অগ্রাহ হল।

**Neglect** ( নে'গলেকট্ ) *v. t.* to disregard, to  
omit by carelessness আওকাণ কৰ, অনাহৰ  
কৰ, আওহেলা কৰ, গাফিলী কৰ। — *n.* omission  
disregard আওহেলা, অনাহৰ, গাফিলী।

**Neglectful** *adj.* careless অমনোযোগী, আওকণীয়া।

**Negligence** ( নে'গলি-জেনচ ) *n.* habitual neglect  
হেমাৰি, আওকাণ; omission of duty কৰ্তব্য  
কামত ত্ৰুটি, গাফিলী।

**Negligent** ( নে'গলি-জেন্ট ) *adj.* careless, in-  
attentive অসাবধান, অমনোযোগী। **Negligible**  
*adj.* that can be neglected যৎসামান্য।

**Negotiable** ( নি-গ'শ্বি-এ'বল ) *adj.* that can be  
transferred to another for value বেচা  
কিনা কৰিব পৰা, হস্তান্তৰ কৰিব পৰা, যেনে “ছপ্তি”।

**Negotiate** ( নি-গ'শ্বি-য়েট্ ) *v. i.* to bargain, to  
transact business বেচা দিনা কৰ, বন্দোবস্ত কৰ,  
কোনো বন্দবস্ত কৰিবৰ মনেৰে কথা বাৰ্তা হ। —  
*v. t.* to pass as a bill ছপ্তি চলা; to sell  
বেচ।

**Negotiation** ( নি-গ'শ্বি-এশ্বন্ ) *n.* stipulation,  
mutual arrangement বন্দবস্ত, সন্ধি কৰণ,  
কোনো ব্যৱসায় সম্বন্ধে কথাবাৰ্তা।

**Negotiator** ( নি-গ'শ্বি-য়েটাৰ ) *n.* one who nego-  
tiates বন্দবস্ত কৰোতা, ছপ্তি ভণ্ডাওতা।

**Negro** ( নি-গ্ৰ ) *n.* one of the black African  
race কাক্ৰী, আফ্ৰিকা দেশীয় প্ৰেতাকাৰ লোক।  
*Fem.* **Negress**.

**Neigh** ( নেই ) *v. i.* to utter the cry of a horse  
হেক্-হেকা; the cry of a horse ঘোঁড়ৰ হেক্-  
হেকনি।

**Neighbour** ( নে'-বড্ ) *n.* one who dwells or  
remains close by ওচৰ চুবুৰীয়া, ওচৰঘৰীয়া,  
মানুহ, ওচৰত থকা লোক।

**Neighbourhood** ( নে'বৰ-হুড্ ) *n.* state of being  
near, adjoining district সন্নিহিত, ওচৰ চুবুৰি,  
ওচৰৰ ঠাই।

**Neighbouring** (নে'-বৰ-ইং) *adj.* adjoining  
ডেচৰ, চুবুৰীয়া, সমীপবৰ্তী।

**Neither** (নি'-ডাৰ or নাই-ডাৰ) *adj.* and *pron.*  
not either দুটাৰ এটাও নহয়, কোনোটোৱেই  
নহয়। **He can neither read nor write**—সি  
পঢ়িবও নোৱাৰে লিখিবও নোৱাৰে। **Neither he  
nor I**—সিহঁত দুয়ো নহয় ময়ো নহয়।

**Nematoid** (নম-এ-টাইড্) *adj.* thread like  
সূতাৰ দৰে।

**Nemesis** (নেমিচিচ) *n.* the goddess of ven-  
geance প্রতিহিংসা দেৱী।

**Neocosmic** (নিয়-কজ-মিক্) *adj.* জগতৰ বৰ্তমান  
নতুন অৱস্থা বিষয়ক।

**Neocracy** (নিয়ক্ৰেচি) *n.* government by  
upstarts কেলেক্ছাৰ ৰাজত্ব। (Gr. *neos*=  
new).

**Neolithic** (নিয়লিথিক্) *adj.* of the stone age  
ধাতুৰ সলনি শিলৰ অস্ত্ৰাদি ব্যৱহাৰ থকা কালৰ  
শেহভাগ। (Gr. *neo*=new; *lithos*=stone)  
নহেজাৰ বছৰৰ আগৰ লেখা।

**Neology** (নিয়লজী) *n.* the introduction of  
new words into a language নতুন শব্দ বা  
বাক্য ৰচনা; new doctrines ধৰ্ম সম্পৰ্কীয় নতুন  
প্ৰথা। **Neologist** *n.* নবধৰ্ম প্ৰচাৰক।

**Neophyte** (নিয়ফাইট) *n.* a new convert নতুন  
দীক্ষিত, নশৰণীয়া।

**Neoteric** (নিয়ট্টাৰিক) *adj.* of recent origin  
আধুনিক, নতুন।

**Nepenthes** (নি-পেন্-ঠেজ) *n.* a drug to relieve  
pain এৰিছ বিষৰ দৰব।

**Nephew** (নেভিউ or নেকিউ) *n.* son of a brother  
or sister ভাগিন, ভতিজা।

**Nepotism** (নিপ-টিজম্) *n.* favouritism to one's  
relations আত্মীয় লোকৰ প্ৰতি অৰৈধ স্নেহ,  
মিতিৰ কুটুম্ব উন্নতি চিন্তা।

**Naphtune** (নেপচুন) *n.* the god of the sea জল-  
দেৱতা, বৰুণ।

**Nerled** (নিৰিড) *n.* a sea-nymph জলদেৱী,  
জলকুঁৱৰী।

**Neronian** (নিৰণিয়েন্) *adj.* cruel and wicked  
like the emperor Nero ব'ৰ্মান সম্ৰাট নিৰোব  
দৰে মহা অত্যাচাৰী।

**Nerve** (নাৰ্ভ) *n.* an organ of sensation and  
motion in animals স্নিৰ, স্নায়ু; one of the  
fibres in the leaves of plants গছ পাতৰ  
স্নিৰ; strength, courage পৰাক্ৰম, বল, সাহস।

**Nerveless** *adj.* without strength দুৰ্বল,  
শক্তিহীন।

**Nervine** (নাৰ্ভ-আইন) *adj.* acting on the nerves  
বলকাৰক, শক্তিদায়ক।

**Nervous** (নাৰ্ভ-আচ্) *adj.* having nerve, strong  
বলী, শক্ত; having the nerves easily ex-  
cited খাতু পাতল, অলপতে খং, বেজাৰ বা ভয়  
লগা; relating to the nerves স্নায়বিক, স্নিৰ  
সম্বন্ধীয়। **Nervousness** *n.* স্নায়বিক দুৰ্বলতা।

**Nervy** (নাৰ্ভী) *adj.* strong বলিষ্ঠ; sinewy  
সিৰেৰে আটিল; (*slang.*) cool, impudent  
বাগজাল নোহোৱা, শাস্ত unblushing লাজ  
নোপোৱা; nervous সশক্তিত।

**Nescience** (নেশেঞ্চ) *n.* want of knowledge  
জ্ঞানবিহীনতা, নজনা অৱস্থা। **Nescient** *adj.*  
অবজ্ঞান, অৱোধ।

**Ness** (নে'চ) *n.* a head-land অন্তৰীপ, আগীয়া  
ঠুটি।

**Nest** (নে'ষ্ট) *n.* a bed prepared by a bird for  
laying eggs চৰাইৰ বাহ; a place or the  
persons frequenting it for a bad purpose  
বেয়া কামৰ আড্ডা, বেয়া ভাবত ফুৰা মানুহৰ দল।  
**Feather on's nest**=পৰৰ সম্পত্তিৰে চহকী হ,  
বন্ধকেই ডক্ক হ। **Nest-egg**=কুৰুৱা চৰায়ে বাহ  
নেৰিবলৈ এৰি থৈ অহা এটীয়া কণী, সবহকৈ সাঁচিবৰ  
মনেৰে থোৱা কোনো অলপীয়া বস্তু; money  
kept in reserve as an incentive to future  
accumulation.

**Nestle** (নে'চল্) *v. t.* to lie close in a nest  
বাহত টাপিটুপি সোমাই থাক সুবিধামতে থিওপি  
ল। —*v. t.* to cherish as a bird does her  
young চৰায়ে পোৱালি সামৰাদি সামৰি ল।  
**Nestling** *adj.* newly hatched নৈক ওপজা।  
—*n.* a newly hatched bird চৰাই পোৱালি।

**Net** (নে'ট্) *n.* a fabric knotted into meshes  
for catching fish জাল; a snare ফাঁদ; any-  
thing like a net for keeping out insects  
etc. জালবদৰে আঁঠুৱা কাপোৰ। —*v. t.* to take



with a net জালত পেলাই ধৰ; to form into net work জালৰ দৰে গোট। Drag, drift or drop the net = জাল বা।

**Network** *n.* any work meshed like net জালী  
কটা কাম, জালৰ পাইৰ দৰে ফুটা কৰা কাম।

**Net, Nett** (নেট্) *adj.* clear of all charges and deductions খনচা বাদে বাকী, বাদ খাচ কৰি থকা, চাৰে ধাৰে পোতা। (*opp.* to Gross).

**Nether** (নেভাৰ্) *adj.* beneath another, lower এটাৰ তলৰ। **Nethermost** *adj.* নিচেই তলৰ।

**Netherlands** *n.* Holland and Belgium.

**Nettle** (নেটল্) *n.* a plant which causes irritation when touched চোৰাত দহ।—*v. t.* to fret, to irritate বিজ্বলি, ভকভকা।

**Nettling** (নেটলিং) *n.* the joining of two ropes ডোল ফহটন জোৰা।

**Neural** (নিউৰেল্) *adj.* of the nerves সিব-সহস্কীয়।

**Neuralgia** (নিউৰেলজি-আ) *n.* pain of nervous character which may occur in any part of the body মূৰকাষোৰনি আদি সিবৰ বিষ সিবৰ পৰা হোৱা বিষ। **Neuralgic** *adj.*

**Neurology** (নিউৰলজি) *n.* the science of the nerves সিব বিজ্ঞান।

**Neuter** (নিউটাৰ) *adj.* without sex স্ত্ৰীৰ, মতাও নহয় মাইকীও নহয়; taking no part with either side কোনো পক্ষৰ নহয়, নিৰপক্ষ।

**Neutral** (নিউ-ট্ৰেল্) *adj.* taking no part on either side কোনো পক্ষৰ নহয়; unbiased অপক্ষপাতী, মধ্যস্থ, কোনো পক্ষত যোগ নিদিয়া।—*n.* one that takes no part যুক্ত কোনো পক্ষক সহায় নকৰি মধ্যস্থ হৈ থাকোঁতা।

**Neutralise** (নিউ-ট্ৰেল-আইজ) *v. t.* to make inert, to render neutral মধ্যস্থ কৰি থ, কোনো পক্ষ অবলম্বন কৰিব মোহৰা কৰ, অকামিলা কৰ।

**Neutrality** (নিউ-ট্ৰেল্-ইটী) *n.* state of being neutral অপক্ষপাতিতা, নিৰপক্ষতা, মধ্যস্থ হৈ থাকম। **Armed neutrality**—যুক্ত কোনো পক্ষক সহায় নকৰি আত্মৰক্ষার্থে সাজু হৈ থকা।

**Neutron** (নিউট্ৰন) *n.* neutral particle of an

electron and proton in combination  
বিজুলীশক্তিৰ ধনাত্মক আৰু ঋণাত্মক উভয় অদূৰ  
সমাবেশ।

**Neve** (নি-ভে) *n.* a field of granular snow  
দোটি বৰা জৰা বৰফা বৰফা ঠাই।

**Never** (নেভ-আৰ) *adv.* at no time, in no degree কেতিয়াও নহয়, কোনোমতে নহয়।

**Never mind**—একো কথা নাই।

**Nevertheless** (নেভ-আৰ-ভি-লেচ্) *adj.* not-withstanding তথাপি, তথাপি, তেও।

**New** (নিউ) fresh, recent, modern ন, নতুন  
আধুনিক, জীয়া, (যেনে মাত) **Newcomer** *n.*  
one who has newly arrived আন ঠাইৰ পৰা  
নকৈ অহা মানুহ। **New-woman**—সকলো কাৰ্য্যতে  
থুকাৰে সৈতে সমান বহু বিচৰা আধুনিক  
ভিৰোতা। **New-year's day**—নতুন বছৰৰ  
প্ৰথম দিন। **Newness** *n.* নতুনত্ব। **Newly**  
*adv.* নকৈ। **New-world**—উত্তৰ আৰু দক্ষিণ  
আমেৰিকা।

**Newfangled** (নিউ-ফেঙ্গল্) *adj.* fond of new  
things নতুন বস্তু প্ৰিয়, নব্যকল্পিত।

**News** (নিউজ্) *n. (sing.)* fresh information,  
recent account, intelligence লবৰ, বাতৰি,  
জু, বুল, বাৰ্তা, সমাদ। **Newspaper** *n.* বাতৰি  
কাকত। **Newsboy**—বাতৰি কাকত বিলোৱা বা  
বেচা লৰা।

**News-monger** *n.* one who goes about collect-  
ing news খবৰ বিচাৰি ফুৰোতা।

**Next** (নেক্ষ্ট) *adj. (superl. of Nigh)* nearest  
in place, time etc. এটাৰ পাচৰ, ওচৰস্থ।  
—*adj.* immediately after তাৰ পাচত আকৌ।  
**Next time**—পিচবাৰ, আকৌ। **Next to nothing**  
—almost nothing প্ৰায় মোহোৱা দৰে। **Next to impossible**—প্ৰায় অসম্ভৱ।

**Nib** (নিব্) *n.* a point of pen কলমৰ মূখ;  
the bill of a bird চবাইৰ ঠোঁট।

**Nibble** (নিব্জ) *v. t.* to eat by little, to bite  
slowly খুটিয়া (যেনে মাছে); লাহে লাহে খা।  
—*v. i.* to find fault দায় ধৰ; to bite টুপিয়া।  
—*n.* a little bit বোটা।

**Nice** (নাইচ) *adj.* agreeable, delightful, deli-

cate ভাল, সুন্দর, সুবেশ, নিয়মি, সুন্দ, মিহি ; accurate ঠিক, শুদ্ধ। **Nicely** *adv.*

**Nicety** (নাইচ-ইটি) *n.* fineness, exactness সুস্বাদু, উত্তমতা, নিয়মি গুণ ; fastidiousness ধুনপেচ, চিকান্দা ; a delicacy সুখাদ বস্তু। To a nicety = with exactness অকণে খবচীয়া নোহোতাকৈ, অতি পরিপাটিকৈ।

**Niche** (নিচ) *n.* a small recess in a wall শকী-ঘৰৰ বেবৰ থোক বা খোল ; a person's proper place in life কোনো জনৰ সামাজিক অৱস্থা।

**Nick** (নিক্) *n.* a notch cut into something খাঁজ ; the precise moment ঠিক ক্ষণ ; nick of time মুহামুহি সময়। —*v. t.* to cut in notches বেও কাট, খাঁজ কাট ; to do a thing at precise time ঠিক সময় বুজি কোনো কাম কৰ ; to cheat প্রভাৱণা কৰ। **Old nick** = the devil পিশাচ।

**Nickel** (নিকেল) *n.* a kind of metal এবিধ কাঁহৰ দৰে চকচকীয়া ধাতু।

**Nicknack** (নিক্-নেক্) *n.* a trifle লালিলুপা বস্তু।

**Nickname** (নিক্-নে'ম) *n.* a name given in contempt উপলুঙা নাম। —*v. t.* to give a name in contempt উপলুঙা নাম দে।

**Nicotine** (নিকটিন) *n.* a poisonous liquid obtained from tobacco ধপাতৰ বস।

**Nictate** (নিক্-টে'ট) *v. i.* to wink কুপুচাব।

**Nide** (নাইদ্) *n.* brood of pheasants দৰিক চৰাইৰ পোৱালিৰ জাক।

**Nidification** (নিড্-ই-ফি-কেছন) *n.* the act of building nests and rearing of the young বাঁহ সাজি পোৱালি হোলা কাম।

**Nidor** (নাই-দৰ্) *n.* odour of cooked food বন্ধা, ভাত অজ্বৰ গন্ধ।

**Nidus** (নাইডাচ) *n. (pl.)* a place in an animal body in which disease germs lodge & develop জন্তুৰ দেহৰ বেগৰ বীজৰ বাহ ; natural receptacles উৎপত্তিৰ স্বাভাৱিক স্থল।

**Niece** (নিচ) *n. (f.m. of Nephew)* the daughter of a brother or sister ভগিনী ছোৱালী, ভতিজা ভনী।

**Niello** (নিয়েল্-অ') *n.* দোণ-কপৰ বস্তুত খাঁজ কাটি

মিনাৰ দৰে কলা বং দিয়া নিয়ম ; a black composition for colouring engraved parts in gold & silver.

**Nigella** (নিজেলা) *n.* a genus of medicinal plant কালকীৰা।

**Niggard** (নিগাৰ্ড) *n.* a miser কুপণ, আটকহালী।

**Niggardly** *adj.* miserly কটকিন, কটকিনালি।

**Nigger** (নিগাৰ্) *n.* a Negro নিগ্ৰো, অসভ্য কুৰুত লোক। —*v. t.* to exhaust soil by annual cropping without manure সাৰ নিদিছাকৈ বাৰে বাৰে শস্য কৰি মাটি নিসত কৰ।

**Niggle** (নিগল) *v. t.* to trifle সামান্য বিষয়ত লাসি খামি মিছাই কাল কট।

**Nigh** (নাই) *adj.* near, close ওচৰ, সমীপ। —*adv.* nearly প্রায়। —*prep.* near to ওচৰত।

**Night** (নাইট) *n.* time after sunset ৰাতি, নিশা ; darkness একাৰ। **Night-cap** *n.* ৰাতি পিন্ধা টুপি। **Night-cart** বিৰ্হ পেহোৱা গাড়ী।

**Night-dress** = ৰাতি পিন্ধা তিলা দাজ। **Nightfall** *n.* evening গধূলি, সন্ধ্যা বেলিকা। **Nightly** *adj.* done every night ৰাতিৰ, ৰাতি কৰা।

—*adv.* by night ৰাতি ৰাতি। **Night-soil** *n.* the contents of a privy বৰ্হ। **Night-watch** ৰাতিৰ গ্ৰহণী। **Night-work** ৰাতি কৰা কাম।

**Nightingale** (নাইটিন্-গে'ল্) *n.* a small singing bird এবিধ ৰাতি মতা সৰু চৰাই।

**Nightmare** (নাইট-মে'ৰ) *n.* a dream accompanied with a feeling of pressure on the breast ৰাতি টোপনিত যোকনোহোৱা বেমাৰ।

**Night-walker** (নাইট-ওৱা'কৰ) *n.* one who walks about at night নিশাচৰ ; one who walks in his sleep টোপনিত ফুৰা মানুহ।

**Nightward** (নাইট-ওৱাৰ্ড) *adv.* toward night ৰাতি মখে, ৰাতিলৈ।

**Nigrescent** (নিগ্ৰেচ-এন্ট) *adj.* growing black, blackish ক্ৰমে ওলা বা গোমোঠা হোৱা, ক'লা চানেকীয়া।

**Nihilism** (নিহিল-ইজম্) *n.* absolute scepticism সম্পূৰ্ণ অবিশ্বাস, নাস্তিক ভাৱ ; a revolutionary movement in Russia পৌৰাণিক নিয়ম

- বিকল্প কটীয়া দেশৰ বিস্তোহজনক কাৰ্য্য। **Nihilist** *n.* স্থাপিত নিয়ম বিৰোধী লোক।
- Nihil** (নিহিল্) *n.* nothing শূন্য, একো নথকা ভাব। **Nihilism** *n.* nothingness একো নথকা বা নোহোৱা ভাব।
- Nil** (নিল্) *n.* nothing শূন্য, নাই।
- Nimble** (নিম্বল্) *adj.* swift, light and quick in motion দ্রুতগামী, বেগাল, আঁকৰী। **Nimble-fingered** *adj.* thievish হাত লৰ। **Nimble footed** *adj.* swift in walking বেগী, বেগাল। **Nimbly** *adv.* দ্রুত বেগাই, দিচ্ছাৰে সজাৰে।
- Nimbus** *n.* (নিম্-বাচ্) *n.* a rain cloud ক'লা মেঘ; a circle of rays round the head of the sacred persons দেব-দেৱীৰ মূৰৰ ওপৰে হোৱা চক্ৰাকাৰ আভা, জেউতি।
- Nincompoop** (নিন্-কম্-পুপ্) *n.* a simpleton ভেৰা, অঁকৰা।
- Nine** (নাইন্) *adj.* and *n.* eight and one নটা, ন অষ্ট। **To the nines**=fully পূৰ্ব্বাকৈ, সম্পূৰ্ণৰূপে। **The nine**=ন জনা মহাদেৱী; muses.
- Ninefold** (নাইন-ফ'ল্ড্) *adj.* nine times নগুণ।
- Nineteen** (নাইন-টেন্) *n.* nine and ten উনৈশ।
- Nineteenth** *adj.* উনবিংশতি, ওঠেৰ পাচৰ।
- Ninetieth** (নাইনট-এঠ্) *adj.* নব্বৈ সংখ্যাৰ।
- Ninety** (নাইনটী) *n.* and *adj.* nine times ten নব্বৈ।
- Ninny** (নিনি) *n.* a simpleton মূৰ্খ, অকণক।
- Ninth** (নাইনঠ্) *adj.* next after the eight নবম। **Ninthly** *adv.* নবমত।
- Nip** (নিপ্) *v. t.* to pinch চিকুট, চেপ; to cut off the edge আগ কাটি পেলা; to destroy নাশ কৰ। —*n.* a pinch চেপা, টিপা; destruction বিনাশ। **Nip in the bud**=to cut off at the first stage কেঁতে কুটি পেলা, অকালত নষ্ট কৰ।
- Nippers** (নিপাৰ্) *n.* (*pl.*) small pincers চেপেৰা, গজাল উভলা পেপ, সৰীহ। **Nipper** *n.* the foretooth of a horse ঘোঁড়ার আগ দাঁত।

- Nipple** (নিপ্ল্) *n.* a teat পিয়াহৰ মূৰ, ওহাবৰ বাট; an orifice (as of a gun) ফুটী, সিঁহা।
- Nisi** (নিচি) *conj.* unless নহলে। **Decree-nisi**=নিৰ্দ্ধাৰিত সময়ৰ ভিতৰত কোনো কাৰ্য্য কৰা নহলে ভুক্তি বাহল।
- Nit** (নিট্) *n.* the egg of certain small insects such as lice লোথ, ওকণী, উৰহ ইত্যাদিৰ কণী। **Nitty** *adj.* লেখিৰে ভৰা।
- Nitid** (নিটিড্) *adj.* shining উজ্জল, চক্চকীয়া।
- Nitrate** (নাইটেট্) *n.* a salt of nitric acid এবিধ খাৰ লোণ।
- Nitre** (নাইটাৰ্) *n.* saltpetre যথাৰ।
- Nitric-acid** (নাইট্ৰিক-এছিড্) *n.* এবিধ তহানক চোকা টোঁটা দৰব, যতকাৰজ তয়।
- Nitrogen** (নাইট্ৰ-জেন) *n.* a gas forming nearly four-fifths of common air যথাৰ-বাষ্প।
- Nitrous** (নাইট্ৰাচ্) *adj.* pertaining to nitre যথাৰ সংকীৰ্ণ।
- Nival** (নাই-ভেল্) *adj.* snowy বৰফত জন্ম।
- No** (ন') *adv.* a word of denial, not at all নহয়, নাই। **No joke**=ই ধেমালি নহয়, ই উলাম্বা নহয়। **The noes have it**=the majority who denied succeeded অমাত্তি হোৱা সকলহে ভোটত জিকিল।
- Nob** (নব্) *n.* the head মূৰ; a superior sort of person কোনো শ্ৰেষ্ঠ ধৰণৰ লোক। **One for his nob**=ভুকুৰা ভুকি খেলত মূৰত মৰা খুন্দ।
- Nobility** (ন'বিল্-ইটী) *n.* high rank উচ্চপদ; greatness of mind মহত্ব, গৌৰৱ; persons of noble descent সম্ভ্ৰান্তলোক, ভাঙৰীয়া শ্ৰেণীৰ লোকসকল, কুলীন সম্প্ৰদায়।
- Noble** (নবল্) *adj.* high in rank or character মহৎ, ভাঙৰ; generous দানশীল; magnificent জাকজমক; of high rank or birth সম্ভ্ৰান্ত। —*n.* a peer ভাঙৰ মানুহ, সম্ভ্ৰান্ত লোক।
- Noble-minded**=ওখ মনৰ উচ্চ ভাবৰ। **Nobleman**=ভাঙৰ বংশজ লোক, কুলীন শ্ৰেণীৰ লোক।
- Nobly** *adv.* সম্ভ্ৰান্তৰূপে, সাহস পূৰ্ব্বক। **Noble art**=boxing ভুকুৰা-ভুকি খেল। **Nobleness**

- n.** greatness by birth or character মহত্ব, গৌরব।
- Nobody** (ন'বডি) *n.* no one কোনেও, কেবে, কোনো; a person of no account নগুড় লোক, কিছর কি।
- Nocturnal** (নক-টার্-নেল) *adj.* happening by night, nightly রাতি ছটিত, রাতি রাতি হোৱা, নিশা সম্বন্ধীয়, নৈশ।
- Nocturne** (নক-টার্) *n.* a picture showing a scene by night বাতিৰ দৃশ্য দেখুৱা পট; a reverie বিহা কল্পনা, সমাজিক।
- Nocturn** (নক-টার্) *n.* a midnight prayer নৈশ উপাসনা।
- Nod** (নড) *v. i.* to salute by bending the head মূৰদোঁৱা; to bend the head in assent মূৰ হুপিয়া। —*n.* bending forward of the head প্রণাম, মূৰ হুপিয়া।
- Noddy** (নড্ডি) *n.* the head মূৰৰ পাচফালে উঠকা ভাগ। —*v. i.* to nod often and often ঘনে ঘনে মূৰ হুপিয়া।
- Noddy** (নডী) *n.* a simpleton নিৰ্কোঁঠ লোক, ডেবা মানুহ; a sea fowl এবিধ সাগৰীয় চৰাই।
- Node** (ন'ড) *n.* a knot, the joint of a stem গাঁঠি, টেমুন, যি ঠাইৰ পৰা গছৰ শাভ ওলাই; a point at which a curve cuts itself বৈকা বেখাৰ সংযোগ স্থল। **Ascending and descending nodes**—বাহু আৰু কেতু গ্ৰহ। **Nodiform**, **Nodiferous**—having knots গাঁঠি থকা।
- Nodule** (ন'ডিউল) *n.* small knot টোপোৰা সৰু গাঁঠি।
- Noggin** (ন'গিং) *n.* a small wooden cup সৰু কাঠৰ পিয়ল।
- Noise** (নাইজ) *n.* any overloud sound হাই, আৰাও, গোলগাল, চিঞৰ বাখৰ, আটাছ। —*v. t. or v. i.* to sound loud, to spread by report আটাছ পাৰ, জনাজাত কৰ। **To make a noise in the world**—হুলস্থল লগা, তোলখাৰ কৰ, কোঁহাল লগা।
- Noiseless** (ন'ইজ'-লেচ) *adj.* silent নিশুৰ, নৌবৰ।
- Noiselessness** *n.* নিশুৰতা। **Noiselessly** *adv.* silently মনে মনে, গম নোপোৱাকৈ, সাবস্বৰ নোহোৱাকৈ।

- Noisome** (নাইচাম্) *adj.* injurious to health অপকাৰী; offensive দেখিবলৈ বা শুকিবলৈ বিগ লগা, বিকচিনা, লগা দুৰ্গন্ধময়।
- Noisy** (নাইজী) *adj.* making a noise, clamorous হাইকাৰী, আটাছৰা, কেঁকেঁৱা।
- Nolens Volens** (নলেক জলেক) willy-nilly ইচ্ছা, অনিচ্ছা।
- Nom-de-plume** (নম্-ডি-প্লুম্) *n.* pen name, assumed name of an author মিছা নাম, কত্ৰিয় নাম, উপলুতা নাম।
- Nomad, Nomade** (নমেড) *n.* one that leads a wandering life ক'তো খিতাপি নোহোৱাকৈ ঠাই লবাই ফুৰা জাতি।
- Nomadic** (নমেডিক) *adj.* wandering for pasture or game ভ্ৰমি ফুৰা; unsettled খিতাপি নোহোৱা, থানখিত নোহোৱা, যাযাবৰ।
- Nomenclature** (ন'মেণ্-ক্লেচাৰ) *n.* a system of naming নামকৰণ প্ৰথা; the terms of a science বৈজ্ঞানিক সংজ্ঞা; a list of names নামাবলী।
- Nominal** (নমিনেল) *adj.* existing in name only নামমাত্ৰ। **Nominally** *adv.* in name only নামত (কাৰ্যত নহয়)।
- Nominate** (নমিনে'ট্) *v. t.* to name, to propose by name for an office নাম কৰ, নাম লেখি দেবা পঠা, কোনো কামৰ নিযুক্তি মনোনীত কৰ।
- Nomination** (নমি-নে'শন্) *n.* act of nomination নাম উল্লেখ কৰণ, মনোনীত কৰণ।
- Nomination-roll**—ডোট দিব পৰা লোক সকলৰ নামৰ তালিকা।
- Nominative** (নমি-নেটিভ্) *n.* a case in grammar in which the subject is expressed কৰ্ত্তাকারক সম্বন্ধীয়।
- Nominee** (নমিনী) *n.* one who is nominated যাৰ নাম উল্লেখ কৰা হয়, মনোনীত লোক।
- Non** (নন্) *adv.* not, used as a prefix নাই বা নহয় বুজোৱা অণ্ব।
- Nonage** (নন্-এ'জ) *n.* minority অকালন অৱস্থা, নাৰালক অৱস্থা। **Nonaged** *adj.* অকালন, বয়সত নোহোৱা, অপ্রাপ্ত বয়স।

**Non-acceptance** (নন্-এক-চে'প্-টেঞ্চ) *n.* refusal to accept অৱহেলা অস্বীকাৰ।

**Non-attendance** (নন্-এটেণ্ড্-ডেঞ্চ) *n.* failure to attend গৱাহাজিৰি, উপস্থিত নোহোৱাটো।

**Non-appearance** *n.* a neglect to appear অনুপস্থিতি, গৱাহাজিৰি।

**Nonce** (নন্চ) *n.* used only in phrase "for the nonce"=the present time বৰ্তমান সময়, মজ্জতি।

**Nonchalant** (নন্-ছেলেঞ্চ) *n.* unconcerned, indifference আঁওকাণ, আঁওহেলা। **Non-chalant** *adj.* unexcited, indifferent কাণসাৰ নকৰা, কোন কথা নলগা; cool হীৰ।

**Non-combatant** (নন্-কম্বাটেণ্ট) *n.* an officer employed in the army for other purpose than of fighting সেনাৰ লগৰ যুদ্ধ নকৰা কৰ্মচাৰী।

**Non-commissioned** (নন্-কমিছনড্) *adj.* denoting an officer in the army below the rank of lieutenant বিশেষ ক্ষমতা নথকা (যেনে সৈনিক পুৰুষ); লেফ্টেনেণ্ট চাহাবৰ ওল খাপৰ।

**Non-conductor** (নন্-কন্ডাক্টৰ) *n.* a substance that does not conduct electricity বিদ্যুৎ পথ বোধক বস্তু, বিদ্যুৎ অপৰিবাহী পদাৰ্থ।

**Non-conformist** (নন্-কণফৰ্মিষ্ট) *n.* one who does not conform to certain religious principles স্থাপিত ধৰ্ম্মত বিৰোধী।

**Non-co-operation** (নন্-কো-অপাৰেছন্) *n.* refusal to co-operate with Government গৱৰ্ণমেণ্টৰ লগত চলকৰ বন্ধ, অসহযোগিতা।

**Non-descript** (নন্-ডিচ-ক্ৰিপ্চ) *adj.* novel নতুন। —*n.* anything not yet described অৱগীৰ্ণ বস্তু বোহোৱা নতুন বস্তু।

**None** (নান্) *adj.* and *pron.* not any, not one কোনো নহয়, একো নাই, এটাও নাই। None the less=nevertheless তথাপি।

**None-ego** (নান্-ইগ' ) the not-I object as opposed to the subject in philosophy অহং ব্যতীত ক্ষুদ্র জগত।

**Nonentity** (নৰেন্টিটি) *n.* a thing not existing অস্তিত্বহীন; a person of no importance

ক্ষমতাহীন অজ্ঞান লোক, নথক মানুহ, মাত্ৰ কথা নৰকে।

**Nones** (ননচ্) *n.* (*pl.*) in Rome the ninth day before the Ides,—the 7th of March, May, July and October and the 5th of other months কোন ঘাহৰ পঞ্চম আৰু সপ্তম দিন; a church office in the ninth hour দিনৰ নৱম ঘণ্টাৰ অৰ্থাৎ বিয়লি তিনি বজাৰ খুঁটাৰ উপাসনা।

**Nonesuch** (নন-চাচ্) *n.* a thing that has not its equal অতুলনীয় বস্তু, অসাধাৰণ বস্তু।

**Non-existence** (নন-একজিচ্-টেঞ্চ) *n.* want of existence অস্তিত্ব শূন্যতা, নথকা ভাব, অভাব।

**Non-feasance** (নন-ফি-জেনচ) *n.* omission to do the duty কৰ্তব্য কাৰ্য নোহোৱা, কৰিবলগীয়া কামত ত্ৰুটি।

**Non-ferrous** (নন্-ফেৰাচ্) *adj.* free from iron লৌহা নথকা।

**Non-intervention** (নন্-ইণ্টাৰ-ভেন্-ছন্) *n.* non-interference with the affairs of other nations অত্ৰ দেশৰ কাৰ্যত হস্তক্ষেপ নকৰা ভাব।

**Non-joinder** (নন্-জইণ্ডাৰ) *n.* omission to join all the parties to a suit যোক্তক্ৰিয়াত প্ৰতিবাদী কৰিব-লগীয়া লোকক প্ৰতিবাদী নকৰা ত্ৰুটি।

**Non-judicial** (নন্-জুদিশিয়েল্) *adj.* not admissible in a court of law আদালতত ব্যৱহাৰ নকৰা, যেনে —stamp, দলিল-পত্ৰ লেখাত ব্যৱহাৰ কৰা ঠাণ্প কাগজ।

**Nonparell** (নন্-পেৰেল্) *n.* a person or thing having no equal অতুলনীয় বস্তু বা লোক; a small printing type ছাপাৰ সৰু আখৰ। —*adj.* matchless কপে গুণে সৰাতকৈ চাৰ, অবিভীষ।

**Nonplus** (নন-প্লাচ) *n.* a great difficulty য়া সঙ্কট, বিপাক। —*v. t.* to perplex বিবুদ্ধি কৰ, বিযোৰ কৰ।

**Non-resident** (নন্-ৰেচি-ডেণ্ট) *adj.* not residing in one's jurisdiction or charge নিজ এলেকা বা লাঠত নথকা, কামকৰা ঠাইত নথকা।

**Nonsense** (নন্-চে'ঞ্চ) *n.* that which has no meaning অকাৰ্য্য কথা, অসঙ্গত বা অনর্থক বাক্য, অমূলক আপত্তি, ফাংফুং কথা।

**Nonsensical** (নন-চেন্সিকেল) *adj.* absurd অমূলক, অর্থহীন, অসঙ্গত, বেবেবিহীন।

**Non-stop** (নন-ষ্টপ) *adj.* (of trains and of journey) not halting or stopping anywhere যাওয়াতে কতটা নথকা বা নোবোরা।

**Nonsuit** (নন-সুইট) *n.* the stoppage at a suit at law গোড়ার নামজ্ঞার, আইনমতে অগ্রাহ্য।

**Noodle** (নুডল) *n.* a simpleton ডেবা, নির্দোষ, a dried dough of rice flour চাউল গুটির বাদত ভজ্বা পিঠা।

**Nook** (নুক) *n.* a corner চুক, আওহড়ীয়া ঠাই।

**Noon** (নুন) *n.* midday দুপুর, দুপুরীয়া সময়, মধ্যাহ্ন height উচ্চসীমা। **Noontide** *n.* midday দুপুরীয়া।

**Noose** (নুজ) *n.* a running knot in a rope ফাঁদ, খোবোচা। —*v. t.* to catch in a noose খোবোচা লাগা।

**Nor** (নর্) *conj.* a word expressing negation used after. **Neither** ইও নহয়, ইও নাই, কোনোটাে নহয়।

**Normal** (নরমেল) *adj.* according to rule ক্রম বা বিধান বিষয়ক; regular সাধারণতঃ যেন হব লাগে তেনে, ঠিক বীতি মত, ক্রমো নহয়, বেচিও নহয়। **Normal school**—a training school শিক্ষক পড়াইত' স্কুল, পণ্ডিতালি শিকোরা স্কুল।

**Norman** (নর্মেন) *n.* a native of Normandy in France নর্মান্ডি দেশীয় লোক। —*adj.* pertaining to the Normans নর্মান্ডি সম্পর্কীয়।

**Norse** (নর্স) *n.* the language of ancient Scandinavia হেত্তেনেডীয়া দেশের ভাষা।

**North** (নর্থ) *n.* the direction towards the left-hand side of a man facing to the rising sun উত্তর, উত্তর দিশ। **North east**—উত্তর পূর্ব ফাল, ঈশানকোণ। **North-eastern**—উত্তর পূর্ব ফালব।

**Northerly** (নর্ডবলি) *adv.* towards the North উত্তর মুখে।

**Northern** (নর্ডার্ন) *adj.* being in or towards the North উত্তরফালব, উত্তর ফালে থকা।

**North-star** *n.* ঋষ ভবা। **Northward** *adj.* or *adv.* towards the North উত্তর-ফালব, উত্তরমুখে।

**North-west** *n.* the point between the North and the West উত্তর পশ্চিম কোণ, বায়ু কোণ।

**Nose** (নজ) *n.* the organ of smell নাক, নাসিকা; a projection from a cornice ঘরব ওপবত করা নাকের আকৃতির ঘর। —*v. t.* to smell গোঁজ ল, তং; to oppose face to face মুখামুখি উভতি থব। **To hold keep or put one's nose to the grindstone**—শিলত নাক হাঁহা, অনবরত শাস্তি কব। **Lead by the nose**—to cause to follow blindly হজ্জামতে চলাই লৈ ফুণা, যে'নি নিয়ে তেনি যা। **To put one's nose out of joint**—দর্প চূর্ণ কব। **Thrust one's nose into**—নয়তা নোবোলাকৈ নলগা কামত লাগ। **To turn up one's nose**—to express contempt বিরক্তি প্রকাশ কব, ঘৃণা প্রকাশ কব। **Under one's nose**—চকুর আগত। **Pug-nose**—ডেবেরা-নকা। **Nose-bag** *n.* হোঁড়াক দানা বুওরা সক থৈলা।

**Nosegay** (নজ-গে) *n.* a bunch of flowers ফুলব খোপা; a bouquet.

**Nosology** (নচ-অল-জি) *n.* the science treating of the classification of disease ব্যাধি নির্ণয় বিদ্যা, নিদান।

**Nostril** (নচ-ট্রিল) *n.* a passage through the nose নাকের বিদ্যা, নাসিকাবন্ধু।

**Nostrum** (নস্ত্রাম্) *n.* any secret medicine আনে নজনা কোনো গুপ্ত দবব; any favourite remedy সাধারণতে কবি থকা প্রতিকার।

**Not** (নট) *adv.* a word expressing denial or negation নহয়, নাই, নে, নো, নো।

**Notable** (নটেবল্) *adj.* worthy of being noted, remarkable, distinguished স্মরণীয়, প্রসিদ্ধ, লেখত জব লগীয়া। —*s. n. (pl.)* persons of distinction বিখ্যাত বা প্রসিদ্ধ লোকসকল।

**Notability** (নটে-বিলিটি) *n.* quality of being easily known প্রসিদ্ধতা; notable person or thing বিখ্যাত লোক বা বস্তু।

**Notary** (নটেবী) *n.* an officer authorised to certify documents আদালত সম্পর্কীয় দলিল আদি কাগজ পত্র যথার্থ নকল তুলি চহী করোঁতা। also called **Notary public**.

**Notation** (নটেমেন) *n.* the act of noting by

marks or symbols কোনো চিহ্ন বা সংকেতৰে টুকি বখা কাম, অঙ্ক লেখা নিয়ম, স্বৰলিপি ।

**Notch** (নচ্ছ) *n.* a cut or nick, an indentation খাঁজ, খেও, খাপ । —*v.* *t.* to cut a hollow into খাঁজ কাট, বাব কাট ।

**Note** (নট্) *n.* a visible sign চিহ্ন, অঙ্ক ; a brief remark মন্তব্য, টকা ; a short report সংক্ষিপ্ত বৰ্ণনা বা মন্তব্য ; a short letter টোকা, চুৰক লিপি ; air or tune বাজনাৰ সুৰ, স্বৰ ; a note of hand হাত চিঠি, টোকা ; reputation সন্মম, খ্যাতি । **Make a note** = সংক্ষেপে লিখ থ, টোকা ৰাখ । **Promissory note** = কোম্পানীৰ কাগজ । **Currency note** = নগদ টকা সলনি চলোৱা ধনৰ কাগজ । **Hand note** = টকা ধাৰে লোৱা হাত-চিঠি । **Note book** = সৰু টোকা বহী । **A man of note** = প্রখ্যাত লোক । **Note-paper** = চিঠি লেখা কাগজ । —*v.* *t.* to make a note of টুকি থ, লিখি থ ; to attend to কাণ কৰ ; মনোযোগ দে । **Noted** *adj.* celebrated বিখ্যাত, প্রখ্যাত, প্রসিদ্ধ ।

**Noteworthy** (নট্-ওৱাৰ্দি) *adj.* worthy of notice মনত ৰাখিব লগীয়া, লেখি থব লগীয়া ।

**Nothing** (নথিং) *n.* not anything একো নাই বা নহয় ; trifle তুচ্ছ বিষয় ; সামান্য কথা । **Nothing but only** কেৱল মাত্ৰ । **Come to nothing** = to have no result মিছা হ, একো ফল নধৰে । **Make nothing of** উচাই বৰ ; ত্যাগিল্য কৰ । **For nothing** = এনেয়ে, বিনামূলো, বুখাই, অনর্থক, অনাহকে, নাইক ।

**Nothingness** *n.* state of being of no value অভাব, শূন্যতা, নিষ্ফলতা ।

**Notice** (নট্-ইচ্) *n.* attention মনোযোগ, বুজ ; public intimation জাননী ; information খবৰ, সমাচাৰ । **To give notice** বুজ দে, সতৰ্ক কৰ, জাননী দে । **To bring to one's notice** = কাৰো কাণত পেলা ; কাৰো মনোযোগ আকৰ্ষণ কৰ । —*v.* *t.* to mark or see দেখ ; to attend to কাণ কৰ ; to mention উল্লেখ কৰ ; to remark মন্তব্য লেখ ।

**Noticeable** (নট্-চেব্-ল্) *adj.* worthy of notice কাণ কৰিব লগীয়া ।

**Notification** (নট্-ফিকেশন্) *n.* the act of noti-

fying, notice given বিজ্ঞাপন, জাননী, ইস্তাহাৰ ।

**Notify** (নট্-ফাই) *v. t.* to make known বুজ দে, জাননী দে, জনাজাত কৰ ।

**Notion** (নশ্বন্) *n.* conception ধাৰণা, ভাব ; opinion অভিপ্ৰায়, মত ।

**Notional** (ন'শ্বনেল) *adj.* imaginary, fanciful অনুমানিক, কাল্পনিক, ভাবনামূলক ।

**Notoriety** (নট্-বাইটী) *n.* state of being notorious, public exposure প্রসিদ্ধতা, ধৰ্ম্মাঘ, কুখ্যাতি ।

**Notorious** (নট্-বিয়াচ্) *adj.* infamous বেয়া কামৰ নিমিত্তে প্রখ্যাত, অঘাট, ধৰ্ম্মাঘী ; publicly known সকলোৰে জনাজাত, বাস্তি ।

**Notoriously** *adv.* অঘাটকৰেপে ।

**Notwithstanding** (*prep.*) in spite of তেনে হলেও বা গৈয়োতো । —*conj.* in spite of that তথাচ, তথাপি, তেও, যদিওবা ।

**Nought** (নচ্ছট্) *n.* not anything একো নহয় । **Set at nought** to despise অহজ্জা কৰ, হেয় কৰ । ( see Naught ).

**Noumenon** (নুমেন্) *n.* an unknown and unknowable thing অবিজ্ঞেয় বিষয় বা বস্তু । (*opp.* to Phenomenon) —*adj.* Noumenal.

**Noun** (নাইন্) *n.* the name of any person or thing কোনো বস্তু বা ব্যক্তিৰ নাম বুজুৱা শব্দ, বিশেষ্য পদ ।

**Nurish** (নৰিছ্) *v. t.* to feed or bring up পোহপাল দি ৰোৱা, বুৱাই বুৱাই বুজন কৰ, আপভাল কৰ ; to cherish পালন কৰ ।

**Nourishing** (নৰিছিং) *adj.* giving nourishment পোহ ধৰোৱা, পুষ্টিকৰ ।

**Nourishment** (নৰিছ্-মেণ্ট) *n.* that which nourishes, nutriment পুষ্টিকৰ দ্ৰব্য, পথা, বলকৰক আহাৰ ; state of being nourished পোহপাল ।

**Nouveaux Riches** (নু-ভিচ্) নহকী, নীহ অৱস্থাৰ পৰা ডাঙৰ হোৱা লোক ; a rich parvenu.

**Nova** (ন'-ভা) *n.* a new star নতুনকৈ ওলোৱা তৰা । ( *L. novus* = new ).

**Novel** (ন'ভেল) *adj.* new, strange নতুন, অসাধাৰণ, আগপিচে নোহোৱা, আনাড়ুৱা । —*n.*

- a fictitious prose narrative উপাখ্যান, উপভাস, কল্পনিক চৰিত্ৰ।
- Novelist** (নভেলিষ্ট) *n.* a writer of novels উপভাস লেখক, উপভাসিক।
- Novelty** (ন'ভেল্টি) *n.* anything new, newness আনগৈ নোদেখা নতুন বস্তু, নতুনত্ব।
- November** (নবেম্বৰ) *n.* the eleventh month of the English year ইংৰাজী বছৰৰ একাদশ মাহ, কাতিৰ এপস আৰু আঘোণৰ এপস।
- Novennial** (ন'ভেনিয়েল্) *adj.* done every ninth year প্রতি ন বছৰে কৰা বা হোৱা। (L. *Novem*=nine)।
- Novice** (ন'ভীচ্) *n.* one new in anything, a beginner নতুন শিকাক, নতুন শৰণীয়া, কোনো কামত নকৈ সোমোৱা মানুহ।
- Novus homo** (ন'ভাচ্-হ'ম) *n.* one who has newly risen from a low position আত্মনিক বৰ মানুহ, নীহ অৱস্থাৰ পৰা নকৈ হোৱা উত্তৰ মানুহ; a new man নতুন অৱস্থাৰ মানুহ।
- Now** (নো) *adv.* at this time এতিয়া, বৰ্তমান, ইদমীঃ। **Now a days** *adv.* আজিকালি; **Now and then** মাজে সময়ে, কেতিয়াবা কেতিয়াবা, কোনো কোনো সময়ে। **Every now and then** প্ৰায় সদায়, যেতিয়াই তেতিয়াই।
- Nowhere** (ন'হোৱেৰ্) *adj.* in no place কতো নাই।
- Noxious** (নক্সচ্) *adj.* injurious, unwholesome অপকাৰী, অস্বাস্থ্যকৰ; poisonous বিষাক্ত।
- Nozzel** (নজল্) *n.* the snout, the open end of anything নাকডেউনা, নাকটি, কোনো বস্তুৰ মূৰৰ বিহা, কোনো পাইপৰ মূৰ মল।
- Nuance** (নিউ-জুঁচ) *n.* a delicate degree of shade or difference in meaning, opinion colour &c. মিচেই সামান্য প্ৰভেদ বা পাৰ্থক্য।
- Nubiferous** (নিউবীফেৰাচ্) *adj.* producing cloud মেঘজন্মক।
- Nubile** (নিউ-বিল) *adj.* marriageable বিবাহৰ উপযোগী, দশ-ভাঙৰ।
- Nubility** (নিউবিলিটি) *n.* গাভৰু অৱস্থা, যৌবন কাল।
- Nucleus** (নিউ-ক্লি-আচ্) *n.* the central mass

- about which anything gathers বাগি, বাগৰি, মূল আশ্ৰয়; the head of a comet মেৰুাল ভৰাৰ মূৰ; beginning আৰম্ভণ, আদি মূল অৱস্থা। *pl.* **Nuclei** (নিউ-ক্লি-আই)।
- Nude** (নিউড্) *adj.* bare, naked নাঙটা, উলঙ্গ, বিবস্ত্ৰ, উদং, লঠা; void বাতিল (মেদে কোনো চুক্তি)।
- Nudity** (নিউডিটি) *n.* nakedness, want of covering নাঙটা অৱস্থা। **Nudities** *n.* (*pl.*) naked parts উদং হৈ ওলাই থকা অঙ্গ প্ৰত্যঙ্গ বিলাক।
- Nudge** (নাবজ্) *n.* a gentle push ঠেলা, গঁজা। —*v. t.* to push slightly গঁজাঝাৰ।
- Nugatory** (নিউগেটৰী) *adj.* trifling, futile, vain বৃথা, অমৰ্থক, নিফল, বাতিল।
- Nuisance** (নুই-চেঞ্চ) *n.* that which is offensive আপদ, কালকূট, অনিষ্টজনক কাম, বিবস্ত্ৰিকৰ কথা, চকুৰ শাল।
- Null** (নাল্) *adj.* of no legal force অসিদ্ধ, বাৰ্ধ, বাতিল। **Nullled work**—wood work forming nulls by means of a lathe কুন্দত নি দিলা কটা কাঠৰ কাম। **Null** *n.* headlike work on wood মেজ মাচিচাৰ খুৱা কুন্দোতা দিলা।
- Nullah** (নল্লা) *n.* an artificial canal খাল, লোৱ।
- Nullify** (নালিফাই) *v. t.* to render void, cancel বাৰ্ধ কৰ, বাতিল কৰ, মিছা কৰ। **Nullity** *n.* বাৰ্ধতা; nothingness অমৰ্থকতা, অসিদ্ধতা।
- Numb** (নাম্) *adj.* devoid of sensation or motion ভেৰেঙা, নিদাৰ। —*v. t.* to render motionless ভেৰেঙা কৰ; অৰণ বা অচল কৰ। **Numbness** *n.* ভেৰেঙা অৱস্থা, অৰণত। **Make numb**—(*fig.*) to stupefy অৰণ কৰ, ভেৰেঙা লগা।
- Number** (নাংবাৰ) *n.* a unit in counting সংখ্যা, এক, দুই, ইত্যাদি অঙ্ক। (*pl.*) verse পদ্যৰ ইন্দ; more than one কিছুমান। —*v. t.* to count গণ, লেখ; to mark with a number মন্তৰ লগা বা দে। **Certain number of man**=কিছুমান মানুহ। **Whole number**=গুটীয়া অঙ্ক।



**Numberless** *adj.* countless অসংখ্য, লেখকোথ  
নোহোরা, বিচুবিচু, অলেখ।

**Numeral** (নিউমারেল) *adj.* pertaining to  
number সংখ্যাবিষয়ক, গণনা সম্বন্ধীয়।

**Numeration** (নিউমারেছন) *n.* the art of read-  
ing or expressing numbers অঙ্ক লেখা বা  
গণনা করা নিয়ম, গণন কার্য।

**Numerator** *n.* one who numbers গণিকারক ;  
in fraction—the number placed above  
the other গুণক অঙ্ক।

**Numeric**, —**al** (নিউমারিক, —এল) *adj.* consisting  
in number হিচাপ অনুসরি, অঙ্ক বিষয়ক।  
what is the numerical strength of the  
army=মোটতে ফৌজের সংখ্যা কিমান? সংখ্যামতে  
ফৌজের বল চালে কিমান হয়?

**Numerous** (নিউমারাবাচ) *adj.* great in number  
বহুত, অসংখ্য, ভালেমান।

**Numismatic** (নিউমিচ-মেটিক্) *adj.* pertaining  
to coins মুদ্রা বা মোহর বিষয়ক।

**Numismatics** *n.* (*sing.*) science of coins  
মুদ্রা বিজ্ঞান।

**Nun** (নন্) *n.* a female who gives her time  
to devotion in a secluded place তপস্বিনী,  
মঠ বাদিনী। **Nunnery** *n.* a house for nuns  
সন্ন্যাসিনীরা আশ্রম।

**Nuncio** (নান্-শ্বিয়) *n.* a messenger বোমীষ  
পো'শব দূত।

**Nuncupative** (নান্-কিউ-পে-টিভ্) *adj.* declaring  
verbally, not written, as a will সাক্ষাতে  
মুখেই কোরা, মৌখিক, কাগজত নোলেখ (যেন  
উইলনামা)।

**Nuptial** (নাপ্-শ্বেল্) *adj.* pertaining to  
marriage বিয়া সম্বন্ধীয়, বৈবাহিক। (*pl.*)  
marriage বিয়া, বিবাহ।

**Nurse** (নার্চ) *n.* a woman who nourishes an  
infant ধাই; one who tends an infant or  
the sick কেঁচুয়া বা রোগী পরিচর্যা, কঁবতী, আয়া,  
ধাত্রী। —*v. i.* to tend, to bring up আগভাল  
কর, পিঠাই খুঁচা, পতি কর।

**Nursery** (নার্চেরী) *n.* place for nursing সৰু ল'রা-  
ছোতালী বনা ঘর; a place for rearing trees  
গুটি বা গছপুলি পচোরা ঠাই।

**Nursling** (নার্চলিং) *n.* an infant কেঁচুয়া।

**Nurture** (নার্-ছাব) *v. t.* to nourish ডাঙর দীঘল  
কর; to educate লেখা পড়া শিকা, তোলা। —*n.*  
nourishment, education পো'ইপাল, শিক্ষা।

**Nut** (নাট্) *n.* a fruit consisting of a peri-  
carp and kernel ওপরত টান বাকলি বা খোলা  
থকা গছের গুটি (যেনে ভামোল, বাদাম, নারিকেল  
ইত্যাদি)। **A hard nut to crack**=a difficult  
problem to solve টান প্রশ্ন, সহজে ব্যাখ্যা করিব  
নোহরা কথা।

**Nutation** (নিউটেছন্) *n.* nodding মূর দৌওরা  
কাম; a periodical and constant motion  
of the earth's axis পৃথিবীর মেরুদণ্ডের ঘূর্ণন।

**Nutant** *adj.* nodding দৌ খোঁরা, হলি খোঁরা।

**Nut-gal** *n.* কোনো কোনো গছের মেকণ।

**Nutmeg** (নাট-মে'গ্) *n.* a kind of aromatic  
out জাঁইফল।

**Nutrient** (নিউত্রিয়েন্ট) *n.* that which nour-  
ishes পুষ্টিকারক বস্তু, পথ্য, আহার।

**Nutrition** (নিউত্রিশন্) *n.* act of nourishing,  
nutriment পুষ্টি বা চিকোণ করণ, পথ্য।

**Nutritious, Nutritive, adj.** nourishing, help-  
ing growth or development পুষ্টিকারক, পো'হা  
ধবোরা, বলকারক।

**Nutshell** (নাট্-শ্বেল্) *n.* shell or hard outward  
covering of nut বাকলি, চোঁকোর, খোলা।

**Nux-vomica** (নাক্-ভমিকা) *n.* a poisonous  
seed of a tree এবিধ বিহগুটি (বঙ্গালীত কুচিলা  
বোলে)।

**Nuzzle** (নাজ্-ল্) *v. t.* or *v. i.* rub the nose  
against, to fondle নাক ঘষা, মরম কর, লালন  
পালন কর।

**Nylon** (নাইলন) *n.* a plastic material প্রাস্টিকর  
পরা ভৈরাবী বস্ত্র; the fabric or dress made  
of nylon নাইলন কাপোর অথবা সেই কাপোবেই  
ভৈরাবী সাজপাৰ।

**Nymph** (নিম্ফ) *n.* a beautiful goddess দেব-  
কন্যা, অপেশ্বরী; a beautiful young maiden  
বর সুন্দরী যুবতী কন্যা।

**Nyctalopia** (নিক্-টেলো-পিয়া) *n.* loss of vision  
after sunset কর পো'হরত বা এক্কাবত নেদেখা  
চকুর বেমাৰ, কুসুৰীকণ বেমাৰ।



○ (অ') the fifteenth letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ পঞ্চদশ আখৰ।

O=11,000; O', an abbrev. for *of* or *on* (as 5 o'clock).

**Oaf** (ও'ফ্) *n.* a changeling আনৰ জগত সলনি হোৱা ল'ৰাছোৱালী; an elf's child যখিনীৰ ল'ৰা, পেৰেত্তৰ ল'ৰা : a dolt, a lout হেৰাং, অঁকৰা।

**Oak** (অ'ক্) *n.* a valuable tree অ'ক্ গছ (ইয়াৰ পৰা জাহাজৰ তক্তা তৈয়াৰ হয়)।

**Oaken** (অ'কন্) *adj.* made of oak অ'ক্ গছৰ কাঠেৰে কৰা।

**Oakum** (অ'কাম্) *n.* old rope untwisted পুৰণা ফইৰ পাক মোকোলাই উলিওৱা টোঁহোৰা।

**Oar** (অ'ৰ্) *n.* slender pole with a flat end for propelling a boat নাৱৰ বঠা। **To lie on the oars**=to cease rowing বঠা মাৰিবলৈ এব, কাম বন্ধ কৰ। **Put in one's oar**=to give advice when not wanted নলগা সময়ত উপদেশ দে।

**Oarsman** *n.* one who rows with an oar বঠামৰা মানুহ, নাৱৰীয়া।

**Oasis** (ও'-এ'-চিচ্) *n.* a fertile spot in a desert মক্কাভূমিৰ মাজৰ উৰ্বৰা ঠাই। *pl.* Oases.

**Oat** (অ'ট্) *n.* a grassy plant and its seeds এবিধ বিলাতী ঘ ধান। **To sow one's wild oats**=to indulge in youthful dissipation কাম প্ৰযুক্তিত ফুন, লুতুৰা যভাব ধৰ।

**Oath** (অ'ঠ্) *n.* a solemn affirmation with an appeal to God শপত। **To take an oath**=শপথ থা। **Upon one's oath**=শপথ থুৱাই, ধৰম চি'হাই।

**Obduracy** (অব্-ডিউ-বে'চী) *n.* state of being obstinate, hardness of heart একাচেকা যভাব, নিষ্ঠুৰতা, কাঠচিতিয়া যভাব।

**Obdurate** (অব্-ডিউ-বেট্) *adj.* stubborn,

harsh আকোৰগোজা, কাঠচিতিয়া নিৰ্দয়, আবৰী not amenable to reason কৈচা শাল।

**Obedience** (অ'বিডিহেঞ্চ) *n.* compliance with a command আজ্ঞাপালন, হুকুম মানি চলা গুণ। **In obedience to**=আদেশ মতে।

**Obedient** (অ'বিডিহেণ্ট) *adj.* willing to obey বাধ্য, কথা শুনা, সৈমান, আজ্ঞাধীন। **Obediently** *adv.* submissively আজ্ঞাধীন হৈ, আদেশ পালন কৰিবলৈ বাধ্য থাকি।

**Obeisance** (অ'-বে'-চেঞ্চ) *n.* an act of reverence, obedience গ্ৰণাম, নমস্কাৰ, ভলগ, সেৱা।

**Obelisk** (অবিলিঙ্ক্) *n.* a tall four sided tapering stone-pillar ওপৰলৈ ক্ৰমে জোতা চাৰি শিৰীয়া শিলৰ স্তম্ভ।

**Obelus** (অবেলাছ) *n.* a mark placed against suspected or spurious words or passages প্ৰাচীন পুথিৰ সন্দেহজনক অথবা প্ৰকৃষ্ট শব্দ বা বাক্যৰ আগত দিয়া সাংস্কৃতিক চিন (যেনে—নাইবা ÷); in printing, a dagger-sign মুদ্ৰণৰ বেলিকা পাদটীকাত ব্যবহাৰ কৰা চিন (+)। **Obelize** *v. t.* প্ৰকৃষ্ট বুলি চিন দে।

**Obese** (অ'-বিচ্) *adj.* fat লোৰোপা, গা-ডাঙৰ, ডেৰেহা। **Obeseness, Obesity** *n.* abnormal fatness লোৰোপা গা, গা ডাঙৰ অৱস্থা, ডেৰেহা অৱস্থা।

**Obey** (অ' বে') *v. t.* to do what is told কথা মান বা শুনা, আজ্ঞা পালন কৰ; to yield to সৈমান হ।

**Obfuscate** (অবফাচকেট্) *v. t.* to darken আন্ধাৰ কৰ; to obscure অস্পষ্ট কৰ।

**Obit** (অ'বিট্) *n.* death যুতা, মৰণ; funeral ceremonies কাজ-কৰম, আত্মকিত্তিয়া; death anniversary তিথি।

**Obituary** (অবিচুৱেৰী) *n.* relating to death মৰণ বিষয়ক। —*n.* a register of deaths মৰা মানুহৰ বিৱৰণ লেখা বহী।

**Object** (অব্জেক্ট) *n.* anything seen or perceived পদার্থ, বস্তু, স্রব; end, motive উদ্দেশ্য, অভিপ্রায়; (*In Grammar*) the thing towards which the action of a verb is directed কৰ্মপদ। —*v. t.* to oppose ওজৰ কৰ, আপত্তি কৰ।

**Object lesson** = দৃশ্য বস্তু বিষয়ক পাঠ। **Object soul** = উদ্ভিদৰ চেতনা শক্তি।

**Objection** (অব্জেক্শন্) *n.* adverse reason, argument against ওজৰ, আপত্তি, উত্তৰ, আপোনাহ, খুঁট।

**Objectionable** (অব্জেক্শনেবল্) *adj.* open to objection আপত্তিজনক, অসুগত, অস্বাভাৱ।

**Objective** (অব্জেক্টিভ্) *adj.* relating to an object স্রব্য বিষয়ক, বাহ্য বস্তু সম্বন্ধীয়, কৰ্মপদীয়।

**Objector** (অব্জেক্টৰ) *n.* one who objects ওজৰদাৰ, আপত্তিকারক।

**Objure** (অবজুৰ) *v. i.* to swear শপত থা।

**Objuration** *n.* act of binding by oath শপত খুৱাই বাধ্য কৰণ।

**Objurgate** (অবজাৰ্গে-গেই) *v. t.* to scold, to chide ডাৰি দে, ধমক দে। **Objurgatory** *adj.*

**Objurgation** (অবজাৰ্গে-গে-শন্) *n.* scolding reproof ডাৰি, ধমকি।

**Oblation** (ওবলেছন্) *n.* anything offered in worship উৎসৰ্গ, বলিদান, নৈবেদ্য।

**Oblate** (অবলেট্) *adj.* flattened at both ends দুইমূৰ চেপেটা। —*n.* a secular person of a monastery মঠভুক্ত বিবৰী যাজক।

**Obligation** (অব্লিগেছন্) *n.* act of obliging, any act which binds one to do something for another বাধ্যতা, বন্ধাবন্ধি, কৰ্তব্যতা; state of being indebted for a favour কোনো প্রতাপকাৰ কৰিবৰ নিমিত্তে দায়িত্ব, ঋতিত্ব কৰণ; a bond এক্কাৰ নামা।

**Obligatory** (অব্লিগেটৰী) *adj.* binding নিতান্ত কৰিবলগাৱা, বন্ধাবন্ধি, নকৰিলে নোহোৱা, বাধ্যতামূলক।

**Oblige** (অব্লাইজ্) *v. t.* to bind by some favour বাধ্য কৰ, চত্ কৰ, বাধ্য খুৱা, অনুগ্রহ কৰ। **I am obliged to go** = মই যাবই লাগিব, মই যাবই বাধ্য। **I am obliged to you** = মই

তোমাৰ ওচৰত ঋণী আছো। **I shall be obliged** = মই বাধিত হ'ম।

**Obligee** (অব্লিগী) (*law*) *n.* the person to whom one is obliged or bound উপকাৰী, যাব প্রতি বাধ্য হয় যি কোনো চুক্তি কৰি দিলে দিছে।

**Obligor** (অব্লিগাৰ) *n.* the person who binds himself যি কৰাব কৰে।

**Obliging** (অব্লাইজিং) *adj.* disposed to do favour বোধ বুজা, মুখ হৰিব নোৱৰা, দহাঙ্গু।

**Oblique** (অবলিক্) *adj.* slanting, not perpendicular হেলনোৱা, বৈকা, হেঁকা, ক'তীয়া; indirect আওপকায়া। **Oblique angle** = বিষম কোণ, তিৰ্য্যক কোণ। **Oblique narration** = পোন পোন ন'কৈ আন একনে কোৱা ভাৱত লিখা কথা। **Obliquely** *adv.* কতীয়াকৈ, বকুৰাৰে।

**Obliquity** (অব্লিকুইটি) *n.* slanting direction বৈকা অৱস্থা, হেলনোৱা ভাৱ, তিৰ্য্যক গতি; irregularity অনিয়ম, ব্যতিক্রম।

**Obliterate** (অব্লিট-আব-এট্) *v. t.* to blot out, to efface মোহাৰি পেলা, মচি পেলা, পঢ়িব নোৱৰা কৰ, চিন নাইকিয়া কৰ।

**Obliteration** (অব্লিটাৰেছন্) *n.* act of blotting out, extinction মচন, মোহাবণ, লোপ, ক্ষয়।

**Oblivion** (অব্লিভিছন্) *n.* state of being forgotten বিস্মৃতি, বিস্মৰণ, ভুল, পাহৰণ।

**Oblivious** (অব্লিভিছাচ্) *adj.* forgetful পাহৰা, বিস্মৰণজনক, বিস্ময়।

**Oblong** (অব-লং) *adj.* longer than broad দীৰ্ঘলৈচাৰি, পথালিতকৈ দীৰ্ঘে বেচি; a geometrical figure having two longer sides with right angles সমকোণী দীৰ্ঘল চতুৰ্ভুজ আয়তক্ষেত্ৰ।

**Obloquy** (অব্লকী) *n.* a censure, calumny গানি, নিন্দা, কুখ্যাতি, কুৎসা।

**Obmutescence** (অব-মিউটেচেন্স) *n.* dumbness, speechless বাক্শক্তিহীন, বোবা বা নিমাত অৱস্থা।

**Obnoxious** (অব-নক্-শাচ্) *adj.* liable to hurt or punishment দণ্ডাৰ্হ, দোষবীৰ্য, গৰ্হিত; offensive ক্ৰোধজনক; answerable দায়ী।

- Obnoxiousness** *n.* ( *L. ob* = before ; *noxa* = hurt ).
- Obovate** ( অব'ভে'টু ) *egg-shaped* অণ্ডাকৃতি। ( *bot.* ).
- Obscene** ( অব'চিন্ ) *adj.* unchaste, indecent নিলাজ, অবাঁচ, উভং, অশ্লীল, অবাঁচীন।
- Obscenity** ( অব'চিন-ইটি ) *n.* lewdness লম্পটতা ; quality of being obscene নিলাজ স্বভাব, নিৰ্দৰ্শকতা।
- Obscure** ( অব'স্কিউৰ ) *adj.* dark, not clear or legible এছাৰ, ধোপমৰা, অস্পষ্ট, গুপ্ত ; unknown অপরিচিত, অতি গুৰি নোহোৱা, অজানিত।  
—*v. t.* to darken অস্পষ্ট কৰ, আঁৰ কৰ, ঢাকি ধৰ।
- Obscurity** ( অব'স্কিউৰিটি ) *n.* state of being obscure, darkness গুপ্তাৱস্থা, অজানিত অৱস্থা, অজ্ঞকাৰ।
- Obsecrate** ( অব'চিক্ৰেই ) *v. t.* to implore স্তুতি কৰ, কাৰুণ্য মিনতি কৰ।
- Obsequies** ( অব'চিকুইজ ) *n.* ( *pl.* ) funeral rites মৃতকৰ কাজ কৰম, চহা কাজ, প্ৰেতকাৰ্য্য।
- Obsequious** ( অব'চিকুয়াচ ) *adj.* submissive to excess, servile শৰণাগত, অতিশয় আত্মবাহ, পদ-সেৱক, সেৱমেও।
- Obsequiousness** *n.* পদসেৱা, ভৰিতপৰা গুণ ; state of being excessively, compliant সেৱমেও হৈ থকা গুণ।
- Observable** ( অব'জাৰ্ভ-এবল্ ) *adj.* worthy of being noticed, remarkable চাবলগীয়া, দ্ৰষ্টব্য, দৰ্শনীয়, ধৰ্তব্য।
- Observance** ( অব'জাৰ্ভ-এক ) *n.* act of paying attention to মনোযোগ, দৃষ্টি ; a custom to be observed ৰীতি পালন। **Observance of Eka'dashi** = একাদশী কেৰোতা, একাদশী পালন।
- Observant** ( অব'জাৰ-ভেণ্ট ) *adj.* taking notice, observing মনোযোগী, ততোভাল ; adhering to নিয়ম পৰায়ণ, নিষ্ঠাবান।
- Observation** ( অব'জাৰ-ভেছন্ ) *n.* act of seeing and noting অৱলোকন, নিৰীক্ষণ, মনোযোগপূৰ্ব্বক কাৰ্য্য কাৰণ নিৰ্ণয় ; a remark মন্তব্য ; attention মনোযোগ।
- Observer** *n.* one who observes নিৰীক্ষক।

- Observatory** ( অব'জাৰভেটৰী ) *n.* a place of building for astronomical observations নক্ষত্ৰাদিৰ গতি নিৰীক্ষণ কৰা গুৰুত্বকৃতি গুপ্ত ঘৰ, মানমন্দিৰ।
- Observe** ( অব'জাৰ্ভ ) *v. t.* to notice চা, দৃষ্টি কৰ ; to remark মন্তব্য প্ৰকাশ কৰ, ক ; to comply with পালন কৰ, মান ; to keep in view দেখ, মন কৰ।
- Observer** ( অব'জাৰভাৰ ) *n.* one who observes যি চাই বা দেখে দৃষ্টিকারক, পালন কৰ্ত্তা ; a flying officer of the Air Force উড়ণীয়া বাহাজত বোতা সেনাৰ লগৰ বিষয়া।
- Obsess** ( অৱচেচ ) *v. t.* haunt খেদি থুৰ ; harass হাইবাং কৰ ; to occupy the mind মন আকৃষ্ট কৰ।
- Obsession** ( অব'চেচন্ ) *n.* attack of an evil spirit upon a person ভূতৰ আক্ৰমণ, ভূতৰ উপদ্রৱ।
- Obsolescent** ( অব'চ-লে'চেন্ট ) *adj.* going out of use, antiquated অপ্রচলিত, আগৰদিনীয়া, বাহ্যৰ ৰহিত।
- Obsolete** ( অব'চলিৎ ) *adj.* gone out of use অপ্রচলিত, অসহায়, বাহ্যৰ নোহোৱা।
- Obstacle** ( অব'ষ্টে-কল্ ) *n.* that which hinders, obstruction বাধা, বিঘিনি, প্ৰতিবন্ধক। ( *L. ob* = in the way of ; *stare* = to stand ).
- Obstetric** ( অব'ষ্টেট্ৰিক ) *adj.* pertaining to midwifery ৰাজী বিদ্যা সম্বন্ধীয়। — *al adj.*
- Obstinate** ( অব'ষ্টিনে'টু ) *adj.* stubborn, unyielding, not easily subdued আমঠ, আৰবি, অৱৈয়া, অগন্ধা, কেঁচাশাল, নোবানেপেৰা, আঁকোৰ-গোজা, উত্তীয়া।
- Obstinacy** ( অব'ষ্টিনে'চী ) *n.* stubbornness ঠ'হ, মঠ, আমঠালি, উত্ততি, যোগোৰাৰি।
- Obstipation** ( অব'ষ্টি-পেছন্ ) *n.* excessive costiveness একবাৰেই শৌচ নোহোৱা অৱস্থা।
- Obstreperous** ( অব'ষ্টেপেৰাচ ) *adj.* clamorous, noisy কোহাঁলকাৰী, কেঁকেয়া। — *ness n.* loud noise আটাহ, কোহাঁল, আৱণ্ড ; ( *L. strepere* = to make noise )
- Obstruction** ( অব'ষ্টি-কছন্ ) *n.* obligation বন্ধাবদ্ধি একবাৰ, দৃষ্টি।

**Obstruct** (অব-ষ্ট্রাক্ট) *v. t.* to hinder, to block up বাধা জন্মা, বাট ডেট; to hinder from passing আপত্তি ধৰ, ব্যাঘাত জন্মা।

**Obstruction** (অব-ষ্ট্রাক্শন্) *n.* hinderance, opposition প্রতিবন্ধক, ব্যাঘাত, হক্কৰা, আপত্তি।

**Obstructive** *adj.* hindering বাধাজনক, প্রতিবোধক।

**Obtain** (অব-টেইন) *v. t.* to lay hold of, to procure, to get পা, যোগাৰ কৰি আন, লাভ কৰ। —*v. i.* to be prevalent, to continue in use চলিত হ।

**Obtainable** (অব-টেইনেবল) *adj.* procurable পাৰপৰা।

**Obtest** (অব-টেইষ্ট) *v. t.* to call upon as a witness সাক্ষী কৰ, চাবলৈ মাতি; to beseech ধোঁক, প্রার্থনা কৰ। —*v. i.* to protest আপত্তি কৰ। **Obtestation** *n.* সাক্ষী যাঁতন।

**Obtrude** (অব-ট্ৰুড) *v. i.* or *v. t.* to thrust in upon uninvited অস্বাচ্ছিতে প্রবিষ্ট হ, নলগা কামত লাগ, নমতা নোবোলাকৈ সোমা।

**Obtrusion** (অব-ট্ৰুজন) *n.* a thrusting in অনন্বিকার প্রবেশ।

**Obtruder** (অব-ট্ৰুদাৰ) *n.* one who thrusts one's self among others নমতা নোবোলাকৈ আনৰ মাজত সোমাইতা।

**Obtrusive** (অব-ট্ৰুচিভ) *adj.* apt to obtrude ঝগৰণীয়া, নলগা কামত লাগা, অনিচ্ছিত হৈ আহোতা।

**Obturate** (অব-টিউ-ৰেট) *v. t.* to close মুখ বন্ধ কৰ, সোপা দে।

**Obtuse** (অবটিউট) *adj.* blunt ভোতা; (*geom.*) greater than a right angle সমকোণতকৈ বহল, বেলাহি চুকীয়া। **Obtuseness** *n.* অতীক্ষতা, ভোটা গুণ। **Obtuse angle** = *n.* (জ্যামিতি) মূলকোণ।

**Obumbrate** (অব-আম্-ব্ৰেইট) *v. t.* ঢাকি ধৰ; darken এছাৰ কৰ। —*adj.* **Obumbrate** = ঢাক ধোতা।

**Obverse** (অব্-ভাৰ্চ) *n.* the face of a coin bearing the head কোনো মুদ্রার ছবি থকা ফাল, ওপৰ লুটি। —*adj.* bearing the head মূৰৰ আকৃতি থকা। (*opp.* to Reverse).

**Obversion** (অব্-ভাৰ্চন্) *n.* the act of turning towards the front ওপৰ লুটি হওন, লুটি খাওন।

**Oblviate** (অব্-ভিহেইট) *v. t.* to remove, as difficulties ভুটা, একতা আঁতৰ কৰ।

**Obvious** (অব্-ভিহাচ) *adj.* evident, clear স্পষ্ট, প্রত্যক্ষ, ওলাই থকা, দেখা দেখি। **Obviously** *adv.* স্পষ্টৰূপে, দেখাদেখিকৈ; palpably.

**Occasion** (অক্-কে-জন্) *n.* a special time or reason আৱশ্যক, প্রয়োজন, কোনো ঘটনাৰ সময়; an event or a special occurrence বিশেষ কাম, ঘটনা; opportunity সুযোগ, হল, হেগ। —*v. t.* to cause, to produce জন্মা, ঘটা, উত্তৰ কৰ, কৰা। **On occasion** = when needed আৱশ্যক হলে, সময়তে।

**Occasional** (অক্-কে-জনেল) *adj.* occurring only at times সময়ে সময়ে হোৱা, হেগা-চোবোকা, মাজে সময়ে হোৱা বা কৰা।

**Occasionally** (অক্-কে-জনেলী) *adv.* upon occasion, at times কেতিয়াবা কেতিয়াবা, মাজে সময়ে, মজা-মজিকৈ, আৱশ্যক হলে।

**Occident** (অক্-চি-ডেণ্ট্) *n.* the West পশ্চিম-দিশ, অস্তচল। **Europe and America** পশ্চিম প্রদেশ, যেনে ইয়োরোপ আমেৰিকা। (*opp.* to Orient).

**Occidental** (অক্-চিডেণ্টেল) *adj.* Western পশ্চিমৰ।

**Occiput** (অক্-চিপুট) *n.* the hinder part of the head মূৰৰ পাচফাল।

**Occipital** (অক্-চি-পিটেল) *adj.* pertaining to the back part of the head মূৰৰ পাচফাল সম্বন্ধীয়।

**Occult** (অক্-কাল্ট) *adj.* hidden, secret, unknown গুপ্ত, গোপনীয়, অজানিত, অস্বস্ত। **Occult sciences** = জ্যোতিষজ্ঞাদি দৈবজ্ঞান শাস্ত্র। **Occultist** *n.* দৈবজ্ঞ। **Occultation** *n.* state of being hid by a planet লুকুৱা অৱস্থা, গ্রহণ কাল।

**Occupancy** (অক্-উপেকী) *n.* the act of occupying, possession ভোগ দখল, দখল কৰণ। **Right of occupancy** = ভোগ দখলী স্বত্ব

**Occupant** (অকিউ-পেণ্ট) *n.* one who takes possession দখলকাৰ, উপভোগকাৰী।

**Occupation** (অকিউ-পে'শন্) *n.* act of taking possession দখল কৰণ; employment ব্যৱসায় কাম, জীৱিকাৰ উপায়।

**Occupier** *n.* occupant দখলকাৰ।

**Occupy** (অকিউ-পাই) *v. t.* to take possession of দখল কৰ, ভোগ কৰ; to take up ল, থাক, বাস কৰ, বাসস্থান। **Who has occupied this room** = এই কোঠাত কোন আছে? **What are you occupied with now** = তুমি এতিয়া কি কামত ব্যস্ত আছা, বাকি কাম কৰিছা? (L. *ob* = to, on; *capere* = to take)।

**Occur** (অ-কাৰ্) *v. i.* to happen হ, ঘট, ওলা; to come to the mind মনত পৰ, মনত খেলা। **When a vacancy occurs** = যেতিয়া কাম খালি হয়। ( *pa. p.* occurred)।

**Occurrence** (অ-কাৰ-এঞ্চ) *n.* any unlooked for event ঘটনা, অকস্মাৎ হোৱা কোনো কথা।

**Ocean** (অ'চেন্) *n.* the vast expanse of salt water on the surface of the Globe সাগৰ, সমুদ্ৰ। **Oceanic** (অ'-শ্বেনিক) *adj.* সাগৰীয়।

**Ocellate** (অ'চ'লেট্) *adj.* resembling an eye with different colours around ম'ৰা চৰাইৰ চকুৰ দৰে বহুচুৰা ছুৰণীয়া দাগ থকা; চকুৰ দৰে।

**Ocellus** (অ'চ'লে'স্) *n.* a round spot of varied colours in the feather of a peacock ম'ৰা চৰাইৰ পাখিৰ চকুৰ; a little eye সৰু চকু।

**Ochre, Ocher** (অ'কাৰ্) *n.* a kind of yellow clay used for colouring walls & c. এৰিষ হালধীয়া মাটি, গেৰুৱা মাটি; (*slang.*) money ধন, সোণ।

**Octagon** (অক্টেগন্) *n.* a plane figure of eight sides and eight angle আঠকোণী ক্ষত্ৰ। **Octagonal** *adj.* অষ্টকোণী, আঠকোণীয়া। (Gk. *okto* = eight; *gonia* = an angle)।

**Octahedron** (অক্-টে-হি-ড্ৰন্) *n.* a solid figure having eight faces আঠফাল থকা গোটা বস্তু, অষ্টতলক।

**Octant** (অক্টেণ্ট) *n.* the eighth part of a circle বৃত্তৰ বা চক্ৰৰ অষ্টম ভাগ।

**Octave** (অক্টে'ভ্) *adj.* eight আঠ। — *n.* eighth অষ্টম; an interval of sound eighth times higher বাগ যন্ত্ৰৰ অষ্টম সূৰ।

**Octavo** (অক্টে'ভ্) *adj.* consisting of eight leaves of the sheet এখন কাগজৰ আঠ পাত হোৱা, আঠপতীয়া। — *n.* আঠপতীয়া পুথি।

**October** (অক্টোবৰ) *n.* the tenth month of the English year অক্টোবৰ মাহ।

**Octogenarian** (অক্ট'-জেন'-ৰিয়েন্) *n.* and *adj.* one who is eighty years old আশী বছৰীয়া লোক। **Octogenary** *adj.*

**Octopod** (অক্ট'-পদ) *adj.* eight footed অষ্টপদী।

**Octopus** (অক্ট-পাচ'স্) *n.* a genus of eight footed mollusc কেকোৰাৰ দৰে এজাতি আঠ ঠোঁটীয়া মাহ।

**Octoroon** (অক্ট-কন্) *n.* offspring of a quadroon and a white ইংৰাজ আৰু নিগ্ৰো জাতিৰ সংমিশ্ৰণত হোৱা সন্তান; a person of ¼ Negro blood নিগ্ৰোচাহাৰৰ সৰ্ভৈ সন্তান।

**Ociroi** (অক্ট'-ৰৈ) *n.* a duty paid on goods entering city নগৰত যোঁচিবলৈ অনা মালৰ মাচুল, কোনো। বস্তুৰ বেণাৰ কৰিবলৈ দিয়া একনীয়া স্বত্ব।

**Octuple** (অক্টুপ্ল্) *n.* eight fold আঠগুণ; *v. t. & i.* to multiply by eight আঠেৰে পূৰণ কৰ।

**Ocular** (অকিউলাৰ) *adj.* pertaining to the eye চকুৰ, চকু বিষয়ক, চকুৰে দেখা, প্রত্যক্ষ।

**Oculist** (অকিউলিষ্ট) *n.* one skilled in diseases of the eye চকু চিকিৎসক, চকুৰ বেমাৰ চাওঁতা।

**Od** (ওড্) *n.* a peculiar force existing in all material bodies which acts on the nervous system to produce mesmerism সকলো জীৱন্ত আদিত থকা স্বাভাৱিক মোহনী শক্তি।

**Odd** (অড্) *adj.* not paired with another বিযুৰীয়া, একনীয়া; not exactly divisible by two দুইৰে ভাগ কৰিলে মিলি নোযোৱা;

unusual, strange অশোভা, কেনেবা, বিষম, অপকণ।

**Oddity** (অডিটি) *n.* strangeness, state of being odd or singular অশোভন্য, অস্বাভাবিক কথা; a singular person or thing একলেশ্য মানুহ, বা বস্তু।

**Odd-looking** *adj.* having an unusual appearance দেখিবলৈ কেনেবা, কুচ্ছ।

**Oddment** *n.* something remaining over বাঢ়ি থকাখিনি, উপবাক্তি; (*pl.*) one of a broken set কোনো ভগা বস্তু এসকলিৰ এটা।

**Odds** (অড্‌জ) *n. (pl.)* inequality, advantage অসমতা, তল, সুবিধা, শ্রান্তি; dispute বিবাদ।

**Odds and ends**=scraps লতাপত, আকলি-বাকলি, লাংখা-লিংখি। **At odds**=at variance অনৈক্য, পরস্পর বিবোধ।

**Ode** (অড্‌) *n.* a song, a short poem গীত, সঙ্গ পদপুথি।

**Odious** (অডিয়াচ্) *adj.* hateful, disgusting ঘৃণনীয়, খেহেট।

**Odium** (অডিয়াম্) *n.* hatred, blame ঘৃণা, দেহা, নিন্দা।

**Odontist** (অদন্-টিষ্ট) *n.* a dentist কৃত্রিম দাঁত লগাব পৰা মানুহ।

**Odontoid** (অ'-দন্টইড্) *adj.* tooth like দাঁতৰ দৰে, দন্তাকৃতি।

**Odontology** (অ'-দন্টলজী) *n.* the science of the teeth দন্তবিজ্ঞান।

**Odoriferous** (অ'ডরিফেৰাছ) *adj.* fragrant, perfumed গন্ধ থকা, গন্ধযুক্ত, সুগন্ধি।

**Odorous** (অ'ডৰ-আচ) *adj.* sweet-smelling সুগাণ, সুগন্ধি।

**Odourless** (অ'ডাৰ-লেচ) *adj.* devoid of odour গন্ধ নোহোৱা, গন্ধহীন।

**Odour** (অ'ডৰ) *n.* smell, scent গাণ, গন্ধ, গন্ধ; reputation স্মৃতি, সুনাম। **In bad odour**=কুশল, বদনাম, অখ্যাতি।

**Oecology** (ই-কল্-অজি) *n.* the science of biology dealing with habits, organisms modes of life দেহতত্ত্ব বিজ্ঞানৰ এক অংগ।

**O'er** (অ'ৱাৰ) contracted form of **over**.

**Of** (অফ্) *prep.* from, out of পৰা, তাৰ বা ইয়াৰ ভিতৰৰ; belonging to সম্পর্কীয়, কোনো

জনৰ, বস্তুৰ বা বিষয়ৰ; among মাঝত। **Died of fever**=জ্বৰ হৈ মৰিল। **Of these**=ইয়াৰ ভিতৰৰ। **Man of talent**=বুদ্ধি থকা মানুহ। **Of late**=lately সিদিনা, অলপতে। **Of course**=by natural consequence অবশ্যে, স্বাভাবিক, গতিকে।

**Off** (অফ্) *adv.* from, away from অঁতৰত, দূৰত, নিলগত, নিলগৰ পৰা। —*adj.* on the further side অঁতৰৰ, সিকালৰ। —*prep.* or *interj.* not on, away নিলগ, দূৰ, আঁতৰ।

**Off-coloured**=half taste বিজ্ঞতবীয়া, হুচচীয়া।

**Off day**=not devoted to one's work বনখতি, আজৰীয়া।

**Off-and-on**=now and then মাঝে মাঝে, কেতিয়াহা কেতিয়াহা।

**Off-hand**=at once, without study তৎক্ষণাৎ, হুপুৰাই,

নতবা নিচিন্তা। **Off duty**=ছুটি, কামৰ পৰা

অবসৰ। **Off one's feed**=খাবৰ মন নোহোৱা,

অকৃতি। **Be off**=to go away at once গুচ,

আঁতৰ হ। **Tell off**=to count লেখ, গণ;

to assign for a duty তাৰ কামলৈ যাবলৈ ক, বাবে

বাৰে পঠিয়া। **Well off**=rich ধনী, অতৃষ্ণ।

**Ill off**=poor দুখীয়া, নিচলা। **Take one's**

**clothes off**=সাজ সলা, পোচাক সোলোকা।

**Offal** (অফেল্) *n.* refuse, anything unfit for use খাবৰ অযোগ্য বস্তু, নাভীডুক, পেটু, অভক্ষ্য।

**Offence** (অফ্-ফেঞ্চ) *n.* any cause of displeasure, injury, a crime দায়, ভগৰ, লেঠা, জেঙা, জৰ, ঘাটি, বোকোহা, দোষ, অপৰাধ।

**Give offence**=বিড়খী কৰ। **Take offence**=

অসন্তোষ প।

**Offend** (অফ্-ফেণ্ড) *v. t.* to displease বিড়খী কৰ, জোকা, দাই লগা, ভগৰ লগা। —*v. i.* to cause anger খং তোলা, অপৰাধ লগা।

**Offender** (অফ্-ফেণ্ডাৰ্) *n.* one who offends অগৰীয়া, অপৰাধী, দোষী।

**Offensive** (অফ্-ফেঞ্চ-ইভ্) *adj.* giving offence অপৰাধজনক, বিৰক্তকাৰী; displeasing অশ্রীতিকৰ, খং উঠা, ঘৃণাজনক; used in attack, as a weapon মৰাকটা কৰোতে ব্যৱহাৰ

কৰা, আক্রমণোপযোগী। —*n.* act of, or posture

in attacking জোকাই লোৱা কাৰ্য্য।

প্রথম আক্রমণকাৰী। **Offensive and defensive**

=making war against jointly and defen-

ding each other when attacked একেলগে  
যুদ্ধ কৰা আৰু পরস্পরে পরস্পরক বন্ধা কৰা ভাব।

**Offer** (অফাৰ্) *v. t.* to present বটো দা, দিবলৈ  
আগবঢ়া; to make a proposal to দিব খোজ,  
প্রস্তাব কৰা; to present in worship আগ  
কৰ, উৰ্গ, বলিদান কৰ। — *n.* that which is  
offered দান দিব খোজা বস্তু বা মূল্য; a pro-  
posal প্রস্তাব। **When opportunity offers** =  
যেতিয়া সুযোগ হল, চল পালে।

**Offering** (অফাৰ্-ইং) *n.* that which is offered  
ভেটো, প্রণামী, বটো, a sacrifice উৎসৰ্গ, বলিদান  
নৈবেদ্য, উপহাৰ।

**Office** (অফিছ) *n.* a place where business is  
carried on অফিছ, লেখা-পঢ়া কাম কৰা ঠাই;  
employment কাম, পদ; function আমল,  
বাৰ; (*pl.*) the rooms where the domes-  
tics discharge their duties বন্ধা-বঢ়া কাম  
কৰা চাকৰি ঘৰ। **Office bearer** = কাম  
চলাওঁতা।

**Officer** (অফিছাৰ) *n.* one who holds an office  
কৰ্মচাৰী, আমলা, বিষয়া।

**Official** (অফিচিয়েল) *adj.* pertaining to an  
office অফিছৰ, চৰকাৰী অফিছ সম্বন্ধীয়। — *n.* a  
subordinate public officer ক্ষমতাপন্ন বাজ-  
কৰ্মচাৰী। **Officially** *adv.* অফিছৰ যোগে,  
চৰকাৰী নিয়মে।

**Officiate** (অফি-শিয়েং) *v. i.* (with *for*) to  
perform official duties in place of ano-  
ther আনৰ সলনি কাম কৰ; perform divine  
service পুৰোহিতালি কৰ **Officiating** *n.* acting  
আনৰ সলনি কৰা, একটং।

**Official** (অফ-ফিচি-নেল) *adj.* belonging to a  
shop দোকানৰ, ভৈষ্যৰ কৰি দোকানত খোৱা;  
used in medicine or arts কোনো দৰবত বা  
শিল্প কাৰ্য্যত ব্যৱহাৰ কৰা।

**Officious** (অফ-ফিছাচ) *adj.* intermeddling,  
forward in offering services নলগা কামত  
লাগি ফুৰা, সহায় কৰিবলৈ আগ বাঢ়ি ফুৰা।

**Officiously** *adj.* নমতা, নোবোলাকৈ। **Offi-  
ciousness** *n.* উপযাচি ফুৰা গুণ, অনধিকাৰ চৰ্কা,  
অযাচিত অনুগ্রহ।

**Offing** (অফিং) *n.* the part. of the sea at dis-

tance from the shore তীৰৰ পৰা কিছু আঁতৰত  
থকা সমুদ্ৰৰ মাজ ঠাই।

**Offscouring** (অফ্-স্কাৰিং) *n.* refuse of rejec-  
ted matter মলি, ধূলি-মাকটি, চাই জাবৰ পেলাই  
দিয়া বস্তু।

**Offset** (অফ্-চেট্) *n.* an equivalent sum or  
value set off against another বাদখাচ কৰা  
সমান ধন বা মূল্য; a short shoot or spout  
গছৰ পোখা; in surveying the perpen-  
dicular distance on either side of the  
main line মাটি পিয়লৰ মূল বেখাৰ দুই কাষত  
থকা সীমাৰ পোন দূৰত্ব।

**Offshoot** (অফ্-চুট্) *n.* anything growing out  
of another পোখা, গজালি, নৈৰ সোতা বা  
শুতি।

**Offside** (অফচাইড্) *n.* the right hand side in  
driving গাড়ী চলাই যাওঁতে। সোঁহাতৰ ফাল,  
বলখেলা মানিব সোঁফালে, ফুটবল খেলত বল  
আৰু গ'লৰ মাজত থকা লোক।

**Offspring** (অফ্-স্প্ৰিং) *n.* a child, issue সতি  
সন্ততি, উৎপত্তি, পৰচ, সঁচ।

**Oft** (অফট্), **Often** (অফন্) *adv.* frequently  
ঘনে ঘনে, বাৰে বাৰে। **More often than not**  
= নহওকচাৰি প্ৰায় ঘনাই ঘনাই।

**Ogle** (অ'গল্) *v. t.* or *v. i.* to cast amorous  
glances চকুকেৰাহি কৈ মৰমৰ ভাব দেখুৱা, চকুৰ  
ঠাৰ দি প্ৰেম প্ৰকাশ কৰ।

**Ogpu** (অগ'পু) *n.* United State political admi-  
nistration আমেৰিকাৰ শাসনতন্ত্ৰ; a secret  
organisation গুপ্ত সভা।

**Ogre** (অ'গাৰ্) *n.* a man eating monster  
or a giant ৰাক্ষস।

**Oh!** (অ'হ) *interj.* a word denoting surprise,  
sorrow &c. অহা! হুহা!

**Ohm** (অ'ম্) *n.* unit of electrical resistance  
বিজুলী শক্তি বোধক সূক্ষ্ম পরিমাণ, ১০০০ ফুট  
দীঘল সৰু তামৰ তাঁতৰ ব্যাপ্ত হব পৰা বিজুলী  
শক্তিৰ পরিমাণ।

**Oil** (অইল্) *n.* the greasy liquid obtained  
from certain fruits ওঁ seeds তেল। *v. t.*  
smear with oil তেল বহ বা লগা। **Oilcake** =  
খলিঠৈ। **Strike oil** = পুজৰ তেল উলিয়াবলৈ



- খাল; attain great success suddenly  
ইঠাতে ধন-সম্পত্তি লাভ কৰ। Oil cloth=  
এবিধ চিক্‌চিকীয়া পানী নসৰকা কাপোৰ। Oil-  
Engine=তেলেৰে চলোৱা ইঞ্জিন। Oil-man=  
আচাৰ আদি তেলভীয়া বস্তু বেচোতা। Oil-  
mill=তেলীশাল, তেল পেৰা কল। Oil-press=  
a machine for expressing oil from some  
seeds তেল পেৰা কল, তেলীশাল।
- Oily** (অইলী) *adj.* consisting of oil, greasy  
তেলতেলীয়া, তেল লগা।
- Oil-painting** *n.* a picture painted in oil-  
colours তেলযুক্ত বস্ত্ৰেৰে আঁকা চিক্‌চিকীয়া চিত্ৰ।
- Ointment** (অইণ্টমেন্ট) *n.* any greasy medi-  
cinal substance মলম।
- Old** (অ'ল্ড) *adj.* advanced in years বুঢ়া,  
বয়সীয়া, বহুদিনীয়া; worn out পুৰণি;  
ancient আগৰ দিনৰ, প্ৰাচীন। **Of old**=  
in ancient times আগৰ দিনত, আগতে।  
He is seven years old=ডেওঁৰ বয়স সাত  
বছৰ। How old are you=তোমাৰ বয়স  
কিমান? **Olden** (অলডন্) *adj.* ancient  
পুৰণি। **Old fashioned** *adj.* পুৰণি নিয়মৰ।  
**Old-salt**=an experienced sailor বহুদৰ্শী  
নাৱিক। **Old school**=old fashioned প্ৰাচীন  
নিয়মৰ, অগ্ৰচলিত। **Old-world**=পৃথিৱীৰ পূব  
ফালৰ ভাগ, ইউৰোপ আৰু এচিয়া খণ্ড।
- Oleaginous** (অ'লিয়ে-জিনাচ) *adj.* oily তেল-  
তেলীয়া; producing oil তেল ওলোৱা; fatty  
তেলান।
- Oleander** (অলিয়েণ্ডাৰ) *n.* an evergreen shrub  
the Rose Bay কনবী ফুল গছ।
- Oleaster** (অলিয়েষ্টাৰ) *n.* wild olive বনৰীয়া  
জলফাই।
- Oleograph** (অলিয়গ্ৰাফ) *n.* a print in oil-  
colours তৈলচিত্ৰৰ অনুকৰণত তৈলবৰ্ণেৰে ৰঞ্জিত  
ছবি; নকলী তৈলচিত্ৰ।
- Oleometer** (অলিয়মিটাৰ) *n.* an instrument  
to measure density of oil তেলৰ ভাঠ পাতল  
গুণ বুজা যন্ত্ৰ।
- Olfactory** (অল্-ফেক্-টৰী) *adj.* pertaining to  
smelling শ্ৰাণেন্দ্ৰিয় বিষয়ক, গন্ধবাহী।
- Oligarchy** (অলিগাৰ্কী) *n.* government by a

small body of men কোনো এক শ্ৰেণীৰ দুই  
চাৰিজন লোকে মাথোন শাসন কৰা প্ৰণালী;  
কুলীনাধিপত্য।

**Oligarchal, Oligarchical** *adj.*

**Olio** (অ'লিও) *n.* a mixture, a medley  
বাবেমিশ্ৰিত বস্তু, কেবাবিধো একেলগ কৰি ৰন্ধা  
আঁজ।

**Olive** (অ'-লিভ্) *n.* a kind of tree or its fruit  
জলফাই; peace সুখ শান্তি (আগৰ দিনত জলফাই  
গছৰ ডাল শান্তিসূচক বুলি ভাবিছিল)।

**Olympiad** (অ'লিম্-পিয়েড্) *n.* in ancient  
Greece a period of four years গ্ৰীচ দেশৰ  
চাৰিবছৰ ব্যৱধান কাল।

**Olympic** (অ'লিম্পিক্), **Olympian** *adj.* pertain-  
ing to Olympia or to Mount Olympus in  
Thessaly গ্ৰীকসকলৰ স্বৰ্গভূমি অলিম্পীয়া সম্বন্ধীয়।  
**Olympic games**=a game of contest cele-  
brated every four years in Olympia in  
Greece পূৰ্বৰ গ্ৰীচ দেশত প্ৰতি চাৰি বছৰে কৰা  
মালযুঁজ খেলা।

**Omega** (অ'মেগা) *n.* the last letter of the  
Greek alphabet গ্ৰীক ভাষাৰ শেষ আখৰ।  
**Alpha and omega**=the beginning and end  
আদি, অন্ত, আচল কথা।

**Omelet, Omelette** (অম্লেট্) *n.* a pancake  
made of eggs and flour আটাগুৰি মিহলাই  
তদাই ভজা কণী।

**Omen** (অ'-মেন্) *n.* a sign of some future  
event সু বা কুলক্ষণ, লক্ষণ। **Ill-omened**=  
কুলক্ষণীয়া।

**Ominous** (অ'মিনাচ) *adj.* foreboding evil  
অমঙ্গলীয়া, উৎপতীয়া; inauspicious.

**Omission** (অ'মিছন্) *n.* neglect or failure  
to do something necessary ভ্ৰুটী, ভুল, এৰণ  
এৰাটো।

**Omit** (অ'মিট্) *v. t.* to leave out এৰ; to  
neglect ভ্ৰুটী কৰ, ভুল কৰ। *pr. p.* **Omitting**;  
*pa. t.* and *pa. p.* **Omitted.**

**Omni** (অমনি)=all সৰ্ব্ব, সকলো। (as in **Omni-**  
**presence**).

**Omnifarious** (অমনি-কেৰিয়াচ) *adj.* of all  
varieties সকলো প্ৰকাৰৰ, নানান উৰহৰ।

**Omnibus** ( অম্‌নিবাস্ ) *n.* a large four wheeled carriage বহুত মানুহ যাব পৰা ডাঙৰ গাড়ী।  
—*adj.* including all সকলোকে ভুক্ত কৰা, সকলো কথা থকা।

**Omnific** ( অম্‌নিফিক্ ) *adj.* all creating সৰ্বস্ৰষ্টা, সৰ্বোৎপাদক।

**Omnipotence** ( অম্‌নিপ'টেন্স্ ) *n.* unlimited power অসীম শক্তি, সৰ্বশক্তি। **Omnipotent** *adj.* having all powers সৰ্বশক্তিমান। **The Omnipotent** = পৰমেশ্বৰ।

**Omnipresence** ( অম্‌নি-প্ৰেজেন্স্ ) *n.* quality of being present everywhere সৰ্বব্যাপী গুণ, ব্যাপকতা। **Omnipresent** *adj.* সৰ্বব্যাপী।

**Omniscient** ( অম্‌নিশ্বিয়েন্ট্ ) *adj.* all knowing, all seeing সৰ্বজ্ঞ।

**Omnivorous** ( অম্‌নিভ'ৰাচ্ ) *adj.* all devouring সৰ্বভুক, সৰ্বভক্ষী।

**Omnium** ( অম্‌নি-অম্ ) *n.* in Stock Exchange —a loan based on aggregate value stocks বেপেকৰা কোম্পানীৰ অংশৰ কাগজৰ মূল্যমতে ধাৰ্য্য কৰা মুঠ ধনৰ নিবিধ। **Omnium gatherum** ( *Coll.* ) = a miscellaneous assemblage of persons or things নানা তৰহৰ মানুহ বা বস্তুৰ সমাবেশ।

**On** ( অন্ ) *prep.* upon, at or near (কোনো বস্তুৰ) ওপৰত, কাষত ; toward প্রতি। **On** the table = মেজত। **To rely on one** = কাৰো ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰ। **On oath** = শপথ খাই, শপত কৰি। **On condition** = এই চুক্তি কৰি, এই সৰ্ত্তে, এই দুলি। **On arrival** = আহিলে বা আহিলত। **The house is on fire** = ঘৰত জুই লাগিছে। **Go on** = আগলৈ গৈ থাক। —*interj.* proceed বল, গৈ থাক। **On a sudden** = হঠাৎ। **On demand** = কোজা মাত্ৰে ; যুজিলেই। **To swear on the Koran** = কোৰাণ চুই শপত খা। **Are you on** = are you in favour of তুমি মন কৰানে বা ভাল পোৱানে।

**Onanism** ( অনেনিজম্ ) *n.* self abuse, masturbation হস্তমৈথুন।

**Once** ( ওচাৰ্ ) *adv.* a single time এবাৰ এবেলি ; at a former time আগেয়ে এবেলি, এসময়ত। **At once** = immediately তৎক্ষণাৎ

ততালিকে, এতিয়াই। **Once and again** = বাৰে বাৰে, ঘনে ঘনে, পাকেপতি। **Once for all** = একেবাৰেই। **For Once** = এবাৰ।

**Oncomē** ( অন্‌কাম্ ) *n.* the beginning of attack by some disease প্রথম আক্রমণ, পোনেনি হঠাৎ হোৱাটো। **On-coming** *n.* approach ওচৰ চাপন।

**One** ( ওচাৰ্ ) *adj.* single এক, এটা, এজন, কোনো। **One Mahiram** = মহিৰাম নামেৰে কোনো লোক। **One day** = এদিন, এদিনাখন। **One and a half** = ডেৰ। **One-fourth** = চাৰি-ভাগৰ এভাগ। **One by one** = এটা এটাকৈ। **All one** = just the same একে কথা। **At one** = একে মত। **Oneness** *n.* unity একতা, মিল। **One eyed** ( ওৱন্‌-আইড্ ) *adj.* having only one eye এচকুৰা, এটা চকু কণা। **One-sided** *adj.* partial একলীয়া, এপিঠীয়া, ওপৰে ওপৰে খোৱা ; confined to one side। **Oneness** *n.* being one একতা ; singleness গাইগোটা ভাব ; unity ঐক্যতা।

**Oner** ( ওচনাৰ ) *n.* an adept পটু, নিপুণ লোক ; a liar মিছলীয়া লোক ; ( *lang* ).

**Onerous** ( অনাৰ্‌-আচ্ ) *adj.* burdensome গধুৰ ভাবমুক্ত, কষ্টকৰ।

**Onerary** *adj.* fitted for carrying burdens ভাৰবাহি, বোজাই কঢ়িয়াবৰ লায়ক।

**Onfall** ( অনফল্ ) *n.* an attack especially of disease ( প্রধাতত ৰোগৰ ) আক্রমণ।

**Onflow** ( অন-ফ্ ) *n.* an onward flow সমুখ-প্ৰবাহ।

**Ongoing** ( অন-গয়িং ) *n.* a going-on অগ্ৰসৰণ, সমুখবৰ্ত্তী গতি ; ( *in pl.* ) proceeding ঘটনা-প্ৰবাহ ; behaviour অচৰণ ( *usually* ) misbehaviour অসদাচৰণৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰযুক্ত।

**Onion** ( অনিয়ন্ ) *n.* a plant with a bulbous root শিৱশিৰাজ, পনক।

**Only** ( অ'ন-লি ) *adj.* single, alone কেৱল মাত্ৰ। —*adv.* অকলৈ, মাথোন, মাত্ৰ।

**Onomatology** ( অন-মেটল'-অজি ) *n.* the science of the derivation of names নামান্ৱত্তত্ত্ব। ( *Gr. onoma* = a name ).

**Onomatopoeic** ( অন-মেট-পয়েটিক্ ) *adj.* having

- a name resembling the sound of a thing  
কোনো বস্তুৰ শব্দ বা মাত অনুসৰি নাম বধা ;  
শব্দানুৰূপী ।
- Onset** (অনচেট্) *n.* a violent attack এবল  
আক্রমণ, হুঁচৰাত ।
- Onslaught** (অন্-স্লাইট্) *n.* an attack আক্রমণ, মৰা  
কটী ।
- Ontology** (অন্টলজী) *n.* the science which  
treats of the nature and essence of  
things শ্ৰাণী বিবেক তত্ত্ব । (Gr. *ontos* =  
being) .
- Onus** (অ'নাচ্) *n.* burden, responsibility  
ভাৰ, দায়িত্ব । **Onus probandi** = (অনচ্-  
প্ৰবেন্দাই) the burden of proving প্রমাণৰ  
ভাৰ ।
- Onward** (অনৱাৰ্ড্) *adj.* advancing আগলৈ  
যোৱা, গৈ থকা । —*adv.* also **Onwards**  
আগলৈ, ক্ৰমশঃ ।
- Onyx** (অনিচ্) *n.* an agate, a precious  
stone এবিধ বহুমূল্য পাথৰ ; বৈদ্যৰ্থা মণি ।
- Oolite** (উলাইট্) *n.* a kind of lime-stone  
এবিধ চুপপোৰা শিল ।
- Oof** (উচ্) (*slang.*) *n.* money ধন, টকা ।  
**Oof bird** = a rich man ধনী মানুহ ।
- Oology** (উলজী) *n.* the science relating to  
bird's egg চৰাইকণী বিষয়ক বিজ্ঞান ।
- Ooze** (উজ্) *n.* soft mud বোকা ; gentle flow  
স্বৰি, উহ । —*v. i.* to flow gently, to perco-  
late স্বৰি ওলা, বিৰিণ । **Oozy** *adj.* slimy  
বোকা, বিৰিণি ওলোৱা ।
- Opacity** (অ'পেচিটী) *n.* **Opaqueness** দৃষ্টিভেদ  
কৰিব নোৱৰা অৱস্থা, পোহৰ সোমাব নোৱৰা  
গুণ ।
- Opal** (অ'পেল) *n.* a white stone of change-  
able colours বৰ পৰিবৰ্ত্তন হৈ থকা এবিধ মূল্যবান  
পাথৰ, পোদন্ত মণি ।
- Opaque** (অ'পে'ক্) *adj.* not transparent, dark  
দৃষ্টিবোধক, ইফালৰ পৰা সিফাললৈ পোহৰ যাব  
নোৱৰা, জলজলীয়া নহয়, অৱচ্ছ ।
- Opaqueness** *n.* দৃষ্টিবোধক গুণ ।
- Open** (অ'পেন্) *adj.* not shut খোলা ; not  
fenced মুকলি ; free from trees ফলং ; free

- to be used সকলো যাব পৰা, অবাধিত ; frank  
ভংগভীয়া, পেটত কথা নথকা, সবল ; public জনা-  
জাত, প্ৰকাশ ; clear স্পষ্ট, ওলাই থকা । —*v. t.*  
to unclothe খোলা, মেল ; to bring to view  
উলিয়া ; to begin আৰম্ভ কৰ, স্থাপন কৰ ।  
—*v. i.* to become open মুকলি হ, খোলা  
হ, মেল খা ; to begin to appear প্ৰকাশ হ, to  
begin আৰম্ভ হ । **In open court** = প্ৰকাশ  
আদালতত । **Open up** = ফৰকাল কৰ, মুকলি  
কৰ । **Open-handed** *adj.* liberal মৃদু-হন্ত,  
দানী । **Open-hearted** *adj.* frank, cordial  
অকপটীয়া, ভংগভীয়া, সবল, উদাৰ । **Keep open  
doors or house** = be hospitable আলহী অতিথি  
থাকিবলৈ ধে । **Receive with open arms** =  
receive heartily বৰ সন্তোষেৰে অভ্যৰ্চনা কৰ ।
- Opening** (অ'প'ন-ইং) *n.* a breach, an aper-  
ture বিহা, ফুটা, সুকতা ; beginning আৰম্ভ,  
সংস্থাপন ; an open place মুকলি ঠাই । **Opening  
of a school** = স্কুল সংস্থাপন ।
- Openly** (অপ'ন্লি) *adv.* publicly প্ৰকাশভাৱে ;  
frankly খোলাখুলিকৈ ।
- Open-minded** *adj.* free from prejudice  
উদাৰ ভাৱৰ ; নতুন ভাব বা নিয়ম গ্ৰহণ কৰিবলৈ  
সোঁৱৰা ।
- Open mouthed** *adj.* graping মুখমেলী ; greedy  
ৰুকুৱা ; clamorous কেককেকীয়া, মুখ জাপ  
নোহোৱা ।
- Openness** *n.* state of being open স্পষ্টতা, অকপট  
ভাৱ, সবলতা ।
- Open-sesame** (অ'পন-চিচ-এম্) *n.* কোনো প্ৰতি-  
বন্ধক ওকুৱা মন্ত্ৰ স্বৰণ ।
- Opera** (অপে'ৰা) *n.* a musical drama যাত্ৰা  
গান, গীতাভিনয় । **Opera-glass** = ভাঙনা চোৱা  
দুৰ্জীণ ।
- Operate** (অপাৰ-এট্) *v. i.* to work, to produce  
any effect কাৰ্য্য কৰ, গুণ কৰ, ফাঁপ ফল ধৰ,  
খাট ; to perform some surgical operation  
অস্ত্ৰ চিকিৎসা কৰ । —*v. t.* to effect হোৱা, উত্তৰ  
কৰ । (L. *opera* = work) .
- Operation** (অপাৰ-এছন্) *n.* act of being at  
work, that which is done কাম, কাৰ্য্য,  
কোনো কামৰ ফল ; agency কাৰণি, কোনো

কাৰ্য্যৰ ধৰণ কৰণ ; surgical performance অস্ত্র চিকিৎসা ; act of exerting strength বলবৃত্ত হওন । **Operation room** = অস্ত্র চিকিৎসা কৰা ঘৰ ।

**Operative** (অপাৰেটিভ) *adj.* exerting force প্রবল, কাৰ্য্যকৰী ; efficacious পৰিমাণী, ফলদায়ক, গুণকাৰী । — *n.* a workman কাৰিকৰ খাটনীয়া, বনুৱাই ।

**Operator** (অপাৰেটৰ) *n.* one who or that which operates কৰোঁতা, চলাওঁতা, উদ্ভাৱক, অস্ত্রচিকিৎসক ।

**Operculum** (অপাৰকিউলাম্) *n.* fish's gill-cover মাছৰ কাণ, a valve closing mouth of a shell শামুকৰ জিভা ।

**Operetta** (অপেৰেটা) *n.* a short opera সৰু নৃত্যনাটিকা ।

**Operose** (অপাৰ-অ'জ) *adj.* laborious কষ্টকৰ, ভাগৰ লগা ।

**Ophidian** (অফিডিয়েন) *adj.* relating to serpents সৰ্পজাতীয়, সাপৰ দৰে ।

**Ophiolatry** (অফিয়লেট্ৰী) *n.* serpent worship সাপপূজা ।

**Ophiology** (অফিয়লজী) *n.* the study of serpents সৰ্পতত্ত্ব, সৰ্পবিষয়ক বিদ্যা । (Gr. *ophis* = serpent) .

**Ophiophagous** (অফিয়ফে'গাচ) *adj.* feeding on serpents সাপ খোৱা, সৰ্পভক্ষী ।

**Ophthalmia** (অপথেলমিয়া) *n.* inflammation of the eye চক্ষুৰোগ । **Ophthalmic** *adj.* চক্ষু বিষয়ক, চক্ষু সংৰক্ষী ।

**Opiate** (অ'পিয়েৎ), **Opiated** *adj.* inducing sleep নিদ্রাজনক, টোপনি অহোৱা । — *n.* medicine containing opium কানি পৰা দৰব ।

**Opine** (অ'পাইন) *v. i.* to suppose অনুভব কৰ ; express the opinion মত প্ৰকাশ কৰ ।

**Opinion** (অ'পিনীয়ন) *n.* one's judgment, notion, estimation মত, বোধ, অনুভব, বিবেচনা ।

**Opinionative** (অ'পিনীয়-নেটিভ) *adj.* stubborn আপোশন মইমত ।

**Opium** (অ'-পিয়াম্) *n.* the narcotic juice of

the poppy কাণি, আফিং । **Opium-eater** = কানীয়া ।

**Opposum** (অ-পচাম্) *n.* এবিধ আমেৰিকা দেশীয় ক্ষুদ্ৰ চতুষ্পদী জন্তু ।

**Oppidan** (অপ-ইডেন) *n.* a student who is not a collegier কলেজত নথকা বাজে ছাত্ৰ ।

**Oppilative** (অপিলেটিভ) *adj.* obstructive অব-বোধক, বাধাজনক (*Mod.*) .

**Opponent** (অ'প'নেণ্ট), *n.* one who opposes বিপক্ষ, বিৰোধী লোক, শত্ৰু । — *adj.* opposing in action &c. বিৰোধী ।

**Opportune** (অপৰ-টিউন) *adj.* timely সময়েচিত, ঠিক সময়ত উপস্থিত ; convenient সুচল ।

**Opportunely** *adj.* in proper time হেগ চাই, সময় বুজি ।

**Opportunity** (অপৰটিউ-নিটি) *n.* a favourable time, a good occasion সুচল, হেগ, সুযোগ, সুবিধা, হল ।

**Oppose** (অ'পজ) *v. t.* to resist, to withstand আগৰ্ভেটি ধৰ হকাৰণ কৰা, বাধা জন্মা, নিষেধ বা নিৰাধৰণ কৰ, আপত্তি কৰ । — *v. i.* to make objection আপত্তিকৰ । **Opposer** *n.* one who opposes আপত্তি কাৰক ।

**Opposite** (অপ-অ'জিট) *adj.* contrary in position, standing in front বিপৰীত, বিপক্ষ, বিৰুদ্ধ, সন্মুখবৰ্তী ; of an entirely different nation সম্পূৰ্ণ ওলোটা । **On the opposite side of the river** = নৈৰ সিপাৰে । **On the opposite side of the paper** = কাগজখনৰ সিলুটিত বা সিপাৰিত ।

**Opposition** (অপ'-অ'-জিছন্) *n.* resistance ব্যাঘাত, প্রতিষেধক ; act of opposing বিৰোধ, বিপক্ষতা উভতি ; obstacle বাধা, বিধিদি, আইন সজাত ওজৰ ধৰা বিপক্ষ দল । **The leader of the opposition** = আইন সভাৰ বিৰোধী দলৰ নেতৃ । **The opposition whip** = advisory official of the opposite party বিপক্ষ দলৰ তত্ত্বাবধানকাৰী কৰ্মচাৰী ।

**Oppress** (অ'-প্ৰেচ) *v. t.* to burden, to treat cruelly হেচা-দে, জ্বৰ্ষন কৰ, অত্যাচাৰ কৰ, উপদ্বৰ কৰ, দোৰাণ কৰ, পীড় ।

**Oppression** (অ'-প্ৰেছন্) *n.* act of treating

- harshly, hardship, severity অত্যাচার, উপদ্রব, দোষাখ্য, ক্ষুদ্র, উৎপাত, হ্রেশ।
- Oppressive** (অ'-প্ৰেচিভ্) *adj.* treating with severity, overburdensome উপদ্রবকাৰী, অত্যাচারী, ক্রব।
- Oppressor** (অ'-প্ৰেচৰ) *n.* one who oppresses অত্যাচারী লোক, উপদ্রব কৰোঁতা।
- Opprobrious** (অ'-প্ৰ-ব্ৰিয়চ) *adj.* reproachful, infamous অখ্যাতিকৰ, গ্লানিজনক, নিন্দনীয়।
- Opprobriousness** *n.* অখ্যাতি, গ্লানি, গৰিহণ।
- Opprobrium** (অ'-প্ৰ'-ব্ৰিয়াম্) *n.* reproach, infamy গ্লানি, গৰিহা, গৰিহণা, নিন্দা, অপহণ।
- Oppugn** (অ'-পিউন্) *v. t.* to oppose by argument প্রতিবাদ কৰ, আপত্তি কৰ।
- Optative** (অপ্টে-টিভ্) *adj.* expressing desire or wish ইচ্ছা প্রকাশক, আকাঙ্ক্ষাসূচক।
- Optic, Optical** (অপটিক্,-এল্) *adj.* relating to sight, or to optics দৃষ্টি বিষয়ক, চকুতত্ত্ব বিষয়ক।
- Optics** *n. (sing.)* the science of the nature of vision and light দৃষ্টি বিজ্ঞান।
- Optimism** (অপ্টিমিজম্) *n.* doctrine of taking hopeful view of everything সুফল ভাব, যি হয় মানে সকলো ভালৰ নিমিত্তেহে এনে ধারণা।
- Optimist** *n.* one who holds that everything is for the best শুভদৰ্শী, সকলোবিলাক শুভকৰ বা মঙ্গলজনক বুলি ভাবোঁতা, আঁশাবাদী।
- Optimistic** *adj.* শুভধাবণাপূৰ্ণ, শুভদৰ্শী। (*opp.* to pessimistic = অমঙ্গলদৰ্শী)।
- Option** (অপ'-শন্) *n.* right of choosing, choice মতামত দিবৰ অধিকাৰ, এবাধৰা, কৰিবৰ ক্ষমতা, ইচ্ছাধীনতা; wish ইচ্ছা। It is his option = এইটো তেওঁৰ ইচ্ছাৰ কথা।
- Optional** (অপ'-শ্বনেল্) *adj.* left to one's choice ইচ্ছাধীন।
- Opulent** (অপিউ-লেণ্ট) *adj.* wealthy ধনী, ধনবান।
- Opulence** (অপিউ-লেঞ্চ) *n.* riches, wealth ধন-সম্পত্তি, ঐশ্বৰ্য্য-বিভূতি।
- Opus magnum** *n.* the great work of one's life জীবনৰ ভিতৰত প্রধান কাৰ্য্য।
- Or** (অৰ) *conj.* বা, নতুবা, নাইবা, অথবা, কিহা, নচেং।

- Oracle** (অৰেকুল্) *n.* the answer uttered by the gods দৈববাণী; a wise man or his decision বিষয়ত জানী লোক, ঐযি বাক্য; a place where the replies were given by the gods দৈববাণী হোৱা ঠাই। **Work the oracle** = to manage to have some secret influence in one's favour হলেবলে লোকৰ সহায় লৈ কাৰ্য্য সিদ্ধি কৰ।
- Oral** (অ'বেল) *adj.* spoken, not written মৌখিক, বাচনিক, মুখেৰে কোৱা।
- Orally** (অ'বেলী) *adv.* by word of mouth মুখে মুখে, মুখৰ কথাৰে, মৌখিকৰূপে।
- Orange** (অৰ'-এঞ্জ) *n.* a sweet fruit of the lemon kind having reddish yellow colour when ripe সুমথিৰা টেঙা; reddish yellow colour ঈষৎ বঙা হালধীয়া বৰণ। **Orange-peel** *n.* the rind of an orange সুমথিৰা টেঙাৰ বাকলি।
- Orangery** (অৰেঞ্জৰী) *n.* an orange garden সুমথিৰা টেঙাৰ বাৰী বা খেত।
- Orang-outang** (ওৰাং-ওটাং) *n.* a large man-like ape বন মানুহ।
- Orarian** (অ'ৰে-বি-আন্) *adj.* pertaining to the coast সাগৰৰ পাঁজিৰ, সমুদ্ৰ তীৰস্থ।
- Oration** (ওৰেশন্) *n.* an eloquent speech বক্তৃতা, মূললিত বক্তৃতা।
- Orator** (অৰেটৰ্) *n.* a man of eloquence মূললিত বক্তা। (*fem.* **Oratrix** or **Oratress**).
- Oratorical** (অৰেটৰীয়েল্) *adj.* pertaining to oratory বক্তৃতা বিষয়ক।
- Oratory** (ওৰেটৰী) *n.* the art of speaking eloquently বাকপটুতা, বাগ্মীতা; a building for private worship দকৰা আবাসনা মন্দিৰ।
- Orb** (অৰ্) *n.* a circle, a sphere মণ্ডল, চক্ৰ; the eye চকু, চক্ৰ।
- Orbate, Orbed** *adj.* circular চক্ৰাকাৰ, মণ্ডলাকৃতি ঘূৰণীয়া। **Orbicular** *adj.*
- Orbit** (অৰ্বিট্) *n.* the path of a planet round its centre গ্ৰহাদিৰ পৰিভ্ৰমণ পথ, কক্ষপথ; hollow of the eye চকুৰ খোল বা খোবোং। **Orbital** *adj.*
- Orchard** (অৰ-চাৰ্ভ) *n.* a garden of fruit trees

ওটি থোৱা গছৰ বাবী বা বাগিছা, লাগনি গছৰ খেত।

**Orchestra** (অৰ্-কেচ্ট্ৰা) *n.* the part of a theatre or a music room where the musicians sit or stand বাজনা দাবৰ ঠাই; the musicians বাদকৰ দল।

**Orchid** (অৰ্-কিড) *n.* flower plant growing on trees & rocks গছ বা শিলৰ ওপৰত হোৱা লতাফুল গছ। (যেনে কপৌ ফুল)।

**Ordain** (অৰ্ডেন্) *v. t.* to put in order দিহা লগা; to regulate নিৰূপণ কৰ, বিধান কৰ; to appoint নিয়োগ কৰ, আজ্ঞা কৰ।

**Ordeal** (অৰ্ডিয়েল) *n.* any severe trial or examination কঠোৰ পৰীক্ষা, পৰখ, (যেনে ষ্টেট পৰীক্ষা, অগ্নি পৰীক্ষা)।

**Order** (অৰ্ডাৰ্) *n.* regular arrangement, method শৃঙ্খলা, দিহা; degree, rank, class শ্ৰেণী, পংক্তি; a dignity পদবী, খিতাপ; a religious fraternity সম্প্ৰদায়; rule বিধি, বিধান; command হুকুম, আদেশ, আজ্ঞা।—*v. i.* to command, to arrange হুকুম কৰ, আদেশ কৰ, শ্ৰেণীবদ্ধ কৰ।—*v. t.* to give command হুকুম দে। **In order**=নিয়মমতে, ঠিকঠাক, পৰিপাটি। **Out of order**=বিশৃঙ্খল, ব্যতিক্রম, হেলেকপেলেক, অনিয়ম। **To put in order**=সজা, দিহা লগা। **In order to**=নিমিত্তে। **In order that**=যাতে, এই অভিপ্ৰায়। **In order of battle**=যুদ্ধৰ সাজেৰে। **Order for a book**=কিতাপ পঠিয়াবলৈ কোনো দোকানীক ক'ব আদেশ কৰ, কিতাপ এটা অনা। **Order arms**=বন্দুকৰ কুন্দা সোণ ফালে মাটিত বান্ধি পোনহৈ থিয় হ। (*Mili*)।

**Orderly** (অৰ্ডাৰলী) *adj.* in good order পৰিপাটি, বেহালগা; of good behaviour শান্ত শ্ৰুতিৰ, আজ্ঞাবহ।—*adv.* regularly নিয়মমতে, শৃঙ্খলাকপে।—*n.* a messenger under an officer পাচনি, চাপৰাটী। **Order-of-the-day**=the business set down to be considered on any particular day কোনো দিনৰ আলোচ্য বিষয়।

**Ordinal** (অৰ্ডিনেল) *adj.* denoting order ক্ৰম-বোধক।—*n.* a book of rites ধৰ্ম কৰ্ম পদ্ধতি, বিধি।

**Ordinance** *n.* any established rule, rite ব্যবস্থা বিধি; an emergency law আত্মতীয়া কৰ্মতাবে কৰা উপকৰা আইন, অধ্যাদেশ।

**Ordinarily** (অৰ্ডিনেৰলী) *adj.* usually সচৰাচৰ, সাধাৰণতে, সাধাৰণমতে।

**Ordinary** (অৰ্ডিনেৰী) *adj.* usual, common, plain সাধাৰণ, সাধাৰণ, ইতৰ উকা, ধুনপেট নোহোৱা; of little merit উলানুলা।—*n.* a bishop or his deputy প্রধান ধৰ্মাধ্যক্ষ; a place where meals are supplied at fixed charges ধন লৈ বীতিমতে আহাৰ খাবলৈ দিয়া ঠাই।

**Ordinate** (অৰ্ডিনেট) *adj.* regular বিধিমত, ব্যবস্থামত; in order ক্ৰমিক।

**Ordination** (অৰ্ডিনেশ্যন্) *n.* act of ordaining ধৰ্মপদত নিয়োগ, বৰণ, পুৰোহিত বৰণ।

**Ordnance** (অৰ্ডনেঞ্চ) *n.* heavy artillery, great guns বৰতোপ। **Ordnance Department**=হিলৈদাৰি বিভাগ।

**Ordure** (অৰ্-ডিউৰ) *n.* dung, dirt বিষ্ঠা, মল, গোবৰ; foul language নিলাজ বা অসহ্য মাত কথা।

**Ore** (অ'ৰ) *n.* metal in an impure state অপবিশুদ্ধ ধাতু, খনিৰ পৰা পোনেই উলিওৱা ধাতু।

**Orexis** (অ'ৰেক্‌চিচ) *n.* (*Med.*) desire, appetite ভোক, খাবলৈ ইচ্ছা।

**Organ** (অৰ্গেন্) *n.* an instrument of action or motion যন্ত্ৰ, কল কৌশল; a newspaper বাতৰি কাকত; a musical wind instrument বায়ত্ৰ বিশেষ; a part of a body ইন্দ্ৰিয়।

**Organic** (অৰ্গেনিক) *adj.* pertaining to an organ ইন্দ্ৰিয় বিষয়ক, ইন্দ্ৰিয় বিশিষ্ট নাক, যুখ, কাণ ইত্যাদি থকা। **Organic disease**=a disease which affects the function of an organ শাৰীৰিক যন্ত্ৰৰ পীড়া। **Organic chemistry**=স্বাভাৱিক বস্তু বিষয়ক বসায়ন বিদ্যা। **Organic remains**=ভূগৰ্ভস্থ শিলাময় উদ্ভিদ বা জন্তুৰ কোনো অংশ।

**Organisation** (অৰ্গেনিজেছ্যন্) *n.* act of organising সংগঠন, নিৰ্মাণ কৰণ।

**Organise** (অৰ্গেনাইজ) *v. t.* to supply with

organs ইঞ্জিৰ বিশিষ্ট কৰা ; to arrange সংগঠন কৰ, ব্যৱস্থিত কৰ।

**Organiser** (অৰ্গেনাইজৰ্) *n.* one who organises সংস্থাপক, স্ৰষ্টা।

**Organism** (অৰ্গেনিজম্) *n.* organic structure of a living being or vegetable অঙ্গপ্ৰত্যঙ্গ বিশিষ্ট জাতাবিক জবৰব, জীৱজন্তু, উদ্ভিদ।

**Organist** (অৰ্গেনিষ্ট) *n.* one who plays on an organ অৰ্গেন যন্ত্ৰ বজাওঁতা।

**Orgies** (অৰ্গিজ্) *n.* (*pl.*) midnight revels and secret rites বামাচাৰী উৎসৱ; revelry debauchery মদভাত খাই মাইকীৰ লগত কৰা অনাচাৰ, আসুৰিক উৎসৱ।

**Oriel** (অ'ৰিয়েল্) *n.* projecting portico in the form of a window outside a wall খিঞ্চিকীত পানী নপৰিবলৈ বাজে দিয়া চালি; a porch অলিঙ্গ।

**Orient** (অ'ৰিয়েণ্ট) *adj.* eastern, rising as the sun পূৰ্বীয়, অকশোদয় সন্ধ্যায়; bright উজ্জল। —*n.* পূব দিশ। **Orientation** *n.* the process of determining the situation in the east পূবফালে থকা দেশ বিলাকৰ অৱস্থা নিৰ্ণয়।

**Oriental** (অ'ৰিয়েণ্টেল) *adj.* eastern পূব ফালৰ, পূৰ্বদেশীয়। —*n.* a native of the east পূৰ্বদেশীয় লোক। —*ruby*=আচল বাথৰ।

**Orientalist** *n.* one versed in oriental languages পূৰ্বদেশীয় ভাষা জনা পণ্ডিত।

**Orifice** (অ'ৰিফিচ্) *n.* opening like a mouth বিহা, মুখ।

**Origin** (অৰিজিন্) *n.* first beginning উৎপত্তি, ভূমি; source মূল, মূল কাৰণ, জইন, বীজ।

**Original** (অৰিজিনেল) *adj.* pertaining to the first source আদি, মূল; not copied or translated আচল। —*n.* first copy আচল খন।

**Originally** *adj.* at first পোন প্ৰথমেই, আদিতে, আগৈয়ে।

**Originality** (অৰিজিনেলিটি) *n.* quality or state of being original নতুনত্ব, উদ্ভাবনী শক্তি, নিজৰ বাহাঙৰি, আচল মূলৰ পৰা অৱস্থা।

**Originate** (অৰিজিনেট্) *v. t.* to give origin to প্ৰথমেই উলিয়া বা কৰ, সৃষ্টি কৰ, উদ্ভাবন কৰ।

—*v. i.* to have origin প্ৰথমেই ওলা, আৰম্ভ হ।

**Originator** (অৰিজিনেটৰ) *n.* one who originates উদ্ভাবনকাৰী, মূল কৰ্তা, প্ৰথমেই উলিয়াওঁতা।

**Oriole** (অ'ৰিঅ'ল্) *n.* the golden thrush এবিধ চৰাই।

**Orion** (অৰিয়ন) *n.* a constellation of seven stars বাশিচক্ৰ, কালপুৰুষ।

**Orison** (অৰিজন) *n.* a prayer উপাসনা।

**Ornament** (অৰ্ণামেণ্ট) *n.* anything that adds grace or beauty অলঙ্কাৰ, গহণা, ধূন।

—*v. t.* to adorn ভূষিত কৰ, অলঙ্কৃত কৰ, ধূন লগা।

**Ornamental** *adj.* serving to adorn শোভা কৰ, ফুলাম।

**Ornate** (অৰ্ণে) *adj.* decorated, highly finished সুন্দৰ, অলঙ্কৃত।

**Ornithology** (অৰ্ণিথলজী) *n.* the science and study of birds পক্ষী বিজ্ঞান। (Gr. *ornis*=a bird).

**Orography** (অৰগ্ৰাফি) *n.* the branch of physical geography dealing with mountains প্ৰাকৃতিক ভূগোলৰ পৰ্বত-সংক্রান্ত অংশবিশেষ।

**Orology** (অৰলজী) the study of mountains পৰ্বত-বিজ্ঞান।

**Orphan** (অৰ্ফেণ্) *n.* a child bereft of parents মাউৰা ল'ৰা বা ছোৱালী, পিতৃ-মাতৃহীন সন্তান। —*adj.* bereft of parents মাউৰা, অনাথ, কেঁও কিছু নোহোৱা।

**Orphanage** (অৰ্ফেনে'জ) the state of being an orphan মাউৰা অৱস্থা; a house for orphans অনাথ আশ্ৰম।

**Orphean** (অৰ্ফিয়েন্) *adj.* pertaining to Orpheus, a poet who could move the rocks by his music অৰ্ফিয়েজ সন্ধ্যায়।

**Orpiment** (অৰ্পিমেণ্ট্) *n.* trisulphide arsenic হাইড্ৰাল। **Orpine** *n.* হাইড্ৰাল বৰণ।

**Orthodox** (অৰ্থ-দক্চ) *n.* sound in doctrine, believing in established opinion স্বৰ্ণ-পৰায়ণ, দৃঢ় বিশ্বাসী, নৈষ্ঠিক। **Orthodoxy** *n.* দৃঢ় প্ৰত্যয়, নিষ্ঠা।

**Orthoepy** (অর্থিপী) *n.* correct pronunciation of words বিস্তৃত উচ্চারণ।

**Orthography** (অর্থগ্ৰাফী) *n.* the art of spelling words correctly বানানৰ নিয়ম, বৰ্ণভক্তি। **Orthographical** *adj.* বানান বিষয়ক।

**Ortive** (অৰ্টিভ্) *adj.* eastern পূব ফালৰ।

**Orts** (অৰ্ট্) *n.* (*pl.*) a fragment left from a meal উছিষ্ট, খাই এৰা বস্তু।

**Oscillate** (অচিলেট্) *v. i.* to move backwards and forwards লৰ-ফৰ কৰ, হেল্পোল, ওলমি লৰি থাক, ইফাল-সিফাল হ।

**Oscillation** (অচিলে'শ্বন্) *n.* act of oscillating হোইকা-পিছলা, লৰ-ফৰ।

**Oscillatory** (অচিলেটৰী) *adj.* swinging লৰ-ফৰীয়া, হোইকা-পিছলা, ঢলি থকা।

**Oscitate** (অচ্-চি-টেট্) *v. i.* to yawn হামিয়া। **Oscitation** *n.* negligence আওকাণ।

**Osculant** (অচকিউলেণ্ট) *adj.* kissing চুহনৰত; adhering closing চুচসংযুক্ত; (*bio.*) intermediate between two genera or species, linking দুটা পৃথক জাতিৰ মধ্যবৰ্তী, সংযোজক। **Osculate** *v. t.* to kiss চুমা খা, গণিতত দুটা বা তাতকৈ বেচি বিন্দুক স্পৰ্শ কৰ। **Osculatory** *n.* চুমা-সম্পৰ্কীয়, দুটা বা ততোধিক বিন্দুৰ স্পৰ্শক, সংযোজক।

**Osier** (অ'জিয়াৰ) *n.* a species of willow এবিধ লতা।

**Osmium** (অচমিয়াম) *n.* a metal প্লেটিনাম জাতীয় এবিধ হাৰু।

**Osmose, Osmosis** (অচমচিছ) *n.* the interchange of place of two fluids separated by a permeable partition, each tending to pass through the latter at a rate determined by their respective densities কোনো সছিন্ন পৰ্দাৰ দ্বাৰা পৃথক হৈ দুবিধ তৰল পদাৰ্থ, যাৰ ঘনত্ব অনুযায়ী স্থান পৰিবৰ্তন হয়; আশ্ৰবণ।

**Osprey** (অচপ্ৰে') *n.* a species of eagle একাতি ভাঙৰ শেন চৰাই।

**Oseous** (অচ-ই-অচ্) *adj.* bony হাড়ৰ দৰে, হাড় থকা, জকা ওলোৱা।

**Ossicle** (অচিকুল্) *n.* small bone সৰু হাড়।

**Ossify** (অচিকা'ই) *v. t.* or *v. i.* to turn into bone, to make into bone হাড়ৰ দৰে হ বা কৰ, অস্থীভূত হ।

**Ossivorous** (অচি-ড'বাচ্) *adj.* feeding on bones হাড়পিলা, হাড়খোৱা।

**Ossuary** (অচিউএৰি) *n.* a charnel-house মৃতকৰ অস্থি সংৰক্ষণৰ বাবে নিৰ্দ্ধিষ্ট সমাধিভূমি; a bone-urn অস্থি-পাত্ৰ।

**Ostensible** (অচ্-তেফিবল্) *adj.* apparent, plausible জনাজাত, প্রত্যক্ষ, প্রকাশ্য; **Ostensible** *adv.* apparently প্রকাশ্য ভাবে, দেখা-দেখিকৈ। **Ostensive** *adj.* showing দৰ্শনীয়, দেখনীয়া।

**Ostentation** (অচ্-টেন্-টেছন্) *n.* ambitious display, boasting ভেম, খিতাপ, মহতালি, কেৰামতালি, ববাই, আড়ম্বৰ, ফিতাহি।

**Ostentatious** (অচ্-টেন্-টে-শ্বাচ্) *adj.* fond to vain display ওকাইলাং, ফুটংগিৰী, আড়ম্বৰী।

**Osteology** (অষ্টিয়লজী) *n.* the science of the bones অস্থি বিবৰণ। **Osteopathy**=a disease of the bones হাড়ত হোৱা ৰোগৰ।

**Ostler** (অচ্-লাৰ) *n.* keeper of horses at an inn বাটকৰা আলহী ঘৰৰ ঘোঁড়া ৰক্ষক।

**Ostracise** (অষ্ট্ৰেচাইজ্) *v. t.* to exclude from society সমাজচ্যুত কৰ, সমাজৰ বাহিৰ কৰ।

**Ostracism** *n.* expulsion from society সমাজৰ বাজ কৰণ।

**Ostrich** (অষ্টিছ্) *n.* the largest of birds, found in Africa উট পক্ষী, এবিধ অতি বৃহৎ আৰু বেগী চৰাই।

**Otalgia** (অ-টেল্-জিয়া) earache কাণৰ বিষ।

**Other** (আডাৰ্) *pro.* and *adj.* different, not the same অগ্ৰ, আন অপৰ, দোচোৰা। **The other day**=quite recently অলপতে, সিদিনা। **There was no other man**=তাৎ আন কোনো মানুহ নাছিল। **On the other hand**=অন্য পক্ষে, সিপিনে। **Every other day**=এদিন থাকি এদিন।

**Otherwise** (আডাৰ ওৱাইজ্) *adv.* in a different manner আন প্ৰকাৰে, অগ্ৰ ৰকমে। —*conj.*



also under other condition নতুবা, অথবা, নচেৎ, নহলে।

**Otiose** (অশ্রিয়চ) *adj.* unoccupied নিষ্কৰ্মা; lazy এলেহুবা; futile অকামিলা অনর্থক।

**Otography** (অট-গ্ৰেফী) *n.* anatomy of the ear কর্ণতত্ত্ব, কাণৰ বিষয়ে বিৱৰণ।

**Otorrhea** (অট-ৰিয়া) *n.* discharge of pus from the ear কাণৰ পুঁজ পৰা বেমাৰ, কাণগাঁৱ।

**Otoscope** (অটস্ক'প) *n.* an instrument for inspecting the ear কাণ পৰীক্ষাৰ যন্ত্ৰ।

**Otter** (অট্টাৰ) *n.* an aquatic animal living on fish এবিধ মাছ খোৱা পানীত থকা জন্তু, উদ্।

**Otto** (অট) *n.* Attar, a fragrant oil obtained from flowers আতৰ।

**Ottoman** (অট-মেন্) *n.* a Turk ভূপুঙ্ক দেশীয় লোক। —*adj.* relating to Turkey ভূপুঙ্ক সংকীয়।

**Ought** (অট্) *v. i.* to be necessary or proper উচিত হ, কৰ্তব্য হ। **He ought to go**—সি যোৱা উচিত।

**Ounce** (আউঞ্চ) *n.* the twelfth part of a pound troy, and 16th part of avoirdupois আধা ছটাক পৰিমাণ, আট্টৈ তোলা ওজন; an animal of the cat kind allied to the leopard জহামাল বা মেচেলা।

**Ours** (আৱাৰ) *adj.* and *pron.* belonging to us আমাৰ, আমালোকৰ। **Ourselves** (*pl.*) *pron.* আমি নিজে নিজে।

**Oust** (আউষ্ট) *v. t.* to reject or expel খেদাই দে, উঠাই দে, উলিয়াই খেদা।

**Out** (আউট্) *adv.* not within, abroad বাহৰত বাহিৰত, বাহুৰলৈ; fully সম্পূৰ্ণৰূপে; uncovered মুকলিকৈ। —*prep.* outside of বাহে; forth from পৰা। **To be out**—থকা, নুমা; be in a state of discovery প্রকাশ হ। **Out of**—পৰা, ভিতৰৰ পৰা। **Out-and-outer** *n.* a first-rate fellow পকা মানুহ। **Out-of-door** *adj.* মুকলি ঠাইৰ; বাহিৰা। **Out-door work**—বাহিৰা বা বাজ কাম। **Out-of-the way** *adj.* আওহতীয়া; uncommon নেদেখা নুতনা। **Out and away**—আঁতৰত, বহু

দূৰত। **Out and out**—thoroughly সম্পূৰ্ণৰূপে, নিষ্ঠেৰকৈ। **Out-at-elbows**—worn out ফটা, জৰ্ণ। **Out of character**—unbecoming অনুচিত, অসভা। **Out of course** বিমুখল, অনিয়ম। **Out of date**—not now in use অপ্রচলিত। **Out of favour**—ভাল নোপোৱা, ঘৃণিত। **Out of hand**—instantly ততালিকে। **Out of joint**—ঢিলা, সোলোক-ঢোলক, থান-বান। **Out of one's mind**—mad বলিয়া। **Out of pocket**—কতিগন্ত, হাতখালী। **Out of print**—পাৰলৈ নাইকিয়া (যেনে কিতাপ)। **Out of temper**—বেহুচ। **Out of the question**—বৰ্জ্য বা বিবেচ্য নহয়। **Out of sight out of mind**—নেদেখা হলেই পাৰদা যায়, চকুৰ বাহু হলে মনৰো বাজ। **Out of sorts or temper**—unhappy অসুখ, মন বেয়া। **Out of time**—অসময়ত। **Out of repair**—বে-মেৰামতি। **Out with**—গুচ। **Out of reach**—ধুকি নোপোৱা। **He is out**—তেওঁ ওলাই গৈছে, ঘৰত নাই।

**Outbalance** (আউট-বেলেন্স) *v. t.* to outweigh ওজনত চাব হ, এফালে গধুৰ হৈ আনফালে দাং খুৱা।

**Outbid** (আউট-বিদ্) *v. t.* to offer a higher price than another লিলামত আনতকৈ সৰহ ডাক দে, সৰহ দাম দে।

**Outbreak** (আউট-ব্ৰেক) *n.* a breaking out বাহিৰ হওন, প্ৰাচুৰ্য, উদ্ভব; a disturbance যুদ্ধবাগৰ।

**Outburst** (আউট-বাৰ্ছ্) *n.* an explosion গুপুহ মাৰি ফাটি যুটি যোৱা কাৰ্য্য, হঠাৎ বিদাৰণ।

**Outcast** (আউট-কাষ্ট্) *n.* rejected দলিয়াই পেলাৱা। —an exile পতিত বা জাতান্তৰ লোক, সমাজৰ বহিৰ্ভূত লোক।

**Outcome** *n.* result, consequence শেষ ফল, পৰিণাম, উপপন।

**Outcry** (আউট-ক্ৰাই) *n.* a confused noise চিঞৰ বাখৰ; a public auction লিলাম।

**Outdo** (আউট-ডু) *v. t.* to excel চেৰ পেলা, আনতকৈ শ্ৰেষ্ঠ হ।

**Outdoor** (আউট-ডাৰ) *adj.* in the open air

বাহিৰ, বাহৰ। **Outdoor patient** দেৱাইখানাৰ নথকা বাহৰ বেমাৰী।

**Outer** (আউটাৰ্) *adj.* external বাহিৰ, ওপৰৰ।

**Outface** (আউট-ফেচ) *v. t.* to stare down তথামধা ধুৰা; to confront boldly সাহসেৰে উত্তৰি ধৰ।

**Outfit** (আউট-ফিট) *n.* complete equipment আচুৰাৰ, সবজাম, লাগতীয়াল বস্তু।

**Outflank** (আউট-ফ্লান্ক) *v. t.* to get the better of সৈন্যেৰে আগচি ধৰ, পৰাজয় কৰ।

**Outflow** (আউট-ফ্ল' ) *v. i.* to flow out ওপচাই ওলাই যা। —*n.* issue বৈ যাওন, নিৰ্গমন।

**Outgo** (আউট-গ' ) *v. t.* or *v. i.* to surpass, to overreach আগবাঢ়, আগ হ, চৰ পেল। —*n.* expenditure খৰচ। **Outgoing** *adj.* departing ওলাই যোৱা, গুচি যোৱা। —*n.* expenditure খৰচ।

**Outgrow** (আউট-গ্ৰ' ) *v. t.* to surpass in growth বেচিকৈ বাঢ়। **Outgrowth** *n.* that which grows out of another পোখা, ঠেঙুলি; excessive growth অতি বৃদ্ধি।

**Outguard** (আউট-গাৰ্ড) *n.* a guard at a distance from the main body দাঁতি কাষনীয়া চকীদাৰ বা গ্ৰহৰী।

**Out-herod** (আউট-হিৰড) *v. t.* to surpass in oppression অত্যাচাৰত বা নিষ্ঠুৰ অচিৰণত চৰ পেলা।

**Outhouse** (আউট-হাউচ) *n.* a small house outside a building বাহে ঘৰ।

**Outing** (আউটিং) *n.* excursion ভ্ৰমণ, ফুৰণ; the distance gone out যিমান দূৰ যায়।

**Outlandish** (আউট-লেণ্ডিচ) *n.* foreign, rude, vulgar আচলুৱা, চহা, অসভ্য। **Outlander** *n.* foreigner বিদেশী লোক।

**Outlaw** (আউট-ল' ) *n.* a robber or bandit ডকাইত, দম্ভা। —*v. t.* to deprive of the protection of the law আইনৰ আশ্ৰয় পাব নোৱাৰা কৰ, মহাদোষী বুলি পৰিত্যাগ কৰ।

**Outlawry** (আউট-লৰী) *n.* state of being an outlaw মহাদোষী বুলি আইনৰ বহিষ্কৃত কৰণ।

**Outlay** (আউট-লে' ) *n.* expenditure খৰচ, ব্যয়, ভগন।

**Outlet** (আউট-লেট) *n.* a passage outward ওলোৱা বাট নলা।

**Outline** (আউট-লাইন) *n.* a sketch, a draft নক্সা, আঁচনি, ঠাচ। —*v. t.* to delineate, to sketch আঁচ পে, নক্সা কৰ, বেথ পে।

**Outlive** (আউট-লিভ) *v. t.* to survive আনতকৈ সৰহ দিন জীয়াই থাক।

**Outlook** (আউট-লুক্) *n.* vigilant watch বিশেষ তদাৰক; prospect ভবিষ্যৎ অৱস্থা, আশা, লক্ষণ। **It is his outlook**==এইটো তেওঁ তদাৰক কৰিব লগীয়া। এইটো তেওঁ চাব লগীয়া। **Outlook of crops is not good**==দেখাত শস্যৰ অৱস্থা বা লক্ষণ ভাল নহয়।

**Outlying** (আউট-লাইং) *adj.* lying beyond, remote দাঁতি কাষৰ, আঁতৰৰ, সীমান্ত ঠাইৰ।

**Outmost, Outermost** *adj.* most distant নিচেই দূৰত থকা, নিচেই বাহিৰৰ।

**Outnumber** (আউট-নাখাৰ) *v. t.* to exceed in number সংখ্যাত সৰহ হ।

**Outpatient** (আউট-পেইয়েণ্ট) *n.* a patient who lives away from hospital আৰ্পিতালত নথকাকৈ বাহিৰৰ পৰা আহি দৰব খোৱা বেমাৰী, বাহিৰা বেমাৰী।

**Outpost** (আউট-প'ষ্ট) *n.* a station beyond the main body of an army পতনৰ চাউনীৰ বাহিৰে থকা আড্ডা, চকী, মফচলৰ থানা।

**Outpour** (আউট-প'ৰ) *v. t.* to pour out সোঁতৰ দৰে বাক। —*n.* an abundant supply কলহৰ মুখে ঢলাদি ঢালন।

**Output** (আউট-পুট) *n.* quantity of metal or coal obtained with a certain period কোনো এক সময়ত পোৱা ধাতু বস্তু; production মুঠ উৎপন্ন।

**Outrage** (আউট-বে'জ) *n.* excessive violence, wanton mischief অত্যাচাৰ, দৌৰাত্ম্য, উজ্জ্বালি, বলাৎকাৰ। —*v. t.* to treat with violence, to violate অত্যাচাৰ কৰ, বলাৎকাৰ কৰ, জোৰজ্বৰ কৰ।

**Outrageous** (আউট-বে'জাচ্) *adj.* atrocious, violent অত্যাচাৰী, দাক্ষণ উৎপতীয়া, দুষ্ট।

**Outrageously** *adv.* অত্যাচাৰপূৰ্বক, বলপূৰ্বক।

**Outreach** *v. t.* to extend beyond অতিক্রম কৰ, সীমা পাৰ হৈ যা ; to cheat প্রতারণা কৰ।

**Outre** ( উৰে ) *adj.* extravagant অতিপাত, অতিচাৰ।

**Outride** ( আউট-ৰাইড ) *v. t.* to ride beyond যোৱাত উঠি আনক পাচপেলাই যা, আগবাঢ়ি বেগাই যোৱাবে যা।

**Outright** ( আউট-ৰাইট ) *adv.* immediately ততালিকে, তৎক্ষণাৎ ; completely একেবাৰেই, সম্পূৰ্ণৰূপে। —*adj.* free from reserve প্রকাশ, স্পষ্ট।

**Outroot** ( আউট-ৰুট ) *v. t.* to root out উৰাল।

**Outrun** *v. t.* to go ahead in running লৰি আগবাঢ়, পাচ পেলা।

**Outset** ( আউট-চেং ) *n.* beginning আৰম্ভণ।

**Outshine** ( আউট-শাইন ) *v. t.* to excel in brightness সকলোবিলাক পোহৰ জিন, বেচি পোহৰ হ'ব কৰ।

**Outside** ( আউট-চাইড ) *n.* the outside বাহিৰ ফাল, বাহিৰ। —*adj.* exterior বাহিৰৰ বাহিৰ। —*adj.* not within বাহিৰে, বাহিৰলৈ।

**Outsider** *n.* stranger বাহিৰ মানুহ, উপকৰ্তা লোক।

**Outskirt** ( আউট-স্কৰ্ট ) *n.* border দাঁতি। ( *pl.* ) সীমান্ত ঠাই, প্ৰান্ত ভাগ।

**Outspeak** ( আউট-স্পিক ) *v. t.* or *v. i.* to speak aloud or boldly ঝুলি ক, ডাঙৰকৈ ক, তেচ নকৰাকৈ ফুটাই ক।

**Outspoken** ( আউট-স্পক'ন ) *adj.* frank স্বৰূপীয়া, ভলভলীয়া, ভোলোঙা ; খোলা।

**Outspread** *v. t.* to spread out or over বহলাই মেলা বা পাৰ।

**Outstand** *v. t.* to withstand, to resist টক্, দিন যা, নিৰাবণ কৰ, হেঁচা সহ। — *v. i.* to stand out, to remain unpaid বাঢ়ি থাক, বাকী পদ।

**Outstanding** *adj.* remaining unpaid বাকী পৰা, পাৰ লগা বাদিব লগা ; prominent ওলাই থকা, বিখ্যাত, প্ৰখ্যাত।

**Outstep** ( আউট-স্টেপ ) *v. t.* to step beyond সীমা পাৰ হ, ডেই যা।

**Outstretch** ( আউট-স্টেচ ) *v. t.* to spread out বহলাই পাৰ, মেলা।

**Outstrip** ( আউট-স্ট্ৰিপ ) *v. t.* to escape beyond

one's reach লৰি পাচ পেলাই ওচি যা, পলাই লগ এৰা দে।

**Out-turn** = production উৎপন্ন দ্ৰব্য।

**Outvote** ( আউট-ভ'ট ) *v. t.* to exceed in the number of votes সবহ ভ'ট বা মত পাই আনক চেৰ পেলা।

**Outward** ( আউট-ৱাৰ্ড ) *adj.* external বাহিৰা, বাহ্যিক। —*adv.* towards the outside বাহিৰলৈ, বিদেশৰ ফাললৈ। **Outwardly** *adv.* externally, apparently বাহিৰে দেখাত।

**Outwear** ( আউট-ৱেৰ ) *v. t.* to last longer than দিন টক্, দিন যা ; to consume ক্ষয় নিয়া।

**Outweigh** ( আউট-ৱেই ) *v. t.* to exceed in weight ভৰ বেচি হ, ওজনত চৰ, বেচি হেঁচনি পৰ।

**Outwit** ( আউট-উইট ) *v. t.* to surpass in ingenuity ভুৱা দে, বুদ্ধিত চেৰ পেলা।

**Outwork** ( আউট-ৱাৰ্ক ) *n.* a work outside the line of fortification গড়ৰ বাহিৰৰ কাম যেনে গড়ৰাৱৈ ; out-door work মুকলিত কৰা কাম।

**Oval** ( অ'ভেল ) *adj.* of the shape of an egg ডিম্বাকৃতি, কণীগঠীয়া।

**Ovaritis** ( ওভেৰাই-টিচ' ) *n.* inflammation of the ovary গৰ্ভ ৰোগ।

**Ovary** ( অ'ভেৰী ) *n.* the genital gland of the female animals ডিম্বাশাৰ।

**Ova** *n. (pl.)* eggs কণীবিলাক। **Ovarious** *adj.* কণীথকা।

**Ovate** ( অ'ভেট ) *adj.* egg-shaped ডিম্বাকৃতি।

**Ovation** ( অ'ভে'শ্বন ) *n.* an enthusiastic reception উলাহ যুক্ত সমাদৰ, জয়ধ্বনি।

**Oven** ( অ'ভেন ) *n.* an apparatus over a fire for cooking &c. বন্ধা-বঢ়া কৰা আখা, জালী-গাঁত।

**Over** ( অ'-ভাৰ্ ) *prep.* above ওপৰত, ওপৰেদি ; across ইপাৰে-সিপাৰে ; through যাজেদি ; on account of নিমিত্তে, বাবে। —*adv.* on the top ওপৰত ; at an end শেষ, অন্ত ; completely সম্পূৰ্ণৰূপে ; from one side to the other ইফালৰ পৰা দিকাললৈ ; in excess

সবগঠক, বেচকৈ। —*adj.* excessive অতি, অতিবিক্ত; upper ওপৰৰ। **Over abundant** = ভৰপূৰ। **Over again** = afresh আকৌ, দুনাই। **Over all** = from end to end ইন্দুৰৰ পৰা সিমূৰলৈ। **Over and above** = উপৰি, বাজেও। **Over and over** = repeatedly বাৰে বাৰে, বেনিয়ে বেলিয়ে, ঘনে ঘনে। **Over head and ears** পোত খোৱা, মূৰৰ সমান। **Over-seas** বিদেশলৈ। **All over** = at an end শেষ অস্থ। **All over the country** = গোটেই দেশত, গোটেই দেশ জুৰি।

**Overact** (অ'ভাৰ-এক্ট) *v. t.* to act overmuch কবাকৈ কৰ, অতিচাৰকৈ ভাও কৰ। —*v. i.* to act more than necessary অতিচাৰি হ।

**Over-all** *n.* a protective garment for dirty work লেতেৰা, কাম কৰোঁতে লিঙ্গা পোচাক।

**Over-anxious** (অ'ভাৰ-এংছাচ) *adj.* একেবাৰেই তত নাইকিয়া, উজাৰল।

**Overawe** (—অ) *v. t.* to restrain by fear ভয়শুৱা, ভয় দেখুৱা

**Overbear** (অ'ভাৰ-বেয়াৰ) *v. i.* to overwhelm দমন কৰ, অভিভূত কৰ, পৰাস্ত কৰ।

**Overbearing** (অ'ভাৰ-বেয়াৰিং) *adj.* haughty, imperious দাঁতক, অতিগৰ্বী, গপাল।

**Overboard** (অ'ভাৰ-বোৰ্ড) *adv.* from on board জাহাজৰ ওপৰৰ পৰা। **Thrown Overboard** = discarded পৰিত্যাগ কৰ; betrayed প্রত্যাৰিত হ, সঙ্কটত পেলা।

**Overbold** (অ'ভাৰ-বল্ড) *adj.* impudent বৰ-সাহসী, ডেওপৰা।

**Overburden** (অ'ভাৰ-বৰ্ডেন) *v. t.* to burden overmuch বৰিচ ভৰা দে, বেচকৈ বোজাই কৰ। To be overburdened with expenses = গৰচৰ ক হোঁচা পৰ।

**Overbusy** (অ'ভাৰ-বিজি) *adj.* too busy কামত শাস্তিসুতি নোহোৱা, বৰ ব্যস্ত।

**Overcast** (অ'ভাৰ-কাষ্টি) *v. t.* to cloud, to darken মেঘাচ্ছন্ন কৰ, এন্ধাৰ কৰ; to stitch the edges slightly ওপৰে ওপৰে কোৱ মাদ। —*v. i.* to grow cloudy বতৰ গোম্বা।

**Overcharge** (অ'ভাৰ চাৰ্জ) *v. t.* to overload as

again সবগঠক আৰি ভৰ; to charge a high price বৰ বেজাই দাম কৰ।

**Overcloud** (অ'ভাৰ-ক্লাউড্) *v. t.* to cloud over মেঘেৰে ৰোপ মাৰি ধৰ, এন্ধাৰ মুখাৰ কৰ; to cause sorrow to বেজাৰ পোৱা।

**Overcoat** (অ'ভাৰ-কট) *n.* a big outdoor coat হলোঁচাল।

**Overcome** (অ'ভাৰ-কাম্) *v. t.* to get the better of জয় কৰ, অতিক্ৰম কৰ।

**Overcrowd** (অ'ভাৰ-ক্ৰাইড) *v. t.* to fill to excess হিচৰাই পৰ, মানুহেৰে ঠাইৰ।

**Overdo** (অ'ভাৰ-ডু) *v. t.* to do too much অতিবিক্ত কৰ; to cook too much বৰকৈ সিজা; to fatigue হাইবাণ কৰ, ক্লান্ত কৰ।

**Overdose** (অ'ভাৰ-ড'চ) *n.* excessive dose দৰবৰ অতিবিক্ত পালি বা মাদ। —*v. t.* দৰবৰ মাদা সবহ কৰ।

**Overdraw** (অ'ভাৰ-ড্ৰ) *v. t.* to draw beyond what is due জমাৰ অধিক খৰচ কৰ, জমাতকৈ সবহ নে।

**Overdraft** (অ'ভাৰ-ড্ৰেফ্ট) *n.* the act of over-drawing ছুতিৰ টকা অতিবিক্তকৈ ল'হন; a current of air passing over উপকৰা বতাই।

**Overdue** (অ'ভাৰ-ডিউ) *adj.* due beyond the time, unpaid at the due date দিন পাৰ হোৱা, মিহাদ অতীত হোৱা, ঠিক সময়ত নিদিয়া।

**Overfire** *v. t.* to fire to excess বেচকৈ জুই দে, ডেয়া।

**Overflow** (অ'ভাৰ-ফ্ল) *v. t.* or *v. i.* to flow over ওপচ হৈ বাগৰি যা; to flood শানী বাগৰি তল নিয়া, ওপচ হ, প্লাবিত কৰা। —*n.* an inundation জলপ্লাবন, ঢল; abundance বিস্তৰতা, উপচি যোৱা। **Overflowing** *adj.* very abundant প্রচুৰ, অপাৰ, দিস্তৰ, ওপচ যোৱা। **Overflowed with joy** আনন্দত অপাৰ, বস্তত বিভোলা।

**Overgrow** (অ'ভাৰ-গ্ৰ' ) *v. t.* or *v. i.* to grow beyond বৰ বেচকৈ বাঢ় বা ডাঙৰ হ, লগশহ কৰে উঠ বা গজ, অতিচাৰ হ; to cover with growth গজি ছাটি ধৰ, ঢাক গাই পৰ। **Overgrowth** *n.* যিবোৰ বেচকৈ বঢ়ে, উপকৰা গজালি।

**Overhang** ( অ'ভাৰ-হেং ) *v. t. or n. i.* to hang over, to project ওলমি পৰ, বাহিৰলৈ ওলোম, আগবাঢ়ি পৰ।

**Overhaul** ( অ'ভাৰ-হল্ ) *v. t.* to examine ভাঙ্গিপাতি চা, পাত পাতকৈ চা। —*n.* examination পৰীক্ষা কৰণ; repair মেৰামত কৰণ, ভাঙ্গিপাতি চাওন।

**Overhead** *adv.* aloft মূৰৰ ওপৰত। —*adj.* ওপৰৰ।

**Overhear** ( অ'ভাৰ-হিয়েৰ ) *v. t.* to hear by chance আঁতৰৰ পৰা শুনি, হঠাৎ শুনিবলৈ পা বা কাণত পৰ।

**Overjoy** *v. t.* to fill with great joy অতি উল্লাসিত কৰ, বৰকৈ মনত ৰং লগা। —*n.* joy to excess উলহ-মালহ, পৰম আনন্দ।

**Overland** *adj.* passing by land দেশৰ মাজেদি যোৱা, বামে যোৱা।

**Overlap** ( অ'ভাৰ-লেপ ) *v. t.* to lay one above the other ওপৰাউপৰিকৈ লগা, এটা মূৰ আন এটাৰ ঠাঁই খুৱাই দে, জাপ খুৱা।

**Overlay** ( অ'ভাৰ-লে ) *v. t.* to lay over or across এডালৰ ওপৰত আন এডাল থ, জাপি থ, ওপৰে ওপৰে লগা।

**Overleap** ( অ'ভাৰ-লিপ ) *v. t.* to leap over চেৰাই যা, জপমাৰি ডেই যা।

**Overload** ( অ'ভাৰ-ল'ড ) *v. t.* to load too heavily অতিপাত বোকাই দে, হেঁচি হেঁচি ভৰা।

**Overleaf** *adv.* সিপাতত।

**Overlook** ( অ'ভাৰ-লুক্ ) *v. t.* to look over, to see carelessly, to neglect ওপৰে ওপৰে চা, চকুত নপৰ, মনোযোগ নকৰ; to pardon ক্ষমা কৰ, দায় এৰ, নেলাগ।

**Overlord** ( অ'ভাৰ-লৰ্ড ) *n.* a feudal superior পাইকৰ প্ৰধান গৰাকী।

**Overmuch** *adj.* too much বেচি, অতিবিস্তৃত, অতিশয়।

**Overnight** ( অ'ভাৰ-নাইট ) *n.* forepart of the evening of the day just past যোৱা ৰাতি, যোৱা দিনৰ শেহ বেলা। —*adv.* during the night ৰাতিৰ ভিতৰত।

**Overpay** *v. t.* to pay too much সৰহকৈ সোধ।

**Overplus** ( অ'ভাৰ-প্লাচ ) *n.* surplus খৰচ বাদে বাকী।

**Overpower** ( অ'ভাৰ-পাৱাৰ ) *v. t.* to subdue, to defeat বশ কৰ, দমন কৰ, পৰাস্ত কৰ।

**Overproduction** ( অ'ভাৰ-প্ৰডাক্শন্ ) *n.* act of producing anything in excess of the demand যিমান লাগে তাতকৈ অতিবিস্তৃত উৎপন্ন।

**Overproud** *adj.* too proud অতি অহংকাৰী, বৰগপাল।

**Overrate** *v. t.* to value too high বৰ মূল্যবান বুলি ভাব, ডাঙবটো কৰি তোলা।

**Overreach** ( অ'ভাৰ-ৰিছ ) *v. t.* to extend beyond সীমা পৰ কৰ; to cheat, to get the better of হল, ভুৱা দে, ঠগ। —*v. i.* আগ ঠেঙত পাচি ঠেঙেৰে জুটুয়াই যা।

**Override** ( অ'ভাৰ-ৰাইড ) *v. t.* to pass on horse-back অতিপাতকৈ ঘোঁৰা দৌৰা; to set aside অবজ্ঞা কৰ, দলিয়াই পেলা।

**Overrule** ( অ'ভাৰ-কল্ ) *v. t.* to supersede ৰহিত কৰ, অগ্ৰাধ কৰ; to declare to be invalid অসঙ্গত বুলি ধৰ। —*v. i.* to prevail প্ৰবল হ, চলিত হ।

**Overrun** ( অ'ভাৰ-ৱাণ ) *v. t.* to spread over and take possession of, to crush down দেশজুৰি উপদ্ৰৱ কৰ, জুটপাট কৰ, উৎপীড়ন কৰ।

**Oversea** *adj.* foreign বিদেশীয়। —*adj.* বিদেশলৈ, সমুদ্ৰৰ সিপাৰলৈ।

**Oversee** *v. t.* to superintend তত্ত্বাবধান কৰ, চাই ফুৰ।

**Overseer** ( অ'ভাৰ-চিয়েৰ ) *n.* one who superintends কাম চাওঁতা, দিহাদাৰ, অভাৰচিয়েৰ।

**Overshadow** ( অ'ভাৰ-শেড ) *v. t.* to shelter ঢাকখাই ধৰ; to throw a shadow over ছাঁ পেলা, আঁৰ কৰ; to protect ৰক্ষা কৰ আশ্ৰয় দে।

**Overshoot** ( অ'ভাৰ-শ্বুট্ ) *v. t.* to shoot beyond the mark লক্ষ্য অতিক্ৰম কৰি মাৰ, নিচানত নেলাগ। **Overshoot one's self** = to venture too far মৰদাহ দে, নিজে নিজে ঠগ খা।

**Oversight** ( অ'ভাৰ-চাইট্ ) *n.* failing to notice,

mistake, omission ভুল, এৰা পৰণ; মন নকৰা কাৰণ, অমনোযোগ।

**Oversleep** (অ'ভাৰ-স্লিপ্) *v. t. or v. i.* to sleep beyond proper time বহুপৰলৈ শো, টোপনিত সাৰ নেপা।

**Overspread** (অ'ভাৰ-স্প্রেড্) *v. t.* to spread over, to scatter over পাৰ, ওপৰে ওপৰে ছটিয়াই দে, বাণ্ড কৰ।

**Overstate** *v. t.* to exaggerate ডিৰাইকৈ ক, বঢ়াই ক।

**Overstay** (অ'ভাৰ-ষ্টে) *v. t.* to stay beyond due time বঢ়াই বেচি দিন বা পৰ থাক। **He overstayd his leave**=সি ছুটিৰ মূৰত নাহিল, সি তাৰ ছুটিৰ দিন অতিক্রম কৰিলে।

**Overstep** (অ'ভাৰ-ষ্টেপ্) *v. i.* to step beyond, to exceed সীমা অতিক্রম কৰ, সীমাৰ বাহিৰ হ।

**Overstrain** (অ'ভাৰ-ষ্টেইন্) *v. t. or v. i.* to stretch too far টানিহুনি দীঘল কৰ, বৰকৈ শ্রম কৰ। —*n.* a violent effort অতিশ্রম, আঁজোৰ।

**Overt** (অ'ভাৰ্ণ) *adj.* apparent স্পষ্ট, প্রত্যক্ষ, দেখাশোনা। **Overtly** *adv.* প্রত্যক্ষৰূপে।

**Overtake** *v. t.* to come up with, to catch লগ ধৰ, ধৰ, আগচ।

**Overthrow** (অ'ভাৰ-থ' ) *v. t.* to throw down লুটিয়াই পেলা; to demolish নষ্ট কৰ, উচ্ছেদ কৰ; to defeat utterly পৰাজয় কৰ, হৰুৱা। —*n.* ruin, defeat নাশ, পৰাশ, ধ্বংস।

**Overture** (অ'ভাৰ-চাৰ্) *n.* a proposal প্রস্তাব, উত্থাপন; an introductory piece in music প্রস্তাবনা, যাত্ৰা গানৰ প্ৰথম সূচনা, বাদ্য যন্ত্ৰৰ তালিমি।

**Overturn** (অ'ভাৰ-টাৰ্ণ) *v. t.* to subvert উলুবিয়া, ফুলুটিয়া; to conquer জয় কৰ। —*n.* লুটি-বাগৰ।

**Overweening** (অ'ভাৰ-উইনিং) *adj.* conceited দান্তিক, গপাল, মহিবৰ। —*n.* conceit দস্তালি, গপ।

**Overwhelm** (অ'ভাৰ-হোৱেল্ম) *v. t.* to spread over and crash গুলুমমাৰি ধৰ, মোৰাই ধৰ, ভূব-ভুৱা, মগ্ন কৰ। **Overwhelming** *adj.* crushing with weight, irresistible হেঁচামাৰি ধৰা, অতি শ্ৰবল।

**Overwise** (অ'ভাৰ-ওৱাইজ) *adj.* affectedly wise আত্মাভিমानी, মহিববজ্ঞানী।

**Overwork** (অ'ভাৰ-ৱাৰ্ক) *n.* excessive labour অতিবিক্ত পৰিশ্রম। —*v. t. or v. i.* to tire ক্লান্ত কৰ, ভাগৰ লগা; to work over much অতিবিক্ত পৰিশ্রম কৰা।

**Overworn** (অ'ভাৰ-ৱান্) *adj.* worn out অতি জীৰ্ণ, নিচেই জুকলা, বৰ পুৰণি।

**Oviform** (অভিফৰ্ম) *adj.* having the form of an egg অণ্ডাকৃতি।

**Oviparous** (অ'ভিপিৰাচ) *n.* egg bearing কণী পৰা, অণ্ডক। ( *L. Ovum*=an egg ).

**Ovoid** (অ'ভইড) *adj.* egg-shaped অণ্ডাকৃতি।

**Ovum** (অ'ভাম্) *n.* ( *pl*= Ova ) an egg কণী।

**Owe** (অ') *v. t.* to possess আছি, থাক; to be bound to pay দিব লাগ। —*v. i.* to be in debt ধৰণী হ। **He owes me money**=সি মোক টকা দিব লাগে। **Owe a grudge**=খেপ আছে, আখোজ থাক। **Owing to**=বাবে, কাৰণে।

**Owl** (আউল্) *n.* a carnivorous bird that flies by night কেঁচ। **Owlsh** *adj* dull, stupid ভোৰা।

**Own** (ওন্) *v. t.* to possess আছি; to be owner of গৰাকী হ। **He owns land**=তাৰ মাটি আছে। —*adj.* belonging to one's self নিজা, নিজৰ, আপোন। **It is my own**=এইটো মোৰ নিজা। —*v. t.* to acknowledge স্বীকাৰ কৰ।

**Owner** (ওনাৰ) *n.* one who possesses গৰাকী, গিৰিহিত, মালিক।

**Ownership** *n.* right of possession মালিকী স্বত্ব, স্বত্ব।

**Ox** (অক্) *n.* ( *pl.* Oxen ) the castrated male of the cow বলদ গৰু।

**Oxide** (অক্ছ-আইড্) *n.* a compound oxygen and some other element মিশ্ৰিত অক্সিজেন বাষ্প।

**Oxygen** (অক্সিজেন্) *n.* a gas without taste, colour or smell বতাহৰ লগত থকা একবৰকম ভাপ, অক্সিজেন বাষ্প।

**Oxymoron** (অক্টি-মো-ৰণ্) *n.* figure of

speech combining two words of opposite meaning as **Cruel kindness** = নিষ্ঠুৰ মৰম, ওলোট। ভাবৰ কথাৰ অলঙ্কাৰ, বিবোধাভাস।

**Oyster** (অইষ্টাৰ) *n.* a shellfish used as food  
এজাতি সাগৰীয় শামুক।

**Ozoena** (অ'-জিনা) *n.* a disease of the nose  
নাকৰ বা।

**Ozone** (অ'জাণ্) *n.* a form of oxygen caused by electric discharges আকাশত উদ্ভব হোৱা এবিধ গন্ধযুক্ত অক্সিজেন বায়ু।

**Ozostomia** (ও-জচ্-টম্-ইয়া) *n.* foul breath due to certain internal disorder মুখৰ দুগন্ধ।

## P

**P** (পি) the sixteenth letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ ষোড়শ অক্ষৰ।

**P. M.** Post meridian দিনৰ ১২ বজাৰ পাচৰ। **A. M.** Ante meridian (before noon) বাতিপুৱা ১২ বজালৈকে, যেনে 12 A. M., 1 P. M.

**Pabulum** (পে'বিউলাম্) *n.* food of any kind আহাৰ, গন্ধ ঘোঁৰাৰ দানা; fuel লগনী-খৰি; nourishment for the mind মন ভাল কৰা উপায়, মনৰ খোঁৱাক। **Pabular** *adj.* আহাৰ-যোগ্য, আহাৰীয়।

**Pace** (পে'চ্) *n.* a step, the step between the feet in walking, gait খোজ, বেজা, খোজকঢ়া গতি। —*v. t.* to measure by steps ভৰিৰে জোখ কৰ। —*v. i.* to walk slowly লাহে লাহে যা। **Keep pace with**—সমানে সমানে যা।

**Pacable** (পেকেবল) *adj.* that may be quieted শান্তনীয়; forgiving ক্ষমাশীল।

**Pacific** (পেচিফ-ইক্) *adj.* peaceful, tranquil শান্ত, ধীৰ-গম্ভীৰ, সুখিল।

**Pacification** (পেচিফি-কেছন্) *n.* act of making peace শান্তি স্থাপন, সুস্থিৰ কৰণ, সাধুনা।

**Pacifier**, **Pacifier** *n.* a peacemaker মধ্যস্থ, শান্তিদ্বাপক, সাধুনাগামী।

**Pacify** (পেচিফাই) *v. t.* to appease, to calm শান্ত কৰ, নিচুকা, সাধুনা কৰ, সুস্থিৰ কৰ।

**Pack** (পেক) *n.* a bundle of something to be carried বোজা, মুঠা; a complete set of cards তাঁচ জোৰ; a number of hounds জাক; a number of persons combined for a bad purpose চোৰ ভকাইতৰ দল। —*v. t.* to press together and fasten up মুঠা বান্ধ, জাতি বান্ধ, টোপোলা বান্ধ; to crowd টাই থুৱা। —*v. i.* to store for safe keeping দমাই থ; to depart (with off) লৰমৰ। **Pack him off**—send him away খেদাই দে।

**Package** (পেকে'জ্) *n.* a bundle, a bale বোজা, টালি-টোপোলা; the act of packing টোপোলা বন্ধা কাৰ্য্য।

**Pack-animal** *n.* beast of burden বোজাই কঢ়িওৱা জন্তু।

**Packet** (পেকেট্) *n.* a small package সৰু টোপোলা।

**Pack-horse** *n.* a horse for carrying goods বোজাই ঘোঁড়া; **Packman**—pedlar বোজাবান্ধি মালাবেচি ফুৰা মানুহ।

**Packing-box** or **case** *n.* a box or a frame for packing goods মাল বস্ত্ৰ অনা খালি বাকচ।

**Pact** (পেকট্) *n.* an agreement বন্দবস্ত, চুক্তি। also **Paction**.

**Pad** (পেড্) *n.* a foot robber বাটত ফুৰা, চোৰ

an easy-paced horse দগধা হোঁবা। —*v. i.* to walk on foot খোজকাটি লাহে লাহে যা। **Stand pad** = to beg in the street বাটৰ কামত মাগ। **Pad clinking** = associating with thieves চোৰৰ লগত ফুৰা কাম। **Padding-kenn** = a house of thieves চোৰৰ আড্ডা।

**Pad** (পেড্) *n.* a soft saddle, a cushion গাদি, দগলা; a number of sheets of paper for writing upon ওপৰত পেলাই লেখিবৰ নিমিত্তে কৰা জাপ কাগজৰ তলচা। —*v. t.* to stuff with anything soft কোমল বস্তু সুমাই থুৰা। **Pad elephant** = a working elephant কাঠ আদি বোজা টনা হাতী।

**Padding** (পেডিং) *n.* the soft stuffing of a saddle জীন পোচৰ তুলা আদি কোমল বস্তু; less important matter in a book কোনো কিতাপৰ অলাগতীয়া খোঁহা মৰা কথা।

**Paddle** (পেডল্) *v. i.* to dabble in water with the hands or the feet পানীত থেপ্ থেপা, বগৰা; to row নাও বা; to touch with the fingers আঙুলি বুল। —*v. t.* to move by means of an oar or paddle বঠাবাই নে। —*n.* the blade of an oar বঠা; one of the boards on the side of a paddle wheel বঠা চকৰিৰ নালা, চকৰি ঘূৰুৱা মূঠীয়া।

**Paddock** (পেডক্) *n.* a frog বেং, ডেকুলী; a small field for keeping horses হোঁবা চাৰোৱা বেৰা ঠাই।

**Paddy** (পেডি) *n.* rice in the husk ধান। **Paddy field** = ধান খেত, ধাননী পথাৰ। **Paddy** *n.* a familiar name for an Irish man আইৰিশ্ লোকক মতা প্ৰীতি ভাৱৰ মাত।

**Padlock** (পেডলক) *n.* a lock with a link to enable it to pass through an opening সচাব, তলা। —*v. t.* সচাব মাৰ।

**Padre** (পাড্ৰী) *n.* father পিতৃ; a priest পাড্ৰী চাহাব, ধৰ্ম্ম বাজক।

**Paean** (পি-এন) *n.* any joyous song জয়গীত।

**Pagan** (পেগেন্) *n.* a heathen দেও পূজক, দেবদেবী পূজক।

**Paganism** (পেগেনিজম্) *n.* heathenism পুতলা পূজকৰ ধৰ্ম, পৌত্তলিকতা।

**Page** (পে'জ) *n.* a boy or youth attending on a person লওৱা, নাকৰ ল'ৰা; one side of a printed leaf ছাপা কৰা কাকতৰ এপাঠি, পৃষ্ঠা। —*v. t.* to number the pages পৃষ্ঠাৰ সংখ্যা লেখ।

**Pageant** (পে'জেণ্ট) *n.* a pompous show, জাকজমক, আড়ম্বৰ, সমাৰোহ। —*adj.* showy জাকজমক।

**Pageantry** (পে'জেণ্ট্ৰী) *n.* pompous spectacle জাকজমক, ধুমধাম, আড়ম্বৰ, ফিতাহি।

**Pagoda** (পেগোডা) *n.* a temple মঠ, মন্দিৰ, দেৱালয়; an idol-house.

**Paid**, see **Pay**.

**Pail** (পে'ল্) *n.* an open vessel for water, milk &c. কৰীয়া, পনীয়া বস্তু থোৱা কাঠৰ চুঙা।

**Pain** (পে'ন) *n.* suffering either of body or mind যাতনা, বিষ, বেদনা, সন্তাপ, কষ্ট। (*pl.*) labour, care যত্ন, চেফাঁ, প্ৰসৰ বেদনা। —*v. t.* to grieve, to torment কষ্ট দে, বেজাৰ দে। **Under pain of** = subject to the penalty of নহলে কোনো শাস্তি হব বুলি। **Spare no pains** = যত্নৰ ক্ৰটি নকৰিবা। **I feel pain in my body** = মোৰ গাটো বিখাইছে। **My arm is paining** = মোৰ বাহুটো বিখাইছে; aching.

**Painful** *adj.* full of pain দুখেজনক, দুখ লগা, বেজাৰ লগা; requiring labour কষ্টকৰ; hard working পৰিশ্ৰমী, কষ্ট সহিব পৰা।

**Painfulness** *n.* যাতনা, ক্লেশ, দুখ।

**Painless** *adj.* without pain বিষ নোহোৱা, বেদনা বহিত, সহজ।

**Painstaking** *adj.* diligent পৰিশ্ৰমী, যত্নশীল।

**Paint** (পেণ্ট্) *v. t.* to cover over with colour ৰং দে, বৰণ লগা, ছবি আঁক; to describe in words বৰণনা কৰ। —*n.* a colouring substance ৰং, বৰণ, ৰোল।

**Painter** (পেইণ্টাৰ) *n.* one who paints চিত্ৰকৰ, খনিকৰ; a rope to fasten a boat নাও বলা কই।

**Painting** (পেইণ্টিং) *n.* the act of laying on colours ছবি আঁকা বিদ্যা, চিত্ৰকৰণ; a picture ছবি, চিত্ৰ পট।

**Pair** (পেয়াৰ) *n.* two equal or like things



used together যোৰা, যোৰ। a couple মতা মাইকী এহাল। —*v. t. or v. i.* to join in couples যোৰপতা, ঘাই ঋ। **Paired** *adj.* mated যোৰপাত। **Pairing** *n.* ভিন্ন ভিন্ন মতৰ দুজন সমজুৰা আইন সভাৰ কাৰ্য্যস্থলত অনুপস্থিত হবৰ নিমিত্তে যোগ হওন।

**Pal** (পেল) *n.* (*Slang*) mate, associate লগবীয়া। comrade সহযোগী বন্ধু।

**Palace** (পে'লেচ) *n.* a royal residence ৰাজগৃহ, কাৰেং। a very large & magnificent house অতি বৃহৎ সুসজ্জিত অট্টালিকা।

**Paladin** (পেলিডিন) *n.* knight errant যুদ্ধপ্ৰিয়, ভ্ৰমণকাৰী বীৰ পুৰুষ।

**Palaeolithic** (পেলিওলিথিক) *adj.* as seen from the primitive stone implements about 20,000 years ago কুড়ি হেজাৰ বছৰৰ আগৰ শিলত লেখা। প্রত্নপ্ৰস্তবয়ুগ।

**Palaeology** (পেলিয়-লজী) *n.* a treatise on antiquities পৌৰাণিক বস্তুৰ বিবৰণ। (Gr. *palaios*=ancient, *logia*=discourse).

**Palaeography** (পেলিওগ্ৰাফী) *n.* study of ancient handwriting পুৰণিকলীয়া হাতৰ আখৰ সম্পৰ্কীয় বিজ্ঞান। হস্তলিপিতত্ত্ব।

**Palanquin** (পেলান্-কিন্) *n.* a light covered carriage borne on the shoulders of men পাঞ্চী, নলকি।

**Pala table** (পে'লেটেবল্) *adj.* agreeable to the taste জুতিলগা, মতুল, সুধাদ।

**Palatal** (পে'লেটেল) *adj.* pertaining to the palate তালু সম্বন্ধীয়, তালব্য। —*n.* তালব্য বৰ্ণ।

**Palatial** (পেলি'য়িয়েল্) *adj.* resembling a palace, magnificent ৰাজযোগা, ৰজাঘৰৰ নিচিনা, অতিপ্ৰকাণ্ড।

**Palatine** (পেলেটাইন) *n.* a noble invested with royal privileges ৰাজ অধিলা পোৱা ডাঙৰীয়া। *adj.* ৰাজ কক্ষতাপ্ৰাপ্ত।

**Palaver** (পে-লেভাৰ) *n.* an idle talk মিছা গল্প; ফুৰি কথা। a public conference ৰাজহুৱা মেল, কথোপকথন।

**Pale** (পে'ল) *n.* a pointed stake গাঁজ, খুঁটি। anything that fences in হেঙাৰ, বেৰা। limit সীমা; a district এলাকাধীন ঠাই।—

*v. t.* to enclose with stakes হেঙাৰ মাৰ, পোজ পুতি বেৰা দে।

**Pale** (পে'ল্) *adj.* of a faint lustre শেঁতা, ঢেলা, নিন্তেজ। **Paleness** *n.* নিন্তেজ অৱস্থা।

**Palestra** (পেলেষ্ট্ৰা) *n.* a wrestling school মাল-যুঁজ শিকোৱা স্কুল; any training school কাম কাজ শিকোৱা স্কুল।

**Paletot** (পেলটো) *n.* a loose overcoat এবিধ ঢিলা অভাৰকোট।

**Palette** (পেলেট্) *n.* a little oval board for mixing colours ৰং গোলা সৰু খল।

**Palfrey** (পেলফ্ৰী) *n.* a saddle-horse for a lady মাইকী মানুহ উঠি ফুৰা ঘোঁৰা; চোৱাবী ঘোঁৰা।

**Paling** (পে'লিং) *n.* a fence জেওৰা, টাঁচী।

**Palingenesis** (পেলিনজেনেচিছ্) *n.* new birth নবজন্ম। regeneration পুনৰ্জন্ম, উজ্জীৱন। revival পুনৰুত্থান।

**Palisade** (পেলিচেড্) *n.* a fence of pointed stakes হেঙাৰ, ওপৰলৈ জোং থকা গৌজ গড়।—*v. t.* to surround with palisade হেঙাৰ মাৰ; কাঠেৰে গড় মাৰ।

**Pall** (পল্) *n.* the cloth over a coffin শ ঢাকনি কাপোৰ; a mantle ঢিলা সাজ; anything that brings deep sorrow শোকজনক বস্তু।—*v. t. or v. i.* to make vapid, to become insipid নিন্তেজ কৰ, বিৰস কৰ, নিন্তেজ হ; to dispirit নিকংসাহ কৰ। **Pall-bearer** *n.* মৰাৰ লগত শোক কৰি শৱ-বাহন ধৰি যাওঁতা।

**Palladium** (পেলে'ডিয়াম্) *n.* a statue of Pallas পৌৰাণিক ট্ৰয় ৰাজ্যৰ মঙ্গলজনক দেৱতা পেলাচ'ৰ মূৰ্ত্তি; any safeguard ৰক্ষাৰ স্থল; আশ্ৰয়। a hard white metal like platinum এবিধ বৰটান বগা বৰণীয়া ধাতু।

**Pallas** (পেলেচ্) *n.* the Greek goddess of war and wisdom গ্ৰীক্সকলৰ ৰণচণ্ডী।

**Pallet** (পেলেট্) *n.* a mattress of straw ধান খেৰেৰে কৰা গদলা বা তুলি; a potters tool for shaping wares কুমাৰৰ চাক; a tool used in lettering the backs of books কিতাপৰ গাৰ্দিৰ ওপৰত আখৰ লেখা যন্ত্ৰ; a board for carrying

moulded bricks কেঁচা ইটা নিয়া তত্তি ; a valve কোনো যন্ত্ৰৰ দয় বন্ধ কৰা যন্ত্ৰন ।

**Palliate** ( পেলিয়েট্ ) *v. t.* to excuse, to mitigate দোষ লঘু কৰ, হেতু দৰ্শা ; পাতলা ।

**Palliation** ( পেলিয়েছন্ ) *n.* extenuation, mitigation দোষ লঘু কৰণ, উপশম, ক্ষমা ।

**Palliative** ( পেলিয়েটিভ ) *adj.* mitigating লঘুকাৰী, পাতলোৱা ; উপশামক । — *n.* বোমাৰ লঘু কৰা দৰব ।

**Pallid** ( পেলিড্ ) *adj.* pale শেঁতা, কেঁহেৰাজ বটা ।

**Pall-mall** ( পেল্-মেল্ ) *n.* a game played with a ball, a mallet and an iron ring একৰকম চৌপখেলা ; the name of a street in London লণ্ডন নগৰৰ এটা বাস্তাব নাম ।

**Pallor** ( পেলৰ ) *n.* paleness শেঁতা, ম্লানতা বিবৰ্ণতা ।

**Palm** ( পাম্ ) *n.* the inner part of the hand হাতৰ তলুৱা ; a measure of length এজুলই ; the fluke of an anchor লঙ্ঘৰ ফাল ; a tropical tree or its leaf তাল গছ বা পাত, খেজুৰ গছ ; triumph or victory জয়, জয়চিহ্ন । — *v. t.* to stroke with the hand হাতফুৰা ; to conceal in the palm হাতৰ তলুৱাত লুকা ; **To palm off** = to impose on ফাঁকি দে ; ঠগা । **To carry the palm** = জিকি ; জেঠ হ । **To grease person's palm** ভেটি দে । to bribe ।

**Palmary** ( পা-মে'ৰী ) *adj.* relating to the palm of the hand হাতৰ তলুৱা সম্বন্ধীয় ।

**Palmarian** ( পামে'ৰিয়ান্ ) *adj.* pre-eminent প্রধান ; জেঠ ।

**Palmate** ( পা-মেট্ ) *adj.* like the palm হাতৰ তলুৱাৰ দৰে ; web-footed হাঁহৰ নখৰ দৰে জোঁপা লগা ।

**Palmer** ( পামাৰ্ ) *n.* a pilgrim তীৰ্থ যাত্ৰী ।

**Palmyra** ( পামে'ৰী ) *n.* a place for growing palm trees তাল বা খেজুৰ গছৰ বাৰী ; তালনি ।

**Palmist** ( পামিষ্ট্ ) *n.* one who tells fortune by seeing the hand হাত চাই ভূত-ভবিষ্যৎ কথা কওঁতা ; হাত চোৱা গণক । **Palmistry** ( পা-মিষ্ট্ৰী ) *n.* হাত চোৱা বিদ্যা ; সামুজিক গণনা ।

**Palmyra** ( পামা'য়ৰা ) *n.* an East Indian palm সিংহল, ভাৰত আদিৰ তাল গছ ।

**Palpable** ( পেল্‌পে'বল্ ) *adj.* easily perceived obvious দেখাংদেখি, প্রত্যক্ষ ; স্পষ্ট । **Palpability**, **Palpableness** *n.* প্রত্যক্ষতা ।

**Palpitate** ( পেল্‌পিটেট্ ) *v. i.* to throb, to beat, rapidly as the heart বিপৰিণা, ধপধপা, কঁপ ।

**Palpitation** ( পেল্‌পিটেছন্ ) *n.* irregular action of the heart বিপৰিণানি, তঠাং ধপ্ ধপ্ কৰণ, ছন্দ-কম্পন ।

**Paralysed** ( পেৰ'লিড্ ) *adj.* paralytic পক্ষাঘাত ৰোগাক্রান্ত ; জঠৰী ।

**Palsy** ( পলজী ) *n.* loss of feeling in the muscles of the body জঠৰ ৰোগ, জড়তা ; পক্ষাঘাত । — *v. t.* to paralyse অবশ কৰ ; সাৰ নোহোৱা কৰ ।

**Palter** ( পল্টাৰ্ ) *v. i.* to trifle in talk উলাই কৰ, উপলুতা কৰ, খেজেলিয়া ।

**Paltry** ( পলট্ৰী ) *adj.* mean, vile, insignificant নীচ, সামান্য, ক্ষুদ্ৰ, অৰ্থহীন । **Paltriness**.

**Paludal** ( পেলিউডেল্ ) *n.* **Paludose** ( পেলিউড্ ) *adj.* marshy জলাহ সম্বন্ধীয় ; দ-পানী বহু যোৱা ।

**Pampas** ( পেম্পেজ্ ) *n.* ( *pl.* ) vast grassy treeless plains in South America আমেৰিকাৰ য়াইনি মুকলি পথাৰবিলাক ।

**Pamper** ( পেম্পাৰ ) *v. t.* to glut, to feed to the full পেট পূৰা, খুবমতে খুৱাট চিকোণ কৰ ; নিপো-টল কৰ । to over-indulge লাই দে, প্রসন্ন দে ।

**Pamphlet** ( পেম্'ফ্লেট্ ) *n.* a small book having one or two pages but not bound ক্ষুদ্ৰ কিতাপ । **Pamphleteer** *n.* ক্ষুদ্ৰ কিতাপ লেখক ।

**Pan** ( পেন্ ) *n.* a broad shallow vessel ভজা-পোৰা কৰা ফেলাই, লোহোৱা, কেৰাহী, তবজুৱা মেলাই পাত্ৰ ; a part of a firearm consisting of the nipple বন্দুকৰ খাব জলোৱা মুখ ; to separate gold from earth with water in a pan সোণ কমা । **To lash in the pan** = to fail after a fruitless effort সকলো চেষ্টা বিফল হ, ফুট-ফট হ ; হেও নোহোৱা হ ।

**Pan** ( পেন্ ) *n.* the Greek god of pastures &

woods বন দেবতা, হাগলীৰ দৰে শিং আৰু ঠেং থকা বন্ধক দেৱতা।

**Panacea** (পেনেচিয়া) *n.* a universal medicine সৰ্ব্ৱচাক ঔষধ।

**Panache** (পে-নেছ) *n.* plume of feathers on helmet সৈনিক পুৰুষৰ মূৰৰ টুপিৰ ওপৰত লগোৱা চৰাইৰ পাখি। (*fig.*) display আড়ম্বৰ ফিতাহি।

**Panary** (পেনেৰী) *adj.* পিঠা সহজীয়; a pantry পিঠাপনা থোৱা ঠাই।

**Pancake** (পেন্-কে'ক্) *n.* খোলাত ভজা পিঠা।

**Pancreas** (পেন্-ক্ৰিয়েচ্) *n.* a gland lying across the posterior wall of the abdomen তলপেটৰ ভিতৰে থোপাখাই থকা এডাল পখালি নাড়ী। অগ্ন্যাশয়।

**Pandect** (পেন্-ডেক্ট্) *n.* (*pl.*) the digest of Roman law ৰোমীয় আইন সংগ্ৰহ; বিজ্ঞান সাৰসংগ্ৰহ।

**Pandemic** (পেন্-ডেমিক) *adj.* incident to a whole people দেশজুৰি হোৱা; সৰ্বজননিক হোৱা। —*n.* epidemic disease দেশজুৰি হোৱা বৈমাৰ।

**Pandemonium** (পেন্-ডি-ম'নিয়াম্) *n.* the council hall of evil spirits পিশাচৰ সভা ঘৰ, ভূতৰ আভিৰূ; any disorderly assembly তুলসুল সমাজ; পিশাচৰ মেল।

**Pander** (পেণ্ডাৰ) *n.* a pimp, a procurer (in bad sense) কুটনা; বৈশ্যালিৰ কাৰণে প্ৰিয়বাসী যোগনিয়াৰ। (*Fem.*) **Panderess** — কুটনী।

**Pandiculation** (পেন্টি-কিউলেছন) *n.* the act of stretching one's self after sleep গামুৰি, এঙামুৰি; restlessness before fever জ্বৰৰ সময়ৰ চটফটনি।

**Pandora** (পেন্-ড'ৰা) *n.* a beautiful woman possessing all the evils of human life ৰতি-দেৱী; পাপপূৰ্ণা মূন্দৰী।

**Pane** (পে'ন্) *n.* a plate of glass চাৰি চুকীয়া কাঁচ, চড়ীয়া আইনা। —*v. t.* to insert panes in চটচটু আইনা লগা বা থুৱা।

**Panegyric** (পেনি-জিৰ-ইক্) *n.* an eulogy in praise of some person or event কীৰ্ত্তি বৰ্ণনা;

an encomium প্রশংসা, স্তুতিবাদ, টোটেৰ। **Panegyrist** *n.* eulogist স্তুতি পাঠক; স্তুতিয়ক।

**Panel** (পেন্-এ'ল) *n.* a rectangular piece of any material কোনো বস্তুৰ চাৰিচুকীয়া টটা। a flat piece of board with raised margins বাৰখুৱো চেপেটা চৌম্বাৰ্কাঠ বা আইনা; a jury roll জুৰিৰ ফৰ্দ। Also—**Pannel**. **Panelled door**—খোঁটালী, খোঁটালীকৈ কাঠ লগোৱা দুৱাৰ, পনিয়লী দুৱাৰ; a large photograph of lengthy size বহলতকৈ ভালেমান দীঘল আকৃতিৰ ছবি।

**Pang** (পেং) *n.* a violent pain যাতনা, বেদনা; অসহনীয় ক্ৰেশ।

**Pangolin** (পেং-গ'-লিন্) *n.* a kind of scaly animal বন-বো; কেমটাই পহু।

**Panic** (পেনিক্) *n.* sudden fright উতাপ; ভয়ানক ভয়; অকস্মাৎ ভয়; **Panic-stricken**—ত্ৰাসযুক্ত, ভয়াকুল; পেপুৱা হোৱা।

**Panicle** (পেনিকল্) *n.* a form of the arrangement of flowers on a stalk ডালত ফুল ধৰাৰ ভাৱ।

**Pannel** see **Panel**.

**Pannier** (পেনীয়াৰ) *n.* a bread basket কটি থোৱা পাচি; one or two baskets carried on a horse's back, ঘোঁড়াত বোজাই কঢ়ি নিয়া বস্তুৰ পাচি; a contrivance for puffing out a woman's dress মেমৰ থুৱী ভৰোপাই ধৰা যতন।

**Panoply** (পেনপ্লী) *n.* armour for the whole body গোটেই গাত পিন্ধা জাখৰ।

**Panorama** (পেন্-অ'-ৰে'মা) *n.* a complete view সম্পূৰ্ণ দৃশ্য; a picture of a number of scenes unrolled before the spectator বহুতৰকমৰ দৃশ্য একেলগে চাবপৰাকৈ দেখুৱা চিত্ৰপেট। **Panoramic** *adj.* চাৰিওকাষে জুৰি থকা বস্তুবস্তৰ দৃশ্য সহজীয়। (*Gr. pan. = all; horama = a view.*)

**Pansy** (পেনজী) *n.* species of violet, এজাতি বেঙুনীয়া মৃগজি ফুল।

**Pant** (পেণ্ট্) *v. i.* to breathe hard and quickly ফোঁপা; to gasp খবকৈ টানি উশাহ ল। —*v. t.* to long for হৈপাহ কৰ। **Panting** *n.* rapid

breathing ফোঁপনি। **Pantingly** *adv.* in a panting manner, হেলাই হেফাঁই; ফোঁপাই-জোঁপাই।

**Pantaloon** (পেণ্টেলুন্) *n.* a buffoon চং; বহুর। (*pl.*) a kind of trousers চৈঙা; পটলুং।

**Pantheism** (পেন্-থিজম্) *n.* the doctrine of considering everything as a manifestation of God ব্রহ্মাণ্ড অক ঈশ্বর এক বুলি ধৰা মত, জটিলত-বাদ; সকলো বস্তু ঈশ্বৰৰ অংশ স্বৰূপ বুলি ধারণা; সকলো ব্রহ্মময় ভাব।

**Pantheon** (পেন্-থি-অন্) *n.* all the gods of a nation considered as one body দেবতা সমূহ, সকলো দেবতাৰ একাধিষ্ঠান; a temple in the name of all the gods সকলো দেবতাৰ নামে স্থাপন কৰা কোনো মন্দিৰ। (Gr. *pan* = all; *theos* = a god).

**Panther** (পেণ্ঠাৰ) *n.* a spotted carnivorous animal নাহৰফুটকী বাঘ। a pard.

**Pantile** (পেন্-টাইল) *n.* a tile with a curved surface ঘৰ সজা গোটেং খাপৰি।

**Pantomime** (পেন্-ট-মাইম্) *n.* a play in dumb show ডুজভীয়া নাটক। —*adj.* representing only by action without words ডুজভীয়া, অঙ্গি ভঙ্গি কৰি ভাও দিয়া। **Pantomimic** *adj.*

**Pantry** (পেণ্টি) *n.* a room where knives, plates and other provisions are kept ভঁৰালী কোঠা, খোৱালোৱা বস্তু সামৰি থোৱা ঠাই।

**Pant** (*pl.*) trousers চৈঙা, পটলুং।

**Pap** (পেপ্) *n.* soft food for babies লুখৰী, দুগ্ধসূপীয়া আহাৰ; pulp of fruit কোনো গুটিৰ ভিতৰৰ কোমল শাহ; a nipple or teat পিয়াহৰ মূৰ; বাঁট।

**Papa** (পাপা) *n.* a father পিতা।

**Papacy** (পে'পেচী) *n.* the office of the Pope বোমীয় ধৰ্মাধ্যক্ষৰ বাব।

**Papal** (পে'পেল্) *adj.* relating to the Pope বোমীয় ধৰ্মাধ্যক্ষ সম্বন্ধীয়।

**Paper** (পে'পাৰ) *n.* the material commonly used for writing on তুলাপাত, কাকত, কাগজ; a written or printed document কাগজ পত্ৰ। —*v.* 1. to cover with paper কাগজেৰে মেৰা; কাগজ লগা।

**Papery** (পে'পাৰী) *adj.* কাগজৰ দৰে। **Paper-clamp** = কাগজ খামোচা। **Paper-knife** = কাগজ কটা ছুৰী। **Paper mill** = কাগজ তৈয়াৰ কৰা কল। **Paper-money** = ছতি, চেক্, ন'ট আদি তুলাপতীয়া ধন। **Paper-weight** = কাগজৰ ইটনি।

**Papilla** (পে'পিলা) *n.* one of the minute elevations on the skin গাৰ ছালৰ ওপৰত ওলোৱা অকণমান টোপোৰা; small nipple-like projection on plant গছৰ গাঠ হোৱা অকণমান টোপোৰা।

**Papillary** (পেপিলেৰী) *adj.* like a papilla টোপোৰা টুপৰি; পিয়াহৰ মূৰৰ দৰে।

**Papist** (পে'পিষ্ট) *n.* a follower of the Pope বোমীয় প'পৰ মতাৱলয়ী।

**Pappy** (পেপী) *adj.* like pap soft লপৎপীয়া, কোমল; দুগ্ধসূপীয়া।

**Papulose** (পেপিউল'চ) *adj.* full of pimples ফোঁহাময়; খহলা-খহলি। **Papula** *n.* a pimple ফোঁহা; টোপোৰা।

**Papyrus** (পেপিৰাছ) *n.* paper-reed মিছৰৰ এবিধ নল-খাগৰি; পুৰণিকালত এই নল-খাগৰিৰ পাত কাগজৰ সলনি ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল। a manuscript on papyrus ডেনেকুৱা পাতত লিখা লিপি।

**Par** (পাৰ্) *n.* equal value, the standard সমান সমান, সমান মূল্য। Above par = above the nominal value ১০০ টকাৰ মূল্যৰ কাগজৰ দাম যেতিয়া ১০০ তকৈ বেছি হয়। At par = সমান সমান। ১০০ টকাত ১০০ টকা। Below par = ছতীৰ যিমান মূল্য তাতকৈ কম।

**Parable** (পেবেবল্) *n.* a fable or story told to illustrate some doctrine দৃষ্টান্ত, উপমা উপদেশপূৰ্ণ ঘটনা। **Parabolic** — *al adj.* দৃষ্টান্ত স্বৰূপে কোৱা; like a parable.

**Parabola** (পেবেব'লা) *n.* a curve or a section of a cone parallel to the slope টুণীয়া ক্ষেত্ৰৰ সমানে হেলনীয়া ঘূৰণীয়া বেখা; অধিবৃত্ত।

**Parabole** (পেবেব'ল্) *n.* a comparison উপমা।

**Parachute** (পেবেছু'ট) *n.* an umbrella for descending safely from a balloon or aircraft ৰোমযান নিৰাপদে নামাৰ নিমিত্তে ওপৰত লগোৱা ছত্ৰাকৃতি যন্ত্ৰ; বেলুন ছত্ৰ। **Para-**

**chuter** *n.* one who descends from a parachute বেলুন ছাড়ত নমা লোক।

**Paracme** (পে-বেক্-মি) *n.* (biol) the beca-  
development of certain organism after full  
development ক্রমোন্নতির পাচত কোনো প্রাণীর  
পতন।

**Parade** (পেবেড্) *n.* the orderly arrangement  
of troops for exercise or review সৈন্যের  
কুচ-কারাজ, সৈন্যক চলন ফিরণ শিকোরা কার্য; a  
great show of any kind জাকজমক, আড়ম্বর;  
ধুমধাম। —*v. t.* to arrange in military  
order সেনাক শ্রেণী লগাই সজাই নে। —*v. i.* to  
march up and down as if for show  
কিত্তিঃ দেখুয়াই গা ঘেলা।

**Paradigm** (পেবেডিম্) *n.* an example দৃষ্টান্ত,  
উপমা; a model আঁহি।

**Paradise** (পেবেডাইচ্) *n.* the garden of Eden,  
heaven বৈকুণ্ঠ, স্বর্গ; any place of blissful  
delights অমরারতী। **Paradisaic**—*al adj.*

**Parados** (পেবেদচ্) *n.* earth works behind  
fortified place to secure from rear attack  
পাচফালর পরা আক্রমণ কবির নোরবাকি করা গড়-  
খাইর চাপ।

**Paradox** (পেবেডক্স্) *n.* that which is appare-  
ntly absurd but really true দেখাত অসম্ভব  
কিস্তি প্রকৃত কথা। সাধব।

**Paradoxical** *adj.* inclined to paradoxes দেখাত  
অসম্ভব; চলিত মত বিবোধী।

**Paraffin** (পেবেফিন্) *n.* a white transparent  
substance obtained from coal tar and  
used in making candles মম-বাতি তৈয়ার  
করা মাটি তেলর সিতা।

**Paragoge** (পেবেগজী) *n.* the addition of a  
letter or a syllable to a word কোনো শব্দ  
শেহত জোৰা দিয়া উপকরতা অংশ। (যেনে *amidst*  
for *amid*.)

**Paragon** (পেবেগণ্) *n.* a pattern or model of  
excellence ভালব আঁহি, চানেকি, শ্রেষ্ঠ নমুনা;  
an excellent tea drier এককম চাহ শুকুবা  
কল। **A paragon of beauty**==সৌন্দর্যর  
চানেকি।

**Paragraph** (পেবেগ্রেফ্) *n.* a distinct part of  
a letter or a discourse ছেদ, দফা; পবিচ্ছেদ।

**Parallax** (পেবেলেক্স্) *n.* apparent change  
of place in a heavenly body caused by  
change of position in the observer দর্শকর  
স্থিতি অনুসরি গ্রহাদির স্থিতির পবিবর্তন; distance  
between the apparent and real position  
of a star গ্রহাদির দৃষ্ট আক প্রকৃত স্থানর ব্যৱধান।

**Parallel** (পেবেলেজ্) *adj.* side by side কাষে  
কাষে থকা; extended in a direction, equi-  
distant from all parts কেউমূৰে সমান অন্তরস্থ  
পোন like or similar অনুকপ, তুল্য, একে।  
—*n.* likeness, counterpart সমতা, তুলনা,  
সাদৃশ্য; an extended equidistant-line সমান  
দূরস্থ পোন বেধা; সমান্তৰাল।

**Parallelism** (পেবেলেজিম্) *n.* resemblance,  
comparison তুলনা, সাদৃশ্য, সমতা।

**Parallelogram** (পেবেলেজ্-ম'-গ্রেম্) *n.* a plane  
figure having its opposite sides parallel  
সমসমুখীয়া বাহুযুক্ত চতুর্ভুজ ক্ষেত্র; সামান্তরিকক্ষেত্র।

**Paralogism** (পেবেল-অ'-জিজম্) or **Paralogy** *n.*  
a fallacious argument মিছা যুক্তি, আতপকীয়া  
সিদ্ধান্ত।

**Paralyse** (পেবে-লাইজ্) *v. t.* to strike with  
palsy জঠর কগীয়া কব, চৌবাকী কব; to des-  
troy the action or energy অবশ কব,  
অকামিলা কব; ঠেবেঙ্গা কব।

**Paralysis** (পেবেলাই-চিচ) *n.* loss of the power  
of motion and sensation, palsy জঠর বোগ,  
অর্জঙ্গ বোগ, অঙ্গ অবশ, পক্ষাঘাত বোগ।

**Paralytic** (পেবেলেটিক্) *adj.* afflicted with  
paralysis জঠরী; অর্জঙ্গী; পক্ষাঘাতগ্রস্ত।

**Paramatta** (পেবেমেটা) *n.* a kind of fabric  
পেবেমেটা কাপোৰ।

**Parameter** (পেবে-মিটার) *n.* the constant  
quantity in the equation of a curve বৃত্তর  
কোনো বেছীন বেখার জোখ।

**Paramount** (পেবেমউক্) *adj.* chief, superior  
to all others সৰ্বপ্রধান, সৰ্বশ্রেষ্ঠ। —*n.* a  
superior প্রধান।

**Paramour** (পেবেমূৰ) *n.* a lover (in the illicit  
sense), উপপতি; উপপত্নী।

**Parapet** (পেৰে'পেট্) *n.* a breast-high rampart, a breast-high wall on anything to prevent persons from falling over, এবুকুৰা ওখ চাপ বা গড়।

**Paraph** (পেৰেফ্) *n.* a flourish under 'ones signature দস্তখতৰ তলত ধুনত মৰা পকোৱা আঁচ।

**Paraphernalia** (পেৰেফাৰ্-নে'লীয়া) *n. (pl.)* trappings লগৰ সামগ্ৰী; ornaments and clothes &c. which a bride brings beyond her dowry কন্যাৰ লগত অনা বস্ত্ৰ-বাহানী জী-ধন; যাঁতুকত অনা বস্ত্ৰ। আনুষঙ্গিক বস্ত্ৰ।

**Paraphrase** (পেৰা-ফ্ৰেজ্) *n.* an explanation of a passage ব্যাখ্যা, একে কথাকে আনৰকমে বুজাই কোৱা কাৰ্য্য; কবিকা। —*v. t.* to explain in other words ব্যাখ্যা কৰ; অৰ্থ ভাং।

**Paraphrast** (পেৰা-ফ্ৰেজ্) *n.* one who paraphrases টকাকাৰ, ব্যাখ্যাকাৰী।

**Parasite** (পেৰেচাইট্) *n.* a lunge-on পদব মূৰত খোৱা, বহি খোৱা, লেমচটী; a plant growing upon another গছৰ ওপৰত হোৱা গছ, বহুদল। *Parasitic, -al adj.* favouring চাটুকামী।

**Parasol** (পেৰেচল্) *n.* a small umbrella used by ladies মেয়েবোৰা সৰু ছাতি।

**Parataxis** (পেৰাটেচিক্স্) *n.* the arrangement of clauses without connectives সংযোজক অব্যয় নোহোৱাকৈয়ে স্থাপন কৰা শব্দাংশসমূহ।

**Paratroops** (পেৰাট্ৰ'পচ্) *n. pl.* air-borne troops অলপৰ যি সৈন্যবাহিনীক বিমানজাহাজেৰে কঢ়িয়াই নি পেৰাট্ৰ'প শব্দৰ সহায়ত নমাই দিয়া হয়, সেই সৈন্য-বাহিনী।

**Paravane** (পেৰাবেন্) *n.* a device for cutting the moorings of submerged mines সাগৰৰ তলত পতা জাহাজ মৰা খনিৰ দৌল কটা যন্ত্ৰ।

**Parboil** (পাৰ্-বাইল্) *v. t.* to boil slightly অলপকৈ পকা; আধা সিঁজোৱা কৰ।

**Parbuckle** (পাৰ্-বাকুল্) *n.* a rope for raising or rolling casks up or down a slope এটালাই ওখ ঠাইত কোনো গধুৰ বস্ত্ৰ বগৰাই নিয়া ডৌল। —*v. t.* to haul or lower down by

means of a rope ডৌল মেৰাই ওপৰলৈ বগৰাই নে নমা।

**Parcel** (পাৰ্চেল্) *n.* a portion, a little part এডোখৰ; a number forming a lot এভাগ, এগাল; a package টোপোলা। —*v. t.* to divide into portions ভাগ ভাগ কৰ।

**Parcener** (পাৰ্চিনাৰ্) *n.* a co-heir অংশীদাৰ।

**Parch** (পাৰ্চ) *v. t.* to roast slightly অলপকৈ ভাঙ। —*n. t.* to become very dry জ্বৰ-জ্বৰীয়াকৈ শুকা, ডেঁ। **Parched** *adj.* scorched ভজা; ডেৱা।

**Parchment** (পাৰ্চ-মেণ্ট্) *n.* the skin of a sheep or goat prepared for writing on লেখিবৰ নিমিত্তে তৈয়াৰ কৰা চাগলী ছাল, পাৰ্চমেণ্ট।

**Pard** (পাৰ্ড) *n.* the leopard, the panther নাহৰফুটুকী বাঘ।

**Pardon** (পাৰ্ডন্) *v. t.* to forgive a crime অপৰাধ ক্ষমা কৰ; দোষ মাৰ্জনা কৰ। —*n.* forgivingness ক্ষমা, দোষ মাৰ্জনা। I beg your pardon মোক ক্ষমা কৰিব, মই ক্ষমা মাগিছো।

**Pardonable** (পাৰ্ডনেবল্) *adj.* excusable ক্ষমা কৰিবলগীয়া, মাৰ্জনীয়।

**Pare** (পেয়াৰ) *v. t.* to cut off, to trim কাটি পেলা; চিকোণা। To pare off the nails = নখ কাটি। Pare away = diminish little by little লাহে লাহে টুটা।

**Paregoric** (পেৰ্-ই-গৰিক্) *adj.* lessening pain বেদনানাশক; বিষ গুচোৱা। —*n.* বিষৰ দৰব।

**Parcil** (পেৰে'ল্) *n.* an equal ভূলা; সমান।

**Parent** (পেৰেণ্ট্) *n.* a father or a mother আই বা বোপাই, বাপেক বা মাক; a cause কাৰণ। (fig.) source of evils অনিৰ্হৰ মূল।

**Parentage** (পে'ৰেণ্টজ্) *n.* birth, descent জন্ম, বংশজাত।

**Parental** (পে'ৰেণ্টেল্) *adj.* pertaining to or becoming parents বাপেক মাক সম্বন্ধীয়, মাইকী-বাপেকৰ দৰে; affectionate মৰমিয়াল।

**Parentless** (পেৰেণ্টলেচ্) *adj.* without a parent পিতৃমাতৃহীন; অনাৰ।

**Parenthesis** (পেৰেণ্-থিচিচ্) *n.* a sentence or part of it included in another which is

complete in itself কোনো কথা বা বাক্যৰ মাজত ব্যৱহাৰ কৰা উপকৰ্ত্তা অংশ; (*pl.*) the marks ( ) used to mark off a word phrase or a sentence বন্ধন বা বেছন চিহ্ন। **Parenthetic**, —*al adj.* expressed in a parenthesis বন্ধনী চিনৰ ভিতৰৰ।

**Parhelion** (পেৰহিলিয়ন্) *n.* a bright light seen near the sun মড়ল; সূৰ্য্যৰ আভা; (*pl.*) **Parhella**.

**Pariah** (পেৰিয়া) *n.* one who has lost his caste বিজ্ঞতবীয়া; জাতিভেদ লোক। (*fig.*) social outcaste অজাতি, হৰিজন। **Pariah-dog** গৰাকী নোহোৱা বিজ্ঞতবীয়া কুকুৰ।

**Parietal** (পেৰিয়ে-এল্) *adj.* pertaining to a wall বেৰ সম্বন্ধীয়। —*n.* one of the bones of the skull মূৰৰ হাড়। মথকপাল।

**Paring** (পে'য়েরিং) *n.* act of cutting off, rind কটা বা চিকোণোৱা কাম; ছাল-বাকলি।

**Parish** (পেৰিছ্) *n.* an ecclesiastical district under a pastor খ্ৰীষ্টিয় পুৰোহিতৰ অধীনস্থ অঞ্চল। —*adj.* belonging to a parish এক গীৰ্জাৰ অধীনস্থ।

**Parisian** (পেৰিছিয়ান) *adj.* relating to Paris পেৰিচ নগৰৰ; পেৰিচ নগৰ বিষয়ক। —*n.* a native of Paris পেৰিচ নগৰবাসী।

**Parity** (পেৰিটি) *n.* resemblance, equality, analogy তুলনা, সমতা, সাদৃশ্য।

**Park** (পাৰ্ক) *n.* a grass field, a piece of ground enclosed for recreation উদ্যান, উপবন, শ্ৰমেদ কানন। —*v. t.* to enclose বেৰ; বেছন কৰ। to leave a car in park যথা ঠাইত গাড়ী ৰাখ। —*n.* area assigned for motor-cars &c. to wait in ডাৰা গাড়ী ৰখা ঠাই।

**Parking** *n.* আওহতীয়া নিৰ্দ্ধাৰ্য্য ঠাইত গাড়ী ৰখা কাম।

**Parky** (পাৰ্কি) *adj.* (*slang*) chilly as of air সেজেটো, জাৰ লগা।

**Parlance** (পাৰ্লেঞ্চ) *n.* conversation কথাবাৰ্ত্তা, কথোপকথন, আলাপ।

**Parley** (পাৰলি) *v. i.* to speak with another কথাবাৰ্ত্তা হ; to confer on some point আলচ কৰ। —*n.* talk কথোপকথন; a conference

with an enemy, সন্ধিৰ আলচ কৰণ। **To beat a parley** = সন্ধি ঘোষণা কৰ।

**Parliament** (পাৰ্লামেণ্ট) *n.* the supreme legislature সংসদ। সৰ্বোচ্চ আইনসভা।

**Parliamentary** (পাৰ্লামেণ্টেৰী) *adj.* relating to parliament, সংসদ বিষয়ক। pertaining to or enacted by parliament পাৰ্লামেণ্টত হোৱা বা কৰা।

**Parlour** (পাৰ-লাৰ) *n.* an ordinary sitting room of a family বহাৰুঠা, বৈঠকখানা।

**Parlous** (পাৰ্লাচ) *adj.* venturesome দেওপৰা।

**Parochial** (পেৰ্-অ'-কিয়েৰ) *adj.* of or relating to a parish খ্ৰীষ্টিয় পুৰোহিতৰ অধীনস্থ ঠাই সম্বন্ধীয়; restricted within narrow limits—of sentiments and tastes কোনো ধৰ্ম সম্প্ৰদায় ভুক্ত সঙ্কীৰ্ণ ভাৱৰ; কোনো যাজকালীন ঠাই সম্বন্ধীয়, যাজকীয়; বহল নহৈ অলপ ঠাই জুৰি হোৱা।

**Parody** (পেৰডি) *n.* an imitation of a poem to produce a ridiculous effect নিন্দনীয় কবিতাৰ মনেৰে কোনো পদ পুথিৰ ভাৱ আৰু কথা পৰিৱৰ্ত্তন কৰণ। —*v. t.* to make a parody of আন মানুহৰ ৰচনাৰ ভাৱ বিকৃতি কৰি নিন্দনীয় কৰ; ব্যঙ্গ কবিতা। লালািকা।

**Parole** (পেৰ্-অ'ল্) *n.* word of mouth মুখৰ কথা, মৌখিক অঙ্গীকাৰ। —*adj.* verbal মুখেৰে কোৱা, বাচনিক।

**Paronym** (পেৰ'নিম্) *n.* a word having the same sounds but different meaning and spelling বেলেগ অৰ্থ আৰু ৰচনানৰ একে-ৰকম শব্দ, যেন—Pair, Pare : Bear, Bare.

**Parotitis** (পেৰো-টাই-টিচ্) *n.* mumps গাল উৰহা বেমাৰ, পিঠাখোৱা বেমাৰ।

**Paroxysm** (পেৰ-অক্চ-ইজম্) *n.* a violent fit of pain, a fit of passion প্রকোপ চোটি। **He burst out into a paroxysm of rage** তেওঁ ৰূপৰাই খঙত জ্বলি উঠিল, খঙতে উদ্‌বাউল হল।

**Parricide** (পেৰিচাইড) *n.* the murder of a parent পিতৃ বা মাতৃ হত্যা। **Parricidal** *adj.*

**Parrot** (পেৰট্) *n.* a bird with hooked bill

- and brilliant plumage ভাটী চবাই। **Parrotry** *n.* নীচভাবে অনুকৰণ।
- Parry** (পেৰী) *v. t.* to keep off, to avoid নিলগতে ৰাখ; এৰা, নিবাৰণ কৰ।
- Parse** (পাৰ্জ) *v. t.* to tell the parts of speech and their relations in a sentence পদ সাধ, ব্যাকৰণ মতে শব্দৰ সম্বন্ধ নিৰ্ণয় কৰ।
- Parsee** (পাহী) *n.* a descendant of Zoroastrians in Persia who came to India in the 7th century to escape from Muhammedan persecution অগ্নিপূজক পাহী জাতি।
- Parsing** *n.* শব্দ সাধন; কোনো বাক্যৰ মাজত শব্দৰ পৰিচয় নিৰ্ণয়।
- Parsimonious** (পাৰ্চি-ম'নিয়াচ্) *adj.* frugal to excess, niggardly কৃপণ, কৰাইচ, বান্ধকানি।
- Parsimoniously** *adv.* কটকিনকৈ। (L. *parcere* = to spare).
- Parsimony** (পাৰ্চিমণী) *n.* frugality, niggardliness কৃপণালি, কপিণালি, কোটামুঠীয়া, কটকিণালি।
- Parsley** (পাৰ্চলী) *n.* a pot herb with fine and strongly scented leaves ছিবলী ছিবলী পাভেৰে এবিধ গোক্কাঁৱা শাক।
- Parsnip, Parsnep** (পাৰ্চ-নিশ্) *n.* an edible plants with a carrot-like root সৰু সৰু আলু থকা এবিধ বন শাক।
- Parson** (পাৰ্চণ) *n.* a clergyman খ্ৰীষ্টিয় পুৰোহিত, ধৰ্মোপদেশক। **Parsonage** *n.* the residence of the minister of a parish পুৰোহিতৰ ঘৰ-বাৰী, বৃত্তি।
- Part** (পাৰ্চ) *n.* a portion, a fraction; ভাগ, অংশ, ভেঁখৰ; a member অঙ্গ; interest, সম্পৰ্ক; side or party পক্ষ; character taken by an actor in a play ভাৱবীয়াৰ ভাও, বচন। (pl.) talents গুণ, ক্ষমতা, বুদ্ধি। —*v. t.* to divide, to make into parts ভগা, বাট, ভাগ ভাগ কৰ। —*v. i.* to be separated বেলেগ হ, লগ এৰ; to turn asunder হুছিট হ। **Partly** *adv.* with respect to a part কোনো অংশৰ বাবে, আংশিকৰূপে; in some degree কিছু পৰিমাণে। **For the most part** = প্ৰায়। **Part of speech** = শব্দৰ ত্ৰৈণী বিভাগ। **For my part**

- = মোৰ পক্ষে। **In good part** = favourably সপক্ষে, হক। **Take part in** = যোগ দে; to assist in সহায় কৰ। **Take part with** = to take one's side কাৰো পক্ষ সমৰ্থন কৰ, কাৰো ফলীয়া হ। **In part** = কিয়দংশ, কিছুমান। **To part with** = to leave possession of এৰি দে। **He took the part of Ravan** = তেওঁ ৰাৱণৰ ভাও লৈছিল। **Man of parts** = গুণবান লোক।
- Partake** (পাৰ্টেক্) *v. i.* (with, of or in) to take as food খা, ভাগ ল; to be admitted ভুক্ত হ। (pa.t. partook; pa. p. partaken) **partaker** *n.* one who shares, or takes part ভাগী, ভগিয়াৰ, সহযোগী।
- Parterre** (পাৰ্টেয়াৰ) *n.* an arrangement of flower-plots having walks between মাজে মাজে বাট ৰাখি ভাগ ভাগকৈ বোতা ফুলনি।
- Parti** (পাৰ্টি) *n.* a marriageable person regarded as a match or catch লোভনীয় বিবাহযোগ্য পাত্ৰ অথবা পাত্ৰী।
- Partial** (পাৰ্ছেল) *adj.* relating to a part not entire; আংশিক, অসম্পূৰ্ণ, আংশনীয়; leaning to one party একলীয়া, পক্ষপাতী। **Partially** *adv.* partly আংশিকৰূপে; কিছু পৰিমাণে। with undue bias পক্ষপাতপূৰ্বক।
- Partiality** (পাৰ্ছেল-ইটি) *n.* undue bias পক্ষপাত, এটাতকৈ আন এটাক বেচি ভাল পোতা অৱস্থা।
- Partible** (পাৰ্টিবল্) *adj.* separable ভাগ ভাগ কৰিব পৰা, পৃথক কৰিব পৰা।
- Participant** (পাৰ্টিচিপেণ্ট) *adj.* sharing ভাগী, অংশ পোতা। —*n.* a partaker সহভাগী, অংশীদাৰ।
- Participate** (পাৰ্টিচিপেট্) *v. t.* to partake, to have a share; ভাগ ল। —*v. i.* ভাগী হ, অংশীদাৰ হ। **Participation** *n.* সহযোগ অংশ ভোগ।
- Participial** (পাৰ্টিচিপিয়েল্) *adj.* of the nature or formed from a participle কৃদন্ত পদ সংযুক্ত।
- Participle** (পাৰ্টিচিপিল্) *n.* a form of verb having the nature of an adjective. কৃদন্ত পদ, অসমাশিকা ক্ৰিয়া পদ।



**Particle** (পাৰ্টিকল্) *n.* a minute portion অকণবান; an atom অণু, কণা, কণিকা; an indeclinable word অব্যয় পদক।

**Particular** (পাৰ্টিকুলাৰ) *adj.* pertaining to a single person or thing, special বিশেষ; individual স্বতন্ত্ৰ, বেলেগ; exact; precise ষোলোটা; definite নিদিষ্ট। —*n.* a single part, point or instance পৃথক বিষয়; বিশেষ অংশ বা বৃত্তান্ত। (*pl.*) details ষোলোটা বিবরণ, আঁতি-ওঁতি। **Particularly** *adv.* especially বিশেষকৈ। **In particular** = বিশেষতঃ।

**Particoloured** (পাৰ্টিকল'ৰড) *adj.* having different colours, variegated কেৰা বহুবৰণ।

**Parting** (পাৰ্টিং) *adj.* separating, departing আলাপ হোৱা, ওচি যোৱা; given at parting বিদায়, লগতে দিয়া। —*n.* the act of parting বিভাগ, বিদায় হওন, প্ৰস্থান।

**Partisan** (পাৰ্টিজেন্) *n.* an adherent to a party দলভুক্ত লোক, কোন একলীয়া মানুহ। — *adj.* adhering to a party পক্ষপাতী, কোনো একলীয়া।

**Partition** (পাৰ্টিশন) *n.* act of dividing বিভাগ, বেলেগ কৰণ; a wall between apartments ভিতৰৰ বেৰ, পৰ্দা। —*v. t.* to divide into shares বাট, ভাগ কৰ; to divide by walls বেৰ দি খোটালী খোটালী কৰ। **Partition case** = বাটোৱাৰা মোকদ্দমা, দাখিল খাৰিজৰ মোকদ্দমা।

**Partitive** (পাৰ্টিটিভ্) *adj.* dividing distributive ভাগ ভাগ, ভগাব পৰা।

**Partly** see under Part.

**Partner** (পাৰ্টনাৰ) *n.* a sharer অংশীদাৰ; ভাগী ভগিয়াৰ one who play on the same side with another সৈয়া, সঙ্গী, লগৰীয়া; a husband or wife স্বামী বাস্ত্ৰী। **Partnership** *n.* joint interest in business জুটিয়া কাৰবার; deed of partnership অংশীদাৰী পত্ৰ। **Partook**, **Partaken**, *pa. t.* and *pa. p.* of **Partake**.

**Partridge** (পাৰ-ট্ৰজ্) *n.* a bird of game like pheasant উলুংৰা, ডবিক, কুতুৰাৰ জেগীৰ এজাতি চৰাই।

**Parturient** (পাৰ্টিউৱিয়েন্ট) *adj.* about to bring

forth young আসন্ন প্ৰসৱা; জগে জগে হৈ থকা; fruitful ফলবতী।

**Parturition** (পাৰ্টিউৰি-শন্) *n.* act of bringing forth প্ৰসব, প্ৰসব কৰণ।

**Party** (পাৰ্টি) *n.* an assembly for a particular purpose, a faction দল, সমাজ; the persons on either side in a law-suit পক্ষ, ওচৰীয়া বা পদকীয়া; one interested in an affair কোনো বিষয়ত সম্পৰ্ক থকা লোক; a detachment of soldiers সৈন্তৰ দল। **He was not a party to the affray** = সেই মৰামতিত তেওঁৰ কোনো সম্পৰ্ক নাছিল। (অৰ্থাৎ তেওঁ তাত ভুক্ত নাছিল)। (1) A dinner party = ভোজ খোৱা সভা। (2) Evening party = বিয়লিৰ জলপনীয়া সভা। (3) Tea-party = চাহ খোৱা সভা।

**Party-jury** *n.* অন্ধক হৃদেনী আৰু অন্ধক বিদেশী লোকৰ জুৰী।

**Party-man** *n.* কোনো এক দলৰ মানুহ।

**Party-politics** = স্বার্থলুক শাসননীতি।

**Party-spirit** = দলাদলী; অগ্ৰ সম্প্ৰদায়ৰ প্ৰতি বিৰোধ ভাব।

**Party-verdict** = joint verdict সকলোৰে একে মত।

**Party-wall** = দুই ঘৰৰ উমৈয়তীয়া বেৰ।

**Party-coloured** *adj.* নানা বৰ্ণী।

**Pervenu** (পাৰ-ভে-নিউ) *n.* an upstart নতুন বৰ মানুহ; ন-চহকী।

**Pas** (পা) *n.* a dance নাচন; a step ধোজ।

**Have the pas of one** = কোনোজনতকৈ আগ ভাগ পৰা।

**Paschal** (পেচেল) *adj.* pertaining to the Easter ইহুদী জাতীয় পেক্স পৰ্বৰ সম্বন্ধীয়।

**Pasculage** (পেচ্-কিউ-এ'জ) *n.* pasturing of cattle গৰু ম'হ চৰোৱাটো।

**Pasquin** (পেগিন), **Pasquinade** *n.* a satire বিদ্ৰূপসূচক কবিতা।

**Pass** (পাচ) *v. i.* to walk onward যা, গৈ থাক; to travel ফুৰ, এঠাইৰ পৰা আন ঠাইলৈ যা; to move চল; to elapse, as time গত হ, অতীত হ; to disappear লুপ্ত হ; ওচি যা; to be finished শেষ হ, অন্ত হ; ঢুকা; to happen ঘট, ফলিয়া; to go over পাৰ হ; to thrust ধোঁচ মাৰ; to go through an examination

পৰীক্ষা বা মহলা দে। —*v. t.* to go by, over, beyond &c. অতিক্রম কৰ, পাৰ হ; to spend, যাপন কৰ; to omit এৰ, আওকাণ কৰ; to enact আইন ধাৰ্য্য কৰ, জাৰী কৰ, বিধিবদ্ধ কৰ; to send পঠিয়া; to cause to move চলা; তেলি ধে; to transfer হস্তান্তৰ কৰ, এটাৰ পৰা আন এটালৈ দে; approve মঞ্জুৰ কৰ; to go through successfully পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হ; পাচ কৰ; to circulate প্রচার কৰ; জনাজাত কৰ। —*n.* a narrow way ঠেক বাট, সুক-কীয়া বাট; a written permission to go out, or to do anything পাচ, অনুমতি পত্ৰ; state or condition অৱস্থা, গতি; a thrust ঠোকা। **Pass away** = নাইকিয়া হ, ঢকা; মৰ। **Pass by** = ওচৰেদি যা; to overlook ক্ষমা কৰ; মাফ কৰ। **Pass for** = বোলাৰ খোজ, কোনো এটা বুলি বোধ কৰ। **Pass over** = to overlook আওকাণ কৰ, এৰ, এৰি পেলা, মাফ কৰ। to cross পাৰ হ। **Pass muster** = কোনো দোষ ধৰিব নোৱাৰাকৈ পৰিদৰ্শন হৈ যা। **Pass off** = to impose প্রতারণা কৰ। **Come to pass** = to occur ঘট, পৃথক হ। **Pass on** = to go forward আগবাঢ়; গৈ থাক। **Pass upon** = to happen to ঘটনা হ। to give judgment upon সোধ কৰি হুকুম দে; to impose upon ছল কৰ। **Pass through** = to undergo সহ, ভোগ কৰ; পা। **Bring to pass** = উপস্থিত কৰ, উদ্ভব কৰ; ঘট। **Pass current** = চল, চলিত হ। **To pass an examination** = পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হ, বা উঠ; পাচ কৰ। **To pass a bill** = বিল পাচ কৰ বা মঞ্জুৰ কৰ। **To pass a needle through** = বেজী এটা সুমাই দে।

**Passable** (পাচেবল্) *adj.* that may be passed যাব পৰা; গমনীয়; that may be accepted or allowed to pass গ্রহণীয়, হবলৈ এৰি দিব পৰা, সহনীয়; a little above the common মজলীয়া যহন-তহন।

**Passage** (পেচেজ্) *n.* act of passing গমন, চলন, গতি; journey ভ্ৰমণ; a way entrance বাট, পথ; price paid for being conveyed in a ship বাট খৰচ; any incident ঘটনা; a single clause or part of a book পুথিৰ কোনো

এককি কথা; কোন অংশ। **Passage** অহা-যোৱাৰ খৰচ; বাট খৰচ। **Have you engaged your passage to England** = ইংলণ্ডলৈ যাবলৈ জাহাজত ঠাই বন্দবস্ত কৰিলানে? জাহাজৰ টিকেট ললানে? **Passage of arms** = a quarrel, especially of words বাক্‌মুখ; দন্দ। **Bird of passage** = কালে কালে ঠাই সলাই ফুৰা চৰাই।

**Pass-book** (পাচ-বুক) *n.* a book to enter credit purchases টকাৰ লেনাদেনা কৰা হিচাপ বহী।

**Pass-check** *n.* a ticket of admission to a place পুনৰাই আহি সোমাব পৰা অনুমতি টিকেট।

**Passé** (পেচ-এ) *adj.* past the prime, the hey-day of life জীৱনৰ চৰম, সৌন্দৰ্য্য গঢ় হোৱা, চেৰেমা পৰা যেনে ভিৰোভাৰ গাভৰু কাল।

**Passenger** (পেচেন্জাৰ্) *n.* one who travels in a train or a steamer যাত্ৰিক, বেল জাহাজত অহা-যোৱা কৰা লোক।

**Passer** (পাচাৰ) *n.* one who passes যাওঁতা, গমনকাৰী।

**Passer-by** (পাচাৰ-বাই) *n.* one who passes by ওচৰেদি যাওঁতা।

**Passé-partout** (পেচ-পেৰ-টু) a means of passing anywhere য'লৈকে তলৈকে যাব পৰা উপায়; a pass key সধলনি; সঁচাকপ্তি।

**Passible** (পেচিবল্) *adj.* susceptible of suffering কষ্ট অনুভবকাৰী, গম ধৰিব পৰা।

**Passim** *adv.* here and there য'তে ত'তে।

**Passing** (পাচিং) *adj.* surpassing লেঠ; উৎকৃষ্ট। —*adv.* very অতিকৈ। **Passing bell** = মৃত্যু ঘোষণা কৰা ঘণ্টা।

**Passion** (পেশন্) *n.* strong feeling or agitation of mind উত্তেজনা, ক্ৰোধ; ardent love অনুৰাগ, আসক্তি; eager desire হুতাৰ, ঠক। (*pl.*) excited conditions of mind কাম ক্ৰোধাদি বিপুলিকা।

**Passionate** (পেশনেট্) *adj.* easily excited. কোপন, উগ্র; মতলীয়া; কাষুক।

**Passive** (পেচিভ্) *adj.* suffering, unresisting সহিষ্ণু, সহনীয়; not acting ঠলকা মাৰি থকা, কাৰ্য্য পৰাঘুণ; ঠৰ হৈ মনে মনে থকা।

**Passive voice**==কৰ্মনি বাচ্য। **Passivity, Passiveness** *n.* টলকামাৰি থাকন; সহিষ্ণুতা।

**Pass-key** (পাচ-কি) *n.* a key for opening several locks বহুত তলাত খুৰাব পৰা সঁচাৰ কাস্তি।

**Passport** (পাচ-প'ৰ্ট) *n.* written permission to pass or travel অস্ত্র বাজাত সোমাবলৈ অনুমতি পত্ৰ; বিদেশ যাত্ৰীকৰ পাচ।

**Password** (পাচ-ৱাৰ্ড) *n.* (*mil.*), a private word to distinguish a friend from foe শত্ৰু মিত্ৰ চিনিব পৰা গ্ৰহণীয় সঙ্কেত কথা।

**Past** (পাষ্ট) *pa. p. of Pass*—*adj.* gone by গত হৈ যোৱা; now retired from service কামৰ পৰা ওলোৱা; in time already passed অতীত, ভূত। —*prep.* beyond in time or place আগতে। —*adv.* by আগেদি; কাষেদি। **The past**—that which has passed যোৱা কথা; গতকাল। **Let the dead past bury its dead**—হৈ যোৱা কথা যাবলৈ দিয়া।

**Paste** (পে'ষ্ট) *n.* a cement of flour boiled in water লেই; a mass of anything made soft by wetting লেও, লেপ, লেউলোৱা বস্তু। —*v. t.* to fasten with paste লেই, এঠাৰে লগা।

**Paste board**—খলমা কাগজৰ তক্ত।

**Pastern** (পেষ্টাৰ্ণ) *n.* the part of horse's foot just above the hoof হোঁৱাৰ খুৰাৰ ঠিক ওপৰ ভাগ, (যত গুটিয়া মাৰে)।

**Pastime** (পেচ-টাইম্) *n.* amusement, recreation বং খেলালি।

**Pastor** (পেষ্টাৰ) *n.* a shepherd মেঘৰক্ষক, ভেড়া হাগলী ৰখীয়া; a clergyman খ্ৰীষ্টিয় ধৰ্ম্মযাজক।

**Pastoral** (পেষ্টাবেল্) *adj.* rustic, relating to shepherds ৰখীয়া বিষয়ক, চহৰীয়া; pertaining to the pastor ধৰ্ম্মযাজক সম্বন্ধীয়। —*n.* a poem describing rural life গাঁও বিষয়ক চহৰীয়া গীত; গৰখীয়া গীত।

**Pastry** (পে'ষ্ট্ৰী) *n.* articles made of paste or dough পিঠাপনা; the art of making articles of paste পিঠাপনা তৈয়াৰ কৰা বিদ্যা।

**Pasture** (পেচ-টিউব) *n.* land or grass for grazing চৰণীয়া ঠাই; গৰু মহ'ৰ ঘাঁহ। —*v. t.* or *v. i.* to feed on pasture চৰ, চৰা।

**Pasturable** (পেচ-টিউবেবল্) *adj.* fit for pasture গৰু মহ'ৰ চৰাব পৰা।

**Pasturage** (পেচটিউবেজ) *n.* grass for feeding গৰু মহ' আদি চৰাবৰ নিমিত্তে ৰখা ঘাঁহ; pasture land চৰণীয়া ঠাই।

**Pasty** (পে'ষ্টী) *adj.* like paste লেইৰ দৰে; লেউলোৱা; খেলখেলীয়া। —*n.* a small pie of meat and crust একবকম শিঠা।

**Pat** (পেট্) *n.* a light quick blow চাপৰ; a small lump of butter মাখনৰ সৰু লপা। —*v. t.* to strike gently with the hand খপৰিয়া। (*pr. p. Patting, pa. p. Patted*) —*adj.* at the right time or place ঠিক; উপযুক্ত। **Pat on the back**—শিষ্টিত চপৰিয়া; to patronise সহায় কৰা। **Patly** *adj.* fitly ঠিকেঠাকে।

**Patagium** (পেট্-এ-জিয়াম্) *n.* the fold between the upper and the forearm of a bird চৰাইৰ ডেউকাৰ জোৰা।

**Patch** (পেচ্) *v. t.* to mend by putting in a piece তাপলি মাৰ, তালি মাৰ; তালি লগাই বাত। —*n.* a piece sewed to mend a defect তালি, তাপলি, খোহা; a plot, a piece of land ডৰা; মাটি ভোখৰ। **Patch-work**—work formed of pieces sewed together তাপলি মৰা কাম; খোহা মৰা কাম। **Not a patch on**—তুলনাৰ অযোগ্য; নৰজে।

**Pate** (পে'ট) *n.* (*Colloq*) the head মূৰ, মূৰৰ শোলা।

**Patella** (পেট্-এল-এ) *n.* the knee-pan or cap আঁঠুৰ হিলা; আঁঠুৰ মোজা।

**Patent** (পেটেণ্ট) *adj.* conspicuous স্পষ্ট; public জনাজাত; protected by an official document স্বত্ব বেজিষ্টৰি কৰা। —*n.* an official document conferring a right or privilege সনদ, নিদৰ্শন পত্ৰ। **Patent medicine**—বীতিমতে বেজিষ্টৰি হোৱা দৰব। **Patent office**—নৈক উলিওৱা বস্তু বেজিষ্টৰি কৰা আফিছ। —*v. t.* to grant a patent.

**Patentee** (পেটেণ্টী) *n.* one who holds a patent বিশেষ নিদৰ্শন পত্ৰ পোৱা লোক।

**Paternal** (পে-টাৰ-নেল্) *adj.* fatherly

পিতৃবৎ, বাগেকিৰ নহে; hereditary পৈতৃক।  
(*L. pater*=a father).

**Paternity** (পেটাৰ-নিতি) *n.* fatherhood পিতা  
সম্বন্ধ, জনম জাতি; authorship উদ্ভাৱকৰ  
অধিকাৰ; উলিওৱা গৰাকী।

**Paternoster** (পেটাৰ নষ্টাৰ) *n.* the Lord prayer  
যীত খ্ৰীষ্টৰ উপাসনা; the rosary জপমালা।

**Path** (পাঠ) *n.* a way, track পথ, বাট; course  
of action কাৰ্য্যৰ গতি।

**Pathetic** (পেথেৎ-ইক্)—*al, adj.* causing pity,  
grief or sorrow বিহানপূৰ্ণ, শোক লগা, শোক-  
জনক; বৰ্ণভেদী। *Pathetically adv.* শোক  
লগাকৈ।

**Pathology** (পেথলজী) *n.* science of the nature  
and remedies of diseases নিদান শাস্ত্ৰ; ৰোগ  
নিকৰণ বিদ্যা। **Pathologist** *n.* ব্যাধিতত্ত্বজ্ঞ।

**Pathos** (পে'থচ) *n.* the expression of tender  
emotions কৰুণ ভাৱ; চিত্তাকৰ্ষক গুণ।

**Pathway** (পাথ-ওৱে) *n.* a path or way মানুহ  
যোৱা বাট।

**Patience** (পে'য়েঞ্চ) *n.* quality of being able  
to endure calmly ধৈৰ্য্য, ধৰ, সূৰ্তি; সহনীয়  
গুণ।

**Patient** (পে-শেণ্ট) *adj.* enduring pain with-  
out murmuring ধৈৰ্য্যশীল, সহিষ্ণু; not  
easily provoked খিবজুৰ, নিৰ্ভু; সহনশীল।  
—*n.* one who suffers, a sick person  
ৰোগী, বেমাৰী।

**Patiently** *adv.* with calmness ধৈৰ্য্যধৰি, একে-  
বাৰে; হিৰভাৱে।

**Patly** see *Pat.*

**Patois** (পেট-ওৱ) *n.* a vulgar dialect গ্রাম্য  
ভাষা; অসংস্কৃত ভাষা।

**Patriarch** (পেট্ৰি-আৰ্ক) *n.* the governor of a  
family by paternal right বংশৰ মূল মানুহ,  
আদি পুৰুষ; a dignitary superior to an  
archbishop সৰ্ব্বপ্ৰধান ধৰ্ম্মাধ্যক্ষ।

**Patriarchal, Patriarchic** (পেট্ৰি-আৰ্কেল্;  
—আৰ্কিক্) *adj.* pertaining to a patri-  
arch আদি পুৰুষ সম্বন্ধীয়, বংশৰ মূল মানুহ  
বিষয়ক।

**Patrician** (পেট্ৰি-বিয়েন্) *n.* a nobleman des-

cended from one of the senators of  
Rome ৰোম ৰাজ্যৰ ডাঙৰীয়া শ্ৰেণীৰ লোক;  
ডাঙৰ মানুহ। —*adj.* of noble family সম্ৰাট,  
উচ্চবংশীয়। (opp. *Plebeian*)

**Patricide** (পেট্ৰি-চাইড্) *n.* the murder, or the  
murderer of one's own father পিতৃহত্যা,  
পিতৃবধী; পিতৃঘৰ।

**Patrimony** (পেট্ৰি-মনি) *n.* an estate derived  
by inheritance from an ancestor পৈতৃক  
সম্পত্তি। **Patrimonial** *adj.* inherited  
from ancestors পৈতৃক, পুৰুষানুক্ৰমে পোৱা।

**Patriot** (পেট্ৰি-ইট) *n.* one who truly loves  
his fatherland স্বদেশানুৰাগী লোক, স্বদেশ  
হিতৈষী; দেশভক্ত। (*Gr. pater*=a father).

**Patriotic** (পেট্ৰি-ইটিক্) *adj.* like a patriot দেশ-  
হিতৈষী।

**Patriotism** (পেট্ৰি-ইটিজম্) *n.* love of one's  
country স্বদেশানুৰাগ; স্বদেশৰ হিত চেষ্টা।

**Patrol** (পেট্ৰ'ল) *v. i.* or *v. t.* to go the  
rounds in a camp as a sentry গ্ৰহণা দে,  
গ্ৰহণা দি. বৰ, বণ জুৰ। —*n.* going round of a  
guard on the night বাতি গ্ৰহণা দি জুৰণ;  
the guard or men who go round at  
night বাতি জুৰা পৰীয়া।

**Patron** (পেট্ৰ'ন) *n.* one who countenances  
or protects মৰফি, বন্ধক; সহায়; পৃষ্ঠপোষক।

**Patronage** (পেট্ৰন্ এজ্) *n.* encouragement  
or support given by a patron আশ্ৰয় দান,  
সহায়; উৎসাহ; আলম।

**Patronise** (পেট্ৰ-নাইজ্) *v. t.* to give encourage-  
ment to উৎসাহ দে, সহায় কৰ।

**Patronising** *adj.* giving encouragement to  
উপকাৰী; সহায় কৰিবলৈ ইচ্ছুক।

**Patronymic** (পেট্ৰ-নিমিক্) *adj.* derived  
from the name of a father গোজাজ, পৈতৃক  
নামোক্ত। —*n.* গোত্ৰীয় নাম; পুৰুষপুৰুষৰ নামা-  
নুসৰি নাম।

**Patten** (পেটেন্) *n.* a wooden shoe with an  
iron ring একবকম খৰ; কাঠৰ ফানটি।

**Patter** (পেটাৰ) *v. t.* to strike often, as hail  
stones গুপগুপা, ধপধপ কৰ; to mumble ভোট

- ভোট। —*n.* glib talk ভোটভোটনি। **Patter-**  
**ing** *adj.* ওপতপীয়া, কেনকেনীয়া।
- Patterer** *n.* বাক বাটত বক্তা দি মাল বেচা  
লোক।
- Pattern** (পেটাৰ্ণ) *n.* a model, an example  
দৰ্শ, আৰ্হি; চানেকি।
- Patty** (পেটী) *n.* a little pie ভিতৰত মণ্ডহ ভৰাই  
কৰা এবিধ পিঠা।
- Paucity** (পচিটি) *n.* fewness অভাব, তাকবীয়া  
সংখ্যা।
- Paunch** (পনহ) *n.* the belly বাহ খোৱা জন্তৰ  
পেট। **Paunchy** *adj.* পেটাল।
- Pauper** (প-পাৰ) *n.* a destitute person গোৱাহীন  
লোক; দৰিদ্ৰ, ডিকহ, পাপৰ।
- Pause** (পাউ) *n.* a temporary stop; cessa-  
tion, suspense বিৰাম, থমকা; a mark  
for rest in reading or writing ছেদ। —*v. t.*  
to make a pause থাম, থমকা ল, থকে  
চিহ্নাযুক্ত হৈ ব। **Pausingly** *adv.* by breaks,  
deliberately থমকা ধৰি ধৰি, ওপি ভাৰি, বৈ বৈ।
- Pave** (পে'ভ) *v. t.* lay down stone, or brick  
শিল বা ইটা পাৰি বান্ধ; to form a level  
surface দ বান্ধ সমান কৰ; to prepare, as a  
way বাট মুকলি কৰ, সুগম কৰ। **Paved** *adj.* শিল  
বা ইটাৰে বন্ধা; পকা।
- Pavement** (পে'ভ-মেণ্ট) *n.* a paved road or floor  
পকা বাট, বা ভেটি।
- Pavilion** (পেভিল্-ইন্) *n.* a tent তন্তু-ঘৰ; an  
ornamental building with a dome মাজত  
ওখ গম্বুজ থকা সুসজ্জিত ঘৰ; a canopy  
চামিয়ান।
- Pavon** (পেভন্) *n.* a small flag fixed to lance  
শেলব মূৰত বন্ধা সৰু নিচান।
- Paw** (প) *n.* the feet of a beast for prey  
হাঁহোৰা। —*v. t.* to scrape with the forefoot  
আগ ভৰিৰে আঁচোৰ।
- Pawn** (পডন) *n.* a pledge deposited; some-  
thing given as a security সোতা, বন্ধক।  
—*v. t.* to give in pledge সোতা দে, বন্ধক দে।  
**Pawnee** *n.* বন্ধক লওতা। **Pawner** *n.* বন্ধক  
দিওতা, বন্ধকী বস্ত্ৰ মহাজন।

**Pawnbroker** (পডন-ব্ৰ'কাৰ) *n.* a broker who  
lends money on pledges বন্ধকলৈ বদ ধাৰে দিয়া  
দালাল।

**Pay** (পে') *v. t.* to discharge a debt or  
duty পৰিশোধ কৰ, ধাৰ তুজ; to punish  
প্ৰতিফল দে, শাস্তি দে। to reward পুৰস্কাৰ দে;  
to give, to render দে, শোণা। —*v. i.* to be  
profitable ফইদা হ, লাভজনক হ। —*n.* salary,  
wages দৰমহা। **To pay money into**  
**court**=আদালতত টকা দাখিল কৰ বা জমা দে।  
**Pay for**=to bear the expense of দায় দে,  
লোকচানি দে। **To pay off**=to discharge  
পৰিশোধ কৰ; to requite প্ৰতিফল দে। **Pay**  
**the piper**=সমুদায় খৰচ দিবলগা হ। **Pay**  
**one's respects**=ওলগ ল; চোলাম কৰ; সম্মান  
কৰ।

**Payable** (পে'য়েবল্) *adj.* due, that ought to be  
paid দিবলগীয়া, দেনা।

**Pay-day** (পে'-দে') *n.* a fixed day for payment  
দৰমহা দিয়া দিন।

**Payee** (পে'য়ী) *n.* one to whom money is paid  
পাওনাধাৰ, বাক টকা দিয়া হয়।

**Paymaster** (পে'-মাস্টাৰ) *n.* an officer in  
the army who pays সেনাৰ দৰমহা হিলাই দিয়া  
বিষয়া।

**Payment** (পে'-মেণ্ট) *n.* the act of paying, that  
which is paid টকা দেওন, পৰিশোধ।

**Pea** (পি) *n.* an annual herb of the  
family মটৰ মাহ। **Peas** (*pl.*)=যেনে,  
চুটা মটৰ, ডিনটা মটৰ। **Pease** (*pl.*)=যেনে,  
এপাচি মটৰ। **Split-peas**=ফলা মটৰ মাহ।  
**Pea-stone**=a coarse kind of lime-stone  
having grains এবিধ চুপ গোৰা শিল। **Pea-**  
**souper**=(*collog*) thick yellow fog ডাঠ হালধীয়া  
কুঁৱলী।

**Pea** (পি) *n.* a peafowl ম'ৰা চৰাই।

**Peace** (পিচ) *n.* a state of quiet; freedom  
from distance সুখিল অৱস্থা; শান্তি, নিৰাপদ,  
মিকগত্ৰৰ; friendliness সন্ধি, মিত্ৰতা। —*interj.*  
be silent স্থিৰ হ, মনে মনে থাক। **To keep the**  
**peace**=শান্তি বক্ষা কৰ।

**Peaceable** (পিচেবল) *adj.* disposed to

peace শান্ত, নিকপত্ৰবী ; tranquil উমৰাম নোহোৱা। **Peaceableness** *n.* শান্তি, নিকপত্ৰব। **Peaceably** *adv.* নিৰ্বিক্ৰমে, শান্তিৰে, সুখিলৰূপে।

**Peaceful** (পিচফুল) *adj.* quiet, tranquil সুখিল, শান্ত, নিস্তক, নিকপত্ৰবী। **Peacefully** *adv.* শান্তিৰে।

**Peaceless** *adj.* without peace অশান্তি কৰ, হলহুল।

**Peacemaker** *n.* one who reconciles enemies মিলাওতা, সন্ধি স্থাপক, বিবাদ ভাঙোতা।

**Peace-offering** (পিচ-অফাৰিং) *n.* an offering to God to bring about peace মঙ্গলজনক ভোগ, উপহাৰ, বলি বিধান।

**Peach** (পিচ্ছ) *n.* a tree with a delicious fruit নৰাবগৰী, আহোম বগৰী। **Peacher** *n.* a betrayer of his accomplice লগৰীয়াক দোহত পেলোৱা, বিশ্বাসঘাতক। **Peachy** = like a peach নৰাবগৰীৰ দৰে মিহি বক্তৃতা।

**Peacock** (পিকক) *n.* a large gallinaceous bird with a long and very beautiful tail ম'ৰা চবাই, ময়ূৰ। (*fem.* Peahen), **Peachick** *n.* ম'ৰা চবাইৰ পোৱালি।

**Peak** (পীক) *n.* the top of a mountain পৰ্ব্বতৰ টিং ; the pointed end of anything চূড়া, কোনো বস্তুৰ জোতা ওপৰৰ ভাগ ; the projecting part of a cap in the front টুপীৰ আগফালে। **Pea-king** *adj.* sickly কগীয়া, কুল।

**Peal** (পীল) *n.* a loud sound আটাই, ঘণ্টাৰ শব্দ ; a chime ক্ৰমাগত বজোৱা ঘণ্টা ধ্বনি। — *v. t.* or *v. i.* to ring ; to resound বজা, মহাধ্বনি কৰ ; বৰকৈ শব্দ কৰ।

**Peal, Pean** (পীন্) *n.* a song of triumph জয়গীতৰ গীত।

**Pear** (পে'ৰেব) *n.* a kind of juicy conical fruit নাটগতি।

**Pearl** (পাল) *n.* a gem found in certain shell-fish মুক্তা, মুক্তা ; a white speck on the eye চকুৰ মণি। **Pearly** *adj.* মুক্তাময়, মুক্তাৰ দৰে ; transparent জলময়ীয়া।

**Pearl-eyed** (পাল'-আইজ্) *adj.* having a white speck on the eye চকুত ফুলপৰা।

**Pearl-fishery** (পাল'-ফিছেৰী) *n.* a place for or occupation of fishing for pearls মুক্তা ভোলা ব্যৱসায় বা ঠাই।

**Peasant** (পে'জেণ্ট) *n.* one who lives by rural labour কৃষক, চহা মানুহ ; খেতিয়ক শ্ৰেণীৰ মানুহ।

**Peasantry** (পে'জেণ্ট্ৰী) *n.* rustics, tillers of the soil কৃষক শ্ৰেণী, খেতিয়ক শ্ৰেণী।

**Pease** see **Pea**.

**Peat** (পীট) *n.* decayed vegetable matter like turf পিটনিত গেলেশা লাগি থকা ঘাঁহ বন।

**Pebble** (পে'বল) *n.* a small roundish stone শিলগুটি ; a transparent rock crystal চকুমকী পাথৰ।

**Peccability** (পে'কেবিলিটি), **Peccancy** *n.* sinfulness পাপচাৰ, পাপ গ্ৰন্থি।

**Peccable** (পে'কেবল) *adj.* liable to sin পাপাসক্ত।

**Peccadillo** (পে'কেডিল' ) *n.* a trifling sin, a petty fault সামান্য দোষ।

**Peccant** (পে'কেণ্ট) *adj.* sinning, guilty দোষী, অপৰাধী, অই।

**Peck** (পেক) *v. t.* to strike with the beak or something pointed ঠোটেৰে খুটিয়া, টুকৰিয়া ; to pick up with the beak খুটি থা। **Pecker** *n.* বাট্টেটোকা। **Pekish** = (*colloq.*) hungry ভোকে ধৰা, ডুকীয়া, ক্ষুধিত।

**Pecksniff** (পে'ক্-স্নিফ্) *n.* an unprincipled hypocrite বিৰাল ভণ্ডাৰী, ভণ্ড।

**Pectic** (পে'কটিক) *adj.* cordling লপৰণীয়া।

**Pectinal** (পে'ক্টিনেল) *adj.* comb-like ফণিৰ নিচিনা ; ফণিৰ দাবৰ দৰে হাড় থকা।

**Pectoral** (পে'ক্ট-ট-বেল্) *adj.* relating to the breast বুকু সম্বন্ধীয়, বুকুত থকা। — *n.* a breast-plate বুকুৰ আৱৰণ ; a medicine for the breast বুকুৰ বেমাৰৰ দৰব। **Pectoral fins** = the anterior fins of fishes মাছৰ বুকুৰ পাখি। **Pectoral theology** = বাহিৰা কথাৰ পৰা ঠাৱৰোৱা ধৰ্মভাৰ।

**Peculate** (পে'কিউলেট) *v. t.* to embezzle চৰ্কৰী ধন অপহৰণ কৰ ; পৰৰ ধন গোপন কৰ। **Peculation** *n.* পৰৰ ধন অপহৰণ।

**Peculiar** (পি-কিউল-ইয়াৰ) *adj.* one's own, odd, uncommon, especial যুধা; একাচেকা; একজাতীয়া কেনেবা, অসাধাৰণ; আনৰ লগত নিমিলা। **Peculiar property** = যুধা বা নিজা সম্পত্তি।

**Peculiarity** (পিকিউলিয়ারিটি) *n.* that which is found in one and in no other, oddity অসাধাৰণ গতি; আনৰ লগত নিমিলা গুণ।

**Pecuniary** (পিকিউনিয়াৰী) *adj.* relating to money টকাৰ, টকা সম্বন্ধীয়; আর্থিক।

**Pecunious** (পিকিউনিয়াচ) *adj.* rich ধনী; ধনবান।

**Pedagogue** (পেড-এ-গগ্) *n.* a teacher, a pedant পঢ়াশালিৰ পণ্ডিত; সামান্ত লেখা-পঢ়া জনা গৰাকী লোক। **Pedagogic** (পিডে-গ-জিক্) *adj.* relating to teaching শিক্ষা বিষয়ক।

**Pedal** (পেডেল্) *n.* lever moved by the foot চেঁকী, গৰকা; ভৰি মৰা যন্ত্ৰ। —*adj.* pertaining to a foot ভৰি সম্বন্ধীয়। (L. *pedes* = the foot)।

**Pedant** (পেডেণ্ট) *n.* one who makes a vain display of learning বহুত জনাবুজা বুলি মিছা অহঙ্কাৰ কৰি ফুৰা লোক; বিদ্যাভিমানী লোক।

**Pedantic** (পেডেণ্টিক) — *al* *adj.* displaying learning মই বৰ পণ্ডিত এই ভাবত ফুৰা। বিদ্যাভিমানী; ওফাইলগ।

**Pedantry** (পেডেণ্ট্ৰী) *n.* vain display of learning পাতিত্যাভিমান; মিছাই পণ্ডিত বোলাই ফুৰা গুণ।

**Peddle** (পেড্‌ল্) *v. i.* to travel about with a bundle of small wares for sale হাতত বা যন্ত্ৰত টোপোলা লৈ বস্ত্ৰ বেচি ফুৰা; to be busy about the trifles সামান্ত বিষয়লৈ ব্যস্ত হৈ ফুৰা।

**Peddle, Pedler** (পেড্‌লাৰ্) *n.* a hawkler সমাহী, কজুহাই, ঘৰে ঘৰে বস্ত্ৰ বেচি ফুৰা বেপাৰী; ফালেতি।

**Pedestal** (পেডেচ-টেল্) *n.* anything that serves as a support, the base of a pillar খুৰা, গৰিলা, ধৰণী; পকা খুটাৰ তল ভাগ।

**Pedestrian** (পিডেচ-ত্ৰিয়েন) *adj.* going on foot হোজকাঢ়ি ফুৰা, পদগামী। —*n.* one

travelling on foot পদযাত্রক; হোজকাঢ়ি ফুৰা পথিক।

**Pedicular** (পিডিকিউলাৰ) *adj.* lousy ওকণী বহীয়া।

**Pedigree** (পেডিগ্ৰী) *n.* genealogy, lineage বংশাবলী, পুৰুষনামা; বংশ; জাত।

**Pediment** (পেডিমেন্ট) *n.* a triangular ornamental fronts of buildings পকীয়ৰ সম্মুখৰ ত্ৰিকোণাকৃতি ফুলাম গঠনি।

**Pedlar same as Peddler.**

**Peduncle** (পিডাংকুল্) *n.* the stalk by which a cluster of flowers is joined to a twig খোপাইহে হোৱা ফুল বা ফুলৰ ঠাৰি।

**Peek** (পীক্) *v. i.* to peep in or out ভুঁমি চা।

**Peekaboo** (পীকেবু) *n.* a children's game একৰকম লুকাচুকি খেল।

**Peel** (পীল্) *v. t.* to strip off the skin or bark বখলিয়া, বাকলি গুচা। —*n.* the skin, rind or bark ছাল; বাকলি।

**Peeler** (পীলাৰ) *n.* one who peels বাকলি গুচাওতা; a plunderer লুটকাৰী।

**Peep** (পীপ্) *n.* a sly look ভুঁমুকা, জমা, কাম; the cry of a young chicken কুকুৰা পোৱালিৰ পিঁ পিঁ শব্দ। —*v. t.* to look through a narrow opening ভুঁম; ভুঁমুকা মাৰি চা। **Peep hole** = জলঙা।

**Peer** (পীয়েৰ) *n.* an equal সমনীয়া বা জোৰৰ মানুহ; a noble-man ডাঙৰ মানুহ, উচ্চ বংশজ লোক। **House of peers** = House of Lords পাৰ্লামেণ্টৰ লৰ্ড-সভা।

**Peerage** (পীয়েৰেজ্) *n.* the dignity of a peer কুলিনৰ পদ, ডাঙৰীয়া উপাধী; the body of peers কুলিন সম্প্ৰদায়।

**Peerless** (পীয়েৰলেচ্) *adj.* matchless অতুলনীয়; সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ; অপ্রতিদ্বন্দী।

**Peevish** (পিভিছ্) *adj.* easily annoyed fretful খিংখিডীয়া, কেটেবা, কেটকেটীয়া; হতাল। **Peevishness** *n.* খিংখিডীয়া হতাব।

**Peg** (পেগ্) *n.* a small wooden pin for fastening কাঠৰ শিলি, শাল, খুঁটি; an excuse for action চেলু, হেতু; a drink of soda-water with brandy মদ এটোকা। **Peg-away** = work persistently at অনববত নেবানেপেৰাকৈ

কাম কৰ বা ষাট। **Pegging** *n.* the act of fastening with a peg খিলি মাৰণ, শাল মাৰণ; perseverance in work কোনো কামত একাগ্ৰতা; নেবানেপেবাকৈ লগা গুণ।

**Pegasus** (পেগেচাচ্) *n.* a fabulous winged horse পাখি লগা কাল্পনিক ঘোৰা; a group of stars in the northern sky উত্তৰ ফালে গুলোৱা নক্স পুঞ্জ।

**Peine** (পে'ন্) *n.* a punishment for felony by pressing to death, কোনো মহাপাতকৰ বাবে চেপিয়াই দিবৰ কৰা শাস্তি।

**Pekoe** (পি'ক) *n.* a kind of tea কুঁহিপাতৰ পৰা কৰা চাহ; সুগন্ধি ক'লা বঙৰ চাহ।

**Pelagic** (পি-লেজ্-ইক্) *adj.* marine, oceanic সাগৰীয়; সাগৰত থকা।

**Pelf** (পে'ল্ফ্) *n.* riches (in a bad sense) পাৰৰ ধন।

**Pelican** (পে'লিকেন্) *n.* a large waterfowl with a big pouch চেঁচা চৰাই।

**Pellet** (পে'লেট) *n.* a little ball, a small pill সৰু ব'ৰি, সৰু লাক, লাদ; a ball of shot সৰু সৰু ভুলি।

**Pellicle** (পে'ল্-ইকল) *n.* a thin skin or film নিচেই পাতল ছাল, জাল; a scum চামনি।

**Pell-mell** (পে'ল্-মে'ল্) *adv.* in great confusion শিঁয়াপিদি; in a disorderly manner যেনি পাই তেনি।

**Pellucid** (পে'লিউচিড্) *adj.* very clear, transparent ফটফটীয়া, জলজলীয়া। **Pellucidity**, **Pellucidaess** *n.* ফটফটীয়া গুণ, বা অৱস্থা।

**Pelmanism** (পেল-মেন্-ইজ্-ম্) *n.* a system of memory culture স্মৰণশক্তি বৃদ্ধি কৰা নিয়ম।

**Pelt** (পে'ল্ট) *v. t.* to strike by throwing something দলি মাৰ, দলিয়া; নিক্ষেপ কৰ। —*n.* a blow from something thrown ধুপুৰাই পৰণ, দলিৰ আঘাত; a raw skin of sheep জন্তৰ কেঁচা ছাল। (বিশেষকৈ ডেড়াৰ)।

**Pelting** *n.* an assault with anything thrown দলিয়াদলি, দলিয়াৰি আঘাত কৰণ।

**Peltry** (পে'ল্ট্ৰী) *n.* skin of animals; furs ছাল; মোৰ।

**Pelvis** (পে'ল্ভিচ্) *n.* the bony cavity that forms the lower end of the abdomen তলপেটৰ তলে হাড়ৰ মাজেদি থকা বক্স, জোপী।

**Pen** (পে'ন্) *n.* a large feather of the wing of a bird চৰাইৰ ঘাই পাখি; an instrument for writing কলম, কাপ, লেখনী; a fold for animals গঁৰাল, ঠোঁক। —*v. t.* to write লেখ; to shut up ঠোঁকত সুহুৱাই থ; গঁৰালত আবদ্ধ কৰা। ( *pa. t.* and *pa. p.* = penned ).

**Pen-and-ink** *adj.* written লেখা, লিখিত, অঙ্কিত।

**Pen-men**, **Pen-woman** = লেখক, লেখিকা; an author গ্ৰন্থকাৰ। **Pen driver** *n.* clerk কেবেলী; মহৰি। **Pen-name** = pseudonym মিছা গুপ্তনাম, আনক ভুৱা দিয়া নাম।

**Penal** (পি'নেল্) *adj.* pertaining to or incurring punishment দণ্ড সম্বন্ধীয়, শাস্তি স্বৰূপ, দণ্ডাৰ্থ; অপৰাধযুক্ত। **Penal code** = দণ্ডবিধি আইন। **Penal servitude** = কঠোৰ পৰিশ্রমৰ কাটেক; কঠোৰ শাস্তিৰ নিমিত্তে বৰা আত্মহতীয়া কাটেক।

**Penalty** (পেনেল্টি) *n.* punishment দণ্ড, শাস্তি; a fine জৰিমনা, অৰ্ধদণ্ড। **Under penalty of** = so as to suffer নহলে শাস্তি হ'ব বুলি।

**Penance** (পে'ন্-এক্) *n.* repentance অনুতাপ; any instrument of self punishment ব্ৰত, তপস্যা, ইচ্ছিত নিগ্রহ, তপ।

**Pence** (পে'ক্) *pl.* of Penny.

**Penchant** (পে'শন্ট) *n.* a strong liking or taste, bias বাপ, প্ৰবৃত্তি।

**Pencil** (পে'ন্সিল্) *n.* an instrument for writing or painting without ink পেঞ্চিল, লেখনী, খনিকৰ ব'তুলি; a collection of rays of light তীৱ্ৰ ৰশ্মি। —*v. t.* to paint or draw, আঁক, চিত্ৰ লেখ।

**Pendant** (পেণ্ডেণ্ট) *n.* anything hanging as an ornament কাণত বা ডিঙিত গুলোমাই শিঙা অলঙ্কাৰ; an earring কঁৰীয়া, কঁৰীয়া, লটকণ; a long narrow flag দ্বন্দ্ব পতাকা।

**Pendency** (পেণ্ডেন্সি) *n.* suspense অনিশ্চিত অৱস্থা, স্থগিত অৱস্থা, দুলতৰী।

**Pendent** (পেণ্ডেণ্ট) *adj.* hanging, projecting ওলমি থকা; undecided বিচাৰাধীন।



**Pending** (পে'ডিং) *adj.* hanging, undecided  
 ওলমি থকা, নিশ্চয় নোহোৱা, মূলতৰী। —*prep.*  
 during সময়ৰ ভিতৰত। **Pending the decision**  
 of the court=হেতিয়ালৈকে আদালতৰ হুকুম  
 নহয় তেতিয়ালৈকে।

**Pendulous** (পে'ডিউলাচ্) *adj.* hanging loosely  
 ওলোমি থোলেমি, লৰাকৰং; suspended ওলমি  
 থকা।

**Pendulum** (পেন-ডিউ-লাম্) *n.* any swinging  
 weight ওলোম, ওলোমাই থোৱা কোনো গম্বুৰ  
 বস্তু, দোলক।

**Penelope** (পিনি-ল'প্) *n.* a chaste wife সতী  
 ত্ৰিবাতা; the wife of (GK.) Ulysses  
 ইউলিচিচৰ সতী স্ত্ৰী। **To weave Penelope's**  
**web**=কোনো কালে শেষ নোহোৱা বা অন্ত  
 নপৰাকৈ কৰ, বাৰে বাৰে এবাৰ ডাঙি দুমাই কৰি  
 থাক।

**Penetrate** (পেন-ই-ট্ৰেই) *v. t. or v. i.* to thrust  
 into, to enter, to pierce into সূমা, সোমা,  
 ফুটা, ভেদ, প্ৰবেশ কৰ; to understand বুজ।

**Penetrating** *adj.* piercing, sharp-ভীক্ষ, চোকা,  
 মৰ্য়ভেদী।

**Penetrable** *adj.* that may be penetrated সূমাব  
 পৰা, ফুটাৰ পৰা; capable of understanding  
 বোধগম্য।

**Penetration** (পে'ন্-ই-ট্ৰেন্) *n.* the act of enter-  
 ing প্ৰবেশ কৰণ, সূমুৱা কাম; discernment  
 ভীক্ষ বুজি, সহজে বুজিব পৰা শক্তি।

**Penguin** (পে'ন-গইন্) *n.* an aquatic bird un-  
 able to fly এজাতি উৰিব নোৱৰা পানী হাঁহ।

**Peninsula** (পি-নিন্-চি-উলা) *n.* land almost  
 surrounded by water উপদ্বীপ, প্ৰায় চাৰিও-  
 ফালে পানীৰে বেউন কৰা দেশবস্তু। **Peninsular**  
*adj.* উপদ্বীপ সম্বন্ধীয়।

**Penis** (পিনিচ) *n.* the external male organ  
 পুৰুষাঙ্গ, লিঙ্গ।

**Penitence, Penitency** (পে'নিটেক) *n.* sorrow for  
 sin অনুতাপ, মনস্তাপ, খেদ, পৰিতাপ, আৰ্কেপ।

**Penitent** (পে'নিটেক) *adj.* repentant, suffering  
 sorrow for sin অনুতাপী, বেদমুক্ত, হুংমিত।  
 —*n.* one who is sorry for sin অনুতাপী,  
 পাপজনিত মনস্তাপ ভোগী।

**Penitential** (পেনিটেন্-শিয়েল) *adj.* expressive  
 of penitence বেদজনক, অনুতাপ সম্বন্ধীয়। —*n.*  
 a book of rules relating to penance প্ৰায়শ্চিত্ত  
 বিধি।

**Penitentiary** (পে'নি-টেন্-শিয়েৰী) *adj.* relating  
 to penance পাপৰ প্ৰায়শ্চিত্ত বিষয়ক। —*n.* a  
 house of correction and punishment  
 কাৰাগাৰ, পাপৰ শাস্তি ভোগ কৰা ঠাই।

**Penknife** (পে'ন্-নাইফ্) *n.* a small knife কলম  
 কটাৰী।

**Penman** see **Pen.**

**Pen-name** (পে'ন্-নে'ম্) *n.* a false name, a nom-  
 de-plume আচল নাম গোপন কৰি লিখকে নিজে  
 সাজি লোৱা নাম, উপভূতা নাম।

**Pennant** (পে'ন্-এন্ট), **Pennon** *n.* a long narrow  
 flag, a long narrow streamer দীঘল জজা  
 পতাকা।

**Pennate**, —*d* (পে'ন্-এই) *adj.* winged ডেউকা থকা,  
 পাখি লগা।

**Penniless** (পে'নিলে'চ্) *adj.* having no money  
 দৰিদ্ৰ, অৰ্থহীন, দুখীয়া।

**Pennon** see **Pennant.**

**Penny** (প'নী) *n.* a copper coin—one twelfth  
 of a shilling ডামৰ চৰভীয়া, এক-অনীয়া।  
 (*pl.*) **Pennies** (পেনীজ) or **Pence**. **To turn**  
**an honest penny**=সজ উপায়েৰে ধন উপাৰ্জন  
 কৰ।

**Penny-weight** (পে'নী-ওৱেইট্) *n.* the weight of  
 one penny প্ৰায় ২৪ বতি পৰিমাণ।

**Penny-wise** (পে'নী-ওৱাইজ্) *adj.* saving small  
 sums at risk of larger পইচাটো বাখিবলৈ  
 টকাটো খৰচ কৰা মতাৱৰ, অবিবেচকৰূপে কৃপণ।  
**Penny-wise pound foolish**=বেজীৰ জলতা মনা  
 কুঠাবৰ জলতা মননা।

**Pensile** (পে'ন-চাইল্) *adj.* suspended ওলমি থকা,  
 ওলোমাই থোৱা।

**Pension** (পে'ন্-শন্) *n.* an allowance paid to a  
 retired servant পেনচন, চাকৰীৰাহৰ হুতি, দীৰ্ঘ  
 কৰ্মচাৰীৰ বহিৰোৱা মৰ্হা। —*v. t.* to grant  
 a pension পেনচন দে।

**Pensionable** (পে'ন্-শনেবল্) *adj.* entitled to a

pension পেনচন যোগ্য, বহি খোৱা, দৰ্শনা পাব পৰা।

**Pensioner** (পে'ন-শনাৰ) *n.* one who receives a pension পেনশন্ ডোগী লোক, চাকৰীয়া বৃত্তি পোৱা।

**Pensionary** *adj.* receiving a pension পে'নচনাৰী, পে'নচন থকা। —*n.* one who receives a pension পে'নচন খোৱা লোক।

**Pensive** (পে'নচিভ) *adj.* sad and thoughtful চিন্তাকুল, মূৰ ঘমাই থকা, বিমন। **Pensiveness** *n.* gloomy thoughtfulness মনমৰা হতাৰ, বিমৰ্ষ, আমন ক্ৰিয়ন; melancholy.

**Pensum** (পে'ন-চাম্) *n.* an extra task given to a scholar as a punishment শাস্তিৰূপে দিয়া উপকৰা কাম।

**Pent** *pa. p.* and *pa. t.* of **Pen** (shut in or shut up=খোঁকত সুমাই থ, আবদ্ধ কৰ)।

**Pentagon** (পে'টগন) *n.* a plane figure with five angles পঞ্চকোণী ক্ষেত্ৰ। **Pentagonal** *adj.*

**Pentahedron** (পে'টেহি-ড্ৰন) *n.* a solid figure of five equal sides পাঁচদিৰীয়া গোটা বস্তুৰ আকাৰ।

**Pentameter** (পে'টেম্ ইটাৰ) *n.* a verse of five measures or feet পঞ্চপদী শ্লোক, পাঁচ চৰণ থকা কবিতা। (Gr. *Pente*=five).

**Pentangular** (পে'টেংগিউলাৰ) *adj.* having five angles পঞ্চকোণী, পাঁচকোণীয়া।

**Pentarchy** (পে'টাৰ্কী) *n.* government by five persons পাঁচজনৰ দ্বাৰা শাসন, পাঁচজনীয় বাজত, পঞ্চায়তী শাসন।

**Pentateuch** (পে'টেটউচ্) *n.* the first five books of the old Testament বাইবেলৰ প্ৰথম পাঁচ খণ্ড।

**Pentecost** (পে'ণ্টিকষ্ট) *n.* a Jewish festival ইহুদী জাতিৰ উৎসৱ বা পৰ্ব।

**Penthouse** (পে'ণ্ট-হাউচ) *n.* a shed projecting from a main building ঘাই খৰৰ পৰা আগবঢ়াই দিয়া চালী।

**Pentroof** *n.* a roof with a slope on one side এচলিয়া ঘৰ।

**Penult** (পি-নাক্ট) *n.* the syllable last but

one কোনো শব্দৰ শেষৰটো বৰ্ষ এৰি আগৰ অংশ।

**Penultimate** (পিনাণ্টিমেট্) *adj.* last but one শেষৰটোৰ আগৰ, উপান্ত।

**Penumbra** (পিনাম্‌ব্ৰা) *n.* a partial shadow round the darker shadow of an eclipse চন্দ্ৰসূৰ্য্যাদিৰ গ্ৰহণৰ সময়ত হোৱা চাৰিও কাষৰ ইথৰ পোহৰ হাঁ, উপচ্ছায়া।

**Penury** (পে'নিউৰী) *n.* great poverty দৰিদ্ৰতা, ভিকছ অৱস্থা, কটকিন অৱস্থা।

**Penurious** (পে'নিউৰিয়চ্) *adj.* sordid, miserly কৰাইচ, কৃপণ, কটকিন। **Penuriousness** *n.* কৃপণালি, কটকিনালি।

**Peon** (পিয়ন) *n.* a messenger পিয়ন, টেকেলা, পিয়দা।

**People** (পিপল্) *n.* persons generally, inhabitants, the mass of persons মানুহ বিলাক, লোক, জাতি। **The people say**=মানুহে কয়। (*pl.*) **Peoples**=races জাতি বা খেল বিলাক। —*v. t.* to stock with people মানুহ বহুৱা বসতি কৰা। **The people**=the mass ইতৰ লোক, সমূহ বাইজ।

**Pepper** (পে'প-আৰ্) *n.* a pungent condiment এবিধ জলা মচলা; a plant জালুক, জলকীয়া। **Pepper caster**=জালুক বা জলকীয়াৰ গুড়ি খোৱা সৰু চিঁচা। **Long-pepper**=জলকীয়া। **White-pepper**=বাকলি গুচোৱা জালুক। **Black-pepper**=বাকলিৰে সৈতে গুৰি কৰি খোৱা জালুক।

**Peppermint** (পে'প-অৰ্-মিন্ট) *n.* a liquor distilled from the mint plant পিপাৰমেন্ট, পদিনা শাকৰ পৰা কৰা সুগন্ধি আৰক; a lozenge prepared with peppermint এবিধ জলা সুগন্ধি মিঠাই।

**Pepsin, Pepsine** (পে'প-চিন্) *n.* one of the constituents of gastric juice আহাৰ জীৰ্ণকাৰী শাৰীৰিক পদাৰ্থ।

**Peptic** (পে'প-টিক্) *adj.* promoting digestion জীৰ্ণকাৰী, জীণ যোৱা। **Peptics** *n.* digestive organs পাকপত্তি স্বৰ্দ্ধীৰ আভ্যন্তৰিক বস্তু। **Peptic-glands**=আহাৰ জীৰণ যোৱা নাড়ী।

**Per** (পাৰ) *prep.* through, by means of  
দ্বাৰা, মাৰফৎ, যোগে, হাতত; for each প্রতি।

**Per annum**=প্রতি বছৰে, বছৰি। **Per-  
mensem**=মাহিলি। **Per cent**=শতকৰা, প্রতি  
শত। **Per diem**=দিনে। **Per saltum**=all  
at once এটাইবিলাক, একেবাৰে; at a single  
leap এক জাপেই। **Per se**= by himself নিজে  
নিকে, অকলৈ। **Per V. P. P.**=ডেলু পেছবল  
পাৰ্চেলত।

**Peradventure** (পাৰ-এড্-ভেন্-চাৰ্) *adv.* by  
chance অকস্মাৎ, হঠাৎ; perhaps কিজানি,  
দৈবাৎ।

**Perambulate** (পেৰ-এম্-বিউ-লেট্) *v. t.* walk  
round or over ঘূৰা; to survey the bound-  
aries of পিয়ল কবিবৰ মনেৰে সীমাৰ চাৰিওফালে  
ঘূৰ।

**Perambulation** *n.* পৰ্যটন, দিগভ্ৰমণ।

**Perambulator** *n.* one who walks through  
সমণকাৰী; a light carriage for the child  
ল'ৰা ফুৰোৱা হাত গাড়ী; an instrument for  
measuring distance on roads বাট জোখা  
যন্ত্ৰ।

**Perceivable** same as **Perceptible**.

**Perceive** (পাৰচিভ্) *v. t.* to see, to discern,  
to understand টলক, দেখ বুজ, গম্ ধৰ,  
নিৰীক্ষণ কৰ। (F. *per*=perfectly; *capere*  
=to take)।

**Percentage** (পাৰ-চেণ্-টেজ) *n.* rate per hun-  
dred শতকৰা নিৰিখ।

**Perceptible** (পাৰ-চে'পটিবল) *adj.* that can be  
seen or understood বোধগম্য, টলকিব পৰা,  
মণিব পৰা।

**Perceptibility** *n.* বোধগম্যতা, গম্।

**Perception** (পাৰ-চে'প-শ্বন্) *n.* act or power of  
perceiving, discernment বোধ, জ্ঞান, অনুভব  
শক্তি, উপলব্ধি।

**Perceptive** *adj.* having the power of percei-  
ving অনুভব শক্তি থকা, বুজ থকা।

**Perch** (পাৰ্চ) *n.* a rod on which birds rest  
ডাল, চৰাই জিৰোৱা ডাঙৰ ঠাই; a measure of  
5½ yards চাৰে পাঁচ গজ পৰিমাণ; a fresh  
water fish এবিধ মাছ। —*v. i.* to sit on roots

ডালত উঠি থাক; to settle থিতাপি ল।  
—*v. t.* to place as on a perch ডালত তোল  
বা বহুৱা।

**Percher** *n.* গছৰ ডালত পৰা চৰাই।

**Perchance** (পাৰ-চাল) *adv.* perhaps দৈবাৎ,  
কেতিয়াবা।

**Percipient** (পাৰ্-চিপ্-ই-এ'ন্ট) *adj.* perceiving  
অনুভব শক্তিসূক্ত, অনুভব কৰিব পৰা।

**Perclose, Parcloses** (পাৰ-ক্ল'জ) *n.* a railing  
around a tomb or chapel কবৰৰ বা গিৰ্জাৰ  
বেৰীৰ চাৰিওফালে বেৰা; an enclosed place  
বেৰি থোৱা ঠাই।

**Percolate** (পাৰ্কেলেট) to strain through ছেক,  
পানী নিজৰা। —*v. i.* to ooze through পানী  
জৰি যা, জব। (L. *per*=through; *colare*=  
to strain)।

**Percolation** (পাৰ্কেলেছন্) *n.* act of filtering  
পানী জৰি জৰি পৰণ, নিজৰণ, ছেকন।

**Percussion** (পাৰ-কাশ্বন্) *n.* striking of one  
body against another, collision ঠেকা ধুন্দা,  
আঘাত কৰণ। **Percussion-cap**=a copper cap  
used for firing rifles বন্দুকৰ টুপী।

**Perdition** (পাৰ্-ডিশ-অন্) *n.* utter loss  
or ruin ধ্বংস, উচ্ছেদ, বিনাশ; eternal loss  
of happiness চিৰ ধ্বংস ভোগ, চিৰক্লেশ, বিধ্বংসন,  
অধঃপতন।

**Perdue, Perdu** (পাৰ্-ডিউ) *adj.* lost to view  
অদৃশ্য, লুপ্ত; being on a forlorn hope নৈবাশ;  
reckless আগপাচ লুপ্তা, উধামুখা। **Lieperdue**  
=লুকাই থাক।

**Perdure** (পাৰ-দিউৰ) to last long বহুদিন যা।

**Peregrinate** (পে'ৰ-ই-গ্ৰি-নেট্) *v. i.* to travel  
about দেশে বিদেশে ফুৰি ফুৰ।

**Peregrination** *n.* act of travelling about পৰি-  
ভ্ৰমণ, দেশ পৰ্যটন।

**Peregrinator** (পে'ৰ-ই-গ্ৰি-নেট'ৰ) *n.* one who  
travels about পৰিভ্ৰমণকাৰী।

**Peremptorily** (পেৰেম্প-টৰিবি) *adj.* authorita-  
tively আপোনে মইমতে, নিতান্ত কৰো বুলি,  
ধৰাংকাটকৈ।

**Peremptory** (পেৰেম্প-টৰী) *adj.* authorita-  
tive, dogmatical, that must be done

নিশ্চিত, ধৰাবদ্ধা, নিত্য কৰিব লগীয়া; final  
চূড়ান্ত; imperious উদ্ধত, হক-বচন-নয়না।

**Perennial** (পেৰেনিয়েল্) *adj.* lasting through  
the year গোটেই বছৰ থকা, বাবেমহীয়া;  
perpetual যুগমহীয়া; never failing অক্ষয়।  
**Perennially** *adj.* বছৰি বছৰি।

**Perfect** (পাৰ-ফেক্ট্) *adj.* done thoroughly  
পূৰ্ণা, সম্পূৰ্ণ; without blemish নিষ্পত্ত  
কেনিও আৰু ধৰিব নোৱাৰা, পৈপত্ত। —*v. t.* to  
complete পূৰ্ণ কৰ, সম্পূৰ্ণ কৰ; to make fully  
skilled শিকাই বুজাই নিপুণ কৰা। **Perfect**  
**number** = a number equal to the sum of  
all the divisors মিলি যোৱা ভাজক অঙ্কবিলাকৰ  
যোগফলৰ পৰা যিটো অঙ্ক হয় সেয়ে যদি ভাগ কৰা  
অঙ্কটো হয়। (L. *per* = through; *facere* =  
to do)।

**Perfection** (পাৰ-ফেক্শন্) *n.* state of being  
perfect পৰিপক্বতা, পূৰ্ণ অৱস্থা, সম্পূৰ্ণতা। **Per-**  
**fective** *adj.* tending to make perfect  
পৰিপূৰ্ণকাৰী, সংস্কাৰক।

**Perfectly** *adv.* completely, exactly, সম্পূৰ্ণৰূপে,  
ঠিকৰূপে, নিষ্পত্ত ভাবে।

**Perfectness** *n.* completeness সম্পূৰ্ণতা, উৎকৃষ্টতা,  
তত্ত্বতা।

**Perfidious** (পাৰ-ফিড-ইয়াচ্) *adj.* faithness,  
treacherous বিশ্বাসঘাতক, প্রবঞ্চক।

**Perfidy, Perfidiousness** (পাফিডি) *n.* treachery  
বিশ্বাসঘাতকতা, প্রবঞ্চনা।

**Perforate** (পাৰ-ফ'-ৰেই) *v. t.* to bore through,  
to make a hole through বিদ্ধা দে, বিদ্ধ,  
ফুট কৰ, জলা কাট। (L. *per* = through;  
*forare* = to bore)।

**Perforation** (পাৰ-ফ'-ৰেশন্) *n.* act of boring  
through ফুটা কৰণ, বিদ্ধন; a hole bored  
বিদ্ধা, ফুটা।

**Perforator** (পাৰ-ফ'-ৰেইটৰ) *n.* boring instru-  
ment ফুটা কৰা যন্ত্ৰ, বিদ্ধনা।

**Perforce** (পাৰ্ফ'-ৰচ) *adv.* by force বলবে;  
of necessity নকৰিলে নচলা।

**Perform** (পাৰ-ফৰ্ম্) *v. t.* to do thoroughly কৰ,  
সমাধা কৰ; to act as on the stage অভিনয়

কৰ। —*v. i.* to act a part, to play upon  
ভাও দে, বাজনা বজা।

**Performable** *adj.* practicable কৰণীয়।

**Performance** (পাৰ-ফৰ-মেঞ্চ) *n.* act of perform-  
ing কাৰ্য্য কৰণ, সম্পাদন, সমাপন; an exhibi-  
tion of amusement গান, ভাৱনা বা কোনো বং  
ধেমালি দেখুৱা কাৰ্য্য।

**Performer** (পাৰ-ফৰ-মাৰ) *n.* one who  
performs or acts কৰোতা, ধেমালি দেখুৱাওতা,  
অভিনেতা।

**Perfume** (পাৰ-ফিউম্) *n.* a sweet scent ভাল  
গোন্ধ, সুগন্ধি, সৌৰভ, সুগন্ধি দ্ৰব্য। —*v. t.* to  
scent সুগন্ধি কৰ, সুগন্ধ কৰ।

**Perfumery** (পাৰ-ফিউ-মেৰি) *n.* perfumes in  
general গোন্ধ তেল, ভাল গোন্ধ থকা বস্তু  
বিলাক।

**Perfunctorily** (পাৰ-ফাক্ট'-টৰিলি) *adj.* in a care-  
less manner হেলাওটাকৈ, অশ্রদ্ধাকৈ।

**Perfunctory** (পাৰ-ফাক্ট'-টৰী) *adj.* performed  
carelessly হেলাওতা, সোপাচিলা; negligent  
অমনোযোগী।

**Pergola** (পাৰ-গো-লা) *n.* arbour a covered  
walk ওপৰে গছ লতাবে আবৃত ফুৰাচকা ঠাই।

**Perhaps** (পাৰহেপচ) *adv.* possibly, it may be  
হব পাৰে, বোধ কৰো, হবলা, জানোতা।

**Peri** (পেৰি) *n.* a female fairy পৰী।

**Pericardium** (পেৰি-কাৰ-ডিয়াম্) *n.* the membrane  
surrounding the heart হৃৎকোষ, কলিজাৰ  
আবৰণ বা ঢাকঢাল।

**Pericarp** (পেৰিকাৰ্প্) *n.* a seed-vessel, the rind  
of fruits বাহ, গুটি থকা বাহ। (Gr. *peri* =  
about; *karpos* = fruit)।

**Periderm** (পেৰি-ডাৰ্ফ) *n.* the outer bark গছৰ  
ওপৰৰ ছাল।

**Perigee** (পেৰিজী) *n.* the point of the  
moon's orbit nearest to the earth পৃথিৱীৰ  
নিচেই নিকটবৰ্তী চন্দ্ৰমণ্ডল ঠাই। (*opp.* to  
Apogee)।

**Perihelion** (পে'ৰিহিলীয়ন্) *n.* the point of the  
orbit of a planet nearest to the sun সূৰ্য্যৰ  
নিচেই নিকটবৰ্তী হোৱা গ্ৰহমণ্ডল ঠাই। (*opp.* to  
Aphelion)।

**Peril** (পেৰিল্) *n.* danger বিপদ, সঙ্কট। —*v. t.* to expose to danger বিপদগ্রস্ত কৰ, সঙ্কটত পেলা।

**Perilous** (পে'ৰিলাচ) *adj.* full of peril, dangerous বিপদজনক, সঙ্কটাপন্ন। **Perilousness** *n.* সঙ্কট অৱস্থা।

**Perimeter** (পে'ৰিমিটাৰ) *n.* the outer boundary of a plane figure ক্ষেত্ৰৰ পৰিধি, চৌহদৰ মূঠ, গড়ৰ চৌহদ।

**Period** (পিৰিয়'ড্) *n.* the time in which anything is performed নিৰ্দ্ধাৰিত কাল, নিৰ্ম্মিত সময়, মিহাদ; series of years যুগ; conclusion শেষ, অন্ত; a mark at the end of a sentence লেখোতে বাক্যৰ অন্তত দিয়া হেদ।

**Periodic**, —**al** (পিৰিয়ডিক্, —এল্) *adj.* occurring at regular intervals নিৰ্দ্ধাৰিত সময়মতে হোৱা, সাময়িক, মিহাদী।

**Periodical** *n.* a magazine published at regular intervals of time নিৰ্দ্ধাৰিত সময়মতে ওলোৱা পত্ৰিকা বা কাকত। **Periodic lease** = মিহাদী (কেবাচনীয়া) পট্টা। **Periodical returns** = মাহেকীয়া, তিনিমহীয়া, চমহীয়া বা বছৰেকীয়া হিচাপ। **Periodically** *adv.* কালে কালে, নিৰ্ম্মিত, সময়মতে।

**Periosteum** (পে'ৰি-অচ্টিয়াম্) *n.* the membrane covering the bone হাড়ত লাগি থকা লেকেটা ছাল।

**Peripatetic** —**al** (পে'ৰি-পেটেট্-ইক্) *adj.* walking about, itinerant ফুৰি ফুৰা, ভ্ৰমণকাৰী। —*n.* an adherent of the philosophy of Aristotle এৰিষ্টটল নামক পণ্ডিতৰ মতাবলম্বী লোক; (*pl.*) instructions by lectures বক্তৃতাৰ চলৰে দিয়া উপদেশ বাক্য।

**Periphery** (পে'ৰিফেৰী) *n.* the circumference of a circle, the boundary of a figure পৰিধি, গোলাকাৰ ক্ষেত্ৰৰ মৰ, ঘূৰণীয়া ঘেৰ। (*L. peri*=around; *pherein*=to carry)।

**Periphrase** (পেৰ্-ই-ফ্ৰেজ), **Periphrasis** *n.* a roundabout way of speaking বাগাড়ম্বৰ, বংলপা কথা। —*v. t.* or *v. i.* to use unnecessary words to express an idea বং লগাই ক।

**Perish** (পে'ৰিছ্) *v. i.* to die মৰ, ধ্বংস হ; to decay, to be destroyed নষ্ট হ, নাশ হ।

**Perishable** (পে'ৰিছেবল্) *adj.* subject to decay নষ্টযোগ্য, অনিত্য, অস্থায়ী, মৰণশীল। **Perishableness** *n.* অনিত্যতা, ধ্বংসতা।

**Peristyle** (পে'ৰিষ্টাইল্) *n.* a range of columns round a building কোনো ঘৰৰ চাৰিওফালে দিয়া স্তম্ভমালা।

**Peritoneum** (পে'ৰি-ট'-নিউয়াম্) *n.* the membrane surrounding the viscera in the abdomen নাড়ীডু'কবিলাক বেউন কৰি বধা স্ত্ৰন ছাল।

**Periwig** (পে'ৰি-উইগ) *n.* an artificial head of hair পৰবচ্ছলি, চুলিৰে কৰা মূৰৰ সাজ।

**Periwinkle** (পে'ৰি-উইং-কল্) *n.* a small shell-fish ক্ষুদ্ৰ শামুক; a creeping plant এবিধ গছৰ ওপৰত হোৱা লতা।

**Perjure** (পাৰ্-জুৰ) *v. t.* to swear falsely মিছা শপত কৰ।

**Perjurer** (পাৰ্-জুৰাৰ) *n.* one who swears falsely মিছা শপতকাৰী, মিছা সাকী।

**Perjury** (পাৰ্-জুৰী) *n.* false swearing মিছা শপত কৰণ; offence of giving false evidence শপত খাই আদালতত মিছা সাকী দিয়া দোষ।

**Perky** (পাৰ্-কি) *adj.* trim, proud, self-assertive ধুনধৰা, দেমাকী, গোঁড়োবা।

**Permanence** (পাৰ্মেনেনচ্), **Permanency** (পাৰ্মেনেন্চি) *n.* a state or quality of being permanent, continuance in the same position, duration স্থায়িত্ব, নিগাজী অৱস্থা।

**Permanent** (পাৰ্মেনেনক্) *adj.* lasting, durable, not changeable স্থায়ী, চিৰস্থায়ী, থিলাকীয়া, নিগাজী, যুগমীয়া।

**Permanently** (পাৰ্মেনেনকলি) *adv.* in a lasting manner স্থায়ীকৰণে, নিগাজীকৈ, স্থিতিপিকৈ।

**Permeable** (পাৰ্মিয়েবল্) *adj.* that may be passed through ভেঙ, ভেদিব পৰা, পানী সৰকা।

**Permeate** (পাৰ্মিয়েট) *v. t.* to pass through the pores of বিছ, সৰকা, ভেদ কৰ; diffuse itself through ভেদ, বিয়পি ভিতৰলৈ সোৱা।

**Permissible** (পাৰ্মিচিবল) *adj.* capable of being mixed মিশ্ৰণীয়, বিহীন পৰা, সান-যোতা।

**Permissible** (পাৰ্মিচিবল) *adj.* allowable অনুমতি দিব পৰা, কোনো বাধা নথকা।

**Permission** (পাৰ্মিছন) *n.* act of permitting, allowance অনুমতি, সম্মতি, আজ্ঞা।

**Permissive** (পাৰ্মিচিভ) *adj.* allowing, granting সম্মতি থকা, কৰিব পৰা, ছুন্দ পোতা।

**Permit** (পাৰ্মিট) *n.* a written permission অনুমতি পত্ৰ। —*v. t.* to allow to be done অনুমতি দে, আজ্ঞা কৰ, কৰিবলৈ দে, সম্মতি দে।

**Permutable** (পাৰ-মিউ-বল) *adj.* that which may be exchanged অদল বদল কৰিব পৰা, সলায় পৰা।

**Permutation** (পাৰ-মিউ-টেছন) *n.* a mutual exchange সালসলনি, পৰিবৰ্তন; possible combination of given letters or figures ভিন্ন ভিন্ন প্ৰকাৰে অক্ষৰ বা অঙ্ক সংযোগ।

**Pernicious** (পাৰ-নি-চাচ) *adj.* highly injurious, hurtful মৰাণক, ধ্বংস, অনিষ্টকাৰী।

**Perniciousness** *n.* মৰাণতা অৱস্থা।

**Peroration** (পে'ৰ-অ'-ৰে-শন) *n.* the conclusion of a speech বক্তৃতাৰ শেষ, সাৰমৰ্ম।

**Perpendicular** (পাৰ-পে'ন্-ডিক্-ইউ-লাৰ) *adj.* exactly upright পোন পোনে থিয়। —*n.* a straight line standing at right angles to another কোনো থিয় ৰেখা, লম্ব।

**Perpetrate** (পাৰ-পি-ট্ৰেট) *v. t.* to do or commit (in a bad sense) দুৰ্ঘৰ্ম কৰ, অপকৰ্ম কৰ, হোষ কৰ।

**Perpetration** (পাৰ-পি-ট্ৰে-শন) *n.* act of committing a crime অপৰাধ কৰ; an evil action অপকৰ্ম, অপৰাধ।

**Perpetual** (পাৰ-পি-ট্ৰে-ইটেল) *adj.* never ceasing, everlasting নিত্য, যুগমীয়া, চিৰকালীয়া।

**Perpetually** *n.* unceasingly অবিরত, যুগযুগান্তৰবাপি, সততে, চিৰন্তন।

**Perpetuate** (পাৰ-পি-ট্ৰে-ইট) *v. t.* to preserve for ever চিৰকাল হাৱী কৰ, যুগমীয়াতৈ ৰাখ।

**Perpetuation** *n.* যুগমীয়া কৰণ।

**Perpetuity** (পাৰ-পি-ট্ৰে-ইটি) *n.* endless time নিত্যতা, অনন্ত কাল; something lasting for ever চিৰকালৰ নিমিত্তে পোতা কোনো বস্তু।

**Perplex** (পাৰ-প্লেক্-চ) *v. t.* to make intricate বিমোহ কৰ; to puzzle বিভূদ্ধি কৰ; to tease with doubt বিচেষ্টা কৰ, অস্থিৰ কৰ।

**Perplexing** *adj.* puzzling বিমোহ, ভাবি চিভি স্থিৰ কৰিব নোৱৰা, ঘোৰট-পাকট।

**Perplexity** (পাৰ-প্লেক্-চ-ইটি) *n.* confusion of mind, intricacy, embarrassment কলোজপো, বিমোহ, বিভূদ্ধি, বিচৃতি, তৰ্জনি।

**Perquisite** (পাৰ্-ক্-ইজিট) *n.* a fee or allowance granted, above the stated wages ওপৰকি, লাভ, দৰ্শনৰ উপৰি দত্তব্য।

**Perquisition** (পাৰক্-ইজিছন) *n.* a strict inquiry সুন্দৰ অনুসন্ধান, পাতপাতকৈ চাওন।

**Perquisitor** *n.* the first purchaser of an estate মাটিৰ প্ৰথম খৰিদাৰ।

**Persecute** (পাৰ্চিকিউট) *v. t.* to follow persistently so as to injure শাস্তি দিবৰ মনেৰে ৰেদি নে; to harass উৎপীড়ণ কৰ, তাড়ণ কৰ, শাস্তি দে।

**Persecution** (পাৰ্চিকিউশন) *n.* oppression on account of religious opinion ধৰ্মমত বিৰোধী লোকৰ উৎপীড়ণ, অত্যাচাৰ।

**Persecutor** (পাৰ্চিকিউটৰ) *n.* one who persecutes উৎপীড়ণকাৰী।

**Perseverance** (পাৰ্চিভিয়েৰেন্স) *n.* continued application to anything অধ্যবসায়, লেপে-টীয়াকৈ লাগি থকা গুণ, অবিৰত চেষ্টা।

**Persevere** (পাৰ্চিভিয়েৰ) *v. t.* to persist in anything নেবানেপেৰাকৈ একেৰাহে লাগি থকা, অবিৰত চেষ্টা কৰ। **Persevering** *adj.* persisting in anything লেপেটীয়া নেবানেপেৰা, অধ্যবসায়ী।

**Persian** (পাৰ্শিয়েন্) *adj.* of or from Persia পাৰশ দেশ সম্বন্ধীয়। —*n.* a native of Persia পাৰশবাসী লোক; the language of Persia ফাৰ্চি ভাষা।

**Persist** (পাৰ্চিষ্ট) *v. i.* to persevere against opposition দৃঢ় চেষ্টা কৰ, ধৰাবন্ধাকৈ লগা।

**Persistence, Persistency** *n.* perseverance,

obstinacy অবিভত চেঁচা, নেবানেপেৰা গুণ, আকোৰগোঁজালি।

**Persistent** (পাৰ্চিচ-টেণ্ট্) *adj.* persisting, tenacious লেপেটীয়া, নেবানেপেৰা, আকোৰ-গোঁজা। —ly *adv.* কড়ামুঠীয়াকৈ।

**Person** (পাৰ্চন্) *n.* an individual, a human being ব্যক্তি, জন, লোক, মানুহ; bodily form শৰীৰ, গা; outward appearance চেহেৰা, আকৃতি; character represented on the stage ভাও; (*In gram.*) a distinction in the form of a noun পুৰুষ। **In person** = স্বয়ং, নিজে। **In his person** = তাৰ গাত।

**Dramatis personæ** = ভাৱবীয়ালোক।

**Personable** *adj.* of good appearance শুৱনি; সুজী।

**Personage** (পাৰ্চনে'জ) *n.* a person of distinction সম্ভাৱ লোক, ডাঙৰ মানুহ।

**Personal** (পাৰ্চনেল্) *adj.* belonging to a person কোনো বিশেষ লোকৰ, কোনো লোক সম্বন্ধীয়; peculiar to a person স্বীয়, নিজা, আপোন; (*gram.*) denoting the person ব্যক্তিগতকৈ।

**Personal property** = অস্বাৰৰ সম্পত্তি। **Personal appearance** = নিজে উপস্থিত হওন, স্বয়ং উপস্থিতি। **Personal injury** = শাৰীৰিক দুখ।

**Personal security** = গা জামিন।

**Personality** (পাৰ্চনেলিটি) *n.* individuality ব্যক্তিত্ব, আত্মানুভূতি, এজন লোক বুলি ভাব, ব্যক্তিগত পাৰ্থক্য। **Personalities** *n.* (*pl.*) ব্যক্তিগত নিম্মা বা গুণনি।

**Personally** (পাৰ্চনেলি) *adv.* in person স্বয়ং, নিজে; individually ব্যক্তিগতভাৱে।

**Personality** (পাৰ্চনেল্টি) *n.* all the property which goes to one's executor after death অস্বাৰৰ সম্পত্তি (যিবিলাক ওৱাৰিচে নেপাই উইল-নামা প্ৰাপ্ত লোকে পায়)।

**Personate** (পাৰ্চনেট্) *v. t.* to assume the character or the likeness of আনৰ ভাও ল।

**Personation** *n.* নিজৰ পৰিচয় গোপন কৰি মিছাই আন এজন বুলি কওন, ভাওনা।

**Personify** (পাৰ্চ'নিফাই) *v. t.* to treat an inanimate object like a person অচেতন পদাৰ্থত চেতন পদাৰ্থৰ গুণ আৰোপ কৰ; to look on as

a person কোনো ব্যক্তি বুলি বোধ কৰ। **Personification** *n.* অচেতন পদাৰ্থত চেতন ভাব কৰণ।

**Personnel** (পাৰ্চ'নে'ল) *n.* the person employed in any service কোনো বিভাগত কাম কৰা লোকসমূহ।

**Perspective** (পাৰ্'-স্পেক্-টিভ্) *n.* a view অবিকল দৃশ্য; the art of drawing objects on a plane surface so as to look like the objects as they are বস্তুৰ ঠিক অবিকল নক্সা দেখুৱা বিজ্ঞা; a telescope দূৰবীণ যন্ত্ৰ। —*adj.* relating to vision দৃষ্টি সম্বন্ধীয়।

**Perspicacious** (পাৰ'-স্পিক্-'শাচ্) *adj.* quick sighted ফুটমনিয়াৰ, চোকা দৃষ্টিৰ।

**Perspicacity** (পাৰ'-স্পিক্-'চিটি) *n.* acuteness of discernment or sight তীক্ষ্ণ দৃষ্টি, বুদ্ধিৰ প্ৰখৰতা।

**Perspicuity** (পাৰ'-স্পিক্-উ-ইটি) *n.* clearness in expressing ideas স্পষ্টতা, ফুটকীয়া অৱস্থা, বোধগম্যতা।

**Perspicuous** (পাৰ'-স্পিক্-উ-আচ্) *adj.* that can be seen through ফুটকীয়া; easily understood স্পষ্ট, সহজে বুজিবপৰা।

**Perspiration** (পাৰ'-স্পি-ৰে-'শন্) *n.* moisture given out from the body, sweat গাৰ ঘাম।

**Perspire** (পাৰ'-স্পায়্যৰ) *v. t. or v. i.* to emit as moisture through the pores of the skin, to sweat গাৰ ঘাম, ঘাম ওলা।

**Perspiratory** (পাৰ'-স্পি-ৰে-'টৰী) *adj.* causing or pertaining to perspiration ঘোৱা, ঘাম সম্বন্ধীয়।

**Persuade** (পাৰ-চোৱেড) *v. t.* to influence successfully by argument or advice ভুলা, উলমুলা, চুকুকা, সৈমান কৰ, পৰামৰ্শ দি কৰা, প্ৰভাৱ জন্ম, মুক্তিব বুলকা।

**Persuasive** (পাৰ'-চোৱে-ডিভ্) *adj.* having the power to persuade মন ভুলুৱা, প্ৰভুত্বজনক।

**Persuasion** (পাৰ'-চোৱে-শন্) *n.* act of persuading পৰামৰ্শ, প্ৰেৰা, মন্ত্ৰণা, চুকুকা; settled opinion মত; religious, belief ধৰ্ম বিশ্বাস।

**Pert** (পাৰ্ট) *adj.* forward, saucy খণখণীয়া,

হুং; too free in speech চেলবেলীয়া, মুখবা।

**Pertain** (পাৰ্-টেন্) *v. i.* to belong, to relate (with to) সম্পর্ক থাক, সহজীয় হ, কাৰো বা কোনো বিষয়ৰ হ।

**Pertinacious** (পাৰ্-টিনে'শ্যচ্) *adj.* obstinate, tenacious, unyielding আমঠ, নোবানেশো, আকোৰগোজা।

**Pertinacity** *n.* obstinacy, quality of being unyielding আকোৰগোজালি, মঠ, মইমতালি।

**Pertinence** (পাৰ্-টিনেঞ্চ) *n.* fitness suitable-ness উপযুক্ততা, যোগ্যতা, সঙ্গত অৱস্থা।

**Pertinent** (পাৰ্-টিনেণ্ট্) *n. adj.* appropriate, suitable উচিত, উপযুক্ত, প্রকৃত, সঙ্গত।

**Perturb** (পাৰ্-টাৰ্ভ) *v. t.* to disturb, to agitate ভোলপাব কৰ, ব্যাকুল কৰ, উত্তল-খুঁতল লগা।

**Perturbance, Perturbation** *n.* disquiet of mind উত্তল-খুঁতল, হলদিল, ভোলপাব, উবাজুবা।

**Perturbed** *adj.* উত্তল, হলদুল, ব্যাকুল।

**Pertused** (পাৰ্-ভিউজ্) *adj.* pierced with holes থকা-সবকা।

**Pertusion** (পাৰ্-ভিউজন্) *n.* a hole made with a sharp instrument বিদ্ধা, ফুটা।

**Peruke** (পেৰ্-ইউক্) *n.* an artificial cap of hair কুলিৰ নিচিনা বস্ত্ৰে কৰা টুপী।

**Peruse** (পেৰি-উজ্) *v. t.* to read with attention পঢ়ি চা। **Perusal** (পেৰিউজেল্) *n.* study, reading পঢ়ন, পাঠ কৰণ, পঢ়ি চাওন।

**Peruvian** (পেৰ্-উ-ভিয়েন্) *adj.* pertaining to Peru দক্ষিণ আমেৰিকাৰ পেক প্ৰদেশ সহজীয়। —*n.* পেকবাসী।

**Peruvian bark** *n.* Cinchona কুইনাইন দৰব কৰা চিনক'না গছৰ ছাল।

**Pervade** (পাৰ্-ভে'ড্) *v. t.* to pass through, to spread all over ফেজ, ভেদ, ব্যাপ্ত কৰ, গোটেই ঠাই জোৰ, বিয়পা। All-pervading = সৰ্বব্যাপী।

**Pervasive** *adj.* having power to pervade ব্যাপক।

**Perverse** (পাৰ্-ভাৰ্চ্) *adj.* obstinate in the wrong, stubborn, wayward বিপথগামী, জামঠ, ভেওপবা, উদগত।

**Perversion** (পাৰ্-ভাৰ্-শ্বন্) *n.* the act of perverting, a turning from truth or propriety ব্যতিক্ৰম, অত্যাৱ আচৰণ, অকাৰ্য্য।

**Perverseness, Perversity** *n.* cross disposition, wickedness অবাধ্যতা, উদ্ভতালি, দুইমী, মইমতালি।

**Pervasive** *adj.* tending to pervert বিপথগামী কৰা, আওবাটে নিয়া।

**Pervert** (পাৰ্-ভাৰ্ট) *v. t.* to turn from the right course আওবাটে নে, বিপথগামী কৰ, to corrupt বেয়া কৰ, নষ্ট কৰ। To pervert the law = আইনৰ অৰ্থ ওলোটা কৰ। (L. *vertere* = to turn). —*n.* an apostate স্বপৰ-ভাগী।

**Pervious** (পাৰ্-ভি-আচ্) *adj.* penetrable ভেদনীয়, বিদ্ধি ফুটাৰ পৰা।

**Pesky** (পে'চকি) *adj.* annoying আমনি কৰা, কথা দুত্তনা যেনে ল'ৰা-ছোৱালী।

**Pessimism** (পেচ্-ই-মিজম্) *n.* the doctrine of thinking every thing in the world as radically bad সংসাৰত কোনো বস্তুতেই ভালৰ নিমিত্তে নহয় এনে মত, দুখবাদ, নিৰাশাবাদ।

**Pessimist** (পেচ্-ই-মিষ্ট্) *n.* one who looks too much on the dark side of things যি সকলো কথাতে বেয়াটোহে আগুৱে দেখে, অন্তৰ্দৰ্শী লোক।

**Pest** (পে'ষ্ট) *n.* a deadly disease, anything destructive or troublesome মারীমৰক, দুৰভ বোগ, পিশ'টীয়া লোক।

**Pester** (পে'ষ্টাৰ্) *v. t.* to annoy, to disturb আমনি কৰ, উৎপাত কৰ, হাইবাণ কৰ।

**Pesthouse** *n.* a hospital for contagious diseases সংক্ৰামক ৰোগীৰ চিকিৎসালয়।

**Pestilence** (পে'ষ্টিলেঞ্চ) *n.* any deadly disease সংক্ৰামক বা দুৰভ বোগ, মহামাৰী।

**Pestilent** (পে'ষ্টিলেণ্ট) *adj.* hurtful to health or life সাংঘাতিক, অনিষ্টকৰ, অপকাৰী।

**Pestilential** (পে'ষ্টিলেণ্টিয়েল্) *adj.* producing pestilence, destructive মারীজনক, সংক্ৰামক, উজ্জ্বলকাৰী।

**Pestle** (পে'চল্) *n.* an instrument for pound- ing anything in a mortar মুলনা, মাৰি।



—*v. t.* to pound with a pestle উৰালত খুন্দ।

**Pestology** (পেষ্ট-লজী) *n.* the scientific study of harmful insects অনিষ্টকাৰী পোক বিষয়ক বিজ্ঞা।

**Pet** (পেট্) *n.* a little animal tame and fondled মবমৰ পোহনো জন্তু; a favourite child আদৰুৱা সন্তান; ill-humour চেউৰ, খং।  
—*adj.* indulged, favourite লাই পোহা, আলোলোৱা, আলসুৱা।

**Petal** (পিটেল্) *n.* a flower leaf ফুলৰ পাত।  
**Petald, Petalous** *adj.* শাহ পাহ ধোৱা।

**Petard** (পি-টাৰ্ড) *n.* a piece of ordnance fixed to gates for explosion গড়ত লগোৱা বৰতোপ। **Hoist with one's own petard** caught in one's own trap নিজে নিজৰ ফাঁদত পৰ।

**Peter** (পিটাৰ) *n.* a male Christian name খ্ৰীষ্টিয়ান পুৰুষৰ নাম। **Peter out** = (of stream, vein of ore &c.), to give out, to become exhausted উলিয়াই দা, বাজ কৰ, ক্ষয় হ। (*fig.*) to lose power বল বা মূল্য হ্ৰাস হ। **Rob Peter to pay Paul** এটাৰ পৰা নি আন এটাক দা।

**Petiole** (পেটি-জল্) *n.* the stalk of a leaf which joins it to the twig গছপাতৰ মূৰৰ ঠাই।

**Petit** (পে-টি) *adj.* petty, small ক্ষুদ্ৰ, সৰু। [*Fem.* = *Petite* (পেটিট)] **Petitmaitre** *n.* a dandy, coxcomb আটক ধুনীয়া, ফুলবাৰ।

**Petition** (পি-টিছন) *n.* a formal written request, a prayer আজ্ঞা, আবেদন পত্ৰ, দৰ্খাস্ত। —*v. t.* to supplicate দৰ্খাস্ত দা, প্ৰাৰ্থনা কৰ।

**Petitionary** *adj.* supplicatory প্ৰাৰ্থনাকাৰী, আবেদন থকা।

**Petitioner** (পে-টিচ-অনাৰ) *n.* one who offers a petition দৰ্খাস্তকাৰী, প্ৰাৰ্থনাকাৰী।

**Petition-writer** *n.* one who writes a petition আজ্ঞা-মহৰি।

**Petreean** (পি-ট্ৰেয়েন্) *adj.* pertaining to rock লিল সম্বন্ধীয়।

**Petrescent** (পে'ট্ৰেসেণ্ট) *adj.* becoming stone গ্ৰস্তবীভূত, শিলাময়।

**Petrification** (পেট্ৰি-ফেক্ছন) *n.* the state of being turned into stone শিলাময় হওন।

**Petrify** (পেট্ৰি-ফাই) *v. t. & v. t.* to turn into stone শিলাময় হ বা কৰ, গ্ৰস্তবীভূত হ; to fix in amazement, stupefy তথা লাগ, থৰ কৰ।

**Petroleum** (পেট্ৰ'লি'আম্), **Petrol** (পে-ট্ৰল্) *n.* an inflammable liquid substance obtained from the earth সাঁতা-তেল, মাটি তেল।

**Pettifog** (পেটি-ফগ্) *n.* a long under garment worn by females লাজ্জা, দুৰী, ফেৰমেজা মেখেলা। —*adj.* feminine তিবোতা বামুহৰ মাইকী সম্বন্ধীয়। **Petticoat-govern-ment** মাইকাৰ শাসন, পত্নীতন্ত্ৰ।

**Pettifogger** (পেটি-ফগ-আৰ্) *n.* a petty lawyer লাপিছুপা মোকদ্দমাত ফুৰা উকীল।

**Pettifoggery** (পেটি-ফগেৰী) *n.* meantricks ফাঁকি-ফুকা।

**Pettish** (পেটিছ) *adj.* peevish, fretful ঠেহাল, ভেৰ্শেটীয়া, খিংখিঙ্গীয়া। **Pettishness** *n.* ঠ'হ, খিংখিঙ্গীয়া, স্বভাৱ, ভেৰ্শেটালি।

**Petty** (পেটী) *adj.* small, insignificant, trifling সৰু, সামান্য, লাপিছুপা, তুচ্ছ।

**Petulance** (পেটি-উলেঞ্চ) *n.* peevishness sauciness মঠ, ঠে'হ, পেচ, চেউৰ, বোহ, খিট-খিটীয়া স্বভাৱ।

**Petulant** (পেটি-উলেণ্ট) *adj.* showing peevish, impatience, fretful ঠেহাল, খিংখিঙ্গীয়া।

**Pew** (পিউ) *n.* an enclosed seat in a church গীৰ্জা ঘৰৰ ভিতৰত বহা ঘেৰা ঠাই।

**Pewit** (পি-উইট্) *n.* a water fowl এবিধ পানীত চৰা চৰাই, শৰালি।

**Pewter** (পিউটাৰ) *n.* an alloy of tin and lead সীহ আৰু বগীতাম মিহলাই বৰা এবিধ ধাতু, দস্তা; a vessel made of pewter দস্তা নিৰ্মিত পাত্ৰ।

**Phalton** (ফে'ইটন) *n.* an open four wheeled carriage চাৰি চকৰিৰ মুকলি গাড়ী।

**Phalanx** (ফেলেক্স্) *n.* a compact body of

soldiers, a line of battle বেহু, শ্রেণীবদ্ধ হৈ  
একত্রিত হোৱা সেনাদল; one of the small  
bones of the fingers আঙুলিৰ হাড়। ( *pl.* )  
Phalanges or Phalanxes.

Phallus ( ফে'লাচ ) *n.* the organ of sex গুণ্ডাঙ্গ,  
লিঙ্গ। Phallic *adj.* জনক শক্তি সম্বন্ধীয়, ( *pl.* )  
Phalli.

Phantasm ( ফে'ন্-টেজন্ ) *n.* an apparition, illu-  
sion ভাস্তিমূলক দৃশ্য, ঠায়াময়া আকৃতি।

Phantasmal *adj.* ঠায়াময় আকৃতিৰ।

Phantasmagoria ( ফে'ন্-টেজ-মে-গ'রি-আ ) *n.* a  
phantastic group of images ঠায়াকপী দৃশ্য  
বা মূৰ্তি, ঠায়াবাৰী।

Phantom ( ফে'ক্টন্ ) *n.* a phantasm ভাস্তিমূলক  
দৃশ্য, ঠায়াময়া আকৃতি; a spectre ভূত।

Pharisee ( ফা'ৰিচী ) *n.* one who is more care-  
ful of the outward forms of the religion,  
a formalist ভণ্ড, বাহ্যিক নিষ্ঠাবান লোক, লোক-  
দেখনীয়াৰ ধাৰ্মিক, পুৰাতন জু সম্প্রদায়। Phari-  
saical *adj.*

Pharmaceutic.—al ( ফা'ৰ্মেচিউটিক্,—এল্ ) *adj.*  
pertaining to the art of preparing medicines  
ঔষধ প্রস্তুত কৰণ বিষয়ক।

Pharmacopæia ( ফা'ৰ-মে'ক-পীয়া ) *n.* a book  
giving instruction for the preparation  
of medicines ঔষধ তৈয়াৰ কৰা বিষয়ক গ্রন্থ,  
নিবান শাস্ত্র।

Pharmacy ( ফা'ৰ্মেচী ) *n.* the art of preparing  
of medicines দৰব তৈয়াৰ কৰা, মিহলোৱা আৰু  
বখা বিক্ৰা; a drug store দৰব বেচা দোকান।

Pharos ( ফে'ৰচ ) *n.* a lighthouse জাহাজৰ বাট  
দেখুৱা প্ৰদীপ ঘৰ, আলোকস্তম্ভ।

Phase ( ফে'জ ) *n.* aspect, appearance at any  
stage বৈকল্প, গঢ়; an era কল্প; the illumi-  
nated surface exhibited by a planet চন্দ্ৰ  
কলাৰ হ্ৰাস বৃদ্ধি দৰ্শন; also Phasis.

Pheasant ( ফি'জেণ্ট ) *n.* a game bird resembling  
a fowl ড'ৰিক।

Phenacetin ( ফি-নেচ-ই-টিন্ ) *n.* a medicine  
for fever গা ঘমোৱা দৰব।

Pheonix, Phoenix ( ফিনি'কচ ) *n.* a fabulous  
bird এটা কাল্পনিক চৰাই।

Phenomenal ( ফে-নম্-ই-নেল ) *adj.* pertain-  
ing to a phenomenon অদ্ভুত দৃশ্য সম্বন্ধীয়,  
আচৰিত ঘটনাপূৰ্ণ, আচৰিত; prodigious  
অদ্ভুত।

Phenomenon ( ফে-নমি-নন্ ) *pl.* Phenomena  
*n.* an unusual appearance অদ্ভুত দৃশ্য,  
আচৰিত কাণ্ড।

Phial ( ফায়েল্ ) *n.* a small glass bottle সৰু  
চিচা।

Philander ( ফিলেণ্ডাৰ ) *v. t.* মাইকী ভুলাই ফুৰ।  
—*n.* মাইকী ভুলুৱা প্ৰেমিক।

Philanderer ( ফিলেণ্ডাৰাৰ ) *n.* person who  
dangle about woman মাইকীৰ মৰম পাবলৈ  
পাছে পাছে ফুৰা মানুহ, চলাহী প্ৰেম ভিখাৰী।

Philanthropy ( ফিলেণ্-থ্ৰ'পী ) *n.* the love of  
mankind at large সৰ্বহিতৈষিতা; good-will  
towards all men উদাৰ প্ৰকৃতি।

Philanthropic.—al ( ফিলেণ্-থ্ৰ'পিক্,—এল্ ) *adj.*  
benevolent পৰহিতৈষী, দয়ালু।

Philanthropist *n.* one who tries to do good  
to others সৰ্বজন হিতকাৰী, অতি উদাৰ প্ৰকৃতিৰ  
লোক।

Philatelist ( ফিলেটে'লিষ্ট ) *n.* one devoted to  
the collection and study of stamps ডাক  
টিকট আদি সংগ্ৰহ কৰি কোনো বিষয় বুজ কৰা  
লোক। Philately *n.* stamp collecting  
টিকট সংগ্ৰহ।

Philippic ( ফিল্-ইপিক্ ) *n.* a discourse full  
of invective তিন্দ্ৰাৰ বাক্য, গ্ৰানিজনক উক্তি।

Philological ( ফিল-ল-অজি-কেল ) *adj.* relat-  
ing to the science of language ভাষাতত্ত্ব  
বিষয়ক।

Philologist ( ফিল-ল-অজিষ্ট ) *n.* one versed in  
philology ভাষাতত্ত্ববিদ।

Philology ( ফিল-ল-অজি ) *n.* the science of  
language ভাষাতত্ত্ব, শব্দানুসন্ধান বিজ্ঞ। ( *Gr.*  
*philos* = loving; *logos* = discourse ).

Philosopher ( ফিল-চ-অ'-ফাৰ ) *n.* a lover of  
wisdom, a rational thinker দাৰ্শনিক পণ্ডিত,  
চিন্তাশীল জ্ঞানী লোক।

Philosophical ( ফিল-চ-অ'-ফি-কেল ), Philoso-  
phic *adj.* pertaining or according to

- philosophy দর্শন শাস্ত্র সম্বন্ধীয়; rational যুক্তি, সিদ্ধ তত্ত্বজ্ঞানী; calm গম্ভীর, গম্ভীর।
- Philosophise** (ফি-লচ্-অ-ফাইজ) *v. i.* to reason like a philosopher দার্শনিক ভাব খটা, পণ্ডিতালি দেওয়া।
- Philosophy** (ফি-লচ্-অ-ফা) *n.* the science of being as being, the general laws or principles of knowledge জ্ঞান মূলক বিজ্ঞান, দর্শন শাস্ত্র, সৃষ্টি তত্ত্ব; Mental philosophy মনোবিজ্ঞান। Meral, Natural philosophy.
- Philtre, Philter** (ফিল্টার) *n.* a charm or spell to excite love আকর্ষণ, মোহনী বান।
- Phlebotomy** (ফ্লিবটমী) *n.* act or art of letting blood শিলা দি হেতু বটা বিদ্যা বা কার্য।
- Phlegm** (ফ্লেগ্) *n.* slimy matter secreted from the throat বফ, হেথা, জালবীজ।
- Phlegmatic** (ফ্লেগ্-মে-টিক্), **Phlegmatical** *adj.* abounding in phlegm কফযুক্ত, কফজনক; sluggish মেহমেঠিয়া, লেগ।
- Phenix** see Phenix
- Phobia** (ফবিয়া) *n.* fear, aversion or hatred অকাবণ আতঙ্ক, বিতৃষ্ণা অথবা ঘৃণা।
- Phone** (ফোন্) *n.* abbreviation of Telephone টেলিফোনের চুচক নাম।
- Phonetic, —al** (ফ'নেট-ইক, —এল) *adj.* pertaining to the voice, vocal মাতকথা বিষয়ক, শব্দ করির পৰা, শব্দানুকণী।
- Phonetics** *n.* the science of the human voice স্বর বিজ্ঞান।
- Phonograph** (ফ'ন'-গ্রেফ্) *n.* an instrument that records and repeats sound মানুষের মাতকথা ধবি পুনরাই সেই দৰে ক'ব পৰা যন্ত্ৰ।
- Phonography** (ফ'ন'-গ্রেফী) *n.* the art of reproducing a sound by a distinct character সাঙ্কেতিক চিহ্ন দ্বারা মাত কথা লিখা বিদ্যা।
- Phonology** (ফ'নল-অ'জী) *n.* the science of the sounds of the voice শব্দ বিজ্ঞান।
- Phonophone** (ফো'নো-ফোৰ) *n.* an apparatus for transmitting news by telegraph as

- well telephone along the same wire একেডাল তাঁবেদি টেলিফোন আৰু টেলিগ্রাফ ববিব পৰা যন্ত্ৰ।
- Phonotype** (ফ'ন-তাইপ) *n.* a sign representing a sound কোনো মাত বা শব্দ বুজুৱা চিন।
- Phosphide** (ফচ্-ফাইড্) *n.* combination of phosphorus with some other element such as copper or iron তাম বা লোহা মিশ্ৰিত এবিধ হালধীয়া বাসায়নিক বস্তু।
- Phosphoresce** (ফচ্-ফৰ-এচ) *v. i.* to glitter in the dark এক্কাবত জলমল। **Phosphorescent** *adj.* shining in the dark এক্কাবত জলমলোৱা।
- Phosphorus** (ফচ্-ফ'-ৰাচ) *n.* the morning star শুক্ৰ গ্রহ, প্রভাত তারা; an inflammable yellowish substance এক্কাবত জলমলোৱা এবিধ হালধীয়া বাসায়নিক বস্তু। **Phosphoric** *adj.*
- Photo** (ফ'টো) *n.* an abbreviation of Photograph আৰ্জা; আকৃতি, পোহৰতৰি, আঁলোৱিছ।
- Photography** (ফ'টোগ্রাফী) *n.* the art of producing pictures by light and chemical action আৰ্জা তোলা বিদ্যা, পোহৰ আৰু বাসায়নিক ক্ৰিয়াৰে আৰ্জা তোলা বিদ্যা।
- Photograph** (ফ'ট'-গ্ৰেফ) *n.* a picture produced by light and chemical action আৰ্জা, আতি, আকৃতি। **Photographic** *adj.* আৰ্জা তোলা, আৰ্জা সম্বন্ধীয়।
- Photogravure** (ফ'ট'-গ্ৰে'ভুৰ) *n.* an engraving on metal by means of photography কোনো ধাতুৰ ওপৰত আৰ্জা তোলা কাৰ্য।
- Photometer** (ফ'ট'-মিটাৰ্) *n.* an instrument for measuring intensity of light দীপ্তিৰ শ্ৰৱণতা পরিমাপক যন্ত্ৰ।
- Photo-relief** (ফ'ট'-ৰিলিফ্) *n.* a process of making pictures for printing press কাগজত ছাপা কৰিবলৈ নক্সা তোলা নিয়ম।
- Phrase** (ফ্রেজ) *n.* part of a sentence, two or more words expressing an idea যন্ত বানী, কথা; a short pithy expression কথাৰ ডুঙ, কথাৰ ছেও।

**Phraseology** ( ফ্রে'জিয়-লজী ) *n.* the manner or style of expression of phrases কথাৰ ছেও ভাও, লেখা বা কোৱাৰ ধৰণ, বাক্য ৰচনা ; a collection of phrases ধ্ৰুৱক বাক্য সংগ্ৰহ।

**Phrenesis** ( ফ্ৰে'ন্-ই-চিচ ) *n.* delirium বলিয়ালি, ভ্ৰম।

**Phrenetic** ( ফ্ৰে'ন্-এ'ট-ইক্ ) *adj.* frenzied, mad বলিয়া, বাতুল, উন্মত্ত।

**Phrenology** ( ফ্ৰে'নল-অ'জী ) *n.* the science of reading character by examination of the skull মূৰৰ গঢ় গতি দেখি স্বভাব চৰিত্ৰ নিৰ্ণয় কৰা বিদ্যা।

**Phthisis** ( ঠাই-চিচ্ ) *n.* consumption ক্ষয়কাহ, যক্ষ্মাবোগ।

**Phthisic** ( ঠাইজিক্ ) *adj.* ক্ষয়বোগবিষয়ক।

**Phylactery** ( ফি লেক্-টেৰী ) *n.* a charm or amulet বন্ধা কবচ, তাবীজ।

**Phylum** ( ফাইলাম ) *n.* race of organisms descended from the same common form উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণী জগতৰ সকলো বিলাকৰ মূল শ্ৰেণী বিভাগ।

**Physic** ( ফিজিক ) *n.* the science of medicine বৈদ্য শাস্ত্ৰ ; medicine দৰব, ভেদ হোৱা দৰব। — *v. t.* to give medicine to দৰব দে। **Physic garden** *n.* a botanical garden উদ্ভিদতত্ত্ব সম্পৰ্কীয় বাগিছা।

**Physical** ( ফিজ-ইক-এল ) *adj.* pertaining to natural objects স্বাভাৱিক বস্তু বিষয়ক ; pertaining to the body শাৰীৰিক। — **exercise** = শাৰীৰিক পৰিশ্ৰম। — **force** = গাৰ বল। — **geography** = প্ৰাকৃতিক ভূ-বৃত্তান্ত। **Physically** *adv.* শাৰীৰিক বলেৰে।

**Physician** ( ফি-জি'শিয়-এন্ ) *n.* a doctor, one who practises the art of healing বেজ, বৈদ্য, কৰিৰাজ, ডাক্তৰ।

**Physics** ( ফিজিকচ্ ) *n. pl.* ( but used as *sing.* ) science of natural objects and their properties পদাৰ্থ বিদ্যা, প্ৰাকৃতিক বিজ্ঞান।

**Physiognomy** ( ফিজ্-ই-অগ-ন'মী ) *n.* the art of judging the qualities of a character from the face মুখৰ চেহেৰা দেখি স্বভাব নিৰ্ণয় কৰা বিদ্যা ; the face as an index of the mind

মুখৰ আকৃতি, ভাব বোধক চেহেৰা, মুখৰ গঢ়গতি। **Physiognomic**, — *adj.*

**Physiologic**, — *adj.* ( ফিজ-ই-অল-অ'জিক ) pertaining to physiology দেহতত্ত্ব বিষয়ক। **Physiologist** ( ফিজ-ইয়-লজিষ্ট ) *n.* one versed in physiology দেহতত্ত্ব পণ্ডিত।

**Physiology** ( ফিজিয়লজী ) *n.* the science of the vital phenomena of animals and plants দেহতত্ত্ব।

**Physique** ( ফিজ-ইক ) *n.* physical structure of a person শৰীৰৰ স্বাভাৱিক গঠন, গাৰ বান্ধ।

**Piano** ( পিয়েন' ), **Pianoforte** ( পিয়েন্'ফৰ্টে ) *n.* a musical instrument পিয়েনো বাদ্য যন্ত্ৰ। **Pianist** *n.* one who plays on piano পিয়েনো বজাওতা।

**Piazza** ( পিয়েজ্জা ) *n.* a place surrounded by buildings চাৰিওফালে ঘৰেৰে বেষ্টিত ভিত্তৰ বাৰাণ্ডা দফালে দুশাৰী স্তম্ভ থকা বাট।

**Pica** ( পাইকা ) *n.* size of type ছাপাৰ এবিধ আখৰৰ আকাৰ।

**Picayune** ( পিক-এ-টুন্ ) *adj.* petty ক্ষুদ্ৰ, সামান্য।

**Pice** ( পাইচ ) *n.* an Indian copper coin ½ anna পইচা।

**Pick** ( পিক ) *n. t.* to prick with a pointed instrument বিদ্ধ, খোচৰ, খৰকিয়া ; to pierce ফুটা, খোঁচ ; to gather as flower তোল ; ( যেনে ফুল ) ; to pull apart উভাল, একতা ; to select পছন্দ কৰ, বাছি ল ; to steal চুৰ কৰ ; to seek, as a quarrel বিচাৰিল ( যেনে দন্দ কৰিবলৈ )। — *v. i.* to eat, or do anything carefully লাহে লাহে, অলপ অলপকৈ খা বা কৰ। **Pick a hole in one's coat** = to find fault with দোষ বা দায় ধৰ, জগৰ ধৰ। **Pick a quarrel** = দন্দ পাত। **Pick at** = জগৰ ধৰ। **Pick off** = পোনাই মাৰ ( যেনে বন্দুকেৰে )। **Pick out** = to make out বাছি উলিয়া। **Pick to pieces** = to tear asunder টিটোচিট কৰ, থকা-সৰকা কৰ। **Pick up** = to improve gradually গা তুলি, ক্ৰমে ভাল হ ; to take into a vehicle গাড়ীত তুলি ল।

**Pickage** (পিক-এজ্) *n.* a picking tool ইটা, মাটি ইত্যাদি খনা জোং ফুঠা। **Picked** *adj.* choicest, best বাছকবনীয়া; spiny কাঁইটীয়া।

**Picket** (পিকেট্) *n.* a pointed stake জোং, হোচোং; a small outpost of guard in front of an army সেনাদলৰ সম্মুখত বখা গ্ৰহী, সেনাৰ সৰু ছাউনী; a number of men employed to prevent others from doing something কোনো কাম নকৰিবলৈ হকাবধা কৰি ফুৰা লোকৰ দল; a punishment on a stake জোঙৰ ওপৰত এটা ভৰি দি থিয় কৰোৱা শাস্তি।—*v. t.* to fasten to a stake as a horse এবাল দে; to post a vanguard আগবঢ়ুৱা সেনা স্থাপন কৰ। **Picketing** *n.* হকাবধা কৰণ, কোনো বস্তু বেচাকিনা নকৰিবলৈ ফুচলাওন।

**Pickle** (পিকল্) *n.* a liquid of salt in which vegetable are preserved কাছদি, খোৱা আচাৰ। —*v. t.* to preserve with salt, vinegar, etc. আচাৰ কৰ।

**Picklock** (পিক-লক্) *n.* an instrument for picking locks সঁচাৰ কাতী, চোৰ চাবী।

**Pickpocket** (পিক-প'কেট্) *n.* one who steals from pockets জেপ কটা চোৰ।

**Pickthank** *n.* an officious person, a flatterer উপযাচি কাম কৰোতা, চাটুকাৰ।

**Picktooth** (পিক্ টুঠ) *n.* দাঁত খৰিকিউৱা মাৰি বা কাতী।

**Picnic** (পিক-নিক্) *n.* an entertainment in the open air বালি ভাত, হাবিতলীয়া ভোজ। —*v. i.* to go on a picnic বালি ভাত খা। (*pa. t.* and *pa. p.* **Picnicked**). It is no picnic—It is not an easy thing to do এটোটা নিচেই উজু কথা নহয়।

**Piquit** see Piquet.

**Pictorial, Pictural** (পিক্চ'ৰীয়েল-পিক্চাৰেজ্) *adj.* illustrated by or consisting of pictures চিত্ৰ-বিচিত্ৰ, ছবি থকা।

**Picture** (পিক্চাৰ) *n.* a painting, an image পট, আকৃতি, ছবি, প্ৰতিমূৰ্তি। —*v. t.* to paint চিত্ৰকৰ। to form a likeness of in the mind মনতে আঁক।

**Picture book**—ছবি আঁকা কিতাপ। **Picture-frame**

—ছবিৰ বাৰ। **Picture-gallery**—ছবি খোৱা ঘৰ।

**Picturesque** (পিক্চাৰেছক্) *n.* like a picture সুন্দৰ, চিত্ৰবৎ, ধুনীয়া। —*ness n.* সৌন্দৰ্য।

**Piddle** (পিডল্) *v. i.* to trifle এংগেনা; to make water সৰুপানী চো, মূত। **Piddling** *adj.* squeamish এংগেনা, সোৱাদ বিচৰা; এংগেনীয়া।

**Pie, Pi** (পাই) *n.* a confused mass of types বেগিলেলিকৈ খোৱা ছাপাৰ আখৰ।

**Pie** (পাই) *n.* a copper coin =  $\frac{1}{4}$  of a pice পাই পইচা; a paste backed with meat or fruit in it মাংস পূৰ্ণ পিঠা; a magpie এজাতি সৰু ফুটফুটীয়া চৰাই। Have a finger in the pie = to meddle with anything vexatiously নলগা কথাত লাগি দিগ বৰ। Eat humble pie = কথাত মিছা পৰ, অপদস্ত হ।

**Piebald** (পাই-বল্ড্) *adj.* of various colours নানা বৰণীয়া, ফুটফুটীয়া।

**Piece** (পিচ্) *n.* a part of anything টুকুৰা, এডোখৰ, খণ্ড; a definite quantity এখান এখান; a literary or artistic work বচনা; a gun বৰ হিলৈ। —*v. t.* to enlarge by adding a piece জোৰা দে। **Piece-goods**—বুঢ়ীয়া কাপোৰকানি। **Piece-work**—work done occasionally বুঢ়ীয়া কাম। **Piece-out** = to put together bit by bit এডোখৰ এডোখৰকৈ লগ লগা। Of a piece—of the same nature একেলগৰ, একেৰকৰ।

**Piece-meal** (পিচ্-মিল্) *adj.* by pieces, little by little অকণ অকণকৈ, এডোখৰ এডোখৰকৈ। —*adj.* separate আলাগ আলাগ।

**Piecer** (পিচাৰ্) *n.* দিগা মূতা জোৰাইতা।

**Pied** (পাইড্) *adj.* spotted ফুটফুটীয়া, নানা বৰণীয়া।

**Pier** (পীৰ্) *n.* a stone pillar on which the hinges of a gate are fixed জপনা লগোৱা স্তম্ভ বা থাম; a wharf মাল তোলা বা বোজাই কৰা পকা ঘাট। **Pier-glass**—দুখন মিলাকিৰ মাজত লগোৱা আঁঠী।

**Pierce** (পিয়েৰ্) *v. t.* to trust or enter into

বিষ্ণু, ফুটা, সুমা। *v. i.* to penetrate সোমা, ভেদ কৰ।

**Piercer** *n.* one who or that which pierces  
বিঘ্ননা, হুল। **Piercing** *adj.* sharp, pointed  
তীক্ষ্ণ, গেজগেজাই যোৱা।

**Pierian** (পাইৰীয়েন) *adj.* pertaining to the  
Muses দৰস্বতী মহকীয়।

**Pietism** (পায়েটিজম্) *n.* strong religious feel-  
ing ধাৰ্মিকতা, নিষ্ঠা, ভক্তি।

**Piety** (পায়েটি) *n.* the quality of being pious,  
sense of duty ধৰ্মনিষ্ঠা সাধুতা, ভক্তি।

**Piffle** [পফল্] trifle উলটি কৰ। —  
*n.* twaddle, senseless talk বেলবেলনি, লাগ-  
বাধ নোহোৱা কথা।

**Pig** (পিগ্) *n.* swine of either gender গাহৰি ;  
a mass of metal first obtained from the  
oar খনিৰ পৰা উলিয়াই অনা ধাতুৰ চপৰা। —*v. i.*  
to bring forth pigs গাহৰি পোৱালি, জগ।  
**Piggish** *adj.* like a pig greedy বুকুৰা। **Pig-**  
headed having an ill-formed head গাহৰি  
মুৰীয়া ; dull and obstinate অৰুজন। **Pigs-**  
conce = মহামূৰ্খ। **Pigsty** *n.* a pen for pigs  
গাহৰি গড়াল। **Pig tail** *n.* the hair of the  
head tied like the tail of a pig টিকনি ; a  
roll of twisted tobacco ধ'পাতৰ নুৰা।

**Pigeon** (পিজন্) *n.* a bird of the dove family  
কপো, পাৰ। **Pigeon-hearted** = timid ভয়া-  
ভুৰ। **Pigeon-hole** পাদৰ সজা, খোঁক।

**Pigment** (পিগ্‌মেণ্ট) *n.* paint, any colouring  
substance ৰং, বোঁল দিব পৰা বস্তু।

**Pigmy, Pygmy** (পিগমি) *n.* a dwarf বাওনা,  
কটীয়া মানুহ।

**Pignoration** *n.* act of giving in pledge বন্ধব  
বাহন ; detaining of stray cattle till the  
damage is made good উদঙ্গীয়া গৰু মহ বাদ্ধি  
পইচা লওন।

**Pike** (পাইক) *n.* a sharp point হুল, জোং, গোজ,  
শেল ; a kind of fish এবিধ মাছ। **Piked** *adj.*  
pointed জোং থকা, জোঙা। **Pike-man** *n.*  
শুলধাৰী লোক ; a man in charge of a turn-  
pike চেৰেকী, জপনা দিয়া বাট ৰক্ষা।

**Pilaster** (পিলেষ্টাৰ) *n.* a square column সৰু  
চৌকোণীয়া পকা খুটা।

**Pile** (পাইল্) *n.* a roundish mass, a heap দ'ম  
দ'ল ; combustibles for burning dead  
bodies চিতা ; a pillar স্তম্ভ, খুটা, গোঁজ ; a large  
building ডাঙৰ অট্টালিকা ; the nap of cloth  
কাপোৰৰ জিম। —*v. t.* to heap up দ'লা, দ'মা,  
দ'ম কৰ, জাপ।

**Piles** (পাইলজ্) *n.* a disease characterised by  
discharge of blood অৰ্শৰ বেমাৰ, কেঁচুমুৰীয়া।

**Pilfer** (পিল্‌ফাৰ) *v. t. & v. i.* to steal, to steal  
by petty theft লাণিলুপা বস্তু চুৰি কৰ। **Pilfering**  
*n.* petty thief চুৰি। **Pilferer** *n.* চোৰ।

**Pilgrim** (পিল্‌গ্ৰিম্) *n.* a traveller to a holy  
place তীৰ্থযাত্ৰী ; a wanderer যাত্ৰিক।

**Pilgrimage** (পিল্‌গ্ৰিমেজ) *n.* the journey to a  
sacred place তীৰ্থযাত্ৰা, তীৰ্থ পৰ্যটন।

**Piliferous** (পিলিফেৰাচ্) (*Bot.*) *adj.* having  
hair নোম থকা। (*L. pilus* = hair)।

**Pill** (পিল্) *n.* a little ball of medicine দৰবৰ  
বৰি ; (*Fig.*) a humiliation অপমান।  
(*slang.*) a doctor, a dreaded person ডাক্তৰ ;  
ডয়জনক লোক। **Swallow a bitter pill** = suffer  
humiliation অপমান সহ্য কৰ, মনত দুখ পা।

**Pill box** (মিলি) a small underground con-  
crete fort মাটিৰ তলৰ পৰা কৰা সৰু সৰু পকা  
দুৰ্গ।

**Pillage** (পিল-এ'জ্) *n.* plunder, spoil taken  
in war লুট কৰি অনা বস্তু। —*v. t.* to plunder  
লুট কৰ, বলেৰে বস্তু কাটি নে, লুট।

**Pillar** (পিল্-আৰ্) *n.* anything that supports  
ইটা বা শিলৰ খুটা, স্তম্ভ, খাম ; one who sus-  
tains ধৰণী, বন্ধক। **Pillar of state** = ৰাজ্যৰ  
ধৰণী। **From pillar to post** = ইফালৰ পৰা  
সিফাললৈ, এটাৰ পৰা আন এটা কয়ত।

**Pillion** (পিলিয়ন) *n.* the cushion of a saddle  
জীনৰ গদলা।

**Pillory** (পিল্-অৰী) *n.* a wooden frame for  
punishing criminals by putting in the  
head and hands মানুহক শাস্তি দিয়া বাঠৰ  
কুন্দা। **Pillorise** *v. t.* to punish in the  
pillory কুন্দশালত সুমাই শাস্তি কৰ।

**Pillow** (পিল্-অ') *n.* a cushion for resting the head গাক। —*v. i.* or *v. t.* to rest on a pillow গাকত মূৰ থ।

**Pillow-case** *n.* a cover for a pillow গাকৰ গিলিপ।

**Pilule, Pillule** (পিল্-ইউল্) *n.* a small pill কুজ ব'ৰি।

**Pilose, Pilous** (পাইলাচ্) *adj.* hairy নোমাল, নোম থকা।

**Pilot** (পাইলট্) *n.* the steersman of a ship আড়িকাটি, নাও বা জাহাজৰ গুৰিখাল; a guide পৰিচালক, বাট দেখাওতা। —*v. t.* to conduct as a guide বাট দেখুৱাই নে।

**Pilotage** (পাইলটেজ্) *n.* the act of piloting, wages of pilots জাহাজৰ বাট দেখুৱা কাম, আড়িকাটিৰ দৰ্শনা। **Pilot-engine** *n.* বাট ঠিক আছেন নাই চাই যাবৰ নিমিত্তে টেইনৰ আগে আগে যোৱা ইঞ্জিন।

**Pimp** (পিম্প্) *n.* a pander কুটনী বা কুটনী, বেয়ালিৰ কাৰণে তিবোতা যোগনিয়াৰ।

**Pimping** *adj.* mean নীচ।

**Pimple** (পিম্পল্) *n.* a pustule ব্ৰণ, ফোঁহা, শালমণ।

**Pin** (পিন্) *n.* a pointed piece of wood or metal used for fastening things পিন, আঙ্গিন, শাল, শলা, গজাল; anything of little value তুচ্ছ বস্তু; (*colloq. pl.*) legs, ঠেং। —*v. t.* to fasten with a pin শালমাৰি জোৰা লগা। **Pincushion** (পিন্-কুশন) *n.* আঙ্গিন খুচি থোৱা সৰু গাদী। **Pin-head** = minute thing নিচেই অকণমাণি বস্তু। **Pin money** *n.* তিবোতাৰ আলগতীয়া খবচৰ নিমিত্তে পিৰিয়কে দিয়া ধন। **On one's pins** = in good condition ভাল অৱস্থাত। **In merry pin** = বং মনেৰে। **Pin worm** = নিচেই সৰু সৰু পেলু।

**Pinafore** (পিন্-এ-ফ'ৰ্) *n.* a loose cotton covering over a child's dress সৰু ল'ৰাৰ গোলাৰ ওপৰত পিন্ধা কুৰ্তা।

**Pincers** same as **Pinchers**.

**Pinch** (পিঞ্চ্) *v. t.* to squeeze, to grip hard চিকুট, চেপি ধৰ, টিপা মাৰ। —*v. i.* to bear or

press hard কষ্টকৰ হ। —*n.* what can be taken up between the finger and the thumb এটিপা; a squeezing or gripe চিকুট, ধামোচ, মূল; oppression কষ্ট, যন্ত্ৰণা। **At a pinch** = in a case of necessity টানে মজিলে। **Know where the shoe pinches** = to know the cause of trouble কিহৰ পৰা কষ্ট হৈছে তাক বুজ।

**Pinch** *v. t.* (*colloq.*) to steal চুৰ কৰ, মনে মনে ল।

**Pinchbeck** (পিনচ্-ব'ক্) *n.* a yellow alloy of copper and zinc এবিধ মিশ্ৰিত ধাতু। —*adj.* counterfeit ফাঁকি, নকলী।

**Pinchers** (পিঞ্চাৰচ্) *n.* (*pl.*) an instrument for gripping anything চেপেনা, লেপ, সৰাই, কাকুৰ।

**Pinchfist, Pinch-penny** *n.* a niggard কৰাইচ কৃপণ।

**Pine** (পাইন) *n.* a coniferous tree সবল গছ। —*v. i.* to waste away under distress, to languish শুকাই খীণাই যা, জ'ই পৰ। —*v. t.* bewail শোক কৰ।

**Pine-apple** (পাইন্-এপল্) *n.* a fruit like the cone of a pine মাটিকঠাল।

**Pinery** (পাইনেৰী) *n.* মাটিকঠালৰ খেত।

**Pinfold** (পিন্-ফল্ড) *n.* a cattle pound কাজি হাউচ, গৰুৰ ফাটেক।

**Pinion** (পিন্-ইয়ন্) *n.* a wing চৰাইৰ ডোকা; a small toothed-wheel আন চকৰি ঘূৰাৰ পৰা খাঁজ কটা সৰু চকৰি। —*v. t.* to confine the wings or arms by binding, ডোকা বাছ, হাত বাছ, ছাট।

**Pink** (পিঞ্চ্) *n.* a flower এবিধ ফুল; light-red colour বঙ্গচুৱা, বৰণ। —*adj.* of light-red colour বঙ্গচুৱা গুলপীয়া। —*v. t.* to stab কোনো অন্ত্ৰেৰে খোঁচ মাৰ। —*v. t.* to wink চকু পিৰিক্ পাবাক্ কৰ; to pierce with sword তৰোৱালেৰে খোঁচ। **Pink of perfection** = অতি শ্ৰেষ্ঠতা, উৎকৃষ্টৰ আৰ্হি। **The pink of health** = perfect condition টনটনীয়া অৱস্থা।

**Pink eyed** *adj.* having half-shut small eyes ভালকৈ মেল নোখোৱা সৰু চকুৱা, পিৰিকা চকুৱা।

**Pin-money** see **Pin**.

**Pinnace** (পিন-এ'চ) *n.* a small vessel, a boat with eight oars পিনিচ নোঙ, ক্ষুদ্র জাহাজ।

**Pinnacle** (পিন-এ-কল্) *n.* a turret, the highest point of a mountain চূড়া, পর্বতৰ তিং, শৃঙ্গ।

**Pinnate**,—**cd** (পিন্লেট) *adj.* shaped like a feather চৰাইৰ পাখিৰ দৰে পাখি থকা; having wings or fins.

**Pinner** (পিন্ণাৰ) *n.* one who prepares pins তালপিন কৰোঁতা; one who impounds stray cattle উদভীয়া গৰু ম'হ আবদ্ধ কৰোঁতা।

**Pint** (পাইণ্ট) *n.* a measure—to  $\frac{1}{2}$  quart প্রায় ডেৰ পোৱা পনীয়া স্তম্ভৰ ওজন।

**Pioneer** (পাই-অ'-নিয়াৰ) *n.* one who goes before to prepare the way বাট উলিয়াবৰ নিমিত্তে আগৰণি যোৱা সেনা, অগ্রগণী, আগৰণুৱা।

**Pious** (পাই-আচ) *adj.* respectful and affectionate towards parents পিতৃভক্তি পৰায়ণ; religious ধৰ্ম্মিষ্ঠ, নিষ্ঠাবান, সাধু।

**Pip** (পিপ) *n.* disease in fowls চৰাইৰ টেটেলা টানমনা ৰোগ; the seed of a fruit like orange কোনো কোনো ফলৰ সৰু সৰু গুটি; a mark on dice or playing cards পায়চীৰ ফুট, উচ পাতৰ ফোটা। —*v. i.* to chirp চি'চিয়া। —*v. t. (colloq.)* to blackball, to reject in voting মেম্বৰ হ'ব নোৱৰা কৰি ভোটৰ কাজ কৰ।

**Pipe** (পাইপ) *n.* a musical wind instrument বাঁহী, পেঁপা; any long tube নল, ধ'পাত খোৱা মুখ-নল; a cask পিপা। —*v. i.* to play upon a pipe পেঁপা বজা; to whistle চি'চি শব্দ কৰ, সুহুৰিয়া। **Pipe off**—চুৰ কৰিবৰ মনেৰে চান্দ। **Pipe one's eye**—to weep চকুলো টোক। **To pay the pipe**—খৰচ বহন কৰ। **Drunk as a pipe**—হুৰোৰ মাতাল। **Piper**—one who plays on a pipe by walking about খোজ কাঢ়ি বজাই ফুৰা কালীয়া।

**Piping** (পাইপিং) *adj.* weak, sickly কৃশ, শীণ, চেৰেলা; boiling উত্তপ্ত, চেংচেঙীয়া তপত। —*n.* a sound of pipes পেঁপা বা বাঁহীৰ মাত; small cord for dresses গৰম কাপোৰৰ লাভ মোখনী বন্ধৰ লগোৱা জৰী বা ফিটা।

**Pipkin** (পিপকিন্) *n.* a small earthen pot হাঁটুকা।

**Pipy** (পাইপী) *adj.* tubular চূঙ্গাৰ দৰে।

**Piquancy** (পিকেঞ্চি) *n.* state of being stimulating জমজমনি, তীব্রতা, জাল।

**Piquant** (পিকুৱেণ্ট) *adj.* stimulating to the taste জাল থকা, খালে জমজমাই যোৱা চোকা।

**Pique** (পিক্) *n.* an offence felt a feeling of vexation কুখাৰি, অভিমান, অপমান বোধ, ঘোৰোঁচা। —*v. t.* to touch with pride, to offend ঘোৰোঁচা লগা, বেয়া পোৱা, অপৰাধ লগা।

**Piquet** (পিকেট্) *n.* a game at cards একবকম তাচ খেলা।

**Piracy** (পাই-ৰে'চি) *n.* robbery on the seas সাগৰীয় ডকাইতি, চুৰি বিছা; infringement of copy right আনৰ কিতাপ নকল কৰা দোষ।

**Pirate** (পাই-ৰে'ট্) *n.* a sea-robber সাগৰীয় ডকাইত, কিতাপ নকল কৰা চোৰ। **Piratic** *adj.*

**Piscator** (পিচ-কে'-টৰ) *n.* an angler বৰশী ৰোৱা মানুহ।

**Piscatorial** (পিচ-কে'-টৰি-এল) *adj.* relating to fishes মাছ সম্বন্ধীয়, মাছ মৰা বিছা বিষয়ক।

**Pisces** (পিচ-ইজ্) *n.* the twelfth sign of the zodiac মীন ৰাশি। (L. *piscis*=a fish).

**Piscivorous** (পিচিভৰাছ) *adj.* fish eating মংগ্ৰাহাৰী, মাছ খোৱা।

**Piscina** (পিচিনা) *n.* a fish pond মাছ জীয়েনীয়া ঠাই।

**Piss** (পিছ) *v. t.* make water পানী চো, মুত।

**Pish** (পিশ্) *inter.* ইস্, এহ্, হেহ্।

**Pistachio** (পিচ-টে'ম্বি-অ') *n.* a kind of edible fruit পেস্তা, বাদাম।

**Pistil** (পিচটিল) *n.* the seed bearing organ in the centre of a flower ফুলৰ কেন্দ্ৰ।

**Pistol** (পিষ্টল) *n.* a small firearm সৰু হাত বন্দুক, পিষ্টল। —*v. t.* to shoot with a pistol পিষ্টল বন্দুক মাৰ।

**Pistole** (পিচ-টল) *n.* a Spanish gold coin ১৬ শ্লিং মূল্যৰ সোণৰ মোহৰ।

**Piston** (পিষ্টন্) *n.* an instrument used in



pumps for moving up and down দমকলৰ  
ভিতৰৰ ঠেলা মাৰি।

**Pit** (পিট্) *n.* a deep hole in the earth খাল,  
গাঁত, অন্ধকূপ; the abode of evil spirits  
পিশাচৰ আবাস; the grave কবৰ; the marks  
left by small pox গুটি সাঁচ, বসন্তৰ দাগ;  
the ground floor of a theatre থিয়েটাৰত  
দৰ্শক বহা ওচৰ খাপ। —*v. t.* to lay in a pit  
খালত পেলা; to mark with pits খাল খান্দি  
দাগ দে; to set in a competition অৰিষাঅৰি  
লগা।

**Pitapat** (পিটে-পেট্) *n.* a light quick step ঘন  
ঘন খোজ। —*adj.* খপখপায়া। —*adv.* with pal-  
pitation ধপ্ধপ্ কৰি, খপখপাই। His heart  
or feet went pitapat = বুকু ধপ্ধপা, ভৰিয়ে  
খেপখেপাই যা।

**Pitch** (পিচ্ছ) *n.* a shining substance  
obtained from common tar or from a kind  
of pine আলকডৰী, ধূনা a throw from the  
hand নিক্ষেপ; a point or degree of eleva-  
tion or depression ওখ, চাপৰৰ পৰিমাণ; the  
height of a note in music চৰা সুৰ; মাতৰ  
টান টিল। —*v. t.* to fix in the ground পেত,  
মাটিত বহুৱা; to throw নিক্ষেপ কৰ, দলি মাৰ;  
to fix a rate দৰ ঠিক কৰ। —*v. i.* to settle  
স্থাপিত হ, থিতাপি ল; to come to rest থমকা  
ল; to fall headlong হামথুৰি খা, ঘৰামুটি খা;  
to rise and fall in passing as ship হুপিয়াই  
হুপিয়াই যা। **Pitch-black** = চিক্ চিক্ কৰে ক'লা।  
**Pitch-dark** = ঘোপমৰা এন্ধাৰ। **Pitched battle** =  
উভয় পক্ষৰ বন্দবস্ত মতে সমুখ যুদ্ধ। **Pitch and  
toss** = পচাই খেল। **To pitch into** = to assault  
আক্ৰমণ কৰ। **To pitch a tent** = তুঘৰ তৰ বা  
বহুৱা।

**Pitcher** (পিছাৰ) *n.* a vessel for holding water  
কলহ, গাগৰী।

**Pitchfork** (পিচ্ছ-ফৰ্ক) *n.* a turning fork for  
hay and straw ওখোন, ওখোনিওৱা যন্ত্ৰ।  
—*v. t.* to throw suddenly into এছাৰমাৰি  
পেলা।

**Pitchy** (পিহী) *adj.* dark, black like pitch ঘোপ-  
মৰা এন্ধাৰ; চিক্ চিক্ কৰে ক'লা।

**Piteous** (পিট্-ই-আচ্) *adj.* exciting pity, mourn-  
ful বেজাৰ লগা, শোকজনক; compassionate  
পুতৌ লগা।

**Pitfall** (পিট-ফল) *n.* a slightly covered pit  
চোৰাংকৈ ৰখা গাঁত; a concealed danger  
বিপদত পেলোৱা ফন্দি।

**Pith** (পীঠ্) *n.* the narrow in the stems of  
diantস মাজৰ সাহ; force or energy বল-শক্তি,  
সাৰ। **Pithless** *adj.* আসৰ।

**Pithecanthrope** (পিঠিক্-এন্-থ্ৰপ্) *n.* apemen  
বান্দৰ জাতীয় মানুহ, মানুহৰ দৰে হলৌবান্দৰ।

**Pithicoid** (পিঠি-কইড্) *adj.* ape like বান্দৰৰ  
দৰে।

**Pithiness** *n.* force of energy বল, উৎসাহ, সাৰ।

**Pithy** (পীঠি) *adj.* forcible strong সাক্ষা, দৃঢ়, টান;  
energetic উদ্যোগী।

**Pitiable** (পিটিয়েবল) lamentable শোকজনক,  
শোচনীয়; deserving pity পুতৌ কৰিবলগীয়া।

**Pitiful** (পিটিফল) *adj.* feeling pity দয়াসু, দুখ  
দেখিব নোৱাৰ; sad শোকলগা, বেজাৰ লগা।

**Pitiless** *adj.* cruel নিষ্ঠুৰ, কাঠচিতিয়া।

**Pitsaw** (পিটচ) *n.* a big saw used by two men  
কাঠ ফলা কৰন্ত।

**Pittance** (পিট-এঞ্চ) *n.* a small allowance of  
food, a very small quantity সামান্য আহাৰ,  
সামান্য জীৱিকা, অকণমান।

**Pituitary** (পিটিউ-ইটেৰী) *adj.* mucous, secreting  
phlegm শ্লেচ্ছনীয়া, বীজলীয়া।

**Pity** (পিটি) *n.* sympathy with the distress of  
others পুতৌ, মৰম, বেথা; cause of grief দুঃখৰ  
কথা। —*v. t.* to have sympathy পুতৌ কৰ,  
আনৰ দুখ দেখি বেজাৰ কৰ।

**Pivot** (পিভট্) *n.* that on which anything turns  
মাইকাঠী, আল; গোজ, কোনো চকাৰ ঘূৰা মাজৰ  
লগা।

**Pixy, Pixie** (পিক্চি) *n.* a small fairy সৰু পৰী,  
অপেশ্বৰী।

**Pizzle** (পিজল্) *n.* penis of animal গৰু মহব  
লিঙ্গ।

**Placability** (প্লেকেবিলিটি) *n.* the quality of being  
placable তোষণীয়তা।

**Placable** (প্লেকেবল্) *adj.* relenting, capable

of being appeased সৈমান, ক্ষমাশীল, তোষণীয়, তুষিব পৰা। **Placableness** *n.*

**Placard** (প্লে-কাৰ্ড) *n.* an advertisement stuck upon a wall গহত বা ভালত মৰা জাননী, বিজ্ঞাপন, ইস্তাহাৰ। —*v. t.* to notify publicly জাননী দে।

**Placate** (প্লে-কেট) *v. t.* to conciliate সৈমান কৰ, মান্তি কৰ, মোৰা। (L. *placare*==to appease).

**Place** (প্লেচ) *n.* an open space, locality ঠাই, স্থল, স্থান; employment কাম; office পদ। —*v. t.* to put in any place or condition থ, ৰাখ, স্থাপন কৰ। To take place=হ, ঘট। To give place=to yield এৰ, সম্মত হ, হাৰ মান, ঠাই দে। In place of=সলনি; instead of পৰিবৰ্ত্তে। Out of place=inappropriate অত্যাৱ, অযুগত, বাজে, অলাগতীয়া। In the first place=প্ৰথমতে।

**Placeman** *n.* one holding an office under government চৰকাৰী বিষয়া, ৰাজকৰ্ম্মচাৰী।

**Placenta** (প্লে-চেণ্টা) *n.* afterbirth ফুল, লগি, জল, পাচ গুল।

**Placid** (প্লেচিড) *adj.* gentle, peaceful সিজা, শান্ত, বৈয়াস, ধীৰ।

**Placidity** (প্লেচিডিটি) *n.* state of being gentle শান্ত মৃতি, সাম্য ভাব।

**Plagiarise** (প্লে-জি-এৰ-আইজ) *v. t.* to steal passages and ideas from another's book লোকৰ কিতাপৰ পৰা নকল কৰ।

**Plagiarist, Plagiary** (প্লেজিয়েৰিষ্ট) *n.* one who steals from the writings of books আনে কৰা কিতাপৰ কথা চুৰ কৰোঁতা।

**Plague** (প্লেগ) *n.* a deadly disease or pestilence মহামাৰী, মৰক, গাভুঠি নামি জ্বৰ হৈ মৰা, মহামাৰি; anything that troubles আপদীয়া মানুহ বা বস্তু। **Plague on**=হতভী হ।

**Plaguy** (প্লেগী) *adj.* annoying পিশচীয়া, দ্ৰবন্ত, বিৰক্তিকৰ।

**Plaid** (প্লেইড) *n.* a loose outer garment আঁচ আঁচ কাপোৰৰ সাজ।

**Plain** (প্লে'ন্) *adj.* even, level সমান, খলাবমা নোহোৱা; easy, simple উজু, সহজ; evident

ওলাই থকা; without ornament উকা, চহ; ordinary সাধাৰণ, সামান্য; ধুনপেঁচ নথকা; artless সৰল, অকপট, খোলা। —*n.* an open field মুকলি পথাৰ, সমভূমি, ভৈয়াম। **Plain dealing**=sincerity সৰলতা, অকপট ব্যৱহাৰ; candid সৰল, খোলা। **Plain paper**=নেলেখা কাগজ। **Plainly** *adv.* clearly স্পষ্টকৈ, খোলা-খুলিকৈ। I am a plain man=of homely manners and dress মূই ধুন পেচ নোহোৱা সাধাৰণ ভাৱৰ মানুহ, হোজা মানুহ।

**Plainspoken** (প্লে'ন-স্প'কন্) *adj.* sincere, candid খোলা; পেটত কথা নথকা।

**Plaint** (প্লে'ন্ট) *n.* lamentation বিলাপ, খেদোক্তি; a complaint মোকদ্দমাৰ আবেজী, দৰখাস্ত।

**Plaintiff** (প্লেটিফ্) *n.* he who files a law suit ওচৰীয়া, ফৰিয়াদী, বাদী।

**Plaintive** (প্লে'ন্টিভ্) *adj.* expressing sorrow, mournful খেদসূচক, বিনোদা।

**Plait** (প্লেইট্) *n.* a fold, as of cloth, a braid কাপোৰৰ ভাজ, জাপ, কৌচ। —*v. t.* to fold, to double over কৌচ দে, ভাজ কৰ।

**Plan** (প্লে'ন্) *n.* a drawing of anything on a flat surface নক্সা; a contrivance পাং, ফিকিৰ; method নিয়ম; scheme উপায়, বুদ্ধি, মতলব। —*v. t.* to make a sketch নক্সা কৰ; to design আঁচ, পাং, আঁক। **Planner** *n.* one who forms a plan নক্সা কৰোঁতা; আঁকোতা।

**Planchette** (প্লে'ন-শেট্) *n.* a wheeled piece of board for gliding it freely on a paper to invoke a spirit ফাংফুংকৈ ভূত মতা কলি।

**Plane** (প্লে'ন্) *n.* a flat and level surface সমান ঠাই, সমতল, সমান ঠাইৰ ওপৰ ভাগ; a carpenter's tool for smoothing বান্দা। —*adj.* even, level সমান মিহি। —*v. t.* to make smooth সমান কৰ, মিহি কৰ, বান্দা মাৰ। **Plane-table**=মাটি পিয়ল কৰোঁতে ব্যৱহাৰ কৰা তক্তা, জৰিপী তক্তি। **Plane sailing**=easy work নিচেই সহজ কাম। **Planes**=aeroplanes আকাশী-বথ।

**Planet** (প্লেনেট) *n.* a celestial body revolving round the sun গ্রহ।

**Planetary** (প্লেনেটারী) *adj.* pertaining to the planets গ্রহ সম্বন্ধীয়।

**Planisphere** (প্লেনিচ-ফিয়েৰ) *n.* a sphere on a plane surface একফালে সমান একফালে গোলাকাৰ।

**Planimeter** (প্লেনি-মিটাৰ) *n.* an instrument for measuring the area of a plane সমতলৰ কালি উলিওৱা যন্ত্ৰ।

**Plank** (প্লেঙ্ক) *n.* a long flat piece of timber তক্তা, কাঠৰ পাত। —*v. t.* to cover with planks তক্তা লগা।

**Planking** *n.* the act of laying the planks তক্তাৰ কাম, তক্তাৰ চাং।

**Plankton** (প্লেঙ্কটন) *n.* small plants or animals with little power to move but found floating in water পানীত ওপতি ফুৰা চলন শক্তিহীন জীৱ।

**Plant** (প্লেণ্ট) *n.* an organic vegetable production, a sprout গছ, গছপুলি; machinery, tools for any business সৰঞ্জাম। —*v. t.* to set in ground for growth ৰো, ৰোপন কৰ; to establish স্থাপন কৰ, বহুৱা। (*slang*) conceal stolen goods, bury চোৰামাল পুতি থ, লুকাই থ।

**Plantain** (প্লেনটেন) *n.* an Indian tree and its fruit কলগছ, কল। **Plantain spike** = কলৰ ডিল।

**Plantation** (প্লেণ্টেশ্ব'ন) *n.* place planted বাগিছা, গছপুলিৰ খেত; a colony পাম; উপনিবেশ।

**Planter** (প্লেণ্টাৰ) *n.* one who plants গছ খেতিয়ক, বাগিছাৰ ছাৰবা।

**Planting** *n.* the act of setting in the ground ৰোৱা কাৰ্য্য, ৰোপন, স্থাপন কৰণ। **Planting community** = বাগিছাৰ ছাৰবা সকল, গছ খেতিয়ক সম্প্ৰদায়।

**Plash** (প্লেছ) *n.* a puddle of water, marshy pool পানী থকা ঘুলি, ডোৰা; a dash of water চিটিকনি। —*v. i.* to splash পানীৰ ছাটি মাৰ;

ঠেপঠেপা। **Plashy** *adj.* watery পানী বহু যোতা, ভোজাভুজি।

**Plasm** (প্লেজম) *n.* living matter of a cell, a matrix জীৱ জন্তুৰ উৎপত্তিৰ ষৌক বা বাহ, জীৱিত বীজাণু থকা জলজলীয়া বীজলুতা শৰীৰৰ মাজৰ মজ্জাৰ ষৌক, বস্তুবস।

**Plaster** (প্লাষ্টাৰ) *n.* a composition of lime, water and sand লেণ্ড, লেপ, চুন-চুৰ্কা; an adhesive medicinal substance for applying to parts of the body লেণ্ড, গ্ৰেলেপ। —*v. t.* to cover with a plaster লিপ, লেণ্ড দে, চুপ চুৰ্কা লগা, মচ। **Plastering** *n.* লিপা কাম, লেণ্ড।

**Plastic** (প্লাষ্টিক) *adj.* capable of being moulded দাঁচত মাৰিব পৰা, কোমল, লেটু-সেৱা।

**Plastron** (প্লেচ্-ড্ৰন্) *n.* a fencer's breast-plate তৰোৱাল খেলাত বুকুত লগোৱা বৰ্ম; front of bodice or shirts জেকট আৰু কামিজৰ বুকুফাল; Ventral part of tortoise shell কাছৰ বুকু।

**Plat** (প্লেট) *n.* a piece of ground beautifully laid out ধুনীয়াকৈ পতা মাটি এডোখৰ।

**Plate** (প্লেট) *n.* a flat piece of metal থাল, ফলি, ধাতুৰ বহল চেপেটা পাত্ৰ; a flat shallow dish কাঁহী, ফেলাই। —*v. t.* to cover with metal ধাতুৰ পাত লগা। **Plated** *adj.* covered with plates of metal ধাতুৰ পাত লগোৱা, গিলটি কৰা। **Plate-layer** = বেলৰ বাস্তাত বেল পাৰোতা। **Half-Plate** = আৰ্জা তোলা যন্ত্ৰত ব্যৱহাৰ কৰা চকু আঁকি ওঠে ইফি দীঘল বহল ফলি।

**Plateau** (প্লে-টো) *n.* a tableland ওখ সমান ঠাই, ওখ সমতল, মালভূমি।

**Plate-mark** *n.* সোণ বা ৰূপৰ পাত্ৰ, নিভাজ বুজাবলৈ দিয়া চিন।

**Platform** (প্লেট-ফৰ্ম) *n.* an elevated floor for standing মানুহ বহিবলৈ বা খিচ হৈ থাকিবলৈ কৰা ওখ চাং বা পকা ভেটি। **The platform** = বক্তৃতা দিয়া ঠাই। **Railway platform** = বেল অফিসৰ দাঁতিৰ বাহিৰা বাৰাণ্ডা।

**Platinum** (প্লেটিনাম) *n.* a kind of valuable metal of steel-grey colour কপৰ দৰে এখিচ বহুমূলীয়া চক্ৰকীয়া ধাতু।

**Platitude** (প্লেটি-টিউড) *n.* dulness of thought  
অসাবিতা; an empty remark গহীনাই কোৱা  
অসাব মন্তব্য, অবজ্ঞন কথা।

**Platonic** (প্লে-টন-ইক) *adj.* pertaining to  
Plato গ্রীক পণ্ডিত প্লেটৰ মতানুযায়ী, নিষ্কাম।  
Platonic-love নিষ্কাম বিশ্ব প্রেম।

**Platoon** (প্লেটুন্) *n.* a party of recruits নতুনকৈ  
দলভুক্ত কৰা সেনাৰ ক্ষুদ্র দল।

**Platter** (প্লেটাৰ) *n.* a broad shallow dish  
ভাঙৰ খাল, কাঁহী।

**Plating** *n.* the process of making interwoven  
work বান লগাই বোৱা কাৰ্গা, খৰাহি পাচি  
সজা বিদ্যা।

**Plaudit** (প্লেডিং) *n.* praise bestowed প্রশংসা,  
শলাগ।

**Plausibility** (প্লেজিবিলিটি), **Plausibleness** *n.*  
that which seems right সম্ভবতা, সম্ভততা,  
সঁচা বুলি অনুমান।

**Plausible** (প্লেজিবল) *adj.* worthy of approval  
সম্ভত, উচিত, সম্ভৱপৰ দেখাত প্রশংসনীয়;  
apparently right or pleasing দেখি ভাল  
লগা।

**Play** (প্লে) *v. t.* to sport, to take part in a  
game খেলা কৰ, ভ্ৰমল, খেল; to act in a  
theatre ভাও দে। —*v. i.* to perform upon a  
musical instrument বজা; to act a sportive  
part খেল। —*n.* amusement খেলা,  
খেলা; a dramatic composition নাট, নাটক।  
To play at cards — তীচ খেল। To play on  
violin — বেহালা বজা। Played out — একশেষ  
হল, ভাগৰি গল। Play fast and loose — to  
say one thing and do the contrary এটা কৈ  
আন এটা কৰ; ফাঁকি ফুকা কৰ। Play off — to  
display লোকক দেখুৱা। Play up — to begin  
playing খেলা অৰম্ভ কৰ, টানি বজা। Play  
upon — to trifle with উপলুপ্ত কৰ; to  
deceive ফাঁকি দে। A play upon words —  
কেবাটাও অৰ্থ হোৱাকৈ শব্দ প্ৰয়োগ কৰণ।  
Bring into play — to bring into use ব্যৱহাৰত  
লগা। Come into play — কোনো ব্যৱহাৰত  
আহ। Hold in play — মনোযোগ আকৰ্ষণ কৰি  
ৰাখ। To play a trick — ফাঁকি ফুকা কৰ;

চালাকি কৰ। Play one false — বিশ্বাসঘাতকতা  
কৰ। Play the truant — পলাউৰীয়া হ, ছুলৰ  
পৰা পলোৱা অভ্যাস কৰ। He played me a  
fool — সি মোক নিৰ্বোধৰ দৰে ভুৱা দিলে। Play-  
bill *n.* কোনো বং খেলাৰ বিষয়ক জাননী।  
Playfellow, Playmate *n.* a companion in  
play খেলৰ লগৰীয়া।

**Player** (প্লেয়াৰ) *n.* one who plays খেলুৱাৰী,  
ভাৱৰীয়া, বাদকৰ।

**Playful** (প্লেফুল) *adv.* sportive খেলোৱা, সদায়  
খেলেতে লিপ্ত, চঞ্চল।

**Play ground** — বঙ্গ খেলাৰ কৰা বা বল খেলা ঠাই।

**Play-house** *n.* a theatre ভাৱনা ঘৰ।

**Plaything** *n.* toy খেলনা, খেলাৰ বস্তু।

**Playing card** *n.* খেলা টীচ।

**Play-writer** *n.* one who writes dramas নাটক  
লেখোঁতা।

**Plea** (প্লে) *n.* the defendant's answer to a  
charge অভিযোগৰ জবাব; excuse ওজৰ,  
আপত্তি, হেতু, কাৰণ, চেলু।

**Plead** (প্লেড্) *v. i.* to argue in support of a  
claim আপত্তি বা হেতু দৰ্শা, জবাব কৰ।

**Pleader** (প্লেডাৰ) *n.* one who pleads for  
another উকীল।

**Pleadings** *n.* statements of the two parties  
in a suit উভয় পক্ষৰ তৰ্ক-বিতৰ্ক, চৰাল জবাব।

**Pleading** *n.* act of conducting any case  
মোকদ্দমা চলোৱা কাৰ্য্য; —*adj.* imploring  
নিবেদন জনোৱা।

**Pleasant** (প্লেজেন্ট) *adj.* gratifying, cheer-  
ful মনোৰম, সুন্দৰ, ভাল লগা, সুখকৰ। *n.* Pleas-  
antness.

**Pleasantry** (প্লেজেন্ট্ৰী) *n.* anything that gives  
pleasure বং খেলাৰী, আমোদ আহ্লাদ, ভেৰাকুটি,  
খেলোৱা কথা।

**Please** (প্লেজ্) *v. t.* to delight, to give  
pleasure to সন্তোষ লগা, সন্তুষ্ট কৰ, তুষ্ট কৰ,  
ভাল লগা। —*v. i.* to like ভাল পা, প্ৰসন্ন হ,  
তুষ্ট হ। You may go if you please — তুমি যাব  
খুজিলে যাব পাৰা, তুমি ভাল দেখিলে যাব পাৰা।  
Please do this — অনুগ্রহ কৰি এইটো কৰ। I am  
much pleased — মই বৰ সন্তোষ পাইছো।

**Pleasing** (প্লিজিং) *adj.* gratifying সন্তোষজনক, গা-জুকাৰা, ভাল লগা।

**Pleasure** (প্লেজাৰ) *n.* gratification, delight সন্তোষ, আনন্দ, বহু, সুখ; purpose, command অভিপ্ৰায়, আদেশ। I must abide by your pleasure—মই আপোনাৰ আদেশ অৱশ্যে পালন কৰিম। **Pleasure-ground**—প্ৰমোদ-কানন। **Pleasure trip**—an excursion কৌতুক-ভ্ৰমণ।

At pleasure—at any time one pleases যেতিয়া ইচ্ছা হয়, মন গলে।

**Plebeian** (প্লেবিয়ান্) *adj.* vulgar ইতৰ, সামান্ত শ্ৰেণীৰ। —*n.* one of the common classes ইতৰ মানুহ, সামান্ত শ্ৰেণীৰ লোক। (L. *plebs* = the common people).

**Plebiscite** (প্লেবিচাইট) *n.* direct vote of all electors of state ৰাজ্যৰ সম্মতি দিব পৰা সকলো লোকৰ অভিমত, প্ৰজাৰ মতামত, গণভোট।

**Pledge** (প্লেজ) *n.* something given as a security মাল বন্ধক সৌতা; a surety জামিন। (fig.) one's child কাৰো সন্তান; drinking of a health কাৰো মজল কামনা কৰি মদ পান কৰণ; a leader's promise to do or not to do something কোনো কাৰ্য কৰিবলৈ বা নকৰিবলৈ কোনো পক্ষৰ দলপতিয়ে কৰা প্ৰতিজ্ঞা। —*v. t.* to give as security সৌতা দে, মাল বন্ধক থ; to invite to drink মদ খাবলৈ মাতি। **Hold in pledge**—বন্ধক ল। **Put in pledge**—বন্ধক দে বা থ। **Take the pledge**—মদ নেখাওঁ বুলি প্ৰতিজ্ঞা কৰ।

**Pleiad** (প্লেয়েড) *n.* a group of seven stars সপ্তৰি নক্ষত্ৰ মণ্ডল, কালপুৰুষ।

**Plenary** (প্লিনেৰী) *adj.* full, complete পূৰ্ণা, সম্পূৰ্ণ; having full powers সম্পূৰ্ণ ক্ষমতা পোৱা (opp. to Summary). **Plenary assembly**—fully attending assembly সকলো মেষৰ উপস্থিত থকা পূৰ্ণ সভা।

**Plenipotentiary** (প্লেই-ই-পটেন্-শ্বি-য়েৰী) *adj.* having full powers সম্পূৰ্ণ ক্ষমতা থকা। —*n.* an envoy invested with full powers পূৰ্ণ ক্ষমতাপ্ৰাপ্ত বাহু প্ৰতিনিধি।

**Plenitude** (প্লেনিটিউড্) *n.* completeness সম্পূৰ্ণতা, বাহুল্য, পৰিপূৰ্ণতা।

**Plenteous** (প্লেই-টি-আচ্) *adj.* abundant, fruitful ওগাইবহ, হিচ্-হিচ্, ওপচ, দ'মাদ'ম।

**Plentiful** (প্লেইটিফুল) *adj.* abundant, copious বিস্তৰ, ঢেৰ, দেখাৰ, ওপচ, বহু, যথেষ্ট, হিচ্-হিচ্।

**Plenty** (প্লে'টি) *n.* a full supply, abundance, যথেষ্ট পৰিমাণ, ওগাইবহ, অধুৰতা। —*adj.* plentiful অনেক, বিস্তৰ, ঢেৰ, বহু ওপচ, থোৱা, দ'মাদ'ম, হিচ্-হিচ্।

**Pleonasm** (প্লেই-অ'-নেজম্) *n.* redundant use of words বহু শব্দ প্ৰয়োগ, অলগাতীয়া কথা।

**Pleonastic** (প্লেইনেষ্টিক্) *adj.* using too many words বহুভাষী, বহুকথকী।

**Plethora** (প্লেঠ-অ-ৰা) *n.* overfulness of blood তেজ ডৰ, শাৰীৰিক বসাবিকা; turgid নিপোটল ভেৰেহা, উথহা। (Gr. *pless*=full).

**Pleura** (প্লুৰা) *n.* the membrane that covers the lungs and the cavity of the chest হাওঁফাওঁৰ ওপৰৰ ঢাকছাল।

**Pleurisy** (প্লুৰিচী) *n.* inflammation of the pleura হাওঁফাওঁ উথহি হোৱা শূল বেমাৰ, ছদশূল।

**Pliability** (প্লায়েবিলিটী) *n.* quality of being flexible লেউসেৱা গুণ। (Also Pliableness).

**Pliable** (প্লায়েবল্) *adj.* easily bent, easily persuaded লাউসেৱা, লেতুসেতু, নম্ৰ, সহজে ঘোৰাব পৰা।

**Pliant** (প্লায়েণ্ট) *adj.* flexible, tractable লেউসেউ, লেতুসেতু, কোমল।

**Pliers** (প্লায়াৰ্চ) *n.* (pl.) an instrument for bending কোনো বস্তু মোকোটোৱা সৰু চেপেনা সাঁহ।

**Plight** (প্লাইট) *n.* something exposed to loss or injury দশা, অৱস্থা, গতি; pledge বন্ধক; promise অঙ্গীকাৰ। —*v. t.* to give a security, to pledge বন্ধক দে, সৌতা থ; to promise অঙ্গীকাৰ কৰ; to braid গাঁথ, ব।

**Plinth** (প্লিথ্) *n.* the square band at the base of a column or a wall শিৰালি, পকা ছুটাৰ তলৰ চাৰিও কাষৰ পাৰ।

**Plod** (প্লড্) *v. i.* to travel or work slowly and steadily একেৰাহে লাহে লাহে গৈ থাক

বা কৰি থাক; to toil বৰকৈ খাট; পৰিশ্রম কৰ।

**Plodder** *n.* a slow but laborious man লেপে-  
জীয়াই কাম কৰা লেপা মানুহ।

**Plodding** *adj.* laborious but slow কামত লেপে-  
জীয়া। —*n.* slow movement ধীৰ গতি, এৰেপ  
এৰেপকৈ লাগি থকা গুণ।

**Plot** (প্লট) *n.* a small piece of level  
ground ভূমি খণ্ড, মাটিৰ দাগ, হিভা, মাটি ভৰা;  
a conspiracy ষড়যন্ত্ৰ, কুম্ভঙ্গণা; a complicated  
mischievous plan ফন্দি, ছল-চক্ৰান্ত; the  
chain of incidents in a story কোনো গল্পৰ  
আনুসঙ্গিক বিষয়, ঘটনাচক্ৰ। —*v. t.* to make a  
plan নক্সা কৰ; to devise কল্পনা কৰ, পাং।  
—*v. i.* to conspire চক্ৰান্ত কৰ, ফিকিৰ কৰ,  
ফন্দি কৰ। **Plotter** *n.* a conspirator ষড়যন্ত্ৰ-  
কাৰী, কুচক্ৰী।

**Plough** (প্লাউ) *n.* an instrument for tilling  
the soil হাল, নাঙল। —*v. t.* or *v. i.* to turn  
up with the plough হাল বা, মাটি চহা।  
**Ploughable** *adj.* arable চহাব পৰা, খেতি  
কৰিব পৰা। **Plough-land**=এখন হালেৰে চহাব  
পৰা মাটি। **Plough-man**=হালোৱা, কৃষক।  
To put one's hand to the plough=কোনো  
ব্যৱসায় আৰম্ভ কৰ। The plough=সপ্ত ভৰা।  
To plough a lonely furrow=প্ৰবণা লগৰীয়া বা  
বন্ধুৰ লগত বিৰোধী হৈ অকলশৰীয়াহ। **Plough  
the sands**=to worn in vain মিছাই যত্ন  
কৰ।

**Ploughshare** (প্লাউ-শেয়াৰ) *n.* the iron blade  
of a plough নাঙলৰ ফাল।

**Plover** (প্লভাৰ) *n.* a kind of wading bird  
এজাতি পানীত চৰা চৰাই।

**Pluck** (প্লাক্) *v. t.* to pull off, to strip উভাল,  
আজুৰি হিং, পাখি কাঢ়। —*n.* the heart, liver  
and lungs of an animal জন্তুৰ আমঠ, কলা-  
ডিল, হাওঁকাওঁ আদি; courage, spirit সাহ-  
শিত, উন্নয়; an act of plucking আঁকোৰ।  
**Pluck up**=উভাল। **Pluck up courage**=বল  
বান্ধ, সাহ দে। **Plucky** *adj.* having spirit  
সাহীয়াল।

**Plug** (প্লাগ্) *n.* a stopper, a block used to

stop a hole সোপা, ঠিলা, ঠেকা; a flat cake  
of tobacco ধূপাতৰ লৰা। —*v. t.* to stop with  
a plug সোপা দে, ঠিলা মাৰ। **Fire-plug**=ঘৰত  
জুই লাগিলে পানী ভৰাবৰ নিমিত্তে কৰা কোশল।

**Plum** (প্লাম্) *n.* well known garden tree  
and its fruit বগৰী গছ, বগৰী; the best part  
of all আটাইতকৈ, ভালখিনি, শ্ৰেষ্ঠ ভাগ।  
**Plummy** *adj.* full of plums, desirable  
ফলপূৰ্ণ, ভাগ্যবান, বাঞ্ছনীয়। **Hog-plum**=  
অমৰা। **Plum-pudding**=কিচমিচ, মেহা আৰু  
আটাওৰি আদিৰে কৰা মুমিষ্ট আহাৰ।

**Plumage** (প্লুমেজ্) *n.* feathers of a bird  
চৰাইৰ পাখি।

**Plumb** (প্লাম্) *n.* a mass of lead on a line  
সীহৰ ওলোম, থিয় জোখৰ সমতা বুজা যন্ত্ৰন। —  
*v. t.* sound the depth of water by a plumb-  
line ওলোম পেলাই জোখ। **Plumb-line**=  
জাহাজৰ পানী জোখা জৰী।

**Plumber** (প্লাম্বাৰ্) *n.* one who works in lead,  
one who fits pipes for conveying gas and  
water into a building সীহৰ কাম কৰোতা,  
গেচ বা পানী যোৱা পাইপ বহুৱাওতা।

**Plumery** *n.* work done by a plumber সীহৰ  
মাত, পাইপ আদি বহুৱা কাম।

**Plume** (প্লুম্) *n.* a feather কোমল পাখি; a  
token of honour সন্মানসূচক চিন; a cres  
পাখি লগোৱা চূড়া। —*v. t.* to strip off feathers  
পাখি গুচা; to adorn with plumes মূৰত  
পাখিৰ চূড়া লগাই সন্মানিত কৰ। **Plume one-  
self upon**=to boast অহংকাৰ কৰ, বড়াই কৰা।

**Plumy, Plumose** *adj.* পাখি লগোৱা বা  
থকা।

**Plummet** (প্লামেট্) *n.* a plumb-line সীহ লগোৱা  
পানী জোখা জৰী, ওলোম।

**Plump** *adv.* suddenly heavily হুপুৰাই, পোনে  
পোনে তললৈ। —*adj.* downright নিচেই,  
নিভাত্ত, স্পষ্ট, একেবাৰেই। —*v. t.* or *v. i.* to  
fall or cause to fall suddenly লুকুৰাই পৰ  
বা পেলা; to give all the votes to one can-  
didate একেজনকে সকলোবিলক ভোট দে।

**Plumper** *n.* একেজনকে সকলো ভোট দিওতা।

**Plump** (প্লাম্প্) *adj.* fat and rounded লকত,

নোদোকা, নিপোটল, পুই, পাহৰাল, লোদোব-পোদোব; cluster খোপ-খোপ।

**Plunder** (প্লাণ্ডাৰ্) *v. t.* to pillage, to take by force লুট কৰ, বলবেৰে কাঢ়ি ধুই লৈ যা। —*n.* booty বলবেৰে লুটি নিয়া ভ্ৰষা, লুটিভ্ৰষা। **Plunderer** *n.* ডকাইত, লুটকাৰী।

**Plunge** (প্লান্জ) *v. t.* to cast into water বুৰা, জুৰিবা। —*v. i.* to dive, to sink into any fluid বুৰ মাৰ, ডুৰ যা, মগ্ন হ, জোবোৰা মাৰ; to rush into any danger বিপদত পৰ; to pitch as a horse টিকা জাপ মাৰ। —*n.* rushing headlong হামখুৰি, জোবোৰা।

**Plunk** (প্লাঙ্ক) *v. i.* or *v. t.* throw heavily থেকেচাই পেলা ব। পৰ। —*n.* a heavy fall থেকেচা, আছাৰ বাই পৰণ।

**Pluperfect** (প্লু-পাৰ্ফেক্ট্) *adj.* কোনো এটা কাৰ্য্য হৈ যোৱাৰ আগেয়ে হোৱা, ভূতপূৰ্বাদি কাল।

**Plural** (প্লুৰেল) *adj.* expressing more than one অনেক, বহু, বহুবচনান্ত। **Plural number** = বহুবচন।

**Pluralist** (প্লুৰেলিষ্ট) *n.* one who hold more than one office at a time বহু বিষয়ী লোক, বহু পদধাৰী ব্যক্তি।

**Plurality** (প্লুৰেলিটি) *n.* the state of being more than one বহুত্ব; a number consisting two or more একাধিক সংখ্যা, ভালেমান।

**Pluriparous** (প্লুৰিপেৰাচ্) *adj.* giving birth to several young at a time একেবাৰেই কেবাটা পোৱালি হোৱা।

**Plus** (প্লাচ্) *adj.* to be added যোগ কৰিবলগীয়া। —*n.* the sign of addition (+) যোগ, যোগ চিন। (*opp.* to minus).

**Plutocracy** (প্লুট'ক্ৰেচী) *n.* government by the wealthy ধনীৰ বাজত্ব।

**Plutonian** (প্লুট'নিয়ন্) *adj.* infernal নাৰকীয়; dark অন্ধকাৰ।

**Pluvial** (প্লুভিয়েল্) *adj.* rainy বৰষুণ সম্বন্ধীয়, বাৰিষা; pluvius বৰষুণীয়া।

**Ply** (প্লাই) *v. t.* to use diligently অবিৰত চলা বা ব্যৱহাৰ কৰা। —*v. i.* to work steadily অবিৰত কাৰ্য্য কৰ; to move in haste to and

fro বেগাই অহা যোৱা কৰ, ঘনাই যাওয়াত কৰ, যেনে নাও। —*n.* a bent, a fold ডাঁজ। (*pu. t. and pa. p. Plyed*). **Plywood** *n.* a thin board made by piling and cementing in three layers তিনি হাল জাপি কৰা পাতল তক্তা (যেনে চাহ বাৰচৰ পাত)।

**Pneumatic,—al** (নিউমেটিক্) *adj.* relating to air, moved by air or wind বতাহ সম্বন্ধীয়; বতাহ সুমাই চলোৱা।

**Pneumatics** *n. (sing.)* the science of the air & gases বায়ু বা গেচ্ বিষয়ক বিদ্যা, বায়ুবিজ্ঞান।

**Pneumonia** (নিউমনিয়া) *n.* inflammation of the lungs লেং বেমাৰ, জ্বৰ, কাহ আৰু শ্বাসৰ বেমাৰ। **Pneumonic** *adj.* লেং সম্বন্ধীয়, ইণ্ড-ফীণ্ড সম্বন্ধীয়।

**Poach** (প'ছ) *v. t.* to dress eggs by breaking them into boiling water উত্তপ্ত পানীত কণী ভাঙি পেলাই সিজা; to steal game চিকাৰৰ অস্ত্ৰ চুৰ কৰ; to stab, to pierce খোঁচ; to make slushy by treading on খচি বোকা কৰ। **Poacher** *n.* one who steals game চোৰাংকৈ মাছ পহু ম'বোতা। **Poach about for game** = চিকাৰ কৰিবলৈ ঘূৰি ফুৰ।

**Poachy** (প'ছি) *adj.* wet and soft বোকা জেকা আৰু কোমল।

**Pock** (পক্) *n.* a pustule on the skin containing matter ফোঁহা, বসন্ত। **Pock-mark**, **Pock-pit** = গুটি সাঁচ, আই ওলোৱা চিন।

**Pocket** (প'কেট্) *n.* a small bag attached to a dress or to a billiard table জেপ, বগল, মোনা; a cavity in rock ধনবস্ত্ৰ থকা পৰ্ৱতৰ খোকা। —*v. t.* to put in a pocket মোনাভ ভৰা, জেপত সুমু; to conceal লুকাই থ। **Pocket-book** = নোট বহি। **Pocket-borough** (পকেট-বৰো) = a town with privileges of sending members of parliament but under control of one person or family কেবল এজন লোকৰ তাৰেপাৰত থকা সভ্য মনোনীত ক্ষমতা পোৱা নগৰ। **Pocket money** = বাজে খৰছৰ ধন। **To pocket an insult** = অপমানিত

হৈ মনে মনে থাক। Put of pocket=কোনো ব্যৱসায়ত ধন খৰচ কৰি হাত সুদা হ। To pick one's pocket=জেপ কাটি ধন চুৰ কৰ। To suit all pockets=দুখী সুখী সকলোৱে কিনিব পৰা। Empty-pocket=হাতত ধন নথকা, হাতখালি।

Pocky (পকী) *adj.* marked by small pox আই ওলোৱা চিনথকা, গুটি সাঁচ থকা।

Pod (পড্) *n.* the covering of the seed of certain plants, as the bean মাহ, উৰহা আদিৰ ছেঁই কপৰা, চুপহি।

Poem (প'এম্) *n.* composition in verse পদ পুথি, কবিতা, পদ্য।

Poesy (পয়েজি) *n.* poetry, a composition in verse পদ্য ৰচনা, কবিতা।

Poet (পয়েট) *n.* one who writes poetry কবিতা লেখক, কবি। (*Fem.* Poetess).

Poet-laureate (পয়েলৰিয়েট্) *n.* ৰাজকবি।

Poetical (পয়েটিকেল্), Poetic *adj.* pertaining to a poet, or poetry কবি বিষয়ক, পদ্য সম্বন্ধীয়, পদ্য, কবিত্ব থকা। Poetic justice=আদৰ্শ বিচাৰ, উচিত প্রতিফল। Poetic licence=আৰ্থ প্রয়োগ, কবিৰ সুবিধাৰ নিমিত্তে ব্যৱহাৰ কৰা কথা।

Poetaster (পয়েটেষ্টাৰ্) *n.* a petty poet সামান্য কবি।

Poetry (পয়েট্ৰী) *n.* metrical composition, a writing in verse পদ্য, কাব্য।

Pogrom (পগৰম্) *n.* destruction, a lawless outburst of feeling সংহাৰ, ভয়ঙ্কৰ অত্যাচাৰ আচৰণ (যেনে যিহুদী বিলাকৰ প্রতি)।

Poignant (পইন্ট-এক্ট্) *adj.* sharp, stinging, pungent চোকা, বেজোৰা, গা বেজোৰা। Poignancy *n.* তীব্ৰতা।

Point (পইন্ট) *n.* a sharp end আগ, কোনো বস্তুৰ চোকা মূৰ; the mark made by a sharp instrument জোতা অন্তৰ্বে কৰা চিন, বিন্দু ফুট; a stop in a sentence ছেদ চিহ্ন; a moment of time মুহূৰ্ত; a small affair সামান্য বিষয়; a particular subject বিশেষ বিষয়, আচল কথা; exact place ঠিক ঠাই; state অৱস্থা; aim অভিপ্ৰায়, লক্ষ্য কৰা; unit value or measurement কোন জোখ বা মূল্যৰ নিৰ্দ্ধাৰণ আংশিক পৰিমাণ; an advantage সুবিধা, চল।

Points (*pl.*)=the chief features প্রধান গুণ; the switch in a railway ৰেলৰ লাইন সলোৱা জোৰা। —*v. t.* to sharpen জোতাঁল, জোঁক কৰ; to aim লক্ষ্য কৰ, মন দে; to give a point to চিহ্ন দে। —*v. i.* to direct the finger আঙুলিয়া। Point for point=exactly জাঁতি-গুৰি মাৰি, ঠিকেঠাকে। Point of law=আইনৰ কথা। From a religious point of view=ধৰ্ম সম্পৰ্কে ধৰিবলৈ গলে। Point out=দেখুৱাই দে, কৈ দে। Points of the compass=কোম্পাচ যন্ত্ৰৰ দিশ। At all point=completely সম্পূৰ্ণৰূপে, কেউপিনে। In the point of=হঠ হঠ হঠভেই। Carry one's point=যুক্তি, বলবৎ হ, তৰ্কত জিক। In point of=with regard to সম্পৰ্কে। To strain a point=সীমা অতিক্ৰম কৰ। To the point=appropriate ঠিকেঠাকে, ঠিক। The point at issue=বিচাৰ্য্য বিষয়। He has come to the point=তেওঁ এতিয়া আচল কথালৈ আহিছে। He has gained the point=তেওঁৰ কথা ৰাজিল, তেওঁৰ অভিপ্ৰায় সিদ্ধি হল। Make a point of=সদায় এনেটো কৰিম বুলি নিয়ম কৰ, আবশ্যক বুলি ধৰ। At the point of death=মৰে মৰে অৱস্থা; প্ৰায় মৃতকাল। At the point of the bayonet=প্ৰাণ বধ কৰিম বুলি ভয় দেখুৱায়; বলেৰে। To point at=ইতিকিৎ কৰ; to aim at লক্ষ্য কৰ, তৌবা। Points of cards=তাঁচৰ ফুট বা ফোঁটা। Pointblank *adj.* or *adv.* direct পোন দৃশুৰাই। Pointed *adj.* having a sharp point জোতা।

Pointer *n.* that which points যি আঙুলিয়াই দেখুৱাই, প্ৰদৰ্শক; a dog এজাতি চিকাৰী কুকুৰ।

Pointsman *n.* a railway servant who is in charge of the joining points of the rails দুই ৰেলৰ লো জোৰা বুৰাই বাট পোনকৈ দিয়া মানুহ, পইন্ট মেন।

Poise (পইজ্) *n. t.* to balance, to make of equal weights দুয়োফালে সমান কৰ, ফেৰ মাৰ। —*n.* a weight which balances another ওজন, ফেৰ, ভৰ; department, manner of carrying the head and body ঠেঙ, ডাঙ।

Poison (প'ইজন্) *n.* any substance which is



destructive to life বিধি। —*v. t.* to kill with poison বিধি দে, বিধি খুঁটা; to corrupt কলুষিত কৰ, বিষাক্ত কৰ।

**Poisonous** (পাইজন্-আৰ্ছ) *adj.* destructive having the qualities of poison বিষাক্ত, বিধি থকা, বিষাল, ডাইল, (যেনে সাপ)।

**Poke** (প'ক্) *n.* a pouch মোনা। A pig in a poke = কণা-বেপাৰ বা বেহা; anything bought without being seen.

**Poke** (প'ক) *v. t.* to thrust something pointed খোঁচ, হান, শিঙেৰে খুন্দা মাৰ। —*v. i.* to grope খপিয়াই ফুৰ। —*n.* a thrust খোঁচ, খুন্দা। To poke fun at = to ridicule উপহাস কৰ, খেজাল।

**Poker** (প'কাৰ্) *n.* an iron bar for stirring the fire জুই উজৰা লোৰ মাৰি।

**Poky** (প'কী) *adj.* dull, stupid নিকোঁধ, ভেৰা; mean and poor looking টোঁকানা স্বভাৱৰ।

**Polar** (প'লাৰ) *adj.* pertaining to two poles কেন্দ্ৰ সম্বন্ধীয়, মেৰুৰ ওচৰৰ।

**Polarity** (প'লেৰিটী) *n.* state of having two opposite poles with having repellent or attractive powers কেন্দ্ৰাকৰ্ষণীয় গুণ, বিভিন্ন গুণ বিশিষ্ট মেৰু থকা অৱস্থা।

**Pole** (প'ল্) *n.* a native of Poland প'লেণ্ড দেশীয় লোক; one of the extremities of the earth's axis মেৰু, পৃথিৱীৰ কেন্দ্ৰ; one of the two ends of a magnet চুম্বক পাখৰৰ কোনো এটা মূৰ।

**Pole** (প'ল) *n.* a long piece of wood ডাং কাঠৰ সৰু দীঘল মাৰি; a measure of length = 5½ yards ১১ হাত দীঘল পৰিমাণ, জোখ কৰা টোঁৰ। Under bare poles = জাহাজৰ পাল সামৰি থৈ।

**Pole-axe** (প'ল-এক্স) *n.* an axe fixed on a long handle যুদ্ধ কৰা কুঠাৰ।

**Polecat** (প'ল্-কেট্) *n.* a kind of weasel একাতি জাহাল।

**Polemic** (প'লেমিক্), —*al adj.* controversial প্রতিবাদ প্রিয়। —*n.* one who disputes প্রতিবাদ কৰোঁতা। **Polemics** = controversy বাদ-বিতৰ্ক, ধৰ্ম সম্বন্ধীয় বাদ-প্রতিবাদ।

**Pole-star** *n.* a star near the pole of the earth ধ্ৰুৱ তৰা; a guide পৰিচালক।

**Police** (প'-লিচ) *n.* the system of regulations for the preservation of order in a city; the officers employed to preserve order নগৰৰ শান্তি ৰক্ষা বিষয়ক প্ৰণালী, শান্তি ৰক্ষক দল, পুলিচ। **Policeman**, **Police constable** = পুলিচ কৰ্মচাৰী, কনিষ্টবল।

**Policy** (প'লিচী) *n.* the art of regulating the government of a country ৰাজনীতি শাসন, কৌশল; prudence বুদ্ধি, যুক্তি, উপায়; a contract of insurance জীৱন চুক্তিৰ একদৰ নাম।

**Polish** (প'লিছ) *v. t.* to make smooth and glossy মাজ, মাজি বৰ চকচকীয়া কৰ; to refine পৰিষ্কাৰ কৰ, সভ্য কৰ। —*n.* a glossy surface চিকমিকনি; anything used to produce a glass পালিশ; elegance of manners শিল্পীচাৰ।

**Polished** *adj.* refined, polite নিমজ, চিকচিকীয়া, সুসভ্য।

**Polite** (প'লাইট্) *adj.* polished, refined, obliging নম্ৰ, শিষ্ট, ভদ্ৰ, সভ্য। **Politely** *adv.* নম্ৰভাবে, মিঠা মুখেৰে। **Politeness** *n.* ভদ্ৰতা, মুখৰহী গুণ। **Polite-literature** = পদ্যপুথি, নাটক, কাব্য আদি মন ভাল লগা কিতাপ; দৰ্শন, বিজ্ঞানৰ, বাজে আন কথাৰ কিতাপ।

**Politic** (প'লিটিক্) *adj.* well-devised, prudent সুবুদ্ধিমান, সুচতুৰ, যুক্তিসঙ্গত; cunning ফন্দিয়ক (see Politics). **Body politic** = ৰাজ্য শাসনকাৰী লোকসমূহ।

**Political** (প'লিটিকেল্) *adj.* pertaining to government ৰাজকীয়, ৰাজ্য শাসন বিষয়ক। **Political economy** = আয়-ব্যয় সম্বন্ধীয় শাস্ত্ৰ।

**Politician** *n.* one versed in politics শাসন প্ৰণালী বিষয়ে সুচতুৰ ৰাজনীতিজ্ঞ; a man of artifice ফন্দিয়ক।

**Politics** (প'লিটিকচ্) *n. (sing)* the science of government ৰাজ্য শাসন কৌশল, ৰাজনীতি; political affairs ৰাজকীয় বিষয়।

**Polity** (প'লিটী) *n.* the constitution of the government of a state ৰাজ্য শাসন প্ৰণালী, শাসন সংস্থাপন।

**Polka** (প'লকা) *n.* a dance একককম নাচ।

**Poll** (প'ল্) *n.* the head মূৰ; a register of person who are entitled to vote for members পালিয়েমেন্ট সভ্যৰ মেম্বৰ বাছনিত ভোট দিব পৰা মানুহৰ কৰ্ম; election মেম্বৰ বাছনি; a place where the votes are taken ভোট লোৱা ঠাই। —*v. t.* to cut, to lop as the branches of a tree ছাঁ, কাট, ডাল উল; to register one's name নাম তুচ্ছ কৰ। —*v. i.* to give votes ভোট দি, কোনো মেম্বৰৰ পক্ষে মত দি। **Poll-book** = ভোটৰ সকলৰ নাম থকা বহী। **Poll-tax** = মানুহৰ লগোৱা ধন।

**Pollard** (প'ল্ডাৰ্ড) *n.* a tree lopped ন কৈ পাত ওলাবলৈ আগ কটা গছ; an animal without horns খ'ৰামুৰা জন্তু; লাওঁমুৰা জন্তু।

**Polled** (প'লড্) *adj.* lopped, bald, hornless খ'ৰা, টকলামুৰা।

**Pollen** (প'ল-এন্) *n.* the fertilising dust in the flowers পৰাগ, পুষ্প বেণু।

**Pollute** (প'ল্-ইউট্) *v. t.* to soil, to make unclean বেয়া কৰ, কলুষিত কৰ; to corrupt ভ্ৰষ্ট কৰ, অপবিত্ৰ কৰ।

**Pollution** (প'লিউছন্) *n.* defilement, impurity ভ্ৰষ্টতা, অপবিত্ৰতা, চেক।

**Polo** (প'ল) *n.* a game of hockey on horse-back ঘোঁৰাবোৰে খেলা এবিধ খেল।

**Poltroon** (পল্-ট্ৰুন্) *n.* a coward ভীক মানুহ, কাপুৰ। **Poltroonery** *n.* cowardice ভীকতা, সোপা-ঢিলা গুণ।

**Polyandry** (পল্-ই-এন্ড্ৰি) *n.* a union with several husbands বহুস্বামীতা, বহুপতি গ্ৰহণ। (Gr. *polys*=many)।

**Polygamist** (প'লিগেমিষ্ট) *n.* one who marries several wives at the same time বহু বিবাহ কৰোঁতা।

**Polygamy** (প'লিগেমী) *n.* the practice of having more than one wife বহু বিবাহ, কেবাজনো তিৰোতা বিয়া কৰোৱা দস্তৰ। (Gr. *polys*=many; *gamos*=marriage)।

**Polyglot** (পল্-ই-গ্লট) *n.* a book of the same text in several languages বহুভাষাত লিখা কোনো কিতাপ; one who understands

many languages নানান ভাষা কৰ পৰা লোক। —*adj.* বহু ভাষা যুক্ত।

**Polygon** (পল্-ই-গন্) *n.* a figure bounded by many straight lines বহুভুজীয়া কেব। **Polygonal** *adj.*

**Polynomial** (পলিনমীয়েল্) *n.* an algebraic quantity of many terms বহুসংখ্য বিশিষ্ট অঙ্ক।

**Polypode** (পল-ই-প'দ্) *n.* an animal with many feet বহুপদী জন্তু বহুঠেঙীয়া।

**Polypus** (পলিপাচ্) *n.* tumour on the internal surface of the nose নাকৰ থা, নাকৰ ভিতৰৰ মতহ বঢ়া বেমাৰ। (*pl.*) **Polypes**.

**Polypi** (পলিপাই), **Polypous**=many footed বহুপদী।

**Polysyllable** (পল্-ই-চিল্-এ-বল) *n.* a word of more than three syllables বহুভাগ শব্দ যুক্ত পদ। **Polysyllabled** *adj.*

**Polytechnic**, —*al*, **Polytechnique** (পলিটেকনিক্) *adj.* comprehending many arts বহুপ্রকাৰ সভাপৰা বিদ্যা সম্বলিত। —*n.* an industrial school গৃহাদি নিৰ্মাণ বিষয়ক কৌশল আদি শিকোৱা কাৰ্যাল।

**Polytheism** (পলিথিজম্) *n.* the doctrine of believing in many gods অনেক ঈশ্বৰ বাৰ, বহুদেৱ পূজা।

**Polytheist** (পলিথিষ্ট্) *n.* a believer in many gods বহুদেৱ পূজক।

**Pomade**, **Pomatum** (পমে'ড, পমে'টাম্) *n.* an oily preparation for the hair চুলিত বঁহা সুগন্ধি মলম।

**Pome** (প'ম) *n.* (*Bot.*) a fruit like an apple এপেল আৰু নাচপতি শ্ৰেণীৰ ফল।

**Pomegranate** (পম্-গ্ৰেণ্-এট) *n.* a kind of tree and its fruit ডালিম।

**Pomiculture** (পমি-কাল্-চাৰ) *n.* fruit-growing খোৱা গছগুটি অৰ্জা খেতি।

**Pommel** (পমেল্) *n.* a knob or ball কোনো বস্তৰ মূৰত লগোৱা খোপোৰা চূপহি, বেটু; the high part of a saddle ঘোঁৰাৰ কঁটাৰ ওখ ভাগ। —*v. t.* to beat with anything thick or heavy টঙনিয়া।

**Pomology** (পমলজি) *n.* the science of fruit growing খোদা ফল-মূল বিষয়ক বিদ্যা।

**Pomp** (পম্প) *n.* a great show, a splendour জাকজমক, আড়ম্বর; ostentation আয়ম, ফাতিহা, ফতি। **Pomposity** *n.* splendour আড়ম্বর, ফাতিহা, ফাতিহা।

**Pompous** (পম্পাচ) *adj.* displaying pomp জাকজমক আড়ম্বরী; boastful দাঙ্গিক। **Pompousness** *n.* ফিড়াহি

**Pond** (পণ্ড) *n.* a body of standing water পুখুরী।

**Ponder** (পণ্ডাব) *v. t.* to think over, to consider গমি চা; (with on or over).

**Ponderous** (পন্দাবাচ) *adj.* massive, weighty লেপেলেকীয়া, গধুৰ, বৰ শক্ত, দাঙ্গিব নোৱৰা।

**Poniard** (পনিয়ার্ড) *n.* a small dagger মিত-দা।

**Pontage** (পণ্টেজ) *n.* a toll paid on bridges দলজত লগোৱা টোল, দলং পাৰণী।

**Pontiff** (পণ্টিফ) *n.* a Roman high priest, the pope ৰোম দেশীয় প্রধান ধৰ্ম্মযাজক। **Pontific** *adj.* ধৰ্ম্মযাজক সম্বন্ধীয়।

**Pontifical** (পণ্টিফিয়েল) *n.* a book of rites and ceremonies ধৰ্ম্ম ক্ৰিয়া পদ্ধতি, প'প'ৰ বিধি।

**Pontificals** *n.* (*pl.*) the dress of a bishop ধৰ্ম্ম যাজকৰ সাজ।

**Pontoon** (পণ্টুন) *n.* a bridge of boats নাৱেৰে কৰা দলং।

**Pony** (পনী) *n.* a small horse টাটু ঘোঁৰা; সৰু ঘোঁৰা। **Jerusalem Pony**—an ass গাধা।

**Poodle** (পুডল) *n.* a small curly-haired pet dog খোপাখুপি নোমেৰে সৰু কুকুৰ। **Poodle-faker**—(*Slang.*) youth fond of tea parties and ladies' society মহিলা সমাজ আৰু চাহ খোৱা মেলৰ হেপাংত ফুৰা ডেকা।

**Pooh pooh** (পু: পু:) *v. t.* to sneer at অবজা কৰ, ঘৃণা প্ৰকাশ কৰ। **Pooh** *interj.* হি:।

**Pool** (পুল) *n.* a small body of water ডোবা, ডোঙা, পুলি; the stakes or the receptacles for them in certain games কোনো বলৰ আঁৰি বা আঁৰিব ধন বখা খোঁক; collective

amount of betting কোনো খেলৰ বাজী বা বাজীৰ মুঠ ধন; as football goals। —*v. t.* to throw into common fund খেলৰ বাজীৰ ধন গোটাई থা।

**Poon** (পুন) *n.* এজাতি টান কাঠৰ গছ, ইয়াৰ গুটিৰ পৰা তেল ওলায়; an East Indian tree.

**Poop** (পুপ) *n.* the hinter part of a ship জাহাজৰ পাচফাল, জাহাজৰ পাচৰ ওপৰ খাপ।

(*Slang.*) an insignificant foolish person মূৰ্খ সামান্য মানুহ।

**Poor** (পুৱৰ) *adj.* without means, needy দুখীয়া, নিহলা, সমর্থহীন; weak দুৰ্বল; trifling paltry সামান্য, হেঁকজিৰ, লুকুমা, অকামিলা।

He is poor in English—তেওঁ ইংৰাজী ভাষাকৈ নেকানে। This year the crop was

very poor—এই বছৰ শস্য নিচেই কম হল। This is a poor soil—এই ভোখৰ সাৰ নাইকিয়া

(কটুৰ) মাটি। The poor—দুখীয়া বা দৰিদ্ৰ মানুহবিলাক, কজালিবিলাক। Poor house=

দৰিদ্ৰ মানুহ থোৱা চৰকাৰী ঘৰ। Poor laws= দৰিদ্ৰ মানুহক পোহপাল দিয়া বিধয়ক আইন।

Poor spirited=cowardly উষাভুৰ।

**Poorly** *adv.* in a poor manner কটকিনকৈ সামান্যৰূপে, দুখী অৱস্থাবে; unwell হেমাৰী, যেন। as, He is looking very poorly—তেওঁক

হেমাৰী যেন দেখাইছে।

**Pop** (পপ) *v. i.* to move quickly খপখপাই যা; to make sharp sound চটচট শব্দ কৰ। —*v. t.* ফটু ফটু শব্দ কৰা, ফুটা; to thrust

suddenly হঠাৎ সোমো। (*Slang.*) to pawn বন্ধক ৰাখ। —*n.* a sharp quick sound ফটু ফটু শব্দ। (*Colloq.*) a drink especially

ginger beer or champagne এবিধ মদ। Pop off—to vanish all at once একেবাৰেই

অদৃশ্য হ, তৎক্ষণাত নাইকিয়া হ। Pop the question বিয়াৰ প্ৰস্তাব কৰ। Pop out—হঠাৎ

ওলাই যা। Pop eyes=টেলেকা চকু।

**Pope** (প'প) *n.* the head of the Roman Catholic Church ৰ'মীয় প্ৰধান ধৰ্ম্মযাজক, ৰ'ম-দেশীয় প্ৰধান ধৰ্ম্মগুৰু।

**Popery** (প'পেৰা) *n.* the Roman Catholic religion ৰ'মান কথলিক ধৰ্ম্মমত।

- Pop-gun** *n.* a child's gun ল'বাই খেমাৰি কৰা বাঁহৰ চুঙাৰ শিলৈ।
- Popinjay** (পপিন্জ) *n.* a parrot ডাটৌ, কাঠৰ ডাটৌ; a fop ফল বাবু, আটক ধুনীয়া।
- Popish** (প'পিছ) *adj.* relating to the Pope প'প সহকাৰী।
- Poplar** (পপলাৰ) *n.* a kind of tree এবিধ গছ।
- Poplin** (পপলিন) *n.* পকোৱা সূতাৰ গাঁদি দিয়া পাটৰ কাপোৰ।
- Poppet** (পপেট) *n.* a puppet পুতলা; a small person সৰু লৰাহোৱালী; one of the heads of a lathe কুন্দলালৰ কুন্দাৰ মূৰ; a piece of timber at the top of shaft & pulleys মাল ভোলাপৰা কৰা বচি টনা খুটাৰ মূৰ।
- Poppy** (পপী) *n.* a plant from which opium is obtained আফু গছ। **Poppy seed**=আফু গুটি।
- Populace** (পপিউলে'চ) *n.* the ordinary people ইভৰ লোক, সাধাৰণ মানুহবিলাক।
- Popular** (পপিউলাৰ) *adj.* pleasing to the people সকলোৰে ভালপোৱা, সববহী, সৰ্বপ্ৰিয়।
- Popularise** (পপিউলেৰাইজ) *v. t.* to make popular সকলোৰে ভালপোৱা কৰ; to introduce among the people সকলোৰে মাজত চলা।
- Popularity** (পপিউলাৰিটি) *n.* state of being popular সকলোৰে ভালপোৱা অৱস্থা, সববহী গুণ।
- Populate** (পপিউলেট) *v. t.* to people মানুহ বহুৱা, মানুহেৰে পৰিপূৰ্ণ কৰ।
- Population** (পপিউলেছন্) *n.* the number of the inhabitants of a place লোকসংখ্যা, জনসংখ্যা, ৰাজ্যৰ লোকসমূহ।
- Populous** (পপিউলচ' ) *adj.* full of inhabitants জনপূৰ্ণ, মানুহ সবহীয়া। **Populousness** *n.* জনপূৰ্ণতা।
- Porcelain** (প'ৰ্চিলে'ন) *n.* a china-ware চীনা মাটিৰ পাত্ৰ, কাঁচৰ পাত্ৰ। —*adj.* কাঁচৰ।
- Porch** (প'ৰ্চ) *n.* a portico ঘৰৰ বাৰাণ্ডা।
- Porcine** (প'ৰ্চাইন্) *adj.* swinish গাহৰিৰ দৰে, গাহৰি সম্পৰ্কীয়।

- Porcupine** (প'ৰ্কিউপাইন্) *n.* a kind of quadruped covered with spines কেটেলা গছ।
- Pore** (প'ৰ) *n.* a small passage in the skin লোমকূপ, গাৰ ছালৰ বিদ্ধ। —*v. i.* to look or study closely মনোনিবেশ কৰ।
- Porosity** (প'ৰ'চিটি) *n.* quality of being porous গাৰ ছালৰ দৰে বিদ্ধা থকা অৱস্থা।
- Porous** (প'ৰাচ), **Pory** *adj.* having pores লোমকূপময়, পানী সৰকিব পৰা বিদ্ধা থকা।
- Pork** (প'ৰ্ক) *n.* the flesh of swine গাহৰিৰ মাংস।
- Porker** (প'ৰ্কাৰ) *n.* a young hog গাহৰি পোৱালি।
- Pornograph** (প'ৰ্ণ-গ্ৰেফ) *n.* an obscene picture or writing নিলাজ ছবি বা কিতাপ। —*y*=descriptions of the manners and actions of harlots যেহাৰ কীৰ্ত্তি, নিলাজ কথাৰ বৰ্ণনা। (Gk. *porne*=a harlot).
- Porpoise** (প'ৰপইজ) *n.* a mammal of the whale family শিহ, নৈত বুৰ দিগৰিহাই ফুৰা এবিধ জন্তু।
- Porridge** (প'ৰিজ) *n.* a kind of pudding made by boiling oatmeal in water or milk এক বকম পাহ, পায়স, লুথুৰী পিঠা।
- Porringer** (প'ৰিজাৰ) *n.* a small dish for porridge লুথুৰী পিঠা বা পায়স খোৱা পাত্ৰ।
- Port** (প'ৰ্ট) *n.* harbour, a safe station for ships বন্দৰ, জাহাজ ৰখা মেলা আড্ডা; the left side of a ship জাহাজৰ বাঁওফাল; a gate or entrance নগৰৰ দুৱাৰমুখ, বতাহ আৰু পোহৰ আহিবলৈ দিয়া বাট; a dark-red wine প'ৰ্ট মদ; demeanour গতি, চলন, আচৰণ। **To port the helm**=বাঁওফাললৈ জাহাজ ঘূৰা। **To port a musket**=বন্দুক হলনিয়াইক ধৰা। **Port of call**=ভাল কৰিবলৈ বা কোনো সামগ্ৰী লবলৈ জাহাজ ৰখোৱা ঠাই। **Free port**=মাহুল নোহোৱাকৈ মাল বস্তু উঠাব নমাব পৰা বন্দৰ।
- Portable** (প'ৰ্টেবল্) *adj.* that which may be carried, not heavy দাঙ্গি লৈ যাব পৰা, লঘু।
- Port-fire** *n.* matchcord জামুকা, বৰতোপত জ্বলি লগোৱা আৰিহা।

**Port-hole** *n.* জাহাজৰ বাওঁফালৰ দুৰণীয়া খিৰিকী  
দুৱাৰ।

**Portage** (প'ৰ্টেজ) *n.* act of carrying দালি লৈ  
যোৱা কাৰ্য্য; price of carriage ডাৰ বৈ  
নিয়াৰ বেচ, কঢ়িয়াৰ বেচ।

**Portal** (প'ৰ্টেল) *n.* a small gate বাটৰ মূখৰ  
জপনা, দুৱাৰ। **Portal vein**=বক্তৃতাৰী শিৰ।

**Portcullis** (প'ৰ্ট-কালিচ্) *n.* a sliding door hung  
over a gateway আগ দুৱাৰ, জপনা।

**Porte** (প'ৰ্ট) *n.* the Turkish Government  
দুৱাৰ দেশীয় ৰাজসভা।

**Portend** (প'ৰ্টেণ্ড) *v. t.* to presage, to indicate  
the future ভৱিষ্যত ঘটনা সূচনা কৰ, ভৱিষ্যত  
ঘটনাৰ চিন দেখুৱা।

**Portent** (প'ৰ্টেণ্ট) *n.* an evil omen কুলক্ষণ,  
উৎপাত।

**Portentious** (প'ৰ্টেণ্ছাচ্) *adj.* foreshadowing  
evil, dreadful অমঙ্গলীয়া, ভয়াবহ, ভয়লগা।

**Porter** (প'ৰ্টাৰ) *n.* a door keeper দুৱাৰী; one  
who carries burdens on payment ভাৰী,  
বোজা কঢ়া কুলী। **Porter-house**=a house  
where porters obtain refreshment ভাৰীয়ে  
আহাৰ খোৱা ঘৰ।

**Porterage** (প'ৰ্টাৰেজ) *n.* charge for carry-  
ing goods by a porter কুলী ভাৰা, ভাৰীৰ  
খৰচ।

**Portfolio** (প'ৰ্ট-ফ'লিয়) *n.* a Portable case for  
papers etc. কাগজ-পত্ৰ থোৱা খাম; a collec-  
tion of loose papers কাগজ-পত্ৰৰ টোপোলা;  
the office of a minister of state ৰাজ মন্ত্ৰীৰ  
পদ।

**Port-hole** *n.* see Port.

**Portico** (প'ৰ্টিক') *n.* a porch in the front of  
a building ঘৰৰ বাৰাণ্ডা, ঘৰৰ আগচালি।

**Portion** (প'ৰ্শ্বন) *n.* a part অংশ, ভাগ, খণ্ড,  
ভোখৰ; fate ভাগ্য, দশা; a wife's fortune  
ক্ৰীধন। —*v. t.* to divide, to allot a share  
ভাগ কৰ, বাট; to allot a portion সম্পত্তি দান  
কৰ, যোতুক দে। **Marriage Portion**=যোতুক,  
ক্ৰীধন।

**Portliness** (প'ৰ্টলিনেচ্) *n.* dignified appearance  
গহীনালি, গধুৰালি, সম্ভাৱগতি।

**Portly** (প'ৰ্টলী) *adj.* of dignified appearance  
গহীন গহীৰ আকৃতিৰ; corpulent স্থূলকাৰ,  
ডাঙৰ, দীঘল, পাহুৱাল।

**Portmanteau** (প'ৰ্ট-মেন্টু) *n.* a leather bag for  
carrying apparel in a journey কাপোৰ কানি  
লগত লৈ ফুৰা ছালৰ পেটেৰা।

**Portoise** (প'ৰ্ট-ইজ্) *n.* the upper edge of a  
ship's side where guns are placed জাহাজৰ  
নিচেই ওপৰ কাষ।

**Portrait** (প'ৰ্ট্ৰেট) *n.* the likeness of a  
person আৰ্জা, ছবি, চিত্ৰ, পট; a description  
in words বৰ্ণনা।

**Portray** (প'ৰ-ট্ৰে) *v. t.* to paint the likeness  
of আৰ্জা তোলা, চিত্ৰ কৰ, ছবি আঁক; to describe  
বৰ্ণনা কৰ।

**Portrayal** *n.* ছবি আঁকা কাম।

**Pose** (প'জ্) *n.* attitude, a position বেহকাপ,  
ভাৰভঙ্গী, ঠেংভাও, ভেম। —*v. t.* or *n. i.* to  
assume an attitude গহীনালি ভাও ধৰ; to  
perplex অবাঁক কৰ, বিচুস্তি কৰ, খৰ কৰ; lay  
down পাত (যেনে প্ৰশ্ন বিলাক)।

**Poser** (প'-জাৰ্) *n.* an affected person অভিমানী  
গপাল লোৱ।

**Position** (প'-জি-শ্বন্) *n.* situation, place  
সংস্থিতি, স্থান, ঠাই; state of affairs অবস্থা;  
place in society সামাজিক মান সম্ভৱ।  
**Strategic position**=শত্ৰুক ঠেংত পেলাবলৈ  
সুচল ঠাই।

**Posit** (প'জিৎ) *v. t.* to assert as true fact সঁচা  
বুলি মানি ল।

**Positive** (প'জিটিভ) *adj.* definitely laid down,  
actual, decisive নিশ্চিত, যথার্থ, স্পষ্ট, ষাটাই;  
not admitting of any doubt নিঃসন্দেহ;  
হেৰফেৰ নোহোৱা। **Positive assertion**=হয়  
বোলা কথা, ষাটাই কথা। **Positive degree of  
comparison**=তুলনা কৰা গুণৰ আদি অৱস্থা। **A  
Positive picture**=সম্পূৰ্ণৰূপে তোলা আৰ্হি বা  
ছবি। **Positive proof**=স্পষ্ট প্ৰমাণ, (*opp.*  
to Negative). **Positive and Negative  
electricity**=খিৰ-অখিৰ দুই প্ৰকাৰৰ বিদ্যুৎ  
শক্তি।

**Positively** (পজিটিভলি) *adv.* decisively  
খাটাতকৈ, ইফি।

**Positivism** (পজিটিভিজম্) *n.* absolute knowledge প্রত্যক্ষবাদ, প্রত্যক্ষ বস্তুর পৰা অদৃশ্য বস্তুর জ্ঞান প্রমাণ কৰা টান এনে মত।

**Posology** (প'-চল'-অ'জি) *n.* the science of quantities in which drugs should be administered দৰবৰ জোখ পৰিমাণ বিষয়ক বিজ্ঞান।

**Posse** (প'-চি) *n.* power বল; possibility সম্ভাবনা; a strong force, a body of men to repress riot শান্তিবন্ধক দল।

**Possess** (প'জ্'-জেচ্) *v. t.* to have or hold as one's own পাই, প্রাপ্ত হ, অধিকাৰ কৰ, ভোগ দখল কৰ; to seize ধৰ, লভ। He possesses property=তাৰ সম্পত্তি আছে। He has been possessed by evil spirits=তাক ভূতে পাইছে, তাৰ গাত ভূত লভিছে। He possessed the land for three years=সি মাটি ভোখৰ তিনি বছৰ দখল কৰিলে।

**Possession** (পজ্'-জেছন্) *n.* act of possessing অধিকাৰ, দখল; property সম্পত্তি। Give possession=দখল দে। Take possession=দখল ল।

**Possessive** (পজ্'-জেচ্'-চিভ) *adj.* denoting possession দখল সহকীয়, গৰাকী বুজুৱা।

**Possessive case**=সহক কাকৰ; (যেন মোৰ, তেওঁৰ)।

**Possessor** (পজ্'-জেচ্'-চৰ্) *n.* one who possesses, owner দখলকাৰী, গৰাকী।

**Possessionary** (পজ্'-জেচ্'-ছনেৰী) *adj.* relating to possession দখল বিষয়ক, দখলকাৰ সহকীয়।

**Posset** (প'চেট্) *n.* a drink made by curdling milk with acid চেনাপানী।

**Possibility** (পচিবিচিভি) *n.* state of being possible সম্ভাবনা, সম্ভব, আগন্তুক।

**Possible** (পচিবল্) *adj.* that may be, or may be done সম্ভব, হব পাৰে, কৰিব পৰা, সাধ্য।

**Possibly** (পচিভি) *adv.* in a manner as may be possible সম্ভবতঃ, পাৰ্য্যমানে, পাবিত পক্ষে, পাবিলে। (L. *posse*=to be able)।

**Post** (প'ষ্ট্) *n.* a fixed place or stage নির্ধাৰিত ঠাই, থপুৱা, আড্ডা; an office কাম; a pillar, a piece of timber fixed in the ground পুঠা; a letter carrier ডাকোৱাই; mail কাক; a size of writing paper চিঠি লেখা কাগজৰ দণ্ডণ ডাঙৰ কাগজৰ আকাৰ। —*v. t.* to station কোনো নির্ধাৰিত ঠাইত নিযুক্ত কৰা বা ৰাখ; to put into a post-office ডাকত দে। He has been posted to Jorhat=ডেওঁক যোৰহাটত দিছে, ডেওঁক ৰোৰহাটলৈ বদলি কৰিছে। A notice has been posted in the house=এখন জাননী ঘৰত লটকাই দিছে। Please post this letter=অনুগ্রহ কৰি এই চিঠিখন ডাকঘৰত দিয়া। —*v. i.* to travel with speed বেগাই যা। Postdate a date later than actual আগত দিয়া পাচৰ তাৰিখ।

**Postage** (প'-ষ্টেজ্) *n.* money paid for conveying anything by post ডাক মাচুল। Postage-stamp=ডাক টিকট।

**Postal** *adj.* pertaining to the post office ডাকঘৰীয়া, ডাক বিষয়ক।

**Post-bag** *n.* ডাক অনা-নিয়া কৰা যোনা বা থৈগা।

**Post chaise** (প'ষ্ট'-চে'জ্) *n.* a carriage ডাক লগত যোৱা ঘোঁৰা গাড়ী।

**Postdate** (প'ষ্ট'-ডেট্) *v. t.* to date after the real time পাচৰ তাৰিখ দে। —*n.* যি দিনা লেখা হয় তাৰ পাচৰ তাৰিখ।

**Post-diluvian** (প'ষ্ট'-ডাইলুভিয়ান), —*diluvial adj.* happening after the deluge প্ৰলয়ৰ পাচৰ। —*n.* one existing since the deluge প্ৰলয় কালৰে পৰা থকা।

**Poster** (প'ষ্টাৰ্) *n.* one who travels by stages যি ডাক লৈ আড্ডাত বৈ বৈ যায়; a post horse ডাক কঢ়িওৱা ঘোঁৰা; placard affixed in public place কোনো চৰ্কাৰী ঠাইত মৰা ডাঙৰ জাননী।

**Posterior** (প'চ'-টী-বিসৰ) *adj.* later in time or order পাচৰ, প্ৰেৰ। **Posteriors** *n.* (pl.) buttock টকা।

**Posteriority** *n.* state of being later in time or order পাচৰ হোৱা অৱস্থা, পাচ হোৱাটো। (opp. to priority)।

**Posterity** (প'ষ্টাৰ্-ইটী) *n.* succeeding generations সম্ভৱ-সন্ততি, নাতি-পুতি। ( *L. post* =after; behind) পৰবৰ্তী পুৰুষ।

**Postern** (প'ষ্টাৰ্ণ) *adj.* private, back গুপ্ত, পাচ-ফালৰ। —*n.* a back door পাচফালৰ দুৱাৰ।

**Postfix** (প'ষ্ট-ফিক্স) *n.* an affix to a word শব্দৰ পাছত লগোৱা কথা। —*v. t.* শব্দৰ পাছত লগা বা সংযোগ কৰ।

**Post-graduate** (প'ষ্ট-গ্ৰেডুৱেট) *adj.* relating to study after graduation বি, এ, পাছ কৰাৰ পাচৰ শিক্ষা সম্বন্ধীয়, দ্বাতকোত্তৰ প্ৰশিক্ষণ।

**Posthaste** (প'ষ্ট-হে'ষ্ট) *adj.* speedily লবালবি, বেগবেগি। —*n.* hurry খৰখেন্দা, ততাতৈয়।

**Posthumous** (প'ষ্টউমাচ) *adj.* born after the death of one's father বাপেক মৰাৰ পাচত ওপজা; published after the death of the author লেখক মৰাৰ পাচত প্ৰকাশিত।

**Postilion** (প'চ্-টিল-ইয়ন্) *n.* one who rides a coach horse চলাই নিয়া গাড়ীৰ ঘোঁৰাত উঠি ঘোঁৰা লোক।

**Postman** (প'ষ্ট-মেন্) *n.* a letter carrier ডাক পিয়ন, হবকৰা, ডাকোৱাই।

**Postmark** (প'ষ্ট-মাৰ্ক) *n.* the post-office mark put on a letter ডাকঘৰৰ ছাপ বা মোহৰ।

**Postmaster** *n.* the manager of a post-office ডাকবাবু।

**Post-meridian** (প'ষ্ট-মেৰিডিয়েন্) *adj.* in the afternoon আবেলি, ১২ বজাৰ পাচৰ; (written P. M.).

**Post-mortem** (প'ষ্ট-মৰটেম্) *adj.* after death মৰাৰ পাচৰ। —*n.* an examination after death শৱশৰীকা, মৰণোত্তৰ শৱবাহুদেদ।

**Post-office** *n.* an office for receiving and despatching letters ডাকঘৰ।

**Postpone** (প'ষ্ট-প'ন্) *v. t.* to defer to a future time স্থগিত ৰাখ, আগলৈ দিন কৰ, আন এদিনলৈ হোঁহকা। **Postponement** *n.* মূৰ্ত্তিবি।

**Postscript** (প'ষ্টস্ক্ৰিপ্ত) *n.* anything written after it is finished কোনো চিঠি বা কিতাপ শেষ হোৱাৰ পাচত পুনৰাই লিখা কথা, কোড়পত্ৰ; (written P. S.=পুনশ্চ)।

**Postulate** (প'চ্-টিউলেট্) *n.* anything assu-

med as self-evident স্বীকাৰ্য্য, গঁচা বুলি ৰবি লোৱা মূলমন্ত্ৰ। —*v. t.* to take for granted গ্ৰহণ কৰাৰ পূৰ্বে স্বীকাৰ্য্য কৰি ল।

**Posture** (প'চ্-টিউৰ) *n.* attitude, position of the body ভঙ্গি, বহামেলাৰ গঢ়-গতি বা ভাও।

**Post-war** *adj.* যুদ্ধৰ পাচৰ।

**Posy** (প'জী) *n.* an inscription on a ring আঙঠিৰ ওপৰত লেখা ভাবমূলক কথা; a bouquet ফুলৰ চাকী।

**Pot** (পট্) *n.* a metallic earthen vessel টো, কলহ, জকা, চক ইত্যাদি পাত্ৰ। —*v. t.* to put in a pot ঢক বা কলহত ৰ। **Potbellied** = হোবোমো পেটা, টেকেলি পেটা। **To go to pot** = to go to ruin ধ্বংস হ। **To keep the pot boiling** = জীৱন-হাপন কৰ, পেট পোহ।

**Pot** (পট্), **Pot-hole** *n.* depression in road caused by traffic আলিবাটত গাড়ী ঘোঁৰাৰ পৰা হোৱা খাল-পোং। **Pot-house** = মদ খোৱা ঠাই।

**Potash** (পটাচ্) *n.* a strong alkali চোকা ধাৰ, কলা-ধাৰ।

**Potation** (প'টে-শন্) *n.* act of drinking মগ পান; a draught মদতোকা।

**Potato** (প'টে-ট' ) *n.* an esculent root used as a food আলু, বিলাভী আলু।

**Pot-boy** *n.* মদৰ দোকানত মদ বেচা ল'ৰা।

**Pot-companion** *n.* a comrade in drinking মদখোৱা লগ, লগৰীয়া মদপী।

**Potency** (প'টেকি) *n.* power, influence শক্তি, বল, গুণ।

**Potent** (প'টেক্) *adj.* having great power বলবান, প্ৰভাৱী, গুণকাৰী।

**Potentate** (প'টেণ্টেট্) *n.* a prince ৰজা, ক্ষমতা-শালী ৰাজপুৰুষ।

**Potential** (প'টেন্-শ্বিয়েল্) *adj.* powerful, efficacious পৰাক্ৰান্ত, গুণকাৰী, প্ৰমাণিক; (*gram.*) expressing possibility সম্ভৱনীয়। **Potential energy** = শ্ৰবাবিৰ পৰস্পৰ সংস্থিতিৰ পৰা উদ্ভৱ হোৱা নিজ কাৰ্য্যকাৰী শক্তি।

**Potentiality** *n.* the power of an electric current to do work কামত ৰটাৰ পৰা বিদ্যুতী

শক্তিৰ প্ৰবাহ; the latent power of doing something অদৃশ্যভাবে থকা বিশেষ ক্ষমতা।

**Pother** (পঠ-আৰ্) *n.* bustle, confusion গোলমাল, হৰামুমা। —*v. t.* to perplex বিবুদ্ধি কৰ, পেপুৰা কৰ।

**Potherb** (পঠ-হাৰ্) *n.* any vegetable which is used as a food by cooking সিঁজাই খোৱা শাক পাচলি।

**Potter** (প'থৰ্) *n.* a draught, a does ঢোকা পালি; (যেনে দৰবৰ)।

**Pot-pourri** (পট্-পুৰি) *n.* a mixture of several sweet-scented materials খিচৰী বস্ত্ৰ, বাবে-মিহলি দ্ৰব্য।

**Pottage** (পটেজ) *n.* anything cooked in pot, a porridge আঞ্জা, যি ধানৰ চাউলৰ পাহ-ভাত।

**Potter** (পট্-আৰ্) *n.* one who makes earthen vessels কুমাৰ। **Potter's-kiln** = পাগহালি। **Potters-clay** = কুমাৰমাটি। **Potters-wheel** = কুমাৰৰ চাক। —*v. i.* to busy about trifles অৰাবত খক্মকাই ফুৰ, মিছাই থচমচাই ফুৰ।

**Pottery** (পট্-এৰি) *n.* earthen wares চক কলহ; the business of a potter চক কলহ গঢ়া কাম বা ঠাই।

**Pottle** *n.* a small pot প্ৰায় ডেবসেৰ ধৰা সৰু পাত্ৰ।

**Potty** (পটি) *adj.* (*Col.*) crazy, foolish নিৰ্কোষ, বলিয়া।

**Pot-valiant** *adj.* brave on account of drinking মদ খাই বল পোৱা সাহীয়াল।

**Pouch** (পাউছ) *n.* a small bag or pocket সৰু যোনা; the sack of an animal টোটেলা।

**Poulterer** (প'ল্ট-আৰাৰ) *n.* one who deals in fowls হাঁহ, পাৰ, কুকুৰা বেচোতা।

**Poultry** (প'ল্ট-ৰী) *n.* domestic fowls হাঁহ পাৰ আদি ঘৰচীয়া চৰাই।

**Poultice** (প'ল্টিচ) *n.* a composition of meal applied to sores পুলটিচ, প্ৰলেপ।

**Pounce** (পাউঞ্চ) *v. i.* to fall upon and seize ধাপমাৰ। —*v. t.* to strike with the claws নখেৰে ধাপমাৰি ধৰ। —*n.* the paw of certain

animals জন্তুৰ হাঁড়োৰা; the claw of the hawk শেন চৰাইৰ নখ; a fine powder চিঁজ আঁকা গুড়ি।

**Pound** (পাউণ্ড) *n.* a weight of 16 or 12 oz গোটা বস্ত্ৰৰ ১৬ আৰু জুলীয়া বস্ত্ৰৰ ১২ আউঞ্চ পৰিমাণ (প্ৰায় আধা সেৰ); a sovereign of 20s. ১৮ টকা মূল্যৰ বিলাতী সোণৰ মুদ্ৰা; an enclosure for confining stray cattle কাজি হাউচ, গৰু ম'হৰ ফাটেক। —*v. t.* to bruise with a pestle খুন্দা, গুড়ি কৰ; to impound কাজি হাউচত দে, গৰু ফাটেকত দে।

**Poundage** (পাউণ্ডেজ) *n.* a charge levied on each pound প্ৰতি পাউণ্ডৰ ওপৰত ধৰা নিৰিখ, পাউণ্ড প্ৰতি দেহ; a charge on stray cattle impounded থানাত দিয়া জন্তুৰ জৰিমনা।

**Pound foolish** *adj.* careless of a large sum but particular about little ones টকাটো নমন পাইটো মনা।

**Pound-keeper** *n.* one who is in charge of a pound কাজি হাউচ বৰীয়া, পাউণ্ড মহৰি।

**Pour** (প'ৰ) *v. t.* to flow বাক, ঢাক, নিগৰা। —*v. t.* to flow বৈ য়া, ছৰছৰকৈ পানী পৰ।

**Pout** (পাউট) *v. t.* to push out the lips in disdain or contempt মুখ বিকটা, মুখ ওফন্দা। —*n.* a sullen look মুখ ওফন্দনি।

**Pouting** (পাউটিং) *n.* childish sullenness টেহ, মুখ ওফন্দনি।

**Poverty** (পভ্-আৰ-টি) *n.* want of means দৰিদ্ৰতা, নিছলা অৱস্থা, হাঁকাল-বিকাল, খোৱা পিছাৰ দ্বং; want অভাৱ, নাটনি। **Poverty-stricken** = নিছলা, দুখীয়া।

**Powder** (পাউডাৰ) *n.* any substances in the form of dust গুড়ি; gunpowder বন্দুকৰ ধাৰ; hair powder চুলিত লগোৱা সুগন্ধি চূৰ্ণ বা গুড়া। —*v. t.* to reduce to dust গুড়ি কৰ; to use powder পাউডাৰ বৈহ; সুগন্ধি চূৰ্ণ লগা। **Red-powder** = ফাঁকুগুড়ি। **Powdered** *adj.* reduced to powder গুড়ি কৰা; salted লোণনি খোৱা। **Powder-box** *n.* সুগন্ধি চূৰ্ণ খোৱা টোমা। **Powder flask** (পাউডাৰ-ফ্লেস্ক) *n.* a flask for carrying gun powder বাকদ্দানি।



**Powdery** ( পাউ-ডাৰ্-ই ) *adj.* resembling powder, dusty ধূলিৰং, ধূলিময়।

**Power** ( পাও-আৰ্ ) *n.* capacity to do something ক্ষমতা, একত্ৰিয়ৰ; energy সাঠন, বল, শক্তি; ability সমৰ্থ, পৰাক্ৰম; a ruler বৰা; rule a state ৰাজ পৰাক্ৰম; ৰাজ্য। ( *math.* ) a number indicating how many times a quantity is to be multiplied গুণক সংখ্যা। **Power of attorney**—মোক্তাবিনামা। **Great Powers**—ক্ষমতাশালী প্রধান ৰাজ্য-বিলাক। **Power house**—কল চলাবৰ নিমিত্তে ভাপ বা বিদ্যুৎ উৎপন্ন কৰা ঠাই। **Axis-powers**—মন্তগৰী শক্তিগুৰু; ২ ( যেনে ইটালী, জাৰ্মানী আৰু কচীয়া )। **Horse-power**—equal to 33000 lbs. or 402 maunds 17 seers lifted one foot high in one minute.

**Powerful** ( পাও-আৰ্-ফুল ) *adj.* mighty, forcible ক্ষমতাশালী, প্রভাৱী, পৰাক্ৰম, প্রবল, চৌকা; efficacious ফলপ্ৰসূ, গুণকাৰী, প্রমণী।

**Powerless** *adj.* weak দুৰ্বল, অক্ষম, ক্ষমতা-হীন।

**Pox** ( পক্চ্ ) *n.* postules ফোহা, পানী-ছোলাৰ দৰে উঠি অহা খহ; ( যেনে বসন্ত ৰোগ )।

**Practicability, Practicableness** ( প্রেক্-টি-কেবলিটি ) *n.* the quality or state of being practicable সুসাধ্যতা, সহজে কৰিব পৰাটো, পাৰকৰ্তা।

**Practicable** ( প্রেক্-টি-কেবল ) *adj.* that may be done কৰিব পৰা, সুসাধ্য। **The road is not practicable**—বাটটো সুগম নহয়।

**Practical** ( প্রেক্-টি-কেল্ ) *adj.* that which can be put into practice কাৰ্য্যেৰে দেখুৱাব পৰা; useful কামিলা, ব্যৱহাৰত লগা, কাৰ্য্যতম; relating to practice অভ্যাস সম্বন্ধীয়, কাৰ্য্য-বিষয়ক, কাৰ্য্যমূলক। ( *Oppo.* to *Theoretical* ভাবমূলক )।

**Practically** *adv.* actually আচলতে, দৰা-চলে; by way of practice ব্যৱহাৰত, কাৰ্য্য-সম্বন্ধে।

**Practice** ( প্রেক্-টিচ্ ) *n.* the habit of doing anything অভ্যাস, সহজ; use ব্যৱহাৰ,

exercise of any profession ওকালতী, ডাক্তৰী; a rule in arithmetic পাটিগণিতৰ একৰকম অঙ্ক; a customary use সন্তৰ, নিয়ম। **In practice**—কামত, কাৰ্য্যত।

**Practise** ( প্রেক্-টিজ ) *v. l.* to perform, to do habitually অভ্যাস কৰ, সহজ হবৰ নিমিত্তে কৰ; to exercise as a profession কোনো ব্যৱসায় কৰ; to reach to form a habit অভ্যাস কৰ, হাত চলাবলৈ শিকা।—*v. i.* to form a habit অভ্যাস কৰ, সহজ হ। **Practising pleader**—বৰ্ত্তমান ওকালতি কৰি থকা উকীল।

**Practised** *adj.* skilful অভ্যাস হোৱা, অভ্যস্ত, পাৰ্গত, কাম জনা।

**Practitioner** ( প্রেক্-টি-ছনাৰ ) *n.* one who is engaged in the exercise of medicine or law ব্যৱসায়ী। **Medical Practitioner** ডাক্তৰ, কবিরাজ। **Legal Practitioner** উকীল, মোক্তাৰ।

**Præcocial** ( প্রি-ক-ছেল্ ) *adj.* capable of feeding themselves after being hatched চৰাইৰ কণীৰ পৰা ওলায়েই নিজে খুটি খাব পৰা।

**Praetor** ( প্রিটৰ ), **Pretor** *n.* a magistrate in ancient Rome ৰোম ৰাজ্যৰ বিচাৰক বা শাসনকৰ্তা।

**Pragmatic,—al** ( প্রাগ-মেটিক্ ) *adj.* skilled in affairs ৰাজহুৱা কামত নিপুণ; officious, meddle-some আনৰ কামত লাগি ফুৰা, অযাচিত কৰ্ম্মী, বাস্তৱধৰ্ম্মী, প্রয়োগবাদী। **Pragmatic sanction**—a special decree issued by a king ৰজাৰ বিশেষ আদেশ।

**Prairie** ( প্রে'ৰি ) *n.* a tract of level land covered with tall grass উল্লৰনি বা বৰতানি পথাৰ।

**Praise** ( প্রে'জ্ ) *n.* commendation, tribute of gratitude প্রশংসা, শলাগ, গুণ-কীৰ্ত্তন।—*v. l.* to commend, to glorify as in prayer প্রশংসা কৰ, শলাগ, গুণ-কীৰ্ত্তন কৰ, স্তুতি কৰ।

**Praiseworthy** ( প্রে'জ্-ওৱৰ্ডী ) *adj.* commendable প্রশংসনীয়, শলাগিবলগীয়া।

**Pram** ( প্রেম ) *n.* a kind of boat একককম বুট নৌও  
( Colloq. ) a hand cart হাতগাড়ী।

**Prance** ( প্রেন্‌চ্ ) *v. i.* to bound gaily জঁপিয়া,  
বহুত ডেও দি ফুৰ, গহীন ভাব দেখুৱাই খোজ,  
কাঢ়ি ফুৰ।

**Prank** ( প্রেঙ্ক ) *n.* a mischievous trick, a frolic  
অনিষ্টজনক ধেমালি, ল'ৰালি, ভেদাভুতি — *v. i.*  
to make a show জাঁকজমককৈ দেখুৱা।

**Prate** ( প্রেট্ ) *v. i.* or *v. t.* to talk  
tattle মিছাই বকবকাই থাক, ফচছ কথা ক, বেল-  
বেলা। **Prater** *n.* ফচছ মানুহ। **Prating** *adj.* or  
*n.* talking idly, an idle talk ফচছ, বেলবেলীয়া,  
বেলাবেলনি, ফচছ বখা।

**Prattle** ( প্রেট্‌ল ) *v. i.* to talk like a child বেল-  
বেলা, বকবকা, টপটপা। — *n.* empty talk  
ফচছ কথা। **Prattler** *n.* বহু বখাৰী, ফচছ  
মানুহ।

**Prawn** ( প্রব্ ) *n.* a small fish like the shrimp সৰু  
সৰু মিছা মাছ।

**Pray** ( প্রে' ) *v. i.* or *v. t.* to entreat, to  
supplicate, to ask reverently প্রাৰ্থনা কৰ,  
আৰ্থনা কৰ, দৃষ্টি কৰ, নম্ৰভাৱে খোজ। **Pray to**  
**God** — ঈশ্বৰক উপাসনা কৰ। **Pray for an**  
**appointment** — কাম পাবলৈ প্রাৰ্থনা কৰ।

**Prayer** ( প্রেয়াৰ্ ) *n.* the act of praying প্রাৰ্থনা,  
উপাসনা, আৰ্থনা, নিবেদন। **Prayerbook** —  
স্তবমাল্য।

**Pre** ( প্রি ) before আগৰ, আগেয়ে হোৱা। ( used  
as a prefix ).

**Preach** ( প্রিচ্ছ ) *v. i.* or *v. t.* to discourse  
publicly on religious subjects ধৰ্মোপদেশ  
দে, ধৰ্ম প্রচাৰ কৰ; to deliver as a sermon  
শিক্ষা দে, ধৰ্ম বিষয়ে বক্তৃতা কৰ। **Preach down** =  
to decry ভূৰ্ণাম কৰ, নিন্দা কৰ। **Preacher**  
( প্রিছাৰ্ ) *n.* clergyman, one who preaches  
ধৰ্মোপদেশক, ধৰ্মপ্রচাৰক। **Preaching** *n.* act  
of teaching publicly, a sermon ধৰ্মোপদেশ, ধৰ্ম  
বাৰাণ, ধৰ্মপ্রচাৰ।

**Preadjustment** *n.* previous arrangement পূৰ্ব  
নিৰ্দ্ধাৰ্য। ( *L. prae* = before ).

**Preamble** ( প্রিয়েবল্ ) *n.* preface to an act আইনৰ  
হেতুবাদ, ভূমিকা, প্ৰস্তাৱনা।

**Prearrange** ( প্রি-এৰেঞ্জ্ ) *v. t.* to arrange before-  
hand আগেয়েই ঠিকঠাক কৰ।

**Prebend** ( প্রিবেণ্ড্ ) *n.* a part of revenue of a  
church allowed to a clergyman  
ঈশান ধৰ্মযাজক দিয়া কোনো ধৰ্মালয়ৰ উৎপন্ন  
ধন।

**Prebendary** ( প্রিবেণ্ড-আৰি ) *n.* the stipendiary  
clergyman of a cathedral বৃত্তি ভোগী  
ধৰ্মযাজক।

**Precarious** ( প্রি-কে-ৰি-অচ ) *adj.* uncertain  
অনিশ্চিত, ঠিকনা নোহোৱা; dangerous  
সঙ্কটাপন্ন, মৰামুচা। **Precariousness** *n.* সঙ্কট  
অৱস্থা।

**Precariously** ( প্রি-কে-ৰিঅচ-লি ) *adv.* narrowly  
কথমপি, টানিমুনি; dangerously সাজাতিকপে,  
মৰামুচাকৈ।

**Precatory** ( প্রিকেটৰী ) *adj.* expressing request  
উইলত কোনো কথা কহিবলৈ লিখি যোৱা অনুৰোধ  
সূচক।

**Precaution** ( প্রি-কেশ্যন্ ) *n.* care taken before-  
hand, preventive measure সতৰ্কতা, পূৰ্ব  
প্ৰতিবিধ্য। — *v. t.* আগেয়েই সতৰ্ক কৰ।

**Precautionary** *adj.* taking previous care  
সতৰ্কযুক্ত, অনিষ্ট নিবাৰণ কৰিব পৰা, প্ৰতিকাৰ-  
জনক।

**Precede** ( প্রিচিড ) *v. t.* or *v. i.* to go before  
in time, rank etc. আগবাঢ়; to be more  
excellent শ্ৰেষ্ঠ হ। ( *L. prae* = before ;  
*cedere* = to go ).

**Precedence** ( প্রিচিডেন্স ) *n.* priority অগ্ৰগত্যতা,  
আগ ভাগ পাব পৰা অৱস্থা, প্ৰাধিক্ত; the fore-  
most place in a meeting আগ ঠাই। **Order**  
of precedence = সম্মান অনুসাৰে আগ পাচ হৈ  
বহাৰ নিয়ম। **Take precedence of** = আগত  
বহিবলৈ পৰা।

**Precedent** ( প্রি-চি-ডেট ) *adj.* going before  
আগৰ, অগ্ৰগামী। — ( প্রেচ-ই-ডেট ) *n.* a  
parallel instance in the past উদাহৰণ,  
দৃষ্টান্ত, অৰ্হাৰ্শ, নজিৰ; an established habit  
দুৰি।

**Preceding** ( প্রি-চি-ডিং ) *adj.* going before, pre-  
vious আগৰ, পূৰ্ববৰ্তী।

**Precentor** (প্ৰি-চেণ্টৰ) *n.* the leader of a choir প্রধান গায়ক, গীৰ্জাত গীত্ৰ নেতা লোকৰ ভিতৰৰ মূল গায়ন।

**Precept** (প্ৰিচেপ্ট) *n.* a commandment, a written order আদেশ, আজ্ঞা, হুকুম, বিধান, আদালতৰ হুকুম পত্ৰ। Example is better than precept=মুখেৰে কোৱাতকৈ কাৰ্য্যত দেখুওৱাটোহে জ্ঞেয়ঃ।

**Preceptor** (প্ৰি-চেপ্টৰ) *n.* an instructor, a teacher অধ্যাপক, উপদেশক, শিক্ষক।  
**Preceptorial** *adj.*

**Preceptory** *n.* a religious college of the Knight templars কুলীন জেণীৰ বোদ্ধা সকলৰ ধৰ্ম শিক্ষা দিয়া পঢ়াশালি।

**Precession** (প্ৰি-চে'শন্) *n.* going before আগ বাঢ়ন, অগ্রগমন।

**Precinct** (প্ৰি-চিংক্ট) *n.* boundary of a place, on outward limit সীমা, ঘেৰ, চৌহদ, সীমাবিহীনৰ ঠাই।

**Precious** (প্ৰে'চু-অ'চ্) *adj.* costly, of great value বহুমূলীয়া, হুমূল্য, গুণাকৰ, দামী; (নিন্দাৰ্থে) worthless, overnice অকামিলা, আটক ধনীয়া। **Preciousness** *n.* মূল্য, দাম।  
**Precious stone**=মণি, মুক্তা।

**Precipice** (প্ৰে'চ-ই-পিচ্) *n.* any steep place ওখ ঠাই, গৰা, টিং, টিঙ্গনা।

**Precipitance** (প্ৰি-চিপ্-ই-টেঞ্চ) *n.* haste in resolving or doing anything ততাতৈয়া, খবৰখোৱা। also **Precipitancy** *n.*

**Precipitant** (প্ৰি-চিপ্-ই-টেণ্ট) *adj.* falling headlong উৰাতু খোৱা; hasty ততাতৈয়া।

**Precipitate** (প্ৰি-চিপ্-ই-টেট) *v. t.* to throw headlong হাম খুৰি বুৰাই পেলা; hasten ততাতৈয়াকৈ কৰ, খবৰখোৱা কৰ। —*v. i.* to fall headlong কৰ্ণাল খা; to hurry on rashly উধমুখ নোলোৱাকৈ কাম কৰ। —*adj.* overhasty বিতৰ্ক, গাভ তৰ্ক নোহোৱা, ডেওপৰা, টিঙ্গত কোৰোৱা; ending soon in death বেগতে ধাতু খোৱা।

**Precipitately** *adv.* in a precipitate manner ভগামৰা এৰি, বৰ ততাতৈয়াকৈ, উৰাতুখাই।

**Precipitation** (প্ৰি-চিপ্-ই-টেছন্) *n.* great hurry ততাতৈয়া, খবৰখোৱা, উৰাতু।

**Precipitous** (প্ৰে'চ-ই-পি-তাচ) *adj.* very steep গৰা, বৰ টিং; rash ডেওপৰা, উৰাতুখা।

**Precis** (প্ৰে-চাইজ) *adj.* exact, definite ঠিক, অধিকল, যথার্থ।

**Precisely** *adv.* exactly নিশ্চয়কৈ, যথোচিতৰূপে, ঠিকমতে।

**Precision** (প্ৰিচিছন্) *n.* accuracy, exactness সঠিকতা, নিশ্চয়তা, তত্ত্বতা।

**Preclude** (প্ৰি-ক্লুড্) *v. t.* to hinder, to prevent from occurring আগেয়েই বন্ধ কৰ, নিবারণ কৰ, বাধা জন্ম।

**Preclusion** (প্ৰি-ক্লু-শন্) *n.* act of hindering or keeping back আটক কৰণ, বাধা দেওন, নিবাৰণ।

**Preclusive** (প্ৰি-ক্লু-চিড্) *adj.* hindering বাধাজনক।

**Precocious** (প্ৰি-ক'-শ'চ্) *adj.* premature, having the mind developed untimely অসময়ত পকা, বয়স চাই কথাত বুঢ়া; forward আগতীয়া। **Precociousness**.

**Precocity** *n.* মনোবৃত্তিৰ অপৰিমিত বিকাশ, অকালপকতা।

**Precognition** (প্ৰি-কগ-নি-শন্) *n.* knowing beforehand পূৰ্বজ্ঞান, অগ্ৰিম প্ৰমাণ।

**Precognosce** (প্ৰি-কগ্-নচ্) *v. t.* অগ্ৰীম প্ৰমাণ ল।

**Preconceive** (প্ৰিক্-কন্-চিভ্) *v. t.* to form a notion beforehand পূৰ্বেই ধাৰণা কৰ, আগেয়ে মনতে ভাবি ল।

**Preconception** (প্ৰি-কন্-চেপ-শন্) *n.* previous opinion formed পূৰ্ব ধাৰণা, পূৰ্বানুভব, প্ৰমাণ নোপোৱাকৈ আগেয়ে অনুভব কৰণ।

**Preconcert** (প্ৰি-কন্-চাৰ্ট) *v. t.* to settle beforehand আগেয়ে ঠিকঠাক কৰ। —*n.* previous arrangement আগৰ বন্দবস্ত।

**Precontract** (প্ৰি-কন্-টেই) *n.* previous contract আগৰ বন্দবস্ত, পূৰ্বচুক্তি।

**Precursor** (প্ৰিক'ৰিৰ্) *n.* a forerunner দূত, সঁজাতী, অগ্ৰগামী; anything that indicates

the approach of an event কোনো ঘটনার পূর্ব লক্ষণ। (L. *pre*=before; *curr'ere*=to run).

**Precursory** (প্রি-ক্যুর-সারী) *adj.* running before অগ্রগামী, সূচনাকারী।

**Predaceous** (প্রি-দে'স্যাচ) *adj.* living by prey or by plunder ডকাতি খাই ফুৰা, লুণ্ঠনকারী।

**Predatory** (প্রি-দে-টরী) *adj.* plundering লুটকারী, টকা দি খোঁরা।

**Predecessor** (প্রি-দি-সেচ'-অব) *n.* one who has gone before another in office আগর জন, পূর্বগদহ লোক, পূর্বাধিকারী, পূর্বসূরী।

**Predestinarian** (প্রি-দেচ'-ডিন্-এ'-বি-এন্) *adj.* pertaining to predestination অদৃষ্টবাদী, প্রাক্তনবাদী।

**Predestination** (প্রি-দেচ'-ডিন্-এ'-শন্) *n.* the doctrine of holding that God has ordained the eternal happiness and miseries of men অদৃষ্টবাদ, অদৃষ্ট, প্রাক্তন, বিধি নিবন্ধন।

**Predestinate** (প্রি-দেষ্টি-নে'ট্) *v. t.* to preordain পূর্বেই নিকপণ কর, কপালত লিখ, ভাগ্য নিকপণ কর।

**Predestine** (প্রি-দেস্টিন্) *v. t.* to decree beforehand পূর্বেই ভাগ্যত লিখি পঠা।

**Predetermination** (প্রি-দিটারমিনেশন্) *n.* prearrangement পূর্ব নির্ধারণ।

**Predial** (প্রিদিয়ল্) *adj.* relating to land, agrarian খেত পথাৰ বা খাত-পাম বিষয়ক; growing from land মাটি সম্পর্কীয়, মাটিত জন্মা।

**Predicable** (প্রেডিকেবল্) *adj.* attributable হয় বুলি ধরিব পৰা, নিশ্চয়কৈ কব পৰা, বক্তব্য। —*n.* anything that can be affirmed of many others বস্তুর জেণী বিভাগৰ বাবে কোনো সাধাৰণ গুণ।

**Predicament** (প্রি-দিক্-এমেণ্ট্) *n.* (in Logic) a class or a category তাত্ত্ব শাস্ত্রৰ জেণী বা বৰ্গ; condition, a trying position অৱস্থা, দুৰ্গতি, মন্তিল।

**Predicate** (প্রে'ডিকে'ট্) *v. t.* to assert, to affirm one thing or another কোনো কথাৰ লগত সম্পর্ক দেখুৱাই নিশ্চয়কৈ ক, ঠিককৈ ক। —*n.* assertion উক্তি, বাচ্য, ক্রিয়া।

**Predication** *n.* assertion or denial উক্তি, অবধারণ, হয় বা নহয় বুলি কোৱা কাৰ্য।

**Predict** (প্রি-দিট্) *v. t.* to prophesy, to foretell ভবিষ্যৎ কথা ক।

**Prediction** (প্রি-দিকশন্) *n.* prophesy ভবিষ্যৎবাণী, ভাবী কথা।

**Predilection** (প্রি-দি-লেক্-শন্) *n.* a previous choice প্রবৃত্তি; partiality পক্ষপাত। (L. *pre*=before; *dilectio*=choice).

**Predispose** (প্রি-দিচ'-প'জ্) *v. t.* to incline beforehand আগৰে পৰা প্রবৃত্তি জন্মা; to render favourable সুবিধা কৰি থ।

**Predisposition** (প্রি-দিচ'-পজিশন্) *n.* previous inclination পূর্বৰ ভাব, পূর্ব স্বভাব, পূর্ব নিবন্ধন; state of body favourable to the attack of a disease ৰোগৰ উদ্ভব কৰিব পৰা শাৰীৰিক অৱস্থা, আগৰে পৰা হঠ হঠ কৈ থকা।

**Predominance, Predominancy** (প্রি-দমিনেন্সহি) *n.* supremacy, superiority প্রাধাণ্য, ক্ষমতা, গুণৰ হাভ।

**Predominant** (প্রি-দমিনেন্ট্) *adj.* ascendant, rulling প্রধান, জ্যেষ্ঠ, প্রবল। **Predominantly** *adv.* প্রবলকপে, ক্ষমতা প্রকাশ কৰি।

**Predominate** (প্রি-দমি-নেট্) *v. t.* or *v. i.* to rule over, to prevail, to surpass in influence প্রবল কৰ বা হ, শাসন কৰ, প্রধান হ, সকলোতকৈ জ্যেষ্ঠ হ।

**Pre-eminence** (প্রি-এ'মি-নেঞ্চ্) *n.* superiority, state of surpassing others in qualities জ্যেষ্ঠতা, অগ্রগণ্যতা, প্রাধাণ্য।

**Pre-eminent** (প্রি-এ'মি-নেণ্ট্) *adj.* surpassing others সর্বপ্রধান, মুখ্য, অগ্রগণ্য।

**Pre-emption** (প্রি-এ'ম্-শন্) *n.* the act of purchasing before others আনতকৈ আগেয়ে কিনা কাৰ্য্য, প্রথম ধৰিণা।

**Preen** (প্ৰীন্) *v. t.* to clean and adjust as birds do ঠিটাল, গা দুব উত্থা।

**Pre-engage** (প্রি-এং-গে'জ্) *v. t.* to engage beforehand আগেয়ে নিযুক্ত কৰ, আগেয়ে অধিকাৰ কৰ।

**Pre-exist** (প্রি-এ'গ্-জিষ্ট্) *v. t.* to exist beforehand আগৰে পৰা থাক।

**Pre-existence** (প্ৰি-এ'গ-জিচ্-টেঞ্চ) *n.* precursive existence of the soul পূৰ্ব্বেভৱ, পূৰ্ব জীৱন, শৰীৰৰ পূৰ্বেই আত্মাৰ সংস্থিতি। **Pre-existent** *adj.*

**Preface** (প্ৰি'ফ-এ'চ) *n.* anything spoken or written in the beginning, an introduction পাঠনি, ভূমিকা, সূচনা। —*v. t.* to introduce by remarks সূচনা কৰ, ভূমিকা দা।

**Prefatory** (প্ৰি'ফ-এ'টৰী *adj.* introductory পাতনিৰ লিখা, প্ৰস্তাবনা ঘটত।

**Prefect** (প্ৰি-ফে'ক্ট) *n.* an administrative head of a department, a chief officer অধিপতি, অধ্যক্ষ, কৰ্তা, বিভাগীয় গৰাকী। **Prefectorship**, **Prefecture** *n.* কোনো চৰকাৰী বিভাগৰ গৰাকীৰ পদ, ঘৰ থকা ঠাই। (L. *prae*=before, over; *facere*=to make)।

**Prefer** (প্ৰে-ফাৰ) *v. t.* to choose or select before others পছন্দ কৰ, বেচি ভাল দেখ, মনোনীত কৰ; to offer, as a request প্ৰস্তাব কৰ। **To prefer an appeal**=আপীল কৰ।

**Preferable** (প্ৰে'ফাৰ-এবল) *adj.* worthy to be chosen, more desirable আনত কৈ ভাল, মনোহাৰ। (with to)।

**Preferably** *adv.* by choice বৰক ভাল বুলি ধৰিলে, বাছি লবৰ হলে।

**Preference** (প্ৰে-ফাৰ এঞ্চ) *n.* the act of preferring, choice পাতন, ভালপোৱাটো। **To give the preference**=মনোনীত কৰ, আনতকৈ উপযুক্ত বুলি বোধ কৰ।

**Preferential** (প্ৰে-ফাৰ-এন্-ছেল) *adj.* মনোজ, ভাল বুলি ধাৰ্য্য কৰা, অগ্রগণ্য। **Preferential-tariff**=আমদানী কৰা বিদেশী বাদ্যৰ মালৰ ওপৰত লগোৱা মাচুলতকৈ কোনো দেশৰ আৰু পমুৱা বাদ্যৰ মালৰ মাচুলতকৈ হেৰফেৰ।

**Preferment** (প্ৰেফাৰ-মেণ্ট) *n.* advancement to a higher position পদোন্নতি, উন্নতি, উন্নয়ন।

**Prefiguration** (প্ৰি-ফি-গাৰেছন্) *n.* representation by previous figures or types পূৰ্ব-দৃষ্টান্ত।

**Prefigure** (প্ৰি-ফিগাৰ) *v. t.* to show by former figures লক্ষণ বা দৃষ্টান্তদ্বাৰা পূৰ্বেই দেখুৱা।

**Prefix** (প্ৰি-ফিকচ) *v. t.* to put before আগত লগা, আগত জোৰা দা। —*n.* a letter or syllable put before a word উপসৰ্গ, আগত লগোৱা লক্ষণ।

**Pregnancy** (প্ৰে'গ-নেঞ্চি) *n.* state of being fruitful গা-নবিহা, গৰ্ভাৱস্থা; fertility উৰ্বৰা শক্তি।

**Pregnant** (প্ৰে'গ-নেণ্ট) *adj.* being with young সগৰ্ভা, গা-ভাৰী, গৰ্ভৱতী, গাভিৰী; productive উৰ্বৰা; full of meaning অৰ্থপূৰ্ণ; fruitful ফলপূৰ্ণ।

**Prehensile** (প্ৰি-হেন্সিল) *n.* seizing, adapted for holding ধৰণক্ষম, মেৰাই ধোপনি ধৰিবপৰা।

**Prehension** *n.* ধৰা কাৰ্য্য, ধৃত কৰণ; seizing, mental apprehension.

**Prehistoric** (প্ৰি-হিষ্টৰিক) *adj.* relating to a time, prior to that mentioned in a history পৌৰাণিক, অতীতৰ।

**Prejudice** (প্ৰি-জাজ্) *v. t.* to form an opinion before hearing বিচাৰ নকৰাকৈয়ে সিদ্ধান্ত কৰ—আগেয়ে মত প্ৰকাশ কৰ। **Prejudicate**=নুৰূপা নুশুনাকৈ সিদ্ধান্ত কৰ।

**Prejudice** (প্ৰি'জুডিচ) *n.* opinion formed unreasonably কুসংস্কাৰ, যুক্তিহীন ধাৰণা; bias পক্ষপাত; injury অপকাৰ, হানি, ক্ষতি। —*v. t.* to bias the mind of লগাই-ডকাই মন বেছা কৰা, বিবেচনাত্মক, মন বিগৰা।

**Prejudicial** (প্ৰি-জুডি-ছেয়েল) *adj.* tending to injure অপকাৰী; mischievous অনিষ্টজনক, ব্যাঘাতজনক। **Prejudicial to health**=অস্বাস্থ্য-কৰ।

**Prelacy** (প্ৰি'ল্-এচি) *n.* the office of a prelate প্ৰধান যাজকৰ পদ।

**Prélate** (প্ৰি'ল্-এট্) *n.* a church dignitary প্ৰধান ধৰ্ম্মাধ্যক্ষ। **Prelatic**, —*al* *adj.*

**Preflection** (প্ৰি-লেক্-ছন্) *n.* a discourse read to others বক্তৃতা পাঠ।

**Preliminary** (প্ৰি-লিম্-ইন্-এৰী) *adj.* introductory, preparatory কোনো কাৰ্য্যৰ পূৰ্বেই কৰা, প্ৰথম। **Preliminaries** *n.* (pl.) introduction সূচনা, প্ৰস্তাবনা, আগভীয়া কাম, পূৰ্ব্বেভূত, প্ৰাৰম্ভিক।

**Prelude** ( প্রি-লিউড্ ) *n.* an introductory piece of music পূর্বসূচনা, প্রস্তাবনা, উপক্ৰম, আবহুণ ; a preface পাড়নি ; a fore runner সূত্রধারী ।  
—*v. t.* or *v. i.* to preface সূচনা কর ।

**Prelusive** *adj.* introductory পূর্বসূচনাকাৰী ।

**Premature** ( প্রি-মে-টিউব্ ) *adj.* mature before due time, untimely অকালত পকী, আবহুণীয়া, অসময়ত হোৱা । **Prematurely** *adv.* অকালত আবহুণীয়াতকৈ ।

**Premeditate** ( প্রি-মেদ-ই-টেই ) *v. t.* to think beforehand, to design previously আগেয়ে ভাবি-চিতি হিব কৰ, পূৰ্বেই কল্পনা কৰ, আগবে-পৰা মনত পাং । **Premeditated** *adj.* previously designed জ্ঞান কৃত, আগবে পৰা ভাবি চিতি কৰা ।

**Premeditation** ( প্রি-মেদিয়েটেছন্ ) *n.* previous deliberation পূৰ্বে-কল্পনা ।

**Premier** ( প্রি-মি-য়্যৰ্ ) *adj.* prime or first আদি, প্রধান, প্ৰধানীয়া । —*n.* the prime minister প্রধান বাকমন্ত্ৰী ।

**Premise** ( প্রে-মি-ইচ্ ) *n.* a proposition previously stated প্রস্তাবনা, মূল-প্রসঙ্গ । **Premises** ( প্রি-মি-ইচ্-এচ্ ) *n. (pl.)* a building and its adjuncts ঘৰবাৰী, টোল, ঘৰথকা ঠাই, হাউলি ।

**Premise** ( প্রি-মাইজ্ ) *v. t.* to lay down propositions সিদ্ধান্ত কৰ, সূচনা কৰ ।

**Premium** ( প্রি-মি-আম্ ) *n.* a reward, bounty পুৰস্কাৰ, ওপৰকি, লাভৰ অংশ ; payment made for insurance জীৱন-চুক্তি কৰাত নিয়মমতে শোধাব লগীয়া ধন । ( *opp.* to Discount = বেচা-কিনাৰ বাবে দিয়া দামৰ বেহাৰ ) । At a premium = above par আচল বা মূল ধনৰ উপৰি, ওপৰকি মূল্যত ।

**Premonition** ( প্রি-মনিছন্ ) *n.* a previous warning of something to happen কোনো ঘটনাৰ পূৰ্বে নিদৰ্শন বা সূচনা, সতৰ্কবাণী ।

**Premonitory** *adj.* giving warning সতৰ্কবাণী ।

**Prenatal** ( প্রিনেটেল ) *adj.* before birth জন্মৰ পূৰ্বেবৰ্তী, প্রাক্-জন্ম, জন্মপূৰ্বে ।

**Prenotion** ( প্রি-ন'ছন্ ) *n.* pre-conception পূৰ্বেসংজ্ঞাৰ ।

**Preoccupy** ( প্রি-অক্-ইউ-পাই ) *v. t.* to take possession of beforehand আগেয়ে দখল কৰ । **Preoccupancy** *n.* পূৰ্বে দখল, পূৰ্বোধিকাৰ দখল কল ।

**Preordain** ( প্রি-অব-ডে'ন্ ) *v. t.* to ordain beforehand আগেয়ে নিৰূপণ কৰ, আগবেপৰা হিব কৰ । **Preordination** *n.* পূৰ্বেনিৰূপণ, পূৰ্বেদিষ্ট ।

**Prepaid** *adj.* beforehand আগধৰি শোধোৱা ।

**Preparation** ( প্রি-প্ৰে-পেৰে-ছন্ ) *n.* previous arrangement, act of making ready আহোজন, যো-জা, প্রস্তুত কৰণ ।

**Preparative** *adj.* having the power of making ready আহোজন কৰিব পৰা ; fitting for anything সকলো কামত লগাব পৰা ।

**Preparatory** ( প্রি-পেৰ-এ-টৰী ) *adj.* preparing for something, introductory পূৰ্বে-আহোজনীয় যো-জা কৰিবৰ নিমিত্তে আহুতকীৰ্ত্ত । —leave = কোনো ঠাইৰ পৰা বদলি হলে প্রস্তুত হবৰ নিমিত্তে পোতা বিদায় ।

**Prepare** ( প্রি-পেয়াৰ্ ) *v. t.* to make ready beforehand যো-জা কৰ, প্রস্তুত কৰ ; make ready for use সজাই থ, তৈয়াৰ কৰ । —*v. i.* to get one's self ready প্রস্তুত হ, সাজু হ, তৈয়াৰ হ । **Prepared** *adj.* ready প্রস্তুত, সাজু । He has came prepared = তেওঁ প্রস্তুত হৈ আহিছে ।

**Prepay** ( প্রি-পে' ) *v. t.* to pay in advance আগেয়ে দে বা আগদান কৰ ।

**Prepense** ( প্রি-পে'নচ্ ) *adj.* ( used in the phrase "malice prepense" = হিংসা পূৰ্বক, হিংসা কৰো বুলি ) ; intentional ইচ্ছাপূৰ্বক কৰা, কৰো বুলি কৰা, পূৰ্বকল্পিত ।

**Preponderance** ( প্রি-পন্-ডাৰ্-এজ্ ) *n.* excess of weight, quantity or number বেচি ভৰ, আধিক্য, প্রবলতা ।

**Preponderate** ( প্রি-পন্-দাৰ-এ'ট ) *v. t.* to exceed in weight, power or influence ভৰ বেচি হ, সম্ব হ, প্রবল হ । **Preponderantly** *adv.* ইচ্ছা খোৱাকৈ, বেচি ভৰ হোৱাকৈ ।

**Preposition** ( প্রি-প্ৰ-অ'-জি-ছন্ ) *n.* a part of

- speech উপসর্গ, অব্যয় শব্দ। **Prepositional adj.** অব্যয় শব্দ সম্বন্ধীয়।
- Prepossess** (প্রি-পস্-জেস্) *v. t.* to possess beforehand আগেয়ে দখল কর, আগেয়ে ঘনত ধারণা কর; to bias অনুবৃত্ত কর, পক্ষ সমর্থন কর, ঘন ভূলা।
- Prepossessing** (প্রি-পস্-জেস্-ইং) *adj.* tending to impress favourably সস্তাব জন্মাব পবা, মন-মোহা, দেখি মনম লগা।
- Prepossession** (প্রি-পস্-জেস-শ্বন্) *n.* previous impression পূর্ববেপবা হোতা ধারণা, পূর্বা-নুবাণ।
- Preposterous** (প্রি-পস্-টার-অচ্) *adj.* absurd, foolish অসঙ্গত, অযুক্তিকর।
- Prepotent** (প্রি-প-টেন্ট) *adj.* very powerful বর ক্রমতাবান। **Prepotency n. power of transmitting hereditary qualities গৈতুক গুণ ক্রমতা সঙ্কালন কবা শক্তি।**
- Prerogative** (প্রি-বগ্-এটিভ) *n.* an exclusive right or privilege বিশেষ অধিকার, অসাধারণ ক্রমতা। **Royal prerogative**=কেবল রাজার গাতি থকা ক্রমতা, রাজ ক্রমতা।
- Presage** (প্রেচ-এজ্) *n.* a foreboding ভবিষ্যত লক্ষণ, ভাতাত্ত বোধক চিন। —*v. t.* to predict, to forebode ভবিষ্যত কথা ক, মঙ্গল চা। **Presager n.** গণক, মঙ্গলভি, সববজান।
- Presbyterian** (প্রেস্বাইটেরিয়ান) *adj.* pertaining to a priest ধর্মযাজক সম্বন্ধীয়। —*n.* কোনো বিশেষ মতাবলম্বী ধর্মযাজক দলব এজন।
- Presbytery** (প্রেচ-বি-টেরী) *n.* a body of ministers and one elder in a church যাজক আক অযাজক মিশ্রিত ধর্মসমাজ।
- Prescience** (প্রি-স্-স্যান্চ) *n.* foresight ভবিষ্যত জ্ঞান, আগলৈ কি হব তাক কবপবা শক্তি।
- Prescribe** (প্রেস্ক্রাইব্) *v. t.* to lay down, to give direction for নিয়ম কর, নির্দ্ধারণ কর, বিধান দে, চিকিৎসার ব্যৱস্থা দে। **Prescribed adj.** laid down, appointed নির্দ্ধিষ্ট, নিষ্পত্তি।
- Prescript** (প্রে-স্ক্রিপ্ট্) *n.* direction বিধান, ব্যৱস্থা, আদেশ।
- Prescription** (প্রেচ-স্ক্রিপ্-শ্বন্) *n.* act of prescribing চিকিৎসার ব্যৱস্থা, বিধান; a right

acquired by long use বহুকাল ব্যৱহাৰ ক্রমিত অধিকার।

**Prescriptive** (প্রেস্ক্রিপ্-টিভ্) *adj.* acquired by long continued use বহুদিন ব্যৱহাৰ ব্যৱহাৰ বা চলাচল কবাবপবা পোতা। **Prescriptive right**= চিবদখলী স্বত্ব।

**Presence** (প্রেজেন্স) *n.* state of being present সাক্ষাৎ, উপস্থিতি, আগত থকা অবস্থা, সমুদ্ভব; personal appearance ডাব গতি, বেহ-কণ। **Presence of mind**=prompt decision in sudden difficulties উপস্থিত বুদ্ধি, ততালিক বুদ্ধি। **In the presence of**=আগত, সাক্ষাৎ।

**Present** (প্রেজ-এন্ট) *adj.* being at this time বর্তমান; being in a certain place উপস্থিত, হাজিৰ। —*n.* present time বর্তমান সময়, এই কাল; a gift ইটা, পুৰস্কাৰ, ভেটি, উপঢৌকন। **Presents n. (pl.)** any deed or writing বন্দবস্তি কাগজ, খত। —*v. t.* to set before ভেটো; to introduce আগ কৰ, আগ বঢ়া, চিনাকি বৰি দে, সাক্ষাৎ কৰা; to make a gift of পুৰস্কাৰ দে, ইটা দে, দান কৰ। **At present**=now এতিয়া, বর্তমান। **For the present**=এতিয়াৰ নিমিত্তে, সম্প্রতি। **He presented himself before the judge**=ভেট স্বয়ং জজ্ চাহাবৰ ওচৰত হাজিৰ হলগৈ। **To present arms**=to show respect by lowering the gun to a perpendicular position গটনীয়া নিয়মেৰে সন্মান দেখুৱা।

**Presentable** (প্রেজেন্টেবল্) *adj.* of decent appearance ভাল চেহেৰাব, দেখনীয়াব, ইটা দিবৰ যোগ্য।

**Presentation** (প্রেজন্-এন্-টেসশ্বন্) *n.* act of presenting উপস্থিত কৰণ; representation নিবেদন; appointment to a benefice ধর্ম-পদত নিয়োগ। **Presentation copy of a book**=এনেয়ে দান কবা কিতাপখন।

**Presentee n.** ধর্মোত্তৰ বৃত্তিভোগী লোক; recipient of present পুৰস্কাৰ পোতা লোক।

**Presentiment** (প্রে-জেন্টি-মেন্ট্) *n.* previous impression পূর্বাভাস, ভবিষ্যত অমঙ্গলৰ চাব।

**Presently** *adv.* after a little অলপতে ; without delay এতিয়াই, ভৎক্ষণাত, তুৰন্ত ।

**Presentment** (প্ৰেজ-এণ্ট-মেণ্ট) *n.* the thing as presented প্রস্তাৱিত বিষয়, প্রস্তাবনা ; accusation দোষাবোপ ; statement বৰ্ণনা ; delineation বেহকপ, আকৃতি-প্ৰকৃতি ।

**Preservation** (প্ৰিজাৰ্ভ-ভেছন্) *n.* act of keeping safe বৰ্কা, সাঁচি থওন ; safety উদ্ধাৰ, নিস্তাৰ, পৰিত্ৰাণ ।

**Preservative** (প্ৰিজাৰ্ভ-ভেটিভ্) *adj.* tending to preserve বৰ্কাকাৰী, ভালৈ ধৰ পৰা । — *n.* that which prevents decay সতেজকৈ ৰাখিব পৰা উপায় ।

**Preserve** (প্ৰিজাৰ্ভ) *v. t.* to keep safe from decay of harm নেশোনা নপচাকৈ ভালৈ ৰাখ, বৰ্কা কৰ, সাঁচি থ ; a place for the protection of game চিকাৰৰ জন্ত পোহা ঠাই ; that which is preserved সাঁচতীয়া ফলমূল ; (*pl.*) spectacles to protect the eyes ব'দ নেলাগিবলৈ পিন্ধা চকু ।

**Preserver** (প্ৰিজাৰ্ভ-ডাৰ্) *n.* one who or that which preserves বৰ্কাকাৰী, জাপকৰ্ত্তা, প্ৰতিপালক ।

**Preside** (প্ৰিজাইড) *n. i.* to superintend অধ্যক্ষতা কৰ, সভাপতি হ । To preside over, or at a meeting = সভাপতি হ ।

**Presidency** (প্ৰিচিডেঞ্চি) *n.* the office of a president অধ্যক্ষতা, উদ্বাৰণ ; an administrative division of India প্ৰদেশ, শাসনাধীন দেশ ; a chief town ৰাজধানী ।

**President** (প্ৰেচিডেণ্ট) *n.* a chairman সভাপতি, সদন্ত, সভাধ্যক্ষ । **Presidentess** *n.* female president, wife of a president সভাপতিত্বী, সভানেত্ৰী । (*L. prae*=before ; *sedere*=to sit) .

**Presidential** *adj.* pertaining to a president সভাপতি স্বৰূপী, সভাপতিৰ ।

**Press** (প্ৰেচ্) *n.* an instrument by which anything is pushed against চেপা মৰা বস্তু, সাঁচ, ছাপা, ছাপাখানা ; urgency কামৰ জুৰুবি বা হেঁচা ; a crowd ; ভিৰ, হেঁচা, টোপা । — *v. t.* to push on or against হেঁচা, হেঁচা মাৰ, টেল ; to

squeeze out চেপ ; to embrace হেঁচা মাৰি ধৰ, আকোঁৱাল মাৰি ধৰ ; to urge, to distress হাইবাণ কৰ, চেপা খুন্দা দি লাগ, ঠেক পে ; to carry man off by force to become soldiers or sailors চিপাহী বা নাৰিক কামলৈ মানুহ ধৰি নে । — *v. i.* to exert pressure হেঁচা-দে ; to hurry on with speed হেঁচা টেলা কৰ ; to urge with importunity বৰকৈ টানি ধৰ বা বেচুখেচা । To be pressed down = হেঁচা খাই চেপেটা হ । Press forward = আগলৈ হেঁচোক বা টেল । Press together = ঠাই । The press = বাতৰি কাকত বিলাক । Go to press = to begin to be printed ছাপা হৰ ধৰিছে । In the press = ছাপা হৈছে ।

**Pressgang** (প্ৰেচ-গেং) *n.* a gang of sailors for impressing men to serve in the navy মানুহ ধৰা খালাচীৰ দল ।

**Pressing** (প্ৰেচ-ইং) *adj.* urgent বৰ জৰুৰী, বৰ দৰকাৰী, নহলে নোহোৱা ।

**Pressman** *n.* a printer who works at the press ছাপা কৰোঁতা ; a journalist বাতৰি কাকত চলাওঁতা ।

**Press money** *n.* earnest money আগ ধন, হাওলাত ।

**Pressure** (প্ৰেছাৰ) *n.* the act of pressing হেঁচনি ; that which presses হেঁচা, টোপা, ভিৰ, জুৰুবি, ভৰ ; difficulties ঠেক, টান, হতিল । Pressure was brought to bear upon him = ডেওঁক তন্তি কৰা হৈছিল, ডেওঁক ঠেক বা ফ্লেশ দিয়া হৈছিল ।

**Prestige** (প্ৰেচ-টিজ্) *n.* influence derived from past conduct or reputation গৌৰৱ, কৰ্মতা, প্ৰভাৱ, সমান, মান-সম্ভৱ ।

**Presumable** (প্ৰি-জিউম্-এবল্) *adj.* that may be supposed to be true সঁচা বুলি ভাবিব পৰা, সম্ভাৱা ।

**Presumably** *adv.* সম্ভৱতঃ ।

**Presume** (প্ৰি-জিউম্) *v. t.* to take for granted অনুমান কৰ, বোধ কৰ, অনুভৱ কৰ, হয় বুলি ভাবি ল, পাৰি ল ।

**Presuming** *adj.* unreasonably bold হঃসাহসী, বোৱাদৰী ।



**Presumption** ( প্রি-জাম্প-শন্ ) *n.* supposition, groundless confidence অনুমান, অনুভব, বোধ ; probability সম্ভাবনা ; forward conduct উত্তরা গুণ, দস্তালি ।

**Presumptive** *adj.* presuming দুঃসাহসী, উত্তরা ; based on presumption অনুমানিক । **Presumptive evidence** = অনুমানিক প্রমাণ । **Heir presumptive** = পো বা জীয়ারীর অবর্তমানে হব পৰা উত্তরাধিকারী, অনিশ্চিত ওরাবিচ ।

**Presumptuous** ( প্রি-জাম্-টিউ-আচ ) *adj.* bold and confident বেহাঙ্গবী, অযথা বিশ্বাসপূর্ণ, দুঃসাহসী, মইমত ভাবব । **Presumptuousness** *n.* arrogance দুঃসাহস, দান্তিকতা ।

**Presuppose** ( প্রি-চাপ-প'জ্ ) *v. t.* to assume আগেয়ে ভাবিল, আগেয়ে ঠাৱবা । **Presupposition** *n.* এনেয়ে ভাবিলওন ।

**Pretence** ( প্রি-তেঞ্চ ) *n.* pretext, false show or reason ফাং, ফাকটী, ফাঁকি, টালিবাজি, উপলক্ষ, বাহনা ।

**Pretend** ( প্রি-তেণ্ড ) *v. t. or v. i.* to hold out a false appearance ফাঁকি দে, হল কব ; to attempt, to lay claim to মিছা কব, মিছাই দাবী কব । **I do not pretend to know this** = মই এইটো জানো বুলি নকও ।

**Pretendedly** *adv.* with a false pretence ফাঁকিফুকাকৈ ।

**Pretender** ( প্রি-তে'ণ্ড-আৰ্ ) *n.* imposter প্রভাবক, হুঙ্গবেদী ।

**Pretension** ( প্রি-তেন্-শন্ ) *n.* act of pretending হল, ফাঁকটি ; claim দাবি-দাওয়া ।

**Pretentious** ( প্রি-তেন্-শ্যাচ ) *adj.* marked by pretence হলনাপূর্ণ, ফাঁকিফুকাকৈ ; arrogant দান্তিক ।

**Preterite** ( প্রিট্ ইবা-ইট্ ) *n.* a ( *gram.* ) the past tense অতীত কাল ।

**Preterition** ( প্রিটেবিশন্ ) *n.* omission, act of passing over অমনোযোগ, আঙকান ।

**Pretermitt** ( প্রি-টার্মিৎ ) *v. t.* omit to do, neglect আঙকান কব, কৰিবলৈ এব ।

**Preternatural** ( প্রি-টার-লে-জ্য-বেল্ ) *adj.* extraordinary, supernatural অস্বাভাবিক, অতুত ।

**Pretext** ( প্রি-টেক্ ) *n.* a pretence হল, চেদ্, ওজব, ফাঁকি ।

**Prettily** ( প্রি'টিলী ) *adv.* in a pretty manner elegantly সুন্দরকপে ।

**Pretty** ( প্রিটী ) *adj.* neat, tasteful সুন্দর, ভাল, পরিপাটি ; small সামান্য ; considerable নিয়মীয়া, সবহো নহয় নিচেই ভাকবো নহয় । — *adv.* moderately কিছু পরিমাণে প্রায় । **Pretty much** = প্রায় ।

**Prevail** ( প্রি ভেইল্ ) *v. i.* to be very powerful প্রবল হ ; to have greater effect or influence বলহুৎ হ, চলিত হ, কথা বজ ; to succeed কৃতকার্য হ । **Prevail upon** = মোহা, সৈমান কব ।

**Prevailing** ( প্রি-ভে-লিং ) *adj.* having great power প্রবল ; very general চলিত ।

**Prevalence** ( প্রেভ-এ-লেন্স্ ) *n.* state of being widespread প্রাচুর্ভাব, ব্যাপকতা ; predominance প্রেকোপ । **Prevalency** *n.*

**Prevalent** ( প্রিভ্-এ'-লেন্ট্ ) *adj.* wide-spread ব্যাপক ; very common চলিত ; powerful প্রবল ।

**Prevaricate** ( প্রি-ভেব'-ই-কে'ট্ ) *v. i.* to quibble, to shift about টাচবি কোবা, বাগতি খেলা, টালিবাজি কব, ছিপা ।

**Prevarication** *n.* the act of shifting about to evade the truth টাগবটাল, বাগতি, টালিবাজি ।

**Prevaricator** *n.* a quibbler মিছলিয়া, টাগবটাল মানুহ ।

**Prevent** ( প্রি-ভেন্ট্ ) *v. t.* to hinder বাবণ কব, বাধা দে, হাক দে, মানা কব, নিষেধ কব ।

**Prevention** ( প্রি-ভেন্-শন্ ) *n.* act of hindering, obstruction প্রতিবোধ, নিবারণ, হাক ।

**Preventive** ( প্রি-ভেন্-টিভ্ ) *adj.* tending to hinder নিবারণক, প্রতিবোধক, বাধাজনক । — that which preserves নিবারণক । **Prevention is better than cure** = বেমাৰ হলে চিকিৎসা কৰাতকৈ আগেয়ে বেমাৰ নিবারণ কৰাই ভাল ।

**Previous** ( প্রি-ভি-অচ্ ) *adj.* prior, going before in time আগব, পূৰ্ব, পূৰ্ববর্তী ।

**Previously** *adj.* formerly আগেয়ে, ইতিপূৰ্বে ।

**Previs** (প্ৰি-ভাইজ্) *v. t.* to foresee, forecast  
events আগতে দেখ, ভবিষ্যত কথা ক।

**Prey** (প্ৰে) *n.* that which is taken by force  
চিকাৰ; plunder লুণ্ঠ কৰা বস্তু; a victim বলেবে  
ধৰা বা মৰা জন্তু। —*v. t.* to seize and devour  
বলেবে ধৰি থা, চিকাৰ ধৰ। **Beast of prey** =  
চিকাৰী জন্তু, যি জন্তুৱে আন জন্তু ধৰি খায়। **Prey**  
**on or upon** = to weigh heavily on the  
mind হেঁচামাৰি ধৰ, মন গধুৰা; plunder (per-  
sons) ডকা দে, আক্ৰমণ কৰ।

**Price** (প্ৰাইচ্) *n.* anything offered as a value,  
cost বেচ, দাম, দৰ, ভাও মূল্য; recompense  
প্ৰতিফল। **Market-price** = বজাৰ ভাও। —*v. t.*  
to set value on দাম কৰ, দৰ। **Price-current**  
= বজাৰ নিৰিখৰ ফৰ্দ। **At cost price** = কিনা  
দামত।

**Priceless** *adj.* invaluable অমূল্য; worthless  
মূল্যহীন।

**Prick** (প্ৰিক) *n.* that which pierces হল, কাঁট;  
remorse অনুতাপ। —*v. t.* to pierce remorse  
অনুতাপ। —*v. t.* to pierce, with a sharp  
point বিধ, ফুট, খোঁচ; to incite উত্তেজনা কৰ;  
to pain দুখ দে। —*v. i.* to have a prickling  
sensation বিজ্ বিজ্। **Prick up the ears** =  
listen attentively মনদি তুন।

**Pricking** *n.* ফুটনি, বিদ্ধনি, পিৰপিৰনি।

**Prickle** (প্ৰিক্ল) *n.* a little prick কাঁইট,  
চুল।

**Prickly** *adj.* full of prickles কাঁইটীয়া কাঁইট  
থকা।

**Prickly-heat** *n.* a kind of skin disease  
ছামচি।

**Pride** (প্ৰাইদ) *n.* excessive self esteem অহঙ্কাৰ,  
গৰ; haughtiness কেৰামতালি; a feeling of  
pleasure on account of success বৰাই, মহতালি;  
overbearing treatment গণ্ডগ, ফাতিহ। —*v. t.*  
to take pride অহঙ্কাৰ কৰ, বৰাই কৰ, গৰ্ব্ব কৰ।  
**Pride of place** = ডাঙ্গৰ কাম পোতা বাবে মহিব  
ভাব।

**Priest** (প্ৰিষ্ট) *n.* a clergyman পাদৰী চাহাব,  
পুৰোহিত, মোৱা। **High priest** = বৰ পুৰোহিত,  
আচাৰ্য, বৰঠাকুৰ।

**Priestcraft** (প্ৰিষ্ট-ক্ৰেফ্ট) *n.* priestly policy or  
fraud পুৰোহিতৰ চিক্-টাক্।

**Priesthood** (প্ৰিষ্ট-হুড) *n.* the office of a priest  
পুৰোহিতালি, পুৰোহিত সম্প্ৰদায়।

**Priestly** *adj.* pertaining to a priest পুৰোহিত সম্বন্ধীয়,  
বাজকীয়।

**Prig** (প্ৰিগ) *n.* conceited fellow আত্মসন্মানী,  
মহিব মানুহ। **Priggish** *adj.* conceited  
গপাল।

**Prim** (প্ৰিম) *adj.* affectedly nice আটোমটোকাৰী,  
পৰিপাটী। —*v. t.* to deck with nicety অঁতা,  
ডালকৈ সজা। **Primness** *n.*

**Prima-donna** (প্ৰিম-দন্ এ) *n.* the leading female  
singer প্ৰধান গায়িকা।

**Prima-facie** (প্ৰাইমা-ফেচি) *adj.* at first sight  
পোনেনি দেখোঁতে, দেখাত, প্ৰমাণ থকা যেন দেখা,  
প্ৰাথমিক প্ৰমাণ।

**Primage** (প্ৰি-মেজ) *n.* an allowance for care of  
goods in a ship মাল তদাৰকী মাচুল।

**Primary** (প্ৰাই-মে'ৰী) *adj.* first elementary প্ৰথম,  
আদি; principal মুখ্য, প্ৰধান।

**Primarily** *adv.* পোন.প্ৰথমেই, প্ৰধানকৈ।

**Primate** (প্ৰাইমেট) *n.* an archbishop প্ৰধান  
ধৰ্ম্মযাজক।

**Prime** (প্ৰাইম্) *adj.* first, original, chief,  
excellent আদি, প্ৰথম, আচল, প্ৰধান,  
শ্ৰেষ্ঠ। —*n.* the beginning; the dawn, the  
best part প্ৰথম ভাগ, আৰম্ভ, অকণোদয়। **The**  
**prime of life** = ডেকা কাল, লৰা কাল। **Prime**  
**minister** = প্ৰধান মন্ত্ৰী। **Prime-mover** = প্ৰধান  
নাযক; originator আচল, পৰিচালক। **Prime-**  
**number** = ষট্ৰিকৈ সমানে ভগাব নোৱাৰা অঙ্ক  
—যেনে ৩।

**Prime** *v. t.* to lay on the first coating of  
colour প্ৰথম পোঁচ বং লগা; to put powder  
on the nipple of a gun বন্দুকৰ মুখত খাৰ  
ভৰা; let water pass with steam into  
cylinder তপত ধোঁৱাৰ লগত ইঞ্জিনৰ পানী বাজ  
কৰ।

**Primer** (প্ৰাইমাৰ) *n.* a first book, an elemen-  
tary book আদি পাঠ, প্ৰথম পুথি; a kind of  
type এবিধ হাঁপাৰ আখৰ।

**Primeval** ( প্রাই-মি-ভেল্ ) *adj.* primitive original আদি অৱস্থাৰ, পুৰাকালীয়া, সত্যযুগৰ।

**Primigential** ( প্রাই-মি-জি-নিয়েল্ ) *adj.* firstborn or made অগ্ৰজ, জ্যেষ্ঠ, আগেয়ে ওপজা বা কৰা। also **Primogenial** *n.*

**Primitive** ( প্রিম-ইটিভ্ ) *adj.* original, ancient আদি, আদি অৱস্থাৰ, আগৰ কালৰ; old fashioned পুৰণা ধৰণৰ। —*n.* an original word মূল শব্দ। **Primitive-colours** = মূল ৰং; ( অৰ্থাৎ বঙা, হালধীয়া, নীলা )।

**Primogeniture** ( প্রাই-ম'-জেনি-চাৰ ) *n.* the right of being born first জ্যেষ্ঠানুক্ৰম, অগ্ৰজ অৱস্থা। **Primogenitor** *n.* a fore-father আদি পুৰুষ।

**Primordial** ( প্রাই-ম'-ডিয়েল্ ) *adj.* first in order আদি, আদিবেপৰা থকা।

**Primrose** ( প্রিম্-ৰজ্ ) *n.* an early spring flower এজাতি বনৰীয়া ফুল।

**Prince** ( প্রিন্চ ) *n.* son of a king, a ruler ৰাজ-কোঁৱৰ, যুৱৰাজ, ৰজা। **Prince of wales** = ৰজাৰ বৰপুত্ৰক। **Prince of darkness** = চয়তান।

**Prince-consort** *n.* the husband of a reigning queen পাটত বহা ৰাণীৰ স্বামী, যি ৰজা হোৱা নাই। **Merchant Prince** = কুৰেৰ সদাগৰ।

**Princedom** ( প্রিন্চ-দম্ ) *n.* the jurisdiction of a prince ৰাজ্য, ৰাজ্যাধিকাৰ।

**Princely** ( প্রিন্চ-লি ) *adj.* prince-like ৰজাৰ নিচিনা, ৰাজযোগ্য; grand সম্ৰমজ্ঞক।

**Princess** ( প্রিন্সেছ ) *n.* a king's daughter ৰাজকুমাৰী, গাভৰুমেও; the consort of a prince কুঁৱৰী, পাটমাইদে।

**Principal** ( প্রিন্-চি-পেল্ ) *adj.* chief প্রধান, মুখ্য; highest in rank, character etc. শ্ৰেষ্ঠ, মূল, অগ্ৰগণ্য, ঘাই, মূখ্য। —*n.* a person or thing মূল মানুহ; কৰ্ত্তা; the head of the school or college অধ্যক্ষ; the original amount lent মূলধন, অচল টকা, -a person for whom one stands surety যাৰ হকে জামিন হয় সেই জন।

**Primality** ( প্রিন্-চি-পেল-ইটি ) *n.* the dominion of a prince ৰাজ্য।

**Principally** *adj.* chiefly প্রধানকৈ, ঘাইকৈ।

**Principle** ( প্রিন্-চি-পল্ ) *n.* a settled rule of

action ধৰাবাদ্য নিয়ম, মূলমন্ত্ৰ; a doctrine মত, দল্লৰ, ৰীতি। **It is against my principle** = এইটো মোৰ প্ৰকৃতি বা নিয়মৰ বিৰুদ্ধ কাম। **He is not a man of principle** = তেওঁ কথাৰ মানুহ নহয়, তেওঁৰ কথাত একো ঠিক নাই, তেওঁ তাই মনৰ মানুহ নহয়।

**Print** ( প্ৰিণ্ট ) *v. t.* to press, to publish ছাপা কৰ। —*n.* a mark made by impression চিন, ছাপ; a newspaper বাতৰি কাকত; a printed picture ছাপাত মৰা ছবি। **Out of Print** = out of stock ছাপা নোহোৱা নাই, পাবলৈ নাই।

**Printer** *n.* one who prints প্ৰিণ্টাৰ, ছাপা কৰোঁতা, মুদ্ৰাকৰ।

**Printing** *n.* the act or art of printing ছাপা কৰণ। **Printing-press** = ছাপাখানা, মুদ্ৰা যন্ত্ৰ। **Printing paper** = ছাপাৰ কাগজ।

**Prior** ( প্ৰায়ৰ ) *adj.* previous আগৰ, পূৰ্ৱৰ। **Prior to this** = ইয়াৰ আগেয়ে। **Prior** *n.* the head of a priory প্রধান মঠাধ্যক্ষ সন্ন্যাসী।

**Priority** ( প্ৰায়ৰ্-ইটি ) *n.* state of being first in time, rank or place প্রধান হোৱা অৱস্থা, শ্ৰেষ্ঠতা, প্ৰাধিক্য, অগ্ৰগণ্যতা।

**Priory** ( প্ৰায়ৰী ) *n.* a convent of a prior সন্ন্যাসীৰ আশ্ৰম।

**Prism** ( প্ৰিজম্ ) *n.* a triangular shaped solid glass তিনিসিৰীয়া গোটা বেলোৰ, কলক কাঁচ।

**Prismatic** ( প্ৰিজ-মে-টিক্ ) *adj.* formed by prisms সিৰ থকা গোটা বেলোৰ যন্ত্ৰ, গোটা দাপোন লগোৱা।

**Prison** ( প্ৰিজন্ ) *n.* a jail জেলখানা; a building for confinement of convicts ফাটেক, বন্দীশালা।

**Prisoner** ( প্ৰিজ-অনাৰ ) *n.* one confined in a prison কদমী, বন্দীয়াৰ, ফাটেকিয়াল। **State prisoner** = ৰাজদ্রোহী কদমী।

**Pristine** ( প্ৰিচ-টিন্ ) *adj.* former, ancient আগৰ, আগৰ দিনৰ, পুৰাতনীয়া।

**Prithie** ( প্ৰি-থি ) = I pray thee মিনতি কৰোঁ।

**Privacy** ( প্ৰাইভে-চি ) *n.* state of being private শুভতা, গোপনীয় অৱস্থা, আবুৰা; a place of

seclusion গুপ্ত স্থান, নিৰ্জন স্থান ; secrecy  
বহুত।

**Private** ( প্রাইভেট ) *adj.* not public গোপনীয়,  
গুপ্ত, ভিত্তকৰা ; belonging to particular  
person নিজা, চৰ্কাৰী বা বাজহুৱা নহয় । —*n.* a  
common soldier সাধাৰণ চিপাহী । **Privately**  
*adv.* secretly মনে মনে, কেঁৱে নজনাকৈ,  
গোপনে । **In private**=মনে মনে, গোপনে,  
চোৰাংকৈ, বিবলে । **Private parts**=আখান,  
গুপ্তাঙ্গ । **Private property**=নিজ সম্পত্তি ।  
**Private affair**=ঘৰুৱা কথা ।

**Privateer** ( প্রাইভেটীয়াৰ ) *n.* an armed vessel  
belonging to a private person commis-  
sioned to seize an enemy's ships শত্ৰুৰ  
জাহাজ আক্ৰমণ কৰিবলৈ বজাই পঠোৱা বাজে  
মানুহৰ যুদ্ধৰ জাহাজ ; the commander of a  
private man-of-war যুদ্ধ কাৰ্য্যত নিযুক্ত কৰা  
বাজে লোকৰ যুদ্ধ জাহাজৰ সেনাপতি ।

**Privation** ( প্রাইভে'শ্বন ) *n.* state of being  
deprived of something নাটনি অভাৱ ; desti-  
tution হুশ, কষ্ট ।

**Privative** ( প্রাইভে'টিভ ) *adj.* causing privation  
অভাবসূচক । —*n.* অভাৱ বুজোৱা অব্যয় শব্দ ।

**Privilege** ( প্রিভি-ই-লে'জ ) *n.* a special ad-  
vantage বিশেষ উপকাৰ ; prerogative বিশেষ  
অধিকাৰ, স্বত্ব বা ক্ষমতা । **Privilege leave**=  
বিশেষ অনুগ্রহৰ বিদায়, পূৰ্বা দৰ্শনৰ ছুটি । —*v. t.*  
to grant certain special right বিশেষ ক্ষমতা  
দে, স্বত্ব দে, দায়ীত্বৰ পৰা মুক্ত কৰ । **Breach of  
privilege**=স্বত্বৰ অপব্যৱহাৰ । **Writ of privilege**  
=কোনো বিশেষ মাহুৱান লোকক দেৱানী  
ফাটীকৰ পৰা বেহাই দিয়া আদেশ । **Privileged  
person**=কোনো আচুতীয়া ক্ষমতা থকা লোক ।  
( *L. Privus*=single ; *legis*=a law ).

**Privily** ( প্রিভিলি ) *adv.* privately, secretly  
গোপনে, মনে মনে, অজ্ঞাতে ।

**Privy** ( প্রিভিটি ) *n.* secrecy গোপনীয় ভাব ;  
knowledge of something private shared  
with another পৰস্পৰে গোপনে জনাজাত, সন্তেদ,  
ৰোৰ ; act of being concerned privately  
with another আশালতৰ কোনো যোকৰ্দ্দমাত

উত্তৰ পক্ষৰ ভিত্তকৰা সম্পৰ্ক ; mutual private  
relation in a design ভিত্তকৰা অভিসন্ধি ।

**Privy** ( প্রিভি-ই ) *adj.* private, secret গুপ্ত,  
গোপনীয় ; having knowledge of something  
secret গুপ্ত কথাৰ সন্তেদ পোৱা । —*n.* a person  
interested in an action গুপ্ত সহযোগী ;  
a necessary house পাইখানা, শৌচৰ ঘৰ ।  
**Privy council**=ইংলণ্ডৰ ৰাজমহী সকলৰ ভিত্তকৰা  
মেলা । **Privy chamber**=ৰজাৰ ভিত্তকৰা মেলা  
ঘৰ । **Privy purse**=the money for the  
private use of the sovereign ৰজাৰ খৰচৰ  
ধন । He has a privy to the design=সি  
সেই গুপ্ত অভিসন্ধিৰে সহযোগী আছিল ।

**Prize** ( প্রাইজ ) *n.* a reward, a gain বঁটা,  
পুৰস্কাৰ, লাভ ; something obtained by  
competition আনক জিকি পোৱা বস্তু । —*v. t.*  
to value highly বৰ মূল্যবান বুলি ভাব কৰ,  
বহুমূলীয়া বুলি আদৰ কৰ ; to set a price on  
অবিবাহ, দাম ঠিক কৰ । —*adj.* worthy  
of a prize সকলোৰে আগ্ৰহৰ ইটোৰ যোগ্য ।  
**Prize-fighter**=আৰি হাবি বঁটা লবলৈ আগ  
বাঢ়োতা । **Prize-money**=যুদ্ধ লক্ষ বস্তুৰ মূল্যৰ  
ভাগ । **Prize-post**=সকলোৰে আগ্ৰহৰ কাম,  
অতি জেঠ পদ । **The Noble prize**=কোনো  
বিদ্যাত বা গুণত সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ বুলি কোনো গৱৰ্ণমেণ্টে  
দিয়া প্ৰায় লাখ ডেৰ লাখ টকাৰ পুৰস্কাৰ ।

**Pro** ( প্র ) *prepo.* before, for আগেয়ে, হকে,  
কাৰণে । **Pros and cons**=( *L. pro et  
contra* =for and against ) for and against  
ভাল বেয়া, আভিভাৱি কল্যাণ, সপক্ষে বিপক্ষে ।  
**Pro bono publico**=for the good of the  
public ৰাইজৰ উপকাৰৰ অৰ্থে ।

**Probability** ( প্রব্-এ-বিল-ইটী ) *n.* likelihood  
সম্ভাৱনা, সম্ভৱ ।

**Probable** ( প্রব-এ-বল্ ) *adj.* likely to be,  
having ground for 'belief' বিশ্বাসযোগ্য,  
হব পাৰে । —*evidence*=অনুমানত সত্যবুলি ধৰা  
প্ৰমাণ ।

**Probably** *adv.* very likely সম্ভৱতঃ, বোধ হয় ।

**Probate** ( প্র-বেট্ ) *n.* the proof of the ad-  
mission of a will যুক্তকৰ দানপত্ৰ গ্ৰাহ্য কৰা  
নিবৰ্ণন, যুক্তকৰ দান-পত্ৰ প্ৰমাণ ।

**Probation** (প্র'-বে-শ্বন্) *n.* trial পরীক্ষা, যোগ্য-যোগ্য প্রমাণ; time of trial যোগ্য-অযোগ্য প্রমাণ বুঝা কাল। **On probation**=পরীক্ষার ওপৰত। **Probationary period**=পরীক্ষার কাল; যোগ্যতা প্রমাণৰ সময়।

**Probationer** (প্র'-বে-শ্বনাৰ) *n.* one who is on trial শিক্ষানবীচ, উন্নয়ন, ন শিক্ষাক।

**Probative, Probatory** (প্র'-বে-টিভ্, -তৰী) *adj.* relation to proof or trial প্রমাণ সহকীয়, পরীক্ষাৰীন। **Probatum est**=এইটো প্রমাণ হৈছে।

**Probe** (প্র'ব) *n.* an instrument for examining a wound বা পরীক্ষা কৰা ডাক্তৰী অস্ত্র। —*v. t.* to examine thoroughly খুঁকটি-পাকটি ভালকৈ চা। (L. *proba*=proof) সন্ধানসন্ধান।

**Probity** (প্রবিটি) *n.* honesty, uprightness সাধুতা, ধৰ্মনিষ্ঠা, সবলতা। (L. *probus*=good).

**Problem** (প্রব'-লেম) *n.* any practical difficulty, a difficult question সমস্যা, সহজে মীমাংসা কৰিব নোৱৰা যৌকট-পাকট কথা; a geometrical proposition কোনো কাৰ্য্য কৰি বুজাব লগীয়া প্রতিজ্ঞা, ক্ষেত্ৰ ভুক্তৰ সম্পাদ সূত্ৰ। **Problematic**, —*al* *adj.* সন্দেহজনক, অনিশ্চিত; doubtful সহজে মীমাংসা কৰিব নোৱৰা।

**Proboscis** (প্র'-ব-চিচ্) *n.* the trunk of certain animals ত'ৰ; elongated part of mouth or nose of certain beings কোনো জীৱ জন্তৰ হাতীৰ ওৱৰ দৰে ওলমি থকা নাক মুখ।

**Procacity** (প্র'-কেচ-ইটি) *n.* petulance ভেৰ্কে-ঠালি, খিটখিটীয়া স্বভাব। **Procacious *adj.* sullen ঠেংহাল।**

**Proceed** (প্র'-চিদ্) *v. i.* to go forward গৈ থাক, আগবাঢ়; to act methodically কৰি থাক, to issue, come forth ওলা, বাহিৰ হ'। **The case will proceed**=মোকদ্দমা চলি থাকিব। **To proceed in a suit**=মোকদ্দমা তদবিব কৰ। **Proceeds *n.* produce, rent উৎপন্ন, উপস্থিত লাভ।**

**Proceeding** (প্র-চি-দিং) *n.* progress, step, transaction কাৰ্য্য, স্বৰকাৰী। **Proceedings**

*n. (pl.)* a record of transaction of a meeting কাৰ্য্যবিবৰণ। **Legal proceedings**=legal action মোকদ্দমা, মামলা, গোছৰ।

**Procedure** (প্রচি-ডিউৰ) *n.* act or manner of moving forward কাৰ্য্য প্রণালী; mode of conducting business কোনো কাম কাল কৰা প্রণালী।

**Process** (প্রচেচ) *n.* manner of acting কাৰ্য্য-প্রণালী, নিয়ম, ক্রম, বেহা; progressive course ক্রমাত বৃদ্ধি, ক্রমোন্নতি; a writ পৰওনা, হুকুম-নামা, আদালতৰ চমন। **Process server**=টেকলা। **In process of time**=কালক্রমে। **To serve a process**=পৰওনা জাৰি কৰ।

**Prochein** (প্র-শ্বেন্) *adj.* next, nearest পাচত থকা, নিচেই ওচৰৰ।

**Procession** (প্র'-শ্বেশ্বন্) *n.* a train of persons in a march বেহালাগি জুমবাঙ্গি যোৱা কাম; সমন, শোভাযাত্ৰা, উৎসৱ যাত্ৰা, সমা-বোহেৰে যোৱা যাত্ৰীকণল। **Processional *adj.* উৎসৱ যাত্ৰা সহকীয়। **Processionalist *n.*****

**Prochronism** (প্র'-ক্রন'-ইজম্) *n.* dating of an event earlier than the true date আচল তাৰিখৰ আগৰ তাৰিখ দিয়াটো। (oppo. to **Parachronism**=আগৰ তাৰিখ পাচত দিয়া কাম)।

**Proclaim** (প্র-ক্লেম্) *v. t.* to publish abroad ঘোষণা কৰ, জনাজাত কৰ, প্রচাৰ কৰ। **Proclaimed district**=কোনো কঠোৰ নিয়মজাৰি হোৱা জিলা।

**Proclamation** (প্র-ক্লেমেশ্বন্) *n.* a public announcement ঘোষণা পত্ৰ, ইস্তাহাৰ।

**Proclivity** (প্র-ক্লিভ্-ইটি) *n.* tendency, aptitude স্বাভাৱিক প্ৰবৃত্তি, মনৰ ঢাল। (L. *pro*=forward; *clivus*=a slope) মানসিক প্রবণতা।

**Proclivous *adj.* slanting ঢাল খোৱা, হেলনীয়া।**

**Proconsul** (প্র-কন্-চাল্) *n.* the governor of a province ৰোম দেশৰ প্রদেশীয় শাসনকৰ্ত্তা।

**Procrastinate** (প্র-ক্ৰেচ-টি-নেট্) *v. t.* put off from time to time পাচলৈ হোঁহকা, আজি কৰিম কাইলৈ কৰিম বুলি হেলম কৰ।

**Procrastination *n.* dilatoriness হামাহি, লেহেম গহৰি, তেনেমেঠেন গাঞ্জিলি, দীৰ্ঘসূত্ৰতা।**

**Procrastinator** *n.* দীৰ্ঘসূৰী। ( *L. pro=off; crastinus=to-morrow* ).

**Procreate** ( *প্র-ক্রি-য়েট্* ) *v. t.* to generate জন্মা, ওপজা, উৎপাদন কৰ।

**Procreation** *n.* generation উৎপাদন, জনন।

**Procreator** *n.* one who generates জন্মদাতা; a father পিতা।

**Proctalgia** ( *প্রক্ট-এল্-জি-আ* ) *n.* pain of the anus or the lower part of the intestine ওল পেট বা গুহাধাৰৰ বিষ।

**Proctor** ( *প্রক্ট-টৰ* ) *n.* an official in a university who attends to the morals of the students নীতি শিক্ষা দিয়া অধ্যাপক; an attorney আমোক্তাৰ, যাক্তক, প্ৰতিনিধি।

**Procurable** ( *প্র-কিউ-ৰেবল্* ) *adj.* obtainable পাব পৰা, প্ৰাপনীয়।

**Procurator** ( *প্রকিউৰেটৰ* ) *n.* an agent, a lawyer মোক্তাৰ, উকীল, প্ৰতিনিধি।

**Procure** ( *প্র-কিউৰ* ) *v. t.* to obtain যোগাৰ কৰি দে, বিচাৰি দে, আনি দে, প।

**Procurement** *n.* the act of procuring সংগ্ৰহ কৰণ, যোগাৰ দেওন; management কাৰ্যনিৰ্বাহ।

**Procurer** ( *প্র-কিউৰাৰ* ) *n.* a pander তিৰোতা যোগনিয়াৰ।

**Procuress** *n.* ( *Fem.* ) কুটনী, কুকাৰ্য্যত সহায়-কাৰিণী।

**Prod** ( *প্রদ্* ) *n.* a goad, prick with a pointed tool কাঁটি, কাইটীয়া বস্ত্ৰৰ খোঁচ। — *v. t.* to prick খেঁচ মাৰ ফুট।

**Prodigal** ( *প্রদিগেল্* ) *adj.* wasteful, lavish হতাশনীয়, খৰচী, ধোঁৱাখুন্দী, অপব্যয়ী, **Prodigality** *n.* extravagance অপব্যয়।

**Prodigious** ( *প্রদিজিচ* ) *adj.* astonishing অদ্ভুত; enormous প্ৰকাণ্ড, ভয়ঙ্কৰ; much larger than what is usual অসাধাৰণৰূপে ডাঙৰ।

**Prodigiously** *adv.* অসাধাৰণৰূপে।

**Prodigy** ( *প্রদিজি* ) *n.* a portent উৎপাত; a wonder আচৰিত কথা, অদ্ভুত ঘটনা; বিকটগুণ্টি।

**Proditor** ( *প্রডিটৰ* ) *n.* betrayer, violator of certain established law অধৰ্মী লোক, বাজ-বিৰোধী বা ধৰ্মবিৰোধী লোক।

**Produce** ( *প্রডিউচ* ) *v. t.* to make longer দীঘল কৰ; to exhibit দেখুৱা; to bring forth আন, ওপজা, জন্মা প্ৰসব কৰ, উদ্ভৱ কৰ; to bring about হোৱা, ফল ধৰা। — *n.* proceeds, yield ফচল, শস্য, উৎপন্ন জৰা।

**Producible** *adj.* that may be produced উৎপাদনীয়, বৃদ্ধি কৰিব পৰা, উলিয়াব পৰা।

**Product** ( *প্রদ-অক্ট* ) *n.* that which is produced উৎপন্ন বস্তু, লভা, লাভ ( *in Arith.* ) the result of multiplication গুণফল; composition ৰচনা শব্দৰ পৰা তৈয়াৰ কৰা বস্তু।

**Production** ( *প্রদক্শন্* ) *n.* that which is produced, fruit product উৎপন্ন, ফল।

**Productive** ( *প্রদক্-টিভ* ) *adj.* fertile সাক্ষা, ফলোৎপাদক, শস্যবলী উৰ্ব্বৰা; efficient ফল দায়ক, generative উদ্ভাবক, জন্মোৱা।

**Poem** ( *প্র-এম্* ) *n.* an introduction প্ৰস্তাবনা, ভূমিকা, সূচনা।

**Profanation** ( *প্র-ফে-নে'শন্* ) *n.* desecration অপবিত্ৰ কৰণ, অশুচি ৰায়; irreverence অভক্তি।

**Profane** ( *প্র-ফে'ন* ) *adj.* not sacred, impious, impure অপবিত্ৰ, অশুচি, লৌকিক; speaking contemptuously of sacred things বজ্ঞ-নিন্দুক, অধাৰ্মিক। — *v. t.* to abuse or violate anything sacred অপবিত্ৰ বা অশুচি কৰ, চুৱা কৰ।

**Profanity** ( *প্র-ফে'নে-ইটি* ) *n.* profane, language, or conduct ঈশ্বৰ নিন্দা, শাস্ত্ৰ নিন্দা, অপবিত্ৰ আচৰণ।

**Profess** ( *প্র-ফে'চ* ) *v. t.* to own freely, declare ব্যক্ত কৰ, স্বীকাৰ কৰ; to avow one's belief or skill in কোনো ধৰ্মমত গ্ৰহণ কৰ বা কৌশল ব্যক্ত কৰ, জনা, বুজা, বোলা।

**Professedly** ( *প্র-ফেচ-এড'লি* ) *adj.* avowedly প্ৰকাশ্যমতে, জনাজাতৰূপে।

**Profession** ( *প্রফেচ-শন্* ) *n.* open declaration মমত প্ৰকাশ, ব্যক্তকৰণ; an employment ব্যবসায়, বৃত্তি, উপজীবিকা, কাম; acceptance of a religious order কোনো ধৰ্ম গ্ৰহণ।

**Professional** ( *প্র-ফেচ-শনেল্* ) *adj.* engaged in profession ব্যবসায়ী, ব্যবহারিক। **He is a**

**professional not an amateur**—তেওঁ ধন লৈ কৰোঁতা, এনেই কৰোঁতা নহয়।

**Professor** (প্রফেচাৰ) *n.* one who publicly teaches or practices any branch of knowledge অধ্যাপক, গুৰুজ্ঞ। **Professorship** *n.* অধ্যাপকৰ পদ। **Professorial** *adj.* অধ্যাপকৰ, অধ্যাপক সম্বন্ধীয়।

**Proffer** (প্রফ্-অৰ) *v. t.* to propose, to offer প্রস্তাব কৰ, যাচ, লবৰ নিমিত্তে আগবঢ়া দিব খোজ। —*n.* an offer প্রস্তাব, দিবখোজা দান।

**Proficiency** (প্রফি-শিয়েঞ্চি) *n.* competency, improvement in anything ব্যাপত্তি, নিপুণতা।

**Proficient** (প্রফিশ-এনট্) *n.* well skilled, competent নিপুণ, পেণত, কৰ্মক্ষম, কাৰ্য্যদক্ষ, লায়ক। —*n.* an expert সুদক্ষ লোক।

**Profile** (প্র'ফাইল) *n.* an outline, a portrait in a side view আকৃতি, একাষদীয়াতৈ তোলা ছবি বা আৰ্জী; —*v. t.* to draw in profile একাষ-বীয়াতৈ ছবি তোলা; represent in profile.

**Profit** (প্রফ-ইট্) *n.* gain লাভ, ত্ৰিফাইট, মুনাফা। —*v. t.* to benefit লাভ কৰ। —*v. i.* to be of advantage লাভ হ, উপকাৰ হ। **Profit and loss**—লাভ লোকচান। **Net profits**—শুচ বাদ লাভ।

**Profitable** (প্রফ-ইট্-এবল্) *adj.* lucrative লাভ-জনক; advantageous ফলদায়ক, হিতকৰ, সুবিধাজনক।

**Profitable** *adv.* with advantage সুবিধাজনককৰে, উপকাৰ হোৱাকৈ।

**Profligacy** (প্রফ-লি-গেচী) *n.* a vicious course of life লক্ষণততা, দৃষ্কৰিত্ত, ভ্ৰষ্টাচাৰ।

**Profligate** (প্র-ফ্লিগেট্) *adj.* abandoned to vice, dissolute লক্ষণট, ভ্ৰষ্টাচাৰী, হেৰাচাৰী।

**Pro forma** (প্র'ফৰ্মে) as a matter of form নাম মাত্ৰ, কবিব লাগে দেখি কৰা, নিয়মৰ বাধ্য হৈ কৰা। **Pro forma defendant**—কাৰ্য্য গুণে নহৈ কেৱল আইনমতে কবিব লগীয়া প্রতিবাদী।

**Profound** (প্র'ফউন্ড) *adj.* very deep অগাধ, গভীৰ, আখাউনীয়া। **Profound knowledge**—গভীৰ জ্ঞান। **Profound sleep**—দোৰোৰো নিদ্ৰা। —*n.* the sea or ocean সাগৰ, সমুদ্ৰ, অতলম্পৰ্শ

স্থান। **Profoundly** *adv.* deeply আত্মাত্মিক কৰে, অগাধ কৰে; with depth of knowledge অতি প্ৰবীণ ভাবে।

**Profoundness, Profoundity** *n.* depth of place, knowledge etc. গভীৰতা, বিজ্ঞতা, প্ৰগাঢ়তা।

**Profuse** (প্র'ফিউজ) *adj.* liberal to excess, extravagant ওৱাদানী, অপৰাধী; copious ডেৰ, প্ৰচুৰ। **Profusely** *adv.* excessively বৰ সবহকৈ, বেচিকৈ, হোৱাহোৱে। **Profuseness, Profusion** (প্রফিউজনেচ, প্রফিউজন্) *n.* extravagancy অপব্যয়, হোৱাহোৱ, অপৰিমিত অৱস্থা।

**Prog** (এগ্) *v. t.* to thrust হেঁচি মুখ। —*v. i.* to go about stealing and plundering চুৰ কৰি বা বনাই ফুৰ, মাগ। —*n.* food for journey বাটৰ আহাৰ, মাগি অনা খোৱা বস্তু।

**Progenitor** (প্ৰজেন্-ইটৰ) *n.* an ancestor আদি পুৰুষ; পূৰ্ব পুৰুষ। **Progenitrix** (fem.) বৃষ্টী আই, মাতামহী।

**Progeny** (প্ৰজনী) *n.* descendants, children সতি সন্ততি, সন্তান পৱচ, সচ; race বংশ।

**Prognosis** (এগন'চিচ) *n.* foreknowledge ভাবী লক্ষণ, ৰোগৰ ভবিষ্যৎ অৱস্থা জনা কোশল।

**Prognostic** (প্ৰগ্-ন'-স্তিক) *adj.* foreknowing ভবিষ্যৎ বেত্তা; an indication ভবিষ্যৎ লক্ষণ বোধক। —*n.* a foretelling, a presage ভবিষ্যৎ জ্ঞান, ভাবী লক্ষণ।

**Prognosticate** (প্ৰগ্-নচ্টি-কেট) *v. t.* to foretell আগলৈ কি হ'ব ক, ভবিষ্যৎ কথা ক, ভাবী লক্ষণ দেখুৱা।

**Prognostication** *n.* the act of foretelling something future ভবিষ্যৎকা, ভবিষ্যৎ কথন, মঙ্গল চোৱা কাৰ্য্য।

**Prognosticator** *n.* a foreteller ভবিষ্যৎজ্ঞা, মঙ্গলতি।

**Programme, Program** (প্ৰগ্ৰেম্) *n.* an outline of something to be done দৈনিক কাৰ্য্য তালিকা, চুখ কাৰ্য্য বিবৰণ। **Tour programme**—ভ্ৰমণ তালিকা। (L. *pro*=before; *graphin*=to write).

**Progress** (প্ৰগ্-বেচ্) *n.* a going onward অগ্ৰসৰ হওন; advance আগ বাঢ়ণ, চলন, গতি;

improvement উন্নতি, উন্নতি। Progress (প্র'-গ্রেশ) *v. i.* to go forward আগবাঢ়, অগ্রসর হ; to advance, to improve উন্নতি কৰ, উন্নতি কৰ, ক্ৰমে ভাল হ।

**Progression** (প্র'-গ্রেশ-অন্) *n.* regular and gradual advance অগ্রগতি, ক্ৰমশঃ বৃদ্ধি, ক্ৰমোন্নতি। **Mathematical progression**=ক্ৰমাৎ বৃদ্ধি হৈ যোৱা গণনা।

**Progressive** (প্র'-গ্ৰেচ-ইড) *adj.* advancing regularly and gradually ক্ৰমে সমান পৰিমাণে বাঢ়ি যোৱা, ক্ৰমাৎ বৰ্দ্ধনশীল, ক্ৰমবৰ্দ্ধমান, প্ৰগতি-শীল। **Progressively** *adv.* ক্ৰমে ক্ৰমে। **Progressive pay**=বহুবি বহুবি বাঢ়ি যোৱা দৰ্খহ। **Progressive Party**=উন্নতি সংস্থাৰ প্ৰিয় বাজ-নৈতিক দল।

**Prohibit** (প্র'-হিব-ইট) *v. t.* to hinder, to forbid বাধা কৰ, হাক দে, নিষেধ কৰ, মানা কৰ।

**Prohibition** (প্র'-হিব-ই-ছন) *n.* the act of forbidding, the interdict হাকবচন, মানাতি; order prohibiting sale of liquor মদ বিক্ৰী নিষেধৰ আদেশ।

**Prohibitive** (প্র'-হিব-ই-টিভ) *adj.* hindering নিষেধক। **The price is prohibitive**=জুইছাইমবগ।

**Prohibitory** *adj.* forbidding মানাহি কৰা, নিষেধ কৰ। **Prohibitory order**=মানাহী লকুম বা পৰওৱা।

**Project** (প্র'-জেক্ট) *n.* a scheme, a plan কল্পনা, কোনো কাৰ্য্যৰ পৰামৰ্শ, মতলব, আলচ। —*v. t.* to contrive কল্পনা কৰ, মতলব কৰ, মনতে পাত, পাং। —*v. i.* to just out বাহিৰ ওলা, আগবাঢ়ি থাক।

**Projectile** (প্র'-জেক্টিল) *adj.* throwing forward নিক্ষেপ, আঁতৰলৈ মাৰি পঠাব পৰা। —*n.* a common rifle ball গুলী, গোলা।

**Projection** (প্র'-জেক্শ-অন্) *n.* the act of projecting আগবাঢ়ি ওলাই থাওন; anything that just out আগবাঢ়ি ওলাই থকা ভাগ, আঙলা; a design or plan নক্সা; mental image in objective reality কাল্পনিক কথা বাস্তবিক ইচ্ছিয় গোচৰ কৰণ।

**Projector** *n.* one who projects কল্পনাকাৰী, উদ্ভাৱক; a camera হা পেলাৱা আঁঠী।

**Prolapse** (প্র'-লেপ্‌চ) *n.* a falling down or of a part of the body বাহিৰলৈ বা তললৈ ওলমি পৰণ। —*v. t.* to protrude বাহিৰলৈ ওলমি পৰ।

**Prolate** (প্র'-লেট্‌) *adj.* extended lengthwise লেঙ্গা, দুই মূৰে দীঘল।

**Prolepsis** (প্র'-লেপ্‌-চিচ্) *n.* ঘটনাৰ বহু পূৰ্বেই দিন ঠাৱৰোতা।

**Proletarian** (প্র'-লি-তেৰিয়ন্) *adj.* plebeian, the poorest labouring class নীচেই দুখীয়া কুলী শ্ৰেণীৰ লোক, হজুৱা। **Proletarian dictatorship**=চভিয়েট কচিয়াৰ অগ্ৰগণি শাসন-কৰ্ত্তা।

**Proletarianisation** *n.* দুখীয়া সুখীয়া সকলো সমান কৰণ। **Proletaneous** *adj.* বহু সমান থকা।

**Proliferous** (প্র'-লি-ফেৰ্' অচ্) *adj.* producing leaf or bud from leaf or flower ফুল বা পাতৰ পৰা আকৌ পাত ফুল হোৱা।

**Prolific** (প্র'-লিফ'-ইক্) *adj.* productive of ফলবান, শস্যবলী; producing many offspring ঘন পোৱাভী, বহুল হোৱা, বাঢ়ি যোৱা।

**Prolix** (প্র'-লিকচ্) *adj.* tediously long অতি বিস্তাৰিত, বাহুল্য, আমনি লগা, কথাৰ ধাৰ নিচিগা।

**Prolocutor** (প্র'-ল'কিউটৰ) *n.* the chairman of a meeting clergymen ধৰ্ম্মযাজক সভাৰ সভাপতি।

**Prologue** (প্র'-ল'গ্) *n.* introduction to a play সূচনা, নাটক আদি বন্দনা।

**Prolong** (প্র'-লং) *v. t.* to lengthen দীঘলা পাচলৈ হোঁহকা।

**Prolongate** (প্র'-লংগেট) *v. t.* to lengthen দীঘল কৰ।

**Prolongation** *n.* act of prolonging দীঘলোৱা কাৰ্য্য।

**Promenade** (প্রম্‌ই-নেড্) *n.* a walk for pleasure ধেমালি কৰি ফুৰা ঠাই, কৌতুক ভ্ৰমণ। —*v. i.* to walk for amusement or show সাজি কাচি ফুৰ।

**Prominence** (প্রমি-নেন্'চ) *n.* state of being prominent উচ্চতা, ওখ অৱস্থা; distinction মৰ্যাদা, মান।



**Prominent** (প্রমি-নেট) *adj.* standing out ওখ ; most easily seen আগবাঢ়ি, ওলাই থকা ; eminent প্রধান, মুখ্য, যুগ জিলিকা ।

**Promiscuous** (প্র'মিচ-কিউ-আচ) *adj.* confused, indiscriminate খেলিমেলি, লেটিপেটি, খিচিমিচি ।

**Promiscuously** (প্র-মিচ-কিউ-আচলি) *adv.* without order, indiscriminately খেলিমেলিকৈ, বাহিবিচাৰ নোহোৱাকৈ ।

**Promise** (প্রমিছ) *n.* a verbal or written engagement to do or not to do something অঙ্গীকাৰ, প্রতিজ্ঞা, কবাব । —*v. t.* to assure আশা দে, কবাব কৰ, নিশ্চয় কৰি ক, ঠাীকাৰ কৰ । —*v. i.* to afford hopes আশা জন্মা । **Promised** *adj.* agreed. Breach of promise = প্রতিজ্ঞা ভঙ্গ, চুক্তি ভঙ্গ ।

**Promising** (প্রমিছিং) *adj.* hopeful আশাপ্রদ ; likely to turn out well ভাল হবৰ আশা থকা, সুলক্ষণ যুক্ত ।

**Promissory** (প্রমিচৰী) *adj.* containing a promise অঙ্গীকাৰ যুক্ত, অঙ্গীকৃত । —*note*—প্রমিচৰী নোট, কৰ্জ টোকা ।

**Promontory** (প্রমণ্টৰী) *n.* a head land আগীয়া-টুট, অন্তৰীপ ।

**Promote** (প্র'মট) *v. t.* to help on the advancement of anything বঢ়া, উন্নত কৰ, উন্নত কৰ, সহায় কৰ ; to raise to a higher position ওপৰ খাপলৈ তোল ।

**Promoter** (প্র'ম-টাৰ) *n.* one who promotes বঢ়াওতা, ভাঙ্গৰ কৰোতা, প্রধান উদ্যোগকাৰী, আগলৈ নিওতা ।

**Promotion** (প্র'ম-শ্বন্) advancement, encouragement পদোন্নতি, উৎসাহ, উন্নত-কৰণ, ওপৰ খাপলৈ তোলন । **To be on one's promotion** = পদোন্নতিৰ আশা হ, ওপৰ খাপলৈ উঠিব পৰা হ ।

**Prompt** (প্র-মট্) *adj.* ready, unhesitating প্রস্তুত, টপটলো, খৰপোচ, উদ্যোগী । —*v. t.* to suggest to the mind সৌন্দৰ্যই দে, কৈ দে, মনত পেলাই দে ; to incite লগাই দে ।

**Promptly** *adv.* at once, quickly ততালিকে, তৎক্ষণাৎ, বেগতে ।

**Prompter** (প্রমটাৰ) *n.* one who reminds an actor ভাবনাৰ বচন মনত পেলাই দিওতা, কথা সূচাওতা স্মাৰক ।

**Prompting** (প্রমটিং) *n.* act of reminding কথা সূচোতা কাম ।

**Promptitude, Promptness** = quickness ততাতৈয়া, লৰালৰি, ক্ষিপ্ৰকাৰিতা ।

**Promulgate** (প্র-মাল্-গেট্) *v. t.* to publish প্রচাৰ কৰ, জাৰী কৰ ; to make known জাহিৰ কৰ । **Promulgator** *n.* প্রচাৰক, বিধান কৰ্ত্তা ।

**Promulgation** (প্র-মাল্-গে'-শ্বন্) *n.* publication প্রচাৰ, প্রকাশ কৰণ, ঘোষণা ।

**Prone** (প্র'ন্) *adj.* disposed ইচ্ছুক, অগ্রসৰ ; inclined এটলীয়া । **Proneness** *n.* inclination আগ্ৰহ, আসক্তি, মনৰ ঢাল ।

**Prong** (প্র'ন্) *n.* the spike of a fork or a forklike thing ত্ৰিশূলৰ জোং, দাব, জোঙ্গা ফেৰেঙ্গনি (যেনে পহুশিঙ্গৰ) ।

**Pronominal** (প্রনমি-নেল) *adj.* relating to a pronoun সৰ্বনামপদ সম্বন্ধীয় ।

**Pronoun** (প্র-নাইন) *n.* a word used instead of a noun ব্যাকৰণৰ সৰ্বনাম পদ ।

**Pronounce** (প্র'নাইন্চ) *v. t.* utter or speak distinctly উচ্চাৰণ কৰ, ক ; to declare প্রচাৰ কৰ, ঘোষণা কৰ । **To pronounce judgement** = হুকুম দে, যৌক্তিক্যৰ হুকুম শুনা । **The marks are more pronounced in the young** = চিনবিলাক পোৱালিত বেচি কটকটীয়া ।

**Pronounceable** *adj.* উচ্চাৰণ কৰিব পৰা ।

**Pronunciation** (প্র-নাইন্-ছিয়েন্সন্) *n.* mode of pronouncing utterance উচ্চাৰণ, উচ্চাৰণৰ নিয়ম ।

**Proof** (প্রুফ) *n.* anything that proves প্রমাণ ; trial, test পরীক্ষা, পৰখ ; certain strength of spirits মদৰ জাল বুজোতা বিশেষ পরিমাণ ; an impression taken in a press for correction শুধৰাবলৈ দিয়া ছাপা কাগজ, ছাপাৰ শোধন পত্র । —*adj.* firm in resisting অভেদ, নোসোমোৱা । (as waterproof = পানী নোসোমোৱা) । **Fire-proof** = জুই লাগিব নোৱাৰা । **Proof-plane** = conductor use in electrifi-

cation of a body বিজ্ঞানী নক্তি সকালম কবিলৈ  
লগোৱা বিজ্ঞানীবাৰী যন্ত। London proof  
spirits=লণ্ডনৰ পৰখ চহী থকা মদ, লণ্ডনৰ ওজন-  
মতে প্রমাণিক জালৰ মদ। (pl. proofs). In  
proofs of=প্রমাণ বৰণ। Proof-against fire=  
জুৱৈ পুৰিব নোৱাৰা। Proof sheet=হাপা কৰা  
সংশোধনীৰ কাগজ।

**Prop** (এপ্) *n.* a support ঢোকা, ডেকা, বৰ্জনী,  
হামোকা, ঠেকা। —*v. t.* to keep from failing  
by inserting something ঢোকা দে, ঠেকা দি  
বাহ।

**Propaganda** (এপ্-এ-গেন-ডা) *n.* an institu-  
tion for the spread of religious tenets  
and opinions কোনো বিশেষ মত প্রচাৰক সমাজ,  
প্রচাৰকাৰ্য্য, মন ভুলুৱা চেকা।

**Propagandism** (এপ্-এ-গেন-ডি-জম্) *n.* practice  
of propagating tenets ধৰ্ম্ম মত প্রচাৰ কৰণ।

**Propagandist** *n.* মতভেদ উলিয়াওতা।

**Propagate** (এপ্-এ-গেট) *v. t.* to generate,  
to multiply, to increase জন্ম, ওপজা, বঢ়া,  
বৃদ্ধি কৰ; to spread ব্যাপ্ত কৰ। —*v. i.* multi-  
ply বৃদ্ধি হ; to have young পোৱালি পা।

**Propagation** (এপ্-এ-গে'ছন) *n.* extension of  
anything বিস্তাৰ, বৃদ্ধি, উৎপত্তি।

**Propel** (এ'পেল) *v. t.* to drive onward by  
force আগলৈ ঠেল, আগলৈ চলা।

**Propeller** *n.* one who or that which propels  
যি বলেৰে আগলৈ ঠেলে, বঠা বোৱা বা চৰি  
ঘৰা বামুহ, নাও আদি চলোৱা কল কোঁশল,  
জাহাজৰ চকৰি।

**Propensity** (এ'পেন-টিটি) *n.* disposition, in-  
clination মনোবৃত্তি, আসক্তি, প্রবৃত্তি, মনৰ ঢাল।

**Proper** (এপাৰ) *adj.* one's own নিজ, আপোন;  
suitable, just, right উচিত, সঙ্গত, যথাৰ্থ, হক,  
ভাৱ্য। Assam proper=খাচ বা নিজ অসম।

**Properly** *adv.* in a proper manner ভাৱ্য  
মতে, প্রকৃতৰূপে, ঠিক ৰূপে। Properly speak-  
ing=আলোচ্য কৰিলে গলে, ভাৱ্যমতে কৰিলে  
গলে।

**Property** (এপাৰটি) *n.* an inherent quality  
গুণ, ধৰ্ম্ম, স্বভাৱ; ownership মালিকী স্বত্ব,  
অধিকাৰ; the thing owned, an estate ধন

সম্পত্তি, মাল বস্তু। Property-man=খিৰেটীৰ  
বা ভাৱনাৰ মাল বস্তু বৰীয়া। Moveable pro-  
perty=অস্থায়ীৰ মাল।

**Prophecy** (এফ-এ-চী) *n.* a prediction ভবিষ্যৎ  
কথা।

**Prophecy** (এফ-এ-চাই) *v. t.* to predict ভবিষ্যৎ  
কথা ক, আগলৈ কি হব ক।

**Prophet** (এফ-এট) *n.* one who predicts  
future events সবজ্ঞান ভবিষ্যৎকথা; one in-  
spired by god to announce future events  
সিদ্ধপুৰুষ। Prophets (pl.) *n.* সিদ্ধ পুৰুষৰ  
লিখিত বাকা।

**Prophetic, Prophetic** *adj.* containing pro-  
phesy ভবিষ্যৎবাণী থকা, সবজ্ঞান, ভূত ভবিষ্যৎ  
জন।

**Prophylactic** (এফাই-লেক্-টিক্) *adj.* preven-  
ting disease ৰোগ নিবাৰক। —*n.* a medicine  
which wards off a disease ৰোগ নিবাৰক  
ঔষধ।

**Propinquity** (এ-পিং-কিটি) *n.* nearness proxi-  
mity ওচৰাওচৰি, সন্নিৱৰ্ত্ত, লগভগা, কুইকিতা।

**Propitiable** (এ-পিছ-ইয়েবল) *adj.* that may  
be propitiated সহৃদয় কৰিব পৰা, তোৱণীয়।

**Propitiate** (এ'-পিছ-ইয়েট) *v. i.* to render  
favourable, to conciliate তুষ্ট কৰ, প্রসন্ন  
কৰ। —*v. i.* to atone পৰাতিত হ, জগৰ  
ভাৱ।

**Propitiation** (এ-পিছিয়ে-ছন) *n.* act of propi-  
tiating, atonement তুষ্ট কৰণ, প্রায়শ্চিত্ত।

**Propitiatory** (এপিছিয়েটৰী) *adj.* expiatory  
তুষ্ট জনক, প্রসন্নকাৰী।

**Propitious** (এ'-পিছিচ' ) *adj.* favourable শুভ,  
প্রসন্ন, তুষ্ট; ready to forgive কৰ্ম্মাশীল, সদয়।

**Propitiousness** *n.* প্রসন্নতা।

**Proportion** (এ'-পাৰ-ছন) *n.* comparative  
relation সম্বন্ধোপ, সমতা, পরিমাণ; fitness  
of parts to each other মিল; (math.)  
the rule of three ত্ৰৈবাংশিক অঙ্ক। In  
equal proportion=সমান পরিমাণে। In pro-  
portion to=according অনুসারে, বৃত্তি, পরিমাণ  
বৃত্তি বা চাই।

**Proportionable** *adj.* that may be proportioned  
পৰিমাণ যতে ভগাব পৰা।

**Proportionate** (প্র'-পৰ'-শনেই) *adj.* adjusted  
according to certain proportion পৰিমাণ,  
টাননিহুঁহুনি, অনুযায়ী, যানি। **Proportionately**  
*adv.* সমান সমান পৰিমাণে, পৰিমাণ  
অনুযায়ী, যানি হোৱাকৈ; in due proportion  
সদ্ব্যৱহাৰে।

**Proposal** (প্র'-প'-জেল) *n.* anything pro-  
posed, terms offered প্রস্তাব, প্রসঙ্গ, অনুমোদন  
কৰিবলৈ কোৱা কথা।

**Propose** (প্র'-প'-জ) *v. t.* to offer for con-  
sideration প্রস্তাব কৰ, সূচনা কৰ; to intend  
ইচ্ছা কৰ। —*v. i.* to make an offer of  
marriage বিয়াৰ প্রস্তাব কৰ; to form an  
intention কৰিব খোজ, কৰিবলৈ মন কৰ।  
I propose to go there = হাই তালৈ যাব খোজো  
বা যাবলৈ মন কৰো।

**Proposition** (প্রপ-অ'-জি শ্ব' ) *n.* a thing pro-  
posed, offer to terms প্রস্তাব, কাৰ্য্যসূচনা,  
প্রস্তাবিত কথা; a geometrical problem or  
theorem ক্ষেত্ৰভেদৰ প্রতিজ্ঞা। **Propositional**  
*adj.* প্রস্তাব বিষয়ক।

**Propound** (প্র-পাউণ্ড) *v. t.* to set forth, to  
offer for consideration উত্থাপন কৰ, সূচনা  
কৰ, উলিয়া। **Propounder** *n.* উদ্ভাবক। -

**Proprietary** (প্র'-প্রাই-ডেবী) *adj.* belonging to  
a proprietor মালিকী, গৰাকী স্বত্বাধীন। —*n.* an  
owner গৰাকী, স্বত্বান লোক।

**Proprietor** (প্র'-প্রাই-টৰ) *n.* an owner গৰাকী,  
মালিক, অধিকাৰী। **Proprietress** *n.* (Fem.)  
গৰাকিয়নী, অধিকাৰিণী। **Proprietorship** *n.*  
ownership মালিকী স্বত্ব।

**Propriety** (প্র'-প্রাই-টি) *n.* state of being  
proper or right, fitness সঙ্গততা, উপযুক্ততা।  
The proprieties = সমাজৰ নিয়ম ধী দণ্ডৰ।

**Propulsion** (প্র'-পাল-শ্বন) *n.* act of propelling  
আগলৈ টোকা কাৰ্য্য; impelling influence বল  
সঞ্চালকৰণ।

**Pro-rata** (প্র'-বেটা) in proportion সমানুপাতিক  
যতে, সমান সমান পৰিমাণে।

(প্র'-ব'-ৰ) *v. t.* to put off the

sitting of parliament স্থগিত কৰ, পালিয়েমেন্ট  
মহাসভাৰ কাৰ্য্য কিছুদিনলৈ স্থগিত কৰ। (pr. p.

**Proroguing**; *pa. p.* **Prorogued**) ; সজ্ঞা অৱসান।  
**Prorogation** (প্র'-ব'-গ-এশ-ন্) *n.* adjournment  
স্থগিত কৰণ, বিৰাম।

**Prosaic** (প্র'-জে-ইক্) *adj.* like prose, dull  
গম্ভৰ মিচিনা, বিবস, কঠুৰ। **Prosaist** *n.* a  
writer of prose গদ্য লেখক।

**Proscenium** (প্র'-চিনি-য়াম্) *n.* the front part  
of the stage বক্সালয়ৰ সন্মুখ ভাগ, নাট্যমঞ্চৰ সন্মুখ  
দৃশ্য; space between drop-scene and  
orchestra সন্মুখৰ পট পৰ্দাৰ পৰা ডিডবলৈ।

**Proscribe** (প্র'-স্কাইব) *v. t.* to denounce, to  
prohibit নিষেধ কৰ, কোনো কাৰ্য্য দৰুৱাবলৈ  
মানাহি কৰ, অপ্রচলিত কৰ, দণ্ডাই কৰ; to  
banish দেশান্তৰিত কৰ। **Proscribe a book** =  
কোনো কিতাপ বেচা-কিনা বন্ধ কৰ।

**Proscription**, **Proscript** *n.* denouncement,  
rejection দণ্ডাই কৰণ, নিষেধ কৰণ; the  
act of dooming to death প্রাণদণ্ডৰ ছকুম  
আদেশ।

**Proscriptive** (প্রস্ক্ৰিপটিভ্) *adj.* pertaining  
to proscription মানান্দী হোৱা, দণ্ডাই।

**Prose** (প্র'-জ) *n.* writings in ordinary  
spoken language গদ্য, কথা কোৱা দৰে লেখা  
পুথি।

**Prosecute** (প্রচ-ই-কিউট্) *v. t.* to follow on-  
wards, to continue পাচে পাচে খেদি নে,  
অনুধাৱন কৰ, জৰিবত কোনো কাম কৰ; to  
institute a case মোকদ্দমা চলা, কোঁতাবাৰী  
গোচৰ কৰ। To prosecute my studies  
further = আক বেচি পঢ়িবলৈ, যোৰ পঢ়াত  
লাগি থাকিবলৈ।

**Prosecution** (প্রচ-ই-কিউ-শ্বন) *n.* the act of  
prosecuting অনুধাৱন, অনুসৰণ, গোচৰ,  
মোকদ্দমা চলোৱা কাৰ্য্য; the party who  
institutes legal proceedings গুচৰীয়া।

**Prosecutor** (প্রচ-ই-কিউ-টৰ) *n.* one who files  
a complaint গুচৰীয়া, দাৰী, কৰ্ম্মাধী। **Public**  
**prosecutor** = গৰ্ভমেণ্টৰ তৰফে যি মোকদ্দমা  
চলায়, চৰকাৰী উকীল।

**Proselyte** (প্রচ-ই-সাইই) *n.* a convert স্বৰ্ণ-

ভাগী, নতুন শৰণীয়া। —*v. t.* to convert শৰণ লগা, ভকত কৰ। *Proselyte of the gate* = ধৰ্মৰ সকলো বিলাক নিয়মৰ অধীন নোহোৱা শৰণীয়া।

**Prosencephalon** (প্রস্-এন্-চেফেলন্) *n.* the fore-part of brain মূৰৰ মগজু থকা আগভাগ।

**Prosit** (প্র'জিত) *Int.* may it benefit you টম্বৰে মঙ্গল কৰক; (চাহাব সকলৰ ভোজত মঙ্গল কামনা কৰি মদ পিয়া মাত)।

**Prosodian, Prosodist** (প্রহ্-অ-ডিয়ান্) *n.* one skilled in prosody ছন্দ প্রকৰণ জনা পণ্ডিত, ছান্দনিক।

**Prosody** (প্রচ-অ-ডী) *n.* the part of grammar which treats of versification ব্যাকৰণ ছন্দ প্রকৰণ, শ্লোক বা পদ ৰচনা কৰা নিয়ম, ছন্দবিজ্ঞান, পিজলশাস্ত্ৰ।

**Prospect** (প্রচ-পে'কট্) *n.* a view দৃষ্টি, দৃশ্য; an object of view দেখা বস্তু; a long straight and wide street দীঘল বহল পোন বাট; expectation, outlook উন্নতিৰ আশা, ভৱসা। —*v. i.* to seek for, to make a search for mines বিচাৰ, খনিৰ সন্ধান ল, ধাতুৰ খনি বিচাৰ।

**Prospecting** *adj.* searching for mines খন-সোণৰ আকৰ বিচৰা।

**Prospective** *adj.* expected, relating to the future আগলৈ হবৰ সম্ভৱ থকা, ভৱিষ্যত সম্বন্ধীয়, আগলৈ আশা থকা। —license খনি বিচাৰিবলৈ দিয়া লাইচেন্স বা ক্ষমতা-পত্ৰ।

**Prospectus** (প্রচ-পে'ক্-টাচ) *n.* an outline of a plan of certain undertaking কোনো কিতাপৰ বা বেপাৰৰ অনুষ্ঠান পত্ৰ, খোলোচা বিৱৰণ।

**Prosper** (প্রচ-পাৰ) *v. t.* to make happy সুখী কৰ, সৌভাগ্যশালী কৰ। —*v. i.* to succeed; to thrive উন্নতি কৰ, উন্নতি কৰ, কৃতকাৰ্য হ।

**Prosperity** (প্রচ-পাৰ-ইটী) *n.* good fortune, success ঐশ্বৰ্য্য, সৌভাগ্য, উন্নতি; also Prosperousness *n.*

**Prosperous** (প্রচ-পাৰ-আচ) *adj.* successful, making good progress উন্নতিশীল, সকলো-

পিনে নন্দন-বন্দন, ভাগ্যবান। **Prosperously** *adj.* মহাশুখে।

**Prostitute** (প্রচ-টি-টিউই) *n.* a whore বেস্তা, দেহোপজীবী। —*v. t.* to devote to some improper purpose বেয়া কামত লগা, নটী কাম কৰা; to sell one's honour and fame for base gain মান সম্মান এৰি নিলাজ ঘৃণনীয় কাম কৰি ধন ঘট।

**Prostitution** (প্রচ-টি-টিউ-শ্বন্) *n.* the act or practice of prostituting বেস্তাঘৃষ্ণ, ব্যভিচার।

**Prostrate** (প্রচ-ট্ৰেট্) *v. t.* to lay flat দীঘলদি পেলা, দণ্ডবৎ কৰা; to bow in reverence দীঘলদি সেৱা কৰ। —*adj.* lying at length ভূমিষ্ঠ, অৱনত।

**Prostration** *n.* act of falling down প্রনিপাত, অষ্টোক্ষে প্রণাম; complete loss of strength বল হ্রাস, সম্পূর্ণ শক্তিহীন অৱস্থা, চৌবাকী।

**Prosy** (প্রজী) *adj.* dull বিবস, কঠুৱা; (যেনে কথা) আমনি লগা।

**Pro-lanto** (প্র'-টেন্ট্) to a certain extent কিছু পৰিমাণে; for so much সিমানেৰ বাবে।

**Protasis** (প্রট্-এ-চিচ্) *n.* a conditional introductory clause আন কোনো কথাৰ ওপৰত ভৰ দি কোৱা কথা।

**Protean** (প্র'-তিয়ান্) *adj.* changing forms বহুবৰ্ণী, মায়াবী।

**Protect** (প্র'-টেকট্) *v. t.* to cover ঢাক, আৰ্হত কৰ; to shelter, to defend ৰক্ষা কৰ, আশ্ৰয় দে।

**Protection** (প্র'-ডে'ক্-শ্বন্) preservation, defence পালন, ৰক্ষা; refuge আশ্ৰয়, গাঁগৰি, আশ্ৰয়, পৰিৰক্ষণ; passport এৰণ-পত্ৰ, নিৰীপদে যাবলৈ ক্ষমতা দিয়া পত্ৰ; system of protecting own industry by imposing taxes on foreign goods বিদেশী মালত মাচুল লগাই নিজ দেশৰ বেপাৰৰ উন্নতি কৰণ।

**Protective** (প্র'-ডে'ক্-টিভ) *adj.* defensive ৰক্ষাকাৰী; sheltering আশ্ৰয় দায়ী। —*n.* that which protects ৰক্ষাকাৰী।

**Protectionist** (প্র'-ডে'ক্-শ্বনিষ্ট) *n.* one who

- favours home industry by law বিদেশী বস্তুৰ মাহুল লগাই স্বদেশী বেপাৰ উন্নতি কৰা লোক ।
- Protector** *n.* one who protects from injury বক্ষাকৰ্ত্তা, পৰিজ্ঞাতা, প্রতিপালক ; a regent ৰাজপ্ৰতিনিধি ।
- Protectorate** (প্ৰ-টেক্-তৰেট্) *n.* government by a protector ৰাজ্য-বক্ষক প্ৰতিনিধিৰ শাসন, আশ্ৰিত ৰাজ্য, অধীনস্থ ৰাজ্য ।
- Protege** (প্ৰ'-ট'-জি) *n.* one protected by another আশ্ৰিত লোক ; a ward বক্ষকাধীন নাবালক শিশু ।
- Protein** (প্ৰটিন) *n.* albuminoid গাৰ ৰীজল বস্তু, গাৰ তেল, জীৱ-জন্তু বা উদ্ভিদৰ শক্তিদায়ক ৰীজসুদা পদাৰ্থ ।
- Protempore** (প্ৰ-তেম্-প'ৰ) temporary অস্থায়ী, অলপদিনীয়া ।
- Protest** (প্ৰ-তে'ষ্ট) *v. i.* to declare openly ভাটিক কৰ, ধৰ্ম্মভং ক ; to remonstrate ভিন্ন মত প্ৰকাশ কৰ, প্ৰতিবাদ কৰ । — *v. t.* to make a solemn declaration প্ৰতিজ্ঞা কৰি ক ; to note a bill of exchange for nonpayment ছতি অধিকাৰ কৰিলে আদালতৰ উকীলৰ দ্বাৰাই পিঠিত দস্তখত কৰা ।
- Protest** (প্ৰ'-তে'ষ্ট) *n.* a solemn declaration in writing expressing dissent লিখিত প্ৰতিবাদ, অসম্মতি কাগজ, প্ৰতিজ্ঞা পত্ৰ । To enter one's protest = অসম্মত হোৱাৰ কাৰণ লিখি জনা ।
- Protestant** (প্ৰ'-তেচ'-টেণ্ট) *n.* a member of the church protesting against the Roman Catholic ৰোমান কেথলিক মত বিৰোধী লোক । — *adj.* ৰ'মান কেথলিক মত বিৰোধী সম্প্ৰদায় সম্বন্ধীয় ।
- Proteus** (প্ৰ-টিয়াচ) *n.* changing, inconstant পৰিবৰ্ত্তনশীল বস্তু ; kinds of bacteria সূক্ষ্ম জীবানু বিশেষ ।
- Protestation** *n.* a declaration of dissent অসম্মতি প্ৰকাশ, প্ৰতিবাদ ।
- Protocol** (প্ৰ'-ট'-কল্) *n.* the rough copy of any diplomatic document ৰাজকীয় সন্ধি বিগ্ৰহৰ দলীলৰ খচৰা নকল ; the formulary of the etiquette to be observed by the

- Head of the state in official ceremonies ৰাজ্যৰ মুখিয়ালজনে মানিবলগীয়া আনুষ্ঠানিক ৰীতি-নীতি ।
- Proton** (প্ৰ'-টন) *n.* electrified nucleus of the hydrogen atom উদযান তাপৰ বিদ্যুৎশক্তি-পূৰ্ণ আভ্যন্তৰিণ মূল পদাৰ্থ ইয়াকে প্ৰাকৃতিক বস্তুৰ মূল বুলি ধৰে ; unit of positive electricity প্ৰবল বিজুলী শক্তিৰ গৰ পৰিমাণ ।
- Protoplasm** (প্ৰ-ট'-প্লেজম্) *n.* living matter জীৱ সঞ্চাৰ হোৱা ৰীজলীয়া পদাৰ্থ ।
- Prototype** (প্ৰ-ট'-টাইপ্) *n.* an original model, a pattern আৰ্হি, চানেকী ।
- Protract** (প্ৰ-ট্ৰেক্ট) *v. i.* to lengthen in time দীঘল কৰ, লেহেম কৰ, দিন দীঘলা বা হোঁহকা ।
- Protracted** *adj.* prolonged, tedious লেলেটিয়া, আমনি লগা, লেহেম, বহুদিন লগা ।
- Protraction** *n.* act of delaying the termination of anything লেলেটিয়া অৱস্থা, গহৰী, দীঘল কৰণ ।
- Protractive** *adj.* prolonging লেহেম, বহুদিন লগা, লেলেটিয়া ।
- Protrude** (প্ৰ'-ট্ৰুড্) *v. t.* to thrust forward আগলৈ ঠেল, বিদৰা, বাহিৰলৈ উলিয়া । — *v. i.* to be thrust forward আগলৈ ওলাই পৰ ।
- Protrusion** (প্ৰ'-ট্ৰু-শ্বন) *n.* the state of being protruded ওলাই পৰা অৱস্থা, বাহিৰলৈ ওলাই থাকন, বৰ্গণ ।
- Protuberance** (প্ৰ'-তিউবাৰ-এঞ্চ) *n.* a prominence, a tumour টেমুনা মেকণ ।
- Protuberant** *adj.* swelling উৎখা, মেকণীয়া ।
- Protuberate** *v. i.* উৎখ, টেমুনা হ ।
- Proud** (প্ৰাউড) *adj.* arrogant, having excessive selfesteem মত্তগৰ্বী, অহঙ্কাৰী, গগাল ; lofty, grand আড়ম্বৰী, প্ৰতাপী, মহৎ । (Comp. **Prouder**, **super.** **Proudest**)
- Proud-flesh** = নকৈ বাঢ়ি অহা ঘাৰ মজ্জা ।
- Proudish** *adj.* somewhat proud অলপ অহঙ্কাৰী ।
- Proudly** *adv.* গৰ্বকৰি, অহঙ্কাৰ-পূৰ্বক ।
- Provable** (প্ৰ'-ভ'-এবল্) *adj.* that may be proved প্ৰমাণ যোগ্য, প্ৰমাণ কৰিব পৰা ।

**Prove** (প্রব্) *v. t.* to make certain by a trial or test প্রমাণ কৰ, সাব্যস্ত কৰ, চাবুপ কৰ; to try by experiment পৰীক্ষা কৰি চা। —*v. i.* to make trial পৰখ বুল; to turn out হ, প্রকাশ পা। Not proven=দোষী বুলি সম্বোধন কৰি কিন্তু প্রমাণ অভাবে খালাস দিয়া হয়। The exception proves the rule=কোনো সাধাৰণ নিয়মৰ ব্যতিক্রম হোৱা নোহোৱাৰ পৰা সত্যতা বুজিব পাৰি।

**Provender** (প্র'ভ-এন্-দাৰ) *n.* dry food for beasts গৰু, ঘোঁৰাৰ ভক্ষ্যাদি।

**Proverb** (প্র'ভ-আৰ্ব) *n.* a short sentence expressing a moral lesson দৃষ্টান্ত, পটক্টৰ, যোজ্যোনা।

**Proverbial** (প্র'ভ-আৰ্ব-ইয়েল্) *adj.* pertaining to proverbs পটক্টৰ স্বৰূপ; widely spoken of প্রসিদ্ধ, সকলোৰ জনাজাত।

**Provide** (প্র'ভাইড্) *v. t.* to make ready beforehand আগেয়ে ঠিককৈ থ, বতাই থ; to supply যোগাৰ কৰি দে। —*v. i.* to take measures উপায় গ্ৰহণ কৰ; to procure supplies চৰপৰা যোগা। Provide that=যদি, সেৱেঁটেই হলে; on condition এই সৰ্তে। Provide against=আটকত বাহাৰ কৰিবৰ নিমিত্তে যোগাৰ বাখ। Provide for=উপায় কৰ।

**Providence** (প্র'ভি-দে'ক) *n.* the foresight and care of God ঐশ্বৰিক তত্ত্বাবধান; God দৈব, বিধাতা; prudence পৰিণাম দৰ্শিতা।

**Provident** (প্র'ভি-দে'ক্) *adj.* prudent, cautious সিয়ান, বিবেচক, সতৰ্ক।

**Providential** *adj.* effected by divine providence দৈবাত্মক, দৈবিক, বিধাতাই কৰা।

**Providentially** *adv.* as ordained by providence দৈবতঃ; luckily ভাগ্যক্ৰমে।

**Providently** *adv.* with prudence and foresight সাৱধানে জত্নোৱাটাই, পৰিশিতি।

**Province** (প্র'ভি-নছ) *n.* a part of an empire, or a country প্রদেশ, চহৰ; a region অঞ্চল; a business or duty বাৱসায়, কাম; a department of knowledge শাস্ত্ৰৰ বিভাগ।

**Provincial** (প্র'ভি-নছ-ইয়েল্) *adj.* belonging

to a province প্রদেশীয়; local স্থানীয়; unpolished চহা, গাৰলীয়া, চহৰীয়া। Provincial autonomy=প্রদেশীয় স্বতন্ত্ৰতা শাসন।

**Provincialism** (প্র'ভ-ইন্-ছ-ইয়েলিছম্) *n.* an expression peculiar to a province প্রদেশ ভাষা, চহৰীয়া কথা, প্রাদেশিকভাৱ।

**Provincialise** (প্র'ভ-ইন্-ছ-ইয়েলাইজ্) *v. t.* to make provincial চৰকাৰী কৰ, প্রদেশীয় 'শাসনমৈ আন; (as to provincialise a school).

**Provision** (প্র'ভিজন) *n.* act of providing আহোজন, যোগাৰ, সংস্থান; a clause in a law বিধান, বিশেষ নিয়ম; a store of food সয়ল, বচন, সত্ৰাৰ, খোৱা বস্তু। —*v. t.* to supply with provisions সয়ল যোগা। Subject to budget provision=বাজেটত টকা থাকিলে।

**Provisional** (প্র-ভিজনেল) *adj.* containing a provision হেতু থকা; temporary অস্থায়ী দিবীয়া, কিছুদিনৰ নিমিত্তে। Provisional order=অস্থ কোনো হুকুমৰ অপেক্ষাই অস্থায়ী দিবৰ নিমিত্তে জাৰী কৰা আদেশ; also Provisionary *adj.* সাময়িকভাৱে।

**Proviso** (প্র-ভাই-জ') *n.* a condition in a writing বিশেষ নিয়ম, বিশেষ নিৰ্ধাৰ, হেতুবাৰ। Provisoes (*pl.*) clause of stipulation কোনো বন্দনস্তৰ বৰ্ত্ত বিলাক।

**Provocation** (প্র-ভক্-এ'শন্) *n.* act of provoking any cause of anger ৰং তোলা, কোপ-জনক কথা বা কাৰ। On Provocation=খঙৰ বেগত।

**Provocative** (প্র-ভক্-এটিভ) *adj.* tending to provoke কোপজনক, ৰং তোলা, উত্তেজক। —*n.* উত্তেজক, ক্ৰোধ জনক বস্তু।

**Provoke** (প্র-ভক্) *v. t.* to excite, to offend জোকা, ৰং তোলা, দুটুৱাই ল, উত্তেজনা কৰ।

**Provoking** *adj.* irritating বিবক্তি জনক।

**Provest** (প্র'ভ-ক্) *n.* the head of a collegiate church কলেজ থকা গীৰ্জাৰ অধ্যক্ষ।

**Provostmarshal** *n.* an officer in an army for enforcing discipline সৈন্যদলৰ শাসন কৰ্ত্তা। Lord provost=প্রধান বিচারক।

**Prow** (প্র'উ) *n.* the forepart of a ship জাহাজৰ

অগ্রভাগ বা আগফাল; projection in front  
আগত বাড়িখকা ভাগ।

**Prowess** (প্রো-এ'চ) *n.* valour, bravery বিক্রম,  
সাহস।

**Prowl** (প্রো-ল) *v. i.* to rove about in search  
of plunder চিকৰ বিচাৰি ফুৰ, ফুৰ কৰিবলৈ  
পকাই ফুৰ।

**Proximate** (প্রক্টিমে'ই) *adj.* nearest. next  
নিচেই ওচৰৰ, বা কাষৰ, ঘনিষ্ঠ, ওচৰাওচৰি।

**Proximate cause** = সমিহিত কাৰণ, বৰ্তমান  
কাৰণ।

**Proximity** (প্রক্টি ই-মিটি) *n.* immediate nearness  
ওচৰ, ওচৰা-ওচৰি, সন্নিপাত, সন্নিহিত।

**Proximo** (প্রক্টি-ই-ম') the next month আগত  
অংশ মাহৰ।

**Proxy** (প্রক্টি) *n.* a substitute, one deputed  
to act for another প্রতিনিধি, এজনৰ সলনি  
আন এজন, সঁজাভী।

**Prude** (প্রুড্) *n.* a woman of affected modesty  
অতি ধৰ্মীন গধুৰ ভাব দেখুৱা ভিৰোতা। —*ry*  
*n.* over strictness of manner or behaviour  
অতি গধুৰালি ভাও।

**Prudery** (প্রুডেৰী) *n.* pretended manner or  
behaviour ভেৰাকুটী, মুখ চমুৰালি, লোকক-  
দেখুৱা গধুৰালি, গৰীমালি ভাও; also **Prudish-**  
**ness.**

**Prudence** (প্রুদেনচ) *n.* practical wisdom, cau-  
tion পৰিণাম দণ্ডিতা, সিয়ান ভণ, সতৰ্কতা।

**Prudent** (প্রুদে'ন্ট) *adj.* cautious and wise,  
discreet পৰিণাম দণ্ডী, জ্ঞানী, সিয়ান, সতৰ্ক,  
ভেৰোৱাল, পাচতগা, বিবেচক। **Prudently**  
*adv.* সুবিবেচনা পূৰ্বক, সতৰ্কভাৱে।

**Prudential** (প্রুদেন্-ছিয়েল) *adj.* using prudence  
আগপাচ ভণি কৰা, সুবিবেচিত।

**Prudish** (প্রুডিচ্) *adj.* affectedly modest,  
severe গৰীমালী ভাব দেখুৱা, লাজুক ভাও  
কোৱা।

**Prune** (প্ৰুণ) *n.* a dried plum শুকান ফল  
বিশেষ। —*v. t.* to trim, to cut off branches  
of trees গছৰ আগ কাট; ভাল কলম কৰ, হাট;  
to arrange, as feathers কঁটাল।

**Pruning** *n.* the act of trimming কলম কৰণ, গছ  
ডাল কাৰ। **Pruning knife** = কলম কটাৰী।

**Pruning shears** = কলম কৰা কেচি।

**Prurience** (প্ৰু-বি-এনচ) *n.* eager, desire  
ছতাহ, ইকোবাকো, কামাত্বৰতা; also **Pruri-**  
**ency** *n.*

**Prurient** (প্ৰু-বি-এ'ন্ট) *adj.* itching or uneasy  
with desire খজুৰতী ধৰা, কামাত্বৰ, হেঁপাহত  
খাউনি নোহোৱা, লোভত উত্থাপন।

**Pry** (প্ৰাই) *v. i.* to peep into, to inspect  
closely জুপি চা, জুখ, সহাবি লৈ ফুৰ।

**Prytaneum** (প্ৰাইটে-নিয়াম) *n.* a public hall in  
Athens for entertainment and reception  
of eminent personages ডাকৰ লোকক অভ্যর্থনা  
কৰা চৰ্কাৰী ঘৰ।

**Psalms** (চাম্) *n.* a sacred song গীত, ভক্তিগান,  
ভজন। **The psalms** = বাইবেলৰ এক অংশ ভক্তি  
গাঠ।

**Psalmist** (চাম'-সিক্) *n.* a singer of sacred  
songs ধৰ্মগীত গাওঁতা, ভজন গায়ক।

**Psalmist** (চামিক্) *n.* a composer of psalms  
ধৰ্মগীত ৰচক।

**Psalmody** (চাম'দী) *n.* the art of practice of  
singing psalms শুব পাঠ কৰা বিদ্যা, ধৰ্মগীত  
গোৱা কাৰ্য।

**Psalter** (চাল-টাৰ) *n.* the book of psalms গীত  
পুথি, ভজনমালা।

**Psaltory** (চাল-টাৰী) *n.* a stringed instrument  
of music চাবেৰগাৰ বাদ্য যন্ত্ৰ।

**Pseudo** (চিউদ') *adj.* false, spurious মিছা,  
কৃত্ৰিম।

**Pseudonym** (চিউদ'-নাম) *n.* a fictitious name  
মিছা কৃত্ৰিম নাম। **Pseudonymous** *adj.* কৃত্ৰিম  
নাম দিয়া।

**Psshaw** (ষ) *inter.* a word expressing contempt  
হিঃ! হেঃ!

**Psoriasis** (চৰিয়েটিচ্) *n.* skin disease marked  
by red patches বঙ্গা চকলা চকলা দাগ হোৱা  
এবিধ ছালৰ বেমাৰ।

**Psychic**, —al (চাই-কিক্—এল) *adj.* pertain-  
ing to the soul জীৱাত্মা সম্বন্ধী,  
বিষয়ক।

**Psychologic,—al** (চাইক'-লজিক,—এল) pertaining to the mind মনোবিজ্ঞান সম্বন্ধীয়।

**Psychology** (চাইকলজী) *n.* the doctrine of the development of mind মনোবিজ্ঞান শাস্ত্র; science of nature, functions and varying states of the human mind.

**Psychologist** *n.* মনোবিজ্ঞানবিৎ পণ্ডিত।

**sychosis** (চাই-কো-চিচ্) *n.* a mental disorder মনব বিভ্রান্ত, মনব বিভ্রম, মনোবিকলন।

**Pub** (পাব্) *n.* a public house মদ খোঁরা দোকান ঘর (*Slang.*)

**Puberty** (পিউ-বাব্-টী) *n.* early development of sexes যৌবন অৱস্থা, উঠন কাল, কচা কাল।  
To arrive at puberty=উঠন হ।

**Pubescence** (পিউ-বেচ্-চেঞ্চ) *n.* উঠন হওন, কচাকাল।

**Pubes** (পিউবচ্) *n.* the hairgrowing parts of male or female organ নোমেৰে আবৃত গুণ্ডাঙ্গ প্রদেশ।

**Public** (পাবলিক্) *adj.* pertaining to the people, common to all, general বাজহুৱা, সৰ্বসাধাৰণৰ, চৰ্কাৰী; known to all জনাজাত; সন্মালনি, জহল, জাহিব, প্রকাশ। —*n.* the people বাইজ, দেশীয় লোকসকল। In public=জনাজাতকৈ, প্রকাশে। Public house=মদৰ দোকান, বাহুতুৱা ঘৰ। Public duty=বাজহুৱা, কাম, চৰ্কাৰী কাম। Public spirited=প্রজা-হিতৈষী, দেশৰ উপকাৰ জনক কামত লগা। Public works department=চৰ্কাৰী ঘৰ, পছলী কৰা বিভাগ, গৰাকান্দানী বিভাগ।

**Publican** (পাবলিকেন্) *n.* a tax collector পটোৱাৰী, ব'ম বাজাৰ তহচিলদাৰ।

**Publication** (পাব-লি-কে'ছন) *n.* the act of publishing প্রকাশ কৰণ, ঘোষণা, প্রচাৰ কৰণ; anything printed for circulation কিতাপ পত্ৰ; act of printing ছাপা কৰণ।

**Publicist** (পাব'লিচিষ্ট) *n.* a writer on current political subject বাজকীয় বিষয়ৰ কথা লেখোঁতা।

**Publicity** (পব'-লি-হিটী) *n.* the state of being open to the public প্রচাৰ, জাহিব, প্রকাশ হওন।

**Publicly** (পাব'-লিক্-লি) *adv.* openly to the knowledge of all সকলোৰে জনাজাতকৈ, দেখা-ভনাকৈ।

**Publish** (পাব'-লিছ্) *v. t.* to divulge, to proclaim প্রকাশ কৰ, প্রচাৰ কৰ, জনানী দে; to print and offer for sale ছাপা কৰি উলিওৱা।

**Publisher**=one who publishes books প্রকাশক, উলিয়াওঁতা।

**Pucelage** (পিউ-চেল্-এ'জ) *n.* virginity কুমারী কাল।

**Puck** (পাক্) *n.* mischievous spirit পিশাচ a disease in cattle একবকম গৰু ম'হৰ বেমাৰ

**Pucker** (পাক্-আৰ) *v. t.* to gather into folds ভাঁজ খুৱা, খোপা খুৱা, কোঁচা। —*n.* ভাঁজ কোঁচ।

**Pudding** (পুডিং) *n.* a sausage, a kind of soft food made of eggs, flour, milk etc এবিধ লুখুৰী পিঠা। Pudding-time=dinner time আহাৰৰ সময়।

**Puddle** (পাদল্) *n.* a pool of muddy water ঘুলি; a mixture of clay sand বালি মিহলাই খচা মাটি, বেলঘেলীয়া বোকা। —*v. t.* to make muddy dabble ঘোলা কৰ, ঘোদনি কৰ, বোকা কৰ, খচ।

**Pudency** (পুদেঞ্চি) *n.* modesty লাজুকা স্বভাৱ।

**Pudenda** (পিউ-ডেন্-ডা) *n. (pl.)* the genitals গুণ্ডাঙ্গ, লিঙ্গ।

**Pudgy** (পাড্জি) *adj.* short and fatty লোখোপা।

**Puerile** (পিউ-উৰা-ইল্) *adj.* childish, futile ল'ৰা মাহুৰৰ দৰে, অলীক, নিৰ্কোষ। Puerility, Puerileness *n.* childishness কেচুৱালি, তবল স্বভাৱ।

**Puerperal** (পিউব'-পাবেল্) *adj.* relating to childbirth প্রসূতিকা সম্বন্ধীয়, অশৌচ লাগোতে হোৱা। —fever=অশৌচীয়া জ্বৰ।

**Puff** (পাক্) *v. t.* to swell with air ওফোন্দা, ফিকা; to breathe with force বৰকৈ ফু' মাৰ। —*v. t.* to swell with wind বতাহ লুমাই ফুলা ফিকা; to praise exaggeratedly বৰকৈ গুণ বখানি ওফোন্দা। —*n.* a forcible breath ফু, ফোপাউৰি; an expression of too much



praise অতিবিক্ত প্রশংসা। **Puff up** = to inflate  
ওফন্দি গজাটোপ হ, ওফন্দি পৰ। **Puffer** *n.* one  
who raises the prices at an auction  
দেফাবৰ হকে লিলামত দাম বঢ়াইতা।

**Puffingly** *adv.* বৰাইকৈ, তৰকনি মাৰি, বৰকৈ  
ডাঙ্গৰটো কৰি।

**Puffy** (পাফী) *adj.* puffed out with air ওফোন্না,  
বতাহপূৰ্ণ; bombastic ওফাইদাং।

**Pug** (পাগ্) *n.* a monkey, any small animal  
বান্দৰ, সৰু জন্তু। **Pug nosed** = ভেমচো নকা,  
ভেবেহা নকা।

**Pug** (পাগ) *n.* a loam or clay prepared for  
brick making ইটা পুৰিবলৈ খচা মাটি। — *v. t.*  
work clay with water পানী দি মাটি খচ।

**Pugmill** = ইটাৰ মাটি খচা কল।

**Pugh** (পু) *Inter.* a term to contempt  
হেঃ হিঃ।

**Pugilism** (পিউ-জি-লিক্সম) *n.* the art of boxing  
ডুকুৰাডুকি, কিলাকিলি, হতাহতি।

**Pugilist** (পিউ-জি-লিষ্ট) *n.* one who fights with  
his fists ডুকুৰাডুকি কৰোঁতা।

**Pugnacious** (পাগ্-নে'-শ্যুচ) *adj.* fond of  
fighting, quarrelsome কঁজিগাথোৰ, যুজিবলৈ  
বিছাৰি ফুৰা। **Pugnacity** *n.* কাজিয়া কৰি ফুৰা  
বতাহ।

**Puise** (পিউনি) *adj.* junior, inferior in rank  
সৰু, নিম্নতৰ, পাতি জজ।

**Puissant** (পিউইচ-এক্ট) *adj.* powerful পৰাক্ৰমী,  
শক্তিমত্ত। **Puissance** *n.* বল, পৰাক্ৰম।

**Puke** (পিউক) *v. i.* to vomit বাতি আহ, ওকালি  
আহ। **Puker** *n.* one who vomits যাৰ বাতি  
আহে।

**Pule** (পিউল) *v. t.* to whimper কঁকুৰা, কঁকা।

**Pulchritude** (পুল্-ক্ৰি-টিউদ) *n.* pleasant appear-  
ance সৌন্দৰ্য, ধুনপেচ।

**Pull** (পুল) *v. i.* to draw with force বলেৰে  
টান, আঁজোৰা; to extract বলদি, উলিয়া; to  
move by rowing বঠা বাই নে; act of pulling  
টানন, টান, টনাটনি, আঁজোৰা পিছোৰ। **Pull  
down the house** = ঘৰটো ভাঙ্গি পেলা। **Pull  
out** = to draw out উভাল, টানি উলিয়া; to  
lengthen দীঘল কৰ। **Pull back** = restraint

টানি ধৰণ। **Pull a face** = to grimace মুখ  
পোন্দোৱাকৈ ধৰ। **Pull for** = নাও মাৰি (কোনো  
এফাললৈ) যা। **Pull off** = (কোনো কাম)  
সূচাকৰূপে কৰি উঠা। **To pull one's self together**  
= সাধামানে বল দে। **To pull the long bow** =  
to boast ভেম দেখুৱা। **Pull through** = কৃতকাৰ্য্য  
হ। **To pull up** = লেগাম টানি ধৰি বাধ; to  
take to task ধমকি দে, তাড়না কৰ। **Pull the  
string from behind** = তলেতলে সহায় কৰ। **To  
pull on well with** = মিলেৰে কাম কৰ।

**Pullet** (পুলেট্) *n.* a young hen মাইকী কুকুৰা  
পোৱালি।

**Pulley** (পুলী) *n.* a small wheel turning  
about an axle ঘূৰ্ণকী চকৰী, ঘূৰ্ণকী যন্ত্ৰ। (*pl.*)  
**Pulleys** কপিকল।

**Pullulate** (পুল্-ইট-লেট্) *v. t.* to germinate  
bud কঁঠ মেল।

**Pulmonary** (পাল্-ম'নে'-ৰী) *adj.* pertaining to  
or having lungs হাঁহফাঁঠ সহস্ৰীয়, হাঁহফাঁঠ  
থকা। also **Pulmonic** *adj.*

**Pulp** (পাল্প্) *n.* the soft part of fruits জিম,  
শাহ; any soft mass স্পৃশ্যপীয়া বস্তু।

**Pulpify** (পাল্প-ই-ফাই) *v. t.* to turn into a  
pulp স্পৃশ্যপীয়া কৰ।

**Pulpit** (পুল্-পিট্) *n.* a platform for deliver-  
ing sermon or speech বক্তৃতা কৰা মণ্ডপ বা ভাষ  
ঠাই। **The pulpit** preachers collectively  
ধৰ্ম্য প্ৰচাৰক দল।

**Pulpy** (পাল্-পী) *adj.* soft, like pulp স্পৃশ্যপীয়া,  
কোমল, থপথপীয়া, শাহ থকা।

**Pulsate** (পাল্-চেট্) *v. i.* to throb, to beat as  
the heart ধপ্ ধপ্ কৰ, ধুকধুক।

**Pulsation** (পাল্-চে-শ্বন্) *n.* a motion of the  
heart of pulse নাড়ী, নাড়ীৰ বেগ, ধুকধুকনি।  
**Pulsatory, Pulsative** *adj.* throbbing ধপ্ ধপ্  
কৰা।

**Pulse** (পাল্চ) *n.* a beating or throbbing নাড়ী,  
ধাতু। **Pulses** (*pl.*) feeling ভাব, মন  
আশয়। **To feel one's pulse** = নাড়ী চা, নাড়ী  
জান কৰ।

**Pulse** (পালচ) *n.* peas, beans etc. মাট।

**Pulverise** (পাল্-ভাৰ-আইজ) *v. t.* to reduce to powder গুড়ি কৰ, চূৰ্ণ কৰ।

**Pulverisation** (পালভাৰাইজে-শ্বন্) *n.* গুড়ি কৰণ।

**Pumice** (পিউ-মিছ্) *n.* a hard spungy substance of lava কাঁও। —*v. t.* to rub pumice কাঁও ঘিঁহি মিহি কৰ।

**Pummel** same as **Pommel**.

**Pump** (পাম্প) *n.* machine for drawing water or forcing in air পানী তোলা কল, দমকল, বতাহ ভৰোৱা যন্ত্ৰণ; a kind of shoes এবিধ পাতল গোৰোৱাৰ জোতা। —*v. t.* to raise with a pump কলেৰে পানীয়া বস্তু তোলা; to swell by forcing in air বতাহ সুমাই ফিৰু খুৱী; to draw out information শ্ৰৱ কৰি কথা উলিয়া। **Pump-well**=দমকল বহুওৱা নীৰ।

**Pumpkin** (পাম্প-কিন্) *n.* a vegetable of the gourd family বঙালাও।

**Pun** (পান্) *v. i.* to play upon words of different meaning but similar sound বিশ্লেষণ কৰ, কথাৰ পাক লগাই ঘেনি কৰ। —*n.* a play upon words বি-অৰ্ক কথ, শব্দশ্লেষ।

**Punch** (পানছ্) *n.* a drink of five ingredients পঞ্চায়ত বনা; a tool for perforating ছাপ কাট, বিক্ৰনা; a buffoon চং, টেটুটীয়া ভাও। —*v. t.* to perforate ফুটা কৰ, বিদ্ধা কৰ, ছাপ কাট, লোৰ ছেমি মাৰ; to beat with fist, elbow etc. ভুকুৱা কিল্লা।

**Puncheon** (পাঞ্চ-শন্) *n.* a tool with a sharp point at one end খাতুৰ বস্ত্ৰ ফুটুৱা যন্ত্ৰ, লোহা আদিত চিয়া কৰা অস্ত্ৰ, বিক্ৰনা; a large cask containing up to 120 gallons ৭০০ যোনী পিপা।

**Punctate** (পাংক-টেট্) *adj.* pointed জোঙা।

**Punctilio** (পাংক-ভিল্-ইয়) *n.* nicety in forms or behaviour পৰিপাট ব্যৱহাৰ, সূক্ষ ব্যৱহাৰ, শিষ্টাচাৰ।

**Punctilious** (পাংক্-ভিল্-ইয়াচ) *adj.* exact in behaviour, particular about little matters বৰ নিয়মপৰায়ণ, দৃঢ় নিয়মী, নিষ্ঠাবান, অকণো খুঁত দেখিব নোৱাৰা।

**Punctual** (পাংক্-টিউ-ৱেল) *adj.* exact in keep-

ing time ঠিক সময়মতে চলা, ঠিকঠাক; **strict** দুদিনয়মী। **Punctually** *adv.* ঠিক সময়মতে, ঠিকঠাকে।

**Punctuality** *n.* keeping of the exact time ঠিক সময়মতে চলন, ঠিক সময়ত উপস্থিত, সময় পালন; exactness বখাৰ্খতা।

**Punctuate** (পাংক্-টিউ-এ'ই) *v. t.* to divide sentences by marks ছেদ চিহ্ন দে, পঢ়োতে ক'ত কিমান পৰ বৰ লাগে চিন দে, কমা চে'মিকলস আদি লগা।

**Punctuation** (পাংক্-টিউ-এ'শ্বন্) *n.* the act or art of dividing sentences by points ছেদ প্ৰকৰণ, বিৰাম চিহ্ন দেওন।

**Puncture** (পাংক্-চাৰ) *n.* a small hole made with a pointed instrument ফুটা, ফাট। —*v. t.* to prick ফুট, বিদ্ধ।

**Pundit** (পণ্ডিত) *n.* learned man, a Sanskrit scholar পণ্ডিত, সংস্কৃতৰ অধ্যাপক।

**Pungent** (পান্-জেক্ট্) *adj.* sharp চোকা, বেজেৰা; acrid to taste or smell জলা, ডিতা, কেহা, নাকত বেজবেজাই বোৱা; painfull, sarcastic গা বেজোৱা, বেজেৰা। **Pungency** *n.* state of being pungent, sharpness চোক, জাল বেজবেজীয়া গুণ, উগ্রতা।

**Puniness** (পিউনি-নে'চ্) *n.* smallness ক্ষুদ্ৰতা, ক্ষীণতা।

**Punish** (পানিছ্) *v. t.* to cause to pay a penalty for a fault দণ্ড কৰ, শাস্তি দে, মাৰ। **Corporal punishment**=বেজাবাত, শাৰীৰিক শাস্তি। **Capital punishment**=প্ৰাণদণ্ড। **To punish one with a fine**=জৰিমনা কৰ।

**Punishable** (পানিছ্-এবল্) *adj.* liable to punishment দণ্ডনীয়, শাস্তিৰ যোগ্য।

**Punishment** (পানিছ্-মেণ্ট্) *n.* any pain or loss inflicted for a crime or a fault দণ্ড, শাস্তি।

**Punitive** (পিউনিটিভ্) *adj.* inflicting punishment শাস্তি দিবৰ উদ্দেশ্যে কৰা, দণ্ড বিষয়ক। as, a **Punitive expedition**=শাস্তি দিবৰ উদ্দেশ্যে কৰা যুদ্ধ যাত্ৰা।

**Punk** (পাঙ্ক্) *n.* worthless stuff নিচেই অকামিলা বস্তু।

**Punka, Punkah** (পাঙ্কা) *n.* পাঙ্কা।

**Punster** (পান্‌স্তাৰ) *n.* one who makes puns বি-  
অৰ্হ যুক্ত কথা কওঁতা, বিস্ময়গকাৰী।

**Punt** (পাণ্ট) *n.* a square boat with a flat bottom  
একৰকম চাৰিফুকীয়া নাও।

**Puny** (পিউনী) *adj.* small, pretty সৰু, সামান্য,  
ভুটকুৰা, অকণমান।

**Pup** (পাপ্) *v. t.* to whelp, to bring forth pup-  
pies কুকুৰ পোৱালি জগা। **Be in p** = কুকুৰজনী  
গাভিনী হ।

**Pupa** (পিউ-পা) *n.* an insect enclosed in a  
case পোক-পত্নৰ পেটা। (*pl.*) **Pupae**  
(পিউ-পি)

**Pupate** *v. i.* to become a pupa পেটা কুন্দা।

**Pupil** (পিউ-পিল্) *n.* one under the care of a  
tutor ছাত্ৰ, শিষ্য; the apple of the eye চকুৰ  
মণি। **Pupil teacher** = শিক্ষক ছাত্ৰ।

**Pupilage** *n.* state of being a pupil ছাত্ৰাৱস্থা;  
নাবালকতা।

**Pupillary, Pupillary** (পিউপিলেৰী) *adj.* pertaining  
to a pupil ছাত্ৰ সম্বন্ধীয়; relating to the pupil  
of an eye চকুৰ মণি সম্বন্ধীয়।

**Puppet** (পাপেণ্) *n.* a small doll পুতলা; one  
entirely under the control of another সাক্ষী-  
গোপাল। **Puppet show** = পুতলা নাচ।

**Puppy** (পাপী) *n.* a young dog কুকুৰ পোৱালি;  
conceited young man মত গৰ্বী ডেকা।

**Pur see Pur**

**Purblind** (পাৰ্-ব্লাইন্ড) *adj.* nearly blind গ্ৰায় কণা;  
near sighted অদূৰদৰ্শী।

**Purchase** (পাৰ-চে'জ্) *v. t.* to obtain by paying  
the price কিন; খৰি কৰ। —*n.* act of  
buying anything got for a price কিনা কাৰ্য্য;  
খৰিদ। **Purchased** *adj.* bought কিনা, খৰিদা, ধন  
দি লোৱা। **Purchasable** *adj.* কিনিব পৰা, ধন  
দিলে পোৱা।

**Purchaser** (পাৰ-চেজাৰ্) *n.* one who buys  
খৰিদাৰ, কিনোতা।

**Purdah** (পাৰ্দ্দা) *n.* a curtain পৰ্দা; seclusion  
আবুৰ, লুকু টাক।

**Pure** (পিউৰ) *adj.* clean, unmixed নিৰ্মল,  
পৰিষ্কাৰ, শুধ, নিৰ্ভাজ; free from fault or

defilement ভুচি, পবিত্ৰ, বিশুদ্ধ; mere কেৱল;  
real স্বাৰ্থ।

**Purely** (পিউৰলী) *adj.* without blemish পবিত্ৰ  
বা নিৰ্মলৰূপে; wholly সম্পূৰ্ণৰূপে; একেবাৰেই।  
(*comp.* **Purer**; *super.* **Purest**).

**Purle** (পাৰফল্), **Perflew** *n.* a border of embroi-  
dery ফুল তোলা পাৰি, ফুলাম আচল।

**Purgation** (পাৰ্গেশ্বন্) *n.* a purging জুলাপ কৰণ,  
ধৌত কৰণ; act of clearing from guilt পাপ  
মোচন।

**Purgative** (পাৰ্গেটিভ্) *n.* a medicine that  
cleanses the bowels জুলাপ দৰৱ, বেচক দৰৱ,  
পেট চলোৱা ঔষধ। —*adj.* cleansing বেচক,  
ভেদকাৰক।

**Purgatory** *adj.* purging, cleansing পেট চলোৱা।  
—*n.* a place for purification after death  
প্ৰেতলোক।

**Purge** (পাৰ্জ্) *v. t.* make pure পৰিষ্কাৰ কৰ, ভুচি  
কৰ, চাফ কৰ, নিকা কৰ; to evacuate, as the  
bowels ভেদ কৰা, জুলাপ কৰা।

**Purification** (পিউ-বি-ফিক্-এ-শ্বন্) *n.* act of clean-  
sing from defilement পবিত্ৰ, ভুচি বা শুদ্ধ কৰণ,  
পবিত্ৰতা, শোধন।

**Purify** (পিউৰিফাই) *v. t.* to cleanse, to refine,  
to free from guilt নিৰ্মল কৰ, শোধন কৰা, বিশুদ্ধ  
কৰ, ভুচি কৰ, দোষ খণ্ডা।

**Purified** *adj.* free from guilt, clean শোধন কৰা,  
বিশুদ্ধ, নিৰ্মল, পৰিষ্কাৰ।

**Purist** (পিউৰিষ্ট) *n.* one who is nice in the  
choice of words বিশুদ্ধ লোক।

**Puritan** (পিউৰিটেন্) *n.* one aiming a strict  
observance of religious rites নিষ্ঠাবান লোক,  
গুৰ্জাণীৰি লোক।

**Puritanic** (পিউৰি-টেনিক), **Puritanical** *adj.* rigid  
নিষ্ঠাবান, গাৰা, দৃঢ়নিয়মী।

**Purity** (পিউৰ-ইটি) *n.* freedom from guilt of  
defilement বিশুদ্ধতা, ভুচি অৱস্থা, নিৰ্মলতা,  
তথি, তত্ত্ব, ভাস; chastity সাধুতা, পবিত্ৰতা,  
সতীতা।

**Purl** (পাল্) *v. i.* to ripple কুল কুল শব্দ কৰি  
পানী বৈ যা। —*v. t.* to fringe with lace  
চিকনৰ কাম কৰা আচল লগা, খালৰ লগা।

**Purlieu** (পাৰ্-লিউ) *n.* the environs of any place চৌহদ, সীমা, কাষ।

**Purlin, Purline** (পাৰ্-লিন্) *n.* a timber across the rafters কাঠৰ পথালি ছিৰী, চালৰ তলৰ গড়।

**Purloin** (পাৰ-লইন্) *v. t.* to steal, to carry off one's own use চুৰ কৰ, চুৰ কৰি আঁতৰা।

**Purple** (পাৰ্-পল্) *n.* a dark red colour কজলা বৰণ; a robe of honour কজলা বৰণৰ বাজ সাজ; the dignity of a king বাজ সন্মান। —*adj.* red tinged with blue কজলা, বেঙ্গেনা-কালীয়া বঙা। **Born in the purple**—of princely rank বাজ বংশোদ্ভূত, বাজবংশী।

**Purport** (পাৰ্-পুৰ্ট) *n.* signification meaning ভাৰ, অৰ্থ, মানে, সন্ত্ৰেণ, মৰ্ম। —*v. t.* to mean বুজায় অৰ্থ হ।

**Purpose** (পাৰ্-পাৰ্চ) *n.* aim, intention অভিপ্ৰায় ভাৰ, মন, উদ্দেশ্য। —*v. i.* or *v. t.* to intend, to have an intention মন কৰ, ভাব কৰ, ইচ্ছা কৰ। **On purpose**—intentionally ইচ্ছা কৰি, কোনো উদ্দেশ্য কৰি। **To the purpose**—সেই উদ্দেশ্য; to the point ঠিককৈ, যেনে লাগে তেনে। **For the purpose of**—নিমিত্তে, বাবে।

**Purposely** (পাৰ্-পাৰ্চ-লি) *adv.* intentionally ইচ্ছা-পূৰ্বক, জানি শুনি, কাৰো বুলি।

**Purr, Pur** (পাৰ্) *v. i.* to utter a low sound as a cat মেকুৰীৰদৰে ঘোঁৰোঁৰা।

**Purse** (পাৰ্চ) *n.* a small bag for money ঘনৰ মোনা; a sum of money ধন; a treasury ধন ভঁৰাল। **A light of empty purse**—ধনহীন অৱস্থা। **Purse-proud** *adj.* insolent from wealth ধনগৰ্বী। **Hold the purse string**—to have control of expenditure খৰচ চলা।

**Purser** (পাৰ্-চাৰ) *n.* an officer in charge of the provisions in a ship জাহাজৰ ভঁৰাদী, খোৱা বস্তু আদিৰ হিচাপ ৰাখোঁতা।

**Pursuance** (পাৰ্-চিৱেঞ্চ) *n.* the act of following অনুসৰণ; consequence অনুসৰ। **In pursuance of**—অনুসাৰে, মতে, অনুযায়।

**Pursuant** (পাৰ-চিউয়েন্ট) *adj.* agreeable অনুসাৰে, মোতাবেক, মতে। **In pursuant to**—অনুসাৰে।

**Pursue** (পাৰ-চিউ) *v. t.* to follow with haste, to chase খেদি নে, পাচে পাচে খেদ; to seek to obtain পাবলৈ চেষ্টা কৰ; to be engaged in কোনো বিষয়ত লাগ।

**Pursuer** (পাৰ্-চিউ আৰ্) *n.* one who follows খেদি যাওঁতা।

**Pursuit** (পাৰ চিউট্) *n.* the act of pursuing অনু-ধাবন, পশ্চাৎ গমন, খেদি নিয়া কাৰ্য; occupation ব্যৱসায়, কাম। **In pursuit of knowledge**—জ্ঞান লাভৰ উদ্দেশ্যে যত্নৰান।

**Pursuivant** (পাৰ্-সুই-ভেণ্ট) *n.* an attendant অনুচৰ, লগৰীয়া; a state messenger বায়দূত।

**Pursy** (পাৰ-চি) *adj.* fat and short খোলোকা, নোদোকা; short breathed উশাহ চুট।

**Purtenance** (পাৰ্-টেন্ এঞ্চ) *n.* that which pertains to লগৰ বস্তু, আনুসঙ্গিক বস্তু।

**Purulence** (পিউ-ৰিউ-লোঞ্চ) *n.* pus পুঁজ, পক ধৰণ।

**Purulent** *adj.* full of matter পুঁজ হোৱা, পকা, (যেনে ঘা)।

**Purveyance** (পাৰ্-ভে'-এঞ্চ) *n.* act of supplying victuals খোৱা বস্তুৰ আয়োজন, যোগান; that which is supplied যোগানৰ বস্তু।

**Purvey** (পাৰ-ভে) *v. t.* or *v. i.* to procure, to provide provisions খোৱা বস্তু যোগা, সংগ্ৰহ কৰি দে, যোগান ধৰ।

**Purveyor** (পাৰ-ভে-য়ৰ্) *n.* one who provides victuals খোৱা বস্তু যোগান দিওঁতা, যোগনিয়াৰ।

**Purview** (পাৰ-ভিউ) *n.* a condition, scope, limit বিধান, নিদ্ধাৰণ, সীমা।

**Pus** (পাচ) *n.* the matter of an ulcer পুঁজ।

**Push** (পুছ) *v. t.* to press against হেঁচ, তেল; to press forward হেঁচাক মাৰ; to urge উচটাই দে।

—*v. i.* to make a thrust খোঁচ মাৰ। —*n.* a thrust হেঁচাকা, তেলা, হেঁচা, গেজা; an impulse উচটনি, উত্তেজনা। **Push in**—তেলা মাৰি সোমা।

**Push on**—বেগাই আগ বাঢ়, খৰখেদা কৰ। **Push up**—একচাবেই তোল।

**Pushing** (পুছিং) *adj.* enterprising উদ্যোগী

উদ্ভবশীল, মনবলী ; pressing forward সকলোতে আগবাঢ়ি ফুৰা, সাহসিক ।

**Pusillanimous** ( পা-চি-লেন্-ই-মাচ ) *adj.* wanting firmness of mind, cowardly ভয়ানুৰ, বুকুপাতল । **Pusillanimity** *n.* ভয়, ভীকতা ।

**Puss** ( পুচ ) *n.* a familiar name for a cat মেকুৰী, বিবালী, শহা । **Pussy** *n.* diminutive of Puss=মেকুৰীক মতা মৰমৰ মাত ।

**Pustular**, **Pustulous** ( পাচ-টিউল্-আৰ ; আচ ) *adj.* having pustules ফোঁহাযুক্ত ।

**Pustule** ( পাচ-টিউল্ ) *n.* a small pimple containing pus পুজ থকা সৰু ফোঁহা ; anything like a pustule টোপোৰা খহ ।

**Put** ( পুট ) *v. t.* to lay, to place বাথ, থ ; to offer দে ; to propose প্রস্তাব কৰ ; to apply লগা, খটী ; to state ব্যক্ত কৰ, ক । ( *pa. t.* and *pa. p.* Put ).

**Put**, **Putt** ( পুট্ ) *v. i.* or *v. t.* strike golf ball gently with club গল্ফ খেলাত বল মাৰ । —*n.* stroke at golf-ball গল্ফ বল ঠক-বোৱা কাম ।

**Put** ( পুট্ ) *n.* a queer person ( *Slang* ) ফাঁকি-ফুকাকৈ বেচা-কিনা কৰা মানুহ ; a simpleton নিৰ্কোষ, ভেৰা মানুহ ।

**Put-off** *n.* an excuse হেতু, চেলু । **Put a question**=কথা সোধ, প্ৰশ্ন কৰ । **Put about**=জাহাজৰ গতি ফিৰা, ঠেকত পেলা । **Put an end or stop to**=শুচা, অন্ত কৰা, বন্ধ কৰ, বাৰণ, কৰ । **Put away**=to renounce পৰিত্যাগ কৰ, এফলীয়াকৈ থ । **Put back**=to delay পলম কৰ, পাচলৈ থ । **Put by**=to lay aside থৈ দে, ঠাঁচি থ । **Put down**=to repress দমন কৰ ; to degrade তলৰ পদলৈ নমা ; to silence নিবন্তৰ কৰ । **Put for**=বৰ কোবেৰে কোনো ঠাইলৈ যা । **Put forth**=to propose প্রস্তাব কৰ । **Put forth the hand**=হাত মেল । **Put forth strength**=বল প্রকাশ কৰ, বল দেখুৱা । **Put in**=to insert ভিতৰলৈ সুমুৱা ; to appoint কামত ভৰ্ত্তি কৰ, নিযুক্ত কৰ । **Put in fear**=ভয় দেখুৱা । **Put an application**=দখল দাখল দে । **Put in mind**=মনত বাথ, মনত পেলা । **Put off**=to defer হগিত কৰ, পলম কৰ ;

to lay aside পেলাই থ, ত্যাগ কৰ ; to frustrate নৈবাশ কৰ । **Put in irons**=হাত কেৰেয়া মাৰ । **Put on**=to wear পিন্ধ ; to charge as put on the blame on another=আনৰ ওপৰত দোষ দে ; to assume দেখুৱা, নিজে নিজে ল ; to impose বহুৱা, লগা, অৰ্পণ কৰ । **To be put upon**=প্রতাবিত হয় ; to be imposed upon ঠগ খা । **Put on trial**=বিচাৰ কৰ, সোধ কৰ । **Put over**=to refer অৰ্পণ কৰ ; to defer মূলতৰী বাথ । **Put out**=to expel খেদাই দে ; to extinguish বৃনা ; to place at interest সুদলৈ লগা ; to extend বঢ়া, লগা, বিস্তাৰ কৰ ; to publish প্রকাশ কৰ, জাহিৰ কৰ । **Put the case to be**=হয় বুলি ভাব কৰ । **Put out the eyes**=চকুকাট, চকু ছুটী উলিয়াই পেলা । **Put the hand to**=to begin, to engage in প্রমুখ হ, হাত দে, আৰম্ভ কৰ । **Put through**=accomplish নিষ্পন্ন কৰ, সমাধা কৰ । **Put together**=লগ লগা, সংযোগ কৰ, টেলিফোন সংযোগ কৰ, মূঠ কৰ । **Put to death**=মাৰিপেলা । **Put to torture**=শাস্তি দে, যন্তৰণা দে । **Put to it**=to distress কষ্ট দে । **Put to shame**=লাজ দে । **Put to rights**=ঠিক কৰ, চিজিল কৰ । **Put to sea**=to set sail=জাহাজ মেল, জাহাজ বাদনা হ । **Put up for sale**=লিলামত দে, লিলাম কৰা । **Put up**=to lodge লগত থাক । **Where do you put up**=ভূমি ক'ত আছা ? **To put up a notice**=নটীচ লট্কাই দে । **Put up the papers**=কাগজ পেচ কৰ, কাগজ চাবলৈ দে । **Put up with**=to bear মনে মনে সহ্য কৰি থাক ; to take lodgings কাৰো লগত থাক । **Put up to**=বৃত্তান্ত জানিবলৈ দে, বুজাই দে ; to put back in proper place থৈ দে ।

**Putage** ( পিউ-তে'জ ) *n.* adultery বেঞ্চালি, বাউচাৰ । **Putanism**=বেঞ্চালি ।

**Putamen** ( পিউটেমেন্ ) *n.* hard stone of fruits টান গুটি যেনে বগৰিৰ ।

**Putative** ( পিউ-তে'-টিভ্ ) *adj.* supposed অনুমানিক, কল্পিত ; reputed প্রসিদ্ধ । —**father**=অনুমানিক বাপেক ; a reputed but not real

father বৈশীয়েকৰ লগত অহা সন্তানৰ বাপেক।  
**Putative-marriage**=marriage not recognised by customary law অস্বৰ্ণ বিবাহ, অশাস্ত্ৰীয় বিবাহ।

**Putrid** (পিউটিড্) *adj.* rotten গেলা, পচা; wrothless-অকামিলা।

**Putredinous** (পিউট্ৰিড্-ই-নাচ্) *adj.* having an offensive smell দুৰ্গন্ধময়, গেলা গোন্ধোৱা।

**Putrefaction** (পিউ-ট্ৰি-ফেক্-ছন্) *n.* rottenness গেলা অৱস্থা, গেলা পচি যোৱাটো।

**Putrefactive** (পিউ-ট্ৰি-ফেক্টিভ্) *adj.* causing putrefaction গেলাোৱা।

**Putrefy** (পিউ-ট্ৰি-ফাই) *v. t.* to make putrid গেলা, পচা। *v. i.* to rot গেলা, ভসয়া লাগ, গেলেপা লাগ।

**Putrescent** (পিউ-ট্ৰি-চ-এণ্ট) *adj.* becoming putrid ভসয়া লাগা, গেলা, পচা।

**Putrid** (পিউ-ট্ৰিড্) *adj.* decayed, rotten পচা, গেলা, দুৰ্গন্ধময়। **Putridness** *n.* Putridity *n.*

**Putsch** (পুচ্) *n.* a revolutionary attempt.  
**Coup de main**=বিদ্ৰোহৰ চেষ্টা, বিদ্ৰোহ উদ্ভৱ।  
 (Ger.)

**Putt** (পুট্) *n.* গলফ গুটি খেলাত গাতত সুমাবলৈ লাহেকৈ বৰা টোকৰ। **Putter** (পুটাৰ) *n.* গলফ খেলা কাঠৰ মানি।

**Putty** (পুটি) *n.* a cement used in glazing window পুটিন, কৰাল, আইনা লগোৱা এঠা।  
 —*v. i.* to fix with putty পটিন লগা।

**Puzzle** (পাজ্‌ল্) a difficulty to be solved দোহোৰ মোৰ; a riddle ঘোঁকট কথা, সাধৰ।  
 —*v. t.* to perplex বিমোৰ কৰ, বিবুদ্ধি কৰ।  
 —*v. i.* to be perplexed বিমোৰ হ।

**Puzzling** (পাজ্‌ল-ইং) *adj.* perplexing ঘোঁকট পাকট, বিমোৰীয়, বুজিবলৈ টান।

**Pyæmia** (পায়েমিয়া) *n.* blood poisoning by accumulation of pus পুঁজ গোটাই তেজ বিষাক্ত কৰা বেমাৰ।

**Pye-dog** (পাই-দগ) *n.* a ownerless mongrel গৰাকী নোহোৱা বিজতৰীয়া কুকুৰ।

**Pygmy, Pigny** (পিগ্‌ম্) *n.* a dwarf বাওঁনা,

কঁজীয়া মানুহ, চুটি চাপৰ অকণমান মানুহ। **Pygmean** *adj.* dwarfish কঁজীয়া।

**Pyorrhoea** (পায়োৰিয়া) *n.* purulent discharge পুঁজ কৰণ; দাঁতৰ আলুত পুঁজ জমা হৈ দিয়া এবিধ কষ্টদায়ক ৰোগ।

**Pyramid** (পিব্-এ-মিড) *n.* a solid triangular column tapering to a point জোঙ্গা, তিনি-সীৰীয়া প্রকাণ্ড স্তম্ভ। **Pyramid** *adj.*

**Pyre** (পায়াৰ) *n.* a pile of wood for burning a dead body মৰা খৰি দিয়া চিতা। (Gr. *pyr*=fire).

**Pyretic** (পাই-ৰেৎ-ইক্) *adj.* pertaining to fever জ্বৰ সম্বন্ধীয়, জ্বৰৰ। —*n.* a remedy for fever জ্বৰ গুচোৱা দৰব, জ্বৰ ঔষধ।

**Pyrexia** (পাই-ৰেৎস-ইয়ে) *n.* fever জ্বৰ।

**Pyriform** (পিব্-ই-ফৰ্ম) *adj.* pear shaped নাচ-পতি ফলৰ আকৃতি।

**Pyrogenic** (পাইৰ'-জেন-ইক্) *adj.* producing fever জ্বৰ তোলা, জ্বৰ উত্তাপক।

**Pyrophorous** (পাইৰ'-ফ'ৰাচ্) *adj.* taking fire when exposed to air মুকলিত থলে জুই লগা।

**Pyroscope** (পাই-ৰচ্-কোপ্) *n.* an instrument for measuring radiating heat জ্বলন্ত জুইৰ তাপ জোখা যন্ত্ৰ। (Gr. *pyr*=fire).

**Pyrotechnics** (পাই-ব'-টেক্-নিক্) *n.* the art of making fire works আতচবাৰী, খাবৰাজী তৈয়াৰ কৰা বিদ্যা। —*adv.* (fig of wit) brilliant অত্যন্ত উজ্জ্বল, চক্ৰমকীয়া; sensational চক্ৰলগা।

**Pyrotic** (পাই-বট-ইক্) *adj.* caustic দেই দিয়া, পুৰি যোৱা।

**Pyrrhic** (পিব্-হিক্) *adj.* pertaining to the war dance of the Greeks গ্ৰীক সকলৰ ৰণৰ নাচ বিষয়ক। **Pyrrhic victory**=বহুবায় কৰি লাভ কৰা ৰণ জয়।

**Pyrrhonism** (পিব্‌নিজম্) *n.* scepticism নাস্তিকতা doctrine doubting certainty of knowledge দার্শনিক জ্ঞান বিষয়ে সন্দেহ।

**Pythagorean** (পিঠেগ-অ'-ৰিয়েন্) *adj.* গ্ৰীক পতিত পিঠেগ'ৰচ সম্বন্ধীয়।

**Python** (পাই-ঠন্) *n.* a genus of big serpents

of the boa family অজগৰ, ঢেকীয়াপ ; a demon অসুৰ, ডুত ।

**Pyx** ( পিক্চ ) *n.* the box of sample coins in the mint টাক্ষালৰ মুদ্ৰাৰ নমুনা বক্স টেমা ;

the sacred box of the Roman catholics খীতদ্বীষ্টৰ দেহ বক্স কট থোৱা টেমা ।

**Pyxis** ( পিক্চিচ ) *n.* a small casket সৰু টেমা ।

**Q** (কিউ) the seventeenth letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ সপ্তদশ

**Qua** ( কোৱে ) *adv.* as far as যিমান দূৰ হয় । ( *L.* ) in the capacity of পদাধিকাৰ বলত ।

**Quack** ( কোৱাক ) *v. i.* to cry like a duck কেঙ্কে কৰ ; to boast বৰাই কৰ, গুণগ মাৰ । —*n.* a boastful pretender to medical skill বেজ বোলাই ফুৰা মানুহ, গাঁৱলীয়া বেজ ; cry of a duck পাতি হাঁহৰ কেঙ্কেকনি ।

**Quackery** ( কোৱেকাৰী ) *n.* the practice of a quack ফাং ফুং বেজালি ।

**Quad** ( কোৱাড্ ) *n.* four babies born at a time একেবাৰে জন্ম হোৱা চাৰিটা সন্তান । **Quad** = a court surrounded by four buildings, quadrangles চাৰিকালে চাৰিটা ঘৰে বেঠন কৰা চোতাল । ( *Slang* ) a prison ফাটেক । ( *Print* ) আখৰৰ মাজত বহুটা সীহৰ টুকুৰা । see **Quadrat**.

**Quadrangle** ( কোৱাড্ৰেংগল ) *n.* a square surrounded by buildings চাৰিওফালে ঘৰেৰে বেঠন কৰা ভিতৰ চোতাল ; a square চতুৰ্ভুজ ক্ষেত্ৰ । **Quadrangular** *adj.* সমচতুৰ্ভুজ, সমানে চাৰি-ফুকীয়া, চৌকোণীয়া ।

**Quadrant** ( কোৱাড্ৰেণ্ট ) *n.* the fourth part of a circle বৃত্তৰ চতুৰ্থাংশ ; an instrument for taking angular measurement গ্ৰহাধিৰ উচ্চতা পৰিমাণ কৰা যন্ত্ৰ ।

**Quadrat** ( কোৱাড্-বেং ) *n.* a piece of type

metal used in filling blank lines in printing ছাপা আখৰৰ শাৰী পোনোৱা ফলীয়া সীহ । ( also **Quad** ) ।

**Quadrat** ( কোৱাড্-বেং ) *adj.* having four equal sides and angles সমানে চাৰিফুকীয়া ; divisible into four equal parts সমানে চাৰিভাগ কৰিব পৰা ; suited, exact মিল, ঠিকঠাক ।

**Quadratic** ( কোৱাড্-ৰে'টিক্ ) denoting a square চতুৰ্ভুজ ক্ষেত্ৰ বোধক । —*n.* বীজগণিতৰ এককৰম অঙ্ক, বৰ্গ অঙ্ক ।

**Quadrature** ( কোৱাড্ৰেটিউব ) *n.* a squaring বৰ্গ কৰণ, ঘূৰণীয়া বস্তুক চাৰি ভাগ কৰণ ।

**Quadrennial** ( কোৱাড্-বেন্-ইয়েন্ ) *adj.* once in four years চাৰি বছৰীয়া, প্ৰতি চাৰি বছৰে হোৱা ।

**Quadrilateral** ( কোৱাড্-বি-লেট-আব-এল্ ) *adj.* having four sides চতুৰ্ভুজ, চাৰি বাহু থকা ।

**Quadrille** ( কোৱেড্ৰিল্ ) *n.* a square dance চাৰি জুঁম হৈ কৰা নাচ ; a game played with cards তামৰ এককৰম গ্ৰেডু খেল ।

**Quadrillion** ( কোৱেড্ৰিলিয়ন্ ) *n.* fourth power of million, a unit with 24 ciphers এক নিযুত্তৰ চাৰি গুণ, ২৪ টা শূন্যযুক্ত সংখ্যা ।

**Quadrivium** ( কোৱেড্ৰিভিয়াম্ ) *n.* Roman university course of arithmetic, geometry, astronomy and music একেলগে পঢ়িব লগা অঙ্ক, ক্ষেত্ৰতত্ত্ব, জ্যোতিষ আৰু সঙ্গীত বিদ্যা ।

**Quadroon** (কোৱেড্-কণ) *n.* the offspring of a mulatto and a white person খজুৰ জাতীয় লোকৰ সন্তান, কেবাজাতৰ পৰা হোৱা বিজাতবীয়া সন্তান, বৰ্ণসঙ্কৰ।

**Quadruple** (কোৱাড্-ক-পল্) *adj.* fourfold চতুৰ্গুণ, চাৰিগুণ।

**Quadruped** (কোৱাড্-ক-পেড্) *n.* a four footed animal চাৰি ঠেঙ্গীয়া জন্তু, চতুষ্পদ জন্তু। (L. *Quatuor*=four; *pedis*=a foot).

**Quaff** (কোৱাফ্) *v. t.* to drink in large draughts ঢোক ঢোক কৰে পি খা। —*v. i.* to drink largely বেচিকৈ মদ পি।

**Quaggy** (কোৱেগী) *adj.* boggy দলা, দোপা, হোঁৰ-হোঁৰা। **Quag**=marshy place হোঁৰণি বোকা ঠাই।

**Quagmire** (কোৱেগ-মায়াৰ) *n.* a wet and boggy land হোঁৰণি, দোপনি, পিটনি।

**Quail** (কোৱেল) *n.* a kind of bird বটা চৰাই। —*v. t.* to subdue দমন কৰ, দমা। —*v. i.* to fail in spirit হুই ভয় খা।

**Quaint** (কোৱেণ্ট) *adj.* odd unusual অসাধাৰণ জঘামধা, কেনেবা। **Quaintness** *n.*

**Quake** (কোৱেক) *v. i.* to trample কঁপ। —*v. t.* to shake কঁপা। —*n.* a shake কঁপনি, কম্প।

**Quaky** (কোৱেকী) *adj.* shaky লৰংফৰং, হেলেক্-পেলেক্, কঁপি থকা।

**Quaker** (কোৱেকাৰ) *n.* a religious act founded by George Fox এদল ধৰ্ম সম্প্রদায়।

**Qualification** (কোৱালি-ফিকেশ্বন্) *n.* that which qualifies গুণ, যোগ্যতা, পাৰকতা; abatement ন্যূনতা; modification পৰিবৰ্তন।

**Qualified** (কোৱালিফাইড) *adj.* fitted যোগ্য, লায়ক, উপযুক্ত; modified ভাবভঙ্গ্য, সীমাবদ্ধ।

**Qualify** (কোৱালিফাই) *v. t.* to render suitable উপযুক্ত কৰ, যোগ্য কৰ, লায়ক হোৱা, গুণবন্ত কৰ; to soften লম্বুকৰ; to abate ত্ৰাস কৰ। —*v. i.* to take steps, to become fit যোগ্যবান হ, লায়ক হ।

**Qualitative** (কোৱালি-টেটিভ্) *adj.* relating to quality গুণ বিষয়ক।

**Quality** (কোৱালিটি) *n.* an attribute property

peculiar power গুণ, বিধ, জাতি, প্ৰকাৰ; superior rank মান, সম্ভৱ, মৰ্যাদা। **Man of quality**=সম্ভাৱ লোক।

**Quail** (কোৱাম্) *n.* a sudden attack of illness হঠাৎ বেমাৰ উদ্ভৱ; nausea আঁঠু পীড়ন; scruple of conscience অনুতাপ, যুহুৱনি। **Qualmish** *adj.* বাঁতি আহিব খোজা; uneasy অসুস্থ।

**Quantity** (কোৱান্টিটি) *n.* a large portion, bulk, size পৰিমাণ, সংখ্যা, ভজন। **What quantity**=কিমান খিনি?

**Quantitative** *adj.* পৰিমাণ বোধক, সংখ্যা বুজুৱা।

**Quarantine** (কোৱাৰেণ-টাইন) *n.* prohibition of communication with the shore in respect of ship coming from an unhealthy place সংক্ৰামক বেমাৰ থকা ঠাইৰ পৰা অহা জাহাজ বামলৈ চপাবলৈ নিষেধ, সংক্ৰান্তক বোণীৰ চলাচল বন্ধ কৰণ।

**Quantum** (কোৱান্টাম্) *n.* quantity, amount, share স্বাভাবিক পৰিমাণ, সংখ্যা, অংশ, জোখত থিয়ানখিনি লাগে। (*pl.*) **Quanta**.

**Quarrel** (কোৱৰেল) *n.* an angry dispute দন্দ, হাই, কজিয়া, বিবাদ, কোঁহকাল, টটি, খৰিয়াল। —*v. i.* to dispute, to cavil দন্দ কৰ, কজিয়া কৰ। **Pick a quarrel with**=কজিয়া কৰ।

**Quarreling** (কোৱাৰেলিং) *n.* strife দন্দ, কন্দল, বিবাদ।

**Quarrelsome** (কোৱাৰেলচাম্) *adj.* easily provoked খিটখিটিয়া; disposed to quarrel অকৌন, পাতকী, কাজীয়া খোৰ, কন্দলীয়া, দন্দুৰা।

**Quarry** (কোৱী) *n.* a place from which stones are dug শিল খনা ঠাই, শিল খনি। —*v. t.* to dig from a quarry খনি উলিয়া; a heap of dead game চিকাৰ কৰি অনা মৰা জন্তুৰ দম।

**Quart** (কোৱাৰ্ট) *n.* two points এক গেলনৰ চতুৰ্থাংশ (প্ৰায় এক সেৰ পৰিমাণ)।

**Quartan** (কোৱেণ) *adj.* occurring every fourth day চাইদিনে চাইদিনে হোৱা। —*n.* চাইদিনীয়া পালজৰ।

**Quarter** (কোৱাৰ্টাৰ্) *n.* a fourth part চতুৰ্থাংশ, চাৰিভাগৰ এভাগ, পোতা ভাগ; 8 bushels শস্যৰ প্ৰায়=৬৪ গেলন গোটা বস্ত্ৰৰ প্ৰায় ১০ সেৰ; a region, a division of a town অঞ্চল, বহুনি



আউট (*pl.*) a place of lodging থকা ঠাই ;  
after part of ship's side জাহাজৰ পাচ ফাল ;  
mercy to an enemy আশ্রয়, ক্ষমা, অনুগ্রহ ।

—*v. t.* to divide into four parts চাৰি ভাগ  
কৰ, ভাগ ভাগ কৰ ; to lodge থাকিবলৈ ঠাই দে ।

—*v. t.* to change position ধানেকি লৰা, ঠাই  
সলা ; to drive across a road বাটত পথালিকৈ  
গাড়ী চলা । Give him no quarters = তাক অলপো  
মৰম নকৰিবি । Beat up the quarter of = to  
disturb নমজা নোবোলাকৈ সোমাই যা, বিৰক্ত  
কৰ । Come to close quarters = হতাহতি লাগ ।

Four quarters of the globe = পৃথিবীৰ চাৰিও  
চুক, ইউৰোপ, এচিয়া, আফ্ৰিকা আৰু আমেৰিকা ।

Head quarters = বাজধানী, সদৰ ঠাই ।

Quarter day *n.* the last day of a quarter  
on which money is paid তিনি মাহৰ বা তিনি  
সপ্তাহৰ মূৰৰ প্ৰথম দিন ।

Quarter deck *n.* জাহাজৰ মাস্তুলৰ পাচৰ ওপৰ  
মহলা ।

Quarterly (কোৱাৰ্টাৰলি) *adj.* once a quarter  
of a year তিনি মাহীয়া, ত্ৰৈমাসিক । —*adj.* প্ৰতি  
তিনি মাহে । —*n.* a quarterly publication.  
তিনি মাহে তিনি মাহে ওলোৱা কাগজ ।

Quartermaster *n.* an officer who remains in  
charge of the quarters of the soldiers  
চিপাহীৰ বহা আৰু বচন আদিৰ তদাৰক কৰা পল্ট-  
নীয়া বিষয়া ।

Quarter-plate *n.* (*photo*) a photo plate  
of the size  $3\frac{1}{2}'' \times 4\frac{1}{2}''$  ;  $5\frac{1}{2}'' \times 8\frac{1}{2}''$  ইঞ্জিন  
আৰ্জা ।

Quarto (কোৱাৰ্ট অ') *n.* a book printed on  
papers folded into four leaves এখন কাগজক  
চাৰি ভাগ কৰি ছপোৱা কিতাপ । —*adj.* চাৰি-  
পত্ৰীয়া কাগজৰ আঁঠে পেজী ।

Quartz (কোৱাৰ্টজ) *n.* rock-crystal ফটিক, চক-  
মকী পাথৰ ।

Quash (কোৱাশ) *v. t.* to crush চূৰমাৰ কৰ ; to  
annul বাতিল কৰ, বদ্ কৰ ।

Quasi (কোৱেচি) *conj.* and *adv.* in a manner,  
in a certain degree প্ৰায়, যেন, দেখাত,  
একৰকমে ।

Quaternion (কোৱেটাৰ-নিয়ন্) *n.* a group of

four চাৰি অংশ বিশিষ্ট । Quarternary number =  
ten দহ (কাৰণ  $8+8+2+2+2$  এই চাৰিটাক যোগ  
কৰিলে হয়) ।

Quatrain (কোৱাট্ৰি-বে'ণ) *n.* a stanza of four  
lines চতুষ্পদী কবিতা ।

Quaver (কোৱেভাৰ) *v. i.* to shake কঁপ । —*n.*  
a trembling গান গাওঁতে সুৰৰ কঁপনি, কম্পন ।

Quay (কী) *n.* a place for landing মাল তোলা  
পকী ঘাট ; a wharf.

Q-Boat (কিউ-ব'ট) *n.* submarine destroyer  
in the garb of a fishing vessel সাধাৰণ  
জাহাজৰ ভাওত ফুৰা পানীৰ তলে যোৱা জাহাজ  
ভঙ্গা কল ।

Quean (কুৱেন্) *n.* a woman of worthless  
character চকল যন্ত্ৰণাৰ তিৰোতা, জফী স্ত্ৰী ।

Queasy (কুইজী) *adv.* inclined to vomit  
ওকালি আহিব খোজা ; ticklish সুৰসুৰাই থকা ;  
weak of digestion হজম নোহোৱা ; tender  
or delicate কোমল, বেগতে বেয়া হোৱা ।

Queen (কুইন্) *n.* the wife of a king, a  
female sovereign ৰাণী, কুঁৱৰী, পটেশ্বৰী, ৰাজবাণী,  
পাটমাইদে । Queen-consort = the wife of a  
reigning king পাটমাইদে । Queen-regent =  
প্ৰতিনিধি স্বৰূপে ৰাজ্য শাসনৰ ভাৰ পোৱা ৰাণী ।  
Queen-dowager (কুইন-ৰাওজাৰ) = মৃত ৰজাৰ  
মাক । Queen-bee = মো কুঁৱৰী, মো বাহৰ ঘাই  
মোমাথি । Queenpost = লাই খুঁটা ।

Queer (কুইআৰ্) *adj.* quaint, odd, peculiar  
একজড়ীয়, অদ্ভুত, অসাধাৰণ, কেনেবা, একাচেকা ।

Queerness *n.* আওগতি, আওদস্তৰ ।

Quell (কোৱেল্) *v. t.* to allay, to subdue  
ধমা, শান্ত কৰ, দমন কৰ । Queller *n.* a slayer  
হত্যাকাৰক ।

Quench (কোৱেন্ছ) *v. t.* to check, to extin-  
guish থকা, নুমা, নিবুজি কৰ । To quench  
the thirst = পিয়াই পলুৱা বা ওচা ।

Querimonious (কোৱেৰ-ই-ম'নিয়াচ) *adj.* dis-  
contented অসুখীয়া, অদস্তোখীয়া ।

Quern (কোৱাৰ্ণ) *n.* a stone handmill মাহ

Querulous (কোৱেৰ-ইউ-লাচ) *adj.* quarrel-

some খিটখিটীয়া, দন্দুৰা; complaining সদায় ওজৰ নুওচা, অসন্তোষীয়া।

**Query** (কোৱেৰি) *n.* an inquiry প্রশ্ন সোধন।—  
*v. t.* or *v. i.* to question সোধ, প্রশ্ন কৰ।

**Quesitive** (কুই-জি-টিভ্) *adj.* asking questions প্রশ্নমূলক, প্রশ্ন সোধা।

**Quest** (কোৱেষ্ট) *n.* act of seeking, search অনুসন্ধান, বিচাৰ, তত্ত্ব।—*v. i.* to go in search of বিচাৰি যা।

**Question** (কোৱেশ্চন) *n.* act of asking an inquiry সোধ পোছ, প্রশ্ন, সোধা কথা; doubt সন্দেহ; dispute বিবাদ; a subject of discussion মীমাংসা কৰিব লগীয়া কথা।—*v. t.* to ask question সোধ, প্রশ্ন কৰ, চৰাল ধৰ; to consider as doubtful সন্দেহ কৰ; to have no confidence in অবিশ্বাস কৰ। Call in question=to challenge আপত্তি কৰ, প্রমাণ কৰিবলৈ মাত। Out of question=doubtless নিঃসন্দেহ। Out of the question=not to be taken into consideration বাহে, বিচাৰ্য্য নহয়, ধৰ্তব্য নহয়। The matter in question=বিচাৰ্য্য বিষয়, বিবাদীয় বিষয়। It is only a question of time=এইটো কেবল সময় লৈ কথা, কেবল সময়ৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। Leading question=আদালতত উত্তৰটো উন্কিয়াই দিয়া প্রশ্ন, যেনে তুমি ডাক লগ পাইছিল নহয়নে?

**Questionable** (কোৱেশ্চনেবল্) *adj.* doubtful, suspicious সন্দেহজনক, চোভাযুক্ত।

**Questionnaire** (কোৱেশ্চনেয়াৰ) *n.* a series of questions প্রশ্ন তালিকা।

**Queue** (কিউ) *n.* a pigtail ওলমি থকা গোঁঠা টিকনি; plaited tail of hair hanging on the neck চেলাজৰী গাঁঠি ওলোমাই লোৱা চুলি। Dress hair in queue=চেলাজৰী গাঁঠি মূৰ জঁতা। Form up in queue=চুলিৰ চেলাজৰী গাঁঠি; a line of persons standing in order of arrival অগাশিচাকৈ অহা মানুহৰ বা গাড়ী বিলাকৰ লালী বা শাৰী।

**Quibble** (কুইবল) *n.* an evasion টাংবাং, কুট কথা, দোপাকী-তেপাকী কথা, বাদিয়া কথা।—  
*v. i.* to cavil যুঁত ধৰ; to evade a question

by a play upon words টাংবাং কৰ, বাদিয়া কথা ক।

**Quick** (কুইক্) *adj.* living জীয়া, সজীব, speedy, nimble ধৰ, বেগী, খৰপোচ।—*adv.* without delay বেগাবেগিকৈ, খৰপোচকৈ, বেগাই, শীঘ্ৰে, সটবাই, গিৰিসাই, সোনকালে।—*n.* the living, a living animal or plant, জীয়া জন্তু বা গছ, সজীব বস্তু; sensitive flesh below skin on nails গাৰ মজ্জা; seat of emotion অন্তৰ, হৃদয়। Quick of hand=হাত ধৰ। Quick with child=সগৰ্ভা। Quick-sighted=sharp sighted তীক্ষ্ণ দৃষ্টিৰ। Quick-witted=কথাটো দেখি কথাটো সাজিব পৰা। Cut, or touch to the quick=কলিজাত লগা, মৰ্মাহত কৰ। Insult stung him to the quick=সেই অপমানে তাৰ হৃদয় ভেদি গৈছে।

**Quicken** (কুইকন্) *v. t.* to make alive জীয়া, পুনৰ্জীৱিত কৰ, সতেজ কৰ; to excite উত্তেজনা কৰ, উচুটাই দে; to sharpen ধাৰ তোল; to hasten লৰালৰি কৰ, খৰখেদা কৰ।—*v. i.* to become alive সজীৱ হ, জী।

**Quicklime** (কুইক্-লাইম্) *n.* recently burnt lime পানী নিদিয়া ন দিল চূণ, গোটা জীয়া চূণ।

**Quicksand** *n.* a treacherous and dangerous sand bank পলমূৰা বালি, ডৰি দিলে ওললৈ সোমাই যোৱা বালি চটু, উইনি বালি।

**Quickset** *n.* a living plant set to grow quickly জেওবা গছ, হঠৰ্ণ কাঁইট।

**Quicksilver** (কুইক্-চিলভাৰ্) *n.* fluid mercury বস, পৰা।

**Quid** (কুইড্) *n.* something chewed and kept in the mouth, as tobacco ধাঁপাতৰ সোপা, চোৰা।

**Quiddle** (কুইডল) *v. i.* to spend time in trifling মিছা কথাত কাল কট।

**Quiddity** (কুইডিটি) *n.* any trifling nicety চিকচাক।

**Quidnunc** (কুইড-নাক্) *n.* a newsmonger খবৰ বুটলি ফুৰা মানুহ।

**Quiescence** (কোৱেষ-চেঞ্চ) *n.* silence, rest মৌনাবস্থা, জিৰণি, বিশ্রাম, নিশ্চকতা; also Quiescency.

**Quiescent** (কোৱিয়েচ-এক্ট) *adj.* being quiet, silent মৌন, নিস্তব্ধ, নিটাল, নিজান।

**Quiet** (কোৱাই-এট্) *adj.* calm, silent নিজম, নিটাল; still স্থিৰ, জ্বৰ; peaceful শান্ত, সুনিৰ্দ্ধ, নিজজাল; gentle নিম্ন। —*n.* repose, stillness মনৰ স্থিৰতা, বিশ্রাম, বৈধা, শান্তি। —*v. t.* to pacify শান্ত কৰ; to lull নিচুকা। —*v. i.* to become quiet মিটাল হাৰ। In quiet = মনে মনে। **Quieten** (কোৱিয়েটেন্) *v. t.* to calm নিচুকা, শান্ত কৰ।

**Quietism** (কোৱিয়েট-ইজম্) *n.* rest of the mind মৌনাৱস্থা, মৌনজ্ঞ, নিস্তব্ধতা।

**Quietly** (কোৱিয়েটলি) *adv.* in a quiet manner, silently মনে মনে, কৈৱে গম নোপোৱাকৈ।

**Quietness, Quietude** *n.* rest, repose, stillness বিশ্রাম, জিৰণি, নিস্তব্ধতা, শান্তি, স্থিৰতা।

**Quietus** (কোৱিয়েটচ) *n.* final discharge, end মুক্তি, নিষ্পত্তি, অন্ত হুত।

**Quill** (কুইল) *n.* the feather of a goose পাখিকলম; a reed-pen খাগৰি-কলম, কাপ; a piece of reed for winding thread মহৰা কাঠি। **Quill-driving** = writing লেখ কাম। **Quill-work** = embroidery গুণাৰ ফুল তোলা কাম।

**Quilt** (কুইল্ট) *n.* a bed cover of two pieces of cloth with something soft inside লেপ, নিহালী, কঁঠা, গদলা। —*v. i.* to make into a quilt লেপ তৈয়াৰ কৰ, গদলাৰ দৰে কৰ।

**Quinary** (কুইনেৰী) *adj.* arranged in sets of five পাঁচডীয়া।

**Quince** (কুইক্) *n.* a tree and its fruit এবিধ গুটি লগা গছ, বেলৰ দৰে এবিধ সুগন্ধি টেঙা ফল।

**Quinate** (কুইনেট্) (*bot.*) leaflets having five leaves on corolla of a flower পাঁচ পতীয়া (যেনে ফুল)।

**Quinine** (কুইনিন্, কুইনাইন্) *n.* a bitter alkaloid obtained from cinchona tree জ্বৰ দৰব বিশেষ, কুইনাইন।

**Quincunx** (কুইন-কাংক্) *n.* চাৰি শিনে চাৰি জোপা

মাজত এজোপাকৈ বোৱা গছৰ শাৰী। **Plantation is laid out in quincunxes** = চাৰি কালে চাৰি জোপা মাজত এজোপাকৈ শাৰী পাতি গছ বোৱা হৈছে।

**Quinquangular** (কুইন্ কোংগিউ-লাব্) *adj.* having five angles পঞ্চকোণী।

**Quinquennial** (কুইন্-কোৱেন্-ই-এল্) *adj.* occurring once in five years ঐতি পাঁচ বছৰৰ এবাৰ হোৱা, পঞ্চবাৰ্ষিকী; lasting five years পাঁচ বছৰ টকা।

**Quinsy** (কুইনসী) *n.* a sour throat or inflammation of the tonsils নেদুৰ থা।

**Quint** (কুইক্ট) *n.* a set of five of same unit in music বেহেলাৰ পঞ্চম সুৰ, যেনে "পা" সুৰ।

**Quintan** (কুইক্টেন্) *n.* a malarial fever occurring every fifth day পাঁচ দিনে পাঁচ দিনে হোৱা জ্বৰ।

**Quintal** (কুইন্-টেল্) *n.* a hundred-weight ১১২ পাউণ্ড ওজন।

**Quintessence** (কুইন্-চেচ-এক্) the most essential part of anything প্রধান সাৰ অংশ।

**Quintillion** (কুইন্-টিল্-ইয়ন্) *n.* a unit followed by thirty ciphers একত ৩০টা শূন্য দিলে যিমান হয় সিমান সংখ্যা।

**Quip** (কুইপ্) *n.* a sarcastic retort কেটেৰা মাত, ইতিকিং।

**Quire** (কোৱায়াব্) *n.* twenty four sheets of paper কাগজৰ দিঙা।

**Quirk** (কোৱাৰ্ক) *n.* a quick turn, a quibble কথাৰ পেঁচ, টিটকাৰী, ঠাট্টা।

**Quit** (কুইট্) *v. t.* to requite, to repay পৰিশোধ কৰ; to give up এৰি দৈ, ত্যাগ কৰ। **Be quits with** = to be even with one প্রতিশোধ ল, কোনোজনৈ সৈতে ফেৰ হাৰ।

**Quit claim** = খালিচনামা। **Quit rent** *n.* a rent paid by tenants for discharging them from personal service ষাটনিৰ পৰা মুক্ত হবলৈ দিয়া কৰ বা খাজনা।

**Quit** *n.* one who shirks works কাম এৰা থিতুকা।

**Quite** (কোৱায়েট্) *adv.* wholly, completely একেবাবেই, সমূলি, সম্পূৰ্ণৰূপে, নিচেই। **Quite**

so=যথার্থ, ঠিক। Quite a little=অলপ মান, নাম মাত্র।

**Quiver** (কুইভাৰ্) *n.* a case for arrows কাঁড় থোৱা যন্তন, তুণীৰ। —*v. i.* to tremble, to shiver কঁপ, থৰথৰকৈ কঁপ। **Quivering** *n.* কঁপনি।

**Qui vive** (কিভিভ্) who goes there? সেইটো কোন? **Be on the quiver**=সতৰ্ক হ, গম হৈ থাক।

**Quixotic** (কুইক্-অ-টিক্) *adj.* aiming at something impossible সম্ভব কৰিবলৈ হেঁপাই কৰা অসম্ভৱ, দুৰাশত, দুৰাকাঙ্ক্ষী।

**Quiz** (কুইজ্) *n.* an enigma, an odd fellow সাঁথৰ, একাচেকা বিধৰ মানুহ। —*v. t.* or *v. i.* to puzzle, to mock at পেপুৱা কৰ, প্ৰশ্নৰ চলেৰে খেলি কৰ।

**Quoit** (কুইট্) *n.* a heavy flat ring or iron for throwing at a given mark or pin লোৰ বেৰি। **Quoits** (*pl.*) *n.* নিচানত লগোৱা বেৰি খেল। —*v. i.* to throw quoits বেৰি খেল কৰ।

**Quondam** (কোৱান্-ডেম্) *n.* former আগৰ, আগৰে পৰা থকা।

**Quorum** (কু'ৰাম্) *n.* a fixed number of members for transacting the business of an association কাৰ্য্য আৰম্ভ কৰিবৰ নিমিত্তে

সভাৰ নিৰ্দিষ্ট সংখ্যা। **Three members will form a quorum**=তিনিজন সভা গোট খালেই কাৰ্য্য আৰম্ভ হব পাৰিব।

**Quota** (কোৱটা) *n.* a share assigned to each প্ৰত্যেকৰ নিৰ্দিষ্ট অংশ বা ভাগ, হি'চা।

**Quotation** (কোৱট্-এ-শন্) *n.* act of quoting আন এঠাইৰ পৰা উদ্ধৃত কৰণ; a passage quoted উদ্ধৃত বচন, দৃষ্টান্ত পদ; the current price বজাৰ ভাও বা দৰ। **Quotation mark**=marks enclosing a quoted phrase উদ্ধৃত পদৰ বন্ধনি চিন; (যেনে “—”)।

**Quote** (কোৱট্) *v. t.* to cite আন পুথিৰ পদ উদ্ধৃত কৰি লিখ, উল্লেখ কৰ; to state the current price of বজাৰ ভাও ক; to give quotation marks বন্ধনি কমা চিন দে।

**Quoth** (কোৱথ্) *v. t.* to say (used in 1st and 3rd persons only) বয়; as **Quoth he**=সি কলে বা সি কয়।

**Quotidian** (কু-টিডি-ইয়েন্) *adj.* every day শুভাহ, সদায়ে হোৱা, নিত্য। —*n.* anything returning daily নিত্য হোৱা ঘটনা; an ague returning daily নিত্য জ্বৰ।

**Quotient** (কোৱ-শ্বেণ্ট) *n.* result of a division ভাগফল, হৰণফল।

**Quotum** (কোৱ-টাম্) *n.* a share, quota অংশ, ভাগ।

## R

**R** (আৰ) the eighteenth letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ অষ্টাদশ আখৰ। **The three R's**=reading, writing and 'rithmetic লেখা পঢ়া আৰু অঙ্ক।

**Rabbit** (ৰেব্-ইট্) *n.* a grove cut in a plank to fit another কাঠত কটা খাঁজ। —*v. t.* খাঁজ কাট; groove a plank বাবিট্ কাট, কাঠত লোৰ কাট।

**Rabbi, Rabbin** (ৰেবী, ৰেবীন) *n.* a Jewish title ইহুদী সকলৰ পণ্ডিত বা গুৰু। (*pl.*) **Rabbis, Rabbinic, Rabbinical** *adj.* ইহুদী গুৰু সম্বন্ধীয়।

**Rabbit** (ৰেব-ইট্) *n.* a small animal of the hare family এজাতি সৰু লহা পহ। **Rabbit warren**=লহা পহ পোহা ঠাই।

**Rabble** (ৰেবল্) *n.* a mob, a noisy crowd

জাককরা মানুষ, ইতৰ মানুষৰ হিচহিচনি, হিলদল ।  
—*v. i.* to speak nonsense মিছাই বক্বক্ব কৰ,  
বেল বেলা, হৰহৰা ।

**Rabid** (ৰেব-ইড্) *adj.* mad বলিয়া । A rabid dog=বলিয়া কুকুৰ । Rabies *n.* canine madness কুকুৰ শিয়ালৰ বলিয়া জ'ক, বলিয়া কুকুৰে খোৱা জ'ক; hydrophobia জলাভয় ৰোগ ।

**Race** (ৰে'চ) *n.* the descendants of a common ancestor বংশ, জাতি, গোত্ৰ; a peculiar smell, as of wine মদৰ বিশেষ গোন্ধ; trial of speed লব, দৌড়, লব পৰীক্ষা । Horse-race=ঘোঁৰাদৌড় । Race course=শ্বেল মাটি, ঘোঁৰ দৌড়ৰ বাট । Race horse=বাজিৰ ঘোঁৰা; a racer. Hurdle-race=ছেণ্ডবা; জগনাব ওপৰে জাপ মৰা লব ।

**Raceme** (ৰে-চিম্) *n.* a culster as of grapes শোণা ।

**Rack** (ৰে'ক্) *n.* an instrument for torturing শাস্তি দিয়া যন্ত্ৰ; extreme pain যন্ত্ৰণা, ক্লেশ, বাঁহনা; a framework for keeping something আলনা, কোনো বস্তু খোৱা ওখ সজুলি যেনে hat-rack, book rack &c. —*v. t.* to torture যন্ত্ৰণা দে, শাস্তি কৰ; to stretch forcibly, to export বলেৰে ভানি ধু'হি নে; to strain হেক, হাক । A racking headache=বিচেইটা কৰা দুৰকাষোবনি । Rack one's brain for something to say=কিবা এটা কবলৈ মূৰত ববকৈ ভাব । Racking *adj.* tormenting বেদনা দায়ক, যন্ত্ৰণা দায়ক । To live at rack and manger=ধুমধূপাল কৈ খা বা পি । On the rack=যন্ত্ৰণা ভোগ কৰ । Put to the rack=শাস্তি কৰ । Go to rack and ruin=ধ্বংস পা । Hat-rack=টুপি খোৱা আলনা ।

**Racket, Racquet** (ৰে'ক্ এ'ট) *n.* a tennis bat টেনিচ বল খেলা পাট; a clattering noise ধুন ধূপাল, ধুম ধুম বা কটং কটং শব্দ; a ball game for two or four persons টোপ খেল । Racket *n.* social excitement, dissipation, uproar গোলমাল, হলহুল, উত্তেজনা, ঝিকিমালি ।

**Rack-rent** (ৰক্-ৰে'ক্ট) *n.* exorbitant rent গা বেজোৱা কৰ, অতিপাচ খাজনা ।

**Raconteur** (ৰে-ক'টাৰ) *n.* a story teller সা কথা কওঁতা ।

**Racy** (ৰেচী) *adj.* strong flavoured উগ্ৰগন্ধি, চোকা, বেচি জাল থকা; exciting উত্তেজিত ভাবৰ; peculiar to a race কোনো জাতি বিশেষে হোৱা ।

**Rad** see Radical.

**Raddle** (ৰেডল্) *v. i.* to interweave অথালি-পথালিকৈ ব । —*n.* a hedge interwoven trees অথালি-পথালিকৈ বোৱা কাঠৰ জেওৰা ।

**Radial** (ৰেডিয়েল) *adj.* pertaining to the ray or radius ৰশ্মি বা ব্যাসার্দ্ধ সম্বন্ধীয় ।

**Radiance, Radiancy** *n.* brilliancy পোহৰ, দীপ্তি, জ্যোতি, প্রভা, উজ্জলতা, চিকিমিকি ।

**Radiant** (ৰে'ডিয়েণ্ট) *adj.* shining emitting light or heat উজ্জল, চিকিমিকীয়া, দীপ্তিমান, প্রভাযুক্ত ।

**Radiate** (ৰে'ডি-এট্) *v. i.* or *v. t.* to emit rays of light চক্ৰমকা, উজ্জল হ, কিৰণ দে, পোহৰ দে ।

**Radiation** (ৰে'ডি-এছন) *n.* act of emitting light or heat তাপ, ভাপ, পোহৰ ব্যাপ্ত হওন, প্রভা, দীপ্তি, জিকিমিকি ।

**Radiator** *n.* a body from which rays of light or heat emitted তাপ বা ৰশ্মি নিৰ্গত হোৱা গ্ৰহ বা নক্ষত্ৰ; part of heating apparatus তাপ বিক্ষাৰণ যন্ত্ৰ; an apparatus for cooling water in an engine পানী চোঁচা কৰা যন্ত্ৰন ।

**Radical** (ৰেডিকেল) *adj.* original primitive মূল, আচল, স্বাভাবিক, আদিৰ পৰা, হোৱা । —*n.* a root মূল, শব্দ, ধাতু; a democratic politician পূৰ্ণাঙ্গৰ নিয়মবিবোধী সংস্কাৰক, একান্ততঃ-প্ৰিয় লোক, উগ্ৰপন্থী । Also Rad.

**Radicate** (ৰেডিক-কে'ট্) *v. t.* to plant or fix firmly শিপা ধৰা, দকৈ টানি বহুৱা । —*adj.* deeply rooted বৰকৈ শিপাই ধৰা, আটল ।

**Radicle** (ৰেডিকল) *n.* a small root সৰু শিপা, শিহৰি ।

**Radio** (ৰেডিয়' ) *n.* wireless telegraphy, X-rays দূৰপথে খবৰ পঠোৱা যন্ত্ৰ বিজুলী ৰশ্মি । —*v. t.* & *v. i.* telegraph or

broadcast by wireless বেতাৰ বাতৰি দে বা  
প্ৰচাৰ কৰ।

**Radiotelegraphy** *n.* wireless telegraphy বেতাৰ  
টেলিগ্ৰাফ।

**Radio activity** *n.* power of properties to emit  
invisible rays that penetrate opaque  
matter & produce electric effects পোহৰ  
সোমোৰ সোঁতাৰা বস্ত্ৰৰ মাজেদি অদৃশ্য ভাবে পোহৰ  
সোমাই বিজুলী চলোৱা শক্তি ; ডেকজিৰিতা।

**Radish** (বেডিছ) *n.* an annual vegetable  
plant with a root মূলা, মূলা শাক।

**Radium** (বে-ডিয়াম) *n.* বিজুলী শক্তিৰ দ্বাৰা উত্তৰ  
হোৱা এবিধ পদাৰ্থ ; an element having  
properties like X-rays বজ্জন বিজুলী পোহৰৰ  
শক্তি থকা এবিধ মূল পদাৰ্থ।

**Radius** (বেডিয়াছ) *n.* a straight line drawn  
from the centre to the circumference of  
a circle ব্যাসার্ধ, হৃদৰ মেকৰ পৰা মধ্য বিন্দুৰ  
দূৰত্ব। ( *pl.* ) **Radil** (বেডিয়াই)।

**Radix** (ৰেডিক্স) *n.* a root, original word  
মূল, গুৰি, মূল শব্দ ; (as ten of the decimal  
numeration ( *pl.* **Radices** ).

**Raff** (ৰেক্) *n.* rubbish জাৰৰ ; a mean fellow  
খেৰেচ মানুহ ; a rowdy ডেওপৰা মানুহ।

**Raffle** (ৰেক্লে) *n.* a kind of lottery চিঠিখেল।  
— *v. i.* to try a raffle চিঠিখেল কৰ।

**Raft** (ৰেফট) *n.* pieces of timber fastened  
and floated on water for a support ভূৰ,  
কাঠৰ খাবনাও।

**Rafter** (ৰেফটাৰ) *n.* inclining pieces of timber  
supporting the roof of a house কৰা ;  
ঘৰৰ কেঁচী। **Principal rafter**—খাবলী।

**Rag** (ৰেগ) *n.* a fragment of cloth, any-  
thing worn out ফটাকাৰি, ফটা-হিটা বস্তু ;  
a beggarly person মগনিয়াৰ। ( *colloq.* )  
temper ভাৰ গতি ; a useless news paper  
অকাৰিলা বাতৰি কাকত ; clothes পোচাক।  
— *v. t.* or *v. i.* to tease, to torment, to  
scold খং তোলা, পাইমাল কৰ, খেনি কৰ। **Rag-  
tag**=the rabble চহা মানুহ, ডেওপৰা উতনুৱা  
লোক।

**Ragamuffin** (ৰেগ-এ-মাফ-ইন্) *n.* a mean

worthless fellow আহোবাং, নীচ কানিকা-  
পোৰৰ লাগৰাছ নোহোৱা মানুহ।

**Rage** (ৰে'জ) *n.* violent anger খং, বাগ, কোপ ;  
intensity প্ৰকোপ ; object of popular  
enthusiasm, the fashion বৰ উত্থাপিত হোৱা  
কথা, ধুন পেচ। — *v. i.* to prevail fatally as  
a disease উদানকৰূপে হ ; to be very angry  
বাগাঘিৰ হ, ববকৈ খং উঠ ; to be violently  
agitated as the waves ববকৈ ঢৌ উঠ, ভয়ানক-  
কৰূপে আলোড়িত হ। **Raging** *adj.* কোপাঘিৰ ;  
furious প্ৰকোপিত।

**Ragged** (ৰেগ-এড) *adj.* tattered shabby  
ছিৰলী, ফটা-হিটা, জুকলা ; jagged দাঁতৰ ওলোৱা  
ঢোঁহোৰা।

**Ragout** (ৰেগু) *n.* highly seasoned stew  
of meat and vegetables মাংসৰ জঞ্জা ; any  
spicy mixture সুগন্ধি, সংমিশ্ৰণ।

**Raid** (ৰে'ইড) *n.* an invasion a sudden  
onset উপদ্ৰৱ, আক্ৰমণ। — *v. t.* to make a  
sudden attack হঠাৎ আক্ৰমণ কৰ, উপদ্ৰৱ  
কৰ।

**Rail** (ৰে'ল) *n.* a bar of timber or metal  
used lengthwise in fencing কাঠৰ বা  
লোৰ ডাংগড় ; steel bars used on railway  
বেল বাটত পৰা লো, বেল ; a kind of bird  
দল ম'ৰা। *v. t.* to enclose with rails ডাং  
গড় লগাই বেৰ। **By rail**=বেলেবে। **Railway**,  
**Rail road.** *n.* a road laid with rails  
for carriages বেল গাড়ীৰ বাট, বেলৰ জালি।  
**Railing** *n.* fence of posts and rails ডাং  
গড় দিয়া বেৰ।

**Rail** (ৰে'ল) *v. t.* or *v. i.* to scoff at, to bowll  
ভিৰকাৰ কৰ, খেনি কৰ ; টুটকাৰি দে।

**Raillery** (বেলাৰী) *n.* mockery গ্লানি, ভিৰকাৰ,  
ঠাট্টা, মন্তব্য।

**Raiment** (ৰেমেণ্ট) *n.* clothing in general  
পোচাক, সাজ, কাপোৰ-কানি।

**Rain** (ৰে'ণ) water falling from the clouds  
বৰষুণ। — *v. i.* to fall the clouds in drops  
বৰষুণ আনি। **During the rains**=বাৰিষা। **To  
rain cats and dogs**=বৰ ওপঙপীয়া বৰষুণ  
আনি।

rainbow (বৈ'গ্-ব') *n.* a brilliant coloured bow seen in the sky when raining in opposite direction বামধম্ম ।

raindeer see Reindeer.

rainfall (বৈ'গ্-ফল্) *n.* amount of water that falls at a time বৰষুণৰ পৰিমাণ ।

rain-gauge (বৈ'গ্-গ'জ) *n.* an instrument for measuring rainfall বৰষুণৰ পৰিমাণ জোখা যন্ত্ৰন ।

rainless (বৈ'গ্-লেচ্) *adj.* without rain বৰষুণ নোহোৱা, ছৰা ।

rainy (বৈ'নী) *adj.* abounding with rain বৰষুণীয়া । Rainy-season=বাৰিষা, বৰ্ষাকাল । A rainy day=a time of need আটক, মজ্বিল, আটকীয়া দিন ; bringing rain বৰষুণীয়া দিন ।

raise (ব'জ) *v. t.* to lift up তোলা, দাং উঠা ; to set upright খিৰ কৰ ; to cause to grow জন্মা, গজা, উৎপন্ন কৰ ; to enhance, to exalt, to extol বঢ়া, বৃদ্ধি কৰ, ডাঙৰটো কৰ ; to excite উঠুৱাই দে ; to collect সংগ্ৰহ কৰ, গোট বুজা । To raise a company=দল বান্ধ । To raise a laugh=হাঁহি তোলা । To raise money on=বন্ধক দি টকা ল । To raise the wind=কোনো কিকিৰ কৰি ধন তোলা । Raise a siege=পত্ৰক অববোধ কৰিবলৈ এৰা । Raising *n.* the process of deepening colours বং গঢ় কৰণ ; the act of embossing a steel metal ধাতুত ছাপ দিওন ।

Raisin (বৈ'জিন্) *n.* a dried grape কিচ্চিচ্চি, যনকা, শুকান জ্বাকা ।

Rake (বৈ'ক) *n.* a gardener's tool for smoothing earth জবকা । —*v. t.* to scrape and level জবকাৰী ; to search diligently সাৱধানে বিচাৰ, ভালকৈ চা । Rake up—to revive খুচৰি উলিয়া, উজাৰ ।

Rake (বৈ'ক্) *n.* a dissolute person লাম্পট, জড় । Rakery *n.* লাম্পটী ।

Rakehell (বৈ'ক্-হেল্) *n.* a rascal বজ্জাত, লাম্পট, পৰাধোৱা, দগৰা ।

Rale (বাল্) *n.* additional sound of respiration কফৰ কাৰণে হোৱা তিকিৰ সূত্-সূত্-শব্দ ।

Rally (বেল্-ই) *v. t.* to gather again disordered troops ভিন্ন ভিন্ন হোৱা সেনাক পুনৰাই গোট থুৱা, পুনৰাই একত্ৰ কৰ ; to recover আকৌ পা ; to banter টাট্টা কৰ, বিজ্ঞপ কৰ । —*n.* বিজ্ঞপ, টাট্টা ।

Ram (বেম্) *n.* a male sheep মতা ডেড়া ছাগলী, মেড় ছাগ ; an engine of war for battering যুদ্ধৰ আহাজ উজা কল ; a sign of the zodiac মেঘ ৰাশি । —*v. t.* to thrust with violence খুন্দা মাৰ, খুন্দিয়া ; to drive hard down ঠাং খুৱা, খাজ ।

Ramble (বেম্বল্) *v. i.* to rove about, to go from place to place without any object মিছাই ফুৰি ফুৰ । —*n.* a roving about পৰিভ্ৰমণ, ফুৰি ফুৰণ, অনাই বনাই ফুৰণ ।

Rambling *adj.* wandering, desultory ফুৰি ফুৰা, অস্থিৰ, চকল, লাগবান্ধ নোহোৱা, বেবেৰিবাং ।

Ramification (বৈম্-ই-ফিক্-এছন্) *n.* process of separating into branches শাখা নিৰ্গমন, শ্ৰেণী বিভাগ ; act of branching off ঠাল-ঠেঙুলি বঢ়োৱা কাম ।

Ramify (বেম্-ই-ফাই) *v. t.* or *v. i.* to divide into branches শাখা নিৰ্গত হ, ডাল ধৰ, শোখা মেল, গছৰ ডালৰ দৰে মেল খুৱা, ঠালঠেঙুলি বঢ়া ।

Ramekin (বেমই-কিন্) *n.* a quantity of cheese, eggs & bread crumbs toasted in mould মাখন, কণী আৰু কটীৰ গুড়িৰে মিহলাই সঁচত ভবা পিঠা ।

Rammel (বেমেল) *n.* rejected parts of wood as useless পেলাই দিয়া কাঠৰ টুকুৰা । —*v. i.* become useless অকামিলা হৈ পৰ ।

Rammer (বেমাম্) *n.* that which rams খুন্দা পিটা কৰা ধুম । Road-rammer=বাট সমান কৰা হেচনী কল ।

Ramp (বেম্প্) *v. i.* to creep up বগাই বা ; to leap or bound জাপ মাৰ, ডেঙ মাৰ । —*n.* a leap জাপ, দেঙ ; a gradual slope in fortification গড়ৰ কাষৰ এঢলীয়া ঠাই ।

Rampant (বেম্পেণ্ট) *adj.* overgrowing, over-leaping restraint লহপহীয়া, বড়িযু, কোনো প্ৰতিবন্ধক নমনা ; standing on the hind

legs পাচ ঠেঙত ভৰ দি থিয় হোৱা ; arrant, unchecked, violent উৎপতীয়, উগ্ৰ স্বভাৱৰ, উদ্ধত, কণা নুতনা।

**Rampart** (ৰেম্পাৰ্ট) *n.* a mound or wall to defend from assault or danger দুৰ্গৰ চাৰিও ফালৰ গড় বা পকা ঢাপ্ বুকল।

**Rampick** (ৰেম্পিক্) *n.* a dead tree মৰা গছ।

**Ramrod** *n.* a rod for ramming down the charge of a gun বন্দুক খজা মাৰি, ঠিলা মাৰি।

**Ran** (ৰণ) *pa. t.* of Run.

**Ranching** (ৰেণ্চিং) *n.* the business of cattle breeding in America আমেৰিকাৰ গৰু, মহ আদি পোহা ব্যৱসায় বা ঠাই।

**Rancid** (ৰেণ্-চিড্) *adj.* having rank smell partially decomposed গেলা (যেনে তেল) ভেৰুঁৰা, টেঙা টেঙা গোন্ধোৱা। **Rancidity**, **Rancidity** *n.*

**Rancour** (ৰেংকাৰ) *n.* enmity, spite চিৰকোপ, অত্যন্ত বিদ্বেষ, আখেল।

**Rancorous** (ৰেংকাৰাচ) *adj.* malicious হিংসা-কুৰীয়া, খীৰলীয়া, জিহাংসু।

**Random** (ৰেন্‌দম্) *adj.* done or uttered haphazardly আলেং আঠেং, আগন্তুৰি নোহোৱা ; aimless উদ্দেশ্যহীন। **At random**=haphazard আলেং-আঠেংকৈ, উদ্দেশ্যহীনকৈ, অ'ত ত'ত। **He speaks at random**=সি যিহকে পাই তাকে কয়।

**Rank** (ৰেং) *pa. t.* Ring.

**Range** (ৰেংজ) *v. i.* to set in proper order শাৰী শাৰী কৰ। —*v. i.* to be placed in order শাৰী হ ; to be on a level লান লান, সমান হ ; to rove ফুৰি ফুৰ। —*n.* a row or rank শাৰী, লানি শ্ৰেণী ; a space through which anything moves সীমা, পৰিসৰ, দূৰত্ব ; the distance of a gunshot গুলী লগাব পৰা দূৰ ; a wandering ভ্ৰমণ। **Range of thought**=capacity of mind মনেৰে আকলিব পৰা শক্তি, ভাবনা-শক্তিৰ বিস্তাৰ। **Cooking-range**=ভাত বন্ধা আৰু আদি বস্তুবিলাক। **Range of lights** জাহাজৰ বাট দেখুৱা চাকিৰ শাৰী। **Range with**=rank কাৰো সমান হ ; be equal with শাৰী

থুৰা। **Out of range**=ধুকি নোপোৱা, দূৰত থকা।

**Ranger** (ৰেংজাৰ) *n.* a rover পৰিভ্ৰমণকাৰী ; a forest officer জঙ্গলী দাৰোগা।

**Rangers** *n. (pl.)* অস্বাবোহী সেনাদল।

**Rank** (ৰেংক্) *n.* a social position ৰিতাপ, সন্তান, মান, বাৰ ; class শ্ৰেণী, বিধ ; a line of soldiers ফোঁজৰ শাৰী, লান। —*adj.* growing luxuriantly লহণহীয়া, সাকৰা ; rancid ভেৰুঁৰা, গেলা, দুৰ্গন্ধযুক্ত ; excessive অতিপাত। —*v. t.* to place in a line শাৰী কৰ, লান লগা ; to range in a high position সন্তান শ্ৰেণীভুক্ত কৰ, ডাঙৰৰ শাৰীত থ। —*v. i.* to be placed in a class, classify গণ্য হ, শ্ৰেণীভুক্ত হ। **Rank and file**=সাধাৰণ সেনাদল। **To take rank with**=to take the same place as সমান মৰ্যাদা পা ; একে শাৰীতে বহ। **The ranks**=সাধাৰণ সেনাবিলাক।

**Rankle** (ৰেংক্ল) *v. i.* or *v. t.* to be inflamed, to irritate জ্বকি উঠ, ৰং ভোল, জোকা, বিৰক্তি জন্মা। ; to fester as a sore পকি ভেগদেগীয়া হ।

**Rankness** *n.* luxuriant growth লহণহটক হওন, উৰ্বৰতা।

**Ransack** (ৰেণ্-চেক্) *v. t.* to search minutely পাতপাতকৈ চা বা বিচাৰ ; to plunder লুটপাট কৰ।

**Ransom** (ৰেন্-চম্) *n.* price paid for release from captivity আশ্বিনিক্ৰয়, বন্দী মুক্ত কৰিবলৈ দিয়া ধন, শাৰীৰিক শাস্তিৰ পৰিহৰ্ত্তে দিয়া জৰিয়না। —*v. t.* to redeem from punishment or captivity ধন দি কয়েদৰ পৰা মোকোলা বা খালাচ কৰ।

**Rant** (ৰেণ্ট্) *v. t.* to be noisy in words কোহাঁল কৰ, হাই-কিৰীলি মাৰ। —*n.* empty talk বক্বকৰী। **Ranter** *n.* a noisy fellow মিছাই বেলবেলাই ফুৰা হুংহুৰীয়া মানুহ।

**Rap** (ৰেপ্) *n.* a knock, a sharp blow ৰাপৰ, টোকৰ, খুন্দা। —*v. t.* or *v. i.* to knock টোকৰ মাৰ ; to seize and carry off ধৰি লৈ লব মাৰ। **To rap out a lie**=টপৰাই বা টপকৰে মিছা কথা ক।



**Rapper** *n.* a door-knocker দ্বাবত টুকুৰি-  
হাওঁতা।

**Rapacious** (ৰেপে'শ্যচ) *adj.* ravenous, greedy  
of gain হিংসুকী, লুভীয়া, হেঁপেছহা। **Rapacious-  
ness, Rapacity** *n.* eagerness of gain অভিপাত  
লোভ, হতাছ, হেঁপাহ, আকোহ; extortion লুঠন,  
বলপূৰ্ণক অপহৰণ।

**Rape** (ৰে'প্) *n.* violation of a woman by force  
বলাংকাৰ, জ্বনাগাৰী, ধৰ্ষণ; a kind of plant like  
the turnip with oil producing seeds সেৱা  
সৰিয়হ, এবিধ বাই।

**Rapid** (ৰেপিড্) *adj.* speedy, swift বেগী, বেগবান,  
ধৰতৰ। **Rapids** *n.* (*pl.*) part of a  
river where the current is very strong  
আফলা, চেচেবা, দৌতৰ ধাৰ। **Rapidly** *adv.*  
বেগাই।

**Rapidity** (ৰেপিড্-ইটি) *n.* swiftness of motion,  
velocity দ্রুতগতি, বেগ।

**Rapier** (ৰে'পিয়াৰ্) *n.* a thrusting weapon with  
a sharp pointed end হোঁচোং, শেল।

**Rapine** (ৰেপা-ইন্) *n.* plunder, pillage লুটপাট,  
উপদ্রৱ, অপহৰণ, অত্যাৱ অত্যাচাৰ।

**Rapport** (ৰে'প-ৰ) *n.* communication যাতায়াত,  
চলাচল; connexion সম্পৰ্ক, লগাভগা; accord  
মিল; as in French "en rapport"=in  
harmony মিলেৰে।

**Rapprochement** (ৰে-প্রোছ-মেণ্ট) *n.* renewal of  
harmonious relations পৰস্পৰ সন্তাৰ স্থাপন;  
reconciliation মিলাহীতি হওন (যেনে দুই বাক্যৰ  
মাজত)।

**Rapt** (ৰেপ্ট্) *adj.* transported with joy উল্লাসিত;  
মত্তলীয়া; absorbed নিবিষ্ট; একাত; ravished  
বলাংকাৰ কৰা।

**Raptures** (ৰেপ্-টৰ্ছ) *n.* a class of birds of prey  
having claws and sharp hooked bill শেন  
জাতীয় চৰাই। **Raptorial** *adj.* predatory,  
seizing by violence বলৰে আক্ৰমণ  
কৰা।

**Rapture** (ৰেপ্ টউব্) *n.* excessive joy মহা  
আফ্লাগ, উল্লাস, অতি হৰ্ষ, মহা আনন্দ, খিকিন্দালি।

**Rapturous** (ৰেপ্-টউব্-অচ্) *adj.* transpor-

ting with joy উল্লাসিত, বৰ বং লগা, আনন্দিত  
উত্ৰাৱল।

**Rara avis** (ৰা'ৰে এভিচ) *n.* a rare bird, a famous  
and admirable person আপুৰুগীয়া দেশত  
নোহোৱা চৰাই, অতি বিখ্যাত লোক।

**Rare** (ৰে'ৰাৰ্) *adj.* uncommon বিৰল, আপুৰুগীয়া,  
অলুত, হস্তাশা, দুৰ্লভ; excellent অত্যুত্তম।  
(*comp.* Rarer; *super.* Rarest).

**Raree-show** (ৰেবী-শ্ব) *n.* a peep show বাকচৰ  
ভিতৰত দেখুওৱা চিত্ৰপট।

**Rarely** (ৰেৰাৰলি) *adv.* seldom কচিৎ, কেতিয়াবা;  
excellently অতি উত্তমকপে।

**Rarefy** (ৰেৰিফাই) *v. t. or v. i.* to make  
rare or less dense-বিয়পা, তাল লগাই  
পাতল কৰ, পাতল হ; refine, person's  
nature চৰিত্ৰ শোধন কৰ। **Rarefaction** বিয়পি  
হাওন।

**Rareness, Rarity** (ৰে'ৰাৰ-ইটি) *n.* scarcity দুৰ্লভতা  
বিৰলতা, পাতল নাইকিয়া অৱস্থা।

**Rascal** (ৰেচ-কেল্) *n.* a knave, a dishonest  
fellow লাঠীৱা, দগাবাজ, বদমাচ। **Rascality** *n.*  
দগাবাজি, নীচালি।

**Rase** (ৰেজ) *v. t.* to efface, erase মোহাৰি পেলা,  
চিঠি পেলা; to demolish ভাঙ্গি পেলা, নিশ্বুল  
কৰ। —*n.* a slight wound আঘ দেদেৰা।

**Rash** (ৰেচ্) *n.* eruption of the skin  
patches গাত চকলা; বান্ধি বান্ধি হোৱা ছালৰ  
বেমাৰ।

**Rash** (ৰেছ) *adj.* incautious, head-strong উচ্ছ,  
ডেওপৰা, উতুৱা, উল্ৰ্ছল, উলামুলা, একোচোকা,  
অবিবেক। **Rashly** *adv.* উৰামুখাকৈ। **Rashness**  
*n.* উচ্ছালি, হুংসাহস।

**Rasp** (ৰেচ্-প্) *n.* a coarse file বেটী। —*v. t.*  
or *n. i.* to make grating noise কেৰেক্ কেৰেক্  
কৰ, কেৰেক্ কেৰেক্ হৈ। **Raspy** *adj.* rough  
ওখোৰাখোৰা।

**Raspberry** (ৰেজৰেবী) *n.* a kind of shrub and  
its fruit ডং থকা সৰু সৰু গুটি।

**Rasure** (ৰে'শ্বউব) *n.* act of scraping or shaving  
চাঁচনী, খুৰুৱা কাহ।

**Rat** (ৰেট্) *n.* a rodent এশ্বৰ, নিগনি, ভাল-  
লীয়া; a renegade, a turncoat বিশ্বাসঘাতক

লগৰীয়া, যি ধৰ্মঘট (strike) কৰি পুনৰ মনে মনে কামলয়। **Ratty** *adj.* irritable, touchy বজাৰ, খিটখিটীয়া। **Rat-trap** = এন্দুৰ মৰা কল। **Smell a rat** = to have a suspicion চোঙা হ, সন্দেহ হ।

**Ratable** (ৰেটেবল্) *adj.* that may be proportioned or set at a certain value দৰ বা ভাণ্ড অনুসারে দাম বন্ধা, হাবাহাবিমতে। **Ratably** *adv.* হাবাহাবি মতে।

**Ratan** see **Ratten**.

**Rat-a-tat** (ৰেট্-এ-টেট্) *n.* the sound of beating drum বৰ টোলৰ ধক্ ধক্ টক্ টক্ শব্দ।

**Ratch** (ৰেচ্ছ) *n.* a bar with teeth to drive a clickপেঁচ ঘূৰোৱা যন্তৰ; a white mark on the face of a horse ঘোঁৰাৰ ফোটি। **Ratchetdrill** = লোহা ফুটুৱা পেঁচ কল।

**Rate** (ৰেট্) *n.* a proportion নিৰিখে; value, price, a tax টেক্স, দান, দৰ, ভাণ্ড, টেক্স লগা; movement গতি; a tax কৰ, টেক্স। — *v. t.* or *v. i.* to estimate দাম কৰ, ভাণ্ড কৰ, নিৰিখ ধাৰ্য্য কৰ; to reproof, to chide ভাড়া কৰ, ধমকা। **At any rate** = by any means যেনে তেনেকৈ, অন্ততঃ। **At the rate of 5 p. c.** = শতকৰা ৫ টকা নিৰিখে।

**Rat-payer** (ৰেট্-পে'য়াৰ) *n.* one who pays a local tax টেক্স দিওঁতা, কৰ দাতা।

**Rather** (ৰাড্-আৰ) *adv.* especially বিশেষতঃ; on the contrary বৰং, বৰক; more truly আচলতে; (*Collq.*) yes, without doubt! নিশ্চয়। **Were you present there? Rather!** নিশ্চয়। **I should rather go there than to stay at home** = ঘৰত থকাটকৈ মই তালৈ যোৱাই ভাল।

**Ratification** (ৰেটিফিকেশ্বন্) *n.* confirmation ধাৰ্য্য কৰণ, সাব্যস্ত কৰণ, সম্মতি প্ৰদান।

**Ratify** (ৰেটিফাই) *v. t.* to approve and confirm সাব্যস্ত কৰ, দৃঢ় কৰ, ধাৰ্য্য কৰ, মঞ্জুৰ কৰ, চহী কৰি দে, অনুমোদন কৰ।

**Rating** (ৰেটিং) *n.* angry reprimand, rebuke for fault জাবি, ধমকী।

**Ratio** (ৰে'ছিঅ'ৰ) *n.* the proportion of one thing to another পৰিমাণ, হাৰ, সম্বন্ধ।

**Ration** (ৰে'ছন্) *n.* a daily allowance of provisions to a soldier ৰচণ, ৰোজ খোড়াক।

**Rational** (ৰেছনে'বল্) *adj.* reasonable বিবেচনা শক্তি থকা, যুক্তিসিদ্ধ, সঙ্গত।

**Rational** (ৰেছন্-এ'ল্) *adj.* endowed with reason জ্ঞান শক্তি থকা, জ্ঞানী; judicious বিবেচক, যুক্তি-সঙ্গত; based on reason not on blind faith যুক্তিৰ দ্বাৰাই ঠাৱৰোৱা, এনেয়ে মানি লোৱা নহয়।

**Rational** (ৰেছন্-এল্) *n.* an explanation of anything with reasoning যুক্তি থকা বিবৰণ।

**Rationalist** (ৰেছন্-এল্-ইষ্ট) *n.* one denying supernatural revelation ধৰ্ম সম্পৰ্কে একোকে নেমানি কেৱল যুক্তি বিচাৰ কৰোঁতা।

**Rationality** (ৰেছন্-এল্-ইটি) *n.* quality of being rational বিবেচিতা; reasonableness যুক্তি সিদ্ধতা।

**Rationally** *adv.* reasonably যুক্তিমতে, বিবেচনা-পূৰ্বক।

**Ratline, Ratlin** (ৰেট-লিন্) *n.* a small rope used across the shrouds of a ship জাহাজৰ পাৰতৰা জখলাৰ পথখালি ৰচি।

**Ratoon** (ৰে-টুন্) *n.* the new shoot of a sugar cane কুঁঠিয়াৰ গজালি।

**Rattan** (ৰেট এন্) *n.* a genus of reed like palms বেত, বাইভাং।

**Rats-bane** *n.* এন্দুৰ মৰা বিহ।

**Rattle** (ৰেটল্) *v. i.* or *v. t.* to clatter জ্বুজ্বু, খেংখেং শব্দ কৰ; to speak rapidly and noisily চিঞৰি কথা ক, খেংখেংকৈ ধৰ। — *n.* a clatter জ্বুকা; a loud scolding খেংখেচনি। **Rattle brained** = চকল, চেৰাবলিয়া।

**Rattle-snake** *n.* আমেৰিকা দেশৰ এদাতি দাইল সাপ, জ্বুজ্বু সাপ।

**Rattling** *n.* a clattering জ্বুজ্বু শব্দ, খেংখেংখি, খেংখেং শব্দ।

**Raucid** (ৰাচিদ্), **Raucous** (ৰকাচ) *adj.* hoarse চৈচেয়া। **Raucity** *n.* hoarseness চেৰাচেৰীয়া সোপা ধৰা মৃত্।

**Ravage** (ৰেভ্-এ'জ্) *v. t.* destroy, to lay

waste চাৰখাৰ কৰ, উৎখাত কৰ, উপহ্বৰ কৰ ।  
—*n.* devastation উৎখাত, ধ্বংস, চাৰখাৰ ।

**Rave** (বে'ভ্) *v. t.* to talk wildly, to be mad  
পাগলৰ নিচিনা কথা ক; বজিহালি গা; howl,  
roar (হৌ) ভোকা, গৌ-গোৱাই উঠ, হুৰহুৰা ।

**Ravel** (বেভ-এল্) *v. t.* (with out) to untwist  
মেল, মোকোলা; to confuse, to entangle  
বিমোৰ কৰ, আউল লগা । —*v. i.* মেল খা, যুকলি  
হ । To ravel into = to search বিচাৰ ।  
**Ravelling-engine** = কটাকানি পাহ পাহ কৰা  
কল ।

**Raven** (বে'ভেন) *n.* a kind of crow ঢোৰা  
কাউৰী । —*v. t.* to devour voraciously আক-  
দুৱাই খোৱানি খা ।

**Ravenous** (বে'ভেন আচ) *adj.* voracious থকুৱা,  
আকদুৱা ।

**Ravener** (বেভেন-আব্) *n.* a plunderer  
ডকাইত ।

**Ravine** (বেভাইন) *n.* a long narrow mountain  
pass চাই পৰ্বতৰ মাজৰ দংলাঙ্গ ।

**Raving** (বে'ভিং) *adj.* delirious আঁৱৰি-বিবৰি,  
কথাৰ লাগবাচ্ বোহোৱা । —*n.* angry talk  
বলকনি, খেং-খেঙনি ।

**Ravish** (বেভিচ্) *v. t.* to carry away by force  
বলাংকাৰ কৰ; to fill with ecstasy আনন্দত  
মগ্ন কৰ, মনত থুৰ বং লগা; to commit rape  
upon বোলেৰে ভ্ৰী সহবাস কৰ ।

**Ravishment** *n.* violence upon woman বলাংকাৰ  
কৰণ, ভাতি নষ্ট, ধৰ্ষণ; excessive joy উল্লাস,  
মহা ব ।

**Raw** (ব) *adj.* in natural state crude কেঁচা,  
অপৰিহাৰ; not prepared or mixed উকা,  
ছটা-গোটা; inexperienced অশিক্ষিত, অনুভবন;  
sore ঠাণ লগা; damp and cold সেৰদেৱীয়া,  
চেঁচা । **Rawness** *n.*

**Rawboned** (ব-ব'নচ্) *adj.* having no flesh but  
bones কেৰকেৰীয়া হাড়বুজ, হৰলা ।

**Ray** (বে') *n.* a gleam of light জিলিঙনি, কিৰণ,  
বন্ধি । X-rays, Rontgen light = একবকম প্ৰবল  
বিদ্যুৎ পোহৰ বিগাৰ ভিতৰো পোহৰ কৰে; a  
kind of flat fish এবিধ মাছ-

(বেচ্) *v. t.* to lay level with the

ground মাটিৰে সমান কৰ, মাটিত দৃটিখুৱাই  
পেলা; to destroy উৎখাত কৰ ।

**Razor** (বে'জৰ্) *n.* a knife for shaving খুৰ  
**Razor-strap** = খুৰ ধৰোৱা লতপতি, খুৰ শান দিয়া  
চমটা ।

**Re** (ৰি) *n.* as In re = in the case of সম্পৰ্কে,  
বিষয়ে ।

**Reach** (ৰিচ্ছ) *v. t.* to get at চুকি প, হাত মেলি  
পা, লগ প; to arrive at কোনো ঠাইত উপহিত  
হ; to attain or obtain প; to extend to,  
to hand over আগবঢ়াই দে, হাতলৈ দে ।  
—*v. i.* to stretch out the hand হাত মেল ।

—*n.* act or power of reaching চুকি পোৱা  
অৱস্থা, লগ, সাধ্য, কামতা; a straight portion  
of a stream between its bends নৈৰ ছটা  
মোচৰ মাজৰ পোন অংশ, কোলল । **Reachable**  
*adj.* within reach পাব পৰা, চুকি পোৱা । To  
reach one's ears = কানত পৰ, শুন । Reached  
for = জানিবলৈ বিচাৰ ।

**React** (ৰি-এক্ট) *v. t.* to act anew পুনৰাই  
কৰ, আকৌ কৰ । —*v. i.* to act mutually  
প্ৰতিঘাত কৰ; ইটোৱে সিটোৰ ওপৰত কাৰ্য্য  
কৰ ।

**Reaction** *n.* mutual action প্ৰতিঘাত, প্ৰতিকাৰ;  
backward tendency from progress or  
reform অধোগতি, পাচহাঁহকা ।

**Read** (ৰিড) *v. t.* to utter aloud written  
words পঢ়; to pursue পাঠ কৰ; to inter-  
pret অৰ্থ কৰ, বুজা, ভাজি ক । To read a  
dream = সপোনৰ ফলিতা দে । To read a bar-  
ometre = বতাক জোখা মন্ত্ৰ চা । —*v. i.* to prac-  
tise reading পঢ়া অভ্যাস কৰ । [*pa. t. & pa. p.* Read (বে'ড্) ]. To read between the  
lines = to detect a hidden meaning শুও  
অৰ্থ বুজ । Read the signs of the times =  
সময়ৰ গতি বুজ, সময়ৰ অনুসৰি ভবিষ্যত অৱস্থা  
জান ।

**Readable** *adj.* worth reading পাঠৰ যোগ;  
interesting পঢ়ি ভাল লগা; legible পঢ়িব  
পৰা ।

**Reader** (ৰিডাৰ) *n.* one who reads পাঠক ।

one who corrects proofs ছাপা কাগজ  
সংশোধন কৰোতা; a reading book পাঠ্য  
পুথি। University Professor বিশ্ববিদ্যালয়ৰ  
অধ্যাপক।

**Readiness** (ৰেডিনেচ) *n.* state of preparation,  
promptness প্রস্তুত, যুগুত, সাজু, অৱস্থা। **Be  
in readiness**=প্রস্তুত হ, তৈয়াৰ বা সাজু ন।

**Readily** (ৰেডি়লি) *adv.* promptly, quickly,  
easily ততালিকে, তৎক্ষণাৎ, অনায়াসে, সতকাই,  
অক্লেমে।

**Reading** *n.* perusal পঢ়া কাৰ্য্য; study অধ্যয়ন,  
পাঠ; an interpretation ব্যাখ্যা। —*adj.*  
addicted to study অধ্যয়নশীল।

**Readjust** (বি-এড্-জাষ্ট) *v. t.* to put in order  
again হুলাই ভাল কৰ, পুনৰাই ঠিক কৰ। **Re-  
adjustment** *n.* পুনৰিগ্ৰাস।

**Readmission** (বি-এডমি-ছন্) *n.* permission to  
enter or enlist again পুনৰ ভৰ্তি কৰণ, হুলাই  
নাম ভুক্ত কৰণ। **Readmittance** *n.*

**Readmit** (বে-এড-মিট) *v. t.* to admit again  
পুনৰাই ভৰ্তি কৰ, আকৌ গ্ৰাহ কৰ।

**Ready** (ৰেডি) *adj.* prepared প্রস্তুত, সাজু, যুগুত  
হৈ থকা, তৈয়াৰ, সইয়; willing ইচ্ছুক, উদ্যত;  
prompt পাচ নোহোঁহকা, খৰপোচ; at hand,  
near হাতত থকা, ওচৰৰ। —*adv.* beforehand,  
ততালিকে, আগতে। **Ready-money**=cash  
payment হাততে দিয়া ধন, নগদ টকা। **Ready  
reckoner**=দৰ্শহা কচা কিতাপ। **Ready-witted**  
=clever চতুৰ; বুদ্ধিমান। **Make ready**=  
তৈয়াৰ কৰ, প্রস্তুত কৰ। **Ready-made**=আগেয়ে  
সাজি থোৱা, তৈয়াৰী। **Ready shipment**=  
আগতে পঠোৱা।

**Real** (ৰিয়েল) *adj.* actual, true, genuine  
প্রকৃত, সঁচা, আচল, ওৱাজিৰ; pertaining to  
things fixed স্থায়ৰ।

**Realisation** (ৰিয়েলাই-জেশন্) *n.* act of realising  
সত্য বোধ কৰণ; comprehension অনুভব,  
বোধ; state of being obtained as money  
আদায়, উচল।

**Realise** (ৰিয়েলাইজ) *v. t.* to make real  
সাম্যত কৰ, সচা কৰ; to accomplish সিদ্ধি  
কৰ, সাধন কৰ; to obtain money আদায়

কৰ, উচল কৰ; to comprehend fully  
অনুভব কৰ, বুজ।

**Realism** (ৰিয়েলিজম্) *n.* external perception  
of objects as real দৃশ্যমান জগতৰ বাস্তবিক  
অভিভ অনুভব, বাস্তববাদ। *opp.* to Idealism.

**Reality** (ৰিয়েলিটি) *n.* that which is real,  
truth প্রকৃততা, সত্যতা। **In reality**=আচলতে,  
প্রকৃত পক্ষে। **Grim realities**=ভয়ঙ্কৰ সত্য  
ঘটনা বিলাক।

**Really** *adj.* actually প্রকৃততে, আচলতে,  
সচাকৈয়ে।

**Realm** (ৰে'লম্) *n.* kingdom, dominion ৰাজ্য,  
দেশ।

**Real estate**=land, houses, trees, etc. বাৰী-  
ঘৰ, গছগছনি ইত্যাদি। **Real-politik**=policy  
of giving importance to one's own  
national gain নিজ দেশীয় উন্নতিৰ চেষ্টা বা  
আকাঙ্ক্ষা।

**Ream** (ৰিম্) 20 quires of paper কুৰি দিষ্টা,  
বীম।

**Reanimate** (বি-এন্-ই-মেট) *v. t.* to revive, to  
restore to life সজীৱ কৰ, পুনৰ্জীৱিত কৰ,  
চৈতন্য কৰ। **Reanimation** *n.* সজীৱ কৰণ।

**Reannex** *v. t.* to annex again পুনৰাই সংযোগ  
কৰ, আকৌ লগ লগা।

**Reap** (ৰীপ্) *v. t.* to cut down grain কাটীৰে  
দা; to gather or obtain a harvest চপা,  
সম্ভ সংগ্ৰহ কৰ। **Reap the fruits**=ফল পাব;  
feel the consequences of one's action ফল  
ভোগ কৰ।

**Reaper** (ৰীপাৰ্) *n.* one who reaps দাঁড়তা,  
দাৱনী।

**Reappear** (বি-এপ্প-পিয়ৰ) *v. i.* to appear  
again অকৌ দেখা দে, আকৌ ওলা।

**Reappoint** (বি-এপ্প-পইন্ট) *v. t.* to appoint a  
second time আকৌ নিযুক্ত কৰ, পুনৰাই যকবল  
কৰ।

**Rear** (ৰিৱেৰ্) *n.* the hindermost part, the  
back part পাচফাল, সৈন্তৰ শেহতীয়া দল।

**Rear** (ৰিয়েৰ) *v. t.* to bring up to educate  
তোল, ডাঙৰ দীঘল কৰ, প্ৰতিপাল কৰ to  
erect থিয় কৰ।

**Rear-guard** (বিহেৰ্-গাৰ্ড) *n.* পাচৰ বক্ষক সৈন্য দল।

**Rearrange** (বি-এৰ্-ৰেনজ্) *v. t.* to arrange anew আকৌ চিঁজিল কৰ, ন-কৈ পাত বা সজা।

**Rearrangement** *n.* সালবদল, সালসলনি।

**Reason** (বিজন্) *n.* a cause কাৰণ, হেতু, নিমিত্ত; a motive বাব, উদ্দেশ্য; an explanation to justify an act যুক্তি; the power of judging right and wrong বিবেচনা শক্তি, জ্ঞান। —*v. i.* to argue তর্ক কৰ, উত্তৰ কৰ, যুক্তি কৰ; to discuss মীমাংসা কৰ, বিবেচনা কৰ। —*v. t.* to persuade by reasoning যুক্তি দেখুৱাই প্ৰতিপত্তি কৰা। By reason of=on account of বাবে, কাৰণে, নিমিত্তে। (L. *ratus* =to think).

**Reasonable** (বিজন্-এবল্) *adj.* rational, just যুক্তিসঙ্গত, স্মাৰ্য, উচিত, বৈজ্ঞানিক। **Reasonableness** *n.* দায়িত্ব।

**Reasoning** (বিজন্-ইং) *n.* argument যুক্তি, বিবেচনা।

**Reassemble** (বি-এচ্-চেম্বল্) *v. t.* or *v. i.* to assemble again আকৌ লগ লাগ বা গোট খা, পুনৰায় একত্ৰ হ।

**Reassume** (বি-এচ্-চিউম) *v. t.* to take again পুনৰ গ্ৰহণ কৰ, আকৌ ল।

**Reassure** (বি-এ-শ্ব'ৰ'ব্) *v. t.* to assure again, to give confidence to আকৌ ভৱসা দে, বিশ্বাস জন্মা, পুনৰ দৃঢ়াই ক।

**Reassessment** (বি-এচ্চ-মেণ্ট) *n.* revision of assessment বাজনাৰূদ্ধি নতুন বন্দ্যুক্তি, পুনর্মূল্যায়ন।

**Reave** (ৰীভ) *v. t.* take away by violence অত্যাচাৰ কৰি কাঢ়ি নে। (*pa. t.* and *pa. p.* *Reft*).

**Rebate** (বি-ৰে'ট্) *v. t.* to blunt, to beat back ভোট কৰ, ধাৰ মাৰ; to diminish কম কৰ; to allow as discount বেহাই দে, বৰ্চিচ দে।

**Rebatement** *n.* diminution হ্ৰাস, নুততা, বেহাই।

**Rebel** (বি-ৰে'ল) *n.* one who takes up arms against government ৰাজবিৰোধী। —*v. i.* to oppose any lawful authority বিৰোধী হ। **Rebellious** *adj.* engaged in rebellion

বিৰোধী জনক; refractory বিপক্ষবাদী। (L. *re*=again; *bellium*=war).

**Rebellion** (বিৰেল্-ইয়ন) *n.* revolt ৰাজবিৰোধী, ৰাজবিৰোধ।

**Rebellious** (বিৰেল্-ইয়াচ্) *adj.* engage in rebellion ৰাজবিৰোধী; unruly অবাধ্য।

**Rebound** (বিবাউন্ড) *v. i.* to start back, to recoil টোকা ৰাই অপিয়াই উঠ, ওফৰ, পাচ হট, কোঁচ খা। —*v. t.* to repeat as an echo প্ৰতিধাত কৰ; to re-echo প্ৰতিধ্বনি হ।

**Rebuff** (বি-ৰাফ্) *n.* sudden check ধমক, ডাবি। —*v. t.* to repel violently জিক্জিকাই উঠ; to check ডাবি দে, হাক দে।

**Rebuild** (বি-ৰিড্) *v. t.* to build again ন-কৈ কৰ বা সজা।

**Rebuke** (বি-ৰিউক) *v. t.* to chide to reproof তিবন্ধাৰ কৰ, গৰিহণা কৰ, তত্তি কৰ। —*n.* reprimand তত্তি, বোলমাড, তিবন্ধাৰ। **Rebukingly** *adv.* তিবন্ধাৰ কৰি।

**Rebut** (বি-ৰাট্) *v. t.* to repel পাচলৈ টোলা দাৰ, ওলট; to oppose by proof যতন কৰ, বতী, ওলোটা প্ৰমাণ দে।

**Rebutter** (বি-ৰাটাৰ) *n.* refutation মোকদ্দমাত প্ৰতিবাদীৰ জবাবৰ প্ৰত্যুত্তৰ।

**Recalcitrant** (বি-কেল্-চিট্ৰেণ্ট) *adj.* refractory বিৰোধী; showing opposition অবাধ্য, বিৰোধী। **Recalcitrate** *v. t.* বিৰোধ আচৰণ কৰ; to express repugnance বিৰোধ ভাব দেখুৱা, ঘোঁৰ আচৰণ কৰ।

**Recall** (বি-কল্) *v. t.* to call back পুনৰাই মাড বা আহিবলৈ ক; to revoke বাতিল কৰ; to call back to mind মনত পেলা, মনৰণ কৰ। To recall certain official-কামৰ পৰা ওচা, পদচ্যুত কৰ। —*n.* act of recalling পুনৰাৰ্হান, বদ কৰণ। (L. *re*=back; *calcatrare*=to kick).

**Recalcesce** (বি-কেল্-এচ্) *v. t.* to grow hot again আকৌ পুৰি ওপত কৰ, আকৌ ওগমণীয়া কৰ। **Recalcescence** *n.* reglowing of metal কোনো ধাতু পুৰি পুনৰ ওগমণীয়া কৰণ।

**Recant** (বি-কেণ্ট্) *v. t.* retract, to withdraw a declaration মত দল। আগতে কোৱা কথা অস্বীকাৰ কৰ, কোৱা কথা নুঠিয়া। —*v. i.* to

deny what has been said মিছা মাত।

**Recantation** *n.* মত পৰিবৰ্তন।

**Recapitulate** (বি-কে-পিট্ ইউ-লেট্) *v. t.* to repeat the chief points of anything already said কোৱাকৈ সংক্ষেপে ক। **Recapitulation** *n.* a summary of a preceding speech কোৱা কথাৰ সংক্ষিপ্ত বৰ্ণনা।

**Recapitulatory** *adj.* repeating second time পুনৰায় বৰ্ণনা কৰা, দুবাৰি কোৱা।

**Recaption** (বি-কেপ্-ছন্) *n.* taking back goods and wife from detention পুনৰ উদ্ধাৰ, লোকৰ হাতৰ পৰা বয়স্ক, ল'ৰা তিবোতা খালাচ কৰণ।

**Recapture** (বি-কেপ্-টিউৰ) *n.* act of retaking পুনৰাই বৃত্ত কৰণ, আকৌ ধৰা কাৰ্য্য। —*v. t.* to retake পুনৰায় ধৰ, আকৌ কাঢ়ি ল।

**Recast** (বি-কাষ্ট) *v. t.* to mould again, to revise নকৈ ঠৈয়াৰ কৰ, নকৈ সঁচত মাথ, পুনৰাই সংশোধন কৰ।

**Recede** (বি-চিড্) *v. i.* to retreat পলা, সুককাঁ মাৰ; to fall back পাছুৱা, হট্ট যা, পাচ হোঁহক; to give up a claim গাওৱা পৰিত্যাগ কৰ। —*v. t.* to cede back to the former owner আগেয়ে পোৱা গৰাকীক এৰি দে।

**Receipt** (বিচিৎ) *n.* a written acknowledgement of anything received বচীদ, কবুলীয়া; sums received জমা; act of receiving প্ৰাপ্তি। **To acknowledge receipt of a letter** = চিঠি পোৱাটো স্বীকাৰ কৰ। **Receipt book** = বচীদ বহী। **Receipt and expenditure** = জমা আৰু খৰচ।

**Recele** (বি-চিড্) *v. t.* to accept গ্ৰহণ কৰ, ল; to obtain পা; to welcome আগবী আন, আগবঢ়াই আন, অভ্যৰ্ণনা কৰ; to entertain আলহ উদহ কৰ, সোৱপোছ কৰ। **To receive back** = ওৱাপোচ ল। **The chief commissioner himself received the guests** = চীফ কমিশ্বনৰ চাহাবে আলহী সকলক হয় অভ্যৰ্ণনা কৰিছিল বা আগ বঢ়াই নিছিল। (L. *re* = back; *capere* to take)।

**Receivable** (বিচিডেবল্) *adj.* that may be received প্ৰাপনীত, গ্ৰহণীয়।

**Receiver** (বি-চিড্-আৰ্) *n.* one who receives পাঠতা, গ্ৰহণ কৰোতা; one who receives stolen goods চোৰা মাল বাৰোতা; an officer appointed by a law court to manage certain properties সম্পত্তি বন্ধক চৰকাৰী বিষয়া; a vessel for holding distilled liquid বহুৰা। **Radio-receiver** = wireless receiving set বেতাৰ বাতৰি ধৰা যন্ত্ৰ। **Receiving** *n.* the act of receiving গ্ৰহণ, লভন। **Receiving-house** = a depot কোনো মাল বহা ঘৰ।

**Recent** (বিচেচ) *adj.* fresh, of late occurrence নতুন, নকৈ হোৱা, আধুনিক, অলপ দিনৰ।

**Recently** *adj.* অলপদিন আগেয়ে, নকৈ।

**Receptacle** (বি-চেপ্-টে-কল্) *n.* that in which anything is contained আধাৰ, পাত্ৰ, বাহ, কোনো বস্তু থকা থলী বা থোক।

**Receptibility** *n.* প্ৰাপ্যতা, গ্ৰহণীয়তা।

**Reception** (বি-চেপ্-ছন্) *n.* the act of receiving গ্ৰহণ, স্বীকাৰ; acceptance সম্মত; welcome অভ্যৰ্ণনা, আলহউদহ, সোধ পোছ। **Reception committee** = আদৰণী সভা, অভ্যৰ্ণনা কমিটি। **Reception order** = an official order for detaining a person কোনো লোকক আটক কৰি ৰখাৰ হুকুম।

**Receptive** (বিচেপ্-টিভ্) *adj.* capable of receiving লব পৰা, গ্ৰহণ কৰিব পৰা; quick to receive impression বেগতে ধাৰণা কৰিব পৰা।

**Recess** (বি'চেচ) *n.* retirement, seclusion গোপনীয় স্থান, নিৰল্যা আভহতীয়া ঠাই বা অৱস্থা; a period of remission of business আহঁৱীয়া বন্তৰ, বিভ্ৰাম, জিৰণি; a depressed part, a nook খোঁক, চুক। —*v. t.* to make a recess in খোঁক কৰ, খোঁকত ধ।

**Recession** (বি-চেছন্) *n.* withdrawal পাচ হোঁহক গতি, অন্তৰ হওন, প্ৰত্যাগমন; mendalism, the theory of inheriting the characteristics of forefathers বৰ্ণপত্ৰৰ জাতিৰ পৈতৃক বৃত্তাৰ সন্ধান।

**Recherche** (বি-চাৰ্-ছে) *adj.* extremely nice অতি চমৎকাৰ। (*Fr.*)

**Recidivate** (বি-চিদ্-ই-ডেই) *v. i.* to slide back again আকৌ পাচহাঁহক। **Recidivist** *n.* one who relapses into crime এবাব ভাল হৈ আকৌ বেয়াকামত ফুৰা লোক; a habitual criminal ডেবাৰ্হি অপৰাধী।

**Recipe** (বেচ্-ই-পী) *n.* a medical prescription দৰবৰ ব্যৱস্থা। **Recipes** (বেচ্-ই-পীজ) *n.* (pl.).

**Receptiency** (বি-চি-পি-ই-এন্-চি) *n.* a receiving পোৱাটো, পোৱা বা গ্ৰহণ কৰা কাৰ্য্য।

**Recipient** (বি-চি-পি-ই-এন্ট) *n.* one who receives পাঠতা, গৃহীতা, লভতা।

**Reciprocal** (বি-চি-প্র-কেল) *adj.* mutual giving and receiving পাৰস্পৰিক, উভয়ৰ, পৰস্পৰ অনুবৰ্তী। **Reciprocally** *adv.* উভয়ে উভয়ক।

**Reciprocate** (বি-চি-প্র-কেট্) *v. t.* to give and receive mutually পৰস্পৰে দিয়াদি কৰ, আদান-প্ৰদান কৰ।

**Reciprocity** (বি-চি-প্র-চিটি) *n.* mutual action পৰস্পৰ কাৰ্য্য, পৰস্পৰ লেনা-দেনা, আদান-প্ৰদান।

**Recision** (বি-চিজন) *n.* the act of cutting off ছেদন, দোড়োখৰ কৰণ, বদ কৰণ; বহিত কৰণ।

**Recital** (বি-চাই-টেল্) *n.* a narration উক্তি, বৰ্ণন; that which is recited পাঠ কৰণ; মুখস্থ মতা।

**Recitation** (বি-চাই-টে-ছন্) *n.* a public reading পাঠ, বৰ্ণনা; rehearsal মুখস্থ পাঠ; আৱৃতি।

**Racite** (বি-চাইট্) *v. t.* to read aloud, to repeat from memory গা, পাঠ কৰ; গঢ়, আওনা, মুখত মাত, পুনৰুক্তি কৰ, আৱৃতি কৰ।

**Reck** (বে'ক্) *v. t.* to care for মনোযোগ কৰ, গ্ৰাহ কৰ।

**Reckless** (বে'ক্-লেচ্) *adj.* careless অসাবধান; rash উলামা, উধামা; ভেঙপৰা। **Recklessness** *n.* উধমুখ নোচেতাৱতা।

**Reckon** (বে'ক্ন্) *v. t.* to count লেখ, গণনা কৰ; to esteem, to think মান, ভাব কৰ, বোধ কৰ। **To reckon on or upon** = to rely, to count upon গণ্য কৰ; ভাব কৰ।

**To reckon with** = হিচাপ কৰ। **To reckon for** = to be liable for জবাব দেৱী হ, দাৱা হ।

**Reckoner** (বে'কণাৰ্) *n.* an account of time গণনা কিতাপ।

**Reckoning** (বে'কণ-ইং) *n.* settlement of accounts etc. গণনা, হিচাপ, লেখ-জোখ। **Day of reckoning** = the judgement day মৰণান্তে শেষ বিচাৰৰ দিন।

**Reclaim** (বি-ক্লেম্) *v. t.* to ask for the return of দি পেলাই আকৌ খোজ, ওলোটা ই ল; to regain পুনৰ উদ্ধাৰ কৰ; to bring into a state of cultivation মাটি ভাঙি আবাদ যোগ্য কৰ; to reform শুধৰা, ভাল কৰ।

**Reclaimable** (বি-ক্লেমবল্) *adj.* that may be reclaimed or refund পুনৰাই পাব পৰা, ভাল কৰিব পৰা, সংশোধনীয়।

**Reclamation** (বি-ক্লেমেছন্) *n.* act of reclaiming পুনৰ উদ্ধাৰ, হাবি ভাঙি আবাদ কৰণ; recovery পুনঃপ্ৰাপ্তি।

**Recline** (বি-ক্লাইন্) *v. t.* to lean চলা, কাত কৰ। — *v. i.* to rest, to repose হলনীয়া হ, আঁউজ, কাত হ। **Reclining** *adj.* bending হেলনীয়া, কতীয়া।

**Recluse** (বি-ক্লুচ্) *adj.* retired, solitary উদাসীন, সংসাৰতাগী, নিৰ্জন। — *n.* one who lives in retirement উদাসীন লোক, বৈবাগী।

**Reclusion** (বি-ক্লুছন্) *n.* religious seclusion উপাসীন অৱস্থা, নিৰালা অৱস্থা, বৈবাগ্যধৰ্ম।

**Recognise** (বি-কগ্-নাইজ্) *v. t.* to avow স্বীকাৰ কৰ; to know again চিনিব পাব, চিনাক্ত কৰ; to acknowledge গ্ৰাহ কৰ; to recollect স্মৰণ কৰ।

**Recognisance** (বি-কগ্-নি-চেঞ্চ) *n.* an acknowledgment entered into মজুকা; an avowal চিনাক্ত।

**Recognition** (বি-কগ্-নি-ছন্) *n.* recollection, avowal স্বীকাৰ, গ্ৰাহ, স্মৰণ। **In recognition of the services** = খাটনিটলৈ চাই, কামলৈ মনত পেলাই।

**Recoil** (বি-কইল্) *v. i.* to start back কৌচ ৰা,

পাচুকা, হট। —*n.* a starting back পাচ হৌক-  
কান, পাচ টেলা।

**Recollect** (বে'ক্-অল্-এক্ট্) *v. t.* to remem-  
ber মনত পল, স্মরণ কর; to collect again  
পুনবাই একত্র কর, আকৌ গোট খুদা। I do not  
recollect it=যোব মনত নপবে। Recollect  
yourself=স্বয়ং ধর, স্থির হ।

**Recollection** (বে'ক্-অল্-এক্-শন্) *n.* act of  
remembering স্মরণ; reminiscence স্মৃতি।  
It is within my recollection=এইটো যোব  
মনত পৰাও, এইটো যোব মনত আছে।

**Recommence** (বি'কম্-এক্) *v. t.* to commence  
আকৌ আৰম্ভ কর, ন-কৈ চুক কর।

**Recommend** (বি'ক-অ'-মেত) *v. t.* to commend  
to another ভাল বুলি ক, প্রশংসা পত্র দে; to  
praise শলাগ; to advise পরামর্শ দে।

**Recommendable** *adj.* worthy of praise  
প্রশংসনীয়, শলাগিবি লগীয়া।

**Recommendation** *n.* act of recommending  
ভাল বুলি কওন; repute সন্ধ্যাতি, প্রশংসা;  
letter of recommendation প্রশংসা পত্র,  
অনুবোধ।

**Recommendatory** *adj.* commendatory প্রশংসা-  
কাৰী, শলাগনী।

**Recompense** (বি'ক-অম্-পেন্স্) *v. t.* to com-  
pensate, to repay প্রতিশোধ কর, প্রতিফল দে,  
পূরদ্ধার দে। —*n.* compensation repay-  
ment প্রতিশোধ, ক্ষতিপূরণ; remuneration  
পূরদ্ধার।

**Recompose** (বি'কম্-প'জ্) *v. t.* to compose  
again পুনবাই বচনা কর; to soothe সান্ত্বনা  
কর।

**Reconcile** (বি'ক-অন্-চাইল্) *v. t.* to bring to  
agreement মিলান, সমিল মিল কর, পুনবাই মিল  
কর; to pacify সান্ত্বনা কর।

**Reconciliation, Reconciliant** (বি'কন্-ডিল্-ই-  
য়েশন্) *n.* a renewal of friendship মিল  
মিলন, সমিল-মিল, ঘিঠময়লা।

**Reconciliatory** *adj.* tending to reconcile  
মিলাপ্রীতি করা, বিরোধ ভঞ্জন।

**Recondite** (বি'কন্-সাইট্) *adj.* secret গুপ্ত,  
গোপনীয়; profound গভীর। **Reconditory**

(বি'কন্-টি-টারী) *n.* a storehouse ডড়াল,  
গুদাম ঘর।

**Reconnaissance** (বে'কেন্-ই-চেক্) *n.* a survey  
or examination of a tract of country for  
military purposes সূচকাৰ্য্যোপলক্ষে দেশ পরীক্ষা,  
সরঞ্জাম কর গতি অনুসন্ধান।

**Reconnoitre** (বে'ক-অ'-নই-টার্) *v. t.* to survey or  
examine for military purposes সূচকাৰ্য্যো-  
পলক্ষে পরীক্ষা কর, নিবীক্ষণ কর, অরহা সূজ।

**Reconsider** (বি'কন্-চি-দার্) *v. t.* to consider  
again, to review পুনর বিবেচনা কর, আকৌ  
ভাবি চা, ন-কৈ বিচার কর।

**Reconstruct** *v. t.* to rebuild ন-কৈ সাজ।

**Reconstruction** *n.* forming anew নতুন  
সংগঠন, পুনর নির্মাণ।

**Reconvention** (বি'কন্-ভে'ন্-শন্) *n.* a cross  
case তলোটা মোকদ্দমা।

**Reconvey** (বি'কন্-ভে) *v. t.* to retransfer to  
the original owner আগর মালিকক আকৌ  
দি দে।

**Record** (বে'কর্ড্) *v. t.* to put down anything  
in writing for use as an evidence লেখি  
থ; to register বহীত লেখি থ, রেজিষ্টার তৃত্ত  
কর।

**Record** (বে'ক-অর্ড্) *n.* a formal writing of  
any fact, the proceedings in a case লিখিত  
বৃত্তান্ত, নথী; a register খাতা বহী। Beat or  
break the record=সকলো বিলাক মহর কার্য্য  
চের পেলা। Record of the case=মোকদ্দমার  
নথী, কাগজ-পত্র বিলাক। Record-keeper=  
মহাপেচ।

**Recorder** (বে'ক-দার্) *n.* a judge of a  
borough court মহকুমার বিচারক।

**Recount** (বি'কাউন্ট্) *v. t.* to relate in detail  
বিস্তারিতরূপে বর্ণনা কর।

**Recoup** (বি'কুপ্) *v. t.* to make good, to  
recover ক্ষতিপূরণ কর, হানি পূরা কর, পূরবাই  
পা। **Recoupment** *n.* পূরণ উদ্ধার।

**Recourse** (বি'কর্স্) *n.* act of going to for aid  
সাহায্যার্থে গমন, উপায়, আশ্রয়। Have re-  
course to a lawcourt=আদালতর আশ্রয় ল,  
দোচম কর।



**Recover** (বি-কভ্-আব্) *v. t.* to regain what was lost পুনৰাই পাই; to realise আদায় কৰ; to rescue আকৌ মোকোলা; to retrieve কতিপুৰণ স্বৰূপ পাই। —*v. i.* to regain health আৰোগ্য হ, বেমাৰ ভাল হ, গা উজ্জা; to obtain a judgement মোকদ্দমা জিক। **To recover damages** = কতিপুৰণ আদায় কৰ।

**Recoverable** *adj.* capable of being recovered আদায় কৰিব পৰা, পাব পৰা।

**Recovery** (বি-কভ্-আব্-ই) *n.* the act of regaining পুনঃ প্ৰাপ্তি; restoration to health বেমাৰৰ পৰা উঠন, সুস্থতা লাভ, আৰোগ্য, নিৰাময়।

**Recreate** (বি'ক-বি-এ'ষ্ট) *adj.* cowardly ভয়ভুৰ; false মিছলিয়া; renegade স্বৰ্ণভাগা, দোৱা চলীয়া। —*n.* an apostate স্বৰ্ণভাগী লোক, দোৱাশৰণীয়া। **Recreancy** *n.* a mean and cowardly spirit কাপুকত্যা, দোৱাচলীয়া স্বভাব।

**Recreate** (বি-ক্ৰি-য়েৎ) *v. t.* to receive নৈক সৃষ্টি কৰ, সজীব কৰ; to refresh সবল কৰ। —*v. i.* take recreation জিৰা, শঁতা, ভাগৰ পলা।

**Recreation** (বি-ক্ৰি-এ'শ্বন্) *n.* refreshment, amusement জিৰণি, বিশ্রাম, আমোদ, অহ্লাদ, খেলা; the act of recreation পুনঃ সৃষ্টি।

**Recreative** (বি-ক্ৰিয়েটিভ) *adj.* giving after labour ভাগৰ পলোৱা, শান্তি দায়ক বিশ্রাম জনক।

**Recrement** (বে'ক-বি-মেণ্ট্) *n.* dross গেদ, ডেবৰ।

**Recriminalate** (বি-ক্ৰিম্-ইন্-এট্) *v. t.* to criminalate in return প্ৰত্যপবাদ দে, ঘূৰাই দোষী কৰ, অভিযোগকাৰী ওপৰত দোষাৰোপ কৰ। **Re-crimination** *n.* a counter charge ওলোটী অভিযোগ।

**Recriminative, Recriminatory** *adj.* retorting an accusation ঘূৰাই জগৰীয়া কৰ।

**Recrudescence** (বি-ক্ৰু-দি'চ-এঞ্চ্) *n.* state of relapse পুনৰ উদ্ভব, উকনি, দোৱচন্।

**Recruit** (বি-ক্ৰুট্) *v. i.* to recover in health গা উজ্জা; to enlist new soldiers নতুন সেনাৰ নাম লগা। —*v. t.* to supply with recruits নৈক ভৰ্ত্তি কৰ। —*n.* a new supply of

men নতুন আমদানি লোক, নৈক অহা কুলি বা চিপাহী।

**Recruiter** (বি-ক্ৰু-টাৰ) *n.* one who obtains new supply of soldiers or coolies চিপাহী বা কুলি সংগ্ৰহ কৰোঁতা।

**Recruitment** (বি-ক্ৰুট্-মেণ্ট্) *n.* the act of supplying new labourers or soldiers লোক সংগ্ৰহ, কুলী বা চিপাহী সংগ্ৰহ।

**Rectangle** (বেক্-টেংগল্) *n.* a four sided figure with four right angles সমকোণী চতুৰ্ভুজ ক্ষেত্ৰ।

**Rectangular** (বে'ক-টেং-গিউলাৰ্) *adj.* right angled সমকোণ যুক্ত।

**Rectification** (বেক্-টি-ফি-কেশ্বন্) *n.* the act of correcting or refining সংশোধন, আউটন।

**Rectify** (বেক্-টি-ফাই) *v. t.* to adjust, to make right আঁৰ মাৰ, শুধৰা, ঠিক কৰ, সংশোধন কৰ; to purify by repeated distillation পৰাই শোধন কৰ।

**Rectilinear** (বেক্-টি-লিন্-ইয়ে-এল্) *adj.* bounded by straight lines পোশ ৰেখা বিশিষ্ট, চৌচকলীয়া স্বৰূপৰক্ষিত। also **Rectilinear**.

**Rectitude** (বেক্-টি-টিউড্) *n.* uprightness সবলতা, সাধুতা; integrity.

**Rector** (বে'ক্-টাৰ) *n.* a ruler অধ্যক্ষ, গৰাকী; a minister of parish গাওঁলীয়া ধৰ্মোপদেশক; the head officer of certain college and schools প্রধান অধ্যাপক। **Rectoral** *adj.* অধ্যাপক বা যাজক স্বৰূকীয়।

**Rectory** (বেক্-টাৰ্-ই) *n.* a parish church গাওঁলীয়া ডজনালয়।

**Rectum** (বেক্-টাম্) *n.* lower part of the intestine মলাধাৰ।

**Recumbent** (বি-কম্-বেণ্ট্) *adj.* reclining, idle কাতি হৈ পৰি থকা, এলহুৱা। **Recumbency** *n.* সুপাৱস্থা, কাতি হৈ থকা অৱস্থা।

**Recuperative** (বি-কিউ-পাব্-এ-টিভ্) *adj.* tending to recovery আৰোগ্য কাৰক, গা উজ্জোতা।

**Recur** (বি-কাৰ) *p. i.* to return পুনৰাই হ; to happen at certain intervals বাৰে বাৰে হ। (*pa. t.* ও *pa. p.* Recurred). **Recurring charges** = মাহে মাহে বহৰি হৈ থকা খৰচ।

**Recurring decimal** = বাবে বাবে একেটাই হৈ থকা দশমিক, লেখেবীয়া দশমিক। **Recurrence** = হুলাই হওন, পোৱচা কাৰ্য্য।

**Recusant** (ব'ক-ইউ-জেক্ট) *adj.* refusing to admit স্থাপিত মত অস্বীকাৰকাৰী, অবৈয়া।

**Recusancy** *n.* nonconformity অবৈয়া মত।

**Red** (বেড্) *adj.* of a colour like blood বঙা।

— *n.* a red colour বঙা বৰণ। **Red book** = বাৰুকীয় সন্ধান লোকৰ নামাৱলী। **Red cross** = আহত সৈন্য পৰিচৰ্যা কৰা ধাতুৰ সন্মান চিন। **Red-hand** = বস্ত্ৰাক্ত হাত। **Red-handed**

*adj.* in the very act কোনো কাৰ্য্য কৰা যাৱকে, হাতেহাতে। **Red-hot** *n.* জুই যেন

উপত, জ্বলন্ত। **Red flag** or **Red light** = a danger signal বিপদ সূচক নিচান। **Red shirt**

= an anarchist বিদ্ৰোহী লোক। **Red** (বেদ) *v. t.* to make tidy তিৰ্জিল কৰ। (*coll.*) to settle a quarrel by separating the fighters

যুজাকক একালিয়া কৰি যুজ ভাঙ।

**Redden** (বেদন্) *v. t.* to make red বঙা কৰ।

— *v. i.* to become red বঙা হ।

**Reddish** (বেডইছ) *adj.* somewhat red ইমং

বঙা, বঙচুৱা।

**Redding** (বেডিং) *n.* the process of putting in order জোত ভাং। **Redding-comb**

= কঁকৈ।

**Reddition** (বে-ডিশ-শন্) *n.* surrender, restitution পুনৰ সংস্থাপন, প্রত্যৰ্পণ।

**Redeem** (বি-ডিম্) *v. t.* to rescue মোকোলা ; to recover খালাচ কৰ, ধন দি মুক্ত কৰ, উদ্ধাৰ

কৰ। **To redeem a promise** = হুজিৰতে কাৰ্য্য

কৰ।

**Redeemable** *adj.* that may be rescued খালাচ

কৰিব পৰা, উদ্ধাৰণীয়।

**Redeemer** (বি-ডিম্-আৰ) the saviour জ্ঞানকৰ্তা,

মুক্তি দাতা, নিস্তাৰ কৰ্তা।

**Redemption** (বি-ডেম্-শন্) *n.* release মুক্তি, উদ্ধাৰ,

পৰিত্ৰাণ ; act of buying back দায় দি খালাচ

কৰণ। **Redemption of equity** = বন্ধকী মাটি

খালাচ কৰিবৰ নিমিত্তে আদালতৰ বিধান।

**Rodented** (বি-ৱেডেড্) *adj.* formed like the

teeth of a saw কাঁচিবৰীয়া, কবতৰ দৰে দাঁত থকা।

**Redintegrate** (বি-সিনটি-গ্ৰেট) *v. t.* to renew নতুন কৰ, নতৈ জোৰা লগা।

**Red-lead** *n.* সেন্দূৰ, হেজুল।

**Redistribute** (বি-ডিচ-ট্ৰি-বিউট) *v. t.* to apportion anew আকৌ ভগা, পুনৰ বিভবণ কৰ।

**Redolence, Redolency** (বে'দ-অ'-লেন্চ-চি) *n.* diffusion of odour মল্লমলনি, সুভাণ।

**Redolent** (বিদ-অ'-লেন্ট) *adj.* scented diffusing odour মল্লমল কৰে, সুগন্ধি, সুগন্ধিময়।

**Redouble** (বি-ডবল্) *v. t.* to double again, to multiply দুগুণ বেছি কৰ, সবহ কৰ। —

*v. i.* to increase twice as much দুগুণ বেছি হ, সবহ হ।

**Redoubt** (বি-ডাউট্) *n.* an enclosed field-work in a fortification দুৰ্গৰ বাহে মুকলি ঠাইত বন্ধা গড়।

**Redoubtable** (বি-ডাউট্-এবল্) *adj.* valiant বৰ সাহিয়াল, ভয় ভীত নোহোৱা, বলৱত।

**Rebound** (বি-ডাউন্স্) *v. i.* to rebound এঠাইত পৰি উকৰি আহ ; to result উদ্ভব হ।

**Redraft** (বি-ৱ্ৰেফট্) *n.* বিতীৰ্থাব কৰা, নকল বা মোচাবিশ।

**Redress** (বি-ৱ্ৰে'চ) *v. t.* to relieve from প্রতিকাৰ কৰ, মোচন কৰ, লোখ তথবা ; to compensate হক-দে, কতিপূৰণ কৰ। — *n.* relief

প্রতিকাৰ, উপকাৰ।

**Red-tape** (বে'দ-টেপ্) *n.* অফিসৰ কাগজ বন্ধা বন্ধা ফিটা ; official formality অফিচৰ দস্তৰ।

**Red-tapism** *n.* চৰ্কাৰী অফিচৰ দস্তৰ ; দীৰ্ঘসূত্ৰতা।

**Reduce** (বি-ডিউচ) *v. t.* to lower in grade or state তললৈ নমা, কমা, সৰু কৰ ; to weaken দুৰ্বল কৰ, ক্ষীণ কৰ ; to subdue দমন কৰ, বল কৰ। **He is much reduced** = ভেত বৰ

কাণাইহে। **Reduce to order** = সুখলা লগা।

**He has been reduced to the lowest grade**

= ভেতক নিচেই তল দাপৰ কামলৈ নমাইহে।

**Reduce to writing** = লিখি থ। **Reducible**

*adj.* that may be reduced কমাৰ বা সৰু

কৰিব পৰা।

**Reduction** (বি-ৱাক্-শন্) *n.* act of reducing,

diminution কম কৰণ, হৰ্ঘহা হ্ৰাস, নক কমণ ; the rule for changing the denomination of one quantity to another লম্বু কৰণ আৰু ।

**Redundance** ( বিদান-দেৰ্গ ) , **Redundancy** *n.* quality of being super-fluous বাহুলা, আতিশয্য ।

**Redundant** ( বি-দান্-দেৰ্গ ) *adj.* superfluous সবহ, বহুল, অতিৰিক্ত, বচা, ডেটৰা, যিমান লাগে তাতকৈ বেচি । **Redundantly** *adv.* এসেয়ে সবহকৈ, বেচিকৈ ।

**Reduplicate** ( বি-ডিউ-প্লি-কেট ) *v. t.* to double again পুনৰ দ্বিগুণ কৰ, আকৌ ঘোঁহাৰ ; to repeat.

**Reduplication** ( বি-ডিউ-প্লি-কেছন্ ) *n.* the act of doubling দ্বিগুণ কৰণ, দুনাই কণ্ডন ।

**Re-echo** ( বি-ই-ক' ) *v. t.* or *v. i.* to resound দুনাই প্ৰতিধ্বনি কৰা বা হ ।

**Reed** ( বীড্ ) *n.* a kind of tall grass growing in marshy lands খাগৰি, নল ; the sounding part of certain musical instruments পেপা আদিৰ মুখ বা থুৰি ; an appliance in weaving বাঁচ ।

**Re-edify** ( বি-এ'ডিফাই ) *v. t.* rebuild নকৈ সাজ ।

**Reedy** ( বীডি ) *adj.* full of reeds ইকৰা খাগৰিৰে ভৰা ।

**Reef** ( বীক্ ) *n.* a chain of rocks near the surface of water, a shoal সমুদ্ৰৰ কাত থকা পৰ্ব্বত শ্ৰেণী, সাগৰৰ পাৰ ; a portion of a sail folded পালৰ নুবিঙো ভাগ । — *v. t.* to gather up like a portion of a sail সামৰ, জাহাজৰ পাল কম কৰ । **Reef knot** = জোৰা দিয়া গাঠি ।

**Reek** ( বীক্ ) *n.* vapour, smoke ভাপ, ধোঁৱা । — *v. i.* to send forth smoke ধোঁৱা ওলাই থকা, ধোঁৱা লগা । **Reeky** *adj.* smoky, having unpleasant smell ধোঁৱা ওলোৱা, বেচা গোন্ধোৱা ।

**Reel** ( বীল ) *n.* a frame for winding yarn সূতা লোৱা চেবেকী, লেটাই, টাকুৰী, উৰ ; a scotch dance এক বকৰ নাচ । — *v. t.* to wind on a reel সূতা পকা চেবেকীত সূতা ল । **Reeling**

**machine** = সূতা পকোৱা কল । **Reel off** = বেগাই কৈ পেলা ।

**Reel** ( বীল্ ) *v. i.* to stagger টলং ভটং কৰ, ইকাল সিকাল কৰ, ধলং পলং কৰ । — *n.* giddiness মূৰধ্বনি ।

**Re-elect** ( বি ইলেক্ট ) *v. t.* to elect again পুনৰাই মনোনীত কৰ ।

**Re-embark** ( বি-এ'ম্ বার্ক ) *v. t.* to put on board again পুনৰ জাহাজত উঠ । **Re-embarkation** *n.*

**Re-enforce** *v. t.* to enforce again, to strengthen with new force সবল কৰ, বৃদ্ধি কৰ, সবহকৈ সেনা পঠাই সহায় কৰ । **Re-enforcement** *n.* additional troops সহায় কৰিবৰ নিমিত্তে দুনাই পঠোৱা সৈন্ত ।

**Re-enter** ( বি-এণ্টাৰ ) *v. t.* to enter anew নকৈ সোম, পুনৰাই প্ৰবেশ কৰ ।

**Re-entry, Re-entrance** ( বি-এণ্ট্ৰি, —এণ্ট্ৰে ন্চ ) *n.* entering again পুনৰ প্ৰবেশ ; taking possession again পুনৰ দখল ।

**Re-establish** ( বি-ইষ্টেব্লিছ ) *v. t.* to establish again পুনৰাই স্থাপন কৰ, নকৈ পাৰ । **Re-establishment** *n.* পুনৰ সংস্থাপন, ন পাতন ।

**Reeve** ( বীড ) *n.* a title of old English magistrates আগৰ দিনৰ বিচাৰক । — *v. t.* কোনো বিছাৰ যাজেদি জৰী সূয়া ।

**Re-examine** ( বি এগজামিন্ ) *v. t.* to examine again নকৈ আকৌ পৰীক্ষা কৰ ।

**Refection** ( বি-ফেক্ছন্ ) *n.* refreshment আহাৰ, ভোজন, জলপান ।

**Refectory** *n.* উপাসীন আশ্ৰমৰ জলপনীয়া ঘৰ বা ঠাই, ভোজন ঘৰ ।

**Refer** ( বি-ফাৰ ) *v. t.* to submit to some other person আন কাকো শোধ, বা মত ল, মতামতৰ বাবে পঠিয়া ; to trace back উন্নিষ্কা, উল্লেখ কৰ । To refer a case = চোপদ কৰ, বিচাৰৰ নিমিত্তে পঠিয়া । Referring to the past history = আগৰ কথালৈ উন্নিষ্কাই । Refer to a book = পুথি বা কিতাপ চা ।

**Referee** ( বে'ফাৰ ই ) *n.* one to whom anything is referred হাব ওপৰত বিচাৰৰ ভাৰ দিয়া হব,

যাক কোনো কথাৰ পৰামৰ্শ সোধা হয়; umpire in football ফুটবল খেলৰ মধ্যস্থ বিচাৰক।

**Reference** (ৰে'ফ-আৰ-এক) *n.* act of referring সোধাশোধ; a quotation উল্লেখ; relation সম্পৰ্ক। **With reference to your letter** = আপোনাৰ চিঠি উল্লেখ কৰি বা চিঠিলৈ উনু'কিয়াই। **Without reference to any one** = কাকো সোধা নকৰি, কাকো নোসোধা নেমেলাকৈ। **Reference-book** = a book to be consulted কোনো বিশেষ বিধান থকা কিতাপ, নিদৰ্শন কিতাপ।

**Referendum** (ৰেফেৰেণ্ডাম্) *n.* referring of certain question of the legislative council to the electorate for opinion ডোটাৰ সকলৰ মতামতৰ বাবে পঠোৱা সভাৰ মিমাম্‌সা, গণভোট।

**Refine** (ৰি-ফাইন্) *v. i.* to purify, to produce to a pure state শোধন কৰ, নিৰ্মল কৰ, পৰিষ্কাৰ কৰ, গেদ কাঢ়, চাফ কৰ। —*v. i.* to become fine পৰিষ্কাৰ হ। **Refined** *adj.* polished সভা, চাফ-চিকণ; made pure শোধন কৰা, মাৰ্জিত।

**Refinement** *n.* purification বিপ্লৱতা, নিৰ্মলতা, শোধন; purity of manners, morals etc. শিষ্টাচাৰ।

**Refinery** (ৰি-ফাইন্-এ'ৰি) *n.* a place for refining গেদ কাটি নিৰ্মল কৰা ঠাই, তেল পৰিষ্কাৰ কৰা কাৰখানা, শোধনাগাৰ।

**Refit** (ৰি-ফিট) *v. t.* to fit out a second time আকৌ তৈয়াৰ কৰ, মেৰামত কৰ।

**Reflect** (ৰিফ্লেক্ট) *v. t.* to throw back as light from any surface আওতলীয়া কৰি ওভোতাই পঠিয়া, এঠাইত খুন্দাখুৱাই ওফৰা। —*v. i.* to be thrown back এঠাইত পৰি উফৰি যা, প্ৰতিবিম্ব হ; to ponder, to consider deeply চিন্তা কৰ, গুণ; to cast reproach (with on or upon) ঢেকা পৰ, অপযশ হ।

**Reflection, Reflexion** (ৰি-ফ্লেক্-শ্বন্) *n.* the change of direction of a light or heat তাপ বা পোহৰ উকৰি যাওন, গতি পৰিবৰ্তন; contemplation গুণনি, ভাবনি, অনুধাৱন, চিন্তা; censure অপযশ, নিন্দা, বদনাম, চাঙ।

**Reflective** *adj.* thoughtful চিন্তাশীল, ভাবুক,

ভাবনাযুক্ত; changing direction as of light এটলীয়া হৈ উফৰি যোৱা।

**Reflector** (ৰি-ফ্লেক্টৰ্) *n.* a mirror প্ৰতিবিম্ব পেলোৱা আঠা; a censorer নিষ্পেক্ষ, অপযশ কৰোতা।

**Reflex** (ৰি-ফ্লেক্‌চ্) *adj.* reflected প্ৰতিবিম্বিত; bent মেচা, পাচলৈ ভাজ খোৱা, ভেমেচা। —*n.* প্ৰতিবিম্ব। —*v. t.* to bend, back পাচলৈ হলি যা, বেকা হ।

**Reflexibility, Reflexity** *n.* state of being bent backward মেচলোৱা অৱস্থা। **Reflexive** *adj.* turning backward নিজকে নিজে কৰা বুজ্‌হা, পাচলৈ উভতি অহা।

**Reflux** (ৰি-ফ্লাক্‌চ্) *n.* a flowing back পানীৰ ওভতনি। —*adj.* flowing back উভতি যৈ যোৱা; refloat.

**Reform** (ৰি-ফৰ্ম) *v. t.* to form again নকৈ গঢ়; to make better, to improve ভাল কৰ; সংস্কাৰ কৰ। —*v. i.* become better ভাল হ। —*n.* improvement, change সংশোধন, বাতি পৰিবৰ্তন, নতুন সংস্কাৰ।

**Reformation** (ৰি-ফৰ্মেছন্) *n.* the act of reforming পুনৰ সংগঠন; amendment সংশোধন, কু-বীতি পৰিবৰ্তন; the great religious revolution of the 16th century ধৰ্ম সংস্কাৰ।

**Reformatory** (ৰি-ফৰ্ম-মে-ট'ৰী) *n.* an institution for correcting juvenile offenders লৰা-ছোৱালীৰ চৰিত্ৰ সংশোধনী ফাটেক। —*adj.* reforming সংস্কাৰ, চৰিত্ৰ সংশোধন কৰা।

**Reformer** (ৰি-ফৰ্ম-মাৰ্) *n.* one who reforms ধৰ্ম সংস্কাৰক, বাতি-নীতি পৰিবৰ্তনকাৰী, সংস্কাৰক।

**Reformed** *adj.* changed, improved সংস্কাৰ হুত্, পৰিবৰ্তিত, উন্নত, মাজিত ভাবৰ।

**Refract** (ৰি-ফ্ৰেক্ট্) *v. t.* to break the natural course of আওতলীয়া কৰ, আওবাতৈ চলা।

**Refracted** *adj.* turned out of its usual course এটলীয়া (যেনে সূৰ্য্যৰ কিৰণ), বক্ৰগতি হুত্, মেদেদি-ভেদেদি; প্ৰতিসৰিত।

**Refraction** (ৰি-ফ্ৰেক্‌শ্বন্) *n.* the change in the direction of a ray or heat বক্ৰ গতি,

কঠোঁয়াইকৈ পৰণ। **Refractive** *adj.* tending to refract কিৰণ কঠোঁয়াইকৈ পেলাব পৰা, গতি পৰিবৰ্ত্তন সম্বন্ধীয়, প্রতিসৰণ।

**Refractory** (বি-ফ্ৰেক্-ট'ৰী) *adj.* unruly, perverse, obstinate অবাধ্য, অদমা, হাঁক-বচন নুশুন।

**Refragable** (বি-ফ্ৰেজে-বল্) *adj.* that may be resisted বাধা জন্মাব পৰা; refutable খণ্ডনীয়।

**Refrain** (বি-ফ্ৰে'ন্) *v. t.* to restrain থমা, ক্ষান্ত কৰ। — *v. i.* to forebear, to abstain ক্ষান্ত হ, কৰিবলৈ এব, নিবৃত্ত হ। — *n.* a chorus repeated at the end of a division of poem গীতৰ অন্তৰা, গীতৰ ধূৱা বা দোহাৰ।

**Refresh** (বি-ফ্ৰে'ছ্) *v. t.* to revive the spirit or strength, to enliven ভাগৰ পলা, শঁতা, জিৰা, সবল কৰ। ( *Coll.* ) to take refreshment কিবা অলপ খা। **Refresh your memory** = মনত পেলা।

**Refreshing** *adj.* invigorating ক্ষুতিদায়ক, ভাগৰ ওচোৱা।

**Refreshment** (বি-ফ্ৰেছ-মেণ্ট) *n.* act of refreshing বিশ্রাম, জিৰণি। ( *pl.* ) food and drink to refresh one's self জলপান।

**Refrigerant** (বি-ফ্ৰিজ-আৰ্-এণ্ট) *adj.* cooling শিথকাৰী, চোঁচা কৰা।

**Refrigerate** (বি-ফ্ৰিজ-আৰ্-এট্) *v. t.* to make cold চোঁচা কৰ, শীতল কৰ।

**Refrigerator** (বি-ফ্ৰিজ-আৰ্-এ-টৰ) *n.* an apparatus for keeping food cold বস্তু চোঁচাকৈ ৰখা যন্ত্ৰন ; an ice-safe বৰফ খোৱা ৰাকচ।

**Refuge** (বি'ফ্-ইউজ্) *n.* a shelter from danger, a protection আশ্ৰয়, ৰক্ষাহান, গাগৰি। To take refuge = আশ্ৰয় ল, গাগৰি ল, গহনা ল।

**Refuge** (বি'ফ্-ইউজী) *n.* one who flees for protection শৰণাগত, পলাতক, আশ্ৰিত লোক।

**Refulgent** (বি-ফাল্-জেন্'ক্) *n.* brightness দীপ্তি, শ্ৰভা, উজ্জলতা।

**Refulgent** (বি-ফাল্-জেন্'ক্) *adj.* shining, brilliant দীপ্তিমান, উজ্জল, তেজোময়।

**Refund** (বি-ফাণ্) *v. t.* to repay, to return

what has been taken ওলোটায়ে দে, ফিৰাই দে, ওৱাপোচ দে, আকৌ শোধাই দে। — *n.* act of repaying ওৱাপোচ।

**Refusal** (বি-ফিউজ-এল্) *n.* denial of a request, rejection অস্বীকাৰ, অমান্তি, অসম্মতি হ।

**Refuser** *n.* a horse that refuses to jump জাপ ভেই নোহোৱা ঘোঁৰা, জাপ নমৰা ঘোঁৰা।

**Refuse** (বি-ফিউজ) *v. t.* to deny, to reject অস্বীকাৰ কৰ। — *v. i.* not to comply অমান্তি হ, অসম্মতি হ।

**Rufuse** (বি-ফিউজ) *n.* anything rejected as worthless অকাৰ্য্যমিলা, দলিয়াই পেলাৱা বস্তু, জাবৰ, ডোবৰ, শীতা। — *adj.* worthless অকাৰ্য্যমিলা, বাছ।

**Refusion** (বি-ফিউ-জন্) *n.* repeated melting of metal ধাতু আউটান, ধাতুৰ পুনৰ ভ্ৰৱণ।

**Refutable** (বি-ফিউ-টেবল্) *adj.* that may be disproved খণ্ডনীয়, কটাব পৰা।

**Refutation** (বি-ফিউ-টেছন্) *n.* the act of disproving অপ্রমাণ কৰিব পৰাটো, খণ্ডন।

**Refute** (বি-ফিউট্) *v. t.* to disprove অপ্রমাণ কৰ, খণ্ডা ; to oppose প্রতিবাদ কৰ, মিছা কৰ।

**Regain** (বি-গে'ন) *v. t.* to receive back, to recover পুনৰাই প।

**Regal** (বি-গেল্) *adj.* royal, kingly বজাৰ, ৰাজকীয়। ( *L. regalis* = royal ).

**Regale** (বি-গেল্) *v. t.* to entertain sumptuously পৰিতৃপ্ত কৰি ভোজন কৰ। — *v. i.* to feast ভোজ খা, হৈপাহ পলুৱাই খা। — *n.* a kingly feast মহা ভোজ, ৰাজ ভোণ।

**Regalement** *n.* entertainment ভোজ, ভোজন।

**Regalia** (বি-গে-লি-আ) *n.* ( *pl.* ) the ensigns of royalty used at a coronation ৰাজ আহিলা, ৰাজ চিহ্ন ( যেনে ছত্ৰ, মণ্ড, মুকুট ইত্যাদি )।

**Regality** (বি-গেল্-ইটি) *n.* sovereignty ৰাজত্ব, ৰাজক্ষমতা।

**Regally** *adj.* in a kingly manner বজাবদৰে, ৰাজ আছিলাবে।

**Regard** (বি-গাৰ্ড্) *v. t.* to pay attention to অৱধান কৰ, মনোযোগ কৰ ; to esteem

গ্ৰাহ্য কৰ, মান, ভাব কৰ; to respect সম্মান কৰ।—*n.* attention মনোযোগ, অৱধান; observation দৃষ্টি; respect সম্মান, সম্ভৱ, আদৰ। (*pl.*) good wishes মঙ্গল কামনা, সম্ভাৱ। As regards—সম্পৰ্কে, বিষয়ে। In regard of=in view of বাবে। With regard to—সম্বন্ধে, বিষয়ে। In this regard এই সম্পৰ্কে। Regarding *prep.* concerning বিষয়ে, সম্পৰ্কে। Regardful *adj.* heedful মনোযোগী।

Regardless *adj.* negligent অমনোযোগী, অসৱধান।

Regardant *adj.* looking behind watchfully (as a lion regardant) কেবাহিকৈ পাচলৈ চোৱা।

Regatta (ৰি-গেটা) *n.* a rowing match নাও খেল; meeting for boat races.

Regency (ৰি-জেন-চি) *n.* government by a regent ৰাজ-প্ৰতিনিধিৰ শাসন, এলাকা বা পদ।

Regenerate (ৰি-জেন্-আৰ্-এট্) *n. t.* to produce a new পুনৰ্জন্ম দে, নতুন বন, পুনৰ জীৱিত কৰ। —*adj.* renewed পুনৰ্জীৱিত, পৰিবৰ্তিত।

Regeneration (ৰি-জেন্-এৰ্-এশ্বন) *n.* state of being regenerated পুনৰ্জন্ম, নবসৃষ্টি, নতুন স্বভাৱ ধৰণ, ভাৱকৈ পৰিবৰ্তন, অভ্যুত্থান।

Regent (ৰি-জেন্ট) *n.* a ruler appointed to govern a kingdom during the minority or disability of a king ৰজাৰ অকালীন অৱস্থাত ৰাজ্য শাসনৰ ভাৰ গ্ৰাপ্ত লোক, ৰাজ-প্ৰতিনিধি। —*adj.* exercising interim sovereign authority প্ৰতিনিধি স্বৰূপ শাসনবাৰী।

Regeminate (ৰি-জাৰ্মিনে-নেট্) *n. i.* to bud again, to begin to grow again ন-কৈ গঁজালি মেল, আকৌ পোখা।

Regicide (ৰে'জ-ই-চাইড) *n.* the murderer of a king ৰাজ হত্যা, ৰাজ ঘাতক।

Regime (ৰে'-জিম্) *n.* systematic course of diet, a remedy পথ্য, ৰোগৰ আহাৰ ব্যৱস্থা; administration শাসন প্ৰণালী। (L. *regere* = to rule).

Regimen (ৰে'জ-ই-মেন্) *n.* a systematic course of diet পথ্য, পথ্যাপথ্য নিয়ম।

Regiment (ৰে'জ-ই-মেন্ট) *n.* a body of soldiers commanded by a colonel পল্টন, কৰ্ণেল চাহাবে চলোৱা সৈন্যদল; rule ৰাজনীতি।

Regimental *adj.* পল্টন সম্বন্ধীয়। Regimentals *n. (pl.)* the uniform of a regiment কোনো সৈন্যদলৰ অৱধাৰিত পোচাক।

Region (ৰি-জন্) *n.* country or a part of it প্ৰদেশ, দেশ, অঞ্চল। Internal region = নৰক, পাৰ্ৱত্য।

Register (ৰে'জিষ্ট্ৰাৰ্) *n.* a written record, a book containing certain description or account চিহ্ন বহী, তালিকা, খাভাবহী; one who registers চিহ্নাৱৰ্ত্ত; চিহ্নস্তাৱৰ। —*v. t.* to enter in a register চিহ্ন কৰ, ৰেজিষ্টাৰ ভুক্ত কৰ।

Registrar (ৰে'জ-ইচ-ট্ৰাৰ্) *n.* one who keeps an official record চিহ্নস্তাৱৰ। Registrar of the University = বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰধান কাৰ্য্য-কাৰক।

Registration (ৰেজিষ্ট্ৰে-শ্বন) *n.* act of registering বহীত লিখি থকা কাৰ্য্য, ৰেজিষ্ট্ৰেচী।

Registry (ৰেজ-ইচ-ট্ৰি) *n.* place where a register is kept ৰেজিষ্ট্ৰেচী কৰা চিহ্নস্তা; act of registering ৰেজিষ্ট্ৰেচী কৰণ।

Regnal (ৰেগনেল্) *adj.* pertaining to the reign of a king ৰাজত্ব বিষয়ক। Regnal-year ৰাজত্ব কৰা বছৰ।

Regnancy (ৰে'গনেঞ্চি) *n.* reign ৰাজত্ব, ৰাজ্য-ভোগ, শাসন।

Regnant (ৰে'গনেণ্ট) *adj.* reigning ৰাজত্বকাৰী; predominant প্ৰধান।

Regorge (ৰি-গৰ্জ) *v. t.* to swallow again এবাৰ উলিয়াই আকৌ গিল।

Regrate (ৰি-গ্ৰেট্) *v. t.* to give a fresh appearance by rubbing ঘঁহি নতুন কৰ; to buy and sell in the same market একে ঠাইতে কোনো বস্তু কিনি আকৌ সবহ দামত বিক্ৰী কৰ।

Regress (ৰি-গ্ৰেচ্) *n.* going back, return প্ৰত্যগমন, পাচগতি, উভতি য়াওন। —*v. i.* to go back উভতি যা; Regressive *adj.* going back উভতি যোৱা।

**Regret** ( *রিগ্রেট্* ) *n.* sorrow for anything, remorse খেদ, দুঃখ, অনুতাপ। —*v. t.* to grieve at খেদ কর, দুঃখ কর। ( *pa. t.* and *pa. p.* **Regretted** ). **Regretful** *adj.* full of sorrow দুঃখ পূর্ণ, দুঃখ লগা।

**Regrettable** ( *রিগ্রেট্-এবল্* ) *adj.* that may be regretted দুঃখ জনক, শোচনীয়।

**Regular** ( *বে'গ'-ইউ-লার* ) *adj.* according to rule নিয়ম পৰাৱণ, বন্ধা নিয়ম, দস্তব মত ; orderly, strict ঠিক, নিয়মৰ ব্যতিক্রম নকৰা ; uniform সদায় একে। —*n.* a soldier of the permanent army বজাৰ স্থায়ী সেনা ; a monk সন্ন্যাসী, ব্রহ্মচাৰী। **He is not regular in his attendance**—উপস্থিত হোৱা বিষয়ে তেওঁ নিয়মপৰাৱণ নহয় ; তেওঁ সদায় ঠিকমতে নাহে। **Regularly** *adv.* according to rule or system ৰীতিমতে, সদায় একেদৰে, একেবাহে ঠিকমতে। **Regular suit**—নধৰী মোকদ্দমা, দস্তবমত গোছৰ।

**Regularise** ( *বে'গ'-ইউ-লার-আইজ* ) *v. t.* to make regular নিয়ম লগা, নিয়মিত কৰ।

**Regularity** ( *বে'গ'-ইউ-লার-ইটি* ) *n.* uniformity method বন্ধা নিয়ম, ক্রম, ৰেহা।

**Regulate** ( *বেগ-ইউ-লেট্* ) *v. t.* to adjust ঠিক কৰ, নিয়ম মতে চলা কৰ ; to subject to rules বিধান কৰ।

**Regulation** ( *বে'গ'-ইউ-লেছন্* ) *n.* act of regulating ঠিক কৰণ ; a rule নিয়ম, বিধান, বাৱস্তা ; law আইন।

**Regulator** ( *বেগ-ইউ-লেটৰ* ) *n.* that which regulates motion যি ঠিকমতে চলাই, গতি পোনোৱা যন্ত্ৰন।

**Rehabilitate** ( *ৰি-হে-বিল-ই-টেট* ) *v. t.* to restore to a former state or condition পূৰ্ৱৰ স্বত্ব প্রদান কৰ, আগৰ অৱস্থালৈ নে।

**Rehearsal** ( *ৰি-হাৰ-চেল* ) *n.* recital for practice আখৰা, বোল মাত শিকনি, আওবাবলৈ অভ্যাস কৰণ। **Dress rehearsal**—সাজপিন্ধা আখৰা।

**Rehearse** ( *ৰি-হাৰ্চ* ) *v. t.* to repeat what has been said অভ্যাস কৰ, আওবা ; to recite আওবা, বাবে বাবে একেটা কথাৰ উচ্চাৰণ কৰ, মুখস্থ হাত।

**Reich** ( *ৰিখ্* ) *n.* the German common wealth জাৰ্মান প্রজাৰ শাসনতন্ত্ৰ সভা।

**Reichstag** ( *ৰিখ্‌টাগ্* ) *n.* Parliament of the German empire জাৰ্মানিৰ ৰাজ্য সভা।

**Reign** ( *ৰে'গ্* ) *n.* rule, royal authority আমোল, ৰাজত্ব, অধিকাৰ। —*v. t.* to rule ৰাজত্ব কৰ ; to be predominant প্রবল হ, আধিপত্য কৰ।

**Reimburse** ( *ৰি-ইম্-বাৰ্চ* ) *v. t.* to refund টকা ফিৰাই দে, পৰিশোধ কৰ ; to recompense ক্ষতি পূৰণ কৰ। **Reimbursement** *n.* repayment পৰিশোধ, ক্ষতিপূৰণ।

**Rein** ( *ৰে'ন্* ) *n.* the strap of a bridle ঘোঁৰাৰ লাগামৰ মূদৰ ছালৰ জৰী ; means of governing or curbing শাসন, আটক। —*v. t.* to govern, to control দমন কৰ, থমা, শাসন কৰ। **Rein up**—to restrain a horse ঘোঁৰা থমা বা ৰাখ। **Give the reins to**—to leave unchecked ইচ্ছামতে চলিবলৈ দে। **Take the reins**—শাসনৰ ভাৰ হাতত ল। **Reinless** *adj.* without control উদগুত।

**Reindeer** ( *ৰে'গ-দিয়ৰ* ) *n.* a kind of deer এজাতি জটীয়া শিঙেৰে পহু।

**Reinforce** ( *ৰি-ইন-ফৰ্চ* ) *v. t.* to strengthen again with new force নতুনকৈ সেনা পঠিয়াই সহায় কৰ।

**Reinforcement** *n.* additional troops অতিৰিক্ত সেনাদল। **Reinforced concrete**—ভিতৰত লোহা দি শিলগুটি চূণ বালিৰে লেটিয়াই টান কৰণ।

**Reinsert** *v. t.* to put in again ন-কৈ সুমুৱা, আকৌ ভৰা, পুনৰাই লিখ।

**Reins** ( *ৰে'গজ* ) *n.* ( *pl.* ) the kidneys মুত্ৰাশৰ ; the lower part of the back পাচ কঁকাল। ( *fig* ) means of control শাসন কৰা উপায়। **Give the reins**—let it go in its own way নিজ ইচ্ছাবে যাৱলৈ বা কৰিবলৈ দিয়া। —*v. t.* ( *fig* ) to govern, to control, to pull up শাসন কৰ, পাচলৈ টানি ধৰ, আটক কৰ।

**Reinstall** ( *ৰি-ইন্-ষ্টল* ) *v. t.* to install again আকৌ নিঃহাসনত বহুৱা।

**Reinstate** ( *ৰি-ইন্-ষ্টেট্* ) *v. t.* to place in a former state পুনৰাই আগৰ পদত উঠি কৰ,

- ন-কৈ আকৌ কাম দে। **Reinstatement** *n.* পুনৰ ভৰ্তি কৰণ।
- Reissue** (বি-ইচু) *v. t.* to issue again ঠালি-জালি কৰ, ন-কৈ উলিয়া।
- Reiterate** (বি-ইটা-ৰেট) *v. t.* to repeat again কোৱাকৈ ক। **Reiteration** *n.* পুনৰুক্তি।
- Reject** (বি-জেক্ট) *v. t.* to refuse, to renounce অগ্ৰাহ কৰ, নামঞ্জুৰ কৰ, নাপচন কৰ। **Rejection** *n.* refusal অগ্ৰাহ কৰণ, নামঞ্জুৰ। —*n.* anything rejected বেয়া বুলি এঙ্গোৱা বস্তু।
- Rejoice** (বি-জাইচ) *v. i.* to feel and express joy আনন্দ প্ৰকাশ কৰ, উল্লাসিত হ। —*v. t.* to gladden সং-লগা, উল্লাসিত কৰ।
- Rejoicing** *n.* expression of joy আনন্দ প্ৰকাশ ; subject of joy উৎসৱ, উলাহ।
- Rejoin** (বি-জাইন্) *v. t.* to join again, to unite জোৰা যুৱা, লগ লগা, সংযোগ কৰ ; to reply প্ৰত্যুত্তৰ কৰ।
- Rejoinder** (বি-জাইন্-দাৰ) *n.* an answer to a reply প্ৰত্যুত্তৰ, দোহোবা উত্তৰ।
- Rejuvenate** (বি-জু-ভি-নেট) *v. t.* to make young again আকৌ ডেকা কৰ, ন কৈ তৰুণ অৱস্থা প্ৰাপ্ত কৰ। **Rejuvenescent** *adj.* তৰুণ অৱস্থা প্ৰাপ্ত।
- Rekindle** (বি-কিন্দল) *v. t.* kindle again আকৌ জ্বলা, পুনঃ প্ৰজ্জ্বলিত কৰ।
- Relapse** (বি-লেপচ্) *v. i.* sink or fall back, to return to a former state দোৱচ, উকা, আকৌ আগৰ অৱস্থাত পৰ। —*n.* a falling back পুনঃ পতন ; the return of a disease বেমাৰ উকনি। ( *L. re* = back ; *labi* = to side ).
- Relate** (বি-লেট) *v. t.* to narrate, to describe ক, বৰ্ণনা কৰ। —*v. i.* to refer, to be connected as a kindred সম্পৰ্ক হ লগা-ভগা হ, কোনো বিষয়লৈ উল্লেখ কৰ। I relates to the murder- ই হত্যাৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰে। **Related** *adj.* allied, having relation সম্পৰ্কীয়, সম্বন্ধীয়। He is related to me=ভেঙে মোৰ সম্বন্ধীয়া হয়, ভেঙে মোৰ কুঁহু হয়।

**Relation** (বি-লেছন্) *n.* that which is related বৰ্ণনা, বিবৰণ ; kindred, affinity জ্ঞাতি, কুঁহু, মিতৰ। **Relationship** *n.* সম্বন্ধ, সম্পৰ্ক। In relation to = সম্পৰ্কে।

**Relative** (বি-লে-টিভ) *n.* a relation জ্ঞাতি লগাভগা, কুঁহু, অঙ্গহী বঙ্গহী। —*adj.* having relation সম্পৰ্কীয়, সম্বন্ধ বিষয়ক ; existing by itself নিজ নিজ। **Relative merits** = প্ৰত্যেকৰ নিজ নিজ গুণ। **Relative pronouns** — *who, which, that, what* সম্বন্ধ-বোধক শব্দ।

**Relativism** (বি-লেটিভিজম) *n.* the doctrine of thinking that knowledge is of relations only জ্ঞানক বস্তুৰ পৰস্পৰ গুণাগুণ সম্বন্ধ দৃষ্টিয়া কথা বুলি ধৰা বৈজ্ঞানিক মত ; বাতিষজবাদ, আপেক্ষিকতাবাদ। **Relativity** (বি-লেটিভিটি) *n.* relativeness এটাৰ পৰা আন এটা হোৱা অদৃশ্য শক্তি।

**Relax** (বি-লেকচ্) *v. t.* to slacken, to loosen একৰা, ঢিলা কৰ, সোঁলোকা ; to make less severe ঢিলা কৰ, শিথিল কৰ, কোমল কৰ, শাম কাট।

**Relaxation** (বি-লেকচ্-এছন্) *n.* act of relaxing ঢিলা কৰণ, কোমল কৰণ, শিথিলতা ; remission বেহাই, উপশম, শাম কাটন।

**Relay** (বিলে' ) *n.* supply of horses in a journey to relieve others ঘোঁৰাৰ ডাক ; a shift of men মানুহৰ শালসলনি ; to send by successive stages থপুৱাই থপুৱাই বৈ বৈ পঠা। **Carried by relays of bearer** = ডাক লগাই বেহোৱা শালসলনি কৰি নিছিল। —*v. t.* to broadcast a wireless message বেতাৰ বাতৰি সকলো ঠাইতে প্ৰচাৰ কৰ।

**Release** (বি-লিজ) *v. t.* to issue a new lease নকৈ পট্টা দে।

**Release** (বি-লিজ) *v. t.* to let loose, to set free মোকোলা, উলিয়া, অচাৰ কৰ, এৰি দে ; to liberate মুক্তি কৰ, খালাচ দে ; to exhibit cinema film for the first time চিনেমা ছবি প্ৰথমতে দেখুৱা। —*n.* discharge, liberation খালাচ, মুক্তি, এৰণ।

**Relegate** (বেল-ই-গেট) *v. t.* to exile দেশান্তৰ কৰ ; to send away খোদাই দে ; to remi



- উঠাই দে, এৰি দে। **Relegation** *n.* banishment  
হানাত্তৰি কৰণ।
- Relent** (বি-লেণ্ট) *v. i.* to become less severe  
কোমল হ; to feel compassion মৰম লাগ,  
দয়ালু হ।
- Relenting** (বি-লেণ্টিং) *adj.* yielding, to soft  
সৈম্যান, অতি কোমল।
- Relentless** *adj.* merciless একাচেকা, নিমৰমীয়াল,  
নিষ্ঠুৰ, নিৰ্দয়।
- Relevancy** (ৰেল-ই-ডেন-চি), **Relevance** *n.* state  
of being applicable, obvious, relation  
সম্পৰ্ক, সঙ্গততা।
- Relevant** (ৰেল-ই-ডেণ্ট) *adj.* applicable,  
appropriate to the purpose কাৰিলা বিষয়  
সম্পৰ্কীয়; pertinent সঙ্গত, সাৰোপত, যুক্তি যুক্ত।
- Reliable** (বি-লাই-এ-বল্) *adj.* trustworthy  
বিশ্বাসী, প্রত্যয় কৰিব পৰা, সঁজাত পোৱা। **Re-  
liableness** *n.* বিশ্বাস যোগ্যতা।
- Reliance** (বি-লাই-এঞ্চ) *n.* confidence প্রত্যয়,  
সঁজাত, বিশ্বাস। (*verb* Rely) .
- Relic** (ৰেল-ইক্) *n.* what is left after loss  
or decay of the rest অৱশিষ্ট, ভগ্নাৱশেষ; a  
memorial স্মৃতি চিহ্ন। **Relics** *n.* (*pl.*) a  
corpse মৰা শ, মৃতদাৱশেষ।
- Relict** (ৰেল-ইক্ট) *n.* a widow বিধৱা, ৰাঁৰি।
- Relief** (বি-লিফ্) *n.* alleviation from pain etc.  
উপশম, শান্তি, চৈচনি; one who replaces an-  
other সলনি, বদলি; that which relieves  
সবৰ, উপশান্তি; help সহায়, উপকাৰ; the pro-  
jection of a sculpture শিল বা ধাতু নিৰ্মিত মূৰ্ত্তি  
খলাবমা ভাগ। **Relief map**=ৰং বা মাটিৰে ওখ  
চাপৰ কৈ দেশৰ অৱস্থা দেখুৱা পট। **Relief-work**  
=work to provide employment for the  
distressed at the time of famine আকাল  
হলে দুখীয়া বিলাকক কামত খটাই সহায় কৰা লগায়,  
বিশদগ্ৰস্ত মানুহক কৰা সহায়।
- Relieve** (বি-লিভ্) *v. t.* to lessen, to ease উপশম  
কৰ, সমৰ দে; to release মুক্ত কৰ, আহাৰই  
দে, আজৰা; to help সহায় কৰ; to redress  
প্ৰতিকাৰ কৰ, দুঃখ মোচন কৰ; to set off by  
contrast হটা বস্তু মিলাই এটাৰ উৎকৰ্ষ দেখুৱা;  
**Relieve nature**=evacuate bowels পেট চলা।

- Reliever** (বি-লিভ্-আৰ) *n.* one who relieves  
যি আহৰাই দিয়ে, যি দুঃখ মোচন কৰে। **Relie-  
ving officer**=দুখীয়াক সহায় কৰা বিষয়ে তত্ত্বা-  
ৱধান কাৰক বিষয়া, কোনো জনক কামৰ পৰা  
আহৰাই দিয়া বিষয়া।
- Relievo** (বি-লিভ্) *n.* projection of figures  
in sculpture or painting চিত্ৰৰ বা মূৰ্ত্তিৰ  
মাজে মাজে ওখ ভাগ।
- Religion** (বি-লিজ্-ই-অন্) *n.* the belief in certain  
supernatural powers and the duties  
connected with it ধৰ্ম, পাপ পুণ্য বিষয়ক নীতি-  
নীতি। (*L. ligare*=to bind) .
- Religionist** (বি-লিজ্-ই-অনিচ্) *n.* one devoted  
to a religion ধৰ্মনিষ্ঠ লোক।
- Religious** (বি-লিজ্-ই-অচ্) *adj.* pertaining to  
religion ধৰ্মসম্পৰ্কীয়; pious ধৰ্মপৰায়ণ,  
ধাৰ্মিক। **Religious book** ধৰ্ম শাস্ত্ৰ।
- Relinquish** (বি-লিং-কুইশ্) *v. t.* to give up এৰি  
দে, ত্যাগ কৰ, ইস্তফা দে। **Relinquishment**  
*n.* act of giving up পৰিত্যাগ, ইস্তফা।
- Relique** (ৰে-লিক্) same as Relic.
- Relish** (ৰেল-ইছ) *v. t.* to be pleased with the  
taste খুহত ভাল লাগ। —*v. i.* to be tasteful  
খাবলৈ জুতি লাগ। —*n.* an agreeable taste  
জুতি, সোৱাদ, কচি, তৃপ্তি, কচনী; appetite  
ভোজ।
- Relishable** *adj.* pleasing to the taste কচিকৰ,  
জুতি লাগ।
- Reluctance** (ৰিলাক্-ডেঞ্চ), **Reluctancy** *n.* un-  
willingness অনিচ্ছা, গৈবোগৈথো, দ্বিধা,  
ইতস্ততঃ।
- Reluctant** (বি-লাক্-ডেণ্ট) *adj.* unwilling  
অনিচ্ছুক, অসম্মত। **Reluctantly** *adv.* অনিচ্ছা  
পূৰ্বক, গৈবোগৈথোকৈ।
- Rely** (বি-লাই) *v. i.* to have confidence in  
বিশ্বাস কৰ, পতিজা কৰ, ভৱসা বাধ; to rest  
নিৰ্ভৰ কৰ (with on or upon) **Reliance** *n.*  
সঁজাত, বিশ্বাস, প্রত্যয়।
- Remain** (বি-মেইন্) *v. t.* to stay, to continue in  
the same position থাক, শুভ, তস্থ; to be  
left behind বাকী থাক। **Remains** *n.* (*pl.*)  
a corpse মৰা শ, মৃত দেহ।

**Remainder** (বি-মেন্দ-দাব) *n.* that which remains behind, the balance বাকী, অবশিষ্ট, আগলিকা, বাঢ়ি।

**Remand** (বি-মেন্ড) *v. t.* to send back আকৌ পঠিয়া। **Remand the accused in custody** আচাৰ্য্যিক হাজতলৈ পঠিয়া। —*n.* recommitment of a prisoner পুনঃ প্রেৰণ।

**Remark** (বি-মার্ক) *n.* an expression of one's opinion মন্তব্য, উক্তি। —*v. t.* to say ম প্রকাশ কৰ, ক, মত প্রকাশ কৰ; to take notice of লক্ষ্য কৰ।

**Remarkable** (বি-মার্ক-এবল্) *adj.* deserving of notice লক্ষ্য কৰিব লগীয়া; famous বিখ্যাত; strange আচৰিত আশ্চৰ্য্য। **Remarkably** *adj.* নিচেই অতিশয়, প্রত্যক্ষ; wonderfully আচৰিতৰূপে।

**Remedy** (বি-ম্-এ-দি) *n.* anything that cures a disease ঔষধ, চিকিৎসা; that which repairs any loss উপায়, প্রতিকার। —*v. t.* to remove or repair নিৰাৱণ কৰ, প্রতিকার কৰ, ভাল কৰি দে। **Remediable** *adj.* curable ভাল কৰিব পৰা, প্রতিকার্য।

**Remember** (বি-মেন্-বাব) *v. t.* to recall to mind মনত পেলা, স্মৰণ কৰ, সুমব; to keep in mind মনত ৰাখ। **Remember one to** = কৰো হকে আন এজনক ক; সম্ভাব জনা।

**Remembrance** (বি-মেন্-ব্রেক্স) *n.* memory স্মৃতি, স্মৰণ, সুমৰণ, সৌৱৰণ; power of remembering স্মৰণ শক্তি।

**Remembrancer** (বি-মেন্-ব্রেক্স-ব) *n.* a recorder কোনো বিষয়ৰ নজীৰ বাৰি বিধান কৰোতা। **Legal** = আইন সম্বন্ধীয় বিধান দিওতা।

**Remind** (বি-মাইন্ড) *v. t.* to bring to the mind মনত পেলাই দে, সুচা, হেঁকান পাৰ, সৌৱৰ।

**Reminder** (বি-মাইন্ড-আৰ) *n.* one who or that which reminds তাগিদ, স্মৰণ কাৰক।

**Reminiscence** (বি-ম্-ই-নিচ-এক্স) *n.* recollection স্মৃতি, পূৰ্বস্মৃতি, মনত বৰা পুৰণি কথা।

**Remiss** (বি-মিচ) *adj.* negligent, slack অসৱধান, অমনোযোগী, ঢিলা, সোপাঢ়িলা। **Remissness** *n.* অমনোযোগ।

**Remissible** (বি-মিচ-ইবল) *adj.* pardonable ক্ষমা যোগ্য, মাৰ্জ্জনীয়।

**Remission** (বি-মিচ-মন্) *n.* abatement উপদম, কম, নুততা; pardon ক্ষমা, মাক, বেহাই। **Remission of revenue** = খাজনা বেহাই বা মাক।

**Remissive** *adj.* forgiving কমাণীল।

**Remit** (বি-মিট) *v. t.* to pardon ক্ষমা কৰ, মাক কৰ, বেহাই দে; to transmit money টকা পঠা; to refer for information কোনো কথা সুবি আকৌ পঠিয়া। —*v. i.* to abate in force শিথিল হ, টিমা, কম কৰ। (*pa. t.* and *pa. p.* remitted)।

**Remittal** *n.* surrender সমৰ্পণ, ধৰা দেওন।

**Remittance** (বি-মিট-টেক্স) *n.* money send to a distance পঠোৱা টকা; the sending of money টকা প্রেৰণ, আন ঠাইলৈ ধন পঠোৱা কাৰ্য্য, টকা চালান কৰণ।

**Remittant** (বি-মিট-এণ্ট) *adj.* abating alternately, as fever শালপাতি হোৱা (জ্বৰ)।

**Remnant** (বি-ম্-নেণ্ট) *n.* remainder, what is left behind অবশেষ, বাকী, আগলিকা; a fragment ভগ্নাৱশেষ।

**Remodel** (বি-ম্-দেল) *v. t.* to model anew নকৈ গঢ়, নকৈ সাজ।

**Remonstrance** (বি-মন্-ষ্ট্ৰে-ঞ্চ) *n.* expostulation কোনো কাৰ্য্যৰ বিৰুদ্ধে যুক্তি প্রদৰ্শন, প্রতিবাদ, আপত্তি।

**Remonstrant** *n.* who remonstrates আপত্তি কাৰক। —*adj.* আপত্তিকাৰী।

**Remonstrate** (বি-মন্-ষ্ট্ৰেট) *v. i.* to state reasons against an act আপত্তি-কৰ, প্রতিবাদ কৰ, ওলৰ আপত্তি দেখুৱা।

**Remorse** (বি-মৰ্চ) *n.* gnawing pain of guilt or anguish অনুতাপ, খেদ, শোক, মনতাপ, সজাপ।

**Remorseful** *adj.* full of remorse খেদযুক্ত, শোকপূৰ্ণ।

**Remorseless** *adj.* cruel নিৰ্দয়, কাঠচিতিয়া।

**Remote** (বি-ম'ট) *adj.* distant in time or place far আঁতৰ, দূৰ, দূৰৱ; not related অসম্পৰ্কীয়।

**Remoteness** *n.* distance দূৰৈ, দূৰণি, দূৰতা, অন্তৰ। **Remotely** *adv.* আঁতৰ ভাবে।

**Removable** (বি-মুভ-এবল) *adj.* that may be removed আঁতৰাব পৰা, ওচাব পৰা।

**Removal** (বি-মুভ-এল) *n.* the act of taking away, change of place স্থানান্তৰ, আঁতৰ কৰণ।

**Remove** (বি-মুভ) *v. t.* to take away লৈ যা, আঁতৰ কৰ; to make away with গুচা। —*v. i.* to go away আঁতৰ হ, গুচি যা।

**Remunerate** (বি-মিউ-না-বে'ট) *v. t.* to recompense মেহনতি দে, বানচ দে, পুৰস্কাৰ দে।

**Remuneration** (বি-মিউ-না-বেছন্) *n.* recompense reward মেহনতি, বানচ, পুৰস্কাৰ, বেতন, ইটা।

**Remunerative** *adj.* lucrative, paying লাভজনক, লাভ হোৱা।

**Renaissance** (বি-নেই-চেঞ্চ) *n.* revival of arts and letters নৱ জীৱন, পুনৰসংস্থান, পুনৰ উত্থৰ, নবোদয়েষ, পুনৰজাগৰণ।

**Renal** (বি-নেল) *adj.* pertaining to the kidneys মূত্ৰস্থলী সম্বন্ধীয়।

**Renard** (বি-নাৰ্ড) *n.* a fox so called in certain fables ফেউৰা; (also Reynard).

**Renascence** (বিনে-চেঞ্চ) *n.* renewal, revival পুনৰ উত্থৰ। **Renascent** *adj.* reborn, renewal পুনৰ ওলোৱা বা উত্থৰ হোৱা।

**Rencontre** (বে'ন্-কাউন্টাৰ্) or **Renconter** *n.* a casual combat, a collision হঠাৎ হোৱা কলিকালি, হঠাৎ হোৱা মৰামৰি-কটাকটি।

**Rend** (বে'ণ্ড) *v. t.* to split, to tear asunder চিৰ, ফাল, দুটিয়া কৰ। —*v. i.* ফাট, ছিগ, ছিটাইটি হ, বিদীৰ্ণ হ। (*pa.* and *pp.* Rend).

**Render** (বে'ণ্ডাৰ) *v. t.* to give দে; to furnish সমৰ্পণ কৰ; to cause to become হোৱা; to translate উৰ্দ্ধমা কৰ, ভাষান্তৰ কৰ, আন ভাষালৈ ভাঙ্গ; to melt down গলি যা, পৰি যা। To render an account=হিচাপ দে। To render secure=নিৰাপদ কৰ, হানি-বিধিনি নোহোৱাকৈ ৰাখ। Render a passage into English=কোনো একাকি কথা ইংৰাজী কৰ।

(বে'ন্সাবিং) *n.* translation উৰ্দ্ধমা, কৰণ; interpretation অৰ্থাৎ,

**Rendezvous** (ৰাঁ-দে-ভু) *n.* a place of meeting সেনা বা জাহাজ গোট থোৱা নিৰ্দ্ধাৰিত ঠাই, মেল কৰা আড্ডা।

**Renegade** (বে'গ-ই-গে'ড) *n.* an apostate, a deserter স্বৰ্গমত্যাগী, দোহাশৰণীয়া, বিধৰ্মী। (also Renegado, Renegate *n.*).

**Renew** (বি-নিউ) *v. t.* to make new, to revive নতুনকৈ কৰ, আকৌ কৰ, ভাঙ্গৰ ন কৈ লগা। —*v. i.* to begin again আকৌ হ।

**Renewal** (বি-নিউ-এল) *n.* renovation পৰিবৰ্তন, সলনি নতুন কৰণ, ভাঙ্গৰণ।

**Rennet** (ৰে'নেট) *n.* a part of a calf's stomach used to make milk coagulate গাখীৰ দৈ কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা গৰু পোৱালিৰ লতা ঝাল; a kind of apple এবিধ সোৱাদ ফল।

**Renounce** (বি-নাউঞ্চ) *v. t.* to disclaim অস্বীকাৰ কৰ; to forsake পৰিত্যাগ কৰ।

**Renouncement** *n.* disclaiming অস্বীকাৰ, পৰিত্যাগ।

**Renovate** (বি'গ-অ'-ডেট) *v. t.* to renew, to restore to the original state ন কৈ উলিয়া, নতুন কৰ, আগৰ অৱস্থা প্ৰাপ্ত কৰ।

**Renovation** (বি'গ-অ'-ডে'ছন্) *n.* renewal নতুন কৰণ, নতুন আবিষ্কাৰ, নতুন সৃষ্টি, পৰিবৰ্তন।

**Renowned** (বি-নাওন্ড) *n.* fame, celebrity খ্যাতি, কীৰ্তি, যশ।

**Renowned** (বি-নাওন্ড) *adj.* famous, celebrated বিখ্যাত, প্ৰসিদ্ধ, নামজাদা।

**Rent** (বে'ণ্ট) *n.* annual payment for the use of another's property, revenue কৰ, ভাড়া, কেৰেয়া, ভেৰণ, খাজনা; a fissure, break ফাট, বিচ্ছা। —*v. t.* to let, to hire for a rent ভাড়া লগা, কেৰেয়ালৈ দে। (see Rend).

**Rental** (বে'ণ্টল) *n.* a rent roll জমাবন্দী, ভোজী, খাজনাৰ ফৰ্দ; rent খাজনা, কৰ।

**Rent-free** *adj.* নিভৰ, লাখেৰা।

**Renunciation** (বি-নান্-চি-অ'ছন্) *n.* rejection, disowning অস্বীকাৰ, অগ্ৰাহ, পৰিহাৰ।

**Reorganise** (বি-অৰ-গে'ন্-আইজ) *v. t.* to re-arrange ন কৈ শৃঙ্খলা লগা, নকৈ চিহ্নিত কৰ।

**Reorganisation** *n.* rearrangement নতুন সংগঠন, নতুন পাতনি।

**Repair** (বি-পেয়াৰ) *v. i.* to resort to, to go ওচৰ চাপ, আশ্রয় ল, যা। —*n.* a retreat আশ্রয় স্থান।

**Repair** (বি-পেয়াৰ) *v. t.* to mend, to make good, as a loss মেৰামত কৰ, বাত, ডগা-ফুটা ভাল কৰ, ক্ষতি পূৰণ কৰ। —*n.* restoration after decay or injury মেৰামত, ডগা-ফুটা ভাল কৰণ।

**Repairer** (বি-পেয়াৰাৰ) *n.* one who repairs বাতোতা, মেৰামত কৰোতা।

**Reparable** (বিশেবেবল্) *adj.* that may be repaired বাতিব পৰা, নকৈ ভাল কৰিব পৰা, মেৰামত যোগ্য। **Reparation** *n.* repair মেৰামত, প্ৰতিকাৰ।

**Repartee** (বেপ-আৰ-টি) *n.* a smart and witty reply টপবাই দিয়া, টেটুকুটীয়া জবাব বা উত্তৰ, টামটিঙ্গালি জবাব।

**Repast** (বি-পেষ্ট) *n.* a meal জলপান, আহাৰ।

**Repatriate** (বি-পে-ত্ৰি-এট্) *v. t.* to send back to one's country দেশলৈ ওভতাই পঠিয়া।

**Repatriation** *n.* আকৌ দেশলৈ ওভতাই পঠোৱা কাম (যেনে কোনো বনুহাক)।

**Repay** (বি-পে' ) *v. t.* to pay back শুদ্ধ, পৰিশোধ কৰ, ফিৰাই দে।

**Repayment** (বি-পে'-মেণ্ট) act of repaying পৰিশোধ, ধাৰ শুদ্ধন।

**Repeal** (বি-পিচ্) *v. t.* to revoke as a law বদ কৰ, বহিত কৰ; to abrogate বাতিল কৰ। — *n.* annulling বদ কৰণ। **Repealable** *adj.* that may be repealed খণ্ডনীয়, বদ কৰাৰ যোগ্য।

**Repeat** (বি-পিট্) *v. t.* to do or speak again বাৰে বাৰে কৰ বা ক, আকৌ ক, হুলাই ক; to rehearse দোহাৰ। —*v. i.* to recur বাৰে বাৰে হ।

**Repeatedly** (বি-পিট্-এড্-লি) *adj.* again and again বাৰে বাৰে, বাৰম্বাৰ, পুনঃ পুনঃ, ঘনপতি।

**Repell** (বি-পে'ল্) *v. t.* to repulse, to resist খেদাই দে, বাধা জম্ভা, হটা।

**Repellent** (বি-পে'ল্-এণ্ট) *adj.* driving back

পাচলৈ ঠেলা, উঠিব বা আগবাঢ়িব নিদিয়া, প্ৰতি-বোধক।

**Repent** (বি-পেণ্ট) *v. t. or v. i.* to regret for an action অনুতাপ কৰ, খেদ কৰ, পত্তা।

**Repentance** (বি-পেণ্ট-ভেঞ্চ) *n.* sorrow for sins অনুতাপ, শোক, খেদ।

**Repentant** (বি-পেণ্ট-ভেণ্ট) *adj.* showing sorrow for sin অনুতাপিত, শোকযুক্ত।

**Repercussion** (বি-পাৰ-কাছ-অন্) *n.* reverberation প্ৰতিঘাত।

**Repertoire** (বিপাৰ-টোৱাৰ) *n.* list of works or plays নাটকৰ লিখি।

**Repertory** (বেপ-আৰ-ট'ৰী) *n.* a place where things are kept temporarily to be brought back again অলপ দিনলৈ বস্তু থোৱা ভড়াল, গুদাম। **Theatre** —নাটক আদিৰ স্থায়ী ভড়াল থকা ভাণ্ডনা কৰা দল।

**Repetition** (বেপ-ই-টিচ-অন্) *n.* recital পুনঃ উক্তি, পুনঃ পুনঃ কওন।

**Repine** (বি-পাইন্) *v. i.* (with at or against) to feel discontent, to envy অসন্তোষ প্ৰকাশ কৰ, টোহটোহা।

**Replace** (বি-প্লেচ) *v. t.* to put again in a former place আকৌ আগৰ ঠাইত ৰাখ; to take the place of আন এটাৰ ঠাই ল; to provide a substitute for বদলি দে, সলা।

**Replenish** (বি-প্লেন-ইছ) *v. t.* to fill again পূৰ কৰ, পূৰ্ণ কৰ, পূৰাই থ। **Replenishment** *n.* পূৰাই থোৱা কাৰ্য্য, পৰিপূৰ্ণতা। (L. *er*=again; *plenus*=full)।

**Replete** (বি-প্লিট্) *adj.* full পৰিপূৰ্ণ, ভৰপূৰ।

**Repletion, Repleness** *n.* fullness উক্তি, পূৰা, ওপচ, পৰিপূৰ্ণতা।

**Replica** (ৰিপ্লিকা) *n.* copy of a picture by the same hand that did the original আগেয়ে যি কৰিছিল তেওঁৰ হাতেই কৰা নক্সাৰ নকল, অনুকণ নকল।

**Replicate** (ৰিপ-লি-কেট্) folded আপখোৱা।

**Reply** (বি-প্লাই) *v. t.* to answer উত্তৰ কৰ, জবাব দে। —*v. i.* to make response প্ৰত্যুত্তৰ দে, জবাব দে, সমিধান দে। —*n.* answer উত্তৰ, সমিধান, জবাব।

**Report** (বিপ'ৰ্ট) *v. t.* to give an account of, to inform বিপ'ৰ্ট কৰ, সংবাদ দে, গোচৰ দে, জনা। —*n.* a statement of fact বৃত্তান্ত, বিবৰণ, সম্বাদ; rumour জনশ্রুতি; sound ধ্বনি, শব্দ।

**Report one's self** = হাজিৰ হৈ নিজৰ বিষয়ে জনা।

**Reporter** *n.* one who reports বাতৰি কাকতত খবৰ দিওতা, সংবাদদাতা।

**Repose** (বিপ'জ) *v. i.* (with *on* or *in*) to deposit, to place in trust গতাই থ, জমা থ, সমৰ্পণ কৰ। —*v. i.* to rest, to sleep জিৰা, বিশ্রাম কৰ, শো। —*n.* rest, sleep বিশ্রাম, টোপনি, জিৰণি।

**Reposit** (বিপ'জিৎ) *v. i.* to lodge for safety হৰণ ভগন নোহোৱাকৈ থ।

**Repository** (বিপ'জ-ই-তৰী) *n.* a place for safe-keeping of anything উঁড়াল, উঁড়ালী কোঠা, বস্তু থোৱা ঠাই।

**Reprehend** (ৰেপ-বি-হেন্দ) *v. t.* to blame তাড়ণা কৰ, ধমকি দে, বিকৰ্ণনা কৰ।

**Reprehensible** *adj.* worthy of being blamed নিন্দাৰ্হ, তাড়ণা কৰিব লগীয়া।

**Reprehension** (ৰেপ-বি-হেন্-চন্) *n.* reproof ভৰ্ৎসনা, ধমকি, তিব্ৰস্কাৰ।

**Represent** (ৰিপ-ৰে-জে'ৰেণ্ট) *v. t.* to show by statement of facts etc., to describe জনা, নিবেদন কৰ, উল্লেখ দে; to act as a substitute, to personate প্রতিনিধি হ, আন এটাৰ অনুকৰণ হ; to act the part of ভাও দে।

**Representation** (ৰিপ-ৰে-জে'নটে শ্বন্) *n.* act of representing, statement আবেদন, আৱজি, বিবৰণ, an image প্রতিমূৰ্তি, প্রতিকৰ্ণ।

**Theatrical representation** = ভাওনা, অভিনয়।

**He has submitted a representation to government** = তেওঁ গৱৰ্ণমেণ্টলৈ এখন আবেদন পঠিয়াইছে।

**Representative** (ৰিপ-ৰে-জে'ন্ তে'ৰেণ্টে'ভ) *n.* a delegate প্রতিনিধি, সঁজাতি; an heir উত্তৰাধিকাৰী। —*adj.* representation প্রতিনিধি স্বৰূপ; taking the place of others আনৰ সলনি হোৱা, কাৰো মূৰে হোৱা। **Representative faculty** = কল্পনা শক্তি।

**Repress** (ৰি-প্ৰেচ্) *v. t.* to subdue, to restrain দমন কৰ, থমা, বহিত কৰ; to press a second time পুনৰাই হেঁচা দে। **Repressing machine** = হেঁচনী-কল।

**Repression** (ৰি প্ৰে'শ্বন্) *n.* act of repressing দমন নিষেধ কৰণ, বাৰণ।

**Repressive** *adj.* tending to repress দমনকাৰী, প্রতিষেধক, হেঁচা খুওৱা।

**Reprieve** (ৰি প্ৰিভ্) *v. t.* to give a respite to অবকাশ দে, জিৰণি দে; to delay the execution of a criminal প্রাণদণ্ডৰ হুকুম কিছু পৰলৈ স্থগিত ৰাখ। —*n.* the delay in the execution of a criminal প্রাণদণ্ডৰ হুকুম স্থগিত ৰাখন।

**Reprimand** (ৰিপ-ৰি-মেণ্ড্) *v. t.* to chide তিব্ৰস্কাৰ কৰ, ধমকা, তাড়না কৰ, ভৰ্ৎসনা কৰ। —*n.* a reproof ধমকী, তাড়ণা, ভৰ্ৎসনা।

**Reprint** (ৰি-প্ৰিণ্ট্) *n.* new impression of a book দ্বিতীয়বাৰ ছাপা। —*v. t.* to print again ন-কৈ ছাপা কৰ।

**Reprisal** (ৰি-প্ৰাইজ্ এন্) *n.* the retaking of anything in retaliation প্রতিশোধ স্বৰূপে, পুনৰ লওন, প্রত্যাগ্ৰহণ, ক্ষতিৰ প্রতিশোধ, পোতক প্রতিফল।

**Reproach** (ৰি-প্ৰচ্) *v. t.* censure severely নিন্দা কৰ, ইট, গানি কৰ; to upbraid ককৰ্ণনা কৰ, বিকৰ্ণনা কৰ। —*n.* reproof, censure ইটনি, বিকৰ্ণনা, ককৰ্ণনা, বিতণ্ডা, গৰিহণা।

**Reproachable** (ৰি-প্ৰ'ছ এ'বল্) *adj.* deserving reproach নিন্দনীয়, গৰ্হিত।

**Reproachful** *adj.* abusive, disgraceful গানিকনক, গৰ্হিত, অপৰাধজনক, নিন্দাৰ্হ, দোষনীয়।

**Reprobate** (ৰি-প্ৰে'বেটে) *adj.* base depraved দুৰাচা, পামৰ, জঘন্ট। —*n.* a profligate person দুৰাচাৰ, পামৰ। —*v. t.* disapprove অবজ্ঞা কৰ, বৰ্জন কৰ। **Reprobation** *n.* rejection বৰ্জন, ঘৃণাপূৰ্বক পৰিত্যাগ; condemnation দৈৰ্ঘশাস্তি।

**Reproduce** (ৰি প্ৰ'ডিউচ্) to produce again, to form a new ন-কৈ আন এটাইত তোল, ন-কৈ তৈয়াৰ কৰ, পুনৰাই উদ্ভৱ কৰ।

**Reproduction** *n.* propagation পুনৰুদ্ভৱ; repeti-

tion বাবদ্যৰ হওন, এঠাইৰ পৰা আনি আন এঠাইত  
অন্যোক্তা কাম।

**Reproductive** (বি-প্র-দাক্-টিভ) *adj.* tending to  
reproduce পুনৰুৎপাদকৰিব পৰা, পুনৰাই জন্মাব  
পৰা।

**Reproof** (বি-প্রফক্) *n.* censure, rebuke তাড়ণা,  
দৰ্শপনি, নিন্দা, গ্লানি, ভিবন্ধাৰ, হটনি।

**Reprove** (বি-প্রফভ্) *v. t.* to censure, to rebuke  
ভাবি দে, তাড়ণা কৰ, গ্লানি কৰ। **Reprovable**  
*adj.* deserving censure তাড়ণা যোগ্য,  
নিন্দাহঁ।

**Reptorial** (বি'প-টে-ট'ৰীয়েল) *adj.* creeping  
বগাই ফুৰ।

**Reptant** (ৰেপ-টেণ্ট) *adj.* crawling বগাই যোৱা  
পেটেৰে চুচিব ফুৰা।

**Reptile** (ৰে'প-ডাইল্) *n.* animal that crawls or  
creeps on its belly বগাই ফুৰা জন্তু, সবীশুপ।

**Reptilian** *adj.* belonging to reptiles বগাই ফুৰা  
জন্তু সম্বন্ধীয়। (L. *reptere*=to creep)।

**Republic** (বি-পাব্-লিক) *n.* a form of govern-  
ment without a king but by representatives  
of people প্রজাতন্ত্ৰ, প্রজাব মনোনীত মুখীয়াল  
মানুষৰ দ্বাৰা শাসন কৰা প্রণালী।

**Republican** (বি-পাব্-লিক্-এন্) *adj.* belonging  
to a republic প্রজাতন্ত্ৰ বিষয়ক। —*n.* a demo-  
crat প্রজা প্রভৃষ্ অনুমোদনকাৰী লোক।

**Republication** (বি-পাব-লিক্-এছন্) *n.* act of  
republishing, a re-print of a book ন-কৈ হাণ্ডা  
কৰি উলিওৱা কাৰ্য্য।

**Republish** (বি-পাব্-লিচ) *v. t.* to publish again  
পুনৰাই প্রচাৰ কৰ, ন-কৈ উলিওৱা।

**Repudiate** (বি-পা-দি-এই) *v. t.* to disavow,  
to disclaim অস্বীকাৰ কৰ, অগ্রাহ কৰ, নুই  
কৰ।

**Repudiation** (বি-পা-দি-এছন্) *n.* rejection, dis-  
avowal অস্বীকাৰ, অগ্রাহ কৰণ।

**Repugnance** (বি-পাগ্-নেঞ্চ) *n.* aversion, re-  
luctance বিক্ৰিচনা, অনিচ্ছা, ঘৃণা। (also  
**Repugnancy**)।

**Repugnant** (বি-পাগ্-নেঞ্চ) *adj.* aversive, contrary  
বিপৰীত, অসঙ্গত, বিপলগা; distasteful বিসোহাদ  
মুখত কেবোৰ লগা, কেটেহা।

**Repulse** (বি-পালচ্) *v. t.* to drive back খেদাই  
দে, পৰাজয় কৰ, হটা। —*n.* the act of repel-  
ling পৰাজয়, পৰাস্ত হৈ খেদা খোৱা অৱস্থা।  
**Repulsion** *n.* প্রতিঘাট; dislike aversion বেয়া  
পোৱাটে, খেদাই দিয়াটে।

**Repulsive** (বি-পাল্-চিভ্) *adj.* repelling, causing  
aversion and disgust পৰাস্তকাৰী, অপ্রীতিকৰ,  
বিক্ৰিচনা লগা।

**Reputation** (ৰি'প-ইউ-ভেশন্) *n.* estimation,  
credit, fame সুখ্যাতি, বশ, সুনাম, কীৰ্ত্তি।

**Reputable** (ৰি'প-ইউ-ভে-বল্) *adj.* in good repute,  
respectable সম্ভাৱ, যশস্বী, প্রসিদ্ধ।

**Repute** (বি-পিউই) *v. t.* to estimate গণ্য কৰ,  
মান, বোধ কৰ। —*n.* estimate, character সম্ভাৱ,  
সুখ্যাতি, নাম। **Reputed** *adj.* through or  
spoken of সচামিছা থিক নহয় কিন্তু সকলোৱে  
কোৱা, মানি লোৱা। **Reputed owner**=যাক  
পৰাকী বুলি সকলোৱে কয়, যাক পৰাকী বুলী জনা  
যায়। **Reputedly** *adj.* জনাকাত মতে।

**Request** (বি-কোৱেষ্ট্) *v. t.* to ask for, to en-  
treat খাটনি কৰ, খোজ, অনুৰোধ কৰ। —*n.*  
prayer অনুৰোধ, খাটনি; a want, demand  
অভাৱ, আবশ্যক, দৰকাৰ। **It is in request**=  
এইটো দৰকাৰ, ইয়াক সকলোৱে বিচাৰে।

**Requiem** (বি-কুই-এম্) *n.* a hymn for the rest of  
the soul of the departed মৃত ব্যক্তিৰ সঙ্গতি  
কাহনা কৰা গীত।

**Requiescence** (বি-কুই-চেঞ্চ) *n.* repose শান্তি,  
আত্মাৰ বিশ্রাম।

**Require** (বিকোৱাৰ্) *v. t.* to demand, to need  
আৱশ্যক হ, লাগ; to ask খোজ।

**Requirement** (বি-কোৱাৰ-মেণ্ট) *n.* demand,  
necessity আৱশ্যক, দৰকাৰ, যিমান লাগে,  
প্রয়োজন।

**Requisite** (বি-কুই-কিই) *adj.* needful, required  
লাগতীয়া, আৱশ্যক, দৰকাৰী। —*n.* anything  
necessary বি বস্তু নহলে নহয়, লগা বা দৰকাৰী  
বস্তু।

**Requisition** (বি-কুই-জি-ছন্) *n.* an application,  
a written demand or request আৱশ্যক হওন,  
খোজ, কোনো বস্তু খোজা পত্ৰ। —*v. t.* to make  
a demand লাগে বুলি ক।

- (বি-কোই-টেল্) *n.* recompense প্রতি ফল ; repayment পৰিশোধ ।
- Requite** (বি-কোই-টাই) *v. t.* to repay, to retaliate পৰিশোধ কৰ, প্রতিফল দে, পোটক ডোল, হোব ডোল ।
- Resale** (বি-চেইল্) *n.* a second sale চানি জিলায়, বিতীয়াৰ বিক্ৰী ।
- Rescind** (বে-চিন্) *v. t.* to annul, to reverse বদ কৰ, বাতিল কৰ, অন্তৰ কৰ ; (L. *scindere* = to cut) .
- Rescission** (বি-চিচ্-শন্) *n.* the act of annulling বদ কৰণ, বাতিল কৰণ, কাটন । **Rescissory** *adj.* দলিল আদি বাতিল কৰণ বিষয়ক ।
- Rescript** (বি-স্ক্ৰিপ্ট) *n.* an edict ; the official answer of an emperor আদেশ, বাজ্ঞ অভিযুক্ত, হুকুম পত্ৰ ।
- Rescue** (বেচ-কিউ) *v. t.* to set free from danger, to deliver মুক্ত কৰ, মোকোলা, বিপদৰ পৰা বচা কৰ, সৰুতা । —*n.* escape, deliverance বচা, উদ্ধাৰ, মুক্তি, সাৰণ । **Rescuer** *n.* উদ্ধাৰ-কৰ্তা, মুক্তিদাতা, পৰিত্ৰাণ কৰ্তা ।
- Research** (বি-চাৰ্ছ) *n.* a careful investigation সূক্ষ্ম অনুসন্ধান, তত্ত্ব বিচাৰ কাৰ্য্য, গবেষণা ।
- Resemblance** (বি-জেম-ব্লেঞ্চ) *n.* similarity, likeness সাদৃশ্য, মিল, তুল্যতা ।
- Resemble** (বি-জেম-বন্) *v. t.* to be similar to, to be like একে হ, মিল হ, অনুকূপ হ ।
- Resent** (বি-জেণ্ট্) *v. t.* to consider as an injury or insult অপমান বোধ কৰ ; to take ill বৈয়া পা, খং কৰ ।
- Resentment** (বি-জেণ্ট-মেণ্ট্) *n.* displeasure, the act of resenting বচা, আক্ষেপ, কোপ, আকোহ ।
- Reservation** (বি-জাৰ্ভ-এশন্) *n.* the act of reserving, something reserved সাঁচন, সাঁচি থওন, সাঁচ-বাথ ; a clause, or proviso কোনো আত্মতীয়া বিধান, অতিবন্ধক ; keeping back গোপন ; exception বাদ থওন ।
- Reserve** (বি-জাৰ্ভ) *v. t.* to keep back আদলৈ বাথ ; to keep safe সাঁচি থ । —*n.* that which is kept for future use সাঁচতীয়া বস্তু ; mental concealment দমন ভাব গোপন, গধুবাণি । A

- reserve fund** = আত্মতীয়া জমা । **With out reserve** = খোলা-খুলিকৈ, কোনো কথা গোপন নকৰি । **Receive the report with reserve** = খবৰতো যেনে শুনা তেনে বিশ্বাস নকৰিবা, সঁচা মিছা ভাবি চাৰা ।
- Reserved** *adj.* not frank নিৰোকা, নিযুতা, মোকোবা, গধুৰ মনৰ, পেটগোবোং ; shy লাঙ্কা ।
- Reserved list** = বকিত সৈন্তদলৰ তালিকা ।
- Reservist** (বি-জাৰ্ভ-ইষ্ট) *n.* a soldier belonging to the reserve forces আত্মতীয়াকৈ খোৱা সৈন্তদলৰ এজন ।
- Reservoir** (বেজ-আৰ-ভোৱাৰ) *n.* a place where any liquid is stored for use পানী বা পনীয়া বস্তু খোৱা ঘৰা, জলাধাৰ ।
- Reset** (বিচেট্) *v. t.* or *v. i.* to set again as printed matter নকৈ বহুতা বা পাত । —*n.* নতুন পাতনি ।
- Resettlement** (বি-চেটল্-মেণ্ট) *n.* act of settling again নতুন বসলবন্তী ।
- Reside** (বি-জাইড্) *v. i.* to dwell, to live থাক, বাস কৰ ।
- Residence** (বেচ-ই-ডেজ) *n.* place where one resides বাসস্থান, থকা ঠাই, ঘৰ ।
- Residency** (বেচ-ই-দেন-চি) *n.* the official dwelling of a Government official প্রধান দাসন-কৰ্ত্তাৰ থকা ঠাই বা ঘৰ, বাজ্ঞ প্রতিনিধিৰ ঘৰ ।
- Resident** (বে'চিডেণ্ট্) *adj.* dwelling in place নিবাসী, বাসিন্দা ; not migratory সদায় একে ঠাইতে থকা । —*n.* one who dwells in a place বাসিন্দা লোক ; a representative at a foreign court বিদেশস্থ বাজ্ঞপ্রতিনিধি ।
- Residential** (বে'চিডেণ্চিয়েল্) *adj.* residing থকা, বসতি কৰা, বাস কৰি থকা ।
- Residual** (বেচ্-ই-দিউ-বেল) *adj.* remaining অৱশিষ্ট, বাকী থকা ।
- Residuary** (বেচ্-ই-দিউ-এৰী) *adj.* pertaining to the residue অৱশিষ্ট ভাগৰ বাকী অংশ সম্বন্ধীয় । **Residuary-legatee** = উইলৰ নিয়ম মতে ধনসম্পত্তি ভাগবৈ গলে অৱশিষ্ট ধিনি বে পায়, অৱশিষ্ট অংশৰ গৰাকী ।
- Residue** (বেচ-ই-দিউ) *n.* remainder বাকী, অৱশিষ্ট, অৱশেষ ।

**Residium** (বে'চ-ই-দিউ-আই) *n.* that which remains after বাদ বাকী, শেহতীয়া ভাগ, ওপৰকি।

**Resign** (বি-জাইন্) *v. t.* to relinquish, to give up এৰি দে, ইস্তফা দে, পরিত্যাগ কৰ; to surrender সমৰ্পণ কৰ; to entrust গহাই থা। — *v. i.* to submit one's self সহি থাক, বি হল হল বুলি মনে মনে থাক।

**Resignation** (বি-জিগ্-নে-মন্) *act* of giving up ত্যাগ কৰণ, এৰি দেওন, ইস্তফা; quiet submission উল্লাস অৱস্থা, ঈশ্বৰৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি থাকন; patience সহিষ্ণুতা।

**Resilience** (বেজিলিয়েন্স) *n.* recoil আপোন ঠাইলৈ ঘূৰি অহা স্বভাৱ; elasticity স্থিতিস্থাপকতা, স্বাভাৱিক অৱস্থালৈ প্ৰত্যৱৰ্ত্তনৰ স্বভাৱ।

**Resin** (বে'জ-ইন্) *n.* a kind of substance produced from oils secreted by the plant ৰজন, বুনা।

**Resinous** (বেজ্-ইন-আচ্) *adj.* resembling resin. বুনাৰ, ৰজনৰ দৰে।

**Resist** (বে-জিষ্ট) *n. t.* to oppose বাধা জন্ম, নিৰাবণ কৰ, হকাবাধা কৰ, অমান্য কৰ।

**Resistance** (বে-জিচ্-টেঞ্চ) *n.* opposition বাধা, বাধকতা, প্ৰতিবন্ধক, প্ৰতিৰোধ।

**Resistible** (বে-জিচ্-টিবল্) *adj.* that may be resisted নিৰাবণীয়, বাধা জন্মাব পৰা, আগভেটি বাধিব পৰা। **Resistibility** *n.* বাধা জন্মোৱাটো।

**Resolute** (বিজ-অ'লিউট্) *adj.* having a fixed purpose, determined ঠিকমত, মন ডাঠ, দৃঢ়-সঙ্কল্প; bold সাহীয়াল। **Resoluteness** *n.* দৃঢ়তা।

**Resolution** (বি'জ-অ'-লিউ-মন্) *n.* act of resolving নিৰ্দ্ধৰণ; নিৰ্দ্ধাৰিত বিষয়; fixed determination দৃঢ় প্ৰতিজ্ঞা; steadiness স্থিৰতা; a solution in mathematics কোনো গুটীয়া অঙ্কৰ ভাঙি পৃথক কৰণ। To move a resolution = প্ৰস্তাৱ কৰ।

**Resolvable** (বি-জলভ-এবল্) *adj.* that may be separated into elementary parts ভৰকবি অংশ বিলাক পৃথক কৰিব পৰা, ভাঙক।

**Resolve** (বি-জলভ) *v. t.* to analyse গলাই বুল অংশ বিলাক পৃথক কৰ; explain বোলাচ।

কৰি দেখুৱা, অৰ্থ কৰ, বুজা; to decide স্থিৰ কৰ, নিৰ্দ্ধাৰণ কৰ, ঠাৱৰা।

**Resonance** (বি'জ-অ'-নেঞ্চ) *n.* resounding প্ৰতিধ্বনি, জ্বনজ্বনি।

**Resonant** *adj.* returning sound প্ৰতিধ্বনিযুক্ত।

**Resort** (বি-জৰ্ট) *v. i.* to go বা; to have recourse আশ্ৰয় ল, উপায় গ্ৰহণ কৰ। — *n.* a haunt খলি; a place much frequented সমাগম, সদায় অহা-যোৱা কৰা ঠাই; recourse উপায়।

**Resound** (বি-জাউণ্ড) *v. i. or v. t.* to echo প্ৰতিধ্বনি কৰ বা হ; to sound loudly খলকি লগা; to spread the fame of গ্ৰন্থশংসা কৰ, সংকীৰ্ত্তন কৰ।

**Resource** (বি-চ'ৰ্চ) *n.* means উপায়; (*pl.*) funds ধন, সঞ্চিত, সংস্থান। **Resourceful** *adj.* full of contrivances or expedients বুধিয়ক, অৱস্থাপন্ন।

**Respect** (বে-স্পেক্ট) *v. t.* to honour, to regard মান কৰ, সন্মত কৰ, সন্মান কৰ। — *n.* regard, esteem মান, সন্মত, সমাদৰ; relation সম্বন্ধ, সম্পৰ্ক। In respect of = in comparison তুলনা কৰিলে। With respect to = in regard to সম্পৰ্কে, বিষয়ে। Pay respects to = ঢোলাম দে, সন্মান কৰ।

**Respectability** (বে-স্পেক্ট-টে-বিলিটি) *n.* state of being respectable গৌৰৱ, সন্মান, মৰ্যাদা।

**Respectable** (বে-স্পেক্ট-টেবল্) *adj.* worthy of respect মাননীয়, মৰ্যাদাপূৰ্ণ, সন্মত; moderate in number or excellence উপযুক্ত সংখ্যাৰ, পৰিমিতৰূপে, বিশিষ্ট।

**Respectably** (বে-স্পেক্ট-টেবল্-ই) *adv.* moderately সাধাৰণৰূপে, নিৰমিতৰূপে; pretty well প্ৰায় ভাল ভাল।

**Respectful** (বে-স্পেক্ট্-ফুল্) *adj.* full of respect শিষ্ট, সন্মানকাৰী, সন্মত বুজা।

**Respectfully** *adj.* সন্মানপূৰ্ণক, সন্মতৰূপে।

**Respecting** *adv.* regarding সম্বন্ধ, বিষয়ে।

**Respective** (বে-স্পেক্ট-টিভ) *adv.* having reference to, relative, particular বিশেষ, ভিন্ন ভিন্ন, নিজ নিজ, বেলেগ বেলেগ, স্বাধীনক্ৰমে।



**Respectively** *adj.* relatively, relating to each separately in order বিশেষকৈ ক্রমায়, অগা-  
পিচা অনুক্রমে। **Mahiram and Gunaram sons  
or Dhani and Manu respectively**=মেধাব  
আগ পাচ ক্রমে ধনী আক মনুৰ পুত্ৰক মহিৰাম  
আক গুণাবাম; অৰ্থাৎ ধনীৰ পুত্ৰক মহিৰাম আক  
মনুৰ পুত্ৰক গুণাবাম।

**Respersion** (ৰি-স্পাৰ্চ-অন্) *n.* sprinkling সিঁচন,  
ছুটিয়াই দিয়া কাৰ্য্য।

**Respirable** (ৰে-স্পি-এ'বল্) *adj.* that may  
be breathed নিশ্বাস লব পৰা, উশাহ লব পৰা।

**Respiration** (ৰে'চ-পি-বে'শন্) *n.* the function  
of breathing নিশ্বাস, উশাহ লভন; relief from  
toil সকাহ, জিবনি।

**Respirator** (ৰেছ-পি-বে'টৰ) *n.* উশাহ ঘৰ।

**Respiratory** *adj.* serving for respiration উশাহ  
লোৱা, নিশ্বাস ওলোৱা।

**Respite** (ৰে'চ-পাইট্) *n.* interval of rest, pause  
জিবনি, সকাহ বিজ্ঞাম, ছেদভেদ, ক্ষতিখন, উশাহ  
ভুতি, আজৰি।

**Resplendent** (ৰেচ-প্লে'ন্-দেণ্ট) *adj.* shining very  
bright উজ্জল, জকমকীয়া, দীপ্তিমান, চকমকীয়া।  
**Resplendence** *n.* জকমকনি উজ্জলতা।

**Respond** (ৰে-স্পণ্ড) *v. i.* to answer উত্তৰ দে,  
জবাব দে; to suit উপযুক্ত হ, জোবাই-  
কোখাই হ।

**Respondent** (ৰে-স্পণ্ড-এণ্ট) *n.* one who  
defends a law-suit আপীল মোকদ্দমাৰ  
প্ৰতিবাদী।

**Response** (ৰে-স্পন্স) *n.* an answer, a reply  
উত্তৰ, জবাব, সিঁহাৰি।

**Responsibility** (ৰে-স্পন্স-চি-বিলি-টি) *n.* state  
of being responsibility, liability লেঠা,  
আপদাহ, দায়িত্ব।

**Responsible** (ৰে-স্পন্স-চি-বল্) *adj.* liable,  
answerable দায়ী, জবাব দিহী।

**Responsive** (ৰে-স্পন্স-চিভ) *adj.* answering,  
inclined উত্তৰকাৰী, জবাব দিওঁতা।

**Rest** (ৰে'ষ্ট) *n.* cessation from labour etc.,  
peace সবহ, ভৰণি, জিবনি, সুস্থি, শান্তিসুখি,  
বিজ্ঞাম; sleep টোপনি, নিদ্ৰা; death মৰণ,  
চিৰশান্তি। —*n.* remainder অৱশিষ্ট, বাকী

others আন আন বিলাক। (*In Banking*)  
reserve fund আৱুতীয়া জমা। —*v. i.* to cease  
from labour শতা, জিৰা, ভাগৰ পলা; to  
sleep শো; to lean আউজ; to be still স্থিৰ  
হ; to remain থাক। **At rest**=বৈ থাক,  
থাম। **For the rest**=অৱশ্য বিষয়ে। **It rests  
with him to decide**=এইটো মীমাংসা কৰাৰ ভাৰ  
তেওঁৰ ওপৰত হৈছে। **Rest-house**=a house  
of rest for travellers বেঠি হাউচ, বাট জিবনি  
ঘৰ, বাঁজি থোৱা। **Resting place**=বিজ্ঞান  
স্থান; the grave কবৰ, মৈদাম।

**Restaurant** (ৰেষ্টোৰাঁ) *n.* a house for the  
sale of refreshments জলপনীয়া দোকান।

**Restitution** (ৰে'চ-টিউ-শ্বন্) *n.* restoration  
of something lost or taken away ত্ৰাপণোচ,  
পুনৰুদ্ধাৰ, পুনৰ দখল।

**Restive** (ৰে'ষ্টিভ্) *adj.* unwilling to go  
forward দগা; obstinate, swerving back-  
ward মঠধৰা, পাচোঁহোঁকা মৰা। **Restiveness**  
*n.* obstinacy মঠ, ঠহ, থমকা, অমুৰি।

**Restless** (ৰে'ষ্ট-লে'চ্) *adj.* uneasy, unsettled  
উত্তনুৱা তজবজীয়া, কটকটীয়া, অস্থিৰ, উৱালল,  
কচকটীয়া, দেওপৰা। **Restlessly** *adv.* হাবাথৰি  
খাই। **Restlessness** *n.* ইচাচি-বিচাচি, চাটি-ফুটি,  
অস্থখ-অশান্তি।

**Restoration** (ৰে-ষ্ট'ৰ-এ-শ্বন্) *n.* replacement  
পুনঃ সংস্থাপন, পুনঃ প্ৰাপ্তি, প্ৰতিদান; recovery  
আবোগা লাভ।

**Restorative** *adj.* tending to restore আবোগা-  
কাৰী, বোগনাশক।

**Restore** (ৰে'ষ্ট'ৰ্) *v. t.* to give back ফিৰাই দে;  
to replace পুনৰাই আগৰ ঠাইত থ; to revive  
পুনৰাই বাহল কৰ, সজাল; to cure ভাল কৰ,  
সুস্থ কৰ। **To restore to office**=আকৌ কাম  
দে। **To restore to the file as a suit**=  
মোকদ্দমা নম্বৰ বাহল কৰ।

**Restrain** (ৰি-ষ্ট্ৰেইন্) *v. t.* to repress, to check  
দমন কৰ, ধৰি ৰাখ; to hinder নিৰাৱণ কৰ;  
to withhold আটক কৰ।

**Restraint** (ৰি-ষ্ট্ৰেইণ্ট্) *n.* check, hinderance  
সংযম, আটক, ৰাধাত, প্ৰতিৰোধ। **To put  
under restraint**=আটক কৰ, বান্ধি থ।

- Restrict** (ৰে-ষ্ট্ৰিক্ট্) *v. t.* to confine, to limit আটক কৰ, সীমাবদ্ধ কৰ; to repress নিষেধ কৰ।
- Restriction** (ৰে-ষ্ট্ৰিক্-শ্বন্) *n.* limitation বাধা, প্রতিবন্ধক, নিষেধ, বাৰণ; confinement আটক।
- Restrictive** (ৰে-ষ্ট্ৰিক্-টিভ্) *adj.* restraining বাধাজনক, নিষেধক, নিবাৰক।
- Result** (ৰি-জাল্ট্) *n.* consequence, conclusion परिणाम, ফলোদয়, শেষ সীমাংসা, সিদ্ধান্ত। —*v. t.* to issue (with *in*) উৎপন্ন হ, ফল ধৰ; to terminate শেষ হ, অন্ত হ।
- Resultant** (ৰি-জাল্ট-এণ্ট্) *adj.* resulting from combination জটাই বিলাক পোট খাই শেষত বাকী বোৱা। —*n.* combination of forces বলসমষ্টি।
- Resume** (ৰি-জিউম্) *v. t.* to take back again পুনৰাই ল, ফিৰাই ল; to begin again আকৌ আৰম্ভ কৰ। *Resumable adj.* পুনৰাই লৰ পৰা।
- Resume** (ৰে'-জিউ-ম) *n.* a summary সংক্ষিপ্ত বিবৰণ।
- Resumption** (ৰি-জাম্-শ্বন্) *n.* act of taking back again পুনৰ্গ্ৰহণ, ফিৰাই লোৱা কাৰ্য।
- Resumption of land** = মাটি বাজাদী কৰণ।
- Resurrection** (ৰি-জাৰ-বেক্-শ্বন্) *n.* the rising again from the grave পুনৰুত্থান, কবৰৰ পৰা জীৱিত হৈ ওলাওন।
- Resurvey** (ৰি-চাৰ্ভে) *n.* a renewed survey চানি পিয়ল। —*v. t.* to survey again চানি পিয়ল, ন-কৈ মাটি জোখ কৰ; to review পুনৰাই চা, পুনৰ্দৃষ্টি কৰ।
- Resuscitate** (ৰি-চাচ্-ই-টেট্) *v. t.* or *v. i.* to revive to come to life again পুনৰাই জীয়া, আকৌ সজীৱ কৰ, পুনৰাই ধাতু আহ, জী।
- Resuscitation** *n.* act of coming to life again পুনৰ চেতন লাভ, পুনৰুত্থান।
- Ret** (ৰে'ট্) *v. t.* to expose jute to moisture মৰাপাট গোৰা।
- Retail** (ৰি-টেইল্) *v. t.* to sell in parts খুচুৰীয়াকৈ বেচ। —*n.* sale of goods in parts খুচুৰীয়া বিক্ৰী। (*oppo.* to **Whole-sale.**)
- Retailer** (ৰি-টেইল-আৰ) *n.* a seller of goods in small quantities খুচুৰীয়া বেপাৰী।

- Retain** (ৰি-টেইন্) *v. t.* to keep in possession, to engage by payment of a fee ৰাখ, বহনা দি নিযুক্ত কৰ বা ৰাখ।
- Retainer** (ৰি-টেইন্-আৰ) *n.* one who is retained যাক ধন দি কোনো কামৰ নিমিত্তে ৰখা হয়; a dependant ভাবেদাৰ, অধীন লোক, লগুৱা; a retaining fee বহনা উকিলৰ ফি।
- Retake** (ৰি-টে'ক্) *v. t.* to take again আকৌ ল, ফিৰাই ল, ৰানে।
- Retaliate** (ৰি-টেইল্-ই-এট্) *v. t.* to repay, to return like for like পরিশোধ কৰ, প্রতিফল দে, পোটক দে, হোৰ ভোলা, ভটা।
- Retaliation** (ৰি-টেইল্-ই-এ-শ্বন্) *n.* retribution প্রতিশোধ, পোটক, ভটনি, প্রতিফল।
- Retard** (ৰি-টাৰ্ড্) *v. t.* to keep back, to delay গতিবোধ কৰ, বাধা জন্মা, পলম কৰ, থমকা মাৰ।
- Retardation** (ৰি-টাৰ্ড-এ-শ্বন্) *n.* hinderance obstacle বাধা, প্রতিবন্ধক; decrease in the speed থমকা।
- Retch** (ৰেচ্ছ) *v. i.* to attempt to vomit আতুলিয়া, ওকালি আহ।
- Retention** (ৰি-টেইন্-শ্বন্) *n.* act of retaining, restraining ধৰি ৰাখন, ৰক্ষাকৰণ, আটক, আটক, কৰণ; memory স্মৰণ শক্তি, ধাৰণাশক্তি।
- Retentive** (ৰি-টেইন্-টিভ্) *adj.* having power to retain ধাৰণক্ষম, ধৰি ৰাখিব পৰা।
- Retentiveness** *n.* ধাৰণা শক্তি।
- Retiary** (ৰি-শ্বি'-এৰী) *adj.* like a net, provided with a net জালৰ দৰে, জাল থকা, জালপতা।
- Reticence** (ৰে'ট্-ই-চেন্স), **Reticency** *n.* reserve in speech গধুৰাণি, মৌনতাৰ, নিমুৱা ৰভাৰ।
- Reticent** *adj.* taciturn (*on, upon, about*) নিমাত, নিবোকা।
- Reticular** (ৰে'ট্-ই-কিউলাৰ) *adj.* formed like net work জল জলীয়া, জালৰ দৰে গঠা।
- Reticulate** (ৰে'ট্-ই-কিউ-লেট) *adj.* netted জলাকটা, জালৰ দৰে বিছা থকা, জালি কটা; crossing each other like a net work জালৰ স্তৰাৰ দৰে অধালি গধাণি। also **Reticulated** = মাজে মাজে সৰু সৰু খোঁকৰ দৰে থকা।

**Reticule** (ৰেট্‌ই-কিউল্), *Reticle n.* a net-work bag জালমোনা।

**Retina** (ৰেট্‌ই-না) *n.* the internal membrane of the eye with a net work of optic nerves চকুৰ ভিতৰৰ সিমসংযুক্ত পাতলীয়া ছাল; the layer of the eye অক্ষিপট।

**Retinue** (ৰেট্‌ই-নিউ) *n.* the attendants following a person of rank, suite লগুৱা, পাৰিষদ, লগবীয়া, ঠাটকটক।

**Retire** (ৰি-টায়াৰ) *v. i.* to withdraw from active life অৱসৰ ল, এনেয়ে কাল নট্টা, গুচি যা, গ্ৰহণ কৰ; to retreat পলা, লুকা, পলায়ন কৰ; to go to bed বিশ্রাম কৰ। To retire from service=কামৰ পৰা অৱসৰ ল, কাম এৰি দে। To retire a bill=বিল বা হুণ্ডি টকা দিল।

**Retired** (ৰি-টায়াৰ্ড) *adj.* secluded, quiet নিৰ্জন, নিজজাল, গুপ্ত; withdrawn from service কামৰ পৰা অৱসৰ লোৱা, কাম এৰি যোৱা। A man of retired habits=অকলশৰে থাকিবলৈ ভালপোৱা লোক, মানুহৰ জগাল সহিব নোৱাৰা। A retired officer=কাম এৰিযোৱা বিষয়া, পেশ্বন পোৱা কৰ্মচাৰী।

**Retirement** (ৰি-টায়াৰ'-মেণ্ট) *n.* act of retiring, seclusion, privacy অৱসৰ লভন, কৰ্মভাগ, বিৰলে থাকন, গুপ্ত নিবাস।

**Retiring** (ৰি-টায়াৰ-ইং) *adj.* reserved, modest নিমুৰা, লাজুক, চুৰুচামাক; retreating পলাই ফুৰা; given to one who retires from service কাম এৰোতে দিয়া।

**Retort** (ৰি-টৰ্ট) *v. t.* to return, to retaliate ওলোটাই দে, প্ৰতিশোধ দে। —*v. i.* to make sharp reply ওভোতা জবাব দে, প্ৰত্যুত্তৰ দৰ। —*n.* a sharp reply প্ৰত্যুত্তৰ; a vessel used in distillation ভাঙীখানাত ব্যৱহাৰ কৰা একককম নলী থকা পাত্ৰ।

**Retouch** (ৰি-তাচ্ছ) *v. i.* to improve by new touches লেখনিৰে নকৈ বং দি আক ভাল কৰ। —*n.* the act of finishing a picture ফট্‌ফটীয়া কৰণ, পুনৰাই মাৰ্জন।

**Retrace** (ৰি-ৱে'চ) *v. t.* to trace back নকৈ আঁক; to discover again the tracks of

আকৌ বিচাৰি উলিয়া, সন্ধান ল; to go back by the same course আকৌ আগৰ বাটেই যা।

**Retract** (ৰি-ট্ৰেক্ট) *v. t. or v. i.* to draw back, to recall, to withdraw what has been said ওভোতাই ল, কাঢ়ি ল, কোৱা কথা অস্বীকাৰ কৰ বা আন বকমে ঘূৰাই ক, মিছা মাত। (L. re =back; trahere=to draw).

**Retractable, Retractable** *adj.* that may be retracted or recalled ওভোতাৰ পৰা, ঘূৰাই লব পৰা, মিছা মাতিব পৰা, কথা সলাব পৰা।

**Retractile** (ৰি-ট্ৰেক্ট-টাইল্) *adj.* that may be drawn back as claws কৌচ খুৱাব পৰা, কৌচাব পৰা।

**Retraction** (ৰি-ট্ৰেক্-শ্বন্) *n.* act of retracting মিছা মাতন, কোৱা কথা ওভোতাৰ।

**Retreat** (ৰি-ট্ৰিট্) *n.* a retiring হটন, পলায়ন; place of privacy গুপ্ত নিবাস, লুকুৱা ঠাই, নিৰ্জন স্থান। —*v. i.* to recede হট, পাচ-হোঁক; to retire to a place of shelter লুকা, পলা।

**Retrench** (ৰি-ট্ৰেন্ছ্) *v. t.* to cut off, to lessen কাট, কম কৰ। —*v. i.* to economise খৰচ কম।

**Retrenchment** (ৰি-ট্ৰেন্ছ্-মেণ্ট) *n.* lessening কম কৰণ; reduction টকা বাদ দ্ৰেণন, ধন কাটন; the inner work of a fortress দুৰ্গৰ ভিতৰ গড়।

**Retrial** (ৰি-ট্ৰাইল্) *n.* a repetition of trial চানী বিচাৰ, পুনৰিচাৰ।

**Retribution** (ৰি-ট্ৰিভ-ইউ-শ্বন্) *n.* repayment, পৰিশোধ; reward or punishment প্ৰতিফল, সেকা, শাস্তি।

**Retributive** (ৰি-ট্ৰিভ-ইউ-টিভ্) *adj.* rewarding, punishment প্ৰতিফল দিয়া, উপযুক্ত শাস্তি দিয়া, দণ্ড বিধায়ক।

**Retrievable** (ৰি-ট্ৰিভ-এবল্) *adj.* recoverable ঘূৰাই পাব পৰা, পুনঃ প্ৰাপ্য, আকৌ যোকলাব পৰা।

**Retrieve** (ৰি-ট্ৰিভ) *v. t.* to recover, to bring back পুনৰাই পা, মোকোলা, আকৌ উদ্ধাৰ কৰ, ভাল কৰ।

**Retrocession** (বি-ৱ'-চে-শ্বন্) *n.* disappearance of a tumour গাঁড় জামৰণ।

**Retrograde** (বি-ট'-গ্ৰেড) *adj.* going backward পাচহোইকা; পাচলৈ যোৱা, পশ্চাদগামী, পাচলৈ ঢাল লোৱা; contrary বিপৰীত।

**Retrogession** (বিট'-গ্ৰে-শ্বন্) *n.* a going backward পশ্চাদগতি; a decline in quality গুণৰ হ্ৰাস, অধঃপতন।

**Retrospect** (বি-ট'-ৰ'-স্পেক্ট) *n.* a looking back উভতি চাওন, পশ্চাদ্ৰ্শন; a view of things past অতীত বিষয়ৰ আলোচনা (L. *Retro*=back; *specere*=to look)।

**Retrospective** (বি-ট'-স্পেক্টিভ) *adj.* looking back অতীতদৰ্শী; from a past date আগৰ তাৰিখৰ পৰা।

**Retrospection** *n.* the faculty or look on the past গতালোচনা, যোৱা কথা ভাবি চোৱা শক্তি।

**Return** (বি-টাৰ্ণ) *v. i.* to come back ফিৰি আহ, ঘূৰি আহ, উভতি আহ; to answer উত্তৰ কৰ। —*v. t.* to give back ফিৰাই দে; to send back ফিৰাই পঠিয়া, ওভোতাই দে; to repay শোধ, পৰিশোধ কৰ; to give an account হিচাপ দে; to elect, as a member মনোনীত কৰি পঠিয়া।

**Return** *n.* the act of sending back ফিৰাই দেওন, ওৱাপোচ; a coming back উভতি আহন, প্ৰত্যাগমন; an official account or report আফিচৰ বিটাৰ্ণ, চৰকাৰী হিচাপৰ বিবৰণ; the profit on a business কাৰ্য্যৰ লাভ, ফল। **In return**—সলনি, পৰিৱৰ্ত্তে। **Return-ticket**—বেল, জাহাজত অহা-যোৱা কৰাৰ একেবাৰেই লোৱা কম খৰচৰ টিকেট।

**Returnable** *adj.* required to be returned ফিৰাই দিব লগা।

**Reunion** (বি-ইউ নিয়ন্) *n.* union after separation পুনৰ্মিলন, পুনৰাই লগলাগন।

**Reunite** (বি-ইউনাইট) *v. t.* or *v. i.* to unite again after separation আকৌ মিল কৰ, বা মিল হ, আকৌ লগ লগা বা লগ লাগ, আকৌ কোৱা খুৱা।

**Revalescent** (বিভ-এ-লেচেচ) *adj.* beginning to grow well সঁজাল ধৰা।

**Reveal** (বি-ভীল) *v. t.* to make known, to disclose প্রকাশ কৰ, ব্যক্ত কৰ, জাহিৰ কৰ, জনা।

**Revel** (বিভ'-এল্) *v. i.* to carouse থিকিন্দালি পাতি ভোজ খা, মত্তলীয়া হৈ ধন ধুশাল কৰ। —*n.* a riotous feast মদপী ভোজ, মত্তলীয়া থিকিন্দালি।

**Revelation** (বি'ভ-ই-লে'-শ্বন্) *n.* the act of revealing প্রকাশ, গুপ্ত কথা ব্যক্ত কৰণ; divine communion দৈববাণী, ঈশ্বৰে ব্যক্ত কৰা কথা।

**Reveller** (বিভ'-এল-আৰ-) *n.* one who takes part in a revel ভোজ খোৱা মদপী সঙ্গী।

**Revelry** (বি'ভ-এল-বী) *n.* a riotous festivity মত্তলীয়া আৰাণ্ড, মদখোৱা উৎসৱ।

**Revenge** (বি-ডেঞ্জ) *v. t.* to punish in return প্ৰতিশোধ দে। —*v. i.* to take vengeance পোটক তোল, হোৱ তোল। —*n.* injury in return পোটক, হোৱ, প্ৰতিহিংসা। **Revengeful** *adj.* vindictive, malicious প্ৰতিহিংসা পৰায়ণ, কুক্কুচীয়া।

**Revenue** (বে'ভ-এন্-ইট) *n.* rents due on an estate খাজনা, বাজহ, বাজহ, বজাৰ কৰ। **Revenue office**—কেলেট্টৰী অফিছ। **Revenue free**—নিহৰ।

**Reverberate** (বি-ভাৰ-বাৰ'-এট) *v. t.* or *v. i.* to echo, to resound প্ৰতিধ্বনি কৰ, প্ৰতিধ্বনি হ, ছিটিকি পৰ। **Reverberation** *n.* প্ৰতিধ্বাৎ, প্ৰতিধ্বনি; the reflection of sound শব্দ বা মাত, ঠেংগা খাই উফৰি অহা শব্দ।

**Revere** (বি-ডিৱেৰ) *v. t.* to regard with respect, to venerate সন্মান কৰ, ভক্তি কৰ।

**Reverence** (বে'ভ-আৰ-এঞ্চ) *n.* respectful awe সন্মানজনক ভৱ, ভক্তি, শ্ৰদ্ধা; veneration সন্ত্ৰম সেৱা। **Do reverence**=to do honour সন্মান কৰ। **Make reverence**=পূজা কৰ, ভক্তি কৰ।

**Reverend** (বে'ভ-আৰ্'-এণ্ড) *adj.* worthy of reverence পূজ্যবৰ, মাতবৰ, মাননীয়। **To the**

**Rev. or Reverend Mr. Moore**—মাননীয় ধৰ্ম-  
যাজক মূৰ চাহাবৰ সমীপেহু।

**Reverent** *adj.* respectful, humble বিনীত ভক্তিমান,  
নম্ৰ।

**Reverential** *adj.* showing or proceeding from  
reverence ভক্তিমান বিনয়ী, সমাদৰকাৰী।

**Reverie, Revery** (ৰেভ-এৰ-ই) *n.* an ir-  
regular train of thoughts গভীৰ চিন্তাভাবনা,  
গুণনি-ভাবনি, ঘুমনি; mental abstractions  
ধ্যান, যম্ভতা; brown study দিবা-স্বপ্ন, জাগৰ-  
স্বপ্ন।

**Reverse** (বি-ভাৰ্চ) *v. t.* to change wholly  
লুটিয়া, ভুলোটা, বদলা, পৰিৱৰ্তন কৰ; to annual  
বদ কৰ, অসিক্ত কৰ; to overthrow পৰাজয় কৰ।  
—*n.* the opposite ভুলোটা; the back side of  
a coin দিলুটি, সিলিটি; a calamity বিপদ, দুৰ্দ্দশা।  
—*adj.* turned backward লুটি খোৱা, ভুলোটা,  
বিপৰীত।

**Reversible** *adj.* that may be reversed লুটিচাব  
পৰা।

**Reversion** (বি-ভাৰ-শ্বন) *n.* the act of reverting  
or returning পৰিৱৰ্তন, উভতি আহন; the right  
to future possession ভৱিষ্যৎ উত্তৰাধিকাৰিত্ব。  
আগলৈ পাব পৰা হুহ। ( *L. re*=back; *vertere*  
to turn ).

**Reversionary** (বি-ভাৰ-শ্বনেৰী) *adj.* to be enjoyed  
one after another ক্ৰমাগত এটাৰ পাচত আন-  
টোৱে আগলৈ পাব পৰা।

**Reversioner** *n.* আচল ভালৰ ওৱাৰিচৰ অবিহনে পাব  
পৰা উত্তৰাধিকাৰী।

**Revert** (বি-ভাৰ্চ) *v. t.* or *v. i.* to turn back ঘূৰি  
আহ, ভুলোটা, লুটিয়া; to reverse.

**Revertible** (বি-ভাৰ্চ-ইবল) *adj.* that may revert  
ঘূৰাই আনিব পৰা, লুটি খাব পৰা।

**Revery** see **Reverie**.

**Revet** (বিভেই) *v. t.* to face with masonry দুৰ্গৰ  
কাষে কাষে পকা গড় মাৰ।

**Revetment** (বি-ভেট-মেণ্ট) *n.* a retaining wall  
পত্তোৱাৰ, পকা গড়।

**Revie** (বি-ভাই) *v. t.* to rival ফেৰপাত, কেৰিয়া  
কেৰি কৰ।

**Review** (বি-ভিউ) *v. t.* to see again, to

examine critically পুনৰিৰীক্ষণ কৰ, পৰীক্ষা  
কৰ; to inspect as troops (সৈন্ত) পৰিদৰ্শন  
কৰ; to revise নকৈ বিচাৰ কৰ। —*n.* a critical  
examination পৰিদৰ্শন; a written discussion  
সমালোচনা।

**Reville** (বি-ভাইল) *v. t.* or *v. i.* to reproach  
গালি পাৰ, নিন্দা কৰ, তিৰস্কাৰ কৰ। **Reviler** *n.*  
নিন্দক।

**Revise** (বি-ভাইজ) *v. t.* to examine and amend  
আকৌ চাই শুধৰা, পুনৰাই সংশোধন কৰ। —*n.* a  
second proof sheet ছাপাৰ দ্বিতীয় সংশোধনি  
কাগজ। **Reviser** *n.* one who examines proof  
ছাপাৰ কাগজ শুধৰোৱা লোক।

**Revision** **Revisal** (বি-ভিজন্), (বি-ভাইজেল) *n.*  
act of revising, re-examination পুনৰ  
সংশোধন। A **revision case**—জানি বিচাৰৰ  
মোকদ্দমা। ( *L. videre*—to see ).

**Revisit** (বি-ভিজিট) *v. t.* to visit again আকৌ  
সাক্ষাৎ কৰ, পুনৰাই দেখা কৰ।

**Reveal** (বি-ভাই-ভেল) *n.* recovery from a state  
of depression পুনৰ্জীৱন সঁজাল; renewal  
নতুন আৰম্ভণ, পুনৰ উদ্ভব; restoration  
পুনৰ্জীৱিত বৰণ।

**Revive** (বি-ভাইভ) *v. i.* to return to life  
আকৌ জী, পুনৰাই চেতন পায়, সজাল ধৰ, ঠন ধৰ,  
গা টকা; to recover from oblivion or  
neglect পুনৰ উদ্ভব হ; to restore to use  
প্ৰচলন হ। —*v. t.* to restore to life again জীয়া,  
চৈতন্য দৰ, সজীৱ কৰ; to restore to natural  
state আকৌ আগৰ অৱস্থালৈ আনি, আকৌ উঠা।  
( *L. re*=again, *vivere*—to live ).

**Revivalism** (বি-ভাইভ্-এল্-ইজম্) *n.* state of  
religious awakening ধৰ্ম বিষয়ে পুনৰুত্থান, নতুন  
সংস্থান।

**Revivify** (বি-ভিভি-ই-ফাই) *v. t.* to reanimate সজীৱ  
কৰ, চেতনা পোৱা। **Revivification** *n.* বসায়নিক  
ক্ৰিয়াৰে ধাতু প্ৰকৃত অৱস্থালৈ আনি।

**Revocable** (বি-ভক্-এ'বল) *adj.* that may be  
reversed or repealed বাৰ্ষ কৰণীয়, স্বতনীয়,  
ভুলোটাৰ পৰা।

**Revocation** (বি-ভক্-এ-শ্বন) *n.* repeal, a recalling  
খণ্ডন, বাতিল কৰণ, ফিৰাই আনি।

**Revoke** (বি-ড'ক্) *v. t.* to annul, to reverse  
বাতিল কৰ, অশ্রুতা কৰ, বহিত কৰ; to recall  
ওভোভাই আন।

**Revolt** (বি-ডল্ট) *v. i.* to renounce allegiance  
বিত্ৰোহী হ, বজাৰ বিপক্ষে উঠ। —*n.* a rebellion  
ৰাজবিত্ৰোহ, বিপক্ষতা আচৰণ।

**Revoluting** (বি-ডল্ট-ইং) *adj.* turning away from  
বিত্ৰোহী; repulsive ঘৃণাজনক।

**Revolution** (বি-ডল্-ইউ-শ্বন্) *n.* a revolt ৰাজবিপ্লব;  
motion round a centre ঘূৰণ, পৰিভ্ৰমণ,  
চক্ৰগতি।

**Revolutionary** *adj.* pertaining to revolution ৰাজ-  
বিত্ৰোহ সহস্ৰীয়, বিপ্লবকাৰী, বিত্ৰোহী।

**Revolve** (বি-ডলভ) *v. i.* to move round a centre  
চকৰি ঘূৰাদি ঘূৰ, ঘূৰিফুৰ; to meditate ধ্যানকৰ,  
চিন্তা কৰ, মনত খেলা।

**Revolver** (বি-ডলভ্-আৰ্) *n.* a fire-arm having  
revolving barrels ঘূৰি, ঘূৰিচলা, পিস্তল,  
বন্দুক।

**Revolving** (বি-ডলভ-ইং) *adj.* moving round ঘূৰি  
ফুৰা, ঘূৰাৱৰ্ত্তমান।

**Revulsion** (বিভাল্-শ্বন্) *n.* disgust বিবৰ্ত্তি, ঘৃণা;  
a sudden change of feeling মানসিক  
বিকাৰ।

**Reward** (বি-ৱাৰ্ড) *n.* remuneration, re-  
compense পুৰস্কাৰ, ইটা, বক্চিচ, প্ৰতিফল।  
—*v. t.* to give in return পুৰস্কাৰ দে, ইটা দে,  
প্ৰতি ফল দে।

**Rewrite** (বি-ৰাইট) *v. t.* to write again আকৌ  
লেখ, নকৈ লেখ।

**Rex** (ৰেক্স) *n.* a king ৰজা।

**Reynard, Renard** (ৰে'নাৰ্ড) *n.* a fox শিয়াল।

**Rhagades** (ৰেগ-এ-ডিজ্) *n. pl.* fissures of  
the skin, clefts of the skin ছালৰ ওপৰৰ  
ফাট।

**Rhapsodic, —al** (ৰেপ-চদ-ইক্—এল্) *adj.* uncon-  
nected অসংলগ্ন, অহোঁহোৱা।

**Rhapsodist** (ৰেপ্-চদ-ইক্) *n.* one who recites  
unconnected verses লাগবান্ধ নোহোৱা গীত  
গাওঁতা।

**Rhapsody** (ৰেপ-চদ-ই) *n.* any unconnected

composition, a jumble অহোঁহোৱা প্ৰবন্ধ বা গীত,  
অসংলগ্ন কথা।

**Rhetoric** (ৰেট-ৰিক) *n.* the art of speaking with  
elegance and force অলঙ্কাৰ শাস্ত্ৰ, বক্তৃতা বিষয়ক  
বিদ্যা।

**Rhetorical** (ৰেট্-আ'-ৰিক-এল্) *adj.* oratorical বক্তৃতা  
শাস্ত্ৰ বিষয়ক, অলঙ্কাৰ শাস্ত্ৰ সম্বন্ধীয়।

**Rheum** (কম্) *n.* the mucous discharge from  
the nose or lungs শ্লেহ্ম, থেকাৰ, কফ।

**Rheumatic** (কমেটিক্) one who suffers rheu-  
matism বাতকগীয়া, বিষৰ বেমাৰী। —*adj.* বাত  
ৰোগ সম্বন্ধীয়, বাতৰ বেমাৰৰ।

**Rheumatism** (কম্-এট-ইকম্) *n.* a disease with  
acute pain in and around the joints বাত  
ৰোগ, বিষৰ বেমাৰ।

**Rheumy** (কমী) *adj.* full of rheum শ্লেহ্মনীয়া,  
শ্লেহ্মাযুক্ত।

**Rhinoceros** (ৰাই-নচ্-আৰ-অচ্) *n.* a kind of  
mammal having thick skin and a horn on the  
snout গঁড়। (*pl.*) Rhinoceroses.

**Rhinology** (ৰাই-ন'ল-অ'-লি) *n.* the science which  
treats of the nose and of its diseases  
নাকৰ বেমাৰ চিকিৎসা কৰা বিদ্যা। (*Gr. rhinos* =  
nose).

**Rhizoid** (ৰিজইড্) *adj.* root-like গছৰ শিহাৰ দৰে।  
(*Gr. rhiza* = a root).

**Rhodium** (ৰ-ডি-আম্) *n.* a kind of hard metal  
resembling aluminium এলিউমিনিয়মৰ দৰে  
এবিধ বৰ টান ধাতু।

**Rhododendron** (ৰ'-ড'-দেন্-ড্ৰণ) *n.* a genus of  
shrubs having large and beautiful flowers  
এবিধ ফুল গছ।

**Rhomb, Rhombus** (ৰম্ব্, ৰম্ব্-আচ্) *n.* a  
figure having four equal sides, but its  
angles are not right angles বিষমকোণী সম  
চতুৰ্ভুজ ক্ষেত্ৰ।

**Rhomboid** (ৰম্-ৰইড) *n.* four sided figure having  
opposite sides and angles equal সম সম্বৰ্ণীয়  
বাহুযুক্ত বিষমকোণী চতুৰ্ভুজ ক্ষেত্ৰ।

**Rhubarb** (ৰ-বাৰ্ভ) *n.* a plant with acidulous  
leaf-stalks used in cookery এবিধ বিলাতী  
শাক।

**Rhyme** (বাইম্) *n.* a composition in verse, poetry পদ্য, পদ্য; correspondence of sound at the end of verses পদ্য মিল।

—*v. t.* to put into rhyme পদ্য রচনা কর।

—*v. i.* to accord in sound পদ্য মিল হ।

Neither rhyme nor reason=লাগবাদ নোহোরা, অব্যবহ।

**Rhythm** (বিদম্) *n.* metre, a measure or foot ছন্দোম্পদ; the harmonious flow of vocal sounds সুবব মিল, ভাল-মান। **Rhythmic**,—*al adj.* ছন্দোম্পদময়।

**Rib** (বিব) *n.* one of the curved bones which encircle the chest কামীহাড়; anything like a rib কামীহাড়ের দ্বাবে ভিবাই লগোরা কোনো বস্তু। **Poke one in the ribs**=to draw ones attention jokingly খেয়ালি কবি ঘুকুটিয়াই সঁহাৰি দে।

**Ribald** (বিব-এন্ড) *n.* a loose character নিলাজ স্বভাবের মানুষ। —*adj.* base licentious নীচ, লম্পট, নিলাজ।

**Ribaldry** (বিব-এন্ড-বি) *n.* obscenity নিলাজ গুণ, অব্যচা কথা, লম্পটতা।

**Riband**, **Riband** (বি-বেণ্ড) *n.* a riband বেচমী ফিতা, পাটের গজী।

**Ribbon** (বি-বণ্) *n.* a fillet or narrow woven fabric ফিতা, পাটের গজী; (*pl.*) reins for driving বাণীর ঘোঁবার সাজ। —*v. t.* to adorn with ribbons ফিতা লগাই সজ্জিত কর।

**Rice** (বাইচ্) *n.* a kind of grass which is extensively cultivated for food grains ধান, চাল। **Rice-hispa**=চবহা পোক। **Rice-weevil**=কোরা ওকণী। **Rice gruel**=ভাতের মাষ। **Boiled rice**=ভাত।

**Rich** (রিচ্) *adj.* wealthy ধনী; valuable মূল্যবান; fertile সাক্ষরা, উর্বরা, ফলবান; nutritive বসাল, বলকাবক; mighty বজী; luxurious লহপহীরা; highly seasoned সবহকৈ মচলা দিয়া। **Richly** *adv.* বহুল পরিমাণে, সবহকৈ, ধনবানভাবে। **Riches** *n.* (*pl.*) wealth ঐশ্বর্য্য-বিকৃতি, ধন-সম্পত্তি। **Richness** *n.* abundance প্রচুরতা; fruitfulness উর্বরতা; wealth ধনাধ্যতা, ঐশ্বর্য্য।

**Rick** (বিক্) *n.* a pile or heap of straw or hap খেব বা ঝাঁহর দ'ম। —**Stand** *n.* খেব আদি থোরা চাং।

**Rickets** (বি-কেট্) *n.* (*sing.*) a disease of children লবা-ছোদালী হাড় কোমল হৈ বৈকা হোরা বেমাৰ।

**Rickety** (বি-কেট্-ই) *adj.* affected with rickets হাত ডবির গাঠিত বল নোহোরা; feeble, shaky লেহকেহীয়া, হেলেকপেলেক।

**Rickshaw** (বিক্-শ্ব) *n.* abbr. of Jinrickshaw এবিধ তিনিচকীয়া চাইকেল।

**Ricochet** (বিক্-ছেট) *n.* a glancing rebound হঠাৎ জাপ মারি উঠা কার্য্য। —*v. i.* to rebound glancingly জাপ মারি উঠ।

**Rid** (বিড্) *v. t.* to free, to expel মুক্ত কর, মোকোলা, দূর কর, খেদাই দে। **Get rid of**=খেদাই দে, আঁতর কর, হাতের পরা এরা।

**Riddance** (বিদ্-এন্স) *n.* act of freeing মুক্ত করণ, এবণ, পরিষ্কার; the earth dug out by a burrowing animal কোনো জন্তুরে খান্দি ওপরলৈ তোলা মাটি।

**Riddle** (বিডল্) *n.* an anigma, a puzzling question সঁতর, শ্রেহলিকা; a large sieve বর চালনী। —*v. t.* to separate with a riddle as rice from husk চাল; to make innumerable holes as with shots থকাসবকা কর, ফুটা কর।

**Ride** (বাইড্) *v. i.* (*pa. t.* rode; *pa. p.* ridden) to be carried on horseback or in a carriage গাড়ী বা ঘোঁরাত উঠি যা; to lay at anchor লঙ্গর পেলাই বৈ থাকা। —*v. t.* to do or perform by riding ঘোঁরাত উঠি কর, উঠ, আঁবোহন কর; to gallop through ঘোঁরা ঘোঁরাই নে। —*n.* act of riding ঘোঁরা বা গাড়ীত উঠি যাওন; a place for riding ঘোঁরা দৌঁকরা ঠাই। **Ride at anchor**=লঙ্গর পেলাই থ। **Ride a hob by**=কোনো এটা কল্পিত বিষয় লৈ মিছাই দুবি ফুর। **Ride and tie**=to ride and walk alternately কোনো ঠাইত ঘোঁরাবে কোনো ঠাইত খোজ কাটি যা। **Ride down**=to treat with severity অত্যাচার কর। **Ride easy**=টলখেটল নকরাকৈ জাহাজ চলা। **Ride out**=

ধুমুধা বতাহত জাহাজ ওপোঙাই বাখ। **Ride over**=to domineer প্রভুত্ব কৰ। **Ride rough-shod**=আনৰ লাভ লোকচানলৈ কাণকাৰ নকৰি কোনো কাৰ্য্য কৰ। **Ride the high horse**=বৰ ভেয় দেখুৱা।

**Rider** (বাইদাৰ্) *n.* one who rides on a horse ঘোঁৰা চোৱাৰী; ঘোঁৰাত উঠা লোক; an additional clause to a document কোনো দলীলত উপকৰ্ত্তাৰ্ক আলাগে লগাই জোৰা দিয়া কথা; additional clause amending a Bill বাজকীয় কোনো আইনৰ সংশোধনি বা উপকৰ্ত্তা কথা।

**Riding** (বাইদিং) *n.* a road for riding on ঘোঁৰা খেলোৱা বাট; jurisdiction of an excise officer আবকাৰী বিষয়াৰ এলাকা। **Riding-clerk**=a mercantile traveller ভ্ৰমি ফুৰা বেপাৰী।

**Riding-suit** *n.* ঘোঁৰাত উঠোতে পিন্ধা সাজ।

**Ridge** (ৰিজ্) *n.* the top of the back, a crest পিঠিফল, সিৰ, মাজৰ উঠোতা ভাগ, মধু, চূড়া; the earth thrown up by the plough along the furrows সীৰলুৰ মাটি; narrow and long elevation across surface ঢাপ, আটীয়া, আলি; the horizontal timber of a roof মূখৰ মাৰলী। —*v. t.* or *v. i.* raise embankment, make long, elevation ঢাপ তোল; mark with ridges ওখ পাঁতি কৰ।

**Ridgy** (ৰিজ্জি) *adj.* ridged, having ridges সীৰলুৱা, মাজে মাজে ওখ, আগুগৰিয়া।

**Ridicule** (ৰিদ্-ই-কিউল্) *n.* mockery, derision হাঁহিয়াত, ঠাট্টা, বিজ্ঞপ। —*v. t.* to laugh at, to mock হাঁহ, ঠাট্টা কৰ, উপহাস কৰ, ইতিকি কৰ।

**Ridiculous** (ৰিদ্-ই-কিউ-লাচ) *adj.* laughable হাঁহিউঠা, হাঁহিয়াতৰ, হাস্যাম্পদ; absurd অসম্ভৱ। **Ridiculously** *adv.* হাঁহিয়াতকৈ।

**Rife** (বাইফ্) *adj.* prevailing দেশজুৰি হোৱা, এচলিত; plentiful ওগাইবহ, পৰিপূৰ্ণ।

**Riff-raff** (ৰিফ্-ৰেফ্) *n.* sweeping জাবৰ জাবৰ, লামলাকটি; the mob ইতৰ মানুহ; বাহুতুৱা মানুহ।

**Rifle** (বাইফল্) *n.* musket with a barrel having spiral grooves নলীৰ ভিতৰে পাক থকা বন্দুক, বাইফল্ বন্দুক। —*v. t.* to rob বলেবে কাঢ়ি নে, লুট কৰ; to whet ধৰা; a fording place between rocks দুই পৰ্বতৰ মাজে যোৱা পানী পাট।

**Rift** (ৰিফ্‌ট) *n.* an opening, cleft, fissure ফাট, বিছা। —*v. t.* to split ফুটাল কৰ। —*v. i.* to burst open ফাট হেল, ফুটা ওলা।

**Rig** (ৰিগ) *v. t.* to dress, to equit সাজ পিন্ধা, সজা; to fit with riggings জাহাজৰ জৰীফহটী আদি লগা। **Rig out**=an outfit আচৰাব। **To rig the market**=ভুলে ভুলে যোগ হৈ দৰ বঢ়া। **Rig** *n.* trick চালাকি, ফাঁকি।

**Rigging** (ৰিগ্-ইং) *n.* tackle জাহাজৰ বা নাৱৰ জৰী-ফহটী।

**Right** (বাইট) *adj.* straight পোন; just true, correct হক, সচা, ঠিক, যথার্থ; not the left সোঁ, দক্ষিণ; upright from a place সমানে পোন, থিয়।

**Right** (বাইট) *n.* virtue পুণ্য; legal title just claim to অধিকাৰ, স্বত্ব, হক; the right side সোঁফাল। **Right angled**=থিয় চুকীয়া সমকোণী। **Rightful** *adj.* having a just claim আচল, যথার্থ, প্রকৃত। **Rightly** *adv.* correctly, justly সচাকৈ, তথাকৰূপে। **Right and left**=উভাযুগাকৈ, কেউফালে। **Right bank of a river**=ভটীয়াট মাৰ্গতে নৈৰ সোঁফালে থকা পাৰ। **Right and wrong**=ভাল বেয়া, সঁচা মিছা, পুণ্য আৰু পাপ। **Right off**=immediately তৎক্ষণাত, ততালিকে। **At all rights**=সকলো বিষয়ে। **By right**=স্বত্ব মতে। **Declaration of rights**=স্বত্ব সাব্যস্ত। **Public right**=প্ৰজাৰ স্বত্ব, বাজকীয় স্বত্ব। **Put to rights**=to arrange ঠিক কৰ, লুটলা লগা। **Right across the field**=পথাৰৰ সোঁ মাজেদি। **Right of way**=বাটেদি অহাযোৱা কৰা স্বত্ব।

**Righteous** (বাইট-আচ্) *adj.* free from guilt or sin just and equitable ধৰ্ম্মঠ, সাধু। **Righteousness** *n.* সাধুতা, ধৰ্ম্মনিষ্ঠা।

**Rightists** (বাইট-ইষ্টচ্) *n.* person sitting to the rightside to the president in council



আইন সভাত সভাপতিব সোঁহোঁতে বহা গবৰ্ভমেণ্ডন  
কলীয়া সভা সকল। ( *oppos.* ) Leftists উদার-  
নৈতিক বিপক্ষ সভা সকল।

**Rigid** ( *ৰিজ্-ইড্* ) *adj.* strict দুৰ্ভাবহমী ; severe  
ঠিক, টান, কঠোৰ, stiff দেহা। **Rigidity** *n.*  
rigidness দৃঢ়তা, কঠোৰতা, টানতা গুণ। **A**  
**rigid Hindu**—দৃঢ় নিয়মী হিন্দু, নৈতিক হিন্দু।

**Rigmarole** ( *ৰিগ্-মে-বল্* ) *n.* a meaningless,  
foolish talk লাগবাক্ক নোহোতা কথা, বেবেৰিবা  
কথা, উতাহিহা নোহোতা কথা।

**Rigor** ( *ৰি-গৰ* ) *n.* shivering chill before  
fever জ্বৰ উঠাৰ আগতে হোৱা ঠণ্ডনি জ্বৰ।

**Rigour** ( *ৰিগ্-আৰ্* ) *n.* severity প্রকোপ ; stiff-  
ness, strictness কঠোৰতা।

**Rigorous** *adj.* harsh টান, কঠোৰ, টান কাম  
কৰোৱা।

**Rile** ( *ৰাইল* ) *v. t.* to enrage, to vex থপ হোৱা,  
আমনি কৰ।

**Rill** ( *ৰিল্* ) *n.* a streamlet জল, সৰু নৈ, সূঁতি  
—*v. i.* to flow in small streams লোৱা হৈ  
বৈ যা।

**Rim** ( *ৰিম্* ) *n.* a border, a brim কান, দাঁতি,  
কাষ ; the circular part of a wheel চকদিৰ  
ঘেৰ।

**Rime** ( *ৰাইম্* ) *n.* frozen dew বৰফ ; a rent ফাট,  
a chink জলজ। **Rimsy** *adj.* বৰফযম।

**Rimple** ( *ৰিম্-পল্* ) *v. t.* to wrinkle কোঁচ খা,  
খোপা খা, শোঁটোৰা-শোঁটোৰ হ।

**Rind** ( *ৰাইণ্ড্* ) *n.* the external covering as  
of a fruit ওপৰৰ ছাল, বাকলি, চোঁকোতা।

**Ring** ( *ৰিং* ) *n.* a small metal hoop আঙ্গঠি,  
বেৰি ; a circle, a circular area চকৰ, মণ্ডল,  
ঘেৰ ; a clique কোনো কাৰ্য্য কৰিবৰ নিমিত্তে  
গাঁঠি বন্ধা দল। —*v. t.* to sound বজা, ঘণ্টা বজা।  
( *pa. t.* Rang, Rung ; *pa. p.* Rung ) *n.* ringing  
sound টিং টিং শব্দ, ঘণ্টাধ্বনি।

**Ring down** to conclude নিশ্চয় কৰ, স্থিৰ কৰ।

**Ring of the ears**—কাণৰ গুম্‌গুমনি। **Ring up**  
—ঘণ্টা বজাই মাতি।

**Ringdove** ( *ৰিং-দ'ভ* ) *n.* হাকৰা বগৌ। **Ring**  
**finger**—the 3rd finger of the left hand

বাওঁ হাতৰ মাজৰ আঙুলি। **Ringling** *n.* resound-  
ing টিংটিনি, গুম্‌গুমনি।

**Ringlet** *n.* a small ring সৰু আঙ্গঠি ; a curl  
hair আঙ্গঠিৰ দৰে ঢুলিৰ পাৰ। **Ring leader** *n.*  
দলপতি, ভ্ৰমৰ অধিপতি।

**Ring-worm** ( *ৰিং-ৱৰ্ম্* ) *n.* a skin disease খৰ  
বেমাৰ।

**Rink** ( *ৰিঙ্ক* ) *n.* the place where games are  
played খেলৰ চহৰ।

**Rinse** ( *ৰিন্চ* ) *v. t.* to cleanse with water  
পখাল, আঙুৰাল, পানীদে ধো, কুলকুনিয়া।

**Riot** ( *ৰাই-অট্* ) *n.* tumult, uproar গোলমাল,  
মৰাকিলা, হাঙ্গামা। **Run riot**—চাঁচি উঠ, উদত  
হৈ কাম কৰ।

**Riotous** ( *ৰায়-ট্যাচ্* ) *adj.* tumultuous হাঙ্গামা-  
কাৰী, মৰাকিলা কৰিবলৈ সাঙ্ক বিদ্রোহী।

**Rip** ( *ৰিপ্* ) *v. t.* to divide by cutting ছফাল  
কৰ, ফাল, ছিঁটা কৰ ; open up again আকৌ  
উলিয়া বা উত্তৰ কৰ। —*n.* overfall মৈদ বা  
সাগৰৰ ঢৌ খেলোৱা ভাগ ; a rent ফাট ( *slang* ),  
a vile person দুৰাচাৰী।

**Riparian** ( *ৰাই-পে'-ৰি-আৰ্* ) *adj.* relating to  
a river side নৈৰ দাঁতিৰ, নৈকষৰীয়া পাৰত  
থকা।

**Ripe** ( *ৰাইপ্* ) *adj.* arrive at perfection  
মাজুৰ পকা, পৰিপক্ক, পুৰঠ, পৈগত। —*v. t.* to  
ripen, to grow ripe পক, পুৰঠ কৰ।

**Ripen** ( *ৰাইপেন্* ) *v. t.* পক ধৰ, —*v. i.* to make  
ripe পকা। **Ripeness** *n.* state of being ripe  
পৰিপক্কতা, পুৰঠ অৱস্থা, মণ্ডৰ্ণতা।

**Ripple** ( *ৰিপল্* ) *n.* light agitation of the sur-  
face of water বহাগত পানীৰ বিবিৰনি, কুল-  
কুলনি, অৰণ্ড অৰণ্ড। —*v. t. or n.* to cause  
a ripple in কুল কুল শব্দ কৰ, অৰণ্ড অৰণ্ড  
উঠ। —*v. t.* to pluck the seeds of flax by  
combing শল গছৰ গুটি ওকৰা বা টুকৰা। **Rip-  
pling** *n.* the fretting of the surface of  
water পানীৰ কুলকুলনি।

**Ript or Ripped** *adj.* ফটা, ফলা, ছিঁটাছিটা, ফাল  
কৰা। **Rise** *see Rip.*

**Rise** ( *ৰাইজ্* ) *v. t.* to ascend, to go up to  
stand up উঠ, তিৰ হ ; to swell in quantity

বাঢ় (যেনে পানী); to appear ওলা, উদয় হ; to increase বেচি হ; to become elevated ওখ হ, ডাঙ্গৰ হ; to become hostile বিপক্ষ আচৰণ কৰা; to proceed from উৎপন্ন হ, ওলা, বাহিৰ হ; to close the session বিচাৰ বন্ধ হ। **Rise to the occasion** = চানত টান হ, সময়ত যেনে হোৱা উচিত তেনে হ। **Take a rise out of** = to lure a person to be fool himself ফুচলাই নিন্দনীয় কৰা। [ *pa. t. rose*; *pa. p. risen* (বিজ্ঞ) ]।

**Rise** (বাইজ্) *n.* act of rising উঠন, উদয় হওন; increase বৃদ্ধি; a precipice গৰা, টিঙ্গনা। **Rise and fall** — উঠন আৰু পটন, বৃদ্ধি আৰু ধ্বংস।

**Risel** (বাই-জেল) *n.* a slender support for a climbing vine কোনো লতা বগাবলৈ দিয়া সৰু ঢোকা।

**Risible** (বিজ-ই-বল্) *adj.* laughable হাস্যজনক, হাঁহিব লগীয়া।

**Rising** (বাইজিং) *n.* a revolt বিদ্ৰোহ; act of rising উঠন, উদয় হওন। — *adj.* advancing উন্নতিশীল, আগলৈ উঠি অহা।

**Risk** (ৰিস্ক্) *n.* hazard হৰণ-ভগণৰ দায়িত্ব, আপদ বিপদ আশঙ্কা, ক্ষতি স্বীকাৰ। — *n. t.* to expose, to hazard বিপদগ্ৰস্ত কৰা, হৰণ-ভগণৰ ভাৱ গাত ৰাখা। **To run the risk** — ক্ষতি স্বীকাৰ কৰা, দায়ী হ। **At the risk of his life** — প্ৰাণপণে জীৱন বিসৰ্জন কৰি। **At the risk of purchaser** — হানি হলে কিনা গৰাকীৰ হোৱাকৈ।

**Risky** (ৰিস্কি) *adj.* dangerous বিপদজনক।

**Rite** (বাইট্) *n.* religious usage and ceremony ক্ৰিয়াকাণ্ড, কাজ কৰম, শাস্ত্ৰীয় বিধান, ধৰ্ম পদ্ধতি।

**Ritual** (ৰিট্-ইউ-এল্) *adj.* consisting of rites শাস্ত্ৰাভিমত, বিধি বিধান থকা। — *n.* the code of ceremonies ক্ৰিয়াকাণ্ডৰ ব্যৱস্থা, ধৰ্মকৰ্ম পদ্ধতি, শৰাধ বিধি।

**Rival** (বাইভেল্) *n.* a competitor, one who attempts to excel others বিপক্ষ, প্ৰতিদ্বন্দী, একেটা বস্তুৰ নিমিত্তে হেঁচাওপৰা কৰা লোক। — *adj.* standing in competition অনিয়া অনি কৰা, ফেবৰ, বিশক্ষ। — *v. t.* try to excel or

equal ফেব মাৰ, সমান হবলৈ চেষ্টা কৰা, চেম পেলাবলৈ যত্ন কৰা।

**Rivalry** (বাইভেলৰী) *n.* emulation competition অনিয়াঅনি, ফেৰিফেৰি বগিয়াবগি, অৰিয়াঅবি, ফেৰ, উটাপুটি, হেঁচা-ওপৰা, প্ৰতিদ্বন্দ্বিতা।

**Rive** (বাইভ) *v. t.* to split ফাল, দুহিটা কৰা।

**Riving machine** — কাট ফালি ছিৰাছিব কৰা কল।

**River** (ৰিভ-আৰ) *n.* a large stream with current নৈ, নদী। **River bank** — নৈৰ পাৰ।

**River-bed** নৈৰ গৰ্ভ, নৈৰ বুকু বা তলি।

**Rivet** (ৰিভ-এট্) *n.* a bolt of metal দুইমূৰ থোপোৰা ঝিলি। — *v. t.* to fasten with a rive শাল মাৰ, ঝিলি মাৰ, আঁট খুৱা। (*pa. t.* and *pa. p.* **Riveted**).

**Rivulet** (ৰিভ্-ইউ-লেট্) *n.* small stream জ্ঞান, জুৰি, সৰু নৈ।

**Rivulose** (ৰিভিউল'চ) *adj.* marked with variable lines অখালি-পখালিকৈ আঁচ থকা (যেনে গছৰ পাতত)।

**Rixy** (ৰিক্চি) *adj.* quarrelsome কঁজিয়া খোৰ।

**Road** (ৰ'দ) *n.* a public way for traffic বাট, বাস্তা, চকাৰী আলি। **Road-agent** *n.* a highwayman ডকাইত; a travelling merchant ভ্ৰমিফুৰা সদাগৰ। **Road-hog** — a cyclist or motorist who drives recklessly উৎসুখ নোৱলোৱাকৈ গাড়ী চলাওঁতা। **Royal road** — easy way সহজ উপায়। **On the high road to** — কোনো ঘটনাৰ নিমিত্তে বাট ওলা। **Take to the road** — to become a robber ডকাইতৰ বৃত্তি ধৰা।

**Roadstead** (ৰ'দ-ষ্টেড্) *n.* a place where ships ride at anchor জাহাজ বন্ধা ঠাই।

**Roadster** (ৰ'দ-ষ্টাৰ) *n.* a coach driver গাৰোৱান; a bicycle ভৰিগাড়ী, বাইচাইকেল্।

**Roam** (ৰ'ম্) *v. t.* to ramble ফুৰি ফুৰা।

**Roan** (ৰ'ন্) *adj.* of a mixed colour কেৰা বৰণীয়া। — *n.* a horse of dark colour with spots of gray and white ফুটুকীয়া বগামুগা বৰণৰ ঘোঁৰা; soft sheep skin leather ভেড়া ছাগলীৰ কোমল স্কান ছাল।

**Roar** (ব'ব) *v. i.* to cry aloud as a beast গৌজৰ, ডেডাউৰিয়া, চিঞৰ। —*n.* a loud sound, the cry of a beast চিঞৰি, ডেডাউৰি, গৌজৰনি; the sound of violent laughter ঢেঁকেঢেঁকনি, হৌহৌৱনি, কিবীলি।

**Roaring** *n.* গৰ্জন, গৌজৰনি; a loud laugh কিবীলি, হাই-কুকলি।

**Roast** (ব'ষ্ট) *v. t.* to cook before a fire পোৰ, খৰিকা দে, ভাজ, সেক। —*n.* that which is roasted ভজা বা পোৰা বস্তু, খৰিকা দিয়া শাল।

**Rob** (ব'ব) *v. t.* to take away by force, or stealing ডকা দে, বলৰে কাঢ়ি নে, চুৰক নে।

**Robbing Peter to pay Paul** = এটাৰ পৰা কাঢ়ি নি আন এটাক দেওন; এটাৰ উপকাৰ কৰিবলৈ গৈ আন এটাৰ অপকাৰ কৰণ। **Rob** *n.* juice of ripe fruits mixed with sugar চেনি মিহলোৱা পকা গছৰ গুটিৰ বস।

**Robber** (ব'ব-আৰ) *n.* one who robs চোৰ, ডকাইত, দস্যু।

**Robbery** (ব'বাবী) *n.* theft by force, plundering চুৰি, ডকাইতি, দস্যু বৃত্তি।

**Robe** (ব'ব) *n.* a dress of dignity or state ৰাজ বেশ, সাজ। —*v. t.* to dress, to clothe সাজ পিন্ধা। **The long robe** = the legal profession উকিলী ৰাৱসায়। **Master of the robes** = ৰজাৰ সাজ ৰখা লগুৱা।

**Robin** (ব'ব-ইন্) *n.* king of singing bird এজাতি বুকু বঙা সৰু চৰাই।

**Robot** (ব'বট) *n.* a mechanical man, one soulless and heartless speaker of mechanical nature কলৰ কৃত্ৰিম মানুহ, দয়ামৰ্ষ নোহোৱা অসাধাৰণ বস্তু। **Robot-bomber** = দৃৱত গোপ-মৰা কৃত্ৰিম মানুহ।

**Robust** (ব'বাস্ত্) *adj.* of great strength sturdy বৰ বলী, শক্ত, ভাৰ, হুই পুই। **Robustness** *n.*

**Rock** (ব'ক্) *n.* large mass of stone শিল, পৰ্বত।

**Rock-oil, Rock-tar** *n.* petroleum মাটি তেল, গীতা তেল।

**Rock** (ব'ক্) *v. t.* to move backward and

forward হেঁদোল, দোলা, জুলা; to lull জোকাৰি নিচুকা (ঘেনে কেঁচুৱা)।

**Rocking** *n.* the act of swaying to and fro দোলন, হেঁদোলনি। **Rocking-chair** = হুঁলি থকা চকী বা মাচিয়া।

**Rocket** (ব'ক্-এট্) *n.* a firework এবিধ খাৰ বাজি হাৱৈ।

**Rocky** (ব'কী) *adj.* full of rocks পৰ্বতময়; unfeeling টান, কাঠচিঠীয়া; tipsy ঢলংপলং, নিচাৰ জালত অথিৰ অৰিৰ।

**Rod** (ব'দ) *n.* a long, slender stick মাৰি, খুটি, লাখুটি; a measuring rod টাৰ। **Fishing rod** = বড়শী ঙ্গিৰি। (*figuratively*) punishment শাস্তি; authority ক্ষমতাবান শাসনকাৰী। **Spare the rod and spoil the child** = শাস্তি নেপালে ল'ৰা-ছোৱালী গুচে; authority ক্ষমতা; oppression অত্যাচাৰ। **Rode** *pa. t.* of ride.

**Rodent** (ব'-দেণ্ট্) *adj.* gnawing দাঁতৰে কুটি খোৱা। —*v.* দাঁতৰে কুটি খোৱা জন্তু যেনে নিগনি, কেৰ্টেঁহুৱা ইত্যাদি।

**Rodomontade** (ব'দ-অ'-মন্-টেড্) *n.* vain boasting মিছা, গুপ্ত, দস্তালি।

**Roe** (ব') *n.* spawn of fishes মাছৰ কণী; the female of the hart মাইকী পহু, হৰিণী। **Roe-buck** *n.* সৰু জাতৰ মতা হৰিণ।

**Rogue** (ব'গ) *n.* a knave বদমাচ মানুহ, দুৰ্জনে লোক, গুতা; a dishonest person প্রবঞ্চক। **Rogue elephant** = গুতা হাতী।

**Roguery** (ব'গ-এৰি) *n.* mischievousness প্রত্যাৰণ, ঠগামী, হুৰ্ততা, বদমাচি, ফাকি-ফুকা; knavish tricks.

**Roguish** (ব'গ-ইচ) *adj.* knavish দুবস্ত, নীচ।

**Roll** (ব'ল) *v. i.* to turn like a wheel ঘূৰ, বাগৰ; to sound as a drum গুমগুমা। —*v. t.* to turn on an axis পকা, ঘূৰা; to wrap round মেৰা, নুৰীয়া; to move onward by turning round বগৰাই নে; that which is rolled up নুৰিয়া; a document দলিল; a register ফৰ্দ, তালিকা, বহী। **Rolled gold** = তামত মেৰাই পিটা সোণ। **Descriptive roll** = ছলীয়া, বিবৰণ তালিকা। **Rent**

**roll** = জমাবন্দী। **Acquittance roll** = দৰ্শনাবলী, ধন পোতা বচিৎ বঠী।

**Roller** ( 'ৰোল-আৰ ) *n.* that which rolls পিহনী, হেলন; a heavy revolving cylinder for grinding or compressing anything ঘূৰি ঘূৰি হোৱা হেঁচনী; যেনে মাটি সমান কৰা কল, চাহপাত মৰা কল।

**Rolling** ( 'ৰল-ইং ) *adj.* revolving ঘূৰি ফুৰা, বাগবি ফুৰা। **Rolling-stock** = ৰেলৰ গাড়ী, ইঞ্জিন ইত্যাদি।

**Roman** ( 'ৰ'-মে'ন ) *adj.* pertaining to Rome or the Romans ৰোম দেশীয়; denoting letters commonly used পোনটক লেখা সাধাৰণ আখৰৰ; written in letters ( XI ) for ( II ) ৰোমান আখৰেৰে লেখা। **Roman-catholic** = ৰোম দেশৰ ধৰ্মাধাৰক প'প'ক দৰ্শনগত বুলি মানোতা খ্ৰীষ্টিয়ান সম্প্ৰদায়।

**Romance** ( 'ৰ'-মে'নচ ) *n.* any fictitious tale উপকথা, সংঘৃকথা, অসম্ভৱ উপাখ্যান, অদ্ভুত গল্প, উপাঙ্গাস, বনজাঙ্গাস।

**Romantic** ( 'ৰ'-মে'ন-টিক ) *adj.* fictitious, fantastic অদ্ভুত, আশ্চৰ্য্য, মনোহৰ পতা, কাৰলিক।

**Romp** ( 'ৰ'-ম্প ) *v. i.* to play noisily ডেঙদি ধেমালি কৰি ফুৰা। — *n.* a rude frolic ডেঙপৰা ধেমালি, অসভ্য খেল। **Rompish** *adj.* কোচাল কৰি ৰঙ্গ ধেমালি কৰা, লৰাধৰ্ম্ম কৰি ফুৰা।

**Rondeau** ( 'ৰণ্ড'-দ' ) *n.* an old form of poem একবাক্য পুৰণা কবিতাৰ ছন্দ।

**Ronion, Ronion** ( 'ৰ'-নি-য়ন ) *n.* a mangy person or animal ফাণৰে খোৱা অশু বা মানুহ।

**Rood** ( 'কুদ' ) *n.* the fourth part of an acre এক একবৰ চাৰি ভাগৰ এভাগ; ৪৮০ বৰ্গ হাত; a figure of Christ's cross খীণ্ডখীষ্টক বৰকৰা পেদেঙনিৰ চিহ্ন।

**Roof** ( 'কফ' ) *n.* the top covering of a building ঘৰৰ চাল; the loftiest part of anything ঘূৰ নিচেই ওপৰ ভাগ চাপৰ, ঢাকনি; the upper part of the mouth inside ভালু। — *v. t.* to cover with a roof ঘৰৰ চাল মুতা, মুঠ কৰ। **Roofless** *adj.* ঘৰবাৰী নোহোৱা।

**Roofing** ( 'কফিং' ) *n.* act of covering with a roof মুঠ কৰণ, মুঠ; the roof চাল।

**Rook** ( 'কক্' ) *n.* a species of crow ঢোঁকা কাউৰী, a cheat ঠগ, ধাৰাধৰক। **Rookery** *n.* a resort of rooks of thieves কাউৰীৰ বাহ, চৌবৰ অভাঙা।

**Room** ( 'কুম্' ) *n.* a space ঠাই; compartment in a house খোঁটালি, কোঠা। **Make room** = বাট এৰি দে। **Give room** = ঠাই আহৰি কৰ, ঠাই দে।

**Roomy** ( 'কমী' ) *adj.* spacious আহল-বহল।

**Roost** ( 'কুই' ) *n.* a place or a pole on which birds or fowls rest চৰাই থকা ডাল, চৰাই জিৰোৱা ঠাই। — *v. i.* to sit on a roost ডালত বহি জিৰা। **Go to roost** = শুবলৈ যা।

**Root** ( 'কুই' ) *n.* part of a plant in the earth শিখা, গছৰ আধু; the bottom গুৰি, তলভাগ; the cause or source মূল, গুৰি, জটন আদি কাৰণ; the basis of a word মূল শব্দ, ধাতু। — *v. t.* or *v. i.* to fix the root শিখাই ধৰ; to implant বো। **Strike or take root** = শিখা। **Root and branch** = সমূলি, সম্পূৰ্ণৰূপে।

**Rootlet** *n.* a small root শিহিৰ।

**Rope** ( 'ৰ'-প' ) *n.* a thick cord লেজু, ফই ডাঙৰ ডোল। — *v. i.* to fasten with a rope ফই লগা। **On the high rope** elated অহংকাৰী। **Be at the end of one's rope** = নিকৰপায় হ। **Rope-dancer** *n.* a rope walker লেজুৰ ওপৰত নচা বাঁকীকৰ। **Rope in check** অতিক ধৰ, বাধা জপা, ৰাংগেৰ টান।

**Rope maker, Roper** *n.* one who makes ropes লেজু বাটোঁতা।

**Roper** ( 'ৰ'-পাৰ ) *n.* a crafty fellow দুৰ্ভ মানুহ।

**Ropy** ( 'ৰ'-পা ) *adj.* glutinous জেপেটীয়া, এঠোঁঠি; stingy, avaricious ধন-পাতী।

**Rosary** ( 'ৰ'-জ'-এ'-ৰী ) *n.* a string of beads for counting prayers অপ কৰা মলা গুটি; a rose garden গোলাপ ফুলৰ খেত।

**Rose** ( 'ৰ'-জ' ) *pa. t.* of rise.

**Rose** ( 'ৰ'-জ' ) *n.* a prickly shrub bearing sweet scented flowers গোলাপ ফুল; sprinkling nozzle of a hose শস্ত পানী দিয়া যন্ত্ৰৰ ঝলাকটা মুখ।

**Roseate** (ব'জ্-এট্) *adj.* red, blooming  
গোলাপী বর্ণের, বঙা, প্রফুল্লিত, ফলিক। **Rose-  
berry** *n.* গোলাপী জাম্বু। **Rose-bud** *n.* গোলাপ  
ফুলের কলি।

**Rosette** (ব'জেট্) *n.* an imitation rose made  
of ribbons ফিতা বা কাপোরেবে কলা  
গোলাপ ফুল।

**Rose-water** *n.* water distilled from roses  
গোলাপ জল।

**Rosin** (ব'জিন্) *n.* material obtained by  
distilling turpentine oil বজন, ধুনা।

**Rosiness** (ব'জিনেস্) *n.* state of being rosy  
গুলপূরা গুল বা বর্ণ, গুলপূরা সৌন্দর্য।

**Roster** (ব'স্তার্) *n.* a list of individuals for  
working by rotation কাম করিবলৈ পাগ পাতি  
লোৱা লোকৰ ফৰ্দ।

**Rostrum** (ব'চ-এাম্) *n.* the platform erected  
for public speakers বক্তৃতা কৰা মঞ্চ বা  
চাঁ; the beak of a bird চৰাইৰ ঠোঁট; the  
snout of an animal জন্তৰ নাকটি। **Rostral**  
*adj.* চৰাই ঠোঁটৰ দৰে।

**Rosy** (ব'জী) *adj.* like a rose গোলাপ ফুলৰ  
দৰে, গুলপূরা; blooming ডেজাল, প্রফুল্লিত  
সুন্দৰ।

**Rot** (বট্) *v. i.* to putrefy পচ, ভেঙুৰা লাগ।  
—*v. t.* to cause to rot ভেঙুৰা লগা, পচা।  
—*n.* decay গেলন, শমন; a disease of the  
sheep ভেড়া ছাগলীৰ একবকম বেমাৰ; a  
disease of the cane or potato বৰমোহা,  
কোৰোণ (slang). —*v. t.* to laquer, tease  
ফটছ কথা ক', চুপতি কৰ।

**Rotary** (ব'টেৰী) *adj.* turning round like  
a wheel ঘূৰি ফুৰা, ঘূৰি যোৱা। —*n.* a  
machine ঘূৰি ঘূৰি বাবে বাবে ছাপা কৰা কল;  
a world-wide society পৃথিবীৰ সকলো ঠাইত  
পাতি ফুৰা দেশ হিতকৰ সমাজ।

**Rotate** (ব'টেট্) *v. t.* to turn anything like  
a wheel ঘূৰা, পকা। —*v. i.* to go round in  
succession ঘূৰি ফুৰা, এখাপ এখাপকৈ ঘূৰি বা।  
(*L. rota* = a wheel)।

**Rotation** (ব'টেছন্) *n.* act of turning  
round চক্ৰগতি, ঘূৰণি; regular succession

একাদিক্ৰম, পাগ। **By rotation**—এটাৰ পাচত  
আনটো, পাগ পাতি, ক্ৰমে এটা এটাকৈ ঘূৰি।

**Rotatory** (ব'টেটৰী) *adj.* turning round  
ঘূৰি ফুৰা, এটাৰ পাচত ঘূৰি আন এটা যোৱা।

**Rote** (ব'ট্) *n.* repetition of words by  
memory মুখস্ত কৰণ, আঁওৰাই কৰা, আত্মোচ  
অভ্যাস।

**Rotten** (বটন্) *adj.* putrid, decayed, corrupt  
গেলা, পচা, ভেঙুৰা, জৰ্জৰ। **Rottiness** *n.*  
গেলা অৱস্থা।

**Rotter** (বটৰা) *n. (slang)* a useless person  
নিচেই অকাৰ্য্যলোক।

**Rotund** (ব'টান্) *adj.* spherical, round ঘূৰণীয়,  
চক্ৰাকৃতি।

**Rotundo** (ব'টান-দ') *n.* a round building  
চুপ লগোৱা ঘূৰণীয়া ঘৰ। **Rotundity** *n.*  
গোলাকাৰ, ঘূৰণীয় আকৃতি।

**Roue** (ব'কা-এ) *n.* a profligate ধুনমাৰি ফুৰা  
লম্পট লোক; a rake কামুক বা কামুৰি।

**Rouery** (ব'কাৰী) *n.* debauchery লম্পটতা,  
মত্ততাৰ হুড়তাৰ।

**Rouge** (ব'জ্) *n.* a powder for decorating  
the cheeks চুৰা বঁটা বঙা বৰণ। — *v. t.* to  
rouge বঙা বৰণ দিয়া, গালত বা সিনা।

**Rough** (ব'ফ) *adj.* uneven অসংবৰ্ণ, বহুত;  
unpolished ওলোহোমোহোৰা; harsh, rude  
কটুৱা, বকশ, বোকাবোকা, ইটা, উভীয়া, গদহা,  
বহুত। — *n.* a storm ঝড়। **Rough** *into*  
to the what comes যিহেঁকে পাৰি থাকে ল, যি হ'ব  
হ'বক in the rough—in a rude state অথবা  
অৱস্থাত অট্টোপট্টক। *a. rough draft*—  
বহুতবেৰে লেখা, মোচাবিদা, খচৰা। **Rough**  
*shoddy*—উজিটে অসংবৰ্ণ। **Rough shod—  
খোৰাৰ বৰঙা নাক লগোৱা।**

**Roughly** (ব'ফল্) *adv.* harshly বকশভাৱে,  
বদভাৱে, rudely কৰাৱাকৈ, ততোহেৰাকৈ;  
coarsely অসংবৰ্ণে, মেটাৰোটিকৈ।

**Roughness** (ব'ফল্) *n.* harshness বকশ ভাৱ,  
বদ ভাৱ, rudeness অসংবৰ্ণতা অৰ্থ।

**Roulette** (ব'টেট্) *n.* a gambling game on  
table with a revolving wheel এখন মেজৰ  
তলত ব'লান দাঁচ দি ২-২ আদি সংখ্যা পাতি

মাজত চকৰি ঘূৰাই জুৰাখেলা যতন; a little ball সৰু চোপ বা খিলা।

**Round** (বাউন্ড্) *adj.* circular ঘূৰণীয়া; whole সম্পূৰ্ণ গোটা; large সবহীয়া, সবহ; open খোলা, সবল। —*adj.* on all sides চাৰিওফালে, কেউপিনে; circuitously ঘূৰিপকি; in a circular manner ঘূৰাই। —*n.* a turn পাক; a charge of ammunition এজাই খাৰ; a fixed circuit ভ্ৰমণ স্থান; a circle চক্ৰ, মণ্ডল। **First-round**=প্রথম পাক, প্রথম জাউৰি, প্রথম বাৰ। —*prep.* around চাৰিওফালে, কেউপিনে। **Round off**=সম্পূৰ্ণৰূপে শেষ কৰ। **Bring Round, come round** see *Bring and come*। **All round**=কেউপিনে, সকলো বিষয়ে। **To daily round**=ordinary business of the day দৈনিক কাম। **All the year round**=throughout the year গোটেই বছৰ। **Round-about** *adj.* circuitous ঘূৰণ, বৈকা-বৈকা, অকোৱাকোৱা। **Round-hand** *n.* ঘূৰণীয়া, ভোটোকা-ভোটোক আখৰ। **Roundly** *adv.* fully সম্পূৰ্ণৰূপে, খোপতে; openly খোলা-খুলিকৈ, সবলভাৱে; in a round manner ঘূৰাই। **Roundness** *n.* quality of being round ঘূৰণীয়া ভাব, ঘূৰণীয়া আকাৰ; fullness পৰিপূৰ্ণতা; boldness সাহস। **Round numbers** *n.* পূৰ্ণসংখ্যা যেনে ১০০০০। **Round-table conference**=a meeting of persons for free discussion of a subject আপোচী মেল। **An all-round man**=সকলো বিষয়ে পৈণত লোক।

**Roup** (ৰুপ্) *n.* a kind of poultry disease চৰাইৰ টিকাৰ বেমাৰ; an auction মালবস্তুলিলাম।

**Rouse** (বাউন্ড্) *v. t.* to awaken জগা, সাৰ পোৱা; to stir up লাৰ; to startle চক্ৰ খুৱা; to excite উত্তেজিত কৰ। —*v. i.* to awaken সাৰ পা, জাগ্ৰত হ। **Rousing** *adj.* having power to rouse সাৰ পোৱো; violent প্রবল।

**Rout** (ৰাউট্) *n.* a noisy, crowd সাধাৰণ মানুহৰ ঠাটা, অহোহোৱা বদমাচ মানুহৰ জুম; a fashionable noisy assembly বিলাসী মদপী লোকৰ

সভা। **Routish** *adj.* clamorous গোলমাল প্ৰিয়, আৰাগকাৰী, হিটহিটীয়া, উজাৱল।

**Rout** (ৰাউট্) *n.* the defeat of troops পৰাজয়, হাৰ; a disorderly retreat পিছাপিছি যোৱা পলায়ন। —*v. t.* to defeat, to put to flight হকৰা হটা, পৰাস্ত কৰ। —*v. i.* to assemble গোট খা; to poke about কণামুশাকৈ খলিয়াই ফুৰ; to snore ঘোঁৰোঁৰা; to howl হোঁকৰ।

**Route** (ৰুট্) *n.* a course, road, track বাট, পথ।

**Routine** (ৰুটিন্) *n.* an unvarying course of duties or action একেবাহে চলি থকা কাম। —*adj.* ordinary সাধাৰণ, একেদৰে সদায় চলি থকা, সচৰাচৰ কৰি থকা।

**Rove** (ৰ'ভ্) *v. t. or v. i.* to wander over ভ্ৰমি ফুৰ; to remble পৰিভ্ৰমণ কৰ।

**Rover** (ৰভ্-আৰ্) *n.* a wanderer ভ্ৰমি ফুৰা মানুহ; a pirate ডকাইত, চোৰ।

**Roving** *n.* ফুৰিফুৰণ। **Roving machine**=সূতা পকোৱা কল।

**Row** (ৰ') *n.* a line of persons or things, a line পাতি পাৰি, শাৰী ধাৰী, হাজী, লহন, সান, লানি। —*v. t.* to impel with an oar বঠা বাই চলা বা নে। —*v. t.* to work with the oar নাও ৰা।

**Row** (ৰও) *n.* a brawl, uproar হাই; a brawl কাঁজিয়া, দন্দ, বোজাল-বোজাল। —*v. t.* or *v. i.* to quarrel হাই কাঁজিয়া কৰ, উপত্ৰ কৰ।

**Rowdy** (বাউডী) *adj.* turbulent গুতা, কাঁজিয়া-প্ৰিয়, লাঠীয়া।

**Rower** (ৰ'-আৰ্) *n.* one who works with the oar বঠা বোৱা মানুহ, নাৱৰীয়া।

**Royal** (ৰই-এল্) *adj.* regal, kingly ৰাজকীয়, ৰজাৰ। **Royal commission**=কোনো বিষয়ে তদন্ত কৰিবৰ নিমিত্তে ৰজাই নিযুক্ত কৰা লোক সকল। **Royal paper**=ভাঙ্গৰ আকাৰৰ কাগজ। **Royal road** see *road*। **Royalist** *n.* an adherent of the king ৰজাৰ ফলীয়া লোক।

**Royalty** (ৰয়েল্টি) *n.* kingship ৰাজ গুণ, ৰাজপদ, ৰাজশক্তি; the person of the king ৰজা; a fixed sum paid to the crown or a

proprietor মালিক, বয়েল্টি (যেনে কাঠৰ); royal persons রাজবংশীয় লোক।

**Rub** (ৰাৰ্) *v. t.* to move something over with pressure মল, মোহাঁৰ, ঘঁহ; to remove by friction মোহাঁৰি একত্ৰা; to wipe মচ; to clean ঘঁহি নিকা কৰ। —*v. i.* to move along with friction ঘঁহনি খা। —*n.* a collision ঘৰ্ষন, ঘঁহনি। **Rub in**==মলি ভিতৰলৈ সুমুৱা। **Rub out**==মচি পেলা; to erase ঘঁহি একত্ৰা। **Rub up** to polish নিমজ্জ কৰ; to refresh the memory মনত পেলা। **There is the rub** ভাঙেই হে লেঠা।

**Rubber** (ৰাৰ আৰ্) *n.* one who or that which rubs ঘঁহনি, যি বা যোহেৰে ঘঁহে; a material for erasing pencil marks বৰব।

**Rubbish** (ৰাৰ্-ইচ্) *n.* waste matter, trash জাবৰ ভোবৰ, কুটাকাটি।

**Rubble** (ৰবল্) *n.* small undressed stone শিলগুটি।

**Ruberoid** (ৰব্-ৰইদ্) *n.* a kind of roofing material কাপৰ বোম আদি পগাই ভেঁজাব কৰা এবিধ ঘনসজা বস্তু।

**Rubicund** (ৰবিকাণ্ড) *adj.* rubby বহা, বহুত্ৰা।

**Ruble, Rouble** (ৰবল্) *n.* a Russian silver coin equivalent to 3s. 2d. কঠীয়া দেশৰ ৰূপৰ মুদ্ৰা।

**Rubric** (ৰব্ৰিক্) *n.* any heading or rule printed in red বহা আখৰেৰে লিখা বাহাৰা বা নিয়ম।

**Rubricate** (ৰব্ৰিকেট) *v. i.* to illuminate with red letters বহাকৈ লিখি বহুজিত কৰ।

**Ruby** (ৰবী) *n.* a gem of a red colour বাগৰ। —*adj.* red বহা।

**Ruck** (ৰাক্) *n.* a wrinkle ভাঁজ, কৌচি; a crowd, a press কঁচাটেপা; trash জাবৰ; অকামিলা বস্তু। —*v. i.* to squat লেপেটা কাঠি বহ; to huddle together দ'ম খা, দল' হ।

**Rudder** (ৰাড্-আৰ্) *n.* the instrument for steering a ship গুৰিৰ বঁঠা।

**Ruddle** (ৰাডল্) *v. t.* to interweave ৰ। *n.* red ochre বহামাটি।

**Ruddiness** *n.* redness বহা কেউতি, তেজাল বৰণ।

**Ruddy** (ৰাডি) *adj.* red, rosy বহা, তেজে মূখে ফুটি যাওঁ ফুটি বাও, তেজাল।

**Rude** (ৰুদ্) *adj.* barbarous, rough অসভা, গোঁৱাৰা হটা; uncivil অশিষ্ট চহা। **Rudely** *adj.* অসভাকপে, কৰ্কশ ভাবে। **Rudeness** *n.* অসভালি, অসভ্যতা, অশিষ্ট বাহাৰ।

**Rudiment** (ৰুদ্-ই-মেণ্ট) the first principles or elements প্ৰথম বা মূল সূত্ৰ, আদি অৱস্থা; the beginning to any science উপক্ৰমণিকা, আৰম্ভন। **Rudimentary** *adj.* প্ৰাথমিক, আদি; rudimental, elementary মূল, মৌলিক।

**Rue** (ৰু) *v. t.* to lament বিলাপ কৰ, শোক কৰ, বেজাৰ কৰ; to repent পত্ৰা। —*n.* a very bitter plant তিতা গছ; sorrow শোক।

**Ruing** *n.* repentance খেদ, অনুতাপ। **Rueful** *adj.* mournful শোকাহিত, বেজাৰ লগা।

**Ruff** (ৰাফ্) *n.* a plaited cloth with frills কৌচিদি লিখা গলাবহা; a small kind of fish with prickly scales চন্দা মাছ; a low vibrating sound of a drum ঢোলৰ কিৰী-লনী, বগৰ, the act of trumping at a game of cards, trump তুকপ মাৰণ। —*v. t.* to trump তাঁচ খেলত তুকপ মাৰ।

**Ruffian** (ৰাফিয়েন্) *n.* a brutal fellow নিষ্ঠুৰ, অসভ্য লোক, গুতা, ঘাতক; a robber ডকাইত।

**Ruffle** (ৰাফল্) *v. t.* to agitate জিকাৰ; disorder ডুবুৰিয়া, জাহুল খা; to form into plaits কৌচ খুৱা। —*n.* a quarrel বিবাদ, কঁজিয়া; a plaited cloth কৌচ দিয়া কাপোৰ। **To ruffle one's feathers** জোকা, খং তোল।

**Rug** (ৰাগ) *n.* a coarse woolen cloth উল্গ মোটা কাপোৰ, কছল।

**Rugged** (ৰগ-এদ) *adj.* uneven খলাবমা, অসমকোণোৰামোখৰা; unpolished খহকা; ৰ, কাম খতাল, কেটেৰা। **Ruggedness** *n.*

**Rugose** (ৰাগচ্) *adj.* wrinkled ৰুদে চহা, কৌচ-খোৱা, খোপাখুপি।

**Ruin** (কইন্) *n.* destruction নীশ, উচ্ছন্ন, ধ্বংস ;  
(*pl.*) *remain* of a building destroyed  
ভগ্নাবশেষ। —*v. t.* to destroy ধ্বংস কৰ, নীশ  
কৰ, উচ্ছন্ন কৰ, উপাধি কৰ ; to spoil লুণ্ঠ কৰ,  
বোকা বৰ, ভৰি কৰ।

**Ruinous** (কইনচ) *adj.* decayed বগা ; perni-  
cious মৰ্যাদাক, অনিষ্টকৰ।

**Rule** (কল) *n.* government শাসন ; standard,  
maxim, principle বিধি, বিধান, নিয়ম, বাৰস্থা,  
স্বৰূপ, ব্যুৎ ; an instrument for drawing  
straight lines কল মাৰি, চিহ্নকৰী। —*v. t.* to  
govern শাসন কৰ ; to regulate বিধান কৰ,  
নিয়ম কৰ ; to determine নিশ্চয় কৰ, নিশ্চয়  
কৰ, আদেশ কৰ। The market ruled high  
বজাৰ বন চলা হ'ল, দামদৰ বনটো বাঢ়িল। To  
rule over = to exercise power অসমত চলা,  
দমন কৰ, শাসন কৰ। Rule of three ত্ৰৈবিকি  
অঙ্ক। Rule the paper কাগজত কল টান,  
চিহ্ন।

**Ruler** (কল-আৰ) *n.* a governor শাসনকৰ্ত্তা, বজা,  
নিয়ন্তা ; an instrument for drawing lines  
আৰ টানাকলমাৰি।

**Ruling** (কল-ইং) *adj.* regulating বাজতাবী, শাসন-  
কাৰী। —*n.* a decision of tribunal আদালতৰ  
মীমাংসা, শুদ্ধৰ সিদ্ধান্ত।

**Rum** (কাল) *n.* a spirit distilled from mola-  
sses গুৰু পৰা কৰা মদ ; any intoxicating  
liquor চটকি মদ।

**Rumble** (ৰাম্-বল্) *v. i.* to make low conti-  
nued noise গুমগুম, গৰ্গৰা : —*n.* a low deep  
continued sound গুমগুমনি, গৰ্গৰণি।

**Ruminant** *adj.* (কমিনেণ্ট) *n.* an animal that  
chews the cud খোৱা বস্তুকে আকৌ পাণ্ডলি  
খোৱা কন্তু। —*adj.* chewing the cud বাঁহ  
পাণ্ডলি।

**Ruminate** (কমিণেট) *v. t.* or *v. i.* to chew the  
cud, to chew over again পাণ্ডল, খোৱাকে  
আকৌ উগৰি চোৱা ; to meditate ভাব, চিন্তা  
কৰ। Rumination *n.* পাণ্ডল ; calm reflection  
ভগ্নি-ভাবনি।

**Rummage** (ৰাম্-জ) *n.* a careful search  
অনুসন্ধান। —*v. t.* to explore বিচাৰি পাত পাত

কৰ ; to ransack লুটপাত কৰ, বিচাৰি চলাপ  
কৰ।

**Rummy** (ৰামি) *n.* simple card-game তাত  
খেলা।

**Rumour** (ৰাইমাৰ) *n.* a flying report বোচি  
উৰা বাতৰি, জনবন, গুজব।

**Rump** (ৰাম্প) *n.* the end of the backbone  
of an animal জন্তুৰ টিপা, নাজহাড়ৰ তল ভাগ।  
—*n.* small remnant of a governing body  
in England, after 1648 A. D. ভগা ৰাজ  
সভাৰ পাচত থকা লোভ কেন্দ্ৰন। Rump state =  
ভগাবজাৰ পাচৰ দুটি চাৰি জন লোকে চলোৱা  
ৰাজ্য।

**Rumple** (ৰাম্পল্) *v. t.* to wrinkle, to make  
uneven সোটিমোটা, সোটিমোচ কৰ। —*n.* a fold  
সোটিমোচ, কঁচা, কেঁকোৰা-কেঁকুৰি।

**Run** (ৰাণ) *v. i.* to move swiftly লব মাৰ, লৰি  
যা, বেগাই যা, চুটি মেল ; to flow as a liquid  
বৈ যা, সবক ; to be current as money চল ;  
to flee পলা ; to ply as a boat যাতায়াত কৰ ;  
to pierce বিদ্ধ। —*v. t.* to cause to move  
swiftly বেগাই চলা, জৰুৰাই নে ; to push  
ঠেল ; to pierce বিদ্ধ ফুটা ; to manage চলা ;  
to discharge as a sore উলিয়া, পূজ উলিয়া ;  
to fuse গলা। (*pa. t.* ran ; *pa. p.* run)  
act of running লব, চেকুৰ, চাপলি ; flow  
প্ৰবাহ, ওলোৱা কাৰ্য ; course গতি। Run across  
= চটাই আক্ৰমণ কৰ, হটাই লগ লা। Run at =  
আক্ৰমণ কৰ। Run away = to flee পলাই যা।  
To run away with = লৈ পলাই যা, লৈ গুচি যা।  
To run down = to chase to exhaustion খেদি  
হাইবাণ কৰ, ক্লান্ত কৰ, খুন্দা খুৱাই ডুবা। Run  
amuck = to run madly about পেপুৱা হৈ  
যাকে পাই তাকে খেদ। Run hard = to press  
hard ভানি চল, মৰোজীউকৈ লব। Run in = to  
go in সোমা ; to arrest and send to hajut  
ধৰি হাজতত দে। To run into debt = ধাৰ লগা,  
ধাৰ কৰ। Run off = to cause to flow out  
বাগৰি বৈ যাবলৈ দে ; to print ছাপা কৰ। Run  
out = to come to an end থকা, শেষ হ, অজ হ,  
বল খেলাত লভ গৰিয়া পৰ। Run over = to  
overflow বুৰি যা, ওপচ হৈ পৰ ; to read



cursory ওপৰে ওপৰে চা। **Run the chance** = পাৰ নোৱাৰা যুক্তি চা, বেই হওক চেষ্টা কৰ।

**Run through** = to waste নষ্ট কৰ; to pierce through বিদ্ধ, ইফালে-সিফালে সৰকি যা। **Run together** = to mingle মিহলি কৰ। **Run to seed** = to become exhausted ক্লান্ত হ, অকৰ্মণ্য হ। **Run up** = লৰালবিকৈ মেৰমত কৰ, ততা-ভৈয়াকৈ কৰ। **In the long run** = in the end অবশেষত, পাচত। **To run the risk** = to incur hazard বিপদত পৰ। **The run, The common run** = ordinary men সৰ্বসাধাৰণ লোক। **In the running** = with good hopes of success জিকিবৰ আশা থকা। **Out of the running** = জিকিবৰ আশা শূন্য। **The common run of men** = the generally average men যোঁৱৰ ওপৰত বা গৰ হিচাপে মানুহ বিলাক, সৰ্বসাধাৰণ মানুহ।

**Runabout** (বাণ্-এবাউট) *n.* a vagabond কেল-হৰা, চপনীয়া; a small motor car সৰু মটৰ গাড়ী।

**Runaway** *n.* a fugitive পলায়ী, পলাতক, ডগনীয়াৰ; also *adj.*

**Runagate** (বাণ্-গেট্) *n.* a vagabond ডগনীয়া, নিষ্ঠকতা মানুহ।

**Rundle** (বাণ্ডল্) *n.* the step of a ladder জখলাৰ খাপ।

**Rung** *pa. p.* of Ring

**Runnel** (বাণেল্) *n.* a little brook আন।

**Runner** (বাণ-আব্) *n.* one who runs লোঁতা; a messenger ডাকোৱাল; a vessel for the carrying fish etc. মাছ, সামুক ইত্যাদি কঢ়িওৱা নাও; the manager of an engine ইঞ্জিন চলাইতা।

**Runner-up** (বাণাৰ-আব্) *n.* the competitor who stands next to the first winner কোনো খেলত প্ৰথম জিকাৰ পাচৰ জন। (*pl.*)

**Runners-up.**

**Running** *adj.* continuous ক্ৰমে চলি থকা; flowing বৈ বোতা, বোৱতী। — *n.* act of moving স্বীয় লব মাৰণ, লৰা গতি। **Running knot** = খোৰোতা গাঁঠি।

**Running board** = a footboard along the side of

motor-car-মটৰত উঠিবলৈ দিয়া কাষৰ দীঘলীয়া ডক্তা।

**Runt** (বাঙ্) *n.* a dwarf animal কঁটীয়া জন্তু, টিলিকা জন্তু; the dead stump of a tree গছৰ শুকান মূতা।

**Rupce** (ৰূপী) *n.* an Indian silver coin টকা।

**Rupture** (ৰাপ্-টিউব্) the act of bursting ফুটন, ফাটন; a breach of the peace দন্দ, বিবাদ; hernia অন্ত্ৰহুৰ্জি হোৱা বেমাৰ। — *v. t.* to burst ফাট, ফুট।

**Rural** (ৰিউবেল) *adj.* belonging to the country চহৰীয়া গাঁৱীয়া, গ্ৰাম্য।

**Ruse** (ৰুস্) *n.* a turning বাগিৰা, ফাঁকিফুকা; trick pretence মিছা প্ৰলোভন।

**Rush** (ৰাছ) *v. i.* to move with rustling noise সৌ সৌ কৰি যা; to move forward violently বেগেৰে তৈলি যা, খুন্দা মাৰি দোমা। **He rushed at me** = সি মোলৈ খেদা মাৰি আহিছিল, ফোঁকোঁৱাই আহিছিল। — *v. t.* to push to hasten, (*colq.*) to defraud ফাঁকি দে, ঠগ, হেঁচি নে। — *n.* a kind of marshy plant নল, বৰতা; a rushing forward হেঁচা তৈলা, ছৰামুৰা, হুমজুম হলদিল; urgent pressure বৰ ভিৰ। **Rushy** *adj.* full of rushes নলনি, নল বৰতা ইত্যাদিৰে পূৰ্ণ।

**Rush-light** *n.* candle of rush wick বিবিজা বনৰ শাহৰ শলিতাবে চাকি।

**Rusk** (ৰাঙ্ক্) *n.* a slice of loaf rebaked শোৱাভজা পাওকটীৰ চকলা।

**Russet** (ৰাচেট্) *n.* reddish brown বঙামুগা, ইটাগুৰীয়া; rustic চহা।

**Russophobia** (ৰাচ্-অ-ফব্) *n.* one who dreads or hates the Russians কচিয়ালৈ ভয় কৰোঁতা।

**Rust** (ৰাষ্ট্) *n.* the reddish-brown coating on iron মামৰ; a disease of certain cereals বৰ মোহা বেমাৰ। — *v. i.* to become rusty or dull by inaction মামৰে ধৰ, কাম নকৰি নকৰি অসহজ হ, এলেকহৰা হ।

**Rustic** (ৰাষ্টিক্) *adj.* rural গাঁৱীয়া; rude চহা,

খাহৰজীয়া, আপু। — *n.* a peasant হালোৱা চহা মানুহ, হজুৱা।

**Rusticate** (ৰাষ্টিকৈট্) *v. t.* to turn out of a school for a time খেদাই দে, উলিয়াই খেদা।

**Rustication** *n.* খেদাই দেওন।

**Rustle** (ৰাচল্) *v. i.* to make a soft, whispering sound হুমহু, শচমচ কৰ। — *n.* a sound as that of moving dry leaves হুমহুমনি, শচমচনি, শচমচ শব্দ। **Rustling** *n.*

**Rusty** (ৰাষ্ট্ৰী) *adj.* covered with rust মামৰে ধৰা; out of practice সহজ বা অভ্যাস নোহোৱা; dull মেহমেহীয়া, উৎসাহহীন; turn worn পুৰণি, ক্ষয় যোৱা।

**Rut** (ৰাট্) *n.* a mark left by a wheel গাড়ীৰ

চকৰিৰ দাগ, গাড়ী ঘোৱা চিন; the periodic time of heat of animals, such as deer জন্তুৰ ঘাই খোৱা সময়, জন্তুৰ সঙ্গম কাল। **Ruttish** *adj.* lustful কামুক।

**Ruth** (ৰুঠ্) *n.* sorrow, pity বেজাৰ, মৰম, বেথা, পুতৌ।

**Ruthful** (ৰুঠ্-ফুল্) *adj.* pitiful বেজাৰ লগা; showing pity মৰমিয়াল।

**Ruthless** (ৰুঠ্-লো'চ্) *adj.* cruel নিষ্ঠুৰ, কাঠ-চিঠীয়া। **Ruthlessness** *n.* নির্দয়তা।

**Rye** (ৰাই) *n.* a genus of grasses like wheat and barley এবিধ শস্য, বগা সব্ৰিয়হ, লাই।

**Ryot** (ৰায়ত) *n.* an Indian tenant, a cultivator ৰায়ত, প্রজা, খেতিয়ক।

## S

**S** the nineteenth letter in the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ উনবিংশতি আখৰ।

**Sabbath** (চাবাথ্) among Christians the first day of the week, sunday বিশ্রাম দিন, দেওবাৰ; the Lord's Day পুণ্য দিন। **Sabbath-day's journey** a distance of about five furlongs ইহুদী সকলৰ মাজত দেওবাৰে ২০০০ হাত ভ্ৰমণ কৰা নিয়ম।

**Sabbatical** (চাবাটিকেল্) *adj.* pertaining to the Sabbath পুণ্যদিন সম্বন্ধীয়।

**Sable** (চেবল্) *n.* the animal of the weasel kind with blackish fur used in paint bruse এজাতি নেউলৰ দৰে জন্তু বা তাৰ নোম; the colour black ক'লা বৰণ। **Sables** *n.* (*pl.*) mourning clothes শোক প্রকাশ কৰা ক'লা কাপোৰ।

**Sable** *adj.* blackish, dark-brown ক'লা, ক'লা-মুগা বৰণৰ।

**Sabotage** (চাব্-অ-টেজ্) *n.* to carry on a strike or labour trouble by violent means অত্যাচাৰ কৰি কাম বন্ধ কৰ; the derailing

of train by aggrieved employee হিংসাত ৰেল বাগবোতা কাম, কোনো ব্যৱসায় বন্ধ কৰিবৰ মনেৰে মানুহে কৰা অত্যাচাৰ।

**Sabre** (চে-বাৰ্) *n.* heavy sword with one edge ডাঙৰ দা।

**Sabian** (চে'বিয়ন্) *n.* a worshipper of the heavenly bodies, in ancient Persia সূৰ্য্যাদি গ্ৰহ পূজক।

**Sabre-tache** (চেবাৰ্-টেছ) *n.* a leather case worn by cavalry officers অশ্বাৰোহী সেনাই বাওঁফালে তবোৱালৰ লগত পিন্ধা ছালৰ খাপ।

**Saccharine** (চেক্-এ-ৰিন্) *adj.* having the qualities of sugar চেনিৰদৰে সোৱাদ, মিঠা।

**Saccharin** *n.* a sweet odourless solid substance চেনিডকৈ তিনি শ গুণ সোৱাদ কয়লাৰ আকৰৰ পৰ উলিওৱা এবিধ বস্তু।

**Sacerdotal** (চেচ-আৰ-দ'-টেল্) *adj.* priestly পুৰোহিতালি, পুৰোহিত সম্বন্ধীয়।

**Sack** (চেক্) *n.* a large bag made of jute ধৈলা। **Sack-cloth** *n.* চট্, পাল কাপোৰ। **Get the sack**=to be dismissed বৰ্খাস্ত হ

অগ্রাহ্য হ। Give the sack—to dismiss বর্খাস্ত কৰ।

**Sack** (চেক্) *v. t.* to plunder লুট কৰ।—*n.* pillage লুট।

**Sackbut** (চেকবাইট্) *n.* a kind of trumpet এক-বকম পেপা।

**Sacrament** (চেক্-বা-মেন্ট) *n.* an holy ordinance, a religious practice বীণ্ড্রীষ্ট নিৰ্দ্ধিষ্ট ধৰ্মভোজ; any solemn obligation শপত।

**Sacramental** *adj.* ধৰ্মভোজ সম্পৰ্কীয়।

**Sacred** (চে'ক্রেড্) *adj.* dedicated to God, holy ঈশ্বৰক অৰ্পণ কৰা, পবিত্ৰ। **Sacredness** *n.* পবিত্ৰতা। **Sacred College**—the cardinals of Rome having authority to elect the Pope ৰোম দেশত ধৰ্মগুৰু মনোনীত কৰিব পৰা যাজক সভা।

**Sacrifice** (চে'ক্ৰিফাইচ) *v. t.* to offer upon the altar in the name of God উৎসৰ্গ কৰ, বলি দে; to kill বধ কৰা; to give up ভাগ কৰ। —*n.* the act of offering a victim on an altar বলি; that which is offered to a deity নৈবেদ্য; that which is given up সমৰ্পণ, উৎসৰ্গ।

**Sacrificial** (চে'ক্ৰি-ফি-য়েল) *adj.* relating to sacrifice বলিধান বিষয়ক, বলি দিয়া, যজ্ঞীয়।

**Sacrilege** (চেক্-বি-লে'জ্) *n.* profanation of a sacred thing or place অত্ৰি বা অপবিত্ৰ কৰণ; stealing from a place of worship দেৱালয়ৰ বস্তু চুৰি। **Sacrilegious** (চেক্-বি-লে'জ্-ইয়াছ) *adj.* polluting sacred things, profane দেবস্থাপনাবক, অত্ৰি। —*ly adv.* অপবিত্ৰ ভাবে, দেবমন্দিৰ কলুষিত কৰি।

**Sacrist, Sacristan** (চে'ক্ৰিষ্ট) *n.* an officer in a church who is in charge of the sacred things দেবমন্দিৰৰ পূজা সেৱা সহকাৰী বস্তু ৰখীয়া।

**Sacristy** (চে'ক্ৰিষ্টি) *n.* a vestry গীৰ্জাঘৰৰ পবিত্ৰ বস্তুবিলাক থোৱা কোঠা।

**Sacrosanct** (চে'ক্ৰো-চেংক্ট) *adj.* inviolable, very sacred অতি পবিত্ৰ; অলঙ্ঘনীয়।

**Sacrum** (চে'ক্ৰাম্) *n.* a triangular bone form-

ing back of pelvis পেটৰ তলৰ তিনি ফেৰেব্দীয়া হাড়।

**Sad** (চেদ্) *adj.* sorrowful দুঃখিত, বিষৰ্হ; শোকাবুল। **Sadness** *n.* বিষাদ।

**Sadden** (চেদন্) *v. t.* to make sad বেজাৰ লগা, শোকাবুল কৰ।

**Saddle** (চেদল) *n.* a seat on a horse's back ঘোঁৰাৰ জীন; anything like a saddle জীনৰ দৰে কোনো বস্তু, যদি। —*v. t.* to load, to encumber বোজাই কৰ, ভৰা দে; to put a saddle on জীন বান্ধ বা কঢ়। To put the saddle on the right horse—যি দোষী তাৰ গাত দোষ দে। **Saddle-cloth**—জীন পেচ। **Saddle-girth**—ঘোঁৰাৰ পেটী। **Saddle-horse**—a horse for riding চোৱাৰী ঘোঁৰা। **Saddle pillar-pin**—চাইকেলৰ জীন বন্ধা খিচি।

**Saddlery** (চেদ্-লাৰী) *n.* materials for saddles ঘোঁৰাৰ সবজাম, জীন তৈয়াৰ কৰা বস্তু।

**Sadism** (চেভিজম্) *n.* passion for sexual gratification and cruelty অবৈধ স্ত্ৰীসহবাস আদি অশাস্ত্ৰ অত্যাচাৰৰ হেপাহ, পৰনিগ্রহ কৰি, ধৰ্মকাৰ।

**Safari** (শ্বেফৰি) *n.* hunting expedition জন্তু চিকাৰ কৰি ফুৰণ, চিকাৰী দল।

**Safe** (চেফ) *adj.* free from danger or injury, secure নিৰাপদ, নিৰ্বিঘ্ন, নিৰ্ভয়। —*n.* a chest of iron লোহাৰ চিন্দুক; a cupboard for provisions খোৱা বস্তু থোৱা বাকচ।

**Safeguard** (চেফ-গাৰ্ড) *v. t.* to protect ৰক্ষা কৰ। —*n.* a passport পাচ, ৰক্ষা পত্ৰ; protection of rights হত্ৰ ৰক্ষা। **Safeguarding**—protection of certain home industries by placing import duties বিদেশী মাালত টোল লগাই স্বদেশী মাালৰ প্ৰচলন বৃদ্ধি কৰণ।

**Safely** (চেফ-লি) *adv.* in a safe manner নিৰাপদে, নিৰ্বিঘ্নে, সুকলমে, অপ্ৰমাদে।

**Safety** (চেফ্‌টী) *n.* freedom from loss or danger, fire-proof ৰক্ষা, নিৰ্বিঘ্নতা, নিৰাপদ অৱস্থা। **Safety-lamp**—তাঁৰ চাকনি থকা চাকি।

**Safety-valve**—ইঞ্জিনৰ খোৱা যাবলৈ দিয়া ফুটা।

**Safflower** (চেফ্-ফ্লাৱাৰ) *n.* an annual plant cultivated for its red dye বৃহৎ ফল।

**Saffron** (সেফ্ৰণ্) *n.* a bulbous plant with yellow flowers ; a substance prepared from the saffron flowers কুঙ্কম ; আক্ৰাং ।  
—*adj* deep yellow গেকরা বং ।

**Sag** (সেগ্) *v. i.* to bend down, to give way from weight ভাজ থা, ডিব থা, ডিব ল, ওলমি পৰ, দৌ থা ; to bind the tongue in speech থোক থোকা । —*n.* a droop ভাজ, কুজ ।

**Sagacious** (সে'-গে-ছাচ্) *adj.* quick in perception শালচক্ৰা, টিমক, দ্বন্দ্বশী ফুট মনিয়াৰ ; judicious, wise বুদ্ধিমান, জ্ঞানী, চতুৰ ।  
**Sagaciousness** *n.* বুদ্ধিৰ প্ৰখৰতা ।

**Sagacity** (সে'-গে'-চিটি) *n.* acuteness of thought ভীক্ষু বুদ্ধি ; shrewdness চতুৰতা ।

**Sage** (সে'জ্) *n.* a wise man ঋষি, মুনি, জ্ঞানী লোক ; a genus of mint plant একবকম মহলাৰ সুগন্ধি গছ । —*adj.* discerning, wise জ্ঞানী, সুবিবেচক ।

**Sagittal** (সেজ'-ইট-এল্) *adj.* arrow shaped কাঁড়ৰ দৰে জোঙা ।

**Sagittarius** (সেজ'-ইট-এবিয়াচ) *n.* one of the signs of the zodiac শনু বাশি ।

**Sago** (সে'-গ') *n.* a substance prepared from certain palms চাণ্ডানী ।

**Said** (সেদ্) *pa. t.* and *pa. p.* of Say ; the above mentioned উক্ত, ওপকল্প, কথিত, উল্লিখিত ।

**Sail** (সে'ল্) *n.* a sheet of canvas used for propelling a ship জাহাজৰ পাল ; a ship জাহাজ ; a journey in a vessel জলপথে যাত্ৰা । —*v. i.* to go in a ship জাহাজেৰে যা, যাত্ৰা কৰ, জাহাজ খোল । —*v. i.* to navigate জাহাজ চলাই নে । To set sail = to spread the sails পাল তৰ ; to begin a voyage জাহাজত যাত্ৰা কৰ । To strike sail = পাল নমা ; to lessen one's pride দম ল, নত হ । To take the wind out of one's sails = কাকো অসুবিধাত পেলা । To shorten sail = টেকা, চপাই ধৰ । To sail close to the wind = to run a risk ঠেকত পৰ, বিপদত পৰ ।

**Sailor** (সেইলৰ) *n.* a seaman নাবিক, জাহাজৰ খালাচী ।

**Saint** (সে'ন্ট) *n.* a holy person, one eminent for piety পুণ্যাখ্যা সাধু, দ্বিধ পুৰুষ ; ( also written St. )

**Sainted** (সে'ন্টড্) *adj.* holy, sacred পবিত্ৰ পুণ্যবন্ত ; gone to heaven স্বৰ্গীয় । **Saintly** *adj.* saint like সাধু, পবিত্ৰ ।

**Sake** (সে'ক) *n.* cause, account, purpose কাৰণ, বাৰ, হেতু, নিমিত্তে । For my sake = নিমিত্তে । For God's sake = ঈশ্বৰৰ দোহাই ।

**Salaam, Salam** (চেলাম) *n.* salutation চেলাম, নমস্কাৰ ।

**Salacious** (সেল'-এ-শ্বি-আচ্) *adj.* lustful লম্পট, লুভুৰা ।

**Salad** (সেল'-এড্) *n.* a vegetable preparation seasoned with salt etc. আচাৰ, চাটনি ।

**Salamander** (সেল-এ-মেন্দ-দাৰ্) *n.* a genus of reptile with a long tail নাইপিয়া সাপৰ দৰে এবিধ দীঘল নেজৰে জন্তু ।

**Salamoniac** (সেল'-এমনিয়েক্) *n.* এবিধ বাসায়নিক বস্তু, নিশাদল ।

**Salary** (সেল'-এ-ৰী) *n.* pay, wages দৰ্শহা, বেতন । **Salaried** *adj.* receiving pay দৰ্শহা খোৱা, বেতন ভোগী ।

**Sale** (সেল্) *n.* giving of anything for money বেচন, বিক্ৰয়, বিক্ৰী, নিলাম । **Sale-work** = বিককৰা বস্তু ।

**Salcable** (সেল-এবল) *adj.* that may be sold বেচিব পৰা, বিক্ৰয় যোগ্য ।

**Salesman** *n.* one engaged to sell goods বেচোতা ।

**Salient, Saliant** (সেলি-এন্ট) *adj.* leaping জপিয়াই ফুৰা ; prominent স্পষ্ট, ওলাই থকা ।

**Salify** (সেল-ই-ফাই) *v. t.* to combine with something to make a salt লোণা কৰ ।

**Saline** (সেলাইন্) *adj.* consisting of salt, having the dualities of salt দ্বুণীয়া, লোণা ।

**Saliq or Salic** (সেলিক্) *adj.* denoting a law among the franks ফ্ৰাঙ্কৰ এক বকয় আইন যাৰ দ্বাৰা কোনো ভূমিৰ গৰাকী কেৱল পুৰুষ হৈ হব পাৰে ।

**Saliva** (সে'-লিভা) *n.* the spittle খুই, মুখৰ সেপ। **Salivary** *adj.* খুই তলোৱা।

**Salivate** *v. t.* to excite unusual flow of saliva বৰকৈ সেলাউটি উলিয়া। **Salivation** *n.*

**Sallow** (চেল্-অ') *n.* a kind of tree এবিধ গছ। —*adj.* a pale yellow colour ঈষৎ হালধীয়া।

**Sally** (চেল-ই) *n.* rushing forth of troops suddenly to attack হঠাৎ ওলাই কৰা আক্ৰমণ; levity ধেমালি। —*v. i.* to rush out হঠাৎ ওলাই আহ। **Sally-port**=যুদ্ধৰ জাহাজৰ পৰা হঠাৎ ওলাই যাব পৰা বাট।

**Salmagundi** (চেল-মে-গান্-দি) *n.* a medley of minced meat, eggs etc. খুচুচা মজ্জা, কণী ইত্যাদিৰ মিশ্ৰিত খাদ্য।

**Salmon** (চেম্-আন্) *n.* a large fish এজাতি ডাঙৰ মাছ।

**Saloon** (চেলুন) *n.* a spacious hall in a building সুসজ্জিত ডাঙৰ কোঠা; a main cabin জাহাজৰ প্ৰথম শ্ৰেণীৰ কোঠা; a liquor shop বদৰ দোকান।

**Salt** (চল্‌ট্) *n.* substance used for seasoning লোণ। **Saltish** *adj.* লুণীয়া। Above or below the salt=ডাঙৰ মানুহৰ ভোজত আগৰ শাবীত বা পাচৰ শাবীত। Be not worth one's salt=সোৱাদ হবলৈ লোণ ফেৰা পোৱাৰো অযোগ্য। To lay salt on the tail of=to catch ধৰ। To take with a grain of salt=অলপ আশঙ্কা কৰি বিশ্বাস কৰ। Salted *adj.* লোণা, লোণহিয়া। Salt-mine=লোণ খুঁ।

**Saltant** (চল-টেক্ট) *adj.* leaping জঁপিয়াই ফুৰা। **Saltation** *n.* jumping জঁপ মাৰণ।

**Saltceller** (চলট্-চেলোৰ্) *n.* a small pot for holding salt নিমখ দানি, লোণ খোৱা সৰু পাত্ৰ।

**Saltpetre** (চলট্-পিটাৰ) *n.* a salt composed of nitric acid and potash যথাক।

**Salut** (চেল-টীচ্) *n.* a break of continuity সমন্বয় বা কাষৰ বিৰাম।

**Salubrious** (চে-লিউ-ব্ৰি-অচ্) *adj.* wholesome স্বাস্থ্যজনক, হিতকৰ, লবাবৰ উপকাৰী। **Salubriousness** *n.*

**Salutary** (চে-লিউ-টেব-ই) *adj.* healthful, beneficial স্বাস্থ্যকৰ, উপকাৰী, হিতকৰ।

**Salute** (চেল্-ইউট্) *v. t.* to greet with a bow, to honour চেলায় কৰ, নমস্কাৰ কৰ, বৰতোষ মাৰি সন্মান দেখুৱা। —*n.* act of saluting সন্মান দেখুওৱা কাৰ্য; a kiss চুম্বা, discharge of cannon in honour সন্মান দেখুৱাই মৰা বৰতোষৰ আৱাজ, তোপধ্বনি।

**Salutation** (চেল্-ইউ-টেছন্) *n.* act of saluting any ceremonious form of greeting অভিবাধন, নমস্কাৰ, চেলায়।

**Salvability** (চেল্-ভি-বি-লি-টি) *n.* the possibility of being saved নিস্তাৰ, পৰিত্ৰাণ, বক্ষা। **Salvable** *adj.*

**Salvage** (চেল-ভে'জ্) *n.* compensation paid for preserving a ship or cargo from danger জলমগ্ন জাহাজৰ ষাল বস্তু বক্ষা কৰণৰ্থ পুৰস্কাৰ; rescue of property from peril ধ্বংস নোহোৱাকৈ সম্পত্তি বক্ষা কৰণ।

**Salvation** (চেল-ভে'-শন্) *n.* act of saving মুক্তি, নিস্তাৰ, উদ্ধাৰ, বক্ষা, পৰিত্ৰাণ। **Salvation Army**=একদল ধৰ্মসম্প্ৰদায়।

**Salve** (চে'ভ্) *n.* an ointment to cure sores ঘাৰ মলম, ঘাত দিয়া লেণ্ড। (In fig. use) *v. t.* to soothe, to make good আৰোগ্য কৰ, ভাল কৰ, save goods from loss at sea পানীত ডুবা বস্তু উদ্ধাৰ কৰ।

**Salver** (চেল্-ভাৰ্) *n.* a tray থুৰা থকা থাল বটা।

**Salvo** (চেল্-ভ) *n.* military salute with guns সৈনিক নিয়মৰ সন্মান, একে জাঁওবিতে মৰা তোপৰ আৱাজ; an exception বিতিক্ৰম, আশংকা।

**Salvolatile** (চেল্-ভ'-লেটাইল্) *n.* a medical solution খাৰ মিশ্ৰিত এবিধ দৰব।

**Samaritan** (চে-মে-বি-টেন্) *n.* an inhabitant of Samaria পেলেষ্টাইনৰ চেমেৰীয়া বাসী; a charitable person দয়ালু, দানশীল মানুহ।

**Same** (চে'ম্) *adj.* similar, identical সেই, একে; stated before উল্লিখিত। All the same=একে কথা, সমান। At the same time=

still তত্ৰাচ, তথাপি। **Sameness** *n.* সমতা, তুল্যতা, মিল।

**Samian** (চেমি-য়েন্) *adj.* pertaining to the island of *Samos* of Greece গ্রীচৰ চেমছ দ্বীপৰ বা সেই সম্বন্ধীয়।

**Sampan** (চেম্পে-ন্) *n.* চীন দেশীয় সৰু নাব।

**Sample** (চেম্পল্) *n.* a specimen নমুনা, আৰ্হি।

**Sampler** (চেম্প্লাৰ) *n.* one who makes up samples নমুনা বাৰ্থোতা; a pattern হাতেৰে কৰা কামৰ নমুনা।

**Samurai** (চেমুৰাই) *n.* a member of a caste in Japan, in army officer জাপানৰ যোদ্ধাক জাতি, সৈনিক পুরুষ।

**Sanative** (চেম্-এ-টিভ্) *adj.* healing আৰোগ্য-কাৰী, উপশামক।

**Sanatorium** (চেনেটৰি-অাম) see **Sanitorium**.

**Sanctification** (চেংটি-ফি-কেছন্) *n.* act of making sacred or holy পবিত্ৰ কৰণ, শুচি কৰণ, উদ্ধাৰ পৰাচিত।

**Sanctified** (চেংটি-ফাইড্) *adj.* made holy শুচি, পবিত্ৰ কৰা।

**Sanctify** (চেংটি-ফাই) *v. t.* to make holy or sacred পবিত্ৰ কৰ, শুচি কৰ।

**Sanctimonious** (চেংটি-ম'নিয়াচ) *adj.* holy পবিত্ৰ, শুদ্ধাচাৰী, শুচি।

**Sanction** (চেঞ্চ-শন্) *n.* confirmation, ratification অনুমতি, সম্মতি, মঞ্জুৰ। —*v. t.* to authorise, to confirm অনুমোদন কৰ, মঞ্জুৰ কৰ।

**Sanctity** (চেঞ্চ-টিটি) *n.* sacredness, purity পবিত্ৰতা, সাধুতা, শুদ্ধতা।

**Sanctuary** (চেঞ্চ-টিউয়েৰী) *n.* a sacred place পবিত্ৰ স্থান, ধৰ্ম্ম-মন্দিৰ, দেৱালয়ৰ মনিকূট; a refuge আশ্ৰয় স্থান।

**Sanctum** (চেঞ্চ-টাম্) *n.* sacred place পবিত্ৰ স্থান; a private room ভিত্তকম্বাল কোঠা।

**Sand** (চেণ্ড) *n.* fine particles of stone বালি। (*pl.*) sandy lands বালিৰে পৰিপূৰ্ণ ঠাই। —*v. t.* to sprinkle with sand বালি ছটাই দে।

**Sandiness** *n.*

**Sandal** (চেন্দেল) *n.* a wooden shoe কাঠৰ ফানটি খৰম।

**Sandalwood** (চেন্দেল-উন্) *n.* a kind of fragrant wood চন্দন কাঠ।

**Sand-bag** *n.* বালিৰে পৰিপূৰ্ণ থৈলা।

**Sand bank** *n.* বালিচটু, বালুক।

**Sand-martin** *n.* a kind of swallow ডেলটুপি চৰাই।

**Sand-paper** *n.* কাঠ মিহি কৰা বালীয়া কাগজ।

**Sandwich** (চেণ্ড উইংচ্) *n.* slices of bread with ham মাজত মস্হ সুমুৰাই দিয়া কটিৰ চকলা।

—*v. t.* to fit tight between two things দুটা বস্তুৰ মাজত সুমুৰাই আঁট বুৰা।

**Sandy** (চেণ্ডি) *adj.* covered with sand বালীয়া, বালুকাময়; loose কহকহায়া। *n. (coll.)* a Scot স্কটলেণ্ডবাসী।

**Sane** (চেন্) *adj.* healthy, sound জ্ঞান থকা, সজ্ঞান, সুচতৰীয়া। **Saneness** *n.* সজ্ঞান অৱস্থা।

**Sang** (চেং) *pa. t. of verb. Sing.*

**Sangar** (চেণ্ডাৰ) *n.* a wall of loose stones as a protection শিলকাপি কৰা ঢাপ বা গড়।

**Sang-froid** (চেং-ফ্রো-ইড্) *n.* coolness, indifference সহুণ, আওকশি, বিশদত শান্তি।

**Sanguinary** (চেং-গুই-নে'বী) *adj.* bloody বক্তাক্ত, বক্তময়, নিৰ্দয়।

**Sanguine** (চেং-গুইন্) *adj.* bloody বক্তাক্ত, ডেজাল; confident আশাপূৰ্ণ, বিশ্বাসপূৰ্ণ। I am not sanguine about his success = তেওঁ কৃতকাৰ্য্য হব পাৰিব বুলি মই আশা নকৰো। **Sanguiness**, **Sanguinity** *n.* ruddiness বক্তাক্ত অৱস্থা; ardour উত্তেজনা। **Sanguinary** = bloody বক্তাক্ত, ডেজেৰে বাঙলী।

**Sanies** (চে'নিজ্) *n.* purulent discharge from sores পু'জপানী।

**Sanitarium** (চেনিটে'ৰিয়াম্) *n.* a healthy station স্বাস্থ্যকৰ স্থান, গা-টলোৱা ঠাই। Also **Sanatorium**.

**Sanitary** (চেনিটে'বী) *adj.* pertaining to health স্বাস্থ্য সম্বন্ধীয়, আৰোগ্য বিষয়ক।

**Sanitation** (চেনিটেছন্) *n.* necessary c

ditions of preserving health স্বাস্থ্য  
প্ৰণালী।

**Sanity** (চেন্-ই-টী) *n.* soundness of mind or  
body মন বা শৰীৰৰ সুস্থতা, মানসিক বিকাৰ শূন্যতা,  
সুখিল অৱস্থা।

**Santalum** (চেন্টেলিন্) *n.* the colouring  
substance of the red sandal wood বঙ্গ  
চন্দনৰ ৰং।

**Santonine** (চেন্ট-নিন্) *n.* a poisonous com-  
pound used as a medicine for killing  
worms এবিধ পেৰুৰ দৰৱ।

**Sap** (চেপ্) *n.* the vital juice of plants গছৰ  
গাৰ ৰস; the blood তেজ, সাৰ পদাৰ্থ; a  
foolish person নিৰ্কোষ লোক; a hard-work-  
ing student বৰ নিবিষ্ট মনৰ ছাত্ৰ। —*v. t.* to  
destroy by digging তলে তলে খান্দি নাশ কৰ;  
to impair বিনাশ কৰ। —*v. i.* to proceed by  
digging underneath তলে তলে খান্দি যা;  
to work hard at books পঢ়াত মূৰপুটি লাগ।

To sap the foundation = তলে তলে ধ্বংস কৰ।

**Sap wood** = পলমুৱা কাঠ।

**Sapid** (চেপিদ্) *adj.* well tasted তেলেতীয়া,  
সোৱাদ। **Sapidity** *n.* savouriness সুস্বাদ।

**Sapience** (চে'-পি-এঞ্চ) *n.* wisdom, knowledge  
জান, বুজি।

**Sapient** (চে'-পি-এণ্ট্) *adj.* wise জ্ঞানী;  
বুদ্ধিমান।

**Sapless** (চেপ-লেচ্) *adj.* wanting juice  
নিৰস, কঠুৱা, শুকান।

**Sapling** (চেপলিং) *n.* a young tree পুলি গছ;  
a youth ডেকালৰা।

**Saponeaceous** (চেপ-অ'-নে-শাহ্) *adj.* soap-like  
চাবোনাৰ দৰে।

**Saporific** (চেপৰি-ফিক্) *adj.* giving a taste  
সোৱাদ লগোৱা, স্বাদযুক্ত কৰা, কচিকৰ।

**Sapper** (চেপ-আৰ) *n.* one who saps খান্দিওতা;  
a soldier employed in making forti-  
fication, roads etc. বাট, গড় তৈয়াৰ কৰা সেনা।

**Sapphic** (চেফ-ইক্) *n.* a denoting a kind of  
verse একৰকম পদ্যৰ ছন্দ।

**Sapphire** (চেফ-আৰাৰ) *n.* a kind of precious  
stone বহুমূলীয়া নীলমণি।

**Sappy** (চেপ-ই) *adj.* juicy বসাল, পলমুৱা।

**Sarcasm** (চাৰ-কেজম্) *n.* a bitter remark in  
scorn ইতিকিং, খেজাজনি, ঠাট্টা।

**Sarcastic**, —al (চ'ৰ-কেচ-টিক্-এল্) *adj.* bitterly  
satirical ইতিকিংজনক, ঠাট্টাপূৰ্ণ।

**Sarcenet**, **Sarsenet** (চাৰ-চে-নেট্) *n.* a kind of  
fine silk বৰ মিহি পাটৰ কাপোৰ।

**Sarcophagus** (চাৰ-কফ-এ-গাছ্) *n.* a kind of  
lime stone একৰকম চুন শিল; a stone coffin  
for a corpse শিলৰ কবৰ।

**Sarcophagens** (চাৰ-ক-ফেজেনচ্) *adj.* feeding on  
flesh মাংসাহাৰী। (Gr. *sarx* = flesh;  
*phagein* = eat).

**Sardine** (চাৰ-দিন্) *n.* a small fish of the her-  
ring family এক্কাতি সৰু মাছ।

**Sardonic** (চাৰ-দন্-ইক্) *adj.* forced, as of a  
laugh বলেৰে মৰা হাঁহি; scornful, mocking  
নিন্দাবোধক, মুখ ভেজুহুৱা। **Sardonic laugh** =  
কাঠি হাঁহি।

**Sarsaparilla** (চাৰ-চে-পে-বিল্লা) *n.* a medicinal  
decoction চালাচা ঔষধ। also **Sarsa**.

**Sarsenet** see **Sarcenet**.

**Sash** (চেছ) *n.* a badge, a band পাটৰ টঙালি,  
কোনো বিষয়াৰ খোচনামাৰী চিন; a frame for  
panes of glass আইনা লগাবৰ নিমিত্তে কৰা  
কাঠৰ যন্তৰ বা ফ্রেম।

**Sat** *pa. t.* and *pa. p.* of *verb* Sit.

**Satan** (চেটেন্) *n.* the devil পিশাঁচ, চয়তান।

**Satanic** *adj.* devilish পিশাঁচীয়া।

**Satchel** (চেছেল্) *n.* a small bag for papers  
or books কিতাপ খোৱা বস্ত্ৰ বা মোনা।

**Satellite** (চেট-ইল্-আইট্) *n.* a small planet  
ক্ষুদ্ৰ নক্ষত্ৰ; an obsequious attendant অনুচৰ,  
ডাক্তৰ মানুহৰ লগুৱা।

**Satiate** (চে-শ্বি-সেট্) *v. t.* to gratify fully হৈপাহ  
পলা, আমুৱা, পেট পূৰাই ৰা।

**Satiation**, **Satiety** (ছেতাইটি) *n.* surfeit ওকো-  
মোকাল, আমুৱা অৱস্থা।

**Satin** (চেট-ইন্) *n.* a glossy and thickly  
woven silk চাতোনৰ কাপোৰ। —*v. t.* to

- make smooth and glossy নিমজ, চিক্চিকীয়া কৰ।
- Satire** (চেটোয়াৰ) *n.* sarcastic and scornful composition in verse পৰনিদ্দকী পদ পুথি।
- satiric, Satirical** (চেটোয়াৰিকেল্) *adj.* sarcastic নন্দাপূৰ্ণ, ইতিকিংজনক।
- Satirist** (চেটোয়াৰিষ্ট) *n.* one who writes a satire পৰনিদ্দাকৰী পদ পুথি লিখোতা।
- Satirise** (চেটোয়াৰাইজ) *v. t.* to expose by satire, to censure severely গ্লানি কৰ, নিন্দা কৰ।
- Satisfaction** (চেট-ইচ-ফেক্-শন্) *n.* state of being satisfied, gratification সন্তোষ, তৃপ্তি, পৰিতোষ; amends প্রতিকাৰ, ক্ষতিপূৰণ; payment of a debt ধাৰ পৰিশোধ। **To make satisfaction to**=ক্ষতিপূৰণ কৰ, প্রতিফল ভোগ কৰ। **To his satisfaction**=ভেওঁ ভাল পোৱাকৈ।
- Satisfactorily** *adj.* in a satisfactory manner সন্তোষজনক ৰূপে, ভাল পোৱাকৈ, মনখোৱাকৈ।
- Satisfactory** (চেটচ-ফেক্-টৰী) *adj.* giving contentment সন্তোষ জনক, মনখোৱা, তৃপ্তিকৰ; convincing মনোজ্ঞ, প্রত্যয় জনক।
- Satisfy** (চেট-ইছ-ফাই) *v. t.* to supply or please fully মুখবুৰা, সন্তোষ লগা, হৈপাহ শুচা, তুষ্ট কৰ, বাঞ্ছ কৰ; to free from doubt সন্দেহ ভঞ্জন কৰ, প্রত্যয় জন্মা; to make repayment পৰিশোধ কৰ। — *v. i.* to give content গা জুৰা, ভাল পা। **To satisfy a decree**=ডিক্ৰীৰ টকা পৰিশোধ কৰ।
- Satrap** (চে'ত্ৰেপ) *n.* a Persian ruler পাৰস্ত দেশৰ ৰাজপ্ৰতিনিধি, প্রদেশীয় শাসন কৰ্ত্তা।
- Satrapy** (চে'ত্ৰেপী) *n.* the government of a satrap প্ৰতিনিধিৰ ৰাজত্ব।
- Saturate** (চেট-ইউ-ৰেট) *v. t.* to fill to the full ওপচকৈ ভৰা, মুখলৈকে পূৰ কৰ; to soak তিয়া; টেপটেপীয়া কৰ; to cause to combine and absorb the highest amount possible of another substance such as vapour, electricity etc. যিমান পাৰ অস্ত পদাৰ্থ মিহলাই একে কৰ। **Saturation** *n.*

- Saturday** (চেট-জাৰ-দে) *n.* the seventh day of week শনিবাৰ।
- Saturn** (হেট-জাৰ্ণ) *n.* one of the planets শনিগ্রহ।
- Saturnalia** (হেট-জাৰ্ণ-এ-লিয়া) *n.* (*pl.*) a riotous merry-making festival in honour of Saturn থিকিদ্দালি কৰা, মন্তলীয়া উৎসৱ।
- Saturnalian** *adj.* dissolute লম্পট, দুৰাচাৰী।
- Saturnic** (হেটোৰনিক্) *adj.* affected with lead poisoning সাঁহ ধাতুৰ বিহ লগা।
- Saturnine** (হেট-জাৰ-নাইন্) *adj.* gloomy, grave বিষাদমুক্ত, নিৰোকা, অস্বস্ত শনি থকা বাবে মন মৰা।
- Satyr** (হেট-জাৰ) *n.* deity representing half man and half goat বন দেবতা; lustful person অতি কামুক লোক।
- Satyriasis** (চেটি-বিয়ে-চিচ) *n.* excessive sexual desire in males পুৰুষৰ অত্যন্ত কামোদ্বেগ।
- Sauce** (চচ) *n.* something seasoned with salt etc. to give relish ছাটনি, জাহাৰ, কহনী; impudence ধৃষ্টতা, দস্তালি। — *v. t.* to gratify the palate সোৱাদ লগা; to make suffer সেকা দে। **Poor man's sauce**=hunger ডোক। **Serve one with the same sauce**=প্ৰতিফল দে, এসেকা নে।
- Sauce-pan** (চচ-পেন্) *n.* a vessel for boiling anything চচপেন্, কলগাই কৰা লোহাৰ পাত্ৰ।
- Saucer** (চচাৰ) *n.* a shallow plate for cup চাহখোৱা বাট খোৱা সৰু থাল, পিৰিচ।
- Saucy** (চচী) *adj.* wanton, insolent অশিষ্ট, খিচ-খিতিয়া; pungent বেৰবেজীয়া, মুখৰ। (*Slang*) smart ফুৰ্ত্তিবাৰ, টনকিৱাল। **Sauciness** *n.* impertinent speech উত্তীয়া কথা, হট্টা উত্তৰা মাত।
- Saunter** (চচাৰ) *v. i.* to loiter, to wander about গা বেলা, মিছাই ফুৰিব; to stroll ইকাল সিকালকৈ ফুৰ। **Sauntering** *n.* ইকাল সিকালকৈ ফুৰণ।
- Saurian** (চওৰিয়েন্) *n.* a kind of scaly lizard মাহৰ নিচিনা বাকলি থকা এবিধ জেঠিৰ দৰে জন্ত, কেমেটাই।



sea=the ocean ডাল্লৰ সাগৰ। Short sea=অলপীয়া ঢৌ থকা সাগৰ। The four seas=গ্ৰেট ব্ৰিটেইনৰ চাৰিও কাষে থকা সাগৰ কেইখন।

Sea-beach *n.* the sea horse সাগৰৰ দাঁতি, সমুদ্ৰ তীৰ। Sea beat or Sea beaten=সাগৰৰ ঢোৱে কোবোৱা। Sea-bird=সাগৰীয় চৰাই। Sea-born=produced by the sea সমুদ্ৰজাত, সাগৰত উৎপন্ন হোৱা। Sea-borne=carried on the sea সাগৰেদি অনা নিয়া কৰা। Sea breeze=সমুদ্ৰৰ বতাহ। Sea captain=নৌ সেনাপতি। Sea coast=the land adjacent to the sea সাগৰৰ দাঁতিৰ ঠাই, সমুদ্ৰৰ কিনাৰ। Sea craft=skill in navigation জাহাজ চলোৱা কৌশল। Sea-dog=scal হাল্লৰ। Sea-farer (চি-ফেয়াৰাৰ্) *n.* a traveller by sea সমুদ্ৰ যাত্ৰীক; a sailor নাবিক। Sea fight=নৌ যুদ্ধ, জাহাজেৰে যুদ্ধ। Sea front=সাগৰৰ সম্মুখত থকা ঠাই বা ঘৰ। Sea-girt=surrounded by the sea সমুদ্ৰ বেষ্টিত, সাগৰে ঘেৰি থকা। Sea-going=সাগৰত যাৰ পৰা, সাগৰত চলোৱা। Sea-horse *n.* the walrus সিঙ্গুছোটক, সাগৰৰ ঘোঁৰা। Sea-king=আগৰ দিনৰ ক্লেমিনেডিয়া ডকাইতৰ দলপতি। Sea-level=surface of the sea সাগৰৰ পানীৰ ওপৰভাগ। Sea-line=আকাশ আৰু সাগৰ লগ লগা যেন দেখা বৈখ্য। Seaman (চি-মেন্) *n.* a sailor নাবিক, জাহাজৰ খালাচী। Sea-mark (চি-মাৰ্ক) *n.* a beacon, a mark on land for the guidance of sailors জাহাজক সতৰ্ককৰা নিচানচাকি। Sea mile *n.* সাগৰীয় মাইল, (৬০৮০ ফুট দীঘল)। Sea-piece (চি-পিচ) *n.* a picture of a scenery at sea সাগৰ দাঁতিৰ নক্সা বা চিত্ৰ। Sea-plane (চি-প্লেন্) *n.* সাগৰত পৰিলে ওপতি থাকিব পৰা আৰু উঠিব পৰা আকাশী বহু। Seaport (চি-পৰ্ট) a harbour on the sea shore বন্দৰ, জাহাজ বন্ধা ঠাই; a town near the sea shore সাগৰৰ দাঁতিৰ নগৰ। Sea-power=naval power নৌশক্তি এবল জাতি, জলযুদ্ধ নিপুণ জাতি। Sea-rover (চি-ৰোভাৰ) *n.* a pirate, a pirate vessel সাগৰীয় ডকাইত, সাগৰীয় ডকাইতৰ জাহাজ। Sea-shore (চি-শ্বাৰ্) *n.*

the land adjoining the sea সমুদ্ৰতীৰ, সাগৰৰ দাঁতি। Sea-sickness *n.* জাহাজৰ হেল্মোলনীত মূৰ ঘূৰাই বাঁতি অহা বেমাৰ। Sea-turn=a gale from the sea সাগৰৰ পৰা অহা বতাহ। Seaward-bound (চি-ওৱাৰ্ড-বাউন্ড) *adj.* going out of harbour বন্দৰৰ পৰা ওলাই যাত্ৰা কৰা। Seaworthy (চি-ওৱৰ্থি) *adj.* fit for use in sea সাগৰত চলাবৰ উপযোগী; capable of enduring storm ধুমুহা বতাহত তিহিব পৰা। Heavy-sea=বৰকৈ ঢৌ উঠা সাগৰ।

Seal (চিল্) *n.* an engraved stamp মোহৰ ছাপ, সীচ বহুৱা যন্তন; assurance নিশ্চয়তা; a kind of sea animal সাগৰীয় জন্তু। —*v. t.* to set a seal to মোহৰ মাৰ; to confirm দৃঢ় কৰ। Privy seal=ৰজাৰ নিজ চহী মোহৰ। Sealed book=inaccessible book যিটো জানিবলৈ সাধ্য নাই। Sealing-wax=খাম বন্ধ কৰি মোহৰ মৰা লা। Sealed cover=লা মোহৰ দি বন্ধ কৰা খাম বা চিঠি। Under seal=authorised ক্ষমতাপ্ৰাপ্ত। His fate is sealed=ভেঁৰৰ ভাগ্য লুপ্ত হ'ল, ভেঁৰৰ মূৰ মৰিল।

Seam (চিম্) *n.* the joining of two edges of cloth সিয়নি; a line of union জোৰা; a stratum of ore, coal etc. তৰপ। —*v. i.* to unite by a seam সি; to sew চিলাই কৰ।

Seamless (চিম্-লে'চ) *adj.* without a seam চিলাই নথকা।

Seamster (চিম্-ষ্টাৰ) *n.* one who seams সিঙতা।

Seamstress (চিম্-ষ্টেস্) =কাপোৰ সিয়া মাইকী।

Sear (চিয়েৰ্) *v. t.* to cauterise পোৰ; to dry up burning পুৰি শুকা। Seared *adj.* burned পোৰা, জ্বীত শুকুৱা; hardened কেঁকোৱীয়া। Sear-wood=শুকান কাঠ।

Search (চাৰ্ছ) *v. t.* to seek বিচাৰ, অন্বেষণ কৰ; to inspect চা, পৰীক্ষা কৰ। —*v. i.* to seek for সন্ধান ল, বিচাৰি ফুৰ। —*n.* act of seeking অনুসন্ধান, অন্বেষণ, বিচৰা কাম।

Searcher (চাৰ্ছাৰ্) *n.* one who seeks বিচাৰোতা, অন্বেষণকাৰী।

Searching (চাৰ্ছিং) *adj.* examining closely তন্ন তন্ন কৰি বিচৰা, পাত পাতকৈ চোৱা; severe কঠিন, টান সন্ধানী।

**Search-light** *n.* জাহাজত আৰু যুদ্ধ কাৰ্য্যত ব্যৱহাৰ কৰা এককম বিজুলী চাৰ্জিক।

**Search-warrant** *n.* a warrant for the search of stolen goods চোৰাশাল বিচৰা ওহাৰেন্ট, খানাতালাচী পৰনো, সফালনী।

**Season** (চিজন্) *n.* a division of the year ঋতু; any particular time সময়, কাল; the proper time for anything বতৰ। —*v. t.* to render fit for use by any process সিদ্ধাই, পকাই বা পানীত গোৰাই ব্যৱহাৰোপযোগী কৰ; to make tasteful খাবলৈ ভাল লগা কৰ; to preserve from decay নেগেলা নপচা কৰি ৰাখ। **Seasonable** *adj.* happening in proper time সময়োপযোগী; timely ঠিক সময়ত হোৱা। **Close season**—মানাহী সময়, কোনো কাৰ্য্য কৰিবলৈ বন্ধ ৰখা কাল। **In season**—fit for use বতৰত হোৱা, ব্যৱহাৰোপযোগী। **Out of season**—untimely আৰতৰীয়া। **In season and out of season**—বালে অকালে, সময়ে অসময়ে। **Highly seasoned food**—সবছকৈ মচলা দি বন্ধা আহাৰ। **Dry season**—খৰালি। **Wet season**—বাৰিষা। **Hot season**—জ্বৰকালি।

**Seat** (চিট্) *n.* anything to sit upon আসন; the place where one sits ঠাই; abode থকা ঠাই। —*v. t.* to cause to sit down বহুৱা, বহা; to place থ, স্থাপিত কৰ। **Take a seat**—to sit down বহ। **He has applied for a seat in the council**—ভেট সভাৰ মেম্বৰ হবলৈ দৰ্খাস্ত কৰিছে। **Seat of Government**—শাসন-কৰ্ত্তা সকল থকা ঠাই ৰাজধানী।

**Secant** (চি-কেক্) *n.* a line that cuts another ছেদক বোনা।

**Secede** (চি-চিড) *v. i.* to separate one's self পৃথক হ; to withdraw from আঁতৰ হ, সঙ্গ এৰি যা (L. *cedere*—to go)।

**Secession** (চে'চেশন্) *n.* act of separating পৃথক হওন, সঙ্গ ত্যাগ, ত্যাগ কৰণ; withdrawal.

**Seclude** (চি-ক্লুদ) *v. t.* to keep apart বিৰলে ৰাখ, পৃথককৈ থ, বাজ কৰ, বাহিৰ কৰ। **Secluded** *adj.* retired বিৰলে থকা, নিৰ্জন, আবুৰত থকা।

**Seclusion** (চি-ক্লু-জন্) *n.* act of keeping apart

বিৰলে থাওন; separation পৃথক হওন; privacy আবুৰ, নিৰ্জন অৱস্থা।

**Secohm** (চে'কম্) *n.* an electrical unit বিজুলী শক্তিৰ একক।

**Second** (চে'ক-অণ্ড) *adj.* next to the first দ্বিতীয়; another আন এটা; inferior নৰম। —*n.* that which is second দ্বিতীয়টো, এটাৰ পাচৰটো; the 60th part of a minute এক মিনিটৰ ৬০ ভাগৰ এভাগ। —*v. t.* to assist সহায় কৰ; to support a mover of a question পোষকতা কৰ; to put an officer temporarily into another department অপস দিনৰ নিমিত্তে আন বিভাগলৈ বদলি কৰ। **Second grade**—দ্বিতীয় শ্ৰাণ। **Second hand**—হাত বাগৰা, আগতে এবাৰ ব্যৱহাৰ কৰা; that has been used by another আনে ব্যৱহাৰ কৰা, পুৰণি। **Second-cousin**—ভতিজাকৰ বা ভাণ্ডিনিয়েকৰ পুত্ৰক। **Second story**—দ্বিতীয় মহলা; first floor মাটিৰ মহলাৰ ওপৰ মহলা। **Second-thoughts**—reconsideration দ্বিতীয় বাৰ বিবেচনা। **Secondly** *adv.* in the second place বিতীয়তঃ।

**Secondary** (চে'ক-অন্-দে'ৱী) *adj.* second in position, inferior দ্বিতীয় শ্ৰেণীৰ, নামাচ; সামান্য। —**School** *n.* a high school হাইস্কুল। **Secondary question**—পাচ কথা।

**Secunder** (চে'কন্-দাৰ) *n.* one who supports another at a meeting মিটিং বা সভাত যি আন এজনক সমৰ্থন কৰে।

**Secrecy** (চি-ক্ৰে-চি) *n.* concealment, privacy গুপ্ত ভাব, গোপন, গোপনীয়তা, লুকাটুক, আবুৰ, তলানলা।

**Secret** (চি-ক্ৰেই) *adj.* hidden গুপ্ত; not revealed অপ্রকাশিত; private গোপনীয়। —*n.* any thing concealed গুপ্ত কথা, গোপনীয় বিষয়; mystery গুপ্ত কৌশল; the key or principle by which something can be made clear কটিপ, তলানলা, টিপটাপ ভেদ্। **Secrets** *n.* (pl.) the private parts of the body গুপ্ত অঙ্গ; secret prayers গুপ্ত মন্ত্ৰ উপাসনা।

**Secretly** (চি-ক্ৰেট-লি) *adv.* privately গুপ্ত ভাবে, আঁঠেতে আলোতে, মনে মনে।

**Secretary** (চেক্-ৰে-টেৰী) *n.* the chief officer of a department in the office of ruler or administrator চেক্ৰেটৰী, শাসনকৰ্ত্তাৰ লগৰ কাকতী চাহাব; one employed to write for another সম্পাদক।

**Secretariate** (চেক্-ৰে-টেৰি-ৰেং) *adj.* চেক্ৰেটৰীৰ।  
—*n.* চেক্ৰেটৰীৰ অফিচ বা পদ।

**Secrete** (চি-ক্ৰিট্) *v. t.* to conceal, to hide লুকা, গোপন কৰ; to produce sap or blood বস উলিয়া, তেজ উলিয়া।

**Secreta** (চি-ক্ৰি-টা) *n. (pl.)* the products of secretion মলমূত্ৰ।

**Secretion** (চি-ক্ৰি-শ্বন্) *n.* act of secreting শৰীৰৰ পৰা অসাব বস বাহিৰ কৰণ; that which is secreted মলমূত্ৰাদি ভাগ।

**Secretory** *adj.* performing the function of secretion মলমূত্ৰাদি পৃথককাৰী, বসবাহী।

**Secretive** (চিক্ৰেটিভ্) *adj.* intentionally reserved, given to secrecy আঁসৈ নোপোৱা, পেটৰ কথা নোকোৱা।

**Sect** (চেকট্) *n.* a body of men holding the same religious views, a denomination সম্প্ৰদায়, একে পন্থী লোক সকল; a party দল; a part cut off কোনো এভাগ।

**Sectarian** (চেকটে-ৰিয়েন) *adj.* pertaining to a sect সাম্প্ৰদায়িক, বিশেষ মত সম্পৰ্কীয়। —*n.* কোনো বিশেষ পন্থাৰ লোক।

**Section** (চিক্-শ্বন্) *n.* act of cutting ছেদন; a portion, a division অংশ, ভাগ, খণ্ড; a distinct part as of an act অধ্যায়, ধাৰা, দফা। **Section writer**—a copyist খোঁটালি, খোঁটালীক আঁটনা কাগজত নকল কৰোঁতা, নকলনাবচ।

**Sector** (চেক্-টৰ্) *n.* part of a circle cut off by two radii বৃত্তাংশ; a mathematical instrument ক্ষেত্ৰ পরিমাপক যন্ত্ৰ।

**Secular** (চিক্-ইউ-লাৰ্) *adj.* worldly, lay or civil, not religious or spiritual কামকাজ সম্বন্ধীয়। **Secular education**—গৃহস্থালী বিদ্যা, অৰ্থকৰী শিক্ষা; having no religious training ধৰ্মদিক্কা বহিত।

**Secularise** (চিক্-ইউ-লাৰ-আইজ) *v. i.* to con-

vert from spiritual to common use সাধাৰণ ব্যৱহাৰিক বিষয়ত লগা। **Secularist** *n.* one who discards religious belief and worship ধৰ্ম ধৰ্ম নমনা লোক।

**Secundum** (চেক-কান-দাম্) *prep.* according to মতে। **Secundum artem**—skilfully বোশলেৰে। **Secundum quid**—in some respects only কোনো কোনো বিষয়ে মাত্ৰ।

**Secure** (চি-কিউৰ) *adj.* safe, free from fear or danger নিৰাপদ, নিৰ্ভয়, নিৰিহয়। —*v. t.* to safeguard ৰক্ষা কৰ; to seize and confine ধৰি বান্ধ; to get hold of পা, নিজৰ হাতলৈ আন; to make certain of payment জামিন ল; to render certain নিশ্চয়ভাৱে কৰ।

**Securely** (চি-নিউৰ-লি) *adj.* in a safe manner হেৰাবৰ বা নষ্ট হবৰ ভয় নথকাইকৈ, নিৰাপদে।

**Security** (চি-কিউৰ-ইতি) *n.* state of being safe নিৰ্ভয়তা protection ৰক্ষা; a pledged বন্ধক, জামিন।

**Sedan** (চি-দেন্) *n.* a covered chair to be carried by two persons এককক্ষম দোলা বা পালকী। **Sedan-chair**—বেকোৰা দোলা।

**Sedate** (চি-ডেট্) *adj.* quite ধীৰ, শান্ত, স্থিৰ। **Sedately** *adv.* quietly, স্থিৰ ভাবে, গম্ভীৰ ভাবে। **Sedateness** *n.* ধৈৰ্য। **Sedative** *adj.* allaying pain উপসামক, বিষ গুহুৱা। —*n.* a medicine to allay irritation or pain জুৰণি।

**Sedentary** (চেদ-এন্-টেৰী) *adj.* sitting much বহি থকা; inactive লঘৰ নকৰা, নিষ্ক্ৰিয়। **Sedentaryness** *n.* বহি থকা অৱস্থা। (*L. sedere*—to sit)।

**Sedge** (চে'জ) *n.* a kind of grass growing in swampy lands দ ঠাইত হোৱা এবিধ মুৰফুলা বন; a flock of herons, cranes etc. বগ, গেলি চৰাইব ডাক। **Sedgy** *adj.* তৰাণি।

**Sedgated** (চি-ডেজ-ই-টে-টেড্) *adj.* having six fingers on one hand ষয় দুশীয়া।

**Sediment** (চেদ-ই-মেণ্ট) *n.* dregs that which settles at the bottom of liquid তলনি, মেদ, গেদ, মেদেনী, গেদেদি।

**Sedition** (চিদিচ-অন্) *n.* an offence against

the state, insurrection গবৰ্ণমেণ্টৰ বিপক্ষে আন্দোলন, বাজব্রোহী।

**Seditious** (চি-দিছ-অচ) *adj.* pertaining to sedition বাজব্রোহী; exciting sedition বাজবিহেযজনক।

**Seduce** (চি-ডিউচ্) *v. t.* to entice ফুচুলাই নে, মন ভুলা, লোভ দেখুৱা; to corrupt সতীত্ব নাশ কৰ। **Seducer** *n.* one who corrupts অঁক কৰোতা। **Seducible** *adj.*

**Seduction** (চি-ডাক্-শন্) *n.* act of enticing to evil ফুচুলাই অঁকা কৰণ, ফুচুলনি; depriving a woman of her chastity by fraud স্ত্ৰী হৰণ, সতীত্ব নাশ।

**Seductive** (চি-ডাক-টিভ্) *adj.* tending to seduce প্রলোভন জনক, মন ভুলাৱা।

**Sedulous** (চেড্-ইউ-লাচ) *adj.* diligent পৰিশ্ৰমী, উদ্যোগী, কামত লেপেটীয়া।

**Sedulity** (চেড্-ইউ-লিটি) *n.* diligence উদ্যোগ, পৰিশ্ৰম, লেপেটীয়া গুণ।

**See** (চি) *n.* the seat or jurisdiction of a bishop গ্ৰীষ্টীয় প্রধান ধৰ্মাধ্যক্ষৰ অধিকাৰ বা এলাকা।

**See** (চী) *v. t.* to perceive by the eye চা, দেখ, দৃষ্টি কৰ; to visit দেখা কৰ, সাক্ষাৎ কৰ। —*v. i.* to beware সাৱধান হ, সতৰ্ক হ, চাবি। (*pa. t.* saw; *pa. p.* seen). **See about a thing**—to consider ভাবি চা। **See one through**—to assist in doing something difficult কোনো কাম সমাধা কৰাত সহায় কৰ, চকুদি কৰা। **See to**—to look after তদাৰক কৰ, চকু দে। **I see, you are a fool**—মই বুজিব পাৰিছো তুমি এটা জৰা বুৰ্খ। **Have seen one's best days**—এতিয়া চেবেমা পৰিছে, এতিয়া বৃথা হৈছে। **All right let me see**—বাক মই চাওঁ। **See! that you do not fail**—চাবা, যাতে তুমি অপাবগ নোহোৱা। **I went to see him off**—মই তেওঁক আগবঢ়াই খবলৈ গৈছিলো। **I do not see eye to eye with him**—তেওঁ সৈতে একা হব নোৱাৰো, তেওঁ বেনেকৈ ভাবিছে মই সেইদৰে নোভাবো। **See with half an eye**—to see without difficulty সহজে দেখ বা বুজ। **To see service**—যুদ্ধত

উপস্থিত থাক, যুদ্ধ দেখ। **To see one's way**—উপায় দেখ, বাট পাই। **See through and through**—তল তল কৰি চা। **May I see you home**—may I conduct or escort you মই লগত যাম নে তোমাৰ ঘৰলৈ।

**Seed** (চিড্) *n.* the germ সঁচ, বীজ; the thing sown গুটি; original আদি কাৰণ; descendants সন্তি সন্ততি। —*v. i.* to produce seed গুটিবৰ। —*v. t.* to sow গুটি সিচ বা পচা। **Seed-bud** *n.* গুটিৰ মাজৰ শাহ বা কেঠ। **Seed-bed** *n.* a piece of ground for sowing seeds কঠিয়াতলী, গুটি পচোৱা ঠাই। **Seed drill** *n.* গুটি সিচা কল। **Seeds man** *n.* one who deals in seeds গুটি বেচোতা; a sower গুটি সিচোতা।

**Seedling** (চিড্-লিং) *n.* a plant growing from a seed কঠিয়া পুলি, গুটিৰ পৰা হোৱা পুলিগছ।

**Seedy** (চিডী) *adj.* feeling unwell গা বেয়া; worn out আশকতীয়া; full of seeds গুটিৰে পৰিপূৰ্ণ। **Seediness** *n.* অসুখ, গা বেয়া।

**Seeing** (চি-ইং) *n.* vision দৃষ্টি, দেখন। —*conj.* because যিহেতুক; taking into account সেই জানি।

**Seek** (চিক্) *v. t.* to go in search of বিচাৰ; to try to find or gain পাবলৈ বা উলিয়াবলৈ চেষ্টা কৰ, অনুসন্ধান কৰ। —*v. i.* to make search বিচাৰি ফুৰ, অনুসন্ধান কৰ; to ask for খোজ, প্ৰাৰ্থনা কৰ। **To seek**—helpless অসমৰ্থ। **Is much to seek**—not yet found, wanting পাবলৈ নাইকিয়া, অভাব। (*pa. t.* Sought; *pa. p.* Sought)।

**Seem** (চিম্) *v. i.* to appear, to look অনুমান হ, বোধ হ, দেখা যায়। **It seems to me**—it appears দেখা যায়, বোধ হয়।

**Seeming** (চিমিং) *adj.* apparent আপাত, প্রত্যক্ষ, দেখনিহাৰ স্বৰূপ, দেখাদেখি। —*n.* appearance ৰূপ, আকাৰ, ভাৱ, বেহৰূপ। **Seemingly** *adv.* in appearance দেখাত, আচলত নহলেও দেখাত।

**Seemly** (চিমলি) *adj.* becoming handsome

- সভা, ভাল, স্বরূপ, মনোমোহা। (*comp.* Seemlier, *suprl.* Seemliest), Seemliness *n.*
- Seen (চিন্) *pa. p.* of See. —*adj.* experienced বহুদৰ্শী, জনাবূহী।
- Seer (চিহেব্) *n.* one who foresees, prophet ভবিষ্যদৰ্শী ভবিষ্যদ্বক্তা, ক্রান্তদৰ্শী।
- Seesaw (চিচ' ) *n.* a play among children with a plank moving up and down নাগৰ দোলা, দোলন খেল।
- Seethe (চিড্) *v. i.* to boil সিঁজা, উতলা। —*v. i.* to be boiling সিঁজ, উতল। The country is seething with discontent = bubbling over অসন্তোষত দেশ উজ্জ্বল হৈছে। (*pa. t.* Seethed or Sod; *pa. p.* Seethed or Sodden).
- Segment (চে'গ-মেক্ট্) *n.* the part of a circle cut off by a straight line বৃত্ত খণ্ড; a portion cut off এড়োখৰ।
- Segregate (চে'গ-বি-গেট্) *v. t.* to set apart, separate from others পৃথক কৰ, আঁতৰকৈ থ, আলাগে থ। Segregation *n.* পৃথক কৰণ। (*L. se*=apart; *gregis*=a flock).
- Seignior, Seigneur (চিনিয়ব্) *n.* a title of honour lord ডাঙৰীয়া, মহাশয়, প্রভু।
- Seigniorage (চিনিয়বজ্) *n.* a royalty প্রভুত্ব, রাজ পৰাক্রম; a percentage of profit due to the crown বৰাক দিব লগা লাভৰ শতকৰা অংশ।
- Seine (চে'ন্) *n.* a large fishing net পুস্ক লগোৱা ডাঙৰ মাংধবা জাল।
- Seism (চিক্স্) earthquake ভূইকপ।
- Seismal, Seismic (চিচা-মেল, চিছ-মিক্) *adj.* relating to earthquake ভূইকপ বা ভূমিকম্প সম্বন্ধীয়।
- Siesmograph (চিছ-ম'-গ্ৰেফ্) *n.* an instrument for recording shocks of earthquake ভূমিকম্পৰ গতি স্থিৰ কৰা যন্ত্ৰ।
- Seize (চাইজ্) *v. t.* to take hold of ধৰ, আক্রমণ কৰ; to take possession of forcibly বলবে কাঢ়িল; to apprehend by an order of court, confiscate, attach গ্ৰেফ্টাৰ কৰ, ক্ৰোক কৰ, আটক কৰ। —*v. i.* to become stuck লাগি ধৰ; to jam জেপেটীয়াই ধৰ।

- Seizin (চিছ-ইন্) *n.* the taking possession of দখল, অধিকাৰ।
- Seizor (চিছ-অব্) *n.* one who legally takes possession of দখল লভতা।
- Seizure (চি-ভিউব্) *n.* act of seizing আক্রমণ, ধৰণ, ক্ৰোক কৰণ, গ্ৰেফ্টাৰ ধৰণ; a sudden attack ইটাই আক্রমণ।
- Seldom (চে'ল্-দম্) *adv.* rarely কেতিয়াবা কেতিয়াবা, কচিৎ, কদাচিৎ।
- Select (চি-লেকট্) *v. t.* to choose পছন্দ কৰ, বাছি ল, মনোনীত কৰ। —*adj.* choosen বাছক-বনীয়া, তত্ত্ব উত্তম।
- Selection (চি-লেক্-শন্) *n.* act of choosing বাছনি পছন্দ; a book containing selected pieces সাৰ সংগ্রহ বাছি বাছি লোৱা ৰচনাৰ কিতাপ।
- Selenite (চে'ল্-এন্-আইট্) *n.* a crystalized sulphate of lime চকচকীয়া গোটা চূণ মাটি।
- Selenium (চিলেন-ইয়াম্) *n.* nonmetallic element allied to sulphur গন্ধকৰ দৰে একককম গোটা পদাৰ্থ।
- Selenograph (চে'লিন'-গ্ৰেফ্) delineation of the moon চন্দ্ৰৰ আকৃতি বৰ্ণন।
- Self (চে'ল্ফ্) *n.* one's own person স্বয়ং, নিজ, আপুনি। (*pl.*) Selves. —*adj.* one's own আত্ম, নিজ। Be one's self = সকলো বিলাক কৰ্মতা নিজৰ অধীন কৰি ৰাখ; আত্মাধীন হ। By one's self = alone অকলৈ, নিজে নিজে। Self abasement = humiliation owing to the sense of one's inferiority নীচানুভূতি অৱস্থা, হীন বাবে হোৱা নম্ৰতা বা লাজ। Self abnegation = self-denial স্বার্থত্যাগ। Self abuse = abuse of one's own powers নিজৰ উদ্ভোগিল, self pollution হস্ত মৈথুন। Self aggrandisement (চে'ল্ভ-এগ্ৰেন্ড-আইজ-মেক্ট্) *n.* the act of making one's self greater in power or rank আনতকৈ নিজে সকলো পাৰৰ চেউ; স্বার্থ-সিদ্ধি। Self-applause = applause of one's own self আত্ম-প্রশংসা, আত্ম-গ্লান। Self-asserting = মইমতালৈ; putting one's self forward নিজে নিজে আগবাঢ়ি ফুৰা। Self-

**acquired**=স্বোপার্জিত, নিজে লোৱা। **Self-conceit** (চেলক্-কনচিট) *n.* vanity হুমঠালি, ময়মতালি, গৌঠালি; আত্মগৰ্বিমা। **Self-conceited** *adj.* vain বহুগৰ্বী, অহংকাৰী। **Self-confidence**=নিজে কৰিব পাবিধি বুলি বিশ্বাস। **Self-conscious**=knowing one's self of his own guilt or position in society নিজৰ দোষ অৱস্থাবে জ্ঞান থকা, নিজৰ বিষয়ে বোধ থকা। **Self control**=আত্মসংযম, আত্মদমন। **Self-defence**=defence of one's self আত্মৰক্ষা। **Self-denial**=ইষ্ট্রিৰ নিগ্রহ, ত্যাগ স্বীকাৰ। **Self-delusion**=false belief respecting one's self আত্মবিশ্বাস, নিজকে নিজে চিনি নোপোৱা। **Self-determination**=right to determine one's own procedure নিজে নিজে ঠাৱৰাই লোৱা মনৰ দৃঢ়তা, আত্মসৰ্ভ নিৰ্ণয়। **Self-devotion**=self-sacrifice আত্মোৎসৰ্গ। **Self-effacement**=গা দেখা নিদি লুকাই ফুৰা গুণ। **Self-esteem**=আত্মশ্রদ্ধা, মইবৰ ভাব। **Self-evident**=evident without proof প্রত্যক্ষ, এনেদৰে ওলাই থকা। **Self-existent**=স্বয়ং, আপোনা আপুনি হোৱা। **Self-made**=নিজ বাহুবলেৰে উন্নতি কৰা। **Self government**=আত্মশাসন, নিজে নিজক শাসন কৰা ব্যবস্থা।

**Selfish** (চেল-ফিচ্) *adj.* having no regard for others আপোনপেটা, স্বার্থপর, আত্মগ্ৰাহী। **Selfishment** *n.* আপোনপেটা স্বভাব। **Self-interest**=স্বার্থ। **Self-knowledge**=আত্মজ্ঞান। **Self-possession**=আত্মসংযম; calmness ধৈৰ্য। **Self-reliance**=আত্মনিৰ্ভৰ; বৰাই। **Self-respect**=আত্মসন্মান, নিজৰ মান। **Self-sacrifice**=the act of yielding up one's life আত্মবিসৰ্জন; জীৱন দান। **Self-same**=the very same একে, সেই একেটাই। **Self-seeker**=one who looks to his own interest আত্মভৰী লোক, আপোনপেটাৰ মানুহ। **Self-sufficient**=overbearing, haughty দান্তিক; কাকো চাউ নকৰা, গাইপোনা। **Self-supporting**=maintaining from one's own income নিজৰ আয়ৰ পৰা চলিব পৰা। **Self-willed**=obstinate কঁচাশাল, আপোন মনমত, এটীয়া, যেজ্ঞাচাৰী।

**Sell** (চেল্) *v. t.* to deliver something for value paid বেচ, বিক, বিক্ৰী কৰ। — *v. t.* to have commerce বিক্ৰী হয়। **Rice sells at 8 seers a rupee**=চাউল টকাত ৮ সৈবৈক বিক্ৰী হয়। **Sell one's life dearly**=অনেকক মাৰি নিজে মৰ। **To sell one up**=দেওৱাৰ সম্পত্তি বিক্ৰী কৰ। **Sells out**=গোটাইখিনি বিক্ৰী হ। **Sell n.** a seat বহা আসন।

**Sellable** *adj.* that may be sold বেচিব পৰা, বেচিবলগীয়া।

**Seller** *n.* one who sells বেচোতা, বেচনিয়াৰ।

**Selva** (চেল্-ভেল্) *n.* a border কাপোৱাৰ আউঠি, পাৰি; edge plate of a lock তলাৰ কাণে কাণে দিয়া ধাতু পাভৰ মেৰ।

**Selves** *pl.* Self

**Semaphore** (চিমফোৰ্) *n.* a contrivance for giving signals by means of levers যুক্ত সন্ধেত দিয়া স্বতন। (Gr. Sema=a sign)

**Sematic** (চিম্যেটিক্) *adj.* signifying danger; ominous বিপদসূচক, অমঙ্গলজনক।

**Semblance** (চেম্-ব্লেঞ্চ) *n.* likeness, appearance অভাস, সাদৃশ্য। **Semblant** *adj.* like একে প্রকাৰৰ।

**Semen** (চি-মেন্) *n.* sperm, seed বীৰ্য, বীজ, বেডস।

**Semi** (চেম্-ই) a Latin prefix, meaning "half" অৰ্ধ, অৰ্ধা।

**Semicircle** (চেমি-চাৰ্কল) *n.* half a circle অৰ্ধ-চক্ৰ। **Semicircular** *adj.* অৰ্ধ গোলাকাৰ, আধাধূৰণীয়া, অৰ্ধচক্ৰাকৃতি।

**Semicolon** (চেমি-কলন) *n.* the point (;) in writing সেমিক'লন চিহ্ন।

**Seminal** (চেম্-ইন্-এল্) *adj.* pertaining to seed বীজ সম্বন্ধীয়, মূচ্ছৰা; radical মৌলিক। — *fluid n.* বীৰ্য।

**Seminary** (চেমি-ইন্-এ'ৰি) *n.* a place of education পঢ়াশালি, টোল।

**Seminate** (চেমি-নেট্) *v. t.* to sow ৰুটি পচা; to propagate গজা। **Semination** *n.* propagation ৰুটি পচোৱা বা গজোৱা কাৰ্য।

**Seminiferous** (চেমিনি-ফোব-আচ্) *adj.* bearing seed শুটি ধৰা।

**Semitic** (চেম্-ইট-টিক্) *adj.* pertaining to Shem বাইবেলৰ শেম্ সম্বন্ধীয়। —**languages**=Hebrew, Armean, Assyrian, Phoenician.

**Semivocal** (চে'মি-ভকেল্) *adj.* sounding imperfectly অস্পষ্টকণে উচ্চাৰণ হোৱা।

**Semivowel** (চে'মি-ভাৱেল) *n.* half-vowel such as W, Y. and sometimes L, R. and M, N.

**Semolina** (চেম-লিনা) *n.* hard grains of wheat found in flour আটাগুড়িৰ লগত থকা গোটা চাউলৰ খুদ।

**Sempiternal** (চে'ম্-পি-টাৰ্-নেল্) *adj.* everlasting যুগমীয়া, অনন্তকাল স্থায়ী।

**Senary** (চে'ন্-এ'ৰী) *adj.* containing six ছটীয়া, ছয়সম্বন্ধীয়। **Senarius** *adj.* a verse of six feet ছয়পদী হ্রস্ব।

**Sempstar** (চে'ম্-ষ্টাৰ্) *n.* see Sempstress a woman who sews কাপোৰ সিঁওতা (স্ত্ৰী)।

**Senate** (চিন্-এট্) *n.* a legislative or governing body শাসন বিষয়ক মহাসভা; the governing body of certain university বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ব্যৱস্থাপক সভা।

**Senator** (চিন্-এট'ৰ) *n.* a member of a senate বাজমন্ত্ৰী, মহাসভাৰ সভা বা সমজুৱা।

**Send** (চে'ন্ড) *v. t.* to despatch, to cause to go পঠিয়া, প্ৰেৰণ কৰ, পঠিয়াই দে। (*pa. t.* Sent; *pa. p.* Sent.) **Send for**=to call, to summon মাতি পঠিয়া, বুলি পঠিয়া। **Send off**=a start on a journey যাত্ৰা, বাতন। **Send forth**=to emit উলিয়া, নিৰ্গত কৰ। **Send him off**=তাক খেদাই দে। **Send to coventry**=সমাজৰ পৰা বাজ কৰ। **Send down**=to rusticate or expel from college খেদাই দে, বাজ কৰ।

**Sender** (চে'ন্ডাৰ্) *n.* one who sends পঠাওঁতা, প্ৰেৰক।

**Senile** (চেনাইল) *adj.* pertaining to old age বুঢ়া সম্বন্ধীয়, বুঢ়া অৱস্থাৰ; aged বুঢ়া।

**Senility** (চেনাইলিটি) *n.* old age বৃদ্ধ অৱস্থা, বুঢ়াকাল, ধৰক-বৰক অৱস্থা।

**Senior** (চিন্-ইয়ৰ্) *adj.* older জ্যেষ্ঠ, বৰ, বয়সত ডাঙৰ; older than another in office আগেয়ে কামত সোমোৱা, অগ্ৰবৰ্তী, ওপৰ খাপৰ। —*n.* older than another in age, office or in study in a college বয়সত, কামত বা পঢ়া শুনাৰ আগ হোৱা লোক। A senior student=ওপৰ শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰ।

**Seniority** (চিন্-ইয়ৰ-ইটি) *n.* priority আগ হোৱা অৱস্থা, জ্যেষ্ঠতা, প্ৰাধাত্য।

**Senna** (চে'ন্-আ) *n.* the dried leaves of a medical plant used as a purgative ভেদ কৰোৱা গছৰ পাত, সোণামুখিৰ পাত।

**Sennight** (চে'না-ইট্) *n.* seven night, a week এক সপ্তাহ।

**Senor** (চিন'ৰ্) *n.* a gentleman, Sir allied to Signor স্পেইন আদি দেশত ডাঙৰ মানুহৰ সন্মান কৰা শব্দ যেনে ডাঙৰীয়া, মহাশয়।

**Sensation** (চে'ন-চে'শন্) *n.* perception by the senses, feeling excited by external objects চেতনা, সাৰ, গম; a state of excited feeling উবেগ, উত্তল-খুণ্ডল, উত্তেজনা।

**Sensational** *adj.* exciting emotion উবেগজনক, নাশ্ৰুত-নাশ্ৰুত, ভয় লগা। To create a sensation মনত উবেগ জন্মা, জন্মল বুঢ়া। Loss of sensation =অবশতা, অনুভৱ শক্তি নুহতা।

**Sense** (চে'ন্স) *n.* a faculty by which objects are known, perception অনুভৱ শক্তি, ইন্দ্ৰিয় বোধ; understanding বুদ্ধি, জ্ঞান, চেতনা, বোধ; import, meaning ভাব, অৰ্থ। **Sense of hearing**=শ্ৰৱণ শক্তি। In one sense=একৰকমে ভাৱিলে। Common sense=সাধাৰণ জ্ঞান। The senses=sight, hearing, smell, taste and touch পাঁচোতা ইন্দ্ৰিয় (যেনে দৰ্শনেন্দ্ৰিয়, শ্ৰৱণেন্দ্ৰিয় ইত্যাদি)। He is not in his senses=ভাব গাত হুঁচ নাই, সি একেবাৰেই বিভ্রম। Moral sense=সাধ্বিক ভাব।

**Senseless** (চে'নচ্-লে'চ্) *adj.* without sense, foolish নিৰ্কোষ, অজ্ঞান, অবোধ।

**Sensibility** (চে'ন্সই-বিল-ইটি) *n.* state of being

sensible চৈতন্য ; capacity of feeling অনুভব শক্তি ।

**Sensible** (চেন্‌চ-ইবল্) *adj.* judicious বিবেচক, বুজখকা ; intelligent বুদ্ধিমান ; easily affected অলপতে বেয়া পোৱা, লগতে গম-পোৱা ।

**Sensibly** (চেন্‌চ-ইব্লি) *adj.* in a sensible manner জ্ঞানপূৰ্বক, সচেতনভাবে ।

**Sensitive** (চেন্‌চ-ই-টিভ্) *adj.* easily affected অলপতে বেয়া পোৱা, লগতে কোঁচ খোৱা, অভিমানী, স্পৰ্শকাতৰ । **Sensitive-plant** = নিলাজী বন । **Sensitiveness** *n.* স্পৰ্শ অনুভব, অলপতে বেয়া পোৱা স্বভাব ।

**Sensorium, Sensory** *n.* the nervous centre জ্ঞানেন্দ্ৰিয় ।

**Sensual** (চেন্‌চুয়েল্) *adj.* lewd, carnal ইন্দ্ৰিয় পৰবশ, কামাতুৰ, লুতুৰা, শাৰীৰিক সুখাভিলাষী ।

**Sensualist** *n.* one given to sensual indulgence ইন্দ্ৰিয় পৰবশ লোক, লুতুৰা মানুহ ।

**Sensuality** *n.* lewdness লম্পটতা, কামম্পৃহা ।

**Sent** (চেক্) *pa. t.* and *pa. p.* of Send.

**Sentence** (চেন্‌টেন্‌চ) *n.* judgement of a criminal court দণ্ডাজ্ঞা, শাস্তিৰ হুকুম ; an opinion মত, বিচাৰ ; a collection of words expressing an idea বাক্য, পদ । —*v. t.* to pronounce judgement on দণ্ডাজ্ঞা কৰ, বিচাৰান্তে হুকুম কৰ ।

**Sententious** (চেন্‌টেন্‌শ্যচ) *adj.* short and pithy সংক্ষেপ আৰু সৰুৱা, চুৰক অথচ সাবগৰ্ভা ।

**Sententiousness** *n.* set of words conveying a statement ভাববোধক স্পষ্ট বাক্য, হুকুম বা আদেশ বুজুৱা ভাব ।

**Sentient** (চেন্‌শি-য়েণ্ট) *adj.* having the faculty of perception and sensation বোধ-ক্ষম, জ্ঞানবিশিষ্ট, অনুভব শক্তি থকা ।

**Sentiment** (চেন্‌ট-মেণ্ট) *n.* a thought prompted by feeling অনুভব জনিত চিন্তা ; feeling, opinion ভাব, মত ।

**Sentimental** (চেন্‌ট-মেণ্ট-এল্) *adj.* full of reflections ভাবপূৰ্ণ, ভাববিভেল ; affectedly tender কোমল মনৰ, আলসুৱা ভাবৰ ; having an excess of sentiment ভাবদ্রাহী । **Sen-**

**timentalism, Sentimentality** *n.* affectation of fine feeling আলসুৱা ভাব মনৰ কোমল ভাব, ভাবজনিত বোধ, ভাবপ্রবণতা ।

**Sentinel** (চেন্‌ট-নেল্) *n.* a sentry, a guard প্রহৰী, চকীদাৰ, পৰীয়া চিপাহী ।

**Sentry** (চেন্‌জি) *n.* a sentinel প্রহৰী, চকীদাৰ : a soldier on guard পৰীয়া চিপাহী । **Sentry-box** = প্রহৰী সোমাই থকা সৰু কাঠৰ ঘৰ ।

**Sepal** (চেন্‌প-এল্) *n.* a division of the calyx of a flower ফুলৰ পাহিত লাগি থকা বেটুপাত ।

**Separable** (চেন্‌প-এ-ৰে'-বল্) *adj.* that may be separated পৃথক কৰিবপৰা, আলগাবপৰা, একতাব পৰা ।

**Separate** (চেন্‌প-এ-বে'ট্) *adj.* distinct বায়ং, পৃথক, বেলেগ, সুকীয়া । —*v. t.* to divide নিলগা, বায়ং কৰ, বিভক্ত কৰ, পৃথক কৰ, বেলেগ কৰ ; to set apart for a certain purpose বায়তে থ, আছুতীয়াকৈ থ । —*v. i.* to become aloof বেলেগ হ' আলগ হ, পৃথক হ, আঁতৰ হ, বিচ্ছেদ হ । **Separate estate** = স্বত্বাধীন ।

**Separately** *adj.* in a separate manner, distinctly বায়তে, বেলেগ, আগেয়ে, সুকীয়াকৈ, বিভক্তকৈ ।

**Separation** (চেন্‌প-এ-বে'শ্বন্) disunion বিচ্ছেদ, পৃথক হওন, পৰস্পৰ এৰাএৰি ।

**Sepoy** (চিপই) *n.* an Indian soldier চিপাহী ।

**Sept** (চেন্‌প্‌ট্) *n.* a clan ফৈদ, জাতি ।

**Septangular** (চেন্‌প-টেন্‌গিউল'ৰ) *adj.* having seven angles সপ্তকোণী, সাতকুৰীয়া ।

**September** (চেন্‌প-টেম্‌-বাব) *n.* the ninth month of the year চেপ্তেম্বৰ মাহ, ভাদৰ এপহ আদিনৰ এপহ ।

**Septenary** (চেন্‌প-টিনে'ৰী) *adj.* occurring once in seven years সপ্তবৰ্ষীয় ।

**Septennial** (চেন্‌প-টেন্‌ইয়েল্) *adj.* lasting seven years সাত বছৰীয়া ।

**Septic** (চেন্‌প্‌টিক্) *adj.* septic, producing putrefaction গেলাৰ বা পচাব পৰা, তলে তলে গেলোৱা ।

**Septuagint** (চেন্‌প-টউ-এ-জিক্ট) *n.* the Greek version of the Old Testament made by



sea=the ocean ডাল্লৰ সাগৰ। Short sea=অলপীয়া টোখকা সাগৰ। The four seas=গ্ৰেট ব্ৰিটেইনৰ চাৰিও কাষে থকা সাগৰ কেইখন।

Sea-beach *n.* the sea horse সাগৰৰ দাঁতি, সমুদ্ৰ তীৰ। Sea beat or Sea beaten=সাগৰৰ টোৱে কোবোৱা। Sea-bird=সাগৰীয় চৰাই। Sea-born=produced by the sea সমুদ্ৰজাত, সাগৰত উৎপন্ন হোৱা। Sea-borne=carried on the sea সাগৰেদি অনা নিয়া কৰা। Sea breeze=সমুদ্ৰৰ বতাহ। Sea captain=নৌ সেনাপতি। Sea coast=the land adjacent to the sea সাগৰৰ দাঁতিৰ ঠাই, সমুদ্ৰৰ কিনাৰ। Sea craft=skill in navigation জাহাজ চলোৱা কৌশল। Sea-dog=seal হালুৰ। Sea-farer (চি-ফেয়াৰাৰ্) *n.* a traveller by sea সমুদ্ৰ যাত্ৰীক; a sailor নাৱিক। Sea fight=নৌ যুদ্ধ, জাহাজেৰে যুদ্ধ। Sea front=সাগৰৰ সন্মুখত থকা ঠাই বা ঘৰ। Sea-girt=surrounded by the sea সমুদ্ৰ বেষ্টিত, সাগৰে ঘেৰি থকা। Sea-going=সাগৰত যাৰ পৰা, সাগৰত চলোৱা। Sea-horse *n.* the walrus সিকুচোটক, সাগৰৰ ঘোঁৰা। Sea-king=আগৰ দিনৰ ছেল্মেনেভিল্লা ডকাইডৰ দলপতি। Sea-level=surface of the sea সাগৰৰ পানীৰ ওপৰভাগ। Sea-line=আকাশ আৰু সাগৰ লগ লগা যেন দেখা বেখা। Seaman (চি-মেন) *n.* a sailor নাৱিক, জাহাজৰ খালাচী। Sea-mark (চি-মাৰ্ক) *n.* a beacon, a mark on land for the guidance of sailors জাহাজক সতৰ্ককৰা নিচানচাকি। Sea mile *n.* সাগৰীয় মাইল, (৬০৮০ ফুট দীঘল)। Sea-piece (চি-পিচ) *n.* a picture of a scenery at sea সাগৰৰ দাঁতিৰ নক্সা বা চিত্ৰ। Sea-plane (চি-প্লেন) *n.* সাগৰত পৰিলে ওপতি থাকিব পৰা আৰু উঠিব পৰা আকাশী বহু। Seaport (চি-পৰ্ট) a harbour on the sea shore বন্দৰ, জাহাজ বন্ধা ঠাই; a town near the sea shore সাগৰৰ দাঁতিৰ নগৰ। Sea-power=naval power নৌসক্তি প্ৰবল জাতি, অলুৱাক নিপুণ জাতি। Sea-rover (চি-বডাৰ) *n.* a pirate, a pirate vessel সাগৰীয় ডকাইড, সাগৰীয় ডকাইডৰ জাহাজ। Sea-shore (চি-শ্ব'ৰ) *n.*

the land adjoining the sea সমুদ্ৰতীৰ, সাগৰৰ দাঁতি। Sea-sickness *n.* জাহাজৰ হেলদোলনীত মূৰ ঘূৰাই বাঁতি অহা বেমাৰ। Sea-turn=a gale from the sea সাগৰৰ পৰা অহা বতাহ। Seaward-bound (চি-ওৱাৰ্ড-বাউন্ড) *adj.* going out of harbour বন্দৰৰ পৰা ওলাই যাত্ৰা কৰা। Seaworthy (চি-ওৱৰ্থি) *adj.* fit for use in sea সাগৰত চলাবৰ উপযোগী; capable of enduring storm ধুমুহা বতাহত তিথিব পৰা। Heavy-sea=বৰকৈ ঢোঁ উঠা সাগৰ।

Seal (চিল) *n.* an engraved stamp মোহৰ ছাপ, সীচ বহুৱা যতন; assurance নিশ্চয়তা; a kind of sea animal সাগৰীয় জন্তু। —*v. t.* to set a seal to মোহৰ মাৰ; to confirm দৃঢ় কৰ। Privy seal=ৰজাৰ নিজ চহী মোহৰ। Sealed book=inaccessible book যিটো জানিবলৈ সাধ্য নাই। Sealing-wax=খাম বন্ধ কৰি মোহৰ বৰা লা। Sealed cover=লা মোহৰ দি বন্ধ কৰা খাম বা চিঠি। Under seal=authorised ক্ষমতাপ্ৰাপ্ত। His fate is sealed=ডেওঁৰ ভাগ্য দৃঢ় হল, ডেওঁৰ মূৰ মৰিল।

Seam (চিম্) *n.* the joining of two edges of cloth সিয়নি; a line of union জোৰা; a stratum of ore, coal etc. তৰপ। —*v. i.* to unite by a seam সি; to sew চিলাই কৰ।

Seamless (চিম্-লেচ) *adj.* without a seam চিলাই নথকা।

Seamster (চিম্-ষ্টাৰ) *n.* one who seams সিওঁতা।

Seamstress (*Fem.*)=কাপোৰ সিয়া মাইকী।

Sear (চিয়েৰ্) *v. t.* to cauterise গোৰ; to dry up burning পুৰি শুকা। Seared *adj.* burned গোৰা, জ্বীত শুকুৱা; hardened কেৰ্কেৱীয়া। Sear-word=তকান কাঠ।

Search (চাৰ্ছ) *v. t.* to seek বিচাৰ, অন্বেষণ কৰ; to inspect চা, পৰীক্ষা কৰ। —*v. i.* to seek for সন্ধান ল, বিচাৰি ফুৰ। —*n.* act of seeking অনুসন্ধান, অন্বেষণ, বিচৰা কাম।

Searcher (চাৰ্ছাৰ্) *n.* one who seeks বিচাৰোতা, অন্বেষণকাৰী।

Searching (চাৰ্ছিং) *adj.* examining closely তন্ন তন্ন কৰি বিচৰা, পাত পাতকৈ চোৱা; severe কঠিন, টান সন্ধানী।

**Search-light** *n.* জাহাজত আৰু যুদ্ধ কাৰ্য্যত ব্যৱহাৰ কৰা একৰকম বিজুলী চাকি।

**Search-warrant** *n.* a warrant for the search of stolen goods চোৰামাল বিচৰা ওৱাৰেণ্ট, খানাতালাচী পৰওনা, সন্ধানলনী।

**Season** (চিঃজন্) *n.* a division of the year ঋতু ; any particular time সময়, কাল ; the proper time for anything বতৰ। —*v. t.* to render fit for use by any process সিজাই, পকাই বা পানীত গোৰাই ব্যৱহাৰোপযোগী কৰ ; to make tasteful শাবলৈ ভাল লগা কৰ ; to preserve from decay নেগেলা নপচা কৰি ৰাখ।

**Seasonable** *adj.* happening in proper time সময়োপযোগী ; timely ঠিক সময়ত হোৱা। **Close season**=মানাহী সময়, কোনো কাৰ্য্য কৰিবলৈ বন্ধ বৰ্ষা কাল। **In season**=fit for use বতৰত হোৱা, ব্যৱহাৰোপযোগী। **Out of season**=untimely আবতৰীয়া। **In season and out of season**=কালে অকালে, সময়ে অসময়ে। **Highly seasoned food**=সবহকৈ মচলা দি বন্ধা আহাৰ। **Dry season**=খৰালি। **Wet season**=বাৰিষা। **Hot season**=জ্বকালি।

**Seat** (চিঃ) *n.* anything to sit upon আসন ; the place where one sits ঠাই ; abode থকা ঠাই। —*v. t.* to cause to sit down বহুৱা, বহা ; to place থ, স্থাপিত কৰ। **Take a seat**=to sit down বহ। **He has applied for a seat in the council**=তেওঁ সভাৰ মেম্বৰ হবলৈ দৰ্খাস্ত কৰিছে। **Seat of Government**=শাসন-কৰ্ত্তা সকল থকা ঠাই ৰাজধানী।

**Secant** (চিঃকেক্) *n.* a line that cuts another ছেদক বোখা।

**Secede** (চিঃচিড) *v. i.* to separate one's self পৃথক হ ; to withdraw from আঁতৰ হ, সজ্ঞা এৰি যা (L. *cedere*=to go)।

**Secession** (চিঃচেশন্) *n.* act of separating পৃথক হওন, সজ্ঞা ত্যাগ, ত্যাগ কৰণ ; withdrawal.

**Seclude** (চিঃক্লুদ) *v. t.* to keep apart বিৰলে ৰাখ, পৃথককৈ থ, বাজ কৰ, বাহিৰ কৰ। **Secluded** *adj.* retired বিৰলে থকা, নিৰ্জন, আবুৰত থকা।

**Seclusion** (চিঃক্লু-জন্) *n.* act of keeping apart

বিৰলে থকন ; separation পৃথক হওন ; privacy আবুৰ, নিৰ্জন অৱস্থা।

**Secohm** (চেক্‌ম্) *n.* an electrical unit বিজুলী শক্তিৰ একক।

**Second** (চেক্‌অণ্ড) *adj.* next to the first দ্বিতীয় ; another আন এটা ; inferior নৰম। —*n.* that which is second দ্বিতীয়টো, এটাৰ পাচৰটো ; the 60th part of a minute এক মিনিটৰ ৬০ ভাগৰ এভাগ। —*v. t.* to assist সহায় কৰ ; to support a mover of a question পোষকতা কৰ ; to put an officer temporarily into another department অলপ দিনৰ নিমিত্তে আন বিভাগলৈ বদলি কৰ। **Second grade**=দ্বিতীয় খাপ। **Second hand**=হাত বাগৰা, আগতে এবাৰ ব্যৱহাৰ কৰা ; that has been used by another আনে ব্যবহাৰ কৰা, পুৰণি। **Second-cousin**=ভতিজাকৰ বা ভাগিনিয়েকৰ পুতেক। **Second story**=দ্বিতীয় মহলা ; first floor মাটিৰ মহলাৰ ওপৰ মহলা। **Second-thoughts**=reconsideration দ্বিতীয় বাৰ বিবেচনা। **Secondly** *adv.* in the second place দ্বিতীয়তঃ।

**Secondary** (চেক্‌অন্-দে'ৱী) *adj.* second in position, inferior দ্বিতীয় শ্ৰেণীৰ, নামাচ ; সামান্য। —**School** *n.* a high school হাইস্কুল। **Secondary question**=পাচ কথা।

**Seconder** (চেকন্-দাৰ) *n.* one who supports another at a meeting মিটিং বা সভাত যি আন এজনক সমৰ্থন কৰে।

**Secrecy** (চিঃক্ৰে-চি) *n.* concealment, privacy গুপ্ত ভাব, গোপন, গোপনীয়তা, লুকাটুক, আবুৰ, তলানলা।

**Secret** (চিঃক্ৰেই) *adj.* hidden গুপ্ত ; not revealed অপ্রকাশিত ; private গোপনীয়। —*n.* any thing concealed গুপ্ত কথা, গোপনীয় বিষয় ; mystery গুপ্ত কৌশল ; the key or principle by which something can be made clear কটিপ, তলানলা, টিপটীপ ভেদ্। **Secrets** *n.* (pl.) the private parts of the body গুপ্ত অঙ্গ ; secret prayers গুপ্ত মন্ত্ৰ উপাসনা।

**Secretly** (চিঃক্ৰেট-লি) *adv.* privately গুপ্ত ভাবে, আলেঙে আলেঙে, মনে মনে।

**Secretary** (চেক্-ৰে-টেরী) *n.* the chief officer of a department in the office of ruler or administrator (চেক্ৰেটৰী, শাসনকৰ্ত্তাৰ লগৰ কাকতী চাহাব; one employed to write for another সম্পাদক।

**Secretariate** (চেক্-ৰে-টেরি-য়েং) *adj.* চেক্ৰেটৰীৰ।  
—*n.* চেক্ৰেটৰীৰ অফিছ বা পদ।

**Secrete** (চি-ক্ৰিট্) *v. t.* to conceal, to hide লুকা, গোপন কৰ; to produce sap or blood বস উলিয়া, ডেজ উলিয়া।

**Secreta** (চি-ক্ৰি-টা) *n. (pl.)* the products of secretion মলমূত্ৰ।

**Secretion** (চি-ক্ৰি-শ্বন্) *n.* act of secreting শৰীৰৰ পৰা অসাব বস বাহিৰ কৰণ; that which is secreted মলমূত্ৰাদি ভাগ।

**Secretory** *adj.* performing the function of secretion মলমূত্ৰাদি পৃথককাৰী, বসবাহী।

**Secretive** (চিক্ৰেটিভ্) *adj.* intentionally reserved, given to secrecy আঁসৈ নোপোৱা, পেটৰি কথা নোকোৱা।

**Sect** (চেকট্) *n.* a body of men holding the same religious views, a denomination সম্প্ৰদায়, একে পন্থী লোক সকল; a party দল; a part cut off কোনো এভাগ।

**Sectarian** (চেকটে-ৰিয়েন) *adj.* pertaining to a sect সাম্প্ৰদায়িক, বিশেষ মত সম্পৰ্কীয়। —*n.* কোনো বিশেষ পন্থৰ লোক।

**Section** (চিক্-শ্বন্) *n.* act of cutting ছেদন; a portion, a division অংশ, ভাগ, খণ্ড; a distinct part as of an act অধ্যায়, ধাৰা, দফা। **Section writer**—a copyist খোঁটালি, খোঁটালীক আঁচটনা কাগজত নকল কৰোঁতা, নকলনাটচ।

**Sector** (চেক্-কটৰ্) *n.* part of a circle cut off by two radii বৃত্তাংশ; a mathematical instrument ক্ষেত্ৰ পরিমাপক যন্ত্ৰ।

**Secular** (চিক্-ইউ-লাৰ্) *adj.* worldly, lay or civil, not religious or spiritual কামকাজ সম্বন্ধীয়। **Secular education**—গৃহস্থালী বিদ্যা, অৰ্থকৰী শিক্ষা; having no religious training ধৰ্মশিক্ষা বহিত।

**Secularise** (চিক্-ইউ-লাৰ-আইজ) *v. i.* to con-

vert from spiritual to common use সাধাৰণ ব্যৱহাৰিক বিষয়ত লগা। **Secularist** *n.* one who discards religious belief and worship ধৰ্ম কৰ্ম নমনা লোক।

**Secundum** (চি-কান্-দাম্) *prep.* according to মতে। **Secundum artem**—skilfully কৌশলেৰে। **Secundum quid**—in some respects only কোনো কোনো বিষয়ে মাত্ৰ।

**Secure** (চি-কিউৰ) *adj.* safe, free from fear or danger নিৰাপদ, নিৰ্ভয়, নিৰ্বিঘ্ন। —*v. t.* to safeguard ৰক্ষা কৰ; to seize and confine ধৰি বান্ধ; to get hold of পা, নিজৰ হাতলৈ আন; to make certain of payment জামিন ল; to render certain নেহেৰোৱা কৰ।

**Securely** (চি-কিউৰ-লি) *adj.* in a safe manner হেৰাবৰ বা নষ্ট হবৰ ভয় নথকাঠৈ, নিৰাপদে।

**Security** (চি-কিউৰ-ইতি) *n.* state of being safe নিৰ্ভয়তা protection ৰক্ষা; a pledged বন্ধক, জামিন।

**Sedan** (চি-দেন্) *n.* a covered chair to be carried by two persons এককক্ষৰ দোলা বা গালকী। **Sedan-chair**—কেকাৰা দোলা।

**Sedate** (চি-ডেট্) *adj.* quite ধীৰ, শান্ত, স্থিৰ। **Sedately** *adv.* quietly, স্থিৰ ভাবে, গম্ভীৰ ভাবে। **Sedateness** *n.* ধৈৰ্য্য। **Sedative** *adj.* allaying pain উপসামক, বিষ গুহুৱা। —*n.* a medicine to allay irritation or pain জ্বৰি।

**Sedentary** (চেদ্-এন্-টেরী) *adj.* sitting much বহি থকা; inactive লবচৰ নকৰা, নিষ্ক্ৰিয়। **Sedentaryness** *n.* বহি থকা অৱস্থা। (*L. sedere*—to sit)।

**Sedge** (চে'জ) *n.* a kind of grass growing in swampy lands দ ঠাইত হোৱা এবিধ ঘূৰফুলা বন; a flock of herons, cranes etc. বগ, বগলি চৰাইৰ জাক। **Sedgy** *adj.* ভৰালি।

**Sedigitated** (চি-ডিজ্-ই-টে-টেড্) *adj.* having six fingers on one hand ছয়ঙ্গুলীয়া।

**Sediment** (চে'দ-ই-মেণ্ট) *n.* drags, that which settles at the bottom of liquid ওলনি, মেদ, গেদ, মেদেলী, গেদেদি।

**Sedition** (চিদিছ-অন্) *n.* an offence against

the state, insurrection গৰ্ৱমেন্টৰ বিপক্ষে আন্দোলন, ৰাজদ্রোহ।

**Seditious** (চি-দিস-অচ) *adj.* pertaining to sedition ৰাজদ্রোহী; exciting sedition ৰাজবিৰোধজনক।

**Seduce** (চি-ডিউছ) *v. t.* to entice ফুহ্লাই নে, মন ভুলা, লোভ দেখুৱা; to corrupt সতীৰ নাপ কৰ। **Seducer** *n.* one who corrupts জটীকৰোতা। **Seducible** *adj.*

**Seduction** (চি-ডাক-শ্বন্) *n.* act of enticing to evil ফুহ্লাই জটী কৰণ, ফুহলনি; depriving a woman of her chastity by fraud স্ত্রী হৰণ, সতীৰ নাপ।

**Seductive** (চি-ডাক-টিভ্) *adj.* tending to seduce প্রলোভন জনক, মন ভুলা।

**Sedulous** (চেড-ইউ-লাচ) *adj.* diligent পৰিশ্ৰমী, উদ্যোগী, কামত লেগেটীয়া।

**Sedulity** (চেড-ইউ-লিটি) *n.* diligence উদ্যোগ, পৰিশ্ৰম, লেগেটীয়া গুণ।

**See** (চি) *n.* the seat or jurisdiction of a bishop গ্ৰীষ্টীয় প্রধান ধৰ্মাধ্যক্ষৰ অধিকাৰ বা এলাকা।

**See** (চী) *v. t.* to perceive by the eye চা, দেখ, দৃষ্টি কৰ; to visit দেখা কৰ, সাক্ষাৎ কৰ। —*v. i.* to beware সাহধান হ, সতৰ্ক হ, চাৰি। (*pa. t.* saw; *pa. p.* seen). **See about a thing**=to consider ভাবি চা। **See one through**=to assist in doing something difficult কোনো কাম সমাধা কৰাত সহায় কৰ, চকু দি কৰ। **See to**=to look after তদাৰক কৰ, চকু দে। **I see, you are a fool**=মই বুজিব পাৰিছো তুমি এটা জৰা বুৰ্খ। **Have seen one's best days**=এতিয়া চেৰেমা পৰিছে, এতিয়া বুঢ়া হৈছে। **All right let me see**=বাক মই চাওঁ। **See! that you do not fail**=চাবা, যাতে তুমি অপাৰগ নোহোৱা। **I went to see him off**=মই তেওঁক আগবঢ়াই খবলৈ গৈছিলো। **I do not see eye to eye with him**=তেওঁ গৈতে একা হব নোৱাৰো, তেওঁ যেনেকৈ ভাবিছে মই সেইদৰে নেভাবো। **See with half an eye**=to see without difficulty সহজে দেখ বা বুজ। **To see service**=বুজত

উপস্থিত থাক, বুদ্ধ দেখ। **To see one's way**=উপায় দেখ, বাট পাব। **See through and through**=ভৰ ভৰ কৰি চা। **May I see you home**=may I conduct or escort you মই লগত যাম নে তোমাৰ ঘৰলৈ।

**Seed** (চিড্) *n.* the germ সঁচ, বীজ; the thing sown গুটি; original আদি কাৰণ; descendants সন্তি সন্ততি। —*v. i.* to produce seed গুটিবৰ। —*v. t.* to sow গুটি সিচ বা পচা। **Seed-bud** *n.* গুটিৰ মাজৰ শাহ বা কেণ্ড। **Seed-bed** *n.* a piece of ground for sowing seeds কঠিয়াতলী, গুটি পচোৱা ঠাই। **Seed drill** *n.* গুটি সিচা কল। **Seeds man** *n.* one who deals in seeds গুটি বেচোতা; a sower গুটি সিচোতা।

**Seedling** (চিড্-লিং) *n.* a plant growing from a seed কঠিয়া পুলি, গুটিৰ পৰা হোৱা পুলিগছ।

**Seedy** (চিডী) *adj.* feeling unwell গা বেয়া; worn out আশকতীয়া; full of seeds গুটিৰে পৰিপূৰ্ণ। **Seediness** *n.* অসুখ, গা বেয়া।

**Seeing** (চি-ইং) *n.* vision দৃষ্টি, দেখন। —*conj.* because বিহেতুক; taking into account সেই জাৰি।

**Seek** (চিক্) *v. t.* to go in search of বিচাৰ; to try to find or gain পাবলৈ বা উলিয়াবলৈ চেষ্টা কৰ, অনুসন্ধান কৰ। —*v. i.* to make search বিচাৰি ফুৰ, অনুসন্ধান কৰ; to ask for খোজ, প্ৰাৰ্থনা কৰ। **To seek**=helpless অসমৰ্থ। **Is much to seek**=not yet found, wanting পাবলৈ নাইকিয়া, অভাৱ। (*pa. t.* Sought; *pa. p.* Sought).

**Seem** (চিম্) *v. i.* to appear, to look অনুমান হ, বোধ হ, দেখা হয়। **It seems to me**=it appears দেখা যায়, বোধ হয়।

**Seeming** (চিমিং) *adj.* apparent আপাত, প্রত্যক্ষ, দেখনিয়াৰ ৰূপ, দেখাদেখি। —*n.* appearance ৰূপ, আকাৰ, ভাৱ, বৈৰূপ। **Seemingly** *adv.* in appearance দেখাত, আচলত নহলেও দেখাত।

**Seemly** (চিমলি) *adj.* becoming handsome

সভ্য, ভাল, সুবলা, মনোমোহা। (*comp.* Seemlier, *suprl.* Seemliest), Seemliness *n.*

Seen (চিন্) *pn. p.* of See. —*adj.* experienced বহুদৰ্শী, জনাবুদ্ধা।

Seer (চিয়ব্) *n.* one who foresees, prophet ভবিষ্যদৰ্শী, ভবিষ্যবক্তা, জ্ঞানদৰ্শী।

Seesaw (চি-চ' ) *n.* a play among children with a plank moving up and down নাগৰ দোলা, দোলন খেল।

Seethe (চিড্) *v. i.* to boil সিজা, উতলা। —*v. i.* to be boiling সিজ, উতল। The country is seething with discontent = bubbling over অসন্তোষত দেশ উজ্বল হৈছে। (*pa. t.* Seethed or Sod; *pa. p.* Seethed or Soddened).

Segment (চে'গ'-মে'ন্ট্) *n.* the part of a circle cut off by a straight line বৃত্ত খণ্ড; a portion cut off অংশখণ্ড।

Segregate (চে'গ'-বি-গে'ই) *v. t.* to set apart, separate from others পৃথক কৰ, আঁতৰকৈ থ, আলগে থ। Segregation *n.* পৃথক কৰণ। (*L. se*=apart; *gregis*=a flock).

Seignior, Seigneur (চিনিয়ব্) *n.* a title of honour lord ডাঙৰীয়া, মহাশয়, প্রভু।

Seigniorage (চিনিয়বজ্) *n.* a royalty প্রভুত্ব, রাজ পৰাক্রম; a percentage of profit due to the crown বজ্জাক দিব লগা লাভৰ শতকৰা অংশ।

Seine (চে'ন্) *n.* a large fishing net পুকা লগোৱা ডাঙৰ মাথধৰা জাল।

Seism (চিজম্) earthquake ভূইকপ।

Seismal, Seismic (চিচা-মেল, চিহ্-মিক্) *adj.* relating to earthquake ভূইকপ বা ভূমিকম্প সম্বন্ধীয়।

Sismograph (চিচ'-ম'-গ্ৰেফ্) *n.* an instrument for recording shocks of earthquake ভূমিকম্পৰ গতি হিব কৰা যন্ত্ৰ।

Seize (চিইজ্) *v. t.* to take hold of ধৰ, আক্রমণ কৰ; to take possession of forcibly বলবে কাঢ়ি ল; to apprehend by an order of court, confiscate, attach গ্ৰেফ্টাৰ কৰ, ক্ৰোক কৰ, আটক কৰ। —*v. i.* to become stuck লাগি ধৰ; to jam জেপেটাই ধৰ।

Seizin (চিহ্-ইন্) *n.* the taking possession of দখল, অধিকাৰ।

Seizor (চিহ্-অব্) *n.* one who legally takes possession of দখল লভতা।

Seizure (চি-জিউব্) *n.* act of seizing আক্রমণ, ধৰণ, ক্ৰোক কৰণ, গ্ৰেফ্টাৰ কৰণ; a sudden attack হঠাৎ আক্রমণ।

Seldom (চে'ল্-দম্) *adv.* rarely কেতিয়াবা কেতিয়াবা, কচিং, কদাচিং।

Select (চি-লেকট্) *v. t.* to choose পছন কৰ, বাছি ল, মনোনীত কৰ। —*adj.* choosen বাছক-বনীয়া, জতি উত্তম।

Selection (চি-লেক্-ছন্) *n.* act of choosing বাছনি পছন; a book containing selected pieces সাৰ সংগ্ৰহ বাছি বাছি লোৱা বচনাৰ কিতাপ।

Selenite (চে'ল্-এন্-আইই) *n.* a crystalized sulphate of lime চকচকায়া গোটা চূণ মাটি।

Selenium (চিলেন্-ইয়াম্) *n.* nonmetallic element allied to sulphur গন্ধকৰ দৰে একৰকম গোটা পদাৰ্থ।

Selenograph (চেলি-ন'-গ্ৰেফ্) delineation of the moon চন্দ্ৰৰ আকৃতি বৰ্ণন।

Self (চে'ল্ফ্) *n.* one's own person স্বয়ং, নিজ, আপুনি। (*pl.*) Selves. —*adj.* one's own আত্ম, নিজ। Be one's self = সকলো বিলাক কৰ্মতা নিজৰ অধীন কৰি ৰাখ; আত্মাধীন হ। By one's self = alone অকলৈ, নিজে নিজে। Self abasement = humiliation owing to the sense of one's inferiority নীচানুভূতি অৱস্থা, হীন বাবে হোৱা নম্ৰতা বা লাজ। Self abnegation = self-denial স্বার্থত্যাগ। Self abuse = abuse of one's own powers নিজৰ উত্তণালি, self pollution হস্ত মৈথুন। Self aggrandisement (চে'ল্ভ-এগ্ৰে'ন্ড-আইজ-মেণ্ট্) *n.* the act of making one's self greater in power or rank আনতকৈ নিজে সকলো পাৰৰ চেই; স্বার্থ-সিদ্ধি। Self-applause = applause of one's own self আত্ম-প্রশংসা, আত্ম-শ্লাখা। Self-asserting = স্বইমতালৈ; putting one's self forward নিজে নিজে আগবাঢ়ি ফুৰা। Self-

**acquired**=স্বোপার্জিত, নিজে লোৱা। **Self-conceit** (চেলক্-কন্সচিট) *n.* vanity হুমতালি, ময়মতালি, গৌৰীলি; আত্মগৰিমা। **Self-conceited** *adj.* vain মৰগৰী, অহংকাৰী। **Self confidence**=নিজে কৰিব পাৰিম বুলি বিশ্বাস। **Self-conscious**=knowing one's self of his own guilt or position in society নিজৰ দোষ অৱস্থাবে জান থকা, নিজৰ বিষয়ে বোধ থকা। **Self control**=আত্মসংযম, আত্মদমন। **Self-defence**=defence of one's self আত্মৰক্ষা। **Self-denial**=ইঞ্জিয় নিগ্রহ, ত্যাগ স্বীকাৰ। **Self-delusion**=false belief respecting one's self আত্মবিভ্রম, নিজকে নিজে চিনি নোপোৱা। **Self-determination**=right to determine one's own procedure নিজে নিজে ঠাৱৰাই লোৱা মনৰ দৃঢ়তা, আত্মসম্মত সিদ্ধি। **Self-devotion**=self-sacrifice আত্মোৎসৰ্গ। **Self-effacement**=গা দেখা নিদি লুকাই ফুৰা গুণ। **Self-esteem**=আত্মগৰাৱ, মহিবৰ ভাব। **Self-evident**=evident without proof প্রত্যক্ষ, এনেদৰে ওলাই থকা। **Self-existent**=স্বয়ম্ভূ, আপোনাআপুনি হোৱা। **Self-made**=নিজ বাহুবলেৰে উন্নতি কৰা। **Self government**=আত্মশাসন, নিজে নিজক শাসন কৰা ব্যবস্থা।

**Selfish** (চেল-ফিছ) *adj.* having no regard for others আপোনপেটা, স্বার্থপর, আত্মগ্ৰাহী। **Selfishment** *n.* আপোনপেটা স্বভাব। **Self-interest**=স্বার্থ। **Self-knowledge**=আত্মজ্ঞান। **Self-possession**=আত্মসংযম; calmness ধৈৰ্য। **Self-reliance**=আত্মনির্ভৰ; বৰাই। **Self-respect**=আত্মসন্মান, নিজৰ মান। **Self-sacrifice**=the act of yielding up one's life আত্মবিসৰ্জন; জীৱন দান। **Self-same**=the very same একে, সেই একেটাই। **Self-seeker**=one who looks to his own interest আত্মতৰী লোক, আপোনপেটীয়া মানুহ। **Self-sufficient**=overbearing, haughty দাম্ভিক; কাকো চাই নকৰা, গাইগোন। **Self-supporting**=maintaining from one's own income নিজৰ আয়ৰ পৰা চলিব পৰা। **Self-willed**=obstinate কঁচাশাল, আপোন ময়মত, এচহীয়া, বেজোচাৰী।

**Sell** (চেল্) *v. t.* to deliver something for value paid বেচ, বিক, বিক্ৰী কৰ। —*v. t.* to have commerce বিক্ৰী হয়। **Rice sells at 8 seers a rupee**=চাউল টকাত ৮ সেৰকৈ বিক্ৰী হয়। **Sell one's life dearly**=অনেকক মাৰি নিজে মৰ। **To sell one up**=দেঙাবৰ সম্পত্তি বিক্ৰী কৰ। **Sells out**=গোটাইবিনি বিক্ৰী হ। **Sell n.** a seat বহা আসন।

**Sellable** *adj.* that may be sold বেচিব পৰা, বেচিবলগীয়া।

**Seller** *n.* one who sells বেচোতা, বেচনিয়াৰ।

**Salvage** (চেল্-ভেজ) *n.* a border কাপোৰৰ আউঠি, পাৰি; edge plate of a lock তলাৰ কাণে কাণে দিয়া ধাতু পাতৰ মেৰ।

**Selves** *pl.* Self

**Semaphore** (চিমেকোৰ্) *n.* a contrivance for giving signals by means of levers মুকুট সজ্জত দিয়া বতন। (Gr. Sema=a sign)

**Sematic** (চিমেকিক্) *adj.* signifying danger ominous বিপদসূচক, অমঙ্গলজনক।

**Semblance** (চেম্-ব্লেঞ্চ) *n.* likeness, appearance আভাস, সাদৃশ্য। **Semblant** *adj.* like একে প্রকাৰৰ।

**Semen** (চি-মেন্) *n.* sperm, seed বীৰ্য, বীজ, বেতস।

**Semi** (চেম্-ই) a Latin prefix, meaning "half" অৰ্দ্ধ, অধা।

**Semicircle** (চেমি-চাৰ্কল) *n.* half a circle অৰ্দ্ধ-চক্ৰ। **Semicircular** *adj.* অৰ্দ্ধ গোলাকাৰ, আধাঘূৰণীয়া, অৰ্দ্ধচক্ৰাকৃতি।

**Semicolon** (চেমি-কলন্) *n.* the point (:) in writing চেমিকলন চিন্।

**Seminal** (চেম্-ইন্-এল্) *adj.* pertaining to seed বীজ সম্বন্ধীয়, মূহুৰা; radical মৌলিক। —*fluid n.* বীৰ্য।

**Seminary** (চেমি-ইন্-এ'ৰি) *n.* a place of education পড়াশালি, টোল।

**Seminate** (চেমি-সেই) *v. t.* to sow ৰুটি পৰা; to propagate গৰা। **Semination** *n.* propagation ৰুটি পচোৱা বা গৰোৱা কাৰ্য।

**Seminiferous** (সেমিনি-ফোৰ-আচ্) *adj.* bearing seed গুটি ধৰা।

**Semitic** (সেম্-ইট্-টিক্) *adj.* pertaining to Shem বাইবেলৰ শেম্ সন্তান। —*languages*=Hebrew, Armean, Assyrian, Phoenician.

**Semivocal** (সেম্-ভকেল্) *adj.* sounding imperfectly অস্পষ্টৰূপে উচ্চাৰণ হোৱা।

**Semivowel** (সেম্-ভাৱেল) *n.* half-vowel such as W, Y. and sometimes L, R. and M, N.

**Semolina** (সেম-লিনা) *n.* hard grains of wheat found in flour আটাগুড়িৰ লগত থকা গোট। চাউলৰ ধূস।

**Sempiternal** (সেম্-পিটাৰ্-নেল্) *adj.* everlasting যুগমীয়া, অনন্তকাল স্থায়ী।

**Senary** (সেন্-এ'ৰী) *adj.* containing six ছটীয়া, হয়সংখ্যকীয়। **Senarius** *adj.* a verse of six feet ছয়পদী হ্ৰস্ব।

**Sempstress** (সেম্-স্টাৰ্) *n.* see Sempstress a woman who sews কাপোৰ সিঁওতা (স্ত্ৰী)।

**Senate** (চিন্-এট্) *n.* a legislative or governing body শাসন বিষয়ক মহাসভা; the governing body of certain university বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ব্যৱস্থাপক সভা।

**Senator** (চিন্-এট'ৰ) *n.* a member of a senate বাজমন্ত্ৰী, মহাসভাৰ সভ্য বা সমজুতা।

**Send** (চেন্) *v. t.* to despatch, to cause to go পঠিয়া, প্ৰেৰণ কৰ, পঠিয়াই দে। (*pa. t.* Sent; *pa. p.* Sent)। **Send for**=to call, to summon মাতি পঠিয়া, খুজি পঠিয়া। **Send off**=a start on a journey যাত্ৰা, বাতনা। **Send forth**=to emit উলিয়া, নিৰ্গত কৰ। **Send him off**=তাক খেদাই দে। **Send to coventry**=সমাজৰ পৰা বাজ কৰ। **Send down**=to rusticate or expel from college খেদাই দে, বাজ কৰ।

**Sender** (চেনাৰ্) *n.* one who sends পঠাওঁতা, প্ৰেৰক।

**Senile** (সেনাইল) *adj.* pertaining to old age বুঢ়া সংখ্যকীয়, বুঢ়া অৱস্থাৰ; aged বুঢ়া।

**Senility** (সেনাইলিটি) *n.* old age বৃদ্ধ অৱস্থা, বুঢ়াকাল, ধৰক-বৰক অৱস্থা।

**Senior** (চিন্-ইয়ৰ্) *adj.* older জ্যেষ্ঠ, বৰ, বয়সত ডাঙৰ; older than another in office আগেয়ে কামত সোমোৱা, অগ্ৰবৰ্তী, ওপৰ খাপৰ। —*n.* older than another in age, office or in study in a college বয়সত, কামত বা পঢ়া শুনাৰ আগ হোৱা লোক। A senior student=ওপৰ শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰ।

**Seniority** (চিন্-ইয়ৰ-ইটি) *n.* priority আগ হোৱা অৱস্থা, জ্যেষ্ঠতা, প্ৰাধিক্ত।

**Senna** (সেন্-আ) *n.* the dried leaves of a medical plant used as a purgative ভেদ কৰোৱা গছৰ পাত, সোণামুখিৰ পাত।

**Sennight** (সেনা-ইট্) *n.* seven night, a week এক সপ্তাহ।

**Senor** (চিন-ৰ্) *n.* a gentleman, Sir allied to Signor স্পেইন আদি দেশত ডাঙৰ মানুহৰ সন্মান কৰা শব্দ যেনে ডাঙৰীয়া, মহাশয়।

**Sensation** (সেন্-চে-শ্বন্) *n.* perception by the senses, feeling excited by external objects চেতনা, সাৰ, গম; a state of excited feeling উবেগ, উত্তল-খুণ্ডল, উত্তেজনা।

**Sensational** *adj.* exciting emotion উবেগজনক, নাশ্ৰুত-নাশ্ৰুত, ভয় লগা। To create a sensation মনত উবেগ জন্মা, জাহুল বুঢ়া। **Loss of sensation**=অবশতা, অনুভৱ শক্তি শূন্যতা।

**Sense** (সেন্-চ) *n.* a faculty by which objects are known, perception অনুভৱ শক্তি, ইন্দ্ৰিয় বোধ; understanding বুদ্ধি, জ্ঞান, চেতনা, বোধ; import, meaning ভাব, অৰ্থ। **Sense of hearing**=শ্ৰৱণ শক্তি। In one sense=একৰকমে ভাবিলে। **Common sense**=সাধাৰণ জ্ঞান। **The senses**=sight, hearing, smell, taste and touch পাঁচোতা ইন্দ্ৰিয় (যেনে দৰ্শনেন্দ্ৰিয়, শ্ৰৱণেন্দ্ৰিয় ইত্যাদি)। He is not in his senses=ভাব গাত হুঁচ নাই, সি একেবাৰেই বিভ্ৰম। **Moral sense**=সাধিক ভাব।

**Senseless** (সেনচ্-লে'চ্) *adj.* without sense, foolish নিৰ্কোষ, অজ্ঞান, অৰোধ।

**Sensibility** (সেন্-চই-বিল-ইটি) *n.* state of being

sensible চৈতন্য ; capacity of feeling অনুভব শক্তি ।

**Sensible** (চেন্‌চ-ইবল্) *adj.* judicious বিবেচক, বুজখকা ; intelligent বুদ্ধিমান ; easily affected অলপতে বেয়া পোতা, লগতে গম-পোতা ।

**Sensibly** (চেন্‌চ-ইরি) *adj.* in a sensible manner জ্ঞানপূৰ্ণক, সচেতনভাবে ।

**Sensitive** (চেন্‌চ-ই-টিভ্) *adj.* easily affected অলপতে বেয়া পোতা, লগতে কোঁচ খোতা, অভিমানী, স্পৰ্শকাতৰ । **Sensitive-plant** = নিলাকী বন । **Sensitiveness** *n.* স্পৰ্শ অনুভব, অলপতে বেয়া পোতা স্বভাব ।

**Sensorium, Sensory** *n.* the nervous centre জ্ঞানেন্দ্রিয় ।

**Sensual** (চেন্‌চুৱেল্) *adj.* lewd, carnal ইন্দ্রিয় পৰবশ, কামাতুৰ, লুতুৰা, শাৰীৰিক সুখাভিলাষী ।

**Sensualist** *n.* one given to sensual indulgence ইন্দ্রিয় পৰবশ লোক, লুতুৰা মানুহ ।

**Sensuality** *n.* lewdness লম্পটতা, কামস্পৃহা ।

**Sent** (চেন্‌ক) *pa. t.* and *pa. p.* of **Send** ।

**Sentence** (চেন্‌টেন্‌চ) *n.* judgement of a criminal court দণ্ডাজ্ঞা, শাস্তিৰ হুকুম ; an opinion মত, বিচাৰ ; a collection of words expressing an idea বাক্য, পদ । — *v. t.* to pronounce judgement on দণ্ডাজ্ঞা কৰ, বিচাৰতে হুকুম কৰ ।

**Sententious** (চেন্‌টেন্‌শ্যচ) *adj.* short and pithy সংক্ষেপ আৰু সৰুৱা, চুৰক অথচ সাবগৰ্ভা ।

**Sententiousness** *n.* set of words conveying a statement ভাববোধক স্পষ্ট বাক্য, হুকুম বা আদেশ বুজুৱা ভাব ।

**Sentient** (চেন্‌শি-য়েণ্ট) *adj.* having the faculty of perception and sensation বোধ-কৰ, জ্ঞানবিশিষ্ট, অনুভব শক্তি থকা ।

**Sentiment** (চেন্‌ট-মেণ্ট) *n.* a thought prompted by feeling অনুভব জনিত চিন্তা ; feeling, opinion ভাব, মত ।

**Sentimental** (চেন্‌ট-মেণ্ট-এল্) *adj.* full of reflections ভাবপূৰ্ণ, ভাববিভাল ; affectedly tender কোমল মনৰ, আলসুৱা ভাবৰ ; having an excess of sentiment ভাবব্রাহী । **Sen-**

**timentalism, Sentimentality** *n.* affectation of fine feeling আলসুৱা ভাব মনৰ কোমল ভাব, ভাবজনিত ৰোষ, ভাবপ্রবণতা ।

**Sentinel** (চেন্‌ট-নেল্) *n.* a sentry, a guard প্রহৰী, চকীদাৰ, পৰীয়া চিপাহী ।

**Sentry** (চেন্‌জি) *n.* a sentinel প্রহৰী, চকীদাৰ ; a soldier on guard পৰীয়া চিপাহী । **Sentry-box** = প্রহৰী সোমাই থকা সৰু কাঠৰ ঘৰ ।

**Sepal** (চেপ-এল্) *n.* a division of the calyx of a flower ফুলৰ পাহিত লাগি থকা বেইপাত ।

**Separable** (চেপ-এ-বে-বল) *adj.* that may be separated পৃথক কৰিবপৰা, আলগাবপৰা, একত্ৰাব পৰা ।

**Separate** (চেপ-এ-বে'ট্) *adj.* distinct বায়ং, পৃথক, বেলেগ, সুকীয়া । — *v. t.* to divide নিলগা, বায়ং কৰ, বিভং কৰ, পৃথক কৰ, বেলেগ কৰ ; to set apart for a certain purpose বায়তে থ, আছুতীয়া কৈ থ । — *v. i.* to become aloof বেলেগ হ' আলগ হ, পৃথক হ, আঁতৰ হ, বিচ্ছেদ হ । **Separate estate** = দ্বীত্বন ।

**Separately** *adj.* in a separate manner, distinctly বায়তে, বেলেগ, আগেয়ে, সুকীয়াকৈ, বিভক্তকৈ ।

**Separation** (চেপ-এ-বে'শ্যন্) disunion বিচ্ছেদ, পৃথক হওন, পৰস্পৰ এৰাএৰি ।

**Sepoy** (চিপই) *n.* an Indian soldier চিপাহী ।

**Sept** (চেপ্‌ট্) *n.* a clan কৈদ, জাতি ।

**Septangular** (চেপ-টেং-গিউলাৰ) *adj.* having seven angles সপ্তকোণী, সাতকূকীয়া ।

**September** (চেপ্‌টেম্-বাৰ) *n.* the ninth month of the year চেপ্তেম্বৰ মাহ, ভাদৰ এশৰ আধিনৰ এশৰ ।

**Septenary** (চেপ-টি-নে'ৰী) *adj.* occurring once in seven years সপ্তবৰ্ষীয় ।

**Septennial** (চেপ্‌টেন্‌ইয়েল্) *adj.* lasting seven years সাত বছৰীয়া ।

**Septic** (চেপ্‌টিক্) *adj.* septic, producing putrefaction গেলাৰ বা পচাব পৰা, তলে তলে সেলোতা ।

**Septuagint** (চেপ-টিউ-এ-জিণ্ট) *n.* the Greek version of the Old Testament made by



- 72 translators ৭২ জনে অনুবাদ করা গ্রীক ভাষার বাইবেল।
- Septum** (সেপটাম্) *n.* (*bot. anat.*) partition separating two cavities in a seed bud as the nose গুটির ভিতরে মাছে মাছে ভাগ-ভাগ খোঁটালী।
- Sepulchre** (সেপ্-আল্-কার) *n.* a burial place, tomb মৈদাম কবর, সমাধি স্থান।
- Sepulture** (সেপ্-আল্-টিউব) *n.* burial পুতিষণ, কবর দিয়া কার্য, সমাধি।
- Sesquacious** (সি-কোয়েচাচ) *adj.* inclined to follow আনব পাছে পাছে ফুৰা, পরাধীনতা প্রিয়; manageable বর সৈন্য।
- Sequel** (সি-কোয়েল) *n.* result, consequence শেষ ফল, পরিমাণ, শেষ।
- Sequelae** (সিকুইলি) *n.* (*pl.*) symptom following upon certain disease কোনো রোগের পাচত উদ্ভব হোতা আন কোনো রোগের লক্ষণ বিলাক। *Singular Sequela.*
- Sequence** (সি-কোয়েক) *n.* order of succession অনুক্রম; that which follows in a certain order ক্রমাগৎ আগপিচা, সুবর মিল; consequence পরিণাম; consecutive narrating of a film story জারিত পটত দেখুৱা ঘটনাৰ ক্রম।
- Sequester** (সি-কোয়েচ-টার) *v. t.* to separate পৃথক কৰ; to seclude, isolate একলোয়া কৰ, আলাগ কৰ; to confiscate জোক কৰ, জব্দ কৰ।
- Sequestered** *adj.* secluded নিৰ্জন, অকল শৰীয়া।
- Sequestration** (সি-কোয়েচ-টে-শন্) *n.* seizure of property আটক কৰণ, জোক; seclusion বিবেল থাকন, নিৰলা অৱস্থা।
- Seraglio** (সি-বেল্-ইয়) *n.* a place where women are kept অন্তঃপুর, বজায়বৰ ভিকতা থকা ঠাই, আন্দৰ মহল।
- Seraph** (সেৰ্-এফ) *n.* an angel of the highest rank স্বৰ্গীয় নৃত, অপেরবা। (*pl.*) Seraphs, Seraphim.
- Seraphic,—al** (সেৰ্-এফ্-ইক) *adj.* angelic অতি সুন্দৰ, মনোহৰ, বিত্তত।

- Serb** (চাৰ্ভ) *Servian n.* native of Serbia চৰ্ভীয়া দেশৰ লোক।
- Sere** (চিহেব) same as Sear.
- Serenade** (চিৰ-ই-নেড্) *n.* a piece of music given at night by a lover বাতি বাহিৰৰ পৰা শ্ৰৱণীয়ক অনুভৱিৰ গান।
- Serene** (চি-বিন্) *adj.* calm গহীন, শীৰ; unclouded নিৰ্মল। *Serenely adv.* calmly গহীনকপে, নিজন্তলি ভাবে।
- Sereneness, Serenity** *n.* calmness শীৰতা, নিস্তকতা, গহীন ভাব।
- Serf** (চাফ্) *n.* a slave, a forced labourer গোলাম, বহতীয়া। **Serfdom** *n.* দাসত্ব, গোলামৰ খাতি।
- Serge** (চাৰ্জ) *n.* চাৰ্জ কাপোৰ।
- Sergeant or Serjeant** (চাৰ-জ়েণ্ট) *n.* a police officer, a constable কোটাৱাল, পুলিছ হাৱেলদাৰ, কনিষ্টবল চাহাব
- Serial** (চিৰিয়েল্) *adj.* pertaining to a series ক্রমিক। *Serially adv.* in regular order একাগিক্রমে।
- Seriate** (চিৰিয়েই) *adj.* arranged in a series অনুক্রমিক। *Seriatim adv.* one after the other ক্রমাৱয়ে, একাদিক্রমে।
- Series** (চিৰীজ্) *n.* (*sing. & pl.*) order sequence পংক্তি, প্ৰণালী, ক্রম, শ্ৰেণী, লেখাৰি। *Arithmetical series* যেনে ১, ২, ৩, ৪, বা ১, ৪, ৭, ১০ ইত্যাদি। He has published a series of books—তেওঁ ভাগ ভাগকৈ ক্ৰমে কিছুমান ভিত্তাপ উলিয়াইছে।
- Serious** (চি-বিয়েচ-আচ্) *adj.* in earnest মনোযোগী; important গুৰুতৰ; attended with danger বিপদজনক, সাংঘাতিক। *Seriously*—গহীনভাৱে, ভাটি, গধুৰভাৱে।
- Seriousness** (চিৰিয়েচ-নেচ্) *n.* earnestness বাপ, মনোযোগ; importance গুৰুত্ব, গধুৰালি।
- Sermon** (চাৰ্-মন্) *n.* a religious discourse ধৰ্মোপদেশ, ঈশ্বৰ উপাসনা বিষয়ক বক্তৃতা; admonition বৃত্তি।
- Sermonise** (চাৰ-মন্-আইজ্) *v. t.* to preach

a sermon, to lecture উপদেশ দে, ধৰ্মবিষয়ে বক্তৃতা দে।

**Serotinous** (চি-বটি-নাচ্) *adj.* (*bot.*) appearing late in reason আচল সময়ৰ পাছত হোৱা, আৰম্ভবীয়া।

**Serous** (চি-ৰাচ্) *adj.* like serum বসৰ দৰে; watery পনীয়া।

**Serpent** (চাৰ্-পেণ্ট) *n.* snake সাপ, সৰ্প; a malicious person জুৰ মানুহ, মহা হিংসকী লোক। **The old serpent**=Satan চৰণান।

**Serpentine** (চাৰ্-পেণ্টাইন্) *adj.* resembling a serpent সৰ্পাকৃতি; winding, spiral বাৰেভেঙেৰীয়া, আকাৱা-পকাৱা, কেৰিমেরি।

**Serrate, Serrated** (চেৰ্-বেট্) *adj.* cut like a saw কবতৰ দৰে দাব থকা, কাচিদৰীয়া। **Serrature** *n.* notching খাঁজ। (*L. serra*=a saw)।

**Seriform** *adj.* কবতৰ দৰে দাঁতৰি কটা।

**Serum** (চি-ৰাম্) *n.* the watery part of milk or blood when curdled তেজ আদিৰ পনীয়া ভাগ, বস, গাখীৰৰ পানী। **Serumsickness**=চিৰম ইনজেক্ষন দিয়াৰ গুণত হোৱা জ্বৰ বা থল-কাফ।

**Servant** (চাৰ্-ভেণ্ট্) *n.* one who serves another, a domestic চাকৰ, লগুৱা, ভূতা।

**Servant girl**=চাকৰণী, লিগিৰী। **Boy-servant**=লিটিকাই।

**Serve** (চাৰ্ভ) *v. t.* to work for কাম কৰ, চাকৰি কৰ; to attend upon লগুৱালি কৰ, আলপৈচান ধৰ, খাট; to wait upon at table বিলাই দে; to furnish দে। —*v. i.* to suffice আঁত, যথেষ্ট হ। To serve a sentence=দণ্ডাজ্ঞা পালন কৰ, ফাটেক খাট। **Serve one out**=to take revenge প্রতিশোধ ল। **To serve one right**=ভালকৈ সেকা দে, উচিত প্রতিফল দে। **Serve one's time**=কাম কৰি দি নির্দিষ্ট কাল কট। **Serve out**=to distribute বিলাই দে, বাঢ়ি দে। **To serve the purpose of**=ব্যৱহাৰত আহ, কোনো কামৰ নিমিত্তে ভাল হ। **Serve the turn**=এতিয়াৰ নিমিত্তে এৱে হব বা আঁতৰ। **Serve up**=খাবলৈ আগত দে।

**Service** (চাৰ্ভিচ্) *n.* occupation of a servant কাম, চাকৰি; official employment কাম; any religious worship উপাসনা, পূজা, সেৱা; help সহায়; delivery জাৰি। **Field service**=যুদ্ধত থকা সময়, মাটি জোখা কাম। **Public service**=চৰকাৰি কাম। **Ministerial service**=কেৰেলী কাম। **Judicial service**=মোকদ্দমা সোধা কাম। **Executive service**=অনুসন্ধান কৰি ফুৰা কাম। **Dinner service**=a set of dishes for dinner ভোজনৰ আৱশ্যকীয় কাঁহী, বাটি সজুলি। **Active service**=যুদ্ধ কাৰ্য্য। **At your service**=আপুনি যিহকে কব তাকে কৰিম, সকলো বিষয়ে আপোনাৰ বাধ্য। **Have seen service**=বৰদ্বলত উপস্থিত থাক। **Service book**=a prayer book উপাসনা পুথি; a book wherein record of service is kept চৰকাৰী বিষয়াৰ খাতনি বহী।

**Serviceable** (চাৰ্-ভিচ্-এব্ল্) *adj.* useful, beneficial ব্যৱহাৰোপযোগী, কামিঠ, কামিলা। **Serviceableness** *n.* usefulness ব্যৱহাৰোপযোগীতা, আবশ্যকতা।

**Servile** (চাৰ্-ভাইল্) *adj.* pertaining to a servant, meanly সেৱাৰী, নীচ। **Servile flattery**=গোলামে কৰা দৰে মিছা প্রশংসা। **Servile fear**=গোলামৰ দৰে ভয়। **Servile land**=পৰব বন্দীভূত বাজা।

**Servilely** *adv.* slavishly নীচকপে, গোলামৰ দৰে, লুটি-সুটিকৈ।

**Servility** (চাৰ্-ভি-লি-টি) *n.* state of being servile নীচ আচৰণ, দাসত্ব, গোলাম, লুটি-সুটি।

**Servitor** (চাৰ্-ভি-টৰ্) *n.* a servant চাকৰ, দাস, অনুচৰ।

**Servitude** (চাৰ্ভি-টিউড্) *n.* bondage, the condition of being bound to service দাসত্ব, অধীনতা। **Penal servitude**=কঠোৰ পৰিশ্ৰমেৰে ফাটেক।

**Sesame, Sesamum** (চে'চেমী, চে'চেমম্) *n.* a kind of plant তিল।

**Sesquiduple** (চেচ্-কুই-ডিউ-পোল্) *adj.* of three and half times চাৰে তিনি ভাগ।

**Sessile** (চেচা-ইল্) *adj.* (*bot.*) growing

directly from the stem with a stalk মূল  
গা ঠাণ্ডিৰ পৰা ওলোৱা।

Session (চে'ন্সন) *n.* the actual sitting of a court, council, legislature etc. or the period during which they sit কোনো আদালত বা সভা বহা কাল, উপবেশন। Sessions court=চেচন আদালত।

Set (চে'ট্) *v. t.* to cause to sit বহুৱা; to place থ; to fix নিৰূপণ কৰ, স্থিৰ কৰ; to affix লগা; to plant ৰো; to arrange ঠিক কৰ; to make to agree, (as a clock) মিলাই দে; to fix in metal, (as a stone) থোৱা (যেনে সোণ); to spread, (as the sails) তৰ, মেল (যেনে পাল)। *v. i.* to go down, to decline, (as the sun) মাৰ য়া, অন্ত য়া, বহ, (as the sun sets); to become fixed লাগি ধৰ, আঁট ৰা; to strike root শিখা, পোখা (যেনে গছপুলি)। Set the dish on the table=মেজত ঠালখন থ। Set the trees in a garden=বাগিছাত গছ ৰো। Set the sails of a ship=জাহাজৰ পাল তৰ। Set the clock=ঘড়ীটো মিলাই দে। Set a price=দাম কৰ। Set an example=উদাহৰণ দেখুৱা। Set the types=ছাপা কৰিবলৈ আখৰ বহুৱা। The cuttings set well=গছ পুলিৰ কলম বিলাকে ভালকৈ পোখাইছে। To set about=to begin আৰম্ভ কৰ, চুক কৰ। To set one's self against=to oppose বিপক্ষতা আচৰণ কৰ। To set apart=to reserve আলগাকৈ থ, সাঁচি ৰ, পৃথক কৰ। To set aside=to omit ত্যাগ কৰ, নধৰ; to annual বদ কৰ। To set at ease=to quiet শান্ত কৰ, সন্তোষ কৰ। To set at naught=to under value to despise তুচ্ছ কৰ, হেয় কৰ, অকামিলা বুলি ধৰ। To set a trap=ফাঁদ পাতি। To set at work or set to work=কামত লাগ, কামত লগা। To set before=to put in front of one আগত থ। To set by=to set apart আৱৰ্তীয়াকৈ থ, সাঁচি ৰ। To set down=to prescribe as a rule বিধান কৰ; to put down in writing লিখি থ; to place on the ground নমাই থ; to charge দায় দে, জনব ধৰ। To set eyes

on=to see চকু দে, চা। To set forth=to exhibit দেখুৱা; to publish প্রকাশ কৰ; to set out on a journey যাত্ৰা কৰ। To set free=to release মোকোলা, এৰি দে, মুক্ত কৰ। To set in=to begin আৰম্ভ হ। When the rains set in=বাৰিষা হলে। To set foot in a place=ভৰি দে। To set off=to adorn সুসজ্জিত কৰ, to urge against as an equivalent এটা কথা খণ্ডাবলৈ আৰ এটা কৰ, ওলোটা দাবী কৰ। To set little by=সামান্য বুলি ধৰ। To set on, upon=to incite ফেটাই দে; fix upon লগা। To set one's hand to=to sign চহী কৰ, দস্তখত কৰ। To set on fire=to apply fire জুই লগা। To set on foot=to start, to set a going চলা, আৰম্ভ কৰ। To set one's teeth=দাঁত কামোৰ। To set out=to mark off চিন দে; to equip ঠিক ঠাক কৰি ওলা; to start যাত্ৰা কৰ। To set the teeth on edge=দাঁত টেঙা। To set to=to affix লাগ বা লগা। To set up=to erect সাজ, থিয় কৰ; to establish স্থাপন কৰ; to put forward আগবঢ়া, উলিয়া (as a plea=ওজব)। To set aside a claim=দাবী অগ্ৰাহ কৰ। To set up in trade=বেপাৰত ধৰ।

Set (চে'ট্) *n.* collection, series, group এঁসজুলি, শ্ৰেণী, জাউৰি; a receiving apparatus of wireless telegraphy বেতীৰ বাতৰি ধৰিব পৰা যন্ত্ৰ। —*adj.* fixed, firm দৃঢ়; regular ক্ৰমাগত, নিয়মত। Set speech=carefully prepared speech তৈয়াৰি বক্তৃতা। To make a dead set=মৰোজীঠকৈ কৰা আক্ৰমণ। To be at a dead set =a dead lock, stationary স্থগিত হ, একেবাৰেই বন্ধ হ।

Set back *n.* reversal relapse প্রতিবন্ধক, থমকা; as suffered a Setback থমকা মাৰ, পাটোহাঁক।

Set-down *n.* a rebuke নিন্দা, গালি।

Set-off *n.* a counter claim ওলোটা দাবী; a counterbalance তুল্য, পৰিমাণ; an ornament শোভাব বস্তু, অলঙ্কাৰ, ধ্বন।

Set-out *n.* preparation আয়োজন; a company

দল ; a display of dress, ornaments etc.  
সাজ সজ্জা আদি প্রদর্শন।

**Setter** (চেট্-আব্) *n.* one who sets যি বহুতাই ;  
a dog চিকারী কুকুর। **Setter on**=an instigator  
কেঁটাই দিওতা, লগ্নীয়া।

**Setting** (চেট্-ইং) *n.* act of setting বহুতাই  
কাৰ্য্য, স্থাপন, মাৰ যাওন ; that which holds  
as a jewel হীৰা বা বাথৰ পতোতা ঝাঁজ। **The  
setting sun**=মাৰ যোৱা বেলা।

**Settle** (চেট্‌ল্) *v. t.* to fix, to establish in  
a situation স্থাপন কৰ, বহুতাই, থিতাপি কৰ ;  
to decide স্থিৰ কৰ, বন্দবস্ত কৰ ; to compro-  
mise বফা কৰ। —*v. i.* to sink to the bottom  
পিট ল, তললৈ বহ ; to become clear নিচ্ছান  
হ ; to become fixed স্থিৰ হ। **To settle  
down**=to fix one's residence থাকিবলৈ ল,  
বাস কৰ, থিতাপি ল।

**Settled** *adj.* fixed, decided ঠাৱৰ, ধৰাবন্ধা, অলৰ ;  
quiet স্থিৰ, নিশ্চক।

**Settlement** (চেট্‌ল্-মেণ্ট) *n.* act of settling  
নিষ্পত্তি, অৱস্থিতি ; arrangement বন্দবস্ত ;  
of colony established আবাদ, ন কৈ থাকিবলৈ  
লোৱা ঠাই ; compromise বফা, মিটমাট।

**Settler** (চেট্‌ল্-আব্) *n.* one who settles  
নতুন বাসিন্দা।

**Settling** *n.* dregs গেদ।

**Seven** (চে'ভ্‌ন্) *adj. & n.* six and one সাত।

**Seven fold** *adj.* multiplied seven times  
সাতগুণ, সাত খলপীয়া। **Seven deadly sins** =  
pride অহঙ্কাৰ ; covetousness লোভ ; lust  
কাম প্ৰবৃত্তি ; anger ক্ৰোধ ; gluttony বঁক বা  
খোৱাৰ ইপাহ ; envy ঝিহাল ; and sloth  
সোবোপালি। **Seven stars**=সপ্তগ্রহ—যেনে  
the Sun, Moon, Mercury, Venus, Mars,  
Jupiter, Saturn সূৰ্য্য, চন্দ্ৰ, বুধ, শুক্ৰ, মঙ্গল,  
বৃহস্পতি, শনি।

**Seven night** *n.* সপ্তাহ, সাতদিন।

**Seventh** (চেভ্‌নঠ্) *adj.* the next after the  
sixth সপ্তম।

**Seventeen** (চেভ্‌নট্‌ন্) *n.* seven and ten  
সোতৰ। **Seventeenth** *adj.* সপ্তদশ।

**Seventy** (চেভেনটী) *adj. & n.* ten times seven  
সত্তৰ, তিনিব্বিৰ দহ।

**Sever** (চেব্-আব্) *v. t.* to separate with  
force হুফাল কৰ, পৃথক কৰ ; to divide ভাগ  
কৰ। —*v. i.* to be rent asunder হুফাল হ।

**Several** (চেভ্-আব্-এল) *adj.* distinct পৃথক,  
বেলেগ বেলেগ ; many, various অনেক, বহুত,  
বিস্তৰ, নানান।

**Severally** (চেভ-আব্-এল্-ই) *adj.* separately  
বেলেগে বেলেগে, গাইপতি, ভিন্নভিন্নকপে।  
**Jointly and severally**=একেলগে আৰু এটা-  
এটাকৈ।

**Severance** (চেভ্-আব্-এক) *n.* act of  
severing, separation পৃথক্ কৰণ, বেলেগ  
হওন।

**Severe** (চি-ভিয়েব্) *n. & adj.* serious দাকণ,  
উইকট, উগ্ৰ, ভয়াময় ; not mild কঠোৰ, টান ;  
sharp চোকা ; strictly following the rules  
বৰ নিয়ম পৰায়ণ ; extreme নৈথে ভয়াময়া,  
অত্যন্ত। **Severe warning**=নৈথে ধমকি।  
**Severe punishment**=উগ্ৰ দণ্ড। **Severe  
attack of fever**=ভয়ানক বা প্ৰবল জ্বৰ।  
**Severely** *adv.* নৈথেকৈ, অত্যন্তকপে।

**Severity** (চি-ভিয়েব-ইটী) *n.* harshness কঠোৰতা,  
উগ্ৰতা, প্ৰকোপ।

**Sew** (চ') *v. t.* to fasten together with a  
needle and thread সি, চিলাই কৰ।

**Sewing** (চ'-ইং) *n.* সিহা কাম, চিলাই কৰণ।

**Sewer** (চিউ-আব্) *n.* an underground drain  
মাটিৰ তলেদি নিয়া নলা বা লোৰ, মইলা পানী  
যোৱা আবৃত খাল।

**Sewage** (চিউ-এ'জ্) *n.* water and filth carried  
away through sewers খালেদি বৈ যোৱা মল,  
মূত্ৰ, জাবৰ ইত্যাদি।

**Sex** (চেক্‌চ্) *n.* the distinction of male  
and female স্ত্ৰী বা পুৰুষ জাতি, লিঙ্গ।—*instinct*  
=কাম প্ৰবৃত্তি।

**Sexual** (চেক্‌চ্-ইয়েল্) *adj.* pertaining to sex  
মতা মাইকী সম্বন্ধীয়, মতা ভিক্তাৰ। **Sexual  
organs**=মতা মাইকীৰ চিন, জননেন্দ্ৰীয়।

**Sexual desire**=কাম প্ৰবৃত্তি। **Sexual inter-  
course**=স্ত্ৰীসংসৰ্গ।

(চেক্‌চ-এ'জি-নেবিয়েন্) *n.* one who is sixty years old ষাটবছরীয়া মানুহ।

**Sexennial** (চেক্‌চ-এ'ন্-ইয়েল্) *adj.* lasting six years ছয়বছরীয়া।

**Sextant** (চেক্‌চ-সেক্টন্) *n.* sixth part of a circle যন্তৰ হয় ভাগৰ এভাগ; an instrument for measuring angular distances কোন জোখা যন্ত্ৰ।

**Sexton** (চেক্‌চ-টন্) *n.* a servant who works in a church গীৰ্জা ঘৰৰ কাম কৰা চাকৰ, নামঘৰীয়া।

**Sexual see Sex**

**Shabby** (শেব-ই) *adj.* threadbare চোহোৰা জলোৰা, জিবলি; mean looking, having a look of poverty লেটেৰা, জলহ, নিচলা। **Shabbiness** জলহ গুণ, লেটেৰা হতাৰ।

**Shack** (শেক্) *v. i.* to wander about ভ্ৰমি ফুৰ; to fall out as ripe grain জ্বৰ জ্বৰ কৰে সৰি পৰ; to feed on corn stalks শত কাটি নিয়া যুটাবিলাক খা। —*n.* a vagabond থানখিত নোহোৱা মানুহ; grain মাটিত সৰি পৰা শত; a hastily-built house ওতাইতৈয়াইক সজা হেলেকপেলেক ঘৰ।

**Shackle** (শেক্‌ল) *n.* a link as of iron লোৰ আঙঠি। (*pl.*) fetters শিকলি। —*v. t.* to confine, to fetter বাধ, গুটিয়া হাব, ছাট, শিকলি লগা।

**Shaddock** (শেডক্) *n.* a kind of tree and its fruit like the orange বৰাব টেঙ্গা।

**Shade** (শেড) *n.* partial darkness হাঁ, ঈষত একাৰ; shelter আঁৰ, আশ্ৰয়; screen ঢাকনী; degree of colour বৰৰ পৰিমাণ। —*v. t.* to screen, to shelter ঢাকি ধৰ, আঁৰ কৰ; mark with a certain degree of colour বং লগাই নক্সাত গুণ চাপৰ দেখুৱা। Cast or throw into the shade=নেদেখা কৰ, একাৰত পেলাই থা। Shade of difference=অতি সামান্য

*adj.* sheltered আতুত, ঢাক খোৱা, বং লগাই নক্সাত তাঁজ বিলাক দেখুওৱা।

**Shadow** (শেদ') *n.* darkness caused by

obstructing light হাঁ; favour অনুগ্রহ shelter আশ্ৰয়; a ghost ভূত, পিষাচ। —*v. t.* to darken একাৰ কৰি ধৰ; to hide or conceal লুকা, ঢাক। Shadow of death=আসন্ন মৃত্যু, মহা বিপদ। A shadow of doubt=অকণ্ঠে সন্দেহ।

**Shadowiness** *n.* state of being unsubstantial অসাৰতা, অস্থায়ী অৱস্থা।

**Shadowy** (শে'দ্বী) *adj.* obscure একাৰ, হাঁহা-মুত্ৰ; unsubstantial মিছা, অসাৰ।

**Shady** (শেদী) *adj.* being in shade হাঁ পৰা, চৌকীয়া, ঘোপমৰা।

**Shaft** (শেফট্) *n.* a long arrow কাঁড়; anything like an arrow ঈহ, বলম, বম, ডিলা, মনি, শলধা; an excavation sunk into a mine খনিৰ মাজৰ খাল।

**Shag** (শেগ্) *n.* wooly hair ঘোপাঘোপ কৈকোৰা চুলি, a rough cloth একককম থকা-থকা কাপোৰ।

**Shaggy** (শেগী) *adj.* covered with wooly hair জপৰা; rugged, rough থকা, তথোৰা-মোৰোৰা। Shag-haired=জটীলা মূৰা, জপৰা।

**Shagreen** (শেগ্ৰিন্) *n.* a kind of leather একককম জন্তৰ থকা ছাল।

**Shake** (শেক্) *v. t.* to move with quick motion লৰা, জোকাৰ; to agitate হেলোলা, হাঁট; to cause to tremble কঁপা। —*v. i.* to tremble কঁপ। (*pa. t.* Shook; *pa. p.* Shaken). —*n.* a trembling, a quick tremulous motion কঁপনি জোকাৰ। To shake down or together=to make more tight by shaking কঢ়াল। To shake hands with=পৰস্পৰে হাত জোকাৰি সন্ধ্যাৰণ কৰ; to bid farewell to বিদায় দে। To shake off=জোকাৰি পেলা, এৰি দে। To shake of the dust from one's feet=সকলো লোনাডেনা বাসস্পৰ্ক ভাগ কৰ। To shake the head=to express reluctance মূৰ জোকাৰি অসম্মতি প্রকাশ কৰ, অস্বীকাৰ কৰ।

**Shaky** (শেকী) *adj.* feeble লেহকেহীয়া, লাহী; unsteady হেলেকপেলেক, লবি থকা।

**Shakespearian** (শেক্-স্পি-বি-এন্) *adj.* pertain-

ing to or in the style of Shakespeare  
শেক্‌সপিয়ারে সম্বন্ধীয়।

**Shale** (শ্বেল্) *n.* a husk খোলা, বাকলি; a crumbling kind of slaty rock এককম চটাচট হৈ এবোতা কোমল শিল। **Shaly** *adj.* চটাচট হোতা।

**Shall** (শ্বেল্) *v.* an auxiliary verb used in the future tense ভবিষ্যত কাল বুজুৱা ক্রিয়া পদ, যেনে—I shall do it=মই কৰিম। You shall or he shall do it=তুমি বা তেওঁ কৰিবই লাগিব।

**Shalloon** (শ্বে-লুন্) *n.* a kind of light woolen stuff এককম পাওল কাপোৰ।

**Shallow** (শ্বেল্-অ') *n.* a shoal, a sand bank পাৰ, বালি গৰা; a shoal, তৰ।—*adj.* not deep তৰজুৱা তৰাং; superficial অসাৰ, ওপৰে ওপৰে। **Shallow brained**=বুদ্ধিহীন, নিৰ্কোষ।

**Shallowness** *n.* weakness of intellect চুলুঙ্গালি, তৰজুৱা অৱস্থা।

**Shalt** (শ্বেল্-ট্) *2nd. person sing. of Shall.*

**Sham** (শ্বেম্) *n.* a pretence ছল, ফাঁকি।

**Sham-fight**=কৃত্ৰিম যুদ্ধ, মিছা যুদ্ধ।—*v. t.* to feign মিছাকৈ দেখুৱা, ছল কৰ, ভাও জোৰ।

**Shamble** (শ্বেম্বল্) *v. i.* to walk awkwardly with unsteady gait ধলং-পলংকৈ গোজকাঢ়।

**Shambles** (শ্বেম্বল্-জ্) *n.* (*pl.*) a slaughter house কচাইখানা।

**Shame** (শ্বে'ম্) *n.* the feeling caused by the exposure of guilt লাজ; disgrace, dishonour হাঁহিয়াত।—*v. t.* to make ashamed লাজ দে, লাজত পেলা। **Put to shame**=লাজ দে।

**Shamefaced, Shamefast** *adj.* bashful লাজুকা, চুহু-চামাকা।

**Shameful** (শ্বে'ম্-ফুল্) *adj.* disgraceful লাজ লগা, নিন্দনীয়, হাঁহিয়াত। **Shamefulness** *n.* মুখচলুৱালি।

**Shameless** *adj.* immodest নিলাজ, নিৰ্গত, বৈহাল, নিধক, চুলুং, চলোভলো মুখত বাহ নোহোৱা।

**Shamelessness** *n.* চুলুঙ্গালি, নিৰ্গতালি state of being immodest লাজ নাইকিয়া ৰূপ, নিৰ্গততা।

**Shammy** (শ্বেম্-ই) see **Chamois** *n.* a genus of antelope একাতি পৰ্বতীয়া হৰিণা পহু।

**Shampoo** (শ্বেম্-পু) *v. t.* to rub the body after taking a hot bath গা মল, তপত পানীৰ ভাং দি গা মল; to wash with soap and water চাবোন আৰু পানীৰে হাঁহি ধো।

**Shamrock** (শ্বেম্-বক্) *n.* a plant of the clove species used as the national emblem of Ireland আয়াবলেণ্ডৰ জাতীয় চিহ্ন 'স্কৰপ ব্যৱহাৰ কৰা তিনিটা শাভেৰে এবিধ গছ।

**Shank** (শ্বেংক্) *n.* part of the body from the knee to the foot ঠেং, ভৰিৰ ঠাৰি; the part of an instrument connecting the handle with the main part নাল বুৰাৰ নিমিত্তে বঢ়াই থোৱা কোনো অস্ত্ৰৰ শেষ ভাগ, নাল।

**Shanty** (শ্বেন্টি) *n.* a mean dwelling সামান্ত পজা ঘৰ; a boisterous song with chorus among the sailors জাহাজৰ খালচীয়ে কাম কৰোঁতে গোৱা গীত।

**Shape** (শ্বে'প্) *n.* form, figure, external appearance গঢ়, ঠগ, আৰ্জা, আহি, ঠাঁচ, ঠান, সাজ, আকৃতি, আকাৰ।—*v. t.* to fashion, to form আকৃতি কৰ, গঢ়, ঠগ লগা। **To take shape**=গঢ় বা ঠগ লাগ; to begin to take a definite shape আকৃতি ধৰ। **Shapeless** *adj.* having no shape আগটী, অভজা, আকাৰ প্ৰকাৰ নোহোৱা।

**Shapely** *adj.* symmetrical তবনি, ঠগিত,

**Shaper** (শ্বেপাৰ) *n.* a machine for planing and moulding metals কোনো ধাতুৰ বস্তু গঢ় পিটা বা পলিচ কৰা কল।

**Shard** (শ্বাৰ্ড) *n.* a fragment, as of an earthen vessel খোলা; the wing case of a beetle গুৰুৱা পোকৰ পাখিৰ ওপৰৰ বাহ বা খোলা; dung শু, গোৰৰ।

**Share** (শ্বে'য়াৰ) *n.* a portion, a part cut off ভাগ, অংশ, হিঁচা; the iron blade of a

plough নাঙলৰ কাল। —*v. t.* to divide in parts ভাগ কৰ, অংশ কৰ, বাঁটি নে ; to partake with others ভাগ কৰি ল, অংশ পা।

—*v. t.* to have a part অংশী হ, ভাগী হ।

To go shares—to divide equally সমানে ভগাই ল। Share holder=অংশীদাৰ, ভাগী।

Deferred Shares=shares not entitling a holder to full share of profits for some-time or until certain contingent event বেছৰ কোনো সুবিধা জনক অৱস্থা নহয়মানে লাভৰ ভাগ নোপোৱা অংশ। Ordinary shares=

shares composing the common stock of a company কোম্পানীৰ মূল ধনৰ অংশ বিলাক। Preference share=অনি প্ৰকাৰ অংশীদাৰতকৈ আগেয়ে লাভৰ অংশ পাব পৰা অংশীদাৰ।

**Shark** (শাৰ্ক) *n.* a carnivorous sea fish হালৰ ; a cheat, a swindler ঠগ, প্ৰভাৱক।

**Sharp** (শাৰ্প) *adj.* having a thin edge চোকা, তীক্ষ্ণতৰ, প্ৰখৰ, ধাৰ থকা ; severe তীব্ৰ, উগ্ৰ, গা বেছোৱা ; of quick perception সিয়ান টেঙৰ, টিমক, ফুটনিয়াৰ, পাইকত। **Sharp eyed**=চোকা দৃষ্টিৰ। **Sharp nosed**=জোকা নকা, বেগত গোন্ধ পোৱা। **Sharp set**=venous বৰ লুভীকা, খকুৱা। **Sharp sighted**=সূক্ষ্মদৰ্শী। **Sharp shooter**=a skilled marksman গুলী লোৱাত পাৰ্গত লোক। **Sharp-witted**=sagacious চোকা বুদ্ধিৰ তীক্ষ্ণ বুদ্ধিৰ। **Look sharp**=to work quickly খৰ কৰ, লৰালৰিক কৰ।

**Sharpen** (শাৰ্পণ্) *v. t.* to mark sharp ধৰা, ধাৰ ভোল, চোক উলিয়া।

**Sharply** *adj.* quickly বেগতে, তৎক্ষণাৎ।

**Sharpness** *n.* having the quality of being sharp ধাৰ, চোক।

**Shatter** *v. t.* to break to pieces ছিটা-ছিট কৰ ; to crack ভাং, ডোখৰ ডোখৰ কৰ ; to disorder বিসৃঙ্খলা কৰ। **Shattered**=utterly deranged সম্পূৰ্ণ বিসৃঙ্খলা হ, ভাল ভাল হ। **Shatter-brained**=চকল মন, অহেঁবলিহা।

**Shave** (শেভ্) *v. t.* to remove the hair with a razor খুৰা, গুৰি চপাই কাট। —*v. i.* দাৰি চুলি খুৰা ; to swindle ঠগ কৰ। —*n.* act of shaving যুগুন, খকুৱা কাম।

**Shaveling** (শে'ভ্-লিং) *n.* a monk চুলি খকুৱা

**Shaver** (শেভ্-আৰ্) *n.* one who shaves দাৰিত ; a swindler ধুঁও, প্ৰভাৱক লোক।

**Shaving** *n.* the act of shaving, a paring যুগুন, কোঁৱকাৰী, খকুৱা কাম। —*n. (pl.)* scrapings চোঁচ, খুৰাই পেলোৱা চুলি।

**Shawl** (শ্বল্) *n.* a wrapper শ্বাল কাপোৰ।

**She** (শি) *pron. fem.* used for a female already mentioned ডাই, ডেউ, মাইকি।

**Sheaf** (শীফ্) *n.* a bundle of the stalks of grain একোটা, এমুঠি, আটি ; a bundle of arrows একোটা, এমুঠা ধেনুৰ কাঁড়। ( *pl.* ) Sheaves.

**Shear** (শিহেৰ) *v. t.* to cut to clip with shears কাট, ছাট। —*v. i.* to separate পৃথক হ। ( *pa. t.* Sheared ; *pa. p.* Sheared or Shorn ).

**Shearer, Shearman** *n.* one who clips with shears কাটোতা ; ডেডাৰ নোম ছাটোতা।

**Shearling** *n.* a sheep only once sheared প্ৰথম-বাৰ মাথোন নোম কটা মেছ ভাগ।

**Shears** (শিহেৰ্জ) *n. (pl.)* and ( *sing.* ) an instrument for cutting with two blades, large scissors বাঁহ বন কটা ডাঙৰ কেঁচি।

**Sheath** (শিথ্) *n.* a case for long instrument খাপ, তৰোৱালৰ খাপ বা কঁক ; a membrane covering a stem ঢকুৱা, ৰোঁধা ; the wing case of an insect কোনো কোনো পোকৰ পাখি ঢাকনী খোলা, মোট।

**Sheathe** (শিদ্) *v. t.* to cover with a case খাপত বা কাকত সুমা, গিলিপ খুৰা।

**Sheathed** (শিদ্দে) *adj.* enclosed in sheath ঢাকনী থকা, মোট থকা। **To sheathe the sword**=যুদ্ধৰ পৰা ক্ষান্ত হ, যুদ্ধ এৰ।

**Sheave** (শিড্) *n.* a wheel in a pulley over which the rope runs কপিকলৰ ভিতৰৰ ৰচী ঘূৰোৱা চকুৰি।

**Shed** (শেদ্) *v. t.* to separate, to cast off সবাল দে, মোট সলা, পেলা ; throw out উলিয়াই পেলা ; to pour বাক। —*v. i.* to let fall

সব, সব পৰ। To shed blood=বক্ষ পাতি  
কৰ, ভেজ উলিয়া। (pa. t. and pa. p.  
Shed).

Shed *n.* a temporary erection for shade or  
shelter বহা চালি ঘৰ, গঁজা। Cowshed=গৰ  
গোহালি, গৰ বহা চালি।

Sheen (শীন্) *n.* brightness উজ্জলতা, জলক।  
Sheeny *n.* (Slang.) a Jew ইহুদী লোক  
(নিদাৰ্থে)।

Sheep (শীপ্) *n.* (sing. and pl.) household  
animal, covered with wool মেৰ ছাগ; ডেড়া  
ছাগলী; a timid fellow ভেৰা, ভয়তুৰ মানুহ।  
Black sheep=কৃষ্ণাঙ্গৰ। Sheep cote=মেৰ  
ছাগৰ গঁড়াল। Sheepdog=ডেড়া বখীয়া কুকুৰ।  
Sheepish=like a sheep, bashful ভেৰা,  
লাজুক। Sheeprun=ডেড়া চৰোৱা ঠাই।  
Sheeps-eye=a loving glance প্রণয় দৃষ্টি।  
Sheep-head=ভেৰা মানুহ। Sheep-sank=a  
knot in a rope to shorten it লেজু চুটি  
কৰিবলৈ দিয়া জপটিয়া গাঁঠি।

Sheer (শিৰেৰ্) *adj.* pure, simple অকল, কেবল।  
—*v.* i. turn aside from the proper course  
একলীয়া হৈ যা, ফালবিকাটি যা। Sheer off=  
part company লগ সঙ্গ এৰ।

Sheers (শিৰেৰ্ছ) *n.* (pl.) an instrument for  
hoisting heavy weights গধুৰ বস্তু ওপৰলৈ  
তোলাপৰা কৰা যন্ত্ৰ।

Sheet (শিট্) *n.* a large broad piece of any-  
thing চিটা, ছিট, খান, বিলা, ডৰা (যেনে—  
চাদৰ, কাপোৰ, এচটা লোৰ পাত, এডৰা পানী,  
এবিলা কাগজ) জাহাজৰ পাল। Sheet iron=  
লোহাৰ পাত। Bed-sheet=ভলত পৰা। In  
sheets=নবহা বা ভাঁজ নকৰা, এখন এখন হৈ  
থকা। Three sheets of paper=কাগজ তিনি-  
বিলা। Sheeting *n.* a bed-sheet ভলত পৰা।  
Sheet-anchor *n.* the largest anchor of a  
ship জাহাজ বহা ডাঙৰ লজৰ; chief, support  
প্রধান আশ্ৰয় বা উপায়, বৰণী। A sheet or three  
sheets in the wind (slang.)=rather very  
drunk, tipsy বৰকৈ মদৰ জালে থকা, থলং  
পলং।

Shekel (শেকল্) *n.* a Jewish coin worth

about 2s. 6d. ইহুদী দেশীয় মুদ্রা; (pl.)  
money, পেল্ ধন।

Sheldrake *n.* চাকৈ-চকোৱা চৰাই।

Shelf (শেল্ফ্) *n.* a board fixed on something  
to lay things on থাক, খাপ, থলপা, আলমারীৰ  
ডক্তা; a sandbank বালিচট। Put on the  
shelf=সামৰি তুলি থ। (pl.) Shelves  
(শেল্ফ্জ্)।

Shell (শ্বেল্) *n.* the outer covering of certain  
animals or egg খেলা, চোকোৰা, চলং; a  
bomb বোমা। —*v.* t. to break off the shell  
চোকোৰা ওচা, চলং একৰা; to bombard  
গোলা বৰ্ষণ কৰ। —*v.* i. to cast the shell  
চোকোৰা খহি পৰ, খোলা এৰাই যা।

Shellfish (শ্বেল্-ফিছ্) *n.* all aquatic animals  
with a hard covering টান খোলা থকা পানীৰ  
জন্তু, যেনে শঙ্খ, লাচুক, ককোৰা ইত্যাদি।

Shell-gun *n.* a cannon used for throwing  
bombs বোমা মৰা বৰতোপ।

Shell-lac (শ্বেল্-লেক্) *n.* lac in flat pieces  
চকলীয়া লা, চপৰা লা।

Shelly (শ্বেল্-লি) *adj.* consisting of a shell  
খোলা যুক্ত, টান বাকলি থকা।

Shelter (শ্বেল্-টাৰ) *n.* that which protects  
refuge আশ্ৰয়, আঁৰ, আশ্ৰয় স্থান। —*v.* t. to  
shield আশ্ৰয় দৈ, বন্ধা কৰ, আঁৰকৈ ধৰ; to  
cover ঢাকি থ। To take shelter=আশ্ৰয় ল।

Shelve (শ্বেল্জ্) *v.* t. to place on a shelf  
আলমারীত থ; to put aside একটীয়াকৈ থ;  
to slope এচলীয়া কৰ, ঢাল হুৱা।

Sherpherd (শেপ্-হাৰ্ড্) *n.* one who herds  
sheep ভেৰা বখীয়া, মেৰপালক; a swain  
কুৰক। Shepherdess (fem.). The Good shep-  
herd=a title of Jesus Christ যিহুজীই।

Sheriff (শেৰ-ইফ্) *n.* the governor of a  
shire শেফৰ কোনো এক অঞ্চলৰ প্রধান শাসন  
কৰ্ত্তা; the chief ministerial officer in a  
shire শেফা পঢ়া কাৰ্য্য চলোৱা প্রদেশীয় প্রধান  
বিষয়া।

Sherry (শেৰী) *n.* a kind of wine এবিধ মদ।

Shew same as Show.



**Shew bread or Show bread** (স্ব'-ব্রেড্) *n.* bread presented in a Jewish actuary উৎর্গা কৰা পিঠা।

**Shibboleth** (স্বি'ব-লেঠ্) *n.* the watch word of a party কোনো দলৰ পৰিচয় শোৱা বিশেষ লক্ষণ বা মাত।

**Shield** (শিল্ড) *n.* an armour of defence in the shape of a broad plate ঢাল, বাক; anything that protects আশ্ৰয়, বক্ষা।—*v. t.* to protect বক্ষা কৰ, আশ্ৰয় দে। **Shield-drake**=a ruddy bird of duck family চাঠৈ চকোৱা চৰাই।

**Shift** (শিফ্ট্) *v. t.* to change পৰিবৰ্তন কৰ, সলা; to dress in fresh clothes কাপোৰ সলা; to remove আঁতৰা, ঠাই লৰাই থ।—*v. i.* to change about ইকাতি সিকাতি কৰ, ঠাই লৰা।—*n.* a change পৰিবৰ্তন; a relay of men মানুহৰ সালসলনি; an artifice কৌশল, উপায়, ঠাকি। **To shift about**=to vacillate থেৰে-থেৰে কৰ, বাগতি খেলা। **To shift for one's self**=to provide for one's livelihood জীৱিকাৰ উপায় কৰ। **Shift of crops**=দোবোৰা খেতি। **Shift off**=আগলৈ হোঁহকা; to put off পাচলৈ থ। **Make shift**=to contrive ফিকিৰ কৰ, উপায় উলিয়া।

**Shifting** *adj.* unstable অস্থায়ী, পৰিবৰ্তনশীল।

**Shiftless** *adj.* devoid of means সমৰ্থহীন, নিকপায়।

**Shifty** (শিফ্টি) *adj.* ready with contrivances ফন্দিস্বক।

**Shilling** (শিল্-ইং) *n.* an English silver coin worth twelve annas বাৰ অনা মূল্যৰ আধুলিৰ দৰে ৰূপৰ ইংৰাজী মুদ্ৰা।

**Shilly-Shally** (শিলি-শেলি) *n.* foolish trifling চলোঁ-ভলোঁ কথা; irresolution থেৰে-থেৰে।

**Shimmer** (স্বি-মাৰ) *v. i.* to gleam tremulously ভিৰবিৰা।

**Shin** (শিন্) *n.* the bone of the leg ঠেঙৰ হাড়। **To shin up**=to swarm up বগুৱাবাই গহুত উঠ।

**Shindy** (শ্বিন্দি) *n.* brawl, disturbance হাই-উকমি, দন্দ, কাজিয়া (*Slang*) disturbance, row কলল, হৰামুৰা।

**Shine** (শাইন্) *v. i.* to emit rays of light ৰ'দ দে, পোহৰ হ; to glitter চকমকা, উজ্জল হ; to be eminent বিখ্যাত হ। (*pa. t.* and *pa. p.* **Shone**)।—*n.* brightness পোহৰ, উজ্জলতা; fair weather ভাল বতৰ। **Shining** *adj.* bright চকমকায়া, উজ্জল।

**Shingle** (শ্বিংগল্) *n.* thin pieces of wood used for roofing কাঠৰ সৰু পাট; gravel on sea shores নৈৰ বা সাগৰৰ দাঁতিৰ শিলগুটি।

**Shingles** *n.* an eruptive disease ফুট ধৰ।

**Shinty, Shinny** (শ্বিন্টি, শ্বিনি) *n.* hockey play, ball game হকি খেল, হকি গুটি বা হকি খেলৰ মাৰি।

**Ship** (শিপ) *n.* a large sea-going vessel বৰ জাহাজ, সাগৰীয়া জাহাজ।—*v. t.* to put on board a ship জাহাজত তোল, জাহাজ বোকাই কৰ। **To take ship or shipping**=জাহাজত উঠ। **Ship-board**=the deck of the ship জাহাজৰ তল থলপা হ'ত মানুহ উঠে।

**Shipman** *n.* a sailor নাবিক, জাহাজৰ খালাচী।

**Shipmate** *n.* একে জাহাজত যোৱা সঙ্গী।

**Shipmaster** *n.* a captain of a ship জাহাজৰ কপ্তান চাহাব।

**Shipment** *n.* embarkation জাহাজ বোকাই কৰণ; that which is shipped জাহাজত চালান কৰা মাল।

**Shipwreck** (শ্বিপ্-বে'ক্) *n.* destruction of a ship জাহাজ ডুবা; ruin ধ্বংস, বিনাশ।—*v. t.* to destroy জাহাজ ডুবা, ধ্বংস কৰ।

**Shipwright** (শ্বিপ-বাইট্) *n.* ship carpenter জাহাজ তৈয়াৰ কৰা মিস্ত্ৰী।

**Shire** (শায়্যৰ) *n.* a country প্রদেশ, জকল। **Shire-moot or Shire-mote**=প্রদেশীয় সভা।

**Shirk** (শাৰ্ক) *v. t.* to avoid এৰাবলৈ চা, কৰিবলৈ নোখোজ, ভাগ কৰ, কামত পুতুকা মাৰ। **Shirker** *n.* **Shirky** *adj.* বিভিলিজী, ফুলচালাং।

**Shirt** (শাৰ্ট্) *n.* a loose garment worn by

man কামিজ চোলা। **Shirting** *n.* cloth for shirts কামিজৰ কাপোৰ।

**Shiver** ( শ্বিভাৰ ) *v. i.* to shake, to tremble কঁপ। —*v. t.* to shatter ভোখৰ ভোখৰ কৰ, চুনচাত কৰ। **Shivering** *n.* কঁপনি।

**Shoal** ( শ্ব'ল ) *n.* a multitude of fishes মাছৰ জাক, মাছৰ উজান; a place in a river or sea where the water is shallow তবজুৱা পাৰ, পানী ঘূৰলি, বালিচট। **Shoaly** *adj.* not deep তবজুৱা, চোঁটেৰা।

**Shock** ( শ্বক্ ) *n.* a sudden and violent shake জোকাৰ, ঠেকা, ঠেলা, আঘাত, চোট, খুন্দা; a pile of cornsheaves খেৰৰ মেজি। —*v. t.* to shake violently বৰকৈ জোকাৰ, ঠেলামাৰ; to dismay উচপ্ খুৱা; ভয় খুৱা। **A shock of earth-quake** = ভূমিকম্পৰ জোকাৰ।

**Shocking** *adj.* disgusting, repulsive ঘৃণজনক, ভয় লগা, গা ৰোমাঞ্চিত হোৱা।

**Shod** *pa. t.* and *pa. p.* of **Shoe**.

**Shoddy** ( শ্ব-ডি ) *n.* waste wool or once used old wool পুৰণা অকামিলা উলসূতা। —counterfeit কৃত্ৰিম, নকলী, ফাঁকিফুক।

**Shoe** ( শ্ব ) ( *pl.* ) **Shoes** ( শ্ব'জ ) *n.* a covering for the foot up to the ankle হাফ্ জোতা, পইজাৰ; a rim of iron fixed to the hoof of certain animals নাল (যেনে ঘোঁৰাৰ)। —*v. t.* to cover with shoes জোতা পিন্ধা, ভৰিত নাল লগা। ( *pa. t.* and *pa. p.* **Shod** ).

**Shoe-black** *n.* জোতা বুকজ কৰোঁতা।

**Shoe-blackening** *n.* জোতাৰ চিয়নিহি।

**Shoe-maker** *n.* one who makes shoes যুটীয়াৰ। **Be in one's shoes, boot** = to be in one's place কাৰো ঠাই ল, কাৰো ঠাইত ভৰ্তি হ। **Shoe-horn** = জোতাভ ভৰি সুমাবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা শিঙৰ যন্ত্ৰন।

**Shog** ( শ্বগ্ ) *v. t.* to shake জোকাৰ মাৰ।

**Shone** *pa. t.* and *pa. p.* of **Shine**.

**Shoo** ( শ্ব ) *interj.* off, away হুঃ! ওচ, চেষ্টা!

**Shook** *pa. t.* of **Shake**, **Shook** ( শুক্ ) *n.* set

of stave for casks or boxes পিপা আদিত লগোৱা চটীয়া দক কাঠ।

**Shool** ( শ্ব'ল ) *v. t.* to beg মাগি ফুৰ।

**Shoot** ( শ্ব'ট ) *v. t.* to dirt নিক্ষেপ কৰ; to strike with a shot or an arrow গুলীমাৰ, কাঁড়মাৰ; to kill game গুলীয়াই মাৰ; to send forth new part as a plant গজালি মেল। —*v. i.* to jut out ওলা, টুটীয়া, পোখা। —*n.* a young branch গজালি, পোখা, গাঁজ।

**Shooter** *n.* one who shoots গুলী বা কাঁড় মাৰোঁতা।

**Shooting** *n.* act of killing games with a gun or a bow গুলী বা কাঁড় মাৰণ, চিকাৰ।

**Shooting star** = পপীয়া তৰা। **Shooting pain** = শূল বেদনা।

**Shop** ( শ্বপ্ ) *n.* a building where goods are sold দোকান, গোলা; a place where any industry is pursued কাৰখানা। —*v. i.* to visit a shop for buying goods কিনিবৰ নিমিত্তে দোকানলৈ যা। —*v. t.* ( *slang* ) to imprison; cause an accomplice to be imprisoned ফাটেকত দে, লগৰীয়াক ফাটেকত পেলা। **To talk shop** = to talk unreasonably about one's business (কথা কোৱাত মাত্ৰ ব্যৱহাৰ হয়) = নিজৰ ব্যৱসায়ৰ বিষয়ে মিছাই কথা পাত। অলাগতীয়া বাৰেভচহু কথা পাত।

**Shopping** *n.* the act of visiting shops for buying বস্তু কিনিবলৈ দোকানে দোকানে ফুৰণ।

**Shop-keeper** *n.* one who keeps a shop দোকানী।

**Shop-worn** *adj.* soiled in a shop পুৰণি, দোকানত মৌলান পৰা, দোকান বাগৰা।

**Shore** *pa. t.* of **Shear**.

**Shore** ( শ্বৰ্ ) *n.* the coast of a river or sea নৈৰ বা সাগৰৰ ধাঁতি, পাৰ; a prop ঢোকা ঠেকা। —*v. t.* ( *with up* ) to prop ঢোকা দে।

**Shoring** *n.* act of propping ঢোকা দেওন।

**Shorn** *pa. p.* **Shear**.

**Short** ( শৰ্ট ) *adj.* not long, not tall চুটি, চাপৰ, চমু; scanty অলপ; insufficient তাকৰ, কম। —*adv.* not long অলপকৈ, সংক্ষেপকৈ;

অখণ্ডক। **A short distance**=অলপ দূৰ। **A short time**=অলপ সময়, অখণ্ডক। **A short account**=সংক্ষেপে বিবৰণ। **At short sight**=অলপ দিৱীয়া মিয়াদৰ, হঠাৎ পোৱা মাজকে টকা দিবলগীয়া। **To come short**=to fail কম হ। **To cut short**=to abridge সংক্ষেপ কৰ, চুটি কৰ। **To fall short**=কম হ, নাটনি পৰ। **To stop short**=হঠাৎ ব, থমকা খ। **To take up short**=to check ব'ধা জন্মা। **In short**=সংক্ষেপে কৰলৈ গলে। **The long and short**=the whole সম্পূৰ্ণ, সমুদায়। **To make short work of**=to decide promptly কোনো টান কথা তৎক্ষণাৎ মীমাংসা কৰ। **Pull up short**=check, stop abruptly থমকা খা বা থুৱা।

**Shortage** (শৰ্ট-এ'জ) *n.* deficiency হ্রাস, কম, নাটনি।

**Shortcoming** *n.* falling short of something নুগতা, কম হওন; failure in duty ক্ৰটি, ভুলচুক।

**Shorten** (শৰ্টন্) *v. t.* to make short চুটি কৰ, হ্রাস কৰ। —*v. i.* to contract কঁচা খ।

**Shorthand** *n.* an art of recording speech কৈ যাওঁতেই সকলো কথা সংক্ষেপে লিখিব পৰা বিদ্যা, ঋতলিপি।

**Short-handed** *adj.* not having sufficient workmen কামত মানুহ কম, মানুহৰ নাটনি।

**Short-lived** *adj.* living only for a short time ক্ষণকীয়া, ক্ষণস্থায়ী, অজীয়া।

**Shortly** *adj.* in a short time অলপতে; quickly বেগতে, সোনকালে, শীঘ্ৰে; in a brief manner সংক্ষেপকৈ, চুৰকৈ, চমুৱাই।

**Shortness** *n.* state of being short খৰুতা, অভাব, নাটনি, কমতি।

**Short-sighted** *adj.* unable to see far আঁতৰলৈ নোদেখা, অদূৰদৰ্শী; heedless অবিবেকী।

**Short-sightedness** *n.* অদূৰদৰ্শীতা।

**Short-slip**=বলখেলত উইকেটৰ সোঁ হাতে থকা বলধৰা লোক।

**Short-tempered** *adj.* easily provoked, losing self control easily বেগতে খং উঠা।

**Short-wave broadcast**=distribution of news, speeches &c. to the public by means

of short circuit electric current বিজুলী শক্তিৰ দ্বাৰা চমুবাটলৈ বজুতা, খবৰ আদি পঠোৱা কাৰ্য।

**Short-witted** *adj.* having little wit কম বুদ্ধিৰ।

**Shot** *pa. t.* and *pa. p.* of Shoot.

**Shot** (শট্) *n.* act of shooting গুলী মাৰণ; bullet ছিটা গুলী; a marksman নিচানমতে গুলী মাৰোতা; reckoning, a tavern bill মদৰ দোকানত থকা আলচাঁৰ খাওনিৰ বিল বা ফৰ্দ। **A good shot**=গুলি মৰাত বৰ হাত পোন। **A bad shot**=a wrong guess ঠিকত গুলী লগাব নোৱৰা। **Flying shot**=উড়ি যাওঁতে ওপৰতে মৰা। **Snap shot**=an instantaneous photograph, discharging of rifle with momentary aim ততালিকে ছবি তোলা ফটোগ্ৰাফ, মুহূৰ্ততে বন্দুক ফেৰ কৰণ। **Prices shot up**=rose suddenly হঠাতে বৃদ্ধি হ। **Shot the cat**=বতিয়া।

**Should** (শুড্) *pa. t.* of shall উচিত হয়। **He should go**=সি যোৱা উচিত।

**Shoulder** (শল্-দাৰ) *n.* the joint of the arm below the neck কাঁধ, কান। —*v. t.* to push with shoulder কাঁধেৰে ঠেল; to take upon the shoulder কাঁধত ল। **To put one's shoulder to the wheel**=to render personal help in accomplishing a difficult task পাবমানে বল দে। **Shoulder to shoulder**=with hearty and united action মিলেৰে লগলাগি।

**Shoulder blade** *n.* the broad flat bone of the shoulder কাঁধৰ হাড়।

**Shout** (শ্বাউট) *n.* a loud cry to attract attention চিঞৰ, আটাই, জয়ধ্বনি। —*v. i.* to utter a shout আটাই পাব, চিঞৰ, জয়ধ্বনি কৰ।

**Shove** (শ'ভ) *v. t.* to drive along by force চোঁচোৰাই নে, ঠেলি নে। —*v. i.* to push forward ঠেলা মাৰ, হেচাক মাৰ। —*n.* a forward push হেচাক ঠেলা। **To shove off**=আগলৈ নাও ঠেল। (*Colloq.*) put somewhere কোনো ঠাইত থ।

**Shovel** ( শ্বেল্ ) *n.* an instrument for lifting loose substances শুবি বস্তু তোলা লাঠনী, হেঁতা।

**Show** ( শ্ ) *v. t.* to present to view, to exhibit দেখুৱা; to prove প্রমাণ কৰ, সাব্যস্ত কৰ; to inform জনা। — *v. i.* to appear, to look দেখা যায়, বুজা যায়। ( *pa. t.* showed, *pa. p.* shown or showed ). — *n.* display শোভা, প্রদৰ্শন, জাকজমক; a sight দৃশ্য; parade কাৱাজ; pretence চলনা। **Show-flight** = যুজিবলৈ সাজু হোৱা দেখুৱা। **Show forth** = to give out প্রকাশ কৰ, জাহিৰ কৰ। **Show off** = to show in a boasting manner আড়ম্বৰ কৰি দেখুৱা। **Show one the door** = to dismiss a person from one's presence কাকো বিদায় দে। **Show up** = to expose কাৰো দোষ প্রকাশ কৰি নিন্দনীয় কৰ। **Show a bold front** = adopt an attitude of defiance উভতি ধৰ; সাহস পূৰ্বক বাধা দে। **Show cause** = কাৰণদৰ্শা, কৈফিয়ৎ দে। **Show-card** = a placard জাননী, ঘোষণা পত্ৰ। **Show case** = বাহিৰৰ পৰা দেখা পোৱাকৈ কোনো ঠাইত মাল সজাই থোৱা আলমাবী। **Show-room** = a room where samples are exhibited বস্ত্তৰ নমুনা দেখুওৱা ঘৰ।

**Shower** ( শ্বাও-আৰ্ ) *n.* a copious fall of rain or hail শিল বা বৰষুণৰ জাক, চাবুৰি। — *v. t.* to wet with rain বৰষুণত তিতা; to bestow copiously বহুল পৰিমাণে দে, বৰষুণ দিয়াদি দে, বৰ্ষণ কৰ। **Heavy shower** = দপ্-দপীয়া বৰষুণ।

**Showery** ( শ্বাও-আৰ-ই ) *adj.* abounding with showers জাকে জাকে বৰষুণ অহা, দপ্-দপীয়া বৰষুণৰ।

**Showy** ( শ্বা'য়ী ) *adj.* ostentatious আড়ম্বৰী; making a show বচকাঁয়া, জাকজমক, ফিতাহি দেখুৱা, ফুটংগিৰী, ভেমাৰ বচকাঁ।

**Showiness** ( শ্বা'য়ী-নেচ্ ) *n.* আড়ম্বৰী, জাকজমক, ফিতাহি, ভেমা।

**Shrapnel** ( শ্ৰেপ্-নেল্ ) *n.* a shell filled with bullets বহুত গুলী ভৰাই কৰা ভাঙ্গৰ গোটা

**Shred** ( শ্ৰে'ড্ ) *n.* a long strip torn off ভোৰা-কাণি; fragment, piece, a particle এছিটা, ভোৰখ, টুকুৰা। — *v. t.* to tear into pieces ছিট ছিট কৰ, ভোৰখ ভোৰখ কৰ।

**Shrew** ( শ্ৰু' ) *n.* a brawling woman, a scold দন্দুৰী তিবোতা, a kind of animal resembling the mice এজাতি ইন্দুৰ। **Shrewish** *adj.* peevish কেটাই জেলেবীয়া, দন্দুৰা।

**Shrewd** ( শ্ৰুদ্ ) *adj.* artfully, wily, cunning, sly সিয়ান, খুঁতং, টেক্সৰ, খলুৱা; clever, sagacious চতুৰ, চালাক, বুধিয়ক। **Shrewdness** *n.* cleverness টেক্সবালি, চতুৰতা। **A shrewd reply** = টেক্সবালি উত্তৰ। **A shrewd observer** = চতুৰ নিৰীক্ষক।

**Shriek** ( শ্ৰীক্ ) *v. i.* to scream চেঁচেয়া চিঞৰ। — *n.* a shrill outcry চেঁচেয়নি, চিঞৰ আটাই।

**Shrike** ( শ্ৰাইক্ ) *n.* a genus of birds এজাতি সেন চৰাই। **Fork-tailed Shrike** = ফেঁচু চৰাই, ভিমৰাজ।

**Shrill** ( শ্ৰীল্ ) *adj.* sharp, piercing চেঁচেয়া, টেংটেঙীয়া। **Shrillness** *n.* টেংটেঙনি।

**Shrimp** ( শ্ৰীম্প্ ) *n.* a genus of lobsters মিছামাছ; a dwarfish person কঁটিয়া মানুহ, বাওনা।

**Shrine** ( শ্ৰাইন্ ) *n.* a sacred place; an altar পুণ্য স্থান, মঠ, মন্দিৰ, দেৱালয়। — *v. t.* to enshrine মন্দিৰত থ।

**Shrink** ( শ্ৰিঙ্ক ) *v. i.* to contract চাপ খা, কৌচ খা, টোঁটোৰা পৰ; to recoil, as from fear ( ভয়ত ) কৌচ খা, ভয় কৰ। — *v. t.* to cause to shrink কৌচ খুৱা। ( *pa. t.* shrank, *shrunk* ; *pa. p.* shrunk ).

**Shrinkage** ( শ্ৰিঙ্কেজ ) *n.* recoil, contraction কৌচ খাই সৰু হওন।

**Shrive** ( শ্ৰাইভ ) *v. t.* to hear a confession and grant remission of sin পাপ স্বীকাৰ কৰাই মুক্তি দে।

**Shrivel** ( শ্ৰিভেল্ ) *v. t.* or *v. i.* to contract into wrinkles টোঁটোৰা পৰ, টোঁটোৰা পৰ, কৌচ খুৱা, শোঁটোৰা পৰ। **Shrivalled** *pa. adj.* shrunken শোঁটোৰা শোঁটোৰা, টোঁটোৰা পৰা।

**Shroff** (শ্রফ) *n.* a money changer টকা সলোৱা লোক, ধন সলনিয়াৰ। —*v. i.* to examine the quality of coins মুদ্ৰা পৰীক্ষা কৰ।

**Shroud** (শ্রাউড) *n.* a garment of the dead শবাজ্জদন, শতকা কাপোৰ। —*v. t.* to dress for the grave শব কাপোৰ পিন্ধা, মৰা শ টাক; to hide ঢাকি থ, আশ্ৰয় দে। A dead man in his shroud = শব বস্ত্ৰ দ্বাৰা আচ্ছাদিত মৰা শ।

**Shrouds** *n.* (*pl.*) ropes for supporting the masts জাহাজৰ মাস্তুল বন্ধা লেজু।

**Shrove-tide** *n.* the day preceding Ash-Wednesday লেণ্টৰ পূৰ্ব মঙ্গলবাৰ।

**Shrub** (শ্রাব) *n.* a dwarf woody plant, a bush জোপা; চুটি জোপোহা গছ। **Shrubby** *adj.* জোপোহা-জুপুহি। **Shrubbery** *n.* সৰু সৰু গছ থকা ঠাই।

**Shrug** (শ্রাগ্) *v. t.* to contract কোঁচা, জিকাৰ। —*v. i.* to raise or draw up the shoulders in dislike, dread, doubt etc. জিকাৰ থা, কাঙ্ছ জোকাৰ।

**Shrunk** *pa. t.* and *pa. p.* of Shrink.

**Shuck** (শ্বাক্) *n.* a shell, husk or pod বাকলি, চোকোৰা, খোলা, বাহ।

**Shudder** (শ্বাদাৰ) *v. i.* to tremble with fear ভয়ত কঁপ, গা শিহৰ। —*n.* a trembling কঁপনি।

**Shuffle** (শ্বাক্ল্) *v. t.* to confuse, to change the position of মিহলা, খেলিমেলি কৰ। —*v. i.* to change the order of the cards তিচি পেলা; to shift or evade questions কথা পাৰা; আচল কথাৰ উত্তৰ নিদি বাঞ্ছ কথা ক। To shuffle off = to thrust aside গোঁজা মাৰি একটিকাকৈ থ; to lay aside পেলাই থ।

**Shuffling** *adj.* evasive ফাঁকি দিয়া, মিছাই গা সাৰিবলৈ কৰা, হোঁকা পিচলা।

**Shun** (শ্বান্) *v. t.* to avoid এৰ, ড্যাগ কৰ। (*pa. t.* and *pa. p.* Shunned).

**Shunt** (শ্বাণ্) *v. t.* or *v. i.* to turn aside ঘূৰা; to turn off upon a railway siding বেলৰ লাইন সলা; divert (train) বেল গাড়ীৰ লাইন

সলা, ইফালৰ পৰা সিফাললৈ নে; electric conductor joining two points of circuit to pass current বিজুলী যন্ত্ৰৰ দুডাল তাঁৰ লগ লগা। —*n.* a short side rail বেলৰ ইলিন আদি ঘূৰাবৰ নিমিত্তে পতা উপকৰা বেল লাইন।

**Shut** (শ্বাট্) *v. t.* to close বন্ধ কৰ, জপা। —*v. i.* to be closed বন্ধ হ, জাপ থা বা হা। (*pa. t.* and *pa. p.* Shut). Shut the door = দুৱাৰ মাৰ। Shut the eyes = চকু মুদ। Shut down = to stop work কাম বন্ধ কৰ। Shut in = to enclose আটক কৰ; ওলাব নোৱাৰাকৈ ভিতৰ সুমাই থ। Shut off = বাজ কৰি থ। Shut out = সোমাত্ৰ নোৱৰা কৰ, সোমাবলৈ নেদে। Shut up = to close বন্ধ কৰ, to confine আটক কৰ, আবদ্ধ কৰ। Shut the door behind = সোমাইভে দুৱাৰখন মাৰি বা জপাই আহ। Shut the door against = সোমাব নোৱাৰাকৈ দুৱাৰ জপাই থ। Shut the door upon = সোমাব নিদি দুৱাৰ জপা, সোমাবলৈ হাক দে।

**Shuttle** (শ্বাট্ল্) *n.* a weaver's instrument for shooting the thread of the wool মাৰ্কে।

**Shuttlecock** *n.* a rounded cork struck with feathers লবাই ধেমালি কৰা এবিধ পাখি লাগোৱা টোপ।

**Shuttle-witted** *adj.* changeable চকল।

**Shy** (শ্বাই) *adj.* timid, suspicious জুঙ্ক-জালাক, লাজুকা, ভয়াতুৰ, চুচুচামাক। To fight shy of. see fight. To look shy at or on = সন্দেহ কৰ। Shyness *n.* চুচুচামাক, লাজ, ভয়।

**Sibilant** (চিবিলেণ্ট) *n.* a letter such as S and Z having a hissing sound হি-হি শব্দ হোৱা আখৰ। —*adj.* making a hissing sound হি-হি শব্দ কৰা।

**Sibilant** (চিবিলেণ্ট) *n.* a hissing sound হি হি শব্দ, সেহনি, ফোচ্ ফোচ্ শব্দ।

**Sibyl** (চিব-ইল্) *n.* a witch, a mythological prophetess ডাইনী, দেবদেৱীৰ লগৰ মঙ্গলভী, যোগিনী।

**Sibylline** (চিব-ইল্-আইন্) *adj.* prophetic ভবিষ্যৎকা সম্বন্ধীয়।

**Sic** *adj.* so তথা, যেনে আছে তেনে ।

**Siccation** ( চিক্-কে-শ্বন্ ) *n.* act of drying শুষ্ক হওন বা কৰণ, শুকুৱা কাম । **Siccative** ( চিকেটিভ )

*adj.* causing to dry বেগতে শুকোৱা গুণ থকা ।

**Siccity** ( চিক্-চি-টি ) *n.* শুকান অৱস্থা, শুষ্কতা । ( *L. siccus* = dry ).

**Sicilian** ( চি-চিল্-ইয়েন্ ) *adj.* or *n.* of or pertaining to *Sicily* = চিচিলী দেশীয়, চিচিলীৰ লোক । **Sicilian Vespers** = পৰ্বদিনত চিচিলী দেশত কৰা ফৰাসী হত্যা ।

**Sick** ( চিক্ ) *adj.* ill শীড়িত, নৰিয়াত পৰা, অসুস্থ, বেমাৰী, কণীয়া ; disgusted বিৰক্ত, ঘৃণামুক্ত । **He is sick** = তাৰ বেমাৰ । **Sick bed** = বোগীৰ শয্যা বা শোৱা পাটি । **Sick-brained** = মগজৰ দোষ থকা, আধা বলিয়া । **Sick at heart** = মনত বেজাৰ । **Sick at stomach** = বাতি আহে আহে যেন কৰ, ওকালি আহ ।

**Sicken** ( চিক্ ) *v. t.* to make sick অসুস্থ কৰ, কণীয়া কৰ ; to disgust বেয়া লগা, বিৰক্তি জন্ম ।

**Sickly** ( চিক্ ) *adj.* unhealthy বেমাৰী, কণীয়া, কুৰীয়া ; weak চেৰেলা । **Sickliness** *n.* কণীয়া অৱস্থা ।

**Sickness** *n.* state of being sick ৰোগ, বাধি, বেমাৰ, কোৰ, নৰিয়া disease.

**Sickle** ( চিক্ ) *n.* an instrument for cutting grain খান দোৱা কাঁচি ।

**Side** ( চাইদ্ ) *n.* the border of anything দাঁতি কাষ, কান ; a part of a thing which is long and broad লুটি, ফাল ; region অঞ্চল, টাঙ্গনি, পিন ; any party of opinion in a dispute পক্ষ, কাল ; line of descent গোষ্ঠি, বংশ । — *v. i.* to support the cause of one party against another ফলিয়া হ । লগ ল । — *adj.* indirect উপকৰ, কাষৰীয়া ।

**Side by side** = ওচৰাওচৰিকৈ । **To choose side** = দল বাছি ল । **Wrong side** = বেয়া লুটি ।

**Right side** = ভাল লুটি । ( যেনে কাপোৰ )

আচল ফল । **To one side** = একালে । **From his mother's side** = মাকৰ গোষ্ঠীৰ, মাকৰ ফালৰ পৰা । **On the other side** = আন ফালে, সিপিনে । **He sided with him** = তেওঁ

তাৰ ফলীয়া হ'ল, তেওঁৰ পক্ষ সমৰ্থন কৰিলে ।

**From side to side** = ইফালৰ পৰা সিফাললৈ ।

**Side-arms** = গৰ একালে অৰ্থাৎ লোৱা অস্ত্ৰ ।

**Side board** = আহাৰ কৰা কোঠাৰ এদাঁতিৰে কাঁহী বাটি থোৱা তক্তা । **Side dish** = উপকৰা তৰকাৰী বা খাদ্য, লেখৰ বাজে দিয়া খাদ্য । **Side-glance** = a glance to one side কৰাহিকৈ চাওন ।

**Side-hint** = কথাৰ চলেৰে দিয়া সঙ্কেত ।

**Side long** = not straight একাষৰীয়া, এদাঁতীয়া, কৰাহিকৈ, একালে দীঘে দীঘে ।

**Side note** = marginal note দাঁতিত লেখা টকা ।

**Side-path** = বাস্তাৰ একাষৰে মানুহ যোৱা বাট ।

**Side-saddle** = ঘোঁৰাত একেফালে ভৰি মেলি তিকতা মানুহ বহিব পৰা জীন ।

**Side-walk** = খোজকাঢ়ি যোৱা কাষৰীয়া বাট ।

**Side-ways, Side wise** — toward or on one side একালে এদাঁতিয়ে ।

**Sidereal** ( চাই-দি-বিয়েল্ ) *adj.* starry, relating to a star তৰা সম্বন্ধীয়, নক্ষত্ৰময় — **year** = the period required by the sun to move round a particular star, i.e. 365 days

6 hours 9 minutes and 9.6 seconds বৰ্তমান প্ৰচলিত বছৰৰ মাহ দিন লেখ ।

**Siding** ( চাইডিং ) *n.* a short line of rails in a railway আচল বাটৰ পৰা ফাটি যোৱা সৰু খেলৰ লাইন ।

**Siege** ( চিজ্ ) *n.* a besetting, a fortified place দুৰ্গ আক্ৰমণ, গড় বেটন । **Stage of siege** = সৰলো কাৰ্য্য পল্টনীয়া আইনৰ অধীনত চলা

অৱস্থা ।

**Siesta** ( চিয়েষ্টা ) *n.* a short sleep in midday ঋতুকীয়া দিবা-নিদ্ৰা ।

**Sieve** ( চিভ্ ) *n.* a perforated utensil for separating fine parts of anything চালনী ।

**Sift** ( চিফ্ ) *v. t.* to separate with a sieve চাল ; to examine closely চালি-আৰি

চা, ভালকৈ পৰীক্ষা কৰা । **Sifting enquiry** = সূক্ষ্ম অনুসন্ধান ।

**Sigh** ( চাই ) *v. t.* to take a long and deep breath, as in love or grief হৃদয়নিয়াহ পেলা ।

— *n.* a long and deep respiration দীৰ্ঘ নিশ্বাস, হৃদয়নিয়াহ ।

**Sight** (চাইট্) *n.* act of seeing, view দর্শন, দৃষ্টি; faculty of seeing দর্শনশক্তি, নজর; a spectacle দৃশ্য; a guide for the eye to adjust certain instrument মজব পোনোতা যন্তন। At sight=দেখা মাত্রকে, দেখিলেই। Out of sight=দৃষ্টির অগোচর, চকুৰ আগৰ পৰা আঁতৰ। Sight *v. t.* to catch sight of দেখা পা, নজৰ পৰ। Slightly *adj.* comely সুন্দৰ।

**Sight-seer** (চাইট-চিৰেৰ) *n.* one who is eager to see curiosities নেদেখা বস্ত চাই ফুৰা লোক।

**Sign** (চাইন) *n.* mark চিন, নিচান; a symptom লক্ষণ; a wonder আচৰিত ঘটনা। —*v. t.* to put a signature to দস্তখত কৰ, চহী কৰ; to mark চিন দে। Sign board=a board with address and description কোনো বিষয়ৰ জাননী তত্তা। Sign-manual *n.* the royal signature বজাৰ চহী। Sign-post *n.* a direction post বাট দেখুৱা ষ্টুটা।

**Signal** (চিগ্-নেল্) *n.* a sign to give notice from a distance নিচান, সঙ্কেত, ইঞ্জিত, ইচাৰা। —*v. t.* or *v. i.* to give a signal to সঙ্কেত কৰ, নিচান দেখুৱা। Signal-gun=কোনো ঘটনাৰ সন্তেদ দিবলৈ মৰা বৰ তোপ।

**Signalise** (চিগ্-নেল্-আইজ্) *v. t.* to make eminent প্রসিদ্ধ কৰ, খ্যাতি বাধ, স্বৰণী কৰ।

**Signalling** (চিগ্-নেল্-ইং) *n.* act of transmitting news to a distance by certain signs কোনো চিন দেখুৱাই সঙ্কেতেৰে খবৰ দিয়া কাম।

**Signature** (চিগ্-নে-টুইব্) *n.* the name of a person written by himself চহী, দস্তখত।

**Signatory** (চিগ্-নে'-টুই-ই) *n.* one who writes his name দস্তখতকাৰী, চহী কৰোতা।

**Signet** (চিগ্-নে'ট) *n.* a seal চহী মোহৰ। Signet ring=a ring with a seal on it নাম মোহৰ লগোৱা আঙ্গঠি।

**Significance** (চিগ্-নি-ফি-কেঞ্চ) *n.* meaning, importance অৰ্থ, ভাব অভিপ্ৰায়, আৱশ্যকতা, তাৎপৰ্য।

**Significant** (চিগ্-নি-ফি-কেণ্ট্) *adj.* expressive of something অৰ্থবোধক, গুৰুতৰ লাগতিয়াল।

**Signification** (চিগ্-নি-ফি-কে'শ্বন) *n.* that which is signified, meaning অৰ্থ মানে, ভাব, অভিপ্ৰায়।

**Significative** *adj.* having meaning অৰ্থবোধক।

**Signify** (চিগ্-নি-ফাই) *v. t.* to mean, imply, to indicate বুজা, অৰ্থ কৰ, প্রকাশ কৰ, বুঢ়া। (L. *signum*=a sign; *facere*=to make)।

**Signor** (চি-নীয়ৰ) an Italian word equivalent to Mr. মহাশয়, ডাঙৰীয়া।

**Silage** (চিলেজ্) *n.* green grasses preserved in pits for cattle food সাঁচি ধোৱা শুকান ঘাঁহ।

**Silence** (চাই-লে'নচ্) *n.* absence of speech or sound, calmness মৌন অৱস্থা, নিশ্চলতা। —*v. t.* to cause to be silent, to stop থমা, মনে মনে থকা কৰ, মাত নোহোৱা কৰ, শান্ত কৰ। *interj.* be silent মনে মনে থক।

**Silent** (চাই-লে'ণ্ট্) *adj.* free from noise, still মৌন, নিৰ্মম, নিভাল, নিশ্চল। **Silently** *adj.* without sound or speech মনে মনে।

**Silenus** (চাই-লিন-নচ্) *n.* an attendant of Bacchus সুবাদেৱতা বেকচৰ লগৰীয়া; a revelling old drunkard ধোৰ মদণী বুঢ়া।

**Silhouette** (চিলুৱেট্) *n.* a portrait of person in black colour কৃষ্ণবৰ্ণ আকৃতিৰ ছবি। —*v. t.* to represent in silhouette ক'লা আকৃতি কৰ।

**Silex, Silica** (চিলিকা) *n.* a white or colourless substance such as rock crystal কটিক, চকমকি পাথৰ। **Silicious** *adj.*

**Silica** (চি-ই-কা) *n.* silicon dioxide, a hard colourless metal এক বকম খনিজ বগা ধাতু। *adj.* Silicated.

**Silicle** (চিলিকুল্) *n.* a seed vessel পকিলে ফুলাল হৈ ওলোৱা গুটিৰ হেঁই। also **Siliqua** (চিলিক্) *n.* ফুলীয়া দীঘল হেঁই।

**Silk** (চিল্ক্) *n.* soft thread obtained from certain worms বেদম, পাট, এৰি বা যুগা সূতা।

**Silk-cotton tree** = শিমলু গছ। **Silk-worm** = পাট পলু।

**Silken** (চিল্কন্) *adj.* made of silk পাটৰ; resembling silk চিকমিকীয়া; delicate মিহি। **Silkey** = like silk, glossy চিকমিকীয়া।

**Sill** (চিল্) *n.* the stone or timber at the foot of a door দুৱাৰৰ গঁড়িলা।

**Silliness** (চিল-ই-নেচ্) *n.* foolishness মূৰ্খালি, অজ্ঞতা।

**Silly** (চিল-ই) *adj.* simple ভেৰা, অজ্ঞা impudent বেবুজ, নিৰ্বোধ, মূৰ্খ।

**Silos** (চিল্চ্) *n.* pits or towers in which green grasses are preserved for fodder কেঁচা ঘাঁহৰ দ'ম বা দ'ল।

**Silt** (চিল্টি) *n.* sand and mud left by flowing water, sediment পলস, নৈয়ে পেলোৱা বোকা। — *v. t.* to fill with sediment পলস পেলা, বোকাৰে পোত। **Silted up** = বালিৰে পোত গল।

**Silvan** (চিল্-ভেন্) *adj.* woody জঙ্গলাকীৰ্ণ; inhabiting woods হাবিয়লীয়া। **Silvandeity** = বনদেবতা।

**Silva** (চিল্ভে) *n.* the forest trees collectively কোনো দেশৰ গছগছনিবোৰ।

**Silver** (চিল্-ভাৰ্) *n.* a white metal used in making money ৰূপ; money made of silver টকা। — *adj.* made of silver ৰূপৰ; white বগা; bright চকমকীয়া। — *v. t.* to cover with silver ৰূপ খতা। — *v. i.* to make like silver চকচকীয়া কৰ। **Silvern** *adj.* made of silver ৰূপৰ, ৰূপেৰে কৰা।

**Silver-haired, —headed** *adj.* having white or gray hair পকাচুলীয়া, চুলি বগা।

**Silversmith** *n.* one who works in silver ৰূপৰ কাম কৰা শোণাৰী।

**Silver-tongued** (চিল্-ভাৰ্-টাংগ্) *adj.* eloquent কথা কোৱাত পটু, সুবক্তা।

**Silvery** (চিল্-ভাৰ-ই) *adj.* resembling silver ৰূপৰ দৰে; white বগা; bright চকচকীয়া।

**Simia** (চিম্-ই-আ) *n.* an anthropoid ape, a monkey generally বান্দৰ।

**Similar** (চিম্-ই-লেৰ) *adj.* like resembling in shape একে, সমান, তুল্য, নিচিনা, অনুৰূপ।

**Similarity** *n.* likeness সাদৃশ্য, মিল।

**Similarly** *adv.* in the same manner সেইদৰেই, তেনেকৈ।

**Similitude** (চিম্-ইল্-ই-টিউদ) *n.* resemblance, comparison মিল, সাদৃশ্য, তুলনা।

**Simile** (চিম্-ই-লি) *n.* something similar পতন্তৰ; a comparison to illustrate something উপমা, দৃষ্টান্ত। **Similise** (চিমিলাইজ) *v. t. & v. i.* to make similar একে কৰ; to compare তুলনা কৰ, মিল।

**Simmer** (চিম্-আৰ) *v. i.* to boil gently উতলিবলৈ সীমিয়া, লাহে লাহে তপত হ, খং উঠো উঠো হ। — *n.* gentle heating উমাজাল।

**Simony** (চিন্-অন্-ই) *n.* the crime of buying or selling church preferment ধৰ্ম্মার্থে দান কৰা সম্পত্তি, ক্রয় বিক্রয় কৰা দোষ।

**Simoom** (চাইমুম) *n.* a hot suffocating wind which prevails in Africa and Arabia আফ্ৰিকা দেশৰ গৰম বতাহ।

**Simper** (চিম্-পাৰ্) *v. i.* to smile in an affected manner মিচিকীয়া হাঁহি মাৰ। — *n.* an affected smile মিচিকীয়া হাঁহি।

**Simple** (চিম্পল্) *adj.* single, elementary অমিশ্ৰিত, একেবিধীয়া; open, undesigning ডাঙলীয়া, সবল, খোলা; artless অজ্ঞা, হোতা, শোনশটি, ভোলা; silly ভেৰা, ভোলা; plain শুদ্ধ। **Simpleminded** = unsuspecting হোলগোজ, হোতা। — *n.* a medicinal herb বনৌষধি, বন দৰব।

**Simpler** *n.* a gatherer of medicinal herbs বন দৰব বেঠোতা।

**Simpleton** (চিম্-পল্-টন্) *n.* a fool মূৰ্খ, ভেৰ মানুহ।

**Simplicity** (চিম্প্লি-টিটি) *n.* state of being simple, openness সবলতা, আজ্ঞা গুণ; অকপটতা।

**Simplify** (চিম্প্লিফাই) *v. t.* to make simple উজ্জ্বল কৰ, সহজ কৰ। **Simplification** *n.*

**Simply** (চিম্প্লি) *adv.* plainly সবল ভাৱে; merely কেবল, মাত্ৰ, মুঠেই।

**Simular** (চিম্-ইউ-লেৰ্), **Simulator** *n.* one who



pretends to show what he is not কপটী, বল, হৃদয়েশী, টেটোন। —*adj.* counterfeit, feigned কৃত্রিম, নকলী।

**Simulate** (চিম্-ইউ-লৌট্) *v. t.* to imitate, feign in counterfeit ফাঁকি কব, ভাও ধব, ভাও জোব, বাদী কব।

**Simulation** *n.* the act of feigning ভাও জোবণ, ফাঁকট, ফাঁকি-ফুকি; resemblance সাপুঞ্জ।

**Simultaneous** (চিম্-অল্-টে-নি-আচ্) *adj.* acting or happening at the same time একে সময়তে হোৱা বা কৰা। **Simultaneously** *adv.* at the same time একে সময়তে, একে-জাউৰিতে।

**Sin** (ছিন্) *n.* violation of the law of God, wickedness পাপ, অপৰাধ, অৰ্থ, গোৰ। —*v. i.* to violate the law of morality or religion পাপ কৰ, অৰ্থ কৰ, অপৰাধ কৰ। **Sin-offering** *n.* an offering for sin পাপৰ পৰা মুক্ত হবলৈ উচৰ্গা কৰা দান বা বলি। **Venial sin** = ক্ষমাযোগ্য পাপ, অজানকৃত পাপ।

**Sinapism** (চিনে-পিঞ্জম্) *n.* mustard plaster বাই সবিসহৰ লেণ্ড।

**Sinful** (চিন্-ফুল্) *adj.* wicked, unholy পাপী, পাতকী, অধৰ্মী, পাপিষ্ঠ। **Sinless** *adj.* without sin নিম্পাপী। **Sinner** (চিন্-নাৰ্) *n.* one who sins পাপাত্মা, পাপী, পাতকী, অপৰাধী।

**Since** (চিনচ্) *adv.* from the time that তেতিয়াৰ পৰা; ago, past আগৰে, আগত। —*prep.* after পাচত; from the time of তেতিয়াৰ-পৰা। —*conj.* because যি হেতুকে, সেই দেখি। **I have not seen him since then** = মই তেতিয়াৰ পৰা তেওঁক দেখা নাই। **It is two years since he died** = তেওঁ মৰা আজি দুবছৰ হ'ল। **I punished him for an offence since he has not come to me** = এটা দোষত মই তাক শাস্তি দিছিলো, সেই দেখি সি মোৰ ওচৰলৈ অহা নাই। **Since (conj.) you have confessed I will forgive you** = তুমি হৈ ললা যেতিয়া মই তোমাক ক্ষমা কৰিম।

**Sincere** (চিন্-চিয়েৰ) *adj.* frank, honest

সবল, পেখালা, অকপটী, মুখে-পেটে একে, হ'লহীয়া; true ঠিক।

**Sincerely** (চিন্-চিয়েৰ-লি) *adv.* frankly, honestly সবলভাবে, অকপটভাবে।

**Sincerity** (চিন্-চিয়েৰ্-ইটি) *n.* honesty of mind সবলতা, সাধুতা, অকপট ভাব, নিষ্ঠা।

**Sinciput** (চিন্-চি-পুট্) *n.* part of the head above the forehead তালু।

**Sine** (চাইনি) *prep.* without নোহোৱাকৈ। **Sine die** = কোনো দিন ধাৰ্য্য নোহোৱাকৈ। **Sine qua non** = indispensable নহলেই নোহোৱা, অতি অৱশ্যক।

**Sine** (চাইন্) *n. (math.)* line drawn from one extremity of an arc perpendicular to the straight line cutting the arc কোনো বৃত্ত-খণ্ডৰ এমূৰৰ পৰা ঘূৰণীয়া খণ্ডলৈ সবলভাবে টনা ৰেখা।

**Sinecure** (চাই-নি-কিউৰ) *n.* an ecclesiastical benefice without work বিনা কামে বেতন ভোগ কৰা ধৰ্ম মঠ; an office with salary but without work একো কাম নথকা বেতনভোগী পদ। **Sinecurist** *n.* কাম নকৰাকৈ বেতন ভোগ কৰি থকা লোক।

**Sinew** (ছিন্-ইউ) *n.* muscle, nerve সিব, গাৰ আঁহ-পাহ। —*v. t.* to strengthen সবল কৰ, বলৱন্ত কৰ। **Sinews of war** = money ধন টকা।

**Sinewy** (চিন্-ইউ-ই) *adj.* consisting of sinews, strong সিবযুক্ত, বলবান, বলী, গাহ আঁহ-পাহ শক্ত।

**Sing** (চিং) *v. i.* to utter melodiously with musical modulation গান গা, গীত গা। —*v. t.* to chant সুব লগাই গা। **Sing out** = to shout চিঞৰ, বিজিয়া। **Singer** *n.* one who sings গায়ন, গায়ক। **Singing** *n.* the act of singing গান কৰণ, গান গোৱা বিদ্যা।

**Singe** (চিন্জ) *v. t.* to burn on the surface ওপৰে ওপৰে পোৰ। —*n.* a slight burn অলপ পোৰা জ্বৰহা।

**Single** (চিং-গল্) *adj.* alone অকলশৰীয়া, অকল; individual এটা, এজীয়া; separate শুটীয়া; unmarried উদ্ধুয়া, অবিবাহিত; sincere সবল,

অকপট। —*v. i.* to choose or select from a number বাছিল, পৃথক কৰ। **There is not a single man** = তাত এটোও মানুহ নাই। **To single out** = বাছি উলিয়া।

**Single-eyed** (চিংগল্-আইড্) *adj.* one eyed এটা চকু কণা; unselfish নিঃস্বার্থপর।

**Single handed** *adj.* unassisted অকল, অকলে, নিজে নিজে।

**Single-minded** *adj.* upright স্তায়বান, অকপট, সবল।

**Singleness** *n.* state of being alone অকলশৰীয়া অৱস্থা; sincerity সবলতা।

**Singly** (চিংলি) *adv.* by one's self অকলে, আপোনাআপুনি; alone নিজে নিজে।

**Singsong** (চিং-চং) *n.* drawing খবহুঙটি নোহোৱা ঠেঙ ধৰা গাত।

**Singular** (চিং-গিউ-লাব্) *adj.* alone এটীয়া, single এক; uncommon অসাধাৰণ, ১। **Singularly** *adv.* peculiarity অন্তত-কপে, অসাধাৰণকপে। **Singular, number** = একবচন।

**Singularise** (চিং-গিউ-লেব্-আইজ্) *v. t.* to make singular অসাধাৰণ কৰ, অধিতীয় কৰ।

**Singularity** (চিং-গিউ-লেব-ইটী) *n.* peculiarity অসামান্যতা, বিশেষত্ব।

**Sinhalese or Singhalese, Cingalese** (চিংহেলিজ্) *n.* native language of Ceylon সিংহল দ্বীপৰ লোকৰ ভাষা।

**Sinic** (চিনিক্) *adj.* Chinese চীনদেশীয়।

**Sinism** (চিনিজ্‌ম্) চীনদেশীয় দন্তৰ।

**Sinister** (চিন্-ইচ-টাৰ্) *adj.* dishonest অসৎ; unfair বেয়া; unlucky অমঙ্গলীয়া; left বাঁও।

**Sinister-handed** = left handed বাঁওহতীয়া, লেবেবাহতীয়া।

**Sinistrous** *adj.* on the left hand side বাঁওফালৰ, absurd, wrong অসঙ্গত, অত্যাচার।

**Sink** (চিংক্) *v. i.* to descend to the bottom ডবা; to fall down বুৰ, ডুব যা, তললৈ যা; to lose in strength ক্ৰমে দুৰ্বল হ, বল পৰি আহ। —*v. t.* to cause to sink ডুবা, তল নিয়া, ধোপা কৰ; to suppress ডবা তললৈ হেঁচি ধৰ; to make by digging খান। (যেনে

a well = নাহ); to reduce, in value দৰ কমা। (*pa. t.* Sank, Sunk; *pa. p.* Sunk, Sunken)। **Sink hole** *n.* a drain to carry filthy water বেয়া পানী যোৱা নলা বা খাল। **Sink room** = scullery পাক ঘৰৰ কাঁই বাটি আদি বস্তু ধোৱা কোঠা।

**Sinker** (চিংকাৰ) *n.* a weight fixed to something to cause sinking জাল বা বৰশীৰ জবীত বন্ধা গুৰা।

**Sinking** *n.* a depression তললৈ বহি যাওন। —*adj.* causing to sink তল নিওৱা। **Sinking-fund** *n.* ধাৰ শুদ্ধিৰ নিমিত্তে বচনি লাভৰ পৰা জমা কৰি থোৱা আছুটীয়া টকা। **Sinking-hole** = বেয়া পানী ওলাই যাবলৈ বখা বিহা।

**Sinner, Sinless** see Sin.

**Sinuate** (চিন্-এউ-এট্) *adj.* curved বেকাবেকি, ঘোৰ থোৱা। —*v. t.* to bend in and out ভেঙুৰা ভেঙুৰি কৰ। **Sinuation** *n.*

**Sinuous** (চিনিউ-আচ্), **Sinuose** *adj.* with many curves, winding অকোৱা পকোৱা, বেকাবেকি; morally crooked পেটকুলী, পেটকপটীয়া।

**Sinus** (চাই-নাচ্) *n.* a bending, a fold খলপাখলপি, অকোৱা-পকোৱা ভাঁজ; a narrow opening surrounding an abscess বোন্দা, এন্দুৰীয়া।

**Sip** (চিপ্) *v. t.* to draw into the mouth in small quantities চুপি চুপি খা, এশোহা এশো-হাকৈ খাওঁ —*n.* a small draught চুপিচুপি অকণ অকণকৈ পি খাওন, এচোকা।

**Siphon** (চি-ফন্) *n.* a bent tube এটা পাত্ৰৰ পৰা আন এটালৈ পানী নিবৰ কাৰণ বৈকা নলী। —*v. i.* or *v. t.* to flow as through a siphon নলা লগাই পানী বোৱা; পানী বাজ হ।

**Sir** (চাৰ্) *n.* a term of respect মহাশয়, ডাক্তাৰীয়া।

**Sire** (চাৰাৰ্) *n.* a progenitor জনক, পিতা; an elder বয়োবৃদ্ধ লোক। —*v. t.* to beget as an animal গোৱালি পা, জগা। **Sires** = ancestors পূৰ্বপুৰুষ।

**Siren** (চাই-বেণ) *n.* a sea-nymph who red

the Sailors to draw near only to be killed  
কল্পনিক সমুদ্রীয় বান্ধসী ; a fascinating but  
deceptive woman অতি সুন্দরী প্রতারণাকা জী,  
মায়ারী বান্ধসী ।

**Siriasis** ( চিৰ্-ইয়েচিচ্ ) *n.* sunstroke সূৰ্য্যৰ  
ভাপত মুচ্ কচ্ যোৱা কাৰ্য্য, আতপাঘাত : sun-  
bath treatment ব'দত ধৈ বেমাৰি ভাল কৰা  
প্রথা ।

**Sirloin** ( চাব-লইন্ ) *n.* the upper part of the  
loin of beef গৰুৰ টিকাৰ ওপৰ ভাগ ; চাব ।

**Sirname** see **Surname**.

**Sirocco** ( চিৰক্-ক' ) *n.* a south wind coming  
over sea from Africa আফ্ৰিকাৰ ফালৰ পৰা  
অহা উত্তপ্ত দক্ষিণ বায়ু । **Sirocco-machine**==চাহ-  
পাত শুকুৱা কল ।

**Sirrah** ( চাব-আ ) *n.* a contemptuous use of the  
word Sir অমহাশয় ! হেৰা ডাঙ্গৰীয়া ।

**Sirup** ( চিৰপ্ ) see **Syrup**.

**Sister** ( চিচ-টাৰ ) *n.* a female born of the  
same parents বাই, ভনী । **Sister-in-law** *n.*  
a wife's sister খুলশালী, জেঠেই শাহ ; a  
husband's sister জেশাহ, ননদ ; a brother's  
wife ভাই-বোৱাৰী, বো । **Sisterhood** *n.* state  
of being a sister বাই-ভনী ভাব ; a society  
of females for a common object ভনী  
সম্প্ৰদায় ।

**Sisterly** *adj.* like a sister ভনীৰ দৰে, ভনীৰ ;  
affectionate মৰমীয়াল ।

**Sit** ( চিট্ ) *v. i.* (*pa. t.* and *pa. p.* **Sat**) to  
rest on the buttocks বহ ; to rest জিৰা,  
শাঁতা ; to hold a session সভা বহ ; to  
brood কণী উমা । **Sit down**==to take a sit  
বহ । **To sit on** or **upon**==কোনো বিষয়ে  
বিচাৰ কৰ । **To sit out**==to await the close  
of শেহলৈকে বাট চা । **Sit up**==পোনহৈ বহ ।  
**Sit up with**==to keep watch at night  
ৰাতি ৰাপ দি থাক । **The magistrates sit**  
**twice a week**==হাকীম কেজনে সপ্তাহত  
দুদিনকৈ মোকদ্দমা সোধে । **Sitting** *n.* act of  
taking a seat বহা কাৰ্য্য, উপবেশন ; a special  
seat আসন ; a session বৈঠক, একলাচ ;  
an official meeting ৰাজকীয় সভা ; resting

on eggs for hatching উমনি ; number of  
eggs hatched at a time চৰাই পোতা লৰ বাহ ।  
**Sitting room**=parlour বৈঠকখানা, চ'ৰাঘৰ ।  
**To give a sitting**==ফটোগ্ৰাফ তোলাৰা ।

**Site** ( চাইট্ ) *n.* a place chosen for fixing or  
setting down anything ঠাই, থল ।

**Situate, Situated** ( চিটিউ-এট্ ) *adj.* placed,  
being in any condition থকা, স্থিত,  
স্থাপিত ।

**Situation** ( চিটিউ-এ-শ্বন্ ) *n.* a position ;  
location ঠাই, স্থান, স্থিতি ; state, condition  
অৱস্থা, গতি ; office, employment পদ, কাম,  
চাকৰি ।

**Six** ( চিক্ছ্ ) *n.* and *adj.* five and one, ছয় ।  
**Be at sixes and sevens**==to be in disorder  
খেলিমেলি, বিশৃঙ্খল । **Six fold**=ছগুন । **Sixpenny**  
*adj.* ছয় অনীয়া ; cheap সস্তায়া । **Sixpence** *n.*  
কপৰ ছয় অনীয়া । **Long sixes**=৮ ইঞ্চি দীঘল  
মমবাতি ।

**Sixteen** ( চিক্ছ-ট্ ) *n.* and *adj.* six and ten  
ষোল । **Sixteenth** *adj.* the sixth after the  
tenth পোন্ধৰৰ পাচৰটো, ষোড়শ সংখ্যক ।

**Sixth** *adj.* ষষ্ঠ ।

**Sixthly** *adj.* in the sixth place ছয় দফা,  
ষষ্ঠতঃ ।

**Sixty** ( চিক্ছ্-টি ) *n.* and *adj.* six times ten  
ষাঠি, হাঠি ।

**Sixtieth** ( চিক্ছ্-টি-এট্ ) *n. adj.* ষাঠি সংখ্যক,

**Sizar** ( চাই-জৰ ) *n.* student at **Cambridge**  
and **Dublin** doing menial work and paying  
reduced fees কেব্জিছ আদি কলেজত ৰাওনি  
খোৱাকি বেহাই শোৱা ছাত্ৰ ।

**Size** ( চাইজ্ ) *n.* extent, magnitude পৰিমাণ,  
আয়তন, দীঘল-প্ৰস্থল । —*v. t.* to arrange  
according to size দীঘল ভাঙ্গৰ অনুসাবে সজাই  
থ ; obtain rations at college at a fixed  
rate কলেজত কোনো ধাৰ্য্য নিৰ্ধাৰিত ৰাওনি পা ।  
**Size and shape**=আকাৰ প্ৰকাৰ, দীঘল ভাঙ্গৰ  
আক গঢ় ।

**Size** *n.* a kind of glue মাৰ, কলপ, আঠা । **Sizy**  
*adj.* glutinous এঠাএঠি ।

**Sizeable, Sizable** *adj.* of considerable size দীঘল ডাল্লিৰ।

**Sizzle** (চিচ্‌ল) *v. i.* to make a hissing sound চেৰচেৰা (যেনে ভজা বস্তু)। **Sizzling** *n.* সোঁসোঁতনি, চেৰচেৰনি।

**Skate** (স্কেট) *n.* a kind of wooden shoes for moving on ice বৰফৰ ওপৰত ফুৰা এক বকম খৰম; a kind of fish এজাতি মাছ। —*v. i.* to slide on skates খৰম পিন্ধি বৰফৰ ওপৰত ভৰি পিছলাই যা।

**Skaw** (স্ক) *n.* a promontory সাগৰলৈ আগবাঢ়ি যোৱা মাটি, আগীয়াটুটি, অন্তৰীপ।

**Skein** (স্কেইন) *n.* a knot of thread or yarn সূতাৰ নেচা।

**Skeleton** (স্কেল্-ই-টন্) *n.* the bones of an animal in their natural position জকা, বাতাবিক অৱস্থাত থকা জন্তুৰ সূদা হাড়; the framework of anything নক্সা, আকাৰ। **Skeleton in the house** = হুথ বা লাজৰ কোনো গুপ্ত ঘটনা কাৰণ।

**Skeptic**, see **Sceptic**.

**Sketch** (স্কেছ) *n.* an outline, rough draft নক্সা, আঁচনি। —*v. t.* to draw the outline কোঁচা, নক্সা কৰ। **Sketch book** = a black book for the artist to outline something আঁচনি বহী।

**Sketchy** *adj.* incomplete মোটামুটি, অসম্পূৰ্ণ।

**Skew** (স্কিউ) *adj.* oblique টেৰা বৈকা, কেৰাহি।

**Skew-bridge** = কাষত বৈকাকৈ দিয়া পকা গাঁঠনি থকা দলং।

**Skewer** (স্কিউ-আৰ) *n.* a pin of wood or iron for roasting meat শলা, খৰিকা। —*v. t.* to fasten with skewers খৰিকা দে, শলা মাৰি থ।

**Ski** (স্কি) *pl.* **Skir** *n.* a sliding snowshoe & wheeled sticks to keep the balance বৰফৰ ওপৰে চুচি যাব পৰা যন্ত্ৰন।

**Skid** (স্কিড্) *n.* a piece of timber used against a ship's side to protect it from injury টেকা নেখাব নিমিতে জাহাজৰ দাঁতিত লগোৱা কাঠ; a sliding wedge to check the wheel of a cart গাড়িৰ চকা টানি ধৰা

যন্ত্ৰন, জামকচাখিলি। —*v. i.* to slide along without revolving নুঘৰাকৈ চুচি য।

**Skiff** (স্কিফ্) *n.* a small light boat সৰু নাও।

**Skilful** (স্কিলফুল্) *adj.* dexterous নিপুণ, কাৰুৱা, কাঠিকৰ, কাঠিয়ক, চৌকচ, পটু, বুখিয়ক। **Skilfulness** *n.* নিপুণতা, পাৰকতা।

**Skill** (স্কিল) *n.* dexterity নিপুণতা, কৌশল, পটুতা, হিৰুং। **Skilled** *adj.* expert পটু, কাঠিকৰ, নিপুণ।

**Skim** (স্কিম্) *v. t.* to clear off scum ফেন ভোলা, গেন্‌ কাট; to take off cream সৰ ভোলা। —*v. i.* to glide along lightly লাহেকৈ ওপৰে ওপৰে যা; to become coated over চামনি বান্ধ। —*n.* that which is skimmed off, scum সৰ, চামনি। **Skimmilk** = সৰ ভোলা গাখীৰ, ঘোল। **Skimmings** = scum গেন্‌, চামনি। **Skimmer** (স্কিমাৰ) *n.* a utensil for skimming milk সৰ বা চামনি ভোলা যন্ত্ৰন, মখনী।

**Skin** (স্কিন্) *n.* the outer covering of the flesh, a hide ছাল; the rind or bark of plants বাকলি, ছাল। —*v. t.* to remove the skin from, to peel বাকলি গুচা, বখলিয়া। —*v. i.* to be covered with skin ছালেৰে ঢাক খা। **Skin-deep** = superficial নিচেই পাতল, পিপিৰীয়া, অতি সামান্য। **To save one's skin** = পলাই ভালে ভালে সাৰ।

**Skinflint** *n.* a niggardly person নিচেই ক্ষুদ্ৰ মনৰ মানুহ, কুপণ।

**Skinny** (স্কিনি) *adj.* consisting of skin only নিচেই খান হাড়ে ছালে লগা।

**Skip** (স্কিপ্) *v. i.* to leap দেঙ দে; to pass over lightly ওপৰে ওপৰে পিছলি যা, চেলচেলি খেল। —*v. t.* to leap over দেঙ মাৰি পাৰ হ; to omit এৰি যা।

**Skipper** (স্কিপাৰ্) *n.* a dancer ডেওঁ দিওঁতা, নাচনি; the master of a ship সৰু জাহাজৰ গৰাকী বা মাৰিক।

**Skirmish** (স্কাৰ্মিছ্) *n.* an irregular fight কিলাকিলি, যুঁজ, মৰা বট।। —*v. t.* to fight irregularly মৰা-মৰি লাগ, কটাকটি কৰ। **Skir-**

*n.* যেনিতেনি দৈ আগভেতি ধৰিকি  
পঠোৱা চিপাহী *n.*

**Skirt** (স্কৰ্ট) *n.* the lower part of a garment  
পোচাকৰ অধোভাগ; the edge of a dress  
কাপোৰৰ আঁচল, অতিতি; border দাঁতি, কাষ।  
—*v. i.* to be on the border দাঁতিত থকা,  
কাষৰত থকা। —*v. i.* to form the edge of  
কাষে কাষে হেৰ।

**Skittish** (স্কিটিছ) *adj.* unsteady চকল, অস্থিৰ;  
hasty তত নাইকিয়া, উত্তমুৱা; light minded  
বুকু পাউল।

**Skittles** (স্কিটলচ) *n. (pl.)* a game of nine  
pins নটা খুটি পুতি দলি লগোৱা খেল। **Skittle**  
*v. t.* to knock down আঘাত কৰ, দলি মাৰি  
লগা।

**Skulk** (স্কালক) *v. i.* to lurk, to hide লুকাই ফুৰ,  
মনে মনে আঁতৰি যা।

**Skull** (স্কাল) *n.* the bony case that covers  
the brain মূৰৰ খোলা। **Skullcap** *n.* মূৰত  
লিপিতখাই ধৰা টুপী।

**Skunk** (স্কান্ধ) *n.* small carnivorous animal  
নেউলৰ নিচিনা এজাতি সৰু জন্তু।

**Sky** (স্কাই) *n.* the heavens আকাশ, বিমান;  
the weather বতৰ।

**Sky-blue** *adj.* blue like the sky নীল বৰণীয়া  
আকাশী বতৰ। **Skyey** (স্কাই-ই) *adj.* like  
the sky আকাশৰ দৰে, আকাশীয়। **Skyhigh**  
*adj.* very high বৰ ওখ। **Skylark** (স্কাই-  
লাৰ্ক) *n.* species of lark ভৰদাছ চৰাই।

**Sky-light** *n.* a window in a roof পোহৰ  
হবলৈ দিয়া ঘৰৰ ওপৰৰ খিড়িকী।

**Sky-line** *n.* the horizon আকাশৰ সীমা স্বৰূপ দেখা বেধ।

**Sky-rocket** *n.* a rocket that burns as it  
ascends up হাটৈ।

**Sky-scraper** *n.* a sail  
of a triangular shape তিনিচুকীয়া ওখ পাল;  
anything shooting high into the sky  
গগনভেদী ওখ বস্তু।

**Slab** (স্লেব) *n.* a thin piece of stone চটীয়া  
চেপেটা শিল; a thin strip of anything  
চেপেটা দীঘল টুকুৰা, চটা; mud বোকা। **Slab**  
*by adj.* muddy বোকাময়।

**Slabber** (স্লেবাব) *v. i.* to slaver, to drivel  
লালটি পৰ। **Slabbery** *adj.* লেলাউচীয়া, খুই  
ওলাই থকা।

**Slack** (স্লেক) *adj.* lax, loose টিলা, শিথিল;  
inattentive অমনোযোগী, কামত টিলা  
সোলোকা। **Slackness** *n.* looseness টিলা,  
শিথিলতা; inattentiveness অমনোযোগিতা।

**Slacken, Slack** *v. t. or v. i.* to make  
tight সোলোকা, টিলা, টিলা হ, সোহোকা হ  
abate কম পৰ, সাম কাট, কম কৰ, টিমা।

**Slag** (স্লেগ) *n.* vitrified cinders  
ধাতুৰ মল, লোহমল।

**Slain** *pa. t. and pa. p. of Slay.*

**Slake** (স্লে'ক) *v. i.* to quench নিহুতি কৰ;  
to extinguish বুধা; to mix with water  
পানী মিহলা; to make slack কোমল কৰ,  
টিলা কৰ। **Slaked lime** = পানী দি ওচি  
কৰা চূণ।

**Slam** (স্লেম) *v. t. or v. i.* to shut with force  
and noise ধুম কৰে মলি বহেৰে জপা; to win  
completely at whist ঠাচৰ হাইট খেলত  
সকলোবিলাক পাত পাই জিক।

**Slander** (স্লেদাৰ) *n.* a malicious defamation,  
calumny মিছা অপবাদ। —*v. t. to slander*  
মিছা অপবাদ দে, পৰৰ গুণি কৰ।

**Slanderous** *adj.* calumnious, defamatory  
অপবাদজনক, অখ্যাতি কৰ।

**Slang** (স্লেং) *n.* an unintelligible low lan-  
guage গ্ৰাম্য ভাষা, অপভাষা, চহা কথা।

**Slant** (স্লেণ্ট) *adj.* sloping হৈছা, আওগবীছা,  
এটলীয়া (also **Slanting**). —*n.* a slope হলনীয়া,  
এটলীয়া, ঠাই। —*v. t.* to incline downwards  
হৈছা হ, ঢাল খা।

**Slantingly** *adv.* হৈছাকৈ, আওগবীয়াকৈ, হল-  
নীয়াকৈ।

**Slap** (স্লেপ) *n.* a blow with the palm open  
চৰ, থকা। —*v. t.* to strike with the hand  
চৰ চৰ মাৰ, থকা মাৰ। —*adv.* with a slap,  
violently ঠাচ কৰে, বৰকৈ। —*adj.* (*Slang*)  
first-rate, quite up to date বৰ পৰিপাটি।  
**Slapping** *adj.* very large বৰ ডাঙৰ।

**Slapdash** *adj.* and *adv.* off hand rash উদ্‌যম্‌ৰা, আঁচৰা, উৎ‌ৰা।

**Slap-up** *adj.* very grand অতি চমৎকাৰ, উৎ‌কৃষ্ট।

**Slash** (স্ল্যাচ) *v. t.* or *v. i.* to cut by striking violently at random ষ্পিঘাই কাট, ষ্পিঘা।  
—*n.* a long cut দীঘলীয়া ঘাপ। **Slashing** *n.* cutting ঘাপ, ডবাডবকৈ কাটন বা ফলন।

**Slat** (স্লট) *v. t.* to strike মাৰ, কোৰা। —*v. i.* to flap ধপধপা।

**Slate** (স্লেট) *n.* a thin piece of dark, grey stone for roofing or for writing upon স্লেট পাথৰ, শিলৰ ফলি, পাতলীয়া চেপেটা শিল।  
**Slate-pencil** = ফলিগুটি মাটি পেন্সিল। **Slaty** *adj.* like slates স্লেট পাথৰৰ দৰে।

**Slattern** (স্লেটাৰ্ণ) untidy woman জুহলা বা জলহ তিকতা। **Slatternly** *adj.* negligent of person, dirty জুহলা, জলহ, লেটেৰা।

**Slaughter** (স্লাটৰ) *n.* a killing বধ, হত্যা। —*v. t.* to kill, to slay বধ কৰ, হত্যা কৰ, মাৰ।  
**Slaughter-house** = কচাই খান, পত্ৰ বধ কৰা ঠাই। **Slaughterous** *adj.*

**Slav** (স্লেভ্) *n.* one of a race of Eastern Europe including Russians, Bulgarians, Poles, Armenians, Persians &c. called Aryans — আৰ্য্য-বংশীয় স্লেভ জাতিৰ লোক।

**Slave** (স্লেভ্) *n.* a captive, a serf গোলাম, বেটী-বন্দী, বান্দী; (a female). **Slave-trade** = buying and selling of slaves গোলাম বেচা কিনা কৰা বাৱসায় (বৃটিশ সাম্ৰাজ্যত এই বেপাৰ ১৮০৭ চনৰ পৰা নিষেধ হয়)।

**Slaver** (স্লেভাৰ্) *n.* saliva, spittle থুই, সেপ, লালটি। —*v. i.* to emit saliva থুই ওলা। —*v. t.* to smear with spittle থুই লগা, সেপ পেলা।

**Slavery** (স্লেভেৰি) *n.* the state of being in bondage গোলামী; bondage দাসত্ব। (*Slang*) a drudger পেৰাৰী কাম, চাকৰনী।

**Slavish** (স্লেভিছ) *adj.* servile, mean গোলামৰ দৰে, নীচ, পেৰাৰী। **Slavishness** *n.* meanness, servility পেৰাৰী, গোলামী।

**Slavonic** (স্লেভনিক্) *adj.* belonging to the Slavs চাৰ্ভীয়া, বুলগেৰীয়া আদিৰ লোক সম্বন্ধীয়।

**Slay** (স্লে' *v. t.* to kill, to put to death কাট, মাৰ, বধ কৰ, হত্যা কৰ; (*pa. t.* Slew (স্লু) and *pa. p.* Slain). **Slayer** *n.* হত্যাকাৰী, মাৰোঁতা।

**Sled**, **Sledge** (স্লে'দ,—স্লে'জ্) *n.* a carriage for sliding upon snow বৰফৰ ওপৰত পিছলাই চলোৱা চকৰি নথকা গাড়ী। **Sledge-hammer** blow = বৰ ডাঙ্গৰ ধুন্ধা।

**Sledge** *n.* a large heavy hammer ডাঙ্গৰ হাতুৰী।

**Sleek** (স্লিক্) *adj.* glossy, smooth চিক্‌চিকীয়া, নিমজ। **Sleekness** *n.* নিমজ গুণ।

**Sleep** (স্লীপ) *v. i.* to take rest by closing the eye শহন কৰ, শোণ, ঘুমট আহ, টোপনি ধৰ; to be motionless or inactive কাম বন নকৰি এলেহুৱা হৈ পৰি থকা; to be dead মৰ; (*pa. t.* and *pa. p.* Slept). —*n.* slumber, rest টোপনি, ঘুমটি, নিদ্ৰা। **To go to sleep** = শো। **Dead sleep** = দোৰোৰ টোপনি। **Last sleep** = মৰণ, যুত্যা।

**Sleeper** (স্লীপাৰ) *n.* one who sleeps তই থাকোঁতা; timber for supporting the rails ৰেলৰ তলত পৰা পথালি গঁড়িলা কাঠ।

**Sleeping** *adj.* used for sleeping তবৰ নিমিত্তে বখা; resting in sleep তই থকা। **Sleepless** *adj.* without sleep নিদ্ৰাহীন, টোপনি নোহোৱা।

**Sleepness** *n.* state of being drowsy তস্ত্ৰা, কলামুঘটি, আলস্য, কলামলা টোপনি।

**Sleepy** (স্লীপি) *adj.* drowsy, inclined to sleep টোপনি আহে যেন কৰা, কলমতীয়াই থকা; lazy এলেহুৱা। **Sleepy-head** = inattentive person অমনযোগী লোক।

**Sleet** (স্লীট) *n.* a rain accompanied with snow or hail বৰফেৰে বিহলি বৰষুণ। —*v. i.* to hail with rain শিলাযুতি হ।

**Sleeve** (স্লীভ্) *n.* part of a garment covering the arms চোলাৰ হাত। **Hang on the sleeve** = কাৰো অধীন হৈ জ্বৰ। **To**

have in one's sleeve=দাঁকাব পবিলে ব্যৱহাৰ।  
কবিলে লগত লৈ ফুৰা। Laugh in one's  
sleeve=to laugh privately মনে মনে হাঁহ।

Sleeveless *adj.* without sleeves হাতৰহীন।

Sleight (স্লাইট্) *n.* dexterity, an artificial  
trick কৌশল, কীৰ্তি, চালাকি। Sleight of  
hand=হাতৰ চালাকি, হাতৰ কাৰচাজি।

Slender (স্লেন্ডাৰ) *adj.* thin, feeble পাতল, কৃশ,  
ক্ষীণ; লেহকেহীয়া, স্নিগ্ধিকা, লাহী; meagre  
অলপীয়া, সামান্য। *n.* Slenderness.

Slept (স্লিপ্) *pa. t.* and *p. p.* of Sleep.

Slew (স্লু) *p. t.* of Slay.

Slice (স্লাইচ্) *v. t.* to cut into thin  
pieces পত্ৰিয়া, চকলিয়া, পাতল পাতলকৈ কুট।  
—*n.* a thin piece cut off চকল, টুকুৰা।

Slicer *n.* a broad flat knife বহল পোন ছবি,  
কটাৰি।

Slick (স্লিক্) *adj.* dexterous, deft কাম-কাজত  
পটু, শৈশত, কাৰ্যদক্ষ। —*v. t.* to polish  
নিমজ কৰ, চিকচিকীয়া কৰ।

Slide (স্লাইড্) *v. i.* glide along পিছলি যা।  
to sleep away quietly ঠাইতে পলুকা মাৰ।  
মনে মনে গুচি যা। (*pa. t.* Slid; *pa. p.*  
Slid or Slidden). —*n.* a smooth passage  
পিছল লোৰ বা বাট; the fall of a mass of  
rock or earth খৰি পৰণ, শিলখহনীয়া; any-  
thing that slides হাঁহকা-পিছলা কৰা বস্তু।  
Sliding-scale=কোনো ঘটনা অনুযায়ী বঢ়াটুটা  
হোৱা নিৰ্দিষ্ট। Sliding-door=হাঁহকাই বা  
পিছলাই জপাব মেলিব গৰা দুৱাৰ।

Slight (স্লাইট্) *adj.* slender, trifling, small  
ঈষত, সামান্য, অলপ, চুহুৰীয়া, অকণমান।  
—*v. t.* to neglect, to disregard অনাদৰ  
কৰ, অবজ্ঞা কৰ, তুচ্ছ মান। —*n.* disregard  
অনাদৰ, অবজ্ঞা। Slightness *n.* তুচ্ছতা, হেয়  
জ্ঞান।

Slightly *adv.* disdainfully অনাদৰপূৰ্বক  
তাজিল্য কৰি।

Slightly *adv.* in a small degree সামান্যকপে,  
অলপমানকৈ, নামহাত্ত।

Sliily (স্লাইলি) see Sly.

Slim (স্লিম্) *adj.* thin, slender পাতল, লাহী,  
লেখকেহীয়া, পিপিবীয়া, কৃশ; trivial সামান্য।

Slime (স্লাইম্) *n.* glutinous and লেভ-  
আলতীয়া বোকা, জেপেটীয়া বোকা।

Slimy (স্লাইমি) *adj.* consisting of slime  
বোকায, পঙ্কাকুল; glutinous লেভকেতীয়া,  
এঠাএঠি, জেপেটীয়া। *n.* Sliminess.

Sliness same as Slynass.

Sling (স্লিং) *n.* a strap for throwing a  
stone পাথৰ বা দলি ওফোৰাই মৰা যন্ত্ৰ, ছিটিকা;  
a rope with a hook for raising weights  
গধুৰ বস্ত্ৰ তোলা হাঁকোটা জৰী। —*v. t.* to throw  
by a sling ওফোৰাই নিক্ষেপ কৰ; to hang so  
as to swing ওলোমা।

Slink (স্লিঙ্ক) (*pa. t.* and *pa. p.* Slunk).  
—*v. i.* to crawl away লাজত মনে মনে চুচি  
যা। —*v. t.* to miscarry as a calf বিনচ কৰ।  
*adj.* prematurely born বিনচীয়া।

Slinky (স্লিন্কী) *adj.* lean ক্ষীণ, কঁটীয়া।

Slip (স্লিপ) *v. i.* to glide, along পিছলি যা;  
to escape পলুকা মাৰ; to err ভুল হ। —*v. t.*  
to cause to glide পিছলাই নে, পিছল থুৱা;  
to omit এৰ; to let loose মোকোলা, এৰি  
দে; to part from the branch ভালৰ পৰা  
সৰা বা থহাই পেলা; (*pa. t.* and *pa. p.*  
Slipped). —*n.* act of slipping পিছল খাঙন;  
an error ভুল; an escape পলায়ন; a  
narrow piece of anything টুকুৰা। Slip  
off=to take off quietly মনে মনে লৈ যা।  
Slip on=লৰাবিৰিক পিন্ধা। Let slip an  
opportunity=সুযোগ এৰি দে। There is  
many a slip between the cup and the lip=  
ইয়াৰ ভিতৰত কত কি হব পাৰে, নহয়মানে  
বিশ্বাস নাই। Slip of the pen=an accidental  
mistake in writing হঠাৎ লেখোঁতে হোৱা  
ভুল। Slip of tongue=হঠাৎ কথাৰ ছেগত  
কওঁতে হোৱা ভুল।

Slip-knot (স্লিপ-নট্) *n.* a knot which slips  
along the rope খোৰোচা কঁহি, চিপ।

Slipper (স্লিপ-আৰ) *n.* a loose shoe পইজাব,  
চট জোতা, ফানট জোতা।

**Slippery** (স্লিপ-আৰ্-ই) *adj.* smooth পিছল ; unstable লবককৰক, চকল, ধৰিব নোৱাৰা।

**Slipshod** (স্লিপ-শদ) *adj.* wearing slippers চটি জোতা পিন্ধা ; careless, negligent অশাবধান। **In a slipshod manner**=carelessly হেলাওটাকৈ, যৰে যৰে।

**Slip-slop** (স্লিপ-স্লপ) *adj.* slovenly লেগা। —*n.* a blunder ভুল।

**Slit** (স্লিট) *n.* a long cut or rent ফাট, to split ফাল, ফঁহিয়া। (*pa. t.* and *pa. p.* Slit).

**Sliver** (স্লিভ-আৰ্-ই) *v. t.* split ফাল, ফঁহিয়া। —*n.* a long slice cut off দীঘে দীঘে ফলা এচটা বা এপাত ; a strand of untwisted wool or fibre উলৰ নপকোৱা সূতা বা গুণ।

**Sloe** (স্লো) *n.* the blackthorn এবিধ কাঁইট গছ।

**Slogan** (স্লগেন) *n.* a war cry জয় গীত।

**Sloop** (স্লপ) *n.* an one masted light boat এডাল মান্তুল থকা সৰু শাল জাহাজ।

**Slop** (স্লপ) *n.* water carelessly spilled অশাবধানকৈ পেলোৱা পানী। (*pl.*) dirty water ঘোলা পানী। —*v. t.* to soil by spilling liquid পানী পেলাই বেয়া কৰ। **Sloppy** *adj.* muddy ঘোলা, বোকা ; wet ভেক্তেকীয়া।

**Slop-basin, Slop-bowl** *n.* পানীহীন পেলোৱা চৰিয়া।

**Slope** (স্লপ) *n.* a declivity, an incline গৰা, আগবীয়া, চলজুৱা বা ঢাল খোৱা ঠাই। —*v. t.* or *v. i.* to form obliquely, to slant হেলনীয়া কৰ, আগবীয়া হ, ঢাল বা।

**Sloping** *adj.* inclining হেলনীয়া এচলীয়া ক্ৰমে একাললৈ চাপৰ।

**Slops** (স্লপ্চ) *n.* loose trousers পাইজামা ; ready made clothing তৈয়াৰী শোচাক। **Slop shop**=তৈয়াৰ সস্তীয়া কাপোৰ বেচা দোকান।

**Slot** (স্লট) *n.* a hollow, narrow depression খাঁজ, খোলনি ; a blot খিলি ; the track of a deer পহ, যোৰ্হাৰ সৰ।

**Sloth** (স্লট্) *n.* laziness এলাহ, সোবোপালি ; a sluggish animal of America একাতি লেগা

**Slothful** *adj.* lazy এলেহুৱা, ৰোদ, সোবোপা।

**Slouch** (স্লচ) *n.* a hanging down loosely তললৈ গোজামাৰি থকা অৱস্থা, অধঃদৃষ্টি। —*v. i.* to hang down loosely তললৈ গোজামাৰি ওলোমাই থা।

**Slough** (স্লগ্) *n.* a deep muddy place হোৱণি। **Sloughy** (স্লগী) *adj.* miry পকাকুল, হোৱণি।

**Slough** (স্লগ্) the cast off skin of a serpent সাপৰ মোট ; the dead part of a sore থৰৰ ছোকেৰা। **Sloughy** *adj.* মোট থকা। **To slough off**=to cast off a slough\*মোট সলা ; to come away ৰহি পৰ, এবাট যা (যেনে সাপৰ মোট)।

**Sloven** (স্লভেন) *n.* a man carelessly and dirtily dressed জলহ, লেটেৰা, খেহেটা মূনিহ। (*Fem.*) **Slut**=জধলা ভিৰোতা।

**Slovenly** (স্লভেনলি) *adj.* careless of dress and neatness জলহ, খেহেটা, লেটেৰা। —*adj.* negligently জলহকৈ, জধলাকৈ।

**Slow** (স্লো) *adj.* not swift লেহেম, ধীৰ মাঠ, লেগা ; not progressive পাচমৰা, শেষ। —*v. t.* or *v. i.* to slaken the speed লাহে লাহে চলা বা যা ; to delay পলম কৰ। **Slowly** *adj.* not swiftly লাহে লাহে, ধীৰে ধীৰে, লেহেমকৈ, থিমাই থিমাই। **Slowness** *n.* লেহেম, ধীৰ গতি, মাহিমুহা। **Slowsighted**=সহজে দেখিব নোৱাৰা।

**Slub** (স্লাব্) *v. t.* to twist after carding wool or flax কপাহ আদি চলিয়াই মূৰিয়া।

**Slubber** (স্লাবাৰ্) *v. t.* stain চেকা লগা।

**Sludge** (স্লজ্) *n.* soft mud গুলগুপীয়া বোকা।

**Slug** (স্লগ্) *n.* a lazy fellow ৰোদ ; a piece of metal for firing বন্দুকত ভৰাই মৰা কোনো ধাতুৰ টুকুৰা।

**Sluggard** (স্লগাৰ্ড) *n.* a habitually idle fellow ৰোদ, লেগা মানুহ।

**Sluggish** (স্লগ্-ইচ্) *adj.* slothful, habitually lazy লেগা, লেহেম, মেহমেৰীয়া গা গধুৰ, মিজিংৰাখাং, সোপাটিলা ; having no power দুৰ্বল। **Sluggishness** *n.*



**Sluice** (স্লুইচ্) *n.* a sliding gate for regulating the flow of water কোনো পানী বোঝা ধালব মুখত দিয়া হোঁহকা পিচলা কৰা দুৱাৰ; পানী দুৱাৰ লগোৱা জ্ঞান বা নৈ।

**Slum** (সলাম্) *n.* a low neighbourhood কাষৰত থকা দ ঠাই; অপরিচ্ছন্ন, লেটেৰা ঠাই বা বাট।

**Slumber** (সলাম্বাৰ্) *v. i.* to sleep lightly কলমতিয়া, শো। —*n.* light sleep কলামুটি, তন্দ্রা।

**Slumberous** *adj.* sleepy টোপনীয়াই থকা, কলামুটিয়া।

**Slump** (সলাম্প্) *n.* a marshy place জলাত, পিটনি ঠাই; a sudden fall দুপুৰাই পৰণ। —*v. i.* to sink suddenly into mud or water জোৰোবা থা, ডললৈ যা, বোকাড সোম। **Slumpy** *adj.* marshy পানী বোকা থকা, হোবনি, পিটনি।

**Slink** *pa. t. and pa. p. of Slink.*

**Slung** *pa. t. and pa. p. of Sling.*

**Slur** (স্লাৰ্) *v. t.* to soil ঢোকা লগা; to disgrace কলঙ্কিত কৰ, অপবাদ দে, কুখ্যাতি কৰ; to conceal গোপন কৰ। —*n.* a stain দাগ, ঢোকা; disgrace অপৰাধ, নিন্দা, হানি। To slur over a difficulty=টান পাই মনে মনে ধাপ গোপনৈক এৰি থ।

**Slush** (স্লাচ্) *n.* liquid mud or snow বেল-বেলীয়া বোকা পনীয়া বৰক। **Slushy** *adj.* muddy ডেবডেবীয়া, লুপলুপীয়া; greasy তেলডেবীয়া। **Slush** *v. t.* to fill up with mortar ফুকী ভৰাই থুৰা; to apply slush to বোকা লাগ।

**Slut** (স্লাই) *n.* (*Fem. Sloven*) a dirty woman লেডেবা মাইকী; a jade জলহ ডিবোতা।

**Sly** (স্লাই) *adj.* cunning ধূর্ত; wily টেকব, সিয়ান, ঝঁকিয়া। **Silily or Slyly** *adv.* cunningly, secretly চালাকি কৰি, মনে মনে। On the sly=মনে মনে, গোপনে।

**Smack** (স্মেক্) *n.* taste, flavour সোৱাদ, নোহ; a sharp sound চেটেপটৈ উঠা শব্দ; an audible hiss টপচাই বোকা ফুৰা। —*v. t.* to make a sharp noise with টকালি পাব, টপচ শব্দ কৰ; to have a taste গৰ পোৱা যাব, অনুভব হব। It smacks of spite=হিংসাত কৰা

বেন অনুভব হয়। —*adj.* sharply টপচ কৰে, চেটেট কৰে। Have a smack at (*Slang*) = make trial of something পৰখ বুজ।

**Small** (স্মল্) *adj.* not great সৰু; little in quantity অলপ, অকণমান; petty সামান্য অনুভূপীয়া, অনুকণীয়া, নামনাচ, ক্ষুদ্র। **Small arms**=বন্দুক আদি লঘু অস্ত্র। In a small way সামান্যৰূপে। **Smallness** *n.* অল্পতা, ক্ষুদ্রতা। **Small craft**=ক্ষুদ্র জাহাজ। **Small hand**=সৰু কলাৰ আঁহৰ। **Small-talk**=সামান্য বিষয়ৰ লাশিদ্গুণা কথা। **Small hours**=the hours just after midnight শেহ ৰাতি, পুৰা ভাগ, দুৱৰতি নিশা। **Small-cloth**=knee-breeches আঁঠুলৈকে পৰা ঠেলা।

**Small-Pox** *n.* a contagious eruption on the skin বৰ আই, বসন্ত ৰোগ, গুটি।

**Smart** (স্মাৰ্ট) *n.* a stinging pain উগ্র বেদনা, চিৰিজলি; a dandy ফুলবান্দু। —*adj.* sharp ভীৰ, ঢোকা; severe শকত, টান; brisk টিথৰ-বৰা, টনকিয়াল, টপটলো; welldressed ফিটকাই; pert শৈশত, চালাক। —*v. i.* to feel a stinging pain চিৰিজলি পাব, বৰকৈ বিহা; to be punished শাস্তি প। **Smart-money**=money paid for escape from any unpleasant situation or engagement কোনো কাৰ্য্যৰ পৰা বা বন্দবস্তৰ পৰা মুক্ত হবলৈ দিয়া ধন; money paid to soldiers and sailors for wounds ঘটনাক্ৰমে আঘাত পোৱা সেনাক দিহা ধন। **Smartness** *n.* liveliness, briskness উৎসাহ, ফুৰ্তি, কিঞ্জত।

**Smash** (স্মেছ্) *v. t.* to crush, to break into pieces চূৰ্ণ কৰ, চুৰমাৰ কৰ, ডোখৰ ডোখৰ কৰ। —*v. i.* to be broken to pieces চূৰ্ণ হ, ডোখৰ ডোখৰ হ। —*n.* ruin, destruction ধ্বংস, নাশ।

**Smatter** (স্মেটাৰ্) *v. i.* to talk superficially শুভে শুভতে ওপৰে ওপৰে কথা ক, সামান্য জ্ঞান প।

**Smattering** *n.* superficial knowledge অলপ বিদ্যা, সামান্য জ্ঞান, অলপীয়া শিক্ষা।

**Smeary** (স্মিৱেৰ্) *v. t.* to daub, to overspread

with something oily or sticky সান লগা, লিপ।

**Smell** (স্মেল্) *v. i.* to have odour গন্ধ।  
—*v. t.* to perceive by the nose গন্ধ পা, সুং, জ্ঞান ল। —*n.* odour, perfume গন্ধ, জ্ঞান। (*pa. t.* and *pa. p.* Smelled or Smelt). **Smelling salts**=মুচী হলে আক এঁই নামিলে নাকত সুঁতা হবে। **Smeller**, **Smell-feast**=বন্ধু। **Smelly**=having a bad smell বেয়া গন্ধোরা। **Smell a rat**=to have a suspicion চোড়া হয়, সন্দেহ হয়। **Smell out**=find out secret ক্রিমি সন্ধান ল।

**Smelt** (স্মেল্ট) *v. t.* to melt or to separate the metal খনিব ধাতু গলাই পবিভাব কর, আউট, খণ। **Smelting house**=ধাতু আউটা ঠাই। **Smeltery**.

**Smile** (স্মাইল্) *v. i.* to express pleasure by a peculiar sign of the face মিচিকীয়া, মিটকিয়া, হাঁহ; to show slight contempt ঘৃণা ভাব প্রকাশ কর; to be favourable সদয় হ, প্রসন্ন হ। —*n.* act of smiling মিচিকীয়া হাঁহ; favour কৃপাভূক্তি। **Smiling** *adj.* joyous আনন্দ প্রকাশক। **Smilingly** *adv.* উৎসাহ হৃদয় কবি, হাঁহ মুখেবে। **Fortune smiles on him** তেওঁর ভাগ্য ফলিয়াইছে।

**Smirch** (স্মার্চ) *v. t.* to besmear, to stain চেক লগা, ময়লা কর।

**Smirk** (স্মার্ক) *v. t.* to smile affectedly মিছাই মিচিকীয়া হাঁহি মারি দেখুয়া। —*n.* মিছা হাঁহি।

**Smite** (স্মাইট্) *v. t.* to strike with the hand হাতেবে মার, ভুতুকা, ফিলা; to kill বধ কর। **Smite off**=to cut off কাটি পেলা। **Smite out**=মরিয়াই ভাং। (*pa. t.* Smote; *pa. p.* Smitten).

**Smith** (স্মিঠ্) *n.* a worker in metals লো, সোণ, রূপ আদি ধাতুর কাম করা লোক। **Black-smith**=কমার।

**Smithy** (স্মিঠি) *n.* the workshop of a smith কামার-শাল, সোণারী শাল ইত্যাদি।

**Smoke** (স্মক্) *n.* the vapour from a burning body ধোঁরা। —*v. i.* to emit smoke ধোঁরা ওলা; to inhale and exhale

the smoke of tobacco ধপাঁড় খা। —*v. t.* to apply smoke to ধোঁরা দে। **End in smoke**=fail utterly ফুটকাট হ। **Smoke-screen**=বৃক্ষত ধোঁরাবে ঢাক মাঝি এক্কার কবন, ধোঁরাব ঢাকোন।

**Smoking** (স্মকিং) *n.* the act or habit of drawing into and emitting the smoke of tobacco ধপাঁড় খোরা, ধপাঁড় আদি খোরা অভ্যাস।

**Smoky** *adj.* filled with smoke ধোঁরাময়; emitting smoke ধোঁরাই থকা।

**Smooth** (স্মুথ্) *adj.* even on the surface, glossy মিহি, নিমজ, শলশলীয়া, চিকচিকীয়া; mild, calm শান্ত, সুখিল, নিস্তক। —*v. t.* to make smooth নিমজ কর, সমান কর, মিহি কর; to calm শান্ত কর। **Smooth-bore**=মিহি নলব বন্দুক (অর্থাৎ বাইফল নহয়)। **Smoothing-iron**=কাপোর নিমজ করা ইঙ্গি। **Smooth-tongued**=মুখ মিঠা, চাটুকারী। **Smoothly** *adv.* evenly মিহিকৈ; easily, calmly সহজে, সুখিল ভাবে, সুকসমে; unobstructedly অবাবে।

**Smoothness** (স্মুথ্-নেচ্) *n.* evenness of surface সমান ভাব, নিমজ ৩৭; mildness কোমলতা।

**Smote** *pa. t.* of **Smite**

**Smother** (স্মদার) *v. t.* stifle or suffocate নিশোরাহ কবি ধব, ওলুম মাঝি ধব, দ্বাস বন্ধ কর, উশাহ নিবোধ কর। —*v. i.* to suffocate উশাহ নিবোধ হ। —*n.* smoke ধোঁরা; thick dust নিশোরাহ কবি ধবা ধুলি।

**Smoulder** (স্মল্-দার্) *v. i.* to burn slowly or without vent উমাই উমাই পুবি যা, ধোঁরাই ধোঁরাই পোব।

**Snug** (স্মাগ্) *adj.* neat, spruce সুন্দর, পরিপাটি, নিয়াবি; affectedly smart স্ফুর্তি দেখুয়া, উল্লাহত ফুবা।

**Smuggle** (স্মাগ্ল্) *v. t.* to convey secretly without paying the legal duty মাহুল নিদিষ্ট্যাক গোপনে বেচা কিনা কর; চোবাকৈক জবা নিয়া কর। **Smuggler** *n.* চোবাকৈক বেপার করোতা (যেনে কানি, ভাং)।

**Smut** (স্মাই) *n.* soot, foul matter এলাক্,

ডেলী ছাই, মলি ; obscene language নিলাজ কথা। **Smutty** *adj.* stained with smut ধোঁয়া লগা, ক'লা। **Smut** *v. t.* to blacken ক'লা কৰ, ছাই লগা। —*v. i.* ময়লা, ক'লা পৰ, হেঁকা লাগ।

**Snaffle** (স্নেফল্) *n.* a bridle with a slender mouth bit লাগাম, নাকজৰী। —*v. t.* to bridle লাগাম লগা, নাকী লগা।

**Snag** (স্নেগ্) *n.* a tree or any obstacle lying in a river নৈত পৰি থকা জগা কাঠ, জঁজৰি ; a projecting tooth উজলা দাঁত ; a short branch গছৰ সৰু ডাল। —*v. t.* to catch a snag জঁজৰিত লাগি ধৰ।

**Snail** (স্নেইল্) *n.* a species of gasteropoda কুম্ভজেলকুৰা, শামুক। **Snail's pace**=বীৰ গতি।

**Snake** (স্নেক্) *n.* a serpent সাপ, সৰ্প।

**Snap** (স্নেপ্) *v. t.* to break at once মটৰ কৰে ডাং ; to bite কামোৰ মাৰ ; to take a photograph with a hand camera তৎক্ষণাৎ ফটোগ্ৰাফ্ তোলা। —*v. i.* to break short কট কৰে ডাং ; to shut with a short sound চটপ্ কৰে বন্ধ হ। **To snap the fingers**=টিলিকি মাৰ। **Snap at**=খোঁট মাৰ। **Snap up**=to interrupt suddenly হঠাৎ থমকা থুৰা। **Snap** *n.* noise made by snapping টিলিকি, চটপ্ শব্দ। **Snap shot**=an instantaneous photograph ততালিকে আঁজি তোলা ফটোগ্ৰাফ্ যন্ত্ৰ।

**Snapping** *n.* টিলিকি, চটপ্ শব্দ।

**Snappish, Snappy** *adj.* eager to bite কামুৰিবলৈ বিচাৰি থুৰা ; sharp in reply, peevish খিট-খিটীয়া, কেটেবীয়া, খিঙখিটীয়া।

**Snares** (স্নেয়াৰ) *n.* a running noose ফাঁহ ; a trap ফাঁদ, চিড়িকা। —*v. t.* to ensnare, to entrap ফাঁদত পেলা।

**Snarl** (স্নাৰ্ল্) *v. i.* or *v. t.* to growl, as a dog গেজেৰি দে, হিংহিঙা, খেংখেঙা ; to twist পাক থুৰা, পকা। —*n.* a knot গাঁঠি, জঁঠ।

**Snarling** (স্নাৰ-লিং) *adj.* growling খেংখেঙীয়া, পেতেবি দি থকা।

**Snatch** (স্নেচ্) *v. t.* to seize quickly and carry away থাপ্ মাৰি কাঢ়ি বে, থাপ মাৰি আন। —*v. i.* to try, to seize quickly থাপ্ মাৰিবলৈ চা। —*n.* small piece এডোখৰ ; a hasty catching থাপ্, থাপমাৰি ধৰণ। **Snatchy** *adj.* irregular থকামকা, বিদুল। **Snatchingly** *adv.* থপাৰপাঠকৈ, থপাথপিকৈ। **By snatches**=এবা-এবাটকৈ, অকণ-অকণকৈ, এথাপ-এথাপকৈ।

**Sneak** (স্নিক্) *v. i.* to steal away meanly পুতুকা মাৰ, সুককা মাৰ, মনে মনে গুচি যা। —*n.* a mean thief খেহেটা চোৰ।

**Sneaking** (স্নিক্-ইং) *adj.* mean, crouching নীচ, নিচেই কোঁচমে'চ চাই ফুৰা, হুঁচৰি ফুৰা ; underhand তল মুঁহীয়া।

**Sneer** (স্নিয়েৰ) *v. i.* to show contempt নাক সিঙটাই ঠাট্টা কৰ, মুখ ডে'হুচা। —*n.* an expression of contempt ভেঁহুচালি, ঠাট্টা।

**Sneeze** (স্নিজ্) *v. i.* to eject air suddenly and involuntarily through the nose হাঁচি মাৰ। —*n.* হাঁচি। **Sneezing** *n.* হাঁচি, হাঁচি মাৰণ। **Not to be sneezed at**=not to be despised উলামুলা নহয়।

**Sniff** (স্নিফ্) *v. i.* or *v. t.* to draw in with breath through the nose নাকত উজা, ওপৰলৈ টানি তুল।

**Snip** (স্নিপ্) *v. t.* to cut off with the scissors কেঁচিৰে কাট। **Snipper**=a tailor দৰ্জী। **Snip-snap**=a tart dialogue চুপতা-চুপতি, মুইখাট।

**Snipe** (স্নাইপ্) *n.* a genus of birds with a straight bill চেৰেকা চবাই, বালি খোঁচবা চবাই ; a fool ভেৰা মানুহ।

**Snivel** (স্নাই-ভেল্) *v. i.* to cry like a child কেঁহুৰাৰ দৰে কান্দ ; to run at the nose শেজুন ওলা। **Sniveller** *n.* one who cries like a child for slight cause কেঁহুৰাৰ দৰে কান্দোতা।

**Snob** (স্নব্) *n.* a vulgar person, a man of low birth অসভ্য লোক, নীচ জাতৰ চহা মানুহ ; a tuft-hunter ডাঙৰ লোকৰ শাৰী পুৰাবলৈ বিচৰা লোক ; a rat কাম এৰা চাকৰিহাৰ দলৰ লৰা এৰা মজুৰ।

**Snood** (স্নুড) *n.* a head-band or ribbon worn by maidens ফুলি বন্ধা ফিটা; fillet.

**Snook** (স্নুক) *n.* a contemptuous gesture নাকত হাত দি নিম্না প্রকাশ কৰণ। —*v. i.* to prowl about, to lurk বেয়া মতলবে ঘূৰি বা-বলাই ঘূৰ। —*n.* a kind of fish একবকম মাছ।

**Snooze** (স্নুজ) *v. i.* to take short sleep, to doze দিনত শো; spend time idly এনেদৰে মিছাই কাল কটো।

**Snooper** (স্নুপাৰ) *n.* a sneaker নিচেই গোবাবি মানুহ।

**Snore** (স্নাৰ) *v. i.* to breathe hoarsely through the nose নাকেৰে ঘোৰোঁৱা। —*n.* noisy breathing in sleep নাকৰ ঘোৰোঁৱনি।

**Snort** (স্নৰ্ট) *v. i.* to force the air with violence ফোৰোহনি মাৰ। **Snorting** *n.* ফোৰোহনি।

**Snotty** (স্নটি) *adj. (colloq.)* angry, short tempered খজাল, খিছিকীয়া।

**Snout** (স্নাউট) *n.* the projecting nose of a beast জন্তুৰ নাকটি, যেনে গাহনিৰ।

**Snow** (স্ন' ) *n.* crystalline watery vapour বৰফ, হিমশিলা। —*v. t.* or *v. i.* to fall in snow বৰফ পৰ। **Snow white**=as white as snow বৰফবদৰে বগা। **Snow line**=পৰ্ব্বতত বৰফ পৰাৰ সীমা।

**Snowy** (স্নাৱী) *adj.* full of snow বৰফময়; white like snow বৰফৰ দৰে বগা।

**Snub** (স্নাৰ) *v. t.* to reprimand ধমকা, ডাবি দে, খে কৰ। —*n.* an act of snubbing ডাবি ধমকি। —*adj.* flat and broad চেপেটা, ফেটা। **Snub-mosed**=ফেটা, ভেৰেহা নকা।

**Snuff** (স্নাক) *v. i.* to draw in air violently through the nose ওপবলৈ সোত কৰ। —*v. t.* to draw into the nose নাকত উঃ। —*n.* powdered tobacco for snuffing নাচ গুড়ি; the charred lamp wick চাকিৰ এন্ধকবা। Up to snuff=knowing সহীবি পোৱা, তুৱা দিব নোৱৰা। **Snuff-box**=নাচ গুড়ি থোৱা টেৰা।

**Snuffer** *n.* one who snuffs নাচ গুড়ি ষৰ্ভতা। (*pl.*)

an instrument for removing the snuff of a candle লেণ্ৰৰ শলাকানি কটা যন্ত্ৰন।

**Snuffle** (স্নাক্‌ল্) *v. i.* to breathe hard through the nose গেন গেনা, নাকেৰে ঘোৰ ঘোৰা।

**Snuffler** *n.* গেনা।

**Snug** (স্নাগ্) *adj.* neat and comfortable পৰিপাটি, সুন্দৰ, আটোমটোকাৰী; not exposed to view আঁতুৰ, ঢাকখোৱা। —*v. i.* to lie close টোপা খাই থাক, লিপিত খাই থাক। A child snugs up to his mother=কেঁচুৱাই মাকৰ বুজত টোপা খাই সোমায়।

**Snugly** *adv.* আটোম টোকাৰিকৈ, সুন্দৰকৈ।

**So** (চ' ) *adj.* thus এনেকৈ, এই একাৰে; in the same way সেই দৰে, তেনে; on this account এই বাবে; to such a degree ইমান, ইমানকৈ; therefore সেই বাবে, এতেকে। —*conj.* provided that, if যদি—*Inter.* stop, stand still ব (যেনে গৰু)। **So-called** *adj.* being styled thus (অমুক) বুলি কোৱা, বোল। **So and so**=a supposed person আমুক তামুক। **So as**=in such a manner as যাতে, এনেভাবে যাতে। **So far**=to that extent সিমান দূৰ, সিমানকৈ। **So forth**=farther in the same manner ইত্যাদি, সেই-দৰেই আক। **So that**=in order that যাতে যেনেকৈ। **So much so**=ইমান বেচি। **So on**=এই দৰেই, এই অনুক্ৰমে, ইত্যাদি। **Quite so**=exactly ঠিক, যথার্থ। **So so**=একবকম; only tolerably কোনোমতে মজামজিকৈ। **So then**=therefore তেনে হলে। **So to say**=কবলৈ গলে।

**Soak** (চ'ক্) *v. i.* to steep in fluid ডিহা, গাঁৱা, ডিহাই থ; to enter into pores শোহ; (as water soaks into the earth) পানী সোৱা। **Soaky** *adj.* wet পানীত ডিহা, গাঁৱোৱা।

**Soap** (চপ্) *n.* a substance composed of oils or fats with soda used in washing চাৰোন। (*slang*) soft words মিঠা মন তুলুৱা মাত কথা; money used as bribe ভেটী দিয়া ধন। **Soap tree**=মনিহালৰ গছ। **Soap-mnt**=মনিহাল। **Soap earth**=চাকি মাটি। **Soap**

**suds**=চাবোনৰ পানী। **Soap** *adj.* flattering  
তোষামোদকাৰী, চাটুজি কৰা।

**Soar** (চ'ব) *v. t.* to fly aloft as a bird বহুত  
ওপৰলৈ উৰু; to rise in thoughts, spirits or  
imagination ওপৰলৈ উঠা।

**Sob** (চ'ব) *v. t.* to sigh with tears in a convulsive  
manner কেঁকুৰ; উচুপ। —*n.* a convulsive sigh  
উচুপনি।

**Sober** (চ'বাব) *adj.* habitually temperate  
পৰিমিতাচাৰী; self-controlled, impassionate  
হিব-জ্বৰ, নিজ্ব; grave, sedate ধীৰ, গভীৰ  
প্ৰকৃতিৰ। **Soberly** *adv.* calmly, sedately  
সুবিধভাৱে, গভীৰভাৱে। **Sober** *v. t.* to make  
temperate মিতাচাৰী কৰ।

**Sobriety** (চ'বাইটি) *n.* state of being sober,  
gravity মিতাচাৰিতা, গাভীৰ্ঘা, শাভ প্ৰকৃতি,  
বৈৰ্যভণ। **Soberness** *n.*

**Sobriquet** (চ'-ব্ৰি-কে') *n.* an assumed name, a  
nick name উপযুক্ত নাম।

**Soccer or Socker** (চ'কাৰ) *n.* a form of football  
in which the ball is not touched with hand  
হাতেৰে নোচোৱাকৈ খেলা ফুটবল।

**Sociable** (চ'-চি-য়ে-বল) *adj.* inclined to associate  
সকলোৰে মিলিব পৰা; affording friendly  
intercourse আলাপী। **Sociability, Sociableness**  
*n.* সকলোৰে মিলিব পৰা গুণ।

**Social** (চ'-চি-য়েল) *adj.* pertaining to society  
সামাজিক; inclined for friendly inter-  
course আলাপী; convivial ভণ্ডকীয়া, কথ-  
বাৰ্তা হবলৈ ভাল পোতা।

**Socialise** (চ'-চিয়েল-আইজ) *v. t.* to render  
social সামাজিক কৰ, সমাজত মিলিব পৰা  
কৰা।

**Socialism** (চ'-চিয়েল-ইজম্) (C. f. **Communi-  
sm**) *n.* the scheme which has for its  
object the regenerating of society on  
equal basis সকলোকে সমান হুৱ দি সমাজ  
সংসাৰ কৰা প্ৰথা, সমাজবাদ; subordination  
of individual freedom to the interests of  
community; national ownership and  
management of land, capital produce &c.

etc. প্ৰজাৰ সকলো সম্পত্তি গৱৰ্হয়েকৈ হাত কৰি  
চলোৱা নিয়ম।

**Socialist** *n.* an adherent of socialism সমানে  
হুৱবান হবলৈ চেষ্টা কৰা সম্প্ৰদায়লোক, সমাজ  
ভক্তী, ধনী-মানী সকলোকে সমান কৰোঁতা, সমহত্ব-  
বাদী, সকলোৰে সকলো এনে ভাবৰ লোক।

**Society** (চ'-চাই-টি) *n.* fellowship সঙ্গ, সমাজ;  
a number of persons associated for a  
common cause দাগি, খেল, সমাজ, সম্প্ৰদায়;  
the fashionable world generally সভ্য সমাজ।  
**Society wedding**=a marriage of distinguished  
person in a community সমাজৰ ভাঙ্গৰ মানুহৰ  
বিয়া।

**Socialist** (চ'-চিন্-ইয়ান) *adj.* one who denies  
the deity of Christ খীষ্টতীৰ দেবত্ব অস্বীকাৰ-  
কাৰী।

**Sociology** (চ'-বি-অল-অ'-জি) *n.* the science  
that treats of man as a social being সমাজ  
বিজ্ঞান, সমাজৰ উৎপত্তি, গঠন, উন্নতি ইত্যাদি  
বিষয়ক জ্ঞান।

**Sock** (চ'ক্) *n.* a kind of half-stocking হাৰ্ফ-  
মোকা; a light shoe used by actors নটাই  
পিন্ধা পইজাৰ। **Pull up your socks**=give  
firmness to your energy গাত বল বাঢ়, যুৱপুতি  
লাগ।

**Socket** (চ'কেট্) *n.* a hollow into which  
something is inserted খোল, খোৰোং, গাঁত;  
the receptacle of the eye চকুৰ গহ্বৰ,  
কোঠৰ।

**Sod** (চ'ড্) *n.* any grassy surface of earth  
ধাঁহ থকা চপৰা, মাটিয়ে সৈতে ঢকলিয়াই অনা  
ধাঁহ। —*v. t.* to turf ধাঁহৰ চপৰাৰে ঢাক।  
**Soddy** *adj.* covered with sod ধাঁহৰ চাপৰাৰে  
ঢকা। **The old sod**=one's native soil জন্ম  
স্থান।

**Soda** (চ'দা) *n.* the alkali obtained from  
the ashes of certain vegetable খাৰ।  
**Soda water**=খাৰ পানীৰ চৰ্পত, বিলাতী  
পানী।

**Sodium** (চ'-দি-নাম্) *n.* a yellowish white  
metal এবিধ ধাতু পদাৰ্থ (ই খাৰৰপৰা উদ্ভব হয়,

পৰম পানীত জলে, আৰু হালধীয়া বেঁতা  
ডলায়।

**Sodden** (চদ্) *pa. p.* of *Seethe*; boiled  
সিঁকোৰা; saturated গেৰেহা; doughy টেপ-  
টেপীয়া।

**Sodomy** (চ'দ্-অ'ই) *n.* unnatural sexuality পুং-  
মৈথুন। **Sodomite** *n.* one guilty of an unna-  
tural crime পুংমৈথুনকাৰী।

**Sofa** (চ'কা) *n.* a long seat with stuffed back  
and bottom ডলচা পৰা দীঘলীয়া আসন।

**Soft** (চফ'ট) not rough to the touch কোমল;  
mild মৃদু; malleable টুলটুলীয়া; smooth  
মিহি। **Softly** *adj.* gently, quietly মৃদুভাবে,  
মনে মনে, লাহে লাহে। **Soft-hearted**=কোমল  
মনৰ, দয়ালু, মৰমিয়াল। **Softness** *n.* কোমলতা,  
নম্ৰতা।

**Soften** (চফ'ন) *v. t.* to make soft কোমলা, কোমল  
কৰ। **Softening** *n.* কোমল কৰণ।

**Soggy** (চ'গী) *adj.* saturated, damp সেমেকা,  
টেপটেপীয়া, ভিতা।

**Soil** (চাইল্) *n.* ground মাটি, যুজিকা; country  
দেশ, স্থান; dirt, dung গোবৰ-জাবৰ, মলি।  
—*v. i.* to make dirty মলিন কৰ, বোকা  
মাটি লগাই বেয়া কৰ। —*v. t.* to tarnish মোলান  
পৰা, মলিন হ। **Native soil**=জন্ম স্থান,  
জন্মভূমি।

**Soiree** (সোৱে-বি') *n.* evening party আবেলিৰ  
চাহ খোৱা সভা।

**Sojourn** (চ'-জৰ্ণ) *v. t.* to dwell for a time অলপ  
দিনৰ নিমিত্তে থাক, প্ৰবাসকাৰণ, অলপদিন বাস  
কৰ, প্ৰবাস খাট। —*n.* a temporary residence  
প্ৰবাস। **Sojourner** *n.* one who sojourns  
প্ৰবাসকাৰী, প্ৰবাসী।

**Solace** (চল্-এ'চ) *n.* consolation, relief প্ৰবোধ,  
সান্ত্বনা। —*v. t.* to comfort, to console সান্ত্বনা  
কৰ, প্ৰবোধ দে।

**Solander** (চ-লেণ্ড-ডাৰ) *n.* a case in the form  
of a book opening on one side একালে মেজিব  
পৰা কাগজ পত্ৰ খোলা চেপেটা বাকচ।

**Solar** (চ'লাৰ) *adj.* pertaining to the sun সৌৰ,  
সূৰ্য্য সম্বন্ধীয়। **Solar-system**=সৌৰজগৎ। **Solar**-  
=সূৰ্য্য প্ৰণয়।

**Solarise** (চলে-বাইজ) *v. t.* or *v. i.* to spoil  
by long exposure, to light বহুত পৰ সৌৰ  
লগাই বেয়া কৰ (যেনে ফটোগ্ৰাফ)।

**Sold** *pa. t.* and *pa. p.* of *Sell*.

**Solder** (চদ্-দাৰ, চল্-দাৰ) *v. t.* to unite with  
a fusible metal ধাতুৰে জাল, ধাতু লগাই জোৰ  
লগা। —*n.* a metallic cement পাইন।  
**Solder iron**=ধাতু জোৰা লগোৱা তামৰ গৌড়  
থকা সঁজুলি।

**Soldier** (চল্-দাৰ) *n.* a fighting man in an  
army সেনা, চিপাহী, বহুতা। **Soldierly** *adj.*  
brave, martial সাহিহাল, বহুতা। **Soldier of**  
fortune=one ready to serve anywhere that  
will hire him ধনপালে য'তে ত'তে কাম কৰা  
মানুহ। **Old soldier**=an empty bottle, a cigar  
end খালি বটল, টবটব মূৰ।

**Soldiery** (চল্-দাৰী) *n.* soldiers collectively সেনা  
সমূহ।

**Sole** (চল্) *n.* the lower part of the foot  
ডৰি ডুৱা; the bottom of the shoe জোতাৰ  
ডলি; a genus of flat-fish এবিধ কাঁকুলিৰ দৰে  
চেপেটা মাছ। —*v. t.* furnish with a sole  
জোতাৰ ডলি লগা। —*adj.* single, alone অকল  
এটিয়া, একেজন মাত্ৰ।

**Solely** *adv.* only, alone কেৱল, অকলে।

**Solecism** (চল্-ই-চিজ'ম্) *n.* a breach of syntax  
ব্যাকবৰণ ভুল, অশুদ্ধ কথা।

**Solecistic**, —*al adj.* incorrect অশুদ্ধ, অসঙ্গত।

**Solemn** (চল-এ'ম্) *adj.* attended with religious  
ceremonies ধৰ্ম্মভাৱপূৰ্ণ; holy পবিত্ৰ; devout  
ভক্তিপূৰ্ণ; grave, serious গৰীম।

**Solemnise** (চল্-এ-ম-নাইজ) to perform with  
religious rites ধৰ্ম্মশাস্ত্ৰমতে কাৰ্য্য কৰ, উৎসব  
কৰ।

**Solemnity** (চল্-এ'ম্-নিটি) *n.* a grave religious  
ceremony পূজা, বেতা, ধৰ্ম্মকাৰ্য্য; gravity গৰীম  
ভাৱ, ভক্তিপূৰ্ণতা; solemnness.

**Solemnly** (চল্-এ'ম্-লি) *adv.* seriously with  
religious devotion ধৰ্ম্মত: ভক্তিভাৱে, গৰীম ভাৱে  
ধৰম চিন্তাই, লগত থাই।

**Solicit** (চ'-লিচ-ই) *v. t.* to petition, to ask

earnestly উপাসনা কৰ, প্রার্থনা কৰ, খাটনি ধৰ, মিনতি কৰি ক; to seek খোজ, বিচাৰ; to entice man for immoral purpose বেয়া কাম কৰিবলৈ হুচল।

**Solicitant** *n.* one who solicits প্রার্থনা-কাৰী।

**Solicitation** *n.* an earnest request প্রার্থনা, নিবেদন, খাটনি আবেদন, কাঙ্ক্ষা-মিনতি।

**Solicitor** (চ'-লিচ'-ই-টৰ্) *n.* one who asks earnestly প্রার্থনাকাৰী; one legally authorised to act for another উকীল।

**Sollicitous** (চ'-লিচ'-ই-টীচ') *adj.* very desirous উৰিষ, ইচ্ছুক।

**Solitude** (চ'-লিচ'-ই-টিউড') *n.* anxiety, eagerness উৰিষতা, উৰেণ, ব্যগ্রতা, খু-চুৰনি, আগ্ৰহ, ধী-ধীৰ্যনি।

**Solid** (চল'-ইড) *adj.* not hollow, compact গোটা; hard, strong টান, আটল; weighty গধৰ; substantial সাংকৰা, যথার্থ, গাভী। —*n.* a firm compact body গোটা বস্তু।

**Solidarity** *n.* compactness গোটা অৱস্থা; oneness of interest ঐক্যতা, দৃঢ়তা।

**Solidify** *v. t.* or *v. i.* to make solid গোটাভাৱ, গোটা হৰা, টান মাৰ।

**Solidity** (চল'-ই-ডিটি) *n.* strength or firmness দৃঢ়তা, গুৰুত্ব, বল, মাতৃকাৰী।

**Soliloquy** (চ'-লিল'-অ'-কুই) *n.* a talking lonely to one's self অকলে অকলে কথা পতা, নিজে নিজক কোৱা কথা, স্বগত উক্তি।

**Soliloquise** (চ'-লিল'-অ'-কাইজ্) *v. i.* to speak to one's self নিজকে নিজকে ক।

**Solitary** (চল'-ই-টেব-ই) *adj.* lonely, alone নির্জন, অকলশৰীয়া, একাকী; gloomy নিমগ্ন-মাত। **Solitariness** *n.* a loneliness নির্জনতা।

**Solitude** (চল'-ই-টিউড') *n.* a lonely life নিঃসঙ্গতা, অকলশৰীয়া অৱস্থা; a lonely place নির্জন স্থান।

**Solo** (চ'ল') *n.* a musical piece performed by one instrument or one voice কেবল এটা বাঁদ যন্ত্ৰেবে বা এজনৈ গোৱা গীত।

**Solstice** (চল'-ডিচ') *n.* a point in the elliptic circle when the sun is farthest from the Equator অৱন হল। **Summer solstice**=বৰ্ষক সংক্রান্তি। **Winter solstice**=শুৰ্য্যক সংক্রান্তি। **Summer solstice**=পৃথিবীৰ বিষুব বেখাৰ পৰা শুৰ্য্য দূৰ হোৱা সময়, ২১ জুনৰ পৰা। **Winter solstice**=২২ ডিচেম্বৰৰ পৰা।

**Soluble** (চল'-ইউ-বল) *adj.* capable of being dissolved in fluid দ্ৰবনীভূ, পমাৰ পৰা।

**Solus** *adj.* alone অকলৈ, স্বগত।

**Solution** (চল'-ইউ-শন্) *act* of dissolving দ্ৰব কৰণ বা হ'লে; a preparation obtained by dissolving a solid in a liquid গোটা বস্তু দ্ৰব কৰি মিহলোৱা পানী; explanation ব্যাখ্যা, প্ৰস্ত; সীমাংসা; removal of a doubt সন্দেহ উত্তৰণ।

**Solvable** (চলভ'-এবল্) *adj.* capable of being explained অৰ্থ কৰিব পৰা; capable of being paid পৰিশোধ যোগ্য।

**Solve** (চলভ') *v. t.* to explain, to clear up, to loosen পৰা, কোমলা, ব্যাখ্যা কৰ, অৰ্থ কৰ, সন্দেহ উত্তৰণ কৰ।

**Solvency** (চলভ'-এন্-চি) *n.* state of being capable of paying debts হোৱাবান অৱস্থা, ধাৰ সুজিব পৰা ক্ষমতা।

**Solvent** *adj.* capable of paying all debts ধাৰ সুজিব পৰা; capable of dissolving কোনো বস্তু গলাব পৰা (যেনে সুৰগা)। **Solvency** *n.*

**Soma** (চোমা) *n.* a certain plant এবিধ জাল থকা লতাগছ।

**Somatic** (চমেটিক্) *adj.* physical, pertaining to the body শাৰীৰিক, জৈৱিক।

**Sombre** (চম্-বাৰ) *adj.* gloomy, dull ঘোৰ, অন্ধকাৰময়, নিবানন্দ। **Sombrely** *adj.* in a gloomy manner বিষমৰূপে।

**Some** (চাম) *adj.* denoting certain number or quantity কিছু, কিছুমান; certain কোনো কোনো; about প্ৰায়।

**Somebody** *n.* some one কোনো এজন।

**Somehow** *adj.* in some way or other কোনো বকমে, কোনো প্রকারে।

**Somehow or other** *adj.* in one way or another যেনে ভেনেকৈ।

**Somersault or Somerset** *n.* a leap with heels overhead খব, ভোভোতা খব।

**Something** *n.* on indefinite thing or quantity কিবা এটা, কিছুমান, অলপমান। **Something else** = আক কিবা।

**Sometime** *adv.* once এসময়ত। **Sometime ago** = কিছুদিন আগেয়ে।

**Sometimes** *adv.* now and then কেতিয়াবা কেতিয়াবা, মাঝে সময়ে।

**Somewhat** *adj.* in some degree কিছু পরিমাণে। —*n.* an unfixed quantity অলপমান, কিঞ্চিৎ।

**Somewhere** *adv.* in some place কববাত, ইয়াতে কি তাতে।

**Somewhile** *adv.* at times সময়ে সময়ে।

**Somnambulate** (চম্-নেম্-বিউ-লেট্) *v. i.* to walk in sleep টোপনিত উঠি ফুৰ।

**Somnambulism** (চম্-নেম্-বিউ-লি-জম্) *n.* the act of walking in sleep টোপনিত ভুলহৈ ফুৰা কাৰ্য্য। **Somnambulist** *n.* ঘুমটিত ফুৰা লোক।

**Somnial** (চম্-নি-য়েল্) *adj.* pertaining to dreams সমাজিক বা সপোন বিষয়ক।

**Somniferous** (চম্-নিফ্-আব্-অচ্) *adj.* causing sleep টোপনি অহা। (L. *sumnus* = sleep). also **Somnific** = নিদ্রাজনক।

**Somniloquist** (চম্-নিল্-অ'-ক্টিউ) *n.* one who talks in sleep টোপনিত কথা পাওঁতা।

**Somnolence** (চম্-ন'-লেন্স) *n.* sleepiness নিদ্রা-কৰণ, টোপনিয়াে ধৰা অৱস্থা।

**Somnolent** *adj.* inclined to sleep টোপনিয়াে ধৰা, নিদ্রালু।

**Son** (চন্) *n.* male child শো, লৰা, পুত্ৰ।

**Sonless** *adj.* অপুত্ৰক। **Son of man** = বীত্ত্ৰীক্; the ideal man আদৰ্শ পুত্ৰক।

**Son-in-law** *n.* daughter's husband সোঁতাই।

**Sonant** (চ'নেট) *adj.* sounding শব্দ হোৱা, ফুটাই যত। (L. *sonare* = to sound).

**Sonata** (চ-না-টা) *n.* a musical composition for one or more instruments, in three divisions জাতি-তাল-মান থকা গীত।

**Song** (চং) *n.* a composition adapted for singing গীত, গান। **Nothing to make a song about** (colloq.) = a very trifling বস্তু লাগিবব কোনো কাৰণ নাই।

**Songster** (চং-স্তাৰ) *n.* singer, a bird that sings গায়ক, গায়ন, গানগোৱা চৰাই। **Songs-tress** *n.* (fem.) a female singer গায়িকা।

**Sonnet** (চন্-এ'ট্) *n.* a poem in fourteen lines expressive of one thought এটিয়া ভাবৰ চৈধ্য পদী কবিতা। **Sonneteer** (চনেট্-ইয়েৰ) *n.* a writer of sonnets চৈধ্য পদী কবিতা লেখক।

**Sonny** (চন্নি) *n.* a familiar form of address to a boy, a little son বোপা, বাপাটি।

**Sonorific** (চ'-ন'-বি-ফিক্) *adj.* making sound শব্দকাৰী, শব্দজনক, কনকনীয়।

**Sonorous** (চ'-ন'-ৰাচ) *adj.* giving sound when struck শব্দ হোৱা; high sounding কনকনীয়, স্পষ্ট শব্দকাৰী।

**Soon** (চুন) *adv.* without delay ততালিকে, সোনকালে; immediately তৎক্ষণাৎ, বেগাই, বেগতে, শীঘ্ৰে। **Sooner or later** = এতিয়াই বা পাচিতে, আজি নহয় কাইলৈ। **As soon as he goes** = সি যোৱা মাত্ৰকে, সি গলেই, তৎক্ষণাৎ। **The sooner the better** = যিমান শীঘ্ৰে হয় সিমান ভাল, শুভত শীঘ্ৰে।

**Soot** (চুট্) *n.* a black powder formed by smoke আলাকু। **Sooty** (চু'টী) *adj.* consisting of shoot আলাকু লগা, ৰোঁতাবে কলা।

**Sooth** (চুঠ) *n.* truth সঁচা, সত্যতা। —*adj.* true সঁচা, আচল। —*adv.* indeed আচলতে। **In sooth** = আচলতে, দৰাচলে। **Soothsayer** *n.* one who foretells সবব্-জান, যত্নলতি। **Soothsaying** *n.* prediction ভবিষ্যৎ কথন।

**Soothe** (চুদ) *v. t.* to please or quiet with words সন্তপণা কৰ, সান্ত্বনা কৰ, নিচুকা; to allay ক্ৰব কৰ; to flatter ভাললি লগা।



**Sop, Sopp** (সপ্, সপ্প) *adj.* (*colloq*) having mawkish sentiments ঘৃণনীয়, বেয়া লগা প্রকৃতির।

**Sop** (সপ্) *n.* anything soaked in soup for food জোপত তিয়াই থোরা বস্ত্র; anything given to quieten মিচকাবলৈ বা মন ভাল লগাবলৈ দিয়া কোনো বস্ত্র। —*v. i.* or *v. t.* to soak জুৰীয়া, তিয়া। —*pr. p.* **Sopping**; *pa. t.* & *pa. p.* **Sopped**.

**Sophism** (চফ-ইজম্) *n.* a fallacy, logical deception বিধা যুক্তি, অসঙ্গত তর্ক।

**Sophist** (চফ-ইষ্ট) *n.* a fallacious reasoner কৃতকী, চাৰ্কাৰ। **Sophistic**, —*al adj.* fallaciously subtle কৃতকপূর্ণ, অযুক্তিৱৰ।

**Sophisticate** (চফ-ইচ্-টি-কেট্) *v. t.* to adulterate, to corrupt by mixture অশুদ্ধ কৰ, সঁচাৰ লগত মিছা ভোৰাদি দূষিত কৰ, ভুল ধাৰণা লগা। **Sophisticated adj.** adulterated, corrupt ডেজাল, অসং স্বভাৱৰ।

**Sophistry** (চফ-ইচ্-ট্ৰি) *n.* fallacious reasoning মিছা যুক্তি, কৃতক।

**Soporiferous** (চ'-প'-বিফ-আৰ-আচ) *adj.* tending to cause sleep নিদ্রাজনক।

**Soporific** (চ'-প'-বিফ-ইক্) *adj.* causing sleep নিদ্রাজনক, টোপনি অহা। —*n.* anything that causes sleep টোপনি অহোৱা দৰব।

**Sorbefacient** (চৰ-বি-ফে'-শেণ্ট) *adj.* causing absorption শুকাব পৰা, শুকনী দৰব।

**Sorcerer** (চৰ্-চাৰ্-আৰ) *n.* an enchanter, a magician বাজীকৰ, অঘৰী। **Sorceress n. (*fem.*) বাজীকৰণী, অঘবিয়নী।**

**Sorcery** (চৰ-চাৰ-ই) *n.* witchcraft, magic যাহু বিদ্যা, ঐশ্বজালিক বিদ্যা, ভেলেকী। ( *L. sortiri* = to cast lot ).

**Sordes** (চৰ্ডচ্) *n.* filth মলি। **Sordes of the eyes** = চকুৰ ফেঁচকুৰি।

**Sordid** (চৰ্-দিদ্) *adj.* mean, vile নীচ, অধম; meanly avaricious লুভীয়া। **Sordidly adj.** vilely নীচকপে।

**Sore** (চ'ৰ্) *n.* an ulcer or boil, a wounded spot on the body খহ, ঘা। —*adj.* wounded ঘা লগা; painful, grieved বেদনামুক্ত, ভোঁকগ্ৰস্ত;

severe, intense অত্যন্ত। **Sorely adv.** painfully, grievously যত্নপূৰ্বক, অতি বেজাৰে; severely আত্মত্যাগে। **Soreness n.** যত্নগা, বিষ।

**Sorrel** (চৰ-এ'ল্) *n.* one of several species of plants having sour leaves চাঙ্গেরী টেঙা, চুকা লাৰ্, টেঙ্গেচি লাৰ্।

**Sorribly** (চৰ-ই-লি) *adv.* meanly, poorly নিচেই সামান্যকপে, অধমভাবে।

**Sorrow** (চৰ্-অ') *n.* grief, affection দুঃখ, শোক, বেজাৰ, সন্তাপ।

**Sorrowful adj.** sad, dejected দুঃখিত, শোকাগ্ৰিত, বিষৰ্ণ, বেজাৰমূৰা। **Sorrowfully adv.** with grief, sadly বেজাৰে, দুখেৰে, শোক কৰি।

**Sorry** (চৰ-ই) *adv.* melancholy, sorrowful দুঃখিত, শোকাগ্ৰিত; worthless নিষ্ফল, অকামিলা।

**SOS** (চচ্) *n.* a wireless distress signal বেঁটাৰ বিপদ সংকেত; save our ship (*abbr.*).

**So-so** (চ'-চ'-) *adj.* tolerable মজলীয়া; not very good বৰ ভাল নহয়।

**Sort** (চৰ্ট) *n.* species, kind বিধ, বকম, প্রকাৰ, তৰহ। —*v. t.* to separate into lots or classes বাৰ, বিধ বিধকৈ ভাগ কৰ (with out or over)। —*v. i.* to associate with others of the same kind একেজাতৰ আন-বিলাকৰ লগ লাগ। **Out of sorts** = out of order বিশৃঙ্খল, খেলিমেলি; unwell গা বেয়া, অসুখ।

**Sorter** (চৰ্টাৰ) *n.* one who sorts বাছোতা, বাছি ভাগ ভাগ কৰোতা।

**Sortic** (চৰ-টি) *n.* the issuing of a body of troops from a besieged place অবকক ঠাইৰ-পৰা ওলাই আহি কৰা আক্রমণ, অবকক সেনাই মাৰ্গে সময় কৰা যুদ্ধ।

**Sorus** (চ-ৰাচ) *n.* a heap cluster দ'ম, থোপ।

**Sot** (চট্) *n.* habitual drunkard দোৰোঁৰ মদপী, ডেবাহী মদপী।

**Sottish adj.** stupid with drink মদধাই বেহ'চ।

**Sotto-voce** (চট্টো-ভ'চ) *adv.* in an undertone মুখৰ দিশৰফে, মনে মনে, গুণগুণি।

**Sou** (সু) *n.* a French copper coin  $\frac{1}{2}$  of a frank ফ্রাঙ্ক দেশৰ পইচা।

**Sought** (চঙু) *pa. t.* and *pa. p.* of Seek.

**Soul** (চ'ল) *n.* the seat of life and intellect in a man আত্মা; a human being জীৱ, প্ৰাণী; essence সাৰ; a person ব্যক্তি। **Universal soul**=পৰমাৰ্মা। **Soulless** *adj.* spiritless নিজাৰ; mean নীচ। **Soulful** *adj.* appealing to the highest intellectual qualities ধৰ্মপৰাৱৰণ, আত্মজ্ঞানী।

**Sound** (চাউণ্ড) *n.* noise শব্দ, ধ্বনি, মাত; a straight প্ৰণালী, সাগৰ, টে'টু; the swimming bladder of a fish মাছৰ টো। —*adj.* healthy নীৰোগী, সুস্থ, সবল; correct যথার্থ, ঠিক; perfect নিৰ্ভৰ। **Sound sleep**=ঘোৰ টোপনি। —*v. t.* to measure the depth of water পানী জোখ; to cause to make a noise বজা; to test, to examine পৰীক্ষা কৰ। —*v. i.* to make a noise শব্দ হ; to utter a voice মাত মাত। **Soundless** *adj.* silent নিমাত, শব্দশূন্য; unfathomable খাউনি নোপোৱা। **Soundness** *n.* healthiness সুস্থতা; ভাল অৱস্থা।

**Sounding** *n.* act of measuring the depth of water পানীৰ দ জোখ; (*pl.*) any part of the ocean where the sounding line reaches the bottom পানী জোখা জৰীবে খাউনি পোৱা ঠাই। **Sounding-line**=মুৰত সীহ বহা পানী জোখা জৰী।

**Soundly** *adv.* perfectly, strongly সুস্থকপে, টানি, শক্তকপে।

**Soup** (সুপ) *n.* the liquid obtained by boiling meat or vegetables মক্ৰহৰ জোল, হুকহা। **Souper** *n.* a convert for the sake of gain ধন বস্ত্ৰৰ লোভত আন ধৰ্ম লওঁতা।

**Sour** (চাৰ্বাৰ্) *adj.* having an acid taste টেঙা; peevish খিটখিটয়া, খতাল। —*v. t.* to make sour টেঙা কৰ; to make peevish খং তোলা। —*v. i.* to become sour or acid টেঙা হ; to become peevish খং উঠ। **Sourness** *n.* acidity টেঙা গুণ। **Sourish** *adj.* slightly acid টেঙেটীয়া।

**Source** (চ'ৰ্চ) *n.* that from which anything originates, origin উৎপত্তি স্থান, ভূমি, মূল।

**Souse, Soused** *adj.* drunk (Slang.) মাতাল।

**Souse** (চউচ) *v. t.* to swoop down with sudden violence একে চৌচাই ধাপুমাৰি ধৰ। —*n.* violent attack, as a bird on its prey হঠাৎ খেদামাৰি ধৰণ, প্ৰবল আক্ৰমণ; pickle made of salt লোণ দি কৰা আচাৰ।

**Soutane** (চুটেইন) *n.* a priest's cassock কেথলিক পাণ্ডুৰি চাহাবৰ কলা দৌল হলৌ চোলা।

**Souteneur** (চুটেনাৰ) *n.* a man living with & on the earnings of a prostitute বেস্তাৰ সহবাসত থাকি পেট পোহা।

**South** (চাউথ) *n.* one of the points of the compass দক্ষিণ। **South-east**=অগ্নি কোণ। **South-west**=নৈঋত। **South-sea**=the Pacific ocean প্ৰশান্ত মহাসাগৰ।

**Southerly** (চাউদাৰলি) *adv.* or *adj.* proceeding from or towards the south দক্ষিণ ফালৰ, দক্ষিণ ফালে।

**Southern** (চাৰ্দাৰ্) *adj.* pertaining to south দক্ষিণ ফালৰ।

**Southward** (চাউঠ-ওৱাৰ্ড) *adv.* towards the south দক্ষিণ ফালে, দক্ষিণলৈ।

**Souvenir** (চ-ভে-নিয়ৰ) *n.* a keepsake স্মৰণ চিহ্ন ব্ৰহ্মণ লগত ৰখা বস্তু।

**Sovereign** (চড্-ৰেণ) *n.* a supreme ruler সম্ৰাট, মহাবাজ; a gold coin ১৫ টকা মূল্যৰ সোণৰ মোহৰ, বিলাতী সোণৰ মোহৰ। —*adj.* supreme সৰ্ব্বপ্ৰধান; very efficacious বৰত্বণ কাৰী।

**Sovereignty** (ছড্-ৰেণ-টি) *n.* dominion সাম্ৰাজ্য আধিপত্য, প্ৰভুত্ব।

**Soviet** (চড্-ই-এই) *n.* a despotic workmen-council in Russia কচীয়া দেশৰ বগুৱা আৰু বগুৱা লোকৰ শাসন সভা। (*cf.* Nazi in Germany; Fascist in Italy).

**Sow** (চউ) *n.* a female pig মাইকী গাহৰী।

**Sow** (চ' ) *v. t.* or *v. i.* to scatter seed over

সিচ, ব, ওটি সিচ। ( *pa. p.* Sown, Sowed).  
Sowing machine = ওটি সিচা কল।

Sower (চ'ৰাৰ) *n.* a mounted policeman  
ঘোঁৰাত উঠিফুৰা পুলিছ চিপাহী।

Soya-bean *n.* সেহেৰা মাহ।

Sozzled (চক্ৰ) *adj.* ( *Slang* ) very drunk  
মদখাই পাগল হোৱা।

Spa (স্পা) *n.* a place having a spring  
of mineral water ষাডু মিত্ৰিত খনিজ পানী  
থকা ঠাই।

Space (স্পেচ) *n.* room ঠাই; distance  
between objects অন্তৰ, ফাঁক; interval  
ব্যৱধান।

Spacious (স্পে'শাচ) *adj.* roomy আহল-  
বহল।

Spade (স্পেড) *n.* an iron instrument  
for digging earth কোঁৰ; a suit of cards  
তাঁচৰ ইঞ্চাপন। — *v. t.* to dig with a spade  
কোঁৰেৰে খান। Spade-work = any hard work  
done preparatory to some business  
কোনো এটা বিশেষ কাৰ্য্যকৰাৰ আগৰ টান কাম।  
Spade bone বাবিচনীৰ হাড়। To call  
a spade = to speak out plainly প্রকৃত  
কথা ক।

Span (স্পেন্) *n.* the space between the ends  
of the thumb and the little finger when  
extended বেগেত, জুলৈ; the extent of an  
arch between the abutments দুই স্তম্ভৰ  
মাজৰ ইটা বা শিলৰ অৰ্দ্ধ গোলাকাৰ ভাগৰ বহলৰ  
পৰিমাণ; space of time কাল, সময়ৰ ব্যৱধান।  
— *v. t.* to measure হাতেৰে জোখ; to  
embrace জাকোৱালি ধৰ। Spanner = an  
iron tool for tightening the nuts of  
screws বেক্স। Span-long = এবেকেত।

Span-new = quite new একেবাৰেই নতুন।

Spangle (স্পেঞ্জেল্) *n.* a small boss of shining  
metal চক্ৰমকী, চুমকী। — *v. i.* to glitter  
চক্ৰমক।

Spaniard (স্পেন-ইয়াৰ্ড) *n.* a native of Spain  
স্পেইন্ দেশীয় লোক।

Spaniel (স্পেন-ইয়েল) *n.* a kind of dog এজাতি  
কুকুৰ।

Spanish (স্পেনিছ) *adj.* of or pertaining to  
Spain স্পেইনৰ, স্পেইন সম্বন্ধীয়। — *n.* স্পেইনৰ  
ভাষা।

Spank (স্পেংক্) *v. i.* to walk with long  
strides বেঙ্গা মেলি মেলি বেগাই যা; to slap  
on the back ঢক্কা। — *n.* a loud slap ঢকা।

Spanker *n.* the after sail of a ship জাহাজৰ  
পাচকালৰ পাল; a fast going horse বেগী  
ঘোঁৰা। Spanking *adj.* spirited বৰ বেগী,  
তেজী।

Span-roof = a roof having two inclined sides  
দুই ঢলীয়া ঘৰ।

Spar (স্পাৰ) *n.* a long piece of timber খাম।  
any bright crystalline mineral চক্ৰমকীয়া  
খনিজ পাথৰ; a boxing match ডুক্ৰাডুকি;  
a dispute বিবাদ, যুজ্জ। — *v. i.* to fight with  
the hands ডুক্ৰাডুকি কৰ। Spar-deck =  
জাহাজৰ ওপৰ মহলা।

Spare (স্পে'স্ভাৰ) *v. t.* to save সাচি থ, হাতধৰি  
খৰচ কৰ, বাহি কৰ; to part with willingly  
ইচ্ছাপূৰ্বক এৰি দে; to forbear from  
harming ক্ষমা কৰ। — *v. i.* to be frugal  
মিতব্যয়ী হ; to forbear ক্ষম হ; to be  
forgiving ক্ষমাবান হ। Can you spare your  
man = আপোনাৰ মানুহটো দিব পাবে নে? Spare  
no pains = যত্নৰ ত্ৰুটি নকৰিবা।

Spare *adj.* frugal মিতব্যয়ী, scanty তাকৰীয়া;  
superfluous উপকৰা, বাঢ়ি থকা। Please spare  
me = অনুগ্রহ কৰি মোক এৰি দিয়ক।

Sparing (স্পেয়াৰিং) *adj.* saving সাঁচতীয়া; for  
giving ক্ষমাশীল; scanty তাকৰীয়া। Spar-  
ingly *adj.* frugally হাতধৰি, পৰিমিতকপে;  
cautiously বুজিবাৰ্জি, সাৱধানে।

Spark (স্পাৰ্ক) *n.* a particle of fire ফিৰিজটি,  
জুই আঙ্গনি, অগ্নিকণা; a gay showy person  
বিলাসী লোক, আটক ধুনীয়া। Sparks *n. (pl.)*  
( *Slang.* ) a ship's wireless operator  
জাহাজৰ বেতীৰ যন্ত্ৰ। Sparkish *adj.* gay,  
showy খেমেলায়া, লোক দেখনিয়াৰ।

Sparkle (স্পাৰ্কল্) *n.* a little spark অকণমান  
ফিৰিজটি; brilliance দীপ্ত, চক্ৰমকনি। — *v. i.*

to shine, to glitter জিকমিক, ভিৰবিৰা, চিকমিক, টলবলা, জলমলা।

**Sparkling** *adj.* glittering চকমকীয়া; lively চটকটীয়া।

**Sparrow** (স্পাৰ' ) *n.* a genus of birds চাকি পক্ষী, ঘনচিৰিকা চৰাই।

**Sparse** (স্পাৰ্চ ) *adj.* thinly scattered অ'ত এটা ভ'ত এটা, পাতল; scanty বিৰল। **Sparsely** *adv.* আঁতৰ আঁতৰকৈ।

**Spartan** (স্পাৰ্টেন ) *adj.* pertaining to Sparta in Greece স্পাৰ্টা দেশীয়।

**Spasm** (স্পেজ্‌ম্ ) *n.* involuntary contraction of muscles ফন্দিয়া, হাত ভৰি সিব কাঁচ খোতা বেমাৰ, সিৰা মুৰি।

**Spasmodic** (স্পেজ্‌ম'-দিক ) *adj.* convulsive ফন্দিয়াই ধৰা, সিৰামুৰিয়ে ধৰা, হাত ভৰি কাঁচাই নিয়া, বেমাৰমুক্ত। —*n.* a medicine for curing spasms ফন্দিয়াই ধৰাৰ ঔষধ।

**Spat** *pa. t.* of **Spit**. —*n.* the spawn of fish পোনা মাচ।

**Spate** (স্পেট ) *n.* a sudden rain flood বাঢ়নী পানী, ঢল; as A river is in spate=নৈত ঢল আহিছে। **Spate of resignations of officers** =জফিহাৰৰ মাজত কাম এৰাৰ ধুম বা ঢল।

**Spatter** (স্পেট-আৰ্ ) *v. t.* to scatter about সিচৰতি কৰ, ছটিয়া; to defame দুৰ্ণাম কৰ। —*n.* act of spattering ছটি মাৰণ; what is scattered about ছটিকনি। **Spatter deshes**=বোকা পানী নপৰিবলৈ পিছা ভৰি আৰণ।

**Spatula** (স্পেটিউলা ) *n.* a broad knife for spreading plasters কোনো প্রলেপ আদি লগাবৰ নিমিত্তে বহল অস্ত্র।

**Spavin** (স্পেভ'-ইন্ ) *n.* a disease of horses affecting the lock-joint ঘোঁৰাৰ ভৰিৰ পাঠি ফুল বেমাৰ।

**Spawl** (স্পল্ ) *n.* spittle থুই, সেপ। —*v. i.* to throw saliva from the mouth থুই পেলা, থুৱা।

**Spawn** (স্পন্ ) *n.* the eggs of fishes when ejected মাছৰ কণী, মাছৰ পোনা। —*v. t.* to

bring forth জগা। —*v. i.* to lay eggs কণী পাৰ; to issue as offspring পোণা মেল।

**Speak** (স্পিক্ ) *v. t.* to utter words কথাক, কথা পাত; say ক। —*v. t.* to pronounce উচ্চাৰণ কৰ, বোল; to address বক্তৃতা কৰ, সম্বোধন কৰ। **Speak for**=to speak on behalf of কাৰো হকে ক; to be a proof of প্রমাণ যুগল হ। **Speak of**=উত্থাপন কৰ। **Speak out**=খুলি ক, সবলোৱে শুনা কৈ ক। **So to speak**=কবলৈ গলে। **Not to be in speaking terms with**=মাতবোল নোহোৱা। **Does not speak well of**=ভাল নেদেখায়, প্রশংসনীয় নহয়।

**Speaker** *n.* one who speaks বক্তা; a president in a council সভাপতি, অধ্যক্ষ।

**Spear** (স্পেয়াৰ ) *n.* a weapon with long pole pointed with iron শেল, যান্ত্ৰী, পতা, কোল, শূল। —*v. t.* to pierce with a spear যান্ত্ৰীৰে ধোঁচ। **Spearman** *n.* one armed with a spear শূলধাৰী, যান্ত্ৰী লৈ ফুৰোতা।

**Special** (স্পেছিয়েল ) *adj.* particular, uncommon বিশেষ, অসাধাৰণ; designed for a particular use অলগতীয়া। —*n.* any person or thing set apart for a particular duty অলগতীয়া কৈ কোনো কামৰ নিমিত্তে বাজে বখা লোক বা বস্তু। (as A special train; A special constable).

**Specialist** *n.* one who devotes himself to a special subject কোনো এক বিষয়ত বিশেষ পৰাগ লোক।

**Specialty** (স্পেছিয়েলি ) *adj.* particularly বিশেষকৈ।

**Specialty, Speciality** (স্পেছিয়েলিটি ) *n.* something distinctive বিশেষত্ব; any special pursuit for which a person is distinguished নামজাদা ব্যৱসায়; any important article of sale or manufacture প্রখ্যাত বস্তু; a sealed contract কোনো চহী-মোহৰী হুক্তি পত্ৰ।

**Specie** (স্পেচি ) *n.* gold and silver coin সোণ বা কপৰ মুদ্ৰা, টকা।

**Species** (স্পেচিচ্) *n.* a group or class শ্রেণী, প্রকার, ভব, বিধ, জাতি।

**Specific** (স্পেচিফিক্) *n.* a special remedy অৰ্থাৎ ঔষধ, প্রমাদী দৰৱ। —*adj.* precise নির্দিষ্ট, ঠিক, বিশেষ; infallible প্রমাদী। **Specific relief**=নির্দিষ্ট বিষয়ৰ প্রতিকার। **Specific gravity**=the weight of a substance compared with another standard substance of the same bulk সমান অবস্থাবৰ কোন নির্দিষ্ট বস্তুর গধুবতাব লগত তুলনা কৰি পোৱা আন এটা বস্তুর ওকত বা গধুবতা, অপেক্ষাকৃত গধুবতা।

**Specifically** *adj.* definitely, precisely বিশেষ-ৰূপে, নির্দিষ্ট কৰি; particularly খোলেচাকৈ।

**Specification** (স্পেচি-ফি-কে-ছন) *n.* the act of specifying, particulars specified খোলেচা বিবৰণ; কোনো বস্তুর গুণ বিৱেৰণ।

**Specify** (স্পেচিফাই) *v. t.* to state particularly নির্দিষ্ট কৰি ক, খোলেচা কৰি দেখুৱা, বিধে বিধে দেখুৱা। (L. *Species*=kind).

**Specimen** (স্পেচ-ই-মেন) *n.* a sample নমুনা, আদৰ্শ, চানেকি। (L. *specere*=to see).

**Specious** (স্পি-শচ) *adj.* appearing well at first sight দেখোঁতে ভাল যেন লগা; showy লোক দেখনীয়াৰ। **Speciously** *adv.* plausibly দেখনীয়াৰৰূপে। **Speciousness**=দেখোঁতে ভাল যেন বোধ হোৱা অৱস্থা।

**Speck** (স্পেক্) *n.* a spot দাগ; a blemish কলঙ্ক; চেকা।

**Speckle** (স্পেক্-ল্) *n.* a small spot ফুট, সামান্য দাগ। —*v. t.* to mark with speckles ফুট-ফুটীয়া কৰ, দাগ লগা। **Speckled** *adj.* spotted ফুটকাফুটীয়া, ফুটফুটীয়া।

**Spectacle** (স্পেক্-টেক্-কল্) *n.* a sight দৃশ্য। (*pl.*) a pair of lenses to assist the sight চকু, চচমা। **Spectacular** *adj.* অকমকীয়া।

**Spectator** (স্পেক্-টেক্-টাৰ) *n.* one who looks on দৰ্শক।

**Spectre** (স্পেক্-টাৰ) *n.* a ghost কুত, অপৰেহতা, পৰহীয়া।

**Spectrum** (স্পেক্-ট্ৰাম্) *n.* the image of something seen even after the eyes are closed

অন্ধক, অন্ধৰলনি; the colours seen through a prism তিনিবিধীয়া কাঁচৰ দ্বাৰা পৃথক কৰি দেখুৱা নানা বৰণ; বৰ্ণালী।

**Spectroscope** (স্পেক্-ট্ৰ'স্ক'প্) *n.* instrument for examining the colours of luminous bodies উজ্জল নক্স বিলাকৰ বৰ পৰীক্ষা কৰা যন্ত্ৰ।

**Specular** (স্পেক্-ইউ-লাৰ্) *adj.* resembling a reflector চকচকীয়া, পোহৰ বিস্তাৰ কৰা বস্ত্ৰ দৰে, আটীৰ দৰে।

**Speculate** (স্পেক্-ইউ-লেট্) *v. t.* to consider চিন্তা কৰ, কল্পনা কৰ; to traffic for more gain সবহ লাভৰ নিমিত্তে কাৰবাৰ কৰ।

**Speculation** (স্পেক্-ইউ-লে-ছন) *n.* contemplation কল্পনা, চিন্তা; transaction for large profits সবহ লাভৰ আশাবে বেচা-কিনা কৰণ।

**Speculative** (স্পেক্-ইউ-লে-টিভ্) *adj.* given to meditation কল্পনাশীল; trying to profit by transaction in trade or business লাভজনক কাৰবাৰৰ চেষ্টাত ফুৰা।

**Speculator** (স্পেক্-ইউ-লে-টাৰ) *n.* one who speculates অনুমানিক লাভৰ আশাত বেচা-কিনা কৰোঁতা, কালেক্জি। (*Fem.*) **Speculatrix**.

**Speculum** (স্পেক্-ইউ-লাম্) *n.* a reflector made of metal, a mirror দাপোন, আটী; a surgical instrument for widening the cavities of human body for examination কোন বোগ পৰীক্ষা কৰিবলৈ গাৰ বন্ধ মুকলি কৰা যন্ত্ৰ।

**Sped** *pa. t.* and *pa. p.* of **Speed**.

**Speech** (স্পিচ্) *n.* that which is spoken কথা, বক্তৃতা। **Speechmaking**=বক্তৃতা কৰণ। **Speechless**=নিমাত, নীৰব।

**Speed** (স্পিদ্) *n.* quickness বেগাবেগি ধব-ধেবা; velocity বেগ। —*v. t.* to hurry বেগাবেগি কৰ, বেগাই যা; to succeed কৃতকাৰ্য হ। —*v. t.* to hasten, to push forward লৰালৰিকৈ কৰ, বেগাই চলা, বেগ দিয়া। **Good-speed**=good success কৃতকাৰ্য, জয়। **Speed up**=to accelerate ধব ধেবা কৰ, বেগাই কৰ। **Speed-cop**=(*Slang*) a police

motor-cyclist চাইকোলত ফুৰি মটৰ আটক কৰা পুলিচ।

**Speedily** (স্পিদ্-ই-লি) *adv.* quickly, hastily বেগাবেগিকৈ, খৰখেদাই, বেগাই। **Speediness** *n.* quickness, haste শীঘ্ৰতা, দ্ৰুতগতি, বেগ।

**Speedy** (স্পিদি) *adj.* quick খৰপোচ; nimble বেগী।

**Spell** (স্পেল্) *n.* certain words supposed to possess magical power মন্ত্ৰ; a charm মোহনীবান; a turn at work কামৰ পাল; কাম বন্ধ থকা সময়; an interval of rest থমকা মাৰি থকা কিছুসময়। —*v. t.* to name the proper letters in a word বানান কৰ; to relieve a man at work by turn কামত আন এটাক সলনি কৰ। **Spell bound**=fascinated মোহ বোকা, ভথালপা, মন্ত্ৰমুগ্ধ। **Spell backward**=misinterpret মিছা অৰ্থ কৰ। **The changes spell ruin to farmers**=এইবিলাক সালসলনিৰে কৃষকৰ অনিষ্টহে সূচনা কৰে।

**Spelling** *n.* act of naming the proper letters of a word বানান, আখৰ কৌত। **Spell-book**=বৰ্ণ পৰিচয় কিতাপ।

**Spelter** *n.* zinc দস্তা, ধাতু বিশেষ।

**Spend** (স্পেন্দ্) *v. t.* to consume খৰচ কৰ, ব্যয় কৰ; to waste অপব্যয় কৰ, নষ্ট কৰ। **Spend-dall**=অপব্যয়ী। (*pa. p.* **Spent**).

**Spendthrift** (স্পেন্দ্-থ্ৰিফট্) *adj.* lavish বৰখৰচী। —*n.* a prodigal অপব্যয়ী লোক।

**Spent** *pa. t.* and *pa. p.* of **Spend**. **To be spent with**=to be exhausted with হাইবাণ কৰ, হ্ৰাস কৰ।

**Sperm** (স্পাৰ্ম) *n.* animal seed বীজ; male generative fluid বীৰ্য, সন্তান উৎপাদন সঁচ; spawn of fishes মাছৰ কণী।

**Spermary** (স্পাৰ্মেৰি) *n.* male germ gland, testicles পুৰুষৰ বীৰ্য-বাহ, অণ্ডকোষ।

**Spermatic**, —al (স্পাৰ-মেটিক্) *adj.* seminal শুক্ৰবৎ, বীৰ্য সম্বন্ধীয়।

**Spermatology** (স্পাৰ-মেটো-লজি) *n.* study of the facts about sperm বীৰ্য বিষয়ক জ্ঞান শিক।

**Spermatorrhoea** (স্পাৰ-মেটৰ-ইয়া) *n.* involuntary discharge of animal fluid স্বপ্ৰদোষ; অকন্মাত বীৰ্যমূলন হোৱা বেমাৰ।

**Sperm oil** *n.* oil from the sperm whale তিমি মাছৰ, তেল।

**Spew, Spue** (স্পিউ) *v. t.* or *v. i.* to vomit উগাৰ মাৰ, ইতিয়া, ওকালি আহ।

**Sphacelus** (স্ফেচিলাচ্) *n.* gangrene, necrosis শৰীৰৰ কোনো অংশ জঠৰ হৈ সাৰ নোহোৱা বেমাৰ, অবশতা।

**Sphere** (স্ফি়েৰ) *n.* an orb, a circle চক্ৰ, মণ্ডল, গোলাকাৰ বস্তু; definite range নির্দিষাৰিত সীমা, duty কৰ্তব্যাকৰ্ম; rank পদবি, মৰ্যাদা।

**Spherical, Spheric** (স্ফি়েৰ-ই-কেল্) *adj.* like a sphere ঘূৰণীয়া, চক্ৰাকাৰ, গোলাকাৰ।

**Spheriod** (স্ফি়েৰ-ইড্) *n.* a nearly spherical body প্ৰায় গোলা বা অণ্ডাকাৰ বস্তু।

**Spherule** (স্ফি়েৰ-ই-উল্) *n.* a little sphere ক্ষুদ্ৰ মণ্ডল।

**Sphinx** (স্ফিংকচ্) *n.* a fabulous monster with the body of a lion and the face of a woman মুখ ভিবোভাৰ আৰু গাটো সিংহৰ এনে আকাৰৰ দানব।

**Spice** (স্পাইচ্) *n.* an aromatic and pungent vegetable substance মচলা। —*v. t.* to season with spice মচলা দে বা সান।

**Spicery** (স্পাইচৰী) *n.* spices in general জাল থকা মচলা; a place where spices are kept মচলা খোৱা ঠাই বা পাত্ৰ।

**Spick** (স্পিক্) *n.* a nail গঁজাল, কাঁইট। **Spick and span**=brand new একেবাৰেই নতুন।

**Spicy** (স্পাইচী) *adj.* fragrant সুগন্ধি, মল-মলীয়া; abounding with spices মচলাযুক্ত; showy ফুটংগিৰী।

**Spider** (স্পাইদাৰ) *n.* an insect that spins cobwebs মকৰা। (*Gr. Spinne*).

**Spigot** (স্পিগ্-অট্) *n.* a plug to stop a hole in a cask কাঠৰ ঠিলা, সোপা।

**Spike** (স্পাইক্) *n.* an ear of corn শস্তৰ খোৰ, শুং; a large nail ডালৰ গঁজাল; জোং; a

small pointed rod খিলি, শলা, কাঠি, ডিলা, কোল। —*v. t.* to stop the vent of by driving in a spike খিলি মাৰি বন্ধা মাৰ।

**Spikenard** (স্পাইক-নাৰ্ড) *n.* a plant yielding an aromatic oil জটামাংসী।

**Spiky** (স্পাইকী) *adj.* having a sharp point জোতা; having spikes গজাল লগোৱা।

**Spile** (স্পাইল) *n.* a wooden peg কাঠৰ টিলা। —*v. t.* পনীয়া বস্তু খোৱা কাঠৰ ঢোলত ফুটা কৰ।

**Spill** (স্পিল্) *v. t.* to allow to run out or fall from a vessel বাক, পেলা; to shed উলিয়া (যেন তেঁজ); to waste অপব্যয় কৰ। —*v. i.* to be allowed to fall বাগৰি পৰ, ঢোলোকনি খা; to be wasted নষ্ট হ (pa. t. and pa. p. Spilled, spilt)। —*n.* a fall বাগৰি পৰণ; a small peg টিলা, খিলি।

**Spill stream** *n.* a stream formed by overflow of water পানী বাগৰি হৈ হোৱা স্রুতি। Spill-water=চল, বাঢ়নী পানী।

**Spin** (স্পিন্) *v. t.* to draw out a thread as the spiders do সূতা কাট, পাঁজি কাট; to cause to whirl ঘূৰা, পাক দে। —*v. t.* to practise the art of spinning সূতা কটা অভ্যাস কৰ, পাঁজি কাটিবলৈ শিক।

**Spinach** (স্পিনেক্) *n.* a kind of vegetable এবিধ বসাল বন শাক। also Spinage.

**Spinal** (স্পাইনেল্) *adj.* pertaining to the backbone বাজহাড় সম্বন্ধীয়।

**Spindle** (স্পিন্ডল্) *n.* a pin on which anything turns কঁৰাশলি, শলা টাকুৰীৰ মাৰি। —*v. i.* to become long and slender লিক-লিকীয়া হ।

**Spindrift** (স্পিন্-ড্ৰিফ্ট্) *n.* small particles of water blown from the waves of sea সাগৰৰ পৰা ঢোৱে উড়াই পেলোৱা পানীৰ হিটিকনি।

**Spine** (স্পাইন) *n.* the backbone of an animal জন্তুৰ বাজহাড়; a thorn কাঁইট; a pointed spike ছল।

**Spinner** *n.* one who spins সূতা কাটোতা।

**Spinning wheel** *n.* a machine for spinning thread হ'তৰ।

**Spinous, Spiny** (স্পাইনচ, স্পাইনি) *adj.* thorny কাঁইটীয়া।

**Spinster** (স্পিন-স্তাৰ) *n.* an unmarried female অবিবাহিতা তিকতা, আবিৰৈ তিকতা। **Spinstress** *n.* সূতা কটা মহিলী।

**Spiracle** (স্পাইৰ-এ'-কল্) *n.* a minute hole জলা, সৰু বিন্দা।

**Spiral** (স্পাইবেল্) *adj.* winding like a screw পাকখোৱা, মেৰখোৱা, পকোৱা পকি, পেঁচা থকা, কবুৰুৱা গতি।

**Spire** (স্পায়াৰ) *adj.* winding line like that of a screw, a curl পাক; a shoot গজালি; steeple চূড়। —*v. i.* to sprout গজালি ওলা।

**Spirit** (স্পিৰিট) *n.* vital force তেজ, শক্তি; enthusiasm উৎসাহ; courage সাহস; soul আত্মা; a ghost ভূত; mental disposition, temper মনৰ ভাব অকল, চোট ঘাত; actual meaning আচল অৰ্থ; any inflammable liquid মন ফটিকা; (pl.) liveliness ক্ষুভিতি; mental excitement উদ্বেগ, উৎসাহ, উলাহ; liquors মদ, ফটিকা। —*v. t.* to encourage, to excite উত্তেজিত কৰ, উৎসাহিত কৰ; সাহস দে। The Holy Spirit=ধৰ্ম্মাত্মা। Spirit of wine=alcohol মদৰ এলক'হল নামক সাৰ অংশ। Spirit lamp=এলক'হল মদেৰে জলোৱা চাকি। Spirited *adj.* animated তেজিয়ান, চোকা, চেনা, তড়বজীয়া, সাহসী। To be in good spirit=be cheerful প্রফুল্ল, ক্ষুভিত্বন্ত। To give up the spirit=to die মৰ। Spiritless *adj.* without cheerfulness or courage ক্ষুভিহীন, জুলুকা, নিৰ্জ, উৎসাহ নোহোৱা।

**Spirittrapping** *n.* invoking of spirit to convey intelligence ভূত নমোৱা বিদ্যা।

**Spiritual** (স্পিৰিটুৱেল) *adj.* pertaining to the soul ধৰ্ম বিষয়ক; divine পাবৰ্মাধিক, আত্মসম্বন্ধীয়। Spiritual guide দীক্ষা গুৰু।

**Spiritualise** (স্পিৰিট-ইভে-লাইজ) *v. t.* to make spiritual ধৰ্মনিষ্ঠ কৰ, ঐশ্বৰিকতা প্রদান কৰ।

**Spiritualism** (স্পিৰিট-ইভে-ইজ'ম) *n.* the doctrine of holding the soul to be the only

thing real আত্মা অমর এই ভাব; the belief in the action of spirit upon men ভূতবাদ।  
**Spiritualist** *n.* ভূতবাদী, অধ্যাত্মবাদী।

**Spirituality** (স্পিৰিটুই-ইট) *n.* state of being spiritual পাবমাণিকতা, স্বৰ্গনিষ্ঠা, সাধিকতা।

**Spirituos** (স্পিৰিটুইট-অচ্) *adj.* possessing the qualities of spirit মাদক, চোকা, উগ্র।

**Spirit** (স্পাৰ্ট) see Spurt.

**Spiry** (স্পায়ারী) *adj.* of a spiral form মের খোঁড়া, পেঁচ থকা; tapering ওপৰলৈ ক্ৰমে জোতা।

**Spit** (স্পিট্) *n.* an iron prong লোৰ শলা। —*v. t.* to pierce with a spit শলা মার; to put on a spit for drying খবিকা দে (যেনে মাছ)। (*pa. t.* and *pa. p.* Spitted).

**Spit** (স্পিট্) *v. i.* to eject saliva from the mouth খুৎকুৰীয়াই পেলা। —*v. t.* to throw out saliva থুই পেলা, থুৱা পিক পেলা। (*pa. t.* Spit, Spat; *pa. p.* Spit). —*n.* likeness, exact, counterpart একে, অনুকপ, সাদৃশ্য। He is the very spit of his father = তেওঁ ঠিক বাপেকেৰে সৈতে একে চেহেৰাৰ।

**Spite** (স্পাইট্) *n.* grudge, ill-will আবেজ, খেপ, হিংসা, আক্ৰোশ, কক্কা, কুখাৰি। —*v. t.* to vex বিৰক্ত কৰ, হিংসা কৰ। In spite of = notwithstanding, in defiance of সত্ত্বে, কোনো কাৰ্য্য হোৱাভাৱে বা কৰাভাৱে। Cut off one's nose to spite one's face = to injure oneself by vindictive conduct নিজৰ নাক কাটি সতিনীৰ যাত্ৰা ভঙ্গ কৰ; নিজৰ অনিষ্ট কৰি হলেও বিপক্ষৰ আবেজ পুৰা।

**Spitful** (স্পাইট্ফুল) *adj.* malicious কুৰ্কুটীয়া হিংসকী। **Spitefulness** *n.*

**Spitfire** *n.* name of a class of formidable British aeroplane ভয়ঙ্কৰ আকাশী বৰ।

**Spittle** (স্পিট্‌ল) *n.* saliva সেপ, থুই।

**Spittoon** (স্পিটুন্) *n.* a vessel for throwing saliva পিকদান।

**Splash** (স্প্লেছ) *v. t.* to spatter with water ছিটিকনি পেলা। —*n. i.* to dash about water আছাৰেকনি মাৰ। —*n.* water or mud thrown

on anything ছিটিকনি, আছাৰেকনি পানীৰ ছিটা। **Splashy** *adj.* wet and muddy বোকাই পানীয়ে মিহলি।

**Splay** (স্প্লে) *v. t.* to slant হেলনীয়া হ; to dislocate জোৰ সোলোকা। —*adj.* turned outward ফুটেলোকা। **Splay-footed** = ফেঁটা।

**Spleen** (স্প্লিন্) *n.* a soft pulpy gland of the body খাপৰি, জ্বনখাপৰি, বাওঁফালৰ আগমজ্জ; illhumour, spite ক্ৰোধ, কক্কা। **Spleenful** *adj.* peevish খিছিকীয়া, খজাল।

**Splendent** (স্প্লেণ্ডেণ্ট) *adj.* bright উজ্জ্বল, দীপ্তিমান।

**Splendid** (স্পেলন্ড-বিদ) *adj.* magnificent উজ্জ্বল, ভক্ৰমকীয়া; illustrious সুন্দৰ, শোভাকৰ, বিখ্যাত।

**Splendour** (স্প্লেণ্ডাৰ) *n.* brilliance জেউতি, দীপ্তি, হুটা; magnificence সমাবোহ, জাকজমক।

**Splenetic** (স্পিনেটিক্) *adj.* peevish খিছিকীয়া, খজাল, বাগী।

**Splenic** (স্প্লেণ্ট-ইক্) *adj.* pertaining to the spleen জ্বৰখাগৰি সম্বন্ধীয়, প্ৰীহা বিষয়ক।

**Splice** (স্প্লাইচ) *v. t.* to join by interweaving two ends of a rope এডাল বচিৰ পাকত আন এডাল সুমুৱাই জোৰা দে। —*n.* union of two ropes by interweaving গাঁঠি নিদিয়াকৈ পাকে পাকে সুমুৱাই দিয়া বচিৰ জোৰা। (*Colloq.*) join in marriage বিবাহ সম্বন্ধ কৰ। They got spliced = তেওঁলোকে বিবাহ কৰালে।

**Splint** (স্প্লিন্ট্) *n.* a thin piece of wood obtained by splitting কাঠৰ চলি; a piece of padded wood used in setting a broken limb হাড় ভাগিলে বাহুহাৰ কৰা তুলা বহা কাঠৰ টুকুৰা। —*v. t.* to repair something broken by inserting new material খোঁহা মাৰি বাত।

**Splinter** (স্প্লিন্টাৰ্) *n.* a piece of wood or other material split off চলি, কোনো বস্তু ফালোতে উফৰি অহা টুকুৰা। —*v. t.* or *v. i.* to split into pieces চটাচটে একত্ৰা বা এত্ৰা।

**Split** (স্প্লিট্) *v. t.* to divide lengthwise, to tear asunder ফাল, ফঁহিয়া। —*v. t.* to divide,



to burst ফুটাল হ, ফাট ; to divulge secrets গুপ্ত কথা প্রকাশ কৰ। *Splitting adj.* very rapid and severe বৰ বেগী। (*pa. t.* and *pa. p.* Split). Split peas = ফল মাটৰ মাহ বিলাক। Split up = ফুটাল কৰ, ফাল ; Split on a rock = to go to ruin চূৰমাৰ হ। Split on = (*Slang*) betray the secrets of গুপ্ত কথা প্রকাশ কৰ। Split one's sides = to laugh excessively বৰকৈ হাঁহ। Split hairs = make subtle and superfine distinctions অতি সূক্ষ্ম বিচাৰ কৰ, চুলিডালকে ফুটাল কৰ।

**Splutter** (স্পল্‌ট্‌-আৰ্‌) *v. i.* to scatter drops of saliva while speaking কথা দ-ওঁতে থুই ছিটকি পৰ ; to scatter ink upon paper চিয়-হিৰ টোপা পৰ।

**Spoil** (স্পইল্‌) *v. t.* to make useless অনাৰি কৰ, বেয়া কৰ, আলাই-আথানী কৰ ; to corrupt অকৈ কৰ, নষ্ট কৰ ; to plunder ডকাই ল। —*v. i.* to become useless বেয়া হ, আথানাজি হ। —*n.* plunder লুট, লুট কৰা বস্তু। Spoiled-child = ভাদকতা লৰা, লাই পাই বেয়া হোৱা সন্তান।

**Spoller** *n.* one who spoils নষ্ট কৰোঁতা, লুট কৰোঁতা, অপহাৰক।

**Spoke** (স্প'ক্‌) *pa. t.* of Speak. —*n.* a bar of a wheel চকৰিৰ দণ্ড। To put a spoke in one's wheel = to throw an obstacle in one's way কাৰো কোনো কাৰ্য্যত বাধাত জন্ম।

**Spoken** (স্প'কন্‌) *pa. p.* of Speak. —*adj.* উক্তি, কোৱা, কথিত।

**Spokeshave** (স্প'ক্‌-ছে'ভ্‌) *n.* a carpenter's tool বেকা কাঠ মিহি কৰা যন্ত্ৰ।

**Spokesman** (স্প'ক্‌চ-মেন) *n.* one who speaks for others আনৰ সলনি যুখীয়াল হৈ কথা কওঁতা।

**Spolia Opina** (স্পলীয়া অপিমা) *n.* act of disarming a general in single combat হতাহতি যুক্ত আন জনক নিৰস্ত্ৰ কৰা কাম। (*Fig.*) a great achievement বৰ প্ৰযোজ বা বাহাদুৰী কাম, মহৎ কাৰ্য্য।

**Spoilation** (স্পলিয়েশন্‌) *n.* robbery লুটপাট, অপহৰণ।

**Spondee** (স্প'ন্‌দি) *n.* a foot of two long syllables এককৰম কবিতাৰ হন্দ। **Spondaic adj.**

**Sponge** (স্প'ঞ্জ) *n.* a porous marine substance supposed to be formed by certain animals স্পঞ্জ, সাগৰৰ ফেণ, পানী শোষা এবিধ সোপোকা বস্তু। —*v. t.* to suck in শোষ ; to wipe out মছি পেলা। To sponge on or upon others = লোকক হল কৰি কোনো মতে জীৱনযাপন কৰ। Throw up the sponge = to acknowledge defeat হাৰমান।

**Spongy** (স্পঞ্জি) *adj.* soft and porous সোপোকা, সোণসুপীয়া, শুকান ভোলৰ দৰে বিছা থকা।

**Sponsor** (স্প'ন্‌চৰ) *n.* a god-father or god-mother ধৰ্মমণিতা বা মাতা ; a surety জামিন। —*v. t.* to support solemnly পোষকতা কৰ।

**Spontaneity** (স্প'ন্‌টেন্‌-ইতি), **Spontaneousness** *n.* state or quality of being produced of itself স্বল্প গতি, এনেদৰে হৈ থকা অৱস্থা, স্বতঃস্ফূৰ্ততা।

**Spontaneous** (স্প'ন্‌টেন্‌-নিয়চ্‌) *adj.* involuntary produced of itself এনেদৰে হোৱা, অজন্মে হৈ থকা, স্বাভাবিক, অযাচিত, স্বতঃস্ফূৰ্ত।

**Spontaneously** *adv.* involuntarily অজন্মে, এনেদৰে, আপোনাআপুনি।

**Spoof** (স্পুফ্‌) *n.* and *v. t.* (*Slang*) to hoax, to swindle প্রতারণা কৰ, ঠগ কৰ।

**Spook** (স্পুক্‌) *n.* a ghost, spirit ভূত, বেত। **Spooky** *adj.* hunted by ghost ভূত দৰা বা পোৱা।

**Spool** (স্পুল্‌) *n.* a hollow cylinder used by weaver for winding yarn উষা, চেবেৰী, টাকুৰী বা তেনে কোনো যন্ত্ৰ। —*v. t.* to wind সূতা মেৰোৱা ; on spools টাকুৰীত মেৰা।

**Spoon** (স্পুন্‌) *n.* a small instrument with a handle used for taking something to the mouth চামোচ ; anything like a spoon অৰ্থাৎ, সৰু হেতা। To be born with a silver spoon on one's mouth = ধনী হৈ ওপজ।

**Spoonful** *adj.* as much as a spoon can hold একচামোচ, পুৰা এচামোচ। **Spoon** *n.* a simpleton, a silly lover হেৰাং, ডেবা, লেপেট।

**Spoonerism** (স্পুনেৰিজম্) *n.* ludicrous transposition of sounds বর্ণবিকৃতি যেনে, oil your bicycle's সলনি; boil your bicycle; an extreme form of malapropism বৰ্ণৰ চূড়ান্ত বিজ্ঞাট।

**Spoon-meat** *n.* চামোচৰে খুণ্ডা কেঁচুৱাৰ আহাৰ।

**Spoony, Spooney** (স্পুনি) *adj.* foolishly affectionate মৰমত পৰিমাণ, অতি চেনেহুৱা, আভোল-ভোল, ডিবোভা সেকহা।

**Sporadic,—al** (স্পৰেডিক্) *adj.* scattered, occurring here and there, as a disease জ'ত এটা ত'ত এটাকৈ হোৱা, হেগাচোবোকাকৈ কৰা।

**Spore** (স্পাৰ্) *n.* the reproductive body in flowerless plant ফুল নথকা গছৰ আলুৰ চকু, য'ৰ পৰা আকৌ গজালি মেলে (যেনে ঢেঁকীয়াৰ)। (*Fig.*) seed, germ সঁচ।

**Sport** (স্পৰ্ট) *n.* play, mirth বং-ৰেমালি, খেলা; field diversion চিকাৰ, যুগুয়া। —*v. t.* to play ৰেমালি কৰ, খেলা কৰ; to practise field diversions চিকাৰ কৰ। —*v. t.* to amuse বং দেহুৱা, মনত বং লাগ।

**Sportful** *adj.* merry ৰেমেলীয়া।

**Sportive** (স্প'টিভ্) *adj.* playful ৰেমেলীয়া; amorous কামুক।

**Sporting** *adj.* relating to sports চিকাৰ সহকীৰ। —*n.* যুগুয়া, চিকাৰ।

**Sportsman** *n.* one who is skilled in field sports চিকাৰী, ব্যাধ।

**Spot** (স্পট্) *n.* a stain, a blot দাগ, চেকা; a blemish কলঙ্ক, দুৰ্গাম; any particular place ঠাই। **Spotless** *adj.* free from spots, pure নিৰুজ, নিৰুজ, পবিত্ৰ। **Spotted** *adj.* marked with spots ফুট-ফুটিয়া, দাগ লগা। **Spot** *v. t.* to stain দাগ লগা, চেকা লগা। **Spot out**=to detect to recognise চিনি পা।

**On the spot**=immediately তৎক্ষণাৎ। **Spot-cash**=হাতে হাতে ততালিকে লোৱা ধন।

**Spot-light**—কোনো বিশেষ ডায়ৰীয়াৰ গাত পেলোৱা দীপ্তি। (*fig.*) **Lime-light**=ফুদি জলোৱা জুইৰ শ্ৰবল পোহৰ।

**Spousal** (স্পাউজেল্) *adj.* matrimonial বিয়া সহকীৰ, বৈবাহিক। —*n. (pl.)* marriage বিয়া।

**Spouse** (স্পাউজ্) *n.* a husband or wife স্বামী বা স্ত্ৰী, গিৰীয়েক বা বৈগীয়েক।

**Spout** (স্পাউট্) *v. t.* to throw out as from a pipe হৰ্ হৰ্ কৰে উলিয়া (যেনে পাইপৰ পানী)। —*v. i.* to issue with violence হৰ্ হৰ্ কৰে ওলা, বেগেৰে ওলা (যেনে পানী); to speak volubly একেবাৰে অনৰ্গল কথা ক। —*n.* a pipe for issuing out liquid পানী ওলোৱা নলা; a spouthole পানী ওলোৱা পাইপৰ মুখ।

**Sprain** (স্প্ৰেইন্) *v. t.* to overstrain the muscles মোচোকা ৰা, বৈণ্চনীয়া ৰা, পাক হুৱা। —*n.* excessive straining of the ligaments মোচোকা, বৈণ্চনীয়া।

**Sprang** *pa. t.* of Spring.

**Sprat** (স্প্ৰেট্) *n.* a small fish এবিধ সৰু মাছ।

**Sprat-weather**=ঘোপমৰা বতৰ (যেনে আৰোণ-পুহ মাহৰ)। To bait with a sprat to catch a mackerel=অকণমান বস্ত্ৰৰ লোভ দেখুৱাই ডাল্লৰ বস্ত্ৰ পাব বোজ।

**Sprawl** (স্প্ৰল্) *v. i.* to toss about the limbs কচকচা ধৰুৱা; to stretch the limbs, carelessly চাটফুটি কৰ।

**Spray** (স্প্ৰে) *n.* small particles of water driven by the wind বতাহে উৰাই অনা পানীৰ কণিকা বা কণা; a small shoot of a tree গছৰ পোখা। —*v. t.* to sprinkle in fine jets চিৰ-চিৰলৈ পানী ছটিয়া। **Sprayey** *adj.* পোখামেলা।

**Spread** (স্প্ৰেড্) *v. i.* or *v. t.* to extend, to stretch পাৰ, মেলা, বিস্তাৰ কৰ; to diffuse ছুৰি ধৰ, ব্যাপ, বিয়ল; to shoot out পোখা, গজালি মেলা; to circulate জাহিৰ কৰ, গুচাব কৰ। —*n.* extent, compass ঘেৰ, বিস্তাৰ; a cover for a bed or a table তলতপৰা, মেজৰ টেপাৰ। (*pa. t.* and *pa. p.* Spread).

**Spread-eagle** *adj.* boastful দাঁড়ক, অহঙ্কারী, পান্থিমেল। উকহ চবাইব ধৰে।

**Spree** (স্প্ৰী) *n.* a merry frolic, a drunken frolic মদ খাই কৰা খেলালি। —*v. i.* to arouse মদ খাই বলিয়ালি কৰ।

**Sprig** (স্প্ৰিগ্) *n.* a small shoot পোখা, গাঁজালি।

**Sprightly** (স্প্ৰাইট্-ফুল) *adj.* brisk, gay তজবজীয়া। **Sprightfulness** *n.* briskness তজবজীয়া গুণ, প্রফুল্লতা।

**Sprightly** (স্প্ৰাইটলি) *adj.* brisk, lively চেঙ্গা, তজবজীয়া, ধবতজীয়া।

**Spring** (স্প্ৰিং) *v. i.* (*pa. t.* Sprang; *pa. p.* Sprung) to bound, to leap ভেঙে মাব, জপিয়া, ওকৰ; to rise out of the ground মাটি ফুটি ওলা, গজ; to issue উৎপন্ন হ, উভহ হ। —*v. t.* to open, as a leak ফুটা উলিয়া; to leap over জাপ মাৰি পাৰ হ; to explode, as a mine জ্বই লগা। —*n.* a leap জাপ, ভেঙ; the months of March, April and May বসন্ত কাল; a fountain পুং, স্বৰণা, উই; an elastic contrivance যন্ত্ৰৰ স্প্ৰিং; elastic power চপাৰ-মেলিব পৰা ধাতুৰ বস্তু, স্প্ৰিং, মেলি নি এৰি দিলে আশোনা আত্মনি চাপ খোৱা তীখাৰ বস্তু; origin মূল, উৰি, উৎপত্তি স্থান। **Spring** a leak=ফুটা ওলা, উকহ। **Spring** a mine=খনিজ জ্বই লগাই উড়াই দে। **To spring** a rattle=to cause a rattle to sound জ্বুংকা, বজা। **To spring at**=to leap at জাপ মাৰি পৰ। **To spring on or upon**=to attack আক্রমণ কৰ।

**Springal** *n.* a youth ডেকা লৰা, চমঙলীয়া লৰা।

**Springbed**=টাবেৰে গোঁঠা বিছনা। **Spring-tide**=পূৰ্ণিমাৰ জোতাৰ। **Spring-time**=বসন্ত কাল; **Mineral Spring**=পুং। **Spring water**=স্বৰণাৰ পানী।

**Springo** (স্প্ৰিঞ্জ) *n.* a snare কাঁদ, ছিটিকা।

**Springy** (স্প্ৰিং-ই) *adj.* elastic স্প্ৰিং লগোতা; nimble দ্রুতগামী।

**Sprinkle** (স্প্ৰিংকল্) *v. t.* to scatter in drops

ছটিয়াই দে, সিচৰতি কৰ, ছটিয়াব। —*v. i.* সিচৰতি হ, ছিটকি পৰ।

**Sprinkling** (স্প্ৰিংকিং) *n.* act of scattering in drops এটোপা দোটোপাকৈ পৰণ, ছিটকনি, প্ৰাণীৰ ছাটি।

**Sprint** (স্প্ৰিণ্ট) *v. i. or v. t. & n.* to run a short distance অলপ দূৰ লৰ, লক্কা।

**Sprite** (স্প্ৰাইট) *n.* a shade ছাঁ; a ghost ভূত, প্ৰেত।

**Sprout** (স্প্ৰাউট) *n.* a young shoot কুঁহি; গজালি, পোখা, গাঁজ। —*v. t.* to shoot পোখা মেল, কুঁটীয়া, সজাল ধৰ, গাঁজ ওলা।

**Spruce** (স্প্ৰুচ) *adj.* neat, fastidious পৰিণাটি, চাকচিকোণ, সুন্দৰ, সুৰেশী।

**Sprung** (স্প্ৰাং) *pa. t.* and *pa. p.* of **Spring**.

**Spry** (স্প্ৰাই) *adj.* active, gay, pert তজবজীয়া, ক্ষুদ্ৰিৰাজ, কামকাজত পাকিত।

**Spud** (স্পাদ) *n.* a small spade বতি।

**Spue** see **Spew**.

**Spume** (স্পিউম্) *n.* forth, foam ফেন। —*v. i.* to foam ফেন উঠ।

**Spumous**, **Spumy** *adj.* frothy ফেনফেনীয়া, ফেনৰ ধৰে।

**Spun** *pa. t.* and *pa. p.* of **spine**. **Spun-yarn**=twisted rope-yarn পকোৱা গুণ, পকোৱা সুতা।

**Spunk** (স্পাঙ্ক) *n.* tinder, touchwood লগনী কাঠ, জ্বই লগাবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা শুকান বস্তু; spirit, courage, anger স্বৰ্গ, বাগ, সাহস, উৎসাহ।

**Spur** (স্পাৰ) *n.* a sharp pointed instrument used by horseman for goading the horse অখাবোহীৰ জেঁতাৰ কাটল; a small range of mountains extending from a larger range ডাকৰ পৰ্বতৰ পৰা বাঢ়ি অহা সৰু পৰ্বত, ঢোকা পৰ্বত। —*v. t. or v. i.* to urge, to press forward খট্টয়াই থুংক, আগলৈ খেদা, উত্তেজনা কৰ, কাঁট লগা। **On or at the spur of the moment**=immediately ডেতিয়াই, ততালিকে। **Win one's spur**=খ্যাতি লাভ কৰ, উত্ত পদ পা।

**Spurious** (স্পিউৰ-ই-আচ্) *adj.* not genuine

false কৃত্রিম, নকলী, মিছা; illegitimate বিজাতীয়, অস্বাভাবিক। Squirrelousness *n.* কৃত্রিমালি।

**Spurn** (স্পার্ন) *v. t.* to reject with disdain অবজ্ঞা করা, অনাদর করা; to kick লম্বিয়াই দে। —*n.* rejection with disdain অনাদর, বৈজ্ঞান।

**Spurt** (স্পার্ট) *v. t.* to throw out a stream হোলোক করে বাক। —*v. i.* to flow out forcibly হোলোক করে পর। —*n.* a sudden gush of a liquid হোলোকনি, খুন্দা; a special sudden effort for a time অকস্মিক ধুমধুম চেষ্টা, লহ বল।

**Sputter** (স্পাট-আব) *v. i.* to throw spittle in speaking মুখের সেপ পর, ঝিটিকি পর : to jabber বেলবেলা।

**Sputum** (স্পিউ-টাম) *n. (pl.)* saliva, spittle খুই, সেপ।

**Spy** (স্পাই) *n.* one who is employed secretly to gather information চোরাচোরা, চরিতা, বিগুতা, গুপ্তচর। —*v. t.* to see to; to inspect secretly তলে তলে সন্ধান লা। **Spy-hole** *n.* a peep-hole জল্লা। **Spy glass *n.* a small telescope সন্ধান দূরবীণ। **Slay the pay**=keep secret watch তলে তলে চকু রাখ, মনে মনে সন্ধান লৈ ফুর।**

**Squab** (কোরেব) *adj.* short and stout লোথোপা; unfledged গের নসরা। —*n.* an unfledged young pigeon গের নসরা পার পোতাঙ্গি।

**Squabble** (কোরেবল) *v. i.* to quarrel in a noisy manner দন্দ করা, চূপতচূপতি লাগ। —*n.* a brawl দন্দ, চূপতচূপতি।

**Squad** (কোরেড্) *n.* a small group of men জাকবীরা চিপাহীর দল; a small party of persons এদল লোক। **Awkward squad**=ভালকৈ ড্রিল শিক্ষা নেহোরা সেনাদল।

**Squadron** (কোরেড্রন) *n.* a body of cavalry consisting of 120 to 200 men অশ্বারোহী সৈন্তের দল; section of a fleet যুদ্ধের জাহাজ-বিলাকর এডাগ।

**Squall** (কোরেল) *v. t.* to throw a stick etc. **Squaller** *n.* a throwing stick

ফসুটি। **Squalls** *n. (pl.)* a parlour game with small discs, a game of ninepins এককম ভিত্তবস্ত খেলাত খেলা খেল, সন্ধ্যা সন্ধ্যা খেল।

**Squalid** (ইচ্চোবল-ইড্) *adj.* foul, filthy খেবচ, খেহেটা, গোকাট, লেভেবা। **Squalidity**, **Squalidness** *n.* খেহেটা অস্বাভাবিক।

**Squaloid** (কোরে-লইড্) *adj.* like a shark হাল্লবর দবে।

**Squall** (কোরেল) *n.* a sudden gust of wind বতাহর খুন্দা বা হেঁচা, বতাহর জাউবি; a loud cry চিঞর, ডেডাউবি। —*v. t.* to scream চিঞর মাঝ, জাউবি পাঝ। **Squally** *adj.* gusty জাউবিয়া বতাহ মঝা; having bare patches সেবেজা সেবেজ, পাতল ডালডালিয়া। **Squalling** *n.* blustering ভবকনি, দল্লালি, ফোপাউবি।

**Squamous** (কোরেমাচ্), **Squamos** *adj.* scaly বাকলীয়া, গাত বাকলি খকা।

**Squander** (ইচ্চোবল-দাৰ) *v. t.* to waste, to spend lavishly অপব্যয় করা, হোরাহোবে খবচ করা, অহোহোবাকৈ খবচ কবি শেষ করা।

**Square** (কোরাব) *adj.* having four equal sides and angles সমান চারিভোজীয়া, চতুর্ভোজী; exact ঠিক; fitting উপযুক্ত; honest সৎ; even সকলোপিনে সমান। —*n.* a figure having four equal sides and angles সমকোণী চতুর্ভুজ ক্ষেত্র; that which is square সমান চারি চুকীয়া ঠাই বা বস্তু, চারিওপিনে সমান গহ-গহনি বা ঘর থকা বাটেবে বেষ্টিত সুন্দর ঠাই (In Arithmetic) the product of a number by itself কোনো এটা সংখ্যাক সেইটোবেই পুনর কবিলে যি হয়। **Square deal**=a fair bargain উচিত ভাবে কবালেনা-দেনা। **A square beg** in a round hole=বিজ্ঞা, অমিল; stiff in manner কাণে কোনেওবাটীয়া নসরা। **Square-root** বর্গমূল। **Four square feet**=দাঁবে ৪ ফুট পথালিয়ে ৪ ফুট (৪'×২') বা দাঁবে ৪ ফুট পথালিয়ে ৪ ফুট (২'×২')=৪ বর্গফুট=4 sq ft. **Four feet square**=দাঁবে ৪ ফুট পথালিয়ে ৪ ফুট বর্গ ক্ষেত্র।

**Square** *v. t.* to multiply যি বস্তু একটা অঙ্কে আকো ভাবে পূরণ করা; to adjust, as account দেনা পাওনা ঠাঠা করা; make suitable to উচিত

মতে কৰ। (*Colloq.*) to bribe ভেটী খুৱা।  
**Square with**=সমান হ। To square the circle=বৃত্তৰ কালি উলিয়া। On the square= honestly সংভাৱে, স্বাভাৱতে। Square up= pay পরিশোধ কৰ।

**Squash** (কোৱাচ) *n.* a kind of gourd এৰিখ লাওৰ দৰে সৰু বিলাতী পাচলি, বেল লাও; a sudden fall of soft bodies খেপেচ কৰে পৰণ। —*v. t.* to press into pulp চেপ, মোহাৰি টেপা কৰ। —*v. i.* to form a soft mass টেপা হ।

**Squat** (কোৱেট) *v. i.* to sit down upon the hams লেপেটা কাঢ়ি বহ; to settle on new land নতৈ হাবি মাটি ডাঙিল বহ। —*adj.* short and thick লোথোপা। **Squatter** *n.* one who settles newly on Government land ন-ভগণীয়া মানুহ।

**Squaw** (কো) *n.* an American Indian wife আমেৰিকাৰ অন্ত্যজাতীয় স্ত্ৰী।

**Squeak** (কুইক্) *v. i.* to utter a shrill sound like a pig গাহৰি পোৱালিৰ দৰে চেঁচকৈ মাত। —*n.* a shrill cry চেঁচে শব্দ, চেঁচেয়নী।

**Squeal** (কুটল্) *v. i.* to utter a long shrill sound চিচিয়া, চেঁচকৈ উকিয়া। —*n.* a sharp prolonged cry ফিঞৰ, চেঁচেয়া উকি।

**Squeamish** (কুইম্-ইছ) *adj.* fastidious in taste বাহি খোৱা, জ্বনীয়া; easily offended অসন্তোষীয়া। ৰগতে ঘোঁকোচা লগা। **Squeamishness** *n.* খোৱাত বাহবিচাৰ, চিকাচন্দা, অকৃতি।

**Squeeze** (কুইজ্) *v. t.* to press between two bodies চেপ, টিপ; to extort বলবে আদাৰ কৰ, চেপাদি উলিয়া। —*n.* pressing between two bodies টিপা, চেপা।

**Squib** (কুইব্) *n.* a cracking firework ফটকা; a lampoon ঠাট্টা। —*v. t.* or *v. i.* to lampoon পরিহাস কৰ; to explode a squib ফটকা মাৰ।

**Squiffy** (কুইকি) *adj.* (*Colloq.*) tipsy মদৰ জালে থকা।

**Squint** (কুইক্ট) *adj.* looking obliquely কেঁবা। —*v. t.* to look obliquely কেঁবাকৈ চা। —*n.*

an oblique look চকু কেঁবাহি, কেঁবাহি দৃষ্টি।  
**Squint-eyed**=কেঁবা চকুৱা।

**Squire** (কোয়াৰ) *n.* a country gentleman of old family ডালবীয়া শ্ৰেণীৰ লোক; a knight's attendant কুলীন যোদ্ধাৰ সহচৰ। see Esquire.

**Squireen** (কুইব্-ণ্) *n.* a gentleman farmer ভদ্র বংশীয় খেতিয়ক।

**Squirm** (কুইব্-ম্) *v. i.* to wriggle, to writhe ঘোঁচোৰা খা, অকাই পকাই বকাই মা। —*n.* (*fig.*) wriggling movement চাটি ফুটি, ইঠাট বিগোট।

**Squirrel** (কুইবেল) *n.* a nimble rodent with a hairy tail কেকঁতুৱা।

**Squirt** (কোৱাৰ্ট) *v. t.* to force out water through a small opening চিৰচিৰ কৰি পান পেলা, ফিচকাৰী মাৰ। —*n.* an instrument for squirting ফিচকাৰি; a small stream সৰু জান, জুৰি।

**Stab** (স্তেব্) *v. t.* to pierce with a pointed weapon ঘোঁচ, হান; to injure secretly গোপনে অনিষ্ট কৰ।

**Stable** (স্তেবল্) *n.* building for horses or cattle ঘোঁবাশাল। —*adj.* firm, durable স্থায়ী, অটল, অলৰ। —*v. t.* to keep in a stable শালত ৰাখ, ঘোঁবাশালত ৰাখ।

**Stability** (ষ্টেবিলিটি), **Stableness** *n.* firmness, durability স্থায়িত্ব, দৃঢ়তা।

**Stable-keeper** *n.* a stable-man ঘোঁবা শালৰ কাৰ্য কৰোঁতা, ঘোঁবা চহিচ।

**Stack** (ষ্টেক্) *n.* a pile of hay, grain, wood etc. ষাঁহৰ দম, মেজি। —*v. t.* to pile in stacks দমাই থ, মেজি পাতি থ। **Stack yard**=খেৰ, কাঠ দমাই থোৱা ঠাই।

**Staff** (ষ্টেক্) *pl.* (*Staves* ষ্টেভ্-জ্) *n.* a stick or ensign of authority দণ্ড; a stick for support of defence লাথুটি; a long stick দীঘল মাৰি, টোকান।

**Staffs** *n. pl.* a body of persons of officers working under a chief or manager একে অধিনতে কাম কৰা কৰ্মচাৰীসকল।

**Staff-crops** (স্টাফ-ক'ৰ) *n.* বৃক্ষত সন্ধান লোৱা, খাল খন্দা, চাপ বন্ধা ইত্যাদি কাৰ্য্য চলোৱা কৰ্মচাৰী।

**Stag** (স্টেগ) *n.* a male deer of the red colour মতা হৰিণা পহু। (*fem. Hind*).

**Stage** (স্টেজ) *n.* a platform in a theatre নাট ঘৰ, ভাও দিহা চাং; the theatre ভাৱনা; a resting place in a journey যথুৱা, আড্ডা; degree of progress, state অৱস্থা। **Stage-manager** = থিয়েটাৰৰ কাৰ্য্য চলাওঁতা। **Stager**, **Stage-horse** = আড্ডাত বহা ঘোঁৰা। **To represent on the stage** = থিয়েটাৰত ভাও দেখুৱা, অভিনয় কৰ। **Old stager** = experienced person জনা বুঢ়ী মোক। **Stage-coach** *n.* a coach that runs at regular intervals from one stage to another নিয়মিত সময় মতে আড্ডাত বৈ বৈ যোৱা গাড়ী, ডাক গাড়ী। **Stage-house** = a place for rest & refreshment ষাঁকি খোৱা, বজাই বাটত জিৰোৱা ঘৰ।

**Stagger** (স্টেগ-আৰ) *v. i.* to reel তলং-পলং কৰ, থকবক কৰ, টগবগা; to hesitate থেৰো গৈবো কৰ। —*v. t.* to cause to reel লৰা; to shake জোকাৰ।

**Stagnant** (স্টেগ-নেণ্ট) *adj.* not flowing, motionless একেঠাইতে বহু হৈ থকা, গতি বহিত, গেলোপা লগা। **Stagnant water** = বন্ধন পানী, গাঁৱ খোৱা পানী। **Business is stagnant** (dull) = কাৰবার নচলা হৈছে।

**Stagnate** (স্টেগ-নেট) *v. i.* to become dull or motionless তড়ক মাৰ, নিস্তেজ হ, বহু হ (যেনে, বেপাৰ), থৰ হ, গেলোপা লগা।

**Stagnation** (স্টেগ-নে-শ্বন) *n.* state of being dull and motionless গতি বহিত বা বন্ধন অৱস্থা, একেঠাইতে গোটখাই থাকন (যেনে, পানী)।

**Staid** (স্টেড) *adj.* steady দীৰ, শান্ত, স্থিৰ।

**Stain** (স্টেইন) *n.* a spot, a blot, disgrace দাগ, কালিমা, চেকা, সঁচ, অখ্যাতি, বদনাম, কলঙ্ক। —*v. t.* to tinge চেকা লগা; to tarnish বোল দি মলিন কৰ; to bring reproach on অখ্যাতি কৰ, কলঙ্কিত কৰ।

**Stainless** *adj.* spotless নিষ্প'ত, চেকা নথকা।

**Stair** (স্টে'ৱাৰ) *n.* one of a series of steps for

ascending চিড়ি, খটখটীৰ খাপ। **Stairs** *n.* (*pl.*) flight of steps খটখটী-সমূহ। **Upstairs** = ওপৰ মহলা। **Downstairs** = lower story তলৰ মহলা।

**Staircase** *n.* a flight of steps খটখটী।

**Stake** (স্টে'ক) *n.* a pointed stick of wood গৌজ, খুটি; anything pledged in a wager আৰি, বাজি; martyrdom ধৰ্ম্মৰ নিমিত্তে আত্ম-বিসৰ্জন। —*v. t.* to fasten বাধ; to pledge বাজি বাধ, আৰি মাৰ। **To stake out land** = খুটি মাৰি মাটিৰ সীমাৰ চিন দে। **At stake** = in danger সঙ্কটাপন্ন, বিপদগ্ৰস্ত। **Stake-net** = পৰকী জাল। **Stake-holder** = মাৰ ওচৰত বাজি বাধে। **Have a stake in the country** = be materially concerned in the welfare of the country দেশৰ ভাল বেয়াত সম্পৰ্ক থকা যেনে জমিদাৰ।

**Stale** (স্টে'ল) *adj.* vapid and tasteless বাহি, সেবসেৱীয়া; worn out by age পুৰণি। —*n.* urine to cattle জন্তুৰ মূত। —*v. i.* to render insipid বাহি কৰ। —*v. t.* to make water as cattle মূত (যেনে গৰুহে)। **Stale-drawn** = undecided on account of being exhausted by long engagement বছদিন বহু কৰি ভাগৰা বাবে হৰা জিকা অনিশ্চিত।

**Stalemate** (স্টে'ল-মেট) *n.* in chess-playing the position of the king when he cannot move without being placed in check দৰাখেলেত কিত্তি মাথ হোৱাৰ পূৰ্বৰ চাল। —*v. t.* to bring to a standstill স্থগিত কৰ, লবচৰ হব নোৱাৰা কৰ।

**Stalk** (স্টক) *n.* the stem of a plant ঠাৰি। —*v. i.* to walk proudly with long slow steps খেওখৰি সগৰ্বে খোজকাঢ়। —*v. t.* to pursue game secretly মনে মনে গৈ চিকাৰ ওচৰ চাপ।

**Stalker** (স্টকাৰ) *n.* one who stalks a game চিকাৰ ধৰিবলৈ জপি ফুৰোতা।

**Stalking-horse** *n.* a horse behind which a hunter hides himself চিকাৰ খেওতে জাঁ লবলৈ নিয়া ঘোঁৰা; a mask মুখা।

**Stall** (স্টল) *n.* a stand for a horse or other

animal, a as stable গৰু, ঘোঁৰা আদি জন্তু বান্ধি ৰাখি দিয়া ঠাই; a bench for exposing articles for sale বেচা মাল উলিয়াই থোৱা বেঞ্চ; a reserved seat in theatre or church গীৰ্জা বা থিয়েটাৰ ঘৰৰ আৱৃতীয়া আসন; a shop in a small shed in a market place পজা ঘৰৰ তলত দিয়া দোকান।

**Stallage** (ষ্টেল-এজ্) *n.* rent paid for a stall in a market place বজাৰৰ চালি ঘৰত দিয়া দোকানৰ টেক্স।

**Stallion** (ষ্টেল্-ইয়ন্) *n.* breeding horse ঘোঁৰা।

**Stalwart** (ষ্টল্-ৱাৰ্ট) *adj.* sturdy গঢ়াল, শকত, বলিষ্ঠ।

**Stamen** (ষ্টে-মেন্) *n.* one of the male organs of a flower ফুলৰ পুংকেশৰ, ফুলৰ মাজৰ আঁহ বা সৰু থুপি, ফুলৰ মাজৰ শিখা। (*pl.*) **Stamens.**

**Stamina** (ষ্টে-মিনা) *n.* (*pl.*) the principal strength of anything আচল শক্তি, শাৰীৰিক বল, ধাৰণ শক্তি।

**Stammer** (ষ্টেমাব্) *v. t.* to falter in speaking খো-খোৱা, খোঁনাই খোঁনাই কথা ক। —*n.* faltering speech খো খোৱনি, খোঁনাখোঁনি কথা।

**Stammerer** (ষ্টেমাব-আৰ) *n.* one who stammers খোঁনা।

**Stamp** (ষ্টেম্প) *v. t.* to strike downward with the feet গোৰোহানি মাৰ; to impress with some mark ছাপ দি, মোহৰ মাৰ; to fix a stamp on paper টিকট লগা, ইষ্টাম্প লগা। —*n.* an instrument for marking an impression ছাপ মোহৰ; a small piece of paper containing an official mark indicating certain value ইষ্টাম্প, টিকিট; a distinguishing mark or sign সীচ, চিন-ছাপ; character স্বভাৱ বিষ; (*Slang.*) paper money কাগজৰ ধন, যেনে 'নোট'। **Stamp act**=ইষ্টাম্প আইন। **Stamp duty**=ইষ্টাম্পৰ মাহুল। **Stamp-collector**=an officer who collects stamp duties ইষ্টাম্পৰ মাহুল তোলো বিষয়া। **Stamp out**=to extinguish লোপ কৰ; to destroy

totally সমূলি নাশ কৰ। **I am not a man of that stamp**=মই তেনে বিধৰ মানুহ নহওঁ।

**Stampede** (ষ্টেম্প-পিদ্) *v. i.* to run away in panic ভয়ত জাহুলখাই লৰ মাৰ, পলা। —*n.* flight of a multitude in panic ভয়ত হবি-মাৰি জাকেই লৰ মাৰণ (যেনে গৰু মহৰ জাঁক)। **Stanch** (ষ্টেন্-ছ্) *adj.* firm, constant দৃঢ়, মজবুত, অটল। —*v. t.* to stop the flow of বন্ধ কৰ, যেনে ডেজ, ডেজ বাখ।

**Stanchion** (ষ্টেন্-শ্বন্) *n.* an upright iron bar used as a prop লোৰ ঠেকা, ঠকুনা, ধাৰণ, থিয়কৈ লগোৱা লোৰ ডাং।

**Stand** (ষ্টেণ্ড) *v. i.* to rest in an upright position থিয় হ; to stop ব; to be in any position থাক, হ; to continue valid বহাল থাক, বজ; to endure সহ্য হ। —*v. t.* to endure সহ্য কৰ, টিক। (*pa. t.* and *pa. p.* stood). **Stand against**=to resist বাধা দি। **Stand aside**=এফলীয়া হ, কাষৰলৈ যা। **To stand by**=support পোষকতা কৰ, সহায় কৰ। **To stand fast**=অলৰ বৈ থাক, দৃঢ় ভাবে থাক। **To stand for**=to be a candidate for কোনো পদপ্ৰাৰ্থী হ, কামলৈ প্ৰাৰ্থনা কৰ; to be in the place of এটাৰ সলনি হ। (যেনে L. stands for 50)। **To stand good**=মাত্ৰকৰ হ, স্বাভাৱত থাক, বলবৎ হ। **To stand in**=to cost খৰচ হ। **To stand in with**=ভিত্তি বন্দহত থাক। **Stand off**=to keep at a distance আঁতৰ হৈ থাক। **To stand off and on**=নাও মেলি গৈ আকৌ উভতি আহ। **To stand one's ground**=to maintain one's position নিজৰ স্থান বন্ধা কৰ, ভিঠিৰ পাৰ। **To stand out**=to project বাহিৰলৈ আগবাঢ়ি থাক; to refuse to yield সম্মত নহ। **To stand to**=to abide by সম্মত হ; to adhere দৃঢ়ভাবে লাগি থাক। **Stand together**=to agree একত্ৰ হ। **To stand up**=থিয় হ; to rise উঠ। **To stand up to**=to oppose manfully মুখামুখি কৈ লাগ। **To stand with**=to be consistent with সঙ্গত হ, মিল হ। **Stand over**=হুগিত থাক। **To stand trial**=পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হ; not to give up without trial বিচাৰ নকৰাকৈ নেব। **He**

stood fifth in the examination=তেওঁ পৰীক্ষাত পঞ্চম হল। Unable to stand much fatigue=বেচি ভাগৰ সহিব নোৱাৰে।

**Stand** (ষ্টেণ্ড) *n.* a place where one stands for certain purpose, station থিয় হৈ থকা ঠাই, আড্ডা; a platform for spectators কোনো বং-ধেমালি চাবৰ নিমিত্তে সজা চাং; something on which anything rests কোনো বস্তু বহুৱাই থবৰ নিমিত্তে যন্তন (যেনে বহুনা, ঠপা, গছা ইত্যাদি); rest, stop স্থগিত থকা অৱস্থা, থিতাপি; resistance বাধা, প্রতিবন্ধক। **Be at a stand**=to hesitate সংশয় কৰ, থমকি থা। **Make a stand**=to resist বাধা জম্মা, আগচি থা। **To put to a stand**=to stop থমকি থুৱা, হাবলৈ নিদি বাধা। **Stand of arms**=a complete set of arms for a man এটা মানুহৰ সম্পূৰ্ণ যুদ্ধৰ আহিলা।

**Standard** (ষ্টেণ্ডাৰ্ড) *n.* that which is fixed as a rule or model নিৰ্দ্ধাৰ্য নিয়ম, নিৰ্দ্ধিষ্ট মান, আৰ্হি, নিৰ্দ্ধিষ্ট, প্রচলিত দস্তৰ; a grade of classification in a school পৰীক্ষাৰ শ্ৰেণী বিভাগ, নিৰ্দ্ধাৰিত নমুনা; an ensign ধ্বজা, নিচান। —*adj.* legal আইন সঙ্গত; fixed নিৰ্দ্ধাৰিত। **Standard bearer** *n.* a soldier who carries the ensign যুদ্ধৰ ধ্বজা নিয়া চিপাহী, নিচানধাৰ। **To join one's standard**=যুদ্ধত কোনো পক্ষৰ লগ লাগ।

**Standardise** (ষ্টেণ্ডাৰ্ড-দাইজ) *v. t.* to establish as a model আৰ্হি স্বৰূপ নিৰ্দ্ধাৰ্য কৰ।

**Standing** *adj.* settled, fixed স্থায়ী নিৰূপিত; stagnant একেঠাইতে জমা হৈ থকা; erect থিয়হৈ থকা। —*n.* existence স্থিতি অৱস্থান; position in society স্তৰ, মান, অৱস্থা। **Long standing**=বহুদিনীয়া, পুৰণি। **Standing orders**=স্থায়ী নিয়ম বা আদেশ। **Standing-army**=স্থায়ী সৈন্য।

**Standish** (ষ্টেণ্ড-ইচ্) *n.* a dish for keeping pen and ink দোৱাত কলম থোৱা আধাৰ, কলমঘৰাণী।

**Standpoint** *n.* a basis প্রচলিত নিয়ম, আদৰ্শ।

**Standstill** *n.* a stop স্থগিত অৱস্থা, থৰ হৈ থাকন।

**Stang** (ষ্টেং) *n.* a wooden bar or pole কাঠৰ

দং। **Riding the stang**=ডাঙ্গত ওলোমাই নি কৰা শাস্তি।

**Stannary** (ষ্টেন্-এ'ৰি) *n.* a tin mine বগীতামৰ খনি। —*adj.* relating to a tin বগীতামৰ বা বগীতামৰ সম্বন্ধীয়।

**Stanza** (ষ্টেন্-জে) *n.* a series of verses in poetry স্তোক, পদ্যৰ চৰণ।

**Staple** (ষ্টে'প-অল্) *n.* the principal production of a country প্রধান উৎপন্ন দ্ৰব্য; the thread of textile fabrics সূতা; the chief element মূল বস্তু। —*adj.* chief, principal প্রধান। **Staple commodity**=প্রধান বাণিজ্য দ্ৰব্য, ঘাই বস্তু।

**Staple** (ষ্টেপল্) hood-shaped piece of wire or bar for driving into post জোঙ্গা খিলি।

**Star** (ষ্টাৰ) *n.* one of the luminous bodies in the heavens নক্ষত্ৰ, তৰা; a badge of honour representing a star তৰাৰ আকৃতিৰ মূল্যবান সন্ময় চিহ্ন; a person of brilliant qualities অতি গুণবান লোক; a brilliant or prominent person কোনো বিখ্যাত নামজলা লোক; the chief actor or actress in a dramatic company থিয়েটাৰ বা চিনেমা আদিৰ প্রধান ভাৱৰীয়া।

**Star-apple** *n.* a kind of fruit জামকল।

**Star-blind** *adj.* half blind বহুদূৰলৈ নেদেখা।

**Spooting star** পণীয়া তৰা; principal actor in a company প্রধান ভাৱৰীয়া বা কৰ্মকাৰক। (যেনে চিনেমাত)।

**Starboard** (ষ্টাৰ-ব'ৰ্ড) *n.* the right-hand side of a ship ডাইহাজৰ সৌকাল।

**Starch** (ষ্টাৰ্ছ) *n.* a substance used for stiffening clothes মাৰ, ডাফোন, খলম, কলপ। —*adj.* stiff টান কঠুৱা। **Starched** *adj.* formal দুচনিয়মী; stiffened খলম দিয়া।

**Starchy** (ষ্টাৰ-ছী) *adj.* precise ঠিকঠাক; stiff টান; consisting of starch খলম দিয়া, খমখমীয়া।

**Star-chamber** *n.* a judicial tribunal in England of olden time ইংলণ্ডত বহু দিন আগতে থকা এখন আদালত।



**Stare** (স্টে'আৰ) *v. t.* to look at, as if in amazement টক লাগ, তথা লাগ, একে খবেই চাই থাক। —*v. t.* to influence by gazing at একেবাহে চাই থাকি থব কৰ। —*n.* a fixed look তথা লাগি চাওন, স্থিৰ দৃষ্টি। **Staringly** *adv.* তথালালি।

**Star-gazer** (স্টাৰ-গে'জাৰ) *n.* an astrologer গণক, জ্যোতিষী।

**Stark** (স্টাৰ্ক) *adj.* absolute, entire সম্পূৰ্ণ। —*adv.* completely একেবাহেই সম্পূৰ্ণৰূপে।

**Stark naked**=quite naked একেবাহেই উলঙ্গ।

**Star-light** *n.* light of the star তাৰৰ পোহৰ।

**Starry** (স্টাৰি) *adj.* abounding with stars তৰাবে পৰিপূৰ্ণ; adorned with stars নক্ষত্ৰ বিভূষিত।

**Start** (স্টাৰ্ট) *v. i.* to begin আৰম্ভ কৰ; to set out যাত্ৰা কৰ, প্ৰস্থান কৰ; to move suddenly aside টক খা, উচপ খা; to be affected actually জিকাৰ খাই উঠ। —*v. t.* to set in motion যাবলৈ দে, চলা; to rouse suddenly উচপ খুৱা; to invent উলিয়া। —*n.* a sudden movement হঠাৎ প্ৰস্থান; the first motion from a spot যাবৰ নিমিত্তে প্ৰথম উপক্ৰম, যাত্ৰা; beginning আৰম্ভণ; a sudden motion of the body চমক। **To start after**=to pursue খেদি যা। **Have the start**=to begin before another আগেয়ে আৰম্ভ কৰ। **Start up** হঠাৎ ওলা; to rise suddenly হুপুৰাই উঠ; cause motor engine to move মটৰ ইঞ্জিন চলা। **To start for**=যাত্ৰা কৰ। **In English education the Bengalees had the start long before us**=বঙালী সকলে আমাতকৈ বহুদিন আগৰে পৰা ইংৰাজী শিক্ষা আৰম্ভ কৰিছিল। **By fits and starts**=দোপত-দোপে, এদোপ এদোপকৈ। **To start with** প্ৰথমতে কবলৈ হলে। **Start a career**=কোনো এটা ব্যবসায়ত ধৰা বা আৰম্ভ কৰ।

**Startle** (স্টাৰ্ট-ল) *v. t.* or *v. i.* to frighten টক

খুৱা, ভয় খুৱা; to feel sudden alarm টক খা, উচপ খা, দেউকি লাখ।

**Startling** *adj.* alarming, surprising ভয়লগা, আচৰিত।

**Starve** (স্টাৰ্ভ) *n. i.* to die of hunger ভোকত মৰ, খাবলৈ নেপাই মৰ। —*v. t.* to kill with hunger খাবলৈ নিদি মাৰ।

**Starveling** (স্টাৰ্ভ-লিং) *adj.* lean কীণ, নিহলা; hungry ভুকায়া, ভয়াতুৰ।

**Starvation** (স্টাৰ্ভ-এ-শ্বন) *n.* act of starving অনাহাৰে মৰণ, খাবলৈ নেপাই শুকাই যোৱা অৱস্থা।

**Stasimorphy** (স্টাচি-মৰ্ফি) *n.* any deformed state of bodily organ due to natural cause স্বাভাৱিক অঙ্গ বিকৃতি।

**State** (স্টে'ট) *n.* condition, circumstances অৱস্থা; pomp, dignity আকাজক্ষা, ৰাজসম্মান; civil power, the government ৰাষ্ট্ৰ, দেশ, অধিকাৰ (as the Manipur state)।

—*adj.* public ৰাজহুৱা; royal ৰাজকীয়।

**On state occasions**=ৰাজকীয় কাৰ্য্যত; on ceremonial occasions. ৰাজকীয় উৎসবাদিত।

**State carriage**=ৰজাৰ গাড়ী। **State ball**=

ৰজাঘৰীয়া নাচ। **State prisoner**=ৰাজদ্বোহা

দণ্ডৰ কয়লী। **State offence**=ৰাজদ্বোহা অপৰাধ।

**Foreign state**=ভিন্ন ৰাজ্য।

**State** (স্টে'ট) *v. t.* to express, to set down ক; to narrate বৰ্ণনা কৰ, উক্তি কৰ; to set in order দিহা লগাই থ, জনা। **Stated** *adj.* settled নিৰ্দ্ধাৰিত, নিশ্চিত।

**Stateliness** *n.* grandeur আকাজক্ষা, আড়ম্বৰ।

**Stately** *adj.* grand মহৎ, প্ৰতাপাৱিত; showing dignity ৰাজ আহিলাৰ ৰাজসম্মান-বোধক।

**Statement** (স্টে'ট-মেণ্ট) *n.* a narrative বৰ্ণনা উক্তি, বিবৰণ।

**Statement** *n.* one skilled in government, a politician ৰাজনীতিজ্ঞ। **Statesmanship** *n.* ৰাজনীতি কৌশল।

**Statics** (স্টেটিকচ্) *n.* the science which treats of the forces causing a body to

rest একেটাইতে বৈ থকা শক্তি বিষয়ক বিজ্ঞান, স্থিতি বিজ্ঞান।

**Statical** *adj.* স্থিতি বিজ্ঞান বিষয়ক।

**Station** (ষ্টেশন্) *n.* the place where a person stands থিয় হৈ থকা নিৰ্দ্ধাৰিত ঠাই; a post assigned পদ, কাম; condition in life সাংসানিক অৱস্থা; a place where government officials reside সদৰ ঠাই, আদালত আদি থকা প্ৰধান ঠাই; the place where railway trains stop ষ্টেশ্বন, থপুৱা; branch police office পুৰিচৰ শাখা অফিছ, থানা। —*v. i.* to set বহুৱা থ; to appoint to a post or place নিযুক্ত কৰ, স্থাপিত কৰ। **Station-master** = বেলব থপুৱাৰ কৰ্মচাৰী, ষ্টেশ্বন মাফাৰ। **Military station** = সৈন্যৰ ছাউনি। **Police station** = থানা।

**Stationary** (ষ্টেশ্বনেৰী) *adj.* fixed, standing অচল, অলব; not progressing সদায় একে অৱস্থাত থকা, বান্ধ খোৱা।

**Stationer** (ষ্টেশ্বনাৰ) *n.* one who sells writing materials কাগজ কলম বেচোতা।

**Stationery** *n.* writing materials কাগজ, কলম আদি। —*adj.* লেখোঁতে ব্যৱহাৰ কৰা।

**Statistical** (ষ্টেটিচ-টিকেল) *adj.* pertaining to statistics or collection of facts and figures regarding the people দেশৰ অৱস্থাৰ বিৱৰণ আৰু ৰাজকীয় বৃত্তান্ত সম্পৰ্কীয়।

**Statistics** (ষ্টেটিচ-টিকচ্) *n.* numerical facts collected systematically on a subject ৰাশিবিজ্ঞান, পৰিসংখ্যা, সংখ্যাবিজ্ঞান; a collection of facts and figures relating to the condition of a people কোনো দেশৰ আৰু তাৰ মানুহৰ হিচাব বা লেখ থকা বিৱৰণ। **Vital statistics** = মৰা-জীয়াৰ হিচাপ।

**Statoscope** (ষ্টেটচ্-কোপ্) *n.* a kind of barometer for ascertaining minute variations of pressure শৰীৰৰ তাপ ভাপ আদিৰ হৈচাৰ পৰিমাণ বুজা যন্ত্ৰ।

**Statuary** (ষ্টেটিউএৰি) *n.* one who makes or sells statues মূৰ্ত্তি বেচোতা বা সাজোতা।

**Stature** (ষ্টেটিউ) *n.* an image মূৰ্ত্তি, প্ৰতিমা।

**Stature** (ষ্টেটিউৰ) *n.* the height of an animal জন্তুৰ ওখৰ পৰিমাণ।

**Status** (ষ্টে'টচ) *n.* relative position, rank অৱস্থা, বাব, মৰ্য্যাপা।

**Statute** (ষ্টেটিউট) *n.* an expressly enacted law ৰিধান, ব্যৱস্থা, আইন, পাৰ্লামেণ্টে মহা-সভাই কৰা ব্যৱস্থা।

**Statutory** *adj.* established by statute পাৰ্লামেণ্টে মহাসভাৰ ৰিধান মতে হোৱা।

**Staunch** (ষ্টেণ্চ্) *adj.* firm, constant অটল, দৃঢ়, স্থায়ী। **Staunch supporter** = দৃঢ় মতাৱলম্বী, স্থায়ী প্ৰতিপোষক।

**Stave** (ষ্টে'ভ্) *n.* a thin piece of timber used in making a cask পিশা সজাকটীয়া কাঠ। —*v. t.* to break ভাঙ; to burst ফুটা।

**Staves** (ষ্টে'ভ্জ্) *pl.* of Staff and Stave.

**Stay** (ষ্টে') *v. i.* to remain থাক; to rely upon নিৰ্ভৰ কৰ। —*v. t.* to step ৰাখ, স্থগিত কৰ; to restrain আতক কৰ; to delay পলম কৰ। —*n.* abode for a time থাকন, অৱস্থিতি; suspension স্থগিত ৰাখন; a large strong rope running from one mast to another জাহাজৰ মাস্তুলৰ মূৰে মূৰে বন্ধা ডাঙৰ দীঘল ফই। **To stay sale** = নিলাম স্থগিত ৰাখ। **Stay-at-home** = one who always remains at home ঘৰৰ পৰা আঁতৰ নোহোৱা লোক। (*pa. p.* **Stayed, staid**).

**Stead** (ষ্টে'ড) *n.* fixed place, room ঠাই; service কাম, ব্যৱহাৰ। **In one's stead** = কোনোজনৰ ঠাইত, কোনো এজনৰ বাবে বা মূৰে **To stand one in good stead** = ব্যৱহাৰত আহ, কামত উপযুক্ত হ।

**Steadfast** (ষ্টে'ড্-ফাষ্ট) *n.* firm দৃঢ়, অটল, অচল, অলব; resolute নেৰানেপেৰা, লেপেটীয়া; steady থব, স্থিৰ। **Steadfastness** *n.*

**Steadiness** (ষ্টে'দি-নেচ্) *n.* firmness, resolute-ness ঠেৰা গুণ, দৃঢ়তা, গহীনা।

**Steady** (ষ্টে'ডি) *adj.* fixed, firm, resolute স্থিৰ, ঠাৱ, গহীন, দৃঢ়; industrious পৰিশ্ৰমী। —*v. t.* to make or keep firm দৃঢ় কৰ।

**Steadily** (ষ্টে'দিলি) *adv.* in a steady manner মনপুতি; uniformly একেৰাহে, অবিৰত।

**Steak** (ষ্টে'ক্) *n.* a slice of beef cut for boiling ভজা গোমাংস।

**Steal** ( ষ্টিল ) *v. t.* to take away without notice চুরি কৰ, অপহৰণ কৰ। —*v. i.* to practice theft চুরি কৰি ফুৰ; to slip in or out secretly সুককা মাৰ। **Stealing** *n.* অপহৰণ, চুরি, চোৰামাল। **To steal a march on** = গোপনে কোনো কাৰ্য্য সিদ্ধি কৰ। **Steal away** = পলাই য়।

**Stealth** ( ষ্টেল্‌থ্ ) *n.* the act of doing anything without notice চুরি কৰণ, চুরি, গোপন। **By stealth** = মনে মনে, গোপনে, চোৰাংকৈ।

**Stealthy** ( ষ্টেল্‌থি ) *adj.* done by stealth লুপ্তুতিয়া; secret গোপনীয়। **Stealthily** *adv.* secretly গোপনে, চোৰাংকৈ, মনে মনে।

**Steam** ( ষ্টীম ) *n.* the vapour of water when heated ভাপ, ধোঁৱা, বাষ্প। —*v. t.* to expose to steam ভাপ দে, ধোঁৱা দে। —*v. i.* rise in vapour ভাপ ওলা, ধোঁৱা ওলা। **Steam boat** = ভাপ নাও। **Steamship** = ভাপ জাহাজ। **Steam engine** = ধোঁৱাৰে চলোৱা কল। **Steam power** = the force of steam ধোঁৱাৰ বল, বাষ্পীয় শক্তি।

**Steamer** ( ষ্টিমাৰ ) *n.* a vessel moved by steam ভাপ জাহাজ, ধোঁৱা নাও।

**Stean, Steen** ( ষ্টিন্ ) *n.* a vessel made of earthen ware or stone শিল বা মাটিৰ পাত্ৰ।

**Stearin, Stearine** ( ষ্টিয়েৰিন্ ) *n.* chief ingredient of suet and fat in animals and plants জন্তু আৰু উদ্ভিদৰ গাত থকা বস আৰু তেলৰ মূল বস্তু।

**Steatitis** ( ষ্টিয়ে-টাইটিচ্ ) *n.* inflammation of the tissue গাৰ তেলাল সিহ উৎথা বেমাৰ। **Steatoma** = a tumour in the scrotum সিৰা বেমাৰ, অণু-কোৰ উৎথা বেমাৰ।

**Steed** ( ষ্টিড্ ) *n.* a spirited horse তেজী ঘোঁৰা, যুৱৰ ঘোঁৰা।

**Steel** ( ষ্টীল্ ) *n.* a hardened and refined iron তীখা; any weapon of steel তীখাৰে কৰা অস্ত্ৰ। —*v. t.* to harden টান কৰ; to edge with steel তীখা লগা। —*adj.* made of steel তীখাৰে কৰা; hard টান। **Steel hearted** = নিৰ্দয়।

**Steep** ( ষ্টীপ্ ) *adj.* precipitous, greatly inclined

গৰা উঠিব নোৱাৰা থিয়, বৰ আঙগৰীয়া। —*n.* a precipitous place গৰা ঠাই টিঙ্গনা ঠাই। **Steepy** *adj.* টিঙ্গনা গৰা। —*v. t.* to soak in a liquid জুৰুবিয়া, তিয়া, তিয়াই থ। **Steeper** = কোনো বস্তু তিয়াই থোৱা যতন বা পাত্ৰ।

**Steeple** ( ষ্টিপল্ ) *n.* the spire of a building, the upper extremity of a tower মন্দিৰ বা গীৰ্জাৰ চুৰা।

**Steeplechase** ( ষ্টিপল্-চ'জ্ ) *n.* a horse race over hedges and other obstacles নানান প্ৰতি-বন্ধক ব্যতিক্ৰম কৰি যোৱা দৌৰা দৌড়।

**Steer** ( ষ্টিয়েৰ্ ) *n.* a young ox বকোৱা দমৰা গৰু। **Steerling** *n.* দমৰা পোৱালি; a young steer.

**Steer** ( ষ্টিয়েৰ্ ) *v. t.* to direct with the helm বঠাবাই চলা; to guide বাট দেখুৱাই নে। —*v. i.* to move ship in its course জাহাজ চলাই নে। **Steer clear of** = আঁতৰ হৈ যা, আঁতৰকৈ চলাই নে। **Steerage** ( ষ্টিয়েৰ-এজ্ ) *n.* act of steering বঠাৰে চলাই নিয়া কাম, নাওৰোৱা কাৰ্য্য; a room in the fore-part of a ship তৃতীয় শ্ৰেণীৰ মানুহ যোৱা জাহাজৰ আগফালৰ কোঠা।

**Steersman** ( ষ্টীয়েৰ্-মেন্ ) *n.* one who steers a ship ড্ৰিৱাৰ।

**Stellar** ( ষ্টেল-আৰ্ ) *adj.* relating to the stars নক্ষত্ৰ সম্বন্ধীয়, তৰা বিষয়ক। **Stellate** *adj.* like a star তৰাটোৰ দৰে।

**Stem** ( ষ্টেম্ ) *n.* the stalk on which the leaves and flowers are borne ঠাৰি; a race or family বংশ, ভাল, ফৈদ; the prow of a ship জাহাজৰ টি বা মূৰ; to resist as the current, to stop বাধা দে, ভেঁটি হৰ। **From stem to stern** = জাহাজৰ ইমূৰৰ পৰা সিমূৰলৈ।

**Stench** ( ষ্টেন্ ) *n.* a bad odour গ্ৰন্ধ, গেলা গ্ৰন্ধ।

**Stencil** ( ষ্টেন্-চিল্ ) *n.* a plate of metal for taking impression of a pattern cut out by inking it with a brush কোনো বস্তুৰ নক্সা তোলা হাড়ৰ ফলি।

**Stenograph** ( ষ্টেন্-অ'গ-ৰাফ ) *n.* art of short

hand writing সাঙ্কেতিক লিখন। **Stenographer** *n.* সাঙ্কেতিক নকলনবিদ।

**Steniorphone** (স্টে'ব-ফোণ) *n.* a powerful loud-speaker কোনো সকলৈ নোৱা কথা বাৰ্তা ভৌ ভৌকৈ ডাঙ্গৰ কৰা যন্ত্ৰ।

**Stentorian** (স্টে'ন-টা-ৰিয়েন) *adj.* very loud, loud-voiced কন-কনাই যোৱা, ডাঙ্গৰ মাতোৱে, গভীৰ শব্দকাৰী।

**Step** (স্টেপ) *n.* a pace খোজ; distance between the feet in walking বেঙ্গা; gait চলন, খোজকঢ়াৰ গতি; a stair খটখটীৰ খাপ; action কাৰ্য্য; (*%*) a ladder জখলা।—*v. t.* to walk slowly এখোজ এখোজকৈ যা, লাহে লাহে বল। **To step aside**=একতীয়া হ, একলীয়া হ। **Step down**=নামি আহ। **Step in or into**=এখন্তক সোমা, ভিতৰলৈ আহ বা যা। **Step out**=এখন্তক ওলায় যা, দীঘল দীঘলকৈ বেঙ্গা মেলি যা। **At each step**=খোজে খোজে, প্ৰতি খোজে। **Step by step**=পদে পদে, দোপত দোপে, খাপে খাপে; gradually ক্ৰমশঃ। **What steps have you taken**=তুমি কি উপায় কৰিছা। **Step-brother** *n.* son of a step-mother মাহীয়েতি ভাই। **Step-daughter** *n.* দৈণীয়েকৰ লগত অহা আন এটাৰ ফালৰ জীয়েক, সতীনীয়েকৰ জীয়েক। **Step-father** *n.* মাকৰ অগ্ৰ পতি, উপপতি। **Step-mother** *n.* father's second wife মাহী আই। **Step-son** *n.* দৈণীয়েকৰ লগত অহা আন এটাৰ ফালৰ লম্বা, সতীয়ে পো।

**Steppe** (স্টে'প্) *n.* a vast field of waste-land in south-east of Europe ইউৰোপৰ দক্ষিণ-পূৰ্ব অঞ্চলৰ বৰি মাটি, ইউৰোপৰ দক্ষিণ-পূৰ্ব অঞ্চলত খেতি নকৰা সমান পথাৰ।

**Stepping stone** *n.* a stone for raising the feet above the water when passing over it পাৰ হোৱা খোপনি; a means of advancing forward ভবিষ্যৎ উন্নতিৰ উপায় বা অৱলম্বন।

**Stereoscope** (স্টে'ৰ্-ইয়-স্ক'প্) *n.* একবকম ছবি দেখুওৱা যন্ত্ৰ।

**Stereotype** (স্টে'ৰ্-অ'-টাইপ) *n.* a metallic

plate for typing ছপাৰ আখৰ জোঁটাই ছাপা কৰা স্মি।

**Stereotyped** (স্টে'ৰ্-ই-অ'-টাইপ্) *adj.* unchangeable একেবকমৰ, আগৰে পৰা সাজি থোৱা একেবিধৰ, একে গভৰ, (ধেনে, reply, opinion)।

**Sterile** (স্টে'ৰা-ইল্) *adj.* barren শুটি নলগা, বঁজা; (as a tree or land); devoid of sentiment কঠুৱা, নীৰস। **Sterility** *n.* barrenness বহুতা অৱস্থা, অনুৰ্ভবা অৱস্থা। **Sterilise** (স্টে'ৰ-ই-লাইজ) *v. t.* to make barren অনুৰ্ভবা কৰ, জনন শক্তি শক্তি লোপ কৰ; to destroy bacteria কণমাৰ পোকৰ জইন মাৰ। **Sterilisation** *n.* জনন শক্তি লোপ কৰণ, বঁজা বা বঁজী কৰণ।

**Sterling** (স্টাৰ-লিং) *n.* English coin ইংলণ্ডীয় চলিত মুদ্ৰা; genuine, of excellent quality আচল, অক্ৰিয়, আদৰ্শ।

**Stern** (স্টাৰ্ণ) *adj.* severe in look or manner harsh ঘোৰ, কৌদোৱা, টান, কঠোৰ। —*n.* the hind-part of a ship জাহাজৰ পাচফাল। **Sternness** *n.* state of being harsh কঠোৰতা, কৌদোৱা ভাৱ। **Sternly** *adj.* কৌদোৱাকৈ, কঠোৰভাৱে।

**Sternum** (স্টাৰ-নাম্) *n.* the breast-bone বুকুৰ হাড়, বুকুৰ কড়ি।

**Sternutatory** (স্টাৰ-নিউ-টো'টৰী) *adj.* that causes sneezing হাঁচি অহা।

**Sterterous** (স্টাৰ্-ট-ৰাচ) *adj.* snorting ঘোঁহি ঘোঁহি শব্দকাৰী।

**Stet** (স্টেট্) *v. t.* to restore, used in correcting proof থাকিবলৈ দে।

**Stew** (স্টু) *v. t.* to boil slowly লাহে লাহে জালদি সিজা। —*n.* boiled meat মাংসৰ আটা; mental anxiety মনৰ ব্যাকুলতা। **Stew pan** *n.* মাংস ভজা বা সিজোৱা মেলাহি পাত্ৰ।

**Steward** (স্টিউ-আৰ্ড) *n.* a manager of domestic affairs ভিতৰুৱা কৰ্মচাৰী, ঘৰনিচী; the superintendent of provision in a ship জাহাজৰ আহাৰাদিৰ তদাৰক কৰোতা, জাহাজৰ খাদ্যস্বাৰ ভড়ালী। **Lord high steward**= a great officer of state বৰ ভড়ালী বৰুৱা।

**Stewardess** *n.* a female waiter on board of a ship জাহাজত খানচামাক কাম করা মাইকী।

**Stick** (স্তিক্) *n.* a staff, a cudgel টাঙোন, টোকোন; a small branch of a tree cut off মাৰি; a walking stick লাঠি, লাথুটি। —*v. t.* to stab হানমাৰ, খোঁচ; to fasten by piercing খোঁচামাৰি লগাই থ; to cause to adhere লগা। —*v. i.* to remain থাক, লাগি থাক, to adhere closely কৰাল মাৰ, আঁটখাই ধৰ, লাগি ধৰ; to hesitate সন্দেহ কৰ, সঙ্কচিত হ। **Stick at** = to hesitate খেবোংগেৰা কৰ। **Stick by** = to adhere to লাগি থাক, দৃঢ়ভাৱে সহায় কৰ। **Stick out** = ওলাই পৰ। **Stick to** = লবচৰ নকৰালৈ থাক, বৰকৈ লাগি থাক। **Stick bills** = জাননী লগা, ইস্তাহাৰ মাৰ। **Stick up** = to stand up থিয় হ। **Stick up for** = to stand in defiance of উদ্ভতি ধৰ, অবাধ্য হ। (*pa. t.* and *pa. p.* **Stuck**).

**Sticker** (স্তিক্যৰ) *n.* one who hunt wild pigs গাহৰী চিকাৰী।

**Stickler** (স্তিক্-ল্) *v. i.* to contend obstinately নেবানেপেবাকৈ বিবাদ কৰ। **Stickler** = an obstinate fighter for a trifle অকণমান কথাতে নেবানেপেবাকৈ বিবাদ কৰা লোক।

**Sticky** (স্তিকী) *adj.* glutinous, adhesive জেপেটিয়া, এঠাএঠি। **He will come to a sticky end** = will feel highly unpleasant বৰ বেজাৰ পাব।

**Stiff** (স্তিক্) *adj.* unbending মটঙা, টান, জঠঙা, ঠৰঙা; not easily overcome সহজ ভাং নোখোৱা; difficult টান। **Stiffness** *n.*

**Stiffen** (স্তিক্-ন্) *v. t. or v. i.* to make stiff টান কৰ, টান হ, জঠঙা হ, ঠৰঙা হ।

**Stifle** (স্তাইফ্ল্) *v. t.* to suffocate উশাহ নিৰোধ কৰি ধৰ; to suppress গোপন কৰ, ঢাকি থ; to stop the breathe নিশোৱাই কৰ; to destroy মাৰি পেলা, ধ্বংস কৰ; to extinguish নুমাই পেলা।

**Stigma** (স্তিগ্-মা) *n.* a brand দাগ; a stain চেকা; any mark of infamy কলঙ্ক, অপবাদ, দূৰ্ণাম। (*pl.* **Stigmas**).

**Stigmatis** (স্তিগ্-মেট্-আইজ্) *v. t.* to brand, to set a mark of disgrace দাগ দে, চেকা লগা, অপবাদ দে, কলঙ্কিত কৰ।

**Stile** (ষ্টাইল্) *n.* a set of steps for climbing over জখলা, জখলাৰ খাপ।

**Stiletto** (স্তি-লেট্-অ') *n.* a pointed dagger জোকা মিত দা।

**Still** (স্তিল্) *adj.* silent নিস্তক, নিটাল, নীৰব, মৌন, নিমাত; motionless ঠৰ, স্থিৰ; quiet শান্ত; serene চৌ বা বতাহ নোহোৱা, স্থিৰ। —*v. t.* to silence নিচুকা, স্থিৰ কৰ, to appease, to check থমা, শান্ত কৰ। —*adv.* nevertheless তথাপি, সিমানতো, তেও; to this time এতিয়াও। **Still born** = dead at the birth মৃত-জাত, ওপজোতে মৰা। **Still room** = মদ আদি থোৱা ঠাই। **Still-more** = আৰু সৰহকৈ। **Still** *v. t.* to distil এটোপা এটোপাকৈ পৰিবলৈ দে। — *n.* an apparatus for distillation মদৰ ভাটি। **Stillness** *n.* calm, quietness নিস্তকতা, শান্ত-ভাৰ।

**Stilt** (স্তিল্ট্) *n.* one of a pair of poles with a step to raise the foot above the ground in walking ডৰি তুলি খোজকঢ়া হৈতামাৰি, পেং। —*v. t.* to raise on stilts খোজকঢ়া হৈতামাৰিত ভোল। **Stilted**, **Stilfy** *adj.* pompous ওকাইদাং।

**Stimulant** (স্তিমিউলেণ্ট) *adj.* tending to excite vital action উত্তেজক, স্ফুৰ্ত্তিকৰক। —*n.* a stimulating medicine স্ফুৰ্ত্তিকৰক ঔষধ, উৎসাহবৰ্দ্ধক দৰৱ।

**Stimulate** (স্তিমিউলেট) *v. t.* to excite, to incite উত্তেজনা কৰ, উৎসাহ জন্ম।

**Stimulation** *n.* the act of inciting উত্তেজনা।

**Stimulus** (স্তিমিউলাচ'ন্) *n.* anything that excites to action প্রযুক্তি, উৎসাহ, উত্তেজনা। (*pl.* **Stimuli**).

**Sting** (স্তিং) *v. t.* to pierce বিদ্ধ, জ্বল্ সুযুতা। —*v. i.* to give pain টনটন। (*pa. t.* and *pa. p.* **Stung**) —*n.* a sharp pointed weapon of certain insects, such as wasp তং,

হল। **To sting to the quick** = কলিজাত লগা, মনত বৰ গেজাৰ দে। **He was stung** = তাক ছলে বিদ্ধিলে।

**Stingy** (স্তিঞ্জি) *adj.* niggardly কৃপণ, কৰাইচ, কটকিণ। **Stingily** *adv.* কটকিণকৈ। **Stinginess** *n.* কটকিণ স্বভাব, কৃপণালি।

**Stink** (স্তিঙ্ক) *v. i.* to emit an offensive smell বেয়া গোন্ধ ওলা; to have a bad reputation বদনাম ওলা; অধ্যতি হ। (*pa. t. stank*; *pa. p. stunk*) — *n.* a bad smell বেয়া গোন্ধ, দুৰ্গন্ধ। **Stink in one's nostril** = ঘৃণনীয় হ। **Stink-bomb** = ফুটিলে গোন্ধত ওকালি অহা বোমা।

**Stinkard** (স্তিঙ্ক-আৰ্ড) *n.* a base fellow জঘণ মানুহ।

**Stinking** *n.* an offensive smell গেলা গোন্ধ, দুৰ্গন্ধময়। **Stinkingly** *adv.* with a bad smell গেলা গোন্ধাই যোৱাকৈ, ওকালি অহাকৈ।

**Stint** (স্তিণ্ট) *v. t.* to limit, to shorten সীমাবদ্ধ কৰ, সংকোচ কৰ। — *n.* restriction প্ৰতিবন্ধক; limit সীমা। **Stinted** *adj.* limited সীমাবদ্ধ।

**Stipend** (স্তাই-পে'ন্দ্) *n.* a salary দৰ্শহা।

**Stipendiary** (স্তাই-পে'ন্দ্-ইয়েৰী) *adj.* receiving pay দৰ্শদা খোৱা, বেতনভোগী।

**Stipulate** (স্তাই-পিউলেট) *v. t.* to contract বন্দৱস্ত কৰ, চুক্তি কৰ, কৰাব কৰ।

**Stipulation** (স্তাই-পিউলে'শ্বন) *n.* a contract বন্দৱস্ত, চুক্তি, কৰাব।

**Stir** (স্তাৰ) *v. t.* to move লৰ; to rouse উজাৰ ঘাট। — *v. i.* to be active চুটফটাই ফুৰ, লৰচৰ কৰ। — *n.* a bustle, tumult ছৰাছৰি গোলমাল, হ'বামুৰা। **Stir up** — to instigate উচটা, জাঙ্গুল খুৱা; to rouse উজাৰ, জোকাৰ।

**Stirring** (স্তাৰ-ইং) *adj.* rousing, exciting উত্তেজনাপূৰ্ণ, উচটীয়া; act of moving লাবল।

**Stirrup** (ষ্টাৰ-আপ্) *n.* a hoop attached to the saddle for a horseman's foot ভীনৰ বেকাৰী।

**Stitch** (স্তিচ্) *n.* a pass of a needle and thread সিয়নি; an acute pain বিষ, শূল

বেদনা। — *v. t.* to sew সি। **Stitching** = বখিয়া।

**Stock** (স্তক্) *n.* the stem, the trunk of a tree গা গছ, গুৰি গছ, ঠাৰি; family বংশ, the original progenitor আদি পুৰুষ; a fund, capital অংশ বিক্ৰী কৰি গোটোৱা কোনো কোম্পানীৰ মুঠ ধন, মূল ধন, পুজি; shares of a public debt চৰকাৰী ধাৰৰ হিচা; store ভঁৰাল, হাতত থকা দোকানৰ মাল; a stupid person ভেৰা মানুহ। — *v. t.* to store জমা কৰ, গোটাই থ। **To take stock** = হাতত থকা মালৰ ফৰ্দ কৰ বা হিচাব ল। **To take stock in** = to take share in অংশ ল; to rely বিশ্বাস কৰ। **Livestock** = গৰু মহ আদি। **Stock broker** = কোম্পানীৰ কাগজৰ দালাল। **Stock-jobber** = কোম্পানীৰ কাগজৰ বাৱসায় কৰোতা। (*pl.*) **Stocks** = public funds জাতীয় ধন। **Stock of a gun** = বন্দুকৰ কুন্দা, বন্দুকৰ ফাঁক।

**Stockist** (ষ্টকিষ্ট) *n.* one who stocks goods for sale বেচিবলৈ মাল দমাই থোৱা লোক।

**Stockade** (স্তকেড) *n.* a fortification made of stakes কাঠৰ গড়। — *v. t.* to fortify with stakes কাঠেৰে গড় মাৰ।

**Stocking** (স্তকিং) *n.* a covering for the foot and a part of the leg মোজা।

**Stock-taking** *n.* a periodical list made of the goods in a shop দোকানত থকা মালৰ বছৰেকীয়া হিচাপ।

**Stock-still** *adj.* motionless থব, অচল।

**Stocky** (ষ্টকি) *adj.* having a strong stem ঠাৰি থকা।

**Stoic** (ষ্টাইক্) *n.* a disciple for the philosopher Zeno পণ্ডিত জেন'ৰ মতাৱলম্বী; one who is indifferent to pleasure or pain বৈৰাগী, উপাসীন। **Stoical** *adj.* indifferent to pleasure or pain সুখ দুখ একোলাকৈ কাণ নকৰা, উপাস। **Stoicism** (ষ্টাই-চিজিষ্ম) *n.* indifference to pleasure or pain সুখ দুখলৈ আওকাণ, উপাস ভাব।

**Stoker** (ষ্টক্-আৰ্) *n.* a fireman ইঞ্জিনৰ জুই মাৰোতা, জুই জলাওতা।

**Stole** *pa. t.* of Steal.

**Stole** (স্টোল) *n.* a long robe worn by priests ধৰ্ম-  
যাজকৰ দীঘল জমা।

**Stolen** (স্টলেন) *pa. t.* of Steal.

**Stolid** (স্টলিড) *adj.* unemotional, obstinate  
কেতকৃত নকৰা, অবৈয়া; dull, stupid ডেবা,  
নিৰ্বেদ। **Stolidity, Stolidness** *n.* মূৰ্খতা।

**Stolon** (স্টলন) *n.* a sucker, a shoot that grows  
from the root of a plant গছৰ শিখাৰ পৰা  
ওলোৱা গজালি, পোখা।

**Stoma** (স্টমা) *n.* (*bot.*), one of the minute  
openings in the cuticles of leaves and  
stems of plants for passing the air in and  
out গছে নিশ্বাস প্ৰশ্বাস লোৱা পাত আৰু ঠাৰিৰ  
মাজৰ ক্ষুদ্ৰ বিহা। (*pl.*) **Stomata.**

**Stomach** (স্টম-এক্) *n.* the organ of digestion  
in an animal or man তলপেট, উদৰ, পাকস্থলি;  
appetite ভোক, ক্ষুধা; courage সাহ-পিত; pride  
অহঙ্কাৰ। — *v. t.* to brook সহি থাক; to  
resent থং কৰ; (*fig*) put up with সহি থাক;  
relish ভাল পা।

**Stomachic**, — **al** (স্টম-এক্-ইক্) *adj.* relating  
to the stomach পেটৰ। — *n.* a medicine for  
the stomach পেটৰ বেমাৰৰ ঔষধ, ভোক লগোৱা  
ঔষধ।

**Stomatitis** (স্টমেটাইটিচ) *n.* inflammation of  
the mucus membrane inside the mouth  
মুখৰ ভিতৰৰ বীজলুৱা ছালত হোৱা বেমাৰ, মুখৰ  
ভিতৰৰ ঘা।

**Stone** (স্টোন) *n.* a piece of rock শিল, পাথৰ;  
a hard seed certain fruits গুটি; a  
standard weight of 14 lb or 16 lb সাত  
সেৰ ওজন, (কাঠেৰ হাল ২৪ পাউণ্ড, বাঁহৰ ২২,  
মাখৰ আদিৰ ১৬ পাউণ্ড); a hard substance  
formed in the bladder পাথৰী বেমাৰ; gem  
হীৰা, ৰত্ন। — *v. t.* to pelt with stones পাথৰ  
দলিয়া। **Leave no stone unturned** = যথাসাধ্য  
চেহঁা কৰ, চেহঁাৰ অলপো ত্ৰুটি নকৰ। **Stone-  
age** *n.* the age at which stones were  
used for making weapons পাথৰৰ অস্ত্ৰ  
ব্যৱহাৰ কৰা যুগ। **Stone-blind** *adj.* blind  
as stone সন্মূলি কণা। **Stone-cold** *adj.* শিল  
যেনে চেঁচা। **Stone's throw, Stone shot** *n.*

the distance as far as a stone can be thrown  
by the hand শিলগুটি বা এটা দলি মাৰিলে যিমান  
দূৰ যায়।

**Stonewall** (স্টন-ৱোল) *v. t.* or *v. i.* to block,  
to obstruct বাধা জন্মা, ভাঙ্গিব নোৱাৰাকৈ ভেটা  
মাৰ।

**Stony** (স্টনি) *adj.* made of stone শিলৰ; full of  
stones পাথৰময়; like stone শিলৰ দৰে; hard  
টান; cruel নিষ্ঠুৰ।

**Stood** (স্টুড) *pa. t.* and *pa. p.* of Stand.

**Stool** (স্টুল) *n.* a low bench, a seat with-  
out a back বহা টুল, পীৰা; that which is  
evacuated from the bowel বিষ্ঠা, শৌচ।

**To fall between two stools** = কোনটো কৰিম  
কোনটো নকৰিমকৈ থাকোঁতে এটাও কৰা নহয়।  
**Stool-pigeon** = a decoy pigeon ঘাই দিহা  
কপো।

**Stoop** (স্টুপ) *v. i.* to bend the body অলপ  
কঁজা হ, মূৰ দোঁৱা; to submit বশ হ, সেও হ,  
নম্ৰ হ। — *v. t.* to cause to bend দোঁৱা, তললৈ  
হেলনীয়া কৰ, নত কৰ। — *n.* descent হলি যাওন;  
submissiveness সৈমান, সেওভাও। **Stoops to  
folly** = বেয়া কামত লিপ্ত হব খোজে।

**Stop** (স্টপ) *v. t.* to close up ফুটা মাৰ, বন্ধ  
কৰ; to hinder from motion বাধা, থমা,  
স্থগিত কৰ; to restrain আটক কৰ, বাধা দে।  
— *v. i.* to cease from any motion থমকা  
মাৰ, বন্ধ হ, নচলা হ; to stay ব, বৈ থাক। — *n.*  
act of stopping থমকা, বিৰাম, থামন;  
obstacle প্ৰতিবন্ধক, বাধা; a mark used in  
writing বিৰাম চিহ্ন, ছেদ (যেনে কমা, চেম-  
কোলন ইত্যাদি)। **To put stop to** = নিষেধ  
কৰ, বাধা কৰ, বন্ধ কৰ। **Stop press news** =  
কাগজে ছাপা হৈ যোৱাৰ পাচত পোৱা খবৰ।  
**Stop-cock** *n.* a short pipe in a cask মদৰ  
পিপাত লগোৱা চুঙ্গি পেঁচ কল।

**Stop-gap** *n.* a temporary expedient থস্তেকীয়া  
অবলম্বন ঢোকা, কোনো মুখ মৰা কথা, আটকত পৰি  
কৰা কাম।

**Stoppage** (স্টপ-এজ) *n.* act of stopping  
ব্যাঘাত, বন্ধ কৰণ; rest ছেদভেদ, থতিক্ষণ,  
বিৰাম।

**Stopper** *n.* that which closes a hole, a cork  
সোপা, ঠিলা, ঠিহা।

**Stipple** (স্টিপল) *n.* a cork or plug ঠিলা,  
সোপা।

**Stop press news** = কাগজ ছাপা হৈ যোৱাৰ পাচত  
পোৱা খবৰ।

**Store** (স্ত'ৰ) *n.* a quantity gathered  
সংগৃহীত বস্তু, একেঠাইতে গোটাই থোৱা মাল; a  
store house গুদাম, ভঁড়াল; plenty প্রচুৰ  
পৰিমাণ। (*pl.*) supplies of provisions  
for the army সৈন্যৰ বচদ আদি। —*v. t.* to  
hoard সঞ্চয় কৰ, দলাই থ; to supply  
যোগা; to place in a warehouse গুদামত  
থ। **In store** = in reserve মজুত, প্রস্তুত।  
**Set store by** = value greatly মূল্যবান বোধ  
কৰ।

**Storage** (স্ট'ৰ-এ'জ) *n.* keeping in a store সংগ্ৰহ,  
সঞ্চয়; the price paid for keeping goods in a  
store গুদাম ভাৰ।

**Storehouse** *n.* a house for storing goods মাল  
গুদাম, ভঁড়াল।

**Store-keeper** *n.* গুদাম মহৰী, ভঁড়ালী।

**Stork** (স্ট'ৰ্ক) *n.* a long legged bird like the heron  
এজাতি কনুৱা চৰাই, সাৰেং।

**Storm** (স্ট'ৰ্ম) *n.* a tempest, violent wind  
with rain ধুমুহা বতাহ; an outbreak of  
rage প্রকোপ; tumult হবামুৰা; an assault  
আক্ৰমণ। —*v. t.* to attack by military  
force যুদ্ধৰ সাজেৰে আক্ৰমণ কৰ। —*v. t.* to be  
in a violent passion উগ্ৰ মূৰ্ত্তি হ। **Raise a  
storm** = হলফুল লগা। **Storm-petrel** *n.* a  
very small web-footed bird যেনে, ঘিলা  
হাঁহ। **Storm-troops** = German, special  
service troops also called. **Shock-troops** =  
কোনো বিশেষ ঘটনাক্ৰমে খটোৱা আহুতীয়  
সেনা দল।

**Stormbound** *adj.* delayed by storms বতাহৰ বাবে  
যাব নোৱৰা।

**Stormy** (স্ট'ৰ্মী) *adj.* agitated with storm ধুমুহা  
হোৱা; violent প্রচণ্ড, প্রকোপিত। **Stormy  
weather** = ধুমুহা বতৰ।

**Story** (স্ট'ৰি) *n.* a narrative গল্প, কাহিনী; an  
account বৃত্তান্ত, উপাখ্যান; a fib অলীক কথা,  
মিছা গল্প।

**Story, Storey** *n.* a division of a house with  
one above or below the other মহলা, থাক।  
**Three storied** = তিনি মহলায়া। **The upper  
story** = the brain মগজ; the topmost division  
of a house নিচেই ওপৰ মহলা।

**Stour** (স্ট'ৱাৰ) *n.* a tumult হবামুৰা; a paroxysm  
উগ্ৰভূতা, বলিয়ালি জ ক।

**Stout** (স্টাউট) *adj.* robust, corpulent বলিষ্ঠ,  
গাঁঠলু, নোশোকা, লোশোপা। —*n.* a strong kind  
of beer মদ বিশেষ। **Stoutly** *adj.* resolutely দৃঢ়-  
কপে, নিৰ্ভয়েৰে।

**Stove** (স্ট'ভ্) *n.* an apparatus used as an  
oven for heating চৌকা; a portable cook-  
ing stove লগত লৈ ফুৰাব পৰা আখা, পাককৰা  
যতন।

**Stow** (স্ট'ৱ) *v. t.* to arrange সজাই থ, চপাই  
কোঁচাই সামৰি থ। **Stower** *n.* one who stows  
বি মালবস্তু ঠিকমতে সামৰি থয়।

**Stowage** (স্ট-এ'জ্) *n.* act of arranging সামৰি  
থওন; money paid for placing goods in order  
চপাই কোঁচাই থোৱাৰ বেচ।

**Stowaway** (স্ট'ৱে) *n.* person going in ship free  
by hiding himself ধন নিদিয়াকৈ লুকাই জাহাজত  
যোৱা লোক।

**Straddle** (স্ট্ৰেডল্) *v. i.* to work with the legs  
far apart কেবেকা কেবেককৈ খোজ কাঢ়; to  
stand or sit astride ঠেং মেলি খোজ কাঢ় বা হ।  
**Straddle-legged** = কেবেকা।

**Straggle** (স্ট্ৰেগল্) *v. i.* to ramble যেনি তেনি ফুৰি  
ফুৰ; to be dispersed সিঁচৰিত হৈ পৰ।

**Straggler** *n.* a vagabond থানখিত নোহোৱা  
লোক; an animal losing its way বাট পাহৰি  
ফুৰা জন্তু।

**Straggling** *adj.* remaining here and there  
irregularly ছেৰাপৰা, অ'ত এজোপাকৈ ত'ত  
এজোপাকৈ হোৱা; roaming থানপিত নোহোৱাকৈ  
ফুৰি ফুৰ।

**Straight** (স্ট্ৰাইট্) *adj.* not crooked পোন;  
upright ষিয়। —*adv.* immediately তৎক্ষণাত;



পোনে পোনে। **Straight way**=পোনহাটেই।

**Straight-dealings**=upright & honest manner of doing things সবল ব্যবহার, কোনো কাকতুক নোহোঁরা আচরণ।

**Straighten** (স্ট্রেইটন্) *v. t.* to make straight পোনা, পোন কর।

**Straightforward** *adj.* honest, open পোনপট, সবল, সত্যকথা কবলৈ ভোঁচ নকৰা।

**Strain** (স্ট্রেইন্) *v. t.* to draw with force আঁট, ববকৈ টান; to exert to the utmost অতিপাঠক খটা; to filter ছেঁক। —*v. t.* to make violent efforts ববকৈ বল দে, অত্যন্ত চেষ্টা কর; to filter নিজৰা। —*n.* a violent effort, pull টান, আৰ্জ্জাব, টোহা, মোচোকা; a wrenching of the muscles টনকা; a note, sound শব্দ; mood disposition কথা কোৱাৰ দস্তৰ। **To strain a point**=অত্যন্ত চেষ্টা কর, একেটা কথাতে লাগি থাক; to go beyond one's duty to effect a purpose নিজৰ মতলব সিদ্ধি কৰিবলৈ চেষ্টা কর। **Strain out**=ববকৈ টানি টনটনিয়া কৰ। **In the same strain**=একেবকমেই, একেবাহে। **Strain every nerve**=প্রাণপণে চেষ্টা কর।

**Strainer** *n.* a sieve ছেকনী, ছালনী।

**Strait** (স্ট্রেইট) *adj.* difficult টান, কঠিন। —*n.* a narrow pass in the ocean between two portions of land প্রাণালী; (*pl.*) distress difficulty ক্লেশ, কষ্ট, মজিল, ঠেক। **Be in a strait**=ঠেকত বা মজিলত পৰ।

**Straiten** (স্ট্রেইটন্) *v. t.* to draw tight আঁট কঢ়, ঠেক কৰ; to distress কষ্ট দে, ঠেকত পেল। **Straitened circumstances**=distress দুৰৱস্থা।

**Strait-hearted** *adj.* stingy কৃপণ; কটকিন।

**Straitly** *adv.* narrow টানিমুনি।

**Straitness** *n.* narrowness সংকীর্ণতা; distress দুৰৱস্থা, মজিল।

**Strait-laced** *adj.* of narrow view ঠেক মনৰ।

**Strand** (স্ট্রেণ্ড) *n.* the beach of the sea, river-side সাগৰৰ দাঁড়ি, নৈৰ কাষৰ; one of the string forming a rope মেৰ, ভণ, পাক। —*v. t.* to run a ground চটত লগা, বাহত

হুলা হুলা। —*v. i.* to be driven a ground বাহত লাগ, চটত লাগি থাক, চৰখবিহাৰত পৰ।

**Stranded** *adj.* unable to set on well for want of funds ধনৰ অভাবত মজিলত পৰা, বিপদগ্ৰস্ত।

**Strange** (স্ট্রেণ্জ) *adj.* unusual, wonderful আচৰিত, নাভূত-নাভূত, আচৰিত, অসাধাৰণ; foreign আচৰা, বিদেশী; not known before অচিনাকি। **Strangeness** *n.* আনাড়ুৱা অৱস্থা। **Strange-woman**=a whore বেতা, বাজহী ডিৰী।

**Stranger** (স্ট্রেণ্জাৰ্) *n.* a foreigner বিদেশী, অচিনাকি মানুহ; one unknown আচৰুৱা লোক।

**Strangle** (স্ট্রেণ্গল্) *v. t.* to choke, to compress the throat টেঁটুত চেপোদি মাৰ; to suppress হেঁচামাৰি ধৰি ৰাখ, গোপন কৰ, মৰচেপা দে। —*hold n.* deadly grip মৰ চেপা।

**Strangulate** (স্ট্রেংগিউ-লেট্) *v. t.* to strangle নিশোৱাহ কৰ, চেপামাৰি মাৰি পেলা।

**Strangulation** *n.* compression of the throat টেঁটুত চেপামাৰি ধৰণ, নিশোৱাহ কৰণ।

**Strangury** (স্ট্রেংগিউ-ৰী) *n.* painful discharge of urine মূত্ৰিৰ নোৱৰা বেমাৰ, মূত্ৰক্ৰচ্ছ।

**Strap** (স্ট্রেপ্) *n.* a narrow strip of leather or cloth বৰটি, পেটি বা পটী; strip of metal used as a leaf of hinge কজাৰ সৰু লোহা চুচট। —*v. t.* **Razor-strap**=লটপটী। **Bed Strap**=তুলী তলচা বন্ধা হালৰ জৰী। **Strap work**=পকী ঘৰৰ ওপৰত কটা ফুল। **Strap hanger**=মটৰ গাড়ী বা বেলেত ঠাই নেপাই থিয়হৈ যোৱা লোক।

**Strapping** *n.* act of fastening with a strap, পেটীবন্ধন; a beating with a strap চমটোৱে কোবোৱা কাম। —*adj.* tall দীঘল।

**Strata** (স্ট্রেটা) *pl.* of **Stratum**.

**Stratagem** (স্ট্রেট্-এ-জম্) *n.* an artifice in war যুদ্ধ কৌশল; an artifice, trick কৌশল, কলি।

**Strategic**, —*al* (স্ট্রেট্-এ-জিক্) *adj.* relating to strategy যুদ্ধ কৌশল সম্বন্ধীয়, যুদ্ধৰ নিমিত্তে চল লগা।

**Strategy** (স্ট্রেট্-ই-জী) *n.* artifice of conducting

a campaign যুদ্ধ কৌশল, সৈত চলোৱা কৌশল।

**Strategist** *n.* যুদ্ধকৌশল বিশাৰদ।

**Stratification** ( ষ্ট্ৰেই-ই-কিক্-এশন্ ) *n.* act of being arranged in lawyears থাক থাক হওন, ভৰপাতৰণি হওন, খলপা-খলপ, স্তৰীভূতকৰণ।

**Stratiform** *adj.* formed like strata ভৰপাতৰণ, থাক থাক।

**Stratify** ( ষ্ট্ৰেই-ই-কাই ) *v. t.* to form into strata ভৰপাতৰণি কৰ, চামে চামে বা থাকে থাকে ৰাখ।

**Stratum** ( ষ্ট্ৰেই-আম্ ) *n.* a layer of earth or rock স্তৰ, ভৰপ, চাম। ( *pl.* ) **Strata.**

**Stratus** ( ষ্ট্ৰেটচ্ ) *n.* a cloud in the form of a dense fog একৰকম ঘন কুঁৱলীৰ দৰে মেঘ।

**Stratosphere** ( ষ্ট্ৰেটচ্-ফিয়েৰ্ ) *n.* the upper layer of rarefied air where there is no resistance to velocity কোনো বস্তৰ গতিৰোধ কৰিব নোৱৰা নিচেই পাতল বতাহ।

**Straw** ( ষ্ট্ৰ ) *n.* a stalk of grain ধান খেৰ ; anything worthless অকামিলা বস্তু। **Man of straw** ( see under man ).

**Strawberry** *n.* এবিধ জাম্বুৰ দৰে সৰু সৰু গুটি লগা গছ।

**Stray** ( ষ্ট্ৰে ) *v. i.* to wander য'তে ত'তে ফুৰি ফুৰ ; to deviate from duty অৰাটে বা, অকাৰ্য্য কৰ ; to err ভুল কৰ। — *n.* a domestic animal that has strayed or is lost উদঙ্গীয়া গৰু-মহ ইত্যাদি, হেৰোৱা জন্তু। **Strayed** *adj.* wandering উদঙ্গীয়া পলাউৰীয়া, বহেৰা।

**Stray-property** = property of deceased person going to the state in default of heirs উত্তৰাধিকাৰী নোহোৱা বাবে চৰকাৰী হোৱা সম্পত্তি।

**Streak** ( ষ্ট্ৰিক্ ) *n.* a stripe, a long mark বেষ ; a trace সীচ, বেউচি, আঁচ। — *v. t.* to mark with streaks আঁচৰাৰি সীচ ৰাখ। **The silver Streak** = English channel ফ্ৰাঙ্ক আৰু ইংলণ্ডৰ মাজৰ ঠেক সাগৰ।

**Streaky** ( ষ্ট্ৰিকী ) *adj.* striped আঁচ আঁচ।

**Stream** ( ষ্ট্ৰিম্ ) *n.* anything flowing out from a source বোৱঁতী নৈ, জ্বান; drift সোঁত, ধাৰ।

— *v. t.* to flow in a stream সোঁত বৈ ৰা ; to issue in rays কিৰণ বিস্তাৰ কৰ, বেজা।

**Streamlet** *n.* little stream জ্বান, নলা, সৰু সূঁতি। **Streamy** ( ষ্ট্ৰিমী ) *adj.* flowing বৈ বোৱা, বোৱঁতী।

**Stream-line** ( ষ্ট্ৰিম-লাইন্ ) *n.* natural course of air streams পানী বা বতাহ বলা বাট।

**Streamer** ( ষ্ট্ৰিমাৰ্ ) *n.* an ensign, a flag নিচান, ধ্বজা, পতাকা।

**Street** ( ষ্ট্ৰিট্ ) *n.* a road in a town বাট, ৰাস্তা, নগৰৰ আলি বাট।

**Street-walker** *n.* a prostitute, a whore বেজা, নটী।

**Strength** ( ষ্ট্ৰেংথ্ ) *n.* vigour, power বল, শক্তি, সমৰ্থ ; number of people engaged in an establishment কাম কৰা লোক সংখ্যা ; potency of liquor মদৰ জাল, উগ্ৰতা। **On the strength of** = relying upon নিৰ্ভৰ কৰি, ভৰদি।

**Strengthen** ( ষ্ট্ৰেংথ-ন্ ) *v. t.* to make stronger বলবত কৰ, সবল কৰ, টান কৰ ; to increase the power বলবৃদ্ধি কৰ ; to make firm দৃঢ় কৰ, মজবুত কৰ। — *v. i.* to become strong বলবান হ, সবল হ।

**Strengthening** *adj.* invigorating বলদায়ক, পুষ্তিকৰ।

**Strenuous** ( ষ্ট্ৰেন্-ইউ-আচ্ ) *adj.* vigorous eagerly pressing উদ্যোগী, যত্নবান, নেৰানে-পেৰা।

**Strenuously** ( ষ্ট্ৰেন্-ইউ-আচ্-লি ) *adv.* vigorously unrelaxing প্রবলৰূপে যত্ন কৰি, উৎসাহেৰে, একেৰাহে। **Strenuousness** *n.* ( *G. Strenes* = strong ).

**Stress** ( ষ্ট্ৰেচ্ ) *n.* pressure ভৰ, হেঁচা ; force জোৰ, বল। **To lay stress on** = হেঁচা দা, ভৰ দা। **Stress of the weather** = violent wind ধুমুহা, বতাহৰ কোৰ।

**Stretch** ( ষ্ট্ৰেচ্ছ ) *v. t.* to extend মেল, টানি দীঘল কৰ ; spread lengthwise দীঘলকৈ পাৰ। — *v. i.* to be extended মেল খা, দীঘল হ ; to exaggerate বৰকৈ বহল হ। — *n.* extension

বহল কৰণ, বিস্তাৰ ; effort চেঁচা, টান, লাচ ; one continuous action turn, effort etc. কোনো বেমেডেদ নোহোৱা কাৰ্য্য। On the stretch=একেৰাহেই। At a stretch=with one continuous effort একেৰাহে, একে চোঁচোকেই, একে লাচেই।

**Stretcher** (ষ্ট্ৰেচাৰ) *n.* anything used for stretching কোনো বস্তু মেৰি দিয়া বস্তু ; a frame for carrying the sick ঢালী, খাটীয়া। (Slang) exaggeration, lie মিছা কথা, চোঁচোকে বোটা কৰা কথা।

**Strew** (ষ্ট্ৰু) *v. t.* to scatter loosely সিচৰি কৰ, হটিয়াই দে, মেৰি দে। (pa. t. Strewed ; pa. p. Strewed, Strewn)।

**Stricken** (ষ্ট্ৰিক্‌ন) *pa. p.* of **Strike**, **Stricken** in years=advanced in years বয়সৰ, বয়সীয়া।

**Strict** (ষ্ট্ৰিক্ট) *adj.* following exact rules সূৰ নিয়মী, নিয়মৰ ইকাল সিফাল নকৰা ; severe, stiff মুখলৈ নেচোৱা, কটকটীয়া, সূৰমুষ্টি ; exact ঠিক। **Strictness** *n.* exactness, regularity জতি নিয়ম পৰায়ণতা, কঠোৰতা। **Strictly** *adv.* exclusively বিশেষকৈ, জড়াত। (as **Strictly confidential**). closely ঠিককৈ, সূৰমুষ্টি। (as **Strictly speaking**=যথার্থতে কৰলৈ গলে।)

**Stricture** (ষ্ট্ৰিক্‌চাৰ্) *n.* critical remarks দোষা-বোপ, দোষ-ভণৰ মন্তব্য ; censure নিন্দা, ভৎসনা ; an unnatural contraction সিব সঙ্কোচ, কোঁচ খাওন।

**Stride** (ষ্ট্ৰাইড্‌) *v. t.* to walk with long steps বোকামেৰি খোজকাৰ্। —*n.* long steps বেঙ্গ। (pa. t. Strode ; pa. p. Striden)।

**Strident** (ষ্ট্ৰাই-দেণ্ট) *adj.* harsh in sound, creaking কেৰেক কেৰেক শব্দ হোৱা।

**Stridulous** (ষ্ট্ৰি-ডিউ-লাচ) *adj.* making shrill jarring sound উইচিবিকাৰ দৰে কুক্ক শব্দ কৰা।

**Strife** (ষ্ট্ৰাইফ্‌) *n.* contest, struggle দল, কাৰিয়া, জোটাগুটি ; discord বোজাল-বোজাল।

**Strike** (ষ্ট্ৰাইক্‌) *v. t.* to hit with force মাৰ, আঘাত কৰ, বোঁহা ; to dash খুন্দা মাৰ ; to stamp ছাপাত মাৰ ; to let down as a sail

তললৈ নমা ; to punish কোবা, মৰিয়া ; to occur to গাত বা মনত লাগ, উদয় হ। It did not then strike me=সেইটো তেতিয়া মোৰ মনত নপৰিল ; to sound বজা। The clock has struck ten=ঘড়ীত দহ বাজিছে। —*v. i.* to hit খুন্দা খা, টেকা খা ; to strike root শিহা ; to give up work for some grievance কাম নকৰো বুলি গণ ধৰ। —*n.* act of stopping work to secure higher wages গণ ধৰি কাম বন্ধ কৰণ ; the whole coinage made at a time একে জাউবিতে ছাপা কৰা মুদ্রা। (pa. t. Struck, pa. p. Struck)। To strike against=to collide খুন্দা খা, টেকা খা। Strike at=make a blow at আঘাত কৰ। Strike a balance=to adjust account দেনা পাওনা বাহ খাচ কৰ। Strike a light=produce light by striking a match দীপকাঠি মাৰি চাকি লগা। Strike a bargain=দাম দৰ কৰি ঠিক কৰ। Strike down=to prostrate উত্তিৰ নোৱৰা কৰা, চোপটা কৰ। Strike for=হঠাৎ যাত্ৰা কৰ বা বাওনা হ। Strike home=ঠিক ঠাইত আঘাত লগা। Strike in=to enter suddenly হঠাৎ প্ৰবেশ কৰ। Strike off=to print ছাপা কৰ ; to erase কাটি পেলা ; to deduct বাহ দে। Strike oil=to be successful কৃতকাৰ্য্য হ। Strike out=to efface মচি পেলা ; to bring to light প্ৰকাশ কৰ, উলিয়া। Strike sail=to lower the sail পাল নমা ; to stop থমকা খা। Strike up=to begin to sing, play or beat গাবলৈ বা বজাবলৈ আৰম্ভ কৰ। Strike work=to cease work কাম কৰিবলৈ এব, আবেজত উচা-মাৰি কাম বন্ধ কৰ, বোহিপাত।

**Striker** *n.* বোহিপাতি কাম বন্ধ কৰা লোক।

**Striking** *adj.* affecting মনত লগা, মমমোহা ; surprising আচৰিত ; exact ঠিক।

**String** (ষ্ট্ৰিং) *n.* a small cork, twine জৰী, বটীয়া, ডোল, গুণ ; a series of things লামি, লেখৰি ; the chord of a musical instrument বাজনাৰ তাঁৰ। Strings *n.* (pl.) stringed instruments তাঁৰ লগোৱা বাজনাবিলাক, যেনে বেহেলা আদি। —*v. t.* to put on a string বটীয়া মুদ্রা, ডোলত পাঁথ ; to put in tune

বজাবলৈ তাঁৰ ঠিক কৰ, সুৰ বাধ Stringed *adj.* তাঁৰযুক্ত, ডোল লগোৱা, বজীয়া খুওৱা। To harp on one string=see under harp. To have one on a string=সম্পূৰ্ণ বশীভূত কৰ; to place one under anxiety বৰ উত্তল খুণ্ডলত পেলা। Have two strings to one bow=to have more than one means to attain the object in view কেবাটাও উপায় কৰি থ। Stringed band=তাঁৰৰ বাজনা বজোৱা ঘোৰা; a party of musicians using stringed instruments.

Stringent (স্ট্ৰিং-জেন্-ক্ট্) *adj.* binding closely, urgent আঁতৰোৱা, কটকটীয়া, টান, জৰুৰী।

Stringency *n.* severe pressure কঠোৰতা।

Stringently *adv.* in a stringent manner কটকটীয়াকৈ, ধৰাবদ্ধকৈ। Stringent measure কটকটীয়া টান উপায়।

Strip (স্ট্ৰীপ্) *v. t.* to tear off, to deprive of a covering বখলিয়া, বাকলি শুচা, চৌচ শুচা; to make bare উৎস কৰ, নাঙত কৰ; to plunder লুট কৰ, কাড়ি ধুঁহি নে। ( *pa. t.* and *pa. p.* Stripped ). — *n.* long piece ছিটা, টুকুৰা।

Stripe (স্ট্ৰাইপ্) *n.* a blow with a rod কোব, বেডৰ কোব; a mark of a different colour কোবৰ সাঁচ, আঁচ। — *v. t.* to make stripes upon আঁচ আঁচ কৰ। Striped *adj.* having stripes আঁচ-আঁচ, কাপ-কাপ, গাঁৰি দিয়া, ডুবীয়া; গঁৰিয়লী। Stripes=( *Colloq.* ) a tiger বাঘ।

Stripling (স্ট্ৰীপ্লিং) *n.* a youth লৰা, আকলন সম্ভান।

Strive (স্ট্ৰাইভ্) *v. i.* ( with with, against, for ) to labour hard, to make efforts চেষ্টা কৰ, যত্ন কৰ, হাঁকো-হাঁকো কৰ। ( *pa. t.* Strove, *pa. p.* Striven ).

Stroke (স্ট্ৰক্) *n.* a blow খুন্দা, আঘাত, চোট, মার, কোব, টোকৰ; a dash in writing কলমৰ আঁচ; the touch of a pencil লেখনীৰ বেথ; calamity বিপদ, দুৰ্ঘটনা; sound of clock ঘড়ীৰ শব্দ। At one stroke=by one effort একেকোৰেই। Finishing stroke=লেখনীৰ সামৰনি বেথ। Next stroke=পাচৰ খুন্দা।

Stroke *v. t.* to rub gently in kindness হাত ফুৰা।

Stroll (স্ট্ৰল্) *v. i.* to ramble idly ফুৰ। — *n.* a ramble ভ্ৰমণ; ফুৰি ফুৰণ। Stroller *n.* ভ্ৰমণকাৰী, ফুৰোতা।

Stromatology (স্ট্ৰ-মোট-লজি) *n.* study of the formation and origin of the stratified rocks চটচটাই খলমা বহা শিলৰ উৎপত্তি আৰু গঠন বিষয়ক বিৱৰণ।

Strong (স্ট্ৰং) *adj.* having physical power বলা, পৰাক্ৰমী firm দৃঢ় টান, কটকটীয়া, মজবুত, শক্ত; intense in quality চোকা, উগ্ৰ। Strong liquor=চোকা মদ। Strong hand=violence, force জোৰজবৰ, বল। Strong fever=টান জ্বৰ। Strong evidence=কটকটীয়া প্ৰমাণ। Strong reason=বলবৎ কাৰণ। Strong minded=টান মনৰ। Strong and stout=মটহা।

Strong hold *n.* a fortified place দুৰ্গ সহজে আক্ৰমণ কৰিব নোৱৰা ঠাই, দুৰ্ভেদ দুৰ্গ।

Strong-room *n.* a firmly secured room মূল্যবান বস্তু ৰখা অজেদ ঠাই।

Strongly *adj.* vehemently বৰকৈ, টানি, শক্তকৈ; firmly দৃঢ়ৰূপে।

Strontium (স্ট্ৰন্-টিয়ম্) *n.* a ductile dark-yellow metal এবিধ হালধীয়া বৰণৰ লেউসেহা ধাতু পদাৰ্থ।

Strop (স্ট্ৰপ্) *n.* a strip of leather for sharpening razors খুৰ ধৰোৱা লটপটী।

Strove *pa. t.* of Strive.

Strow same as Strew.

Struck *pa. t.* and *pa. p.* of Strike.

Structure (স্ট্ৰাক্চাৰ) *n.* construction form গঠন, গাঁথনি, আকাৰ, ঠগ; a building ভট্টালিকা, পকীঘৰ। Structural *adj.* pertaining to structure গঠন বিষয়ক, গাঁথনি সহজীয়।

Struggle (স্ট্ৰগ্লে) *v. i.* to make great efforts চেষ্টা কৰ, হাঁকো-হাঁকো কৰ, বন্ধকা; to contend হুঁজ কৰ, জোড়াপুটি কৰ। — *n.* a violent effort ধৰফৰণি, হাঁকো-হাঁকো চেষ্টা; agony

যাতনা, যত্ন, কষ্টকৰণ। **Struggle for existence** = জীৱন সংগ্ৰাম, খোৱা শিকাব চেষ্টা।

**Struma** (স্ট্ৰু-মে) *n.* (*pl.*). **Strumaceae** *scrofula* গুৰুমালা, ডিক্কিফুলি বা হোৱা বেমাৰ। **Strumous** *adj.*

**Strumpet** (স্ট্ৰাম্পেট) *a* prostitute বেতা, নটনী। —*adj.* false হলুদী, অধিমানী, ভাঙকী।

**Strung** (স্ট্ৰাং) *pa. t.* and *pa. p.* of **String**. **High-strung** *adj.* (*fig.*) vigorous, high spirited sensitive সাহসী, বেশেকণ্ডা খঙাল অত্যন্ত অভিমানী।

**Strut** (স্ট্ৰাট) *v. t.* to walk in an affected manner চালি ধৰি খোজ কাঢ়, ভেদ ধৰি ফুৰ। — *n.* a proud step ভেদ ধৰা খোজ। **Struttingly** *adv.* ভেদধৰি।

**Strychnine** (ষ্ট্ৰিক্-মিন) *n.* a poisonous alkaloid এবিধ বিহ দৰব, কুচিলাৰ পৰা উলিওৱা এবিধ ভিত্তা পোক-কাপ নোহোৱা বিহ দৰব।

**Stub** (স্টাৰ) *n.* the stump of a tree গছৰ ওড়ি বা ফুৰ। **Stubbed** *adj.* short and thick ভোটোকা, লোটোকা। **Stubborn** *n.* ভোটোকা গজাল।

**Stubble** (স্টাৰ্বল) *n.* the root ends of the stalks of corn শস্যৰ ফুৰা, নৰা।

**Stubborn** (স্টাৰ্ব-অৰ্ণ) *adj.* obstinate, stiff যেতি-বিবিকীয়া, অৱজ্ঞান, অগৰুতা, অমঠ।

**Stubby** (স্টাৰ্ভি) *adj.* full of stubbles ফুফানি।

**Stucco** (স্টাক) *n.* a plaster of lime and sand চুন চুকাৰ লেপ।

**Stick** (স্টাক্) *pa. t.* and *pa. p.* of **Stick**

**Suck-up** *adj.* self important মইবৰ দান্তিক।

**Stud** (স্টাড্) *n.* a collection of horses or mares or other animals for breeding purpose পোৱালি জগাবৰ নিমিত্তে ৰখা ঘোঁৰা বা আন জন্তুৰ পাল। **Stud-bull**=বাড় গৰু। **Stud-horse**=a stallion ঘোঁৰা। **Stud** *n.* a large headed nail ডালৰ ঘুৰেবে গজাল। a double headed button কামিজ ঢোলাৰ গুদাম। —*v. t.* to adorn with knobs ঘুৰটো টোপোৰা কৰ, বেই লগা।

**Student** (স্টুডেণ্ট) *n.* a scholar, one who studies

ছাত্ৰ পঢ়া লৰা, শিকাক। **Studentship** *n.* a scholarship বৃত্তি।

**Sudd** (চাড্) *n.* floating plants, trees &c. obstructing the course of a river নৈত উঠি আহি চলকৰ বন্ধ কৰা জাঁজৰি।

**Studio** (স্টু-দি-অ') *n.* the workshop of an artist চিত্ৰকৰে কাৰ্য কৰা ঠাই, শিল্পকৰ কাৰ্য্য ঘৰ।

**Studious** (স্টু-দিয়াচ্) *adj.* devoted to study, diligent পঢ়াত লিপ্ত, মনোযোগী; careful (with of) সতৰ্ক। **Studiously** *adv.* carefully সতৰ্কভাৱে, অতি সাৱধান; deliberately ভাবি চিতি।

**Study** (স্টাডি) *v. t.* to examine closely with a view to learn দিকিৰ মনেৰে চা, ভালকৈ পৰীক্ষা কৰ; to apply the mind to মনোনিবেশ কৰ, ভাবি চা; to come over আতি গুৰি মাৰি শিক, অধ্যয়ন কৰ; a room devoted to study পঢ়া কোঠা। —*v. i.* to apply the mind to books পঢ়াত মন দে। —*n.* application to books etc. অধ্যয়ন, পাঠ; absorbed attention মনোযোগ, চিন্তা। **Studied** *adj.* premeditated ভাবি চিতি পুৰকৈ স্থিৰ কৰা; learned শিক্ষিত, অভ্যস্ত, যুক্তিপূৰ্ণ; deliberate, intentional ভাবি চিতি কৰোৱুলি কৰা। A studied insult = কৰোৱুলি কৰা অপমান।

**Stuff** (স্টাক্) *n.* materials of which anything is prepared জৰা, বস্ত্ৰ, মাল, সবজী; that which feels anything টিহনি, টিহা, খোহা মৰা বস্ত্ৰ; textile fabrics, cloth, etc. কাপোৰ কানি; household furniture ঘৰৰ আঁচৰাৰ; worthless matter অকামিলা কথা, সামান্য বিষয়। —*v. t.* to fill very full ঠাই ভৰা। —*v. i.* to feed to the full পেটে নধৰাকৈ খা; to bulge out by filling হেঁচি হেঁচি সুমাই কিচ্ খুৰা।

**Stuffing** *n.* that which is used for filling টিহনি, কোনো বস্ত্ৰ কিচ্ খুৰাই ধৰিবৰ নিমিত্তে ব্যৱহাৰ কৰা নোৰ, ভূলা, খেৰ, চৰাই পাখি ইত্যাদি, সুমাই কৰিবলৈ মজ্জৰ ভিতৰত সুমুৱা বস্ত্ৰ।

**Stultify** (স্টাল্-টি-ফাই) *v. i.* to make or prove foolish ভেৰুৱা কৰ, নিৰ্বোধ বুলি প্ৰমাণ কৰ।

**Stum** (স্টাম্) *n.* unfermented grape গাপ নিরিতা আত্ববস; new wine used to revive the strength of vapid wine বোহা মদ ভাল কবিলৈ মিহলোহা মদ। —*v. i.* মদ ভেজাল দে।

**Stumble** (স্টাম্বল্) *v. t.* to strike the feet against something ছুটি থা। —*n.* trip in walking ছুটি; a blunder ভুল। **Stumbling-block** *n.* a block over which one stumbles মি বস্তত ছুটিখাই পৰে, প্রতিবন্ধক, আপত্তি।

**Stump** (স্টাম্প্) *n.* the lower part of a tree left after being cut down গছৰ মুঠা, ভুড়ি গছ; one of the sticks of a wicket বলখেলা খুঁটিৰ এডাল। —*v. t.* to cut off a part of এডোখৰ কাটি পেলা। **Stump-oratory** = গাঁৱে গাঁৱে ফুৰি য'তে ত'তে দিয়া বক্তৃতা। **Stump out** = খুঁটিত বল লগাই আউট কৰ।

**Stun** (স্টান্) *v. t.* to stupify with a blow জিৰিব-ঘূৰা ঘূৰা, ভাল মাৰ; to amaze বিমূৰ্ছিত কৰ। —*n.* a shock আঘাত, চোট।

**Stuporing** *n.* stupefaction ঠবমৰ, মূৰ জিনজিননি।

**Stung** (স্টাং) *pa. t.* and *pa. p.* of Sting.

**Stunk** (স্টাঙ্ক) *pa. t.* and *pa. p.* of Stink.

**Stunt** (স্টাণ্ট্) *v. t.* to check the growth যুত্বা কৰ, কিৰকিৰীয়া কৰ, কাটিয়া লগা। —*n.* (slang.) special effort or device নতুন চেষ্টা বা কিকিৰ।

**Stunted** *adj.* dwarfed যুত্বা, কটীয়া, টিহিৰা, হুঁলা।

**Stupe** (স্টুপ্) *n.* flannel used in fomentation by soaking in hot water গৰম পানীত ছুৰিবিয়াই ঢেপি সেক দিয়া ফ্লেসেল কাপোৰ। —*v. t.* to format with hot flannel গৰম কাপোৰেৰে সেক নে।

**Stupe** *n.* (Slang) fool নিৰ্কোষ, অঁকৰা।

**Stupefy** (স্টিউ-পি-ফাই) *v. t.* to make senseless বিমূৰ্ছিত কৰ, বেহুচ কৰ।

**Stupefaction** (স্টিউ-পি-ফেক-শন্) *n.* insensibility অচেতন অৱস্থা, মূৰমূৰণি, বিমূৰ্ছিত কৰণ। **Stupefying drugs** = a narcotic drug বেহুচ কৰা বস্তু, জাল থকা বস্তু (যেনে মদ ভাং ইত্যাদি)।

**Stupendous** (স্টিউ-পেন্-দাচ্) *adj.* wonderfully large প্রকাণ্ড; wonderful অদ্ভুত, ভয়ঙ্কৰ।

**Stupid** (স্টিউ-পিড্) *adj.* insensible অচেতন; weak in intellect, foolish ভেৰা, ভেলেকা, অজণো, অবোধ, মূৰ্খ, অজ্ঞান। **Stupidity**, **Stupidness** *n.* foolishness মূৰ্খালি, নিৰ্কোষতা। A stupid book = নিচেই অকাঙ্কিলা নিৰ্কোষ কিতাপ।

**Stupor** (স্টিউ-পৰ্) *n.* insensibility অচেতন, বেহুচ অৱস্থা; excessive amazement হতবুদ্ধিতা, ভয়ঙ্কতা; dazed state বিভ্রম অৱস্থা।

**Sturdy** (স্টাৰ-ডি) *adj.* firm, resolute দৃঢ়, মন-ডাঠ, সাহিৱাল; strong টান, বলিষ্ঠ; stout মিশোঁটল; vertigo in sheep ভেড়া ছাঁপলীৰ মূৰ ঘূৰুৱা বোমাৰ।

**Sturgeon** (স্টাৰ-জন্) *n.* a kind of large sea-fish একবকম সাগৰীয়া মাছ।

**Stutter** (স্টাই-আৰ্) *v. i.* to stammer খোলাই খোলাই কথা ক, কথা কওঁতে খোকোজা ধৰ। **Stutterer** *n.* stammerer খোলাই।

**Sty** (স্টাই) *n.* a small inflamed swelling on the eyelid আচিনাই; as enclosure for swine গাইবি গাঁৱ।

**Stygian** (স্টিজ্-ইডেন্) *adj.* infernal, hellish নৰকী; gloomy বোপমৰা, আত্মাৰ; relating to the river Styx of Hell বৈতৰণী নদী সম্বন্ধী। **Cross the stygian ferry** = মৰ, বৈতৰণী পাৰ হ।

**Style** (স্টাইল্) *n.* manner of writing লেখাৰ ধৰণ বা নম্বৰ; fashion আঁহম, নম্বৰ; manner, mode বকম; title উপাধি; a pointed tool for engraving. লোহাৰ লেখনী। —*v. t.* to designate, to name প্রখ্যাত কৰ, নাম ৰাখ, (অযুক্ত) বুলি আখ্যাত কৰ।

**Stylish** (স্টাই-লিছ্) *adj.* showy আড়ম্বৰী, আৱৰী, ধূৰ লগোৱা।

**Stylograph** (স্টাই-লো-গ্ৰেফ্) *n.* a pencil-like pen containing reservoir of ink in it আপোনা-আপুনি চিহ্নাৰি ডলাই বোৱা গোটা মূখৰ কলম।

**Styptic** (স্টিপ্-টিক্) *adj.* that stops bleeding তেজ বধা। —*n.* an astringent medicine . আকৰ্ষণ কৰি ধৰা বস্তু, তেজ বধা বস্তু।

**Suasion** (চোৱেকন্) *n.* act of advising, advice পৰামৰ্শ দেওন, পৰামৰ্শ।

**Suasive** (চোৱে-তিত্) *adj.* persuasive প্রত্নতি-জনক, মনকুৰা।

**Suave** (চোৱেত্) *adj.* pleasant, soothing ভাল লগা, মূল্যব।

**Suavity** (চোৱেত্-ইট) *n.* pleasantness মাধুৰ্য, মধুৰতা; softness কোমলতা।

**Sub** (চাব্) *n.* (*Coll.*) a subordinate তলতীয়া লোক; subsistence money, a special allowance আত্মতীয়াই দিয়া খোৰাকি ধন।

**Subacid** (চাব্-এচিড্) *adj.* somewhat acid টেঙচোয়া, ঈষৎ টেঙা।

**Subacid** (চাব্-একিড্) *adj.* moderately pungent or bitter অলপ জলা বা তিত।

**Subagent** (চাব্-এ'জেন্ট) *n.* one employed by an agent to represent him তলতীয়া, পোহোতা, প্রধান কাৰ্য্যকাৰকৰ অধীনস্থ প্ৰতিনিধি।

**Subaltern** (চাব্-এল্-টাৰ্ণ) *adj.* subordinate অধীনস্থ, তলতীয়া। —*n.* a military officer below the rank of captain কান্তান চাহাবৰ তলৰ খাপৰ সৈনিক পুৰুষ।

**Subaqueous** (চাব্-এ'-কুই-আচ) *adj.* lying under water পানীৰ তলৰ, পানীৰ মাজত থকা। (*L. sub*=under; *aqua*=water)।

**Subdivide** (চাব্-দি-ভাইড্) *v. t.* to divide again into smaller division ভগোৱাকৈ আকৌ ভগা, আকৌ সৰু সৰু ভাগ কৰ।

**Subdivision** (চাব্-দি-ভি-জন) *n.* a smaller division, as of a district মহকুমা, প্রধান বিভাগৰ অধীনস্থ ক্ষুদ্ৰ বিভাগ। **Subdivisional** *adj.* মহকুমাৰ, মহকুমা সৰক্ষীৰ ক্ষুদ্ৰ ভাগ বিষয়ক।

**Subdue** (চাব্-দিউ) *v. t.* to bring under control, to conquer দমন কৰ, বশ কৰ, পৰাস্ত কৰ।

**Subduer** *n.* দমন কাৰক।

**Sub-editor** (চাব্-এ'-ডিটৰ) *n.* an assistant editor সহকাৰী সম্পাদক।

**Subduable** *adj.* that may be subdued দমনীয়, বশ কৰিব পৰা।

**Subject** (চাব্-জেক্ট) *n.* one under the control of another অধীন লোক, প্ৰজা, বায়ত; that of which anything is said in a discourse কৰ্তৃপক্ষ, কৰ্তা কাৰক; a topic, matter বিষয়, প্ৰসঙ্গ। —*adj.* subordinate

তলতীয়া, অধীন, অধীনস্থ; liable দায়ী। —*v. t.* to make subordinate অধীন কৰ, তলতীয়া কৰ; to subdue বশ কৰ, দমন কৰ; to make liable to দায়ী কৰ। **Subject matter**=আলোচ্য বিষয়। **Subject to trial**=পৰীক্ষাধীন। **Subject to the conditions**=এই বিলাক নিয়মৰ অধীনে, এই বিলাক নিয়ম যদি পালন হয়।

**Subjection** (চাব্-জেক্-শন্) *n.* the act of subduing বশতা, অধীনতা, বশীকৰণ।

**Subjective** (চাব্-জেক্-টিভ্) *adj.* relating to the thought or feeling ভাব মূলক। (*opp.* to **Objective**)।

**Subjoin** (চাব্-জইন্) *v. t.* to fix or annex to add at the end ভলত লেখি দে, শেহত সংযোগ কৰ, পাচত লগাই দে।

**Sub-judice** (চাব্-জুডিচ্) (*L.*) under consideration বিচাৰাধীন, যাৰ নিষ্পত্তি হোৱা নাই।

**Subjugate** (চাব্-জুগেট্) *v. t.* to bring under power, to conquer অধীনস্থ কৰ, জয় কৰ, পৰাস্ত কৰ, দখল কৰ।

**Subjugation** (চাব্-জু-গে-শন্) *n.* act of being conquered or brought under power অধীন কৰণ, বশীভূত কৰণ, দমন।

**Subjunctive** (চাব্-জাং-টিভ্) *adj.* subjoined সংযুক্ত, অন্তত সংলগ্ন কৰা; denoting a mood expressing condition সম্প্ৰদৰ্শক অনিশ্চিত কাৰ্য্য বোধক।

**Sublease** (চাব-লিজ) *v. t.* to lease out to another by a tenant এটাৰ পৰা পটাইলৈ আন এটাক দে।

**Sublet** (চাব-লেট) *v. t.* to lease by one tenant to another এটাৰ পৰা ভাড়াইলৈ লৈ আন এটাক ভাড়া দে।

**Sublimate** (চাব-লিম-এ'ই) *v. t.* to refine, to exalt শোভন কৰ, উন্নত কৰ, জালদি ধোৱা-ৰূপে পৰিশুদ্ধ কৰি আকৌ গোট মৰা। **Sublimation** *n.* **Sublimate of mercury**=corrosive sublimate বস কপূৰ।

**Sublime** (চাব্-লাইম্) *adj.* majestic, high, lofty জেট, মহৎ, ভয় বা ভক্তিজনক, গভীৰ। —*n.* that which is lofty in thought or style

উচ্চ ভাব, গহীন অবস্থা। —*v. t.* to ennoble, to dignify উন্নত কৰ, শ্ৰেষ্ঠ কৰ।

**Sublimely** *adv.* in a sublime manner গভীৰ ভাবে, উৎকৃষ্টৰূপে, উচ্চভাবে।

**Sublimeness, Sublimity** (চাব্-লিম্-ইটী) *n.* loftiness, grandeur উচ্চতা, শ্ৰেষ্ঠতা, মহত্ত্ব।

**Sublingual** (চাব্-লিং-গুৱেল) *adj.* under the tongue জিভাৰ তলৰ।

**Sublittoral** (চাব্-লিটো-বেল্) *adj.* being under the shore সাগৰৰ দাঁতি কাষৰৰ তলত থকা।

**Sublunar** (চাব্-লিউ-নাৰ) *adj.* earthly পাৰ্থিব, পৃথিৱীৰ। —*y adj*

**Submarine** (চাব্-মে-ৰিণ) *adj.* under the sea or in the sea সাগৰৰ তলৰ, সাগৰৰ ভিতৰৰ। —*n.* a vessel propelled under water পানীৰ তলে যোৱা যুদ্ধ জাহাজ।

**Submerge** (চাব্-মাৰ্জ), **Submerse** (চাব্-মাৰ্জ) *v. t.* to plunge under water পানীত ডুবা, বুৰা। —*v. i.* -to sink under water পানীত ডুব-খা, পানীত তল যা, ছটি মাৰ। **Submer-sion** *n.* state of being submerged ডুব খাওন, পানীত তলযোৱা অবস্থা, জলমগ্নতা।

**Submission** (চাব্-মিচ-শ্বন্) *n.* act of submitting or yielding, humble behaviour বশ্যতা, সৈমান হওন, নম্রতা, অধীনতা; act of referring to the judgement of another হুকুমৰ নিমিত্তে পঠোৱা কাৰ্য্য (the submission of a report)। With humble submission I beg to state=অতি বিনয় পূৰ্বক মই প্ৰাৰ্থনা জনাও।

**Submit** (চাব্-মিট্) *v. t.* to forward for the judgement of another আনৰ হুকুমৰ নিমিত্তে পঠা, দাখিল কৰ, সমৰ্পণ কৰ। —*v. i.* to surrender, to yield বশ হ, অন্তৰ অধীনতা স্বীকাৰ কৰ, সৈমান হ। I beg to submit that=মই জনাব খোজো যে।

**Submissive** (চাব্-মিচ-চিড্) *adj.* yielding, ready to submit, obedient নম্র, সৈমান, বাধ্য, সিজা।

**Submissiveness** *n.* নম্রতা, অধীনতা।

**Submundane** (চাব্-মান-ৱে'ন্) *adj.* situated under the ground মাটিতলৰ, ভূ-গৰ্ভৰ, ভূগৰ্ভহ।

**Subneural** (চাব্-নিউ-বেল) *adj.* situated beneath a nervous cord শ্ৰৱণ সিৰব তলত থকা।

**Subnormal** (চাব্-নৰ্বেল) *adj.* below normal condition সাধাৰণতে যেনে হবলগে তাতকৈ কম।

**Subordinate** (চাব্-অব-দিন-এ'ট্) *adj.* lower in power, authority or rank অধীন, তলতীয়া, চত। —*n.* an inferior তলতীয়া লোক। **Subordinately** *adv.* অধীন ভাবে, তলতীয়া ৰূপে, চতহৈ।

**Subordination** (চাব্-অব-দিন-এ-শ্বন্) *n.* state of being subordinate অধীনতা; subjection বশ্যতা, চত।

**Suborn** (চাব্-অৰ্ণ) *v. t.* to procure any one to commit a crime or to perjure মিছা সাক্ষী দিয়া, অত্যাৱ কাম কৰিবলৈ কাকো হাত কৰ, পাপভাগী কৰ।

**Subornation** *n.* act of causing to commit perjury মিছা সাক্ষী দিবলৈ গোপনে লগাই দিয়া কাম, বেয়া কাম কৰিবলৈ লগাই দিয়ন।

**Subpena, Subpena** (চাব্-পি-নে') *n.* summon to appear in court, under a penalty চমন, তাগিদা পৰওনা।

**Subrogation** (চাব্-ব-গেশ্বন) *n.* the substitution of the name of a person for another in law গুটি গোহৰত এজনৰ সলনি আন এজনৰ নামভুক্ত কৰণ।

**Subscribe** (চাব্-স্ক্ৰাইব্) *v. t.* to write one's name beneath, to attest দস্তখত কৰ, তলত চহী কৰ; to promise to pay or take পঁচা বা বৰঙ্গনি দিবলৈ স্বীকাৰ কৰ, ধন দি লবলৈ স্বীকাৰ কৰ (as a book)। —*v. i.* to sign one's name on a paper promising to pay for something, পঁচা দে, চাঁদাত চহী কৰ। He has subscribed for Rs. 10=চাঁদাত তেওঁ ১০ টকা চহী কৰিছে। He has subscribed a copy of the book=তেওঁ সেই কিতাপৰ এখন লবলৈ স্বীকাৰ কৰিছে।

**Subscriber** (চাব্-স্ক্ৰাইব্-আব্) *n.* one who subscribes পঁচা বা চাঁদা দিওঁতা, গ্ৰাহক।

**Subscription** (চাব্-স্ক্ৰিপ-শ্বন্) *n.* act of sub-



scribing, sum<sup>1</sup> promised স্বাক্ষৰ, চহী, পঁচা, বৰকলি, চাঁপা।

**Subsequent** (চাব্-চি-কোৱেণ্ট) *adj.* following পাচৰ, শেহৰ।

**Subsequently** *adv.* afterwards পাচত; later শেহত। (L. *sub*=under; after; *sequi*=to follow)।

**Subserve** (চাব্-চাৰ্ভ) *v. i.* to serve subordinately চত হৈ কাম কৰ; to help forward সাহায্য কৰ, উপকাৰ কৰ।

**Subservience, Subserviency** *n.* state of being subservient অধীনতা; anything that helps forward সুযোগ, সহায়।

**Subservient** (চাব্-চাৰ্ভ-ই-এণ্ট) *adj.* submissive তলভীয়া, নম্র, অধীন, বশবৰ্তী; helping to promote সহকাৰী, উপকাৰী।

**Subside** (চাব্-চাইড্) *v. i.* to settle down মাৰ যা; to abate সাম কাট, জামৰ; to sink to the bottom ডুকাই যা, তললৈ বহি যা (Colloq.) to stop talking কথা কবলৈ এৰ। **Subsidence or Subsidiency** *n.*

**Subsidiary** (চাব্-চি-সিডিয়েৰী) *adj.* aiding auxiliary অভিপোষক, সহকাৰী। —*n.* an assistant সহকাৰী লোক।

**Subsidise** (চাব্-চি-দাইজ) *v. t.* to furnish with a grant ধন দি সহায় কৰ।

**Subsidy** (চাব্-চি-দি) *n.* grant of a money অৰ্থ সাহায্য; money paid for assistance in war যুদ্ধৰ সময়ত সহায় কৰিবৰ নিমিত্তে কোনো ৰাজ্যক দিয়া ধন; tribute. (tribute is exacted বলেৰে দিয়া; subsidy is voluntary বুজিতে দিয়া)।

**Subsist** (চাব্-চিষ্ট) *v. i.* to have existence জীয়াই থাক, তিষ্ঠ, প্ৰবৰ্ত্তন; to be supported অভিপালিত হ, পোহ যা। To subsist on other men's charity=বুজি-মাগি খাই প্ৰাণ ধাৰণ কৰ। —*v. t.* to maintain, to support with provisions অভিপালন।

**Subsistence** (চাব্-চিষ্ট-এন্স) *n.* means of support, livelihood জীৱিকা, প্ৰবৰ্ত্তন, provision আহাৰ, খোৰাক, ভৰণ পোষণ।

**Subsistent** (চাব্-চিষ্ট-এণ্ট) *adj.* having real

being জীবন বিশিষ্ট; inherent, as qualities সদায় লাগি থকা, আনুসঙ্গিক।

**Substance** (চাব্-ষ্টেণ্ট) *n.* the essential part, matter সাৰ, পদাৰ্থ, অচল মূল বস্তু; body দেহ, শৰীৰ; property সম্পত্তি। A man of substance=সম্পত্তিবান মানুহ। The substance of a book=সাৰ কথা, অচল মূল কথা। I agree with you in substance apart from details=মূল কথাত মই তোমাৰে একে হলেও কাৰ্য্যপ্ৰণালীত ঐক্য হব নোৱাৰো।

**Substantial** (চাব্-ষ্টেণ্ট-ছিয়েল) *adj.* having substance সৰুৱা; real অচল; having property সমৰ্থবান, মাত্ৰস্বৰ, যোজ্ঞবান; pretty large যথেষ্টৰূপে সৰহ; wealthy ধনী।

**Substantials** *n. (pl.)* essential parts সাৰ বস্তু।

**Substantiate** (চাব্-ষ্টেণ্ট-ছিয়েং) *v. t.* to prove সাব্যস্ত কৰ, প্ৰমাণ কৰ।

**Substantive** (চাব্-ষ্টেণ্ট-ভিভ্) *adj.* real, expressing existence অচল, প্ৰকৃত। —*n. (Gram.)* a noun বিশেষ্য পদ।

**Substitute** (চাব্-ষ্টি-ভিউট্) *v. t.* to put instead of another সলনি কৰ, সলা, বদলি কৰ। —*n.* any person or thing put in the place of another সলনি, বদলি।

**Substitution** (চাব্-ষ্টি-ভিউ-শ্বন্) *n.* act of substituting সলনি; সলোৱা কাৰ্য্য।

**Substratum** (চাব্-ষ্ট্ৰে-ভাৰ্) *n.* an under stratum তলৰ থাক, নিম্নতৰ স্তৰ।

**Substructure** (চাব্-ষ্ট্ৰাক্চাৰ) *n.* foundation ভেটি, তলৰ গাঁথনি।

**Subtenant** (চাব্-টেন-এণ্ট) *n.* one who takes on hire from another tenant তলভীয়া ৰাখত।

**Subtend** (চাব্-টেণ্ড) *v. t.* to be opposite to বিপৰীত মুখ বিস্তাৰ হৈ থাক।

**Subterfuge** (চাব্-টাৰ্-ফিউজ) *n.* evasion, an artifice for avoiding censure বাগি, টেঙাবলি, মিছা চেলু, কঁকি, তলানল।

**Subterranean** (চাব্-টে'-ৰে'-নি-এন্), **Subterraneous** *adj.* underground মাটিৰ তলত থকা বা মাটিৰ তলে তলে যোৱা, তলসূতীয়া।

**Subtile** (চাব-টিল) *adj.* delicate, fine লেহকা, সূক্ষ্ম; shrewd, cunning শিয়ান, ধূৰ্ত্ত।

**Subtility** (চাব-ভিল-ইটি) *n.* shrewdness টেক্কাবালি, ধূৰ্ত্ততা; fineness, fine distinction সূক্ষ্ম শ্ৰেভেদ, সূক্ষ্মতা, লাহি ওপ।

**Subtle** (চাটিল) *adj.* artful চতুৰ, টেক্কাৰ; cunning শিয়ান, ধূৰ্ত্ত।

**Subtleness, Subtlety** (চাটল্টি) *n.* artfulness ধূৰ্ত্তালি, টেক্কাবালি।

**Subtract** (চাব্-টেক্ট্) *v. t.* to deduct one number from another বিয়োগ কৰ, বাদ কাট।

**Subtraction** (চাব্-টেক্-শ্বন্) *n.* the process of taking away one number from another বিয়োগ অঙ্ক, বাদ কৰণ। (L. *Sub*=under; *trahere*=to draw away)।

**Subtrahend** (চাব-টাহেণ্ড) *n.* the smaller number to be subtracted from another যিটো সৰু অঙ্ক আন এটাৰ পৰা বাদ দিয়া হয়।

**Suburb** (চাব্-আৰ্) or **Suburbs** (চব্-অৰ্বক্) *n.* the outskirts of a city নগৰৰ চাৰিও কাষে থকা গাঁও, নগৰৰ দাঁতিৰ বাজু ঠাই।

**Suburban** (চাব-আৰ্-এন্) *adj.* situated or living in suburbs নগৰৰ কাষত গাঁওত থকা, গাঁওলীয়া।

**Subvention** (চাব-ভেণ্-শ্বন্) *n.* act of coming to relief সহায় কৰিবৰ নিমিত্তে উপস্থিত হওন; a Government aid গৱৰ্ণমেণ্টৰ সাহায্য। (L. *sub*=under; *venire*=to come)।

**Subversion** (চাব-ভাৰ্-শ্বন্) *n.* total overthrow, ruin উৎখাত, সমূলি নাশ, ধ্বংস, বিধ্বংসনা।

**Subversive** (চাব-ভাৰ্-চিভ্) *adj.* tending to destroy উৰুিয়াই পোলাৱা বিনাশক বিধ্বংসনাকাৰী। —ideologies=destructive principles মূল উদ্ঘাটনকাৰী নীতি, ধ্বংসমূলক ভাব।

**Subvert** (চাব-ভাৰ্টি) *v. t.* to turn upside down উৎখাত কৰ, লুটিয়াই পেলা; to ruin totally সমূলি নাশ কৰ, বিধ্বংসনা কৰ, নষ্ট কৰ।

**Succeed** (চাক্-চিড) *v. t.* to come after, to follow কোনো এটাৰ পাচত হ, কোনোজনৰ পাচত হ। —*v. i.* to follow in order ক্ৰমান্বয়ে

পাচত হ; to accomplish one's objects কৃতকাৰ্য্য হ, সফল হ, কাৰ্য্যসিদ্ধ হ। **Succeeding** *adj.* পাচৰ, পশ্চাৎৱৰ্তী।

**Success** (চাক্-চে'চ) *n.* fulfilment of one's attempt কৃতকাৰ্য্য, সফলতা, কাৰ্য্যসিদ্ধি।

**Successful** (চাক্-চে'চ-ফুল) *adj.* having the desired effect কৃতকাৰ্য্য, সফল, অভীষ্টসিদ্ধ।

**Successfully** *adv.* with success সফলৰূপে, কৃতার্থৰূপে, যথার্থভাৱে। **Successfulness** *n.* অভীষ্ট সিদ্ধি, সফলতা, সাৰ্থকতা।

**Succession** (চাক্-চে'চ-শ্বন্) *n.* act of succeeding অনুক্রম, series of persons or things following in order এটাৰ পাচত আনটো হওন; right to take possession of property as an heir উত্তৰাধিকাৰী স্বত্ব। In succession=one after another এটা এটাকৈ, ক্ৰমশঃ।

**Successive** (চাক্-চেচ-ইভ) *adj.* following in order এটাৰ পাচত আনটো, ক্ৰমে পাচৰ, ক্ৰমাগত, একাদিক্ৰমে। **Three successive days**=এদিন এদিনকৈ ক্ৰমে তিনি দিন, পাচৰ তিনি দিন। **Successively** *adv.* ক্ৰমশঃ একাদিক্ৰমে, ক্ৰমাগত, অনুক্রমে।

**Successor** (চাক্-চে'চ-অৰ্) one who succeeds উত্তৰাধিকাৰী, ওৱাৰিচ, এটাৰমূৰে হোৱা আন এটা।

**Succinct** (চাক্-চিংকট্) *adj.* in short, brief চুটি, সংক্ষেপ, চুৰুৰ। —*ly adv.* briefly সংক্ষেপে।

**Succour** (চাক্-আৰ্) *v. t.* to assist সহায় কৰ; to relieve বন্ধা কৰ, উপকাৰ কৰ। —*n.* aid উপকাৰ, সাহায্য, বন্ধা।

**Succulent** (চাক্-ইউ-লেক্ট) *adj.* full of juice বসন্ত।

**Succumb** (চাক্-কাম্) *v. i.* to sink under ভুবি য়া, তলত শুই পৰ, লেড়সেড় হৈ পৰ; to die মৰ; মৃত্যু হ।

**Such** (চাচ্) *adj.* of that or like quality এনে ভেনে, এই, এনেকুৱা। —*Pron.* (as in *such and such*=অনেক তমুক)।

**Suck** (চাক্) *v. t.* to draw in with the mouth চোপ, চোহ, চবহ, হাঁপ, শোহ; to draw milk from the breast with the mouth

পিয়াহ খা, পি। —*n.* act of sucking চোপন, পিয়াহ খাওন, শিয়ন। (*Slang*) small draught of liquor মদ এটোকা; a hard drinker অতিপাত মদপী। To give suck—পিয়া, পিয়াহ দে। To suck in—শোহা মাৰ। To suck up—শোহা মাৰি খা।

**Sucker** (চাক্-আৰ) *n.* one who or that which sucks যি চোপে বা তহি খাই; a shoot from an underground stem পিয়াৰ পৰা ওলোৱা পোখা, গজালি, চুপহি।

**Sucking** *adj.* young child or animal কেঁচুৱা, পিয়াহ খোৱা। **Sucking-bottle**=কেঁচুৱাক গাখীৰ খুওৱা যতন বা চিচা, হুদানি।

**Suckle** (চাক্-ল্) *v. t.* to give suck to পিয়া, পিয়াহ খুৱা।

**Suckling** (চাক্-লিং) *n.* a young child or animal still nourished by milk কেঁচুৱা, পিয়াহ খোৱা পোৱালি। —*adj.* পিয়াহখোৱা।

**Sucrose** (চাক্-বজ) *n.* cane sugar কুঁহিয়াৰ শুডৰ চেনি।

**Suction** (চাক্-শ্বন্) *n.* act of sucking শোহনি, শোহন। **Suction-pump**=পানী তোলা কল।

**Sudatory** (চিউ-দে'-ডক্-ই) *adj.* sweating ঘাম উলিওৱা, ঘমোৱা। **Sudatorium** (চিউ-দেটৌয়ম্) *n.* hot-air bath গৰম'ভাপ লগাই কৰা বান।

**Sudd** (চাদ্) *n.* floating trees & plants obstructing navigation নাও, জাহাজ চলোৱাত ব্যাঘাত জনোৱা উটি অহা গছগছনি।

**Sudden** (চাদ্) *adj.* unexpected হঠাৎ হোৱা, আচৰিত। All on a sudden=হঠাৎ, ঘূৰ্ণবাই। All of a sudden=ঘূৰ্ণবাই।

**Suddenly** (চাদ্-ন-লি) *adv.* unexpectedly, abruptly হঠাৎ, অকস্মাৎ, ঘূৰ্ণবাই, টকবাই, চাঁত-কৰে, চেৰেংকৰে, আচৰিতে, থকবাই।

**Sudorific** (চিউ-দৰ্'-ইক্-ইক্) *adj.* causing sweat ঘমোৱা। —*n.* a medicine for causing sweat ঘমোৱা দৰষ।

**Suds** (চাড্) *n. (pl.)* boiling water mixed with soap চাবোন মিহলোৱা গৰম পানী; forth of soap চাবোনৰ কেণ। To be in the suds=to be difficulty মজিলত পৰ।

**Sue** (চিউ) *v. t.* to prosecute in law court

কাৰো ওপৰত মোকৰ্দমা কৰ; to seek after বিচাৰ, পাব খোজ। —*v. i.* to institute a suit গোচৰ কৰ, দাবী কৰ। To sue out=to take out by filing a petition দখাল কৰি উলিয়াই ল।

**Suede** (স্বোৱেড্) *n.* kid gloves of Sweden চুইদেন দেশৰ ছাগলী ছালৰ হাতমোজা।

**Suet** (চিউ-এট্) *n.* a hard fat of kidneys, a solid fatty tissue যুত্মলিৰ দিলাৰ গোটমৰা ডেল, চৰিহুত বা ডেলাল সিৰ।

**Suing** *n.* the act of making a legal claim মোকৰ্দমা কৰণ; wooing বিয়া কৰাবলৈ উলম্বা, প্ৰেমালাপ কৰ।

**Suffer** (চাক্-আৰ) *v. t.* to endure সহ, সহ কৰ; to allow অনুমতি কৰ। —*v. i.* to feel pain দুখ পা, শান্তি ভোগ কৰ; to sustain loss হানি হ। (L. *sub*=under; *ferre*=to bear) .

**Sufferance** (চাক্-আৰ্-এক্) *n.* state of suffering সেকা জীয়াতু, যত্নণ; toleration সহন, সহিষ্ণুতা; permission অনুমতি।

**Suffering** (চাক্-আৰ্-ইং) *n.* distress সেকা, জীয়াতু, যত্নণ, ক্ৰেশ, নিকাৰ।

**Sufferer** *n.* one who suffers হঃখভোগী, কষ্ট-ভোগ কৰোঁতা।

**Suffice** (চাক্-ফাইচ্) *v. i.* to be enough আঁট, জোৰ, যথেষ্ট হ। That will suffice=সেয়ে জুৰিব, আঁটিব।

**Sufficient** (চাক্-ফি-শ্বিয়েন্ট্) *adj.* enough যথেষ্ট, বিস্তৰ; competent উপযুক্ত। **Sufficiently** *adv.*

**Sufficiency** (চাক্-ফি-চিয়েন্-চি) *n.* state of being sufficient আঁটন, প্ৰতুল, জোৰাও হওন; প্ৰচুৰতা।

**Suffix** (চাক্-ইক্) *n.* a letter or syllable added to a word শেহন্তৰ বৰ্ণ বা বিভক্তি, প্ৰত্যয় (L. *sub*=under; *figere*=to fix) .

**Suffocate** (চাক্-অ-কেই) *v. t.* to stifle নিশোৱাহ কৰ, উশাহ নিৰোধ কৰ। **Suffocating** *adj.* stifling নিশোৱাহ কৰি ধৰা।

**Suffocation** (চাক্-অ'-কে-শ্বন্) *n.* act of suffocating নিশোৱাহ কৰণ, শ্বাসৰোধ।

**Suffragan** (চাক্-বে-গেন্) *n.* an assistant bishop সহকারী বিশপ, সহকারী প্রধান ধর্ম্মাধ্যক্ষ।

**Suffrage** (চাক্-বে'জ্) *n.* an approval, a vote সম্মতি, মত; the right of voting on elections বাজকীয় বিষয়ত সভা মনোনীত কবার হক।

**Suffragette** (চাক্-গেট্) *n.* a woman who urges right of voting to women বাজসভার সভ্য হবলৈ তিবোতাই হক পোৱাৰ চেষ্টাত ফুৰা মহিলা।

**Suffragist** (চাক্-বে'জ-ইষ্ট) one holding particular opinions regarding the right of voting for the council মন্ত্রী সভাৰ বাহনিৰ প্রচলিত প্রথা বিবোধী লোক।

**Suffuse** (চাক্-ফিউজ্) *v. t.* to overspread as with a fluid বিষণ্ণ, ঢাক খুৱা, ব্যাপ্ত কৰ।  
**Suffusion** *n.* ব্যাপ্ত কৰণ, বিষণ্ণ কৰণ।

**Sugar** (শুগাৰ) *n.* the condensed juice of a kind of cane চেনি। —*v. t.* to sweeten with sugar মিঠা কৰ, চেনি সান। **Sugarcandy** = মিছৰী। **Sugar-cane** = the cane from the juice of which sugar is made কুঁহিয়াৰ।

**Suggest** (চাজ্-জেই) *v. t.* to hint উন্কিয়া, সকেত কৰ, পৰামৰ্শ দে, দিহা দে।

**Suggestion** (চাজ্-জে'চ'শন্) *n.* proposal পৰামৰ্শ, দিহা, প্রস্তাব; hint সকেত।

**Suggestive** (চাজ্-জে'চ-টিভ) *adj.* containing a hint সকেতপূৰ্ণ, উল্লেখ থকা।

**Suicide** (চুই-চাইড) *n.* self-murder আত্মহত্যা; one who kills himself আপোন-বাড়ী।

**Suicidal** (চুই-চাই-ডেল) *adj.* pertaining to suicide আপোনবাড়ী, আত্মহাতক।

**Suilline** (চুইল্-ইন্) *adj.* swinish বৰা গাহৰিৰ দৰে।

**Suit** (চুইট্) *n.* an action at law মোকদ্দমা, গেচৰ; a set of things of the same kind to be used together সাজ, এসাজ বা এসজুলি, যোৰ; courtship পুৰুষ আৰু স্ত্রীৰ বিবাহাৰ্থক প্রণয়। —*v. t.* or *v. i.* to fit মানী হ, উপযুক্ত হ, যোৰ হ, গাত খাই ধৰ; to agree মিল হ, জোৰা হ; to become তৰা। To follow suit = দেখা কৰি কাম কৰ, অন্তৰ আদৰ্শ লৈ চল। To bring a suit = মোকদ্দমা কৰ।

**Suitable** (চুটেবল) *adj.* fitting adequate জোৰাই জোখাই, উপযুক্ত, যোগ্য, মানী।

**Suitor** (চুটৰ) *n.* one who sues শুচীয়া, বাৰী, প্রার্থনাকাৰী; a wooer শিৰাহাৰী, প্রেম প্রার্থী।

**Suite** (চুইট্) *n.* a train of followers পাবিষদ, অনুবৰ্ণ; set of things taken together একেবিধৰে এসজুলি।

**Sulkily** (চালকিলি) *adv.* in a sullen manner গোভোৰাভাৱে।

**Sulky** (চালকি) *adj.* silently sullen গোভোৰা, ভেমেঠিয়া।

**Sulkiness** *n.* মঠ, টেহ, মুখগুন্দনি।

**Sullen** (চাল্-এ'ন্) *adj.* silently angry টেহাল, ভেমেঠিয়া অভিমানী; gloomy tempered, morose গোভোৰা, মনমৰা। **Sullenness** *n.* টেহ অভিমান।

**Sulphur** (চাল্-ফৰ) *n.* a kind of mineral of yellow colour গন্ধক।

**Sulphate** (চাল্-ফেট্) *n.* a combination of sulphuric acid with a base গন্ধকজনিত অম্ল-লবণ। **Sulphate of copper** = তুতিয়া। **Sulphate of iron** হীৰাকচ।

**Sulphureous** (চাল্-ফিউ-বি-আচ) *adj.* consisting of sulphur গন্ধকযুক্ত, গন্ধকময়।

**Sulphuric acid** *n.* গন্ধকৰ পৰা কৰা এবিধ অতি উগ্র টেঙা বস্তু।

**Sultan** (চুলতান্) the Muhammadan sovereign of Turkey তুৰ্কীৰ বজা।

**Sultana** *n. (fem.)* the wife or the mother of a Sultan তুৰ্ক দেশীয় বাৰী বা বাজমাণ্ড।

**Sultry** (চাল-ট্ৰি) *adj.* very hot and overpowering গুলুম মৰা, গুপগুপীয়া গৰম, খৰাং।

**Sultriness** *n.* গগগপনি, গগগপীয়া অৱস্থা।

**Sum** (চাম্) *n.* the total amount মুঠ ধন; a quantity of money টকাৰ কোনো পরিমাণ; an arithmetical problem অঙ্ক; the whole of anything মোট সংখ্যা, মুঠ, মোট; summary সংক্ষেপ; substance সাৰাংশ। —*v. t.* to collect into one amount মুঠ কৰ; to count গণ। To sum up = যোগ কৰ; make a summary সংক্ষেপকৈ কৰ।

**Summary** (চাম্'-এ'-বি) *n.* an abridgement

সংক্ষেপ, সাৰ সংগ্রহ। —*adj.* short, brief চূৰ্ণক, সংক্ষেপ। *Summarily adv.* by a short method সংক্ষেপ কৰে, সাধাৰণাচ নকৰাকৈ।

**Summer** (চাম্-আৰ) *n.* the hot season জহকালি, গ্রীষ্মকাল। **Summer-house**=জহ কালি থকা ঘৰ, জহকালি জিবোৱা উদ্যান গৃহ।

**Summerset** see Somersault.

**Summit** (চাম্-ইট্) *n.* the top, the highest limit টিং, চূড়া, আগ, নিচেই ওপৰ ভাগ।

**Summon** (চাম্-অন্) *v. t.* to call আহিবলৈ ক ; to command to appear in a court চমন কৰ, তলব কৰ।

**Summons** *n.* a call to appear in court চমন, আহিবলৈ হুকুম কৰা পত্ৰ, তলব। **To issue summons**=চমন দে। **To serve a summons**=চমন জাৰি কৰ।

**Sumpter** (চাম্প-টাৰ) *n.* a horse for carrying burdens বোজাহঁৰ ঘোঁৰা।

**Sumptuary** (চাম্‌চুৱেৰী) *adj.* pertaining to expense ব্যয় সম্বন্ধীয়। **Sumptuary allowance**=a fixed annual grant for banquet চৰকাৰী ভোজৰ বাবে দিয়া নিৰ্দ্ধাৰ টকা। **Sumptuary Laws**=laws regulating expenditure ভোজ আৰু পোচাকত ব্যয় সন্তোচ কৰা আইন।

**Sumptuous** (চাম্-চুৱাছ) *adj.* costly বহুত খৰচ হোৱা ; magnificent প্রকাণ্ড, অতিপাত।

**Sumptuously** *adv.* in a magnificent manner জাক জমকাকৈ, অতিপাতকৈ, বহুব্যয় পূৰ্বক। **Sumptuousness** *n.* ব্যয়শীলতা, জাক-জমক।

**Sun** (চান্) *n.* the luminous heavenly body which gives heat and light to us সূৰ্য্য, বেলি, the sunshine ব'দ। **To be in the sunshine**=মাতাল হ। **Under the sun**=in the world পৃথিৱীত। **To expose to the sun**=ব'দত দে, বদত ফুৰ। **Have the sun in one's eyes**=to be drunk মতোতাল হ।

**Sunbeam** (চান্-বিম্) *n.* rays of the sun সূৰ্য্যৰ কিৰণ, বদৰ জ্বলিজননি। **Sunburnt** *adj.* ব'দত ক'লা পৰা ; discoloured by the sun ব'দত বৰহা।

**Sun-dial** (চান্-ডায়েল্) *n.* an instrument for ascertaining time by means of the shadow বেলি ঘড়ি। **Sun-flower** *n.* a kind of plant having a disc-like flower সূৰ্য্যমুখী ফুল। **Sunny** (চান্-নি) *adj.* pertaining to the sun উজ্জ্বল ; exposed to the sun ব'দ খাই, ব'দপৰা। —**Sun-rise** (চান্-বাইজ্) *n.* the rising of the sun বেলি ওলোৱা সময়, বাতিপুৱা, অকণোদয় ; the east পূব ফাল। **Sun-set** (চান্-চেট্) *n.* the setting of the sun বেলি পৰা সময়, বেলি মাৰ যোৱা সময়, সূৰ্যাস্ত, গধূলি বেলিকা ; the west পশ্চিম ফালে। **Sunshine** (চান্-ছাইন) *n.* the light of the sun ব'দ, সূৰ্য্যৰ পোহৰ। **Sun-spot**=সূৰ্য্যৰ গাত থকা ক'লা দাগ।

**Sunstroke** (চান্-ষ্ট্ৰক্) *n.* a fainting disease caused by exposure to the sun ব'দত বিমুছিত হোৱা বেমাৰ।

**Sunday** (চান্-দে') *n.* the first day of the week দেওবাৰ, ৰবিবাৰ।

**Sunder** (চান্-দাৰ) *v. t.* to divide পৃথক কৰ, বিভাগ কৰ।

**Sundries** (চান-স্ৰিজ্) *n.* ( *pl.* ). various smaller things লাগিলুপা বস্তুবোৰ, নানান তৰহৰ সৰুসৰু বস্তুবিলাক, লামলাকটু।

**Sundry** (চান্-স্ৰি) *adj.* several, divers অনেক, বিবিধ, নানান তৰহৰ।

**Sung** (চাং) *pa. t.* and *pa. p.* of Sing.

**Sunk, Sunken** (চাংক্) *pa. p.* of Sink.

**Sup** (চাপ্) *v. i.* to eat the evening meal গধূলিৰ আহাৰ খা। —*v. t.* to take into the mouth মুখতল (যেনে পানী)।

**Super** (চুপাৰ) (*prefix*)=above, over, beyond বাৰে, উপকৰা, অতি।

**Superable** (চুপাৰ-এবল্) *adj.* capable of being overcome দমনীয়, বলপৰা, সাধ্য।

**Superabundant** *adj.* more than enough ওপাই-বহ, ওচপ খাই পৰা, গ্ৰহুৰ।

**Superannuate** (চু-পাৰ-এন্-ইউ-এট্) *v. t.* to pension on account of old age or for serving beyond the prescribed age কাম কৰি বৃদ্ধ হোৱা বাবে পেন্সন দে ; to impair by old

age বৃদ্ধি হৈ অসমর্থ হ। **Superannuation** *n.* state of being superannuated কামত বৃদ্ধি হোৱা বাবে পেচন যোগ্য কৰণ। ( *L. super* = above ; *annus* = a year ).

**Superb** (চু-পাৰ্) *adj.* grand, magnificent অৰ্পূৰ্ণ, বিৰোপন, অতি শোভনীয়, জকমকীয়া।

**Superbly** *adv.* elegantly বিৰোপনকৈ।

**Supercargo** (চু-পাৰ-কাৰ-গ') *n.* the superintendent of the cargo in a merchantship বেপাৰী জাহাজৰ মালৰ তত্ত্বাবধায়ক।

**Supercilious** (চু-পাৰ-চিল-ই-অচ) *adj.* overbearing, haughty অতি অহঙ্কাৰী, দান্তিক।

**Superciliousness** *n.* দান্তিকতা, অহঙ্কাৰ।

**Superminent** (চু-পাৰ-এম্-ইনেট) *adj.* excellent in a high degree অতি শ্ৰেষ্ঠ ; very great অত্যন্ত ডাঙ্গৰ, সৰ্ব্বপ্রধান। **Superminence** *n.* প্রাধান্য।

**Supererogation** (চু-পাৰ-এৰ-অ'-পে'-য়ন্) *n.* doing more than which is necessary নিয়মাতিক কৰ্ম, ধৰ্মমতে যিমান কৰা কৰ্তব্য তাতকৈ অধিক কৰণ।

**Superexcellent** (চু-পাৰ-এক্চ-এ'ল-এক্ট) *adj.* excellent beyond measure অতি উৎকৃষ্ট, অত্যাশ্ৰিত।

**Superficies** (চু-পাৰ-ফিশ-ইজ) *n.* the upper surface উপৰিভাগ ; the outer part of a thing কোনো বস্তুৰ বাহিৰ ফাল।

**Superficial** (চু-পাৰ-ফি-শিয়েল) *adj.* pertaining to the surface উপৰি ভাগৰ, বাহিৰ ফালৰ ; shallow, slight সামান্য, তৰ্কুৱা, ওপৰে ওপৰে।

**Superficially** *adv.* ওপৰে ওপৰে। ( *L. super* = above ; *facies* = face ).

**Superfine** (চুপাৰ-ফাইন) *adj.* very fine নিচেই মিহি, অতি সুন্দৰ।

**Superfluity** (চুপাৰ-ফ্লু-ইতি) *n.* state of being superfluous অধুৱতা, বাহলা, অতিৰিক্ত পৰিমাণ।

**Superfluous** (চুপাৰ-ফ্লু-আচ্) *adj.* excessive ভেটীয়া, বৰ্জা, বাঢ়ি থকা, উপকৰা ; unnecessary অনাবশ্যক, অতিৰিক্ত।

**Superhuman** (চুপাৰ-হিউ-মেন্) *adj.* divine মানুহৰ কমতাৰীত, স্বৰ্গীয়।

**Superincumbent** (চুপাৰ-ইনকাম্-বেণ্ট) *adj.* lying above ওপৰত থকা।

**Superintend** (চুপাৰ-ইন্-টে'ন্ড) *v. t.* to super-  
vise, to manage তত্ত্বাবধান কৰ, তদাৰক কৰ।

**Superintendence** *n.* management, supervision তত্ত্বাবধান, পৰিদৰ্শন, কৰ্তৃত্ব।

**Superintendent** (চুপাৰ-ইন্-টে'ন্-দেণ্ট) *n.* one who superintends তত্ত্বাবধায়ক, অধ্যক্ষ, গৰাকী, সিঁহদাৰ।

**Superior** (চুপি-ৰি-অৰ) *adj.* higher in place, rank or excellence প্রধান, শ্ৰেষ্ঠ, উৎকৃষ্ট, বৰ ভাল। — *n.* one higher in place ওপৰস্থ কৰ্মকাৰক, অধ্যক্ষ, ওপৰদালা।

**Superiority** (চুপি-ৰি-অৰ-ইটি) *n.* preeminence শ্ৰেষ্ঠতা, প্রাধান্য। — **complex** = উৎকৃষ্ট ভাবৰ, উল্লোকৰ চেহেৰা।

**Superlative** (চুপাৰ-লে'-টিভ) *adj.* pressing the highest degree ওচৰাপৰ, সৰ্ব্বপ্রধান, শ্ৰেষ্ঠ গুণ বিশিষ্ট, শ্ৰেষ্ঠতৰ।

**Supernal** (চুপাৰ-নেল্) *adj.* celestial স্বৰ্গীয়, আকাশীয়।

**Supernatural** (চুপাৰ-নেট-ইউ-বেল্) *adj.* miraculous beyond the powers of nature অতুত, আলৌকিক, আধিভৌতিক।

**Supernumary** (চুপাৰ-নিউম্-আৰ-এৰ-ই) *adj.* over and above the fixed number উপকৰা, অতিৰিক্ত। — *n.* a person or thing above the fixed number উপকৰা কৰ্মচাৰী, অতিৰিক্ত লোক বা বস্তু।

**Superpose** (চুপাৰ-প'জ) *v. t.* to place upon আন এটাৰ ওপৰত থ। **Superposition** *n.* state of being placed upon another ওপৰস্থ কৰণ, ওপৰত থওন।

**Super-royal** *adj.* denoting a size of writing paper 22"×29" ডাঙৰ বিশ্বৰ লেখা কাগজ।

**Superscribe** (চুপাৰ-স্ক্ৰাইব) *v. t.* to write on the outside বিয়োগ লেখ, চিঠিৰ বাহিৰ ওপৰত লিখোৱা লেখ।

**Superscript** (চুপাৰ-স্ক্ৰিপ্ট), **Superscription**

(চুপাৰ-ফ্লিপ-শ্বন্) *n.* that which is written on the outside বিয়োগ, শিৰোনাম।

**Supersede** (চুপাৰ-ডিড) *v. t.* to replace চেৰ পেলা, পাচ পেলাই ঠাই ল; to set aside বদ কৰ, বহিত কৰ। ( *L. super*=above; *sedere*=to sit ).

**Supersession** (চুপাৰ-ছেচ-শ্বন্) *n.* act of taking the place of another এটাক পাচ পেলাই ঠাই লওন; a setting aside বদ কৰণ।

**Superstition** (চুপাৰ-ফিচ-শ্বন্) *n.* an erroneous belief based on religion ভ্ৰম বিশ্বাস, অন্ধবিশ্বাস, কুসংস্কাৰ।

**Superstitious** (চুপাৰ-ফিচ-আচ) *adj.* showing or given to superstition, too scrupulous অন্ধবিশ্বাসী, মিছা ধৰ্মভাবত ভয়তুৰ, কুসংস্কাৰযুক্ত।

**Superstructure** (চুপাৰ-স্ট্ৰাক্-টিউৰ) *n.* that which is built on a foundation ওপৰৰ গাঁথনি, ভেটিৰ ওপৰৰ কাম।

**Supervene** (চুপাৰ-ভীন) *v. i.* to occur অকস্মাৎ ঘট, হঠাৎ উপস্থিত হ। **Supervention** *n.* এটাৰ ওপৰতে হঠাৎ আন এটা উপস্থিত হোৱাটো।

**Supervise** (চুপাৰ-ভাইজ) *n. t.* to superintend তত্ত্বাবধান কৰ, তদাৰক কৰ, কাম চা।

**Supervision** (চুপাৰ-ভি-জন্) *n.* control, inspection তদাৰক, পৰিদৰ্শন।

**Supervisor** (চুপাৰ-ভ্যুই-জৰ) *n.* an overseer তদাৰক কৰোঁতা, কাম চাওঁতা, পৰিদৰ্শক।

**Supine** (চুপাইন্) *adj.* lying on the back চিংহৈ পৰি থকা; leaning backward পাচলৈ ভিকোৱা; indolent এলোহুৱা।

**Supineness** *n.* ধোবাং জুৰি পৰি থকা অৱস্থা। indolence এলাহ।

**Supper** (চাপ-আৰ) *n.* the evening meal গধূলিৰ আহাৰ, নৈশ ভোজন।

**Supplant** (চাপ-প্লেণ্ট) *v. t.* displace of স্থানান্তৰ কৰ; to take the place of by stratagem হুলপূৰ্কক এজনক খেদাই তাৰ ঠাই ল।

**Supple** (চাপল্) *adj.* pliant লেহুকা; yielding লেউসেউ, নমনীয়। **Suppleness** *n.* লেউসেউ অৱস্থা। ৱা গুণ; fawning লোকক চাটুকৰি ফুৰা, নমনীয়তা।

**Supplement** (চাপ-লি-মেণ্ট) *n.* any additional thing which makes up a deficiency নাটনি পূৰাবলৈ বচাই দিয়া বস্তু, ওপৰৰকি কাকত, নাটনি পূৰোৱা অংশ, কোড়পত্ৰ।

**Supplement, Supplementary** *adj.* added to supply deficiency নাটনি পূৰোৱা, ওপৰৰকি।

**Suppliant** (চাপ-লি-এণ্ট) *adj.* supplicating নিবেদক। —*n.* a humble petitioner নম্ৰভাৱে প্ৰাৰ্থনা কৰোঁতা।

**Supplicate** (চাপ-লি-কে'ট্) *v. t.* to entreat humbly নিবেদন কৰি জনা, বিনয়পূৰ্কক প্ৰাৰ্থনা কৰ, কাকুতি-মিনতি কৰ, কাৰো কৰ।

**Supplicant** (চাপলি-কেণ্ট) *n.* one who entreats earnestly প্ৰাৰ্থনাকাৰী, নিবেদক।

**Supplication** (চাপ-লি-কে-শ্বন্) *n.* an earnest prayer কাকুতি-মিনতি, আৰাধনা, নিবেদন, কাওঁবাওঁ।

**Supplicatory** *adj.* containing supplication কাকুতি-মিনতি থকা।

**Supply** (চাপ-প্লাই) *v. t.* to furnish what is wanted দে, যোগা, সংগ্ৰহ কৰি দে। —*n.* act of supplying যোগান, সংগ্ৰহ কৰি দিয়া কাৰ্য্য; amount of money or provisions supplied (in *pl.*) সংগ্ৰহ কৰি দিয়া ধন বা বচদ।

**Supplier** (চাপ-প্লাই-আৰ) *n.* one who supplies যোগনিয়াৰ, গোটেই দিওঁতা।

**Support** (চাপ-পৰ্ট) *v. t.* to maintain পোহপাল দে, প্ৰতিপালন কৰ; to sustain ধাৰণ কৰ, ভৰ সহ; to substantiate সাব্যস্ত কৰ, প্ৰমাণ কৰ; to defend ৰক্ষা কৰ; to patronise সহায়তা কৰ; to uphold পোষকতা কৰ সমৰ্থন কৰ। **Support your argument**=তোমাৰ যুক্তি প্ৰমাণ কৰা। **The post will not support the beam**=খুঁটাটোৱে চতিটো ধৰি ৰাখিব নোহাবিব। **He supports the widow**=সেই বাৰীজনীক তেওঁ পোহপাল দিয়ে। **I support the proposal**=সেই প্ৰস্তাবটো মই সমৰ্থন কৰোঁ। **Support** *n.* a prop ঢোকা, গাগৰি, ঠেকা; maintenance জীৱিকা, ভৰণ-পোষণ, পোহপাল; help সহায়তা, সাহায্য। **In support of**=সপক্ষে, সমৰ্থন কৰিবৰ নিমিত্তে।

**Supporter** (চাপ-পৰ্ট-আৰ) *n.* one who or

that which supports প্রতিপালন কর্তা, অবলম্বন, ঠেকা ।

**Suppose** (চাপ-প'জ) *v. t.* to assume, to imagine বোধ কৰ, অনুভব কৰ, ভাবি ল, জানিবা ।

**Supposable** (চাপ-প'জ-এবল) *adj.* that may be supposed অনুভব কৰিব পৰা, ধাৰণাযোগ্য, অনুমেয় ।

**Supposition** (চাপ'প'জ-ই-শ্বন্) *n.* assumption অনুভব, অনুমান, কল্পনা ।

**Supposititious** (চাপ-প'জ-ই-টিচ-আছ) *adj.* not genuine, spurious কৃত্ৰিম, কাল্পনিক ।

**Suppress** (চাপ-প্ৰেচ) *v. t.* to conceal গোপন কৰ; to restrain দমন কৰ, নিবারণ কৰ; to stop বন্ধ কৰ ।

**Suppression** (চাপ-প্ৰেচ-অন্) *n.* restraint দমন, আটক; concealment গোপন ।

**Suppressive** *adj.* tending to suppress দমন-কাৰী, নিবারণ; subduing বশ কৰা ।

**Suppurate** (চাপ-ইউ-বে'ইট) *v. i.* to generate pus পু'জ হ, পক ধৰ ।

**Suppuration** (চাপ-ইউ-বে'ইশ্বন্) *n.* the act of forming into pus পকনি, পক ধৰা কাৰ্য্য (যেনে ঘাৰ) ।

**Suppurative** *adj.* tending to suppurate পকনি, পক ধৰোতা ।

**Supramaxillary** (চূপ্ৰা-মেক্স-মিল-এৰি) pertaining to the upper jaw bone ওপৰ পাৰি দাঁতৰ আৰ্দ্ৰ বিষয়ক ।

**Supremacy** (চূপ্ৰিম্-এচি) *n.* highest authority অধিপত্য, প্ৰাধাত্য । **Oath of Supremacy**=পোপৰ প্ৰাধাত্য অধিকাৰ কৰা শপথ ।

**Supreme** (চূপ্ৰিম্) *adj.* highest, chief মুখ্য, সৰ্বপ্ৰধান, অতি উচ্চ । **The Supreme-Being**= God পৰমেশ্বৰ ।

**Supremely** (চূপ্ৰিম্-লি) *adv.* in the highest degree প্ৰধানকৈ, অত্যন্তৰূপে; excellently শ্ৰেষ্ঠৰূপে ।

**Surcharge** (চাৰ-হাৰ্জ) *v. t.* to overhead অতিবিক্ত ভৰ দে, বৰকৈ বোকাই কৰ; to disallow নামজ্বৰ কৰ । —*n.* an excessive load অতিবিক্ত ভৰা বা বোকাই; an amount to be

refunded for being not passed by an auditor হিচাপ পৰীক্ষকে মঞ্জুৰ নকৰা বাবে ঘূৰাই দিবলগীয়া টকা ।

**Surd** (চাৰ্জ) *n.* (in alg.) a quantity which has no root বীজগণিতৰ কোনো বাশি থাক মূল অঙ্কত প্ৰকাশ কৰিব নোৱাৰি; an irrational number, non-terminating decimal যি অঙ্গৰ-দশমিকক ভাগ কৰিলে মিলি নেযায় ।

**Sure** (শ্ব'ৱৰ) *adj.* free from doubt, certain নিশ্চয়, নিঃসন্দেহ, ধ্ৰুৱ । **To be sure**=without doubt নিশ্চয়, নিঃসন্দেহ । **Be sure**=নিশ্চয় জানিবা ।

**Surely** (শ্ব'ৱৰলি) *adv.* certainly সঁচাকৈয়ে, অৱশ্যে, নিশ্চয়কৈ; undoubtedly.

**Surety** (শ্ব'ৱৰটি) *n.* one who binds himself for another's action জামিন, প্ৰতিভু; certainty নিশ্চয়তা । **To stand surety** জামিন হ ।

**Surf** (চাফ্) *n.* the foam formed by the dashing of waves সমুদ্ৰৰ দাঁতিত তৌৰ কোবত হোৱা ফোম, সমুদ্ৰৰ কাষৰ বিব'বিৰীয়া ঢৌ, ঢোলোকনি । **Surfy** *adj.* ঢৌ খেলোৱা, ফেনে ফোটোকাৰে অহা ।

**Surface** (চাৰ-ফে'চ) *n.* the outer side of anything উপৰি ভাগ, বাহিৰ ফাল । **Surface man**=খনিৰ ওপৰে মুকলি ঠাইত কাম কৰা মানুহ । **Surface water**=drainage water বৈহোৱা খালৰ পানী ।

**Surfeit** (চাৰ-ফি'ইং) *v. t.* to fill to excess causing disgust পেটে নধৰাকৈ খা, আমুখা । —*n.* excess in eating and drinking অপৰিহিত ভোজন অকচি; sickness due to overfeeding গেৰেও গেৰেও, ওকোল-মোকোল ।

**Surfeiting** (চাৰ-ফিট-ইং) *n.* gluttony অতি ভোজন ।

**Surge** (চাৰ্জ) *n.* swelling of large wave প্ৰকাণ্ড ঢৌ । —*v. i.* to rise high বৰকৈ ওকাল পৰ, বৰ ঢৌ উঠ ।

**Surgy** (চাৰ্জি) *adj.* billowy ঢৌৰে পৰিপূৰ্ণ, ঢৌ খেলোৱা ।

**Surgeon** (চাৰ-জন্) *n.* a physician well-versed in surgery অস্ত্ৰ চিকিৎসক, অস্ত্ৰ চিকিৎসাত



পার্গড ডাক্তৰ। **Surgeon-major** = the chief surgeon of a regiment পৰ্টেনৰ মে'জৰ উপাধি-ধাৰী ডাক্তৰ।

**Surgeoncy, Surgeonship** (চাৰ-জন্-চি) *n.* the office of a surgeon in the army সৈনিক ডাক্তৰৰ পদ।

**Surgery** (চাৰ-জেরি) *n.* art of treating by manual operations শৰীৰ কটা ছিঙ্গা বিদ্যা, অস্ত্র চিকিৎসা।

**Surgical** (চাৰ-জি-কেল্) *adj.* relating to surgery কটা-ছিঙ্গা বিষয়ক, অস্ত্র-চিকিৎসা সম্বন্ধীয়।

**Surlly** (চালি) *adj.* cross and rude, uncivil খিজলীয়া, খজাল। **Surliness** *n.* খিজলীয়া গুণ।

**Surmaster** (চাৰ-মাষ্টাৰ) *a* master next to the head-master in a school হেডমাষ্টাৰৰ পাচৰ মাষ্টাৰ; a vice-master.

**Surmise** (চাৰ-মাইজ্) *n.* conjecture অনুমান, অনুভব। — *v. t.* to conjecture, to image পাঞ্জি ল, অনুমান কৰ; to suspect সন্দেহ কৰ।

**Surmount** (চাৰ-মাউন্ট) *v. t.* to mount above ওপৰ উঠ; to overcome অতিক্রম কৰ; to get over পাৰ হ, জয় কৰ।

**Surmountable** (চাৰ-মাউন্ট-এবল) *adj.* that may be overcome অতিক্রম কৰিব, পৰা, পাৰ হব পৰা।

**Surname** (চাৰ-নেম্) *n.* the family name গোত্রজ নাম; যেনে *Gordon in Col P. R. T. Gurdon.*

**Surpass** (চাৰ-পাছ) *v. t.* to pass beyond পাচপেলা, আগবাঢ়; to excel চেৰপেলা, চেৰা হ।

**Surpassing** *adj.* excelling others আনতকৈ শ্ৰেষ্ঠ, চৰা, বঢ়া, বেছি, সাতচাৰ।

**Surpassingly** *adv.* exceedingly অনেকতগৈ।

**Surplice** (চাৰ-প্লিচ) *n.* a white linen garment used by clerks and priests পুনোহিত আদিয়ে পিন্ধা একৰকম বগা চোলা।

**Surplus** (চাৰ-প্লাচ) *n.* excess beyond what is required, balance ডেফি, বাকী, ওপৰকি, আগলিকা।

**Surprise** (চাৰ-প্ৰাইজ্) *n.* amazement, the feeling caused by anything sudden বিস্ময়,

আচৰিত ভাব। — *v. t.* to come upon un-awares হঠাৎ উপস্থিত হৈ বিচুতি কৰ; to strike with wonder বিস্ময় কৰ; চমক থুৰা। **Surprise visit** = আগৰে জানিবলৈ নিদিয়াকৈ হঠাৎ উপস্থিত হওন। **To take one by surprise** = হঠাৎ আক্রমণ কৰ, বিচুতি কৰ।

**Surprising** (চাৰ-প্ৰাই-জিং) *adj.* wonderful আচৰিত আশ্চৰ্য্যজনক, অদ্ভুত।

**Surprisingly** *adv.* আচৰিতৰূপে, আচৰিতে।

**Surrebut** (চুৰিবাট্) or **Surrejoin** (চুৰিজইন্) *n. i.* to reply by plaintiff বাদীয়ে জবাব দে। (Plaintiff's declaration; Defendant's plea; Plaintiff surre joinder; Defendant's rebutter) প্রতিবাদ, ওলোটো জবাব।

**Surrender** (চাৰ-বেন্-দাৰ) *v. t.* to deliver over, to resign শোৰাই দে, এৰি দে, ত্যাগ কৰ; to yield up one's self to another নিজেকে নিজে ধৰা দে, আত্মসমৰ্পণ কৰ। — *n.* act of yielding আত্মসমৰ্পণ, ত্যাগ কৰণ। **Surrender value** = কোনো প্ৰমিচিৰ নোট অসময়ত শোৰাই দিলে জৰিমনা স্বৰূপে কিছু টকা বাদ দি যি দেয় হয়।

**Surreptitious** (চাৰ-ৰেপ-টিচ-আচ) *adj.* done by stealth গোপনে কৰা; obtained by fraud ছলনাক্ৰমে পোৱা।

**Surreptitiously** *adv.* stealthily মনে মনে, গোপনে, প্ৰবঞ্চনাপূৰ্বক।

**Surrogate** (চাৰ-ব'-গেট্) *n.* a deputy of an ecclesiastical judge ধৰ্মাধ্যক্ষৰ প্ৰতিনিধি।

**Surround** (চাৰ-ৰাউণ্ড) *v. t.* to encompass, to enclose বেৰি ধৰ, ঘেৰ, চাৰিওফালে আৱৰি আঁক কৰ। **Surroundings** *n. (pl.)* things which surround চাৰিও কাষে থকা বস্তু বিলাক, চাৰিওফালৰ অৱস্থা। **Surrounding** *adj.* remaining all around চাৰিওফালৰ বেৰি ধৰি থকা।

**Surtax** (চাৰটেজ) *n.* additional tax উপকৰা টেক্স বা কৰ। — *v. t.* impose additional tax on ওপৰকি টেক্স লাগ।

**Surtout** (চাৰ-ট্) *n.* a tight frock coat গাত লিপিত খাই ধৰা দীঘল চোলা।

**Surveillance** (চাৰ-ভেল-এক) *n.* watchfulness, inspection তদাৰক; তত্ত্বাবধান। (Fr. sur-

over ; ( *L.* *super*=above, *veiller*=to watch ).

**Survey** ( চাৰ-ভে' ) *v. t.* to look over, to inspect চা, দৃষ্টি কৰ; to measure land জৰীপ কৰ, মাটি জোখা । —*n.* general view, inspection চাওন, দৃষ্টিপাত, পৰ্যালোচনা; measuring of land জৰীপ, মাটি জোখা কাম । **Surveying** *n.* the art of measuring land মাটি জোখা কাম, জৰীপ শাস্ত্ৰ ।

**Surveyor** ( চাৰ-ভে'-অৰ ) *n.* an overseer, one who measures land পৰিদৰ্শন, মাটি জোখা আমিন ।

**Survive** ( চাৰ-ভাইভ ) *v. i.* or *v. t.* to outlive আনবিলাক মৰি যোৱাৰ পাচত জীয়াই থাক; to remain alive বৰ্তমান থাক, প্ৰবল থাক ।

**Survival** *n.* a living after পাচত জীয়াই থাকন, অৱস্থিতি, উদ্ধাৰ । **Survival of the fittest**=সজ্ঞানৰ উদ্ধাৰ, যোগ্যবানৰ উন্নতি ।

**Survivor** ( চাৰ্-ভাইভ'-অৰ্ ) *n.* one who lives after another পৰন্তজীৱী, আন বিলাক মৰাৰ পিচত যি জীয়াই থাকে ।

**Susceptibility** ( চাচ'-চেপ্-টি-বিল-ইটি ) *n.* state of being readily touched with emotion অলপতে দুখ, সুখ, বেজাৰ, মৰম, প্ৰেহ লগা হওঁৱৰ, বেগতে কোনো কথা মন লগা গুণ ।

**Susceptibleness** *n.* the quality of receiving impressions ভাবগ্ৰাহিতা; sensibility কোনো সঁচা বাখিৰ পৰা গুণ, বেগতে মনত লগা অৱস্থা, সহজে অনুভৱ কৰিব পৰা ক্ষমতা ।

**Susceptible** ( চাচ'-চেপ্-টিবল্ ) *adj.* impressionable disposed to admit অলপতে লগা, বেগতে বিশ্বাস কৰাৰ পৰা, অনুভৱক্ষম; sensitive বেগতে ভাল যোৱা, মন কোমল ।

**Suspect** ( চাচ'-পেকট্ ) *v. t.* to doubt, to mistrust সন্দেহ কৰ, চোভা কৰ, আশঙ্কা কৰ । —*n.* a person suspected চোভা থকা মানুহ ।

**Suspend** ( চাচ'-পেণ্ড ) *v. t.* to make to hang on ওলোমাই থ, আঁৰি থ; to make to stop for a time কিছুকাল স্থগিত ৰাখ; to delay পলম কৰ; to debar from service for a time কিছুদিন কাম কৰিবলৈ নিদিয়াই থ । **To suspend revenue**=খাজনা স্থগিত ৰাখ । **Suspended**

**animation**=ঠেৰেকা লাগি কিছু পৰ অচেতন হৈ থকা অৱস্থা ।

**Suspense** ( চাচ'-পেন্চ ) *n.* state of being suspended স্থগিত অৱস্থা; uncertainty সন্দেহ, অনিশ্চিত অৱস্থা, দুহুৱনি ।

**Suspension** ( চাচ'-পেণ'-অন্ ) *n.* temporary privation কিছুদিনৰ নিমিত্তে বঞ্চিত কৰণ; act of suspending আঁৰি বা ওলোমাই থনে; interruption স্থগিত ৰখাটো । **Suspension bridge**=তলত খুঁটা নিদিয়াটোকে শিকলি লগাই আলাসতে ৰখা দলং ।

**Suspicion** ( চাচ'-পিচ'-অন্ ) *n.* mistrust, doubt সন্দেহ, চয় চোভা, খুঁকুৰি ।

**Suspicious** ( চাচ'-পিচ'-আছ ) *adj.* inclined to suspect সন্দেহী, সন্দ্বিহ; doubtful চোভা যুক্ত, সন্দেহজনক । **A suspicious looking person**=দেখিলে চোৰ ডকাইত বুলি সন্দেহ হোৱা লোক ।

**Sustain** ( চাচ'-টে'ন্ ) *v. t.* to bear ভৰ সহ, বহন কৰ, সহ কৰ; to hold up ধাৰণ কৰ; to maintain প্ৰতিপালন কৰ, পালন কৰ; to prove প্ৰমাণ কৰ; to prolong দিন দীঘলা, পলম কৰ ।

**Sustain an action**=মোকদ্দমা চাৰু কৰ ।

**Sustainable** *adj.* maintainable গ্ৰহণীয়, প্ৰমাণযোগ্য ।

**Sustenance** ( চাচ'-টে'ন্-এঞ্চ ) *n.* maintenance ভৰণ পোষণ, উপজীবিকা; provisions আহাৰ সামগ্ৰী ।

**Sustained** *adj.* kept up uniformly একেৰাহে চলোৱা বা চলি থকা ।

**Sutler** ( চাট্-লাৰ ) *n.* a liquor vendor in an army camp সৈনিক দলৰ লগত ফুৰা মদৰ দোকানী ।

**Suture** ( চিউ-টিউৰ ) *n.* the seam uniting the bones of the skull মূৰৰ হাড়ৰ কেশেৰা জোৰা ।

**Sutural** *adj.*

**Suzerain** ( চিউ-জি-বেণ' ) *n.* a paramount ruler ৰজা, সম্ৰাট; a feudal lord ভূস্বামী, অধিপতি ।

**Suzerainty** ( চিউ-জি-বেণ'-ইটি ) *n.* supreme authority আধিপত্য, ৰাজক্ষমতা; the domination of a suzerain ৰাজ্য, সামন্ত, সার্বভৌম ।

**Svelte** (চোরেল্ট) *adj.* lightly built, supple কোমল, লেউসেৱা, লাহী (যেনে তিৰোতা মানুহ)।

**Swab** (চোৱৰ) *n.* a mop or sponge for cleaning floors or the bore of a gun বন্দুক আদি পৰিষ্কাৰ কৰা সোপা কানি, মাজনী; (*Slang*) a lubber, a clumsy fellow জলজ, আঁতজা মানুহ।

**Swabber** *n.* an implement for cleaning ovens সোটা, জুহাল সৰা সঁজুলি; one who cleanses with a swab মাজেঁপতা।

**Swaddle** (চোৱদল) *v. t.* to bind tight with clothes কাপোৰ মেৰাই বান্ধ (যেনে কেঁচুয়া লৰাক)।

**Swag** (সোৱেগ) *n.* (*Slang*) booty carried off by burglars চোৰে চুৰিকৈ নিয়া মালবস্তু। — *v. i.* to sink down by weight of belly or a bundle নিজৰ পেটৰ ভৰত বা বোজাৰ ভৰত চেপেটা হৈ যা।

**Swagger** (চোৱেগাৰ্) *v. i.* to swing the body in a blustering way দস্ত কৰি গা জোঁকাৰ; to brag ফিড়াই মাৰ। — *n.* boastfulness দস্তালি। **Swagger-cane** = a short cane used by a military officer পল্টনীয়া চাহাবে হাতত লৈ ফুৰা চুটি বেতৰ এচাৰি।

**Swaggerer** (চোৱেগ-আৰ-আৰ্) *n.* one who brags দস্তিক, ওফাইদাং মানুহ।

**Swain** (চোৱেন্) *n.* a peasant হালোৱা, কৃষক, চহা মানুহ; a young man ডেকা লৰা।

**Swak** (সোৱেক) *v. i.* to drink greedily কোঁটকোটকৈ হেঁপাহেৰে পি খা। — *adj.* nimble দ্ৰুতবেগী।

**Swallow** (চোৱেল-অ') *n.* a genus of passerine birds চাতক চৰাই, চাকচকেৱা।

**Swallow** (চোৱেল-অ') *v. t.* to pass through the gullet গিল; to engulf গিলি পেলা।

**Swam** (চোৱেম্) *pa. t.* of Swim.

**Swamp** (চোৱেম্প্) *n.* marsh, low ground filled with water জলাহ, পানী বহু হোৱা পথাৰ। **Swampy** *adj.* wet and spongy হোৰণি, জলহুৱা।

**Swan** (চোৱান্) *n.* a genus of birds like the goose বিলাতী বাজুংহ।

**Sward** (চোৱাৰ্ড) *n.* the grassy surface of land বননি ঠাই, তৃণাৱৃত ভূমি। — *v. t.* to cover with green turf বাঁহ থকা চপৰাৰে আবৃত কৰ।

**Swarm** (চোৱাৰ্ম) *n.* a body of insects especially of bees জাক, যেনে মৌৰ; a great number জাক, পাল, দল। — *v. i.* to throng, to gather in great number থোপা খা, ঠাট মাৰ, বহুতো গোট খা, জাক পাত। **To swarm up** to climb a tree by means of arms and legs বগুৱাবাই গছত উঠ।

**Swarthy** (চোৱাৰ্থ-ই) *adj.* dark-skinned কলা, গোমোঠা বৰণৰ, শাঁৰ বৰণীয়া।

**Swash** (চোৱাছ্) *v. t.* or *v. i.* to make splashing noise চপ্‌চপকৈ পৰ, ঢোলোঁকনি খা।

**Swash-buckler** *n.* a bully লাঠীৱা মানুহ।

**Swastica** (স্থতিকা) *n.* an ancient symbol in the form of a cross যোগ চিনৰ দৰে অঁকা এটা নিচান।

**Swathe** (চোৱেদ) *n.* a bandage কাপোৰৰ পটী। — *v. t.* to bandage পটী বান্ধ।

**Sway** (চোৱে') *v. t.* to swing হাতেৰে লৰা; to influence ভিৰ লোৱা; to govern শাসন কৰ, বাজত্ৰ কৰ। — *v. i.* to incline to one side এফালে ভিৰ খা। — *n.* influence or authority বাজত্ৰ, শাসন, প্রভুত্ব, ক্ষমতা।

**Sweal** (চুইল্) *v. t.* to scorch ডেৰা। — *v. i.* to burn away slowly লাহে লাহে সিজাই; melt-away as a candle জুইৰ তপত পৰি যা।

**Swear** (চোৱেৰ্) *v. t.* to take an oath শপত খা। — *v. i.* to declare on oath শপত খাই ক; to put on oath শপত ঘূৰা। **To swear off** = to promise to give up এৰিম বুলি শপত খা। (*pa. t.* Swore and *pa. p.* Sworn-).

**Sweat** (চোৱেইট্) *n.* perspiration, the moisture from the body ঘাম; labour পৰিশ্ৰম। — *v. i.* to give out moisture ঘাম ওলা; to toil hard for paltry wages গেৰাকী খাট। — *v. t.* to cause to sweat ঘাম উলিয়া, কঠোৰ

পৰিশ্ৰম কৰ। By the sweat of one's brow=কঠোৰ পৰিশ্ৰম কৰি।

**Sweater** (চোৱেটাৰ্) *n.* a kind of jersey একবকম গৰম বনিন্ন চোলা।

**Sweaty** (চোৱেটি) *adj.* consisting of sweat ঘাম লগা, ঘামেৰে ভিত্তা, সেমেকা; laborious পৰিশ্ৰমী।

**Swede** (চুইড) *n.* a native of Sweden চুইদেন দেশীয় লোক।

**Sweep** (চুইপ) *v. t.* to clean with a brush or broom সাঁৰ; to carry along or off with a long stroke চোঁচোঁচাই নে; to destroy at a stroke একেবাৰেই নাশ কৰ। —*v. t.* to pass swiftly and forcibly over এবল বেগেৰে যা; to carry off at a stroke একে চোঁচাই নে। (*pa. t.* and *pa. p.* Swept). —*n.* range পৰিসৰ, সীমা; direction of a curve মেচ; the act of causing a general movement একে জাউৰিতে কৰা কাম। The Derby sweep=দাৰ্বী চহৰৰ ঘোঁৰা দৌৰ। To make a clean sweep=to destroy at once একেবাৰেই নাশ কৰ। Sweep off সাঁৰি পেলা।

**Sweeper** (চুইপ্-আৰ্) *n.* one who sweeps মৰং চোৱা, হৰিজন।

**Sweepings** *n.* (*pl.*) rubbish সাঁৰি গেলোৱা জৰাৰ। A sweeping remark=সকলোবিলাককে জপটিবাই কোৱা কথা; a remark on person or things without exception সকলোকে জপটিবাই কোৱা কথা।

**Sweet** (চুইট্) *adj.* tasting like sugar সোৱাদ, মিঠা; pleasing to the taste or senses মিঠা, মধুৰ, সুগন্ধি, সুৱলা; melodious সুস্বাৰা। **Sweet** *n.* (*pl.*) sweet-meats মিঠাই, মিঠা বস্তু। **Sweet-breathed**=sweet smelling সুগন্ধি। **Sweet-meat maker**=হালৈ, মিঠাই-আলা। Be sweet on or upon=be in love with মৰমত মোহ যা।

**Sweeten** (চুইট্‌ন) *v. t.* to make sweet মিঠা কৰ, সোৱাদ কৰ, সুগন্ধি কৰ।

**Sweet-flag** *n.* a kind of aromatic plant বচ।

**Sweetheart** (চুইট্-হাৰ্ট) *n.* a lover or mistress প্ৰিয়জন, প্ৰেমসী।

**Sweetish** (চুইট্-ইছ) *adj.* somewhat sweet ঈষৎ সোৱাদ, সুৱদি।

**Sweetness** *n.* state of being sweet মিঠা গুণ, সোৱাদ, মধুৰতা।

**Sweetoil** *n.* olive-oil জলফাইৰ তেল।

**Swell** (চোৱেল্) *v. i.* to expand, to bulge out উৰহ, ওফন্দ, ফিক্, ফিকি পৰ, ফুলি উঠ; to become elated ওফন্দি পৰ, উল্লাসিত হ। —*v. t.* to increase the size of ওফন্দা, ফুলা, ফিক্ খুৰা, ফিলা। (*pa. p.* Swelled or Swollen). —*n.* swelling উৰহা, ওফন্দনি; increase in size বৃদ্ধি; a wave ঢো; a dandy খুন মাৰি ফুৰোঁতা, ফুলবান্দ। **Swell-mob** *n.* a gang of well-dressed pick-pockets বাবুৱা চোৰবদল, ভজ্জবেশী চোৰ।

**Swelling** (চোৱেল-ইং) *n.* tumour উৰহা, টেমুনা, গাঁড়। Swelling of the body=গা ফুলা, শোৰ।

**Swelter** (চোৱেল্‌ট্-আৰ্) *v. i.* to perspire from heat বৰকৈ ঘাম ওলা, ঘামি জুকলি হ; to be oppressed with heat গৰমত আচেতন হ।

**Swept** (চোৱেল্‌ট্) *pa. t.* and *pa. p.* of Sweep.

**Swerve** (চোৱাৰ্ভ) *v. i.* to depart, from duty or custom, to deviate বিপথগামী হ, আঁতৰাটে যা, বিচলিত হ; to depart from any line একভীয়া হৈ যা।

**Swift** (চুইফট্) *adj.* moving rapidly, speedy বেগী, দ্ৰুতগামী, খৰ। **Swiftly** *adj.* rapidly খৰকৈ, বেগাই, দ্ৰুতবেগে। **Swiftness** *n.* quickness দ্ৰুতগতি; speed বেগ।

**Swig** (চুইগ্) *n.* one who drinks deep বৰ মদপী। —*v. t.* ঢোকাঢোকে পি।

**Swill** (চুইল্) *v. t.* or *v. i.* to drink greedily ঢোকা-ঢোকে খা; to drench oneself with জুৰুৰি জুৰুৰি হ, জোবোৰা খা। —*n.* a large draught of liquor মুখ ভৰাই খোৱা মদৰ ঢোকা।

**Swim** (চুইম্) *v. i.* to move on water, to

float সাঁতোৰ খেল, পানীত ভপজি যা। —*v. t.* to pass by swimming সাঁতৰি পাৰ হ। (*pa. t.* and *pa. p.* *Swam*). —*n.* the air-bladder of a fish মাছৰ ভেঁ। **In the swim** = ব্যৱসায় বা ঘটনাৰ প্ৰধান দৌত। **Swimming** *n.* act of floating on water সাঁতোৰ, সাঁতোৰ দেখন; dizziness মূৰবুৰি।

**Swimmingly** *adv.* smoothly অবাধে, অনায়াসে। **Swindle** (চুইন্দল) *v. t.* to cheat ঠগ কৰ, প্ৰভাৱণ কৰ।

**Swindler** (চুইন্দ-লাৰ) *n.* a cheat প্ৰভাৱক, প্ৰবন্ধক, ঠগবাৰু, ভণ্ডক।

**Swindling** *n.* cheating প্ৰভাৱণ, প্ৰবন্ধনা।

**Swine** (চাৱাইন্) *n.* (both *Sing.* and *pl.*) a pig or pigs collectively বৰা গাহৰি।

**Swing** (সুইং) *v. i.* to wave to and fro হেলদাল, দোল, ওলমি ইফাল সিকাল হৈ লৰি থাক। —*v. t.* to move to and fro লুৰা, হেলদোল। (*pa. t.* and *pa. p.* *Swung*). —*n.* motion to and fro দোলন, হেলদোলনি; free course বেছাৰীৰ গতি; power of anything in motion বেগৰ চোহি। **In full swing** = in full progress পূৰ্বাশ্ৰমতাবে চলি থাকোঁতে।

**Swinge** (চুন্জ) *v. t.* beat, strike hard মৰিয়া।

**Swinging** *adj.* moving to and fro ইফাল সিকালকৈ লৰি থকা, হেলুনি থকা। —*n.* act of moving backward and forward দোলন, হেলদোলনি।

**Swinish** (চোৱাইন্‌ইচ) *adj.* like a swine, brutal গাহৰিৰ দৰে, নিষ্ঠুৰ; filthy খেহেটা।

**Swipe** (চোৱাইপ) *v. t.* or *v. i.* to hit at বল মাৰ। (*Slang*) steal by snatching খাপমাৰি যেনে মনে লৈ যা।

**Swiss** (চুইচ) *adj.* of or belonging to Switzerland চুইজাৰলেণ্ড দেশীয়।

**Switch** (চুইছ) *n.* a small flexible twig চেকনী এছাৰি; a movable rail for changing the course of a carriage লাইন সলাবৰ নিমিত্তে কৰা দুই বেলৰ জোৰা; a device to break circuit of electric current বিজুলী ঢাকি লগাব বা নুমাৰ পৰা যতন। —*v. t.* to switch on the light বিজুলী ঢাকিব কল ডিপি পোহৰ কৰ।

**Switchback-railway** *n.* an elevated railway for amusement বং দেখুৱাবৰ নিমিত্তে কৰা এককম বৰ ওপ আগুৱায়া ৰেলওয়ে।

**Switch-board** *n.* an electric apparatus for running or stopping electric current or circuit বিজুলী ঢাকী জলাৰ বা নুমাৰ পৰা যতন।

**Swivel** (চুইভেল) *n.* a ring or link that turns round on a pin দুবাৰৰ নিমিত্তে পেঁচ লগাই জোৰা দিয়া শিকলিৰ পাহি বা আঙঠি; a small cannon which can be turned on a swivel এককম সৰু তোপ। **Swivel-eyed** = squinting eyed কেঁবা চকুৱা।

**Swollen** (চোৱলন্) *pa. p.* of Swell.

**Swoon** (চুউন্) *v. i.* to faint মুৰ্ছা হ, মুৰ্ছক হ যা। —*n.* a fainting fit মুৰ্ছা।

**Swoop** (চুউপ) *v. t.* to sweep down upon as a hawk চিলনীৰ দৰে খাপ মাৰি ধৰ। —*v. i.* to descend with a sweep একে, চোঁচাই উৰামাৰি পৰ। —*n.* a seizing with a sweep খাপ মাৰি ধৰণ, খাপ।

**Sword** (চ'ৰ্ড) *n.* a weapon with a long blade তৰোৱাল, কিৰীচ। **Put to the sword** = কাট, বধ কৰ। **Cross swords with** = যুদ্ধ কৰ, কটাকট কৰ। **Sheathe the sword** = যুদ্ধ বা বিবাদ কৰিবলৈ এৰ। **Draw the sword** = যুদ্ধ কৰিবলৈ সাজু হ। **Measure sword with** = যুদ্ধ কৰিবলৈ আগ বাঢ়। **Sword player** = তৰোৱাল খেলুৱৈ। **Swordsman** = one skilled in the use of sword যোদ্ধা, তৰোৱালেৰে যুদ্ধ কৰা সৈন্য।

**Swore** (স্ব'ৰ) *pa. t.* of Swear.

**Sworn** (স্বৰ্ণ) *pa. p.* of Swear, **Swornenemies** = enemies who have promised not to be reconciled দোৰ্ণেৰ শত্ৰু। **Sworn friends** = fast friends পৰম বন্ধু, সখি।

**Sybarite** (চাইবেৰাইট) *n.* an inhabitant of *Sybaris*, a city in Italy চাইবেৰিচৰ মানুহ; a very luxurious fellow অতিবিলাসী লোক।

**Sycophancy** (চিক্-অ'-ফেনচী) *n.* mean flattery চাউজি, উপাসা, ভাটহুতি, উচটাই জোল খোৱা স্বভাৱ।

**Sycophant** (চিক্-অ'-ফেণ্ট) *n.* a servile flatterer নীচ চাইকাৰ, পৰণদ সেৱক, লগনীয়া মানুহ।

**Syllable** (চিল্-এ'-বল্) *n.* a word or part of a word which forms one sound ভগ্ন শব্দ, একেবাৰে উচ্চাৰণ কৰিব পৰা পদাংশ।

**Syllabus** (চিল্-এ'-বাল্) *n.* a table of contents বিবৰণী ফৰ্দ, পাঠ্যৰ তালিকা; course of teaching কুলাত কিতাপৰ জ্ঞানী বিভাগ। ( *pl.* ) **Syllabi**.

**Syllogism** (চিল্-অ'-জি-জম্) *n.* a logical form of propositions for argument ভৰ্ক শাস্ত্ৰমতে যুক্তিধাৰৰ প্ৰস্তাৱনা। **Syllogistic**,—**al** *adj.* যুক্তিধাৰ প্ৰস্তাবনা বিয়ক।

**Sylph** (চিলফ্) *n.* a fairy অপেয়ৰী।

**Sylvan**, **Silvan** (চিল্-ভেন্) *adj.* woody হাবিয়লীয়া, জঙ্গলাকীৰ্ণ, আৰণ্যক।

**Sylviculture** (চিল্-ভি-কালচাৰ) *n.* the growing and tending of trees গছপুলি কই ডাঙৰ দীঘল কৰা বিদ্যা।

**Symbol** (চিফল) *n.* a sign by which anything is known, emblem নিদৰ্শক, ৰূপক, প্ৰতীক চিহ্ন, প্ৰতিকল্প; a creed ধৰ্মৰ সাৰ কথা।

**Symbolic**, **Symbolical** *adj.* representing by signs, প্ৰতিকল্পক, নিদৰ্শনযুক্ত, আকৃতিবোধক; figurative নিবৰ্ণন স্বৰূপ, উপমা বিশিষ্ট।

**Symbolise** (চিফলাইজ) *v. t.* to represent by symbols চিহ্ন দ্বাৰা দেখুৱা, নিদৰ্শন স্বৰূপ কৰ।

**Symmetric**, **Symmetrical** (চিমিত্ৰিক্, চিমিত্ৰিকেল্) *adj.* proportional, harmonious সমশৰিৰিত, মিল, জোখাৰ, ঠানুৱা, নিয়ামি, সুমিতিপূৰ্ণ।

**Symmetry** (চিম্-ই-ত্ৰি) *n.* state of being in equal proportion, harmony মিল, পৰিমাণ, সকলো ভাগৰ পৰস্পৰ ঠিক সমানতা বা মিল, সুমিতি।

**Sympathetic** (চিম্-পেথেটিক্), **Sympathetical** *adj.* inclined to feel for others, compassionate দয়ালু, লোকৰ দুখত দুখী, মৰম পতিতৱা; propensity of bodies to mutual action আনুসঙ্গিক।

**Sympathise** (চিম্-পেঠ-আইজ) *v. i.* to feel for another, share feeling with a person মৰম পতিয়া, লোকৰ দুখত দুখী হ। **Who will**

**sympathise with you**=তোমাক কোনে মৰম পতিয়াব, তোমাৰ লগত কোনে দুখ কৰিব, তোমাক কোনে পুতোঁ কৰিব?

**Sympathy** (চিম্-পে-ঠি) *n.* pity, compassion সহানুভূতি, পুতোঁ, লোকৰ দুখ দেখি হোৱা দুখ। ( *Gr. sym*=with; *pathos*=suffering ).

**Sympathiser** *n.* one who sympathises with another পুতোঁ কৰোঁতা, লোকৰ দুখত দুখ কৰোঁতা, সমবেদনা প্ৰকাশক।

**Symphony** (চিম্-ফ'-নি) *n.* harmony of sound স্বৰ মিলন, সুবৰ মিল, একতানতা।

**Symphonic**, **Symphonious** *adj.* agreeing in sound মিল স্বৰৰ, সুবৰ।

**Symposium** (চিম্-প-জিয়াম্) *n.* after-dinner drinking party with dances etc. ভোজৰ শেষত কৰা মদপী লোক সকলৰ নাচ গান; friendly discussion on philosophic matters দাৰ্শনিক আলোচনা।

**Symptom** (চিম্-প্-তম্) *n.* that which indicates the existence of anything as an effect লক্ষণ, চিন, (যেনে বেমাৰ)। **Symptoms of a disease**=বেমাৰৰ লক্ষণ। **Symptomatic** *adj.*

**Synagogue** (চিনে-গ'গ) *n.* religious assembly of Jews যিহুদীৰ উপাসনা সমাজ; a Jewish place of worship যিহুদী সকলৰ উপাসনা ঘৰ।

**Synchroanal** (চিন-ক্ৰ-নেল) *adj.* happening at the same time, simultaneous একে সময়তে হোৱা। **Synchronous** *adj.* simultaneous একে সময়তে হোৱা।

**Synchronism** (চিন-ক্ৰ-নিজম্) *n.* concurrence of events in time একে সময়তে হোৱাটো, একে আউৰিতে হোৱা ঘটনাবলী, যুগপৎ সংঘটন। ( *Gr. sym*=together; *chronos*=time ). **Synchronize** *v. i.* occur at the same time একে সময়তে হ'ব।

**Syncope** (চিন-ক'প) *n.* the omission of letters from the middle of word as *ne'er* for *never*=আখৰ লোপ, সংক্ৰিপ্ত শব্দ। ( *medi.* ) a fainting fit মুৰ্ছা।

**Syncopal, Syncopic** *adj.* pertaining to syncope আখৰ লুপ্ত বখা বিষয়ক।

**Syndic** (চিন্-দিক্) *n.* one choosen to transact business for a corporation or company কোনো ব্যবসায়ী দল বা সভাৰ প্ৰতিনিধি।

**Syndicate** (চিন্-দিক্-টেই) *n.* a council সভা ; a body of men chosen to manage business ব্যবসায়ী দলৰ কাৰ্য্য নিৰ্বাহক সভা ; association of persons for collection and publication of literary articles সাহিত্য-বিষয়ক প্ৰচাৰ কাৰ্য্য চলোৱা সভা।

**Synecdoche** (চিন্-এক্-দ'কি) *n.* a figure of speech in grammar in which the whole is put for a part or a part for the whole উপলক্ষণ (যেনে নখাল বা শিজালক বিশ্বাস নকৰিবা বোলোতে নখ বা শিৰু থকা জ্ঞানক বুজায়)।

**Synod** (চিন্-অদ্) *n.* an ecclesiastical council ধৰ্মসংস্থাপক সভা।

**Synonym** (চিন্-অ-নিম্) *n.* a name or word having the same meaning একাৰ্থক শব্দ, প্ৰতিশব্দ। **Synonymous** *adj.* একে অৰ্থৰ, একাৰ্থক, তুল্যাৰ্থ।

**Synonymy** (চিন-অন-ইম্-ই) *n.* a rhetorical figure by which synonymous words are used একাৰ্থক শব্দ প্ৰয়োগ।

**Synopsis** (চিন-প্-চিচ) *n.* a collective view of any subject, an abstract, summary চুৰুৰিবৰণ, সাৰ সংগ্ৰহ। **Synoptical** *adj.* সংক্ষিপ্ত।

**Syntax** (চিন-ডেক্চ) *n.* correct arrangement of words in sentences বাক্য বিস্তাৰ, কোনো বাক্যত উপযুক্ত স্থানত উপযুক্ত পদৰ প্ৰায়োগী। **Syntactic,—al** *adj.* বাক্য বিস্তাৰ সংক্ৰান্ত।

**Synthesis** (চিন-থি-চিচ্) *n.* the combination of separate elements or parts into a

whole (oppo. to *analysis*), বেলেগ বেলেগ অংশ গোটেই এটা কৰাটো, ভাব সংযোগ। **Synthetic,—al** *adj.* artificially made up of separate elements, chemically prepared আন বস্তু মিহলাই কৰা, কৃত্ৰিম উপায়ে কৰা, (যেনে বৰব, নীল ইত্যাদি)।

**Syphilis** (চিফ্-ই-লিচ) *n.* a contagious disease গমী বেমাৰৰ পৰা গাত হুলোৱা একবকম সোচৰা বহু, উপদংশ। **Syphilitic** *adj.*

**Syphon** (চিফন) *see* **Spihon**.

**Syringe** (চিব-ইনজ্) *n.* a small portable tube used to draw in an eject liquid পিচকাৰী। —*v. t.* to inject or clean with a syringe পিচকাৰী দে।

**Syrup** (চিব-আপ) *n.* the juice of fruits flavoured and saturated with sugar মিঠা পানী, চৰ্পত।

**System** (চিচ্-ডে'ম্) *n.* an orderly arrangement of objects according to certain rule ব্যবস্থা প্ৰণালী ; regular method পদ্ধতি, প্ৰক্ৰিয়া, বেহা, নিয়ম। **Systematic,—al** *adj.* methodical বীতিমত, সুস্থলায়ুত। **The system of government**=ৰাজ্যশাসন প্ৰণালী। **The solar system**=সৌৰজগৎ, সূৰ্য্যাদি গ্ৰহৰ অবস্থিতি প্ৰণালী।

**Systematically** *adv.* according to system, regularly ক্ৰমাগত, বীতিমতে।

**Systematise** (চিচ-ডেম-এই-আইজ) *v. t.* to reduce to system বেহা লগা, শ্ৰেণীবদ্ধ কৰ।

**Systole** (চিচ্-ট'ল্) *n.* contraction of the heart for impelling the blood কালিজাৰ সঙ্কোচ, কলিজা চাপ ৰাওন ; the shortening of a long syllable পদাংশ সঙ্কোচ। **Systolic** *adj.*

# T

**T** (টি) the twentieth letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ বিংশতিতম আখৰ ; something made like a T in shape, as a T iron টি অকৃতিৰ বস্তু । To a T=exactly একেবাৰেই, ঠিকঠাক । To be marked with a T=চোৰ দুলি দাগ দে । Cross the T's=be accurate সকলো আঁৰ মারি কৰ ।

**Tab** (টেব্) *n.* small flap, strip, tag, tongue, distinguishing mark on collar of staff officers ডিঙিৰ কলানত লগোৱা পট্টনীয়া বিষয়াৰ চিন, ওলমি থকা সৰু টাকনি, টুপীত ওলোমাই দিয়া কণ্টাকনি, জোতাৰ ফিটাৰ মূৰৰ ভাম শিতলৰ মোখনি ।

**Tabby** (টেবী) *adj.* diversified in colour চিৰবিচিৰ, ফুটফুটিয়া ; an artificial stone কৃত্ৰিম পাথৰ । Tabby cat a female cat জাই মেকুৰী ।

**Tabernacle** (টেব-আৰ্-নে-কল) *n.* a tent used as a temple কাপোৰৰ মন্দিৰ ; a sacred place পবিত্ৰ স্থান ; the human body মানব দেহ ।

**Tablature** (টেব-লে'টিউৰ) *n.* painting on a wall ঘৰৰ পকা বেৰত অঁকা চিত্ৰ ; something flat like a table মেজৰ দৰে সমান চেপেটা বস্তু ।

**Table** (টেবল্) *n.* a flat board with legs মেজ ; entertainment ভোজন ; a brief statement তালিকা, ফৰ্দ ; index নিৰ্ধষ্ট ।

**The multiplication table**=পূৰণৰ নেওতা ।

**To lay on the table**=পাচত আলোচনা কৰিবৰ নিমিত্তে মেজত থৈ দে । **To turn the tables**=

কাৰ্য্যৰ গতি কিব, অৱস্থা বিপৰীত হ, আন ফালে ঢাল ল । **At table**=খানা খোৱাত । **Table cloth** *n.* খান খোৱা মেজৰ কাপোৰ ; a cloth for covering a table । **Table-cover** *n.* খানা খোৱাৰ বাজৈ আন মেজত পৰা কাপোৰ ।

**Tableland** *n.* a region of elevated and

flat land দীঘল বহল ওখ সমান ঠাই পৰ্ব্বতৰ কাষৰ সমভূমি । **Table money** *n.* আলহি মুখিবৰ নিমিত্তে সৈনিক কৰ্মচোৰীক দিয়া বাজৈ উপকৰা দৰমহা ; an allowance granted to certain military officers for entertainment of guests.

**Table-spoon** *n.* ভাত খোৱা ডালৰ চামোচ ।

**Table-talk** *n.* conversation at the time of meals ভোজনালপ, খানা খাওঁতে পতা কথা ।

**Table of contents** সাৰ সংক্ষিপ্ত, সূচীপত্ৰ । **Table-service**=খানা খোৱা পাত্ৰ ।

**Tablet** (টেব্-লেট্) *n.* a small flat surface সৰু মেজ, পীৰা ; a flat square form চকলা ; something flat to write upon ফাল ।

**Tableu** (টেব-ল) *n.* a vivid representation, a picture ছবি, চিত্ৰ পট, নক্সা । (*pl.*) **Tableaux**.

**Tabletoid** (টেব্-লেইড) *n.* lozenge, a small cake of anything used as a medicine চাকলিৰ নিচিনা চেপেটা বস্তু, দৰবৰ চকলীয়া বৰি ।

**Taboo, Tabu** (টে-বু) *n.* religious prohibition ধৰ্ম বিষয়ক নিষেধ, কৰিব নোপোৱা কাম । —*v. t.* to forbid the use of ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ ধৰ্মমতে নিষেধ কৰ ।

**Tabour, Tabor** (টেবৰ) *n.* a small one faced drum তবলা নাগেৰা বাজনা ।

**Tabular** (টেব-ইউ-লেব) *adj.* of the form of a table মেজৰ দৰে সমান ; arranged in a schedule ফৰ্দ কৰি দেখুওৱা, থাক থাকৈ ভাগে ভাগে দিয়া । **Tabular statement** ফৰ্দ কৰি বিতংকৈ দিয়া বৰ্ণনা ।

**Tabulate** (টে-বইউ-লেই) *v. t.* to classify into tables ভাগে ভাগে ফৰ্দত লিখা বা শ্ৰেণীবদ্ধ কৰ ।

**Tabulation** (টেব-ইউ-লে'-শন্) *n.* the act of classifying into tables ফৰ্দ মতে শ্ৰেণীবদ্ধ কৰণ ।



**Tache** (তেছ) *n.* a freckle, a spot সামান্য দাগ, ঢেঁকা ; a blemish কলঙ্ক ।

**Tachometer** (টে-কম্-ই-টাৰ্) *n.* an instrument for measuring velocity of machines কলৰ বেগ পরিমাপ কৰা যন্ত্ৰ ।

**Tachymeter** (টে-কিম্-ই-টাৰ্) *n.* a surveying instrument for location of points মেপত চিন বহুৱোৱা এককম জৰীপৰ যন্ত্ৰ ।

**Tacit** (টেচ-ইট্) *adj.* implied without expressing by words, silent মৌন, নীৰৱে কোৱা, নীৰৱে সম্মতি বুজোৱা ।

**Taciturn** • (টেচ-ইট্-আৰ্ণ) *adj.* habitually silent মৌন, নিবোকা, নিমাত । **Taciturnity** *n.* নিবোকা গুণ, মৌন সম্মতি ।

**Tacitly** *adj.* silently মনে মনে, মৌনীভাৱে ।

**Tack** (টেক্) *n.* a small broad-headed nail ফুতি গজাল ; a temporary stitch ফোৰ সিঁহনি ; the course of a ship জাহাজৰ গতি । —*v. t.* to fasten by a tack ফোৰ মাৰি লগা, ফুতি গজাল মাৰ ; change one's conduct or policy মন ফিৰা, আন ফালে ঢাল ল । **Tacky** *adj.* adhesive জেপেটিয়া, জেকেটেমেকেট ।

**Tackle** (টেক্‌ল) *n.* the ropes, rigging etc. of a ship জাহাজৰ ডোলফহুটি ; tools সবজাম ; weapons অস্ত্ৰশস্ত্ৰ । —*v. t.* to harness সবজাম লগা ।

**Tackling** *n.* সবজাম, আঁচবাৰ ।

**Tact** (টেকট্) *n.* skilful management of affairs without giving offence to any one সকলোৰে মন বুজি কাম চলোৱা কৌশল ; কোন সময়ত কেনেকৈ চলিলে কৃতকাৰ্য্য হব পাৰি সেই বিষয়ক বুজি । **Tactful** *adj.* skilful বুধিয়ক, টেক্স । **Tactus** = স্পৰ্শ জ্ঞান ।

**Tactics** (টেক্-টিক্‌চ) *n.* (sing) the art of conducting forces against the enemy যুদ্ধকৌশল, সৈন্ত চালনা কৰা বিদ্যা, বাহু বচনাৰ কৌশল ।

**Tactical, Tactic** *adj.* relating to tactics যুদ্ধ কৌশল বিষয়ক ।

**Tactile** (টেট্টাইল) *adj.* relating to touch স্পৰ্শ কৰিলে বা চুলে গম পোৱা, স্পৰ্শ জ্ঞান বোধক ।

**Tactful** *adj.* tangible, intelligible বোধগম্য হোৱা, চুলে বুজিব পৰা ।

**Tadpole** (টেড্-প'ল) *n.* a frog in the first stage of its life লালুকি ।

**Taenia** (টেনিয়া) *n.* a ribbonlike part of brain মূৰৰ মগজুৰ ওপৰৰ ফিটাৰ দৰে ছৰণীয়া মেৰ বা বান্ধনি ; (Anatomy) roller bandage মেৰাই বন্ধা বান্ধনি ; tape worm চেপেটা পেজু ।

**Taffeta** (টেক্-ই-তা), **Taffety** *n.* a kind of glossy silk stuff এককম চিকমিকীয়া পাট কাপোৰ ।

**Tag** (টেগ্) *n.* a string with metallic ends to fasten something by piercing ছুইমূৰে পিতলৰ জোং লগোৱা জৰী । —*v. t.* to fasten with a tag জাং লগোৱা জৰীৰে গাঁঠ বা বান্ধ । —*v. i.* to go behind পাচে পাচে যা । **Tag-rag** = the rabble ইতৰ মানুহ ; a tatter ফটাকাপোৰ ।

**Tag** (টেগ) *n.* a children's play এটাৰ পাচত এটা চুৰলৈ লৰি ঘূৰি ঘূৰি ফুৰা খেল ।

**Tail** (টেল্) *n.* the end of the backbone of an animal নেজ ; the hinder part of anything শেহভাগ, পাচফাল ; the posterior feathers of a bird ফাঁন্দ ; a retinue অনুচৰ-বিলাক, লগুৱা দল । **To lay or put salt on the tail** = to catch ধৰ । **Make neither head nor tail of anything** = বুজিবৰ অসাধ্য, আগ ওৰি নোহোৱা । **To turn tail** = to run away পলা, পাচহোঁহক । **With the tail between the legs** = ভয়ত কৌঁচ খাই । **Tailings** *n. pl.* refuse, dregs, inferior parts of anything অকাষিলা পেলাই বিছা শয় আদি । **Till-end** *n.* ক্লাভিকৰ শেষ অংশ । **Tail-piece** *n.* a piece at the end শেহেচোৱা । **Tail-light** = বেল, মটৰ গাড়ীৰ পাচৰ চাকি ।

**Tailor** (টেল'ৰ্) *n.* one who makes men's clothes দৰ্জী । **Tailoring** *n.* the work of a tailor দৰ্জী কাম ।

**Tailor-bird** *n.* a small bird who builds his nest by sewing the leaves of trees পাতনিয়া চৰাই ।

**Taint** (টেক্ট্) *v. t.* to tinge, to stain ঢেঁকা লগা, দাগ লগা, কলঙ্কিত কৰ । —*v. i.* to be

corrupted দূষিত হ, ঢেঁকা লাগ। - a spot  
ঢেঁকা, দাগ; blemish কলঙ্ক, বদনাম।

**Take** (টেক্) *v. t.* to receive what is offered  
ল, গ্রহণ কৰ; to catch ধৰ; to choose পচন  
কৰ; to understand বুজ, জ্ঞান কৰ; to agree  
to মান্তি হ, সম্মত হ। (*pa. t.* Took; *pa. p.*  
Taken). The act shall be taken to have  
effect from July=এই আইনটো জুলাই মাহৰ  
পৰা চলিছে বুলি ধৰিব লাগিব। It took me  
nine days=এইটো কৰিবলৈ মোৰ ন দিন  
লাগিল। To take advantage of=চল, পা।  
Take after=একে বকমৰ কৰ, অনুকৰণ কৰ।  
Take air=to be made public জনাজাত হ,  
প্রকাশ পা। Take a walk=ফুৰ। Take the  
air=বায়ু সেৱন কৰ। To be taken  
aback=বিচুৰ্ত্তি হ, অবাক হ, অপ্রস্তুত হ। Take  
away=to remove লৈ যা। Take breath  
to stop in order to breathe, to rest দম ল,  
জিৰা, শ্বাস। Take back=ফিৰাই ল, ওৱাপোচ  
ল। Take back care=সাহায্য কৰ। Take  
care of=to look after তদাৰক কৰ, চকু পে,  
বধ। Take cognizance of=বিচাৰ কৰিবৰ  
নিমিত্তে ল, গ্ৰাহ কৰ। Take on credit=to  
borrow ধাৰে ল। Take down=to write  
down লেখ; to pull down ডাঙ্গি পেলা; to  
lower নমা; to swallow গিল। Take  
effect=to come into force চল, প্রবল হ,  
ফাঁপ। Take fire=become ignited জ্বৈ  
লাগ। Take for=to mistake ভুল কৰ, অমূলক  
বুলি অনুভব কৰ। Take all the fun out of  
it=to deprive a person of his enjoyment  
of a thing, to task কোনো জনক ভোগ্য বস্তুৰ  
পৰা বঞ্চিত কৰ; to put strain upon বৰকৈ  
টান ধৰ। I took him for a gentleman=  
তেওঁক মই ভুল্ললোক বুলি ভাব কৰিছিলো। Take  
from=to deprive of নে, বঞ্চিত কৰ; to  
subtract বাদ দে। Take heed=to be care-  
ful তত ল, সাৱধান হ। Take hold, Take  
hold of=ধৰ, ধৰি ৰাখ। Take to heart=to  
feel sensibl মনত লাগ, মনত আঘাত লাগ।  
Take in=to comprehend বুজ পা; to  
enclose বেৰি ধৰ; to receive as lodgers

ঘৰত ঠাই দে, আলহী ৰাখ। Take in hand=  
to undertake হাতত ল, কোনো কাম কৰিবলৈ  
ধৰ। Take into one's head=মন ওকৰ, মগলত  
সোম। Take leave=বিদায় ল। Take  
notice=to observe অবধান কৰ, সত্ৰাদ ল,  
কাণ দে। Take no notice=কাণ নকৰ, নেলাগ,  
নেমান। Take oath=দণ্ড খ। Take in  
with=to deceive ডগ কৰ, ছল কৰ। Take  
order with=বকা কৰ, ভালকৈ ৰাখ। Take  
off=to remove আঁতৰ, আঁতৰকৈ থৈ দে; to  
imitate অনুকৰণ কৰ। Take off your hat=  
টুপী ওচা বা সোলোকা। Take off=(*Colloq.*)  
to grieve বেজাৰ কৰ। Take one's chance=  
to try one's luck এবাৰ চেষ্টা কৰি চা,  
ভাগ্য পৰীক্ষা কৰ। Take out=to issue  
উলিয়া, বাহিৰ কৰ। Take part=to share  
অংশী হ, ভাগ ল; to join যোগ দে, লগ লাগ।  
Take place=to happen ঘট, হ। Take  
train=বেলত উঠ। Take root=to strike  
out roots শিপা, শিখা। Take the field=  
মূল কাৰ্য্য আৰম্ভ কৰ। Take the wall off=to  
get the advantage of সুবিধা পা। Take  
stock=মালৰ হিচাপ ল। Take to=to resort  
to (কোনো কামত) লাগ, কোনো ব্যৱসায়ত  
ধৰ, অবলম্বন কৰ। Take up=to left ওপৰলৈ  
তোল, তুলি ল; to borrow money ধাৰ কৰ;  
to buy কিন; to receive ল, গ্রহণ কৰ। To  
take up a cause=মোকদ্দমাৰ বিচাৰ কাৰ্য্য  
আৰম্ভ কৰ। To take up time=সময় নষ্ট কৰ,  
বহু সময় লাগ, পলম হ। Take up arms=to  
begin to fight অস্ত্ৰ ধাৰণ কৰ, যুদ্ধ আৰম্ভ কৰ।  
Take it up again=আকৌ কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰ।  
To take up one's abode=থাকিবলৈ ল, বাস  
কৰ। To take up a case=মোকদ্দমা তদৱীৰ  
কৰিবলৈ ল (যেনে উকিলে)। Take upon  
oneself=to assume নিজে কৰিবলৈ ল,  
নিজে ভাব ল। Take up with=to be con-  
tended with সঙ্ঘট্ট হ; to lodge কাৰো লগত  
থাক। Take wind=to become public  
প্রকাশ হ। Take to the sea=to become  
a sailor নাবিক হ। Take to wife=ভিকতা  
কৰি ৰাখ। Take a thing ill=to be unable

to endure সহ্য নকৰ। **Take heart**=take courage সাহস কৰ, ভয় নকৰ। **Take amiss**=to resent খং কৰ, বেয়া পা। **Take at one's word**=to believe কাৰো কথাত বিশ্বাস কৰি চল। **Take exception to**=আপত্তি কৰ। **Take fright**=ভয় খা, টক খা। **Take into account**=লেখত ল, বিবেচনা কৰ। **Take pains**=যত্ন কৰ, চেষ্টা কৰ। **Take the lead**=যুগ্ম হ, প্রধান হ। **Take time by the forelock**=যুগ্মগ পোৱা মাজকে কাৰ্য্য কৰ। **Take the law into one's own hand**=আপোন মই মতে দণ্ড কৰ। **Take the initiative**=to begin চুক কৰ। **Take a fancy to**=পছন্দ কৰ, ভাল পা। **Take it coolly**=to be unmoved খং নকৰি মনে মনে সহি থাক। **Take sides**=to join either of the parties পক্ষ অবলম্বন কৰ, কাৰো ফালীয়া হ। **Take to task**=to reprimand ডাঙা কৰ, ভৎসনা কৰ, জগৰ ধৰ। **Take-off** *n.* act of leaping or rising from a spot কোনো ঠাইৰ পৰা জাপমাৰি ওপৰলৈ উঠা কাম। —*v. i.* to start from the ground for flight as an aircraft কোনো ঠাইৰ পৰা একে চৌচাই ওপৰলৈ উঠ (যেনে আকাশী বথ)।

**Taking** *adj.* alluring মুহুকাৰী, লোভ লগা। —*n.* seizing অ'ক্ৰমণ; excitement উৎসেগ; money received in business কাৰবাবৰ লভা, প্ৰাপ্তি।

**Taky** *adj.* attractive আকৰ্ষণীয়, মোহজনক।

**Talc** (টেলক্) *n.* a mineral অজ, বালিচন্দা। **Talc-squere**=মাটি কালি উলিওৱা ঘৰ পতা বালিচন্দাৰ ফলি।

**Tale** (টেল্) *n.* a story, a fable উপকথা, সাধুকথা, আখ্যান। **Tale bearer** *n.* one who gives false information লগনীয়া, মিছা খবৰ দি ফুৰোতা। **Tale bearing** *adj.* giving tell tales টুটকীয়া, লগনীয়া। **Tell tales out of school**=গুপ্ত কথা প্ৰকাশ কৰ।

**Talent** (টেলেন্ট্) *n.* faculty natural or special gift স্বাভাৱিক গুণ বা বুদ্ধি, মানসিক শক্তি। **Talented** *adj.* স্বাভাৱিক বুদ্ধিমান, গুণী, নিপুণ।

**Tales** (টেলজ) *n.* a list of persons selected

at random to supply any defect in a jury আদালতত উপস্থিত থকা কোনো লোকক মনোনীত কৰি সমন্বত জুৰি ভুক্ত কৰা কৰ্দ।

**Talisman** (টেল্-ইচ্-মেন্) *n.* a charm or amulet worn to ward off evil কবচ, দৰবৰ বিৰি, ভাবিজ। **Talismanic** *adj.* magical ঐশ্বৰ্য্যালিক, কবচৰ গুণৰ দৰে।

**Talk** (টক) *v. i.* to speak familiarly কথা পাতি, কথাবাৰ্তা হ। —*n.* a familiar conversation কথাবাৰ্তা, আলাপ, কথোপকথন। **Talk over**=to discuss পৰামৰ্শ কৰ, আলোচনা কৰ। **Talk to**=to speak to ক, পৰামৰ্শ দে; to rebuke তিবন্ধাৰ কৰ। **Talk up**=to speak impudently দম্ভালৈক ক। **Talk round**=to convince one by argument to follow one's course বৰাই বুজাই নিজৰ মতলৈ আন। **Talk about**=to discuss আলোচনা কৰ। **Talk against time**=কথা পাতি সময় কটো। **Talk back**=to reply defiantly অমতি হ, অস্বীকাৰ কৰ। **Talk big**=to speak boastfully ওফাইদাং কথা ক। **Talk down**=উৰ্ক কৰি ভাগৰ। **Talk from the point**=আচল কথা এৰি বাজে কথাত ধৰ। **Talk Greek**=বুজিব নোৱাৰাকৈ কথা পাতি। **Talk shop**=to talk about one's business or profession untimely যেতিয়াই তেতিয়াই নিজৰ ব্যৱসায়ৰ কথা পাতি। **Talk through one's hat**=(*Slang*) to speak bluffly দম্ভাদি কৰি কথা ক।

**Talkative** (টক-এ-টিভ্) *adj.* given to much talking বহুবকী, বহুভাষী, বৰ কথকী। **Talkativeness** *n.* বহুতকৈ কথা কোৱা ৰভাৱ বেলবেলোয়া গুণ।

**Talkies** (টকীজ) *n.* a cinema pictures having mechanical speech কথাকোৱা চিত্ৰপট, চিনেমা ছবি। (*Movies*=চলন চিত্ৰ) সবাক চিত্ৰ, বোলছবি।

**Tall** (টল্) *adj.* high, lofty গঢ়াল, হটকা, দীঘল। **Tallboy** (টল্-বয়) *n.* a high chest of drawers on dressing table সাজ পিন্ধা মেজৰ ওপৰৰ ওখ দেবাজ; a kind of chimney pot চিমনি ঢাকনি। **Talorous** সাহসী; boastful excessive বৰ বৰ ওফাইদাং (যেনে কথা)।

**Tallow** (টেল অ') *n.* the fat of animals

melted জন্তব তেল, চৰ্ব্বিয়ুক্ত। **Tallow-face** = pale person শেতা, নিস্তেজ মান্হ।

**Tallowchandler** (টেল'-চন্দ'-লাব) *n.* a maker or dealer of goods made of tallow চৰ্ব্বিৰে কৰা মাল বেচোতা (যেনে মোম-বাতি)।

**Tally** (টেল-ই) *n.* a stick marked or notched to keep accounts হিচাপ বাখিবৰ নিমিত্তে দাগ দি যোৱা মাৰি, খাঁজকটা মাৰি। —*v. t.* to mark with notches দাগ দি হিচাপ ৰাখ; to make to fit খাঁজ খুৱা। —*v. i.* to suit, to correspond মিল, মিল হ।

**Tallyman** *n.* one who keeps accounts মাল হিচাপ ৰাখোতা; one who sells goods by sample নমুনা দেখুৱাই মাল বেচোতা; one who keeps a mistress আৰিয়েকৈ ভিবোতা বৰা মান্হ। **To live tally** = বিয়া নকৰাকৈ মতা-ভিবোতা ভাবে ৰাখ; cards left after deal তাঁচ খেলত ডগাই দিয়াৰ পাচত থকা তাঁচপাত।

**Talmud** (টেল-মাদ) *n.* the Jewish code যিহুদী সকলৰ সংহিতা; a book of Hebrew traditions যিহুদী পুৰাণ।

**Talon** (টেল-অন্) *n.* the claw of a bird of prey চিকাৰী চৰাইৰ নখ।

**Tamable** *adj.* that may be tamed ঘৰচীয়া কৰিব পৰা, পোহ মনাৰ পৰা।

**Tamarind** (টেম-এ-বিন্দ) *n.* a kind of tree bearing pods containing sweet and acidulous pulp তেতেলী।

**Tambourine** (টেম-বুৰ-ইন্), **Tambour** (টেম-বুৰ্) *n.* a small shallow drum বজুৰী; a frame used for embroidery work চাকৰ দৰে সৰু ঘূৰলীয়া মেৰ, গুণাৰ ফুল তোলা যন্তন।

**Tame** (টেম) *adj.* domesticated পোহনীয়া, ঘৰচীয়া; gentle জাতি, শান্ত। —*v. t.* to domesticate পোহমনা, ঘৰচীয়া কৰ; to make gentle শান্ত কৰ। **Tameness** *n.* শান্ত ভাব, ঘৰচীয়া গুণ।

**Tammany** (টেম-এ-নি) *n.* an organization of democratic party in New York আমেৰিকাৰ এদল প্ৰজাতন্ত্ৰবাদী ধ্বন্ত লোকৰ সভা।

**Tamper** (টেম্পাৰ) *v. i.* to meddle with secretly মনে মনে হাত লগা, হস্তক্ষেপ কৰ; to

practise secretly and unfairly বিগৰা, তলে তলে বেয়া কৰ।

**Tampon** (টেম্পন) *n.* a plug used to stop hæmorrhage ৰক্তস্ৰাব বন্ধ কৰা সোপা। —*v. t.* সোপাদি স্ৰাব বন্ধ কৰ।

**Tan** (টেন্) *v. t.* to convert hides into leather by process of soaking in acid and salt কহ দি জন্তব ছাপ তৈয়াৰ কৰ; to make brown ভামবৰলীয়া কৰ। (*Colloq.*) to beat মৰিয়া, পিট। —*n.* bark of certain tree used for tanning চামৰা তৈয়াৰ কৰাত ব্যৱহাৰ কৰা গছৰ ছাল।

**Tandem** (টেন-ডেম্) *adv.* position of harnessed horses ঘোঁৰা সাজপিছাই মুঠি অগা-পিচাকৈ নিয়া। —*n.* a team of horses or bicycle with seats for two or more in a line যোঁতা সালিকৈ দুটা তিনটা ঘোঁৰা ঘোঁৰা বা চাইকেল। **Drive tandem** = যোঁতা সালিকৈ লগলাগি যা।

**Tang** (টেং) *v. i.* to ring, to sound loudly টিং-টঙ্কা। —*n.* the pointed end of an instrument গেজি।

**Tangent** (টেন্-জেন্'ট) *n.* a straight line that touches a curve বৃত্তৰ কোনো অংশ চুই যোৱা পোণ বেখা, বৃত্তস্পৰ্শী সৰলৰেখা। **To fly off at a tangent** = to turn suddenly into a different line of thought হঠাৎ ফালৰি কাটি যা। (*L. tangere* = to touch)।

**Tangerine** (টেঞ্জিৰিং) *adj.* and *n.* a native of Tangiers টেঞ্জিয়াৰ্চ দেশৰ লোক, টেঞ্জিয়াৰ দেশৰ।

**Tangible** (টেন্-জি-বল) *adj.* preceptible by the touch বোধগম্য, চুলে গম পোৱা।

**Tangibleness** (টেন্-জি-বল-নেচ্), **Tangibility** *n.* the state or quality of being tangible চুলে গম পোৱা অৱস্থা, স্পৰ্শৰ দ্বাৰা অনুভব।

**Tengal** (টেং-গল) *n.* a knot of something confused জেঁট, আউল, পাক। —*v. t.* to unite together confusedly আউল লগা, পাক লগা, জেঁট খুৱা। **Tangly** *adj.* united confusedly আউলীয়া, জেঁটপোট।

**Tank** (টেংক) *n.* a reservoir of water, a pond

পুৰী। **Tank-car**=তেল নিয়া ঢোল গাড়ী ; an all steel box propelled by motor power in war যুদ্ধকৰা লোহাৰ মটৰ যান, যুদ্ধ-ক্ষেত্ৰত খাটোৱা পাব হোৱা ঢোল মটৰ।

**Tankard** (টংক-আৰ্ড) *n.* a vessel for holding liquors ঢাকোন মৰা মদপাত্ৰ ; a drinking vessel with a lid সাঁকৰ দিয়া, থিয় টেকেলি।

**Tanker** *n.* a ship with tank for carrying oil তেল ভৰাই দিয়া জাহাজ। (*Slang*) a six-pence ছয়পেনী।

**Tanner** (টেন-আৰ) *n.* one who tans গাপ দি চামৰা তৈয়াৰ কৰোঁতা, মূচীয়াৰ, চামৰাআলা।

**Tannery** (টেন-এ'ৰ-ই) *n.* a place where leathers are prepared চামৰা তৈয়াৰ কৰা ঠাই, ছাল শুকুত কৰা কাৰখানা।

**Tan-pit** *n.* ছাল গাপ দিয়া খাল।

**Tannin** (টেন-ইন) *n.* an astringent substance obtained from oak bark and used in tanning ছাল তৈয়াৰ কৰোঁতে ব্যৱহাৰ কৰা কহ। **Tannic-acid**=একৰকম গছৰ ছালৰ পৰা উলিওৱা টেক্সা দৰৱ।

**Tantalise** (টেন-টে-লাইজ্) *v. t.* to torment with false hopes আশা দি নিৰাশা কৰ, তুতুৱা, কুঁহলিয়া।

**Tantalus** (টেকে-লাচ্) *n.* (Gk. mythology) son of Zeus, one who was over enticed to quench his thirst but to no avail মিছা প্ৰলোভন দেখুৱাই যাক শাস্তি কৰা হয়।

**Tantamount** (টেন-টে-মাউন্ট) *adj.* equivalent, amounting to তুল্য, সমান।

**Tap** (টেপ্) *n.* a gentle blow টোকৰ ; a short pipe to draw liquor through পনীয়া বস্তু খোৱা পাজৰ মুখত লগোৱা ক্ষুদ্ৰ নল। —*v. t.* to strike gently টুকুৰিয়া, অলপকৈ আঘাত কৰ ; to pierce to draw off fluid ফুটা দি পানী উলিয়া, বিছা উলিওৱা। **Water-tap**=পানীৰ কল। **Taps**=dinner call in barracks বেৰেকত সেনাক ভাত খাবলৈ মজা জাননী ; a signal on trumpet to put out light in barracks সৈন্ত থকা ঠাইৰ চাকি বুঝাবলৈ দিয়া ঘণ্টা বা বিকোল। (*pr. p.* **Tapping** ; *pa. t.* and *pa. p.* **Tapped**).

**Tape** (টোপ্) *n.* a narrow fillet used as string ফিটা। **Tape-worm**=ফিটাৰ দৰে চেপেটা পেলু। **Tape-line**=কোনো বস্তু জোখা দীঘল ফিটা।

**Taper** (টেপাৰ) *n.* a small wax candle মম-বাতি। —*adj.* long and slender পিলপিলীয়া। —*v. t.* to make narrow towards the point আগলৈ চি'য়া কৰ।

**Tapering** *adj.* becoming gradually thinner মূৰচি'য়া, আগলৈ ক্ৰমে সৰু হৈ যোৱা।

**Tapestry** (টোপ-এ'চ-ত্ৰি) *n.* an ornamental textile দেৱালত অ'ৰা ফুলাম কাপোৰ, বুটাদাৰ কাপোৰৰ পৰ্দা।

**Tapis** (টো'পিচ্) *n.* tapestry ঘৰত অ'ৰা বা পৰা ফুলাম কাপোৰ। Upon the tapis=on the table, under consideration বিবেচনাৰীন।

**Taproot** (টোপ-কাই) *n.* the main root of a tree or a plant ঘাই শিপা।

**Tapster** (টেপ্-ষ্টাৰ্) *n.* a barman পিপাৰ মদ বটলত ভৰাই বেচোঁতা।

**Tar** (টাৰ্) *n.* a viscous liquid obtained from pine-tress সবল গছৰ ক'লা এঠা। **Coal tar**=আলকতৰা। **Tar** *v. t.* to smear with tar আলকতৰা গলা। **Tar** *n.* Jack tar=a sailor জাহাজৰ খালাচি।

**Taradidal, Tarra** (টেৰেডিডেল) *n.* lie মিছা কথা, ফাঁকি কথা।

**Tarantula** (টেৰণ-টউলা) *n.* a large spider whose bite was believed to cause dancing mania এজাতি ডাঙ্গৰ দীঘল মকৰা যি কাহুৰিলে নাচন উঠে।

**Tarboosh** (তাৰ-বুছ) *n.* a red cup with a black tassel মুছলমানী টুপী।

**Tardy** (টাৰ্-দি) *adj.* slow, sluggish লেহেম, লেগা। **Tardily** *adj.* slowly লাহে লাহে, লেহেমকৈ। **Tardiness** *n.* টিলানী, হেলাঙটা।

**Tare** (টো'ৰাৰ্) *n.* the weight of a vessel box or carriage in which goods are conveyed মাল ভৰোৱা, কোনো গাড়ীৰ বা পাজৰ মালে সৈতে ওজন ; abatement of weight from a commodity sold in casks etc.

পাত্ৰৰ ওজনৰ বাবে বাদ; ওজন c. f. Net weight  
= বাকচৰ ওজন বাদে মালৰ ওজন।

**Target** (টাৰ্-গে'ট্) *n.* a small shield সৰু ঢাল;  
a mark to fire at গুলী মৰা নিচান, লক্ষ্য।

**Tariff** (টেৰিফ্) *n.* a list of charges fixed by  
law বেপাৰকাৰী চালানী মালত লগোৱা মাচুলৰ  
তালিকা, মাচুলৰ নিবিধ।

**Tar-macadam** (টাৰ্-মেকেডেম্) *n.* road mak-  
ing material mixed with tar আলকতৰা  
মিহলাই বাট বন্ধা শিলগুটি আদি বস্তু।

**Tarnish** (টাৰ-নিছ) *v. t.* to soil, to stain  
মলিন কৰা, ঢেক লগা। — *v. i.* to become dull  
মোলাল কৰ, গোমোঠা পৰ।

**Tarpaulin** (টাৰ-প'-লিন) *n.* a cloth coated  
with tar to make it water proof ত্ৰিশাল।

**Tarry** (টেৰ-ই) *v. i.* to delay, stay behind  
লেহেম কৰি থাক পলম কৰ, পাচ পৰ; wait  
for বাট চা।

**Tart** (টাৰ্ট) *adj.* sour to the taste টেঙা,  
বেজেৰা; severe বেজেৰীয়া টান। — *n.* a kind  
of fruit pie মিঠুকলৰ পিঠা।

**Tartan** (টাৰ-টেন) *n.* a woollen stuff check-  
ed with various colours নামা বৰণৰ গাঁৰি  
দিয়া পচনী কাপোৰ; a kind of single mas-  
ted vessel অকল এডাল মাচুল লগোৱা নাও  
(ভূমধ্য সাগৰত ব্যৱহাৰ হয়)।

**Tartar** (টাৰ-টেৰ) *n.* an acid salt formed  
from wine on the sides of casks মদ খোৱা  
পাত্ৰৰ কাষত লাগি থকা টেক্সা গেদ; a concre-  
tion on the teeth দাঁতৰ শিকৰ।

**Tartaric** (টাৰ-টেৰ-ইক্) *adj.* obtained from  
tartar মদৰ টেক্সা গেদৰ পৰা কৰা; pertaining  
to tartar দাঁতৰ শিকৰ সম্বন্ধীয়।

**Tartar** *n.* a native of Tartary in Asia টাৰ্টাৰ  
দেশীয় লোক।

**Tartaros** (টাৰ-টেৰ-অচ্) *n.* the lower world,  
hell বসাতল, নৰক, যমপুৰি।

**Tarsly** (টাৰ্চলি) *adv.* sharply বেজেৰাকৈ,  
কটুভাবে, কেটেৰাকৈ।

**Task** (টেক্) *n.* an amount of work im-  
posed by another নিৰ্দ্ধাৰিত কাম, নিৰ্দ্ধাৰিত

পাঠ; work কাম, বন। **Take to task** =  
reprove ডৰ্শনা কৰ, দাৱ ধৰ।

**Tassel** (টেচ-এ'ল্) *n.* a bunch of silk or  
other material attached to anything as  
an ornament শোভাৰ নিমিত্তে শোণাকৈ ওলো-  
মাই দিয়া পাঠ সূতা বা আন কোনো বস্তু। **Tass-  
elled** *adj.* মূৰৰ টিকনিৰ দৰে ওলমি থকা ফুল  
দহি লগোৱা।

**Taste** (টেই) *n.* the particular sensation  
caused by touching anything with the  
tongue জুতি সোৱাদ, আশ্বাস; choice কচি।  
— *v. t.* to perceive by the touch of the  
tongue জুতি চা, সোৱাদ বুজ, আশ্বাস কৰ,  
চাকি চা; to eat a little of অলপ খাই চা। **A  
man of taste** = সুকচিপূৰ্ণ লোক, ভাল বেচাৰ  
বিশেষ বোধ থকা মানুহ। **To one's taste** = to  
one's liking কাৰো মনৰ মতন, মন খোৱাকৈ।  
**Tasteful** *adj.* having a high relish জুতি  
লগা, সোৱাদ; relishing কচিকৰ; show-  
ing good taste সুন্দৰ মনোজ। **Tastefully**  
*adv.*

**Tasteless** *adj.* without taste সেৰেকা, সেৰসেৰীয়া  
বিসোৱাদ।

**Tasty** *adj.* having a good taste সুস্বাদ,  
সোৱাদযুক্ত।

**Tatter** (টেই-আৰ) *n.* a torn piece, a  
rag ফটাকনি। — *v. t.* or *v. i.* to tear to  
pieces ছিটাই ছিট কৰা বা হ, ফাল বা ফাট।  
**Tattered** *adj.* in tatters ফটাইটি, জীৰলি,  
ছিটাইটি ফাট।

**Tattle** (টেটল্) *n.* an idle talk, chat অনৰ্থক  
গল্প। — *v. i.* to talk idly মিছাই কেচ্কেচাই  
থাক, অনৰ্থক কথা পাত, কুংসা বট ফুৰ।

**Tattler** (টেটলাৰ) *n.* one who talks, idly and  
triflingly অনৰ্থক কেচ্কেচাই ফুৰোতা, মিছা  
গল্পকাৰী, লোকৰ কুছা বটফুৰা মানুহ।

**Tattling** *n.* telling tales বেলেবেলনী, টোটক-  
নাটক কথা।

**Tattoo** (টেই-টু) *n.* marks made on the skin  
by pricking in বেকীৰে খুচি গাত দিয়া ছাপ।  
— *v. t.* to print the skin by pricking in  
certain colour বেকীৰে খুচি গাত চিত্ৰ আঁক।

**Tattoo** *n.* a beat of drum to call the soldiers to quarters বাতি চিপাহীক দবলৈ আহিবলৈ ডোল বজাই দিয়া জাননী।

**Taught** *pa. t. and pa. p. of Teach.*

**Taunt** (টোন্ট) *v. t.* to reproach শিক্ষা কৰ; to ridicule খেনি কৰ, টিটকাৰি দে। —*n.* a bitter reproach বিকৰ্ণনা, ককৰ্ণনা, নিন্দা।

**Taurus** (টও-বাচ্) *n.* one of the signs of the Zodiac বৃষ বাশি।

**Taurine** (টও-বিন) *adj.* bull-like বৃষভাকাৰ, ভতৰা গৰুৰ দৰে।

**Tautology** (টও-টল্-জ-জি) *n.* unnecessary repetition of the same thing পুনৰুক্তি, বিকৃতি। **Tautologic**, —*al adj.* বিকৃতি কৰ।

**Tavern** (টেভ্-ৱাৰ্ণ) *n.* a house for the sale of liquors চেৰাপ মহল, মদৰ দোকান; an inn বাটকড়া জালহী থকা ঘৰ।

**Taw** (ট) *v. t.* to dress, as skins into white leathers সিজাই শুকাই বগা কৰ (যেনে ছাল)। —*n.* a game at marbles মাৰ্বেল গুটি খেল।

**Tawdry** (টেড্ৰী) *adj.* gaudy, without taste অশোভা জাকজমক; বহুচীয়া। **Tawdriness** *n.* চহা ধুন, বংচং।

**Tawny** (টওনী) *adj.* yellowish brown মৃগা হালধীয়া, পিঙ্গল বৰণৰ।

**Tax** (টেক্চ) *n.* a rate or duty imposed বাজ কৰ, টেক্স, মাচুল, কাটল, খুঁত। —*v. t.* to levy a tax on মাচুল লগা, কৰ লগা; to accuse জগাব ধৰ, দোষাবোণ কৰ। **Tax-collector** = টেক্স বা কৰ তোলাঁতা।

**Taxi** (টেক্সি) *n.* a cab ভাড়াগাড়ী। —**Cab** *n.* ভাড়া দিয়া মটৰকাৰ। **Taximeter** (টেক্সিমিটাৰ্) মটৰকাৰ কিমান দূৰ যাত্ৰা ভাৰ লেখ বুজা যন্ত্ৰ।

**Taxation** (টেক্চ-শ্বন) *n.* act of taxing কৰ ধাৰ্য কৰণ, কৰ নিৰূপণ।

**Taxidermy** (টেক্চ-ই-ডাৰ-মি) *n.* the art of preparing and preserving the skins of animals পত্ৰ পক্ষীৰ ছাল তৈয়াৰ কৰি ভালে বখা বিদ্যা। (Gr. *Taxis*=arrangement; *derma*=a skin).

**Taxology** (টেক্চ-অ'-লজি) *n.* the science of arranging the parts ভাগে ভাগে জোৰা লগোৱা বিদ্যা; শ্ৰেণী বিভাগ কৰণ বিদ্যা।

**Tea** (টি) *n.* the dried leaves of a plant used for preparing a drink চাহপাত; a drink prepared by infusing tea leaves in boiling water চাহ পানী। **Tea cup**=চাহ খোৱা পিয়ল। **Tea-party**=চাহ খোৱা সভা। **Tea-bushes**=চাহ গছ। **Tea-garden**=চাহনি, চাহ বাগিছা। **Tea-cultivation**=চাহ খেতি। **Tea-planter**=চাহ খেতিয়ক।

**Teach** (টিছ) *v. t.* to instruct, to impart the knowledge of শিক্ষা, শিক্ষা দে, পঢ়া। (*pa. t. and pa. p. Taught*), **Teachable** *adj.* capable of being taught শিক্ষাৰ বা পঢ়াব পৰা, শিক্ষণীয়।

**Teacher** (টিচাৰ) *n.* one who instructs শিক্ষক, পণ্ডিত।

**Teaching** *n.* instruction শিক্ষা, উপদেশ।

**Teak** (টেক্) *n.* a kind of big tree or its wood চেণগ গছ, চেণগ কাঠ।

**Teal** (টীল) *n.* a kind of web-footed water fowl শৰালি চৰাই।

**Team** (টীম্) *n.* a number of persons playing together a game খেলুৱাই দল; two or more animals harnessed to the same vehicle টানি নিবলৈ, জোৰ জোৰকৈ লগোৱা গৰু বা ঘোঁৰা।

**Teapoy** (টীপই) *n.* a small table for serving tea চাহ পানী খোৱা সৰু মেজ, জিপদী।

**Tea service, Tea set** *n.* the utensils necessary for a tea table চাহ খোৱা সঁজুলি।

**Tear** (টিয়েৰ) *n.* a drop of water from the eyes চকুলো, চকুৰ পানী। **Crocodile tears**=ভাঙুৰি কৰা মিছা বেজাৰ। **Tearful** *adj.* shedding tears কান্দি থকা; চকুৰ পানী টোকা।

**Tear** (টৈয়াৰ্) *v. t.* to rend, to draw asunder কাল, হিৰ, বিদাৰ। **Tear oneself away**=to go off reluctantly অনিচ্ছাপূৰ্বক আঁতৰ হ। **Tear the hair**=to pull the hair in grief or rage ধং বা শোকত চুলি আঁজোৰ।

**Tear out**=ফালি পেলা। **Tear up**=to pull by violence আঁজুৰি পেলা, উভালি পেলা। —*n.* (*pa. t. Tore* ; *pa. p. Torn* ).

**Tear-shell** *n.* shell filled with poison gas গেছ ভৰোৱা তোপ।

**Tease** (টিজ) *v. t.* to comb, as wool আঁচোৰ, ফণীয়া ৰেনে ভেজাব নোম ; to vex, to irritate আমনি কৰ, উভতি কৰ, বিবস্ত্ৰ কৰ, খং তোলা। —*n.* person given to teasing আমনি কৰোঁতা।

**Teaser** *n.* the teasing person বিবস্ত্ৰজনক লোক। (*Colloq.*) a difficult task or problem ষোঁট কাম বা প্ৰশ্ন।

**Teasing** *adj.* vexatious বিবস্ত্ৰজনক, খং তোলা।

**Teat** (তিট) *n.* the nipple of a beast ওহাবৰ বাঁট।

**Tec** (টেক্) *n.* (*Slang.*) a Detective গুপ্ত সন্ধানী, চোৰাংচোৰা পুলিছ।

**Technic** (টেক্-নিক্), **Technical** *adj.* pertaining to a particular profession or art বিশেষ কোনো ব্যৱসায়ত বা শিল্প বিদ্যাত ব্যৱহাৰ কৰা পৰিভাষা সম্বন্ধীয়। **Technical education**= শিল্প বিদ্যা, সম্ভা পৰা বিদ্যা, কাৰিকৰী বিদ্যা। **Technicality** *n.* that which is technical পৰিভাষা ; বিশেষ কোনো ব্যৱসায়ত বা বিদ্যাত ব্যৱহাৰ কৰা কথা, বিশেষ আওতাও বা কুটকাট।

**Technics** (টেক্-নিকচ) *n. (pl.)* the branches to the doctrines relating to the arts সাধাৰণ শিল্প বিষয়ক শাস্ত্ৰ ; শিল্প কৰ্ম পদ্ধতি।

**Technique** (টেক্-নিক্) *n.* anything relating or the mechanical part of a musical performance গীত বাগৰ কল কৌশল বিষয়ক বিদ্যা, ক্ৰটিপ।

**Technology** (টেক্-নল-জি) *n.* a treatise on the arts সাধাৰণ শিল্প বিষয়ক গ্ৰন্থ ; definition of the terms used in the arts শিল্প বিদ্যাত ব্যৱহাৰ কৰা কথাৰ ব্যাখ্যা। **Technological** *adj.* শিল্পবিজ্ঞান বিষয়ক।

**Tectonics** (টেক্-টন্ ইক্চ) *n. (pl.)* the art of building and the making of furniture ঘৰ হুৱাব, মেজ-মাচিয়া ইত্যাদি নিৰ্মাণ কৰা বিদ্যা।

**Ted** (টেড্) *v. t.* to spread grass for drying শুকাবলৈ ঘাঁহ মেলা দে।

**Tedcum** (টি-ডি-হাম) *n.* hymn sung at a thanks giving service আনন্দময় ধৰ্মগীত।

**Tedious** (টি-ডি-আচ্) *adj.* tiresome আমনি লগা, বিবস্ত্ৰজনক, ষোঁচৰ।

**Tediousness** *n.* state of being tedious আমনি লগা অৱস্থা। **Tediously** *adj.* আমনি লগাকৈ, বিবস্ত্ৰজনককপে।

**Tedium** (টি-ডি-হাম্) *n.* wearisomeness ভাগৰ, আমনি।

**Tee** (টী) *n.* a small pile of sand from which the golf pall is played গলফ খেলত বল মৰাব আগতে বল থোৱা বালিৰ সৰু ডেঁটি, বালিৰ সৰু টিপ। **Tee iron**=ইংৰাজী টি আখৰৰ দৰে তিনি সিৰীয়া লোহা।

**Teem** (টীম্) *v. i.* to bring forth ওপজ ; to be pregnant গাভিনী হ ; to be full পূৰ হ, ভৰি পৰ। **Teemless** *adj.* barren বাঁজী বা বঁজী।

**Teens** (টীন্স্) *n. (pl.)* years of age from thirteen to nineteen তেৰৰ পৰা উনৈশ বছৰ। **In one's teens** নাবালক অৱস্থা।

**Teeth** (টীঠ্) see Tooth.

**Teething** (টিথিং) *n.* the first growth of teeth দাঁত গজন, প্ৰথম দাঁত ওলোৱাটো।

**Teetotaler** (টি-ট'-তেল্-আৰ্) *n.* a total-abstainer, one who has abstained from intoxicating drinks মাদক বস্তু এৰোঁতা, মদ ভাং নোখোৱা মানুহ। **Teetotalism** *n.* সুৰাপান ভাগ, মাদক বৰ্জন।

**Tee-totum** (টি-ট'-তাম্) *n.* a small toy like a top আঙুলিৰে পকাই ঘূৰোৱা সৰু লাটুম।

**Tegment** (টেক্-ইউ-মেক্) *n.* a covering ঢাকহাল, আবৰণ, বাকলি।

**Telegony** (টেল-ই-গনি) *n.* influence of a previous male seen in subsequent pregnancy by another man ভিন্ন ভিন্ন পুৰুষৰ সংসৰ্গত হোৱা একে মাইকীৰ সন্তানৰ গুণ ভেদ।

**Telegram** (টেল্-ই-গ্ৰেম্) *n.* a message sent by telegraph টেলিগ্ৰাম, বিজুলী ডাকত অহা বাতৰি, তাঁৰৰ খবৰ (Gr. *tele*=at a distance ; *graphein*=to write) .



**Telegraph** (টেল'গ্রাফ) *n.* an apparatus for transmitting message by electricity টেলিগ্রাফ, বিজুলী ডাক। —*v. t.* to wire, to convey by telegraph টেলিগ্রাফ কর, বিজুলী ডাকত খবর দে। **Telegraphic**, —*al adj.*

**Telegraphy** *n.* the art or science of using telegraph বিজুলী ডাক চলার বিদ্যা।

**Telepathy** (টেল'প্যাথি) *n.* supposed communication between mind and mind at a distance বিনা যন্ত্রে বহুদূরত পরস্পর মনোভাব পরিচালনা করা কার্য, দূরস্থ ভাব চালনা।

**Telephone** (টেল'ফোন) *n.* an electrical apparatus for transmitting sound to a distance দূরস্থ শব্দ চালনা যন্ত্র, আঁতরত থাকি কথাপতা যতন।

**Telescope** (টেল'স্কোপ) *n.* an optical instrument for viewing distant objects দূরবীণ। **Telescopic**, —*al adj.* দূরবীণ সহকারী, দূরবীণের মাত্র চাব পর।

**Television** (টেলিভিশন) *n.* act of seeing things existing at a distance or hidden বহু দূরত থকা বা লুকাই থকা বস্তু দেখা বিজুলী শক্তির প্রবাহ, দূরদর্শন।

**Tell** (টেল্) *v. t.* to inform ক, জনা; to narrate বর্ণনা কর; to explain বুঝাই ক; to number সংখ্যা কর, গণনা কর, লেখ ক। —*v. i.* to produce or have effect জন্মা, উদ্ভূত হ। **To tell against** = to have effect against কারো বিরুদ্ধে যা। **To tell off** = to send off on some special duty কোনো বিশেষ কামের নিমিত্তে পাঠা; to count off লেখি পেলা; to scold ধমকি দে। **To tell upon** = হানিজনক হ; ব্যাঘাত হ। **To tell to one's face** = মুখের আগতে ক।

**Teller** *n.* one who tells or counts গণিকারক, কণ্ঠতা।

**Telling** *adj.* effective কার্যকরী, ফলপ্রসূ, কামিলা, মনস্তথাই যোরা।

**Tell-tale** (টেল'টেএল) *n.* one who tells the private matters of others পরব গোষ কৈ ফুকতা, টুটকীয়া।

**Tellurian** (টেলিউ-রিয়েন) *n.* inhabitant of

the earth পৃথিবীর পাখিব লোক। **Tellural** *adj.*

**Telluric** (টেল'ইউ-রিক) *adj.* pertaining to the earth পৃথিবী সহকারী, পৃথিবীর। (L. tellus = earth).

**Tellurium** (টেল'ইউ-রি-অাম্) *n.* a kind of substance like sulphur গন্ধকর দরে এবিধ ধাতু বা খনিজ পদার্থ।

**Temerous** (টি-মার-আচ) *adj.* rash দুঃসাহসী, আকচা, উধামুখ।

**Temerity** (টি-মার-ই-টি) *n.* rashness আকচা গুণ, দুঃসাহস, উধামুখকে করা যভাব। **Temerous** *adj.* rash আকচা।

**Tempean** (টেম্-পিয়েন্) *adj.* beautiful like Tempe, a valley in Thessaly থিচেল দেশীয় উপত্যকার দরে সুন্দর।

**Temper** (টেম্-পার) *n.* frame of mind, mental disposition মেজাজ, প্রকৃতি; due mixture of contrary qualities বিপরীত গুণের সংমিশ্রণ, গুণের সাম্যতা। —*v. t.* to mix in due proportion সমানে মিশা; to soften কোমল কর, সেও লোরা; to bring to a proper degree of hardness পাগত দে, পাগত তোলা; to modify by mixture ভেজনি দি সাম্য কর।

**Tempered** *adj.* brought to proper hardness as steel পাগত তোলা, পাগত দিবর টান কর। **He is in a bad temper** = ভেটের ঝং উঠি আছে।

**Temperament** (টেম্-পার-এ-মেন্ট) *n.* disposition প্রকৃতি, স্বভাব, মেজাজ।

**Temperance** (টেম্-পার-এন্স) *n.* moderation, abstinence from intoxicating drugs ইচ্ছির দমন, পরিমিতাচার, মদ ভাং আদি নোখোরা গুণ।

**Temperate** (টেম্-পার-এট্) *adj.* moderate পরিমিতাচারী; self-restrained চোঁটা প্রকৃতির, সংযমী, ধীর, সিজা, জ্বর; of mild temperature না জ্বর না জহ, সুখিল। **Temperately** *adv.*

**Temperature** (টেম্-পার-এ'চার) *n.* degree of heat or cold in weather তাপের কম বেচি পরিমাণ, উত্তাপ।

**Tempest** (টেম'পেষ্ট) *n.* a violent storm ধুমুকা বতাহ; and violent excitement ভয়ানক

হলফুল, হাই-উকমি। Tempest in a tea pot = disturbance over a trifle matter সামান্য কথা লৈ কাঁড়িয়া।

**Tempestuous** (টেম্-পেস্ট্-ইউ-আচ্) *adj.* very stormy ধুমুহা বতাহ হোতা; turbulent ধুমধুপ-লীয়া, হুৰামুৰা।

**Templar** (টেম্-প্লাৰ্) *n.* one of a military and religious order of the 12th century এক শ্ৰেণীৰ ধৰ্মসম্বন্ধীয় সৈনিক পুৰুষ; a law student living in the Temple আইন পঢ়া টোলত থকা, শিকাক।

**Temple** (টেম্পল) *n.* a building for worship of a deity মন্দিৰ মঠ, দেৱালয় দ'ল in London the ins of court আইন পঢ়া টোল; side of the forehead above the cheek bone মূৰৰ কুম। (Sing.) Tempus.

**Tempo** (টেম্পো) *n.* time, rapidity of movement সময়, বেগ, গতি।

**Temporal** (টেম্-পৰ্-এল্) *adj.* worldly পাখিব, সাংসাৰিক, অনিত্য, অস্থায়ী (*oppo.* to Eternal); secular বিষয়ী, লৌকিক। (*oppo.* to Ecclesiastical)। (L. tempus = time)।

**Temporality** (টেম্-পৰ-এল্-ই-টি) *n.* anything concerning temporal welfare সাংসাৰিক বিষয় বাসনা। **Temporalities** *n.* (pl.) land-revenue, tithes etc. of an ecclesiastic ধৰ্মযাজকৰ প্ৰাপ্য খাজনা, কৰ ইত্যাদি।

**Temporary, Temporaneous** *adj.* transient অস্থায়ী, খণ্ডকায়, অনিত্য। **Temporarily** *adv.* অস্থায়ীভাবে, অলপ দিনৰ নিমিত্তে।

**Temporise** (টেম্-পৰ-আইজ্) *v. i.* to yield to circumstances সময় বা অৱস্থা অনুসৰি চল।

**Tempt** (টেম্পট্) *v. t.* to test পৰীক্ষা কৰ; to entice, to seduce লোভ দেখুৱা, প্ৰলোভন দে, ফুহুলা।

**Temptation** (টেম্পট্-এ-শ্বন্) *n.* enticement প্ৰলোভন, লোভ; trial পৰীক্ষা।

**Tempter** *n.* one who tempts চলাহ দিওতা, চয়তান।

**Tempting** *adj.* adapted to tempt লোভ লগা, লোভ জন্মোৱা।

**Temulence** (টেম্-ইউ-লে'ক্) *n.* intoxication নিচা, মদৰ জাল। **Temulent** *adj.*

**Ten** (টে'ন্) *adj.* nine plus one দহোটা। —*n.* the number ten দহ সংখ্যা, দহ।

**Tenfold** *adj.* দহ গুন। **The upper ten** (see upper)।

**Tenable** (টেম্-এ-বল্) *adj.* capable of being maintained or kept ৰাখিব পৰা বন্ধনীয়। **The suit is not tenable**—এই মোকদ্দমা আইন-মতে চলিব নোৱাৰে, গ্ৰহণীয় নহয়।

**Tenacious** (টি-নে-শাচ্) *adj.* holding fast জেপেটিয়া, লাগিলে নেৰা, জেবেপা, চিকটা; stubborn নেৰানেপেৰা, আকোৰগোজা। **Tenaciously** *adj.* জেপেটিয়াকৈ, নেৰানেপেৰাকৈ।

**Tenacity** (টি-নে-চি-টি), **Tenaciousness** *n.* quality of being tenacious জেপেটিয়া গুণ, নেৰানেপেৰা স্বভাৱ, আকোৰগোজালি।

**Tenancy** (টেম্-এন্-চি) *n.* holding of land by a tenant ৰায়তী স্বত্ব।

**Tenant** (টেম্-এন্ট) *n.* one who holds lands or other property under another ৰায়ত। —*v. t.* to hold as a tenant ৰায়ত স্বৰূপে অধিকাৰ কৰ। —at will = ইচ্ছামতে, গৰাকীৰ ইচ্ছা মতে বেধাৱ পৰা ৰায়ত।

**Tenantry** *n.* the body of tenants ৰায়ত লোক, ৰায়ত সমূহ।

**Tend** (টেণ্ড্) *v. t.* to take care of আপভাল কৰ, ৰাখ, পতি কৰ; to wait upon আলপচান ধৰ। —*v. i.* to incline in a certain direction ঢাল ল, ঢাল খা; to contribute সহায়তা কৰ, হেতু হ, বনি ল। **Tending** *n.* taking care আপভাল।

**Tendency** (টেম্-দে'ন্-চি) *n.* inclination ঢাল, আশয়; drift অভিপ্ৰায়, ভাব, কাৰ্য্যৰ গতি। (tendere = to stretch)।

**Tender** (টেম্-ডাৰ) *adj.* soft, fragile কোমল, কুমলীয়া, ঠুন্ধা; weak and feeble আলসুৱা; easily moved to pity etc. মন কোমল; effectionate মৰমিয়াল; delicate লাহী।

**Tender leaves** = কুঁহিপাত। **Tenderness**

affection মৰম ; softness কোমলতা । **Tenderly** *adv.* softly কোমলভাৱে, আলফুলকৈ ; affectionately মৰমেৰে, আলোলৌৰাকৈ ।

**Tender** (টেন-ডাৰ) *n.* an offer of service ঠিকা কামৰ প্ৰস্তাৱ ; a formal offer of money দিবলৈ বা লবলৈ কৰা ধনৰ প্ৰস্তাৱ । **This money is not a legal tender**—এই মুদ্ৰা আইনমতে নচলে । **To invite tenders for work**—কামৰ ঠিকা লবলৈ দৰ্খাস্ত কোৱা । —*v.* t. to offer for acceptance মঞ্জুৰ কৰিবৰ নিমিত্তে হাঁচ, নিৰিখৰ হিচাপ দে । **To tender resignation**—ইন্তফা দে ।

**Tendon** (টেন-ডন্) *n.* sinew সিৰ, বগ, ফান্দিৰ সিৰ । **Tendinous** *adj.* sinewy সিৰযুক্ত ।

**Tendrill** (টেন-ড্রিল) *n.* a slender spiral shoot of a creeper সূত, লতাৰ সূত । —*adj.* climbing বগাই যোৱা ।

**Tenebrous** (টেন্-ই-ব্ৰচ্) *adj.* dark অন্ধাৰ ।

**Tenement** (টেন্-ই-মেণ্ট্) *n.* a dwelling ঘৰবাৰী ; anything held by a tenant সম্পত্তি ।

**Tenesmus** (টিনেচ-মাচ) *n.* a painful effort to relieve the bowels শৌচৰ নিমিত্তে ভৰ । **Tenesmic** *adj.* ঘনে ঘনে শৌচৰ নিমিত্তে ভৰদি থকা ।

**Tenet** (টেন-এ'ট) *n.* a doctrine মূলকথা, ধৰ্ম্মমত, ধাৰণা ।

**Tennis** (টেন্-ইচ্) *n.* a game played with ball and rackets টেনিচ খেলা ।

**Tenor** (টেন্-অৰ) *n.* continued course ক্ৰম, চলি থকা অৱস্থা ; purport ভাব, অভিপ্ৰায় ; the highest kind of adult male voice মতা মানুহৰ মাতৰ ঠাট, সঙ্গীতৰ সপ্তম সুৰ ।

**Tense** (টেন্চ) *n.* the form of a verb to express time of action ব্যাকৰণৰ ক্ৰিয়াৰ কাল । —*adj.* strained, tight টনটনীয়া ; rigid দৃঢ়মুষ্টি, টান ।

**Tensible, Tensile** *adj.* capable of being stretched টনটনীয়া কৰিব পৰা, টানিব পৰা ।

**Tension** (টেন্-শন্) *n.* act of stretching বিস্তাৰ ; strain, effort টান, চোহা, আকোৰ ; mental strain অভিপ্ৰায় চিন্তাভাবনা, মনৰ উদ্বেগ, টনা আকোৰা ।

**Tensor** (টেন্-চৰ) *n.* a muscle that tightens টানি ধৰা সিৰ ।

**Tent** (টেণ্ট) *n.* a portable shelter made of cloth তন্তু ঘৰ, কাপোৰৰ ঘৰ, তামিঘৰা ; a plug of lint used in a wound ঘাৰ ওপৰত লগোৱা কাপোৰৰ সোপা ।

**Tenter** *n.* one who lives in a tent তামিঘৰত থাকোতা ।

**Tentacle** (টেণ্টেকল) *n.* a threadlike organ of certain insects কোনো পোক-পৰুৱাৰ মূৰত থকা শৃং ।

**Tentative** (টেণ্টেতিভ্) *adj.* experimental প্ৰমাণ বুজিবৰ নিমিত্তে কৰা, পৰিমাণ চাবৰ নিমিত্তে কৰা পৰীক্ষামূলক, পৰখবুজা ।

**Tenth** (টেনঠ্) *adj.* next in order after the ninth দশম, নটাব পাছৰটো । **Tenthly** *adv.*

**Tent pegging** *n.* a kind of game on horse back হোঁৰা দৌড়াই কোনো বস্তু খোঁচ মাৰি নিয়া খেল ।

**Tenuity** (টি-নিউ-ইতি) *n.* a thinness সৰুভাব, লাহী অৱস্থা ।

**Tenuous** (টি-নিউ-আচ্) *adj.* slender সৰু, লাহি, পাতলীয়া ।

**Tenure** (টেন্-ইউৰ) *n.* condition of holding land for use, a holding পট্টা, পট্টাৰ চৰ্ত, মাটি দখল কৰাৰ নিয়ম ।

**Tepefy** (টেপ্-ই-ফাই) *v. t.* to make tepid ঈষৎ তপত কৰ, উমিউমি গৰম কৰ । **Tepefaction** *n.* উমি উমিতপত কৰণ ।

**Tepid** (টেপ-ইড) *adj.* lukewarm ঈষৎ তপত, কুহুমীয়া গৰম ।

**Tepidity, Tepidness** *n.* lukewarmness অলপ তপত গুণ বা অৱস্থা ।

**Ter** (ভাৰ্) *adv.* thrice তিনিবাৰকৈ ।

**Teratology** (টেৰ্-এ-ত-লজি) *n.* study of malformation and abnormal growth of animals & vegetables জীৱ-জন্তু আৰু উদ্ভিদৰ বিকৃতি অৱস্থা বুজা বিদ্যা ।

**Terebene** (টেৰ-ই-বিন্) *n.* turpentine oil mixed with sulphuric acid টেঙ্গা গুণমুক্ত, তাণিন তেল ।

**Terebinth** (টেব্-বিন্ঠ) *n.* turpentine-tree তৰ্পিন তেল কৰা গছ।

**Tergeminate** (টেব্-জেম্-ই-নেট্) *adj.* thrice double তিনিবাব দুগুন দুগুন, দুফালে দুটা পাৰ ওলাই আকৌ দুডালত দুটা দুটাকৈ ওলোৱা।

**Tergiversation** (টাৰ্-জি-ভাব-চে-শ্বন্) *n.* shifting ফাঁকি-ফুঁকা কথা, দোপাকী তেপাকী কথা।

**Term** (টাৰ্ম) *n.* any fixed period প্রতিবা, নিৰূপিত কাল; the time for which any thing lasts কোনো কামৰ নিমিত্তে নিৰ্দ্ধাৰ্য্য সময়; a word or expression কথা, সংজ্ঞা, উক্তি। (*pl.*) a condition নিয়ম, সৰ্ত্ত, চুক্তি। —*v. t.* to call to name বোল, ক। **Be on terms with**=to be friendly with মিত্ৰতা কৰ। **To come to terms**=to submit, সৈমানে হ, মিতমাত হ। **Bring to terms**=মিলাই দে। **In terms of**=in the language peculiar to anything ভাষা বা কথামতে। **To make terms**=to come to an agreement বন্দবস্ত কৰ। **To speak in terms**=খোলাখুলিকৈ ক। **To keep a term**=to attend regularly a fixed period of study পঢ়াৰ নিৰ্দ্ধাৰ্য্য কালত উপস্থিত থাক। **On equal terms**=সমান ভাবে। **Not in good terms with**=কাৰোবাৰ লগত মিল নাই।

**Termagant** (টাৰ-মে-গেণ্ট) *adj.* boisterous দন্দুৰী ডিকতা। —*adv.* boisterous দন্দুৰী।

**Terminate** (টাৰ-মিন্-এট্) *v. t.* to put an end, to শেষ কৰ, অন্ত কৰ, সমাপ্ত কৰ। —*v. i.* to end, to be limited অন্ত হ, শেষ হ।

**Terminal** (টাৰ-মিন্-এল্) *adj.* pertaining to the end শেষৰ, শেষত থকা বা হোৱা।

**Termination** *n.* end, limit অন্ত, সীমা, সমাপ্তি, মূৰ; result ফল; the ending of words বিভক্তি।

**Terminology** (টাৰ্ম-ইন্-অ-জি) *n.* the terms used in any art or science কোনো বিশেষ শাস্ত্ৰত ব্যৱহাৰ হোৱা শব্দ; the mode of using terms শব্দ প্ৰয়োগ।

**Terminus** (টাৰ্-মিনাচ্) *n.* the extreme point

of a railway বেলৰ মূৰ; the end অন্ত, মূৰ। (*pl.*) **Termini** (টাৰ-মিনাই)।

**Tern** (টাৰ্ণ) *n.* an aquatic fowl গঙ্গা চিলনী। —*adj.* threefold তিনিভাজীয়া, তিনিটীয়। **Ternary** *adj.* consisting of three তিনিটীয়া।

**Ternate** (টাৰ্ণেট্) *adj.* (*Botany*) having three leaflets in a fold একে ঠোকেতে তিনিটা পাৰ থকা।

**Terrace** (টেব্-এচ্) *n.* any raised flat place ওখকৈ বন্ধা সমান ঠাই; the flat roof of a house পকা ঘৰৰ ওপৰ ভাগ, ছাত, অলিন্দ।

**Terracotta** (টেব্-এ'-কট্-টা) *n.* a mixture of clay and hardened like bricks ইটাৰ মিচিনাকৈ তৈয়াৰ কৰা পোৰা মাটি। (*L. terra*=earth)।

**Terrain** (টিৰেণ) *n.* a series of rocks or a tract of land of geological importance ভূখণ্ড।

**Terra-incognita** (টে'ব্-এ'-ইন্-কগ-নি-টা) (*L.*) an unknown country নজনা নুতনা ঠাই, আচহুৱা ঠাই।

**Terraqueous** (টে'ব্-এ'-কুই আচ্) *adj.* consisting of land and water জলথলীয়া, মাটি আৰু পানী দুয়ো থকা।

**Terrene** (টে'-বিন্) *adj.* earthly পৃথিৱীৰ, পৃথিৱীৰ।

**Terrestrial** (টে'ব্-চি-জি-এ'ল্) *adj.* earthly পাখিৰ, পৃথিৱীৰ, সাংসাৰিক; living on the ground ভূ-চৰ।

**Terret** (টেৰেট্) *n.* a round loop or ring in a saddle for passing through the reins হোঁৱাৰ জীনৰ ওপৰে লেগাম মুমাই নিৰপৰা আঁঠুটি।

**Terrible** (টে'ব-ই-বল্) *adj.* fearful, dreadful ভয়ানক, ভয়ঙ্কৰ, ভয় লগা। **Terribly** *adv.* ভয়ঙ্কৰকৈ কপে।

**Terrier** (টে'ব-ই-আৰ) *n.* a kind of small dog এজাতি সৰু কুকুৰ। (*colloq.*) member of territorial army কোনো অঞ্চলৰ বলুৱা সেনা।

**Terrify** (টে'ব্-ই ফাই) *v. t.* to frighten ভয় লগা, ভয়তুৱা।

**Terrific** (টে'ব'-ই-ফিক্) *adj.* causing terror দেখিলে ভয় লগা, ভীষণ, ভয়ঙ্কৰ।

**Terrine** (টে'ব'-ইন) *n.* an earthen ware vessel মাটিৰ গোটাং কাঁহী।

**Territory** (টে'ব'-ই-টা'ৰি) *n.* the extent of land belonging to a state দেশ; dominion ৰাজ্য, প্ৰদেশ।

**Territorial** *adj.* pertaining to a territory প্ৰদেশীয়; limited to a district কোনো এক অঞ্চলৰ বা জিলাৰ।

**Terror** (টে'ব'-অব্) *n.* dread, extreme fear ভয়, আতঙ্ক। **Terror-stricken**=terrified ভয় খোৱা। **King of terrors**=মৃত্যু, মৰণ। **Reign of terror**=অত্যাৱ অত্যাচাৰৰ ৰাজত্ব (যেনে ফৰাচী বিপ্লৱৰ সময়ৰ)।

**Terrorise** (টে'ব'-অব-আইজ) to terrify ভয় বুৱা; to rule by terror অত্যাচাৰ কৰি শাসন কৰা। **Terrorism** *n.* an organised system of harassment ধাৰাবাহিক অত্যাচাৰ।

**Terrorist** *n.* one who rules by terror ভয়জনক, শাসনকৰ্তা, অত্যাচাৰী বক্তা।

**Terse** (টাৰ্চ) *adj.* concise, neat and compact সংক্ষেপ, আটোমটোকাৱা, পৰিপাটি। **Terseness** *n.* conciseness সংক্ষেপতা, পৰিপাটি অৱস্থা।

**Tertian** (টাৰ-শ্বি-এন্) *adj.* happening every third day তিনি দিনৰ অন্তৰে হোৱা, ত্ৰৈহিক। (as Tertian fever).

**Tertiary** (টাৰ্-শ্বি-এ'ৰ-ই) *adj.* of the third degree or class তৃতীয় শ্ৰেণীৰ, তীয় তৰপৰ।

**Tessellated** (টেচ'-ইল্-এ-টেড) *adj.* formed into checkered work in square form চৌকলীয়াকৈ ৰচজীয়া কৰা। (as a tessellated pavement) থলপাথলপাকৈ পতা।

**Test** (টে'ষ্ট) *n.* trial পৰীক্ষা, পৰীক্ষা; means by which anything is tried যাত্ন পৰীক্ষা কৰা পাত্ৰ, যাৰ দ্বাৰা পৰীক্ষা বুজা হয়; proof প্ৰমাণ। —*v. t.* to put to proof প্ৰমাণ চা, পৰীক্ষা কৰা; to make a will উইলপত্ৰ কৰি দে; to attest legally আইনমতে চহি কৰি তামিখ দে। **Testable** *adj.* capable of being given by will উইল কৰি দিব পৰা। **Literacy** is

not the test of wisdom=লেখাপঢ়া জনাতোৱেই জ্ঞানৰ প্ৰমাণ নহয়। **Test case** কোনো বিশেষ বিষয়ৰ নমুনা বুদ্ধিবৰ কাৰণে কৰা মোকদ্দমা।

**Test** (টে'ষ্ট) *n.* hard covering of some animals কোনো কোনো জন্তুৰ গাৰ খোলা বা চল।

**Testaceous** (টে'ষ্টেচিয়াচ্) *adj.* having a hard shell শামুকৰ দৰে টান আবৰণ থকা।

**Testament** (টে'চ-টে'-মেণ্ট) *n.* a will উইল পত্ৰ; one of the two divisions of the Bible খ্ৰীষ্টিয় বাইবেল শাস্ত্ৰৰ এভাগ।

**Testamentary** *adj.* pertaining to a will উইল সম্পৰ্কীয় মৰণ কালীয় দান পত্ৰ দ্বাৰা প্ৰদত্ত।

**Testamur** (টে'ষ্টে-মুৰ) *n.* a certificate to show that one has passed an examination at a university কোনো বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰীক্ষা পাচ কৰা নিদৰ্শন পত্ৰ।

**Testate** (টে'ষ্টেট্) *adj.* having made a will উইল কৰি থোৱা।

**Testator** *n.* one who leaves a will যি উইল কৰি থয়। **Testatrix** *n.* (*fem.*).

**Tester** (টেষ্টাৰ) *n.* a flat canopy over a bed শোৱা খাটৰ ওপৰত তৰা চম্ৰতাপ।

**Testicle** (টে'চ'-টিল্) *n.* a gland in male animals অন্তকোষ, কণা।

**Testify** (টে'চ'-টি-ফাই) *v. i.* to bear witness, to give testimony সাক্ষী হ, স্বৰ্গত: কোনো কথা ক, প্ৰমাণ কৰ, সাব্যস্তকৈ ক। —*v. t.* to declare solemnly শপতখাই ক।

**Testifier** *n.* one who bears witness সাক্ষী, প্ৰমাণ কৰোঁতা।

**Testimonial** (টেচ-টি-ম'-নি-এল) *n.* a certificate bearing testimony প্ৰমাণস্বৰূপ দিয় শলাগনি পত্ৰ, প্ৰশংসা পত্ৰ।

**Testimony** (টে'চ-টি-ম'-নি) *n.* proof প্ৰমাণ, সাক্ষী হৈ কোৱা কথা, সাক্ষ্য।

**Testudinal** (টেষ্টিউ-দিল-নেল) *adj.* resembling the tortoise কাছৰ দৰে। **Testudinate** *adj.* arched, vaulted like the carapace of a tortoise কাছৰ চলন্তৰ চৰ্ম কাছ পিঠিয়া।

**Testy** (টে'চ'-টী) *adj.* peevish ষিটিখীয়া, খজাল।

**Tetanus** (টিটু-এ-নাচ) *n.* an involuntary contraction of muscles ফন্দিয়া, সিব কৌচাই ধৰা বেমাৰ, ধনুষ্কৰাৰ বেগ।

**Tetchy, Tetchy** (টেচ্ছী) *adj.* fretful, peevish খজাল, খিটখিটীয়া।

**Tete-a-tete** (টেটু-এ-টেটু) *n.* a confidential interview গোপনীয় দেখা সাক্ষাৎ; a sofa for two দুজন বহিব পৰা দীঘলীয়া আসন। —*adj.* secret গোপনীয়। —*adj.* in secret শুপুভাবে।

**Tether** (টিদাৰ) *n.* a long rope for tying a beast while feeding এবাল। —*v. t.* to confine with a tether এবাল পে।

**Tetrad** (টি-ট্রেড্) *n.* a group of four একেলগে থকা চাইটা। **Tetradite** *n.* one born on the fourth day or fourth month মাহৰ চতুৰ্থ দিন বা চতুৰ্থ মাহত জন্ম হোৱা লোক। (Gr. *tetra*=four)।

**Tetragon** (টেটু-ৰে-গণ) *n.* a figure having four angles চতুৰ্ভুজ। **Tetragonal** *adj.* চাৰি চুকীয়া। (Gr. *tetra*=four; *gonia*=an angle)।

**Tetrahedron** (টেটুৰাহেড্ৰণ) *n.* a solid figure bounded by four triangles চাৰিটা ত্ৰিভুজ থকা গোটা বস্তু।

**Tetrarch** (টেটু-বাৰ্ক) *n.* the Roman governor of the fourth part of a province ৰোম ৰাজ্যৰ কোনো দেশৰ চাৰি ভাগৰ এভাগৰ শাসনকৰ্ত্তা।

**Tetrastich** (টেটু-ৰে-স্তিক্) *n.* a stanza of four lines চতুৰ্পদীয়া শ্লোক।

**Tetter** (টেটু-আৰ) *n.* an eruptive skin disease খৰ, চুৱাশাহ ইত্যাদি।

**Teuton** (টিউ-টন্) *n.* one of the ancient inhabitants of Germany জাৰ্মেনীৰ আদিম-বাসী লোক। **Teutonic** *adj.* belonging to the Teutons টিউটন্ সম্বন্ধীয়, জাৰ্মান, দেশীয়।

**Text** (টেক্সট্) *n.* the original words of an author মূল পাঠ, মূল বচন। **Text-book**=a book containing the leading principles of a science নিৰ্দ্ধাৰিত মূল পাঠ। **Text hand**=a large hand in writing বৰফলাৰ আখৰ।

**Textile** (টেক্স-টাইল্) *adj.* that may be

woven কাপোৰ বোৱা। —*n.* a woven fabric কাপোৰিত বোৱা সূতা।

**Textual** (টেক্সচু-টাবেল্) *adj.* pertaining to the text মূল পাঠ সম্বন্ধীয়, আচল পুথিত থকা।

**Textual criticism**=নিৰ্দ্ধাৰিত পাঠত থকা শব্দৰ অৰ্থবাদ।

**Texture** (টেক্সচাৰ) *n.* manner of weaving কাপোৰৰ বাণ বা বাণি, ভাট-পিট।

**Thallium** (থেলিয়াম্) *n.* a soft, white metallic element like lead সীহৰ দৰে এবিধ ধাতু পদাৰ্থ।

**Thallus** (থেল্চ্) *n.* plant body without root, leaves or stem কাঠ ফুলাৰ দৰে পাত, ঠাৰি, শিপা নথকা উদ্ভিদ।

**Than** (ডেন্) *conj.* when, if compared with অপেক্ষা, (কোনো এটাত) কৈ। **This house is better than that**=এই ঘৰটো সোঁটোতকৈ ভাল।

**Thane** (ঠে'ন্) *n.* a member of a class in old English society পুৰাতন ইংলণ্ডৰ মধ্যম শ্ৰেণীৰ লোক।

**Thank** (ঠেংক্) *v. t.* to express gratitude for a favour শলাগ ল, কৃতজ্ঞতা স্বীকাৰ কৰ, ধন্যবাদ দে। **Thanks** *n.* (*pl.*) expression of gratitude শলাগ ধন্যবাদ, কৃতজ্ঞতা স্বীকাৰ। **Thank one's stars** consider oneself fortunate শুভ দশা মূলি ভাব কৰ।

**Thankful** (ঠেংক্-ফুল্) *adj.* grateful কৃতজ্ঞ, শলাগ লোৱা। **Thankfulness** কৃতজ্ঞতা, ধন্যবাদ। **Thankless** *adj.* unthankful অশলাগী, অকৃতজ্ঞ।

**Thanks-offering** *n.* an offering made in recognition of mercies shown কৃপা দেখুওৱা বাবে কৰা পূজা-সেৱা, শলাগনি উপহাৰ। **Thanks-giving** *n.* public acknowledgment of divine favour কৃতজ্ঞতামুচক উপাসনা।

**That** (ডেট্) *pron.* (*pl.* **Those**) points to a person or thing at a distance সেইটো, সোঁটো। (as a *Relative pronoun*) who or which বি, যিটো। —*conj.* for, because যে, যিহেতুক, এই নিমিত্তে, এই বাবে, অতএব; in order that যাতে। **That he is a good man is**

**know to all**=তেওঁ যে এজন ভাল মানুহ এইটো সকলোৱে জানে। **He told me that**=তেওঁ মোক কলে যে।

**Thatch** (ঠেচ্ছ) *n.* straw etc. used for building purpose ঘৰচোৱা খেৰ, শৰণ খেৰ। —*v. t.* to cover with straw etc. খৰেৰে ছা। **Thatching grass**=শৰণ খেৰ।

**Thatching** (ঠেচ্ছিং) *n.* the act of covering with thatch ছাউনি।

**Thaw** (ঠ) *v. i.* to melt as ice পৰি যা। —*v. t.* to cause to melt পমা, ভৱ কৰ। —*n.* the melting of ice বৰফ পৰি যাবলৈ।

**The** (দি) *Demons. adj.* called the definite articles, denotes a particular person or things or a species সেই; সো। —*adv.* (as the more the better=আক ভাল, সিমান ভাল); by that, by that much. **This is the man**=এইটোৱেই সেই মানুহ। **The more he gets, the more he wants**=সি যিমান পায় সিমান লাগে, পায় মানে হেঁপাহ নুওহে।

**Theatre** (থি-য়ে-টাৰ্) *n.* a place where dramatic performances are held ভাৱনা ঘৰ, নাট ঘৰ; the drama ভাৱনা; a field of operation কাৰ্য্যক্ষেত্ৰ।

**Theatrical** (থি-য়ে'-থ্ৰি-কেল্) *adj.* relating to a theatre ভাৱনা সম্বন্ধীয়; artificial ভাণ্ডাৰা, মিছা, লোকক দেখুৱা।

**Thee** (দি) *pron.* objective of Thou তোক, তোমাক।

**Theft** (ঠেফট্) *n.* act of thieving চুৰি, অপহৰণ।

**Their** (ডে'য়াৰ) *pron.* (of Them) তেওঁলোকৰ, সিহঁতৰ, সেইবিলাকৰ।

**Theirs** (ডে'য়াৰ্চ) *pron. poss.* of they তেওঁলোকৰ।

**Theism** (ঠিইজ'ম্) *n.* a belief in the existence of God ঈশ্বৰৰ অস্তিত্বত বিশ্বাস।

**Theist** (ঠিইষ্ট) *n.* one who believes in God ঈশ্বৰবাদী, ঈশ্বৰ বিশ্বাসী।

**Them** (ডে'ম্) *pron. (pl.)* objective of *They* সিহঁতক, তেহঁতক, সেইবোৰক।

**Theme** (ঠিম্) *n.* a subject for discussion বিষয় প্ৰসঙ্গ।

**Themselves** (ডে'ম্-চে'লভচ্) *pron. (pl.)* objective *Himself, Herself* etc. সিহঁতে নিজে নিজে, সিহঁত আপোনা আপুনি।

**Then** (ডে'ন্) *adv.* at the time তেতিয়া; afterward পাচত; in that case তেনেহলে তেন্তে। **By then**=by that time তেতিয়া, তেতিয়া-মানে। **Then and there**=immediately ততালিকে, তেতিয়াই। **The then**=তেতিয়াৰ, সেই সময়ৰ।

**Thence** (ডে'ন্চ) *adv.* from that time or place তাৰপৰা, তেতিয়াৰ পৰা, তাৰেপৰা।

**Thenceforth** *adv.* from that time forward তেতিয়াৰে পৰা, তাৰেপৰা।

**Theocracy** (থি-য়ে-ক্ৰে'চি) *n.* government of a state by divine laws বক্ষা নোহোৱা ঠাইত ধৰ্মসম্পৰ্কীয় ব্যৱস্থামতে ৰাজ্য শাসন। **Theocratical** *adj.*

**Theocracy** (ঠি-য়ে-ক্ৰে'চি) *n.* union with deity through profound meditation ধ্যান যোগ, সমাধি।

**Theodolite** (থি-অড'-অ'-লাইট্) *n.* an instrument for land surveying by measurement of angles কোণৰ পরিমাণ লৈ মাটি জোখা যন্ত্ৰ।

**Theogony** (থি-অ'গ'-অ'-নি) *n.* genealogy of goods as described in ancient poetry দেৱতা সকলৰ জন্ম বৃত্তান্ত। **Theology** (থি-অ'ল'-অ'-জি) *n.* the science of God and the duties of mankind of Him ধৰ্মতত্ত্ব বিজ্ঞান, ঈশ্বৰ তত্ত্ববিষয়ক জ্ঞান।

**Theologian, Theologist** *n.* one well-versed in theology ঈশ্বৰ তত্ত্ববিদ পণ্ডিত। **Theological** *adj.* ঈশ্বৰ বিষয়ক, পৰমাণিক। (Gk. *theos*=God; *logos*=a treaties).

**Theomachy** (থি-অম্-এ-কি) *n.* a fighting between the Gods and the giants দেৱাসুৰ সংগ্ৰাম।

**Theomancy** (থি-অ-মেন্-চি) *n.* divination by inspiration দৈবশক্তি দ্বাৰা ভৱিষ্যত কথন।

**Theophany** (থি-অফ-এনি) *n.* appearance of God before man ঈশ্বৰ সাক্ষাত।

**Theorem** (থি-অ'-ৰেম্) *n.* a proposition to

be proved প্রমাণ কবিলগীয়া প্রত্যক্ষ বিষয়, সূত্র, উপশাস্ত্র।

**Theoretic** ( থি-অ'-থেট-ইক্ ), **Theoretical** *adj.* pertaining to theory, not practical ভার-মূলক, কাল্পনিক, তত্ত্বগত।

**Theorise** ( থি-অ'-রাইজ ) *v. i.* to form a theory কল্পনা কর, মনতে সাজি-পাতি থাক।

**Theory** ( থি-অ'-বি ) *n.* a system of anything কল্পনা, কার্য্যর আনুমানিক দিহা; doctrine মতবাদ। **Nebular theory**—নীহারিকার পরা সৃষ্টি হোৱা মত। **Electron theory** বিজুলী পরমাণু বিষয়ক মত।

**Theosophy** ( থি-অচ্'-অ'-ফ ) *n.* divine inspiration দৈবজ্ঞান, ব্রহ্মজ্ঞান। **Theosophist** *n.* one who believes in divine inspiration through certain medium দৈবজ্ঞানী।

**Therapeutic** ( থের-এ-পিউ-টিক্ ) *adj.* pertaining to the healing art, curative আৰোগ্যকারী, বোগনাশক, চিকিৎসা বিদ্যা বিষয়ক।

**Therapeutics** *n.* ( *sing.* ) the part of medical science which treats of diseases and the means of cure বৈদ্যশাস্ত্র, ঔষধ-বিজ্ঞান।

**Therapy** ( থিৰে-পি ) *n.* treatment of disease বোগ চিকিৎসা।

**There** ( ডে'য়াৰ ) *adv.* in that place তাত, সেই ঠাইত, সেইয়া। **There you are?**—সেই মই নকৈছিলো; expressing certainty মোৰ কথা লাগিল।

**Thereabout** *adv.* about or near that place, point, quantity etc. তাৰ ওচৰত বা কাষত, প্রায়, কম বেচি; concerning that matter সেই বিষয়। **Thereafter** *adv.* after that তাৰ পিচৰ পরা। **Thercat** *adj.* on that account সেইবাবে, সেই কথাত। **Thereby** *adv.* by that means, on accounts of that তাৰ দ্বাৰাই, সেই হেতুকে। **Therefore** ( ডেয়াৰ-ফৰ্ ) *adv.* for that reason সেইবাবে, সেই নিমিত্তে, সেইদেখি। **There from** *adv.* from that তাৰেপৰা, তেতিয়াৰে পরা। **Therein** *adv.* in that তাত। **Thereof** *adv.* of that তাৰ, সেই বিষয়ে। **Thereupon** *adv.* in consequence

of that সেই কথাত, সেইবাবে। **Therewithal** *adv.* at the same time আক; with that তাৰে সৈতে; over and above তদুপৰি।

**Thermal** ( থাৰ-মেল্ ) *adj.* pertaining to heat তাপ বিষয়ক, তাপ সম্বন্ধীয়। ( *Gr. therme* = heat ). —**unit**—এক পাউণ্ড পানী এক পাউণ্ড তাপৰ হিচাপত ওপৰলৈ তুলিবলৈ মূঠ বিমান তাপ লাগে, এক পাউণ্ডিয়া তাপৰ সংখ্যা। **Thermal springs**—গৰমপানী ওলোৱা পুং। **Thermo-magnetism** magnetism produced on the medium surrounding a body তাপৰ ওপে উদ্ভৱ হোৱা চুম্বক আকৰ্ষণ শক্তি।

**Thermometer** ( থাৰ-ম-এটাৰ ) *n.* an apparatus for measuring temperature তাপ জোখা যন্ত্ৰ, তাপমান যন্ত্ৰ। **Thermometric**—*al adj.*

**Thermos** *n.* a bottle with a vacuum cover গৰম বা চেচা পানী লৈ যোৱা বটল।

**Thesaurus** ( থি-চ-ও-ৰচ ) *n.* a repository of knowledge জ্ঞান ভাণ্ডাৰ।

**These** ( ডিছ ) *pron.* ( *pl.* ) of **This** এইবিলাক, এইবোৰ, এনেবিলাক।

**Thesis** ( থি-চিচ ) *n.* a subject বিষয়, প্রসঙ্গ। ( *pl.* ) **Theses**—an essay on a theme কোনো সাহিত্য বিষয়ক বচন।

**Theurgy** ( থি-উৰ-জি ) *n.* a kind of magic supposed to be performed by divine agency দৈবিক শক্তিৰ দ্বাৰাই হোৱা যেন দেখুৱা ভেলেকী, সাধনাৰ বলবে দেখুওৱা আশ্চৰ্য্য ক্ৰিয়া।

**Thews** ( থিউ ) *n.* ( *pl.* ) muscle সিৰবিলাক; mental vigour প্রবল মনোবৃত্তি; custom দস্তৰ, স্বভাৱ। **Thewy** *adj.* strong বলী।

**They** ( ডে' ) *pro. pl.* of **He**, **She** or **It** সিহঁত, ভাহাঁত, তেওঁবিলাক, তেওঁলোক, সেইবিলাক।

**Thick** ( ঠিক ) *adj.* dense, compact ডাঠ, ঘন; closely set ঠাই খোৱা, নিসঙ্ক; not fine মটহা, গদহা। **Thick and thin**—completely devoted বৰ মিল। **Thick-skin**, **Thick-skulled**—dull, stupid ভোবা, নিকোঁধ। **Through thick and thin**—কোনো দুঃখ কষ্ট নগনি। **Thick** *adv.* closely লগালগিকৈ, নিসঙ্ককৈ; frequently ঘনাই। **Thick-set**—



closely planted থেপথেপীয়া। Lay it on thick = to flatter মিছা প্রশংসা কৰ।

**Thicken** (ঠিক্-এ'ন্) *v. t.* to make thick গোট বান্ধ, ঘন কৰ। —*v. i.* become thick গোট মাৰ, ঘন হ, ডাঠ হ।

**Thicket** (ঠিক্-এ'ট্) *n.* a collection of thickly grown tress or shrubs জেবেপনি, ডাঠ হাবি, গেজেপনি, জাবনি।

**Thickheaded** *adj.* stupid ভেৰা, নিকোঁধ, মূৰ্খ।

**Thickness** *n.* state of being thick ডাঠ, ফুলতা, ঘনৰ পৰিমাণ।

**Thickskinned** *adj.* dull অবোধ, গদহা।

**Thief** (থিফ্) *n.* one who steals other's property চোৰ।

**Thieve** (থিভ্) *v. t.* to steal চুৰ কৰ।

**Thievish** (থিভিছ্) *adj.* given to stealing হাট লব, চোৰ হতাবব, চোৰ প্রকৃতিৰ। **Thievish-**

**Thig** (ঠিগ্) *v. t.* to beg প্রাৰ্থনা জনা, মাগ। —*v. i.* apply for permission to live on alms মাগি খাই ফুৰিবলৈ চৰ্কাৰৰ অনুমতি ল। **Thigger** *n.* a beggar মগনিয়াৰ, ভিক্ষুক।

**Thigh** (ঠাই) *n.* the fleshy part of the leg, above the knee উক, কবন্ধন। **Thigh deep** = একবন্ধন দ।

**Thill** (ঠিল) *n.* the shaft of a cart or carriage গাড়ীৰ ডিলা।

**Thimble** (থিম্বল্) *n.* a metal cover for the finger used while sewing অঙ্গুঠান, কাপোৰ নিঠতে আঙ্গুলি যুৰত শিঙা ধাতুৰ খপ।

**Thin** (থিন্) *adj.* lean, slender কুশ, কীণ, লাহী; not thick সেবেঙ্গা, পাতল ডন্, পিপি-বীয়া; small সৰু। —*v. t.* to make less dense or close পাতল কৰ, পাতলা, বনিয়াই দে। —*v. i.* to become thin পাতলা হ। **Thin-skinned** *adj.* sensitive বেগেতে বেয়া পোৱা; irritative ধক্কাল। **Thinness** *n.* পাতল অবস্থা, কীণতা।

**Thine** (ডাইন্) *pron.* possessive of thou তোৰ, তোমাৰ।

**Thing** (থিং) *n.* any substance, an inanimate object বস্তু, জ্বৰা; an event ঘটনা,

কথা, বিষয়। **Make a good thing of** = make good profit by ভাল লাভ কৰ। **I dislike this sort of thing** = এনেবিলাক কথা মই ভাল নোপাও। **It is just the thing I want** = যোক লগা আচল বস্তু এইটোৱেই, যোক আচলতে ইয়া-কেহে লাগে। **Know a thing or two** = to be shrewd টেক্সৰ হ। **Thingy** *adv.* materialistic জড়বাদী, দৃষ্ণ বস্তুকে সকলোৰে মূল বুলি ভাবোতা।

**Thing** (থিং) *n.* a court of law in Scandinavian countries স্কেনডিনেভিয়াৰ আইন আদালত।

**Think** (থিংক্) *v. t.* to consider বিবেচনা কৰ; imagine বোধ কৰ। —*v. i.* (with about, of, on) to consider ভাব, চিন্তা কৰ। (*pa. t.* and *pa. p.* thought). **Think out** = to solve by thinking ভাবি চিঙি উলিয়া। **He thinks highly of himself** = তেওঁ নিজে নিজে বৰ জ্ঞানী মানী বুলি ভাব কৰে, তেওঁ নিজকে নিজে বৰ ডাঙৰ বুলি ভাবে। **Thinking** (থিংকিং) *p. adj.* having the faculty of thought ভাবিব পৰা, ভাবনা শক্তি থকা।

**Thinly** *adj.* not thickly, not crowdedly পাতলকৈ তনুতনুকৈ, সেবেঙ্গা-সেবেংকৈ।

**Third** (থাৰ্ড) *adj.* the last of three তৃতীয়। —*n.* one of three equal parts তৃতীয়াংশ।

**Third estate** = পালিয়েমেন্টৰ সাধাৰণ মহাসভা।

**Thirdly** *adv.* তৃতীয়তঃ। **Thirdsman** = mediator মধ্যস্থ লোক, চালিচ।

**Thirst** (থাৰ্চ্) *n.* eager desire for drink or anything তৃষ্ণা, পিয়াহ, পানীৰ হেঁপাহ, হেঁপাহ। —*v. i.* desire eagerly for হেঁপাহ কৰ, পিয়াহ লাগ।

**Thirsty** *adj.* suffering from thirst পিয়াহ লগা; eagerly desiring হেঁপেহুৱা, পিপাসু।

**Thirteen** (থাৰ্-টিন) *adj.* and *n.* three plus ten তেৰ।

**Thirteenth** (থাৰ্-টিনঠ) *adj.* next to twelfth ত্ৰয়োদশ, বাৰটাব পাচৰটো।

**Thirty** (থার্টি) *adj.* and *n.* three times ten ত্ৰিশ, তেতকুৰি। **Thirtieth** *adj.* the last of thirty ত্ৰিশংকৈ।

**This** (দিচ) *pron. or adj.* denoting something near এই, এইটো। **This person** = এওঁ। (*pl.*) **These**.

**Thistle** (থিস্‌ল্) *n.* a kind of prickly plant কাঁইট গছ, কাঁশলা বন। **Thistly** *adj.* কাঁইটীয়া।

**Thither** (দিডাৰ) *adj.* to that place তালৈ, তেহেলৈ, সেই ঠাইলৈ; to that end সেই উদ্দেশ্যে।

**Thole** (ঠৌল্) *n.* a pin on the side of a boat to secure the oar নাৱৰ বঠা বন্ধা খিলি।—*v. t.* to endure সহ্য কৰ। —*v. i.* to wait স্থিৰ হ, অপেক্ষা কৰ। **Tholus** (ঠ'লচ্) *n.* a round building ঘূৰণীয়া ঘৰ, গুহুজ।

**Thong** (ঠং) *n.* a strap of leather ছালৰ জৰী, বৰটি।

**Thorax** (থ'-ৰেক্‌চ) *n.* the part of the body containing the chest বুৰু, বক্ষঃস্থল।

**Thorium** (ঠ'ৰিয়াম্) *n.* a metal resembling aluminium জুইত জ্বলাব পৰা এবিধ সূক্ষ্ম ধাতু পদাৰ্থ।

**Thorn** (ঠৰ্ণ) *n.* a sharp spine of plant কাঁইট; a plant having spines কাঁইট গছ। **Thorn-apple** = ধূতুৰা।

**Thorny** (ঠৰ্ণী) *adj.* full of thorns কাঁইটীয়া।

**Thorough** (থৰ-অ') *adj.* complete, entire সম্পূৰ্ণ, আঁতি শুৰি মাৰি কৰা, নিখুঁত। **Thorough-going** *adj.* going all lengths অকণো বাকী নেবা, কেওপিনে সম্পূৰ্ণ। **Thorough-bred** *adj.* completely bred সম্পূৰ্ণৰূপে শিক্ষিত, সৰ্ব্বগুণী; a horse of pure blood ভাল জাতৰ ঘোড়া।

**Thoroughfare** (থৰ-অ'-কে'য়াৰ) *n.* a public way চৰকাৰী বাট; right of passing through যাতায়াত, অহা যোৱা, বাটেদি যাবৰ অধিকাৰ।

**Thoroughly** (থৰ-অ'-লি) *adv.* completely সম্পূৰ্ণ-ৰূপে, পুৰাকৈ, বাকী নথকা কৈ, পকা কৈ।

**Those** (দ'জ) *pron. (pl.)* of that সেইবিলাক, সেইবোৰ। **Those who** = যিবিলাকে।

**Thou** (ভাও) *pron.* the person addressed solemnly তই, তুমি।

**Though** (ভ') *conj.* even if যদিওবা।

**Thought** (ঠে) *pa. t. and pa. p. of Think* *n.*

deliberation, reasoning, idea চিন্তা, ভাবনা, মন, মনৰ ভাৰ।

**Thoughtful** (ঠে-ফুল্) *adj.* full of thought চিন্তাশীল; attentive মনোযোগী; considerate বিবেচক।

**Thoughtless** *adj.* careless অসাবধান; inattentive অমনোযোগী; stupid নিৰ্কোষ। **Thoughtlessness** *n.* state of being thoughtless অমনোযোগীতা, অসাবধানতা, মুৰখালি।

**Thousand** (থ'ও-জেন্দ) *adj.* denoting ten hundred হেজাৰ, সহস্ৰ। —*n.* any large number হেজাৰ হেজাৰ, কোনো সৰহ সংখ্যা। **Thousandth** *adj. or n.* the last of a thousand সহস্ৰক।

**Thrall** (ঠ্ৰে'ল) *n.* a slave গোলাম; slavery গোলামি।

**Thralldom, Thralldom** (ঠ্ৰে'ল-ডম্) *n.* bondage, slavery দাসত্ব, গোলামি।

**Thrash** (থ্ৰে'ছ্) *v. t.* to beat out grain from the straw মাৰ, মৰিয়াই সৰা (যেনে ধান); to beat severely প্ৰহাৰ কৰ, ধূল, পিট। **Thrashing, Threshing** *n.* the act of beating পিটন, প্ৰহাৰ মৰিয়াই সৰোৱা কাম। **Thrashing floor** *n.* ধান মৰা ঠাই। **Thrashing mill *n.* ধান খুন্দা কল।**

**Thread** (থ্ৰে'দ্) *n.* a very fine line yarn সূতা, বটিয়া; a filament আঁহ; the spiral part of a screw পেকোৱা গজালৰ পাক। —*v. t.* to pass a thread through the eye of (as a needle), বটিয়া সূমা। **Thread and thrum** = the good and bad together ভালে বেয়াই সকলোখিনি। **Thread-bare** (থ্ৰে'দ্-বেয়াৰ) *adj.* having the thread worn out টোহোৰা ওলোৱা বৰ পুৰণি (যেনে কাপোৰ)। **Threadworms** = ক্ষুদ্ৰ ক্ষুদ্ৰ পেৰু।

**Thready** (থ্ৰে'দ্-ই) *adj.* like thread, slender সূতাৰ দৰে সৰু; consisting of thread আঁথকা, অহীয়া।

**Threat** (থ্ৰে'ট্) *n.* menace, promise to do injur ধমকী ভাবুকি, দপালনি, হুমিয়নি।

**Threaten** (থ্ৰেট্‌ন্) *v. t.* to terrify ভয় দেখুৱা

to declare the intention of doing harm  
ধমকী দে, ছমিয়া।

**Three** (থ্রি) *n.* and *adj.* two and one তিনি, তিনটা। **Three-bottle man**=a hard drinker তিনি বটল খোঁরা তেবাহি মদপী। **Three-ply wood**=তিনি চটা কাঠৰ পাভ জাপি এচটা কৰা বাকচৰ কাঠ। **Three-score**=sixty তিনকুৰি, ষাঠি।

**Threefold** *adj.* thrice repeated তিনিগুণ; three times folded তিনি ভাঁজ কৰা।

**Thresher** see **Thrasher**.

**Threshold** (থ্ৰে'ছ-হ'ল্ড) *n.* a piece of wood or anything under the door of a house দুৱাৰৰ তলৰ পথালি কাঠ, দুৱাৰডালি; entrance দুৱাৰ মুখ।

**Threw** (থ্ৰু) *pa. t.* of **Throw**.

**Thrice** (থ্ৰাইচ্) *adv.* three times তিনিবাৰ।

**Thrift** (থ্ৰিফ্ট) *n.* frugality পৰিমিত্তব্যী, নিয়মিত খৰচ; gain লাভ। **Thriftyly** *adv.* হাতধৰি খৰচ কৰা।

**Thrifty** (থ্ৰিফ-টী) *adj.* frugal নিয়মিত খৰচী, হাতধৰি খৰচ কৰা, মিত্তব্যী, কৃপণ।

**Thrill** (থ্ৰিল্) *v. t.* to pierce বিদ্ধ, ফুটা। — *v. i.* to cause a tingling sensation জ্বিন-জ্বিনা, জনজনাই যা, চিৰিং কৰি উঠ। —*n.* a thrilling sensation জনজনি।

**Thrips** (থ্ৰিপ্চ্) *n.* kinds of insect especially injurious to vines আঙ্গুৰ গছত ধৰা এজাতি পোক।

**Thrive** (থ্ৰাইভ্) *v. i.* to prosper বাঢ়, ডাঙ্গৰ লীঘল হ, উন্নতি কৰ; flourish বৃদ্ধি পা, উপচি আহ, গা কৰ। (*pa. t.* **Throve**; *pa. p.* **Thriven**).

**Thriving** *adj.* flourishing বৰ্দ্ধনশীল, লহপহীয়া, ওপৰলৈ উঠি অহা।

**Throat** (থ্ৰোট্) *n.* the front part of the neck টে'টু, নো, গল, কঠ। **Sore throat**=নেলুৰ ধা।

**Throb** (থ্ৰব্) to beat as the heart ধিপ-ধিপা, ধপধপা (যেনে বুকু)। —*n.* palpitation ধিপধিপনি।

**Throe** (থ্ৰু) *n.* the pains of childbirth

প্ৰসব বেদনা; pain বিথ, যাতনা। —*v. i.* to be in agony যাতনা ভোগ কৰ, কঠ-খা।

**Throne** (থ্ৰ'নু) *n.* seat of a sovereign ৰাজ-সিংহাসন; sovereign power ৰাজপাট। —*v. t.* or *v. i.* to set in state সিংহাসনত বহ, ৰাজ-পাটত উঠ বা বহুৱা।

**Throng** (থ্ৰং) *n.* a crowd, a great multitude হুমুজুম, হেঁচাটেপা, মানুহৰ দ'ম। —*v. i.* to crowd together হি'চ'চি হ; to press টাই খা।

**Throttle** (থ্ৰটল্) *n.* the throat টে'টু। —*v. t.* to choke by pressing the throat টে'টুত চেপা দি মাৰ, ওলাহ নিৰোধকৈ ধৰ।

**Through** (থ্ৰু) *prep.* and *adv.* from end to end ইমূৰৰ পৰা সিমূৰলৈ, আগৰ পৰা গুৰিলৈকে; by means of দ্বাৰাই, জৰীয়তে, হাতেদি, যোগে; in consequence of বাবে, হেতুকে। (**Carry through**, **Go through** see **Carry and Go**). **Be through**=to be finished শেষ কৰিব লাগে। **Through the field**=পথাৰৰ মাজেদি। **Send the petition through him**=তেওঁৰ হাতেদি বা যোগে পঠা। **Read the letter through**=চিঠিখন ইমূৰৰ পৰা সিমূৰলৈ পঢ়। **The bullet passed through his breast**=গুলিটো তাৰ বুকুয়েদি সবকি গল। **The project fell through**=সেই প্ৰস্তাব বহিত হল। **Through and through** *adv.* completely সম্পূৰ্ণৰূপে। **Throughout** (থ্ৰু'আউট্) *prep.* in every part of গোটেই, জুৰি। **Throughout the year**=গোটেই বছৰত। — *adv.* every where সকলো ঠাইতে, সৰ্বত্ৰ।

**Through ticket** *n.* a ticket for the whole of journey through different lines of communication বেলেগ বেলেগ ৰেল জাহাজতো গ্ৰাহ হোৱা একেবাৰে যাব পৰা টিকট। **Through train**=এঠাইৰ পৰা আন ঠাইলৈ একেবাৰে যোৱা ৰেল গাড়ী।

**Throve** *pa. t.* of **Thrive**.

**Throw** (থ্ৰো) *v. t.* to fling, to hurl নিক্ষেপ কৰ, পেলা, দলিমাৰি দে। —*v. i.* to cast dice পাৰটি পেলা। —*n.* the act of throwing নিক্ষেপ, পেলোৱা কাৰ্য্য। —*pa. t.* **Threw** (থ্ৰু)

*pa. p.* **Thrown.** To throw away—to reject দলিয়াই পেলা, পেলাই দে; to spend in vain মিছাই নষ্ট কৰ, অপব্যয় কৰ। To **throw back**—to refuse অস্বীকাৰ কৰ; to revert আকৌ আগৰ প্ৰৱৰ্ত্তি ধৰ। **Throw by**—একটাইকৈ থ। **Throw in one's lot with**—কোনোটাৰ লগলাগি একে দশাপ্ৰাপ্ত হ। To **throw light on**—to make clear খোলোচা কৰ। To **throw off or out**—to reject ত্যাগ কৰ; to expel খেদাই দে, বাজ কৰ। **Throw one's self on or upon**—to rely upon মিৰ্জি কৰ। **Throw over**—to discard দলিয়াই পেলা, পৰিত্যাগ কৰ। **Throw up**—to raise তোলা; to give up পৰিত্যাগ কৰ; to vomit ইতিয়া। **Throw dust in person's eyes**—চকুত বালি মাৰ, ভুৱা দে। **Throw into the shade**—to excel চেৰপেলা, জেঠ হ।

**Thru** (থ্ৰু) *n.* the end of a thread আঁত, দহি; coarse yarn উড়িয়া সূতা। —*v. t.* to fringe দহি খুৱা। —*v. i.* to play rudely upon an instrument কোনো বাজনাতে মিছাই আঙুলী বুলাই ঠক্ঠকা।

**Thrush** (থ্ৰাচ্) *n.* a small singing bird এক বকম চৰাই; a disease of the mouth সৰু লৰা-ছোৱালীৰ মুখৰ ঘা।

**Thrust** (থ্ৰাষ্ট) *v. t.* to push or drive with force হেঁচ, ঠেলামাৰ, হেঁচি সূমা; to stab খোঁচমাৰ। —*v. i.* to squeeze in হেঁচাখাই সোমা। —*n.* a stab খোঁচ, হেঁচা, ঠেলা। **Thrust aside**—to push away ঠেলামাৰি এফলীয়াইকৈ থ। **Thrust one's self into**—হেঁচি বলেৰে সোমা। **Thrust upon**—to force upon বলেৰে হেঁচামাৰি ধৰ। (*pa. t.* and *pa. p.* **Thrust**).

**Thud** (ঠাড্) *n.* a hollow sound ধুম শব্দ, ঠল-ঠলকৈ পৰাৰ শব্দ।

**Thug** (ঠগ্) *n.* a cut throat, ruffian হত্যা কৰি জীৱন বাপন কৰা দলৰ লোক। **Thuggee** (ঠগী) *n.* হত্যা কৰি সুৰা ব্যবসায় (ভাৰতবৰ্ষত ১৮২৫ চনত গৱৰ্ণমেণ্টে নিষাধ কৰে)।

**Thumb** (থাম্) *n.* the short thick finger হাতৰ বুঢ়া আঙুলি। —*v. t.* to handle awkwardly

অধৰাটকৈ কাম কৰ, লেপথেপ কৰ। **Under one's thumb**—under one's influence কাৰো ক্ষমতাৰ অধীনত। **Thumb impression**—আঙুলি কটপা। **By rule of thumb**—in a rough and unskillful manner খণ্ডখণ্ডকৈ, অশিক্ষিত-ভাৱে, অভ্যাসৰ ওপে।

**Thump** (ঠাম্প) *n.* a heavy blow মাৰ, গধুৰ বস্ত্ৰৰে কৰা আঘাত। —*v. t.* to strike with something heavy ধুমৰে পিট, গধুৰ বস্ত্ৰৰে মাৰ, খুন্দা মাৰ, টুঙ্গনিয়া। —*v. i.* to fail with a heavy blow ধুমকৈ পৰ। **Thumper** (ঠম্পাৰ্) *n.* an impressive person or thing বম্‌কোচ মিছা বস্ত্ৰ, মেজত চপৰিয়াই বৰ বৰ কথা কওঁতা। **Thumping** *adj.* very big বহুত, বৰ সবহ বা ডাঙৰ।

**Thunder** (ঠান্‌দাৰ্) *n.* the sharp rumbling sound after lightning ঢেৰেকনি; any loud noise গাঁজনি, মেঘগজ্জন। —*v. i.* and *v. t.* to sound as a thunder ঢেৰেকনি মাৰ, তৰ্জ্জন গজ্জন কৰ।

**Thunderbolt** (ঠান্‌দাৰ্-ব'ল্ট) *n.* a shaft of lightning বজ্জ, বজ্জপাত।

**Thunderclap** *n.* the explosion of thunder ঢেৰেকনি, গাঁজনি।

**Thunderstorm** *n.* a storm accompanied by thunder and lightning ধুমুহা, ঢেৰেকনি।

**Thunderstruck** *adj.* struck by lightning চৰণ পৰা, বজ্জাঘাতত হোৱা; astonished অবাক, বিস্ময়গম।

**Thursday** (থৰ্চডে) *n.* the fifth day of the week বৃহস্পতিবাৰ, শুকুবাৰ।

**Thus** (ডাচ) *adv.* in this manner এইদৰে, এনেকৈ।

**Thwack** (ঠোৱেক্) *v. t.* to thrash with something blunt মৰিয়া, পিট, খুন্দ।

**Thwart** (থোৱাৰ্ট) *adj.* crosswise অণালি-পথালি। —*v. t.* and *v. i.* to oppose, to defeat বাধাত ক্ৰিয়া, বিকল কৰ, ব্যৰ্থ কৰ।

**Thy** (ডাই) *adj. poss.* of Thee তোৰ, তোমাৰ।

**Thyself** (ডাই-চেলফ্) *pron.* thou or thee in person তই নিজে, তুমি নিজে নিজে।

**Ti** (টি) *n.* a kind of tree of the lily family

with edible roots শেজুকৰ দৰে আঙ্গু ধৰা এবিধ গছ।

**Tiara** (তাই-এ-ৰা) *n.* an ornamental head dress of the Persians বন কৰা ভণ্টুপী।

**Tic** (টিক্) *n.* a spasmodic contraction of muscles of face হঠাতে মুখৰ কোনো সিৰ কৌচখাই ধৰা বেয়াৰ।

**Tick** (টিক্) *n.* an insect which infests dogs, cows etc. চিকৰা। —*v. i.* to make quick noise as a watch টিক্ টিক্ শব্দ কৰ, টিক্‌টিকা; to touch lightly পিপিৰা, অলপকৈ ছো। —*v. i.* to give credit ধাৰে দে, উঠনা দে।

To buy goods on tick = উখনাকৈ ল।

**Tick of** = অলপকৈ চিন দে।

**Ticket** (টিক্-এ'ট্) *n.* a card for admission etc. টিকট (as a Railway ticket), a token of any right নিদৰ্শন।

**Tickle** (টিক্‌ল) *v. t.* to touch lightly, to cause laughter সুবসুৰা, ভাকুটুকা। **Tickling sensation** = সুবসুৰণি।

**Ticklish** *adj.* easily affected অলপতে বেয়া পোৱা, মন পাভল, চকল।

**Tide** (টাইদ্) *n.* the regular ebb and flow of the sea জোৱাৰ ভাটা; সাগৰৰ পানীৰ হ্ৰাস বৃদ্ধি; time, season সময়, কাল; course গতি। —*v. t.* or *v. i.* to drive with the stream সোতৰ উঠাই নে বা উঠি যা। **Flood tide** = জোৱাৰ। **The ebbtide** = ভাটা। **Tide** = ভাটা। **Tide over** = to overcome difficulties বিপদৰ পৰা উদ্ধাৰ হ, বিপদ অতিক্ৰম কৰ।

**Tidal** *adj.* pertaining to tides জোৱাৰ ভাটা সম্বন্ধীয়।

**Tidesman, Tide-waiter** *n.* a custom house officer who waits the arrival of vessels জাহাজ অহাযোৱাৰ সন্ধান লোৱা বিষয়া, বাহুল লগাবলৈ বখা জাহাজ পৰীক্ষা।

**Tidiness** (টাইডিনেচ্) *n.* neatness পৰিপাটি অৱস্থা, নিয়াৰি গুণ।

**Tidings** (টাই-ডিংজ) *n.* (*pl.*) news খবৰ, বাতৰি, সমাচাৰ।

**Tidy** (টাইডি) *adv.* neat, orderly পৰিপাটি,

সুন্দৰ, নিয়াৰি, আটোম-টোকাৰি। **I am feeling pretty tidy** = মই এতিয়া কিছু ভাল পাইছো।

—*v. t.* to put in good order (after with up) সিঁজিল কৰ।

**Tie** (টাই) *v. t.* to fasten with a string, to bind বান্ধ, গাঁঠি দে। —*n.* a knot গাঁঠি, বান্ধ, বান্ধনী; a neck-tie গলাবন্ধা ফিটা; an equality in numbers as in a game দুয়োফালে সমান সমান হওন; (*fig.*) thing that unites persons, such as bond, obligations, friendship, যি বস্তু বা কাৰ্য্যই মানুহক লগলগাই বা বান্ধ খুৱাই। **Tie-beam** = পথালি চতি। **Tie-rod** = চুড়াল কাঠ জপটীয়াই ধৰা সাবটী লোহা।

**Tier** (টিয়েৰ) *n.* a row শাৰী, থাক।

**Tierce** (টিয়েৰ্চ) *n.* a cask containing about 42 gallons গ্ৰায় ১৪২ সেৰ ধৰা পিপা; a sequence of three cards of the same kind একে বন্ধৰ তিনিটা মিল ভাচ পাত।

**Tiff** (টিক্) *n.* slight irritation ক্ৰোধ ভাব, খংমুৱা ভাব। —*v. t.* to sip এশোহা এশোহাকৈ খা। —*v. i.* to be peevish খংমুৱা হ।

**Tiffin** (টিক্-ইন্) *n.* luncheon জলপান।

**Tiger** (টাই-গাৰ) *n.* a feline beast of prey বাঘ, বনৰজা। **Tigress** (*fem.*) = বাঘিনী।

**Tiger-beetle** = শুককৰাৰ দৰে এবিধ ডাঙৰ পোক। **Tiger-cub** = বাঘ পোৱালি।

**Tigrine** (টাই-গ্ৰিন্) *adj.* like a tiger বাঘৰ দৰে।

**Tight** (টাইট্) *adj.* close, compact লিপিত খাই ধৰা, টান, আটিল, আঁঠোৱা। **Tightly** *adv.* closely টানকৈ, আঁঠি জপুৰকৈ।

**Tighten** (টাইট্‌জন্) *v. t.* to make tight আঁঠ, টান, আঁঠুখুৰা, টনটনীয়া কৰ। **Tightness** *n.* আটিল গুণ, টনটনীয়া অৱস্থা, ঠেক।

**Tike or Tyke** (টাইক্) *n.* a low fellow, a cur নীচ, অৰ্থম মানুহ, কুকুৰ।

**Tile** (টাইল্) *n.* a piece of baked clay used in building খোলা, খাপৰি ইটা। —*v. t.* to cover with tiles খাপৰি লগা, খাপৰিৰে ছা।

**Till** (টিল্) *n.* a money-box ধন ধোৱা পেৰা। —*prep.* or to the time of পৰ্য্যন্ত

তেতিয়ালৈ, যি পর্যন্ত, কোনো কাৰ্য্য হয় মানে।  
—*v. t.* to cultivate হাল বা, মাটি চহা।

**Tillage** (টিল-এ'জ) *n.* act of tilling হালবোৱা  
কাম, মাটি চহোৱা কাৰ্য্য, কৃষিকৰ্ম। **Tiller** *n.*  
one who tills কৃষক, হালোৱা।

**Tilt** (টিল্ট) *n.* the canvas covering of a  
cart গাড়ীৰ চটৰ ওপৰত দিয়া কাপোৰ; an  
awning in a boat নাৱৰ চাপৰ বা চাপলিকা;  
an exercise with lances যাতি খেল। —*v. i.*  
or *v. t.* to thrust with a lance from  
horse-back বোঁড়া দৌৱাই গৈ বোঁজ মাৰ; to  
fall into an inclining posture হামোকা খা,  
কাতি হৈ পৰ; to raise one of the ends  
এফালে দাং বা এটা মূৰ দাং। **Tilt-hammer**==  
লো খুন্দা হাতুৰী।

**Timber** (টিম্বাৰ্) *n.* wood for building ঘৰ  
সজা কাঠ; trees felled কটা গছ। **Timber-**  
**tree** *n.* ঘৰত লগাবৰ উপযুক্ত গছ।

**Timbrel** (টিম্-ড্ৰেল্) *n.* a musical instrument  
like a tambourine খঞ্জীৰ দৰে একৰকম বাদ্যযন্ত্ৰ,  
মাদল।

**Time** (টাইম্) *n.* period during which any-  
thing is done or happens সময়, পৰ,  
কাল; opportunity সুযোগ; (*pl.*) state of  
things at any time সাময়িক অৱস্থা। **At**  
**times**=occasionally কেতিয়াবা কেতিয়াবা,  
কোনো কোনো সময়ত। **This time**=এইবেলি,  
এইবাৰ। **A fixed time**=ঈতিবা, সিদ্ধান্ত।  
**Be master of one's time**=গেতিয়াই যিহকে  
ইচ্ছা তাকে কৰিব পৰা হ, ইচ্ছামতে চলিবলৈ  
সুবিধা কৰি ল। **By this time**=এতিয়ামানে,  
এতেবেলিকা, এনে সময়ত। **In time**=ঠিক  
সময়ত, সময়ত, ঈতিবামতে; sufficiently early  
সোনকালে। **Out of time**=অসময়ত, পলমকৈ,  
বেলিকৈ। **At a time**=এবাৰ এবাৰকৈ। **To**  
**keep time**=to show the time correctly,  
as a watch ঠিক সময় দেখে, ঠিক সময় ৰাখ।  
**Lose time**=সময় নষ্ট কৰ, পলম কৰ; to be-  
come slow পাচ পৰ। **Make time**=আহৰি  
পা, সময় কৰি ল। **In the mean time**=in  
the intervening time ইতিমধ্যে, এনেতে।  
**At the same time**=also আৰু আকৌ। **For**

**the time being**=বৰ্তমান, সাম্প্ৰতিকৈ। **In**  
**course of time**=সময়ত, সময়মতে, কালত।  
**In no time**=soon সোনকালে, অৰিলগে, বেগতে।  
**Once upon a time**=কেতিয়াবা, এসময়ত।  
**Time after time**=বাৰে বাৰে, বেগিয়ে বেগিয়ে।  
**Time of life**=আয়ুস। **Time is up**=সময়  
অতীত হল। **At all times**=সদায়, তিনিও  
প্ৰসঙ্গত। **Time gun** *n.* a gun which is  
fired daily at a fixed time সময় নিৰ্দ্ধাৰিত  
কৰা তোপ। **Time limit**=মিয়াদ, নিৰ্দ্ধাৰিত  
সময়।

**Time-honoured** *adj.* honoured for a long  
times বহুদিনৰপৰা চলি অহা।

**Time-keeper** *n.* one who keeps the time of  
labourers কাম কৰা মানুহ অহা-যোৱাৰ সময়  
বাৰোতা, হাজিৰা ৰখা মহৰি; a clock ঘড়ী।

**Timely** *adv.* in time ঠিক সময়ত, সময়মতে।

**Time-server** *n.* one who suits his opinions  
to times কাৰ্য্যৰ অৱস্থা বুজি মত দিওঁতা, সময়ৰ  
চাকৰ।

**Timepiece** (টাইম্-পিচ্) *n.* a clock ঘড়ী, বকৌৰ  
আৱাজ নকৰা ঘড়ী।

**Timetable** *n.* a list showing the time of  
doing something সময়ৰ তালিকা।

**Time-worn** (টাইম্-ওৱৰ্ণ) *adj.* worn by time  
পুৰণা, পচা।

**Timid** (টিমিড্) *adj.* fearful ভয়াতুৰ। **Timidity**,  
**Timidness** *n.* state of being fearful ভয়,  
ভীকতা।

**Timorous** (টীমৰচ্) *adj.* timid ভয়াতুৰ, সশঙ্কিত।  
**Timorously** *adv.* ভয়ে ভয়ে।

**Tin** (টিন্) *n.* a kind of white metal বগিতাম,  
টিন্। (*Slang*) money ধন, টকা। **Tin**  
**fish**=(*nautical slang*)=torpedo পানীৰ তলে  
যোৱা জাহাজ ভঙ্গা কল; cover or coat with  
tin টিনেৰে মেৰা, টিঙ্গানী লগা।

**Tincture** (টিংক্‌শ্যাব) *n.* slight tinge ৰং,  
আভাস; a medical solution আৰক। —*v. t.*  
to tinge ৰং দে, বৰণ দে।

**Tinctorial** (টিংক্‌ট-ৰিয়েল্) *adj.* colouring ৰং  
কৰা, বোল দিয়া।

**Tinder** (টিন্দাৰ) *n.* any material used for

kindling fire from a spark লগনী, টিভিৰ তুলা, বেগতে জ্বই লগাব পৰা বস্তু। **Tindery** *adj.* easily irritable অলপতে খং উঠা, টিভিৰিলা যেন।

**Tine** (টাইন্) *n.* the spike of a fork or of anything like a fork জবকাৰ দাঁত, ত্ৰিশূলৰ জোং, পছ শিল্পৰ ফেৰেঙণী।

**Tinfoil** *n.* thin leaves of tin for wrapping something বাং পতা, টিনৰ পিপিৰীয়া পাত।

**Tinge** (টিন্জ্) *v. t.* to tint, to colour অলপ বৰ্ণৰ ছাট পেলা, বং লগা; to mix with something শাকহবাবে মিহলা, ছাট দে। —*n.* a small amount of a taste or colour imparted to some other thing ছাট, ঈষৎ বং বা সোৱাদ।

**Tingle** (টিংগল্) *v. i.* to feel a thrilling sensation জ্বিন্জ্বিনা, সিৰসিৰা; to feel a sharp pain চিৰিঙ্গিলি পাব, টিংটিঙ্গা। **Tingling sensation** = সিৰসিৰি।

**Tinker** (টিংকাৰ) *n.* one who mends brazen or tin kettle টিনৰ বা পিতলৰ কেটুলী বাতোতা। —*v. t.* & *v. i.* to repair ধাতুৰ বস্তু মেৰামত কৰ।

**Tinkle** (টিংকল্) *v. i.* or *v. t.* to jingle, to clink টিংটিঙ্গা, টিনটিনা, কন্‌কনা। —*n.* a sharp linking sound টিংটিঙ্গনি। **Tinkling** *n.* jingling noise টিংটিং শব্দ, জ্বনজ্বনি।

**Tinsel** (টিন-চেল্) *n.* something shining বহণ; anything showy but worthless বংচকীয়া অৰ্ণামিলা বস্তু। —*adj.* gaudy বাহিৰে বংচকীয়া।

**Tinsmith** (টিন-স্মিথ্) *n.* a worker in tin টিনৰ বন কৰা মিস্ত্ৰী।

**Tint** (টিন্ট্) *n.* a slight tinge বৰ্ণৰ ছাট, বোল। —*v. t.* to give a slight colour to ঈষৎ বোল দে।

**Tiny** (টাইনী) *adj.* very small নিচেই সৰু, অকণমান।

**Tip** (টিপ্) *n.* the top, the end of anything slender মূৰ, আগ, পাতৰ খোৰ; a gratuity পুৰস্কাৰ, বক্চিচ; a light stroke

অকণমাণ থাপৰ; private information about racing, stock etc. ভিত্তকৰা খবৰ। **Tip off** = (*Slang*) give hint or warning সাৱধান কৰণ, ভিতৰি টিপ দে। **Tip one the wink** = to wink টিপ দে, চকু টিপিয়াই সতৰ্ক কৰ। **Tip the scale** = পাল্লাৰ এমূৰে দৰাই ধৰ। **Tip and run** = a naval raid থাপমানি কৰা জাহাজৰ আক্ৰমণ; a bat-ball play বেটবল খেলা।

**Tipped** (টিপ্-এ'ট্) *n.* the cape of a coat কোট চোলাৰ কলাৰ, কোট চোলাৰ ডিভিৰ কাপোৰ।

**Tipple** (টিপ্পল্) *v. i.* to drink strong liquors to excess অতিপাতকৈ চোকা মদ খা।

**Tippler** (টিপ্প-লাৰ) *n.* a habitual drunkard, a toper মদপী।

**Tippy** *adj.* unsteady ধলংপলং, অস্থিৰ।

**Tipsy** (টিপ-চি) *adj.* slightly intoxicated অলপ জ্বলে ধৰা, মদৰ বাগীয়ে ধৰা।

**Tiptoe** (টিপ্-ট্) *n.* the end of the toe ডৰিৰ বুঢ়া আঙ্গুলিৰ মূৰ। **On tiptoe** = ব্যঞ্-ভাবে; বেঙ্গামেলি। **To walk on tiptoe** = to go lightly and slyly মনে মনে চোবৰ দৰে যা।

**Tiptop** (টিপ্-টপ্) *n.* the extreme top একেবাৰেই ওপৰ। —*adj.* first-rate প্ৰথম শ্ৰেণীৰ; excellent অতি উত্তম, সকলোপিনে পৰিপাটি।

**Tirade** (টাই-ৰে'ড্) *n.* a reproof ভৎসনা, গ্লানি-জনক আখ্যান।

**Tire** (টায়ৰ্) *n.* the hoop of iron or rubber used round a wheel চকৰিত লগোৱা লো বা বৰদৰ মেৰ; apparel সাজ। —*v. t.* to harass হাইবাণ কৰ; to attire সাজ পিন্ধা; to weary ক্লান্ত কৰ, ভাগৰ লাগ, ভাগৰা। —*v. i.* to become weary ভাগৰ লাগা, হৰ, আমনি লাগ। **Tired** *adj.* wearied ক্লান্ত। **Tiring room** = green-room ছো-ঘৰ।

**Tiresome** (টায়ৰ-চাম্) *adj.* tedious আমনি লগা। **Tiresomely** *adv.* হেলাই-হেপাই।

**Tis** = It is

**Tissue** (টিস্-ইউ) *n.* cloth interwoven with gold or silver গুণাৰ বনকৰা কাপোৰ।

the substance composing the organs ইঞ্জিয়-বিলাকৰ সূক্ষ্ম সিব সংযুক্ত মঙহাল পদাৰ্থ; a connected series লানি।

**Tissue-paper** *n.* জলজলীয়া পাতল কাগজ।

**Tit** (টীং) *n.* any small animal অকণমান জন্তু, অকণমান চৰাই। **Tit for tat**=blow for blow, tip for tap জোৰাই জোৰাই, ভুলুটো ভুলুটো।

**Titan** (টাইটেন্) *n.* a giant দৈতা, অসুৰ, দানব।—*adj.* huge, gigantic প্ৰকাণ্ড; also **Titanic** *adj.* super-human দুৰ্জয়, অসাধাৰণ।

**Titbit** (টীট্-বিট্) a choice little thing মনখোৱা অকণমান বস্তু।

**Tithe** (টাইড্) *n.* a tenth part দশমাংশ; any tax payable in kind শস্যৰ দহ ভাগৰ এভাগ কৰ; any small portion কিছু অংশ।—*v. t.* to tax to a tenth part দশমাংশ কৰ লগা।

**Tithing** *n.* ten householders mutually responsible for peaceful behaviour of each other পৰস্পৰে পৰস্পৰৰ সদ্ব্যৱহাৰৰ কাৰণে দায়ী ওচৰা-ওচৰি দহঘৰ মানুহ।

**Titillate** (টীট্-ইল্-লেট্) *v. t.* to tickle সুবসুৰা, ভাকুটুকা। **Titillation** ভাকুটুটনি।

**Title** (টাইটল্) *n.* a name of distinction উপাধি, বাৰ, খিতাপ, পদবী; an appellation, set over a thing শিৰোনাম; ownership, right অধিকাৰ, স্বত্ব। **Title-deed**=স্বত্বৰ দলীল। **Title-page**=কোনো কিতাপৰ নাম থকা প্ৰথম পাত, প্ৰথম আখ্যাবলী।

**Titling** (টাইটলিং) *n.* impressing of title on the back of a book in gold leaf সোণ পানীৰে কিতাপৰ ওপৰত ছাপা কৰা নাম।

**Titter** (টিট্-আৰ) *v. i.* to giggle, to laugh in a suppressed manner থিখীয়া, থিকথিকা।—*n.* a restrained laugh থিকথিকনি, থিখীনি, ফিক্কা-ফিক্কা।

**Title-tattle** *n.* an idle talk অনৰ্থক গল্প, মিছা আলপ, ফচলু কথা।

**Titular** (টিট্-ইউ-লেব্) *adj.* existing in name only, nominal নাম মাত্ৰ, কেৱল নামধাৰী।

**Titulary** (টিট্-ইউ-লেৰি) *adj.* pertaining to a title উপাধিধাৰী, উপাধি সম্বন্ধীয়।

**To** (টু) *prep.* in the direction of লৈ, প্ৰতি, পক্ষে, ওচৰলৈ। **To and fro**=backwards and forwards ইফাল সিফালকৈ। **To certain extent**=কিছু পৰিমাণে। **To a man**=এটোও মানুহ নেৰাকৈ, সকলোবিলাকে। **To all intents, and purposes**=really দৰাচল, আচলতে। **He come to me**=তেওঁ মোৰ ওচৰলৈ আহিছিল। **To the best of my knowledge**=মই বিমানদূৰ জানো। **To the letter**=অকণো ইফাল সিফাল নকৰাকৈ, যেনে লিখা আছে ঠিক তেনেকৈ। **To wit**=namely, that is to say অৰ্থাৎ। **To boot**=over and above আৰু, তাৰ উপৰিও।

**Toad** (ট'ড) *n.* a reptile বেঙ, পাত বেঙ, চকু ভেঙুলী।

**Toady** *n.* a mean flatterer চাটুকাৰ, মিছা উপাসক।

**Toad-eater** *n.* a sycophant চাটুকাৰ, খোচামোদকাৰী।

**Toad-stool** *n.* a kind of mushroom এবিধ বিষাক্ত কাঠফুলা।

**Toast** (ট'ষ্ট) *v. t.* to dry and scorch at the fire জুইত সেক; to drink to health of আশীৰ্বাদ কৰি মদ পান কৰ; toasted bread জুইত সেকা বা দোৱাতজা কটী; one whose health is to be drunk যাৰ মঙ্গলৰ অৰ্থে মদ পান কৰা হয়। **To propose the toast**=মদ খোৱাৰ পূৰ্বে মঙ্গল কামনা কৰ।

**Tobacco** (ট'-বেক্-'অ') *n.* a narcotic plant ধূঁপাত।

**Tobacconist** (ট'-বেক্-'অনিস্ট) *n.* one who sells tobacco ধূঁপাতৱালা, ধূঁপাত ব্যৱসায়ী।

**Toboggan** (টবগেন্) *n.* a kind of long narrow sled বৰফৰ ওপৰত চোঁচোৰাই নিয়া একবকম গাড়ী (স্কেনডিনেভিয়া দেশত ব্যৱহাৰ কৰে)।—*v. i.* to go in toboggan আগুৰিয়া ঠাইত লাহে লাহে গাড়ীৰে চুটিয়া।

**Toco** (টকো) *n.* (Slang) punishment শাস্তি।

**Tocsin** (টক্-'চিন) *n.* an alarm bell বিপদসূচক ডাকৰ ঘণ্টা বা ডাকৰ লক্ষ্য।

**To-day** (টু-'দে') *n.* the present day আজি।



- To-day fortnight**=চৌদ্ধ দিনৰ মূবত আজিৰ বাবে ।
- Toddle** (টডল্) *v. i.* to walk with feeble steps টলংপলং কৰি যা, থক-বৰকৈ খোজকাঢ় ।
- Toddy** (টড-ই) *n.* the fermented juice of certain plants ডাড়ী, ভাল বা খেজুৰৰ বস ।
- Toe** (ট') *n.* one of the projecting members of the foot ডবিৰ আঙুলি; fore part of hoof জন্তৰ খুৰাৰ আগ ভাগ ।
- Toff** (টফ্) *n.* (*slang*) a dandy ধুন মাৰি ফুৰা মানুহ ।
- Tog** (টগ্) *n.* (in *pl.*) garment পোচাক । —*v. t.* to dress পোচাক পিন্ধা । **Toggery**=পোচাক ।
- Together** (টু-গেডাৰ) *adv.* in union একেলগে, লগলাগ । **To lay heads together**=সকলোৱে মিলি পৰামৰ্শ কৰ ।
- Toil** (টাইল্) *v. i.* to labour পৰিশ্ৰম কৰ, শ্ৰম কৰ । —*n.* fatiguing labour শ্ৰম, দুখ বন ।
- Tollsome** *adj.* wearisome ক্লান্তজনক; full of fatigue পৰিশ্ৰমী ।
- Toilet, Toilette** (টই-লেট) *n.* articles used in dressing মূৰ ঝঁতাওতে আক সাজ পিন্ধোতে ব্যৱহাৰ কৰা সঁজুলি; a dressing table ফণি-আঠী থোৱা মেজ । **To make one's toilet**=সাজ পিন্ধ ।
- Tokay** (ট'-কে) *n.* a kind of sweet flavoury wine এবিধ সুগন্ধি সোৱাদ মদ ।
- Token** (ট'-কন্) *n.* a sign, a mark চিহ্ন, চিন, লক্ষণ; a memorial of friendship বন্ধুতাৰ চিহ্ন ।
- Told** (ট'ল্ড) *pa. t. and pa. p.* of Tell. All told=মোটমোট, সৰ্বমুঠ ।
- Tolerable** (টল্-আৰ্-এ'-বল্) *adj.* moderately good যেন-তেন, ভালোঁ নহয় বেয়াও নহয়; that may be endured সহনীয়, সহিবলগীয়া ।
- Tolerably** *adv.* একবকম, মধ্যমৰূপে, মধ্যমজিকৈ মাঝেমুখে, একবকমকৈ ।
- Tolerance** (টল্-আৰ-এক) *n.* patience সহিষ্ণুতা, সহনীয় গুণ ।

- Tolerant** (টল-আৰ-এক্ট) *adj.* tolerating সহিষ্ণু, সহনীয়, উদাৰ ।
- Tolerate** (টল্-আৰ-এ'ট) *v. t.* to endure সহ্য কৰ, সহি থাক; to allow without hindering প্ৰতিকাৰ নকৰাকৈ এৰি দে ।
- Toleration** (টল-আৰ্-এ'শন্) *n.* act of tolerating সহিষ্ণুতা, সহন গুণ ।
- Toll** (টল্) *n.* a tax on goods or passengers using a road or market কৰ, মাচুল, পাৰিশি । —*v. t.* or *v. i.* to sound as a bell ঘণ্টা বজা । —*n.* the sound of a bell ডাঙৰ ঘণ্টাৰ মাত ।
- Toll-bridge**=a bridge where toll is taken মাচুল লগোৱা দলং । **Tollman, Toll-collector**=হাটখোৱা, মাচুল লওঁতা ।
- Tolly** (টল্লি) *n.* (*School Slang*) candle মমবাতি ।
- Tom** (টম্) *n.* a male cat বোলা মেফুৰী । **Long Tom**=a long gun দীঘল বৰটোপ । —**Tomboy** (টম্বই) *n.* a rude frolicsome girl অসভ্য নাচনী ছোৱালী; a hoyden.
- Tomahawk** (টম্-এ'হক্) *n.* a war-hatchet বৃদ্ধ কৰা কুঠাৰ ।
- Tomato** (ট'-মে'-ট') *n.* love-apple, a kind of pulpy fruit used as vegetable বিলাহী বেঙ্গেন । *pl.* **Tomatoes.**
- Tomb** (টুম্) *n.* a grave, a monument over a grave কবৰ, পকা মৈদাম । **Tombstone** *n.* a stone placed over a grave to preserve the memory কবৰৰ ওপৰত লগোৱা নাম লেখা শিল ।
- Tomfool** (টম্-ফুল্) *n.* a great fool অতি মূৰ্খ ।
- Tomfoolery** (টম্-ফুল্-এৰি) *n.* buffoonery ডেৰাকুটি, বহুৱালি ।
- Tommy** (টম্-ই) or **Tommy Atkins** *n.* a name for the English private soldier গোৰা চিপাহী । **Soft tommy**=soft bread কোমল কটী ।
- To-morrow** (টু-মৰ্-অ') *n.* next day কাইলৈ । *adj.* on the morrow কাইলৈ ।
- Tom Tiddler's ground**=a place where wealth can be obtained simply by picking it up হাতেৰে বুটিলিলেই ধন পোৱা ঠাই; a

debatable border land ইংলেণ্ড আৰু স্কটলেণ্ড  
দুয়ো পাৰলৈ হেঁপাহ কৰা ঠাই।

**Tom-tom** (টম্-টম্) *n.* an Indian drum  
ঢোলোক, এবিধ ঢোল।

**Ton** (টন্) *n.* a measure of capacity for  
dry things টন, প্ৰায় ২৭ মণ / ২৫ সেৰ  
ওজন।

**Tone** (টন্) *n.* quality of the voice মাত,  
স্বৰ ; character or style প্ৰকৃতি, ধৰণ, অৱস্থা ;  
the colour of a picture আঁৰণৰ বৰণ। —*v. t.*  
to give tone, to alter or modify the  
colour or sound বৰণ দি ফটকটীয়া কৰ, মাত  
বা বৰণ সলনি কৰ। **Tone down**=to soften  
কোমল কৰ, বৰণ শাউল কৰ।

**Tong** (টং) *n.* a Chinese secret society চীন  
দেশৰ গুপ্ত সঙ্ঘানী সভা।

**Tongs** (টংজ্) *n.* (*pl.*) an instrument of  
metal with two shafts for holding some-  
thing চেপেনা, লেপ, সঁৰাই।

**Tongue** (টং) *n.* the organ of taste জিভা ; a  
language ভাষা, মাত ; anything shaped  
like a tongue জিভাৰ আকৃতিৰ কোনো বস্তু।  
**Tongue tide**=কথা কবলৈ অসমৰ্থ, মুখ বন্ধ।

**Hold your tongue**=মনে মনে থাক, চুপ মাৰ।

**Tonic** (টনিক্) *adj.* giving strength বলকাৰক,  
বল হোৱা। —*n.* a medicine to give  
strength বল হোৱা দৰব।

**To-night** (টু-নাইট্) *n.* this day night আজি  
ৰাতি।

**Tonnage** (টন্-এ'জ্) *n.* a measure showing  
the capacity of a ship or boat নাব বা  
জাহাজত কিমান বোজাই ধৰে তাৰ পৰিমাণ  
(অৰ্থাৎ ৯০ ঘন ফুট) ; a duty on ship per  
ton টন হিচাবে জাহাজৰ মাচুল।

**Tonsil** (টন্-চিল) *n.* a gland at the root of  
the tongue জিভাৰ ওচৰিৰ সিব।

**Tonsor** (টন-চৰ্) *n.* a barber মাপিত।

**Tonsure** (টন্-চাৰ) *n.* act of clipping or  
shaving the hair মণ্ডন, ভাঙি চুলি খুকুৱা কাম।

**Tonsured** *adj.* having the head shaved  
চুলি খুকুৱা, লঠাম্বা।

**Too** (টু) *adv.* over ও, অন্ধ ; extremely অতি,

অত্যন্ত। **He too**=সিও। **He is too poor**=  
ভেও অতি দুখীয়া, নিচেই দুখীয়া। **I cannot  
be too thankful**=মই যিমান কৃতজ্ঞ হব লাগে  
সিমান হব পৰা নাই, মই ধন্যবাদ দি শেষ কৰিব  
নোৱাৰো। **Too many**=বহুত।

**Took** (টুক্) *pa. t.* and *pa. p.* of **Take**.

**Tool** (টুল) *n.* an instrument for working  
with অস্ত্ৰ, হাতিয়াৰ, সঁজুলি। **To be a tool  
in the hands of**=পৰৰ আজ্ঞাধীন হ।

**Tooth** (টুঠ্) *n.* (*pl.* **Teeth**) small bone in  
the jaw for chewing দাঁত ; anything like  
a tooth কৰন্তৰ দাঁত।

**Toothed** (টুঠেড্) *adj.* having teeth দাঁতীয়া,  
দাঁৰ থকা। **Toothache**=দাঁতৰ বিষ। **Tooth-  
less**=দন্তবিহীন, লগা, লাপুং, সোলা। **Toothpick**  
=খৰিকা, দাঁত খৰকিওৱা মাৰি। **Tooth and nail**  
=with fury ভয়ানক খঙেৰে। **In the teeth  
of, In spite of the teeth**=in defiance of  
opposition মানাহি কৰা সত্ত্বেও, আদেশ উলঙ্ঘা  
কৰি। **Show one's teeth**=to threaten ভয়  
দেখুৱা, থমকি দে। **To throw or cast taunt  
in one's teeth**=মুখৰ আগতে নিন্দা কৰ। **Tooth  
powder** *n.* দাঁতোন, দাঁত মজা গুৰি দৰৱ।  
**Toothsome** *adj.* pleasant to the taste মুখত  
ভাল লগা, সুস্বাদু।

**Top** (টপ্) *n.* the upper part of anything  
ওপৰ, আগ, মুখ, মূৰ, টিং ; a child's toy লাটুম।  
—*v. t.* to cover on the top ওপৰত ঢাকোণ  
দে ; to surpass চেৰ পলা, আগ হ। **At the top  
of one's voice**=as loudly as possible  
বৰকৈ চিঞৰি। **Top dressing**=dressing of  
manure on the surface of land মাটিৰ সাৰ  
দি চলাই দিয়া কাম। **Top heavy**=heavy at  
the top আগভৰ ; tipsy বাগীয়ে ধৰা। **Top  
mast**=ওপৰৰ দ্বিতীয় মাস্তুল। **Topsoil**=the  
surface of the soil মাটিৰ ওপৰ চাৰ।

**Top** (টপ্) *n.* the two highest cards of a  
suit in Bridge গাঁচৰ ব্লিক খেলৰ কোনো এক  
বলৰ সবহীয়া ফুটৰ পাঁচ চুটা। **Old-top**=(*slang*)  
old fellow বয়সহ লোক, বুঢ়া মানুহ।

**Topaz** (টোপেজ্) *n.* a mineral এবিধ পোষাৰাজ  
বাথৰ।

**Tope** (টপ্) *v. i.* to drink to excess বেচিঠৈ  
মদ খা। **Toper** *n.* a drunkard মাতাল।

**Topic** (টপ্-ইক্) *n.* a subject of discourse  
বিষয়, প্ৰস্তাৱ, প্ৰসঙ্গ।

**Topical** *adj.* local স্থানীয়, থলুৱা; relating to  
a subject প্ৰস্তাৱিত বিষয় সম্পৰ্কীয়। **Topical  
Causerie**=short newspaper article of  
local events সাহিত্য বিষয়ক চুহুক স্থানীয়  
বাতৰি।

**Topknot** (টপ্-নট্) *n.* a crest চৰাইৰ জ,  
খোপা।

**Topmost** *adj.* highest নিচেই ওপৰৰ।

**Topography** (টপগ্-ৰেফি) *n.* the description  
of the surface of a country কোনো দেশ বা  
ঠাইৰ ওপৰ ভাগৰ বিৱৰণ।

**Topographic,—al** *adj.* দেশৰ ওপৰত থকা জ্ঞান-  
জুৰি, খাল-বাম দেখুৱা বিধৰ।

**Topper** (টপাৰ) *n.* (*Colloq.*) a good fellow  
উত্তম লোক।

**Topple** (টপল্) *v. i.* to tumble down হাম-  
খুৰিহা ই পৰ।

**Topsyturvy** (টপ্-চি-টাৰ্ভি) *adv.* or *adj.* turned  
upside down তল-ওপৰ, ওলট্-পালট্, লৰ্ঘাংলঠং,  
লগুতগু।

**Torch** (টৰ্ছ) *n.* a light formed of certain  
material dipped in oil জেঁৱ, আবিহা।

**Torch light**=জেঁৱৰ পোহৰ, জেঁৱ-বাতি, চুতা-  
চাকি।

**Tore** (টৰ্) *pa. t.* of Tear.

**Toreutic** (ট'ক টীক্) *adj.* pertaining to em-  
bossed metal work ধাতুৰ ওপৰত ছাপকাটী  
নক্সা কৰা বিষয়ক।

**Toreumatology** *n.* the ancient art work on  
metal ধাতুৰ চিত্ৰ অঁকা পৌৰাণিক প্ৰথা।

**Torment** (টৰ্-মেণ্ট) *n.* torture, anguish  
যাতনা, শাস্তি, পৰিতাপ, জীয়াতু। —*v. i.* to tor-  
ture, to distress যাতনা দে, শাস্তি কৰ। **Tor-  
menting** *adj.* causing pain যাতনাধাৰক,  
ৰুশজনক।

**Torn** (ট'ৰ্ণ) *pa. p.* of Tear.

**Tornado** (টৰ্-নে'দ' ) *n.* a violent hurricane  
ভয়নক ধুমুহা, ঘূৰ্ণায়মান বতাহ।

**Torpedo** (টৰ্-পে-দ' ) *n.* a kind of fish with  
electric organs সমুদ্ৰীয় গজাটোপ; a sub-  
marine weapon to blow up ships পানীৰ  
ভলদি গৈ জাহাজ ভঙ্গা আয়েৰ অস্ত্ৰ। —*v. t.* to  
attack with torpedoes জাহাজ ভঙ্গা  
আয়েৰ অস্ত্ৰ নিক্ষেপ কৰ; body of a motorcar  
shaped like a torpedo টৰপিদ'ৰ দৰে যেন থকা  
মটৰগাড়ী।

**Torpid** (টৰ্-পিদ্) *adj.* numb, devoid of the  
power of motion and feeling নিসাব, জঠৰ,  
ঠেৰেকা।

**Torpidity, Torpidness** *n.* numbness জঠৰতা,  
নিসাব অৱস্থা।

**Torpor** (টৰ্-পৰ) *n.* numbness জড়তা, চলন-  
শক্তি হীনতা; inactivity লৰচৰ নকৰা গুণ।

**Torrefy** (টৰ্-ই-কাই) *v. t.* to scorch ভাজ, পোৰ;  
to parch.

**Torrent** (টৰ্-এণ্ট) *n.* a strong current সোঁত,  
পানীৰ বেগ। **Torrential** *adj.* সোঁত বোৱা।

**Torrid** (টৰ্-ইড্) *adj.* very hot ভয়নক গৰম;  
burning দহকাৰক। **Torridzone**=পৃথিৱীৰ  
অতি উত্তপ্ত অঞ্চল, গ্ৰীষ্মপ্ৰধান স্থান।

**Torsion** (টৰ-শন্) *n.* act of twisting পকোৱা  
বা পাক খুওৱা কাম, পাক খণন (যেনে পকোৱা  
জৰীৰ), the tendency of a twisted string  
to return কৰাইমেৰীয়া।

**Tort** (টৰ্ট) *n.* compensation for wrongs  
not arising out of contract চুক্তি নোহোৱা  
ক্ষতিপূৰণ। **Law of tort**=চুক্তি নোহোৱা ক্ষতি-  
পূৰণ বিষয়ক আইন।

**Tortoise** (টৰ-ট্যচ) *n.* a reptile having  
shell to protect the body কাহ। **Tortoise  
shell**=কাহৰ চলং।

**Tortuous** (টৰ-জিউ-অচ) *adj.* twisted কেৰমেৰীয়া,  
কেৰিমেৰি, অকোৱাপকোৱা; deceitful কুটিল।

**Torture** (টৰ্জাৰ) *n.* extreme pain, anguish  
যন্ত্ৰণা, যাতনা। —*v. t.* to put to extreme  
pain যাতনা দে, শাস্তি কৰ।

**Tory** (ট'ৰী) *n.* one belonging to the  
Conservative party in England পুৰাতন  
লাসন-প্ৰণালী বন্ধাকাৰী দলৰ লোক। **Tory-  
ism** *n.* বন্ধপন্থীত।

**Toss** (টচ) *v. t.* to throw up suddenly  
হেঁচোক মাৰি দা, আছাৰ মাৰি পেলা; to agitate  
লৰা। —*v. i.* to be tossed জুট খা; to tumble  
about হামখুৰি খা। —*n.* act of throwing up-  
ward ওপৰলৈ আছাৰ মাৰণ, ওচৰাই পেলাওন।  
**Toss up**=to throw up a coin to decide  
something পইচা দুবাই প্ৰমাণ চা, হেতালি কৰ।

**Tost, Tossed** *pa. p.* of Toss.

**Tot** (টট্) *n.* small child, (*Colloq.*) অকণ-  
মান ল'ৰা-ছোৱালী; a dram of liquor এটোকা  
মদ। **Tot up** to=মোট ইমান হ।

**Total** (ট'টেল) *adj.* whole, entire মুঠ, সম্পূৰ্ণ,  
সমুদয়, গোটেইখিনি। —*n.* the whole মোট, মুঠ,  
গোটেইখিনি। —*v. t.* to add together মুঠ কৰ।

**Totalitarianism** (ট'টেলিভেৰিয়েনিজম) *n.* method  
of increasing territories & influence by  
aggressive methods ৰাজ্য আৰু ক্ষমতা বিস্তাৰ  
কৰাৰ হেঁপাহ, একনাশকত্ববাদ।

**Totalitarian** *n.* one assuming absolute  
power of domination একাধিপতি, সৰ্বগ্ৰাহী  
লোক, আত্মজৰী ভাবৰ লোক। **Totality** *n.*  
duration of an eclipse গ্ৰহণৰ মোক কাল।

**Totally** *adv.* completely সম্পূৰ্ণৰূপে, সমূলি।

**Totem** (ট'টেম্) *n.* a natural object taken  
by a family as a symbol of existing un-  
seen relation কোনো বংশৰ ঊপস্তিৰ কাৰণ-  
স্বৰূপ পৃথকীয় কোনো স্বাভাৱিক বস্তু।

**Toties quoties** (টটীশ-কোৱিচিচ) *adv.* every-  
time প্ৰত্যেকবাৰে।

**Totter** (টট-আৰ) *v. i.* to shake as if about  
to fall থৰকথৰক কৰ; to stagger টগবগা,  
ঘটঘটকৰে লৰ। **Tottering** *adj.* লৰি থকা,  
হেলকহেলক।

**Toucan** (টু-কেন্) *n.* a bird with immense  
beak হোতাং চৰাই।

**Touch** (টাছ) *v. t.* to perceive by feeling,  
to handle স্পৰ্শ কৰ, ছো; to come to  
contact with লগ লাগ; to reach লগ পাব, চুকি  
পা; to move to pity বেজাৰ লগ। —*v. i.*  
to speak of a subject slightly উল্লেখ্য,  
অলপ উত্থাপন কৰ; to be in contact with  
লাগি থব। —*n.* act of touching স্পৰ্শ; act of

moving the hand on a musical instru-  
ment হাল যন্ত্ৰত হাত বুলনি; a stroke with a  
pen or brush লেখনিৰ বেখ। **Touch at**=to  
call while passing যাওঁতে কোনো ঠাইত  
এখতক ব। **Torch on or upon**=উল্লেখ্য,  
অলপ উল্লেখ কৰ। **Touch up**=to improve  
by touches চিত্ৰ ভাল কৰিবলৈ ওপৰে ওপৰে  
লেখনি ফৰা। **Touch and go**=of uncertain  
issue ফলাফল বুলিব নোৱাৰা, চহ্নিস্থ  
নোহোৱা। **Touch-hole**=তোপত জুই লগোৱা  
সক বিদ্ধ।

**Touching** (টাছিং) *adj.* pathetic বেজাৰ লগা,  
মৰ্মস্পৰ্শী।

**Touchstone** *n.* a stone for testing gold কমট  
পাথৰ।

**Touchwood** *n.* some combustible material  
used as tinder জুইত টোঁৱালেই লগা কোনো  
লগনী খৰি।

**Touchy** (টাছি) *adj.* sensitive স্পৰ্শালু, অলপতে  
বেজাৰ পোৱা লোক।

**Tough** (টাক্) *adj.* not easily broken  
নিহিগি, নভগা, লিকটী, জেৰেপা; viscous চিকটী,  
লেকটী; stiff টান। **Toughness** *n.* আটিল গুণ,  
জেৰেপা অৱস্থা।

**Toughen** (টাক্ন্) *v. t.* or *v. i.* to make tough  
লিকটী কৰ বা হ, টান হ।

**Toupee** (টু-পী) *n.* a small wig কৃত্ৰিম চুলিৰ  
গোছা।

**Tour** (টুউৰ) *n.* a journey in a circuit  
ফুৰণ, পৰিভ্ৰমণ। (*mili.*) spell of duty on  
service, time spent at a station কোনো  
থপুৱাত জিৰণি লওন। **To go on a tour**=  
মফচল ফুৰিবলৈ যা। **Tourist** *n.* a traveller  
পৰিভ্ৰমণকাৰী, দেশ চাই ফুৰোতা। **Tourer**=  
touring car ফুৰাচকা কৰা ঘটৰ-কাৰ।

**Tournament** (টুউৰ-নে-মেণ্ট) *n.* a military  
sport কৃত্ৰিম যুদ্ধ; a series of games to dis-  
play courage and strength বল জোখা খেল।  
(also *Tourney*).

**Tourniquet** (টুউৰ-নি-কে'ট্) *n.* an instrument  
to prevent a loss of blood ভেজ ৰখা যন্ত্ৰ।

**Tousle** (টঙল্) *v. t.* (*Coll.*) make the hair

- bristling and untidy চুলি আউল-বাউল কৰ ; to pull about ওলমাই পেলা। *Tousy adj.* sluggy আউল-বাউল, জলবা।
- Tout** (টাইট) *n.* a low fellow who hangs about court etc. for profit মামলা যোকৰ্দ্দমাত সহায় কৰি দুবি ফুৰা ফালেজী লোক, দালাল।
- Tow** (ট') *v. t.* to pull a boat with a rope নাও বা জাহাজৰ ওপ টান। —*n.* the course part of flax লণ বা ঘৰাপাটৰ জঠলা ভাগ।
- Towage** (ট'-এ'জ) *n.* act of towing ওপ টনা কাম ; price for towing ওপ টনাৰ বেচ।
- Toward** (টু'-আৰ্ড), **Towards** *prep.* to the direction of কালৈ, ফালে, টালে, দিশে, পিনে ; for নিমিত্তে, বাবে ; about সন্দৰ্ভে। **Nothing has been done towards it**—এই সন্দৰ্ভে একো কৰা হোৱা নাই। **Towardly** *adj.* ready to do উলোগী, কৰিবলৈ প্রস্তুত।
- Towel** (টোৱ-এ'ল) *n.* a cloth for wiping the body after bathing গামোছ। **Towel horse**—গামোছ। হেলি দিয়া কাঠৰ ডাঁৰ। **Throw in the towel**—admit defeat হাৰ মান।
- Tower** (টাও-আৰ) *n.* a high edifice, a fortress ওখ ঘৰ, দুৰ্গ। —*v. i.* to rise high বৰ ওখ হ, ওপৰলৈ উঠ। **Towering** *adj.* very high বৰ ওখ।
- Town** (টাওন্) *n.* a place larger than a village but smaller than a city নগৰ। **Man-about town**—a fashionable idler in London লণ্ডন নগৰত ঘূমি ফুৰা লোক।
- Townhall** *n.* public hall in a town ৰাজহুৱা সভাঘৰ।
- Townfolk** (টাওন্-ফ'ক্) *n.* (*pl.*) people of a town নগৰবাসী লোকসকল।
- Townsmen** *n.* a fellow inhabitant of a town একে নগৰৰ মানুহ।
- Toxaemia** (টক্সিমিয়া) *n.* blood-poisoning ডেজ বিষাক্ত হোৱা।
- Toxic** (টক্স-ইক্) *adj.* বিহৰ ওপে হোৱা ; of poison বিহৰ।
- Toxicology** (টক্স-চি-কল-জ'-জি) *n.* the science of poisons বিহৰ ওপাওপ বিবৰক শাস্ত্ৰ।

- Toxin** (টক্সিন) *n.* a poison given out by microbe জীবাণুৰ পৰা ওলোৱা বিহ। **Toxicity** *n.* বিষাক্ত ওপ।
- Toxophilite** (টক্স-ফিলাইট) *n.* lover of archery ধনুৰবিদ্যা প্ৰিয় লোক, ধনুৰবিদ্যা শিকোতা।
- Toxophilite** *adj.* (*Gr.* *toxon*—a bow ; *philein*—to love)।
- Toy** (টই) *n.* a play-thing লবাই খেলালি কৰা বস্তু, পুতলা a trifle তুচ্ছ বস্তু। —*v. i.* to dally লীলাখেলা কৰ, কামাতুৰ ভাবে খেলালি কৰ।
- Toyish**—playful খেমেলীয়া, ফুচুৰী ; wanton নিলাজ।
- Trace** (ট্ৰেচ) *n.* a mark left চিন-মকাম, উদ্দেশ ; footprint খোজৰ চিন ; a sketch মোটাটোটি নক্সা। —*v. t.* to discover the tracks of বিচাৰি উলিয়া ; to follow by some mark সন্ধান পা বা ল, পম খেদ ; to sketch আঁক, নক্সা কৰ। **He traced the missing boys to the Asram**—হেৰোৱা লৰা কেইটা বিচাৰি গৈ তেওঁ আশ্ৰমত পালেগৈ।
- Traceable** (ট্ৰেচ-এব'ল) *adj.* that may be traced বিচাৰি উলিয়াব পৰা।
- Trachea** (ট্ৰে'-কি-অ) *n.* the wind pipe শ্বাস নলী।
- Tracery** (ট্ৰে'-চেৰি) *n.* ornamental work on stone শিলৰ ওপৰত ফুল কটা কাম।
- Tracing** *n.* a sketch মোটাটোটি নক্সা, আঁচনি। **Tracing-paper**—মেপ আঁকা পাতলীয়া কাগজ।
- Track** (ট্ৰেক) *n.* footprint খোজ ; a beaten path অহাযোৱা কৰা সুককীয়া বাট, সব, পটী। **In one's tracks**—the place where one stands কোনো ঠাই হোৱা ঠাইত, কাৰো মুখৰ আগত। **Make tracks**—to decamp পলাই লব মান। **Make tracks for**—to follow পাচে পাচে যা। **Off the track**—away from the main path বাটৰ পৰা এফলীয়া হৈ। **Trackless** *adj.* without a path বাটৰ চিন নোহোৱা, বাটপথ নোহোৱা।
- Tract** (ট্ৰেক্ট) *n.* a region দেশ, অঞ্চল ; an area ঠাই ; something extended আৱতন ; a

- short treatise সৰু কিতাপ। **Tract of land** =মাটি এডোখৰ।
- Tractable** *adj.* docile শান্ত; easily managed সহজে চলাব পৰা, বিনীত। **Tractability, Tractableness** *n.*
- Traction** (ট্ৰেক্-শ্বন্) *n.* act of drawing টনা কাষ, টান। **Traction-engine**=গধুৰ বোজাই টানি নিয়া কল গাড়ী।
- Tractile** (ট্ৰেক্-টাইল) *adj.* that may be drawn out টানি দীঘল কৰিব পৰা, বল দিলে ওলাই অহা।
- Tractor** (ট্ৰেক্টৰ) *n.* locomotive motor engine for hauling কোনো মাল বস্তা বা হাল টনা মটৰ ইঞ্জিন।
- Trade** (ট্ৰেড্) *n.* commerce বেপাৰ; craft বাবসায়; men having the same occupation একে বাবসায়ী লোক সকল। —*v. t.* to buy and sell বেচা কিনা কৰ, বেপাৰ কৰ। —*v. i.* to traffic with কাৰবার চলা, বেচাকিনা কৰ। **Trade board**=a statutory body of traders বেপাৰ বাণিজ্য বিষয়ক কথা মীমাংসা কৰা ক্ষমতা পোৱা সভা।
- Trading** *adj.* engaged in trade বেপেকৰা, বেপাৰী। **To trade on**=to take advantage of চল পা।
- Trade-mark** *n.* a distinctive mark on goods মহাজনী মালৰ চিন।
- Trader** (ট্ৰেডাৰ) *n.* one who trades, a merchant বণিয়া, বেপেকৰা, বেপাৰী, হুদৈ।
- Tradesman** *n.* a shopkeeper, a merchant দোকানী, বেপাৰী, বণিয়া।
- Trades-union** (ট্ৰেড্-ইউনিয়ন্) *n.* an association of the traders বণিয়া সভা, বেপাৰী সভা।
- Trades-wind** (ট্ৰেড্-উইণ্ড) *n.* a periodical wind blowing towards the equator and thence westward একৰকম পচোৱা বতাহ, অহন-বায়ু।
- Tradition** (ট্ৰে-ডিছ্-অন্) *n.* unwritten opinions or practices transmitted from generation to generation বোপা-ককাৰ দিনৰে পৰা চলি অহা নিয়ম বা কথা, পৌৰাণিক দস্তৰ, প্ৰবাদ। (L. *trans*. =over; *dare* =to give).

- Traditional** *adj.* handing down by tradition পৌৰাণিক, বহুত দিনৰ পৰা চলি অহা, লৌকিক। also **Traditionary**.
- Traduce** (ট্ৰে-ডিউচ্) *v. t.* to defame দুৰ্নাম বট, মিছা অপবাদ দে, গ্লানি কৰ।
- Traducement** *n.* calumny গ্লানি, অপবাদ।
- Traffic** (ট্ৰেক্-ইক্) *n.* commerce বেপাৰ, বাণিজ্য, বেচা-কিনা; the business done in a railway ৰেলত মাল অনা-নিয়া কাৰ্য্য। —*v. t.* to exchange to trade বেচ-কিনা কৰ, কাৰবার চলা। (*pa. t.* and *pa. p.* **Trafficked**).
- Tragedy** (ট্ৰেজ্-এ'-দি) *n.* a mournful event শোকজনক ঘটনা; a drama representing something sad শোকজনক নাটক। (opposite of Comedy).
- Tragedian** (ট্ৰেজেডিয়ান) *n.* an actor or writer of a tragedy শোকজনক ভাও দিওঁতা, শোকজনক নাট লেখোঁতা।
- Tragic, Tragical** (ট্ৰেজিক্,—এল) *adj.* sorrowful বেজাৰ লগা, শোকজনক। **Tragic death**= sudden death অপঘাত মৃত্যু।
- Tragi-comic,—al** (ট্ৰেজিক-কমিক্-এল) *adj.* being both grave and comic শোক আৰু ধেমালি দুয়ো থকা, কৰুণ ও হাস্যৰসযুক্ত।
- Trail** (ট্ৰেইল) *v. t.* to draw along the ground চৌচোৰা, মাটিত লেটাই নে; to follow the track of pursue জন্তু অহা যোৱা বাটে বাটে খেদিয়ে। —*v. i.* to hang or drag loosely behind পাচলৈ ওলোমাই চৌচোৰাই লৈ যা। —*n.* a tract followed by the hunter পটী, সৰ; anything drawn out দীঘে দীঘে টানি অনা কোনো বস্তু। **Trial net**=a drag-net টনা জাল, লাঞ্জ জাল।
- Train** (ট্ৰে'ন্) *v. t.* to educate, to discipline শিক্ষা দে, শিকা; to cause to grow properly (as a tree) নিয়মতে ডাঙৰ-দীঘল হবলৈ উজ্জ লগাই দে। —*n.* a line of carriages in a railway ট্ৰেইন, ৰেলগাড়ী; lower part of a dress which trails behind পাচকালে চুচি যোৱা গাওঁৰ যুৰ; a series লানি, লেখেৰি, শাৰী succession লান, এটাৰ পাচত আনটো; a retinue অনুচৰ সন্হ, লগৰীয়া বিলাক; a clu

সন্ধান। A train of artillery=সেনাৰ লগত নিয়া খাৰ, বাকদ, গুলি ইত্যাদি সবঞ্জাম। Train of thoughts=লেখিৰি নিছিগা ভাবনা। To bring in its train=লগত লৈ আহ। I took to train=মই বেলত উঠিলোঁগৈ।

**Train-bearer** *n.* one who bears the train of a gown বাণীৰ গাওন-ভাৰী, (অৰ্থাৎ মাটিত চুচৰি নোযোৱাকৈ পাচফালে দাঙি ধৰি যাওঁতা)।

**Training** *n.* practical education কাৰ্য্যমূলক শিক্ষা, কামৰ অভ্যাস। **Training-school**=প্ৰকৃত কাম শিকোৱা স্কুল, শিকনি স্কুল।

**Train-oil** *n.* whale-oil ডিমি মাছৰ তেল।

**Trait** (ট্ৰেইট) *n.* a touch বেধ; a feature স্বাভাৱিক চিহ্ন, বিশেষ লক্ষণ।

**Traitor** (ট্ৰেইটৰ) *n.* one who betrays, a deceiver বিশ্বাসঘাতক; one guilty of treason বাকজোহী। **Traitress** *n.* (*fem.*).

**Traitorous** (ট্ৰেইটৰ-আচ্) *adj.* perfidious বিশ্বাসঘাতকী, অবিশ্বাসী।

**Trajectory** (ট্ৰেজেক্টৰি) *n.* the curve described by a planet, a bullet or a ball under the action of certain forces ওপৰলৈ মাৰি পঠোৱা কোনো বস্তুৱে লোৱা অৰ্দ্ধ-গোলাকাৰ গতি।

**Tram** (ট্ৰেম) *n.* a tramway, fourwheeled wagon ট্ৰেম গাড়ী, বেলৰ ওপৰে চলোৱা চাপৰ গাড়ী।

**Trammel** (ট্ৰেম-এল্) *n.* a net জাল; anything that confines গুটিয়া, বন্ধন, ফাঁদ। —*v. t.* to confine, to shackle ধৰ, বান্ধ, গুটিয়া মাৰ, আটক কৰ।

**Tramp** (ট্ৰেম্প) *v. t.* to tread গচক, to walk on foot খোজকাঢ়ি ফুৰ। —*n.* a journey on foot খোজকাঢ়ি ফুৰণ; a vagrant যাবাবৰ।

**Trample** (ট্ৰেম্পল) *v. t.* to tread under foot গচক, ডৰিৰে খচ, ধুপাল, ডৰিৰে মোহাৰ; to treat with pride ধুপাল, দম্ভালি দেখুৱা।

**Trampling** *n.* act of treading under foot খচকা; proud and contemptuous behaviour ধপঢালি, দম্ভালি, ধুপালনি।

**Trance** (ট্ৰেনচ) *n.* a morbid sleep due to certain nervous disease সমাধি, অচেতন অবস্থা, যুৰ্জা।

**Tranquil** (ট্ৰেংকুইল্) *adj.* peaceful, quite সুখিল, শান্ত, ধাৰ। **Tranquility** *n.* quietness সুখিল অবস্থা, শান্তি, নিকপজৰ। **Tranquillise** *v. t.* to make tranquil সুস্থিৰ কৰ, সুখিল কৰ।

**Transact** (ট্ৰেন্স-এক্ট) *v. t.* to perform কৰ, চলা, নিৰ্বাহ কৰ। —*v. i.* to manage anything কাম চলা।

**Transaction** (ট্ৰেন্স-এক-শ্বন্) *n.* management of an affair, business কাৰ্য্যনিৰ্বাহ, বিষয়, কাম, কাৰবার। **Monetary transaction**=ধনৰ কাৰবার, টকাৰ লেন-দেন।

**Transatlantic** (ট্ৰেন্চ-এট্-লেণ্ড-ভিক্) *adj.* beyond or on the other side of the Atlantic এটলাণ্টিক মহাসাগৰৰ সিপাৰে। (L. *trans*=beyond সিপাৰ)। **Trans-Alpine**=আলপাইন পৰ্বতৰ সিপাৰ।

**Transcend** (ট্ৰেন্চ-এ'ণ্ড) *v. t.* to surpass, to rise above সকলোকে চেৰ পেলা, অতিক্ৰম কৰ, অতি শ্ৰেষ্ঠ হ, ওপৰ উঠ।

**Transcendancy, Transcendence** *n.* superiority শ্ৰেষ্ঠতা; excellence উৎকৃষ্টতা, প্ৰাধাত্য।

**Transcendent** *adj.* surpassing others, superior সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ, অতি উত্তম, এটাইতকৈ ভাল।

**Transcendental** (ট্ৰেন্চ-এন্-ডেন-টেল্) *adj.* super eminent সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ, সৰ্বপ্ৰধান, লোকোত্তৰ।

**Transcribe** (ট্ৰেন্চ-ক্ৰাইব) *v. t.* to copy নকল কৰ, এটাৰ পৰা চাই আন এটাইত লেখ। **Transcript, Transcription** *n.* a copy নকল, প্ৰাভলিপি।

**Transfer** (ট্ৰেন্চ-ফাৰ) *v. t.* to convey to another place, to remove এটাইৰ পৰা আন এটাইলৈ, হস্তান্তৰ কৰ, বদলি কৰ। —*n.* act of transferring হস্তান্তৰ কৰণ; conveyance of something from one person or place to another হানান্তৰ, হস্তান্তৰ, বদলি।

**Transferable** *adj.* that may be transferred হস্তান্তৰ কৰিব পৰা, দান বিক্ৰী কৰিব পৰা, খাজ দাখিল হব পৰা।

**Transferee** (ট্ৰেন্চ-ফাৰী) *n.* one to whom anything is transferred যাক দিয়া হব, যাৰ নামে হস্তান্তৰ কৰা হয়।

**Transfiguration** (ট্ৰেন্‌চ-ফিগাৰ-এ'-শ্বন্) *n.* a change of form আকাৰ পৰিবৰ্তন, ৰূপান্তৰ হওন।

**Transfigure** (ট্ৰেন্‌চ-ফিগাৰ) *v. t.* to change the appearance of আকাৰ পৰিবৰ্তন কৰ, ৰূপান্তৰ কৰ।

**Transfix** *v. t.* to pierce through ইফালে সিকালে সবকাই বিদ্ধ।

**Transform** (ট্ৰেন্‌চ-ফৰ্ম) *v. t.* or *v. i.* to change the shape of ৰূপান্তৰ কৰ, আকাৰ পৰিবৰ্তন হ, আকৃতি সলা। **Transformation** *n.* change of form or substance আকাৰ পৰিবৰ্তন, বিকৃতি।

**Transfuse** (ট্ৰেন্‌চ-ফিউজ) *v. i.* to pour out into another vessel এটা পাত্ৰৰ পৰা আন এটালৈ বাক, আন এটালৈ নে। **Transfusion** *n.*

**Transgress** (ট্ৰেন্‌চ-গ্ৰে'চ) *v. t.* to pass beyond limit, to violate অতিক্ৰম কৰ, লঙ্ঘন কৰ, হুকুম ভঙ্গ কৰ; to sin দোষ কৰ। **Transgression** *n.* violation of an order or law হুকুম উলঙ্ঘা কৰণ; offence অপৰাধ, দোষ।

**Transgressor** *n.* one who violates an order or law আইন উলঙ্ঘাকাৰী, অপৰাধী, দোষী।

**Tranship** (ট্ৰেনছিপ) *v. t.* to take from one ship to another এখন জাহাজৰ পৰা আন এখনলৈ নে, কঢ়িয়াই নিবৰ নিমিত্তে ইপাৰ সিপাৰ কৰ।

**Transient** (ট্ৰেন-শ্বেক্ট) *adj.* inomentary, not lasting অনিত্য, ক্ষণস্থায়ী, অস্থায়ী।

**Transit** (ট্ৰেন্‌-টিট্) *n.* conveyance অনানিয়া কৰা কাৰ্যা, এঠাইৰ পৰা আন এঠাইলৈ মালবস্তু প্ৰেৰণ, মাল চালান; the passage of a planet over the sun's disc. সূৰ্য্যৰ ওপৰেদি গ্ৰহৰ গতি।

**Transition** (ট্ৰেন্‌চ-ই-শ্বন্) *n.* passage from one place or state to another change অবস্থান্তৰ হওন, পৰিবৰ্তন, মজামজি। **Transitional** *adj.*

**Transitive** (ট্ৰেন্‌-জি-ভিভ্) *adj.* denoting a verb having a direct object সৰ্বস্বক (ক্ৰিয়াপদ)।

**Transitory** (ট্ৰেন্‌-জি-টৰী) *adj.* lasting for short time ক্ষণস্থায়ী, অনিত্য, খণ্ডকীয়া।

**Transitoriness** *n.* ক্ষণস্থায়ী অৱস্থা, অনিত্যতা।

**Translate** (ট্ৰেন্‌চ-লেট্) *v. t.* to remove to another place স্থানান্তৰ কৰ; to render into another language ভাষান্তৰ কৰ, তৰ্জমা কৰ; to explain অৰ্থ ভাং, অনুবাদ কৰ; to convey, to introduce idea from one art to another কোনো শিল্প বিষয়ক ভাব বা নিয়ম আন এটাত খট্টা; convey to heaven without death সোঁ-শৰীৰে স্বৰ্গগামী হ; (*Slang.*) make something of old material পুৰণি মালেৰে নতুন বস্তুৰ গঢ়।

**Translation** *n.* the act of translating, the rendering into another language তৰ্জমা, অনুবাদ, ভাঙ্গনী, ভাষান্তৰ কৰণ।

**Translator** *n.* one who translates অনুবাদক, তৰ্জমাকাৰক।

**Translucent** (ট্ৰেন্‌চ-লিউ-চেৰ্ণ্) *adj.* transmitting rays through পোহৰ যাৰ পৰা, জলজলীয়া। (*L. trans*=across; *lucere*=to shine)।

**Transmarine** (ট্ৰেন্‌চ-মে-ৰিণ) *adj.* situated beyond the sea সাগৰৰ সিপাৰৰ, সাগৰৰ পাৰৰ।

**Transmigrate** (ট্ৰেন্‌চ-মাই-গ্ৰেট্) *v. i.* pass into another country or state দেশান্তৰ হ, অৱস্থা পৰিবৰ্তন হ।

**Transmigration** *n.* the act of passing into another country or state দেশান্তৰ গমন, পুনৰ্জন্ম গ্ৰহণ, এটা জন্মৰ পৰা আন এটা জন্ম গ্ৰহণ।

**Transmit** (ট্ৰেন্‌চ-মিট্) *v. t.* to send from one to another পঠিয়া, প্ৰেৰণ কৰ। —ter বাতৰি পঠোৱা বেতাৰ যন্ত্ৰ।

**Transmission** *n.* the sending from one person or place to another এঠাইৰ পৰা আন ঠাইলৈ প্ৰেৰণ, পঠোৱা কাৰ্যা।

**Transmute** (ট্ৰেন্‌চ-মিউট্) *v. t.* to change to another form or substance পৰিবৰ্তন কৰ, ৰূপান্তৰ কৰ। **Transmutation** *n.* changing into a different form or nature প্ৰকৃতি পৰিবৰ্তন, ৰূপান্তৰ। **Transmutable** *adj.* ৰূপান্তৰ কৰণীয়।



**Trans-oceanic** (ট্ৰেন্স-ওশিয়েনিক্) *adj.* crossing the ocean-সাগৰৰ সিপাৰৰ, সাগৰ পাৰ হৈ যোৱা।

**Transparency** (ট্ৰান্স-পেৰ-এন্-চি) *n.* the quality of being transparent জলজলীয়া ৰূপ; clearness নিৰ্পলতা।

**Transparent** (ট্ৰেন্স-পেৰ-এন্ট) *adj.* that may be seen through জলজলীয়া, ফটফটীয়া, ইফালে সিফালে দেখা; clear স্পষ্ট, স্বচ্ছ।

**Transpire** (ট্ৰেন্স-স্পাইৰ) *v. t.* to breathe or pass through the pores নোমৰ বিহাইদি শোঁতাই দৰে উলিয়া, উলাই উলিয়া। —*v. t.* to exhale শোঁতাব দৰে উৰি যা বা ওলা; to become known জনাজাত হ, প্রকাশ প; to happen ঘট, হ। **Transpiration** (ট্ৰেন্স-স্পিৰেছন্) *n.* প্রকাশ, বাষ্পীভৱন।

**Transplant** (ট্ৰেন্স-প্লেণ্ট) *v. i.* to remove and plant in another place এটাইৰ পৰা নি আন এটাইত বো। **Transplantation** *n.*

**Transport** (ট্ৰেন্স-প'ৰ্ট) *v. t.* to carry from one place to another এটাইৰপৰা আন এটাইলৈ লৈ; to banish দীপান্তৰ বা দেশান্তৰিত কৰ; to carry away with ecstasy of joy or pleasure উল্লাসিত কৰ, হৰ্ষমগ্ন কৰ। —*n.* conveyance দেশান্তৰ প্ৰেৰণ, এটাইৰপৰা আন এটাইলৈ পঠোৱা কাৰ্য্য; the conveyance of troops and their necessities সৈন্য আৰু সৈন্যৰ সবজাম পঠোৱা বেল বা জাহাজ; ecstasy উলাহ, হৰ্ষমগ্নতা।

**Transportation** *n.* banishment দেশান্তৰী কৰণ, দীপান্তৰ কৰণ। (L. *trans*=across; *portare*=to carry)।

**Transpose** (ট্ৰেন্স-প'জ্) *v. t.* to change the order of things, to put one thing in the place of another অদল-বদল কৰ, ইটোৰ ঠাইত সিটো ৰ, ঠাই সলা। (L. *trans*=across; *ponere*=to place)।

**Transposal** *n.* a change of place অদলবদল, পৰিবৰ্ত্তন, সালসলনি।

**Transposition** *n.* act of placing one thing in the place of another ইটোৰ ঠাইত সিটো ৰঙন, সালসলনি কৰণ।

**Transubstantiate** (ট্ৰেন্স-চাব্-ষ্টেন্-শিয়েন্) *v. t.* to change to another substance কোনো বস্তুৰ অৱস্থা পৰিবৰ্ত্তন কৰ, ৰূপান্তৰ কৰ। **Transubstantiation** *n.* (যেনে কটী আৰু মদক, বীজীকৰ মদহ আৰু ডেজলৈ পৰিবৰ্ত্তন কৰণ)।

**Transverse** (ট্ৰেন্স-ভাৰ্চ) *adj.* lying across তলা-ওপৰা। **Transversely** *adv.* crosswise তলা-ওপৰাকৈ, অখালি-পখালিকৈ।

**Tranter** (ট্ৰেণ্টাৰ) *n.* a hawkèr; a peddler কজুৱাই, সজাই, বাটে বাটে বস্তু সলাই ফুৰা বেপাৰী।

**Trap** (ট্ৰেপ্) *n.* a snare ফাঁদ, জাল, কুলা; a stratagem কৌশল, ফিকিৰ, ফাং; a carriage গাড়ী। —*v. t.* to catch in a trap ফাঁদত পেলা, জাল পাতি ধৰ; to adorn সুসজ্জিত কৰ। **Trap-door**=আপুনি বহু হোৱা সৰু আঁঠুতীয়া দুৱাৰ। —*n. (pl.)* portable step ladder কখলা; personal baggage বেল জাহাজত লগত নিয়া সমল, মালবস্তু।

**Trapan,** (ট্ৰেপেন্) *n.* a snare ফাঁদ। —*v. t.* to ensnare ফাঁদত পেলা।

**Trape,—s** (ট্ৰেপ্) *v. i.* to go about idly like a slattern জলছ মাইকীৰ দৰে বা বলাই ফুৰ।

**Trappings** *n. (pl.)* gay clothes and ornaments for horses হোঁড়ৰ সুশোভিত সাজ।

**Trapezium** (ট্ৰে-পি-জিয়াম্) *n.* a plane figure having four unequal sides অসমান্তৰাল চতুৰ্ভুজ ক্ষেত্ৰ। (also **Trapizoid**)।

**Trash** (ট্ৰেছ্) *n.* refuse, rubbish হাই, জাবৰ, অকাৰিলা বস্তু। **Trashy** *adj.* worthless অসাব, অকাৰিলা বস্তু।

**Travail** (ট্ৰে-ভে'ল্) *n.* labour in child-birth প্ৰসৱ বেদনা; excessive labour অত্যন্ত পৰিশ্ৰম। —*v. i.* to labour বেদনা অনুভৱ কৰ, কষ্ট খা।

**Travel** (ট্ৰেভ'-এল্) *v. t.* to journey দেশ ফুৰ, ভ্ৰমণ কৰ। —*n.* journey পৰিভ্ৰমণ, দেশ ভ্ৰমণ। (*pl.*) an account of a journey ভ্ৰমণ বৃত্তান্ত।

**Traveller** *n.* one who travels পথিক, দেশ

ভ্রমণকাৰী। Travelling allowance=বাট খৰচ, ভৰ্তা, ভ্রমণ-বানচ।

**Traverse** (ট্ৰেভ্-আৰ্চ) *adj.* lying across অথালি-পথালি, চুকীয়াচুকি, কোণাকোণী। —*n.* anything laid or built across পথালিকৈ থোৱা কোন বস্তু। (Law) denial of certain fact অস্বীকাৰ। —*v. i.* to cross পাৰ হ; to survey চুকীয়া-চুকিকৈ পিয়ল কৰ; to deny অস্বীকাৰ কৰ, নুই কৰ; to pass over ওপৰে ওপৰে যা; to plane crosswise পথালিকৈ বান্ধা কৰ। Traversely *adv.* অথালি-পথালিকৈ।

**Travesty** (ট্ৰেভ্-এ'চ'টি) *adj.* having the appearance of another আনৰ ভাও ধৰা, ডেৰাকুটি। —*n.* a kind of burlesque হাঁহি উঠা চং।

**Trawl** (ট্ৰ'ল) *v. i.* or *v. t.* fish by dragging জাল টানি মাছ ধৰ; to drag টানি নে।

**Trawler** (ট্ৰ'লবাৰ্) *n.* that which trawls যোকাট জাল টানোতা; a vessel for trawling টনা জাহাজ, জালোৱা জাহাজ।

**Tray** (ট্ৰে) *n.* a salver থাল।

**Treachorous** (ট্ৰে'চ'-আৰ্-আচ্) *adj.* faithless বিশ্বাসঘাতক।

**Treachery** (ট্ৰে'চ'-আৰ্-ই) *n.* faithlessness বিশ্বাসঘাতকতা, প্রভাৱণ।

**Treacle** (ট্ৰিক্লে) *n.* a crude sugar of dark colour লালী, জুলীয়া গেদেৰি গুড়।

**Tread** (ট্ৰে'ড্) *v. i.* to walk, to set the foot down খোজকাঢ়া, গচক। —*v. t.* to trample ভৰিৰে মোহাৰ, গৰক; to subdue বশ কৰ; to copulate, as a bird ঘাই খা। (pa. t. Trod, pa. p. Trod, Trodden). Tread down=to destroy by trampling গচকি যাব। To tread in one's steps=to follow one's example আনৰ আদৰ্শ ল। Tread on or upon=অবজা কৰি ভৰিৰে মোহাৰি পেলা। Tread on one's toes=কাৰো খং তোলা। To tread upon the heels of=to follow closely after পাশে পাশে যা। Treads in=press earth হেঁচি মাটিত পোত। —*n.* pressure with

the foot গছকা; sound of walking খোজৰ শব্দ।

**Treadle, Treadle** (ট্ৰেডল্) *n.* part of any machine moved by the foot তাঁতশালৰ গৰকা, গৰকা। Treadle-machine=ভৰিৰে চলোৱা ছপা-কল।

**Treason** (ট্ৰিজন্) *n.* disloyalty, an attempt to overthrow the government ৰাজদ্রোহ, বজাৰ বিপক্ষ আচৰণ। Petty treason=murder of a husband by wife স্বামীবধ।

**Treasonable** *adj.* liable for treason ৰাজদ্রোহী। The fifth columnists of the Nazi force are intended to carry out destruction, sabotage and treason=জাৰ্মান সেনাৰ পক্ষম দলৰ কাম শত্ৰুৰ ৰাজ্যত বিহোহৈ জন্মোৱা আৰু বেলে-জাহাজৰ-কাৰ্গো আদি বিষয়ে সন্ধান লোৱা।

**Treasure** (ট্ৰে-জিউব্) *n.* riches, laid up wealth সঞ্চিত ধন, ধন সম্পত্তি। —*v. t.* to hoard up সঞ্চয় কৰ, সাঁচি থা।

**Treasurer** (ট্ৰে-জিউব-আৰ্) *n.* one who is in charge of treasury a keeper of collected funds ধন উড়ালী, খাজাৰী।

**Treasury** (ট্ৰে-জিউব-ই) *n.* a place where treasure is kept ধন উড়াল, মালখানা।

**Treasure trove** (ট্ৰে'জিউব-এড্) *n.* money found in the earth মাটিৰ তলত পোৱা ধনসম্পত্তি, পুতি থোৱা ধন।

**Treat** (ট্ৰিট্) *v. t.* to behave, to deal with ব্যৱহাৰ কৰ, আচৰণ কৰ; to discourse on কোনো বিষয়ে ক; to entertain with food or drink খুৱা ভোজ দে; to look after a patient চিকিৎসা কৰ। —*n.* an entertainment ভোজ, অভিশি সেৱা। To treat with=বন্দবস্ত কৰ। School-treat=picnic কোনো আত্মীয় স্বন্ধৰ মুকলি ঠাইত থোৱা ভোজ-ভাত।

**Treatise** (ট্ৰিটিজ্) *n.* a formal essay প্ৰবন্ধ, ক্ষুদ্ৰ গ্ৰন্থ।

**Treatment** (ট্ৰিট্-মেণ্ট) *n.* behaviours আচৰণ, ব্যৱহাৰ; application of remedies চিকিৎসা।

**Treaty** (ট্ৰিটি) *n.* negotiation সন্ধি। Treaty-port=port kept open to foreign trade বিদেশী বন্দৰ-বস্তু যাতায়াত কৰিব পৰা বন্দৰ।

**Treble** (ত্ৰে'বল্) *adj.* threefold তিনিগুণ।  
—*v. t.* to make three times as much  
তিনিগুণ বেচি কৰ। —*v. i.* to become threefold  
তিনি গুণ হ।

**Tree** (ত্ৰি) *n.* a plant having a woody trunk  
and branches গছ, বৃক্ষ।

**Trefoil** (ত্ৰি-ফইল্) *n.* a three-leaved plant  
তিনিপতীয়া বন।

**Trek** (ট্ৰেক্) *v. i.* to journey by bullockcart  
গৰু গাড়ীৰে ফুৰ। —*n.* distance travelled by  
a cart from one station to another station  
খপুৰাৰপৰা খপুৰালৈ গাড়ী বাটৰ দূৰ।

**Trellis** (ত্ৰে'ল্-ইছ্) *n.* a frame of lattice  
work for supporting plant গছ বগাবলৈ  
লোহাৰ বা কাঠৰ বৈ দিয়া ঘেৰ। **Trellised** *adj.*

**Tremble** (ত্ৰে'ম্-বল্) *v. i.* to shake কঁপ; to  
shiver. **Trembling** *n.* shivering কঁপনি।

**Tremendous** (ত্ৰি-মেন-দাচ্) *adj.* frightful,  
dreadful ভয়ানক, ভয়ঙ্কৰ। **Tremendousness** *n.*

**Tremor** (ত্ৰে'ম-ওব্) *n.* a shaking কঁপনি।

**Tremulous** (ত্ৰে'ম্-ইউ-লাচ্), **Tremulant** *adj.*  
trembling কম্পমান, থৰক্‌বৰক্, টল্‌বল্ থৰথৰকৈ  
কঁপি থকা।

**Trench** (ত্ৰে'ন্‌ছ) *n.* a long narrow ditch  
খাঁই খাল; an excavation mode for defence  
against an enemy গড়খাঁইৰে। —*v. t.*  
to dig a ditch খাল খান্দি, খাঁইৰে দে।

**Trenchant** (ত্ৰে'ন্-ছেণ্ট), **Trenching** *adj.* sharp,  
severe চোকা, প্ৰখৰ, ভীক্ষ।

**Trencher**, **Trench-plough** *n.* a plough for  
digging deeply লোৰি খনা নাঙল।

**Trencher** (ত্ৰে'নছাৰ্) *n.* a wooden plate  
কাঠৰ থাল; food আহাৰ।

**Trend** (ত্ৰে'ন্‌) *n.* tendency মনৰ ভাব, আটকাল,  
মনৰ ঢাল।

**Trepan** (ত্ৰি-পেন্) *v. t.* to ensnare ফাঁদত পেলা।  
—*n.* a small circular saw সৰু গোলা কৰত,  
মূৰত ফুটা কৰা বা হাড় কটা ডাক্তৰী কৰত।

**Trepid** (ত্ৰে'পিদ্) *adj.* quaking কম্পমান,  
ভয়াতুৰ।

**Trepidation** (ত্ৰে'পিদ্-এ-শন্) *n.* trembling  
কঁপনি; a state of alarm ভয়, ভয়ত থৰক্‌বৰক্।

**Tresspass** (ত্ৰে'চ-পেচ্) *v. i.* to enter unlaw-  
fully upon another's land অনধিকাৰ প্ৰবেশ  
কৰ; to intrude নোমোহা নেমেলাকৈ সোম।  
—*n.* intrusion অনধিকাৰ প্ৰবেশ।

**Trespasser** *n.* one who trespasses যি অনধিকাৰ  
প্ৰবেশ কৰে। **Cattle trespass** আনৰ মাটিত  
গৰু-ম'হ সোমাই কৰা উপভ্ৰম।

**Tresses** (ত্ৰে'চ-এচ্) *n. (pl.)* a lock. চুলিৰ  
গোছা, বাৰিচি চুলি।

**Tret** (ট্ৰেট্) *n.* allowance of extra weight  
for waste জোখৰ উপৰি লোকচানৰ বাবে  
বঢ়াই দিয়া বস্তু।

**Trey** (ত্ৰে) *n.* a card or die of three spots  
তাঁচৰ তিনিফুটীয়া।

**Triable** (ত্ৰায়েবল্) *adj.* that may be tried  
legally বিচাৰ যোগ্য।

**Triad** (ত্ৰায়েদ্) *n.* the union of three deities  
ত্ৰিমূৰ্তি। **The Hindu triad**—ব্ৰহ্মা, বিষ্ণু, শিৱ।

**Trial** (ত্ৰায়েল্) *n.* judicial enquiry বিচাৰ,  
সোধ, গোচৰ; a test পৰীক্ষা, পৰখ; suffering  
যাতনা। **To bring to trial**—বিচাৰৰ নিমিত্তে  
উপস্থিত কৰ। **To take something on trial**—  
প্ৰমাণ বুজিবৰ নিমিত্তে কোনো বস্তু ল। **A trial  
order is solicited**—পৰীক্ষা কৰিবৰ নিমিত্তে বা  
প্ৰমাণ বুজিবৰ নিমিত্তে কোনো বস্তু কিনিবলৈ  
অনুবোধ কৰা হয়। **On trial**=on probation  
গুণাগুণ প্ৰমাণ বুজা অৱস্থাত।

**Triangle** (ত্ৰাই-এং-গল্) *n.* a three sided  
plane figure ত্ৰিভুজ, তিনিফুকায়া ক্ষেত্ৰ; a  
frame used for flogging criminals টুক্‌টুকি  
দিয়া কাঠ।

**Triangular** (ত্ৰাই-এং-গিউ-লেৰ) *adj.* having  
three angles তিনিফুকায়া, ত্ৰিভুজাকৃতি।

**Tribe** (ত্ৰাইব) *n.* an aggregate of families  
forming a community জাতি, খেল।

**Tribal** *adj.* জাতি বিষয়ক। **Tribesman** *n.* কোনো  
বিশেষ খেল বা জাতিৰ মানুহ।

**Tribulation** (ত্ৰিব-ইউ-লে-শন্) *n.* distress afflic-  
tion মনস্তাপ, সন্তাপ, বিপত্তি।

**Tribunal** (ত্ৰাই-গিউ-নেল্) *n.* a court of justice  
আদালত, বিচাৰালয়।

**Tribune** (ট্ৰিবু-ইউন্) *n.* a magistrate in ancient Rome বোম বাজাৰ বিচাৰকৰ্তা ; a raised platform ওখ চাং বা ডেট, মঞ্চ।

**Tributary** (ট্ৰিবু-ইউট্ৰি-এব ই) *adj.* pay in tribute কবজলীয়া ; subject অধীন। —*n.* a subsidiary stream শাখা নদী, যোগনীয়া নৈ।

**Tribute** (ট্ৰিবু-ইউট্ৰি) *n.* a fixed amount paid by one king to another for protection কব, চৰ, homage paid বন্দভা স্বীকাৰ ; approbation সপ্রশংস সমৰ্থন।

**Trice** (ট্ৰাইচ) *n.* a very short time মুহূৰ্ত, নিমিষ। In a trice = নিমিষতে, তৎক্ষণিক। —*v. t. (naut.)* haul up বন্দ দে, টানি আন।

**Tricennial** (ট্ৰাই-চেন্-ইয়েল্) pertaining to thirty years ত্ৰিছ বছৰীয়া।

**Trick** (ট্ৰিক্) *n.* an artifice to deceive, a contrivance কঁকি, টালি বাজি, টিপটাপ। —*v. i.* to deceive কঁকি পে, প্রভাবণা কৰ।

**Trickery** (ট্ৰিক্-এৰী) *n.* artifice টালিবাৰ্জি, কঁকিছুকা, প্রবঞ্চনা।

**Trickish** *adj.* tricky প্রবঞ্চক, কঁকিবাৰ্জ।

**Trickle** (ট্ৰিক্‌ল) *v. i.* to flow gently লাহে লাহে বৈ বা, টোপাটোপে পৰ।

**Trickster** (ট্ৰিক্-স্তাৰ) *n.* one who practices tricks প্রবঞ্চক, প্রভাৰক।

**Tricolour, Tricolor** (ট্ৰাই-কল-আব্) *n.* three coloured national flag তিনিবৰ্ণীয়া জাতীয় পতাকা।

**Tricycle** (ট্ৰাই-চাই-কল্) *n.* three-wheeled cycle তিনি চকৰিৰ হাত গাড়ী। (Colloq.)

**Trike.**

**Trident** (ট্ৰাই-ডেণ্ট) *n.* the three pronged spear ত্ৰিশূল।

**Tried** *pa. t.* and *pa. p.* of Try.

**Triennial** (ট্ৰাই-এন-ইয়েল্) *adj.* occurring every third year প্রতি তিনি বছৰে হোৱা, ত্ৰৈবাৰ্ষিক। (L. *tres*=three ; *annus*=a year)।

**Trifle** (ট্ৰাইফল) *v. i.* to act or talk lightly or negligently উপলুঙা কৰ, তুচ্ছ মান, অৱহেলা কৰ, সামান্য জ্ঞান কৰ। —*n.* anything of little or on value সামান্য বস্তু, লাশিল্পা বস্তু, ক্ষুদ্ৰ বিষয় ; to waste অপব্যয় কৰ।

**Trifler** *n.* one who trifles তুচ্ছজ্ঞানকাৰী।

**Trifling** (ট্ৰাইফ্-লিং) *adj.* trivial, unimportant সামান্য, লাশিল্পা, তুচ্ছ।

**Trifurcate** (ট্ৰাই-ফৰ্ক-এণ্ট্ৰি) *adj.* having three branches তিনি ফেবৰনীয়া। —*v. i.* to divide into three branches তিনিফাল হৈ বা। (L. *tri*=three)।

**Trim** (ট্ৰিম্) *adj.* trim, smart নিয়াৰি, পৰিপাটি। —*v. t.* to smarten টনটনীয়া কৰ ; to check গতিবোধ কৰ, যাৰ নোৱাৰাকৈ বাধ। (with up, out)।

**Trigger** (ট্ৰিগ-আৰ) *n.* a catch to hold the hammer of a gun হিলৈৰ খিলিকি, বন্দুকৰ টিপনি, লগলুপী বন্দুকৰ ধোঁৱা।

**Trigonometry** (ট্ৰিগ-অ'-নম-এ-মি) *n.* a part of a science relating to the measurement of angles and sides তিনিচুকীয়া বস্তু জোখা অঙ্কবিদ্যা। **Trigonometrical** *adj.* (L. *tri*=three, *gonia*=angle, *metron*=a measure)। **Trig** (School abbreviation)।

**Trilateral** (ট্ৰাই-লিট্ৰি-এ-বেল্) *adj.* having three sides ত্ৰিভুজ, তিনিবাছ থকা।

**Trilliteral** (ট্ৰাই-লিট্ৰি-আব এল্) *adj.* consisting of three letters তিনি আখৰীয়া।

**Trill** (ট্ৰিল) *v. t.* or *v. i.* to quiver কঁপ, কঁপা, লৰা। —*n.* quick vibration কঁপনি, গানৰ সুৰৰ কঁপনি।

**Trillion** (ট্ৰিল-ইয়ন্) *n.* the cube of a million এক নিযুতক আকৌ এক নিযুতেৰে দুবাৰ পুৰণ কৰিলে যিমান হয়, শত পৰাঙ্ক সংখ্যা, ১০,০০,০০০<sup>৩</sup>।

**Trilogy** (ট্ৰাইলজী) *n.* a group of three tragedy পৰম্পৰৰ লগত সম্বন্ধ থকা তিনিখন বিষয়গতক নাটক অথবা উপহাস।

**Trim** (ট্ৰিম) *adj.* nice, well-arranged পৰিপাটি, নিয়াৰি, সুন্দৰ, সুবেল। —*v. t.* to dress, to clip চুলি কাট, ছাট ; decorate সুন্দৰকৈ সজা ; (Slang.) cheat person out of money ঠগ কৰি ধন ল। —*n.* ornaments, dress অলঙ্কাৰ, সাজ। To trim a lamp = চাকি লগাটুল ভেঁয়াৰ কৰ। Trim up = to clip ছাট, আগ কাট।

**Trimmer** (ট্ৰিম-আৰ) *n.* one who fluctuate

- between parties যি কোন দলৰ পক্ষ অবলম্বন নকৰে, উমৈহতীয়া লোক।
- Trimings** *n.* fittings কোনো সাজৰ লাগতিয়াল অংশ বিলাক, সৰঞ্জাম বিলাক; ornamental parts অলঙ্কার বিলাক।
- Trine** (ট্ৰাইন্) *adj.* threefold তিনি ভৰণীয়া; position of two planets 120° apart (as in *trine*) ১২০° ডিগ্ৰী অন্তৰস্থ নক্ষত্ৰৰ গতি।
- Trinitarian** (ট্ৰিনি-টেৰিয়েন্) *n.* one who holds the doctrine of three in one Godhead একেজন ঈশ্বৰত তিনিজন থকা বুলি বিশ্বাস কৰোতা।
- Trinity** (ট্ৰিনিটি) *n.* the union of three deities in one Godhead এক ঈশ্বৰত ত্ৰিত্বভাব, একেই তিনি তিনিয়েই এক এনে ভাৱ, ত্ৰিমূৰ্তি।
- Trinket** (ট্ৰিং-কে'ট্) *n.* a small ornament of little value সামান্য মূল্যৰ অলঙ্কার, লাগিদ্দুপা বস্তু।
- Triomial** (ট্ৰাই-ন-মি-এল) *n.* quantity having three names or terms ত্ৰিপদ বাণি। —*adj.* ত্ৰিনায়া বাণি।
- Trio** (ট্ৰাই-অ') *n.* three united একেলগে গান গোৱা বা কোনো কাৰ্য্য কৰা মিলিত তিনিজনৰ; a set of three উট খেল আদিত একে খিৰৰ তিনিটাকৈ থকা। (যেনে চাহাব, মেৰ, গোলাম, টকা প্রত্যেকৰ তিনিটাকৈ)।
- Trip** (ট্ৰিপ্) *v. i.* to stumble and fall ছুটিবাই পৰ; to go wrong ব্যতিচাৰী হ, অত্যাৱ কৰ; to err ভুল কৰ। —*v. t.* to strike against ছুটিয়াব, (up.) ধুৰুটি থা; to catch ধৰ। —*n.* a light short step উছুটি; a mistake ভুল; a short journey voyage or excursion যাত্ৰা, খেপ (যেনে নাৱৰ)। At the first trip=প্রথম খেপতে।
- Tripartite** (ট্ৰিপ-আৰ-টাইই) *adj.* having three parts তিনিভাগে বিভক্ত, তিনি ভগীয়া; a leaf divided into three segments একে ঠাইতে তিনিটা পাত থকা।
- Tripe** (ট্ৰাইপ) *n.* entrails of horned cattle পতৰ নাড়ী-বুক।
- Tripodal** (ট্ৰি-পে'দ-এল) *adj.* having three feet তিনি ভেঁকীয়া, ত্ৰিপদবৃত্ত।
- Triple** (ট্ৰিপল্) *adj.* united three একে লগে

- হোৱা তিনিটা; three times repeated তিনিগুন।
- Triple alliance**=the union of three powers. ত্ৰিভাৰ্য্য তিনিখন, তিনিখন ৰাজ্যৰ ঐক্যতা।
- Triplet** (ট্ৰিপ্-লেট্) *n.* three lines rhyming together ত্ৰিপদী কবিতা বা শ্লোক; each three children born at a birth একেলগে ওপজা তিনিটা সন্তান।
- Triplicate** (ট্ৰিপ্-লি-কেই) *adj.* threefold তিনিগুন; the third copy of the same kind তৃতীয়খন নকল। **Triplicate copy**=নকলৰ তৃতীয়খন। **Send in triplicate**=তিনিখনকৈ পঠা।
- Tripod** (ট্ৰাই-পড্) *n.* anything resting on three feet ত্ৰিপদী, তিনিটা খুৰা লগোৱা বস্তু (যেনে কণ্ঠাতি, বহা টুল)।
- Tripes** (ট্ৰাই-প'জ্) *n.* an examination for honours of the Cambridge University কেমব্ৰিজ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সম্মানজনক উচ্চ পৰীক্ষা।
- Tripping** (ট্ৰিপ-ইং) *n.* light kind of dance এক-বকন নাচ।
- Triphthong** (ট্ৰিপ-থ্ৰং) *n.* combination of three vowel in a word ত্ৰিৰব, একেলগে তিনিটা স্বৰবৰ্ণৰ সংযোগ।
- Trisect** (ট্ৰাই-চে'কেই) *v. t.* to divide into three equal parts সমানে তিনি ভাগ কৰ। **Trisection** *n.* তিনি ভাগ কৰণ, তিনি ভোখৰ কৰণ।
- Trisyllable** (ট্ৰাই-চিলেবল্) *n.* a word of three syllables তিনি ভাগে উচ্চাৰণ কৰিব পৰা শব্দ।
- Trisyllable** *adj.*
- Trite** (ট্ৰাইট্) *adj.* worn out by use ক্লান্ত হোৱা, পুৰণা; much used সদাৰ ব্যৱহাৰ কৰা, নিচেই সাধাৰণ; commonplace, hackneyed.
- Triteness** *n.* বুদ্ধতা।
- Triton** (ট্ৰাইটন্) *n.* a marine demi-God সমুদ্ৰীয়া দেৱতা, জল-কোঁহৰ
- Triturate** (ট্ৰিই-ইউ-বেই) *v. t.* to rub to a fine powder ঘৰি বা পিহি চূৰ্ণ কৰ, ঘিহিকৈ গুড়ি কৰ।
- Trituration** *n.* চোৰাই গুড়ি কৰণ।
- Triumph** (ট্ৰাফিক্) *n.* joy for success জয়োৎসৱ, জয়োজ্ঞাস; victory জয়। —*v. i.* to celebrate a victory জয়োৎসৱ কৰ; to be victorious জিক্, জয় হ। **Triumph over**=to exult উজাসিত হ।

**Triumphal** *adj.* celebrating a victory জয়োৎসব সম্বন্ধীয়। **Triumphal arch** = মহোৎসব-উপলক্ষে করা সুসজ্জিত ঘূৰণীয়া বাট-ঘৰ।

**Triumphant** (ট্রাই-ম্ফ্-এন্ট) *adj.* expressing joy for victory জয়োজ্ঞাসিত; victorious জয়ী।

**Triumvir** (ট্রাই-অম্-ভিৰ্) *n.* one of three men in a Government তিনিজন শাসনকর্তার একজন। (*pl.*) **Triumviri, Triumvirs.**

**Triumvirate** (ট্রাই-অম্-ভি-বে'ট্) *n.* association of three men in a government একেলগে তিন-জনর আধিপত্য, তিনজনীয়ার শাসন (যেনে রোম রাজ্যৰ পক্ষী, চিভার তাক ফেড)। (*L. trium* = three; *vir* = a man)।

**Trivet** (ট্রিভ্-এ'ট্) *n.* a moveable iron frame with three feet for supporting cooking vessels জাঁতি।

**Trivial** (ট্রিভ্-ইয়েল) *adj.* trifling সামান্য, ক্ষুদ্র; unimportant তুচ্ছ। **The trivial round of daily life** = মানুহৰ দৈনিক সাধাৰণ কাৰ্য।

**Trocar** (ট্র-কাৰ) *n.* a medical instrument for extracting fluid in dropsy cases উত্থাৰ বেমাৰত পাৰ পানী বাজকৰা যন্ত্ৰ।

**Trochee** (ট্র-কি) *n.* a metrical foot of two syllables দীৰ্ঘ-ত্ব দুইপদী ছন্দ। **Trochaic** (ট্র-কেইক্) *adj.*

**Trod, Trodden** *pa. t. and pa. p. of Tread*

**Trojan** (ট্র-জেন্) *adj.* pertaining to Troy ট্ৰয় নগৰ সম্বন্ধীয়।

**Troll** (ত্ৰল) *v. t.* to move about circularly ঘূৰাই ঘূৰাই নে; বগৰাই নে; to angle or fish by moving the bait quickly পানীত টোপটো চৌচোৰাই নি বড়লী বা টাপা।

**Trolley, Trolly** (ত্ৰলী) *n.* a small truck pushed on by men in railway etc. ত্ৰেলা গাড়ী, ত্ৰলী। গাড়ী

**Trollop** (ত্ৰল্-অপ্) *n.* a negligently dressed woman পিন্ধাউৰাত লাগবান্ধ নোহোৱা তিকতা।

**Troop** (ট্ৰুপ) *n.* a collection of people দলসমূহ, জাক। **Troops** *n. (pl.)* soldiers collectively সেনাদল, সেনাবিলাক। —*v. i.* to collect in numbers গোট খা, জাক পাও। **Troop-ship** =

সেনা নিয়ম আৰ্হাজ। **Fifth column of troops** = the fifth group of troops in Germany devoted to special subject of espionage and sabotage চোৰাংচোৱা হৈ কাম কৰা সেনাদল, বিপক্ষৰ বিৰোধে প্রচাৰ কাৰ্য্য কৰি ফুৰা সেনা দল।

**Trooper** (ট্ৰুপাৰ্) *n.* a private cavalry soldier অস্থাবোহী সেনা, বেচকাৰী তুৰুক চোৱাৰ।

**Trope** (ট্ৰুপ) *n.* a figure of speech কপক অলঙ্কাৰ, কপক বাক্য। **Tropical** *adj.*

**Trophied** (ট্ৰফিড্) *adj.* adorned with trophies জয়লক বস্ত্ৰৰে বিভূষিত।

**Trophy** (ট্ৰফি) *n.* anything taken from the enemy as a memorial of victory জয়লক, বস্ত্ৰ, জয় চিহ্ন; an ornamental group of arms সজাই-পৰাই বখা, জয়লক অন্ত্ৰ শস্ত্ৰ।

**Tropic** (ট্ৰপিক্) *n.* one of the two circles on each side of the equator showing the path of the sun on the terrestrial globe সূৰ্য্যমণ্ডল, অয়ন বেখা। **Tropic of cancer** = দক্ষিণায়ণ। **Tropic of capricorn** = উত্তৰায়ণ। **Tropics** (*pl.*) = the hot regions গ্ৰীষ্মপ্রধান দেশ।

**Tropical** *adj.* pertaining to the tropics অয়ন সমীপ-বৰ্তী, গ্ৰীষ্মপ্রধান।

**Trot** (ট্ৰট্) *v. i.* to go quickly lifting the feet higher than usual কদমত যা, হোঁড়ৰ এখুজীয়া খাজত যা। —*n.* the pace of an animal like that of a horse কদম, এখুজীয়া খোজ, কুকুৰ লৰ, তুলকী।

**Troth** (ট্ৰেঠ্) *n.* truth, faith সত্যতা, বিশ্বাস, সজ্ঞাত।

**Troth ring** *n.* a betrothal বৈবাহিক চুক্তিৰ চিহ্ন-ৰূপ দিয়া আঙঠি।

**Troubadour** (ট্ৰবে-ডুৰ) *n.* a class of poets of ancient French ফ্ৰান্স দেশৰ এক শ্ৰেণীৰ প্ৰাচীন কবি, ভাট, ব'বাগী কবি।

**Trouble** (ট্ৰাবল্) *v. t.* to disturb, to annoy বিবস্ত্ৰ কৰ, আমনি কৰ। —*v. i.* to take pains কষ্টকৰ। —*n.* affliction আপদ, কষ্ট, দুখ, পৰাণ; uneasiness অশান্তি, অসুখ; inconvenience জঞ্জাল, আঁহকাল। **Cast oil on troubled waters** = to quieten শান্ত কৰ, সুখিল কৰ।

Get into trouble=incur punishment  
মজ্জিলত পৰ।

**Troublesome** (আবল্-চাম্) *adj.* giving trouble or causing inconvenience খেটেখেটেং, কষ্টকৰ; importunate বিবস্ত্ৰজনক, খেটেখেটীয়া।  
**Troublesomeness** *n.* উত্তণ্ডালি।

**Troublous** (আবলাচ) *adj.* disturbing অশান্তি কৰ; tumultuous হুলস্থূলকাৰী, উৎপতীয়া, উত্তণ্ড।

**Trough** (ট্ৰফ্) *n.* a long hollow vessel পনীয়া বস্ত্ৰ খোৱা দীঘলীয়া পাত্ৰ, নাওবাব দৰে কাঠৰ পাত্ৰ।

**Troupe** (ট্ৰপ্) *n.* a company of players or dancers (ভাৱৰীয়া) দল, (নাচনীয়াৰ) সমূহ।

**Trousers** (ট্ৰাউ-জাৰ্চ) *n.* (pl.) long breeches পাইজামা, ষ্টেভা।

**Trousseau** (ট্ৰুচে) *n.* a bride's outfit বিয়াৰ সময়ত শিদ্ধা কইনাৰ সাজ।

**Trout** (ট্ৰাউট্) *n.* a common name for some kinds of fresh water fish একাতি নৈৰ মাছ।  
**Troutfarm**=মাছ পোহা ঠাই।

**Trover** (ট্ৰভ-আৰ) *n.* the gaining possession of any goods from a person not being the owner হেৰোৱা বস্ত্ৰ উদ্ধাৰ কৰণ, আনৰ হাতত থকা বস্ত্ৰ পাবলৈ গৰাকীয়ে কৰা মোকদ্দমা।

**Trowel** (ট্ৰাৱেল) *n.* a tool for laying mortar and for use in gardening খুপী, খন্তিৰ দৰে লোৰ সঁজুলি।

**Trowsers** same as Trousers.

**Troy-weight** (ট্ৰই-ওৱেইট্) *n.* the measure for weighing gold, silver etc. ইংলণ্ডৰ সোণ ৰূপৰ ওজন, ইয়াৰ এক পাউণ্ডত ৫৭৬০ গ্ৰেণ থাকে।

**Truant** (ট্ৰা-এণ্ট্) *n.* an idler কামত ঢিলা-সালোঁকা মানুহ, থিভিজা; a student who absents himself from school পলাউবিয়া মৰা।—*adj.* idle, loitering এলেহুৱা, থিভিজা, পলাউবিয়া। **Truancy** *n.* পলাউবিয়া গুণ।

**Truce** (ট্ৰচ) *n.* suspension of fighting for a short time যুদ্ধৰ পৰা ৰশ্বেক নিযুক্তি, ৰশ্বেকীয়া সন্ধি।

**Truck** (ট্ৰাক্) *n.* a railway waggon গধুৰ বস্ত্ৰ অনা মুকলি বেলগাড়ী।—*v. t.* or *v. i.* to exchange, to traffic বস্ত্ৰ-বাহানি সলা, বেপাৰ

কৰ, বস্ত্ৰ মোলা; (*Colloq.*) rubbish জাবৰ-ভোৰৰ। (*fig.*) nonsense মিছা, ফাংফুং কথা।

**Truckage** (ট্ৰাক্-এ'জ) *n.* charge for the use of a truck খোলা গাৰীৰ ভাৰা; the practice of bartering goods বেচা-কিনা।

**Truckle** (ট্ৰাক্‌ল্) *n.* a small wheels সৰু, চকৰি।  
—*v. i.* to yield meanly সেও হ, সৈমান হ; to move on small wheels সৰু ঘূৰুৱাৰ ওপৰত বাগৰি যা।

**Truckle-bed** *n.* a low bed fitted with wheels ঘূৰুৱা লগোৱা চাপৰ খাট।

**Truculent** (ট্ৰাক্-ইউ-লেন্ট্) *adj.* cruel নিষ্ঠুৰ; fierce ভয়ঙ্কৰ, ভয়লগা। **Truculence**,—*cy n.* নিষ্ঠুৰতা, ভয়জনক অৱস্থা।

**Trudge** (ট্ৰাজ্) *v. i.* to travel on foot with difficulty বৰ কষ্টৰে খোজ চলা, ভাগৰ লাগি লাহে লাহে যা।

**Trudgen** (ট্ৰুজেন) *n.* a swimming stroke হাত ভৰি মাৰি সাতোৰা নিয়ম।

**True** (ট্ৰু) *adj.* genuine আটল; certain, worthy of belief সঁচা, ভৱ্যজিণ, সত্য, হক, প্ৰকৃত, ধুকণ; exact ঠিক, হুবহু। **Truly** *adv.* exactly ঠিকৰতে, প্ৰকৃতৰূপে; certainly অৱশ্যে ঠায়া-মতে। **True to one's word**=সত্যবাদী। **True-blue** *n.* a steadfast adherent দৃঢ় অনুগামী।

**True-hearted** *adj.* sincere অকপট, সৰল।

**Truism** (ট্ৰুইজম্) *n.* a plain truth সত্যতা, সত্য কথা, প্ৰমাণিক কথা।

**Trull** (ট্ৰাল্) *n.* a woman of loose habits, a whore যতে ভতে ফুৰিফুৰা বেয়া চবিৱৰ মাইকী, বেস্তা।

**Trump** (ট্ৰাম্প্) *n.* a card of the leading suit বজৰ টাঁচ; a trumpet বণ শিলা।—*v. t.* or *v. i.* to play a trump card বণ তুকণ কৰ; to deceive ঠগ কৰ, ছলনা কৰ।

**Trumped-up** *adj.* worthless অকামিলা, কৃত্ৰিম, ফাঁকি ফুকা।

**Trumpery** (ট্ৰাম্প-এৰি) *n.* a nonsense ফাঁকি-ফুকা কথা; rubbish অকৰ্ণণ্য বস্ত্ৰ।—*adj.* worthless বাহিৰে বচকীয়া, অকামিলা, অসাৰ।

**Trumpet** (ট্ৰাম্-পেট্) *n.* a wind instrument bent twice on itself বণশিলা, ভেৰি।—*n.* (*fig.*)

one who praises যি প্রশংসা কৰি ফুৰে। —*v. t.* to publish by trumpet বণশিদ্ধা বজাই ঘোষণা কৰ। To blow one's own trumpet—to proclaim one's own praise নিজ নিজৰ স্তুতি কৰ।

**Trumpeter** (ট্ৰাম্পেটী-আৰ্) *n.* one who sounds on the trumpet শিলা বজাওঁতা; one who proclaims ঘোষণাকাৰী; a kind of pigeon একাতি পাৰ।

**Truncate** (ট্ৰাংকেট্) *n. t.* to cut off অঙ্গচ্ছেদন কৰ, এডোখৰ কাটি পেলা।

**Truncheon** (ট্ৰান-ছন) *n.* a cudgel দণ্ড, টাণ্ডোন। —*v. t.* to cudgel টঙনিয়া।

**Trundle** (ট্ৰান-ডল) *n.* a round thing ঘূৰণীয়া বস্তু; a wheel চকৰি, ঘূৰঘূৰী। —*v. t.* to roll ঘেৰা, পকা। **Trundle off in lorries**=লড়িত উঠি যাববাই যা।

**Trunk** (ট্ৰাংক্) *n.* the stem of a tree গছৰ ডালি, গা-গছ; the body of anything গা; the proboscis of an elephant হাতীৰ ভৰ; a box for cloths কাপোৰ থোৱা বাকচ, বা পেৰা।

**Trunk-line** *n.* the main line of a railway প্রধান বেল আলি।

**Trunk-road** *n.* main road প্রধান বাট বা আলি, বাজ-বাট, চেউনি আলি।

**Trunnion** (ট্ৰান-ইয়ন) *n.* a knob on the side of a gun বৰভোপৰ দুই কাষে লগোৱা বোঁটু।

**Truss** (ট্ৰাচ) *n.* a bundle আঁটি, পোলা, মুঠা; timbers for binding a beam গলাবন্ধী কাঠ; a bandage কোনো বঁাতি বন্ধা পট্টি। —*v. t.* to bind up বাঁধ, মুঠা বাঁধ।

**Trust** (ট্ৰাষ্ট) *n.* confidence, faith বিশ্বাস, প্রত্যয়, প্রতিশ্রুতি, সত্যতা; charge, care জিমা; something committed to a person's care কৰো জিমাৰ বখা বস্তু। —*v. t.* to believe বিশ্বাস কৰ, পতিয়া, প্রত্যয় কৰা; to give credit ধাৰে; to commit to the care of জিমা কৰ। **In trust**=in one's charge জিমাৰ। **On trust**=ধাৰে। **Trust-deed** *n.* a deed conveying property to one's charge বস্তু জিমা

বখা দলীল, আমানতনামা। **Breach of trust**= বিশ্বাসঘাতকতা।

**Trustee** (ট্ৰাষ্টী) *n.* one to whom anything is entrusted for safe keeping বক্ষক, জিমাধাৰ।

**Trustful** (ট্ৰাষ্ট-ফুল) *adj.* worthy of trust বিশ্বাসযোগ্য।

**Trustworthy** (ট্ৰাষ্ট-ৱৰ্ণী) *adj.* worthy of trust বিশ্বাসী, সজ্জুৱা।

**Truth** (ট্ৰুথ্) *n.* that which is true সত্যতা, সঁচা কথা; fidelity বিশ্বাস, সঁজাত। **In truth**= in fact প্রকৃততে, আচলতে।

**Truthful** (ট্ৰুথ্-ফুল) *adj.* reliable বিশ্বাসযোগ্য, বিশ্বাসী; adhering to truth সত্যবাদী।

**Truthfulness** *n.* সত্যতা।

**Try** (ট্ৰাই) *v. t.* to examine পরীক্ষা কৰি চা, পৰখ বুজ; to put to the test প্রমাণ; to attempt চেষ্টা কৰ, যত্ন কৰ, প্রবন্ধ কৰ; to decide বিচাৰ কৰ, সোধ কৰ। **Try on**=to put on for trial পিন্ধি চা। **Tryable** *adj.* that may be tried বিচাৰ্য্য। **Try** *n.* (colloq) attempt চেষ্টা। **Make or have a try**=চেষ্টা কৰ।

**Trying** *adj.* adopted to try পরীক্ষাকাৰী, প্রমাণ বুজা; severe কষ্টকৰ, ক্লান্তজনক।

**Tryst** (ট্ৰাইষ্ট) *n.* an appointed place of meeting লগ পাবৰ নিমিত্তে নিৰ্দ্ধাৰিত ঠাই।

**Bide tryst**=to wait to meet at an appointed place or time প্রতিবা মতে লগ পাবলৈ বৈধাৰ।

**Tub** (টাৰ্) *n.* an open wooden vessel কাঠৰ চাৰিয়া; anything like a tub কাঠৰ চাৰিয়াৰ দৰে আন কোনো পাত্ৰ; (Slang) a pulpit বক্তৃতা কৰা মণ্ডপ।

**Tube** (টিউব) *n.* a pipe for conveying fluids through নলী, নল, চুকা। **Tubular** *adj.* চুকাৰ দৰে। **Tube-well** নলী নাদ।

**Tuber** (টিউবাৰ) *n.* a round fleshy root আঁলু, টেপু; a swelling উৰহা।

**Tubercle** (টিউবাৰ্কল্) *n.* a pimple, a small swelling ভ্ৰণ, ফোঁহা, বহ।



**Tubercular, Tubercled** *adj.* having small swellings টোপোৰা টোপোৰা কোঁহা থকা।

**Tuberculosis** (টিউবাক-কিউল-চিচ্) *n.* an infective disease বীজাণুজাত ব্ৰণ সংযুক্ত যক্ষ্মা আদি সংক্রামক বেমাৰ, যক্ষ্মা বেমাৰ।

**Tubisen** (টিউবি-চেন্) *n.* a trumpeter বণশিক্কা বজাওতা।

**Tubthumper** (টাৰ্-ঠাম্পাৰ) *n.* a ranting preacher লাগবান্ধ নথকা আহোঁহোৱা বক্তা বা প্ৰচাৰক।

**Tuck** (টাক্) *v. t.* to draw together, to gather up সাবুৰ, কোঁচা, চপা, মোথনী দে। —*n.* a fold in a garment কাপোৰৰ পথালি ভাঁজ। **Tuck in** = (*Slang.*) eat heartily সন্তোষ মনেৰে খা।

**Tuck up** = to gather up কোঁচা (যেনে চোলাৰ হাত কোঁচা)।

**Tuck** *n.* (*Slang.*) eatables such as sweets pastry etc. মিঠাই আদি খোৱা বস্তু।

**Tucker** *n.* a piece of cloth tucked over the bosom বুকুত কোঁচা দি লগোৱা উপকৰণ কাপোৰ।

**Tuesday** (টিউজ-দে) *n.* the third day of the week মঙ্গলবাৰ।

**Tuft** (টাক্‌ট্) *n.* a cluster গোছা, কোছা, থোপা। **Tufty** *adj.* কোছাকোছা।

**Tuft-hunter** *n.* one who is eager to please the persons of rank ডাক্তৰ মানুহৰ লগ বিচাৰি ফুৰা মানুহ, ডাক্তৰ লোকৰ আশ্ৰয়প্ৰাৰ্থী।

**Tug** (টাগ্) *n.* a strong rope ফাই; a strong pull টান; a steamer for pulling ships পাল জাহাজ টনা জাহাজ। —*v. t.* to pull with force বৰকৈ টান, বৰকৈ বল দে। **Tug of war** = the contest of pulling a rope to either of the two sides লেজ্ টনা খেল; a severe contest টনা-জোঁজোৰা।

**Tuition** (টুইছন) *n.* teaching of children শিক্ষা, লৰাহোৱালী পঢ়োৱা কাম; care over children লৰাহোৱালী প্ৰতিপাল বাতৰা বাবে লোৱা বেতন।

**Tulchan** (টুলচেন্) *n.* an artificial calf for obtaining milk from a cow খুবীয়া ধৰিবলৈ কৰা কৃত্ৰিম গৰু-মহৰ পোৱালি।

**Tulip** (টীউ-লিপ্) *n.* a genus of bulbous

plants ঘণ্টাৰ আকৃতিৰ ফুল হোৱা এবিধ ফুল গছ।

**Tulle** (টুল) *n.* fine silk net used for veils ওবলি লোৱা জালৰ কাপোৰ।

**Tumble** (টাম্-বল্) *v. i.* to fall suddenly খৰখাই পৰ, লুটিখাই পৰ; to roll বাগৰি যা। —*v. t.* to throw headlong হামথুৰি খুৱাই পেলা, লুটিখুৱাই পেলা। —*n.* a fall আঁচৰ, থেকেছা, পতন; a rolling over বাগৰ, খৰ। **Tumble over** = to upset ওলট-পালট কৰ। **Tumble up** = to disorder খেলিমেলি কৰ; to get up from bed শোৱাৰ পৰা ঘুপুৰাই উঠ।

**Tumbler** (টাম্-ব্ৰাৰ) *n.* one who tumbles খৰমৰা, বাজিকৰ; large drinking glass বেলোৱৰ ডাক্তৰ গিলাচ; a kind of pigeon ঘূৰি ঘূৰি খৰ মাৰি ওপৰলৈ উৰা পাৰ্; a porpoise তুহ বা লিহ।

**Tumbril** (টাম্-ব্ৰেইল্) *n.* a cart with two wheels গধুৰ বস্তু দিয়া দুই চকাৰ গাড়ী; an open cart to convey victims for beheading ফাঁসত হত্যা কৰিবলৈ অপৰাধীকে নিয়া গাড়ী।

**Tumefy** (টীউ-মি-ফাই) *v. t.* or *v. i.* to swell উথহ, ওফলি পৰ, ফুল, গাঙ্গটি নাম। **Tumefaction** *n.* swelling টেমুনা, উথহা, গাঙ্গটি।

**Tumid** (টীউ-মিদ্) *adj.* swollen উথহা, ওফন্দা, ফিক্কাই পৰা; falsely sublime গহীনালি ভাওধৰা। **Tumidity** *n.*

**Tumour** (টীউমাৰ) *n.* a morbid swelling in any part of the body টেমুনা, মেটুৰা উথহা।

**Tumult** (টীউ-মাল্‌ট্) *n.* uproar কোচাল; bustle, violent commotion হলদিল, উল্লিস্থল্লি, উৰাজুৰা, ছৰামুৰি, গোলমাল, হলহুল।

**Tumultuous** (টীউ-মাল-টীউ-আচ্) *adj.* disorderly ছৰামুৰি, অশান্তিজনক, হাইকাজিয়া প্ৰিয়; agitated হলহুল।

**Tun** (টান্) *n.* an old wine measure প্ৰায় ২৭ মোন ওজনৰ এটা অপ্রচলিত মদৰ জোৰ; a large cask ২৭ মোনা পীপা।

**Tung-oil** (টুং-অইল) *n.* চিনদেশৰ টুংগছৰ গুটীৰ বাৰ্ণিচ তেল।

**Tunnage** *n.* a tax on wine মদৰ টেক্স; see Tonnage.

**Tune** (টুইন্) *n.* a series of melodious notes in succession স্বৰ, সুৰ, জাত; state of giving the proper sound কথা কোৱা হেও। —*v. t.* to adjust the sound সুৰ বাছ, সুৰ মিলা। **Tune up** = to begin to play or sing গান গাবলৈ বা বজাবলৈ ধৰ। **Change one's tune** = ভাব পৰিবৰ্তন কৰ। **In tune** = harmonious মিল, সুৰ মিল। **Out of tune** = tuneless অমিল, শুনিবলৈ ভাল নলগা।

**Tuner** *n.* সুৰ মিলাওতা; one who adjusts the pitch of a tune.

**Tungsten** (টাং-ষ্টেন) *n.* a heavy metallic element of dark-grey colour ট্ৰং বগা একৰকম মূল ধাতু পদাৰ্থ।

**Tuning** *n.* the act of adjusting the sound of musical instruments স্বৰ মিলন।

**Tunic** (টিউনিক্) *n.* a loose frock কুৰ্তা, চোলা। (*bot.*) a covering ঢাকহাল, চোকোৰা।

**Tunicle** *n.* a small tunic ওপৰত পিন্ধা সৰু কুৰ্তা, ছাল, বাকলি।

**Tunnel** (টান্-এ'ল্) *n.* a long underground passage cut through a hill সুৰঙ্গ, মাটিৰ তলে তলে কাটি নিয়া বাট; an under-ground burrow of certain animals ভলতল গাঁত।

**Turban** (টাৰ-বে'ন্) *n.* an Indian headdress পাণ্ডৰি, পাগ।

**Turbid** (টাৰ্-বিদ্) *adj.* muddy ঘোলা, ঘোদনি। (*fig.*) confused, disordered বেমেৰি, খেল-মেলি। **Turbidness, Turbidity** *n.*

**Turbot** (টাৰ্-বট্) *n.* a kind of sea-fish এবিধ সাগৰীয় মাছ।

**Turbulence, Turbulency** (টাৰ্-বিউ-লেন্চ) *n.* a disturbance, tumult ধুমধুপাল, কোলাহল, হুৰাম্বা।

**Turbulent** (টাৰ্-বিউ-লেন্চ) *adj.* tumultuous, riotous ধুমধুপালীয়া, কঁজিয়াখোৰ, হলহুল কৰি ফুৰা, অশান্তিকৰ, অ'কাল, দন্দুৰা।

**Turd** (টাৰ্ড্) *n.* a ball of dung জন্তুৰ লাঙ্গ, লদাবন্ধা বিঠা।

**Turf** (টাফ্) *n.* sod, any surface of earth

covered with grass ঘাঁহ থকা চপৰা; the race course ঘোঁৰা দৌৱৰ চকৰ। —*v. t.* to cover with sod ঘাঁহেৰে চপৰা কাটি ঢাক।

**Turf-man** = ঘোঁৰা দৌৱত লিপ্ত থকা লোক।

**Turfy** *adj.* full of turf ঘাঁহৰ চপৰাৰে পৰিপূৰ্ণ।

**Turgent** (টাৰ্-জেন্ট্) *adj.* swelling ওফোন্দা, উৰহা; inflated ফুলি উঠা। **Turgescence** *n.*

**Turgid** (টাৰ্-জিড্) *adj.* swollen ভেৰেহা, ফুলা, উৰহা; pompous জাকজমক; bombastic ওফাইদাং (যেনে কথা)।

**Turgidity, Turgidness** swelling ওফন্দনি; pomp কিতাহি।

**Turion** (টিউয়িও) *n.* a shoot rising from under-ground মাটিৰ তলৰ পৰা ওলোৱা গজালি বা পোহা।

**Turk** (টাৰ্ক্) *n.* a native of Turkey তুৰ্ক দেশীয় লোক। **Turn Turk** = to become a Mohammedan মুচলমান হ; to become obstinate আকোঁগোঁজালি হ। **Turkish** *adj.* টুৰ্কী সম্বন্ধীয়। **Turkish bath** = গৰম ভাপ দি গা ঘমাই আৰোগ্য কৰা নিয়ম। **Turko-soviet** = Turkey and Soviet Russia.

**Turkey** (টাৰ্কী) *n.* a band of bird পেক চৰাই; **Turkey-cock** = মতা পেক চৰাই; one foolishly proud মিছা অহঙ্কাৰী লোক।

**Turm** (টাৰ্ম্) *n.* (*milit.*) a troop সেনাদল।

**Turmeric** (টাৰ্-মাৰ্-ইক্) *n.* a kind of herbacious plant having yellowish tubers হালধি।

**Turmoil** (টাৰ্-মইল্) *n.* tiresome labour অতি পৰিশ্রম, দুখ-বন; disturbance গোলমাল, হলদিল। —*v. t.* to weary হাইবান্ কৰ, ক্লান্ত কৰ। —*v. i.* to be in commotion লটি-ঘটি হ, উজাৰ খা।

**Turn** (টাৰ্ণ্) *v. i.* to move round ঘূৰ; to return ওলট, ওভত; to depend নিৰ্ভৰ কৰ; to sour টেঙ্গা হ। —*v. t.* to cause to revolve ঘূৰা, পকা; to reverse লুটিয়া; to form in a lathe কুন্দত দে; to change the direction of গতি পৰিবৰ্তন কৰ, ওভত। —*n.* act of turning ঘূৰণ; tendency গতি; a bend মৈৰ; a winding পাক; chance পাল; change

পরিবর্তন। **Turn about**=to move the face to another side ঘূৰ, ইফাল মুখ কৰ। **Turn away**=to dismiss খেদাই দে, বৰ্খাস্ত কৰ; to deviate আনফালে যা। **Turn a deaf ear to**=আঙকান কৰ। **Turn the back**=to retreat পলা, পলায়ন কৰ। **Turn down**=to fold জাপ, ভাঁজ কৰ। **Turn forth**=খেদাই দে। **Turn into**=to change into পৰিবৰ্তন কৰ বা হ। **Turn off**=to deviate আনফালকৈ ঘূৰাই দে; to complete কৰি অন্ত। **Turn on**=to depend upon নির্ভৰ কৰ; to confront উদ্ভতি ধৰ। **Turn one's head to**=to apply oneself to কোনো বিষয়ত লাগ বা নিযুক্ত হ। **Turn out**=to expel বাজ কৰ, খেদাই দে; to prepare for use প্রস্তুত কৰ, to occur ঘট, হ। **To turn out the cattle**=চৰিবলৈ দে। **Turn the back upon**=to quit পৰিত্যাগ কৰ, এৰি দে। **Turn the edge of**=ভোতা বা বহুত কৰ। **Turn the scale**=to decide চহনিশয় কৰ, ঠিক কৰ। **Turn the stomach**=পেট আঁড়োৰ-পাঁড়োৰ কৰ, পেট পকা। **Turn turtle**=to capsize উৰুৰিখা (যেনে নাও), লুটি খা। **Turn over**=লুটিয়া, উৰুৰিয়া। **Turn round**=ঘূৰ। **Turn up**=উপস্থিত হ, আহি ওলা। **By Turns**=one after another এটা এটাকৈ, এটাৰ পাচত এটা পাল-পাতি। **Ill turn**=a change for the worse অনিষ্টকৰ কাৰ্য্য, অমঙ্গলৰ অৰ্থে হোৱা পৰিবৰ্তন। **In turn**=ক্রমান্বয়ে, অগাশিচাকৈ। **Take one's turn**=নিৰ্দ্ধাৰিত ঠাই পাই। **Take turns**=ঘূৰি ঘূৰি ইটোৰ ঠাইত সিটো হ। **Turn to account**=কামত লাগ, উপকাৰত আহ। **To a turn**=exactly ঠিকমতে, ঠিকঠাকৈ। **You will get it when your turn comes**=ভোম্বাৰ পাল পৰিলে তুমি পাব। **It is my turn**=এই-বাৰ মোৰ পাল। **Turn the tables**=turn the tide গতি কিবা, অৱস্থা পৰিবৰ্তন হ।

**Turn-coat** *n.* one who abandons his party স্বপক্ষ ত্যাগী, হতলীয়া মানুহ।

**Turner** *n.* one who turns কুন্দাওঁতা; a tumbler খবমৰা বাজিকৰ; a kind of tumbler-pigeon ঘূৰি ঘূৰি ওপৰলৈ উড়া পাৰ।

**Turnery** *n.* act of shaping by a lathe or the place where it is done কুন্দত দিয়া কাম, কুন্দশাল।

**Turning** *n.* winding পাক, মেচ।

**Turnip** *n.* a vegetable plant with an edible root চালগোম, এবিধ মূল।

**Turnkey** *n.* a warder জেলখানাৰ ওৱাৰ্ডাৰ, কয়দী বখীয়া।

**Turnpike** (টাৰ্ণ-পাইক্) *n.* a gate across a road moved on a pike চেৰেকী জপনা।

**Turn screw** (টাৰ্ণ-স্ক্ৰু) *n.* a screw-driver পেঁচকচ, পেঁচখোলা।

**Turnstile** (টাৰ্ণ-ষ্টাইল্) *n.* a revolving frame in a footpath for obstructing cattle চেৰেকী জপনা।

**Turpentine** (টাৰ-পেন্-টাইন্) *n.* a kind of tree yielding resinous substance টাপিন তেলৰ গছ; the resinous substance obtained from a kind of tree টাপিন ওঠা।

**Turpitude** (টাৰ-পি-টিউড্) *n.* wickedness, baseness দুখীলি, নীচালি, ভেঁটতা।

**Turquoise** (টাৰ্-কইজ্) *n.* a greenish blue mineral from Persia এবিধ নীলবৰণীয়া মণি।

**Turret** (টাৰ্-এট্) *n.* a small tower on building চূড়া, গিয় দ'ল-বন্ধীয়া ঘৰ, জোং ঘৰ।

**Turret-ship** an ironclad ship of war বৰ-তোপ সজাই নিয়া গুহজ থকা জাহাজ।

**Turtle** (টাৰ্ণল্) *n.* any tortoise কাছ। **Turn-turtle**=to capsize উৰুৰিখা।

**Tuscan** (টাচ-কেন) *n.* a classic order of architecture একৰকম গৃহনিৰ্মাণ শ্ৰণালী; belonging to Tuscany ইটালিৰ টচকেন দেশীয়।

**Tush** (টাই) *interj.* be silent হিঃ! চুপ কৰ।

**Tusk** (টাচক্) *n.* the two long projecting teeth of certain animals কোনো জন্তুৰ দাঁত (যেনে হাতীৰ)। **Tusked** *adj.* দাঁতল।

**Tusker** (টাচক্-আব্) *n.* an elephant with tusks মথনা হাতী, দঁতাল হাতী।

**Tut** (টুট্) *interj.* ধেং; a piece of work ঘূৰুবা কাম; to work by the job ঘূৰুৱীয়া কাম কৰ।

**Tutelage** (টিউ-তি-লেজ্) *n.* guardianship

বক্ষণাবেক্ষণ, প্রতিপাল, অভিভাবকতা ; state of being under a guardian বক্ষকাদীন অবস্থা।

**Tutelar, Tutelary** *adj.* protecting প্রতিপালক, বক্ষকাবী।

**Tutulary deity** = ইফুদেরতা, কুল দেবতা।

**Tutor** ( টিউটর্ ) *n.* a teacher শিক্ষক। — *v. t.* to instruct শিকাব, শিক্ষা দে। **Tutorial** *adj.* belonging to a tutor শিক্ষক সম্বন্ধীয়।

**Tutoress** *n.* ( *firm* ) .

**Tutty** ( টাট্টি ) *n.* ভুতিয়া।

**Twaddle** ( টোৱেডল্ ) *v. t.* to talk foolishly অনর্থক কথা ক, বেলবেলা। — *n.* silly talk অকামিল কথা, বেলবেলনি।

**Twain** ( টোৱেন্ ) *n.* a pair, two দুটা, এজোব, এহাল। **In twain** = asunder দুফাল, দুভাগ।

**Twang** ( টোৱেং ) *n.* a quick sound like that of a tight string ধনুৰ টঙ্কাৰ। — *n. i.* to sound as a tight string when pulled টনহটনহ শব্দ কৰ।

**'Twas** ( টোঅজ ) contraction of **It was**.

**Twattle** ( টুৱট্ ) *v. i.* to twaddle বক্-বক্ কৰ, বেলবেলা।

**Tweark** ( টুইক্ ) *v. t.* to pull with a jerk আজোৰ মাৰ; to twist sharply মোচৰ পাক। — *n.* a twist আজোৰ, চিকুট; any perplexity বিমোৰ অৱস্থা। ( *Slang.* ) dodge ফাকটি।

**Twreed** ( টুইড্ ) *n.* a kind of twilled cloth পকোৱা উল সূতাৰ এবিধ কাপোৰ।

**Twiddle** ( টুইডল্ ) *v. t.* to handle lightly ঈষৎ স্পৰ্শ কৰ, ছো; to trifle with লৰফৰা, ধেমালি কৰ।

**Twieczers** ( টুইজাৰ্-চ ) *n.* ( *sing* ) small pin-cers for pulling out hairs লেপ, সৰু চেপেনা।

**Twelfth** ( টোৱেলফ্ ) *adj.* the last of twelve দ্বাদশ। **Twelve** ( টোৱেলভ্ ) *adj.* ten and two বাৰ। — *n.* the number twelve বাৰ অঙ্ক, বাৰ সংখ্যা।

**Twentieth** *adj.* next after the nineteenth বিংশতি। — *n.* উনৈশৰ পাচৰটো। **Twenty** ( টুৱেণ্টি ) *adj.* twice ten কুড়ি, বিংশতি। — *n.* the number next after nineteen কুড়ি

সংখ্যা। **Twenty four** *n.* and *adj.* twenty and four চৌবিশ।

**Twice** ( টোৱাইচ্ ) *adv.* two times দুবাৰ, দুবেলি, দ্বিগুণ। **Twice-told** = বাৰে বাৰে কোৱা, পুৰণা।

**Twiddle** ( টুইডল্ ) *v. t. or v. i.* to trifle with নিহেই তুচ্ছ জ্ঞান কৰ, উলাই কৰ, মিছাই কোনো এটা পিটিকি থাক। **Twiddings** *n.* ঘূৰোৱা পকোৱা কাম। **Twiddle one's fingers** = টিলিকি মাৰি বহি থাক।

**Twig** ( টুইগ্ ) *n.* a small branch of a tree সৰু ডাল, ঠাল, ঠেঙ্গুলি। ( *Slang* ) to perceive narrowly মন, টলক।

**Twilight** ( টোৱাই-লাইট্ ) *n.* partial darkness before sunrise and after sunset লোকাংমোকা, চকাহন্দা, গধূলি, মূনিচুনি।

**Twill or Tweel** ( টুইল্ ) *n.* a woven fabric একবকম পকোৱা সূতাৰ কপাহী কাপোৰ।

**Twin** ( টুইন্ ) *n.* one of two children born at a birth একেলগে ওপজা দুটাৰ এটা, যিঙ্গা লৰা বা ঘোৱালী। — *adj.* being one of two born at a time যিঙ্গা, যিঙ্গীয়া; double দুগুণ, দুটীয়া; like another ইটে সিটে একে। **Twinborn** = born together যিঙ্গা, যমজ। **The Twins** = মিত্থুন ৰাশি, অশ্বিনী কুমাৰদ্বয়।

**Twine** ( টোৱাইন ) *n.* a cord made by twisting two or more thread বটীয়া, গুণ, পকোৱা জৰী; a twist পাক, মোচৰ। — *v. t.* to wind পকা মেৰা, ( জৰী ) বাত।

**Twinge** ( টোৱাইনজ্ ) *v. t.* to pinch টিপ, চিকোট, খামোচা মাৰি ধৰ; to effect with a sharp pain কামোৰ ( যেনে পেট ), বিখা।

**Twinkle** ( টুইংকল্ ) *v. i.* to blink, to sparkle পিৰিক-পাৰাক কৰ, চিমিক টমাক কৰ, চিকমিকা। **Twinkling** *n.* a quick motion of the eye চকুৰ পিৰিক পাৰাক, চকুৰ টিপ, এচাৰ; an instant নিমিষ, মুহূৰ্ত। **In the twinkling of an eye** = এক নিমিষতে, চকুৰ পচাৰতে।

**Twirl** ( টুইল্ ) *v. t.* to turn round rapidly আজুলিৰে পকাই ঘূৰা। **Twirl one's thumb** = to remain idle একো নকৰাকৈ মিছাই বহি থাক।

**Twist** (টুইষ্ট) *v. t.* to twine পকা ; to wrench মোচৰ, পাক দে। —*v. i.* to be bent, to writhe পাক খা। —*n.* that which is twisted পাক, মোচোৰা।

**Twit** (টুইট্) *v. t.* to remind of some fault নিন্দা কৰ, টটকাৰি দে ; হাঁহ।

**Twitch** (টুইচ্ছ) *v. t.* to pull with a jerk, to snatch আজোৰ মাৰ, থাপমাৰি বলেৰে কাঢ়ি আন। —*v. i.* to move spasmodically ফন্দিয়াই ধৰি হাত ভৰি টান ; sudden contraction of the muscles ফন্দিয়া, সিৰাম্বি ; a sudden quick pull আজোৰা।

**Twitter** (টুইট্-আৰ) *v. i.* to make a tremulous noise কিচিৰ-মিচিৰ শব্দ কৰ। —*n.* কিচিৰ-মিচিৰ শব্দ, চীচিয়নি।

**Two** (টু) *adj.* one and one দুই, দুটা। —*n.* the number two দুই সংখ্যা। **Two pieces** = দুভোখৰ, দুটুকুৰা। **Two girls** = দুজনী ছোৱালী। **Two sheets of paper** = দুখন কাগজ। **Be two** = অনৈক্য হ, পৃথক হ। **In two** = asunder ঢুফাল। **To kill two birds with one stone** = একেবাবেই দুটা কাম সিদ্ধি কৰ। **Two-edged** = দুতোফালে ধাৰ থকা। **Two-faced** = having two faces দুমুখীয়া ; false মিচলীয়া। **Two-fold** *adj.* folded twice দুভাঁজ কৰা, দোহোৰা ; double দুগুণ। **Two penny** = worth two pence cheap শস্তীয়া ; worthless অকামিলা।

**Two-seater** *n.* motor car to hold two person দুজন মানুহ যাব পৰা মটৰ গাড়ী।

**Two-speed-gear** = a contrivance for changing the revolutions of the driving wheel মটৰ গাড়ীৰ ঠেলা চকৰিৰ পাক ঘূৰোৱা যন্ত্ৰ।

**Tyburn** *n.* লণ্ডন নগৰৰ ফাঁচী দিয়া ঠাই।

**Tyburn-tree** *n.* the gallows ফাঁচি কাঠ।

**Tylosis** (টাই-লো-চিচ) *n.* inflammation of the eye-lids চকু উথহা বেমাৰ।

**Tympanum** (টিম্-পেন-আম্) *n.* the drum of the ear কাণৰ ভিতৰৰ ঢাক ছাল। **Tympanic** *adj.* like a drumhead কাণৰ খোলৰ পৰ্দ্ধা।

**Tympanitis** *n.* the inflammation of the ear drum কাণৰ ভিতৰৰ বেমাৰ।

**Type** (টাইপ্) *n.* a piece of metal on which a character is engraved ছাপাৰ আখৰ ; pattern নিদৰ্শন, আৰ্হি ; kind বকম, ধৰণ, বিধ।

**Type foundry** *n.* a place where type is manufactured ছাপাৰ আখৰ তৈয়াৰ কৰা ঠাই।

**Type-writer** *n.* a machine for writing on paper ছাপাৰ আখৰ লেখা কল। **Type script** = a document written with a type-writer টাইপত লিখা কাগজ-পত্ৰ।

**Type metal** = metal used for making types আখৰ কটা মিশ্ৰিত ধাতু, যেনে তাম, সীহা, দস্তা আক টিন।

**Typhoid** (টাই-ফাইড) *n.* a kind of intestinal fever সন্নিপাত জ্বৰ।

**Typhoon** (টাই-ফুন্) *n.* a violent hurricane অতি ভয়ানক ধুমুহা-বতাহ।

**Typhus** (টাই-ফাচ) *n.* a kind of continued fever of contagious type একবকম বিষম সন্নিপাত জ্বৰ।

**Typical** (টিপিক্-এল্) *adj.* pertaining to a type, emblematic আদৰ্শস্বৰূপ, দৃষ্টান্তস্বৰূপ।

**Typify** (টিপ্-ই-ফাই) *v. t.* to represent by an emblem প্রতীকশ কৰ, আদৰ্শ স্বৰূপে কৰ ; to represent by an image নক্সা কৰি দেখুৱা।

**Typist** *n.* one who uses a type writing machine টাইপিষ্ট, ছাপা কলৰ আখৰ লিখোঁতা।

**Typograph** (টাই-প্-গ্ৰেফ্) *n.* a machine for setting type ছাপাৰ আখৰ বহুৱা কল।

**Typography** (টাই-প্-গ্ৰেফ-ই) *n.* the art of printing ছাপা কৰা বিদ্যা ; the general appearance of printed matter ছাপা কৰা আখৰৰ ঠগ, ছাপা কৰা কাৰ্য্য।

**Tyrannical** (টাই-ৰেন্-ই-কেল) *adj.* despotic, cruel অত্যাচাৰী, নিষ্ঠুৰ। also **Tyrannic**.

**Tyrannise** (টিৰ-এন্-আইজ) *v. t.* to rule with oppression অত্যাচাৰ কৰ, উপদ্রৱ কৰ, বেজাচাৰী হৈ শাসন কৰ।

**Tyrannous** (টিৰ-এন্-আচ) *adj.* despotic, unjustly severe অত্যাচাৰী, নিষ্ঠুৰ।

**Tyranny** (টিৰ্-এন্-ই) *n.* oppression, cruelty অত্যাচাৰ, উপদ্রৱ, দৌৰাখ্যা, নিষ্ঠুৰ শাসন।

**Tyrant** (টাই-বেক্) *n.* an arbitrary ruler  
অত্যাচারী বজা, নিষ্ঠুর শাসনকর্তা।

**Tyrian** (টিব-ই-এন্) *adj.* deep purple ককলা।  
—*n.* a native of Tyro টায়ারো দেশীয় লোক।

**Tyro, Tiro** (টাই-ব') *n.* novice, one learn-  
ing any art শিকাকণ, শিষী, শিল্প শিকারী।  
(*L. tiro* = young recruit).

**Tzar** (জাৰ্) *n.* see Czar.

## U

**U** (ইউ) The 21st letter in the English  
alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ একবিংশ অক্ষৰ।

**U-Boat** *n.* German Submarine পানীৰ তলে  
যোৱা জাহাজ।

**Ubiety** (ইউ-বাই-টি) *n.* being in certain  
definite place স্থিতি, স্থানীয়, সম্বন্ধ।

**Ubiquitous** (ইউ-বিক-ইউ-টি) *n.* omnipresence  
সৰ্বত্রস্থিতি, সৰ্বব্যাপী অৱস্থা। **Ubiquitous** *adj.*  
omnipresent সৰ্বব্যাপী। (*L. ubique* =  
everywhere).

**Udal** (ইউ-ডেল্) *n.* a kind of freehold right  
of uninterrupted possession ইউবোপৰ  
আগৰ দিনৰ চিবকাল ভোগদখল স্বত্ব।

**Udder** (আড্-আৰ) *n.* the mammary glands  
of cows or other animals গুহাৰ।

**Ugliness** (আগ্-লি-নেচ্) *n.* state of being  
ugly অঁতজা গুণ, কুহৃত অৱস্থা, কুহৃত আকাৰ।

**Ugly** (আগ্-লি) *adj.* deformed আপচু, এলাগী,  
আগলী, অঁতজা, কুহৃত, কুফল, কুংসিত; hateful  
বিগ লগা; dangerous সাংঘাতিক।

**Ukase** (ইউ-কেচ্) *n.* proclamation issued  
by the Czar কসদেশীয় বজাৰ আদেশ, বাজকীয়  
বোষণাপত্ৰ।

**Ulcer** (আল-চাৰ) *n.* a dangerous sore যা,  
বিহৰ্কাইবা।

**Ulcerate** *v. i.* to be formed into an ulcer  
যা হ, কঁহায়াই যা। **Ulceration** *n.* effect of  
an ulcer যা লাগি কঁহায়াই যাতন, যা হওন।

**Ulcerous** *adj.* effected with an ulcer যা  
লগা; like an ulcer যাৰ নিচিনা।

**Ulema** (উ-লি-মা) *n.* the body of profes-  
sional Moslem doctors and theologians  
of divinity মুছলমান ৰাজ্যৰ ধৰ্মোপদেশকৰ দল।

**Ulmin** (আল্মিন) *n.* black gummy substance  
obtained from elm and other trees গছৰ  
এঠাৰ কহ।

**Ulster** (আল্-স্তাৰ) *n.* a long and loose over-  
coat হলৌ চোলা।

**Ultior** (আল-টি-বি-অৰ) *adj.* beyond what  
is seen, in the future দেখাৰ বাজে আন,  
ভবিষ্যৎ, পাচৰ।

**Ultimate** (আল্-টি-মেই) *adj.* last শেষ, একে-  
বাবেই পাচৰ।

**Ultimately** *adv.* finally, at last অৱশেষে, পাচত,  
মূৰকত, অন্তত।

**Ultimatum** (আল-টি-মে'-টাম্) *n.* the final  
proposal for a treaty অন্তিম প্ৰস্তাৱ, চূড়ান্ত  
প্ৰস্তাৱ।

**Ultimo** (আল্-টি-ম') *adj.* in the last month  
গত মাহৰ।

**Ultra** (আল্-ট্ৰা) *adj.* extreme অত্যন্ত, বেচি,  
অতিপাত; going beyond সিপাৰৰ। **Ultrafa-**

**shionable** *adj.* extremely fashionable অতি  
বিলাসী। —*n.* advocate of extreme views  
উগ্রগহী।

**Ultramarine** (আল্-ট্ৰা-মেৰিন) *adj.* situated

beyond the sea সাগৰৰ সিপাৰৰ, বিদেশীয়।

— *n.* a sky-blue colour নীলবৰ্ণ বিশেষ।

**Ultramicroscope** ( আল্ট্ৰা-মাইক্ৰস্কোপ ) *n.* a microscope to observe the form of even the minutest object নিচেই সূক্ষ্ণ বস্তুৰ আকাৰ প্ৰকাৰ বুজিব পৰা অনুবীক্ষণ যন্ত্ৰ।

**Ultramontane** ( আল্-ট্ৰা-মন্-টে'ন্ ) *adj.* being beyond the Alps mountains আল্প্চ পৰ্ব্বতৰ সিফালৰ; holding extreme views of the Pope's rights পোপ্ ডক্ট।

**Ultramundane** ( আল্-ট্ৰা-মণ্ডে'ন্ ) *adj.* being beyond the world পৃথিৱীৰ বহিৰ্ভূত। ( *L. ultar* = beyond ).

**Ultra-violet rays** = ethereal waves beyond the rays of the visible spectrum দৃশ্যমান সূৰ্য্যমণ্ডলৰ বশিৰ অন্তত থকা আকাশৰ ৰঙলা বৰণ।

**Ultra-vires** ( আল্ট্ৰাভায়াৰিজ ) *adj.* beyond one's power ক্ষমতাৰ বহিৰ্ভূত।

**Umbellate** ( অ'ম্-বে'ল্-এ'ট ) *adj.* bearing flowers in a bunch radiating from a single stalk থোপাপাতি ছত্ৰাকাৰ হোৱা। **Umbelliferous** *adj.* থোপাপাথোপ ফুল হোৱা।

**Umbilic** ( অ'ম্-বি'ল্-ইক ) *adj.* pertaining to the navel নাভি সম্বন্ধীয়, নাই বিষয়ক। **Umbilic region** = পেট। **Umbilical cord** = ওপজা লৰা-হোৱালীৰ নাড়ী।

**Umbels** ( অ'ম্-বে'ল্-চ ) *n.* ( *pl.* ) the entrails of a deer হৰিণা পহুৰ নাড়ী-ডুক।

**Umbra** ( আমব্ৰা ) *n.* a shadow as of a planet ছাঁ। ( *astr.* ) প্ৰচ্ছায়া।

**Umbrage** ( অ'ম্-ব্ৰে'জ ) *n.* offence দাই, খাটি; suspicion of injury আশঙ্কা, যুঁকি; a shade of foliage গছৰ ছাঁ। ( *L. umbra* = a shadow ).

**Umbrella** ( অ'ম্-ব্ৰে'লা ) *n.* a screen from rain or sunshine carried in hand ছাতি।

**Umpire** ( অ'ম্-পায়াৰ্ ) *n.* an arbitrator মহাধ্ব লোক, চালিচ, মীমাংসক।

**Umpteen** ( অ'ম্প্ৰাট্ৰে'ন্ ) *n.* many অসংখ্য an indefinite number সংখ্যাগ্ৰীত লেখ।

**Un** এটা উপসৰ্গ, ( ইয়াৰ অৰ্থ—অ, আ, ন, নি, নু, বি, বে )। ই আন শব্দৰ আগত বহিলে তাৰ অৰ্থ বিপৰীত হয়; যেনে **Unable** = অসমৰ্থ।

**Untrue** = অসত্য, সঁচা নহয়।

**Unabated** *adj.* not diminished অবিভাঙ, উপশম নোহোৱা, নকমা।

**Unable** *adj.* not able অসমৰ্থ, অপাৰগ, অক্ষম।

**Unaccommodating** ( অ'ন্-এক্-মডেটিং ) *adj.* not compliant কাৰোৰোৰ নুৰুজা, অটৈয়া।

**Unacquainted** ( অ'ন্-এক-ওইণ্ট-এড্ ) *adj.* not acquainted আচহুৱা, অচিনাকি।

**Unaccountable** *adj.* not capable of being accounted for নিৰ্ণয় কৰিব নোৱৰা, বুজিব নোৱৰা; not responsible দায়ী নোহোৱা।

**Unacquired** *adj.* not acquired নোলাৱা, হাতলৈ নহা।

**Unadvised** *adj.* not discreet, rash উদ্ধত, অবিবেচক।

**Unaffected** *adj.* not effected, plain, sincere গহীন ভাবৰ, সবল, ধূনপেচ নোহোৱা, অকপট।

**Unaided** *adj.* not aided নিঃসহায়, একাকী, সাহায্য নোপোৱা।

**Unalloyed** *adj.* not mixed, pure নিৰ্ভাল, আচল, নিখুঁত, একো মিহলি নথকা।

**Unalterable** *adj.* not capable of alteration অলৰ, খাটোং, হিমাং, অপৰিবৰ্তনীয়।

**Unanimity** ( ইউ-নে-নিম-ই-টি ) *n.* state of being unanimous মিল, ঐক্যমত, একমত।

**Unanimous** ( ইউ-নে-নিম-অচ ) *adj.* agreeing in opinion একে মনৰ, মিল মতৰ, সকলো সম্মত হোৱা। **Unanimously** *adv.* সকলো একমত হৈ, সৰ্বসন্মতিক্ৰমে, সকলোৰে মিলি।

**Unappealable** *adj.* not appealable to a higher court আপীল নোহোৱা।

**Unapprised** *adj.* not apprised জ্ঞানোহোৱাকৈ।

**Unapt** ( অ'ন্-এপ্ট ) *adj.* not suitable অলায়ক, ভেৰা।

**Unarm** *v. t.* to deprive of arms নিবস্ত্ৰ কৰ, অস্ত্ৰ কাঢ়ি ল। **Unarmed** *adj.* without weapons বিনা অস্ত্ৰে, অস্ত্ৰ নোহোৱা।

**Unasked** *adj.* without being asked অযাচিত্তে, নোখোজাকৈ, অনাহুতকৈ।

**Unattached** *adj.* not attached কোনো বিশেষ ঠাইত বা কামত নথকা, বাজে থকা (যেনে কুলৰ বৰ্ভিত্ত নথকা ল'ৰা, বা আশা বেতনত বেজিমেণ্টৰ বাজে থকা চিপাহী)।

**Unattested** *adj.* not attested দস্তখত নোহোৱা।

**Unauthentic** (আন্-অথেণ্টিক্) *adj.* not authentic or genuine আচল নহয়, প্রকৃত বুলি ধৰিব নোৱৰা, প্রমাণহীন। **Unauthenticated** *adj.* not attested চহী নোহোৱা।

**Unauthorised** *adj.* not authorised অনাৰ্হিত, লুচুম নোহোৱা।

**Unavoidable** *adj.* inevitable কনিবাৰ্গা, এবাব নোৱৰা, নিৰুপায়, অগত্যা।

**Unaware, Unawares** (আন্-এ-ওয়াৰ্) *adv.* suddenly হঠাৎ, অকস্মাত্; unexpectedly ভূ-নোপোৱাকৈ, আচৰিত।

**Unbearable** *adj.* not bearable অসহ্য।

**Unbecoming** *adj.* improper অগায়, অযুগুত, অবিহিত; unsuited অশোভা।

**Unbeliever** *n.* one who does not believe in divine powers নাস্তিক।

**Unbiased** (আন্-বাই-এচড্) *impartial* নিৰপেক্ষ, অপক্ষপাতী।

**Unbending** *adj.* unyielding, resolute ঠনকঠা, সৈমান নোহোৱা, দৃঢ় প্রতিজ্ঞ, ভিৰ নোখোৱা।

**Unbind** *v. t.* to loose, to set free মোকোলা, খোল।

**Unblamable** *adj.* faultless নির্দোষ, দায় দিব নোৱাৰা।

**Unblemished** *adj.* free from reproach নিৰুলজ্জ, নির্দোষ, নিষ্পৃক্ত

**Unborn** (আন্-বৰ্ণ) *adj.* not yet born, অন্তঃপন্ন, এতিয়াও উদ্ভৱ নোহোৱা, অজাত।

**Unbosom** (আন্-বজ্-ম্) *v. t.* to disclose প্রকাশ কৰ, খুলি ক।

**Unbound** (আন্-বাউণ্ড) *adj.* loose খোলা, মুকলি।

**Unbounded** *adj.* not limited অসীম, অশেষ, অপৰিমিত।

**Unbred** *adj.* rude অসভ্য, চহা, অভদ্র।

**Unbridled** (আন্-বাইলড্) *uncontrolled* উনঙ ইচ্ছাশীন; licentious লম্পট, অসংযত।

**Unbroken** *adj.* entire অঙ্গণ, অখণ্ডিত, নভগা।

**Unburden Unburthen** *v. t.* to take a burden off ভাৰ ৰা খোজা ওচা; to free the mind from anxiety চিন্তা দূৰ কৰ।

**Uncalled for** *adj.* unnecessary অনাবশ্যক, অযথা।

**Uncanny** (আন্-কেন্-ই) *adj.* uncannily দৈবিক, অমান্বিক; dangerous সাংঘাতিক।

**Uncase** *v. t.* to take out of a case খাপৰ পৰা উলিয়া, মোট ওচা।

**Uncate** (আন্কেই) *adj.* hooked আকৃষ্টী লগা।

**Uncasing** (আন্-চিছিং) *adj.* continual অনবৰত ছেদভেদ নোহোৱা, অবিশ্রান্ত।

**Unceremonious** *adj.* not formal বে দস্তৰ, অশিষ্টাচাৰী, অভদ্র।

**Uncertain** (আন্-চাৰ-টে'ন্) *adj.* doubtful অনিশ্চয়, অধিৰ, বেঠিক, সন্দেহজনক।

**Uncertainty** *n.* state of being doubtful সন্দেহ, অনিশ্চয়তা।

**Unchangeable** (আন্-চেন্জ-এবল্) *adj.* not capable of change অলব, অপরিবর্তনীয়।

**Uncharitable** *adj.* not charitable কৃপণ, নির্দয়, দয়ামমতাহীন।

**Unchaste** (আন্-চেই) *adj.* lewd মতৰী, কাঞ্চুকী, দুৰ্ভা, অসভ্য। **Unchastity** *n.* lewdness অসাধুতা, লম্পট স্বভাব।

**Unchecked** *adj.* unrestrained অবাধিত, উদগু, তাৰণা নোহোৱা।

**Uncia** (আনচিয়া) *n.* twelfth part of a coin or amount, an inch কোনো মুদ্ৰাৰ বা সংখ্যাৰ ষাৰ্দ্দশ অংশ, যেনে এফুটৰ এক ইঞ্চি।

**Uncinate** (আন্চিনেট্) *adj.* crooked বেকা, হাঁকুটিৰ দৰে।

**Uncivil** *adj.* not courteous, rude ভদ্র ব্যৱহাৰ নজনা, অশিষ্ট, অভদ্র।

**Unclad** *adj.* not clothed উলঙ্গ, বিবস্ত্ৰ।

**Uncivilised** *adj.* barbarous আবৰী, অসভ্য।

**Unclaimed** *adj.* not claimed বে-ওৱাবিচ, গৰাকী নোহোৱা।

**Uncle** (অঙ্কল) *n.* the brother of one's father দদাই। **Uncle Sam** = the people of the United State of America আমেৰিকাবাসী।



**Unclean** *adj.* not clean, foul অপবিত্ৰ, পেটোকা, অশুচি।

**Unclench** (আন-ক্লেঞ্চ), **Unclench** *v. t.* to open মুকলি কৰ, খোল।

**Uncomely** *adj.* not comely, indecent অশুৱনি, বীভৎশ, কুৎসিত, জঘৰা, অভদ্র। **Unconeliness** *n.* অসৌজয়।

**Uncomfortable** *adj.* not comfortable আচল, অস্বজনক, থাকি বা বাঁহি চল নলগা।

**Uncommon** *adj.* unusual অসাধাৰণ, নাভূত-নাশ্রুত।

**Unconcern** *n.* want of care or anxiety বেপৰৱৰা, আত্মহেলা, আগুৱাণ। **Unconcerned** *adj.* অমনোযোগী; without anxiety অশৌহৌৱা, কোনো কথা গাত নলগা।

**Unconditional** *adj.* not subject to any condition বিনাশৰ্ত্ত, বিনা বন্ধবস্তৱ, কোনো চুক্তি নোহোৱা।

**Unconnected** *adj.* not connected, separate অসংলগ্ন, পৃথক, সম্পৰ্ক নথকা, আলগ।

**Unconscionable** (আন্-কন্-শ্ব-ন'বল) *adj.* unreasonable অযুক্তি-বৰ, অবিবেকী।

**Unconscious** (আন্-কন-শ্বাচ) *adj.* not conscious অচেতন, বেজ্ঞ।

**Unconstitutional** *adj.* not constitutional ব্যৱস্থা বহিভূত, অনিয়ম, অবিধি।

**Uncontested** *adj.* not contested or denied প্রতিবাদ নোহোৱা, গুৱৰ নথকা।

**Uncouth** (আন্-কুঠ) *adj.* awkward, odd কুৎপ, আগড়া, আগচু, অপরূপ, অসঙ্গত; wild, uncivilised অসভ্য; unusual অসাধাৰণ।

**Unconvenanted** *adj.* not bound by a covenant কোনো চুক্তি নথকা, অনিদ্ধাৰিত।

**Uncover** *v. t.* to lay open খোল, মুকলি কৰ। **Uncovered** *adj.* অনাবৃত, মুকলি।

**Uncowl** (আন্-কউল) *v. t.* to uncover উৎকৰ, মুকলি কৰ, ঢাকনী ওছা।

**Unction** (আংক-শ্বন) *n.* an anointing প্রলেপ, নোৱন অভিষেক; ointment ঔষধীয় তেল; warmth of devotion প্রগাঢ় ভক্তি; flattering words উচ্চটনি, উপাসা।

**Unctious** *adj.* oily তেলযুক্ত। **To lay the**

**flattering unction to oneself**=কাৰো উপাসাত ভোল যা।

**Uncultivated** *adj.* not cultivated গৰ আবাদি, পতিত (খেন মাটি); uncivilised অদক্ষিত।

**Undaunted** (আন্-দন্-টোড্) *adj.* bold সাহসিয়াল, নিৰ্ভয়, অগম্য।

**Undecided** *adj.* inelusive অনিশ্চিত, অথিৰ অৰিৰ।

**Undeceive** *v. t.* to free from deception ভাঙি দূৰ কৰ, গুৰু কথা প্রকাশ কৰ।

**Undefined** *adj.* not defined or explained অনিৰ্দ্ধীভ, নিৰূপণ নোহোৱা; indefinite অগম্য।

**Undeniable** *adj.* not deniable অস্বীকাৰ কৰিব নোৱৰা, নিশ্চিত, নুই কহিব নোৱৰা, অনস্বীকাৰ্য্য।

**Under** (আন্দাৰ) *prep.* beneath, below তলত;

less than কমে; subject to অধীন; in accordance with মতে, অনুসৰি। —*adv.* below তলত; in a lower degree কমে। —*adj.* sub-

ordinate তলতীয়া, অধঃস্থ; lower নিম্নস্থ, সৰু।

**Under arms** যুদ্ধৰ নিমিত্তে সাজু, অস্ত্ৰ চলাবলৈ প্রস্তুত। **Under fire**=exposed to the fire of an enemy শত্ৰুৰ গুলীৰ সম্মুখে।

**Under one's nose**=under one's observation কাৰো চকুৰ আগতে। **Under sail**=in motion চলি থকা, জাহাজ মেলি যোৱা।

**Under the breath**=with a low voice ফুচ-ফুচাই, মনে মনে। **Under way**=moving চলি থকা, গৈ থকা।

**Under cover**=আঁৰ লৈ। **An Under Secretary**=সৰু চেক্ৰেটাৰী চাহাব। **To write under**=

তলত লেখ। **Under fifty rupees**=পঞ্চাশ টকাৰ কমে। **Under the Act**=সেই আইন মতে।

**Under the circumstances**=এই বিলাক কাৰণত, এই বিলাক অৱস্থা ভাৱি, সেই গুণে। **The under-**

**clerks**=তলতীয়া কেবাৰা বিলাক। **Under the orders**=সেই হুকুম মতে। **He works under me**=তেওঁ মোৰ তলত কাম কৰে।

**Under colour of**=সেইটোকে ছল লৈ, সেই ছলনাত। **Under the name of**=অমুক নামে। **Under the sun**=পৃথিৱীত। **Under age**=নাবালক, কম বয়সীয়া। **Under consideration**=বিবেচনাধীন, মীমাংসা নোহোৱা।

**Undercurrent** *n.* a current under the surface ভিতকরা সোত ; private influence গোপনীয় চেফী, ভিতকরা চক্রান্ত ।

**Undercut** (আঙাৰ-কাট) *v. t.* to strike a heavy blow upward ওপৰলৈ খন্দা মাৰ । —*n.* a blow dealt upward ওপৰলৈ মৰা খুন্দা, ওপৰমুখীয়া আঘাত ; to go to the foundation of তললৈকে যা ।

**Underdone** *adj.* insufficiently cooked আধাকোচা, আধা সিদ্ধা, খেবেহা ।

**Undergo** (আঙাৰ-গ') *v. t.* to endure ভোগ কৰ, সহ্য কৰ, সহ ; to be subjected to অধীন হ, তললৈ আহ । *He will undergo trial*—তেওঁ বিচাৰৰ অধীন হব, তেওঁৰ বিষয়ে সোধ হব । *To undergo certain examination*—কোনো এটা পৰীক্ষা দে । *To undergo punishment*—দণ্ড পাব, দণ্ড ভোগ কৰ ।

**Undergarment** (আঙাৰগাৰ্মেণ্ট) *n.* clothing worn under another পাচকৰ তলত পিন্ধা কাপোৰ ।

**Undergraduate** (আন-ডাৰ-গ্ৰেড-ইউ-এণ্ট) *n.* a college student who has not passed the B. A. examination বি, এ, পাচ নকৰা কলেজৰ ছাত্ৰ, প্ৰাক-স্নাতক ।

**Underground** *adj.* subterranean মাটিৰ তলৰ ।

**Undergrowth** (আঙাৰ-গ্ৰ'থ্) *n.* shrubs growing under trees গছৰ তলত হোৱা হাৰি ।

**Underhand** *adj.* and *adv.* secret means গোপনীয়, তলমুখীয়া ; by secret means তলে তলে, গোপনে, প্ৰভাৱশাক্ৰমে ।

**Underlay** *v. t.* to lay beneath তলত পাতি থ ।

**Underlie** (আঙাৰ লাই) *v. t.* to lie under নেদেখাকৈ তলত থাক । *The motive underlying it*—ইয়াৰ ভিতকৰা উদ্দেশ্য ।

**Underline** *v. t.* to draw a line under তলত আঁচ মাৰ ।

**Underling** (আঙাৰ-লিং) *n.* an inferior person, a mean fellow নিকৃষ্ট লোক, তলতীয়া সামাগ্য কৰ্মচাৰী ।

**Underman** (আঙাৰ-মেন্) *v. t.* to provide with insufficient number of men কাম কৰা মানুহ তাকবকৈ দে । *The office is undermanned*

আফিচত কাম কৰা মানুহ কমকৈ দিয়া হৈছে, আফিচত মানুহ কম । **Undermine** *v. t.* to destroy তলে তলে নাশ কৰ ; to dig under তলে তলে খানি নে ।

**Undermost** *adj.* lowest নিচেই তলৰ ।

**Underneath** (আঙাৰ-নিঠ) *adj.* or *prep.* beneath তলত ।

**Undermentioned** *adj.* mentioned below তলত লিখা, নিয়োক্ত ।

**Underrate** (আঙাৰ-ৰেট্) *v. t.* to fix a price under the value to depreciate দাম কমাই ধৰ, তুচ্ছ কৰ, সামাগ্য জ্ঞান কৰ ।

**Undersell** *v. t.* to sell cheaper than another আনতকৈ দাম কমাই বেচ ।

**Undersign** (আঙাৰ-চাইন) *v. t.* sign below তলত দস্তখত কৰ । *The undersigned*—the person signing below নিয়ন্ত্ৰাকৰকাৰী, তলত দস্তখত কৰোঁতা ।

**Understand** (আন-ডাৰ-ষ্টেণ্ড্) *v. t.* to learn to know thoroughly তত ধৰ, বুজ, জানিবলৈ পাব । —*v. t.* to be informed শুনিবলৈ পাব, বোধ কৰ । (*pa. t.* and *pa. p.* *Understood* ) .

**Understanding** *n.* the faculty of thinking বোধ, জ্ঞান, বুদ্ধি ; agreement of minds পৰস্পৰ মনৰ মিল । *Good understanding*—সম্ভাৱ । *On the understanding*—on condition এই বন্দবস্তে । *Understandably adv.* so far as could be known জনাজাতকৈ ।

**Undertake** (আঙাৰ-টেক্) *v. t.* to take upon one's self গাত ল, ভাব ল ; to attempt কৰিবলৈ ল, চেষ্টা কৰ ।

**Undertaking** *n.* any work or project attempted or engaged in কৰিবলৈ লোৱা কোনো কাম ; enterprise উদ্যোগ, কাৰবার ; a binding হুক্তি ।

**Undertenant** *n.* a subtenant তলতীয়া বায়ত, চুকনিয়াৰ ।

**Undertook** *pa. t.* of *undertake* .

**Undervalue** (আঙাৰ-ভেলিউ) *v. t.* to esteem lightly তুচ্ছ বা সামাগ্য ভাব কৰ, মূল্য কমাই ধৰ । *Undervaluation n.* দাম কমাই ধৰণ ।

**Underwear** (আন্ডাৰ-ওৱেৰ্) *n.* undergarment  
তলত শিঙা কাপোৰ।

**Underwent** *pa. t.* of *undergo*.

**Underwood** *n.* trees growing under large ones  
গছৰ তলৰ হাবি।

**Underwriter** *n.* one who insures, as shipping  
জাহাজ আদি ইনশ্বিচৰ কৰোঁতা, বিমাকৰ্ত্তা।

**Undescribable** (আন্-দিস্-ক্ৰাই-বে-বেল্) *adj.* not  
describable বৰ্ণনা কৰিব নোৱৰা, অবৰ্ণনীয়।

**Undeserving** *adj.* unworthy অযোগ্য, অকৰ্ম্মণ্য।

**Undesigning** (আন্-দি-জাই-নিং) *adj.* artless,  
sincere সৰল, অকপট, ফাকিফুকা নহনা।

**Undesirable** (আন্-দি-জাই-বে-বল্) *adj.* not to  
be wished for অবাঞ্ছনীয়, অনুচিত।

**Undine** (আনডাইন) *n.* a water-nymph who can  
receive a soul by marrying a mortal আত্ম-  
বিহীন জলকুইৰী যি মানুহক বিয়া কৰিলেহে আত্ম  
লাভ কৰে।

**Undisciplined** (আন্-দিচ-ই-প্লিন্দ) *adj.* not  
properly trained অশিক্ষিত।

**Undivided** (আন্-দি-ভাই-দেভ) *adj.* not divided  
অবিভক্ত, ভাগ, নোহোৱা, একমালী।

**Undo** (আন্-ডু) *v. t.* to open, to loose খোল,  
মেল; to ruin নষ্ট কৰ, বেয়া কৰ।

**Undone** *adj.* ruined বিনষ্ট, উচ্ছন্ন, নাশ।

**Undoubted** (আন্-দাউত-এ'ড) *adj.* without doubt  
নিঃসন্দেহ, নিঃসংশয়, খাটং।

**Undoubtedly** *adv.* unsuspectedly অৱশ্যে, নিঃসন্দেহ-  
কপে, নিশ্চয়কৈ।

**Undress** *v. t.* to take off the dress পোচাক  
সোলোকা; to remove the dressing from  
a wound গাত বন্ধা কাপোৰ ওচা, কাপোৰ  
সলা।

**Undue** (আন্-ডিউ) *adj.* improper অনুচিত, অত্যা-  
ধিক, অতিবিক্ত, অপৰিমিত।

**Undulate** (আন্-ডিউ-লেট্) *v. t.* or *v. i.* to  
move like waves ওখ-চাপৰ কৰ, খলাবমা হ; to  
cause to vibrate লৰা, কঁপা।

**Undulation** *n.* waviness চৌৰ দৰে গতি।

**Undulating** *adj.* moving like waves চৌৰ দৰে

কঁপি থকা। **Undulatory** *adj.* wavy খলাবমা,  
ঠাইতে ওখ ঠাইতে চাপৰ।

**Unduly** *adv.* improperly অত্যাধিকপে, অনুচিত-  
কপে।

**Undutiful** *adj.* not dutiful কৰ্তব্য কাম  
অৱহেলাকাৰী, কৰ্তব্য কাম নুজ্ঞা, কৰ্তব্য জান  
নুথ।

**Undying** *adj.* not dying unceasing চিৰস্থায়ী,  
জামৰণ।

**Unearth** (আন্-আৰ্ণ) *v. t.* to take out of  
earth খানি উলিয়া; to disclose বাহিৰ কৰ,  
উলিয়া।

**Unearthly** *adj.* supernatural দৈবিক, স্বৰ্গীয়।

**Uneasiness** (আন্-ইজি-নেচ) *n.* state of being  
uneasy ব্যাকুলতা, উদ্বেগ; disquiet চাট্‌ফুট,  
অস্থ, অশান্তি, ধৰকৰণি।

**Uneasy** (আন্-ইজি) *adj.* restless, disturbed  
অস্থিৰ, ব্যাকুল, বিহ্বল, ধৰকৰা ই থকা, গা বেয়া।  
I feel somewhat uneasy==মোৰ গাটো অলপ বেয়া  
লাগিছে, মই গাটো অলপ বিষম পাইছো।

**Uneducated** (আন্-এদ-ইউ-কেট্-এড) *adj.* not  
educated অশিক্ষিত, লেখাপঢ়া-নজনা।

**Unemployed** *adj.* out of work আবনুৱা, কামকাজ  
কৰিবলৈ নোপোৱা।

**Unemotional** *adj.* not easily given way  
to feeling সহজে দুখ বেজাৰ বোধ নকৰা, টান  
মনৰ।

**Unenviable** *adj.* not to be envied বেয়া, অবাঞ্ছনীয়,  
লোভ নলগা, থিয়াল নলগা।

**Unequal** (আন্-ইক্-ওৱেল্) *adj.* not equal  
or alike অসমান, বিযোৰ; insufficient  
অযোগ্য।

**Unequivocal** *adj.* not capable of double  
meaning, unquestionable স্পষ্ট, নিঃসন্দেহ,  
নিশ্চিত।

**Unerring** (আন্-এ'ৰ্-ইং) *adj.* infallible  
নিভুল, অভ্রাণু, ভ্ৰম-বহিত, নিশ্চয়।

**Uneven** (আন্-ইভন) *adj.* not even or smooth  
খহটা, কেবোকা কুকৰী, হেটামেচা, খলাবমা,  
উঠক্কা উঠক্জি, অসমান, বিযোৰ (যেন a num-  
ber)।

**Unevenness** *n.* want of evenness or uniformity  
অসমান অৱস্থা, খহকা গুণ।

**Unexecuted** ( আন্-একচ্-ই-কিউ-টেড ) *adj.* not  
performed সম্পন্ন নোহোৱা, জাৰি নোহোৱা  
( as a decree ), দস্তখত নোহোৱা ( as a  
deed ).

**Unexpected** *adj.* হঠাৎ হোৱা, আগেয়ে আশা নকৰা।

**Unexpectedly** *adv.* হঠাৎ, আচৰিতে, অকস্মাৎ,  
নভবা নিচিনাকৈ।

**Unexpired** *adj.* not expired বাকী থকা, শেষ  
নোহোৱা।

**Unfailing** *adj.* not failing অব্যৰ্থ, অলপো ক্ৰটি  
নোহোৱা।

**Unfair** ( আন্-ফেয়াৰ্ ) *adj.* dishonest অসৎ,  
অযায়।

**Unfaithful** *adj.* not trustworthy অসঞ্জাতী,  
অবিশ্বাসী।

**Unfamiliar** *adj.* not familiar অচহুৱা।

**Unfasten** ( আন্-ফাষ্টন্ ) *v. t.* to unfix, to loose  
মোকোলা, বান্ধখোলা, মেল।

**Unfathomable** ( আন্-ফেডমেবল্ ) *adj.* too deep  
to be measured আখাউনীয়া, তলানলা বুজিব  
নোৱাৰা।

**Unfavourable** *adj.* not favourable অপ্রসন্ন,  
অশুভ।

**Unfed** ( আন্-ফেড ) *adj.* not fed আহাৰ নুখুওৱা।

**Unfeeling** *adj.* hard-hearted নিষ্ঠুৰ, কাঠচিঠীয়া।

**Unfetter** *v. t.* to set at liberty মুক্ত কৰ,  
মোকোলাই দে।

**Unfinished** *adj.* not finished অসম্পূৰ্ণ, আধা  
কৰা।

**Unfit** ( আন্-ফিট ) *adj.* unsuitable অযোগ্য,  
গবলায়ক, অনুপযুক্ত। **Unfitness** *n.*

**Unfledged** ( আন্-ফ্লেড্জল্ ) *adj.* immature পাখি  
নগজা, পোৱালি, আকলন।

**Unflinching** *adj.* without shrinking steadfast দৃঢ়,  
নিৰ্ভয়।

**Unfold** ( আন্-ফল্ড ) *v. t.* to spread out মেল,  
খোলা, মুকলি কৰ; to tell ক, প্রকাশ কৰ।

**Unforeseen** ( আন্-ফ'ৰ-চিন্ ) *adj.* not fore-  
seen অজানিত, আগেয়ে নেদেখা, অকস্মাত হোৱা,  
দৈবাধীন।

**Unforgiving** *adj.* not forgiving ক্ষমা নকৰা, দোষ  
পালে নোবা, নিৰ্দিয়, একচেচকা।

**Unfortified** *adj.* not fortified দুৰ্গৰ দ্বাৰা বেহীন  
নকৰা, দুৰ্গবিহীন।

**Unfortunate** ( আন্-ফৰ-টিউ-নেট্ ) *adj.* not for-  
tunate দুৰ্দশীয়া, হতাভাগ। **Unfortunately** *adj.*  
দুৰ্ভাগ্যক্ৰমে।

**Unfounded** *adj.* baseless অমূলক, মিছা।

**Unfriendly** ( আন্-ফ্ৰেন্ড্-লি ) *adj.* not friendly,  
unkind অমিল, আতাবি, অপ্রিয়। **Unfriendliness**  
*n.* অসন্তোৰ, শত্রুতা।

**Unfurl** ( আন্-ফাল্ ) *v. t.* to unfold মেল।

**Unfurnished** *adj.* unsupplied with furniture  
আচৰাবা নথকা।

**Ungainly** ( আন্-গেইন-লি ) *adj.* clumsy, awk-  
ward looking অঁভজা, কুৎসিত।

**Ungodly** *adj.* not godly, sinful অধাৰ্মিক, পায়ণ্ড,  
পাপাসক্ত।

**Ungrateful** ( আন্-গ্ৰেট্-ফুল ) *adj.* thankless  
অশলাগী, অগ্ৰণকাৰী, অকৃতজ্ঞ।

**Ungual** ( আনগুৱেল্ ) *adj.* relating to a nail,  
claw or hoof নখ বা খুৰা সম্বন্ধীয়।

**Unguarded** ( আন্-গাৰ্ডেড ) *adj.* unprotected  
অৰক্ষিত, অনাবৃত; careless অসাবধান।

**Unguent** ( আংগুৱেন্ট ) *n.* ointment গ্ৰেলেপ, মলম,  
গোন্ধোৱা তেল।

**Unguis** ( আং-গুইচ ) *n.* a claw, a hoof or nail  
নখ, খুৰা; the length of the nail equal to  
 $\frac{1}{2}$  inch আধা ইঞ্চি।

**Ungula** ( আং-গিউলা ) *n.* ( *pl.*—ae ) hoof, claw,  
talon খুৰা, নখ, হাঁতেৰা; a surgical instru-  
ment for extracting a dead foetus পেটৰ মৰা  
পোৱালি ৰাখ কৰা ডাক্তাৰী যন্ত্ৰ।

**Unhandy** *adj.* not convenient ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ  
আচল; awkward কুৎসিত।

**Unhappy** *adj.* not fortunate দুৰ্দশীয়া;  
not happy অসুখী। **Feel unhappy**—গা  
দুখা।

**Unhappiness** *n.* misfortune দুৰ্দশা, বিপত্তি, অসুখ-  
অশান্তি।

**Unhealthy** ( আন্-হেল্থি ) *adj.* unfavourable

to health অস্বাস্থ্যকৰ ; wanting health  
বেমাৰী, কৰ্ণায়া ।

**Unheard** (আন-হাৰ্ড) *adj.* not heard নুশুন ।

**Unheard of** = not known অবিদিত, অজ্ঞাত,  
অদ্ভুত ।

**Unhesitatingly** *adv.* without hesitation,  
promptly ততালিকা, তৎক্ষণাৎ, থকাইথিয় নকৰা-  
কৈ, অলপো ভোচ নকাৰাকৈ ।

**Unhinge** (আন-হিঞ্জ) *v. t.* to take from the  
hinges বজা খালি ; to unsettle ঢিলা কৰ,  
লব্ধ-ফৰুক কৰ ।

**Unholy** (আন-হ'লি) *adj.* not sacred, sinful  
অপবিত্ৰ, অধাৰ্মিক, পাপত, ধৰ্ম ।

**Unhurt** *adj.* not hurt অনাহত, আঘাত নলগা,  
দুখ নোপোৱা ।

**Unhusked** *adj.* not stripped of husk নৰ্কৰা,  
চোকোৰা নুগুচোৱা ।

**Unicameral** (ইউ-নি-কেম-এবেল) *adj.* having  
one chamber of a legislative body এখন  
মাত্ৰ শাসন সভা থকা ।

**Unicorn** (ইউ-নি-কৰ্ণ) *n.* a fabulous animal  
with one horn এক শিল্পীয়া কল্পিত জন্তু ।  
(*L. unus* = one ; *cornu* = a horn) .

**Unicostate** (ইউ-নি-কেষ্টেট) *adj.* having one  
rib এডাল মাত্ৰ হাড় থকা ।

**Uniform** (ইউ-নি-ফৰ্ম) *adj.* having one or the  
same form একে আৰু, একে সমান, একেৰূপ ।  
—*n.* a dress of the same kind একেৰূপৰ  
পোচাক । **Uniformly** *adv.* সমানে, একেৰূপে ।

**Uniformity** *adj.* sameness, agreement with a  
rule একাকাৰ, মিল, সমানতা ।

**Unify** (ইউ-নি-ফাই) *v. t.* to make into one  
এটা কৰ, একেকাঠি কৰ । (*L. unus* = one ;  
*facere* = to make) .

**Unimpeachable** (আন-ইম্পি-চে'বল্) *adj.* fault-  
less, blameless দোষ ধৰিব নোৱৰা, অদৃষিত,  
নিষ্পত্ত ।

**Uningenious** (অন্-ইন্-জি-নি-অচ্) *adj.* stupid  
ভেৰা, আডুৰা ।

**Uninhabited** *adj.* not inhabited নিজ্ঞ'ন, জনশূন্য,  
মানুহ নথকা ।

**Union** (ইউ-নি-অন্) *n.* act of uniting সংযোগ ।

concord, agreement between parts মিল,  
একা ; a small council in a town to look  
after its sanitation etc. বাজহুৱা শাসন  
সম্মিলন, ইউনিয়ন সভা । **Union Jack** = the  
national flag of Great Britain and Ireland  
ইংলণ্ডৰ আৰু আয়াৰলেণ্ডৰ জাতীয় পতাকা ।

**Union Government** = সংযুক্ত ৰায়ত্ব শাসন  
প্ৰণালী, সংযুক্ত শাসন তন্ত্ৰ, কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ । **United  
Kingdom** = England, Scotland, Ireland  
যুক্তৰাজ্য । **United States** = America যুক্তৰাষ্ট্ৰ ।

**Unionist** (ইউ-নিছন-ইফ) *n.* one opposed to  
the granting of Home Rule to Ireland  
আয়াৰলেণ্ডৰ ৰায়ত্ব শাসন প্ৰস্তাৱ বিৰোধী ।

**Unique** (ইউ-নিক্) *adj.* single without a like  
or equal অদ্বিতীয়, অতুলনীয় ।

**Unison** (ইউ-নি-শন্) *n.* agreement of sound  
সুৰৰ মিল ।

**Unit** (ইউ-নিট্) *n.* a single thing, anything  
taken at one এটা, এক সংখ্যা, এক সমষ্টি ।

**Unitate** = ঐকিক্ নিবিশ ।

**Unitarian** (ইউনিটে'ৰিয়েন) *n.* one who be-  
lieves the unity of the Godhead অৰৈত-  
বাদী, একেশ্বৰবাদী, ব্ৰহ্মজ্ঞানী ।

**Unite** *n.* (ইউ-নাইট) *v. t.* to join into one  
সংযোগ কৰ, একেলগ কৰ, লগলগা, জোঁৰা হুৱা ।  
—*v. i.* to become one একেলগ হ, লাগলাগ ।

**United** *adj.* joined সংযুক্ত, একেলগ কৰা ।

**Unitedly** *adv.* together লগলাগি, একেলগে,  
হুমাঝাপে, মাটিধে ।

**Union** (ইউ-নি-অন্) *n.* act of uniting সংযোগ,  
মিল ।

**Unity** (ইউ-নি-টি) *n.* oneness একতা, মিল ।

**Universal** (ইউ-নি-ভাৰ-চেল) *adj.* general,  
comprising all সাধাৰণ, সকলোতে খতা,  
বিশ্বজনীন । **Universally** *adv.* generally সৰ্ব্বত্র,  
গোটেই খনত, দেশজুৰি । **Universal religion** =  
বিশ্বৰূপী ধৰ্ম, বিশ্বজনীন ধৰ্ম ।

**Universe** (ইউ-নি-ভাৰ্চ) *n.* the world ব্ৰহ্মাণ্ড,  
জগত, ত্ৰিভুবন ।

**University** (ইউ-নি-ভাৰ-চিটি) *n.* an assem-  
blage of colleges where all the arts and  
sciences are taught বিশ্ববিদ্যালয় ।

**Univocal** (ইউ-নি-ভকেল) *adj.* having one meaning only একার্থক ; having union of sounds একস্বর বিশিষ্ট।

**Unjust** (আন-জাস্ট্) *adj.* not just অত্যাচার, অসঙ্গত, অবিচার।

**Unkempt** (আন্-কেম্প্ট) *adj.* uncombed, dishevelled চুলিনাচোরা, আউল-বাউল, জপবা-মুৰীয়া ; careless জহবা।

**Unkind** (আন্-কাইণ্ড) *adj.* devoid of kindness cruel নিমরমিয়াল, নিকৰণ, নির্দয়।

**Unkindly** *adv.*

**Unknown** (আন-ন'ন) *adj.* not known অজ্ঞাত, অবিদিত, অপরিচিত, অচেনাকি।

**Unknowningly** *adv.* ignorantly নেজানি, অজ্ঞাত-সারে।

**Unlawful** *adj.* not lawful বে-আইনী।

**Unlearn** (আন-লার্ন) *v. t.* to forget what has been learnt শিলা কথা পাহৰ।

**Unless** (আন-লেচ্) *conj.* if not যদি নহয়, নহলে নকবিলে ইত্যাদি। **Unless you go=**তুমি নগলে।

**Unlettered** (আন-লেটার্ড) *adj.* illiterate অশিক্ষিত, লেখা-পড়া নজনা।

**Unlike** (আন-লাইক্) *adj.* not like অসদৃশ, বিভিন্ন, পৃথক, একে নহয়। **Unlikely** *adj.* improbable অসম্ভব। **Unlikelihood** *n.*

**Unlimited** (আন-লি-মিট্-এড) *adj.* not limited অসীম, অপেশ।

**Unload** *v. t.* to take the load from বোজাই নমা, ভরা গুচা, খালি কৰ।

**Unlucky** *adj.* unfortunate দুৰ্ভপলীয়া, দুৰ্ভগীয়া ; ill-omened অমঙ্গলীয়া, অশুভ।

**Unmake** *v. t.* to destroy ভাঙ্গি পেলা, নষ্ট কৰ, বিকৃতি কৰ, হুলি পেলা, মোকোলা।

**Unmanly** *adj.* cowardly ভয়াতুৰ ; unworthy of a man পুরুষৰ অযোগ্য।

**Unmannerly** *adj.* ill-bred অসভ্য, চহা, অশুভ্র।

**Unmarked** *adj.* bearing no mark চিন নিদিয়া ; not noticed মন নকৰা, নেদেখা।

**Unmarried** *adj.* not married আবিয়ে, বিয়া নকৰোৱা, অবিবাহিত।

**Unmerciful** *adj.* showing no-mercy অকৰুণ, নির্দয় ; excessive বোজাই, অতিপাত।

**Unmerited** *adj.* undeserved অযোগ্য, অনুচিত, পাব নলগীয়া।

**Unmethodical** *adj.* without method দিহা নলগা, বেবেৰিবাং, উটাপুটা।

**Unmindful** *adj.* regardless অমনোযোগী, মন-কাণ নকৰা।

**Unmitigated** *adj.* not abated লাঘব নোহোৱা, উপশম নোহোৱা।

**Unmixed** (আন-মিক্চদ) unadulterated নিভাজ, অমিশ্রিত, একেআণী।

**Unmounted** *adj.* not set or arranged with suitable back ground নবছা, ফ্রেম নলগোৱা, (যেনে পট, নক্সা) not placed on horse-back ঘোঁৰাত নুঠা।

**Unmoved** *adj.* firm স্থিৰ, অবিচলিত, অলব ; not emotional দুখ-বেজাৰ নকৰা।

**Unnatural** *adj.* not natural অস্বাভাবিক, অলৌকিক। **Unnatural death=**অপঘাত মৃত্যু।

**Unnecessary** *adj.* needless অনাবশ্যক, অনর্থক। **Unnecessarily** *adv.* এনেয়ে, অনাহকে, মিছাই।

**Unnerve** (আন-নাৰ্ভ) *v. t.* to weaken, to deprive of strength দুৰ্বল কৰ, উদ্যম বহিত কৰ, আশকতীয়া কৰ।

**Unobtrusive** (আন্-অব্-ট্ৰিভিভ) *adj.* not forward লাজুক, অনুমতি বিনা আগবাঢ়ি নোহোৱা।

**Unofficial** *adj.* not official, informal অফিছৰ নিয়মমতে নোহোৱা, ভিতৰুৱা, বকমৰ, বেচকাৰী।

**Unopposed** (আন্-অপ'জ'ন্ড) *adj.* not opposed অপ্রতিবাদিত, প্রতিবাদশূন্য।

**Unpaid** *adj.* not yet paid পরিশোধ নোহোৱা, আদায় নকৰা ; not receiving pay বিনা বেতনৰ, দৰ্খহা নোহোৱা।

**Unparalleled** *adj.* without equal অতুলনীয়, অদ্বিতীয়।

**Unpardonable** *adj.* that cannot be pardoned ক্ষমাৰ অযোগ্য, মাফ পাব নোৱৰা।

**Unpleasant** (আন্-প্লে'জেণ্ট) *adv.* disagreeable অপ্রিয়, বেয়া লগা, বেজাৰ লগা, দুশাজনক।

**Unpopular** (আন্-পপ-ইউ-লেব্) *adj.* disliked

by the people সকলোৰে অপ্ৰিয়, বাইজে বেয়া পোৱা, অপ্ৰিয়ভাজন।

**Unpractical** *adj.* not practical কামৰ আওভাও নুবুজা, কাৰ্য্যকুশল নহয়, অবুজন।

**Unprecedented** ( আন্-প্ৰেচ্-ই-ডে'ন্-টে-ন্ ) *adj.* novel নতুন, অভূত, আগেয়ে নোহোৱা, নোহোৱা নোপোজা।

**Unprepared** *adj.* not prepared or ready প্রস্তুত নথকা, সাজু নোহোৱা, যোগাৰ-যন্ত্ৰ নোহোৱা।

**Unpresumptuous** *adj.* modest মস্ত, স্থিৰ, জুৰ, অহঙ্কাৰ শূন্য।

**Unprincipled** *adj.* not restrained by conscience অবিবেকী, মতামতৰ ঠিক নথকা, দোৱা-চলীয়া।

**Unproductive** ( আন্-প্ৰ-দাক্-টিভ্ ) *adj.* not profitable লাভ নোহোৱা; not productive ফলহীন, কেৱাৰী, অনুৰ্বৰা, উৎপন্নহীন।

**Unprofessional** *adj.* contrary to the rules of a profession কোনো বাৱসায়ৰ নিয়ম বিৰোধী।

**Unpromising** ( আন্-প্ৰ'-মি-চিং ) *adj.* affording no hope of success ভাল হবৰ আশা নথকা, উন্নতিৰ আশা নোহোৱা।

**Unpropitious** ( আন্-প্ৰ'-পিচ্-অচ্ ) *adj.* in auspicious অমঙ্গলীয়া, অন্তত।

**Unprovoked** *adj.* not provoked খং নোভোলা, খং উঠা কাম নকৰা, নোজোকোৱা।

**Unqualified** *adj.* incompetent অনুপযুক্ত, অযোগ্য ; given without restrictions নিয়ম বহিত ; absolute খাটাই য়েচ্ছাধীন।

**Unquestionable** *adj.* not questionable নিঃসংশয়, নিঃসন্দেহ।

**Unquiet** *adj.* not at rest অস্থিৰ, চটফটীয়া, উদ্বিগ্ন, শান্তি নোহোৱা।

**Unravel** ( আন্-বেভ্-এল্ ) *v. t.* to disentangle খেল, পাক মোকোলা ; to explain বুজা, অৰ্থ কৰ।

**Unreal** ( আন্-ৰিয়েল্ ) *adj.* not real, illusive অস্বাভাৱী, মিছা, কৃত্ৰিম, অলৌকিক।

**Unreasonable** ( আন্-ৰিজ-ন-এ-বল্ ) *adj.* not

reasonable অযুক্তিকৰ, অসঙ্গত, উভিয়া, আৰ্ত্ত-কথীয়া, অবুজন।

**Unreasonableness** *adj.* quality of not being reasonable অসঙ্গততা, অবুজন ৩৭।

**Unreasonably** *adj.* excessively অযথাকপে, অসঙ্গতভাৱে।

**Unredeemed** ( আন্-ৰিদিম্ ) *adj.* not fulfilled চুক্তিমতে কাৰ্য্য নকৰা, উদ্ধাৰ নকৰা ; unpaid বাকী পৰা, অপৰিশোধ।

**Unrelenting** *adj.* inflexible, cruel ক্ৰমাহীন, নিষ্ঠুৰ, নিৰ্দয়, ক্ৰুৰ।

**Unreliable** ( আন্-বি-লাই-এবল্ ) *adj.* untrustworthy অবিদ্বাসী, টটাতিকা, হৰক-তৰক।

**Unremitting** *adj.* incessant অবিশ্রান্ত, উপশম নোহোৱা, অবিৰাম।

**Unreserved** *adj.* not reserved খোলা, সবল ভংডকাঁয়।

**Unresisted** ( আন্-ৰেজিষ্টেড্ ) *adj.* not resisted or opposed অবাধিত, প্ৰতিবন্ধক নোহোৱা।

**Unrest** *adj.* want of rest অশান্তি, অবিশ্রাম।

**Unripe** ( আন্-ৰাইপ ) *adj.* not ripe কেঁচা, নপকা।

**Unrobe** *v. t.* to undress পোচাক খোল।

**Unroll** *v. t.* to open out মেল।

**Unroof** *v. t.* to remove the roof ঘৰৰ ছাল ৰহা।

**Unroot** ( আন্-কট্ ) *v. t.* to tear up by the roots উভাল।

**Unruffle** *v. i.* to settle into calmness সুস্থিল হ, সুস্থিৰ হ, ক্ষান্ত হ। **Unruffled** *adj.* clam ধীৰ, স্থিৰ।

**Unruly** ( আন্-কলি ) *adj.* ungovernable অদমন, অবাধ, দুৰন্ত।

**Unsatisfiable** ( আন্-চেটীয়ে-বল্ ) *adj.* not to be appeased সুস্থিৰ কৰিব নোৱৰা, সান্ত্বনা কৰিব নোৱৰা, সন্তৰ্পণা নমন।

**Unsatisfactory** *adj.* not satisfactory সন্তোষজনক নোহোৱা, অতৃপ্তিকৰ, মনোনিত নোহোৱা, মন নোখোৱা।

**Unsatisfied** *adj.* not satisfied বিতুষ্ট, সন্তোষ নোহোৱা, অসন্তোষীয়া।

**Unsavoury** (আন্-চে-ভৰ-ই) *adj.* tasteless  
বিসোদাদ, বিবস।

**Unsay** *v. t.* to retract মিছা মাত, কথা লুতিয়া।

**UnscREW** (আন-স্ক্ৰু) *v. t.* to unfasten বাঙ্ক  
মোকলা, ইঙ্ক্ৰুপ খোল, পেঁচ খোল।

**Unseasonable** (আন-চিজন-এবল) *adj.* late,  
illtimed আবতবীয়া।

**Unseat** *v. t.* to deprive of a seat স্থানচ্যুত কৰ,  
আসন নোহোৱা কৰ।

**Unseemly** *adj.* unbecoming অভদ্ৰ, অনুচিত,  
অশোভা।

**Unseen** *adj.* not seen অদৰ্শিত, নেদেখা, অদৃশ্য।

**Unserviceable** *adj.* not serviceable অকাৰ্য্যক্ষম,  
অকৰ্ণ্য।

**Unset** (আন-চে'ই) *adj.* unplanted নোপোটা ;  
not mounted বাৰ নলগোৱা ; not set, as a  
broken bone জোৰা নলগা।

**Unsettled** *adj.* changeable অস্থিৰ, অনিশ্চিত ;  
not having the dregs deposited নিজনি  
নোহোৱা ; not yet inhabited মানুহ নবহা,  
বসতি নোহোৱা ; lawless অৰাজক, সুখিল  
নোহোৱা।

**Unshapely** *adj.* not shapely আগড়া, আঁজৰা।

**Unsheathe** (আন্-শ্বিথ্) *v. t.* to draw from  
the sheath খাপৰ পৰা উলিয়া (তবোৱাল  
খোল)।

**Unshod** (আন-শ্বদ্) *adj.* without shoes খালী  
ভৰিৰে, জোতা বা নাল নলগোৱা।

**Unightly** (আন-চাইট্-লি) *adj.* not pleasing  
to the eye অশোভা, কুৎসিত, দেখিবলৈ বেয়া।

**Unskillful** (আন-স্কিল্-ফুল) *adj.* wanting skill  
অপটু, অনভিজ্ঞ ; awkward জৰবা, আলাই-  
জাবৰী। **Unskilled** *adj.* untrained অশিক্ষিত,  
কাম নজনা, দক্ষতাবিহীন।

**Unslaked** *adj.* not slaked পানী নিমিহলোৱা, জুই  
নমৰা (যেনে চূণ)।

**Unsociable** (আন-চ'-স্বে-ব্ল্) *adj.* not inclined  
to society, reserved অনালাপী, বৰকৈ কথা-  
বাৰ্তা নোকোৱা ; unsocial মানুহৰ লগত মিলিব  
নোৱৰা।

**Unsophisticated** (আন-চফ্'-ইচ-টি-কে'-টে'ড) *adj.*

genuine শুধ, নিৰ্ভাঁজ ; simple হোকা ; পোন-  
পটিৰ, সবল ভাবৰ।

**Unsound** (আন-চাউণ্ড) *adj.* not sound, defec-  
tive অসুস্থ, ভয়যুক্ত, দোষযুক্ত।

**Unsparring** (আন-স্পেয়াৰ-ইং) *adj.* liberal সাঁচ-  
বাখ নকৰা, দানী, উদাৰ ; unmerciful দোষ  
পালে নেৰা, অকৰুণ।

**Unspeaking** *adj.* incapable of being spoken  
অকথনীয়, কৈ শেষ কৰিব নোৱৰা।

**Unspent** *adj.* not spent খৰচ নোহোৱা, খৰচ কৰি  
ৰাকী থকা।

**Unspotted** *adj.* not tainted চেফা নোহোৱা,  
নিৰ্দোষ।

**Unstained** (আন-ষ্টেইণ্ড) *adj.* not stained পবিত্ৰ,  
নিৰ্মল, নিমলঙ্ক।

**Unstamped** (আন-ষ্টেম্পদ্) *adj.* not stamped  
টিকিট নলগোৱা।

**Unsteady** (আন-ষ্টেডি) *adj.* not steady  
খবকবক, অস্থিৰ, অস্থিৰ, উতনুৱা, উত্ৰাল,  
চতৰ্ভায়া, চেঙ্গা, তজবজীয়া। **Unsteadiness** *n.*  
চতৰ্ভাৱ।

**Unsuccessful** *adj.* not successful অপাৰক,  
কৃতকাৰ্য্য হব নোৱৰা, সিদ্ধি নোহোৱা।

**Unsuitable** (আন-চিটে-টেবল্) *adj.* not fitting,  
not adequate অনুপযুক্ত, অযোগ্য, অলায়ক।

**Unsullied** (আন-চালিড্) *adj.* not sullied  
নিমলঙ্ক, নিৰ্মল, পৰিষ্কাৰ, নিকা।

**Unsuspected** *adj.* not suspected চোভা নোহোৱা,  
সন্দেহ নকৰা।

**Unstained** *adj.* not stained চেকা নলগা,  
নেগেলা।

**Untamed** (আন-টেমদ্) *adj.* not domesticated  
বনৰীয়া, পোহ নমনা।

**Untenable** (আন-টে'ন-এবল্) *adj.* not defen-  
sible অৱক্ষণীয়, বাধিব নোৱৰা, অধৰ্তব্য, আইন-  
মতে অচল।

**Unthankful** *adj.* not thankful অশলাগী।

**Untidy** (আন-টাইডি) *adj.* not neat অপৰিষ্কাৰ।

**Untie** (আন-টাই) *v. t.* to unbind বাঙ্ক  
মোকলা, মেলা।

**Until** (আন-টিল) *prep.* till যি পর্যন্ত, যেতিয়ালৈকে ;  
to the time that.



**Untimely** (আন-টাইম-লি) *adj.* premature  
অকালৰ, আৱতৰীয়া, অসময়ৰ। **You have come untimely** = তুমি অসময়ত আহিল।

**Unto** *prep.* to প্রতি, লৈ, পৰ্য্যন্ত।

**Untold** *adj.* not capable of being counted  
অগণিত, লেখকোথ নোহোৱা, অশেষ; not related ব্যক্ত নোহোৱা।

**Untouchable** (আন্-টা-চেব্ল্) *n. or adj.* a non-caste who is not to be touched অজাতি, যাক চুৰ নেপায়।

**Untouched** *adj.* not touched নোহোৱা; not mentioned বৰ্ণনা নকৰা; unaffected মনত নলগা।

**Untoward** (আন-টুৱাৰ্ড) *adj.* awkward কুজিত, কুংসিং; not easily guided আমঠ; inconvenient অসুবিধাজনক।

**Untrained** *adj.* not trained অশিক্ষিত।

**Untrod, Untrodden** *adj.* unfrequented অচলিত, অহাযোৱা নকৰা, চলাচল নকৰা।

**Untrue** (আন-ত্ৰু) *adj.* not true মিছা, অসত্য; not faithful অসজ্ঞাতী।

**Untruth** (আন-ত্ৰুথ্) *n.* falsehood মিছ কথা, অসত্য কথা।

**Untwine, Untwist** *v. t.* to open, to unravel  
পাক মুকলি কৰ, খোল।

**Unused** (আন-ইউজ্-দ) *adj.* not used or accustomed ব্যৱহাৰ নকৰা, আছুতীয়া, অচলিত, অনভ্যাস, অভ্যাস নোহোৱা।

**Unusual** (আন্-ইউ-জু-এল্) *adj.* uncommon  
অসাধাৰণ, সদায় নোহোৱা, অপৰিমিত, কেনেবা।

**Unveil** (আন্-ভেইল্) *v. t.* to disclose আৱৰণ  
গুচা, ঘূলি দেখুৱা, প্ৰকাশ কৰ।

**Unvexed** *adj.* not vexed আমনি নোপোৱা, জঞ্জালত নপৰা।

**Unwarrantable** (আন্-ওৱাৰ-এণ্ট-এব্ল্) *adj.* improper অস্থায়, অযুগুত, অবিহিত। **Unwarranted** *adj.* unauthorised হুকুম নোহোৱা, অবিহিত কোনো প্ৰতিক্ৰতি নথকা, অবৈধ।

**Unwary** (আন্-ওৱে-ৰি) *adj.* not cautious  
অসতৰ্ধান।

**Unwearied** (আন্-ওৱে-ৰিদ্) *adj.* not tiring  
অক্লান্ত, অৱাহিত।

**Unwelcome** *adj.* causing grief বেজাৰ লগা; not welcome অপ্ৰিয়, অৱাহিত।

**Unwell** *adj.* not in good health অসুস্থ, গা বেয়া।

**Unwholesome** *adj.* not favourable to health  
অস্বাস্থ্যকৰ, অসুখ কৰা, পেটলৈ বেয়া, ৰোগজনক।

**Unwieldy** (আন্-উইল-দি) *adj.* not easily handled দাঁকিৰ পাৰিৰ নোৱৰা, বৰ গধুৰ, লেধেমা।

**Unwilling** *adj.* reluctant অনিচ্ছুক।

**Unwillingly** *adv.* ignorantly নেজানি পেলাই, অনিচ্ছাপূৰ্বক। **Unwillingness** *n.* reluctance  
অনিচ্ছা।

**Unwinning** (আন্-উইন্-ইং) *adj.* not conciliatory  
মোৰাৰা, নোৱৰা, ডং নোবোৱা।

**Unwise** (আন্-ওৱাইজ্) *adj.* foolish, in judicious  
নিৰ্বোধ, অজ্ঞান, অবিবেচক। **Unwisely** *adv.* imprudently অবিবেচকৰূপে,  
মূৰ্খামি কৰি।

**Unwritten law** *n.* the assumed right of a husband to murder the seducer of his wife in defence of personal honour নিজৰ  
স্ত্ৰীৰে গুপ্ত সহবাস কৰা লোকক বধ কৰিব পৰা  
লৌকিক বিচাৰ।

**Unwrought** (আন্-ব্ৰুট্) *adj.* not manufactured  
অনিৰ্মিত, নগঢ়া।

**Unyielding** (আন্-ইল-য়িং) *adj.* obstinate, unbending  
আটোৱা, আমঠ, কোনো পিনে ডিৰ  
নোলোৱা, বেতেৰি-বন্ধীয়া।

**Up** (আপ্) *adv.* aloft, on high ওপৰত, ওপৰলৈ,  
ওখত। — *prep.* on a higher place ওপৰত।

**Up and down** = এবাৰ ওপৰলৈ এবাৰ তললৈ।

**Up to anything** = capable of doing any mischief  
সকলো প্ৰকাৰ অনিষ্ট কৰিব পাৰে, কৰিব নোৱাৰা কাম নাই। **It is all up with him** = তাৰ পিনে শেষ হৈছে, তাৰ সৰ্ব্বস্বান্ত হৈছে।

**The game is up** = বাজি মাঠ হৈছে। **The time is up** = সময় অতীত হল। **Up to date** =  
up to the present time আজিলৈকে; complete  
সম্পূৰ্ণ। **Be up and doing** = ছবমুৱকৈ

কামত ধৰ। **He is well up in mathematics**—  
তেওঁ অঙ্ক-শাস্ত্ৰৰ বিশেষ পার্গত, তেওঁ অঙ্ক ভালকৈ  
জানে। **Up to the mark**—যেনে হব লাগে  
তেনে। **The ups and downs of life**—জীৱনৰ  
সুখদুখ। **Up to this time**—এতিয়ালৈকে, আজি  
পর্যন্ত। **Uphill** *adv.* পৰ্বতৰ ওপৰেদি; with  
difficulty কষ্টেৰে। —*adj.* difficult টান,  
দুঃসাধ্য, দুকহ।

**Up** *v. i. (collo.)* begin abruptly to do some  
thing খুপুৰাই কোনো কাম কৰ। **He upped  
with his stick**—raised his stick সি খুপুৰাই  
লাঠি দাঙি ললে।

**Upas** (ইউ-পেচ্) *n.* a poison-yielding Java-  
nese tree বিহ এটা ওলোৱা জাভা দেশৰ গছ।  
(*fig.*) (pernicious practice অতি অনিষ্টজনক  
আচৰণ।

**Upbraid** (আপ-ব্ৰেইড) *v. t.* to reproach ত্যাঁড়না  
কৰ, ভৎসনা কৰ, তিরস্কাৰ কৰ।

**Up-country** *adj.* away from the sea-coast  
ওপৰ অঞ্চলৰ, সাগৰৰ পৰা আঁতৰৰ।

**Uphave** (আপ-হিভ) *v. t.* to lift up ওপৰলৈ  
তোল, উঠা। **Uphveal** *n.* the raising of  
surface formations ওখ হওন, উত্থান।

**Upheld** *pa. t.* and *pa. p.* Uphold.

**Uphill** see above Up.

**Uphold** (আপ-হ'ল্ড) *v. i.* to sustain ধাৰণ কৰ,  
দাঙি ধৰ; to maintain বাহল ৰাখ, বক্ষা  
কৰ।

**Upholsterer** (আপ-হল-ষ্টাৰ-আৰ) *n.* one who  
sells furniture, beds etc. ঘৰৰ ব্যৱহাৰীয়  
সাজ সৰঞ্জাম বেচোতা।

**Upkeep** (আপ্-কিপ) *n.* maintenance ৰক্ষণ-  
বেক্ষণ, প্ৰতিপাল, নিয়মতে চলাই ৰাখ।

**Upland** *n.* high land ওখ ঠাই, বাম মাটি। —*adj.*  
high in situation ওখ অৱস্থাৰ, উচ্চতৰ।

**Uplift** (আপ-লিফ্ট) *v. t.* to raise aloft ওপৰলৈ  
তোল, দাং।

**Upon** (আপ-অন্) *prep.* and *adv.* on, on the  
top ওপৰত। **Upon this**—এই কথাত।

**Upper** (আপ-আৰ) *adj.* (*comp.* of Up) higher  
in position ওপৰৰ, ওপৰ থাপৰ।

**Upperhand** *n.* superiority প্ৰাধিক, ওপৰ হাত।

To have the **Upperhand**—প্ৰধান হ, সুযোগ  
পা।

**Upper-house** *n.* the House of Lords পাৰ্লামেণ্ট-  
মেম্বৰ লৰ্ডস সভা।

**Uppermost** or **Upmost** *adj.* highest in rank  
or position সৰ্বপ্ৰধান, নিচেই ওপৰৰ।

**Upper story** *n.* a story above the ground  
floor তলৰ মহলাৰ ওপৰ মহলা; the brain  
মগজ।

**Uppish** (আফিছ) *adj.* self-assertive হামলাতা  
ভাবৰ, অহঙ্কাৰী।

**Upright** (আপ-ৰাইট) *adj.* in an erect position  
খিষ, দণ্ডায়মান; straight up পোন; honest  
অকপট, সৰল, স্পষ্টবক্তা; just সত্য স্বভাৱৰ।

**Uprising** (আপ্-ৰাইজ-ইং) *n.* insurrection  
বিদ্ৰোহ।

**Uproar** (আপ্-ৰ'ৰ) *n.* noise and tumult  
গোলমাল, হলভুল, কোলাহল। **Uproarious** *adj.*

**Uproot** (আপ্-ৰুট) *v. t.* to tear up by the  
roots নিৰ্মূল কৰ, উভাল পেলা।

**Upset** (আপ্-চেট) *v. t.* to turn inside down  
ওলট-পালট কৰ, লুটিয়াই পেলা, বগৰাই পেলা;  
disturb in temper or digestion of গা বা  
মন বেয়া কৰ। **Upset price**,=the price fixed  
for the sale of anything at a public auction  
নিৰ্দ্ধাৰিত মূল্য, চৰকাৰী ডাক।

**Upshot** (আপ্-শ্বট) *n.* final issue পৰিণাম, শেষ  
ফল।

**Upside** (আপ-চাইড্) *adj.* the upperside  
উপৰিভাগ, ওপৰলুটি। **Upside down**—ওলট-  
ওপৰ। **Upstairs** *adv.* toward the upper  
story ওপৰ মহলাত, ওপৰ মহলালৈ।

**Upstart** (আপ-ষ্টাৰ্ট) *adj.* one who has sud-  
denly risen from poverty or obscurity  
ন-চহকী, নতুন ভাল মানুহ। —*n.* ইঠাতে ক্ষমতাশালী  
গোৱা লোক।

**Upturn** (আপ্-টাৰ্ণ) *v. t.* to turn upward  
উজাৰ।

**Upward** (আপ-ওৱাৰ্ড) *adj.* directed to a  
higher place ওপৰৰ, ওপৰ মুখীয়া। —*adv.*  
ওপৰলৈ।

**Upstream** (আপ-স্ট্রীম্) *adv.* towards the upper part of a stream উজাই।

**Uraemia** (ইউ-ৰি-মিয়া) *n.* morbid condition of blood due to urinary disorder মূত্ৰস্থলীৰ দোষত হোৱা শোথ বেমাৰ, প্ৰস্ৰাবৰ দোষত শেত্ৰশেতীয়া হোৱা বেমাৰ।

**Uranium** (ইউৰেনিয়াম্) *n.* a kind of metal resembling nickel or iron in a black powdery form একককম গোমোঠা কলা বৰণৰ সূক্ষ্ম ধাতু পদাৰ্থ।

**Uranology** (ইউৰেন'লজী) *n.* astronomy গ্রহনক্ষত্ৰ বিজ্ঞান। (Gk. *ouranos*=heaven).

**Uranus** (ইউৰেনাচ্) *n.* a planet শনি আৰু নেপচুনৰ মাজত অৱস্থিত গ্ৰহটো। (সূৰ্য্যৰ পৰা ইয়াৰ দূৰত্ব ১৭৮ কোটি মাইল)।

**Urban** (আৰ-বেন) *adj.* of or belonging to a city নগৰৰ, নগৰীয়া।

**Urbane** (আৰ-বেন) *adj.* refined, civilised শিষ্ট, উন্নত, সভ্য। **Urbanity** *n.* শিষ্টাচাৰ, ভদ্রতা।

**Urchin** (আৰ-চিন্) *n.* a mischievous child কুটু-কুটীয়া লৰা; an elf পৰী।

**Urdu** (উৰ্দু) *n.* a language এটা ভাৰতীয় ভাষা।

**Urethra** (ইউ-ৰিথ্ৰা) *n.* the tube by which urine is discharged from the bladder মূত্ৰদ্বাৰ, মূত্ৰনলী।

**Urethritis** (ইউৰি-থ্ৰাই-টিচ) *n.* inflammation of the urethra মূত্ৰনলী উৎসাহ বেমাৰ।

**Urge** (আৰ্জ্জ) *v. t.* to drive আগলৈ হেঁচোক বা খেদা; to press earnestly খটিয়া। —*v. i.* to insist খটিয়াই থাক, টানি ধৰ।

**Urgent** (আৰ-জেন্ট) *adj.* pressing necessity অতি দৰকাৰী, অত্যাৱশ্যক। **Urgently** *adv.* অকৰীকৈ।

**Uric** (ইউ-ৰিক্) *adj.* pertaining to or obtained from urine মূত্ৰ সম্বন্ধীয়, মূত্ৰবপৰা কৰা।

**Urinal, Urinary** (ইউৰিনেল, ইউৰিনেৰি) *n.* a place or vessel for passing urine মূত্ৰাঠাই, মূত্ৰা পাত্ৰ; pertaining to urine মূত্ৰ সম্বন্ধীয়।

**Urine** (ইউ-ৰিণ্) *n.* the saline water discharged from the kidneys মূত্ৰ, মূত্ৰ, প্ৰস্ৰাব। **Urine** *v. i.* to discharge urine মূত্ৰ।

**Urn** (আৰ্ণ) *n.* a rounded vase in which the ashes of the dead were deposited in ancient time মৰাৰ অস্থি থোৱা কলহ, চিত্তাভয় বখা পাত্ৰ, এবিধ পানপাত্ৰ।

**Us** (আচ্) *pron.* the objective case of We আমাক, আমালোকক।

**Usage** (ইউ-জ়ে'জ) *n.* treatment, custom, practice আচাৰ, ব্যৱহাৰ, ৰীতি, দস্তব, চলন।

**Usance** (ইউ-জ়ে'জ) *n.* time granted for payment of foreign bills of exchange বিদেশীয় বিলৰ ধন সলনি কৰি আদায় কৰাৰ মিহাদ।

**Use** (ইউজ্) *v. t.* to put to some purpose, to employ ব্যৱহাৰ কৰ, ব্যোৱনা কামত লগা বা খটা। —*v. i.* to be accustomed অভ্যাস হ। **I am not used to it**=এইটো মোৰ অভ্যাস নাই। **Use up**=to consume অন্ত হ বা কৰ, ক্ষয় কৰ, খাই বা ব্যৱহাৰ কৰি চুকা, খৰচ কৰ।

**Use** (ইউচ্) *n.* practice ব্যৱহাৰ, আচাৰ, অভ্যাস; advantage, need উপকাৰ, দৰকাৰ, প্ৰয়োজন। **Of no use**=useless অকামিলা, অনর্থক। **Of use**=useful দৰকাৰী কামিলা। **Out of use**=অপ্রচলিত। **In use**=ব্যৱহাৰত থকা।

**Useful** (ইউজ্-ফুল) *adj.* serviceable ব্যৱহাৰোপযোগী, উপকাৰী, দৰকাৰী, লাগতিয়াল, কামিলা, কাজুবা। **Usefulness** *n.* দৰকাৰ, প্ৰয়োজন।

**Useless** (ইউচ্-লেচ্) *adj.* having no use অকামিলা, অনাবি, এলাগী, অকৰ্মজ, অনর্থক।

**Uselessly** *adj.* মিহাই, অনর্থক।

**User** (ইউজাৰ) continued enjoyment of a right বহুদিন ব্যৱহাৰ কৰি থকা স্বত্ব; right of user দখলী স্বত্ব।

**Usher** (আশ্বাৰ) *v. t.* to introduce strangers বাট দেখুৱাই আগবঢ়াই নে। —*n.* one who conducts strangers inside a hall বাট দেখুৱাই ভিতৰলৈ নিওঁতা। **Usher out**=বাট দেখুৱাই বাহিৰলৈ আন।

**Usual** (ইউ-জ়িউ-এল্) *adj.* common in ordinary use সাধাৰণ, সচৰাচৰ হৈ থকা, প্রচলিত।

**Usually** *adv.* ordinarily সচৰাচৰ, সাধাৰণতঃ।

**Usucaption** (ইউজ্-কেপ্-শ্বন্) *n.* (civil law) acquisition of the right to property by use & occupation for a certain term মিয়াদ মতে ভোগদখল পোৱা স্বত্ব।

**Usufruct** (ইউজ্-ফ্রাক্ট্) *n.* the right of enjoying the use and profit of another's property ভূমিৰ উপস্থিত ভোগ, ব্যৱহাৰিক স্বত্ব লাভ।  
**Usufructuary** উপভোগ্য বস্তু সম্বন্ধীয়।

**Usurer** (ইউজিউৰ-আৰ্) *n.* one who lends money for interest সুতখোৱা লোক।

**Usurious** (ইউজিউ-বি-অচ্) demanding excessive interest সুতখোৱা, অতিপাত সুদ বিচৰা।

**Usurp** (ইউজাৰ্-প) *v. t.* to seize by force কাঢ়ি ল, বলপূৰ্বক পৰৰ সম্পত্তি গ্ৰহণ কৰ।

**Usurpation** *n.* কাঢ়ি লভন, বলপূৰ্বক গ্ৰহণ।

**Usurper** (ইউজাৰ-পাৰ) *n.* one who usurps পৰৰ বস্তু কাঢ়ি লওঁতা, উপস্ৰৱী।

**Usury** (ইউজাৰি) *n.* illegal interest on money lent অতিবিক্ত সুদ।

**Utensil** (ইউ-টেন্-চিল) *n.* a vessel used in common life কাঁহী-বাটি; an instrument সজুলি।

**Uterine** (ইউ-টে-ৰিন্) *adj.* born of the same mother ব্ৰগভী, সহোদৰ, একে মাক ভিন্ন বাপেকৰ।

**Uterus** (ইউটে-বাচ্) *n.* the womb গৰ্ভ, পেট, জঠৰ, জৰায়ু।

**Utilise** (ইউটিলাইজ্) *v. t.* to make usefull ব্যৱহাৰ কৰ, ব্যৱহাৰত লগা।

**Utility** (ইউটি-লি-টি) *n.* usefulness আবশ্যকতা, উপযোগিতা, মোল; profit লাভ, উপকাৰ।  
**Works of public utility**=বাইজৰ উপকাৰজনক কাৰ্য্য।

**Utilitarian** (ইউটি-লি-তে-ৰিয়ান্) *adj.* pertaining to utility or utilitarianism ব্যৱহাৰো-

পযোগী বিষয়ক, ভোগ-বিলাসী। —*n.* one holding the theory of the utility of action for happiness সকলো বিলাক বস্তু মানুহৰ সুখৰ নিমিত্তে হোৱা বুলি বিশ্বাস কৰোঁতা, সাংসাৰিক ভোগবিলাসৰ বাজে আন একো নমনা লোক।

**Utmost** (আট্-ম'ষ্ট্) *adj.* in the greatest degree অতিশয়, অত্যন্ত, যথাসাধ্য, বৰ বেচি হলে। —*n.* the greatest that can be যিমান বেচি হব পাৰে। I can give you utmost three rupees=বৰ বেচি হলে মই তিনি টকা দিব পাৰো (অৰ্থাৎ তাতকৈ সৰহ নোৱাৰো)। **With utmost exertion**=যথাসাধ্য পৰিশ্ৰম কৰি। **To the utmost** (*n.*) of one's power=কাৰো ক্ষমতামতে যিমান চেষ্টা কৰিব পাৰে, যথাসাধ্যমতে।

**Utopian** (ইউ-ট'পি-য়েন্) *adj.* fanciful imaginary কাগ্ননিক, আকাশত চাপাতোতা।

**Ut-supra-Ut-infra** (আট্ চূপ্ৰা, আট্-ইনফ্ৰা) *adv.* as shown above or below ওপৰত কোৱা, বা শেহত কোৱা বা উল্লেখ কৰা।

**Utter** (আট্-আৰ) *adj.* extreme, total সম্পূৰ্ণ, নিতান্ত। **Utterly** *adv.* totally সম্পূৰ্ণৰূপে, সমূলি, একেবাৰেই।

**Utter** (আট্-আৰ্) *v. t.* to speak ক, উচ্চাৰণ কৰ, ফুটাই মাতি।

**Utterable** *adj.* that may be expressed উচ্চাৰণ কৰিব পৰা, কব পৰা, বক্তব্য।

**Utterance** (আট্-আৰ-এঞ্চ) *n.* expression উক্তি, উল্লেখ, উচ্চাৰণ।

**Uttermost** *adj.* utmost অত্যন্ত, যৎপৰোনাতি।

**Uvula** (ইউভিউ-লা) *n.* a small fleshy body over the tongue জালজিহা।

**Uxorious** (আক্-চ-বি-অচ্) *adj.* very fond of a wife, submissive to a wife তিকতাসেকহা, তিকতাৰ বশ, স্ত্ৰীজিত। **Uxoriousness** *n.* স্ত্ৰী-পৰাভগতা। **Uxoricide** *n.* the killing of a wife স্ত্ৰীহত্যা। ( *L. uxor*=a wife )।

**V** (ভি) The twenty second letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ দ্বাবিংশতি আখৰ। As a Roman numeral  $V=5$ ; (as III, IV, V) also  $V=5000$ .

**Vacancy** (ভে'-কেন-চি) *n.* vacant place or situation খালী ঠাই বা কাম; emptiness শূন্যতা।

**Vacant** (ভে'-কেন্) *adj.* empty শুণা, উনং, মুকলি; not occupied খালী; thoughtless চিন্তাহীন। **Vacantly** *adv.* শুণালগি, ভেৰালগি।

**Vacate** (ভে'-কেট্) *v. t.* to empty, to quit possession of খালী কৰ, দখল এৰি দে, ত্যাগ কৰ।

**Vacation** (ভে'-কেছন্) *n.* recess, holiday বন্ধ, অবকাশ, ছুটিৰ দিন।

**Vaccinate** (ভে'-ক-চি-নে'নেট্) *v. t.* to inoculate with cowpox টিকা দে, ছিটা দে।

**Vaccination** (ভে'-ক-চি-নে'ছন্) *n.* inoculation ছিটা দেওন, ছিটা, টিকা।

**Vaccinator** *n.* টিকাদাৰ।

**Vaccine** (ভে'-চিন) *adj.* pertaining to cows গো সম্বন্ধীয়, গৰুৰ। (L. *vaca*=a cow).

**Vaccine-Virus** *n.* গো বসন্তৰ বীজ।

**Vacillate** (ভে'-চ-ই-লেট্) *v. i.* to waver হেঁদোল, হোঁহোঁকা-পিছলা কৰ; to be unsteady খেৰোখেৰো কৰ, অস্থিৰ হ।

**Vacillating** *adj.* wavering খেৰোখেৰো কৰা, কি কথি কি নকথিমকৈ থকা। **Vacillation** *n.* চেন্‌মেঠেন্।

**Vacuum** (ভে'-ইউ-আম্) *n.* a vacant or empty space শূন্য স্থান, খালী ঠাই; any vessel or space from which air has been pumped out বতাহ শূন্য কৰা কোনো কোনো পাত্ৰ বা ঠাই। —**Brake**=ভাগ গাড়ী থামোৱা একপ্ৰকাৰ বস্তু।

**Vacuous** (ভে'-ইউ-আচ্) *adj.* void, empty শুণা, উনং, নিচেই খালী, বতাহ শূন্য।

**Vade-mecum** (ভে'-মিকাম্) *n.* a pocket hand-book জেপত লৈ ফুৰা সৰু বই।

**Vagabond** (ভে'-গ-বন্দ্) *adj.* having no settled place থানখিত নোহোৱা, কেলেছৰা, বগৰা। —*n.* a wanderer having no fixed place of abode থানখিত নোহোৱা মানুহ, বগৰা মানুহ, লাঠীৰা মানুহ।

**Vagary** (ভে'-গে'-ৰি) *n.* a wild freak, a whim মুক্তিহীন বেহালা।

**Vagina** (ভে'-জি-না) *n.* the passage of the female organ যোনি, স্ত্ৰী অঙ্গ। **Vaginal** *adj.* যোনি সম্বন্ধীয়।

**Vagrancy** (ভে'-গে-ৰি-চি) *n.* the state of being a vagrant মগনীয়া বৃত্তি, থানখিত নোহোৱা অৱস্থা। **Vagrancy Act**=মগনিয়াৰ আইন।

**Vagrant** (ভে'-গে-ৰেণ্ট্) *n.* unsettled, wandering idely থানখিত নোহোৱা, বগৰা, ডিকহ। —*n.* a wandering person, a beggar বগৰা মানুহ, মগনিয়াৰ।

**Vague** (ভে'-গ্) *adj.* uncertain, doubtful অনিশ্চিত, অস্পষ্ট, অমূলক। A vague report=অমূলক কথা। In a vague manner=মাতেমতে। Vague idea=জুল ধাৰণা। Vagueness *n.* অনিশ্চয়তা।

**Vail** (ভে'ল্) *n.* see Veil.

**Vail** (ভে'ল্) *v. t.* to let fall তললৈ পৰিবলৈ দে। —*v. i.* to lower তললৈ নমা, গৰু চুৰ্ণ কৰ।

**Vails** *n. pl.* gratuity given to a servant ব'চিচি।

**Vain** (ভে'ন্) *adj.* fruitless অসৰ, অনৰ্থক, নিফল; unreal মিছা, অলীক; conceited মিছা অহঙ্কাৰী, ফুটংগিৰী। In vain=শূণ্যতে, মিছাই, অৰাবত।

**Vainglorious** (ভে'ন্-গ্ল'-বি-অচ্) *adj.* given to vanity ফুটংগিৰী, আশুস্বাৰ্থী, ফোঁপয়হী।

**Vainly** *adv.* in vain মিছাই, অনর্থক, অব্যবহত ; proudly ফিৰ্তাই কৰি।

**Vale** (ভে'ল্) *n.* a valley উপত্যকা, দুই পৰ্ব্বতৰ মাজৰ সমান ঠাই। (L. *valus*=a vale)।

**Valediction** (ভে'ল্-ই-দিক্-শ্বন্) *n.* a farewell বিদায়, যাৰ সময়ত কৰা অভ্যর্থনা। (L. *vale*=farewell ; *dicere*=to say)।

**Valedictory** (ভে'ল্-ই-দিক্-টৰী) *adj.* saying farewell বিদায় সম্বন্ধীয়, যাৰ সময়ত কৰা অভ্যর্থনা বিষয়ক। —*n.* a farewell oration given by a graduating person বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা উপাধি পাই ওলাই যোৱা লোকে দিয়া বক্তৃতা।

**Valentine** (ভে'ল্-এ'ন্-টাইন্) *n.* a love letter প্রেমলিপি, ১৪ ফেব্ৰুৱাৰীৰ পৰ্বদিনত লিখা প্রেম-পত্ৰ।

**Valerian** (ভে'ল্-ই-বি-এন্) *n.* a medicinal plant জটামাংসী।

**Valet** (ভে'ল্-এট্) *n.* a man servant who cleans shoes and clothes কাপোৰ-কানি, জোতা ইত্যাদি চাফ কৰা চাকৰ। **Valet-de-place** (ভে'লেট্-দু-প্লেচ) *n.* a guide for hire to strangers in France ফ্ৰান্সত বিদেশী মানুহক বাট দেখুৱাবলৈ ধৰা লোক।

**Valetudinarian** (ভে'ল্-ই-তিউ-দি-নে-বি-এন্) *adj.* sickly কুৰীয়া, চিৰবোগী ; weak দুৰ্বল।

**Valetudinary** *n.* a person of weak health চিৰবোগী, বেমাৰী মানুহ।

**Valgus** (ভে'ল্-গাচ্) *n.* a bow-legged man ফেৰেকা ভৰিৰ মানুহ।

**Valiant** (ভে'ল্-ই-য়েণ্ট্) *adj.* brave, heroic সাহিয়াল, সাহসী, পৰাক্ৰমী। **Valiantly** *adv.* bravely সাহসেৰে, বীৰত দেখুৱাই।

**Valid** (ভ'ল্-ইদ্) *adj.* strong বলবৎ ; having sufficient force মাত্ৰবৰ, বলবান ; legal যুক্তিসঙ্গত, আইনসিদ্ধ। **Validity** *n.* state of being valid দৃঢ়তা, মাত্ৰবৰী, যুক্তিসিদ্ধতা ; also **Validness** *n.* সঙ্গততা।

**Valise** (ভে'লিচ্) *n.* a travelling leather bag বাটত যাওঁতে হাতত লৈ যোৱা চামৰাৰ বেগ।

**Valley** (ভে'ল্-ই) *n.* a vale উপত্যকা, দুই পৰ্ব্বতৰ মাজৰ সমান ঠাই। (*pl.* Valleys)।

**Valium** (ভে'লি়াম্) *n.* a rampart কিল্লাৰ গড় ; the eyebrow চেল্লাউৰি।

**Valorize** (ভে'ল্-বাইজ) *v. t.* to raise or fix the value of commodity by government order গৱৰ্ণমেণ্টৰ হুকুমমতে মালৰ মূল্য নিকপণ।

**Valour** (ভে'ল্-অৰ) *n.* bravery, courage সাহস, বীৰত, বিক্রম। **Valorous** *adj.* সাহসী।

**Valuable** (ভে'লিউ-এ'বল্) *adj.* costly, having value মূল্যবান, বহুমূলীয়া।

**Valuation** (ভে'লিউ-এ-শ্বন্) *n.* value set upon some thing নিকপিত মূল্য ; the act of valuing মূল্য নিকপণ, দাম ধাৰ্য্য কৰণ।

**Value** (ভে'ল্-ইউ) *n.* worth, price মূল্য, দাম, importance মৌল ; efficacy গুণ। —*v. t.* to estimate the worth of দাম কৰ, মূল্য নিকপণ কৰ ; to esteem বহুমূল্য জ্ঞান কৰ, মান্য কৰ। **Intrinsic value**=inherent value গুণ, উপকাৰ। **Exchange value**=কোনো টকা বা মাল সলোৱাৰ বাবে ধাৰ্য্য দাম।

**Valve** (ভে'ল্-ভ্) *n.* one of the leaves of a folding door দুৱাৰৰ এগটা কপাট ; a cover to an aperture কোনো ফুটাৰ মুখৰ ঢাকোন, আবৰণ ; plug সোপা।

**Vamp** (ভে'ম্প্) *n.* the upper leather of boots or shoes জোতাৰ ওপৰৰ চামৰা। —*v. t.* to patch, to mend বাট মেৰামত কৰ ; vamp up ভালি মাৰ। **Vamper** *n.* পুৰণা বস্ত্ৰক মেৰামত কৰি ন বুলি বেচোতা। **Vamp** *n.* a first (*Slang.*) চালিধৰি ফুৰা বচকী মাইকী। —*v. t.* to allure মন ভুলা।

**Vampire** (ভে'ম্প-পায়াব্) *n.* blood sucking ghost তেজ খোৱা ভূত ; a species of blood-sucking bats জন্তুৰ তেজ খোৱা এবিধ বাহুলি ; an extortioner অত্যাচাৰী লোক, ছলবল কৰি ধন লওতা।

**Van** (ভে'ন্) *n.* the front of an army অগ্ৰগামী সেনাদল ; the front line of a fleet জাহাজৰ আগৰ শাৰী ; a railway car for luggage মাল গাড়ী ; a fan for winnowing grain কুলা, ধান চাউল আদিত বা দিয়া যন্ত্ৰ (*f.g.*)

leaders of a movement কোনো বাহুত্ব  
আন্দোলনৰ প্রধান পৰিচালকসকল।

**Vandal** (ডেন-দেল) *n.* one of a plundering  
race dwelling on the south shore of the  
Baltic বাল্টিক সাগৰৰ দক্ষিণ কূলত থকা এজাতি  
দ্বন্দ্ব লোক; a barbarian অসভ্যলোক। **Van-  
dalic** *adj.* barbarous অসভ্য।

**Vandalism** (ডেন-দেল-ই-জম্) *n.* conduct of  
the vandals অসভ্যাণি; ferocious, cruelty  
নিষ্ঠুৰতা; hostility of arts and literature  
শিল্প-সাহিত্য বিদ্বেষ।

**Vandyke** (ভেন্-দাইক্) *n.* a style of painting  
introduced by Vandyke the painter চিত্র  
কৰা সম্বন্ধে ভেন্দাইকৰ প্ৰথা।

**Vane** (ভেন্) *n.* a weather-cock বতাহৰ গতি  
প্ৰদৰ্শনী যন্ত্ৰ, ঘূৰি থকা ধ্বজা।

**Vanguard** (ভেন্-গাৰ্ড) *n.* the advance guard  
আগত থকা সেনা, অগ্ৰগামী সেনা।

**Vanish** (ভেনিছ্) *v. i.* to go out of sight, to  
pass away অদৃশ হ, ততালিকে নাইকিয়া হ,  
লোপ হ, উৰি যা; (*math.*) to become zero  
শূন্য হ।

**Vanity** (ভেন্-ই-টি) *n.* emptiness, futility  
শূন্যতা, অসাবিতা; conceit, ostentation ভেম,  
ফটি, ফাতিহা, ফিতাহি, মিছা অইক্কাৰ।

**Vanquish** (ভেং-কুইছ্) *v. t.* to defeat in a con-  
test, to conquer জিন, জিক, পৰাজয় কৰ,  
পৰাস্ত কৰ, হকৰা। **Vanquished** *adj.* defeated  
পৰাস্ত, হৰা।

**Vantage** (ভেন্-ভেজ্) *n.* advantage, more  
favourable situation সুচল, কাবু, সুযোগ।  
**To have at vantage**=কাবুত পেলাই ল,  
চল লগাই ল। **Vantage ground**=সুচল ঠাই।

**Vapid** (ভেপ-ইড্) *adj.* insipid, dull, spirit-  
less ভাপ, উৰা, নিৰস, নিস্তেজ। **Vapidity**,  
**Vapidity** *n.* সৰেকা বা সৰসেৰীয়া গুণ।

**Vapour, Vapor** (ভে'পৰ) *n.* the gaseous  
condition of a body when heated বাষ্প,  
ধোঁৱা; anything transitory অস্থায়ী বস্তু।  
—*v. i.* to evaporate ধোঁৱা হৈ উৰি যা; to  
brag অহঙ্কাৰ কৰ। **Vapour bath**=the appli-  
cation of vapour to the body ভাপ দি

গাৰ কোনো অংশ ধোঁৱা কাম, তপত পানীৰ ভাপ  
লোৱা কাম।

**Vapours** *n. (pl.)* a disease of nervous weak-  
ness; বায়ুৰোগ বিশেষ, সদায় বিমৰ্ষ হৈ থকা  
ৰোগ।

**Vaporish** (ভে'পৰ-ইছ্) *adj.* peevish বেগতে  
খং উঠা, খিটখিটীয়া; entertaining imaginary  
fears মিছা কথাত ভয় খোৱা।

**Variable** (ভে-বি-এ'বল্) *adj.* changeable  
পৰিবৰ্ত্তনশীল, লব-চৰ হৈ থকা; unsteady হেগ-  
চোবোকা, চকল।

**Variance** (ভে'বি-এনঞ্চ) *n.* disagreement  
বিচ্ছেদ, অনৈক্য, বিবাদ, বিৰোধ; discrepancy  
অমিল, প্ৰভেদ। **Variant** *n.* a different  
form of the same word কপান্তৰ, অনুকপ বস্তু  
বা শব্দ। **At variance**=is disagreement  
অমিল।

**Variation** (ভে'বি-এ'শ্বন্) *n.* a change পৰিবৰ্ত্তন,  
হেৰফেৰ, ভাবভাৱ; difference প্ৰভেদ।

**Varicose** (ভে-ৰি-ক'চ্) *adj.* enlarged, as a  
vein ফিকা, ফুত (যেনে গাৰ সিৰ)।

**Variegate** (ভে'বি-এ'গেট্) *v. t.* to mark with  
different colours চিত্ৰ-বিচিত্ৰ কৰ, ফুলফুটিয়া  
কৰ। **Variegated** *adj.* having marks or  
patches of various colours নানাবৰণীয়া,  
চিত্ৰ-বিচিত্ৰ, পখৰা-চিতৰা।

**Variety** (ভে-ৰাই-টি) *n.* multifariousness  
বহুবিধ; diversity নানা তৰহ, ভিন্ন ভিন্ন প্ৰকাৰ;  
difference প্ৰভেদ। **Variety entertainment**  
= বহুবিধৰ আমোদ-প্ৰমোদ, নানা বকমৰ বজ  
ধেমালি।

**Variola** (ভে-ৰি-ভ-লা) *n.* smallpox বসন্ত ৰোগ।

**Varioloid** (ভে-ৰিয়লইড্) *adj.* resembling  
small pox গুটি গুটি, খহৰ দৰে টোপোৰা টোপৰ।

**Various** (ভে'বি-অচ্) *adj.* different, several  
নানা প্ৰকাৰৰ, নানা বিধৰ। **Variously** *adv.*  
নানা প্ৰকাৰে।

**Varlet** (ভাৰ-লে'ট্) *n.* a low fellow নীচ মানুহ,  
দুৰ্দলোক।

**Varnish** (ভাৰ-নিছ্) *v. t.* to give a polished  
appearance by covering with certain  
liquid বাণিচ লগা, বহল দে, চকচকীয়া কৰ।

—*n.* a sticky liquid to give a glossy appearance বার্ণিচ তেল, বহণ, কলপ।

**Vary** (ভে'-বি) *v. t.* to make different, to modify পরিবর্তন কৰ, অমিল কৰ, লবচৰ কৰ, এটা ত্ৰুটাই আন এটা কৰ। —*v. i.* to be different, to disagree অমিল হ, প্রভেদ হ, বেচ-কম হ।

**Vascular** (ভেচ'-কিউ-লে'-ব্) *adj.* relating to the vessels of animals and vegetables নাড়ী বা স্নিগ্ধ সঞ্চয়ী।

**Vase** (ভে'-জ) or (ভাজ'-) *n.* a vessel of any material used formerly for domestic purposes কলহ।

**Vaseline** (ভে'-চলিন্) *n.* a yellowish substance obtained from petroleum used as lubricant মামৰে বহিৰৰ নিমিত্তে লোহা আদিত ইহ এবিধ কলপতীয়া বৰণৰ তেল।

**Vassal** (ভেচ'-এল্) *n.* a dependant, a bondman a feudal tenant অধীনস্থ লোক, প্রজা, অধীন বায়ত, বন্ধুৰ।

**Vassalage** (ভেচ'-এল্-এজ'-) *n.* bondage, dependence দাসত্ব, অধীনতা, বন্ধুতা, কৰতলীয়া।

**Vast** (ভেষ্ট) *adj.* of great extent প্রকাণ্ড; very large, immense, enormous ডাঙ্গৰ, বৰ দীঘল বহল, ডালেখিনি।

**Vat** (ভেট্) *n.* a large vessel or tank for holding liquors মদ খোৱা বৃহৎ পাত্ৰ, কুণ্ড।

**Vatican** (ভেটিকেন্) *n.* the building in Rome forming a part of Pope's palace ৰোম নগৰৰ প'প'ৰ অট্টালিকা; the papal authority ৰোমৰ প'প'ৰ ক্ষমতা। **Papal government** = ৰোমৰ ধৰ্ম্মতক পোপৰ শাসন।

**Vaudeville** (ভোডভিল্) *n.* a comic play with songs and dances in France একবকম ফৰাচী দেশীয় নাচ গান।

**Vault** (ভল্ট) *n.* an arched room গম্বুজ, ধেনু-ভিৰিয়া খিলান; a cellar পকা গহৰ; a jump, a leap ডেও, জাপ। —*v. t.* or *v. i.* to form an arch খিলান লগা; to leap জাপ মাৰ।

**Vaulted** *adj.* arched খিলানযুক্ত, গম্বুজাকৃতি।

**Vault of heaven** = নভোমণ্ডল।

**Vaunt** (ভাউ) *v. i.* to boast of, to make a vain display ফিতাহি কৰি দেখুৱা, গৰ্ব

কৰ, ডাক্ষোপ মাৰ, গণ্ডপ মাৰ। —*n.* boast দস্তালি। **Vaunting** *n.* দস্তালি, গণ্ডপ, দশদশানি, ফিতাহি, ডাক্ষোপ।

**Vauntingly** (ভাউংলি) *adv.* with boasting ডাক্ষোপ মাৰি, ফিতাহি কৰ।

**Veal** (ভীল্) *n.* the flesh of a calf গৰু পোৱালিৰ মজ্জা।

**Vector** (ভেক্টৰ) *n.* a straight line of supposed limit and magnitude but no fixed position অনুমানত, দীঘল বহল ঠাৱৰাই কিন্তু স্থিতি নোহোৱা আন্দাজী জোখৰ বেধা।

**Veer** (ভিয়েৰ) *v. i.* or *v. t.* to alter the course, to change direction গতি পরিবর্তন হ বা কৰ, গতি ফিৰ বা ফিৰা; to change mind মন বদলা।

**Vegetable** (ভিজ'-ই-টেবল) *n.* a plant for the table শাক-পাচলি। —*adj.* belonging to plants শাক-পাচলি সম্বন্ধীয়; consisting of plants উদ্ভিদময়।

**Vegetarian** (ভিজ'-ই-টে'-বি-য়েন্) *n.* one who abstains from meat and fish মাছ-মাংস নোখোৱা লোক, শাক-পাচলি খাই থকা, নিৰামিষভোজী।

**Vegetate** (ভিজ'-ই-টেট্) *v. i.* to sprout, to grow গজ, উৎপন্ন হ।

**Vegetation** (ভিজ'-ই-টে-শন্) *n.* growth of plants, process of growing গজন, গছ-গছনিৰ উৎপত্তি বা বৰ্দ্ধনশক্তি; plants in general ঘাঁহ, বন আদি।

**Vegetative** (ভিজ'-ই-টে-টিভ) *adj.* growing as plants গছবদৰে গজি বৃদ্ধি পোৱা বৰ্দ্ধনশীল।

**Vehemence** (ভে-হে-মেন্চ'-) *n.* great ardour, violent activity, force বেগ, বল, বাগ্ৰতা, উত্তম। ( *L. ve.* = out; *mens* = mind ).

**Vehement** (ভে-হি-মেন্ট) *adj.* furious প্রবল, প্রকোপিত, উগ্র; very eager অতি বাগ্ৰ।

**Vehemently** (ভেহিমেন্টলি) *adv.* violently, with great ardour প্রবলৰূপে, প্রচণ্ডভাবে, উগ্রভাবে।

**Vehicle** (ভেহিকল্) *n.* a carriage, a conveyance বাহন, গাড়ী যোৰা আদি। **Vehicular** *adj.* বাহন সম্বন্ধীয়। ( *L. vehere* = to carry ).



**Veil** (ভে'ল্) *n.* a curtain, a piece of thin cloth used by ladies to hide the face ওবনী, মুখাবৰণ; a cover আচ্ছাদন, ঢাকনি, পৰ্দ্ধা। — *v. t.* to cover with a veil, to conceal ওবনী ল, ঢাক; (*fig.*) disguise, pretext লুকধাক, ফাঁকি, চলনা। **Take the veil** = to become a nun উদাসীন, ডকতনী, হ, ব্রহ্মচাৰিণী হ।

**Vein** (ভে'ন্) *n.* a vessel which conveys the blood to the heart বস্ত্ৰপ্রবাহক নাড়ী, লতাসিৰ, বগ; turn of mind, mood মানব ভাব, স্বভাব, a streak in wood or stone কাঠ বা শিলৰ ওপৰত আঁচ, বেখ। **Veinous, Veiny** *adj.* সিবযুক্ত, বেখ থকা। (*L. venere* = to carry).

**Velarium** (ভি-লে-বিশ্যাম্) *n.* an awning যবনিকা, পৰ্দ্ধা; the membrane of certain molluscs কোনো জল-জন্তুৰ চোকাঁৰা।

**Vellicate** (ভেলি-কেট) *v. t.* or *v. i.* to twist মোচোৰা মাৰ, পকা।

**Vellum** (ভেলাম্) *n.* a finer and softer kind of parchment ভালৰ মিহি কাকত।

**Velocipede** (ভে-লচ্-ই-পিড্) *n.* a light vehicle moved with a treadle ভৰিৰে চলোৱা লঘু গাড়ী। (*L. velox* = swift; *pedis* = foot).

**Velocity** (ভে-লচ্-ই-টি) *n.* speed swift-ness বেগ, দ্রুতগতি। **Initial velocity** = প্রথম আৰম্ভণতে হোৱা কোনো বস্তুৰ বেগ।

**Velvet** (ভে'ল-ভে'ট) *n.* a kind of shaggy silk cloth মখমল কাপোৰ। **Horn in velvet** = ছাল ফুটি ওলোৱা শিং। (যেনে পহৰ), ছালেৰে ঢাকখাই থকা শিং। **On velvet** = in a favourable position লাভজনক অৱস্থাত, ভাল অৱস্থাত।

**Velveteen** (ভেলভে'ট-ইন্) *n.* a velvet made of silk and cotton মখমলৰ মিচিনা কাপোৰ।

**Velvety** (ভে'ল-ভেট্-ই) *adj.* soft কোমল; like velvet মখমলৰদৰে।

**Venal** (ভি-নেল) *adj.* mercenary অৰ্থলোভী; that may be got for a price ধন দিলে পাব পৰা।

**Venality** (ভি-নেল-ইটি) *n.* prostitution of talents for services or money বাতিচাৰ, ভেটী খোৱা স্বভাব, বেজালী।

**Vend** (ভেত্) *v. t.* to sell small articles বিক, বেচ, বিক্ৰী কৰ; to offer for sale বেচিবলৈ দে।

**Vendean** (ভেন্দিয়েন্) *n.* a native of Vendee Royalist party in France ফ্ৰান্সৰ ভেণ্ডি অঞ্চলৰ ৰাজভক্ত লোক।

**Vendee** (ভে'তী) *n.* a person to whom anything is sold কিনে'তা, লণ্ডতা।

**Vendetta** (ভে'ন্-দেটা) *n.* the practice of taking vengeance on a murderer of one's relatives in Corsica হত্যাব বাবে হত্যা কৰা দল্ভৰ।

**Vendor, Vender** (ভে'ণ্ডাৰ্) *n.* one who sells বেচোতা।

**Vendible** (ভে'ণ্ডিবল) *adj.* saleable বেচিব পৰা।

**Veneer** (ভেনিয়েৰ) *v. t.* to overlay or face with thin leaves of superior wood বেয়া কাঠৰ পাতল তক্তাৰ ওপৰত ভাল কাঠৰ দুই তিনি চটা জাপি চকচকীয়া ৰাকচৰ পাত কৰ; to disguise with an artificial contrivance বহন লগাই চিনিব নোৱৰা কৰ। — *n.* a thin coating of superior wood বেয়া কাঠৰ ওপৰত লগোৱা ভাল কাঠৰ পটি।

**Venefical** (ভি-নেফ্-ই-কেল) *adj.* poisonous বিষাক্ত। **Venenate** *v. t.* to poison বিহ ৰে। *adj.* poisoned বিষাক্ত, বিহ দিয়া।

**Venerable** (ভে'ন্-এ-বেব'ল্) *adj.* worthy of reverence, aged পূজ্য, পূজনীয়, বয়োবৃদ্ধ।

**Venerate** (ভে'ন্-এ-বেই) *v. t.* to reverence, to honour with religious awe-পূজা কৰ, ভক্তি কৰ।

**Veneration** (ভেল-এ-বে-শ্বন্) *n.* the highest degree of respect ভক্তি, সম্মান।

**Venereal** (ভি-নি-ৰি-য়েল্) *adj.* arising from or pertaining to sexual intercourse ক্ৰী-সঙ্গম জনিত, প্ৰসাৰ সম্বন্ধীয়। **Venereal diseases** = গম্ভীৰেমাৰ, উপদংশ ৰোগ।

**Venery** (ভেন্-এৰি) *n.* sexual intercourse স্ত্রী সঙ্গম। (L. *venus*=the Goddess of love).

**Venery** (ভেন্-আব-ই) *n.* the act of hunting মৃগয়া, চিকাৰ। (L. *vendri*=to hunt).

**Venesection** (ভি-নি-চেক্-শ্বন্) *n.* act of letting out of blood by cutting open a vein সিব কাটি তেজ উলিওৱা কাৰ্য্য।

**Venetian** (ভে-নি-শ্বেন্) *n.* a native of Venice ভেনিচ দেশীয় লোক। —*adj.* of or pertaining to Venice ভিনিশ দেশীয়। **Venetian or Venetian door**=খটখটি লগোৱা দুৱাৰ।

**Vengeance** (ভে'ন্-ভেন্-চ্) *n.* retribution, punishment in return for an injury প্রতি-হিংসা, প্রতিফল, প্রতিশোধ, পোতক।

**Vengeful** (ভেন্-জ্-ফুল) *adj.* vindictive প্রতি-হিংসাপৰায়ণ, প্রতিশোধ লবলৈ বিচাৰি ফুৰা।

**Venial** (ভিনিয়েল্) *adj.* pardonable ক্ষমাযোগ্য, স্বার্জনীয়। (Fr. *venia*=pardon).

**Venison** (ভেন্-ই-শ্বন্) *n.* the flesh of the deer পহৰ মঙ্গহ।

**Venom** (ভেন্-অ'ম্) *n.* any liquid fatal to life, poison বিষ, বিহ; malice হিংসা, ঘেৰ।

**Venomous** (ভেন-অ'ম্-আচ্) *adj.* poisonous বিষাক্ত, বিষাল, বিষধৰ; spiteful ক্ৰুৰ, হিংসকী।

**Vent** (ভে'ন্) *n.* a small opening ফুটা, বিন্ধা, বতাহ ওলোৱা বাট; discharge নিৰ্গমন; scent গোন্ধ। —*v. t.* to let out, to publish বাহিৰ কৰ, প্রকাশ কৰ, ব্যক্ত কৰ। Give vent to=to allow to escape প্রকাশ কৰ, উলিয়া। **Vent-peg**=a plug in a barrel বেৰেলৰ টিলা।

**Vent** (ভে'ন্) *n.* act of selling বেচা কাম; market হাট, বজাৰ। (L. *Vendere*=to sell).

**Ventilate** (ভে'ন্-টি-লেট্) *v. t.* to fan, to allow fresh air to come in বতাহ অহাযোৱা কৰিবলৈ দে, বতাহ লগা; to make public প্রকাশ কৰ, প্রচাৰ কৰ।

**Ventilation** (ভে'ন্টি-লেছন্) *n.* free supply of air বতাহ ওলোৱা-সোমোৱা উপায় বা কাৰ্য্য, বতাহ অহা-যোৱা; public exposure প্রকাশ।

**Ventilator** (ভে'ন্টি-লে'টৰ) *n.* a contrivance to admit fresh air বতাহ দিয়া যন্ত্ৰ, বতাহ ওলোৱা-সোমোৱা যন্ত্ৰ।

**Ventose** (ভে'ন্-অ'চ্) *adj.* windy বতাহৰকা।

**Ventosity** *n.* empty pride মিছা অহঙ্কাৰ, windy বতাহৰ দৰে হোহোৱনি।

**Ventral** (ভে'ন্-ভ্ৰেল্) *adj.* belonging to the belly পেটৰ, পেট সম্বন্ধীয়।

**Ventricle** (ভে'ন্-ক্ৰিকল্) *n.* a small cavity in the heart or brain of an animal আমদুৰ বা মগজৰ মাজৰ খোল বা বিন্ধা নিলয়।

**Ventriloquation** (ভে'ন্-ক্ৰিল্-অ'-কিউ-শ্বন্) *n.* the art of producing tone without any motion of the mouth মুখ নলবোৱাকৈ কথা কোৱা কৌশল।

**Venture** (ভেনচাৰ্) *n.* an undertaking whose issue is dangerous শঙ্কাযুক্ত কাৰ্য্য, বিপদজনক কাম; hazard সঙ্কট। —*v. t.* to risk সঙ্কটাপন্ন কৰ, বিপদগ্ৰস্ত কৰ। —*v. i.* to dare to run a risk সাহস কৰ, সাহস কৰি কোনে! কাজত প্রযুক্ত হ। (with on or upon). At a venture=at random নভবা-নিচিন্তাকৈ, সহসা, হঠাৎ, মৰোজীৱকৈ। I venture to say =মহ কবলৈ সাহস কৰো, কব খোজা।

**Venturous, Venturesome** *adj.* সাহসিক, লাভালাভ নগণ্য।

**Venue** (ভে'ন্-ইউ) *n.* the place of occurrence ঘটনাস্থল। To lay the venue=ক'ত বিচাৰ হব ঠিক কৰ, বিচাৰৰ ঠাই ধাৰ্য্য কৰ।

**Venus** (ভেনাচ) *n.* the Goddess of love ৰতি দেৱী; a planet শুক্ৰগ্ৰহ।

**Veracious** (ভে'-বে-শ্যচ) *adj.* truthful সত্যবাদী, true সঁচা।

**Veracity** (ভে'-বে'চ্-ই-টি) *n.* truthfulness সত্যতা, সত্যনিষ্ঠা।

**Veranda, Verandah** (ভে'-বেন্-দা) *n.* an open portico আগচালি, বাৰাণ্ডা।

**Veratrum** (ভি-বে-ট্ৰাম্) *n.* a plant with poisonous root with purgative property পেটচলাব পৰা ওপৰ আঁহুৰে এবিধ গছ।

**Verb** (ভাৰ্) *n.* (in Gram.) a part of speech which asserts something ক্ৰিয়াপদ, শাভু।

**Verbal** (ভাৰ্বে-এল্) *adj.* spoken (opposed to *written*) মৌখিক, বাচনিক; derived from a verb ক্রিয়াপদৰ পৰা হোৱা; word for word প্রতি কথাৰ। **Verbal agreement**=মৌখিক বন্দোবস্ত। **Verbal translation**=প্রতি কথাৰ অনুবাদ, ছবছ ভাঙ্গনী।

**Verbally** *adv.* in words মৌখিকৰূপে, মুখেৰে।

**Verbatim** (ভাৰ্বেটিম্) *adv.* word for word কথাটোৱে প্রতি, কথাই কথাই।

**Verbena** (ভাৰ-বিনা) *n.* a genus of fragrant plant এবিধ সুগন্ধি লতা।

**Verberate** (ভাৰ্-বাৰ-এট্) *v. t.* to strike আঘাত কৰ, মৰিয়া।

**Verbiage** (ভাৰ-বেজ) *n.* abundance of words বাক্য বাহুল্য, অনর্থক বাহুল্য কথা।

**Verbose** (ভাৰ্-বেজ) *adj.* using more words than necessary বহুবাক্যবায়ী, সবহকৈ কথা কোৱা, কথা চহকী, বহুকথকী।

**Verbosity** (ভাৰ-বচ্-ইটি) *n.* the use of too many words বহুবাক্য প্ৰয়োগ, অনর্থক বহু শব্দ ব্যৱহাৰ, বহুবাক্য।

**Verdant** (ভাৰ-ডেণ্ট্) *adj.* green সেউজীয়া, কলপতীয়া; fresh কেঁচ, সতেজ; thriving লংপহীয়া।

**Verdict** (ভাৰ-দিজ্) *n.* the finding of a jury in a case, decision সিদ্ধান্ত, মত, লুকুম, বায়।

**Verdigris** (ভাৰ্-দি-গ্ৰিচ) *n.* the greenish rust of copper তামৰ ওপৰত ধৰা কলপতীয়া মামৰ, কঁহ।

**Verdure** (ভাৰ্-দিউৰ) *n.* greenness সেউজীয়া বৰণ; freshness সতেজ অৱস্থা।

**Verge** (ভাৰজ) *n.* the extreme edge দাঁতি, কাষ; a slender green twig; সৰু কেঁচা ডাল; limit সীমা। —*v. i.* to incline হালি পৰ, দৌ থা; to border upon দাঁতিত লাগ, কাষত থাক। **On the verge of death**=about to die মৰে মৰে। **On the verge of ruin**=ধ্বংসপ্ৰায়।

**Verger** (ভাৰ্-জাৰ) *n.* one who carries a stick as an emblem of authority দণ্ডধাৰী, ডাংধৰা বিষয়া।

**Veridical** (ভে-ৰিদ্-ইকেল্) *adj.* truthful সত্যবাদী।

**Verification** (ভে'ব-ই-ফি-কে'শ্বন্) *n.* the state of being proved as correct শুদ্ধতা প্ৰমাণ, সাবাস্ত কৰণ, শুদ্ধাভুত বিচাৰ।

**Verify** (ভে'ব-ই-ফাই) *v. t.* to prove to be true সঁচা প্ৰমাণ কৰ, সাবাস্ত কৰ; to confirm the truth of সঁচা বা শুদ্ধ বুলি নিশ্চয় কৰ, সংশয় শুচা। **Verification** *n.* state of being verified সত্য বুলি দস্তখত কৰণ। *L. verus*=true; *facere*=to make).

**Verily** (ভেৰ্-ই-লি) *adv.* really, truly সঁচাকৈ-যথার্থ মতে, নিতান্ত।

**Verisimilar** (ভে'ব-ই-চিম-ই-লাব) *adj.* likely, probable সম্ভবপৰ। **Verisimilitude** *n.* likelihood সম্ভাবনা।

**Veritable** (ভে'ব-ই-তে'বল্) *adj.* true, real প্ৰকৃত, আচল, যথার্থ।

**Verity** (ভে'ব-ই-টি) *n.* the quality of being true, truth সত্যতা। **Of a verity**=certainly নিশ্চয়কৈ, সচাকৈ।

**Verjuice** (ভে'ব-জুচ্) *n.* sour juice of unripe fruits কেঁচা ফলৰ টেঙ্গা বস, অম্লবস।

**Vermes** (ভেৰ্-মিজ্) *n.* (*pl.*) worms in general পোক, শৰুণা বিলাক। (*L. vermis*=a worm)। **Vermicelli** (ভেৰ্-মি-চেলি) *n.* a small worm-like thread prepared from the dough of flour আটাগুৰি মাৰি মূতা যেন কৰা খাদ্য বস্তু। **Vermicide** (ভাৰ-মি-চাইড্) *adj.* worm-killer পোক মৰা।

**Vermicular** (ভেৰ্-মি-কি-উ-লেব্) *adj.* like worms কুমিবং, পোকৰ দৰে। **Vermicule** (ভেৰ্-মি-কিউল) *n.* a little worm ক্ষুদ্ৰ পোক। **Vermiculous** (ভেৰ্-মি-কিউ-লচ) *adj.* wormy পোকময়। **Vermiculate** (ভেৰ্-মি-কিউ-লেট্) *v. t.* to form inlaid work resembling the track of worms পোকে বুৰিয়া-বুৰি কৰি যোৱাৰ দৰে লতা বাছি ফুল কাট।

**Vermifuge** (ভেৰ্-মি-ফিউজ্) *n.* a medicine to expel worms পেলুৰ ঔষধ।

**Vermillion** (ভেৰ-মিল্-ইয়ন্) *n.* a beautiful red

powder prepared from mercury and sulphur সেন্দূৰ ; cinnabar হেজুল।

**Vermín** (ভাৰ-মিন) *n.* (*sing.* and *pl.*) a general name for all obnoxious insects পোক, মানুহক আঘনি কৰা ক্ষুদ্র কীটবিলাক (যেনে গুৰুণী, উৰহ)।

**Vermuth** (ভাৰ্মুঠ) *n.* a stimulating cordial বলকাৰক জুৰণি, এবিধ মদ।

**Vernacular** (ভাৰ-নেক্-ইউ-লেৰ) *adj.* native, of one's own country দেশীয়, নিজ দেশৰ।  
—*n.* one's mother tongue মাতৃ-ভাষা।

**Vernal** (ভাৰ-নেল্) *adj.* belonging to the spring or to youth বসন্তকাল সম্বন্ধীয়, যৌৱন কালৰ, ডেকা কালৰ।

**Verricule** (ভাৰ্-ই-কিউল্) a thick tuft of upright hairs থিয়কৈ বন্ধা চুলিৰ থোপা।

**Versatile** (ভাৰ্চেটাইল) *adj.* unsteady, changeable ঘূৰিফুৰা, অস্থিৰ, চঞ্চল ; capable of turning easily to new task or work সকলো কাজতে নিপুণ, সকলো প্ৰকাৰ কাম কৰিব পৰা।

**Versatility** (ভাৰ-চে-টিল্-ই-টি) *n.* changeableness বগাই ফুৰা গুণ, চঞ্চলতা ; faculty of taking up new subjects easily সকলো বিষয়ে নিপুণতা, সৰ্ব্ব দক্ষতা।

**Verse** (ভাৰ্চ) *n.* a stanza স্লোক ; a line of poetry পদ, ছন্দ ; poetry কবিতা।

**Versed** (ভাৰ্চড) *adj.* skilled (followed by *in*) পটু, নিপুণ, দক্ষ।

**Versicoloured** (ভাৰ্চি-কলাৰ্ড) *adj.* having various colour, variegated বহুবৰ্ণৰ, চিত্ৰ বিচিত্ৰ।

**Versification** (ভাৰচ-ই-ফি-কে-শ্বন্) *n.* the art of composing verses পদ ৰচনা, কবিতা লিখা বিদ্যা।

**Versifier** (ভাৰচ-ই-ফাই-আৰ) *n.* one who makes verses কবিতা লেখক, স্লোক ৰচক।

**Versify** (ভাৰ-চি-ফাই) *v. t.* to relate in verse কবিতা লেখ, স্লোক ৰচনা কৰ, পদ্য লেখ।

**Version** (ভাৰ-শ্বন্) *n.* that which is translated from one language into another তৰ্জমা, ভাষান্তৰ ; translation ভাষান্তৰ ; account বিবৰণ।

**Versus** (ভাৰ্-চাচ্) *prep.* against বনামে, বিৰুদ্ধে,

যেনে—Government *vs.* Matiram মাটিৰাম ওপৰত গৱৰ্ণমেণ্টে কৰা।

**Vertebra** (ভাৰ-টি-ব্ৰা) *n.* a segment of the back bone ৰাজহাড়ৰ জোৰা। (*pl.*) **Vertebrae** (ভেৰ-টে'-ব্ৰি)।

**Vertebral** (ভাৰ-টি-ব্ৰেল) *adj.* relating to a section of the backbone ৰাজহাড়ৰ জোৰা সম্বন্ধীয়।

**Vertebrate** (ভাৰ-টি-ব্ৰেট্) *n.* an animal having a backbone ৰাজহাড় থকা জন্তু। —*adj.* having a backbone ৰাজহাড় থকা।

**Vertex** (ভাৰ্-টে'ক্চ্) *n.* the top summit নিচেই ওপৰ বা মুখ, টুপ, টিং ; the 'zenith' আকাশৰ নিচেই ওপৰ ভাগ ; an angle চুক।

**Vertical angles**=opposite angles সম্মুখ কোণবিলাক বা চুকবিলাক।

**Vertigo** (ভাৰ-টিং) *n.* dizziness মূৰমূৰণি বেমাৰ, বায়ু বোগ।

**Verve** (ভাৰ্ভ) *n.* intellectual vigour as manifested in literary work সাহিত্যিক কৰ্মত প্ৰকাশিত হোৱা মানসিক শক্তি ; vivacity প্ৰাণচাকলা ; spirit তেজস্বিতা ; enthusiasm উদ্দীপনা।

**Very** (ভেৰ্-ই) *adj.* true, actual আচল, সত্য, সেইটোৱেই। —*adv.* in a high degree অত্যন্ত, নিচেই, অতি, বৰ। **The very man told me**= ঠিক সেইটো মানুহেই মোক কলে।

**Vesania** (ভে-চে-নিয়া) *n.* insanity বেহুচ অৱস্থা, প্ৰলাপ ৰকা অৱস্থা।

**Vesica** (ভেচিকা) *n.* a bladder মূত্ৰাশাৰ, বতাহ বা পানী থকা ক্ষুদ্র থেলা বা স্থলী।

**Vesicant** (ভে-চি-কেণ্ট্) *adj.* blistering গাত চৌতোলা, চৌ ফুটা।

**Vesicate** (ভে-চি-কেইট্) *v. t.* to raise blisters on গাত চৌ তোলা, পানীজোলা বাহু।

**Vesicle** (ভে-চি-ক্ল) *n.* a small bladder or blister পানীজোলা, টোপোৰা, গাত ওলোৱা চৌ।

**Vesper** (ভে'চ-পাৰ্) *n.* the evening star বৃহস্পতি গ্ৰহ ; the evening সন্ধ্যা, আবেলি।

**Vesper** (*pl.*) evening service সন্ধ্যা সময়ৰ উপাসনা।

**Vessel** (ভেচ-এ'ল্) *n.* a utensil for holding

liquids পাত্ৰ, কলহ, লোটা, চৰিয়া ইত্যাদি ; a ship or boat জাহাজ, নাব ; a tube তেজ বা পানী সঞ্চালন কৰা নলী ।

**Vest** ( ভে'ষ্ট্ ) *n.* a garment সাজ ; a waist-coat আঁকাচোলা । —*v. t.* to invest অৰ্পণ কৰ, দে । —*v. i.* to descend to অপিত হ, হস্ত হ, হাতত পৰ । To vest with powers = ক্ষমতা দে । The right vest in him = অধিকাৰ ভেওঁৰ ওপৰত হস্ত হৈছে, স্বত্ব ভেওঁৰ হাতত পৰিছে । Vested *adj.* already acquired অগিত ; clothed সাজ পিন্ধা ।

**Vesta** ( ভে'চু-টা ) *n.* a goddess of the Roman mythology সতী, দেৱী ।

**Vestal** ( ভে'চু-টেল্ ) *adj.* pure, chaste সতী, শুদ্ধা । —*n.* a virgin of spotless character শুদ্ধা কুমাৰী, সতী কন্যা ।

**Vestibule** ( ভে'চু-টি-বিউল্ ) *n.* an open hall before a house ঘৰৰ আগৰ মুকলি বাৰাণ্ডা ।

**Vestige** ( ভে'চু-টিজ্ ) *n.* footprint পদচিহ্ন ; traces চিন, নিদৰ্শন ।

**Vestment** ( ভে'ষ্ট-মেণ্ট্ ) *n.* a garment ধুতি, সাজ, পোচাক ।

**Vestry** ( ভে'চু-ট্ৰী ) *n.* a small room adjoining a church for keeping the vestments of the clergy ধৰ্মোপদেশক পাদুৰি চাহাবৰ ধুতি সাজ থোৱা গীৰ্জাৰ কাষৰ কোঠা ; a meeting held in the above room উক্ত সাজ থোৱা ঘৰত হোৱা সভা ।

**Vesture** ( ভে'চু-চাৰ ) *n.* a robe, dress সাজ, পোচাক ।

**Vesuviate** ( ভে'চু-ইউ-ভি-য়েত ) *v. t.* to burst forth ভমক কৰে বাজ কৰ ।

**Vet** ( ভেট্ ) *n.* and *v. t.* to examine or treat beast পশুচিকিৎসা কৰ । ( *Abbrev. Veterinary* ).

**Vetch** ( ভে'ছ ) *n.* a genus of climbing plant used as fodder একককম লতা বগাই যোৱা মাছ ।

**Veteran** ( ভেট-এ'-বে'ন্ ) *adj.* experienced বিশেষ জনা-বুজা, দক্ষ ; old বুঢ়া, প্ৰবীণ । —*n.* one having long experienced especially of war বহুদৰ্শী লোক, প্ৰাচীন যোদ্ধা ।

**Veterinarian** ( ভে'ট-এ'-বি-নে'-বি-এন্ ) *n.* one skilled in the art of treating the diseases of animals পশু চিকিৎসক, গৰু-মহৰ ডাক্তৰ । also **Veterinary**.

**Veterinary** ( ভে'ট-এ'-বি-নে'-বি ) *adj.* pertaining to the art of treating cattle-diseases পশু চিকিৎসা সহজীৱ, গৰু-মহৰ চিকিৎসা বিষয়ক ।

**Veto** ( ভেট্ ) *n.* prohibition নিষেধ, মানাহি ; the power of rejecting নামঞ্জুৰ কৰাৰ ক্ষমতা । —*v. t.* to withhold assent to নামঞ্জুৰ কৰ, মত নেদে ।

**Vex** ( ভে'ক্ছ ) *v. t.* to harass বিৰক্ত কৰ, আমনি কৰ, খং ভোল, জোকা, হাৰাশাস্তি কৰ ।

**Vexed question** = সহজে নিষ্পত্তি নোহোৱা কথা ।

**Vexation** ( ভে'ক্ছ-এ-শন্ ) *n.* trouble, annoyance অশুচি, আমনি, অমুৰি, অস্থকাল, দিগ ।

**Vexatious** ( ভে'ক্ছ-এ'-ছাচ ) *adj.* teasing, annoying বিৰক্তজনক, খং উঠা, দুঃখদায়ক ; harassing হাৰাশাস্তি কৰা, হাইবাণ কৰা ।

**Via** ( ভাই-আ ) *n.* ( *L.* ) a road বাট, পথ ।

**Via Jorhat** = by way of Jorhat যোৰহাটেদি ।

**Via media** = the middle course মজামজি উপায় । **Primæ viæ** ( প্ৰাইমি-ভি' ) *n.* the alimentary canal পেটৰ প্ৰধান নাড়ী ; the main passage প্ৰধান বাট ।

**Viaduct** ( ভাই-এ'-ডাক্ট্ ) *n.* a railway made by erecting a bridge খেতুভীয়া সঁকা বা দলঙ্গৰ ওপৰেদি যোৱা ৰেলৰ আলি বা বাট, ৰেল-পথৰ সেতু । ( *L. Via* = a way ; *ducere* = to lead ).

**Vial** ( ভাই-এল্ ) *n.* same as **Phial** সৰু চিচা ।

**Pour out vials of wrath** = দণ্ড বিহ, প্ৰকোপ দেখুৱা, প্ৰতিশোধ ল ।

**Viand** ( ভাই-এণ্ড ) *n.* ( *pl.* ) articles of food আহাৰ, খাদ্যদ্রব্য ; vituals,

**Vibrate** ( ভাই-ব্ৰেট্ ) *v. i.* to shake, to tremble কঁপ, লৰি থাক । —*v. t.* to cause to shake কঁপা, লৰা ।

**Vibration** ( ভাই-ব্ৰে-শ্বন্ ) *n.* a quivering motion  
কঁপনি, কম্পন, খৰখৰকৈ জ্বৰণ।

**Vibrato** ( ভাইব্ৰেট ) *n.* trembling effect in  
singing স্বৰ কম্পন।

**Vibratory** ( ভাই-ব্ৰে-ট'ৰি ) *adj.* vibrating কম্পমান,  
খৰখৰকৈ কঁপোৱা।

**Vicar** ( ভিক্-এৰ ) *n.* one who acts as a substi-  
tute of another প্ৰতিনিধি; a person of a parish  
গ্ৰাম্য ধৰ্মোপদেশক।

**Vicarage** ( ভিক্-এৰ-এ'জ ) *n.* the benefice or  
residence of a Vicar গ্ৰাম্য ধৰ্মোপদেশকৰ  
বৃত্তি বা ঘৰ।

**Vicarious** ( ভিক্-এ'ব-ইয়াচ ) *adj.* acting in  
place of another, performed for the  
sake of another আনৰ সলনি কাম কৰা,  
প্ৰতিনিধিধৰ্মকপ।

**Vice, Vise** ( ভাইফ ) *n.* an iron screw-press  
for boring iron etc. লোহা আদি ফুটুৱা পেঁচ  
কল, ভাইচ।

**Vice** ( ভাইচ ) *n.* immoral conduct, a  
blemish কুকৰ্ম, পাপ, দোষ, বৃত্তি। —*prep.*  
in the place of ( আনৰ ) ঠাইত, সলনি,  
পৰিবৰ্তে; in compound words Vice means  
second in rank to another, as—**Vice-  
Chairman** =সহকাৰী সভাপতি, দুবলীয়া বা পালী  
সভাপতি।

**Viceregent** ( ভাইচ-ৰি-জেন্ট ) *n.* one repre-  
senting the king in a dependency  
ৰাজপ্ৰতিনিধি। **Viceregency** *n.* ৰাজপ্ৰতিনিধিৰ  
পদ।

**Viceroy** ( ভাইচ-ৰই ) *n.* one who governs in  
place of a king ৰাজপ্ৰতিনিধি। **Viceregal**  
( ভাইচ-ৰি-গেল ) *adj.* relating to the viceroy  
ৰাজপ্ৰতিনিধিৰ।

**Vicenary** ( ভিচ-ই-নে-ৰি ) *adj.* twentieth  
বিশতিতম।

**Vicennial** *adj.* occurring once every twenty  
years প্ৰতি কুৰি বছৰে হোৱা।

**Vicinity** ( ভিচি-ই-নে'জ ) *n.* the place near ওচৰৰ  
ঠাই, সন্নিহিত।

**Vicinity** ( ভিচি-ই-নিটি ) *n.* neighbourhood, near-  
ness কাষ, ওচৰ, সন্নিহিত।

**Vicious** ( ভিয়াছ ) *adj.* depraved দুষ্কৰ্মী, দুৰাচাৰ,  
পাপিষ্ঠ।

**Vicissitude** ( ভি-চিচ-ই-টিউড ) *n.* change পৰিবৰ্তন,  
ভাগ্যৰ ফেৰ, উত্থান-পতন।

**Victim** ( ভিক্-টিম্ ) *n.* a living being offered  
as a sacrifice বলি; one who suffers injury  
অনাহক দণ্ডৰ পাত্ৰ। **Fell a victim to** =  
বলিধৰ্মকপ হ, মৰ, আক্ৰান্ত হ।

**Victimise** ( ভিক্-টিম্-আইজ ) *v. t.* to make a  
victim of বলিধৰ্মকপ কৰ, দণ্ডাহঁ কৰ; to cheat  
প্ৰভাৱণা কৰ, ঠগ।

**Victor** ( ভিক্-টৰ ) *n.* one who wins, one who  
defeats in battle জেতা, জিকোতা, জিকাক,  
জয়ী লোক।

**Victorious** ( ভিক্-ট'-ৰি-আচ ) *adj.* producing or  
obtaining victory জয়ী, জয়যুক্ত।

**Victory** ( ভিক্-ট-ৰি ) *n.* success in con-  
test জয়, জিত। **Cadmean** or **Pyrhic  
Victory** =victory gained at too great a  
cost like that of king Pyrrhus over  
the Romans বহুত ধন-জন ক্ষয় কৰি পোৱা  
জয় লাভ। **Victory-booze** =a drinking  
bout after victory যুদ্ধ জিকাৰ পাচৰ মদপী  
উৎসব।

**Victuals** ( ভিট্-লজ্ ) *n.* ( *pl.* ) food for  
human beings আহাৰ, খাদ্যদ্রব্য, ৰচদ।

**Victual** ( ভিট্-ল্ ) *v. t.* to supply with provi-  
sions আহাৰ যোগ্য, খোৱা বস্তু দে।

**Victualler** ( ভিট্-ল্-আৰ্ ) *n.* one who supplies  
provisions আহাৰ যোগানীয়াৰ।

**Vide** ( ভাইদ ) ( *L.* ) see চোৱা, চাওক। **Vide  
infra** =ডলত চাওক। **Vide supra** = see above  
ওপৰত চাওক। **Vide antea** =see before  
আগত চাওক। **Vide post** =see after পাচত  
চাওক।

**Vie** ( ভাই ) *v. i.* to strive for superiority  
প্ৰতিদ্বন্দী হ, যোৰ মাৰ। ( with with ) ফেৰ  
পাত।

**View** (ভিউ) *n.* sight দৃষ্টি; a seeing দর্শন; that which is seen দৃশ্য; opinion মত; intention অভিপ্রায়। —*v. t.* to see চা দৃষ্টি কৰ, নিৰীক্ষণ কৰ। **With a view to** = উদ্দেশ্যে, নিমিত্তে, ভাবেৰে। **In view of** = having regard to হব বুলি জানি, দেখি। **On view** = open to inspection সকলোৱে চাব পৰা। **Viewless** *adj.* invisible অদৃশ্য।

**Vigil** (ভিজ-ইল্) *n.* keeping awake জাগৰণ, উজাগৰ, পৰ।

**Vigilance** (ভিজ-ইল্-এঞ্চ) *n.* wakefulness জাগৃত অবস্থা, উজাগৰ; watchfulness সতর্কতা, তদাৰক, নোশোৱাকৈ চাই থাকন।

**Vigilant** (ভিজ-ই-লে'ক্ট) *adj.* watchful সতর্ক; awakeful জাগৃত, পৰ দি থকা, সজাগৰ।

**Vignette** (ভিন্-ইয়েট্) *n.* any small ornamental design on a book পাতফুল ইত্যাদিৰ নক্সা; inscribed letter or picture নক্সা কাটি ছাপ মৰা ছবি; portrait showing head and shoulders only কেৱল মূৰ আৰু বাহু দেখুওৱা নক্সা।

**Vigorous** (ভিগ-অৰ্-আচ্) *adj.* strong in-mind or body শক্ত, সবল, বলবান, তেজৱী।

**Vigorously** *adv.* strongly প্রবলৰূপে।

**Vigour** (ভিগ-অৰ্) *n.* vital strength শক্তি, বল, পৰাক্ৰম।

**Viking** (ভাই-কিং) *n.* one of the Northern sea robber সাগৰত ফুৰা উত্তৰ দেশীয় দস্যু।

**Vikingism** *n.* দস্যুহুতি।

**Vile** (ভাইল্) *adj.* mean, wicked অশুভ, কুজ্জট, অধম, নীচ। **Vileness** *n.* নীচালি।

**Vilely** (ভাইল্-লি) *adj.* wickedly নীচভাৱে, নীচালি কৰ।

**Villify** (ভিল্-ই-ফাই) *v. t.* to defame, to disgrace by slander গ্লানিকৰ, কুংসা কৰ, ধৰ্মাঘাত কৰ, অপবাদ দে।

**Villa** (ভিলা) *n.* a country residence গাঁৱৰ ঘৰ, মফচলীয়া ঘৰ, গাঁৱলীয়া বাজৰাটি।

**Village** (ভিল্-এ'জ) *n.* a small assemblage of houses beyond the town গাঁও।

**Villager** (ভিল্-এ'জাৰ্) *n.* a resident of a village গাঁৱলীয়া মানুহ, চহৰীয়া মানুহ।

**Villain** (ভিল্-এন্) *n.* a vile wicked person টেটোন, বদমাচ মানুহ, নীচ মানুহ; a feudal serf গোলাম।

**Villainous** (ভিল্-এন্-নাচ্) *adj.* vile, extremely wicked বদমাচ, নীচ, অধম, পাপিষ্ঠ।

**Villainy** (ভিল্-এ'নি) *n.* wickedness, depravity দুষ্টালি, নীচালি, বদমাচি।

**Villus** (ভিল্-আচ্) *adj.* having fine soft hairs নোম থকা, নোমাল। also **Villose**.

**Vim** (ভিম্) (*colloq.*) energy, vigour বল, শক্তি।

**Vincible** (ভিন্-চি-বল্) *adj.* that may be conquered পৰাজয় কৰিব পৰা, পৰাজেয়।

**Vindicate** (ভিন্-দিক্-কেট্) *v. t.* to defend, to justify নিৰ্দোষিতা প্রমাণ কৰ, সমর্থন কৰ, স্থায়িতা প্রমাণ কৰ। **Vindication** (ভিন্-দিক্-কে-শন্) *n.* defence সমর্থন; justification দোষ খণ্ডন; support পোষকতা।

**Vindictive** (ভিন্-দিক্-টিভ্) *adj.* tending to vindicate দোষ খণ্ডনীয়, দোষ খণ্ডন কৰণীয়।

**Vindictive** (ভিন্-দিক্-টিভ্) *adj.* revengeful প্রতিহিংসক, প্রতিহিংসাপৰায়ণ, প্রতিহিংসা নোৱাৰাকৈ নেৰা, থিয়লীয়া।

**Vine** (ভাইন) *n.* the climbing plant that produces grapes ব্ৰাক্সালতা, আঙ্গুৰ গছ।

**Dwell under one's vine and fig tree** = to live peaceably on one's own land নিজৰ মাটিত সুখেৰে বাস কৰ।

**Vinegar** (ভিন-ই-গেব্) *n.* an acid liquor used for culinary purposes চিৰিকা।

**Vineyard** (ভাইন-ইয়াৰ্ড) *n.* plantation of grape vine আঙ্গুৰ গছৰ খেত, আঙ্গুৰতলী।

**Vinery** (ভাইন-এ'ৰি) *n.* a hot house for rearing vases তাপ দি আঙ্গুৰ বোৱা ঘৰ।

**Vinous** (ভাইল্-আচ্) *adj.* having the qualities of wine সুবাগুণযুক্ত, মদৰ গুণ থকা।

**Vint** (ভিন্ট) *v. t.* to make wine মদ তৈয়াৰ কৰ।

**Vintage** (ভিন-ভে'জ্) *n.* the time of gathering grapes ব্ৰাক্সা তোলা সময়, আঙ্গুৰ সংগ্ৰহ; wine ব্ৰাক্সাৰ মদ। **Vintager** *n.* grape gatherer ব্ৰাক্সাঙটি তোলা লোক।

**Vintner** (ভিন্ট-নাৰ) *n.* a wine-seller মদ বেচোতা, সুড়ী।

**Vintry** (ভিন্ট্রি) *n.* a place for storing wine মদ খোৱা ঠাই।

**Viol** (ভায়াল) *n.* a musical instrument বীণ।

**Violist** *n.* a player on the viol বীণ বজাওতা, সেহেলাদাৰ।

**Violate** (ভাই-অ'-লেট্) *v. t.* to transgress উলঙ্ঘন কৰ; to break forcibly বলেৰে ভঙ্গ কৰ; to ravish বলাংকাৰ কৰ, সতীভ নাশ কৰ, ভ্ৰষ্ট কৰ।

**Violation** (ভাই-অ'-লে'-ছন) *n.* infringement লঙ্ঘন, ভঙ্গ; rape বলাংকাৰ।

**Violator** (ভাই-অ'-লেটৰ) *n.* one who violates উলঙ্ঘনকাৰী, স্ত্রী বলাংকাৰ কৰোতা।

**Violence** (ভাই-অ'-লেঞ্চ) *n.* unjust force অত্যাচাৰ, জুলুম, দৌৰাখ্যা; force প্রকোপ; outrage বলপ্রয়োগ, বলাংকাৰ। Do violence to=to injure অনিষ্ট কৰ, বলাংকাৰ কৰ।

**Violent** (ভাই-অ'-লেণ্ট্) *adj.* very strong or forcible প্রবল, ভাৰ্যাময়; intense অতিপাত, দোৰোৰ, প্রচণ্ড; outrageous অত্যাচাৰী, passionate উগ্রমুখি। Violently *adv.* vehemently প্রবলৰূপে, প্রচণ্ডভাবে।

**Violet** (ভাই-অ'-লেট্) *n.* a kind of plant and its flower এজাতি সুগন্ধি ফুল গছ; light purple colour কমলা বৰণ।

**Violin** (ভাই-অ'-লিন্) *n.* fiddle, a musical instrument of four strings বেহেলা।

**Violinist** *n.* বেহেলাদাৰ।

**Violoncello** (ভাই-অ'-লন-চেল-অ') *n.* a large class of violin বৰ বেহেলা, ডাব্বৰ বীণ।

**Viper** (ভাই-পাৰ্) *n.* a genus of poisonous snakes এজাতি বিষাল সাপ, ফেঁটা সাপ; a malicious person হিংসুক লোক, বৰ খিয়লীয়া মানুহ।

**Virago** (ভি-বে-গ') *n.* a masculine woman ডাকু ভিৰোতা, মতাৰদৰে সাহিয়াল ভিৰোতা।

**Virgin** (ভাৰ্-জিন্) *n.* a maiden কুমাৰী, পুৰুষ সহবাস নোহোৱা কন্যা। —*adj.* chaste শুদ্ধ, নিৰ্মল; fresh নতুন। **Virgin-soil**=আগেয়ে,

কেতিয়াও আবাদ নকৰা মাটি, ন ডাঙ্গনি মাটি। **The Virgin**=The Virgin Mary যীশুখ্ৰীষ্টৰ মাক।

**Virginity** (ভাৰ্-জিন্-ইটি) *n.* state of being virgin কুমাৰী অৱস্থা, নিৰ্মলতা।

**Virgo** (ভাৰ্-গ') *n.* the Virgin in the zodiac কন্যা বাশি।

**Virile** (ভিৰা-ইল্) *adj.* masculine, manly পুৰুষবদৰে বলৱান, সাহসী।

**Virility** (ভিৰা-ইল্-ই-টি) *n.* the power of procreation পুৰুষত্ব, পুংশক্তি।

**Virtu** (ভাৰ-টু) *n.* a love of the finearts শিল্প বিদ্যা প্ৰিয়, গীত-বাদ্য, চিত্ৰ ইত্যাদি বিষয়ত অনুৰাগ।

**Virtual** (ভাৰ-টিউ-এল) *adj.* having virtue or efficacy গুণকাৰী, ফলপ্ৰদ, বাস্তবিক। **Virtually** *adv.* in effect though not in fact প্ৰকাৰান্তৰে, গুণানুসাৰে, নামত নহলেও কাৰ্য্যমতে। **He is the virtual manager**=নামত নহলেও কামত তেঁৱেই প্ৰকৃত কাৰ্য্য পৰিচালক।

**Virtue** (ভাৰ-টিউ) *n.* moral excellence পুণ্য, সংকৰ্ম, সদাচাৰ; power, efficacy শক্তি, গুণ। By virtue of, In virtue of=বলত, জোৰত, গুণে। By virtue of necessity=আৱশ্যক হোৱা বাবে, নকৰিলে নহয় দেখি। **The cardinal virtues**=see Cardinal. Theological virtues=faith, hope, charity. Moral virtues=justice, prudence, temperance and fortitude.

**Virtuous** (ভাৰ-টিউ-আচ) *adj.* having moral goodness, righteous সদাচাৰী, ধাৰ্মিক, সাধু স্বভাৱৰ; chaste সতী, সাক্ষী, পতিব্ৰতা।

**Virtuousness** *n.* ধাৰ্মিকতা, সাধুতা।

**Virtuoso** (ভাৰ-টিউ-অ'-চ') *n.* one skilled in fine arts শিল্প বিদ্যাত নিপুণ লোক।

**Virulence** (ভিৰ-ইউ-লেণ্) *n.* malignity সাংঘাতিক বা উৎকট অৱস্থা; state of being very active in injury মাৰাত্মক ভাৱ। (L. virus=poison).

**Virulent** (ভিৰ-ইউ-লেণ্ট্) *adj.* full of poison বিষপূৰ্ণ; malignant মাৰাত্মক, উৎকট; very active in enmity অনিষ্টপৰায়ণ।

**Virus** (ভাই-ৰাচ) *n.* infectious matter of



ulcers etc. বিঘাতক পুঁজ ; poison of contagious disease সংক্রামক বোগৰ বীজ। **Viros**, **Virous** *adj.* কোনো বিশেষ বিঘাতক বীজ থকা।

**Vis** (ভিচ) *n.* (*mech.*) dead force, power কোনো কামত নলগা বল বা ক্ষমতা। **Vis viva** = living force কামিলা শক্তি বা বল।

**Visage** (ভিজ্-এ'জ) *n.* the face or look মুখ, চেহেৰা, বয়ন।

**Vis-a-Vis** (ভিজ্-এ'-ভি) *adv.* facing one another মুখা-মুখি ; opposite to সম্মুখত ; a kind of couch একৰকম ঘোঁৰা গাড়ী।

**Viscera** (ভিচ-এ'-বা) *n.* the entrails নাজীড়ক। *sing.* Viscus.

**Viscount** (ভাই-কাউণ্ট) *n.* a title of nobility ইংলণ্ডৰ এটা কুলীন, উপাধি, অৰ্গৰ ভলখাপন ডাকৰীয়া।

**Viscid** (ভিচ-ইজ্), **Viscus** (ভিচ্-কচ্) *adj.* sticky বীজলীয়া, এঠা-এঠা ; tenacious লেতকেতীয়া।

**Viscosity**, **Viscosity** *n.* বীজলুৱা গুণ। **Viscin** *n.* একাতি গছৰ পৰা কৰা বীজলুৱা অঠা।

**Visa**, **Vise** (ভি-জা) *v. t.* to indorse a passport বিদেশলৈ যোৱা পাচ পত্ৰীকা কৰি দস্তখত কৰ।

**Visibility** (ভিজ্-ই-বি-লি-টি) or **Visibleness** *n.* state of being visible দেখিব পৰা অবস্থা বা গুণ, প্রত্যক্ষতা।

**Visible** (ভিজ্-ই-বল্) *adj.* that may be seen, obvious দেখিবলৈ পোৱা, প্রত্যক্ষ, স্পষ্ট, দৃশ্যমান, ওলাই থকা।

**Visibly** (ভিজ্-ই-ব্লি) *adv.* obviously দেখাত, প্রত্যক্ষৰূপে।

**Vision** (ভিজ-অন্) *n.* sight দৃষ্টি, দৰ্শনশক্তি ; an apparition হাঁহা, কাল্পনিক প্রতিমূৰ্তি।

**Visionary** (ভিজন্-এ'ৰি) *adj.* imaginary, not real কাল্পনিক, মিছা, হাঁহাবং ভাষাৰী, অমূলক।

**Visit** (ভিজ্-ইট) *v. t.* to go to see চাবলৈ যা, পৰিদৰ্শন কৰ ; to call on দেখা, সাক্ষাত কৰ। —*n.* act of visiting পৰিদৰ্শন, দেখা সাক্ষাত কৰণ, দেখা-সাক্ষাত। To pay a visit = দেখা কৰিবলৈ, সাক্ষাত কৰিবলৈ। **Visiting card** = সাক্ষাত কৰিবলৈ দিয়া নাম লেখা টিকট।

**Visitant** (ভিজ্-ইট-এক্ট) *adj.* paying visits

সাক্ষাত কৰা। —*n.* one who visits আলহী, দেখা কৰোতা ; migratory bird এক অঞ্চলৰ পৰা আন অঞ্চললৈ যোৱা চৰাই।

**Visitation** (ভিজ্-ই-ভে'-শ্বন্) *n.* act of visiting সাক্ষাত কৰণ ; retribution দৈৱ ঘটনা, দণ্ড, প্রতিফল ; divine dispensation ঐশ্বৰিক অনুগ্রহ বা কোপ প্রকাশ।

**Visitor**, **Visiter** (ভিজ্-ই-টৰ) *n.* one who calls on, one who makes a stay with a person দেখা-সাক্ষাত কৰোতা, ভেটনীতা, আলহী, অভাগত ; a person authorised to visit an institution পৰিদৰ্শক।

**Visor** (ভিজ্-ৰ) *n.* a mask মুখা, মুখাবৰণ।

**Visored** *adj.* masked ছদ্মবেশী, মুখাধাৰী।

**Vista** (ভিজ্-টা) *n.* a view through an avenue দুই কাষে গছ থকা বাটৰ দৃশ্য ; বাটৰ দুই কাষে থকা গছ-গছনি। Opened up, a new vista to his ambition = তেওঁৰ আকাংক্ষা পূৰাবৰ নিমিত্তে এটা নতুন বাট ওলাল।

**Visual** (ভিজ্-ইউ-এল্) *adj.* belonging to vision or sight দৃষ্টি বিষয়ক ; used for seeing চাওঁতে ব্যৱহাৰ কৰা।

**Vita-glass** *n.* বজ্জ পোহৰ নোলেৱাকৈ তাঁৰ শক্তি ধৰি ৰাখিব পৰা একৰকম গ্লাচ।

**Vital** (ভাই-টেল) *adj.* contributing to life জীৱনৰ আৱশ্যকীয় প্ৰাণৰক্ষক ; essential বৰ লাগতিয়াল। **Vital part** = মৰ্গস্থান। **Vital importance** = প্রধান আৱশ্যক। **Vital air** = প্ৰাণবায়ু শব্দ। **Vital powers** = জীৱনীশক্তি। **Victals** *n.* (*pl.*) the essential organs for life প্ৰাণৰক্ষক প্ৰধান অঙ্গ বিলাক, মৰ্গস্থান।

**Vitality** (ভাই-টেল্-ই-টি) *n.* power of life জীৱন ধাৰণ শক্তি, জীৱাত্মা, শব্দ সজীৱতা।

**Vitamin** (ভাই-টে-মিন্) *n.* a substance in small particles in some natural food which is essential for health গাৰ পোহ ধৰোৱা এটা সাৰ বস্তু, শক্তিকাৰক দ্ৰব্যগুণ ; (ই গুণভেদে পাঁচ প্ৰকাৰ যেনে, A. B. C. D. E.), খাদ্যপ্ৰাণ।

**Vitellus** (ভাই-টেল-আচ) *n.* the yolk of an egg কণীৰ কুছম।

**Vitiate** (ভিচ্-ই-ফেই) *v. t.* to render defective

- নষ্ট কৰ, বেয়া কৰ ; to impair, to deprave  
 ভ্ৰষ্ট কৰ, কুপথগামী কৰ, কলুষিত কৰ ।
- Vitiation** (ভিচ-ই-এ-শ্বন) *n.* state or quality of being vicious ভ্ৰষ্টামি, নষ্টতা, পাপ-লিপ্ততা ।
- Viticulture** (ভিটী-কালচাৰ) *n.* grape-growing আঙ্গুর খেত ।
- Vitreous** (ভিট্-ৰি-আচ্) *adj.* glassy, like glass কাঁচবৎ, বেলোৰৰ দৰে । **Vitreous humour**=চকুৰ মণিৰ চাৰিওফালে থকা জলজলীয়া পদাৰ্থ ।
- Vitrify** (ভিট্-ৰি-ফাই) *v. t.* or *v. i.* to make into glass কাঁচ কৰ বা হ, বেলোৰৰ দৰে কৰ ।
- Vitriol** (ভিট্-ৰি-অল্) *n.* a sulphate of certain metal তুতিয়া, হিৰাকচ ইত্যাদি । **Vitriolic** *adj.* গন্ধকায়াজ ।
- Vituperate** (ভাই-টিউ-পেৰেট্) *v. t.* to find fault with, to abuse তিবন্ধাৰ কৰ, ভৎসনা কৰ, গালি পাৰ ।
- Vituperation** *n.* censure, abuse নিন্দা, গালি, ভৎসনা ।
- Viva** (ভি-ভা) *int. & n.* the cry long live দীৰ্ঘজীবী হোৱা বোলা আশীৰ্বাদ ।
- Vivacious** (ভাই-ভে-শ্বচ) *adj.* lively, active সতেজ, সজীৱ, চটফটীয়া ।
- Vivacity** (ভাই-ভে-চিটি) *n.* liveliness, sprightfulness উৎসাহ, চটফটীয়া গুণ । ( *L. vivere* = to live ) .
- Vivarium** (ভাই-ভে-ৰি-আম্), **Vivary** *n.* an artificial enclosure for keeping living animals and fish জীয়া মাছ, পহু ইত্যাদি পোহা ঠাই ।
- Viva-voce** (ভাই-ভা-ভ'চি) ( *L.* ) by word of mouth, oral মুখে মুখে লোৱা, বাচনিক ।
- Vive** (ভিভ্) *interj.* long live দীৰ্ঘজীবী হ ।
- Vives** (ভাইভ্-জ) *n.* an ear-disease of horses ঘোঁৰাৰ কাণ ফুলা ৰেমাৰ ।
- Vivid** (ভিভিড) *adj.* life like সজীৱ, জীবন্ত ; striking স্পষ্ট, উজ্জল, ফটফটীয়া ।
- Vividly** (ভিভিডলি) *adv.* brilliantly উজ্জলৰূপে, স্পষ্টকৈ, ফটফটীয়াকৈ ।
- Vividness** *n.* state of being life like সজীৱত্ব, উজ্জলতা ।
- Vivify** (ভিভিফাই) *v. t.* to make lively সজীৱ কৰ, জীয়া ।
- Viviparous** (ভাই-ডিপ-এ-বাচ্) *adj.* producing young alive পোৱালি জগোৱা, জৰায়ুজ ।
- Vivisection** (ভিভ্-ই-চে'কশ্বন্) *n.* experiments on living animals জীয়া জন্তু কাটি কোনো কথাৰ প্ৰমাণ চোৱা কাৰ্য্য ।
- Vixen** (ভিক্‌চন্) *n.* a she-fox মাইকী শিয়াল, শিয়ালী ; an ill-tempered woman দন্দুৰী তিবোতা ।
- Viz** (ভিজ্) contraction of. **Videlicet** (ভাই-দেল্-ই-চে'ট্) *adv.* namely অৰ্থাৎ, যেনে ।
- Vizard** ( ভিজ্-এৰ্ড ) see **Visor** মুখাপিন্ধা ।
- Vizir, Vizier** ( ভি-জিয়েৰ ) *n.* a minister in a Mohammedan state মুছলমান ৰাজ্যৰ ৰাজমন্ত্ৰী, উজীৰ ।
- Vly** ( ভাই ) *n.* a shallow swamp তবন্ধুৱা ডোবা, জলাহ ।
- Vocabulary** ( ভ'-কেব-ইউ-লে-ৰি ) *n.* a dictionary, a list of words অভিধান, শব্দকোষ, বাক্যাবলী ।
- Vocal** ( ভ-কেল্ ) *adj.* uttered with voice মুখেৰে উচ্চাৰণ কৰা, মুখেৰে বজোৱা ; having a voice স্ববযুক্ত । **Vocal music**= মুখেৰে গোৱা বা বজোৱা গীত বাদ্য । ( *L. vocare*=to call ) .
- Vocal cords**=মাত ওলোৱা নলী ।
- Vocalist** ( ভ'-কে-লিষ্ট ) *n.* a singer গায়ক, কণ্ঠশিল্পী ।
- Vocation** ( ভ'-কে-শ্বন্ ) *n.* occupation বাৰপাৰ ; act of calling আহ্বান, সম্বোধন ।
- Vocative** ( ভ'-কেটিভ ) *adv.* pertaining to the act of calling সম্বোধন বিষয়ক । **Vocative case**=সম্বোধন কাৰক ।
- Vociferate** ( ভ'-চিফ-এ'বো'ট্ ) *v. i.* to cry out with a loud voice চিঞৰ বাখৰ কৰ, আটাই পাৰ । **Vociferation** *n.* a loud outcry চিঞৰ, আটাই ।
- Vociferous** ( ভ'চিফ-এ-বাচ ) *adj.* noisy চেঁচেয়া, আটাই পৰা, বহুধ্বনী ।
- Vogue** ( ভ'গ ) *n.* fashion, practice, popular use প্ৰথা, ব্যৱহাৰ, ৰীতি, চলন ।

**Voice** (ভইচ) *n.* sound from the mouth মাত, বাক্য, expressed opinion মত; form of inflecting the verb বাচ্য। **With one voice**=unanimously একবাক্যে, একমত হৈ। **At the top of one's voice**=যিমান চিঞৰিব পাৰে সিমানকৈ চিঞৰি, আটাই পাৰি। **I have on voice in the matter**=সেই বিষয়ে মোৰ কবলৈ একো নাই, মোৰ মতামত প্ৰকাশ কৰিবৰ অধিকাৰ নাই। —*v. t.* give utterance to ক, ব্যক্ত কৰ।

**Void** (ভইড) *adj.* empty উদং শুদা, খালী; of no effect অসিদ্ধ, বাতিল। —*v. t.* to make vacant খালী কৰ; to quit ত্যাগ কৰ; to nullify বাৰ্হ কৰ, বাতিল কৰ। **To make void**=বাতিল কৰ।

**Voidable** *adj.* capable of having no binding force অসিদ্ধ হবৰ যোগ্য।

**Voile** (ভইল্) *n.* a thin cotton or woollen fabric for dress নিচেই মিহি সূতা, মিহি পাট কাপোৰ।

**Volant** (ভ'-লেণ্ট্) *adj.* flying উড়ি ফুৰা, উড়ণ-শীল; nimble দ্ৰুতগামী।

**Volatile** (ভল-এ-টাইল) *adj.* evaporating quickly ষোঁৱাৰ দৰে বিয়পি যোৱা, বেগতে ষোঁৱাৰ দৰে উড়ি যোৱা; lightly চঞ্চল। **Volatility**, **Volatility** *n.* বিয়পি যোৱা গুণ।

**Volatilise** (ভল্-এ-ভিল-আইজ) *v. t.* to cause to evaporate ষোঁৱাৰ দৰে উৰি যোৱা কৰ, ভাপ হৈ উৰি যা।

**Volcano** (ভল-কে'-ন) *n.* a mountain issuing forth ashes and lava আগ্নেয় গিৰি, অগ্নিবাহী পৰ্ব্বত। **Volcanic** *adj.* produced by a volcano আগ্নেয় পৰ্ব্বতৰ পৰা হোৱা। **Volcano ship**=সাগৰত পাতি থোৱা অগ্নিপ্ৰবাহক গুপ্ত জাহাজ।

**Volition** (ভ'-লিছ-অন্) *n.* the act of willing ইচ্ছাশক্তি, অভিপ্সা।

**Volley** (ভল্-ই) *n.* the discharge of many small-arms at once একে সময়তে ফেৰ কৰা বন্দুকৰ জাউৰি, গুলি বৰ্ষণ; (Tennis) return of ball before touching ground মাটিত নপৰোতেই বল ওভোতাই পঠোৱা কাম; emis-

sion of oath, abuses in quick succession গালি-শপনিৰ জাউৰি।

**Volpique** (ভল্-পিক্) *n.* an aeroplane descent from a higher angle বৰ ওখৰ পৰা আকাশী বথ ওভোতাখাই নামি অগ্ৰ অৱস্থা।

**Volplane** (ভল্-প্লেন্) *v. i.* to glide to earth owing to disorder of a plane in the sky আকাশী জাহাজৰ গতিৰোধেই তললৈ নাম।

**Volt** (ভ'ল্ট্) *n.* a sudden movement or leap হঠাৎ ফালৰি কাটন বা জাপ মাৰণ; the unit of electromotive force বিদ্যুৎশক্তি চালক এটীয়া সংখ্যা, বিদ্যুৎপ্ৰৱাহৰ জোখ। **Volt-ampere**=বিদ্যুৎশক্তি প্ৰবাহৰ বেগ।

**Voltaic battery** *n.* ইটালী দেশীয় পণ্ডিত ভল্টেয়ে উলিওৱা বিদ্যুৎ সংকলন যন্ত্ৰ।

**Volte face** (ভল্ট-ফেচ) *n.* a sudden change of opinion or policy ভাব বা মতৰ হঠাৎ পৰিবৰ্তন, মুখ ফিৰোৱা।

**Volubility** (ভল্-ইউ-বিল-ইটি) or **Volubleness** *n.* fluency of speech দ্ৰুত ভাবিতা, খোকোজা নলুপাকৈ বেগাই কথা কৰ পৰা গুণ, সবগৰীয়া অনগল কথা।

**Voluble** (ভল্-ইউ-বল্) *adj.* flowing smoothly সবগৰীয়া; fluent in speech বহুভাষী, বাকপটু। **Volubly** *adv.* অনগলভাৱে।

**Volume** (ভল-ইউম্) *n.* a roll, a book গ্রন্থ, কিতাপ, কিতাপৰ এক খণ্ড; dimensions ঘনফল, আয়তন; a quantity পরিমাণ; a rounded lump of matter স্তূপ, দম। **Tell or speak volumes**=কবলৈ গলে একোটা ভাঙ্গৰ কিতাপ হব।

**Voluminous** (ভল-ইউ-মি-নাচ) *adj.* having many volumes বহু গ্রন্থ বিশিষ্ট; of great bulk প্ৰকাণ্ড, স্তূপাকাৰ।

**Voluntarily** (ভল-অন্-তে'-ৰি-লি) *adv.* willingly ইচ্ছাপূৰ্বক, উপযাচি, অযাচিত, আপোনাত আপুনি।

**Voluntary** (ভল-অন্-তে'-ৰি) *adj.* acting willingly নিজ ইচ্ছাৰে কৰা; subject to the will য়েচ্ছাধীন।

**Volunteer** (ভল-অন্-টিয়েৰ) *n.* one who enters any service of his own free will উপযাচি

কৰোঁতা, অযাচিত সৈনিক পুৰুষ। —*v. i.* to enter into any service without being asked অযাচিত্তে সোমা, উপযাচি সোমা বা ভৰ্ত্তি হ। —*v. t.* to offer 'willingly উপযাচি দে, উপযাচি আগবঢ়।

**Voluptuary** (ভ'-লাপ-টীউ-এ'-ৰি) *n.* a sensualist ভোগবিলাসী লোক, ইন্দ্রিয়পৰায়ণ লোক। —*adj.* given sensual pleasure ইন্দ্রিয়পৰায়ণ, ভোগবিলাসী, কামাসক্ত।

**Voluptuous** (ভ'-লাপ-টীউ-অচ্) *adj.* given to sensual pleasure ইন্দ্রিয়াসক্ত, লুতুৰা, ভোগবিলাসী, কামাসক্ত। **Voluptuousness** *n.* লুতুৰা, যত্ন।

**Vomer** (ভোমাৰ) *n.* (*anat.*) a small thin bone between the nostrils নাকৰ দুই বিছাৰ মাজৰ হাড়।

**Vomit** (ভ'-মিট্) *v. t.* or *v. i.* to throw up the contents of the stomach by the mouth ইতিম, বাতি আহ, উপাৰি পেলা। —*n.* matter ejected from the stomach বাতি। **Vomiting** *n.* act of ejecting out from the stomach বাতি।

**Voracious** (ভ'-বে-ব্ৰাচ্) *adj.* greedy ঝকুৰা।

**Voracity** (ভ'-বে-চিটি), **Voraciousness** *n.* greediness খক, খোৱাৰ লুত।

**Vortex** (ভৰ-টে'ক্চ) *n.* a whirlpool, and eddy চাকনেয়া, নৈৰ সোঁতৰ পাক। (*pl.*) **Vortices**, **Vortexes**.

**Vortical** (ভৰ-ডি-কেল্) *adj.* whirling পাক-খোৱা, ঘূৰি থকা।

**Votary** (ভো-টে-ৰি) *n.* one devoted to some thing as by a vow সেরক, উপাসক, শৰণীয়া। —*adj.* bound by a vow প্রতিজ্ঞাবদ্ধ, সঙ্কল্পিত; consecrated by a vow সঙ্কল্প কৰি উৰ্গা কৰ।

**Vote** (ভোই) *n.* an expression of opinion or choice মত, সন্মতি। —*v. i.* or *v. t.* to express the choice বাহনিত মত দে, মনোনীত কৰ। **To vote for a membership**—সমজ্জ্ব হবলৈ মত দে। **To vote one to the chair**—সভাপতি মনোনীত কৰ। **Casting vote**—সভাপতিৰ কেবমৰা উপকৰা মত। **Vote of thanks**—শলাগৰ শব্দ।

**Voter** (ভোটাৰ) *n.* one who votes মত দিওঁতা, মনোনীত কৰিব পৰা লোক।

**Votive** (ভ'-টীভ) *adj.* given by vow সঙ্কল্প কৰি দিয়া, সঙ্কল্পিত।

**Vouch** (ভাউচ) *v. t.* to call, to witness, to declare সাক্ষী কৰ, থিৰাকৈ ক; to attest সাব্যস্ত কৰ। —*v. i.* to bear witness সাক্ষী হ, প্রমাণ দে। **To vouch for the truth**—সঁচা বুলি প্রমাণ কৰ, সঁচা বুলি দঢ়াই ক।

**Voucher** (ভাউ-চাৰ) *n.* a paper to prove the correctness of an account প্রমাণ পত্ৰ, বচিদ।

**Vouchsafe** (ভাউ-চে'ফ) *v. t.* to give assurance against harm নিৰাপদ বুলি ক; to condescend to, grant দিবলৈ স্বীকাৰ কৰ। —*v. i.* to condescend স্বীকাৰ হ, সম্মত হ। **To vouchsafe the correctness**—সুদ্ধ বুলি আশ্বাস দে।

**Vow** (ভাউ) *n.* a solemn promise প্রতিজ্ঞা, সঙ্কল্প, অঙ্গীকাৰ, ব্ৰত। —*v. t.* or *v. i.* to make vows অঙ্গীকাৰ কৰ, ব্ৰত কৰ। **Religious vow**—ব্ৰত।

**Vowel** (ভাউ-এল্) *n.* letters which can be sounded by themselves as a, e, i, o, u, স্বৰ, স্বৰবৰ্ণ।

**Voyage** (ভই-এ'জ) *n.* passage by water জলপথে গমন, সমুদ্র যাত্ৰা। —*v. i.* to pass by water নাও বা জাহাজেৰে যাতায়াত কৰ, জলপথে ভ্ৰমণ কৰ। **Voyager** (ভয়েজাৰ) *n.* জলযাত্ৰী।

**Vulcan** (ভাল-কেন) *n.* the god of fire অগ্নিদেৱতা।

**Vulcanise** (ভাল-কেন-আইজ) *v. t.* to combine with sulphur by heat তপ্ততাই গন্ধক মিশ্ৰিত কৰ, গন্ধক মিহলাই ৰবৰ টান কৰ।

**Vulgar** (ভাল-গাৰ) *adj.* common, mean, rude সামান্য, ইতৰ, চহা। —*n.* the common people ইতৰ মানুহ, চহা মানুহ। **Vulgar fraction**—সাধাৰণ ভগ্নাংশ।

**Vulgarism** (ভাল-গাৰ-ইজম) *n.* a vulgar phrase চহা কথা, অপভাষা।

**Vulgarity** (ভাল-গেৰ-ইটি) *n.* quality of being vulgar চহা ব্যৱসায়, অসভ্য আচৰণ, অভদ্রতা।

**Vulnerable** (ভাল-নেব-এ'বল্) *adj.* capable of being wounded ঘাইল কবিব পৰা, হননীয়, ভেদ্য।

**Vulnerability** (ভাল-নেব-এ-বি-লিটি) *n.* liability to injury ঘাইল কবিব পৰা অৱস্থা, হনন যোগ্যতা।

**Vulnery** (ভাল-নে'-বে-ৰি) *adj.* useful for healing wounds ঘা শুকুৱা; pertaining to wound ঘা সম্বন্ধীয়।

**Vulpine** (ভাল-পিন্) *adj.* like the fox শিয়ালৰ দৰে; cunning ধূৰ্ত।

**Vulsella** (ভাল-চে'লা) *n.* a toothed forceps দাঁত থকা চেপেনা।

**Vulture** (ভালছাৰ) *n.* a carnivorous bird of prey শগুণ।

**Vulva** (ভাল-ভা) *n.* the orifice of the female organ স্ত্রী অঙ্গ, যোনি।

**Vying** (ভাই-ইং) *pr. p.* of Vie.

## W

**W** (ডব্লিউ) The twenty-third letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ ত্ৰয়োবিংশ আখৰ।

**Waac** (ওৱেক্) (*abbr.*) *n.* a member of the Women's Army Auxiliary Corps মাইকী সেনাদলৰ সঙ্গিনী, পল্টনীয়া মাইকী।

**Wabble Wobble** (ওৱবল্) *v. i.* to incline from side to side ইকাতি-সিকতি কৰ; to rock ঢলংপলং কৰ। —*n.* hobbling ঢলংপলং-গতি, বক্রগতি।

**Wad** (ওৱেড্) *n.* a mass of loose matter pressed together ঠিহনি, বাঁহ বা খেৰৰ সোপা, খোহ। —*v. t.* to stuff out সোপা দে, খোহা মাৰ।

**Waddle** (ওৱেডল্) *v. i.* to move from side to side like a duck হাঁহৰদৰে কেৰেকাকৈকেৰেকৈ খোজ কাঢ়ি।

**Wade** (ওৱেড্) *v. i.* to walk through water পানীত খোজকাঢ়ি যা, পানী ভাঙি যা।  
**Wade in, into** = **make** a violent attack on one's opponent বিশক্ষক ভৱানক আক্ৰমণ কৰ।

**Wafer** (ওৱেফাৰ) *n.* a thin round cake পাতল দুবলীয়া পিঠা। —*v. t.* to close with water লেই দি বন্ধ কৰ, (যেনে চিঠিৰ বাৰ)।

**Wafi** (ওৱেফট্) *n. t.* to bear through air or water উৰাই নে, উটাই নে। —*v. i.* to float উঠি যা। —*n.* floating body ওপঙ্গি ফুৰা বস্তু; an ensign moving in the air বতাহত লৰিখকা নিচান।

**Wag** (ওৱেগ্) *v. t. or v. i.* to shake to and fro লৰংফৰং কৰ, লৰা, জোকাৰি থাক। —(*colloq.*) to depart আঁতৰি যা। —*n.* a wit, a droll ভোৰাকুটি, টেটুকুটি; a man full of sport ধেমালীয়া বা টেটুকুটিয়া মানুহ; a mischievous fellow দুবস্ত লোক।

**Waggery** (ওৱেগ-এ-ৰি) *n.* drollery ভোৰাকুটি।

**Waggish** (ওৱেগ-ইচ্) *adj.* witty ধেমেলীয়া, টেটুকুটিয়া।

**Wage** (ওৱেজ্) *v. t.* to pledge বাজিৰাখা; to bet পণ কৰ; to carry on, as war চলা, যোষণা কৰ (যেনে যুদ্ধ)। —*n.* a stake বাজী, পণ।  
**Wages** (used as *sing.*) that which is paid for service বানচ, বেতন, মজুৰি; বাঁটনি। Living wage = কেৱল খোৰাকি চলা বেতন।

**Wager** (ওৱেজাৰ) *n.* that which is pledged ফাঁট, পণ বাজী, আৰি। —*v. t. or v. i.* to lay a wager আৰি বান্ধ, ফাঁট পেলা, বাজী বাধ।

**Wager of battle**=trial by combat যুদ্ধৰ ফলাফল লৈ লাভালাভ নিৰ্ণয়।

**Waggle** (ওৱেগল) *v. t.* to move from side to side চলংপলং কৈ য়।

**Wagon, Waggon** (ওৱে-গন) *n.* a four wheeled carriage চাৰি চকৰীৰ গাড়ী; a freight car on a railway মালগাড়ী।

**Wagon**=a sleeping carriage on a continental train বিলাতৰ ৰেলৰ যাত্ৰী শোৱা গাড়ী।

**Waggoner** *n.* one who conducts a wagon গাৰো-বান, গাড়ী চলাওঁতা।

**Waif** (ওৱে'ফ্) *n.* anything found without an owner হেৰাপোৱা বস্তু; a homeless child কেওকিছ নোহোৱা সন্তান; vagabond টোকোনা মানুহ। **Waifs and strays**=homeless persons ঘৰ-বাৰী নোহোৱা নিচল মানুহ।

**Wagtail** (ওৱেগ-টে'ইল্) *n.* a kind of small bird বালিমাই চৰাই, খজৰী চৰাই।

**Wail** (ওৱে'ল্) *v. i.* to lament কান্দ, বিনা। —*v. t.* to grieve over কাৰো বাবে শোক কৰ।

**Wailing** (ওৱে'লিং) *n.* loud weeping বিলাপ, বিননি, কান্দোন।

**Wain** (ওৱে'ন) *n.* a wagon গাড়ী।

**Wainage** (ওৱেনে'জ্) *n.* the necessary team and implements for cultivation হাল-গৰু আদি খেতিৰ সঁজুলি।

**Wainscot** (ওৱে'ন্-স্কট্) *n.* the panelled boards on walls দেৱালত খাঁজ কাটি লগোৱা তক্তা। —*v. t.* খলপা-খলপকৈ দেৱালত তক্তা লগা।

**Waist** (ওৱে'ষ্ট্) *n.* part of the body below the ribs কঁকাল, কমৰ। **Waist-deep**=এককাল।

**Waistband** *n.* the band which encompassed the waist কঁকালী, কমৰ-পেটী।

**Waistcloth** *n.* a piece of cloth worn round the waist কাছুটি, চুৰিয়া, লেংটি।

**Waistcoat** *n.* a short coat reaching the waist একা-চোলা, ফটুৱৈ।

**Wait** (ওৱে'ট্) *v. i.* (with *for*) to stay in expectation ৰ, বৈ থাক; to remain থাক। —*v. i.* to await অপেক্ষা কৰ, বাট চা। —*n.* act or time of waiting অপেক্ষা, পলম; ambush লুকাই খাপ দি থাকন। **Had a long wait for the Dak**=ডাক পাবলৈ বহুপৰ বৈ থাকন। **To wait on or upon**=to visit, to call upon কোনো কাৰ্যৰ বাবে দেখা কৰ; to attend as a servant আলপৈচান ধৰ, পৰিচৰ্যা কৰ। **The wait upon some one in deputation**=প্ৰতিনিধি স্বৰূপে কোনো বিষয়ে কোনো জনক দেখা কৰ। **To lie in wait**=to be in hiding লুকাই খাপ লৈ থাক। **In waiting**=in attendance লগে লগে ফুৰ। **Waiting maid**=লিগিৰী।

**Waiter** (ওৱে'টাৰ) *n.* a servant in attendance, especially at table আলধৰা, লওৱা, খাৰুৱা।

**Waive** (ওৱেইড্) *v. t.* to relinquish, to forego ত্যাগ কৰ, এৰি দে।

**Waiver** *n.* renouncement of a claim দাওৱা পৰিত্যাগ।

**Wake** (ওৱে'ক্) *v. i.* to be awake সাৰ প, টোপনিৰ পৰা উঠ। —*v. t.* to rouse from sleep জগাই দে, সাৰ পোৱা; to keep vigil সাৰে থাকি ৰখি থাক। —*n.* act of walking সাৰে থাকন, জাগৰণ; the track left by a vessel in the water নাও যোৱা লোৱ বা চিন; disturbed air condition left behind an aeroplane when flying আকাশী জাহাজ উড়ি যোৱাৰ পাচত হোৱা বতাহ। **In the wake of**=immediately after তৎক্ষণাত, পাচে পাচে, অনুসৰণ কৰি। (*pa. t.* and *pa. p.* **Waked, Woke**).

**Wakeful** (ওৱে'ক্-ফুল) *adj.* watchful, vigilant জাগ্ৰত, ততোৱাল, উজাগৰ। **Wakefulness** *n.*

**Wail** (ওৱে'ল্) *n.* a raised streak left by a stripe সেৱা, উঠকা সাঁচ; a ridge on the surface of cloth আউঠি, গাঁৰি।

**Waler** (ওৱেলার্) *n.* a horse imported from Australia অষ্ট্ৰেলীয়া দেশৰ ভাঙৰ ঘোঁৰা।

**Walk** (ওৱাক্) *v. i.* to move leisurely on foot ফুৰ; to travel on foot খোজকাঢ়ি যা। —*n.* act of walking ফুৰণ, ভ্ৰমণ, চলন; place for walking, path ফুৰা ঠাই, বাট, পথ। **To walk one's chalk**=to depart without ceremony নমতা-নোবোলাকৈ উঠি গুচি যা। **Walk over**=an easy victory সহজে জয় লাভ কৰণ। **To walk the chalk mark**=বীতিমতে চলন ফিৰণ কৰ। **Walk with**=to attend as a sweetheart প্রেমপ্ৰাৰ্থী হৈ লগত ফুৰ। **Walking-stick**=লাথুটি। **In all walks of life**=সকলো বিষয়তে, সকলো কামতে।

**Wall** (ওৱল্) *n.* a stone or brick fence পৰা বেৰ, দেৱাল। —*v. t.* to enclose with a wall দেৱাল বান্ধি ঘেৰ দে। **Drive to the wall**=মূৰলৈ টেলি নে। **Go to the wall**=to be hard pressed টেকত পৰ, হেঁচা খা। **To push or thrust to the wall**=to force to give way ঠাই এৰি যাবলৈ বাধ্য হ; মস্তিষ্কত পেলা। **Hang by the wall**=to hang up neglected অগ্ৰাহ্য কৰি ওলোমাই থ। **Wall-paper**=কাঠৰ বেৰ টাকিবলৈ লগোৱা একৰকম কাগজ।

**Wallet** (ওৱাল-অ'ট) *n.* a bag for carrying something in a journey কোনো ঠাইলৈ যাত্ৰতে হাতত ওলোমাই নিয়া মোনা, জোলাঙ্গা।

**Wall-eye** (ওৱল-আই) *n.* a disease of the eye ঢেলা চকুৱা বেমাৰ, লেটুকুৱা। **Wall-eyed**=ঢেলা চকুৱা, লেটুকু চকুৱা।

**Walling** (ওৱল-ইং) *n.* walls collectively বেৰ বিলাক, দেৱালৰ কাম।

**Wallop** (ওৱাল-অপ) *v. i.* to boil and bubble বৰ্বৰকাই উত্তল, টগৰগা; to waddle about কৈকোজেজোকাৈ খোজ কাঢ়।

**Wallow** (ওৱেল-অ') *v. i.* to roll about in mire বোকাতে লেটি ল। —*n.* a place where an animal wallows ঢুলি, হোঁৰদি।

**Walnut** (ওৱাল-নাট) *n.* a kind of tree and its fruit আখৰোট বা আখৰোটৰ গছ।

**Walrus** (ওৱাল-বাচ) *n.* sea-horse সিকুঘোটক।

**Wamble** (ওৱেম্-বল্) *v. i.* to rumble, as the stomach পেট গোৰগোৰ। —*n.* rumbling of the stomach পেট গোৰগোৰনি, পেট শকোৱা।

**Wan** (ওৱেন্) *adj.* pale and sickly শেত-শেতীয়া, নিস্তেজ; gloomy মনমৰা।

**Wand** (ওৱান্) *n.* a rod of authority লাথুটি, কোনো ৰাজ-পদৰ চিহ্ন স্বৰূপে দণ্ড। **Magic-wand**=বাকীকৰণ মন্ত্ৰ কৰা মাৰি।

**Wander** (ওৱান-দাৰ) *v. t.* to ramble ফুৰি ফুৰ, ইফাল-সিফালকৈ ফুৰ; to go astray আঁওবাটে যা; to be delirious প্রলাপ বক্।

**Wanderer** (ওৱান-দাৰ-আৰ) *n.* one who rambles উদ্বেগ নোহোৱাকৈ ফুৰি ফুৰোতা, যাবাবৰ।

**Wandering** *adj.* rambling ভ্ৰমিফুৰা।

**Wandering Jew**=a Jew who cannot die but must wander for ever চিৰ কাল ভ্ৰমিফুৰা মুক্তিহীন যিহুদী।

**Wane** (ওৱেন্) *v. i.* to decrease, as the moon হ্ৰাস হ, ক্ৰমে একলা একলাকৈ কম হ। (*oppo.* to wax).

**Wangle** (ওৱেলজল্) *v. t.* (*Slang.*) to obtain by skill or deceit বুদ্ধিৰে বা চলেৰে ল, কৰ্মাকি-ফুকাকৈ ভালৰি বোলা; to fake.

**Want** (ওৱাণ্ট) *n.* absence of what is required অনাটন, অভাব, নাটনি; poverty দৰিদ্ৰতা, আটক। —*v. t.* to need লাগে শোজ, আবশ্যক হ। **I want a book**=মোক এটা কিতাপ লাগে। **He wants me to say this**=এইটো কবলৈ তেওঁ মোক ধৰিছে। **Wanting** *n.* deficient নাটনি, কম।

**Wanton** (ওৱেন-টন) *adj.* frisky চঞ্চল, চতৰতীয়া, নিলাজ; licentious লটপটীয়া, লম্পট; unrestrained চুলুং, উদগু। —*n.* a lewd person লম্পট, ভঙী, কামুকী।

**Wantonly** (ওৱেন-টন-লি) *adv.* in an untrained manner উদগু ভাবে; irregularly অনিয়মিতৰূপে; dishonestly অসন্তোষে।

**Wap** (ওৱেপ) *v. t.* (*coll.*) to strike কোৱা; a blow খুন্দা, কিল।

**Wapper** (ওৱেপাৰ) *a* kind of fish একৰকম মাছ। —*v. t.* to move tremblingly কঁপি কঁপি ফুৰ। **Wapper-eyed**=চকু টিপ টিপকৈ থকা।

- War** (ওৱৰ) *n.* open hostility, fighting between nations বণ, যুদ্ধ, সমৰ। —*v. i.* to fight যুদ্ধ লাগ, বণ লাগ। **Make war**=যুদ্ধ কৰ। **Declare war**=যুদ্ধ ঘোষণা কৰ। **Man-of war** যুদ্ধৰ জাহাজ। **War bond**=যুদ্ধৰ বাবে টকা ধৰে লোৱা চৰ্কাৰী খত। **Warcry**=যুদ্ধৰ উদ্গনি চিঞৰ। **War with aeroplane bombing**=উড়োজাহাজৰ পৰা বোমা পেলাই কৰা যুদ্ধ; ইয়াকে **Blitz-Krieg**=violent aeroplane attack আকাশী জাহাজৰ ভয়ানক আক্ৰমণ বোলে। (Germ. *Krieg*=War). বিদ্যুৎগতি আক্ৰমণ। **War-monger**=যুদ্ধ বিচাৰোতা, যুদ্ধ কবিবলৈ হুমিয়াই ফুৰা।
- Warble** (ওৱাব-বল) *v. i.* to chirp musically কলকলা; to sing in a quivering manner মাতটো কপাই গান কৰ।
- Warbler** (ওৱাবল্লাৰ) *n.* a songster গান গোৱা চৰাই, সুললিত মাতৰ চৰাই।
- Ward** (ওৱাৰ্ড) *n.* one who is under a guardian বক্ষণধীন নাবালক; watch বক্ষণ; a division of city or hospital চুবুৰি, বিভাগ। —*v. t.* to guard বৰি থাক, বক্ষা কৰ; to keep away (with off) বাধা জন্মা, নিৰাবণ কৰ।
- Warden** (ওৱাৰ্ডেন) a keeper বক্ষক, গ্ৰহৰী; the head of a school, college etc. অধ্যক্ষ, গৰাকী। **Port-Warden**=to chief officer in a port বন্দৰৰ প্ৰধান কাৰ্য্যকৰক।
- Warder** (ওৱাৰ্ডাৰ) *n.* one who wards বক্ষক, বখীয়া, কয়দী বক্ষক।
- Wardrobe** (ওৱাৰ্ড-ৰ'ব) *n.* a room for clothes পোচাক খোৱা ঠাই, সাজ পিন্ধা কোঠা।
- Wardship** (ওৱাৰ্ড-চিপ) *n.* the office of a guardian নাবালকৰ অধ্যক্ষতা; state of being under a guardian অভিভাবকৰ অধীনে থকা অৱস্থা।
- Ware** (ওৱে-এব্) (used generally in plural **Wares**) *n.* goods, commodities মাল, বাণিজ্য দ্ৰব্য। **Earthen Wares**=মাটিৰ সঁজুলি বা পাত্ৰ। **Warehouse** (ওৱে-এব-হাউচ) *n.* a store for goods গুদাম ঘৰ; মালগুদাম। **Small-Wares**=ফিটা, পটি, জৰী, বুটাম আদি লালিপুপাবস্ত্ৰ।
- Warfare** (ওৱৰ-ফেয়াৰ) *n.* armed contest বণ, যুদ্ধ-কাৰ্য্য, সংগ্ৰাম।
- Warily** (ওৱে-ৱিলি) *adv.* cautiously সাৱধান, সতৰ্ক হৈ; guardedly চুচুচামাকৈ, ভয়ে ভয়ে।
- Warlike** (ওৱৰ-লাইক্) *adj.* fond of war যুদ্ধপ্ৰিয়; martial.
- Warm** (ওৱাৰ্ম) *adj.* moderately hot উম থকা; violent উগ্ৰ; enthusiastic উৎসাহী, উৎসাহ-পূৰ্ণ। —*v. t.* to make warm গৰম কৰ, তপত কৰ, তাপ দে; to excite উৎসাহ লগা। **Warm-hearted**=affectionate মৰমিয়াল, ময়ালু।
- Warmly** *adv.* enthusiastically উৎসাহেৰে; violently প্ৰবলকপে।
- Warmth** (ওৱাৰ্মঠ) moderate heat তাপ, উম, জ্ব, গৰম; earnestness উৎসাহ, উল্লাহ, ব্যগ্ৰতা।
- Warn** (ওৱাৰ্ণ) *v. t.* to caution against সাৱধান কৰ, সতৰ্ক কৰ, সৰিয়া; to give notice of danger আগন্তুক বিপদৰ জাননী দে; to admonish তাবণা কৰ, উচ।
- Warning** (ওৱাৰ্নিং) *n.* previous notice or danger বিপদৰ পূৰ্বে সন্বাদ, সৰিয়নী, পূৰ্ণ জাননী; admonition তাবণা।
- Warp** (ওৱাৰ্প) *v. t.* to turn or twist out of shape ভাঁজ লোৱা; to pervert মন ফিৰা, বিপথগামী কৰ। —*v. i.* to swerve বিপথগামী হ, সঙ্কুচিত হ; to bend ভাঁজ ল, ভল। —*n.* the threads which are extended lengthwise in the loom দীঘল সূতা।
- Warrant** (ওৱাৰ-এণ্ট) *v. t.* to make secure to guarantee ভাল বা নিৰাপদ বুলি ভাটি ক; to justify সাব্যস্ত কৰ, সমৰ্থন কৰ।—*n.* a writ for the arrest or seizure of property etc. জৰুৰী পৰওনা, আটকৰ হুকুম, ওৱাৰেণ্ট। **Warrant of attachment**=ক্ৰোকী পৰওনা। **Warrant officer**=a noncommissioned officer of lower rank in the army বাজে চাৰ্টিফিকট দি মোকবল কৰা তলৰাপৰ সৈনিক পুৰুষ। **Warrant of arrest**=গ্ৰেফটাৰী পৰওনা। **Search-Warrant**=খানাডালাশী পৰওনা।
- Warrantable** *adj.* justifiable উচিত, কৰ্তব্য, সমৰ্থনীয়।



**Warranty** (ওৱেৰেন্টি) *n.* a guarantee জামিন ; authority নিদৰ্শন-পত্ৰ, হুকুম-পত্ৰ।

**Warren** (ওৱাৰ্-এন্) *n.* a place for breeding game or rabbits শহাপহু আদি চিকাৰৰ জন্তু পোহা ঠাই।

**Warrior** (ওৱাৰ্-ইয়ৰ্) *n.* a man engaged in or experienced in war যোদ্ধা, বগুড়া সেনা।

**Wart** (ওৱাৰ্ট) *n.* a small hard tumour on the skin কাঠ আচিনাই।

**Wary** (ওৱে'ৰি) *adj.* cautious of danger, careful সতৰ্ক, সাৱধান, ভতোৱাল।

**Was** (ওৱাজ) *pa. t.* of verb Be আছিল, হ'ল, হ'লো।

**Wash** (ওৱাছ) *v. t.* to cleanse with water ধো, পখাল, আওখাল। **Wash away** off, out—to wear away by the action of water পানী পৰি উঠি যা, ধুই উঠাই নে। —*n.* act of washing ধোৱন, ধোৱা কাৰ্য্য ; ablution স্নান, প্রক্ষালন ; a lotion ধুবলৈ দিয়া পন্থা দৰব। **Wash-basin**, **Wash-bowl** *n.* a basin used for washing hands, face etc. চৰিয়া। **Wash-board** খাঁজ কটা কাপোৰ ধোৱা পাট। **Washout** *n.* (*Coll.*) failure, something abandoned ফিল, পৰিত্যাগ কৰা বস্তু। **Wash the hands of**=see **hand**. **Washed out**=(*fig.*) demoralised প্রকৃতি বিকৃতি কৰ, বেয়া কৰ ; enfeebled দুৰ্বল কৰ।

**Washer** (ওৱাছাৰ্) one who washes ধোওতা ; a ring of metal used to protect the nails টিন গজালৰ টুপী।

**Washermen** (ওৱাছ-আৰ্-মেন্) *n.* one who washes clothes ধোৱা। **Washer woman** *n.* ধুবনী।

**Washy** (ওৱাশ্চি) *adj.* watery সেমেকা, ভিতা ; thin শিথিলীয়া।

**Wasp** (ওৱেচপ্) *n.* stinging insect ববল।

**Waspish** *adj.* quick to resent কাটিহা নসহা, খিটখিটীয়া।

**Wassaller** (ওৱচ্-এল্) *n.* a drunker bout মদখোৱা উৎসৱ ; a festive occasion আনন্দৰ দিন।

**Wassaller** (ওৱচ্-এল্-আৰ্) *n.* a reveller মদপী।

**Wastage** (ওৱেষ্টেজ) *n.* natural decay স্বাভাৱিক গেলি, পচি বা শুকাই থোৱা বাবে হানি ; লোকচান, আখানী।

**Waste** (ওৱেষ্টে) *adj.* lying unused পতিত, uncultivated গৰ-আবাদী, ছনপৰা। **Useless** অকাহিলা, বেয়া, বেয়া হোৱা। —*v. t.* to destroy নষ্টকৰা ; to wear out gradually লাহে লাহে ক্ষয় কৰ ; to squander অপব্যয় কৰ লোকচান কৰ, নষ্ট কৰ। —*v. i.* to be exhausted ঢুকা। —*n.* useless expenditure অপব্যয়, লোকচান ; loss হানি, আখানী। **Wastepaper basket**=পেলনি যোৱা কাকতৰ খাণ্ড। **Wilful waste brings on woeful want**=ইচ্ছাপূৰ্বক আখানি কৰিলে শোকজনক অভাৱ জন্মে, জানিভুলি আখানি শোকৰ কাৰণি। **Run to waste**=to become useless অকাহিলা হ, পেলনি যা। **Waste elimination**=দলিয়াই পেলাৱা লো-ভূৱৰি আদি আলগাই থওন ; removal of waste matter অকাহিলা বস্তু বাজ কৰণ।

**Wasteful** (ওৱেষ্টফুল্) *adj.* lavish, destructive হুঁতাশনীয়া, ধোৱাখুশীয়া। **Wastefulness** *n.* lavishness অপব্যয়, আখানি আৰানী। **Waster** *n.* article spoiled in manufacture তৈয়াৰ কৰোঁতে নষ্ট কৰা বস্তু। (*Slang*) a spend-thrift বৰ কটকিন অৱস্থাৰ মানুহ। **Wastrel** (ওৱেষ্ট্ৰেল) *n.* spoilt thing অকাহিলা বস্তু ; a neglected child গৰাকী নোহোৱা উদত্ত লৰাছোৱালী ; a profligate বাতিচাৰী লোক।

**Watch** (ওৱাছ) *n.* act of looking out বহি চাই থাকন ; guard বৰীয়া ; a sentry পৰীয়া, চকিদাৰ, পালী গ্ৰহৰীয়া ; division of the night গ্ৰহৰ ; a pocket time piece জেপ-ঘড়ী। —*v. t.* to guard বাহি থাক। —*v. i.* to keep in view চাইথাক, হাঙ্গ। —*v.* to keep guard over গ্ৰহৰ দে, বহি থাক। **Watch and ward**=uninterrupted vigilance দিনে ৰাতিয়ে দি থকা গ্ৰহৰ। **The Black Watch**=the 1st and 2nd battalions of Royal Highlanders কুটিলেওৰ পৰ্বতীয়া সেনা দলৰ ১ম আৰু ২য় বেটেলিয়নৰ সেনা।

**Watchful** (ওবাচ্ছফুল) *adj.* attentive, vigilant  
সতর্ক, সারথান, সজাগ, ততোহাল।

**Watchfulness** *n.* সতর্কতা, সজাগ অৱস্থা।

**Watch-house** *n.* a house in which a guard is placed  
গ্ৰহণী থকা ঘৰ, চকী; a lock-up  
হাজত।

**Watch-maker** (ওবাচ্ছ-মেক-আৰ) *n.* one who makes or repairs watches  
ঘড়ীৱাল।

**Watchman** *n.* a man who watches, a night guard  
গ্ৰহণী, পৰীয়া, চকিদাৰ, কটোৱাল।

**Watchtower** (ওবাচ্ছ-টৱাৰ) *n.* a tower on which a sentry is placed  
পৰীয়া থকা ওখ জেং ঘৰ।

**Watchword** (ওবাচ্ছ-ৱাৰ্ড) *n.* the password given to a sentry to recognise his friend  
গ্ৰহণীৰ সঙ্কেত বাক্য।

**Water** (ওৱাটাৰ) transparent fluid devoid of taste or smell  
পানী; lusture as of a diamond জলক, জলমলনি। —*v. t.* to supply with water  
পানী দে। Above water=out of trouble  
নিৰাপদ। Of the first water=of the highest rank  
উৎকৃষ্ট, প্রথম শ্ৰেণীৰ। To make water=to pass urine  
সৰুপানী হো। Hold water=to stand investigation  
টিক, সাব্যস্ত হ। To make the mouth water=to arouse a strong desire  
লোভ লাগ, জিভাৰ পানী পৰ। To throw cold water upon=নিকংসাহ  
কৰ। Water-butt=বাহিৰত বখা পানী থোৱা ঘৰ, বা ডাঙৰ টোল।

**Waterage** (ওৱাটাৰ-এ'জ) *n.* money paid for a voyage  
জল কৰ, নৈত যাতায়াত কৰাৰ টেক্স, নাও ভাড়া। Water-tax=নগৰৰ পানীৰ টেক্স।

**Water bearer** *n.* one who carries water  
পানী আলা, ভিত্তি।

**Water-cart** *n.* ধূলি মাৰ যাবলৈ বাটত পানী দিয়া গাড়ী।

**Water chute** (ওৱাটাৰ-শুট) *n.* an artificial slope for leading down a boat to water  
ওপৰৰ পৰা নাও এখনত উঠি আহি তলৰ পানীত পৰি থোমালি কৰা ওখ হলনীয়া ঠাই।

**Water-closet** (ওৱাটাৰ-ক্লচ-এট) *n.* a privy  
পাই-খানা। (W. C.) শৌচৰ ঘৰ।

**Water-colour** (ওৱাটাৰ-কলাৰ) *n.* a colour

diluted with water and gum, instead of oil  
এঠাপানীৰে কৰা বৰ।

**Watercourse** (ওৱাটাৰ-ক'ৰ্ছ) *n.* a channel for water  
জল পথ, পানী যোৱা খাল, জান।

**Water-cress** *n.* a kind of small plants  
হালীষ শাক।

**Water-fall** (ওৱাটাৰ-ফল) *n.* a cataract  
জলপ্ৰপাত।

**Water-fly** *n.* পানী পৰুৱা।

**Waterfowl** *n.* a bird that frequents water  
পানী কাউৰী, জলচৰ পক্ষী।

**Water-gauge** (ওৱাটাৰ-গে'জ) *n.* পানী জোখা যন্ত্ৰ।

**Watergruel** (ওৱাটাৰ-গ্ৰুৱেল) *n.* water obtained by boiling rice  
ভাতৰ নিসনি, ভাতৰ মণ্ড।

**Water-hen** *n.* a moor hen  
ডাউক চৰাই।

**Water-hyacinth** *n.* a kind of grass growing in marshy land  
পানী মেটেকা, মান মেটেকা।

**Waterish** *adj.* resembling water  
পনীয়; having water জেকা, পানীবদ্ধ যোৱা।

**Water-lily** *n.* a plant growing on water with heart shaped flowers  
পদ্ম, পদ্মফুল, ডেউ।

**Waterline** *n.* the mark on a boat up to which water rises  
পানীত নাও যিমান দূৰ নিৰাপদে ভললৈ বহিব পাৰে ভাবে চিন।

**Waterlogged** *adj.* becoming unmanageable owing to being filled with water  
পানী বদ্ধহৈ একো কৰিব নোৱৰা হোৱা।

**Watermain** *n.* a great subterranean pipe for water  
মাটিৰ তলে তলে বহুওৱা পানী যোৱা ডাঙৰ নলা।

**Waterman** *n.* a boatman, a ferry man  
নাইৰ, ঘাটে।

**Watermark** *n.* the tide mark  
পানী যিমানলৈ বাঢ়ে তাৰ দাগ।

**Watermelon** *n.* a big pulpy fruit  
তৰমুজ।

**Water-pipe** *n.* পানী যাবলৈ দিয়া লোৰ নলা।

**Water-plane** *n.* a hydroplane  
পানীৰ ধাৰে ধাৰে ওপৰে যোৱা আকাশী জাহাজ।

**Water pot** *n.* জল পাত্ৰ, পানী খোৱা কলহ।

**Water-pox** *n.* পানীচামৰি আই। **Water-rail** *n.* কোচা, দলমৰা। **Water-rate** *n.* a tax for the supply of water পানীৰ টেক্স।

**Watershed** (ওৱাটাৰ-শেড) *n.* the line which separates two water basins দুখন নৈৰ পানীয়ে পোৱা মাজ ঠাইৰ পেন্জা, জলছেদ, জলবিভাজিকা।

**Waterspout** (ওৱাটাৰ-স্পাউট) *n.* a moving column of water seen at sea জলস্তম্ভ, পানীগছা।

**Water-supply** *n.* distribution of water in a town নগৰত পানী দিয়া বন্দবস্ত।

**Water-tight** (ওৱাটাৰ-টাইট) *adj.* not admitting water পানী নোসোমোৱা বা ওলাব নোৱৰা; water-proof জলাভৈৰৱ।

**Water-works** *n.* any work or engine for supply of water in a town নগৰত খোৱা পানী দিয়া কল-কাৰ্খা, পানী-কল।

**Watery** *adj.* like water পানীৰ দৰে; pertaining to water পানী সম্বন্ধীয়; tasteless সেৰসেৰীয়া; transparent জলজলীয়া।

**Wattle** (ওৱটল) *n.* a twing গছৰ সৰু ডাল; a hurdle গছৰ ডালেৰে বোৱা জপনা; the fleshy excrescence under the throat of certain birds কোনো কোনো চৰাইৰ ওলমি থকা গলৰ ফুল। —*v. t.* to form by plaiting twigs গছৰ ডালেৰে ব।

**Wave** (ওৱেভ) *n.* a moving ridge on the surface of water ঢৌ; a state of vibration প্রবাহিত তৰঙ্গ; an undulation ওখ চাপৰ অৱস্থা। —*v. i.* to move like a wave ঢৌৰ দৰে লৰি থাক, ঢৌ খেলা। —*v. t.* move backward and forward লৰা। **Waved** *adj.* of wave like form ঢৌবদৰে ওখ-চাপৰ, ঢৌ খেলোৱা। **Hot wave**—তাপৰ প্ৰবাহ, তাপৰ তৰঙ্গ। **Wave hand to person**—to give direction by moving the hand হাত জোকাৰি কাকো দিহা দা বা মাত।

**Waver** (ওৱেভ্-আব) *v. i.* to move to and fro ইফাল-সিফাল কৰ, লফফ কৰ; to be undetermined থেৰোগেৰো কৰ। **Wavary** *adj.* unsteady জস্থিৰ, থকাঠৈয়া, থকথক।

**Wavy** (ওৱেভি) *adj.* full of waves ঢৌ খেলোৱা; undulating ওখ চাপৰ, খলাবখা।

**Wax** (ওৱেক্চ্) *n.* tenacious yellow substance produced by bees মৌ সিটা; any fat like substance মম। (*slang*) fit of anger খঙ্গৰ প্ৰকাশ। **He is in wax**—তাৰ থকাই খঙ্গ উঠিছে। **Ear-wax**—কণামাকৰি। **Sealing wax**—মোহৰ মৰা লা।

**Wax** *v. i.* to grow or increase বৃদ্ধি পাব, একলা একলাকৈ বাঢ়ি যাব।

**Waxcloth** (ওৱেক্চ্-ক্লথ) *n.* a cloth covered with a coating of wax মম মজা কাপোৰ।

**Waxworks** (ওৱেক্চ্-ওৱক্চ্) *n. (pl.)* an exhibition of figures made of wax মমেৰে সজা মূৰ্তিৰ প্ৰদৰ্শন।

**Waxy** (ওৱেক্চি) *adj.* soft কোমল; adhesive জেপেটীয়া। (*slang*) angry খঞ্জাল।

**Way** (ওৱে) *n.* passage, road বাট, পথ, বাস্তা; direction দিশ; manner, condition প্ৰকাৰ, বকম, অৱস্থা; means উপায়। **Ways and means**=resources ধন-সম্পত্তি; methods of raising money ধন তোলোঁ প্ৰণা। **By the way**=as we go on এই চলতে ইয়াৰ লগতে। **By way of**=in character of দৰে, স্বৰূপে; as for the purpose of বাটেদি, উপায়ে। **The passengers were conveyed by way of Nagpur**=যাত্ৰী সকলক নাগপুৰৰ বাটেদি অনা নিয়া কৰা হল। **Come one's way**=to come in one's direction হাতত পৰ, লগ পাব। **Give way**=to yield সম্মত হ, সেও হ। **Go one's way**=to depart প্ৰস্থান কৰ। **Go the way of the earth**=to die মৃত্যু হ, মৰ। **Have one's way**=to carry one's purpose অভিপ্ৰায় সিদ্ধি কৰ। **In the family way**=গৰ্ভৱতী হ, সগৰ্ভা-অৱস্থা। **In several ways**=ভাউতি, ভাউতিকৈ, নানান বকমে। **In the way**=on the way বাটত। **Stand in the way**=প্ৰতি-বন্ধক কৰ, হকাৰখা কৰ। **In the way of**=in respect of সম্পৰ্কে; in a convenient situation সুযোগত। **Lead the way**=বাট দেখুৱাই নে। **Make one's way**=to push one's self forward হেঁচি থৈলি আগবাঢ়।

**Make away**=to advance আগবাঢ় ; to give room বাট এৰি দ্বে, এফলীয়া হ । **On the way**=in progress উন্নতি অৱস্থাত, আগবাঢ়ি গৈ থকা । **I met him on the way**=মই তেওঁক বাটত লগ পাইছিলো । **Out of the way**=away from the ordinary course অস্বাভাৱিক ; unusual অসাধাৰণ । **Put one's self out of the way**=ঠেকত পেলা । **Take one's way**=to follow one's own project নিজৰ বুদ্ধিমতে চল । **By way of**=as a substitute for, in the form of ভাবে, দৰে, চলেৰে । **Right of way**=বাটেদি অহাযোৱা কৰা স্বত্ব । **Waybill** *n.* list of passengers or goods carried by train যাত্ৰী বা মালৰ তালিকা ।

**Wayfarer** (ওয়ে'ফে'য়াৰ্-আৰ্) *n.* a traveller পথিক, যাত্ৰী, বাটকৰা ।

**Wayfaring** (ওয়ে'ফে'য়াৰ্-ইং) *adj.* travelling ভ্ৰমণকাৰী, বাটকৰা ।

**Waylay** (ওয়ে'লে') *v. t.* to lie in ambush for বাটত ধাপ দি থাক ।

**Wayward** (ওয়ে-ওৱাৰ্ড) *adj.* forward, self-willed অবাধ্য, মইমত ।

**We** (উই) *pron.* (*pl.* of I) আমি, আমালোকে ।

**Weak** (উইক) *adj.* wanting strength দুৰ্বল, কৰ্কতনোয়া, আশকতীয়া, নিৰ্কলী, ক্ষীণ ।

**Weak side point**=দোষ, দুগ । **Weaken**

(উইকন) *v. t.* to make weak দুৰ্বল কৰ, আশকতীয়া কৰ । **Weaker sex**=women তিকতা জাতি । **A weak argument**=মিছা যুক্তি ।

**Weakly** (উইক্-লি) *adj.* ailing, sickly কণীয়া, বেমাৰী ।

**Weakness** (উইক্-নে'চ) *n.* want of strength and vigour শাৰীৰিক বা মানসিক দুৰ্বলতা ।

**Weal** (উইল) *n.* a sound state, welfare কল্যাণ, মঙ্গল ; happiness সুখ ।

**Weald** *n.* any open country of geological interest ভূতত্ত্ববিষয়ক গুণ প্ৰধান মুকলি ঠাই ।

**Wealth** (ওৱেল'থ্) *n.* riches ধন, সম্পত্তি, ঐশ্বৰ্য, বিভূতি ।

**Wealthy** (ওৱেল'থ্-ই) *adj.* rich, prosperous ধনী, চহকী ।

**Wean** (উইন্) *v. t.* to accustom to give up mothers milk শিয়ন-ছৰা, শিৱাহ খাবলৈ একতা ; to estrange from any habit or desire অভ্যাস ত্যাগ ।

**Weanling** *n.* a child or animal newly weaned শিয়ন-ছৰা পোৱালি, শিৱাহ এৰা সন্তান ।

**Weapon** (ওৱেপ-অন্) *n.* instrument of offence or defence অস্ত্ৰ, লা-কটাৰী ।

**Wear** (ওৱে-এৰ) *v. t.* to put on পিন্ধ ; to consume by use, time, etc কয় নিয়া । —*v. i.* to be wasted by use or time কয় যা, বৃষ্টি হ ; to last under use দিন টিক, দিন যা । —*n.* act of wearing কয় ; anything worn পিন্ধা বস্তু । (*pa. t.* wore ; *pa. p.* worn) . **Wear and Tear**=loss by use ব্যৱহাৰ কৰা বাবে হোৱা হানি বা ক্ষতি । **Wear away**=কয় কৰ । **Wear off**=কয় যা, বৈহি কয় নিয়া । **Wear out**=কয় গৈ চুকা বা অকামিলা হ ; to harass হাইবাণ কৰ ।

**Weariness** (ওৱেৰী-নে'চ) *n.* state of being weary ভাগৰ, ক্লান্তি ।

**Wearisome** (ওৱেৰী-চাম্) *adj.* tedious, tiresome ভাগৰ লগা, আমনি লগা, ক্লান্তজনক । **Wearing apparel**=dress পিন্ধা কাপোৰকানি, পোচাক ।

**Weary** (ওৱেৰী) *adj.* tired ভাগৰলগা, ক্লান্ত ; worn out কয় যোৱা । —*v. t.* or *v. i.* to make weary ভাগৰ লগা, ক্লান্ত কৰ বা হ, দুৰ্বল কৰ হাইবাণ কৰ । **Wearied**=tired ভাগৰ লগা ।

**Weasel** (উইজ'ল্) *n.* a small carnivorous animal of the pole cat kind নেউল । **Weasel-faced**=নেউলমুৱা ।

**Weather** (ৱেথ'ৰ্) *n.* state of the air বতৰ । **Weather-beaten**=distressed by the weather বতাহ-বৰষুণে থেকোচা । **Weather bitten**=worn by exposure ৰ'দ বতাহত জ'হপৰা । **To weather a point**=বাধাবিধিনি অতিক্ৰম কৰি কাৰ্য্য সিদ্ধি কৰ । **Weather-bound** *adj.* stopped by bad weather বতাহ

ববুপত যাব নোৱাৰা হৈ বৃগত থকা। **Keep one's weather eye open**=সদায় ততলৈ থকা।

**Weathercock** *n.* a contrivance to show the direction of the wind বতাহৰ গতি বুজা যন্ত্ৰন।

**Weatherproof** *adj.* proof against rough weather বতাহ-ববুপ বখা, বতাহ ববুপ নোসোমোৱা।

**Weave** (উইভ্) *v. t.* to unite threads in a loom to form cloth কাপোৰ ব। (*pa. t.* weaved; *pa. p.* woven).

**Weaver** (উইভাৰ্) *n.* one who weaves তাঁতী, কাপোৰ বোৱা মানুহ, তাঁত বওঁতা; a kind of birds এবিধ চৰাই।

**Weaving** *n.* the art of forming cloth by uniting threads তাঁত বোৱা কাম, বোৱা-কটা।

**Weazen** (উইজন্) *adj.* thin, sharp পাতল, চোকা; dried up appearance of person শুকানমুঠা।

**Web** (ওৱেব্) *n.* that which is woven জাল; a film on the eye চকুত পৰা জাল; the skin between the toes of certain birds চৰাইৰ ডৰিৰ পতা, যেনে হাঁহৰ। **Web-footed**, **Web-toed**=ডৰিত পতা থকা।

**Wed** (ওৱেড্) *v. t.* to marry বিয়া কৰা, বিয়া দিয়া। **Wedded** *adj.* married বিয়া কৰোৱা, বিবাহিতা, বেইতা; fastened together জোঁৰালগা।

**Wedding** (ওৱেড্-ইং) *n.* marriage বিয়া। **Wedding-dress**=কন্যাৰ সাজ। **Silver, Golden, Diamond wedding**=বিয়াৰ পাচৰ ২৫, ৫০, ৫০ বছৰীয়া উৎসৱ।

**Wedge** (ওৱেজ্) *n.* a conical piece of wood or metal used in splitting কাঠ বা লোৰ পাতি, চেপেটা শাল, গাঁজ; anything like a wedge আগ জোঁকা পাচ বহল কোনো বস্তু। **Thin end of the wedge**=looking very trifling in the beginning but subsequently proves to be a more important

measure দেখাত সামান্য হলেও অতি লাগতিয়াল কথা।

**Wedlock** (ওৱেড-লক্) *n.* marriage বিয়া। **To break wedlock**=to commit adultery ব্যভিচারিণী হ, পৰ দ্বী বা পুৰুষেৰে সহবাস কৰ।

**Wednesday** (ওৱেডন্সডে) *n.* the fourth day of the week বুধবাৰ।

**Weed** (উইড্) *n.* a useless plant কোনো ব্যৱহাৰত মহা ঝাঁহ বা বন; a worthless man or animal অকাঞ্চিলা মানুহ বা জন্তু। (*pl.*) a widow's mourning apparel মানুহ মৰিলে পিন্ধা বিধবাৰ বেজাৰৰ সাজ। (*Collog*) cigar চেলৈ, চুৰট।—*v. t.* to remove anything useless or offensive বন নিৰা, বন তুটা, পৰিষ্কাৰ কৰ, অঁতা। **Weeding-fork**=বন নিৰোৱা হোচোং। **Ill weeds grow apace**=বেয়া লৰা বেগতে বাঢ়ে।

**Weedy** *adj.* over grown with weeds বন গজা, বনৰে পৰিপূৰ্ণ; clad in widow's mourning বিধবাৰ শোকৰ সাজ পিন্ধা।

**Week** (উইক্) the space of seven days সপ্তাহ। **Week about**=in alternate periods of seven days সাদিন এৰি সাদিন। **Week-day**=সেওবাৰৰ বাজি আন কোনো দিন। **This day week**=a week from to-day আজিৰ পৰা সাদিন। **Week-end**=the period from a Friday or Saturday to the Monday or Tuesday following শুকুৰ বা শনিবাৰৰ পৰা পাচৰ সোম বা মঙ্গলবাৰলৈ। **Weekly** *adj.* happening once a week সপ্তাহে-সপ্তাহে হোৱা, সাদিনীয়া, সাপ্তাহিক।—*adv.* once a week সপ্তাহত এদিনকৈ, এতি সপ্তাহে।

**Ween** (উইন্) *v. t.* to think অনুমান কৰ।

**Weep** (উইপ) *v. i.* to wall, to lament কান্দ, চকুপানী টোকা।—*v. t.* to lament বেজাৰ কৰ, শোক কৰ। (*pa. t.* and *pa. p.* wept). **Weeping** *adj.* drooping the branches ডাল-পাত ওলমি পৰা, লোকাৰ্ত্ত। **Weeping rock**=ভিতৰে ভিতৰে পানী বৈ থকা পাহাৰ। **Weeping ask**=ডললৈ ওলমি পৰা ডাল-পাতৰ এজাতি বিলাতী গছ, কাঁদুৰী গছ।

**Weevil** (উইভ-ইল্) *n.* an insect feeding upon stored grain শস্তখোৱা মূগ পোকা, ফুতি।

**Weft** (ওৱেফট্) *n.* threads that cross the warp বানি সূতা। (also **Woof**).

**Weigh** (ওয়ে) *v. t.* to find the heaviness by the balance জোখ কৰ, ওজন কৰ; to raise, as an anchor ওপৰলৈ তোল; to ponder মনতে ভাবি চা। —*v. i.* to press heavily তললৈ হেঁচা থা, দোঁ থা। To **Weigh down**=দোঁৱাই নে; to depress হেঁচি ধৰ, নিকংসাহ কৰ। To **weigh anchor**=লঙ্গৰ তোল, জাহাজ মেল। **Weigh bridge**=a machine for weighing loaded carts মাল নিয়া গক গাড়ী মালে সৈতে জোখা কল।

**Weight** (ওৱেট্) *n.* heaviness of a thing ভৰ, ওজন, গধুৰতা; pressure হেঁচনি; a mass of metal used for weighing goods বত্ৰ, জোখা দণ্ড; importance আৱশ্যকতা।

**Weightiness** *n.* state of being weightily গধুৰতা, ওকড়।

**Weighty** (ওৱেটী) *adj.* heavy গধুৰ; important আৱশ্যক, সাকৰা।

**Weir** (উইয়েৰ্) *n.* a fence across a river for catching fish মাছধৰা বান; a dam ডেঁতা।

**Weird** (উইয়েৰ্ড) *adj.* skilled in witchcraft যাদু বিদ্যা জনা, ভাইনী; unearthly ভৌতিক। **Weird sisters**=the Fates (Clotho, Lachesis and Atropos অদৃষ্ট দেৱী তিনিজনী)।

**Welcome** (ওৱেল-কাম্) *v. t.* to receive with kindness অভ্যর্থনা কৰ, আদৰ সাদৰ কৰ; আলহ উদহ কৰি আগ বঢ়াই আন। —*adj.* received with gladness সাদৰেৰে গ্ৰহণ কৰা; pleasing সন্তোষদায়ক। —*n.* a kind of reception আদৰ অভ্যর্থনা, আদৰ সাদৰ; আতবেষ, আলহ-উদহ। **Bid a welcome**=to receive with kindness আদৰ-সাদৰ কৰ, সন্তোষ কৰ।

**Weld** (ওৱেল্ড) *v. t.* to unite by hammering as iron or steel মুখত লো বা তীখা লগা, পিটি জোৰা লগা, যোৰা।

**Welfare** (ওৱেল-ফেয়াৰ) *n.* freedom from any calamity, prosperity কুশল, মঙ্গল।

**Welkin** (ৱেল্কিন) *n.* the sky or region of clouds আকাশ, মেঘমণ্ডল।

**Well** (ওৱেল) *n.* a spring or pit in the earth for supply of water নাদ, পাতনাদ। —*v. t.* to issue forth পানী ওলা। **Well-sinking**=নাদ থনা কাম।

**Well** (ওৱেল্) *adj.* in health সুস্থ, মঙ্গল, ভাল। —*adv.* in a proper manner ভালকৈ, উচিত-মতে, পৰিপাটকৈ। **Well done**=বেচ কৰিলা, যত্ন। **Well enough**=in a moderate degree প্ৰায় ভাল, বেয়া নহয়। **Well off**=in good circumstances অৱস্থাপন্ন চহকী। **Just as well**=so much the better আৰু ভাল; all the same একে কথা।

**Welladay** (ওৱেল্-এ'-দে) *inter.* alas অস্! অঃ!

**Wellbeing** *n.* welfare কুশল, মঙ্গল। **Well-born** *adj.* of good birth স্বৰ্ণশজাত, ভদ্ৰবংশৰ। **Well-bred** *adj.* সুশিক্ষিত, ভাল জাতৰ। **Well-behaved** *adj.* mannerly নম্ৰ, ভদ্ৰ। **Well-disposed** *adj.* favourable সদয়। **Well-earned** *adj.* well deserved পাবলগীয়া, সজ কাম কৰি পোৱা। **Well-fed** *adj.* far পুষ্ট, নিশেপাল। **Well-known** *adj.* celebrated প্ৰখ্যাত, জনাজাত, বিখ্যাত। **Well looking** *adj.* good looking ধুনীয়া, ঠানুৱা, তৱনি। **Well-meant** *adj.* ভাল ভাবেৰে কৰা, সবল ভাবে কোৱা। **Wellnigh** *adv.* nearly প্ৰায়। **Well set**=properly arranged ভালকৈ পতা বা লগোৱা। **Well up**=(*Coll.*) well versed in জনাবুজা। **Well-timed** *adj.* opportune সময়োপযোগী, ঠিক সময়ৰ। **Well-to-do** *adj.* prosperous সৌভাগ্যশালী, ধনী অৱস্থাপন্ন।

**Well-wisher** *n.* one who wishes well শুভাকাঙ্ক্ষী, হিতৈষী।

**Welsh** (ওৱেলছ) *adj.* pertaining to Wales or its inhabitants ওৱেল্চ দেশীয় লোক ওৱেলছ সম্বন্ধীয়।

**Welt** (ওৱেল্ট) *n.* a kind of hem or edging ছুৰি, জোতাৰ চাৰিওকাষে দিয়া উঠকা শিয়নি।

**Welter** (ওৱেলটাৰ) *v. i.* to wallow in dirt মাটিত বাগৰি ফুৰ, মাটিত লেটি ল, লুটুনি-লুটুনি হ। —*n.* a state of disturbance হৰামুৰি দৰৱা-দৰবি।

**Wen** (ওৱেন্) *n.* a fleshy tumour মেৰুণ, গাভ হোৱা টেয়না। (*fig.*) a large congested city (as the great wen=London).

**Wench** (ওৱেন্‌চ) *n.* a maid বনুৱা ছোৱালী; a whore বেজা, নটী।

**Wend** (ওৱেন্‌) *v. i.* to go যা; to turn ঘূৰ।

**Went** (ওৱেন্ট) *pa. t.* of **go** গল, গৈছিল।

**Wept** (ওৱেপ্ট) *pa. t.* and *pa. p.* of **weep**.

**Were** (ওৱেৰ) (*pl.*) of **was**.

**West** (ওৱেষ্ট) *n.* the direction in which the sun sets পশ্চিম; the countries to the west of Europe ইউৰোপৰ পশ্চিম অঞ্চল।

**West-end** *adj.* stylish লণ্ডন নগৰৰ পশ্চিম ভাগৰ লোকৰ দৰে ধুন-পেচ মৰা ডাক্তৰীয়া ভাবৰ।

**Westerly** (ওৱেষ্ট-আৰ্-লি) *adj.* moving towards the west পশ্চিম ফালৰ, পশ্চিম মুখে থকা বা যোৱা। —*adv.* towards the west পশ্চিমলৈ।

**Western** (ওৱেষ্ট-আৰ্ণ) *adj.* belonging to the west পশ্চিমীয়া, পশ্চিমফালৰ।

**Westward** *adj.* or *adv.* পশ্চিমফালে।

**Wet** (ওৱেট্) *adj.* containing water ভিত্তা; rainy বৰষুণ হোৱা। (*Slang*) given to drinking মদ খোৱা; tipsy মদখাই বেহুঁচ। —*v. t.* to soak with water ভিত্তা। **Gone wet**, or **dry**=মদখোৱাটো প্রচলন হ বা বন্ধ হ।

**Wet-goods** *n.* (*pl.*) liquors মদ্যপি পনীয়া বস্তুবিলাক।

**Wet-nurse** (ওৱেট্-নাৰ্চ) *n.* nurse who suckles a baby পিয়াহ খুওৱা গাই।

**Wet-shod** *adj.* having the feet wet ভিত্তা ভৰিৰে।

**Wettish** (ওৱেট্-ইছ্) *adj.* somewhat wet সেমেকা, গেবেহা, জেকা।

**Wether** (ওৱেদ-আৰ্) *n.* a castrated ram বাহী ভেৰা।

**Wey** (ওৱে) *n.* a measure ওজনৰ নিৰিখ। 182 lb wool, 40 bushels corn or salt etc.

**Whacking** (ছোৱেকিং) *adj.* (*Slang*) big of its kind কোনো এবিধৰ সবাতকৈ ডাঙ্গৰটো।

**Whale** (হোৱেল্) *n.* the largest of sea-

animals তিমি মাছ। **Whale-calf**=তিমি মাছৰ পোৱালি।

**Whaler** *n.* a ship or a person employed in catching whales তিমি মাছ মৰা জাহাজ বা লোক।

**Whang** (ছোৱেং) *v. t.* or *v. i.* (*Collog.*) strike heavily and loudly ধুমধুমকৈ মৰিয়া; sound as of drum ঢোল বজোৱাৰদৰে শব্দ হ। —*n.* ধং ধং শব্দ।

**Wharf** (হোৱাৰ্ফ্) *n.* a bank of timber or stone on the shore of a harbour মাল বস্তু ভোলাপৰা কৰা পকা ঘাট।

**Wharfage** (হোৱাৰ্ফ্-এ'জ্) *n.* fee for using a wharf ঘাট ভাড়া।

**Wharfinager** (হোৱাৰ্ফ্-ইং-গাৰ) *n.* the keeper of a wharf ঘাটৰখীয়া, ঘাটৰ মালিক, ঘাটে।

**What** (হোৱাট্) *pron.* that, which কি, কিটো, যিটো, কোন। —*adj.* how much, how great etc. কিমান, কোন। **What of that**=কি হল এতিয়া। **What for**=কি বাবে? **What is the matter**=কি হৈছে? **At what time**=কিমান পৰত?

**Whatever** (হোৱাট্-এভাৰ্) *pron.* anything which যিহকে। **Whatsoever** *adj.* of whatever kind হোক, যিহকে হোক।

**Whatnot** (হোৱাট্-নট্) *n.* a furniture with shelves for holding books etc. কিতাপ আদি থোৱা যুকলি আলমাৰি।

**Wheat** (হুইট্) *n.* a kind of cereals from which the flour for bread is made বেছ ধান, আটাওৰি কৰা এবিধ ধান।

**Wheaten** (হুইট্‌ন) *adj.* made of wheat বেছ-ধানৰ, বেছ<sup>২</sup> ধানৰ পৰা কৰা।

**Wheedle** (হুইডল্) *v. t.* to flatter ফুচুলা; to entice by sweet words উলমুলা, চুক চুক।

**Wheel** (হুইল্) *n.* a circular frame of anything turning on an axle ঘিৰা, চকৰি, ঘূৰুৱী। —*v. t.* or *v. i.* turn round, to cause to whirl ঘূৰা, ঘূৰ, ঘূৰি ঘূৰি যা; ride on bicycle হাউগাড়ী চলা। **Break a butterfly upon the wheel**=to torture for a light-offence অলপ দোষত ওকতৰ শাস্তি দে।

**Wheel within wheels**=entangled state of affairs বাবে লেজুবীয়া, ষোকট-পাকট। **Next turn of the wheel**=পাচ শাকত, চকবাব পাহী ঘুরিলে।

**Wheel-barrow** *n.* a barrow on one wheel হাতেবে ঠেলি নিয়া এক চকাব সৰু মালগাড়ী।

**Wheel-wright** (হুইল্-রাইট্) *n.* a maker of wheels গাড়ী চকা কৰা মিস্ত্রী।

**Wheeze** (হুইজ্) *v. i.* to breathe with difficulty in a hissing manner ফোঁচফোঁচকৈ উশাহ ল। **Wheezing** *n.* ফোঁচ্ ফোঁচ্ শব্দ।

**Whelk** (হোৱেলক্) *n.* kinds of marine shelled-mollusc একককম সাগৰীয় শামুক; a pimple, a round tumour বহু, গাঁড়, ফোঁহা।

**Whelm** (হোৱেলম্) *v. t.* to cover completely ঢাকি পেলা; to plunge deep ডুব ঘূতা, বুৰাই পেলা।

**Whelp** (হোৱেলপ্) *n.* a puppy কুকুৰ পোৱালি; a cub সিংহ বা বাঘৰ পোৱালি। —*v. t.* or *v. i.* to bring forth young পোৱালি জগা।

**When** (হোৱেন্) *adv.* and *conj.* at what time কেতিয়া, কোন পৰত বা সময়ত; while যেতিয়া, যি সময়ত। **From when, Since when**=তেতিয়াৰ পৰা, কোন সময়ৰ পৰা।

**Whence** (হোৱেনচ্) *conj.* (From whence) from what place ক'ৰ পৰা; from the place where য'ৰ পৰা; where-fore বি'হেতুক।

**Whosoever** (হোৱেন্-চ-এ-ভাৰ্) *adv.* from whatever place য'ৰে পৰা হওক।

**Whenever** (হোৱেন্-এ-ভাৰ্) *conj.* at every time when যেতিয়াই, যি সময়তে হওক।

**Where** (হোৱেৰ্) *adv.* and *conj.* at which or what place ক'ত, কোন ঠাইত; to what place কলৈ, কোন ঠাইলৈ; at which place য'ত, যি ঠাইত। **Where do you go**=ভূমি কলৈ যোৱা। **Where is the man**=মানুহটো ক'ত আছে? **Where there are no men**=য'ত কোনো মানুহ নাই।

**Whereabout** *adv.* and *conj.* about which যি ঠাইত, যি ঠাইৰ ওচৰত; about which side? কোন ফাললৈ?

**Whereabouts** *n.* one's address, one's present place থকা ঠাই, ঠিকনা।

**Whereas** (হোৱেৰ-এজ্) *conj.* since, on account of which যি হেতুক; but in fact কিন্তু আচলতে। **He demanded rupees two, whereas he paid ten**=নি দুটকা দুলিছিল, কিন্তু আচলতে সি দহটকা দিলে।

**Whereby** *adv.* by which যাব দ্বাৰা, যাতে।

**Wherefore** *adv.* or *conj.* for which reason যি বাবে, যাব বাবে, এতেকে, সেইবাবে; why? কিয়?

**Wherein** *adv.* in which respect য'ত।

**Whereof** *adv.* of which যাব, যাব বিষয়ে।

**Wheresoever** *adv.* in whatever place য'লৈকে; য'তে, যি ঠাইতে হওক।

**Wherewithal** (হোৱেৰ-উইঠ-এল্) *adv.* with what যাব, যাব দ্বাৰা।

**Whereupon** *adv.* in consequence of which যি বাবে, সেইবাবে।

**Wherry** (হোৱেৰী) *n.* a shallow boat সৰু ভাঙা নাও।

**Whet** (হোৱেট্) *v. t.* to sharpen ধৰ, ধাৰ ভোল; to excite উত্তেজিত কৰ। **Whetstone** *n.* a stone for sharpening instruments শান-শিল, কাটাৰী ধৰোতা শিল।

**Whether** (হোৱেৰাৰ্) *pron.* signifying which of two দুটাৰ ভিতৰৰ কোনটো। —*conj.* Which of two alternatives নে। **Whether Manu or Dhani**=মনুৱে নে ধনীয়ে? মনু নে ধনী কোনটো? **I do not know whether he has come or not**=সি অহিছেনে নাই মই কৰ নোৱাৰো।

**Whey** (হোৱে) *n.* the watery part of milk গাখীৰৰ পনীয়া ভাগ, গাখীৰ মখা পানী।

**Which** (হুইজ্) *pron.* what one কোন, কোনটো, যি, যিটো। **Whichever** *pron.* যিটোৱেই, যিটোকে, যিহকে।

**Whiff** (হুইফ্) *n.* a sudden puff of air from the mouth মুখৰ পৰা ফু'মাবি উলিওৱা ধোৱা বা বতাহ। —*v. t.* to puff ফু'মাবি মুখৰ পৰা উলিয়া, ফু'মাব।

**Whig** (হুইগ্) *n.* one of the English



political parties now called Liberals  
উদারনৈতিক দল। (*oppo. to Tory*).

**While** (হোৱাইন্) *n.* time, space of time  
পৰ, ক্ষণ, সময়। —*adv.* during the time  
that যেতিয়া; as long as যিমান বেলি,  
যেতিয়ালৈকে। —*v. t.* to cause to pass যাওঁলৈ  
দে, অৱাক্ত কটাই। **To while away time** =  
অৱাক্ত সময় কটাই। **Worth while** = সার্থক  
সকাম, দুখ চাই লাভ।

**Whilom** (হুইলম্) *adv.* formerly ইতিপূৰ্বে,  
আগেয়ে।

**Whim** (হুইম্) *n.* a caprice অকস্মাৎ দেখাক-  
দেখি হেঁচা মনৰ ভাব, অবৈয়াল গুণ, চিন্তোৎপন্ন,  
হুমঠালি, হুজুগ।

**Whimsical** (হুইম-জিকেল) *adj.* full of  
whims, fantastical অবৈয়াল, অবজ্ঞন, চঞ্চল,  
একাচেকা।

**Whimper** (হুইম্প-আণ্ড) *n. t.* to cry with a  
whining voice নোহোঁহো, খুনখুনা। **Be on  
the whimper** = to be peevish and ready to  
cry জেউৰ লাগ।

**Whimpering** *adj.* crying peevishly পেনেৰা।

**Whine** (হোৱাইন্) *v. t.* to utter a plaintive  
cry পেনপেনা, লেনিয়াই কান্দ। —*n.* a plain-  
tive cry নোহোঁহোনি।

**Whinny** (হুইন্-ই) *v. i.* to neigh ঘোঁৰাৰ দৰে  
হিঁহিয়া।

**Whip** (হুইপ্) *n.* a lash with handle চাবুক ;  
a coachman গাড়োৱান ; a person who  
enforces the attendance of a political  
party ৰাজনৈতিক দলৰ লোকক মাতি ভাগে  
ভাগে সভাত উপস্থিত কৰোঁতা আৰু দলৰ লোকক  
খা খবৰ দি সভাৰ কাৰ্য্য চলাওঁতা, গায়নবৰা। —  
*v. t.* to strike with a lash চাবুক মাৰ, কোৱা,  
বোঁত দে। **With whip and spur** = with haste  
বেগাই ; লৰালৰি কৰি। **Whip off** = বোঁত মাৰি  
খেদাই দে।

**Whip off one's coat** ততালিকে চোলা সোলোকা।

**Whipped away to Calcutta** = ততালিকে  
কলিকতালৈ গল। **Whip the egg** = কণীবিলাক  
শিহি কেণ্কেণীয়া কৰ। —*v. i.* to move quickly  
লৰমাৰ, ততাতৈয়াকৈ যা, খৰখেদা কৰ।

**Whipper** *n.* one who whips যি বেত বা  
চাবুক মাৰে।

**Whippet** (হুইপেট্) *n.* a cross-bred dog of  
grey hound type গ্ৰেহাউণ্ডৰ দৰে এজাতি  
কুকুৰ। (*mil.*) a small speedy tank জাপ  
মাৰি মাৰি গৈ যুদ্ধ কৰা একবকম বৰ বেগী টোল  
মটৰ গাড়ী।

**Whipping** *n.* punishment with the whip  
বেত মাৰণ, টিকটিকি দেওন, বেতাঘাত।

**Whip-saw** *n.* a big saw for dividing timber  
lengthwise কাঠফলা বৰ কৰত।

**Whire** (হোৱাৰ্) *n.* a sound from rapid  
whirling ভোঁ ভোঁ শব্দ।

**Whirl** (হোৱাৰ্ল) *v. t.* to run round rapidly  
চক্চক্কে ঘূৰা। —*v. i.* to revolve rapidly  
চক্চক্কে ঘূৰ। —*n.* a rapid turning ঘূৰনি,  
পাকঘূৰনি, পাক।

**Whirligig** (হোৱাৰ্ল-ই-গিগ্) *n.* a child's toy  
লাটুম ; a merry-go round ঘূৰি ঘূৰি কৰিফুৰ  
হেমালি। **Whirling-machine** = কুমাৰৰ চাক।

**Whirlwind** (হোৱাৰ্ল-উইন্) *n.* a violent  
wind with circular current ঘূৰ্ণায়মান বায়ু,  
বা'মাৰলী।

**Whirlpool** (হোৱাৰ্ল-পুল) *n.* a circular  
current in a river চাকনৈয়া, বোততী নৈৰ  
সোঁতৰ পাক।

**Whisk** (হুইক্) *v. t.* to move with a quick  
motion বেগাই লৰা, খৰকৈ ঘাঁট ; to sweep  
rapidly চাঁতকৰে সাৰি নে; take away  
quickly বেগতে লৈ যা। (*with away, off.*)  
—*n.* a small bunch of anything used as  
a brush বাচনী সোটা।

**Whiskers** (হুইক্সাৰচ্) the hair on the  
sides of a man's face গোফ, ডাফি, চুলি ;  
the bristle on the face of a cat মেৰুৱীৰ  
ডাফি।

**Whisky, Whiskey**, (হুইক্কি) *n.* a spirit dis-  
tilled from a grain etc. এবিধ চোকা মদ।

**Whisper** (হুইচ-পাৰ) *v. i.* to speak with a  
low sound ফুচফুচাই কথা ক, কাণে কাণে কথা ক ;  
to plot secretly ষড়যন্ত্ৰ কৰ। —*v. t.* to utter  
in a low voice ফুচফুচাই ক। **Whisper about** =

কোৱামেলা কৰ, ঘূনকথানাক খবৰ উলিয়া, কণাকণি কৰ।

**Whisperingly** *adv.* ফুচফুচাই। **Whisper** *n.* a low hissing voice ফুচফুচীয়া কথা, ফুচ-ফুচনি।

**Whist** (হুইষ্ট) *n.* a game at cards played by two against two একবকম তাঁচৰ খেল।

**Whistle** (হুইচ'ল) *v. i. or v. t.* to make shrill sound through the lips contracted সুছবিয়া, সুছবি মাৰ, চি'চিটক উকিয়া। —*n.* a shrill sound made by forcing the breath or by escaping steam সুতুলি, সুছবি, উকি, সিসিয়নি। **To pay for one's whistle**—to pay dearly for one's caprice হুমঠালিৰ বাবে সেকা প। **Wet one's whistle** (*collq.*) to drink liquor মদ পি খা।

**Whit** (হুইট) *n.* a bit jot অকণমান, বিন্দু, কণিক। —**Sunday** *n.* the seventh sunday after Easter ইষ্টাৰৰ পাচৰ ৭ম দেওবাৰ।

**White** (হোৱাইট) *adj.* of the colour of snow বগা, শুভ্ৰ, ফলিক, ধৌতমনি; pale হেলা; pure, unblemished নিখুঁত, পবিত্ৰ, নিৰ্দ্দল। —*n.* the colour of snow বগা বৰণ; স্বেতবৰ্ণ; the albuminous part of an egg কণীৰ বগা ভাগ। **To show the white feather**—to show signs of cowardice ভয়খোৱা যেন দেখুৱা; a sign of degeneracy in a cock মতা। কুকুৰাৰ বিজতৰীয়া সঁচৰ চিন।

**White-ant** *n.* a termite উই।

**White-beard** *n.* an old man বুঢ়া মানুহ।

**White elephant** see Elephant.

**White-flag**—সন্ধিসূচক ধৰল পতাকা।

**White-lead** *n.* চৰুদো, ৰাং।

**White-livered** *adj.* cowardly, malicious ভীক, খিয়লীয়া।

**Whiten** *v. t.* to make white বগা-কৰ, ধো।

**Whiteness** *n.* quality of being white বগা গুণ, শুভ্ৰতা।

**White-paper report** issued by Government মূল গৱৰ্ণমেণ্টৰ ইস্তাহাৰ, স্মেত-পত্ৰ।

**Whitewash** (হোৱাইটওয়াশ) *v. t.* to cover

with quicklime দৰত চূণ লগা। . চূণ পানী; false colouring কৃত্ৰিম বৰণ।

**Whither** (হুইথাৰ) *adv.* to what place কোনফাললৈ? to which place য'লৈ। **No whither**—to no place কলৈকো নহয়, কোনো-ফাললৈ নহয়।

**Whitish** *adj.* somewhat white দ্বিযং বগা, বগা চানেকীয়া।

**Whitlow** (হুইটল' ) *n.* a painful inflammation on the finger পৰা, গঠিয়া বেমাৰ।

**Whit-monday** *n.* the monday following the seventh Sunday after Easter ইষ্টাৰ পৰ্ৱৰ পাচৰ ৭ম সোমবাৰ।

**Whittle** (হুইটল্) *v. t.* to cut with a knife এচীয়াৰকৈ কাট; to slice off খপিয়াই ফুৰ।

**Whizz** (হুইজ্) *v. t.* to make a hissing sound like an arrow ভৌ ভৌ শব্দ কৰ, ভৌ ভৌতা। —*n.* ভৌ ভৌ শব্দ।

**Who** (হু) *pron.* what person, which person কোন? যি, কোনে।

**Whoever, Whosoever** *pron.* whatever person যেয়ে।

**Whole** (হ'ল্) *adj.* all সমুদায়, তাৰং; complete সম্পূৰ্ণ। —*n.* গোটেইখিনি। **Whole way**—ওৰেও বাটে, ওৰবাটে। **Whole-number**—পুৰা সংখ্যা, গুটীয়া অঙ্ক। **On the whole**—মোটৰ ওপৰত। **Whole hearted** *adj.* generous দয়ালু, সদাশয়। **Whole-skinned**—unhurt আঘাত নোপোৱা; safe in reputation বদনাম শূণ্ণ।

**Wholesale** (হ'ল্-চে'ল্) *adj.* buying and selling in a lot খাউকীয়া। —*n.* sale in a lot খাউকীয়া বিক্ৰী, পাইকাৰী বিক্ৰী।

**Wholesome** (হ'ল্-চাম) *adj.* healthy স্বাস্থ্যজনক; salutary হিতকৰ, উপকাৰী।

**Wholly** (হ'ল্-লি) *adv.* completely সমূলি, সম্পূৰ্ণৰূপে, তাৰতে; altogether একেবাৰেই, নিচেই।

**Whom** (হুম্) *pron.* objective case of Who যাক, যিবিলাক, যি বোৰক।

**Whomsoever** *pron.* যাকে।

**Whoop** (হুপ্) *n.* a loud eager cry চিঞৰ,

আটাই। —*v. t.* to shout in scorn or eagerness আটাই পাব, ফুকলি মাৰ। **Whooping-cough** =উপকাঁঠি বেমাৰ, আজোৰা কাহ।

**Whop, Whap** (হোপ) *v. t. (colloq.)* to thrash মৰিয়া ; to whip কোবা, বেত মাৰ।

**Whore** (হ'ৰ) *n.* a prostitute, a harlot বেগা, নটিনী, বাডিচাৰিণী।

**Whoredom** *n.* lewdness, adultery বেগাৱত্তি, ব্যডিচাৰি ক্ৰিয়া, লম্পটতা।

**Whorish** *adj.* lewd লম্পট, অসতী, কামুকী।

**Whorl** (হোৱৰ্ল) *n.* a number of leaves grown on the stem in circular form ঠাৱিত চক্ৰাকাৰ ভাবে ফোটা গছৰ পাত ; a turn in a spiral shell শঙ্খ বা শামুকৰ পাক ; a volution হাঁহৰ চক্ৰাকাৰ বেথা।

**Whose** (হুজ্) *pron.* the possessive case of Who কাৰ, যাৰ।

**Why** (হোৱাই) *adv.* for what reason ? কিয় ? কেলেই ? **The way and wherefore** = the whole reason সকলো কাৰণ **That is why** = ভালতো, সেইকাৰণেহে, তাতেহে, সেইদেখিহে।

**Wick** (উইক্) *n.* the threads of cotton in a lamp or a candle শলিতা, শলাকানি।

**Wicked** (উইক্-এড্) *adj.* mischievous দুষ্ট, দুৰ্জন, তৰাজ, আধাকটা, দগাবাজ, টট্যাটিকা ; sinful কু-কৰ্মী, পাপী, অধৰ্মী।

**Wickedness** *n.* state of being wicked দুষ্টালি, অতপালি, শঠতা, অধৰ্ম ; crime, sin পাপ।

**Wicker** (উইক্-আৰ) *n.* a small pliant twig গছৰ লেহুকা ডাল, কাঠি। **Wicker-work** = basket-work of any kind কাঠিৰে কৰা সজুলি, পাচি-খৰাহি সজা কাম।

**Wicket** (উইক্-এট) *n.* small gate সৰু জপনা ; one of three rods bowled at in cricket বল খেলৰ খুঁটি। **Five wickets down** = five batsmen out পাঁচজন খেলুৱাই আউট হ'ল।

**Wide** (ওৱাইড্) *adj.* broad বহল ; extended far বিস্তৃত, বহল ; distant আঁতৰ। **Wide-awake** = fully awake সম্পূৰ্ণ জাগৰিত, চকু মেলি সাৰে থকা। **Wide ball** = ক্ৰিকেট খেলত বলমাৰ

মানুহে ধুকি নোপাৱা বল বা টোপ। **Wide spread** = বহল, ব্যাপক। **Wideness** *n.*

**Widen** (ওৱাইড্) *v. t.* to make wider বহলা, আঁতৰ কৰ। —*v. i.* বিস্তাৰ্ণ হ, বহল হ।

**Widow** (উই-দ') *n.* a woman whose husband is dead বাঁৰী, বিধবা। **The widow** = champagne ছেম্পেন্ মদ ?

**Widower** (উই-দ'-আৰ্) *n.* one whose wife is dead বহলা।

**Widowhood** *n.* state of being a widow বিধবা অৱস্থা।

**Width** (ওৱাইড্থ্) *n.* wideness বহল ; breadth প্ৰুতল।

**Widow's weeds** = the mourning dress of a widow বিধবাই পিন্ধা শোকবাজুক কাপোৰ।

**Wield** (উইল্ড্) *v. t.* to manage to use অনায়াসে চলা, লৰাচৰা কৰ, ব্যৱহাৰ কৰ। **Wield the sceptre** = ৰাজদণ্ড চলা, শাসন কৰ। **Wieldy** (উইল্দি) *adj.* manageable লৰা-চৰাৰ পদা, সুমাধা, লঘু।

**Wife** (ওৱাইফ্) *n.* a married women ঘৈণী, ভাৰ্যা, স্ত্ৰী।

**Wig** (উইগ্) *n.* artificial head-dress of hair চুলিৰ টুপী, ধুনত পিন্ধা পৰৰ চুলি, জজ-বেৰিফিৰ সকলে পিন্ধা টুপী।

**Wig v. t. (colloq.)** in scold গালি পাব, তন্ত্ৰি কৰ।

**Wight** (ওৱাইট্) *n.* a person লোক, জন. মানুহ। (উপলুপ্তা ভাবত ব্যৱহাৰ)। —*adj.* nimble বেগী ; courageous সাহসী।

**Wigwam** (উইগওৱেম্) *n.* a hut পঁজা।

**Wild** (ওৱাইল্ড্) *adj.* not tamed বনবীয়া, চক্ৰ ; uncivilised অসভ্য, আৰৱী ; not cultivated জঙ্গলী, বনবীয়া ; hot tempered উখৰা। —*n.* an uncultivated region, a forest ছননি, হাবিয়নি। **So wild oats** = practice a dissolute course of life early বেয়া অভ্যাস কৰ, অনিচ্ছজনক গুটি পচা।

**Wild cat** *n.* হৈপা, বনবোম্বা, বনবিৰালী।

**Wilderness** (ওৱাইল্ড-নাৰ-নেচ) *n.* wild uncultivated tract হাবি, ছননি, অৰণ্য, জঙ্গল।

**Wild-goose-chase** = any foolish pursuit বৃথা

পরিজ্ঞান, মিছা চেহা। Wild-goose=বনবীয়া বাজ-  
হাঁহ, বিভ্রান্ত।

**Wildness** (ওবাইল্ড-নেচ্) *n.* state of being wild  
বনবীয়া গুণ, বড় রত্নাভ, অসভ্যতা।

**Wile** (ওবাইল্) *n.* a trick, an artifice চাতুরী,  
ফাঁকি, টেকবালি, ধূর্তালি।

**Wilful** (উইল্‌ফুল) *adj.* done by design  
ইচ্ছাবে কৰা, কৰোঁ বুলি কৰা; obstinate  
অবাধ্য, মইমত।

**Wilfully** *adv.* with purpose ইচ্ছাপূৰ্বক, জানিওনি,  
কৰো বুলি ইচ্ছা কৰি।

**Will** (উইল্) *n.* the faculty of choosing,  
volition ইচ্ছাশক্তি; choice, determination  
ইচ্ছা, অভিলাষ, অভিপ্রায়; a written document  
disposing of property at death  
উইলনামা, অন্তিম পত্র। Good-will=অনুগ্রহ,  
কৃপা। Ill-will=বৈষ, খেপ, আখেক; enmity  
শত্রুতা। At will=at pleasure ইচ্ছামতে।  
Have one's will=to obtain what one  
desires কারো ইচ্ছা পূরণ কৰ, যিহকে লাগে  
তাকে পা। Work one's will=to act up  
according to one's will কারো ইচ্ছামতে কাম  
কৰ; যি কৰিবলৈ কৰ তাকে কৰ। With a  
will=with all one's heart মনপুতি। Tenant-at-  
will=যেতিয়াই যা বোলে তেতিয়াই যাবলৈ বাধ্য  
থকা বায়ত।

**Will** *v. t. or v. i.* wish ইচ্ছা কৰ, অনুমতি দে ;  
to command আদেশ কৰ। I will go=মই  
নিশ্চয় যাম। He will go=তেওঁ যাব। I shall  
go=মই পাবিলে যাম। He shall go=যি অৱস্থে  
যাব। Will you go?=তুমি যাবানে? (pa. t.  
and pa. p. Would)।

**Willing** *adj.* desirous ইচ্ছুক; inclined সম্মত,  
ৰাজী। Willingly *adv.* cheerfully, by  
free will ইচ্ছাপূৰ্বক, ইচ্ছামতে। Willing-  
ness *n.* free choice, readiness ইচ্ছা,  
সম্মতি।

**Willow** (উইল্‌-অ') *n.* a kind of tree তললৈ  
ওলমি পৰা লতাৰ নবে ঠালেবে এবিধ গছ,  
হাঁহপাতী গছ। Will-o-the-wisp *n.* the ignis-  
fatuus দেউ জুই, ধনতলৈ, উকাজুই।

**Wily** (ওবাইলি) *adj.* full of tricks, artful

ধূর্ত, ফাঁকিৰাজ, টোটাটঙ্গ। **Williness** *n.*  
cunningness ধূর্তালি, টিপটাপ, ফাঁকিফুকা।

**Willy-nilly** (উইল্লি-নিল্লি) *adv.* willing or not  
willing খেবোৰ্গেবোৰকৈ, কৰো নকৰোৰকৈ।

**Wilt** (উল্ট্) *v. i.* to droop তললৈ হালি পৰ,  
দৌখা। —*v. t.* দোৱা, হল।

**Wimble** (উইম্বল্) *n.* a boring instrument  
turned by a handle টুপ্‌দুগ। —*v. t.* to bore  
through ফুটা কৰ।

**Wimple** (উইম্পল্) *n.* a monk's hood উদাসীন  
ব্রহ্মচাৰীৰ মুখৰ আবৰণ।

**Win** *v. t.* to gain to contest জিক্‌; to gain  
লাভ কৰ, পা; to induce ৰাজী কৰ, ভুলা। —  
*v. i.* to gain favour মৰম পা; to gain the  
victory জয় লাভ কৰ। To win on or upon=  
to obtain favour with কারো পৰা মৰম পা।  
To win over=হাত কৰ, নিজৰ ফলীয়া কৰ।  
Win by a head=win narrowly কথমপি জিক্‌ বা  
লাভ কৰ। Win the laurels=to gain victory  
জয়ী হ। (pa. t. and pa. p. Won)।

**Wince** (উইন্স্) *v. t.* to start back পাচ হোঁহকা  
মাৰ; to be keenly affected খব হ, কৌচ-  
মোচ খা।

**Winch** (উইন্স্) *n.* a dyer's reel কাপোৰ বোল  
দিয়া চেৰেকী; the crank of a wheel লোহাৰ  
চকৰি ঘূৰোৱা বেকোঁৰা ঘূৰ।

**Wind** (উইন্স) *n.* air in motion বতাহ,  
বায়ু; a hint of something secret সন্ধান,  
সন্দেশ। To get wind of=to learn about  
খবৰ পা, বুজ পা। How the wind blows=  
কার্যৰ অৱস্থা, বতাহৰ গতি। Wind bag=  
a person or mere words কাম নকৰা কথা চহকী  
মানুহ। Sail near wind=venture almost  
dishonestly বতাহৰ আগত ফুৰ, দেওপাৰি  
ফুৰ। Cast the advice to the wind=কথাটো  
নেমানি উৰাই পঠিয়া। Raise the wind=  
আৱশ্যকীয় ধন তোল। (fig.) The four  
wind=the four cardinal points চাৰিবিধ।  
Break wind=discharge gas from bowels বায়ু  
কৰ, পাপ।

**Wind** (ওবাইন্স) *v. t.* to twist, to turn পাক  
দে, মেৰা। —*v. i.* to turn round some-

thing মেৰা খা, পাক খা। (*pa. t.* and *pa. p.* wound). To wind up==to come to a conclusion শেষ মীমাংসা কৰ; to adjust হিচাব কিতাপ কৰি বাবসায় বন্ধ কৰ; to tighten আঁত থুৱা, (ঘড়িত) দম দে বা চাবি দে।

**Wind-break** (উইণ্ড-ব্ৰেক্) *n.* a protection such as a line of trees against the force of the wind বতাহৰ পৰা ৰক্ষা কৰিবলৈ দিয়া গছগছনিৰ বেৰ।

**Windfall** (উইন্ড-ফল্) *n.* fruit blown off a tree by wind বতাহে সৰোৱা গছৰ ওটি বা ফল; an unexpected gain অকস্মাৎ পোৱা ধন বস্তু।

**Winding** (ওৱাইন্ডিং) *n.* a twist, a turning পাক, পেচ। --*adj.* curving অকোৱা-পকোৱা, মেচপোৱা মেৰোৱা। **Windingsheet**=a piece of cloth wrapped round a corpse মৰাৰ গাত দিয়া কাপোৰ।

**Wind-instrument** *n.* a musical instrument sounded by means of wind or breath ফু দি বতাহ দি বজোৱা বাদ্য যন্ত্ৰ।

**Windlass** (উইন্ড-লেচ) *n.* a revolving cylinder used as wheel for raising weights গধুৰ বস্তু তোলা কপী কলৰ ঘূৰঘূৰী।

**Windlestraw** *n.* old stalk of various kinds of grass বাবেমিহলি আঁহৰ পুৰনি মেৰু বা স্তম্ভ।

**Windmill** *n.* a mill driven by wind বতাহেৰে চলোৱা কল।

**Window** (উইন-দ') *n.* an opening in the wall for ventilation খিড়িকী।

**Window-blind** *n.* a screen for a window খিড়িকীত লগোৱা পৰ্দা। **Window curtain**=খিড়িকীৰ পৰ্দা।

**Windpipe** (উইন্ড-পাইপ্) *n.* the passage from the mouth to the lungs for breathing শ্বাস নলী, নেজু।

**Windward** (উইন্ড-ওৱাৰ্ড) *adj.* or *adv.* towards the wind বতাহৰ মুখে, বতাহৰ ফাললৈ।

**Windy** (উইন্ড-ই) *adj.* stormy ফেৰে'বীয়া বতাহ মৰা; flatulent বতাহেৰে ওফন্দা। (*collog.*) nervous ভয়ভুৰ।

**Wine** (ৱাইন্) *n.* a liquor made from the grape or other fruits মদ, সুৰা। **Adam's wine**=water পানী। **Wine-bibber** (ৱাইন্-বিব-আৰ) *n.* drunkard মদপী, মাভোৱাল। **Wine-glass** *n.* a small glass for wine মদ খোৱা সৰু গিলাচ। **Good wine needs no bush**=(*fig.*) ভাল বস্তুত কোনো কলপ বা দিলিপ লগাবৰ দৰ্কাৰ নাই, যি ভাল এনেয়ে ভাল।

**Wine-tester** *n.* one who judges the qualities of wine মদ পৰীক্ষক।

**Wing** (উইং) *n.* the organ of a bird or an insect by which it flies ডোকা পাখি; any side-piece, as of an army or a building একাংশ থকা কোনো অংশ; an aeroplane আকাশী বহ। **The wing of a house**=জোৰাদি কৰা কাষবীয়া ঘৰ। **The left wing of an army**=সৈন্যৰ কাষবীয়া দল। **Wind commander**=আকাশী বহৰ ক্যাপ্টান। **Make wing or Take wing**=fly উড়ি য়া। **On or upon the wing**=in motion উড়ি যাওঁতে, উড়ি ফুৰা। **On the wing of the wind**=with the utmost speed অতি বেগেৰে। **Under one's wing**=under one's protection কাৰো আশ্ৰয়ত। **Wing-spread** *n.* extent of birds wings চৰাইৰ ডোকাৰ দীঘল-বহল; surface of aeroplane's wings আকাশী জাহাজৰ বাহৰ বিস্তাৰ বা পৰিসৰ।

**Winged** (উইংগেড্) *adj.* furnished with wings পাখি লগা; swift বৰ বেগী।

**Wink** (উইংক্) *n.* a hint given by winking চকুৰ টিপ। --*v. i.* to move the eyelids quickly চকু পচাৰ, চকু টিপিয়া; to give a hint টিপ দে, ইচাৰা কৰা। **To tip one the wink**=চকু টিপ মাৰ। **In a wink**=এক নিমিষতে, চকুৰ পচাৰতে।

**Winner** (উইন্-আৰ) *n.* one who wins জিকাক।

**Winning** *adj.* attractive মনমোহা, মোহলগা, কোনেও মুখ হৰিব নোৱৰা।

**Winnings** *n. (pl.)* that which is won প্ৰাপ্তি খেলত জিকি পোৱা ধন।

**Winnow** (উইন-অ') *v. t.* to fan, as grain to

sift কুলাবে জাব, বা দে। —*v. i.* to separate chaff from grain জাবি তুঁহ ওচা। Winnowing fan=কুলা।

**Winter** (উইন-টাৰ) *n.* the cold season জাবকালি, শীতকাল। —*v. t.* to pass the winter জাবকালি থাক, জাবকালিটো খেদা। **Winter season**=জাবৰ দিন, জাবকালি। **Winter quarters**=জাবকালি থকা ঠাই। **Winterly** *adj.* cheerless সেন্সেদ্রীয়া, নিবানন্দ, মন মৰা।

**Wintry, Wintery** (উইণ্ট্ৰী, উইণ্টাৰী) *adj.* suitable to winter জাবকালিৰ দৰে, জাবকালিৰ উপযুক্ত; stormy ক্ষেফেৰীয়া বতাহ মৰা।

**Wipe** (ওবাইপ্) *v. t.* (with away, of, out) to clean by rubbing মচ, মাজ, মচিপেলা (Colloq.) to beat মৰিয়া। —*n.* (Slang) a handkerchief কমাল, গামোচা।

**Wire** (ওয়ায়াৰ্) *n.* a thread of metal গুনা, তাঁৰ; a telegram বিজুলী ডাকৰ খবৰ। (Slang) a skilful pickpocket টেম্বৰ জেপ কটা চোৰ। —*adj.* made of wire তাঁৰৰ —*v. t.* to telegraph টেলিগ্ৰাফ কৰ, বিজুলী ডাকত খবৰ দে। —*v. t.* to bind with wire তাঁৰেৰে মেৰা।

**Pull the wires from behind**=to control or manage secretly মনে মনে গোপনে সহায় কৰ (বিশেষকৈ বাজকীয় আন্দোলন)।

**Wireless telegraphy** *n.* বৈতাৰ-বাতিৰি।

**Wiredraw** (ওয়ায়াৰ-ড্ৰ) *v. t.* to draw out to a great length তাঁৰৰদৰে দীঘলাই নে, গুণা কাট; to strain the meaning of anything টানি-টুনি অৰ্থ কৰ।

**Wirepuller** (ওয়ায়াৰ-পুল্লাৰ্) *n.* one who incites and assists man from behind an intriguer ভলে ভলে লগাই দিওতা, কুমন্ত্ৰী।

**Wirepulling** *n.* intrigue চক্ৰান্ত।

**Wiry** (ওয়ায়াৰ্-ই) *adj.* made of or like wire তাঁৰেৰে কৰা, তাঁৰৰ দৰে; rough and flexible লেউসেউ; sinewy টান, আটল।

**Wisdom** (উইজ-দম্) *n.* right use of knowledge, quality of being wise জ্ঞান, বিচাৰ শক্তি বোধ।

**Wise** (ওবাইজ্) *adj.* judging rightly learned জ্ঞানী, বুদ্ধিমান, বিজ্ঞ, বহুদৰ্শী। **Never the wiser**

=still in ignorance ইমানতো জ্ঞান নেপালে, তথাপি আতুৰা। **In any wise**=in any way যেনেভেনেকৈ। **In no wise**=কোনো বকমে নহয়।

**Wiseacre** (ওবাই-জ্জ্-কাৰ্) *n.* a simpleton নিকোঁধ, ক বুলিব নজনা পণ্ডিত।

**Wisely** (ওবাইজ্-লি) *adv.* in a wise manner জ্ঞানীৰ দৰে, সুবিবেচনাপূৰ্বক। **You have done wisely**=তুমি জ্ঞানীৰ কাম কৰিল।

**Wish** (উইছ) *n.* desire ইচ্ছা, বাসনা, মনোৰথ, কামনা। —*v. i.* to have a desire মন কৰ, ইচ্ছা কৰ, আশ কৰ। —*v. t.* to invoke আশীৰ্বাদ কৰ, বাহা কৰ। **Has got one's wish**=ইচ্ছা পূৰ্ণ কৰ।

**Wishful** *adj.* eager ইচ্ছুক, পাবলৈ ব্যগ্ৰ। **Wishfulness** *n.*

**Wishy-washy** *adj.* thin, sloppy diluted সেবসেবীয়া, সেৰেকা, পনীয়া।

**Wisp** (উইছপ্) *n.* a small bundle of straw or hay মুঠি, পোলা, কোচা, আটি, লেছেৰা; a flock of snipe চেৰেকা বা বালিখোচৰা চৰাইৰ জাক।

**Wistful** (উইষ্ট-ফুল্) *adj.* thoughtful চিন্তাশীল; eager, earnest আগ্ৰহযুক্ত। **Wistfully** *adv.* longingly হৈপাহেৰে, আগ্ৰহেৰে।

**Wit** (উইট্) *v. t.* to know জ্ঞান। (pa. t. wot; pa. p. wist). **To wit**=that is to say অৰ্থাৎ, বিশেষতঃ।

**Wit** (উইট্) *n.* understanding জ্ঞান; a mental faculty বুদ্ধি, the power of pleasing or exciting laughter ধেমেলীয়া গুণ, টেটুকুটি; a person having the faculty of pleasing others টেটুকুটীয়া মানুহ। **At one's wits end**=quite perplexed বিবুদ্ধি, অবাক। **Live by one's wits**=কোনোমতে প্ৰবৰ্ত্তন কৰ। **The five wits**=পঞ্চ ইন্দ্ৰিয়।

**Witch** (উইচ্) *n.* a woman supposed to have some magical power ভাইনী।

**Witchcraft** *n.* the blackart sorcery যাদুবিদ্যা, ঐশ্বজালিক বিদ্যা, ভেলেকী-বাজি।

**Witchery** (উইচ্ছেরি) *n.* witchcraft মোহনী, ভেলেকী-বাণ, যাদুবিদ্যা।

**With** (উইথ্) *prep.* denoting nearness or connection লগত, সৈতে; by দ্বাৰা, বে। **With a view to**=with the aim, intention or design অভিপ্ৰায়ে, নিমিত্তে। **With one's eyes open**=দেখি শুনি, জানি-শুনি।

**Withal** (উইদ-এল্) *adv.* likewise সেইদৰেই; moreover তদুপৰি।

**Withdraw** (উইদ-ড্ৰ) *v. t.* to take back উঠাই ল, ফিৰাই ল। —*v. i.* to retire উঠি য়া, গুচি য়া।

**Withdrawal** (উইদ-ড্ৰ-এল্) *n.* a taking back ফিৰাই ল'ব, retirement প্ৰস্থান।

**Wither** (উইদ) *n.* a flexible twig গছৰ লেহুকা ঠাল বা ডাল। **Withy** (উইডি) *adj.* গছৰ ঠালেৰে কৰা; flexible লেহুকা।

**Wither** (উই-দাৰ) *v. i.* to fade চেৰেমা পৰা; to become dry লেবেল, লেবেলা পৰ। —*v. t.* to cause to dry up লেবেলা পেলা। **Withering** *adj.* blasting, drying শুকোৱা, লেবেলা পেলোৱা।

**Withers** (উইদাৰ্জ) *n. (pl.)* the joint that unites the neck and the shoulderbones of a horse ঘোঁৰাৰ ডিঙ্গিৰ জোৰা।

**Withhold** (উইথ্-হল্ড) *v. t.* to keep back, to hold back আটক কৰ, বাধি থ। **Withholdment** *n.* আটক কৰণ।

**Within** (উইনিন্) *prep.* inside ভিতৰত, মাজত। —*adv.* inwardly ভিতৰলৈ। **Within call** : মাত মাতিলে শুনাত, ওচৰত।

**Without** (উইদ-আউট্) *prep.* outside বাহিৰে; except বাজ; not having নোহোৱাকৈ, বিনা। **Without fail**=নিশ্চয়, জৰুৰ। **Without rhyme or reason**=অকাৰণে, বিনা দোষে। **Without exception**=কোনোটা বাদ নোহোৱাকৈ এটাইবিলাক। **From without**=বাজৰ পৰা, বাহিৰৰ পৰা। **Times without number**=অনেকবাৰ।

**Withstand** (উইথ্-ষ্টেন্ড) *v. t.* to resist নিবাৰণ কৰ, বাধা জন্ম।

**Witless** *adj.* thoughtless অবিবেকী, বুদ্ধিহীন।

**Witness** (উইট্-নেচ) *n.* one who sees an occurrence সাক্ষী; testimony প্ৰমাণ। —

*v. t.* to see দেখ, চা। —*v. i.* to give evidence সাক্ষী ওলা, সাক্ষী দে। **To witness a bond**=দলিলত সাক্ষী হ। **Witness-box**=আদালতত সাক্ষীৰ জবানবন্দী কৰা ঠাই।

**Wits** see wit.

**Witticism** (উইট্-ই-চিজম্) *n.* a witty remark টেটকুটীয়া কথা, ঠাট্টা।

**Wittingly** *adv.* knowingly জানি-শুনি, জ্ঞানতঃ।

**Witty** (উইটী) *adj.* amusing ধেমেলীয়া, টেটকুটীয়া।

**Wives** (ৱাইভ্) *pl.* of wife.

**Wizard** (উইজ-ৱাৰ্ড্) *n.* one who practises witchcraft ডাকু, আত্মকৰ, ভৌতিক ক্ৰিয়া জনা মানুহ।

**Woe, Wo** (ৱ' ) *n.* calamity, grief অপায়, সন্তাপ, শোক, বিপদ। **In weal and woe**=সম্পদে-বিপদে। **Woebegone** *adj.* overwhelmed with woe বিপদগ্ৰস্ত, দুৰ্দশাপন্ন। **Woeful** (ৱফুল্) *adj.* sorrowful, calamitous শোকজনক। —*adv.* **Woefully** বেজাৰলগাপে।

**Wold** (ৱল্ড) *n.* an open uncultivated tract of country আবাদ নকৰা ঢুকলি সমান ঠাই।

**Wolf** (ৱলফ্) *n.* a wild beast of the dog kind বাণ্ কুকুৰ। (*pl.*) **Wolves.**

**Wolf-cub**=তলখাপৰ ল'ৰা ছাউট।

**Wolfish, Wolvish** (উলফিছ্) *adj.* like a wolf, rapacious বাণ্ কুকুৰৰ দৰে থঁকুৱা, হিংসুক।

**Wolfram** (ৱল্-ফ্ৰেম্) *n.* ore yielding tungstate of iron and manganese এককয় ধনিজ লুণীয়া ধাতু পদাৰ্থ।

**Wolverene, Wolverine** (উল্-ভে-বিন্) *n.* a glutton থকুৱা।

**Woman** (ৱ'মেন) *n.* the female sex তিৰোতা মানুহ, মাইকী মানুহ, স্ত্ৰী, তিৰী। (*pl.*) **Women** (উইম্-এন্) : **Woman of the town**=a prostitute বেজা। **Woman of the world**=a fashionable woman লাহতী তিৰোতা। **Womanish** *adj.* like woman, effeminate মাইকীৰ দৰে, দুৰ্বল।

**Womanhood** (ৱম্-এন-হুড) *n.* the state

quality of a woman গাভক অৱস্থা, মাইকী  
গুণ, মহিলাত্ব।

**Womankind** *n.* the female sex স্ত্রীজাতি।

**Womanly** *adj.* like a woman মাইকীৰ দৰে ;  
tender কোমল স্বভাৱৰ।

**Womb** ( উম্ ) *n.* the uterus গৰ্ভ, উদৰ, পেট ;  
the place where anything is produced  
উৎপত্তিস্থান।

**Women** see **Woman**.

**Won** *pa. t.* and *pa. p.* of **win**.

**Wonder** ( ওৱন-দাৰ ) *n.* something strange and  
unexpected আশ্চৰ্য্য বা অদ্ভুত কথা ; astonish-  
ment বিস্ময়। — *v. i.* ( with *at.* ) to be  
amazed আচৰিত হ, বিস্ময় মান। **Wonder**  
**struck**=struck with wonder স্তম্ভ, অৰাক।  
**Seven wonders of the world**=পৃথিবীৰ এটা  
আচৰিত কীৰ্ত্তি স্তম্ভ যেনে (১) ইজিপ্টৰ পিৰে-  
মিড্‌চ। (২) বেৰলিনৰ আকাশত থকা বাগিছা।  
(৩) ইফিচাচৰ দায়েনা বা চন্দ্ৰ মন্দিৰ। (৪) এঠেক  
দেশৰ বৃহৎপতিৰ মূৰ্ত্তি। (৫) হেলিকাবনেচত থকা  
কবৰখানা। (৬) ৰোড্‌চ্ আৰু চাইপ্ৰাচ্ দ্বীপৰ  
ওপৰৰ প্ৰকাণ্ড মূৰ্ত্তি। (৭) গ্ৰীচৰ অলেকজেন্দ্ৰিয়াত  
থকা ফেৰচ নামক সাগৰীয় প্ৰদীপ-ঘৰ।

**Wonderful** *adj.* strange আচৰিত, বিস্ময়জনক,  
আশ্চৰ্য্য, অদ্ভুত। **Wonderfulness** *n.*

**Wondrous, Wonderous** ( ওৱন-দাৰ-অচ্ ) *adj.*  
strange, exciting wonder আশ্চৰ্য্য, আচৰিত,  
অদ্ভুত।

**Wonky** ( ওৱক্কি ) *adj.* ( *Slang* ) shaky, ailing  
ধলং পলং, বেমাৰী ; unreliable অবিশ্বাসী।

**Wont** ( ওৱন্ট ) *adj.* accustomed অভ্যস্ত,  
সচৰাচৰ কৰি থকা। — *n.* habit অভ্যাস। **Won-**  
**ted kindness**=সচৰাচৰ কৰি থকা, অনুগ্রহ,  
স্বাভাৱিক দয়া।

**Woo** ( উ ) *v. t.* to solicit in marriage বিয়া  
কৰাবলৈ বিচাৰ, বিয়া কৰাৰ খোজ ; to seek  
বিচাৰ, খোজ।

**Wood** ( উদ্ ) *n.* timber, trees felled down  
কাঠ ; a collection of standing trees  
কাঠনি। **Don't hallo till you are out of**  
**the wood**=কাঠনিৰ পৰা বাহ্য নোলোৱা মানে

উল্লাসিত নহ'বা, বিপদৰ পৰা মুক্ত নোহোৱা মানে  
উকলীকৃত নহ'বা।

**Woodcarving** *n.* the act of carving in wood  
কাঠত ফুল কটা কাম।

**Wood-cutter** *n.* one who cuts wood কাঠ-  
কটীয়া।

**Wooded** *adj.* covered with wood কাঠেৰে ভৰা।

**Wooden** ( উড্‌ন্ ) *adj.* covered with wood  
কাঠৰ, কাঠেৰে কৰা ; hard টান।

**Woodpecker** *n.* a kind of bird বাঢ়ৈটোকা  
চৰাই।

**Woodpigeon** *n.* a kind of bird পহুঁমা। **Wood**  
**winds** *n.* কাঠৰ পেশা আদি বাজনা।

**Woody** ( উড্‌-ই ) *adj.* abounding with woods  
কাঠেৰে পৰিপূৰ্ণ, কাঠময়।

**Woer** ( উ-আৰ ) *n.* one who woes বিবাহপ্ৰাৰ্থী,  
যি বিয়া কৰাবলৈ চুকচুকাই ফুৰে।

**Woof** ( উফ্ ) *n.* same as **Weft** বাণিৰ সূতা।

**Wool** ( উল্ ) *n.* the soft hair of sheep and  
other animals জন্তুৰ নোম, উল সূতা।

**Woolfell** ( উল্-ফে'ল্ ) *n.* নোম থকা ছাল।

**Wool-carding** *n.* the process of combing  
wool নোম চলিওৱা কাম।

**Woollen** ( উল্‌ন্ ) *adj.* made of wool উলৰ,  
নোমৰ, নোমেৰে তৈয়াৰ কৰা।

**Wooly** ( উল্‌-ই ) *adj.* consisting of wool  
নোমাল, উল্লুহুত, নোমৰ দৰে ; confused state  
of mind চফল, অধিৰ-অধিৰ মনৰ ; unpolished  
থহকা-থহকি, জৰৰা।

**Wool-sack** *n.* the woollen seat of the Lord  
Chancellor in the house of Lords মহা-  
সভাত ৰাজকীয় বিচাৰকৰ আসন।

**Woolwork** *n.* needlework with wool বেজীৰে  
কৰা উলৰ কাম।

**Word** ( ওৱৰ্ড ) *n.* an oral or written sign  
expressing an idea কথা, শব্দ ; promise  
প্ৰতিজ্ঞা ; message বাতৰি, সন্বাদ। **Word**  
**for word**=verbatim প্ৰতি কথৰ, অৰিকল।

**Break one's word**=প্ৰতিজ্ঞা ভঙ্গ কৰ ; to  
fail to keep a promise কথা ৰাখিব নোহোৱা।

**By word of mouth**=orally মুখৰ কথাবে।

**Hard words**=টান কথা, বেজেৰা কথা। **Have**



a word with=to have a talk with কথা কব লগা থাক, কথা পাত। Have words with=to quarrel বিবাদ কৰ, চুপতাচুপতি লাগ। In a word=in short সংক্ষেপ। Good word=praise প্রশংসা। True to one's word=সত্যবাদী, কোৱা কথা নেপেলোৱা। In other words=that is to say অৰ্থাৎ। Take at one's word=বিশ্বাস কৰ। Send word to=to inform by message কৈ পথা, খবৰ দে।

Worded *adj.* expressed in words শব্দেৰে প্ৰকাশ কৰ, কথাৰে লিখা।

Wording *n.* style of expressing or writing শব্দ প্ৰয়োগ, লেখাৰ বা কোৱাৰ ধৰণ।

Wore (ওৱৰ) *pa. t.* of Wear

Work (ওৱৰ্ক) *n.* employment, anything made or done কাম, বন; a book কিতাপ, গ্ৰন্থ।

Worker *n.* one who works কৰোঁতা, কৰ্মী।

Works (*pl.*) ঘৰ, বাট, পছলি ইত্যাদিৰ কাম। —*v. i.* to perform কাম কৰ; to labour শ্ৰম কৰ, মেহনত কৰ। —*v. t.* to make by labour তৈয়াৰ কৰ; to manage চল, নিৰ্বাহ কৰ। Work on or upon=to act on, to influence প্ৰবৃত্তি জন্মা, কামতা চলা। Work out=পৰিশ্ৰম কৰি উলিয়া। Set to work কামত লগা, খট। Work up=to excite উত্তেজিত কৰ; to expand বিস্তাৰ কৰ; to exhaust অস্ত কৰ। To work in gold=সোণৰ কাম কৰ। Work hard=পৰিশ্ৰম কৰ, মেহনত কৰ।

Workhouse *n.* a house where any work is carried on কাৰ্শণা কৰ; a house for the poor দৰিদ্ৰ মানুহক কামত খটাই পোহপাল দিয়া।

Working *n.* action কাম, কাৰ্য্য; operation প্ৰচলন কাৰ্য্যকাৰীতা; (*pl.*) the parts of a mine where operations are progressing খনিৰ কাম চলিথকা ভাগ; a day of the week other than the sunday and holidays দেওবাৰ বা পৰ্ব্ব দিনৰ বাজে আন কাম কৰা দিন

Workman *n.* a man who labours বনুৱা মানুহ, কাৰিকৰ।

Workmanlike *adj.* befitting a skilled workman নিপুণ, জনা মানুহে কৰাৰ দৰে।

Workmanship *n.* manner of making গঠন, কাৰিকৰী; the skill of a workman শিল্প কৌশল, কাককাৰ্য্য।

Workshop (ওৱাৰ্কশপ্) *n.* a place where work is done কাৰ্শণা।

Work-shy (ওৱাৰ্ক-শ্বাই) *adj.* having work কাম কৰিব নোখোজা, কাম কৰিবলৈ ঘিণ লগা, কাম দেখিলে উদ্ভাৱণা, বিতৰ্কিত।

World (ওৱাৰ্ল্ড্) *n.* the universe, the earth and its inhabitant সংসাৰ, পৃথিৱী, জগত; the public বাইজ। All the world=everybody সকলো। For all the world=entirely সম্পূৰ্ণৰূপে, তাৰত। The New World=America আমেৰিকা প্ৰদেশ, পৃথিৱীৰ নতুন প্ৰদেশ। The Old World=পৃথিৱীৰ প্ৰাচীন মহা প্ৰদেশ। Next World=পৰলোক। To enter into the World=সংসাৰৰ জগতলৈ প্ৰবেশ কৰ। To renounce the world=সাংসাৰিক কাৰ্য্য পৰিত্যাগ কৰ, সমাধী হ। World-war=the Great War of 1914—18 পৃথিৱী জুৰি হোৱা জাৰ্মান যুদ্ধ।

Worlding *n.* one who is devoted to worldly affairs বিষয়ী লোক, সাংসাৰিক লোক।

Worldly (ওৱৰ্ল্ড্-লি) *adj.* devoted to the world বিষয়ী, সাংসাৰীক, সংসাৰী।

Worldly-mixed *adj.* devoted to the pleasures of life বিষয়শক্ত।

World-wide extensive বিশ্বব্যাপী।

Worm (ওৱৰ্ম) *n.* any small creeping animal পোক, পলু, কেচু, কৃমি, পেলু।

Worm-eaten *adj.* eaten by worms পোকে খোৱা, ঘূনে ধৰা।

Worm *v. t.* or *v. i.* to elicit by secret means, to effect something slyly তলে তলে গোপনে কোনো কাৰ্য্য সিদ্ধি কৰ। Worm fishing=catching fish with worm as bait কেচু টোপেৰে মাছ ধৰা কাম। Worm-gear=a contrivance of toothed wheels moved by

- revolving spiral or screw পেচ ঘূরাই ঘূরাই  
ঝাঁজকাটা চকবি ঘূৰোৱা যন্তন।
- Wormy** (ওৱৰ্মী) *adj.* full of worms পোকময়;  
like a worm পোকৰ দৰে।
- Worn** (ওৱৰ্ণ) *pa. t. of Wear.* Worn out—  
impaired by use ক্ষয় যোৱা, পুৰণা; wearied  
ক্লান্ত।
- Worry** (ওৱৰ্ণ-ই) *v. t.* to harass, to tease  
চাইবাণ কৰ, বিৰক্ত কৰ। —*v. i.* to trouble  
oneself ব্যস্ত হ, চিন্তিত হ। You need not  
worry about it—এই বাবে তুমি ব্যস্ত হব নেলাগে  
বা, কষ্ট কৰিব নেলাগে। —*n. (slang)* annoyance  
আগনি, অযাচি, অমুখি।
- Worrying** *adj.* harassing বিবিক্তি কৰ, দিগ লগা,  
বিবিক্তজনক।
- Worse** (ওৱৰ্ছ) *adj. (comp. of bad)* bad  
in a greater degree তাতকৈও বেয়া। The  
Worse—defeat in contest, disadvantage  
পৰাজয়, পইমাল।
- Worship** (ওৱৰ্শ্বিপ্) *n.* religious service  
পূজা, সেৱা, উপাসনা; a title of honour in  
addressing a magistrate সম্ভ্ৰম সূচক উপাধি  
যেনে,—Your worship—মহাশয়! হজুৰ! প্রভু!  
—*v. t.* to adore, to respect highly পূজা কৰ  
সেৱা কৰ, ভজ।
- Worshipful** (ওৱৰ্শ্বিপ্-ফুল্) *adj.* worth of  
honour পূজনীয়, মাননীয়।
- Worshipper** *n.* one who worships পূজক, সেৱক,  
উপাসক।
- Worst** (ওৱৰ্ছ) *adj.* bad in the highest  
degree একেবাৰেই বেয়া, অতিশয় বেয়া। —*n.*  
the highest degree of badness বেয়াৰ  
একশেষ, অতীব দুৰৱস্থা। —*v. t.* to defeat পৰাজয়  
কৰ, হৰুৱা।
- Worsted** (উৰ্ছ-এড্) *n.* twisted thread of wool  
পকোৱা উল্ সূতা; woollen yarn নোমৰ পৰা  
কৰা সূতা। —*adj.* উলসূতাৰে কৰা।
- Wort** (ৱৰ্ট) *n.* a vegetable plant কবির দৰে  
এবিধ শাক; new beer in the process of  
fermentation পক ধৰিবলৈ গাপ দি থকা মদ।
- Worth** (ওৱৰ্থ) *n.* value মূল্য; moral excel-  
lence মৌল, গুণ, যোগ্যতা। —*v. i.* to happen

to be হ, ঘট। —*adj.* equal in value to তুল্য,  
সমান মূল্যৰ; deserving of যোগ্য, লাভক।  
**Woe** worth the day=cursed by the day,  
let woe befall যেনে কোনো দিন কল্যাণ নহওক,  
নষ্ট হ, ধ্বংস প। Woe is me=কি হতভাগা  
মই, শিক মোৰ জীবন। Worth while—আশংক্য,  
দৰ্কাৰ। Worth its weight in gold=very  
valuable অতি মূল্যবান। Not worth a  
farthing অকাংক্ষা, এক পইচাৰো লাভক  
নহয়।

**Worthily** (ওৱৰ্থ-দিলি) *adv.* in a worthy  
manner উপযুক্তৰূপে, যোগ্যৰূপে। •

**Worthiness** (ওৱৰ্থ-দিলেচ) *n.* worth, suitability  
যোগ্যতা, উপযোগ্যতা।

**Worthless** (ওৱৰ্থ-লেচ) *adj.* of no worth or value,  
useless অকাংক্ষা, গৰলায়ক, অকৰ্ণ্য, অভাজন,  
ফুচা ফাচাং। Worthlessness *n.*

**Worthy** (ওৱৰ্থী) *adj.* deserving যোগ্য, লাভক,  
উপযুক্ত, গুণী। —*n.* a man of eminent worth  
গণ্য মান্য লোক। Nine worthies নৱভক্ত, নৱজন  
প্রধান লোক যেনে—হোতাৰ, আলেকজেণ্ডাৰ দি গ্ৰেট,  
জুলিয়চ চিজাৰ, জশ্বৰী, ডেভিড, জুদাস্ মেৰেবিয়েচ,  
আৰ্থাৰ, ঝাল্‌মেই, বুললনৰ, গৰ্গে।

**Would** (উড্) *pa. t. of Will.* Would be—  
aspiring হবলৈ চেষ্টা কৰা, হব যোজা।

**Wound** (ওৱণ্ড) *pa. t. and pa. p. of Wind*

**Wound** (উণ্ড) *n.* any cut, bruise, hurt  
আঘাত, চোট, ঘা, জগম। —*v. t.* to hurt, to  
bruise আঘাত কৰ, ঘা লাগা, ঘাইল কৰ।

**Wounded** *adj.* injured আঘাত লগা, ঘাইল হোৱা,  
আহত। Wound the feeling—মনকৈ চোট লগা, মনত  
কষ্ট দে।

**Wove, Woven** *pa. t. and pa. p. of Weave*

**Wrack, Rack** (ৱেক্) *n.* a kind of sea-weed  
এবিধ সাগৰৰ দাঁতিত হোৱা বন; ship wreck  
damage জাহাজৰ ভগ্নাৱশেষ, ধ্বংস. নষ্ট। **Wrack**  
*ful* *adj.* destructive ধ্বংসমূলক।

**Wraith** (ৱেইথ্) *n.* an apparition of person  
seen before or after death ভূত, প্রেত,  
প্ৰেতমূৰ্তি।

**Wrangle** (ৱেৰাংগল্) *v. i.* to dispute noisily  
or preevishly তৰ্ক-বিতৰ্ক কৰ, হকাহুনা

কৰ। —*n.* a noisy dispute বিবাদ, কাঁজিয়া, উত্তৰাউত্তৰি।

**Wrangler** (বেংলাৰ) *n.* one who disputes noisily বিবাদকাৰী, তৰ্কবিতৰ্ক কাৰী; one who has attained first class honours in mathematics in the Cambridge University অঙ্ক শাস্ত্রবিদ লোক।

**Wrap** (বেপ্) *v. t.* to roll together ঘূৰিয়া ; (with *up*) to cover by winding something মেরা। (*pr. p.* **Wrapping** ; *pa. t.* and *pa. p.* **Wrapped**). **Wrapped up in**=bound up in মেৰাই বান্ধ ; engrossed with নিবিষ্ট হ।

**Wrapper** (বেপাৰ্) *n.* a loose outer garment আলোড়ান কাপোৰ, খনীয়া কপোৰ।

**Wrath** (বেঠ্) *n.* violent anger কোপ, খং, জোশ।

**Wrathful** (বেঠ্-ফুল্) *adj.* very angry বাগান্ধ, কুপিত, বাগী।

**Wreak** (ৰিক্) *v. t.* to avenge প্রতিহিংসা কৰ, প্রতিফল দে, পোচক তোলা। **Wreakful** *adj.* revengeful থিয়ীয়া।

**Wreath** (ৰিঠ্) *n.* a garland মালা ; anything long and circular মালাৰ দৰে শিক্কা হাব।

**Wreathe** (ৰিদ) *v. t.* to form into a wreath মালা গাঁথ ; to twine about মেৰা, পকা।

**Wreathed** *adj.* পকেৱা, মেৰোৱা।

**Wreck** (বে'ক্) *n.* destruction by violence ruins of a ship stranded ধ্বংস, বিনাশ, নাও বা জাহাজ অলময় হওন, ভগ্নাবশেষ। —*v. t.* to destroy, to damage ধ্বংস কৰ, নষ্ট কৰ। —*v. i.* to suffer ruin ধ্বংস হ, অলময় হ, ভুবি যা। **Go to wreck and ruin**=ধ্বংস পা।

**Wreckage** (বে'ক্-এ'জ) *n.* ruins of a wreck ভুবা জাহাজৰ ভগ্নাবশেষ the act of wrecking বিনাশ, নষ্ট হওন।

**Wrecker** (বেক্-আৰ্) *n.* one who causes a wreck জাহাজ নষ্ট কৰা লোক ; ভুবা জাহাজৰ বস্ত্ৰচোৰ।

**Wren** (বে'শ্) *n.* a genus of birds দহিকটৰা চৰাই। **Wrens**=abbreviation for 'The Women's Royal Naval Service'.

**Wrench** (বে'গ্) *v. t.* to pull with a twist মোচক, মোচোৱা মাৰ, পাক মাৰ। —*v. t.* to sprain পাক খা, মোচোকা খা, টনহ। —*n.* a sprain মোচোকা, বেঠেচনীয়া ; an instrument for turning bolts বেঞ্চি, পেচ গজাল পকেৱা যন্ত্ৰ।

**Wrest** (বে'ফ্) *v. t.* to take from by force মুচৰি কাঢ়ি ল, আজোৰ মাৰি কাঢ়ি আন ; to distort বিকৃত কৰ, ভেমচা কৰ।

**Wrestle** (বে'চল্) *v. i.* to struggle by grappling লাল যুঁজ, বাহ যুদ্ধ কৰ। —*n.* a grappling struggle মাল যুঁজ ; wrestling মল্লযুদ্ধ।

**Wrestler** (বে'চ-লাৰ্) *n.* one who wrestles মাল, মাল যুজ্জাক। **Wrestle with evil temptation**=আপদ বিপদ, লোভ ধমন কৰিবলৈ চেষ্টা কৰ।

**Wretch** (বে'জ্) *n.* a very miserable person হতভাগা লোক, নিছলা মানুহ ; a wicked person কুলাঙ্গাৰ, পায়ত্ত। **Wretched** *adj.* very miserable দুৰ্ভাগীয়া, অতি দৰিদ্ৰ, নিছলা ; despicable অতি নীচ, খেহেটা, জঘন্য। **Wretchedly** *adj.* জঘন্যকপে, অধম ভাবে ; **Wretchedness** *n.* দুৰ্দশা, দুৰৱস্থা।

**Wriggle** (ৰিগ্গল্) *v. i.* to move to and fro with short motions কেৰমেৰ কৰ, ধৰফকা, ছট্-ফট্ কৰ ; to use crooked means কাঁকি ফুকা কৰ। **Wiggler** *n.* one who uses trickery ফুক্-ফাক্ কৰি ফুৰা মানুহ।

**Wright** (বাইট্) *n.* a maker (as in shipwright) মিস্ত্ৰী, তৈয়াৰ কাৰীয়া।

**Wring** (ৰিং) *v. t.* to twist মোহাৰ, মোচৰ ; to compress চেপ ; to force out by twisting চেপি উলিয়া। —*v. i.* to twist পাক খা।

**Wringing wet**=টেপটেপীয়াটক ভিভা, চেপিলে পানী ওলোৱা। **Wring from**=to extort বলেৰে কাঢ়ি ল। **Wring out**=to squeeze out by twisting চেপি উলিয়া। **Wring the hands**=হাত নোহাবি দুখ প্ৰকাশ কৰ।

**Wrinkle** (ৰিংকল্) *n.* a small furrow in the skin caused by twisting or shrinking খোপাখুপি, সেৰা, সোচোৱা ছাল, কপালৰ

গাঁঠিৰ খোপা। —*v. t.* to contract into wrinkles খোপখুৱা, কঁচাচুৱা, সোটাৰা-সোটাৰ কৰা। —*v. i.* to shrink into ridges খোপা খা, সোপোৰা-সোপোৰ হ, সেৱা পাভ (*Collog.*) a piece of valuable information, a tip বৰ কামিলা বুদ্ধি, মনে মনে দিয়া টিপ।

**Wrist** (বিষ্ট) *n.* the joint between the hand and the arm হাতৰ সৰু গাঁঠি। **Wrist watch** = হাতত থাকিব দৰে মেৰাই পিছা সৰু ঘড়ী, হাত ঘড়ী।

**Writ** (বিট্) *n.* a written document issued from a law court লক্ষ্মণমালা, পৰহানা। **Holy Writ** = the Scriptures বাইবেল ধৰ্ম-শাস্ত্ৰ। **Serve a writ on** = কৰো ওপৰত চমনকাৰী কৰ।

**Write** (বাইট্) *v. t.* to express in letters লেখ, আখৰেৰে প্ৰকাশ কৰ। —*v. i.* to perform the act of writing লেখ। **Write down** = লেখি থা। **Write off** = to cancel an entry in an account হিচাপত নধৰ, বাত পে ; (*pa. t.* Wrote ; *pa. p.* Written ).

**Writer** (বাইট্-আৰ) *n.* one who writes, a clerk লেখক, কেৰাণী, মহৰী।

**Writership** *n.* the post of a writer কেৰাণী কাম।

**Writing** (বাইটিং) *n.* act of putting down in letters লেখা কাম, লেখা ; anything written লেখা কাগজ পত্ৰ। **Writing case** = কাগজ কলম আদি থোৱা থাক বা খাপ। **Writing table** = a table used for writing upon লেখাপঢ়া কৰা মেজ।

**Written** (বিট্ৰন) *adj.* reduced to writing লেখা, লিখা, লেখি দিয়া।

**Writhe** (বাইদ্) *v. t.* or *v. i.* to twist violently চটফট কৰ, চোকাছুট পাৰ ; to turn to and fro খোঁকি-বাখোঁকি কৰ। **The**

**waters appear to writhe with fish** = নৈৰ পানী বিলাক মাছেৰে খোঁকি-বাখোঁকি হোৱা দেখা যায়।

**Wrong** (বং) *adj.* incorrect অশুদ্ধ, ভুল ; not right or true মিছা, অজ্ঞাত। —*n.* anything not right or just অজ্ঞাত কথা ; injury done to another অনিষ্ট, অপকাৰ, ক্ষতি। —*v. t.* to injure, to do wrong to অজ্ঞাত কৰ, অবিচাৰ কৰ। **In the wrong** = ভুল ধাৰণা। **Wrongdoer** *n.* one who injures another অপকাৰক, অনিষ্টকাৰী। **Go wrong** = to fail to work properly বেয়া হ, নচলা হ। **In the wrong** = holding a wrong idea ভুল ধাৰণা কৰ। **Wrong fount** (W. f.) = letters used in proofs to inform compositors that a letter or word is of wrong fount আখৰ বা কোনো কথা ভাঙৰ বা সৰু আখৰত দিয়া বুলি কোৱা চিন।

**Wrongful** (বং-ফুল্) *adj.* injurious অপকাৰ-জনক ; unjust অজ্ঞাত, অবিধি, অসৎ। **Wrongful act** = বে-আইনী কাম। **Wrongly** *adv.* in a wrong manner ভুলকৈ, মিছাকৈ, অজ্ঞাত পূৰ্বক।

**Wrote** (ব'ট্) *pa. t.* of Write.

**Wroth** (ব'ঠ) *adj.* wrathful ক্ৰোধিত, বাগধুক্ত।

**Wrought** (ব'ঠ) *pa. t.* and *pa. p.* of work  
**Wrought iron** = ঢলা বা পিটা লো।

**Wry** (বাই) *adj.* twisted বেকা, বেকোৰা ; turned to one side এডলীয়া, একলীয়া। **To make a wry face** = মুখ বিকটা।

**Wry-neck** *n.* a twisted neck ডিকি বেকা ; a kind of small bird এজাতি চৰাই।

**Wyvern** or **Wivern** (ওৱাই-ৱাৰ্ণ) *n.* a fabulous monster like a dragon with wings & claws like those of eagle চৰাইৰ দৰে নখ আৰু পাখী থকা এটা কাল্পনিক জন্তু।

# X

**X** (এ'কচ্) the twenty fourth letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ চতুৰিংশতি আখৰ। X=ten দহ। X represents the word Christ in Xmas=Christmas. An unknown number in algebra বীজ-গণিতৰ অজ্ঞাত বাৰ্শি।

**Xanthic** (জেন্ঠিক) *adj.* yellowish হালধীয়া।

**Xanthous** (জেন্ঠাচ্) *adj.* yellow হালধীয়া।

**Xantippe** (জেন-টিপ-ই) *n.* a scold দন্দুৰী মাইকী।

**Xebec** (জীবেক্) *n.* three-masted small vessel এবিধ তিনিটা মাজুল থকা সৰু ভূমধ্যসাগৰীয় জাহাজ।

**Xenodochy** (জেন-অ-দ'-কি) *n.* reception of strangers অতিথি সেৱা, আচহুৱা মানুহৰ প্ৰতি আদৰ অভাৰ্হনা।

**Xenon** (জেনন্) *n.* (Chem.) a heavy gaseous element without power of motion or resistance or any action, discovered in 1898. It is obtained by evaporating 1208 tons of liquid air সাধাৰণ বতাহৰ ১২০৮ টনৰ পৰা উত্তৰ হোৱা এক পাউণ্ড ভাপ। (Argon, Krypton, Neon, Helium, Xenon এই বিলাক বতাহৰ পৰা উলিওৱা নানা প্ৰকাৰৰ ভাপ)।

**Xerophagy** (জি-ৰফ্-এ'-জি) *n.* the habit of living on dry food শুকান আহাৰ কৰা অভ্যাস। (Gr. Xeros=dry; phagein=to eat)।

**Xerophyte** (কি-ৰ'-ফাইট্) *n.* a plant adapted to dry conditions নীৰস শুকান ঠাইত হব পৰা গছ।

**X-rays** (এ'কচ্-ৰেইজ্) *n.* শৰীৰৰ ভিতৰৰ যেমার চাব পৰা বিকুলী পোহৰ, বজ্জন-বশ্মি, বক্টজেন চাহাবে উলিওৱা অতি তীক্ষ্ণ পোহৰ।

**Xylography** (জিলগ-ৰে-ফি) *n.* the art of engraving on wood কাঠত ফুল কটা বিদ্যা।

**Xylonite** (জিল'নাইট্) *n.* celluloid কৃত্ৰিম গজদন্ত, চেলুলয়েড্।

**Xylophone** (জাইলোফোন) *n.* musical instrument of percussion, consisting of a series of wooden bars, graduated in length ক্ৰমে আকৃতি ডাঙৰ বা সৰু হৈ অহা কাঠৰ চাবিৰে সৈতে এবিধ বা' দি বজোৱা বাদ্যযন্ত্ৰ।

**Xylem** (জাইলেম্) *n.* woody tissue গছৰ আঁহ।

**Xyster** (জিচ-টাৰ) *n.* an instruments for scraping bones হাড় চঁচা ডাঙাৰী অস্ত্ৰ।

**Xystus** (জিষ্টাচ্) *n.* garden walk or terrace ফুকনি বাৰীত ওখকৈ বন্ধা সমান ঠাই বা বাট।

# Y

**Y** (ওৱাই) the twenty fifth letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ পঞ্চ-বিংশতি আখৰ।

**Yacht** (য়চ্) *n.* a state-vessel for pleasure trips চ'ৰা নাও, বজা ফুৰা সুশোভিত ফুৰ্জ জাহাজ।

**Yahoo** (য়াহ্) *n.* a brute in human shape নৰপশু, মানুহৰ আকৃতিৰে এবিধ জন্তু।

**Yak** (য়ক্) *n.* a species of wild animal found in Tibet চু'তৰী পহু।

**Yam** (য়ম্) *n.* the big root of a creeping plant resembling potato কাঠ আলু, চীনা আলু ইত্যাদি।

**Yankee** (য়েকী) *n.* an inhabitant of the United States আমেৰিকাবাসীৰ উপদুল্লা নাম।

**Yap** (য়েপ্) *v. i.* to bark sharply or constantly ফুকুৰৰ তীক্ষ্ণ আৰু অবিভ্ৰান্ত চিঞৰ; to speak incessantly অবিভ্ৰান্ত বেলবেলনি।

**Yapp** (য়েপ) *n.* a limp leather binding in which the cover overlaps the edges of the book এবিধ চামৰাৰ কিতাপ-বন্ধা প্ৰণালী, য'ত বাকলি-পিঠিখন কিতাপৰ পৃষ্ঠাবোৰতকৈ আগবাঢ়ি নেথাকে।

**Yard** (যাৰ্ড) *n.* a measure of three feet গজ, চতুৰ্ভুজ; an enclosed space in front of a building চোতাল, ঘৰৰ কাষৰ আবৃত ঠাই।

**Yard-stick**, **Yard-wand** = কাপোৰ জোখা গজ-কাঠি। **Yardman** = বেলে ষ্টেনৰ সন্মুখৰ ঠাই ভদাৰক কৰোতা।

**Yarn** (যাৰ্ণ) *n.* spun thread উল সূতা, পকোৱা সূতা, জৰীৰ গুণ। (*Colloq.*) a sailor's story নাৱিকৰ গল্প, সাধুকথা।

**Yawl** (য়ল) *v. t.* to howl ডুক, চিঞৰ, ডেউ ডেউ কৰ। — *n.* a small sailing boat সৰু বুট নৌ।

**Yawn** (য়ন) *v. i.* to gape involuntarily হামিয়া। — *n.* the opening of the mouth involuntarily হামি।

**Yawning** (য়ন-ইং) *n.* gaping হামি মাৰণ।

**Ye** (*pron.*) the nominative plural of the second person *thou* তইত, তোমাংলাক।

**Yea** (ইয়ে) *adv.* yes ইহ, সচা।

**Yean** (ইয়েন্) *v. t.* to bring forth young পোৱালি জগা (যেনে ভেৰাৰ)।

**Year** (ইয়েৰ) *n.* a period of twelve months, (*pl.*) period of life বয়স, বৃদ্ধাৱস্থা, বুঢ়াকাল। **Calender year** = জানুৱাৰী মাহৰ পৰা ডিচেম্বৰৰ শেষলৈ। **Revenue year** = জুলাইৰ পৰা জুন মাহৰ শেষলৈ। **Financial year** = এপ্ৰিলৰ পৰা মাৰ্চ মাহৰ শেষলৈ। **In years** = advanced in age বয়সীয়া, বয়সস্থ। **All the year round** = গোটেই বছৰ। **In the year 1915** = ১৯১৫ চনৰ। **Julian year** = 365½ days **Lunar year** = ৩৬৫ দিনীয়া বছৰ (চান্দ বছৰ)। **Astronomical or equinoctial or solar year** = ৩৬৫ দিন ৫ ঘণ্টা ৪৮ মিনিট ৪৬ চেকেণ্ড (সৌৰ বছৰ)। **Sidereal year** = ৩৬৫ দিন ৬ ঘণ্টা ৯ মিনিট ৯৬ চেকেণ্ড (নাক্ষত্ৰ বছৰ)। **Year of grace** = খৃষ্টীয় বছৰ।

**Yearling** *n.* an animal a year old বছৰেকীয়া পোৱালি।

**Yearly** (ইয়েৰলি) happening every year প্রতি বছৰে হোৱা, বছৰেকীয়া, বাৎসৰিক।

**Yearn** (যাৰ্ণ) *v. i.* to long for, to feel earnest desire হেপাহ কৰ, লোভ লাগ, মৰমত ব্যাকুল হ।

**Yearning** (যাৰ্ণ-ইং) *n.* earnest desire হুতাহ, হাবিহাৰ, হেপাহ, ধাউতি।

**Yeast** (ইয়েষ্ট) *n.* forth of liquors in fermentation গাপ লগা মদৰ ফেণ, খমিৰ। **Yeasty** *adj.* foamy ফেনযুক্ত, ফেণ উঠি থকা।

**Yell** (য়েল) *v. i.* to howl, to scream কেংকেঙা চিঞৰ, কেউকেউ শব্দ কৰ। — *n.* a sharp outcry কেংকেঙনি, চিঞাৰ। **Yelling** *n.* কেংকেঙনি।

**Yellow** (হেল্-অ') *adj.* of the colour of gold হালধীয়া। — *n.* a bright golden colour হালধীয়া বৰণ, পীত বৰ্ণ।

**Yellowbird** = the golden oriole হালধীয়া চৰাই। **Yellow-peril** = the danger of conquest by yellow races চীন জাপানে দখল কৰাৰ ভয়। **Yellow press** = অকণমান কথাৰে মিছাই ডাকৰটো কৰি বহলাই লেখা খবৰৰ কাগজ। **Yellowish** *adj.* somewhat yellow দ্বিধা হালধীয়া কেতুৰীয়া।

**Yellow-ochre** (ইহেল্-অ'-অ'কাৰ) *n.* গন্ধকা মাট। **Yellow orpiment** *n.* হাইতাল। **Yellow-metal** = brass, an alloy of Copper and Zinc তাম মিশ্ৰিত শিতল। **Yellow-boy** = a gold coin সোণৰ মোহৰ; a dark quadroom কলা মানুহৰ মাইকীৰ গৰ্ভজাত কন্যাৰ পৰা হোৱা চাহাবৰ সন্তান। **Yellow-flag** = বেমাৰী থকা গাঁড়ী বা ঘৰৰ পল্টনোয়া আশ্পতালৰ ওপৰত অ'ৰা হালধীয়া নিচান।

**Yeip** (য়েল্-প্) *v. t.* to bark sharply খেং খেং কৰ, কেঁউ কেঁউ কৰ।

**Yen** (য়েন্) *n.* a Japanese coin equivalent to about 4s. 2b.

**Yeoman** (ইয়-মেন্) *n.* a class of small freeholders ভাস্কৰদাৰ; any small farmer above the grade of labourer কুলী শ্ৰেণীৰ ওপৰৰ খাপৰ শ্ৰেণী; a royal attendant ৰাজৰ লগুৱা। **Yeoman's service** = powerful aid প্রধান সহায়। **Yeomen of the guard** = a company of picked soldiers drawn from middle class persons serving as king's body guard ৰজাৰ লগত ফুৰা মধ্যম শ্ৰেণীৰ মানুহৰ পৰা নিযুক্ত কৰা বিশেষ সেনা দল।

**Yeomanry** (ইয়-মেন্-ৰী) *n.* the body of free

holders তালুকদার শ্ৰেণী ; a cavalry volunteer force of land owners in England অধীদার শ্ৰেণীৰ পৰা নিযুক্ত কৰা ইচ্ছাধীন অম্বাৰোহী সেনা।

**Yes** (ইয়েচ) *adv.* a word of consent or affirmation হয়, ভাল বাক, সঁচা, অৱজ্ঞ।

**Yesterday** (ইয়েষ্টাৰ-দে) *n.* the day last past কালি। —*adv.* on the day last past গ'ল কালি।

**Yesternight** *n.* or *adv.* গ'ল ৰাতি।

**Yet** (ইয়েট) *conj.* nevertheless তথাচ, তথাপি, সিমানতো, তেওঁ। —*adv.* up to the present time এতিয়ালৈকে।

**Yew** (ইউ) *n.* a kind of tree with linear leaves চিৰিলি-চিৰিলি পোতেৰে একৰকম বিপাতী গছ।

**Yield** (ইল্ড্) *v. t.* to produce উৎপন্ন কৰ, ফল ধৰা, জন্ম; to grant দে; to give up এৰি দে। —*v. i.* to submit সৈমান হ, মান্তি হ; to give place হাৰ মান। —*n.* product উৎপন্ন দ্ৰব্য, ফচল। **Yield up the ghost**=to expire মৰ। **Yield the plam**=be inferior to কোনো জনতকৈ কোনো অংশ হীন হ, হাৰমান। **Yield to temptation**=প্ৰলোভনৰ বশীভূত হ, কাৰো ফুলনি শুন।

**Yielding** (ইল্ড্-ইং) *adj.* compliant সকলোৰে বাধ্য, সৈমান।

**Yoke** (ইয়'ক্) *n.* the wooden frame used to join two bullocks in a plough যুঁৱলি; slavery দাসত্ব; a pair যোৰ, এহাল। —*v. t.* to put a yoke on যুঁৱলি লগা; to join together জোঁট; to enslave অধীন কৰ, গোলাম ব। **Yoke-fellow**=an associate লগৰীয়া।

**Yolk** (ই'য়ক্) *n.* the yellow part of an egg কুহুম। **Yolky** *adj.* কুহুমৰ দৰে, কুহুমীয়া।

**Yon, Yonder** (ইয়ন, ইয়ন্দাৰ) *adv.* at a distance within sight সোঁ ভাত। —*adj.* being at a distance within sight সোঁ ভাত থকা সোঁ খিনিৰ।

**Yore** (ই'যৰ) *n.* in old time আগৰ দিন,

অতীত। **In the days of yore**=অতীতত, পুৰাকালত।

**You** (ইউ) *pron.* (2nd person *pl.* also *sing.*) তুমি, আপুনি, তোমালোক, আপোনালোক, তোমাক, আপোনাক।

**Young** (ইয়ং) *adj.* first part of growth যুৱা, ডেকা, লৰা, সৰু, ডেকা, ডেমহা, অল্প বয়সীয়া। **A young woman**=ডেকেৰী ছোৱালী, যুৱতী। **With young**=pregnant গৰ্ভাৱতী, গাভিনী (জন্তু ব্যৱহাৰ হয়)। **Young blood**=নতুন উদাম। **Young England**=a band of young politicians in England in the middle of 19th century ইংলণ্ডৰ ৰাজনৈতিক ডেকা দল।

**Younger** (ইয়ংগাৰ) *adj.* junior কনিষ্ঠ, বয়সত সৰু পাচতীয়া, শেহতীয়া।

**Youngest** *adj.* এটাইতকৈ সৰু নিচেই কম বয়সৰ।

**Youngster** (ইয়ং-ষ্টাৰ) *n.* a lad, a young person টনকিয়াল ল'ৰা।

**Your** (ইয়ৰ) *pron. poss.* of you তোমাৰ, আপোনাৰ।

**Yours** (ইয়'ৰ্জ) *pron.* (used without being followed by a noun) আপোনাৰ, আপোনালোকৰ। **Yours of yesterday**=আপোনাৰ কালিৰ তাৰিখৰ চিঠি। **I went to yours**=মই আপোনাৰ ঘৰলৈ গৈছিলো। **Yours truly**=আপোনাৰবশব্দ। **Yours obediently**=আপোনাৰ বাধ্য। **Yours faithfully, Yours sincerely**=চিঠি লিখোঁতাৰ নামৰ ওপৰত সাধাৰণতে লিখা সন্মান-সূচক বাক্য।

**Yourself** *pron.* your own self তুমি নিজে, আপুনি নিজে। (*pl.*) **Yourselves**.

**Youth** (ইউঠ) *n.* early life ডেকা কাল, যুৱা কাল, যৌৱন অৱস্থা; a young person ডেকা মানুহ, যুৱক বা যুৱতী।

**Youthful**=young ডেকা অৱস্থাৰ; fresh কঁকৰীয়া তৰুণ, নতুন; vigorous বলিষ্ঠ, ডেজাল।

**Youthfulness** *n.* ডেকা তেজ।

**Yugo-Slav, or Yugoslav** (জুগ-স্লেভ) *n.* কৰীয়া, বুলগেৰীয়া, পলেণ্ড আদিৰ একত্ৰিত প্ৰাচীন লোক।

**Yule** (ইউল্) *n.* the feast of Christmas খ্ৰীষ্টমাচৰ ভোজ। **Yuletide**=খ্ৰীষ্টমাচৰ সময়।

# Z

**Z** (জে'ড) the twenty sixth and last letter of the English alphabet ইংৰাজী বৰ্ণমালাৰ শেষৰ আখৰ।

**Zany** (জে'নি) *n.* a buffoon বহুৱা চং, বিদ্‌যক; foolish jester হেৰাং।

**Zeal** (জিল) *n.* enthusiasm, fervour উৎসাহ, উদ্যোগ, ব্যগ্ৰতা, আগ্ৰহ।

**Zealot** (জিলট) *n.* uncompromising partisan মিলামিলি নকশা কোনো দলৰ অবৈয়া বা বৰ আমঠ লোক; a fanatic কোনো ধৰ্ম্মাৰ্হ আৰবী লোক।

**Zealous** (জিলাচ) *adj.* ardent, full of zeal উদ্যোগী, উৎসাহী। **Zealously** *adv.* ardently, with zeal উৎসাহেৰে, ব্যগ্ৰতা-পূৰ্ণক।

**Zealousness** (জিল-আচ-নে'চ) *n.* state of being zealous উদ্যোগিতা আগ্ৰহ।

**Zebra** (জেব্ৰা) *n.* a striped with animal of Africa আফ্ৰিকা দেশৰ কাপ্ কাপ্ আঁচ থকা বনৰীয়া গাধ।

**Zenana** (জেনানা) *n.* part of a house where purdah women stay মাইকি মানুহ থকা আবুৰ ঘৰ, অন্তঃপুৰ, অন্তৰমহল।

**Zend Avesta** (জেন্দ-আ-বে-স্তা) the ancient religious writings of the parsees পাৰ্চী সম্প্ৰদায়ৰ ধৰ্ম্মপুস্তক।

**Zenith** (জেন্‌ইঠ) *n.* the point of the heaven directly overhead পোন পোন আকাশৰ উৰ্দ্ধসীমা, আকাশৰ উৰ্দ্ধতম স্থান, শীৰ্ষবিন্দু।

**Zeolite** (জিঅ'-লাইট) *n.* certain minerals found in the cavities of igneous rocks জলন্ত পৰ্ব্বতৰ মাজত পোৱা একৰকম খনিজ ধাতু।

**Zephyr** (জেক-আয়াৰ) *n.* a soft gentle breeze পশ্চিম বায়ু, হৃদ্য বিবৰিষীয়া বতাহ।

**Zeppelin** (জেপেলিন) *n.* a cigar-shaped airship এবিধ চুৰটৰ নিচিনা গঠনৰ বিমানপোত।

**Zero** (জিৰ') *n.* cipher শূণ্য; the point from which the reckoning begins on a barometer ভাপ-মাণ যন্ত্ৰৰ পৰিমাণ বুকোৱা

নিচেই আদি চিন; the exact time in a programme to launch an attack বণত শত্ৰু আক্ৰমণ কৰাৰ নিৰ্দ্ধাৰ্ণ, আটুত সময়।

**Zerumbet** (জি-ৰাম্-বেট) *n.* a species of aromatic, bitter and pungent plant like ginger বচ।

**Zest** (জে'ষ্ট) *n.* anything used to give a relish মুখত ভাল লাগিবলৈ আন . বস্তুৰ লগত দিয়া কোনো জুতিৰ বস্তু, কচিকৰ বস্তু; keen interest, gusto স্পৃহা, বাপ।

**Zeus** (জিউচ) *n.* the greatest national deity of Greece গ্ৰীচৰ পৌৰাণিক শ্ৰৱণ জাতীয় দেৱতা যেনে ৰোম দেশৰ বৃহস্পতি (Jupiter)।

**Zibet** (জিবিট) *n.* the Asian civet এচিয়া মহাদেশত পোৱা এবিধ জগামাল; এবিধ নেউলৰ নিচিনা জন্তু।

**Zigzag** (জিগ-জেগ্) *adj.* having sharp turns অকোৱা-পকোৱা।

**Zinc** (জিংক্) *n.* a bluish white metal like tin দস্তা ধাতু।

**Zincography** (জিংক-গ্ৰেফি) *n.* the art of reproducing pictures by etching on zinc plates দস্তাৰ ফলিত আঁচি লৈ কাগজত নক্সা চাপা কৰা কৌশল।

**Zip** (জিপ) *n.* a sharp sound কটকট শব্দ, কাপোৰ কটা চেৰেক শব্দ; (fig.) energy বলশক্তি।

**Zircon** (জিৰকন্) *n.* a precious stone গোমেদ মণি।

**Zither** (জিথাৰ) *n.* a musical instrument with flat sounding board and strings plucked with a plectrum এবিধ চেপেটা কাঠৰ ওপৰত তাঁৰ টানি গঢ়া বাদ্যযন্ত্ৰ।

**Zodiac** (জ-দি-য়েক্) *n.* an imaginary circle in the heavens বাৰ্লিচক্। **Zodiacal** *adj.*

**Zoic** (জাইক) *adj.* of animals জন্তুৰ; having fossils with traces of animal and plant life জন্তু বা পৰু-পৰুনিৰ চিন থকা শিল।



**Zollverein** (জলকাৰেইন) *n.* a union of states having a common customs tariff against outsiders and usually free trade amongst themselves উমৈহতীয়া বাণিজ্যিক নীতিৰে গঠিত ৰাষ্ট্ৰপুঞ্জ।

**Zone** (জ'ন্) *n.* a bold কটিবন্ধ, কমৰ বন্ধ; one of the five great divisions of the earth according to temperature জাৰ, জহ অনুসৰি ভাগ কৰা পৃথিৱীৰ কোন চক্ৰাকাৰ অংশ, পৃথিৱীৰ কটিবন্ধ; any particular tract subject to certain restrictions কোনো কাৰ্য্যৰ নিমিত্তে নিৰ্দ্ধাৰিত বিশেষ স্থল। War zone = যুদ্ধৰ নিমিত্তে সীমাবদ্ধ স্থল। Torrid zone = জহপ্ৰধান কটিবন্ধ। Temperate-zone = জহ, জাৰ সমান কটিবন্ধ। Frigid zone = জাৰপ্ৰধান কটিবন্ধ। Zone-time = local time স্থান বিশেষৰ সময়।

**Zoo** (জু) *n.* the zoological gardens in London লণ্ডন নগৰৰ পত্ৰ-পক্ষী প্ৰদৰ্শন স্থল; চিৰীয়াখানা।

**Zoographer** (জু-গ্ৰেফ-জাৰ) *n.* a writer of descriptive zoology পত্ৰ-পক্ষীৰ বিৱৰণ লেখোঁতা; পত্ৰপক্ষীৰ বিৱৰণ বেত্তা।

**Zoography** (জু-অগ-ৰে-ফি) *n.* a descriptive zoology পত্ৰ-পক্ষীৰ বিৱৰণ; জীৱ-জন্তু বিষয়ক শাস্ত্ৰ।

**Zoologist** (জু-অল্-অ'-জিষ্ট) *n.* one versed in zoology জীৱ-জন্তু বিষয়ক শাস্ত্ৰজ্ঞ, প্ৰাণীতত্ত্ববিদ।

**Zoology** (জু'-অল্-অ'-জি) *n.* the science of life জীৱ-জন্তু বিষয়ক বিদ্যা; প্ৰাণী

বিদ্যা। **Zoological** *adj.* জীৱ-জন্তু বিষয়ক বিদ্যা সহজীৱ; বনবীয়া পত্ৰ-পক্ষী খোৱা (যেনে gardens)।

**Zoom** (জুম্) *n.* হঠাতে এৰোপ্লেন বহুত ওপৰলৈ উঠা।

**Zoophyte** (জু-অ'-ফাইট) *n.* animals having a resemblance to plants একে ঠাইতে খোপাখাই থকা গছৰ আকৃতিৰ এবিধ জন্তু (যেনে প্ৰবাল)। উদ্ভিদগুণ বিশিষ্ট জন্তু।

**Zooplastic** (জু-অ'-প্লেচ-ডি'ক্) *adj.* the process to transplanting living tissue from one of the animals to man জন্তুৰ সিব কাটি আনি মানুহৰ গাত জোৰা দিয়া কৌশল।

**Zootomy** (জু'-অট-অ'-মি) *n.* the dissection of animals জন্তু বাৱছেদ বিদ্যা, জন্তু কাটি পৰীক্ষা কৰা বিদ্যা।

**Zygote** (জাই-গট) *n.* origin of a new individual by fusion of male and female albuminous matter ভ্ৰা পুৰুষৰ বীৰ্য সংযোগত হোৱা জীৱ সকাৰ, খোৰ বা খোক।

**Zymotic** (জাইম-অ-ডি'ক্) *adj.* pertaining to fermentation of a disease-germ সৌচৰা, গেলেগা লাগি সঁচ বাঢ়ি যোৱা। Zymotic disease = সৌচৰা বেমাৰ হাব সঁচ ক্ৰমে দৰীৱত বৃদ্ধি হয়।

**Zymurgy** (জাইযাৰ্জি) *n.* a branch of applied chemistry dealing with the science of wine-making সুৰা প্ৰস্তুত সম্পৰ্কীয় ব্যৱহাৰিক বসায়ন-বিজ্ঞানৰ বিভাগবিশেষ।



# Appendix A

## PREFIXES

- a-** (O.E.) represents, (1) on, as **abed**, ashore, (2) overagainst, as along, (3) out, out from, as arise, ago, (4) of, from as in adown.
- a-ab-, abs-**, (L.) away from, as avert, absent, absolve, abstract.
- ad-**, (L.) to, at, in adhere.
- after-** (O. E.) as in aftergrowth, aftermath.
- am-** (L.) in as ambush.
- ambi-, amb-, am-, an-** (L.) round about, both as ambidexter, ambition, amputate, ancipital.
- amphi-** (Gr. round about, both, as amphitheatre, amphibious.
- an-** (O. E.) against, in return, as answer.
- an-, a-**, (Gr.) not, without, as anarchy, atom.
- ana-, an-** (Gr.) up, back, as analyse, anatomy, aneurysim.
- ante-, anti-, anci-, an-**, (L.) before, as antecedent, anticipate, ancient, ancestor.
- anti-**, (Gr.) against, opposite to, antipathy, antipodes.
- apo-**, (Gr.) from, off, as apostle.
- arch-, archi-, arche-** (Gr.) first, chief, as archbishop, architect, archetype.
- auto-** (Gr.) self, as autobiography, autocrat.
- be-** (O. E.) by, as before, beside.
- bis-, bi-, bim-**, (L.) twice, double as bismit, bicycle, biped, binocular.
- circum-, circu-** (L.) round about, as circumscribe, circumference, circular, circuit.
- cis-**, (L.) on this side, cisalpine.
- contra-, contro-, counter-**, (L.) against, as contradict, controvert, counteract.
- de-**, (L.), descend, dethrone, detach.
- demi-**, (L.) half, as demigod.
- di-**, (Gr.) double, as disyllable, dicotyledon.
- dia-**, (Gr.) through, as diameter.
- dis-, di-, (L.)** in two, asunder as dispart, dispense, differ, divorce.
- dys-**, (Gr.) ill, difficult as, dysentery, dyspepsy.
- ec-, ex-**, (Gr.) out of, from, as ecstasy, exodus.
- ecto-**, (Gr.) outside, as ectoderm.
- en-, em-, (L.)** in, into as, enlist, embark ; to make as, enlarge.
- endo-**, (Gr.) in, inside as, endoderm.
- ento-**, (Gr.) within, as entoblast.
- epi-, ep-, eph-**, (Gr.), on, as epitaph, epiphyte.
- es-**, (Fr.) out, as escape, esplanade.
- eu-**, (Gr.) well, as euphony, eulogy.
- ex-, ef-, e-**, (L.) from, out of, as expel, extracts, effect, educate, ex-president.
- extra-**, (L.) beyond, outside, as extramural, extraordinary.
- for-**, (O. E.) through, thoroughly, as forgive, forbear, forbid.
- fore-**, (O. E.) before, as foretell, forecast.
- gain-**, (O. E.) against, as gainsay.
- hemi-**, (Gr.) half, as hemisphere.
- homo-**, (Gr.) same, homonym, homologue.
- hyper-**, (Gr.) over, above beyond as hypercritical.
- hypo-**, (Gr.) under, as hypotenuse.
- in-**, (L.) not, as inconvenience, infirm.
- in-**, (L.) in, into, as include, infuse.
- in-**, (O. E.) in, on, as inborn, inland.
- inter-**, (L.) in the midst of, between, as interval intermarry.
- male-, mal-**, (L.) badly, ill as malefactor, malevolent, malcontent.
- mis-**, (O. E.) wrong, ill, as misbehave misdeed.
- mono-**, (Gr.) single, monoplane, monopoly.
- ne-**, (L.) not, as nefarious.
- non-**, (L.) not, as nonsense.
- off-**, (O. E.) off, from, as offshoot, offset.
- out-**, (O. E.) out, beyond, as outlaw, outbid.
- over-**, (O. E.) above, beyond, as overstay overdo, overflow.
- pan-, panto-**, (Gr.) all, as panacea, pantomime.
- per-**, (L.) through, as permit, peregrine.
- peri-** (Gr.) round, as perimeter, period.
- poly-** (Gr.) many, as polygon, polytheist.

**post-** (L.) after, behind, as postscript, sublet.

**pre-** (L.) before, as predict, prearrange.

**pro-** (Gr.) before, as prologue, programme.

**pro-** (L.) for, forth, forward, as pronoun, pro-German.

**re-** (L.) again, as regain, repeat.

**retro-** (L.) back, backwards, as retrospect, retrograde.

**semi-** (L.) half, as semicircle.

**sub-** (L.) under, from under, subject, sublet, subconscious.

**super-** (L.) over, above, as supernatural, superman.

**syn-, sym-, syl-** (Gr.) together, as syntax, system, syllable, symbol.

**to-** (O. E.) in today, together, toward.

**trans-, tra-, tran-** (L.) beyond, across, a transpose, transfer, traverse.

**twi-** (O. E.) double, as twilight.

**ultra-** (L.) beyond, as ultramarine.

**un-** (O. E.) not, as unhappy, untruth.

**un-** (O. E.) reversal of action, as unwind unlock.

**un-, uni-** (L.) one, as unanimous, uniform.

**vis-, vice-** (Fr.) in place of, as viscount viceroy.

**wan-** (O. E.) wanting, as wanton.

**with-** (O. E.) against, back, as withstand withdraw.

## SUFFIXES

**-able, adj. suffix** meaning capable of, as portable, laughable

**-aceous, having the qualities of, as herbaceous.**

**-acious, full of, as audacious.**

**-age, ending of abstract nouns, as homage ; showing place where, as vicarage.**

**-al, adj. suffix, as annual, legal ; noun suffix, as approval.**

**-ance, -ence, noun suffixes, as in arrogance, experience.**

**-ancy, -ency, expressing sense of quality, state, or condition as pliancy, leniency.**

**-aneous, belonging to, as extraneous.**

**-ar, -er, -or, noun suffixes showing place, agent, as cellar, treasurer, manor.**

**-ate, -ete, -ite, -ute. -t, forming adjectives, as desolate, complete, exquisite absolute, abject.**

**-ble, -ple, fold, as double, quadruple.**

**-cle, -cule, noun suffix, as miracle, oracle, molecule.**

**-craft, noun suffix, as witchcraft.**

**-cy, -sy, noun suffix, denoting state or condition, as bankruptcy, minstrelsy.**

**-d, -t, -th, nouns from verbs, as deed, seed flight, birth.**

**-dom, noun suffix, denoting dominion, power state, as kingdom, freedom, martyrdom**

**-en, diminutive, as chicken, maiden.**

**-en, forming adjectives, signifying made of, a earthen, wooden, woollen.**

**-er, designates agent, occupations of person or place of abode, as writer, leader Londoner, officer, grocer.**

**-ess, feminine suffix, as goddess, prioress.**

**-et, -ete, noun suffix, denoting the agent, a prophet, athlete.**

**-fast, adj. suffix, as in steadfast.**

**-fold, adj. suffix, as twofold, manifold.**

**-ful, adj. suffix, as delightful.**

**-fy, verbal suffix, as signify, simplify.**

**-gen, that which forms, as hydrogen.**

**-head, -hood, noun suffix, denoting state, nature as Godhead, manhood, priesthood.**

**-ian, adj. suffix, as Indian, Christian.**

**-ine, in-, noun suffix, as ravine, cousin, iodine.**

**-ing, forming nouns of action from verbs, as living.**

- ism, -asm, or -icism**, forming abstract nouns system, as egoism, calvinism, pleonasm, witticism.
- itis**, noun suffix, a disease, as bronchitis, appendicitis.
- kin**, diminutive, as mannikin, napkin.
- less**, adj. suffix, free from, wanting, as guileless.
- let**, diminutive, booklet, leaflet.
- ling**, diminutive, duckling, gosling.
- men**, that which, state, regimen, acumen.
- ment**, noun suffix, as establishment, argument.
- ness**, noun suffix, denoting abstract idea, as kindness, heaviness.
- ous**, adj. suffix, as dangerous, copious.
- right**, as upright, downright.
- ship**, noun suffix, as friendship, hardship.
- some**, adj. suffix, as handsome, tiresome.
- stress**, feminine suffix, as songstress.
- th, -t.**, noun suffix, as in strength, height.
- tor**, agent, as conductor.
- tude**, forming abstract noun, as aptitude, gratitude.
- ty**, being or state of being ; quality ; as dignity, novelty, cruelty.
- ure**, noun suffix, denoting action, process or its result or means, function, collective body, as capture, sculpture, judicature, composure, exposure.
- wise**, way, manner, as likewise, otherwise.
- yer**, as in lawyer.

## Appendix B

### FAMILIAR ABBREVIATIONS

- A**, argon (chem.).
- A.A.C.**, *Lat. anno ante Christum*, in the year before Christ.
- abbr., abbrev.**, abbreviation, abbreviated.
- ab init.**, *Lat. ab initio*, from the beginning.
- abl.**, ablative.
- acc. or a/c.**, account.
- A. D.**, *Lat. anno. Domini*, in the year of our Lord.
- a. d.**, after date.
- A.D.C.**, Aide-de-camp.
- ad. fin.**, *Lat. ad. finem*, at, to, the end.
- ad. inf.**, *Lat. ad infinitum*, to infinity.
- ad. int.**, *Lat. ad. interim*, meanwhile.
- Adj.**, Adjutant.
- adj.**, adjective.
- ad lib.**, *Lat. ad libitum*, at pleasure.
- Adm.**, Admiral, Admiralty, Administrator.
- Adv.**, Advent, Advocate.
- adv.**, adverb.
- adv.**, advertisement.
- set., aetat.**, *Lat. aetat.*, aged (so many years)
- Afr.**, African.
- A.G.**, Adjutant-General ; Attorney-General ; Accountant-General.
- Ag**, *Lat. argentum*, silver (chem.).
- A.H.**, *Lat. anno Hegirae*, in the year of the Hegira.
- A.I.R.**, All India Radio.
- Al.**, Aluminium (chem.).
- alg.**, algebra.
- alt.**, alternate, altitude.
- A.M.**, *Lat. Artium Magister*. Master of Arts, usually M. A. ; *Lat. annos mundi*, in the year of the world.
- a. m.**, *Lat. ante meridiem*, before noon.
- amp.**, ampere.
- Angl.**, Anglican.
- anon.**, anonymous.
- a/o.**, account of.
- ap.**, *Lat. apud*, according to, in the works of in literary references.
- A.P.**, Arithmetical Progression.
- app.**, appendix, apprentice.
- arith.**, arithmetic.

**A.R.P.**, Air Raid Precautions.

**art.**, article.

**A.-S.**, Anglo-Saxon.

**As**, arsenic (chem.).

**Asst.**, Assistant.

**astrol.**, astrology.

**astron.**, astronomy.

**at. wt.**, atomic weight.

**A.U.**, Angstrom unit (physics).

**Au**, *Lat. aurum*, gold (chem.).

**A.V.**, Authorized Version.

**av.**, average.

**avdp.**, avoirdupois.

**ax.**, axiom.

**B**, boron (chem.).

**b.**, born, bowled, book.

**B.A.**, Bachelor of Arts.

**Ba**, barium (chem.).

**B. Agr.**, Bachelor of Agriculture

**Battn.**, Battalion.

**B.B.C.**, British Broadcasting Corporation.

**B.C.**, Before Christ.

**B. C. L.**, Bachelor of Civil Law.

**B. Com.**, Bachelor of Commerce.

**Bde.**, Brigade

**B.E.**, Bachelor of Engineering, Board of Education.

**b.e.**, bill of exchange.

**Be**, beryllium (chem.).

**B. Ed.**, Bachelor of Education.

**Bi**, bismuth (chem.).

**Bib.**, Biblical.

**biog.**, biography, biographical.

**biol.**, biology, biological.

**bk.**, book, bank.

**bkg.**, banking.

**B.L.**, Bachelor of Law.

**b. l.**, bill of lading.

**B. LL.**, Bachelor of Laws, more commonly LL. B.

**B.M.**, Bachelor of Medicine, more commonly M.B.

**b.o.**, branch office.

**bot.**, botany ; botanical.

**bp.**, bishop.

**B.Q.**, *Lat. bene quiescat*, may he (she) rest well.

**Br.**, bromine (chem.).

**Brit.**, Britian, British.

**Bros.**, Brothers (commercial).

**b.s.**, balance sheet ; bill of sale.

**B.Sc.**, Bachelor of Science.

**Bt.**, *Bart.*, Baronet.

**B. Th. U.**, British thermal unit.

**bu.**, bushel.

**B.V.M.**, *Lat. Beata Virgo Maria*, the Blessed Virgin Mary.

**C**, Roman numeral centum, 100 ; carbon (chem.).

**C.**, centigrade.

**c.**, century, circa, chapter, centime ; (cricket) caught.

**C.A.**, Chartered Accountant.

**Ca**, Calcium (chem.).

**ca.**, cathode (elect.).

**c. & b.**, caught and bowled.

**Cantab.**, of Cambridge University.

**cap.**, Chapter, capital letter.

**Capt.**, Captain.

**Cath.**, Catholic.

**cath.**, cathode (elect.).

**C.B.**, Companion of Bath.

**C.B.E.**, Commander of the British Empire.

**Ch**, Columbium (chem.).

**c.c.**, cubic centimetre.

**Cd**, Cadmium (chem.).

**C.E.**, Civil Engineer ; Church of England.

**ce**, cerium (chem.).

**cent.**, *Lat. centum*, 100 ; century, central.

**cet. par.**, *Lat. ceteris paribus*, other things being equal.

**cf.**, *Lat. confer*, compare.

**c.f.i.**, cost, freight, and insurance.

**cg.**, centigramme.

**ch.**, church ; chancery.

**chem.**, Chemistry, chemical.

**Ch. J.**, Chief Justice.

**chron.**, chronology.  
**C.I.D.**, Criminal Investigation Department.  
**C.I.E.**, Companion of the Indian Empire.  
**C-in-C.**, Commander-in-Chief  
**circ.**, *Lat. circa*, about  
**Cl**, chlorine (chem.).  
**cl.**, centilitre.  
**cm.**, centimetre.  
**C.O.**, Commanding Officer.  
**Co.**, cobalt (chem.).  
**Co.**, Company.  
**c/o.**, care of  
**c.o.d.**, cash on delivery.  
**C. of S.**, Chief of Staff.  
**Col.**, Colonel.  
**Coll.**, College.  
**Colloq.**, Colloquial.  
**Comdg.**, Commanding.  
**Comp.**, Company.  
**Compar.**, Comparative.  
**con.**, *Lat. contra*, against ; conics.  
**Con., cons.**, Consul.  
**Co-op.**, co-operative.  
**Corp.**, Corporal ; Corporation.  
**Cos**, cosine.  
**Cosec.**, Cosecant.  
**Cot.**, Cotangent.  
**Coy.**, Company.  
**c.p.**, Candle-power.  
**cp.**, Compare.  
**Cr.**, Chromium (chem.).  
**Cs.**, Caesium (chem.).  
**ct.**, Caught (cricket).  
**Cir.**, *Lat., Cuprum*, copper (chem.).  
**cub.**, cubic.  
**c.w.o.**, cash with order.  
**cwt.**, hundredweight.  
**cyl.**, cylinder.

**D**, Roman numeral, 500.  
**d.**, delete, dead, died.  
**D.C.**, *Da capo* (Italian), repeat from the beginning ; direct current.

**D.D.**, Doctor of Divinity.  
**D.D.T.**, Dichlorodiphenyltrichloroethane (an insecticide).  
**dep., dept.**, department ; deputy.  
**D.G.**, *Lat. Dei gratia*, by the grace of God.  
**dg.**, decigrams.  
**dl.**, decilitre.  
**D. Litt.**, Doctor of Literature or Letters.  
**D.L.O.**, Dead letter office.  
**dm.**, decimetre.  
**do.**, ditto (Italian), the same, aforesaid.  
**dols**, dollars.  
**D.O.M.**, *Lat. Deo optimo maximo*, to God, best and greatest.  
**doz.**, dozen.  
**D.S.M.**, Distinguished Service Medal.  
**D.S.O.**, Distinguished Service Order.  
**d.s.p.**, *Lat. decessit sine prole*, died without issue.  
**D.V.** *Lat. Deo volente*, God willing.  
**dwt.**, pennyweight.

**E.**, East, English.  
**E.C.**, East Central.  
**E.C.A.**, Economic Co-operation Administration.  
**Ed.**, Editor.  
**E.E.**, Errors Expected.  
**e.g., ex.gr.**, *Lat. exempli gratia*, for example.  
**elect.**, electric ; electricity.  
**e.m.f.**, electromotive force.  
**e.m.u.**, electromagnetic unit.  
**Eng.**, English.  
**e.o.d.**, every other day.  
**Ep.**, Epistle.  
**Epis.**, Episcopal.  
**E.P.T.**, Excess Profits Tax.  
**eq.**, equal, equivalent.  
**esp.**, especially.  
**Esq., Esqr.**, Esquire.  
**e.s.u.**, electrostatic unit.  
**et al.**, *Lat. et alibi*, and elsewhere.  
**etc., & c.**, *Lat. et ceteri* or *cetera*, and the others.  
**et seq., or sq.**, *Lat. et sequens*, and the following.  
**ety., etym.**, etymology, etymological.

**Ex., Exod., Exodus.**

**F.** Fahrenheit.

**F,** fluorine.

**f.** following ; farthing ; feminine ; foot ; forte.

**F.A.M.** Free and Accepted Masons.

**F.A.O.** Food and Agriculture Organisation.

**F.B.A.** Fellow of the British Academy.

**F.B.I.** Federal Bureau of Investigation.

**fcap., fcap.,** foolscap.

**F.D.,** *Lat. Fidei Defensor*, Defender of Faith.

**Fe,** ferrum, iron. (chum).

**fem.** feminine.

**feud.** feudal.

**fig.** figure, figuratively.

**fin.** ad finem, at the end.

**F.M.** Field-Marshal.

**fol.** folio.

**f.o.b.** free on board.

**f.p.** freezing point.

**Fr.** France, French.

**F.R.C.P.** Fellow of the Royal College of Physicians.

**F.R.C.S.** Fellow of the Royal College of Surgeons.

**F.R.S.** Fellow of the Royal Society.

**ft.** foot, feet.

**fur.** furlong (s).

**g.** granme ; genitive.

**Ga,** gallium, (chem).

**G.A.** General Assembly.

**Gael.** Gaelic.

**gal.** gallon.

**G.B.** Great Britain.

**G.B.E.** Grand Cross of the British Empire.

**g.c.m., G.C.M.** greatest common measure.

**Gd,** gadolinium. (chem.).

**Ge,** germanium (chem.).

**Gen.** Genesis ; General.

**gen.** gener, genitive, genus.

**geog.** geography.

**geol.** geology.

**geom.** geometry.

**Ger.** German.

**G.H.Q.** General Headquarters.

**G.I.** (U. S. Army) government issue—hence common soldiers.

**Gk.** Greek.

**Gl,** glucinum. (chem.).

**gm.** gramme.

**G.M.T.** Greenwich Mean time.

**G.O.C.** General Officer Commanding.

**G.P.O.** General Post-Office.

**G.S.** General Staff.

**gg.** guineas.

**H.** hydrant.

**H,** hydrogen. (chem.).

**hr.** hour.

**h.a.** *hoc anno*, this year.

**H.B.M.** His Britannic Majesty.

**H.C.F.** Highest common factor.

**He,** helium. (chem).

**H.E.** His Excellency ; His Eminence.

**Heb.** Hebrew.

**hf,** half.

**H.F.** high frequency.

**Hg,** hydrargyrum, mercury, (chem.).

**H.H.** His (or Her) Highness.

**hist.** historian, history.

**H.M.** His (or Her) Majesty.

**Hon.** Honourable, Honorary.

**h.p.** horse-power.

**H.Q.** Head-Quarters.

**Hr.** Herr.

**hr.** hour.

**H.R.H.** His (or Her) Royal Highness.

**I,** iodine. (chem).

**I.A.** Indian Army.

**I.A.S.** Indian Administrative Service.

**lb., ibid. ibidem,** in the same place.

**l/c.** incharge.

**I.C.S.** Indian Civil Service.

**id.** idem, the same.

**I.D.** Intelligence Department.

**I.D.N. in Dei nomine,** the name of God.



*i.e. idest*, that is.

**I.L.O.** International Labour Organisation.

**In.** indium. (chem.).

**in.** inch.

**inc., incorp.** incorporated.

**inf.** infra, below ; infantry ; infinitive.

**init.** initio, in the beginning.

**in loc.** *in loco*, in its place.

**in pr.** in principio, in the beginning.

**inst.** instant—the present month ; institute.

**in trans.** *in transitu*, in transit.

**intro., introd.** introduction.

**I.O.U.** I owe you.

**i. q.** *idem quod*, the same as.

**Ir.** iridium (chem.).

**It.** Italian.

**ital.** italic.

**Jan.** January.

**J.C.** Jesus Christ.

**J.P.** Justice of Peace.

**Jr., Jun., Junr.,** Junior.

**Jud.,** Judg. Judges.

**Junc.** Junction.

**jurisp.** jurisprudence.

**K.** Kelvin (thermometer scale).

**K.** Kalium, potassium (chem.).

**K.B.E.** Knight Commander of the British Empire.

**K.C.** King's counsel.

**kc.** kilocycle.

**kg.** kilogram.

**K.G.** Knight of the Garter.

**kilo.** kilogram, kilometre.

**K.K.K.** Ku klux Klan.

**Kr.** krypton, (chem.).

**kt.** knight.

**kw.** kilowatt.

**L.** Lake ; Latin ; Liberal ; libra, pound,

**l.** latitude ; litre ; libra.

**Lat.** Latin.

**lat.** latitude.

**lb.** libra, pound.

**b.w.** leg before wicket (in cricket)

**l.c.** lower-case (in printing)

**L.C.J.** Lord Chief-Justice.

**l.c.m., L.C.M.** least common multiple.

**lex.** lexicon.

**L.F.** low frequency.

**Li.** lithium. (chem.).

**lit.** literally ; literature.

**LL.B.** Legum Baccalureus, Bachelor of Laws.

**LL.D.** Legum Doctor, Doctor of Laws.

**l.m.** long metre.

**log.** logarithm.

**L.S.D.** *librae, solidi denarii*, pounds, shillings, pence.

**Lt.** Lieutenant.

**Lt.-Gen.** Lieutenant-General.

**Lu.** lutetium (chem.).

**M.** Monsieur (Fr.), Mr. (pl. MM.).

**M.** or **m.** mille, a thousand.

**m.** married ; meridiem, noon ; metre.

**M.A.** Magister Artium, Master of Arts.

**Maj.** Major.

**max.** maximum.

**M.B.** Medicinæ Baccalaureus, Bachelor of Medicine.

**M.C.C.** Marylebone Cricket Club.

**M.C.P.S.** megacycles per second.

**M.D.** Medicinæ Doctor, Doctor of Medicine.

**Mdm.** Madam.

**memo.** memorandum.

**Messrs.** Messieurs (Fr.), Sirs, Gentlemen, used as plural of Mr.

**M.E.V., Mev.** million electron-volts.

**mf.** microfarad.

**Mg.** magnesium (chem.).

**misc.** miscellaneous ; miscellany.

**mm.** millimetre.

**Mn.** manganese (chem.).

**mol. wt.** molecular weight.

**M.P.** Member of Parliament.

**m. p. h.** miles per hour.

**Mr.** Master or Mister.

**M.R.A.S.** Member of the Royal Asiatic Society.

**M.R.C.P.** Member of the Royal College of Physicians.

**M.R.C.S.** Member of the Royal College of Surgeons.

**Mrs.** Mistress.

**MS.** manuscript.

**MSS.** Manuscripts.

**Mt., mt.** mount.

**Mts.** mountains.

**m.v.** merchant vessel ; motor vessel.

**myth.** mythology.

**N.** North, Northern.

**N.** nitrogen (chem.).

**Na.** natrium, sodium (chem.).

**N.A.** North America.

**NATO** North Atlantic Treaty Organisation.

**naut.** nautical.

**Nb.** niobium (chem.).

**N.B., n.b.** nota bene, note well, or take notice.

**N.C.O.** non-commissioned officer.

**Ne.** neon (chem.).

**NEFA** North East Frontier Agency.

**Ni.** nickel (chem.).

**No., no.** numero, (in) number.

**N.T.** New Testament.

**N.T.P.** normal temperature and pressure.

**N.V.** New Version.

**N.Y.** New York.

**O.** oxygen (chem.).

**o/a** on account of.

**ob.** obiit, died.

**obdt.** obedient.

**O.E.** Old English.

**O.H.M.S.** On His (or Her) Majesty's Service.

**O.K.** All correct.

**Old Test.** Old Testament.

**O.M.** Order of Merit.

**opp.** opposed ; opposite.

**O.S.P.** obiit sine prole, died without issue.

**O.T.** Old Testament.

**Oxon.** Oxonia, Oxford ; Oxoniensis, of Oxford.

**Oz.** ounce.

**P.** President ; Prince.

**P.** phosphorus (chem.).

**pa.** past.

**p.a.** per annum ; participial adjective.

**pam.** pamphlet.

**pa. p.** past participle.

**par.** parallel.

**Pass.** Passive.

**pa. t.** past tense.

**Pb.** plumbum, lead (chem.).

**P.C.** Privy Councillor.

**Pd.** palladium (chem.).

**pd.** paid.

**P.E.C.** photo-electric cell.

**P.E.N.** Poets, Playwrights, Editors, Essayists, and Novelists.

**per an.** per annum, per year.

**per cent.** per centum, by the hundred.

**Ph. D.** Philosophiae Doctor, Doctor of Philosophy.

**phr.** phrase.

**pm.** premium.

**P.M.** Post meridiem, after noon ; Postmaster ; Prime Minister.

**P.M.G.** Postmaster-General.

**p.n.** promissory note.

**P.O.** Post-Office ; Postal order.

**p.o.d.** Pay on delivery.

**P.O.W.** prisoner of war.

**p.p.** past participle.

**p.p.s.** post postscriptum, a later additional postscript.

**P.R.B.** Pre-Raphaelite Brotherhood.

**pref.** preference.

**pref.** preterite.

**Prof.** Professor.

**Prov.** Proverbs.

**P.S.** Post scriptum, postscript.

**Pseud.** pseudonym.

**Pt.** platinum (chem.).

**P.T.O.** Please turn over.

**Pu.** Plutonium (chem.).

**P.W.D.** Public Works Department.

**pwt.** pennyweight.

**Q.** query, question.

**Q.B.** Queen's Bench.

**Q.C.** Queen's Counsel.

**q. cl.** quafi dicat, as if he should say.

**q. e.** quod est, which is.

**q. e. d.** quod erat demonstrandum, which was to be demonstrated.

**q.e.f.** quod erat faciendum, which was to be done.

**Q.M.G.** Quartermaster General.

**Qq.** quartos.

**qt.** quantity.

**q.v.** quod vide, which see.

**R.** rex, regina, King, Queen.

**Ra.** radium (chem.).

**R.A.** Rear Admiral.

**R.A.F.** Royal Air Force.

**Rb.** rubidium (chem.).

**R.C.** Red Cross.

**Rd.** Road.

**recd.** received.

**recpt.** receipt.

**ref.** reference.

**Rep.** representative ; republic.

**R.F.** Republique Francaise, French Republic.

**Rgt.** Regiment.

**rhet.** rhetoric.

**rly.** railway.

**Rom. Cath.** Roman Catholic.

**r.p.s.** revolutions per second.

**Rs.** Rupees.

**R.S.V.P.** repondez s'il vous plait (Fr.), reply, if you please.

**Rt. Hon.** Right Honourable.

**Ry.** railway.

**S.** South ; seconds, sun.

**S.** sulphur (chem.).

**Sb.** stibium, antimony (chem.).

**Sc.** Scandium (chem.).

**Sc. D.** Scientiae Doctor, Doctor of Science.

**Scot.** Scotland ; Scottish.

**Script.** Scripture.

**s. d.** sine die, without delay.

**Se.** selenium (chem.).

**Sec., Secy.** Secretary.

**sec.** secundum, in accordance with ; second ; section.

**Sec.** secant.

**Si.** silicon (chem.).

**sig.** signature.

**Sin.** sine.

**S.J.** Society of Jesus.

**Sn.** stannum, tin (chem.).

**S.P.C.A.** Society for the Prevention of cruelty to animals.

**sq., sqr.** square ; sequens, following.

**squ.** squadron.

**sr.** senior.

**Sr.** strontium (chem.).

**ss.** saints.

**s.s.** steamship ; screw steamer.

**St.** saint ; strait ; street.

**sub.** subject.

**suf., suff.** suffix.

**supp., suppl.** supplement.

**Supt.** Superintendent.

**S.V.** Sancta Virgo, Holy Virgin.

**sym.** symbol.

**syn.** synonym.

**syst.** system.

**Ta.** tantalum (chem.).

**tan.** tangent.

**Tb.** terbium (chem.).

**T.B.** tuberculosis.

**tech.** technical ; technology.

**tel., teleg.** telegram, telegraph.

**temp.** temperature.

- Teut.** Teutonic.  
**Th.** thorium (chem.).  
**theol.** theology.  
**theor.** theorem.  
**Ti.** titanium (chem.).  
**t.i.d.** ter in die, thrice a day.  
**Tl.** thallium (chem.).  
**Tm.** thulium (chem.).  
**T.N.T.** trinitrotoluene.  
**T.O.** turn over ; Telegraph Office.  
**trans.** transitive ; translation.  
**transf.** transferred.  
**trig.** trigonometry.  
**Trin.** Trinity.  
**TV.** television.  
**typ.,** typography.
- U.** uranium ; universal (motion picture certificate).  
**U.K.** United Kingdom.  
**ult.** ultimo, last ; ultimate.  
**U.N.E.S.C.O., UNESCO.** United Nations Educational Scientific and Cultural Organisation.  
**U.N.O., UNO.** United Nations Organisation.  
**U.N.R.R.A** United Nations Relief and Rehabilitation Administration.  
**U.S.A.** United States of America.  
**U.S.S.R.** Union of Soviet Socialist Republics.  
**U.S.W.** ultrasonic waves ; ultrashort waves.  
**ut dict.** ut dictum, as said.  
**ut sup.** ut supra, as above.
- V.** vanadium.  
**Vr.** German flying rocket.  
**v.** versus, against ; vide, sec ; verse ; volt ; volume.  
**var.** variant.  
**Vat.** vatican.  
**vb.** verb.  
**V.C.** Vice-Chancellor ; Vice-Consul ; Victoria Cross.
- V.D.** Venereal Disease.  
**v.d.** various dates.  
**veg.** vegetable (s).  
**Ven.** Venerable.  
**Vert.** Vertebrata.  
**Vet.** Veterinary.  
**v.g.** verbi gratia, for example.  
**v.i.** verb intransitive.  
**vid.** vide, see.  
**V.I.P.** Very Important Person.  
**viz.** videlicet, namely.  
**vol.** volume.  
**V.P.** Vice-President.  
**vul., vulgg.** vulgate.
- W.** West.  
**w.** wolframium, tungsten.  
**W.C.** Western Central.  
**w.f.** wrong fount.  
**WHO** World Health Organisation.  
**wk.** week.  
**W.O.** War Office ; Warrant Officer.  
**wt.** weight.
- X.** or **Xt.** Christ.  
**Xe.** xenon.  
**Xm., Xmas,** Christmas.  
**Xn., Xtian.** Christian.
- Y.** yttrium.  
**Yb.** ytterbium.  
**Y.M.C.A.** Young Men's Christian Association.  
**yr.** your ; younger ; year.  
**Y.W.C.A.** Young Women's Christian Association.
- Z.B.** Zum beispiel, for example.  
**Zn.** zinc.  
**Zr.** zirconium.
- & et,** and.  
**&c.** etcetera, and so forth.

## APPENDIX C

### WORDS AND PHRASES FROM LATIN, GREEK, ERENCH etc.

ab ante ( L ) From before আগৰে পৰা ।

ab extra ( L ) From without বাহিৰে পৰা ।

an initio ( L ) From the begining আদিৰে পৰা ।

ab intra ( L ) From within ভিতৰে পৰা ।

ab ovo ( L ) From the egg, from the beginning ওৰিৰে পৰা ।

ad extremum ( L ) To the extreme অতিকৈ ।

ad finem ( L ) To the end শেহলৈকে ।

ad infinitum ( L ) To infinity অশেষ অনন্ত কাললৈ ।

ad interim ( L ) For the meantime ইতিমধ্যে, ইয়াৰ ভিতৰতে ।

ad libitum ( L ) at pleasure ইচ্ছামতে ।

ad litem ( L ) For a suit গোচৰৰ কাৰণে ।

ad manum ( L ) at hand হাততে, প্রস্তুত ।

ad modum ( L ) after the manner of সেইদৰে ।

ad nauseam ( L ) To the pitch of causing disgust আমুহাই যোৱাকৈ, পেট ওকটু-পাকটু কৰাকৈ ।

ad referendum ( L ) to be further considered পৰামৰ্শ কৰিব লগা, বিবেচনাৰ্থীন অৱস্থাত ।

ad rem ( L ) To the purpose সেই অভিপ্ৰায়ে, সেই ভাবে ।

ad valorem ( L ) According to value মূল্যমতে, টকাৰ পৰিমাণে ।

ad verbum ( L ) Verbally মুখে মুখে ।

ad vivum ( L ) to the life আঁজীৱন ।

advocatus diaboli ( L ) A devil's advocate, an adverse critic কুডকীলোক, যুট ধৰি কুৰোতা ।

affaire d'amour ( Fr ) a love affair প্রেম বিষয়ক ঘটনা ।

a fortiori ( L ) With stronger reason প্রবলতৰ যুক্তিমতে ।

a la carte ( Fr ) According to the bill of fare খৰছৰ বিল মতে ।

a la main ( Fr ) in hand, ready হাতত থকা, প্রস্তুত ।

a la mode ( Fr ) According to the custom দস্তবমতে ।

Albion ( L ) An old name of Great Britain

ইংলণ্ডৰ প্ৰাচীন নাম ।

aliquando bonus dormital Homer us ( L ) Some times the good Homer nods কেতিয়াবা কেতিয়াবা হুমিৰো মতিভ্ৰম হয় ।

alma mater ( L ) Bening mother আই মাতৃ ( কোনো জনে পঢ়ি শুনি ওলাই যোৱা বিদ্যালয় ) ।

alter ego ( L ) A friend বন্ধু, প্ৰতিনিধি ।

amour patriae ( L ) Love of country ৰদেশানুৰাগ ।

amour vincit omnia ( L ) Love conquers all things মৰনে সকলোকে বশ কৰে ।

anima mundi ( L ) The soul of the world জগতৰ সাৰ বস্তু ।

anonyma ( Gr ) A showy woman of light fame, who is little known আঁতি ওৰি নোহোৱা বচকী তিবোতা ।

anno Domini ( L ) In the year of our Lord যীশুখ্ৰীষ্ট ওপজা বছৰৰ পৰা ।

ante bellum ( L ) Before the war যুদ্ধৰ আগৰ ।

ante meridiem ( L ) দুপৰৰ আগৰ, ১২ বজাৰ আগৰ । যেনে 12 a.m. ; before noon.

a paribus ( L ) From equals সমান সমানৰ পৰা ।

apologia ( Gr ) An apologetic writing দোষ একৰাই ভালবি বোলাবলৈ লিখা কথা ।

a' prima vista ( It ) at first sight পোনেই দেখাত ।

a tout prix ( Fr ) At any price যিমান খৰচ হওক ।

aqua ( L ) water পানী ।

aqua vita ( L ) water of life, often applied to spirituous liquors ফটীকা ।

aquila non capit mus cas ( L ) =an eagle does not catch flies সেন চৰায়ে মেহ মাখি নধৰে, ডালৰে সৰু কথাত মনে নিদিয়ৈ ।

argumentum ad hominem ( L ) argument to the man,—that is to one's interests and passions কোনো ব্যক্তিৰ স্বার্থ বা উদ্বেগ লৈ তৰ্ক ।

argumentum ad ignorantiam ( L ) an argument based on ignorance of facts অজ্ঞতামূলক

**argumentum ad rem (L)** argument to the purpose মূল উদ্দেশ্যে তর্ক বিতর্ক।

**argumentum ad invidiam (L)** argument appealing to low passions গালি সপনিপরি করা তর্ক।

**argumentum bacculinum (L)** argument of the stick তর্ক করোঁতে করোঁতে মারামি হোরা তর্ক।

**ariston metron (Gr)** the middle course is the best মজলীয়া ভাবের উপায়েই ভাল উপায়।

**audaces fortuna juvat (L)** Fortune favours the daring সাহসী লোককেই লক্ষ্যক লাভ করে।

**audique vocatus Apollo (L)** ভক্তিত দেবতাও বশ হয়।

**au fond (Gr)** At the bottom মূলত, গুহিত।

**au revoir (Fr)** Adieu সম্প্রতি বিদায়।

**au royaume des aveugles les borgnes sont rois (Fr)** in the kingdom of the blind the one eyed are the kings অন্ধকার রাজ্যত এচকুহাই বজা।

**avante coureur (এভেঁক্ কুবর্) (Gr)** A fore-runner অগ্রগামী।

**a verbis ad verbera (L)** From words to blows উত্তরাউত্তরিব পরা মারামি।

**axioma medium (L)** A generalisation from experience বহুত দেখি শুনি ধার্য করা সাধারণ মত।

## B

**badaud (Fr)** a simpleton ভেবা, ভেবুকা মানুষ।

**bagatelle (Gr)** A trifle নিচেই সামান্য কথা।

**barba tenus sapientes (L)** sages in appearance only লোক দেখনিয়ার জ্ঞানী।

**bal esprit (Fr)** A person of genius প্রতিভাশালী লোক।

**balle amie (Fr)** a female friend সহচরী।

**beneficiaire (Fr)** one receiving a benefit অনুগ্রহ বা সহায় পোতা লোক।

**bene qui latuit bene vixit (L)** He has lived well who has lived obscure যেয়ে অজানিতভাবে আছে তেবেই সুখে আছে।

**bis dat qui cito bat (L)** He who gives

promptly, gives twice যি ততালিকে দিয়ে সি দুগুন দিয়াব সমান।

**Bizarre (বিজেযের) adj. (Fr)** eccentric grotesque অসভ্যালি, বলিঘালি, উৎপতীয়া।

**Blitz-krieg (ব্লিৎ-ক্রিগ্) n.** vehement aeroplane attack, (Ger. Krieg war) উড়নীয় জাহাজের আক্রমণ (see under War.)

**bona fides (L)** Good faith সবল বিশ্বাস।

**bonhomic (Fr)** Good nature সন্তাব; সরলতা।

**bonjour (বং-যুর) (Fr)** good morning সুপ্রভাত।

**borgen macht sorgen (Gr)** Borrowing makes sorrowing ধার করে যি শোকত পরে সি।

## C

**Cæteris paribus (L)** other things being equal অনন্বিলোক সমান হলে।

**Cafe (Fr)** A coffee-house কফি খোরা দোকান।

**Cantabit vacuus coram latrone viator (L)** the empty traveller will sing before a robber মগনিয়ার পথিকের ডকাইতের কি ভয়।

**Carpe diem (L)** Seize the opportunity সুযোগ ল; পোতা সুবিধা ভোগ কর।

**Carteblanche (Fr)** A blank sheet of paper full powers খালি কাগজ, পুরা ক্ষমতা।

**Causa sine quonon (L)** an indispensable cause অপরিহার্য কারণ।

**Centum (L)** A hundred শত, এশ।

**Conditio sine qua non (L)** an indispensable condition নহলে নোহোরা বিধান।

**Circuitus Verborum (L)** a circumlocution বাগাড়ম্বর, বহুল কথা।

**Cito (L)** quickly তৎক্ষণাৎ।

**Corpus delicti (L)** The substance of the offence অপরাধের সাব মর্দ্য।

**Coup de bonheur (কু-ডু-বং-ইউব) (Fr)** stroke of good-luck ভাগ্যের ফের।

**Cucullus non facit monachum (L)** The cowl does not make the monk উপাসনীর বেশ পিঙ্কিলেই উপাস নহয়।

**Contra bonos mores ( L )** against morals নীতি বিগৰ্হিত ।

**Coup de grace ( Gr )** A finishing stroke শেষ মার্কণ ।

**Coup de main ( Fr )** A sudden enterprise of effort হঠাৎ চেষ্টা, প্রধান উদ্যম, প্রথমদেঁচা ।

**Cui bono ? ( L )** For whose benefit কার উপকারৰ অৰ্থে ?

**Cum grano salis ( L )** With a grain of salt,— i. e. with some allowance কিছু বাপ দি ।

## D

**d'accord ( Fr )** Agreed, in tune মিল ।

**da dextrom misero ( L )** Give the right hand to one who is miserable দুখীয়াৰ সহায় কৰা ।

**de bonne grace ( Fr )** with good grace willingly ইচ্ছাপূৰ্বক, মৰমেৰে ।

**de facto ( L )** Actual আচল, স্বার্থাৰ্থ ।

**Dei gratia ( L )** By the grace of God ঈশ্বৰৰ অনুগ্রহত ।

**de-integro ( L )** Anew নৈক ।

**dejeuner ( Fr )** Break-fast or lunch দিনৰ প্ৰথম আহাৰ ।

**de jure ( L )** In law, rightful আইন মতে, স্বত্ববান ।

**de-mal en pis ( Fr )** from bad to worse ক্ৰমে বেয়াতকৈ বেয়া ।

**demarche ( Fr )** A diplomatic measure শাসন কৌশল উপায় ।

**de mortuis nil nisi bonum ( L )** Say nothing but good of the dead মৃতকৰ ভালৰ বাবে বেয়া কব নেপায় ।

**de novo ( L )** Anew আকৌ নৈক ।

**Deo gratias ( L )** Thanks to God ঈশ্বৰৰ প্ৰতি ধন্যবাদ ।

**detenu ( Fr )** or (*fem.*) **detenue ( Fr )** A prisoner 'বন্দীয়াৰ, কাটকিয়াল, কয়েদী ।

**Deus avertat ( L )** God forbid ঈশ্বৰে নকৰোক ।

**Deus vobiscum ( L )** God be with you তোমাৰ ঈশ্বৰ সহায় হওক ।

**dictum sapienti sat est ( L )** A word to the

wise is enough জানীৰ পক্ষে একেয়াৰ কথাই বহত ।

**Dieu et mon droit ( F )** God and my right ঈশ্বৰ আৰু মোৰ স্বত্ব ।

**di salto ( It )** At a leap একেজাপেই ।

**divide et impera ( L )** divide and rule বিপক্ষক ভাল ভাল কৰি শাসন কৰ ।

**dulce et decorum est pro patria mori ( L )** It is sweet and glorious to die for one's country স্বদেশৰ অৰ্থে প্ৰাণত্যাগ অতি সুন্দৰ আৰু গৌৰৱৰ কথা ।

**dum spiro spero ( L )** While I breathe I hope যিমান দিন শ্বাস সিমান দিন আশ ।

**dum vivimus vivamus ( L )** while we live let us live জীয়াই থকা কেদিন মানুহৰ দৰে থাকিব লাগে ।

**durante vita ( L )** during life জীৱিত অৱস্থাত ।

## E

**e contra ( L )** contrarywise ওভোতা ।

**en ami ( Fr )** as a friend বন্ধুভাৱে ।

**en beau ( Fr )** As handsome অতি সুন্দৰ ।

**en masse ( Fr )** In a body জুমবাতি, আটাই বিলাক লগলাগি ।

**en passant ( Fr )** By the by এই প্ৰসঙ্গত, ইয়াৰ লগতে কলগীয়া ।

**en route ( Fr )** On the road বাটত ; let us go ব'ল ।

**entente cordiale ( Fr )** cordial understanding between two nations দুই ৰাজ্যৰ ভিতৰত সন্তোষ, মিল ।

**e pluribus unum ( L )** one out of many বহুতৰ ভিতৰত এক ।

**e re nata ( L )** From the circumstances arisen সেই অৱস্থাৰ পৰা যিটো হৈছে ।

**errare est humanum ( L )** to err is human মানুহ মাৰ্বেৰে ভুল হয় ।

**esse quam videri ( L )** To be rather than to seem বাহিৰে দেখুৱাতকৈ কাৰ্য্যত হ'ব লাগে ।

**est modus in rebus ( L )** There is a proper mean in all things সকলো কথাৰে এটা মাধ্যম অৱস্থা আছে ।

et ego in Arcadia ( L ) ময়ো আৰ্কেদিয়াত আছিলো  
অৰ্থাৎ আনে এই বিষয়ে যিমান জানে ময়ো সিমান  
জানো।

exempli gratia ( L ) e. g. = by way of exam-  
ple অৰ্থাৎ।

ex natura rei ( L ) from the nature of  
the case সেই কথাৰ অৱস্থা বুজি, কাৰ্য্যৰ  
গতিৰ পৰা।

ex nihilo nihili fit ( L ) Out of nothing, noth-  
ing comes য'ত একোৱেই নাই তাৰ পৰা  
একোতা উদ্ভৱ হয় নোৱাৰে।

ex officio ( L ) By virtue of his office কোনো  
কামত থকা গুণে হোৱা।

ex parte ( L ) On one side একতৰফা, বিশুদ্ধ  
অসাক্ষাতে।

ex re nata ( L ) According to circum-  
stance that has arisen উপস্থিত ঘটনা  
অনুযায়।

## F

facile est inventis addere ( L ) It is easy to  
add to things invented already আনে  
যত কৰি উলিওৱা বস্তুত জোৰা দিবলৈ বৰ সহজ।

facta non verbe ( L ) Deeds not words কাৰ্য্য  
( লাগে ) কথা নহয়।

factum est ( L ) It is done এইটো কৰা হল।

fait accompli ( Fr ) a thing already done  
আগেয়েই হৈ যোৱা কাম ; খাটাং কথা।

falsus is uno falsus in omnibus ( L ) false in  
one point false in all এটাত মিছা পৰিলে  
ই সকলোতে মিছা।

fama clamosa ( L ) a current scandal সকলোৰে  
জনাজাত বদনাম।

fas est et ab hoste doceri ( L ) It is right  
to be taught even by an enemy শত্ৰু হ'লেও  
তাৰ পৰা শিক্ষা লোৱা উচিত।

felicitas multos habet amicos ( L ) Prosperity  
has many friends সম্পদ কালত অনেক বন্ধু  
হয়।

felo de se ( L ) A suicide আত্মহত্যা।

femme savante ( Fr ) a learned woman শিক্ষিতা  
স্ত্ৰী।

feu de joie ( Fr ) a bonfire মেজি পুৰি কৰা  
জ্বোৎসৱ।

fiat justitia ruat celum ( L ) let justice be  
done though heaven falls স্বৰ্গ ভাগি পৰিলেও  
চাৰ্য্য পালন কৰিবা।

fide et amore ( L ) By faith and love বিশ্বাস  
আৰু স্নেহেৰে।

fide, sed cui vide ( L ) trust, but in whom  
take care বিশ্বাস কৰিবা, কিন্তু কেনে জনক কৰিবা  
সাহায্য হ'বা।

flecteri is nequeo superos Acherronta movebo  
( L ) If I cannot move the gods I will  
stir up hell দেৱতাক ল'বাব নোৱাৰিলেও নৰ্কে  
খোদাঞ্জিহে এৰিম ; মাছ খৰিব নোৱাৰিলেও পানী  
খোদালি কৰিম।

forte et fideli nihil difficile ( L ) To the  
brave and faithful nothing is difficult  
ধৰ্মপৰায়ণ আৰু সাহসী জনৰ পক্ষে কোনো কথা  
অসাধ্য নহয়।

fraus pia ( L ) A pious fraud ধাৰ্মিক ঠগী।

fronti nulla fides ( L ) No reliance on the  
face মুখ দেখি মানুহ চিনিব নোৱাৰি।

frou-frou ( Fr ) the rustling of women's  
clothes মাইকীৰ পোচাকৰ খচমচনি।

fugit hora ( F ) The hour flies সময় বৈ  
নেথাকে।

functus officio ( L ) out of office কামৰ পৰা  
অৱসৰ লৈ ওলাই অহা।

## G

gendernes ( F ) n. pl. Armed Police অস্ত্ৰধাৰী  
কনিষ্টবল বিলাক।

gens de condition ( Fr ) people of rank ডাঙৰ  
মানুহ, ধনী মানুহ।

gens de robe ( Fr ) lawyers উকীল সঙ্ঘ।

gravis ira regum est semper ( L ) the anger  
of kings is always serious বজাৰ ঠং অতি  
ভয়ঙ্কৰ।

gutta cavat lapidem ( L ) the drop wears  
away the stone পানী এটোপ এটোপকৈ পৰি  
শিলকো ক্ষয় কৰে।



## H

- heu pietas, heu prisca fides (L) Alas for piety! alas for the ancient faith! হায়! দয়ার্থ! হায়! পৌরাণিক ধর্ম-নিষ্ঠা।
- hic et ubique (L) Here and every where ইয়াতেও আন সকলো ঠাইতে, গোটেইখনতে।
- hoc anno (L) In this year এই বছর।
- hominibus plenum, amicis vacuum (L) Full of men, empty of friends মানুষ অসংখ্য কিন্তু বন্ধু শূন্য।
- homme de fortune (Fr) Rich men ধনী লোক।
- homo homini lupus (L) man is a wolf to man মানুষেই মানুষের শত্রু।
- homo sum, humani nihil a me alienum puto (L) I am a man, I count nothing human indifferent to me মই এটা মানুষ যেতিয়া, মানুষ কোনো প্রকারে যৌর শত্রু হব নোহাবে।
- homo unius libri (L) A man of one book এটা মাত্র কিতাপ পড়া লোক, অলিখিত।
- honi soit qui mal y pense (Fr) The shame be his who thinks ill of it যি ভাবে মন্দ ভাবে হওক দণ্ড।
- honneur et patrie (Fr) Honour and native land সম্মান আৰু বসতি।
- honores mutant mores (L) honours change manners সম্মান পালে মানুষৰ আচৰণ বদলে।
- hostis honori invidia (L) An enemy's hatred is an honour শত্রুৰ ঘৃণা সম্মান সূচক।
- humanum est errare (L) to err is human মানুষ মাজেৰে ভুল হয়।

## I

- ibidem (L) In the same place, thing or case ভাঙে।
- idem (L) The same সেয়ে।
- id est (L) i. e. That is অৰ্থাৎ।
- ignoratio elenchi (L) The fallacy of ignoring the main point (তর্ক শাস্ত্রমতে) মূল কথা এবি বগাই ফুৰা (দোষ)।
- ignoratio legis neminem excusat (L) Ignor-

- ance of the law excuses no body দোষ কৰি আইন নেজানো ভুলিয়েই কোনো সাবিব নোহাবে।
- il penseroso (L) The pensive man চিন্তাশীল লোক।
- impasse (L) An insoluble difficulty বিমোৰ সম্বন্ধ।
- impedimenta (L) luggage মাল-বস্ত।
- imperium in imperio (L) a government within government এক শাসন প্রণালীৰ ভিতৰতে আন এটা শাসন প্রণালী, ওপৰা-উপৰি গৰ্হমেদে।
- in esse (L) in fact আচলতে, হওঁতে।
- in extenso (L) extensively বিস্তারিত ৰূপে।
- in flagranti delicto (L) In the very act of committing the crime জগৰ কৰি থাকোঁতেই হাতে হাতে ধৰা।
- in memoriam (L) In memory স্মরণার্থে।
- in re (L) In the matter সেই বিষয়ে।
- in situ (L) In the original situation প্রথম অৱস্থাত, পূৰ্বৰ ঠাইতে।
- in stain quo (L) In the former state আগৰ অৱস্থাত।
- inter alia (L) Among other things আন বিলাকৰ মাজত, মাজতে।
- inter arma silent legis (L) যুদ্ধৰ মাজত আইন-কানুন নচলে।
- inter nose (L) Between ourselves আমাৰ ভিতৰত।
- inter se (L) Amongst themselves সিহঁতৰ ভিতৰত।
- in toto (L) Entirely সম্পূৰ্ণৰূপে, সমূলি।
- intra muros (L) Within the walls ভিতৰত; ঘৰৰ ভিতৰত।
- in transitu (L) On the passage গৈ থাকোঁতে, বাটত নিওঁতে।
- ipse dixit (L) He himself said it তাৰ নিজৰ কথাতে; resting on bare authority.
- ipso facto (L) Virtually ফলত, পৰিণামে।
- ira furor brevis est (L) rage is a madness in short খং বা কোপ এটা খতকৈয়া বলিয়ালি।

**judex damnatur cum nocens absolvetur (L)** the judge is blamed when a guilty man is acquitted দোষীয়ে দণ্ড নেশালে জজক গুনি কৰে।

**jure divino (L)** By divine law ঐশ্বৰিক বিধান মতে।

**jure humano (L)** by man made law মানুহে কৰা বিধান মতে।

### L

**labour ipse voluptas (L)** Labour itself is pleasure পৰিশ্রম মাত্ৰই সন্তোষজনক।

**L'allegro (L)** The cheerful man আনন্দময় লোক।

**L'apsus calami (L)** A slip of the pen লেখোঁতে ভুল।

**L'apsus linguae (L)** A slip of the tongue কথাৰ কোবত ওলোৱা ভুল কথা।

**L'apsus memoriae (L)** A slip of the memory পাচৰণ।

**Lingua franca (It)** any mixed jargon দোৱান, বুজিব নোৱাৰা কথা।

**locum tenens (L)** A deputy or substitute প্ৰতিনিধি, বদলি।

**locus standi (L)** A place for standing, a right to interfere স্থিতি, থিয় হবৰ ঠাই, হস্তক্ষেপ কৰিবৰ অধিকাৰ।

**lusus naturae (L)** A freak of nature প্রকৃতিৰ খেলালি, ইশ্বৰ খেলা।

### M

**magni nominis umbra (L)** The mere shadow of a mighty name মহৎ লোকৰ নামৰ ছাঁটোৱেই।

**magnum bonum (L)** a great good অতি মঙ্গল কাৰ্য্য।

**mala fide (L)** Treacherously বিশ্বাসঘাতকতা কৰি, অসৎ ভাৱে।

**malgre nous (Fr)** In spite of us আমাৰ বিৰূদ্ধত।

**matinee (Fr)** A morning performance দিনৰ ভাৱনা বা গান বাজনা।

**mea culpa (L)** By my own fault মোৰ নিজৰ দোষত।

**melee (Fr)** A confused scuffle ছবাম্বা।

**meo periculo (L)** At my own risk মোৰ নিজৰ দায়িত্বত।

**modus operandi (L)** mode of operation কামৰ বেছ।

**modus vivendi (L)** mode of living জীৱিকাৰ উপায়।

**monsieur (Fr)** Sir, Mr.—*pl. messieurs* মহাশয়, ডাঙ্গৰীয়া।

**more majorum (L)** After the manner of our ancestors আমাৰ পূৰ্ব পুৰুষৰ দত্তৰমতে।

**inotu proprio (L)** Of his own accord যেকোনো পূৰ্বক।

**mutatis mutandis (L)** with necessary changes সালসলনি কৰি।

**mutuus consensus (L)** Mutual consent পরস্পৰৰ সম্মতিক্ৰমে।

### N

**ne cede malis (L)** yield not to misfortune বিপদত অৰ্হাৰ্য্য নহবা।

**necessitas non habet legem (L)** Necessity has no law আপদত অযুগুত।

**nem con (L)** Without opposition কোনো আপত্তি নোহোৱাকৈ, বিনা ওজৰে।

**ne plus ultra (L)** Nothing further অতীৰিক্ৰম, ইয়াতকৈ আক বেচি একো নাই।

**ne sutor ultra crepidam (L)** Let not the cobbler go beyond his last যি যেনে জৰুৱাৰ মানুহ তাক তাতে থাকিবলৈ দিব লাগে।

**nihil ad rem (L)** Nothing to the point অচল বিষয়ত একো নহয়।

**nil admirari (L)** To admire nothing লোকৰ একোকে ভাল নেদেখা, আশ্চৰ্য্য নাই।

**nil desperandum (L)** never despair কেতিয়াও হতাশ নহবা।

**nisi Dominus frustra (L)** Unless the Lord favours everything is vain ইশ্বৰে নকবালে সকলো মিছ।

**nisi prius (L)** Unless previously আগতে  
নহলে ।  
**nolens volens (L)** Whether he will or not  
দি ইচ্ছা কৰোক নকৰোক ।  
**non compos mentis (L)** not of sound mind মন  
ঠিক নথকা, বিভ্রম ।  
**non vivimus edere, sed edimus vivere (L)** We  
do not live to eat, but eat to live আমি  
খাবলৈ জীয়াই থকা নাই কিন্তু জীয়াই থাকিবলৈহে  
খাওঁ ।  
**nota bene (L)** N. B., Mark well বিশেষকৈ জানিব  
লগা ।

O

**obiter dictum (L)** a cursory remark কথাৰ  
প্ৰসঙ্গত কোৱা কোনো কথা ।  
**omne ignotum pro magnifico (L)** everything  
unknown is considered to be magnificent  
নেদেখা বস্তুটো বৰ ভালৰ বুলি ভাব হয় ।  
**omnia vincit amor (L)** love conquer everything  
মৰমে সকলোকে বশ কৰে ।  
**on dit (Fr)** A flying rumour উড়া বাতৰি,  
বোঁড়ি ।  
**O tempora ! O more ! (L)** What sad times !  
what dreadful doings ! হায় ! কি সাংঘাতিক  
দিন, কি সাংঘাতিক কাৰ্য্য ।  
**otia dant vitia (L)** idleness begets vice এলাহে  
পাপ জন্মাই, এলেছবা হৈ বহি থাকিলে মানুহৰ কু-  
ভাবনা উৎপত্তি হয় ।

P

**pactum illicitum (L)** An illegal compact অঐবধ  
সন্মিলন, অকায় বন্ধন ।  
**par excellence (Fr)** Eminently অাৰ্গ্গ স্বৰূপে ।  
**pari passu (Fr)** what equal pace together একে-  
লগে, সমানে ।  
**per fas et nefas (L)** Through right and wrong  
দায় অকায় একো নগনি ।  
**personnel (Fr)** Persons employed in any  
service কোনো কামত খটা লোক সকল ; কৰ্ম-  
কাৰকবিলাক ।  
**pleno jure (Fr)** with full authority পূৰ্বা  
কমত্তাবে ।

**pot hoc (L)** After this ইয়াৰ পাচত ।  
**pot mortem (L)** After death মৰাৰ পাচত ।  
**prima facie (L)** On the first view প্ৰথমে  
দেখাত ।  
**primo (L)** In the first place প্ৰথমতে,  
আদিতে ।  
**pro patria (L)** For our country স্বদেশৰ  
বাবে ।  
**pro re nata (L)** For a special emergency কোনো  
বিশেষ দৰকাৰৰ বাবে ।  
**pro tanto (L)** For so much ইমানৰ বাবে ।  
**pro tempore (L)** For the time being অলপ দিনৰ  
নিমিত্তে ।

Q

**quære (L)** Inquire সোধা ।  
**qui tacet consentit (L)** who keeps silence  
consents যেনে সন্মতি লক্ষণম, নেমাতি থাকিলেই  
সন্মতি বুজায় ।  
**qui va la ? (Fr)** Who goes there সেইটো  
কোন গৈছে ?  
**quod erat demonstrandum (L)** or Q. E. D.  
Which was to be proved প্ৰমাণ কৰি দেখুৱাব  
লাগে ।  
**quod vide (L)** Which see সেইটো চোৱা ।  
**quo jure ? (L)** By what right কোনো স্বত্ব  
মতে ।

R

**rara avis (L)** A rare bird, prodigy অলুত  
জন্তু ।  
**religio loci (L)** The religious spirits of the  
place সেই ঠাইৰ স্বৰ্গভাৱ ।  
**repondenz sil vous plait (Fr)** (বচ-পংখ্যে-চিল্-ভৌ-প্লে)  
(Fr) R. S. V. P.--Reply if you please অনুগ্ৰহ  
কৰি উত্তৰ দিব ।  
**ruit mole sua (L)** It falls by its own weight  
ইয়াৰ নিজৰ ভৰতে নিজে পৰিছে ।  
**rue contre ruse (L)** cunning against cunning  
হলে ছলক কাঢ়ে ; টেকবে টেকবে লাগে ।

S

**salvo jure (L)** The right being safe হওঁ নিৰাপদ  
হোৱাত ।

**sans gene** (Fr) at ease বিনা বাধাই।  
**sans souci** (Fr) Without care বিনামতে।  
**sapere aude** (L) Dare to be wise জ্ঞান প্রকাশ  
 কৰিবলৈ সাহস কৰিবা।  
**sat sapienti** (L) enough for the wise জ্ঞানীৰ  
 নিমিত্তে সেয়ে বহুত।  
**sic itur ad astra** (L) such is the way to the  
 stars to fame তৰাৰ ওচৰ চাপিবলৈ এয়ে বাট ;  
 যশ লাভ কৰিবৰ এয়ে উপায়।  
**similia similibus curantur** (L) like things are  
 cured by like যেনে বোগ জন্মাই সেয়ে তাৰ ঔষধ,  
 হুলে হুলক কাঢ়ে।  
**si vis pacem para bellum** (L) If you would  
 have peace, be ready for war শান্তি লাগে যদি  
 যুদ্ধলৈ সাজু হোৱা।  
**status quo** (L) The state in which তেনে অৱস্থাত,  
 স্থিতি, প্রতিপত্তি।  
**Sturm und Drang** (Ger) storm and stress, violent  
 commotion জোৰজবৰ, ঝুন্স, হেঁচা।  
**sub judice** (L) Under consideration  
 বিচাৰাধীন।  
**sub pena** (L) under a penalty দণ্ডযোগ্য,  
 দণ্ডভোগ কৰি।  
**sub rosa** (L) Privately গোপনে।  
**summum bonum** (L) The chief good শ্ৰেষ্ঠ  
 শূৰ।  
**Sutor ne supra crepidam judicaret** (L) let  
 not the cobbler venture above his last  
 ফটা জোঁতা সিয়া মুতীয়াৰক তাৰ ঠাঁচ এৰি ওপৰলৈ  
 উঠাব নিদিবা ; ছোট মানুহক ডাঙৰটো কৰি  
 নুতুলিবা।

## T

**Tedium vitae** (L) Weariness of life জীৱনৰ  
 অশান্তি।  
**tempora mutantur, nos et mutamur in illis** (L)  
 Times are changed and we with them সময়  
 পৰিৱৰ্তনশীল আশিঙ তাৰ লগতে তেনে।  
**tempus fugit** (L) Time flies সময় উড়ি উড়ি  
 গৈছে।

**terra incognita** (L) an unknown country  
 অপৰিচিত দেশ।  
**tertium quid** (L) A third something কোনো  
 তৃতীয়।  
**timeo Danaos et dona ferentes** (L) I fear  
 the Greeks even when bringing gifts গ্রীক-  
 বিলাক এনে ভয় লগা যে সিহঁতে পুৰস্কাৰ আনিলেও  
 ভয় নকৰাকৈ নেখা কিবা।  
**tria juncta in uno** (L) three in one এখনতে তিনি  
 জন, এখনতে তিনি মূৰ্তি।  
**Tycoon** (টাইকুন) *n.* (Jap) the Shoguns of  
 Japan জাপান দেশৰ সেনাপতি ; great prince  
 ডাঙৰ কোঁৱৰ।

## U

**ultra vires** (L) Beyond one's power ক্ষমতাৰ  
 বহিৰ্ভূত।  
**ultima thule** (L) The utmost limit নিচেই  
 শেষ সীমা।  
**ut infra** (L) As below তলত কোৱা মতে।  
**ut supra** (L) As above ওপৰত কোৱা মতে,  
 ওপৰোক্ত।

## V

**vade mecum** (L) A constant companion নিত্য  
 সহচৰ, লগত লৈ ফুৰা।  
**valet de chambre** (Fr) An attendant লত্তৱা।  
**veni, vidi, vici** (L) I came, I saw, I con-  
 quered মই আহিলো, দেখিলো, জয় কৰিলো।  
**verbatim et literatim** (L) word for word and  
 letter for letter প্রতি আখৰে আখৰে শব্দে  
 শব্দে।  
**verbum sapienti sat est** (L) = *verb sap* and *verb.*  
*sat.* A word is enough for a wise man জ্ঞানীৰ  
 নিমিত্তে একেবাৰেই বহুত।  
**veritas odium parti** (L) Truth begets hatred  
 সঁচা কথাই ঘৃণা জন্মাব।  
**versus or V.** (L) Against বনামে, বিপক্ষে।  
**vestigia nulla retrorsum** (L) No going back  
 (from lion's den) সিংহৰ গাঁতৰ পৰা উভতি  
 অহা টান।  
**via** (L) By way of বাটেদি।

**via media** (L) a middle course মজামজি উপায়।

**via trita, via tuta** The beaten path is the safe path চলাচল কৰি থকা পথেই সুপথ।

**vice** (L) in the place of কাৰো ঠাইত।

**vice versa** (L) The terms being exchanged আকৌ ইটোৰ পৰা সিটোৱৈলৈ, অদল-বদলকৈ।

**vis a tergo** (L) compulsion from behind পাচফালৰ পৰা দিহা হৈচা।

**vis a vis** (Fr) Opposite মুখামুখী, বিপৰীতে।

**vita patris** (L) In the fathers life time পিতাৰ দিনত। (or V. P.)

**vivat regina** (L) Long live the queen বানী দীৰ্ঘায়ু হওক।

**vivat rex** (L) Long live the king বজা দীৰ্ঘায়ু হওক।

**viva voce** (L) By oral testimony মুখে মুখে লোৱা। মৌখিক প্রমাণ দ্বাৰা।

**vive valeque** (L) life and health to you তোমাৰ আয়ুৰ জীৱিত্ব হওক।

**volo non valeo** (L) I am willing but unable মই ইচ্ছা কৰোঁ কিন্তু নোৱাৰোঁ।

**Vox populi vox Dei** (L) the voice of the people is the voice of God বাইজৰ মতেই ঈশ্বৰৰ মত।

**Vulgo** (L) commonly সাধাৰণতে।

## W

**Weltschmerz** (Ger) sympathy with world sorrow পৃথিৱীৰ লোকৰ দুখত দুঃখিত হোৱা ৩৭।

**Weltgeist** (Ger) the world spirit সংসাৰৰ উত্তেজনা।

## Z

**Zombie** (কদ্দি) *n.* bodies without soul, a dead man with seeming life, (in Haiti isle) জীবাশ্মাহীন লোক, প্রেত।

## APPENDIX D

### THE GREEK ALPHABET

A	α	alpha	=	a
B	β	bēta	=	b
Γ	γ	gamma	=	g
Δ	δ	delta	=	d
E	ε	epsilon	=	e
Z	ζ	zēta	=	z
H	η	ēta	=	ē
Θ	θ	thēta	=	th
I	ι	iōta	=	i
K	κ	kappa	=	k
Λ	λ	lambda	=	l
M	μ	mū	=	m

N	ν	nū	=	n
Ξ	ξ	xī	=	x (ks)
O	ο	omicron	=	o
Π	π	pī	=	p
P	ρ	rhō	=	r
Σ	σ	sigma	=	s
T	τ	tau	=	t
Υ	υ	upsilon	=	u
		(often transcribed y)		
Φ	φ	phī	=	ph
X	χ	chī	=	kh
		(often transcribed ch, as in Latin)		
Ψ	ψ	psī	=	ps
Ω	ω	ōmega	=	ō

## APPENDIX E

### Roman numerals ( বোমান সংখ্যা বুজুরা লেখ )

I = 1	XX = 20	XXXIX = (30+9)
II = 2	XXI = 21	XL = (50-10)
III = 3	XXII = 22	L = 50
IV = 4	XXIII = 23	LX = 60
V = 5	XXIV = 24	LXX = 70
VI = 6	XXV = 25	LXXX = 80
VII = 7	XXVI = 26	XC = 90(100-10)
VIII = 8	XXVII = 27	C = 100
IX = 9(X-1)	XXVIII = 28	CC = 200
X = 10	XXIX = (20+9)	CCC = 300
XI = 11	XXX = 30	CD = 400(500-100)
XII = 12	XXXI = 31	D = 500
XIII = 13	XXXII = 32	DC = 600
XIV = 14	XXXIII = 33	DCC = 700
XV = 15	XXXIV = 34	DCCC = 800
XVI = 16	XXXV = 35	CM = 900(1000-100)
XVII = 17	XXXVI = 36	M = 1000
XVIII = 18	XXXVII = 37	MC = 1100
XIX = 19(X+9)	XXXVIII = 38	MD = 1500

If a letter or set of letters is placed before a letter of **higher value**, it is to be deducted from the latter before they are added.

For instance

$$\left\{ \begin{array}{l} C = 100 \\ IIC = 100 - 2 = 98 \\ D = 500 \\ CD = 500 - 100 = 400 \\ L = 50 \\ IXL = 50 - 9 = 41 \end{array} \right.$$

MCM = 1000+900 = 1900 ; MCMLI = 1951  
 DXL = 500+40 = 540

MDCLXVIII = as they are arranged  
 in order of value as :-

M = 1000  
 D = 500  
 C = 100  
 L = 50  
 X = 10  
 VIII = 8

# APPENDIX F

## MATHEMATICAL SYMBOLS

$\pm$	plus or minus.	$\Sigma$	the sum of the terms indicated.
$=$	is equal to.	$\Pi$	the product of the terms indicated.
$\equiv$	is identically equal to.	$ x $	the absolute value of $x$ .
$\approx$	is approximately equal to.	$\bar{x}$	the mean value of $x$ .
$\neq$	is not equal to	$\begin{vmatrix} a_1 & b_1 & c_1 \\ a_2 & b_2 & c_2 \\ a_3 & b_3 & c_3 \end{vmatrix}$	a determinant representing $a_1 b_2 c_3 - a_1 b_3 c_2 + a_2 b_1 c_3 - a_2 b_3 c_1 + a_3 b_1 c_2 - a_3 b_2 c_1$ .
$>$	is greater than.	$f$ or $F$	function.
$\geq$	is not greater than.	$f(x)$	function $x$ .
$<$	is less than.	$F(x)$	
$\leq$	is not less than.	$\phi(x)$ &c.	
$\geq$	is greater than or equal to.	$\Delta$	finite difference or increment.
$\leq$	is less than or equal to.	$\Delta x, \delta x$	the increment of $x$ .
$\therefore$	therefore.	$dx$	an increment of $x$ considered as tending to zero.
$\because$	because.	$D$	differential coefficient.
$\angle$	angle.	$\frac{dy}{dx}$	the differential coefficient of $y$ with respect to $x$ .
$\parallel$	parallel.	$F'x$ stands for	$\frac{d(F(x))}{dx}$ .
$\perp$	perpendicular.	$\frac{d^2y}{dx^2}$	the second differential of $y$ with respect to $x$ .
$x!$ or $\Gamma x$	factorial $x$ .	$\frac{\partial y}{\partial u}$	the partial differential of $y$ with respect to $u$ , where $y$ is a function of $u$ and another variable (or variables).
$\propto$	varies directly as.	$\int$	integral.
$a : b :: c : d$	$a$ is to $b$ as $c$ is to $d$ .	<b>COMMON CONSTANTS</b>	
$\pi$	pi; the ratio of the circumference of a circle to its diameter, approx. 3.14159.		
$e$ or $\epsilon$	(1) the base of natural logarithms, approx. 2.71828. (2) the eccentricity of a conic section.	$c$	velocity of light in vacuo, $2.9978 \times 10^{10}$ cm. per second.
$i$	the imaginary square root of $-1$ .	$e$	electronic charge, $1.602 \times 10^{-20}$ e.m.u., or $4.802 \times 10^{-10}$ e.s.u.
$\omega, \omega^3$	the imaginary cube roots of 1.	$g_0$	standard gravity, 980.665 cm. per second per second.
$\infty$	infinity.	$h$	Planck's constant, the constant in the expression for the quantum of energy.
$x^n$	$x \times x \times x \dots$ to $n$ factors.	$m$	the mass of an electron at rest, $9.11 \times 10^{-28}$ grams.
$x^{-n}$	$\frac{1}{x^n}$ .	$N_0$	Avogadro number, number of molecules per gram-molecule, $6.023 \times 10^{23}$ .
$x^{\frac{1}{n}}$	$\sqrt[n]{x}$ , the $n$ th root of $x$ .		
$x^0$	= 1.		
$x \rightarrow a$	$x$ approaches the limit $a$ .		
$\theta$	the angle between the radius vector and the polar axis.		
$\sin^{-1} x$	the principal value of the angle whose sine is $x$ . Similarly $\cos^{-1} x, \tan^{-1} x$ , &c.		
$\sinh$	<i>sinus hyperbolicus</i> , the hyperbolic sine. Similarly $\cosh, \tanh$ , &c.		

## APPENDIX G

### THE METRIC SYSTEM

The Greek prefixes (*deca, hecto, kilo, myria*) denote multiplication.  
The Latin prefixes (*deci, centi, milli*) denote division.

#### MEASURES OF LENGTH

The **METRE** (Fr. *METRE*), the unit of length, originally intended to be the ten-millionth part of a line drawn from the Pole to the Equator, is now more exactly defined as the distance, at the melting point of ice, between two points on a platinum-iridium bar at the International Bureau of Weights and Measures near Paris.

1 Metre	= as above.	1 Decimetre	= $\frac{1}{10}$ th of a metre.
1 Decametre	= 10 metres.	1 Centimetre	= $\frac{1}{100}$ th "
1 Hectometre	= 100 "	1 Millimetre	= $\frac{1}{1000}$ th "
1 Kilometre	= 1000 "		
1 Myriametre	= 10,000 "		

#### SQUARE MEASURE

The **ARE**, the unit of surface measure, is a square the side of which is ten metres long.

1 Are	= 100 square metres.	1 Deciare	= $\frac{1}{10}$ th of an are.
1 Decare	= 10 ares.	1 Centiare	= $\frac{1}{100}$ th of an are,
1 Hectare	= 100 "		or 1 square metre (metre carre).

#### MEASURES OF WEIGHT

The **GRAM**(me), the unit of weight, originally defined as the weight of a cubic centimetre of distilled water at 4° Centigrade, is  $\frac{1}{1000}$ th part of the mass of the International Prototype Kilogram(me), a cylinder of platinum-iridium.

1 Gram(me)	= as above.	1 Decigram(me)	= $\frac{1}{10}$ th of a gram.
1 Decagram(me)	= 10 gram.	1 Centigram(me)	= $\frac{1}{100}$ th "
1 Hectogram(me)	= 100 "	1 Milligram(me)	= $\frac{1}{1000}$ th "
1 Kilogram(me), or kilo	= 1000 "	1 Tonne or metric ton	= 1000 kilos.
1 Myriagram(me)	= 10,000 "		

$\frac{1}{2}$  kilogram(me) is called a *livre*.

#### MEASURES OF CAPACITY, DRY AND LIQUID

The **LITRE**, the unit of the measures of capacity, dry and liquid, originally defined as the volume of a cubic decimetre, is the volume of a kilogram of pure, air-free water at temperature of maximum density.

1 Litre	= as above.	1 Decilitre	= $\frac{1}{10}$ th of a litre.
1 Decalitre	= 10 litres.	1 Centilitre	= $\frac{1}{100}$ th "
1 Hectolitre	= 100 "	1 Millilitre	= $\frac{1}{1000}$ th "

#### MONEY

1 Franc	= 100 centimes.	1 Decime	= 10 centimes.
		1 Sou	= 5 "

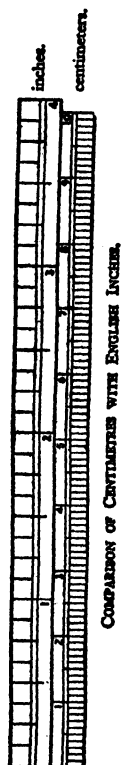
#### METRIC LINEAL MEASURES, &c., TO BRITISH SYSTEM

##### LINEAL

Millimetre	0.0394 inch.		
Centimetre	0.3937 "		or less than two-fifths of an inch.
Decimetre	3.937 inches		nearly 4 inches.
Metre	39.3701 "		about 3 feet 3 inches.
Hectometre	0.0621 mile.		about $\frac{1}{16}$ of a mile.
Kilometre	0.6214 "		8 kilometres = 5 miles (approximately).

##### SQUARE

Centiare	1.196 square yard.		or $\frac{1}{10}$ th square yards.
Are	3.954 poles		40 $\frac{1}{2}$ ares = 1 acre (approximately).
Hectare	2.471 acres.		nearly 2 $\frac{1}{2}$ acres.
Myriametre	0.386 square mile		or 247 acres.





The Metric System—continued

BRITISH LINEAL MEASURES, ETC., TO METRIC SYSTEM

British LINEAL	Metric
Inch . . . . .	25.399 millimetres.
Foot . . . . .	30.479 centimetres.
Yard . . . . .	0.914 metre.
Chain (as yards) . . . . .	20.116 metres.
Furlong (10 chains) . . . . .	204.164 metres.
Mile . . . . .	1.609 kilometre (5 miles = 8 kilometres, nearly).
<b>SQUARE</b>	
Square Foot . . . . .	0.29 square decimetres.
Acre . . . . .	0.405 hectare, or about 40½ area.
Square mile . . . . .	2.599 square kilometres (100 sq. miles = 260 sq. kilo- metres, roughly).

METRIC WEIGHTS TO BRITISH SYSTEM

Metric	British
Decigram(me) . . . . .	1.543 grain, or about 1½ grains.
Gram(me) . . . . .	15.432 grains.
Decagram(me) . . . . .	0.353 ounce avoirdupois, about ⅓ of an ounce avoi- rduois.
Hectogram(me) . . . . .	3.527 ounces, nearly ½ pound.
Kilogram(me) or kilo . . . . .	2.2046 pounds. In trade, a kilo is reckoned as 10 per cent. more than a pounds.
Tonne or metric ton . . . . .	2204.6 pounds.

BRITISH WEIGHTS TO METRIC SYSTEM

British	Metric
Grain . . . . .	0.0648 gram(me).
Ounce (avoirdupois) . . . . .	28.35 gram(me)s.
Pound . . . . .	454 "
Pound (troy) . . . . .	373 "
Cwt. (avoirdupois) . . . . .	50.8 kilos.
Ton . . . . .	1016 "

METRIC LIQUID AND CORN MEASURES TO BRITISH SYSTEM

Metric	British
Litre . . . . .	1.76 pint (Imperial), or about 1½ pints.
Hectolitre . . . . .	22.01 gallons, or about 22 gallons.

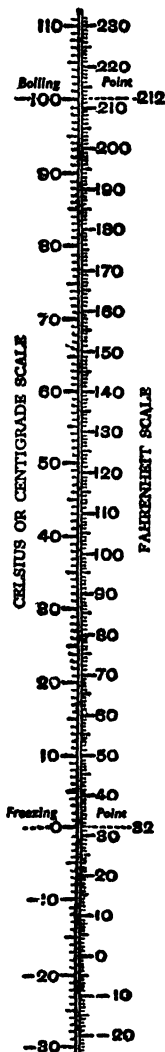
BRITISH LIQUID AND CORN MEASURES TO METRIC SYSTEM

British	Metric
Pint . . . . .	0.568 litre, or more than ½ a litre.
Quart . . . . .	1.136 litre, about 1½ litres.
Gallon . . . . .	4.543 litres, about 4½ litres (11 gallons = 50 litres).
Peck . . . . .	0.87 litres, about 9 litres.
Bushel (8 gallons) . . . . .	36.368 litres, about 36½ litres.
Quarter (3 bushels) . . . . .	2.908 hectolitres, about 3 hectolitres.

THERMOMETER SCALES

$$^{\circ}\text{Fahrenheit} = \frac{9}{5}(^{\circ}\text{Celsius} - 32)$$

$$^{\circ}\text{Celsius} = \frac{5}{9}(^{\circ}\text{Fahrenheit} - 32)$$



# APPENDIX H

## EQUIVALENTS FOR TERMS USED IN THE CONSTITUTION OF INDIA

( সাংবিধানিক পরিভাষা )

A		Arbitral tribunal—মধ্যস্থ	
Abandonment—পরিহারজন।		আন্তঃবিবরণ।	
Abridge—সংকোচন।		Arbitration—মধ্যস্থ নির্ণয়।	
Abrogate—নিবাকরণ।		Arbitrator—মধ্যস্থ।	
Access—প্রবেশ।		Area—ক্ষেত্র।	
Account—লেখা।		Armed forces—সশস্ত্র বল।	
Accrue—প্রাপ্ত।		Arrest—আটক করা, বন্দী করা।	
Accrued—প্রাপ্ত।		Article—অনুচ্ছেদ।	
Accusation—অভিযোগ।		Assemble—সমবেত হোঁচ।	
Accused—অভিযুক্ত।		Assembly—সভা।	
Acquisition—অর্জন, অধিগ্রহণ।		Assent—অনুমতি।	
Act (n)—অধিনিয়ম, আইন।		Assessment—নির্ধারণ।	
Acting (e.g. chairman)—		Assignment—দোঁশনা, সমর্পণ	
কার্য্যকারী।		করা, চুক্তি।	
Actionable wrong—অভিযোগ্য		Association—সংস্থা।	
দোঁষ।		Assurance of property—	
Adaptation—অনুকলন।		সম্পত্তি হস্তান্তরন পত্র	
Addressed—সংঘোঁষিত।		As the case may be—যথাস্থিতি।	
Adherence—তনুযুক্তি।		Attach—কোঁরোকী, ক্রোঁকী	
Ad hoc—তদর্ধ।		Attorney-General মহাভারতকী	
Adjourn—স্থগন, স্থগিত করা।		Audit—লেখা পরীক্ষা।	
Administer—প্রশাসন।		Auditor-General—মহালেখা	
Administered—প্রশাসিত।		পরীক্ষক।	
Administration—প্রশাসন।		Authentication—প্রমাণীকরণ।	
Administrative—প্রশাসনীয়।		Authorise—প্রাধিকৃত।	
Administrative functions—		Authority—প্রাধিকারী।	
প্রশাসনীয় কৃত্য।		Autonomous—স্বায়ত্ত।	
Administrator-General—মহা		Autonomy—স্বায়ত্ততা।	
প্রশাসক।		Award—পঞ্চাং।	
Admiralty—নৌকাধিকরণ।			
Admissible—গ্রাহ্য।		B	
Adoption—দত্তক গ্রহণ।		Bail—জামিন।	
Adulteration—অপমিশ্রণ।		Ballot—শলাকা, শলাকা পদ্ধতি,	
Adult suffrage—বয়স্কমতাধিকার।		গুঁড়পত্র।	
Advance—অগ্রিম ধন, আগধন।		Bank—বেঙ্ক।	
Advice—মন্ত্রণা, পরামর্শ।		Banking—মহাজনী।	
Advisory council—মন্ত্রণা পরিষদ।		Bankruptcy—দেবলীয়া।	
Advocate—অধিবক্তা।		Bar—ককারং।	
Advocate-General—মহাধিবক্তা।			
Affect prejudicially—			
প্রতিকূল প্রভাব বিস্তার করা।			
Affirmation—প্রতিজ্ঞান।			
Agency—অধিকরণ।			
Agent—অধিকর্তা।			
Agreement—কবার, চুক্তি।			
Air force—বিমান বল।			
Air navigation—বিমান পরিবহন।			
Air traffic—বিমান যাতায়াত।			
Airways—বায়ুপথ।			
Alien—অজ্ঞদেশীয়।			
Alienate—অস্থ সংক্রামণ।			
Alienation—অস্থ সংক্রামণ।			
Allegation—অভিকথন।			
Allegiance—নিষ্ঠা।			
Allocation—বার্টারাবা।			
Allot—বন্টন।			
Allotment—বার্টা।			
Allowances—অন্ত।			
Amendment—সংশোধন।			
Amnesty—সর্বক্ষমা।			
Amount—বাঁশি।			
Ancillary—সহায়ক।			
Annual—বার্ষিক।			
Annual financial statement—			
বার্ষিক বিত্ত বিবরণ।			
Annuities—বার্ষিকী।			
Annulment—রদ করণ।			
Appeal—আপীল।			
Appear—উপস্থিত হোঁরা।			
Appended—সংলগ্ন।			
Application—প্রযুক্তি আবেদন পত্র।			
Appointment—নিযুক্তি।			
Appropriation—বিনিয়োগ।			
Appropriation bill—বিনিয়োগ			
বিধেয়ক।			
Approve—অনুমোঁদন করা।			
Approval—অনুমোঁদন।			

Benefit—হিত ।	Certificate—প্রমাণ পত্র ।	Committee,—select—প্রবর
Betting—পণ কৰা, পণক্রিয়া ।	Certiorari—উৎপ্রেয়ণ লেখা ।	সমিতি ।
Bi-cameral—দ্ব্যবীয়া ।	Cess—উপকৰ ।	Committee, standing—স্থায়ী
Bill—বিধেয়ক ।	Chairman—সভাপতি ।	সমিতি ।
Bill of Exchange—বিনিময় পত্র ।	Charge—ভাৰ, ভারলোয়া ।	Common good—সার্বজনিক
Bill of indemnity—পৰিহাৰ	Charge—দোষাৰোপ ।	কল্যাণ ।
বিধেয়ক ।	Charity—পূৰ্ত্ত, দান ।	Common seal—সামান্য মুদ্রা ।
Bill of lading—বহন পত্র ।	Charitable and religious-	Communicate—সংস্পৰ্শ কৰা ।
Board—মণ্ডলী ।	endowments—পূৰ্ত্ত, ধাৰ্মিক,	Communication—means of—
Body—নিকাশ, সজা ।	ধৰ্ম্মস্ব ।	সংস্পৰ্শ সাধন ।
Body corporate—নিগম নিকাশ ।	Cheque—চেক ।	Community—লোকসমাজ,
Body-governing—শাসনিকায় ।	Chief—মুখ্য ।	সমুদায়, সম্প্রদায় ।
Bona vacancia—খালীস্থান ।	Chief Commissioner—মুখ্য	Commute—লঘুকৰণ ।
Borrowing—ঊধাৰ গ্রহণ,	আয়ুক্ত ।	Company—সমবায়, কোম্পানী ।
ধাৰলোৱা ।	Chief-election-Commissioner—	Compensation—প্রতিকার,
Boundary—সীমা ।	মুখ্য নিৰ্বাচন আয়ুক্ত ।	ক্ষতিপূৰণ ।
Broadcasting—প্রসাৰণ ।	Chief Judge—মুখ্য দায়বাহী ।	Competent—সক্ষম, ক্ষমতাশালী ।
Business—কাৰবার ।	Chief Justice—মুখ্য শাস্ত্রাধিপতি ।	Complaint—কৰিয়াদ ।
Bye-election—উপনিৰ্বাচন ।	Chief Minister—মুখ্যমন্ত্রী ।	Complainant—কৰিয়াদী ।
Bye-law—উপবিধি ।	Citizenship—নাগৰিকতা, পৌৰত্ব ।	Comptroller and Auditor
	Civil—ব্যৱহাৰ, অট্টনিক ।	General—নিয়ন্ত্ৰক-মহালেখা
	Civil Court—দেৱানী, ব্যৱহাৰ	পৰীক্ষক ।
	আদালত, ব্যৱহাৰ ন্যায়ালয়,	Compute—সংগণনা ।
	ব্যৱহাৰালয় ।	Concurrence—সহমতি ।
Calling—আজ্ঞাবিকা, জীৱিকাৰ ।	Civil power—ব্যৱহাৰ শক্তি,	Concurrent list—সমবর্তী সূচী ।
Camp—শিবিৰ ।	অট্টনিক শক্তি ।	Condition—সৰ্ত্ত ।
Candidate—অভ্যৰ্থী, প্রার্থী,		Condition of service—
উন্মোদনৰ ।	Civil wrong—ব্যৱহাৰ বিষয়ক	সেৱাৰ সৰ্ত্ত ।
	দোষ ।	Conference—সম্মিলনী, সম্মেলন ।
Cantonment—কটক, ছাউনী ।	Claim—দাবী ।	Confidence, Want of—
Capacity—সামৰ্থ্য ।	Clarification—স্পষ্টীকৰণ ।	বিশ্বাসৰ অভাৱ ।
Capital—মূলধন, পুঁজি ।	Clause—খণ্ড ।	Conscience—অন্তৰ্জ্ঞেয় ।
Capital Value—মূলধন, মূল্য ।	Code—সংহিতা ।	Consent—সম্মতি ।
Capitation tax—প্রতিব্যক্তি কৰ ।	Coinage—টকন, কপকৰা ।	Consent previous—পূৰ্ব সম্মতি ।
Carriage—পৰিবহন	Collector—আইণ্ডা ।	Consequential—আনুষঙ্গিক ।
Casting vote—নিৰ্ণায়ক মত ।	Colonization—উপনিবেশন ।	Consideration—বিচাৰ ।
Cattle-pound—পণ্ড অৱৰোধ, গৰু	S. D. C.—সমাহৰ্ত্তা ।	Consolidated Fund—সংকলিত
পাউণ্ড, কাজী হোচ ।	Commerce—বাণিজ্য ।	নিহি ।
Cause—বাদ ।	Commercial—বাণিজ্য সম্বন্ধ ।	Constituency—নিৰ্বাচন ক্ষেত্ৰ ।
Cause of action—বাদমূল ।	Commission—আইনগ ।	Constituency, territorial—
Census—জন গণনা ।	Commissioner—আয়ুক্ত ।	প্রাদেশিক নিৰ্বাচন ক্ষেত্ৰ ।
Central Intelligence Bureau—	Committee—সমিতি ।	
কেন্দ্ৰীয় গুপ্তবাহী বিভাগ,		
চোৰাং চোৰাবিভাগ ।		

Constituent Assembly— সংবিধান সভা ।	Council, regional—প্রাদেশিক পৰিষদ ।	Debentures—ঋণপত্র ।
Constitution—সংবিধান ।	Council, tribal—জনজাতি পৰিষদ ।	Debit—বিকলন, খৰচ ।
Consul—বাদিভ্যক্ত ।	Countervailing duty— প্রতিশুল্ক ।	Debt—ঋণ ।
Consultation—পরামর্শ ।	Court—কোর্টালয় ।	Decision—বিশিষ্ট, সিদ্ধান্ত ।
Construe—অর্থ করা ।	Court of Appeal—পুনর্বিচার হায়ালায়, আপীল আদালত ।	Declaration—ঘোষণা ।
Consumption—উপভোগ ।	Court, Civil—ব্যবহার হায়ালায় ।	Decree—আজ্ঞাপ্তি, ডিক্রী ।
Contact—সম্পর্ক ।	Court, Criminal—দণ্ড হায়ালায় ।	Dedicate—সমর্পণ ।
Contagious—সাংসর্গিক, সংক্রমক	Court, District—জিলা হায়ালায়, মণ্ডল হায়ালায় ।	Deed—বিলেখ, খত, দলিল ।
Contempt—অবমান ।	Court, Federal—ফেডারেল হায়ালায় ।	Defamation—মানহানি ।
Contempt of Court—হায়ালায় অবমান ।	Court, High—উচ্চ হায়ালায় ।	Defence—প্রতিরক্ষা ।
Context—সমর্ভ, প্রসঙ্গ ।	Court, magistrate—দণ্ডাধিকারী হায়ালায় ।	Deliberate—পর্যালোচনা ।
Contingency fund—আকস্মিকতা নিধি, অধস্তর-পুঞ্জি ।	Court of Wards—প্রতিপালক অধিকরণ ।	Delimitation—পৰিসীমৰ ।
Contract—সংবন্ধ ।	Court, revenue—রাজস্ব হায়ালায় ।	Demand—প্রতিবাচন, দাবী করা ।
Contravention—প্রতিকূলতা, উলঙ্ঘন ।	Court-session—সत्र হায়ালায় ।	Demarcation—সীমান্বন ।
Contribution—অংশদান ।	Credit—প্রত্যয়, জামিন, সাফী ।	Demobilization—সৈন্য বিয়োজন, সৈনিক ভাজি দিয়া ।
Control—নিয়ন্ত্রণ ।	Credit—আকলন ।	Deprived—বঞ্চিত করা ।
Controversy—প্রতিবাদ ।	Crime—অপরাধ ।	Deputy—উপ ।
Convention—অভিসময় প্রচলিত রীতি	Criminal—অপরাধী, দণ্ড স্বরাজি ।	Deputy Chairman—উপসভাপতি
Conveyance—হস্তান্তর পত্র ।	Criminal law—দণ্ডবিধি ।	Deputy Commissioner— উপায়ুক্ত ।
Convicted—সিদ্ধদোষ, দেব প্রমাণিত, অভিপত্তি	Currency—চল অর্থ ।	Deputy President উপ- রাষ্ট্রপতি ।
Co-operative Society—চবকাৰী সংস্থা, সমবায় সংস্থা	Custom—বহিঃশুল্ক, সীমান্তক	Deputy Speaker—উপাধ্যাক ।
Copy—প্রতিলিপি, প্রতিকৃতি ।	Custom-duty—বহিঃশুল্ক, সীমান্তক	Descent—উত্তর ।
Copyright—প্রতিলিপি-অধিকার, কৃতিস্বাম্য	Custom-frontier—শুল্ক সীমান্ত ।	Derogation—পাতল করা, হেয় করা, অলপ করা ।
Corporation—নিগম ।	Custom—কৃষি ।	Design—নকশা, কপাঙ্কন ।
Corporation, sole—একল নিগম	Dealings—ব্যবহার, লেনাদেনা ।	Detrimental—অহিতকারী ।
Corporation, tax—নিগম কর ।	Debate—বাদ-বিবাদ ।	Diplomacy—বাজায়, কূটনীতি ।
Corresponding—তৎস্বায়ী ।		Direction—নির্দেশ ।
Corrupt—জড়, দুষিত ।		Disability—নির্যোগ্যতা, যোগ্যতা নাহোঁরা হোঁরা ।
Cost—পরিব্যয়, খরচা ।		Discharge—নির্বহন ।
Council—পরিষদ ।		Discipline—অনুশাসন ।
Council of Ministers—মন্ত্রী- পৰিষদ		Disciplinary—অনুশাসন স্বরাজী, শাস্তি ।
Council of States—রাজ্য পৰিষদ		Discovery—প্রকট করণ ।

Dismiss—পদচ্যুত কৰণ ।  
 Disperse—বিসৰ্জন ।  
 Dispute—বিবাদ ।  
 Disqualification—অনৈহতা,  
 যোগ্যতা নোহোৱা হৱণ ।  
 Disqualify—অনৈহত কৰণ,  
 যোগ্যতাহীন কৰণ ।  
 Dissent—বিমতি, নিমিলা মত ।  
 Dissolution—বিহটন ।  
 Distribution—বিতৰণ, বিভাজন ।  
 District—জিলা, মণ্ডল ।  
 District Board—জিলা মণ্ডলী ।  
 District Council—জিলা পৰিষদ ।  
 District fund—জিলাপুৰি,  
 জিলানিধি ।  
 Dividend—লভ্যাংশ ।  
 Divorce—বিবাহ বিচ্ছেদ ।  
 Documents—লেখা, নথ্যাবেজ ।  
 Domicile—অধিবাস ।  
 Domiciled—অধিবাসী ।  
 Dullness—মতিমান্দা, গোমোখা ।  
 During good behaviour—  
 সদাচাৰ পৰ্য্যন্ত ।

During the pleasure of the  
 President—ৰাষ্ট্ৰপতি প্ৰসাদ  
 পৰ্য্যন্ত

Duty—তহু, কৰ্ত্তব্য, বৰী ।  
 Duty, Custom—সীমা তহু ।  
 Duty, death—মৰণ তহু ।  
 Duty, estate—সম্পত্তি তহু ।  
 Duty, export—নিৰ্য্যাত তহু ।  
 Duty, import—আয়াত তহু ।  
 Duty, stamp—মুদ্ৰা তহু ।  
 Duty, succession—উত্তৰাধিকাৰ  
 তহু ।

## E

Economic—আৰ্থিক ।  
 Education—শিক্ষা ।  
 Efficiency of administration—  
 প্ৰশাসন কাৰ্য্যক্ষমতা, প্ৰশাসন  
 কাৰ্য্যপটুতা

Elect—নিৰ্বাচন ।  
 Elected—নিৰ্বাচিত ।  
 Election—নিৰ্বাচন ।  
 Election Commissioner—  
 নিৰ্বাচন আয়ুক্ত ।  
 Election, direct—প্ৰত্যক্ষ  
 নিৰ্বাচন ।  
 Election, general—সাধাৰণ  
 নিৰ্বাচন ।  
 Election, indirect—পৰোক্ষ  
 নিৰ্বাচন ।  
 Electoral roll—নিৰ্বাচক  
 নামাৱলী ।  
 Electoral rolls—নিৰ্বাচকগণ ।  
 Eligibility—পাত্ৰতা ।  
 Eligible—পাত্ৰ যোগ্য ।  
 Emergency—আপদতা, আপত্তি ।  
 Emergent—আপাতী ।  
 Emigration—উৎপ্ৰেৰাস ।  
 Emoluments—উপলব্ধি ।  
 Employer's liability—নিয়োগক  
 দাতব্য

Enact—অধিনিয়ম ।  
 Encumbered estate—ভাৰগ্ৰস্ত

Endorse—পৃষ্ঠাঙ্কন, অঙ্কন ।  
 Endorsed—পৃষ্ঠাঙ্কিত, অঙ্কিত ।  
 Endowment—ধৰ্ম্মৰূপ  
 Engagements—বচনবন্ধ ।  
 Engineering—যন্ত্ৰশাস্ত্ৰ ।  
 Enterprise—উদ্যম ।  
 Entitled—হকধৰকা ।  
 Entrust—হস্ত ।  
 Entry—প্ৰৱিষ্টি ।  
 Equality—সমতা ।  
 Equal protection of laws—  
 বিধিৰ সমান সংৰক্ষণ ।

Escheat—ৰাজগামী ।  
 Establishment—স্থাপনা,  
 সংস্থাপনা ।  
 Estates—সম্পদা ।  
 Estimate—আঁক, প্ৰাৰ্থন ।

Evidence—সাক্ষ্য ।  
 Excess profit—অতিৰিক্ত লাভ ।  
 Exclude—অপৰিজন কৰ ।  
 Exclusion—অপৰিজন ।  
 Exclusive jurisdiction—অনন্ত  
 ক্ষেত্ৰাধিকাৰ ।  
 Executive কাৰ্য্যপালিকা ।  
 Executive power—কাৰ্য্যপালিকা  
 শক্তি ।  
 Exempt—মুক্ত ।  
 Exercise—প্ৰয়োগ, অনুষ্ঠান ।  
 Ex-officio—পদেন, বিষয়, বাবত ।  
 Expenditure—ব্যয় ।  
 Explanation—ব্যাখ্যা ।  
 Explosives—বিস্ফোটক ।  
 Export—নিৰ্য্যাত ।  
 Extent—বিস্তাৰ ।  
 External affairs—বৈদেশিক কাৰ্য্য  
 Extraclicktion—প্ৰত্যৰ্পণ ।  
 Extra territorial operations—  
 ৰাজ্যক্ষেত্ৰাভীত প্ৰৱৰ্ত্তন ।

## F

Factory—কাৰখানা ।  
 Faith—ধৰ্ম্ম, শ্ৰদ্ধা ।  
 Fare—ভাৰা, কেৰিয়া ।  
 Federal Court—ফেডাৰেল  
 Fees—দেয় ।  
 Finance—বিত্ত ।  
 Finance bill—বিত্তবিধেয়ক ।  
 Finance Commission—  
 বিত্তীয়োপ ।

Financial—বিত্তীয় ।  
 Financial obligation—বিত্তীয়  
 ভাৰ ।

Financial statement—বিত্তীয়  
 বিবৰণ ।  
 Fine—অৰ্জদণ্ড ।  
 Fishery—মীনক্ৰেত্ৰ ।  
 Forbid—নিষেধ ।

Forbidden—নিষিদ্ধ ।	Handicrafts—হস্তশিল্প ।	Inspection—পর্যবেক্ষণ, পরিদর্শন ।
Forces—বল ।	Hazardous—সঙ্কটময় ।	Institution—সংস্থা ।
Foreign affairs—বিশেষায় বিনিময় ।	Headman—মুখীয়া, মুখিয়াল ।	Instruction—শিক্ষা, অনুদেশ, হিদায়ত ।
Form—ফর্ম, রূপ, প্রপত্র ।	High Court—উচ্চ আদালত ।	Instrument—লিখত ।
Formula—মূত্র ।	Honorarium—মানদেয় ।	Insurance—বীমা ।
Formulated—সৃষ্টিত ।	House—সদন ।	Intercourse—সমাগত, বন্ধি ।
For the time being—তৎসময় ।	House of People—লোকসভা ।	Interest—বিষয়, সুদ ।
Freedom—স্বত্বত্বতা, স্বাভিত্ত্য ।	I	International—অন্তঃরাষ্ট্রীয় ।
Freights—বস্তুভাড়া ।	Illegal—অবৈধ ।	Interpretation—নির্বাচন ।
Frontiers—সীমান্ত ।	Illegal practice—অবৈধাচরণ ।	Intestacy—ইচ্ছাপত্রহীনত্ব, নির্ধারিতত্ব ।
Function—কৃত্য ।	Immunity—উদ্ধৃতি ।	Intestate—ইচ্ছাপত্রহীন ।
Function, administrative— প্রশাসনীয় কৃত্য ।	Impeachment—মহাভিযোগ ।	Introduce—পুনর স্থাপন । (পুনঃ স্থাপন) ।
Fund—নিধি ।	Implementing—পরিচালন ।	Introduction—পুনঃস্থাপনা ।
Fund, sinking—নিষ্কেপ নিধি ।	Impose—আবোপন ।	Invalid—অমঙ্গল ।
Future market—বায়দ্য বজার ।	Imprisonment—কারাবাস ।	Invalidity pension—অসমর্থতা নিবৃত্তি বেতন ।
G	Improvement trust—সুধার প্রদান ।	Investigation—অনুসন্ধান ।
Gambling—দ্বাত্ত ।	Incapacity—অসমর্থতা ।	Involve—অন্তর্গমন ।
Gazette—সূচনা পত্র ।	Incidental—প্রাসঙ্গিক ।	Involved—অন্তর্গত ।
General election—সাধারণ নির্বাচন ।	Incompetency—অক্ষমতা ।	Irregularity—অনিয়মিতা ।
Govern—শাসন করা ।	Incompetent—অক্ষম ।	Issue—বাদ পদ ।
Governance—শাসন ।	Incorporation—নিগমন ।	Joining time—যোগকাল ।
Government—চরকার, শাসন ।	Incumbent of an office— পদধারী ।	Joint family—অবিভক্ত কুটুম্ব, অবিভক্ত পরিবার ।
Government of a State—রাজ্য- চরকার ।	Indebtedness—ঋণগ্রস্ততা ।	Judge—তায়ামীল ।
Government of India—ভারত চরকার ।	Industry—উদ্যোগ ।	Judge—additional—অপ তায়ামীল ।
Governor—রাজ্যপাল ।	Ineligible—অপাত্ত ।	Judge—extra—অতিবিক্ত তায়ামীল ।
Grant—অনুদান ।	Ineligibility—অপাত্ততা ।	Judgment—নির্ণয় ।
Grant-in-aid—সহায়ক অনুদান ।	Infants—শিশু ।	Judicial power—তায়িক শক্তি ।
Gratuity—উপাদান ।	Infection—সংক্রমিক ।	Judicial proceeding—তায়িক কার্যবাহী—কার্যবাহিত্ব ।
Guarantee—প্রত্যাবৃত্তি ।	Influence—প্রভাব ।	Judicial stamp—তায়িক মুদ্রাঙ্ক ।
Guardian—সংরক্ষক ।	Influence, undue—অযুক্ত প্রভাব ।	Judiciary—তায়িপালিকা ।
Guidance—সার্গপ্রদর্শন ।	Inheritance—দায় ।	Jurisdiction—কোতাহি দায় ।
H	Initiate—উপক্রমণ ।	Justice, Chief—মুখ্য তায়ামিপতি
Habeas Corpus—বন্দী প্রত্যাবৃত্তিকরণ ।	Injury—ক্ষতি ।	
	Inland waterways—অন্তর্দেশীয় জলপথ ।	
	Inoperative—অপর্যব হিত ।	
	Inquiry—পরিপ্রসঙ্গ জ্ঞাপন ।	
	Insolvency—দেবলীয়া, দিহালা ।	

## L

Labour—শ্রম ।  
 Labour Union—শ্রমিক সঙ্ঘ ।  
 Land records—ভূ-অভিলেখ ।  
 Land tenures—ভূধতি ।  
 Law—বিধি ।  
 Law of nations—ৰাষ্ট্ৰসমূহৰ বিধি  
 Legal—বিধি সম্বন্ধীয় ।  
 Legislation—বিধান ।  
 Legislative power—বিধানশক্তি  
 শক্তি ।  
 Legislative Assembly—বিধান  
 সভা ।  
 Legislative Council—বিধান  
 পৰিষদ ।  
 Legislature—বিধান মণ্ডল ।  
 Letters of credit—প্রত্যয়পত্র ।  
 Levy—আবোপণ উদগ্রহণ, উগৰা ।  
 Liability—দায়িত্ব ।  
 Libel—অপমানলেখ ।  
 Liberty—স্বাধীনতা ।  
 Licences—অনুমতি, লাইচেন্স ।  
 Lieutenant-Governor—  
 উপৰাজ্যপাল ।  
 Limitation—পৰিসীমা ।  
 List—সূচী ।  
 List, concurrent—সমবর্তীসূচী ।  
 List, state—ৰাজ্যসূচী ।  
 List, Union—সংঘসূচী ।  
 Livelihood—জীৱিকা ।  
 Loans—ঊধাৰ ।  
 Local area—স্থানীয় ক্ষেত্ৰ ।  
 Local authorities—স্থানীয়  
 প্ৰাধিকাৰী ।  
 Local Board—স্থানীয় নিকাৰ  
 Local Government—স্থানীয়  
 সন ।  
 Local-self-Government—  
 স্থানীয় স্বশাসন ।  
 Lock up—বন্দীখানা ।  
 Lower house—প্ৰথম সदन ।  
 Lunacy—উদ্ভাৱ

Lunatic—উদ্ভাৱ ।

## M

Maintain—পোষণ কৰ ।  
 Maintenance—পোষণ ।  
 Major—বয়স্ক ।  
 Majority—বহুमत ।  
 Mandamus—পৰমাদেশ ।  
 Manufacture—নিৰ্মাণ ।  
 Maritime shipping—সমুদ্ৰ  
 নৌবহন ।  
 Maternity relief—  
 প্রসূতিসহায়তা, প্রসূতিসাহায্য ।  
 Member—সদস্য ।  
 Memo—জ্ঞাপ ।  
 Memorandum—জ্ঞাপন ।  
 Memorial—স্মাৰক ।  
 Mental deficiency—মনোবৈকল্য ।  
 Mental weakness—মনোদৌৰ্বল্য ।  
 Merchandise marks—পণ্য চিহ্ন ।  
 Merchandise marine—  
 বণিক শোভ ।  
 Message—সংদেহ ।  
 Migration—প্ৰব্ৰজন ।  
 Military—সেনা, সৈনিক ।  
 Mind, unsound—বিকৃত চিত্ত ।  
 Mineral—খনিজ ।  
 Mineral resources—খনিজ সম্পদ ।  
 Mining settlement—খনিবসতি ।  
 Minister—মন্ত্ৰী ।  
 Minor—অবয়স্ক ।  
 Minority—অল্পসংখ্যকবৰ্গ ।  
 Misbehaviour—কদাচাৰ ।  
 Modification—অপভেদ ।  
 Money—ধন ।  
 Money bill—ধন বিধেয়ক ।  
 Money lender—সাহকাৰ,  
 উত্তমৰ্ণ ।  
 Money lending—সাহকাৰী ।  
 Morality—সদাচাৰ ।  
 Mortgage—বন্ধক ।  
 Motion—প্ৰস্তাৱ ।

Motion for consideration—

বিচারার্থ প্রস্তাব ।

Motion of confidence—বিশ্বাস

প্ৰস্তাব ।

Motion of no confidence—

অবিশ্বাস প্রস্তাব ।

Municipal area—নগৰ ক্ষেত্ৰ ।

Municipal Committee—

নগৰ-সমিতি ।

Municipal corporation—

নগৰনিগম ।

Municipality—নগৰপালিকা ।

Municipal tramways—

নগৰ বধ্যাৱান ।

## N

Nation—ৰাষ্ট্ৰ ।

National highways—ৰাষ্ট্ৰীয়

ৰাজপথ ।

Naturalisation—দেশীয়কৰণ ।

Naval—নৌসেনা সম্বন্ধী ।

Navigation—নৌ-পৰিবহন ।

Newspapers—সমাচাৰ পত্ৰ ।

Nominate—নাম নিৰ্দেশন,

মনোনয়ন ।

Notice—সূচনা, সূচনা পত্ৰ ।

Notice in writing—লিখিত

সূচনা ।

Notification—অধিসূচনা ।

## O

Obligation—জাভাৰ ।

Occupation—উপজীৱিকা, বৰা ।

Octroi—চুঙ্গী ।

Offence—অপৰাধ ।

Office—পদ ।

Officer—পদাধিকাৰী ।

Official residence—পদাধাস ।

Opinion—অভিপ্ৰায়, বায় ।

Order—আদেশ, ব্যৱস্থা ।

Order in Council—পৰিষদ

আদেশ ।

Order standing—স্থায়ী আদেশ ।  
 Ordinance—অধ্যাদেশ ।  
 Organization—সংগঠন ।  
 Own—স্বামী হোতা ।  
 Owner—স্বামী ।  
 Ownership—স্বামিত্ব ।

## P

Pardon—ক্ষমা ।  
 Parliament—সংসদ ।  
 Party—পক্ষ ।  
 Partnership—ভাগিহা ।  
 Pass—পারণ ।  
 Passed—পারিত, তীৰ্ণ ।  
 Passport—পারপত্র ।  
 Patents—একত্র ।  
 Pay—বেতন ।  
 Peace—শান্তি ।  
 Pecuniary jurisdiction—  
 আর্থিক ক্ষেত্রাধিকার ।

Penalty—শাস্তি ।  
 Pending—লব্ধিত, লব্ধমান ।  
 Pension—নিবৃত্তি বেতন ।  
 People—লোক, জনতা ।  
 Permission—অনুমতি ।  
 Permit—অনুমতি, পৰম্পদ ।  
 Perpetual Succession—স্বাস্থত,  
 উত্তরাধিকার ।

Perquisite—পরিবলিকি ।  
 Person—ব্যক্তি ।  
 Personal law—স্বীয়বিধি ।  
 Petition—অচিকা, আঞ্জি ।  
 Piracy—জলদস্যুতা ।  
 Plead—ওকালন করা ।  
 Pleader—উকীল ।  
 Police—আবক্ষক ।  
 Police force—আবক্ষক বল ।  
 Police station—থানা ।  
 Policy of insurance—বীমাপত্র ।  
 Port quarantine—পট্টগনিবোধী ।  
 Possession—স্ববল, কজা ।  
 Posts—পদ, স্থান, জগহ ।

Power—শক্তি ।  
 Preamble—প্রস্তাবনা ।  
 Preference—অধিমান ।  
 Prejudice—প্রতিকূল প্রভাৱ ।  
 Preside—পীঠাসীন, অধ্যাসীন ।  
 Presiding officer—অধিষ্ঠাতা ।  
 Preventive detention—  
 নিবারণক নিবোধ ।

Prime Minister—প্রধান মন্ত্রী ।  
 Prison—কাৰাবাস, জেল ।  
 Prisoner—কাৰাবন্দী, কয়দী ।  
 Privileges—বিশেষাধিকার ।  
 Procedure—প্রক্রিয়া ।  
 Process—আদেশিকা ।  
 Proclamation—উদঘোষণা ।  
 Proclamation of emergency—  
 আপাতী উদঘোষণা ।

Production—উৎপাদন ।  
 Profession—বৃত্তি, পেছা ।  
 Profit—লাভ ।  
 Prohibited—প্রতিষিদ্ধ ।  
 Prohibition—writ of—  
 প্রতিষেধ লেখ ।

Promissory note—প্রমিচনী নট,  
 বচন পত্র ।  
 Promulgate—প্রথাপন ।  
 Propagate—প্রচার করা ।  
 Property—সম্পত্তি, বিবৃদ্ধ, আস্তি ।  
 Proportional representation—  
 অনুপাতী প্রতিনিধিত্ব ।

Proposal—প্রস্তাবনা ।  
 Prorogue—সম্ভারমান ।  
 Prosecution—অভিযোগন,  
 অভিযুক্তি ।

Provided—পৰন্ত ।  
 Provident fund—ভবিষ্য নিধি ।  
 Province—প্রান্ত, প্রদেশ ।  
 Provision—উপবন্ধ ।  
 Proxy—প্রতিপতী ।  
 Publication—প্রকাশন ।  
 Public Debt—রাষ্ট্র ঋণ ।

Public demands—সার্বজনিক  
 অভিযাচনা, চৰকাৰী অভিযাচনা ।  
 Public health—লোক স্বাস্থ্য ।  
 Public notification—সার্বজনিক  
 অধিসূচনা, লোক অধিসূচনা ।  
 Public order—সার্বজনিক ব্যৱস্থা ।  
 Public Service-Commission—  
 লোক সেৱাযোগ ।

Public Services—লোক সেৱা ।  
 Punish—দণ্ড দিয়া ।  
 Purporting to be done—  
 কৰ্ত্তৃম অভিপ্ৰেত ।

## Q

Qualification—অৰ্হতা ।  
 Quarantine—নিবোধ ।  
 Question of Law—বিধিপ্রশ্ন ।  
 Quorum—গণপুষ্টি ।  
 Quo warranto—অধিকার পূজা ।

## R

Railway—ৰেল ।  
 Ratification—অনুমমৰ্ণন ।  
 Ratify—অনুমমৰ্ণন কৰ ।  
 Reading, first—প্রথম পঠন ।  
 Reading, second—দ্বিতীয় পঠন ।  
 Reading, third—তৃতীয় পঠন ।  
 Receipt—প্রাপ্তি ।  
 Receipt (paper)—পারতী, বহিছ ।  
 Recommend—চূপাৰিছ করা ।  
 Recommendation—চূপাৰিছ ।  
 Record—অভিলেখ ।  
 Record, court of—অভিলেখ  
 শাৱালয় ।

Record of rights—অধিকার  
 অভিলেখ ।

Recruitment—ভৰ্ত্তি ।  
 Recurring—আৱৰ্ত্তক ।  
 Redemption—বিমোচন ।  
 Redemption charges—বিমোচন  
 ভাৰ ।

Reference—নির্দেশ ।  
 Reformatory—সুধাশালয় ।



Refundable to—লোটায়ে জানোহাণী, দুবাই পাওতা।	Review—পুনৰিলাকন।	Social service—সামাজিক সেৱা।
Regional Commissioner— আঞ্চলিক আয়ুক্ত।	Revision—পুনৰীক্ষণ।	Sovereign—ঐক্য।
Regional Councils—আঞ্চলিক পৰিষদ।	Revoke—প্ৰতিসংহৰণ।	Sovereign Democratic Republic—সম্পূৰ্ণ প্ৰজাতন্ত্ৰ-সম্পন্ন লোকতান্ত্ৰাত্মক গণৰাজ্য।
Regional Fund—আঞ্চলিক নিধি।	Reward—পাৰিতোষিক।	Sovereignty—প্ৰভুত্ব।
Register—পঞ্জী।	Rights—অধিকাৰ।	Speaker—অধ্যক্ষ।
Registered—পঞ্জীকৃত; নিৰ্দ্ধ, নোদনা।	Rulè—নিয়ম।	Speech, freedom of—বাক- স্বাভিত্ত্য।
Registration—পঞ্জীয়ন, পঞ্জীকৰণ, নিবন্ধন।	Rule of the road—পথ নিয়ম।	Staff—কৰ্মচাৰীহীন।
Regulate—বিনিয়মন।	Ruler—শাসক।	Stamp duties—মুদ্ৰাৰ শুল্ক।
Regulation—বিনিয়ম।	S	Standing orders—স্থায়ী আদেশ।
Relevancy—সুসংগতি।		State—ৰাজ্য।
Relevant—সুসংগত।	Safeguard—ৰক্ষাকৰচ, পৰিত্ৰাণ।	State funds—ৰাজানিধি।
Remedy—উপচাৰ।	Salary—বেতন।	Stock exchange—শ্ৰেষ্ঠী চত্ৰ।
Reminder—অনুস্মৰক।	Sale—বিক্ৰয়।	Sub-Division—উপবিভাগ।
Remission—পৰিহাৰ।	Sanction—মঞ্জুৰী।	Sub-Divisional officer— উপবিভাগীয় পদাধিকাৰী।
Removal—হটোৱা।	Sanction, previous—পূৰ্ব মঞ্জুৰী।	Subject—অধীন, বিষয়।
Remuneration—পাৰিভ্ৰমিক।	Savings—ব্যাৱস্থিতি।	Subject-matter—বাদ বিষয়।
Rent—ভাটিক, লগন।	Schedule—অনুসূচী।	Subordinate officer—অধীন অধিকাৰী।
Repeal—নিৰসন।	Scheduled area—অনুসূচিত ক্ষেত্ৰ।	Succession—উত্তৰাধিকাৰ।
Report—প্ৰতিবেদন।	Scheduled caste—অনুসূচিত- জাতি।	Successor—উত্তৰাধিকাৰী।
Representation—প্ৰতিনিধিত্ব।	Scheduled tribes—অনুসূচিত জনজাতি, অনুসূচিত আদিমজাতি।	Sue—বাহৰাহ লোৱা।
Representative—প্ৰতিনিধি।	Seal—মুদ্ৰা।	Suffrage—মতাদিকাৰ।
Reprieve—প্ৰদিলম্বন।	Seats—স্থান।	Suit, civil—ব্যৱহাৰ বাদ।
Repugnance—বিৰোধ।	Sections—বিভাগ।	Summon—আহ্বান।
Repugnancy—বিৰোধ।	Security—প্ৰতিভূতি।	Superintendence—অধীক্ষণ।
Repugnant—বিকল্প।	Sentence—দণ্ডাদেশ।	Superintendent—অধীক্ষক।
Requisition—অধিগ্ৰহণ।	Service—সেৱা।	Supplementary—অনুপূৰক।
Research—প্ৰবেষণ, শোধান।	Service charges—সেৱা ভাৰ।	Supplementary grant— অনুপূৰক অনুদান।
Reservation—ৰক্ষণ।	Session—সভা।	Supreme command— সৰ্বোচ্চ সমাদেশ।
Reserved forest—ৰক্ষিত বন।	Share—অংশ।	Supreme Court—উচ্চতম আদালত।
Resignation—পদত্যাগ।	Sheriff—ছেৰীফ্‌।	Suspend—নিলম্বন।
Resolution—সঙ্কল্প।	Single transferable vote— অকল সংক্ৰমণীয় মত।	Suspension—নিলম্বন।
Respite—বিৰাম।	Sinking fund—নিক্ষেপ নিধি।	
Restriction—নিৰ্দ্ধন।	Sitting—উপবেশন, বৈঠক।	
Retire—নিবৃত্ত হোৱা।	Slander—অপমানবচন।	
Retirement—নিবৃত্তি।	Social custom—সামাজিক ৰীতি।	T
Revenue—ৰাজস্ব, আগম।	Social insurance—সামাজিক বীমা।	Taxes—কৰ।
		Tax, callings—আজীৱিকা কৰ।

Tax. capitation—প্রতিব্যক্তি  
কৰ।

Tax, corporation—নিগম কৰ।

Tax-employment—চাকৰি কৰ।

—Entertainment—প্রমোদ কৰ।

—Export—নিৰ্ঘাত কৰ।

—Profession—বৃত্তি কৰ।

—Income—আয় কৰ।

—Sales—বিক্ৰয় কৰ।

—Terminal—সীমাকৰ।

—Trades—বেপাৰ কৰ।

Technical training—শিক্ষা  
প্রশিক্ষণ।

Tenant—কিষাণ।

Tender, legal—বিধিমাঙ্গ।

Tenure—পদাবধি।

Term—নিবন্ধন।

Territorial charges—  
প্রাদেশিক ভাৰ।

Territorial jurisdiction—  
প্রাদেশিক ক্ষেত্ৰাধিকাৰ।

Territorial waters—জলপ্রাঙ্গন।

Territory—ৰাজ্যক্ষেত্ৰ।

Tidal waters—ভেলাজল,  
জোয়ার জল।

Title—হক, হক।

Tolls—পথ কৰ।

Trade—বাণ্যাপাৰ

Trademarks—বাণ্যাপাৰ চিহ্ন।

Trade union—কাম্মিক সঙ্ঘ,  
বা বাণ্যাপাৰ সঙ্ঘ।

Traffic—যাতায়াত।

Traffic in human beings—  
মানৱ পন্থ।

Training—প্রশিক্ষণ।

Tram car—ৰথায়ন, ট্ৰেম,  
ট্ৰামগাড়ী।

Tranquility—প্রশান্তি।

Transfer—স্থানান্তৰণ, হস্তান্তৰণ।

Transition—সংক্ৰামণ।

Transport—পৰিবহন।

Transportation—নিৰ্বাসন।

Treasure troves—নিৰ্ঘাত নিধি।

Treaty—সন্ধি।

Tribal area—জনজাতি ক্ষেত্ৰ।

Tribe—জনজাতি।

Tribunal—স্থায়িকৰণ।

Triennial—ত্ৰৈবাৰ্ষিক।

Trust—স্থাস।

## U

Undischarged—অনুদত্ত।

Unemployment—বকাৰী।

Union—সঙ্ঘ।

Unit—একক।

Unsoundness of mind—  
চিত্তবিকৃতি।

## V

Vacancies—বিক্ত স্থান।

Vacancy—বিক্তি, বিখ্যাত।

Vagrancy—আহিঁতন, আতাবা  
গাড়ি।

Validity—যাণ্ডতা।

Vice-President—উপৰাষ্ট্ৰপতি।

Village Councils—গ্রাম পৰিষদ।

Violation—অতিক্ৰমণ।

Visas—ব্ৰটাক, বিছা।

Vocation—ব্যৱসায়।

Void—শূণ্য।

Vote—মত।

Vote, casting—নিৰ্বাচক মত।

Voter—মতদাতা।

Votes, on account—

Votes of credit—প্রত্যাহ্বানদান।

## W

Wage—মজুৰী

Wage-living—নিৰ্বাহমজুৰী।

Warrent—অধিপত্ৰ।

Will—ইচ্ছাপত্ৰ।

Winding up—সমাপন।

Writ—লেখা।

## APPENDIX I

### GLOSSARY OF SCIENTIFIC TERMS

(বৈজ্ঞানিক পৰিভাষা)

(1) Arithmetic—পাটীগণিত ; Algebra—বীজগণিত

absolute পৰম  
abstract number বিত্তক সংখ্যা  
aliquot part একাংশ  
approximate আসন্ন, কাছ, মূল  
approximate value আসন্ন মান  
arithmetic series সমান্তর জ্ঞেণী  
base মিশান  
bionomial বিপনীয়  
cardinal অঙ্কবাচক  
characteristic of log পূর্ণক  
coefficient গুণক, সহগ  
commensurable প্রমেয়  
complex জটিল  
compound মিশ্র, যৌগিক  
concrete number বন্ধ সংখ্যা  
constant ধ্রুবক  
co-ordinates স্থানাঙ্ক  
cube ঘন, ঘনফল  
cube root ঘনমূল  
cubic ত্রিঘাত  
decimal দশমিক  
denominator হ্রস্ব  
difference অন্তর  
differential calculus অন্তরকলন  
digit অঙ্ক  
dimension মাত্রা, ব্যাপ্তি  
dividend ভাজ্য, লাভাংশ  
divisor ভাজক  
double rule of three বহুবাণিক  
duo-decimal দ্বাদশিক  
elimination অপনমন  
equation সমীকরণ  
equivalent তুল্য, সমমূল্য  
even স্থগ, সম  
evolution অববর্তন  
expansion বিস্তৃতি

exponential theorem সূচক সূত্র  
expression বাণি  
factor উৎপাদক, গুণনীয়ক  
factorial গৌণিক  
formula সূত্র  
fraction ভগ্নাংশ  
function অপেক্ষক  
geometric series গুণোত্তর জ্ঞেণী  
graph লেখ  
graphical লৈখিক  
harmonic series বিপনীয় জ্ঞেণী  
homogeneous সমমাত্রিক  
identity অভেদ  
imaginary কল্পিত  
improper fraction অপ্রকৃত  
incommensurable অমেয়  
indeterminant অনির্ণেয়  
index সূচক  
infinite অসীম, অনন্ত  
integer পূর্ণসংখ্যা  
integral calculus সমাকলন  
inverse ratio ব্যস্ত অনুপাত  
involution উদ্ভাটন  
irrational অমূলজ  
magnitude মান, পরিমান  
mantissa অংশক  
mean মধ্যক  
mixed fraction মিশ্র ভগ্নাংশ  
multiple গুণিতক  
multiplicant গুণ্য, গুণনীয়  
multiplication পূরণ, গুণন  
multiplier গুণক  
negative ঋণাত্মক  
number সংখ্যা  
numerator লব  
odd অস্থগ.

order ক্রম  
ordinal গুণবাচক, পূরণবাচক  
per cent শতকরা  
percentage শতকরা হার  
permutation বিস্থাপন  
positive ধনাত্মক  
power ঘাত  
prime মৌলিক  
product গুণফল  
progression প্রগতি  
proportion সমানুপাত  
quadratic ত্রিঘাত  
quantity বাণি  
quotient ভাগফল  
rate হার  
ratio অনুপাত  
rational মূলদ  
reciprocal বিপনীয়  
recurring আবৃত্ত, পৌণঃপুনিক  
reduction লঘুকরণ  
remainder ভাগশেষ  
root মূল  
rule of three ত্রৈবাণিক  
series জ্ঞেণী  
side (of egriation) পক্ষ  
sign চিহ্ন, সংকেত  
significant সার্থক  
simple সরল  
simplification সরলীকরণ  
simultaneous equation সহসমী-  
করণ  
solution সমাধান  
square বর্গ  
square root বর্গ মূল, দ্বিতীয় মূল  
surd কবণী  
term পদ

uniform সম unit একক unitary method ঔকিক নিয়ম	unknown quantity অজ্ঞাত বানি value মূল্য variable পৰৱৰ্তী	variation ভেদ vulgar (fraction) সামান্ত, তুচ্ছ zero শূন্য
---	---	---

## (2) Geometry—জ্যামিতি ; Conics—শঙ্খবিজ্ঞান ; Trigonometry—ত্রিকোণমিতি

abscissa বাহু, তুচ্ছ acute angle সূক্ষ্মকোণ adjacent সম্বন্ধিত alternate একান্তৰ angle কোণ arc চাপ area কালি, ক্ষেত্ৰফল arm তুচ্ছ, বাহু axiom স্বতঃসিদ্ধ axis অক্ষ centre কেন্দ্ৰ chord জ্যা circle বৃত্ত circular measure বৃত্তীয় মান circumference পৰিধি circumscribed পৰিলিখিত coincidence সমাপত্তন collinear একৰেখীয় complementary angle পূৰক কোণ concentric এককেন্দ্ৰী concurrent সমবিন্দু cone শঙ্খ conjugate অনুবন্ধী convergent বহুমুখী, অভিসারী converse বিপৰীত co-ordinates স্থানাঙ্ক coplanar একতলীয় corollary অনুসিদ্ধান্ত corresponding angle অনুরূপ কোণ cross-section প্রস্থ-ছেদ cube ঘনক curved বক্রিল cylinder বেলন, চূড়চানেকীয়া data উপাত্ত	deduction সিদ্ধান্ত degree অংশ diagonal কর্ণ diameter ব্যাস dihedral angle দ্বিতল কোণ directrix নিয়ামক divergent মুক্তমুখী, অপসারী eccentricity উৎকেন্দ্ৰতা ellipse উপবৃত্ত enunciation সংজ্ঞা নিকশণ, নির্বচন equiangular সদৃশকোণ equidistant সমদূৰবর্তী equilateral সমবাহু escribed বহিলিখিত exterior angle বহিঃ কোণ external বহিঃস্থ face তল figure চিত্ৰ focus নাভি hyperbola পৰাবৃত্ত hypotenuse অতিভুজ hypothesis প্রকল্প inclination নতি included angle অন্তৰ্বর্তী কোণ inscribed অন্তলিখিত internal অন্তঃস্থ intersection পাৰস্পৰিক ছেদন, প্রতিচ্ছেদন irregular বিষম isosceles সমদ্বিবাহু latus rectum নাভিলব্ধ line রেখা locus সঞ্চাৰ পথ longitudinal section দীৰ্ঘ-ছেদ major axis মুখ্য অক্ষ, পৰাক্ষ minute কল	normal অভিলম্ব normal section লম্ব-ছেদ oblique section বক্র-ছেদ, তিৰ্য্যক-ছেদ obtuse angle মূলকোণ octahedron অষ্টভলক opposite angle বিপৰীত কোণ ordinate কোটি parabola অধিবৃত্ত parallel সমান্তৰাল parallelogram সমান্তৰিক pentagon পঞ্চভুজ perimeter পৰিসীমা perpendicular লম্ব plane সমতল pole মেরু polygon বহুভুজ polyhedron বহুভলক postulate স্বীকাৰ্য problem সমস্যা projection অভিক্ষেপ proportional আনুপাতিক proposition প্রতিজ্ঞা pyramid শিখৰ, কলচীচানেকীয়া কলভিলীয় quadrilateral চতুর্ভুজ radius ব্যাসার্ধ rectangle আয়তক্ষেত্ৰ rectilinear ঋজুৰেখ reflex angle প্রবৃত্ত কোণ regular সুসম rhombus বহাছ right angle সমকোণ scalene বিষমভুজ secant ছেদক second বিকল
--	---	---

section বহু	spiral সর্পিলা, কঙ্কটী	tetrahedron চতুস্তলক
sector বৃত্তকলা	square বর্গক্ষেত্র	theorem উপপাদ্য
segment বৃত্তাংশ	straight সরল, সরু	transverse তির্যক
semicircle অর্ধবৃত্ত	subtended angle সম্মুখ কোণ	triangle ত্রিভুজ
side বাহু, তীর	superposition উপনিপাত	vertex শীর্ষদেশ
size আয়তন	supplementary angle সম্পূরককোণ	vertical angle শীর্ষকোণ
solid ঘন, ঘনবস্তু	surface পৃষ্ঠ	vertically opposite বিপ্রতীপ
Solid Geometry জ্যামিতি	symmetry প্রতিসাম্য	volume ঘনমান
space স্থান, দেশ	tangent স্পর্শক	

## (3) Physics — পদার্থবিজ্ঞান

aberration অপেৰণ	concentrated সমাহৃত	fluorescent প্রতিপ্রভ
absolute পরম	condensation ঘনীকরণ, ঘনীভবন	fog কুঁহলী
absorbent শোষক	conduction পরিবহণ	formula সংকেত, সূত্র
absorption শোষণ	conductivity পরিবাহিতা	freezing point হিমাঙ্ক
accommodation উপযোগজন	constant ধ্রুবক, নিত্য, ধ্রুব	gas গেচ
achromatic অস্বর্ণ, স্বর্ণনিবলোক	contraction সংকোচন	gaseous গেটীয়
adhesion আসঞ্জন	convection পরিচলন	heat তাপ
alternation (of current) পরিবর্তী	convergent অভিসারী, বক্রমুখী	horizontal অনুভূমিক
amplitude বিস্তার	convex উত্তল	humidity আর্দ্রতা
apparatus যন্ত্র	crystal দানা	hydraulic ঊদক
astigmatism বিষমবৃত্তি	current প্রবাহ	hydrostatics উদাহৃতিবিদ্যা
asymmetric অপ্রতিসম	deflection বিক্ষেপন	ice বরফ
aurora মেকজোতি	density ঘনত্ব, ঘনাক্ত	image প্রতিবিম্ব
balance তুলাচনী	dew point শিশিবাঙ্ক	incidence আপতন
beat অধিকম্প	direct current সমপ্রবাহ	induction আবেশ
bending নমন	discharge ক্ষরণ	infra-red অরলোহিত, বস্তুতীত
boiling point ফুটনাঙ্ক	discharged ফবিত	insulated অন্তবিত
buoyancy প্রবর্তা	dispersion (of light) বিচ্ছুরণ	insulation অন্তরণ
calibration ক্রমাক্ষন	divergent অপসারী, মুক্তমুখী	insulator অন্তরক
capacity ধারকত্ব, ধারণশক্তি	electricity বিদ্যুৎ, তড়িৎ	ion তড়িৎ-পরমাণু
capillary কৈশিক	electrode তড়িৎধার	ionize তড়িৎ-পরমাণুভবন, তড়িৎ-পরমাণুকরণ
charge আধান	electrolysis বিদ্যুৎ বিশ্লেষণ	
charge আহিত	electromagnet বৈদ্যুতিক চুম্বক, তড়িৎ চুম্বক	latent অবলীন
cohesion সংসক্তি		law সূত্র
coil কুণ্ডলী	electromotive বিদ্যুৎ চালিত	lens ফলক কাঁচ
colour বর্ণ, বৎ	ether ঈশ্বর	level জলসম
compass দিগ্‌বর্ণন যন্ত্র	evaporation বাষ্পীভবন, বাষ্পীকরণ	liquefaction গলন, তরলীভবন
compression সন্নিবেশন	expansion প্রসারণ	magnet চুম্বক
concave অবতল	fluid তরল-বায়ু	magnification বিবর্ধন
concentration (of ray) সমাহরণ	fluorescence প্রতিপ্রভা	medium মাধ্যম

melting point গলনাঙ্ক  
 microscope অনুবীক্ষণ  
 mirage মৰীচিকা  
 mirror দাপোণ  
 musical scale স্বৰগ্ৰাম  
 neutral নিৰপেক্ষ, উদাসীন  
 opaque অনচ্ছ, অসচ্ছ  
 oscillation দোলন  
 parallax লম্বন  
 pendulum দোলক  
 penumbra উপচ্ছায়া  
 periodic পৰ্য্যাবৃত্ত  
 periodicity পৰ্য্যাবৃত্তি  
 phosphorescence অনুপ্রভা  
 phosphorescent অনুপ্রভ  
 polarization (of light) সমবৰ্ত্তন  
 porous বক্ৰময়  
 porosity বক্ৰময়তা  
 potential বিভব  
 pressure চাপ  
 prism ত্ৰিভুজ  
 rarefaction তনুকৰণ  
 ray রশ্মি  
 reaction প্ৰতিক্ৰিয়া  
 real সং

reflection প্ৰতিফলন  
 refraction প্ৰতিসৰণ  
 refracting index প্ৰতিসৰাঙ্ক  
 refrigeration হিমায়ন  
 relative আপেক্ষিক  
 repulsion বিকৰ্ষণ  
 resistance বোধ  
 resonance অনুনাদ  
 response সঁহাৰি  
 saturation সংপৃক্তি  
 sensitive balance সূৰ্ষেদী তুলাচনী  
 sensitive photoplate সুগ্ৰাহী  
 আলোকচিত্ৰ  
 shade ছায়া  
 solid কঠিন, ঘন  
 solidification ঘনীভবন, ঘনীকৰণ  
 source প্ৰভব  
 specific gravity আপেক্ষিক গুৰুত্ব  
 spectrum বৰ্ণালী  
 standard প্ৰমাণ  
 strain টান  
 stress পীড়ন  
 suction শোষণ  
 symmetry প্ৰতিসাম্য  
 symmetrical প্ৰতিসম

synchronism সমলয়  
 telescope দূৰবীক্ষণ  
 television দূৰেদৰ্শন  
 temperation উত্তাপ, উষ্ণতা  
 tension আলোড়ন  
 thermal তাপীয়  
 thermometer উত্তাপমাপন  
 torsion ব্যাঘৰ্ত্তন  
 translucent ইষদচ্ছ  
 transparent স্বচ্ছ  
 ultraviolet বেঙুনী পূৰ্ব  
 umbra প্ৰচ্ছায়া  
 undulatory theory তাবল্লৰাণ  
 unit ব্যক্তি  
 vacuum শূণ্য  
 vapour বাষ্প  
 vibration কম্পন, স্পন্দন  
 violet বেঙুনীয়া  
 virtual অসং  
 viscously সান্ধতা  
 vortex চক্ৰাবৰ্ত্ত  
 wind instrument সূৰিৰ যন্ত্ৰ  
 wireless অনাতাৰ  
 x-ray বক্ৰন-ৰশ্মি

#### (4) Chemistry—বাসায়ন

absolute alcohol নিৰ্জল সুবাসৰ  
 acid অম্ল  
 agate অকীক  
 affinity সন্ধি  
 alcohol সুবাসৰ  
 alchemy কিমিয়া  
 alkali ক্ষাৰ  
 alkaline কাৰীয়  
 alkaloid উপক্ষাৰ  
 alloy সঙ্কৰ ধাতু  
 alum ফিটকিবি  
 amalgam বসংকৰ, পাবসংকৰ  
 amorphous অনিৰ্ঘটী  
 anhydride নিকৰক

anhydrous অনাত্র  
 annealing কোমলায়ন  
 aqueous জলীয়  
 astringent কষায়  
 atom পৰমাণু  
 atomic পৰমাণবিক  
 balance তুলাচনী  
 base ক্ষাৰক  
 basic ক্ষাৰকীয়  
 basic salt ক্ষাৰলবণ  
 bell-melted কাঁহ  
 bleaching বিবক্ৰন  
 blue vitriol তৃতীয়া  
 by-product উপজাত

calcination ভগ্নীকৰণ  
 clax ভগ্ন  
 camphor কপূৰ  
 carbon এক্সাৰ, অক্সাৰক  
 carbonic acid অক্সাৰাষ্ম  
 catalysis অনুঘটন  
 catalyst অনুঘটক  
 caustic বিস্ত্ৰোহী  
 chemical বাসায়নিক  
 cinnabar হেঙুল  
 coagulation ডক্কন  
 combining weight যোজনভাৰ  
 compound যৌগিক  
 combustible দাহ

combustion দহন	flash point জ্বলনাঙ্ক	orpiment হাইড্রাল
concentration গাঢ়ীকৰণ, গাঢ়ীভবন	flocculent পিচ্ছবৎ	osmosis অভিস্রবণ
constituent উপাদান	fuel ইন্ধন	perfect gas জাত্য বায়ু
corrosive sublimate বসকৰ্পূৰ	furnace ভাটি	physical property ভৌত ধৰ্ম
crystal স্ফটিক	fusion গলন	percolation অনুস্রবণ
crystalline স্ফটিকাক্ত	galena সসীকাঙ্কন	periodic law পর্যায় সূত্র
crystallization স্ফটিকভবন	glaze চিকনলেপ	pigment বৰ, বজক
crucible গলন পাত্র	green vitriol হিৰাকছ	plating ধাতুলেপন
corundum কুকৰিন্দ	hard water খৰ জল	plastic নমনীয়
decoction কাথ	hardness কঠিনতা, খৰতা	precipitation অধঃক্ষেপন
decolourization বিবৰ্ণন	hygroscopic জলোঁকহী	retrefication পচন
dehydration নিকণন	ignition জ্বলন	rite মাসিক
deliquescence উদগ্রহ	inorganic অজৈব	quartz স্ফটিক দানা
deliquescent উদগ্রাহী	incandescent ডায়ব	radioactive তেজস্ক্রিয়
destruction distillation অন্তৰ্দ্ধূম পাতন	inert জড়, নিষ্ক্রিয়	raw earth বিবল মৃত্তিকা
	indicator সূচক	reaction বিক্রিয়া
	inflammable দাহ্য	reagent বিকারক
detonation বিস্ফোৰণ	ingredient উপাদান	refined spirit শোধিত সুৰা
decantation আশ্রাবন	isomorphous সমাকৃতি	retention বিজাবণ
diffusion বাশন	lac লা, লাক্সা	richery দুৰ্গল
dilution লঘুকৰণ	layer স্তৰ	reservoir
distillation পাতনক্রিয়া	lead সীহ	resin
double decomposition যুগ্ম বিশোজন	limestone চূণশিল	rock খনিজ লবণ
	litharge মুজাশক	rubia বাগ
	lixiviation ড্রাবণ	salamiac নিশাদল
double salt দ্বিধাতুক লবণ	marble মৰ্ছৰ	saponification সাবানভবন
dry test শুক পৰীক্ষা	mechanical mixture সামান্য মিশ্রণ	satur. সংপৃক্ত
'utility' প্রসাধ্যতা	mercury বসসেন্দ্রব, পাবা	satur., সংপৃক্তি
effluvia ফ্লেটন	metallic lustre ধাতব ছাতি	superatation অতিপৃক্তি
effluence উদভাগ	mica অজ, বালিচন্দা	sediment, গেদেবি
element মৌল পদার্থ	mine খনি	slag ধা
emulsion অবলম্ব	mineral খনিজ	smelted গলন
enamelled মন	minium মাটিয়াসেন্দ্রব	soft wax জল
equivalent সমতুল্য	mixture মিশ্রণ	solubility দ্রাব্যতা
essential উদবাহী তেল	molecule অণু	soluble
fat তৈল, চা	molecular আণ	solvent
ferment খমি	mortar কিস্তি	spirit সুৰ
fermentation তরুণ	nascent জন্মমান	spontaneous combustion
filtration পৰিষ্কাৰ	neutral প্রশমিত	
filtered পৰিস্কৃত	occlusion অন্তৰ্দ্ধূতি	standardization প্রমাণ দ্রব
fireproof অগ্নিসহ, স্থ	occurrence অৱস্থান	standardization প্রমিতকৰণ
fixation বন্ধ	organic জৈব	starch ধোঁ
film সৰ		
flame oxidizing জ্বাবকী,		

still পাতনযন্ত্ৰ	union সংযোগ	waterproof জলাভেদ্য
sublimation উর্দ্ধপাতন	vapour বাষ্প	watertight জলবোৰক
sulphur গন্ধক	vinegar সন্ধিত অম্লবস	wax মম্ব
suspension অৱলম্বন	viscous সান্ধ	white lead হুফেনা
synthesis সংশ্লেষণ	viscosity সান্ধতা	zinc দস্তা
sapphire নীলকান্ত, নীলম্ব	vitreous কাচিক	zircon গোমেদ
trituration বিচূৰ্ণন	volatile উদবাৰী	
turpentine তাপিন	vermillion সেন্দূৰ	

## (5) Biology—জীৱবিজ্ঞান

abiogenesis অজীৱজনি  
 abortive লুপ্ত  
 acquired character লক চৰি:  
 adaptation অভিযোজন  
 amphibious উভয়চৰ  
 anabolism উপচিতি  
 analogous সমবৃত্তি  
 ancestral কৌলিক  
 appendage উপাঙ্গ  
 aquatic জলজ ; জলচৰ  
 articulate সন্ধিযুক্ত  
 asexual অযৌন  
 assimilation আতীকৰণ  
 biogenesis জীৱজনি  
 bisexual বিলিঙ্গী  
 bristle কুঁচ  
 bud কোৰক, মুকুল  
 budding কোৰকোদ্ধূলন  
 cell কোষ  
 cell-wall কোষ প্রাঁ  
 character লক্ষণ  
 chromosome কোষিকা  
 colony সংঘ  
 contractile সংকোচ  
 daughter cell জকাষ  
 defensive বন্ধকি-অবক্ষী  
 degeneration জত্যা  
 distribution বি সংস্থান  
 dorsal পৃষ্ঠা  
 ecology বাতৰ

embryo জগ  
 environment পৰিবেশ  
 exotic বিদেশীয়  
 extinct অবলুপ্ত  
 family গোত্র  
 fertilization নিষেক, গৰ্ভাধান  
 fossil জীৱাশ্ম  
 fossilized অশ্মীভূত  
 gamete জননকোষ  
 generation জনি, জনন  
 genetics প্রজনবিদ্যা  
 genus গণ  
 germ cell জননকোষ  
 hereditary বংশগত  
 heredity বংশগতি  
 hermaphrodite উভয়লিঙ্গ  
 hibernation শীতশুভ  
 histology কলাস্থান  
 homogamous সমপৰিণত  
 homologous সমসংস্থ  
 host পোষক  
 hybrid সংকৰ  
 irritability উত্তেজিততা  
 katabolism অপচিতি  
 kingdom সৰ্গ  
 life cycle জীৱনচক্ৰ  
 littoral বেলাবাসী  
 marine সামুদ্ৰ  
 metabolism বিপাক  
 metabolic বিপাকীয়

metamorphism ৰূপান্তৰ  
 mimicry অনুকৃতি  
 morphology অঙ্গসংস্থান  
 mutation পৰিব্যক্তি  
 natural selection প্রাকৃতিক  
 নিৰ্বাচন  
 nucleus প্রাণিকণা  
 ontogeny ব্যক্তিজনি  
 order বৰ্গ  
 ovary ডিম্বাশয়  
 ovule ডিম্বক  
 ovum ডিম্বাণু  
 paleontology প্রত্নজীৱবিদ্যা  
 parasite পৰজীৱী, বহুমূল্য  
 parthenogenesis অপুংজনি  
 pelagic সমুদ্ৰচৰ  
 phylum পৰ্ব  
 phylogeny জাতজনি  
 reversion পূৰ্বানুৱৰ্তি  
 sensitive সুবেদী  
 species প্রজাতি  
 sterile বন্ধ্যা  
 stimulus উদ্দীপক  
 survival উদ্ভবন  
 symbiosis মিথোজীৱিতা  
 tribe দল  
 type জাতিকপ  
 unisexual একলিঙ্গী  
 variation প্রকৰণ  
 variety প্রকাৰ  
 ventral অঙ্গীয়



## ( 6 ) Botany—উদ্ভিদবিজ্ঞান

acotyledon অবীজপত্রী  
 adventitious অস্থানীয়  
 aerial root বায়ব মূল  
 aerobic বায়ুজীৱী  
 alga শেতুৱৈ  
 anaerobic অবায়ুজীৱী  
 allogamy ভিন্ন পৰিণতি  
 angiosperm স্তম্ভবীজী  
 anther পৰাগধানী  
 antheridiophore পুংবহ  
 antneridium পুংধানী  
 anthophore পুষ্পধৰ  
 autotrophic স্বভোজী  
 bark বৰ্ষণ  
 blade ফলক  
 bract পুষ্পধৰ পত্ৰ, মঞ্জৰী পত্ৰ  
 branching শাখাবিন্যাস  
 bud মুকুল, প্ৰবাল  
 bulb বৰ্দ  
 carpel গৰ্ভপত্ৰ  
 climber ৰোহিণী  
 cordate তাৰুলাকাৰ  
 corolla দলপুল  
 corona মুকুট  
 cotyledon বাজপত্ৰ  
 creeper লতা, ত্ৰততী  
 crenate সডঙ্গ

cruciform ক্ৰুচাকাৰ  
 culm তৃণকাণ্ড  
 cyme স্তম্ভক  
 deciduous ( leaf ) পাতী  
 deciduous ( tree ) পৰ্ণমেচী  
 dentate দন্তৰ  
 diandrous দ্বিকেশৰ  
 dicotyledon দ্বিবীজপত্ৰী  
 digitate অঙ্গুলাকাৰ  
 dioecious ভিন্নবাসী  
 endocarp ফলৰ অন্তৰ্ভাগ  
 endogenous অন্তৰ্জনিমূ  
 endosperm সন্ধ্য  
 evergreen চিৰহৰিৎ  
 flora উদ্ভিদকুল  
 fungus ছত্রাক, বেংছতা  
 fusiform মূলাকাৰ  
 gamopetalus মুকুলদল  
 gamosepalous মুকুলপত্ৰ  
 germination অঙ্কৰোদ্গম  
 gymnosperm বাতবীজী  
 gynandrous যৌগিকপুষ্প  
 heliotropism সূৰ্য্যায়ত্তি  
 inflorescence পুষ্পবিন্যাস  
 kernel অন্তৰীজ, শাহ  
 labiate ঙ্ঠাকাৰ  
 lanceolate বনশাকাৰ

atex তৰফীৰ  
 leaf-bud পত্ৰমুকুল, পৰ্ণমুকুল  
 mesocarp ফলৰ মধ্যভাগ  
 monoclinous উভয়লিঙ্গ  
 monoecious সহবাসী  
 nectar মকৰন্দ, ঘো  
 node গৰ  
 perianth পুষ্পপট  
 pericarp ফলত্বক  
 petal পাপৰি  
 phanerogram সপুষ্পক উদ্ভিদ  
 photosynthesis সালোক সংশ্লেষ  
 innate পক্ষল  
 with মজা  
 pollen পৰাগ  
 pollination পৰাগযোগ  
 polygamous বিমিত্ত  
 ac স্থলী  
 pal ইত্যং  
 rub জন্ম  
 vine পত্ৰ কণ্টক  
 pore বেণু  
 em কাণ্ড  
 stigma গৰ্ভমুণ্ড  
 ylc গৰ্ভদণ্ড  
 ndril আকৰ

## ( 7 ) Zoology—প্রাণিবিজ্ঞান

air-bladder বায়ুস্থলী

ape বনমানুষ

animalcule কীটানু

antenna ঙুং

arthropod সন্ধিপদ

articulated গ্রন্থিল

beak চঞ্চু, ঠোঁট

canine ষান্

carapace বর্ম, কবচ

carnivorous মাংসাশী, মাংসভোজী

centipede শতপদ

chrysalis অঙ্ক সন্ধি

chaetopod শূকপদ

claw হাঁতোবা, নখ

cocoon লেট

cold-blooded অন্তঃশোণী

colouration বর্ণগ্রহ

compound eye পুঞ্জাক্ষি

crustacean কবচী, বর্মাধা

endoskeleton অন্তঃকঙ্কাল

entomology পতঙ্গ বিদ্যা

exoskeleton বহিঃকঙ্কাল

fang বিষদন্ত

foetus ভ্রূণ

frugivorous ফলভোজী

gastropod উদবগদ

gill কঙ্কত

gill-flap কাণ-ফুল

herbivorous শাকসামভোজী

hood ফণা

imago সমাঙ্গ

insect পতঙ্গ

insectivorous পতঙ্গভোজী

invertebrate অমেকদণ্ডী

larva শূক

mammal স্তন্যপায়ী

marsupial অঙ্কগর্ভ

millipede সহস্রপদ

mollusc ক্ৰোড়

moulting নির্যোচন

omnivorous সর্বভোজী

oviparous ডিম্বজ

proboscis সন্ধানী ঙুং

reptile সর্পীশূপ

rodent তীক্ষ্ণদন্ত

ruminant বোম্বুক

shell খোলা

simple eye সরলাক্ষি

slough নির্যোক

snout ডুঙ

sting হুল

talons নখ

tusk প্রদন্ত

vertebrate মেকদণ্ডী

viviparous জন্মায়জ

web-footed জালপাদ, লিঙ্গপাদ



मसूरी  
MUSSOORIE

This book is to be returned on the date last stamped

[illegible]

4 1.45321  
31.10

अवधि मं. 118805  
ACC. No. ~~118805~~

वर्ग म.  
Class No. .... पुस्तक मं.  
लेखक Book No. ....

Author. Bhatnagar, R. K. S. P.  
शीर्षक  
Title. The pronouncing Anglo-  
Assamese dictionary.  
निर्गम दिनांक उधारकर्ता की म. हस्ताक्षर  
Date of Issue Borrower's No. Signature

R  
491.45321 LIBRARY  
Bha LAL BHADUR SHASTRI  
National Academy of Administration  
MUSSOORIE

Accession No. 118805

1. Books are issued for 15 days only but may have to be recalled earlier if urgently required.
2. An over-due charge of 25 Paise per day per volume will be charged.
3. Books may be renewed on request, at the discretion of the Librarian.
4. Periodicals, Rare and Reference books may not be issued and may be consulted only in the Library.
5. Books lost, defaced or injured in any way shall have to be replaced or its double price shall be paid by the borrower.

Help to keep this book fresh, clean & moving